12
19 Q
12º

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
55
10 E
3
ROMA

12
19
6
1

A Va 7

ANTIDOTARIVM GENERALE ET SPECIALE:

EX OPT. AVTHORVM tam veterum quàm recentiorum ſcriptis fideliter & methodicè

À

IOAN. IACOBO WECKERO BASILIENSE congeſtum & diſpoſitum:

NVNC VERÒ SVPRA PRIORES editiones omnes multis nouis & optimis FORMVLIS, maximè verò EXTRACTIS auctum:

Adiectis INDICIBVS locupletiſsimis.

Pertinet ad Bibliothecam S.ti Fran.ci Transtiberim

BASILEAE,
Per CONR. WALDKIRCH, ſumptibus
EPISCOPIANORVM,
clↄ Iↄ CI.

IO. IACOBI VVECKERI
BASILIENSIS
IN
ANTIDOTARIVM GEMInum ad Medicinæ Studioſos
PRAEFATIO.

ETSI multa ac varia Antidotaria (vulgò Diſpenſatoria dicta) ab antiquis ſimul & recentioribus Medicis in lucem emiſſa ſunt, rei medicæ Studioſe LECTOR: tamen, quod pace tantorum Virorum dictum velim, ordinis diuerſitas in multis ſuſpecta, eiuſdem interturbatio non paucos neglectę methodi accuſare videtur: cùm medicamenta nec promptè inueniri, nec commodè adminiſtrari poſſint. Inter Gręcos primùm meritò locum obtinet Galenus, qui medicamentorum hiſtoriam diuerſis libris, pro occaſione temporis, hortatu amicorum complexus eſt. Vndecim ſanè de Simplicium medicamentorum facultatibus: duos de Antidotis: ſeptem de Compoſitione medicamentorum per genera: de Theriaca ad Piſonem, vnum, decem de Compoſitione medicamentorum ſecundùm locos edidit, non ea tantùm quæ ad Sanitatem pertinent, verùm etiam quæ ad Ornatum faciunt comprehendens. Paulus Aegineta, quem Galeni ſimiam quidam appellare nõ verentur, in medicamentorum tractatione vel nullum, vel ſaltem alphabeticum ordinem obſeruauit. Oribaſius ingenio diligentiaq; magnus, non multam in diſpoſitione medicamentorum curam impendit. Inter Arabes, inuentione præſtantiſſimorum medicaminum inſignes, tanquam Hybrida quidam Io. Meſue, vt ex Græcis & Arabibus multa collegit medicamenta, ita Galeni ordinem imitari voluit. Proinde quemadmodum Galenus de medicamentorum tum generalium, tum cuiq; parti affectæ familiarium compoſitione, peculiares commentationes, inſuper etiam de Antidotis ſcripſit: ita Meſues libro de Antidotis, medicamẽta generalia ſectionibus duodecim, veluti claſſibus cõprehendit: ſubinde verò cuiq; ſingularium partium affectui propria medicamẽta, libro, quem ob id vulgus Medicorum de Appropriatis appellat, perſecutus eſt. Auicẽna lib. 1. de Vniuerſalibus, lib. 2. de Singularib. medicinis, ordine alphabetico diſſeruit: Antidotariũ

deniquе lib.5.ſubiunxit Serapio librum de Antidotis,& librũ de Temperamentis ſimpliciũ,congeſſit veriùs.quàm digeſſit.Nicolaus de Cõpoſitis medicamentis Antidotarium edidit eo ordine,quẽ multi inueſtigare,pauci inuenire poſſint. Ex recentioribus quàm plurimi in hoc ſtadiũ deſcendentes, vti ſtudiũ voluntatemq; ſuam Reipubl.comprobarunt, ita nunc particularia generalibus, nũc artificialia naturalibus, nunc ornantia curantibus cõmiſcentes, à methodo exorbitaſſe videntur.Ergo cùm etiamnũ in medio Antidotaria palma,vt ita loquar,propoſita eſſet.cũ Medicis præſtantiſſimis,iiſdẽq; ciuibus & collegis meis, conſilio communicato, hoc geminũ Antidotariũ magno animo ſum aggreſſus,idq; diuino auxilio ad finẽ perduxi.De cuius methodo ſi fortè quæras,reſpõdeo,obſeruaſſe me in tanta medicamentorũ varietate, id quod in alijs artibus & ſcientijs omnibus ſapiẽtiſſimi quiq; viderũt, & obſeruarunt: nempe omnem legitimam docẽdi rationem conſtare partim vniuerſalibus præceptis,partim exemplis particularibus Itaque hic quoq; geminas oportere Operis noſtri partes cõſtituere. Vnã vniuerſalẽ,quæ verſetur circa præcepta vniuerſalia.Primùm quidẽ de Medicamentorũ communi materia,varijs formis modiſq;, quibus ex tali materia præparãtur,exhibenturq;,Aquæ,Syrupi,Iulapia,Decocta Infuſiones Clyſteres,Gargariſmata,Errhina, Epithemata, Fomẽta Embrochæ, Inteſſiones. Balnea, Olea, Species, Dragemata,Electuaria,Opiatæ, Conſeruæ,Cõdita,Eclegmata, Extracta,Linimẽta Vnguẽta,Emplaſtra, Cataplaſmata,Cærata,Dropaces, Synapiſmi, Tabulæ,Trochiſci,Collyria,Apophlegmatiſmi,Glandes,Peſſi,Sacculi,& quæcũq; huius generis ſunt aliæ medicamentorũ formæ. Secũdò de medicamentorũ qualitatibus primis,eorumq; quatuor ordinibus: præterea de qualitatibus ſecundis emollientibus ſcilicet,Indurãtibus,Rarefacientibus,Attrahẽtibus, Repellentibus, Purgantibus, Adurentibus, & eius generis reliquis omnibus. Quemadmodũ etiã tertiò,de varijs officijs & actionibus,tã Medico, quàm Pharmacopœo neceſſarijs, Inſolatione medicamentorũ ſcilicet,Extractione,Infuſione, Mollitione, Diſſolutione, Exſiccatione,Aſſatione,Viſtione,Coloratione,Aromatizatione,Cõditura,Lotione,Expreſſione,Putrefactione,Diſtillatione,alijſq; omnis generis omnibus. Eã ipſam ergo Operis noſtri partẽ, quæ circa vniuerſalia præcepta hæc occupat᷑, GENERALE ANTIDOTARIVM nũcupauimus. Et econtrà partẽ alterã,quæ verſat᷑ circa particulares omnis generis remediorũ formas,exẽplaq; particularia,verbi gratia,Syruporũ, Electuariorum,Vnguentorũ & ſimiliũ, ANTIDOTARIVM SPECIALE,appellauimus: quod à ſuperiori differt,ſicuti praxis à Theoria:& proinde in hoc genere etiã ANTIDOTARIVM GENERALE medicamẽtorum Theoriam, SPECIALE verò Praxin,ſiue Hiſtoriã complectetur. Idem verò hoc poſterius Antidotariũ etiam in tres libros, ſicuti prius, partiti ſumus: quorum priores duo medicamentis tum ſimplicibus,

tum

tum compoſitis, ſiue artificialibus, ad ſanitatem conferentibus agunt: tertius verò parerga medica (ne quid huic tractationi videretur deeſſe) ad ornatum ſpectātia continet. Nam cùm & priſci, Archigenes, Aſclepiades, Crito, Cleopatra, Heras, Soranus, quod apud Galenum libro de Compoſitione medicamentorum, ſecundùm locos, videre licet, hac de materia ſcripſerint: Neotericorum quinetiam non pauci Itali potiſſimùm & Galli, gentis ſuæ in ornandis corporibus morem ſecuti, Coſmetica tractauerint: nihil me ab officio Medici alienum, ſi illos certa methodo ſequerer, facturum putaui. In ſingularium medicamētorum enarratione cauſas, effectus & accidentia, quanta potuimus diligentia examinauimus, & declarauimus ex præſtantiſſimis quibuſque, non ſolùm Græcis & Arabibus, verum etiam Latinis, Italis, Gallis, Hiſpanis, & Germanis (quorum catalogum paulò pòſt ſubnectemus) optima quæque & ſeligendo, & digerendo: quorum vſus & Medicis & Pharmacopœis maximus eſſe poſſit. Medicis quidem, ob remediorum copiam, methodicamq; rationem, vt qui ſine labore ex hoc Opere, medicamenta ad quæuis corporis mala, tanquam ex promptuario facilè inuenire queant: Pharmacopœis verò ad meliorem & diligentiorem præparationem, tractationemque. Hæc ſunt, amice LECTOR, quæ tecum de noſtro hoc gemino Opere conferre volui. Quod ſi tuis vſibus vlla ratione inſeruiet vt mihi id gratiſſimum erit, ita operam deinceps dabo, vt ocij noſtri rationem in alijs Medicis operibus perficiendis Aſclepiadarum ampliſſimo ordini comprobem. Tu interea hiſce fruere: & ſi noſtrum hunc laborem Reipublicæ vtilem putas, generoſo Heroi LAZARO SVENDIO, Cæſareæ Maieſtatis Polemarcho, belli paciſque artibus clariſſimo, gratias habe: cuius hortatu animus ſæpe, quantumuis languentibus corporis viribus, nobis ad hæc conficienda reſtitutus, vel ſaltem excitatus fuit. Cuius itidem ſuaſu tantum nobis acceſſit audaciæ, vt inuicto Cæſari vigilias haſce noſtras dedicaremus, eique vni præ cæteris ſtudia noſtra comprobare niteremur, cui placuiſſe non vltima, ſed ſolidiſſima laus eſt.

Vale, Colmariæ Idib. Auguſt.
M. D. LXXIV.

AD LECTOREM.

Quid non prompta ſuo manus labore,
Vel virtute ſua domat voluntas?
Quid non ingenij vigore tandem
Mens, aut aſsiduo ſuceſsit vſu?
Si ſpectes animum (benigne Lector)
Vueckeri pietas, amor, fidesq́,
Vt curſus Medicæ iuuetur artis,
Spectantur vario polita cultu.
Siu mens ipſa ſuum velit decorem,
Et quaſcunq, fouet referre dotes:
Vueckerum Medicos videbis inter
Effulgere graues & eruditos:
Doctas ingenio manus, & vſu,
Virtuti famulas, & obſequentes,
Si ſpectare libet: Reguntur arte
Et nullos fugiunt manus labores.
Cùm ſit mentis Honos: manusq́ merces,
Et virtutis amor: videntur eſſe
Vueckero ſtabili probata iure,
Laus, merces, & amor remuneranda.

NIC. TAVRELLVS M. D.

AVTHO-

AVTHORES EX QVIBVS HOC OPVS CONCINNATVM EST.

Actuarius.
Adamus Lonicerus.
Adolphus Occo.
Aëtius.
Aelianus.
Albertus Magnus.
Alchindus.
Alexander Benedictus.
Alexander Trallianus.
Alexius.
Aloiſius Bellicatto.
Amatus Luſitanus.
Altomarus.
Ambroſius Iung.
Americus de Aleſto.
Ammonius.
Andernacus.
Andreas à Glauuen.
Andreas à Lacuna.
Andromachus.
Angelus Bononienſis.
Angelus de Tarento.
Anshelmius de Ianua.
Antaus.
Antonius Chalmeteus.
Antonius de Scarparia.
Antonius Muſa
Aparitius de Zubia.
Apollo.
Apuleius.
Archelaus.
Archigenes.
Arnoldus de Villa noua.
Aſclepiades.
Auicenna.
Barthol. Maranta.
Baſſanus.
Benedictus Victorinus Fauentinus.
Bernardini.
Bertapalia.
Bertholdus.
Breſius.
Braſſauolus.
Bruſſonius.
Bardanus.
Carolus Cluſius.
Carpenſis.
Carpus.
Caſparus Bauhinus.
Chriſtophorus à Vega.
Carpus.
Cleopatra.
Conradus de Sindelſingen.
Conſtantinus.
Cordus.
Coſmus.
Creſcentius.
Crito.
Cronenburgius.
Damianus.
Damocrates.
Democritus.
Dioſcorides.
Dodonæus.
Dymus Florentinus.
Euonymus.
Fallopius.
Felix Platerus.
Fernelius.
Fiaſcus Ferrarienſis.
Fiorauantus.
Florenzola.
Fænon.
Fæſius.
Fontanus.
Frãciſcus de Gozadinis.
Franciſcus Pedemõtanus.
Fuchſius.
Fumanellus.
Gabriel.
Galenus.
Garcias ab Horto.
Geber.
Gentilis Fulginas.
Gereo.
Geſnerus.
Gibertus de Anglia.
Gordonius.
Guainerius.
Guido.
Halienus.
Heben Zezar.
Helideus.
Hera.
Hercules Saxonia.
Hermes.
Hieronymus Brunſuicenſis.
Hieronym. Fracaſtorius.
Hieronymus Herold.
Hieronym. Mercurialis
Hieronymus Rubeus.
Hippocrates.
Hollerius.
Hugo Bauhinus.
Iacobus Beſſonus.
Iacobus Carpenſis.
Iacobus de Manlijs.
Iacobus Theodorus.
Illuminare maius.
Ioannes Agricola.
Ioannes Baptiſta Porta.
Iohannes Bauhinus.
Ioannes Crato.
Ioannes de Sancto Amãdo.

AVTHORES.

Ioannes de Tenis.
Ioannes de Vigo.
Ioannes Heurnius.
Ioannes Langius.
Ioannes Mag.
Ioannes Marinellus.
Ioannes Mosbanus.
Ioannes Schenkius.
Ioannes Stockſtal.
Ioan.Iacobus Vueckerus.
Ioſephus Quercetanus.
Iſabella Corteſe.
Iſaac.
Iulius Cæſar Scaliger.
Lanfrancus.
Lemnius.
Leonardus de Pradapalia.
Luminare maius.
Leonellus Fauentinus.
Leo Suauius.
Lucas Ghinus.
Lumen Apothecariorum.
Manardus.
Magenbuch.
Marſilius Ficinus.
Martinus Rulandus.
Matthæus de Gradis.
Matthiolus Senenſis.
Mechingerus.
Medici Auguſtani.
Medici Baſilienſes.
Medici Bononienſes.
Medici Colonienſes.
Medici Ferrarienſes.
Medici Florentini.
Meſue.
Mizaldus.
Montagnana.
Montanus.
Muraltus.
Nerus.
Nicodemus.
Nicolaus Monardus.
Nicolaus Myrepſus.
Nicolaus Taurellus.
Nicolaus Florentinus.
Nicolaus Stocker.
Nicolaus de Graſſis.
Oribaſius.
Orpheus.
Paulus Aegineta.
Paracelſus.
Petrus Aponenſis.
Petrus Bayrus.
Petrus Bellonius.
Petrus de Bonanto.
Petrus Hiſpanus.
Phædron.
Philagrius.
Philippus Vlſtadius.
Philoſtratus.
Philoxenus.
Placotomus.
Platearius.
Plinius.
Priſcianus de Corduba.
Rabi Moſes.
Rhaſis.
Ranzouius.
Regina Maria Caroli V. ſoror.
Rogerius.
Rondeletius.
Ruffus.
Saladinus.
Sauanarola.
Scarpella.
Scribonius Largus.
Serapio.
Seruitor.
Stockſtaldus.
Syluius.
Tarentinus.
Thadæus Florentinus.
Theodorus Zuingerus.
Theophraſtus.
Theſaurus Aromatariorum.
Thomas Eraſtus.
Trincauellus.
Trotula.
Tryphon.
Varignana.
Vuilhelmus Placentinus.
Vlricus ab Angelburg.
Xenocrates.
Zezar.

ANTI-

ANTIDOTARII GENERALIS PRAECIPVORVM CAPITVM DISPOSITIO.

MEDICAMENTORVM differentiæ in genere ſumuntur à

- Cauſis
  - Internis: videlicet
    - Materia, (*de qua in lib. 1.*) *quæ eſt vel*
      - Naturalis
        - Animata
          - Inſenſibilis: *vt*
            - Folia. *Cap.i.fol.1.*
            - Flores. *Cap.ij.3.*
            - Fructus. *Cap.iij.4.*
            - Semina. *Cap.iiij.6.*
            - Radices. *Cap.v.8.*
            - Ligna. *Cap.vi.8.*
            - Cortices. *Cap.vij.9.*
            - Succi. *Cap.viij.9.*
            - Liquores. / Gummi. *Cap.ix.10.*
          - Senſibilis:
            - Animalia. / Animaliũ *partes.* *Cap.x.10.*
        - Inanimata — Mineralia. / Metalla. / Lapides. / Terræ. *Cap.xi.12.*
      - Artificialis
        - Fluida
          - Nõ *pinguis: vt*
            - Aquæ. *Cap.xij.13.*
            - Syrupi. *Cap.xiij.13.*
            - Decocta. *Cap.xiiij.15.*
            - Infuſa *Cap.xv.16.*
            - Clyſteres. *Cap.xvi.17.*
            - Gargariſmata. *C.xvij.18.*
            - Caputpurgia. *C.xviij.19.*
            - Epithemata. *Cap.xix.19.*
            - Fomenta. *Cap.xx.20.*
            - Embrochæ. *Cap.xxi.21.*
            - Inſeſſus. *Cap.xxij.21.*
            - Balneæ. *Cap.xxiij.22.*
            - Lotiones. *Cap.xxiiij.23.*
          - Pinguis: *vt* OLEA. *Cap.xxv.24.*
        - Non *fluida*
          - Diſſipata. *vt*
            - Puluercs. / Species *Cap.xxvi.26.*
            - Tragemata. *Cap.xxvij.27.*
          - Coacta. *Vide in ſeqq. fig. A.*
    - Forma. *Vide in ſeqq. fig. B.*
  - Externis. *Vide in ſeqq. fig. D.*
- Accidentibus. *Vide in ſeqq. fig. E.*

- *A.* Coacta —
  - Humida —
    - Actu: *vt* —
      - Electuaria *Aromatica. Cap.xxviij.27.*
      - Electuaria *ſolutiua. Cap.xxix.28.*
      - Opiatæ. *Cap.xxx.29.*
      - Conſeruæ. *Cap.xxxi.30.*
      - Condita. *Cap.xxxij.30.*
      - Eclegmata. *Cap.xxxiij.31.*
      - Extracta. *Cap.xxxiiij.32.*
    - Potentiâ. *vt*
      - Linimenta. *Cap.xxxv.33.*
      - Vnguenta. *Cap.xxxvi.33.*
      - Emplaſtra. *Cap.xxxvij.34.*
      - Cataplaſmata. *Cap.xxxviij.35.*
      - Cerata. *Cap.xxxix.36.*
      - Dropaces. *Cap.xl.36.*
      - Synapiſmi. *Cap.xli.37.*
  - Sicca: *vt* —
    - Tabulæ. *Cap.xlij.38.*
    - Trochiſci. *Cap.xliij.40.*
    - Pilulæ. *Cap.xliiij.41.*
    - Collyria. *Cap.xlv.42.*
    - Apophlegmatiſmi. *Cap.xlvi.43.*
    - Naſalia. *Cap.xlvij.43.*
    - Confecta. *Cap.xlviij.44.*
    - Glandes. *Cap.xlix.45.*
    - Sacculi. *Cap.l.47.*
    - Peſſi *Cap.l.47.*
    - Odoramenta. *Cap.lij.48.*
    - Suffimenta. *Cap.liij.48.*

- *B.* Forma: *(de qua lib.2.) quia vel*
  - Alterant —
    - Cõmuniter, *& vel qualitate*
      - Manifeſta. *Vide in ſeqq. fig.* *.
      - Occulta. *Cap.xxxi.85.*
    - Propriè, *hoc eſt, parti alicui dicata. Sic alia*
      - Cephalica. *Cap.xxxi. & xxxij. & xxxiij.85.87.88.*
      - Pectoralia. *Cap.xxxiiij.92.*
      - Cordialia. *Cap.xxxv.93.*
      - Stomachica. *Cap.xxxvi 94.*
      - Hepatica. *Cap.xxxvij.95.*
      - Splenitica. *Cap.xxxviij.96.*
      - Nephritica. *Cap.xxxix.97.*
      - Hyſterica. *Cap.xl.98.*
      - Arthritica. *Cap.xli.102.*
  - Purgant. *De*
    - Medicamentis *purgantibus. Cap.xlij.100.*
    - Medicamentorum *purgantium electione. Cap.xliij.102.*
    - Purgationis *tempore. Cap.xliiij.103.*
    - Purgantium *correctione. Cap.xlv.104.*
    - Purgandi *ratione. Cap.xlvi.106.*

Manifeſta

PRÆCIPVORVM DISPOSITIO.

- Manifeſta
  - Prima. *Sic vel*
    - Temperata. *Cap.ij.50.*
    - Intemperata
      - Calida *in gradu*
        - Primo. *Cap.iij.51.*
        - Secundo.
        - Tertio.
        - Quarto. *Cap.iiij.53.*
      - Frigida *in* — Primo. Secundo. Tertio. Quarto. *Cap.v.54.*
      - Humida *in* — Primo. Secundo. Tertio. Quarto. *Cap.vi.54.*
      - Sicca *in* — Primo. Secundo. Tertio. Quarto. *Cap.vij.55.*
  - Secunda. *quorum alia*
    - Emollientia. *Cap.viij.56.*
    - Indurantia. *Cap.ix.58.*
    - Tendentia. Laxantia. — *Cap.x.60.*
    - Rarefacientia. Denſantia. — *Cap.xi.61.*
    - Aperientia. *Cap.xij.62.*
    - Attenuantia. *Cap.xiij.63.*
    - Attrahentia. *Cap.xiiij.64.*
    - Diſcutientia. *Cap.xv.65.*
    - Repellentia. *Cap.xvi.66.*
    - Adurentia. *Cap.xvij.67.*
    - Extergentia. *Cap.xviij.68.*
    - Emplaſtica. *Cap.xix.69.*
  - Tertia. *quorum alia*
    - Pus *mouentia. Cap.xx.69.*
    - Vrinam *cientia. Cap.xxi.71.*
    - Menſes *mouentia. Cap.xxij.71.*
    - Lac *generantia.* Lac *minuentia.* — *Cap.xxiij.73.*
    - Semen *generantia.* Semen *extinguentia.* — *Cap.xxiiij.74.*
    - Dolorem *ſedantia. Cap.xxv.76.*
    - Carnem *generantia. Cap.xxvi.77.*
    - Glutinantia. *Cap.xxvij.78.*
    - Cicatricem *inducentia. Cap.xxviij.79.*
    - Venena *arcentia. Cap.xxix.80.*
    - Corpus *ornantia. Cap.xxx.82.*

ANTIDOTARII CAPITVM

- D. Medicamentorum *differentiæ à cauſis externis ſumptæ: (de quib. lib.3.) nimirum*
  - Efficiēte, *quæ eſt vel*
    - Agens
      - Primaria
        - Immediata. *De*
          - Deo.
          - Natura.
          - } *Cap.j.*107
        - Mediata. *De*
          - Medico. *Cap.ij* 110.
          - Magiſtratu. *Cap.iij.*111.
      - Secundaria
        - Mediata. *De*
          - Aſtantibus.
          - Aegrotis.
          - } *Cap.iiij.* 112.
        - Immediata. *De* PHARMACOPOEO (*Cap.v* 112.) *qui agit. Vide in ſeqq. fig.*):(
    - Inſtrumentum *præparationi inſeruiēs, vel*
      - Subtiliori, *de quibus in deſtillandi generibus actum eſt.*
      - Craſſiori, *atq; vel*
        - Materiæ
          - Minuendæ. *De*
            - Cultris.
            - Lima.
            - Malleis.
            - } *Cap.xlviij.* 136.
            - Pilis.
            - Mortarijs.
            - Piſtillis.
            - } *Cap.xlix.* 184.
          - Separandæ. *De*
            - Spathulis.
            - Cochlearibus.
            - } *Cap.l.*184.
            - Cribris.
            - Colatorijs.
            - } *Cap.lj.*185.
            - Ahenis.
            - Torcularibus.
            - Fornacibus.
            - } *Cap.lij.*185.
            - Tabulis.
            - Menſis.
            - } *Cap.liij.* 186.
        - Formę *effingendæ. De* FORMIS. *Cap.liiij.*187.
  - Fine: *& conferunt vel ad*
    - Neceſſitatem: *vt ſanitas, vel*
      - Conſtans *conſeruetur.*
      - Lapſa
        - Inſenſibiliter *præſeruetur.*
        - Senſibiliter *reſtauretur curando.*
    - Ornatum. *vt* PVLCRITVDO
      - Conſtās *conſeruetur.*
      - Lapſa *reſtituatur.*
    - } *Cap.lv.*187.

):(Pharma-

PRÆCIPVORVM DISPOSITIO.

-)(Pharmacopœus *agit vel modo*
  - Craſſo, & *vel circa*
    - Qualitatem: *videlicet*
      - Calefaciendo. *De*
        - Calefactione. *Cap. vi.* 115.
        - Inſolatione. *Cap. vij.* 116.
      - Refrigerando. *De*
        - Refrigeratione. *Cap. viij.* 116.
        - Extinctione. *Cap. ix.* 116.
      - Humectando. *De*
        - Humectatione. *Cap. x.* 117.
        - Nutritione. *Cap. xi.* 118.
        - Infuſione. *Cap. xij.* 119.
        - Mollitione. *Cap. xii.* 120.
        - Liquatione. *Cap. xiii.* 120.
        - Diſſolutione. *Cap. xv.* 121.
      - Siccando. *De*
        - Exiccatione. *Cap. xvi.* 121.
        - Duratione. *Cap. xvij.* 123.
        - Aſſatione. / Frixione. *Cap. xviij.* 123.
        - Vſtione. *Cap. xix.* 124
    - Quantitatem: *ſcilicet*
      - Augendo. *De*
        - Salitura. *Cap. xx.* 129.
        - Coloratione. *Cap. xxi.* 129.
        - Aromatizatione. *Cap. xxij.* 130.
        - Conditura. *Cap. xxiij.* 131.
        - Fartura. *Cap. xxiiij.* 132.
      - Minuendo. *De*
        - Sectione. / Fiſſione. / Fractione. / Limatura. / Raſione. *Cap. xxv.* 132.
        - Tuſione. *Cap. xxvi.* 133.
      - Separando. *De*
        - Purgatione. *Cap. xxvij* 134.
        - Pulſatione. *Cap. xxviij* 136.
        - Confricatione. *Cap. xxix.* 136.
        - Lotione. *Cap. xxx.* 137.
        - Expreſſione. *Cap. xxxi.* 138.
        - Coctione. *Cap. xxxij.* 138.
        - Putrefactione. *Cap. xxxiii.* 140.
        - Cribratione. *Cap. xxxiiij.* 140.
        - Extractione. *Cap. xxxv.* 142.
        - Diſpumatione. *Cap. xxxvi.* 144.
        - Clarificatione. *Cap. xxxvij.* 146.
        - Colatione. *Cap. xxxviij.* 148.
  - Subtili. *Vide in ſeqq. fig. C.*

C. Subtili:

C. Subtili: vi DESTILLATIONE, quæ eſt humoris alicuius, à plãta animali, terreo, vi caloris extractio. Huiuſmodi autem calor fit vel ab

- Igne, agente vel
  - Surſum, & vel
    - Mediatè, re
      - Humida,
        - Aquoſa. *De* DESTILLATIONE IN BALNEO MARIAE. *Cap.xxxix.150.*
        - Aërea. *De* DESTILLATIONE *in vapore aquæ calentis. Cap.lx.155.*
      - Sicca,
        - Aërea. *De* BALNEO SICCO *Cap.lxj.159.*
        - Terrea
          - Cinere.
          - Arena.
          - Scoria *ferri.*
          - *De* DESTILLATIONE *in cineribus, arena, & ſcoria ferri. Cap. lxij. 163.*
    - Immediatè,
      - Flamma *ignis.*
      - Carbonibus *accenſis.*
      - *De* DESTILLATIONE *per ignem. Cap. lxiij. 169.*
  - Deorſum. *De* DESTILLATIONE PER DESCENSVM. *Cap.liiij.173.*
- Abſque *igne, & vel*
  - Sole. *De* DESTILLATIONE IN SOLE. *Cap.lxv.181.*
  - Putredine. *De* DESTILLATIONE IN FIMO. *Cap.xlvi. 151.*

E. Accidentibus: *(de his lib.4.) videlicet*

- Qualitate
  - Senſili
    - Viſibili *De* COLORIBVS. *Cap.ij.189.*
    - Odoratili. *De* ODORIBVS. *Cap.iij.191.*
    - Guſtatili. *De* SAPORIBVS. *Cap.iiij.171.*
    - Tactili. *De*
      - Qualitatibus *tactilibus.*
      - Conſiſtentia.
      - *Cap.v.176.*
  - Non *ſenſili. De* FIGVRA ET FORMA *Cap.vj.179.*
- Quantitate,
- Tempore,
- Ordine.
- *&c. Vide in ſeqq fig. F.*

E. Acciden-

PRÆCIPVORVM DISPOSITIO.

- R
  - Quantitate
    - Excedente. De
      - Ponderibus, *& menſuris. Cap.vij.180.*
      - Valore, *ſeu taxatione. Cap.viij.182.*
    - Deficiente. *De* SVCCEDANEIS, *ſiue quid, pro quo. Cap.ix.184.*
  - Tempore
    - Collectionis. *De loco colligendi ſimplicia. Cap.x.188.*
    - Repoſitionis
      - Vniuerſali. *De domo, ſeu ædificio, & officina Pharmacopæi. Cap.xi. 190.*
      - Particulari. *De*
        - Hypocauſto. *Cap.xij.191.*
        - Pixidibus. / Arculis. / Vitris. / Saccis. / Ollis. / Vitcis. — *Cap.xiij.191.*
    - Collectionis. *De tempore colligendi ſimplicia. Cap.iiij.193.*
    - Durationis. *De duratione medicamentorum. Cap.xv.194.*
  - Ordine. *De*
    - Collocatione *medicamentorum in formulis, ſiue receptis. Cap.xvi.195.*
    - Collocatione *medicamentorum in officinis. Cap.xvij.197.*

HIS itaque ordine poſitis, totum hoc generale Antidotarium in quatuor diſtribuemus libros, in quorum primo medicamentorum Materiam, tum quæ natura, tum quæ arte conſtat: in ſecundo Formam: in tertio Efficientem, & Finem: in quarto Accidentia tractabimus.

ANTIDOTARII GENERALIS,

PER Ioan. Iacobum Vveckerum editi,

LIBER PRIMVS.

DE FOLIIS SEV herbis.

CAPVT I.

CVM de medicamentorum materia hoc primo libro diſſerere nobis propoſitum ſit, primò de naturali animata inſenſibili agemus, à folijs ſeu herbis ſumpto exordio. Sunt itaque herbæ latiores plantarum partes, & vel peregrinæ, vel domeſticæ.

Herbæ quæ.

Domeſticarum electio.

Quæ apud nos naſcuntur, deligendæ ſunt ſucci plenæ, floridæ: fugiendæ grandiores, graciliores, & marcidæ. Comæ ergo cum floribus ſumendæ ſunt.

Locus colligendi herbas.

Colliguntur autem in montibus collibus, & planis locis: ipſis montibus altiſſimis colligi debent, locisque ſoli C & vento expoſitis, paucis exceptis, quæ collibus frequentiores, magisq; odoratæ ſunt, vt chamædrys, & chamæpitys. Quæ verò locis planis duntaxat naſcuntur, ex locis ſiccioribus, & a lacubus, & fluminibus procul diſſitis colligendæ ſunt, niſi riguis gaudeant, vt tribulus aquaticus, nymphæa, & ſimiles.

Tempus colligendi herbas.

Cæterùm quædam ſolùm virides in vſum recipiuntur, præſertim in vſum apozematum, fotuum, cataplaſmatum, enematum, &c. & hæ quo- D uis tempore colligi poſſunt, vt beta, braſſica, mercurialis, parietaria, borrago, malua, &c. Quæ autem reponuntur, iam florentes, & ſemen quodammodo conficientes (quod plerunque fit menſe Iunio, & principio Iulij) colligi debent cœlo ſereno, atque tempore meridiano, nullis per aliquot ante dies decidentibus pluuijs, nec etiam rore nimium madentes A nimiòue ſolis calore retorridæ. Quòd ſi herbæ nec caulem, nec florem, nec ſemen edunt, vt adiantum omne, aſplenum, legendæ in foliorum vigore, quando ſcilicet maxima, & virentiſſima ſunt: quædam verò dum florent, aut ſementeſcunt, quia lignoſæ ſunt & exuccæ, ante illud tempus legendæ, vt cichorium, beta, &c.

Locus reponendi herbas.

Herbæ, vbi probè in vmbra fuerint ſiccatę, reponũtur ad ſacculos lineos non compreſſos, ſeu collapſos, ſed iuxta ſacculo- B rum imum circulo vel orbe ligneo diſtentos: vel (quod melius eſt) ligneis capſulis, vel pixidibus reſeruantur, ne à puluere, vel fumo offendi poſſint.

Duratio herbarum.

SERVANT herbæ ſuas vires annum vnum: itaque quotannis mutandę, niſi anno collectę fuerint, cuius temperies admodum ſicca fuerit, pluuiarumque expers: & contrà ſubſequatur æſtas admodum humida: tunc enim præſtat his vti, quæ ſicco illo anno ſuperiore col- C lectæ ſint, quàm quæ ſubſequenti pluuioſo.

Menſura, ſeu doſis herbarum.

Porrò recentes manipulis pluribus in balneis: in clyſteribus verò, tum in decoctionibus, vno vel duobus manipulis, ſi pro vno clyſtere, vel vna potione paretur decoctio, menſurantur. Quòd ſi plures clyſteres, vel potiones ex eadem coctione parandę ſint, doſis augenda erit, videlicet ad manipulos quatuor, vel quinque ad ſummum. Siccæ, in externis, & magis remedijs, vt in balneis, & lauacris, D pluribus manipulis: in clyſteribus, & potionibus, vt ſuprà dictum, menſurari ſolent. In alijs autem remedijs, vt pulueribus capitalibus, ſtomachicis, &c. à ʒ j. ad ℥ ß. vel ℥.j. recipiuntur. Eadem quantitate etiam in quibuſdam fumigijs, vt in ijs, quæ ad tuſſim parantur, tuſſilago ſicca, & ad ſumigia capitis, folia roriſmarini, ladi, ciſti, origani, imponi poſſunt. In internis verò, vt in antidotis, co-

licis, & nephreticis, puluceribus cordialibus, & capitalibus, vel qui ad ventrem, vel vterum præſcribuntur, à ʒ.ß. ad ℥.ß. exhiberi debent.

Taxatio. PRAETEREA Pharmacopœi noſtri manipulum herbarum communium denario vno Colmarienſe (qui bazij Conſtantienſis decima pars eſt) vel duobus ad ſummum vendere ſolent.

Herbæ peregrinæ. Dignotio peregrinarũ. QVOD ad peregrinas herbas attinet, quæ apud nos non creſcunt, quaſque omnino aliunde aduehi oportet, ex Medicorum ſcriptis, vſuque quotidiano, notis quibuſdam generalibus facilè cognoſci poſſunt, è quibus deprehendere licet, num eæ plantæ collectæ fuerint loco, tempore, modoq; conuenienti, tum etiam repoſitæ, ita vt nec temporis, nec loci, nec vectuiç ratione incommodum vllum paſſæ ſint: quod ex ſapore, odore, & colore deprehenditur, ſi inſuper folia & flores ipſis ramis cohæreant, &c.

DE FLORIBVS.

CAP. II.

Electio. FLORES, qui in quotidianum vſum veniũt, magna ex parte apud nos naſcuntur. Recentes, maturi, non corrupti eligendi ſunt.

Dignotio. QVI verò aliunde aduehuntur, ex odore, ſapore, & natiuo colore dignoſcuntur: ſi præterea adhuc integri ſunt, nec comminuti, vel ſi nullum aliàs vitium contraxerint.

Locus. COLLIGVNTVR ijs in locis, in quibus ipſæ plantæ maximè celebres ſunt. Deinde vbi in vmbra fuerint ſiccati, & præſertim qui iucundum odorem efflant, articulis tiliaceis oul lo ſitu obductis reponuntur.

Tempus. DECERPENDI autem, cùm maximè vigent & quum ſeſe ritè explicuerint. (Roſis exceptis, quibus ad conſeruas vtimur. eæ enim antè quàm aperiantur, auelli debent) cœlo ſereno, atq; tempore pomeridiano, rore abſumpto calore ſolis, (alioqui enim propter alienam humiditatem facilè corrumpuntur) non quum iam vetuſtate tabeſcunt, defluuntque: non vt Bulcaſis & indocti alij ſcribunt, hoc vel illo menſe. Nam quibuſdam regionibus & cœli conſtitutionibus celerius aut tardius plantarum partes perficiuntur.

Duratio. FLORES in vniuerſum ſicci ad annum duntaxat edurant etſi anthemidis, centaurij, chryſanthemi, millefolij, ſpartij, & roſarum flores etiam longiori aſſeruentur tempore, ſi ligneis arculis opportunè incluſi diligenter recondantur. Quamdiu itaq; coloris & odoris gratiam retinent, tam diu adſeruari poſſunt: quod in paucis vltra annum non contingit.

Doſis. SICCOS pondere & menſura metimur: recentes menſura tantùm. Nam in antidotis, & nobilioribus compoſitionibus, in quibus parua tantùm quantitas recipitur, ſicci à ℈. j. ad ʒ.ij. admittuntur, vt in puluceribus cordialibus, capitalibus, ſtomachis & vnguentis. In ſyrupis autem & apozematis, & alijs decoctionibus à P. ß. ad P. ij. vel iij. vel plures, vt & in balneis, & clyſteribus. ſunt enim parum efficaces, niſi in mole magna. Quare in pilulis nunquam vſurpandi ſunt, quia augendo molem, vim aliorum medicamentorum minuunt. Sunt tamen præſtantiores ob ſuam tenuitatem partium, ideò vſurpantur in alijs. Recentes, quia efficaces tantùm ad refrigerandum, humectandum, & laxandum, in ſyrupis, & apozematis, & alijs huiuſmodi decoctionibus ſolùm immittuntur: idque à P. ß. ad P. plures, vel manipulos: non autem pondere, niſi in conſeruis parandis, ad proportionem cum ſaccharo ſeruandam.

Taxatio. CAETERVM pugillus florum communium in officinis noſtris, duobus denarijs noſtratibus æſtimatur. peregrinorum vero à tribus denarijs vſque ad plures, pro locorum, ex quibus aduehuntur, diſtantia.

DE FRVCTIBVS.

CAP. III.

FRVCTVS eſt id, quod vltimò planta profert ad ſpeciei conſeruationem & propagationem, conſtans vt plurimum carne & ſemine: & dicitur potiſſimùm de grandioribus plantis, vt ſunt arbores, frutices, ſuffrutices.

Electio. Dignotio. Noſtrates deliguntur pleniores, & benè habiti, ſeu corpulenti, non rugoſi, & carioſi. Peregrini ex ipſorum ſapore, & odore probè dignoſci poſſunt.

Locus. COLLIGVNTVR his locis, vbi eorum plantæ ſunt præſtantiſſimæ. Siccantur ſole aut clybano pro humiditatis illis innatæ ratione. Reponuntur armarijs, pyxidibus, vel ſportis, & locis, quo neque humor vllus, neque fumus, neque puluis pertingere poſſit, ſed temperatis. Ita enim nec ſitum facilè contrahunt, nec corrumpuntur, nec nimium ſiccãtur. Quidam fructibus folia interponunt. Oleoſi fructus, vt iuglandes, amygdala, pineæ, melius ſparſim quàm aceruatim aſſeruantur. Nam in aceruos congeſti, facilè incaleſcũt, & rancidi fiunt, maxime in loco & tempore calidiore. ſeruandi ergo loco frigidiore. Quidam fructus, vt Medica mala, hordei aut milij, aceruo ſepeliuntur, alij paleæ inſtrati quidam appenſi.

Tempus. CAETERVM fructus rei Medicę competentes, quum maturitatem ſenſerint (niſi data opera immaturi expetantur) ex arbore antequam marceſcant, decerpendi ſunt, & quotannis mutandi.

Doſis. QVOD ad doſim attinet, non vno & eodem modo menſurantur: alij enim pondere, alij numero, alij vtroque modo. Fructus igitur magni, integri, & diſcreti, vt pruna, poma, pyra, mala punica, cotonea, meſpilla, ſorbæ, ficus, iuiubæ, ſebeſten, nuces, & ijs fructus ſimiles numero præſcribuntur. Interdum etiam pondere menſurantur, cùm ſcilicet ab ijs aliquæ

quæ partes detrahuntur, vel aliquæ partes tan- A tùm in vſum reuocantur. vt cùm dicimus, carnium cydoniorum abiectis cortice & granis lib. j. vel corticis malorum granatorum ℥. iij. Vel cùm religioſiùs proportionem miſcendorum ſeruare volumus, vt in maſticatorijs, & ſynapiſmis, in quibus pro ℥. j. ſeminis ſynapi, aliquando ficuum lib. ß. miſcemus, & aliquando libr. j. Nam ſi numero ficus metiemur, minùs certa eſſet proportio, cùm ficus aliæ maiores, aliæ minores ſint. Inter fructus B ſunt nonnulli, qui ad varios vſus vſurpari ſolent, & diuerſa menſura pro diuerſitate ſcopi, aut vſus, vt pruna, ſebeſten, tamarindi, quæ bilem extinguunt, eamque expurgant, vel partes refrigerant. Quare ſi ad refrigerationem, vel ad bilis alterationem vſurpabuntur, paruo numero inijcientur, vt ad paria duo, vel tria: ſi vero ad laxandum, quia imbecilliter laxant, ad paria viginti. Idem facimus de paſſulis & ficubus: nam ſi ad laxandum, magno nume- C ro: ſi ad leuiter detergendum, vel calfaciendum præſcribantur, minori. & hoc de internis remedijs eſt intelligendum. Nam in balnea ficus, & paſſulæ inijci poſſunt: ſi detergere, & relaxare ſit animus, maxima quantitate, quia forma remedij, & paucitas virium id poſtulant, vt ad paria l. fructus laxantes detergentes, & emollientes ad paria x. vel xx. dantur. Refrigerantes & lenientes in iniectionibus D inflammationum vteri, veſicæ, & inteſtinorum, decoqui poſſunt ad paria x. qualia ſunt pruna, ſebeſten, tamarindi. Dulciores fructus, in clyſteribus ſedantibus dolorem, lenientibus, laxantibus, detergentibus & vermes deorſum trahentibus, eodem numero ponuntur commodè. Nec non aſtringentes, in clyſteribus ad fluxum ventris præſcribuntur eodem numero: in decoctionibus verò alterantibus, ne obſtructiones pariant, minori. Detergen- E tes in laxantibus ad paria xx. vel xxx. vel xl. poni poſſunt: in alterantibus ad paria v. vel vi. in decoctis verò pectoralibus, vel ſyrupis, media quantitate: fructus enim detergentes in pectoralibus maiori quidem numero ſunt opus, quàm in alterantibus tantùm, vt vis medicamenti ſeruetur, donec ad pulmones peruenerit: minori verò quàm in laxantibus: nam ſi æqualis menſura, vt aut paria xx. aut xxx. F ponantur nimium detergendo ventrem laxant, & ad partes ſuperiores non perueniunt. In alterantibus ergo ponantur ad paria v. in laxantibus ad paria xx. in pectoralibus ad paria x. vt medius modus ſeruetur. Quod de paſſulis, ficubus, iuiubis, ſebeſten, & dactylis volo intelligi. Horum item fructuum pulpa, *Pulparum doſis.* ceu caro, præſcribitur in eclegmatis, opiatis, & cataplaſmatis: ſed pondere, non numero: quia eorum tantùm pars vſurpatur. Pulpa paſſularum in opiatis laxantibus ad ℥. ij. in eclegmatis media menſura: in cataplaſmatis hepaticis corroborantibus, vel malacticis à quart. v. ad ℔. v. vel ℔. j. ponitur. Pulpa prunorum dulcium laxantibus tantùm medicamentis, & opiatis miſceri poteſt. acidorum in cataplaſmatis adſtringentibus ventrem, vt & alij fructus omnes adſtringentes, vt pirorum, pomorum, malorum cotoneorum. a quart. j. ad ℔. j. Dactylorum pulpa in hepaticis, corroborantibus, vel malacticis poni ſolet ad ℔. j. Capita papaueris, vt fructus numeramus, vt ex deſcriptione Diacodij apud Galenum patet libro *κατὰ τόπους*. Fructus minores, vt paſſulæ Corinthiacæ, myrthi fructus, ſiue baccæ, vel berberis, vel lentiſci, vel balſami vel terebinthi pondere maiore, vel minore, pro ſcopo naturæ, viribus & forma remediorum vſurpantur, maxima ex parte à ʒ. j. ad ℥. j. Fructus inciſi, vel contuſi, vt tamarindi, pondere, nō numero menſurantur. Paſſulæ vtaque menſura: dicimus enim paſſularum ʒ. ij. vel iij. interdum paſſularum paria xxx. xxx.

Porrò cùm fructuum variæ ſint differentiæ, pretio quoque variant. *Taxatio.*

DE SEMINIBVS.

Cap. IV.

Semen eſt ea pars plantæ, ex qua in terram proiecta, ſimilis planta producitur. differt à fructu, ſicut pars à toto, contentum a continente. Ficus, vuæ, poma pira ſunt fructus: grana in illis contenta, ſemina ſunt. Omnes fructus habent ſemina: ſed non è conuerſo: non omnia ſemina fructu continentur, vt ſemina aniſi, fœniculi, milij ſolis. Eligenda *Electio.* ſunt matura, bene habita & corpulenta ſeu pleniora non rugoſa, & quæ naturæ ſuæ vires proprias habent efficaciſſimas & odorem, ſaporem, colorem ſui generis perfectiſſimum, ſeruant. Quæ foris & peregrinis locis adfe- *Dignotio.* runtur, conſiderare oportet an notis reſpondeant à Medicis præſcriptis, & in eorum cognitione exercen. vt ex ſapore & odore digno ſci poſſint. Deliguntur plena, non cariosa, nec rugoſa.

Noſtratia ijs in locis colliguntur, qui- *Locus.* bus præſtantiſſime herbæ naſcuntur. Quæ certis regionibus celebrantur (vt etiam ipſæ herbæ) his locis, ſi fieri poteſt colligi debent, quæ proximè accedant ad eorum ſimilitudinem, quæ à veteribus commendabantur.

Siccantur, vt herbæ: deinde vaſculis vitratis, aut ſacculis reponuntur, locoque ſicciore, & humiditatis expertæ: aut charta, aut membranis aptè inuoluuntur. Legenda ſunt *Tempus.* ex fructibus ſummè maturis, vbi ſiccari cœperunt priùs quàm defluant: ex ſtirpibus iam ſiccis, nec ampliùs virentibus, qui ſanè in ſole ſuſpendendi potiſſimùm ex cucurbitæ, cucumeris, & huius generis fructibus, vt eorum omnis caro exiccetur. Noſtratia annum aut vix biennium durant. Quare quotannis innouare ſatiùs crediderim.

Doſis calidorum.

Semina ſemper pondere metimur: ſed diuerſa, diuerſo pro natura ipſorum, & ſcopo, & forma remediorum. Calida & grata, vt aniſum, fœniculum, ad ʒ.j. vel ʒ.ij. præſcribuntur, vt in pulueribus poſt paſtum. Quæ minùs grata ſunt ob odorem, vel ſaporem à ʒ. ß ad ʒ.j. vt ſemen cumini, ſeſeli Maſſilienſis, carui, ameos. Quæ magis acria ſunt, vt rutæ agreſtis, naſturtij, thlaſpi, multò minori quantitate ſumuntur.

Temperatorum.

Quæ temperata ſunt, à ʒ.j. ad ℥.j. in internis remedijs poni poſſunt. In balneis verò & fotibus, vel clyſteribus, ab ℥.j. ad plures: cuiuſmodi ſunt ſemẽ maluæ, althææ, lini, bombacis fœnigræci.

Diureticorum doſis.

Semina diuretica pro ſcopo & ſua acrimonia diuerſis ponderibus adminiſtrari debent. Si ad ciendam vrinam dentur, à ʒ. j. ad ʒ iij. vel iiij. exhibeantur. ſi verò purgantibus permiſceantur, ad humoris attenuationes, vel medicamenti deductionem, à ℈.j. ad ʒ.j. Poſſent enim ampliori pondere data ad renes, vim medicamenti laxantis...

Doſis aperientium.

In aperientibus obſtructiones media quantitate poni debent. In arteriacis à ℈.j. ad ʒ.j. In Bechicis à ℈ j. ad ʒ. j.

Flatus diſcutientium doſis.

Quæ flatus diſcutiunt, in clyſteribus, & ſedantibus dolorem, & remedijs alijs colicis, à ʒ. ij. ad ʒ.vj. in antidotis, à ʒ j. ad ʒ.iij.

Calidiſſimorum doſis.

Calidissima ſemina in puluere, vt naſturtij, rutæ agreſtis, thapſiæ, ſynapi, erucæ, in internis remedijs à ℈. j. ad ʒ. j. in externis autem à ʒ. ij. ad ℥.j. In decoctionibus verò, intrinſecus ſumendis a ʒ. j. vſque ad ʒ. iij. in externis autem remedijs à ʒ. iij. ad ℥ j ß.

Frigidorum doſis.

Semina frigida maiora, in cientibus vrinam à ʒ.ij. ad ℥.j. In pectoralibus à ʒ. ß. ad ʒ. ij. vel ʒ. iij. In laxantibus à ℈ j. ad ʒ.j. In clyſteribus ab ℥.ß. ad ℥.j. In balneis ab ℥. ij. ad ℥.iv. vel ℥.vj. Frigida verò minora in internis remedijs, vt pulueribus, à ℈.j. ad ʒ.j. & ʒ. ij. in externis à ʒ.ß. ad ℥.ß. Narcotica à ʒ.ß. ad ʒ.ij. vel ʒ. iij. ponuntur, vt in colicis: liberius verò in externis remedijs, videlicet à ʒ.j. ad ℥.ß.

Cerealium doſis.

Cerealia integra pugillis vel manipulis menſurantur: in balneis quidem ad manus plures: in clyſteribus P.j. vel P. ij. in decoctionibus verò ſyruporum, iniectionum, gargariſmatum, ad P. j. vel P ß.

Farinæ doſis.

Cerealia verò in farinam redacta, pondere menſurantur: vt ad cataplaſmatum compoſitionem, à ℔ j. ad ℔. ij. Sic ad inſpiſſationem ſucci herbarũ, quantum ſufficit, imponitur, donec mellis conſiſtentiam acquirat: vt in bechico medicamento, aut arteriaco farina hordei, vel amylum à ʒ.j. ad ʒ.ij. vel iij.

Leguminũ.

Legumina, vt Cerealia, metiuntur: in farinam vero redacta ponderantur.

Valor, ſeu taxatio.

Caeterum ℥ j. noſtratium ſeminum à denario vno, vſque ad duos, vel tres ad ſummum vendi ſolet. Peregrina verò pro nobilitatis & loci ratione pretio variant.

A

DE RADICIBVS.

Cap. V.

Electio.

Radices deligendæ ſunt, quæ ſaporem, odorem, & colorem ſui generis perfectiſſimum habeant, quæque ſint bene habitæ, exiento cortice, non carioſæ, non marcidæ nec rugoſæ.

Dignotio.

Exoticæ peculiaribus notis dignoſcuntur.

Locus colligendi.

Colliguntur locis aptis, & terra vel ſordibus purgatæ, vel inciduntur, vel B integræ filo traiectæ ſuſpenſæ ſeruantur,

Locus reponendi.

loco non inſolato, non infumato, nõ humido, non puluerulento: ſed ſublimi, puro, ſicco, aut ſeptentrionem, aut meridiem ſpectante, modò non flent auſtri.

Tempus colligendi.

Evellvntvr fructu iam deperdito, & incipiente foliorum defluuio, cœlo ſereno, (pluuiæ namque illas imbecilliores reddunt, & humore crudo implent) quum crudi & C excrementitij humoris, quàm minimum habent, quando nec nimis molles, nec nimis duræ & lignoſæ.

Duratio.

Exiguæ radices in annum ſeruantur: maiores in biennium, vel triennium ad ſummum. Mutandæ autem ſunt intra id tempus, ſi anni temperies ſicca fuerit: ſin autem admodum humida fuerit, eo præſertim tempore, quo radices colligendæ ſunt, ſatiùs eſt illis vti, quæ præcedente anno collectæ ſint, modò ea, qua dictu eſt, ratione ſint D ſeruatæ.

Doſis in apozematis.

Radicvm doſis in ſyrupis, vel apozematis, eſt ab ℥. j. ad ℥. ij. vel ℥. iij. ſi pro multis doſibus paretur: ſi pro vna doſi, a ʒ.ij. ad ʒ.ß. vel ℥. j. magis vel minùs pro radicum natura, & viribus. Nam ſi cum purgantibus miſceantur radices aperientes, minori quantitate ponendæ ſunt. Nam ſi in maiori quantitate ponantur, humores tenues & ſeroſos à ventre ad renes deducendo, & deriuando, alui ſubductionem minuunt.

Doſis in balneis & apozematis.

E Radicvm verò quantitas in balneis, libris, vel manipulis multis menſuratur. In clyſteribus verò, ſi pro vno clyſtere paretur decoctio, ab ℥.ij. ad ℥.iij. Quod ſi plures clyſteres ex eadem decoctione parandi ſunt, vel clyſter, fotus, irrigationes, enchariſmata, & balneum, doſis augenda erit. Quod ad purgantium radicũ doſim attinet, ſuprà in Antidotario ſpeciali dictum eſt.

Valor ſeu taxatio radicum.

Porrò Aromatarij noſtri ℥. ß. radicum à F denario vno, vſque ad tres vendere poſſunt, pro locorum, in quibus colliguntur, ratione.

DE LIGNIS.

Cap. VI.

Electio. Locus. Tempus. Doſis nobilium.

Ligna ſunt partes plantarum firmiſſimæ, tanquam oſſa in animalibus, duriſſimæ. Eligendum ſolidum, graue, minimè carioſum & corruptum. Ligna magna ex parte peregrina ſunt, de quibus in Antidotario ſpeciali particulatim tractauimus. Noſtra autem

autem ex arboribus adultis decerpenda ſunt. Quod ad quanritatem attinet, odorata, nobilia, vel precioſa pondere ʒ.j. vt plurimum deſcribuntur, vt lignum aloes, xylobalſamum, & ſantali omnes. Horumque vſus eſt non in internis ſolùm, ſed & in externis remedijs, vt in antidotis, in pulueribus cordialibus, capitalibus, in vnguentis ventriculi, hepatis, & vteri. Item in epithematis cordis & ventriculi: in ſuffumigijs etiam vſurpantur.

Ignobilium doſis. LIGNA autem craſſiora, & minùs nobilia, ex quibus decoctiones parantur, vt ligni guaiaci, tamaricis, fraxini ramenta, maiori pondere vſurpantur, videlicet ab ℥.j. ad ℔.j.

DE CORTICIBVS.

CAP. VII.

CORTICES, quibus Medici vtuntur, partim e fructibus, partim ex radicibus, partim ex ramis ſumuntur.

Electio. EXOTICI eliguntur, qui nec ſitu obducti, nec aqua ſubmerſi, aut excocti, nec teredine carioſi ſunt.

Locus. COLLIGVNTVR, vbi eorum plantæ ſunt præſtantiſſimæ. Craſſiores arborum cortices aut manu auelluntur, cùm leuiter adhærent: aut cùm tenaciùs adhærent, ferro abſcinduntur. Tenues verò ac membranoſi abraduntur. Radicum cortices ſic parantur. Finduntur radices per medium, vel pulſantur piſtillo a ſummo vſque ad imum: deinde eximuntur medullæ, & abijciuntur: cortices verò diligenter exiccantur, atque arculis ligneis reconduntur.

Tempus colligendi. CAETERVM fructuum cortices eximere conuenit, cum maximè matureſcunt fructus: radicum, cùm herbæ folijs ſuis exuuntur: arborum verò, cùm vigent.

Duratio. SERVANTVR autem in annum.

Doſis. QVO ad doſim, nobilium corticum erit à ℈.j. ad ʒ.iij. vel ℥.ß. vt cinnamomi, nucis moſchatæ, &c. Ignobilium verò arborum, & fructuum, niſi ingratitudo prohibeat, ab ℥.j. ad plures, vt guaiaci, cappatis, fraxini, tamariſcis, &c.

DE SVCCIS.

CAP. VIII.

SVCCI ex plantis eliciuntur, virentium & tenerorum foliorum cauliumve tritura, & manuum aut torcularis expreſſione. Horum ſtatim ab expreſſione vſus eſt, adſeruanturq; aut liquidi, aut ſiccati, aut cum ſaccharo mixti in modum ſyrupi.

Electio. Eliguntur non vetuſti, non elangueſcentes, non aliena qualitatum ſuarum conditione. Peregrini ſiue externi aut odoris, ſaporis, coloris præſtantia dignoſcuntur, aut ſi non puluerulenti ſint, alióve modo corrupti.

Tempus colligendi. Eliciuntur ex adultis potius herbis, iam tum ingentibus (vtpote minus excrementitijs) nondum lignoſis, aut tabeſcentibus. Qui liquidi ſeruandi ſunt, igne aut inſolatione à craſſioribus partibus repurgantur, & in phialam anguſti oris inijciuntur ſuperfuſo aliquantulo oleo.

Locus reponendi. Qui ſicci reponendi ſunt, aut ſole, aut igne probè ſiccantur: tum demum vaſculis vitratis, aut pyxidibus reponuntur. Liquidi mutantur quotannis.

Duratio. Sicci verò & apud nos expreſſi, aut ſingulis annis, aut ad ſummum biennio.

DE LIQVORIBVS, LAchrymis, & gummis.

CAP. IX.

LIQVOR à ſucco differt: hic namque eſt, qui contuſione & quaſſatione exprimitur: ille verò, qui inciſa vel ſcarificata aut terebrata plantæ alicuius parte extillat ſiue emanat. Lachryma eſt, quæ ſua ſponte ex plantæ alicuius parte aliqua promanat, & concreſcit vel in gummi, vel reſinam. Liquores, lachrymæ & gummi, quæ medicis in vſu ſunt, magna ex parte peregrina ſunt.

Electio. Eliguntur non vetuſta, non elangueſcentia, & euanida, non aliena qualitatum ſuarum conditione, ſic vt guſtus iudicium ſubeuntia, nihil reſipiant.

Tempus colligendi. Liquores excipiuntur inciſo per ſummum adoleſcentiæ vigorem caule.

Locus colligendi. Gummi verò genera non prius decerpuntur quàm concreta, ac conglobata ſuis ſtirpibus, idoneam maturitatem aſſecuta ſint: reſinæ tamen igne ſæpius ſibi concrementum aſciſcunt.

Locus reponendi. Reponuntur loco ſicco.

Duratio. Liquores triennio vt plurimùm vigent: gummi verò & reſinæ diutius.

Doſis. CAETERVM reſinarum pondus, pro ſcopi, effectus & formæ remedij ratione, variat. Siquidem liquidæ per ſe aſſumptæ, vt larycæa, & abietina, à ℈ j. ad ʒ.ij. vel ʒ.iij. exhibemus, cum detergere renes volumus: ſi aluum ſubducere, à ʒ.j. ad ℥.ß. In emplaſtris & vnguentis ab ℥.ß. ad ℥.j. vel plures pro ſcopi ratione. Siccarum verò reſinarum, vt picis, doſis eſt, & quidem in externis remedijs, vt emplaſtris & vnguentis, ab ℥.ß. ad ℥.j. vel plures.

DE ANIMALIBVS, ET eorundem partibus.

CAP. X.

EX animalibus integris, aut eorum partibus medicamenta ſumuntur.

Electio. Præferenda autem ea ſunt, quæ ex animalibus mediæ ætatis, bene pinguibus, beneque habito corpore deſumuntur, non ex morbidis, ætate confectis, aut cadaueribus.

Dignotio. Præſtantia autem ex natiuo colore, ſapore & odore dignoſcitur.

Locus reponendi. CAETERVM pauca animalia integra aſſeruantur. Sicciora, vt cantharides, non difficulter, vbi ſemel probè exiccata fuerint, cuſtodiuntur. Humidiora verò, & pinguiora, facilè corrumpuntur, putreſcunt, & vermes

generant. Vnde abſynthium, & ſimilia putredinem arcentia illis adduntur. Reponuntur autem in loco ſicciore non calido.

Duratio. Partes molles aliæ alijs diutiùs durant, nec certus terminus præfiniri ſingulis poteſt. Pleraque annum durant, quædam vel propter cœli intemperiem, vel propter malam aſſeruationem citius corrumpuntur. Quotannis autem vſitate mutantur, interdum conſultò: quædam diutius anno ſeruantur.

Doſis. Animalia quæ integra vſurpantur, numero frequentius [illegible]: quæ verò mutilata aliqua parte ſui, & numero & pondere: quanquam nihil prohibet etiam integra animalia, ſi minora ſint, pondere metiri, vt cimices, cantharides, &c. Partes animalium, ſiue maiores ſint, ſiue minores, etiam liquidiores, vt fel, penduntur omnes: item quæ vſtæ ſunt, vel alio modo præparatæ. doſis earum à ʒ. ß. ad ʒ j. Quæ minus ingratæ ſunt,

Parum efficacium doſis. vel parum efficaces, a ʒ j. ad ʒ ij. vel ʒ.iv. præſcribi poſſunt, vt raſura eboris, vel cornu cerui, vel vnicornis, quæ quia carius emitur, minori pondere datur. Partes autem, quæ acres, aut fœtidæ, aut nimiùm odoratæ ſunt, in internis remedijs à gran.ij. ad ℈.j. vel ℈.ij. vel ad ʒ.j. admiſceri poſſunt, vt moſchus, ambra, zibettum, caſtoreum. In externis verò remedijs poteſt quantitas eorum augeri.

[illegible]orum doſis. Intestinorvm quantitas à ʒ.j. ad ʒ.ij. per ſe, vel cum vino propinatur. Verùm ſi opiatis, vel pulueribus inſerantur, ad ℥.j. vel ij. imponi poſſunt, quod ad multas doſes componantur.

Pulmonum & hepatum [illegible]. Pulmones, & hepata, præſertim ingrata, & male olentia, ſiccata in furno, à ℈. ß. ad ʒ.j. dantur, vel ad ʒ.ij. ſi odoratis alijs admiſceantur.

[Excre]mentorum doſis. Excrementorvm alia aliis ſunt efficaciora, & magis acria, ob id diuerſa præſcribuntur menſura, vt ſtercus gallinarum aduerſus fungos, à ʒ.j ad ʒ.ij. ſtercus columbarum à ʒ. ß. ad ʒ.j. In externis verò remedijs ab ℥. ß. ad ℥.ij. vel plures poſſunt imperari. Stercus ouis & capræ & boum nec pondere nec menſura eadem præſcribuntur. Stercus enim ouis in cataplaſmate ab ℥.ij. ad ℥ vj. ſtercus verò caprarum ad ℥. iv. at vaccæ ad lib.j. vel plus, habita ſemper ratione quantitatis remediorum & partis, cui applicabuntur.

Fellium doſis. Fella, vt acrimonia, & conſiſtentia differunt, ſic etiam pondere. Fel enim auium, cùm minus acre, tenuius autem felle quadrupedum ſit, acrius verò, ſed minus tenue felle piſcium: fellis quadrupedum doſis erit ʒ. j. auium ʒ.ij piſcium verò ʒ.iij.

Cornuum doſis. Cornua, quia dura ſunt, vel vruntur, vt oſtracea, vel lima raduntur, à ʒ.j. ad ʒ.iij. vel ʒ.iv. dantur. Pretioſa autem, vt vnicornu à gr. vj. ad ʒ.ß. vel ʒ.j. exhiberi ſolent, præſertim diuitibus, quibus nihil carum eſſe poteſt.

Teſtarum doſis. Testae ſimiliter oſtreorum, mitulorum, concharum, purpurarum, buccinarum, cancrorum, &c. vruntur, vt faciliùs in partes tenuiſſimas reduci poſſint, & à ʒ.j. ad ʒ.ij. vel ʒ.iij. dantur. In externis autem remedijs a ʒ.ß. ad ℥.ij.

Perlarum doſes. Vniones verò ſeu perlæ, quas vſus in antidotis, & pulueribus cordialibus, & quibuſdam collyrijs recipit, a ℈. j. ad ʒ. ij. aſſumuntur.

DE MINERALIBVS, metallicis, & lapidibus & terris.

Cap. XI.

Mineralia. Metallica. Electio. Mineralia ſunt, quæcunque ex terra effodiuntur. Metallica verò, quæ præterea poſſunt liquefieri concreta. Horum autem medicamentorum genus cùm plerunque peregrinum ſit, de ſingulorum, quæ in maiore vſu ſunt, delectu peculiariter in ſpeciali Antidotario tractauimus: nunc ſaltem de doſi eorum in genere agendum eſſe videtur. Itaque metallica omnia, pro ratione efficaciæ & acrimoniæ, diuerſis ponderibus metiūtur. Quæ ſummæ ſunt efficaciæ, a ʒ.j. ad ℥.j. exhibentur.

Efficacium doſis.

Doſis parū efficacium. Qvae parum efficacia ſunt, magna copia imponuntur. Quæ autem poſſunt liquari, & emplaſtica ſunt, vt ceruſſa, lythargyrum, ab ℥.j. ad lib.ß. vel lib.j. vel plures imponuntur.

Acrium doſis. Acria verò per ſe, vel ob vſtionem, vt ærugo, flos æris, &c. à ʒ. ß. ad ʒ. ij. ſi fuerint abluta, maiori copia. Parum acria, vt plumbum non vſtum, pompholyx, thutia, ceruſſa, &c. & quæ ſine morſu ſiccant, a ʒ. j. ad ℥. j. ponuntur: poſſunt tamen maiori quantitate vſurpari. Mineralia verò, vt ſulphur, alumen, chalcantum, cum ſint acerrima, non niſi in fortioribus remedijs ſunt vſurpanda.

Cauſticorum doſis. Cauſtica, vt chalcanium, chalcitis, ſandaracha, chryſocolla, &c. à ℈.ß. ad ℈.j. per ſe imponuntur: ſi verò mitioribus admiſcentur, ad ʒ. j.

Gemmarum doſis. Pretioſorum lapidum, vt ſmaragdi, ſaphyri, &c. doſis eſt à ℈. ß. ad ʒ.j.

Acrium lapidum doſis. Qui efficaciores ſunt, & acrimoniam quandam habent, vt lapis armenus, & cyaneus, pro diuerſitate ſcopi, & præparationis ratione, diuerſimodè menſurantur. Siquidem in cordialibus à gr.vij. ad ℈.ß in purgantibus verò a ʒ.j. ad ʒ.ij. ß. pro vnica doſi ponitur: in compoſitionibus maioribus, maiori copia, pro earum ſcilicet quantitate. Sic vſtus minori quantitate ponitur, quam non vſtus & ablutus.

Lapidum nō acris doſis. Lapides verò nulla acrimonia præditi, vt Iudaicus, & lapis lineis, à ʒ.ß. ad ʒ.j. vel ʒ.ij.

Terræ acris doſis. Porrò terra eodem pondere menſurari debet, quo lapides. Nam acris, vt ochra vſta, à ℈. j. ad ʒ. ß.

Terræ non acris doſis. Quæ verò ſine acrimonia eſt, vt ſigillata, rubrica fabrilis, bolus armenus, à ʒ.ß. ad ʒ.ij.

DE AQVIS DEſtillatis.

Cap. XII.

HACTENVS de medicamentis, quæ natura conſtant, diſſeruimus: nunc de artificialibus tractandum venit, ſumpto à fluidis, quæ intrinſecus ſumuntur initio. Horum autem primum locum obtinẽt aquæ ſtillatitiæ, quæ ex herbis, floribus, fructibus, radicibus, liquoribus, & animalib. elieiuntur.

Electio. PRAESTANT, quæ quaſi vitreis, vel figulinis tempore, quo maximè vigent plantæ, deſtillantur, & quidem in balneo Mariæ, vel vapore aquæ calentis, vel cineribus moderate calidis. Veruntamen vapore aquæ feruentis deſtillatæ, vires & qualitates plantarum integrius retinent. Neceſſarius autem eſt ignis ex carbonibus accenſis & non lignis, præſertim viridibus & fumum reddentibus.

Locus repoſitionis. SERVANTVR in vaſis vitreis, in loco temperato. Verum antè quàm reponuntur, per aliquot dies ſoli exponi debent, vaſis linteo, aut membrana perforata obturatis, vt quicquid excrementoſum eſt, reſoluatur, ſimulque exhalet empyreuma, quod in aquis deſtillatis remanſerat.

Duratio. DVRANT annum, plus minúſve, pro deſtillationis ratione. Nam in vapore aquæ calentis deſtillata, cùm ſint excrementoſa, parum diu ſeruari poſſunt: quæ verò in cineribus calidis aut arena, diutius: quæ in balneo, medio modo ſe habent.

Doſis. CAETERVM aquas ſtillatitias omnes propemodum hodie medici cum ſyrupis commiſcent, ac ſic potandas præbent ab ℥. iij. vſque ad ℥ iv. addita dimidia ſyrupi continentis parte, ita vt ſit dupla aquarum ad ſimplam ſyruporum menſura. Aquis quoque extrinſecus vtuntur medici, in forma epithematis, de quorum doſi infrà ſuo loco.

Valor. Aeſtimatur ℥. j. denarijs duobus, vel tribus.

DE SYRVPIS, IVLApijs, & ſapis.

Cap. XIII.

Syrupus. SYRVPVS eſt medicamenti forma liquidior ex ſuccis, vel alijs plantarum partibus cum humore aliquo percoctis, & ſaccharatis ad ſaporis gratiam & cuſtodiæ diuturnitatem. Horum autem alij ſimplices alij compoſiti.

Syrupi ſimplices. Simplices, qui ex vnius ſimplicis decocto vel ſucco fiunt. Coquuntur autem ſucci in olla vitrata ad quartæ partis conſumptionem, & depurati ſinuntur: deinde huius ſucci ſic depurati libra cum ſacchari clarificati tantundem coquitur ad iuſtam craſſitiem, cuius iudicium erit, ſi guttula in marmor effuſa hæreat, aut digitis accepta, horum adductione & deductione fila ducat. Alij ſaccharum coquunt ad penidiatum vſque craſſitiem, deinde ſuccum admiſcent, & ſimul feruere ſemel ſinunt, poſtea igni exemptum inſolant.

Syrupi compoſiti. COMPOSITI, ex infuſionibus, & variarum rerum decoctionibus conficiuntur, ac variè parantur. Alij decoctiones à ſimplicibus ſine expreſſione effundunt, & colant, ac albo ſaccharo, vt ſupra dictum, vt quantum ſatis eſt, coquunt. Alij decoctum manibus, vel prælo prius exprimunt, expreſſum donec clarum fiat, purificant: deinde ad perfectionem coquunt. Hi prioribus videntur eſſe efficaciores, illi elegantiores. Optima ratio eſſe videtur conficiendi efficaces ſyrupos, macerare aliquandiu materias in liquore præſcripto & calide ſuperinfuſo, non nimis multo, ſed quantum tegendis & humectandis materijs ſuffi it, deinde ſanquam recentes, & virides prælo ſubijcere, ſuccum exprimere, & vt decet, percoquere, ne coquendo, & diutiùs feruendo multum exhalet, & quod tenuius eſt, pereat. In quibuſdam etiam ſyrupis compoſitis, materiæ exactiſſimè tritæ, & in panniculum lineum incluſæ, in ſyrupos adhuc feruentes imponunt, & relinquuntur ibidem, donec ſyrupus abſumatur, vt in ſyrupo de cichorio cum rhabarbaro, &c. Rectiùs facere viderentur, ſi qui materiam illam, vel diſſolutam, vel laxiùs incluſam, in medio decoctionis inijcerent, atque aliquantiſper ſimul feruere ſinerent ſubinde, rudicula ad lebetem comprimendo, mouendoque, ac tandem fortiter exprimerent.

Locus reponendi. *Duratio.* *Tempus exhibendi.* REPONVNTVR vaſis vitreis, aut figulinis vitratis, ac ſimplices quidem ad annum vnum, compoſiti verò, biennium. Exhibentur frequenter diluculo appetente, prius quidem defecati. Nonnunquam etiam veſperi, potiſſimum vbi ſomni conciliandi gratia ſumuntur.

Doſis. DOSIS alterantium à ℨ. vj. ad ℥. ij. cum dupla aquæ affectui accommodatæ quantitate. laxantium verò ab ℥ ſ. ad ℥. ij. cum decoctione laxatiua ℥. j. ſyrupi ſufficit, pro vnica doſi.

Taxatio. AESTIMATVR ℥ j. ſyrupi a denarijs iv. vſque ad vj. ad ſummum. In quibus aut immingreditur caſſia, aut manna, aut aliquod preciosorum laxantium, taxabitur ℥ j. ratione vſitco, ſeu denarijs decemnoſtratibus, aut plus, ſecundum ingredientis valorem. Cæterum

Iulapium. iulepus Arabum potionis genus eſt delicatæ apud Græcos, quæ parabatur ex aqua, vino, & ſuccis cum ſaccharo. Arabes id genus ſolum declinauerunt quod ex aqua & ſuccis componebatur, quod illi ... ocarunt Græci recentiores Iulepium. Fiunt autem cum aquis ſtillatitiis, & horum frequens nunc eſt vſus hodie: aut etiam decoctionibus, & ſuccis ori gratis. ſed horum vſus nullus eſt: nam eorum loco ſyrupo ſimplici vtimur. Sumuntur autẽ in iulapijs coficiendis æqualis aquę cum ſaccharo

quantitas, & ad ſyrupi conſiſtentiam coquun tur: deinde in vaſis vitreis (vt ſyrupi) vel figulinis vitratis ad annum reponuntur.

Vſus. Qvod ad ſyruporum & iulapiorum vſum attinet, ſuccos corporis purgationi præparant, meatus reſerant, obſtructiones leuant, humoris lentitiam diſſecant & detergunt, materiam in corporis habitum digerunt, diſſipant, qualitatibus ſuis intemperiem oppugnant: & quod non parui eſt momenti, quidam etiam læuiſſimè educunt, vt his omnino nominibus in purgationibus ipſis non paruo ſint vſui.

Rob. Porrò Rob aut ſapa, ſuccus eſt fructuum, ſolis aut ignis calore inſpiſſatus, vt aſſeruari poſſit, & eo vti liceat in ijs præſertim morbis, aut per ſe, aut cum melle, aut ſaccharo, aut ſapa. Perfectæ coctionis indicium eſt, ſi tantum inſpiſſata ſit, vt frigefacta vnitatem quandam, & mellis craſſitudinem adipiſcatur. Reponuntur, vt iulapij & ſyrupi, ad annum vnum, vel vltra.

DE DECOCTIS, SEV apozematis.

Cap. XIV.

Decoctorum & ſyruporũ differentia. Decocta (quæ Græcis apozemata dicuntur) cum ſyrupis compoſitis magnam habent cognationem, à quibus tamen differunt duratione, ſuauitate & conſiſtentia. Siquidem ſyrupi, vbi ritè fuerint cocti, vltra annum etiam quandoque durant. Decocta verò vix per ſeptimanam ſeruari poſſunt. Syrupi plus ſacchari recipiunt, quàm decocta: ideoque ſuauiores, & gulæ gratiores. Syrupi præterea ad iuſtam ſpiſſitudinem coquuntur, decocta verò non. Fiunt decocta ex folijs, floribus, radicibus, fructibus, ſeminibus, corticibus, lignis: interdum etiam ſuccis: rarò ex liquoribus, gummis, reſinis: rarò item ex animalium partibus: rariſſimè externis & metallicis corporibus. Coquuntur autem hæc nunc ex aqua, tum ſimplici qualis fontana pluuia: tum medicamentoſa, qualis ex plantis deſtillata, marina, ſalſa, ſulphurea, aluminoſa: nunc ex alio humore, vt ſero lactis, vino, aceto, lixiuio, &c.

Decoctorum compoſitio.

Ingredientium doſis. Foliorum autem quantitas manipulos quinq; ad ſummum: florum pugillos quatuor: radicum vncias tres, ad ſummum quinque: ſeminum drachmas quatuor aut ſex non excedat. Aquæ menſura rarò libras duas, vel ad ſummum tres, ſuperet. Cæterùm initiò omne meditullium lignoſum, durum, vetuſtum ex radicibus auferendum, (alioquin in recentibus relinquendum) atque radices, ſemina, cortices lignorum mediocriter comminuenda, & ſi quæ ſunt craſſioris ſubſtantiæ, & inodora primo loco cocturæ committenda: deinde quæ rarioris materiæ exiſtunt, veluti radices graciles, & fructus aliquot: poſtremò flores, herbæ, & radices odoratæ, fructus, cortices peregrinæ & odoratæ, aromata, & id genus alia imbecilla. Quæ verò mucorem de ſe præbent, qualia ſunt ficus, myxa, ſemina citoniorum, lini, fœnigræci, tragacanthum, gummi arabicum, ad finem quoque injicienda, aut (quod ſatius) in panno lineo raro & laxo ligata, longo & contumaci filo appenſo coquenda.

Ordo in coctura qualis ſeruandus.

Modus coquendi. Coqvvntvr autem omnia in olla vitrata ad tertias, interdum ad dimidiæ partis conſumptionem: poſtea colo transfunduntur, adiectaque ſacchari conuenienti quantitate, decoctum dulce redditur, & cum oui albo ab omni ſpurcitia mundatur, & pro qualibet vna doſi decocti ℥. j. ſyrupi conuenientis commiſcetur.

Decoctorum purgantium componendi ratio. Componvntvr etiam decocta quędam purgantia, non multum à iam commemoratis variantia, niſi quòd in illorum compoſitione diligenter ad pondus purgantium medicamentorum ſit reſpiciendum, adiectis ſemper ijs, quæ vim eorundem infirmant, atque vehementiam remittunt.

Locus reponendi decocta. Porrò debent decocta conſeruari in vaſis vitreis, diligenter obturatis, loco frigido, aut arena ſepeliri, ſi diutiùs ſint aſſeruandi. *Duratio.* Seruantur autem vix, vt antea dictum, per ſeptimanam.

Tempus exhibendi. Doſis. Assvmvntvr autem inſtar ſyruporum, diluculo appetente, pondere trium, aut quatuor, aut quinque vnciarum, priùs calefacta.

DE INFVSIONIBVS, ſeu dilutis.

Cap. XV.

Infuſio quid. Infvsio, quæ & maceratio & irrigatio, & dilutum nonnunquam appellatur eſt liquor, in quo medicamenta certo tempore citra elixationem macerantur. Infunduntur autem ſeu macerantur eædem materiæ, quæ in decoctis ſeu apozematibus decoquuntur: *Infuſio duplex.* atque vel ſimplices, & infuſio ſimplex dicitur, vel diuerſæ, ac infuſio compoſita appellatur, aut in vino, aceto, ſero, aqua deſtillata aut alio quodam liquore. Vtrunque infuſorum genus ſæpiùs à medico præſcribitur, in quo humore, qua quantitate, qualitate item calidène an frigidè, quantoque tempore fieri debeant, item quales fieri debeant expreſſiones, fortes an imbecillæ. Hæc autem omnia diligenter perfici debent: & ſi quando contingat vt in medicamento non ſit expreſſa quantitas, qualitas & tempus: aut ſi ſcribatur. Infunde ſecundùm artem, tanta quantitas aquæ ſumenda eſt, vt medicamenta, quæ maceranda ſunt, operiat.

Medicamenta ſicca quando, & quo- Radices, fructus, ligna, aut cortices, ſicci, & ſæuiente hyeme, macerari debent primùm contuſa & confracta, aqua tepida aut calida,

modo macerãda, & exprimenda.

calida, per vigintiquatuor horarum ſpacium, A aut ſupra cineres, aut ſuper fornacem, aut in vaſe calido, aut ad ſolem, aut loco calido.

Recentia quõ & quãdiu infundẽda.

Flores, herbæ, aut fructus recẽtes, & æſtiuo tempore, macerantur in humore frigido duodecim horarum ſpacio. In vtriſq; expreſſio fortis facienda eſt.

Purgantia quãdiu irrigãda, & quomodo exprimenda.

Medicamenta purgantia, veluti rhabarbarum, agaricum, & ſimilia, craſſiùs aut minutius conſunguntur ex medici præſcripto: deinde macerantur, hyeme horis duodecim, B æſtate ſex. Expreſſio autem magis aut minùs fortis eſto pro medici præſcripto. Nam quæ ſaltem colantur, & non exprimuntur, imbecilliora ſunt, ſed tenuiora & iucundiora: quæ verò exprimuntur, valentiora exiſtunt, & minùs iucunda, prout expreſſio magis aut minùs fortis eſt.

Doſis purgantium.

Observandvm etiam venit, vt purgantium medicamentorum pondus ritè ſeruent, & vt ijs commiſceantur, quæ vehementiam C eorum infrænare poſſunt, de quibus omnibus in ſpeciali egimus Antidotario.

Infrænãtia.

Duratio.

Caetervm omnes infuſiones recentes fieri debent, non autem eæ ſumendæ, quæ tempus legitimum prætergreſſæ ſint. nam facile corrumpuntur. Quòd ſi conſeruandæ ſint, vas arena obruendum eſt: nam ſic meliùs perdurant.

Tempus aſſumendi.

Quantitas.

Svmvntvr autem calidè, tempore matutino, & ſtomacho vacuo ſicuti ſyrupi & a- D pozemata, ab ℥.iij ad ℥.iv.

DE CLYSTERIBVS.

Cap. XVI.

De Medicinis artificialibus liquidis, quæ per os ſumuntur, quatuor præcedentibus capitibus diſſeruimus: nune de ijs, quæ per anum induntur, clyſteribus ſcilicet, agendum eſt.

Clyſter.

Clyster, Latinis Ablutio: enema, inie- E ctio Latinis dicitur. Medici huius tẽporis clyſteris, & enematis vocib. Græcis potiùs quàm Latinis vtuntur. Etſi varia ſint enematum genera, tamen ex quatuor potiſſimum reb. componuntur: videlicet liquore, vt iuſculo aliquo, vel decocto: medicamentis purgantibus: oleis, & ſale quæ omnia pro morbi diuerſitate variantur. Interdum etiam mel, aut ſaccharum, aut vitelli ouorum, aut butyrum, aliaque eius generis, prout morbus poſtulat, adijciuntur. Singula tamen eorum, quæ iam or- F dine recenſuimus, certa quadam ponderum ratione permiſcentur. Nempe iuris decocti, aut liquoris libra magna ex parte vna, aut plùs minùsve pro corporis magnitudine, ventris plenitudine, morbi natura, & ætatis ratione. Siquidem in proceriotibus, & magnis inteſtinorum inanitionibus, vſque ad ℔. j. ß. infundimus. At in affectibus, qui cum fluore ſunt, cum inteſtina eluere volumus, & iniectionem citò reddi, maiorem quantitatem imperamus.

Clyſterum compoſitio.

Decocti doſis.

Id etiam obſeruatur in vlceribus detergendis, præſertim quæ altiora inteſtina obſederunt. In alijs autem affectibus, quibus diutiùs clyſteres retineri oportet, minorem quantitatẽ præſcribimus, vt in colicis doloribus, magna ventris plenitudine grauidis, in enterocele. Idem etiam intelligendum, cùm iuſculum, ſeu brodium nutritionis gratia inijcimus. Similis eſt puerorum ratio, quorum clyſteres eadem, vel minore quantitate contenti ſunt.

Purgãtium doſis.

Medicamentorvm pondus, ferè geminum, ad ea, quæ deuorantur, exiſtit: videlicet purgantium ſimplicium, vt agarici, turpeti, colocinthidis ad ʒ. ij. vel ʒ. iij. compoſitorum verò, vt hieræ picræ, diaphœniconis, benedictæ, &c. ad ℥.j. vel ℥.j.ß. plus minúsve pro virium ratione & morbi vehementia. In febribus enim, & debilibus, ſenibus, conualeſcentibus, & inteſtinorum mordicationibus minorem doſim præſcribimus: econtrà in apoplecticis, lethargicis, coxendicum doloribus, & in ijs qui exitiale venenum hauſerunt, maiorem doſim imperamus.

Olei menſuræ.

Salis quantitas.

Tempus iniȷciendi clyſteres.

Oleorvm vt plurimum ℥.iij. Pinguedinum, mellis, butyri, ſacchari ℥.j. aut ℥.ß. Vitelli ouorum maxima ex parte, duo, aut tres. Salis communis ʒ. j. ß. plus minúsve, prout facultatem excretricem prouitare neceſſe eſt. Cæterùm omnia in mortario diligenter permiſcenda ſunt, & ſi quid craſſi, aut terreni in fundo reſederit, abijciendum: reliquum autem moderatè calidum per veſicam, vel ſyringam, duabus vel tribus horis ante cibum inijciendum.

Tempus detinendi.

Detinendi verò tempus non vnum idemque eſt: ſed pro eorundem diuerſitate variatur. Quibus enim abluendi & extergendi vis ineſt, hi ſupra horæ dimidium in corpore haud retineantur. Dolores mitigantes longiori tempore detineri debent. Omnium longiſſimo, quibus glutinandi eſt facultas. Quibus purgandi vis ineſt, ſua ſponte erumpere ſolent. Quòd ſi tamen diutius in corpore cunctantur, glandem ſupponere conuenit, vt facultas expultrix excitetur, noxiaque tandem expellantur.

DE GARGARISMIS.

Cap. XVII.

Gargariſmatum compoſitio.

Ex genere particulariter euacuantium medicamentorum ſunt gargariſmata, quorum mixtura conſtat ex decoctis, vel aquis ſtillatitijs & aridis medicamentis in puluerem redactis, quibus pro affectus diuerſitate, aut additur mel roſatum, vel mel anthoſatum, ſyrupus de ſtœchade. è calaminrha, vel diamoron, vel ſuccus è ribes, vel oxyacantha, vel hiera picra, &c. Horum autem pondus nullum certum obſeruatur. Sunt tamen, qui liquorum triplum pondus ſimplo antidotorum ſuccorum medicatorum & ſyruporum debere reſpondere velint. Verbi gratia, ſi ſyruporum & antidotorum, ſuccorumque medicato-

Doſis.

BIBLIOTECA NAZ.

rum ℥.ij.ſint, liquorum eſſe debent ℥.vj. Sunt A etiam, qui decocti ℔.ß. & aridorum medicamentorum ʒ.ij.vel iij.præſcribere ſolent.

Duratio. *Tempus vſurpandi.* Corrvmpvntvr gargariſmata breui tempore: ideò recenter parari debent. Tempus autem vſurpandi conueniens matutinum eſt, & veſpertinum ante cibum.

Vſus. Vsvs verò horum in affectibus capitis, faucium oris, cùm ſcilicet pituitam ex cerebro elicere, vel faucium & oris tumores inhibere, vel diſcutere, vel vlcera detergere & conſolidare volumus.

DE CAPVTPVRGIIS, ſiue errhinis liquidis.

Cap. XVIII.

Errhinorũ tria genera. *Caputpurgia.* Errhina ſunt medicamenta, quæ naribus inſeruntur, à quibus nomen acceperunt. Horum cùm tria ſint genera, alia liquida, alia ſolida ſiue coacta, alia diſſipata: de C liquidis ſeu fluidis hoc loco tantùm agemus, de reliquis verò duobus ſuo loco tractabimus. Itaq; Errhina liquida ſunt, quæ medicis Caputpurgia appellantur. Fiunt *Caputpurgia ex quib. parantur.* autem vel ex humidis ſolis, vel aridis & humoribus ſimul ad vnguenti ſpiſſitudinem mixtis. Humida, ex quibus componuntur, ſunt ſucci herbarum: videlicet betæ, anagallidis, cucumeris ſylueſtris, baſſicæ, maioranæ, ſambuci, ſabinæ, nigellæ liquoribusque ijs ſimili- *Doſis.* bus. Horum ſufficit vna vice ſemiuncia infudiſſe. Admonendi ſunt, qui ſumunt, vt os aqua compleant, ne ſcilicet è naribus per meatus in os perfluant ſucci: caputque in poſteriora reclinandum. Arida verò quæ humoribus commiſcentur ſunt piper, nigella, nitrum, caſtoreum, pyrethrum, elleborus albus, carpeſium, zingiber, radix iridis, acori, pulegium, origanum, calamenthum, agaricum, colocynthis, &c. Ex his, inquam, errhina ad vnguenti *Tempus vſurpandi.* ſpiſſitudinem formantur. In vſu, panno lineo aut ſerico penicilli inſtar formato obliniuntur, & naribus conduntur. His quidem omnibus ſtomacho ieiuno vtêdum eſt, & non niſi poſt quam corpus vniuerſum, aut venæ ſectione, aut purgatorio medicamento euacuatum fuerit. Doſis verò ingredientium ex Antidotario *Ingredientium doſis.* ſpeciali cuiuis facile parebit.

Vſus. Caeterum errhinorum vſus eſt, in diuturnis capitis affectibus, præſertim morbo comitiali, oculorum hebetudinibus, narium obſtructionibus & vlceribus, odoratus difficultate, conuulſione cynica, & morbo regio, &c.

DE EPITHEMATIS.

Cap. XIX.

Hactenvs de medicamentis fluidis, quæ intrinſecùs ſumuntur, actum eſt: nunc de ijs, quæ forinſecùs apponuntur, tractandum eſſe videtur, ſumpto ab epithematis exordio.

Epithemata. Epithemata veteribus malagmata, recentioribus verò irrigationes & irrorationes dicuntur. Componuntur ex ſtillatitiis liquo- *Epithematũ compoſitio.* ribus affectui, & parti proprijs, adiectis pulueribus, vel ſpeciebus liquor, interdum etiam vino & croco, interdum aceto, pro partis affectæ natura. Quibus omnibus ſimul mixtis & agitatis, intinguntur panni linei tepidè, ac madefacti, leniterque expreſſi, parti applicantur, & ſubinde mutantur, ne calefacti corpus B calefaciant. Admouentur hodie ſæpiùs iecori, & cordi epithemata: rariùs autem fronti pe- *Locus.* ctori, ventriculo, lieni renibus & teſtibus. His quæ cordi applicantur, aliquid vini optimi & croci miſcetur: ijs verò quæ iecori, vel lieni, aceti paulum (vt interiora vim medicamentorum deducant) & aſtringentia aliqua: quæ autem ventriculo, aſtringentia aromatica ad robur partis inducendum.

Tempus applicandi. Applicantvr autè poſt euacuationem factam, vel poſt ſanguinis miſſionem, & potiſſimum in febriũ ſtatu, in quo omnia ſunt ſæuiſſima. Frequenter ijs vtendum ſerò & manè. In ſumma, quoties pars aliqua inflammatur, aut alia calida affectio ie afficitur.

Doſis. Menſvra epithematum libram non excedit: communiter autem ſemiſſem, vel ℥.x continet. Sic autem in genere ſit, vt in libræ vna liquorum ℥.ſ. aut ʒ ij. ſpecierum D reſpondeant. Quæ vinum & crocum (vt cordialia epithemata) recipiunt, cum modum in illis mitcendis ſeruant, vt libræ liquorum vncia vna vini, & croci aliquot grana, adijciantur. quæ verò acetum (vt in epithematis hepaticis & ſplenicis) expoſcunt, ijs pro ℔.j. aquarum ℥.ß. aceti ſufficiet.

Vſus. Vtimvr autem his in febribus hecticis & ſqualidis ardentibus, peſtilentialibus, viſcerum inflammatione, & totius corporis incendio: itE tem in cordis palpitatione, cardiaca paſſione, eryſipelate, & virium imbecillitate, &c.

DE FOMENTIS.

Cap. XX.

Fomẽta vnde dicta. Epithematis ſimilia ſunt fomenta, quæ à fouendo dicta ſunt, quòd ſcilicet ſuo calore partes corporis, quibus applicantur, foueant. Græci πυρίας vocant. Sunt autem duplicia, humida nimirum & arida: hæc nihil ferè à ſacculis, de quibus ſuo loco traF ctabimus, diſtant: illa verò, de quibus hoc capite agimus, fiunt vel ex aqua calida, vel vino, vel oleo, vel decoctis herbarum, florum *Fomenta ex quib. fiant.* & ſeminum, ad tertias vel dimidias, interdum etiam ex decoctis cataplaſmatum, quæ vel in veſica bubula, vel vaſculo æreo, aut fictili, aut vitreo poſita, aut ſpongia, aut filtro, vel panniculis ſeu linteis duplicatis, aut triplicatis excepta, parti affectæ admouentur, videlicet ocu- *Partes quibus applicentur.* lis thoraci, ventri, iecori, lieni, renibus, veſicæ, vtero, &c.

Fo-

Tempus. FOMENTIS ſæpè vtimur, antè quam vel cataplaſmate, vel vnguentis vtamur, quo pori aperiantur, paries relaxentur, & quodammodo viam muniant alijs remedijs. Ante tamen corporis euacuationem non ſunt temerè adhibenda: tunc enim plus humorum ad calefactam partem trahetur, quàm id ſit quod diſcutitur. Præterea in febribus ante acceſſionem ipſis vtendũ, ſed non ſtatim per initia, neque cũ copia humorũ in toto corpore ſupat.

FREQVENTER autem ſunt mutanda, ne refrigerata lædant.

Vſus. QVOD ad ingredientium quantitatem attinet, pro ſingulis manipulis, vel duobus herbarum, libra vna humoris addenda eſt.

Doſis. CVM rareſaciunt, & tranſpirabilem reddunt, ſanguinem & bilioſiorem ſuccum qui eſt in inflammationibus attenuant, crudum humorem concoquunt, emolliunt, & per halitum digerunt, quibus de cauſis dolores leniunt, & ſedant.

DE EMBROCHIS.

CAP. XXI.

Embrocha quid. EMBROCHA, Latinis perfuſio, & irrigatio, eſt, vbi ex alto pluuiæ inſtar in partem aliquam fit deſtillatio: à verbo βρέχω, quod pluo ac irrigo ſignificat. Differt à fomento humido, quod hoc ſpongia, vel pannis denſis, in decoctione madefactis vtamur, illa vero pars ex alto irrigetur.

Embrocha ex quibus componatur. COMPONITVR ex herbis, floribus, radicibus, ſeminibus, & id genus alijs, decoctis in aqua, aut vino, aut lixiuio, vel oleo. Vtimur

Paris cui applicetur. ijs calidis. & quidem in capitis malis, aliarũq; partium fracturis & contuſionibus.

Doſis. ADIICITVR autem magna ex parte ad manipulos duos plantarum, libra vna liquorum, atque quoad medietas abſumatur, decoquitur.

DE INSESSIONIBVS.

CAP. XXII.

In[illegible] qui[illegible] INSESSIO, inſeſſus, Græcis ἐγκάθισμα, quemadmodum à fomentis materia non differt, ita forma cum balneo conuenit, vt ſit quaſi dimidium ſolium, cui ægri ad ventriculum vſque tantummodo inſideant, cruribus, & brachijs exemptis vulgò appellant ſemicupium. Fiunt ex decoctione herbarum, florum,

In[illegible] ex [illegible]po[illegible] radicum, & ſeminum, quæ omnia pro morbi natura variantur. Herbarum autem quantitas ſit à manipulis quinque ad viij. vel decem: radicum ab ℥. ij. ad ℥. iiij. ſeminum à ʒ. vi. ad ℥. v. vel ℥. vj aquæ verò, quantum pro inſeſſu

[illegible]mp[illegible] inſe[illegible]dis. ſufficere videtur. Imponuntur medicamenta ſacco, & in aqua ad tertias vſque coquuntur. Vtimur his temperatè calidis, duabus aut tribus horis ante cibum, corpore prius purgato, [illegible] ſaltem alui & veſicæ excrementis depoſitis: non autem, vbi crudis, & malis humo-

[illegible]ra in in[illegible] ribus corpus eſt refertum. Mora autem in eo

A ad horam eſſe debet plus minúſue, tum pro affectus vehementia, tum vitium imbecillitate.

Vſus. CAETERVM inſeſſionum vſus expetitur aut ob balneorum defectum, aut virium imbecillitatem.

DE BALNEIS.

CAP. XXIII.

Balneum quid. B BALNEVM eſt remedium totius corporis aqua vel vapore irrigati, vel ad deterſionem, vel dolores, vel laſſitudines, vel cutis vitia, vel corporis totius intemperiem. Sunt

Balnea naturalia. autem vel naturalia, vel artificialia. Naturalia dicuntur quæ per ſe, aut ſponté, naturaliterq; prouenίunt, & thermæ vocantur, à thermon

Artificialia. Græcè, Latine calor: Artificialia verò, aut aerea, vt Laconicum, vel liquida ſeu aquoſa, vt

Soliũ quid. ſolium, quod nihil aliud eſt, quam vas, in quo homines ſedentes, ſedentes lauantur, labrum,

Laconicum quid. C lauacrum, piſcina, & tina appellatur. Laconicum verò nominamus locum vndiq; vallatũ, cuius aer per medium calefit, ſiue ab igne, ſiue ab aqua fieri contingat.

Balnea ex quibus conſtent. NATVRALIA conſtant ex ſulphure, vel alumine, vel ſale, vel nitro, vel bitumine, ære, ferro, cupro, auro. vel ex his miſtis. Artificialia verò vel ex ſimplicibus, vt aqua ſimplici calida, vino, lacte, oleo: vel compoſitis, vt herbis, floribus, fructibus, ſeminibus, radici-

D bus, corticibus, ſuccis herbarum, mineralibus, & id genus alijs, ſacco impoſitis, atq; in aqua

Doſis ingredientium. ad tertias vſq; decoctis. Liquoris quidẽ quantitas pro balneo conueniens eſſe debet, & nõ vltra ventriculi orificium ſedentis progredi: herbarum verò à manipulis v. ad M. x. vel M. xv. plus minusue pro morbi natura, & virium robore: florum a P. ij. ad P. x. vel xij. radicum ab ℥. iij. ad ℔. iij. vel iiij. vel v. ſeminum, ad ℥. j. leguminum ab ℥. vj. ad ℔. ij. mineralium ab

E ℥. iij. ad ℔. iij. &c.

Tempus balneandi. CAETERVM tempus laconici conueniens eſſe videtur hyemis & veris principium, vel quod neque frigore, neque æſtu nimio excedit. Solij verò ver, æſtas, & æſtatis finis, corpore prius euacuato: non autem adhuc ex labore itineris defatigato, vel repleto, vel crudis & malis humoribus referto. Hora diei cõmoda, matutina eſt poſt ſolis ortum per horã vnam, ſtomacho vacuo (in balneo namque

F neque comedendum, neque bibendum, neque dormiendum, ne actio balnei impediatur) alui & veſicæ excrementis priùs depoſitis, natura, vel arte. Veſpertina verò hora, ea conueniens eſſe videtur, in qua prandij digeſtio completa eſt.

Mora. MORA autem in balneo matutina prolixior ſit veſpertinã, manè videlicet ab vna hora vſq; ad horas duas, vel tres, plus minusue pro ægri natura, & virium robore. Siquidem bilioſi, macilenti & debiles longam moram non ferunt; econtra fortes, pingues, frigidi &-

humidi longiorem. Veſpertina mora duarum A horarum ad ſummum.

Laconici vſus.

PORRÒ laconicum materias per totum corpus calefacit, fundit & euacuat, cutim laxat: confert craſſis & pinguibus, & minùs quàm par eſt exercitatis.

Solij vſus.

SOLIVM aquæ dulcis moderatè calidum pueris ac ſenibus confert, calefacit & humectat, laſſitudinem ſoluit, mitigat, plenitudinem diſcutit, duras partes emollit, flatus diſcutit, ſomnum prouocat: tepidum verò humectat B & infrigidat: febribus exiccantibus, hecticis & vehementibus ſolis exuſtionibus confert: quod verò iuſto calidius eſt, calefacit quidem, ſed non perinde humectat.

Balnei ex lacte vſus.

BALNEVM ex lacte, ad emaciatos, viribus deſtitutos, & alimenti indigos: ex eius ſero, ad pruritum & calorem cutis, maximè ad puerorum exanthemata. *Balnei ex vino vſus.* Balneū ex vino ad membra debilia corroboranda.

Balnei ex oleo vſus.

BALNEVM ex oleo febribus cum frigore C accidentibus, doloribusq; neruorum inde ortis, confert: item conuulſioni ex punctura, aut vulnere factæ: calorem natiuum roborat: materiam noxiam reſoluit: articulorum doloribus prodeſt, &c.

Naturaliū balneorum vſus.

THERMAE in vniuerſum omnes exiccant, ſed quædam cum exiccatione egregiè ſimul calefaciunt: quædam exiccando conſtringunt: ſed de his abundè in ſpeciali Antidotario.

DE LOTIONIBVS.

CAP. XXIIII.

Lotiones ex quibus componantur.

LOTIONES quodammodo balnea particularia ſunt. Abluuntur enim caput, axillæ, manus, pedes, & naturalia. Capitales ablutiones, ex herbis, & floribus capitalibus in lixiuio coctis, componuntur: axillarum, ex aſtringentibus, vt oleaſtro, lentiſco, E additis quibuſdam odoratis, vt roſis, in lixiuio: pedum verò, ex herbis, floribus, vel calidis, vel frigidis, in aqua vel lixiuio bullitis. Horum autem quantitas communiter à manipulis iiij. ad M. viij. vel M. x. *Doſis.* Qui frigidi & humidi natura ſunt, capitalibus lotionibus, rariùs: qui verò calidi & ſicci, frequentius vtantur.

Tempus lauādi caput, & pedes.

CAPITIS autem lotiones calidè exhibendæ manè ante cibum, corpore recremen- F tis vacuo, ſic tamen, vt ſtatim caput abſtergatur linteis calidis, & exiccetur: pedum verò lotiones, manè, vel veſperi ante cibum, vel etiam ante ſomnum: non autem pedes rurſus abſtergendi, ſed linteo humido inuoluendi ſunt. *Vſus.* Lixiuia ſudores & ſordes capitis detergunt: & cutis meatus reſerant. Pedum verò ablutiones, humores ex ſupernis partibus ad infernas eliciunt, laſſitudinem diſcutiunt, ſomnum conciliant.

DE OLEIS.

CAP. XXV.

Oleū quid.

ABSOLVTA de medicamentis fluidis, non pinguibus, tractatione, de pinguibus nunc, nimirum oleis, differendum eſt. Itaq; Oleum ſimpliciter & propriiſſimè Galeno dicitur, quod ex maturis oliuis eſt expreſſum, omnis ferè excedentis qualitatis expers. Nobis verò hic dicitur, quicunq; B ſuccus oleaginus, vnguinoſus & pinguis, ſiue expreſſus ſiue deſtillatus, ſiue quocunque alio modo paratus. Horum alia ſimplicia, alia compoſita.

Olea ſimplicia.

SIMPLICIA vocantur, quæ ex fructibus expreſſa ſunt ſine vlla alia admiſtione, aut quæ ex oleo conflata ſunt, in quo macerati flores, vel herbæ vnius generis inſolantur, aut coquuntur.

Compoſita.

COMPOSITA ea ſunt, quæ multa medi- C camenta ſimplicia, & odorata recipiunt, quæque plerunque igni parantur: hæc apud veteres vnguenta nuncupabantur, quòd recipiebant aromata & lachrymas. *Olea ex quibus parentur.* Fiunt olea ex floribus, herbis, ſeminibus, fructibus, aromatis, lignis, metallis, &c. & hæc quidem vel per expreſſionem, vel macerationem, vel deſtillationem.

Olea per expreſſionem parandi modus.

EXPRIMVNTVR olea hoc modo. Accipitur ſemen aliquod, ſeu fructus, à cortice du- D riore purgatus, & contunditur calido piſtillo in mortario calido: contuſum per ſetaceum pannum torculari ligneo, ſi vulgaris eſt materia: ſin precioſa, ſtanno obducto exprimitur. Quòd ſi materia exprimenda aridior eſt, vt ſemen lini, torreri hinc probè in lebete agitando, & verſando debet: deinde feruens prelo ſubijci, & exprimi inuoluta ſetaceo.

Olea per macerationē parādi modus.

MACERANTVR ſimplicia in oleo cōmuni recenti, flores aut herbæ, ita vt oleo integan- E tur, frigidæ quidem in oleo lauato, calidæ verò in oleo puro: deinde inſolantur per aliquot dies, & facta expreſſione valida, herbæ abijciuntur, & recentes immittuntur, idq; ſæpiùs: aut coquūtur in duplici vaſe, donec flores vel herbæ immiſſæ tenereſcant, deinde exprimūtur, recentesq; inijciuntur & coquuntur ſæpiùs: id autem fit ob temporis anguſtiam, aut quia ſubitò eorum vſus requiritur, aut quia flores, vel herbæ, quæ medicamentum ingre- F diuntur, non ſunt tam diuturnæ, vt macerari & inſolari poſſint, quantum neceſſe eſt. Compoſita magna ex parte coquuntur, admiſta oleo, aqua, aut vino, aut infuſo, aut decoctione aliqua, pro medicamenti præſcripti ratione. Coquuntur autem lento igne ex carbonibus conflato, donec omnis ferè humor, qui admiſtus eſt, conſumatur: aut coquuntur in vaſe duplici: quod præſtat.

Olea per deſtillationē parādi modus.

QVAE per deſtillationem parantur olea, aut per aſcenſum, aut deſcenſum deſtillantur. Nam quæ contumacius reddunt oleum,

vt

vt ligna, per deſcenſum extorquentur: quæ verò facilius, vt ſemina, & aromata, per aſcenſum. Eliciuntur autem in arena calida, quorum deſtillandi modum in tertio libro expediemus. A

Locus. Expressa & macerata olea reponi debent vaſis vitreis, vel figulinis vitratis: deſtillata verò in vaſis vitreis, anguſto ore, bene obturato. ſeruantur hæc diu: illa verò durant annum vnum.

Tempus Qvae ex fructibus & ſeminibus temperatæ qualitatis fiunt, quale eſt oleum amygdalarum, ſeſaminum, elici debent, cum horum vſus neceſſarius eſt: nam ſi antè extrahantur, nouas acquirunt qualitates. B

Quantitas, ſeu menſura olei. Qvod ad quantitatem attinet, non vna deſcribitur mẽſura, ſed pro natura olei, & medicamenti forma & ſcopo variatur.

Olei communis temperati doſis. Olevm enim commune, per ſe, vel cum alijs commixtum vſurpatur, vt in clyſteribus. Si per ſe, à ℔.ß. ad ℔.j.ß. inijci debet, pro ratione ætatis, corporis mole, & ventris repletione, vt ſuprà in capite de clyſteribus dictum. C Si verò alijs commiſceatur, vt vino, vel decocto, tum ad doloris lenitionem, æquis partibus, ad mollitionem verò excrementorum duriorum, ad ℥.iij. iniici debet. Idem de omnibus temperatis oleis ſentiendum eſt: vt chamæmelino, amygdalino, liliorum, & ſeminis lini. Aliorum autem multum calefacientium, tertia pars ſufficiet ſuprà dictæ doſis, vel dimidia, niſi morbus extremus eſſet, in quo licebit communem doſim vſurpare ad ℥.iij. D Minuitur verò quantitas, quando ex decocto pingui clyſter paratur, vel quando butyrum, vel axungia porci admiſcetur.

In externis ... temperamentis. In externis verò remedijs, vt vnguentis, & linimentis, pro ℥.ij. olei, addimus ceræ ℥.ß. In cerato verò pro ℥.ß. olei, ceræ vetuſtæ & duræ ℥.ij. adduntur. In emplaſtro, aliquando æqualis menſura olei, & ceræ, vel eius rei, quæ E ceræ vices gerit, datur. Si emplaſtrum fiat ex decoctione herbarum, radicum, vel ſeminum, pro ℔.j. olei M.j. herbarũ iniici poteſt. Quòd ſi in decoctione fuerit aliquod viſcidum, vt radix altheæ ceræ quantitas minui poteſt, pro regione, & tempore, & ijs quæ admiſcentur. Quòd ſi axungia addatur, olei quantitas eſt minuenda, vel ceræ quantitas augenda ad dimidium. In metallicis autem, aridis, vel acribus, oleum maiore quantitate ponẽdum: quia multum olei imbibunt, & acrium franguut a F crimonia. Augendum verò, vel minuendum pro conſiſtentia, vel natura miſcendorum, vel pro fine & ſcopo. Nam ſi ad ſedandum dolorem, vel emolliendum, vel relaxandum, plus olei: ſi verò ad conſtringẽdum, vel ſiccandum, minus ponendum eſt.

Valor, ſeu taxatio. Caeterum per expreſſionem, vel macerationem factorum oleorum ℥.ß communiter æſtimatur denarijs quatuor noſtratibus: deſtillatorum verò, & quidem pretioſorũ gutta vnica denario vno, plùs minusve pro olei præſtantia.

Vſus. Porrò oleorum vſus eſt frequentiſſimus, ita vt illis ſolis aliquando vtamur ad dolores, aſperitates, & alios multos affectus curandos: ſæpiùs autem ad vnguentorum, ceratorum, & emplaſtrorum confectionem.

DE PVLVERIBVS & ſpeciebus aromaticis.

Cap. XXVI.

Hactenvs fluida medicamenta expediuimus: nunc ad minimè fluida accedentes, primum de diſſipatis, hoc eſt, pulueribus, deinde etiam coactis, tractabimus.

Pulueres. Pvlveres Arabibus Suffuf, & Alcohol, & quæ ex rebus aromaticis conſtant, intrò ſumendis, noſtris Species dicuntur. Verùm ſpecies & pulueres differunt, ſicut compoſitum & ſimplex. *Species & pulueres quomodo differant.* Sunt enim ſpecies pulueres compoſitorum medicaminum mixti ſed nondum humida aliqua materia vniti. Vocatur & compoſita quædam, pulueres, vt puluis ſenæ, &c. Species omnium ferè aromaticorum in vſu & promptu eſſe ſolent, opiatorum nullæ, catharticorum paucæ.

Pulueres ex quibus componantur. Pvlvervm autem alii intra corpus aſſumuntur, alij foris applicantur. Qui per os ſumuntur, aut vim alterandi, aut purgandi obtinent. Alterantes ex aromaticis componuntur. purgantes verò ex medicamentis purgantibus, vel ſpeciebus compoſitorum, additis ſemper ijs quæ vehementiam eorundem remittunt.

Qvi extrinſecus apponuntur, ex varijs medicamentis commiſcentur ſimplicibus, ijque diuerſis corporis adminiſtrantur partibus, veluti qui à vulgo medicorum, & pharmacopœorum epithemata cordialia, & hepatica vocantur.

Alii ſunt vtiles ad vulnera, & vlcera, idque in varijs corporis partibus, & varias ob cauſas, vt pulueres capitales, adſtringentes, ſarcotici, erodentes. Hi autem ex ſelectiſſimis fiunt medicamentis, plus minusve tritis, pro medicamenti præſcripti ſcopo, eoque ordine, & diligentia, quo libro tertio, capite de tritura dicetur.

Locus reponendi. Duratio. Caetervm reponuntur pulueres ſeu ſpecies ſacculis coriaceis benè cõſutis, aut, quod magis probatur, vaſis vitreis, optimè clauſis: vel ſtanneis: vel pyxidibus ligneis. Verùm ſingulis annis vt plurimum renouari debent. Qui foris applicandi ſunt, quòd frequenti in vſu non ſint, neque magna eodem tempore copia opus ſit, primùm componi ſolent, cum ijs vtendum eſt.

Tempus vtendi. Intrinsecvs ſumendi dantur in vino, iuſculo, ſyrupo, aut alio liquore conueniente,

Menſura ſen doſis. idque ieiunis & diluculo appetente, à ℈.j. ad ʒ.j. ſiquidē ſuauiores ſint, vt ſpecies diamarg. frigidi, aromatici roſati, diarrhodon Abbatis, diaſandali. Efficaciores verò, vt diagemmæ, diacameron, à ℈. ß. ad ℈. ij. Species cordiales ſuauiores, in potionibus cordialibus, à ʒ. ß. ad ʒ.j. cum ℥.iv. aquarum, & ℥ j. ſyrupi ſumuntur. In eclegmatis & pectoralibus remedijs ponuntur pulueres diatragacanthi, incraſſantibus, à ʒ.j. ad ʒ.iij. In expectorantibus leuiter, diairis ſimplicis, à ʒ. ß. ad ʒ. j. vel ʒ.ij. B Diairis Salomonis, à ℈.ß. ad ℥.ß. augendo, vel minuendo pro forma remedij. Pulueres in inſtauratiuis adduntur ea proportione, qua in opiatis: vel pro ℥. j. decoctionis capi, puluerum cordialium ʒ.j. imponimus.

Valor. PORRÒ ℈.j. ſpecierum, quæ moſchum, ambram, aurum, vel argentum recipiunt: æſtimatur communiter, à denarijs octo Roſtratibus, ad denarios decem, hoc eſt, bazium vnū Conſtantienſem: C cæterarum verò à denarijs quatuor ad denarios ſex.

DE TRAGEMATIS.

CAP. XVII.

Tragemata. TRAGEMATA, vulgares Tragæas, Latini bellaria & ſecundas menſas appellant, ſiue ventriculi corroborandi gratia: ſiue ad flatus diſcutiendos, aut vapores impediēdos, aliorumq; viſcerum ac membrorum affectus D ſanandos exhibeantur. *Tragemata ex quibus.* Componuntur ex ſpeciebus antidotorum, odoratisque alijs rebus, & medicamentis ſimplicibus in puluerem redactis, ſaccharo adiecto. *Quantitas.* In his conficiendis communiter capitur ℥. j. ſacchari ad ſingulas drachmas ſpecierum, præſertim amariorum, aut minùs gratarum: quia minùs ſacchari ſumi poſſit, ſi iucundiores fuerint ſpecies. Qui palato magis ſeruiunt, communem ſacchari modum pro libito excedunt.

Tempus vtendi. E EXHIBENTVR drachmę vnius aut duarum pondere, cum pane toſto, in vino optimè macerato, manè ſtomacho ieiuno, & veſperi, duabus vel tribus horis ante cœnam. interdum etiam poſt cibum, quando vapores in caput exhalantes prohibere volumus, quæ tamen nullo odore, vel ſapore acri prædita eſſe debent.

Tragæa rubra. CAETERVM tragęa rubra ſic fieri ſolet. Accipitur puluis ſacchari albi craſſiuſculus, & in aheno ſupra prunas verſatur, donec benè incaleſcat. F Deinde affunditur ſantalum ſublimato maceratum, ac manibus, vel ligno in eum vſum facto, ſaccharum miſcetur, ne in grumos conglobetur.

DE ELECTVARIIS aromaticis.

CAP. XXVIII.

DE medicamentis diſſipatis, id eſt, puluetibus & tragematis, modò diſſeruimus: A nunc de coactis, & actu humidis agendum eſt, ab Antidotis ſumpto exordio. Verùm cùm horum tria ſint genera: electuaria videlicet aromatica, cathartica & opiatæ, de aromaticis primò tractandum. *Electuaria.* Electuaria itaque aromatica appellantur, quòd ex electis conſtent aromatis, vel quòd præ cæteris medicamentis eligantur. Sunt autem medicamina melle, aut ſyrupo ſacchari, id eſt, ſaccharo ad ſyrupi conſiſtentiam cocto, excepta. *Electuaria ex quibus.* Conficiuntur ex va- B rijs & multis peculiaribus medicamentis præſertim aromatis (quorum delectus maxima cum diligentia ex typo ſuprà in capite primo poſito, fieri debet) melle, aut ſaccharo exceptis. *Quantitas ingredientium.* Aromatum verò quantitas melli ſaccharòve inſpergenda, plerunque in ipſa compoſitione expreſſa eſt. Quòd ſi expreſſa non ſit, & ſimpliciter ſit additum mellis aut ſacchari q.ſ. id eſt, quantum ſatis eſt, tunc triplum mellis, aut ſyrupi recipimus, niſi medico ſecùs videa- C tur. Nam de quantitate variant authores. Alij ſiquidem triplum, alij quadruplū, imò & ſexcuplum mellis aut ſacchari ſpeciebus admiſcēt. Quare hic (vt in alijs omnibus ambiguis) medicos pharmacopœi in conſilium adhibeant, & nihil pro arbitrio ſuo faciant. Cæterùm aromata ſaccharo vel melle cocto, & deſpumato, & igni exempto paulatim inſperguntur, & aſſiduè verſantur, donec perfectè fuerint mixta. Perfectæ autem mixtionis no- D tæ ſunt, ſi neque grumi, neque bullæ, neque lineæ, neque feſtucæ, neque id genus alia, ſed color æqualis conſpiciatur. *Locus reponendi.* Vbi probè fuerint permixta, reponuntur non nimis calidè, vaſis figulinis vitratis, aut ſtanneis, aut plumbeis (ſi acetum admixtum non habent) benè obturatis. Vaſa autem non debent ad ſummum vſque repleri, ne dum feruent, exundent, ac diffluant. Relinquuntur itaque aperta, donec refrigeſcant, aut charta, cribri inſtar, ſtylo pertu- E ſa, imponitur: deinde obturata reponuntur. *Duratio.* & grata quidem & iucunda ad annum vnum, amara verò & ingrata ad biennium. *Tempus vtendi.* Tempore verò neceſſitatis exhibētur diluculo, & veſperi, tribus aut quatuor horis à cœna, *Doſis.* pondere ʒ.j ß aut ʒ.ij. *Valor.* Horum ℥.j à denarijs quatuor vſque ad ſex vendi ſolet. *Vſus.* Ad confortandum membra principalia magis, quàm ad alios vſus, comparata ſunt.

DE ELECTVARIIS catharticis.

CAP. XXIX.

Cathartica. ELECTVARIA cathartica (vulgò ſolutiua, & laxatiua) dicuntur, quòd aluum purgandi facultatem habeant. *Cathartica ex quibus.* Conficiuntur ex medicamentis purgantibus, alijsque melle aut ſaccharo exceptis, additis ſemper ijs, quæ malitiam eorum corrigunt. *Quantitas ingredientium.* ita vt ſpecierum pars ſit vna, atque mellis vel ſacchari partes tres. Horum autem omnium exquiſita & pro-

ba fiat permixtio: primò cathartica probè mi-ſceantur, adeò vt iam omnia, vnum & idem eſſe appareant: deinde paulùlum ſyrupi in pilam lapideam infundendum eſt: mox ſpecies adijciendæ, & circumagenda ambo ſimul ligneo piſtillo, donec omnia vnum & idem con-ſiſtentia & colore eſſe videantur. Poſtea per vices affundatur reliquum ſyrupi, & eodem modo procedatur. Quando res negligenter miſcentur, ſæpè vſuuenire ſolet, vt ſpecies in vna parte quaſi conglobentur (id quod in diagrydiatis facilè & ſæpe fieri ſolet) in alia verò vix ſenſu percipi poſſint. vnde ægrotis maximum periculum, pharmacopœis verò & medicis ignominia coniuncta cum mala conſcientia accedit. Seruantur vt prædicta, vaſis figulinis vitratis, vel ſtanneis, obturatis in annum. Frequenter autem hodie de paulò validioribus ℥. vj. aut paulò plus minuſue, pro ætatis, ſexus, annique temporum ratione, & pro ſumentis viribus exhibent. De mitioribus, & ijs, quæ aluum leuiter mouent, atq; ſine tumultu exonerant, qualia ſunt diaprunum, diacatholicum, & ſimilia, plus præbent, nimirum vnciam integram. Sumuntur autem vel in forma potionis, vel boli. Vnicè etiam obſeruandum, vt purgantibus medicamentis aliquid commiſceatur, quod in iucunditatem redundet, & quod ſtomachum firmet: quòd pleraque purgantia medicamenta ſtomacho aduerſentur, & eidem negotium faceſſant. Interdum re ipſa exigente, aliqua, quæ viam faciant, & tranſitum præbeant, atque adeò humorum craſſitiem incidant, adijcienda.

Locus reponendi. Duratio. Doſis.

Propinantvr omnia medicamenta purgantia diluculo, cum ſcilicet ventriculus copia humorum haud grauatur.

Tempus vtendi.

Horvm ℥. ß. communiter denarijs decem, ſiue bazione Conſtãtienſi æſtimari ſolet, plus minuſue pro ingredientium ratione.

Valor.

DE OPIATIS.

Cap. XXX.

Opiata.

Opiata ſunt præſtantiora quædam antidota narcotica, id eſt, ſtupefactiua, ab opio, quod ingreditur compoſitionem eorum, dicta. Hæc non minorem, q̃ catharrica, in miſcendo diligentiam requirunt. Reponuntur communiter in vaſe ſtanneo, loco temperato declinante ad ſiccitatem. Durant communiter in decennium, Theriaca verò ad vigeſimum annum: neque exhiberi debent ante ſemeſtre, niſi medicus aliud præſcribat. Operculi itaque cauo inſcribendum tempus mixtionis eſt. Dantur ex ijs ℈. iß. aut ʒ. j. Veteres ad ſummũ nucis auellanæ magnitudine præbebant. Sumuntur autem veſperi, dum cubitum itur, in vino, aut alio liquore conueniẽte. Horum ʒ. j. à denarijs quatuor vſque ad octo æſtimari ſolet, plus minuſue pro varia eorum

Locus reponendi. Duratio. Doſis. Tempus vtendi. Valor. Vſus.

A differentia. Vtimur his in magnis doloribus, colicis paſſionibus, alijsq; affectibus, qui mitigatione indigent.

DE CONSERVIS.

Cap. XXXI.

Conſeruæ. Pondus ingredientiũ.

Conservæ ſunt flores, vel herbæ exactiſſimè conciſæ, vel tuſæ, & ſaccharo mixtæ. Sumitur plerunque triplum

B ſacchari puluerizati, ad vnam partem conciſorum florum, aut herbarum: alij, qui vel quæſtui ſtudent, vel gulæ gratificari cupiunt, plus accipiunt. Parantur autem ſic: Conciſæ materiæ additur ſaccharum, & ſimul in mortarium benè mundatum conijciuntur, miſcentur, & contunduntur, deinde aliquot diebus Soli exponuntur. Cauendum autem, ne conſeruæ fermentando diffluant, quod floribus buglοſſi, borraginis præcipuè vſu venire ſo-

C let. ita verò cauetur, quando vas non ad ſummum impletur. Si herbæ aridiores ſunt, vel naturã, vt lauendulæ, roriſmarini, vel ratione cœli, vt conſtitutione anni calida, non coaleſcere cum ſaccharo, quod etiam ſiccum eſt, facilè poſſunt, quare ſaccharum coquendum eſt vltra ſyrupi conſiſtentiam, & deinde ſimul miſcenda aliquandiu ſupra prunas. Quo facto, vaſis vitreis, vel fictilibus denſis, benè obturatis, ſeruantur in annum, vel biennium. Eſt

Locus reponendi. Duratio.

D enim earum duratio inæqualis: aliæ enim ſatis diu durant, vt roſarum: aliæ contrà citò corrumpuntur, aceſcunt, vel ateſcunt, & tanquam vermiculis in ſuperficie cortoſæ videntur, vt conſeruæ borraginis, bugloſſi, violarũ. Virtus autem earum meliùs ex colore, ſapore, odoreque deprehenditur.

Caetervm nullus in ijs ſumendis præſcriptus eſt modus. vſus tamen obtinuit, vt diluculo & veſperi nucis iuglandis quantita-

E te exhibeantur, vel per ſe, & citra aliorum acceſſionem, vel alijs ſpeciebus, robur certis corporis partibus, addentibus, mixte, & ſyrupo aliquo exceptæ.

Tempus & modus vtendi.

Qvod ad earum pretium attinet, vncia vna pharmacopœis communiter à denarijs quinque noſtratibus, vſq; ad octo vendi ſolet.

Valor.

DE CONDITIS.

Cap. XXXII.

F

Conditura florum.

Condita fiunt ex floribus, fructibus, radicibus & corticibus. Flores pauci integri ſeruantur, vt flores citrinati, arantiorum. Reliqui minutiſſimè inciſi, vel tuſi ſaccharo condiuntur. Sunt qui etiam roſatum folia integra condiunt. Capparum flores ſale, geniſtæ ſale & aceto condiuntur.

Conditura fructuum.

Frvctvs condiuntur, aut conficiuntur coctione: cocti enim cribro cernuntur, & ad ſingulas iulepi libras, pulpæ quatuor vnciæ adijciuntur, deinde lento igne coquuntur,

donec ad eam conſiſtentiam perducti ſint, vt nec nimium liquidi, nec nimia coctione aridi, & exſucci ſint redditi: quod experientia facile deprehendi poteſt: nam ſi guttula in marmor aut ferrum demiſſa, manus, vbi refrixerit, non inquinet, iuſtam eſſe coctionem cenſebitur.

Conditura fructuum integrorum.

CONDIVNTVR etiam fructus, ſi primùm repurgati a cortice, & oſſibus, æquis partibus cum ſaccharo & aqua, lento igni coquantur, donec ſaccharum totam fructuum ſubſtātiam penetrarit, & ad iuſtam coctionem perducti ſint: quod ex eo deprehendetur, ſi iulepus conſiſtentiam habeat lentam, ita vt digitis ductus fila tenuia mittat: ſed id experientia ipſa certiùs commonſtrat.

FRVCTVS peregrini primùm macerantur, deinde cocti cum iulepo dilutiore, quem longum vocant, condiuntur.

Conditura radicum.

RADICES vt condiantur, primùm terra & cortice exteriori purgatæ, & matrice, deinde in partes ſectæ, coquuntur in iulepo dilutiore, donec radicum ſubſtantiam penetrarit, & probè coctæ ſint, vt in fructibus dictum eſt. Peregrinæ verò radices humectantur, deinde in iulepum impoſitæ coquuntur, vt ſuprà de fructibus dictum eſt.

Conditura corticum.

CORTICES quorundam fructuum, veluti citriorum, malorum medicorum, & limonum, quòd ſubſtantia ſint aliquantulum amara, primùm aliquot dies in aqua macerantur, ſæpiùs aqua mutata, deinde aquæ incoquuntur, donec tenereſcant: tandem in aquam recentem ſemel atque iterum immittuntur: poſtremò in iulepum aut mel, cui multa ſit aqua admiſta, iniecti coquuntur ad iuſtam craſſitiem. Quòd ſi fuerint peregrini, primùm humectantur, deinde cum iulepo, vt de fructibus dictum eſt, coquuntur.

Locus reponendi.

REPONVNTVR pyxidibus aut vaſis bene obturatis: durant autem annum, & interdum biennium, cortices diutiùs.

Duratio.

Condita compoſita.

INTERDVM condita compoſita à medicis præſcribuntur ex conſeruis, conditis fructuum, corticum & radicum, ſpeciebus aromaticis, & ſaccharo: ſic tamen, vt conſeruæ duarum aut trium vnciarum inſtar ſpecierum autem, ſi acres & caræ ſint, vncia: ſi lenes, ſeſcuncia: ſacchari, quod ſatis eſt: auri autem bracteæ tres, aut quatuor, ſi diuites aſſumunt, inijciuntur.

Vſus.

PORRÒ conditura ars planè ad delitias inuenta, magnum ægrotis momentum affert, dum eo inuento medicamenta alioqui per ſe ſatis faſtidita, ita condulcantur, vt ſtomacho & palato grata ſint, aut etiam in plures annos integra, & veluti recentia durent.

DE ECLEGMATIS.

CAP. XXXIII.

Linctus.

LINCTVS, Græcis eclegmata, Arabibus Lohoch, eſt medicamentum thoracicum, A ad pulmonis noxiam præſidio efficax, & ad pituitæ in thoracem effluxum expectorandum idoneum. Horum alia ſimplicia, alia compoſita. Simplicia, ex ſolius medicamenti ſimplicis decocto, aut ſucco, & ſaccharo, melle, aliove humore parantur. Compoſita, gummi, fructus & aromata recipiunt. Fiunt ex dulcibus, mediocriter amaris, & nonnullis acribus.

Linctus ex quibus.

Locus reponendi.

REPONVNTVR vaſis figulinis vitratis. B Seruantur autem ſimplicia in ſua perfectione annum vnum: compoſita verò biennium, his exceptis, quæ amygdalas, pineas, piſtachia, & alia huiuſmodi, quæ facile ſeneſcunt, receperunt.

Duratio.

Tempus & modus vtendi.

EXHIBENTVR quouis tempore, ante & poſt cibum, nucis auellanæ aut fabæ quantitate, potiſſimùm verò diluculo & veſperi, meliùs verò, vt vnciæ vnius pondere lambendo ſumantur. Detinentur in ore, donec ſua ſponte C liqueſcant, atq; adeò paulatim deſcendant. Horum ℥.ß. ſeplaſiarijs quatuor emitur denarijs noſtratibus.

Valor.

Vſus.

AD aſperæ arteriæ aſperitatem, pulmonis inflammationem, vlcera, ſpiritus difficultatem, anhelationes, tuſſim ex humoris influxu ac deſtillatione ortam & eos, qui difficulter glutinoſa excreant, vt præfocari videantur, &c.

D

DE EXTRACTIS.

CAP. XXXIV.

EXTRACTA, ἐκχυλίσματα Græcis vocantur: fiunt ex medicamentis ſimplicibus & compoſitis, ad hunc modum. In aqua vitæ optima ponitur medicamentum aliquod minutim inciſum, ita vt ad duos digitos emineat aqua, vaſe optimè obdurato: deinde vbi per tres dies in loco aliquo calido vas fuerit E relictum, aqua in aliud vas effunditur, medicamentum verò per pannum lineum validè exprimitur, & abijcitur. Tunc rurſus aliud eiuſdem generis medicamentum in eandem aquam, vt prius, infunditur, maceratur, & exprimitur, idque ter quatérve ita reiterandum, prout extractum validū, aut imbecillum quis parare voluerit. Quod ſi medicamentum fuerit magni pretij, vt eſt lignum aloes, rhabarbarum, &c. non ſemel ei eſt affundenda aqua vitæ, ſed ſæpe ac ſæpiùs, vt penitus quicquid F inerit ſpiritus, aut facultatis, in aquam deponatur. Poſteaquam igitur vini ſpiritus facultate medicamenti abundauerit, ita vt quaſi proprium iam amiſerit ſaporem aut odorem, tum medicamētum exprimitur, colatur, aquaque vitæ, à facultate medicamēti per balneum Mariæ ſeparatur extrahendo, quouſq; incraſſeſcat: tum in vaſe vitreo, vel figulino vitrato reponitur, vaſe optime clauſo: quod quo fuerit vetuſtius, eo etiam erit melius. Datur ex iure, aliove diluto, a ℈.ß. vſque ad ʒ.ß. vel in

Locus reponendi.

Duratio.

Vſus.

Tempus vtendi.

cata-

catapotio per ſe, aut medicamentis alijs mixtum, manè ſtomacho vacuo.

Vſus. Vsvs quidem extracti eſt, ꝙ pauca quantitate aſſumptum, magna in corpore noſtro præſtet commoda. Etenim vbi de medicamentis in tota ſubſtantia dari ſolet ℥.j. extracti ſufficit ʒ.j. in quò certè ægrotis multum gratificari poteſt, præcipuè cùm plerique ab aſſumptione medicamẽtorum plurimùm abhorrere ſoleant.

DE LINIMENTIS.

Cap. XXXV.

De medicamentis coactis humidis intrinſecùs ſumendis hactenus diſſeruimus: nunc de ijs, quæ extrinſecùs apponũtur, agemus initium à linimentis ſumentes.

Linimenta. Itaqve linimenta ſunt, quæ liquida inunguntur. Differunt ab oleis & vnguentis, ab his quidem, quòd liquidiora exiſtant: ab illis, ꝙ
C
Linimenta ex quibus conſtent. craſſiora ſint, eoq; magis adhæreant. Fiunt ex oleo, adipe, butyro, ſeuo, liquefactis, vel alijs quæ olei ſpiſſitudinem habẽt, vt ſtyrace liquida, myrrha liquida. Aliquando additur terebinthina, vel mucilago, vel medulla, quæ adipis temperatura & conſiſtentia ſimilis eſt.

Quantitas. Horum autem nulla certa quantitas deſcribitur: communiter tamen medici ad ℥.j olei recipiunt butyri, adipis, cremoris, ana ʒ.ij.

Locus reponendi. Reponvntvr vaſis figulinis.
D
Tempus vtendi. Vtimur autem his calidè duabus vel tribus horis ante cibum, *Vſus.* cùm vel aſperam partem lenire, vel dolorem mitigare, vel calefacere, rarefacere, vel refrigerare, vel exiccare, vel humectare, vel diſcutere, vel detergere, vel emollire, vel maturare, intendimus.

DE VNGVENTIS.

Cap. XXXVI.

E
Vnguentum quid. Vngventa craſſioris conſiſtentiæ ſunt, quàm linimenta, & valentiora: & Galeno ea dicebantur, quæ ex odoramentis conficiebantur: nobis verò, quæ vnguinoſo ſuo corpore, partibus illita, & certo quodam lentore craſſitudinem adepta, inhærent.

Vnguenta ex quibus. Fiunt ex oleis. pulueribus & cera: interdum etiam adipe, butyro, mucilagine, lachrymis & gummi, &c. Species iuxta affectuum, quibus adhibentur vnguenta, diuerſitatem variantur.

Doſis. Cera, vt conuenientem nanciſcatur conſiſtentiam, adijcitur.
F
In his autem componendis hodie plerique obſeruant, vt vnciæ vni oleorum, drachmam vnam ſpecierũ, & drachmas duas commiſceant. Sed præſtat ceræ quantitatem eius qui componit arbitrio ac iudicio relinquere, vt is ſcilicet addat, quantum ad iuſtam vnguenti conſiſtentiam ſatis eſt.

Modus parandi. Cætervm horum alia abſque igne parantur, cum materiæ oleo, vel pinguedini piſtillo benè miſcentur: alia admota igni, idque
A
duplicitèr: vel pinguedinibus liquatis, vt materiæ metallicæ, terreæque facilius miſceãtur, atq; vniantur: vel maceratis aliquandiu pinguedine plantis coctis, & validiſſimè per craſſioris texturæ pannum, vel per ſe expreſſis materijs pinguedine addita, ad perfectionem coctis. Si vnguentum ceram recipit, liquatę ſimul pinguedo & cera ab igne remouentur: vbi cõcreſcere cœperint, pulueres inijciũtur, & ſimul miſcentur donec prorſus refrixerint. Si
B
mora moleſta eſt, patella aquæ frigidæ imponatur, & citiſſime concreſcet.

Locus reponendi. Reponvntvr pyxidibus vel vaſis figulinis vitratis, vel ſtanneis.

Duratio. Dvrant autem annum, quædam biennium & triennium.

Tempus vtendi. Vſus verò horum ante cibum eſt.

Valor. Qvod ad valorem attinet, venditur ℥.ß. communiter denarijs quatuor noſtratibus.

C
DE EMPLASTRIS.

Cap XXXVII.

Emplaſtra. Emplastra Græcis ſunt medicamenta, varia ſimplicium genera, & metallica præſertim recipientia, atque eò vſque percocta, quouſque manus ampliùs non inficiant, quæ refrigerata ſint ſolida & dura, calefactione verò malaxantur. Arabibus recentioribuſque Cerota nuncupantur.

D
Arabvm verò emplaſtra ea ſunt, quæ Græcis malagmata, cataplaſmata, & epithemata ex herbis, floribus, farinis, oleis, & adipibus compoſita, quæ tam diuturnam coctionem non patiuntur atque emplaſtra. Verùm de his deinceps, nunc verò de Græcorum emplaſtris agendum eſt.

Emplaſtra Græcorum ex quibus. Hæc fiunt ex metallicis, lapidibus, terræ ſpeciebus, fecibus, lachrymis, ſuccis, liquoribus, ſeminibus, radicibus, herbis, animalium excrementis, cera, & reſina, &c.

Modus componendi emplaſtra. Metallica priùs oleo, vino, aceto, aut
E
alio quouis liquore ſine igne nutriuntur, & in pila, aut ſartaginis fundo rudicula, vel piſtillo continenter mota craſſeſcunt. Pinguia, ſi quæ addenda, in lebete ſuper ignem lentum aſſiduè tribulata, metallicis adiunguntur. Gummium genera poſtrema cæteris decoquendis adhibentur. Liquanda humore aliquo idoneo macerantur, diſſoluuntur, colantur, & ad humoris illius conſumptionem coquuntur. Quæ verò terenda ſunt, per ſe probè trita in opus cum cæteris veniunt. Succi
F
item craſſi & ſiccati aliquo liquore ſoluti, & ad illius expirationem cocti, poſt miſceri debent, quando emplaſtrum refrigerari incipit. Liquidi verò & recentes oleo inmiſcendi, & cum eo coquendi. Herbæ etiam recentes, liquore aliquo maceratæ, in eo poſtea percoqui debent, dum expiret: quod in emplaſtro Gratia Dei ex vino in vſum venit. Emplaſtri corpus & materiam faciunt cera & reſina: quorum quod primum eſt, nullam ad vir-

tutem efficacitatem addit, ſed ſolidum tantùm corpus præbet. Alterum verò, vt nonnihil materiam augeat, pro vario tamen genere qualitatem admouet, & aliquantulum medicamenti vires imminuat. Eſt, vbi neutrum ad emplaſtri conſiſtentiam requiritur, quando iuſta craſſities non temerè ex aliorum materia ſuppeditatur: quod in emplaſtro diachalciteos factitatum eſt. Oleum ad medicamentorum coctionem, & idoneum materiæ argumentum in emplaſtra venit: quod etiam nonnunquam ſuis viribus totam medicamenti molem afficit. Anodynum namque molliens, reſoluens, illius opera efficitur, & medicamenti vis acrior, aut ſubauſtera obtunditur. Emplaſtra ipſa oleo, aut aliquo liquore idoneo coquere cõuenit, ad liquoris, quem adhibueris, conſumptionem, dum manus non inquinent tandem manibus oleo inunctis, formanda in magdalias oblongas rotundas.

Doſis. Qvod ad ingredientium quantitatem attinet, ad aridorum vncias tres olei, ad huius autem quadrantem, ceræ libra, reſinæ bes, quo illud fiat tenacius. Hodie expreſſo aridorum & oleorum pondere, ceræ, quod ſatis eſt, addere ſolemus. Non poteſt autem in omnibus emplaſtris certus medicamentorum modus pondusque deſcribi.

Locus reponendi. Reponvntvr emplaſtra, ſeu potiùs chartis oleo inunctis inuoluuntur, vel pyxidibus ſeruantur, vt plurimum quidem ad annum. *Duratio.*

Valor. Aestimatvr ℥. ß communiter denarijs quatuor noſtratibus.

Tempus vtendi. Vſus. Vtimvr autem his ante cibum, tum ad humorum influxum per inflammationes repellendum, tum dolorem leniendum, membra corroboranda, dura emollienda: diſcutienda ea quæ coierunt: cruda concoquenda maturandaque infixa pertinaciter, euocanda: ad ſuppurationem ducenda: purganda: aperienda: glutinanda: cicatrice obducenda.

Emplaſtra impropriè quæ. Porrò ſunt & emplaſtra impropriè dicta, quæ citra coctionem parantur, vt quæ cremore alicuius, velut pſyllij & ſuccis: quædam aut pane, aut farina hordei coagmentantur.

DE CATAPLASMATIS.

Cap. XXXVIII.

Cataplaſmata. Cataplasmata cum emplaſtris impropriè dictis, magnam habent ſimilitudinem. Chirurgi hodie pulticulas quoque vocant, eò quòd mollem ſpiſſitudinem habeant, & linamento, aut ſtupa, aut lana excepta, emplaſtri modo extendantur, vt adhærere poſſint. In hoc autẽ à pulticulis differunt, quòd hæ farina aliqua, in oleo & aqua, vel melle, vel butyro decoctæ ſint: illa vero ex herbis viridibus, radicibus, floribus, fructibus, ſeminibus contuſis, oleis, adipibus, farinis conficiantur.

Doſis. Plantarvm autem, vel alterius materiæ ſingulis faſciculis: olei, vel adipis ſingulæ vnciæ, vel ſeſcunciæ miſceri debent.

Locus. Tempus. Possvnt autem ſuprà omnes partes dolentes aut inflammantes applicari. Quod ſi hypochondrijs calefacientia & diſcutientia cataplaſmata applicanda ſint, niſi anteà vacuato corpore, adhiberi minimè debent. Attrahunt enim totius corporis excrementa.

Vſus. Caetervm doloribus leniendis, tumoribusque concoquendis, vel dirigendis maximè accommodata ſunt.

DE CERATIS.

Cap. XXXIX.

Ceratum quid. Ceratvm à cera & oleo dictum, eſt medicamentum conſiſtentia quodammodo medium inter vnguenta & emplaſtra. *Cerata ex quibus.* Concinnantur ex cera, pice, reſina, propoli, adipe, & oleo, & pulueribus. Fiunt etiam ex emplaſtris oleo liquefactis, cùm ſcilicet pars affecta emplaſtri duritiem ferre nequit.

Doſis. In huius compoſitione idem quod in vnguentis, pondus nonnulli obſeruant medici, vt ſcilicet ℥ j. oleorum ʒ. j. aut ʒ. j. ß. ſpecierum reſpondeat. Ceræ duræ paulò plus quàm ℥. ß. pro ℥. j. olei, addita pauca reſina.

Locus. Adhibentur ventriculo, hepati, ſpleni, pectori, vtero, & oſſibus fractis, ita tamen vt eorundem figura parti, cui admouentur, ſimilis ſit. Quod enim ventriculo adhibetur, ſcuti formam obtinere debet: quod iecinori apponitur, iecoris: quod lieni, lienis. Acu etiam tranſuerſim tranſmiſſo, conſuuntur: *Tempus.* atque ante cibum ſtomacho ieiuno applicantur. Stomachica cibi tempore ſeponuntur.

DE DROPACE.

Cap. XL.

Dropax quid. Dropax Latinis picatio, à pice vocata eſt, qua membra externa omnia, extenuata, reſoluta, frigida & humida oblini ſolent. *Dropax duplex.* Eſt autem ſimplex, vel compoſitus. Simplex ex pice modica oleo liquata, conſtat. *Dropax ex quibus.* Cõpoſitus præter picem oleo liquatam, recipit etiam piper, pyrethrum, bitumen, ſemen roriſ marini: & ſi opus ſit ſiccare, ſulphur viuum, ſalem, cinerem ſarmentorum: ſin vellicare, adarcem, aut euphorbium. atq; hæc iam liquefactis adijciuntur, vt maiorem calorem excitent. *Forma.* Forma autẽ varia eſt. Quidam enim emplaſtri formam referunt, alij cataplaſmatis.

Caetervm dropax vterque calidus adhuc cuti iniectus, & præraſis membris adglutinabitur. Priuſquam autem perfrigeſcat, auelletur, rurſusque calefactus ad ignem admouebitur: idem antea quàm refrigeſcat, auelli debet, idque ſæpius. Tam craſſus autem membris affectis, quibus pili priùs ablati ſint, adhibebitur, quàm ægri vires tolerare poterunt. Qui robuſti ſunt, etiam lauare, & corpus exercere

cere poſſunt interea, dum dropax eſt partibus A affectis obductus.

Vſus. Vsvs huius in totius corporis, aut eiuſdem partium extenuatione eſt. Humectat enim, calefacit, ac ſanguinis copiam allicit, atque adeò amiſſam carnem reparat, extenuatosque reficit. Adhibentur etiam iis, qui crebrò vomunt, & qui cruditatem patiuntur, atque affectus cœliacos: item cataplaſmatis vice in malis diuturnis, & ante ſinapiſmum, vt corpus ad ſinapi præparetur & poſt ſinapiſ- B mum, vt affectus reliquias diſcutiat.

DE SINAPISMO.

Cap. XLI.

Sinapiſmus quid. Sinapismvs nihil aliud eſt, quàm cataplaſma, aut emplaſtrum ex ſinapi, additis ficubus contuſis confectum, qualia hodie ſunt, quæ vulgò vocant rubificantia, & Græci σιναπίζειν, vnde σιναπισμός nomen habet. Mitior C autem fit, vel fortior pro natura corporis, vel partis affectæ. In corporibus duris, qualia ſunt ruſticorum, nautarum, piſcatorum, & id genus hominum fortioribus vtimur. in vrbanis, mediis: in pueris, mulieribus, & non multum carnoſis, imbecillioribus.

Doſis. Fortior duas partes ſinapi contuſi recipit, ficuum partem vnam. Imbecillior contra ficuum partes duas, ſinapi vnam. Medius D

Parandi ratio. æquales vtriuſq; partes. Parantur autem hoc modo. Ficus ſiccæ in aqua tepida pridie macerantur, ſequenti die expreſſæ probe læuigari debent, deinde ſinapi acre per ſe contuſum miſceri, & maſſa facienda.

Modus actionis ſinapiſmi. Svpra partem autem remanere debet, donec dolor ſubſecutus fuerit vehemens, & caro liuidior altiorq; euaſerit, & pòſt quàm ablutum fuerit, puſtulæ mitius eruperint. Quòd E ſi etiam ſenſus perierit, animum adhibere oportet, parte quam obleueris ſæpiùs detecta: quia ſi vel immodicè adurantur ita affecti, tamen non ſentiunt.

Porrò ſi dolor vehemens ruborque acceſſerit, & puſtulæ, linteolum ſucco maluæ, aut fœnigræci cum roſaceo madefactum imponemus. Deinde roſaceo cerato cum ceruſſa vtemur. In his autem qui continua febre laborant, vlcusque habent, tum in cartilaginoſis, tum locis excarnibus, vitari debet ſinapiſmus. Vlcera enim efferuntur, nimiaque acri- F monia exacerbantur: partes vero carnibus vacuæ, ſi obducantur ſinapiſmo, vruntur, interdum etiam nigreſcunt.

Vſus. Imponitvr autem ſinapiſmus, vbi ex alto ad ſuperficiem extrahere volumus, ideoque alicui parti admotus, non amouetur, dum cutem exulceret, aut cruento colore ſuffundat. Vſus autem in diuturnis potiſſimum affectibus, vbi reliqua præſidia non ſuffecerint, efficaciſſimus eſt. Maxime verò prodeſt capitis dolori, hemicraniæ, morbo comitiali, vertigi-

A nibus, inſaniæ, capiti admotus. Thoraci autem in aſthmate, orthopnœa, tuſſi diuturna. Item in deſtillatione, caput & thorax ſinapiſmo illinendus. Stomachus etiam & ventriculus in longis ipſorum paſſionibus ſinapiſmo obducuntur. Conueniens quoque præſidium iſchiadicis, podagricis, & omni parti reſolutæ, aut alio quodam modo ſic refrigeratæ, vt difficulter calefieri queat. Præterea in acutis paſſionibus, vtpote lethargo, cataphora B & catocho, ſinapiſmus inducitur, initio quidem cruribus: vbi verò materia radices egerit, ac firmata fuerit, capiti.

DE TABVLIS, ORbiculis, & morſellis.

Cap. XLII.

C Peracta coactorum humidorum medicamentorum natura, ſiccorum & ſolidorum iucunda eſt ratio, exordio à confectionibus ſolidis ſumpto. Horum autem triplex eſt forma, rotunda videlicet, quadrata & oblonga. Quæ rotundam orbicularemq; formam accipiunt, Orbiculi ſiue Placentæ dici poſſunt, à noſtris Rotulæ vocantur. Quæ quadrata forma effinguntur, Tabulæ aut Tabulata nominantur. Quæ figuram oblongam recipiunt, Morſelli & Lozengiæ barbaris D appellantur.

Orbiculi.

Tabulæ.

Morſelli.

Confectiones ſolidæ ex quibus. Componvntvr magna ex parte, ex ſpeciebus electuariorum, adiectis quibuſdam nouis & recentibus. Interdum caporum & perdicum pulpæ, amygdalæ, nuces pineæ, vuæ paſſæ & id genus alia, commiſcentur, adiecto ſaccharo. Fiunt nonnunquam ex medicamentis, quæ aluum ſoluunt, in puluerem redactis, quibus ſaccharum in aqua ſtillatitia aliqua, E humori euacuãdo accommodata, diſſolutum additur: & tabulæ purgantes dicuntur.

Doſis. In orbiculis autem ſeu rotulis parandis accipiuntur vnciæ quatuor ſacchari ad drachmas duas ſpecierum.

In tabulatis vero & morſulis parandis eadem ſeruatur quantitas & proportio: alii tamen ad libram vnam medicinalem ſacchari ſumunt ſpecierum drachmas octo: alii duodecim, præſertim in purgantibus tabulis.

Orbiculos parandi ratio. Caetervm orbiculos parandi ratio huiuſmodi eſt. Coquitur ſaccharum ad perfe- F ctionem exactam, deinde ab igne remotum, ligneo piſtillo agitatur, & ſpecies iniiciuntur, ac probè miſcentur. Cauendum, ne nimis cito pulueres addantur ne adurantur, aut vis ipſorum reſoluatur, mixtis ſimul cunctis per plicam lebetis, in tabulam, farina vel puluere aliquo, vt cinnamomi, ſantali rubri, &c. ſtratam: ſpathula aſſiduè ſaccharum pari & æquali quantitate extrahatur, quod decidens placentulæ modo in orbem contrahitur: ſi quid vero remanet in lebete, durescit iterum,

A ſed pauca aqua affuſa liqueſcet. Deinde extrahatur vt prius. Rotulæ concretæ digitis ſigillatim auferantur, & farina ſuperficiei inferiori adhærens penicillo, aut panno abſterſa, in cribrum coniiciatur, & vlteriùs in loco calido exiccetur. Quando candidiores orbiculi expetuntur, ſaccharum albiſſimum coctum diu piſtillo agitetur. ita non ſolùm candidiùs, ſed etiam friabilius ſaccharum euadet, & qui inde fiunt orbiculi, eodem modo.

B QVIDAM in tabulam ſuperficie tenus ſpongia madefactum ſaccharum infundunt, quæ ratio non aliena eſt, ſed rotulæ valde tenues fiunt. Alij marmor butyro, vel oleo leuiter inungunt prius, quemadmodũ penidium paratur.

SVNT rurſus alij, qui ſimpliciter in nudam tabulam æneam tenuem benè læuigatam ſaccharum fundunt: deinde vbi retrixit, vt auelli poſſit, leuiter igni admouent.

C VERVM cum multa vna vice conficienda ſunt, farinam ſubſternere commodiſſimum videtur: nec poſſunt hic ſigillatim orbiculi auferri, ſed ſimul deinde in cribrum coniiciuntur, cribrando farina traijcitur: quod reliquum eſt tenuioris farinæ, cauda vulpina baculo alligata, excutitur.

Tabularum & morſellorum parandi modus.

IN tabulis quoque & morſellis ſaccharum diutiùs agitari, additis in fine materijs oportet: quod deinde in tabulam ſuperficie humectata ſimul ſecundùm longitudinem effundi- D tur, & ligneis tabellis adpoſitis madefactis vtrinque cogitur, atque latitudine & craſſitudine tabularum vel morſulorum formatur: poſtea præciduntur, & in alium locum ſicciorem tranſponuntur.

QVIDAM ſaccharum in tabulis latitudine morſulorum, aut tabulatorum imponunt & formant, deinde in fruſta apta ſecant.

QVIDAM verò ſaccharum fluidum adhuc, in tabulam æqualiter ſitam effundunt, E nec cohibent, ſed ſuperficiem eius acie cultri, forma morſulorum ſeu tabulatorum perſtringunt: poſtquam ſaccharum induruit, totam maſſam tollunt, & in ſuas portiones pro modo linearum frangunt. Hic modus omnium eſt expeditiſſimus, minimeque diſpendioſus.

SVNT qui non effundunt ſaccharum, ſed ligneis quibuſdam ſpathulis ex lebete fruſtatim eximunt: verùm tales fiunt valde inæquales. F

PLACOTOMVS, ex quo hæc tranſcripta ſunt, certis quibuſdam formulis ligneis, vel ſtanneis, quatuor lateribus clauſis, vti ſolet, quibus ſaccharum, tanquam carcere quodam, ne inæqualiter diffluat, continetur: deinde formato ſaccharo formulam remouet, & in partes, vt prius dictum eſt, maſſam diſſecat. Hic modus videtur omnium optimus, & ad efficiendos elegantes æquales morſus aptiſſimus.

MORSVLI, ſi opus eſt, in cribro ſubiectis chartis fornaci impoſiti, exiccentur.

QVANDO fructus, vt amygdala, pineæ, vuæ paſſæ, ſpeciebus adduntur, diutius morſuli ſiccandi ſunt.

ITEM ad morſulos materiæ plerunque inciduntur, aut craſſius quam ad rotulas contunduntur. Obſeruandum autem eſt, vt in tabulatis citius immiſceantur ſpecies, feruente quodammodo adhuc ſaccharo: in morſellis verò ſeriùs tepefacto, & tantum non refrigeſcente ſaccharo: vnde etiam in morſellis & lozengijs minùs læditur, aduritur, abſumiturq; vis ſpecierum, vegetiorque & efficacior remanet, quàm in tabellis ſeu tabulatis.

PRAETEREA ad confectiones ſolidas ſaccharum coquitur tantiſper, dum aquoſitas omnis abſumpta eſt. Id vocant ad perfectionem coqui, cuius rei ſignum eſt, quando ſpathula extractum, & violenter in aerem proiectum, in floccos, inſtar niuis craſſioris abire videtur.

SERVANTVR orbiculi, & tabulata in ligneis arculis, ex tilia, aut ſimili materia inodora. Quæ enim ex abiete, & alijs reſinoſis lignis fiunt, ſuo odore medicamenta incluſa inficiunt, vel in calidiore loco reſinam reſudare ſolent. Poſtea in ſicco & calido loco reponuntur. Seruantur autem ad menſes ſex, vel plus. *Locus reponendi.* *Duratio.*

TEMPVS exhibitionis ante cibum, duabus vel tribus horis. Purgantes verò tabulæ tribus, aut quatuor horis cibos præcedunt.

EXHIBENTVR ex ijs orbiculi duo, aut tres, plus aut minùs, pro morbi conditione. Morſulus vnus, niſi admodum exiguus ſit, pro vice ſufficit. Expurgantibus vt plurimum non datur, niſi ʒ. ß. interdum verò plus minusque pro ſumentis viribus, per ſe, vel trita in iuſculo capi, vel galli. *Tempus & modus vtendi.*

QVOD ad precium attinet, ℥. ß. vt plurimum à denarijs quinque vſque ad decem noſtrates venditur. *Valor.*

DE TROCHISCIS.

CAP. XLIII.

Τροχίσκοι & κυκλίσκοι, ſiue ἀρτίσκοι Græcis, paſtilli, ſiue placentulæ Latinis: medicamentum planum, depreſſum, in rotæ aut orbiculi, ſeminiſve lupini formam coactum, etſi quadrati hodie pluribus fiant. *Trochiſcus quid.*

HORVM autem alij per ſe in corpus aſſumuntur: alij in compoſitiones aliorum medicamentorum recipiuntur, alij extra corpus applicantur, conſtantque ex metallicis: & hi vel vlceribus malignis vtiles: vel oculorum morbis inſeruiũt, qui Sief Arabibus, & Collyria Latinis dicuntur. Ex eorum numero, qui intra corpus ſumũtur, alij ex aromatibus, herbis, fructibus & medicamentis quibuſdam purgantibus conſtant: alij ad eorum compoſitio- *Trochiſcorum compoſitio.*

poſitionem opium requirunt. Fiunt ex medicamentis ſiccis tritis, & cum aqua, aut decoctione, aut ſucco miſtis, donec ad eam craſſitiem reducantur, qualis eſt maſſa pilularum. Formantur autem in rotulas. Quidam imagines imprimunt, quod in vulgaribus ſuperuacaneum eſt: in pretioſis verò, vt gallia, & alipta, moſchata & cæteris, non indecorum.

Locus reponendi. SICCANTVR in vmbra, & papyro inuoluti, ligneis pyxidibus reponuntur.

Duratio. DVRANT annum vnum, & qui opium recipiunt duos, tres, & plures. Qui foris applicandi ſunt, cum ex medicamentis conſtent, quæ non facile reſoluuntur, ſeruari poſſunt in annum vnum, aut duos.

Doſis. CAETERVM paſtillorum, qui citra aliorum medicamentorum commiſtionem ſumuntur, pondus haud excedat ℥ vnam, vel ʒ. ß. Et ij ſane quorum compoſitionem opium ingreditur, pondere ℈. j. aut ʒ. ß. dantur, triti ex aqua, aut vino, aut alio quouis liquore, vt congruere videtur.

Vſus. PORRÒ paſtillorum forma ideò à veteribus inuenta eſt, vt medicamenta in pulueres redacta, per eam diutiùs conſeruentur: quæ alioquin perirent exhalarentque, & vires ſuas amitterent. Nam paſtilli ſic indurati denſique facti, faciliùs aeris iniurijs reſiſtunt: pulueres minimè, quia cum tenues ſint, aer ſtatim eos ſubit, atq; ita immutantur. Nonnunquam antidotis, ſuccis medicatis, ſaccharis, catapotijs, clyſteribus, vnguentis, alijsque eius farinæ commiſcentur. Præterea vtiles ſunt paſtilli, qui ab inferioribus partibus inijciuntur, ad eos potiſſimum affectus, qui infra vmbilicum infeſtant. Nam ſuperiùs vis illorum peruenire non poteſt.

DE PILVLIS.

CAP. XLIV.

Pilula. PILVLAE à paruæ pilæ ſimilitudine dicuntur, & Græcis [illegible] vocantur, medicamentum eſt, quod deglutiendo ſumitur, ad fallendum medicamenti inſuauitatem inuentum.

Pilularum compoſitio. CONFICIVNTVR ex amaris, acribus, & fœtidis, aloe videlicet, colocynthide, ſcammonio, agarico, ſagapeno, ſarcocolla, myrrha, alijsq; lachrymis additis iis, quæ malitiã eorum corrigunt: omnibus, inquam, tritis, deinde cum ſuccis, aut aquis ſtillatitijs, in maſſam tereti forma redactis, quæ cùm leuiter in vmbra fuerit exiccata, veſica, vel corio, vel quod melius eſt, papyro ceræ liquatæ intincta inuoluitur & pyxidibus ſtanneis ſiccio-

Locus reponendi. re loco reponitur.

Duratio. Seruatur autem purgãtium pilularum maſſa annum vnum, vel eo vſque, quò ſitum vaui coloris intus non contraxerit (ea enim vitioſa eſt) quæ verò opium acceperunt, duos, tres, & plures annos. Tempore vſus maſſa rurſus teritur, & cum ſucco aliquo in pilulas vel maiores, vel minores, vel mediocres, pro vt eas magis vel minùs diu in ventriculo immorari volumus, formatur.

Tempus vtendi. QVAE maiori forma parãtur pilulæ, vt ſunt capitales, tribus aut quatuor horis à leuiori cœna, vel media nocte, vel poſt primum ſomnum aſſumuntur. Minores & leues, vt peſtilentiales, & alephanginæ, hora vna, vel duabus ante cibum commodè exhiberi poſſunt. Mediocres verò matutinis horis in vſum veniunt.

Doſis. Valor. Modus tamen exhibitionis rarò drachmam vnam excedit, quæ communiter ſeplaſiarijs à denarijs ſex vſque ad octo noſtrates venditur. Quoniam autem ſemel id eſt non maſticatæ deuorandę ſunt, ob ingratum ſaporem tectorio aliquo indigent. Quia in re ſaccharo, aut cinnamomi puluere, aut auri folijs vtimur, quod longe eſt æquius quam membrana brutorum & vuarum (quod nonnulli factitãt) inducere. Durior enim ille cortex tam obſtinatè ſæpe pilulas tegit, vt ventriculo negotium faceſſant, nec multis pòſt horis actionem exerant, interdum etiam integræ vomitu, aut ſeceſſu regerantur. Prunorum aut pomorum pulpa inuolui tutò poſſunt, vt & pane azymo vino molliter perfuſo. Quidam facili negocio ex ouo ſorberi iubent.

Vſus. HORVM ferè in capite purgando ſolennis eſt vſus. Quum enim materiæ vacuandæ longinquitas vulgaribus medicamentis non cedat, ea faciliùs pilulis, quã alio quouis pharmaci genere, propinantur.

DE COLLYRIIS.

CAP. XLV.

Collyria quæ. Collyria liquida. COLLYRIA Latinis medicamenta vocantur, quæ oculis admouẽtur. Græci [illegible] vocant. Hæc vero duum generum ſunt: quædam enim liquida ſunt, & priuatim hodie à medicis collyria nominantur: quædam verò arida, & Arabibus Siet, & Alcohol, dicuntur.

Collyriorum compoſitio. Doſis. LIQVIDA fiunt ex aquis ſtillatitijs, vt roſarum, myrthi, plantaginis p... cæ, capitis folij, &c. aut ex ſuccis herbarum fructuumve repurgatis, quibus parum albuminis ouorum adijcitur, quorum gutta vna aut altera oculorum angulis inſtillatur. Arida ex metallicis conficiuntur, herbis, floribus, fructibus, alijsq; plantarũ partibus tenuiſſimè tritis, ac liquore aliquo competenti, in pyramidis ferè, vel trochiſcorum formã redactis: quæ vſus tempore vel trita, ac in cote læuigata & in tenuiſſimum pollinem coacta, aliquo ſtillatitio liquore diſſoluta, inſtillantur: vel arida inſpirantur, aut intra palpebras ponuntur.

Locus reponendi. Duratio. SICCANTVR arida in vmbra, & chartis inuoluta pyxidibus reponuntur ad annum vnum, vel duos.

Vſus. VTIMVR his in oculorum diuerſis morbis, vlceribus, vulneribus, fiſtulis, ſuffuſionibus, & id genus alijs.

humidi longiorem. Veſpertina mora duarum A horarum ad ſummum.

Laconici vſus. PORRÒ laconicum materias per totum corpus calefacit, fundit & euacuat, cutim laxat: confert craſſis & pinguibus, & minùs quàm par eſt exercitatis.

Solij vſus. SOLIVM aquæ dulcis moderatè calidum pueris ac ſenibus confert, calefacit & humectat, laſſitudinem ſoluit, mitigat, plenitudinem diſcutit, duras partes emollit, flatus diſcutit, ſomnum prouocat: tepidum verò humectat B & infrigidat: febribus exiccantibus, hecticis & vehementibus ſolis exuſtionibus confert: quod verò iuſto calidius eſt, calefacit quidem, ſed non perinde humectat.

Balnei ex lacte vſus. BALNEVM ex lacte, ad emaciatos, viribus deſtitutos, & alimenti indigos: ex eius ſero, ad pruritum & calorem cutis, maximè ad puerorum exanthemata. *Balnei ex vino vſus.* Balneũ ex vino ad membra debilia corroboranda.

Balnei ex oleo vſus. BALNEVM ex oleo febribus cum frigore C accidentibus, doloribusq; neruorum inde ortis, confert: item conuulſioni ex punctura, aut vulnere factæ: calorem natiuum roborat: materiam noxiam reſoluit: articulorum doloribus prodeſt, &c.

Naturalium balneorum vſus. THERMAE in vniuerſum omnes exiccant, ſed quædam cum exiccatione egregiè ſimul calefaciunt: quædam exiccando conſtringunt: ſed de his abundè in ſpeciali Antidotario.

DE LOTIONIBVS.

CAP. XXIIII.

Lotiones ex quibus componantur. LOTIONES quodammodo balnea particularia ſunt. Abluuntur enim caput, axillæ, manus, pedes, & naturalia. Capitales ablutiones, ex herbis, & floribus capitalibus in lixiuio coctis, componuntur: axillarum, ex aſtringentibus, vt oleaſtro, lentiſco, E additis quibuſdam odoratis, vt roſis, in lixiuio: pedum verò, ex herbis, floribus, vel calidis, vel frigidis, in aqua vel lixiuio bullitis. Horum autem quantitas communiter à manipulis iiij. ad M. viij. vel M. x. *Doſis.* Qui frigidi & humidi natura ſunt, capitalibus lotionibus, rariùs: qui verò calidi & ſicci, frequentiùs vtantur.

Tempus lauādi caput, & pedes. CAPITIS autem lotiones calidè exhibendæ manè ante cibum, corpore recrementis F vacuo, ſic tamen, vt ſtatim caput abſtergatur linteis calidis, & exiccetur: pedum verò lotiones, manè, vel veſperi ante cibum, vel etiam ante ſomnum: non autem pedes rurſus abſtergendi, ſed linteo humido inuoluendi ſunt. *Vſus.* Lixiuia ſudores & ſordes capitis detergunt: & cutis meatus reſerant. Pedum verò ablutiones, humores ex ſupernis partibus ad infernas eliciunt, laſſitudinem diſcutiunt, ſomnum conciliant.

DE OLEIS.

CAP. XXV.

Olea quid. ABSOLVTA de medicamentis fluidis, non pinguibus, tractatione, de pinguibus nunc, nimirum oleis, differendum eſt. Itaq; Oleum ſimpliciter & propriiſſimè Galeno dicitur, quod ex maturis oliuis eſt expreſſum, omnis ferè excedentis qualitatis expers. Nobis verò hic dicitur, quicunq; ſuccus oleaginus, vnguinoſus & pinguis, ſiue expreſſus ſiue deſtillatus, ſiue quocunque alio modo paratus. Horum alia ſimplicia, alia compoſita.

Olea ſimplicia. SIMPLICIA vocantur, quæ ex fructibus expreſſa ſunt ſine vlla alia admiſtione, aut quæ ex oleo conflata ſunt, in quo macerati flores, vel herbæ vnius generis inſolantur, aut coquuntur.

Compoſita. COMPOSITA ea ſunt, quæ multa medicamenta ſimplicia, & odorata recipiunt, quæque plerunque igni parantur: hæc apud veteres vnguenta nuncupabantur, quòd reciperent aromata & lachrymas. *Olea ex quibus parentur.* Fiunt olea ex floribus, herbis, ſeminibus, fructibus, aromatis, lignis, metallis, &c. & hæc quidem vel per expreſſionem, vel macerationem, vel deſtillationem.

Olea per expreſſionem parandi modus. EXPRIMVNTVR olea hoc modo. Accipitur ſemen aliquod, ſeu fructus, à cortice du- D riore purgatus, & contunditur calido piſtillo in mortario calido: contuſum per ſetaceum pannum torculari ligneo, ſi vulgaris eſt materia: ſin pretioſa, ſtanno obducto exprimitur. Quòd ſi materia exprimenda aridior eſt, vt ſemen lini, torreri hinc probè in lebete agitando, & verſando debet: deinde feruens prelo ſubiici, & exprimi inuoluta ſetaceo.

Olea per macerationẽ parādi modus. MACERANTVR ſimplicia in oleo cõmuni recenti, flores aut herbæ, ita vt oleo integantur, frigidæ quidem in oleo lauato, calidæ verò in oleo puro: deinde inſolantur per aliquot dies, & facta expreſſione valida, herbæ abijciuntur, & recentes immittuntur, idq; ſæpiùs: aut coquũtur in duplici vaſe, donec flores vel herbæ immiſſæ teneſcant, deinde exprimũtur, recenteſq; iniiciuntur & coquuntur ſæpiùs: id autem fit ob temporis anguſtiam, aut quia ſubitò eorum vſus requiritur, aut quia flores, vel herbæ, quæ medicamentum ingrediuntur, non ſunt tam diuturnæ, vt macerari & inſolari poſſint, quantum neceſſe eſt. Compoſita magna ex parte coquuntur, admiſta oleo, aqua, aut vino, aut infuſo, aut decoctione aliqua, pro medicamenti præſcripti ratione. Coquuntur autem lento igne ex carbonibus conflato, donec omnis ferè humor, qui admiſtus eſt, conſumatur: aut coquuntur in vaſe duplici quod præſtat.

Olea per deſtillationẽ parādi modus. QVAE per deſtillationem parantur olea, aut per aſcenſum, aut deſcenſum deſtillantur. Nam quæ contumacius reddunt oleum, vt

vt

vt ligna, per deſcenſum extorquentur: quæ verò faciliùs, vt ſemina, & aromata, per aſcenſum. Eliciuntur autem in arena calida, quorum deſtillandi modum in tertio libro expediemus.

Locus.

EXPRESSA & maceꝛata olea reponi debent vaſis vitreis, vel figulinis vitratis: deſtillata verò in vaſis vitreis, anguſto ore, bene obturato: ſeruantur hæc diu: illa verò durant annum vnum.

Tempus.

QVAE ex fructibus & ſeminibus temperatæ qualitatis fiunt, qualc eſt oleum amygdalarum, ſeſaminum, eliei debent, cum horum vſus neceſſarius eſt: nam ſi antè extrahantur, nouas acquirunt qualitates.

Quantitas, ſeu menſura olei.

QVOD ad quantitatem attinet, non vna deſcribitur mẽſura, ſed pro natura olei, & medicamenti forma & ſcopo variatur.

Olei communis temperati doſis.

OLEVM enim commune, per ſe, vel cum alijs commixtum vſurpatur, vt in clyſteribus. Si per ſe, à ℔.ß. ad ℔.j ß. injici debet, pro ratione ætatis, corporis mole, & ventris repletione, vt ſuprà in capite de clyſteribus dictum. Si verò alijs commiſceatur, vt vino, vel decocto, tum ad doloris lenitionem, æquis partibus, ad mollitionem verò excrementorum duriorum, ad ℥.iij.injici debet. Idem de omnibus temperatis oleis ſentiendum eſt: vt chamæmelino, amygdalino, liliorum, & ſeminis lini. Aliorum autem multum calefacientium, tertia pars ſufficiet ſuprà dictæ doſis, vel dimidia, niſi morbus extremus eſſet, in quo licebit communem doſim vſurpare ad ℥.iij. Minuitur verò quantitas, quando ex decocto pingui clyſter paratur, vel quando butyrum, vel axungia porci admiſcetur.

In unguentis ... & emplaſtris.

In externis verò remedijs, vt vnguentis, & linimentis, pro ℥.ij. olei, addimus ceræ ℥.ß. In cerato verò pro ℥.ß. olei, ceræ vetuſtæ & duræ ℥ ij adduntur. In emplaſtro, aliquando æqualis menſura olei, & ceræ, vel eius rei, quæ ceræ vices gerit, datur. Si emplaſtrum fiat ex decoctione herbarum, radicum, vel ſeminum, pro ℔ j olei M.j. herbarũ injici poteſt. Quòd ſi in decoctione fuerit aliquod viſcidum, vt radix althex, ceræ quantitas minui poteſt, pro regione, & tempore, & ijs quæ admiſcentur. Quòd ſi axungia addatur, olei quantitas eſt minuenda, vel ceræ quantitas augenda ad dimidium. In metallicis autem, acidis, vel acribus, oleum maiore quantitate ponẽdum: quia multum olei imbibunt, & acrium franguntur acrimonia. Augendum verò, vel minuendum pro conſiſtentia, vel natura miſcendorum, vel pro ... & ſcopo. Nam ſi ad ſedandum dolorem, vel emolliendum, vel relaxandum, plus olei: ſi verò ad conſtringẽdum, vel ſiccandum, minus ponendum eſt.

In metallicis, ... vel acribus.

Valor ſeu taxatio.

CAETERVM per expreſſionem, vel macerationem factorum oleorum ℥.ß. communiter æſtimatur denarijs quatuor noſtratibus: deſtillatorum verò, & quidem pretioſorũ guttæ vnica denario vno, plùs minuſve pro olei præſtantia.

Vſus.

PORRÒ oleorum vſus eſt ſi ꝗuentiſſimus, ita vt illis oleis aliquando vtamur ad dolores, aſperitates, & alios multos affectus curandos: ſæpiùs autem ad vnguentorum, ceratorum, & emplaſtrorum confectionem.

DE PVLVERIBVS & ſpeciebus aromaticis.

CAP. XXVI.

HACTENVS fluida medicamenta expediuimus nunc ad minimè fluida accedentes, primum de diſſipatis, hoc eſt, pulueribus, deinde etiam coactis, tractabimus.

Pulueres.

PVLVERES Arabibus Suffuf, & Alcohol, & quæ ex rebus aromaticis conſtant, intrò ſumendis, noſtris Species dicuntur. Verùm ſpecies & pulueres differunt, ſicut compoſitum & ſimplex. Sunt enim ſpecies pulueres compoſitorum medicaminum mixti ſed nondum humida aliqua materia vniti. Vocātur & compoſita quædam, pulueres, vt puluis ſenæ, &c. Species omnium ferè aromaticorum in vſu & promptu eſſe ſolent, opiatorum nullæ, catharticorum paucæ.

Species & pulueres quomodo differant.

PVLVERVM autem alii intra corpus aſſumuntur, alij foris applicantur. Qui per os ſumuntur, aut vim alterandi, aut purgandi obtinent. Alterantes ex aromaticis componuntur. purgantes verò ex medicamentis purgantibus, vel ſpeciebus compoſitorum, additis ſemper ijs quæ vehementiam eorundem remittunt.

Pulueres ex quibus componantur.

QVI extrinſecus apponuntur, ex varijs medicamentis commiſcentur ſimplicibus, ijque diuerſis corporis adminiſtrantur partibus, veluti qui à vulgo medicorum, & pharmacopœorum epithemata cordialia, & hepatica vocantur.

ALII ſunt vtiles ad vulnera, & vlcera, idque in varijs corporis partibus, & varias ob cauſas, vt pulueres capitales, adſtringentes, ſarcotici, erodentes. Hi autem ex ſelectiſſimis fiunt medicamentis, plus minuſve tritis, pro medicamenti præſcripti ſcopo, eoque ordine, & diligentia, quo libro tertio, capite de tritura dicetur.

Locus reponendi. Duratio.

CAETERVM reponuntur pulueres ſeu ſpecies ſacculis coriaceis benè cõſutis, aut, quod magis probatur, vaſis vitreis, optimè clauſis: vel ſtanneis: vel pyxidibus ligneis. Verùm ſingulis annis vt plurimum renouari debent. Qui foris applicandi ſunt, quòd frequenti in vſu non ſint, neque magna eodem tempore copia opus ſit, primum componi ſolent, cùm ijs vtendum eſt.

Tempus vtendi.

INTRINSECVS ſumendi dantur in vino, iuſculo, ſyrupo, aut alio liquore conuenicnte,

Menſura ſeu doſis. idque ieionis & diluculo appetente, à ℈.j. ad A ʒ.j. ſiquidè ſuauiores ſint, vt ſpecies diamarg. frigidi, aromatici roſati, diarrhodon Abbatis, driaſandali. Efficaciores verò, vt diagemmæ, diacameron, à ℈. ß. ad ℈. ij. Species cordiales ſuauiores, in potionibus cordialibus, à ʒ. ß. ad ʒ.j. cum ℥.iv. aquarum, & ℥ j. ſyrupi ſumuntur. In eclegmatis & pectoralibus remedijs ponuntur pulueres diatragacanthi, incraſſantibus, à ʒ.j. ad ʒ.iij. In expectorantibus leuiter, diairis ſimplicis, à ʒ. ß. ad ʒ. j. vel ʒ.ij. B Diairis Salomonis, a ℈.ß.ad ℥.ß.augendo, vel minuendo pro forma remedij. Pulueres in inſtauratiuis adduntur ea proportione, qua in opiatis. vel pro ℥. j. decoctionis capi, puluerum cordialium ʒ.j.imponimus.

Valor. Porrò ℈.j.ſpecierum, quæ moſchum, ambram, aurum, vel argentum recipiunt: æſtimatur communiter, a denarijs octo noſtratibus, ad denarios decem, hoc eſt, bazium vnũ Conſtantienſem: cæterarum verò à denarijs quatuor ad denarios ſex. C

DE TRAGEMATIS.

Cap. XVII.

Tragemata. Tragemata, vulgares Tragæas, Latini bellaria & ſecundas menſas appellant, ſiue ventriculi corroborandi gratia: ſiue ad flatus diſcutiendos, aut vapores impediẽdos, aliorumq; viſcerum ac membrorum affectus D *Tragemata ex quibus.* ſanandos exhibeantur. Componuntur ex ſpeciebus antidotorum, odoratisque alijs rebus, & medicamentis ſimplicibus in puluerem redactis, ſaccharo adiecto. *Quantitas.* In his conficiendis communiter capitur ℥. j. ſacchari ad ſingulas drachmas ſpecierum, præſertim amariorum, aut minùs gratarum: quia minùs ſacchari ſumi poſſit, ſi iucundiores fuerint ſpecies. Qui palato magis ſeruiunt, communem ſacchari modum pro libito excedunt. E

Tempus vtendi. Exhibentur drachmę vnius aut duarum pondere, cum pane toſto, in vino optimè macerato, manè ſtomacho ieiuno, & veſperi, duabus vel tribus horis ante cœnam: interdum etiam poſt cibum, quando vapores in caput exhalantes prohibere volumus, quæ tamen nullo odore, vel ſapore acri prædita eſſe debent.

Tragæa rubra. Caeterum tragęa rubra ſic fieri ſolet. Accipitur puluis ſacchari albi craſſiuſculus, & in aheno ſupra prunas verſatur, donec benè incaleſcat. Deinde affunditur ſantalum ſublimato maceratum, ac manibus, vel ligno in eum vſum facto, ſaccharum miſcetur, ne in grumos F conglobetur.

DE ELECTVARIIS aromaticis.

Cap. XXVIII.

De medicamentis diſſipatis, id eſt, pulueribus & tragematis, modò diſſeruimus: A nunc de coactis, & actu humidis agendum eſt, ab Antidotis ſumpto exordio. Verùm cùm horum tria ſint genera electuaria videlicet aromatica, cathartica & optatæ, de aromaticis primò tractandum. Electuaria itaque aromatica appellantur, quòd ex electis conſtent aromatis, vel quòd præ cæteris medicamentis eligantur. *Electuaria.* Sunt autem medicamina melle, aut ſyrupo ſacchari, id eſt, ſaccharo ad ſyrupi conſiſtentiam cocto, excepta. Conficiuntur ex va- *Electuaria ex quibus* B rijs & multis peculiaribus medicamentis præſertim aromatis (quorum delectus maxima cum diligentia ex typo ſuprà in capite primo poſito, fieri debet) melle, aut ſaccharo exceptis. *Quantitas ingredientium.* Aromatum verò quantitas melli ſaccharóve inſpergenda, plerunque in ipſa compoſitione expreſſa eſt. Quòd ſi expreſſa non ſit, & ſimpliciter ſit additum mellis aut ſacchari q.ſ. id eſt, quantum ſatis eſt, tunc triplum mellis, aut ſyrupi recipimus, niſi medico ſecus videa- C tur. Nam de quantitate variant authores. Alij ſiquidem triplum, alij quadruplũ, imò & ſexcuplum mellis aut ſacchari ſpeciebus admiſcẽt. Quare hic (vt in alijs omnibus ambiguis) medicos pharmacopœi in conſilium adhibeant, & nihil pro arbitrio ſuo faciant. Cæterùm aromata ſaccharo vel melle cocto, & deſpumato, & igni exempto paulatim inſperguntur, & aſſiduè verſantur, donec perfectè fuerint mixta. Perfectæ autem mixtionis no- D tæ ſunt, ſi neque grumi, neque bullæ, neque lineæ, neque feſtucæ, neque id genus alia, ſed color æqualis conſpiciatur. *Locus reponendi.* Vbi probè fuerint permixta, reponuntur non nimis calidè, vaſis figulinis vitraris, aut ſtanneis, aut plumbeis (ſi acetum admixtum non habent) benè obturatis. Vaſa autem non debent ad ſummum vſque repleri, ne dum feruent, exundent, ac diffluant. *Duratio.* Relinquuntur itaque aperta, donec refrigeſcant, aut charta, cribri inſtar, ſtylo pertu- *Tempus vtendi.* E ſa, imponitur: deinde obturata reponuntur. & grata quidem & iucunda ad annum vnum, amara verò & ingrata ad biennium. Tempore verò neceſſitatis exhibẽtur diluculo, & veſperi, tribus aut quatuor horis à cœna, pondere *Doſis.* ʒ.j ß aut ʒ.ij. *Valor.* Horum ℥.j a denarijs quatuor vſque ad ſex vendi ſolet. *Vſus.* Ad confortandum membra principalia magis, quàm ad alios vſus, comparata ſunt.

DE ELECTVARIIS F catharticis.

Cap. XXIX.

Cathartica. Electvaria cathartica (vulgò ſolutiua, & laxatiua) dicuntur, quòd aluum purgandi facultatem habeant. *Cathartica ex quibus.* Conficiuntur ex medicamentis purgantibus, alijsque melle aut ſaccharo exceptis, additis ſemper ijs, quæ malitiam eorum corrigunt: *Quantitas ingredientium.* ita vt ſpecierum pars ſit vna, atque mellis vel ſacchari partes tres. Horum autem omnium exquiſita & pro-

ba fiat

ba fiat permixtio: primò cathartica probè miſceantur, adeò vt iam omnia, vnum & idem eſſe appareant: deinde paululum ſyrupi in pilam lapideam infundendum eſt: mox ſpecies adijciendæ, & circumagenda ambo ſimul ligneo piſtillo, donec omnia vnum & idem conſiſtentia & colore eſſe videantur. Poſtea per vices affundatur reliquum ſyrupi, & eodem modo procedatur. Quando res negligenter miſcentur, ſæpè vſu uenire ſolet, vt ſpecies in vna parte quaſi conglobentur (id quod in diagrydiatis facilè & ſæpe fieri ſolet) in alia verò vix ſenſu percipi poſſint: vnde ægrotis maximum periculum, pharmacopœis verò & medicis ignominia coniuncta cum mala conſcientia accedit. *Locus reponendi.* Seruantur vt prædicta, vaſis figulinis vitratis, vel ſtanneis, obturatis in annum. *Duratio.* *Doſis.* Frequenter autem hodie de paulò validioribus ℥. vj. aut paulò plus minúſue, pro ætatis, ſexus, anniq́ue temporum ratione, & pro ſumentis viribus exhibent. De mitioribus, & ijs, quæ aluum leuiter mouent, atq; ſine tumultu exonerant, qualia ſunt diapruoum, diacatholicum, & ſimilia, plus præbent, nimirum vnciam integram. Sumuntur autem vel in forma potionis, vel boli. Vnicè etiam obſeruandum, vt purgatoribus medicamentis aliquid commiſceatur, quod in iucunditatem redundet, & quod ſtomachum firmet: quòd pleraque purgantia medicamenta ſtomacho aduerſentur, & eidem negotium faceſſant. Interdum re ipſa exigente, aliqua, quæ viam faciant, & tranſitum præbeant, atque adeò humorum craſſitiem incidant, adijcienda.

Tempus vtendi. Propinantur omnia medicamenta purgantia diluculo, cum ſcilicet ventriculus copia humorum haud grauatur.

Valor. Horum ℥. ß. communiter denarijs decem, ſiue bazione Conſtãtienſi æſtimari ſolet, plus minusue pro ingredientium ratione.

DE OPIATIS.
Cap. XXX.

Opiata. Opiata ſunt præſtantiora quædam antidota narcotica, id eſt, ſtupefactiua, ab opio, quod ingreditur compoſitionem eorum, dicta. Hæc non minorem, quã cathartica, in miſcēdo diligentiam requirunt. *Locus reponendi.* Reponuntur communiter in vaſe ſtanneo, loco temperato declinante ad ſiccitatem. *Duratio.* Durant communiter in decennium, Theriaca verò ad vigeſimum annum: neque exhiberi debent ante ſemeſtre, niſi medicus aliud præſcribat. Operculi itaque cauo inſcribendum tempus mixtionis eſt. *Doſis.* Dantur ex ijs ℈. ij. aut ʒ. j. Veteres ad ſummũ nucis auellanæ magnitudine præbebant. *Tempus vtendi.* Sumuntur autem veſperi, dum cubitum itur, in vino, aut alio liquore conueniẽte. *Valor.* *Vſus.* Horum ʒ. j. à denarijs quatuor vſque ad octo æſtimari ſolet, plus minusue pro varia eorum

A differentia. Vtimur his in magnis doloribus, colicis paſſionibus, alijsq; affectibus, qui mitigatione indigent.

DE CONSERVIS.
Cap. XXXI.

Conſeruæ. Conſeruae ſunt flores, vel herbæ exactiſſimè conciſæ, vel tuſæ, & ſacchato mixtæ. *Pondus ingredientiũ.* Sumitur plerunque triplum B ſacchari puluerizati, ad vnam partem conciſorum florum, aut herbarum: alij, qui vel quæſtui ſtudent, vel gulæ gratificari cupiunt, plus accipiunt. Parantur autem ſic: Conciſæ materiæ additur ſaccharum, & ſimul in mortarium benè mundatum conijciuntur, miſcentur, & contunduntur, deinde aliquot diebus Soli exponuntur. Cauendum autem, ne conſeruæ fermentando diffluant, quod floribus bugloſſi, borraginis præcipuè vſu venire C ſolet: ita verò cauetur, quando vas non ad ſummum impletur. Si herbæ aridiores ſunt, vel naturâ, vt lauendulæ, roriſmarini, vel ratione cœli, vt conſtitutione anni calida, non coaleſcere cum ſaccharo, quod etiam ſiccum eſt, facilè poſſunt, quare ſaccharum coquendum eſt vltra ſyrupi conſiſtentiam, & deinde ſimul miſcenda aliquandiu ſupra prunas. *Locus reponendi.* Quo facto, vaſis vitreis, vel fictilibus denſis, bene obturatis, ſeruantur in annum, vel biennium. *Duratio.* Eſt D enim earum duratio inæqualis: aliæ enim ſatis diu durant, vt roſarum: aliæ contrà citò corrumpuntur, aceſcunt, vel areſcunt, & tanquam vermiculis in ſuperficie corroſæ videntur, vt conſeruæ borraginis, bugloſſi, violarũ. Virtus autem earum melius ex colore, ſapore, odoreq́ue deprehenditur.

Tempus & modus vtendi. Caeterum nullus in ijs ſumendis præſcriptus eſt modus: vſus tamen obtinuit, vt diluculo & veſperi nucis iuglandis quantitate E exhibeantur, vel per ſe, & citra aliorum acceſſionem, vel alijs ſpeciebus, robur certis corporis partibus, addentibus, mixtę, & ſyrupo aliquo exceptæ.

Valor. Quod ad earum pretium attinet, vncia vna pharmacopœis communiter a denarijs quinque noſtratibus, vſq; ad octo vendi ſolet.

DE CONDITIS.
Cap. XXXII.

F *Conditura florum.* Condita fiunt ex floribus, fructibus, radicibus & corticibus. Flores pauci integri ſeruantur, vt flores citrinati, arantiorum. Reliqui minutiſſimè inciſi, vel tuſi ſaccharo condiuntur. Sunt qui etiam roſarum folia integra condiunt. Capparum flores ſale, geniſtæ ſale & aceto condiuntur.

Conditura fructuum. Fructus condiuntur, aut conficiuntur coctione: cocti enim cribro cernuntur, & ad ſingulas iulepi libras, pulpæ quatuor vnciæ adijciuntur, deinde lento igne coquuntur,

donec ad eam conſiſtentiam perducti ſint, vt nec nimium liquidi, nec nimia coctione aridi, & exſucci ſint redditi: quod experientia facilè deprehendi poteſt: nam ſi guttula in marmor aut ferrum demiſſa, manus, vbi refrixerit, non inquinet, iuſtam eſſe coctionem cenſebitur.

Conditura fructuum recentiorum. CONDIVNTVR etiam fructus, ſi primùm repurgati à cortice, & oſſibus, æquis partibus cum ſacchato & aqua, lento igni coquantur, donec ſaccharum totam fructuum ſubſtātiam penetrarit, & ad iuſtam coctionem perducti ſint: quod ex eo deprehendetur, ſi iulepus conſiſtentiam habeat lentam, ita vt digitis ductus fila tenuia mittat: ſed id experientia ipſa certiùs commonſtrat.

FRVCTVS peregrini primùm macerantur, deinde cocti cum iulepo dilutiore, quem longum vocant, condiuntur.

Conditura radicum. RADICES vt condiantur, primùm terra & cortice exteriori purgatæ, & matrice, deinde in partes ſectæ, coquuntur in iulepo dilutiore, donec radicum ſubſtantiam penetrarit, & probè coctæ ſint, vt in fructibus dictum eſt. Peregrinæ verò radices humectantur, deinde in iulepum impoſitæ coquuntur, vt ſuprà de fructibus dictum eſt.

Conditura corticum. CORTICES quorundam fructuum, veluti citriorum, malorum medicorum, & limonum, quòd ſubſtantia ſint aliquantulum amara, primum aliquot dies in aqua macerantur, ſæpiùs aqua mutata, deinde aquæ incoquuntur, donec tenereſcant: tandem in aquam recentem ſemel atque iterum immittuntur: poſtremò in iulepum aut mel, cui multa ſit aqua admiſta, iniecti coquuntur ad iuſtam craſſitiem. Quòd ſi fuerint peregrini, primùm humectantur, deinde cum iulepo, vt de fructibus dictum eſt, coquuntur.

Locus reponendi. REPONVNTVR pyxidibus aut vaſis benè obturatis: durant autem annum, & interdum *Duratio.* biennium, cortices diutiùs.

Condita compoſita. INTERDVM condita compoſita à medicis præſcribuntur ex conſeruis, conditis fructuum, corticum & radicum, ſpeciebus aromaticis, & ſaccharo: ſic tamen, vt conſeruæ duarum aut trium vnciarum inſtar ſpecierum autem, ſi acres & caræ ſint, vncia: ſi lenes, ſeſcuncia: ſacchari, quod ſatis eſt: auri autem bracteæ tres, aut quatuor, ſi diuites aſſumunt, iniiciuntur.

Vſus. PORRÒ conditurae ars planè ad delitias inuenta, magnum ægrotis momentum affert, dum eo inuento medicamenta alioqui per ſe ſatis faſtidita, ita condulcantur, vt ſtomacho & palato grata ſint, aut etiam in plures annos integra, & veluti recentia durent.

DE ECLEGMATIS.

CAP. XXXIII.

Linctus. LINCTVS, Græcis eclegmata, Arabibus Lohoch, eſt medicamentum thoracicum, ad pulmonis noxiam præſidio efficax, & ad pituitæ in thoracem effluxum expectorandum idoneum. Horum alia ſimplicia, alia compoſita. Simplicia, ex foliis medicamenti ſimplicis decocto, aut ſucco, & ſaccharo, melle, aliòve humore parantur. Compoſita, *Linctus ex quibus.* gummi, fructus & aromata recipiunt. Fiunt ex dulcibus, mediocriter amaris, & nonnullis acribus.

Locus reponendi. REPONVNTVR vaſis figulinis vitratis. Seruantur autem ſimplicia in ſua perfectione *Duratio.* annum vnum: compoſita verò biennium, his exceptis, quæ amygdalas, pineas, piſtachia, & alia huiuſmodi, quæ facilè ſeneſcunt, receperunt.

Tempus & modus vtendi. EXHIBENTVR quouis tempore, ante & poſt cibum, nucis auellanæ aut fabæ quantitate, potiſſimùm verò diluculo & veſperi, melius verò, vt vnciæ vnius pondere lambendo ſumantur. Detinentur in ore, donec ſua ſponte liqueſcant, atq; adeò paulatim deſcendant. *Valor.* Horum ℥. ß. ſeplaſiarijs quatuor emitur denarijs noſtratibus.

Vſus. AD aſperæ arteriæ aſperitatem, pulmonis inflammationem, vlcera, ſpiritus difficultatem, anhelationes, tuſſim ex humoris influxu ac deſtillatione ortam & eos, qui difficulter glutinoſa excreant, vt præfocari videantur, &c.

DE EXTRACTIS.

CAP. XXXIV.

EXTRACTA, ἐκχυλώματα Græcis vocantur: fiunt ex medicamentis ſimplicibus & compoſitis, ad hunc modum: In aqua vitæ optima ponitur medicamentum aliquod minutim inciſum, ita vt ad duos digitos emineat aqua, vaſe optimè obdurato: deinde vbi per tres dies in loco aliquo calido vas fuerit relictum, aqua in aliud vas effunditur, medicamentum verò per pannum lineum validè exprimitur, & abiicitur. Tunc rurſus aliud eiuſdem generis medicamentum in eandem aquam, vt prius, infunditur, maceratur, & exprimitur, idque ter quaterve ita reiterandum, prout extractum validū, aut imbecillum quis parare voluerit. Quòd ſi medicamentum fuerit magni pretij, vt eſt lignum aloes, rhabarbarum, &c. non ſemel ei eſt affundenda aqua vitæ, ſed ſæpe ac ſæpiùs, vt penitùs quicquid ineſt ſpiritus, aut facultatis, in aquam deponatur. Poſteaquam igitur vini ſpiritus facultate medicamenti abundauerit, ita vt quaſi proprium iam amiſerit ſaporem aut odorem, tum medicamētum exprimitur, colatur, aquaque vitæ, à facultate medicamēti per balneum *Locus reponendi.* Mariæ ſeparatur extrahendo, quouſq; incraſſeſcat: tum in vaſe vitreo, vel figulino vitrato *Duratio.* reponitur, vaſe optimè clauſo: quod quo fuerit vetuſtius, eo etiam erit melius. Datur ex *Vſus.* *Tempus vtendi.* iure, aliove diluto, a ℈. ß. vſque ad ʒ. ß. vel in cata-

catapotio per ſe, aut medicamentis alijs mixtum, manè ſtomacho vacuo.

Vſus. Vsvs quidem extracti eſt, ꝙ pauca quantitate aſſumptum, magna in corpore noſtro præſtet commoda. Etenim vbi de medicamentis in tota ſubſtantia dari ſolet ℥.j. extracti ſufficit ʒ.j. in quò certè ægrotis multum gratificari poteſt, præcipuè cùm plerique ab aſſumptione medicamẽtorum pluimùm abhorrere ſoleant.

DE LINIMENTIS.

Cap. XXXV.

De medicamentis coactis humidis intrinſecùs ſumendis hactenus diſſeruimus: nunc de ijs, quæ extrinſecùs apponũtur, agemus init[i]um à linimentis ſumentes.

Linimenta. Itaqve linimenta ſunt, quæ liquida inunguntur. Differunt ab oleis & vnguentis, ab his quidem, quòd liquidiora exiſtant. ab illis, ꝙ craſſiora ſint, coq. magis adhæreant. *Linimenta ex quibus conſtent.* Fiunt ex oleo, adipe, butyro, ſeuo, liqueſactis, vel alijs quæ olei ſpiſſitudinem habẽt, vt ſtyrace liquida, myrrha liquida. Aliquando additur terebinthina, vel mucilago, vel medulla, quæ adipis temperatura & conſiſtentia ſimilis eſt. *Quantitas.* Horum autem nulla certa quantitas deſcribitur: communiter tamen medici ad ℥ j olei recipiunt butyri, adipis, cremoris, ana ʒ.ij.

Locus reponendi. Reponvntvr vaſis figulinis. *Tempus vtendi. Vſus.* Vtimur autem his calidè duabus vel tribus horis ante cibum, cùm vel aſperam partem lenire, vel dolorem mitigare, vel caleſacere, rareſacere, vel refrigetare, vel exiccare, vel humectare, vel diſcutere, vel detergere, vel emollire, vel maturare, intendimus.

DE VNGVENTIS.

Cap. XXXVI.

Vnguentum quid. Vngventa craſſioris conſiſtentiæ ſunt, quàm linimenta, & valentiora: & Galeno ea dicebantur, quæ ex odoramentis conficiebantur: nobis verò, quæ vnguinoſo ſuo corpore, partibus illita, & cereo quodam lentore craſſitudinem adepta, inhærent. *Vnguẽta ex quibus.* Fiunt ex oleis, pulueribus & cera: interdum etiam adipe, butyro, mucilagine, lachrymis & gummi, &c. Species iuxta affectuum, quibus adhibentur vnguenta, diuerſitatem variantur. *Doſis.* Cera, vt conuenientem nanciſcatur conſiſtentiam, adijcitur. In his autem componendis hodie plerique obſeruant, vt vnciæ vni oleorum, drachmam vnam ſpecierũ, & drachmas duas commiſceant. Sed præſtat ceræ quantitatem eius qui componit, arbitrio ac iudicio relinquere, vt is ſe liceat addat, quantum ad iuſtam vnguenti conſiſtentiam ſatis eſt.

Modus parandi. Caetervm horum alia abſque igne parantur, cum materiæ oleo, vel pinguedini piſtillo benè miſcentur: alia admota igni, idque dupliciter: vel pinguedinibus liquatis, vt materiæ metallicæ, terreæque facilius miſecãtur, atq; vniantur: vel maceratis aliquandiu pinguedine plantis coctis, & validiſſimè per craſſioris texturæ pannum, vel per ſe expreſſis materijs pinguedine addita, ad perfectionem coctis. Si vnguentum ceram recipit, liquatę ſimul pinguedo & cera ab igne remouentur: vbi cõcreſcere cœperint, pulueres inijciuntur, & ſimul miſcentur, donec prorſus refrixerint. Si mora moleſta eſt, parella aquæ frigidæ imponatur, & citiſſimè concreſcet.

Locus reponendi. Reponvntvr pyxidibus vel vaſis figulinis vitratis, vel ſtanneis.

Duratio. Tempus vtendi. Dvrant autem annum, quædam biennium & triennium. Vſus verò horum ante cibum eſt.

Valor. Qvod ad valorem attinet, venditur ℥.ß. communiter denarijs quatuor noſtratibus.

DE EMPLASTRIS.

Cap XXXVII.

Emplaſtra. Emplastra Græcis ſunt medicamenta, varia ſimplicium genera, & metallica præſertim recipientia, atque eò vſque pereocta, quouſque manus ampliùs non inficiant, quæ refrigerata ſint ſolida & dura, caleſactione verò malaxantur. Arabibus recentioribuſque Cerota nuncupantur.

Arabvm verò emplaſtra ea ſunt, quæ Græcis malagmata, cataplaſmata, & epithemata ex herbis, floribus, ſannis, oleis, & adipibus compoſita, quæ tam diuturnam coctionem non patiuntur atque emplaſtra. Verùm de his deinceps, nunc verò de Græcorum emplaſtris agendum eſt. *Emplaſtra Græcorum ex quibus.* Hæc fiunt ex metallicis, lapidibus, terræ ſpeciebus, ſecibus, lachrymis, ſuccis, liquoribus, ſeminibus, radicibus, herbis, animalium excrementis, cera, & reſina, &c.

Modus componendi emplaſtra. Metallica prius oleo, vino, aceto, aut alio quouis liquore ſine igne nutriuntur, & in pila, aut ſartaginis fundo rudicula, vel piſtillo continenter mota craſſeſcunt. Pinguia, ſi quæ addenda, in lebete ſuper ignem lentum aſſidue tribulata, metallicis adiunguntur. Gummium genera poſtrema cæteris decoquendis adhibentur. Liquanda humore aliquo idoneo macerantur, diſſoluuntur, colantur, & ad humoris illius conſumptionem coquuntur. Quæ verò terenda ſunt, per ſe probè trita in opus cum cæteris veniunt. Succi item craſſi & ſiccati, aliquo liquore ſoluti, & ad illius expirationem cocti, poſt miſceri debent, quando emplaſtrum refrigerari incipit. Liquidi verò & recentes oleo immiſcendi, & cum eo coquendi. Herbæ etiam recentes, liquore aliquo maceratæ, in eo poſtea percoqui debent, dum expiret: quod in emplaſtro Gratia Dei ex vino in vſum venit. Emplaſtri corpus & materiam faciunt cera & reſina: quorum quod primum eſt, nullam ad vir-

tutem efficacitatem addit, ſed ſolidum tantùm corpus præbet. Alterum verò, vt nonnihil materiam augeat, pro vario tamen genere qualitatem admouet, & aliquantulum medicamenti vires immutat. Eſt, vbi neutrum ad emplaſtri conſiſtentiam requiritur, quando iuſta craſſities non temerè ex aliorum materia ſuppeditatur: quod in emplaſtro diachalciteos factitatum eſt. Oleum ad medicamentorum coctionem, & idoneum materiæ argumentum in emplaſtra venit: quod etiam nonnunquam ſuis viribus totam medicamenti molem afficit. Anodynum namque molliens, reſoluens, illius opera efficitur, & medicamenti vis acrior, aut ſubauſtera obtunditur. Emplaſtra ipſa oleo, aut aliquo liquore idoneo coquere cõuenit, ad liquoris, quem adhibueris, conſumptionem, dum manus non inquinent tandem manibus oleo inunctis, formanda in magdalias oblongas rotundas.

Doſis. QVOD ad ingredientium quantitatem attinet, ad aridorum vncias tres olei: ad huius autem quadrantem, ceræ libra, reſinæ bes quo illud fiat tenacius. Hodie expreſſo aridorum & oleorum pondere, ceræ, quod ſatis eſt, addere ſolemus. Non poteſt autem in omnibus emplaſtris certus medicamentorum modus pondusque deſcribi.

Locus reponendi. REPONVNTVR emplaſtra, ſeu potiùs chartis oleo inunctis inuoluuntur, vel pyxidibus ſeruantur, vt plurimum quidem ad annum. *Duratio.*

Valor. AESTIMATVR ℥. ß communiter denarijs quatuor noſtratibus.

Tempus vtendi. *Vſus.* VTIMVR autem his ante cibum, tum ad humorum influxum per inflammationes repellendum, tum dolorem leniendum, membra corroboranda, dura emollienda: diſcutienda ea quæ coierunt: cruda concoquenda maturandaque infixa pertinaciter, euocanda: ad ſuppurationem ducenda: purganda: aperienda: glutinanda: cicatrice obducenda.

Emplaſtra impropriè quæ. PORRO ſunt & emplaſtra impropriè dicta, quæ citra coctionem parantur, vt quæ cremore alicuius, velut pſyllij & ſuccis: quædam aut pane, aut farina hordei coagmentantur.

DE CATAPLASMATIS.

CAP. XXXVIII.

Cataplaſmata. CATAPLASMATA cum emplaſtris impropriè dictis, magnam habent ſimilitudinem. Chirurgi hodie pulticulas quoque vocant, eò quòd mollem ſpiſſitudinem habeant, & linamento, aut ſtupa, aut lana excepta, emplaſtri modo extendantur, vt adhærere poſſint. In hoc autẽ à pulticulis differunt, quòd hæ farina aliqua, in oleo & aqua, vel melle, vel butyro decoctæ ſint: illa verò ex herbis viridibus, radicibus, floribus, fructibus, ſeminibus contuſis, oleis, adipibus, farinis conficiantur.

Doſis. PLANTARVM autem, vel alterius materiæ ſingulis faſciculis: olei, vel adipis ſingulæ vnciæ, vel ſeſcunciæ miſceri debent.

Locus. *Tempus.* POSSVNT autem ſuprà omnes partes dolentes aut inflammantes applicari. Quod ſi hypochondrijs calefacientia & diſcutientia cataplaſmata applicanda ſint, niſi anteà vacuato corpore, adhiberi minimè debent. Attrahunt enim totius corporis excrementa.

Vſus. CAETERVM doloribus leniendis, tumoribusque concoquendis, vel digerendis maximè accommodata ſunt.

DE CERATIS.

CAP. XXXIX.

Ceratum quid. CERATVM à cera & oleo dictum, eſt medicamentum conſiſtentia quodammodo medium inter vnguenta & emplaſtra. *Cerata ex quibus.* Concinnantur ex cera, pice, reſina, propoli, adipe, & oleo, & pulueribus. Fiunt etiam ex emplaſtris oleo liquefactis, cùm ſcilicet pars affecta emplaſtri duritiem ferre nequit.

Doſis. In huius compoſitione idem quod in vnguentis, pondus nonnulli obſeruant medici, vt ſcilicet ℥ j. oleorum ʒ. j. aut ʒ. j. ß. ſpecierum reſpondeat. Ceræ duræ paulò plus quàm ℥. ß. pro ℥. j. olei, addita pauca reſina.

Locus. Adhibentur ventriculo, hepati, ſpleni, pectori, vtero, & oſſibus fractis, ita tamen vt eorundem figura parti, cui admouentur, ſimilis ſit. Quod enim ventriculo adhibetur, ſcuti formam obtinere debet: quod iecinori apponitur, iecoris: quod lieni, lienis. Acu etiam tranſuerſim tranſmiſſo, conſuuntur: atque ante cibum ſtomacho ieiuno applicantur. *Tempus.* Stomachica cibi tempore ſeponuntur.

DE DROPACE.

CAP. XL.

Dropax quid. DROPAX Latinis picatio, a pice vocata eſt, qua membra externa omnia, extenuata, reſoluta, frigida & humida oblini ſolent. *Dropax duplex.* Eſt autem ſimplex, vel compoſitus. Simplex ex pice modica oleo liquata, conſtat. *Dropax ex quibus.* Cõpoſitus præter picem oleo liquatam, recipit etiam piper, pyrethrum, bitumen, ſemen roris marini. & ſi opus ſit ſiccare ſulphur viuum, ſalem, cinerem ſarmentorum: ſi vellicare, adarcem, aut euphorbium. atq; hæc iam liquefactis adijciuntur, vt maiorem calorem excitent. *Forma.* Forma autẽ varia eſt. Quidam enim emplaſtri formam referunt, alij cataplaſmatis.

CAETERVM dropax vterque calidus adhuc cuti illinetur, & præraſis membris adglutinabitur. Priuſquam autem perfrigeſcat, auelletur, rurſuſque calefactus ad ignem admouebitur: idem antè quàm refrigeſcat, auelli debet, idque ſæpius. Tam craſſus autem membris affectis, quibus pili priùs ablati ſint, adhibebitur, quàm ægri vires tolerare poterunt. Qui robuſti ſunt, etiam lauare, & corpus exercere

cere poſſunt interea, dum dropax eſt partibus affectis obductus.

Vſus. V s v s huius in totius corporis, aut eiuſdem partium extenuatione eſt. Humectat enim, calefacit, ac ſanguinis copiam allicit, atque adeò amiſſam carnem reparat, extenuatosque reficit. Adhibentur etiam ijs, qui crebrò vomunt, & qui cruditatem patiuntur, atque affectus cœliacos: item cataplaſmatis vice in malis diuturnis, & ante ſinapiſmum, vt corpus ad ſinapi præparetur. & poſt ſinapiſmum, vt affectus reliquias diſcutiat.

DE SINAPISMO.

Cap. XLI.

Sinapiſmus quid. SINAPISMVS nihil aliud eſt, quàm cataplaſma, aut emplaſtrum ex ſinapi, additis ficubus contuſis confectum, qualia hodie ſunt, quæ vulgò vocant rubificantia, & Græci φοινίζοντα, vnde φοινιγμὸς nomen habet. Mitior autem fit, vel fortior pro natura corporis, vel partis affectæ. In corporibus duris, qualia ſunt ruſticorum, nautarum, piſcatorum, & id genus hominum fortioribus vtimur. in vrbanis, medijs: in pueris, mulieribus, & non multum carnoſis, imbecillioribus.

Doſis. F o r t i o r duas partes ſinapi contuſi recipit, ficuum partem vnam. Imbecillior contra ficuum partes duas, ſinapi vnam. Medius æquales vtriuſq; partes. *Parandi ratio.* Parantur autem hoc modo. Ficus ſiccæ in aqua tepida pridie macerantur, ſequenti die expreſſæ probe læuigari debent, deinde ſinapi acre per ſe contuſum miſceri, & maſſa facienda.

Modus achronis ſinapiſmi. S v p r a partem autem remanere debet, donec dolor ſubſecutus fuerit vehemens, & caro ſiutdior altiorq; euaſerit, & pòſt quàm ablatum fuerit, puſtulæ mitiùs erupetint. Quòd ſi etiam ſenſus perierit, animum adhibere oportet, parte quam obleueris ſæpiùs detecta: quia ſi vel immodicè adurantur ita affecti, tamen non ſentiunt.

P o r r ò ſi dolor vehemens ruborque acceſſerit, & puſtulæ, linteolum ſucco maluæ, aut fœnigræci cum roſaceo madefactum imponemus. Deinde roſacco cerato cum ceruſſa vtemur. In his autem qui continua febre laborant, vlcusque habent, tum in cartilaginoſis, tum locis excarnibus, vitari debet ſinapiſmus. Vlcera enim efferuntur, nimiaque acrimonia exacerbantur: partes vero carnibus vacuæ, ſi obducantur ſinapiſmo, vruntur, interdum etiam nigreſcunt.

Vſus. I m p o n i t v r autem ſinapiſmus, vbi ex alto ad ſuperficiem extrahere volumus ideoque alicui parti admotus, non amouetur, dum cutem exulceret, aut cruento colore ſuffundat. Vſus autem in diuturnis potiſſimum affectibus, vbi reliqua præſidia non ſuffecerint, efficaciſſimus eſt. Maxime verò prodeſt capitis dolori, hemicraniæ, morbo comitiali, vertiginibus, inſaniæ, capiti admotus. Thoraci autem in aſthmate, orthopnœa, tuſſi diuturna. Item in deſtillatione, caput & thorax ſinapiſmo illinendus. Stomachus etiam & ventriculus in longis ipſorum paſſionibus ſinapiſmo obducuntur. Conueniens quoque præſidium iſchiadicis, podagricis, & omni parti reſolutæ, aut alio quodam modo ſic refrigeratæ, vt difficulter calefieri queat. Præterea in acutis paſſionibus, vt pote lethargo, cataphora & catocho, ſinapiſmus inducitur, immo quidem cruribus: vbi verò materia radices egerit, ac firmata fuerit, capiti.

DE TABVLIS, ORbiculis, & morſellis.

Cap. XLII.

PERACTA coactorum humidorum medicamentorum natura, ſiccorum & ſolidorum iucunda eſt ratio, exordio à confectionibus ſolidis ſumpto. Horum autem triplex eſt forma, rotunda videlicet, quadrata & oblonga. Quæ rotundam orbicularemq; formam accipiunt, Orbiculi ſiue Placentæ dici poſſunt, a noſtris Rotulæ vocantur. *Orbiculi.* Quæ quadrata forma effinguntur, Tabulæ aut Tabulata nominantur. *Tabulæ.* Quæ figuram oblongam recipiunt, Morſelli & Lozengiæ barbaris appellantur. *Morſelli.*

C o m p o n v n t v r magna ex parte, ex ſpeciebus electuariorum, adiectis quibuſdam nouis & recentibus. *Confectiones ſolidæ ex quibus.* Interdum caporum & perdicum pulpæ, amygdalæ, nuces pineæ, vuæ paſſæ & id genus alia, commiſcentur, adiecto ſaccharo. Fiunt nonnunquam ex medicamentis, quæ aluum ſoluunt, in puluerem redactis, quibus ſaccharum in aqua ſtillatitia aliqua, humori euacuādo accommodata, diſſolutum additur: & tabulæ purgantes dicuntur.

Doſis. I n orbiculis autem ſeu rotulis parandis accipiuntur vnciæ quatuor ſacchari ad drachmas duas ſpecierum.

I n tabulatis verò & morſulis parandis eadem ſeruatur quantitas & proportio: alij tamen ad libram vnam medicinalem ſacchari ſumunt ſpecierum drachmas octo: alij duodecim, præſertim in purgantibus tabulis.

Orbiculos parandi ratio. C æ t e r v m orbiculos parandi ratio huiuſmodi eſt. Coquitur ſaccharum ad perfectionem exactam, deinde ab igne remotum, ligneo piſtillo agitatur, & ſpecies iniiciuntur, ac probe miſcentur. Cauendum, ne nimis cito pulueres addantur ne adurantur, aut vis ipſorum reſoluatur, mixtis ſimul cunctis per plicam lebetis, in tabulam, farina vel puluere aliquo, vt cinnamomi, ſantali rubri, &c. ſtratam: ſpathula aſſiduè ſaccharum pari & æquali quantitate extrahatur, quod decidens placentulæ modo in orbem concreſcit. Si quid verò remanet in lebete, dureſcit iterum,

ſed pauca aqua affuſa liqueſcet. Deinde extrahatur vt prius. Rotulæ concretæ digitis ſigillatim auferantur, & farina ſuperficiei inferiori adhærens penicillo, aut panno abſterſa, in cribrum conijciatur, & vlterius in loco calido exiccetur. Quando candidiores orbiculi expetuntur, ſaccharum albiſſimum coctum diu piſtillo agitetur: ita non ſolum candidiùs, ſed etiam ſtabilius ſaccharum euadet, & qui inde fiunt orbiculi, eodem modo.

B QVIDAM in tabulam ſuperficie tenus ſpongia madefactum ſaccharum infundunt, quæ ratio non aliena eſt, ſed rotulæ valde tenues fiunt. Alij marmor butyro, vel oleo leuiter iungunt prius, quemadmodū penidium parant.

SVNT rurſus alij, qui ſimpliciter in nudam tabulam æneam tenuem benè læuigatam ſaccharum fundunt. deinde vbi refrixit, vt auelli poſſit, leuiter igni admouent

C VERVM cum multa vna vice conficienda ſunt, farinam ſubſternere commodiſſimum videtur: nec poſſunt hic ſigillatim orbiculi auferri, ſed ſimul deinde in cribrum conijciuntur, cribrando farina traijcitur: quod reliquum eſt tenuioris farinæ, cauda vulpina baculo alligata, excutitur.

Tabularum & morſellorum parandi modus.

IN tabulis quoque & morſellis ſaccharum diutiùs agitari, additis in fine materijs oportet: quod deinde in tabulam ſuperficie humectata ſimul ſecundùm longitudinem effunditur, D & ligneis tabellis adpoſitis madefactis vtrinque cogitur, atque latitudine & craſſitudine tabularum vel morſulorum formatur. poſtea præciduntur, & in alium locum ſicciorem tranſponuntur.

QVIDAM ſaccharum in tabulis latitudine morſulorum, aut tabulatorum imponunt & formant, deinde in fruſta apta ſecant.

QVIDAM verò ſaccharum fluidum adhuc, in tabulam æqualiter ſitam effundunt, E nec cohibent, ſed ſuperficiem eius acie cultri, forma morſulorum ſeu tabulatorum perſtringunt. poſtquam ſaccharum induruit, totam maſſam tollunt, & in ſuas portiones pro modo linearum frangunt. Hic modus omnium eſt expeditiſſimus, minimeque diſpendioſus.

SVNT qui non effundunt ſaccharum, ſed ligneis quibuſdam ſpathulis ex lebete fruſtatim eximunt: verùm tales fiunt valde inæquales.

F PLACOTOMVS, ex quo hæc tranſcripta ſunt, certis quibuſdam formulis ligneis, vel ſtanneis, quatuor lateribus clauſis, vti ſolet, quibus ſaccharum, tanquam carcere quodam, ne inæqualiter diffluat, continetur: deinde formato ſaccharo, formulam remouet, & in partes, vt priùs dictum eſt, maſſam diſſecat. Hic modus videtur omnium optimus, & ad efficiendos elegantes æquales morſus aptiſſimus.

A MORSVLI, ſi opus eſt, in cribro ſubiectis chartis fornaci impoſiti, exiccentur.

QVANDO fructus, vt amygdala, pineæ, vuæ paſſæ, ſpeciebus adduntur, diutius morſuli ſiccandi ſunt.

ITEM ad morſulos materiæ plerunque inciduntur, aut craſſiùs quàm ad rotulas contunduntur. Obſeruandum autem eſt, vt in tabulatis citius immiſceantur ſpecies, feruente quodammodo adhuc ſaccharo: in morſellis B verò ſeriùs tepefacto, & tantum non refrigeſcente ſaccharo: vnde etiam in morſellis & lozengijs minùs læditur, aduritur, abſumiturq; vis ſpecierum, vegetiorque & efficacior remanet, quam in tabellis ſeu tabulatis.

PRAETEREA ad confectiones ſolidas ſaccharum coquitur tantiſper, dum aquoſitas omnis abſumpta eſt. Id vocant ad perfectionem coqui, cuius rei ſignum eſt, quando ſpathula extractum, & violenter in aërem proie- C ctum, in floccos, inſtar niuis craſſioris abire videtur.

Locus reponendi.

SERVANTVR orbiculi, & tabulata in ligneis arculis, ex tilia, aut ſimili materia inodora. Quæ enim ex abiete, & alijs reſinoſis lignis fiunt, ſuo odore medicamenta incluſa inficiunt, vel in calidiore loco reſinam reſudare ſolent. Poſtea in ſicco & calido loco reponuntur. Seruantur autem ad menſes ſex, vel plus.

Duratio.

D TEMPVS exhibitionis ante cibum, duabus vel tribus horis. Purgantes verò tabulæ tribus, aut quatuor horis cibos præcedunt.

Tempus & modus vtendi.

EXHIBENTVR ex ijs orbiculi duo, aut tres, plus aut minùs, pro morbi conditione. Morſulus vnus, niſi admodum exiguus ſit, pro vice ſufficit. Expurgantibus vt plurimum non datur, niſi ℥. ß. interdum verò plus minuſque pro ſumentis viribus, per ſe, vel trita in iuſculo capi, vel galli.

Valor.

E QVOD ad precium attinet, ℥. ß. vt plurimum à denarijs quinque vſque ad decem noſtrates venditur.

DE TROCHISCIS.

CAP. XLIII.

Trochiſcus quid.

Τροχίσκοι & κυκλίσκοι, ſiue ἀρτίσκοι Græcis, paſtilli, ſiue placentulæ Latinis: medicamentum planum, depreſſum, in totæ aut orbiculi, feminiſve lupini formam coactum, F etſi quadrati hodie pluribus fiant.

Trochiſcorum compoſitio.

HORVM autem alij per ſe in corpus aſſumuntur: alij in compoſitiones aliorum medicamentorum recipiuntur, alij extra corpus applicantur, conſtantque ex metallicis: & hi vel vlceribus malignis vtiles. vel oculorum morbis inſeruiūt, qui Sief Arabibus, & Collyria Latinis dicuntur. Ex eorum numero, qui intra corpus ſumūtur, alij ex aromatibus, herbis, fructibus & medicamentis quibuſdam purgantibus conſtant: alij ad eorum compoſitio-

poſitionem opium requirunt. Fiunt ex medicamentis ſiccis tritis, & cum aqua, aut decoctione, aut ſucco miſtis, donec ad eam craſſitiem reducantur, qualis eſt maſſa pilularum. Formantur autem in rotulas. Quidam imagines imprimunt, quod in vulgaribus ſuperuacaneum eſt: in pretioſis verò, vt gallia, & alipta, moſchata & cæteris, non indecorum.

Locus reponendi. SICCANTVR in vmbra, & papyro inuoluti, ligneis pyxidibus reponuntur.

Duratio. DVRANT annum vnum, & qui opium recipiunt, duos, tres, & plures. Qui foris applicandi ſunt, cum ex medicamen[t]is conſtent, quæ non facile reſoluuntur, ſeruari poſſunt in annum vnum, aut duos.

Doſis. CAETERVM paſtillorum, qui citra aliorum medicamentorum commiſtionem ſumuntur, pondus haud excedat ℥. vnam, vel ʒ. j. ß. Et ij ſanè quorum compoſitionem opium ingreditur, pondere ℈ j aut ʒ. ß. dantur, triti ex aqua, aut vino, aut alio quouis liquore, vt congruere videtur.

Vſus. PORRO paſtillorum forma ideò à veteribus inuenta eſt, vt medicamenta in pulueres redacta, per eam diutiùs conſeruentur quæ alioquin perirent, exhalarentque, & vires ſuas amitterent. Nam paſtilli ſic indurati denſique facti, faciliùs aeris iniurijs reſiſtunt: pulueres minimè: quia cùm tenues ſint, aer ſtatim eos ſubit, atq; ita immutantur. Nonnunquam antidotis, ſuccis medicatis, ſaccharis, catapotijs, clyſteribus, vnguentis, alijsque eius farinæ commiſcentur. Præterea vtiles ſunt paſtilli, qui ab inferioribus partibus inijciuntur, ad eos potiſſimum affectus, qui infra vmbilicum infeſtant. Nam ſuperius vis illorum peruenire non poteſt.

DE PILVLIS.

CAP. XLIV.

Pilulæ. PILVLAE à paruæ pilæ ſimilitudine dicuntur, & Græcis καταπότια vocantur, medicamentum eſt, quod deglutiendo ſumitur, ad fallendum medicamenti inſuauitatem inuentum.

Pilularum compoſitio. CONFICIVNTVR ex amaris, acribus, & fœtidis, aloe videlicet, colocynthide, ſcammonio, agarico, ſagapeno, ſarcocolla, myrrha, alijsq. lachrymis additis ijs, quæ malitiã eorum corrigunt: omnibus, inquam, tritis, deinde cum ſuccis, aut aquis ſtillatitijs, in maſſam tereti forma redactis, quæ cùm leuiter in vmbra fuerit exiccata, veſica, vel corio, vel quod melius eſt, papyro ceræ liquatæ intincta inuoluitur & pyxidibus ſtanneis ſicciore loco reponitur.

Locus reponendi. Duratio. Seruatur autem purgãtium pilularum maſſa annum vnum, vel eo vſque, quò ſitum varij coloris intus non contraxerit (ea enim vitioſa eſt) quæ verò opium acceperunt, duos, tres, & plures annos. Tempore vſus maſſa rurſus teritur, & cum ſucco aliquo in pilulas vel maiores, vel minores, vel

A mediocres, pro vt eas magis vel minùs diu in ventriculo immorari volumus, formatur.

Tempus vtendi. QVAE maiori forma parãtur pilulæ, vt ſunt capitales, tribus aut quatuor horis à leuiori cœna, vel media nocte, vel poſt primum ſomnum aſſumuntur. Minores & leues, vt peſtilentiales, & alephanginæ, hora vna, vel duabus ante cibum commode exhiberi poſſunt. Mediocres verò matutinis horis in vſum veniunt.

Doſis. Valor. Modus tamen exhibitionis rarò drachB mam vnam excedit, quæ communiter ſeplaſiarijs à denarijs ſex vſque ad octo noſtrates venditur. Quoniam autem ſemel id eſt non maſticatæ deuorandę ſunt, ob ingratum ſaporem tectorio aliquo indigent. Quia in re ſaccharo, aut cinnamomi puluere, aut auri folijs vtimur, quod longe eſt æquius quàm membrana brunorum & vuarum (quod nonnulli factitãt) inducere. Durior enim ille cortex tam obſtinate ſæpe pilulas tegit, vt ventriculo neC gotium facesſant, nec multis pòſt horis actionem exerant: interdum etiam integræ vomitu, aut ſeceſſu regerantur. Prunorum aut pomorum pulpa inuolui turò poſſunt, vt & pane azymo vino molliter perfuſo. Quidam facili negocio ex ouo ſorberi iubent.

Vſus. HORVM fere in capite purgando ſolennis eſt vſus. Quùm enim materiæ vacuandæ longinquitas vulgaribus medicamentis non cedat. ea facilius pilulis, quã alio quouis pharD maci genere, propinantur.

DE COLLYRIIS.

CAP. XLV.

Collyria quæ. COLLYRIA Latinis medicamenta vocantur, quæ oculis admouẽtur. Græci κολλύρια vocant.

Collyria liquida. Hæc vero duum generum ſunt: quædam enim liquida ſunt, & priuatim hodie à medicis collyria nominantur: quæE dam verò arida, & Arabibus Sief, & Alcohol, dicuntur.

Collyriorum compoſitio. Doſis. LIQVIDA fiunt ex aquis ſtillatitijs, vt roſarum, myrthi, plantaginis portulacæ, caprifolij, &c. aut ex ſuccis herbarum fructuumve repurgatis, quibus parum albuminis ouorum adijcitur. quorum gutta vna aut altera oculorum angulis inſtillatur. Arida ex medicamentis conficiuntur, herbis, floribus, fructibus, alijsq; plantarũ partibus tenuiſſimè tritis, ac liquore aliquo competenti, in pyramidis fere, vel troF chiſcorum forma redacta: quæ ſi vſus tempore vel trita, ac in core læuigata & in tenuiſſimum pollinem coacta, aliquo ſtillatitio liquore diſſoluta, inſtillantur, vel arida inſpirantur, aut intra palpebras ponuntur.

Locus reponendi. Duratio. SICCANTVR arida in vmbra, & chartis inuoluta pyxidibus reponuntur ad annum vnum, vel duos.

Vſus. VTIMVR his in oculorum diuerſis morbis, vlceribus, vulneribus, fiſtulis, ſuffuſionibus, & id genus alijs.

DE APOPHLEGMAtiſmis.

CAP. XLVI.

Apophlegmatiſmus quid.

APOPHLEGMATISMI Græcis ſunt medicamenta, quæ retenta in ore, & commanducata, per emiſſaria palati pituitam, & qui in capite concreuerunt, humores noxios eliciunt. vulgò maſticatoria vocant. Fiunt ex ſinapi, hyſſopo, cortice capparis, origano, thymo, [illegible] paſſa, maſtiche, radice acori, zingibere, [illegible], pipere, vua taminea, & id genus aliis.

Apophlegmatiſmorum [illegible] materia.

HORVM vſus varius eſt, vt enim medicamenta in partes minutas conciſa commanducantur, [illegible] que confringuntur aut trita & contuſa ſucco aliquo vel liquore, vel melle excipiuntur, & in manſiles paſtillos, ſiue trochiſcos coguntur, & cum poſtulat [illegible], vnus præbetur mandendus. Aut medicamenta contuſa ſacculo è ſubtili [illegible] confecto induntur & commanducantur. Aut ius decoctorum medicamentorum diu in ore continetur.

CAETERVM oportet manducantem deorſum nuere, & ex interuallis, quo congeſtus humor effluat, hiare.

Tempus vtendi.

VTENDVM autem apophlegmatiſmis matutino tempore, & tum potiſſimum, cùm à reliquis excrementis corpus vacuum eſt.

Vſus.

ADHIBENTVR hæc ad omnes capitis vetuſtos affectus, hebetudinem oculorum, auditus difficultatem, linguæ reſolutiones, puſtulasque omnes, quæ caput aut faciem occupauerint. Poſt illorum vſum aqua calida os abluendum erit, aut melicrato, aut ptiſanæ ſucco.

DE NASALIIS.

CAP. XLVII.

Errhina quæ.

ERRHINA Græcis vocantur, quæ in oblongam, ac pyramidis formam coacta, naribus induntur: hodie vulgus medicorum Naſalia nominat. Hæc autem filum ſibi, vt extrahi queant, alligatum habentia, ex medicamentorum huic inſtituto ſeruientium ſpeciebus liquore aliquo, aut adipe, & exigua cera exceptis, componuntur. Eſt & aliud errhinorum genus, quod ſiccum, naribus, inditum, aut calamo inſpiratum, ſternutamentum vulgò dictum, ex pipere, pyrethro, nitro, nigella, caſtoreo, vel elleboro albo, &c. confectum. His autem omnibus non vtendum eſt, niſi poſtquam corpus vniuerſum, aut venæ ſectione, aut purgatorio medicamento fuerit euacuatum.

Errhinorum compoſitio.

Sternutamentum.

[illegible]

Vſus.

VSVS verò eſt in diuturnis capitis affectibus, præſertim epilepſia, oculorum hebetudinibus, narium obſtructionibus, odoratus difficultate, conuulſione cynica, & morbo regio, &c.

DE CONFECTIS.

CAP. XLVIII.

Confecta quæ.

CONFECTA vocantur materiæ ſaccharo ſicco obductæ, & ceu tectorio quodam veſtitæ. Obducuntur autem ſemina, fructus, fructuum cortices, aromata integra, vel in fruſta diſſecta, vt gulæ magis arrideant, & minori moleſtia [illegible] quæ [illegible]. alia enim nimis amara, aut acria ſunt, [illegible] aliòqui ſaporem nimis medicamentoſum habent, ideoq; guſtum offendunt.

SEMINA (vt coriandrum, aniſum, fœniculum, carum, cuminum, [illegible] agni, canabis, amomum, card[illegible] mum, [illegible], vrticæ, cucurbitæ, cucumeris, melonis ſemina, papaueris [illegible] ſemen, abſynthij marini, & ſemen [illegible] ricos, quod vulgò ſanctum, quaſi [illegible], & zedoariæ ſemen vocant, &c.) [illegible] conficiuntur, à ſordibus, pulueribus, [illegible], lapillis, & pediculis cribrando, ventilando, & ſeligendo repurgantur.

FRVCTVS (ſub quibus modò etiam comprehendimus ſemina maiora (vt amygdalæ, auellanæ, piſtacia, ſtrobyli, nuclei perſicorum, pr[illegible] ce[illegible]alorum, bombacis, &c.) iniecti feruenti aquæ [illegible] taminibus ſuis exuuntur, & cum furfure [illegible] ndo ſiccantur, priuſquam conficiantur.

CORTICES item fructuum (vt citri, arantij, cucurbitæ, vt eò minori ùs conficiantur, prius in minutum in fruſta longiuſculi inſtar aromatum longiorum ſecantur.

AROMATA ante confectionem, ſeu (vt loquuntur) confectam in fruſta longiuſcula, & tenuia finduntur atq, conciduntur.

SACCHARVM coquitur ad debitam & quodammodo perfectam conſiſtentiã, id eſt propemodum vt ad morſulos, & ad orbiculos, vt ſuperiùs dictum eſt.

MATERIA conficienda in æneum vas penſile duabus anſis ſuſpenſum inditur, & ſuper carbones hinc inde, antrorſum, retrorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum agitatur. nunc in orbem voluitur: nunc inſtar auenæ in vannis mouetur, donec calefiat. calefactæ inſunditur parum ſacchari cochleari ferreo, non procul ab extremitate vno foramine perforato, & continuò agitatur, donec ſiccetur ſaccharum: deinde aliud affunditur, vt prius, idque tantiſper fit, dum iuſtam acquirat magnitudinem. Superficies in pleriſque læuis eſt, niſi ſingulari artificio aſperior, ſeu (vt vulgò loquuntur) criſpa fit, videlicet ex alto ſaccharum fundendo.

SI materia conglobatur, vel ſaccharo confertim infuſo, vel negligenter moto, manu affricata diſſoluuntur nodi. In fine confecturæ exactè ſiccantur. deinde in locum calidum, & ſiccum cribro impoſita reponuntur.

EST & alius quidam modus exaſperandi confectu-

confecturas, non admodum neceſſarius, plus oſtentationis, quam vtilitatis habens, videlicet talis. Calefacto aheno infunditur parum ſacchari in mediū, & cochleari hinc inde agitatur. vbi bullæ apparent, portio aliqua ſacchari iam confecti imponitur, & ſtrenuè deorſum ſurſumq. mouetur, ne fundo adhæreat: deinde impellitur vt decet, idque fit, quouſq; ſatis exaſperata ſit: abſoluta hac portione, iterum calefiat, vt priùs, ahenum: idque tantiſper fiat, donec ſatis criſpum videbitur: mox alia portio ſubijcitur.

QVIDAM quæſtui magis, quàm vtilitati ſeruientes, primum impuriore ſaccharo obducunt materias, & ſubinde aſpergunt amylum in tenuiſſimum pollinem tritum: tandem purius, & candidius ſaccharum addunt, vt exteriores cruſtæ elegantes & albæ appareant.

Confecta quo-modo variantur. TINGVNTVR etiam confecta varijs coloribus magis ad ſpectaculum quam neceſſitatem aliquam.

AD flauum colorem recipitur rhabarbari ſuccus, aut croci. Ad rubrum, ſantalum, præſilium, rubiæ radix, lacca, grana tinctorum, flores amaranthi purpurei.

AD viridem ſuccus anethi, ſolani, rutæ. Ad cæruleum, flores frumenti, baccæ ſambuci. Ad nigrum, gallæ, mirobalani, ſuccus corticum iuglandium. Hæ materiæ aceto, aut vino ſublimato diluuntur, & ſi opus eſt, aliquid aluminis additur. Deinde confectis iam abſolutis, ſenſim in aheno calentibus aſpergitur. Quòd ſi voles varicolora reddere confecta, inuicem modo hunc, modò illum colorem aſperge.

DE GLANDIBVS, SIue ſuppoſitorijs, globulis, & nodulis.

CAP. XLIX.

Glandes quid. GLANDES peniculi ſunt, quæ ano ſubijciuntur. Græcis βάλανοι, vulgò ſuppoſitoria dicuntur. Sunt autem glandes vel leues, vel mediocres, vel acres.

Glandium differentiæ. LEVES, in quotidiano ferè vſu familiares, quales ſunt, quæ ex betæ, radice melle peruncta, ſuillo adipe, ſale conſperſo, ficu inuerſa, & butyro adiecto ſale, farina hordei, aut tritici, aut ſiliginis, ex aqua in maſſam redacta, & modico ſale condita: aut ex ſapone albo: aut e vitello oui, farina & ſale, & id genus alijs parantur. Mediocres ex melle ſolo, vel adiecto ſalis momento, vel puluere aloes, vel hieræ picræ ſimplicis, vel agarici ſimiliumque parantur. Acres vero & vehementiores ex melle quidem etiam fiūt, ſed validis medicamentis purgantibus additis, ſcammonio videlicet, colocynthide, euphorbio, ijsque ſimilibus concinnantur.

Doſis ingredientium. CVM autem omnis ferè generis glandibus mel accedat, ſciendum erit, illud ſic eſſe comminſcendum, vt pondere ſuo ſpeciebus reſpondeat. Quare danda opera, vt drachmæ vni ſpecierum & ſalis, vncia vna mellis addatur. Neque dum componuntur glandes, ſunt admouendę ſpecies, niſi pòſt quàm mel ſatis concretum fuerit, quod alias vis illarum ignis vehementia diſſipetur. Mel autem lento igne in exiguo cacabo ad ſpiſſitudinem vſque incoquitur: mox in aſſerem coniectum in glandes, indicis aut digiti modo longas craſſasq; formatur.

Tempus vtendi. DVM autem glandes ſubijciuntur, prius oleo, butyro, aut alia pinguedine illitas eſſe oportet: ſic enim minori moleſtia induntur. Induntur autem ante cibum, vna vel duabus horis.

Vſus. VSVS autem harum eſt, nō ſolum cùm venter eſt aſtrictus, ſed etiam cùm ſanguinē emittere cogitamus, ne venæ putridam excrementorum colluuiem ab inteſtinis attrahant: id quod nonnulli recentiores medici parum diligenter perpendunt.

DEINDE, cùm ægri clyſterum iniectionem, ob virium imbecillitatem ferre nequeunt: nec non in febribus valde ardentibus, cum materia ad caput facilè rapitur: ad hæc in frigidis, ac ſoporiſeris capitis affectibus conueniunt: nonnunquam adhibentur, cùm iniecti clyſteres non ſatis tempeſtiuè redduntur. nam pruritum in muſculo aſtrictorio excitantes, recrementorum expulſionem promouent. Aliæ glandes ſubduntur, vt materiam noxiam à ſuperioribus reuellant: aliæ, vt recrementa alui ducant: aliæ, vt vermes necent: aliæ, vt hæmorrhoidas aperiāt, aliæ, vt vlcera recti inteſtini abſtergant.

Globuli. CAETERVM globuli præſtant glandibus oblongis: quòd rotundum ani muſculum minùs laceſſant, irritent, & rodant: eoque minus ſint dolorifici, vt qui non diu ei adhæreſcant, ſed penitus delabantur digito indice impulſi. Fiunt autem in hunc modum ad excrementa educenda. Mellis concreti, aut maſſæ ex farina tritici, ſiue hordei, ex aqua coactæ ſcrupuli duo. ſalis communis, aut ſellis bubuli ſcrupulus vnus: redigantur in globulum craſſitiei digitalis, aut pollicaris, qui ad ſolem, aut fornacem ſiccetur: ita diu etiam per menſes aliquot aſſeruari poteſt. Vbi vſus neceſſitas adfuerit, oleo, vel butyro inunges, ac in aluum ſic pleniſſimè demittes. Nunquam fruſtrari ſucceſſu vtentes ſolent: eoque proficiſcentes peregrè, qui ſæpe in alui aſtrictionem incidunt, huiuſmodi globulos circumferunt.

Noduli. HIS accedunt, qui in Gallijs noduli appellantur, fabæ figuram referentes, glandibus & globulis facultate pares, qui in hunc modum parantur. Vitelli oui, ſalis communis ſcrupulus, probè permiſcentur, linteoloq;

excepta, ligentur filo, cuius appendix aliqua A
relinquatur, vt extrahi poſſit.

Cautio. Cavendvm tamen diligenter, ne glandes, globulos, nodulosque illis ſubijciamus, qui ani affectibus laborant, ſanguinis ex venis in illo extantibus profluuio, quod hemorrhois Græcis dicitur, aut fiſſuris, aut tuberculis dolorificis.

DE SACCVLIS.

Cap. L. B

Sacculi. Qvae veteribus arida dicebantur fomenta, hæc hodie medicamenta ſacculi nominantur: nihil enim aut parum differre videntur. *Sacculorum compoſitio.* Componuntur ex herbis, floribus, radicibus, ſeminibus, & id genus alijs medicamentis. *Sacculi quibus partib. adhibeantur.* Herbæ & radices conciduntur, aut leuiter contunduntur, perinde atque ſemina. Adhibentur magna ex parte capiti, cordi, ventriculo, iecori, lieni, & vtero. Ideoque & compoſitio, & forma eorundem iuxta partis laborantis morbum, ſitum, & figuram variantur. C Capiti enim, quod ad figuram attinet, qui admouentur, oblongi eſſe, aut tiaræ formam obtinere debent: qui ventriculo, ſcuti ferè effigiem referant: qui verò cordi, iecori, lieni & vtero applicantur, hi partium quoque iam dictarum formam imitentur. Qui capiti & cordi imponuntur, ſerico: reliqui verò linteolo obducuntur. D Sacculi autem ſemper acu tranſuerſim miſſa conſuuntur, ne ſcilicet ea, ex quibus conſtant, in vnam omnia partem labantur ac declinent. Vt plurimum etiam antequàm adhibentur, lapidi ab igne excalfacto imponuntur, ac vino, aut aceto irrigantur, ac ſubinde contracto calore partibus laborantibus admouentur.

DE PESSIS.

Cap. LI. E

Peſſus quid. Pessvs eſt lana pexa, & ad digiti formam rotunda, in qua medicamenta excipiuntur, ac genitalibus mulierum partibus induntur. Latini peſſum vocant, barbari peſſarium, & naſcalia.

Horũ differentiæ. Horvm autem generales differentiæ tres exiſtunt: alij ſiquidem emolliunt, alij adſtringunt, alij aperiunt.

Horũ compoſitio. Emollientes ex cera, oleis, pinguedinibus anſeris aut gallinæ, butyro ſalis F experte, reſina, medulla ceruina, fœno græco, & ſimilibus fiunt.

Aperientes verò parantur ex melle, artemiſia, dictamno, braſſica, glycyrrhiza, ſucco rutæ, porro, ſcammonio, & id genus alijs.

Adstringentes componuntur ex bolo armeno, ſanguine draconis, ſucco plantaginis, burſa paſtoris, ſtercore porcino, &c.

Hac autem ratione cõponuntur, vt ad ceræ, aut mellis cocti vnciam vnam, etiam medicamenti morbo accommodati, altera miſceatur. Cæterũ non ſemper lana excepta medicamenta induntur, ſed nonnunquã aptis liquoribus gũmiq; ac reſinis additis ad formã paulò ante dictam coguntur. Interdum etiam medicamenta ſubacta bombyce ſeu ſerico, aut linteo tenuiſſimo obducuntur, & vtero ſubijciuntur. Danda verò opera eſt, vt peſſi filum prælongum habeant alligatum, quò facilè, quando viſum fuerit, poſſint extrahi.

Tẽpus vtendi. Svbiicivntvr autem veſperi, & dum ſomni tempus appetit, & ſex aut ſeptẽ horis in vtero relinquuntur, ac ſubinde extrahuntur.

Vſus. Porrò emollientes vteri inflammationibus, exulcerationibus, auerſionibus, & inflationibus accommodantur. Aperientibus verò vtimur, cùm ſuppreſſos menſes euocare, aut vterum conniuentem, aut compreſſum emendare conamur.

Adstringentes contrarium aperientibus vſum præbent: nam fluxum muliebrem cohibent, & apertum, laxúmve vterum contrahunt, prolapſumque reprimunt atque propulſant.

DE ODORAMENTIS.

Cap. LII.

Odoramẽta quæ. Odoramenta ſunt medicamenta tam ſimplicia, quàm compoſita, quæ citra ignis acceſſionem ſuo odore cerebrum alterare, aut grauem odorem, aut peſtilentem auram depellere poſſunt. Horum autem varius eſt vſus: interdum enim ſimplicia medicamenta naribus duntaxat admouentur: ſic nigella in aceto macerata, & ſubinde exiccata, linteolo tenui, aut ſerico inſerta adhiberi naribus ſolet. Nunc verò multa ſimul ſimplicia medicamenta miſcentur. Nonnunquam etiam ex iiſdem vnguenta, aut orbiculi odorati (poma noſtri vocant) componuntur. Medicamenta verò, quæ ad compoſitiones odoramentorum adhibentur, ſunt moſchus, ambra, nigella, maiorana, ſtyrax, caryophylli, ocymum, ſtacte, ſpica nardi, lauendula, lignũ aloes, ladanum, roſæ, violæ, ſantali, nymphæa, caphura, & id genus alia.

In componendis autem orbiculis, poſtremum ambra & moſchus adijci debet.

DE SVFFIMENTIS.

Cap. LIII.

Suffimenta quæ. Svffimenta, quæ Græcis Thymiamata, noſtris ſuffumigationes dicuntur, ſunt medicamenta quæ incenduntur, aut ignitis carbonibus inijciuntur. *Suffituum compoſitio.* Fiunt autem ex rebus odoratis, vt moſcho, ziberto, belzoino, ambra, ſtyrace, ladano, thure, maſtiche, gallia, calamintha, &c. aut fœtidis, vt pote caſtoreo, galbano, bdellio, bitumine, lapide gagate, & id genus alijs. Odorata orbiculari forma, nunc maiore, nunc minore, interdum glandes repræſentant, interdũ auiculas, quæ vulgò cypria vocantur: aliàs paſtillorum,

vt

vt qui ex alipta, vel moſcho, vel gallia moſcha- A
ta inſcribuntur: aliis pulueris craſſi modo fi-
unt. Vſus horum incenſorum, ad odorem gra- *Vſus.*
tum conciliandum. item ad deſtillationes ex
capite in ſubiectas partes, grauedines, obſtru-
ctiones, alios frigidos cerebri affectus, & pe-
ſtilentiæ contagia arcenda: tumq; naribus ad-
mouentur. Conueniunt etiam aſthmaticis, &
iis, quibus frigidorum ac craſſorum humorum
copia thorax refertus eſt. Suppurationibus,
tuſſi, laterumque doloribus. Necnon præſi-
dio ſunt & reſolutis, & iis, qui ſyncope defici-
unt, ſi roborantibus ſtomachum cataplaſma-
tis admiſceātur. item illis, qui ſe à morbo, præ-
ſertim febrili recolligunt: nec non ad frigidos
iecoris & vteri affectus mirificè valent, ſicut
etiam fœtida ad ſtrangulatum, & prociden-
tiam illius efficacia ſunt.

FINIS LIBRI PRIMI.

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER II.

DE MEDICAMENTIS alterantibus qualitate manifeſta.

CAP. I.

HACTENVS medicamento-
rum materiam expediuimus,
ea nimirum, quæ medicinam
facturis in promptu eſſe de-
bent, ſeu ſimplicia ſint ea, ſeu
varia Pharmacopolarum arte
compoſita, quo quidem diſcrimine duobus ea
libris videbantur eſſe tractanda. Cùm itaque
pharmacopolium, quoad eius fieri potuit, o-
primè iam ſit inſtructum, iam nihil aliud reſta-
re videtur, quàm vt eius vſum medicinæ ſtu-
dioſis exponamus. Vires ergo medicamento-
rum hocce libro deſcribemus, at eas tamen in
genere ſolummodò, quod aliàs in noſtro vi-
delicet Antidotario ſpeciali vires vniuſcuiuſ- D
que medicamenti, ſeu ſimplicis ſeu compoſiti
ſigillatim edocuerimus.

QVONIAM verò ſedula medicorum in-
duſtria, nobis medicamentorum vires inno-
tuerunt, & eæ quidem vel certo rationis ad-
miniculo, vel fortuita ſolum experientia: diſ-
crimen hoc quoque nobis meritò fuerit ob-
ſeruandum, ne noſtram nobis hæc confuſio
methodum interturbet. Quæ manifeſtis ergo
qualitatibus ſuas in corpora noſtra vires exe- E
runt, ea primùm, qua fieri poterit dexteritate,
abſoluemus: pòſt ſi quid fuerit, quod de ſpe-
cifica medicamentorum facultate dicendum
eſſe videatur, ſtudioſis etiam id animo luben-
te communicabimus.

ITAQVE qualitates medici manifeſtas ap-
pellant, quæ noſtris ſenſibus, maximè verò
duobus hiſce, guſtui nimirum & tactui, ſunt
obuiæ. Licet enim vel viſu, vel odore medi-
camentorum vires aliquo fortaſſe modo per-
cipiantur, id tamen iudicium leuius eſt, & ma- B
gis infirmum, quàm vt certis regulis deſcribi
poſſit: ſaporum verò diſcrimina certò quidem
quibus vnumquodque viribus polleat, oſten-
dunt, non ea tamen hic inter medicamento-
rum vires reponenda ſunt. Non enim quic-
quam medicamenta ſaporibus agunt, ſed hos
eis natura tribuit, ne quis eorum vſu facilè de-
ciperetur: ſiquidem non quid edendo ſit, ſo-
lùm ſapore diſtinguimus, ſed quibus vnum-
quoduis in corpus vel aſſumptum vel admo- C
tum viribus agere poſſit, edocemur, nec quæ
guſtamus, omnia deuorantur, ſed ea vel abij-
cimus, vel iis aliter vtimur, manu videlicet gu-
læ vices obeunte. Manifeſtas ergo medica-
mentorum vires exponemus, quas equidem
omnes vel ad calorem, vel ad frigus, vel ad
humectationem, vel ad exiccationem referre
poſſis: tot ſiquidem qualitatibus efficiuntur
omnia, quorum actio certis poſſit demonſtra-
ri rationibus.

D DE MEDICAMENTIS temperatis.

CAP. II.

CVM medicamentorum vires ad qua-
tuor genera modò retulerimus, vt om-
nia vel calore, vel frigore, vel hume-
ctando, vel exiccando ſuas exerant actiones,
mirum fortaſsè videbitur aliquibus, quod hic
aliqua ſtatuamus eſſe medicamenta, quæ nec E
ad calorem, nec ad vllam aliarum qualitatum
referantur: quo etiam nomine temperata vo-
cantur, quòd vires adeò manifeſtas non ha-
beant, vt meritò vel frigida, vel calida, vel ſic-
ca, vel humida dici queant. Et certè non abſq;
ratione dubitari poſſit, an tale vſquam medi-
camentum inueniatur, in quo tanta ſit harum
qualitatum temperies, vt non ex his aliqua
cæteris ſit euidentior. Ne tamen ſubtilius hæc
inquirendo, cætera negligantur, quæ plus re-
ferant emolumenti, quæſtionem hanc aliis

examinandam relinquemus, qui theoriæ magis ſunt addicti, quàm vt ad vſum aliquem ſuas dirigant diſputationes. Hoc nunc ſat eſto nouiſſe, temperata vocari medicamenta, quæ (licet aliqua forſan qualitate veram excedant temperiem) non adeo vel calefaciunt, vel refrigerant, vel exiccant aut humectant, vt iam aliquem in hiſce gradum contingere poſſint. Quotidiana ſiquidem experientia notum eſt, hæc, ſi quibus adijciantur medicamentis, eorum vires non immutare: ſunt enim ceu materia multarum compoſitionum, varias in ſeſe vires excipiens. Temperatis igitur in ijs affectibus vtimur, in quibus nulla primarum qualitatum manifeſta eſt intemperies, vt in viſcerum obſtructionibus, quæ medicamenta quidem incidentia dici poſſunt. Febris tamen metu calida reſpuunt. Fit etiam in febribus, maximè pituitoſis, vt mixtæ ſint intemperies, ex cauſa nimirum frigida & humida, effectuque calido & ſicco: quibus vt occurramus, medicamentis vtimur, quæ nec calore febres augeant, nec frigore pituitam reddant crudiorem. Hinc ex hyſſopo, caſſulis, aceto, cæteriſque ſimilibus (ſi fortè ſimpliciâ deſint) medicamenta componuntur, quæ primarum qualitatum [illegible] temperata quidem exiſtant, ſuas tamen [illegible] vires exerant, vt ijs (nequaquam aucto febris calore) morbi cauſa præparetur, optimè, quò [illegible] citius educi queant.

Cæterum quòd contraria ſibi contrarijs tolli, ſimilia verò ſibi ſimilibus conſeruari dicantur, hic primus eſſe videtur vſus temperatorum, vt ijs temperata corporis con[illegible], virium que robur in ſuo vigore conſeruetur. Quoniam verò non hæc medicamenta, ſed alimenta dici conſueuerunt, a[illegible] videbantur eſſe reijcienda, ne quid hic a noſtro propoſito alienum immiſceretur.

DE MEDICAMENTIS ordine primo calefacientib.

Cap. III.

Tanta [illegible] fuit veterum medicorum ſedulitas, vt ad rectam medendi methodum, [illegible] ipſas ſolum medicamentorum vires, ſed & earum gradus inueſtigarint: vt enim ad ſuam temperiem pars intemperie affecta reducatur, non omnia, quæcunque ſunt affectui contraria, ſed in hac contrarietate ſymmetriam obſeruare conuenit, ne vel imbecilliora ſint medicamenta, quàm vt contrariam tollant intemperiem, vel vehementiora ſint. Hac enim ratione contrarios quidem pellerent affectus, ſed ipſam in affecta parte ſuperarent intemperiem, ſicque priore malo maius fortaſſis induceretur. Gradus ergo medicamentorum diligenter obſeruabuntur, ne quod Empyricis contingere ſolet, recta ratione poſthabita fortuitum atque adeò

Gal. de ſimpl. med. fac. lib. 3. cap. 12.

A dubium in curationibus euentum naneiſcamur. Quatuor itaque gradibus medici quatuor primas medicamentorum qualitates diſtinxerunt, de quibus ordine ſeorſim agemus, ſumpto à calefacientibus exordio, quorum ea primo gradu continentur quæ ſolo calore corpora noſtra leuiter afficiunt, partibuſque vel natura frigidioribus, vel alio quouis modo frigefactis gratum mitemque calorem inducunt, quo naturalis & imbecillis calor fouetur, vel

I. Effectus in ſimplici intemperie.

B amiſſus reſtituitur. vt enim corpus hyemali frigore rigidum tepido hypocauſtorum aëre, vel igne moderato refocillatur, ſic medicamenta quæ prima calefacientium claſſe comprehenduntur, ſuauiſſimo calore corpora quibus adhibentur ad ſuam quæque temperiem reducunt, niſi fortè grauiores exiſtāt affectus, qui maiori [illegible] curari mitioribus. Hic itaque primus [illegible] moderati caloris effectus, vt frigidas [illegible] intemperies miti & temperato fotu

C co[illegible]tur, atque adeò dolor ex intemperie natus hac ratione miteſcat. Licet autem vis hæc cæteris quoque ſit medicamentis attributa, quæ magis hiſce calefaciunt, aut etiam refrigerant, ſiquidem ipſa contrarias adhibita tollit intemperies: quæ tamen ſunt moderatum [illegible] calorem, præ cæteris anodyna vocantur, quòd non [illegible] frigidis ſolum ſed calidis interdum competant affectibus. Humores enim partibus impactos, quacunque modò comi-

II. Effectus, doloris ſedatio.

D [illegible] intemperie [illegible] ſoluunt, vt vel ſudore vel inſenſibili [illegible] ſeu [illegible] antur. Sunt hac etiam ratione hoc maximè digna nomine, quòd noſtro corpori ſint amiciſſima, vtpote cuius calor [illegible] temperatus. Non [illegible] tanta eſt in [illegible] humorum temperies, vt æque calidi ſit & frigidi, ſed in eis calor excedit [illegible], vt non frigore, ſed humido [illegible] vitaque noſtra conſeruetur [illegible] verò calor tantus eſſe nequit,

E vt primi [illegible] ordinem tranſcendat. Quæ ſunt enim ſecundo gradu calida, (vt mox oſtendemus) eiuſmodi humores aliquatenus abſumere poſſunt. Cum ergo hæc medicamenta, quæ primo continentur ordine, noſtro calori iuſta proportione reſpondeant, merito certè præ cæteris anodyna [illegible] ſiquidem quæ vel calidiora ſunt vel frigida, dolorem inferre poſſunt, ſua nimirum virtute noſtrum excedentia calorem. Quòd hæc itaque moderato calore partibus [illegible] grata ſint, & moleſtos humores liquefaciant, ad dolores ſedandos ap-

F tiſſimè vſurpabuntur. Hac eadem via laſſitudinem tollunt, & febres extrinſecus admota diſcutiunt, quod & cutis meatus aperiant, & humores leni calore præparatos, retraſq; febriū fuligines educant. Cæterum ſua quoque ſunt his incommoda, quæ medici diligenter obſeruabunt, ne maius medēdo fortaſſe malum inferant. Vſu namque nimio non ea ſolùm quæ nobis inſita ſunt liquant, ſed noſtras etiam ſubſtantias fundunt, ſpiritus adeoque vires eis inſitas

III. Effectus, ad febres & laſſitudinē.

inſtas exoluunt, vt animi deliquia, mox [illegible] nonnunquam ipſi [illegible] ſequatur. Quod certe non in balneis [illegible] vſuueniunt, ſed multis etiam me[illegible] [illegible]git, qui floridus m[illegible], cha[illegible]ma[illegible], [illegible] / camo[illegible]e, oleo, cæte[illegible] [illegible]bus [illegible] inflammationes ita ma[illegible]rare, vel diſcutere conantur, & dicta nonnu[illegible] [illegible]m in[illegible] ſymptomata. Præterea his m[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], quæ ab eodem ſunt o[illegible] ſua ſiquidem eſt caloris differentia, [illegible] quæ ſunt æquè calida viſceribus al[illegible] petant; aliqua vero [illegible] quo fit, vt non omnia [illegible] [illegible] [illegible] cunt, in corpus aſſu[illegible]ur. [illegible] moderatè calidis intrinſecus [illegible] tum calorem fouent, eaq; [illegible] nes [illegible]uant, vt probus etia[illegible] g[illegible]s, in ſuaq; tempene con[illegible], & maxime quod huius quoque temperatur[illegible] calor. Sunt & aliæ moderati caloris vires, quæ poſt in ſecundis & tertijs medicame[illegible] qualitatibus reponuntur.

IIII. Effectus.

II Effectum, [illegible]

DE MEDICAMENTIS ſecundo, tertio & quarto gradu calefacientibus.

Cap. IIII.

QVAE verò magis hiſce calefaciunt, vt iam ſecundo calefacietium ordine con[illegible]ncantur, alias à modò deſcriptis obtinent facultates. Horum enim calor non eſt vſqueadeò mitis, vt extrinſecus appoſi[illegible] dolorem æque ſedent, [illegible] magis te[illegible] forent, aut guſtum [illegible] oblectent, [illegible] calor hic iam à naturali co[illegible] [illegible]receſſerit. Hinc ſi qui[illegible] [illegible] ſi v[illegible]ntus, horum [illegible] eſt [illegible] m[illegible], vtpote quibus facult[illegible], vt calefacere poſſint, & exiccare. Obſtructiones hæc quoq; tollunt, cutiſque meatus aperiunt, alia [illegible]men ratione, quam primo calefacientia gra[illegible] [illegible] ſiquidem nulla vi, ſed gradu repotè la[illegible] quam humores, cutimque laxant, cum illa tamen igneа quodammodo facultate glutinoſos atque tenaces incidant humores, quos etiam vi maiore diſcutiunt. At quæ tertium calo[illegible]is gradum aſſequuntur, eaſdem cum modò dictis obtinent facultates, eo tamen diſcrimine, vt hæc tanto potentius agant, quanto ſunt illis calidiora. Tantam enim & calfaciendi vim habent & incidendi, vt febres excitent, & co[illegible] [illegible] partibusq; impactos humores [illegible]cidant, ſudoremq; copioſum educant: quo fit, vt omnia ferme venenis aduerſentur.

III Ef[illegible] ad [illegible]

SVMMVS autem caloris gradus eis attribuitur, quæ adeò calefaciunt, vt tactas corporis partes vrant, in eiſque puſtulas excitent, quo nomine ad ſinapiſmos ijs & cauteria vtimur, de quibus poſtea copioſius agetur.

A

DE MEDICAMENTIS refrigerantibus.

Cap. V.

QVANVIS etiam in medicamentis ob[illegible] [illegible]antur frigoris gradus: quorum e[illegible] frigus eſt inter cætera leuiſſimum, ad primum ea gradum referuntur. Quoniam verò ea [illegible] fouemur & viuimus, ex refrigerantibus certè nullum ſuapte natura nobis eſt [illegible], ſiquidè innatum calorem minuunt, [illegible] etiam exſtinguunt, prout ſua cuique fuerit [illegible]iditas. Neceſſarius tamen etiam eſt reſti[illegible] [illegible]um vſus, non in alimentis ſolum, vt [illegible]ata eius temperies concilietur; ſed ijs quo[illegible] medicamentis indigemus, ad frænan[illegible] viſcerum æſtus, ad febres & ſanguinis ardorem compeſcendum. Itaq; ſi leuis fuerit caloris intemperies, ea quæ primo continen-

C

tur ordine, ſufficient, vt pueris & quibus ven[illegible] eſt imbecillior, ne frigidioribus fortè lædantur. Quibus verò firmius eſt viſcerum robur aut ventriculus, aut hepar calidius, non ea modo ſitent, qu[illegible] [illegible]do refrigerant or[illegible] d[illegible], ſe[illegible] [illegible], quorum vis ad [illegible] [illegible] vtenditur, vtpote [illegible] metur. Ad cal[illegible] [illegible] mores [illegible] nimirum & [illegible] [illegible]ut, hacob[illegible]

D

[illegible] [illegible] inflammatio, le[illegible] [illegible] quoque [illegible] ſit ea vehemen[illegible], ad ſecundum aut etiam tertium ordinem progrediamur, ſiquidem remedium (vt [illegible] [illegible] aſſectui iuſta propor[illegible]. Porrò quòd æſtu nimi[illegible] [illegible] interdum nimis exagitentur, vt aut immodicæ ſequantur vigiliæ, aut animi deliquia, refrigerantibus hiſce ſymptomatis eſt ſuccurrendum. Frigus enim cutis meatus

E

denſat, humores incraſſat, & motum nimiumque ſudorem inhibet, quo nonnunquam ita diſperguntur ſpiritus, vt viſcerum & maximè cordis vires exoluantur. Denique maxima refrigerantium eſt vtilitas ad vehementiſſimos dolores, qui nec lenientibus nec calidioribus ſedati poſſunt: hos enim mirando ſæpe ſucceſſu narcotica conſopiunt, ſuo nimirum frigore, quod tamen eſt, vt ad quartum gradum referatur.

F

DE MEDICAMENTIS humectantibus.

Cap. VI.

INTER humectantia vix tantum diſcrimen [illegible]ueniтur, vt duobus plures humiditatis gradus conſtitui debeant. Cùm enim omnia vel calefaciant vel refrigerent, certè nec calor, nec frigus, ſiquidem extrema ſint, in humido conſiſtere poteſt. Hoc ipſum & ratione probatur, & experientia confirmatur. Calor

enim humidum paulatim abſumit, vt ſi vehementior ſit, ſubiectum ſiccius efficiat neceſſariò. Sed hæc phyſicis diſcutienda relinquemus. Hoc vnum ſatis eſſe poteſt, quòd nullum inueniatur medicamentum, cui tanta inſit humiditas, vt hac ipſa quartum contingant ordinem. Paſſiuas Philoſophi qualitates vocarunt humiditatem, & ſiccitatem, quibus ſua tamen attribuitur operatio: leniunt enim, & lubricant, quorum vis humectandi primo continetur ordine, vt & tuſſim mitigent, & gutturis aſperitati conferant. Quæ verò potentiùs humectant, membrorum naturalium vires reddunt imbecilliores, & humorum acredinem obtundunt, ſanguinem etiam & ſpiritus efficiunt craſſiores. aluum quoq; laxant, aliasq́, partes fluxui reddunt magis idoneas. Quòd ſi & hunc humoris gradum tranſcendant, corpus pigrum, & torpidum efficiunt, & actiones omnes manifeſtè obtundunt: ſiquidem horum vis non in ipſa partium ſuperficie hæret, ſed in earum ſubſtantiam penetrat altiùs: quo fit, vt talia inducant ſymptomata, quæ purgatis etiam partibus altè fixa ſuperſunt: qualis eſt in ventriculo nauſea, in inteſtinis lienteria. Venenum eſt, & partes enecat, ſi quid hiſce magis humectet. Eſt enim ſua cuiq; parti ſiccitas: aliàs veluti liquida difflueret. Suas ergo vires amittunt, adeoq; putreſcunt, quæ nimio diſſoluuntur humore.

DE MEDICAMENTIS exiccantibus.

Cap. VII.

Contrarias modò dictis obtinent facultates exiccantia. Cùm enim humiditas fluxiles reddat humores, certè quod ſiccat, hanc abſumēs humiditatem fluxum inhibet, parteſq; lubricas exaſperat. Quæ verò magis exiccant, corpus & membra reddunt firmiora, ſiquidem ſiccitate conſiſtunt, ſuaſq, hac ipſa functiones exercent, cùm nimio tamen humore langueſcant. Licet autem exiccantia, partium robur contineant, ne affluente collabantur humore. ſuum tamen eis ineſt humidum, quod ſi vehementiùs exiccantibus abſumatur, nec foueri poſſunt ipſæ, nec ſuas exercere actiones, ſpiritus enim hoc humido reſtaurantur: quod ſi deficiat, naturales quoq; vires excidunt. Quæ tertium ergo ſiccitatis ordinem contingunt, partes ſuo ſpoliant alimento, vt hac etiam ratione tabem inducant. Præter hoc humidum aliud quoq; corporis humani partibus ineſt, quod humidum radicale vocant, hoc ſublato partes etiā interire neceſſe eſt, cùm in hoc calor innatus, atque adeò vita conſiſtat. Hoc nempe virus eſt eorum, quæ quarto exiccant ordine. Cenſet Galenus ea, quæ ſummè ſiccant, vrere neceſſariò: qui certe non ſiccitatis, ſed ſummi caloris eſt effectus, niſi forſan ea, quam modò protulimus ratione, dicantur vrere, quòd innatum partibus humorem abſumant. Sed vt hæc ſubtilius examinentur, non fert inſtituti noſtri ratio. Hæc ſunt, quæ de primis medicamentorum qualitatibus nobis in genere ſcribenda eſſe videbantur, & eo quidem breuius, quòd in aliarum qualitatum expoſitione ad primas perpetuò ſit recurrendum, vtpote quarum effectus meritò dici poſſunt.

Primo cap. l. . de ſim. medic. facul ta-...

DE MEDICAMENTIS emollientibus.

Cap. VIII.

Expeditis ergo primis medicamentorum facultatibus, reliquum eſt, vt ad ſecundas progrediamur, quas ideò ſecundas medici nuncuparunt, quòd ex primis neceſſariò conſtituantur, ſiquidē pro varia ſimplicium qualitatum mixtione, varias quoque neceſſe eſt oriri facultates, quas nunc etiam paucis exponemus, à mollientibus ſumentes exordium, vt & in his, quemadmodum in præcedentibus, caloris & frigoris gradus obſeruentur. Quid ſit durum, quid item molle, nouerunt plures, pauci tamen exprimere poſſunt. Durum itaque philoſophi definierunt, quod tactui non cedit: molle verò cōtrarium, vt emolliens medicamentum ſit, quod induratam ſubſtantiam ad ſuam reducit temperiem, non caloris quidem, ſed ipſius ſubſtantiæ, quæ preſſa recedere poſſit. Cum itaq; vt molle ſit quidpiam, duo requirantur, vt & prematur & cedat, humido & ſicco temperatam oportet eſſe ſubſtantiam. Quod enim liquidum eſt, cedit equidem tactui, non autem premitur. ſiquidem quæ propriè premi dicuntur, quodammodo reſiſtunt. Aqua verò ne tantillum quidem ex ſeipſa reſiſtit, niſi vaſculis extrinſecùs contineatur. Hæc paucis præter inſtitutum (quòd phyſica ſint) addere placuit, vt intelligerent ſtudioſi, quid philoſophis premi dicatur, quid item tactui cedere. Quoniam verò quæ ſicca ſunt, tactui non cedunt, mollia quoq; dici non poſſunt. Durum etiam appellatur, quod nimia repletione diſtenditur. Eſt & aliud, quod medicis propriè durum dicitur a lento & craſſo humore progenitum: hic enim calore deſtitutus, in corporis partibus, in quas influxerit, ſponte obdureſcit. Emolliens ergo totidem quoq; modis diſtinguere licet, vt quæ ſicca ſunt humectantibus, quæ diſtenta ſunt, diſcutientibus, & quæ frigore concreuerunt, colliquantibus emolliantur. Ex hiſce verò ſolum id propriè dicitur emollire, quod moderato calore duriorem ſubſtantiam ad mediocrem conſiſtentiam reſoluit. Hic enim diſcrimen diligenter obſeruandū eſt, inter ea quæ medicis cōcreta, & phyſicis congelata vocantur: ea namq; congelari dicuntur, quæ liquida cùm ſint, intenſo frigore coaleſcunt, quod in humano corpore aequa-

neququam contingit, ſed ea medici volunt A induceſcere, quæ non liquida, ſed conſiſtentia ſint mediocri. quo fit, vt leui frigore obdureſcant. Non igitur quemadmodum glacies ſolo calore liqueſcunt, quæ propriè nobis indurata vocantur, ſed cum præter frigus ipſa quoque ſiccitas & humorum craſſities in cauſa ſit, vt hæc indurentur, humida ſint oportet, quæ dici debent emollientia: licet enim ex emollientibus aliqua ſint in ſecundo vel etiam tertio gradu ſicca, qua tamen ratione B malactica ſunt, (vt probè annotauit Hollerius) humido calidoque elemento temperari neceſſe eſt. Non enim ſiccitatis eſt, eius maximè, quæ ſecundum ſuperat ordinem, emollire, ſiquidem ea quæ dura ſunt, magis indureſcant. Fit tamen interdum, vt in ſcirrhoſis tumoribus (in quibus emollientibus maximè vtimur) varia conſpiciantur ſymptomata, vt cum ſimplex durities non ſit, non vna quoque ſit emollientium ratio. Nam ſi tumor C aquea imbutus ſit humiditate, ſicciora competunt, non equidem emolliendo tumori, ſed vt aquam inutilem abſumant. Contingit etiam interdum, vt humor temperandus contumacior exiſtat, quàm vt domari poſſit lenioribus, quo nomine vehementiora quoque conueniunt, quam quæ calore ſunt temperato. Hinc certis etiam gradibus emollientia diſtinguuntur, quibus tamen omnibus ſua reſtat temperies: licet enim aliqua magis calida D ſint aut ſicca, quàm vt temperata dicantur, eius tamen affectus ratione, cui adhibentur, temperata ſunt, quod in his & alijs medicamentorum generibus diligenter eſt obſeruandum, ne generales regulas quiſquam exiſtimet ideo falſas eſſe, quod ab eis interdum recedere videamur, cùm hic verus tamen ſit regularum vſus, vt varijs affectuum ſymptomatis certa ratione adaptentur, quo nomine non minus iudicio indigent medici, quàm E prudentia iudices [illegible] ius temperaturi.

Emollientium vſus.

Reg. I.

II.

Cùm ſint ergo emollientia humido calidoque temperata, guſtu, vel tactu facile dignoſcentur, ſiquidem ſapore ſunt dulcibus proxima, ſed ſubſtantia pingui & oleaginoſa, vt nec acria ſint guſtu, nec auſtera, nec acida, nec ſalſa, nec aliam referant ſaporem, quo vel adſtrictio, vel vehemens aut frigus aut calor denotetur. Tactu quoque nulla percipitur aſperitas, nec glutinis inſtar digitis adhærent, cùm partes emolliendas penetrare debeant F emollientia, cuius etiam nomine mollientibus incidentia ſæpenumerò adijciuntur. Sunt & alia, quæ in emollientium vſu diligenter ſunt obſeruanda, ſed ad particularem tumorum curam ea reijciuntur. Hic ea docuiſſe ſat eſt, quæ ad emollientia dignoſcenda, eorumque naturam & vſum intelligendum in genere videbantur eſſe tractanda.

Vt dignoſcantur emollientia.

III.

DE MEDICAMENTIS INDURANTIBUS.

Cap. IX.

GALENVS libro 5. de Simplicium medicamentorum facultatibus, capite decimo, indurantia ſtatuit frigida & humida eſſe. Frigida quidem ſunt neceſſariò, quòd ſint emollientibus contraria. Cùm autem humida dixerimus eſſe emollientia, certè ſicca decet eſſe indurantia. Quæſtio ſanè digna hæc eſt, quæ probè diſcutiatur, vtpotè cùm ſit iucundiſſima. Nos verò ne quicquam in Galenum ſtatuiſſe videamur, & quòd hæc non ſint nobis ex inſtituto tractanda copioſius, aliquid ſaltem proferemus, iudicium alijs relicturi. Cum ſuprà de humectantibus ageremus, nihil de hac facultate dictum à nobis eſt, quòd nimirum indurent humectantia. Certè non minùs abſurdum hoc eſſe videtur, quàm ſi quis calida refrigerare dicat. Hoc in confeſſo eſt, indurantia ab exiccantibus eſſe diuerſa. Exiſtimat ergo Galenus, quæ frigida ſunt & ſicca, indurare quidem; at non propriè, ſiquidem congelatione potiùs, quàm euacuatione durum efficitur corpus. Duo ponit Galenus, quæ ſiccitatem conſequuntur, euacuationem & ſiccitatem, quæ iudicat indurantibus non eſſe tribuenda. Quæritur itaque, an quæ ſiccant, euacuare neceſſe ſit? Non exiſtimauero: fieri ſiquidem poteſt, vt ſiccis aliquid æquè ac humidis repleatur. An verò ſiccitas nullum in hiſce indurantibus locum habeat, dubitari meritò poteſt: diximus enim priùs, in humano corpore diuerſam eſſe ab externa glacie humorum concretionem, nec liquida eſſe, quæ indurantur, ſed conſiſtentia mediocri. Detur ſanè nil hic ſiccitate opus eſſe. Quæ congelantur, humida ſunt neceſſariò: non igitur ſicca ſunt, ſed humida, quæ congelant. Aliter certè philoſophandum eſt veritatem inueſtigaturis. Humiditas enim ei quod patitur, non ei quod agit, eſt adſcribenda, & frigus quò fuerit intenſius, eò magis quoque congelat. Extremas autem qualitates in humido conſiſtere non poſſe, nouerunt, qui cauſam intelligunt, cur ſiccitas non aquæ, vel aëri, ſed terræ & igni ſit à phyſicis attributa. Cùm itaque congelatorum ſit humiditas, non congelantium, & humiditas non congelet, ſed congeletur, mirum non abſque ratione videbitur, quòd Galenus congelantia velit eſſe humida. Si frigus humidum eſſet, ſeipſum profectò congelaret. Sed de hiſce ſatis: glacies pluuioſa tempeſtate quæratur, ſi humidum debeat eſſe, quod aquam eſt congelaturum. At neque ſiccum eſſe poteſt, quod congelat (inquit Galenus) alias exiccaret euacuando. Nihil certè minus: ſi namque frigus ſiccitati iungatur, poros omnino contrahit, ne diſſipari poſſit humiditas: quo fit, vt ad

diſcutiendos tumores nemo ſiccis & frigidis vtatur, ſed calidis, interdum etiam humidioribus. Quòd verò ſæpe fiat, vt conſtrictis partibus humiditas aliquando extorqueatur, quod hyemali tempore crebrò contingit, non eſt id ſiccitati, ſed frigori tribuendum. Hæc in medium protulimus, non vt in Galenum quicquam concluderetur, ſed vt cauſam intelligerent ſtudioſi, cur de indurantibus, an humida eſſe debeant, aut ſicca, nihil certi pronunciemus. Facilè tamen ex hiſce, qui volet, colligere poterit, quid veritati ſit magis conſentaneum. Siquidem inter exiccantia, incraſſantia, indurantia & congelantia diſcrimen eſt obſeruandum, quod nunc paucis exponemus. Exiccari dicuntur, quorum abſorbetur aut exprimitur humiditas. Hoc maximè fit ope caloris, ſuctu, ſpongijs, aut hiſce ſimilibus, quibus humectatæ partes exiccantur. Incraſſari verò ſtatuimus ea, quæ ſicciora quidem fiunt, at non abſumpta, vel expreſſa humiditate, ſed ſiccioribus immixta, quo modo ſyrupi pulueribus, conſeruis, & ſimilibus in electuaria incraſſantur. At quæ congelantur, ea nec expreſſa humiditate ſiceſcunt, nec admixtis ſiccioribus incraſſeſcunt, ſed ingenti frigore contrahuntur. Ab hiſce diuerſum eſt quod propriè medicis indurari dicitur: partes enim humani corporis intumeſcunt & indurantur, non cùm extremo frigore obrigeſcunt, nec cùm ſua destituuntur humiditate, nec cùm admixtis ſiccioribus incraſſantur, ſed cùm pituitoſis humoribus, aut ſanguine melancholico replentur, qui ſanguis vel pituita frigore non congelantur quidem verè, ſed concreſcunt modo medicis notiori, quàm phyſicis. Vt igitur indurantium naturam intelligas, non id ſolùm quod agit, ſed id etiam, quod actionem ſuſcipit, eſt obſeruandum. Hoc enim idoneum decet eſſe, vt externo frigore poſſit indurari, ſiquidem ſerum etſi frigore congelari, nunquam tamen indurari poterit. Non igitur humiditas, ſed quædam humorum craſſities & ſiccitas facit, vt indurati poſſint, quo nomine ſiccitatem & frigiditatem indurationis cauſas conſtituere licebit, & maximè quòd humiditas ſuapte natura, nec incraſſet, nec induret quicquam.

De indurantium vſu. De indurantium vſu nihil eſt fermè quod ſcribam, ſiquidem tollenda potius eſt à corpore durities, quàm ei ſit inducenda. Quod autem Galenus inter indurantia portulacam numeret, pſyllium, ſemperuiuum & cætera, videtur ex eius ſententia indurantibus vtendum eſſe ad refrænandam humorum in tumoribus caliditatem, & tenuis ſanguinis influxũ inhibendum: aliàs incraſſandi ſunt humores potiùs, quam indurandi, quod ſæpe fit in ſubtilibus & acribus in thoracem defluxionibus, de quibus infra copioſiùs.

Dignotio. Dignoſcentur autem indurantia ſapore, qui nec calorem denotet, nec linguam vel mordicet, vel contrahat: cùm enim frigida eſſe oporteat, certè nec ſalſa ſunt, nec acria, nec amara, nec dulcia cumque vt quidpiam induretur (quod à Galeno probè annotatum eſt) nulla fieri debeat euacuatio, nulla quoque opus eſt adſtrictione: quo fit, vt nec acerba ſint indurantia, nec auſtera: fortè nec acida fuerint, ſiquidem attenuantia eſſe non debent. Mixtus ergo ſapor eſt indurantium, niſi quis inſipida vocare velit.

DE TENDENTIBVS & laxantibus.

Cap. X.

TENDVNTVR membra varias ob cauſas, vt totidem quoque modis laxari poſſint: aliquando namq; ſiccitate nimia, frigore nonnunquam, vel repletione, vel ſcirrho contrahuntur, aut iunctis horum aliquibus.

CVM itaque laxantia vel ad humectantia referri poſſint, ex Galeni ſententia, vel ad calefacientia, vel ad mollientia, vel ad euacuantia, non opus eſſe videbatur, vt eis proprium caput attribueretur, atque ſi propria quædam eorum vis eſſet, de qua ſeparatim tractaretur. Etſi verò de laxantibus aliàs egimus, in primis nimirum medicamentorum qualitatibus, cum calefacientium & humectantium vires exponeremus, in ſecundis etiam, vbi naturam emollientium deſcripſimus; hoc tamen loco laxantia nobis ſunt diligentiùs expendenda, cùm laxantium nomine non humectantia, vel calefacientia, vel mollientia, vel euacuantia intelligãtur. (hæc namque proprijs denotantur nominibus) ſed quæ iunctis viribus & humectãt & calefaciunt: quam ob cauſam inter ſecundas medicamentorum facultates numerantur.

DISTINGVENDA ſunt igitur, quæ propriè laxantia dicuntur, ab emollientibus & euacuantibus. De his ſuo loco, & maximè cùm diſcutientia tractabimus. Cùm itaque laxantia cum emollientibus in eo conueniant, quòd vtriſque facultas inſit & calefaciendi, & humectandi, ſæpenumero confunduntur, vt interea diſcrimen poſſit difficulter inueſtigari. Laxitas & tenſio partibus adſcribuntur mobilibus, vt ligamentis, membranis, muſculis & ſimilibus: mollities autem & duritas propriè rebus competũt, quæ digitis palpari poſſunt. Hæc in fidibus & cera facilè dignoſcentur: molleſcit enim cera, fides verò laxari dicuntur. Diſcrimen hoc à partibus ſumptum, veram differentiam non conſtituit. Hac enim ratione vnum & idem varios edere poteſt effectus. Quæ laxant ergo, minus calida eſſe videntur, minuſque ſicca, quàm quæ molliunt. Hæc enim ſuo calore magis, illa verò humiditate magis operantur.

Vſus. PRAECIPVVS eſt laxantium vſus in conuulſioni-

uulſionibus, quas & frigus inducit & ſiccitas, quamuis & ab alijs cauſis orta conuulſio laxantibus interdum curetur.

Dignotio. CAETERVM iiſdem, quibus emollientia facile dignoſcentur, vt amplius deſcribenda non ſint.

DE RAREFACIENTIBUS & denſantibus.

CAP. XI.

LAXANTIBVS proxima ſunt rarefacientia, quæ cutis meatus reſerant ac dilatant: id tamen diſcriminis eſſe videtur, quod hæc minus humida ſint, & tenuiũ partium: infarctos enim cutis meatibus humores ſecant, & diſſoluunt, atq; adeò poros reddunt ampliores. Hæc quidem calida ſunt, tantus tamen calor non eſt, vt materiam vel attrahant, vel diſcutiant, quod ſuo loco patebit euidentius.

CAETERVM quod calida ſint rarefacientia, frigida ſunt hiſce contraria, quæ nimirum cutis meatus ligant, & continent. Hæc humida eſſe ſtatuit Galenus, vt eadem ſint cum indurantibus, quæ priùs oſtendit humida eſſe & frigida. Diſcrimen ex Galeni ſententia, qui volet, exponat. Eadem certe propoſuit indurantium exempla, quæ condenſantium, vt nec in his, nec in eorum deſcriptione vlla conſpiciatur differentia. Quòd ſi eadem ſint condenſantia & indurantia, eadem quoque eſſe oportebit, quæ molliunt, & quæ rarefaciunt. Quia verò non fert inſtituti noſtri ratio, vt ſubtilius hæc & copioſius exponamus, non morabimur in hiſce diutius, ſed ea vel aliàs tractabimus, vel alijs tractanda committemus.

NON equidem dubium eſt, quin ea, quæ refrigerant, ſimul & aſtringunt, ipſos quoq; cutis meatus condenſent: talia tamen nõ vult eſſe Galenus, ideò fortaſſis, vt rarefacientibus, ora vaſorum aperientibus, & diſcutientibus ſua poſſit attribuere contraria. Nam ſi condenſantia craſſarum partium eſſe ſtatuiſſet, eadem quoq, ora vaſorum aperientibus fuiſſent opponenda. Sed hæc ſequenti capite docebuntur apertius, vt diſcrimen inter rarefacientia ora vaſorum aperientia intelligatur.

Vſus. RAREFACIENTIBVS autem vtimur, vt ex modò deſcriptis colligere licet, ad cutis meatus aperiendos & dilatandos, vt vapores, aut fuligines ex concalfacto ſanguine diffllari poſſint, quo nomine veteribus in more poſitum erat, vt ſeipſos exercitaturi priùs inungerent, ne concluſi vapores vel febres excitarent, vel aliud viſceribus damnum inferrent. Hac eadem ratione rarefacientia proſunt ad mitigãdos dolores. dilatatis enim cutis meatibus, materia dolorem mouens facilius expellitur.

VENIT & illud in mentem, quo poſſit & A alia reddi ratio, cur rarefacientia leniendis doloribus competant. Notum hoc eſt experientia, cutem, ſi vel nimia ſiccitate corrugetur, vel ſit nimio rigida frigore, vbi leuiter attingitur, dolere plurimum. Hinc fit, vt in tumoribus nõ ipſa ſolummodò humorum copia dolorem moueat, ſed cutis durities & tenſio. Quare cùm laxent etiam, & emolliant rarefacientia, dolores his quoque mitigant operationibus, niſi vires vnius eiuſdemque medicamenti diB ſtinguere præſtet, vt alia ſit quæ laxat, alia quæ mollit, alia quæ rarefacit.

PORRÒ ſua quoque denſantibus eſt vtilitas, vt nimirum cutis firmior reddatur atq; robuſtior, tum ad euitandam externorum iniuriam, tum ad nimium ſudorem, vel ſpirituum diſſolutionem inhibendam, quo nomine veteres à balneo frigida inſpergebantur, vt ea ratione membra quæ calida lotione languidiora eſſent, confirmarentur. *Denſantium vſus.*

C QVOD aũt rarefacientia eadem fermè ſint cũ laxantibus & emollientibus, iiſdem quoq; dignoſcuntur qualitatibus, ſapore nimitũ calorem moderatũ denotante: quemadmodum denſantia quoq;, cùm contraria ſint his, frigiditate pollent, nõ vſque adeò vehementi. Quę linguam ergo vel mordaci vellicãt, vel adſtringenti ſapore contrahunt, ex Galeni ſententia nequaquam inter denſantia numerabuntur. *Dignotio.*

D DE MEDICAMENTIS ora vaſorum aperientibus.

CAP. XII.

CVM Galenus eodem capite, quo de rarefacientibus egit, hæc quoque medicamenta diſcuſſerit, quæ ora vaſorum aperiunt, ideo de his hoc capite nobis agenE dum eſſe videbatur, licet hæc ad tergentium claſſem referre conſtituiſſemus: quod fortaſſis etiam fuiſſet multo conſultius, vt facilè conijcere poterit, qui horum naturam diligentiùs examinauerit. Hæc itaque cenſet Galenus calida quidem eſſe, craſſarum tamen partium, & mordacia. Mirum certè videri poſſit, quòd aperientibus ſubſtantiæ craſſities attribuatur, qua quidem obſtruere potius, quàm aperire poſſe videntur. Sciendum F eſt igitur, hæc non eadem eſſe cum obſtructiones tollentibus: ſiquidem obſtructiones incidentia poſcunt, quibus non partium craſſities, ſed ſubſtantiæ tenuitas ineſt, vt faciliùs penetrare poſſint: quæ verò vaſorum oſcula dicuntur aperire, non ſubtilia, ſed craſſa ſunt, vt non penetrent ſolum, ſed meatus, per quos tranſeunt, potentiores reddant. Hinc eis Galenus probe præter calorem, & partium craſſitiem, & a[illegible]tudinem attribuit & mordacitatem, vt cal[illegible] actis exiſte[illegible] d[illegible]endum [illegible]

mordax non obſtrueret, ſed exederet ora vaſorum, aut etiam corroderet.

HISCE contrarijs Galenus etiam partium craſſitiem adſcribit, ſed quæ ſit mordacitatis expers. Stegnotica Græcis dicuntur: occludentia vocare licebit, quòd vaſorum oſcula coarctent. Frigida certè ſunt omnia, quemadmodum & ea, quæ cutis meatus condenſant: ſed vis etiam eis ineſt, qua vaſorum oſcula conſtringere poſſint. Cutis enim leuioribus facilè contrahitur, cùm vaſcula non, niſi vehementer conſtringentibus, occludi poſſint. Hinc condenſantia ſtatuit Galenus humida eſſe, quòd talia tantam adſtringendi vim non habeant, atque ſi ſicca ſimul eſſent & ſubſtantia craſſiori. Cæterùm vt hæc ab obſtruentibus aut emplaſticis differat, ſuo loco demonſtrabimus.

Vſus. APERIENTIVM vſus ex vaſculorum vſu facilè colligitur. Cùm hæc enim ſanguinem contineant, quin vel copia, vel prauitate nocet interdum, hiſce malis ſuccurrendum eſt apeſientibus, & maximè ad referendas hæmorrhoidas. An verò mouēdis menſibus ea competant, ſuo tempore docebitur. Hiſce contraria contrarios etiam produnt effectus: ſiquidem hæmorrhoidas, aliosque ſanguinis fluxus inhibent. Hæc Galeno ſenſiles cohibent excretiones. Quòd ſi ſudorem intellexerit, nō exiſtimauerim eſſe fatendum: licet enim hæc ſudorem quoque cohibeant, contraria tamen non ſunt, ipſo etiam Galeno atteſtante, ſudorem promouentibus.

Dignotio. APERIENTIA ſapore iam aliquoties expoſito facilè dignoſcentur: cùm etiam acria ſint & mordacia, linguam pungunt, & corradunt. Occludentia verò, quòd frigida ſint, & adſtringant ſine mordacitate, linguā quidem coarctant, non autem vellicant, aut exedunt.

DE ATTENVANTIBUS medicamentis.

CAP. XIII.

APERIENTIBVS proxima ſunt attenuantia, quibus facultas ineſt ad ſoluendas viſcerum obſtructiones. Obſtruuntur autem craſſis & viſcoſis humoribus: quo fit, vt hæc medicamenta tenui debeant eſſe ſubſtantia. Num verò calida ſint omnia, dubitari meritò poteſt, quòd frigida etiam inueniantur, quæ glutinoſos humores incidunt, & obſtructiones liberant: vt acetum, cichorium & ſimilia. Neceſſaria quidem eſt partium tenuitas, aliud tamen eſt, quod incidere poſſit: ſiquidem medicis ſubſtantiæ nomine non ipſa facultas, ſed eius ſubiectum intelligitur, quod patitur potius quam vt agat quidpiam, quo nomine ſiccitatem & humiditatem paſſiuas Philoſophi qualitates appellarunt. Itaque vel frigori, vel calori vis hæc eſt adſcribenda, cumque frigus partes conſtringat potius, quàm diuidat, non immeritò fortaſſis attenuātia neceſſariò calida eſſe ſtatuentur. Quòd ſi quis frigida quæpiam opponat, quibus ſua quoque vis inſit attenuandi, non omnino caloris expertia ſtatuemus eſſe: quin quanta fuerit attenuandi vis, tantum quoque caliditatis gradum aſſequantur.

Vſus. QVOD in humano corpore varios affectus inferant obſtructiones, varia quoque eſt & multiplex attenuantium vtilitas, ad expurgandum pituita thoracem, mouendos menſes, & viſcerum ductus expediendos.

Tempus vtendi. NON priùs autem vtendum eſſe attenuantibus, quàm ventriculus, & inteſtina prauis expurgata ſint humoribus, ne attenuantium vſu in venas rapiantur, atque adeò vel viſcera magis obſtruant, vel febres excitent, aut grauiores efficiant.

Dignotio. SAPORE quidem acria ſunt hæc & amara, linguam tamen diſſoluunt potius, quàm contrahant, cùm tenuium ſint partium, & adſtrictionis expertia.

DE MEDICAMENTIS attrahentibus.

CAP. XIIII.

VARIA eſt attrahentium natura. Quædam enim manifeſta, quædam occulta qualitate, vel ſpicula, vel humores attrahunt. De occultis rerum proprietatibus aliàs: nunc ea nobis examinanda ſunt, quorum attractio certa ratione comprobatur. Manifeſtis ergo qualitatibus attrahentia, calida ſunt, partiumque tenuium. Ipſo quidem calore fit attractio, ſubſtantiæ tamen tenuitas ideò requiritur, vt humores ex alto auocētur, quo nomine attrahentium vis in intima vſque penetrare debet. Quæ verò craſſarum ſunt partium, in altum ferri nequeunt, & poros contrahentia repellunt potiùs quàm attrahant.

Vſus. Varius eſt & multiplex vſus attrahentium, vt nimirum viſcera prauis humoribus exonerentur: his enim medicamentis forinſecus admotis, materia peccans ab interno corpore ad ſuperficiem attrahitur. Eadem ratione critici naturæ conatus adiuuantur, cùm abſceſſibus adhibentur attrahentia. Ad extrahendum è corpore virus probata eſt horum medicamentorum vtilitas. Curantur his quoque partes perfrigeratę, non ea ſolùm, qua ſuo contactu calefaciunt, ratione, ſed quòd ſpiritus, quibus vita caloręq; fouetur, attrahant: quo certè modo tabidas, ac veluti ſyderatas partes reficiūt, non calore ſolùm, ſed attracto, quo foueantur, alimento. Sunt & alij attrahentium effectus, qui tamen ad hos referri poſſint.

Dignotio. Dignoſcuntur attrahentia iiſdem ferè, quibus attenuantia: ſiquidem vtriſque partium tenuitas ineſt, & calor nō mediocris, vt ſecundùm magis & minùs ſolùm differre videantur. Fortè tamen & hoc diſcrimen fuerit euidentius, vt partium

partium tenu[illegible] attenuantibus, [illegible] verò magis proprius [illegible] attrahentibus [illegible] non guſtu ſolo, ſed ipſo quoq; tactu manifeſtus attrahe[illegible] a pro[illegible]

DE DISCVTIENTIBUS. CAP. XV.

DVRIORIS [illegible] Practici reſoluentia conſti[illegible] [illegible] qua [illegible], quæ rarefaciendo, [illegible] [illegible], de [illegible] ſu[illegible] [illegible] verò fortiora quæ διαφορητικὰ [illegible] diſcutientia nuncuparunt, de his [illegible] capite [illegible].

DISCVTIENTIBVS natura eſt cum [illegible] adeo affi[illegible], vt diſcutientia nulla [illegible] attrahere poſſint, & vix vl[illegible] lum attr[illegible] [illegible], quin [illegible] ipſum quoq[illegible] quoque diſſentiat. Hæc verò diſſe[illegible] a ſtatim poterit, vt quæ diſcutiunt, calidiora [illegible] attrahentibus. Non eſt igitur, vt de diſcutientium natura quicquam ſcribamus amplius, cum e ſupra ſcriptis facile colligi [illegible]. Vſus autem vel ipſo nomine ſatis patet [illegible] quidem quos nimia repletio morbos parit, [illegible] curat euacuatio. Cæterum nec ſanguinem, nec humores craſſi diſcutiuntur: ſanguinis enim copia venarum ſectione, craſſi verò humores pu[illegible] educuntur. Si dori[illegible] [illegible] go [illegible] tranſpi[illegible]one vel ſe[illegible] [illegible] diras vel [illegible] ligo, tet[illegible]que vapores d[illegible]. Hinc hydropicorum aquas exhauriunt, podagricis & [illegible] opitulantur, phlegmon[illegible] curant, aliosque humores [illegible]. [illegible] verò niſi recta methodo diſcutientibus [illegible] mur nocent ſæpenumerò plurimum: non eſt temerè quiduis magna vt diſ[illegible].

TVMORES enim diſcutientibus interdum [illegible] adeò, vt pòſt curari nequeant, dum quod in eis tenue eſt, diſſlatur, remanet aurē, quod durum eſt. Hinc variè practici diſcutien[illegible] [illegible] vtuntur, ea nonnunquam repellentibus, aliquando iungentes emollientibus pro varijs [illegible] affectibus. Quæ verò ſint in diſcu[illegible] [illegible] medicinam facturis obſeruanda, non eſt [illegible] hoc loco doceamus, [illegible] propoſiti noſtri [illegible] tranſgrediamur [illegible] etiam, vt diſcutientibus grauiſſima nonnunquam inferan[illegible] [illegible] mata, cum videlicet vel materia nō [illegible] partes nobiliores propellatur, vel [illegible] attrahatur, quam diſcutiatur. Ad hæc cu[illegible] ſuas habere medici regulas, vt [illegible] purgentur, vel materia con[illegible] quatur & attenuetur, e quibus non eſt hoc [illegible] andum copioſius.

[illegible] autem ſacie col[illegible], quo ſi mor[illegible] tempore d[illegible] tendum, [illegible] decli[illegible]. Quamuis enim [illegible] phlegm[illegible] & [illegible] nonnunquam [illegible] amen non [illegible] fed cis immixta ſunt [illegible] a pro curationis ſcopo.

DIGNOSCVNTVR diſcutientia, quem[illegible]admodum & [illegible] entia, ſapore, qui linguam adurat, acri videlicet, vtpote cum & tenuiu[illegible] partium ſint & calidiſſima. Nullus hic eſt a [illegible] cui quo fit, vt ea linguam q[illegible] oque non cor[illegible].

DE REPELLENTIBVS. CAP. XVI.

TERTIVM [illegible] ſer piis medicamentorum [illegible], ſunt, qui repellentia ſo[illegible] [illegible]. Cum enim vna ferè ſit omnibus nat[illegible] a, [illegible] quoq; videtur eis opponi poſſe co[illegible], quod & frigidum ſit, & craſſarum partium ſiquidem & calida ſunt, & tenuis ſubſt[illegible] æ, quæ attenuant, quę attrahunt, & quæ [illegible]. Si tamen horum natura diligen[illegible] examinetur, ſuum vnicuique competet contrarium, vt attenuantibus incraſſantia co[illegible]ndeant attrahentibus repellentia, & diſcutientibus, quæ humores continent, & tenaciores reddunt. De incraſſantibus aliquid ſupra dictum eſt, vbi de indurantibus ageremus: de iis autem, quæ diſcutientibus [illegible] tur, nihil eſt, [illegible]od hoc loco ſcribamus, cum horum vice repellentibus vtamur. Varia eſt Authorum de repellentibus ſententia. Cum enim varijs modis influxus inhiberi poſſit, totidem rationibus repellentia definire licebit. Influxum autem cohibent, qui reſi[illegible]gerant, quæ conſtringunt, quæ obſtruunt & in[illegible]ſſant, vt ex Arabum decretis annotauit Hollenus. Hæc ſi ita ſint, non attrahentibus modò, ſed & attenuantibus & diſcutientibus contraria meritò ſtatuentur eſſe repellentia. Propriè tamen ea repellere dicuntur, quæ non influxum ſolummodò ſiſtunt, vt ſunt incraſſantia & obſtruentia, ſed quæ vel influentes, vel in parte iam hærentes humores aliò propellunt, vt repellentibus natura ſit frigida, craſſarum partium & adſtringens. Hæc equidem ſimpliciſſima ſunt repellentia: ſunt tamen a [illegible], quæ tenuium ſunt partium, alia calida quoque [illegible], & inter repellentia numerantur. Adſtrictio certè competit omnibus, vt hac definiri poſſint repellentia. Quæ verò præter adſtrictionem & frigida ſunt & tenui[illegible] ſubſtantiæ, cæter[illegible] [illegible] antur efficaciùs.

DIGNOSCVNTVR itaq; repellentia ſapore vel acido, vel acerbo, vel auſtero: ſi[illegible] hi, quòd a[illegible] partic[illegible], [illegible] ſtatim con[illegible] contrahunt.

REPELLENTIBVS in multis affectibus v[illegible]timur, [illegible] calidis [illegible] capitis dolo[illegible] te, & ſ[illegible]bus [illegible] enim va[illegible] maximè a c[illegible] attentur [illegible] repercuſſo p[illegible] [illegible] etur. Commodiſſimum verò tempus, [illegible] repellentibus in calidis tumoribus [illegible] principium eſt & augmentum, quibus [illegible] influxus maximè viget. Cum autem duo ſint [illegible] morum cura ſcopi, vt quod [illegible] fluit, repellatur, &

cc

quod iam infixum eſt, diſcutiatur, in princi- pio commodiſſimè repellimus, in declinatione verò diſcutimus, & medijs temporibus vtraque miſcentur, ea ratione tamen, vt in augmento repellentia ſuperent, in ſtatu diſcutientia. Porrò quòd humores interdum vel copioſi ſint, vel criticè per abſceſſus expellantur, aut materia venenoſa ſit, vel abſtinendum eſt repellentibus, vel priùs eſt purgatione minuenda materia, ne repellentium vſu in viſcera protrudatur, atque adeò magis periculoſa inducat ſymptomata, & maxime ſi viſcerum aliquod infirmius exiſtat. Quòd ſi grauis etiam dolor inteſtet, metuenda ſunt repellentia. Cauendum eſt prætereà, ne repellentium vſu cutis nimium contrahatur: ita ſiquidem ſcopus alter impediretur, nec tumoris materia diſcuti poſſet.

DE MEDICAMEN- tis adurentibus.

Cap XVII.

Πυρωτικα Græcis vocantur medicamenta, quæ calore ſunt adeò vehementi, vt cutem non ſecus atque feruens aqua vel ignis adurant. Ignea certè vis omnibus ineſt, vt natura ſicciſſima ſint, & calidiſſima: ſunt ſuis tamen etiam diſtincta gradibus, vt mitiora ſint alia, quæ cuti ruborem atque puſtulas inducunt: alia vehementiora, quæ ſuo contactu carnem abſumunt: his ad cauteria, illis ad phænigmos vtimur, dropaces, & ſimilia.

Dignotio. Dignoscvntvr adurentia tactu magis, quàm ſapore: talia ſiquidem ſunt, vt cutem denſam, humoresque duriſſimos corradant atque abſumant. Leuiora tamen acria ſunt & deguſtata linguam acriter pungunt.

Vſus. Adurentibus vtimur interdum ad exuccas partes, tabidas, ac propè extinctas reficiendas. his enim calefeunt, attractoque fouentur alimento. Pilos etiam adurentibus extirpamus, durosque & calloſos tumores, tubercula, verrucas, polypos & hiſce ſimilia. Morbis etiam diuturnis conferunt podagricis adultisq; capitis doloribus, alijs item cerebri frigidis & humidis affectibus. Fiſtulas quoque malignaque compeſcunt vlcera. Denique periculoſos humorum defluxus ad corporis ſuperficiem deriuant & exhauriunt, aliaq; quamplurima cōmoda præſtant: quæ quotidiana docebit experientia medicinam facturos.

Tempus medendi. Cautè tamen & circumſpectè his vtendum eſt medicamentis, ne vel febres excitent, vel cōuulſiones: quo fit, vt eis vtendum non ſit, quin priùs benè ſit corpus expurgatum.

Inuſtionis modus. Cvm autem pyroticis ad impinguandas, vitaque reſtituendas partes vtimur, hic ſeruari poterit modus, vt mitigantibus temperentur, ne cutem exurant, nec in parte diutiùs hæreant, ſi diſcuti tumor incipiat: hic enim ſeplendum eſt, non euacuandum. Quæ verò carnem ignea vi detrahunt, maius inferunt periculum: ideò diligenter pars affecta eſt obſeruanda, vt ratio quoq; partium vicinarum habeatur, ne forſan inflammatione corripiantur. quod incommodum euitatur, ſi refrigerantibus vndequaq; muniantur.

DE MEDICAMEN- tis extergentibus.

Cap. XVIII.

Hactenvs eas expediuimus medicamentorum qualitates, quæ vel ad calorem, vel ad frigus referri poterant. Extergentia verò quòd nec ad calefaciendi vim reduci poſſent, nec ad refrigerandi non fuerunt antè diſcutienda, quàm calefacientium claſſem abſoluiſſemus. Abſtergentium itaque natura nec caliditate, nec frigiditate videtur eſſe definienda, ſiquidem & calida inueniuntur, & frigida, quibus tergendi vis attribuitur. Eſt ergo facultas hęc abſtergendi terrena quędam ſubſtantiæ qualitas, quæ ſordes partibus inhærentes ſuo contactu rapit, & expurgat. Hic autem diſcrimen inter ablutionem & abſterſionem obſeruandum eſt, cùm vtraque ſępenumerò confundantur. Abluunt liquida, quæ ſordes ſuo fluxu ſecum trahunt: nondum tamen hęc abſtergentia nominantur, niſi quadam vel aſperitate, vel nitroſa vi ſordes etiam impactas eijciant. Hic etiam differentia patet inter abſtergentia, & diſcutientia: ſiquidem hæc craſſos humores extenuant, at facile pertranſeunt, & eas ſolùm ſordes expurgant, quæ ob ſui craſſitiem diſſipari non poterant: extergentia verò ſordes parti tenaciùs adhærentes rapiunt. Porrò tergentium aliqua leuiora ſunt, quæ ῥυπτικὰ Græci vocant: aliqua verò vehementiora: quæ non abſque ratione diſtinguuntur. cùm ea quæ validiùs extergunt (catharetica nominant) aliquibus ad pyrotica referantur, atque ſi præter abſtergendi facultatem vim etiam habent adurentem, quod forſan admitti poſſent, niſi forent ex eis aliqua quoq; frigidiſſima.

Dignotio. Non vno tergentia ſapore dignoſcuntur: ſiquidem & dulcia tergent, & ſalſa, & amara, quæ verò frigida ſunt, ſe magis aliqua tactili qualitate produnt, quàm ſapore. nec enim acida, nec auſtera, nec acerba dicuntur eſſe abſtergentia, cùm abſtergentibus adſtrictio ſit aduerſiſſima, vtpote qua ſordes parti magis impingantur.

Vſus. Abstergentibvs ad ſaniem, pus, aliasque vlcerum ſordes expurgandas vtimur: catharetica verò non ſordes ſolum, ſed ipſam quoq; carnem exedunt, & abſumunt, ſed alio, quam adurentia, modo. Hæc enim ignea vi quas contigerint partes, non abradunt, vt catharetica, ſed deurunt, & in cruſtam mutant, quæ pòſt emollientibus abſcedit. Eſt & alia

alia tergentium vtilitas, quæ ſuo loco patebit, vbi ſarcoticorum naturam exponemus. *Vtendi tempus* Quando ſit autem abſtergentibus vtendum, non ipſa ſolum vlceris affectio docebit, ſed ipſius etiam corporis temperamentum. Nam ſi vel plethoricum ſit, vel cacochymon, hiſce pri[illegible]s prouidebitur: alias nec vlcerum, nec vulnerum curâ proſperè ſuccedet.

Vtendi ratio. Ip[illegible]a quoque partis abſtergendæ ſymptomata ſuas habent indicationes, vt vel dolor ſimul cum abſterſione leniẽdus ſit, vel aliqua vlceris pars maturanda, vel ſiſtendus influxus, vel inflammatio temperanda. quæ prudens artifex in curatione diligenter obſeruabit.

DE MEDICAMENTIS emplaſticis.

Cap. XIX.

Modo deſcriptis contraria ſunt glutinoſa (Græcis ἐμπλαστικὰ dicuntur) quæ pingui vel tenaci ſubſtantia ceu glutine partes, earumque ductus obſarciunt. Ab obſtruentibus diſſident, quòd meatus nõ oppleant ſolummodo, ſed eis inſtar viſci tenaciter adhæreſcant. Horum natura, velut abſtergentium, nulla primarum qualitatum definiri poteſt: hæc enim vis totius ſubſtantiæ, non alicuius eſt qualitatis. Sunt itaque glutinoſa calore quodammodo, & frigore temperata, quibus humiditas ineſt aereo lentore permixta.

Dignotio. Sapor ineſt emplaſticis vel nullus, vel qui nec caloris, nec frigoris exceſſum denotet. Pinguia ſunt ergo, vel inſipida, vel dulcia quodammodo, tactuque lenta & viſcoſa, quibus *Vſus.* emplaſtica vis attribuitur. Ad ſanguinis impetus inhibendos, aliaſque fluxiones coercendas emplaſticis vtimur. Horum etiam vſus eſt ad ſuppurandum. Cutis enim meatus opplent, caloremque continent, quo tumores apprime maturentur. Cæteris quoque medicamentis admiſcentur, vt in emplaſtrorum formam componantur, atque adeò partibus melius adhæreant.

DE TERTIIS MEDICAMENTORVM FACVLTATIBVS.

DE MEDICAMENTIS pus mouentibus.

Cap. XX.

Magna eſt emollientibus, & hiſce medicamentis, quæ pus mouent, affinitas. Vtriſque [illegible] quidem calor ineſt, qui temperatus ſit, & partium, quibus adhibentur, temperaturæ ſimilis. etſi calidiora ſunt emollientia, iunctamque habent (authore [illegible]dem Galeno, vt ſuprà monuimus) exiccandi vim, cùm pus mouentia exiſtentem in partibus humiditatem ſeruent. Hoc verò diſcrimen an ſerri debeat, facilè intelliget, qui tumores conſiderauerit, quibus accommodantur emollientia. Scirrhos enim fatetur Galenus ex atra bile, & reſiccata pituita fieri, vt cùm curentur contrarijs, non exiccare, ſed humectare debent emollientia. ſed de his ſuprà copioſius.

Differentia certè eſt in effectibus manifeſtiſſima, ſiquidem alteratio eſt, cum quæ dura ſunt, emolliuntur. Pus verò non qualitate ſolùm, ſed ipſamet ſubſtantia differt ab ijs, quæ ſuppurantur, vt generatio verius dici poſſit, quam alteratio, ſi quid in pus commutetur. Hinc non inepti coctionem vocant eam, quæ in pus fit conuerſio. Naturalis namque calor efficiens eſt ſuppurationis cauſa, nec quicquam extrinſecus appoſitum per ſe ſuppurat: ſed ea ratione ſuppurantia vocantur medicamenta, quòd blando calore inſitum foueant calorem. Fouetur autem calor non ijs ſolùm medicamentis, quæ calore ſunt temperata, ſed ijs etiam, quæ cutis poros ſuo lentore, ceu glutino replent & obſarciunt, ne partis affectæ calor diſſipetur. Etſi verò quæ conſtringunt, hanc quoque ſpirituum, & inſiti caloris diſſipationem prohibent, non ideo tamen ſuppurationem promouent, cùm in ſuppurandis humiditas retinẽda ſit potius, quàm exprimenda.

Dignotio. Cvm itaque ſuppurantia calorem habeant, qui nobis inſito non ſit abſimilis, ſapore quoque ſimili dignoſcentur: ſiquidem quę calida ſunt vehementius, vel acredine, vel amarore ſunt inſuauia. In ſuppurantibus etiam nulla vel adſtrictio, vel mordacitas, aut nitroſa vis admaduertitur: talia ſiquidem benignam naturæ maturationem impediunt potius, quam iuuent. Licet autem ſuppurantia nullum ſaporem habeant, qui caloris exceſſum denotet, non ideo tamẽ guſtu grata ſunt omnia, quibus ad ſuppurandum vtimur. Poſſunt tamen extrinſecus eſſe ſuauia, quæ ſi vel odorentur, nauſeam moueant.

Vſus. Svppvrantivm vſus ad maturandas phlegmonas eſt frequentiſſimus: hic enim naturæ motus eſt ad curandos tales tumores optimus, vt non modò non impediri debeat, ſed commodis ad hoc medicamentis iuuari. *Tempus vtendi.* Commodiſſimum his vtendi tempus eſt, vbi defluxio conſtiterit, & dolor ex æſtu nimio temperatus fuerit, vt circa ſtatum maxime ſuppurantia ſint adhibenda, quo nimirum tempore in ſummo co[illegible] eſt, [illegible] ſuo calore [illegible] quem ſuppurantia iuuant [illegible] malignam tumorum materiam in benigniorem ſubſtantiam co[illegible]citat, quæ poſt facilius expurgari poſſit.

DE MEDICAMENTIS vrinam cientibus.

Cap. XXI.

MVltæ ſunt cauſæ, quibus vrina ſupprimitur. Aut enim exiccatione nimia, ſudoribus aliiſque ſimilibus vel abſumitur, vel aliò deriuatur: aut renum inflammatione, aut viarum, per quas vrina defluit, compreſſione ſiſtitur. His quæ medentur, nondum propriè diuretica nominantur: ſed B quæ ſanguinem fundunt, extenuant ac ſecernunt. Vrina ſiquidem pars eſt ſanguinis tenuiſſima, quæ à renibus à craſſiori parte ſecernitur. Cùm verò vel craſſior eſt ſanguis, vel viſcoſior, facilè partes eius ſegregari nequeunt, niſi medicamentis incidentibus, & abſtergentibus oppidò ſuccurratur. Quòd autem Galenus ſanguinem aſſerat abſq; calido valore nec fundi poſſe, nec ſegregari, mirum videri poſſit, C quod inter diuretica numerentur, quæ non ſolum non validè calefaciunt, ſed refrigerant, vt ſunt quatuor ſemina frigida maiora, fructus halicacabi rubentes, & hiſce ſimilia. Sed hæc vrinas mouent, non quòd ſanguinem fundant, ac ſegregent, ſed quòd vrinæ meatus abſtergant, & expurgent: quò fit, vt duplicia cõſtitui poſſint diuretica: quod monuiſſe profuerat, vt vrinas cientium natura melius intelligeretur. Abſtergentibus autem hoc etiam ineſſe oportet, vt tenuium ſint partium, quò poſſint ad renes vſq; penetrare, humorumq; craſſitiem incidere.

Dignotio. ACRI ſapore dignoſcuntur vrinas cientia: cùm enim validè calida ſint, & incidãt, potentiſſime acria ſunt omnino. Licet enim amara valde quoque calida exiſtant, humoreſq; craſſos extenuare poſſint, ſiccitate tamen pollent maiore, quàm quæ ciendis vrinis conueniat, & terrena ſunt ſubſtantia: quo fit, vt non æque, velut acria, incidere poſſint. Quæ verò frigida vrinas mouent, non acria quidem ſunt, ſed præter nitroſam abſtergendi vim, facultatem etiam habent incidendi, quam vel ad leuem acredinem, vel amarorem referre poſſis.

Vſus. VRINAS cientium vſus latis vel ipſo nomine patet, vt ampliori diſcurſu non ſit deſcribendus. *Tempus vtendi.* Quoniam verò acrium natura eſt, vt quos in inteſtinis & venis attigerint humores, ad ipſos etiam renes deducant, non quouis tempore diureticis vtendum eſt, ne craſſorum humorum influxu magis vrina forſan impediatur. Prius ergo viæ, per quas hæc medicamenta ferri neceſſe eſt, expurgabuntur, poſtea commodius vrina ciebitur.

DE MEDICAMENTIS menſes mouentibus.

Cap. XXII.

MAxime hæc medicamenta cum modò deſcriptis habent affinitatem. Nam A quæ menſes mouent, vrinas etiam cient. & eadem ferme vtriſque natura eſt, calida nimirum & tenuis eſſentiæ. Hoc tamen diſcriminis inter ea conſtituit Galenus, vt quæ cient vrinas, valde ſiccent, non autem, quæ menſes mouent. Cuius fortaſſis hæc ratio fuerit, quòd quæ validius exiccant, ſanguinem abſumãt, atque adeò quod & ea ratione minus fluxilis reddatur, eiuſq; copia imminuatur, menſium eductionem impediant: cum tamen ſiccitas adeò cientibus vrinam incommodo non B ſit, vt ea maximè hoc præſtare cenſeat Galenus, quæ præter calefaciendi vim validã quoque ſortita ſunt ſiccitatem. & hoc eo nomine, quod calore ſegregata craſſior ſanguinis pars à magis tenui, magis etiam in ſeſe cogatur, vt quod ſeroſum eſt, exprimatur. Hæc ſunt equidem, quæ nobis ex Galeni ſententia dicenda fuerant, ad horum medicamentorum naturam intelligendam, quibus & hoc adijciemus, C non minus forſan vtile, quam intellectu iucundum. Vt menſes facile procedant, non eſt ſolum fundendus & attenuandus ſanguis, ſed vaſculorum oſcula ſunt etiã aperienda: ſiquidem inſenſili tranſpiratione non ſanguis, ſed ſudor ſeroſaque ſanguinis pars euacuatur. Quæ verò vaſorum ora reſerant, terreni quidpiam in ſe continent, quò non penetrant ſolùm, ſed penetrando meatus dilatant, ſordeſque (ſi quæ fuerint) abſtergunt, vt talia D quoq; ſtatui meritò poſſint, quæ menſes mouere ſtatuuntur: quod paucis & eleganter expreſſit Fernelius. Quæ menſes mouent, (inquit) calida ferè ſunt receſſu tertio, nec tamen vehementer ſiccant: eiuſmodi ſunt amara & acria, quorum tanta vis eſt, vt in diſtantiſſima ſaluis viribus penetrare poſſint, & venarum ora reſerare, craſſa extenuare, & lenta detergere.

CAETERVM ex hiſce facilè quis colliget, *Dignotio.* E qua modò ratione dignoſcenda ſint, quæ menſes moueant. Cum enim calida ſint ad tertium vſque receſſum, & præter incidendi vim facultate polleant abſtergendi, guſtu certè linguam mordicant, non tamen contrahunt: qualia ſunt amara, quibus vel nulla, vel leuis ineſt adſtrictio. Acria quoque ſunt ex hiſce plurima, quæ non quòd oſcula vaſorum aperiant, menſes mouent, ſed quòd craſſum ſanguinem incidant, & ſuo calore liquent, F fluxilemq; reddant.

STATVTVM naturæ tempus eſt, quo ſanguinem mulieribus per vterum educat. *Tempus.* Non ergo temerè mouenda ſunt menſtrua, ne naturæ vis infeſtatur: nec ſi mouenda ſint, ea negligi debent, quibus mulieres ad hanc purgationem præparantur. Nam ſi cacochymum ſit corpus, prauiſque refertum humoribus, expurgandum prius erit, quàm calidioribus vtamur, ne talium vſu crudos humores in venas protrudamus.

CAETERVM varia eſt hiſce medicamentis vten-

tis vten-

Vtendi ratio. tis vtendi ratio. Nonnunquam enim ex horum decoctione ſyrupi conficiuntur, quandoque potiones, aut pedum lotiones: interdum etiam in forma pilularum exhibentur: etſi [illegible] forma mouendis menſibus eſt accommodatior, cum ad remotas partes medicamentorum vis penetrare debeat. *Vſus* Vſus autem & [illegible] horum medicamentorum iis vtique patet, qui nouerunt, quot, quantaque ſæpenumero ſymptomata ex menſtruorum retentione oriantur: de quibus hoc loco non eſt agendum copioſius. Hoc ſolum ſcripſiſſe ſufficiat, corpus [illegible] ſanguinis purgatione leuius reddi, natura [illegible] onere depoſito [illegible] alacriorem, et ſanitas eo quoque ſit ſecurior: ſecus enim ſi [illegible] vel prauo, vel nimio ſanguine grauetur, vel hydrops, vel epilepſia, vel alij grauiores morbi conſequuntur, qui menſtruorum prouocatione vitantur aliquando, & Hippocrates [illegible] negat aſſici mulieres, niſi menſtrua deficiant.

DE MEDICAMENTIS, quæ lac vel generant, vel minuunt.

CAP. XXIII.

Cvm ex ſanguine lac generetur, dubium non eſt, quin ad lactis copiam ſanguis augendus ſit. Quia vero licet interdum ſanguis copioſior conſiſtat, lac non ob id augetur neceſſario, ſiquidē vel talis fuerit ſanguis, qui nequeat elaborari, vel lacti generando dicata facultas aut impedita fuerit, aut deprauata. Quamuis itaq; multas ob cauſas lac imminuatur, ea tamen propriè lac generare dicuntur, quæ multum & probum ſanguinem efficiunt, eumque moderata incidendi facultate ad mammas deducunt. Calida ſunt ergo, tenuiumq; partium, quibus lac generatur: ab ijs tamen differunt, quæ vel vrinam, vel menſes mouent. Hæc enim vehementer excalfaciunt, cum temperato calore ſint, quæ lac augent: ſique ſiccitas menſes mouentibus eſt aduerſa, certè lacti generando eſt aduerſiſſima.

Dignoſcentia. Sa[illegible] oſcentur hæc medicamenta quibus lactis augendi vis ineſt, vel pinguia vel dulcia. Cum enim & lac, & ſanguis temperata ſint, medicamentis certe vel alimentis augentur, quibus ineſt natura non abſimilis. A qua tamen (vt ex modo ſcriptis patet) in iis, quæ lac augent, animaduertitur acrimonia [illegible] ad augendum ſanguinem aliis non requiteretur. Ex hiſce ſatis liquere arbitramur, quænam eis inſit natura, quibus item [illegible] dignoſcantur, quæ lac imminuunt. Cum enim [illegible] contraria ſint, quæ lac augent, contrariis etiam notis [illegible], vt [illegible] vel exiccando ſanguinem abſumant [illegible] vel alia quauis qualitate [illegible], lac quo minus generetur, [illegible]. Saporibus ergo dignoſcentur amaris, acerbis, auſteris, & hiſce ſimilibus, qui vel caloris, vel frigoris exceſſum indicant.

Tempus. Cæterum quando, quibúſve rationibus lac generandum ſit, non eſt, vt pluribus exponamus, cum talia ex profeſſo in morborum curationibus tractentur. Hoc ſolum admonuiſſe ſufficiat, ſi corpus cacochymum fuerit, non prius tentandam eſſe lactis procreationem, quàm humorum vitia correxeris. Impura namque corpora, quò magis nutries, eò magis offendentur, vt Hippocratis notum fit authoritate. Nec eſt etiam, vt rationes, quibus lac inhiberi poſſit, hoc loco perſequamur, nec præter inſtitutum longiùs euagemur.

Vſus. Quæ ab vero ſit horum medicamentorum vtilitas, inde ſatis liquet, quod moderatus lactis prouentus non ad lactentium ſuſtentationem ſolum proſit, ſed ipſius quoq; lactantis ſanitatem tueatur: cumq; nimia lactis copia non aſpernanda ſæpenumerò ſymptomata inducat, contrarijs hiſce medicamentis optimè ſuccurritur.

DE MEDICAMENTIS ſemen ipſum ſpectantibus.

CAP. XXIV.

Vt lac à ſanguine, ſic & ſemen ſuam ab eodem ſumit originem. Sanguis enim proprijs & venis & arterijs ad vaſa, quæ vocant ſeminalia defertur, à quibus eam ſubſtantiam & calorem naneiſcitur. Cum igitur eadem ſit vtrique materia, tum lacti, tum ſemini, manifeſtum certè fit, vt ſemen augeatur, ſanguinem multum nutrientibus alimentis eſſe fouendum. Hoc tamen longè fuerit diſcrimen inter ea, quæ lac, & quæ ſemen augent, vt illa mediocris ſucci exiſtant, hæc verò ſanguinem reddant magis flatulentum. Hanc enim ſemini [illegible], vt concalefactum [illegible] diſtendat. Hæc itaque [illegible] quibus ſemen augetur, [illegible]: ſubſtantiam [illegible] & [illegible] habent, quàm quæ [illegible] accommoda. Non his autem [illegible], in [illegible], ſed ijs maximè, [illegible] languidum excitatur & [illegible] tas [illegible]. Hæc ca[illegible] vt ſemen augeant [illegible] vt [illegible] abſumere po[illegible]. Q[illegible] ineſt [illegible] ſum [illegible] reddere po[illegible] venerem excitandam nic[illegible]. Cæterum vt in hiſce vis duplex an[illegible] ita [illegible] in horum c[illegible]. Quædam enim ſuo frigore ve[illegible], quædam nimio calore, ſemen [illegible] vero non [illegible] ſolum [illegible], ſed ipſas

quoque vires ad exercendam venerem reddunt ineptiores. Nimia namque frigiditate partes obſtupeſcunt, & humores veluti congelantur, vt hiſce medicamentis non ipſe ſolùm ſeminis motus, ſed & ipſa quoque ſentigo penitus inhibeatur. Plura de his & alijs, quæ ad ſemen ſpectant, dici poſſent. Quot enim ſunt hominum, totidem quoque ſunt ſeminis intemperies, quæ non vno certè modo corriguntur: ſed de his alias. Hic ea ſolum exequi voluimus, quæ ad venerem vel excitandam, vel inhibendam, vires habent præ cæteris apertiſſimas. nam quæ nimis fluxile ſemen incraſſant, ex accidenti non propria facultate ad veneris vſum valere dicuntur.

Dignotio. Qvæ ſemen augent, calida ſunt & humida. quo fit, vt iiſdem ferme dignoſcantur, quibus ea, quorum vſu lac augeri diximus, niſi quòd pinguia magis ſint & vnctuoſa, quæ ſemen generant. non hic enim æquè ſanguinis probitas, vt in lacte procreando, deſideratur. Quæ verò ſemen ſtimulant, ſatis ipſa dignoſcuntur acredine. Contrarijs vt natura ineſt contraria, contraria ita notis agnoſci poſſunt. frigida quidem ſaporibus frigoris, & calida caloris exceſſum indicantibus.

Tempus. De tempore, quo vel augendum ſit ſemen, vel ſupprimendum, nihil eſt, quod annotari poſſe videatur. id ſiquidem pro cuiuſque libito, vel occaſione commoda fieri poteſt. Quod tamen de lacte ſupra ſcripſimus, idem hoc quoque loco ſcribi poſſet, vt nimirum ſi quæ vel in ſanguine, vel in interno corpore ſint vitia, corrigantur priùs, quàm augendo ſemini detur opera. Prius etiam augendum ſemen eſt, quàm irritetur. Acria namque ſemen imminuunt: quò fit, vt paulo ante veneris vſum conueniant. tum enim & ſemen ſuo calore diffundunt, & partes venereas ad expulſionem extimulant: aliàs aſſiduo eorum vſu diſperditur ſemen potius, quàm colligatur.

Vtendi ratio. Caetervm hoc quoque fuerit obſeruandum, non eadem omnibus conuenire medicamenta. Quibus enim pituita refertum corpus eſt, his prouocantibus magis, quàm multum nutrientibus alimentis, venus excitatur. Pro varijs itaque temperamentorum generibus, varia quoque eſt hiſce medicamentis vtendi ratio, de qua non eſt vt pluribus hoc loco diſſeramus.

Vſus. Qvanta denique, & quàm neceſſaria ſit horum medicamentorum vtilitas, notius eſt, quam vt demonſtrari debeat. Ecquid enim lacte ſemen fuerit ignobilius, ſi generis humani procreatio non minùs celebranda eſt eiuſdem conſeruatione? Notum eſt præterea, ſine lacte, licet difficiliùs, infantes nutriri poſſe, cum ſine ſemine ſpecies humana propagari nequeat. Sed vereor, ne plures ipſa voluptas ad venerem alliciat, quam prolis deſiderium. Quos autem pietas ab vſu veneris arcet, maius ab hiſce contrarijs percipient emolumentum, etſi ieiunio magis & philoſophiæ ſtudijs, quam refrigerantium vſu, vel ſemen abſumentium libido cohibetur.

DE MEDICAMENTIS dolorem ſedantibus.

Cap. XXV.

Havd equidem dubium eſt, quin eadem, quæ morbum facit, cauſa, dolorem excitet, vt quæ morbos curant, dolores etiam ſedare dicantur. Veruntamen ea propriè anodyna vel paregorica cenſeri debent, quæ dolorem maximè ſpectant, eumque mitigant, & cauſa & morbo remanentibus. Hæc certè calore temperata ſunt, & tenuis eſſentiæ, vel non vſque adeò calida, vt intemperiem inducere, vel multum adaugere poſſint. Cùm enim non frigidis ſolum, ſed calidis etiam affectibus competere debeant, nec calore, nec frigore multum a temperatis abſunt. Calore tamen aliquantum exuperant, ea ſiquidem ratione dolorem leniunt, qua cutim laxant, eiusque poros aperiunt, & materiam, quæ dolorem infert, quodammodo diſcutiunt: qui certe ſunt moderati caloris effectus. Licet autem calida ſint hæc medicamenta, refrigerant tamen etiam, diſcuſſa nimirum fuligine, quæ dolorem inferens, ipſum quoque calorem augebat: quò fit, vt affectibus etiam à calida cauſa conueniant. Horum autem natura ſatis iam expoſita eſt, cùm de laxantibus & rarefacientibus medicamentis ageremus.

Caetervm quæ dolorem ſedant, non demulcendo partes, ſed obſtupefaciendo narcotica, vel [illegible] dici, non autem anodyna cenſeri debent: ſiquidem non dolorem vel tollunt, vel mitigant, ſed vel partibus ſtuporem inducunt, vel ſomnum conciliantia ſenſum eis ſuffurantur, vt dolor quantuſcunque ſit, eas velut emortuas nequaquam afficiat. Hæc ſupra diximus inrenſè frigida eſſe, vt natura eis ſit ab anodynis diuerſiſſima. Dolorem demulcemus eo maximè tempore, quo periculum minatur. ſit enim ſæpenumero, vt neglecta morbi cauſa, ei quod magis vrget, inſiſtamus, ne vel dolore morbus ingraueſcat, vel alia ſubſequantur ſymptomata, quæ ſint ipſomet etiam morbo grauiora. *Tempus vtendi.* Is autem vtendi modus eſt, vt lenientibus adſtringentia nonnunquam admiſceantur, ſiquidem metus ſit, ne fluxio nimia ad partem affectam attrahatur. *Modus vtendi.* Addi poſſunt etiam interdum ea, quæ morbi cauſam impugnant, vt vtrique intentioni ſimul ſatisfiat. Ad eundem modum cætera quoque obſeruare licebit, quæ cum dolore incidunt, amouenda. Anodynis forma conuenit liquida, ſiquidem dolor in cute ſit: ſin is profundior exiſtat, tanto ſolidior eſſe debebit, ne priùs medicamentum diſcutiatur, quàm eius

vis ad

vis ad partem affectam deuenerit. Ex hiſce, quis anodynorum ſit vſus, ſatis vtrinque conſtat, & quanta ſit eorum vtilitas, quanta ſunt nimij doloris incommoda.

Vſus.

DE MEDICAMENTIS carnem generantibus.

CAP. XXVI.

MVLTA ſunt in vlcerum & vulnerum curatione digeſtis obſeruanda, quæ ſubinde incurrunt, & medici conatus impediunt, quo minus vel cito vel facile partes a ſe [illegible] ſeparatas coniungere, & ad naturalem ſtatum reducere poſſit. Talia ſunt ſanguinis influxus, inflammatio, durities, dolor, & alia, de quibus ſatis ſuperque ſupra egimus. Id [illegible] hoc loco tractandum reſtat, antequàm partes ſeparatæ coniungantur, vt ſi quæ ſit in vlceribus, aut vulneribus cauitas, carne impleatur. Huiuſmodi medicamenta ſarcotica nominantur. Hoc opus naturæ quidem eſt, medicamentis tamen adiuuatur, quæ ſanguinem ita præparant, vt eo faciliùs in carnem vertipoſſit. Sunt ergo [illegible] ca, non ea quidem medicamenta, quæ vel probum generant ſanguinem, vel affectæ partis [illegible] eiem corrigunt, ſed quæ in ipſa carnis generatione ſanguinem & [illegible] ipſum a corruptione tuentur. Cum igitur natura, dum carnem generat, duo producat excrementorum genera, teroſos [illegible] rum humores (quos ichores vocant) purulentasque ſordes, ea certe remedia, quæ has extergunt, & illos abſumunt [illegible] cando, carnem generare dicuntur, vtpote [illegible] ium ope natura hoc muneris exequitur. Vtramque facultatem ſupra ſatis expoſuimus, vt ſarcoticorum natura nobis iam non ſit diſcutienda copioſius. Hoc [illegible] lexiſſe ſufficiet, hiſce medicamentis tantam non ineſſe vim exiccandi, vt præter ſaniem ipſum etiam ſanguinem abſumant, nec tantam extergendi facultatem, vt cum ſordibus [illegible] iam quoque carnem exedant. Non ergo [illegible] ordinem tranſcenderit, niſi fortè [illegible] & [illegible] ima pars, quæ vulnerata eſt & [illegible] humidiſſimum. Hac enim ratio [illegible] vehementiùs & tergentia, & ſiccantia competerent, vt modo [illegible] fiet.

Vtendi tempus.

SARCOTICIS vtimur in vlceribus, aut vulneribus, quæ ob ſui cauitatem, abſumptam [illegible] carnem iungi & conglutinari nequeunt. Tum autem [illegible] vtimur, vbi vel intemperies, vel dolor, vel alia ſi quæ fuerint ſymptomata, remouerimus. Hic enim eadem ratio eſt, quæ [illegible] corporibus: quæ ſi fuerint impura [illegible] Hippocratis ſententia, tantum lædes, quantum [illegible]. Sarcoticorum tam varia eſt & multiplex [illegible], quam ipſa [illegible] vulneratarum. Caro ſiquidem [illegible] ſubſtitui debet, quæ abſumpta [illegible] vt ſi [illegible] is & tenella fuerit, leuiter extergentia & exiccantia ſat eſſe poſſint:

Vtendi ratio.

Modus vtendi.

ſin paulo durior, mediocria. quòd ſi durissima fuerit, vehementer exiccantibus vtemur. non enim idem eſt omnibus ſarcoticum, vt pluribus oſtendit Galenus libro 3. methodi medendi.

DE [illegible] QVA ſarcoticorum vſus euidentior eſt, quàm vt amplius demonſtrari debeat: ſiquidem cauum vlcus coire nequit, niſi carne prius impleatur.

Vſus.

DE GLVTINANTIbus medicamentis.

CAP. XXVII.

HAEC vera eſt vlceris curatio, vt eius oræ coaleſcant: hac enim ratione vlcus dicitur, qua ſoluta eſt continuitas. Quæ verò hactenus expoſuimus, vlcerum ſymptomata ſunt. Non hîc autem glutinantia vocantur ea, quæ ſubſtantia tenaci, & viſcoſa partes continent, ne diſſiliant, nec quæ conſtringunt eaſdem, quod [illegible] culis exequimur, aut ſuturis: ſed quæ partes adductas exiccando & adſtringendo ita copulant, vt per ſe, non externo aliquo pòſt continentur. Hic ſiccet exiccatione opus eſt, & maiori quidem, quàm ſi caro gignenda ſit, vt non id ſolum, quod influit, ſed quod in ipſa carne conſiſtit liquidius, abſumatur. Diffluit enim caro liquidior potius, quàm cohæreat. Cæterum ad partes conglutinandas id quoque vel maximè fuerit obſeruandum, vt ſubſtantia medicamentis adſtringentibus cogatur, non autem vel mordentibus ſeparetur, vel abſumatur exedentibus: cuius etiam ratione glutinantia differunt à ſarcoticis. Hæc enim præter exiccandi vim ſordes etiam extergere, nihil vtique adſtrictionis poſſident, ita, ne ſic compingatur, quod terſione fuerit amouendum.

QVA vero ratione glutinantia dignoſci poſſint, non eſt, vt modo [illegible] oſtendamus, cum id ex ijs ſatis conſtet, quæ de adſtringentibus & exiccantibus ſupra ſcripſimus.

Dignotio.

TEMPVS etiam, [illegible] debet [illegible] eus, ex ipſa vlceris [illegible] facile poteſt. ſi nimirum [illegible] expurgatum [illegible] repletum fuerit, aliaque [illegible] quæ prohibebant, quo [illegible], vel etiam debent [illegible]. [illegible] enim ſæpenumerò, vt aperta [illegible], quæ ſua ſponte natura facile [illegible] ob alias cauſas, tum [illegible], quæ in profundo [illegible]. Ad vulnera glutinanda [illegible] vel [illegible] culis [illegible] cum ad [illegible] non referantur, hoc loco [illegible] non eſt. Hic autem eorum, quæ vere glutinantia dicuntur modus eſt, [illegible] nulla parte dolorem [illegible] vel deflexionem, vel alia moueat ſymptomata.

Tempus vtendi.

Vtendi ratio.

GLVTINANTIVM vſus ſatis ex hiſce pa- *Vſus*

tet euidenter. Cùm enim hoc fine cætera peragantur, (de quibus hactenus) vt ſoluta continuitas in integrum reſtituatur, tantò certè potior eſt glutinantium vtilitas, cùm ad hunc ſcopum reliqua dirigantur.

DE MEDICAMENTIS cicatricem inducentibus.

Cap. XXVIII.

VLTIMVM hoc eſt in vlceris euratio- B ne, vt vel cute, vel quod cutem refe-rat, obducatur ne vel tenella caro rurſum dominetur vel externis iniurijs perpetuò pateat, tum ad decorem priſtinum quodammodo recuperandū. Epulotica vocantur hoc generis medicamenta, quæ vulneribus cicatricem inducunt. Licet autem ea quoq; nonnullis epulotica videantur, quæ carnem excreſcentem abſumunt, quòd his interdum o- C pus ſit vt cicatrix inducatur propriè tamen hoc eis nomen nequaquam competit. Non enim excedenda, ſed induranda caro eſt, vt cicatricem offeras. Quod ſi contingat, vt carnis aliquid auferendum ſit non hoc ipſo certè cicatrix efficitur, ſed caro ſolùm præparatur, vt in commodam pòſt cicatricem indurari poſſit. Sunt igitur epulotica vere, quibus caro (quantum equidem fieri poteſt) amiſſæ cuti quam ſimillima redditur quod exiccan- D tibus conſequimur, & adſtringentibus. Etſi verò glutinantia & adſtringunt, & exiccant, in eo tamen ab epuloticis differunt quod hęc vtraque vi ſuperant, vt non id ſolum quod influit, & in carne ſupereſt excrementitium, abſumant, ſed ipſius quoque carnis humorem, qui nec ſuperuacuus eſt, nec à natura carnis alienus. Cum enim cutis velut indurata caro ſit, vt cicatricem efficias, (quæ cutis vices agit) tantùm exiccanda caro fuerit, vt tantùm à E carnis ſubſtantia recedat, quo magis ad cutis naturam acceſſerit.

Dignotio. CAETERVM quòd ſecundum magis & minus ſolum à glutinantibus epulotica differant, non eſt, vt horum naturam, quaque ratione dignoſci poſſint, curioſius expiſcemur, cum poſito diſcrimine ſatis hæc ab illis agnoſcantur.

Vtendi tempus. EPVLOTICIS vtimur, cùm vlcus penè (nondum tamen omnino) carne repletum fuerit quod certè non vſqueadeò videtur eſ- F ſe rationi conſentaneum. Hoc enim modo caua cicatrix redderetur cùm adſtrictione caro in ſeipſam contrahatur, & exiccantibus imminuatur vt præſtet proculdubio vulnus paulò pleniùs eſſe, quam tantò magis vacuum. Sed alia eſt huiuſce ratio mitiora ſiquidem epulotica ſimul & carnem generant & cicatricem inducunt, vt cum primo talibus vtamur, & vulnus adæquare poſſimus, & cicatricem obducere Contingunt etiam plurima, quæ vim epuloticorum impediant, vt vul- A nera cicatricem admittere non poſſint. Dyſepulota vocantur medicis hæc vlcera, quæ cicatrice non priùs obduci poſſunt, quàm eius malitiæ cauſas amoueris. Cæterum non fert inſtituti noſtri ratio, vt hæc ſymptomata copioſiùs expendamus. Hoc ſaltem in genere dictum ſufficiat, quòd ſuprà quoque in ſarcoticorum expoſitione tractauimus, ea priùs, quæ cauſarum rationem habent, amouenda eſſe, quam vltimum curationis ſcopum aggre- *Vtendi ratio.* B diamur. Cum itaque cicatrix inducenda eſſe videbitur, & affecta pars, & ſubiecta caro diligenter obſeruabuntur, vt epuloticorum modus inueſtigari poſſit. Non eadem enim competunt omnibus, ſed colliquant aliqua tenellam carnem aliquibus, quæ cicatricem alijs inducerent Hæc nimirum eſt cicatricis inducendæ ratio, vt epulotica vel acribus exaſperentur, vel temperentur emollientibus, pro varia vulnerum conditione: quamuis ex C propria rei natura nec acria, nec humectantia inducendæ cicatrici competant, ne, quod indurādum eſt, emolliatur, aut defluxio ad partem indurandam proritetur. Vſus autem & vtilitas epuloticorum ex ſuprà ſcriptis facilè colligi poteſt, vt pluribus exponenda non ſit. *Vſus.*

DE MEDICAMENTIS venena arcentibus.

D Cap. XXIX.

ALEXITERIA, vel Alexipharmaca dicuntur hæc medicamenta, quibus ad euincendum venenum vtimur Eſt autem duplex venenorum genus: alia namque manifeſta qualitate mortem inferunt, alia verò tota ſui ſubſtantia, vt nimirum occulta, necant: hæc tantilla portione lethifera ſunt, cùm illa non, niſi quantitate maiori, venena cenſeri debeant. Non hic equidem de oc- E cultis medicamentorum viribus nobis agendum eſt. cùm tamen alexipharmaca non ſolum ea dicantur, quæ occulta facultate venenorum vires infringunt, ſed quæ manifeſtis etiam qualitatibus id ipſum præſtant, de his aliquid in præſentiarum agemus illa ſuo quoque loco diſcutientur. Quæcunque venena manifeſtis oppugnant rationibus, triplici differentia comprehenduntur Aut enim naturam corroborant, vt venena faciliùs edo- F mare poſſit aut venenorum vires contraria qualitate deiiciunt: aut venena foras violenter extrudunt. Naturam maximè reficiunt alimenta, de quibus aliàs. Medicamenta verò, quæ naturæ vires ſubminiſtrant, vel certæ cuidam corporis parti ſuccurrunt, vel vniuerſis: fit enim ſæpenumerò, vt venena partem aliquam præ cæteris infeſtent. Si quid igitur vel ventriculum, vel hepar, vel cerebrum, aliamve corporis partem veneno debilitatam corroboret, ea ratione venenis obſiſtere cenſebitur, qua partis eius naturam foueat

atque

atque iuetur. De his autem infra tractabitur, A vbi medicamenta certis deſtinata partibus diſcutientur. Quæ verò vel corroborant, vel ſpiritus reficiunt, omnibus corporis partibus opem ferunt. Corde ſiquidem affecto, vel eiſdem ſpiritibus, cæteræ corporis partes collabuntur.

Porro cum venena vel primis, vel ſecundis qualitatibus ſuas in corpora vires exerant, contrarijs quoque facultatibus pollent, quæ his opponuntur alexipharmaca. Venena enim, quæ refrigerando necant, calefacientia competunt: ſin aliqua corrodendo noceant, medicamentis vtemur, quæ leniant, & venenorum temperent acrimoniam. Quæ verò vel indurata, vel in grumos redacta, vel coagulata periculum minantur, medicamenta poſtulant incidentia. Idem de reliquis eſto iudicium. Quoniam autem id omnibus ineſt, vt non in aliqua parte morentur, ſed hinc inde proſiliant, dum cor vitæ fontem oppreſſerint, ideo inuenta eſt à quibuſdam alia facultas, qua veneni motus inhibetur, terrena nimirum & emplaſtica. Iudicant enim, ſi venenum in hæc medicamenta inciderit, ceu viſco implexum expediri non poſſe. Statuunt etiam viam & meatus hiſce medicamentis intercipi, quò minùs venena liberè poſſint euagari, qua ratione cretam terræ lemniæ vices ſubire poſſe Rondeletius exiſtimauit. Rationes ecce non iniucundas: vtinam verò tam ſint vtiles, quam id ipſum præ ſe ferunt: exiguis certè temporibus plurimorum ſaluti conſuleretur. Tutiſſimum autem eſt ac præſtantiſſimum inter omnia remedium, ſi venenum quam citiſſimè foras expellatur. Id ergo vel vomitu, vel alui deiectione, vel ſudoribus exequemur.

Temporis vtendi. Caeterum quo tempore ſit alexipharmacis vtendum, ſatis ipſa docet neceſſitas. Non enim moram fert imminens mortis periculum. Quòd ſi cùm vrget materia ſubitò ſit euacuanda, non dat certe venenum inducias, vt eiici queant, vel ad expurgationem præparari poſſint humores, quibus maligna venenorum qualitas inhæret. Non ergo differendus eſt vſus alexiteriorum, quin ex tempore venena, quibus licet rationibus extirpemus. Cum id tamen multis fiat (vti modò diximus) remediorum generibus, non eſt certè in re tam ardua temere quibuſuis vtendum, quin remediorum naturam diligenter expendamus, vt F quæ prius, & quæ poſteriùs adhibenda ſint, intelligamus. Hic autem ſit ordo remediorum, vt omnium primò vomitum prouoces, poſt vel iniectis, vel aſſumptis medicina expurgentur, tandem è corpore ſudoribus venenum, quod reliquum fuerit, extrudatur.

Vtendi ratio. Est tamen non eadem in omnibus vtendi ratio, cum nec vomitus perpetuò competat, nec purgationes, vel ſudorem ferre quiuis poſſit. In his itaque prudenter procedendum eſt, vt obſeruata corporis affecti, veneni- A que natura & motu, quæ conueniant, quibus item abſtinendum ſit, edoceamur. Id autem commune eſt omnibus, quæ ſunt ingeſta venena, vt ſtatim vomitorijs euacuentur: quæ verò iam ſanguinem & ſpiritus infecerunt, ſudoribus extrudantur. Quod ſi plethoricum fuerit corpus, ſanguinis miſſio: ſin cacochymum extiterit, tantumq; temporis res ipſa conceſſerit, totius purgatio præmitti poterit. Eſt B etiam & corroborantium & alterantium habendi ratio, vt & natura ſit ad expellẽdum robuſtior, & venenum contrario quadamtenus euictum facilius eijciatur. Hæc in genere dicta ſufficiant: cætera, quæ particulatim conuenire videbuntur, vſus edocebit. Deniq; cum præſentiſſimum venena minentur interitum, maxima proculdubio eſt alexipharmacorum vtilitas, quæ pluribus illuſtranda non eſt, cum ſit ipſa per ſe notiſſima. *Vſus & vtilitas.*

C

DE MEDICAMENTIS ORNATUI DESTINATIS.

Cap. XXX.

KOΣMHTIKA nominantur ea, quibus corpori decor & formæ dignitas conciliatur. Licet autem hiſce nec præſens ſanitas conſeruetur, nec amiſſa reſtituatur: D cùm tamen ornatum multi non minùs atque ſanitatem ipſam affectent, quorum deſiderio ſatisfieri decet: non eſt hoc alienum à medici officio, ſi ſuam hac in re poſtulantibus opem impertiat, vt eis recto medicamentorum vſu decorem magis gratum inducat. Itaque conueniunt hæc medicamenta vniuerſæ corporis cuti, quòd ornatus vbiuis ſit acceptiſſimus: maximè tamen eis adaptantur partibus, quæ patent, & oculis aſpicientium ob- E iectæ ſunt, qualis eſt tota facies, barba, capilli, dentes & manus. Facies autem (vt hinc exordiamur) multis conſpurcatur vitijs, quibus coſmeticis ſuccurrimus. Aut enim ſordibus maculis, & alieno colore defœdatur, aut erumpunt tubercula, vel rugis contrahitur, aut cicatricibus, aut in nimium tumorem extuberat. Capilli, ſub quibus etiam barba comprehendi poteſt, vel defluunt, vel non naſcuntur, vel colore prædití ſunt non ſatis eleganti. Nonnullis etiam minus placent, qui ſunt F erectiores, vt criſpos reddi velint. Manibus eadem ferè, quæ faciei, contingunt. Dentes verò vel vacillant, vel decidunt, vel ſordibus & fœdo colore conſpurcantur. Tot enim maximè vitijs hæ partes infeſtantur, vt totidem quoque ſtatui poſſint medicamentorum ornatui comparando deſtinatorum differentiæ. Sordes itaque ſeu manibus, ſeu faciei, ſeu dentibus adhæreant, medicamentis expurgantur abſtergẽtibus, de quibus ſuprà hoc libro egimus. Iiſdem quoque remedijs, aut

mediocriter adſtringentibus impetigines & maculæ delentur.

RVBOR autem faciei pro varijs eius cauſis varia ſortitur remedia. Nam ſi calidior ſit ſanguis, refrigerantibus temperatur: ſi concitatior exiſtat, à facie repellitur adſtringentibus ſin craſſior, & cum ſit impactus, extenuantibus diſcutitur Cum externa verò cutis ſuperficies ſolum rubore inficitur, macularum inſtar tergentibus curatur. Vt plurimum tamen probata practicorum experimenta, remedijs hiſce conſtant ſimul iunctis, ſucceſſu fortaſſe magis felici, quàm ratione ſit euidens. Sunt, qui pallido faciei colore magis delectentur: alij roſeum, qui mixtam rubori refertat albedinem, cæteris anteponunt. Duobus id verò maximè modis exequimur. nam vel intrinſecùs remedia, vel extrinſecùs adhibentur. intrinſecis temperies immutatur, qui modus omnium eſt commodiſſimus, vtpote quo firmus faciei color inducatur, & vniuerſo quoque corpori, cùm vel ipſo nomine topica ſuam prodant fallaciam. Fuci nempe vocantur, quòd colorem gratum ementiantur, qui tamen vel leui ſudore diſperdatur. Itaque cum in facie corporum temperamenta maximè conſpiciantur, ſanguinis ſcaturiginem adoriri conuenit, vt firmum in facie colorem nanciſcaris. Palleſcunt autem cholerici: nigriores exiſtunt in quibus melancholia redundat: ſanguine rubeſcimus & corpus pituita fit albidius. Verum hæc medicamenta propriè coſmetica, ſeu comptoria non nominantur, quò fit, vt nec ſint nobis hoc in loco diſcutienda copioſius, cum ad artem curandi morbos referantur. ſunt enim temperamenta ſanitatis cauſæ, velut intemperies morbos inferunt.

DE fucis multa ſunt à practicis expoſita, quorum tamen generalis ratio conſtitui non poſſit, ſunt enim talia, quæ vel ſtultos eludere poſſint, vel ſi certos polliceantur effectus, occultis id viribus præſtent potiùs, quam qualitatibus manifeſtis. Interdum tamen ex iis conficiuntur, quæ non ſunt conſiſtentiæ craſſioris, & firmiùs adhærent, actu etiam vel ſimplici vel mixtis prædita coloribus, pro vario cuiuſuis arbitrio.

MVLTAE ſunt puſtularum differentiæ quæ cùm inter morbos recenſeantur, de iis non eſt, vt hoc loco quicquam agamus, veluti neque vulnerum, quibus facies etiam ſæpe fœdatur, curationem aſſumimus.

RVGAS ferè laxantibus, lenientibus, & emollientibus, ad æquum cutis læuorem reducimus.

CICATRICES manifeſtis etiam medicamentis dealbantur Cum enim & ob ſanguinis influxum, & quòd cum facilè tenella cutis excipiat, haud abſurda ratione medicamentis iſta corriguntur, quæ vehementer & ſiccent & adſtringant, vtpote quæ ſanguinem repellant, & cutem reddant craſſiorem. Quoniam ergo ſuapte natura cutis eſt albidior, certè cicatrices, quò magis indureſcunt, eò quoq; redduntur albiores, cum ſiccitate cutis naturam aſſequantur.

NIMIA faciei craſſities rareſacientibus, aut etiam excedentibus corrigitur, quæ tamen recta ratione pro patientis natura temperantur.

CAPILLORVM varius quoque decor eſt. Licet autem capillorum defluxus inter morbos plериſque practicorum numeretur, cùm tamen pili magis ad ornatum, quam ad neceſſitatem hominibus à natura tributi ſint, haud abſurdum fuerit, ſi quæ ad generandos aut conſeruandos pilos, aut etiam extirpandos, extrinſecus adhibentur, inter coſmetica retulerimus Quæ ad corrigendam humorum prauitatem, qua pili corrumpuntur & decidunt, intrinſecùs aſſumuntur, comptoria quidem non ſunt, cùm ad tollendas morborum cauſas (vt dictum prius eſt) exhibeantur. Topica tamen, quibus pilos aut tuemur, aut producimus, nec morbos, nec morborum cauſas oppugnant Pilos itaque generamus medicamentis, quæ leui caliditate probum attrahunt alimentum, idque moderata retinent adſtrictione. Conſeruantur etiam iiſdem ferè, quibus producuntur. Pilos autem extirpamus medicamentis validè tergentibus & excedentibus. Pſilothra Græcis vocantur hæc medicamenta. Pili verò varie pro cuiuſuis libito tinguntur medicamentis, quæ magis experientia, quàm ratione innoteſcunt: ſiquidem colorum cauſæ manifeſtis qualitatibus (vt ſuprà docuimus) deſcribi nequeunt. Medicamenta quoque, quibus criſpi redduntur capilli, nō ita rationi patent, niſi fortè vehementer ſicca & adſtringentia eſſe oporteat, vt & humoris inopia, & adſtrictione pili contrahantur. Manus (vt paulò antè diximus) iiſdem ferè, quib. facies, vitiis infeſtantur. Hoc tamen in iis ſæpe deſideratur. in facie non ita requiſitum, vt teneræ molleſque fiant, quod medicamentis exequimur emollientibus.

DENTES & tergentibus expurgantur, & confirmantur adſtringentibus. in quibus id vnicè cauendum, ne denigrandi vim habeant, quæ rebus vehementer adſtringentibus maximè familiaris exiſtit. *Vtendi ratio.*

FVRFVRTIVS ſæpenumerò caput vniuerſum infeſtatur, quod vitium diſcutientib. corrigitur, & abſtergentibus.

HAE ſunt maximè ſpecies medicamentorum, quibus ad ornatum vtimur, in quorum vſu hæc diligenter obſeruari debent, an videlicet vitia, quibus occurrere conſtituimus, humorum totius corporis prauitatem, aut malam viſcerum conſtitutionem ſequantur Nam niſi hæc mali ſcaturigo prius expurgetur, topicis parum profeceris. Hæc itaque generalis

lis eſto regula, ne vehementioribus caput aggrediaris, corpore non prius ad id præparato. Conſultum quoque fuerit, vt medicamenta, quibus vti voles, ſi forte ſuſpecta ſint, in aliqua corporis parte prius proberur, atq; adeò tutior ſit eorum vſus in tenella faciei cute. In faciei admouendis id etiam obſeruabitur, vt facies tergenti liquore abluatur, ne fortaſſis ob ſordes aut pinguedinem fuci non adhæreant. Denique; cum capilli vel generantur, vel conſeruantur, duo maximè conſiderari debent, vt cutis raritas contrahatur, & alimentum ſufficiens pilis ſuppeditetur, quæ prius etiam admonuimus. Ea verò ratione miſcentur attrahentibus adſtringentia, vt ſi minus deſit alimenti, raritas autem maior exiſtat, ab adſtringentibus vincantur attrahentia: ſin verò contingat contrarium: potior ſit attrahentium ratio, quam adſtringentium. Hæc & hiſce ſimilia diligenter obſeruanda ſunt, vt res probè ſuccedat.

DE OCCVLTIS MEDICAMENTORUM VIRIB.

CAP. XXXI.

HACTENVS qua fieri potuit breuitate, medicamentorum facultates expoſuimus, quæ manifeſtis patent qualitatibus, certiſq; confirmari poſſunt rationibus. Reſtat, vt de iis aliquid etiam agamus, quæ nec manifeſta qualitate produntur, nec rationibus inueſtigari poſſunt. Occultas itaque medicamentorum vires appellarunt medici, non quòd ſimpliciter occultæ ſint: hac enim ratione nihil auferrent auxilij, ſed quòd (vt modo dictum eſt) nec ſenſu, tactili nimirum qualitate, nec rationis diſcurſu cognoſcantur. Noti certè ſunt horum medicamentorum effectus, etſi quo modo tale quid præſtent, ignoratur. Sunt tamen, qui medicamenta negent præter rationẽ quicquam operari. Cùm enim naturaliter agant, medici ad id à natura [illegible] tuntur. Et ſi verò non adeo manifeſtæ ſunt omnium operationes, vt facilè ab omnibus intelligantur, non ob id tamen præter rationem talia fieri iudicandum eſt, cùm ſi diligentius exquiras, horum effectuum aliqua ratio poſſit inueſtigari, quod celeberrimus ætatis noſtræ philoſophus Thomas Eraſtus grauiſſimis confirmauit argumentis. Hoc equidem dubium eſt, quin plurima lateant hominum ignauia potius, quam quòd ipſa per ſe talia ſint, quæ rationibus exquiri non poſſint. Nec tamen propterea veritati videtur eſſe conſentaneum, nihil quicquam operari poſſe, quin id ipſum manifeſtis exequatur qualitatibus. Certum enim eſt omnibus penè rebus ſubſtantiam ineſſe, quæ licet ex elementorum mixtione nata ſit, ab ipſis tamen elementis, & eorum qualitatibus

A maximè differet, vt nec eadem natura ſit omnibus, quæ ſunt æqua lance temperata. Sit ſanè, detur & hoc, nihil quicquam efficere naturaliter, quin id mediantibus procedat qualitatibus, non tamen id omne qualitatum eſt, quod res ipſa qualitatibus operatur. Simul enim & id, quod ipſius eſt temperiei, & quod ſubſtantiæ eſt contribuitur. Annon eatundem qualitatum miniſterio natura res etiam diuerſiſſimas procreat, & remediamentorum certæ ſunt ſpecies, cùm infinitæ pro-
B pemodum ſint rerum ſubſtantiæ? Pluribus hoc ipſum demonſtrari poſſet, non id tamen fert inſtituti noſtri ratio, vt negocium hoc ſubtili diſputatione diſtrahamus. Hoc ſaltem media inſiſtentes via pro confeſſo tueamur, etſi plurima ſunt ex eis, quæ inter occulta numerantur, quorum ex qualitatibus manifeſtæ rationes reddi poſſint: fieri tamen etiam plurima, quæ rerum eſſentijs, non autem qualitatibus adſcribi debeant. Diſtinguenda certè
C eſt rei proprietas ab eius temperamẽto, quod ij nequaquam aſſequentur, qui quotumlibet effectuum cauſas a manifeſtis ſumunt qualitatibus. Sed mirum fortaſſe quibuſdam videbitur, quomodo hæc innoteſcat, ſi nulla qualitate prodantur. Nihil abſurdi proferimus: experientia namque plurimorum eſt inuentrix, quæ nulla rationum ſubtilitate quiſquam expiſcari potuiſſet. Cum itaq, ſolertes medi-
D ci ratione rerum naturas, & obſeruatione medicamentorum vires exquirerent, inuenerunt plurima, quæ potius admirarentur, quam vt eorum cauſas acri ſtudio, & labore fortaſſis etiam inutili diſquirerent. Quoniam verò multi pro ſecretis multa vendit[ant], quæ nihil minus exiſtunt, medicos certe veritatem in hiſce ſcrutari decet, vt & certior ſit corũ vſus, & hoſce iactatores grauitate philoſophica pelli[ant] [illegible].
E In quoque videtur magis eſſe conſultum, vt ijs prius vtamur, quorũ vires veterum authoritate, ſenſibus etiam ipſis, & rationis diſcurſu notiſſimæ ſunt, antequam ad ea leuiter excurramus, quæ præter rationem mi[r]os pollicentur effectus. Excuſari namq, medicus meritò poterit, vbi res minimè ſucceſſerit, ſi quod recta ratio, & ars ipſa poſtulat, egerit: aliàs temeritatis actionem nequaquam effugerit. Cæterùm ſi res deſperata ſit, nec mor-
F bus vſitata curandi ratione profligari poſſit, vbi quod ex officio faciendum [illegible] erat, egeris, ea tentare, vel experiri licebit, quæ tibi præ cæteris videbuntur eſſe certiſſima. Cauendum porrò eſt, ne [illegible] vtamur, quæ cum viribus occultis ſalutem pollicentur, [illegible] ſuis tamen facultatibus exitium [illegible]tur. Præſtat enim non iuuiſſe, quam vt ægros in præſentiſſimum vitæ diſcrimen impelli[s].

NEQVE verò ſi medicamentis [illegible] hiſce fuerit vtendum, me hadu[illegible] ob id [illegible]ernabitur, qđ video ſæculitate monoculos ætatis noſtræ

Occultorum inuentio.

Occultorum examen.

Vtendi tempus

Vtendi ratio

cyclopes, qui vt nouam medendi rationem, ſuaſq; nugas extollant, in Galenum eiusque doctrinam debacchantur impudentiſſimè. Non equidem negauero, quin medicamenta prodant, quæ vires habent ad morbos profligandos eximias: cùm verò rectam iis vtendi rationem negligant, imitandi certè non ſunt, ſed ſi ſecretis vtendum ſit, benè vtendum eſt. Hæc autem optima eſt vtendi ratio, vt nec communia medicamenta deſpicias, nec ſatis vtiq; confirmatam veterum medendi rationem. Si quis igitur hiſce medicamentis & prudenter, & methodicè fuerit vſus, dubium non eſt, quin admiranda ſæpè ſit expertutus, quæ manifeſtæ medicamentorum vires nequaquam præſtiterint. Ad eos tamen maximè morbos vſurpari poſſunt, quorum occulta eſt, & ab humorum prauitate diuerſa malignitas.

DE MEDICAMENTIS certis quibuſdam corporis partibus addictis.

Cap. XXXI.

EADEM & in hiſce medicamentis inter doctos agitatur controuerſia. Cùm enim aliqui ſpecificas (vt vocant) medicamentorum vires negauerint, hoc etiam admittere noluerunt, medicamenta quædam certis quibuſdam corporis partibus vel competere, vel aduerſari peculiariter. nam quæ caput roborant, eadem cæteris quoq; viſceribus auxiliantur nec quicquam eſt, quod vel renib. vel cordi negocium faceſſat, quin idipſum lædat, quaſcũq; partes offenderit. Verũ vtraq; parte peccatur. Nec enim vera eſt eorum ſententia, qui nihil in hiſce præter occultam ſubſtantiæ proprietatem admittunt: nec eos penitùs approbare licet, qui nulla cenſent medicamenta partibus vllis peculiariter addicta eſſe. Licet enim (quod aiunt) nihil vlli parti tantum vel obſit, vel conueniat, quin id ipſum cæteras quoq; vel iuuet, vel offendat, nihilominus tamen fieri poteſt, vt quod omnibus competit partibus, alicui ſit magis familiare: vel viciſſim, quod omnibus nocet, alicui magis & proprie quidem noceat. Sunt enim corporis humani partes ita conſtitutæ, vt & in multis conueniant, & proprijs etiam ſubſtantijs diſcrepent. Licet itaq; partibus aliquid cõducat omnibus, qua nimirũ eis eſt ratione quodammodo ſimile: quid obſtat, quin propria ſubſtantiæ differẽtia vel hepar primariò iuuet, vel aliam quãuis partem? Nocentium idem quoq; iudicium eſto. Rerum enim ſympathias, & antipathias à natura tollere non poſſumus, quarum certè nemo rationem ab ipſis qualitatibus expoſuerit: conetur modò, qui volet, licebit, palmamq; feret, ſi quid fuerit aſſequutus. Etũ verò negari non poteſt, quin hæc medicamenta (quæ medici certis quibuſdam partibus adſcripſerunt) proprietate quadam occulta iuuent, nequaquam tamen ob id omnis rationum diſcurſus excluditur: ſiquidem ab ipſius partis & medicamentorum natura quædam poteſt oſtendi ratio ſimilitudinis, vt paulo pòſt clarum faciemus.

QVIS verò ſit horum medicamentorum vſus & vtilitas, facilè collegerit, quiſquis intelliget ea meritò prodeſſe magis, quæ non qualitatibus ſolùm, ſed tota ſua ſubſtantia iuuant. Hæc ſint in genere dicta: quæ verò in ſingulis obſeruanda fuerint, ſequentibus capitulis exponentur. Vſus.

DE MEDICAMENTIS, quæ vocant cephalica.

Cap. XXXII.

CAPITIS nomine totam eius compagẽ intelligimus à ſummo apice ad ipſas vſq; clauiculas, quibus ſuprema corporis pars à pectore ſeiungitur. Ea tamen propriè cephalica dicuntur, quæ cerebri vitijs accommodantur: ſiquidem quæ vel oculis competunt, vel aurib. alijsq; ad capitis molem pertinentibus, ſuas habẽt ab ipſis partib. denominationes. Capitis, vt & aliarũ partium, medicamẽta duabus medici claſſibus diſtinxerunt: alia nãq; calida vocarũt, alia frigida: quo certè diſcrimine patet hæc ipſa non ſola ſubſtantiarũ ſimilitudine, ſed manifeſtis etiã qualitatibus cuiq; parti cõpetere. Non enim caloris, aut frigoris occultæ ſunt facultates, & quę tota ſui ſubſtãtia iuuãt, ſemper omnibusq; conueniunt. Cæterùm vt cephalica dignoſcantur, cerebri natura, & affectus maximè proprij ſunt deſcribẽdi. Cerebrum itaq; cùm & rationis ſedes ſit, ſenſuumq; principium, & neruorum origo, natura temperatũ eſt: quouis enim exceſſu cæteris partibus magis afficitur, ſiquidem ſi calidius exiſtat, ſubitò ſenſus & ratio cõmouentur. ſin verò ſit frigidius, iidem languent & obſtupeſcũt, vt reliqua taceã ſymptomata, quæ ſubinde caput inuadũt, ſi cerebrũ à ſua recedat temperie. Hoc etiam cerebro peculiare eſt, vt odoribus, ſonis & coloribus vel delectetur, vel offendatur, cùm reliquæ partes hiſce ſenſibus deſtituantur. Verum tamen excipiunt aliqui, vtpote qui manifeſto motu fœtida refugiat, amplectatur autẽ ſuaueolentia: verùm hac de re ſuo loco tractabitur. Cenſebuntur ergo cephalica, non ea ſolùm quæ gratis odoribus cerebrum recreant, ſed quæ vel ſuaui concentu, vel iucundis variarũ rerũ picturis oblectãt audientes, aut inſpicientes. Hoc tamen in hiſce diſcrimẽ obſeruari poteſt, odores cerebrum afficere innata magis olfaciendi facultate, quàm diſcernendi iudicio, cùm nec muſicis, nec aſpectu quiſquam oblectetur, quin ab harmonia diſſonantiam, & ab eis quæ pulchra ſunt, deformia [illegible]

nere

nere poſſit, ea proculdubio ratione, quod odoratus hice ſenſibus, viſu nimirum & auditu magis terrenus exiſtat. Hæc grata diſputatione iucundiſſime in obiectionibus quibus copioſè diſcuti poſſet, at nisi ſeruanda breuitas hoc ipſum prohiberet.

Q v a m v i s autem & muſica cerebrum & pectus recreatur, non tamen hæc inter cephalica numerantur, quod medicamenta non ſint. Ex ipſis autem cerebri affectibus cephalica etiam dignoſci poſſunt. Quoniam itaque cerebrum, vtpote quod reliquis viſceribus natura calidum exiſtat, pituita plerumque repletur, ob id ea maxime cephalicis annumerantur, quæ præter occultam, qua cerebrum roborant, facultatem, excalefaciunt, tergent, incidunt, & exiccant. Cerebri verò ſitum ſi conſideres, cum in ſuprema corporis parte ſedem habeat, calidos vapores facile ſuſcipit, vnde præter quam quod alijs obſint rationibus, ægri ſæpenumero vigilijs excruciantur, & capitis doloribus: quæ ſymptomata refrigerantibus cephalicis compeſcimus. Hæc alia eſt cephalicorum ſeries, ſub qua fortaſſis etiam narcotica comprehendere liceat, cùm ſuas frigore vires exerant. Licet autem hæc ipſa in aliarum etiam partium doloribus adhibeantur, propriè tamen cephalica cenſeri debent. Ea ſiquidem ratione dolores ſedant, qua ſomnum inducunt, aut partis alicuius ſenſum obſtupefaciunt. Cum itaque cerebrum ſomni & vigiliarum ſedes exiſtat, & origo ſenſuum, hac & illa ratione narcotica pro cephalicis haberi poſſunt. An vero hæc tota ſubſtantia capiti familiaria ſint, ijs perpendendum relinquimus, qui præter occultas vires in hiſce medicamentis nihil agnoſcunt, cuius reſpectu certis partibus competere poſſint. Hoc fortaſſe magis rationi conſentaneum fuerit, narcotica cerebro & ſenſilibus corporis partibus aduerſari tota ſubſtantia, quam vt eis auxilientur. De purgantibus autem, an eorum aliqua certis quibuſdam partibus competant, inſita proprio capite tractabitur.

T o t ergo ſunt cephalicorum claſſes, vt aliqua cerebrum expurgent, idem aliqua refrigerent, aliqua verò corroborent, quibus equidem omnibus hoc forſan commune eſt, vt cerebro ſint occulta facultate familiaria, quæ nec ratione comprehendi, nec præceptis definiri poſſit. Cæterum quæ morbos cerebro peculiares proprietate quadam excutiunt, vel talia ſunt, quorum ratio reddi nequeat, vel ad harum claſſium aliquam merito referentur. Hoc tamen vt addatur, forſan non abs re fuerit, hæc nimirum medicamenta, vel ideò prodeſſe, quod hiſce morbis antipathia quadam aduerſentur, vel quod cerebrum aduerſus malignas morborum vires tota ſubſtantia munire, atque tueantur.

P o r r o cum variæ ſint, vt modo dictum eſt, cephalicorum vires, non eadem ſemper aut eodem tempore conueniunt. Non enim cerebrum facile corroboratur antè quam expurgatum fuerit, nec prius ipſum cephalicis expurgatur, quam vniuerſum corpus probè ſacris euacuatum, ne ſcilicet caput attractione repleatur. Refrigerantibus fere, cum id caloris vehementia poſtulat, vtimur, periculoſa tamen ſunt ſi crebris expediatur. De narcoticis alias ſat dictum eſt. Qua vero ſit cephalicis vtendum ratione, paucis exponi non poteſt, cum in varijs morborum generibus, pro varijs item vniuſcuiuſque morbi temporibus & ſymptomatis, varia quoque ſit cephalicis vtendi ratio. *Vtendi ratio.*

DE RELIQVIS CApitis partibus.

Cap. XXXIII.

SVB capitis nomine, quod etiam præcedenti capite monuimus, externæ quoque partes, vt oculi, nares, os, & aliæ, comprehenduntur. de quibus aliquid ſaltem exponemus, vt earum etiam remedia poſſint inueſtigari.

P r i m v m ergo de oculis agemus, quòd inter ſenſus externos viſus primas obtineat, cuius organa ſunt oculi. *Oculi.* Duplicia vero ſtatuuntur oculorum medicamenta, quæ nimirum ad ſpiritus viſorios, & quæ ad ipſoſmet oculos referuntur. Spirituum ea debet eſſe conſtitutio, vt nec nimis craſſi, nec nimis ſubtiles exiſtant. Cæterum etſi ſæpe fit, vt nimia ſpirituum ſubtilitas viſum efficiat debiliorem, ea tamen ocularia maxime nuncupantur, quæ facultate, quam habent, incidendi viſum euacuunt, ὀξυδερκικὰ Græci nominant. Inter hæc autem a medicis plurima recenſentur, quæ non hac, ſed occulta proprietate viſum iuuent. Non hic equidem hac in parte refragabimur, vtpote cum nouerimus prodeſſe multa, quorum vires non ita rationi pateant, niſi quis ad ipſam ſubſtantiæ ſimilitudinem recurrat. Hic tamen eorum acumen mirari contingit, qui caprinum iecur nyctalopas iuuare cenſent, haud alia ratione, quam quod capras exiſtiment non minus noctu cernere, quàm interdiu. Liceat itaq; ab vno cætera comminiſci, vt mirandos rerum effectus intelligendo comprehendere videamus. Sed quæſierit forſan aliquis, quænam ſit hepati cum oculis affinitas? certe nec eadem ſubſtantia, nec idem eis ineſt temperamentum. Hæc iucunda diſputatione tractari poſſent ampliſſimè. breuitatis tamen cauſa ſolummodo proponenda fuerunt, & eo fine quidem, vt hæc quoque ratio pateret, qua non oculis ſolum, ſed reliquis etiam partibus, medicamenta propriè, vel admirando ſucceſſu comperta, non nullo diſcurſu rationis exquirerentur. Conſtat, veteres ab animalibus didiciſſe plurima,

quæ nec mentis acumine potuiſſent aſſequi, nec ipſa fortaſſis etiam experientia. Portò quod ad ipſam oculorum conſtitutionem attinet, cùm ſenſu ſint exactiſſimo, nec leuia leuiter ſciant incommoda, non quæuis ſubitò cenſeri debent ocularia, ſi viſum extenuando poſſint acuere, ſed hoc in extenuantibus requiritur, vt nec nimis acria, nec calida nimis exiſtant. Quod ſi quæ ſint extrinſecus adhibenda, ſolùm ea conueniunt, quæ nec duritie lædant, nec irritent mordicando, nec adeò viſcoſa ſint, vt tenaciter adhæreant. Hæc nimirum ocularia ſunt medicamenta, quæ nec in pulueres, nec in vnguenta reducuntur, quod hæc ob oleum oculis inſenſa ſint, tum quòd glutinis inſtar validiùs in partes impingantur. Pulueres autem quiſque nouit, quid negocij ſæpe oculis inferant, cùm eis aduerſiſſima ſit aſperitas. Sed hæc ad medicamentorum formam ſpectãt magis, quàm vt eorum vires oſtendant. Sunt tamen obſeruanda nihilominus, quòd hac etiam ratione, non viribus ſolùm ocularia dicantur, quæ vitijs oculorum adhibentur.

Nares & os. Eadem quoq; ratio eſt aliarum partium, ne vel fœtida naribus offerantur, vel palato, quæ ſaporem habeant ingratum. Hæc enim non guſtui ſolùm officiunt, ſed ventriculum etiam ſubuertunt, cùm eadem ſit oris & ventriculi tunica. Quæ verò grauiter olent, & naribus moleſta ſunt, & cerebro non leue damnum inferunt. Sint ergo ſtomatica vel dulcia, vel ſaltem non ingrata: ſint errhina vel odorata, vel nullo grauia fœtore. Quòd autem & nares & os viæ ſint ad expurgãdum cerebrum, ideò facilè vitijs infeſtantur, quæ perpetuò poſtulant abſtergentia. Cæterùm de maſticatorijs, gargariſmatis, & errhinis non eſt vt hic verba faciamus, tum quòd cerebrũ magis, quàm vel os, vel nares ſpectent, tum quòd de purgantibus ſuo loco ſimus acturi.

Aures. Avres quòd pateant, facilè frigidis infeſtantur: quòd ſicciſſimæ ſint, medicamenta poſtulant, quæ vehementiſſimè ſiccent.

Dentes. Dentibvs autem inimicum frigus eſt, & calor vehemens. Acidis etiam, auſteris & acerbis maximè læduntur, cùm nec cute, nec carne ſint obducti, quibus horum iniuria contemperari poſſit. Detergentibus iuuantur dentes, & adſtringentibus, quòd leui de cauſa defluxionibus infeſtentur: quæ cauſa etiam eſt, vt facilè dulcium & pinguium vſu putreſcant.

Facies. Vt oculi coloribus, aures harmonia, nares odoribus, & lingua ſapidis oblectatur: ita facies, & maximè mulieteularum, iis inhiat, quibus & nitorem, & formæ decus conſequatur. Hæc ſunt, quæ nobis hoc loco de cephalicis ſcribenda eſſe videbantur: cætera in fucis & morborum curationibus exquirantur: vbi copioſiùs à practicis deſcripta ſunt.

A

DE MEDICAMENTIS pectoralibus.

Cap. XXXIV.

Medicamentorvm, quæ pulmonibus & thoraci addicta ſunt, non vnum genus eſt: quædam enim partes affectas ſpectant, aliqua materiam, quæ morbum infert. Etſi verò quibuſdam pulmones exul-
B cerantur, vt ſint adſtringentibus conglutinandi, non hæc ideò tamen thoracica nuncupantur, cùm adſtringentia pectori ſint & pulmonibus aduerſiſſima, tum quòd reſpirationem prohibeant, tum quod expectorationem remorentur. Thorax itaq; lenientia maximè poſcit, vt & liberior ſit reſpiratio, & ſi quid inhæreat, facilius deſcutiatur. Cùm autem pulmones deſtillationibus à capite ſint obnoxij, fit, vt ea præcipuè pectoralia cenſe-
C antur, quibus expuitio procedit expeditiùs. Non vna tamen eſt ſputi promouendi ratio: nonnunquam enim materia, quæ delabitur, tenuis eſt, vt quantocunque thoracis motu nequeat expelli, cùm ſubinde diffluat: quandoque tamen adeò craſſa eſt, vt per anguſtas pulmonis arterias eijci non poſſit. Hinc duæ ſunt pectoralium natæ ſpecies, vt nimirũ materia tenuis incraſſetur, & craſſa nimis incidatur, quò faciliùs expui poſſit. Eorum verò,
D quæ tenues incraſſant humores, quædam mitiora ſunt, quæ calidis & frigidis conueniunt humoribus. alia verò vehementer etiam frigida ſunt, vt humorum acrimoniam refrænare poſſint. Cæterùm quòd inter pectoralia, quæ phthiſicis competunt, etiam recenſeantur, de his vt aliquid ſaltem dicamus, operæpretium eſſe videtur. In his itaque medicamentis tria conſpiciuntur, quorum ratione tabidos iuuant. Sanguinem enim concretum
E incidunt & expectorant, pulmones peculiari virtute fouent atque tuentur, & vulnera conglutinant: quæ quidem vires aliquibus etiam ſimplicibus tributæ ſunt, ſæpe tamen pro varijs medici ſcopis variè diſtribuuntur, vt nimirum vlcera vel magis expurgentur, vel magis conglutinentur. Contrariæ ſiquidem vires exiſtunt, & quò magis aliqua tergent, & incidunt, tanto quoque magis glutinantium vires impediunt. Hæc igitur ratio temporis obſeruatur, vt in principio magis
F abſtergentia competant, poſtea verò magis iuuent glutinantia. Licet itaque tabidis adſtringentia conueniant, non hac ipſa tamen ratione pectoralia cenſentur, ſed quòd & incidant, & propria vi pulmonibus familiaria ſint. Ad hæc tanta nequaquam eis ineſt adſtrictio, vt reſpirationem impediant, aut humores pulmonibus vehementer impingant. Sunt ergo pectoralia, quæ vel laxant & emolliunt extrinſecus admota, vel humores pulmonum arterijs impactos incidunt & expurgant:

gant, aut tenues incraſſant defluxiones: aut aeres temperant, & arteriæ leniunt aſperitatẽ.

DE MEDICAMENTIS cordialibus.

Cap. XXXV.

VT cerebrum ſenſus, ita cor affectuum ſedes eſt, vitæ fons, & inſiti caloris origo. Cum itaque duo ſint cordi maximè propria, vt & ſuo calore vitam foueat in reliquis partibus & voluntati ſuis affectibus vigorem inferat: B quo quoq; ſunt eorum genera, quæ cordi conuenire dicuntur. Quædam enim, quod animum exhilarent: quæda, quòd cor ipſum iuuent, cordiſq; ſpiritus reficiant, cordialia nuncupantur. Eorum porrò, quæ cor oblectant, non vna eſt ratio, cùm vel ira, vel amore, vel metu, vel odio, vel triſtitia, vel alijs affectibus cor variè conturbetur, quorum vel temperantia, vel ablatione idipſum viciſſim erigitur. C Etſi verò cor affectibus huſce plurimum ſæpe recreatur, vt cordialia meritò ſint, quæ vel amatoribus oblandiuntur, vel iratos placant, aut ſolantur meticuloſos: quòd tamen hæc medicamentis primario nequaquam aſſequamur, ad aliud vel tempus, vel locum referenda ſunt. maximè verò philoſophiæ præceptis ita mens imbui poteſt, vt minimum affectibus conturberis. Cor enim medium eſt inter hepar & cerebrum, vt nõ ratione minus, quàm ingeſtis afficiatur. D Quamuis autem vis hæc medicamentis quibuſdam ineſſe dicatur, vt lætitiam inferre poſſint: nequaquam tamen id ita fuerit intelligendum, atque ſi ſuapte natura cor exhilararent. Lætitia namq; non corporis, ſed animi motus eſt: quò fit, vt ſine iudicio lætari nemo poſſit. Sunt tamen, qui medicamentis odium, aut amorem concilient: verum id exiſtimauerim (ſi fiat) vel occultis rerum proprietatibus, aut incantationi potius adſcribendum eſſe. E Quod verò lætitia quibuſdam medicamentis attribuitur, id hac ratione verum eſt: cor vi[illegible]am omnibus corporis partib. impertit. iiſdem ita compatitur, & pede vel manu læſa ſubito contriſtatur. Quicquid ergo dolorem vel tollit, vel ſaltem mitigat, oblectare dicendum eſt. Magis tamen hoc ipſum præſtare videntur ea, quæ proprijs cordis affectibus mederi poſſunt. F Cor itaq; nimio calore, venenis, & tetris vaporibus afficitur. Hic [illegible] parēt altera medicamentorum cordialium ſeries: nam quæ modò propoſuimus, animam in corde magis, quàm cor ipſum ſpectant: hæc verò cor, & cordis ſpiritus naturali virtute magis, quàm rationis vi fouent atq; tuentur. Tria ſunt igitur horum medicamentorum genera, quibus afflicto cordi naturæ adminiculo ſuccurrimus. Quædam enim, quòd refrigerando febrium ardorem mitigent: quædam, quòd venenis aduerſentur. A quædam verò, quòd cordis ſpiritus peculiari virtute refocillent, cordialia nominantur. At non quicquid refrigerat, protinus eſt cordiale. Plumbum enim non minus ac aurum, argentum, aut gemmæ pretioſiſſimæ, frigidum eſt. Hic nimirum vis alia ſubeſt quæ nec ſcripto facilè, nec verbis exprimitur. Sed vereor, ne talia magis ex accidenti, quàm propria facultate letitiam inducant: vt ad primam cordialium claſſem meritò ſint referenda, cùm B ratione magis animum in corde, quàm naturali dote cor oblectent. De venenis & eorum alexipharmacis ſuprà proprio capite actum eſt, vt hic nihilupereſſe videatur, quod iam ſcriptis addi debeat. Huc tamen non quæcunque veneris aduerſantur, referenda ſunt: ſed ea, quæ oppreſſo cordi ſuccurrunt. Quædam enim (vt ſuprà demonſtratum eſt) alterando, quædam vires naturamque fouendo venenis reſiſtunt. quædam tota ſui ſubſtantia, C facultate nimirum occulta, certis quibuſdam venenis aduerſa ſunt, quorum tamen nullum ſub hac claſſe continetur. Ecquis enim ſcorpium aut viperas inter cardiaca receſeat? De cibis, & ijs quæ contrarijs qualitatibus venenorum vires infringunt, idem quoq; dictum eſto. Quæ cor autem vel occulta virtute, vel quadam ſubſtantiæ ſimilitudine, vel vi, quam ratione quodammodo comprehendere poſſis roborant, ad hunc cordialium ordinem D referenda ſunt. Cum hoc enim venenis inſit omnibus, vt cor petant, & vitæ inſidientur: quæ cor aduerſus hæc muniunt, atque tuentur, alexiteria meritò nominari debent. Tertia cordialium claſſis eſt eorum, quæ cordis ſpiritus reficiunt. Hæc nimirum ea ſunt, quæ cor exhilarare dicuntur, tum quòd peculiari facultate vitales ſpiritus excitent, & viuidiores reddant, tum quod tetros & melancholicos arceant à corde vapores. Vt odorata E ſpiritus animales erigunt, aromatica naturales, ita hæc amica cordi virtute vitales fouent & recreant.

DE MEDICAMENTIS ſtomachicis.

Cap. XXXVI.

MEDICAMENTA, quæ ventriculo conueniunt, ſtomachica nominantur: etſi F ſtomachus non ventriculum, ſed eius orificium, ſeu gulæ partem inferiorem deſignat. Cùm itaque ſtomachica non partis, ſed totius exiſtant, non vnius etiam ſunt generis. ſiquidem in ventriculo tria maximè proprijs curanda medicamentis obſeruantur: appetentia deiecta, concoctio debilis, retentrixq; facultas vitiata. Quæ appetentiam excitant, acida ferè ſunt, & grato condita ſapore. Licet autẽ varijs de cauſis appetitus ſæpè concidat, vt cùm obruitur bile ventriculus, aut putridis humoribus, nõ ea tamen, quibus

hæc expurgantur, propriè dicenda ſunt orectica, ſed quæ quadam acida vi gulam & ſtomachum contrahũt, gratoq; ſapore delectant.

Concoctionem iuuant ea, quæ vel calore conuenienti, vel aromatica facultate ventriculi calorem fouent, vel occulta proprietate ventriculum roborant. De occultis dictum ſæpe eſt: hic tamen ratio ſuperius propoſitæ ſimilis, paulò tamen verità magis conſe anca, nobis offertur. Nyctalopes ex quorundam ſententia caprino iecore iuuari B ſupra diximus, quod exiſtiment aliqui, capras nocte nõ minus cernere, quàm interdiu. Ventriculi verò concoctionem interna ventriculi gallinarum tunica iuuare creditur, quòd hæ animalia inſignem habeant concoquendi vim.

Retentrix ventriculi facultas vitiata nauſeam parit, vomitum, & alui profluuia. Medicamentis hæc corrigitur adſtringentibus: non ob id tamẽ, quicquid adſtringit, ſtomachicum eſt, cùm adſtringant multa, quæ C ventriculo ſunt aduerſiſſima. Stomachicis ergò præter manifeſtas qualitates alia vis ineſt, qua ventriculo ſunt accepta.

Victûs ratio. Ad appetentiam excitandam medicamentis interdum vtimur, quæ non vſqueadeò ventriculum iuuant: quo fit, vt hac in re multa ſint obſeruanda, tum vt tempore conuenienti, tum vt aptis ad id medicamentis appetentiam excitemus, quæ quidem paucis deſcri D bi non poſſunt, cum pro varijs appetentiæ deiectæ cauſis varie ſit etiam procedendum. Hoc tamen maximè notum, & commune præceptum eſt, orectica impuro ventriculo, vel ſi cibandum non ſit, nequaquam adhibenda eſſe. Quæ verò concoctionem iuuant (πεπτικὰ dicere liceat) ante cibum offerri debent, tum quòd in ventriculi fundo, non ſuperiori parte calor excitandus ſit, tum quod calefieri debeat ventriculus antè quàm cibus offera E tur. Quibus autem ventriculus adſtringitur, ea cùm duplici fine conueniant, vt vel ſtomachum, vel pylorum occludant, hoc quoq; diſcrimine ſunt exhibenda, vt ſi vomitum curare velis, a paſtu, ſin fluxus inferiores, ante cibum præbeas adſtringentia: poſt enim aſſumpta, cùm cibos deorſum pellant, aluum ſæpenumerò mouent: maxime vero, ſi lenientia priùs ingeſſeris.

DE MEDICAMENTIS hepaticis.

Cap. XXXVII.

Hepaticorum tres fortè licuerit conſtituere gradus. Quibuſdam enim delectatur hepar, quibuſdam robur viresq; nanciſcitur, ſunt & alia, quæ vitijs eius propriè competunt. Vt ad ciborum digeſtionem, ne facile quiduis ingereretur, guſtus & appetentia ventriculo præmiſſa ſunt, & lin-

A guæ ſtomachoq; concredita, quibus & competens ciborum qualitas, & ſufficiens eorundem quantitas indicaretur: ita eſt hepati quiddam & manibus ingerentibus, & linguæ guſtanti, & ſtomacho diſcernenti correſpondens & natura tributum. Venis enim meſaraicis ſibi conueniens attrahit alimentum, quod ni mirum eiuſdem naturæ fuerit, aut temperamenti. Hæc ſunt ea, quibus hepar delectatur, alimenta quidem maximè: verum ex medicamentorum ſerie non nulla iecori quoque grata ſunt, dulcia nimirum: hæc enim auide, velut alimenta ſibi competentia trahit. Hepar autem corroborant ea, quæ leniter adſtringunt. Cum enim concoctioni dicatum ſit, quadam opus habet adſtrictione, qua tum calor, tum concoquendus humor contineatur, ne diſſiluat hic, ille verò diſpergatur. Nequaquam tamen tanta eſt hepaticorum adſtrictio, quanta ſtomachicis competit. Ventriculus enim ampliſſimus eſt, & ingreſſum & exitum habens maximè patentes: at hepar exilibus eſt refertum venis, quibus vel chylum attrahit, vel ſanguinem in reliquum corpus diſtribuit. Quamobrem ne vel obſtruatur hepar, vel diſtributio ſanguinis impediatur, adſtringentia iecori competunt, nõ adeò tamen valida, vt hæc inferant ſymptomata. Quòd itaque iecur ita ſit conſtitutum naturaliter, vt præ cæteris viſceribus facile obſtructionibus corripiatur, ideò medicamenta quæ vel prohibent obſtructiones, vel ijſdem factis medentur, hepati cenſentur eſſe peculiaria. Sunt autem ea, quæ ſine vehementi calore incidunt & extenuant: quibus tamen & adſtrictio lenis, & aliqua facultas inſit abſtergendi. Obſtructiones pleromque ſequitur inflammatio, quæ refrigerantia poſcit, non quæcunque, ſed hepatica, hoc eſt, quæ ſimul & abſtergant & extenuent. Cæterum ex viſceris natura diligenter hoc eſt obſeruandum, vt cùm id concoctioni deſtinatum ſit, calidis refrigerantia temperentur, ne calor adeoq, concoquendi facultas aboleatur: aut etiam diaphragma, cui vicinum & annexum eſt, ita refrigeretur, vt reſpiratio impediatur. Hic etiam modus in extenuantibus obſeruari debet, ne viſceris robur diffundatur: in adſtringentibus, ne vel attractio chyli, vel diſtributio ſanguinis, vt modo dictum eſt, impediatur. Victûs ratio.

F DE MEDICAMENTIS ſpleniticis.

Cap. XXXVIII.

In ſanguinis generatione tria maximè conſpiciuntur excrementa, ſeroſus humor, flaua bilis, humorq; melancholicus. Bilis propriam habet in hepate cyſtim: ſerum ad renes delabitur: ſplen verò craſſiorem ad ſe ſanguinis partem allicit. Duplex autem eſt hoc ſanguinis excrementum: aut enim nimio calore

lore aduſtum eſt, quam bilem atram nominant, aut ex ſeipſo craſſum ac terrenum eſt, qui proprie melancholicus humor appellatur. Hinc inueſtiganda eſt vis & natura ſplenicorum. His enim humoribus lien vt plurimum infeſtatur: vnde varia conſequuntur ſymptomata, quibus cætera quoque viſcera noxam ferunt. Atra namque bilis, vbi vel efferata, vel adducta fuerit, melancholiam furoremque parit: humor autem melancholicus & viſceris obſtructionem, & ſcirrhum inducit, vt & ſanguinis concoctio vitietur, hydropsque ſæpenumerò ſubſequatur. Duplicia ſunt itaque medicamenta, quæ lieni cenſentur eſſe peculiaria. Quædam enim atræ bili competunt, quædam humori melancholico. De purgatione nihil hic nobis agendum eſt, cum id infra proprio capite ſit tractatum. Splenica ſunt ergo, quæ bilem atram humectando contemperant & refrigerando: licet ex his etiam aliqua ſint, calore temperata. Non enim bilis hæc vſque adeò calida eſt, vt medicamenta poſcat, quæ dicunt biliosa, quibus eximia vis ineſt refrigerandi. Hæc nimirum ſunt ea, quæ ſuperius inter cordialia retulimus, quod tetros bilis atræ vapores, quibus cor obruitur, temperent & demulceant, qua ratione lætitiam inferre dicuntur. Sunt ea quoque ſplenica, quibus humor melancholicus corrigitur & præparatur, vt commodè poſt euacuari poſſit. Medicamentis id aſſequimur incidentibus & aperientibus, quæ ab hepaticis ea ratione differunt, quòd ſint adſtrictionis expertia. Splen enim concoctioni non eſt addictus, quo fit, vt adſtrictione non indigeat, cum ad hepatis vires confirmandas chylumque retinendum ea non parum ſuppeditet auxilij. Splen etiam ab humore melancholico non obſtruitur ſolum, ſed induratur, vt inter ſplenica meritò quoque numerentur emollientia, quæ non equidem aſſumuntur intrinſecus, quòd ventriculo ſint & vi... ſatibus concoctioni deſtinatis inimica, ſed extrinſecus admouentur. Quamuis autem ſcirrho iecur etiam afficiatur, hæc tamen ei non conueniunt, quòd hepar (vt ſupra dictum eſt) adſtrictione indigeat, qua tamen hæc deſtituuntur, & tantam emolliendi vim habent, vt calorem viſcerum, & ſpiritus adeoque vires diſſoluant.

DE RENVM AC veſicæ medicamentis.

Cap. XXXIX.

AD ſerum à ſanguine ſecernendum renes à natura exteris additi ſunt viſceribus. Id autem vt exciperet, nec ſubinde vrinam excernere cogeremur, veſica ijs adiecta eſt amplitudine ſufficienti. Cùm A itaque renum & veſicæ munus hoc ſit maximè proprium, vt à corpore tenuiſſimam ſanguinis partem excernant, morbis etiam vt plurimum vrinæ vitio corripiuntur. Vel enim calculo, vel inflammatione, vel craſſis humoribus vrina ſupprimitur, vt hac quoque ratione medicamenta renibus & veſicæ competentia, quæ nephritica & cyſtica vocant, ſint ... Siquidem alia refrigerant, alia craſſos humores incidunt, alia B lapides etiam confringunt. Etſi verò phlegmone ad ſiſtendum ſanguinis influxum adſtringentia poſtulat, renum tamen & veſicæ conſtitutio talis eſt, vt eis & veſicæ maximè periculoſus exiſtat adſtringentium vſus, vtpote quibus vrina magis impediatur. Quæ craſſos humores incidunt, vretica propriè nominantur, de quibus ſuprà ſatis actum eſt. Lapides autem confringentia præter eam, qua pollent, incidendi facultatem (cuius etiam C reſpectu meritò ſub diureticis comprehendi poſſunt) propria quadam vi prædita ſunt, vt lapides adeò duros comminuant. Ex his plurima paſſim à practicis recenſentur, quæ id ipſum occulta proprietate præſtant, quorum alia ratio reddi nequit, quàm quæ ab ipſa eorum ſubſtantia ſumitur, non manifeſtis qualitatibus. Ex ipſa itaque renum & veſicæ natura, morbiſque peculiaribus, hæc propriè nephritica & cyſtica videntur eſſe no- D minanda, quæ leniunt, & citra validum calorem incidunt & extenuant. Quòd autem eadem & renibus & veſicæ tribuerimus medicamenta, diſcrimen hoc in ijs obſeruari debet, vt cùm veſica ſit à corporis centro, quàm renes, remotior, ei quoque validiora præſcribantur medicamenta, ne vires eorum, antè quàm ad locum affectum perueneriot, euaneſcant.

E DE MEDICAMENTIS hyſtericis.

Cap. XL.

VTERO competentia medicamenta ſunt, quæ menſes mouent, vel nimis fluentes ſiſtunt: de quibus abunde ſupra dictum eſt, vt iam nihil ſupereſſe videatur, quod pluribus exponi debeat. Hoc ſaltem de vteri natura dictis addere liceat. Vterum videlicet cerebro & ventriculo ſubſtantia quodammodo ſimilem eſſe. Cephalicis enim & aromatica vi præditis adeo delectatur, vt id manifeſto motu clarum faciat dum iis accurrit, eorum verò contraria fugit. Hoc experientia ferunt eſſe certiſſimum. Si qua namque mulier vteri præfocatione corripiatur (quo quidem affectu ſurſum ferri creditur vterus) fœtori grauiter olentia, ſed vteri collo admouentur ea, quæ grato ſunt odore prædita. Sin autem procidat vterus, vice verſa progrediuntur. Ob

latis enim ori beneolentibus & fœtidis vuluæ admotis, vterus retrocedere perhibetur. Hæc ratio fuit, quæ mouit aliquos, vt olfaciendi vim vtero adſcripſerint. Sitne naſutus mulierum vterus, an verò ſit eorum naſus vterinus, qui tale quidpiam aſſerunt, viderit, qui volet. Dubium non eſt, quin (quod ſuprà de cephalicis diximus) quæ gratum ſpirant odorem, cerebro ſint & neruoſis partibus amiciſſima: nõ ideò tamen olfactu ſolo talia prodeſſe iudicanda ſunt, cùm & alijs qualitatibus, & ipſamet ſui ſubſtantia partes nullo præditas olfactu iuuare poſſint. Eadem fœtidorum eſt ratio. Suffitus enim præter odorem, vim etiam habet certis quibuſdam partibus aduerſiſſimam. Fœtidis certè ventriculus offenditur, & ita quidem interdum, vt vehemẽti motu quicquid aſſumpſerit, euomat, non quòd olfaciendi facultate polleat, vel odorandi, ſed quòd alia fœtidorum noxa vellicetur. Vterum itaq; iudicamus, non, quòd olfactu præditus ſit, offendi fœtidis, ſed quòd ea ſint eius naturæ aduerſiſſima. Licet autem olfactu nec oblectetur, nec offendatur, fœtidis tamen læditur, & beneolentibus corroboratur. Odor enim medicamentorum index eſt, quo natura, quid ſibi competat, edocet olfacientes. Hæc quæſtio pluribus hoc loco non eſt diſcutienda, ne propoſiti limites egrediamur: hoc ſaltem conclusionis vice dictum ſufficiat, vterum perinde atque cerebrum bene odoratis & aromatica vi præditis conſortari. Cerebrum enimuerò nec guſtu pollet, nec olfactu, quod caluaria læſa & malè ſapidis, aut grauiter olentibus admotis comprobari poteſt. Denique cùm ſuprà ſatis ea diſcuſſerimus, quæ menſes vel ſiſtunt, vel mouent, hoc eis hoc loco ſolum adijcere volumus, Hyſterica nimirum dici medicamenta, non quæcunque vel adſtringendo menſes ſiſtunt, vel eoſdem mouent incidendo, ſed quæ ſimul vtero grata ſunt & accepta, qualia cenſeri debent, quæ vel odore ſuaui, vel aromatico ſapore ſuam oſtendunt ſubſtantiæ bonitatem.

DE MEDICAMENTIS ARTHRITICIS.

Cap. XLI.

Articvli morbis ferè capitalibus infeſtantur: quò fit, vt cephalicis etiam curentur medicamentis. Ex ipſarum autem partium natura, cùm eadem ſit neruorum, quę cerebri ratio, nihil quoque colligere licet, quod in cephalicis ſuprà non ſit expoſitum. Quòd tamen arthritica medicamenta doloribus oculorum maximè accommodentur, & ita quidem à medicis deſcribantur atq; ſi hac ipſa ſolùm ratione arthritica ſint appellanda, de his aliquid etiam adijciemus, vt qualia poſcant articuli, qualia item eorum dolores medicamenta requirant, intelligatur. Ex ipſa itaque articulorum natura, cùm neruacea ſint corpora, facilè colligitur, articulis ea competere, quibus & ſiccandi vis inſit, & calefaciendi, cum leui quadam adſtrictione, vel peculiari virtute, qua robur articulis addere poſſint: quæ certe facultas cephalicorum eſt, cùm tamen articuli ſint à corporis centro remotiſſimi, vehementiſſima quoque poſcunt medicamenta. Quod ad ipſos autem attinet articulorum dolores, hæc progrediendi methodus eſto. Dolor aut tollitur, aut ſaltem demulcetur. Vera quidem eius cura eſt, ſi cauſam, quæ dolorem infert, radicitùs extirpemus. Tanta eſt tamen interdum doloris rabies, vt anodynis vtendum ſit priùs, quàm doloris cauſam impugnemus: & id quidem eò maximè, quòd dolore partes incaleſcant, & influxu ſanguinis inflammentur: quæ verò doloris cauſam euellunt, calidiſſima ſunt, vt cùm ſunt dolor ijs abſtinendum eſſe videatur. Duplex autem eſt doloris ſedandi ratio. nam ſi dolorem ſpectes, anodynis vti licebit. ſin ardorem oppugnare velis, refrigerantia conuenient, tum quod ijs ardor optimè temperetur, tum quod ijs influxus etiam inhibeatur, & maxime ſi repellentium aliquid immiſceas. Anodynorum naturam & vtendi rationem ſupra docuimus. de refrigerantibus ſuo quoque loco actum eſt. Porrò doloris cautas practici varias conſtituerunt, de quibus nunc non eſt diſſerendum. Hæc tamen antè alias admittenda fuerit: pituitam nimirum articulis impactam, cum irritatur, influxum atque dolorem excitare. Nam quæ medici ad dolorem penitus extirpandum, arthritica recenſent, talia ſunt, vt validiſſimas ad incidendum & attrahendum vires habeant, quæ profectò nec bili flauæ, nec ſanguini competerent. Hæc ſubſtantia ſunt eximie tenui, quòd adſtrictio pituitæ ſit aduerſiſſima. Magis enim partibus impingeretur, à quibus tamen eſt elicienda. Cùm verò ſatis & attractũ, & diſcuſſum eſſe videbitur, vt & dolor ceſſauerit, & cauſa doloris abſumpta fuerit, adſtringentibus vtemur, & ijs quæ articulos corroborare poſſint, ne poſt facile defluxiones excipiant. Hæc ſunt, quæ nobis de proprijs partium corporis humani medicamentis ſcribenda fuerant, vt qualia quibusque competerent, ex earum natura & affectionibus maximè proprijs intelligeretur.

DE MEDICAMENTIS PURGANTIBUS.

Cap. XLII.

De purgantibus medicamentis plurimùm à medicis diſceptatur, vtrum occulta proprietate ſibi deſtinatos attrahant humores, an verò manifeſtis qualitatibus idipſum

pſum præſtent. Quæſtionem hanc alijs diſcutiendam relinquemus, & qua fieri poterit breuitate methodum edocebimus, qua purgaturis procedendum eſſe iudicamus. Hoc itaque primum eſto, quod medicinam exhibiturus obſeruabit, quid nimirum ſit euacuandum: dein medicamenta inueſtiget, quibus idipſum aſſequatur. Cùm enim non eadem ſit in omnibus materia peccans, non idem certè medicamentum competit omnibus. Rationes autem, quibus exquiri debeat humor expurgandus, per quas item vias educere conueniat, non fert inſtituti noſtri ratio, vt hocce loco demonſtremus: purgantium natura nobis & vires exponendæ ſunt. Varijs itaque modis humores educunt medicamenta. Quędam enim leniendo, quædam abſtergendo, nonnulla naturam extimulādo, aliqua conſtringendo purgare conſpiciuntur. Quæ verò propriè purgantia nominantur, præter haſce facultates aliam habent, qua humores à remotiſſimis etiam partibus eliciunt & attrahunt. Vtrum autem vis hæc calori tribuenda ſit, an occultæ proprietati, noſtrum hoc diſſoluere non eſt. Calida quidem cenſuerunt eſſe veteres omnia purgantia, cuius nomine calori vim purgatricem adſcripſerunt aliqui. Notum tamen eſt, recentiorum experientia, purgandi vim quibuſdam ineſſe, quæ vel frigida ſunt, vel ſaltem exiguo prædita calore. Præter enumeratas purgantium medicamentorum qualitates, hæc etiam omnibus verè purgantibus ineſt, quædam nimirum ſubſtantiæ prauitas, qua ventriculo ſunt, cæteriſque viſceribus inimica. Non equidem dubium eſt, quin hæc ipſa vis ad purgationem plurimum conducat. Naturam enim ad expulſionem magis irritat, quàm vel acria, vel mordacia. Nondum tamen attractionis ratio patet. Magis enim natura, quam medicamenta purgare diceretur, ſi ſit humorum expulſio nominanda purgatio. Licet itaque non abſurda ſint, quæ à multis in hunc modum ad purgatricem vim demonſtrandam proferuntur, nequaquam tamen ideò negari poteſt, quin occulta quædam eis inſit ſubſtantiæ proprietas, vt humores certos ad ſe alliciant. Quamobrem hoc pro confeſſo habeatur, purgantia medicamenta præter eam, qua pollent, purgandi vim, qualitates habere varias, quibus vel occultè, vel ratione manifeſta negotium naturæ faceſſunt: quo fit, vt eis addenda ſint corrigentia. Sunt etiam variæ purgantium differentiæ. Quædam enim pituitæ, quædam bili, quædam melancholiæ, nonnulla verò ſeroſis humoribus addicta ſunt: & aliqua leuiter purgant, aliqua verò vehementius, vt eius non parum interſit, quænam ſint eligenda medicamenta. Denique ſi competens habeas medicamentum, & id prout res poſtulat, commode correxeris, tempus etiam & vtendi ratio diligenter exquirēda ſunt.

A Vt ergo generalem purgantium medicamentorum doctrinam paucis, & recta methodo comprehendamus, hæc capitibus aliquot ſigillatim expediemus: quæ ſint nimirum purgaturis eligenda medicamenta: quibus item corrigi debeant: quando, qua denique ratione ijs vtendum ſit.

B

DE PVRGANTIVM medicamentorum electione.

Cap. XLIII.

CVm eadem medicamenta morbis omnibus nequaquam ſine diſcrimine conueniant, ſed vnaquæq; certis deſtinata ſint humoribus, in hoc omnium primò decet intentum eſſe medicum, vt conueniens inueſtiget medicamentum, quo morbum ſibi propo-C ſitum expugnare poſſit: hoc autem ex humorum natura, & manifeſtis medicamentorum viribus eſt exquirendum. Occultas equidem rerum facultates nullo rationis diſcurſu licet experiri: quò fit, vt hic de ijs nihil etiam ſimus acturi. Manifeſtis tamen etiā qualitatibus prædita ſunt purgantia, quarum reſpectu dignoſci poſſunt. Humores itaque purgandi quatuor exiſtunt: pituita, ſeroſus humor, bilis & me-D lancholia. Medicamentorum verò qualitates, quibus ea diſcernuntur, hæ ſunt notiſſimæ: quædam enim leniendi vim habent: quædam adſtringendi: nōnulla partium tenuitate prædita ſunt: aliqua vehementi pollent acredine. Diſcrimen in his hoc etiam obſeruandum, aliqua videlicet leuem habere purgandi vim, alia vehementem: nonnulla verò media quadantenus prædita eſſe facultate. Hac ergo ratione cum modo ſcriptis humoribus confer-E ri debent, vt quæ ſubſtantia ſunt tenui, pituitæ, vel melancholiæ conueniant. cum enim humores hi craſſi tenacesque ſint, vt attrahentibus cedant, incidentia poſcunt. Quæ verò leniunt, quòd humores nulla ferè vi oppugnent, bili conueniunt, ſeroſis humoribus, & ijs, qui fluxiles & ad purgationem præparati fuerint. Hæc nimirum cauſa eſt, quod biliosa medicamenta mixtis incidentibus pituitam expurgent: ſiquidem vbi fuerit attenua-F ta, fluxilis exiſtat. Ob idipſum quæ pituitam purgant, demptis incidentibus, aquas euacuat, cùm vt expurgentur, attenuatione non opus habeāt. Cæterum quòd hydragoga non ea propriè vocentur, quæ ſeroſos humores, quos in vijs purgationi deſtinatis offenderint, ſecum rapiunt, ſed quæ aquas in loco remotiori collectas violenter eliciunt: talia certè ſunt, quæ non exigua pollent acredine, tum vt partium tenuitate penetrent, tum vt attrahant, calore vehementi. Quæ verò medicamēta vim habent adſtringendi, pituitæ, vel melancholiæ ſunt infenſiſſima, quòd craſſos humores ad-

ſtrictione partibus magis impingant: ſed iis conueniunt expurgandis, quæ ſuapte natura facilè fluunt, qualis eſt bilis, aut putrefacta pituita, quæ defluxiones, aut alui profluuia ſæpenumerò excitant.

Coloribvs etiam medicamenta diſcerni poſſunt. nam quæ alba ſunt, pituitam quæ nigra ſunt, bilem atram: quæ flauo colore tingunt, flauam euacuare cenſentur. vt præter rationem & guſtum viſu quoque potis edoceri, quodnam ibi medicamentum ſit ad humoris alicuius expurgationem eligendum. Sed vereor, ne medico color fallat, vt bilem eſſe ducas ſerum, vel liquefactam pituitam, quæ flauo fuerint tincta colore.

Porrò quod aliqua leuiter, aliqua verò vehementiſſimè purgent, id quoq; paucis expediendum fuerit. Competent ergo vehementiora, ſi quæ purgare voles, vel contumaciora, vel remotiora fuerint quo fit, vt bilis cum facilè cedat, etiam leuiſſimis expurgetur. Sunt tamen ex vehementioribus aliqua, quæ bili conueniunt, ea fortaſſis ratione, quòd cito ſerantur impetu, eaq; ſecum ſolùm rapiant quæ facilè ceſſerint. Talia certè nec viſcoſis humoribus competunt, nec iis, qui ſunt ab inteſtinis, aut ventriculo procul diſſiti.

Pvrgantivm denique diſcrimen hoc quoq; diligenter expendendum eſt, cùm aliqua per ſeceſſum, aliqua vomitione purgent, vtra conueniant. Hoc autem ex morborum natura colligi poterit. Quod ad ipſa tamen attinet vomitoria, debili vētriculo, pectori, pulmonibus & oculis affectis nocent, alias morbis ex cruditate conferunt. Vomitoria verò ſunt, quæ ſubſtantiam habent vnctuoſam, vel quæ citò fœtorem in ventriculo concipiunt, aut quæ vehementiſſimas habēt purgandi vires, vt operationem præcipitent. Non equidem hæc proprijs addicta ſunt humoribus, niſi pituitam ea poſcere dicas, quibus incidendi vis ineſt. nam quæcunq; ventriculus in ſe continet, vomitione forás extruduntur.

DE PVRGATIONIS tempore.

Cap. XLIV.

Antequam purgationem aggrediaris, priùs ex Hippocratis ſententia corpus fluxile teddes, & humores ad expurgationem præparabis, ne, ſi non cedant, naturæ vis inferatur. Cùm itaque concocta, non cruda medicanda ſint, humores & maximè viſcoſos & tenaces calidis & incidentibus ſyrupis concoquemus: hac tamen prudentia, ne nimio calore in venas materia protrudatur, atque adeò febres excitet. Quòd verò vomitoria concoctione non indigeant, febrium, vel acceſſionū initiis exhiberi poſſunt humorum præparatione poſtpoſita. Cæterum ſi valdè purgandum ſit, prius inteſtina vacuabuntur,

A vel lenitiuo, vel clyſtere: ſecus enim vijs non præparatis, materia violenter attracta intercipiertur, & tormina, vel aliud quoddam graue malum inferret.

Horas autem circiter tres, aut quatuor, ante cibum exhibentur medicamenta, ne vel in alimenta vertantur, & maximè ſi dulcia fuerint eis immixta: vel alimentis eorum vires obtūdatur, ſi quis ea paulò ante cibum exhibeat. Natura quoq; diuerſo motu moleſtanda non

B eſt, vt purgationem expediat, & nutritione ſimul intenta ſit. Maximum id verò eſt, quòd purgantia ventriculo, & naturę, ceu venenata, plurimùm infeſta ſint, vt cum cibis in corpore nequaquam retineri debeant. Etſi verò pilulas cibum aſſumpturis aliquas exhiberi poſſe concedimus nequaquam tamen hoc modo ſcriptis repugnat. Ex iis enim conficiuntur, quæ nullam vim habent naturæ moleſtam, ſed ventriculum potiùs roborant, &

C concoctione peracta, leniter aluum mouent. Quòd ſi cum chylo quidpiam in venas feratur, id putredinem arcet, nec ſanguinis concoctionem remoratur. Lenientia quoq; (qualia ſunt manna, caſſia, ſyrupus roſatus laxatiuus) quòd naturæ non ſint aduerſa, paulò ante cibum, vt hora vna, vel dimidia, commodè ad excrementorum eductionem exhibentur. A' cibo pilulæ nonnunquam capitales ex-

D hibentur, vt cum ciborum vaporibus earum vires ad caput ferantur.

DE PVRGANTIVM medicamentorum correctione.

Cap. XLV.

E In purgantibus plurima conſpiciuntur, quæ vel adiuuanda ſunt, vel corrigenda. Quædam enim manifeſtis nocent qualitatibus, quædam occulta malignitate naturam laceſſunt, aliqua vel tardius vel imbecilliùs purgant, aliqua denique nimis efferato motu corpora viresque deijciunt. Cum hæc itaque vitia vel nota ſint antè quam exhibeantur, vel poſtmodo nobis innoteſcant, de iis primùm agemus, quæ cum ipſis purgantibus exhibentur: dein & aliquid eorum attin-

F gemus, quæ à purgatione nonnunquam offeruntur. Omnibus hoc ferè purgantibus ineſt, vt ſtomacho & naturæ aduerſentur: quo nomine ſemper eis admiſceri debent, quæ cor aut ſtomachum roborant. Id etiam, quæ leniendo purgant, habent incommodi, quod in flatus facilè conuertuntur, vt ea perpetuo poſtulent, quæ flatus diſcutiunt. Hoc autem non in iis ſolùm, quæ ſuapte natura flatulenta ſunt, venit obſeruandum, ſed in iis etiam, quibus ad expurgandam pituitam, aut humorem melanchol[…] vtimur. Talia namque licet in flatus conuerti nequeant, ſuo tamen

tamen calore, ſi vel pituitam, vel melancholiam attigerint, flatus excitant, qua proculdubio ratione ſena flatulenta dici debuerit. Purgantia, quorum acrimonia viſceribus aduerſa eſt, non adſtringentibus, ſed iis corriguntur, quæ leniendi vim habent & incraſſandi. Talia namque ſic temperanda ſunt, ne diu in corpore contineantur. quod ij perpenderint, qui roſis aut alijs adſtringentibus antimonium corrigunt. Tragacantha commodiùs temperari poſſet, ſiquidem medicamentorum acrimoniam tollit, nullius particeps adſtrictionis. Ad excitandas purgantium vires, quò citiùs & facilius operentur, ijs interdum vtimur, quæ vel partium tenuitate, vel acrimonia naturam extimulant. Id autem in attenuantium vſu diligenter obſeruabitur, ne modum exuperes, atque adeò vel venenatam medicamenti qualitatem ad cor deferas, vel ſudorem excites, quo multiplex damnum inferretur. A' purgatione ſi medicamentum imbecilliùs agat, vel clyſteribus, vel balneis expultricem inteſtinorum facultatem proritamus: interdum leniens potio, vel iuſculum exhibetur, & maximè vbi ſiccum aſſumptum fuerit medicamentum. Ad nimiam medicamentorum operationem temperandam (ὑπερκάθαρσιν vocant) à multis multa ſuadentur, de quibus nihil hoc loco proferemus. ne conſtitutos breuitatis limites egrediamur.

DE PVRGANDI ratione.

Cap. XLVI.

PRo variis medici ſcopis varia quoque eſt purgantibus medicamentis vtendi ratio. Nam ſi fuerint humores à remotis partibus trahendi, forma ſicca medicamentis eſt commodior, hac ſiquidem ratione diutiùs in corpore morantur. Sin autem citò purgandum fuerit, liquida exhibentur medicamenta. Neque verò parui refert, vtrum purgantia diluas, aut decoquas, vel in ſubſtantia (quod vocant) exhibeas. Quorundam enim expreſſum magis purgat, alia vires habent in ſubſtantia efficaciores. Ea nimirum quæ facultate pollent adſtringendi, magis purgant, ſi diluantur: terrena ſiquidem eorum portio vim retinet adſtringentem purgationi contrariam. Cæterùm id etiam medico diligẽter obſeruandum eſt, qua nimirum quantitate, ſemélne tantum, an ſæpius, & qua doſi medicamenta ſint exhibenda. Quamobrem ſi materia craſſa tenaxq; fuerit expurganda, ſæpè purgatio reiterabitur: aut ſi purgandus humor in corporis habitu fuerit. non enim vna vice, quæ vel remota, vel contumacia ſunt, expurgantur: quòd ſi vehementius pharmacum exhibeatur, vires id deijciat, nec omnem tamen materiam euellat. Hinc fit, vt in morbis à melancholia factis, purgatio duos aut tres dies cõtinuetur. Quod verò medicamentorum doſes attinet præſtat, vt ſingula diligentiſſimè perpendantur. Non enim res hæc leuis eſt momenti, ſed quæ ſi tantillum medicamenti pondus excedas, graue ſæpenumerò damnum inferat. Quamuis itaque purgantium doſes regulis generalibus ita comprehendi nequeant, vt qua ſit vnumquodque medicamentum menſura exhibendum ſatis intelligatur. ex ijs tamen medicamentorum differentijs, quas ſuprà deſcripſimus, generalis quędam doctrina conſtitui poteſt, vt purgantium doſes certis etiam ordinibus diſtinguantur. Cùm ergo medicamentorum aliqua leniendo purgent, quædam acrimonia vehementi, nonnulla verò viribus exiſtant inter hæc quodammodo medijs: hoc quoq; doſium diſcrimen eſto, vt quæ ſua dulcedine laxant, ab ℥.j. ad ℥.j.ß. exhibeantur: talia ſunt pruna, ſebeſten, tamarindi, ſiue oxyphænici, mucilago pſyllij, caſſia, manna. Quæ verò ſua acrimonia non leuiter laxant, à gr.ij. ad gr.xij. poni debent, vt diacridium, ſcammonium, colocynthis euphorbium & elaterium, &c. Quæ vel adſtringendo, vel quæ ſua ſubſtantia leuiter laxant, vt agaricus, aloe, myrobalani, &c. media quantitate dantur.

FINIS LIBRI SECVNDI.

ANTIDOTARII GENERALIS,

LIBER III.

DE DEO ET NATVRA.

CAPVT I.

PERACTIS præcedentibus libris materia formaque medicamentorum: reſtat, vt eorum cauſas efficientes hocce libro breuitate, qua fieri poterit, expediamus. Non equidem dubium eſt, quin medicamenta cuiuſcunq; modò generis ea ſint, naturaliter prodeant, & generentur, vt natura medicamẽtorum efficiens cauſa meritò dicenda ſit. Veruntamen haud vſqueadeò ſtupidi, vel excæcata mente ſumus, vt principium natura priùs non agnoſcamus. Nec eos moramur in philoſophia gigantes, qui ſolam (Deo vel non agnito, vel ſpreto nihilominus) naturam amplectuntur. Quàm abſurda verò ſit eorum ſententia, qui ſatis probè philoſophari videntur, ſi quas à natura, & rerum qualitatibus rationes excogitare poſſint, hinc animaduertere licet, quòd vbi naturales cauſas indagare conantur, qui fiat, vt ſemina cùm adoleuerint, tam varias formas conſequantur, non aliud exponere queant, quàm quòd hæc ſit vniuſcuiuſque ſeminis proprietas, vt in hanc, aut illam formam tandem excreſcat. Non enim vel à primis, vel à ſecundis, aut tertijs rerum qualitatibus, rationes tot tamque variorum effectuum reddi poſſint. Hæc itaque rerum proprietas, quòd nulla ratione demonſtrari poſſit apertiſſimum eſt primæ cauſæ ſpeculum. Nam ſi quòd ſato ſinapi ſemine, talis frutex exurgat, cauſam eſſe dicas ſeminis inſitam proprietatem, fruticis cauſam expoſueris: nondum tamen eius proprietatis cauſa patet. Sin porrò dicas, fruticis hanc eſſe naturam, vt ſemen tali præditum proprietate producat, circulatem & perplexam prodideris inſcitiam. Ex ijs enim alterutrum prius extitiſſe ſtatuẽdum eſt, quod alterius quidem cauſa ſit, non autem ab alio proceſſerit naturaliter, vt luculenter à philoſophis aliquibus, fidei Chriſtianæ propugnatoribus eſt demonſtratum. Primam ergo cauſam admittimus, quæ ſingulas rerum, adeoq; medicamentorum ſpecies aliquando fecerit, modo qui naturalis non fuerit, vt eæ poſtea poſſent propagari naturaliter. Hæc rerum cauſa efficiens Deus eſt, cui boni quicquid eſt, acceptum ferimus, hic ſua benedictione naturam in ſuo curſu conſeruat. Cùm enim vires haſce rebus indiderit, eaſdem eis detrahere poteſt, quandocunque libuerit. Quamobrem vt me-

A dicus ſuum in arte ſua finem aſſequatur, Deo medicamentorum, quibus vtitur, authori gratias agat, quòd hæc ei ſuppeditauerit auxilia, quibus ægrotantibus ſuccurrere queat, eundemque precetur, vt ſuam clementer benedictionem largiatur. Hæc nempe medici pietas ſæpè plus præſtiterit, quàm admiranda multorum doctrina. Dei namque benignitas non intra naturæ limites conſiſtit, vt ea ſolùm petentibus exhibeat, quæ naturales medicamen-
B torum vires pollicentur, ſed admiranda ſæpenumerò ratione ſanitatem ægris reſtituit, vt DEVS ope ſua, non autem medicus medicamentis curaſſe dicendus ſit. Deum itaque medicamentorum, & ſanitatis reſtitutæ cauſam eſſe confitemur, cui laus ſit in perpetuum. Etſi verò cauſa rerum Deus eſt, non ideò tamen reliquas excluſerimus. Natura ſiquidem & arte, quæ Deus ab initio ſine medijs fecit, propagat & conſeruat, quæ nutrimentorum & medica-
C mentorum, & ipſius adeò ſanitatis cauſæ ſunt. Arte quidem pharmacopœi medicamenta variè præparantur, & conſeruantur, quæ ſuo medicus iudicio commodè diſpenſat, vt ſuum ad depellendos morbos medici prudentia finem aſſequantur. Prius autem quàm medici & pharmacopœorum officia perſequamur, de natura paucis aliquid exponendum eſt, cùm præ cęteris manifeſtiſſima ſit efficiens cauſa medicamentorum. Nouit enim vnuſ-
D quiſque, naturaliter ea produci, quæ certis temporibus, & eadem vtplurimum ratione generantur. Non ita facilè tamen, quid natura ſit, quiuis expoſuerit, cùm ne doctorum quidem hac in re iudicium idem exiſtat. Naturam definiuit Ariſtoteles principium & cauſam eſſe motus & quietis, eius in quo eſt primo, per ſe, & non per accidens. Hac autem ratione natura non externa, ſed interna rei cauſa fuerit, vt formalis, vel materialis dicenda ſit potiùs,
E quàm efficiens. Cùm itaque natura non in eo, quod fit, aut patitur, ſolùm animaduertatur, ſed in eo etiam, quod in aliud agit naturaliter, hoc eſt, virtute patienti contraria, principium certè natura eſt, & cauſa motus, & quietis alterius etiam ſubiecti. Quis enim ignem in ligna naturaliter agere negauerit? Quamobrem naturæ nomen omnibus cauſis naturalibus attribui poteſt. Quoniam verò nihil fit naturaliter, niſi cauſæ concurrant omnes, cùm naturam rerum, adeoque medicamentorum

cauſam

cauſam eſſe dicimus, naturalium cauſarũ congreſſus eſt intelligẽdus. Porrò cœleſtes etiam cauſæ ſub naturalibus meritò comprehenduntur, quòd licet corporibus hiſce terreſtribus cõtrariæ non ſint (ſiquidem nihil ab eis viciſſim patiuntur) in ea tamen contrarijs agant qualitatibus. Aſtrorum enim viribus tot tempeſtatum mutationes oriuntur, quibus quæ in terra latent, erumpunt. Licet itaq; multas habeant cauſas, quæ naturaliter fiunt, vnius tamen nomine continentur, vt naturalium rerum natura efficiens cauſa dici poſſit. Non enim præter naturam aliud eſt extra res, quæ generantur, exiſtens, quod naturalium effectuum cauſa dici poſſit, vt in rebus arte paratis fieri conſueuit: ſiquidem artifex etſi naturales profert effectus, naturalis tamen cauſa non eſt. Quòd verò Deũ exiſtiment aliqui naturalium actionum directorem eſſe, vt naturales cauſæ, formales & materiales ſolum exiſtant, Deus autem efficiens cauſa naturalium effectuum dici debeat, abſurdiſſimũ eſt. Nihil enim agit Deus naturaliter, vt naturalium effectuũ cauſa dicendus ſit. Naturam quoq; ſuis deſcripſit legibus, vt externo directore non indigeat: quod ijs dictum eſto, qui Deum naturalibus cauſis immiſcent, exiſtimãtes naturam niſi diuinitus ſuſtineatur, conſiſtere non poſſe. Verùm hæc philoſophis diſcutiẽda relinquimus. Hoc ſaltem ceu certiſſimum propoſuiſſe ſufficiat, naturam medicamentorum efficientem eſſe cauſam. Cæterum quòd natura nõ medicamentorum ſolummodò cauſa ſit, ſed ipſius quoque ſanitatis, quam medicamẽtorum vſu conſequimur, fit, vt ea medicis alio modo, q̃ phyſicis deſcribatur. Morbus enim & ſanitas corporibus competunt ea ratione, qua ſubijciũtur alij, quàm naturæ principio: quod tamẽ (licet impropriè) natura medicis appellatur. Naturam itaque ex Galeni ſententia hoc loco nihil aliud eſſe dicimus, quàm vim quandam, ſeu facultatem in his ipſis corporibus, quæ ab ea reguntur, inhabitantem. Cum autem in corpore noſtro triplex habeatur facultas, animalis videlicet, vitalis & naturalis, natura quoque tribus his facultatibus, ceu formis ſuis conſtabit, quibus illæſis, firmam naturam aſſirmamus. Firmam autem naturam à facultatum actionibus deprehendere licet: animalibus quidem, vt ſi imaginatio, ratio & memoria, item ſenſus omnes & motus voluntarij non fuerint impediti. vitalibus verò, ſi arteriarum pulſus validi: non debiles & languidi: naturalibus autem, ſi coctio in alui excrementis, vel vrina, vel ſputo, vel ſudore apparuerit. tũc enim habemus naturam ipſam euacuationi adminiculantem. Conſpicitur namque & ipſa poſt concoctiones & humores diſcernere, & ſuperfluitates expellere, ipſumque denique morbum primaria ratione curare. Verùm cum perfectè ipſa mouet, medici opera non opus eſt, cùm imbecillius agit, id, quod deficit, medicum ſupplere oportet, vt ab vtroque noxij humoris fiat euacuatio, natura quidem expellente, medico verò per medicamentũ vim attrahente. Perfectè autem agit (licet à medico concoctio per humorum alterationem accelerari poſſit) in morbis acutis, temperatura, regione & anni tempore calido, ob materiæ tenuitatem euacuationemq; aptam. Imperfectè in morbis chronicis, ſeu diuturnis, tempore, regione & complexione frigidioribus, ob materiæ contumaciam, expulſionique ineptam, quæ tum medicamento (vt antea dictum) præparanda, ac demùm euacuanda eſt. Cæterum natura contra morbos iam vigentes (quo tempore natura maximè moleſtatur, concoctione iam apparente) inſurgit, & tandem vincit hominemque euidenter ſanat, aut per ſudorem copioſum profundens, aut per lotium, aut per deiectiones, aut ſanguinis profluuium, aut per vomitum humores excernens.

DE MEDICO EIVSque officio.

Cap. II.

DE natura, vtpote primaria morborũ cicatrice, præcedenti capite diſſeruimus: nunc de medico, qui eius eſt miniſter, agendum eſt. Huius autem ingenium, doctrina, mores & officium non ſolùm à bonis animi, verumetiam corporis & fortunæ deſcribenda ſunt. Itaque quo ad animi bona in primis ſit Dei & veritatis amans, pius, & tum logicæ artis, tum philoſophiæ naturalis & moralis, tum medicinæ vtriuſque peritus: cuiuſmodi erit qui reminiſcentia fuerit facili, recto iudicio, tenaci memoria, ſolers & promptus in remedijs inueniendis, qui ſimplicium effectus ſumma cura tenuerit, dexter in operibus, comis & affabilis erga ægrotantes, miſericors erga pauperes: manſuetus & facilis erga ſuæ artis homines: audax & animo intrepidus in rebus tutis & neceſſarijs: prudens & circumſpectus in præſagiendo. Siquidem quæ bona ſunt auguria denunciare debet: ſi quid tamen mali minatur infirmitas, amicis, vel aſtantibus tantùm ſignificare ius eſt. Cæterùm medicus multa experientia exercitatus, in ijs præſertim, quæ certa ratione excogitata ſunt, & frequenti vſu confirmata eſſe debet. Nam peregrina remedia ſemper quærere, & pretioſa duntaxat imprudentis eſt oſtentationis. In curandis ægrotis, non multos ſuſcipiat. Varijs enim morbis & mens opprimitur, & corpus fatigatione continua languet. Inſanabiles & deſperatos morbos non curet, ne hominem occidiſſe, qui forte ſua interituris erat, exiſtimetur. In explorandis leproſis ſit diligẽs & verax. Ad ægros veniens, manum non protinùs apprehendet, ſed primùm hilari vultu reſideat, ſermone leni ſollicitudinem

quæ nec mentis acumine potuiſſent aſſequi, nec ipſa fortaſſis etiam experientia. Portò quod ad ipſam oculorum conſtitutionem attinet, cùm ſenſu ſint exactiſſimo, nec leuia leuiter ferant incommoda, non quæuis ſubito cenſeri debent ocularia, ſi viſum extenuando poſſint acuere, ſed hoc in extenuantibus requiritur, vt nec nimis acria, nec calida nimis exiſtant. Quod ſi quæ ſint extrinſecus adhibenda, ſolùm ea conueniunt, quæ nec duritie lædant, nec irritent mordicando, nec adeò viſcoſa ſint, vt tenacitet adhæreant. Hæc nimirum ocularia ſunt medicamenta, quæ nec in puluetes, nec in vnguenta reducuntur, quod hæc ob oleum oculis infenſa ſint, tum quòd glutinis inſtar validius in partes impingantur. Puluetes autem quiſque nouit, quid negocij ſæpe oculis inferant, cum eis aduerſiſſima ſit aſperitas. Sed hæc ad medicamentorum formam ſpectāt magis, quàm vt eorum vires oſtendant. Sunt tamen obſeruanda nihilominus, quòd hac etiam ratione, non viribus ſolùm ocularia dicantur, quæ vitijs oculorum adhibentur.

Nares & os. Eadem quoq; ratio eſt aliarum partium, ne vel fœtida naribus offectantur, vel palato, quæ ſaporem habeant ingratum. Hæc enim non guſtui ſolùm officiunt, ſed ventriculum etiam ſubuertunt, cùm eadem ſit oris & ventriculi tunica. Quæ verò grauiter olent, & naribus moleſta ſunt, & cerebro non leue damnum inferunt. Sint ergo ſtomatica vel dulcia, vel ſaltem non ingrata: ſint errhina vel odorata, vel nullo grauia fœtore. Quòd autem & nares & os viæ ſint ad expurgādum cerebrum, ideò facilè vitijs infeſtantur, quæ perpetuò poſtulant abſtergentia. Cæterùm de maſticatorijs, gargariſmatis, & errhinis non eſt vt hic verba faciamus, tum quòd cerebrū magis, quàm vel os, vel nares ſpectent, tum quòd de purgantibus ſuo loco ſimus acturi.

Aures. Aures quòd pateant, facilè frigidis infeſtantur: quòd ſicciſſimæ ſint, medicamenta poſtulant, quæ vehementiſſimè ſiccent.

Dentes. Dentibus autem inimicum frigus eſt, & calor vehemens. Acidis etiam, auſteris & acerbis maximè læduntur, cùm nec cute, nec carne ſint obducti, quibus horum iniuria contemperari poſſit. Detergentibus iuuantur dentes, & adſtringentibus, quòd leui de cauſa defluxionibus infeſtentur: quæ cauſa etiam eſt, vt facilè dulcium & pinguium vſu putreſcant.

Facies. Vt oculi coloribus, aures harmonia, nares odoribus, & lingua ſapidis oblectatur: ita facies, & maximè mulierculatum, ijs inhiat, quibus & nitorem, & formæ decus conſequatur. Hæc ſunt, quæ nobis hoc loco de cephalicis ſcribenda eſſe videbantur: cætera in fucis & morborum curationibus exquirantur: vbi copioſiùs à practicis deſcripta ſunt.

DE MEDICAMENTIS pectoralibus.

Cap. XXXIV.

Medicamentorum, quæ pulmonibus & thoraci addicta ſunt, non vnum genus eſt: quædam enim partes affectas ſpectant, aliqua materiam, quæ morbum infert. Etſi verò quibuſdam pulmones exulcerantur, vt ſint adſtringentibus conglutinandi, non hæc ideò tamen thoracica nuncupantur, cùm adſtringentia pectori ſint & pulmonibus aduerſiſſima, tum quod reſpirationem prohibeant, tum quòd expectoratio nem remorentur. Thorax itaq; lenientia maximè poſcit, vt & liberior ſit reſpiratio, & ſi quid inhæreat, facilius diſcutiatur. Cùm autem pulmones deſtillationibus à capite ſint obnoxij, fit, vt ea præcipuè pectoralia cenſeantur, quibus expuitio procedit expeditiùs. Non vna tamen eſt ſputi promouendi ratio: nonnunquam enim materia, quæ delabitur, tenuis eſt, vt quantocunque thoracis motu nequeat expelli, cùm ſubinde diffluat: quandoque tamen adeò craſſa eſt, vt per anguſtas pulmonis arterias eijci non poſſit. Hinc duæ ſunt pectoralium natæ ſpecies, vt nimirū materia tenuis incraſſetur, & craſſa nimis incidatur, quò faciliùs expui poſſit. Eorum verò, quæ tenues incraſſant humores, quædam mitiora ſunt, quæ calidis & frigidis conueniunt humoribus: alia verò vehementer etiam frigida ſunt, vt humorum acrimoniam refrænare poſſint. Cæterùm quòd inter pectoralia, quæ phthiſicis competunt, etiam recenſeantur, de his vt aliquid ſaltem dicamus, operæpretium eſſe videtur. In his itaque medicamentis tria conſpiciuntur, quorum ratione tabidos iuuant. Sanguinem enim concretum incidunt & expectorant, pulmones peculiari virtute fouent atque tuentur, & vulnera conglutinant: quæ quidem vires aliquibus tiam ſimplicibus tributæ ſunt, ſæpe tamen pro varijs medici ſcopis variè diſtribuuntur, vt nimirum vlcera vel magis expurgentur, vel magis conglutinentur. Contrariæ ſiquidem vires exiſtunt, & quò magis aliqua tergent, & incidunt, tanto quoque magis glutinantium vires impediunt. Hæc igitur ratio temporis obſeruatur, vt in principio magis abſtergentia competant, poſtea verò magis iuuent glutinantia. Licet itaque tabidis adſtringentia conueniant, non hac ipſa tamen ratione pectoralia cenſentur, ſed quòd & incidant, & propria vi pulmonibus familiaria ſint. Ad hæc tanta nequaquam eis ineſt adſtrictio, vt reſpirationem impediant, aut humores pulmonibus vehementer impingant. Sunt ergo pectoralia, quæ vel laxant & emolliunt extrinſecus admota, vel humores pulmonum arterijs impactos incidunt & expurgant:

gant: aut tenues incraſſant defluxiones: aut acres temperant, & arteriæ leniunt aſperitatē.

DE MEDICAMENTIS cordialibus.

CAP. XXXV.

VT cerebrum ſenſus, ita cor affectuum ſedes eſt, vitæ fons, & inſiti caloris origo. Cùm itaque duo ſint cordi maximè propria, vt & ſuo calore vitam foueat in reliquis partibus & voluntati ſuis affectibus vigorem inferat: quo quoq; ſunt eorum genera, quæ cordi conuenire dicuntur. Quædam enim, quod animum exhilarent quæda, quòd cor ipſum iuuent, cordiſq; ſpiritus reficiant, cordialia nuncupantur. Eorum porrò, quæ cor oblectant, non vna eſt ratio, cùm vel ira, vel amore, vel metu, vel odio, vel triſtitia, vel alijs affectibus cor variè conturbetur, quorum vel temperantia, vel ablatione idipſum viciſſim erigitur. Etſi verò cor affectibus hiſce plurimum ſæpe recreatur, vt cordialia meritò ſint, quæ vel amatoribus obblandiuntur, vel iratos placant, aut ſolantur meticuloſos: quòd tamen hæc medicamentis primario nequaquam aſſequamur, ad aliud vel tempus, vel locum referenda ſunt: maximè verò philoſophiæ præceptis ita mens imbui poteſt, vt minimum affectibus conturberis. Cor enim medium eſt inter hepar & cerebrum, vt nō ratione minus, quàm ingeſtis afficiatur. Quamuis autem vis hæc medicamentis quibuſdam ineſſe dicatur, vt lætitiam inferre poſſint: nequaquam tamen id ita fuerit intelligendum, atque ſi ſuapte natura cor exhilararent. Lætitia namq; non corporis, ſed animi motus eſt: quò fit, vt ſine iudicio lætari nemo poſſit. Sunt tamen, qui medicamentis odium, aut amorem concilient: verum id exiſtimauerim (ſi fiat) vel occultis rerum proprietatibus, aut incantationi potius adſcribendum eſſe. Quod verò lætitia quibuſdam medicamentis attribuitur, id hac ratione verum eſt: cor vt vitam omnibus corporis partib. impertit: iiſdem ita compatitur, & pede vel manu læſa ſubitò contriſtamur. Quicquid ergo dolorem vel tollit, vel ſaltem mitigat, oblectare dicendum eſt. Magis tamen hoc ipſum præſtare videntur ea, quæ proprijs cordis affectibus mederi poſſunt. Cor itaq; nimio calore, venenis & tetris vaporibus afficitur. Hic nimirum patet altera medicamentorum cordialium ſeries: nam quæ modò propoſuimus, animam in corde magis, quàm cor ipſum ſpectant: hæc verò cor, & cordis ſpiritus naturali virtute magis, quam rationis vi fouent atq; tuentur. Tria ſunt igitur horum medicamentorum genera quibus affecto cordi naturæ adminiculo ſuccurrimus. Quædam enim, quòd refrigerando febrium ardorem mitigent. quædam, quòd venenis aduerſen-

A tur. quædam verò, quòd cordis ſpiritus peculiari virtute refocillent, cordialia nominantur. At non quicquid refrigerat, protinus eſt cordiale. Plumbum enim non minus ac aurum, argentum, aut gemmæ pretioſiſſimæ, frigidum eſt. Hic nimirum vis alia ſubeſt quæ nec ſcripto facilè, nec verbis exprimitur. Sed vereor, ne talia magis ex accidenti, quàm propria facultate lætitiam inducant: vt ad primam cordialium claſſem meritò ſint referenda, cùm
B ratione magis animum in corde, quàm naturali dote cor oblectent. De venenis & eorum alexipharmacis ſuprà proprio capite actum eſt, vt hic nihil ſupereſſe videatur, quod iam ſcriptis addi debeat. Huc tamen non quæcunque venenis aduerſantur, referenda ſunt: ſed ea, quæ oppreſſo cordi ſuccurrunt. Quædam enim (vt ſuprà demonſtratum eſt) alterando, quædam vires naturamque fouendo venenis reſiſtunt: quædam tota ſui ſubſtantia,
C facultate nimirum occulta, certis quibuſdam venenis aduerſa ſunt, quorum tamen nullum ſub hac claſſe continetur. Ecquis enim ſcorpium aut viperas inter cardiaca recenſeat? De cibis, & ijs quæ contrarijs qualitatibus venenorum vires infringunt, idem quoq; dictum eſto. Quæ cor autem vel occulta virtute, vel quadam ſubſtantiæ ſimilitudine, vel vi, quam ratione quodammodo comprehendere poſſis roborant, ad hunc cordialium ordinem
D referenda ſunt. Cùm hoc enim venenis inſit omnibus, vt cor petant, & vitæ inſidientur: quæ cor aduerſus hæc muniunt, atque tuentur, alexiteria meritò nominari debent. Tertia cordialium claſſis eſt eorum, quæ cordis ſpiritus reficiunt. Hæc nimirum ea ſunt, quæ cor exhilarare dicuntur, tum quòd peculiari facultate vitales ſpiritus excitent, & viuidiores reddant, tum quòd tetros & melancholicos arceant à corde vapores. Vt odorata
E ſpiritus animales erigunt, aromatica naturales, ita hæc amica cordi virtute vitales foueant & recreant.

DE MEDICAMENTIS ſtomachicis.

CAP. XXXVI.

MEDICAMENTA, quæ ventriculo conueniunt, ſtomachica nominantur: etſi
F ſtomachus non ventriculum, ſed eius orificium, ſeu gulæ partem inferiorem deſignat. Cùm itaque ſtomachica non partis, ſed totius exiſtant, non vnius etiam ſunt generis: ſiquidem in ventriculo tria maximè proprijs curanda medicamentis obſeruantur: appetentia deiecta, concoctio debilis, retentrixq; facultas vitiata. Quæ appetentiam excitant, acida ferè ſunt, & grato condita ſapore. Licet autē varijs de cauſis appetitus ſæpè concidat, vt cùm obruitur bile ventriculus, aut putridis humoribus, nō ea tamen, quibus

hæc expurgantur, propriè dicenda ſunt orectica, ſed quæ quadam acida vi gulam & ſtomachum contrahũt, gratoq; ſapore delectant.

CONCOCTIONEM iuuant ea, quæ vel calore conuenienti, vel aromatica facultate ventriculi calorem fouent, vel occulta proprietate ventriculum roborant. De occultis dictum ſæpe eſt: hic tamen ratio ſuperiùs propoſitæ ſimilis, paulò tamen veritati magis conſentanea, nobis offertur. Nyctalopes ex quorundam ſententia caprino iecore iuuari ſuprà diximus, quod exiſtiment aliqui, capras nocte nõ minus cernere, quàm interdiu. Ventriculi verò concoctionem interna ventriculi gallinarum tunica iuuare creditur, quòd hæc animalia inſignem habeant concoquendi vim.

RETENTRIX ventriculi facultas vitiata nauſeam parit, vomitum, & alui profluuia. Medicamentis hæc corrigitur adſtringentibus: non ob id tamẽ, quicquid adſtringit, ſtomachicum eſt, cùm adſtringant multa, quæ ventriculo ſunt aduerſiſſima. Stomachicis ergò præter manifeſtas qualitates alia vis ineſt, qua ventriculo ſunt accepta.

Vtēdi ratio. AD appetentiam excitandam medicamentis interdum vtimur, quæ non vſque adeò ventriculum iuuant: quo fit, vt hac in re multa ſint obſeruanda, tum vt tempore conuenienti, tum vt aptis ad id medicamentis appetentiam excitemus, quæ quidem paucis deſcribi non poſſunt, cum pro varijs appetentiæ deiectæ cauſis variè ſit etiam procedendum. Hoc tamen maximè notum, & commune præceptum eſt, orectica impuro ventriculo, vel ſi cibandum non ſit, nequaquam adhibenda eſſe. Quæ verò concoctionem iuuant [illegible] dicere liceat, ante cibum offerri debent, tum quòd in ventriculi fundo, non ſuperiori parte calor excitandus ſit, tum quòd calefieri debeat ventriculus antè quàm cibus offeratur. Quibus autem ventriculus adſtringitur, ea cùm duplici fine contemnant, vt vel ſtomachum, vel pylorum occludant, hoc quoq; diſcrimine ſunt exhibenda, vt ſi vomitum cunctare velis, à paſtu. ſin fluxus inferiores, ante cibum præbeas adſtringentia, poſt enim aſſumpta, cùm cibos deorſum pellant, aluum ſæpenumerò mouent. maximè verò, ſi lenientia prius ingeſſeris.

DE MEDICAMENTIS hepaticis.

CAP. XXXVII.

HEPATICORVM tres forte licuerit conſtituere gradus. Quibuſdam enim delectatur hepar, quibuſdam robur viresq; nanciſcitur: ſunt & alia, quæ vitijs eius propriè competunt. Vt ad ciborum dignotionem, ne facilè quiduis ingereretur, guſtus & appetentia ventriculo præmiſſa ſunt, & lin- A guæ ſtomachoq; concredita, quibus & competens ciborum qualitas, & ſufficiens eorundem quantitas indicaretur: ita eſt hepati quidquam & manibus ingerentibus, & linguæ guſtanti, & ſtomacho diſcernenti correſpondens & natura tributum. Venis enim meſaraicis ſibi conueniens attrahit alimentum, quod nimirum eiuſdem naturæ fuerit, aut temperamenti. Hæc ſunt ea, quibus hepar delectatur, alimenta quidem maximè: verum ex medica- B mentorum ſerie nonnulla iecori quoque grata ſunt, dulcia nimirum: hæc enim auidè, velut alimenta ſibi competentia tradit. Hepar autem corroborant ea, quæ leuiter adſtringunt. Cùm enim concoctioni dicatum ſit, quadam opus habet adſtrictione, qua tum calor, tum concoquendus humor contineatur, ne diffluat hic, ille verò diſpergatur. Nequaquam tamen tanta eſt hepaticorum adſtrictio, quanta ſtomachicis competit. Ven- C triculus enim ampliſſimus eſt, & ingreſſum & exitum habens maximè patentes: at hepar exilibus eſt refertum venis, quibus vel chylum attrahit, vel ſanguinem in reliquum corpus diſtribuit. Quamobrem ne vel obſtruatur hepar, vel diſtributio ſanguinis impediatur, adſtringentia iecori competunt, nõ adeò tamen valida, vt hæc inferant ſymptomata. Quod itaque iecur ita ſit conſtitutum naturaliter, vt præ cæteris viſceribus facilè obſtructionibus D corripiatur, ideò medicamenta quæ vel prohibent obſtructiones, vel ijsdem factis medentur, hepati cenſentur eſſe peculiaria. Sunt autem ea, quæ ſine vehementi calore incidunt & extenuant: quibus tamen & adſtrictio lenis, & aliqua facultas inſit abſtergendi. Obſtructiones plerumque ſequitur inflammatio, quæ refrigerantia poſcit, non quæcunque, ſed hepatica, hoc eſt, quæ ſimul & abſtergant & extenuent. Cæterùm ex viſceris natura dili- *Vtēdi ratio.* E genter hoc eſt obſeruandum, vt cùm id concoctioni deſtinatum ſit, calidis refrigerantia temperentur, ne calor adeoq; concoquendi facultas aboleatur, aut etiam diaphragma, cui vicinum & annexum eſt, ita refrigeretur, vt reſpiratio impediatur. Hic etiam modus in extenuantibus obſeruari debet, ne viſceris robur diffundatur: in adſtringentibus, ne vel attractio chyli, vel diſtributio ſanguinis, vt modo dictum eſt, impediatur.

F

DE MEDICAMENTIS ſplenicis.

CAP. XXXVIII.

IN ſanguinis generatione tria maximè conſpiciuntur excrementa, ſeroſus humor, flaua bilis humorq; melancholicus. Bilis propriam habet in hepate cyſtim: ſerum ad renes delabitur: ſplen verò craſſiorem ad ſe ſanguinis partem allicit. Duplex autem eſt hoc ſanguinis excrementum: aut enim nimio calore

lore aduſtum eſt, quam bilem atram nominant, aut ex ſeipſo craſſum ac terrenum eſt, qui propriè melancholicus humor appellatur. Hinc inueſtiganda eſt vis & natura ſplenicorum. His enim humoribus lien vt plurimum infeſtatur: vnde varia conſequuntur ſymptomata, quibus cætera quoque viſcera noxam ferunt. Atra namque bilis, vbi vel effecta, vel adducta fuerit, melancholiam furoreſque parit: humor autem melancholicus & viſceris obſtructionem & ſcirrhum inducit, vt & ſanguinis concoctio vitietur, hydropſque ſæpenumerò ſubſequatur. Duplicia ſunt itaque medicamenta, quæ lieni cenſentur eſſe peculiaria. Quædam enim atræ bili competunt, quædam humori melancholico. De purgatione nihil hic nobis agendum eſt, cum id infra proprio capite ſimus tractaturi. Splenica ſunt ergo, quæ bilem atram humectando contemperant & refrigerando: licet ex his etiam aliqua ſint, calore temperata. C Non enim bilis hæc vſqueadeo calida eſt, vt medicamenta poſcat, quæ dicunt biliosa, quibus eximia vis ineſt refrigerandi. Hæc nimirum ſunt ea, quæ ſuperius inter cordialia retulimus, quod tetros bilis atræ vapores, quibus cor obruitur, temperent & demulceant: qua ratione lætitiam inferre dicuntur. Sunt ea quoque ſplenica, quibus humor melancholicus corrigitur & præparatur, vt commode pòſt euacuari poſſit. Medicamentis id D aſſequimur incidentibus & aperientibus, quæ ab hepaticis ea ratione differunt, quòd ſint adſtrictionis expertia. Splen enim concoctioni non eſt addictus: quo fit, vt adſtrictione non indigeat, cum ad hepatis vires confirmandas chylumque retinendum ea non parum ſuppeditet auxilij. Splen etiam ab humore melancholico non obſtruitur ſolum, ſed induratur, vt inter ſplenica meritò quoque numerentur emollientia, quæ non equidem aſ- E ſumuntur intrinſecus, quòd ventriculo ſint & viſceribus concoctioni deſtinatis inimica, ſed extrinſecus admouentur. Quamuis autem ſcirrho iecur etiam afficiatur, hæc tamen ei non conueniunt, quod hepar (vt ſuprà dictum eſt) adſtrictione indigeat, qua tamen hæc deſtituuntur, & tantam emolliendi vim habent, vt calorem viſcerum, & ſpiritus adeoque vires diſſoluant.

DE RENVM AC veſicæ medicamentis.

Cap. XXXIX.

AD ſerum à ſanguine ſecernendum renes à natura cæteris additi ſunt viſceribus. Id autem vt exciperet, nec ſubinde vrinam excernere cogeremur, veſica ijs adiuncta eſt amplitudine ſufficienti. Cùm A itaque renum & veſicæ munus hoc ſit maximè proprium, vt à corpore tenuiſſimam ſanguinis partem excernant, morbis etiam vt plurimum vrinæ vitio corripiuntur. Vel enim calculo, vel inflammatione, vel craſſis humoribus vrina ſupprimitur, vt hac quoque ratione medicamenta renibus & veſicæ competentia, quæ nephritica & cyſtica vocant, ſint diſtinguenda: ſiquidem alia refrigerant, alia craſſos humores incidunt, alia B lapides etiam confringunt. Etſi verò phlegmone ad ſiſtendum ſanguinis influxum adſtringentia poſtulat: renum tamen & veſicæ conſtitutio talis eſt, vt eis & veſicæ maximè periculoſus exiſtat adſtringentium vſus, vtpote quibus vrina magis impediatur. Quæ craſſos humores incidunt, vretica propriè nominantur, de quibus ſuprà ſatis actum eſt. Lapides autem confringentia præter eam, qua pollent, incidendi facultatem (cuius etiam reſpectu meritò ſub diureticis comprehendi poſſunt) propria quadam vi prædita ſunt, vt lapides adeò duros comminuant. Ex his plurima paſſim à practicis recenſentur, quæ id ipſum occulta proprietate præſtant, quorum alia ratio reddi nequit, quàm quæ ab ipſa eorum ſubſtantia ſumitur, non manifeſtis qualitatibus. Ex ipſa itaque renum & veſicæ natura, morbiſque peculiaribus, hæc propriè nephritica & cyſtica videntur eſſe nominanda, quæ leniunt, & citra validum calorem incidunt & extenuant. Quòd autem eadem & renibus & veſicæ tribuerimus medicamenta, diſcrimen hoc in ijs obſeruari debet, vt cùm veſica ſit à corporis centro, quàm renes, remotior, ei quoque validiora præſcribantur medicamenta, ne vires eorum, antè quàm ad locum affectum peruenerint, euaneſcant.

DE MEDICAMENTIS hyſtericis.

Cap. XL.

VTERO competentia medicamenta ſunt, quæ menſes mouent, vel nimis fluentes ſiſtunt: de quibus abundè ſuprà dictum eſt, vt iam nihil ſupereſſe videatur, quod pluribus exponi debeat. Hoc ſaltem de vteri natura dictis addere liceat. Vterum videlicet ce- F rebro & ventriculo ſubſtantia quodammodo ſimilem eſſe. Cephalicis enim & aromatica vi præditis adeo delectatur, vt id manifeſto motu clarum fieri ad dimiſſis accurrit, contrarium verò contraria fugiat. Hoc experientia ferunt eſſe certiſſimum. Si qua namque mulier vteri præſocatione corripiatur (quo quidem affectu ſurſum ferri creditur vterus) ori grauiter olentia, ſed vteri collo admouentur ea, quæ grato ſunt odore prædita. Sin autem procidat vterus, vice verſa progrediuntur. Ob

latis enim ori benecolentibus & fœtidis vuiuæ admotis, vterus retrocedere perhibetur. Hæc ratio fuit, quæ mouit aliquos, vt olfaciendi vim vtero adſcripſerint. Sitne naſutus mulierum vterus, an verò ſit eorum naſus vterinus, qui tale quidpiam aſſerunt, viderit, qui volet. Dubium non eſt, quin (quod ſuprà de cephalicis diximus) quæ gratum ſpirant odorem, cerebro ſint & neruoſis partibus amiciſſima: nõ ideò tamen olfactu ſolo talia prodeſſe iudicanda ſunt, cum & alijs qualitatibus, & ipſamet ſui ſubſtantia parte nullo prædıtas olfactu iuuare poſſint. Eadem fœtidorum eſt ratio. Suffitus enim prætet odorem, vim etiam habet certis quibuſdam partibus aduerſiſſimam. Fœtidis certè ventriculus offenditur, & ita quidem interdum, vt vehementi motu quicquid aſſumpſerit, euomat, non quòd olfaciendi facultate polleat, vel odorandi, ſed quòd alia fœtidorum noxa vellicetur. Vterum itaq; iudicamus, non, quòd olfactu præditus ſit, offendi fœtidis, ſed quòd ea ſint eius naturæ aduerſiſſima. Licet autem olfactu nec oblectetur, nec offendatur, fœtidis tamen læditur, & benecolentibus corroboratur. Odor enim medicamentorum index eſt, quo natura, quid ſibi competat edocet olfacientes. Hæc quæſtio pluribus hoc loco non eſt diſcutienda, ne propoſiti limites egrediamur: hoc ſaltem conclusionis vice dictum ſufficiat, vterum, itemque atque cerebrum bene odoratis & aromatica vi præditis confortari. Cerebrum enimuerò nec guſtu pollet, nec olfactu, quod caluaria læſa & malè ſapidis, aut grauiter olentibus admotis comprobari poteſt. Denique cùm ſuprà ſatis ea diſcuſſerimus, quæ menſes vel ſiſtunt, vel mouent, hoc eis hoc loco ſolum adijcere volumus. Hyſterica nimirum dici medicamenta, non quæcunque vel adſtringendo menſes ſiſtunt, vel eoſdem mouent incidendo, ſed quæ ſimul vtero grata ſunt & accepta, qualia cenſeri debent, quæ vel odore ſuaui, vel aromatico ſapore ſuam oſtendunt ſubſtantiæ bonitatem.

DE MEDICAMENTIS ARTHRITICIS.

Cap. XLI.

Articvli morbis ferè capitalibus infeſtantur: quò fit, vt cephalicis etiam curentur medicamentis. Ex ipſarum autem partium natura, cùm eadem ſit neruorum, quę cerebri ratio, nihil quoque colligere licet, quod in cephalicis ſuprà non ſit expoſitum. Quòd tamen arthritica medicamenta doloribus oculorum maximè accommodentur, & ita quidem à medicis deſcribantur atq; ſi hae ipſa ſolùm ratione arthritica ſint appellanda, de his aliquid etiam adijciemus, vt qualia poſcant articuli, qualia item eorum dolores medicamenta requirant, intelligatur. Ex ipſa itaque articulorum natura, cùm neruacea ſint corpora, facilè colligitur articulis ea competere, quibus & ſiccandi vis inſit, & calefaciendi, cum leui quadam adſtrictione, vel peculiari virtute, qua robur articulis addere poſſint: quæ certe facultas cephalicorum eſt, cùm tamen articuli ſint à corporis centro remotiſſimi, vehementiſſima quoque poſcunt medicamenta. Quod ad ipſos autem attinet articulorum dolores, hæc progrediendi methodus eſto. Dolor aut tollitur, aut ſaltem demulcetur. Vera quidem eius cura eſt, ſi cauſam, quæ dolorem infert, radicitùs extirpemus. Tanta eſt tamen interdum doloris rabies, vt anodynis vtendum ſit priùs, quàm doloris cauſam impugnemus: & id quidem eò maximè, quòd dolore partes incaleſcant, & influxu ſanguinis inflammentur: quæ verò doloris cauſam euellunt, calidiſſima ſunt, vt cùm ſurit dolor ijs abſtinendum eſſe videatur. Duplex autem eſt doloris ſedandi ratio. nam ſi dolorem ſpectes, anodynis vti licebit: ſin ardorem oppugnare velis, refrigerantia conuenient, tum quod ijs ardor optimè temperetur, tum quod ijs influxus etiam inhibeatur, & maximè ſi repellentium aliquid immiſceas. Anodynorum naturam & vtendi rationem ſuprà docuimus: de refrigerantibus ſuo quoque loco actum eſt. Porrò doloris cauſas practici varias conſtituerunt, de quibus nunc non eſt diſſerendum. Hæc tamen antè alias admittenda fuerit: pituitam nimirum articulis impactam, cùm irritatur, influxum atque dolorem excitare. Nam quæ medici ad dolorem penitus extirpandum, arthritica recenſent, talia ſunt, vt validiſſimas ad incidendum & attrahendum vires habeant, quæ profectò nec bili flauæ, nec ſanguini competerent. Hæc ſubſtantia ſunt eximie tenui, quòd adſtrictio pituitæ ſit aduerſiſſima. Magis enim partibus impingeretur, à quibus tamen eſt elicienda. Cum verò ſatis & attractũ, & diſcuſſum eſſe videbitur, vt & dolor ceſſauerit, & cauſa doloris abſumpta fuerit, adſtringentibus vtemur, & ijs quæ articulos corroborare poſſint, ne pòſt facile defluxiones excipiant. Hæc ſunt, quæ nobis de proprijs partium corporis humani medicamentis ſcribenda fuerant, vt qualia quibusque competerent, ex earum natura & affectionibus maximè proprijs intelligeretur.

DE MEDICAMENTIS PURGANTIBUS.

Cap. XLII.

De purgantibus medicamentis plurimùm a medicis diſceptatur, vtrum occulta proprietate ſibi deſtinatos attrahant humores, an verò manifeſtis qualitatibus idipſum

pſum præſtent. Quæſtionem hanc alijs diſcutiendam relinquemus, & qua fieri poterit (A) breuitate methodum edocebimus, qua purgaturis procedendum eſſe iudicamus. Hoc itaque primum eſto, quod medicinam exhibiturus obſeruabit, quid nimirum ſit euacuandum: dein medicamenta inueſtiget, quibus idipſum aſſequatur. Cum enim non eadem ſit in omnibus materia peccans, non idem certè medicamentum competit omnibus. Rationes autem, quibus exquiri debeat humor (B) expurgandus, per quas item vias educere conueniat, non fert inſtituti noſtri ratio, vt hocce loco demonſtremus: purgantium natura nobis & vires exponendæ ſunt. Varijs itaque modis humores educunt medicamenta. Quędam enim leniendo, quædam abſtergendo, nonnulla naturam extimulãdo, aliqua conſtringendo purgare conſpiciuntur. Quæ verò propriè purgantia nominantur, præter haſce facultates aliam habent, qua humores à (C) remotiſſimis etiam partibus eliciunt & attrahunt. Vtrum autem vis hæc calori tribuenda ſit, an occultæ proprietati, noſtrum hoc diſſoluere non eſt. Calida quidem cenſuerunt eſſe veteres omnia purgantia, cuius nomine calori vim purgatricem adſcripſerunt aliqui. Notum tamen eſt, recentiorum experientia, purgandi vim quibuſdam ineſſe, quæ vel frigida ſunt, vel ſaltem exiguo prædita (D) calore. Præter enumeratas purgantium medicamentorum qualitates, hæc etiam omnibus verè purgantibus ineſt, quædam nimirum ſubſtantiæ prauitas, qua ventriculo ſunt, cæteriſque viſceribus inimica. Non equidem dubium eſt, quin hæc ipſa vis ad purgationem plurimum conducat. Naturam enim ad expulſionem magis irritat, quàm vel acria, vel mordacia. Nondum tamen attractionis ratio patet. Magis enim natura, quàm medica- (E) menta purgare diceretur, ſi ſit humorum expulſio nominanda purgatio. Licet itaque non abſurda ſint, quæ à multis in hunc modum ad purgatricem vim demonſtrandam proferuntur, nequaquam tamen ideò negari poteſt, quin occulta quædam eis inſit ſubſtantiæ proprietas, vt humores certos ad ſe alliciant. Quamobrem hoc pro confeſſo habeatur, purgantia medicamenta præter eam, qua (F) pollent, purgandi vim, qualitates habere varias, quibus vel occultè, vel ratione manifeſta negotium naturæ faceſſunt: quo fit, vt eis addenda ſint corrigentia. Sunt etiam variæ purgantium differentiæ. Quædam enim pituitæ, quædam bili, quædam melancholiæ, nonnulla verò ſeroſis humoribus addicta ſunt & aliqua leuiter purgant, aliqua vero vehementer. V[illegible] cius non parum intersit, quænam ſint eligenda medicamenta. Denique ſi compe[illegible] habeas medicamentum, & id prout res [illegible]a ſeret, commodè correxeris, tempus e[illegible] & vtendi ratio diligenter exquirẽda ſunt.

(A) Vt ergo generalem purgantium medicamentorum doctrinam paucis, & recta methodo comprehendamus, hæc capitibus aliquot ſigillatim expediemus: quæ ſint nimirum purgaturis eligenda medicamenta, quibus item corrigi debeant, quando, qua denique ratione ijs vtendum ſit.

DE PVRGANTIVM medicamentorum electione.

Cap. XLIII.

CVM eadem medicamenta morbis omnibus nequaquam ſine diſcrimine conueniant, ſed vnaquæq; certis deſtinata ſint humoribus, in hoc omnium primò decet intentum eſſe medicum, vt conueniens inueſtiget medicamentum, quo morbum ſibi propo- (C) ſitum expugnare poſſit: hoc autem ex humorum natura, & manifeſtis medicamentorum viribus eſt exquirendum. Occultas equidem rerum facultates nullo rationis diſcurſu licet experiri: quò fit, vt hic de ijs nihil etiam ſimus acturi. Manifeſtis tamen etiã qualitatibus prædita ſunt purgantia, quarum reſpectu dignoſci poſſunt. Humores itaque purgandi quatuor exiſtunt: pituita, ſeroſus humor, bilis & me- (D) lancholia. Medicamentorum verò qualitates, quibus ea diſcernuntur, hæ ſunt notiſſimæ: quædam enim leniendi vim habent: quædam adſtringendi: nõnulla partium tenuitate prædita ſunt: aliqua vehementi pollent acredine. Diſcrimen in his hoc etiam obſeruandum, aliqua videlicet leuem habere purgandi vim, alia vehementem: nonnulla vero media quadantenus prædita eſſe facultate. Hac ergo ratione cum modo ſcriptis humoribus conſer- (E) ri debent, vt quæ ſubſtantia ſunt tenui, pituitæ, vel melancholiæ conueniant. cùm enim humores hi craſſi tenacesque ſint, vt attrahentibus cedant, incidentia poſcunt. Quæ vero leniunt, quòd humores nulla ferè vi oppugnent, bili conueniunt, ſeroſis humoribus, & ijs, qui fluxiles & ad purgationem præparati fuerint. Hæc nimirum cauſa eſt, quod biliosa medicamenta mixtis incidentibus pituitam expurgent: ſiquidem vbi fuerit attenua- (F) ta, fluxilis exiſtat. Ob idipſum quæ pituitam purgant, demptis incidentibus, aquas euacuant, cùm vt expurgentur, attenuatione non opus habeãt. Cæterùm quòd hydragoga non ea propriè vocentur, quæ ſeroſos humores, quos in vijs purgationi deſtinatis offenderint, ſecum rapiunt, ſed quæ aquas in loco remotiori collectas violenter eliciunt, alia certe ſunt, quæ non exigua pollent acredine, tum vt partium tenuitate penetrent, tum vt attrahant, calore vehementi. Quæ verò medicamẽta vim habent adſtringendi, pituitæ, vel melancholiæ ſunt infenſiſſima, quod craſſos humores ad-

tamen calore, ſi vel pituitam, vel mela. cho- A liam attigerint, flatus excitant, qua proculdubio ratione ſena flatulenta dici debuerit. Purgantia, quorum acrimonia viſceribus aduerſa eſt, non adſtringentibus, ſed ijs corriguntur, quæ leniendi vim habent & incraſſandi. Talia namque ſic temperanda ſunt, ne diu in corpore contineantur. quod ij perpenderint, qui roſis aut alijs adſtringentibus antimonium corrigunt. Tragacantha commodiùs temperari poſſet, ſiquidem medicamentorum acrimoniam tollit, nullius particeps adſtri- B ctionis. Ad excitandas purgantium vires, quò citiùs & faciliùs operentur, ijs interdum vtimur, quæ vel partium tenuitate, vel acrimonia naturam extimulant. Id autem in attenuantium vſu diligenter obſeruabitur, ne modum exuperes, atque adeò vel venenatam medicamenti qualitatem ad cor deferas, vel ſudorem excites, quo multiplex damnum inferretur. A' purgatione ſi medicamentum imbecilliùs a- C gat, vel clyſteribus, vel balneis expultricem inteſtinorum facultatem proritamus: interdum leniens potio, vel iuſculum exhibetur, & maximè vbi ſiccum aſſumptum fuerit medicamentum. Ad nimiam medicamentorum operationem temperandam (ὑπερκάθαρσιν vocant) à multis multa ſuadentur, de quibus nihil hoc loco proferemus, ne conſtitutos breuitatis limites egrediamur.

DE PVRGANDI ratione.

Cap. XLVI.

PRo varijs medici ſcopis varia quoque eſt purgantibus medicamentis vtendi ratio. Nam ſi fuerint humores à remotis partibus trahendi, forma ſicca medicamentis eſt commodior, hac ſiquidem ratione diutiùs in E corpore morantur. Sin autem citò purgandum fuerit, liquida exhibentur medicamenta. Neque verò parui refert, vtrum purgantia diluas, aut decoquas, vel in ſubſtantia (quod vo-

A cant) exhibeas. Quorundam enim expreſſum magis purgat, alia vires habent in ſubſtantia efficaciores. Ea nimirum quæ facultate pollent adſtringendi, magis purgant, ſi diluantur: terrena ſiquidem eorum portio vim retinet adſtringentem purgationi contrariam. Cæterùm id etiam medico diligẽter obſeruandum eſt, qua nimirum quantitate, ſemélne tantum, an ſæpius, & qua doſi medicamenta ſint exhibenda. Quamobrem ſi materia craſſa tenaxq; B fuerit expurganda, ſæpè purgatio reiterabitur: aut ſi purgandus humor in corporis habitu fuerit, non enim vna vice, quæ vel remota, vel contumacia ſunt, expurgantur: quòd ſi vehementius pharmacum exhibeatur, vires id deijciat, nec omnem tamen materiam euellat. Hinc fit, vt in morbis à melancholia factis, purgatio duos aut tres dies cõtinuetur. Quod verò medicamentorum doſes attinet, præſtat, vt ſingula diligentiſſimè perpendantur. Non C enim res hæc leuis eſt momenti, ſed quæ ſi tantillum medicamenti pondus excedas, graue ſæpenumerò damnum inferat. Quamuis itaque purgantium doſes regulis generalibus ita comprehendi nequeant, vt qua ſit vnumquodque medicamentum menſura exhibendum ſatis intelligatur: ex ijs tamen medicamentorum differentijs, quas ſuprà deſcripſimus, generalis quędam doctrina conſtitui poteſt, vt purgantium doſes certis etiam ordini- D bus diſtinguantur. Cùm ergo medicamentorum aliqua leniendo purgent, quædam acrimonia vehementi, nonnulla verò viribus exiſtant inter hæc quodammodo medijs: hoc quoq; doſium diſcrimen eſto, vt quæ ſua dulcedine laxant, ab ℥.j. ad ℥.j.ß. exhibeantur: talia ſunt pruna, ſebeſten, tamarindi, ſiue oxyphœnici, mucilago pſyllij, caſſia, manna. Quæ verò ſua acrimonia non leuiter laxant, à gr.ij. ad gr.xij. poni debent, vt diacridium, ſcammo- E nium, colocynthis, euphorbium & elaterium, &c. Quæ vel adſtringendo vel quæ ſua ſubſtantia leuiter laxant, vt agaricus, aloë, myrobalani, &c. media quantitate dantur.

FINIS LIBRI SECVNDI.

ANTIDOTARII GENERALIS,

LIBER III.

DE DEO ET NATVRA.

CAPVT I.

PERACTIS præcedentibus libris materia formaque medicamentorum: reſtat, vt eorum cauſas efficientes hocce libro breuitate, qua fieri poterit, expediamus. Non equidem dubium eſt, quin medicamenta cuiuſcunq; modò generis ea ſint, naturaliter prodeant, & generentur, vt natura medicamētorum efficiens cauſa meritò dicenda ſit. Veruntamen haud vſqueadeò ſtupidi, vel excæcata mente ſumus, vt principium natura priùs non agnoſcamus. Nec eos moramur in philoſophia gigantes, qui ſolam (Deo vel non agnito, vel ſpreto nihilominus) naturam amplectuntur. Quàm abſurda verò ſit eorum ſententia, qui ſatis probè philoſophari videntur, ſi quas à natura, & rerum qualitatibus rationes excogitare poſſint, hinc animaduertere licet, quòd vbi naturales cauſas indagare conantur, quî fiat, vt ſemina cùm adoleuerint, tam varias formas conſequantur, non aliud exponere queant, quàm quòd hæc ſit vniuſcuiuſque ſeminis proprietas, vt in hanc, aut illam formam tandem excreſcat. Non enim vel à primis, vel à ſecundis, aut tertijs rerum qualitatibus, rationes tot ramque variorum effectuum reddi poſſint. Hæc itaque rerum proprietas, quod nulla ratione demonſtrari poſſit, apertiſſimum eſt primæ cauſæ ſpeculum. Nam ſi quòd à ſato ſinapi ſemine, talis frutex exurgat, cauſam eſſe dicas ſeminis inſitam proprietatem, fruticis cauſam expoſueris: nondum tamen eius proprietatis cauſa patet. Sin porrò dicas, fruticis hanc eſſe naturam, vt ſementali præditum proprietate producat, circularem & perplexam prodideris inſcitiam. Ex ijs enim alterutrum priùs extitiſſe ſtatuēdum eſt, quod alterius quidem cauſa ſit, non autem ab alio proceſſerit naturaliter, vt luculenter à philoſophis aliquibus, fidei Chriſtianæ propugnatoribus eſt demonſtratum. Primam ergo cauſam admittimus, quæ ſingulas rerum, adeoq; medicamentorum ſpecies aliquando fecerit, modò qui naturalis non fuerit, vt ex poſtea poſſent propagari naturaliter. Hæc rerum cauſa efficiens Deus eſt, cui boni quicquid eſt, acceptum ferimus: hic ſua benedictione naturam in ſuo curſu conſeruat. Cùm enim vires haſce rebus indiderit, eaſdem eis detrahere poteſt, quandocunque libuerit. Quamobrem vt me-

A dicus ſuum in arte ſua finem aſſequatur, Deo medicamentorum, quibus vtitur, authori gratias agat, quod hæc ei ſuppeditauerit auxilia, quibus ægrotantibus ſuccurrere queat, eundemque precetur, vt ſuam clementer benedictionem largiatur. Hæc nempe medici pietas ſæpè plus præſtiterit, quàm admiranda multorum doctrina. Dei namque benignitas non intra naturæ limites conſiſtit, vt ea ſolùm petentibus exhibeat, quæ naturales medicamen-
B torum vires pollicentur, ſed admiranda ſæpenumerò ratione ſanitatem ægris reſtituit, vt DEVS ope ſua, non autem medicus medicamentis curaſſe dicendus ſit. Deum itaque medicamentorum, & ſanitatis reſtitutæ cauſam eſſe confitemur, cui laus ſit in perpetuum. Etſi verò cauſa rerum Deus eſt, non ideò tamen reliquas excluſerimus. Natura ſiquidem & arte, quæ Deus ab initio ſine medijs fecit, propagat & conſeruat, quæ nimirum & medica-
C mentorum, & ipſius adeò ſanitatis cauſæ ſunt. Arte quidem pharmacopœi medicamenta variè præparantur, & conſeruantur, quæ ſuo medicus iudicio commodè diſpenſat, vt ſuum ad depellendos morbos medici prudentia finem aſſequantur. Priùs autem quàm medici & pharmacopœorum officia perſequamur, de natura paucis aliquid exponendum eſt, cùm præ cæteris manifeſtiſſima ſit efficiens cauſa medicamentorum. Nouit enim vnuſ-
D quiſque, naturaliter ea produci, quæ certis temporibus, & eadem vtplurimum ratione generantur. Non ita facilè tamen, quid natura ſit, quiuis expoſuerit, cùm ne doctorum quidem hac in re iudicium idem exiſtat. Naturam definiuit Ariſtoteles principium & cauſam eſſe motus & quietis, eius in quo eſt primò, per ſe, & non per accidens. Hac autem ratione natura non externa, ſed interna rei cauſa fuerit, vt formalis, vel materialis dicenda ſit potiùs,
E quàm efficiens. Cùm itaque natura non in eo, quod fit, aut patitur, ſolùm animaduertatur, ſed in eo etiam, quod in aliud agit naturaliter, hoc eſt, virtute patienti contraria, principium certè natura eſt, & cauſa motus & quietis alterius etiam ſubiecti. Quis enim ignem in ligna naturaliter agere negauerit? Quamobrem naturæ nomen omnibus cauſis naturalibus attribui poteſt. Quoniam verò nihil fit naturaliter, niſi cauſæ concurrant omnes, cùm naturam rerum, adeoque medicamentorum

cauſam

cauſam eſſe dicimus, naturalium cauſarũ con A
greſſus eſt intelligẽdus. Porrò cœleſtes etiam
cauſæ ſub naturalibus meritò comprehendun
tur, quòd licet corporibus hiſce terreſtribus cõ
trariæ non ſint (ſiquidem nihil ab eis viciſſim
patiuntur) in ea tamen contrarijs agant qua-
litatibus. Aſtrorum enim viribus tot tempe-
ſtatum mutationes oriuntur, quibus quæ in
terra latent, erumpunt. Licet itaq; multas ha-
beant cauſas, quæ naturaliter fiunt, vnius ta-
men nomine continentur, vt naturalũ rerum B
natura efficiens cauſa dici poſſit. Non enim
præter naturam aliud eſt extra res, quæ gene-
rantur, exiſtens, quod naturalium effectuum
cauſa dici poſſit, vt in rebus arte paratis fieri
conſueuit: ſiquidem artifex etſi naturales pro-
ferr effectus, naturalis tamen cauſa non eſt.
Quòd verò Deũ exiſtiment aliqui naturalium
actionum directorem eſſe, vt naturales cauſæ,
formales & materiales ſolum exiſtant, Deus
autem efficiens cauſa naturalium effectuum C
dici debeat, abſurdiſſimũ eſt. Nihil enim agit
Deus naturaliter, vt naturalium effectuũ cau-
ſa dicendus ſit. Naturam quoq; ſuis deſcripſit
legibus, vt externo directore non indigeat:
quod ijs dictum eſto, qui Deum naturalibus
cauſis immiſcent, exiſtimãtes naturam niſi di-
uinitùs ſuſtineatur, conſiſtere non poſſe. Ve-
rùm hæc philoſophis diſcutiẽda relinquimus.
Hoc ſaltem ceu certiſſimum propoſuiſſe ſuffi-
ciat, naturam medicamentorum efficientem D
eſſe cauſam. Cæterum quòd natura nõ medi-
camentorum ſolummodò cauſa ſit, ſed ipſius
quoque ſanitatis, quam medicamẽtorum vſu
conſequimur, fit, vt ea medicis alio modo, q̃
phyſicis deſcribatur. Morbus enim & ſanitas
corporibus competunt ea ratione, qua ſubij-
ciũtur alij, quàm naturæ principio: quod tamẽ
(licet impropriè) natura medicis appellatur.
Naturam itaque ex Galeni ſententia hoc loco E
nihil aliud eſſe dicimus, quàm vim quandam,
ſeu facultatem in his ipſis corporibus, quæ ab
ea teguntur, inhabitantem. Cum autem in cor-
pore noſtro triplex habeatur facultas, anima-
lis videlicet, vitalis & naturalis, natura quo-
que tribus his facultatibus, ceu formis ſuis
conſtabit, quibus illæſis, firmam naturam af-
firmamus. Firmam autem naturam à faculta-
tum actionibus deprehendere licet: animali-
bus quidem, vt ſi imaginatio, ratio & memo- F
ria, item ſenſus omnes & motus voluntarij
non fuerint impediti. vitalibus verò, ſi arteria-
rum pulſus validi non debiles & languidi: na-
turalibus autem, ſi coctio in alui excrementis,
vel vrina, vel ſputo, vel ſudore apparuerit. tũc
enim habemus naturam ipſam euacuationi
adminiſtrantem. Conſpicitur namque & ipſa
poſt concoctiones & humores diſcernere, &
ſuperfluitates expellere, ipſumque denique
morbum primaria ratione curare. Verùm cùm
perfectè ipſa mouet, medici opera non opus
eſt, cùm imbecillius agit id, quod deficit, me-
dicum ſupplere oportet, vt ab vtroque noxij
humoris fiat euacuatio, natura quidem ex-
pellente, medico verò per medicamentu
vim attrahente. Perfectè autem agit (licet à
medico concoctio per humorum alteratio-
nem accelerari poſſit) in morbis acutis, tem-
peratura, regione & anni tempore calido, ob
materiæ tenuitatem euacuationemq; aptam.
Imperfectè in morbis chronicis, ſeu diutur-
nis, tempore, regione & complexione frigi-
dioribus, ob materiæ contumaciam, expul-
ſionique ineptam, quæ tum medicamento (vt
antea dictum) præparanda, ac demùm eua-
cuanda eſt. Cæterum natura contra morbos
iam vigentes (quo tempore natura maximè
moleſtatur, concoctione iam apparente) in-
ſurgit, & tandem vincit hominemque eui-
denter ſanat, aut per ſudorem copioſum pro-
fundens, aut per lotium, aut per deiectionem,
aut ſanguinis profluuium, aut per vomitum
humores exercens.

DE MEDICO EIVS-que officio.

CAP. II.

DE natura, vtpote primaria morborũ ci-
catrice, præcedenti capite diſſeruimus:
nunc de medico, qui eius eſt miniſter, a-
gendum eſt. Huius autem ingenium, doctri-
na, mores & officium non ſolum à bonis ani-
mi, verumetiam corporis & fortunæ deſcri-
benda ſunt. Itaque quo ad animi bona in pri-
mis ſit Dei & veritatis amans, pius, & tum lo-
gicæ artis, tum philoſophiæ naturalis & mo-
ralis, tum medicinæ vtriuſque peritus: cuiuſ-
modi erit qui reminiſcentia fuerit facilis, recto
iudicio, tenaci memoria, ſolers & promptus
in remedijs inueniendis, qui ſimplicium ef-
fectus ſumma cura tenuerit: dexter in operi-
bus, comis & affabilis erga ægrotantes, mi-
ſericors erga pauperes, manſuetus & facilis
erga ſuæ artis homines: audax & animo intre-
pidus in rebus tutis & neceſſarijs, prudens &
circumſpectus in præſagiendo. Siquidem
quæ bona ſunt auguria denunciare debet, ſi
quid tamen mali minatur infirmitas, amicis,
vel aſtantibus tantùm ſignificare ſat eſt. Cæ-
terùm medicus multa experientia exercitatus,
in ijs præſertim, quæ certa ratione excogita-
ta ſunt, & frequenti vſu confirmata eſſe de-
bet. Nam peregrina remedia ſemper quære-
re, & pretioſa duntaxat impudentis eſt oſten-
tationis. In curandis ægrotis, non multos ſu-
ſcipiat. Varijs enim morbis & mens opprimi-
tur, & corpus fatigatione continua languet.
Inſanabiles & deſperatos morbos non curet,
ne hominem occidiſſe, qui forte ſua interitu-
rus erat, exiſtimetur. In explorandis leproſis
ſit diligẽs & verax. Ad ægros veniens, manum
non protinùs apprehendet, ſed primùm hila-
ri vultu reſideat, ſermone leni ſolicitudinem

ſubmoueat. Nam & medici conſpectus, ac a- A
lia multa, facile pulſuum rationem turbat. Bis
die patientes conueniat. Tute, celeriter, & iu-
cundè curet, citra tamen nimiam feſtinationē
& voluptatem. Victus norma & remedijs,
quoad eius fieri poterit, pro virili parte, non
ad vllam ægrotantium offenſionem, iniuriam-
ve, ſed ad eorum duntaxat commodum atq;
ſalutem vtatur. Quæ noxia ſunt & lædunt, re-
moueat. Nemini rogatus potionem mortife-
ram, vel mulieri medicamentum abortum fa- B
ciens, neq; exhibeat, neq; etiam manifeſtet. Fa-
moli namq; veneni vires, aut aborriendi mo-
dum vel quæ conceptum inhibeant, indicare,
ſcelus eſt. Quæ ad chirurgi pharmacopœique
officium pertinent non niſi coactus, attingat.
Officinas bis, vel ſemel ſaltem in anno, vnà
cum iis a magiſtratu ordinatis, viſitet, inutilia
ſegregando, cæterosq; errores fideliter magi-
ſtratui indicando. Cum pharmacopœis pa-
ctum, aut contractum vllum in vendendis re- C
medijs ne ineat, conſulentesq; cum ſuis rece-
ptis, quò velint ire, parandis, permittat. Porrò
quod ad medici corpus attinet, ſit temperans
& caſtus: non ebrioſus, non crapulæ deditus,
non luxurioſus & libidinoſus. Quoad fortu-
nam, ſit liberalis, pecuniæ non nimis cupidus
& auarus. Carnificis namq; eſt, vel inter ipſos
cruciatus ingens pretium expoſcere. Dabit igi-
tur operam medicus, qui vir bonus eſſe volet,
vt & moribus & medicamētorum vſu, quoad D
eius fieri poterit, medicinæ dignitatē tueatur.

DE MAGISTRATV eiusq́ue officio.

Cap. III.

CVM in curandis ægris non parui inter-
dum errores à medicis pharmacopœiſ-
que, quibus ægri in maximum vitę diſcri-
men incurrere ſolent, contingant, neceſſarium E
eſt, vt magiſtratus (eum autem nomino, qui
poteſtatem gerit, vel qui ciuitates & prouin-
cias regit) non ſolùm magnam ſalutis ſubdi-
torum rationem habeat, verumetiam prauos
errores corrigat, atq; in eos, qui perperà me-
dicinam factitant, animaduertat. Quare medi-
cos peritos & approbatos pharmacopœosq́;
exercitatos, atq; diligentes ſummo ſtudio ha-
bere, ac iuramentum ab eis accipere procuret,
quo ſuum quiſque officium proprium ac me- F
liùs ac fidelius exequi valeat peragatq́;. Nulli
praxim exercere permittat, niſi medicus fuerit
peritus, graduatus, & approbatus: cæteris ve-
rò, vt circulatoribus, hiſtrionibus, erronibus,
exorciſtis, tonſoribus, aniculis, & his ſimili-
bus empiricis imperitis, tāquam carnificibus,
& nulla ratione morbos curantibus, omnibus
modis prohibere nitatur & interdicat: officinas
nō plures permittat, quàm pro praxis magni-
tudine neceſſariæ videbūtur, atq; vt eæ quotan
nis bis, vel ſaltem ſemel à medicis, & ad id or-
dinatis viſitatoribus perluſtrentur, præcipiat,
malaq; & corrupta, vtpote ad humani gene-
ris perniciem ſeruientia, ſemoueantur, publi-
ceq; effundantur, vel igne conſumātur. Medi-
cos eruditos & pharmacopœos approbatos
libertate donare non grauetur, ne communi
ciuium onere grauati ſuo fungi officio minùs
poſſint. Communem medicamentorum taxa-
tionem ne pharmacopœi tranſcendant, ani-
mum adhibeat. neq; aromatarijs, alijsq; om-
B nibus pharmacopœis exceptis, medicinas cō-
ponere, neque etiam vendere permittat. & vt
omnia ſummatim comprehendam, in omnes
eos, quos à recta via aberrare deprehenderit,
prudens magiſtratus animaduertat.

DE ASTANTIbus & ægris.

Cap. IV.

ASTANTES ſeu aſſidentes nominamus,
qui ſe præſentes exhibent, & ægris mini-
ſtrāt: ægros verò, qui morbo aliquo ſunt
correpti. Hos quoq; ſuo perfungi munere o-
portet: niſi enim omnia ritè peragantur, cura-
tionem interrumpi contingit. Aſtantes itaque
ſeu aſſidentes idoneos eſſe decet: cuiuſmodi
ſunt periti, exercitati diu, prudentes & patien-
tes, vt ſciant occaſionem, & patiēter ægro in-
ſeruiant, ſciantq́; recitare ea medico, quæ cir-
ca ægrum contigerint. Sint præterea diligētes
& fideles, vt ea, quę de cibi & potus, vel medi-
camentorum qualitate & quantitate medicus
mandauerit, poſſint fideliter adminiſtrare, atq;
in nullo delinquere. Quod ad ægrotos atti-
net, debent ij parère medicis non ſecus ac ſer-
ui dominis ſuis, & in nullo proprio indulgere
voluptati: patienter ferre omnia, quæ fiunt à
medico, nec timere, nec de ſalute deſperare,
verùm, vt iam dictum, omnibus mandatis me-
dici obtemperare.

DE PHARMACOpœi officio.

Cap. V.

IN medicinarum adminiſtratione non exi-
guam partem pharmacopœus ſibi vendicat,
cùm ſit medici quaſi dextra manus, pericli-
teturq́; ipſius culpa ſæpè non ſolùm ægri va-
letudo, verùm etiam medici fama & exiſtima-
tio. Quare, vt dextrē ſuum quoq; munus ex-
pleat, eſt neceſſe. Principio itaque Latinæ lin-
guæ tam peritum eſſe oportet, vt non modò
medicorum receptas, ſeu deſcriptiones, verùm
etiam Dioſcoridem, Galenum, Meſuem, reli-
quosque herbarios receptos, rectè legere, &
exactè intelligere poſſit. Neq; etiam Arithme-
ticæ imperitus eſſe debet, vt pondera ſimpli-
cium & proportiones inter ſeſe rectè compu-
tare queat: verbi gratiâ, quando antidoti ali-
cuius tertia, quarta, vel octaua pars tantum re-
quiritur,

quiritur, quantum cuiuſque ſit accipiendum.

SIMPLICIUM cognitionem ritè teneat, quarum deſcriptiones ex præſtantiſſimis autoribus petat.

HERBAS, flores, fructus, ſemina, radices, & reliqua ſimplicia debito tempore colligat ſelectiſſima, probeque exiccet, ordine diſponat, ſciatque, quo genere vaſorum & inſtrumentorum vnaquæq; medicina ſit conſeruanda, tractanda, & concoquenda.

DIUITIAS ſaltem mediocres adeſſe oportet, imprimis autem animum liberalem ab auaritia ſordibusque alienum. Diuitiæ enim hoc præſtare poterũt, vt commodè habitet, & medicinas, quæ emendæ ſunt, ſuo tempore quàm optimas coëmat. Animus autem liberalis, minimeq; auarus cauebit, ne compẽdij aut lucri ſui cauſa, deteriores vili pretio libẽtius, quàm præſtantiſſimas paulò largiore, comparet.

OFFICINAM habeat ſalubri loco ſitam, quam nec venti perflent, nec ſol perniciet, nec fumus, nec teter odor vllus moleſtet: varijs præterea reponendis conſeruandisq; accommodam: nonnulla ſiquidem locis ſubterraneis, pleraque editioribus præparanda & conſeruanda ſunt. Hortum inſuper habeat, vt ſemper in promptu ſint recentes plantæ, quarum ſucco ſubinde indigemus, vt herbæ rariores in eo alantur: & locum aliquem ſoli expoſitum, in quo & ſiccare, quæ ſiccanda ſunt, & albedinem etiam quibuſdam medicamentis conciliare poſſit: in quo deniq; omnia ea parari poſſint, quæ ex medicorum præſcripto ad ſolem confici debent.

MINISTROS habeat doctos ſuæ artis, qui vſum non vulgarem componẽdorum medicamentorum habeant, non errones, hiſtriones, bibulos, ſodalicijs, aut alijs rebus inhoneſtis deditos.

SIT vigilans & circumſpectus in medicamentis compoſitis diſpenſandis: nec ſecundùm propriam phantaſiam, aut ex diſpenſatorijs non authenticis conficiat, ſed ex approbatis: diſpenſata medico perito offerat, vt ſimplicia videat, examinet, & ſi quæ inualidæ fuerint, abijciat.

NEC temerè conficiat receptas non intellectas, nec ſuppoſititia ſeu quid pro quo accipiat, ſed peritum medicum conſulat.

QUEM etiam omnino in conficiendis opiatis, & ſimilibus præſtantibus, ac magni momenti medicinis, vt præceptorem & iudicem adhibebit. cui adiunget, ſi commodè fieri poterit, vnum & alterum bonum atque doctum virum, vel ſenatorij ordinis, vt eos habeat veluti teſtes ſuæ diligentiæ, induſtriæ, ac fidei. Deinde medicus approbatus quamque medicinam ſic ritè præparatam, annum, menſem & diem ſupraſcribat, poſtea pharmacopœus debito, ac præſcripto tempore ferumentari ſinat, antequam eam in vſum publicum expendat. Medicamenta autem in medicorum præſentia paranda, ſunt omnes confectiones magnæ, omnia electuaria, præſertim ſolutiua, opiatæ, pilulæ. Ex ſyrupis, ſyrupus acetoſitatis citri, violatus cum melle, endiuiæ compoſitus, de cichorio compoſitus, de fumo terræ compoſitus: ſyrupus myrtinus compoſitus: de mentha maior: de abſynthio: de calamentho: de epithymo: de ſtœchade compoſitus: de eupatorio: de hermodactylis, & miua aromatica. Ex oleis, melinum, maſtichinum, nardinum, ſampſuchinum, moſchelinum, hyperici, de capparibus, ſcorpionum, caſtorei, de euphorbio, de coſto, &c. Ex vnguentis, infrigidans Galeni, vnguentum pectorale, ſtomachicum, de artanita, diapompholigos, ſantalinum, apoſtolorum, Aegyptiacum, comitiſſæ, dialtheæ cum gummis. Ex emplaſtris, de meliloto, emplaſtrum diaphœniconis. Ex cerotis, gratia Dei, oxycroceum, de pelle arietina, &c.

CAETERUM receptas abſque medici nomine ſubſcripto non recipiat. iiſq; neque addat, neq; demat, ſed eas purè & præcisè, ſicut ipſe doctor ordinauit, componat, medicamenti alicuius valentis quantitatem non augeat, vt vacuatione hinc largiore ſecuta, dicatur medicamenta habere præſtantiora.

SYRUPOS ſingulos debito tempore, aquasque ſtillatitias igne lento, & vitreis organis conficiat.

PULUERES ex quibus compoſita fieri debent, non diu ſtare permittat, ſed recenter eos puluerizet ſuo tempore & loco. Medicinas ſolutiuas nemini propinet, aut vendat, nec venenoſa, vt arſenicum, mercurium, &c. ſine conſenſu doctoris alicuius approbati, vel magiſtratus.

NARCOTICA indoctis, empiricis, auctionſoribus, hiſtrionibus, monachis, ſacerdotibus, monialibus, Iudæis, ſeplaſiarijs, circulatoribus nullo modo vendat, ſiue ſimplicia, ſiue compoſita fuerint, niſi medici approbati iuſſu. nec vllo modo vetulis, aut obſtetricibus medicinas abortum, aut menſtrua prouocantes, niſi propter neceſſitatem à doctore aliquo fuerint ordinatæ: nihil vel amore, vel odio, vel metu, vel pretio, vel ignorantia peccet. Medicamentorum compoſitorum nimiam quantitatem non conficiat ad euitandum expenſas, & cum hoc ne longo temporis curſu, vetuſtate virtutes amittant.

CERAM & crocum adulteratum non vendat. Medicinas omnes inueteratas oſtendat & manifeſtet, nec quicquam ex his phyſicum celet: vel ſingulis menſibus, aut ſæpius etiam omnia perluſtret, & diligenter conſideret, vt corrupta, putria, mucoſa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reijciat bona fide, nec in iis quærat lucrum, quibus ægroto crearetur vitæ periculum, ſed ſit animo liberali & magno, cogitetque paruum illud damnum, fide ſua iam perſpecta, maioris ſibi lucri cauſam fore.

Alivm modum, quam doctor dederit, ſumendi medicinas hominibus non perſuadeat, vt multi falſi & glorioſi pharmacopœi faciunt, dicentes, ſumat duplum iſtius medicamenti, aut triplum, quia nimis debile eſt, aut ſumat medietatem, quia fortiſſimum eſt.

De practica nullo modo ſe intromittat, ſed conſulentes ad medicos approbatos dirigat, vel conducat.

Taxationem communem vel a ſummo ſibi magiſtratu ordinatam, fideliter obſeruet.

Non ſit aleæ, aut ſimilibus ludis deditus, nec compotationibus gaudeat, aut alioqui vinoſus, vel ebrioſus, neq; fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit, ebrietas errores, obliuionem & ſtuporem inducit: turpis verò amor etiam veneficia illi extorquere poſſet. Quare omnino, ſi fieri poteſt, maritus ſit, cui cum vxore rectè conueniat.

Mvnditiei ſit ſtudioſiſſimus: & bona conſcientia præditus, vt nihil in ſua profeſſione negligenter vel temerè agat, quo Deus, aut homines offendantur: ſit pius, humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos: non etiam in eorum ineptias, ſed in neceſſitatem ægroti reſpiciat, ac Deum omnium inſpectorem ac iudicem præ oculis habeat, qui rectè agenti longe maiora & beatiora præmia largietur, quàm ab vllo mortalium perſolui poſſint.

DE CALEFACTIONE.

Cap. VI.

Medicamenta igne, ſole, & rerum putridarum calore caleſiunt. Quæ humida ſunt, & igne caleſiunt, commodius duplici vaſe caleſcunt, quorum alterum, maius ſcilicet plenum ſit aqua tepida, aut feruida, E alterum verò plenum ſit medicamento, quod calefaciendum eſt, ea ratione, vt minus vas in aqua maioris conſtituatur: idque à recentioribus balneum Mariæ, à veteribus duplex vas, aut diploma appellatur.

Caeterum colanda calfactione tenuantur, vt promptiùs permeent: frigida enim velut concreta, non percolantur, niſi ſint multum aquoſa & liquida: calidiora autem cum ſordibus tota colum penetrant, niſi ſint glutinoſa. Talia enim multum calida colanda. Tepidam F damus aquam, vt ſit vomitoria.

Calidas modicè damus potiones medicas, non ſolùm purgatorias ſed etiam corpus firmaturas, vreticas, menſes aut ſudores moturas, obſtructionem viſcerum aperturas, præſertim cœlo frigido, & ventriculo frigidiore natura, aut ex morbo.

Calefacimvs aquam, & alia omnia, quæ aqua fluente, aut niue circumpoſita volumus frigidiora reddere, quòd in humorem

A calore rarefactum frigus ſe altius inſinuat, vt ferrum candens, aqua frigida & adſtringente temperatur, vt ſit durius.

Calefacimvs modicè infundenda, vt vires ſuas promptiùs in humorem, cui infunduntur, tranſmittant. Calefactus enim humor tenuatur, & infuſa res rareſit. quibus fit, vt eorum vis calore promptius trahatur. Alia propè innumerabilia calefactione egent, ſed admonendi gratia magis, quàm docendi calefa-

B ctionis meminimus. Sylvivs.

DE INSOLATIONE, & ea, quæ ſub fimo, vinaceis, & ſauſa ſeu fracibus Oliuarum fit, putrefactione.

Cap. VII.

C Interdvm hæc conferunt ad calefacienda medicamenta: plerunq; ad ea componenda, & ad perfectionem reducenda: inſtar coctionis, eſt, veluti olea ſimplicia, quibus flores infunduntur, roſæ, violæ, chamæmelum & ſimilia, alia, aliquot diebus inſolantur. ſic etiam ad ſaccharum candi perfectè coquendum, iuleb ampullis quibuſdam inſolatur.

Scillae ſuccus extrahitur inſolatione: quòd ſi ſol non ſplendeat, igne, aut, quod commodius eſt, duplici vaſe, diu & ex interuallis, &

D interdum bulliendo.

Idem etiam fiet, ſi fimo, aut vinaceis, aut ſauſa oliuarum calfactarum obruātur: quemadmodum chalcitis & cadmia, vt fiat pſoricū: & iuleb ad ſaccharum candum conficiēdum: & pleraque alia medicamentorum genera. Florentini.

DE REFRIGERATIONE.

Cap. VIII.

Refrigeramvs aere frigido, aqua fluente, aut niue, aut glacie, aut collocatione in cellam, etiam priùs calefacta, quæ febriū vehementiæ, aut aeris intemperiei calidæ opponimus pocula medicamentoſa. Et quæ à frigido cogi volumus, vt ius carnium glutinoſarum, ingelatiuam vulgo dictam.

Refrigeramvs omnia calore præparata priuſquam reponamus.

Refrigeramvs, quę calore ſoluta frigore volumus concreſcere, & dureſcere, vt electaria ſicca, cerata, emplaſtra. Sylvivs.

DE EXTINCTIONE.

Cap. IX.

Gemmae, & quædam metallica ſæpius antè quàm vtantur, ignita, extinguuntur aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo humore, donec refrixerint.

Qvas-

Qvaedam ſemel duntaxat aut ſæpiùs extinguuntur.

Extingvvntvr vel vſta, vel ſolùm ignita quædam non modò, vt empyreuma ipſum diſſipetur, ſed etiam vt in corpus vſtione rareſactū, vis quædā humoris aut frigoris penetret, vt ferrū candens aqua piloſellæ, vel alia aſtringēti extinctum euadit ſolidiſſimum.

Extinctio fit interdum ad purgationem, vt plumbum liquatum ſucco mercurialis calido ſæpe extinctum & tribulatum, ſtanni puritatem & ſoliditatem aſſequitur.

Fit item extinctio, vt vires humoris, quo extinguitur, in ſe trahat. Sic cadmiam vino aminæo ad emplaſtra, aceto ad remedia pſorica extinguit Dioſcorides. Sic Galenus lapidem phrygium extinguit primùm butyro recenti, ſecundò, vino falerno, vel alio fuluo, odoro, tertiò, melle attico, ne medicamentum ſit aridum, ſed viſcoſi cuiuſdam particeps. Gallæ ad ſanguinis ſuppreſſionē carbonibus impoſitæ, donec vndique candeant, aceto, aut vino auſtero extinguendæ ſunt.

Stibivm lacte mulieris marem enixæ extinguitur. limatura chalybis ſæpe ignita aceto extinguitur, & pulueratur.

His exemplis medicamenta humore extincta ab illo aliquid virium in ſe trahunt. Interdum autem ignita humore extinguimus, vt humoris naturam mutemus: vt dum lapides, vel circuli ferrei igniti lacte aliquoties extinguantur, vt ſeroſam & mordacē eius ſubſtantiam abſumāt, fitq; tūc lac dyſenterijs ſalubre.

Aqva chalybem vel aurum ignitum ſæpe extinguimus, vt ipſa minùs humectet, ſed ſit terrea magis abſumpta tenuiori ſubſtātia. Argentum viuum etiamſi non ſit ignitum, tamen & ſaliua hominis ieiuni, & ſucco ſaluiæ, aut limonum extingui dicitur, quòd vis eius malefica, & omnia eius exedens, vt à Plinio rectè dicitur, cum his agitando niteſcit. Sylvivs.

DE HVMECTATIONE.

Cap. X.

Hvmectantvr nunc aqua, nunc lacte, nunc aceto, nunc oleo, vel alio humore medicamenta, non modò ſimplicia, vt felicius & innocentiùs in compoſitionem, vel vſum veniant, ſed ſæpe etiam compoſita, vt cùm craſſa humore diluimus, quò faciliùs & iucundiùs deuorentur. Fit autem ſuperficialis humectatio merſione, vel inſperſione liquorum prædictorum: eſſentialis verò, maceratione ſiue irrigatione.

Vtiles eſt ad condiendos fructus, radices, peregrinosque cortices odoratos, quos cum recentes habere non poſſimus, maceramus donec humiditatem contraxerint. Hordeum præterea & triticum aqua inſperguntur, vt a cortice repurgentur.

Hvmectantvr autem odorata non nulla, veluti ambra, moſchus, ſi terenda ſint, ne tenuiores & odoratæ partes exhalent.

Qvaedam verò herbæ, veluti cotyledon, portulaca, ſemperuiuum, & ſimiles, quæ paucum ſuccum, cumq; glutinoſum ſortitæ ſunt, humore aliquo ſimili humectantur, terendo & ſuperinſpergendo dictum humorem, qui cum dictarum herbarū ſucco (aliàs enim nullum remitterent) exprimendo redditur. Sylvivs & Flor.

DE NVTRITIONE.

Cap. XI.

Nvtritio humectationi ſimilis eſt, ſed in hoc differt, quòd cum pauciore humore, & ſubitò fiat, quoniam id quod irrigatum eſt, confeſtim ſole ſiccatur, aut igni, deinde idem quintò aut ſextò repetitur: quēadmodum ſarcocolla lacte aſinæ, aut muliebri nutritur, ſed pauco. nam multo lacte operta quieſcit, & lac ipſum priuſquam ſarcocolla ſiccetur, aceſcit: paucum igitur ex mammis ipſis irrigandum confeſtim ſole ſiccetur, iterum & tertiò, quartò, quintò ſimiliter irroretur, & ſiccetur, & tandem reponatur. Aſpergi etiam capræ, equæ lacte. vel alio poteſt. Semen cari calfactum lacte caprino horas duas quidem nutriunt in vaſe mundo, exemptum ſiccatumque reponunt ad fluorem alui. Myrobalani oleis, ſero ſacchatato, butyro vaccino, ſucco citoniorum, vel alio humore, dum irrigat, macerat, fricat, frigit. Meſues clementer & his humoribus induit, vel ad condituram, vel ad noxas earum caſtigandas, ſiue ſolæ vtendæ, ſiue in compoſita veniant, vt trypheram ſarracenicam, perſicam, trypheram Galeni, electuarium ſtomachicum Meſuæ, & electuarium Alhari, & ſequens, quodammodo nutrit. Sic & ſpecies omnes electuarij indi maioris, dum oleo amygdalino confricat idem. Colocynthis quoq; ſeminibus ſolis extractis, ſi impletur aqua cum pauca ſpica & maſtiche, & coquitur in cinere calido ad partis tertiæ conſumptionem, hocque decocto paulatim affuſo, ſagapenum irrigetur, donec pingueſcat, nutriri dicitur ſagapenum: eodem modo & opopanax. Decocto myrobalanorum, vel ſucco enulæ campanæ, aut rutæ, aut fœniculi cum felle pauco auium rapacium, & ſpica, & maſtiche ad dimidium cocto, & colato idem fieri poteſt.

Folia etiam thymelææ aceto nutriuntur in electuario diaphyſalidon. Eadem in aceto infundit, & ſiccat in pilulis thymelææ, vt eadem ſint, vel ſaltem omnino proxima, infuſio & nutritio. Ambæ enim humore fiunt, & calore blando, qualis ad nutritionem veram eſt aptiſſimus, cum immoderatior vtat, imbecillior ſit inefficax.

Metallica ferè in aëre calido, non tamen ſuper ignem nutriuntur.

METALLICA etiam ſæpe nutriuntur humore aliquo, vt diſſoluantur promptius, vel etiam liquentur, vel pingueſcant, & velut aucta rumeſcant.

SCORIA ferri in aceto dies quinque in tryphera minore Meſuæ, & tryphera moſchata, tryphera Galeni.

LITHARGYROS nutritur ex oleo ſic, vt unciæ eius triti quatuor tandem olei ℔.j. aceti quartaria quinque, ac eo plus ebibant: idq; omnino ſine igne, multum diuq; piſtillum per mortarium ducendo. Nam lethargyro etiam ℥.j. corpus dat plurimũ, vt etiam ſine cera emplaſtrum perficiat: ſed initiò diu tere primùm cum pauco oleo, poſtea affuſo viciſſim pauco aceto. Nam multo ſic mergitur, vt corpus nõ aſſequatur. Vbi autem initio paulatim nutrita eſt, & conſiſtentiam craſſiorem friando aſſecuta, tum largiorem vtriuſq; copiam ebibit. Continenter autem friatur ad horas duas, tres, niſi quòd per initia potes aliquantiſper ceſſare, vt interim velut in otio largiùs combibat. Sic & chalcitis, & ſcoria ferri, & ærugo, & metallica cætera ex oxelæo in vnguenti formam diu friando duxi, ſed bibaciſſima eſt lithargyros.

CVMINVM inſperſo aceto nutritur, & eadem ratione ſiccatur. SYLVIVS & FLOR.

DE INFVSIONE.

CAP. XII.

IN infuſionibus, quæ ad medicamentorum præparationem conferũt, humor, in quo ſit infuſio, conſiderandus eſt: & eius temperamentum calidúſne ſit an frigidus: & quantitas & tempus, quo in infuſione permanebit.

INFVNDVNTVR fructus & radices, quæ humectandæ ſunt ad condituram, & conſeruas in aquam calidam copioſam, donec humorem ad ſufficientiam imbiberint, deinde coquuntur.

SIC quæ nutrienda ſunt, pauco humore calido frigidòue maceranda ſunt, idq; nõ diu.

QVAE coquenda ſunt, præſertim ea, quæ ſicca ſunt, veluti flores, herbæ, radices, ſemina & fructus (nam faciliùs ita coquuntur) in iuſta humoris calidi frigidíue quantitate macerantur, pro præſcriptionis ſcopo, & aliquantulo ſpatio ibi relinquuntur, donec humecta ſint: hinc fit, vt facilis eorum poſtea ſit coctio. Sic & ſemina, quæ ad infundendas mucilagines infunduntur.

ROSAE & violæ ſub veſperam aqua bullita macerantur in proximum diem, deinde exprimuntur, & in eandem aquam aliæ recentes infunduntur, idemque ſæpiùs in eadem aqua fit ad mel roſatum colatum, aut ſyrupum roſatum ſolutiuum, ſyrupum roſatum recentem, ſyrupum violatũ ſimplicem, & ſyrupum violatum ſolutiuum conficiendum.

AMMONIACVM, galbanum, opopanax & A ſagapenum aceto infundũtur, vt diſſolutione purgari, & commodiùs miſceri poſſint. Infunduntur medicamenta purgantia in varios humores, & cum varijs alijs medicamentis, quæ malam eorum qualitatem corrigant, pro varijs medicorum ſcopis: exempli gratia, rhabarbarum plus vel minus tritum pauco vino albo inſpergitur, donec colorem emittat, deinde in liquorem à medico præſcriptum infunditur ea quantitate, vt rhabarbarum tegatur, addita B ſpicanardi, aut aliqua alia re conuenienti.

AGARICVM, cæteraq; medicamenta purgantia ſola infunduntur, aut alijs quibuſdam adiuncta eodem modo. FLOR.

DE MOLLITIONE.

CAP. XIII.

MOLLITIO liquationi proxima, fit, cùm medicamenta tam ſimplicia, quàm compoſita redduntur molliora, idq; vel aſ-C fuſo humore aliquo, ſed pauco, vel ſolo calore noſtro, ſolis, ignis, id vulgò malaxare vocant, verbo detorto ex futuro μαλάξειν, verbi μαλάττω, id eſt, mollio & ſubigo: quæ duo per malaxare etiam intelligunt. nec eo libenter vtuntur alibi, quàm tũ in catapotijs cum ſucco, aut ſyrupo, aut humore alio remolliendis & ſubigendis, tum in emplaſtris, oleo, adipe, vel ſimili emolliendis.

CALORE molleſcunt cornua, vngulæ, pi-D li, ſucci, liquores, lacrymæ, vt etiam digitis calentibus tantùm tractarę. ceræ modo ductiles fiant, tanquam à frigido concretæ, non ſolùm ſicco duratæ. Calore modico molleſcit ferrũ, & alia metalla in modico liquantur.

ZITHO (qui potus erat Alexandrinorum, noſtræ ceruiſiæ ſimilis) ebur molleſcit. Vniones, corallia aceto deſtillato molleſcunt, & ſoluuntur. SYLVIVS.

E DE LIQVATIONE.

CAP. XIIII.

LIQVATIO ſeu fuſio eſt eorum, quæ à frigido concreuerunt in liquidiorem & fluxilem conſiſtentiam, à calore facta reſolutio. A' diſſolutione (vt mox dicetur) differt. Nam liquatio perpetuò fit, vt ignis calore, aut ſolis, rerúmue putrefactione caleſcentium: pleraque verò ſine calore diſſoluuntur. Præ-F terea, quæ ſoluuntur, humore aliquo ſemper opus habent: quæ verò liquantur, nullo egent humore, veluti adipes, medullæ, olea concreta frigore: hæc ſiquidem exiguo igne liquantur, aut ſole, aut duplici vaſe.

AMBRA carabe appellata, bitumen Iudaicum, pix, pix Græca, cera, gummi, maiore calore opus habent: non tamen tanto, vt frigantur.

AVRVM, argentum, plumbum, ſtannum, æs, multo maiore calore opus habent: ferrum verò ægerrimè liquatur, tametſi raro, aut nunquam

quam cõtingat pharmacopœos huiuſmodi li quare, ſed hos duntaxat qui metallica tractãt.

Porrò liquationis neceſſitas magna eſt, ad miſtionem electuariorum, catapotiorum, vnguentorum, ceratorum, emplaſtrorum, & reliquorum propè compoſitorum. Sylvivs & Flor.

DE DISSOLVTIONE.

Cap. XV.

Diſſolutio eſt medicamenti vel ſimplicis, vel compoſiti conſiſtentis craſſioris in humore quopiam idoneo facta reſolutio in conſiſtentiam, vel mediocrem, vel paulò hac craſſiorem, aut liquidiorẽ, pro medicamenti ſoluendi, & humoris ſoluturi quantitate & conſiſtentia, & alijs medici ſcopis. Quod enim minus erat craſſum, & humore perliquido, eodemque largo eſt ſolutum, erit liquidius, contrarium craſſius. Diſſolutio multorum medicamentorum præparationi vtilis eſt, ſicuti & infuſio, vt a ſordibus expurgentur, ac commodè aptari poſſint.

Qvod ad præparationem attinet: medicamenta varijs humoribus, varijsque modis diſſoluuntur pro medicamenti præcipui ſcopo, & peculiariter lachrymę, vt galbanum, ammoniacum, opopanax, & ſimiles. nam vino, aut aceto diſſoluuntur, deinde ad ſocum agitantur, vt colatione purgari poſſint, meliusq; in medicamentorum compoſitione permiſceri. Vitriolum, miſy, chalcitis, melanterium & alumen, primùm trita, aqua, vino & aceto diſſoluuntur pro rei exigentia.

Metallica quædam æſtate diſſoluuntur aceto, & ad ſolem multos dies agitantur, quemadmodum ærugo, ſquama, flos æris. Lithargyros ſoluitur aqua, vino, oleo & aceto: facilius tamen aceto, vt ſuo loco in oxelæo Galeni dicetur.

Conchae & vngues diſſoluuntur ſucco limonum.

Opivm Thebaicum ſoluitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe. nam illorum ſubſtantiæ non permiſcetur.

Caetervm ſolutio infuſioni proxima eſt, & ab ea ſolum differt, quòd in diſſolutione minus humoris requiritur, quàm in infuſione. præterea quod in diſſolutione mouendum eſt id, quod ſoluitur, in infuſione nequaquam. Deinde multa medicamenta vt diſſoluantur, igne egent. Sylvivs & Flor.

DE EXICCATIONE.

Cap. XVI.

Siccatio eſt conſumptio humiditatis, cuiuſuis noxiæ, aut excrementoſæ, ob id nauſeabundæ, vel promptè putrentis, vel puluerari prohibentis, vel caliditatem quæſitam obruentis. Abſumitur interdum & naturæ humiditatis aliquid, plurimum autem in aſſatione & vſtione.

A Scillae partes maximè mediæ direptis viuotenus tunicis, fruſtatim confectæ coquuntur, mutata ſæpe aqua, donec ipſa nec amaritudinem nec acrimoniam habeat, traiectaque lino fruſta illa ſie vt ſe non contingant, ſiccantur in vmbra dies quadraginta. His ſegmentis ad oleum, vinum, acetum ſcillinum, vtimur.

Triticvm electum negligenter tritum aqua per noctem maceratum, poſtridie manibus expreſſum, reddit cremorem: qui dum reB ſederit, inclinato vaſe, quod ſupernatat, ſenſim effundendum, reliquum bombace, vel ſoleæſtiuo mox ſiccandum, ne aceſcat. repoſitum operculetur motu vermium: hoc amylum hyeme igne ſiccetur. Sic ex oryza, & hordeo, & alijs fieri poteſt. Roſæ mediocriter apertæ ſereno cœlo manè lectæ eodem die vt ſunt ſiccentur ſole, ſi potes, ſæpè vertendo. Nam vix vmbra ſiccauerit, quanquam id eſſet optatius: ſiccatas auelle, & reconde vaſe vitreo operculato, vt odor & color C perſeuerent. Meliores montanæ campeſtribus, & minus minuuntur ſiccando, cum ex harum libris decem ſiccatis libra vna ſuperſit quibuſdam. Idem de violis.

Herbae item reliquæ vmbra ſiccantur, niſi vtendi neceſſitas cogat te quaſdam igni, vel ſole ſiccare. Nam in manipulis ligatæ in granario penſæ ſiccantur: vbi ſiccatæ ſunt, ſacculis canabinis ibidem reponuntur.

D Radices herbarum lotæ, à lignoſa matrice ſecretæ, mox inſolentur, nocte in aëre ſicco perflatili ſeruentur, iterum ſoli reddantur, donec erunt probè ſiccatæ. Quod ſi cœlum eſt nubilum, ſicca fumo, aut potius propè ignem, in calatho ſtramentitio, vel ſaligno: aut ſi vtendi celeritas vrget, ſartagini calfactæ, & ab igne remotæ ipſas toties impone identidem vertendo, & ſartaginem recalfaciendo, exemptis tunc radicibus, donec abundè erunt ſiccaE tæ. Sic radix enulæ, valerianæ, acori noſtratis ſiccatur. Idem in radicibus quorundam fruticum, vt capparum, tamaricis, & arborum, vt fraxini, mori, faciendum eſt.

Radices iam ſiccatæ, ſi ægrè puluerantur, papyro inſertæ igni ſiccantur, vel calidæ ſartagini imponuntur, & igni exponuntur: igni autem vel in ſartagine, vel papyro, vel furno, vel ſupra, aut intra furnum, a quo panis extractus eſt.

Radices eædem, & aliæ magnæ recenF tes, lotæ, radiculis purgatæ, ac per teſſelas inciſæ, filoque transfixæ paruis interuallis, ne ſe tangant, in aere ventoſo & perflatili ſiccantur, vt radices ireos, ariſtolochiæ rotundæ & longæ, bryoniæ, & ſimilium: quæ tamen etiam citra diuiſionem probè ſiccantur, vt radix ari, dracunculi, cyclamini, aſphodeli, vti elignatæ priùs iſtæ, mandragoræ, eryngij, apij, petroſelini, fœniculi, tuſci, turbith, ellebori vtriuſque, dictamini vulgaris, thapſiæ. Paruæ radices aliæ citra elignationem in vmbra quoque

latis enim ori benolentibus & fœtidis vuluæ admotis, vterus retrocedere perhibetur. Hæc ratio fuit, quæ mouit aliquos, vt olfaciendi vim vtero adſcripſerint. Sitne naſutus mulierum vterus, an verò ſit eorum naſus vterinus, qui tale quidpiam aſſerunt, viderit, qui volet. Dubium non eſt, quin, quod ſupra de cephalicis diximus, quæ gratum ſpirant odorem, cerebro ſint & neruoſis partibus amiciſſima: nō ideò tamen olfactu ſolo talia prodeſſe iudicanda ſunt, cùm & alijs qualitatibus, & ipſamet ſui ſubſtantia partes nullo præditas olfactu iuuare poſſint. Eadem fœtidorum eſt ratio. Suffitus enim præter odorem, vim etiam habet certis quibuſdam partibus aduerſiſſimam. Fœtidis certè ventriculus offenditur, & ita quidem interdum, vt vehemēti motu quicquid aſſumpſerit, euomat, non quòd olfaciendi facultate polleat, vel odorandi, ſed quòd alia fœtidorum noxa vellicetur. Vterum itaq; iudicamus, non, quòd olfactu præditus ſit, offendi fœtidis, ſed quòd ea ſint eius naturæ aduerſiſſima. Licet autem olfactu nec oblectetur, nec offendatur, fœtidis tamen læditur, & benolentibus corroboratur. Odor enim medicamentorum index eſt, quo natura, quid ſibi competat, edocet olfacientes. Hæc quæſtio pluribus hoc loco non eſt diſcutienda, ne propoſiti limites egrediamur: hoc ſaltem conclusionis vice dictum ſufficiat, vterum perinde atque cerebrum bene odoratis & aromatica vi præditis confortari. Cerebrum enimuerò nec guſtu pollet, nec olfactu, quod caluaria læſa & male ſapidis, aut grauiter olentibus admotis comprobari poteſt. Denique cùm ſuprà ſatis ea diſcuſſerimus, quæ menſes vel ſiſtunt, vel mouent, hoc eis hoc loco ſolum adijcere volumus. Hyſterica nimirum dici medicamenta, non quæcunque vel adſtringendo menſes ſiſtunt, vel eoſdem mouent incidendo, ſed quæ ſimul vtero grata ſunt & accepta, qualia cenſeri debent, quæ vel odore ſuaui, vel aromatico ſapore ſuam oſtendunt ſubſtantiæ bonitatem.

DE MEDICAMENTIS ARTHRITICIS.

Cap. XLI.

Articvli morbis ferè capitalibus infeſtantur: quò fit, vt cephalicis etiam curentur medicamentis. Ex ipſarum autem partium natura, cùm eadem ſit neruorum, quę cerebri ratio, nihil quoque colligere licet, quod in cephalicis ſuprà non ſit expoſitum. Quòd tamen arthritica medicamenta doloribus oculorum maxime accommodentur, & ita quidem à medicis deſcribantur, atq; ſi hac ipſa ſolùm ratione arthritica ſint appellanda, de his aliquid etiam adijciemus, vt qualia poſcant articuli, qualia item eorum dolores me-
A dicamenta requirant, intelligatur. Ex ipſa itaque articulorum natura, cum neruacea ſint corpora, facilè colligitur, articulis ea competere, quibus & ſiccandi vis inſit, & calefaciendi, cum leui quadam adſtrictione, vel peculiari virtute, qua robur articulis addere poſſint: quæ certe facultas cephalicorum eſt, cùm tamen articuli ſint à corporis centro remotiſſimi, vehementiſſima quoque poſcunt medicamenta. Quod ad ipſos autem attinet
B articulorum dolores, hæc progrediendi methodus eſto. Dolor aut tollitur, aut ſaltem demulcetur. Vera quidem eius cura eſt, ſi cauſam, quæ dolorem infert, radicitùs extirpemus. Tanta eſt tamen interdum doloris rabies, vt anodynis vtendum ſit prius, quàm doloris cauſam impugnemus. & id quidem eò maximè, quòd dolore partes incaleſcant, & influxu ſanguinis inflammentur: quæ verò doloris cauſam euellunt, calidiſſima ſunt, vt cùm
C ſæuit dolor ijs abſtinendum eſſe videatur. Duplex autem eſt doloris ſedandi ratio. nam ſi dolorem ſpectes, anodynis vti licebit. ſin ardorem oppugnare velis, refrigerantia conuenient, tum quod ijs ardor optimè temperetur, tum quod ijs influxus etiam inhibeatur, & maxime ſi repellentium aliquid immiſceas. Anodynorum naturam & vtendi rationem ſupra docuimus. de refrigerantibus ſuo quoque loco actum eſt. Porrò doloris
D cauſas practici varias conſtituerunt, de quibus nunc non eſt diſſerendum. Hæc tamen ante alias admittenda fuerit, pituitam nimirum articulis impactam, cum irritatur, influxum atque dolorem excitare. Nam quæ medici ad dolorem penitus extirpandum, arthritica recenſent, talia ſunt, vt validiſſimas ad incidendum & attrahendum vires habeant, quæ profectò nec bili flauæ, nec ſanguini competerent. Hæc ſubſtantia ſunt eximie tenui,
E quòd adſtrictio pituitæ ſit aduerſiſſima. Magis enim partibus impingeretur, à quibus tamen eſt elicienda. Cum verò ſatis & attractū, & diſcuſſum eſſe videbitur, vt & dolor ceſſauerit, & cauſa doloris abſumpta fuerit, adſtringentibus vtemur, & ijs quæ articulos corroborare poſſint, ne poſt facile defluxiones excipiant. Hæc ſunt, quæ nobis de proprijs partium corporis humani medicamentis ſcribenda fuerant, vt qualia quibusque competerent, ex earum natura & affectionibus ma-
F ximè proprijs intelligeretur.

DE MEDICAMENTIS PURGANTIBUS.

Cap. XLII.

De purgantibus medicamentis plurimum a medicis diſceptatur, vtrùm occulta proprietate ſibi deſtinatos attrahant humores, an verò manifeſtis qualitatibus ipſum

pſum præſtent. A Quæſtionem hanc aliis diſcutiendam relinquemus, & qua fieri poterit breuitate methodum edocebimus, qua purgaturis procedendum eſſe iudicamus. Hoc itaque primum eſto, quod medicinam exhibiturus obſeruabit, quid nimirum ſit euacuandum, dein medicamenta inueſtiget, quibus id ipſum aſſequatur. Cum enim non eadem ſit in omnibus materia peccans, non idem certè medicamentum competit omnibus. Rationes autem, quibus exquiri debeat humor B expurgandus, per quas item vias educere conueniat, non fert inſtituti noſtri ratio, vt hoc ce loco demonſtremus: purgantium natura nobis & vires exponendæ ſunt. Variis itaque modis humores educunt medicamenta. Quędam enim leniendo, quædam abſtergendo, nonnulla naturam extimulãdo, aliqua conſtringendo purgare conſpiciuntur. Quæ verò propriè purgantia nominantur, præter haſce facultates aliam habent, qua humores à C remotiſſimis etiam partibus eliciunt & attrahunt. Vtrum autem vis hæc calori tribuenda ſit, an occultæ proprietati, noſtrum hoc diſſoluere non eſt. Calida quidem cenſuerunt eſſe veteres omnia purgantia, cuius nomine calori vim purgatricem adſcripſerunt aliqui. Notum tamen eſt, recentiorum experientia, purgandi vim quibuſdam ineſſe, quæ vel frigida ſunt, vel ſaltem exiguo prædita D calore. Præter enumeratas purgantium medicamentorum qualitates, hæc etiam omnibus vere purgantibus ineſt, quædam nimirum ſubſtantiæ prauitas, qua ventriculo ſunt, cæteriſque viſceribus inimica. Non equidem dubium eſt, quin hæc ipſa vis ad purgationem plurimum conducat. Naturam enim ad expulſionem magis irritat, quàm vel acria, vel mordacia. Nondum tamen attractionis ratio patet. E Magis enim natura, quàm medicamenta purgare diceretur, ſi ſit humorum expulſio nominanda purgatio. Licet itaque non abſurda ſint, quæ à multis in hunc modum ad purgatricem vim demonſtrandam profesſuntur, nequaquam tamen ideò negari poteſt, quin occulta quædam eis inſit ſubſtantiæ proprietas, vt humores certos ad ſe alliciant. Quamobrem hoc pro confeſſo habeatur, purgantia medicamenta præter eam, qua pollent, F purgandi vim, qualitates habere varias, quibus vel occultè, vel ratione manifeſta negotium naturæ faceſſunt: quò fit, vt eis addenda ſint corrigentia. Sunt etiam variæ purgantium differentiæ. Quædam enim pituitæ, quædam bili, quædam melancholiæ, nonnulla verò ſeroſis humoribus addicta ſunt. & aliqua leniter purgant, aliqua vero vehementer, vt eius non parum interſit, quænam ſint eligenda medicamenta. Denique ſi competens habeas medicamentum, & id prout res ipſa fert, commodè correxeris, tempus etiam & vtendi ratio diligenter exquirẽda ſunt.

Vt ergo generalem purgantium medicamentorum doctrinam paucis, & recta methodo comprehendamus, hæc capitibus aliquot ſigillatum expediemus: quæ ſint nimirum purgaturis eligenda medicamenta: quibus item corrigi debeant: quando, qua denique ratione iis vtendum ſit.

DE PVRGANTIVM medicamentorum electione.

Cap. XLIII.

CVM eadem medicamenta morbis omnibus nequaquam ſine diſcrimine conueniant, ſed vnaquæq; certis deſtinata ſint humoribus, in hoc omnium primò decet intentum eſſe medicum, vt conueniens inueſtiget medicamentum, quo morbum ſibi propoſitum expugnare poſſit: hoc autem ex humorum natura, & manifeſtis medicamentorum viribus eſt exquirendum. Occultas equidem rerum facultates nullo rationis diſcurſu licet experiri: quò fit, vt hic de iis nihil etiam ſimus acturi. Manifeſtis tamen etiã qualitatibus prædita ſunt purgantia, quarum reſpectu dignoſci poſſunt. Humores itaque purgandi quatuor exiſtunt, pituita, ſeroſus humor, bilis & melancholia. Medicamentorum verò qualitates, quibus ea diſcernuntur, hæ ſunt notiſſimæ: quædam enim leniendi vim habent: quædam adſtringendi: nõnulla partium tenuitate prædita ſunt: aliqua vehementi pollent acredine. Diſcrimen in his hoc etiam obſeruandum, aliqua videlicet leuem habere purgandi vim, alia vehementem, nonnulla vero media quadantenus prædita eſſe facultate. Hac ergo ratione cum modo ſcriptis humoribus conferri debent, vt quæ ſubſtantia ſunt tenui, pituitæ, vel melancholiæ conueniant. cum enim humores hi craſſi tenaceſque ſint, vt attrahentibus cedant, incidentia poſcunt. Quæ vero leniunt, quòd humores nulla ferè vi oppugnent, bili conueniunt, ſeroſis humoribus, & iis, qui fluxiles & ad purgationem præparati fuerint. Hæc nimirum cauſa eſt, quod biliosa medicamenta mixtis incidentibus pituitam expurgent: ſiquidem vbi fuerit attenuata, fluxilis exiſtat. Ob idipſum quæ pituitam purgant, demptis incidentibus, aquas euacuat, cùm vt expurgentur, attenuatione non opus habeãt. Cæterum quòd hydragoga non ea propriè vocentur, quæ ſeroſos humores, quos in viis purgationi deſtinatis offenderint, ſecum rapiunt, ſed quæ aquas in loco remotiori collectas violenter eliciũt. talia certè ſunt, quæ non exigua pollent acredine, tum vt partium tenuitate penetrent, tum vt attrahant, calore vehementi. Quæ verò medicamẽta vim habent adſtringendi, pituitæ, vel melancholiæ ſunt infenſiſſima, quòd craſſos humores ad-

tamen calore, ſi vel pituitam, vel melancholiam attigerint, flatus excitant, qua proculdubio ratione ſena flatulenta dici debuerit. Purgantia, quorum acrimonia viſceribus aduerſa eſt, non adſtringentibus, ſed iis corriguntur, quæ leniendi vim habent & incraſſandi. Talia namque ſic temperanda ſunt, ne diu in corpore contineantur: quod ij perpenderint, qui roſis aut alijs adſtringentibus antimonium corrigunt. Tragacantha commodiùs temperari poſſet, ſiquidem medicamentorum acrimoniam tollit, nullius particeps adſtrictionis. Ad excitandas purgantium vires, quò citius & faciliùs operentur, ijs interdum vtimur, quæ vel partium tenuitate, vel acrimonia naturam extimulant. Id autem in attenuantium vſu diligenter obſeruabitur, ne modum exuperes, atque adeò vel venenatam medicamenti qualitatem ad cor deferas, vel ſudorem excites, quo multiplex damnum infertetur. A' purgatione ſi medicamentum imbecilliùs agat, vel clyſteribus, vel balneis expultricem inteſtinorum facultatem protitamus. interdum leniens potio, vel iuſculum exhibetur, & maximè vbi ſiccum aſſumptum fuerit medicamentum. Ad nimiam medicamentorum operationem temperandam (ὑπερκάθαρσιν vocant) à multis multa ſuadentur, de quibus nihil hoc loco proferemus, ne conſtitutos breuitatis limites egrediamur.

DE PVRGANDI ratione.

Cap. XLVI.

PRo varijs medici ſcopis varia quoque eſt purgantibus medicamentis vtendi ratio. Nam ſi fuerint humores à remotis partibus trahendi, forma ſicca medicamentis eſt commodior, hac ſiquidem ratione diutiùs in corpore morantur. Sin autem citò purgandum fuerit, liquida exhibentur medicamenta. Neque verò parui refert, vtrum purgantia diluas, aut decoquas, vel in ſubſtantia (quod vo-

A cant) exhibeas. Quorundam enim expreſſum magis purgat, alia vires habent in ſubſtantia efficaciores. Ea nimirum quæ facultate pollent adſtringendi, magis purgant, ſi diluantur: terrena ſiquidem eorum portio vim retinet adſtringentem purgationi contrariam. Cæterùm id etiam medico diligēter obſeruandum eſt, qua nimirum quantitate, ſemélne tantum, an ſæpius, & qua doſi medicamenta ſint exhibenda. Quamobrem ſi materia craſſa tenaxq;

B fuerit expurganda, ſæpe purgatio reiterabitur: aut ſi purgandus humor in corporis habitu fuerit, non enim vna vice, quæ vel remota, vel contumacia ſunt, expurgantur: quòd ſi vehementius pharmacum exhibeatur, vires id deijciat, nec omnem tamen materiam euellat. Hinc fit, vt in morbis à melancholia factis, purgatio duos aut tres dies cōtinuetur. Quod verò medicamentorum doſes attinet præſtat, vt ſingula diligentiſſimè perpendantur. Non

C enim res hæc leuis eſt momenti, ſed quæ ſi tantillum medicamenti pondus excedas, graue ſæpenumerò damnum inferat. Quamuis itaque purgantium doſes regulis generalibus ita comprehendi nequeant, vt qua ſit vnumquodque medicamentum menſura exhibendum ſatis intelligatur: ex ijs tamen medicamentorum differentijs, quas ſuprà deſcripſimus, generalis quędam doctrina conſtitui poteſt, vt purgantium doſes certis etiam ordini-

D bus diſtinguantur. Cùm ergo medicamentorum aliqua leniendo purgent, quædam acrimonia vehementi, nonnulla verò viribus exiſtant inter hæc quodammodo medijs: hoc quoq; doſium diſcrimen eſto, vt quæ ſua dulcedine laxant, ab ℥.j. ad ℥.j.ß. exhibeantur: talia ſunt pruna, ſebeſten, tamarindi, ſiue oxyphœnici, mucilago pſyllij, caſſia, manna. Quæ verò ſua acrimonia non leuiter laxant, à gr.ij. ad gr.xij. poni debent, vt diacridium, ſcammo-

E nium, colocynthis euphorbium & elaterium, &c. Quæ vel adſtringendo, vel quæ ſua ſubſtantia leuiter laxant, vt agaricus, aloë, myrobalani, &c. media quantitate dantur.

FINIS LIBRI SECVNDI.

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER III.

DE DEO ET NATVRA.

CAPVT I.

PERACTIS præcedentibus libris materia formaque medicamentorum: reſtat, vt eorum cauſas efficientes hocce libro breuitate, qua fieri poterit, expediamus. Non equidem dubium eſt, quin medicamenta cuiuſcunq; modò generis ea ſint, naturaliter prodeant, & generentur, vt natura medicamētorum efficiens cauſa meritò dicenda ſit. Veruntamen haud vſqueadeò ſtupidi, vel exæcata mente ſumus, vt principium naturæ prius non agnoſcamus. Nec eos moramur in philoſophia gigantes, qui ſolam (Deo vel non agnito, vel ſpreto nihilominus) naturam amplectuntur. Quàm abſurda vero ſit eorum ſententia, qui ſatis probe philoſophari videntur, ſi quas à natura, & rerum qualitatibus rationes excogitare poſſint, hinc animaduertere licet, quòd vbi naturales cauſas indagare conantur, quî fiat, vt ſemina cùm adoleuerint, tam varias formas conſequantur, non aliud exponere queant, quàm quòd hæc ſit vniuſcuiuſque ſeminis proprietas, vt in hanc, aut illam formam tandem excreſcat. Non enim vel à primis, vel à ſecundis, aut tertijs rerum qualitatibus, rationes tot tamque variorum effectuum reddi poſſint. Hæc itaque rerum proprietas, quod nulla ratione demonſtrari poſſit apertiſſimum eſt primæ cauſæ ſpeculum. Nam ſi quòd ſato ſinapi ſemine, talis frutex exurgat, cauſam eſſe dicas ſeminis inſitam proprietatem, fruticis cauſam expoſueris: nondum tamen eius proprietatis cauſa patet. Sin porrò dicas, fruticis hanc eſſe naturam, vt ſemen tali prædictum proprietate producat, circularem & perplexam prodideris inſcitiam. Ex ijs enim alterutrum priùs extitiſſe ſtatuendum eſt, quod alterius quidem cauſa ſit, non autem ab alio proceſſerit naturaliter, vt luculenter à philoſophis aſſiquibus, fidei Chriſtianæ propugnatoribus eſt demonſtratum. Primam ergo cauſam admittemus, quæ ſingulas rerum, adeoq; medicamentorum ſpecies aliquando fecerit, modò qui naturalis non fuerit, vt eæ poſtea poſſent propagari naturaliter. Hæc rerum cauſa efficiens Deus eſt, cui boni quicquid eſt, acceptum ferimus: hic ſua benedictione naturam in ſuo curſu conſeruat. Cum enim vires haſce rebus indiderit, eaſdem eis detrahere poteſt, quandocunque libuerit. Quamobrem vt medicus ſuum in arte ſua finem aſſequatur, Deo medicamentorum, quibus vtitur, authori gratias agat, quòd hæc ei ſuppeditauerit auxilia, quibus ægrotantibus ſuccurrere queat, eundemque precetur, vt ſuam clementer benedictionem largiatur. Hæc nempe medici pietas ſæpè plus præſtiterit, quàm admiranda multorum doctrina. Dei namque benignitas non intra naturæ limites conſiſtit, vt ea ſolùm petentibus exhibeat, quæ naturales medicamentorum vires pollicentur, ſed admiranda ſæpenumerò ratione ſanitatem ægris reſtituit, vt DEVS ope ſua, non autem medicus medicamentis curaſſe dicendus ſit. Deum itaque medicamentorum, & ſanitatis reſtitutæ cauſam eſſe confitemur, cui laus ſit in perpetuum. Etſi verò cauſa rerum Deus eſt, non ideò tamen reliquas excluſerimus. Natura ſiquidem & arte, quæ Deus ab initio ſine medijs fecit, propagat & conſeruat, quæ nimirum & medicamentorum, & ipſius adeò ſanitatis cauſæ ſunt. Arte quidem pharmacopœi medicamenta variè præparantur, & conſeruantur, quæ ſuo medicus iudicio commodè diſpenſat, vt ſuum ad depellendos morbos medici prudentia finem aſſequantur. Prius autem quàm medici & pharmacopœorum officia perſequamur, de natura paucis aliquid exponendum eſt, cùm præ cęteris manifeſtiſſima ſit efficiens cauſa medicamentorum. Nouit enim vnuſquiſque, naturaliter ea produci, quæ certis temporibus, & eadem vtplurimum ratione generantur. Non ita facilè tamen, quid natura ſit, quiuis expoſuerit, cùm ne doctorum quidem hac in re iudicium idem exiſtat. Naturam definiuit Ariſtoteles principium & cauſam eſſe motus & quietis, eius in quo eſt primo, per ſe, & non per accidens. Hac autem ratione natura non externa, ſed interna rei cauſa fuerit, vt formalis, vel materialis dicenda ſit potiùs, quàm efficiens. Cùm itaque natura non in eo, quod fit, aut patitur, ſolùm animaduertatur, ſed in eo etiam, quod in aliud agit naturaliter, hoc eſt, virtute patienti contraria, principium certè natura eſt, & cauſa motus, & quietis alterius etiam ſubiecti. Quis enim ignem in ligna naturaliter agere negauerit. Quamobrem naturæ nomen omnibus ea ſi naturalibus attribui poteſt. Quoniam vero nihil fit naturaliter, niſi cauſæ concurrant omnes, cùm naturam rerum, adeoque medicamentorum

cauſam

cauſam eſſe dicimus, naturalium cauſarũ con A greſſus eſt intelligẽdus. Porro cœleſtes etiam cauſæ ſub naturalibus meritò comprehendun tur, quòd licet corporibus hiſce terreſtribus cõtrariæ non ſint (ſiquidem nihil ab eis viciſſim patiuntur) in ea tamen contrarijs agant qualitatibus. Aſtrorum enim viribus tot tempeſtatum mutationes oriuntur, quibus quæ in terra latent, erumpunt. Licet itaq; multas habeant cauſas, quæ naturaliter fiunt, vnius tamen nomine continentur, vt naturalium rerum B natura efficiens cauſa dici poſſit. Non enim præter naturam aliud eſt extra res, quæ generantur, exiſtens, quod naturalium effectuum cauſa dici poſſit, vt in rebus arte paratis fieri conſueuit: ſiquidem artifex etſi naturales profert effectus, naturalis tamen cauſa non eſt. Quòd verò Deũ exiſtiment aliqui naturalium actionum directorem eſſe, vt naturales cauſæ, formales & materiales ſolùm exiſtant, Deus autem efficiens cauſa naturalium effectuum C dici debeat, abſurdiſſimũ eſt. Nihil enim agit Deus naturaliter, vt naturalium effectuũ cauſa dicendus ſit. Naturam quoq; ſuis deſcripſit legibus, vt externo directore non indigeat: quod ijs dictum eſto, qui Deum naturalibus cauſis immiſcent, exiſtimãtes naturam niſi diuinitus ſuſtineatur, conſiſtere non poſſe. Verùm hæc philoſophis diſcutiẽda relinquimus. Hoc ſaltem ceu certiſſimum propoſuiſſe ſuffi- D ciat, naturam medicamentorum efficientem eſſe cauſam. Cæterum quòd natura nõ medicamentorum ſolummodò cauſa ſit, ſed ipſius quoque ſanitatis, quam medicamẽtorum vſu conſequimur, fit, vt ea medicis alio modo, q̃ phyſicis deſcribatur. Morbus enim & ſanitas corporibus competunt ea ratione, qua ſubijciũtur alij, quam naturæ principio: quod tamẽ (licet impropriè) natura medicis appellatur. Naturam itaque ex Galeni ſententia hoc loco E nihil aliud eſſe dicimus, quàm vim quandam, ſeu facultatem in his ipſis corporibus, quæ ab ea reguntur, inhabitantem. Cum autem in corpore noſtro triplex habeatur facultas, animalis videlicet, vitalis & naturalis, natura quoque tribus his facultatibus, ceu formis ſuis conſtabit, quibus illæſis, firmam naturam affirmamus. Firmam autem naturam à facultatum actionibus deprehendere licet: animalibus quidem, vt ſi imaginatio, ratio & memo- F ria, item ſenſus omnes & motus voluntarij non fuerint impediti: vitalibus verò, ſi arteriarum pulſus validi: non debiles & languidi: naturalibus autem, ſi coctio in alui excrementis, vel vrina, vel ſputo, vel ſudore apparuerit. tũc enim habemus naturam ipſam euacuationi adminiculantem. Conſpicitur namque & ipſa poſt concoctiones & humores diſcernere, & ſuperfluitates expellere, ipſumque denique morbum primaria ratione curare. Verùm cum perfectè ipſa mouet, medici opera non opus eſt, cum imbecillius agit id, quod deficit, me-

A dicum ſupplere oportet, vt ab vtroque noxi humoris fiat euacuatio, natura quidem expellente, medico verò per medicamenti vim attrahente. Perfectè autem agit (licet a medico concoctio per humorum alterationem accelerari poſſit) in morbis acutis, temperatura, regione & anni tempore calido, ob materiæ tenuitatem euacuationemq; aptam. Imperfectè in morbis chronicis, ſeu diuturnis, tempore, regione & complexione frigi- B dioribus, ob materiæ contumaciam, expulſionique ineptam, quæ tum medicamento (vt antea dictum) præparanda, ac demùm euacuanda eſt. Cæterùm natura contra morbos iam vigentes (quo tempore natura maximè moleſtatur, concoctione iam apparente) inſurgit, & tandem vincit hominemque euidenter ſanat, aut per ſudorem copioſum profundens, aut per lotium, aut per deiectiones, aut ſanguinis profluuium, aut per vomitum C humores exercens.

DE MEDICO EIVSque officio.

Cap. II.

De natura, vtpote primaria morborũ cicatrice, præcedenti capite diſſeruimus: nunc de medico, qui eius eſt miniſter, agendum eſt. Huius autem ingenium, doctri- D na, mores & officium non ſolùm à bonis animi, verumetiam corporis & fortunæ deſcribenda ſunt. Itaque quo ad animi bona in primis ſit Dei & veritatis amans, pius, & tum logicæ artis, tum philoſophiæ naturalis & moralis, tum medicinæ vtriuſque peritus: cuiuſmodi erit qui reminiſcentia fuerit facili, recto iudicio, tenaci memoria, ſolers & promptus in remedijs inueniendis, qui ſimplicium effectus ſumma cura tenuerit: dexter in operi- E bus, comis & affabilis erga ægrotantes, miſericors erga pauperes: manſuetus & facilis erga ſuæ artis homines: audax & animo intrepidus in rebus tutis & neceſſarijs: prudens & circumſpectus in præſagiendo. Siquidem quæ bona ſunt auguria denunciare debet. ſi quid tamen mali minatur infirmitas, amicis, vel aſtantibus tantùm ſignificare ſatis eſt. Cæterùm medicus multa experientia exercitatus, in ijs præſertim, quæ certa ratione excogita- F ta ſunt, & frequenti vſu confirmata eſſe debet. Nam peregrina remedia ſemper quærere, & pretioſa duntaxat imprudentis eſt oſtentationis. In curandis ægrotis, non multos ſuſcipiat. Varijs enim morbis & mens opprimitur, & corpus fatigatione continua languet. Inſanabiles & deſperatos morbos non curet, ne hominem occidiſſe, qui forte ſua interiturus erat, exiſtimetur. In explorandis leproſis ſit diligẽs & verax. Ad ægros veniens, manum non protinùs apprehendet, ſed primùm hilari vultu reſideat, ſermone leni ſolicitudinem

ſubmoueat. Nam & medici conſpectus, ac alia multa, facile pulſuum rationem turbāt. Bis die patientes conueniat. Tutè, celeriter, & iucundè curet, citra tamen nimiam feſtinationē & voluptatem. Victus norma & remedijs, quoad eius fieri poterit, pro virili parte, non ad vllam ægrotantium offenſionem, iniuriamve, ſed ad eorum duntaxat commodum atq; ſalutem vtatur. Quæ noxia ſunt & lædunt, remoueat. Nemini rogatus potionem mortiferam, vel mulieri medicamentum abortum faciens, neq; exhibeat, neq; etiam manifeſtet. Famoſi nam... veneni vires, aut abortiendi modum vel quæ conceptum inhibeant, indicare, ſcelus eſt. Quæ ad chirurgi pharmacopœique officium pertinent, non niſi coactus, attingat. Officinas bis, vel ſemel ſaltem in anno, vnà cum iis à magiſtratu ordinatis, viſitet, inutilia ſegregando, cæteroſq; errores fideliter magiſtratui indicando. Cum pharmacopœis pactum, aut contractum vllum in vendendis remedijs ne ineat. conſulentesq; cum ſuis receptis, quò velint ire, parandis, permittat. Porrò quod ad medici corpus attinet, ſit temperans & caſtus, non ebrioſus, non crapulæ deditus, non luxurioſus & libidinoſus. Quoad fortunam, ſit liberalis, pecuniæ non nimis cupidus & auarus. Carnificis namq; eſt, vel inter ipſos cruciatus ingens pretium expoſcere. Dabit igitur operam medicus, qui vir bonus eſſe volet, vt & moribus & medicamētorum vſu, quoad eius fieri poterit, medicinæ dignitatē tueatur.

DE MAGISTRATV eiusque officio.

Cap. III.

CVM in curandis ægris non parui interdum errores à medicis pharmacopœiſque, quibus ægri in maximum vitę diſcrimen incurrere ſolent, contingant, neceſſarium eſt, vt magiſtratus (eum autem nomino, qui poteſtatem gerit, vel qui ciuitates & prouincias regit) non ſolùm magnam ſalutis ſubditorum rationem habeat, verumetiam prauos errores corrigat, atq; in eos, qui perperà medicinam factitant, animaduertat. Quare medicos peritos & approbatos pharmacopœoſq; exercitatos, atq; diligentes ſummo ſtudio habere, ac iuramentum ab eis accipere procuret, quo ſuum quiſque officium proprium ac meliùs ac fideliùs exequi valeat peragatq;. Nulli praxim exercere permittat, niſi medicus fuerit peritus, graduatus, & approbatus: cæteris verò, vt circulatoribus, hiſtrionibus, erronibus, exorciſtis, tonſoribus, aniculis, & his ſimilibus empiricis imperitis, tāquam carnificibus, & nulla ratione morbos curantibus, omnibus modis prohibere nitatur & interdicat: officinas nō plures permittat, quàm pro praxis magnitudine neceſſariæ videbūtur, atq; vt eæ quotannis bis, vel ſaltem ſemel à medicis, & ad id ordinatis viſitatoribus perluſtrentur, præcipiat, malaq; & corrupta, vtpote ad humani generis perniciem ſeruientia, remoueantur, publiceq; effundantur, vel igne conſumātur. Medicos eruditos & pharmacopœos approbatos libertate donare non grauetur, ne communi ciuium onere grauati ſuo fungi officio minùs poſſint. Communem medicamentorum taxationem ne pharmacopœi tranſcendant, animum adhibeat neq; aromatarijs, alijſq; omnibus pharmacopœis exceptis, medicinas cōponere, neque etiam vendere permittat: & vt omnia ſummatim comprehendam, in omnes eos, quos à recta via aberrare deprehenderit, prudens magiſtratus animaduertat.

DE ASTANTIbus & ægris.

Cap. IV.

ASTANTES ſeu aſſidentes nominamus, qui ſe præſentes exhibent, & ægris miniſtrāt: ægros verò, qui morbo aliquo ſunt correpti. Hos quoq; ſuo perfungi munere oportet: niſi enim omnia ritè peragantur, curationem interrumpi contingit. Aſtantes itaque ſeu aſſidentes idoneos eſſe decet: cuiuſmodi ſunt periti, exercitati diu, prudentes & patientes, vt ſciant occaſionem, & patiēter ægro inſeruiant, ſciantq; recitare ea medico, quæ circa ægrum contigerint. Sint præterea diligētes & fideles, vt ea, quę de cibi & potus, vel medicamentorum qualitate & quantitate medicus mandauerit, poſſint fideliter adminiſtrare, atq; in nullo delinquere. Quod ad ægrotos attinet, debent ij parēre medicis non ſecus ac ſerui dominis ſuis, & in nullo proprio indulgere voluptati: patienter ferre omnia, quæ fiunt à medico, nec timere, nec de ſalute deſperare, verùm, vt iam dictum, omnibus mandatis medici obtemperare.

DE PHARMACOpœi officio.

Cap. V.

IN medicinarum adminiſtratione non exiguam partem pharmacopœus ſibi vendicat, cùm ſit medici quaſi dextra manus, periclitetúrq; ipſius culpa ſæpè non ſolum ægri valetudo, verùm etiam medici fama & exiſtimatio. Quare, vt dextrè ſuum quoq; munus expleat, eſt neceſſe. Principio itaque Latinæ linguæ tam peritum eſſe oportet, vt non modò medicorum receptas, ſeu deſcriptiones, verùm etiam Dioſcoridem, Galenum, Meſuem, reliquoſque herbarios receptos, rectè legere, & exactè intelligere poſſit. Neq; etiam Arithmeticæ imperitus eſſe debet, vt pondera ſimplicium & proportiones inter ſeſe rectè computare queat: verbi gratiá, quando antidoti alicuius tertia, quarta, vel octaua pars tantum requiritur,

quiritur, quantum cuiuſque ſit accipiendum.

Simplicivm cognitionem ritè teneat, quarum deſcriptiones ex præſtantiſſimis autoribus petat.

Herbas, flores, fructus, ſemina, radices, & reliqua ſimplicia debito tempore colligat ſelectiſſima, probeque exiccet, ordine diſponat, ſciatque, quo genere vaſorum & inſtrumentorum vnaquæq; medicina ſit conſeruanda, tractanda, & concoquenda.

Diuitias ſaltem mediocres adeſſe oportet, imprimis autem animum liberalem ab auaritia ſordibuſque alienum. Diuitiæ enim hoc præſtare poterũt, vt commodè habitet, & medicinas, quæ emendæ ſunt, ſuo tempore quàm optimas coemat. Animus autem liberalis, minimeq; auarus cauebit, ne compẽdij aut lucri ſui cauſa, deteriores vili pretio libẽtius, quàm præſtantiſſimas paulò largiore, comparet.

Officinam habeat ſalubri loco ſitam, quam nec venti perflent, nec ſol permeet, nec fumus, nec teter odor vllus moleſtet: varijs præterea reponendis conſeruandisq; accommodam: nonnulla ſiquidem locis ſubterraneis, pleraque editioribus præparanda & conſeruanda ſunt. Hortum inſuper habeat, vt ſemper in promptu ſint recentes plantæ, quarum ſucco ſubinde indigemus, vt herbæ rariores in eo alantur: & locum aliquem ſoli expoſitum, in quo & ſiccare, quæ ſiccanda ſunt, & albedinem etiam quibuſdam medicamentis conciliare poſſit: in quo deniq; omnia ea parari poſſint, quæ ex medicorum præſcripto ad ſolem confici debent.

Ministros habeat doctos ſuæ artis, qui vſum non vulgarem componẽdorum medicamentorum habeant, non errones, hiſtriones, bibulos, ſodalicijs, aut alijs rebus inhoneſtis deditos.

Sit vigilans & circumſpectus in medicamentis componendis & diſpenſandis: nec ſecundùm propriam phantaſiam, aut ex diſpenſatorijs non authenticis conficiat, ſed ex approbatis: diſpenſata medico perito offerat, vt ſimplicia videat, examinet, & ſi quæ inualidæ fuerint, abijciat.

Nec temerè conficiat receptas non intellectas, nec ſuppoſititia ſeu quid pro quo accipiat, ſed peritum medicum conſulat.

Qvem etiam omnino in conficiendis opiatis, & ſimilibus præſtantibus, ac magni momenti medicinis, vt præceptorem & iudicem adhibebit: cui adiunget, ſi commodè fieri poterit, vnum & alterum bonum atque doctum virum, vel ſenatorij ordinis, vt eos habeat veluti teſtes ſuæ diligentiæ, induſtriæ, ac fidei. Deinde medicus approbatus quamque medicinam ſic ritè præparatam, annum, menſem & diem ſupraſcribat, poſtea pharmacopœus debito, ac præſcripto tempore ſeruentari ſinat, antequam eam in vſum publicum expendat. Medicamenta autem in medicorum præſentia paranda, ſunt omnes confectiones magnæ, omnia electuaria, præſertim ſolutiua, opiatæ, pilulæ. Ex ſyrupis, ſyrupus acetoſitatis citri, violatus cum melle, endiuiæ compoſitus, de cichorio compoſitus, de fumo terræ compoſitus: ſyrupus myrtinus compoſitus: de mentha maior: de abſynthio: de calamentho: de epithymo: de ſtœchade compoſitus: de eupatorio: de hermodactylis, & miua aromatica. Ex oleis, melinum, maſtichinum, nardinum, ſampſuchinum, moſchelæum, hyperici, de capparibus, ſcorpionum, caſtorei, de euphorbio, de coſto, &c. Ex vnguentis, infrigidans Galeni, vnguentum pectorale, ſtomachicum, de arthanita, diapompholigos, ſantalinum, apoſtolorum, Aegyptiacum, comitiſſæ, dialtheæ cum gummis. Ex emplaſtris, de meliloto, emplaſtrum diaphœniconis. Ex cerotis, gratia Dei, oxycroceum, de pelle arietina, &c.

Caetervm receptas abſque medici nomine ſubſcripto non recipiat. ijsq; neque addat, neq; demat, ſed eas purè & præcisè, ſicut ipſe doctor ordinauit, componat, medicamenti alicuius valentis quantitatem non augeat, vt vacuatione hinc largiore ſecuta, dicatur medicamenta habere præſtantiora.

Syrvpos ſingulos debito tempore, aquaſque ſtillatitias igne lento, & vitreis organis conficiat.

Pvlveres ex quibus compoſita fieri debent, non diu ſtare permittat, ſed recenter eos puluerizet ſuo tempore & loco. Medicinas ſolutiuas nemini propinet, aut vendat, nec venenoſa, vt arſenicum, mercurium, &c. ſine conſenſu doctoris alicuius approbati, vel magiſtratus.

Narcotica indoctis, empiricis, aut tonſoribus, hiſtrionibus, monachis, ſacerdotibus, monialibus, Iudæis, ſeplaſiarijs, circulatoribus nullo modo vendat, ſiue ſimplicia, ſiue compoſita fuerint, niſi medici approbati iuſſu: nec vllo modo vetulis, aut obſtetricibus medicinas abortum, aut menſtrua prouocantes, niſi propter neceſſitatem à doctore aliquo fuerint ordinatæ: nihil vel amore, vel odio, vel metu, vel pretio, vel ignorantia peccet. Medicamentorum compoſitorum nimiam quantitatem non conficiat ad euitandum expenſas, & cum hoc ne longo temporis curſu, vetuſtate virtutes amittant.

Ceram & crocum adulteratum non vendat. Medicinas omnes inueteratas oſtendat & manifeſtet, nec quicquam ex his phyſicum celet: vel ſingulis menſibus, aut ſæpius etiam omnia perluſtret, & diligenter conſideret, vt corrupta, putria, mucoſa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reijciat bona fide, nec in ijs quærat lucrum, quibus ægroto crearetur vitæ periculum, ſed ſit animo liberali & magno, cogitetque paruum illud damnum, fide ſua iam perſpecta, maioris ſibi lucri cauſam fore.

Alivm modum, quam doctor docuit, ſumendi medicinas hominibus non perſuadeat, vt multi falſi & glorioſi pharmacopœi faciunt, dicentes, ſumat duplum iſtius medicamenti, aut triplum, quia nimis debile eſt, aut ſumat medietatem, quia fortiſſimum eſt.

De practica nullo modo ſe intromittat, ſed conſulentes ad medicos approbatos dirigat, vel conducat.

Taxationem communem vel a ſummo ſibi magiſtratu ordinatam fideliter obſeruet.

Non ſit aleæ, aut ſimilibus ludis deditus, ne compotationibus gaudeat, aut alioqui vinoſus, vel ebrioſus, neq; fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit, ebrietas errores, obliuionem & ſtuporem inducit: turpis verò amor etiam veneficia illi extorquere poſſet. Quare omnino, ſi fieri poteſt, maritus ſit, cui cum vxore rectè conueniat.

Mvnditiei ſit ſtudioſiſſimus: & bona conſcientia præditus, vt nihil in ſua profeſſione negligenter vel temere agat, quo Deus, aut homines offendantur: ſit pius, humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos: non etiam in eorum ineptias, ſed in neceſſitatem ægroti reſpiciat, ac Deum omnium inſpectorem ac iudicem præ oculis habeat, qui rectè agenti longe maiora & beatiora præmia largietur, quàm ab vllo mortalium perſolui poſſint.

DE CALEFACTIONE.

Cap. VI.

Medicamenta igne, ſole, & rerum putridarum calore calefiunt. Quæ humida ſunt, & igne calefiunt, commodius duplici vaſe caleſcunt, quorum alterum, maius ſcilicet plenum ſit aqua tepida, aut feruida, alterum verò plenum ſit medicamento, quod calefaciendum eſt, ea ratione, vt minus vas in aqua maioris conſtituatur: idque a recentioribus balneum Mariæ, à veteribus duplex vas, aut diploma appellatur.

Caetervm colanda calfactione tenuantur, vt promptiùs permeent: frigida enim velut concreta, non percolantur, niſi ſint multum aquoſa & liquida: calidiora autem cum ſordibus tota colum penetrant, niſi ſint glutinoſa. Talia enim multum calida colanda. Tepidam damus aquam, vt ſit vomitoria.

Calidas modicè damus potiones medicas, non ſolùm purgatorias ſed etiam corpus firmaturas, vreticas, menſes aut ſudores moturas, obſtructionem viſcerum aperturas, præſertim cœlo frigido, & ventriculo frigidiore natura, aut ex morbo.

Calefacimvs aquam, & alia omnia, quæ aqua fluente, aut niue circumpoſita volumus frigidiora reddere, quòd in humorem A calore rarefactum frigus ſe altius inſinuat, vt ferrum candens, aqua frigida & adſtringente temperatur, vt ſit durius.

Calefacimvs modicè infundenda, vt vires ſuas promptius in humorem, cui infunduntur, tranſmittant. Calefactus enim humor tenuatur, & infuſa res rarefit. quibus fit, vt eorum vis calore promptius trahatur. Alia propè innumerabilia calefactione egent, ſed admonendi gratia magis, quam docendi calefa- B ctionis meminimus. Sylvivs.

DE INSOLATIONE, & ea, quæ ſub fimo, vinaceis, & ſauſa ſeu fracibus Oliuarum fit, putrefactione.

Cap. VII.

C Interdvm hæ conferunt ad calefacienda medicamenta: plerunq; ad ea componenda, & ad perfectionem reducenda: inſtar coctionis, eſt, veluti olea ſimplicia, quibus flores infunduntur, roſæ, violæ, chamæmelum & ſimilia, alia, aliquot diebus inſolantur: ſic etiam ad ſaccharum candi perfectè coquendum, iuleb ampullis quibuſdam inſolatur.

Scillae ſuccus extrahitur inſolatione: quòd ſi ſol non ſplendeat, igne, aut, quod commodius eſt, duplici vaſe, diu & ex interuallis, & D interdum bulliendo.

Idem etiam fiet, ſi fimo, aut vinaceis, aut ſauſa oliuarum calfactarum obruatur: quemadmodum chalcitis & cadmia, vt fiat ψoricũ & iuleb ad ſaccharum candum conficiẽdum: & pleraque alia medicamentorum genera. Florentini.

DE REFRIGERATIONE.

E Cap. VIII.

Refrigeramvs aere frigido, aqua fluente, aut niue, aut glacie, aut collocatione in cellam, etiam priùs calefacta, quæ febriũ vehementiæ, aut aeris intemperiei calidæ opponimus pocula medicamentoſa. Et quæ à frigido cogi volumus, vt ius carnium glutinoſarum, ingelatiuam vulgo dictam.

Refrigeramvs omnia calore præparata priuſquam reponamus.

F Refrigeramvs, quę calore ſoluta frigore volumus concreſcere, & dureſcere, vt electaria ſicca, cerata, emplaſtra. Sylvivs.

DE EXTINCTIONE.

Cap. IX.

Gemmae, & quædam metallica ſæpius antè quàm vtantur, ignita, extinguuntur aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo humore, donec refrixerint.

Qvae-

Qvaedam ſemel duntaxat aut ſæpiùs extinguuntur.

Extingvvntvr vel vſta, vel ſolùm ignita quædam non modò, vt empyreuma ipſum diſſipetur, ſed etiam vt in corpus vſtione rarefactũ, vis quædã humoris aut frigoris penetret, vt ferrũ candens aqua piloſellæ, vel alia aſtringẽti extinctum euadit ſolidiſſimum.

Extinctio fit interdum ad purgationem, vt plumbum liquatum ſucco mercurialis calido ſæpe extinctum & tribulatum, ſtanni puritatem & ſoliditatem aſſequitur.

Fit item extincto, vt vires humoris, quo extinguitur, in ſe trahat. Sic cadmiam vino aminæo ad emplaſtra, aceto ad remedia pſorica extinguit Dioſcorides. Sic Galenus lapidem phrygium extinguit primùm butyro recenti, ſecundò, vino falerno, vel alio fuluo, odoro, tertiò, melle attico, ne medicamentum ſit aridum, ſed viſcoſi cuiuſdam particeps. Gallæ ad ſanguinis ſuppreſſionẽ carbonibus impoſitæ, donec vndique candeant, aceto, aut vino auſtero extinguendæ ſunt.

Stratvm lacte mulieris marem enixæ extinguitur. limatura chalybis ſæpe ignita aceto extinguitur, & pulueratur.

His exemplis medicamenta humore extincta ab illo aliquid virium in ſe trahunt. Interdum autem ignita humore extinguimus, vt humoris naturam mutemus: vt dum lapides, vel circuli ferrei igniti lacte aliquoties extinguantur, vt ſeroſam & mordacẽ eius ſubſtantiam abſumãt, ſitq; tũc lac dyſenterijs ſalubre.

Aqva chalybem vel aurum ignitum ſæpe extinguimus, vt ipſa minùs humectet, ſed ſit terrea magis abſumpta tenuiori ſubſtãtia. Argentum viuum etiamſi non ſit ignitum, tamen & ſaliua hominis ieiuni, & ſucco ſaluiæ, aut limonum extingui dicitur, quòd vis eius malefica, & omnia eius excedens, vt à Plinio rectè dicitur, cum his agitando nitefcit. Sylvivs.

DE HVMECTATIONE.

Cap. X.

Hvmectantvr nunc aqua, nunc lacte, nunc aceto, nunc oleo, vel alio humore medicamenta, non modò ſimplicia, vt felicius & innocentiùs in compoſitionem, vel vſum veniant, ſed ſæpe etiam compoſita, vt cùm craſſa humore diluimus, quò faciliùs & iucundiùs deuorentur. Fit autem ſuperficialis humectatio merſione, vel inſperſione liquorum prædictorum: eſſentialis verò, maceratione ſiue irrigatione.

Vtilis eſt ad condiendos fructus, radices, peregrinoſque cortices odoratos, quos cum recentes habere non poſſimus, maceramus donec humiditatem contraxerint. Hordeum præterea & triticus aqua inſperguntur, vt a cortice repurgentur.

Hvmectantvr autem odorata non nulla, veluti ambra, moſchus, ſi terenda ſint, ne tenuiores & odoratæ partes exhalent.

Qvaedam verò herbæ, veluti cotyledon, portulaca, ſemperuiuum, & ſimiles, quæ paucum ſuccum, eumq; glutinoſum ſortitæ ſunt, humore aliquo ſimili humectantur, terendo & ſuperinſpergendo dictum humorem, qui cum dictarum herbarũ ſucco (aliàs enim nullum remitterent) exprimendo redditur. Sylvivs & Flor.

DE NVTRITIONE.

Cap. XI.

Nvtritio humectationi ſimilis eſt, ſed in hoc differt, quòd cum pauciore humore, & ſubitò fiat, quoniam id quod irrigatum eſt, confeſtim ſole ſiccatur, aut igni, deinde idem quintò aut ſextò repetitur: quẽadmodum ſarcocolla lacte aſinæ, aut muliebri nutritur, ſed pauco. nam multo lacte operta quieſcit, & lac ipſum priuſquam ſarcocolla ſiccetur, aceſcit. paucum igitur ex mammis ipſis irrigandum confeſtim ſole ſiccetur, iterum & tertiò, quartò, quintò ſimiliter irroretur, & ſiccetur, & tandem reponatur. Aſpergi etiam capræ, equæ lacte, vel alio poteſt. Semen cari calfactum lacte caprino horas duas quidem nutriunt in vaſe mundo, exemptum ſiccatumque reponunt ad fluorem alui. Myrobalani oleis, ſero ſacchatato, butyro vaccino, ſucco citoniorum, vel alio humore, dum irrigat, macerat, fricat, frigit. Meſues clementer & his humoribus induit, vel ad condituram, vel ad noxas earum caſtigandas, ſiue ſolæ vtendæ, ſiue in compoſita veniant, vt trypheram ſarracenicam, perſicam, trypheram Galeni, electuarium ſtomachicum Meſuæ, & electuarium Alhari, & ſequens, quodammodo nutrit. Sic & ſpecies omnes electuarii indi maioris, dum oleo amygdalino confricat idem. Colocynthis quoq; ſeminibus ſolis extractis, ſi impleatur aqua cum pauca ſpica & maſtiche, & coquitur in cinere calido ad partis tertiæ conſumptionem, hocque decocto paulatim affuſo, ſagapenum irrigetur, donec pingueſcat, nutriri dicitur ſagapenum: eodem modo & opopanax. Decocto myrobalanorum, vel ſucco enulæ campanæ, aut rutæ, aut fœniculi cum felle pauco aurium rapacium, & ſpica, & maſtiche ad dimidium cocto, & colato idem fieri poteſt.

Folia etiam thymelææ aceto nutriuntur in electuario diaphœnicon. Eadem in aceto infundit, & ſiccatam in pilulis thymelææ, vt eadem ſint, vel ſaltem omnino proxima, inſuſione & nuellum &c. Ambæ enim humore fiunt, & calore blando, qualis ad nutritionem veram eſt aptiſſimus, cum immoderatior vrat, imbecillior ſit inefficax.

Metallica ferè in aëre calido, non tamen ſuper ignem nutriuntur.

quam cõtingat pharmacopœos huiuſmodi li quare, ſed hos duntaxat, qui metallica tractãt.

Porrò liquationis neceſſitas magna eſt, ad miſtionem electuariorum, catapotiorum, vnguentorum, ceratorum, emplaſtrorum, & reliquorum propè compoſitorum. Sylvivs & Flor.

DE DISSOLVTIONE.

Cap. XV.

Dissolvtio eſt medicamenti vel ſimplicis, vel compoſiti conſiſtentiis craſſioris in humore quopiam idoneo facta reſolutio in conſiſtentiam, vel mediocrem, vel paulo hac craſſiorem, aut liquidiorẽ, pro medicamenti ſoluendi, & humoris ſoluturi quantitate & conſiſtentia, & alijs medici ſcopis. Quod enim minus erat craſſum, & humore per liquido, eodemque largo eſt ſolutum, erit liquidius, contrarium craſſius. Diſſolutio multorum medicamentorum præparationi vtilis eſt, ſicuti & infuſio, vt a ſordibus expurgentur, ac commodè aptari poſſint.

Qvod ad præparationem attinet: medicamenta varijs humoribus, varijsque modis diſſoluuntur pro medicamenti præter pij ſcopo, & peculiariter lachrymę vt galbanum, ammoniacum, opopanax, & ſimiles. nam vino, aut aceto diſſoluuntur, deinde ad focum agitantur, vt colatione purgari poſſint, meliusq; in medicamentorum compoſitione permiſceri. Vitriolum, miſy, chalcitis, melanterium & alumen, primùm trita, aqua, vino & aceto diſſoluuntur pro rei exigentia.

Metallica quædam æſtate diſſoluuntur aceto, & ad ſolem multos dies agitantur, quemadmodum ærugo, ſquama, flos æris. Lithargyros ſoluitur aqua, vino, oleo & aceto: facilius tamen aceto, vt ſuo loco in oxelæo Galeni dicetur.

Conchae & vngues diſſoluuntur ſucco limonum.

Opivm Thebaicum ſoluitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe. nam illorum ſubſtantiæ non permiſcetur.

Caetervm ſolutio infuſioni proxima eſt, & ab ea ſolum differt, quòd in diſſolutione minus humoris requiritur, quam in infuſione. præterea quod in diſſolutione mouendum eſt id, quod ſoluitur, in infuſione nequaquam. Deinde multa medicamenta vt diſſoluantur, igne egent. Sylvivs & Flor.

DE EXICCATIONE.

Cap. XVI.

Siccatio eſt conſumptio humiditatis, ſiue noxiæ, aut excrementoſæ, ob id nauſeabundæ, vel promptè putrentis, vel puluerari prohibentis, vel caliditatem quæſitam obruentis. Abſumitur interdum & naturæ humiditatis aliquid, plurimum autem in aſſatione & vſtione.

Scillae partes maximè mediæ direptis viuotenus tunicis, fruſtatim conſectæ coquuntur, mutata ſæpè aqua, donec ipſa nec amaritudinem nec acrimoniam habeat, traiectaque lino fruſta illa ſic vt ſe non contingant, ſiccantur in vmbra dies quadraginta. His ſegmentis ad oleum, vinum, acetum ſcillinum, vtimur.

Triticvm electum negligenter tritum aqua per noctem maceratum, poſtridie manibus expreſſum, reddit cremorem qui dum reſederit, inclinato vaſe, quod ſupernatat, ſenſim effundendum, reliquum bombace, vel ſole æſtiuo mox ſiccandum, ne aceſcat. repoſitum operculetur motu vermium: hoc amylum hyeme igne ſiccetur. Sic ex oryza, & hordeo, & alijs fieri poteſt. Roſæ mediocriter apertæ ſereno cœlo manè lectæ eodem die vt ſunt ſiccentur ſole, ſi potes, ſæpè vertendo. Nam vix vmbra ſiccauerit, quanquam id eſſet optatius: ſiccatas auelle, & reconde vaſe vitreo operculato, vt odor & color perſeuerent. Meliores montanæ campeſtribus, & minus minuuntur ſiccando, cùm ex harum libris decem ſiccatis libra vna ſuperſit quibuſdam. Idem de violis.

Herbae item reliquæ vmbra ſiccantur, niſi vtendi neceſſitas cogat te quaſdam igni, vel ſole ſiccare. Nam in manipulis ligatæ in granario penſæ ſiccantur: vbi ſiccatæ ſunt, ſacculis canabinis ibidem reponuntur.

Radices herbarum lotæ, à lignoſa matrice ſecretæ, mox inſolentur, nocte in aere ſicco perflatili ſeruentur, iterum ſoli reddantur, donec erunt probè ſiccatæ. Quod ſi cœlum eſt nubilum, ſicca fumo, aut potius prope ignem, in calatho ſtramentitio, vel ſaligno: aut ſi vtendi celeritas vrget, ſartagini calfactæ, & ab igne remotæ ipſas toties impone identidem vertendo, & ſartaginem recalfaciendo, exemptis tunc radicibus, donec abundè erunt ſiccatæ. Sic radix enulæ, valerianæ, acori noſtratis ſiccatur. Idem in radicibus quorundam fruticum, vt capparum, tamaricis, & arborum, vt fraxini, mori faciendum eſt.

Radices iam ſiccatæ, ſi ægrè puluerentur, papyro inſertæ igni ſiccantur, vel calidæ ſartagini imponuntur, & igni exponuntur: igni autem vel in ſartagine, vel papyro, vel furno, vel ſupra, aut intra furnum, a quo panis extractus eſt.

Radices eædem, & aliæ magnæ recentes, lotæ, radiculis purgatæ, ac per teſſelas inciſæ, filoque transfixæ paruis interuallis, ne ſe tangant, in aere ventoſo & perflatili ſiccantur, vt radices ireos, ariſtolochiæ rotundæ & longæ, bryoniæ, & ſimilium: quæ tamen etiam citra diuiſionem probè ſiccantur, vt radix ari, dracunculi, cyclamini, aſphodeli, vti elignatæ prius iſtæ, mandragoræ, eryngij, apij, petroſelini, fœniculi, ruſci, turbith, ellebori vtriuſque, dictamini vulgaris, thapſiæ. Paruæ radices aliæ citra elignationem in vmbra quoque

ſiccantur, vt aſari, aſparagi, graminis.

Colocynthis ſeptembri legitur, dum flaueſcit, maxima, & cum alijs multis producta. inſolatur diu, quia ægrè ſiccatur, & nocte in aere peſtilati reponitur, aut ſi cœlum eſt nubilum, filo transfixa fumo ſiccatur, pòſt excorticatur, vt teratur: item quarta parte horæ inuoluta papyro inſolatur, vel igni, aut fumo admouetur.

Aloe decocto aromatum imbuta ſiccatur, primò in vmbra, deinde in ſole. Sic myrobalani tritæ oleo amygdalarum dulcium, æſtate triduo confricatæ, & quoties opus erit, irrigatæ, ſiccantur primùm in vmbra, deinde in ſole. Trochiſci tamen facti ex his in vmbra tantùm ſiccantur.

Pulmo vulpis ſanæ, venatu captæ, iuuenis, aqua abluatur, incidatur ſecundum arteriam venoſam, & magis multo ſecundùm venam arterioſam, ſanguine purgetur, vino albo odoro modicè calido lauetur, ollæ impoſitus clibano parum calido ſiccetur: refrigeratus, & folijs abſynthij inuolutus reponatur.

Amygdalae & nuclei pinei cortice tenui ablato in pelui ſuper prunas ignitas per ſe, vel potius cum furfure ducantur, & ſuccutiantur, donec humiditas rancida, aut excrementoſa conſumatur, alioqui pectori nocent, & tuſſim excitant qualitate rancida. Pruna, ficus, vuæ, zizipha, myxa, pyra, & alij fructus multi ſole feruidiſſimo, aut eius penuria igne ſiccantur: ſed vua oxyacanthæ vmbra ſiccatur.

Frvctvs quoque rubi immaturi clibano ſiccantur ad maiorem aſtrictionem, & mora viridia, aut ſubrubentia. Fella in folliculo parum cocta ex aqua calente in vmbra ſiccantur. Coagula animantium parum ſalita inſolatu ſiccata ſeruantur. Sylvivs.

DE DVRATIONE.

Cap. XVII.

Dvratio mollitioni contraria nobis interdum eſt in vſu conditis, electuarijs, ceratis, emplaſtris, gelatinis, vt vocamus. Ea autem fit nũc miſtis ſicciotibus, nunc multa coctione, nunc frigore coagulante. De ſiccatione autem, calfactione & refrigeratione ſupra abundè dictum eſt. Idem.

DE ASSATIONE, FRIxione, & vſtulatione.

Cap. XVIII.

Assare eſt medicamenta humore aliquo prædita, veluti carnes, fructus & radices, ſine humore alio externo coquere.

Frigere eſt illa ipſa medicamenta, aut alia ſicca, additis oleis, aut adipibus, aut alio aliquo humore pauca quantitate, coquere.

Vstvlare, eſt medicamenta quædam

A tantum humoris non habentia, vt coqui poſſint, fruſtulatim ſecando calefacere, illis tegulæ impoſitis, aut laminæ ferreæ calidæ, donec partes externæ ſiccentur, & veluti torreantur: quemadmodum fit in rhabarbaro, myrobalanis, ſemine melanthij, & alijs.

Qvae aſſanda ſunt, veru transfixa ad ignem perpetuò verſantur, vt vndique ignem ſentiant: aut in clibano coquuntur, aut in vaſe fictili iuxta ignem poſito, & teſta conte-

B cto, ſuprapoſitis prunis ardentibus, aut per ſeſe: aut maſſa panis inuoluta, vt ſcilla: aut malo cydonio impoſita, vt ſcammonium, quod corrigendum eſt hoc namque malo cydonio concauo exemptis ſeminibus impoſitum coquitur, aut in clibano, aut in olla fictili ad perfectionem, aut ſub cineribus horeo, aut folijs inuolutum, aut nudum: tametſi huiuſmodi coctionis genere naturales medicamentorum facultates diſſipentur præ-

C ſtat igitur alijs modis vti, vt maximè opportunum videbitur. non enim peculiariter id præſcriptum eſt.

Frixio fit, aut in ſartagine, aut in teſta. Torrefactio vt antè dictum eſt. In his autem omnibus modus ſeruandus eſt: nam neque cruda eximenda ſunt, quæ aut aſſatione, aut frixione cocta eſſe debent: neque etiam adeò coquenda, vt torreantur, aut vrantur, & inutilia ad eum, in quem præſcripta ſunt, ſcopum

D reddantur. Florentini.

DE VSTIONE.

Cap. XIX.

Vstio aſſationi finitima, vt ratione maioris & minoris tantùm differant: aſſata enim largiùs vruntur, in infra modum vſta, tantùm aſſantur. Vruntur plantarum partes, ac animalium, & animalia tota: metallica

E item & terrea. Horum autem medicamentorum vrendorum ſcopi medicis ſunt varij.

Qvaedam enim vruntur, vt puluerari faciliùs poſſint, vt pili, lana ſuccida, ſericum, teſtæ oſtreorum, buccinorum, purpurarum, vngues aſini, cornua caprarum & ceruorum oſſa, coria, & alia, quæ ob terrenoſam, & duram, & craſſam corporis conſiſtentiam, & concretionem denſatam, vel ob lentorem immodicum, vel humiditatem aliquam puluerari nequeunt.

F Alia, vt eſſentiæ craſſitiem deponant, & tenuitatem, aliaſque facultates igneum calorem ſequentes, induant. Id quod quamuis omnibus vſtis accidat, non ob id tamen omnia vruntur. Sic metallica omnia & terrea vrendo tenuiora euadunt, & quæ acria erant, mitiora fiunt, quæ non acria erant, acrimonia vrendo aſſumunt.

Ex quo patet, vſtione etiam facultates quaſdam miteſcere, vt ærugo, chalcitis, miſy, ſory, chalcanthum, melanteria fiunt moderatiora:

deratiora. quaſdam acquiri, vt vim tenuandi, & ea efficiendi, quæ ſaporem acrem ſequuntur.

Alia vruntur, vt vis quædam noſtro propoſito aliena, ex profundo in ſuperficiem trahatur, poſtea lotione ſeparetur: ſic lapidem phrygium vſtum lauat Galenus, & lapidem hæmatitem ad oculorum affectus.

Alia vruntur, vt colorem nouum acquirant ægro gratiorem, vel ad diſſimulanda ſimplicia, quibus conſtat medicamentum. ſic ærugo vſta modicè quidem, fuſa facit emplaſtra, immodicè verò nigra.

Cervssa trita, tudicula ferrea mora vrendo fit rubra, vt ochra & auripigmentum. Oſſa & teſtæ vrendo primum nigrescant, deinde albiſſima euadunt.

Qvaedam vruntur, vt in aliam transeant ſpeciem, vt vipera vſta tranſit in ſalem theriacum, ceruſſa vſta, vt rubeat in ſandycem, thus in fuliginem, ſulphur in oleum, cadmia lapis in cadmiam fornacariam, & pompholygem, & ſpodium.

Vrendi modus non eſt omnibus vnus. Quædam enim humore pingui prædita per ſe vruntur, vt pili lana ſuccida, ſericum, cornua, vngues, coria, hirundines, motacilla, galerita, & aliæ quædam auiculæ, cicadæ, ſcorpiones, viperæ, lepores, & alia quædam pedeſtria. Hæc vero in olla noua, operculo foraminulento tecta ſunt vrenda carbonibus, vel clibano, præſertim quæ propriè cinefacta deperire poſſunt. Quæ verò poſt vſtionem integra manent, vt oſſa, vngues, cornua, teſtæ oſtreorum, lapides ad gypſum vel calcem coquendam, & ſimilia: hæc etiam viuis carbonibus obruta, vel ſuperpoſita, aut etiam flammæ luculentæ immiſſa, vri poſſunt. niſi quædam ſint addenda, quæ vim eorum mutent. tunc enim etiam in olla noua vruntur. Sic viperas cum ſubſtratis quibuſdam medicamentis Galenus vrebat ad ſalem theriacum: ſic fictili nouo incluſa, vel patellæ ferreæ, aut ſartagini impoſita vruntur, ceruſſa, chalcitis, miſy, ſory, chalcanthum, auripigmentum, ſandaracha, plumbum.

Alia fictili crudo vruntur, donec id percoctum ſit vt cadmia, æs.

Alia etiam olla ænea, aut ferrea, vt plumbum.

Alia in patina vruntur, vt ærugo, chryſocolla, lithargyros.

Alia in olla ex cineribus oſſium (crucibolum vocant) in fornace aurifabrorum, alia in foco, alia in clibano panis, alia in furno figulorum, alia in fornace chymiſtarum.

Qvaedam (vt dixi) tam carbonibus obruta, quam olla vel noua, vel cruda, vel patina excepta per ſe vruntur, nulla addita inflammabili, aut vires mutante materia, vt oſſa, cornua, teſtæ oſtreorum.

Alia materiam requirunt inflammabi-
A lem, vt ſulphur, alumen aliquod, ſalem, hordeum, vt in plumbo vſto & alijs docuit Dioſcorides. Vas item, quo excepta vruntur, ſi fragile eſt, vt vitreum, ex terra bellouaca, & alia lapidea & ſilicea, luto chymiſtarum priùs totum paulatim oblinimus, & paulatim ſiccamus, quàm igni committamus. Eodem luto vaſi operculum ſæpe agglutinamus, ne inter ipſa hiatus viam faciat carbonibus, aut cineribus illapſuris, aut effluxuræ materiæ. Lu-
B tum autem id fit ex terra figulina, aqua macerata cum ſtercore equino, & ſi vis, pilis animalium multû diuq; ſubacta, quod & lutum Sapientiæ vocant chymiſtæ. Eius loco interdum eſt terra figulina ſola, vel gypſum aqua ſolutum, vel farina albuminibus ſubacta.

Vas quoque chymiſtæ operculant labris ipſius colli per fuſionem coaleſcentibus, dum materiæ ſunt pretioſæ, & quas exhalare nolunt Id autem in matulis tantùm vitreis longo
C collo efficiunt, ſigillumque Hermetis vocant. In alijs fictile apertum eſſe nihil nocet, ſi clibano vrenda ſunt: ſi verò cineribus aut carbonibus obruenda, operculatur vas, ne aliena materia, quod vrendû eſt, vt dixi, conſpurcetur, vel ne materia ipſa exiliat, vt in ſale & lapidibus quibuſdam. Operculum autem nunc ſolidum eſt & integrum nunc multis locis foratum, vt fuliginoſi effluxus exhalent liberius: a quibus eſt cauendum, præſertim ſi à vipera,
D ſcorpionibus, aut ſimiliter venenoſis attolluntur. item ſi à metallicis.

Vrantvr materiæ carbonibus peruſtis, præſertim pretioſæ, & quæ oculis ſunt adhibendæ, vt nihil fumidum habeant, vt Galenus vrebat lapidem phrygium.

Carbones quoque follibus vel flabellis excitari interdum oportet, vt citius vſtio abſoluatur.

Qvaedam ad idoneam magis vſtionem
E puluerentur, alia frangantur tantùm in fruſtula magnitudinis nucis iuglandis, vt lithargyros: vel nucis auellanæ, vt lateres in oleo philoſophorum, & lapis phrygius à Galeno in ſuo remedio oculari.

Alia etiam in ſole æſtiuo ex vino, vel aceto, pluribus diebus teruntur, priu quam vrantur: quæ omnia his exemplis ex Dioſcoride, Galeno, Meſue & alijs fient notiora.

Folia oliuæ ſyluestris in olla fictili cru-
F da, lutata, furno figulino per coctionem vaſis vſta, lota, ex aqua in ſole ſiccata, albuginem oculorum, & panos potêtius omni pompholyge delent. *Albucaſi.*

Sarmenta, ligna, cortices, & partes aliæ plantarum vruntur, relicto tamen foramine in operculo, vt fumus exhalet. Abrotani, aſphodeli, alij, aniſi, dracontij vſtorum cinis Gal. paſſim vſurpatur.

Brassica non tranſplantata à terra expurgata, minutim conciſa, in ollam coniecta, foraminulento operculo tecta, clibano·

vritur in carbones, qui triti ollæ alteri impoſiti operculati, vruntur, donec in album cinerem abeant.

MYROBALANI & rhabarbarum vſta valentius adſtringunt, quàm aſſata. *Meſue.*

ALOE quibuſdam in olla noua ſuper prunas vritur in diamoſcho amaro, vt abſumpta glutinoſa ſubſtantia, aluum ducere deſinat, & magis roboret, ob quam cauſam etiam abluitur. Fæx vini ſiccata vritur igni, donec albeſcat, & linguam multum mordeat & vrat.

SVCCINVM fictili olla clauſum operculatum nocte igni vritur. *Bulcaſi.*

THVS vſtum ſcribitur in iſide cephalica.

VSTO thure, fuligo qua ratione colligenda, ſuo dicemus loco.

LEPVS viuus iugulatus cum ſanguine & pelle, vaſe fictili nouo traditur, operculatur, in clibano vritur, donec puluerari poſſit, ad calculum frangendum. Sic hirundines, ranæ, cicadæ, erinaceus vruntur.

AESCHION cancros viuos in patella æris rubri vſſit, donec in pulverem molliſſimum redigi poſſent, contra rabiem.

TESTAE oſtreorum, limacum, ouorum excluſis pullis, ſericum, oſſa, cornua, vngulæ, vel prunis ipſis, vel tegulæ aut ollæ impoſita in clibano, vel foco vruntur donec albeſcant, & puluerabilia ſint. Hæc tamen non vrenda, niſi medicus iuſſerit, quia vires vſtione mutant. Poſſunt enim tenuiſſimè limari, aut radi vt cornu Rhinocerotis, pudendum tauri, cerui, & puluerari, vel probè limata propinari. Sericum ſimiliter cordiacis miſcendum ſi crudum, minutim conciſum cum alijs pulueratum: vſtum autem medicamentis materias conſumpturis miſcetur, vt diaſenæ Nicolai. Spongia bitumine, vel eius penuria pice illita vritur.

LANA ſuccida largo vaſi figulino lati oris imponitur, operculatur gypſo vel glutine: vel terra figulari ſubacta cum aqua illinitur, vritur fornace, vel camino. Scorpiones viui olla noua incluſi, & operculati, maza vel luto circumlita vruntur igni ex ſarmentis vitium in clibano, vt eius pulueris grana ſex cum ſyrupo radicum quinque pota, renum calculum frangant.

SIC vruntur viperæ & colubri, amborumque cinis ex oleo illitus ſcrophulas liquefacit. Lithargyros, chryſitis grauis, pura à plumbo & omni aliena materia, in particulas magnitudinis iuglandis confracta, prunis ſuperponitur, & ita follibus accenditur, vt conflagret: vbi refrixit, abſtergitur incidens ſpurcitia, & reconditur: alij ter aceto aut vino reſtinguentes, rurſus vrunt & reponunt.

CADMIA vritur carbonibus obruta, donec tranſlucida ſpectetur, & ferreæ ſcoriæ modo bulliat, mox vino extinguitur aminæo, ſi ad emplaſtra paratur: aceto autem, ſi ad pſoricum medicamentum. Sunt, qui ſic vſtam, ex vinoque tritam, iterum crudo fictili torrent, donec pumicoſa videatur: iterumque ex vino tritam vrunt tertiò, donec prorſus in cinerem redigatur, nihil ſcabricici retinens.

PLVMBI laminæ quàm tenuiſſimæ, aut plumbi limatura & ſulphur alternis vaſis imponuntur, donec plenum ſit, operculatur, ſed relicto exili ſpiraculo ſuccenditur. Dum plumbum ardet, rude ferrea verſabis, donec in tantum perfectè in puluerem redigatur. Dum eximes, obſtrue nares, quòd eius halitus ſit noxius.

STIBIVM pinſita farina circumlitum, & carbonibus obrutum torretur, donec ipſa cruſta carbunculetur, exemptumque extinguitur lacte mulieris, quæ marem peperit, aut vetere vino, vel vritur carbonibus ſuccenſis, eſſlatum quo ad ardeat. ſi enim paulò magis exurietur, fit plumbum. Ceruſſa trita in fictili nouo, flagrantibus carbonibus aſſiduè verſando vritur, donec cinereum colorem traxerit, vel patinis nouis ſuper prunas trita vritur, & ferula ſcca rude mouetur, donec coloris ſit ſandarachæ: ſandyxque tunc appellatur, refrigerata reponitur: ſic trita chryſocolla vritur. Sunt qui vrendo acetum affundunt, vt rubeat: ſi flaua eſt, Macicot vulgò dicitur.

AES fit vſtum ex clauis æris ſolutarum nauium fictili crudo compoſitis, ſuperſparſo ſulphure cum ſale pari. Quibus viciſſim inſperſis fictile ſemiplenum operculatur, & figulari creta circumlinitur, fornaci inditur, donec fictile percoquatur. Modos vrendi alios docet Dioſcorides.

AERVGO fracta minutiſſimè in fictili patina flagrantibus prunis ſuperpoſita verſatur, donec mutata colorem cinereum concipiat: refrigerata reponitur. Si cruda olla vratur, eundem prorſus colorem non reddet. Chalcitis fictili nouo viuis carbonibus ſuperpoſito vritur, donec bullas excitare deſierit, & perfectè inaruerit. ſi humidior eſt: ſin alia eſt, dum mutata in floridum, colorem ſanguineum, aut miniatum contraxerit. Eximendo incidens ſpuricitia tergeatur. Vel vritur perflatis carbonibus, donec luteo colore palleſcat. Sic miſy, ſory, chalcanthum vruntur. Chalcanthum autem vrendo ſuapte natura colorem rubeſcentem ſortitur. DIOSCORIDES in ærugine.

AVRIPIGMENTVM vritur teſta noua, viuis carbonibus ſubiectis, aſſiduè verſando, donec igni flagret, & mutet colorem. fit enim foris argenteum, intus rubrum: refrigeratum & tritum reconditur. Sic vritur ſandaracha, alumen.

LAPIDEM phrygium in particulas magnitudinis auellanæ fractum, vres in olla recenti luto circumlita, tecta operculo perforato, vel in ſolo vertice, vel (quod melius eſt) in pluribus partibus, vt fuliginoſi, fumoſiq. eorum, quæ vruntur, effluxus facilè per ea efferantur. deinde peruſtis carbonibus perflatis vre, donec ignitus ſit: cætera ex Galeno repete.

Sic

Sic cyanus lapis vritur, & alij.

Sal vritur fictili, diligenter opertus, ne exiliat, conditusq; prunis, donec efferueſcat, vritur. Sic nitrum, & ſpuma nitri, ſi inueniuntur, vrenda ſunt. Vitrum tritum interſtrata pice vritur, & aqua frigidiſſima extinguitur. Auenzoar tamen friabile non fit. Alia plura ex Dioſcoride, & alijs huc tranſſcribi potuiſſent, niſi hæc etiam inutilia huic ætati omnia hæc negligenti exiſtimaſſem.

Vstionis terminus in quibuſdam eſt, B dum ignitum id abundè fuerit, vt in vſtione triplici lapidis phrygij: in quibuſdam dum nihil fumidum amplius expirat, nullaque fuligo præterea emergit. In alijs, dum bullas edere deſinent. In his quæ fictili crudo vruntur, fictilis illius perecoctio. In his quæ farina pinſita circumlinuntur, aut luto, cruſtæ vſtio. Sylvivs.

DE SALITVRA.

Cap. XX.

Salitvra ad medicamentorum præparationem confert, & conditurae genus eſt. Quemadmodum carnes viperinæ tanto ſale inſperguntur, quantum ciborum conditura poſtulat. Confert item, vt medicamentis qualitate aliqua imbuas: veluti fit hiſtricibus, echinis terreſtribus, multiſque alijs animalibus, quæ in vſum medicum vruntur: ſed his multo ſale opus eſt, ita vt ſale operiantur, & D repleantur. Vtilis præterea eſt ad medicamentorum conſeruationem: veluti ſunt animalium partes, & pleraque animalia, quæ multo ſale indigent. Cæterùm ſale condiuntur, vt in ſiccitate conſeruentur, & poſtquam conuenienti temporis ſpatio ſale operta fuerint, eximantur, ventoque aut fumo exponantur, donec ſiccata ſint. Aut ſale condiuntur, vt humida permaneant, & ea primùm in muriam immittuntur: aut in illa ipſa muria relinquuntur, E quæ ex ſale animaliumq; humiditate generatur. Florentini.

DE COLORATIONE.

Cap. XXI.

Coloratio quoque multis medicamentis acquiritur ad gratiam magis, & iucunditatem, & terrorem auferendum, & cauſas alias. Sinopidem aliqui, alij ochram cerato Galeni diacuphorbio miſcuerunt, vt hoc colore fucatum ceratum, vnde F componitur, lateret: miſceri poteſt floris ſalis aliquid, aut ſimile, quod colorem eius mutet neque vim eius minuat. Quæ Galeni verba diligenter ſunt obſeruanda, ne ſcilicet coloris mutandi ratio, vires nouas medicamento acquirat, aut priores augeat, vel diminuat, ſiue colorem mutare libet noua re miſta, vt in oxycroceo, ſiue vno aliquo ſimplici aliter atque aliter præparato, vt ceratum Galeni ex ærugine ci... la viride eſt, ac terrens ægros: ex A eadem vſta eſt melinum. Sic ex ceruſſa cruda emplaſtrum eſt album, ex ochra pallidum, ex iiſdem probè vſtis rubrum. Solus quoque motus colorem quæſitum ſæpè medicamento acquirit, vt ex lithargyro nutritum longo piſtilli attritu fit albius.

Penidia quo diutius rudicula, & manibus tractantur, eò albiora euadunt, etiam ſi ex vili, & impuro ſaccharo fiant: ſic pilulæ albæ, diairis ſimplex, diatragacanthum frigidum, ſic ſaccharum roſatum, & ſaccharata reliqua.

Mel crudum & coctum, in antidotis diu commiſcendo albius euadit, & cętera mellita.

Iulep coctum ad ſuccorum in ſyrupis comprehenſionem, baculo diu verſandum, vt albeſcat, & alia multa ſimilia agitatu albeſcunt: fortè, quod aër multus in commiſcendo receptus alborem conciliat.

Sic album Rhaſis vnguentum, & citrinum, & emplaſtra diachylon & ceratum Galeni refrigerās album, de ceruſſa gratia Dei, multum diuq; ſubigendo, trahendo albeſcunt, & oxycroceum palleſcit.

Oesypvs quamuis niger eſt, multa agitatione album facit emplaſtrū, vt glutinoſa alia.

Qvaedam lotione candida fiunt, vt oleū, & terebinthina: quædam inſolatione, vt cera, & ſapo, in talcolas, aut laminas ſectus: quædam coctione ad ſolem, vt multa emplaſtra. Sylvivs & Flor.

DE AROMATIZAtione.

Cap. XXII.

Aromatizatio nobis vocatur conditura quædam, compoſitis ferè ad odoris ſpiritum animalem ſimul & vitalem, & cor ipſum recreantis gratiam adhibita, miſtis rebus aromaticis.

Simpliciter, vt moſcho, ambra, caphura, zingibere, cinnamomo, macis, croco, calamo aromatico, ſpica, pipere albo, longo, nigro, caryophyllis, maſtiche, xyloaloe, cortice citri, ſantalis: vel compoſitis, vt gallia aromatica, gallia ſebellina.

Mesves aromatizat moſcho diaſatyrium aqua roſarum ſoluto, & alijs miſto electariū, ſaiborenus diaſatyrium, ſecundum aromaticum roſatum ſtomachicum.

Syrvpvs ex corticibus citri, citonia condita moſcho, & ambra aromatizat.

Caphvra autem ſyrupum acidum de pomis trochiſco galliæ ſebellinæ, moſcho, ambra, caphura.

Hydromeli quidam aromatizant ſpeciebus, vt zingibere, croco, cinnamomo, maccere, & ſimilibus.

Nodvlvs ex panno lineo raro, continens croci, cinnamomi, calami aromatici, ſpicæ, zingiberis, piperis nigri, & longi ana gra. 3. ʒ. ß. ſyrupo de ſtœchade immittitur, & ſu-

ce

ſpenſus manet ad condiendum, ſeu aromatizandum. Sic mixta aromatica nodulo aromatum pleno, in ipſa ſuſpenſo, & ſæpe rõfricato. A

Syrvpvs de mentha aromatizatur gallia aromatica.

Conditvm citri gallia, moſcho, croco, maſtiche.

Conditvm bugloſſi, moſcho, & gallia.

Syrvpvs ex omphacio, caryophyllis.

Syrvpvs myrti compoſitus, ſantalis, cinnamomo xyloaloe, cortice citri. B

Sic alia multa præter conſiſtentiæ & saporis gratiam, odoris quoque iucunditatem, ſed etiam caloris requirunt.

Ivlepos ex ſyrupis, & aquis deſtillatis hodie in officinis, apozemata cinnamomo & ſantalis aromatizamus, immiſſis tolo horum drachmis circiter duabus in humoris libras ſingulas, aut pluribus, aut paucioribus pro vario medici ſcopo. Et vinum aromatites, & quod Hippocraticum vocant, & alia multa aromatibus condimus. Sylvivs. C

DE CONDITVRA.

Cap. XXIII.

Condítvra ferè eſt herbarum, florum, fructuum, ſeminum, radicum, interdum & corticum. Fit item ferè ſaccharo, vel melle, vel vtroque interdum ſyrupis iulepis, ſale, aqua ſalſa, aceto, & alijs, quæ ſiccando, & humiditatem ſuperfluam abſumendo, aſtringendoq; a putredine res vindicant. Conduntur enim prædicta ferè ad conſeruationem tutiorem, ſæpe tantùm ad ſaporis gratiam, ſæpè ad vtrunque, vt ſuccus mororum in diamoro melle conditur. Poſſitque conditura generatim dicta etiam ſyrupos, & antidota plurima, & pilulas, & trochiſcos comprehendere, quòd hæc humore aliquo iucundo comprehenduntur vt ſint iucundiora, & facilius ſumi poſſint. ſic roſæ, violæ & flores alij melle, aut ſaccharo condiũtur, & fit mel roſatum, violarum. D E

Condítvra fit humore hoc iucundo per totũ corpus condiedum inſperſo. vt dum flores & fructus condimus, & corticẽ citri & cucurbitæ lactucę, caules, & alia plurima, ſic myrobalani tenenes condiuntur, aut humectatæ priùs, ſi erant ſicciores, vt docuit in ſimplicibus, & conditis Meſues Interdum tantùm cruſta quadam ſaccharo integimus, magis ad ſaporis gratiam, quàm ad vires vel augendas vel cõſeruandas, vel minuendas: ſic ſemen coriandri, papaueris albi, abſynthij marini aniſi, fœniculi, apij, & nucleos perſicorũ, ſtrobilorum, piſtaciorum, amygdalarum dulcium, & ſi libet amararum, ſaccharo integimus, & corticis aurantiorum, cinnamomi. Interdum condimus additis quibuſdam medicamentis aromaticis, vt emblicas, myrobalanos aromatibus condiri Meſues ſcribit, & alia etiam compoſita. ſed condiri, tunc aromatizari potius ſignificat, F

A quãquam & ad ſaporis gratiam id etiam fiat, vt in fartura mox dicemus.

Condienda ſi magna ſunt, ferè in particulas ſecantur, vt conditurã promptius vbique ſentiant: ſic cydonia, ſic perſica, & radices magnæ ſectæ conduntur. Tamen fiſtula caſsiæ tenera conditur integra, & nux moſchata cum cortice viridi, qualis noſtrarum nucum integra conditur, & parua citrea arantia. melones parui adhuc & teneri. Quanto autem B melle, ſaccharo, vel alia condiente materia ſit opus, & quis modus condiendi, hoc eſt, incruſtandi, præſertim ſemina, & nucleos, libro primo docuimus.

Flores capparis nondum apertos inſperſo ſale condimus: nam ſi ſoli reponantur, putreſcunt. Eodem modo & in eoſdem vſus flores geniſtæ, & his odoratiores ſparti flores, quibus tamen poſt aceũ diffundimus, quantum omnia tegere poſſit. Sylvivs.

C

DE FARTVRA.

Cap. XXIV.

Fartvra conditurę quædam differentia eſt: fit autem ſere dum cauitas quædam manifeſta odoramentis, vel alijs ſcopo propoſito idoneis impletur. quomodo & coqui pullos, anſeres, porcellos & alia quædam herbis noſtratibus aromaticis, & floribus, & lactura, & appetitis alijs, interdum additis D etiam aromatibus farciunt ventrem totum inferiorem. & ſępè etiam ſpacia inania inter carnem & cutem vi diducta.

Sic ſignatæ radices eryngij & ſectæ loco matricis (cor vorant) caryophyllo & cinnamomo humectatis farciuntur à Meſue.

Anserem exenteratum carnibus, felis annoſi, & herbis neruoſis farcimus, vt inde eliquatus adeps ſit medicamentoſior.

Farcitvr pileolus ex bombace, aut aliud E epithema cephalicum, vel ſtomachicum aromatibus, & alijs cephalicis, ſtomachicisq;.

Praeterea vt coqui carnes auium torrendas, caryophyllis & fruſtulis cinnamomĩ configũt ad odoris & ſaporis gratiam ſic nuces virides macratas, & coquendo teneras redditas, & radices ſatyrij, ex ſecundo cicerum decocto, ad iuſtam teneritudinem coctas, caryophyllis, & cinnamomi fruſtillis configimus, & cydonia in particulas condienda. Quę res ad farturam, vel vnà cum fartura ad aro- F matizationem reduci poteſt. Sylvivs.

DE SECTIONE, FISſione, fractione, limatura, & raſione.

Cap. XXV.

Secatvr totum in ſuas partes, partes in particulas reciduntur, etiam aliena corrupta & inutilia ab integris.

Findvntvr verò partes duriores, ſicut ligna

ligna, vt meliùs tundantur: molliores, vt faciliùs ſiccentur, vel vt condiantur.

Qvae dura, & tenuia ſunt, quandoq; franguntur, vt ramuli arborum, ſtipites herbarum ſiccatum. Quæ fingi aut frangi non poſſunt, limantur, vt nux vomica, lignum guaiacum, quò deinde meliùs piſtillo conterantur: quædam, ne diu tundendo in aerem diſſipentur, vt agaricum.

Abradvntvr à plantis cortices duriores, vel membranoſi, cultello, aut manu, vel quia tantum in vſu vel quia noxij, aut nullius momenti ſunt. Hoc conſilio à nuce vomica abraditur exterior cortex, eodem modo ab agarico crudo Placotomvs.

DE TVSIQNE, ſiue tritura.

Cap. XXVI.

Medicamenta teruntur, vt, quia commiſceri propter craſſitiem & duritiem non poſſunt, reducta in puluerem, exactiùs miſceri cum alijs poſſint: craſſius autem aut tenuiſſime teruntur pro medici vario ſcopo. Terendi autem modus varius eſt, pro ſimplicium natura. Metallica valenter & diu terenda ſunt.

Medicamenta odorata, veluti caſſia ſeu canella, caryophylli, macis & ſimilia, moderatè ſunt tundenda, ne pars tenuior exhaler, & interdum illis aut amygdalæ adduntur, aut aqua roſacea inſperguntur.

Radices odoratæ, vt angelica, valeriana, garyophyllata, aſarum, eodem modo, eademque diligentia terendæ ſunt.

Qvae verò non ſunt odoratæ, ſed craſſæ & ſolidę, vt gentiana, peucedanum, bryonia, violento ictu & diuturno verberanda ſunt.

Herbae odoratæ ſicut calamintha montana, amaracus, ſerpillum, præterea flores, eodem modo teruntur, quo radices odoratæ.

Thvs, maſtiche, ſarcocolla, & ſucci, qui humorem & lentorem retinent, tundendo non teruntur, ſed clementer ducto piſtillo per fundum ac latera mortarij.

Gvmmi & lacrymæ, quale eſt gummi arabicum, tragacantha, eodem modo terentur.

Rhabarbarvm, & quædam aliæ radices aliquo humore præditæ, eodem modo terendæ.

Galbanvm ammoniacum, opopanax, bdellium, myrrha, ſuccus glycyrrhizæ hypociſtidis, cucumeris ſylueſtris, & opium thebaicum, teruntur affuſa aqua, vino, aceto, aut alio humore.

Moschvs, & ambra cum aqua roſacea, ne partes odoriferæ euaneſcant.

Similiter & ſemina quædam, quæ glutinoſum quiddam & pingue habent, vt thlaſpi ſemen. Semen napi & ſinapi, ſola non teruntur, ſed alijs medicamentis ſiccis permiſta teruntur, aut cum humore aliquo pro rei neceſſitate.

Frvctvs recentes & radices recentes, quarum vſus eſt in compoſitis medicamentis, ante & poſt coctionem tunduntur, vel fruſtulatim ſecantur, aut mediocriter tantùm confractæ infunduntur.

Tritvra craſſior fit, dum medicamenta craſſiùs duntaxat frangũtur, nec in puluerem reducuntur, vt in tritura abſolute ſumpta. Hęc pleriſque medicamentis, quorum talis vſus requiritur, vtilis eſt: aliis præterea multis medicamentis quæ alia præparatione indigent, veluti ſunt herbæ, & radices quæ coquendæ ſunt, & ea quæ in tenuiſſimum ſunt reducenda puluerem.

Molvntvr ſeu teruntur ſemina quædam, veluti triticum, lolium, lupini, ſemen lini: & fœnigræci, quòd commodè tundi non poſſint: tum etiam, quòd cortex vnà cum farina miſceretur.

Tervntvr præterea quædam metallica, quæ contuſa in puluerem tenuiſſimum reduci non poſſunt, veluti thutis.

Sic & lapides pretioſi, lapis lazuli, armenius, teruntur in mortario marmoreo lato fundo, cum molula marmorea, inſperſa, interdum aqua roſacea, aut alio humore, ne puluis euolet.

Commodivs item teruntur in porphyrio marmore plano, diu ducta per ipſum marmor molula, donec prioribus digitis confricando medicamenta, nulla ampliùs inæqualitas ſentiatur. Flor.

DE PVRGATIONE.

Cap. XXVII.

Medicamenta ſimplicia purgare, nihil aliud eſt quàm quicquid medicamentis inutile ineſt, abijcere, ſeu pars medicamentorum ſint, ſeu illis permiſtæ ſordes: veluti repurgantur, aut eluuntur radices, fructus, ſemina, & cætera ſimilia, quando terra, aut alia re commaculata ſunt, vt in omnibus rebus fit vulgò: aut veluti gummi, & reſinæ, quibus plerunque aut terra admiſta eſt, aut lignum, aliæue res inutiles. hæc enim liquantur & colantur, deinde purior pars in vſum venit medicum. Medicamenta etiam ab inutilioribus partibus repurgantur, veluti radices tum recentes, tum ſiccæ, membrana illa exteriore, quæ terram contingit, cultello abraſa: repurgantur etiam exempta medulla interiore, quæ in multis inutilis eſt, veluti in cucumere agreſti, dauco, paſtinaca, apio, multisque alijs huiuſmodi per medium ſectis, corticeque a matrice ſeparato. Siccæ macerantur, deinde mediæ ſecantur, eximiturq; pars interior, vt in recentibus.

Floribvs eximuntur pediculi, calices, foliaque ſola reſeruantur, quemadmodum violæ purpureæ, leucoij lutei. in quibuſdam

etiam foliorum pars aliqua demitur: veluti in roſis ea pars, qua calici inhæret, vnguis appellata: vt ſi quando in compoſitionibus reperire eſt, vngue detracto, intelligendum eſt eam particulam ablatam eſſe debere.

Frvctvs à cortice repurgantur exteriore, & à ſemine ſuo, & ab interiore parte illa lignoſa, ſi ſint recentes, denſi, multæ carnis, & cortice tenero, veluti cydonia, mala perſica: hæc enim cultello depellata ſecantur, interioreq́; parte lignoſa, qua ſemina continentur, B repurgantur. Si vero fructus ſint exigui, veluti cerasa, pruna, ſimiliaq́; cribro traiſmittuntur, & ſola pulpa, quæ vtilis eſt, ſeruatur. Illi ipſi fructus, ſi ſicci ſint, macerantur & coquũtur, deinde cribro cernuntur, veluti vuæ paſſæ pruna tamarindi, dactyli, & ſimiles.

Frvctvs duro cortice præditi, vt amygdalæ ſtrobili, nuces, piſtacia, primum confracto putamine eximuntur: poſtea aqua frigida aliquandiu macerantur, tum efferuent, aut C in ſartagine igni ſiccantur, donec corticem interiorem remittant, & manibus confricantur, aut acculo aſpero immiſſi agitantur, donec depellantur.

Semina cortice denſo veſtita, ſicuti fabæ, piſa, cicer, purgantur leuiter tundendo, donec confringantur, deinde vanno in aciem contecta, cortices euolant.

Alia ſunt ſemina, quorum admodum operoſa eſt decorticatio propter corticem illis nimiùm inhærentem, veluti cnici & hordei, quæ modo ſupra dicto ſiccantur fricanturq́; ſed ea, excorticandi ratio ſemina corrumpit. Præſtat igitur ea ſemina macerare, hordeum præſertim, deinde in mortario magno & amplo concutere piſtillo ligneo, & leuiter agitare, vt quòd in fundo eſt, ſupernatet: ſeparatur enim paulatim cortex, verùm ſi non amplius ſupernatet, ſed cogatur in vnum, tum vaſe aut vanno exceptum ſurſum conijcitur, vt vento paleæ ſeparentur: deinde iterum atque ſæpius idem faciendum eſt, donec mundum ſit: poſtremò aut ſole, aut igni in ſartagine perſiccatum ſeruatur in ptiſanæ Græcorum vſum. Eadem eſt cnici decorticandi ratio, ſed operoſior: itaque placuit quibuſdam, vt ſemen cum cortice tritum, in aquam, aliúmve humorem immittatur, & per linteum ratum coletur: nam cortice relicto, ſola pulpa cum humore tranſit.

Peponvm & cucumerum ſemina eodem modo purgantur, præſertim ſi non ſit otium ſingula ſigillatim decorticandi, nam operoſum id eſt, & ea, quæ ante alia repurgata ſunt, facilè inueteraſcunt, & inutilia redduntur.

Adipes liquati colando à membranis repurgantur, aut cultello. Eiuſmodi ſunt purgationum differentiæ, quas pharmacopœum ſcite neceſſe eſt. Sunt præterea & aliæ, ſed illæ ad eos, qui metallica, & chymiſticam tractant, magis ſpectare videntur. Florent.

A DE PVLSATIONE.

Cap. XXVIII.

Pvlsantvr materiæ malleo vel piſtillo, vt partes à ſe mutuò auellantur: ita ſemina à pulpis, cortices à nucleis, medullæ radicum à reliqua ſubſtantia pulſando ſeparantur.

DE CONFRICATIONE.

Cap. XXIX.

Confricatio rerum infuſarum, aut etiam coctarum manibus facta, collationem & expreſſionem adiuuat, ob id ante has ſæpe obitur: interdum expreſſionis vice eſt: ſic crocus panno lineo ligatus inter coquendum inſiccatur in ſyrupo Saporis de pomis, & quibuſdam aliis compoſitis.

Manna ſucco intybi macerata fricatur C manibus ante colationem in ſyrupo acido ex manna.

Rhabarbarvm panno lineo ligatum fricatur, & exprimitur in ſyrupo cichorij, compoſito.

Scammonivm panno tenui ligatum, ſæpe confricatur in ſyrupo acetato cholagogo.

Elleborvs niger modulo lineo ligatus in oxymelite melanagogo ſæpe confricatur.

Medvlla cnici, turbith, zingiberis, panno D lineo ligata confricantur ſæpe in oxymelite phlegmagogo.

Elleborvm nigrum, agaricum, ſalem indum fricat Meſues in apozemate epithymi, caſſiam verò manibus fricat ante colaturam in apozemate adianti: colocynthis forficibus inciſa in oleo roſato fricatur, ad componendos ex ipſa trochiſcos.

Sic manibus fricantur, & pòſt colantur E ſimplicia in electario hamech. Simplicia in ſuccis macerata fricantur, & colantur in electario diaphyllalidon. Simplicia pilularum aromaticarum poſt coctionem fricantur & colantur.

Fere autem hic nodulus in medicamento humido manet. Sic ſcammonium panno lineo raro ligatum ſuſpenditur in ſyrupo fumariæ & noduli aromata cõtinentes, & compoſitum condientes, in ipſo ſuſpenſi manent. Quam cõſuetudinem hodie à pleriſq; ſeruari video in ſyrupis purgantibus, præſertim contra F morbum longum, aut in hominis delicati gratiam compoſitis.

Aliqvando tamen, vbi vis eius noduli tota in compoſitum confricando eſt expreſſa, abijcitur. Sic Soranus cum melle & capitibus papaueris myrrham, crocum, hypociſtidem, acaciam nodulo ligata, incoquebat, pòſt vbi vires ſuas diacodio impreſſerant, tollebat. Quod exemplum eò adtuli, ne id nouum putes, & Arabibus acceptum referas. Alia tamen eſt confricatio, quæ ad infundendum,

dum, imbuendum, molliendum & humectan- A
dum magis pertinet, vt cùm myrobalani om-
nes butyro vaccino fricantur, cæteræ ſpecies
oleo amygdalarum dulcium inuoluuntur in
tryphera ſarracenica, & Phenonis eaſdem, ne
partes nutritorias valenti adſtrictione ſua exa-
ſperent, oleo amygdalarum dulcium, vel ro-
ſato, vel violato, vel ſeſamino, vel alijs lenien-
tibus tritas mergi, conſiccat, & lubricas fa-
cit. Poſſis tamen non modò manibus fricare,
ſed etiam in ſole, aut igni clementiore frigere, B
cùm alioqui nec ipſæ rareſient, nec butyrum,
aut oleum quod iis liquabitur, vt ipſas prom-
ptè totas penetret, ac imbuat. ob id in tryphera
minore Pheonis myrobalani aſſentur in bu-
tyro vaccino legimus.

Lapis Iudaicus & hæmatites, multi trochi-
ſci, & collyria ad oculorum morbos parata,
liquantur confricatione ex aliquo humore
ad cotem medicam, qualis etiamnum hodie
ex Naxo inſula adfertur. C

Plumbum verò liquatur in hunc modum.
Infuſus in plumbum mortarium humor, pi-
ſtillo plumbeo verberatur atque agitatur, do-
nec craſſeſcat, deinde lauatur, ac plumbum
ſubſidere ſinitur, tum aqua effuſa plumbum
reponitur. Eodem modo liquatur æs ad chry-
ſocollam conficiendam. Sylvivs & Flor.

DE LOTIONE.

Cap. XXX. D

LAvantvr medicamenta, ſi foris re ali-
qua ſunt contaminata. Sed hoc lotionis
genus præparationi medicamentorum pe
culiare non eſt, ſed cæteris rebus commune,
quæ luto, vel alia re contaminatæ, lauatione
opus habent.

Lotionis autem, de qua hic agendum,
duplex eſt finis: vt videlicet à medicamentis
qualitas aliqua tollatur. aut vt aliam aliquam E
facultatem acquirant.

Caeterum ex his, quæ ad ſordium ſepa-
rationem abluuntur calx, & aloe tenuiſſimè
terendæ ſunt, deinde affuſa aquæ copia ſatis
magna ſimul miſcentur, & quieſcere ad fun-
dum vaſis & ſubſidere ſinuntur, tum effundi-
tur aqua, atq; id ſæpiùs repetitur, donec aqua
pura remaneat: denique medicamentum ſicca
tur, ac reponitur.

Metallica tenuiſſimè leuigata, ac in a-
quam puram, aut marinam, aut acetum, aut a- F
lium humorem immiſſa, in ſole feruidiſſimo
totum diem rudicula agitantur, & per noctem
reſident, mane aqua effunditur, atque alia in-
iecta rurſus eodem modo agitantur, quoad
aqua, quæ effunditur, ſit limpida.

Lapilli minutiſſimè confracti, in aquam
aliumve humorem iniiciuntur, & manibus
contricantur, ac agitantur, deinde vbi ſubſe-
derint, aqua effunditur, idque toties repetitur,
donec aqua pura remaneat.

A Sic lauantur acacia, & alij ſucci, qui com-
modè in puluerem redigi non poſſunt, gum-
mi Arabicum, & lacca.

Resinae, adipes, medullæ, & olea liquan-
tur, agitantur, aqua affunditur toties, ac effun-
ditur, donec pura appareat.

Olevm verò lauando minus eſt verberan-
dum, ne aquæ adeo miſceatur, vt pòſt ægrè
poſſit ſeparari.

Qvae in decoctionibus, aut ſuccis lauan-
B tur medicamenta, vt de illorum facultate non-
nihil acquirant, cum tanta humoris copia la-
uari non debent, vt prædicta, neq; toties, neq;
ea adhibenda eſt diligentia in illis ab humo-
re ſegregandis: quemadmodum ſi aloe ſucco
roſarum, aut intybi, aut cum ſpecierum deco-
ctione lauetur ad pilulas alephanginas. & tur-
bith cum agarici, & tithimallorum decocto, vt
valentius purgent. Florentini.

DE EXPRESSIONE.

C Cap. XXXI.

EXpressio eſt humidæ, & tenuis ſub-
ſtantiæ ſeparatio, à ſicca, & craſſa, duto
aliquo, & valido compreſſu facta. Fit au-
tem ſæpe torculari, & eo multiplici, quale vi-
num ex vinaceis exprimunt, & quale pinxit
Meſues in oleo amygdalarum dulcium, qua-
le item vſurpamus in exprimendis oleis, &
ſuccis alijs, & decoctis, & carnibus, & simili-
D bus. ſiue id torcular eſt, ſiue prelum librarium.
Ferè autem exprimenda ne diffluant, aut diſſi-
liant, inuoluimus panno forti, vt canabino, ca-
prino, ſetaceo: vel ſacculo imponimus, qui
duobus baculis comprimitur, & cæditur. Eſt
quãdo tantum caprino, aut lineo inuoluimus
ac manibus, ac digitis prelorum loco vtimur,
vt dum medicamenta purgantia infuſa expri-
mimus. Adde, quòd nunc denſo, nunc raro
panno exprimimus, interdum clementer, in-
E terdum valenter pro ſcopis medicorum va-
rijs. quædam item frigida exprimimus, alia
etiam calida: quædam ſolùm calida exprimi
poſſunt, vt oleum amygdalarum dulcium, &
ſimilia in Meſue.

Sic portulacæ, cotyledonis, ſemperuiui,
bugloſſi ſuccum exprimimus calentem, alias
humore aliquo liquidiore affuſo. vt dicemus
in ſuccorum extractione.

Expressionis vſus igitur latiſſimè pa-
tet in infuſis, apozematibus, & coctionibus
F propè omnibus, in ſyrupis, in oleis, & id ge-
nus alijs: quo autem inſtrumento, & quate-
nus calidum, aut frigidum vnumquodque eſt
exprimendum, ex ſpecialibus per diſcendum.
Sylvivs.

DE COCTIONE.

Cap. XXXII.

MEdicamenta ſimplicia aliquo hu-
more coquuntur, aut vapore, hoc ge-
nus coctionis elixatio appellatur. aut

cum ſiccitate, & hoc aſſatio vocatur. Coctio A autem fit ad præparationem, & ad compoſitionem. De præparatione nunc dicemus.

Qvae in humidis coquuntur, ea gratia id fit, vt ipſa medicamenta ſic cocta vſui eſſe poſſint, aut vt humoris duntaxat, in quo cocta ſunt, vſus ſit.

Rvrsvs quæ, vt coctis vtamur, coquuntur, plus culturæ requirunt, quam ea, quorum decoctio in vſu eſt. Sunt tamen certæ quædam notæ, quæ denotant, an huius, aut illius B rei gratia bene coctæ ſint. vt herbæ, flores, fructus, & radices coctæ ſunt, quando ita teneſcunt, vt tundi, & per cribrum tranſmitti poſſint.

Semina quædam, veluti lini, fœnigræci, hordei, cocta cenſentur, vbi crepuerint alia quædam, veluti aniſi, coriandri, & cumini, quando tenereſcunt.

Frvctvs peregrini, & ſicci, vt ſunt myrobalani, cortices, ligna, & radices ſiccæ, mul- C tam deſiderant cocturam.

Herbae, & flores facilè coquuntur, & citò tenereſcunt, tametſi inter ſeſe differant prout magis tenuium ſunt partium, & illorum facultas in ſuperficie ſita eſt, vt chamæmelum, adianthum, ſerpillum, & ſimilia, quæ quando vna cum alijs coquuntur, primùm immitti debent, cum illa propemodum cocta fuerint.

Eadem eſt ratio radicum tenuium par- D tium, aut odoratarum, vt eſt aſarum, valeriana, ſpicanardi, & alia aromata, quæ ſub finem decoctionis inijciuntur, ſed poſt reliqua medicamenta flores.

Elixationis autem multæ ſunt differentiæ. Primus modus eſt, vt vaſi certam quandam ac præſcriptam humoris quantitatem continenti infundantur, quæ coquenda ſunt, magis, aut minus, pro medicamentorum ſiccitate, aut recentia: deinde vaſe impoſito igni, E primum ſatis fortem patiantur bullitionem, deinde lentam, vt commodiùs ad eam, quam optamus cocturam reducantur, neque medicamenti vires exoluantur. Secundus modus eſt, vt eadem plane ratione in diplomate coquantur. Tertio elixationis modo vtitur Galenus in fructibus. Hos ſuſpendit in vaſe aqua feruida ſemipleno, eoſque voluit tantiſper, donec æqualiter tenereſcant: ſic enim fit, vt fructus facultas non exhalat, quemadmodum ſi calore ſicco coqueretur. neque in F humorem tranſit, quemadmodum ſi in aqua coqueretur.

Caeterum vaſa, in quibus coquenda ſunt medicamenta, figulina eſſe poſſint vitrata, & macerata, vitrea, ærea, ſtannata, cuprea. præſtantiſſima ſunt vitrea in duplici vaſe aut apud ignem, aut in arena, aut cineribus, aut in fornace, cui ſubſit ignis.

Ignis ſtruendus è carbonibus, aut prunis, & lignis ſiccis acapnis. Florentini.

DE PVTREFActione.

Cap. XXXIII.

Pvtrefactio coctioni ſimillima eſt, præterquam de qua nunc agimus. non enim de abſoluta putrefactione, ſed mutatione aliqua à calore externo, etiam rerum putreſcentium, vt fimi, corticum, facta. Vt oleum in folliculis vlmi inuentum, phialæ forti impoſitum cum folliculis ſi operculetur, & dies quindecim fimo equino multum, ob putredinem vigentem, calenti obruatur: deinde inſoletur, & quod eius clarum ſupernatabit, tranſuaſetur, omnium vlcerum remedium eſt præſtantiſſimum.

Sic ex vino facimus acetum tenuius, & acre magis ac mordax. Facimus autem vel inſolatu, vel immiſſo aceto valentiſſimo, in vinum, vel folijs, ſurculis, & ramentis ſorbi, vel parte acida citri immiſſa. Galen. lib. 2. alimentorum. Sunt, qui linguas lampetiæ noſtratis ea cauſa immittunt.

Ex maza item fermentum, & ex lacte, in primo animalium lacte nutritorum ventriculo corrupto fit coagulum: omnia ob putredinem acria, & caliditatem nouam adepta, amiſſa autem naturali.

Sic chalciteos partes duas lithargyri, vel cum Dioſcoride cadmiæ partem vnam aceto acerrimo ſoluit Galenus, ac æſtate media, ſeu diebus calidiſſimis. quadraginta in olla noua fimo obruit, vt fiat pſoricum. Talis putrefactio in vſu eſt maximo chymiſtis.

Sic adeps vetuſtate putris Galeno expetitur ad emplaſtrum diachalciteos, & oleum vetus, ac ita ſemiputre, vnde & grauεolentiam acquirit: ſic vetuſtate caſeum putrefactum decocto pernæ ſaliæ coquit Galen. ad tophos.

Qvid, quod vinum, & ſucci reliqui, dum ab humiditate excrementoſa feruent, quodammodo putrent, & flores ſaccharati, aut melliti, dum inſolentur, & antidota melle addito cum feruent.

Acopa item ex ſemine abietis, & floribus populi, dum menſes plures macerando perficit Galenus, etiam putrefacere videtur. Sylvivs.

DE CRIBRATIONE.

Cap. XXXIV.

Cribratione purum & minutius fecerimus, quomodo piſtores ſimilaginem, & farinæ florem puriorem, ac tenuiorem à furfurea & craſſiore ſeparant. Cribrationis ratio eadem eſt, quæ trituræ, ob id quæ tenuiter puluerandа tenuiore cribro ſunt cernenda, quæ tenuiſſime, tenuiſſimo, vt pulueres dicti cordiales cribro ſericeo, Tafetum vocat vulgus. Inter manus agitando cribiantur metallica, ad oculos tenuiſſimè terenda, & cribro tenuiſſimo cernenda. ſic vrinas mo-

uentia

uentia, obſtructiones liberantia. Contrà verò, quæ aluum mouere, & purgare volumus, craſſius terenda, & cribro craſſiore, ac rariore cribranda ſunt: & quæ per ſe teruntur, ſi cribranda ſint: per ſe cribrantur, vt metallica, quæ alijs miſta citiùs, & ante iuſtam puluerationem deſcendunt. A

Cribramvs autem interdum ad trituram meliorem frequentiùs ad miſturam aptiorem, rerum iam mole minimarum. Quæ enim cribrum non pertranſierunt trituræ redduntur: B quæ craſſius terenda ſunt, rariore, vt dixi cribro cernenda: quæ tenuius, denſiore, vnde varia cribrorum multitudo fuit neceſſaria.

Qvaedam enim cortice tiliaceo, anguſto, ſed æquali, cancellatim connexo conſtant, cribrando ſtrobe gr... vel agarico infecto rum, & ſimiliter craſſiuſculè tritis idonea. Vidi & ex albo ... reticella paſſim pertuſo cribrum, argi... colandæ idoneum, alia his minus lata habe... foramina, neque vt hæc, quadrata, ſed rotunda, vel oblonga, in pergamena circulo ligneo ſubſuta, quibus triticum, C hordeum, & alia cerealia, ſæpè etiam legumina ſeminibus alienis, ſed minutioribus, purgamus. Hæc enim per lata foramina, ob paruitatem facile deſcendunt: ſemina bona foraminibus maiora retinentur.

Aliae ſ...æq... ina in telæ modum cancellatim contexta conſtant, circulis duobus ligneis vtrinque tenſi, quorum inferiore hæc D prehenduntur, atteruntur, & impinguntur: ſuperiore verò materiæ cribrandæ continentur. Horum verò cribrorum copia, & differentia magna eſt, & vſus plurimus. Quædam enim ſolum in medio ligneorum circulorum habent velut telam illam equinam, & his manu tantùm molliter ſuccuſſis, puluis in ſubiectum catinum ligneum, vel papyrum deſcendit ſuperna eius parte interim papyro tecta, E ne puluis euolet. Eoque vtimur in pulueribus parum pretioſis. Alia præterea fundū & operculum habent exemptile, ſed vtrunque corio veruecino clauſum, illo puluis per cribrum tranſmiſſus excipitur, & probè, ne exhalet aut euolet cohibetur: hoc, ne porro cernenda exhalet aut euolet, prohibet. In his verò multæ ſunt in raritate & denſitate differentiæ, quarum ſingularum ſuus eſt vſus, non modò ad medicamentorum terendorum genera, ſed F etiam ad componendorum ſpeciem variam conſtituendam.

In his item quædam telæ equinæ loco ſericum habent (Taffetam vulgus vocat) & id vel album, pulueribus electuariorum alborum, vt diatragacanthi, diairis, deſtinatum: vel rubrum debitum pulueribus electuariorū rubrorum, vt diarrhodon, diaſantali, diacubebe, diamargaritón.

Vsvrpatvr itaq; id cribrorum genus alijs pretioſius ad pulueres etiam pretioſos, &, vt vocant, cordiales, neque vt præcedentia ſetacea ligneæ menſæ, aut alteri ſolido corpori violentiùs impinguntur ſuccuſſando, ſed manibus tantùm molliſſimè verſantur, vt ſine violentia puluis tantùm tenuiſſimus deſcendat. A

Est etiam linteum magis, minus, rarum, denſum, cribri loco, in metallicis præſertim & terreis corporibus. Latius autem id eſt, remq; cernendam comprehendit, ac inter pyxidis alicuius ligneæ, vel alterius, ſed grandiuſculæ operculum & corpus concluditur B & conſtringitur, deinde vna manu ferè violentiùs ſuccutitur ſuper abacum pharmacarium, vncia vel ſimili pondere, ſed plumbeo in linteum etiam priùs immiſſo, vt id ſuo motu & pōdere res has cerni difficiles acceleret, quem cernendi modum cero rinizare vulgus vocat, voce ex κοσκινίζειν id eſt cribrare, corrupta, & in id contorta.

Vt autem radices, herbæ, ſemina, fructus, C & alia pleraque cruda & cocta teruntur, etiam cribrantur: id ferè vi manus aut cochlearis, quomodo caſſiam & thamarindos ſine tritura cernimus: ſic radices eryngij, ſatyriorum, raphani, dracontij coctæ, tritæ, cribrantur in diaſatyrio.

Sed hæc cribratio immoto fit cribro: quæ verò puluerū eſt cribrario, ferè fit cribris abaco incuſſis valenter, ſed numeroſè, vt taratantara audire videaris. Alia cribro manu ſuſpenſa agitato: alia, vt cardiaca, cribro inter manus D verſato, non in abacum incuſſo ne etiam horum partes craſſiuſculæ, vi impactæ per cribrū permeent. Alia pyxide duro, corpori manu vna valenter alliſa.

Cervssa, & amylum, & ceruſſa ſerpentaria cribro afficantur manibus: ſic quæ citra trituram cernuntur.

Qvae autem cribrum non ſuperauerunt ob craſſitiem, teruntur, donec ob tenuitatem E tota cernantur: niſi quod dum pauciſſimum ſuperat, idque tenuiſſimo proximum, cæteris iam cre... is commiſceri ſolet, aut ſeruari aut alijs eiuſdem generis, vt poſtea terendis & cernendis iterum miſceatur.

Lythargyros per telam ſecernitur, ne ſuo pondere cribrum ſtamineum confringat, craſſiorque ſecernatur, quàm opus ſit. Sylvivs.

DE EXTRAction. F

Cap. XXXV.

Svccvs ex folijs & germinibus per ſe tritis exprimitur, & depuratus ſiccatur aut ſole, aut igni, donec eam conſiſtentiam naniſcatur, vt in paſtillos formari poſſit, ac ita ſeruari. Aut liquidus ſeruatur in vaſe anguſti oris, ſuperfuſo oleo digiti craſſitudine.

Sic exprimuntur ſucci ex fructibus, veluti ex vuis immaturis, malis punicis, ſorbis, me-

ſpilis, cydonijs, limonibus & ſimilibus, & in- A terdum ſcarificatione: ſed liquidi ſeruantur plerunque eo, quo iam dictum eſt modo, aut ſale inſperſo, vt omphacium.

Qvaedam herbæ, quæ pauco humore, eoque lento ſunt præditæ, vt hedera, portulaca, cotyledon, ſempervivum, opus habent admiſta aqua, aut alio liquore illarũ facultatibus ſimili inter terendum, vt expreſſione vnà cum ipſo humore extrahatur: aut ſi tritæ calatho imponantur loco frigido, vt paulatim ſuccus in ſubiectum catinum defluat. B

Ex radicibus autem & herbis quibuſdam ſiccis, aut pauco humore præditis, vt eſt lentiſcus, abſinthium, glycyrrhiza, centaurium maius, gentiana, & ſimiles, ſuccus hac ratione exprimitur. Quinque diebus in aqua macerantur, deinde in eadem aqua coquuntur, donec craſſeſcat: colata poſtea aqua denuò coquitur, quoad mellis craſſitiem habeat: C tum in ſole ſiccatur, ac in paſtillos conformata reponitur.

Ex ebulo, iride, cucumere aſinino ſcarificatis aut tritis, ſuccus expreſſione extrahitur.

E thapſia autem & peucedano ſcrobe circum radices facta, cortex inciditur, liquorque emanans ſubiectis folijs, aut vaſe aliquo purus excipitur. Thapſiæ ſuccus ſole, peucedani verò vmbra ſiccatur. Ex his etiam tritis aut ſcarificatis, expreſſione ſuccus extrahitur: ſed chi- D rothecæ manibus inducendæ, & facies velanda eſt, ne vapores è tapſia exhalantes faciem inflent & exulcerent.

E tithymallis ſuccus vindemijs exprimitur, inciſis ſummitatibus, & ſuccus effluens vaſe exceptus ſole ſiccatur, aut farinæ orobi permiſcetur, aut fico ſicca quinque aut ſex guttulæ excipiuntur, ficusque reponitur, vt ait Dioſcorides.

Hypocistis, quæ ſub veris finem radi- E cibus ciſti adnaſcitur, teritur, & ſuccus expreſſus ſole ſiccatur.

Ex cucumere agreſti elaterium ſic colligitur. Decerpti cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, impoſito ſupra vas aliquod rariore cribro ſigillatim ſupino cultro ſurſum verſus aciem habente finduntur, atque per cribrum humor in ſubiectum vas exprimitur, ſimulq; carnoſum quod hæſit cribro, quò facilius excidat, eliditur: coaceruata autem in cri- F bro ſegmina dulci aqua perfunduntur, & denuò preſſa abijciuntur: humor in pelui agitatur, & linteo opertus duplicato, ſoli exponitur dumq; ſteterit, tota ſupernatans aqua cum ſpuma identidem effunditur, deinde conterendo cogitur in paſtillos, & ſeruatur.

Scillae ſuccũ ſic extrahit Galenus. Scilla viginti diebus ante caniculæ exortum euulſa, atq; à corticibus externis purgata, manib. in exiguas diſcerpitur particulas, & in vas conijcitur, à quo recenter exemptum fuerit mel: poſtea bene adapto operculo illud obturans,

A extrinſecusque pelle circundans, & diligenter colligans, in loco meridiem ſpectante, qui à borealibus non perflatur ventis, ſoli exponitur quadraginta diebus, interdum vas vertendo, vt ex omnibus ſimiliter partibus ſolem ſentiat: deinde vas aperitur, & is humor, qui ſupernatat colatur, melle conditum coquitur ac ſeruatur. Ex ſcillæ carbonibus fermento quodam inuolutis ac quaſi coctis, deinde tuſis, & cum melle mixtis fit eclegma ſcilliticum, B ſucco iam dicto perſimile.

Cvcvrbita farina piſta inuoluta & in clibano coacta ad cruſti fermentacei coctionem: aut ſcarificata, deinde expreſſa, ſuccum emittit, cuius vſus eſt.

Mvccagines ex ſemine pſyllij, lini, fœnigræci, cydoniorum, & è radicibus quarundam plantarum, vt eſt althea, malua, acanthus, infuſis in aqua noctem vnam extrahuntur, miſcetur deinde dicta aqua, & calefit, do- C nec bulliat, & ſemina crepent, & muccago craſſior ſupernatet. tum enim mantili ex tela noua ſorti imponitur, ac colando exprimitur, aut virgis duabus intorquetur ſacculus à ſummo ad imum, ac alio bacillo percutitur, ſuccusq; deraditur.

Psyllivm itẽ (vt eclegma de pſyllio ſuauius fiat) maceratur aqua recenti per vigintiquatuor horas, deinde rudicula ſæpiùs agita- D tur, donec muccago ſupernatet. excepta inde muccago colatur, ac in vſum ſeruatur.

Simile eſt mel anacardinum appellatum, quod fit ex recentibus anacardijs exiguis diutius coctis, ex his enim enatat liquor quidam, aut muccago prædictæ ſimilis.

Olea è fructibus, ſeminibus, liquoribus, lacrymis, rebusq; omnibus pinguibus, & etiã è metallicis exprimi poſſunt.

E fructibus, videlicet ex amygdalis dulci- E bus & amaris, ex ſtrobilis piſtacijs balano myrepſica, nucibus, & nuce moſchata.

E certis ſeminibus, veluti è ſemine lini, ſeſami, ricini, & aliorum. Exprimuntur autem in hunc modum.

Frvctvs & ſemina cortice duro prædita purgantur, teruntur, & loco calido, quoad ſolem, aut in duplici vaſe reponuntur, deinde ruſum trita, torculari exprimuntur: aut cum trita ſunt, inſperſa calida aqua, tantiſper agi- F tantur, donec oleum ſupernatet: tum manibus aut torculari exprimuntur.

E fructu oleæ, lauri, iuniperi & lentiſci maturo in aqua cocto, oleum ſupernatans aquæ colligitur: aut ex eis tuſis, inſperſaq; aqua calida, oleum, vt ſuprà exprimitur Flor.

DE DESPVMAtione.

Cap. XXXVI.

Despvmatio eſt ſpumæ detractio, cuius materia hoc loco eſt non ſolùm ſuccus

ſuccus quidam lentus, includens flatum, vt à Galeno in Aphoriſmis docetur, ſed ſordes omnis leuior, à calore ignis expurgata, vel etiam grauior albuminibus coacta & colligata. Deſpumamus autem nunc ſimplicia, vt ſuccos, ſaccharum, mel. nunc compoſita, vt apozemata, ſyrupos.

M e l cum aqua, aut vino, aut aceto, aut humore alio, pro varijs medici ſcopis, deſpumatur. Nam per ſe coctum, mox immodicè efferueſcit, & derepente exundat, & flammis conceptis incendij periculum affert. Ad hæc cum ſit dulciſſimum, euaderet amarum, ſi per ſe coqueretur, donec deſpumatum eſſet.

M e l humore æquali hodie quibuſdam deſpumatur, alijs duplo. Spuma autem interea dum igni lento coquitur, cochleari pertuſo deraditur. Adhæc cùm ad dimidias eſt coctum, & multum feruet, adduntur albumina ſingulis libris ſingula. Deinde calidum colatur, pòſt percoquitur per ſe, aut cum condiendis & incoquendis medicamẽtis. Spuma quoque tunc ſicca emicat curioſè detracta, ſi per ſe ſeruandum eſt. Vel in rem præſentem paratur ad puluere comprehendendos, qualia ſunt antidota omnia, melle excepta, opiata, & ſine opio. Si purius eſt mel, ſufficit aqua æqualis, nec tantum albuminis requiritur. Quod ſi puriſſimum eſt, nec deſpumandum, nec clarificandum.

S e d huius regionis mel cùm ſit crudum & impurum, multam reddit ſpumam: ita vt deſpumando & colando ad dimidias minuatur. Quapropter pondus duplum ei, quod compoſitio exigit, initiò tibi immittendum, ſi eum alijs deſpumandum incoquis: ſin minus, deſpumato vtendum. Finis deſpumationis quibuſdam eſt tempus horarum circiter duarum cum igni lento. Alijs rectius, cùm ſpumare deſinit. Alijs, donec aqua erit conſumpta (quæ res bullis cognoſcetur) & mel idoneum lentorem acquiſiuerit. Sæpe autem mel per ſe deſpumatur & purgatur, cum tam longam non ſuſtinet coctionem, quàm aliorum natura, cum quibus mel coquendo deſpumaretur. Interdum cum his deſpumatur, cùm ſcilicet multam coctionem viribus integris ſuſtinere poſſunt, vt in diacydonio mel coquitur cum ſucco cydoniorum, & coquendo frequenter deſpumatur, & alijs paſſim. Frequentiùs tamen per ſe (vt dixi) deſpumatum miſcetur conditis, ſyrupis, antidotis: rarius crudum, præſertim noſtrate. Quod autem Gallia Narbonenſis thymo paſſim luxurians mittit, eſt præſtantiſſimum: nec attico aut hyblæo inferius, cùm regionis temperatura & thymi larga luxuries vtrobiq; conſentiant.

D e ſaccharo idem quod de melle dicendum, cum ſit ipſum mellis ſpecies etiam Dioſcoridi & Galeno.

I m p v r v m enim & nigrum, aut nigricans, in triplo humore deſpumatur, cùm ad dimidias eſt coctum, & valdè feruet, adduntur albumina ſingulis libris ſingula, colatur calidum, poſt percoquitur ſtudioſè: interim etiam deſpumando, ſi ſpuma aliqua appareat.

S i autem purius eſt, ſatis eſt dupla, aut æqualis (vt ferè ſit) aqua, & pauciora albumina: ſi puriſſimum, nec deſpumandum nec clarificandum.

S v c c i fluxiles recipiendi in ſyrupos, apozemata, electaria. quædam igni deſpumantur, reſidendo clareſcunt, & in colo laneo terreum excrementum relinquunt, interim verò etiam additis albuminibus, & melle, aut ſaccharo purgantur, quoties in ſyrupos, vel apozemata coquuntur, vt in ſyrupo bizantino, & alijs, & in electario pſyllij. Qui verò ſucci in emplaſtra recipiuntur, vel ſole, vel igni poſt miſtionem ſiccantur, non deſpumantur. Liquores vero ſolùm colo purgantur, poſt diſſolutionem non etiam deſpumantur, tantum abeſt vt clarificentur. Idem de metallicis, & animalium partibus conſtitue.

Q v o d ſi ſimplicia omnia ſunt pura, aut purgata, ſatis eſt horum decocta per colum laneum, aut telalaneum: ſed modicè denſum ſemel aut bis tranſmittere, ſine vlla expreſſione, colo, ſi opus eſt, mutato: deinde ipſum immitte in ſaccharum, ſi impurum erit clarificatum. Si autem purum eſt, clarificatione non egetur, & percoque, donec humoris, ſeu deco- ctum eit ſeu ſuccus, ſeu aliud, vnciæ tantùm circiter duæ. aut ſi ſucci ſunt glutinoſi, etiam tres, & quatuor in ſacchari libra ſuperſint. Si ſucci acidi, percocto iam ſaccharo propè toti inuoluuntur. S y l v i v s.

DE CLARIFI- catione.

C a p. XXXVII.

CLARIFICATIONIS obiter in deſpumatione meminimus. De ipſa autem nunc pauca nobis ſunt dicenda, quòd hæc rerum liquidarum decoctis debeatur expurgandis, vti & deſpumatio, & colatio, vt ſorde craſſiori purgata, ſint gratiora palato. & in corpus faciliùs diſtribuantur, & ſalubriùs. Clarificantur autem quædam per ſe, dum quod fæculentum eſt, ſubſidet: vt ſuccus roſarum, limonum, cydoniorum, citrorum, ribes, oxyocanthæ, granatorum, ſiue mox reponantur loco frigido, ſiue in officina aliquandiu ſeruentur. Quædam interueniente coctione à ſole, vel igni, vt ſuccus pomorum dulcium & acidorum, ad dimidias coctus dies duos quieſcere permittitur. donec clareſcat, vt ſyrupus de pomis Meſuæ fiat. Sic ſuccus acidus citri ad partis tertiæ conſumptionem coctus, & colatus, quieſcere permittitur donec clareſcat, & ſuccus granatorum ad partis tertiæ conſumptionem coctus, biduum

quieſcere finitur, vſque dum clareſcat in ſyrupo ex ſuccis fructuum acidorum. Tameo acidi ſicci hodie in ſyrupos aliter recipiuntur. In his autem coctio ratione optima adhibetur, vt calor homogenea in vnum cogat, & ſeparet heterogenea: quomodo vtriuæ an nobis exceptæ coqui turbidæ ſi reddantur, poſtea tenuantur & clareſcunt, ſubſidente craſſo. Cùm verò calor ignis ſordes in ſuccis exquiſitè ſeparare non poſſit, vt noſter calor natiuus aliena coctione perfecta ſegregat, cumq; metuimus, ne coctione tam longa, ſuccorum facultates corrumpantur, ſatiùs putauerunt medici, cœptam ab igne ſordium ſecretionem arte alia iuuare, & ea multiplici, nunc quiete ſucci poſt coctionem, vt nuper diximus, nunc aceto ſimul decocto, nunc agitatis diu albuminibus: vt interim deſpumationem omittam, & colationem a nobis adhiberi ſolitas ad perfectionem ſuccorum, vel decoctorum purgationem. A B C

De ea autem clarificatione, quæ fit per ſe, & poſt coctionem reſidente, ſatis eſt dictum: de ea, quæ fit per acetum, & albumina, iam nobis dicendum eſt. Decocta & ſyrupi, ſi acetum recipiant per ſe, vi aceti nonnihil purgantur: meliùs autem, ſi etiam albumina accedant, etiam ſi poſt colaturam acetum recipiant quando nihilominus continenter eſt deſpumandum, quod acetum etiam expurgato iam decocto ſpumas & ſpurcitiam quandam iaculetur. D

Ovt albumen ex aqua frigida ſcopulis agitadonec in ſpumam abeat, quam particulatim ſyrupo, vel alteri decocto feruenti inſpergas, & vbi in'gruerit, cochleari foraminulento detrahas, nouam inſpergas: id fac, donec ſyrupus erit clarior. Alij vbi ex bullis clarius decoctum vi ignis factum anima duertunt, in id tepidum(nam calidiùs albumen coqueret,in frigidiore minùs promptè, & parcior ſpuma ejicitur) albumina ſingulis libris ſingula, ſed etiam pluribus pauciora adijciunt, ſcopulis agitant, vt ſpumeſcat, ſaccharum in particulas confractum conijciunt recoquunt: vbi ſpuma ſubſedit, igni auſertur, calidum, ſi craſſum eſt, & vix colabile, colatur: ſi facile colatur ſed turbidum, tepidum, vel frigidum, colatur per manicam Hippocratis, meliùs autem per pannum clauis quatuor, angulis quatuor firmatum. Colatur autem ter, quater, ſi non ſatis clarerit. ſi ne ſic quidem albumen ſeparatim in aqua agitatum, ſcopulis inſpergitur, decocto igni redd.to, ſpuma illa vſta, alia inijcitur, idque toties, donec bullæ clarum ſatis producunt: tuoc colatur, quoties eſt neceſſe. E F

Qvædam his eius clarificandis miſcentur, vt ſi vini quartæ vini albi duos lactis digitos miſceas, ante colaturam ipſum mox clariſſimum reddunt.

Sylvivs.

DE COLATIONE.

Cap. XXXVIII.

Colatio cribrationi perſimilis eſt: ſed hæc ferè ſiccorum eſt, illa humidorum. Hæc corpora grandiora foraminibus cribrorum non traſmittit, illa ſordem humore craſſiorem tranſitu prohibet.

Differentiae autem colationis ex co ſumuntur, quòd quædam calidiſſima colātur, quædam frigida, quædam tepida. Item quòd quædam vno, alia duobus, alia tribus colis egent. Item quædam coli lineis, alia canabinis, alia telanceis alia ſetaceis, & ſtannin i, vt vocant, alia nouis, alia detritis, alia raris alia denſis: alia bis, ter colanda, donec nobis propoſitam perſpicuitatem ſint aſſequuta.

Qvae craſſa ſunt aut lēta, calidiſſima ſunt colanda, & humore ampliore, vel tum diluenda ſunt, vel initio coquenda vt faciliùs tranſmeent. Colo eadem raro & detrito promptius colantur, non tamen purius, ſed ſequens colatio coli denſitatem ſupplet, ac raritatis incommodum redimit. Oenomeli colatur panno raro.

Tenvia, vt ſucci is limonum, citri, ſemifrigida, colo denſo, & nouo colari poſſunt: aut ſi tribus colis ea vis purgare, ſummum ſit ſtamineum, medium panneum: ſed vetus infimum, panneum & nouum vel aliter denſum.

Sacchari libra, ſi aquæ tantùm vncijs octo ſit ſoluta, cocta, clarificata, panno rariore colanda eſt.

Colis tribus vſi ſunt maiores noſtri. ſummo minimo, & rariſſimo: infimo, maximo, & denſiſſimo, tertio hoium medio magnitudine, raritate, ſitu, vt tamen ab vtroque digitorum quatuor interuallo diſtaret.

Magnitvdinis autem & texturæ horum ratio erat, vt primum ſordes tantùm craſſas tranſitu prohiberet, ſecundum etiam mediocres, tertium etiam tenuiſſimas, vt ſcilicet, quod ad hoc tranſmittebatur, eſſet illime, & ſordis omnis expers. Si verò ſolo raro ſi fuiſſent colata fuiſſent impura, & non colatis ſimilia, vt ſi per linteum colas aliquod decoctum: ſi ſolo denſo, id à craſſis ſordibus ſtatim obſtructum alijs viam negaſſet, ob id vel mutandum, vel ſæpè abluendum fuiſſet. Quòd ſi vnico voluiſſent medio, ratio nabiliùs & facilius vſi fuiſſent. Minimum verò primùm, quia in eo humor incipit latiùs ſparg, verſus panni ambitum, vt vides non in laneis tātùm, ſed etiam lineis. Gutta enim medio infuſa ſe in vicina ſpargit.

Ex omnibus autem partibus, quam imbuit, ita vt in ſecundum influat latius, quam in primo humor contentus cernitur.

Secvndvm item latiùs imbuitur, quàm quibus partibus humorem à primo excepit, & pluribus partibus ſtillat in infimum, quam ſit conta-

contactū à defluente ex primo humore. Malè
igitur primum ſtatuas maximum, quanquam
ex hoc nullum ſequetur incommodum aliud,
quam quod onoſa eſt hæc capacitas. Satis e-
nim eſt, ſi capiendo humori ſit ſatis: quantum
intelligi volo, dum minimum requiro. Non
enim minimum abſolute volo, ſed alijs dua-
bus anguſtius: ſi vero infimum ſit minimum,
multus humor ab hoc non colatus prope i-
pſius oras in vas ſubiectum defluet. Nunc v-
nico vtimur colo, magnitudine & textura me-
diocri, ſed eius actionem ante iuuamus clari-
ficatione per albumina omnem ſpurcitiē co-
gente, adiuuante id frigido. Quæ enim cla-
riora volumus, frigida colamus: aut ſi talia
non permeant, tepida: quæ ſi ſemel colata,
non ſunt pura ſatis, iterum & tertio colamus,
& rectius colum aut lauamus, aut mutamus.
Id quod etiam facimus, dum tardiùs humor
permeat: ſi autem tardiùs transfluat ob deco-
cti craſſitiem, aut lentorem, vel calidius cola-
mus, vel per colum rarius, vel ſi compoſiti na-
tura patitur, liquidius aliquid & tenuius mi-
ſcemus: vt dum cremori hordei colando, aut
piſorum, aut fabarum, aut ſimilium decoctum
ipſum affundimus. In tarda autem hoc cola-
tura, caue, rudicula, vel digitis fundum coli
ſcalpas, vt colationem celeres. Sic enim tur-
bidum erit colatum: ſed, vt dixi, muta colum
aut laua, aut humorem redde liquidiorē, vel
igni, vel miſto humore aliquo.

Colamus quoq; etiam citra coctionem
quædam, vt lac recens mulctum, vt pilos, &
ſordes alias foris illapſas ſeparemus, quem v-
ſum ruſticis, & paſtoribus præſtat interdum
aperire. Sic hodie vinum cum ſacchaio, & cin-
namomo, per cola lanea oblonga pyramidis
figura (quæ caligas, & manicas Hippocratis
appellant) colamus ter, quater donec omni-
no clarum erit, [illegible] Hippocraticum quoque
vocamus, tanquam inuentore Hippocrate di-
gnum. Aliter etiam cum melle, & cæteris co-
lamus ad claritatem, & œnomeli id, ac meli-
tes vocamus claretum.

Modo perſimili gelatinam, quam vocant,
colamus. Aliter quoq; res turbidæ colantur,
aut miſtæ: ſic in Aegypto aquam Nili turbidā
vaſis figulinis crudis colare docet Galenus,
vt tantum quod clariſſimum eſt, per vaſis po-
ros, aut etiam tenerem & mollem ſubſtātiam
perfluat. Pariſijs autem Sequanæ aquam, &
Romæ Tyberinam, vaſis figulinis coctis pro-
bè & ſiliceis præſertim, aliquandiu in cella vi-
naria deponunt, vt refrigeretur, & ſimul reſi-
dendo ſordem terream in fundum deponat.

Aquam quoq; turbidam colabis per are-
nas puras, vaſi immiſſas, infernè pertuſo, fo-
raminib. exiguis aquæ peruijs, inuijs arenæ.

Vinum quoq; aqua miſtum per ciſſim-
bium, id eſt, vas hederaceum tenue, cito per-
fluit: aqua autē in eo retinetur, ſæpè vt ſumus
ex Catonis doctrina experti. Syluius.

A DE DESTILLATIONE
in balneo Mariæ.

Cap. XXXIX.

Balneum Mariæ vas duplex eſt: alte-
rum aquam calentem, alterum mate-
riam deſtillandam complectitur. Vas
quod feruentem continet aquam, cupreum
ſeu æneum eſſe debet, rotundum, vel oblon-
B gum, vel triangulare, vel quadratum, amplo
canali in medium immiſſo, in imo craticulam
habente, vt ignem, quo aqua calefit, conti-
neat, cineresq; defluant, vulgus Pigrum Hen-
ricum vocat: huic canali imponitur & oper-
culum, cum foramine, per quod fumus exeat.
Vas tandem cupreum operculum, foramini-
bus peruium habeat, vt quodlibet cucurbitæ
collum, per quodlibet tranſiret foramen. Ho-
rum autem inſtrumentorum formæ inferius
C patebunt.

Alterum vas, quod materiam deſtillan-
dam ſuſtinet, cucurbita, ſeu boccia appella-
tur: ex bono vitreo eſſe debet, cui aliud ro-
ſtratum (alembicum ſeu capitellum vocant)
ſuperimponitur, ac luto, ex farina & albumi-
nibus ouorum facto, cucurbitæ conglutina-
tur, quorum formæ infrà deſcribentur. Hæ, in-
quam, cucurbitæ, ſiue bocciæ, in ſpacium cu-
prei vaſis, aqua repletum, circumcirca cana-
D lem ponuntur cum ſuis capitellis, quorum ro-
ſtrum promineat ad vaſa ſuſcipienda recipi-
entia, vt manifeſtabitur.

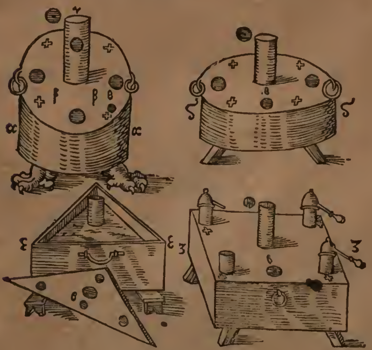
Caeterum balneum Mariæ ad aquas
deſtillandas maximè eſt conueniens, quæ ex
ſuccis potiſſimùm herbis, floribus, fructibus,
radicibus, & carnibus tritis prius, ſeu inciſis,
ſi recentes fuerint, deſtillantur, ſicca & arida
aliquo priùs humore macerantur, ac digerun-
tur ad ſolem, aut fornacem, vel ignem per ſe-
E mihoram, per horas etiam plures, noctem to-
tam, etiam diem, biduum, triduum, per men-
ſem, aut plures, pro medicamenti natura, &
vario medici ſcopo & neceſſitate.

Ignis ex carbonibus optimis, non fu-
midis & ſemiputridis inſtruendus, ita tamen
regendus ne aqua bulliat, materiaque in cu-
curbita aduratur. Quòd ſi aqua balnei ex-
halando defecerit, ſubinde alia infundenda,
non quidem frigida (ne vaſa frangantur) ſed
F calida.

Finita deſtillatione, vaſa vitrea exi-
menda non ſunt, niſi priùs fuerint refrigera-
ta. Ab aeris enim intemperie ſubita franguntur.
Aquæ verò in balneo Mariæ deſtillatæ, in-
ſolari & rectificari debent: nempe in vaſe vi-
treo (cuius os corio, vel pergameno obligatū
ſit) aqua deſtillata repleto, ſic vt tertia pars va-
cua relinquatur, in arenam feruentem impo-
ſito per quadraginta dies vt phlegma omne
conſumatur, empyreumaque, quod his in-
eſt, paulatim expiret. Debet autem tertia pars

vaſis in arena condi. Aquæ verò calidæ facul- A tatis in vino aut aqua ardente priùs infuſæ, ne nimio calore homini noceant loco frigido, in arena humida, per mẽſem, aut amplius, ſi feruidior aqua ſit, relinquantur, ſimiliter tertia parte vaſis in arenam condita: aut duæ vaſis partes (duæ tertiæ) in ipſam cellæ vinariæ terram defodiantur. Quædam, vt aqua ardens, ad ſuam perfectionem, ſeu quintam eſſentiam, in vaſe circulatorio inferiùs deſcri- B bendo, rediguntur.

PORRÒ ſunt & aquæ, quæ eius materiæ, ex qua deſtillãtur, ſaporem non retinent, vt quæ à dulcibus, ſalſis, & amaris, vt ſaccharo, aqua marina, gentianæ radice extrahuntur. Horum etenim ſapores propter terrenam ſubſtantiam non aſcendunt, etiamſi calore vehementiſſimo, alioue inſtrumentorum genere deſtillentur. Dulcis namque ſapor vehementi calore in amarum: amarus verò in acrem conuertitur ſaporem, vt ſæpiùs non ſolùm in gentianæ aqua, verùm etiam oleo extrahendo ſum expertus.

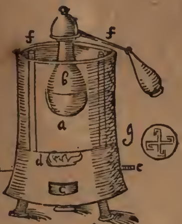

αα Vas balnei mariæ cupreum, rotundum. ββ Operculum rotundi vaſis, cum quatuor foraminibus, per quæ cucurbitarum colla tranſeunt γ Canalis cum operculo perforato, & craticula in fundo. δδ Balneum oblongum pro duabus boccijs. εε Balneum triangulare pro tribus boccijs. ζζ Balneum quadratum pro quatuor boccijs. ϑ Foramen, per quod aqua infunditur.

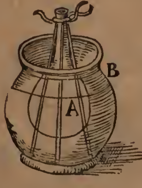

♀ *Craticula ferrea in ima canalis parte contenta.*

Aliud genus balnei mariæ, optimum atq; commodiſſimum cum lucerna, & abſque carbonibus. Poteſt etiam fieri triangulare pro tribus boccijs. Verùm quilibet angulus canalem ſuum per aquam tranſeuntem contineat.

a *Vas cupreum aqua plenum*
b *Cucurbita vitrea materiam deſtillandam comprehendens.*
c *Porta, per quam lucerna imponitur, quæ deinde clauditur.*
d *Lucerna ex oleo, & tribus, aut quatuor ellychnijs ſub veſica.*
ee *Foramina, per quæ aer ingreditur.*
ff *Canales duo, per quos fumus egreditur, aquam tranſeuntes.*
g *Crux quatuor ellychnia continens in lucerna.*

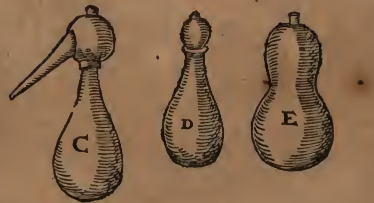

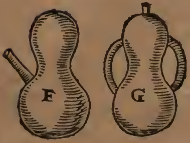
Inſtrumentum balnei, in quo carnium ſucci, ex quibus gelatinæ fiunt, extrahuntur.

A *Cucurbita vitrea, carnes minutim inciſas continens, cuius orificium veſica bubulina optimè ſit clauſum, ne vllo modo expirare poſſit.*
B *Vas terreum, ſiue olla, vel ahenum cupreum, aqua repletum, in quo cucurbita quatuor funiculis alligata eſt, ſub quo ignis continetur.*

A *Cucurbita vitrea.*
B *Alembicum vitreum.*

C Cucurbita cum alembico.
D Vas cæcum, ſiue cucurbita cum alembico ſine roſtro, ad ſuccos carnium extrahendum.
E Vas cæcum circulatorium.
F Vas cæcum circulatorium aliud.
G Vas circulatorium Hermetis.

DE DESTILLATIONE in vapore aquæ calentis.

Cap. XL.

DESTILLATA vapore aquæ calentis, primum meritò locum habere debent, cùm vires & qualitates plantarum integriùs retineant: id quod ex vapore & ſapore aperte dignoſcitur. Fiunt hæc in duplici quoque vaſe. Imponitur enim vas vitreum plantam continens, in aliud vas cupreum aqua ſemiplenum. Huius autem duo genera delineabimus, quorum primum vaſi balnei Mariæ ſimile eſt niſi quod duplo altius, atque aqua ſemiplenum tantùm ſit, ita vt tucurbita, ſeu vas vitreum aquam bullientem non attingat, ſed ſuſpenſum ſupra aquam maneat, & ſolo vapore ab ea eleuato incaleſcat. Alterum, fornacem continet rotundam circiter pedes ſex, vel vlnas duas altam, cum quatuor ſpiraculis in ſummo, & porta circa medium craticulam habente, qua ignis imponitur, & foramine alio in fundo, per quod cineres eximuntur. Huic, inquam, ahenum, cupreum aqua plenum includitur, à latere canalem cum epi-

A ſtomio continens, per quod aqua infunditur: cui rurſus operculum cupreum tribus gradibus diſtinctum, imponitur ritè, ne reſpiret, quorum gradus inferior ſeſquipedem altus, vnicum verò latus, cum tot ianuis, quot cucurbitas vitreas capere poſſit. Ianuas autem eo modo conſtructas eſſe oportet, vt aperiri commode, & claudi exactè poſſint, cùm vel cucurbitas imponere, vel eximere volumus:

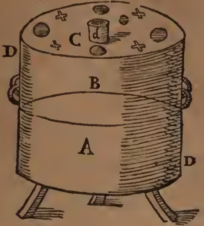
B præterea in earum medio ſint fabricata foramina, per quæ cucurbitarum colla probè emineant. Debent autem funiculis ſuſpendi cucurbitæ, vel ſupra fcrrum aliquod tranſuerſum collocari, ita tamen vt aquam bullientem non attingant. Secundi & tertij gradus altitudo pedem vnum vix excedat. Verùm clarioris doctrinæ gratia inſtrumenta deinceps ob oculos ponemus. Quod ad mate-

D riam deſtillandam attinet, in his vaſorum generibus percommode deſtillantur aquæ ex vino, vel aqua ardente, radicibus, herbis, & floribus recentibus, præſertim quæ calidioris & ſiccioris ſunt naturæ. Humidiores enim herbæ, & viſcoſiores citò corrumpuntur, atque minimè durant hoc modo deſtillatæ. Quare commodius in balneo ſicco, de quo ſequenti capite agemus, ſublimari poterunt.

Materia

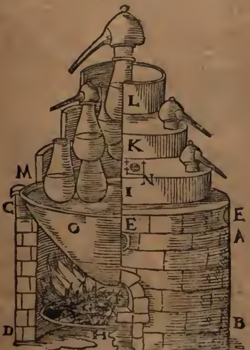
Materia autem prius teri, vel incidi debet: atque parua quantitas pro vna vice deſtillari: ſic enim multò melior euadet aqua. Primum inſtrumentum igne ex carbonibus optimis: ſecundum verò ex lignis non fumidis indiget, qui autem ſic regendus eſt, vt aqua in vaſe bulliat. Cucurbitæ alembicaque ſint ex vitro optimo, forma & magnitudine, vt capite de balneo Mariæ diximus: eodemque modo perlutentur.

Primum inſtrumentum.

A Spacium aquæ plenum.
B Spacium vapores aquæ continens, in quo cucurbitæ ſuſpenſæ hærent.
C Operculum quatuor foraminibus, pro quatuor boccijs.
d Canalis craticulam in fundo continens, in quo ignis accenditur.
DD Vas cupreum, duplo altius, quàm balneum Mariæ.

Alterum inſtrumentum ſemiapertum cum fornace, multis boccijs inſeruiens.

ABCD Fornax, cuius altitudo vix vlnas duas excedit.
E E Ventilia, ſiue ſpiracula.
F Porta, per quam ignis imponitur.
G Craticula ignem continens.
H Foramen, per quod cineres eximuntur.
IKL Operculum cupreum tres gradus continens.
I Primus gradus altitudinem dimidiæ vlnæ non excedens.
K Secundus gradus.
L Tertius gradus.
M Canalis cum epiſtomio, per quem aqua in ahenum infunditur.
N Porta cum foramine.
O Ahenum aquam continens.

DE DESTILLATIONE in balneo ſicco.

Cap. XLI.

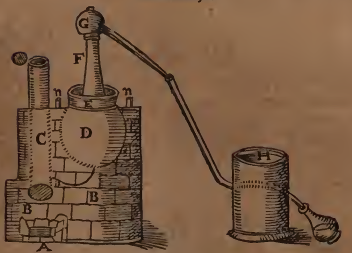
BALNEVM ſiccum (à quibuſdam Stuſſa ſicca vocatum) tum ad aquas, tum ad olea deſtillanda aptiſſimum eſt inſttumentum. Huius quidem fornax ex crudis conſtet lateribus, quadrata ferè, latitudine non minor ſeſquipede, altitudine verò tres pedes non excedat. Canalis porrò ferreus ex altero latere deſcendat, in ſummo operculũ cum foramine, in fundo verò craticulam habens, in imo & ad latera peruiam, vnius palmæ altitudine. Supra verò craticulam, per digitos tres aut quatuor circum canalem, fornax optimè, fornicis modo, claudatur, vt calor ſurſum ferri nequeat, ſed potius lateraliter ad veſicæ fundum pertingat, veſicamq; circumquaque amplectatur. In ſumma fornacis parte ea, qua veſica regione continetur, duo ſint ventilia, quæ clauibus ſuis claudi & aperiri poſſint. In ima verò parte ianuam paruam contineat, eximendis cineribus deſtinatam quæ nunc aperta ignem foueat, nunc clauſa refrænet. Veſica cuprea, ouali forma, mediocri magnitudine, intus ſtanno obducta, fornaci includitur: cuius orificio (poſtquam materia deſtillanda impoſita fuerit) collum cupreum, oblongum, ſtannatum, cum ſuo capitello vitreo exactè inſeritur, lutoque clauditur, ne vllo modo expirare queat: atque ſic deſtillatio per aquam frigidam, vel per alembicum refrigeratorium (quod ante non paucos annos ab Hollando quodam chymiſta accepimus) inferiùs deſcribendum perficitur. Cæterùm aquæ ex herbis humidioribus, & viſcoſis, vt præcedenti capite diximus, deſtillantur. Olea verò ex herbis, ſeminibus & aromatis. Ex herbarum numero ſunt abſynthium, apium, baſilicum, calamenthum, chamæmelum, hyſſopum, leuiſticum, lauendula, mentha, origanum, polium montanum, roriſmarinum, ruta, ſaluia, ſauina, ſerpillum, ſpica indica, ſtœchas arabica, thymus, & omnes herbæ calida & ſicca temperatura, ſuaueque olentes. Ex ſeminibus aniſum, amomum, ammi, anethum, baccæ lauri, iuniperi, baccæ ſauinæ, carcum, cuminum, daucus fœniculum, nigella, petroſelinum, ſantonicum, ſiler montanum, & alia odorata. Ex aromatis angelica, calamus aromaticus, cardamomũ, caryophyllum, cinnamomum, coſtus odoratus, cubebæ, cortex citri, arantiorum, cyperus, galanga, grana paradiſi, macis, nux moſchata, piper nigrum, zedoaria, zingiber, & alia eiuſmodi. Materia priùs craſſiuſculè conteritur, deinde in cupream veſicam conijcitur, miſtim quidẽ, cum aliquot aquæ fontanæ menſuris: vt pro duabus libris materiæ, viginti aquæ eiuſdem infundantur: poſtea collum ob-

A longum cum alembico & recipiente arctè imponitur, luto, vel paſta & panniculis obducatur, ne vllo expiret modo. Demum iniectis per canalem carbonibus, ignis fouendus, donec per vapores condẽſatos, in tubo cupreo, penetrante doliũ, aqua frigida plenum, quicquid liquoris inerit in vaſe cupreo, intra receptorium deducatur: quanquam tamen dum extractæ ſunt ex viginti libris ſeptendecim, vel ad ſummum octodecim libræ, deſiſtere
B ab opere oportet, ne materia in veſica aduratur, rarò vltra ſpacium quinque vel ſex horarum deſtillatio producitur, ſi materia, in quã, vt poſuimus, in pondere conueniat cum aqua vaſis, ſicut duo de viginti. Ex quibus ſatis conſtat ignem ita temperandum eſſe, vt is quandoque diminuendus ſit (præſertim poſt deſtillationis initium, vbi omnia nunc incaluerunt) & quandoq; augendus, vt in eodem tenore ſemper maneat ipſa deſtillatio.

C Porrò oleum aquæ non ſemper innatat. Nam quandoq; in ima, quandoque confusè per vniuerſam fertur. In ima parte locus illi eſt, ſi grauius ſit pondere ipſa aqua: confusè per vniuerſam fertur, ſi accidat, vt frigiditate congeletur in nubes & tenuiſſima vellera. Rurſus in vnam partem aquæ commeant olea, quæ craſſam, & valdè compactam ſubſtantiam habent: vt oleum cinnamomi, & caryophyllorum, & aliorum complurium. Quæ
D verò promiſcuè dum incraſſantur frigore aquæ, vniuerſam molem petunt, ſunt oleum aniſi & fœniculi, propter aliquam conuenientem qualitatem. Separatur autem ab aqua oleum in hunc modum. Accipiatur infundibulum vitreum, vel vitrum oblongum, in cuſpidem effigiatum, & fiſtula infundibuli, vel cuſpis ima exquiſitè cera, ſeu alia quauis materia obſtruatur, & ſic collocetur, vt fiſtula, vel cuſpis verſus ima propendeat, parsq; la-
E tior ſuperior ſit, & ſic infundatur totum deſtillatum, eodemq; ſitu collocetur, ſeu teneatur aliquandiu, donec perfecta olei ab aqua ſegregatio facta fuerit: tunc ſi oleum imum locum occupat, ablata cera, ex infundibuli foramine, præſtò exibit oleum in admotam phialam, & aqua reſidebit, ſi libeat eam ſeruare occludendo foramen. Sin autem ſupremum locum tenet, patefacto rurſum foramine exhaurietur ſenſim tota aqua in vas ſub-
F iectum, & reſeruabitur oleum in fundo infundibili. At ſi oleum cum aqua vehente in nubes confundatur, percolabitur tota aqua per lineum pannum, in aëre frigido, & deſtillatione refrigerata: tum demum omne oleum ſic coactum in panno reſidebit, quod poſtmodum cultello facilè colliges, indeque in phialam conijcies, per quam tandem, ſi opus eſt, in ſubtilem liquorem reſolues, vel minimo calore.

Fornax

Fornax balnei ſicci.

A *Foramen, per quod cineres eximuntur.*
B B *Fornax ſiue ſpacium continens aerem calidiſsimum concluſum vndequaque.*
C *Carnalis carbones deferens inferius craticulam, in imo, & ad latera perniam habens, & in ſummitate operculum.* *D* *Veſica cuprea materiam deſtillandam continens.*
E *Venter hic collo adhæret, vt commodiùs collum amplo veſicæ ori accommodetur.*
F *Collum oblongum, vt minus citò incaleſcat capitellum, aquaq; virtuoſior tantùm aſcendat.*
G *Capitellum vitreum.* *H* *Vas aqua frigida plenum.* *i i* *Fornix calorem rectà ſurſum ferri prohibens, ſed ad latera cogens.* *n n* *Ventilia duo.*

Alterum inſtrumentum cum alembico refrigeratorio.

d *Veſica cuprea, ouali forma materiam deſtillandam continens.*
b *Collum cupreum oblongum, quod veſicæ inſeritur.*

C *Alembicum vitreum.*
D *Veſica cuprea, ouali figura, ſtanno obducta.*
E *Venter collo adhærens.*
F *Collum oblongum ſtanno obductum.*
G *Capitellum vitreum cum refrigeratorio ex ære coronario facto.*
H *Vas æreum circumdans capitellum, in quod continuè aqua frigida illabitur.*
I *Epiſtomium aquam calefactam educens.*
KL *Infundibulum, quo oleum ab aqua ſeparatur.*

DE DESTILLATIONE in cineribus, arena, & ſcoria ferri.

Cap. XLII.

A BALNEO Mariæ proximum bonitate deſtillationis genus eſt, in cineribus, propter calorem, qui æquè ac balnei calor moderari poſſit: id quod in arena & ferri ſcoria fieri nequit. Vnde in cineribus aquæ, in arena verò olea & balſama, vt quæ maiori indigeant calore, rectiùs meo iudicio deſtillantur. Aquæ ex herbis, floribus, fructibus, animalibus, omnibusque ijs, quæ ſuprà capite de balneo Mariæ enumerauimus, eliciuntur: olea verò & balſama ex herbis, floribus, ſeminibus, fructibus, radicibus, aromatis, lachrymis, gummis, reſinis, & pinguibus omnibus extorquentur. Verùm omnia hæc vno eodemque inſtrumento minime perficiuntur. Quæ enim facilius & leuiore negotio in altum ſubleuantur, vt herbæ, flores, ſemina, radices, aromata, & quæcunque in ſicco balneo recenſuimus, in cucurbita ſeu boccia erecta: quæ vero altiùs attolli nequeunt, vt gummi, lachrymæ, reſinæ, & pinguedines omnes, retorta rectius ſublimantur. Materia horum inſtrumentorum ex optimo vitro conſtare debet, forti ſapientiæ luto (vt ſequitur) obducta: D forma verò inferius manifeſtabitur. Quod ad fornacis materiam & formam attinet, huiuſmodi eſſe poterit. In loco aliquo conuenienti quadra vel rotunda conſtituatur fornax, ea capacitate, quæ mediocri cucurbitæ aut retortæ imponendæ ſatisfaciat: parietes ex lateribus erigantur crudis, qui luto optime præparato conglutinandi. Altitudo pedes tres non multum excedet. Parietes intus pedis plus minus ſpatio diſtabunt. Conſtructo iam fundo, oſtium fiet, vbi cineres eximantur, qui à carbonibus à ſuperſtructa ſtatim craticula deciderint. E directo ſummitatis oſtij, ferream cratem lateribus inſeriam conſtitues. Super hanc oſtium aliud, per quod carbones immittantur, ac ſuper oſtij ſummitatem rurſus crucem ferream lateribus & ipſam inſertam collocabis. Cæterùm ſuper hanc crucem lebetem in ſummo ferreum vel terreum impones, eum vel cineribus, vel arena implebis, & luto circumponatur, in fornacis apice quatuor foramina fiant, per quæ fumus exeat.

A CAETERVM herbæ & flores inciduntur, fructus verò, ſemina & aromata contunduntur, deinde in aquam clariſſimam infunduntur, & per aliquot dies digeruntur. demum in cucurbitam vitream luto obductam ponuntur, & alembico vitreo, cuius roſtrum in ſtanneam fiſtulam vas aquæ frigidæ pertranſeuntem, deſinat, ſuperimpoſito, in cineribus vel arena deſtillantur, donec omne exierit: quod viſu & guſtu facilè dignoſcitur. Nam cùm guſtu
B deſtillantes guttæ nullam amplius reſipient manifeſtam iniectæ rei qualitatem, deſiſtendum eſt, ne materia in fundo cucurbitæ adhæreat & exuratur. Verùm hoc monendum videtur, vt ignis lentus ſuccendatur, ne nimium inſurgat, & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam, vt aniſum, propter raritatem ſubſtantiæ ſuæ, ſimulque viſcoſum, quod habent, largiter ebulliunt: ideoque non ſtatim alem-
C bicum imponendum. ſed poſtea quam bullæ excitati, & vapor ſurſum ferri incipit, bacillo immiſſo agitandum, mox alembicum e veſtigiò rurſus imponendum, commiſſuraque luto exactè circumlinenda, & ſic deſtillatio peragenda. Gummi, lachrymæ & reſinæ in retortam lutatam ponuntur: alia cum arena, quædam per ſe, nonnulla alijs permiſcentur rebus. vt in ſpeciali Antidotario videre licet. Retorta autem in cupellam arenæ plenam ita im-
D ponenda, ne cupellæ fundum attingat, ſed interſit vndique arena, id quod etiam de cucurbita erecta ſentiendum eſt. Quod ad lutum attinet, aliud eſt commune, quod extruendis fornacibus inſeruit, aliud ſapientiæ dictum, quo vaſa vitrea oblinuntur, vt validiſs validiſſimam ignis vim perferãt: aliud verò, quod ruptis etiam & fiſſis vaſis coniungendis & vniendis vtile eſt.

LVTVM commune pro fornacibus ex ar-
E gilla ſeu terra tenaci & viſcoſa, arena trita, filamentis laneis, & equino ſtercore conficitur optimum, additis interdum ſcoria ferri, & tauri ſanguine.

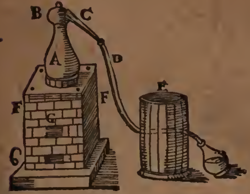
LVTVM verò ad vaſa vitrea illinenda, ne vi ignis diſſiliant, fit ex tegulis, ſcoria ferri, arena, vitro, omnibus tritis, cribratis, & cum luto pingui & tenaci ſubactis, addito lixiuio & lana tonſa.

AD vaſa vitrea rupta conglutinanda optimum paratur ex minio, vitro trito & cribrato, cum vernice & pauco olei lini incorporato, vt inſtar pulticulæ fiat, quo panno lineo ſubtili

ſubtili intincto, vaſa conglutinantur, & in ſole ſiccantur. Ad vitra claudenda commodè fit, farina, calce & bolo armeno, in forma paſtæ permiſtis.

A D vapores, ne iuncturis exhalent, continendos, optimum conficitur ex vitro & lithargyro auri, tritis & cribratis, & farina tritici, omnibus cum albuminibus ouorum in formam paſtæ fortiter ſubactis, & panno lineo humido intincto iuncturis accommodatis. Porrò olea ab aquis ſuis ſeparanda, deinde corrigenda ſunt. Quomodo autem ſeparanda capite præcedenti, vbi de balneo ſicco egimus, docuimus. Quæ autem rectificanda ſunt, in aliam retortam mundam infundenda ſunt, & in cineribus lentiſſimo igne deſtillanda, & ſic erunt puriſſima, penetrantia, & in profundum ingredientia.

Fornaces pro arena.

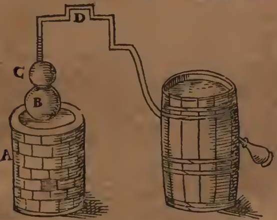

A Cucurbita vitrea materiam deſtillandam continens.
B Capitellum.
C Roſtrum capitelli.
D Canalis ex cupro ſtannato per vas ligneum tranſiens.
E Vas ligneum aqua frigida perpetuò plenum.
FF Fornax in ſuprema parte patellam arena repletam continens.
G Foramen, per quod carbones imponuntur.
b Via, per quam cineres eximuntur.

AAAA Imago vniuerſæ fornacis. BB Foramen inferius, ex quo cineres eruuntur. CC Craticula carbones continens. DD Foramen ſuperius, per quod carbones immittuntur. EE Trabeculæ ferreæ ſuſtinentes cupellam metallicam, vel figulinam, arenæ contentricem. FF Supereminens cupellæ pars continens arenam & cucurbitam. G Quatuor foramina fumi. HH Vas aqua frigida plenum.

Aliud genus inſtrumenti, cum ſerpente, in quo etiam optima olea conficiuntur.

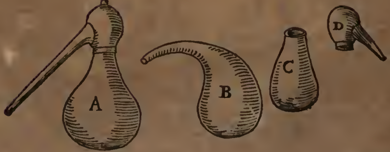

A.A Fornax.
B. Cucurbita cuprea materiam deſtillandam continens.
C Capitellum ingrediens cucurbitam, ſuperius foramen habens longum, in quod ſerpens ingreditur.
D Serpens ex duobus fruſtis, ex ære coronario, &c.

Fornax cum retorta.

Vaſa deſtillatoria pro arena.

Alembicum refrigeratorium.

A *Cucurbita vitrea, luto obducta, cum ſuo alembico vitreo.*

B *Retorta vitrea luto obducta.*

C *Veſica cuprea intus ſtannata, figura ouali, intus ſtanno obducta, conuenientiſſima ad olea deſtillanda.*

D *Alembicum cupreum, intus ſtannatum, veſicam iam dictam ingrediens.*

F *Vas ex ære coronario continens aquam frigidam.*

G *Alembicum vitreum cum vaſe refrigeratorio.*

DE DESTILLATIONE per ignem.

Cap. XLIII.

PEr ignem olea & aquæ cauſticæ extorquentur, ex metallicis potiſſimum, vt vitriolo, ſale, alumine, nitro, tartaro, ſulphure, gagate, ſuccino, & ſimilibus. Fornacum autem duo genera deſcribemus, quorum primum eſt huiuſmodi. Conſtruenda eſt fornax B quadrilatera, & in ſummo concamerãda modicè. In medio ſummæ fornicis faciendum eſt foramen ſeu infumibulum, ea amplitudine, vt ſingulis horis, vel quoties opus fuerit carbones per id in fornacem commodè immittantur, cum oblongo batillo ferreo, per quem carbones leniter delabantur circa & infra retortam, ne fortè retorta lædatur. In quatuor angulis etiam ſuperiùs relinquenda ſunt foramina, ſiue ventilia, ſingulis ſingula, C & totidem epiſtomia ex luto paranda. Carbonibus iam impoſitis, & igne ardente, foramen fornicis impoſita ſcutella ferrea, aut ipſo batillo claudendum eſt, & foramina angulorum relinquenda ſunt aperta, vt aditus pateat aeri. Retorta in medio fornacis collocari debet ſuper ferro, quod parietibus fornacis vtrinque inſertum ſit, in huius ferri medio concauo imponetur retorta. Os verò retortæ extra fornacem modicè prominere debet D per foramen, quod ſtatim luto oppleri, & claudi debet, vt nullus illac aeri aditus relinquatur. Deinde cum recipientis vaſis vitrei ſatis magni ore, retortæ os committi debet, vt alterum alteri inſeratur. Hanc commiſſuram luto optimo cum albumine oui, & linteis circumdabis diligentiſſimè, ne ſpiritus vſquam exhalent. Præterea debent adhuc duo foramina in duobus fornacis lateribus oppoſitis fieri (non in illo, per quod retorta prominet, nec in illi oppoſito latere, ſed reli-

A quis duobus.) Hæc etiam ſuis epiſtomijs claudenda ſunt, vt calor intus contineatur. Horum foraminum vſus eſt, vt carbones per ſummum fornicem demiſſi, ferramento per hæc foramina immiſſo, ritè digerantur ac diſponantur, infra, ſupra, & circa retortam, vt illa omnino in medio ignis ſit. Per eadem foramina curabitur, ne craticulæ pauimentum carbonibus, aut cinere nimiùm obſtruatur, & excludatur aditus aeris, mouendo cum ferra- B mento. Quo facto, mox iterum epiſtomijs ſuis claudenda ſunt foramina. Ab ima etiam fornacis parte oſtiolum relinquẽdum eſt mediocriter amplum, vt aer inferne adeat, ne ſuffocetur ignis. Paulò ſupra hoc oſtiolum bacilli ferrei tranſuerſi ordine ponendi ſunt, quibus induci oportet ex luto pauimentum pollicis craſſitudine, plurimis & frequentibus foraminibus peruium, vt acceſſus ſit aeri. Foraminum ea capacitas erit, quæ pollicis in am- C bitu. Altera fornax quadrata quoque extruenda, eius amplitudinis, vt in ea collocari facilè ſatis magna retorta poſſit. Primò extruatur à terra fornax altitudine pedis, aut circiter, deinde craticulam collocato, ab hac iam dicta altitudine circiter pedem vnum cum dimidio diſtantem. Tum per medium fornacem, ferrum oblongum, & forte, & optimo luto perlutatum, pertingat ab vno fornacis latere ad aliud. Inter craticulam, & ferreum D baculum, aut ſtylum, adaptato Pigrum Henricum fornaci, ſecundum latus, prout ſequens figura tibi depingit. Sit autem Henricus P. ea magnitudine, vt caput pene ingerere poſſis. Quibus paratis, continuetur fornacis conſtructio ſupra ferreum baculum per pedis vnius cum dimidio altitudinem, ac ita apertam relinquito, vſque quò retortam fornaci imponas. Et nota, iſtud latus verſus Henricum P. debere a craticula vſque ad ſummitatem eſſe apertum, quoad retorta fornaci ſit impoſita. Retorta ea parte fornacis, qua a-

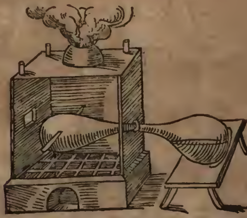
perta eſt, ponatur per tranſuerſum ſupra tranſiens ferrum, deorſum collum vertendo, & collum promineat extra fornacem ad dimidij pedis longitudinem, quo recipiens commodius poſtea luto adaptari queat. Quo facto, partem fornacis apertam à craticula ad ſummum vſque claude, retortam ſimul diligenter luto fornaci coniungendo. Ad ſummitatem vbi perueneris, in vno quatuor angulorum facito foramen magnum, ovi magnitudine, cum ſuo operculo, quod admoueri, & remoueri poſſit, reliquis tribus angulis itidem fiant ventilia, minora tamen vt digitum maiorem tantùm capere poſſint. Dehinc fornax paulatim eſt contrahenda, & in acutum efformanda ita, vt in ſummo foramen quoque ea amplitudine relinquatur, quæ manum intromiſſam libere admittat, cui operculum quoque fabricandum, quo claudi poſſit aut aperiri. Poſteaquam fornacis extructionem vnà cum retorta ei indita ita perfeceris, recipiente ſatis magno opus eſt, idque collo retortæ, quod extra fornacem eſt exertum, accommodandum ita, vt collum altefius ſatis profundè in recipiens ingrediatur, & vtrumque ſimul, diligenti ſtudio, & optimo luto coniungatur, vt moris eſt. Vbi hæc omnia præparata, calefiat fornax igne carbonum, & Piger Henricus magnis carbonibus repleatur. operculo impoſito claudatur, & omnia reliqua ventilia, exceptis tribus ſupra memoratis paruis. Oſtium quoque, quod ſub cratere eſt, vniuarc notatum, ex parte dimidia

A claudendum, propter aerem, ad conſeruandum ignem. Procedendo itaque primo igne mediocri, deinde paulatim fortificando ignem, donec ad ſummum perueniat, liquorque extillare deſinat.

Caeterum retortæ ex optimo vitro, cuiuſmodi eſt Venetum mediocriter craſſo eſſe debent: atque luto optimè (de quo præcedenti capite egimus) munitæ, ne vi ignis B diſſiliant, vel alioqui diffluant, id quod ſæpenumerò contigit. Qua de cauſa retortam duobus fruſtis figulinis, retortæ figura formatis, includere ſolco, ita tamen vt retorta à fruſtis nulla ex parte, præter ima (debet enim ſupra fruſtulum luti poſita eſſe) tangatur, ſed quodammodo in medio cauitatis ſita ſit: ſic enim ab igne defenditur, quo minus rumpi, aut fun- C di poſſit retorta.

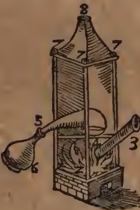
Notandum etiam hîc eſt, recipiens vas refrigerandum eſſe alio vaſe aqua frigida pleno, cum epiſtomio, vt ſupra recipiens vas continuè aqua frigida deſtillet: aut impoſito huic vaſi filtro, aqua ſimiliter ſupra recipiens deſtillet, ſicque refrigeretur recipiens, quod vi excedentis caliditatis alioquin diſſili- D ret. Poſt abſolutam deſtillationem & fornacis retortæque refrigerationem, oleum in balneo Mariæ corrigendum, & aqua, quæ ei permiſta eſt, deſtillando ſeparanda, & remanebit in cucurbita oleum. Fit autem hæc ſeparatio cucurbita vitrea erecta cum capitello & recipiente.

Primum fornacis genus.

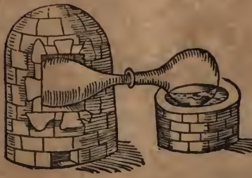
Alterum

Alterum fornacis genus.

1 *Porta, per quam aër ingrediens ignem fouet.*
2 *Craticula, cui carbones incumbunt.*
3 *Piger Henricus, carbones deferens.*
4 *Locus quo repoſitum eſt oblongum ferrum, ſuſtinens bocciam.*
5 *Collum bocciæ prominens, deorſum inclinatum.*
6 *Recipiens magnum.*
7 *Ventilia quatuor.*
8 *Foramen magnum in ſummitate fornacis*

Tertium.

DE DESTILLATIONE per deſcenſum.

Cap. XLIV.

PEr deſcenſum quoque olea & aquæ eliciuntur. Aquæ quidem ex floribus roſarum alijsque ſimilibus. Olea verò ex lignis, vt iuniperi aloes, guaiaci, fraxini, piceæ, &c. Ex lapidibus, vt gagate, & marinis, vt ſuccino, alijsque quæ contumacius oleum reddunt. Ex lignis fit hoc modo Accipe inuerſam bocciam, eam impletam lignis conciſis, luto cum fornace optimè coniunge, ea nimi-

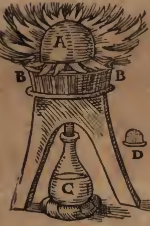
A rum parte qua corpus bocciæ fornacem contingit, & impone alteri bocciæ inferiùs ſitæ: tum ſuperiori carbones ſuperimpone circumcirca, & accende per aliquot horas, donec quicquid pingue, & aquoſum eſt, effluxerit. Remota poſtea ſuperiori boccia, inferiorem accipe, & oleum exime, atque ab aquoſitate ſecerne, vt ſuprà docuimus. Ex roſis, alijsque floribus, per deſcenſum deſtillatur aqua hoc

B modo. Accipitur mortarium, vel olla vitreata, vel ænea, & tegitur lineo panno firmiter vndiquaque ſuccincto & colligato panno, impone quicquid deſtillare volueris, vt ibi gratia, folia roſatum, deinde patinam prunis im

A pletam immediatè impone roſis: ita deorſum aqua deſtillabit ſatis bona, & fragrans. Tantùm cauendum eſt, ne flores adurantur, & aqua aduſtionem reſipiat. Quidam inter materiam & vas ignem continens, chartam mundam interponunt, ita minus facilè illam aduſtum iri credunt. Hæc ratio deſtillandi idiotis & mulierculis familiariſſima eſt, ſed tamen non omnibus rebus idonea. Ad deſtillandum verò oleum ſuccini, alijs inſtrumentis opus
B eſt. Quantum ad fornacem attinet, ſit ea rotunda, duorum cum dimidio pedum altitudine, latitudo verò ipſius diametralis ſit duarum ſpithamarum. Extruatur autem vel ex lateribus, vel ferro, luto obducto, habens duo foramina rotunda, per quæ (vt pòſt depingemus) canales inſtrumenti exiri queant. Porrò alia duo præparari tibi curato inſtrumenta ex cupro intus ſtanno obducta, præſertim inferiùs, ſuperiùs habeat figuram cucurbitæ, alti-
C tudine ſpithamæ vnius & dimidiæ, ex integra lamina compoſitum, & collum ipſius applicetur inferiori inſtrumento, illudque ingrediatur. Paretur etiam ex cupro operculum rotundum, & foraminibus plenum, vt tectum eo ſuccinum, emanare & deſtillare ſuccinum poſſit. Inferius verò inſtrumentum recipiens ſuccinum, ſit rotundum, habens collum, quod recipiat & in ſe contineat collum cucurbitæ,
D capax trium vel quatuor menſurarum, habens duos canales, quorum vnus deſcendat, ſitque inferior, alter verò aſcendat. Poſtquam fornacem & inſtrumenta tibi omnia paraueris, accipe inferius inſtrumentum, impone fornaci, & exerito ambos ipſius canales, atque illud in fornace optimè munito lateribus & luto, fietque interſeptum ſatis firmum, ne ab extrà inſpiciatur, & ignis ipſi incubando nocere poſſit, tantumque ipſi aquæ infunde do-
E nec ex canali effluat. Poſtea poſitis alternatim & ſuccino & lapillis in cucurbitam luto veſtitam, ita ne ſuccinum ſed potiu lapilli operculum attingant, tege cucurbitam, ac operculum clauis ferreis ad latera ipſius infixi munito, ne illud vi & impetu caloris excidat, ſed potius oneri ſufficere queat, & impone cucurbitam inferiori inſtrumento, ac locum, vbi coniunguntur, obline luto, ne aliquis vapor exire poſſit. Similiter & canalem aſcendentem obſtrue ligneo cono, vt extrahere eum poſſis, ſi affundenda eſt aqua calida: quod fiet, ſi parum ipſi inerit, & oleum exire nequiuerit. Canali inferiori appone alium canalem ſtanneum, vel ex cupro confectum, tranſeuntem vas aqua frigida repletum, quæ vbi calefacta fuerit, aliam frigidam affunde. Illi verò canali receptaculum adiungito, in quo ſit ℔. j. aquæ frigidæ puriſſimæ, ſatis magnum, & capax aquæ cum oleo. Sit autem vel vitreum, vel figulinum munitum vitro, non cupreum, quia facillimè oleum contrahit viredinem ex ærugine, quæ cupro ineſt, omniaque optimè & diligentiſſimè obſtruantur. Hæc vbi facta ſunt omnia, circa cucurbitam prunis ardentibus accende ignem placidum, ſuppeditantem ex omnibus partibus æqualem in principio calorem, & auge eum ſucceſſiuè, vſque ad veſperam (vno enim die ea diſtillatio finitur) donec tota cucurbita tegatur & obruatur ignitis carbonibus. Et obſeruandum eſt, vbi cucurbita quaſi excandeſcit, abſolutam eſſe diſtillationem, quare ignis remoueri poteſt: ſtent tamen ſic per integram noctem ſine igne, vt per ſe frigeſcieri poſſint. Poſtea exemptam cucurbitam reperies vacuam à ſuccino, lapillos, qui ipſi adhuc inſunt, nigros quaſi fuligine obductos. In fundo verò inferioris inſtrumenti cernes fæces, vel ſcorias picem referentes, oleo innatante per canalem cum aqua ad receptaculum delato, quæ vtraque reſeruanda ſunt, donec rectificetur oleum. Rectificatur autem hoc modo. Accipe cucurbitam vitream, atque in eam infunde aquam cum oleo, vt venter ipſius repleatur, vſque ad collum, & impoſito ipſi alembico ſimiliter vitreo, balneo committe, & omnia optimè communire debes, ne calor eam perfringat, & calida aqua eſt affundenda. Siquidem vitrum calefactum ſubitam frigefactionem perferre nequit, ſed rumpitur. Quibus peractis, applica alembico quoque receptaculum vitreum, & exibit oleum puriſſimum, pauca aqua permixtum, quæ ſegreganda eſt ab oleo, vt ſuprà in balneo ſicco diximus.

Inſtru

Inſtrumentum, quo olea ex lignis extrahuntur per deſcenſum.

A *Cucurbita continens materiam deſtillandam.*

B B *Fornax carbones continens, ita vt ſuperiorem cucurbitam circumdent.*

C *Vas recipiens circulo ſtraminco impoſitum.*

D *Lamina foraminulenta, in circumferentia limbum habens ſuprà infraq́; eminens, vt tam cucurbita, quam vas recipiens in limbos illos immittantur.*

Boccia ſuperior cum inferiori coniuncta.

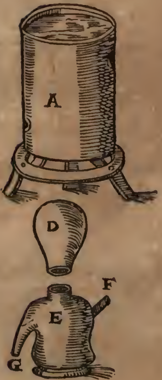
Inſtrumentum, quo aquæ ex floribus per deſcenſum deſtillantur.

A *Vas ignem continens.*

B *Olla vitreata.*

Inſtrumenta, quibus ſuccini oleum extrahitur.

A Fornax.

B Foramen ſuperius, ad canalem alterum.

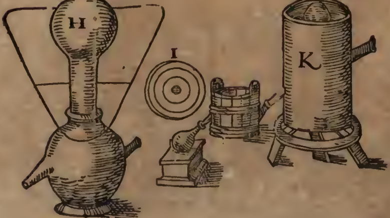
C Foramen inferius, per quod exit inferior canalis.

D Inſtrumentum ſuperius ſeu cucurbita, in quam coniicitur ſuccinum cum ſilicibus.

E Inſtrumentum inferius excipiens ſcoriam & oleum.

F Canalis ſuperior, per quem ſubinde affunditur aqua calida.

G Canalis inferior, per quem oleum vna cum aqua egreditur.

H Cucurbita

H *Cucurbita cum inferiori inſtrumento coniuncta, ſi ſunt vtraq; impoſita fornaci.*

I *Operculum perforatum, quo obſtruitur cucurbita.*

K *Fornax cum omnibus ad deſtillationem neceſſarijs. Fornacis enim ſtructura ad dextram apparet, in cuius ſummitate medio cucurbita eminet. Habet eadem fornax ad dextram prominentem ſurſum verſus canalem (qui canalis ſuperior dicitur) ligneo cono obſtructum. In eadem ad læuam conſpicuus eſt canalis inferior, cui alius per refrigeratorium tranſiens, annexitur. In medio apparet vas refrigeratorium, cum ſuo canali ad læuam, cum quo ſtatim recipiens committitur.*

DE DESTILLATIONE in Sole.

CAP. XLVI.

IN ſole fieri ſolet deſtillatio, locis calore ſolis æſtuantibus, poſito ſuper calidam arenam vaſe vitreo, re deſtillanda repleto, vnà cum appenſo ſeu coniuncto recipiente. Verùm hic modus noſtris regionibus, frigidioribus ſcilicet, non admodum vſitatus eſt.

DESTILLANDI rationem per ſolarium radiorum calorem, frigidis etiam regionibus vtcunq; accommodatum, vt odorem flores varij, cæteraq; deſtillanda, & qualitatem retineant, docet Adamus Lonicerus in nat. hiſtor.

CAVVM, inquit, ignitum ſpeculum, ſolis ſplendori obuerte, vitrum, cui materia ineſt, inter ſolis radios, & ſpeculum collocato, ita A vt radij ſolares in ſpeculo ad vitrum, ſecundũ figuram ſubſcriptam, ſe reuerberent.

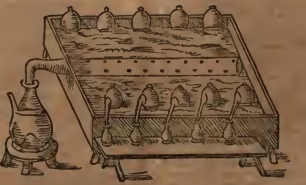
EST & alius quidam modus, Italis præcipuè vſitatus, deſtillãdi aquas in ſole, hoc modo. Accipiunt duo vitra, vnum vacuum, alterum herbis, aut floribus plenum. Hoc vitrum ita plenum panno lineo claudunt, per quem liquor deſtillare poſſit. Deinde huius collum, vitri vacui collo ſuperimponunt, ac diligenter aut luto, ſiue argilla, aut alia quauis ma- B teria obturant omnes meatus, ne quid exhalet, colligantes vtrunque vitrum, atque radijs ſolaribus ea exponentes, vt illud quod herbas, vel flores continet, dependeat, alterum quod vacuum eſt, inferius ponatur, vt liquorem, qui in ſole excoquitur, excipiat: ita parant mulieres Bononienſes aquam ex floribus rubi, ad oculos.

DE DESTILLATIONE in fimo.

CAP. XLVII.

IN fimo equino vel alia re putreſcente deſtillatio fieri ſolet, ſi vel paupertas, vel alia cauſa impediat, quo minus igne vtamur. Verùm vt chymiſtis in multis ſuffecit vſtis, medico tamen non eſt recipiẽda, propter cauſam in lignis putribus, & ex putredine, vel alia de cauſa grauolentibus, ſi præſertim intra corpus eſt recipienda: nam admouendorum foris minor habetur ratio. EST quoque deſtillationis apud chymiſtas modus, qui fit in fimo equino, calore eius aucto per fumum, ſeu vaporem aquæ ebullientes, ad hunc modum. Extruatur area lignea ſex vlnarũ longitudine, latitudine verò tanta, vt commodè & A cucurbitarum corpora vtrinq; recipiat, & ſpacium nihilominus relinquatur, quo canalis inter vtrunq; bocciarum ordinem penetrare poſſit. Area repletur fimo ſicco, permixto ſtramini diſſecto & imponitur in ſcamnum, vt altior extet. Fimo cucurbitæ indantur, capitellis extrà eminentibus, vt naſus recipientibus adaptari queat. Inter has medias extendatur canalis æreus, aut plumbeus aut etiam ſi placet, ligneus, habẽs multa foramina exigua ſecun- B dum totam canalis longitudinem, extremitas altera ſit incurua, terram verſus ſpectans. Tum ruſus aliud vas terreum, aut æreum iuxta ponatur, habens collum oblongũ, cui adaptetur canalis. Vas inferius aqua replendum, & impoſitum tripodi, igne calefiat, vt aqua ebulliat, & vapores inde aſcendẽtes per canalem fimum calefaciant, & ſimul quoq; cucurbitas, vt figura ſequens nobis repræſentat.

DE INSTRVMENTIS craſſiori præparationi inſeruientibus,& primo de cultris,limis & malleis.

Cap. XLVIII.

HACTENVS de præparatione tam rudiore, quàm ſubtiliore diſſeruimus : nunc de inſtrumẽtis præparationi, & quidem craſſiori famulantibus (de ſubtilioribus enim ſuprà in deſtillandi generibus tractauimus) agemus, à cultris, limis, & malleis initium ſumentes.

Sunt itaq; cultri nõ vnius generis : alij enim ſunt vulgares, & vſitati, quibus radices,& alia communia ſecantur. Alij ad certos vſus deſtinati , quorum quidam ſun inciſorij , quibus radices , & aromata inciduntur , qui in capite affixi ſunt tabulæ alicui certo feramento , in altera parte anſam ligneam habentes , qua premuntur res , quæ altera manu cultro ſubijciuntur. Eſt & culter, quo ſaccharum tundendo finditur , breuis , craſſo dorſo , firmus , ne frangatur. Cognata ſunt his ferramenta , quibus flores , herbæ, & alia quædam ad conſeruas,aliaq; neceſſaria ſecantur. Alia ſunt figura lunari vtrinq; ligneis anſis infixa, alia oblonga,lata,quæ feriendo diſſecant.

LIMIS indigemus propter res , quæ non facilè tundi teriq; poſſunt Lima alia craſſior eſt, alia tenuior. Vtraq; ſuum vſum habet, & neceſſaria eſt.

QVOD ad malleos attinet, duobus generibus opus eſt, vno ligneo, oblongo,graui ſatis, quo in findendo ſaccharo vtimur: hic cum ſuo cultro in arca ſacchari ſeruetur, reliqui ferro conſtant ad varios vſus.

A

DE PILIS MORTArijs,& piſtillis.

Cap. XLIX.

PILAE aliæ ſunt lapideæ, vel fictiles aliæ æneæ, in quibus ſemina, & nuclei teruntur , aliaq; diuerſi generis ſubiguntur , & miſcentur. Quidam electuaria quædam , vt diaphœnicum , in eiuſmodi pilis ſubaſperis atterere, & miſcere ſolent, potius quàm in vaB ſis æneis,aut mortarijs,propter acetum.

MORTARIA aut ænea , aut ex orichalco facta , aut lapidea , aut plumbea ſunt: ſufficit vnum plumbeum , vnum lapideum. Aenea multa, & varia ſint, vnum grande, aut ſi eſt magna officina, duo , in quo duriora, & copioſiora tundantur : reliqua ordine minora ſint proportione,minimum moſcho,& ambræ terendis deſtinatur , magna mortaria ligneo operculo firmo,in medio perforato,tegantur, C ſi quid terendum , aut tundendum offertur, quod facile in puluerem diſſipatur.

TOTIDEM ſint piſtilla, quot mortaria, & eiuſdem materiæ , quanquam ad omnia ferrea ferè ſunt accommodatiora : fiant autem ex ferro duriſſimo , ne quid terendo vel tundendo decedat, & materijs admiſceatur Vnũ etiam ſit ligneum, magnum, longum, quo recentes herbæ tunduntur.

D

DE SPATHVLIS, ET cochlearibus.

Cap. L.

SPATHVLAE magnitudine piſtilla æquent, numero verò excedant Nam opus eſt ſpathulis etiam ad eximenda medicamina è pyxidibus , item ad confectiones , ne ijſdem ad electuaria & vnguenta vtendum ſit: quod quidam impuri non ſine incommodo negligunt , vt enim materiæ, ita quoq; inſtrumenta

inſtrumenta confundi non debent. Ad hæc parum patua ſpathula, multum maiore, contra quorundam morem eximi debet. Ferreæ ad communem vſum ſunt aptiſſimæ: ad decoctiones verò qualeſcunque ligneæ præfetuntur, ſi modò ex ſolida materia factæ ſint. Variat etiam figura, extremitas ſit lata, rotunda, oblonga, non nimis magna, ad quoſdam tamen vſus latæ, figura linguæ præſtant.

COCHLEARIBVS varijs, & ad varios vſus pharmacopœus indiget: primùm opus eſt magno ferreo, quo eximantur materiæ in magno mortario tuſæ. Deinde paruis æneis ad puluetes eximendos è pixidibus. Tertiò magnis ferreis foraminulentis duobus, quibus ſpumæ, aliaque excrementoſa in ſummo natantia, auferuntur ab iis quæ decoquuntur: vno atque altero vnum foramen habente ad confectiones.

DE CRIBRIS, ET colatorijs.

CAP. LI.

VARIIS cribris opus eſt, partim minoribus, ex corticibus tiliæ, partim ex ſetis equinis confectis. Ex corticibus fiunt magna cribra, & parua quoque, per quæ ſemina & confectiones traijciuntur. Setaceorum alia ſunt aperta, alia vtrinq; clauſa. Per aperta metallica, & terræ ſpecies craſſiores ac viliores cribrantur, per reliqua alia. Pretioſi lapides per ſericum duabus latæ pyxidis partibus tanquam ſeptum incluſum cribrentur. Non autem vno ad diuerſa, nec diuerſis ad vnum vtendum eſt. Hoc ergo pacto diſtinguantur & inſcribantur: ad aromata, ad amara, ad purgantia. Sunt quædam, quæ ſingula ſua cribra exigunt, vt venena, ærugo, &c.

COLATORIA alia ex panno lineo, alia ex laneo, alia ex ſetaceo fiunt: alia ſunt raræ texturæ, alia denſæ. Quidam colaturi decocta duobus vel tribus colis vtuntur, ſupra ſe poſitis. Superiore rariore, inferiore denſiore, medio mediocri, non abſque ratione, id enim citius, quod volunt, aſſequuntur. Quædam per ſaccos colantur, &c.

DE AHENIS ET VASIS metallicis reliquis, item torcularibus, & fornacibus.

CAP. LII.

AHENA varij ſunt generis, & vſus, nec eiuſdem quantitatis, alia ſunt profundiora, alia latiora, alia inter hæc media. Vaſorum reliquorum quædam orichalco conſtant, quibus tonſores vti ſolent, his addantur duæ ferreæ anſæ, vt igni imponi, & in tempore remoueri faciliùs poſſint. Horum vſus
A eſt ad decoctiones. Sunt & alia vaſa non magna, rotunda, inſtar medij globi, in vna parte plicam habentia, in alia manubrium habent: cui ligneus pediculus inſertus eſt, ne manus vratur. Quibus ad orbiculos fundendos vtimur, vocantur vulgò Patellæ.

TORCVLARIBVS opus eſt ad ſuccos exprimendos. Duo ſufficiunt. Alterum ad liquores aquoſos: alterum ad olea, aliaque pinguia. Nec debent eodem modo promiſcuè
B exprimi. Fornacum aliæ ſunt portatiles, ex ferro factæ, quarum caput eſt pilæ ſimile, in fundo foraminulentum vel craticula ferrea conſtans, per quæ cineres decidunt in ſubiectam partem mediam, quæ in latere habet ianuam paruam, ea clauditur, ſi flamma nimis magna eſt, alioqui apetitur, fundum ſolidum habet. Inſiſtit totum opificium tribus validis pedibus & bicubitale eſt. Aliæ fornaces ſunt extructæ ſuis locis, illis ſimiles, ſed
C abſq; pedibus.

DE TABVLIS & menſis.

CAP. LIII.

VARIAS & diuerſas tabulas habere oportet, ligneas & lapideas: vnam ligneã, in quam nudam cribrentur materiæ. aut chartæ ſubſternantur: aliam, in quam materiæ
D ad compoſitionem Antidotorum diſponantur. hæc tegmentum habeat, ne vel ſi abeundum, vel expectandum; alioqui materiæ confundantur, aut aliæ res extrinſecùs immiſceantur. Non enim pharmacopœus miſcere ſimplicia eiuſmodi debet, niſi medici adſint. Tertia tabula ad materias decoctionum accipiendas. Lapidearum tabularum vnà cum lapide manuali ad terendos lapides pretioſos deſtinata ſit. altera ad penidia. tertia ad emplaſtra,
E cerata. De menſis non poſſunt tradi præcepta certa: multis enim opus eſt, vna in pharmacopolio, in qua materiæ ponderantur: altera, in qua diſpenſantur & reponuntur. hæc debet eſſe libera, ac ſingulis chartis impone aliquod graue, ac diligenter nota ſingula, ne confuſio aliqua fiat, altera vero varijs rebus inſtructa ſit. Nam ſupra hanc pendeat inſtrumentum, raſtro non multum diſſimile, in quo ſuſpendantur lances, vaſcula ex orichalco, cochlearia parua, item duæ pyxides rotundæ,
F quibus funiculi altera craſſiore, altera tenuiore dependeant. Item forfices aliquot, vna magna & firma, qua herbæ inciduntur, reliquæ minores ad chartas & fila. In menſam collocata ſit arcula continens pondera minora omnis generis. In menſa ſit foramen, per quod pecunia in ciſtulam ſubiectam demittatur. Sint & aliæ arculæ clauſæ, in quibus res neceſſariæ & pretioſæ contineantur. Conſultum etiam eſt, omnia in librũ referri, quæ venduntur, vt exacta ſeptimana pharmacopœus accepta

cum indice conferre poſſit. In laboratorio ſit menſa munda, in quam penidium diſponatur, rotulæ, morſuli, & alia eiuſdem generis. Deinde alia menſa ad herbas neceſſaria eſt, nec ſunt in terram proijciendæ, quod quidam faciunt, ne vel pedibus conculcentur, vel à canibus comminguntur. Eſt & menſa opus, ſupra quam herbæ deſtillandæ culteis feriantur. reliquas omitto.

DE FORMIS.

Cap. LIV.

Formae variæ ſunt, aliæ ad animalia ex ſacchato effingenda, quarum aliæ ſimplices ſunt, aliæ duabus conſtant partibus, quæ impoſita maſſa claudantur, & quod ſuperuacaneum eſt exprimunt: aliæ ad marcipanes, aliæ ad trochiſcos ex metallo: aliæ ad ceram ſigillatoriam, &c.

DE FINE MEDIcamentorum.

Cap. LV.

Cavsa efficiente expedita, ad finalem nobis perueniendum eſt. Eſt etenim certus medicamentorum finis, vt conferant vel ad neceſſitatem, vel ad ornatum: ad neceſſitatem quidem, vt ſanitas vel conſtans conſeruetur, vel lapſa inſenſibiliter præſeruetur, vel ſenſibiliter lapſa reſtituatur. Ad ornatum verò, vt pulcritudo ſcilicet conſtans conſeruetur, vel deſtructa reficiatur. Quę ſanitatem conſeruant medicamenta, eius naturæ ſimilia eſſe debent, quæ conſeruanda eſt. Similia autem ſunt temperata, quæ neque temperiem, neque compoſitionem, neq; vnionem immutant, cuiuſmodi ſunt, quæ medicis res non naturales appellantur. Quæ verò pręſeruant corpus me-

A dicamenta, ea partim ſimilia, partim contraria eſſe decet. Præſeruatur nanque corpus partim conſeruando id, quod nondum eſt amiſſum, ſimilibus, partim curando, quod eſt ablatum, cōtarijs. Verùm cùm noſtrum inſtitutum hoc loco non ſit diſſerere de medicamentis ſanitatem conſeruantibus, & præſeruantibus (de his enim in noſtra medicinæ ſyntaxi copiosè tractatum eſt) de ijs tantum, quæ ſanitatem ſenſibiliter lapſam, ſiue intemperatura, ſiue mala
B compoſitio, ſiue vnitas fuerit ſoluta, reſtituūt, agendum eſt. Sunt itaque, quæ ſanitatem reſtituunt medicamenta morbo contraria. Contraria enim contrariorum ſunt remedia. Siquidem calida frigidis, frigida calidis, humida ſiccis, ſicca humidis & putridis conferunt morbis. Sic quoq; quæ aperiunt medicamenta, obſtructis, quæ denſant rarefactis, quæ rarefaciūt denſatis, quæ dilatant aſtrictis, quæ aſtringunt dilatatis auxiliantur: quæ detergunt ſordidis,
C quæ replent, cauis: quæ cicatricem inducunt, planis medentur vlceribus: item quæ attenuāt, humorib. craſſis, quæ incraſſant tenuibus, quæ incidunt lentis, quæ abſtergunt viſcoſis, quæ euacuant plenitudini, quæ purgant cacochymiæ ſunt vtilia. Quæ verò medicamenta ſint calida, frigida, humida, ſicca: item quæ aperientia, claudentia, aſtringentia, conſolidantia, attenuantia, incraſſantia, incidentia, abſtergētia, & cætera, quæ tertijs agunt qualitatibus (inter
D quæ ornantia quoq; comprehendimus) libro ſecundo ſufficienter dictum eſt, vt pluribus de his diſſerere ſit ſuperuacaneum. Porrò quantum vnumquodq; horum immutare debeat, & quando, & vbi, indicabit id nobis tum morbi quantitas, tum tempus & locus. Sed cùm hæc ad praxim potiùs quàm ad medicamētorum tractationem pertineant, hic de medicamentorum cauſis finem faciemus.

Finis Libri Tertii.

ANTIDOTARII GENERALIS, LIBER IV.

DE MEDICAMENTOrum accidentibus.

Cap. I.

Hactenvs qua fieri potuit breuitate medicamentorum cauſas expediuimus, vt iam nihil aliud reſtare videatur, quā vt eorum accidentia paucis diſcutiamus. Hic autem acci-

E dentia vocantur, non vt in phyſicis, quæcunq; præter ſubiecti corruptionem adeſſe vel abeſſe poſſunt, ſed ea ſolùm, quæ cùm effectus ſint effectus, ſub nullo cauſarum ordine continentur. Ex ijs enim, quæ ſuprà deſcripſimus, multa ſunt, quæ ad accidentium claſſes referuntur, cauſarum tamen etiam rationem obtinent. Id in primis & ſecundis medicamentorum qualitatib. animaduertere licet. Quamuis enim ſubſtantiarum, quibus inſunt, effectus exſtant, cauſæ tamen etiam ſunt aliorum effectuum.

effectuum, quos libro ſecundo, quantum tu-lit ipſa breuitas, expoſuimus. Sunt hæc igitur accidentia, de quibus hoc libro ſumus acturi, ex qualitatibus quidem color, odor, ſapor, & conſiſtentia. ex quantitate pondus & menſura, valor ſeu taxatio, & medicamentorum penuria ſeu defectus, & conuenientium ſubſtitutio, quæ ἀντιβαλλόμενα vocant. [illegible] ſerie, collectio & repoſitio: ex tempore, collectio & duratio: ex ſitu, ordo & diſpoſitio. Cùm hæc itaq; medicis negligenda non ſint, de ijs aliquid etiam ſcribendum eſt, ne quid huic Antidotario deeſſe videatur. Ad quid autem horum obſeruatio conferat, ſatis ex eorum deſcriptione patebit. Rem igitur a coloribus exordiemur.

DE MEDICAMENTORUM coloribus

Cap. II.

NIHIL equidem ſuapte natura colores efficiunt, quod ad tuendam ſanitatem, aut depellendos morbos conducat. Non enim medicamenta coloribus, ſed tactilibus qualitatibus humanum corpus immutant. Quæ cauſa eſt, vt colores ad medicamentorum accidentia, non autem cauſas retulerimus. Cùm tamen ægrotantibus non ijs ſolùm inſeruiendum ſit, quæ ſanitatē pollicentur, ſed eorum etiam deſiderio ſæpe ſatisfaciendum. in hoc certè plurimum intentos decet eſſe medicos, vt quoad eius fieri poteſt, medicamentis color inducatur, qui gratus ſit ægrotantibus, vel quo ſaltem non offendantur. Fit enim ſæpenumerò, vt vel ſolus color nauſeam moueat, quod omni ratione præcauendum eſt, ne vel ægrotans medicamentum non excipiat, vel non retineat aſſumptum. Varijs autem modis medicamenta colore magis grata redduntur. Aut enim lotione ſordes, & ea, quæ colorem magis ingratum efficiunt, abſtergimus: aut aliquorum immixtione color medicamentis inducitur, qui ſit ægrotantibus acceptior. Coctura denique medicamentorum colores immutantur. Quædam enim igne magis albeſcunt, quædam fulua, vel ruſa fiunt, tandemque nigerrima, de quibus ſupra capite de coloratione ſatis actum eſt, vt ea de re non ſit rurſum inſtituenda tractatio. Cæterùm id hoc in loco maximè videtur eſſe diſcutiendum, vt ſtudioſi colorum differentias, & naturam intelligant. Non enim negligendum eſt, quod à coloribus ſumitur iudicium ad dignoſcenda medicamenta, quæ nimirum ſyncera ſint, & quæ vel tempore vitiata, vel hominum dolis adulterata eſſe conſpiciantur. Differentias itaque philoſophi duas coloribus attribuerunt, vt ſimpliciſſimi colores exiſtant albus & niger. Horum cùm tempera-tura varios naſci colores exiſtimarunt. Quòd

A autem medici ſola medicatione contenti non ſint, ſed quæcunque contemplantur, ad vſum referant, non eſt, vt hic ſubtiliùs colorum cauſas inueſtigemus: id nimirum medico ſatis fuerit, ſi colores oblatos ipſo viſu diſcernere poſſit: quod certè magis vſu, & conſpectione frequenti, quàm rationis diſcurſu, vel philoſophica diſputatione conſequimur. Non enim qui nunquam oculos aperuerit, quid vel viride ſit, vel cœruleum, intelligit.

B Tanta quoque eſt colorum varietas, vt proprijs nominibus deſcribi non poſſint, ſed ab ipſis rebus coloratis ſumendæ ſint denominationes. Herbaceus enim color, aut croceus nominatur non is ſolum, qui croco, vel herbis inhæret, ſed quicunque vel crocum, vel herbas referunt. Cùm itaque tot tamq; varij colores medicis ſimplicia perquirentibus offerantur, id certè fuerit meritò conſultiſſimum, vt certis ij differentijs diſtinguantur,

C ne quos confuſio pariat errores. Sic ergo colorum genera conſtituere licet, album, nigrum, viridem, flauum, rubrum, & purpureum. Tot enim colores maximè conſpiciuntur, ad quos reliqui omnes reduci poſſint. Etſi verò pallidum, & ruſum addunt aliqui: cùm tamen color pallidus ſub albo, ruſusq; ſub rubro comprehendi poſſit, non videntur hi ab alijs eſſe diſtinguendi. Quod ad reliquos autem colores attinet, quorum infini-

D tus penè numerus eſt, tales exiſtunt, vt non proprijs differentijs à ſe inuicem, & modò deſcriptis, ſed ſecundùm magis & minus ſolum diſcrepent, quæ nimirum varietas viſu melius diſcernitur, quàm verbis deſcribi poſſit. Porrò non ad dignoſcenda ſolum ſimplicia, ſed ad eorum præparationem colores à medicis obſeruantur. Coctura ſiquidem (vt ſuprà de medicamentorum coloratione dictum eſt) varios naneiſcuntur medicamenta

E colores. Vtrum verò medicamentorum vires ab ipſis eorum coloribus inueſtigari poſſint, quæſitum eſt à multis. Cum enim color hominum naturas oſtendat, vt qui cæteris nigriores exiſtunt, temperamento ſint eò quoque calidiori: videtur eadem etiam medicamentorum eſſe ratio, vt quæ ſunt alba, refrigerandi vim habeant, nigra verò calefaciendi. Sed cùm contrarium in plurimis animaduertatur, non licet in rebus adeò du-

F bijs generalia conſtituere præcepta. Fortè tamen hac ratione compoſitorum vires ex coloribus agnoſci poſſunt, vt vnguenta lacteo colore ob ceruſſam refrigerandi facultatem habere colligas: viridia verò emplaſtra detergendi, quod eum ab ærugine colorem maximè recipiant. Verum (vt dictum eſt) incertum exiſtit de hiſce iudicium, quòd non vna ſit ratio, qua medicamentis colores inducuntur.

DE MEDICAMENTO-rum odoribus.

CAP. III.

SI colorum in medicamentis habenda ſit ratio, certè nec odores negligendi fuerint. Non enim grauiter olentia cerebro ſolùm offenſa ſunt, ſtomachumq; ſæpenumerò ſubuertunt, & ſyncopen etiam interdum inferunt, cum benè olentia ſpiritus animales, & vitales reficiant, naturæ nimirum acceptiſſima. Quæ cauſa eſt, vt non aſſumendis modò, ſed extrinſecus admouẽdis ea ſubinde miſceantur, quæ grato prædita ſunt odore, de quibus ſuprà ſatis actum eſt in medicamentorum præparationibus. Cæterùm vt à ſe inuicem ſimplicia dignoſcantur, vt etiam quæ proba ſunt, à vitiatis diſcerni poſſint, odores obſeruari debẽt. Sunt enim quæ, cùm eodem colore prædita ſint, non viſu, ſed olfactu diiudicantur. Varia quoque ratione medicamentorum colores ementiuntur, qui nempe fucus odoribus deprehenditur: cùm non ſit perpetuò tutum, vt guſtu medicamenta probentur.

PORRÒ quod ad medicamentorum vires attinet, ea meliùs olfactu, quàm viſu dignoſcuntur. Naturæ ſiquidem accepta ſunt, quæ gratum ſpirant odorem, vt eadem cerebrum, cor, & ſtomachum roborent. Quæ verò grauiter olent, vires habent naturæ contrarias, vt modò dictum eſt: etſi quædam (vt caſtorium) fœtidiſſima, naturæ non ſunt inimica. Quòd autem odorum differentiæ nec nominibus diſtinctæ ſint, nec commodè verbis deſcribi poſſint, dubium eſt, & difficile, quod ab odoribus ſumitur iudicium, ad exquirendas medicamentorum facultates. Ab ipſis equidem ſaporibus odorum denominationes mutuãtur, vt odores vel acerbi, vel auſteri, vel dulces exiſtant, atque adeò tot ſint odorum, quot ſaporum differentiæ. Nequaquam tamen eadem eſt odorum natura, quæ & ſaporum, vt iiſdem nominibus participare debeant. Quis enim ſalſedinem, quis amarorem vnquam odorando perceperit? At ſi tamen id ita intelligendum eſſe velis, vt rerum ſalſarum, acrium, vel amararũ odores iis vocibus ideò nuncupentur, non quod vel ſalſi, vel amari ſint, ſed quòd earum rerum odores exiſtant, nil equidem moror, ſi res ita ſe habet. verum longè diuerſum animaduertere licet, cùm amara ſit maiorana, libanotis, hyſſopus, & abſynthium, amara item ſit cicuta, cùm horum tamen odores ſint multo diuerſiſſimi. Conſultiſſimum itaq; fuerit, vt ſingulorum ſimplicium odores diligenter obſeruentur. Hæc autem olfacientibus occurrunt maximè, pueris etiam notiſſima, vt vel grati, vel ingrati ſint odores. An verò vel acutus odor ſit, vel obtuſus, non facilè quiuis diſcer-

A nere poſſit. Acutus nimirum odor eſt, qui citò cerebrum ferit, eò facilè tenui ſubſtantia penetrans. Obtuſus verò cerebrum quidem attingit, ſed non id irritat. Frigiditatis hic index eſt, ille verò caloris, intermedij mediam quoq; rerum temperaturam indicant, vt quæ ſuauem ſpirant odorem, calore ſint prædita temperato. Non qui tamen gratus eſt odor, ideò ob id ſuauis exiſtit, cùm plurima, quæ ſuapte natura benè olent, multis aduerſa ſint. B Multi namq; moſchi offenduntur odore, qui tamen inter cæteros meritò cenſetur eſſe gratiſſimus. Cauſa nimirum hæc fuerit, quòd ſubtiliſſimè fragret, vt cerebrum calidius, & naresq; ſpiritus nimis conturbet. Quæ verò grata ſunt olfacientibus & ita quidem, vt illi quadam dulcedine cerebrum oblectent, nulloq; vigoris exceſſu moleſta ſint, hæc apprimè ſuauia nominantur, quòd omnibus arrideant. Talia ſunt roſæ, viola martia, verba- C ſculum, & ſimilia, quæ nec quantitate, nec diu olfaciendo faſtidium pariunt. A pinguibus & maximè calefactis odor emanat, quem fortè non abſurdè vocauerit aliquis exhalationem, quòd adeò craſſus aliquando ſit, vt effumare conſpiciatur. Sunt, qui panis recentis olfactu vitã ad aliquos dies protraxerint. Nemo certè nutriendi vim odoribus adſcripſerit, niſi fortè odoris nomine res odoratæ intelligantur, non quidem vnde prodit, ſed D quibus ineſt odor. Cùm enim ſuffitus olfactu percipiantur, fit, vt inter odores numerentur. Odor itaq; è pinguibus promanans, etſi ſuapte natura nec ingratus eſt, nec vigoris exceſſu vellicat, non ideo tamen ſuauis eſt nominandus, cum ſolis eſurientibus, nec iis quidem omnibus arrideat. Hic etiam temperatus eſt, & inter ſuauem & obtuſum continetur. E putridis rebus, & acidis odores quoq; varij prodeunt, qui ſuas pro rebus ſub- E iectis differentias ſortiuntur. Alia quoque ſunt odorum genera, quorum deſcriptiones ex natura ſaporum deſumendæ ſunt. De his ergo non eſt, vt agamus amplius, cùm ex ſequenti capite, ſi quid in his deſideretur, ſumi poſſit.

DE MEDICAMENTO-rum ſaporibus.

CAP. IIII.

F SAPORES non ad alimentorum gratiam ſolummodo requiruntur, ſed medicis eo quoque nomine diligenter obſeruandi ſunt, vt & medicamenta dignoſcantur, & medicamenta, quæ aſſumenda præſcribuntur, gratiora ſint ægrotantibus. Non enim ſatis eſt, ſi medicamentum vires, quas oporteat, habuerit, ſed in id intentum eſſe decet, vt id finem ſuum aſſequatur. Cùm itaque multa ſint, quibus medicamentorum actio vel inhibetur, vel adiuuatur, eorum quoque ratio medicinam

medicinam facturis habenda eſt. Non eius ergo parui refert, quo ſint medicamenta ſapore, ſi vel aſſumenda, vel ori admouenda ſint. Ventriculus enim ſi quid aſpernetur, id protinus euomere contendit: quæ vero grata ſunt, ea ſuo continet amplexu.

CAETERVM qua ratione grati ſapores medicamentis inducendi ſint, ſuprà ſuo loco dictum eſt, vt ea tractatio nunc non videatur eſſe repetenda. Quoniam verò ſapores ad dignoſcenda medicamenta, & eorum examen exequendum, certius præbent iudicium, quàm vel colores, vel odores, ob id eorum differentias Medici diligentia quoque maiori deſcripſerunt, & hoc eò maximè, quòd guſtus reliquis ſenſibus medicamentorum vires manifeſtius edoceat. Cum itaq; ſaporum diſcrimina, vel pueris etiam notiſſima ſint, & proprijs diſtincta nominibus, non abs re fuerit, ſi pauca, quæ notatu digna eſſe videntur, exponamus. Tres ergo ſaporum gradus à Medicis conſtituuntur, quorum primus eos continet ſapores, qui è tenui ſubſtantia promanant: alter eorum eſt, quos craſſa teneraq; ſubſtantia producit: tertius odor ſapores comprehendit, quibus natura quodam modò media eſt inter tenuem & craſſum. Saporum tenuiſſimus acer eſt, hinc acidus, cui proximus eſt pinguis. Terreſtriū verò craſſiſſimus eſt acerbus, quem cæteri duo ſubſequuntur, amarus & inſipidus. At ſalſus, auſterus & dulcis, partim craſſi, partimque tenues eſſe cenſentur. Vt autem ſaporum natura melius intelligatur, duo ſunt in ijs conſideranda: materia nimirum (quæ Medicis ſubſtantia nominatur), & forma: de quibus aliquid in præſentiarum agemus. Ad formam primæ qualitates, maxime verò calor & frigus referuntur, quarum ratione ſapores etiam a ſe inuicem diſtinguuntur, vt paulò poſt edocebimus. Hæc verò forma in ſubiectis conſiſtit, inter ſe plurimùm quoque differentibus. Tres enim (vt modò dictum eſt) materiæ reſpectu ſaporum gradus exiſtunt, & in vnoquoque gradu tria quoque ſaporum diſcrimina licet animaduertere. Subſtantiarum itaque reſpectu ſapores ita diſtinguuntur, vt qui in tenui materia conſiſtunt, ignem, aut aerem: qui verò in craſſa, terram & aquam referant: qui medium in hiſce locum obtinent, [illegible]rum, qui prima claſſe continentur, ſubtiliſ[illegible]ium partium eſt acer, vt & ſubſtantiæ, & virium reſpectu (de quibus infrà dicetur) igneus merito ſit nominandus: eſt enim adeò tenui ſubſtantia, vt & linguam quouis ſapore vehementius feriat, & in abditiſſimas corporis partes magna vi penetret. Acidus enim [illegible] partium tenuitate linguam pungit, par[illegible], [illegible]as contigerit, facilimè permeat, [illegible] tamen caloris adiumento, cùm vt [illegible] [illegible]ur, frigida ſint acida quo nimirum ab [illegible]. Pinguis autem [illegible] portenui quidem ſubſtantia eſt, quæ tamen non ſicca,

Saporum gradus

A ſed humida ſit: quæ videlicet cauſa eſt, vt non æque, vt acida, penetret, cumque calorem ſequatur temperatum, linguam magis oblinit, ac demulcet, quàm aliqua ferat acrimonia. Proximus pingui dulcis eſt, vt qui guſtum non modo non offendat, ſed ſua voluptate potiùs oblectet. In hoc verò differunt, quòd humiditas dulcium ſit aquea, ſed pinguium aerea: quò fit, vt non ſapor pinguis, ſed dulcis ad mediam ſaporum claſſem referatur. Aquea quoque ſaporibus auſteris humiditas ineſt, nullo contemperata calore: quò fit, vt hi ſapores crudi nominentur, quòd in fructibus immaturis maxime percipiantur. Cæterum partes etiam terrenas quadantenus obtinent, cùm linguam aſperitate quadam contrahant. Salſus autem ſapor aquea ſimul & terrena conſtat ſubſtantia. Linguam enim non caloris acrimonia, ſed ſubſtantiæ aſperitate mordicat, radituе ſiccando: nonnihil tamen humiditatis obtinet, quæ guſtum quodammodò diffundit, vt ſalſus ſapor inter dulcem & amarum ſubſtantia medius exiſtat. Aqueus enim magis quàm amarus eſt, & terrenus magis quàm dulcis: quo fit, vt nec æquè gratus ſit, vt dulcis: nec ingratus adcò, vt amarus.

Dulcis.

Auſterus.

Salſus.

INTER ſapores inſipidus etiam numeratur, etſi ſaporis priuatio magis eſt, quàm ſapor: ob id nimirum, quod inter ſaporum differentias plurimùm occurrat. Neque verò ſimplex eſt ſaporis priuatio. Guſtum enim exigua quadam ratione afficit, quæ non adcò tamen euidens eſt, vt aliæ ſaporum differentiæ. Cæterùm quòd ſapor hic non terrenis ſolum, ſed aqueis etiam maximè rebus inſit, eius natura non ita facile deſcribi poteſt. Quibuſdam enim terreſtris eſſe videtur, cum exiſtiment alij non terream hanc eſſe vim, ſed aqueam, quod equidem magis eſt rationi conſentaneum. Nihil enim eſt, quod magis quàm aqua ſapores obtundat, & ſi forte terrena quæpiam ſapore ſint inſipido, non id terrenis, ſed aqueis partibus fuerit adſcribendum: ſiquidem ignis & terra, vt extrema ſunt elementa, vires quoque præ cęteris obtinent magis conſpicuas, & quæ ſenſus noſtros non leuiter afficiant. Ne tamen a viris certè grauiſſimis conſtitutos ſaporum ordines immutaſſe videremur, ſaporem hunc inter eos reduximus, quorum terrena cenſetur eſſe ſubſtantia: licet id quoque paucis annotauerimus, quòd hanc impugnare poſſit opinionem: eo ſolùm nomine, vt ſtudioſi quam velent ſententiam ſequerentur, & [illegible] ad terreſtres ſaporem hunc referrent, vel [illegible] ſubſtituerent, quem [illegible] Galenus [illegible] vocat: eum videlicet libro 4. de Simplicium medicamentorum facultatibus [illegible] conſerens. Amarus autem [illegible] in terrena ſubſtantia [illegible]. Licet enim ma[illegible]feſta polleat incidendi facultate, vt Ga-

Inſipidus.

Amarus.

ſenus amara dulcibus tenuiora cenſuerit eſſe: ſubſtantia tamen, cui vis hæc ineſt, terreſtris exiſtit, quam calor & aduſſit & extenuauit: quæ cauſa nimirū eſt, vt amara guſtui ſint aduerſiſſima, linguamq; non feriant modò, veluti acria, ſed radant etiam, ac mordicent. Acerbi denique ſapores & viribus & ſubſtantia maximè terreſtres exiſtunt. Linguam enim aſperitate quam moleſtiſſima coarctant, & conſtringunt. Hęc ſunt quæ nobis de materia ſaporum exponenda eſſe videbantur.

Acerbus.

Alia saporum diuiſio

Porro ſecundùm formam ſapores etiam diſtinguuntur tribus nimirum gradibus, quorum primus calidos, alter frigidos, tertius eos continet ſapores, qui viribus vtriſque quadam temperatura participant. Saporum itaque calidiſſimus acer eſt, hinc amarus deinde ſalſus. Frigidiſſimus vero eſt acerbus, quem alij duo ſubſequuntur, auſterus & acidus. Dulcis autem, pinguis & inſipidus, calore & frigore quodammodo temperati ſunt, ea tamen ratione, vt ad calorem dulcis & pinguis, ad frigiditatem inſipidus magis deflectat.

Saporum generatio.

Caeterùm quòd ad ſaporum naturam & vires intelligendas, cauſarum expoſitio, qua videlicet ex ſe inuicem ratione ſapores generentur, non parum conducat, ea de re paucis aliquid etiam oſtendemus. Quæcunque ſaporem obtinent, ex quatuor elementis compoſita ſunt. Pro varia ergo colorum mixtione, variæ ſaporum differentiæ oriuntur. Poſita itaque materia (quæ terrenum quidpiam exiſtat, nullo quidem præditum ſapore, ſed quod quoſuis ſuſcipere poſſit) calor, frigus & humiditas ſuas ita vires exerunt, vt frigore citra humiditatem acerbus ſapor naſcatur, quem Galenus ceu reliquorum materiam proponit libro ſuprà citato, ſaporum generationem expoſiturus. Sin verò frigiditas terrenum id elaboret, humiditatis adminiculo ſaporem profert auſterum, acidum & inſipidum. hoc tamen diſcrimine, vt ſi vincat humiditas, & terrenas partes, & frigiditatem, ſapor naſcatur inſipidus: ſi pares ſint aquæ & terræ portiones, vt frigiditas non obtuſa humore ſuas in ſubiectam materiam vires exerat, auſterus prodit ſapor, vel acidus: hic quidem, ſi humiditas fuerit aerea: ille verò, ſi craſſa fuerit, & aquea. Calore cruda mateſcunt. At varia eſt caloris operatio. Nam vel coquit, vel ſi modum excedat, etiam adurit. Quamobrem ſi calor materiam offendat, multa fuſam humiditate, dulcem producit ſaporem, aut pinguem: hunc, ſi fuerit humiditas aerea: illum vero, ſi aquea fuerit. At calor, ſi terrenas partes aduſſerit, ſalſum generat, aut amarum. Salſus equidem fit ſi partes aduſtæ aqueo humore quodammodo temperentur, quod in amaro ſapore non contingit. Denique ſi calor terrenum id ſubiectum tenui temperatum humiditate non quidem aduſſerit,

A ſed ita & extenuarit, & calefecerit, vt & eius tenuiſſima ſit ſubſtantia, & caloris vires in ea ſummæ conſpiciantur, ſapor acris emanat. Hæc itaq; dicta ſint de ſaporum cauſis & eorundem generatione.

Saporum vſus.

Qvis verò ſit eorum vſus, nondum ſatis expoſitum eſt, vt id nobis ſit nunc etiam paucis diſcutiendum. Ad dignoſcenda medicamenta, & eorum examen exequendum, ſapores Medicis obſeruandos eſſe, iam dictum eſt. Ad gratiam medicamentis conciliandam, varia quoque eſt ſaporum præparatio, de qua non eſt vt quicquam ſcribamus amplius. Vt autem medicamentorum vires expiſcemur, hic maximus eſt ſaporum vſus. Hinc enim iudicium deſumitur nec difficile, nec incertum, quibus videlicet viribus polleant medicamenta. Cùm enim pro varia primarum qualitatum mixtione, ſaporum differentiæ naſcantur (vt modò ſatis apertè docuimus) rationi certè conſentaneum eſt, certis pollere viribus ſapores vnoſquoſque. Licet autem hoc libro nobis nequaquam ſit propoſitum, vt medicamentorum vires oſtendamus: (id ſiquidem libro ſecundo ſatis, vt arbitror, apertè diſcuſſum eſt) hoc ipſum tamen ſaporum tractatio poſcit, vt hic eorum vſus etiam exponatur. Cæterùm quòd ſuperioribus libris medicamentorum cauſas edocuerimus, & liber hic dicatus ſit accidentibus, ea ſolum de ſaporibus deſcribenda ſunt, quorum reſpectu ſapores non cauſæ ſunt, ſed accidentia. Quamuis itaque de ſaporum viribus hic aliqua proponamus, ea tamen ita ſunt intelligenda, non quòd ſapores talia quæpiam efficiant, ſed quod earum virium indices exiſtant. Quamobrem cùm acria & acida tenuium partium eſſe diximus, conſtat his ineſſe vires, vt viſcerum obſtructiones ſoluere poſſint. Quòd vero pinguem inter eos retulerimus, quorum tenuis eſt ſubſtantia, vis hæc ei meritò quoque videtur eſſe tribuenda. Verùm quæ pinguia ſunt, adeo non incidere nouimus, vt viſcera potius obſtruant, quam eorum tollant obſtructiones. Id ergo fuerit hac in parte diligenter obſeruandum, quam videlicet ob cauſam pinguis inter tenues, & amarus inter craſſos ſapores reducatur, cum hoc ad ſoluendas viſcerum obſtructiones etiam vtamur, at illo minimè. Cauſa proculdubiò fuerit hæc, quòd licet pinguis ſapor minus terrena conſtet ſubſtantia, quàm ſapor amarus, calorem tamen tantum non habeat, vt in abditas corporis partes æquè ac amarus deduci poſſit. Hanc quæſtionem multis verò aliis rationibus diſcutere poſſemus, niſi ſecunda breuitas id ipſum hoc in loco diſſuaderet. Porro vires attenuantium ſuprà libro ſecundo deſcripſimus proprio nimirum capite, ſubinde latim verò cum de iis ageremus, quæ menſes mouent, de diureticis item & diſcutientibus

Co[illegible]

Contrarias attenuantibus vires habent, qui cunque ſapores in craſſa ſubſiſtunt materia. Nam vel incraſſant, vel adſtringunt: indurant auſterus & inſipidus: adſtringunt vehementer quidem acerbus, & leuiter ſalſus & auſterus. De incraſſantibus & indurantibus ſuprà proprijs actum eſt capitibus. Aſtringentium vires capite repellentibus dicato ſunt expoſitæ. Pinguium vires emplaſticæ ſunt, quas ſuo quoque capite diſcuſſimus. Ad nutriendum verò pinguia maximè conducunt, quæ tamen facultas ad victus ea[illegible] nem refertur, vt ea nobis in hoc Au[illegible]do auo non fuerit exponenda. Denique cum laxant & rareſaciant dulcia, ſatis eorum vires ſuprà deſcriptæ ſunt. Alias medicamentorum facultates libro iam aliquoties citato expoſuimus, addimus etiam earum notis à ſaporibus deſumptis, vt nunc pluribus de his agendum non ſit. Hæc ſaltem paucis in hunc locum referre voluimus, vt hic ſaporum vſus ſtudioſis eſſet manifeſtior. Licet enim ſapores inter accidentia numerentur, nec proprijs viribus morbos oppugnent, Medicis tamen in id plurimum conducunt, quòd (vt modò demonſtrauimus) vitium in medicamentis exquirendatum indices exiſtant.

DE TACTILIBVS qualitatibus.

Cap. V.

De primis, ſecundis & tertijs medicamentorum qualitatibus (quas ob id tactiles appellant, quod tactu percipiantur) ſuprà libro ſecundo e[illegible]imus. Eas tamen nunc ita diffuſſimas, vt de his agendi copioſiùs nobis nunc occaſio non contemnenda ſuppetit. Cùm enim medicamentorum accidentia, quibus ipſa dignoſcuntur, aut eorum vires exponuntur, hoc libro diſcurienda ſumpſerimus, de his etiam meritò fuerit aliquid hac ipſa ratione tractandum: qua videlicet nō cauſæ ſunt, ſed cauſas ſuis vtique notis patefaciunt. Siquidem ad agnoſcenda ſimplicia non coloribus ſolum, odoribus, aut ſaporibus indicia ſumuntur, ſed ab his etiam qualitatibus, & ab ipſa quoque forma & figura, de quibus hoc & ſequenti capitibus agere conſtituimus. Qualitates itaque tactiles hæ ſunt, calidi[illegible]s, frigiditas, ſiccitas & humiditas: quæ quidem primæ vocantur, quòd ex eis reliquæ prodeant. Pro varia namque primarum qua[illegible] m[illegible], varias quoque corpora dif[illegible]nc [illegible] vt nimirum dura vel m[illegible] craſſa, vel tenuia, denſa, vel rara: [illegible]a, vel [illegible]a, lenta, vel [illegible] denique [illegible] tot enim maxime tacti[illegible] qualitatum diſcrimina Medicis obſeruantur, quæ nobis ſigillatim & breuibus exponenda ſunt. Quod ad frigiditatem & calidita-

A tem attinet, qualitates certè ſunt effectu potius ipſo & experientia, quàm ſubito tactus iudicio dignoſcendæ. Cùm enim cæteræ qualitates actu tales exiſtant, vt q̃ primùm contingantur, hoc ipſo ſenſu ſemetipſas patefaciant: calor tamē & frigiditas medicamentorum tactu non priùs percipiuntur, quàm calore noſtro fuerint in actum reducta. Siquidem poteſtate, non actu medicamentis dicuntur ineſſe, niſi cùm (vt modò dictum eſt) ſuos etiam exe-
B runt effectus. Non poſſunt ergo medicamenta qualitatibus hiſce dignoſci, quòd (ſi tactum conſulas) omnia penè ſint eodem modo diſpoſita, pro varia temporum conſtitutione. Siquidem frigida ſunt non ea ſolùm, quibus refrigerandi vis ineſt, ſed quæ calore ſunt etiam vehementiſſimo. Licet autem caliditate medicamenta, vel frigiditate tum demum dignoſcantur, vbi ſuis ſe viribus exeruerint, nō ideò tamē cauſarum indices exiſtunt, cum eas ſub-
C ſequantur: indicia verò medicamentorum vſum præcedere debeant. Verùm hæc fortè ſubtilius quàm res propoſita poſtulauerit. Humiditas itaque & ſiccitas, cum actu, non ſola poteſtate rebus inſint, ipſo ſtatim tactu medicamentorum differentias exponunt, quibus ea inter ſe dignoſcantur. Fit equidem interdum, vt quæ re vera ſunt humida, ſi congelantur, tactui ſicca videantur. Hoc tamen in medicamentis rariſſimè contingit. Quòd ſi quan-
D do contingat, facile congelatum à ſicco diſtinguitur. Cæterùm hoc in loco humida vocantur, non (vt ſuprà) quæ vim habent humectandi, ſed quæ proprio termino contineri nequeunt: quo fit, vt vaſculis excipiantur. Siquidem multa poteſtate ſint humida, quæ ſicca tamen ſunt actu. Liquida igitur fortaſſe magis propriè nomin[illegible]tur. Id in quoque de ſiccitate iudicium eſto. Multa namque liquida ſunt actu, quibus exiccandi vis ineſt. Sicca ve-
E ro dicuntur, non quæ talia ſunt facultate, ſed quæ proprio termino continentur. Congelata quidem proprio termino contineri videntur, quòd in ſeipſis, nō autem extrinſecus contineantur. Verùm terminus hic eis proprius non eſt, quo fit, vt leui calore diffluant, atque ita quæ ſuapte natura conſiſtere videbantur, ſubitò diffluant. Sunt itaque ſicca certioris doctrinæ gratia, non ea ſolùm, quæ ſi vaſculis exerantur, non diffluunt: hoc tamen
F pulueribus contingit, etiam ſiccſſimis: licet quodammodo tamen conſiſtant: ſed quæ lenteaminibus obſperſa madorē eis nullum conciliant. Dura ſunt autem, quæ digitis preſſa, non cedunt. Pulſa ſiquidem cedunt etiam duriſſima. Quam ob cauſam, vox hæc preſſa definitioni videtur addenda eſſe, vt res, quid ſit, facilius intelligatur. *Durum.*

Qvæ verò cedunt, mollia nominantur. Verum nec id ſatis eſſe iudicauerim. Siquidem liquida digitis etiam preſſa cedunt, quæ tamen mollia non ſunt, niſi vox ea largius, *Molle.*

atque adeò impropriè ſumatur. Dictis ergo id addi poterit, vt molle dicatur, quod digitis preſſum cedit, nec iis amotis denuo coaleſcit. *Craſſum.* Craſſum autem vocant, (παχυμερὲς Græcis dictum) quod teri quidem poteſt, verùm difficillimè. Contrarium huic, quod *Tenue.* leuiter in puluerem redigitur, tenue vocant, ſiue λεπτομερὲς. Hæc quidem deſcriptio duris ſolummodò competit corporibus. Cum tamen hæ voces liquidis etiam attribuantur, alia quoque ratione craſſum & tenue definienda ſunt. Liquida namque nequaquam conteruntur. Quamobrem liquores craſſi nominantur, quorum guttæ conſiſtunt, tenues verò, quorum guttæ citò diffunduntur. Tenues etiam vocantur, qui partibus conſtant ſubtilibus, vt quamprimum euaneſcant. *Denſum.* Denſum eſt, quod partes ita contractas habet, vt nullo diſtinctæ ſint interſtitio. Poros nominant, ſeu meatus, ea corporum ſpaciola, quibus eorum partes à ſe inuicem ſecernuntur. Quod itaque poris conſtat ma- *Rarum.* gnis, aut exilibus & multis, rarum nominatur: denſum verò ſiquidem iis deſtituatur. Cæterum id in hac fuerit obſeruandum, vt hoc ipſum deſtitui priuationem denotet, non ſimplicem negationem, quod diſcrimen è dialecticis diſce dum eſt, ne res non integrè intellecta confuſionem & homonymiam pariat. Nemimus enim aquam poris etiam carere, cum tamen denſa non ſit appellanda. Poris itaque deſtitui dicuntur quibus talis eſt ſubſtantia, vt ſi poros non habeat, poroſa tamen eſſe poſſit. Talia ſunt, quæ ſolidam habent ſubſtantiam. Liquida namque poros admittere non poſſunt, cùm partes eorum conſiſtere nequeant, ſed in ſeipſas ſubitò confluant: quò fit, vt ſpacium inter eas conſtitui non poſſit. Cùm itaque liquida poroſa non ſint, hoc eſt, talia, vt poros ſuſcipere queant, nec ipſa quidem poris propriè deſtitui dicuntur: quò fit, vt nec denſa nominari debeant, niſi quis impropriè vocem hanc eis attribuere velit. Poſſent ad hanc rem vtrinque proponi multa, quibus ea vel confirmari ſententia poſſit, vel impugnari, quale hoc eſt, quod in aqua violenter agitata conſpicitur. Cum enim ſpumam concipit ex aëre, qui aqua immiſcetur, poroſa forte iud cati poſſit. Sed ſubtilis hæc diſputatio monenda quidem hoc loco fuit, non autem ex pedienda, ne conſtitutos breuitatis limites e- *Graue.* grederemur. Graue corpus appellatur, quod *Leue.* exigua mole magni ponderis eſt. Leue, quod vice verſa pondus exhibet exiguum, etſi molle ſit ampliſſima. Phyſicis hæ qualitates alio modo definiuntur. Grauia ſiquidem vocant, quæ deorſum vergunt: leuia verò, quæ ſurſum feruntur. Verùm hæ deſcriptiones licèt veriſſimæ ſint, hoc tamen loco nihil iuuant. Nullum enim nobis medicamentum offertur, quod ſuapte natura ſurſum tendat, ſed

A omnia ponderis aliquid habent: quò fit, vt hic leuia vocentur, non quæ ſimpliciter talia ſunt, ſed quæ minus grauia cæteris exiſtunt. Cæterum de grauitate meritò fortè dubitare liceat, ſit ne tactilis qualitas, annon? cùm ſolo viſu diſcerni poſſe videatur, nec contingendo, ſed ſuſtinendo grauitatem percipiamus. Verum & hoc ea de cauſa, quam modo expoſuimus, dimittere cogimur. Lenta *Lenta.* nominantur, quorum partes adeo glutinoſæ

B ſunt, & ita ſibi inuicem adhæreſcunt, vt nec flexa frangantur, nec preſſa diſſiliant. Friabi- *Friabile.* lia verò ſunt hiſce contraria, quæ vel digitis etiam leuiter compreſſa in puluerem ſtatim diſcerpuntur.

Porrò quibuſdam placet, vt liquida quæ viſcoſa ſunt, vt vel digitis, glutinis inſtar, implicentur, aut diducta difficulter diſſoluantur, & in longitudinem extendantur. Placet, inquam, aliquibus, vt talia lenta quo-

C que nuncupentur. quod nec improbauerim, cum parui referat, qua voce deſignatur vnumquodque, modò res homonymia non inuoluantur. Lentum tamen friabili contrarium eſſe conſtat, vt vnum debeat eſſe genus vtrinque, nec poſſit extra id vtralibet pars euagari. Cùm itaque friabilia ſolidis competant, lenta quoque ſolida ſolummodo propriè videntur eſſe nominanda. Quòd ſi vox hæc adeò latè patet, vt viſcoſa quæque com-

D plectatur, atque adeo liquidis etiam conueniat, alia voce contrarium fuerit denominandum, qua videlicet ii liquores exprimantur, qui lenti non ſunt. Duabus itaque vocibus res etiam diuerſas deſignantibus vtica contrariabitur: quod inconueniens ſi cui videatur, ſi liquida viſcoſa, vel alia quapiam voce, non autem lenta nuncupentur. Sed nos his diutiùs fortè moramur, quàm decet. Aſpe- *Aſperum.* rum denique dicitur, quod à ſitu ſua ladit

E inæqualitate, ſeu quod contactus partes quodammodo radit & exulcerat. Quod autem nihil eiuſmodi continet, quo tactus offendatur, leue dicitur. *Leue.*

Hæ ſunt ferè tactilium qualitatum differentiæ, quas in medicamentis vel compoſitis, vel ſimplicibus examinandis obſeruant Medici. Nunc verò vt ad exquirendas medicamentorum vires, ab hiſce qualitatibus iudicia ſumantur, nondum ſatis vt exiſtimo liquet. De primis qualitatibus hoc initio hu-

F ius capitis adnotauimus, eas nempe non ſubitò ſi tactu percipiantur ea quibus inſunt ſubiecta, proſciri, quia prius in actum redigantur. A primis ergo qualitatibus nil certo colligere licet, an medicamenta vel calefaciendi, vel exiccandi, vel humectandi vires habeant: cum multa poteſtate contrarias habeant qualitates iis, quas actu exhibent. Vt plurimum tamen ad humectandum liquidis, & ad ſiccandum, ſiccis vtimur, vt quandoque tactus ipſe qualitates etiam has oſtendat.

Quod

Quod ad reliquas autem tactilium qualitatum differentias attinet, nullum omnino, vel certè leuiſſimum de medicamentorum viribus iudicium ſubminiſtrant. Voces equidem ipſæ rerum, quibus tribuuntur vires, denotare videntur, vt quæ craſſa ſunt, incraſſandi vim habeant, quæ mollia, molliendi, quæ ſunt aſpera, tergendi, & cæteræ pariter tactilium differentiæ. Verùm quàm tuta ſit de hac re coniectura, ij nouerunt, qui hæc diligentius examinauerint.

DE FORMA ET FIGVRA MEDICAMENTORUM.

CAP. VI.

HACTENVS eas expediuimus qualitates, quæ certis percipiuntur ſenſibus. viſu nimirum, olfactu, guſtu & tactu. nunc nobis de figura & forma medicamentorum aliquid eſt exponendum, quæ videlicet quadam ratione non dictorum ſenſuum aliquo, ſed pluribus percipiuntur. Viſu ſiquidem & tactu cognoſcere licet, quæ figura ſit, vel forma medicamentorum: licet hæ qualitates propria non ſint horum ſenſuum obiecta. per accidens enim, reſpectu nimirum coloris, formæ rerum, & figuræ conſpiciuntur & corpora non ſunt figurarum, aut formarum reſpectu tangibilia. Cæterum hic forma non eſt ipſa rei per ſe ſubſiſtens ſubſtantia, quam ſuprà diximus facultatem, & cauſam eorũ effectuum eſſe, quos in cautarum expoſitione ſuprà deſcripſimus, ſed accidens eſt, effectus videlicet formæ ſubſtantialis, & externa quædam ſpecies, non ratione, ſed modò dictis ſenſibus percipienda. Verùm diſcrimen inter formam & figuram hic obſeruari decet. Eſt enim vtraque ſpecies quædam externa. Differunt hac ergo ratione, veluti ſuperficies à toto corpore differt. Siquidem figura profunditate, non autem forma destituitur, vt plures figuræ formam efficiant, veluti totum ſuis conſtituitur partibus. Ad ſimplicium itaque dignotionem, figurarum & formarum diſcrimina ſedulo ſunt expendenda. Quòd autem tot ſint formarum & figurarum differentiæ, vt paucis generibus comprehendi non poſſint, & hæc indiſcreta multitudo melius experiẽtia & exercitio frequenti, quam longa deſcriptione cognoſcatur, non eſt, vt in hiſce diutius euagemur. Hoc ſaltem exempli loco dixiſſe ſufficiat, in ſimplicibus exquirendis, has maximè figuras animaduerti, circularem, oblongam, variè diſſectam, varijs item angulis extuberantem, latam, &c. Forma uero partibus animalium maximè deſcribuntur, vt oculo bouis, auricula muris, canum teſticulis, cauda ſcorpionis, hircilingua, dente leonis, & ſimilibus. Qui plures habere volet formarum & figurarum differentias, herbarum deſcriptores conſulat. Hic itaque præcipuus eſt vſus formarum

A & figurarum, vt medici ſimplicia maximè dignoſcant. In compoſitis enim ratiò à forma, vel figura iudicium ſumitur, quod pro cuiuſlibet artificis arbitrio, varias medicamenta formas nanciſcatur, quibus ſuam pharmacopœi probent induſtriam. Sunt autem, qui præter hanc formam & figurarum vtilitatem, aliam excogitare tentauerint, ad vires videlicet medicamentorum inueſtigandas. In herbis enim id vſuuenire contendunt, vt qui folijs conſtent

B lationibus, refrigerãdi facultate polleant, quæ verò ſollicula proferant tenuiſſima, calefaciendi. quæ ſpinis & aculeis munita ſint, incidendi. quã fit, vt etiam plebeie carduus benedictus aduerſum lateris dolores valere putetur. De cæteris ſimilia quoq; venditãt. Verùm in hiſce fallacius eſt iudicium, quàm vt generalibus præceptis certò comprehendi poſſit.

C DE PONDERIBVS ET menſuris medicamentorum.

CAP. VII.

ALTA ſeries accidentium, quæ medicis obſeruanda veniunt, eſt quantitas. Hæc enim per ſe nihil agit, quo medicus vel ſanitatem tueri, vel amiſſam euocare poſſit: quæ cauſa eſt, vt nec inter cauſas numeran-

D da fuerit. Licet autem, vt ſuum medicamenta finem aſſequantur, certa ſit quantitas conſtituenda, nec quiduis qualibet menſura ſuos exerat effectus, hoc ipſum tamen quantitatĩ non eſt adſcribendum, ſed rebus ipſis, quę certa quantitate comprehenduntur. Nam ſi rhabarbarum drachmæ vnius pondere purget, dubium non eſt, quin duarum menſura magis ſit purgaturum: nequaquam tamen hæc ipſa doſis cauſa purgationi ſtatui debet, ſed

E inſita rhabarbaro facultas. Nam ſi duodecim exhibueris vncias, nequaquam operabuntur, niſi res ipſa, quæ tanto pondere menſuratur, eam vim habeat, quæ purgari poſſit. Hac eadem ratione refutatur eorum inſcitia, qui venena quædam ſola quantitate lethalia eſſe iudicant. Licet enim clarioris doctrinæ gratia phraſim hanc retineri poſſe concedamus, vt alia ſimpliciter, alia verò quantitate mortem inferre ſtatuantur, nequaquam tamen hoc ita fuerit intelligendum, atque ſi quantitas ipſa

F per ſe lethalis exiſtat, ſed quòd id ipſum, cui quantitas adſcribitur, maiores habeat vires, quàm ſi vel dimidiam vel decimam eius partem exhibueris. Vt igitur medicamentorum vires certo fine communicentur, ne vel euagentur vlterius, quàm conueniat, vel ſcopum ſibi propoſitum non contingant, pro varijs vniuſcuiuſque viribus certa quantitate, quę vel pondere vel menſura circumſcribitur, exhibenda ſunt. Pondera autem quibus hodie medici vtuntur, hæc ſunt:

Granvm, σιτάριον, minimum ponderis ſit quo vtuntur. ſummus autem grana piperis albi, ſi alia pondera deſint, quorum viginti ſcrupulum, ſexaginta drachmam conſtituunt: atque eius hæc eſt nota G.

Obolvs, ὀβολὸς, pendet grana decem, ſeu ſcrupulum dimidium. Sic autem ſcribitur. ♌.

Scrvpvlvs, γράμμα, pēdet obulos duos, ſeu grana viginti. Sic notatur ℈.

Drachma, δραχμὴ ἢ ὁλκὴ, pendet grana ſexaginta, ſeu ſcrupulos tres: & eſt octaua pars vnciæ. Huius eſt nota ʒ.

Aureus Arabum & denarius Romanus pendet drachmam vnam, & inſuper ſeptimam eius partem vnde ſeptem denarij, vel aurei conſtituunt vnciam. Sic notatur X.

Vncia, οὐγκία, duodecima pars libræ, conſtat drachmis octo, denarijs ſeptem: talis eſt nota ℥.

Semis, vel ſemiſſis, id eſt, dimidium. ſic ſcribitur ß.

Sescvncia, ſeu ſeſcunx, vncia vna & ſemis. ſic notatur ℥.j.ß.

Sextans, duæ vnciæ. ℥.ij.

Qvadrans, tres vnciæ. ℥.iij. vel q̄d.

Triens, quatuor vnciæ, quarta pars aſſis.

Qvincvnx, vnciæ quinque.

Septvnx, vnciæ ſeptem.

Bes, vel beſſis quaſi bis triens, vnciæ octo.

Dodrans, vnciæ nouem.

Devnx, vnciæ vndecim.

As, vel aſſis vnciæ duodecim, ſeu libra.

Libra, λίτρα, duplex eſt: publica, ſeu ciuilis, & Medicinalis. Medicinalis, quæ & Romana, & As, duodecim vncias pendet. & hæc eſt officinis vſitata. Ciuilis ſeu publica, pendet vncias ſedecim: libræ autem hæc eſt nota ℔.

Marca continet vncias octo, ſeu ſedecim lotones, & his vtuntur aurifabri.

Ana idem poteſt, quod ſingulorum tantundem, vel partes æquas, cuius nota eſt añ.

Haec autem ſunt pondera, quibus medici & pharmacopœi hodie communiter vtuntur, quæ his in promptu eſſe debent, ne deficiente vno quid pharmacopœum remoretur.

Qvod ad menſuras attinet, ſunt vel liquidorum, vel aridorum, vel herbarum, florum, radicum & leguminum.

Aridorvm menſura eſt.

Manipvlvs, qui dicitur faſciculus herbarum, aut ſimilium. qui manu comprehendi poteſt. ſic ſcribitur M.

Pvgillvs, fit digitis ſimul in extremitate compreſſis: nota eius eſt P.

Liqvidorvm vero menſura eſt.

Libra ciuilis, ſeu publica, quæ pendet vncias ſedecim.

Hemina Italica eſt dimidius ſextarius Atticus, & pendet vncias menſurales nouem: tantundem quoq; pendet cotyla Attica. Co-

A tyla Italica eſt libra menſuralis, ſeu duodecim vnciæ.

Sextarivs Atticus continet duas heminas ſeu vncias decem & octo.

Choenix, ſextarij duo.

Chvs, chœnices duo.

Congivs, ſiue choa, ſex ſextarios continet.

Bicongivs, duodecim ſextarios.

Tricongivs, octodecim ſextarios.

B Sed hæc de ponderibus & menſuris ſufficiant.

DE VALORE, SEV taxatione.

Cap. VIII.

Saepenvmerò contingere ſolet, vt pharmacopœi vnum idemque medicamentum

C variè diſtrahant. Alius enim minori, alius maiori precio rem ſuam venditat. vnde ciues multoties decipiuntur. Interdum etiam accidit, vt in conſcribēdis receptis precij rationem non habeant medici, ægrotantiumque fortunas minimè perpendant, ſed potiùs ſumma egeſtate præditis, medicamenta ordinent pretioſiora: quæ cùm perſoluere nequeant, negligere tandem cogantur. Quare vt aliquid etiam de medicinarum taxatione, & quidem

D præcipuarum ferè Germaniæ officinarum, noſtro tempore communi (non enim omnibus in locis obſeruari ſolet) in medium afferamus, operæpretium eſſe videtur. Taxationem itaque hoc in loco nihil aliud eſſe dicimus, quàm medicinarum ſecundum pretium æſtimationem. Pretium autem eſſe monetam ſeu pecuniam, quæ pro re empta datur. Verum cùm hæc pro varia dominiorum ratione variet, vulgari noſtra moneta (cuius denarij decem, vul-

E gò *Kappen* dicti, bazium Conſtantienſem vnum conſtituunt) vnumquodq; medicamentorum genus æſtimabimus initio à ſimplicibus ſumpto, quorū taxa ſeu valor ſic ſe habet.

Florvm noſtratium pugillus denarijs duobus, vel ad ſummum tribus plerunque venditur.

Herbarvm noſtratium manipulus denario vnico vel duobus æſtimatur: peregrinarum verò pluris emitur.

Frvctvs pro varia tum ſpecierum, tum

F loci differentia variè diſtrahuntur.

Seminvm vncia dimidia a denario vnico ad duos vel tres ſeplaſiarijs coemitur.

Radicvm vulgarium ℥. ß. denarijs duobus vel tribus ad ſummum (exceptis peregrinis) comparatur.

Qvod ad compoſitorum taxam attinet, primum locum ſyrupi obtinent, quorum vncia ſemis denarijs tribus, vel quatuor ad ſummum emitur, exceptis ijs, quibus caſſia vel manna, vel pretioſorum laxatiuorum aliquid ingredi-

ingr dirur, & unc v cia dimidia denarijs ſex, vel pl p r gredientis valore æſtimatur.

A Aquarum deſtillatarum communium vncia vna denarijs duobus emitur. caponis verò denarijs decem: roriſmarini & maioranæ denarijs quinque: & aquarum vitæ compoſitarum bazijs duobus Conſtantienſibus comparatur.

Svccorvm medicatorum (Arabibus Rob) vncia dimidia, denarijs tribus vel quatuor valet.

B Electvariorvm ſolutiuorũ vncia media, denarijs decem emi ſolet.

Pilvlarvm drachma vna, denarijs ſex, vel ad ſummum octo conſtat.

Opiatorvm vncia dimidia, denarijs octo venditur.

Eclegmatvm (Arabibus Locb) vncia ſemis, denarijs quatuor, vel quinque.

C Conservarvm vncia vna, denarijs quinque vel ſex.

Electvariorvm aromaticorum vncia denarijs decem.

Specierum cõfectionem aromaticarum ſcrupulus vnus, denarijs quatuor vel ſex emitur, exceptis ijs, quibus moſchus, vel ambra, vel aurum, vel argentum, vel margaritæ ingrediuntur, quorum ſcrupulus denarijs octo vel decem ad ſummum vendi ſolet.

D Tabvlarvm aromat. vncia dimidia, denarijs quinque, quæ verò moſchum, vel ambram, vel margaritas recipiunt, denarijs decem comparatur.

Trochiscorvm drachma vna denarijs octo.

Oleorvm vncia dimidia denarijs quatuor: olei verò de moſcho denarijs decem: olei vitellorum ouorum denarijs octo. balſami artificialis, & cæterorum oleorum deſtillatorum bazijs tribus venditur.

E Vngventorvm vncia ſemis denarijs quatuor, excepto citrino, aureo fuſco, & Aegyptiaco, quorum ℥.ß. denarijs octo conſtat.

Emplastrorvm & ceratorũ vncia dimidia denarijs quatuor, excepto ſtomachali ex oxycrocco, cuius ℥.ß. denarijs decem valet: & emplaſtri contra rupturam bazijs duobus. Et hæc ferè apud nos eſt generalis medicamentorum taxatio.

DE SVCCEDANEIS, ſiue quid pro quo.

Cap. XI.

Svccedanea dicuntur medicamẽta, quæ B pro alijs poſita ſimiles vires habere creduntur: græcè vocantur ἀντεμβαλλόμενα: quibus ideò opus eſt, quòd quibuſdam ſimplicibus hoc tempore in vniuerſum caremus, vt balſamo, calamo aromatico vero. Quædam adferũtur quidem, ſed plerunq; vetuſtate confecta & areſacta, vt myrobalani. vel adulterata, vel alioqui vitiata imbribus, aut vicinia atque contactu rerum noxiarum, pro quibus alia ſupponi neceſſe eſt. Et vt maximè difficile C eſt inuenire, quæ per omnia alijs reſpondeant, melius tamen eſt integris ſuccedaneis, quàm genuinis corruptis vti. Mediocria tamen genuina quibuſuis ſuccedaneis præferantur. Cęterùm hic locus de ſuccedaneis recognitione & repurgatione exactiore opus haberet. Multa enim paſſim apud authores, non Arabes ſolum, ſed Græcos quoque extant, quę non ſatis aptè alijs ſubſtitui poſſe videntur. Nam pyrethrum pro zingibere poni, haud idoneum eſt. D Illud enim feruidam & igneam naturã habet: rectius piperis aliquod genus ſumi videretur. Pro agarico euphorbium ponere periculoſum. Pro cnidij ſemine, vitis ſemen ineptum, & alia eius generis plurima, viribus diſſimilia. Verum talia caſtigare non vnius hominis, ſed integri collegij medicorum labor eſt. Quare eorum, quæ ſubiungemus, ſuccedaneorum vſus eſſe poterit, donec tempus meliorem aliquem ordinem proferat, aut principum vel E magiſtratuum diligentia factum ſit, vt vera ipſa ſimplicia aduehantur. Eorum autem talis erit ordo, vt ſuccedanea illis, in quorum locũ ſupponuntur, ex aduerſo ſcribantur: quemadmodum pro

Acacia	Succus hypociſtidis, vel prunorum agreſtium.
Acoro	Radix aſari, aut calamus aromaticus officinarum.
Amini	Aniſum, cuminum.
Amomo	Aſarum, aut calamus aromaticus officinarum.
Amygdalis amaris	Abſynthium, nuclei perſicorum.
Adipe vulpis	Vrſinus.
Adipe certumo	Anſerinus.
Alumine	Sal foſſitius.
Aſaro	Acorus, vel carpeſium.
Aſſa	Aſſa fœtida officinarum vel ſagapenum.
Arſenico	Sandaracha.
Aqua pluuia	Aqua fontana pura.
Aqua marina	Aquę libra vna, in qua ſalis ʒ.iiij. bullierint, aut muria piſcis.
Aſpalato	Lignum aloes officinarum.
Balauſtio	Malicorium.
Balſami liquore	Terebinthina ſtillatitia, aut oleum caryophyllorum, aut nucis moſchatæ, aut balſamum quod ex India aduehitur.

Balſami ſemine	Nux moſchata, vel caryophylli.
Been albo / Been rubro	Radices paſtinacæ ſylueſtris, aut ſatyrij, aut terebinthi ſummitates.
Bitumine	Aſphaltum officinarum, quod verum bitumen eſt, vel piſaphaltum.
Buccinorum teſtis	Oſtreorum teſta.
Calamo aromatico	Schœnanthos.
Chalcitide	Vulgaris coppa roſa, aut vitriolum vetuſtate candidum factum.
Cardamomo	Cardamomum maius officinarum, vel naſturtium, vel iuniperi vel cedri baccæ.
Charta vſta	Papyrus vulgaris vſta.
Carui	Aniſum, vel daucus.
Carpobalſamo	Cubebe, galanga.
Capeſio & Caſia	Cinnamomum vulgare electum.
Caphura	Semperuiui ſuccus.
Cinnabari Græcorum	Lapis lazuli.
Cinnamomo	Cinnamomi vulgaris, canellam vocant duplum.
Coſta	Radix angelicæ, aut zedoariæ.
Chryſocolla minerali	Lapis armenius, & in medicaminibus chirurgicis adulterata ex Dioſcoride.
Ceruſſa	Spodium, pompholix.
Calamintha	Mentaſtrum, pulegium.
Cubebe	Cinnamomum vulgare ſelectum.
Cumino	Semen rutæ, vel agni.
Cypero	Iuniperus maior.
Dictamno Creteuſi	Pulegium.
Doronico	Galanga, vel caryophylli, vel zedoaria, cum citri cortice.
Dauco	Paſtinaca.
Diphryge	Marchaſita vſtus, aut æs vſtum.
Ebeno	Lignum guaiacum.
Elaterio	Succus foliorum cucumeris agreſtis.
Epithymo	Epithymbia Cretica ſub nomine epithymi.
Eupatorio Meſuæ	Aſari & abſynthij ana dimidium.
Folio	Nardus Indica, macis, caryophylli.
Ferrugine	Squama ferri.
Fimo palumbino	Fimus columbæ.
Felle ſuillo	Fel perdicis, vel piſcium.
Galbano	Sagapenum.
Gentiana	Aſari & radicis capparis ana dimidium.
Glaucio	Cityſus, aut memita vulgaris.
Glycyrrhizæ ſucco	Puluis radicis.
Gnidij cocco	Semen lathyridis.
Harmel	Dictamnum album vulgare, aut ſemen rutæ ſylueſtris.
Hederæ gummi	Gummi perſici.
Hermodactylo	Folium anchuſæ, & dimidium bdellij foris admouetur dolentibus iuncturis.
Hyſſopo	Hyſſopus vulgaris, aut ſatureia.
Iride Illyrica	Helenium odoratum.
Lacca	Styrax.
Lanariæ radice	Radix veratri nigri.
Lapide armeno	Lapis lazuli.
Lapide phrygio	Marchaſita.
Lapide ſmiri	Pumex.
Lapide ſciſſili & Lapide ſtellari	Lapis hæmatites.
Lapide aſſio	Gagates.
Liguſtico Dioſcor.	Leuiſticus vulgaris, aut cuminum.
Loto amara	Anagallis.
Lycio	Rhamnus ſylueſtris, aut polygoni ſuccus.
Macere Dioſcor.	Cupreſſus.

Melanthetia

Melantheria	Vitriolum aut coppa roſa dicta.
Malobathro	Nardus Indica.
Melle	Saccharum.
Marrubio	Melyſſophylum.
Minio veterum	Cinnabarum vulgare factitium.
Molybdæne	Lithargyros.
Myſi	Vitriolum vetuſtum vſtum.
Myrrha	Smirnium.
Myrrha Troglodytica	Calamus odoratus.
Naſturtij ſemine	Folia eius ſicca.
Nardo Syriaca	Iuncus odoratus, ſeu ſchœnanthum.
Nitro	Borax non adulterata, vel ſal foſſile.
Nuce moſchata	Spicanardi.
Oeſypo	Medulla cerui.
Oleo ricinino	Oleum vetus, aut raphaninum.
Oleo laurino	Cedrinum, vel ricininum.
Oleo omphacino	Ablutum oleum dulce.
Oleo roſato	Violatum, amygdalinum.
Omphacio	Succus rhois, vel vinum auſterum.
Opio	Meconium.
Opopanace	Ammoniacum, galbanum, ſagapenum, bdellium.
Opobalſamo	Opocalbaſon, vel myrrha ſtacte, vel oleum caryophyllorum, vel oleum nucis moſchatæ expreſſum.
Oriza	Farina hordei.
Ozimo caryophyllato	Meliſſa, in affectibus cordis.
Phu	Nardus Celtica, aut valeriana.
Phyco	Sandix, hoc eſt minium vulgare, quæ eſt ceruſſa vſta.
Piperelongo	Album.
Pipere albo	Nigrum optimum.
Petroſelino Macedonico in theriaca	Alterius regionis petroſelinum.
Petroſelino	Smirnium, vel cuminum.
Piſaſphalto	Aſphaltum officinarum, aut pix cum bitumine mixta.
Piſſelæo	Pix oleo mixta.
Plumbagine	Lithargyros.
Pompholyge	Spodium & antiſpodium.
Radice Idea	Sumach.
Raphani ſemine	Succus eius.
Rheo pontico	Centaurium maius, aut rhabarbarum.
Rhoe coriario	Rhus obſoniorum.
Roſis	Flos ipſarum.
Rubigine	Scoria ferri.
Sale Indo	Sal gemmæ.
Sale ammoniaco	Sal gemmæ, aut factitium.
Scariola	Endiuia ſylueſtris.
Scammonio	Ricinus.
Satyrio	Semen erucæ, ſcincus.
Sagapeno	Ammoniacum.
Sepiæ oſſe	Pumex.
Scilla	Pancratium.
Secacul	Radix paſtinacæ ſylueſtris, vel ſileris, vel baucia, *Girblen*.
Seſeli	Maſſilienſe Dioſcor. aut ſiler montanum vulgare, aut peucedani ſemen.
Siſone	Daucus.
Spodio	Antiſpodium.
Spuma nitri	Nitrum, aphronitrum.
Stratiote aquatica	Lens paluſtris.
Styrace rubra	Styrax.
Sulphure viuo	Coctum, vel vſtum.
Taraxaco	Cichorium ſylueſtre.
Terra Samia	Lapis hæmatites.
Terebinthina	Reſina laricea, quæ eſt vulgatis terebinthina.

Thymeleæ ſemine	Laureolæ ſemen, lathyridis grana.
Thymelææ ſucco	Cardami, vel erucæ ſemen.
Thymo	Thymbra, aut thymum vulgare.
Veneriea concha	Oſtreorum conchæ.
Veratro albo	Nigrum.
Vino falerno	Quoduis fuluum, tenue, perlucens, odorum, vel Creticum.
Xylocaſſia	Cinnamomum
Xylobalſamo	Macens & cyperi ana partes æquales.
Zedoaria	Ariſtolochia, &c.
Zurumbet	Zedoariæ duplum.

His itaq; ſuccedaneis contentos eſſe medicos oportet, donec meliorem aliquem tempus ordinem, vt dixi, proferat. licet quiuis alia multò plura pro varijs locis, & affectibus, & hominum proprietate facere [illegible] poſſit. Sed nolim pharmacopœo licere vel elementiſſimum mutare ſine docti medici conſilio, ne audaculus fiat etiam in alijs. Sit itaq; religioſus, & formiduloſus in his permutationibus, tam medicus, quàm pharmacopœus.

DE LOCO COLLIgendi medicamenta ſimplicia.

Cap. X.

AD ſimplicium collectionem non parum conferre videtur locorum cognitio. Si quidem ſimplicia colligi nequeunt, niſi locus in quo vnaquæq; naſcitur planta, ſit manifeſtus, & planè percognitus. Non enim omnibus in locis plantæ omnes erumpunt. Aliæ namq; hoc, aliæ illo ſitu, pro ſuæ quæq; naturæ ratione lætantur. Quædam enim loco temperato, eoq; vel culto, vel inculto enaſcuntur. Quædam intemperatum tractum amant. & vel calidum, vt apricum, æſtiuum, & inſolatū: vel frigidum, vt nemoroſum, opacum, & ſepibus vicinum: vel humidum, vt paludoſum, aquoſum, maritimum, & vliginoſum: vel ſiccum & aridum, vt ſaxoſum, montoſum, cliuoſum, locum prope ſemitas, vias, rudera, parietes & muros. In temperatis locis, & quidem cultis, vt hortenſibus, feliciter naſcuntur betonica, pulegium, calamenthum, origanum, maiorana, parthenium, ſtœchas, hyſſopus, mentha, ſalma, ſaturcia, thymus, chamæpithys, centaurium maius, abſynthium, apium, eupatorium Meſuæ, oluſatrum, violaria, ſmyrnium, lactuca, intybus, portulaca, borrago, bugloſſa, fumaria, malua ſolanum, ſpinachia, beta, braſſica, cucumis, melo, cucurbita, &c. Culta deinde campeſtria virent coriandro, hyacintho, hypecoo, ornithagolo, elatine, chamæciſſo ægilope, oſyride, aphaca, orobanche, melanthio, buphthalmo, anthemide, ſylueſtri papauere, xyphio, hyperico, cyano, &c. Inculta verò virent pſyllio hieracio, cardui omni genere, atractyli, ferulis, ſylueſtri fœniculo, gramine, bunio &c. In locis calidis plantæ calidæ valentiores colliguntur. Frigida loca, vt ſyluæ

A planæ, ephemerum, hippogloſſum & filicem amant: montanæ verò leucacantham, & nibi præruptaloca petroſelinum, & Rhodiam radicem. In opacis ſimul & aridis naſcuntur helenium, chryſocome, aſarum, viola purpurea, aſtragalus & cyclaminus: in humidis verò opacis, clematis altera, quæ & ſecùs aggeres inuenitur, item phyllitis. Agrorum & pratorum ſepibus hærent aſparagus, ruſcus, rhamnus, rubus, rubia & liguſtrum. In humidis & paluB ſtribus locis, ac ſecus magnarum ſcrobium aggeres feliciter erumpunt plantago, coronopus, ranunculus, ſcordium, eleoſelinum ſphondylium, lyſimachia, aliſma, chelidonium minus, pentaphyllum, equiſetum, limonium, heliotropium paruum, tuſſilago, verbenaca, hydropiper, conyza tertij generis. Et magis paluſtribus gaudent cyperus, typha, ſparganium, iuncus. At tam lacunoſis, quàm admodum paluſtribus innatant nymphæa, potamogetum, C lotus Aegyptia, colocaſia folijs in aquis conditis, & extra eminentibus. Malabathrum ſimiliter in Indiæ paludibus naſcitur, atque in Italia oryza, hippolapathon, ac millefolium Stratiotes. Tribulus æquè in lacubus, paludibus, fluminibus naſcitur, atq; in mari, quorum litoribus ac ripis familiare ſpectatur netium. Adiantum, itemq; trichomanes vliginoſis ſpecubus gaudent, præſertim ſi ſecundùm amnes exiſtant; aut aſperginoſas ſequũtur ripas, quæ D præruptis locis inhærent. Vitex deinde, elichryſon, bubonium, botryx rha fluminum ripas accolunt. Crithamum verò, braſſica marina, chamæleo niger, androſaces, papauer corniculatum, dorychnium, ſolanum ſomniferum glaux hippophanes, hippophæſtum, tragium, tithymalus paralius, peplis, alypon, abſynthium ſeriphium in maritimis tum litoribus, tum ſcopulis, tum etiam collibus emergunt. Tripolium etiam in maritimis exurgit, vbi ſcilicet allidit vnda, iterumq; recedit modò E in mari, modò in ſicco degens. Non niſi aquis proueniunt bryon, thalaſſion & alga. At in riguis fontium, præſertim quæ hyeme tepeſcunt, ſion, atque aquaticum ſiſymbrium vnà innatant, vt quaſi inuicem fraternam videantur iniſſe amicitiam. Pratis lætãtur triſolium, lotus ſylueſtris, anonis, daucus, carum, oxylapathum, centaurium minus, hemerocallis, colchicum, betonica, &c. Sicca, arida & ſitiouloſa loca petunt eryngium, ſaturcia, lithoſpermon, lycium, ſaluia, ſtachys, onoſma, lonchitis,

tis, cynogloſſa, echium, bugloſſum, chamæpitys, veratrum nigrum. Aridiſſimis & ſaxoſis exurgunt capparis, paronychia, aſplenum, clinopodium, circæa, lichen. libanotis, ſymphytum petræum, ſaxifragum, helxine, hemionitis, ſedi vtrunq; genus, cotyledon, cymbalium, polytrichon, ita vt horum pleræque ſæpius in ædificiorum ruinis, ac ſaxoſis admodum locis vireſcant. Montes adamant nardum, tam Indicum & Syriacum, quàm Celticum & montanum, centaurium maius, mandragora, ha- B ſtula regia, ſatyrium, gentiana, liguſticum alyſſon, ſmyrnium, veratrum album, ruta ſylueſtris, polemonia, polygonatum, tithymalus, characias, polium, parthenia, thymelæa, chamelæa, glycyrrhiza. aſclepias. narciſſus, thapſia, pæonia, æthiopis, clymenū, onagra, cacalia, aconitum, daphnoides, hyſſopū agreſte, peucedanum, chamædaphne. Collium amœnitate capiuntur nepeta ſpartium, cuminum ſylueſtre, chamædrys. phalangium, thymum, &c. C Tam intra quam extra oppida & vrbes, vt plateis, monumentis, parietinis, ruderibus, propter muros & hortorum ſepimenta viuuntur verbaſcū, blattaria, thlaſpi, iberis, malua, chelidonium maius vrtica, ebulus, ſambucus, eryſimum, ariſtolochia longa, marrubium, chryſanthemum, galiopſis, ſenecio, tribulus terreſtris ſideritis, eupatorium, hyoſcyamus, cicuta, perſonata, xanthium, ſylueſtris cucumis. Sunt præterea, quæ arboribus innaſci velint, D in quibus reſident, atque ab iiſdem ſuſcipiunt alimētum, vt agaricum, viſcum, polypodium, lichen, ſphagnos, dryopteris. Aliæ quidem in arboribus conſpiciuntur, aliæ verò prius è terra exortæ per arbores repunt, quemadmodum labruſca, vitis nigra, bryonia, hedera, clematis altera, ſmilax lupulus, conuoluulus, periclymenum. Non deſunt etiam herbæ, quæ ſine radicibus in aliis herbis proſiliant, neq; alibi, quàm in illis reperiātur, vt caſſutha, epithy- E mum, epithymbrum & epi thymbe. Quare cum ſimplicia, ſeu plantæ ignorato loco colligi nequeant, loca diligenter medici ç ſtudioſis ſunt perſcrutanda, vt ſciant, quibus in locis vnaquæque naſcatur planta, licet ſuos vnaquæque ſequatur ſitus: nihil tamen obſtat, quin eadem modo in montibus, modo in planis, nunc in collibus, ſæpe in vallibus, nonnunquam in agris & pratis, ac etiam in aliis varijs locis nullo diſcrimine inueniri poſſint.

DE DOMO, SEV AEdificio & officina pharmacopœi.

CAP. XI.

Hactenus de loco colligendi ſimplicia [illegible] nunc de loco conſeruandi, [illegible] medicamenta age[illegible] medicamenta non ſolum ſpe- A ciatim in vaſis, verumetiam generatim in domo & officina reponantur, primò pharmacopœi domum ſeu ædificium, & officinam, deinde particularia vaſa exequemur. Sit itaq; pharmacopœi ædificium in foro ſitum, aut in aliqua celebri platea, in capite eius loci, cuius exterior & libera pars ad orientem: altera ad ſeptentrionem ſpectet. Ianua iuxta murū, qui in occidentem vergit, collocetur. Ad ſiniſtram vbi introitur, ſit pharmacopolium ſatis ma- B gnum, quadratum, lucidum, feneſtris amplis, non nimis altū vt tituli pyxidum ſupremarum legi poſſint. Non procul à muro ſeptentrionali in domo ſit feneſtra, quę emptoribus ſemper pateat. Neq; enim commodum eſt, vt quiuis admittatur, ſicut inhumanum, emptores in domum non admittere. Pharmacopoliū habeat duas ianuas, altera qua introitur, altera per quam in culinā (vt ita dicam) exeatur, pharmacopolio continuum ſit hypocauſtum, tri- C bus aut quatuor gradibus altius, ſed multo minus, in quo ſaccharum & confectiones ſiccæ ſeruentur, & hyberno tempore miniſtri ve-ſperi conueniant. Habeat tres feneſtras, vnam magnam ad plateam, per quam lumen recipiat. Duas paruas, quarum altera in pharmacopolium tendat, altera in culinam in ipſa, vel iuxta ianuam. Oportet enim pharmacopœum valde occulatum eſſe, & non Ianum bifrontem, ſed Argum centoculum agere: proxima D eſt culina, vulgò laboratorium dictum, in qua coquatur, conficiatur, & aquæ deſtillentur: ſequatur mox conclaue, in quo materiæ peregrinæ praſertim, ſeruentur, ſub quo ſit cella, in qua olea, pinguedines, radices glycyrrhizæ recentes, & ſimilia reponantur: ſupra culinam ſint conclauia duo, alterum ad vitra, ollas pyxides, arculas, & ſimilia reponenda, alterum ad plantas indigenas reponendas. in hoc ſint longæ ciſtæ, diſtinctæ ſuis interſeptis, in quas E plantarum partes diſtinctæ ordine alphabetico condantur. Supra hæc ſint duo palatia ad plantas exiccandas. In ſumma, tota officina à reliqua domo & œconomia ſit diſtincta & ſeparata.

DE HYPOCAVSTO.

CAP. XII.

IN ſeptema hypocauſti parte ſacchari conf F collocentur, deinde confectiones in repoſitorium varijs arculis conſtans. ſupra fornacem ſit ſtructura quædam lignea, cui cribra impleta recentibus confectionibus imponuntur, vt meliùs exiccentur. Deinde ſit aliud repoſitorium diſtinctum, in quod fragmenta crudi ſacchari imponūtur. Non procul ab hac reponatur in locum aptum puluinar cum cultro longo, lato, tenui, quo folia auri & argenti [illegible], affixum tabulæ, quæ volumen auri & [illegible] ti contineat. Eodem loco & formæ ad ſaccharum [illegible].

DE PYXIDIBVS, ARculis, vitris, ſaccis, ollis, & cæteris locis reponendi medicamenta.

Cap. XIII.

PYxidibvs varijs opus eſt, videlicet ligneis, ſtanneis, plumbeis, æneis, ad medicamenta ocularia, lapideis, fictilibus: in B primis verò vna, in qua butyrū ad pilularum confectiones continetur, deinde alia, in quam conijciuntur. Hæc eſt rotunda, plana inſtar orbis: vtraque pars continet tres rotundos pedes, & in altera parte margine lata circundatur vt claudi poſſit.

Arcvlis maioribus ad herbas opus eſt, alij ſcatulis (vt vocant) vtuntur minoribus, ad ſemina, & alia.

Vitra alia ad liquores, alia ad antido- C tos vſurpantur, in quibus rectiſſimè pleraque ſeruarentur, niſi in fragilitate periculum eſſet.

Qvod ad ſaccos attinet, alij ſunt vſitata forma, in quibus materiæ adportantur, & ſuſpenſæ ſeruantur. Quidam enim herbas omnes in ſaccis ſuſpendunt. Alij ſunt, per quos materiæ colantur & exprimuntur. Alij verò figura longa acuminata, ex quibus mucagines mulgentur. Talibus etiam vtimur ad de- D cocta, liquores, & in vina factitia colanda.

Ollae & Vrcei omnis generis in certis quibuſdam arcis ſeruētur in pharmacopolio, vt ſemper in promptu ſint, ne ſi quid eiuſmodi vaſculis excipiendum, aliunde primùm ſit petendum.

Caetervm herbæ probè ſaccis lineis, vel, quod melius eſt, arculis ligneis reſeruantur, ne à puluere offendantur.

Flores arculis tiliaceis reponuntur. E

Frvctvs armarijs, pyxidibus, vel ſportis aſſeruantur.

Semina vaſculis vitratis, aut ſacculis ritè cuſtodiuntur, aut charta aptè inuoluuntur.

Radices integræ filo traiecto ſuſpenſæ ſeruantur, loco vmbroſo.

Cortices autem arculis ligneis reconduntur.

Svcci liquidi in phialis anguſti oris adſeruantur, ſuperfuſo aliquantulo oleo: ſic- F ci verò, vaſculis vitratis aut pyxidibus reponuntur.

Gvmmi lachrymæ ſicco loco cuſtodiuntur, quemadmodum etiam animalia, & eorundem partes.

Aqvae ſtillatitiæ vaſis vitreis, loco temperato commodè fouentur.

Syrvpi quoque vaſis vitreis aut figulinis retinentur.

Olea expreſſa & macerata vaſis vitreis, aut figulinis vitratis ritè reponuntur: deſtil- A lata verò, vaſis vitreis ore anguſto, bene obturata ſeruantur.

Species aromaticæ ſacculis coriaceis bene conſutis, aut vaſis vitreis, vel ſtanneis, vel pyxidibus optimè clauſis retinentur.

Electvaria, opiata, & conſeruæ vaſis figulinis vitratis, aut ſtanneis bene obturatis, reponuntur.

Condita pyxidibus, aut alijs vaſis obturatis aſſeruantur.

B Loch & extracta figulinis vaſis vitratis cuſtodiuntur.

Linimenta & Vngventa vaſis figulinis, vitratis, vel pyxidibus ſtanneis reponuntur.

Emplastra & Cerata chartis oleo inunctis inuoluuntur, vel pyxidibus ſeruantur.

Tabvlae, orbiculi, arculis tiliaceis loco calido reſeruantur.

C Trochisci papyro inuoluti, pyxidibus ligneis reponuntur commodè.

Pilvlae veſica, vel corio, vel, quod melius eſt, papyro ceræ liquatæ intincta inuoluuntur, & pyxidibus ſtanneis ſicciore loco adſeruantur.

Collyria arida, chartis inuoluta, pyxidibus reponuntur.

Confecta loco calido conſtituuntur.

D DE TEMPORE COLligendi ſimplicia.

Cap. XIIII.

EXpositio tum colligendorum, tum reponendorum medicamentorum loco, de colligendi quoque tempore, licet ſuprà in primo libro ſparſim, hoc tamen capite coniunctim, cùm non minùs ac locus E obſeruatione ſit dignum, nobis tractandum eſt. Niſi enim certo colligantur ſimplicia tempore, ſingularem & propriam virtutem habere nequeunt, maximè ſi aut immatura, aut iam vetuſta & conſumpta recipiantur. Colligenda itaque certo tempore ſunt ſimplicia, eoque cùm propriam iam virtutem ſunt adepta. Propriam autem virtutem habere dicuntur, cùm maximè vigent, ſeu matura ſunt. Habet namque quælibet planta, & pars eius F ſuam maturitatem, quæ non tempore tantùm anni, & dierum numero, ſed magis ex ipſius rei natura æſtimatur. Quæ enim perfecta ſunt, ea eligenda: quæ vltra citraque exiſtunt, ad medicamentorum vſum parum ſunt idonea. In peregrini tempus collectionis ſciri non poteſt: ideò tantum ex ſpecie, odore, ſapore, colore, & alijs accidentibus iudicium fieri oportet. Tempus autem collectionis in genere ſic ſe habet.

Flores vigore ſuæ maturitatis, iam aperti (exceptis roſis) ante quam marceſcant, aut *Flores.*

ant cadant, quod Vere plerunque fit, colliguntur.

HERBAE iam florentes, & ſemen quodammodo conficientes, colligi debent tempore meridiano, cœlo ſereno, nullis per aliquot ante dies decidentibus pluuiis, nec etiam rore nimium madentes, nimiove Solis calore retorridæ: id quod plerunque fieri poterit Vere, vel prima Aeſtate. Herbæ autem, quæ in hortis per totum annum virent, & non reponuntur, quouis tempore colligi B poſſunt.

SEMINA cum maturuerunt, & incipiunt exiccari, ante quam decidant, recipiuntur videlicet Aeſtate, vt Iunio, vel Iulio menſibus.

FRVCTVS dum maturuerunt, & boni ſunt, ante quam marceſcant, deponuntur.

RADICES, fructu iam deperdito & incipiente foliorum defluuio, (quod plerunque Autumno fieri contingit) cœlo ſereno effodiendæ ſunt. C

SVCCI plantarum, dum virent, & folia earum adhuc ſint tenera, exprimendi ſunt.

DE MEDICAMENtorum duratione.

CAP. XV.

DE collectionis tempore hactenus egimus: nunc de tempore durationis diſſerendum eſt. D Alia enim medicamēta longiori, alia minori tempore durant. Quæ namque ſubſtantiam habent raram, citius viribus deſtituuntur: quæ verò craſſam, diuriùs vires retinent. Præterea non omnia medicamenta recentia in vſum veniunt. Quædam enim ſi ante ſex menſes (vt opiata) exhibeantur, non mediocre ægris periculum inferunt. Quare vt Medici tute, & bona cum conſcientia medicamenta exhibere queant, eorum tempus, & nō E ſolum anni, verùm etiam menſis & diei, quo ſe licet ſint collecta, vel confecta, diligenter obſeruandum eſt. Tempus autem durationis in hunc modum ſe habet.

FLORES quandiu coloris & odoris gratiam retinent, tandiu adſeruari poſſunt, quod in paucis vltra annum non contingit. Quare ſinguli s annis renouandi ſunt.

HERBAE, licèt diutius quàm flores conſeruari poſſint, tutius tamen eſt, vt ſingulis annis renouentur. F

SEMINA biennium durant, præter minuta ſemina frigida, quæ quolibet anno ſunt renouanda.

FRVCTVS quotannis mutantur.

RADICES ſubtiles, exiguæ & raræ ſubſtantiæ, quolibet mutantur anno: quæ craſſæ maiores ac denſæ, per duos & tres annos ſeruantur.

CORTICES in annum perdurant.

SVCCI liquidi mutantur quotannis. Sicci A verò, & apud nos expreſſi, aut ſingulis annis, aut ad ſummum biennio.

GVMMI & reſinæ diu perdurant, modò non in loco humido putridoq; collocentur.

PARCA animalia integra ſeruantur. Sicciores, vt cantharides, non difficulter, vbi ſemel probe exiccata fuerint, cuſtodiuntur: humidiora vero & pinguiora facile corrumpuntur, putreſcunt, & vermes generant. vnde abſynthium & ſimilia putredinem arcentia illis B adduntur. Partes verò animalium molles aliæ aliis diutius durant, nec certus terminus præfiniri poteſt. Pleræque annum durant: quædam vel propter cœli intemperiem, vel propter malam aſſeruationem citius corrumpuntur. Quotannis autem vſitatè mutantur, interdum conſulto quædam diutiùs anno ſeruantur. Quoniam verò diligentia præparandi & reponendi multum ad durabilitatem facit, bonitas earum non ætate ſola, ſed ex quaC litatibus æſtimari debet. Valent ergo, & efficaces ſunt, quandiu non corrumpuntur. Corruptionem fœtor, rancidus ſapor, ſitus & coloris mutatio indicat. Eadem in aliis quoque obſeruanda. Omnia enim ſimplicia quandiu natiuos colores, ſapores & odores retinent, efficacia ſunt, ac nequaquam reiicienda.

AQVAE deſtillatæ quotannis mutantur.

SYRVPI longi & aquoſi paucis diebus conſeruantur: ad iuſtam vero conſiſtentiam D cocti, ſimplices in ſua bonitate annum ſeruantur, compoſiti biennium.

DECOCTA per dies quatuor, vel quinque ſeruantur.

ROB ſingulis annis commutantur.

ELECTVARIA aromatica, & quidem grata per annum, ingrata & amara per duos ſeruantur: ſolutiua verò annum durant.

OPIATA vſque ad annos ſex, vel in decennium, in ſua bonitate permanere poſſunt.

E CONSERVAE annum vnum durant. Condita fructuum annos duos, corticum verò diutiùs ſeruantur.

LOCH, ſiue eclegmata ſimplicia in ſua perfectione annum ſeruantur: compoſita biennium, exceptis, quæ amygdalas, pineas & piſtachias recipiunt.

TROCHISCI & Sief. ſiue collyria durant annum vnum, & qui opium recipiunt, duos, tres, vel plures annos. Qui foris applicandi ſunt, cùm ex medicamentis conſtent, quæ non F facile reſoluuntur, ſeruari poſſunt in annum vnum, vel duos.

SPECIES aromaticæ ſingulis annis, vt plurimum renouari debent.

PILVLAE purgantes annum vnum ſeruari poſſunt. quæ vero opium acceperunt, duos, tres, vel plures annos.

VNGVENTA, emplaſtra & cerota, ad annum vt plurimum conſeruantur.

OLEA temperata, vt amygdalarum & ſeſaminum, vix per menſem. frigida per annum:

calida verò per duos vel tres annos ſeruantur. Quæ ex fructibus odoratis, vt nuce moſchata, exprimuntur, ſemeſtri ſeruari poſſunt: quæ verò ex liquoribus, ſeminibus & lignis deſtillantur, diu durare poſſunt.

DE COLLOCATIONE medicamentorum in formulis, ſiue receptis præſcribendorum.

Cap. XVI.

Explicatis medicamentorum accidentibus fere omnibus, de ordine quoque in præſcriptis, ſeu receptis faciendis, aliquid dicendum videtur: præſertim cùm maxima Medicorum pars, alioqui etiam doctorum, non parua cum ægrotantium iactura, ordinem hactenus prorſus neglexerit. A quibus autem rationibus huiuſmodi ordo ſit perdiſcendus, quinque regulis generalibus demonſtrabimus, quarum prima talis exiſtit.

Regula prima. Quæ longiori egent præparatione, ea priùs ſcribantur: quæ verò breuiori, poſtea: hoc eſt, ſi quid difficiliùs trituretur, vel infundatur, vel coquatur, vel miſceatur, prius: ſi quid verò breuiori trituratur, vel infuſione, vel coctione egeat, deinceps ſcribatur, vt omnia rite & perfecte præparentur. Sæpenumero namq; Pharmacopœi tanto cum ſcelere omnia perturbant, vt eorum, quæ minus coquenda ſunt, nimia coctione ſæpè vis prorſus deperdatur: contrà, ea quæ longiſſima coctione egent, cum eorum vis à mediocri etiam eximi non poſſit, quanta neceſſaria eſt, non extrahatur. Quod idem in alijs præparandi formis euenit. Quam rationem hodie à quamplurimis empiricis negligi apparet, qui infundunt ſimul, & decoquunt guaiacum, ſantalos, cinnamomum ſennam, & alia multa, quorum vel ea, quæ ſunt odorata & purgantia, vim ſuam amittunt, vel alia non ſatis decoquuntur, vel vtrunque contingit. Quare optimum obſeruare ordinem videntur ij, qui radices craſſiores, duriores & crudiores (quæ longiori decoctione & trituratione indigent) primo ordine collocant, tum ligna nõ odorata & cortices deinde herbas: tertio loco fructus: quarto ſemina: vltimo flores & quæcunque ſunt odorata, vel purgantia, &c.

Secunda. Altera regula in ordinandis formulis hæc eſt. Si ſint aliqua coquenda, vel infundenda, ſimulque ſint aliqua trituranda, priùs illa ſcribentur, vt non ſolùm quæ longiori præparatione egent, prius præparentur, verùm etiam dum coquuntur illa, vel macerantur, hæc teri poſſint, ſicque nulla fiat temporis iactura.

Tertia. Tertia regula. In iis, quæ eadem indigent præparatione, ea præponantur, quorum maior requiritur quantitas. Hunc ordinem antiqui in componendis medicamentis diligentiſſime ſunt ſecuti, vt videre licet in pilulis Sebelinis, in quibus ſpica nardi ob maiorem quantitatem in prima ſede ponitur: item in aromatico roſato maiore, ex deſcriptione Gabrielis, roſæ propter maiorem quantitatem primo loco ponuntur. Eodem modo ſe habet Philonis antidotum apud Meſuem, vbi ob maiorem quantitatem piper album & hyoſcyamus prima acie ponuntur: in qua compoſitione manifeſte apparet medicamentorum ordinem, ſecundum maiorem & minorem quantitatem eſſe ſeruandum, ita vt maxima quantitas prima ſede ponatur, minima verò poſtremò.

Quarta. Quarta regula huiuſmodi eſt. In iis, quorum eadem eſt præparatio, eademque quantitas, ea præferantur quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præſtãt: quam regulam etiam non minus quàm modo dictam, maiores noſtri ſunt ſecuti, vt clarè in deſcriptione tum pilularum de hermodactylis apud Meſuem, tum Sabellinarum videre licet. In hac enim ſpica nardi, in illa hermodactyli ob nobilitatem primo ordine ponuntur.

Quinta. Quinta & vltima. Poſtremo loco ſcribantur ea, quæ materiæ rationem obtinent: vt cera in vnguentis: aloe in pilulis: mel in magnis confectionibus. Id quod veteres etiam animaduerterunt, vt in theriaca & pilulis de hermodactylis deprehendere licet. In illa namq; mel, in his aloë in fine, materiæ vice, ponitur. His itaque quinque regulis, videlicet medicamenti proprietate, quantitate & nobilitate, percognitis, facile quiuis manum formulis admouens, perſpicere poterit, num ab hoc, vel illo ſit ordiendum.

DE COLLOCATIONE medicamentorum in officinis.

Cap. XVII.

Licet pharmacopolium non ſolùm multis & varijs ſimplicibus, verùm etiam tot & tantis compoſitis, quibus Medicus illius regionis frequentiùs vti nouit, ornatum eſſe deceat, ita tamen omnia diſpoſita eſſe debent, vt omnia, cùm opus fuerit, in promptu, & ad manum habeantur: hoc eſt, ſciatur, quibus ex locis quæque ſint depromenda. Quare officina in certas claſſes diuidenda eſt: id quod commodè fiet, ſi ea tribus partibus in ſex, vel ſeptem ordines, tabulis interſeptis diſtinctos, diſtribuatur, ſuperioribusque tabulis ea, quibus minus frequenter vtimur, cuiuſmodi ſunt metalla, lapides, terræ, ligna, extracta, opiata, trochiſci & condita, reponentur: medijs verò, & quæ inde ſequuntur, quæ nobis frequentius ſunt in vſu, vt cortices, ſemina, radices, eclegmata, ſyrupi, electuaria, tam aromatica, quam ſolutiua pilulæ, conſeruæ, ſpecies aromaticæ, olea, vnguenta, emplaſtra & cerota. Ve-

ra. Verùm hæc omnia ordine ita diſponenda veniunt, vt ſimplicia ex vna parte, compoſita verò reliquis duabus partibus contineantur: item calida & frigida minimè confundantur, verum ſingula ſeorſim ponantur. Cæterùm arculæ quamplurimæ inferiori parte fabricandæ ſunt, quibus herbæ, flores & fructus vſitatiores imponãtur. Nequaquam tamen has arculas vſqueadeo demiſſas eſſe oportet, vt pauimentum attingant, ne cum verritur pharmacopolium, vel alia ratione madeſcit, humore viriata medicamenta (iis arculis contenta ſitum contrahant, vel etiam putreſiant. Præterea medicamenta ſingula proprijs ſuis vaſis (vt ſupra ſuo loco docuimus) recondi debent, ſingulaque vaſa ſuo loco obſignari, vt nobis, quid in eo repoſitum ſit, ſignificet, ne diu nos anxios per officinam errare contingat. Eandem ob cauſam id etiam obſeruandum fuerit in compoſitis medicamentis, & maximè purgantibus & opiatis, vt eorum author & anni tempus, menſis, adeoque dies, qua paratæ ſunt compoſitiones, vaſculorum operculis adſcribantur. Multa ſiquidem alias tempore vires acquirunt, vt quæ opium continent: multa etiam temporis diuturnitate penitus elanguent. Hæc itaque bona fide Medicis ex-

A ponet Pharmacopœus. Succos liquidos & aquas ſtillatitias, propter aeris intemperiem in officina commode reponere non licet. Siquidem hyeme ob frigus facilè congelantur, æſtate verò cito corrumpuntur: quare temperato potius loco conſeruanda ſunt. Tabulæ, confecta, ſaccharum, aliaq; ſolida ex ſaccharo parata, calido loco, vt hypocauſto, probè parte ſuperiore reponuntur. Porro vt ſingularum officinarum omnia medicameta, exteris quoque Medicis ſint manifeſta, catalogum, cui
B medicamenta omnia ordine ſint inſcripta, additis etiam (vt modò monuimus in vaſorum operculis) compoſitorum medicamentorum authoribus, & confectionis tempore quemque Pharmacopœum in officina ſua affixum habere decet, vt exteri in conficiendis formulis, melius ſeſe accommodare valeant. Sed hæc de medicamentorum ordine nobis ſufficiant. Hactenus in genere quàm breuiſſimè potuimus, de medicamentorum cauſis & ac-
C cidentibus, quatuor libris diſſeruimus, hoc potiſſimum nomine, vt non ſolum Medicis & Pharmacopœis prodeſſemus, verùm etiam communi vtilitati ſeruiremus. Quare DEVM Opt. Max precamur, vt is noſter labor quàm plurimis vſui eſſe poſſit.

ANTIDOTARII GENERALIS LIBRI IV. ET VLTIMI FINIS,

Vni DEO & TRINO gloria.

IN

ANTIDOTARIVM GENERALE INDEX.

A

AEgrorum officium 112
Ahena præparationi craſſori inſeruientia 185
Animalia eorumq; partes, quibus in vaſis reponenda 10
Animalium electio ibid.
Animalium, eorundemque partium dignotio ibid. doſis ibid.
Animalium partium duratio 10
Apophlegmatiſmus quid 43
Apophlegmatiſmorum compoſitio 43. doſis ibid. vſus ib.
Apophlegmatiſmis quando vtendum 43
Aquæ deſtillatitiæ ex quibus 13
Aquæ ſtillatitiæ quibus in vaſis conſeruandæ 13
Aquarum deſtillatarum doſis 13. duratio ibid. electio ibid. taxatio. ibid.
Arculæ medicamentorum 215
Aromatizatio quomodo fiat 130
Aſperum quid 200
Aſſatio quomodo fiat 123
Aſtantium officium 112

B

BAlneum quid 22
Balnei ex lacte vſus 23. ex oleo vſus ibid. ex vino vſus ibid.
Balnea artificialia 22. ex quibus conſtent ibid. naturalia ibid.
Balneorum ingredientium doſis 22. naturalium vſus 23
Balneis quandiu vtendum 23. quo tempore vtendum ibid.

C

CAlefactio quomodo fiat 115
Cathartica ex quibus 28
Cathartica quibus vaſis reponenda 29. quo tempore vtenda ibid.
Catharticorum doſis 29. duratio ibid. taxatio ibid. vſus ibid.
Caputpurgia quæ 19. ex quibus parentur ibid.
Cataplaſmata 35
Cataplaſmatis quando vtendum 36
Cataplaſmatum ingredientium doſis 36. vſus ibid.
Ceratum quid 36
Cerata ex quibus 36
Cerata quibus partibus applicanda 36
Ceratorum ingredientium doſis 36
Ceratis quando vtendum 36
Cerealium doſis 7
Clarificatio vt fiat 146
Clyſter quid 17
Clyſteres quandiu retinendi 18. quo tempore iniiciendi ibid.
Clyſterum compoſitio 17
Cochlearia præparationi craſſori inſeruientia 184
Coctio vt fiat 138
Colatio quando fiat 148
Coloratio quomodo fiat 129
Collyria quæ 42. liquida ibid. quibus vaſis ſeruanda ibid.
Collyriorum compoſitio 42. doſis ibid. duratio ibid. vſus ibid.
Condita compoſita 31. ex quibus fiant 30. quibus vaſis ſeruanda 31
Conditorum duratio 31. vſus ibid.
Conditura corticum 31. florum 30. fructuum ibid.
Conditura quomodo fiat 131. radicum 31
Confecta quæ 44. quomodo coloranda ibid.
Confectio aromatum 44. corticum ibid. fructuum ibid. ſeminum ibid.
Confectiones ſolidæ 38
Confricatio quomodo fiat 136
Conſeruæ 30
Conſeruæ quibus vaſis conſeruandæ 30. quo tempore vtendæ ibid.
Conſeruarum doſis: duratio 30 ingredientium doſis ibid. taxatio, ſeu valor ibid. vſus ibid.
Cornuum doſis 11
Cortices quo tempore colligendi 9. quibus in locis colligendi ibid.
Corticum doſis 9. duratio ibid. electio ibid.
Craſſum quid 199
Cribra & colatoria craſſiori præparationi inſeruientia 185
Cribratio vt fiat 140
Cultrorum craſſiori præparationi inſeruientium diuiſio 183

D

DEcocta quibus vaſis conſeruanda 16
Decoctorum doſis 16. duratio ibid.
Decoctorum & ſyruporum differentia 15
Decoctorum compoſitio 15. purgantium componendi ratio 16
Deſpumatio quomodo fiat 144
Deſtillatio in balneo ſicco 159. in balneo Mariæ quomodo fiat 15[illegible] [illegible] cribus & arena quomodo fiat 163. in [illegible] 181. in ſole ibid.
Deſtillatio in vapore aquæ vt fiat 155
Deſtillatio per deſcenſum 173. per ignem 169
Dignotio animalium 10. fructuum 4. florum 3. herbarum peregrinarum 3. radicum 8. ſeminum 6
Diſſolutio quomdo fiat 121
Doſis animalium, eorumque partium 11. aquarum deſtillatarum 62. catharticorum 29. cerealium 7. collyriorum 42. conſeruarum 30. corticum 9. decocti in clyſteribus 17. electuariorum 28. extractorum 33. farinæ 7. florum 3. fructuum 4. gargariſmatum 18. gemmarum 12. herbarum 2. ſalis in clyſteribus 18
Doſis infuſionum 17
Doſis ingredientium in balneis 22. in cataplaſmatis 25. in caputpurgiis 19. in ceratis 36
Doſis in glandibus 46 in decoctis 15. in electuariis 28. in embrochis 21. in emplaſtris 35. in epithematis 20. in fomentis 21. in inſeſſionibus ibid. in lotionibus 2[illegible]. in ſinapiſmo 37 in tragematis 27 in vnguentis 33
Doſis ingredientium tabularum, orbiculorum 38
Doſis lapidum 12. leguminum 7 [illegible]orum 9. liquorum 1[illegible] meta[illegible]rum 11. olei com[illegible] 25. olei in [illegible] ribus 18. olei in vnguentis, in ce[illegible], in me[illegible] 2[illegible] opiatorum [illegible]9. pilularum 41
42 p[illegible]

42. pulparum. 5. puluerum 27. purgantium in clyſteribus 18. purgantium in infuſionibus 17. radicum 8. ſeminum 7. ſyruporum 14. terræ 12. trochiſcorum 41
Dropax quid 36. ex quibus ibid.
Dropacum forma 36. vſus 37
Duratio catharticorum 29. collyriorum 42. corticum 9. conſeruarum 30. decoctorum 16. electuariorum 28. emplaſtrorum 35. extractorum 32. florum 3. gargariſmatum 18. herbarum 2. infuſionum 17. liquorum 10. orbiculorum 40. partium animalium 11. pulnerum 26. quomodo fiat 123. radicum 8. ſuccorum 9. ſyruporum 14. tabularum 40. trochiſcorum 41. vnguentorum 34

E

Eclegmata 31
Electio animalium, eorumque partium 10. aquarum deſtillatarum 13. corticum 9. florum 3. fructuum 4. gummi 10.
Electio herbarũ domeſticarum 1. peregrinarum 3. lignorum 8. liquorum 10. metallorum 12. radicum 8. ſeminum 6. ſuccorum 9
Electuaria 28. ex quibus ibid. quo tempore vſurpanda 29. quibus vaſis ſeruanda ibid.
Electuariorum doſis, taxatio, vſus 29. duratio ibid.
Electuariorum ingredientiũ doſis 28.
Embrocha quid 21. ex quibus componatur 21. quibus partibus applicetur
Embrocharum ingredientium doſis 21
Emplaſtrum quid 34
Emplaſtra ex quibus ibid.
Emplaſtra impropriè quæ 35. quibus vaſis conſeruanda ibid.
Emplaſtrorum compoſitio 34. duratio 35. ingredientium doſis ibid. taxatio ibid. vſus ibid.
Epithemata quæ 2[illegible] quo tempore applicanda ibid. quibus partibus applicentur ibid.
Epithematum compoſitio 20. doſis ibid. vſus ibid.
Errh[illegible]a quæ 19.43.
Errhinorum compoſitio 43. doſis 9. tria genera ibid.
Errhinu quando vtendum 45
Excrementorum doſis 11
Exiccatio quomodo fiat 121
Expreſſio quomodo fiat 138
Extinctio quomodo fiat 116
Extracta quæ 32. ex quibus parentur ibid. quo tempore vtenda 33. quibus vaſis conſeruanda 32
Extractorum doſis 32. duratio ibid. vſus 33
Extractio quomodo fiat 142

F

Farinæ doſis 7
Fartura quomodo fiat 132
Fellium doſis 11
Fiſſio & fractio quomodo fiant 132
Flores quo tempore decerpendi 3. quibus in locis colligendi ibid.
Florum dignotio 3. doſis ibid. duratio ibid. electio ibid. taxatio 4
Fomenta ex quibus fiant 20. quibus partibus applicentur ibid. vnde dicta ibid.
Fomentorum doſis 21. vſus ibid.
Formæ vaſis 187
Fornaces præparationi craſſiori inſeruientes 185
Friabilia quæ 200
Frixio quomodo fiat 123
Fructus qui 4. quibus in locis colligendi ibid. quo tempore colligendi ibid.
Fructuum dignotio 4. doſis ibid. electio ibid. taxatio 6

G

Gargariſmata quo tempore vſurpanda 19
Gargariſmatũ compoſitio 18. duratio 19. ingredientium doſis 18. vſus 19
Gemmarum doſis 2
Glandes quæ 45. quo tempore ſubycienda 46
Glandium compoſitio 45. Ingredientium doſis 46. vſus ibid.
Globuli 46
Graue quid 199

H

Hepatum doſis 11
Herbæ peregrinæ 3
Herba quæ 1. quibus in locis colligendæ ibid. quibus vaſis reponendæ, ſeu conſeruandæ 2
Herbarum domeſticarum electio 1
Herbarum duratio & doſis 2. peregrinarum dignotio 3. taxatio ibid.
Humectatio quomodo fiat 117

I

Infuſio quid 16. quomodo fiat 119. quotuplex 16
Infuſiones quo tempore aſſumendæ 17
Infuſionum duratio 17. quantitas 17
Inſeſſus ex quibus componatur 21
Inſeſſus quid ibid. quo tempore vtendi ibid.
in Inſeſſu quandiu morandum 22
Inſeſſuum vſus ibid.
Inſolatio quomodo fiat 116
Inſtrumẽta craſſiori præparatione inſeruientia: vt ſunt cultri, limæ, mallei, &c. 183.184
Inteſtinorum doſis 11
Inlapium quid 14

L

Lachryma quid 10
Lacoiucum quid 22. cuius vſus 23
Laue quid 200
Lapidum doſis 12
Leguminum doſis 7
Lenia quæ 200
Leue quid 199
Lignorum doſis 9. electio 8. locus colligendi ibid. tempus 9
Limarum craſſiori præparationi inſeruientium vſus 184. earundem diuiſio ibid.
Limatura quomodo fiat 132
Linctus 3 ex quibus 32
Linctus quibus vaſis conſeruandi 32. quo tempore vtendi 32
Linctuum duratio 32. valor ibid. vſus ibid.
Linimenta quæ 33. ex quibus conſtent ibid. quibus vaſis conſeruanda ibid.
Linimentorum doſis 33. vſus ibid.
Linimentis quando vtendum 33
Liquatio quomodo fiat 120
Liquor quomodo à ſucco differat 10
Liquores & gummi quo tempore colligenda 10
Liquores quibus in locis colligendi 10. quibus vaſis reponendi ibid.
Liquorũ doſis 10. duratio ibid.
Liquorum lachrymarum, & gummi electio 10
Locus colligendi cortices 9. flores 3. fructus 4 herbas [illegible]. ligna 9. liquores 10. radices 8. ſemina 6
Locus reponendi aquas ſtillatitias 13. cathartica 29. collyria 42. conſeruas 30. decocta 14.

electuaria 29. emplaſtra 35. herbas 2. linctus 32. linimenta 33. liquores 10. opiata 29. pilulas 41. pulueres 26. radices 8. ſuccos 10. ſyrupos 14. tabulas, orbiculos 40. trochiſcos ibid. vnguenta 34
Lotio quomodo fiat 137
Lotiones ex quibus componantur 23
Lotionum ingredientium doſis ibid.
Lotionum vſus 23

M

MAgiſtratus eiuſque officium 111
Malleorum craſsiori præparationi inſeruientium genera 183
Medicamenta adurentia 67
Medicamenta alterantia qualitate manifeſta 49. qualitate occulta quæ 85
Medicamenta arthritica 99. attenuantia quæ 63. attrahentia 64
Medicamenta carnem generantia 77. cephalica quæ 88
Medicamenta certis corporis partibus addicta 87. cicatricem inducentia 79. cordialia quæ 93. diſcutientia 65. dolorem ſedantia quæ 76. emollientia quæ 56. emplaſtica quæ 69. exiccantia quæ 55. extergentia quæ 68. glutinantia quæ 78
Medicamenta gradu ſecundo, tertio & quarto calefacientia 53. hepatica 75. humectantia quę ibid. hyſterica quæ 98. indurantia quæ 58. lac generantia & minuentia 73. menſes mouentia 71
Medicamẽta ora vaſorum aperientia quæ 62. ordine primo excalfacientia 51. ornantia quæ 82. pectoralia quæ 92 purgantia quæ 132. pus mouentia 69
Medicamenta quot modis calefiant 111
Medicamẽta rarefacientia & denſantia quæ 61. refrigerantia quæ 54
Medicamẽta renum & veſicæ quæ 97. repellentia 66. ſemen generantia & minuentia 4
Medicamenta ſicca quomodo & quandiu maceranda 16. 17
Medicamenta ſimplicia colligendi locus 211. eadem conſeruandi, ſeu reponendi locus 213. 214
Medicamenta ſimplicia colligendi tempus 211
Medicamenta ſtomachica quæ 94. ſuccedanea quæ 205. temperata quæ 50. tendentia & laxantia quæ 60 vrinam cientia 71
Medicamentorum accidentia 187. colores 189. duratio 117. finis 187. forma & figura 192.
Medicamentorum in formulis, ſiue receptis præſcribendorum collocatio 217. pondera & menſuræ 202
Medicamentorum purgantiũ correctio 104. electio 102. odores 191. ſapores 192
Medicamentorum valor, ſeu taxatio 204
Medicus quis 110
Medici officium ibid.
Menſæ craſsiori præparationi inſeruientes 186
Menſura, ſeu doſis herbarum 2
Metallorum doſis 12. electio ibid.
Metallica quæ 12
Mineralia quæ ibid.
Modus decoquendi decocta 16. parandi vnguenta 34
Molle quid 198
Mollitio quomodo fiat 120
Mora in balneis 22. in inſeſſu ibid.
Morſelli ex quibus 38
Mortaria craſsiori præparationi inſeruientia 134

N

NAtura quid 180
Noduli 46
Nutritio quid 180. quomodo fiat 188

O

ODoramenta quæ 48
Oleum quid 24
Olei communis doſis 25
Olea per deſtillationem parandi modus 24
Olea per expreſsionem parandi modus ibid.
Olea per macerationem parandi modus ibid.
Olea ex quibus parentur 24
Olea quibus in vaſis ſeruãda ibid. quo tempore ex fructibus elicienda 25
Olea ſimplicia compoſita 24
Oleorum quantitas, ſeu menſura 25. taxatio ibid. vſus 26
Opiata quid 29. quibus vaſis conſeruanda ibid.
Opiatorum doſis 29 duratio ibid.
Opiatorum valor, ſeu taxatio 29. vſus 30
Opiatis quomodo vtendum 29
Orbiculi 38. quibus vaſis ſeruandi 40
Orbiculorum compoſitio 38. ingredientium doſis ibid.
Ordo in coctura qualis ſeruãdus 15

P

PErlarum doſis 12. 27
Peſſus quid 47
Peſſorum compoſitio 47. differentiæ ibid. vſus 48
Peſſis quomodo vtendum 48
Pharmacopæi domus, ſeu ædificiũ & officina 213. hypocauſtum 214
Pharmacopæi officium 112
Pilæ & piſtilla craſsiori præparationi inſeruientia 184
Pilulæ 41. quibus vaſis conſeruandæ 41
Pilularum compoſitio ibid. doſis 27. 42. duratio 41. valor 42. vſus ibid.
Pilulis quo tempore vtendum ibid.
Pulmonum doſis 18
Pulſatio quomodo fiat 136
Pulueres 26
Pulueres & ſpecies quomodo differant 26. ex quibus componantur ibid. quo tempore vtendi ibid. quibus vaſis conſeruandi ibid.
Puluerum duratio 26
Purgandi ratio 105
Purgantia quandiu irriganda, & quomodo exprimenda 17
Purgatio medicamentorum 134
Purgationis tempus 103
Putrefactio quomodo fiat 140
Pyxides medicamentorum 215

Q

QValitates tactiles 197

R

RAdices quo loco colligendæ 8. item quo tempore ibid. quibus vaſis conſeruandæ ibid.
Radicum curatio 8. dignotio ibid.
Radicum doſis in apozematis, in balneis ibid.
Radicum electio ibid. valor ſeu taxatio ibid.
Rarum quid 199
Raſio quomodo fiat 132
Refrigeratio quomodo fiat 1.6

Rob

Rob quid 15

S

SAcci medicamentorum 215
Sacculi 47. quibus partibus adhibeantur ibid.
Sacculorum compoſitio 47
Salitura quomodo fiat 129
Sapa quid 15
Saporum gradus 193. generatio & vſus 195
Sectio quomodo fiat 132
Semen quid 6
Semina quo tempore decerpenda 6. quibus in locis colligenda ibid.
Seminum dignotio 6. doſis 7. electio 6. valor, ſeu taxatio 7
Sinapiſmus quid 37
Sinapiſmi ingredientium doſis 37
Sinapiſmi parandi ratio ibid. vſus ibid.
Solium quid 22
Solij vſus ibid.
Spathulæ præparationi craſſiori inſeruientes 184
Species aromaticæ 26
Species & pulueres quomodo differant ibid.
Sternutamentum 43
Succedanea medicamenta quæ 205
Succi 9. quo tempore colligendi ibid. quibus vaſis reponendi 10
Succorum duratio ibid. electio 9
Suffimenta quæ 48
Suffituum compoſitio, vſus ibid.
Suppoſitoria 45
Syrupus quid 13
Syrupi compoſiti ex quibus 14. quibus vaſis conſeruandi ibid.
Syrupi ſimplices ex quibus 13
Syruporum doſis 14. duratio ibid.
Syruporum & decoctorum differentia 15
Syruporum taxatio 14. vſus 15

T

TAbulæ 38. præparationi craſſiori inſeruientes 186
Tabulæ quibus vaſis ſeruandæ 40
Tabularum duratio ibid. ingredientium doſis 38. parandarum modus 39
Taxatio aquarum deſtillatarum 13
Taxatio, ſeu valor catharticorum 29
Taxatio conſeruarum 30
Taxatio, ſeu valor electuariorum 29
Taxatio emplaſtrorum 35. fructuum 6. herbarum 3. florum 4. linctuum 32. oleorum 25. opiatorum 29. pilularum 42. puluerum 27. radicum 8. ſeminum 7. tabularum 40 vnguentorum 34. ſyruporum 14
Tempus applicandi epithemata 20. aſſumendi infuſiones 17. balneandi 22
Tempus colligendi cortices 9. flores 3. fructus 4. herbas 1. ligna 8. liquores 9. radices 8. ſemina 6. ſuccos 9
Tempus deſinendi clyſteres 18. exhibendi decocta 16. ſyrupos 14
Tempus iniiciendi clyſteres 18. inſedendi 21. lauandi caput 23
Tempus & modus vtendi linctus 32. tabulas 40
Tempus purgationis 103. vſurpandi caputpurgia 19. gargariſmata 19
Tempus vtendi apophlegmatiſmis 43. cataplaſmatis 36. catharticis 29. ceratis 36. conſeruis 30. emplaſtris 35. errhinis 43. extractis 33. glandibus 45
Tempus vtendi linimentis 33. opiatis 29. pilulis 41. pulueribus 26
Tempus vtendi tragematis 27
Tenue quid 199
Terræ doſis 12
Teſtarum doſis 11
Torcularia præparationi craſſiori inſeruientia 185
Tragemata 27. ex quibus ibidem.
Tragematum doſis 27
Tragæa rubra ibid.
Trochiſcus quid 40
Trochiſci quibus vaſis conſeruandi 41
Trochiſcorum compoſitio 40. doſis 41
Trochiſcorum duratio ibid. vſus ibid.
Tuſio, ſiue tritura quomodo fiat 133

V

VAſorum metallicorũ præparationi craſſiori inſeruientium genera & vſus 185
Vitra medicamentorum 25
Vnguentum quid 33
Vnguenta ex quibus ibid.
Vnguenta quibus vaſis conſeruanda 34
Vnguentorum duratio ibid.
Vnguentorum ingredientium doſis 33
Vnguentorum parandi modus 34
Vnguentorum taxatio ibid.
Vnguentis quando vtendum ibid.
Vſtulatio & Vſtio quomodo fiat 123. 124
Vſus apophlegmatiſmorum 43
Vſus balneorum 23
Vſus cataplaſmatum 36. collyriorum 42. conſeruarum 30
Vſus epithematum 20. electuariorum 29. emplaſtrorum 35. errhinorum 9. 43. extractorum 32
Vſus fomentorum 21
Vſus gargariſmatum 19. glandium 46
Vſus inſeſſuum 21
Vſus linctuum 32. linimentorum 33. lotionum 23
Vſus oleorum 26. opiatorum 30
Vſus peſſorum 48. pilularum 42
Vſus ſinapiſmi 37. ſuffituum 49. ſyruporum 15
Vſus trochiſcorum 41

INDICIS ANTIDOTARII GENERALIS FINIS.

ANTIDOTARIVM SPECIALE,

A

IOAN. IACOBO WECKERO BASILIENSE

EX OPT. AVTHORVM tam veterum, quàm recentiorum, ſcriptis fideliter congeſtum, & tandem methodicè, ſupra priores editiones, uberrimè auctum, coniunctim editum, & exornatum:

Adiectis ELENCHIS locupletiſs.

BASILEAE,

Per CONR. WALDKIRCH, ſumptibus EPISCOPIANORVM,

cIↄ Iↄci.

ELENCHVS ET SERIES SECTIONVM ANTIDOTARII SPECIALIS contentarum.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. I.

De IGNE. *Sect. I.* — *fol.* 1.
De AERE. *Sect. II.* — 5
De AQVA. *Sect. III.* — 6
Thermarum differentiæ à metallis — 7
Thermæ Germaniæ — 12
Fontes acidi — 21
Thermæ Italiæ — 30
De TERRIS. *Sect. IV.* — 31
De METALLIS. *Sect. V.* — 39
De metallis temperatis 41. *calefacientibus & ſiccantibus in gradu ſecundo* ibid. *calefacientibus & ſiccantibus in gradu tertio* ibid. *calidis & ſiccis in gradu quarto* 47. *frigidis in primo* 49. *frigidis in ſecundo* 50. *aſtringentibus* 53. *venenoſis* 54
De LAPIDIBVS. *Sect. VI.* — 55
De lapid.b. precioſis, ſeu gemmis frigidis in gradu primo 59. *ſecundo* 61. *quarto* 62
De gemmis amuletis — 63
De lapidibus precioſis alterantibus qualitate occulta 64. *minus precioſis: ac primùm de calidis* 67. *frigidis* 69. *aſtringentibus* 70. *emollientibus, obſtupefacientibus* 71. *abſtergentibus* 72. *glutinantibus, cicatricem inducentibus, calculum comminuentibus, fœtum retinentibus, menſes cientibus, amuletis, minus precioſis, alterantibus qualitate occulta ibid. &* 73. *purgantibus* 76
De MARINIS. *Sect. VII.* — ibid.
De marinis calidis ibid. *frigidis* 80. *aſtringentibus* 82. *emollientibus* 81. *abſtergentibus* 86. *qualitate occulta alterantibus* 88
De ANIMATIS SINE SENSV, *à terreſtribus, hoc eſt, ex plantis & arboribus ſumptis: & primo de folijs. Sect. VIII.* 89
De folijs temperatis — 109
De folijs. ſeu herbis calidis in primo gradu 110. *ſecundo* 120. *tertio* 129. *quarto* 148
De folijs frigidis in primo 151. *ſecundo* 154. *tertio* 159. *quarto* 163
De folijs humidis in primo 164. *ſecundo* ibid.
De folijs ſiccis in primo ibid. *ſecundo* 165. *tertio* 167. *quarto* 169
De folijs aſtringentibus 170. *aperientibus* 172. *emollientibus, indurantibus, extenuantibus* 174. *diſcutientibus* 175. *extrahentibus, ſuppurantibus, abſtergentibus, glutinantibus, & cicatricem ducentib.* ibid. & 176. *flatus diſcutientibus* 182. *ſemen generantibus* 183. *menſes mouentibus, menſes ſiſtentibus, venenis reſiſtentibus* ibid. *ſtrumas diſcutientibus* 186. *dolorem mitigantibus, venenoſis* 189. *alterantibus qualitate occulta* 187
De folijs purgantibus bilem flauam 190. *bilem atram* 191. *pituitam* 192. *ſeroſos humores* 193
De FLORIBVS. *Sectio IX.* — 198
De floribus calidis in primo 205. *ſecundo* ibid. *tertio* 209
De floribus frigidis in primo ibid. *ſecundo* 210. *tertio* 211. *quarto* ibid.
De floribus humidis in primo 212. *ſecundo* ibid.
De floribus ſiccis in primo ibid. *ſecundo* ibid. *tertio* ibid.
De floribus calefacientibus caput ibid. *pectus* 213. *reliquas corporis partes* ibid. *humectantibus pectus & cor* 214
De floribus ſiccantibus cor & pectus, aſtringentibus, diſcutientibus, abſtergẽtibus, extenuantibus, emollientibus, ſuppurantibus, glutinantibus, & cicatricem inducentibus 214. *menſes mouentibus, & ſiſtentibus, flatus diſcutientibus, qui ambuſtis medentur* 215
De floribus venenis reſiſtentibus ibid. *dolorem mitigantibus* ibid.
De floribus purgantibus bilem flauam ibid. *pituitam* 216
De FRVCTIBVS. *Sect. X.* — 217
De fructibus temperatis — 223
De fructibus calidis in primo 224. *ſecundo* 226. *tertio* 227. *quarto* 229
De fructibus frigidis in primo 232. *ſecundo* 234. *tertio* 236. *quarto* 237
De fructibus humidis in primo 238. *ſecundo* ibid.
De fructibus ſiccis in primo ibid. *ſecundo* ibid. *tertio* ibid.

De fructibus calfacientibus caput 238. thoracem 239. cor 240. ſtomachum ibid. renes & veſicam ibid. vterum 241
De fructibus refrigerantibus thoracem & cor ibid. ſtomachum ibid. hepar 242. renes & vterum ibid.
De fructibus adſtringentibus 242. diſcutientibus ibid. extenuantibus ibid. glutinantibus ibid. flatus diſcutientibus 243. ſemen generantibus ibid. vrinam cientibus ibid. menſes mouentibus ibid. menſes ſiſtentibus ibid. venenis reſiſtentibus ibid. dolorem mitigantibus ibid.
De fructibus purgantibus bilem flauam 243. bilem atram 247. pituitam ibid.
De SEMINIBVS. Sect. XI. 248
De ſeminibus calidis in primo 255. ſecundo 256. quarto 263
De ſeminibus frigidis in primo 255. ſecundo ibid. tertio ibid.
De ſeminibus humidis in primo 266
De ſeminibus ſiccis in primo 266. ſecundo ibid. tertio 267
De ſeminibus excalfacientibus iecur 267. ſplenem ibid. renes & veſicam ibid. vterum 268. artus ibid.
De ſeminibus refrigerantibus caput 269. thoracem, cor, & ſtomachum ibid. hepar, ſplenem, renes, veſicam, & artus 269
De ſeminibus adſtringentibus 269. diſcutientibus, abſtergentibus, emollientibus, indurantibus ſuppurantibus, glutinantibus, flatus diſcutientibus, generantibus ſemen 270. menſtrua prouocantibus 271. menſes ſiſtentibus, calculum frangentibus, venenis reſiſtentibus, mitigantibus dolorem ibid. diſcutientibus ſtrumas, venenoſis 272
De ſeminibus purgantibus bilem 272. pituitam 273
De RADICIBVS Sect. XII. 275
De radicibus calidis in primo 283. ſecundo ibid. tertio 285. quarto 288
De radicibus frigidis in primo 291. ſecundo ibid. tertio ibid.
De radicibus humidis in primo 292
De radicibus ſiccis in primo 292. ſecundo 297. tertio ibid.
De radicibus excalfacientibus caput 299. thoracem ibid. cor 303. ſtomachum ibid. hepar 305. ſplenem 307. renes 308. vterum & iuncturas ibid.
De radicibus refrigerantibus ſtomachum, hepar & ſplenem 308
De radicibus aſtringentibus 308. diſcutientibus 311. abſtergentibus ibid. aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus 312. ſuppurantibus, glutinantibus ibid. flatus diſcutientibus 313. ſemen generantib. 314. menſes mouentibus 315. menſes ſiſtentibus 319. ſudorem prouocantibus 320. venenis reſiſtentibus 321. ambuſtis conferentibus 322. dolorem ſedantibus ibid. diſcutientibus ſtrumas, venenoſis 323. alterantibus qualitate occulta 324
De radicibus purgantibus bilem flauam ibid. bilem atram 325. pituitam 326
De LIGNIS. Sect. XIII. 331
De lignis calidis 331. frigidis 337. alterantibus qualitate occulta 338
De CORTICIBVS. Sect. XIV. 338
De corticibus calidis in primo 339. ſecundo 340. tertio 346
De corticibus aperientibus 346. dolorem mitigantibus, purgantibus ibid.
De corticibus fructuum calidis 346. aſtringentibus 346
De corticibus radicum calidis 347. frigidis 348
De corticibus purgantibus bilem 348
De SVCCIS. Sect. XV. 347
De ſuccis temperatis herbarum 349
De herbarum ſuccis calidis in primo 349. ſecundo ibid. tertio 340
De ſuccis herbarum frigidis in primo 35[illegible] ſecundo, tertio, quarto ibid.
De ſuccis fructuum calidis 350.352. frigidis 351.352
De LIQVORIBVS. Sect. XVI. 351
De liquoribus frigidis 353. calidis ibid.
De liquoribus pinguibus calidis 355. frigidis 35[illegible]
De liquoribus concretis calidis moderate 3[illegible]
De liquoribus concretis calidis in primo 318. ſecundo, tertio 359
De liquoribus concretis frigidis in primo 360. tertio 363. quarto ibid.
De liquoribus concretis, purgantibus bilem 367. pituitam 36[illegible].
De GVMMI & RESINIS Sectio XVI[illegible] 369
De gummi & reſinis calidis temperate 3[illegible]1
De gummi & reſinis calidis in primo 3[illegible]1. ſecundo 37[illegible]. tertio 379. quarto 3[illegible]0
De gummi & reſinis frigidis 380. emollientibus, aſtringentibus 381. calculos pellentibus 382. pur-

381. purgantibus pituitam ibid.
De ANIMALIBVS aquatilibus. Sectio XVIII.
De ANIMALIBVS integris. Sect. XIX. 385
De animalibus terreſtribus, aquatilibus, aereis, & volatilibus 387
De ANIMALIBVS venenoſis. Sectio XX. 387
De ANIMALIVM partib. Sect. XXI. 395
De OSSIBVS. Sect. XXII. 400
De MEDVLLIS. Sect. XXIII. 401
De SANGVINE. Sect. XXIV. 402
De PINGVEDINE, Adipe, & Seuo. Sect. XXV. 403
De EXCREMENTIS vtilibus. Sectio XXVI. 405
De EXCREMENTIS inutilibus primæ coctionis. Sect. XXVII. 409
De STERCORE. Sectio XXVIII. 410
De EXCREMENTIS ſecundæ coctionis. Sect. XXIX. 412
De EXCREMENTIS tertiæ coctionis. Sect. XXX. 414

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. II.

De AQVIS diſtillatis. Sect. I. 416
De aqua ſtillatitia, quomodo ex herbis & floribus extrahatur. 421
De aquis diſtillatis refrigerantibus ſanguinem 421. refrigerantibus, ſeu concoquentibus bilem in capite 422. concoquentibus bilem in thorace ibid.
De aquis diſtillatis refrigerantibus cor, ſtomachum 422. hepar, renes, & veſicam 343. matricem ibid.
De aquis diſtillatis excalfacientibus caput, ſeu concoquentibus pituitam in capite 423. thoracem 425. cor 426. ſtomachum ibid. hepar, ſplenem, renes & veſicam 427. matricem 428
De aquis alterantibus & concoquentibus bilem atram in capite 428. pectore, corde ibid. hepate, ſplene 429
De aquis alterantibus qualitate occulta 429
De aquis purgantibus 431
De aquis purgantibus compoſitis 431. confortantibus 434. alterantibus 437
De SYRVPIS. Sect. II. 471
De ſyrupis officinalibus, concoquentibus bilem flauam in capite 475. thorace 476. ſtomacho 477. corde 480. hepate 481
De ſyrupis concoquentibus pituitã in capite 482. thorace 483. corde 485. ſtomacho 486. hepate 489. matrice 490
De ſyrupis concoquentibus melancholiam in corde 490. hepate & liene 491
De ſyrupis purgantibus bilem 493. pituitam 494. humores mixtos 495. 503
De ſyrupis minus vſualibus 497
De ſyrupis alterantibus pituitam 498. bilem atram 500. purgantibus 501. educentibus vrinam 506
De IVLAPIIS Sect. III. 507
De SVCCIS, ſeu ROB. Sectio IV. 509
De EMVLSIONIBVS. Sect. V. 511
De VINIS artificialibus. Sect. VI. 513
De vinis excalfacientibus caput 515. cor 516. thoracem 517
De vinis excalfacientibus ventriculum 518. hepar 524. ſplenem, renes & veſicam ibid.
De vinis aſtringentibus, ſudorem prouocantibus 526
De vinis reſiſtentibus venenis 527
De vinis purgantibus pituitam 527. bilem flauam 529. bilem atram & aquam 530. humores mixtos 531
De DECOCTIS. Sect. VII. 533
De decoctis officinalibus reficientibus 535
De decoctis alterantibus communibus 536. caput 537. pectus 538. cor, ventriculum ibid.
De decoctis ſudorem prouocantibus 538
De decoctis purgantibus ſanguinem 542. bilem flauam 543. pituitam ibid. bilem atram, humores mixtos 544
De decoctis minùs vſualibus 545
De decoctis alterantibus pectus, cor 545. bilem 546. pituitam, bilem atram ibid.
De decoctis purgantibus bilem flauam 549. pituitam 550. atram bilem 550. humores mixtos 551
De INFVSIONIBVS. Sect. VIII. 553
De acetis 555
De dilutis, ſeu infuſis, purgantibus bilem 556 pituitam 557. bilem atram 559
De infuſis ſanguinem puriorem reddentibus 560

De CLYSTERIBVS. Sect. IX. 561

De clyſteribus nutrientibus 563. calfacientibus ibid. refrigerantibus 564. emollientibus ibid. aſtringentibus 565. detergentibus 566. conſolidantibus 567. vrinam prouocantibus, comminuentibus calculum 567. vermes necantibus 568. dolorem ſedantibus 569. purgantibus 571

De clyſteribus purgantibus aquam 572. flatus diſcutientibus 573

De GARGARISMATIS. Sect. X. 575

De gargariſmatis diſcutientibus 577. detergentibus ibid. conſolidantibus, dolorem ſedantibus 578. odoratis 579

De ERRHINIS Sectio XI. 579

De errhinis purgantibus bilem, pituitam ibid. melancholiam 581

De errhinis detergentibus 581. dolorem mitigantibus 582. aſtringentibus ibid. odoratis 583

De FOMENTIS. Sect. XII. 583

De fomentis aſtringentibus 585. aperientibus, diſcutientibus ibid. emollientibus 587. dolorem ſedantibus ibid.

De EPITHEMATIBVS. Sectio XIII. 589

De epithematibus ad omnes partes 590

De epithematibus alterantibus cerebrum ibid. cor 591. pectus 593. ſtomachum 594. hepar 595. corpus per arterias iuxta manum 596

De EMBROCHIS. Sect. XIV. 597

De embrochis calfacientibus caput ibid. alterantibus ſtomachum 598. refrigerantibus caput ibid.

De INSESSIONIBVS. Sectio XV 599

De inſeſſionibus aſtringentibus ibid. emollientibus 601. aperientibus ibid. diſcutientibus 602. frangentibus calculum ibid dolorem mitigantibus 604

De BALNEIS. Sect. XVI. 605

De balneis excalfacientibus 605. refrigerantibus 606. aſtringentibus, emollientibus 607. aperientibus, abſtergentibus cutem 608. dolorem mitigantibus 611

De LOTIONIBVS. Sect. XVII 611

De lotionibus capitis 613. axillarum, manuum, pedum 615

De OLEIS Sectio XIIX 617

De oleis craſſo modo paratis 623

De oleis excalfacientibus ventriculum 623. hepar 624. lienem 625. vterum ibid. articulos 627. neruos 628

De oleis refrigerantibus caput 731. corroborantibus ventriculum 632. pectus ibid. hepar, vterum 634

De oleis ſiccantibus, humectantibus 634. aſtringentibus, emollientibus 935. laxantibus 636. rarefacientibus, digerentibus, detergentibus ibid. glutinantibus 638. ſomnum inducentibus 741. frangentibus calculum 642. iuuantibus coitum, ſedantibus dolorem 64?. purgantibus 646

De oleis ſubtili modo paratis, ſeu diſtillatis 645

De oleis herbarum & florum 646. ex fructibus 649. ex ſeminibus 650. ex radicibus 652. ex lignis ibid. ex corticibus 653. ex aromatibus 655. ex reſinis & gummis 658. ex liquoribus 665. ex metallicis 666. ex animalibus, & eorundem partibus 690

De BALSAMIS. Sect. XIX. 697

De PVLVERIBVS. Sect. XX. 715

De pulueribus calfacientibus & ſiccantibus caput 719

De pulueribus excalfacientibus pectus 720 cor 721. ſtomachum 72?. hepar 729

De pulueribus refrigerãtibus ventriculum 730. hepar ibid.

De pulueribus aſtringentibus 730. menſes mouentibus 731 mouentibus vrinam, calculum frangentibus ibid. venerem ſtimulantibus, partum prouocantibus 732. conſolidantibus 733. diſſoluentibus ſanguinem concretum ibid. impinguantibus 734. ſedantibus dolorem ibid.

De pulueribus purgantibus bilem 734. pituitam per nares ibid. item per aluum, bilem atram 735. aquam ibid. humores mixtos ibid. fæces 740

De pulueribus extrinſecus applicandis 742

De pulueribus capitis temperatis ibid.

De pulueribus excalfacientibus caput ibid. cor ibid. ventriculum 743. hepar ibid.

De pulueribus refrigerantibus caput, cor 744. hepar 745

De pulueribus aſtringentibus ibid.

De pulueribus abſtergentibus dentes 746. cutem 747

De pulueribus incarnantibus, cicatricem inducentibus 748. carnem auferentibus 749. ſtrumas diſſoluentibus 751. mitigantibus dolorem 752

De ELECTVARIIS. Sect. XXI. 753

De ele

ELENCHVS SECTIONVM.

De electuarijs calfacientibus caput 761. pectus 766. cor 770. ventriculum 776. hepar 781. ſplenem, matricem 784

De electuarijs refrigerantibus caput 786. pectus ibid. cor 788. ſtomachum 789. hepar, ſplenem & matricem, iuncturas 790

De electuarijs aſtringentibus ibid. calculum frangentibus 791. venerem ſtimulantibus 794. contra venena 796

De electuarijs officinalibus lenitiuis 804. ſolutiuis 810

De electuarijs officinalibus ſolutiuis, purgantibus bilem ibid. pituitam 814. bilem atram 821. aquam 823. humores mixtos ibid.

De electuarijs minùs vſualibus 829

De electuarijs excalfacientibus caput ibid. cor 831. pulmonem, ventriculum 833. hepar, ſplenem 835

De electuarijs refrigerantibus ventriculum 837. hepar 838

De electuarijs aſtringentibus 838. vrinas & menſes mouentibus, frangentibus calculum 839. venerem ſtimulantibus ibid. venerem minuentibus 842. dolorem mitigantibus ibid.

De electuarijs purgantibus bilem 843. aquam 844. humores pituitoſos & mixtos 845

De OPIATIS Sect. XXII 847

De CONSERVIS. Sect. XXIII 865

De conſeruis calfacientibus caput 867. pectus 868. cor ibid. ventriculum 869. hepar 870. ſplenem, vterum ibid. iuncturas ibid.

De conſeruis refrigerantibus caput 870. pectus, cor, ventriculum 871. hepar, ſplenem, renes, iuncturas 872

De ECLEGMATIS, ſiue LOCH. Sect. XXIV. 872

De eclegmatis aſtringentibus 873. abſtergentibus 875

De eclegmatis minùs vſualibus aſtringentibus 878. abſtergentibus 8[illegible]0

De CONDITIS Sect. XV 881

De conditis calfacientibus & roborantibus cor 883

De conditis excalfacientibus ventriculum 885. renes 886

De conditis refrigerantibus ventriculum ibid.

De conditis temperatis 888. excalfacientibus ibid.

De conditis compoſitis refrigerantibus 890

De conditis purgantibus 892

De EXTRACTIS. Sect. XXVI. 893

De extractis ſimplicibus alterantibus 894. purgantibus 896

De LINIMENTIS. Sectio XXVII. 908

De linimentis temperatis 909. calidis ibid. frigidis 909. humidis 910. aſtringentibus ibid. glutinantibus 911. carnem generantibus 911. dolorem ſedantibus 912. vermes necantibus 913. ambuſta extinguentibus ibid.

De VNGVENTIS. Sectio XXIIX. 915

De vnguentis excalfacientibus 920. refrigerantibus 92[illegible]. aſtringentibus 924. emollientibus 925 abſtergentibus 926. carnem generantibus [illegible]31. glutinantibus, & cicatricem inducentibus 934. erodentib. 935. extrahentibus ibid. dolorem ſedantibus ibid. ſomniferis, ad ambuſta 838. purgantibus ibid.

De vnguentis minus vſualibus 940

De vnguentis excalfacientibus caput, pectus, ſtomachum 942. hepar 943. ſplenem 944. renes & veſicam, vterum 945

De vnguentis refrigerantibus vterum 946. ſtomachum ibid. hepar 947

De vnguentis aſtringentibus 947. emollientibus 949. calculum expellentibus 950. ſuppurantibus 952. digerentibus ibid. abſtergentibus 956. carnem generantibus 959. conſolidantibus 961. glutinantibus 962. cicatricem ducentibus 964. carnem auferentibus 965. dolorem ſedantibus ibid. ſomnum conciliantibus 966. venerem excitantibus 967. ambuſta extinguentibus 957. purgantibus 968

De EMPLASTRIS. Sect. XXIX. 970

De emplaſtris calidis 971. frigidis 972. aſtringentibus 973. emollientibus 974. abſtergentibus 980. diſcutientibus 985. conſolidantibus & glutinantibus ibid. cicatricem inducentibus 993. dolorem ſedantibus 994

De emplaſtris minùs vſualibus 994. aſtringentibus ibid. emollientibus 995. concoquentibus 996. diſcutientibus ibid. abſtergentibus 997. conſolidantibus 998. extrahentibus ibid. erodentibus, ambuſta extinguentibus 999

De CATAPLASMATIS Sectio XXX 1001

De cataplaſmatis aſtringentibus 1001. emollientibus, conſolidantibus 1004. abſtergentibus, concoquentibus 1005. diſcutientibus 1006

De cataplaſmatis attrahentibus, dolorem mitigantibus 1008
De CERATIS. Sect. XXXI 1011
De ceratis calidis 1012. frigidis 1013. emollientibus ibid. aſtringentibus 1016. conſolidantibus. & glutinantibus 1016. abſtergentibus 1018. attrahentibus 1019
De DROPACIBVS Sect. XXXII. 1019
De SINAPISMIS. Sect. XXXIII. 1019
De CERIS tingendis, ſeu colorandis. Sectio XXXIV. 1019
De SALIBVS. Sect. XXXV 1021
De ſalibus purgantibus per tuſſim 1023 per aluum ibid. per vrinam ibid. per vterum 1025. per ſudorem ibid.
De ſalibus dolorem ſedantibus, detergentibus 1027. erodentibus 1028
De ANTIMONII præparatione. Sectio XXXVI. 1029
SVLPHVR ſublimatum, ſeu flores Sulphuris. Sect. XXXVII. 1031
De PILVLIS, ſeu Catapotijs. Sectio XXXVIII. 1032
De pilulis aſtringentibus 1035. aperientibus 1037. abſtergentibus ibid. mouentibus vrinam & menſtrua 1038. calculum comminuentibus 1040. dolorem mitigantibus ibid. venerem excitantibus 1042. veneno reſiſtentibus 1043
De pilulis purgantibus bilem flauam ex capite 1043. bilem ex hepate 1044
De pilulis purgantibus pituitam ex capite 1045. ex pectore 1047. ex ſtomacho 1048. ex iunctuтis 1052
De pilulis purgantibus melancholiam ex hepate & ſplene 1055. humores ſeroſos 1056
De pilulis purgantibus humores mixtos a capite 1057. a ſtomacho 1059. ab hepate 1063. a toto 1064
De CONFECTIONIBVS aromaticis ſolidis, Tabulis et Rotulis. Sect. XXXIX. 1065
De tabulis excalfacientibus caput 1067. pectus, ventriculum ibid. hepar 1069. matricem ibid.
De tabulis refrigerantibus caput, pectus 1069. cor & hepar 1070
De tabulis purgantibus bilem, pituitam 1071
De confectionibus ſolidis [illegible] vſualibus 1072
De tabulis calfacientibus caput, ſtomachū 1072
De tabulis refrigerantibus ſtomachum 1073. hepar 1074
De tabulis purgantibus bilem 1074. pituitam 1075. melancholiam, humores mixtos ibid.
De tabulis vermes necantibus 1076
De TROCHISCIS Sect. XL. 1070
De trochiſcis calidis 1081. frigidis ibid. aſtringentibus 1081
De [illegible] emollientibus 1084. aperientibus ibid. a[illegible]gentibus 1087
De trochiſcis venena fugantibus, dolorem ſedantibus 1088
De trochiſcis purgantibus bilem, pituitam 1089. humores mixtos ibid.
De trochiſcis con[illegible] nes aliorum medicamentorum ingredientibus 1090
De trochiſcis extrinſecus applicandis ibid.
De COLLYRIIS, ſiue Sief. Sectio XLI. 1099
De collyrijs abſtergentibus 1101. excreſcentias auferentibus 1103. dolorem mitigantibus 1104
De APOPHLEGMATISMIS. Sect. XLII. 1105
De CONFECTIS. Sect. XLIII 1107
De colorando ſaccharo, in concinnandis confectis 1112
De GLANDIBVS & Suppoſitorijs. Sect. XLIV. 1113
De glandibus lenibus ibid.
De glandibus leuioribus, mediocribus, acribus 1115
De glandibus flatus diſcutientibus 1116. dolorem mitigantibus ibid.
De PESSIS. Sect. XLV 1117
De peſſis aſtringentibus, aperientibus ibid. abſtergentibus, & conſolidantibus 1118. emollientibus ibid. dolorem ſedantibus 1118. purgantibus 1119
De SACCVLIS. Sect. XLVI 1119
De ſacculis conferentibus capiti 1119. cordi 1121. ventri 1122
De DENTIFRICIIS. Sectio XLVII 1123
De ODORAMENTIS Sectio XLVIII 1126
De SVFFIMENTIS. Sectio XLIX. 1129
De ſuffimentis conferentibus capiti 1130. cordi 1131. pulmoni 1132. vtero 1133. [illegible] 1134
De ſuffimentis odoratis 1136

ANTIDO

ELENCHVS SECTIONVM.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIB. III.

De MEDICAMENTIS *ornantib.* 1137
De AQVIS *ornantibus. Sect. I.* 1139
De aquis odoratis ibid.
maciem inducentibus 1142
De aquis capillos longos reddentibus, tingentibus. ibid. *augentibus* 1144. *probibentibus* 1145
De aquis oculorum vitia tollentibus 1145. *dentes dealbantibus* 1147. *faciem illuſtrantibus* 1148. *Tingentibus & dealbantibus faciem* 1152. *rubificantibus faciem* 1157. *faciem denigrantibus* 1160. *faciem iuuenilem reddentibus* ibid. *faciei maculas tollentibus* 1160
De POTIONIBVS *ornantibus corpus. Sectio II.* 1161
De BALNEIS *mundantibus corpus. Sectio III.*
De LOTIONIBVS, *ſeu Lixiuijs ornantibus capillos. Sect. IV.* 1163
De lixiuijs capillos tingentibus flauos 1164. *nigros* 1167. *rubros* 1168. *albos* ibid.
De lixiuijs capillos prolongantibus 1169. *augentibus* 1176. *probibentibus, criſpos reddentibus* ibid.
De OLEIS *ornantibus faciem. Sectio V.* 1170
De oleis faciem illuſtrantibus. ibid.
tingentibus 1171
De oleis faciei rugas tollentibus ibid.
maculas delentibus ibid.
De oleis capillos conſeruantibus, & augentibus 1172. *tingentibus* ibid.
longos reddentibus 1174
De VNGVENTIS *capillos defluos conſeruantibus. Sect. VI* 1174
De vnguentis capillos reſtituentibus 1176. *probibentibus* 1180. *auferentibus* 1182
De vnguentis capillos tingentibus flauos 1184. *nigros* 1185. *albos, rubros* 1186
De vnguentis capillos reddẽtibus criſpos, ſuperciliorum vitia tollentibus 1187. *palpebrarum oculorumq́; liuorem tollentibus* ibid. *oculorum lacbrymas ſiſtentibus* 1188. *cutis capitis vitia curantib.* ibid. *ad ſcabiem* 1199. *faciem illuſtrantibus* 1200. *manus dealbantibus* 1201. *pectus ornantibus* 1105. *ornantibus ventrem & pedes* 1207
De SMEGMATIS *ornantib. Sect. VII.* 1208
De PVLVERIBVS *ornantibus dentes. Sect. VIII.* 1209
De pulueribus ornantibus manus. ibid.

ELENCHI SECTIONVM FINIS.

)( )(

ANTIDOTARII SPECIALIS PRAECIPVARVM SECTIONVM DISPOSITIO.

- MEDICAMENTORVM differentiæ in ſpecie à cauſis deducuntur. Primam ergo differentiam ſumimus à fine: & quemlibet ruſſus diſtinguimus ex materia: quā materiam formæ etiam diuerſitas ſequitur. Forma ruſſus ex Efficientis varietate diſtinguēda. Medicamenta igitur alia conferunt ad
  - Sanitatem, *vel conſeruādam, vel præſeruandam, vel reſtituēdam. Hæc autem medicamenta cùm ſint mixta corpora, mixtio ipſorum fit vel.*
    - Naturâ, *quāuis leuis præparatio ab artifice adhibeatur, ita tamē vt ſuam formā retineat. Sic Medicus adipem præparat. Et de his* LIBER I. *Antidotarij noſtri diſputabit. Diuiditur rurſus, quia colligun tur vel ex corporibus*
      - Simplicibus *dictis: non quòd reuera ſint ſimplicia, ſed ſenſu, aut certè reſpectiuè, quòd comparatione aliorum minimum habeant admiſtionis. Talia ſunt, quæ ſumuntur ab*
        - Igne. *Sect.* i. *fol.* 1
        - Aere. *Sect.* ij. 2
        - Aqua. *Sect.* iij. 5.
        - Terra. *Sect.* iiij. 32
      - Mixtis
        - Inanimatis, *quæ reperiuntur vel in*
          - Terra: *vt*
            - Metalla. *Sect.* v. 39
            - Lapides. *Sect.* vj. 56
          - Aqua, *ſeu Mari. Sect.* vij. 75
        - Animatis: *vel*
          - Sine *ſenſu, tum*
            - Terreſtribus: *nimirum plantis & arboribus: vt*
              - Folia. *Sect.* viij. 91
              - Flores. *Sect.* ix. 198
              - Fructus. *Sect.* x. 217
              - Semina. *Sect.* xi. 249
              - Radices. *Sect.* xij. 275
              - Ligna. *Sect.* xiij. 331
              - Cortices. *Sect.* xiiij. 339
              - Succi. *Sect.* xv. 347
              - Liquores. *Sect.* xvi. 351
              - Gummi. *Sect.* xvij. 371
            - Aquatilibus: *vt* Spongia, *&c. Sectio* xviij. 383
          - Cum *ſenſu: ab animalibus*
            - Integris
              - Alterantibus. *Sect.* xix. 385. *tum*
                - Terreſtribus: *cùm greſſilibus, tū reptilibus: vt ſunt*
                  - Cimices,
                  - Millepedæ,
                  - Scorpiones,
                  - Vermes *terreni,*
                  - Cochleæ,
                  - Formicæ,
                  - Viperæ.
                - Aquatilibus: *vt ſunt*
                  - Scincus,
                  - Cancer *fluuiatilis,*
                  - Rana.
                - Aëreis *& volatilibus, tā integris, quam inſectis: vt ſunt*
                  - Hirundo,
                  - Gallus,
                  - Galerita,
                  - Locuſta,
                  - Cicada,
                  - Canthari-des.
              - Corrumpentibus, *hoc eſt, venenoſis. Sect.* xx. 387
            - Partibus *eorundem. Vide in ſeqq. fig. A.*
    - Arte. *Vide in ſeqq. ſignum B.*
  - Ornatum, *vel pulchritudinem. In quibus* LIBER TERTIVS *noſtri Antidotarij conſumetur.*

A. Medica-

ANTIDOTARII SPECIALIS DISPOSITIO.

- A Medicamentorum *differentiæ à partibus animalium deſumptæ, ſiue partes illæ*
  - Sentiāt: *& ſunt vel*
    - Principes. *Sectio* xxj. 395
      - Cerebella
        - Paſſerum,
        - Leporis, *&c.*
      - Pulmo
        - Agninus,
        - Suillus,
        - Vrſinus,
        - Vulpinus, *&c.*
      - Hepar
        - Erinacei,
        - Lupinum,
        - Aſininum,
        - Caprinum,
        - Caninum,
        - Mergi, *&c.*
      - Teſtes
        - Gallorum,
        - Fibrorum, *&c.*
    - Non *principes: atq; vel alterantes qualitate*
      - Prima. *Sic calida ſunt*
        - Ventriculi *gallinæ*,
        - Inteſtina *lupi*, *&c.*
      - Secunda. *Sic Venerem excitant*
        - Genitale
          - Ceruí,
          - Tauri, *&c.*
        - Renes *Scincorum*, *&c.*
  - Non *ſentiant, & ſunt vel partes*
    - Propriè *dictæ*
      - Oſſa. *Sect.* xxij. 399. *vt*
        - Vnicornu,
        - Ebur,
        - Cornu *ceruinum*,
        - Os *de corde cerui*,
        - Cranium *hominis*,
        - Oſſiculum *verticis*, *&c.*
      - Medulla. *Sectio* xxiij. 401
        - Ceruina,
        - Vitulina,
        - Bubulina,
        - Hircina, *&c.*
      - Sanguinis. *Sect.* xxiiij. 402
    - Impropriè *dictæ*
      - Pinguedo. *Sect.* xxv. 404
      - Seuum,
      - Vngula
        - Aſini,
        - Capræ,
        - Vaccæ Mulæ, *&c.*
      - Excrementa
        - Vtilia. *Sectio* xxvj. 406
          - Lac, Butyrum,
          - Serum, Mel,
          - Cera, Propolis,
          - Oua, Sericum, *&c.*
        - Inutilia *coctionis*
          - Primæ. *Sect.* xxvij. 409
            - Coagulum
              - Leporis,
              - Hœdi,
              - Vituli, *&c.*
            - Stercus. *Sect.* xxviij. 410
          - Secūdæ. *Sect.* xxix. 411
            - Fel
              - Capræ,
              - Hirci, *&c.*
            - Vrina
              - Humana,
              - Aprina, *etc.*
          - Tertiæ. *Sect.* xxx. 413
            - Sudores,
            - Sordes, *ſeu* Strigmenta,
            - Moſchus,
            - Oeſypus,
            - Spolium *ſerpentis*,
            - Zibettum, *&c.*

B

- *Arte, quæ figuram naturalem aufert, & artificialem nouã indit. de quibus* LIBER II. *Antidotarij noſtri aget. Sic ergo figurã habet medicamentum, vel*
  - Fluidam: *& vel*
    - Non *pinguem, quibus ars indit figurã rei, vel*
      - Naturalis,
        - Aquæ. *Sect.* j. 417.
        - Mellis: *vt*
          - Syrupi. *Sect.* ij. 471.
          - Iulapia. *Sect.* iij. 507.
          - Succi, *ſeu Rob, &c. Sect.* iiij. 509
        - Lactis. *Sect.* v. 511. *vt*
          - Lac *amygdalarum dulcium.*
          - Emulſiones, *&c.*
        - Vini. *Sect.* vj. 513.
      - Non *naturalis,*
        - Potiones
          - Decocta, *ſeu, Apozemata. Sect.* vij. 533.
          - Diluta. *Sect.* viij. 553
        - Clyſteres. *Sect.* ix. 558
        - Gargariſmi. *Sect.* x. 575
        - Errhina. *Sect.* xj. 579
        - Fomenta. *Sect.* xij. 583
        - Epithemata. *Sect.* xiij. 589
        - Embrochæ. *Sect.* xiiij. 597
        - Inſeſſus. *Sect.* xv. 599
        - Balnea. *Sect.* xj. 605
        - Lotiones, *&c. Sect.* xvij. 611.
    - Pinguẽ: *cuiuſmodi ſunt Olea præparata modo vel*
      - Craſſo. *Sect.* xviij. 617.
      - Subtili, *&c. Sect.* xix. 697
  - Non *fluidam: eámque vel*
    - Diſſipatam: *vt*
      - Pulueres.
      - Tragemata, *&c. Sect.* xx. 715
    - Coactã, *vel*
      - Humidam,
        - Actu: *vt*
          - Electuaria. *Sect.* xxj. 753
          - Opiatæ. *Sect.* xxij. 847
          - Conſeruæ. *Sect.* xxiij. 865
          - Eclegmata. *Sect.* xxiiij. 872
          - Condita. *Sect.* xxv. 881
          - Extracta, *&c. Sect.* xxvj. 893
        - Potentiã, *medio calore, vt ex, quæ ex pinguibus: vt*
          - Linimenta. *Sect.* xxvij. 907
          - Vnguenta. *Sect.* xxviij. 9'5
          - Emplaſtra. *Sect.* xxix. 869
          - Cataplaſmata. *Sect.* xxx. 1008
          - Cerata. *Sect.* xxxj. 011
          - Dropaces. *Sect.* xxxij. 1019
          - Sinapiſmi. *Sect.* xxxiij. 020
          - Ceræ *coloratæ. Sect.* xxxiiij. 1020
      - Siccã, *eámque acquirunt arte rei vel*
        - Naturalis: *videlicet Metalli: vt*
          - Salia *ex rebus diuerſis. Sect.* xxxv. 1021
          - Vitrum *Stibij. Sect.* xxxvj. 1029
          - Flores *Sulphuris, &c. Sect.* xxxvij. 031
        - Non *naturalis: quales ſunt*
          - Pilulæ. *Sect.* xxxviij. 1032
          - Tabulæ, *Orbiculi. Sect.* xxxix. 1065
          - Trochiſci. *Sect.* xl. 1079
          - Collyria. *Sect.* xlj. 1099
          - Apophlegmatiſmi. *Sect.* xlij. 1105
          - Confecta. *Sect.* xliij. 1107
          - Glandes. *Sect.* xliiij. 1113
          - Peſſi. *Sect.* xlv. 1117
          - Sacculi. *Sect.* xlvj 1119
          - Dentifricia. *Sect.* xlvij. 1128
          - Odoramenta. *Sect.* xlviij. *ibid.*
          - Suffimenta. *Sect.* xlix. 1129

ANTIDO-

ANTIDOTARII SPECIALIS PER Io. Iacobum Vveckerum emendati & locupletati

LIBER I.

De Igne Sectio I.

IGNIS in medicinæ vſum venit. Sumuntur enim medicamenta tum ab

- Igne *ipſo vel*
  - Cum *flamma depaſcente*
    - Ligna.
    - Seuum, Oleum, Butyrum.
  - Sine *flamma: vt ab ignitis*
    - Carbonibus.
    - Metallis.
    - Lapidibus.
- Recrementis *ipſius: vt à*
  - Fuligine.
  - Cinere.
  - Calce.

IGNIS eligendus eſt flammæ eleuatæ, ex quercu, vel ilice, vel ſubere, vel ſago, vel ſalice, vel ſarmentis vitium, non corruptis & putridis, non viridibus, & fumum facientibus, non valloſis, ſed montanis & ſiccis factus. Talis namq; corpora ſana, maximè tempore frigidiore, conſeruat, refrigerata calefacit, humectata ſiccat, denſata laxat, aſtricta & clauſa rarefacit & aperit, aëris malitiam corrigit, &c. *Hippocr. & Galenus.*

CANDELAE & LVCERNAE. In cubiculis ſanorum vel ægrorum tẽpore nocturno primum locum habent candelæ, ex cera flaua, recenti, munda, deinde ex ſeuo taurino recenti, moderato calore liquato, & colato, ellychnioq; puro, albo & æquali, confectæ. Sic etiam lucernæ ex oleo communi ſeu oliuarum recenti, claro mundo, & ellychnio bombacino, puro ac ſubtili, meliores habentur. Huiuſmodi enim ad aerem tenebroſum illuminandum, vigilias producẽdas, cucurbitulasq; affigendas, &c. accommodatiores habentur. Quæ verò ex pinguedine ouina, vel porcina, rancida ant[illegible]a, aduſta, impura, vel
A ex oleo nucum, vel veteri, rancido & immundo ſunt confectæ, prorſus ſunt vitandæ. Quoniam odorem ſpirant grauem, vitalemq; ſpiritum corrumpunt, &c.

CARBONES IGNITI tum ad alimentorum tum medicamentorum præparationem competunt. Eliguntur qui ex quercu, vel ilice, vel fago ſunt confecti, non humidi, non ſemiuſti, & fumum vel ſtrepitum reddentes. Cæteri verò ex ſalice, picea, vel pino, inutiliores. *Galenus.*

B METALLA IGNITA meliora habentur primò ex auro, deinde ex argento, poſtremò ex ferro. Conducunt ad cauteria facienda, carnem putridam conſumendam, ſanguinem promanantem ſiſtendum. Ex lapidibus verò ignitis, præferuntur ſilicei. tales namq; ad ſudores eliciendos ſunt aptiores. *Galenus.*

FVLIGO omnis exiccatoria eſt, ac proinde terreſtris eſt eſſentiæ, habens quaſdam etiam ignis, qui materiam combuſſit, reliquias: ſed id
C puſillum eſt. Porrò tota eius natura terrena eſt, tenuium partium. Sed quæ ſpeciatim in ea differentiæ ſunt, eæ pro vſta materia eueniunt: ex acriore & calidiore, tali etiam proueniente fuligine: ex dulciore, ſimili quoque & hinc fuligine proueniente. *Galenus.*

Fuliginem Thuris ſic facito. Forcipicula lucernis accenſas ſingulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauam imponito: & æreo vaſe, in medio perforato, deciſa diligenter ſorde, obregito: alteram admoueto, ex altera eius parte, aut vtraque, ſubiectis quaternum digitorum altitudine lapillis, quò facilius perſpici queat, ſi vrantur: & quà locus capax fuerit, glebulas alias ſupponito, & antequam prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito, donec ſufficientem fuliginem videaris coegiſſe. Continuo tamen externæ æramenti partes ſpongia, aqua frigida madeſacta, abſtergantur: ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per lenitatem decidua thuris cineribus admiſcetur. Deraſa itaq; fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubtrahẽdus eſt. Idem opus quoad ſatisfactum tibi videbitur, obeundum. * Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones ſuſpẽdit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata ſiſtit. Simili modo è myrrha, reſina, ſtyrace, reliquisq́; lacrymis fuligo excipitur ad eadẽ conueniens. *Dioſcor.*

Fuligo è liquida pice fit hoc modo. In lucerna noua, quę ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamque fictili vaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum fornicato, inferiùs perforato, vt clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri ſinito: conſumptoque liquore nouum infundito, quoad ſufficientem vſui fuliginem collegeris. * Vis ei aſtringens, acriſque. Vſui eſt ad pigmenta, quibus palpebras linunt, & venuſtant, & ad circumlitiones. Item vbi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecillos lacrymoſosq; oculos: inſuper ad eorundem vlcera non inutilis eſt. *Dioſcorides.*

Fuligo pictoria, qua pictores vtuntur, ex vitrariis officinis colligi ſolet: ſiquidem ei palma tribuitur. * Vis ad aſtringendum & erodendum efficax: fracta, cum roſaceo cerato ad cicatricem perducit. *Dioſcorides.*

C I N I S, combuſtorum lignorum reliquiæ ſic nuncupantur, cõpoſitæ ex contrariis tum qualitatibus, tum ſubſtantiis. Habet enim in ſe partim terrenum, partim velut fuliginoſum, quod Græcè dicitur *αἰθαλῶδες*, ſiue *λιγνυῶδες*, ſiue quomodocunq; quis appellare volet: atque hæ ſanè partes ſunt tenues, & quæ maceratis aqua cineribus, & percolatis, vna aſportãtur atq; abeunt. Quod verò reliquum eſt, terrenum eſt, infirmũ, & morſu carens, calida facultate in lixiuium depoſita. Sed non omnis cinis eadem temperatura præditus eſt, ſed pro combuſtæ materiæ diuerſitate variatur. *Galenus.*

S A R M E N T O R V M C I N I S vrendi vim habet: cum axungia autem vel oleo illitus, fractis neruis, articulorum colliſionibus, & neruorum nodis prodeſt: cum nitro & aceto excreſcentias carnis in ſeroto reprimit. Serpentium canumq; morſibus illitus ex aceto medetur. Cruſtas obducentibus medicamentis admiſcetur. Fit ex eo lixiuium contra præcipitationes & fungorũ venena, cum aceto, ſale & melle. *Dioſcorides.*

C A L X cineris quædam ſpecies eſt: fit hoc modo. Marinorum buccinorum teſtas igni condito, aut ferventi clibano nocte dimittito: poſtera die, ſi candidiſſimæ fuerint, extrahito: ſin aliter, iterum vrito, vſque dum vehementer inalbuerint. Dein vbi in aquam frigidam demerſæ fuerint, in fictile nouum conijcito, & exactè pannis operiens, noctem vnam conquieſcere ſinito: mane eam extrahens, vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito. Fit & è litoralibus calculis igne crematis, necnon e vili & ſiſanco marmore, & lapide calcario. * Vis omni calci communis ignea, mordens, adurens, & cruſtas inducens. Quod ſi iam alijs immiſta, vt ad picem, oleo, concoquẽdi vim aſſumit, mollit & diſſipat: vlcera ad cicatricem perducit. Efficacior eſt, quæ ... maturè recens, nec aſperſa aquis. Porrò calx ... ta, medicamentum eſt, citra morſum deſiccans, magisque, ſi bis terue lauetur. *Dio. & Galenus.*

Calx teſtarum ouorum & limacum.

T E S T A E ouorum, aut limacum reuerberentur igne acerrimo per triduum, donec redigantur in calcem candidiſſimam. Si dum calcinantur, aſpergantur aceto, calx ſucior reddetur, & ad vires ſuas exercendas aptior. *Quercetanus.*

De Aere Sectio II.

- A E R ad vitã tum conſeruandam, tũ morbos profligandos maximè eſt neceſſarius: tum
  - Naturalis, *qui vel agit ſua*
    - Qualitate *vel*
      - Prima. *Sic alius*
        - Temperatus *vt* Orientalis. Occidentalis.
        - Intemperatus: *vt* Meridionalis. Septentrionalis, *&c.*
      - Secunda. *Sic alius*
        - Rareſacit: *vt Meridionalis.*
        - Condenſat: *vt Septentrionalis.*
    - Subſtantia: *vt*
      - Purus, *Clarus, Subtilis, &c.*
      - Impurus, *Craſſus, Nebuloſus, &c.*
  - Artificialis. *Sic arte conficitur aer*
    - Frigidus.
    - Calidus, *tum ad*
      - Contemper...
      - Sud... *&c.*

AER tum corporum tum ſpirituum noſtrorum elementum eſt. Eligendus eſt purus, lucidus, non qui ſtagni, nec paludis halitu eſt perturbatus, nec ex profundo ſpecu peſtilentem auram ſpirat. nec qui ex cloacis, quæ magnam aliquam vrbem aut numeroſum exercitum purgant, vitium contraxit: nec qui ex animalium, olerum, leguminumque putredine aut fimo coinquinatur: nec qui ob ſtagnum, vel flumen vic[illegible]um nebuloſus eſt: nec qui editis vndiq; mon[illegible]ibus in cauo loco clauſus nullum recipit perflatum. nec qui vicinus eſt aquis, in quibus linum & canabis macerantur: ſed qui purus omnino eſt, temperatis quidem hom[illegible]ibus, & temporibus temperatis, ab oriente, æſtate, & calidior[illegible]bus temperaturis à ſeptentrione, vel occidente, hyeme verò & frigidioribus naturis à meridie vel oriente ſpirans. Quòd ſi aliquando ſua qual[illegible]tate excedat, vel ſubſ[illegible]ant[illegible]a variet, [illegible]a vt nobis [illegible]uerit aduerſus, frigidus quidem corrigendus eſt tum ignibus ex quercu vel ilice, tum aquis, vel decoctis rerum calidarum, vel ſuffumigiis, ex ladano, thure, ſandaracha ſtyrace, gal[illegible]ia moſchata. &c. Calidus verò contemperandus, vel folijs ſalicis, vitium, quercus, floribus roſarum, violarum, nenupharis, per cubicula ſtratis: vel aqua roſarum, nenupharis, & aceto & ſantalis: vel aqua & aceto aſperſis. Quod ſi corruptus vel putris f[illegible]erit aer, emendandus eſt tum ignibus maioribus ex quercu, vel lignis iuniperi, vel roriſmarini, vel citri, citonij, vel myrrhæ, &c. tum ſuffumigi[illegible]s odoratis, ex citro, iunipero vel aceto roſaceo, vel caphura. &c * Cæterùm frigidus aer, cuiuſmodi eſt ſeptentrionalis, conden-

A ſat, corroborat, indurat, concoctionem iuuat, aerem peſtilentem ſanat. Calidus verò rarefacit, laxat, poros aperit, humores agitat, ſpiritus reſoluit, ſudorem prouocat, concoctionem impedit, virtutem deijcit, febres ardētes gignit, &c. Humidus, vt meridionalis, humectat, ſenſus grauat, rec[illegible]iuationem facit, febres putridas & peſtiferas generat. Siccus cutim e[illegible]iccat, &c. *Hippocr. Galenus & Auicenna.*

BALNEVM aëreum, quod Laconicum, &
B Calidarium vel Sudatorium vocatur, fit vel à vaporibus calidis & ſiccis ab igne accenſo ſublatis (Barbaris ſtufa ſicca dictum) vel à vaporibus calidis & humidis, ab herbis in vaſe aliquo decoctis, aut aqua ſupra ignitos lapides reſperſa (ſtufa humida Barbaris appellatum) Sordes corporis abſtergit, materias per totum corpus tum calefacit, tum verò fundit: præterea quæ inæqualia ſunt, æquat, & cutim laxat, & multa quę detenta ſub hac fuerunt, vacuat, vt meritò ſanè
C exercitij interdū neglecti vicem ſupplere queat. Valet prȩterea contra humidos & frigidos morbos, tumores laxos, podagram frigidam, ſcabiem humidam, morbum Gal[illegible]icum, craſſitiem & pinguedinem, hydropem, inflationem, calefacit, exiccat, extenuat, conſumit, ſenibus prodeſt, ſudorem euocat. At nocet laconicum capiti, oculis, pulmoni & pectori, neruis, frigidis & ſiccis, cali[illegible]is & [illegible]iccis, grac[illegible]ibus, conſumptis, iecori, vulneribus, & vlceribus, digeſtiuæ fa-
D cultati. item ſitim auget, & ventrem conſtipat. *Fuchſius, & alij.*

De aqua Sectio III.

AB Aqua quoque medicamenta ſumuntur, tum
- Superiore: *vt Aqua pluuia.*
- Inferiore
  - Non *medicata: vt*
    - Aqua *Fontana.*
    - Aqua *Putealis.*
    - Aqua *Lacuſtris.*
    - Aqua *Fluuialis, &c.*
  - Medicata *ſiue mineral. Balnearum differētiæ ſumuntur vel à*
    - Metallis, *quorum vires aſſumunt. Sic aliæ*
      - Salſæ, nitroſæ.
      - Aluminoſæ, ſulphureæ.
      - Bituminoſæ, ferreæ.
      - Æreæ, cupreæ.
      - Aureæ.
      - Gypſeæ, *&c.*
    - Locis, *&c. Vide literam A.*

A Locis, *in quibus ſcaturiũs, nipuia in*

- Germania:
  - Thermæ
    - Curienſes, Lotharingiæ, Badeniæ, Ferinæ.
    - Cellenſes, Acidæ, Au, Embs, Alſatiæ, Boemiæ.
    - Vvisbaden, Gaſtein, Abach, *&c.*
  - Balneæ
    - Vvembdingenſes, Huberbadenſes, Sultzenſes.
    - Badenvvilenſes, Vvatvvilenſes, Villingenſes.
    - Brintzbachenſes, Glotterbad, Zuckenthalenſes, *&c.*
- Italia:
  - Balneum *Aponi.*
  - Balneum *Porretanum.*
  - Balneum *de Corſene.*
  - Balneum *ſanctæ Mariæ.*
  - Balneum *de Aquis.*
  - Balneum *de Petriole.*
  - Balneum *de Greta.*
  - Balneum *vrbis veteris.*
  - Balneum *montis alti.*
  - Balneum *Aquenſe.*
  - Balnea *Sicula.*
  - Balneum *da Aquarie.*
  - Balneum *Carpinſe, &c.*

EIVS ITAQVE CAPITA HAEC SVNT.

De aqua potabili.
De balneo aquæ dulcis calido.
De balneo aquæ dulcis frigide.
De aquis mineralibus ſiue thermis.
De balneis ſalſis.
De balneis nitroſis.
De balneis aluminoſis.
De balneis ſulphureis.
De balneis bituminoſis.
De balneis ferreis.
De balneis cupreis.
De balneis aureis.
De balneis gypſeis.
De balneis mixtis.
De balneis Curienſibus, ſiue Piperinis.
De balneis Lotharingijs ſiue Plumbarijs.
De Badenijs Heluetiorum.
De Badenijs inferiorib. in Marchionatu Badenſi.
De Badenijs Auſtriacis.
De balneis Ferinis in Ducatu Vvirtenbergenſi.
De balneis Cellenſibus.
De balneis Geppingenſibus.
De balneis Avvenſibus.
De balneis Embſenſibus.
De balneis Geberſuilenſibus.
De balneis Carolinis ſiue Ellenbogenſibus.
De balneis Vvisbadenſibus.
De balneis Caſteinenſibus.
De balneis Abudiacis.
De balneis Abechenſibus.
De balneis Vvemdingenſibus.
De Hubbad, ſiue Huberbad.
De balneis Sultzenſibus.
De Sultzbergenſibus.
De balneo Sultzbrun.
De balneis Badenvvilenſibus.
De balneis Vvattenvvilenſibus.
De balneis Vvilingenſibus.
De balneis Brintzbachenſibus.
De balneis Kibbadenſibus.
De Glotterbad.
De balneo Zuckenthalenſi.
De balnee Vogiſpergenſi.
De balnee Sultzenſi.
De balneis Aegrinis.
De balneis Vberkingenſibus.
De balneis Nideravvenſibus.
De balneis Deynachenſibus.
De balneis Feuerinis.
De balneis Antigaſtrenſibus.
De balneis Birckenfeldenſibus.
De balneis Treutrenſibus.
De Niderborn & Oberborn.
De Conderthal.
De Baſſenheim.
De Keſſelbrun.
De Ponterborn.
De Heylbern.
De balneis Annæbergenſibus.
De balneis Aquenſibus.
De Bellerthal.
De balneis Bertringenſibus.
De balneis Bringenſibus.
De Buretzheim.
De balneis Dalfingenſibus.
De Dunckelbrun.
De Ebenhauſen.
De balneis Etingenſibus.
De balneis nominatis, Flsechen.
De Iungbrun.
De Keeſvvaſſer.
De Kißingen.
De Kronenberg.
De Leonſtein.
De balneis Laubacenſibus.
De balneis Leucenſibus.
De balneis Leunigenſibus.
De balneis Loſſingenſibus.

De

De balneis Merſeſdorf.
De balneis Mentenbaur.
De Neubad.
De balneo Saurenthal.
De balneo Spiegelbergenſi.
De balneo Schnenningenſi.
De balneo Sylueſtri.
De balneis Teplicis.
De balneis Vberlingenſibus.
De balneo Villachenſi.
De balneo Vvaldibern.
De balneo Vveringenſi.
De balneo Vvolckenſteinenſi.
De Zollerbad.
De balneis Patauinis.
De balneo Porretano.
De balneo Corſeno.
De ſancta Maria in bagno.
De balneis de Aquis.
De balneo Petriolo.
De thermis Greſinis.
De thermis apud vrbem veterem.
De balneis Peruſinis.
De balneis montis Caſini.
De balneis Aquenſibus.
De balneis Siculis.
De balneis Aquarijs.
De balneo Carpenſi.

De Aqua potabili.

AQVA optima eſt, quæ pura, limpida, omnis ſaporis expers, guſtu iucundo, clara, pellucida, tenuis, leuisque reperitur: necnon quæ igni admota citò calefit, remota verò ocyſſimè frigeſcit, & in qua carnes & legumina celerrimè coquuntur. quæ deniq; æſtate frigida, hyeme verò tepida exiſtit, celeriterq; præcordia pertrãſit, & ſine vlla ventriculi moleſtia labitur, & ſecedit. B Talis autem ea eſſe ſolet, cuius ſons ad oriẽtem ſolem erumpit, curritq; ſuper lapides, aut arenã, aut puriſſimam terram. Omnium tamen præſtantiſſima eſt pluuialis, eaque præſertim quę in fine æſtatis, vel principio autumni, vel etiam media æſtate pluit, ſilente cœlo. Huic ferè illa reſpondet, quæ eodem tẽpore cum tonitruis deſcendit. At ea, quæ maxima aeris ac ventorum procella, terrifico tonitruum, ſulgurum, & grandinis impetu, ex velociter concitatis nubibus cœlo deijcitur, in humanæ vitæ vſum admitti non de- C bet. Porrò aqua ciſternarum non æquè cõmendatur, tum quòd miſcella quædam ſit diuerſarũ aquarum, quæ in diuerſis anni temporibus inibi colliguntur ex pluuia, ex grandine, & niuibus hyemali tempore in tectis colliquatis: tum quòd aquæ omnes ſtationariæ, putrefactioni facilè ſint obnoxiæ. Putealis præterea aqua tertium in bonitate locum habet: grauis quidem eſt, ęgreq; conficitur, nec omnis putredinis expers: veruntamen tantò minùs fuerit damnãda, quantò fre- D quentiùs hauritur, vel ſi è ſubterraneo fonte ſcaturiat. Sequuntur lacuſtres & paluſtres: quę omnino ſunt improbandæ, niſi coctæ, vel igne fuerint deſtillatę. Fluuiatilis deniq; probatur, in qua nulla animalia putrefacta, nulla excrementa, nullæ vrbium ſordes ineſſe ſentiuntur, &c. *Galenus.*

De balneo aquæ dulcis calido.

BALNEVM calidum aquæ dulcis confert alopeciæ, appetitui canino, aluo obſtructæ, capitis E dolori, calori externo, cholericis, & morbis calidis, colicæ, phthiſi, pulmonis vitijs, pleuritidi, hecticis, hæmorrhoidibus obſtructis, laſſitudini membrorum, extenuatis, conſumptis, morbis ſiccis, ſpleniticis, melancholicis, ſiti, vigiliæ, ventris fluxui, vlceribus, tertianis, quartanis, fluxibus omnibus, menſibus obſtructis, mulieribus,

A infantibus, ſenibus, ſcabiei, prurituí, omnibus cutis vitijs, nephriticis: emollit corpus, & membra, humores liquat, & euacuat: corpus & membra humectat: indurata reſoluit impinguat: vocem clarificat. vrinam mouet: calorem natiuum & humorem auget: ſomnum conciliat: carnem & cutem reſtituit naturali temperamento: cibum diſtribuit: mundificat, & abſtergit. Sed vſus eius immoderatus cordi nocet, ſyncopen inducit, appetitum deijcit, nauſeam mouet, iũcturas laxat, B & debilitat, calorem naturalem reſoluit: corpus & membra laxat, humores mouet, & vlceribus nocet, &c. *Galenus, & a. ij.*

De balneo aquæ dulcis frigido.

BALNEVM aquæ dulcis frigidum valet contra morbos calidos & ſiccos, febres omnes ſiccas, conuulſionem, ſpaſmum, ſanguinis profluuia quæcunque, cutis ſordes, menſtruorum fluxum nimium, & rubeum, & cholericum, articu- C lorum dolores, & podagram. Prodeſt iuuenibus, & carnoſis: totum corpus refrigerat: cutem denſat: digeſtionem confortat: vires roborat. Sed frigidum balneum nocet maximè pueris, & creſcentibus, gracilibus, mulieribus, ſenibus, imbecillis, neruis & iuncturis debilibus, pectori, cordi, ſtomacho frigido, & imbecillo, inteſtinis, renibus, matrici, hominibus frigidis & humidis, morbis omnibus frigidis & humidis: calori natiuo, vulneribus & vlceribus, hecticæ: item op- D pilat, & conſtipat. *Iidem.*

De aquis mineralibus ſiue thermis.

AQVAE minerales ſeu THERMAE, Balnea naturalia dicuntur, quæ per ſe aut ſponte. vel naturaliter ſcaturiunt: alioque nomine, eò quòd illis inſit calefaciendi facultas, thermæ vocãtur. Sunt autem quædam ſalſa, quædam nitroſa, quædam aluminoſa, quædã ſulphurea, nõnulla bituminoſa, aliqua ferrea. aliqua ærea, aliqua cuprea, ali- E qua aurea, quædam ex plurib horum mixta, &c.

De balneis ſalſis.

BALNEA ſalſa ad frigidas & humidas intemperies, & ad eiuſdem generis morbos cõferunt. Proinde medentur hydropicis, frigidis neruorum doloribus, podagræ, reſolutioni, aſthmaticis: pectoris fluxiones cohibent: ventriculo frigido & humido conferunt, & rumoribus laxis,

A pituitoſis, ſcabie infectis, capiti thoraciq́ue flu-
xionibus obnoxio, &c. Valent præterea contra
ſpaſmum & conuulſionem, matricem frigidam
& humidam, veſicam & neruos, renum ægritu-
dines, teſticulorum inflationem, menſtrua alba,
ſterilitatē, vlcera, tormina, flatus & dolores ven-
tris, laxitatem membrorum, calculum, articulo-
rum dolores, humorum putrefactionem, neruo-
rum contritionem, caſum, epilepſiam, aurium
dolorem, vuluæ caſum, ſplenis duritiem, ſtoma-
B chi dolores frigidos, carnem ſuperfluā, ſcabiem,
impetiginem, &c. *Galen. & alij.*

De balneis nitroſis.

Nitrosa balnea à ſalſis, facultatibus non
differunt, niſi quod in omnibus illis valentiores
ſunt, non adeò tamen adſtringunt, ſed valenter
abſtergunt, quare & ſcabioſos mundant, & au-
rium vlceribus medentur, incertosq́; earum ſo-
nos atque tumores diſcutiunt. Conferunt præ-
terea capiti, thoraci, fluxibus, ventriculo pituito-
C ſo, ac humido, hydropi, tumoribus laxis, neruo-
rum vitijs, defluxionibus ad pectus, prurituí, fur-
furibus, viſui, paralyſi, neruorum torſionibus,
ſurditati, ventris doloribus, vermibus, carni ex-
creſcenti, vlceribus, venenis. *Galen. & alij.*

De balneis aluminoſis.

Aluminosa balnea, ad ſanguinis reiectio-
nes, ventriculum vomiturientem, hæmorrhoi-
das immodicè profluentes, mulieres, quæ inor-
D dinatè purgantur, & quæ frequenter abortiunt:
ad eos deniq; qui immodico ſudore reſoluun-
tur, & tibiarum varices proſunt: Exiccant valdè,
calefaciunt, conſolidant, coagulant. Valent ad-
uerſus ructus, hydropem, tormina, vlcera mali-
gna & putrida, articularē morbum, ſputum ſan-
guinis, ſudores ſuperfluos, dyſpepſiam, varices,
vlcera veſicæ, tumores laxos; item valent contra
fluxum ſanguinis, & aliarum ſuperfluitatum, vi-
ſus obſcuritatem, ſtomachica, teſticulorū dolo-
E rem, herpetem, eſthiomenum, apoſtema corroſi-
uum, ignis aduſtionem, carnem ſuperfluam, &
omnes morbos frigidos & humidos. *Gal. & alij.*

De balneis ſulphureis.

Sulphurea balnea calefaciunt, neruos e-
molliunt, dolores mitigant, ſtomachum ener-
uant & ſubuertunt, omnia cutis vitia exterunt:
hydropicis, alphis, leucis, impetiginibus, vlceri-
bus antiquis, articulorum defluxioni, lieni indu-
rato, iecori, vtero, reſolutionibus, coxendicibus
F & ſcabiei ſubueniunt. Siccant præterea vehe-
menter, & in quarto gradu, reſoluunt, aperiunt,
attrahunt, conſumunt, attenuant. Proſunt ven-
triculo, neruis frigidis & humidis, ſcabiei, ſple-
ni, calculo, teneſmo, iecori, matrici, lumborum
doloribus, morbis frigidis & humidis, reſolutis,
paralyticis, contractis, tremulis, & neruorum do-
loribus, tumoribus articulorum, & eorum mor-
bis alijs, epilepticis, lethargicis, ſurditati, & obli-
uioni, & coryzæ, apoplexie, tuſſi, pectoris ſaniei,
aſthmati, ventoſitatibus, hydropi, ictericiæ, ve-
nenatis, &c. *Idem.*

A *De balneis bituminoſis.*

Bituminosa balnea caput replēt, ſenſuum
inſtrumenta lædunt, enixè tamen calefaciunt, &
prolixè molliūt, ſi quis diutius immoretur, præ-
ſertim vterum, veſicam & colum. præterea aqua
intercute affectis peridonea ſunt. *Galenus.*

De balneis ferreis.

Infrigidant, exiccant, ſtypticant. Proſunt
calidis & humidis morbis, aſthmati, podagræ, &
B articulorum dolori, ventriculi debilitati & mol-
litiei, aurium ſaniei, fluxui ſtomachico, hydropi,
colicæ, fluxui menſium, & vrinæ, hæmorrhoidi-
bus, ani egreſſioni, venenis, &c. *Fuchſius, & alij.*

De balneis cupreis, & æreis.

Balnea cuprea & ærea calefaciunt, ſiccant,
abſtergunt, reſoluunt, incidunt, ſtypticant, incar-
nant, mundificant, conſolidant, conſtringunt.
Proinde articulorū doloribus, podagricis, aſth-
maticis, nephriticis, vlceribusq; malignis, ocu-
C lis, ori, tonſillis, & vuæ auxiliantur: conferunt
morbis frigidis & humidis, laxitati, & rupturæ
membrorum, contuſis membris, vulneribus ma-
lè curatis, cutis malis, carbunculo, carni excre-
ſcenti, viſui, carni ſuperfluæ in naribus, vel ano,
hydropi, aluo conſtipatæ, &c. *Fuchſius, & alij.*

De balneis aureis.

Balnea aurea calefaciunt, & ſiccant. Proin-
de doloribus colicis, voluulo, fiſtulis, podagræ
ac malignis vlceribus ſuccurrunt. Proſunt item
D ventriculo frigido, calculo, rupturis, oculorū vi-
tijs, ſcabiei & lepræ, cutis malis, cordi, eiusq; tre-
mori, & affectibus, oris fœtori, &c. *Fuchſ. & alij.*

De balneis gypſeis.

Balneae gypſeæ infrigidant, exiccant. con-
glutinānt, oppilānt. Proſunt fluxui ſanguinis è nari-
bus, ophthalmię, menſtruorū fluxui, & alijs om-
nib. fluxionibus, calidis & humidis morbis, &c.

De balneis mixtis.

E Balnea quæ ex mixtis qualitatib. conſtant,
pro cuiusq; vincentis qualitatis ratione agunt.
Proinde ex iam commemoratis facillime om-
nium Germaniæ noſtræ thermarum facultates
diiudicare licebit, modò mixturā ac conſtitutio
nē illarum perſpectā habeamus. Quare ne quid
hac in parte deſiderari poſſit, breuiter earūdem,
potiſſimùm earū, quæ cæteris antecellere viden-
tur, mixturæ & vires exponendæ ſunt. *Fuchſius.*

F *De thermis Germaniæ, & primò de balneis Curienſibus, ſiue Piperinis.*

In Curiensi diœceſi thermæ ſitæ ſunt, quæ
Germanis Pfefferbad dicuntur: hoc eſt, piperina
balnea. Conſtant mixtura auri, ſulphuris ferri,
æris, & nitri. Harum aqua non continuò manat,
ſed tertio die Maij erumpit, decimo verò quarto
Septembris iterum ſeſe ſubducit. * Mirificè do-
lorib. capitis confert, memoriam roborat, [illegible]
auditumque acuit: cerebri obſtructiones ac ner-
uorum aufert. articulorū doloribus, [illegible],
fracturisq; oſſium ſuccurrit. Valent præt[illegible]
articu-

articulorum reſolutionem, tremorem artuum, manuum, pedumque, laſſitudinem mēbrorum, phthiſim, febres inueteratas, apoplexiam, paralyſim. reſolutiones linguæ, ac oris. ſpaſmum, podagram, lateris dolores, cordis palpitationem, ictus, percuſſiones, ophthalmiam, ſurditatē, maniam, veternum, chiragrā. artuum dolores, membra fracta, luxata, contracta, conuulſa, & ſugillata vlcera maligna, & malè curata, ſcabiem, impetiginem, elephantiaſim, lepram recentem, vulnera malè curata, calculos renum & veſicæ, vteri affectus varios, & inueteratos, renum vitia diuturna, veſicæ mala vetera, cancrum, fiſtulam, anthracem, ficos ſcirrhos, luxationes vertebrarum, mammillarum vlcera, epilepſiam, menſium intemperiem cōſumptos à morbo, obſtructiones cerebri, iecoris, lienis, & neruorum, ictericiam, quartanam, hydropem, &c. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Lotharingijs, ſiue Plumbarijs.

In LOTHARINGIAE montanis balnea ſunt, quæ Plumbers/ quaſi plumbea, ob nimirum copioſam plumbi mixturam, vocantur. Conſtant ex plumbi, ſulphuris, & aluminis mixtione. * Auxiliantur malignis & curatu difficilib. vlceribus, cancro, phagedænis, fiſtulis, elephantiæ recens cœptæ, & omnibus cutis vitijs. Valent præterea contra capitis fluxiones, ſcabiem, pruritum, impetiginem, intertriginem, vulnera male curata, membra rupta, contuſa, & reſoluta, torporem membrorum, artuum dolores, laſſitudinē membrorum, imbecillitatem panaricium, fluxiones partium corporis, paralyſim, contuſionem, inflammationes, vteri affectus frigidos, humidos, ſtrangularum, renum morbos, veſicæ ægritudines, fluxiones, febres inueteratas, & recētes, mēſes albos ſterilitatē, hæmorrhoidas obſtructas, & humidos morbos omnes. *Fuchſius & alij.*

De Badenijs Heluetiorum.

Haud procul à BADENSIS Heluetiorum ſalubres thermæ habentur, quarū mixtura conſtat ex copioſo ſulphure, & exiguo alumine. * Proſunt ad frigidas ac humidas capitis & cerebri paſſiones, lethargum ſcilicet, amiſſam memoriā, & ſimiles. Calefaciunt & exiccant ventriculum, eiusq; concoctionem iuuāt, iecoris & lienis obſtructiones tollunt. Detentos menſes euocant, & ſterilitatem auferūt. Mulieribus præterea magis quàm viris cōferunt. Item pectoris anguſtijs proſunt, aſthmati. dyſuriæ. ſtomachi affectibus, phlegmaticis, inteſtinorum obſtructionibus, colicæ paſſioni, catarrhis frigidis, coryzæ, rheumati, defluxionibus ex capite, ſenſibus roborandis & curandis omnibus, viſui. vertigini. oculorum ſuffuſioni, & fluxioni. auditui, & odoratui, concoctioni malæ, cibi faſtidio, renum vitijs, calculo, defluxionibus hæmorrhoidum immodicis, neruorum, muſculorum, tendinum, & ligamentorum affectibus, viſcerum obſtructionibus, ſuffocationi matricis, & præcipitationi, ac emotæ è loco ſuo, doloribus matricis in grauidis, muliebrum omnibus morbis, dolori articulorum, chiragræ, podagræ, iſchiadicis, membris infrigidatis, contractis, dolentibus, ſcabiei, pruritui, impetigini. Nocent contrà calidis & ſiccis temperamentis, & morbis. *Fuchſius, & alij.*

De Badenijs in Marchionatu Badenſi.

In inferiori BADENIA, vbi Marchio Badenſis reſidet, ſunt balnea mirę efficaciæ, quorum mixtura ex ſulphure, ſale & alumine exiſtit * Conferunt difficilè ſpirantibus, & aſthmaticis, dolorib. articulorum, & podagræ, à frigidis humorib. ortis, hydropicis, vteri morbis frigidis, albis potiſſimùm menſibus: conceptionem promouent, ſterilitatemq; remouent & in ſumma, vteri malis frigidis & humidis præ cæteris balneis mirificè conueniunt. vlceribus & cutis vitijs medentur. Proſunt præterea contra deſtillationes & defluxiones à capite ad pectus, fluxiones aurū, & oculorum, tinnitum aurium, hydropem. matricis frigidos affectus, vulnera, mammillarum vlcera, podagram, chiragram, iſchiada, tremorem membrorum, torpida membra, ſpaſmū, articulorum dolores. neruorū rigores humiditates. ſtupores & tremores, ventriculi frigidam & humidam intemperiē, iecoris & lienis infirmitates frigidas, abortum, vteri, & ani procidētiam, inteſtinorum dolores, crurum inflationes, ſcabiem, impetiginem, cutis vitia, pruritum, ſquamas, excoriationem, morbum Gallicum, cachexiam, renum dolores, vrinæ, difficultatem, colicam, catarrhum, omnes frigidos ac humidos morbos hepatis, lienis, & ventriculi: proſunt item omnibus hominibus frigidis & humidis. *Iidem.*

De Badenijs Auſtriacis.

In BADEN oppido Auſtriæ ſcaturiunt aquæ calidæ multùm ſulphuratæ, parum nitroſæ, ac aluminoſæ, Antegaſtæ nominatæ. Valent autem ad frigidos, humidos, & pituitoſos morbos, thoracis phlegma, iecoris ſcirrhū, ſtomachi, inteſtinorum & matricis mala, colicam, lumbricos, hydropem, menſes retentos, menſes albos, capitis dolorem, veternum, memoriam amiſſam vertiginem, reſolutionem neruorum, aurium flatus, & ſonitum. ſurditatem, podagram frigidam, articulorum imbecillitatem. ancrū, eryſipelas, vlcera maligna, & ſerpētia, & erodentia, ani rimas, & vlcera, ruptis & contuſis membris. *Rulandus.*

De balneis Ferinis in ducatu Vvirtenbergenſi.

In ducatu VVIRTENBERGENSI haud procul à Chalb oppidulo, ſunt thermæ, quę à Martiana ſylua Wildbad hoc eſt, ferinæ nominantur: ex eadem qua priores mixtura cōſtant. Sunt tamen qui cupri & nitri mixtionem accedere putent. * Viuè capitis paſſionib. frigidis, paralyſi, cōuulſioni, ſtupori, & ſimilibus auxiliātur, inſtrumenta ſenſuum roborant, tinnitū aurium, iecoris & lienis obſtructiones tollunt, hydropicis & ictero laborantibus, renum & veſicæ calculis, ventriculoq; ſuccurrunt, appetentiam excitant, & ferè

omnia, quæ Marchionis thermæ, poſſunt. Vitis tamen magis, quàm mulieribus competũt. Sunt præterea ſalubres fluxionib. & humiditati capitis, obliuioni, pectoris anguſtiæ, aſthmati, ſputo ſanguinis, empyemati, oculorũ lippitudini: proſunt calculis mirificè tam renum, quàm veſicæ, obſtructionib. iecoris & lienis, hemicraniæ, contractis, tremulis, vẽtriculi ardoribus, & flatibus, ventriculo & inteſtinis craſſis & pituitoſis humoribus repletis, laſſitudini, faſtidio cibi, vrinæ retentioni, ſtranguriæ, colicæ, podagræ, ſcabiei, vlceribus doloroſis, cutis vitijs, & externis corporis vitijs omnibus. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Cellenſibus.

Haud procul à Martiana ſylua CELLENSES ſunt thermæ, quarũ mixtura ex modico ſulphure, alumine & cupro conſtat. * Succurrunt diuturnis febribus ex pituitoſis ſimul & bilioſis humorib. ortis, vlceribus diuturnis & malignis, articulorum dolorib. appetẽtiæ caninæ: ac præ cæteris thermis conueniunt calidis & ſiccis temperamentis. Valent contra calculos, dyſenteriam, fluxusq; alios ventris, maraſmum, pectoris anguſtiam, pleuritidem, peripneumoniam, tuſſim ſiccam, & aſperam, vrinæ ardores, defluxiones, bilem vtranque, maniam, melancholiam, icterũ, quartanam, hydropem, vomitum, ventriculi intemperiem frigidam & humidam, eiusq; humores, mordicantes, vteri & renum inflammationes, arthritin, narium ſanguinis fluxum, menſes immoderatos, obſtructiones iecoris & lienis, cholerica mala, vulnera incurabilia, laſſitudinem, & cutis vitia. *Iidem.*

De balneis Geppingenſibus.

IN VVIRTENBERGENSI ducatu ad Geppingam oppidum thermæ ſunt, quæ Germanicè Saurbrunn. hoc eſt, acidus fons appellantur. Ex acidis, quibus exigua ſulphuris acceſſit portio, harum mixtura conſtat. * Proſunt partibus corporis luxatis, ideoq; vẽtriculum ac iecur potiſſimum corroborant. Hydropicis & regio morbo correptis, humoribus putrefactis, voluuloq; opitulantur. Lumbricos quoq, ſi bibantur, enecant. Proſunt præterea contra omnes obſtructiones renum, & veſicæ, putrefactiones, inflammationi hepatis, ſplenis ardores, teſtium inflãmationes & tumores, febres tertianas, iliacam, fluxus ventris, menſtruorum fluxum ſuperfluũ, colicam biloſam, inappetentiam, lumbricos, vlcera, ſcabiẽ, pruritum, ſpirandi difficultatem, pectoris compreſſionem, ſitim, ſanguinis fluxum ex naribus, alijsq; locis, ventriculi imbecillitatẽ, omnes morbos cholericos, omnes morbos, tam internos quàm externos, ortos ex putrefactione: ſemen augent, & Venerem ſtimulant. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Avvenſibus.

THERMAE, quæ in AV ſunt, prope Rotenburgum ad Niccrum ſitum, ſimilem eum modo dictis mixturam obtinẽt: copioſiore tamen ſulphuris portione conſtant, ideoq; minùs prioribus acidæ: quo etiam nomine calidiores exiſtunt, ma-

A ioriq; exiccandi eorum quæ in partium cauitatibus delitescũt, facultate præditæ. Proinde proſunt tremulis, conuulſis, cõtractis, podagræ, chiragræ, iſchiadi, omnibus obſtructionibus iecoris & lienis, hepaticis, ſplenitieis, ictericis, febribus cholericis, putrefactionibus, omnibus morbis ex putredine ortis, hydropicis, ructui, inappetentiæ, vomitui, ventriculo vitioſo, catarrhis, nephriticis, veſicæ malis, apoſtemati matricis, eiuſq; tumori, dolori, & alijs vitijs. Conferunt

B quoque matrici aſcendenti, vel deſcendenti, obſtructæ, refrigeratæ, ſterilitati, neruis induratis, refrigeratis, colicæ, iliacæ, lumbricis, torminibus, vlceribus, tumoribus pituitoſis, ſcabiei, pruritui, & cutis vitijs alijs, omnibus deniq; morbis phlegmaticis. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Emſenſibus.

IN FINIBUS lacus Podmici, quem Conſtantienſem vocant, thermæ habentur. EMBS dictæ,

C aluminis & nitri mixtura participantes. * Conferunt doloribus capitis, neruorum reſolutionibus à coli doloribus factis, & vlcerib. malignis. Valẽt præterea cõtra hepatis & renum, ventriculiq; feruorem, neruorũ, & articulorum dolorem, & duritiem, menſes inordinatos, ſterilitatẽ, abortũ, ſcabiem, & cutis vitia. Porrò non procul à Lanſtein oppido vltra Rhenũ profluunt aquæ calidæ, Ems appellatæ: conſtant autem ex ſulphure, alumine, chalcantho, & nitro: quæ faciũt

D contra ſenſuum defectus, aſthma, humores craſſos, pituitoſos ac tenaces, ſpirãdi difficultatem, colicam ani rhagadas, rimasue. valent præterea contra rimas pudendi muliebris, ventriculi flatus, & fluxiones, reſoluta mẽbra, renum lapides, matricis mala frigida, ſterilitatem, vlcera vetuſta. Proſunt quoque abſceſſibus frigidis, podagræ, arthriticis, fluxui ventris, impotentiæ naturali, infixis corpori, ſcabiei, pulmonis vitijs, neruorum contractioni, & cutis vitijs &c. *Iidem.*

E *De balneis Gebersuilenſibus*

IN ALSATIA propè Gebersweiler thermæ ſunt, quæ ex mixtura aluminis, nitri & ferri conſtant. * Opitulantur lienoſis, quartana laborantibus, vlceribus ſordidis, & omnibus vitijs cutis. Sanant præterea melancholiam, vigilias, ventriculi imbecillitatem, menſes albos, capitis mala, lepram recentem, morphæam, verrucas, herpetem, tuſſim antiquam, impetiginem, ſerpiginem, puſtulas paruas, nodos, cancrum, & ſcabiem.

F *Fuchſius, & alij.*

De balneis Carolinis, ſiue Ellenbogenſibus.

Apud ELLENBOGIUM in Bohemia oppidum thermæ, ſulphuris & aluminis mixturam obtinent. Curant glandulas, ſtrumas, genuum tumores, paronychias, coxarum dolores, vnguium ſciſſuras, paralytica & contracta mẽbra, capitis dolorem frigidum & humidum, lethargum, canum, memoriæ corruptionem, dolorem ſpinæ, vertiginem, renum & veſicæ calculos, ſtuporem,

porem, morbum arthriticum. Proſunt quoq; catarrhis, ſpaſmo, epilepſiæ, apoplexiæ, ventriculo frigido, obſtructionibus pulmonis, iecoris, & lienis. Sanant nephriticos, renum veſicæq; exulcerationes, colicam, vermes, morbos pituitoſos: maciem inducunt: apoſtemata, œdemata, & ſcirrhos curant. Valent pręterea contra panaritium, menſes albos, matricis affectus frigidos, ſterilitatem, tumores crurum: ſanant vlcera magna, putrida atque erodentia, lepram, impetiginem, ſcabiem, puſtulas, alphos, & cutis ſordes. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Vviſbadenſibus.

VVISBADENSES thermæ ex ſulphure, alumine & exiguo nitro conſtant. *Fuchſius.* * A Moguntia vltra Rhenum vnum miliare diſtant Vviſbadenſes thermæ, calidæ: quæ conſtant ſulphure, alumine, & pauco nitro. Proinde optime valent cõtra refrigerata & debilitata membra, neruorum rigores, ſcabiem omnem, cutis vitia, impetiginem, ſerpiginem, vitiliginem, maculas cutis, exulcerationem. Curant aſthmata, ſpirandi difficultatem, ambuſtionem, hydropem, vrinæ retentionem, dolores articulorum frigidos & humidos, paralyſim, contractionem, lepram incipientem, contractionem rugarum: ſenſus acuunt, corruptam rationem perſanãt. Proſunt præterea tuſſi, phthiſi, ſingultui, bulimo, podagræ & chiragræ: lapidem renum, & veſicæ expellunt, matricis frigidos morbos tollunt. Valent deniq; aduerſus menſium fluorẽ, defluxiones capitis & omnes frigidos & humidos morbos. *Rulandus.*

De balneis Caſteinenſibus.

IN BAIOARIA ſunt thermæ, quas Gaſtein nominant, quibus vehemens adſtrictoria facultas ineſt, ideoq; omnia corporis excrementa diſſipant & abſumũt. Imprægnandi facilitatem pariunt, & ne abortiant grauidæ, prohibent. *Fuchſius.* In Diœceſi Saltzburgica Bauariæ ſunt thermæ calidæ, quas Gaſtein, ſiue Caſtein nominãt: inficiuntur calce pyritum, antimonii, ſale, nitro, auro, item argento, ac ære. Valent autem contra vertiginem, carum, lethargum, coma, obſcuritatem viſus, alopeciam, ſplenis duritiem, ictericiam, & flatus. Sanant vterum vitioſum, ſterilitatem, ozœnam narium, menſes retentos, nimiũ fluentes, & albos. Proſunt colicis, imbecillis à morbo, podagricis, paralyticis, calculoſis & leproſis. Curant præterea ſpermatis defectum, & impotentiam, mammillarum duritiem ac tumorem, alphos, papulas, cutis vitia, vlcera putrida & erodentia, abortum, fluxiones, omnesq; morbos humidos. *Idem.*

De balneis Abudiacis.

THERMAE ſunt etiam apud Abudiacum Baioariæ caſtellum ſupra Reginoburgum, quæ ſulphuris, aluminis & nitri mixturam obtinent. Odore oua frixa referunt. * Facultates earundẽ, vt reliquarum, ex ijs quę dicta ſunt, abundè conſtant. *Fuchſius.*

A *De balneis Abechenſibus.*

Apud ABECH in Bauaria prope Ratisbonam ſunt thermæ calidæ, imbutæ ſulphure, alumine ac nitro: quarum vſus eſt * valere contra calculũ veſicæ ac renum, catarrhum, melancholiam, cordis tremorem, ſyncopen, cardiacam paſſionem, hydropem. Curant quoq; vlcera, fiſtulas, ſcorbutum, omnis generis ſcabiem, oculorum lippitudinem, gingiuarum putredinem, dentium dolores, vteri vitia, tumores & ſcirrhos. Proſunt præ-
B terea iſchiadicis, podagricis, apoplecticis, paralyticis, ſanguini concreto, vomitui, morbo Gallico. Secundas & fœtum mortuum expellunt: ſurditatem, contractionem membrorũ & auriũ ventoſitatem curant: valent deniq; aduerſus venena, frigoreq; affecta membra. *Rulandus.*

De balneis Vvembdingenſibus.

HAVD procul à Vvembdinga Bauariæ oppido in pratis aqua ſcaturit ſulphure, alumine &
C nitro conſtans: * probatis ad renũ & veſicæ calculos viribus, cuius rei hoc exemplum eſt notabile. Quidam enim vbi à lithotomo malè tractatus fuiſſet, his vſus balneis veſicæ calculos emiſit quadraginta: mulieribus menſes mouet: tumores & hydropicorũ aquas abſumit. inueteratis vlceribus alijsq; cutis vitijs competit huius balnei vſus: podagrã & iſchiadem curat, paralyticos item & conuulſos: aurium tinnitus tollit: ſtomachum imbecillum roborat: ad morbum
D Gallicum valet, gibboſq; depellendos, iisq; cõducit optimè qui vrinam continere nequeunt, cuiuſmodi eſt ſtillicidium vrinæ, & diabetes. Valet quoq; contra catarrhum, tumores, fiſtulas, arthritidem, lepram incipientem, ſcabiem omnem, ſurditatem, morbum Gallicum, bubones, clauos, abſceſſus: flatus diſſipant: vomitiones compeſcunt: valent præterea contra fluorem alui, dyſenteriam, lienteriam, diarrhœam, hemorrhoidum dolores, ſanguinem cõcretum, & om-
E nia cutis vitia. *Fuchſius, & alij.*

De balneo Hubbad.

BALNEAE (quas *Huberbad* nominant) ſeſquimiliare diſtantes à thermis Badænicis ſulphur produnt cum cupro, & pauco alumine: ſunt qui exiſtiment quidpiam ſalis admixtum eſſe. * Aqua hæc pota viſcerum obſtructiones expedit: renum & veſicæ calculos conterit: menſes ſiſtit. Eaſdem vires præſtat ipſius balnei vſus, & ma-
F xime deſtillationibus ex capite conuenit, ſcabici, cæteriſq; cutis vitijs, vt & difficultati ſpirandi. Salutares præterea ſunt febribus inueteratis, aſthmati, ſpirandi difficultati, vrinæ difficultati, conuulſis, reſolutis, colicis. Sanant quoq; menſes albos, gonorrhœam, hæmorrhoides immodicos, ſerpiginem, vitiliginem, impetiginem, acrochordones, neruos humidos, pruritum. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Sultzbergenſibus.

SVLTZBERGENSE balneum cupri, ſulphuris, & ſalis petræ mixturam prodit. aqua hæc

quodammodo tepida eſt & potui grata.* Membris reſolutis vires reſtituit: podagram, colicoſque dolores curat: ijs tamen huius balnei vſus eſt inſenſibilimus, qui Veneri nihilominus indulgent. Porrò ſanat hoc balneum matricis vitia phlegmatica, ſterilitatē tam in mulieribus, quàm in viris, tumores pituitoſos, hydropes, ventriculi vitia, anorexiam, inappetentiam, tormina, calculum renum, neruorū imbecillitatem, ſcabiem, pruritum, & alia cutis mala. *Idem.*

De balneo Sultzbrun.

Est acidula quoq; in ditione Treuirenſi prope oppidum *Meyen*, quæ nominatur *Sultzbrun*: & conſtat ſale, alumine atq, chalcantho. Vtilis autem eſt cerebro, capitis defluxionibus, ventriculo imbecillo, ventri indurato, difficultati ſpirandi, calculoſis, mēſibus albis, fœcunditati mulierum, podagræ, neruorum duritiei, ſcabiei, & cutis vitijs. *Rulandus.*

De balneis Badenuilenſibus.

Badenvilense balneum, quod intra Friburgum & Baſileam ſitum eſt, multum ſulphuris, ſalis autem petræ & aluminis modicum obtinet: in ſcaturigine quodammodo tepet, ſed calor hic aliarum aquarū influxu deperditur.* Potu viſcerum tollit obſtructiones, longasq́; pellit febres, menſtrua mouet, aſthmaticis competit, & imbecillis ex frigore ventriculis: eius lotio cōtuſis & luxatis medetur, ſcabiem, pſoram, aliasq́; cutis maculas emendat: vlcera maligna & phagedænas curat. Doloribus præterea ventriculi, iecoris, lienis, inteſtinorum & vteri confert, tumoribusq́; eorum: item cachexiæ, lentigini, vitiligini, articulorum imbecillitati, & doloribus proſunt: curant deniq; podagram, inteſtina refrigerata, neruorum frigida & humida vitia, & calculum, &c. *Fuchſius, & alij.*

De balneis Vvattenuilenſibus.

Vvattenvilenses balneæ in Alſatia ſuperiori ſulphuris & ſalis petræ naturam obtinent: * quo fit vt aſthmaticis conducant & ijs qui frigidiore ſunt ventriculo: neruos humidiores confirmant, renibus etiam arenoſis medentur. Sanant præterea aſthma, dyſpnœam, anorexiam, laſſitudinem membrorū, calculum renum, tumores, vlcera, ſcabiem, pruritum, cutis vitia, morbos phlegmaticos, & humidos. *Idem.*

De balneis Vvillingenſibus.

Vvillingenses ad Herciniam ſyluam ſitæ (quod Nouum balneum appellatur) ſulphur, & alumen ſuis produnt viribus: * ſiquidem & defluxiones exſiccant, ſtomachumq́; & imbecilla membra corroborant.

De balneis Brintzbachenſibus.

Brintzbachenses cupro conſtant & ferro: * hinc earum aqua ſi bibatur, febres abſumit quartanas, & lienis obſtructiones liberat. Externa lotio viſum acuit, calculo renum vtilis, vlcera maculasq́; terget, leprasq́; incipientes. Sanat præterea quartanam, abſceſſus vete-

A res, pruritum, ſcabiem, & impetiginem.

De balneis Kibbadenſibus.

Balnevm (quod *Kibbad* nominatur) vnum diſtans a Friburgo miliare, ſuas à cupro & pauco ſulphure vires habet: * oculis eſt accommodatiſſimum, calculos renū expellit, & malignas curat ſcabies, pruritumq́; compeſcit. Sanat præterea aſthma, raucedinem, vocis nocumenta, thoracis frigidos affectus, hydropem, vlcera maligna, tumores, œdemata, fiſtulas, gāgrænas, pu-

B ſtulas, cancrum, ſtupores, cōuulſiones, ventriculum imbecillem, articulorum morbos, mollificationem neruorum & membrorum, omnes deniq; affectus frigidos & humidos.

De balneo (Glotterbad)

Qvod verò *Glotterbad* dicitur intra Friburgum & *Vvaldkirchen* ſitum, ſua ſcaturigine cuprum profert cum pauco ſulphure: * ictericis vtiliſſimum eſt, lienis etiam obſtructiones expedit,

C frigido & humido ventriculo & bulimiæ conducit, vt & febribus diuturnis. Curat præterea oculorum caliginem, oris, glandularum & vuæ vitia, narium & ſedis excreſcentias, vlcera ſordida, iecineroſos, & ſcabiem.

De balneo Zuckenthalenſi.

Balnevm *Zuckenthaler* dictum non procul à Friburgo & *Vvaldkirchen* diſtans, ſulphur in ſe continet, alumen, ſal & halinitrum: * quo

D fit vt hydropicis, aſthmaticis, vtero refrigerato & albis menſtruorum profluuijs conducat: competit etiam ſcabioſis & laſſitudini. Confert præterea conuulſionibus, ſtupori, oculorum caligini, aurium tinnitui, congelationi, ſuberb, mollificationi neruorum, paralyſi, oſcitationi, ructui, ſcrophulis, pruritui, puſtulis, polypo, acrochordonibus, maculis, tumoribus flatuoſis, difficultati ſpirandi, omnibus morbis frigidis & humidis, vlceribus malignis & ſerpentibus, omnibus

E denique cutis vitijs.

De balneo Vogtſpergenſi.

Vogtspergense proximum oppido quod *Burcken* dicitur in Alſatia ſitum, copioſum prodit halinitrum, aluminis parum & ſulphuris * ad ſcabiem, pruritum & laſſitudinem valet: aqua pota viſcerum tollit obſtructiones, icterum curat & febribus adeò conducit, vt qui hac in cibis & potu aſſiduè vtuntur, à febribus immunes exiſtant.

F

De balneo Sultzenſi.

Svltzense balneum à Friburgo miliaria duo diſtans prope oppidum *Sultzberg* dictū, ſale conſtat, & bitumine: * tumefactis conducit genitalibus vtroq;, & neruis imbecillis, & quibus à colica vires deiectæ ſunt. Hoc habet incommodi: nam ſi caput hac aqua madefiat, nimia humiditate intumeſcit.

Svltzense a pago *Sultz* dictum, à Moltzheimio medium diſtans miliare, vires Huberenſium balnearum æmulatur.

De Fontibus Acidis & primò de balneis Aegrinis.

Acidi fontes hi ſunt in Germania notiſſimi: in ſylua Bohemica in vrbe Aegera fons eſt qui Acidulus nominatur, & in vicinia plures quos Feroces appellant: mixtũ in his eſt cuprũ & ferrum chalcantho. * Pota horũ aqua, viſcerũ calorem, febreſq; fugat internaſq́, tollit obſtructiones, & quicquid in corpore prauum deliteſcit, euocat: ventriculum roborat, deiectamq́; reſtituit appetendi facultatem, mulierum menſtrua ſiſtit, aliaſq; prȩter naturam factas hæmorrhagias: lotio ſcabiem, maculas & alia cutis vitia emendat.

De balneis Vberkingenſibus.

Vberkingense balneum in Vlmenſium ditione propè oppidum *Geyslingen* in vico *Vberkingen* reſpondet viribus Geppingenſi balneo.

De balneis Nideravenſibus.

Nideravensis fons prope Rotenburgum ciuitatem ad Neccarum ſitam ferrum ſua ſcaturigine prodit ſulphurque copioſius quàm Geppingenſis, quibus etiam chalcanthum eſt admixtum: gratus eſt huius aquȩ potus, quòd clara ſit & translucens. Haud procul ab hoc alij duo fontes ſcaturiũt prioribus efficaciores, ad inhærentes internis viſceribus humores euocandos.

De balneis Deynachenſibus.

Deynachensis in Hercinia ſylua paſſus mille diſtans ab oppido Kalb ob aciditatem potui acceptus eſt, ſuas à ferro, cupro, & chalcantho vires ſortitur: * ad viſcerum obſtructiones expediendas vtilis, ſitim ſedandam febreſq́; & icterum, ſtomachumq́; roborandum: externa lotio externos cutis affectus emendat: ibidem alius quoque paulò altior conſpicitur earundem virium.

De balneis Federinis.

In Rhaetia fons eſt acidus quem Federis nominant, alumen continens & cuprum cum pauco ſulphure: vinum acidulum claro colore & ſapore imitatur: * ventriculi concoctionem iuuat, & ſanguinis ſputo conducit, diuturnas febres, podagram & nimios mulierum fluxus curat, calidis & bilioſis affectibus vtilis exiſtens. Spuma quam huius aquæ decoctio producit exiccata, & vlceribus aut abſceſſibus inſperſa, plurimum conducit.

De balneis Antigaſtrenſibus.

Ad Herciniae ſyluæ introitum prope oppidum Oppenacum dictum, fons exilit acidus alumen producens, ſulphur & chalcanthi parum, qui Antigaſtrenſis dicitur. * Caput, renes aliaque viſcera expurgat: ventriculum non tamen ex quauis cauſa imbecillum roborat, ſed ſi ſit prius refertus humoribus. Ad cutis vitia plurimum quoque valet, ruptaque & contuſa membra.

De balneis Birckenfeldenſibus.

In Palatinatu fontes duo ſunt, quos

A Hundsruck nominant: ex ferro, cupro & chalcantho prodeunt: alter à planicie Byrckenfeld dicta mille paſſus diſtat in ſylua Eberswald. Alter propè Leuningã haud procul ab vrbe Symmern maior eſt, & acidior. * calidiori ventriculo, & hepati competens, lienis obſtructioni, & artuum doloribus. Ad cutis vitia plurimum valeret, ſi modò medicis notior exiſteret.

De balneis Treuirenſibus.

Apud Trevirenses tres ſunt aciduli fon-
B tes: vnus prope monaſterium S. Matthiæ. Terram luteam (Germanis Berggeel dicitur) & ferrũ præterfluit. Oppletum prauis humoribus ventriculum expurgat, & roborat, & appetentiam excitat: lotio externos diſcutit tumores, & alia curat cutis vitia. Alter prope pagum eſt quem Lonquich nominant, chalcanthũ & ferrum prodens. Hic priore purior eſt & clarior. Tertius his ce ſimilis in Wetteredorff eſt.

De balneo Niderborn, &
C
Oberborn.

Ad Moseram fluuium duo fontes acidi iiſdẽ penè viribus ex ferrò, cupro & pauco chalcantho erumpunt, quorum vnus, Oberborn/ alter verò Niderborn aut Judenborn vocatur. * Viſcerũ iuuant concoctionem, & cibi faſtidia diſcutiunt, obſtructum lienem & renes expediunt, & calculos expellunt. Ad alios etiam cutis affectus valent. Salutares præterea ſunt capitis defluxioni-
D bus, membris paralyticis, conuulſis, aut ruptis, neruis induratis, dolentibus, oculorum caligini, excreſcentijs carnoſis, carni ſuperfluæ, ſanguinis fluxionibus quibuſcunq;: ſudores immodicos compeſcunt: ſterilitatem amouent: item tumoribus omnibus, pruritui, ſcabiei, impetigini, vitiligini, lichenibus, vlceribus, & externis vitijs alijs conferunt.

De Conderthal.

In Valle quam Conderthal vocant prope op-
E pidum Memmingen fons ſcaturit alumen referens, halinitrum, & ſulphur, cum pauco chalcantho. * Pituita ventriculũ potu purgat, eundemq́; roborat: lotione verò neruos ex pituita induratos emollit, & depaſcentia curat vlcera.

De Baſſenheim.

Fons Bassenheimer dictus, haud procul ab arce nobilis Antonij Waldtbot/ alumen præterlabitur, halinitrum & ſulphur. * Potu vi-
F ſcoſos ventriculi humores exterget, & viſcerum tollit obſtructiones, lienis & vteri tumores diſcutit, ſcabiem & lepram lotione curat.

De Keſſelbrun.

Prope pagum Mendich dictum, fons eximius inſtar feruentis in aheno aquæ (vnde nomen Keſſelborn obtinuit) ex ferro, chalcantho & cupro ebullit. * Calorem & ſitim ſapore gratiſſimo compeſcit, & ventriculum roborat, hepar concalefactum refrigerat, lienis & renum obſtructiones ſoluit, bilem purgat, hinc febres diuturnas excutit: nephriticis conducit & ner-

uos articuloſq; lotione roborat, ſcabiem & alia cutis vitia emendat.

De Ponterborn.

Fons Ponterborn paſſus ab Andemacho mille diſtat. Mixtum habet ferro chalcanthum & alumen. * Senibus & membris laſſitudine oppreſſis eſt cõmodiſſimus: ijs item quos & calor & ſitis infeſtat. Hepatis, lienis, & renum obſtructiones liberat, bilioſos educit humores febreſq; domat contumaces: ventriculum imbecillum terget ac roborat, hydropem curat, & lubricos confirmat vteros: externis quoq; competit affectibus.

De Haylborn.

Havd procul ab hoc alius exilit Rhenũ verſus, qui à ſuis (quas obtinet eximias ad reſtituendam ægris ſanitatem) viribus Hailbrvn dicitur. Multum ſalis obtinet (vnde non abſq; cauſa veteribus Halbrun, quaſi ſalis fons dictus fuit) at ſulphuris, & ferri modicum. Id huic eſt peculiare, quòd nihil impuri velut pulueres aliaſq; ſordes toleret, ſed ebullitione ſubitò eructat. * Hepatis, lienis, & renum obſtructiones aperit, febres tertianas, & quartanas curat, vrinas mouet, ſanguinem expurgat, hydropicorum aquas ducit, & vterum pituita refertum exterget. Viribus etiam pollet ad externos tumores, ad iſchiadem podagram, alioſq; curis affectus.

De balneo Abr.

Prope Arweil & Synzig oppida, ſunt acidæ ex ferro, & ſulphure compoſitæ. Proſunt ventriculo, ſpleni, arthriticis, paralyticis, colicæ, & iliacæ affectioni. *Rulandus.*

De balneis Annebergenſibus.

Effertvr fons ab Annæbergo iuxta Viſam pagum in Miſnia apud Hermunduros ſubtepidus ex terra aluminoſa, cui vena cuprea pyritem gignens, iungitur. Proſunt huius aquæ catarrho, rheumati, cephalalgiæ, capitis grauitati, lethargo, epilepſiæ, paralyſi, ſpaſmo, ſtupori, oculorum ſuffuſionibus, ophthalmiæ, aurium tinnitui, aſthmati, diſpnœæ, ſputo ſanguinis, tuſſi, phthiſi, mammis laxis, vomitionibus, nauſeæ, colicæ, fluxionibus alui, ictero hydropi, ſpleniticis, nephriticis, ſtranguriæ, renum & veſicæ vlceribus, ſanguinis mictui, vteri morbis frigidis & humidis, menſibus inordinatè fluentibus, & albis, abortientibus, vteri procidentiæ, hæmorrhoidibus immodicis, teſtium tumoribus, ſeminis profluuio & articulorum doloribus. Conferunt prætereà arthriticis, chiragræ, podagricis, iſchiadicis, ſcabioſis & ambuſtis. Valent quoque aduerſus artuum tremores, neruorum rigores, & reſolutiones, tumores pituitoſos, ſudore reſolutos, varices tibiarum, ſtrumas, febres phlegmaticas & diuturnas, vlcera, exanthemata, elephantiaſim, pruritum impetiginem, vitiliginem, abſceſſus, contuſiones, perniones, & alia cutis vitia. Porrò noxiæ ſunt calidis & ſiccis, ſanguineis, cholericis, & melancholicis, ac harum complexionum morbis. *Rulandus.*

De balneis Aquenſibus.

Ivxta Aquiſgranum ciuitatem Belgicæ emanant Aquæ calidæ, ſulphure, ſale, ac alumine infectæ: quæ proſunt vertigini, apoplexiæ, epilepſiæ, paralyſi, arthritidi, chiragræ, podagræ, iſchiadi, melancholiæ, obſtructionibus, & inflammationibus hepatis, lienis, renum, & pulmonum, matrici frigidæ, morbis frigidis & humidis: prætereà calculum veſicæ ac renum curant, nec non ſcorbutum, otis uitia, hydropem, tumores artuum, menſtrua alba: ſuppreſſa euocant. Valent aduerſus virgam exulceratam, mariſcas, intertrigines, morbum Gallicum, morſum ſerpentum: conceptionem adiuuant conferunt neruorum malis, ſpaſmo, & conuulſioni, membris ruptis, contuſis, torpidis, diſtortis, & reſolutis, ſcabiei denique, & omnibus vitijs cutis. *Idem.*

De balneo Bellerthal.

Acidvla eſt in valle Bellerthal/ex ferro, chalcantho, & ſulphure pauco profluens. Vſus eius eſt ad iecoris morbos, renum affectus, ſtomachi imbecillitatem, articulorum mala, hydropem, colicam, ſcabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneis Bertringenſibus.

Non longè ab oppido Treuirenſi Bitsch/ ſcatent aquæ Bertringenſes tepidę, alumine, ferro, ac modico ſulphure imbutæ. Vtuntur autem ijs contra flatus, articulorum dolores, veſicam exulceratam, dolores colicos, vrinæ incontinentiam, menſes immoderatos, dolores dorſi, renes refrigeratos, ſtomachi & lienis imbecillitatem, febres chronicas, tympanitem incipientem, ſcabiem, vlcera incurabilia pruritum, impetiginem, & alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Brigenſibus.

Aqvae calidæ Valeſiorum, ſulphure multo, & alumine pauco effluũt ad Brixantam vrbem. Vſus harum eſt aduerſus ſpaſmum, capitis tremorem, & deſtillationes, vertiginẽ, aurium tinnitũ, thoracis vitia humida, pulmonis mala humida, reſolutionem, vteri humiditates, renum arenas, & pituitoſa vitia, hydropem, ſterilitatem à frigiditate, leprã, ſcabiem, vlcera, rupta, & contuſa. Porrò noxium eſt hoc balneum cholericis: item affectis morbo Gallico. *Idem.*

De balneo Buretzheim.

Ivxta *Buretzheim* caſtellum acida eſt, ſulphuris & nitri particeps. Sanat neruos induratos, articulorum tumores, ſcabiem, & cutis mala. *Idem.*

De balneis Dalſingenſibus.

Prope Vlmam ciuitatẽ fons ſcaturit, quem appellant *Dalſingerbad*, & *Gſundbrun*: conſtat ipſius mixtura ex ſulphure, atq; alumine. Proinde valet contra omnes morbos phlegmaticos, aſthma, capitis humiditates & deſtillationes, catarrhos, ventriculi intemperiem frigidam & humidam, capitis mala omnia frigida & humida: curat

cutat lethargum, apoplexiam, paralyſim, vertiginem, ſtuporem, neruos debiles, iecoris lienisq́; obſtructiones, colicam, iliacam: varia vitia matricis, menſes retentos, ſterilitatem mulierum, podagram, arthritidem, pruritum, ſcabiem, & omnia cutis vitia. Calculos in renibus & veſica frangit, expellitq́;. oculorum lippitudinem ſanat: valet contra aurium fluxum, & tinnitum. contra tumores, hydropem, ſciaticam, tremorem membrorum, iecoris. ſplenis, matricis, aliorumq́; viſcerum frigiditatem: cachexiam tollit, ſtranguriam & vrinæ ſtillicidium perſanat memoriæ debili confert: nec non viſui, & auditui: appetitum excitat, omnia vitia mulierum, & chiragram perſanat. *Idem.*

De balneo Dunckelbrun.

Ivxta *Brubach*, oppidum ad Rhenum, acida eſt, quæ vocatur *Dunckelbrun*, imbuta ferro, chalcantho, & nitro. Prodeſt calori ſtomachi, iecoris, & renum: confert & vlceribus, nec non ſcabiei, & cutis vitijs. *Idem.*

De balneo Ebenhauſen.

Fons acidus Ebenhauſanus prope Geppingam oppidum ſcaturiens, qualitate & viribus æquiparatur acidulæ Geppingenſi. *Idem.*

De balneis Etingenſibus.

Non longè ab vrbe Baſilea circa Etigium pagum proſiliunt aquæ, infectæ multo ære, & pauxillo bitumine. Succurrunt autem capitis tineis, alopeciæ, hecticis, ictericis, ventriculo imbecilli, & præhumido, cachexiæ, vlceribus putridis, carbunculo, anthraci, conuulſionibus, membris rigidis, neruorum mollitiei, ſcabiei, & cutis vitijs.

De balneis Fliechen.

Circiter mille paſſus à Baſilea ciuitate ſunt balneæ: quæ proſunt contra humores ſuperfluos, contractionem membrorum, vteri mala frigida, vomicas, vlcera putrida, neruorũ imbecillitatem, ſcabiem, & alia cutis vitia.

De balneo Iungbrun.

Prope *Reivveil* oppidum balneum *Iungbrun* nominatum à multis commendatur, aduerſus omnia vitia matricis, conſumptos ex morbo. reficit enim: vlcera ſanat: curat morbos capitis, pruritum, ſcabiem, & omnia vitia cutis.

De balneo Kerlich.

Acida in *Kerlich* vico, ex alumine & ferro profluit. Vtilis eſt ventriculo, membris nutritoriis, ſanguinis fluxui ſiſtendo, lieni extenuando, ſcabiei, & alijs cutis malis.

De balneo Keſvvaſſer.

Prope oppidum *Ebingen* exiſtit balneum, quod incolæ nominant *Keſvvaſſer*: imbuitur ſale nitro, ſulphure, & pauco ære. Vtile eſt capitis defluxionibus, catarrhis. oculorum lippitudini, ophthalmiæ, aurium humiditati, auditui debili, artuum dolori, articulari morbo, podagræ chiragræ, nephriticis, calculo renum & veſicæ. obſtructiones iecoris, lienis tollit, ictero ſuccurrit:

A vẽtriculi vitio opẽ fert: confert appetitui proſtrato, vlceribus, ſcabiei, pruritui, fluxionibus omnibus, & morbis phlegmaticis, ſed viris potius quàm mulieribus.

De balneo Kiſſingen.

Acida iuxta *Kiſſingen* erumpit, infecta ſale multo, alumine ac chalcantho. Confert cerebro, capitis defluxionibus, vẽtriculo imbecillo, cõſtipationi vẽtris, difficultati ſpirãdi, calculoſis mẽſtruis albis, fœcũditati mulierũ, podagræ, neruis
B induratis, ſcabiei, & alijs cutis vitijs. *Kntandur.*

De balneo Kronenberg.

Ivxta *Kronenberg* oppidum eſt fons acidus, ferro, nitro, & ochra imbutus. Valet contra obſtructiones viſcerum, calculos renum, & veſicæ, cibi faſtidium, ſcabiem, & cutis vitia. *Idem.*

De balneo Leonſtein.

In comitatu Leonſtein aquæ frigidæ profluunt ex alumine, ſulphure, ac ære. Vſus earum eſt
C aduerſus febres antiquas, obſtructiones viſcerũ, ſudorem ſuperfluum, icterum, menſes albos rubroſq; inordinatos, cholericos morbos, hydropem, abortũ. calculum, cachexiam, artuum dolores, vomitiones, ſputum cruentũ, vlcera, laſſitudinem, impetiginem, vitiliginem, pruritum, ſcabiem, & alia cutis vitia. *Idem.*

De balneis Laubacenſibus.

Ad ſpatium duorum milliarium ab Vlma ciuitate propè *Vrſpring* cœnobium ſitum eſt hoc
D balneum ſulphuratũ, ac nitroſum. Confert omni temperamento, omni ætati, omnibus vulneribus, & compunctionibus malè curatis: auxiliatur oſſium fracturis, capitis dolori, memoriæ imbecilli, viſus obſcuritati, omnibus defluxionibus, obſtructionibus cerebri, atque neruorum: confert apoplexiæ, paralyſi, veterno, ſtupori, laſſitudini, auditui imbecillo, ſpaſmo, articulorum dolori, pruritui, ſcabiei, omnibus cutis vitiis, vl-
E ceribus, tumoribus, omnibus morbis matricis, & mulierum, menſibus albis, menſibus retentis, ſterilitati, alijsque malis corporis, quæ ſanant Cellenſes, & Piperinæ aquæ. *Idem.*

De balneo Leuck.

Ad oppidum Valeſiorũ nomine *Leuck* aquæ calidæ exeunt copioſo ære, & modico ſulphure. Valent aduerſus conuulſiones, ſpaſmum, pulmonis vitia, oculorũ lachrymas & obſcuritatem, imbecillitatem ſtomachi ex intemperie frigida &
F humida. Conferunt diſpepſiæ, cibi faſtidio, iecoris, & lienis obſtructionibus, vitijs oris, glãdularum & vuæ: ſterilitatem remouent: contra abortum, vulnera incurabilia, catarrhos, & faucium mala valent: proſunt & frigidis humidisq́; morbis: nec non membris fractis, conuulſis & ruptis, calculo renum; & veſicæ, hydropi: matricis intemperiem frigidam humidamq́; curant: item alui duritiem, vlcera maligna, vel malè curata ad ſanitatem ducunt: contra narium defluxiones, neruorum ægritudines, colicam, renum dolores mirificè auxiliantur: laſſitudinem membrorum

tollunt, ſcabiem, & alia corporis externa egre- A
giepe[illegible]lauant. *Idem.*

De balneis Leuningenſibus.

IVXTA *Leuningen* ad oppidum *Simmeren* in [illegible] *Hundirn k*, fons acidus inficitur ferro, ære, atq; chalcantho. Prodeſt ventriculi, ac iecoris inflammationi, obſtructioni ſplenis, renibus calculoſis, ſcabiei, & cutis vitijs. *Idem.*

De balneis Loffingenſibus.

AQVAE frigidæ, ſale, nitro, ac alumine con- B
ſtant in *Loffingen* oppido Furſtenbergenſi: quæ valent contra menſes albos, matricis ſtrangulationes, alui conſtipationes, ſterilitatem, ſanguinis fluxū, defluxiones, capitis morbos frigidos: viſus obſcuritatem & aurium tinnitum tollunt: flatus internos diſcutiunt, humores corporis ſuperfluos conſumunt, pectoris anguſtiam & pulmonis ægritudines phlegmaticas perſanāt: proſunt quoque ſplenis inflationi, infirmo ſtomacho, febribus antiquis, laſſitudinibus, dolori ſpinæ, ſcabiei, & cutis corporis externis vitijs.

De balneis Lonquich.

PROPE Treuiros acidi fontes ſunt, vnus in *Lonquich*, alter in *Mertesdorff* vicis. Vſus horū eſt contra ventriculum humidum, faſtidium cibi, tumores, ſcabiem, & cutis v[illegible]a.

De balneis Mertesdorff.

ACIDVS in *Mertesdorff* virtute æquiparatur ſuperiori acidulæ Lonquich[illegible]. *Idem.*

De balneis Montebaur.

D

IN ditione Treuirenſi non longè à *Montebaur* oppido acidula emanat ferrata, ſulphurata, & aluminata: quæ confert ventriculo, iecori, lieni & inteſtinis febribus, vlceribus, torminibus, ſcabiei, & reliquis cutis vitijs auxiliatur. *Idem.*

De balneo Neubad.

AD oppidum *Villingen* in Hercinia ſylua, balneæ ſunt frigidæ, ſulphure, & alumine imbutæ: quæ proſunt laſſitudini membrorum, neruis humidis, rigidis, & diſtentis, iecinoroſis, ſpleniticis, ventriculo imbecilli, ſpaſmo, fluxionibus, articulis imbecillis, morbis humidis, & cutis vitijs. *Idem.*

E

De balneo Saurenthal.

CIRCA oppidum *Baccharach* acidula erumpit in valle, à cuius nomine vocatur *Saurenthal*: ferri, aluminis, ac nitri particeps. Vtilis eſt ventriculo, iecori, lieni, articulis, tumoribus laxis, ſcabiei, & cutis vitijs. *Idem.*

F

De balneo Spiegelbergenſi.

IN comitatu *Spiegelberg*, non longè ab *Hamel*, acida exiſtit, ochra infecta: quæ efficax eſt contra chiragram, podagram, tumores, œdemata, tophos articulorum, reſolutionem membrorū, torporem, & vlcera caua: ſiſtit fluxiones [illegible] recentias carnis cohibet: viſum acuit: curat lepram, impetiginem, ſcabiem, morbum Gallicum, vulnera: prodeſt dæmoniacis, ictericis, ſurdis, & mutis. *Idem.*

De balneo Svvenningenſi.

MILLE paſſus ab oppido *Villingen* in vico Vvirtenbergico, nomine *Schvvenningen*, frequētatur balneum, particeps ſulphuris atq; aluminis: quod ſanat membra contracta, conuulſa ex colica, calculum renum, laſſitudinem, ventriculi mala, tumores, vteri affectus, pruritū, ſcabiem, & alia vitia cutis. *Idem.*

De balneo Syluestri.

BALNEAE ſylueſtres, vulgò *Veildbad*, in ducatu Vvirtenbergenſi non longè à *Pforzheim*, oppido effluunt calidæ, infectæ ſulphure, ſale, & alumine: vel vt alijs placet, ære, & nitro, de quibus vide ſuprà in balneis Ferinis.

De balneis Teplicis.

MANANT hæ thermæ in *Teplitz* Bohemiæ prope Graupum, & inficiuntur ſulphure, nitro, bitumine, alumine, ſaxoq; calcario: quæ ſanant vertiginem, dolorem capitis, ſtuporem tremorem, contractionem, neruorū contuſionem, paralyſim articulorū morbos, tumores artuū ſtrangurīā: vermes necant: mēſtrua prouocant [illegible] ſiſtunt: curant matricem humidam, coxarum affectus, tumores inguinū, bubones, gonorrhœā, vulnera, vlcera ſerpentia, atq; erodentia, hepatis intemperiem, ſcabiem lentiginem, [illegible], impetiginem, maculas, & alia vitia cutis. *Idem.*

De balneis Vberlingenſibus.

FONS frigidus, plumbo, ære ac ſulphure erūpit iuxta Vberlingam ciuitatem qui confert nephriticis, veſicæ ac renum calculis, fluxionibus, phlegmoni, hydropi incipienti, ardori vrinæ, & ambuſtis: appetitum excitat, concoctionem iuuat: prodeſt lepræ incipienti, ventriculo malo, membris imbecillis, impetigini, alphis, ſcabiei, & alijs cutis vitijs. *Idem.*

De balneo Villacenſi.

MANANT hæ aquæ in Norico propè Villachum, participes gypſi, plumbi & ſulphuris: quæ ſanant icterum, ventriculum vitioſum, & inteſtinorum mala: obſtructiones viſcerū reſerant: curāt vigilias, ſcorbutum, puſtulas, guttam roſaceam, verrucas, rimas, vlcera omnia, ſcabiem, & cutis vitia alia, &c. *Idem.*

De balneo Vvaldsborn.

SYLVESTRIS fons, vulgò *Vvaldsborn*, erūpit iuxta ſyluam *B[illegible]hervvald* in comitatu *B[illegible]h* & imbuitur bitumine. Vtilis eſt cap[illegible]s fluxioni[illegible] catarrhis, aurium dolori frigido, ca[illegible]rū deflu uio, epilepſiæ, raucedini & grauedin[illegible] de[illegible]tiū dolorē tollit: oculorū albuginē, & hyp[illegible] [illegible]rat: prodeſt tuſſi recen[illegible], & veteri, d[illegible]nœæ [illegible] triculi dolori, & frigi[illegible] [illegible] inteſtinorum diſſipat: curat tor[illegible]n[illegible], & inteſt[illegible] ex vlcerationes, ventris [illegible] intem[illegible] obſtructiones viſcerū [illegible] a memora [illegible] cera mali[illegible] vulnera [illegible] pr[illegible]d[illegible] ſis, tumidis, veſicæ [illegible] [illegible]s, [illegible] cationi, & præcipitation[illegible], & flation[illegible] [illegible] ſibus recens, podagræ, chiragræ, iſchiadi, [illegible]lorum

lorum dolori, lumbricis, vulneribus, lepræ, morſui ſerpentū, [illegible] morbis, & doloribus, licheni, pruritui, ſcabiei, & alijs cutis vitijs. *Idem.*

De balneo Vveringenſi.

BALNEAE Vveringenſes, tribus ab Augusta Vindelicorum miliaribus ſitæ ſunt in loco plano, ſpatioſo, amœno, campeſtri, & paluſtri, iuxta collem, qui maccolæ appellant *Leute*, indeq; balneæ *Leute ad.* ab alijs *Vveringerbad*, à pagi vicini nomine nomen acceperе. Sunt ſulphuratæ, bituminoſæ, & ſ[illegible] aquæ. Valent contra appetitus amiſſionem plurimum, articulorum immobilitatem, & dolores, apoplexiam, paralyſin. Siquidem pituitam è capite pectore, ventriculo & inteſtinis euacuant. ſanant relaxationem, ſtomachi dolores, inflationes, & cruditates, oculorum lachrymas, ventris paſſiones, inteſtinorum lubricitatem, matricis mala, & dolores, hepatis intemperiem calidam, dolores renum, diſuriam, ſtranguriam, menſes retentos, ſterilitatem, colicam, hydropem, icteris, & ſplenis frigiditatem. fluores ſiſtunt: ficum, ſynanchen, & vuæ paſſiones curant, proſunt chiragræ, podagræ, iſchiadi, apoſtematis lævis, & tumidis, vmbilico eminenti, calculo, aſthmati, cannino appetitui, teneſmo, ſcrophulis, vlceribus, furfuribus, & ſquamis capitis. Valent præterea aduerſus auriū dolores, tumores ani, vlcera purulenta, inflammata & indurata, ſcabiem, oris torturam, fœtorem axillaru, vermes, partus difficultatem, ſecundinæ retentionem, pleuritidem, & morbos omnes frigidos atque humidos. *Idem.*

De balneo Vvolckenſteinenſi.

AQVAE illæ prope *Vvolckenſtein* in Miſnia apud H[illegible] [illegible] ros tepidæ ſcaturiunt, imbutæq; [illegible] alumine pauxillo pyriteq; bi[illegible] [illegible] conferunt furfuribus capitis, lendibus, pediculis, [illegible] oculorum lachrymis, & [illegible] fluxionibus & doloribus. [illegible] [illegible] & oris vlcera curant, proſunt & columellæ laxatæ & pendenti, gingiuis carne [illegible] [illegible] tumidis & infla[illegible] [illegible] dolores, morphæam, len[illegible] [illegible] ſanguinis ſputum, dyſpe[illegible] & anorexiam, auxiliantur vomitiones [illegible] ſanant ventriculum refrigeratum, [illegible] obſtructiones, & inflammatio[illegible] hydropem diarrhœam, & colicam pituitoſam. Conferunt præterea nephriticis, calculoſis, [illegible] vlceribus apoſtematibus, & fiſſuris vte[illegible] [illegible] menſtruis a bis, vel immodicis vel [illegible] hæmorrhoides ſuperfluos ſiſtunt: [illegible] inguinum dolores & fœtores to[illegible] [illegible] modico prohibet. medentur vnguium [illegible] exulcerationibus doloribus reſti[illegible] [illegible] pedum [illegible] [illegible] [illegible]

A ſerpigini, & alijs cutis vitijs. Valent præterea aduerſus humores, & dolores, in muſculis retentos, tumores phlegmaticos, præduros, & flatulentos: aduerſus vlcera rebellia, maligna, putrida, depaſcentia, & phagedænica: duritiē ſanant: pus reſoluunt: excreſcentias carnis tollunt, cicatricem vulneribus inducunt, &c. *Idem.*

De balneo Zollersbad.

PROPE oppidum *Veldkyrch* ad Rhenum ſcaturiunt aquæ ſulphuratæ. quæ ſanant ventriculū
B imbecillum, vomitum, anorexiam: tumores, vlcera, frigidos & humidos morbos, ſcabiem, pruritum & alia cutis vitia. *Idem.*

De Thermis Italiæ, ac primum de balneis Patauinis.

IN COMITATV Patauino ſeptem habentur thermæ, quarum præcipuū ac famoſius eſt balneum Ebani, à Padua quinq; miliaribus diſtans in confinibus ruris, Ebanum dicti, quod ex ſul-
C phuris, aluminis, nitri ſalis & calcis mixtura conſtat. * Vnde capitis dolori antiquo confert, pectori humido auxilium præſtat: tinnitui & ſibilationi antiquis medetur: ventriculum humidū, hydropem, articulorum dolores, podagra, & vlcera corroſiua curat. *Sauonarola.*

De balneo Porretano.

IN COMITATV Bononienſi, thermæ habentur *della Porretta* dicto, quadraginta miliaribus
D à Bononia diſtantes, quæ ex alumine, pauco ſulphure, ſale & nitro conſtant. * Omnē cerebri debilitatem remouent: oculorū ęgritudinibus ſubueniunt: auditum reparant: paralyſi linguæ opitulantur: aſthmaticis conferunt: menſtrua prouocant: ſplenis & hepatis obſtructiones tollūt: hydropem curant: calculos & arenulas ex renibus pellunt: impregnationi conferunt. matricis humiditatem reſoluunt: paſſionibus neruorū, doloribus iuncturarum, podagræ, ſcabiei antiquæ,
E tertianæ, & quartanæ conferunt *Idem.*

De balneo Corſeno.

IN COMITATV Lucano tria reperiuntur balnea, quorum primum ac præcipuū balneum de Corſeno nominatur, a ciuitate XVI. miliaribus diſtans. Conſtat ex ſulphure alumine, & nitro. * Quare calefacit & exiccat: calorem reſoluit: capitis frigidis & humidis ægritudinibus opitulatur. aſthmaticis & iuncturarum doloribus conferr ſterilitati ſuccurrit. vlcera curatu difficilia
F curat atq, exiccat. *Sauonarola.*

De Sancta Maria in Bagno.

IN ROMANDIOLA Caſtrum eſt Sancta Maria in Bagno nuncupatum, apud quod tria ſunt balnea, quorum mixtura ex ſulphure, alumine, ferro ac ære participat. * Hæc catarrho humido, ſibilo, tinnitui, paralyſi, epilepſiæ, matricis humiditatibus, iuncturarum doloribus, ſcabioſis, leproſis, & vlceroſis conferunt. *Idem.*

De balneis de Aquis.

IN PISARVM comitatu quoque habentur

balneæ, quarũ præcipuæ ſunt balneæ de Aquis, a ciuitate ſedecim miliaribus diſtantes, quarum minera ferrea & aluminoſa exiſtit. * Omnem membrorum nutritiuorum diſcraſiam calidam tollunt, hydropicis, & ictericis conferunt: renes mundificant: matricis humiditates compeſcunt: hepaticis & ſtomachicis auxiliantur. *Idem.*

De balneo Petriolo.

In ducatu Senenſi plura habentur balnea, quorum famoſius balneum de Petriolo nominatur, à ciuitate quindecim miliaribus diſtans: cuius minera eſt ſulphurea multum, & alumine participat. * Valde calefacit, reſoluit, & exiccat: confert paralyſi, ſpaſmo, tremori, epilepticis, capitis dolori ex frigido: ſtomachum laxat: calido hepati nocet: ſplenem durum mollificat: inteſtinorum ventoſitates diſſoluit: vuluæ duritiei medetur: ſcabioſis, vlceribus, podagræ, & ſciæ opitulatur. *Idem.*

De thermis Grotinis.

In Comitatu Viterbij complures reperiuntur thermæ, quarum primum locum habere videntur Thermæ de Grota dictæ, miliare vnum à ciuitate diſtantes, quæ ex ferro & ære conſtant. * Membra relaxata, digeſtiuam, cerebrum & viſum corroborant: appetitum prouocant: ſpleneticis, hepaticis, nephriticis, podagricis & matrici conferunt. *Idem.*

De thermis apud vrbem veterem.

Apud vrbem veterem, nouem habentur balnea, omnia à prædominio aluminoſa ferro participantia. * Vnde matricis, & iuncturarum paſſionibus frigidis & humidis conferunt: paralyticis, ſpaſmo, hydropi, ſodæ, podagræ, catarrho, vlceribus ſordidis, neruis contractis auxiliantur: appetitum excitant: ſtomacho, hepati, & ſpleni ſuccurrunt. *Sauonarola.*

De balneis Peruſinis.

Ad ciuitatem Peruſij balneum habetur, Montis alti nuncupatum, cuius minera ſulphure non

A multo, & aſphalto participat: * ægritudinibus frigidis & humidis confert. *Idem.*

De balneis montis Catini.

Apud Caſtrum montis Catini, tria habentur balnea, ſalſa, quorum vnum antiquiſſimum, circa cuius circumferentiam naſcitur tamariſcus in magna quantitate. * Doloribus iuncturarum, & dorſi, podagræ, & ſciæ confert. Alterum in duo diuiſum eſt balnea: in altero viri, in altero mulieres lauantur. * Podagræ, Iſchiæ, & ſcabiei auxi-
B liatur. Tertium balneum nouum, per communitatem Florentiæ ordinatum. * Renum obſtructiones aperit, lapides frangit: ſoluit ventrẽ, & vomitum prouocat, bibita aqua. *Idem.*

De balneis Aquenſibus.

In ciuitate Aquenſi ſunt balnea duo ſuper plateam quæ conſtant ſulphure, alumine, & nitro. * Paſſionibus iuncturarum, articulorum doloribus, capitis & ſtomachi paſſionibus confe-
C runt *Idem.*

De balneis Siculis.

In Inſula Siciliæ, quæ pluribus gloriatur balneis diuerſis in locis ſituatis, à prædominio maximè ſulphurea. * Paralyſi, ſpaſmo, tremori, podagræ, ſciæ, vlceribus, epilepſiæ conferunt, ventoſitates inteſtinorum diſſoluunt. *Idem.*

De balneis Aquarijs

Apud Aquarium terra eſt a Regio Longo-
D bardo 25. miliaribus diſtans, balneum de Aquario nuncupatum, alumine participat. Viribus ſimile eſt balneo *della Porretta.* Idem

De balneo Carpenſi.

Apud caſtrum Brandulæ 24. miliaribus balneum Carpenſe habetur, quod conſtat exiguo ſulphure, alumine & pauco ſale. * Catarrhũ ſiſtit, capitis humiditates exiccat, oculorum humiditates tollit, lachrymas corũ compeſcit: ſtomacho humido, debilitati renum, renum & veſicæ vlceribus auxiliatur: menſtrua alba tollit & corrigit: podagræ à cauſa frigida confert. *Idem.*

De terris Sectio IIII.

Terra non minus ac prædicta elementa in vſum medicinæ venit. Siquidem alia

- Venena arcet: vt
  - Terra *Armenia.*
  - Terra *Lemnia.*
- Aſtringit: vt
  - Terra *Ochra.*
  - Rubrica *Sinopica.*
  - Rubrica *fabrilis.*
  - Terra *omnis.*
  - Terra *Eretbria.*
  - Terra *Samia.*
  - Terra *Chia.*
  - Terra *Selinuſia, &c.*
- Diſcutit: vt
  - Terra *Cimolia.*
  - Terra *ampelitis.*
  - Teſtæ *fornaceæ, &c.*
- Abſtergit; *Vt Terra Melia, &c.*

Terra ſeu Bolvs Armenia Galeni tempore, in grauiſſima peſtilentia primũ in lucẽ venire cœpit colore pallido, hodie duorũ eſt generũ: alterũ orientale, alterũ noſtras, quod multis locis naſcitur, vbi ſunt ferri fodinæ: vtraque rubricæ ſpecies eſt. Exiſtimant nonnulli bolum orientalem ex Armenia aduehi, eſſeq; illam ipſam, quam Galenus colore pallido, Arabes luteo, croco ſimilem deſcribunt. Cæterum cùm illa ſit rubra, non abs re dubitarunt, an ſit bolus Armenia. Alij putant veram eſſe terram Lemniam, quæ olim capræ imagine ſignabatur: aut eam potius, quæ Galeno rubrica Lemnia vocatur, à terra Lemnia differens. Nam rubrica manus inficit, terra verò minimè. Vtut ſit, exiſtimamus alteram alterius loco vſurpari poſſe. Noſtrate vti poſſumus in medicamentis foris applicandis: imò & intus, ſi rite præparetur, hoc modo: Abluatur vulgaris noſter bolus aceto acerrimo, vt quam puriſſimus ab arenoſa commiſtione reddatur, & iterum puratus exiccetur. Deinde quod ſiccatum eſt, ponderetur, tantundemq; ponderis aceti capiatur cum quinta eiuſdem ponderis parte olei. atq; ita in maſſam ſubigatur totus bolus. qui ita paratus, in fictili Sigburgico reponatur, quoad ſubfoſſum in vino vel terra aſſeruetur per aliquot menſes pro fermentatione. imò quò diutius ita fermentetur, eò melior reddetur. * Huius boli ita parati vſus non incongruus erit tempore peſtilentiæ quam miſericorditer auertat Deus. *Medici Colonienſes.*

Boli Armeniæ præparatio.

Bolvs Armenia in puluerem tenuiſſimum redacta, diſſoluatur in phlegmate acido aluminis tum ſeparetur phlegma per balneum: & aliud ſuperinſundatur. Id ter facito. Tum bolus in oleum perpingue conuertitur: quod igne lentiſſimo exiccetur, & in puluerem reducatur ad cohibendum ſanguinem vndecunque fluentem aptiſſimum. *Quercetanus.*

Sigillvm Lemnivm, ſiue Terra Sigillata officinarum, terra Lemnia Dioſcoridis & Galeni eſſe debebat Hodie duo terrarũ genera Conſtantinopoli adferuntur: vna rubescens, in placenculas exiguas formata, characteribus Turcicis ſignata: altera ex cinericio colore candicans, maioribus formata placentulis, characteribus item ſignata Turcicis. Magno in pretio ſunt apud Turcas, maximeq; commendantur aduerſus venena: neque facilè earum copia haberi poteſt. Quæ Conſtantinopolim feruntur, non e Lemno, ſed alijs ex locis, eoque longiùs diſſitis aduehuntur. Itaque mirandum non eſt, vllam ex iam dictis terram Lemniam eſſe Rufa quibuſdam e Lemno aduehi, veraq; terra Lemnia eſſe creditur. Plerique bolum Armeniam Orientalem, veram eſſe terram Lemniam crediderunt. Sed nihil certius dicere poſſumus magis tamen illi quadrare videntur terræ Lemniæ notæ, quam duabus prædictis. Reperta eſt etiam in Melita terræ quoddam genus candidum leue, quod à circumforaneis impoſtoribus venditur, aduerſus venena efficax Itaque terræ Lemniæ loco commodè aut bolus Armenia ex Oriente petita, aut prædictarum aliqua ſumi poteſt, tametſi Turcicæ aduerſus viperæ morſus non admodum efficaces ſint, multoque minus, quæ ex Melita adſertur. Verùm ſi bolus Armenia aduerſus viperæ morſus eam haberet vim quam terrę Lemniæ tribuunt, terra Lemnia ſeconda ſine controuerſia eſſet, aut ſaltem illi ſecure ſubſtitui poſſet, & facile eſſet experimentum, quemadmodum de Turcicis terris in canibus à vipera demorſis periculum fecimus. nam quibus allium cum vino datum eſt, hi liberati ſunt: quibus verò terræ ſuprà recitatæ, hi mortui ſunt, aut magna cum difficultate liberati. Terræ ſigillatæ officinarum, cum ne vna quidem nota Lemniæ quadret, nullus vſus eſſe poteſt, niſi in ijs duntaxat medicamentis, quæ foris adhibentur, hæ enim nihil præter manifeſtarum qualitatum operationem deſiderant. *Medici Florentini & Colonienſes.*

Lemnia terra, quam alij perperam Rubricam Lemniam vocant, vt docet Galenus 1. de Antidot. cap. 14. Nam Rubrica Lemnia alia res eſt in Lẽno proueniens, ad alios vſus idonea quàm eſt ſigillum Lemnium putatur communiter eſſe ea, quæ in officinis vocatur Bolus Armenus orientalis: quod nomen illi à mercatoribus Venetis impoſitum fuit, itemq; ab iſtis qui Venetias eam apportant. tametſi verus Bolus Armenus Orientalis alia res ſit, hæcq; opinio approbata fuit ab omnibus ſimpliciũ peritis: cùm certum ſit, eam non ex Armenia, ſed ex Inſula Lemno afferri, de eodem planè loco, quem Galenus 9 lib. de ſimplicibus Medic. deſcribit. Quodq́, verus Bolus Armenus eſſe nequeat, color etiam in cauſa eſt, qui nimis ruber eſt, cum Bolus ſit colore pallido: & elapſi ſunt octo anni, quòd quidam Græcus ſatis magnam copiam attulerit Neapolim, vnde longo tempore officinas ſuas pharmacopæi inſtruxerũt Quanquam ſuſpicio quædam acceſſerit, de impoſtura eiuſdem medici Materatenſis, qui multas ciſtas Macerato ex regno Neapolitano Venetias aduexit & aſſeuerans eſſe verum Bolum allatum ex Armenia, multis mercatoribus eum vendidit, qui poſtea in idem regnum rurſum attulerunt: vtq, omnia veritati magis eſſent conſentanea, opera cuiuſdam Græci ad eam rem adhibita curauit illum diſtrahi. Cum nihil aliud reuera eſſet quàm Bolus qui reperitur prope Maceratã: & iſte locus poſtea mandato regio fuit occluſus. Quæ ſuſpicio eò magis cõfirmatur, quod Bolus ille à Græco diuenditus alteri qui hodie Materatæ effoditur ita planè aſſimiletur, vt etiam exercitatiſſimi in hac parte inter vtramque nullam differentiam reperire queant. Sed relicto Bolo Armeno vero loquentes de vulgari altero dicto Orientali, conſtat eum ferè ab omnibus non ſolum ae-

A cipi pro ſuccedaneo Terræ Lemniæ, ſed etiam
pro ipſa vera Terra Lemnia. Quanquam multi
viri præſtantes in arte Medica aſſerant, hunc vul
garem Bolum eſſe Rubricam, & non terrā Lem-
niam: idq; ſe ſcire aiunt, ab omnibus fide dignis
qui ipſum locū conſpexerint, & qui ſciunt quo-
que in quo loco ipſa terra Lemnia colligatur,
quæ olim nullo alio quàm ſacerdote tractaba-
tur, & qui inſuper norunt vbi Rubrica effodia-
tur, quam dicunt eſſe illum rubrum Bolum Ar-
B menum, quem Orientalem vocamus. Quod ſi
illis fides non adhibeatur, addunt aliud argu-
mentum, quòd ſcilicet nemo auſus fuerit affir-
mare, experientia comprobatum eſſe, hunc Bo-
lum, dictū Orientalem, ſanare eos qui à ſerpen-
tibus ſunt demorſi. Nec ſatis eſt dicere, ex Lem-
no Inſula afferri, nam in ipſa tres differentiæ ter-
rarum reperiebantur: prima erat præſtantiſſi-
ma, contra omnia venena remedium certum:
altera Rubrica, quam vſurpabant fabri, & per-
C hibent illi eſſe Armenum Bolum Orientalem,
de quo loquimur. Tertia eſt qua vtebantur ad
pannos lauandos, quia abſtergendi vim habe-
bat. Ex his poſtremæ duæ in Medicamentis nul-
lum vſum habebant, ideoq; concludunt, Bolum
vulgarem Orientalem non ſolum non eſſe Ter-
ram Lemniam, ſed ipſius loco quoque non eſſe
accipiendum. At cùm in hoc Bolo deprehenda-
tur non nullus odor, & ſapor aromaticus, multi
imo maior pars doctorum, non ita facile iſtorū
D ſententiæ aſſentiri voluerunt, ſed potius exiſti-
marunt, eius vſum eſſe in Medicina idoneum,
& quod reuera ſit terra Lemnia. Quod tamen
nemo niſi qui proprijs oculis locum viderit, cer-
tò affirmare poteſt. Sed & nos cum maiore par-
te doctorum hominum ponamus hūc loco Ter-
ræ Lemniæ. Non tamen ſilentio prætereundum
eſt, quòd aliqui impoſtores, quo eum vendibi-
liorem reddant, imbuant prius inſtar paſtæ cum
aqua aromatica, quæ in ea quantitate additur,
E quò fraus facile occultetur, cùm non ſit veri-
ſimile, tantum odorem & facultatem per ſe eſſe
in iſta terra: quæ interdum ex Cinnamomo
quoque illi conciliatur: quemadmodum vidi
Romæ ante biennium, tale fruſtum miſſum à
Cardinale Granuellano ad Caſtilioneum Car-
dinalem, propter aduerſam eius valetudinem,
qui tamen paulo poſt obijt: cui itaque hic Bo-
lus ſuſpectus eſſet, tutius ſubſtituere poſſet Ter
F ram iſtam albam quæ ex Melita affertur, quo-
niam ſępiſſimè non ſolùm à Circulatoribus, ſed
etiam Medicis experientia probatum eſt, eam
mirifice contra venena ſerpentum & aliorum
animalium valere: cùm propter eandem cauſam
Terra Lemnia quoque aſſumatur. Nec forſitan
errabit, qui eius loco verum Bolum Armenium
acciperet, modò de legitimo eum haberi poſſe
certi eſſemus: nam ſicuti ad peſtis malignam
vim prodeſt, ſic etiam nō abs re dici poſſet con-
tra maligna alia venena quoque omnia vtilem
eſſe. Cuius tamen rei, cùm nōdum experientiam
habemus certam, ſecurius erit interea accipere

A Melitenſem terrā. in qua opinione, quoad vixit
pręceptor meus piæ memorię Lucas Ghin⁹ fuit.
De Sigillo ſiue terra Sigillata vulgari non di-
cam plura, cum iam omnibus manifeſta ſit fraus
quę cū illa cōmittitur, atq; vnuſquiſq; iam ſciat,
nullo modo eam eſſe vſurpandam. Neq; etiam
poſſum probare vſum Bolum Materatēſis, nam
tametſi propter ſuas qualitates manifeſtas pro-
culdubio vtilis ſit, nimiū in conſtringendo cor-
pus, & in omnib. illis affectibus, in quibus opus
B eſt exiccatione, aut facultate emplaſtica & aſtrin
gente, non tamen certi ſumus quòd in malignis
morbis ſit efficax: cùm hæc virtus ab ipſo Clima
te proficiſcatur: nec poſſit ſuperficialis ſimilitu-
do in Materatenſi Bolo polliceri quoq; occul-
tas & interiores proprietates.
Ochram leuiſſimam, & omnino luteam eli-
gere oportet, ſaturatam, non lapidoſam, friabi-
lem, natione Atticam. Vritur hęc, & lauatur cad-
miæ modo. * Vis eius adſtringere, erodere col-
C lectiones & tubercula diſſipare. Excreſcentia in
carne reprimit, caua cum cerato explet, & arti-
culorum tophos comminuit. *Dioſcorides.*
Rubrica Sinopis maximè probatur grauis,
denſa, ad iecinoris imaginem vergens, calculo-
rum expers, concolor, cum diluitur, impendio
fuſilis. Effoditur in Cappadocia, ſpeluncis qui
buſdam. expurgataq; defertur in Sinopem vrbē,
in qua venditur, vnde cognomentum accepit
* Vim habet exiccatoriam, quaſi inducendo ob-
D ſtruentem, & adſtrictoriam, quapropter vulne-
rarijs emplaſtris, & paſtillis exiccantibus, & ad-
ſtrictorijs commiſceri ſolet. Aluum ſiſtit, in ouo
ſorbta, aut clyſtere infuſa. Datur iecinoris vitio
laborantibus. *Dioſcorides.*
Rubrica fabrilis ad omnia Sinopide infe-
rior eſt. Optima Aegvptia & Carthaginenſis, la
pidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia,
quæ ad Occidentem ſpectat, ochra exuſta, & de-
generante in rubricam. *Dioſcorides.*
E Omnis terra ad medēdi vſum recepta, ſum-
mam & primam vim habet refrigerandi, mea-
tusque obducendi, occludendique. ſed ſpecie
diſtat, cùm alia adiunctis quibuſdam ad alia ſit
vtilis. *Dioſcorides.*
Eretriades duæ ſunt: vna vehementer al-
ba eſt, altera cinericia. Optima habetur ad cine-
ream colorem vergens, perquàm mollis, quæ ſi
per æramenta tractim ducatur, lineam violace-
am refert. Lauatur vt ceruſſa, aut in hunc mo-
F dum. Teritur ſeorſum, & cum aqua, vbi peſſum
ierit, humor leuiter excolatur, ſiccata ſolibus, ite
rum teritur interdiu, adiecta aqua, vt veſpere cō-
ſidat, antelucanis colo excernitur, & demum in
ſole trita, ſi fieri poteſt, digeritur in paſtillos.
Quòd ſi toſta deſideretur, paſtilli magnitudine
ciceris in fictile perforatū coniciuntur, oreq; va-
ſis diligenter obturato ſupra carbones canden-
tes continēter follibus perflantur, vbi vero ſimus
in fauillas ſe conuertit, aut æreum colorem con-
traxit, exempti reconduntur. * Vim habet adſtrin-
gentem, & refrigeratoriā, leuiter mollientē, ca-
ua ex-

na explet, & ſanguinolenta conglutinat. *Dioſcorides.*

Samia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhæreſcens, mollis, ſuccoſa, friabilis: cuiuſmodi eſt, quam aliqui collyrion vocant. Duæ enim ſpecies eius: vnam antè diximus: altera Aſter appellatur, cruſtacea, & cotis modo prædenſa. Vritur ac lauatur, vt Eretria, vimque conſimilem habet. * Sanguinis reiectiones ſiſtit: fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum flore ſyluestris punicæ datur. Teſtium & mammarum inflammationes, illita ex roſaceo & aqua, refrigerat: ſudores arcet: contra ſerpentium morſus, & venena, pota ex aqua auxiliatur. Quod ſi non ſit in promptu, eius loco ſubſtituatur lapis hæmatites. *Dioſcorides.*

Chia eligi debet candida, vergens, ad cinerem, Samiæ ſimilis. Eſt autem cruſtoſa, albaque, ſed fictilis formis differens. * Vis eadem quæ & Samiæ. extendit faciem, & rugas, atque ſplendidam reddit: colorem in facie, & corpore toto commendat. in balneo pro nitro deterget. *Dioſcorides.*

Eadem præſtat Selinvsia: maximè laudatur, quæ vehementer reſplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima. *Dioſcorides.*

Cimoliae duo genera, candida, & ad purpureum inclinans. Optima exiſtimatur, quæ innatam habet pinguetudinem, tactuque frigida ſentitur. * Vtraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula diſcutit. Ambuſta igne, ſi ſtatim cimolia oblinantur, puſtulas non ſentiunt: teſtium duritias, & totius corporis collectiones cohibet: igni ſacro imponitur. In ſumma, vtraque multum in medicina commendatur, ſi incorruptæ originis, nec ſpuria aſſumatur. *Dioſcorides.*

Quæ Pnigitis dicitur, colore ferè Eretriæ ſimilis eſt, grandioribus tantùm glebis: manum ſi quis admoueat, refrigerabit: tactu linguæ vſque adeò glutinoſa, vt penſilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro cretriade vendunt. *Dioſcorides.*

Melia colore cineream eritream imitatur, aſpera tactu: ea digitis friata, deraſi pumicis modo crepitat. * Vim habet aluminoſam, ſed remiſſiuſculam, id quod guſtu deprehēditur. modice linguam ſiccat: purum corpus reddit, & colorem commendat: pilos extenuat. vitiligines & lepras abſtergit. Pictoribus vſum præbet, vt colores diutius perennent. Emplaſtris viridibus, quæ chlotæ dicūtur, efficaciter inſeritur. Et omni Melia terra, & omni alia in vniuerſum, eligi debet recens, mollis, non lapidoſa friabilis. quæ cum humorem attigerit, facile reſoluatur. *Dioſcorides.*

Ex Ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine in Seleucia Syriæ naſcitur, laudatur imprimis nigra, piceæ longos carbones referens, modicè alluoſa, æquabili ſplendore, quæ detrita, accepto oleo, ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non reſoluitur. Vim diſſipandi & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vſus eius ad illinendas vites, ſub germinationis tempus, vtpote cum innaſcentes vermiculos enecet. *Dioſcorides.*

Fornaceae teſtæ vehementer toſtæ, cruſtas vlceribus obducunt: quare prurigini, & papularum eruptionibus medentur. Podagricis proſunt: ſtrumas diſcutiunt, cerato exceptæ. *Dioſcorides.*

Fornacvm terra, quæ retorrida fulueſcit, eiuſdem cum teſta effectus. *Dioſcorides.*

De Metallis Sectio V.

- **Metallorum alia alterant**
  - Conſervādo: *vel qualitate*
    - Manifeſta
      - Prima. *Sic alia*
        - Temperata: *vt aurum.*
        - Intemperata
          - Calida *&* *ſicca in gradu*
            - Secundo: *vt*
              - Ferrum.
              - Crocus *Martis.*
              - Cinnabaris, *&c.*
            - Tertio: *vt*
              - Flos *aris.*
              - Aes *vſtum.*
              - Squama *aris.*
              - Aerugo *raſilis.*
              - Aerugo *ſcolecia.*
              - Diphryges.
              - Alumen. Sal.
              - Nitrum. Sulphur.
              - Chalcitis, *&c.*
            - Quarto: *vt*
              - Chalcanthum.
              - Auripigmentum.
              - Sandaracha.
              - Chryſocolla.
              - Miſy. Sory.
              - Melanteria.
          - Frigida: *in*
            - Primo: *vt Stimmi.*
            - Secundo: *vt*
              - Argenti *ſcobs.*
              - Spuma *argenti.*
              - Argētum *viuum.*
              - Plumbum.
              - Plumbago.
              - Plumbum *vſtum.*
              - Plumbum *elotū.*
              - Plumbi *ſcobs.*
              - Ceruſſa.
      - Secunda. *Sic alia*
        - Aſtringunt: *vt*
          - Cadmia, Thutia.
          - Pompholyx.
          - Spodium.
          - Antiſpodium.
          - Alumen, Aerugo.
          - Chalcanthum.
          - Cinnabaris, *&c.*
        - Glutinant *& cicatricem* inducunt: vt
          - Plumbum *elotum.*
          - Gypſum, Alumen.
          - Cadmia, Aes *vſtum.*
          - Stimmi, *&c.*
    - Occulta: *vt Alumen, &c.*
  - Corrumpendo: *vt Venena*
    - Argentum *viuum.*
    - Argenti *ſpuma.*
    - Auripigmentum.
    - Ceruſſa.
    - Calx.
    - Gypſum.
    - Sandaracha.

De metallis

De metallis temperatis.

AVRVM (Ital. & Hiſp. *Oro*. Gal. *Or*. Germ. *Goldt*.) omnium metallorum præſtantiſſimũ eſt, ductile, colore lucido, illiq; perſimili, quo cuncta a ſole illuſtrantur. Inſuper propria quadam attractrice vi pollet, qua reſpicientium animos allicit, & diſponit, vt ab ipſis illicò deſideretur. Vnde quidam exiſtimarunt, auro proprias quàm plurimas ineſſe dotes. In Italia propriæ ſinceri auri fodinæ (quod ſciam) nullibi extant. Atqui in Germania, Pannonia ac Tranſyluania ex pluribus in locis habentur. Auri venã ijs omnibus locis crediderim gigni, vbi cœlum id cauſæ elementaris influat, ac diſponat. Huius vena varijs lapidibus impacta viſitur in aſperrimorum montium viſceribus. Verùm ea omnium præſtantiſſima auri vena cenſetur, cui cæruleus lapis fuerit admixtus. tantò enim melior hæc, quantò ponderoſior, & colore vigentior. adeò vt illa cæteras præcellat, quæ pluribus auri guttis ſcintillet, vel in qua plures auri lineæ intercurſantes conſpiciantur. Eſt etiã auri ferax diuerſorum fluminũ arena. Siquidem proculdubio conſtat in Hiſpania Tagũ, in Thracia Ebrũ, in India Gangen & Pactolum, in Pannonia Iſtrum, in Germania Rhenum, in Italia Padum & Ticinum, aureas ducere arenas, à quibus arte quadam aurum omnium probatiſſimũ elicitur. Veruntamen non omnibus eorum litoribus aureæ eædem ſunt arenæ.* Aurum in omnibus ſuis partibus æquale eſt, cor & vitalem facultatem mirum in modum corroborat: inſeritur medicamentis, quæ atrabiliarijs competunt morbis. Adhęc vbi actuali cauterio ſit opus, igni tum aurum cæteris præſtat metallis, quòd vlcus inde exortum citius conſaneſcat. In ore contentum, anhelitus graueolentiam tollit. Auri ſcobs porphyrite lapide læuigata, in ea medicamenta additur, quę ad alopecias & lichenas parantur, tam intus in corpus ſumptum, quàm extrà medicamentis exceptum. Hæc item eodem modo diutius læuigata, adeò vt tactum ferè effugiat, oculis immittitur ad roborãdam eorum aciem. Bibitur aurũ & ad cordis affectus, & animi mœrores. Cardiacę melancholię, cordis palpitationi, morbo attonito, comitiali, elephãtiaco medetur: adhæc ſpiritus animales, vitaleſq; recreat. Vtendi ratio eſt, cùm vel candens iuſculis, aliiſue ſuccis, vel deſtillatis intingitur, vel in puluerem redigitur, vel in oleum conuertitur. Si liquidum eſt duæ, tres, aut plures guttæ ex vino maluatico aſſumuntur: ſi puluerem eius exhibere voles, ſcrupuli dimidium ſatisfaciet: humoris candente auro imbuti cyathus. Eligitur puriſſimum quodq;, ſiue ex aſperrimorum montium viſceribus, ſiue ex fluminum arenis colligatur. *Auicenna, Matthiolus, Andernacus.*

De metallis calefacientibus & ſiccantibus in gradu ſecundo.

FERRVM (Ital. *Ferro*. Gal. *Fer*. Hiſp. *Hierro*. Germ. *Eiſen*.) extenuat, ſiccat, reſoluit: ſcobes

A ipſius candens vino & aqua extincta, ſtomachi imbecillitati, cœliacis, diſentericis, lieniſq; abſceſſui auxiliatur. profluuio vrinæ, menſtruorumq; & ſputo ſanguinis, aqua cui ferrum candens intingitur, potu conducit. Squama ferri ex ferro decidens dum aqua extinguitur ad eius indurationem, aliámue ob cauſam in fabrorum officinis reperitur. De croco Martis, vide ſuo loco. *Andernacus.*

CINNABARIS (Germ. *Cinnober*.) vera (quæ
B tes mineralis erat) hodie ignoratur. Cinnabaris verò neotericorum factitia, eſt quiddam ex ſulphure viuo & argento viuo ſimul vſtis. proinde nulla ratione ſubſtitui debet pro cinnabari Græcorum, quæ vires habebat eaſdem cum hæmatite lapide, & tam rara erat, etiam ætate Dioſcoridis, vt verſicoloribus pictorum lineis vix ſatisfaceret: vnde eam incognitam eſſe fateri cogimur. *Medici Colonienſes.*

C *De metallis calefacientibus & ſiccantibus in gradu tertio.*

FLOS æris grana quædam ſunt minutiſſima, panici effigie, rubentia æris modo, quæ exiliunt ac erumpunt, quando æs per cola funditur, & aqua pura & frigidiſſima affunditur. Facilè reperiri poteſt in ærarijs officinis. Optimus eſt friabilis, in attritu fuluеſcẽs, milij effigie & numero, breuis, ponderoſus, modicè ſplendẽs atq; conſtringens, qui delimatã æris ſcobem nõ recipit,
D qua ſæpe adulteratur. Sed id facilè deprehenditur, cùm dentiũ illiſu dilatantur ramenta. Fit autẽ cùm æs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularũ ad ea pertinentiũ. tum huic negocio addicti miniſtri, ſordes expurgantes, aquam clariſſimam infundunt, refrigerandi propoſito: itaq; repẽtino concretu, ac addenſatione, velut expuitur, & erũpit ante dictus flos. * Adſtringit, & extreſcẽtia coercet: offuſam oculis caliginem emendat, ſed magnopere mordet.
E Quaternûm obolorum pondere datus, craſſum humorẽ extrahit. carnoſa narium, & ſedis vitia abſumit: eruptiones papularum cum vino cohibet. Candidius contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur: vuam, tonſillaſq; reprimit, farina eius cum melle admota. *Dioſcorides.*

AES vſtum probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur. nigrum verò
F plus quàm deceat, exuſtum eſt. Fit autem à clauis ſolutarum nauium, fictili crudo compoſitis: ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus viciſſim inſperſis, fictile, circumlito figulari creta ſpiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro ſulphure & ſale alumen inſpergunt. Alij ſine ſulphure ac ſale, fictili multos dies vrunt. Alij ſulphure ſolo vtuntur, fuliginem tamẽ excutiunt. Alij oblitos ſciſſili alumine clauos cum ſulphure & aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto reſperſos vrunt, ac iterum & tertiò idem efficiunt, poſtea recõdunt. Principem locum tenet, in Memphi-

de combuſtum : proximum, in Cypro. * Aſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit: vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: vitia oculorũ emendat, excreſcentias in carne conſumit, nomas cohibet : vomitus ciet cum hydromelite potum aut cum melle delinctum, illitumue. Lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. *Dioſcorides.*

SQVAMA æris excuſſa ex Cyprijs officinarum clauis, craſſa quidem ipſa præſtantior, quæ helitis, id eſt, clauaris nominatur. Sed ex vili promiſcuoq; ęre, aut candido, vitioſa intelligitur: quã, vtpote tenuem & inualidam, damnamus maximè, apptobantes craſſam, rufam, præſertim ſi aceti reſperſu æruginem contrahat * Vim habet adſtrictoriam, extenuantem, reprimẽtem & erodentem : nomas coercet, vlcera ad cicatricẽ perducit: pora ex aqua mulſa, aquam trahit. Aliqui farina ſubactum dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta: genarum namq; ſcabritiã abſumit, & fluxiones exiccat. *Dioſcorides.*

AERVGO Germ. Spongrün) raſa fit ijs modis. In cadum aut aliud conſimile vas, acetum quàm acerrimum infunditur. ſuperponitur inde inuerſum æneum vas præſertim concameratũ: ſin minus planum: ſitq; obſtructum, nullumq; habeat ſpiramentũ: exempto, quo doliolum obturauerit, operculo, decimam poſt diem inſidens ærugo deraditur. Aut æris lamina in cadis ſuper acetum ita ſuſpenditur, ne ipſum attingat, & totidem poſt dies raditur. Aut maſſula æris, aut lamina vna pluresue vinaceis non recentibus, ſed iam aceſcentibus conduntur, & ſimili modo verſantur. Quin etiam ex delimata æris ſcobe æruginem facere licet: nec non è laminis, quibus bracteæ auri concluſæ malleo ducuntur, ſi quis eas aceto reſpergat, & ter aut quater verſet donec æruginem contrahant. Tradunt æruginem in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibuſdam nõnihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit: adduntq; per Caniculæ æſtus è quodam ſpecu manare. ſed illam paucam, & optimã eſſe. hanc ſpeluncis effluentẽ, copioſam quidem & boni coloris. ſed vitioſam, quod lapides multos colligerit. Pluribus autem modis adulterãt: aliqui pumice admiſto, alij marmore, alij atramento ſutorio. Sed deprehendemus pumicem, aut marmor, dum pollice ſiniſtræ manus madefacto æruginis portiunculam altero atterimus: ſiquidem eam diffundi conſtat: marmoris autẽ, pumicisq; partes coeunt non diſſipatæ, demũq; tractatione crebra & humoris complexu dealbeſcunt, quin & dentium appreſſu: ſiquidem ſincera cedit, læuis, & ſine aſperitate. Atramentum verò ſutorium igne coarguitur. namq, ſi fictile, aut lamina adulterata ærug ne illinatur, & ſerẽti cinere, aut carbonibus in calce, alterutrũ mutabitur, rubeſcetq; id, quod atramentũ ſutorium acceperit: quòd id vtrum ſuapte natura talem ſortitur colorem. *Dioſcorides.*

AERVGINIS, quam vocant ſcoleciam, duo ſunt genera, quædã foſſilis eſt, altera factitia ad

A hunc modum. In mortario Cyprij æris dimidiã heminam aceti albi acrisq;, piſtillo cupreo conterito, donec ſtrigmenti craſſitudinem imitetur: deinde aluminis rotundi drachmam vnam, cum ſalis foſſitij tranſlucẽtis, aut marini quãm albiſſimi, ſolidiq;, aut certè cum nitri pari pondere terito in ſole æſtuoſiſſimis diebus, ſub ſidus caniculæ, donec colorem æruginis contrahat, & concretu ſtrigmentoſum fiat: vbi autem ſe in vermiculorum Rhodiacis ſimilium ſpeciem coegerit, recondito. Efficax, & valde boni coloris

B redditur, ſi duas partes veteris, cũ vna aceti adieceris, & alia, quę dicta ſunt, peregeris. Sũt qui æruginem raſilem, quæ in apparatu non reſpondit, gummi miſto digerant in formas, & ita vẽdant. quod genus, vt vitioſum, improbaũ. Fit & quædã ærugo ab aurificibus, mortario & piſtillo Cyprij æris, cũ vrina pueri impubis, qua aurũ ferruminant. Antedicta æruginũ genera viſo æti omnino reſpõdent, ſed magis effectu valent. Scien-

C dum, foſſilem ſcoleciã præſtantiſſimã eſſe: deraſam ſequi: poſtremo loco factitiã. mordaciſſima tamen eſt hæc & magis aſtringẽs. Aurificum autem ærugo raſæ reſpondet. * Aerugines omnes aſtringunt, extenuant, excalfaciunt, oculorũ cicatrices emendant, lachrymas cient. nomas ſiſtunt, vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo ceraq; ad cicatricem perducunt: callos, & ſordida vlcera purgant, cum melle coctæ: callum fiſtularum erodunt cum ammoniaco, col-

D lyrij modo in eas adactæ. ad gingiuarum autem excreſcentias, & extuberationem vtiles. Magnopere extenuant genarum craſſitiem, cum melle illitæ: verum poſt illitionem ſpongia ex aqua calida locus fouendus eſt. reſina therebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur ærugo, quamcunq; velis, minutiſſimè fracta, cõminutaq;, in fictili patina, flagrantibus prunis ſuperpoſita: verſaturq;, donec mutet, & colorem cinereum concipiat: poſtea refrigerata re-

E ponitur ad vſum. Sunt qui cruda olla cam vrãt, vti dictum eſt: ſed non protſus eundem colorem cremata reddit. *Dioſcorides.* Porrò æruginem, quòd colore ſit viridi, officinæ ac medici in Italia æs viride nuncupant, & vulgari ſermone *Verderame.* Verum quamuis officinæ eo in vniuerſum abundant: ſinceri tamen parum oſtendunt. Scolecæ æruginę, ac ſuſſitia deſtituimur: quòd altera (quod ſciam) hoc tempore non paretur,

F altera verò ab ærarijs fodinis, vbi fortaſſe plurima reperitur, à foſſoribus non deferatur. Proinde cum harum copia non ſit, ea tantum vtimur, quæ ære in acerarijs cadis dem ſſo, aut vinaceis iam aceſcentibus obruto, cõficitur. Hallucinantur, qui credunt, æruginem & æris florem, vnam & candem rem eſſe. *Mathiolus.*

DIPHRYGES quaſi bis toſtũ, eſt perfecti æris veluti fex ſubſidẽs, & coherẽs imę fornacũ parti ablato ære poſt aquę frigidę effuſionem viſitur acre eſt, vt æs vſtũ. Prefertur, quod ſapore æris & æruginis habet, aſtringens & vehementer ſiccas linguã, quod exuſta ochra ſibi nõ vendicat, quæ

tamen diphrygis vice vēditur: adulteratur enim A
ochrs vſta, quæ vti diphryges rubeſcit. Eſt etiam
aliud genus factitium, quod ex pyrite croſo la-
pideſit, multos dies, vt calx, cremato, donec ru-
beſcat, vt rubrica: deinde ſublatum reponitur.
Fiebat etiam è luti cuiuſdam Cyprij genere, ho-
die inuſitatum: priora verò duo genera facilè
reperiri poſſunt. * Vis eius aſtringere, purgare,
extergere, ſiccare, excreſcentia conſumere, vlce-
ra ſerpentia, & quæ cacoëthe vocant, ad cicatri-
cem perducere. Suppurationes, therebinthina B
aut cerato exceptum, diſcutit. quod ſi ad manus
non ſit, eius loco marchaſita vſtus, aut æs vſtum
ſubſtitui poterit. *Dioſcorides.*

Alvmen, Ital. *Alume*. Gal. *Alun*. Hiſp. *Alum-
bre*. German. Alaun dicitur: huius apud veteres
tria fuerunt genera, liquidum, rotundum, ſciſſi-
le: quo duntaxat vtimur ſub nomine vulgari a-
luminis plumæ. Cæterùm quotieſcunq; in me-
dicamenti alicuius compoſitione alumen ſim-
pliciter reperitur, ſciſſile intelligendum eſt velu- C
ti omnium efficaciſſimum. Optimum eſt candi-
diſſimum, valde aſtringens, graui odore, non la-
pidoſum, non compactum, ſed plerumq; in ca-
pillamenta quædam caneſcentia dehiſcens. Ex
Aegypto adfertur. Adulteratur lapide Amian-
tho, ſed guſtu dignoſcitur, quòd non aſtringat.
Præter iam recitata aluminum genera, factitia
ria reperiuntur: nempe alumen fæcum, quod
fit ex vini fæcibus ſole ſiccatis, donec albeſcant,
deinde vſtis. Alumen catinum, quod fit è cineri- D
bus herbæ kali, ſeu Sodæ vulgaris. Alumen ſca-
iolæ: idque fit è lapide ſpeculari, quem vulgò
ſpeculum aſini vocant. E factitijs etiam ſunt a-
lumen Rocæ & Zuccarinum: illud ex lapide can
dido, interdum ſubrubro ſæpius præparato:
hoc verò ex alumine rocæ, zaccharo, & oui al-
umine paratur. Aluminis liquidi & rotundi lo-
co ſatis commodè vſurpare poſſumus alumen
rocæ. Alumen craſſarum partium eſt. * Vim ha-
bet excalfaciendi, aſtringendi & expurgandi. Vl- E
cera putrida emendat, humida exiccat: carnem
ſuperexcreſcentem coercet. pruritum tollit, &
scabiem ſanat, &c. *Galenus, Dioſcorides, & Floren-
tini Medici.*

Sal, Germ. Saltz Gall. *Du Sel.* Ital. *Sale* Hiſp.
natiuus eſt & factitius Natiuus vel in terra,
ad mare ex aqua marina, vel in lacubus, vel
fluminibus, aut in fontibus. Natiui quamuis
multæ ſint differentiæ. diuerſiſq; locis reperian-
tur in vſum tamē medicum tres recepti ſunt: vi- F
delicet ſal Ammoniacus, vulgò Armeniacus di-
ctus, ſal gemmæ, & ſal Indus. Ex his verò ſalem
gemmæ duntaxat habemus, candidum, translu-
centem cryſtalli modo, eſtq; ſal foſſilis Sal Ar-
meniacus hodie dictus, non eſt natiuus, ſed fa-
ctitius Ex eorum genere, qui ſponte in aquis ge-
nerantur, multæ ſunt differentiæ. Qui in mari
nascitur, & in ſcopulis reperitur, ex ſpuma maris
coactus, ſpuma ſalis appellatur. Qui in Iudææ
lacu gignitur, in quo & aſphaltus naſcitur, Sodo
meus vocatur, ab Arabibus ſal naphticus, ama-
rus eſt. Hoc caremus, quemadmodū & reliquis
natiuis in lacubus aut fluminibus repertis. Fa-
ctitiorum varia ſunt genera, ſecundū materiam,
ex qua fiunt, differentia. Nam alia ex aquis ſal-
ſis generantur, veluti marinus: & qui ex fonti-
bus fiunt, vt ſal communis: alij ex cineribus (de
quibus ſuo loco) aliàue materia, quemadmodū
ſal Alkali, qui fit ex herba kali, & vulgaris Arme-
niacus, qui in Alexandria fit in balneis. Cæterū
hodie pro efficaciſſimo in medicina ſale gēmæ
vtimur, qui foſſilis eſt, vt diximus, & in Germa-
nia, alijsq; locis eruitur. Præfertur deinde mari-
nus. omniū infirmiſſimus eſt vulgaris Saccharū
candi tametſi Auicenna interdū ſalem Indū ap-
pellet, inter ſales tamen referendus non videtur.
Is præterea quem Dioſcorides ſalis florē, aut re-
ctius maris florem nominat, ſali multū diſſimilis
eſt: nihil enim aliud eſt quàm pinguedo quædā
crocei coloris mari, Nilo, & alijs lacubus inna-
tās: eo tamē hodie etiā caremus. Qui ꝓpriè flos
ſalis dicitur, in ſalis fodinis reperitur, & in ipſis
etiā ſalignis, velut pollen quidā craſſiorē ſalem
ambiens: tenuiorū multò eſt partiū quàm ſal, co-
lore candidiſſimo, interdū cinereo, qui inferior
eſt. * Porrò ſal omnis digerit, aſtringit, calefacit,
ſiccat, abſtergit, reſoluit, & quicquid humidum
eſt, conſumit, diſſipat: miſcetur medicamentis
purgantibus & alijs, quæ intrinſecus adhibētur:
nec nō glandib. & clyſteribus. *Medici Florentini.*

Nitrvm, Germ. Salpeter. Gall. *Nitre*. Ital. *Ni-
tro*. Hiſp *Salitre* nominatur: huius apud veteres
multæ erant differentiæ. natiuum, factitium, &
aphronitrum, quod veluti nitri flos erat. Hodie
vnicum habemus nitri genus, nempe boracem
non excoctam, quæ quibuſdam nitrum foſſile
eſt: eoque nitri loco vti poſſumus. Sal nitri, ta-
metſi proximè ad nitri naturam accedat, nullus
tamen eius in medicina vſus eſſe poteſt, præ-
ſertim in his, quæ intrò aſſumuntur. *Med. ci[illegible]-
lonienſes.*

Svlphvr, Germ. Schwebel. Gall. *Soulfre*. Ital.
Solfo. Hiſp. *Piedre cufre* vocatur. huius duo ſunt
genera: viuum, quod ſponte & per ſe nascitur:
& ignem expertum, quod arte in fornacibus fit.
Optimum exiſtimatur viuum, quod apyron vo-
cant, nitedulę modo ſplendidum, pellucens, mi-
nimè lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris
ignem experti, quod viret, ac præpingue ſpe-
ctatur. Plurimum in Medo & Lipara gignitur.
Supradictum ſulphur calefacit, diſcutit, & cele-
riter concoquit. * Prodeſt tuſſibus, ſuſpirioſis,
purulenta extuſſientibus, in ouo ſumptum, aut
ſuffitum: præterea partus vſti nidore extrahit.
Lepras, lichenas, ſcabros, vngues, cum reſina
terebinthina miſtum, aufert: cum aceto autem
illitum, ad lepras efficax eſt: vitiligines tollit.
Scorpionis ictibus addita reſina, medetur: cum
aceto verò, draconis marini, ſcorpioniſq; pla-
gas ſanat. Pruritus toto corpore erumpentes,
cum nitro deterſum ſedat: regium morbum e-
mendat, inſperſum fronti cochlearis menſura,
aut in ſorbili ouo ſumptū. Facit ad grauedinem

& deſtillationes, ſudores quoq; conſpectum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitum, conducit: grauitatem auditus, ſuffiti nidore raptim per fiſtulam hauſto, ſanat. Lethargicos ſuffitu excitat: erumpentem vndecunq; ſanguinem ſiſtit. Contuſis auribus, cum vino & melle illitum, medetur. Chymici oleum ſeu balſamum ex eo adeò efficax conficiunt, vt neque viuum corpus, neque mortuum ad putredinem tranſire ſinat. ſed adeo integrum tuetur, vt neq; vlla cœleſtis impreſſio, vel ab elementis profecta corruptio, vel ab ipſo iam ortu inducta obeſſe ei poſſit. de quo vide ſuo loco. *Dioſcorides, Andernacus.*

CHALCITIS metallica res eſt in venis æratiis nata, mediæ inter Miſy & Sory facultatis, medijq ſitus. Præfertur ſimilis æri, friabilis, nec lapidoſa, nec inueterata intercurſantibus oblongis venis ſplendentibusq., cuiuſmodi eſt, quæ in Tuſcia Italiæ parte inuenitur. In Germania etiam Chalcitidis genus reperitur, lapidoſum, ponderoſum, rubrum cum ſcintillis aureis. Præfertur Italica, potiſſimùm ad Theriacæ compoſitionem: ad reliquorũ verò medicamentorum compoſitionẽ Germanica vti poſſumus. * Cæterùm Chalcitidi abſterſoria vis ineſt, excalefaciens, & cruſtas vlceribus obducens purgat, quę oculis & eorundem angulis hærent. In genere leuiter erodentium eſt, &c. *Dioſcorides, Medici Florentini.*

Chalcitis rarò Neapoli reperitur, quanquam Puteolis quoque reperiatur, ſed in pauca quantitate. Quod ſi quis Chalcanthum admodũ vetuſtum nactus fuerit, is in eo inueniet efflorẽſcens Miſy, & Chalcitidem, quæ Chalcitis cognoſcitur. quod colorem habeat æris, eumq; lucidum. Suntq; penes me multa fruſta Chalcanthi, quæ iam quaſi vniuerſa mutata ſunt in chalcitin, itemq, alia in Myſi, de qua mutatione Galenus in multis locis diſſerit. Hæc Chalcitis tametſi in ſe contineat adhuc reliquias aliquot Chalcanthi, nondum omnino tranſmutati, nihilominus accipi poteſt illa tota pars, quæ iam mutata eſt, relicta ea quæ in medio integra remanſit. Præterea Venetijs de natiua Chalcitide, & non tranſmutata haberi poterit, ab ijs qui amicitiam contrahunt cum peritis huius rei hominibus, qui illam à diuerſis locis ad ipſorum vſum ſolent curare afferri.

De metallis calidis & ſiccis in gradu quarto.

VITRIOLVM, Germ. Victriol. Ital. *Vetriolo.* Gall. *Victriol.* Hiſp. *Copparoſa.* Græcis Chalcanthum, Latinis Atramentum ſutorium appellatur, duplex eſt: factitium & natiuum. Natiuum in terræ venis aut ſaxorum commiſſuris concretum reperitur: aut dum ex ijs guttatim diſtillat, partim ex ijs ſtiriarum inſtar dependet, partim in canalium fundum decidit. Hodie aliud item genus in terræ ſuperficie cõcretum reperitur, quod vulgo Copparoſa vocatur. Factitium etiam duplex eſt. Vnum, quod in Cypro peculiariter fiebat, ex aqua quadam manante ex ſcrobis, chalcitidis, & myſios fodinis, atq; in piſcinas quadratas effuſa, ibiſpontè concreſcebat. Alterum fit decocta aqua, in qua maduerit terra quædam atramentoſa: vt hodie moris eſt in multis locis. Natiuum factitio præſtantius eſt: ideo in eorum numerum Copparoſa Cypria teſerri poteſt, cum ſit aliorum penuria. E factitij generibus, Cyprium excellebat: cùm verò deſit, vitriolum Romanum, aut Siculum vſurpari poteſt, veluti præſtantiſſimum inter factitiorum genera. * Inſigniter calefacit, maximeque aſtringit: ideò totius carnis naturam ſiccat, & in ſe contrahit. *Medici Florentini.*

AVRIPIGMENTVM, Ger. Operment/Arſenick. Gall. *Orpin, Arſenic.* Ital. *Oprimento.* Hiſp. *Oropimente* dicitur, aurum colore imitatur. Eius apud Dioſcoridem duo genera. Vnum è multis ſquamis, vt altera alteri impoſita videatur, conſtat: id ſi purum fuerit, nec vlli materiæ permixtum, optimum exiſtimatur. Alterum colore ſandarachæ, hoc eſt rubrum, glandis effigie. Deligendum ergo aureo colore micans, è tenuibus ſquamis compactum, quod facilè finditur, & lapillis aut terræ permiſtum non eſt. Ex auripigmento natiuo fit artificiale, Arſenicum videlicet & Reagal vulgò vocatum. * Vim habet adſtrictoriam & erodentem. Cruſtas cum vehementi vredine, & violento morſu excitat: reprimit quæ excreſcunt, & capillos euellit. De oleo, quod ex eo conficitur, vide infrà ſuo loco. *Medici Florentini.*

SANDARACHA, Germ. Bergrot dicitur, lapis eſt in metallicis venis, plerumque cum auripigmento naſcens, ruſa eſt, cinnabaris colore, nonnihil ad luteum vergẽs. quæ cùm vritur, fumum exhalat pallidum, ſulphuriſq; virus redolet, tametſi non conſumatur. Facilè hodie legitima haberi poteſt: factitia tamen etiam fieri poteſt, ſi auripigmentum coquatur, donec cinnabaris colorem contrahat, poteſtque veræ ſandarachæ loco ſubſtitui. Sed animaduertendum eſt, Sandarachæ vocabulo apud Arabes vernicem intelligi, quæ nihil aliud eſt, quàm gummi iuniperi, non autem prædictum lapidem. Itaque curam adhibeant Medici, ne altera alterius loco indifferenter vtantur. * Vis eadem & vitio, quæ auripigmento. Expellet alopecias, reſina excepta, & ſcabros vngues cum pice eximit. Contra phthiriaſin ex oleo efficax eſt. tubercula cum adipe diſcutit. Prodeſt ad narium, oriſq; vlcera, & cæteras papulatum eruptiones cum roſaceo: item, condylomata. Datur ex mulſo, purulenta extuſſientibus, ſuffitur quoque cum reſina, aduerſus veterem tuſſim, rapto per fiſtulam nidore: vocem expedit cum melle delincta ſuſpirioſis cũ reſina in catapotio optime datur. *Dioſcorides & Florentini.*

CHRYSOCOLLA ſiue borax natiuum, genus naturi foſſilis eſt, ab Armenia, & Macedonia, & Cypro tranſlatum, in aurarijs, argentarijs & ærarijs fodinis repertum. præſtantiſſimum eſt Armenium

menium, ærarium praſſini coloris: ſaporis nitroſi cum æquali amaritudine, & ſubſtantia dura. Iiſdem in locis reperitur, arenæ per ſe ſimile, aut materiæ metallicæ permiſtum, ſed quod abraſum arenę ſimilitudinem gerit. Huius vſus eſt in medicamentis & aurifabrorũ officinis quemadmodũ apud veteres Chryſocollæ Factitia Chryſocolla. Germ. *Burris*. Gall. *Colle à or, ſouldure d'or, borax*. Ital. *Borras*. Hiſp. *Borrax à atincar* dicitur, ex pueri vrina in æreo mortario trita piſtillo æreo ficbat. Hæc Medicis in vſu fuit. Sunt etiamnum aliæ factitiæ, quæ pictoribus tantùm ſeruiunt. * Vis Chryſocollæ ad purgandas cicatrices: excreſcentem carnem coercet; aſtringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordendo exeſt. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre poſſunt. *Dioſcor.*

Misy aſſumendum natione Cyprium, auri ſimile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & ſtellæ modo ſplendet. * Vim habet & vſtionem, eum chalcitide candem, prætcrquàm quòd pſoricum ex eo non conficitur, exceſſus, defectusque ratione tantùm differens. Aegyptium autem cæteris præſtat, vtpote quod efficacius habeatur, ſed ad ocularia medicamenta multò ſupradicto inferius. Quòd ſi deficiat, eius loco ſumi poterit vitriolum vetuſtum, vſtum. *Dioſcorides.*

Sory exiſtimarunt aliqui melanteriam eſſe, aberrantes: ſiquidem ſui generis eſt ſory, ei non abſimile. Verùm ſorei virus ineſt graue, & nauſeam mouens. Inuenitur etiam in Aegypto, & alijs quibuſdam regionibus, vt in Libya, Hiſpania, & Cypro. Præfertur Aegyptium, quodque frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiſcens, ſuppingue, inſuper aſtringens, & olfactu deuoratione que magnum virus olens, ita vt ſtomachus in vomitiones effundatur. Quod autẽ friatum ſcintillas miſyos modo non emittit, & alterius generis eſſe, & inualidum, cenſendũ eſt. * Vim & vſtionem ſupradictis ſimilem habet. Dolori dentium cauernis inditum medetur, eoſque labantes firmat: iſchiadicis ex vino infuſum auxiliatur. illitũ cum aqua, varos extinguit. Medicamentis admiſcetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem ferè omnia & alia, quæ vſtionem experta non ſunt, peruſtis validiora eſſe exiſtimantur: præter ſalem, & vini fæcem, nitrum, calcem, & conſimilia, quæ cruda remiſſiora ſunt: combuſta enim viribus efficaciora redduntur. *Dioſcorides.*

Melanteria geminæ eſt originis: quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur, ſalis modo concreſcit. Alia verò in ſumma facie ſupradictorum locorum coit, quæ terrena eſt. Quin etiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibuſdam regionibus, foſſilis quædam. Præſtat, quæ ſulphuris colorem trahit, leuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confeſtim nigreſcit. * Vim cauſticam eam obtinet, quam & miſy. Si deficiat, eius loco accipiatur vitriolum, aut copparoſa dicta. *Dioſcorides.*

De metallis frigidis in primo.

Stimmi, vel Stibium, vulgò Antimonium, German. *Spießglaß*. Gall. *Antimoine*. Ital. *Antimonio*. Hiſpan. *El alcohol* dicitur, optimum, quod ſplẽdidiſſimum eſt, modoq; nitedularum emicat, confractu cruſtoſum, nihil terræ aut ſordidi habens, friabile: * Vis eius aſtringere, meatus obſtruere, refrigerare, excreſcentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, ſordes & vlcera oculorum expurgare: ſiſtit & ſanguinẽ è cerebri membrana profluẽtem. & vt in vniuerſum dicatur, vis vſto plumbo ſimilis eſt &c. Ex ſtibio paratur oleum, & vitrum, medicamentum purgatorium, de quibus ſuo loco. *Dioſcorides.*

De metallis frigidis in ſecundo.

Argenti ſcobs ſeu ramẽtum, quod Limatura vocatur, aut ſcoria, aut helcyſma, aut encauma, molybdænæ vim habet. * Confert humoribus viſcoſis, ſcabiei, pruritui, vlceribus, tremori cordis, & oris fœtori. De liquore, qui ex argento chymicè conficitur, vide infrà ſuo loco. *Dioſcorides, Andernacus.*

Spuma argenti, vulgò Lithargyrium, Germ. *Glet/Silberſchaum* dicitur, lapis eſt è plumbo factus: plumbum enim dum ſecũda fornace excoquitur, aut ſolum, aut metallo aliquo permiſtum, partim in lithargyron, partim in plumbaginem vertitur. Duo ſunt eius genera: vnum colore aureo, alterum argenteo: quo fit, vt illud lithargyros auri, hoc lithargyros argenti nominetur. Inde verò hæc differentia nata eſt, quòd alterum altero maiorẽ vim ignis paſſum ſit. Lithargyrium auri præfertur: hodie, notiſſimum. * Vis aſtringere, mollire, caua explere, excreſcẽtia in carne reprimere, ad cicatricem ducere, refrigerare, & occludere, &c. *Medici Florentini.*

Argentum viuum, Germ. *Queckſilber*. Gall. *Vif argent*. Ital. *Argento viuo*. Hiſp. *Azogue*, duplex eſt, natiuum & factitiũ. Fit ex minio, quod abuſiuè Cinnabaris dicitur, patinis fictilibus impoſita ferrea concha cinnabarim continente, & calice cooperta argilla ſuperlita, carbonibus ſuccendunt. Siquidem deterſa fuligo, qua calici inſidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quin etiam inuenitur in argentifodinarum tectis ſtillatim concretum. Alij per ſe in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut ſtanneis, aut argenteis vaſis: ſiquidem aliam materiam omnem exedit, & defluere facit. * Potum vim pernicialem habet: ſuo enim pondere interna exeſt. Remedio eſt lac multum ſubinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cum abſinthio, aut apij decoctũ, aut ſemen hormini, aut origanum, aut hyſſopum cum vino. Auri limata ſcobs, id eſt, ramẽtum quàm tenuiſſimum epotum mirabili eſt auxilio. Cæterùm ex argento viuo conficitur Mercurius ſublimatus & præcipitatus, & oleum: de quibus ſuo loco. *Dioſcorides.*

Plumbum, Germ. *Bley*. Gal. *Plomb*. Ital. *Piombo*. Hiſp. *Plumbo* nominatur, humida conſtat na-

tura, frigore congelatum: item aërea & terreſtri, ſed pauca fit ex illo pila, ſeu mortarium, & piſtillum, ad vſum medicum. Quicunque enim humor in eo aliquandiu reſidet, multò euadet frigidior, quàm antea fuerit. Ideo oleum omphaceum, aut roſaceum, aut melinum, aut myrtinum, ſi illi infundatur, remedium optimum aduerſus inflammationes, & vlcera contumacia, tum aliarum partium, tum naturalium, ſeu teſticulorum, cancroſque, & articulorum fluxiones præparatur. Quòd ſi refrigerans aliquis ſuccus, vt ſemperuiui, cotyledonis, intybi, lactucæ, chondrillæ, pſyllij, omphacij, portulacæ, mortario eiuſmodi imponatur, ſubigaturq; in ſole, aut aëre, aliâſue calefacto, præſtantiſſimum efficitur medicamentum ad feruorem & calidas fluxiones reſtinguendas. Quinetiam plumbum in laminas deducitur, quæ lumbis admotæ, genituræ fluorem per inſomnia prohibent, inſigniter refrigerantes. Bractea quoq; tenuis ex eo facta ganglium diſſipat, propius ei alligata. Ex eo fit oleum, de quo ſuo loco. *Andernacus.*

Plvmbago, quæ Græcis Molybdæna, Germ. Bleyertz vocatur, optima eſt flaua, argenteæ ſpumæ æmula, modicè ſplendens: cùm teritur ruſa, cocta cum oleo iecinoris colorem trahit. Vitioſa eſt, quę aërem, aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Eſt enim quædam foſſilis, ad Sebaſtiam & Corcyrum inuēta. Quo in genere probatur, quæ lapidoſa non ſit, aut recrementoſa, ſed nitens, & flaua * Vim habet ſpumæ argenti, aut recremēto plumbi ſimilem. Vritur, lauaturque eodem modo. Miſcetur conuenientiſſimè medicamentis, quæ lipatas vocāt, atq; emplaſtris minimè mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis aut abſtergentibus non conuenit. Si deficiat, lithargyros eius loco ſumi poteſt. *Dioſcorides.*

Lotvra plumbi ſic fit. In mortarium plumbeum aquam iniiciens, piſtillo plumbeo terito, donec nigreſcat aqua, & limi modo craſſeſcat, aut lutulenta reddatur: linteo deinde colato, aquam ſuperinfundens, quò faciliùs quicquid eſt reſolutum, incerni poſſit. hoc iterum facito, vſque dum ſatis tibi habuiſſe videatur. Vbi conſederit priore aqua effuſa, nouam adiiciens vt eadem iam lauato, donec nulla exter nigritia. poſtea in paſtillos cogens reponito. Quidam ſcobem mundi plumbi lima quæſitam, mortario piſtilloq; lapideis terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigreſcat: mox vbi id peſſum ierit, effuſa aqua, colligunt in paſtillos. nam tritum vehementer, ceruſſæ ſimile redditur. Alij elimatæ ſcobi modicam plumbaginem adiiciunt, affirmātes ita elotum plumbum præſtantius eſſe. * Poteſt refrigerare, adſtringere, inducere, mollire, caua explere, ſiſtere oculorum fluxiones, & vlcerum excreſcentia Sanguinem ſupprimit prodeſt contra ſedis vlcera, condylomata & hæmorrhoidas, ex roſaceo in ad ta, quæ ægre cicatricem ducunt: & in totū ſpo-

A dij effectus præbet, niſi quòd non obducit cruſtas. Sincerum plumbum affrictu marini ſcorpionis, draconisq; plagis auxiliatur. *Dioſcorides.*

Vritvr plumbum ſic. Super quàm tenuiſſimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, ſulphur inſpergito: additisque alijs rurſus laminis, interiecto ſemper ſulphure vſquedū vas expleueris, ſuccendito. flagrante autē plumbo, ferrea rude verſato, donec perfectè redigatur in cinerē, nihilq; è plūbo non vſtum hæſerit. tum demū B obſtructis narib. eximito alioquin halitus plumbi noxius ſentitur. Aut elimatam plumbi ſcobem in olla ſulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum eſt, imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes operculum, dato exili ſpiramento, vrunt. Alij pro ſulphure ceruſſam, aut hordeum inſpergunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea continuè mouent, dum in cinerem ſoluantur. Sed difficilis huiuſmodi vſtio, & ſi vehementius C vratur, contrahit ſpumæ argenti colorem. Magis tamen nobis placet prima vrendi ratio Plumbum vſtum lauatur, vt cadmia, & reconditur. * Eoſdem effectus habet, quos plumbum elotum, ſed multò acriores. *Dioſcorides.*

Recrementvm plumbi, quod ſcoriam vocant, optimum eſt, denſum, fractu contumax, ceruſſam planè repræſentans, nihil plumboſi habens. quod ad luteum colorem accedit, & vitri ſplendorem imitatur. * Eadem, quæ plumbum D exuſtum poteſt, ſed magis aſtringit. Lauatur in mortario infuſa aqua, & refuſa ſumma aquæ parte, quæ luteum colorem duxit idq; ſæpius, dum recrementum abſumatur. Dein vbi conſederit craſſamentum, aqua effuſa, digeritur in paſtillos. *Dioſcorides.*

Cervssa (Germ. Bleyweiß Bell. *Lootwernue.* Gall. *De la Ceruſſe.* Ital. *Biacca.* Hiſpan. *El aluayalde* appellatur.) fit hoc modo. Infuſo in vrceum ollari, aut fictile labellum, quàm acerrimo aceto, E laminam plumbeam ſupra fictilis ſpiraculum, ſubiecta prius arundinea tegete, firmato: ſuperiectisque velaminibus, ne halitum expiret acetum, vbi reſoluta fuerit, defluēsq; deciderit, humorem purum ad ſumma delatum colato, craſſamentumq; transfundito. debet quoq; ſiccari in ſole, mox truſatili mola teri, aut aliàs tritum cribrari. poſtea quod ſupereſt duri, in tenues partes redigendum, cribrandumq́, viciſſim eadem tertiò, quartoque facienda. Melior, quæ primò F cribrata eſt, & medicamētis oculorum aſſumenda. Secundum locum tenet ſequens, & reliquæ ſuo ordine Nec deſunt qui ligneas rudes in medio vaſe appendāt: & deraſo ecu ſitu impoſito, ita vt acetum non contingat, indi oque operculo circumlinentes dimittunt. Poſt dies decem laxato obturamento viſunt: eumq; reſoluta materia fuerit, reliqua, vt ſupià diximus, exequuntur. Si autem quis in paſtillos velit digerere, aceto acri ſubacta, diuiditur in paſtillos, qui in ſole ſiccantur. Aeſtate tamen ſupradictum opus obeundum eſt: ita enim candida atque efficax redditur.

reddìtur. Quinetiam hyeme paratur, vrceis ſu-
pra furnos, balnea aut fornaces impoſitis: aſcē-
dens enim calor idem, quod ſol, præſtat. Lauda-
tiſſima fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut Lace
dæmone: proximam Puteolis. Torretur hoc mo-
do. Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo,
maximè Attico, tritam ceruſſam imponito, & aſ-
ſiduè verſato: cumque cinereum colorem traxit,
eximens refrigerato, & vtitor. Eſt & aliud vrendi
genus. Trita patinis nouis ſupra prunas impo-
nitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore
ſimilis ſandarachæ fiat, exactaque ad vſus mini-
ſtratur. Quæ verò ita parata eſt, Sandyx à qui-
buſdam dicitur. Lauatur Ceruſſa cadmiæ mo-
do. * Ceruſſa frigida eſt & ſicca ſecundo ordi-
ne: occludit, emollit, explet, extenuat. inſuper
excreſcentia leniter reprimit, & ad cicatricem
perducit. Miſcetur ceratis & emplaſtris, quæ li-
paræ vocantur, paſtilliſque. Eſt autem lethalis
eius potus. *Dioſcorides.*

De metallis aſtringentibus.

Cadmia fornicaria melior eſt botrytis, item
racemoſa, in ſummo fornacis çrariæ affixa, den-
sa, modicè grauis, in leuitatem magis inclinans,
colore ſpodij, & quæ fracta cinerulenta & æru-
ginoſa eſt. Cadmia lapis, calaminaris vulgò di-
citur, cuius puluere æs rubrum pallore tingunt,
& augent etiam hodie fabri ærarij. Is alieno ſa-
pore mādenti eſt, & in farinam tritus, aceto ſub-
actus, in ſole ſiccatus coit in lapidē, in igne ma-
net, & fuliginem edit luteam vel æream: quæ la-
pidi cuidam in lapidum fodinis inuento, à non-
nullis malè pro Cadmia ſuppoſito conueniunt.
Reperitur itaque aliud Cadmiæ genus, lapidis
ſimilitudine, in ærarijs fodinis, reſte Gal. tametſi
Dioſcorides neget: imò hodie adhuc reperitur,
quæ vſui eſt, qui aurichalcum conficiunt. *Me-
dici Colonienſes.*

Pompholyx vera Arabum Thutia eſt. fit è
tenuiſſima fauilla quæ in altum euolat, & tecto
parietiq; adhærens: principio cùm fit, aquarum
bullis ſimile prodit quæ per pluuias interueniis
ſcaturiginum erumpunt: colore albo, quæ in tenuiſſi-
mum pollinię; ſimilem puluerem diſſoluuntur:
[illegible]es habent facultates, ſed pompholyx eſt te-
nuiorum partium. Pompholyga pharmacopo-
læ Nihil album Germani Weiß nicht appellant.
[illegible]rur, quæ Norinbergæ conficitur. Hodie i-
gnotæ cognitum, & facile ex ærarijs officinis ha-
beri poſſet: ſed his ſubſtitui poſſunt Dioſcoridis
ſpodia, aut officinarum thutia. * Vim habet
aſtringendi, refrigerandi, explendi, purgandi,
[illegible]acndi, & aliquantum exiccandi. Inter me-
dicamenta numeratur, quæ leniter cruſtas obdu
[illegible] *Medici Colonienſes.*

Spodium in æris fornacibus inuenitur, vbi
pompholyx, quę Arabum Thutia eſt (nam of-
ficinarum thutia, veterum Cadmia eſt, vt mox
[illegible]) fiunt ex fauillis e metallo, dum coqui-
[illegible]icantibus, & ſpecie differunt. nam ſpodiū
[illegible]rtibus craſſioribus, & in ærarium offici-
A narum pauimentis reperitur. Ideo multum terræ
colligit, & ſpurcitia reficitur. Hoc hodie in phar-
macopolijs Nihili griſeum, & à Germanis Graw
nicht appellatur. Spodium Auicennæ fit ex arun-
dinis radicibus, eiuſque vſus eſt in ab Auicenna
præſcriptis medicamētis: nam antiſpodij genus
eſt. Illud verò quod ex boum, ſimiliumque ani-
malium cruribus conſectum officinæ vſurpant.
præſtat reijcere, eiuſque loco, aut Auicennæ, aut
Dioſcoridis aliquo antiſpodij genere vti, in his
B præſertim, quæ intrò ſumenda ſunt, medicamē-
tis: in his verò quæ foris adhibērur, aut vero ſpo
dio, aut pompholyge, aut thutia officinarū præ-
parata. *Medici Colonienſes.*

Thutia officinarum veterum cadmia eſt,
fornicaria ſcilicet. Gignitur in fornacibus æra-
rijs, fuligine flatu egeſta, veluti ſpodium & pom
pholyx, quæ vera eſt Arabum thutia. *Medici Co-
lonienſes.*

Gypsum (Germ. Gyps. Bel. *Leem mortel.* Ital.
C *Geſſo.* Gall. *Du plaſtre.* Hiſp. *Yeſſo* nominatur) è
quodam cādido lapide fit, in laminas facilè ſciſ-
ſili: qui tamen non longa ignium vi torretur, &
excoquitur. Fit etiam gypſum è ſpeculari lapide,
qui Græcis σελινίτης dicitur. Itē ex alio quodam
lapide niuei candoris, è quo in Hetruria torno
patinæ & alia vaſorum genera conficiuntur.
Hunc Alabaſtrum appellant, ſed perperam. Gy-
pſum & ipſum ad communem omnium terre-
norum, lapidoſorumq; corporum facultatem,
D qua deſiccare dicta ſunt, inſuper hoc adiūctum
habet, quòd eſt facultatis emplaſticæ. * Habet
vim adſtringēdi, obſtruendi: ſanguinis eruptio-
nes, ſudoresq; cohibet: ſed potum, ſtrangulatio-
nis modo iugulat. *Galen. Dioſcor. Mathiolus.*

De metallis venenoſis.

Argentvm vivvm potum, ſtomacho, vē-
tri, & interaneis grauitatem cum magnis tormi-
nibus adfert, & nōnunquam pondere ſuo inte-
E ſtina vulnerat: vrinamq; ſupprimit: corpus intu-
met, plumbeamq; deformitatem concipit. Lac
copioſè potum auxiliari conſtat: ſed poſtea euo
mant, qui hauſerunt. *Dioſcorides.*

Argenti spvma pota eadem quæ argen-
tum viuum infert. Quibus ſubuenit ſecundum
vomitionem, potum ſylueſtris hormini ſemen,
myrrhæ drachmæ octo, abſinthium, hyſſopum,
apij ſemen, aut piper, aut liguſtri flos ex vino: a-
ridum palumbis fimum, cum nardo & vino.
F *Dioſcorides.*

Avripigmentvm, Calx, & Sandara-
cha, pota, aluum & inteſtina cum vehementi
eroſione excruciant. Præbenda cuncta quæ ſuo
admiſtu illorum acrimoniam hebetant ac ſol-
uunt, & facilem lubricamq; aluum reddunt, eu-
iuſmodi ibiſci & maluæ ſuccus eſt Dandum de-
coctum ſeminis lini, vel ſemen tragi herbæ vel
oryzę lacq; cum aqua mulſa copioſum, iura pin
guia, & boni ſucci. *Dioſcorides.*

Cervssa ſuo colore proditur: ſumpta e-
nim, mox palatum, gingiuæ, lingua & commiſ-

ſuræ dentium, candore quodam inficiuntur. ſingultus, tuſſim, ac linguæ ariditatem excitat: ijs extrema frigeſcunt, mens labat, membra torpeſcunt. Quibus dare conuenit aquam mulſam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidū, aut ſeſamam ex vino tritam, vel lixiuium ex ſarmentis factum, amaracinum oleum, aut irinum, perſicorum oſſa cum hordei decocto: columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis: aut gummi, quod vlmus plorauit: aut humorem, quem vlmea folia reddiderunt, cum aqua tepida: ſed tum quoq; nouant. Conuenit etiam thapſiæ ſuccus, aut ſcammoniæ, cum aqua mulſa potus.

LAPIDESCENS GYPSVM ſtrangulationem creat. Quare eadem proferenda ſunt, quæ manſis fungis, auxilia: & ad hæc maluæ decoctum,

A quod etiam olei vicem penſat: vtpote cum pingue ſit, euomendo lubricas vias & faciles reddit, deradique corpora non ſinit. quod vbi duratur in lapidem, gypſum efficit. Quinetiam prodeſt oleum ex aqua mulſa, aut ficorum decocto & lixiuia è ficulneo cinere, aut ſarmentis facta, cum vino copioſiore pota: & origanum, aut thymum cum lixiuio, aut aceto, aut paſſo: hique decocto maluæ proluendi. *Dioſcorides.*

B

De metallis alterantibus qualitate occulta.

ALVMINE ligna & tabulata ignita illita non ardeſcunt, vt nec poſtes, fores aut lacunaria ære viridi imbuta, modò cruſta durior ijs obducatur, & alumen plumbiq; albi cineres, pigmentis copioſè miſceantur. *Al.zalunt.*

De Lapidibus Sectio VI.

- LAPIDES
  - Precioſi, *alterantes qualitate*
    - Manifeſta
      - Prima. *Sic frigidi in*
        - Primo
          - Hiacynthus.
          - Sapphyrus.
          - Smaragdus.
        - Secundo
          - Rubinus.
          - Carbunculus.
          - Granatus.
          - Sardonius, *&c.*
        - Quarto: Adamas.
      - Secunda. *Sic amuleti*
        - Belzoarticus.
        - Hiacynthus.
        - Sapphyrus.
        - Smaragdus.
        - Carbunculus.
        - Granatus.
        - Sardonius.
        - Amethyſtus, *&c.*
    - Occulta: *vt*
      - Lapis *Bezoarticus.*
      - Topaſius.
      - Colubrinus.
      - Bufonius.
      - Smaragdus.
      - Alectorius.
      - Chalcedonius.
      - Amethyſtus.
      - Sapphyrus.
      - Iaſpis.
      - Lapis *Nephriticus.*
      - Lapis *Tiburonum, &c.*
  - Minus *precioſi, &c. Vide literam A.*

- *A* MINUS *precioſi*
  - Alterantes *qualitate*
    - Manifeſta
      - Prima. *Sic*
        - Calidi
          - Hæmatites, Pyrites.
          - Lapis *Aſius*.
          - Thyites, Smyris.
          - Schiſtus, *&c.*
        - Frigidi
          - Cryſtallus.
          - Lapis *Phrygius*.
          - Lapis *Samius*, *&c.*
        - Sicci, Arena, *&c.*
      - Secunda. *Sic*
        - Aſtringentes.
          - Lapis *Aſius*.
          - Naxeus, Geodes.
          - Pumex, *&c.*
        - Emollientes
          - Alabaſtrites.
          - Gagates.
          - Lapis *Thracius*, *&c.*
        - Obſtupefacientes
          - Memphites.
          - Iaſpis.
          - Ophites.
        - Abſtergentes, Arabicus.
        - Glutinantes
          - Galactites.
          - Melites.
        - Cicatricem *inducentes*, Morochtus.
        - Calculum *comminuentes*
          - Lapis *lyncis*.
          - Iudaicus.
          - Lapis *ſpongia*.
        - Fœtum *retinentes*
          - Aetites.
          - Iaſpis.
        - Menſes *cientes*, Oſtracites.
        - Amuleti
          - Selenites.
          - Lapis *Amianthus*.
          - Myexis.
    - Occulta: *vt*
      - Lapis *ſpongites*.
      - Chelidonius, Magnes.
      - Lapis *piſcium*.
      - Limacum *lapilli*.
      - Lapis *vulturis*.
      - Merlucius.
      - Lyncurius, Corallus.
      - Gagates, Aetites.
      - Lapis *cancrorum*.
      - Succinum.
      - Cryſtallus, *&c.*
  - Purgantes
    - Humores *craſſos: vt Magnes*.
    - Melancholiam: *vt*
      - Armenus.
      - Cy neus, *ſeu Lapis Lazuli*.

De lapidibus precioſis, frigidis in gradu primo.

HYACINTHORUM duæ ſunt ſpecies: rubra, quæ nobilior eſt: & carbunculo ſimilis, quæ ab igne illicò mutatur: vixque qui lentem magnitudine excedat, inuenitur. Sed gemmarij ſæpe Granatum Aethiopicum pro eo oſtendunt. Naſcuntur verò ex quibuſdam Luſitaniæ locis, vt in Belas non procul Olyſipone & multis Hiſpaniæ locis. Pro conſtanti creditur, hominem tutum reddere à fulminibus, peſteq; & ſi peſte quis laboret, nitorem amittere, coloremque dilutiorem ac languidiorem induere. * Cor etiam cõfirmat, ebibitus & geſtatus: ſomnum conciliat, & honores auget, tum diuitias atque prudentiam: quæ omnia etiam facit, qui colorem habet florum garyophylli Turcici, id eſt luteum, quaſi lutei oui, ſed ſplẽdidum & perſpicuum. Venuſtus eſt, ac non facile vitiatur: eſt enim corneolo aliquantulum durior. non eſt tamen adeò efficax, vt ille. *Cardanus.*

SAPPHYRUS (Germ. Sapphyr Ital. *Zaffiro.* Gall. *Sapphyr.* Hiſp. *El Zafir piedra precioſa.* Arab. *Azulas.*) Gemmarum omnium pulcherrima eſt, cœci colorem refert miro ſplendore, & perſpicuitate ſumma: non tamen margaritas, carbunculos, adamantes neque ſmaragdos precio vincit. omnium duriſſima, præter adamantem. Eius duo ſunt genera. Vnum enim obſcurius eſt, alterum verò ſplendẽs, quod genus vulgo Sapphyrum aqueum vocant. Vilior hic eſt, & interdum coloris cuiuſdam admixtione Adamantem ita æmulatur, vt nonnullos plerumque feſellerit. Inuenitur vtrumq; genus in Calecut, Cananor, & varijs regni Biſnagua locis. Præſtantiores ex Zeilan adferuntur: omnium verò laudatiſſimi ex Pegu. Omnibus in morbis cutis geſtando vtilis eſt, vt ego expertus ſum: anthraces enim naſci vetat peſtifero tempore, & ſcabiem ſemper minuit, caſtum & pudicum etiam ob id reddit, & ſudores eadem ratione comprimit. Et ex ſecundis quaſi viribus corpus confirmat, & colorem bonum facit. terrores vanos tollit: atræ bili aduerſatur, cohibet, & iuxtà etiam pellit. Mores in melius mutat, tanquam ex terrijs viribus: vnde pios facit, & trãquillos oculos, ſi tangat ſæpius, a variolis præſeruat: & anthraces eodem modo impoſitus mitigat & ſedat. * Creditur necromantiæ auxiliari, ſed priùs conſtituere oportet, quomodo ſit, an naturalis ſcilicet, idque difficile videtur: nam animã ab errore liberat. hæc autem conſtat violata mentis & ſenſuum acie vel à diuino numine. non par autem eſt, lapidi tantum tribuere. Malim tamen in dubijs experimẽto cedere. Ob duritiem qui acerbus eſt, ſi per tres horas in auro excoquatur in ſpeciem tranſit adamantis, candidiſſimusq; euadit, ac ſplendidus. Vnde patet exhalatione terrea tingi. antea enim non adeo perſpicuus eſt: propterea etiam tinctu ram recipere, cùm reliquæ omnes gemmæ quæ adamantem referunt, tincturam non tan-
A gant ne obſcurẽtur, ſed ſolùm ab ea circumdentur. Cæterùm Sapphyrus percuſſis à ſcorpione, potu prodeſſe exiſtimatur. Contra inteſtinas exulcerationes bibitur. Excreſcentia in oculis, vuasque & puſtulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Additur hoc tempore in medicamenta ad cor facientia, & in antidota, quæ aduerſus venena & peſtiferos effectus parantur. *Cardanus, Dioſcorides, Galenus, & Garcias.*

SMARAGDUS Germ. Ein Smaragd Ital. *Sme-*
B *raldo.* Gall. *Eſmeraude.* Hiſp. *Eſmeralda.* Perſis & Indis, *Pachee.* Arabibus vero *Zamarut*, gemmarum omnium pretioſiſſima, & ferme tenerrima. eiusq; locus natalis vix agnoſcitur, nullis remanentibus fragmentis, ſed propter raritatẽ, etiam ea auferentibus negotiatoribus. Vulgare autem eſt in Balagate & Biſnager, vt fictitias Smaragdos ex vitrearum lagenarum craſſioribus fragmentis conficiant. Sed & Smaragdi quæ ex Peru noui orbis prouincia aduehuntur, adulteratio-
C nis ſuſpicione non carẽt. Verùm Scythicos præferri omnibus creditum eſt, inde Britannicos: tum alij ſubſequuntur primi generis. Secundi autem ſunt ex Peru, duriores, alacriores, ſed nõ adeò preſſi coloris, atque herbacei, ſed ſolum virides, ideoq; magis perſpicui. Tertium genus vile & abiectum, occidentalis etiam Indiæ, primis durius: ſed vix perſpicui, & hebetes. luce propria gaudent: ideo noctu pulchriores. An omnibus ſimiles vires, & an ſmaragdorum è genere ſint,
D ſatis mihi dubium eſt. Praſſium aliquando habui ſmaragdo proximiorem, ſmaragdis Peru & S. Marthæ. Qui ex Peru ſunt, vix vnus eſt ſine macula aut vitio. Plerique etiam dilutum nimis habent colorem: alij paululum nigricant, quod omnem decorem aufert. Nullæ gemmæ tutius feruntur ſmaragdo, ſapphyro & hyacintho. Sed ſmaragdus facillime frangitur, cum tamen precium ſtringens. Quoniam verò nulla gemma colorem aliquem ſuſcipit in regreſſu, vt in fiu-
E ctibus, & alijs vilioribus rebus accidit, neceſſe eſt vt frigida ſit, & exuſtionis omnis expers: ideoq; venerem cohibet. Ferũt etiam in virginum defloratione egregias ſmaragdos frangi. Hæ ſunt, quæ puræ ſunt, & preſſi coloris herbacei, cum tanto fulgore, vt aerem ipſum circumſtantem, ac proximas res colore inficiant. quod experimentum licet euidens, rarum ſit, frequẽs tamen eſt ſubobſcurè, propter coloris ipſius robur innatum. Porrò ſmaragdus comitiales &
F vertigines ſanat, & memoriam confirmat. Sedat affectus animi, & ad diuinandum vtilis eſt, ſub lingua contenta. Viſui perquam vtilis, & cordis affectibus, facundiam & amorem erga ſtudia adauget. Elephanticis vtilis geſtatus: ſed magis ebibitus. & omnibus venenis aduerſatur: cum etiam dyſentericis plurimum prodeſt. Inanes terrores diſcutit, quos Dæmonum vocat vulgus illuſiones. bonos mores ob id præſtat: nam improbitas nil aliud eſt quàm inſcitia, atque ſtultitia, itaque. Auget opes deſcrentis. *Cardanus, Albertus Magnus, Garcias.*

De la-

De lapidibus precioſis ſeu gemmis frigidis in gradu ſecundo.

RVBINVS ſeu CARBVNCVLVS (Germ.
Ein Ruben Ital. *Vn Rubino, Carbunculo.* Gall. *Eſcar
cucle.* Hiſp. *El Caruoncol piedra.* Græcè *ἄνθραξ.*)
gemma eſt, quæ ignibus diu reſiſtit: cuius tres
unt ſpecies propriæ, omiſſo Granato, Balaſio-
ue, tanquam ſui generis. Gemma eſt rubri co-
oris, ac micantis, vt ignis. violaceus color in co
etiamſi gratiam addat, vitium tamen eſt, & pre-
uim minuit. Eius tria ſunt genera: Orientalis,
abith ſeu rubin, id eſt ſpinella (vt dicunt) & Ger-
manicus, durus, ſed nigricans, ideo parui admo-
um precij. etſi gemma vera ſit, ſed neque ad la-
tudinem piſi perueniunt hi vnquam. cùm ve-
tenues ſint, Gemmarij etiam tenuiores red-
unt, vt meliùs lumen excipiant, nec obfuſcen-
r adeò. Spinella clarior eſt, & iucundior aſpe-
u, ſed tenera: precium ob id vilius, durities ta-
n in eis diuerſa eſt. tenerrimæ quædam enim
nt, aliæ prope duritiem veri carbunculi, quæ
ulò inferior eſt ſapphyri duritie. Omnis au-
n gemma durior teneriorem ſecat, adeò vt e-
m cryſtallus durior vitrum ſecet, ſi præacutus
Adulterãtur carbunculi ſandaracha, id eſt, au
igmẽto rubro excocto, atq; ita venenum da-
pro alexipharmaco. Dignoſcuntur adulte-
, interpoſito colore. vt ſi albus carbunculus
rpolito minio aut cynnabari, cryſtallo ſup
iatur ex angulis: quoniam colorem recipere
i poſſunt tranſuerſe inſpiciendo. Orientalis
bunculi præterea duæ ſunt ſpecies. nam qui
ẽs omnino eſt, vt ſuperfuſa noctu aqua ſplẽ-
t vt ignis, propriè carbunculus dici meretur,
ecque Pyropus. alij autem inſtar fœminæ
Vires carbunculi ſunt, libidines coerce-
eſtilentiæ reſiſtere: idq; maximè epoti: inco-
e corpus ſeruare, malas auferre cogitatio-
am hæc omnia hoc ipſo conſtant, quod vi-
n ſpiritum confirmet. Ex ſecundis viribus
vt promptum & alacrem faciat hominem,
e ideo bene ſortunatum. *Cardanus.*
R NATVS, Germ. Ein Granat Ital. *Granato.*
s eſt, quòd fulgeat, ſimilisq; ſit grano mali
ci. Duæ ſpecies mihi notæ Hiſpanus & O-
alis. Hiſpanus dilutioris eſt coloris: attamẽ
gnus ſit, & egregius, flammam coruſcan-
mulatur. Sine dubio collo ſuſpenſus, & e-
is, etiam triſtitiæ multum reſiſtit, ſi quid
Sed ſomnum valde minuit, vt nil ſit ex
ue parte beatum. Eſt enim terreæ, igneæq;
ntiæ. * Cor confirmat, & tantundem ce-
nocet. Facit hominem iracundum, & ſan-
m exagitat. Quæ verò in Aethiopia inue-
orianamq; vocant Gemmarij, longè pul-
eſt: quoniam denſiorem habet ſubſtan-
ad hyacinthique colorem accedit, adeò vt
vix diſtinguatur. verùm non coruſcat, vt
ideo neq; ad iram, neq; ad vigilias ita ho
pronum efficit, vt prima ſpecies. Sed nec
rare tantum poteſt. Exiſtimãt Occidenta-

A les, ignib. diu reſiſtere, nec deturbari. *Cardanus.*

SARDA nomen cum ſardonyche communi-
cauit. Ipſa gemma vulgaris, & primùm Sardibus
reperta. Sed laudatiſſima circa Babyloniã, cùm
lapicidinæ quædam aperirentur, hærens in ſaxi
corde. Hocq; modo metallum apud Perſas de-
feciſſe traditur. Sed inueniuntur compluribus
alijs locis, ſicut in Ephyra & Aſſo. In India trium
generũ, rubrum, & quod demium vocant a pin-
guedine. tertium, quod argenteis bracteis ſubli-
B nitur. Indicæ perlucent, craſſiores ſunt Arabicæ.
Inueniuntur & circa Leucada Epiri, & circa Ae-
gyptum, quæ bractea aurea ſublinuntur. E in
his autẽ mares excitatius fulgent. Fœminæ pin-
guiores ſunt, & craſſius nitẽt. Nec fuit alia gem-
ma apud antiquos vſu frequentior. * Geſtata a-
nimum exhilarat, ſomnia mala prohibet, inge-
nium acuit, ſanguinem & bilem compeſcit. Vn-
de ex his fit, vt victores reddat in litibus, & diui-
tias augeat. *Plin. Cardanus.*

C

De gemmis frigidis in quarto.

ADAMAS, Germ. Adamant Ital. & Hiſp. *Dia-
mante.* Gall. *Diamant.* Arab. *Almaz.* Ab indigenis
vbi naſcitur, *Iraa:* in Malayo, vbi etiam inueni-
tur, *Itam.* Cæterum tribus aut quatuor locis in-
ueniuntur Adamãtes, videlicet in Biſnager pro-
uincia, duabus vel trib. rupibus. Magnum quæ-
ſtum adferunt hæ fodinæ illius prouinciæ Regi,
magnaq; ſunt eius iura. Nam quemadmodum
D in Hiſpanijs Rex in Thynnorum captura ſua ha-
bet iura, ita vt ſi vnicus Thynnus capiatur, Regi
cedat oportet. Sic in his fodinis magni ſunt Re-
gis reditus Nam quotquot Adamantes inueni-
untur, duas drachmas excedentes, Regi cedunt.
Præterea diligentiſſime obſeruatur opere. Quo-
niam ſi quis vnicum Adamantem ſuſtuliſſe de-
prehendatur, illico ipſe cum omnibus facultati-
bus Regis fiſco addicitur Alia eſt rupes in De-
can, non procul ab urbe Imadixa, quem nos
E Madre Maluco nuncupamus. Alia quædam ru-
pes eſt in dominio cuiuſdam Reguli indigenæ,
in qua præſtantiſſimi Adamantes inueniuntur,
ſed minores. Illi à vulgo de Rupe veteri cogno-
men ſortiuntur: & venum exportãtur in vrbem
quandam regionis Decam, Liſpor nũcupatam,
vbi celebris eſt mercatus. Iſtic emtos Guzaraten
ſes huc nobis adferunt emendos. Sed etiam in
Biſnager deferunt, magnitudine precij eos inui-
tante. Nam magno apud eos habentur in precio
F Adamantes de Rupe veteri cognominati, præ-
ſertim quos natura ipſa elaborauit. Naifes ab
incolis appellantur. Nam quemadmodũ, inqui-
unt, virgo præferenda eſt iam corruptæ mulieri,
ſic etiam Adamas à natura elaboratus, preferen-
dus eſt ei, quem hominum induſtria expoliuit.
Contrà ſentiũtibus Luſitanis, qui induſtria ho-
minum expolitos longè pluris æſtimare ſolent.
Alia eſt rupes ad fretum Taniam in Malacæ tra-
ctu, quæ etiam de Rupe veteri cognominatos
profert. Exigui quidem ſunt, ſed laudati: vnum
tamen habent vitium, quòd ponderoſi ſint, quo

A nomine gratiores ſunt venditoribus, quàm emto[ribus]. Refert Plinius, & in Arabia naſci. Verum id [nec] videre, nec audire mihi licuit: quemadmodum nec in Cypro, nec in Macedonia. Scribit Franciſcus de Tamara, in Peru Adamantes reperiri. Sed huic authori exiguam fidem adhibeo. Non deſunt, qui in Hiſpanijs inueniri putent, quorum opinioni ſubſcribere non poſſum, quoniam nullis probatæ auctoritatis ſcriptorib. fulciatur. Inueniuntur hic auellanæ nucleo interdū maiores. Accepi à viro fide digno qui affir- B mabat, ſe Adamantem vidiſſe in Biſnager magnitudine exigui oui gallinacei. Sed miraculi inſtar id mihi videtur, huiuſmodi gemmas, quę altiſſimè in terræ viſceribus, multisq; annis perfici debebant, in ſummo ferè ſolo generari & duorum aut trium annorum ſpacio perfici. Nam ſi in ipſa fodina, hoc anno ad cubiti altitudinem fodias, Adamantes reperies. Poſt biennium, ruſus illic excauato, ibidem inuenies Adamantes. Sed certum eſt grandes non niſi ſub infima rupe naſci. Eſt verò Adamantis nitor viuax, candidus, C nitidiſſimus & perſpicuus, maximā etiam habet duritiem & luminis copiā. Vnde efficaciſſimus eſt, quacunq; virtute præditus ſit. Confricatus paleas trahit, valentiorq́ pro magnitudine coercet nocturnos timores: quare neceſſe eſt, vt melancholiam & atram bilem ſiſtat, animamq; cōfirmet. Eſt ex eo vitioſus ruber, & rarus: citrei verò coloris frequens ac durus, qui animum non adeò reddit purum. Veriſimile autem ex hoc a D gere, mutando vitalem ſpiritum. nam terrores in corde fiunt. indicio eſt cordis palpitatio in timore. Frangitur malleis etiā paruis faciliter, ſed non tingitur niſi ſua ſcobe, qua etiam expoliri ſolet. Eius autem fragmenta ob duritiem gemmas omnes incidunt. vnde qui gemmas cælant, illis vtuntur, poſtquā ære ac ſmiride craſſiore Mineruæ figuram effinxerint. * Infelicem creditur efficere geſtantem. Sic enim ad animum ſe habet, vt Sol ad oculū: ille enim potius obſuſcat, quàm E illuſtrat viſum. Facit etiam intrepidum. At nihil eſt, quod nos magis ſecuros reddat, prudentia & timore. ideo timidis melior. Sed neq; his conuenit, cum ea parte, qua non oportet, quandoq; audaces faciat, qua opus eſt, timorem non adimat. hoc enim diſcrimen eſt affectuum naturalium & ex philoſophia acquiſitorum, & vi externa[,] veluti lapidum geſtatione. Ignibus per aliquot dies reſiſtit. *Cardanus & Garcias.*

De gemmis amuletis.

F AMETHYSTVS Germ. Ein Amethyſt.) eiuſdem ferè mollitiei eſt cum cryſtallo, ſimulque ſæpe vnà inuenitur: albusque à cryſtallo vix diſcerni poteſt Colore violæ purpureæ, viſuique gratus. Indicus præſe[rtur]. Effic[it] ſedatum, vigilantem. Ebrietatem reprimere, alligatum ſuper vmbilicum, teſtantur: ad pugnas quoq; & venationes vtilem eſſe. acuit ingenium, & ſomnum minuit: vapores enim à capite arcet. lotio eius fœcūdos efficit: & venenis reſiſtere creditur. *Cardanus.*

De lapidibus preciosis alterantibus qualitate occulta.

TRADVNT ſeduli rerum naturalium indagatores, coaceruari vermes in inuolucris inteſtinorum ceruí, & ſerpētium eſu necari, quos ſpiritu narium ex cauernis elicit. Ne verò illorum virus ei obſit, ad fontes aquarum properat, in quibus dum ad labra vſq; mergitur, ex oculis leniæ ſtillant lachrymæ, quæ viſcedine ſua in maioribus ceruis ad nucis iuglandis ma[gnitudi]nem concreſcunt, & quodam modo lapideſcunt. Vbi verò ſeſe veneno exonceratum ſentit, aqua egreſſus, attritu oculorum ad arbores, tophū illum, viſus obſtaculum lapidem, ſi placet, appella) excutit. quem efficaciſſimum eſſe aduerſus venena, teſtes ſunt magnæ authoritatis & antiquitatis Medici quamplurimi. Talem gloriantur ſe vidiſſe Iulius Scaliger, & Amatus Luſitanus: traduntq; peſte correptis efficaciter datum cum vini momento. Nam tātus illius vi & præſidio cietur ſudor, vt pene totū corpus eliquari credas, quo vno peſtilēs virus foras truditur. Lapidem hunc Arabes BEZOARTICVM vocant. *Matth.*

A' lapide BEZAR nomen inuenerunt medicamenta venenis reſiſtentia, quæ per excellentiam Bezardica dicuntur. Eſt enim hic lapis eximiæ aduerſus venena facultatis: naſcitur [hoc] modo. Eſt in Coraſone, & Perſia [hircus] quoddā genus, quod Paſam lingua Perſica vocant, [ru]fi aut alterius coloris. ego rufum, & prægrandem Goę vidi mediocri altitudine, in cuius ventriculo fit hic lapis Bezar, circum tenuiſſimam quandam paleam ſemper accreſcens, & veluti multis è tunicis contextus: columellæ aut glandis, cęterunque, interdum alia & alia forma, læuis magna ex parte, colore veluti ex viridi nigro. Inueniuntur exigui, & magni. Magni, qui maiores ſunt, ab earum regionum illuſtribus viris expetuntur. Quò enim maiores ſunt, eò valentioris eſſe facultatis ſibi perſuadent. Memini vnum habuiſſe, qui ferè quinq; drachmas penderet. Is in Luſitaniā delatus, vix ſexaginta quatuor Luſitanicis aureis vænit, cùm tamen aliquanto pluris hic emtus fuiſſet. Hunc verò lapidem ea ratione generari quam modò retulimus, tum his oculis obſeruaui (lapidem enim contritum huiuſmodi tenuem paleam in medio tu[b]ulo continere inueni) tum à viris fide dignis accepi, omnes in Perſia natos ſimili modo circum paleolam eſſe formatos inueniri. Cæterùm non ſolum generatur hic lapis in Perſia, ſed etiam nonnullis Malacæ locis, & in inſula, quæ à Vaccis nomē ſumpſit, haud procul à promōtorio Comorim. Nam cum in exercitus annonam mactarētur iſtic multi prægrandes hirci, in eorum ventriculis magna ex parte hi lapides reperiuntur. Hoc factum eſt, vt [quidam] ... tempore in hac inſulam ... [ap]pellunt, hircos obtruncent, lapides [ex] ... [ſtil]lant. Verùm nulli Perſicis bonitate comparari poſſunt. Dextri autem adeò ſunt Mauri ..., vt facilè qua in regione nati ſint ſinguli lapides, diſcer-

diſcernere & dijudicare poſſint. Vt verò adulterinos à legitimis dignoſcant, manibus comprimunt, deinde ſpiritum inflant. Nam ſi aër aliquis permeat, adulterini indicium eſt. Vocatur autem hic lapis Pazar, à Pazan, id eſt hirco, cùm Arabibus, tum Perſis & Coraſone incolis: nos corrupto nomine Bezar, atque Indi magis corruptè Bazar appellant, quaſi dicas lapidem forenſem. Nam Bazar eorum lingua forum ſonat. Vtuntur eo Indi, nos ſequuti, aduerſus deleteriæ facultatis medicamenta. Ormutz verò & Coraſone incolæ, non modò aduerſus virulentorum animalium morſus vtuntur, ſed etiam aduerſus omnes melancholicos morbos. Opulētiores bis ſe purgant ſingulis annis, Mattio videlicet & Septembri. A purgatione, quinq; ſubſequentibus diebus cōtinuis hauriunt in ſingulas doſes, decem huius lapidis grana, macerata in ſtillatitio roſarum liquore. Hoc remedio iuuentam & membrorum robur ſibi conſeruari dicunt. Solent interdum nonnulli ad triginta vſque grana ſumere, nimis ſanè magna quantitate. Nam tametſi nullas noxias facultates in ſe cōtineat hic lapis, tutior tamen eſt eius exigua quantitas. Atque etiā parua quantitate exhibere ſolent in Ormutz: nec ſine periculo liberalius ſumi dicunt. Eo vtor in inueteratis morbis melancholicis, veluti in mala ſcabie, lepra, pruriginibus, impetiginibusque. Hac e[illegible]tione quartanis conuenire poſſe arbitror. V[illegible]os ſanè planè deploratos, atque à Medicis derelictos, huius lapidis vſu priſtinæ ſanitati reſtitutos fuiſſe intelligo. Porrò puluis eius vulneri impoſitus, a mortiferis animalibus ictos liberat. Iiſdem viribus pollet, apertis carbunculis in Peſte impoſitus: etenim venenum exugit. Tabellæ ex eo & aqua roſacea parantur ad omne genus veneni. *Garzias in Horto.*

Topaſtus, Germ. ein Topaſ. Ital. *Topazzio.* Gall. *Topaſſe.* Hiſp. *Topaz* [illegible] gēmna eſt viridis coloris, qui cote medica attritus, ſuccum reddit ad oculorum morbos apprimè vtilem, ſi eo illinantur. Ille idem hydropi aduerſatur, ac tabeſcentibus medetur. Expertum eſt noſtro tempore, vetum Topaſium in aquam feruentem demiſſum, illius æſtum & feruorem adeò conſopiuiſſe, vt ſtatim iniecta manu hinc abſtrahi potuerit abſq; vlla læſione. *Epiphanius & Albertus.*

Coluber fluuiatilis funiculo à cauda præligatus, & ſuſpenſus, ſubiecto vaſe aqua pleno, in quo dehiſcat, aliquot poſt horis, vel diebus, ore lapidem (Germ. Schlangenſtein vocatū) eructat, qui exceptus vaſe, quod ſubiacet, totam aquam ebibit. Alligatur lapis hic hydropicorum ventri atque in totum exhauſta aqua liberat. *Holler.*

Bufonius lapis, Germ. Krottenſtein. Gallis verò *crapaudine* dictus, ſuo contactu & blando [illegible] inflationes à venenatis beſtijs illatas diſcutit, ac virus omne elicit. Vnde ſi ſorex, aranea, vtſpæ, ſcarabei, glires, aut animal aliud venenatum, parti alicui damnum intulerit, admoto lapide eo, dolor miteſcit ac tumor omnis ſubſidit. *Lemnius.*

A Smaragdus collo adalligatus epilepſiam impedit, & quandoq; penitùs curat. Hinc fit, vt nobiles collo natorum ſuorum hunc lapidem libenter appendant, ne epilepſia tententur. Idem caſtum hominem reddit. *Ariſtot. & Albert.*

Alectorius (Ger. Kappaunēſtein) lapis magnitudine fabæ repertus in ventriculo decrepiti galli, fertur reddere geſtantem gratioſum, conſtantem & audacem: nec nō ad Veneris tractanda ſacra ad vnguem factum. Idem ſub lingua B detentus, ſitim ſedat, vt m[illegible]is experimētis compertum eſt. Idem robur virile in geniali thoro adauget, fortitudinemque, & in rebus aggrediendis confidentiam adſert. Viris præterea fauorem conciliat, & geſtantes gratioſos reddit apud mulieres. *Lemnius & Albertus.*

Chalcedonius collo appenſus, valere ita dicitur contra illuſiones & phantaſmata ex melancholia oborta. *Albertus.*

Amethystus contra ebrietatem valet, & C Chelonites in corpore teſtudinis inuentus, ad diuinationem, ſi ſub lingua geſtetur, præſertim creſcente Luna: nam alio tēpore inefficax cenſetur. *Albertus.*

Sapphyrus verus aqua frigida tinctus, & oculo circunductus, ſordes ex illo ſecum excludit. Adhæc anthraces fugat, & loco dimouet. Falſumque eſt omnino, quod expulſo & extincto vno anthrace, vnà etiam virtutem omnem cum colore perdat Sapphyrus. Nam [illegible]idi vnum (inquit D Albertus) qui quatuor annorum interiecto ſpacio, duos anthraces expulerat. *Albertus.*

Iaſpis (Gal. Hiſpan. & Ital. *Iaſpe.*) ſanguinis fluorem cohibet: aiunt etiam partum iuuare, ac geſtantem caſtum reddere, & eos exhilarare. Porro inuenitur Iaſpidis genus viride, ex quo vaſa Murrhina [illegible] Porcellanas vocant, adeò virentia, vt ex Smaragdo conflata videantur. Ex eius forte genere erit id quod Genuæ oſtenditur, quodque ex Smaragdo eſſe contendunt, ta- E rius id videndum proponentes, quò maiorem auctoritatem lapidi concilient. Huiuſmodi vas Murrhinum aliquando mihi propoſitum fuit venale ducentis Pardaons ſiue aureis Hiſpanis: cuius ſi ex Smaragdo conflatum fuiſſet, ni[illegible] ſummam partem eo precio vix naneiſci potuiſſem. *Garcias ab Horto & Albertus.*

Lapis Nephriticus [illegible] Nephritide maximè laudatus, ex noua Hiſpania defertur. Praſſio ſimilis eſt, qui ad viridem colorem lacteo per- F mixtum tendit, præfertur viridi. Eum geſtant varijs formis effigiatum, vt antiquitus ſolebant Indi, alios piſcium forma, alios auium capitibus, alios pſittacei roſtris ſimiles, nonnullos rotundos ſphærularum modo, atque omnes perforatos, quoniam Indi eos appenſos geſtare ſolebant aduerſus Nephritidis, aut ſtomachi dolores, in quibus morbis valdè cōmendatur. Sed eius præcipua laus eſt ad Nephriticos dolores, & ad calculum expellendum, & arenulas. Nobilis mihi notus, vnū habet, cui nullum alium comparandum vidi: nam cum brachio geſtans tanta

arenularum quantitate liberatur, vt, metuens ne ei noceat tanta eiectio, interdum eum deponat, nullumq; amplius calculum eijcit. Sed cùm dolor eius premit, denuò eum geſtat, & ſtatim leuatur, aut minuitur dolor, multarum arenularũ, atq; etiam calculorum expulſione. Ea etiam occulta facultate præditus eſt, vt ab eiuſmodi dolore præſeruet, geſtatus, renum calorẽ mitigando. Duciſſa Beiarrer breui temporis interuallo Nephriticis doloribus afflicta, armillam ex eo lapide ſibi confecit, quam perpetuò geſtat: ex eo tempore (quod decennium ſuperat) eo dolore nunquam vexata eſt. Alij multi ſenſerunt idem leuamen, eamque ob cauſam magno in pretio ſunt huiuſmodi lapides, nec, vt initio, tam facilè adquiri poſſunt, quòd ſoli earum prouinciarum reguli & domini eos poſſideant: nec immeritò, cùm tam admirandæ ſint illorum facultates. *Nicolaus Monardus.*

Lapis Tibvronvm. In mari Indico ferreis hamis capiuntur piſces Tiburones dicti, maximi, validiſſimi, pugnaciſſimi, & truci aſpectu, qui cum lupis marinis aſſidue præliantur. In eorum capite terni, aut quaterni lapides, interdum plures inueniuntur, valde albi, magni, ponderoſiq; (vt interdum libras duas pendant) & qui facilè abradi poſſunt. Huius lapidis puluis vtiliſſimus fertur nephriticis, & aduerſus vrinæ difficultates, & renum, veſicæq; calculos, vt in Indis, Hiſpanisq; experientia comprobauit. cum guſtatum, inſipido eſſe guſtu deprehendi. facultates nondum expertus ſum. *Idem.*

De lapidibus minùs pretioſis: ac primò de calidis.

Lapis Caymanvm. Ex nomine Dei, Carthagine, alijsque continentis oris, lapides interdum adferuntur calculis fluuiatilibus ſimiles, qui in ventriculis prægrandium Lacertorum (Caymanes appellant) inueniuntur: ferociſſimi ſunt, ingenti ore, vt integrum hominem deglutire poſſint, multiplici dentium ordine, adeò magni, vt triginta duorum pedum longitudine inueniantur. Viuunt ij magna ex parte in fluminum ripis, non unquam in mari, ad fluuiorum oſtia: pariunt oua in terra, & ſuos catulos illic excludunt, teſtudinum more: capiuntur hamis ferreis. Quia eorum cutis prædura, omnes ictus, etiam miſſorum tormentorum æneorum, reſpuit. Hos lapides colligunt Indi, & Hiſpani, atque adeo ſibi ſeruant, ad quartanam tollendam vtile remedium. Siquidem bini ex eis, temporibus vtrinque alligati, in quartanarum paroxyſmo, illas tollere, aut earum calorem manifeſtò infringere traduntur. Bis eum lapidem temporibus cuiuſdam puellç quæ quartana laborabat, exhibui, & certè febris calorem nonnihil remiſiſſe animaduerti: an verò febrem omnino tollat, ignoro. *Nicol. Monardus.*

Lapis ... nalis ex noua Hiſpania delatus lapidis genus eſt, varij coloris, ſed obſcurioris, maculis, ſeu pũctis diſtinctus ſanguineis.

A Ex his lapidib. Indi quaſdam cordium formas, magnas, & paruas conficiunt. Valet ad fluxum ſanguinis narium, menſium, hæmorrhoidum, vulnerum, ac oris. Lapidem aqua frigida intinctum æger dextra comprimit, & ſubinde id facit. Sic eo Indi & noſtri vtuntur. Perſuaſum habent Indi, imò firmiſſimè credunt, ſi hoc lapide pars ſanguine manans contingatur, ſanguinem ſiſti, idq; verum eſſe experientia probatum eſt. Vtilis etiam eſt ſuſpenſus, aut alligatus eidẽ parti, vnde ſanguis effluit, modò carnem cõtingat.
B Vidimus nonnullos hæmorrhoidum fluxu afflictos, remedium ſenſiſſe, annulos ex hoc lapide confectos in digito continuè geſtando. nec non & menſtruum fluxum ſiſti. *Idem.*

Haematites, Germ. ein Blutſtein/ optimus habetur friabilis, ſaturato colore, niger, durus, & ſua pte natura æqualis, nulla ſorde admiſta, nulloque zonarum diſcurſu. Vim habet aſtringentem, & excalfactoriam aliquantum, extenuantemq;
C Oculorum cicatrices, & ſcabritiem cum melle purgat: cum lacte autem muliebri, lippitudini fractis, & oculis cruore ſuffuſis conuenit. Bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluxiones mulierum, in vino: & ab ijs, qui ſanguinem reiecerunt, cum ſucco punici mali. Vritur vt Phrygius, ſine vino duntaxat. Modus vſtionis eſt, vt modicè leuis fiat, & bullis quibuſdam intumeſcat. Sunt, qui eum ſic adulterinum faciant. Denſam rotundamq; Schiſti lapidis glebam, quales
D ſunt, quæ radices eius appellantur, in fictilem vrceum, qui cinerem feruentem contineat, obruunt. vbi paululũ dimiſerint, eximunt: attrituq; in cote probant, ſi hæmatitæ colorem duxit. ſi ita ſit, reponunt: ſin minus, iterum in cinere condunt, & ſubinde conſpiciunt, & periculum faciunt. nam ſi diutius in eo cinere relinquatur, colorem mutat, moxque diffunditur. Vitiatus deprehenditur, primùm lineis, quas pectinum modo per longitudinem diuiſas habet: hæmatites
E verò eas habet, vt ſors tulit. tum colore, quem hic floridum reddit, hæmatites verò profundiorem, & cinnabari ſimilem. Inuenitur etiam in Sinopica rubrica: itemq; in Magnete lapide permultum combuſto, hæmatites fit. qui verò per ſe naſcitur, in Aegypto inter metalla prouenit. *Dioſcorides.*

Pyrites lapidis genus eſt, à quo æs conflatur. Eligi debet æris ſimilitudine, facilè ſcintillas edens. Vritur ſic. Melle irrigatus, mollibus pruna
F continuè flatui ſolibus, donec ruſeſcat. Alij in multis carbones ign. candentes lapidem copioſo melle perfuſum deijciunt, & vbi ad fuluũ colorem vergere cœperit, extrahunt, efflatoq cinere rurſus madefactum cremant, donec æquabiliter aſſ... ſrıabilis reddatur: ſiquidem ſæpe facies ſumma ſolùm vritur. Ita crematus, ſiccatusq; reconditur. Si eloto opus ſit, lauari debet, vt Cadmia. Tam crudi, quàm vſti vis eſt excalfacere, abſtergere, offuſam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere, & concoctas diſcutere. Reſina exceptus excreſcentia in carne colliquat.

cohibet, ſed calorem quendam & adſtrictionem parit. Ita vſtum, nonnulli Diphryges appellant. *Dioſcorides.*

Lapis Asius probatur, qui pumicis colore, fungoſus, leuis & friabilis ſit, venaſq. in profundo luteas habet. Eius flos eſt ſalſugo ſummo lapide inſidens, tenui compage, colore cùm albo, tum punici ſimili, ad luteum vergente. Linguæ autem admotus, eam leniter mordet. * Vim habet vterque adſtrictoriam, & modicè erodentem, admiſtus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula diſcutit. Longe validior flos exiſtimatur. De cætero ſiccatus flos vetera vlcera, & cicatrici repugnantia ſanat, excreſcentia cohibet: tetra vlcera & fungis ſimilia, cum melle expurgat: vlcerum caua explet, & expurgat cum melle, depaſcentiaque cum cerato ſiſtit. Fit cataplaſma ex eo podagris, miſto fabæ lomento: & lienoſis ex aceto, & viua calce. Prodeſt flos ex melle phthiſicis linctu. Fiunt ex hoc lapide ſolia, in quæ podagrici pedes mittentes iuuantur. fiunt etiã pulueres carnem exedentes corporaq; carne onuſta, craſſaq, extenuat in balneo, pro nitro illiti ſi lauare hos quiſpiam velit, cadmiæ modo lauabis. *Dioſcorides.*

Lapis Thyites in Aethiopia gignitur, ſubuiridi colore iaſpidem imitatus: cum diluitur tamen, lacteum ſuccũ reddit.* Vehementer mordet: tenebras, quæ pupillis obuerſantur, expurgat. *Dioſcorides.*

Smyris (Germ. Smergel) lapis eſt, quo gemmas annularij ſcalptores extergunt. is in Samia terra inuenitur. * Ad erodendum & vrendum vtilis: gingiuis, quas humor vexat, prodeſt: dentifricio commendatur. Si deficiat, eius loco ſubſtitui poteſt pumex. *Dioſcorides.*

Lapis Schistos, hoc eſt fiſſilis, in Iberia Hiſpaniæ gignitur. Laudatiſſimus eſt, qui croci colorem æmulatur, eſtq; friabilis, & ſuapte natura benè ſciſſilis. concretione verò & mutuo linearum, quas pectinum modo habet, diſcurſu, Ammoniaco ſali ſimilis videtur. * Vim exhibet hæmatitæ, ſed ad omnia inferiorem. quin & caua replet muliebri lacte perfuſus. ad procidentia, rupta, item genarum craſſitiem, & vuas oculorum, magnoperè efficax eſt. Si deficiat, pro eo ſumi poteſt lapis hæmatites. *Dioſcorides.*

De lapidibus frigidis.

Crystallus (Germ. Cryſtal Ital. *Cryſtallo.* Gal. & Hiſp. *Cryſtal.*) gignitur ex humore omnium puriſſimo, in terræ viſceribus condito: vnde etiam beryllus, adamas, & alij id genus lapides proueniunt, necnon in marmorum, aliorumq, lapidum & metallorũ fodinis Germaniç, Sueciæ, Cypri, Hiſpaniæ, ſæpe in agris, vbi colonus aratro ipſius glebas effodiunt.* Idem facit, quod ferè gypſum aſtringendo: coque in puluerem tenuiſſimum tritum, ex vino auſtero dyſentericis opitulatur: necnon albæ vteri profluuia compeſcit, lac nutricibus auget, quin etiam cauterium ex pila cryſtalli fieri ſolet: quo delicati homines, qui ferrum candẽs reformidant, vtuntur. Notandum eſt, ex eodem cryſtallo oleum arte chymica præſtantiſſimum fieri, (vt ſuo loco dicetur) quod drachmæ ſemiſſis, vel integræ ad calculum ex aqua cardui benedicti datur. nec non ad lac muliebre augendum ex lacte amygdalarum. quamuis idem etiam crudus, in tenuiſſimum puluerem redactus, eodem pondere, ex eademq; aqua vtiliter exhiberi poſſit. *Matthiolus & Andernacus.*

Phrygius lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, a qua nomen accepit, naſcitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non ſolida corporis compage, intercedentibus albis ſegmentis, vt in Cadmia. Vritur autem vino optimo perfuſus, viuiſque carbonibus obrutus: perflatur aſſiduè follibus, donec mutato colore rufeſcat: rurſus extractus eodem vino reſtinguitur. Hoc iterum & trinis vicibus faciendum: attendendum tamen ne minutim confringatur, & in fuliginem euaneſcat. * Vis crudo vſtoq; adſtrictoria, expurgans vlcera, cruſtas quadanteus inducit: ambuſtis cum cerato medetur. Lauatur vt Cadmia. Si non ſit ad manus, eius loco Marchaſita ſumi poteſt. *Dioſcorides.*

Samius lapis in Samia terra inuenitur. quo aurifices vtuntur poliendo auro, vt reſplendeat. Probatur candore & duritia. * Vis ei adſtrictoria, & refrigeriãs Prodeſt ſtomachicis potus, ſenſus hebetat: verum ad fluxiones oculorum, & vlcera, cum lacte efficax eſt Partus, vt tradunt adligatus accelerat, & conceptus fœminarum cuſtodit. *Dioſcorides.*

Arena (Germ. Sand. Ital. *Sabbione*, Gall. *Sable, arene, ſablon.* Hiſpan. *arena*) è littoribus ſole ferueſacta, hydropicorum tumores exugit ſi capite tenus in ea obruantur. Torreri ſolet ad aridos fotus, pro milio, aut ſale. *Dioſcorides.*

Oculus Catti laudatiſſimus in Zeilan inuenitur. Nonnulli etiam ex Pegu aduehuntur. quos cò deferri rumor eſt ex regione Bramaa. Multò maioris eſt apud Indos precij, quam in Luſitania. Memini enim quendam eo miſiſſe, qui hic ſexcentis Luſitanicis aureis æſtimabatur. Sed cum in Luſitania duntaxat nonaginta aureos æſtimarent, huc relatus, & quod nunc dixi, precio vẽditus eſt. Perſuadent ſibi Indi, eius qui hanc gemmam poſſidet, facultates nõ poſſe imminui, ſed ſemper incrementum facere, & augeri. Ego verò, quod expertus ſum referã. Lineus pannus ita cõpreſſus, vt ipſius gemmæ meditullium ſiue oculum tangat, nullo igne vri poſſe. *Garcias ab Horto.*

De lapidibus aſtringentibus.

E Cote naxia, quod ex acuendo ferro deteritur, illitum, alopecias ad pilum reducit. virginum mammas cohibet, nec increſcere patitur. Potum ex aceto, lienem abſumit, & comitialibus prodeſt. *Dioſcorides.*

Geodes lapis naſcitur in Miſnia & Saxonia (ſecundùm Agricolam) * Aſtringit, ſiccat,

caligines oculorum diſcutit. Illitus autem ex aqua, teſtium mammarumque inflammationes ſedat. *Dioſcor.*

Pumex, Germ. Bymſtein. Ital. *Pomice*. Gall. *Piere ponce*. Hiſp. *La piedra eſponia* dicitur, probatur, qui levis, fiſtuloſus, fiſſilis, & non calculoſus eſt, quique teri facile poteſt, & candidus eſt. Vritur hoc modo: Cape eius quantum velis, flagrantiſſimis carbonibus obrue: vbi igni candens ſit redditus, extrahe, vino odorato reſtingue, iterumque incenſum extingue: tertia verò vſtione peracta, ſine, vt per ſe refrigeretur, & ad vſum repone. * Vis eius aſtringere, gingiuas abſtergere, purgat cum calfactione, quæ pupillis caliginem offundunt: explet vlcera, & ad cicatricem perducit: excreſcentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori cruſtam obducit: auellendis capillis aptus. Theophraſtus author eſt, ſi quis in bulliens vini dolium pumicem conieceris, feruorem ſtatim ſedari. *Dioſcorides.*

De lapidibus emollientibus.

Alabastrites vocatus onyx, notiſſimus lapis eſt iis, qui Romana inuiſerunt ædificia Hallucinantur tamen, qui credunt, lapidem illum Alabaſtritem eſſe, e quo hac tempeſtate torno varia finguntur vaſa, quibuſdam ſubnigricantibus venis diſcurrentibus, pellucido læuore, materie vero adeò imbecilli, vt parum colliſa facilè frangantur. Quandoquidem lapis hic Alabaſtritæ ſpecies non eſt, ſed potius gypſi materia. Alabaſtrites enim, quem antiqui ad vaſa vnguentaria cauabant, quò diutius vnguenta à rancore vindicarêt, naſcitur (vt Plinius inquit) circa Thebas Aegyptias, & Damaſcum Syriæ. Hic cæteris candidior. Probatiſſimus vero in Carmania, mox in India, iampridem & in Syria, Aſiaq;. Viliſſimus autem, & ſine vllo nitore, in Cappadocia. Probantur quàm maximè mellei coloris in vertice maculoſi. * Crematus reſina aut pice exceptus, duritias diſcutit: ſtomachi dolores cerato leuat: gingiuas comprimit. *Matthiolus, Dioſcorides.*

Gagates, Germ. Schwartzer agſtein. Gall. *Agathe*. Hiſp. *Azabache*, probatur, qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. niger plerunque eſt, ſqualidus, cruſtoſus, & valde leuis. * Vis ei molliendi & diſcutiendi. deprehendit comitialem morbum ſuffitus, recreatque vuluæ ſtrangulationes: fugat ſerpentes nidore. Podagricis medicamentibus & acopis additur. Naſcitur in Lycia, inuenitur que propè oſtia fluminis in mare exeuntis. flumê autem Gagas nominatur. *Dioſcorides.*

Thracius, in Scythia naſcitur, in fluuio, qui Pontus vocatur. * Eadem ei vis quæ Gagathæ. traditur aqua accendi, oleo reſtingui quod etiam in bitumine accidit. *Dioſcorides.*

De lapidibus obſtupefacientibus.

Lapis Memphites in Aegypto ad vrbem A Memphim inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis, verſicolorque. * Aiunt, hunc tritum, & illitum locis, quæ vrenda aut ſecanda ſunt, ſine periculo ſenſum eis adimere. *Dioſcorides.*

Iaspidum genera longè plura recenſentur, quàm quę à Dioſcoride deſcribuntur. Quandoquidem quædam viſitur cœruleo cupioſo, aut glauco pingui ſimilis, id eſt viridis, lacte ſuffuſa. Alia purpurea, qualis naſcitur in Phrygia. Alia roſea, & quaſi floribus tincta: qualis in Ida mõte B profundiſſimis ſpecubus foditur. Alia ex purpura cœrulea: qualis inuenitur in Cappadocia. Alia ex rubro nigra. Alia iecoris imitatur colorem, quæ ſi ſaturatiore colore reperiatur, lineis eiuſdem coloris diluti & nigri cingi ſolet. Quædam niuem imitata rutilis punctis reſpergitur. Quædam onyche pungitur, aut ex altera parte iaſpis eſt, ex altera onyx, proinde Iaſponyx vocata. Alia, ex eius altera parte ſit purpurea, altera viridis, nec vtrinque pellucens, ſed qua parte viret C ſcit In ſumma, varia eſt iaſpidum natura. * Suſpenſas ad plura valere aiunt: nempe ad omnem ſanguinis fluorem, ad protegêdum conceptum, & partum iuuandum, veneremq; inhibendam, & febrem, & hydropem fugandam. Nec deſunt ſuperſtitioſi qui dicat, iaſpidas homines reddere gratos, potentes, ac tutos, ſi quibuſdam magicis verbis admurmurentur, priuſquam ſuſpendantur. *Matthiolus*

Ophites lapis alius eſt grauis, & niger: alius D cinerei coloris alius punctis variatus. alius lineas candidas habet. omnes allegati contra ſerpentum morſus, & capitis dolores proſunt. qui vero câdidas habet lineas, * prodeſt in lethargo, & capitis doloribus auxiliari perhibetur. *Dioſcor.*

De lapidibus abſtergentibus.

Arabicus lapis maculoſo eborisimilis eſt. * Is tritus illitus hæmorrhoidas exiccat. Eius cinis dentifricio optimus. *Diſcor.*

E De lapidibus glutinantibus.

Galactites dicitur, quòd lacteum ſuccû ex ſe mittat cinerei tamen coloris eſt, ac guſtu dulcis. Ad oculorum fluxiones & vlcera vtiliter illinitur, is in aqua tritus pyxide plumbea recôditur, ob vim glutinoſam, quæ in eo eſt. *Dioſcor.*

Melitites eſt in omnibus Galactitæ ſimilis. hoc tantum differt, quod dulciſſimum ſuccum emittit. * Facit ad eadê, ad quæ Galactites. *Dioſc.*

F De lapidibus cicatricem inducentibus.

Morochius, quem aliqui Galaxiam, aut Leucographida vocât, in Aegypto naſcitur. hoc lapide quoniam mollis eſt, & facile diluitur, linteorum artifices ad candorem linteis indendum vtuntur. * Spiracula corporis obſtruere videtur: conueniens iis, qui ſanguinem expuunt, cœliacis & veſicæ doloribus, cum aqua potus. Iidem fluxionibus vuluæ, & impoſitus velleri. Miſcetur oculorum collyriis miſcetur: explet enim cauâ atq; delachrymationes ſiſtit. Idem cerato exceptus

ceptus, vlcera quę fiunt in terrenis partibus corporis, ad cicatricem perducit. *Dioſcor.*

De lapidibus calculum comminuentibus.

Lapis Lyncis ex genere ſuccini eſt, quòd ſuæ proprietate naturę pennas ad ſe trahat, quẽadmodum & cætera ſuccini genera paleas, feſtucas, ac leuiſſima quęq; alliciunt. Quantum verò à legitimo lyncurio vulgaris ille lapillus diſferat, qui officinis lapis lyncis appellatur, & cuius eſt vſus apud ſeplaſiarios & medicos, qui ſimplicium medicamentorum ſcientiam negligunt, ij dijudicent, qui ſimplicium hiſtorias & facultates optimè norunt. *Matthiolus.*

Ivdaicvs lapis in Iudæa exoritur, glandis effigie, candidus, forma quàm elegantiſſima, lineis inter ſe æqualibus, veluti torno factis, diſtinguitur, is ſolutus nullam qualitatem guſtu [illegible]ert. Poteſt ciceris magnitudine tritus ad co[illegible]m, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tri[illegible]s, potu difficultati vrinæ auxiliari, & calculos [illegible]mminuere. *Dioſcorides.*

Lapides in ſpongijs reperti, omnibus no[illegible]ſimi ſunt: quòd rariſſimè ſint ſpongiæ, quæ [illegible] lapidibus vacent. * Cum vino poti, lapides [illegible]i in veſica ſunt, rumpunt. *Dioſcorides.*

De lapidibus fœtum retinentibus.

[illegible]etites (Germ. Ein Adlerſtein.) lapis eſt ve[illegible] prægnans, cùm quatitur, alio in vtero ſo[illegible]te. Huius genera ſunt quatuor. In Aphrica [illegible]cens puſillus & mollis intra ſe, ac velut in al[illegible]abens argillam ſuauem, candidam: friabi[illegible] quem fœminei ſexus putant. Mas, qui in A[illegible]a naſcitur, durus, gallæ ſimilis, aut ſubruti[illegible]n aluo habens durum lapidem. Tertius in [illegible]ro inuenitur, colore illis in Aphrica naſcen[illegible]s ſimilis, amplior tamen atque dilatatus. cæ[illegible] enim gibboſa facies. Habet in aluo arenam [illegible]ndam & lapillos. ipſe tamen mollis, vt e[illegible] digitis frietur. Quarti generis Taphiuſius [illegible]llatur, naſcens iuxta Leucadem in Taphiu[illegible]r locus ex dextera nauigantibus ex hac ad [illegible]adem. Inuenitur in fluminibus candidus [illegible]undus. Huic eſt in aluo lapis, qui vocatur [illegible]ous, nec quicquam tenerius. Præfertur A[illegible]rs, & qui è nido aquilæ decerpitus. Peſſi[illegible]undi, in fluminibus alueis inuenti. * Gra[illegible]ontinet partus, cùm lubricæ ſint vuluæ, & [illegible]i te[illegible]aces, ſiniſtro brachio adalligatur: ſed [illegible]ientibus è brachio amoueatur, & femini [illegible]ligetur, vt ſine doloribus pariant. Furem [illegible]endit, ſi quis in pane conditum offerat: [illegible]m manſum deuorare non poterit. Quin[illegible] concoctus furem coarguit: quippe deco[illegible]n eo deuorare non poterit. Tritus & ce[illegible]ceptus, cyprino, aut gleucino, aut alio [illegible]ciente, comitiales magnificè iuuat. *Pli*[illegible] *Dioſcorides.*

A

De lapidibus menſes cientibus.

Ostracites teſtæ ſimilitudinem habet, cruſtoſus, & in laminas fiſſilis, quo mulieres ad detrahendos pilos pro pumice vtuntur. * Menſes drachmę pondere potus ex vino ciet. Si quatuor diebus à purgatione bibatur, ſicilici pondere, fœminis præſtat ne concipiant. Cum melle autem impoſitus, mammarum inflammationes lenit, & nomas cohibet. *Dioſcorides.*

B

De lapidibus amuletis.

Selenites lapis, quem aliqui aphroſelenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere: quæ cum ea quidem augetur, & decreſcit: naſcitur in Arabia, candidus, translucens, leuis. * Huius rame[illegible]ta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu geſtamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur. *Dioſcorides.*

C Amianthvs in Cypro naſcitur: alumini ſciſſili æqualis: ex quo, vtpote flexili, & telas faciunt: coniectus autem in ignem ardet, ſed minimè crematus, exit ſplendidior. * Hic veneficijs reſiſtit omnibus, priuatim magorum. *Dioſcorides & Plinius.*

Myexis lapis eſt, qui in capite bufonis inuenitur, magnitudinis nucæ. eſt enim (vt Braſauolus author eſt) craneũ illius animalis. Color eſt ferrugineus, in viridi: nitet tamen. Pars exterior

D plana: eſt enim ipſum os. interior autem verè lapis eſt, ſeu potius lapidea terra, quaſi concreta diu. Rotundus eſt plerunque, & magnitudine latitudinis fabæ. Ego autem habeo longiorem faba multò & craſſiorẽ: nec [illegible]io quomodo craneo bufonis conuenire poſſit, propter formam, cùm tamen ſit genuinus. * Vires eius expertæ ſunt, quòd geſtatus, tollit renum dolores, etiam antiquos, & lapidis prohibet generationem. Sed lotio illius etiam plurimum confert, & præſenti eſt auxilio. Ventriculi etiam affectibus & febri-

E bus eadem cõfert: ſed, vt exiſtimo, nõ omnibus. Venenatis etiam ictibus, ſed non magnum affert auxilium. *Cardanus.*

De lapidibus minùs precioſis alterantibus qualitate occulta.

Lapis Spongites in vino albo, vel ſucco raphani ſolutus, & potus, lapidem in veſica frangit. *Mizaldus.*

F Pentarben lapidem ad ſe aurum allicere, vt Magnes ferrum, memorię proditum eſt a Philoſtrato ac Tzeze.

Dissectis ante plenilunium pulli[illegible] hirundinum ex prima fœtura, duo lapi[illegible] reperiuntur in illorum ventriculis, quorum vn[illegible]s co[illegible]color, alter verò diſcolor habetur. H[illegible] priuſquam terram attigerint, ſi in buculæ, aut cerui aluta includantur, & brachio vel collo aptentur, comitiales ſanabunt, nedum iuuabunt. Ex relatione cuiuſdam Itali, qui ſe id expert[illegible]m fu[illegible]e mihi aſſerebat. Cæterum Chelidonius lapis duplex in hi-

rundine reperitur, rufus nimirum & niger. Prior lineo panno, aut vitulino corio exceptus, & ſub axilla geſtatus, antiquos morbos, vnà cum epilepſia perfectè ſanat, idque præſtantiùs efficit, ſi in pollinem tritus bibatur. Poſterior valet aduerſus febres. *Albertus.*

MAGNETIS puluis triobolari pondere epotus ex ſucco fœniculi, hydropicis aquas detrahit. Et magnes ipſe capiti admotus dolores omnesq; eius querelas oblitetat. Quod ex veterum commentarijs ſe tranſtuliſſe, ſcribit *Hollerius.*

B OMNIA genera lapidum, qui in capitibus piſcium reperiuntur, trita, & cum vino exhibita, colicum dolorem compeſcunt. & calculum, qui in renibus defixus iacet, atterunt & comminuunt. *Galenus & Auicenna.*

LAPILLI ex capite limacum, & grandiorum cochlearũ eruti, ſtranguirioſis vrinam moliuntur, illius meatus lubricando, ſi comminuti ex vino exhibeantur. Auxiliantur etiam parturientibus, laxando & dilatando mulieribus locos. *Mizaldus.*

C LAPIS ex capite vulturis repertus ad quoſcunque noxios caſus vtilis eſt. Et qui in nido vpupæ inuenitur, ſecretorum proditor eſſe fertur, pectori dormientis ſuperpoſitus. *Albertus.*

LAPIS exemtus e capite piſcium, qui aſelli, ſeu *ὀνίσκοι* vocantur, nobis verò merlucij, febrem tollit adalligatus. *Plinius.*

D LAPIS LYNCVRII in carbones ignitos proiectus, illos extinguit: tantum abeſt, vt ab illis infumatur. Nec id ſolum habet rari miraculi: ſed ſi quis hanc gemmam panniculo obuolutam in eoſdem carbones detruſerit, nõ tantùm illa, ſed panniculus quoq; illæſus conſtituatur. Prodeſt etiam mulieribus in enixu. *Epiphanius.*

CVM primum infantes ex vtero prodeunt, prius quàm aliquid guſtent, coralli ſcrupulum dimidium diligenter tritum cum lacte nutricis hauſerint, nunquam epilepſiam incurrent. *Arnoldus.*

E GAGATES hydropicis confert, fluidos dentes firmat, & ſuffitu per inferna à mulieribus exceptus, vt etiam impoſitus, menſtrua prouocat. *Albertus.*

AETITES lapis verus, in aquilarum nido repertus, ſi femori parturientium admoueatur, interna parte, non procul à pube, expeditum faciilemq; partum ille procurabit, nulla propemodum enitendi difficultate. Quod ſe expertum fuiſſe in quadam heroina tradit Lemnius. Idem

F collo ſi appendatur, aut pectori, vel brachio alligetur ea parte, qua à corde verſus digitum annularem arteria decurrit, fœminis lubricum vterum habentibus, vim concipiendi afferet. Et ſi geſtationis tempore ijs partibus incumbat, fœtum fulciet, vt nulla ſit illius excutiendi trepidatio. *Lemnius.*

LAPILLVS in capite cancrorum reperitur figura planus, qui acerrimo aceto immiſſus, motum manifeſtum habere deprehenditur. * Huius puluere audio multos fœliciter vti ad conterendos renum calculos. *Mizaldus.*

GAGATIS lapidis puluiſculus ſi in tenuiſſimum pollinem redactus, ieiunæ mulieri ex vino albo exhibeatur, ſtatim manifeſtabit, ſi ſit incorrupta, vel puerperio, aut aliter maculata. Nam ſi illicò lotium ei promouerit, corruptæ virginitatis indicium erit: ſin minus, contrarium pollicebitur. Idem etiam præſtabit ſuccinum album, ſeu ambra, quo dictum eſt modo parata, & exhibita. Cæterùm globuli è ſuccino, ad oculorum defluxiones miro ſucceſſu auxiliantur, annexi occipitio. Iidem etiam collo geſtati præpediunt, ne deſtillationes in guttur ferantur. *Bapt. Porta & Matthiolus.*

CHRYSTALLINVS lapis in tenuiſſimum pollinem deductus, & ex iuſculo quopiam, aut vino, mulieri lactanti exhibitus, illius vbera lacte plurimo fœcundat. *Mizaldus.*

De lapidibus purgantibus.

MAGNES (Germ. Ein Magnet Ital. *Calamita piedra.*) optimus eſt qui ferrum facile trahit, colore ad cœruleum vergente, denſus, & non admodum grauis. * Vim habet craſſos humores educendi, ſi cum aqua mulſa, pondere trium obolorum detur. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vendant. *Dioſcor.*

Lapis ARMENIVS, Italis *Verdazuro* quaſi viride cœruleum dicas. Arabibus *Hager armin.* Interrogati tamen Armeni, an apud eos naſceretur hic lapis, affirmare non potuerunt. Sed Turci & Perſæ medici dixerũt, exigua quidem quantitate apud ſe vidiſſe, verùm ignorare, num ex Armenia adferretur, nec ne. Aiunt multos inueniri in Vltabado vrbe celebri regni Balagate. Hic lapis tametſi ex Armenia nõ aduehatur nul[illegible] tamen exiſtimant, eo qui ex Germania adfertur, vti nos poſſe, eo delecto, qui eſt leuis, ec[illegible] colore cœruleo, per quam æquabili, & friabilis. Sed cùm nec eius ſit magna copia, eius loco lapidem Lazuli vſurpabimus. * Melancholiam purgat innoxiè & valide: ſed tamen vomitum excitat. cuius cauſa plerunque eſt puluis admiſtus, ideo ſæpe aqua pura lauari debet. Pondus eius eſt ſcrupulus, hoc eſt, ſcrupuli quatuor, aut paulò plus minusue, pro ſumentis viribus. *Florentini, Dioſcorides, Cardanus, & Garcias ab Horto.*

Lapis LAZVLI, quem Græci Cyaneum, Itali *Azuro ol tramarino,* hoc eſt, cœruleum tranſmarinum appellant, lapis eſt cœrulei coloris, qui in ærarijs, argentarijs & auratijs venis reperitur. Optimus eſt, qui in aurarijs oritur, ſaturi coloris, maculas quaſdam aureas ſtellarũ modo radiantes habens, qualis ſe eſſe ſolet, è quo fit colorille cœruleus. Huius vſus eſſe debet, magna cura adhibita ne fallamur, pro eo ſumantur. His enim pictoribus tel [illegible] debemus nat[illegible] vt, poſtquàm bene lotus erit. Lauatur, vt Cadmia: vt tur, vt Chalcitis. * Vim habet rep[illegible]rem, & nodice erodentē, cruſtas gign[illegible] & c[illegible]cerat. Purgat melancholiam egregie, ſed n[illegible] tu[illegible]at

turbat Armenio lapide. Doſis eſt, vt lapidis Armenij. Geſtatus confert viſui communi ratione, & ſimiliter exhilarat hominem. Peculiariter autem, præcipuè ſtellatus efficit hominē comem, bene fortunatum & diuitem. *Florentini, Dioſcorides & Cardanus.* Inuenitur in Balagate lapidis

A quoddam genus, quod Alaqueca, Arabes Quequi vocant, cuius libra minutis fragmentis expoliti, regali Caſtellano emi poteſt, tanta eſt vilitas. Huius tamen virtus reliquarum facultates exuperat. Quippe qui ſanguinem vndequaque fluentem illicò ſiſtat. *Garcias ab Horto.*

De Marinis Sectio VII.

Marina agunt vel qualitate
- Manifeſta:
  - Prima. Sic
    - Calida,
      - Alcyonium,
      - Flos *Salis*,
      - Sperma *ceti*,
      - Ambra *odorata*,
      - Vnguis *odoratus ſeu Blata Byzantia.*
    - Frigida
      - Corallium,
      - Margaritæ, *ſeu vniones.*
  - Secunda. *Sic*
    - Adſtringunt, —— Succinum, *ſeu Ambra citrina.*
    - Emolliunt
      - Bitumen, Aſphaltum,
      - Naphtha,
      - Piſſaphaltum, &c.
    - Abſtergūt
      - Teſta
        - Purpurarum,
        - Buccinarum,
        - Cionia, Mitulorum,
        - Tellinarum,
        - Chamarum,
        - Cochlearum *marinarum*,
        - Cancrorum, &c.
      - Os *ſepiæ*, &c.
- Occulta: *vt*
  - Vniones,
  - Bitumen.

De marinis calidis.

ALCYONII, quod vulgò SPVMA MARIS dicitur, quinque ſunt genera Vnum ſpiſſum, acerbi ſaporis, ſpongiæ facie, tetri odoris, ponderoſum, & piſcem olēs, quod plurimum in litoribus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum aut ſpongiæ ſimile, fiſtuloſum & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureum: quod Mileſium quidam vocant Quartum ſuccidis velleribus non diſſimile, multis inanitatibus hians, leue. Quintum figura fungi, ſine odore aſperum, parte interna quodammodo pumicoſum, foris læue, acre: quod plurimum in Propontide iuxta inſulam Besbicon appellatam gignitur: patrio nomine achnen vocant. * Alcyonia omnia detergunt, ac digerunt qualitatem habētia acrem, & calidam facultatem. Duo priora in fœminarum ſmegmata aſſumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie, reliquoq; corpore. Tertium iis, qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in veſica colligunt, idoneum eſt: item renibus affectis, aquæ

B inter cutem, lieni. Vſtum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Poſtremum dealbandis dentibus aptum eſt in alia ſmegmata, pſilothráque aſſumitur, cum ſale miſtum. Si quiſquam alcyonium cremare velit, cū ſale in crudum fictile mittat, & oblinens vaſis ſpiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoctū fuerit, extrahēs ad vſus recondat. Lauatur, vt Cadmia. *Dioſcorides & Galenus.*

FLOS SALIS, aut rectius maris flos, quem
C Dioſcorides ἁλὸς ἄνθος nominat, ſali multum diſſimilis eſt. nihil enim aliud eſt, quàm pinguedo quædam crocei coloris, mari, Nilo & aliis lacubus innatans, quem Valerius Cordus Sperma cœti vocatum eſſe non modò contendit, ſed etiam demonſtrat. Cæterùm flos ſalis fucatus rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur. Præterea ſincerus non niſi oleo reſoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiā aqua, diluente factitium colorem. * Ad vlcera, quæ cacoëthe vocantur, &
D phagedænas, genitalium nomas & purulentas aures, efficax eſt: oculorum hebetudines, cicatrices, albugineſq; tollit. Emplaſtris, vnguentiſq; coloris cauſa, vt roſaceo miſcetur. Sudorem cit,

aluum turbat, in vino aut aqua ſumptus: ſtomachum malè habet. Additur acopis & ſmegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuerſum acris eſt, & feruentis naturæ, vt ſal. Porrò qui proprie flos ſalis dicitur, in ſalis fodinis reperitur, & in ipſis etiam ſalignis. *Medici Colonienſes & Dioſcorides.*

Ambra & Ambarum Latinis. Ambar Arabibus dicitur: quo nomine omnibus, quas ſciam nationibus notum eſt, aut variato duntaxat paululum vocabulo. Varia autem circa huius generationem Scriptorum eſt opinio. Siquidem alij ſperma Balenæ eſſe aſſerũt: alij beluæ cuiuſdam marinæ excrementum, aut maris ſpumam: (quæ ſanè opiniones ratione carent, ꝙ nullum Ambarum inueniatur, vbi frequentiſſimę ſunt Balenæ, & vbi fluctuum reciprocatione ſpuma plurima excitatur) alij bituminis modo ex maris alueo emanare: quæ opinio melior, & veritati magis conſona plerisq; viſa eſt. Auicenna lib. 2. cap. 63. & Serapio lib. Simpl. cap. 196. ſcriptum reliquerunt, fungorũ in rupibus & arboribus more Ambarum in mari generari, & tempeſtatibus vnà cum ſaxis inſcidum in littus eijci: quæ ſententia veriſimilior eſt reliquis ab Auicenna productis. Nam multum flantibus Euris, magna eius copia Soſalam, & in inſulas Comaro, Dengoxa, Moſambicam totumq; eum tractum eijcitur, è Maldiuis inſulis, quæ ad Orientem ſpectant. Flantibus verò Fauonijs, copioſè inuenitur in inſulis, quæ vulgò de Maldiua nuncupantur, corrupto vocabulo, cùm de Naledina dicendum ſit: etenim Nale lingua Malabarica ſignificat quatuor, & Diua, inſulam: Naledina igitur pronunciandum erat, quaſi dicas: Quatuor inſulas, ſimili planè ratione, qua Angediua vocamus eas inſulas, quæ à Goa Orientalis Indię emporio, 12. leucis diſtant, quòd quinque ſint numero conterminæ. Ange enim eorum lingua quinque eſt. Sed hæc præter inſtitutum: non potui tamen horum non meminiſſe, cùm in Maldiua mentionem incidiſſem. Scribunt iiſdem locis ſuprà citatis, Ambarum deuorari à piſce quodam Azel nuncupato, ſed qui eo deuorato, ſtatim extinguatur. Hunc deinde vndis fluctuantem regionis illius incolæ vncis in ſiccum trahunt, eoque exenterato Ambarum colligunt verum omne improbant, præter id quod ſpinæ adhæſerit, id enim pro temporis diuturnitate purum & legitimum eſſe. Sed hæc eorum opinio erronea mihi videtur. Nam veluti certum eſt, animalia quærere alimentum naturæ ſuæ conueniens, & minime noxium (niſi forte cibis innoxijs admiſto decipiantur, quemadmodum mures fallere ſolemus) ſic etiam haudquaquam veriſimile videtur, hũc piſcem Ambarum venari, quo deuorato ſit periturus. Imò cùm Ambarum ſit ex eorum numero, quæ maximè cordis vires reficiũt, dixerim hunc piſcem præſentaneum eſſe venenum, quando quidem iam eximio medicamento deuorato perit. Scribit Auerrois 5. colig. cap. 56. Caphuræ genus inueniri natum in maris alueo, quod deinde aquis ſupernatet: laudatiſſimum verò id cenſeri, quod Arabibus Aſcap dicitur. Quàm verò eius opinio à veritate ſit aliena, & tanto viro inſigniq; Philoſopho indigna, clarius eſt, quàm vt multis demonſtrari debeat, primùm, quòd Caphuram in mari naſci dicat: deinde, ꝙ eandem, quæ frigida eſt & ſicca tertio gradu, Ambari genus faciat, quod calidum & ſiccum conſtituit ſecundo ordine. Subijciemus verò nonnulla vocabula, quę apud Serapionem & Auicennam occurrunt. Magnam eius copiam ex regione Zing Serapio lib. Simpl. cap. 196. adferri aſſerit. Hæc eſt Soſala Nam Zingue aut Zangue Perſis & Arabibus idem ſignificat, quod niger Latinis: & quoniã totus ille maritimus Aethiopiæ tractus à nigris incolitur, Serapio eum Zingue vocat. Sic Auicenna lib. 2. cap. 63 epitheton illi addit Almendeli, quaſi de Melinda: item Salachiticum, à Zeilan fortè laudatiſſima totius Orientis inſula, quam falsò vrbem eſſe Lacuna comment. in Dioſcor. lib. 1. cap. 20. exiſtimauit, cùm ſit inſula multis vrbibus exculta. Hæc ſunt quæ ab Arabibus traduntur: nullus autem Græcorum, præter Actium huius meminit. Cæterum hęc mea eſt opinio: Veluti pro regionum natura terra interdum rubra eſt, vt bolus Armenus: interdum candida vt creta: nonnunquã nigricans: ſic veriſimile eſt, aut inſulas, aut terras ſimul cũ Ambaro formę inueniri, ꝙ terra ſit aut fungoſa, aut alterius generis. Quod verum eſſe teſtatur magna eius, quæ reperitur, quantitas. Siquidem inuenta ſunt interdum fragmenta humanæ magnitudinis, interdum nonaginta palmorum longitudinis, duodeuiginti verò latitudinis. Affirmarunt nonnulli ſe inſulam ex puro Ambaro vidiſſe, quam cum poſtea requireret, nuſquã comparuerit. Anno M. D. L. V. circa promontorium Comorim, quod è regione inſularum de Maldiua eſt, fragmentum trium ferè millium pondo, repertum eſt. ſed cùm is, qui inuenerat, picem, aut bituminis genus eſſe exiſtimaret, vili admodum vendidit. Maximum verò quod vnquã viderim fragmentum. xv libras pendebat. Sed qui in Aethiopiam commercij cauſa nauigant, multò maiora fragmenta ſe vidiſſe affirmant: totus enim ille Aethiopiæ tractus à Soſala ad Braua vſque, Ambaro abundat. Inuenitur etiam interdum, ſed raró, in Timor, & in Braſil. Et anno M. D. X X X. inuentum eſſe audio fragmentum in Setubal Luſitaniæ portu. Refertum verò eſt plerunque auium roſtris, quas in eo nidulari credibile eſt, nec non concharum teſtisq; oſtreorum permixtum inuenitur, quæ cõtactu Ambaro adhærent. Porrò optimum Ambarum cenſetur, quod à ſordibus maximè repurgatum eſt, quod plurimum ad candorem accedit, videlicet quod cinerei ſit coloris, aut quod ex venis, nunc cinereis, nunc candicantibus conſtet, leue, quodque acu perfoſſum, multũ oleacei liquoris refundet. Nigrum improbatur, præterea candidiſſimum, tale Serapione, quod gypſo adulteratum eſſe exiſtimo. Eſt etiam factitium ex moſcho, zibetto, li-

co, ligno aloës, ſtyrace & ladano: odor autẽ rerum, ex quibus fit, & color, qui plerunque niger eſt, illum prodit: prætetea aquæ impoſitum citiùs molleſcit, quàm natiuum. Magna verò in æſtimatione eſt apud opulẽtiores Indos, eo enim cibis permixto frequentet vtuntur medicamenti loco. Eius autem precium intenditur pro fragmentorum magnitudine, quantò enim maius eſt fragmentum, tantò eius intenſius eſt precium, non ſecus, atq. in gemmis. Sed nuſquam maiori in precio eſt, quàm in Chinarum regione. Cùm enim à noſtris Luſitanis eius exigua copia eò delata eſſet, eius precium fuit mille quingẽti aurei in ſingula Cate, quod apud eos ponderis genus eſt pendens viginti vncias. Huius lucri cupiditate deinde alij mercatores allecti, tantam Ambari detulerunt eò copiam, vt nunc multò vilioris æſtimetur. Porrò de Ambra Nicolaus Monardis ſic ſcriptum reliquit. Nunc mittit nobis Florida noui Orbis prouincia Ambar, quod vocãt Griſeum, idq; in littus electum inuenitur a Canaucial ad promontorium vſq; D. Helenæ. Varia eſt circa eius originẽ opinio, ſed veriſſimum eſt, Bituminis genus eſſe ex fontibus in alto mari manans, quod aëri expoſitum, illicò denſatur, vt ſolent pleraque, quæ ſub marinis aquis tenella & mollia ſunt, at aqua exempta durantur, vt Corallium, Succinum. Solus Simeon Sethi & Aetius inter Græcos eius meminerunt, è quibus prior, Bituminis modo è fontibus ſuis manare aſſerit, peſſimumque id eſſe, quod a piſcibus deuoretur. Inde conuellitur eorum opinio, qui Balenarum ſperma eſſe eſſerũt, ex eo decepti, quod interdum in Balenarum ventriculis inueniatur, quæ illud aquis innatans nonnunquam deuorant, alimentum eſſe exiſtimantes. Verum eſt, meo tempore Balenam circa Canarias captam, in qua inuentæ ſunt plus quàm quatuor Ambari libræ, poſtea tamen infinitas Balenas cum ſuis catulis interfecerunt, ſed nihil Ambari in eis inuentum eſt. Non deſunt, qui Ambar ex fructu quodam ad maris littus naſcente fieri dicant, qui Aprili & Maio menſibus matureſcit & odoratus eſt, quem decidentem vorant Balenę, quaſi fructus in alimentum cedens, aliud quàm ſanguinem & carnem generare poſſit. Optimi delectus eſt, vt non nihil ad rubedinem tendat, album, non æque bonum, nigrum deterrimum. * Excalefacit, reſoluit, roborat, quocunque tandem morbo applicetur: nam calidi eſt temperamenti, & ſicci, cum pinguedine quadam, quæ illi aculeatem emolliendi tribuit. Variæ ſunt Ambari facultates. Nam cum oleo florum mali Aurantii in calente mortario permixtum, & vnguẽti modo capiti illitum, illius dolorem leuat, cerebrum roborat, & neruos, & frigidos, qui inſarciunt, humores reſoluit. ad eadem efficax, emplaſtri modo cum Alypta muſcata aſſiduè geſtatum. Eius ſuffitu, aut cum moſcho & ligno aloes ... olfactu, cerebrum roboratur, memoria augetur, ſpiritus vigor, & cordis vires reficiuntur: ideoque in peſtis contagijs eius odor apprimè vtilis eſt, nec minus his, qui frigidis defluxionibus vexantur, conuenit, ſi capitis tegmina, atq; etiam cubiculum, vbi dormiunt, per hyemem eo ſuffiantur. Maximè prodeſt ſenibus, quòd illorum ſpiritus vegeret, cor & cerebrum roboret, & craſſos lentosq; humores extenuet, ſiue cibis indatur, ſiue veſtes ſuffiantur, ſiue cerebro cordisq; regioni applicetur, ſiue vino, quo ſibi faciem & manus abluunt, permiſceatur. Scobi magnetis, galbanoque miſcetur, & emplaſtri modo mulierum vmbilico impoſitum, vterum ſuo loco retinet, & reliquos eius morbos profligat: eius autem aſſiduus odoratus prodeſt vteri procidentijs: ſuffocationibus verò in Liquidambar diſſolutum, & xylo exceptum, vterique orii inditum. Sterilitati à frigidis humoribus ortæ, hac compoſitione mederi ſoleo: quæ recipit Ambari partes duas, raſuræ eboris tenuiſſimè tritæ vnam, pulueris ligni aloes partem dimidiam, cum algaliæ momento fiunt catapotia, quorum tria pendentia drachmam vnam ſingulis triduis dabuntur, & emplaſtrum vmbilico, peſſum vteri collo imponetur, purgatis tamen prius vt decet. Ex eo, alypta muſcata, & ſtyrace fit emplaſtrum ſcuti forma, quod ſtomacho appoſitum, eum doloribus liberat, & excalefacit. Ex eadem maſſa factæ pilulæ, & manè ſumptę, flatus diſcutiunt, concoctionem iuuant, & appetentiam excitant. Idem præſtat ex vino odorifero manè ſumpta hæc maſſa. Quin etiam epilepticis fumus illius, naribus exceptus, conuenit: ſiquidem eos excitat, & ſi aſſiduè id odorentur, non tam facilè, neque tam vehementer eo morbo corripiuntur. In ſumma, Ambarum excalefacit & ſiccat cerebrũ, & cor olfactum roborat. Senibus & natura frigidis opem mirificè præſtat. Quare iiſdem potius quàm iuuenibus, chirothecæ Ambra imbutæ concedi deberent: vino infuſa temulentos efficit. *Garcias in Horto, Nicol. Monardis, Medici Florentini & Matthiolus.*

Blatia Byzantia à Mauritanis, Vnguis odoratus à Græcis dictus, conthylii tegmentum eſt, odore caſtoreum referente, ad ſuffitus idoneum. Ipſa enim teſta mox liquatur igni, bituminis modo, quod etiam improbè ipſa olet. Quidam albicantem odoratam magis commẽdant. * Iidem ſuffitu excitant fœminas vuluæ ſtrangulatu oppreſſas, comitialesque: poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit, quæ purpura, & buccinum. *Medici Colonienſes & Dioſcorides.*

De marinis frigidis.

Corallium (Germ. Corall. Ital. *Corallo*. Gall. *Du Coral*. Hiſp. *El Coral*) ſaxeus frutex eſt, in mari natus: triplici conſtat differentia: alba, rubra & nigra: prima eſt precioſior: altera vſitatior: vltima rarior, quæ vocatur Græce *ἀντιπαθὴς*. * Omne corallij genus refrigerat, ſiccat, q., & aſtringit: menſtrua nimis profluentia cohibet ppitum: ſie dyſenterias iuuat: nec non ſemini profluuium in viris. album vteri fluorem in mulieribus tepri-

mit ſanguinem reiicientibus medetur: contra faſcinationes & venerea in collo & brachijs geſtatur. quinetiam comitialibus rectè alligatur. Cinis ipſius oculorum medicamentis miſcetur: vlcera carne explet: & cicatrices extenuat. Oleū coralliorū chymico more (de quo ſuo loco) paratum rubicundiſſimum, ſcrupuli inſtar ex vino generoſo potum, ſummū eſt medicinæ artis myſterium, ad omnes partium, tū interiores, tū exteriores affectus euellendos: comitialem ſanè quinque ſeptimanarum ſpacio, tum in pueris, tum in iuuenibus propellit: ſimiliter omnes alui vteriq́; fluores, & ſanguinis, quacunque parte manantes ſiſtit. *Dioſcorides & Andernacus.*

MARGARITAE prægrandes Vniones Latinis dicūtur: minores Latinis margaritæ ſimpliciter. Germ. *Perlin* Ital. *Perle.* Arabibus & Perſis *Lulu:* Indis *Moti:* in Malauar. *Muiu.* Luſitanis *Aliofar,* quod Arabicè ſonat de Lulſar, id eſt, portus in mari Perſico, vbi laudatiſſimæ generantur. Nam tametſi Barem, Catifa, Camaran, alijque huius maris portus eas laudatas mittant: quia tamen noſtris notior fuit initio hic portus, ab eo, nomen Margaritæ indiderunt, lingua Arabica Aliofar. Hinc etiam fit, vt illæ Orientales appellentur. Quoniam hic ſinus Perſicus Orientalis ſit, ſi cum noſtra Europa conferatur. Generantur etiam Margaritæ à promontorio Comorim, ad inſulam vſque Zeilan (quæ captura & piſcatio Regis Luſitaniæ eſt) ſed minutiores maxima ex parte, nec cum ſuperioribus conferendæ (quę magnæ ſunt, & omni dote abſolutiſſimæ) ideóque etiam viliori emuntur. Generantur & in inſula Burneo, quæ tametſi ſint grandes, formę tamen elegantia à ſuperioribus vincuntur. Sic & nonnullas Chinarum regio mittit, ſed viles. Certum eſt etiam in nouo Orbe inueniri, verùm nulla ratione cum Orientalibus ſunt conferendæ. Nam aut obſcurę ſunt, & nubili coloris, aut nullo orbe læuoreque commendantur. Origo atq; genitura eſt è conchis, haud multum ab oſtrearum conchis diſſimilibus. Conchæ autem quæ ſuperiori maris parte natant, grandiores Margaritas generant: quæ verò in alto mari degunt, minutiores proferunt. Hæ conchæ aeri expoſitæ ſiccantur, & ſeſe pandunt, in quarum carne inueniuntur Margaritæ nunc multæ, nunc paucæ, pro concharum magnitudine. Inueniuntur & in noſtratibus conchylijs oſtreiſue, ſed minus nobiles. Omnium autem præſtantiſſimæ ad generandas Margaritas cenſentur eæ conchæ leues & candidæ, quas eius regionis incolæ Cheripo appellant, ex quibus cochlearia poculaque conficiuntur. Verùm Cheripo non id eſt conchylium, quod vulgò Matrem perlarū vocamus. Nam id Chanquo incolæ vocant, ex quo videlicet menſæ, ciſtulæ, ſphetulæ precariæ fabricantur, quod licet parte externa rubrum ſit, & impolitum, interna tamen læuiſſimum eſt, & aſpectu pulcherrimum. Deuehitur id conchylium Bengalam mercimonij gratia, vbi expolitur, & poculi vices ſupplet: maxima tamen ex parte cooficiuntur ex eo A armillæ, & alia opera. Fuit enim olim iſtic conſuetudo, vt nullæ nobiliores virgines corrumpi poſſent, niſi huius generis armillis brachia exornata haberēt. Nunc verò deſijt iſta conſuetudo: eamq́; ob cauſam viliori emuntur hæc conchylia. Habent mercatores huius regionis cuprea quædam inſtrumenta multis foraminibus pertuſa, quibus precia Margaritis imponere ſolent. Nam quę per inſtrumentum minoribus foraminibus pertuſum tranſeunt Margaritæ, vnius ſunt B precij, venduntur q́; per drachmas. Quæ per inſtrumentum maiora paulum foramina habens, maioris ſunt precij. & ita deinceps pro foraminum, quibus inſtrumenta prędita ſunt, quibusq́; Margaritæ tranſmittuntur, magnitudine, precia intendentes. At quæ adeò ſunt minutę, vt perforari non poſſint (arte enim perforantur nō natura, vt fabulantur quidam) cedunt officinis, qua de cauſa in Europam exportantur. Harum vncia duob. fortè aſſibus Gallicis vęnit. Maximæ, quæ C ad promontorium Comorim generantur Margaritæ, pendebant centum frumenti grana. Talium precium mille quingētorum aureorum in ſingulas eſſe ſolet. Multò maiores ego vidi, quas in inſula Burneo captas aſſerebant, ſed non erant eius elegantiæ, cuius ſuperiores. Vidi aliam hic captam, quæ centum ſexaginta grana tritici penderet. Senectute pōdus earum minui, & coloris elegantia immutari creditur. Diu autem oryza leuiter confracta, & ſale verſatas, priſtinum D vigorem & [illegible] recuperare expertus ſum. Certum eſt, margaritas [illegible] captas cum tēpore minui, & decr[illegible] an-te plenilunium capiūtur, huic [illegible] ſunt obnoxiæ. Cæterùm rarò in Med[illegible] venit Margarita apud Indos. Mauritani verò [illegible] quenter, noſtro more, Margaritas cordialibus medicamentis inijciunt. Porrò Margaritæ, ſiue vniones ſint candidi, corpulēti, orbiculares, ponderoſi, integri, nō perforati. quia dum ferri acie E perforantur, ære inficiuntur, vireſq́; earum immutantur. * Ad cordis affectus præcipuam opem ferunt. Quinetiam collyrijs admixti oculorum nubeculas detergūt, & aquam eo defluentem abſumunt. In antidota, vel pulueres corroborantes recipiuntur. Oleum ex iis paratum (de quo ſuo loco) ad neruorum reſolutionem, conuulſionem, mœrorem ſenilem & phrenitidem cōducit, ſi grana ſena ex humore aliquo ſumantur. Corpus ſanum conſeruat: læſum priſtinę ſa-F nitati reſtituit: lac muliebre emendat, augetque, &c. *Andernacus & Matthiolus.*

De marinis aſtringentibus.

AMBRA CITRINA Lat. Succinum. Græc. ἤλεκτρον. Ger. Augſtein. & Arab. *Carabe* dicta [illegible] ex quorundam ſententia naſcitur è liquido bitumine, quod è littoribus defluens in mare, concreſcit eo quo videmus modo. Reperitur in Germaniæ maritimis, procellis in litus prouoluta. Eius [illegible] aliquot genera: fulua quæ pellucida eſt: ca[n]di-da, & ſimilibus alijs coloribus prædita. Candi-

da ve

da vciò, quod leuior ſit, & odoratior, optima cenſetur. Probatur ea, quæ attritu calefacta illicò paleas, aliasque res minutas ad ſe trahit, & quæ accenſa bituminis odorem reddit. * Exiccat leuiter calefaciendo: ideò etiam ad humidos capitis morbos valet. Fumus eius comitiales teſtituit: tuſſi immoderatæ, & capitis defluxionibus medetur: dentium dolores mitigat: menſes prouocat: vteri ſtrangulatum ſingulariter compeſcit: grauidis geſtationem leuiorem reddit. In puluerem redactum ex vino propinatur, ad album vteri fluorem, naturalia que corroboranda, ſanguinem reijcientibus, & tabidis conuenit: profluuio ſeminis ex ouo molli, vel ſucco portulacæ, quotidie drachmę inſtar aſſumptum ſuccurrit. inteſtinorum difficultati & ſanguinis ex naribus fluori ſubuenit: parturientibus drachmæ ſemiſſis pondere ex vino albo potui datur, ad fœtum maturandum, partumque accelerandum vtile. quod ſæpe experientia didicimus. ad vrinæ difficultatem, ſimili pondere, ex aqua ſaxifragiæ bibitur. Quidam nuper calculum ſemine paliuri ex vino epota, vrinam quindecim diebus terentam excreuit. Articulari morbo conducit, ſi eius drachma ſemiſſis ex ligni indici decocto, vncijs duabus exhibeatur. Oleum, quod inde, de quo ſuo loco) per chymiam ſingulari induſtria paratur, incidit, extenuat, aperit, & diſcutit: vnde ex vino maluatico, vel alio liquore exhibitum, calculos vrinamque educit. ſtrangulatu vteri efficaciſſimum eſt, ſi natura-, & os eius ipſo inunguantur. *Medici Florentini Andernacus.*

De marinis emollientibus.

BITVMEN, Græc ἄσφαλτ☉-. Ger. Bech. Gall. ... Ital. *Bitume.* Hiſp. *El betun* dictū) veluti terræ adeps, qui ... ignem conſit. Duum eſt generum. Quod ... eſt, oleum, vulgo petroleum vocatur, omnibus ... Aliud denſum picis modo, quod antequam concreſcat, liquidum aquis ſupernatate. Huius generis eſt, quod in Iudæa naſcens ... ulariter aſphaltos dicitur: videtur autem id, quod vulgò ſic hodie vocatur. Eius verò ... batio eſt, vt purpuræ modo ſplendeat, ſitque ponderoſum, & validum odorē vibret. Nigrum ... & ſordidum, vitioſum eſt. Adulteratur pi... quod color niger indicat, & picis odor. * Bi... omne diſcutit, glutinat, emollit, ab in... matione tuetur, vuluarū procidentias ſtran... tiones que olfactu, ſuffitu, impoſitu emen... *Florent ...*

... Iudaicum aliis omnibus præfertur: ... in mari mortuo: quod Galeni tem... adulterari non poterat, ſicuti in libro de ... forſitan quia in ... copia af... & propter ſplendorem ipſius ita erat ... commiſtum fuiſſet, ſa... quam ... nigrum colorem ... idcoque cum Dioſcorid... pice ſolebat adulterari, dicat, hos duos auctores manifeſtè inter ſe diſcrepare videbitur, niſi eo pacto quo diximus, eos intellexerimus. Imò relicto Galeno hac in parte potius Dioſcoridi erit adhærendum, cum videamus noſtro quoque tempore ita adulterari, vt admodum parum boni & legitimi aduehatur: ideoque ex eo paret, quod non colore illo ſplendido inſtar purpuræ, ſicuti vult Dioſcorides, ſed potius nimium nigro, & quaſi emortuo præditum ſit. Animaduertendum autem eſt, quando Dioſcorides iſtud laudat, quod ſplendet inſtar purpuræ, non accipiendum eſſe quaſi Bitumen eſſet purpureum. ſed quòd tantùm habeat illam viuacitatem coloris: & quòd ita ſplendeat quemadmodum purpura. Nam purpureum propriè ſignificat illam gratiam & viuacitatem, quæ in vnoquoque colore, qui gratus eſt oculis, & delectat viſum, ineſſe poteſt, & vulgò nunc Chremeſinus color vocatur. Quæ vox non vni tantùm colori deſtinata eſt, ſed multis, & fortaſſe omnibus. Habemus etiam nos Chremeſinum rubrum purpureum, quod Pauonazzo vulgò vocant, & incarnatum: & non diu eſt, quod chremeſinum etiam albo & viridi colori ſit attributum, tam in pannis quàm ſerico ipſo: & ſi modū tenerent, etiam alijs coloribus poterit adiungi hoc vocabulum, vt dicatur luteum Chremeſinum nigrum Chremeſinum Et ſic poſſumus dicere Purpureum rubrum, purpureum ruſſum, ſiue (vt vulgò vocant) incarnatum, purpureum phœnicium, & purpureum nigrum, nimirum ſi iſtis coloribus concilietur ille ſplendor gratus oculis: quem hac voce exprimere voluerunt. Vnde Horatius Cygnos vocat purpureos, nam præter iſtam albedinem, accedit iſta ſplendoris venuſtas, qua ſimul oculos & animam oblectant, & ab alijs nix purpurea vocatur, & Vergilius dicit crines purpureos. item Cicero in ſuis Academicis quæſtionibus ait, Mare eſſe cœruleum: ſed quando aqua remis agitetur, fieri purpuream: cuius rei in promptu ratio eſt: quia aqua commota ex illa parte luminis aliquid, quo antea carebat, recipit: & ita illuminata hoc nomen ſortitur. Non tamen eſt negandum, vt plurimum hoc nomen purpuræ attribui rubro & pauonacco, vt Itali loquuntur, quia hi duo colores tam arte quàm natura expreſſi obtinēt illam gratiam. Hocq; nonnihil à propoſito diuertentes pluribus exponere volui, ne dubius lector remaneret, quomodo Bitumen vocaretur Purpureum, & fortaſſe conijceret eſſe violaceum, aut rubrum, ideoque pice nigra adulterari non poſſe. Redeuntes itaque ad Bitumen, videmus communiter non reperiri laudabile, qui tamen diligens fuerit Venetijs, quod Dioſcoridis deſcriptioni plane conueniat, comparare poterit.

QVOD Babylone natum NAPHTHA vocatur, bituminis candidi aut etiam nigri colatura eſt. Vis ei ignium rapax. Huius loco, quia ad nos nō adfertur, noſtro petroleo vti poſſumus: quemadmodum etiam aſphalti loco ſi dubium eſſet, an aſphaltus ſit bitumen Iudaicum. Si quis au-

A tem aſphalti modo denſare volet, vaſe æneo aut ferreo illud coquet, & quia facilè flammam cõcipit, flamma, panno lineo madente in vas, vbi percoquitur, demiſſo, extinguetur. Hac ratione concretum petroleum pro naphtha & aſphalto vſurpari poteſt. * Extenuat, penetrat, ſiccat, digerit, omnemq; materiam frigidam ex quauis corporis parte abſumit: morbũ comitialem, membrorum reſolutionem, conuulſionem neruorũ, articulorumq; dolores mitigat: lienis, renũ, veſicæ, vteriq; frigidiores affectus ſanat. B *Medici Florentini, Dioſcorides, & Andernacus.*

Pissasphaltvs in Appollonia Epirotarũ naſcitur: appellatur aũt ſic, quòd miſtã bitumini picem redoleat: & Mumia Arabum eſſe creditur: tametſi mumiam etiam appellent, confectionem quãdam, qua cadauera condiũtur. Factitia etiam eſt piſſaſphaltos, admixta pice bitumini. * Secundo ordine tum ſiccat, tum excalfacit: capitis dolores frigiditate obortos abſq; humorum præſentia mulcet. C Medetur hemicraniæ, paralyſi, oris diſtractionibus, comitialibus, vertiginoſisq;, ſi ex amaraci aqua naribus immittatur. Leucoij oleo, ſiue hyoſcyamo graui pondere ſubacta, ad aurium dolores frigidos vtiliter in earum concauitatem infunditur. Prodeſt quatuor granorum pondere ex thymbræ decocto reſoluta, gulæ cruciatibus. Epota ex ziziphorũ, hordei, & myxtorum decocto tribus diebus cõtinuis, tuſſientibus opem non modicam præſtat. D Granorum item quatuor pondere ſumpta ex aqua menthæ, cordis affectus remouet: cum decocto verò cumini, ammi, & cari, tum ventriculi, tum inteſtinorum flatus diſcutit. Bibitur vtiliter ab alto deuolutis ex ſiliquæ Aegyptiæ medulla, additis Lemnia ſphragide, & rubiæ radice. Hauſta trium vel quatuor granorum pondere ſingultum inhibet: ſi tamen ex cumini & apij decocto aſſumatur. Errhinis impoſita, additis moſcho, caſtoreo, capbura, & oleo balanino, narib. cõmodè inditur ad diuturnos capitis do- E lores, præſertimq; cùm adhibitis alijs contumax morbus non ſoluitur. Gargarizatur cum oxymelite aduerſus anginam: & ad lieuis affectus ex cari decocto, vtiliter bibitur: & contra lethalia venena ex decocto tribuli marini, & fœtidi laſerpitij gummi iuuamento non medico ſumitur. item ex mero contra ſcorpionum ictus bibitur, ictisq; locis cum recenti bubulo butyro vtiliſſimè imponitur. Adſtringit mumia illita F externa ſanguinis profluuia, pota verò interna: proinde perutilis ad cruentas excreationes. Ex caprillo lacte pota, opitulatur exulceratæ veſicę, internis penis deſquamationibus, & vrinam ægrè continentibus. Non deſunt, qui credant, humanorum cadauerũ oſſa in puluerem redacta, & in potu exhibita, varijs corporis languoribus prodeſſe, os ſuum vnicuiq; membro [illegible]. Si deficiat, eius loco Aſphaltum offi[illegible]narum, aut picem cũ bitumine mixtam ſumemus.

Medici Florentini, Dioſcorides, Matthiolus, & Arabes.

De marinis abſtergentibus.

A Pvrpvrae (Germ. Meerſchnecken. Ital. *Porpore.* Gal. *Pourpre.* Hiſp. *Le conche de carmeſie color.*) ſunt piſces marini, eius ſanè generis, quę teſta integũtur. Hæ [illegible]lum magni precij liquorẽ retinent, purpureũ propriè dictũ, tingendis regum veſtibus expetitum. Hunc in medijs faucibus gerũt, candida quadam vena cõcluſum, colore nigricantis roſæ [illegible] lucidum. Viuas capere contẽ- B dunt, quia cũ vita ſua ſucc[illegible]um euomunt. Latent circa canis ortũ tricen[illegible]s dieb. Congregãtur verno tẽpore, mutuoq; attritu lentorem cuiuſdã ceræ ſaliuãt. Lingua purpuræ digitali longitudine, qua paſcitur perforando reliqua conchylia: tanta duritia aculeo eſt. Capiuntur aũt purpuræ paruul[illegible]s rariſq; textu veluti naſſis, in alto iactis. ineſt ijs eſca, cluſiles, mordaceſq; conchæ, quales mitulos videmus. has ſemineces, ſed redditas mari auido hiatu reuiuiſcentes, appetũt pur- C puræ porrectiſq; linguis infeſtant. At [illegible]æ aculeo extimulatæ claudũt ſeſe, cõprimuntq; mordentia: ita pendentes auiditate ſua purpuræ tolluntur. Aqua dulci necantur, & ſic vbi flumini immerguntur: alioqui captæ dieb. quinquagenis vi uũt ſaliua ſua. Anno magnitudinem implent, celerrimeq; creſcũt, quemadmodum conch[illegible]lia omnia. * Purpura vſta exiccat, dentes abſtergit, excreſcentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricẽ perducit. *Dioſc. Plinius, & Matthiolus.*

D Bvccinvm in purpurarum genere eſt, ad ſimilitudinem eius buccini, quo ſonus editur. vnde & cauſa nomini, ex rotunditate oris in margine inciſa. Sed maior eſt purpura, cuniculatim procurrẽte roſtro, & cuniculi latere introrſus rubulato. qua profertur lingua. Cui circum orbes aculeati, qui buccino non inſunt, ſed vtriſq; orbes totidem, quot habent annos. Buccinum nõ niſi petris adhæret, circaq; ſcopulos legitur. Eadem præſtant cõcremata buccina, ſed vehemẽ- E tius vrũt. Si quis ſalis plena fictili crudo adurat, dentifricio conueniũt: ambuſtis vtiliter illinuntur, quibus ſolui medicamentum non oportet: nam poſteaquam vitinus cicatricem duxerit, ipſum in teſtæ modum induratũ, ſponte ſua decidet. Fit etiam calx è buccinis. Buccinorum carnes ori gratæ ſunt, & ſtomacho vtiles, ſed aluum non molliunt. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

Clonia vocãtur purpurarum, buccinorũq; mediæ partes, circa quas teſtæ volumen clauicularim intorquetur. Cremata ſimili modo, ma- F iorem purpuris, buccinisque facultatem vrendi conſequuntur. quoniam a[illegible] mendi naturam obtinent. *Dioſcorides.*

Quales Mitvli ſint in Italia, qui hac noſtra tepeſtate explicauerit, h[illegible]enus [illegible] neminem, præter vnũ Maſſarium Venetũ, qui eos mitulos putat, quos Adri[illegible] accolæ vulgo appellant Muſcioli, quaſi muſculos dixerint. Cu[illegible] opinio nobis maximè probatur: quippe qu[illegible]d & forma & nomine conchylia ita vocata [illegible]timos referant mitulos. Sunt enim teſt[illegible] paulò maiores

A maiores, teſta exterius lineis quibuſdam ſcabra:
intus verò pellucida & tota pondere leuis. Cæterùm Mituli in Ponto laudatiſſimi. * Cremati
eundem bucinis effectum præbent. priuatim
plumbi more cloti, oculorũ medicamentis cum
melle vtiles habentur: palpebrarum craſſitudines abſumunt, albugines purgant, & cętera, quę
oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad
canis morſus vtiliter imponuntur. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

B Tellinae in Italia, præſertim Romæ, notiſſimæ ſunt, vbi plurimæ venales circumferuntur, quòd edendo ſint, & ori admodum gratæ, ſi
tamen ab arena optimè repurgentur. * Recentes Tellinæ aluo vtiles, ſed maximè ius eorum.
Salitæ vruntur, tritæque in cinerem, & cum cedria inſtillatæ, auulſos palpebrarum pilos renaſci non patiuntur. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

Chamae præter cæteras conchas id ſibi peculiare aſciuere, quòd plerunque in litore hiantes inueniuntur. Idcirco eas rectè chamas dici
C poſſe putauerim, quæ in marinis oris, pandentes ſeſe læui teſta contectæ reperiuntur. Harum
quamplurimæ in Adriatici litore ſunt. * Chamarum, aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum vino aſſumitur. *Iidem.*

Cochleae marinæ in Italia mediterraneis
perquàm rarò in cibis veniunt. quanquam iis,
qui maris litora inhabitant, frequentiori ſint v-
D ſui. * Stomacho caro idonea, & facilè aluo excernitur. Crematæ omnium teſtæ excalfaciendi & vrendi naturam ſortiuntur: purgant lepras,
vitiligines, dentesq;: emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac viſus
hebetudines, ſi cũ carne ſua vſtæ, tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impoſitæ,
quæ inter cutem tumores exugunt: ſed non ante ſoluantur, quàm omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos cor-
E poris aculeos illitæ euocant: menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha
illitæ, cùm vulnera alia, tum maximè quæ nerui

A acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto, ſanguinem naribus erumpentem infrænant. Viuæ corpus & præſertim Aphricanæ, cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat. trita cum teſta,
vino & myrrha, ſi exiguum inde bibatur, coli,
veſicæq; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu, lentore eius,
pilum attingat. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

Cancrorvm exuſtorum cinis, qui duo cochlearia expleat, abiecto dimidio radicis gentia-
B næ modo, triduo potus cum vino, magnopere
prodeſt canis rabioſi morſibus. rimas pedum
ſedisque, perniunculos, carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex aſinino
lacte, auxiliantur contra ſerpentium phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. Decocti
autem, & cum iure eſitati, iis proſunt, qui tabe
conficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt.
Necant ſcorpiones triti, & cum ocymo admoti.
Poſſunt eadem marini, verum inefficaciùs om-
C nia præſtant. *Dioſcorides.*

Eſt Sepiis in dorſo os candidum, ſuperiori
parte durũ ac lęue: inferiori autem fungoſa quadam medulla repletum, quæ & leuiter aſpera, &
ligni modo frequentibus venis diſtincta viſitur.
* Expetuntur Sepiæ oſſa aurifabris: facilè enim
in partem illam fungoſam annulorum, cæterarumq; rerum formas imprimas, quæ metallis igne colliquatis expleri ſolent. *Matthiolus.*

D *De marinis qualitate occulta alterantibus.*

Vnionvm puluis contra cardiacum affectum valde pollet, modò veri, & Orientales fuerint vniones. *Mizaldus.*

Bitvminis ſuffitu, experimento certiſſimo
compertum eſt, ſiue crudum ſit, ſiue vſtum, mulieres vtero ſtrãgulatas exemplò reuocari. Quãobrem nonnulli fœminarum collo, quæ ei mor-
E bo ſunt obnoxiæ, lana exceptum appendunt, vt cerebro olfactu paroxyſmum arceat.
Idem.

De Animatis ſine ſenſu à terreſtribus, hoc eſt, ex plantis & arboribus ſumptis: & primò de Folijs

Sectio VIII.

- **Folia** ſint latiores & tenuiores plantarũ partes: eaq; aut
  - *Alterant qualitate vel*
    - *Manifeſta: vel*
      - Conſeruando: *& vel qualitate*
        - Prima: *& vel ſecundam*
          - Quantitatem
            - Temperata
              - Adianthum,
              - Aſparagus,
              - Attractylis, *&c.*
            - Intemperata
              - Calida in *gradu*
                - Primo
                  - Abſynthium,
                  - Althæa,
                  - Borrago,
                  - Bugloſſum,
                  - Beta, Braſſica,
                  - Chamomilla,
                  - Caſſutha,
                  - Eupatorium,
                  - Melilotus,
                  - Malabathrum Linaria,
                  - Spica *nardi*,
                  - Scolopendrium,
                  - Symphytum,
                  - Tuſſilago.
                - Secũdo
                  - Anethum,
                  - Angelica,
                  - Apium,
                  - Artemiſia,
                  - Betonica,
                  - Chamæpytis,
                  - Hypericum,
                  - Hedera,
                  - Lupulus,
                  - Meliſſa,
                  - Marrubium,
                  - Myrrhis,
                  - Ocymum,
                  - Pimpinella,
                  - Peucedanum,
                  - Roſmarinus,
                  - Saluia, Scabioſa,
                  - Scordium, Stœchas,
                  - Parthenium.
                - Tertio, Quarto, *&c. vide literam A.*
              - Frigida, *&c. vide literam B.*
          - Locum, *&c. vide literam D.*
        - Secunda, *&c. vide literam F.*
      - Corrumpendo, *&c. vide literam I.*
    - Occulta, *&c. vide literam K.*
  - Purgant, *&c. vide literam L.*

A. Tertio

- Tertio:
  - Abrotanum,
  - Anethum *aridum*,
  - Aſarum,
  - Agnus *caſtus*, Arum,
  - Amomum,
  - Ammi, Baccharis,
  - Dictamnum,
  - Cariophyllata,
  - Chamædrys, Carthamus,
  - Centaurium, Chelidonium,
  - Calamintha, Conyza,
  - Fœniculum, Iuniperus,
  - Helenium, Hyſſopum,
  - Laurus, Maiorana,
  - Mentha, Mentaſtrum,
  - Nigella, Oenanthe,
  - Origanum, Periclymenum,
  - Petroſelinum, Ptarmica,
  - Pulegium, Ruta,
  - Sabina, Serpillum,
  - Siſymbrium, Thymus,
  - Trifolium, Verbenaca,
  - Vrtica.
- Quarto:
  - Allium, Lepidium,
  - Naſturtium,
  - Porrum,
  - Struthium,
  - Thapſia.

- Frigida *in gradu*
  - Primo: vt
    - Atriplex,
    - Fumaria,
    - Lapathum,
    - Malua,
    - Myrtus,
    - Parietaria, *&c.*
  - Secundo
    - Blitum,
    - Chondrilla,
    - Lactuca,
    - Intybum, *ſeu* Endiuia,
    - Cichorea,
    - Hyacinthus,
    - Oxalis, *ſeu* Acetoſa,
    - Plantago,
    - Polygonum,
    - Pſyllium,
    - Rhus *obſoniorum*.
    - Solanum, *&c.*
  - Tertio
    - Portulaca,
    - Mandragora,
    - Semperuiuum;
    - Hyoſchyamus, *&c.*
  - Quarto
    - Cicuta,
    - Papauer.
- Humida,
- Sicca.

Vide in ſeqq. ſignum C.

- FOLIA
  - Humida, in
    - Primo
      - Bugloſſum,
      - Intypum, Malua,
      - Helxine, &c.
    - Secundo
      - Atriplex,
      - Lactuca,
      - Blitum,
      - Portulaca,
      - Viola,
      - Nenupharis, &c.
  - Sicca, in
    - Primo
      - Beta, Braſſica,
      - Chamomilla,
      - Fœniculum,
      - Hiacynthus,
      - Malabathrum,
      - Myrtus,
      - Verbaſcum, &c.
    - Secundo
      - Arthemiſia,
      - Anethum *viride*,
      - Braſſica *marina*,
      - Burſa *paſtoris*,
      - Caſſutha,
      - Equiſetum,
      - Gingidium,
      - Intybum,
      - Plantago,
      - Mentha,
      - Menthaſtrum,
      - Spica *nardi*,
      - Roſmarinus,
      - Verbenaca,
      - Virga *paſtoris*.
    - Tertio
      - Abrotanum *vſtum*,
      - Anethum *vſtum*.
      - Apium,
      - Aſarum,
      - Ammi,
      - Abſinthium,
      - Calamintha,
      - Chamædrys, Filix,
      - Hyſſopum,
      - Maiorana,
      - Marrubium,
      - Millefolium,
      - Origanum,
      - Peucedanum,
      - Petroſelinum,
      - Pentaphyllum
      - Polium,
      - Ptarmica, Rhu *obſoniorum*,
      - Ruta,
      - Sabina,
      - Salix,
      - Siſymbrium,
      - Trifolium.
    - Quarto
      - Allium, Naſturtium,
      - Ruta *ſylueſtris*,
      - Sinapi, &c.

Secca

- D ... cundùm ... cus
  - Calefaciunt
    - Caput — Betonica, Chamomilla, Calamintha, Fœniculum, Folium, Folia *lauri*, Maiorana, Melilotum, Pulegium, Pœonia, Ruta, Satureia, Saluia, Serpyllum, Siler *montanum*, &c. Stœchas, &c.
    - Pectus — Betonica, Capillus *Veneris*, Hyſſopus, Meliſſa, Praſſium, Serpentaria, Vrtica, Scabioſa, &c.
    - Cor — Borrago, Bugloſſa, Meliſſa, Folia *citri*, Enula, Ocymum, Roſmarinus, &c.
    - Stomachum — Abſinthium, Fœniculum, Mentha, Serpyllum, Saluia, &c.
    - Hepar — Abſinthium, Aſarum, Eupatorium, Fœniculum, Fumus *terræ*, Hyſſopus, Spica, Origanum.
    - Splenem — Abſinthium, Aſarum, Calamintha, Cuſcuta, Thymus, Eupatorium, Naſturtium, Scolopendria, Epithymum, &c.
    - Renes & *veſicam* — Eruca, Parietaria, Pentaphyllum, Saxifragia, Spica *nardi*, Vrtica, &c.
    - Matricem — Arthemiſia, Calamintha, Pulegium, Ruta, Sabina, &c.
    - Iuncturas — Coſtus, Eupatorium, Chamomilla, Hypericum, Melilotum, Naſturtium, Roſmarinus, Ruta, Saluia, Stœchas, &c.
  - Frigefaciunt, &c. *Vide literam E.*

- I Ingefaciunt
  - Caput
    - Fumus *terræ*,
    - Folia *ſalicis*,
    - Iuſquiamus, Lactuca,
    - Lupulus,
    - Nenuphar, *&c.*
  - Pectus
    - Mora *Celſi*,
    - Papauer, *&c.*
  - Cor
    - Acetoſa,
    - Nenuphar,
    - Borrago, *&c.*
  - Stomachum
    - Myrtus,
    - Portulaca,
    - Prunella,
    - Solatrum,
    - Semperuiuum, *&c.*
  - Hepar
    - Cichorium,
    - Endiuia, Lactuca,
    - Portulaca, Solatrum,
    - Nenuphar, Lupulus,
    - Fumus *terræ*, *&c.*
  - Splenem
    - Lactuca,
    - Endiuia,
    - Cichorium, *&c.*
  - Renes *& veſicam*
    - Endiuia, Lactuca.
    - Portulaca,
    - Plantago,
    - Nenuphar,
    - Semperuiuum, *&c.*
  - Matricem
    - Endiuia,
    - Lactuca,
    - Nenuphar,
    - Portulaca;
    - Semperuiuum, *&c.*
  - Iuncturas
    - Endiuia, Lactuca,
    - Hyoſcyamus, Pſyllium,
    - Semperuiuum,
    - Solatrum, Myrtus,
    - Gramen,
    - F[illegible]a *ſalicis*,
    - [illegible] *&c.*

F
unda

- Aſtringunt: vt
  - Abſinthium, Amomum,
  - Agnus, Burſa *paſtoralis*,
  - Braſſica *coſta*,
  - Cypreſſus, Equiſetum,
  - Ebulus, Hypociſthis,
  - Hedera, Helxine,
  - Hieracium, Intybum,
  - Lauri *folia*,
  - Lyſimachium, Melilotum,
  - Myrtus, Mentha,
  - Oxalis, Polygonum,
  - Pentaphyllum, Pſillium,
  - Plantago, Portulaca,
  - Folia *quercus*,
  - Ruta, Rhu *obſon*.
  - Semperuiuum, Salix,
  - Verbaſcum, Vitex, Vitis,
  - Aſperula *odorata*, *&c.*
- Aperiunt: vt
  - Allium,
  - Cepa,
  - Cyclaminus,
  - Dulcamara, *&c.*
- Emolliunt: vt
  - Atriplex,
  - Althæa,
  - Cupreſſus,
  - Laurus,
  - Malua,
  - Pſillium, *&c.*
- Indurant: vt
  - Portulaca,
  - Lenticula *paluſtris*,
  - Semperuiuum,
  - Solanum, *&c.*
- Extenuant: vt
  - Arthemiſia,
  - Chamæmelum,
  - Hyſſopus,
  - Iuniperus,
  - Pulegium,
  - Stœchas, *&c.*
- Diſcutiunt: vt
  - Abrotanum, Althæa,
  - Anethum, Adianthum,
  - Atriplex, Braſſica,
  - Chamæmelum,
  - Lilij *folia*,
  - Malua, Mentha,
  - Melilotum, Origanum,
  - Ruta, Stœchas,
  - Sampſuchum, *&c.*
- Extrahunt: vt
  - Anagallis,
  - Ariſtolochia,
  - Cyclaminus,
  - Dictamnus,
  - Porrum,
  - Thapſia, *&c.*
- Suppurant, *&c.* *Vide literam G.*

G
Folia *alterantia qualitate ſecunda, aut*

- Suppurant: *vt*
  - Amomum,
  - Althæa,
  - Smyrnium, *&c.*
- Abſtergunt: *vt*
  - Anagallis,
  - Abrotanum,
  - Aſparagus,
  - Aſplenos, Atriplex,
  - Abſinthium,
  - Beta, Chamæpitys,
  - Caſſutha, Lichen,
  - Marrubium,
  - Parietaria, Salicis *folia, &c.*
- Glutinant, *& cicatricem ducunt: vt*
  - Althæa, Anagallis,
  - Centaurium,
  - Chamæpitys,
  - Chamædrys,
  - Equiſetum,
  - Eupatorium, Ebulus,
  - Fragaria, Iſatis,
  - Myrthus, Plantagô,
  - Quinquefolium,
  - Symphytum *maius*,
  - Sanicula,
  - Tormentilla,
  - Verbenaca,
  - Herniaria,
  - Nicotiana, *&c.*
- Flatus *diſcutiunt: vt*
  - Abſinthium, Allium,
  - Anethum, Apium,
  - Chamæmelum,
  - Epithymum,
  - Fœniculum,
  - Iuniperus, Maiorana,
  - Origanum,
  - Petroſelinum, Ruta,
  - Squinanthum, Spica *nardi*,
  - Smyrnium, Seſeli, *&c.*
- Semen *generant: vt*
  - Horminum,
  - Eruca, *&c.*
- Menſes *mouent, &c. Vide literam H.*

- Menſes mouent: vt — Aſarum, Abrotanum, Allium, Adianthum, Amomnm, Abſinthium, Arthemiſia, Aliſma, Ammi, Braſſica *ſatiua*, Betonica, Centaurium, Chamæmelum, Calamintha, Chamædrys, Caſſutha, Cyclaminus, Dictamnus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Hypericum, Heliochryſos, Lapathum, Maiorana, Marrubium, Meliſſa, Naſturtium, Origanum, Ocymum, Pulegium, Polium, Petroſelinum, Oreoſelinum, Raphanus, Ruta, Roſmarinus, Smyrnium, Saluia, Sabina, Seſeli, Serpillum, Scordium, Thymus, Trifolium, Vitex, Vrtica, &c.
- Menſes ſiſtunt: vt — Burſa *paſtoris*, Fragaria, Hyoſcyamus, Limonium, Lyſimachia, Myrtus, Nymphæa, Plantago, Rubus, Semperuiuum, Symphytum, Solanum, &c.
- Venenis reſiſtunt: vt — Abrotanum, Abſinthium, Allium, Adianthum, Apium, Braſſica, Betonica, Carduus *bened. ctus*, Chamædrys, Cyclaminus, Calamintha, Eupatorium, Eryſimum, Fœniculum, Iuniperus, Lybiſticum, Carlina, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c.
- Strumas diſcutiunt: vt — Adianthum, Aparine, Althæa, Lupinum, Lapathum, Meliſſa, Galiopſis, Naſturtium, Pentaphyllum, Scordium, &c.
- Dolorem mitigant: vt — Anethum, Abſinthium, Aſclepias, Atriplex, Chamæmelum, Calamintha, Centaurium *maius*, Chamæpitys, Hyoſcyamus, Lybiſticum, Lupulus, Peucedanum, Petroſelinum, Roſmarinus, Ruta, Siſymbrium, Serpillum, Sampſuchus, &c.

- I Corrumpendo: *ſunt venena: vt*
  - Aconitum,
  - Cicuta,
  - Dorycnium,
  - Hyoſcyamus,
  - Papauer *corniculatum*,
  - Pharicum,
  - Sardonia,
  - Taxus,
  - Thapſia,
  - Toxicum.

- K Occulta: *vt*
  - Perſonaria,
  - Braſſica,
  - Hedera,
  - Hyoſcyamus,
  - Ebulus,
  - Trifolium,
  - Aconitum,
  - Pentaphyllum, *&c.*

- L Purgant
  - Bilem
    - Flauam: *vt*
      - Abſinthium,
      - Centaurium,
      - Lupus *ſal. Clarinus*,
      - Mercurialis, Malua,
      - Perſici *folia*, *&c.*
    - Atram: *vt*
      - Sena, Fumaria,
      - Cuſcuta,
      - Epithymum.
  - Pituitam: *vt*
    - Gratioia,
    - Peplion,
    - Daphnoides, *&c.*
  - Aquam, *ſeu humores ſeroſos: vt*
    - Cyclaminus,
    - Ebulus,
    - Sambucus,
    - Chamelæa,
    - Eſula,
    - Tithymali *omnes*,
    - Pithyuſa, *&c.*

De folijs temperatis.

ADIANTHI duo ſunt genera, cādidius &
nigrum. Candidum officinæ Capillum
Veneris: German. Frawen oder Venus haar. Hi-
ſpan. *Cantrillo de pozo* appellant) puſilla gerit fo-
lia, ſimilia Coriandri, in ſummo inciſuris diui-
ſa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore ni-
tent, prætenues, palmum alti: radice ſuperua-
cua: neque caulem, neque fructum, neq; florem
profert. Nigrum (officinis Polytrichon & Tri-
chomanes dictum) filici ſimile, ſed exilius: fo-
lijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinq; dige-
ſtis, aduerſis in ſe, in ramulis tenuibus acerbis,
fuſco colore ſplendentibus. Ambo vmbroſis &
paluſtribus, circa parietū aſpergines, & fontium
ſpecus enaſcuntur. Colligitur menſe Septem-
bri. Conſeruatur vix per annum. * Aluum ſub-
ducit, bilem & pituitam deijcit, craſſaque excre-
menta quæ diu interioribus inhæſerunt. Pectus
& pulmonem detergit, ſanguinem clarificat, bo-
num facit habitum, animam dilatat, & iecur &
ventriculum purgat, præſertim ſi obſtructione
laborent, tametſi ad eorum infarctus potentius
ſit eius dilutum ex apij, aut endiuiæ aqua para-
tum, aut ex cicerum nigrorum iure, aut caprino
ſero. Sed ſi addatur ſaccharum, lateris inflam-
mationes ſanat, & vrinam trahit. Eius præterea
decoctum frequentius potum calculos frangit,
& fœminas a partu purgat. Hos aūt effectus præ-
ſtat calida tantùm facultate, quæ illi ineſt. At a-
ſtringente vi qua etiamnum pollet, defluxiones
inhibet: fluentem ſanguinem ſiſtit, ventriculum
roborat, & capillorum defluuium vſque adeò e-
mendat vt non modò eos cohibeat, ſed & rena-
ſci faciat, præſertim emplaſtri modo impoſitum,
myrrhino oleo, ladano, & auſtero vino additis.
Idem præſtat & combuſti cinis: quinetiam eius
in vino decoctum furfures reiteratis lotionibus
depellit. Eius cinis hæc omnia poteſt, & ægilo-
pas curat. Ipſius diluti libra epota commodiſſi-
me aluus ſubducitur. *Dioſcor. Meſues, Saladinus,
Matthiolus.*

ASPARAGI (Germ. Spargen. Gall. *des Aſper-
ges dicunt*) genera duo ſunt, ſatiuus & ſylueſtris.
Sylueſtris Corruda dicitur: vulgaris eſt notitiæ.
Satiuus, multis ramis fruticat, folijs fœniculi,
longis, numeroſis: radice rotunda, grandi, ſpon-
giam habente: In hortis ſeruntur, & plantantur,
& nonnullis locis lapidoſis ſponte proueniūt.
Colliguntur menſe Aprili. Non ſeruantur diu,
ſed virides tantum in vſum veniunt. * Abſter-
gunt, iecur infarctu liberant, & maximè radices:
renum dolores ſanant. Stomacho vtiles ſunt,
vrinam cient, & parum præbent alimenti. oculis
claritatem adferunt: pectoris & ſpinæ doloribus
proſunt. Venerem ſtimulant, & ventrem leniter
emolliunt: vrinam fœtidam trahunt: regium mor-
bum ſanant. *Dioſcor. Galen. & Plinius.*

ATRACTYLIS (German. Wilderfeldſaffran)
herba eſt cnico ſimilis folia multò longiora fe-
rens in ſummis virgis, magna parte nuda, aſpe-

A raque qua fœminæ pro fuſis vtuntur capitula in
cacumine ſpinis horrent: flos luteus, quibuſdam
in locis purpureus inuenitur: radix tenuis, ſuper-
uacua. * Coma, ſemen, & folia cum pipere & vi-
no teruntur vtiliſſimè contra ſcorpionum ictus.
Percuſſos tradunt quandiu ea teneatur herba,
nullum experiri dolorem, ipſumq; depoſita ſta-
tim recrudeſcere. *Dioſcorides.*

De folijs ſeu herbis calidis in gradu primo.

B

ABSINTHII genera tria ſunt: vulgare mari-
num, & ſantonicum. Vulgare ab aliquibus ba-
thypicron Germ. Wermutkraut/ Gall. *Aloyne.* Ital.
Aſſentio. Hiſp. *Eucenſios* vocatur) herba vulgò co-
gnita. Marinum, quod aliqui Seriphium vocant,
copioſiſſimum in Tauro monte iuxta Cappa-
dociam gignitur. Herba eſt tenuis, abrotani par-
ui ſimilitudine, referta minutulis ſeminibus, ſub-
amara, ſtomacho inimica. grauiter olet, & cum
C quadam calfactione adſtringit. Santonicū, quo
Gallia alpibus finitima ſcatet, abſinthio vulgari
non diſſimile: verùm ſubamarum eſt, non adeò
ſeminis fœcundum. Eligitur vulgare, & potiſſi-
mum Ponticum & Romanum. Colligitur in ve-
re, vel principio æſtatis, & autumno, ante Solis
ortum. Conſeruatur autem per annum. Doſis
eius decocti aut infuſi potio eſt ab ℥ v. vſque ad
vij. Et pulueris eius à ʒ ij. vſque ad ʒ iij * Abſin-
thiū calefacit & adſtringit. Bilem expurgat, quæ
D & ſtomacho, & ventri inhæſit: vrinam cit, & cra-
pulam præſumptum arcet. ad inflationes ven-
tris & ſtomachi dolores prodeſt faſtidia diſcu-
tit, arquatos ſanat, & febres diuturnas: menſes
cit potum, &c. *Dioſcor. Meſue, & Saladinus.*

ALTHAEA, quam alij Ibiſcum, alij Biſmal-
uam, German. Eibiſchkraut. Gall. *Guimauue.* Itali
verò *Maluauiſco* vocant, in ſylueſtrium malua-
rum genere eſt, cui folia vt cyclamino rotunda,
lanugine caneſcunt, flore roſaceo: bicubitali
E caule: radice lenta, intus alba. Althæa appella-
tur, quòd inter primas ſit vtilis, & pluribus pol-
leat remedijs. Colligitur cùm floret, locis hu-
mentibus pinguibuſque. Conſeruatur autem
per annum. * Decocta in vino aut aqua mul-
ſa, & per ſe cùm imponitur tuſa, efficax eſt con-
tra vulnera: item ad ſtrumas, parotidas, abſceſ-
ſus, mammarum inflammationes, fracta, ſedis
inflationes, neruorum rigores: ſiquidem diſcu-
tit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perdu-
F cit. Cocta (vt dictum eſt) adiecto ſuillo adipe,
aut anſerino, terebinthinaue, vt malagmatis len-
tor fiat, facit ad vuluæ inflammationes, præclu-
ſionesq;, in peſſis ſubdita. Decoctum eodem fun-
gitur munere: onera vuluæ, reliquiasq; à partu
extrahit. Decoctæ radicis ſuccus ex vino potus,
ſuccurrit vrinæ difficultati, calculoſorum crudi-
tatibus, dyſentericis, iſchiadicis, tremulis, ru-
ptis, dentium mulcet dolorem, cum aceto deco-
cta, colluto inde ore. Viride ſemen ſiccumque
tritum, vitiligines in ſole cum aceto perunctas
emendat. Eodem cum oleo & aceto peruncti, à

venenatis non ferjuntur. Valet contra dyſente-
riam, & ſanguinis reiectiones, aluiq; profluuiū.
In poſca aut vino decoctum bibitur, contra om-
nes veſparū, apum, ſimiliumq; aculeatos ictus.
Folia cum olei momento morſibus, & igni am-
buſtis illinuntur. Conſtat aquam, trita radice ad-
dita ſub diuo addenſari. In ſumma, facultatem
habet digerendi, laxandi, phlegmone leuandi,
mitigandi, concoquendi difficilia coctu tuber-
cula. *Dioſcor. & Galen.*

Borrago officinarum, quaſi Corago, Bu-
gloſſum verum ſatiuum eſt: German. Borretſch.
Gall. *Bourrache*. Ital. *Borrana*. Hiſp. *Borraia* dici-
tur. Verbaſco ſimilis, folium in terra ſparſum,
nigrius, aſperum, bubulas imitans linguas. Na-
ſcitur in campeſtribus & ſabuloſis locis. Iulio
menſe colligitur. Herba non conſeruatur. * Hu-
midæ calidæq; temperiei eſt. Itaq; vinis iniecta,
lætitiæ ac hilaritatis cauſa eſſe creditum eſt. Sed
& ijs qui ob faucium aſperitatem tuſſiunt, co-
ctum in melicrato conuenit. Aiunt eam quæ tres
thyrſos emittit cum ſemine & radice tritam, po-
tamque cōtra tertianos horrores prodeſſe: quæ
quatuor, ad quartanos ea in vino decoquitur.
Herbam abſceſſibus vulentam eſſe volunt: cor con-
fortat: ſanguinem bonum generat, &c. *Dioſcori-
des, & Galenus*

Buglossum vulgare Germ. Ochſenzung.
Gall. *Buglose*. Folia habet longa, echio ſimilia,
non vſque adeò lata, vt bubulas referāt linguas,
minusque humi depreſſa, quæ potius è toto ferè
mè ceſpite ſurſum aſpiciunt, nec aliqua ex parte
verbaſcum, aut ſymphytum alterum repræſen-
tant. Naſcitur iiſdem in locis, quibus Borrago,
eodemq; colligitur tempore. &c. *Matthiolus*.

Beta Germ. Mangoldt. Gall. *Iaute, bette*. Hiſp.
Acelgas. duorum generum eſt, candida & ni-
gra: vbique in hortis naſcitur frequentiſſima. In
Germania tamen habetur & ruſa, non modò fo-
lijs, ſed etiam radice, quæ illi raporum oblongo-
rum magnitudine extuberat: colore adeò ruſe-
ſcente, vt eius ſuccus viuum ſanguinem referat.
Iulio menſe & Auguſto fert tum flores, tum ſe-
mina. Colligitur recens. Non conſeruatur. * Ni-
gra coquitur cum lenticula, vt ventrem ſiſtat:
quod magis radice eius præſtatur. Candida al-
uo vtilis eſt. Vtraq; tamen propter nitroſum hu-
morem, quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde
ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput
purgat, aurium doloribus auxiliatur. Decoctum
radicis & foliorum furfures, lendesque deter-
get: perniones fotu mitigat. Crudis folijs viti-
gines nitro aſperſa perfrictas, alopeciarum inani-
tates ſcalpello prius exaſperatas, atq; depaſcen-
tia vlcera illinire prodeſt. Eruptionibus papula-
rum, igni ſacro, ambuſtiſque cocta medetur.
Dioſcorides & Matthiolus

Brassica German. Kol Gall. *Chou*. Ital. *Ca-
uoli*. Hiſp. [illegible] ſatiua & ſylueſtris eſt. Satiua
in multiplici [illegible]
& capitata [illegible] vbiq; in hortis naſcitur. Non cō-
ſeruatur. * Aluo idonea eſt, ſi modo leuiter fer-

A uefacta edatur. nam percocta aluū ſiſtit, ſed mul-
tò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur:
ſtomachum autem malè habet. acrior eſt æſtiua.
In Aegypto propter amaritudinem non eſtur.
Cæcutientibus & tremulis eſſe prodeſt. Sum-
mo cibo ſumpta, crapulam diſcutit & vini no-
xam reſtinguit. Melior ſtomacho cyma, ſed a-
crior, & ad ciendum vrinam validior. ea condi-
ta, ſtomacho inimica eſt: aluum conturbat. Cru-
dus ſuccus cum nitro & iri deuoratus, aluum e-
B mollit: cum vino quoq; epotus, viperarum mor-
ſibus auxiliatur. cum fœnigræci farina, poda-
gris, & articulorum vitijs illinitur: prodeſt & ſor-
didis vlceribus, & vetuſtis illitus: caput purgat,
narib. infuſus: menſes extrahit, cum loliacea fa-
rina inditus. Folia per ſeſe illita, aut cum polenta
trita, conferunt inflammationibus, tumoribuſ-
que: epinyctidas, ignem ſacrum, leprasq; ſanant:
carbunculos ex ſale rumpunt: fluentes capillos
retinent. Cocta addito melle aduerſus depaſcen-
C tia vlcera, gangrænasq; valent. Lienoſisq; ex a-
ceto cruda proſunt. Manſa, deuorato ſucco, re-
ruſam vocem inſtaurant. Decoctum eius potu
aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionem
in peſſo ſubditus partum abortu vitiat. Semen
eius, præſertim quæ in Aegypto naſcitur potum
tineas repellit. In antidota theriaca additur. Fa-
ciei cutem, lentiginesq; expurgat. Virentes cau-
liculi cum radice cremati & adipe porci vetuſto
excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.
D Sylueſtris verò braſſica, maritimis, præruptiſque
locis, magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed
candidior, hirſutiorque, amara. Cuius cyma in
lixiuio cocta, ori non inſuauis. Folia illitu vul-
nera conglutinant, & inflammationes, tum [illegible]
que diſcutiunt. *Dioſcorides*.

Chamaemelon, & Anthemis dicitur.
(Germ. Camillen. Hiſp. *Mācanilla yerna* [illegible]
Eius genera tria ſunt, tantum flore diſtantia ra-
mi dodrantales, fruticoſi, alis multis concauiſque
E nuibus foliolis, paruis numeroſis: rotundis ca-
pitulis: floribus in medio aureis, forinſecus or-
biculato ambitu cādidis, melinis, aut purpureis,
magnitudine foliorum rutæ. Naſcitur in aſperis,
& iuxta ſemitas. Colligitur vere. Conſeruatur
per annum. Vim habent radices, flores & her-
ba, excalfaciendi, extenuandique potu & inſeſ-
ſione: pellunt menſtrua, partus, vrinam, calcu-
losque: aduerſus inflationes & ilei tormenta bi-
buntur: bilem ſuffuſam expurgant: iecinorum vi-
F tia ſanant. Decocto earum veſicæ fouentur. Ex
omnibus his generibus ad calculos efficaciſſi-
ma eſt, quæ florem purpureum habet, cuius am-
plitudo maiuſcula eſt. Hanc proprie heranthe-
mon vocant. Ea cui leucanthemo nomen eſt, itē
quæ chryſanthemon dicitur, vehementius vrinā
ciunt. Aegilopijs illitæ medentur cōmanducatæ
vlcerum eruptiones in ore ſanant. Nonnulli in
clyſteribus ex oleo vtuntur, teruntq; in farinam
ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia
recondi debent, & [illegible] tuſa, in paſtillos di-
geri: radix quoq; ſiccari, dumque in gruit [illegible]
ſitas,

ſitas, binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars vna, modò contrà floris partes duæ, & herbæ vna, permutatim duplicato pondere, alternis diebus. bibere autem oportet in vino multo diluto. *Dioſcorides.*

CVSCVTA, Græcis & recentioribus Caſſutha, Germ. Flachsſeiden Filtzkraut. Gall. *Gouſte de lin, ou agoure de lin*, dicta, planta eſt capillaris, ſine folijs, reliquas plantas inuoluens & enecans. Flores edit albos quàm plurimos, à quibus ſemen tenue prodit. Cirri rufeſcunt, vitiũ capreolis craſſitudine & facie pares. Nota eſt. Deligenda eſt, quæ in geniſta reperitur. Colligitur menſe Iunio, Iulio, & Auguſto. Conſeruatur per annum, & vltra.* Excalfacit ordine primo, ſiccatq; ſecundo. Abſtergit, & quadam cum adſtrictione roborat. Iecoris obſtructiones aperit, infarcti lienis vitia expedit. venas pituitoſis atq; bilioſis exonerat humoribus: vrinã pellit, & regio morbo ſubuenit. Puerorum febribus auxiliatur: ſed diuturno vſu ventriculũ grauat: quæ tamen noxa tollitur, ſi aniſi momentum adijciatur. Bilem deijcit, præſertim abſinthio admiſta. In quem vſum decoquitur, bibiturq; eius decocti ſelibra, cum ſacchari ſeſquiuncia. *Matthiolus.*

EVPATORIVM Græcorum, vulgatis agrimonia eſt. Germ. Odermenig. Gall. *De lampatoire ou aigremoine.* Eupatorium Auicennæ id eſſe creditur, quod vulgò Euparoriũ appellant, folijs cannabis ſylueſtris, & ſecundum aquas creſcit: vulgò nota eſt. Eupatorium Meſuæ herba eſt amara, quibuſdam camphorata, alijs herba giulia dicta, quæ Dioſcoridis agetarũ putatur. Cùm itaque omnes hæ plantæ eupatorium appellentur, ſumma aduertendũ eſt, ne indifferenter altera pro altera vſurpetur: ſed in Græcis compoſitionibus, agrimoniæ vſus eſt: in Auicennæis, Auicennæ: in Meſuæis, Meſuæ eupatorium vſurpandum eſt: ſinguli enim ſuo Eupatorio peculiares ac diuerſas facultates tribuunt. Cæterùm eupatorium Dioſcoridis enaſcitur in vliginoſis locis, & in fluuiorum marginibus. Auicennæ verò & Meſuæ in campeſtribus. Colliguntur in fine veris, vel principio æſtatis. Conſeruãtur vero per annum, tam herba, quàm ſuccus. Decoctionis potio eſt a ℥.iiij. vſq, ad ℥ vj. & pulueris eius a ʒ.ij. vſq; ad ʒ.iij. Et loco eius ponitur in defectu ipſius abſinthij & aſari ana medium ponderis ipſius. Calidum eſt in primo, ſiccum in ſecundo: eſt partium tenuium, incidendi extergendiq, facultatem obtinet. quocirca obſtructiones iecoris purgat, hepar roborat. *Medici Florentini, Galenus, & Saladinus.*

MELILOTVS ſiue Sertula Campana, Guldenklee Germanis, oder vnſer Frawen ſchůchlein Gall. *Melilot.*) flore eſt luteo, colore vicino croco, odorato. Laudatiſſima folijs conſtat minutiſſimis, pinguiſſimisq; ſemen in ſiliquis teretibus. proferens rotundum, ſinapi minus, colore croceo ... lum eſt, eam quæ hodie in vſu eſt, n... Te veram mel lotum. non enim eſt odorata: niſi ex eius genere ſit, quæ in Cãpania

A naſcitur, odore infirmo, vt ait Dioſcorides. Diligentia itaq; adhibẽda eſt, vt vera habeatur. Hanc nonnulli trifolium illud eſſe arbitrantur, quod locis montoſis, ſterili ſolo, ad meridiẽ ſpectante naſcitur. folijs ciceri ſimilibus, minoribus, maculis quibuſdam ſtellarum modo diſtinctis flore luteo fuluescente: ſemen exili ſiliqua, in cuſpidem deſinente, flauum continetur. Tota planta grauiſſimo eſt odore, theriacæ proximo quam Hetruriæ incolæ herba bachia appellant, quòd B ea infantium vermes enecant. Colligitur menſe Aprili. Conſeruatur per annum. * Miſtæ eſt facultatis habet enim quiddam aſtringens, ſed & digerit & concoquit: copioſior enim in eo eſt ſubſtantia calida, quàm frigida. Inflammationẽ omnem emollit, præſertim quæ in oculis, vulua, ſede, aut teſtibus erumpat, ſi ex paſſo cocta illinatur: interdum autem addito oui luteo aſſato, aut fœnigræci ſarina, lini ſemine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybo ue. Recentes meC liceridas per ſe cum aqua & vlcera manantia in capite illita cũ creta Cimolia, vino, aut galla ſanat: ſtomachi dolores, & cruda, & cocta cum aliquo ex antè dictis leuat: doloribus aurium mitigandis cruda ex paſſo inſtillatur: in aceto, aut roſaceo madeſacta, capitis dolorem lenit. *Galen. Dioſcor. & Medici Floren.*

MALABATHRVM arbitrantur aliqui eſſe Indici nardi folium, falſi quadã odoris cognatione: permulta enim nardum olent, quemadmoD dum phu, aſarum, iris. Secus autem res ſe habet: namq; Malabathrũ folium ſui generis eſt, quod Indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatans aquis, ſine radice. Id collectum ſtatim lino tranſuitur, & ſiccatum reconditur. Tradunt ſiccatis æſtiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus vri: quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renaſci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrũ, nec fragile, odore caput feriens, quòd diu inſuaui odore permaneat, & nardũ ſaE pore imitetur, nullò ſalis guſtu. Infirmum vero, & minutim contuſum, præſertim ſi carioſum virus olei, vitioſum eſt. * Eaſdem cum nardo ſortitur vires: ſed efficacius omnia pręſtat. Vrina vehementius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt malabathri vis. Lippitudinibus, inflãmationibusq; tritum, & in vino feruefactum commode illinitur. Subditũ linguæ, oris halitum & ſuauitatem commendat. Veſtium quoq; odorem interpoſitum ſeruat, & ab eroſione tuetur. *Dioſcor.*

F An *Folium & Malabathrum* ſit vna atq; eadem res, pluribus poſſet diſputari: Nam ſi deſcriptionem Dioſcoridis inſpiciamus, nullam eſſe differentiam inter hæc duo apparet. Ait enim Malabathrum eſſe frondem quandam quæ innatans aquæ in paludib. Indiæ ſine radice, quemadmodum Lens paluſtris viuat. Vnde cùm tota planta nihil aliud ſit, quàm frõdes, videtur potuiſſe abſolutè appellare folium, & hac ratione Medici nũc hoc nunc illud nomen vſurparunt, idq; eò magis, quòd neq, Dioſcorides neq; Galenus peculiarem de Folio mentionem fecerunt, quod patet

ex deſcriptione Theriacæ: nam in ea quam exponit Galen. in 17 cap. lib. 1. de Antidot. verſibus hexametris, accipitur Folium, in alijs nonnullis folia Malabathri, & in ea quæ ſecundum Andromachi iunioris ſententiam deſcribitur, abſolutè Malabathrum nominatur. At cùm in Dioſcor. lib. 2. cap. de viperis reperiam, ad conciliandum odorem viperis adijci aliquid Folij vel Malabathri, dubiũ me reddidit an ſint res diuerſæ: cùm pręſertim Galen. lib. 7. & 8. de ſimpl. Medicamentis, in duobus locis vocet Folia Malabathri. Sæpius quoq; videmus in compoſitis Medicamentis veterum, aſſumi frondes Malabathri. Vnde ſans certum eſſe videtur, alias etiam partes præter frondes habere, quemadmodũ patet ex multis compoſitionibus Theriacæ, & peculiariter ex illa, quæ eſt Andromachi ſenioris, item Damocratis, & Aetij, in quarum vnaquaq; accipiuntur frondes Malabathri. Sed hic nõ eſt locus vt hanc dubitationem ſoluamus, nam quicquid ſit, hac ratione nec Folium neq; Malabathrum inueſtigabimus: quoniã nec vnum nec plura ſimplicia afferuntur ad nos, quę indicare nobis verum Folium aut Malabathriũ poſſint. Ac tametſi video eſſe quoſdam excellentiſſimos viros noſtro tempore, in ea opinione, quòd iſtæ frondes, quæ afferuntur inſtar plantaginis, ſed cum trib. ſolummodò neruis, ſapore & odore aromatico, ſint veræ Malabathri frondes, adducti non leuib. rationibus, quæ confirmãtur autoritate iſtius Garziæ, qui nuper librũ de Aromatibus Indiæ compoſuit, qui & ipſe hoc aſſeuerat, & ſeipſum vidiſſe recentes ipſius plantas dicit: nihilominus ego huic opinioni aſſentiri nequeo, nã guſtus neceſſe eſt vt ſit verus huius rei iudex. Cumq; Dioſc. velit, Malabathrum eſſe odore & ſapore ſimili Nardi Spicæ, & Galen. quoq; dicat ſimilimã facultatem cũ Nardo habere, 7. & 8. lib. de ſimplic. Medicamentis, imò tanta ſit eius cum Nardo ſimilitudo, vt nonnulli (ſicuti Dioſc. vult) hanc ſolam ob cauſam exiſtimauerint hæc folia eſſe ex planta Nardi Indici. Sed ſi verũ fateri volumus, cum non reperiatur in hiſce Folijs trineruijs, vt ita dicã, quæ vulgò ſub nomine Folij Indici circumferũtur, neq; ſapor, nec odor Nardi, non video quo pacto mihi perſuadere poſſint, has frõdes eſſe veri Malabathri dicendas. Quod verò Garzias ſuã interponat fidem, volo quidē ipſius cauſa hoc non negare, ſed tamen hac ratione, vt de mea ſententia non recedam. Nam cùm depingat ille frondes Caſſiæ eadem forma prorſus, cũ illis Malabathri frondibus, dicam propterea eas quæ huc afferuntur eſſe Caſſiæ, quod confirmat ſapor illarũ, planè ſimilis ſaporis Cinamomi vulgaris, quemadmodũ anteà in Cinamomi expoſitione indicauimus. & quòd frõdes Malabathri, quæ debent ſaporē & odorem Nardi referre, remaneant adhuc in finib. natalis ſoli, & communiter ad nos non afferantur. Garziã verò, qui eas in Hiſpania vel Italia vidit, poſteà in India frondes Malabathri quoq; cõpexerit, deceptum iſta ſimilitudine, exiſtimaſſe, eas quæ in Italiam ap-

A portantur, prouenire ex iſta planta. De qua tamen re cogitabo diligentius, ſi librũ ipſum Garziæ, quem nondum videre licuit, nactus fuero. Ferdinandus Imperatus mihi mõſtrauit duo genera iſtarum frondium, quæ vulgò Folium Indicum nominantur: quorum vnum, vt diximus, ſaporem habebat Cinamomi vulgaris: alterum diuerſum planè ab illo priore, quanquã & ipſum aromaticum: formam aũt habebant ſimilimam. Nec tamen dici poteſt, alterum genus eſſe Mala- B barhrum, cùm ſapor Nardi non adſit, quare puto potius eſſe ſpeciem Cinamomi minus boni. Cùm itaq; careamus & Folio & Malabathro (ſi fortè ſint res diuerſę) neceſſe eſt nos ad ſuccedaneum confugere: & ponentes modo eſſe res diuerſas, cum Galeno dicamus, rectè illius loco accipi Nardum ob maximam ſimilitudinem, quam habent in ſapore, odore, & facultatib. cæteris, ex quibus omnes neceſſariæ conditiones in ſubſtituendis Medic. hauriuntur. Liber de ſuccedaneis C Galeno adſcriptus rectè putat pro Malabathro Nardum accipi: quanquã poſtea quædam omittit. Nam cùm dicat Dioſcor. Malabathrum quidem habere facultatem Nardi, attamen eſſe in omnib. validius, ac imprimis ad ventriculũ roborandum, & prouocandũ vrinam: (quod procul dubio ex ipſius caliditate maiore oritur, ideo melius ſuccedaneum: quam Nardum celti[cã] habere non potuerimus, cum idem Dioſc. illi attribuat in corroborando ventriculo, & prouocãda D vrina eaſdem vires. & Gal. quoq; aſſerat eſſe nõnihil calidiorem. Vnde colligi poteſt celticã eſſe calidam & ſiccam in 2. gradu, in quo etiam Malabathrum ab Auicen. collocatur. Præterea cò rectius in Trochiſcis Hedychrois Nardus celtica vſurpatur, quia ſi Indica acciperetur, bis in hac compoſitione illa quoq; poneretur. At in Theriaca, quoniam Malabathrum quoq; reperitur, accipi poſſet Nardus, addendo tamen aliquid ponderis, vt exæquetur quod in Malabathro ma- E gis eſt efficax: & hoc eſſet fortaſſe tertia inſuper eius pars. Et quanquam hic Nardus rurſum aſſumatur, neceſſe eſt tamē nos facere vt poſſumus, nam aliud nihil rectè ſubſtitui poteſt niſi Nardus montana fortaſſe inueniretur, quæ loco celticæ, cùm ſit eiuſdem facultatis ſecũdum Dioſc. accipi poſſet: quæ ſi eſſet nonnihil debilior (vt ait Gal.) nihilominus addi poſſet dupla, tertia, aut quarta inſuper eius pars, vt par eſſet eorum vis, ſicuti fieri ſolet in Caſſia loco Cinamomi. F Nec impedit nos quòd frondes vnius, alterius verò radices ſint, nam vtrunque poteſt reperiri, & de celtica quoq; in vſu ſunt cauliculi, vt Dioſc. ſcribit vna cum folijs eiuſdem naturæ. Fieri etiam poteſt, vt pro Malabathro ſubſtituatur eadem ratione Phu: nam ita refert Nardum, vt nonnulli propterea Nardum Syluestrem vocauerint, calidumq; & ſiccum ſit in ſecundo gradu, quemadmodum & Malabathrum, ſicuti nos manifeſtis argumentis declarauimus in noſtris comment. in Dioſcor. ad quas remittimus lectores. Vnum hoc addamus, Gal. 8. de ſimplic. Medic. volu[it]e

faculta-

facultates Phu colligi de ijs quæ dicta eſſent de Nardo Indica, ſimili planè facultate prędita, nec in alio differente, niſi quod Phu ſit validius. Vnde colligitur Phu, & Nardum celticam, eſſe eiuſdem gradus, & ſimilis naturæ, & pariter pro Malabathro poſſe accipi. Superioribus annis Veneti & Bononienſes loco Malabathri acceperunt Macim, illud reticulum quod inuoluit nucem Muſcatam: quæ tamen ſubſtitutio non ita videtur eſſe approbanda, quia multum hæc inter ſeſe differunt. Malabathrum enim multas habet partes terreſtres, quæ ſi leuiter coquantur, omnem odorem amittunt. Macis verò eſt oleaginoſum & pingue, & bulliendo parum vel nihil de illo abſumitur. vnde videtur, quòd in ſubſtitutione planè non ſint eiuſdem generis. Omitto aliorum opinionem, qui affirmant Macim eſſe calidum & ſiccum in tertio ordine, idq; ex ſua acrimonia conijciunt: quare vno gradu ſuperabit Malabathrum. cùm inſuper Macis habeat neſcio quid Nardini, id eſt, ſaporem & odorem iucundum, commiſtum cum aliqua tamen ingrata qualitate, vt in Phu & Nardo celtica, Indica, & Montana quoq; deprehenditur: vnde proximè ad Malabathri naturam accedunt. Ideo illos quoq; non probamus, qui pro Malabathro ſubſtituunt Caſſiam Græcorum, quam tamen ipſam non ita facilè reijceremus, ſi aliter facere non poſſemus.

Osyris, quòd folijs & caule lini faciem repræſentat, officinis Linaria, German. Flachſ-kraut, harnkraut appellatur: frutex eſt niger, ramulos ferens tenues, lentos, fractuq; contumaces: in his folia quaterna, quina, ſenáue, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcentia. Huius flores numeroſi à medio vſq; ad ſummū naſcuntur, ſylueſtris cumini ſecūdi generis modo: verùm in hoc purpurei ſunt, in illa ſublutei. Paſſim in campeſtribus prouenit. Floret æſtate tota, & autumno. * Decoctum eius potum, iuuat arquatos. *Dioſcor. & Matthiolus.*

Nardvm officinæ Nardis Spicam appellant. Eius genera duo: vnum Indicū, alterum Syriacum vocatur: nō quòd in Syria proueniat, ſed quòd montis in quo oritur, pars vna ad Syros, pars altera ad Indos flectitur. Nota eſt. Eligitur Syriaca dicta: cuius hæ ſunt notæ, vt ſit breuis ſpica, largam gerens comam, colore flaua, odorata, aliquantulū redolens cyperum, amaro ſapore, linguam ſiccante, quæ diu in ſua odoris gratia permaneat. Adulteratur ſtibio cum aqua aut palmeo vino ponderis cauſa inſpirato. Sed à præcedentibus notis dignoſcitur. Madefactam vendi ſolet: quod vitium ex eo deprehenditur, quod candida ſit ſpica, ſqualida, nulloque lanugine obſita. * Excalefacit exceſſu primo, & ſiccat ſecundo iam completo. Compoſita eſt aſtringente ſufficienter ſubſtantia, & acri calida non multa, & quadam leuiter amara. * Vrinam mouet, aluum potu ſiſtit: vuluæ profluuia, ... appoſita ſupprimit. Nauſeæ ex aqua frigida auxiliatur, & ſtomachi roſionibus, infla-

A tioni, iecinori, regio morbo, renum vitijs. Aquæ autem incocta fotu ad inſeſſum, vuluæ inflammationibus medetur: ad glabras oculorum genas valet, ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducit. perfuſis humore corporibus inſpergitur. Miſcetur antidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconditur, trita in farinam, aut cum vino in paſtillos coacta. Cæterùm longè ab omni Nardo diſtat noſtra Nardus vulgaris (Spicanardi vocata) cuius etiam generis
B ea eſt planta, quam aliqui vulgò appellant Lauanda, alij verò Lauendula: adeò vt hæc fœmina, illa verò mas in eo genere à quàm plurimis vocitentur. Mas folio conſtat latiore, longiore, craſſiore, robuſtiore, albidioreq;, quam fœmina. Sed vtraq; planta fruticoſa, & roſmarini modo innumeris referta eſt folijs: è quorum medio iuncei exeunt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalem longitudinem excedentes in quorum cacumine flores exeunt ſpicati, colore pur-
C pureo, quamuis in fœmina dilutiores, patentioresq;, odore fragrantes, verùm vſq; adeò acuto, vt nares feriat. Colliguntur ambo menſe Maio, vel Iunio. Conſeruantur verò per annum. * Excalefaciunt & exiccant ordine ſecundo completo, vel tertio inchoante, viribus à nardis omnibus non longè recedentibus. Conferunt omnibus cerebri ægritudinibus à frigido prouenientibus: conuulſis, reſolutisq; auxiliantur: ventriculū roborant, & iecur ab infarctu liberant. quin
D & obſtructos lienes iuuant: vterum calefaciunt, & menſes, & ſecundas educunt. Fit è florib. ſtillatitium oleum vitreis organis, quod propriè vnguentarij vocant Oleum Spicæ, odoris adeò acerrimi, vt cætera odoramenta ſuperet. *Dioſcor. Galenus, & Matthiolus.*

Nardus Indica, tam per ſe quàm Succedanei loco in Theriacā accipitur, quare opus eſt conſideratione hac in parte diligenti, & videndum an Spica Nardi, quæ in officinis habetur, ſit vera
E nec ne: quæ tametſi radix ſit, propter ſimilitudinem tamen vocatur Spica ſecundùm Gall. lib. 1. de Antidotis: obſeruandum quoq; ne coctione de ſua integritate aliquid deceſſerit, & adulterata ad nos afferatur. Nam olim vnguentarij quoque per decoctionem id quod optimum erat, extrahebant, reliquum verò rurſum planè expers ſaporis & odoris vendebant, idq; noſtro tempore facilè etiam poſſet cōtingere. Quapropter tutius erit de eo accipere, vbi adhuc aliquid terræ
F odoratæ adhæret, nam tametſi ad illud coctura quoq; aliquid item terræ addi queat, ea tamen omni odore deſtituta eſt. Dubitari etiam poteſt, an Nardus vna eademq; res ſit cum Spica, quia à Galen. 9. lib. de compoſitione Medic. ſecundum loca, cap. 4. vbi tractat de Medicamentis colicis Andromachi, in vnam eandemq; compoſitionem accipitur Nardus & Spica, tanquam res diuerſæ. Et in principio 8. lib. de compoſitione Medic. ſecundum loca, Vnguentum Spicatum & Nardinum, tanquam inter ſe diuerſa ponuntur. Sed propter vnum vel alterum hunc

locum, ab eo, quod tamen multorum aliorum autoritate receptum eſt, recedere non debemus, quanquam non improbandum ſit, talibus quæſtionibus excitari ingenia, & offerri occaſionem cogitandi de multis vtilibus rebus accuratius.

Nardus Celtica iam aduehitur ad nos, quanquam à multis nondum cognoſcatur. Obſeruandum autem eſt tantùm radices & ſtipites accipiendas abiectis frondibus tanquã inutilibus, vt Dioſc. docet. Præſtantius quoq; eſt magis recens, odoratum, multis radicibus cohærens, fractu contumax, & plenum. Quod vt diutius aſſeruari poſſit, Dioſc. tempore ita præparabatur. Radices & caules contundebantur & cum vino in paſtam redigebantur, vnde Trochiſci facti in fictili recenti benè cooperto ſeruabantur. Hoc tamen non ſolum hodie non obſeruatur, ſed etiã frondes & radices quæ magna ex parte ſunt fragiles & flaccidæ, vnà accipiuntur Et credibile eſt ideò in paſtillos fuiſſe redactum, vt vires ipſius quæ alioqui facilè, & celeriter exhalabant, diutius integrè ſeruarentur, ideoq; vinum addebãt. At ſi recentes radices haberi poſſent, illæq; ſtatim vſurparentur, non opus eſſet prius Trochiſcos formari. His itaq; de cauſis magna diligentia, quam huc vſque non puto eſſe adhibitam, in hac planta colligenda opus eſſe videtur.

SCOLOPENDRIVM verum, Aſplenum, Ceterach & Hermionitis vocatur: Germ. Miltzkraut. Hiſp. *Doradilla*: vulgaris verò Phyllitis & lingua ceruina eſt. Eligitur verum & legitimum, quod folijs eſt multis ſcolopendræ animali ſimilibus, ab radice vna prodeuntibus. Naſcitur in parietibus, ſaxiſq; ſiliceis & opacis: nec caulem, nec florem, nec ſemen habet. Folia polypodij modo diuiduntur, ſubterflaueſcentia hirſutaque, supernè viridia. Colligitur menſe Septembri. Conſeruatur per annum. * Vim hanc habent folia, in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota lienẽ abſumant: quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Strãguriæ & regio morbo prodeſt, ſingultum ſedat, calculos in veſica comminuit. Conceptum adimere creditur, per ſeſe, aut cum muli liene appenſa. Tradunt noctu, ſilente luna, huius rei gratia effodiendam. *Dioſcor.*

SYMPHYTI duo ſunt genera: primum petræum, alterum conſolida maior. Ger. Walwurtz. Gall. *de la Conſyre* nuncupatur. Petræum naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus: capitulis & folijs thymi: lignoſum totum, odoratũ, guſtu dulce, ſaliuam ciens: longa radice, ſubrufa, digitali craſſitudine. * Decoctum in aqua mulſa & potũ, pulmonis vitia purgat: ſanguinem reijcientibus, & renũ malis ex aqua datur: ad dyſenteriam, rubraq; fœminarum profluuia in vino decoctum: ad conuulſa verò & rupta, ex aceto mulſo bibitur. Quin & commanducatum ſitim ſedat, faucibus aſperis ſubuenit, vulnera recentia, enterocelasq; conglutinat & illitu cohibet. Carnes autem cum ſymphyto decoctæ coaleſcunt. Alterum, quod Conſolida maior vocatur, caulem emittit bicubitalem, aut

A maiorem, craſſum, leuem, anguloſum, vt ſonchi, inanem: circa quem breui interuacante ſpacio, folia exeunt anguſta, bugloſſo proxima, oblonga, hirſuta: caule ſecundum ang[u]los quoſdam ſtriato: folijs tenuibus, ex alarum ſinu prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbaſci ſemina emicant. Tam caulis, quàm folia aſpera lanugine horrent, tactuque pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viſcoſæ, quarum eſt vſus.
B Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptiſq; proficiunt: recentia vulnera illitæ conglutinant. carnes quoq; ſi concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus, præſertim ſedis, cum ſenecionis folijs, vtiliter illinuntur. Colliguntur ambo menſe Auguſto & Septembri. Conſeruantur per annum. *Dioſcor.*

TVSSILAGO Hetruſcis vulgò dicitur Farfara, & Farfarella, Germ. Huffslattich. Gall. *Pas d'aſne.* Hiſp. *Vnna de aſno, farfaro.* Ei folia ſunt maiuſcu-
C la, quàm hederæ, ſex aut ſeptem à radice, ſubalbida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmum altus, flos luteus, vere prodit, quo vna cum caule confeſtim exuitur: inde nonnulli his vacare exiſtimarunt. Radix tenuis eſt, & ſuperuacua. Naſcitur in amœnis & riguis. * Folia ex melle trita igni ſacro, & omnibus inflammationibus illitu medentur. Arida ſuffitu, ita vt fumus per infundibulum hianti ore rapiatur, hos ſanant, qui ſicca tuſſi, atque or-
D thopnœa infeſtantur: pectoris vomicas rumpunt Eundem effectum præbet ſuffita radix. decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eijcit. *Dioſcorides.*

De folijs ſeu herbis calidis in ſecundo.

ANETHVM (German. Dillkraut. Gall. *Anet.* Hiſp. *Aneldo.* Ital. *Anetho.*) hortis omnibus frequentiſſimum, omni ex parte fœniculum æmulatur, excepto guſtu. * Calidum eſt in ſecundo,
E & ſiccum in primo. Digerit, dolorem ſedat, ſomnum conciliat, & crudos & incoctos humores concoquit. Aridi anethi, comæ, ſeminiſq; decoctum, potu lac euocat: inflationes & tormina ſedat: aluum vomitionesque ſiſtit: vrinas ciet, ſingultus lenit: oculorum aciem hebetat, ge[ni]turam reſtinguit, aſſiduè potum. Decoctum eius fœminis vuluæ malo oportunis, ad deſeſſiones vtile. Condylomata [illitus] ſeminis cremati cinis tollit. Colligitur menſe Maio. Conſeruatur verò
F per annum. *Galen. & Dioſcor.*

ANGELICA (Germ. Angelick. Gall *Angelic.*) cubitalem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum [illegible] folia profert oblonga per ambitum [illegible] a, nigrum virescentia flores albos, [illegible] m cohærentes è quibus ſemen p[illegible] modo compreſſum. Rad[illegible] raphani modo, quæ in plures diua[ric]atur ramos, guſtu acri, & ſuauiter od[or]ata. * Excalefacit, [illegible] ſiccat ordine ſecundo completo, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat, & diſcut[it]. Ve-

nenis

...nenis mirificè aduerſatur: quare peſtilentiam ar-ceт hauſta, aut frequenter commanſa. Ipſa per ſe ſumpta, pituitoſos, lentoſq; humores digerit. Idem præſtat & radicis decoctum. quod etiam ...clenius ex frigore tuſſientibus auxiliatur: experto rai enim efficaciter craſſam, lentamque pituitam. Sanantur eodem ex aqua aut vino interna viſcerum vlcera, coëretusq; ſanguis diſſoluitur, & roboratur ventriculus. Radix in puluerem trita animi deliquijs, & cæteris cordis affectibus opem vnicè præſtat. Valet ad rabioſorum & venenoſorum morſus, exterius cum ruta impoſita, & intrò in corpus aſſumpta. Hinc fit, vt recentiores quidam magna opinione hanc ſuis inſerant antidotis. *Matthiolus.*

A P I V M vulgare à Dioſcoride Eleoſelinum dicitur. Germ. Eppich. Gall. *Perſil.* Ital. *Petroſemo-.* Hiſp. *Perexil*, petroſelino grandius. In humidis naſcitur locis. Menſe Iunio & Iulio tum floces, tum ſemina profert. * Calidum eſt in ſecundo. Vrinas & menſes ciet. Flatus quoque diſcu-t, & magis ſemen, quàm herba ipſa. *Galenus & Dioſcorides.*

A R T E M I S I A (Germ. Beifuß/Bucken Gall. *Armoiſe.* Hiſp. *Artemiſa.*) magna ex parte in maritimis, item in locis incultis aſperiſq; naſcitur. ab-nthij modo fruticoſa, maioribus & pinguioribus folij s ramiſq;. Huius quidem genera duo: num læ...ius, habitiusque, folijs, virgisq, latioribus: alterum tenuius, flore paruo, tenui candido, graueolente. Aeſtate floret. Sunt, qui in me-diterraneis vnicaulis nomine appellent tenuem herbulam, ſimplici caule & minuto, floribus ſcante tenuibus, flauo colore. hæc iucundiorem, quàm præcedens efflat odorē. Colliguntur ambo cœlo ſereno, in meridie, vel antè, menſe Iu... Conſeruantur per annum in ſaccis lineis. Vtraq; excalefacit, extenuat, ſetuefactæ conuenienter in muliebres deſeſſus adijciuntur, ad trahendos menſes, partus, ſecundasque: item precluſiones vuluæ & eiuſdem inflammatio-s: calculos comminuunt, remoratam vrinam ...nt: menſes pellunt pube illitæ. Succus vulnæ ...ditus ex myrrha eadem, quæ inſeſſio trahit. ...oma tribus drachmis eorundem educendorū ...tia bibitur. *Dio, or.*

C E S T R O N Pſychotrophon (Germ. Betonien. ...l. *Betoine, ou Vetoine.*) vocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur: Latini B E T O N I C A M appellant. Herba eſt caulem ferens tenuem cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quercus molli...a, lōga, in ambitu diuiſa, odorata. pro radicem maiora: in ſummis caulibus ſemen ...uri ſatureiæ, ſpicatum eſt. Decerpta huius folia ſiccātur plurimos ad vſus. Radicibus nititur, ...eratri, tenuibus, quæ ex hydromelite in po-... pituitoſam vomitionem euocant. Folia dari ...e ruptis, conuulſis, mulieribus vuluæ ma-... opportunis, & ad laxandos vteri ſtrangulatus, ...arij pondere cum hydromel'te: tres in vini ...ario drachmæ cōtra ſerpentium morſus ebi...tur. Herba magna vtilitate illatis à ſerpente vulneribus illinitur. aduerſus etiā venena drachma ex vino pota conuenit: præſumpta ea, ſi venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet, aluum ſubducit. Medetur comitialib. & inſanis, pota ex aqua. & iecinoris, lienisq; vitijs drachmæ pondere in aceto mulſo. concoctionem adiuuat, ſi quis cum fabæ magnitudine ſecundum cœnā cum melle cocto deuorauerit: modo conſimili acida ructantibus propinatur. ſtomachicis eam manducare, & ſuccum deuorare prodeſt, ſi poſtea dilutum vinum ſorbeatur. Datur ſang: ...nem exercantibus, tribus obolis cum diluti vini cyatho: iſchiadicis, renum, & veſicæ doloribus, ex aqua: aquæ intet cutem binis drachmis ex hydromelite, ſi febricitant: ſin aliter, ex mulſo. regio morbo laborantes recreat menſes pellit, drachmæ pondere cum vino pota. aluum purgant drachmę quatuor potę in hydromelitis decem cyathis. facit cum melle ad tabem, & purulentam exercationē. Pariendi celeritatem affert, vteriq; cruciatus à frigiditate conceptos mulcet, ſi ex aqua calida, aut mulſo duarum drachmarū pondere propinetur. Naſcitur in pratis & montibus mundis, & opacis, circa frutices. Colligitur menſe Iunij. ſiccatur in vmbra. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

A V G A (quam Græci C H A M A E P I T Y N, vulgus herbariorum I V A M A R T H R I T I C A M, Ger. Feldcypreſſen Hiſp. *Pinillo.* Ital. *Iua* appellant) herba in terra repēs, ſubcurua: folijs ſemperuiui minoris multò tenuioribus, hirſutis & pinguioribus, circum ramos frequentibus, odore pinus: flore tenui, luteo, vel candido: radicibus cichorij. * Expurgat, abſtergitq; viſcera plus quàm calefacit. Folia ſeptem diebus in vino pota regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite iſchiadicos ſanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus iecinoris, & renum vitijs: torminoſis proſunt. Et apud Heracleā Ponticam, perinde atque antidoto, contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta. Trita in farinam, & cum fico in pilu...s ſumpta, aluum emollit: excepta melle cum æris ſquama & reſina deijcit appoſita ex m...le, vuluæ vitia extrahit: mammarum duritias diſcutit: vulnera glutinat: vlcera quæ ſerpunt cum melle illita, cohibet. Alterum eſt genus aiugæ cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, prætenuibus coma ſupradictæ, flore candido, ſemine nigro. hæc etiam pinum redolet. Tertia mas nominatur, paruula folijs exilibus, albis, ſcabris, caule aſpero, candido: luteis floſculis, ſemine iuxta alas. reſipit & hæc pinum. Hæ duæ vim ſuperioris obtinent, ſed non vſqueadeò efficacem. Colliguntur omnia tria genera menſe Iunij Conſeruantur q; per annum. *Dioſcor.*

Chamæpitys vulgò Iua noſtr. eſt: nec ſollicitè ex Creta eſt quærenda. Nam Galenus quoque affirmat eam quæ prope Romam creſcat, Creticæ eſſe odoratiorem, & Theriacam pro Cæſare paratam eam accipiebant: neque dubium eſt in

alijs apud nos locis æquè præſtantem atq; Romanam reperiri poſſe. modò non ſit de crebris & continuis pluuijs nimis madeſacta. Neq; diu eſt quòd ego in Apulia eandem perſectiſſimi odoris & ſaporis collegerim: Vnde eius maximi copia haberi poteſt. In vſu eſt planta vniuerſa, quando floruerit, abiectis radicibus & ſtipitibus durioribus.

HYPERICVM (Germ. Sant Johans kraut. Gall. *Mille pertuis.*) alij androſæmon, alij corion, alij chamæpityn appellant, quoniam ſemen odore B reſinam imitatur: ſurculaceo frutice, dodrantali, ſubeſcente: folio rutæ, flore luteo leucoio ſimili, qui digitis attritus ſanguineum ſuccum remittit, qua ex cauſa androſæmon cognominatur: ſubhirſuta ſiliqua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: ſemine intus nigro reſinoſi odoris. * Vrinam cit, menſtrua pellit appoſitum: tertianis, quartanisq; cum vino potum liberat. Semen quadraginta diebus hauſtum, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita, ambuſta ſa- C nant. Naſcitur in locis cultis & aſperis. Colligitur menſe Iunij: conſeruatur autem per annum. *Dioſcorides.*

De Hyperico, quod vulgò vocant Perforatam, ſecundum Galeni ſententiam cap. 15. lib. 1. de Antidot. accipiendum eſt ſemen vnà cum virgultis, folijs & floribus, quod idem dicit 8. de ſimplicibus Medicamentis. Hæc herba ab omnibus cognoſcitur. & paſſim obuia eſt, & electio tantum conſiſtit in ætate, de qua diximus antea. D

HEDERA (Germ. Ephew. Gall. *Liarre.* Hiſpan. *Yedra.*) differẽtias multas in ſpecie ſortitur, ſummas autem genere tres. Nam quædam candida eſt, altera nigra: tertia helix. Candida fructũ fert candidum: nigra nigrum, aut croci æmulũ, quam vulgus Dionyſiam vocat. Helix fructum non gignit, ſed tenues habet viticulas, & folia parua, anguloſa, & rubra. Nigra hedera in Italia, Germania, Belgio, Gallia circa parietes, & arbores frequens eſt. Candida in Græcia reperitur. Minor E paſſim in ſyluis & opacis locis gignitur. Hãc ſerpentibus gratiſſimam, & ſub hac hybernis menſibus eos latitare Matthiolus ſcribit. Flores hedera ſub Autumnum producit baccæ poſt hyemis ſolſtitium perficiũtur. * Hedera omnis acris eſt, & aſtringens: neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dyſentericos, in vino bis die potus: ambuſtis cũ cerato tritus illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes ſanant. Foliorum & corymborum F ſuccus, cum irino vnguento, melle aut nitro narib. infunditur. & contra veteres capitis dolores, caput eo cũ aceto & roſaceo perfundi vtile eſt: purulentis auribus, aut dolentibus, cũ oleo medetur. Nigræ hederæ ſuccus, aut epoti corymbi, corpus infirmant, mentemque turbant largius ſumti. Acini quinq; triti, calfactiq; in punici mali cortice cum roſaceo, ſi inſtillentur à contraria aure, dolorem dentium mitigant Denigrant ca pillum [illegible] corymbi. Folia in vino decocta [illegible] ſunguntur omnium vlcerum generi, etiamſi cacoethe ſint: vitia cutis in facie, & ambuſta ſanant, vt antea diximus, decocta. Mouent menſes triti, & ſubditi corymbi: ijdem poti, poſt purgationes fœminarũ, drachmæ pondere, concipiendi ſpem adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menſtrua & partus extrahit. Inſtillatus ſuccus putrida tædia narium, grauєolentiamq; emendat, & ſanitati reſtituit. Lachryma hederæ pſilothrum eſt: illitu pediculos enecat. Succus radicum in aceto potus, contra phalangia prodeſt. *Dioſcorides.*

LVPVLVS ſeu lupus ſalictarius. (Ger. Hopffen. Gall. *du Haublon.*) caulibus aculeatis, longiſſimisque, in vepribus & ſalictis repeat, folijs vitis albæ, hiſpidis & nigrioribus, flore cinereo ac multis exilib. folliculis ſquamatim compactili: caulis eius ſpinis horret, cacuminibus tan[illegible] & cotrudæ modo in rotulos turbinatis. Flores habet foliaceos, candicãtes, qui fetè alliũ. vinumq; ſuboleant. Herba, præſertim germen eius æqualis temperamenti eſt, ad frigiditatem declinantis: flos verò calidus in ſecundo, &c. * Educit bilem flauam, & mundificat ſanguinem ab ea, & clarificat ipſum, & ſedat ipſius inflammationẽ, & affert ei iuuamentum magnum infuſio eius in aqua caſei. Et ſyrupus eius remouet ictericiã: confert febribus bilioſis & ſanguineis. Doſis infuſionis in ſero lactis eſt circiter ℔. j. Naſcitur inter vepres circa agrorum margines. Flores Auguſto ac Septembri colliguntur, & ad ceruiſiæ vſum reponuntur. Herba verò Martio & Aprili colligitur. *Meſue.*

MELISSOPHYLLON, Latinis Apiaſtrum & Citrago, Hetruſcis Cedronella & Meliſſa dicitur, vulgaris eſt notitiæ. Cauliculi & folia ballotæ ſimilia ſunt, ſed maiora, tenuioraq;, nec ita hirſuta: citreum malum olent. * Folia cum vino pota, aut illita, proſunt contra ictus phalangiorum, ſcorpionumq;: item aduerſus canis morſum. Decocto eorundem gratia, foueri prodeſt: deſeſſionib. fœminatum ad ciendos menſes cõuenit: dentes eodem in dolore colluũtur, dyſentericis infunditur. Fungorum ſtrangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur: torminibus, & orthopnoicis delinctu. Illitu cum ſale ſtrumas diſcutiunt, vlcera purgant: articularios dolores illitu ſedant. Cæterum meliſſophylli proprium eſt, animum hilarem reddere, humenti ac frigido ventriculo auxiliari, concoctionem adiuuare, cerebri obſtructiones reſerare, deficientem animum reuocare, cordis imbecillitatem roborare, eamq; præſertim, qua ſomnus frequẽtius nocte intercipi ſolet: quin & eius pulſum reprimere, animi ſollicitudines fugare, ac ſollicitas imaginationes tollere, quæ tum ab atra bile, tum ab exuſta pituita gignuntur. Excalefacit ſiccatq; ordine ſecundo. Cor [illegible]rat, vitales facultates roborat, odoris fragrãtia, ſaporis auſteritate, partiumq; tenuitate. Colligitur menſe Aprili, vel Maio, vel Iunio. Siccatur primò in ſole, deinde in vmbra. Conſeruatur per annum. *Dioſcorides, Auicenna & Serapio.*

Marrvbivm ſeu Praſſium (Germ. Andorn.) frutex eſt radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, quadrangularibus ramis: folium pollicem æquat, ſubrotundum, hiſpidum, rugoſum, guſtu amaro: ſemen in caulibus, & ex interuallis, flores verticillato ambitu, aſperi. * Huius folia ſicca cum ſemine decocta in aqua, aut viridiū ſuccus datur cum melle ſuſpirioſis, tuſſientibus, & ad tabitudinem redactis. Craſſam è pectore pituitam cum ſicca iri eijcit. Mulieribus à partu nō purgatis datur, vt menſtrua & ſecundas extra hat. item in difficili partu, & his qui venena hauſerunt, aut à ſerpentibus demorſi ſunt. Veſicam, renesq; lædit. Folia cum melle illinuntur ſordidis vlceribus purgandis: pterygia nomasq; ſiſtunt, laterum dolores mitigant. Succus folijs contuſis expreſſus, & ſole coctus, ad eadem pollet: cum vino & melle illitus oculorum claritatem adiuuat: naribus regium morbum expurgat. aurium doloribus conuenienter inſtillatur perſe, aut cum roſaceo. Naſcitur prope ædificia, ruinas, & rudera. Colligitur menſe Iunij. Seruatur per annum. *Dioſcor.*

Marrubium apud Andromachum viride accipitur, quod ob quam cauſam factū fuerit, equidem nō habeo dicere, cum Galenus non meminerit viridis, & Dioſcorides velit eas frondes eſſe ſiccas accipiendas vnà cum ſemine aut ſuccum è viridi collectum. Fortaſſis exiſtimandum eſt, Andromachū viridis nomine recens, id eſt, non obſoletum, ſed ſtatim exiccatū voluiſſe intelligere: quanquam hoc non adeò multum referat. Damocrates accipit verticillos, in quibus ſemen continetur. Sed ego quaſi ſecundū regulam vniuerſalem acciperem de omnibus plantis fruticoſis totam herbam, quando ſemine eſt referta, abiectis radicibus, & magis lignoſis partibus; & cum ſemē protulerit, forſitan frondes paucæ adſunt, ſed maiore ex parte tantum verticilli in circuitu caulis, ideoq; Damocrates voluit, illos tantum ſumendos eſſe, exiſtimans caulem vtpote lignoſum eſſe nullius vſus, quanquam ideò frondes non improbet.

Myrrhis (Germ. Wilder korbel.) ſimillima eſt cicutæ, caule, folijsq;: radix ei oblonga, mollis, rotunda, odorata, cibo non inſuauis. Naſcitur plerumque in hortis, & pratis nonnullis. Maio menſe eius flores candicant. * Quæ pota in vino phalangiorum morſibus auxiliatur: cit menſtrua, & fœtus ſecundos, purgatq; a puerperio fœminas: prouenit & phthiſicis cocta in ſorbitione. Aiunt quoq; eandem bis die terue potam ex vino, in peſtilentia ſalutarem eſſe, & ne morbi contagia contrahantur, obſtare. *Dioſcorides.*

Ocymvm (Germ. Baſilienkraut. Gall. *Baſilic.* Ital. *Baſilico.* Hiſp. *Albahacha.*) vulgò cognitum. ...d copioſiore cibo oculorum aciem hebetat, ...um mollit, ſpiritum mouet. vrinam pellit, lac ...ocat: ægre tamen conficitur. Illitum cum polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonū inflammationibus auxilio eſt ... & ſcorpionis ictib... & ... Chie...

A oculorum doloribus. Succus viſus caliginē abſtergit: deſtillationes exiceat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatisq; naribus hauſtum, ſubinde mouet ſternutamenta. quod idem herba efficit. Sed oculos premi neceſſum eſt, cum ſternutamentum vrget. Sunt, qui in cibis abdicandum cenſeant: quandoquidem manducatum, & in ſole poſitum vermiculos creat. Aphri autem adijciunt, ſi feriantur à ſcorpione, qui ocymum ederint, nullo con-

B flictari dolore. *Dioſcorides.*

Pimpinellae (Germ. Bibinellen. Gall. *Pimpinelle.* appellant) duo habentur genera. Maior radice nititur longa: foliis circumquaque ſolo procumbentibus, diſſectis, per ambitumq; ſerratis: caule quadrangulari: floribus in vmbellam cohærentibus, tenuibus, albicantibusq;. Minor caule exit rubenti: folijs minoribus, minus diſſectis, minutiusq; ſerratis. Vtraque tamen hircum redolet. Opacis locis minus, in pratis aūt maius

C affatim citra cultum erumpit. Aeſtate in autumnum vſq; floret. Radix, in qua virtus tota conſiſtit, excalefacit, ſiccatq; ordine ſecundo completo, aut ſanè tertio incipiente. * Præſtat hæc ad renum & veſicę morbos, quorū calculus eſt cauſa. Ob id enim renes à calculis expedit, & vrinam remoratam pellit. Prodeſt expreſſus è radicibus ſuccus ex vino hauſtus, deleterijs medicamētis, & venenoſorū animalium morſibus. Qua ratione non deſunt, qui ad peſtilentiam, radicē hanc

D miris laudib. efferant. Eſt & alia Pimpinella, quæ ab Italis *Solbaſtella* nominatur, nullis nō cognita, vtpote quę acetarijs frequentiſſimè inſeratur. Verùm hæc ab antedictis lōgè diſtat viribus, etſi foliorum facie ſatis inter ſe conueniant. Siquidem vltima hæc guſtata non leuiter adſtringens percipitur, & lentoris copiam præbet. Vnde facilè conijcitur, eam eſſe adſtrictoriæ facultatis. Hinc itaq; fit, vt muliebre profluuium efficaciſſimè ſiſtat: dyſenteriam, & cæteros alui fluxus

E cohibeat: quin & bilioſas vomitiones reprimat: Herba ipſa vulnera & vlcera ſanat: miſceturque vnguentis, quæ tum ad capitis vulnera, tum ad carcinomata parantur. contagioſis, peſtilentibusq; febribus maximè commendatur. Sunt, qui eam Elatinen eſſe putent. *Matthiolus.*

Pevcedanvm (Germ. Harſtrang / oder Schweffelwurtz / oder Sawfenchel. Gall. *Peucedane.*) caulem emittit tenuem, gracilentum, fœniculo ſimilem: comam habet ſtatim ab terra copioſam, ſpiſſam-

F que. flore luteo: radice nigra, craſſa, graui odore, ſuccoſa. Tenera radix cultello conciditur, profluensq; è plaga ſuccus vmbræ mandatur: in ſole ſiquidē confeſtim euaneſcit. Colligitur capite prius & narib. roſaceo perfuſis, ne capitis dolor premat, & vertigo ſentiatur. Aſſatione radix inutilis fit. Tam lac, quàm ſuccus radice & caulibus extrahi ſolet, ſicuti è mandragora: verùm inefficacior ſucco lachryma habetur, & velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, ... caulibus radicibuſque adhærens. ... ſuccus ... &

Samothrace colore ruſo, odore graui, feruens guſtu. * Ex oleo & roſaceo illitum Peucedanum prodeſt lethargicis, phreniticis, vertiginoſis, comitialibus & lõgis capitis doloribus, reſolutis, iſchiadicis, conuulſis: omnibus in vniuerſum vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitum, prodeſt. Eius olfactu reſpirant vuluæ ſtrangulatus, & veternoſi reuocantur. Incenſum ſerpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex roſaceo inſtillatur: cauernis dentium inditum, mitigat dolorem, contra tuſſim efficaciſſimè ex ouo aſſumitur: ſuſpirijs, torminibus, & inflationibus ſubuenit. Ventrem leniter emollit, lienem abſumit, difficiles partus mirè adiuuat. Facit ad veſicæ cruciatus, & renum diſtentiones potum: vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis eſt, ſed inefficacior: eius decoctum bibitur. Farina eius ſordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit: ſquamas oſſium extrahit. In cerata & calefacientia malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non ſenſerit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido, aut anetho reſoluitur. Gignitur in montibus opacis. Colligitur menſe Septembri. *Dioſcorides.*

ROSMARINVM (Ger. Roſmarin. Gall. *Roſmarin.* Hiſp. *Romero mata.* Ital. *Roſmarino.*) quo coronarij vtuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, denſa longa, exilia, ſubter incana, supernè virentia, grauiter odorata.* Excalfactoria vi præditum eſt. Regium morbum ſanat, ſi decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & vbi laborans exercitationi ſe crediderit, in balnea deſcendat, & merum potet. Acopis, gleucinoq; vnguento admiſceri ſolet. Flores fert bis in anno, vere ſcilicet & autumno. Colligitur à menſe Maio vſq; in autumnum. Conſeruatur per annum. *Dioſcorides.*

SALVIA, ſiue eleliſphacon. (Ger. Salbey. Gall. *Sauge.*) frutex eſt ramoſus, longus, virgas habẽs quadrangulas, & canas: folia mala cotonei effigie, ſed longiora, aſperiora, craſſiora, & quæ ſenſim attritarum quaſi veſtium ſcabritiem reſerãt, hirſuta, ſubalbida, perquàm iucundo odore, ſed graui: ſemen ſummis in caulib. ſyluestri hormino ſimile gerit. * Menſes cit & vrinas decoctum foliorũ, ramorumq; potum, & partus extrahit, & paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat, vulnerum ſanguinem cohibet, tetra vlcera purgat. Teſtium pruritus ſedãt rami foliaq;, ſi eorum decocto cum vino foueantur. Naſcitur in locis aſperis, incultis montibus, & vbique in hortis. Colligitur menſe Iunij & Iulij, cum profert flores. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

SCABIOSA conſtat folijs laciniatis, ſubhirſutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam maiore in quorum cacumine flores emicant in cæruleo albicãtes. * Pollet aduerſus ſcabiem, decoctum potatum. Prodeſt omnibus pectoris vitijs & reſpirationi inſeruientibus organis: ſiquidem eorum inflammationes purulentas diſijcit, & omnia pectoris excrementa expurgat. Anthracibus, ſiue carbunculis peſtiferis vtiliter illinitur: adeò vt illita hos lethales abſceſſus trium horarum ſpacio prorſus abolere existimetur. Naſcitur in campeſtribus, & pratis. Colligitur menſe Iunij. Seruatur per annum. *Matthiolus.*

SCORDIVM (Germ. Lachenknoblauch/ Waſſerbathenig. Gall. *Scordeon.* Ital. & Hiſp. *Scordio.*) planta chamædry ſimilis, hodie cognita. Huius in medicina vſus eſſe debet, non allij ſylueſtris. * Herba vim excalfactoriam habet. vrinam cit. Cocta recens, aridaue cum vino, aduerſus venenatos ſerpentium morſus bibitur: ad ſtomachi quoq; roſiones, dyſenteriam, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite: craſſamen purulentum pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tuſſim, rupta, conuulſa, ſi cum naſturtio, melle, & reſina miſceatur in eclegmate. Inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cum aceto acri, aut aqua, podagris conuenienter illinitur: menſes impoſita mouet, vulnera cõglutinat, vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Siccas excreſcentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;. Naſcitur in montibus & paluſtribus. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

Scordium ſi ex Creta & Ponto haberi poſſet, eſſet valde bonum, attamen in alijs regionibus quoq; illo non multò deterius creſcit, modo eligatur id, quod in montibus, nõ paluſtribus locis prouenit, & in regionibus ſiccioribus, quemadmodum eſt Apulia. Colligatur autẽ quando floribus eſt refertum, & iam incipit ſemen producere, eſtq; vniuerſa planta in vſu præter radices, & lignoſam partem quandam illis proximam: & quò magis allium redolet, eò melius eſt.

STOECHAS (Germ. Stechaskraut. Gall. *Stechas.* Ital. *Sterba* Hiſp. *Caniueſſa.*) iuxta Galliam in inſulis eiuſdem nominis è regione Maſſiliæ, gignitur & in Arabia. Herba tenuibus ſurculis, coma thymi, lõgiore folio, ſubamara guſtu, & aliquantum acris. * Cuius decoctum, hyſſopi modo, ad pectoris vitia efficax eſt. Antidotis vtiliter miſcetur. Viſcera omnia, & vniuerſum animantis habitum extenuat, confirmat, & ab obſtructionib. & infarctu liberat. Decoctionis eius potio eſt ab ℥.v. vſq; ad ℥.vij. & pulueris eius à ʒ.iij. vſq; ad v. Præfertur Arabica. Conſeruatur per annum, vel annos duos. *Dioſcor. & Meſue.*

Stœchas præferebatur alijs, quæ proueniebat in Inſulis Stœchadib. dictis Galliæ, vnde etiam nomen accepit: ſimiliter & Cretica commendabatur quanquam hanc magis quàm illam Gal. 1. de Antid. lib. probauerit. Nunc præſtantiſſima habetur Arabica, vnde etiam conſueuerunt Medici noſtro tempore in ſuis compoſitionib. eam vocare ſemper Stœchadem Arabicam. Quare ſi hæc ex Arabia recẽs, odorata, ſubamareſcens & acris quo ad guſtum haberi poterit, potius hanc quàm aliam, vſurpare debemus. At ſi eiuſmodi ad manus non ſit, ſaltem aliam paribus conditionibus accipiamus. Vtimur autẽ ſpicis ipſius, quando

uãdo inter flores & ſemina matureſcũt: itemq; ondib.& ramuſcalis tenuioribus quemadmo- m fieri ſolet in alijs omnib. fruticoſis plantis. t autem vbiq; cognita & paſſim reperitur.

PARTHENIVM, Germ. Krottendil. Ital. *Bruſa- lo.* Hiſp. *Magaza.* folio eſt coriandri, amaro ſa- ore, odore graui. floribus per ambitum albis, tus melinis. Hetruſci matricariam vocant. Sic- tum cum aceto mulſo, aut ſale potum, non ſe- s atq; epithymum, & bilem, & piruitam detra- t. ſuſpirioſis prodeſt, & melancholicis. Herba e flore à calculoſis & anhelatoribus magna ilitate bibitur. Valet decoctum ad inſidendum duritia vuluarum, & inflammationibus. Illi- tur ſacro igni, & collectionib. cum flore. Nec ſunt qui velint marem Parthenium appella- Athanaſiam, quam & Tanacetum vocant ſe- aſiarij. Vtuntur tanaceto recentiores ad ven- culi & alui flatus diſcutiendos, item ad lum- icos ex ventre pellendos. Vtuntur & ad fran- ndos renum calculos, & ad ciendam vrinam. id viris magis, quàm mulieribus commen- nt: contrà vero Matricariam dictam fœminis ntùm exhibendam præcipiunt. Naſcuntur am- in omnibus ferè hortis: neq; modò in ijs ſa- ſed in alijs quoq; locis ſponte proueniũt. Col- guntur Iunio. Conſeruantur per annum. *Dioſc.*

De herbis ſeu folijs calidis in gradu tertio.

ABROTANVM Germ. Stabwurtz. Ital. *Abro- no.* Gall. *Aurone ou garderobbe.* Hiſp. *Abrotono, erua lombriguerra.* duorum eſt generum. Fœ- ina quadam arboris ſpecie fruticãs, candicat, cum ramulos folijs, ſeriphi modo, minutim cißis: floribus referta eſt, comantibus in ſum- , fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem odijt, ſuauiter olet, cum grauitare quadam, & aro guſtu. Alterũ mas vocatus, ſarmentoſum acilibus ramulis, vti abſinthium. * Vtriuſque nen crudum tritum, & ferueſactum ex aqua, potu auxiliatur orthopnoicis, conuulſis, ru- s coxendicibus, vrinæ anguſtijs, menſib. ſup- eſſis, aut remorantibus. In vino potum exitia- m venenorum antidotum eſt: horroribus ex o illinitur. Serpentes & ſubſtratu, & nidore gat: contra ictus eorum cum vino potum pro- ſt, priuatim efficax cõtra ſcorpionum & pha- giorum venena. Oculorum inflammationi- s commodè illinitur cum cotoneo cocto, aut ne. ritũ cum farina hordeacea, decoctũq; tu- reula diſcutit. Irini cõpoſitionib. admiſcetur. ſcuntur ambo in hortis & campeſtribus. Col- ntur Iunio. Conſeruantur per annum. *Dioſc.*

ASARVM, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nar- m Germ. Haſelwurtz. Gall. *abaret* appellant, deræ folijs, minoribus, rotundioribusq;: ribus inter [illegible] hyoſcyami ſeminibus, purpureis, er [illegible] proxime radicem emicantibus, odo- is: in [illegible] men acinoſum Cauliculos ha- t angulo ſos, [illegible] os & [illegible] radices nume- s, geniculatis, tenues, obliquas, gramini nõ ſimiles, longè tamẽ graciliores, odoratas, ex-

A calfacientes, & quæ linguã vehementer mordẽt. * Excalfactoriam vim habet: vrinam cit: hydro- picis, & vetuſto coxendicum dolori prodeſt. Ra- dices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, mẽſes trahunt, & veratri albi modo purgãt. In vnguen- ta additur. Vmbroſis montib. prouenit, ſed plu- rimũ in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ Tuſtni- enſi agro. Perpetuò viret herba, noua tamen vnà cum floſculis folia Vere promit. Cõſeruatur per annum. Doſis eius infuſionis eſt ab aur. ij. vſq; ad

B aur. iiij. & pulueris eius à ℨ. j. vſq; ad aur. ij *Dioſc. & Meſue.* Aſarum notum eſt: de quo radices ſolũ accipiantur, abiectis frondibus: quod multi cùm non obſeruẽt, plurimùm errant: nam Gal. quoq; vult frondes eſſe nullius momenti. Sint aũt radi- ces firmæ, odoratæ, acutiſſimæ quo ad guſtum, & non obſoletæ: reperiũtur autem quouis loco.

VITEX, ſiue ſalix Amerina, quã vulgus Her- bariorum Agnum caſtum appellat, frutex eſt in arborem aſſurgens: ramos gerit longos, fractu

C peruicaces: folia oliuæ, ſed molliora. Duo gene- ra eius. vna harũ album florem mittit cum pur- pureo: altera tantùm purpureum, & ſemen, vt pi- per. * Excalfactorias vires habet, & aſtrictoriar. Semen eius potum, venenatis ictibus, aquæ quæ cutem ſubijt, lienoſiſque auxiliatur. lac euocat. menſes ciet, drachmæ pondere in vino potum: genituram exoluit: caput tentat, & ſoporem af- fert. Decoctum herbæ & ſeminis in defectione, mulieribus vuluæ malo opportunis opitulatur:

D item inflammationibus. Purgationes mouet ſe- men cum pulegio potũ, etiam furfuri, vel appo- ſitu: capitis dolorem diſſoluit illitum: inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo, & phreni- tide. Folia ſuffitu aut ſubſtratu fugant venenata: illita quoq; ſerpentiũ morſibus auxiliantur. re- ſtium duritias, cum butyro & folijs vitium emol- liunt. Rimas ſedis ſemen cum aqua illitum miti- gat: & cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgam qui manu reneat, dum iter facit, negatur

E intertriginem ſentire. Agnum quaſi dicas caſtu, vocant Græci: quoniam matronæ in Theſmo- phorijs Athenienſium caſtitatem cuſtodientes folijs huius cubitus ſibi ſternunt. & lygon, quaſi vimen, propter inuictam ferè ramorum flexili- tatem. Naſcitur in fluminum ripis, aſperisq́, lo- cis, ac torrentium alueis. *Dioſcor.*

ARVM (Germ. Pfaffenpint. Gall. *Vit de Prebſtre.*) apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dra- cunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta ma-

F culis: caulem ſubpurpureum, dodrantalem, pi- ſtilli ſpecie, à quo croceũ ſemen exit: radice dra- cunculi alba. quæ decocta eſtur, vt pote cùm mi- nus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & ari- da per ſe, decocta manduntur. Arum terrena eſ- ſentia conſtat, ſed calida: * proinde exttergendi vim poſſidet. verùm non valentem, ſicut draeon- tium. Radices eius maximè ſunt vriles: ſiquidem cometæ craſſitiem humorum mediocriter inci- dunt, adeò vt & excreationibus ex pectore ido- neæ ſint: ſed magis tamen aptum eſt draconriũ. Naſcitur in campeſtribus, in vineis, in ſcrobiurn

marginibus, & paſſim in ſemitis prope ſepes. A Conſeruatur per annum, præſertim radix. *Dioſc.*

Amomvm exiguè fruticat, ex ligno ſe cōuoluens in racemi modum, flore, ceu cādidæ violæ, paruo: fo[illegible] bryoniæ ſimilib. Laudatur qua maximè Armeniacum, colore ad aurum vergens, ligno ſubruſo, abūdè odorato. Medicum, quoniā in campe[illegible]trib. & aquoſis enaſcitur, infirmius eſſe conſtat: eſt autem magnū, ſubuiride, tactu tenerum, frutice venoſo, odore origani. Ponticū verò ſubruſum, paruū, fragile, racemoſum, fructu turgens, & odore narc[illegible] lenes. Del[illegible]ito recens, candidum, vel ſubrubrum, quod nec aſtrictū cohæreat, nec conuoluatur ſed ſolutum diffundatur: ſemine plenū, vuis ſimile, graue, valde odoratū, modo carnem non contraxerit: acre, guſtu mordens, ſimplici colore nō euariante. * Vim habet calfaciendi, adſtringendi, exiccandi. Somnū allicit: & il[illegible]tū fronti, doloris ſenſum auferr inflammation[illegible] & mel[illegible]cerides concoquit, diſcutitq;: iuuat quos ſcorpius percuſſit, ex ocymo il[illegible]tu & C podagricis con[illegible]ert. [illegible]flammationes oculorū, viſcerumq; [illegible] ex vua paſſa: ad [illegible]uluarum vitia in peſſis, aut [illegible]on b[illegible]tile eſt Decoctū iecinori, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiſcetur, & precioſiſſimis vnguētis. Adulteratur Amomum herba ſimili, quæ Amomis vocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. Naſcitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuſmodi rerum probationibus fragmenta fugienda ſunt: eligenda aūt, quæ ab vna radice ſuos integros ſurculos emit- D tunt Planta hæc apud nos incognita eſt. Quare ſuccedaneū erit aſarū, aut calamus aromaticus officinarum. *Dioſc.* Amomi planta eſt ignota, cuius loco eo[illegible] [illegible]ocabimus Acorum. nam Gal 6. lib. ſimplicium Medic. hæc ſimilis eſſe facultatis ſcribit: niſi quod Acorus ſit illo ſiccior, hoc verò magis concoquat. quanquām in exigua differentia hæc præſtent. cumq; nullum aliud magis conueniat, cogimur interea hoc vſurpare. Ad quid ſit Acorus, non parū inter ſe diſſentiunt periti ſim- E plicium: ego tamen exi[illegible]mo eſſe eam radi[illegible]em quam Seplaſiarij vocāt Galangam maiorē, quia acuta eſt quoad guſtū. & nō nihil amara, & alias quoq, notas habet quas [illegible] Dioſc. attribuit. Alij putant eſſe Calamum aromaticū vulgarem: ſed anteà vna c[illegible]s concluſimus, pro calamu odorato, hunc calamū vulgarem eſſe accipiendum, qui etſi non eſſet ille antiquorum Calamus, gradibus tamen & [illegible]ibus [illegible] ſimi[illegible]s: quare hac in F parte illis co[illegible]ſentire non poſſum: nam cū Acorum ſit calidū & ſiccum in 3. gradu, Calamus vero nō vltra ſecundū, neceſſe eſt fateri, aut ſubſti[illegible]nem non eſſe probā, aut Acorum non [illegible]ſſe iſtum calamū At hoc quia vna cum ip[illegible] [illegible]ra ſubſtitutione, idq; veris rationib [illegible]mus, relinquitur Calamum vulgarem n[illegible]ſſe Acorum. Quare ſubſtituamus pro A[illegible] [illegible]gam [illegible]iorem. Etſi forſitan ali[illegible] [illegible] [illegible]c eſſe rad[illegible], Amomum fructū, in [illegible] [illegible] [illegible]gi porcerim[illegible]s autoritate Galeni Sed [illegible]nos dicemus fructus quoque habere in ſcal[illegible] [illegible]uid [illegible] & terreſtris pariter atq; illa radix habet: quanquam ego in ea ſum opinione, quòd lignum Amomi, quando nondū fructus aut racemi ſeſe explicuerint, ſit vſurpandum, quod ex Dioſc. colligitur, & rationes expoſui in 3. lib. Methodi noſtræ de ſimplicibus, quas tamen nō abs re erit hic repetere. Prima itaq; eſt, quod Dioſc ſcribit, adulterari amomum cum ſimili quadam herba, quæ nullum habeat fructū: iam ſi fructus in vſu fuiſſet, quare cū eiuſmodi planta ſine fructu falſificari potuiſ- B ſet? vnde colligi poteſt lignū & ſtipitem fuiſſe in vſu. Deinde nō vult accipi fragmenta ſed ſurculos integros & vegeto[illegible], quod de fructib. intelligi nequit. Præterea eligitur odorati[illegible]s & quod nō ſit carioſum. Caries verò magis propria eſt lignis quàm fructibus. Erāt aūt vuæ quoq, Amomi in vſu, ſicuti ex mul[illegible]is locis Galeni apparet Et Damocrates in ſua Theriaca Amomi racemos accepit Sed Andromachus Amomū racemoſum, non racemos, quia inter ſe differunt, habet. Nam intelligi poteſt de ſurculis, qui in nota[m] bonitatis haberent ſemen, vel vuas appenſas: quare in Græco legitur [illegible] & Latino racemiferi: quanquam proprie ma[illegible] racemoſi dicatur. Quod ſi ita eſt, ſimilitudo ſubſtāriæ magis inter ea confirm[illegible]bitur, cùm & Galanga maior, & ſurculi de Amomo ſi[illegible] ligno[illegible]æ nat[illegible]ræ.

Ammi (Germ. [illegible] hodie à nonnullis oſtenditur folijs fœniculo tenuioribus, caule gracili, vmbella, in qua candidi flores & ſemē vinuriſſimū, cumino ſimilis, nō per omnia reſpōdens veterū deſcriptioni. Pleriq; exiſtimāt ſemen quoddam ex Hiſpanijs ſub amomi nomine allatū, verū eſſe Ammi, aut ſaltē cuius loco vſurpari poſſe. H[illegible] ſuccedaneū eſt aniſum, cumi[illegible]. *Florentini.*

Ammi paucis cogn[illegible]itum eſt nec [illegible]iu eſt qu[illegible]d Venetijs primum ceptum eſt a[illegible]ferri. Antea propter ſimilitudinem ſaporis cum Origano aliud minutiſſimum ſemen accipiebatur odoratum & acre, cuius magna copia vndique in Apulia [illegible]creſcit, eſtq; ea planta quam doctiſſimus Andr[illegible]as Matthiolus in ſuis primis libris depinxit, quanquā [illegible]ſemet non habeat pro vero Ammi quemadmodum etiam non eſt. Sed legitimum a[illegible]mo dum ſimile eſt ſemini Saxifragæ Hircinæ dictæ, & cimino q[illegible], quanquam ſatis ſit minus. Odoratum eſt & [illegible] ore tam pro[illegible] ad Or[illegible]anum accedit, vt vix ab eo d[illegible] [illegible] Ha[illegible]q, ad Theriacam, non aliud accipiendum eſt.

Baccharis herba fruticoſa, quæ in co[illegible]nas ad[illegible]tur, cu[illegible] fol[illegible] aſperta [illegible] media [illegible] & verba[illegible] magnitudine [illegible] [illegible]oſus, cu[illegible] ti altitudinem perens, al[illegible] aſp[illegible], non ſine appendicibus adnatis. fl[illegible]re purpureo. [illegible] [illegible]te. odo[illegible]ato: [illegible] veratron[illegible] [illegible]bus, quibus odor ineſt c[illegible] amomo pro[illegible] Aſ[illegible]erum [illegible]qualidumq [illegible]lum amat. [illegible] [illegible] dec[illegible]ta, rup[illegible]s, [illegible]ex alto præcip[illegible] [illegible] [illegible] ſalutaris: item [illegible] [illegible] & vrinæ diffic[illegible] menſes pelli[illegible] contra [illegible] tium morſus [illegible] datur in vino R[illegible] dix appoſita partum extrahit. Pu[illegible]

decoctum in deſectionibus prodeſt. In diapaſmata vnitei inſeritur iucundi odoris gratia. Folia, vtpote quæ aſtringant, capitis doloribus illitu proſunt: oculorum inflammationibus, mammis tumentibus a partu, ægilopijs incipiētibus, ignibusq; ſacris auxiliantur. Odor ſomnum gignit. *Dioſcorides.*

DICTAMNVM, herba eſt in ſola Creta naſcens, pulegio ſimilis, ſed maioribus folijs, cana lanugine pubeſcentibus. Florem nullum aut ſemen profert, inquit Dioſcorides. Theophraſtus vero cæteriq; auctores & caulem illi tribuunt, & florem, & ſemen, vt manifeſtè videre licet in dictamno, quod hodie ex Creta adfertur: cui quidem conueniunt reliquæ Dioſcor. notæ, ſed florem & ſemen profert. Alia eſt planta, dictamnum album vulgò vocata, aliàs fraxinella, planè a dictamno Cretenſi diuerſa: quæ quamuis valdè efficax ſit, dictamno Cretenſi ſubſtitui tamen non poteſt: hoc enim veteres intelligunt, cùm abſolutè dictamnum ſcribunt. * Cæterùm dictamnum legitimū præſtat omnia, quæ ſatiuum pulegium, ſed efficacius multò: nam nō potum modò, ſed appoſitum quoque, aut ſuffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras ſagittis percuſſas, huius herbæ paſtu eas excutere. Purgandi vim habet ſuccus illitus, aut cum polenta tritus. Herba impactos pedibus, reliquoue corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur: ſiquidem ipſum imminuit. Metitur æſtate & autumno. Radix eius guſtu calfacit, partus accelerat. Succus cum vino potus, contra ſerpentium morſus præſidio eſt. Tanta herbæ facultas eſt, vt olfacta abigat beſtias, quæ venenato ictu ſæuiunt, appenſaq; contactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morſibus infuſus ſuccus præſentaneo eſt remedio, ſi etiam ab inſtillatione ſtatim in potu aſſumatur. Eius ſuccedaneum pulegium eſt. *Dioſcorides, & Medici Florentini.*

Dictamnum ex Creta ante paucos annos ceptū copiosè cum omnibus notis, quas Dioſcorides illi attribuit apportari: detecto errore Pharmacopæorum, qui eius loco ſumebant dictamnum album vulgo dictum, quo vtimur ad corpus ad vermes necandos. Aſſeruntur autem ex vera planta tam frondes quàm folia. Nec nos moueat quòd Dioſcorides ſcribat Dictamnum nec florem neque ſemen producere: nam locus ille mendoſus eſt, vt nos probauimus lib nostræ Methodi cap. 16 & cum Theophraſto diximus legendum eſſe, Dictamnum quoad flores, & ſemina in Medicina nō vſurpari. Quod nos admonet, de hac planta eſſe ſumendas frondes, & ſic pharmacopœi facere ſolent.

CARYOPHYLLATA Germ. Benedictenwurtz. Gall. *herbe benoiſte*, planta eſt non vulgaris, gignitur in montibus, & in vijs iuxta ſepta. Radix eius, nigra, & caryophylli ſpirans odorem. Hac recentiores vtuntur potu ad thoracis interna vulnera. Quin & eius ſuccum admixta æruginoſis, cuniculoſis, contumacibusq; vlceribus vti-

A liter inijciunt. Eadem olfactu ſpiritus recreat, & frigidum roborat cerebrum. Epota prodeſt cœliacis, dyſentericis, fœminarum profluuijs, & cruenta expuentibus. Tam intus ſumpta, quàm foris illita enteroeclis auxilio eſt. Temperamentum eius excalfaciens & exiccans, vt manifeſto ſunt iudicio eius radices: quippe quę guſtu odoratæ, aſtringentesq; deprehendantur. Quibus qualitatibus non modò attenuare, diſcutere, & aſtringere valent, ſed etiam roborare. Colligitur
B menſe Martij & Auguſti. Conſeruatur per annū. *Matthiolus.*

CHAMAEDRYS Græcis, alijs Chamædrops, Latinis Triſſago, Ger. Bathengel Bergiß mein nit/ dicitur. Sunt, qui eam teucrion appellauêre, propter eam, quam cum teucrio ſeruat ſimilitudinē. Frutex eſt dodrātalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuiſura quercus. flore paruo, penè purpureo. * Recens in aqua decocta, potu tuſſibus, indurato lieni, vrinæ difficultati, incipienti-
C bus hydropicis, auxiliatur. ciet menſes, partus extrahit: lienem ex aceto pota conſumit: aduerſus ſerpentium venena ex vino, potu, illituq; efficaciſſima. Trita digeritur in paſtillos, ad ſupradicta. Purgat vetera vlcera, cum melle: cum oleo illita, caliginem oculorum diſcutit. Natura eius eſt calefacere. Naſcitur in petroſis & aſperis. Colligitur menſe Iunij, ſemine prægnans. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

Chamædrys vbiq; nota eſt, & reperitur iiſdem
D locis in quibus diximus Chamæpytin prouenire, quæ præſtantior eſt, magisq; odorata, & melioris ſaporis quàm Cretica: quare illam quoq; nobis in noſtris regionibus naſcentē tanquam bonam comparabimus. In vſu eſt integra herba poſteaquam flores emiſerit, & ſemē affuerit, excepta radice, & cauliculis durioribus. Naſcitur quoq; in monte Gargano prope Neapolin, laudabilis & pręſtās. Nec nos impedire debet, quod dicit Andromachus, accipiendum eſſe ſemen
E Chamędryos: nam ita more poetico locutus eſt: intelligit enim Chamædryn ſemine plenam, eo modo quo antea diximus. Quod Galenus explicando Andromachi deſcriptionem confirmat.

CNICVS, officinis CARTAMVM, Germ. Wilden ſaffran. Gall. *Saffran ſauuage*. Ital. *Zaffarano, Saracineſco, & Zaffarano ſiluatico* Hiſp. *Alaçor, & ſomente de papagaios.*) vocatur, folijs cōſtat oblongis, per ambitum diuiſis, aſperis, ſpinoſis: caule ſeſquipedali: capitulo magnitudine grandis oli-
F uæ. flore croci: ſemine cādido, alioqui rufo, longo, anguloſo. Huius flore in obſonijs vtuntur. * Seminis tuſi & expreſſi ſuccus, cum aqua mulſa, vel iure gallinacei, aluum purgat: ſed ſtomacho aduerſatur. Seminis ſuccus lac cogit, & magis ipſum reſoluendæ alui facultate donat. Seritur nōnullis Italiæ, Galliæ, & in hortis & in agris. Flores Iulio & Auguſto, ſemen interea perficitur, & eodem quo ſeritur anno, exinde inareſcit. Doſis eius eſt à ʒ. ij. vſq; ad aur. v. & floris eius à ʒ. j. vſq; ad aur. ij. Conſeruatur autem, & maximè ſemen, annis tribus. *Dioſcor. & Saladinus.*

Centavrivm maivs, folia iuglandis habet, oblonga, viridi braſſicarum colore, in ambitu ſerrata, caulem ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorū, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaueris in rotunditate oblonga, flos ex cæruleo candicans, cyanio flori perquàm ſimilis, verùm maior: ſemen in floribus con[illegible]ctum, qu[illegible]e in floribus in pappos euaneſc[illegible]let: radix craſſa, grauis, ſeſquicubi[illegible]um lon[illegible]a, rubeſcens, ſucco prægnans rubeſcente, & cum adſtrictione quadam & dulcedine, ac[illegible] ra[illegible]ix ſub rhapontici nomine officinis no[illegible]na eſt. * Radix (quæ in vſu eſt) conuenit ruptis conuulſis, pleuriticis, ſpirandi difficultati, veter[illegible] ſ[illegible] anguinē expuentibus, drachm[illegible] du[illegible]bu[illegible] d[illegible]tur, ſi febris ſit, in aqua. cæteris in v[illegible]no [illegible] ad tormina, & vuluæ dolores. Ramenta eius in colly[illegible]ij formam vuluæ ſubdita, menſes atq[illegible]tus extrahunt. Succus eadem præſtat. V[illegible]us prodeſt: nam recens tuſa, aut arida antè ma[illegible]facta, ea glutinat & coniungit. C Carnes coaleſcunt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia ſuccum exprimunt, quo pro lycio vtuntur. Amat ſolum pingue, & apricum, ac ſyluas & colles. Copioſiſſimum, inquit Dioſcorides, in Lycia, Pelop[illegible]neſo, Arcadia, Helide Meſſenia, pluribusq; circa Pholoen, Lyciam ac Smyrnam locis. Reperi[illegible]ur & in Apul[illegible]æ Gargano, nec non in Baldo agri Veronenſis monte: ſed quod in Baldo mo[illegible]e, vt Matthiolus ſcribit, Apulo cedit. D S[illegible] centaurium maius Hiſpania mit[illegible]aducta Antuerpiam radices, ter[illegible]æ ſubinde in hortis reuireſcunt. [illegible]modi Centauria floret, radices au[illegible]egi expedit. Conſeruatur per annum. *Dioſcorides, & Dodonæus.*

Centavrivm Minvs (Germ. Tauſendtgulden kraut. Gall. *Centaure, ou Fiel de terre.* Ital. *Bion del la.* Hiſp. *Hiel de terra.*) origano aut hyperico ſimile, caule anguloſo, palmū excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: folijs rutæ, prælongis & paruis: fructu tritico ſimi[illegible] E radice puſilla, læui, & ſuperuacua, quæ guſtanti amaritudinem adfert. Amat loca herboſa, aratro non proſciſſa, aliquantulum, ſed tamen nō omnino ri[illegible]a. Eſt non modò in Italiæ prouincijs, verùm & in Germania, ac Belgio abunde frequens, Iulio & Auguſto vnà cū florib. ac ſiliquis legitur. Conſeruatur autem per annum. * Herba recens tuſa ſuo illitu vulnera conglutinat. vetera vlcera purgat, & cicatrice obducit. F Bilem craſſosq; humores per aluū exigit, ſi decocta deuoretur. Ius decocti iſchiadicis conuenientiſſimè infunditur: trahit enim ſanguinem, & dolorem leuat. Succus oculorum medicame[illegible] perquam v[illegible]is. ſiquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. in vellere appoſitus, menſes & partus extrahit. [illegible]eporus peculiariter neruorū vitijs ſuccurrit. Doſis eſt à tertia parte drachmæ vnius vſque ad ʒ.i ß. Et in decoctionibu[illegible] a drachma vſque ad ʒ.iiij. *Dioſcorides, & D[illegible]onæu[illegible]*

Centaurium minus herba eſt notiſſima, & accipiuntur, vt Galenus tradit, flores, frondes, & cymæ caulium ſimul, idq; ſtatim quando florere cœpit. Radix eſt nullius vſus. Notandum tamen quòd in freto Neapolitano quædam al[illegible] herba naſcatur, quæ ita penitus C[illegible]taurium minus refert, vt qui non diligenter diſtinguat, facile decipiatur, imò multi Pharmacopæi lo[illegible]o Centaurei vſurpant. Differunt tamen in eo, quòd in vero ſit caulis quadrangularis, in altero rotundus, & ſicuti verum eſt amariſſimum, atq; eam ob cauB ſam Fel terræ vocatur, ita in altero nihil planè apparet amaritudinis.

Chelidonivm maivs (Germ. Schellkraut/ oder groß Schwalbenkraut. Gall. *Chelidoine.* Hiſpan. *Celiduenna.*) caule eſt gracili, cubitali, aut altiore, agnatis folioſis: folijs ranunculi mollioribus tamen, & colore cæſijs: flore violæ albæ, ſecundum ſingula folia prodeunte. In eo ſuccus croci, mordax, acris, & aliquantulum ſubamarus, grauiter olens. Radix ſuperne ſingularis, i[illegible]rnè C in multa crocea capillamenta fibratur. S[illegible] qua, ceu corniculati papaueris, tenuis in metæ figuram longa: in qua ſemen papauere maiu[illegible] recluditur. Naſcitur prope ſepes, in ſcro[illegible]ium [illegible]ipis, ſecus vias, inter rudera, & in ædificioru ruinis ſeu parietinis. Colligitur in principio æſtatis. Conſeruatur autem per annum. * Succus in æreo vaſe, cum melle, pru[illegible]s decoctus, oculis claritatem adfert. Fol[illegible]js, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte æſtate, & ſiccatus in vmbra diger[illegible]tur in paD ſtillos. Radix cum aniſo & vino albo pota, medetur regio morbo, & vl[illegible]eribu[illegible] q[illegible]æ ſerp[illegible]t. impoſita cum vino, aut manducata, dentium d[illegible]lorem ſedat. Hoc nomen v[illegible]de[illegible]r ſibi vendi[illegible]aſſe, quòd aduentu h[illegible]rundinum e[illegible]r[illegible]tur & [illegible]ceſſu emarceſcat. Sunt, q[illegible] nar[illegible]t h[illegible]d[illegible] matres excæcatis pullis, admota herba, vi[illegible]um reſtituere. *Dioſcorides.*

Calaminthae tres ſunt ſpecies: vna montibus familiaris. (Germ. Katzenmuntz. Gall. *Calaement, ou Peliot ſauuage, ou Herbe à Chat.* voc[illegible] a E rum) folia ocymi habens, incana: ſurculos & caules anguloſos, purpureum florem. A[illegible]te[illegible]a p[illegible]legio ſimilis eſt, ſed maior: Germ. Wilden P[illegible]lei[illegible] quam ſylueſtre pulegium ideo appel[illegible]aū [illegible]u[illegible]d odore ipſum æmuletur. nepetam [illegible]ar[illegible] vocant. Tertia German. [illegible] me[illegible]ſtro c[illegible]a eſt, folijs oblong[illegible]oribus, cau[illegible]e & ram[illegible] ma[illegible]ibus, quàm ſuperiora, ſed viribus inefficac[illegible]. Omnium fol[illegible]a guſtu impensè feruētia, & acri a F radix ſuper[illegible]c[illegible]a. Ex calami[illegible] hæ [illegible]ibus frequen[illegible]ior eſt vſus, [illegible] Nepeta voc[illegible]r. Naſcitur in cāpeſtribus, aſperis, & aqu[illegible]is. C[illegible]ligi[illegible]tur men[illegible]e Iunij & Iulij. Conſeruatur per annum. * P[illegible]tu au[illegible]ll[illegible]u demorſis à ſerpente opitulatur. Decoctum potu, men[illegible]ſes & vrinas exp[illegible]lit: ruptis, conuulſis, orthopnϾ, torminib[illegible], chole[illegible]s, h[illegible]rroribusq, auxiliatur: regium m[illegible]bum e[illegible]pul[illegible] Præſumpta in vino veneni[illegible]ſtit. tin[illegible]as, cæt[illegible]q; i[illegible]teraneorum a[illegible]a cum ſale & me[illegible]e p[illegible]ta, enecat: nec ſ[illegible]cus [illegible] crudaue ſi teratur. Elephantieos e[illegible] a[illegible]a a[illegible]al, ſi p[illegible]a

poſtea ſerum lactis ebibatur. Folia detrita ſi in
lleræ ſubijciantur, menſes extrahunt, & partus
iecant: accenſa, aut ſubſtrata, ſerpentes fugant:
gris cicatricibus candorem reddūt in vino co-
a & illita: ſugillata tollunt. Calamintha iſchia-
cis imponitur, vt ex alto humores euocet, ſum-
am curem exurens. Vermes necat ſuccus auri-
ts inſtillatus. *Dioſcorides.*

Calamenthum tametſi tres ſpecies habeat, ni-
lo minus indifferenter quæcunque ex illis in
omptu ſit, vſurpari poterit: ac propterea Dio-
or. confusè facultates omnium trium exponit,
uti Galenus quoq; facit: vnde contigit, quòd
ndromachus ſenior aſſumit Calamenthum, &
nior retinens Latinam denominationem vo-
t Nepetam, nam nulla eſt inter hæc differen-
, & quia paſſim Nepeta ſeſe offert, accipi de-
t collecta in locis ſiccis, & ſuo tempore, nimi-
m quando floret, & ſemen incipit producere.
vſu eſt plāta vniuerſa, excepta radice & ligno-
ſtipite, quæ abijciuntur.

Conyzae tria genera ſunt. maior, minor, &
edia. Maior vulgò pulicaria dicitur, frutice al-
r, & folijs latioribus, quàm minor, graui odo-
Minor odore præſtantior eſt. Vtriuſque folia
iuæ ſimilia, hirſuta, pinguia. in maiore caulis
ium cubitoq; altitudine attollitur: in minore
dem æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in
ppum abit. radices ſuperuacuæ. Naſcuntur
lſim. Media conyza, caule craſſiore ac mollio-
folijs mediæ inter maiorem & minorem am-
tudinis: minimè pinguis, multò tamen gra-
oris odoris, & iucūdioris, ſed inefficacior. Pro-
nit locis humentibus. Priora duo genera eli-
ntur. * Suffitu, ſubſtratuq; frutex totus ſer-
ntes fugat, culices abigit, & pulices necat. Fo-
conuenienter illinuntur ſerpentium plagis, &
erculis ac vulneribus. Flores & folia cum vi-
ad menſes, partusq; eijciendos bibūtur: item
atra vrinæ ſtillicidia, arquatum morbum, &
mina: comitiales pota ex aceto adiuuant. De-
ctum in defeſſionibus medetur vuluæ malis.
poſitus ſuccus abortum facit. Herba ex oleo
caciter horroribus oblinitur. Capitis dolores
uis illita ſanat. *Dioſcorides.*

Foeniculum (Germ. Fenchel. Ital. *Finochio.*
l. *Fenouill.* Hiſp. *Hinoio.*) omnibus notum eſt.
ſeitur partim in hortis. Colligitur caule tur-
ente. Floreſcit menſe Iunij & Iulij. Seritur
ruario menſe, locis apricis & modicè ſaxo-
* Si herba edatur, aut ſemen cum ptiſana bi-
ur, mammas lacte replet. Comæ decoctum
eorum doloribus ſubditum proficit, quippe
od vrinam excitet. Contra ſerpentium ictus
ino conuenienter bibitur: menſes ciet: in fe-
bus nauſeam, & ſtomachi feruorem ex aqua
ida potum ſedat. Contritæ radices, & cum
le illitæ, morſibus canum medentur. Succus
le & folijs exprimitur, & in ſole ſiccatus, in
dicamenta additur, quæ ad excitandā ocu-
um aciem commodè temperantur. Extrahi-
ſuccus ad eadem valens, etiam ſemine virī-

A di, ramuliſq; & radicibus prima germinatione
inciſis. In Iberia, quæ ad Occidentē ſpectat, ſuc-
cum reddit gummi ſimilem. Caulem medium,
dum herba floret, ruſtici demetūt, igniq; admo-
uent, quò faciliùs vi caloris exudans, gummi re-
mittat: quod efficacius ſucco eſt ad medicamen-
ta oculorum. *Dioſcorides.*

Fœniculi quaſi omnes partes in vſum aſſumū-
tur, attamen ſemen ſiccum & recens magis eſt
efficax & vſitatius: de quo etiam ad Theriacam
B accipiatur. Hoc intellexit Galen. lib. 7. de ſimpli-
cib. Medic. vbi cōſtituit calidum in tertio gradu.
Nā ſemen eius alijs omnibus partibus eſt acrius.
Ac tametſi Andromachus ſenior in hac compo-
ſitione id non explicet, iunior tamen & Damo-
crates, & Aetius, in ſuis Theriacis hoc manifeſtè
dicunt. Debet autem ſemen eſſe bene maturum
non furfuroſum, granorum æqualium, odora-
torum & in guſtu acrum. Obſeruandum quoq;
ne accipiamus eam ſpeciem quæ ſapore miſtū
C habet cū Aniſo: vnde dicitur Fœniculo-aniſum:
ſed alterum quod & ipſum ſeminatur, & vulgo
vocant Fœniculum amarum: quo etiam vtimur
in multis condimentis.

Iuniperi (German. Weckolder, Krammetbeer.
Gal. *du Geneure.* Ital. *Ginepro.* Hiſp. *El enebro.*) ge-
nera duo: altera maior, altera minor. vtraq; acris
eſt. Naſcitur in montibus, locis maritimis & in-
cultis. Colligitur, & maximè fructus in autum-
no. * Excalfacit & vrinam mouet: accenſa ſer-
D pentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglan-
dis magnitudine nonnunquā grandeſcere, aliæ
nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotundæ,
odoratæ, in mandendo dulces, ſubamaræ, quæ
arceuthides etiam, id eſt, baccæ iuniperi, nomi-
nantur. Modicè calfaciunt & aſtringunt, ſtoma-
cho vtiles: contra pectoris vitia, tuſſim, inflatio-
nes, tormina, & ſerpentium ictus efficaciſſimè
bibuntur: vrinam cient. vnde ruptis, conuulſis,
& vuluæ ſtrangulatui ſubueniunt. Folia acrimo-
E niam habent: ideo tam ipſa, quàm eorū ſuccum
ex vino contra viperarum morſus illini aut bibi
prodeſt. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras
eximit. *Dioſcor.*

Helenium (German. Alantwurtz. Gall. *Enula Campana, aulnee.* Ital. *Lelle, enola.* Hiſp. *Raiz de ella*)
folia habet verbaſci anguſtioris folijs aſperio-
ra, oblonga: caulem quibuſdā in locis non emit-
tit. radicem ſubalbidam, interdum ſubruſam,
odoratam, ſubacrem, vegetam, magnam: ex qua
F agnatæ propagines liliorum, aut alio modo ſcrū-
tur. Montanis, vmbroſis, & ſiccis locis prouenit.
Foditur æſtate radix, particulatimq; diſſecta ſic-
catur. * Potum radicis decoctum menſes & vri-
nas ciet. Ipſaq; in eclegmate ex melle prodeſt
tuſſi, orthopnœæ, ruptis, cōuulſis, inflationibus,
& ſerpentium morſibus. In ſumma, excalfaciens
eſt. Folia ex vino cocta vtiliter iſchiadicis il-
linuntur. Helenij radix & ſtomacho vtilis eſt in
paſſo cōdita: ſiquidem ſalgamarij paulatim ſic-
catam eam, mox decoctā, & frigida aqua made-
factā, in ſapam conijciunt, & ad vſus recondunt.

Trita, potaq́; ad cruentas excreationes efficax eſt. Alterum Helenij genus in Aegypto gigni Crateuas tradit. Herba eſt cubitalis, ramulis, ſerpylli modo per humum repentibus: folijs lenticulæ circa ramos, ſed lõgioribus crebriſq́., radice pallida, digiti minoris craſſitudine, per ima tenui, ſupernè craſſiore, cortice nigro. Naſcitur in maritimis, collibusq́;. Radix vna in vino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur. *Dioſcorides.*

HYSSOPVM Germ. Yſpen/oder Yſop. Gall. *de l'Hyſope.* Ital. *Hyſopo.* Hiſp. *Hyſſopo.* Græcorum herba eſt, folijs & floribus origano ſimilibus, hodie incognitum. Hyſſopum Meſuę domeſticum, eſt hyſſopus vulgare, quod in hortis colitur. Sylueſtre naſcitur in montibus, thymumq́, vulgate eſt. Vtrumq́; thymbrę ſpecies eſt, & hyſſopo ſubſtitui poteſt, præſertim ſylueſtre, thymum dictũ. Colligitur menſe Iunij. Cõſeruatur per annum. * Vim habet extenuandi & calfaciendi. Decoctum cũ ficis, aqua, melle & ruta, potumq́; peripneumonicis, diuturnæ tuſſi, ſuſpirioſis, deſtillationibus, & orthopnoicis auxiliatur: tineas enecat. Idem facit, ſi cum melle delingatur, craſſum humorem per aluum extrahit, decoctũ ex aceto mulſo epotum. Ad ſubducendam aluum cum ficis viridib. detritis manditur: vehementiusq́; addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit: colorem in corpore fouet. Lieni & aquę inter cutem, cum fico nitroq́;, inflammationibus quod ex vino illinitur cum feruente aqua impoſitum, fugillata diſcutit, cum decocto ficorum optimè anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione ſedat: inflationes auricularum vaporis ſuffitu diſcutit. Doſis eius decoctionis eſt à ℥.v. vſq, ad ℥ x. & pulueris eius à ℨ. i. vſq, ad ℨ.ß. *Dioſcorides, & Saladinus.*

LAVRVS (Germ. Lorberbaum. Gall *Laurier.* Ital. *Lauro albero.* Hiſpan. *Laurel arbol.*) quædam tenui folio conſtat, altera latiore. * Vtraq; excalfactoriam naturam habet, & emollientem. Vnde decoctum earum in muliebres inſeſſus additum, vuluæ & veſicæ vitijs conuenit. Virentia folia leniſim ſubſtringunt: illita quoq; ac trita, veſparum apumq́; ictibus opitulantur: eadem cum polenta & pane illita inflammationem omnem mitigant: ſed pota ſtomachum effundunt, & vomitiones mouent. Lauri baccæ magis quàm folia calfaciunt. Ergo in ecligmate tritæ cum melle & paſſo, proſunt tabi, orthopnœę, & omnibus thoracis rheumatiſmis: contra ſcorpionum ictus ex vino bibuntur: vitiligines emaculant. Succus baccarum vtiliſſimè aurium dolori & grauitati inſtillatur cum vino vetere, & roſaceo. In medicamenta autem adijciuntur, quæ neruorum laſſitudines reficiunt, acopa vocant: & ad vnguenta quæ calfaciunt & diſcutiunt. Cortex radicis calculos rumpit, partus necat, hepaticis prodeſt, tribus obolis in vino odorato potus. *Dioſcor.*

MAIORANA, Amaracus, Sampſuchus. Germ. Maioran vel Meyran Gall. *Mariolaine, ou Marione.*) herba eſt ramoſa, per terram repens: folijs eius calaminthæ, quæ tenui folio conſtat, hirſutis &

A rotundis, ſuauiſſimum odorem ſpirat: ideo coronis inſeritur. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur menſe Aprilis & Maij. Conſeruatur autem per annum. * Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus, conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, ſugillata tollunt: menſes ſubdita in peſſo trahunt: contra ſcorpionis ictum ex aceto & ſale illinuntur. laxatis, tumoribusq, cerato excepta imponuntur: aduer-

B ſus oculorum inflammationes, cum polline polentæ, illini prodeſt. Acopis, malagmatiſq́; calefaciendi gratia commiſcetur. *Dioſcor.*

Amaracus, & Maiorana vulgaris, vna herba eſt. cuius pariter cymæ cum floribus & ſeminibus ſiccatis ad vmbtam ſumũtur. vocatur adhuc paſſim vulgò, *ſanſico*, quia Latinè ſampſuchum dicitur.

MARVM ſpecies eſt Maioranæ iſtius, quam vulgò Gentilem vocamus: Alij Perſam [illegible]

C lem Neapoli in fictilibus ante feneſtras culta reperitur: cuius cymæ ſumuntur, quando plenæ ſunt ſeminibus, cum nonnullis etiam adhuc floribus, & in vmbra per aliquot dies ſiccantur.

MENTHA Germ. Müntz [illegible] Gall. *de la Menthe.* Hiſp. *Layerua buena* [illegible] cognita herba eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur menſe Aprilis vel Maij. Siccatur in vmbra. Conſeruatur per annum. * Calfaciendi, aſtringendi, atq; exiccandi vim habet. Siſtit ſanguinem, poto ex

D aceto ſucco: tineas in ventre teretes enecat: venerem ſtimulat. Singultus, vomitiones cholerasq́; ſedant terni ramuli cum acidi granati ſucco poti. Suppurationes diſcutit, ſi cum polenta illinatur. Impoſita fronti capitis dolores mulcet: mammas, ſi tendantur, aut lacte turgeant com[illegible] peſcit: cum ſale canum morſibus [illegible] aurium doloribus cum aqua mulſa [illegible] vuluæ ante coitum admota conceptioni reſiſtit [illegible] ſcabritiem conſricta læuigat. Lac coire, de[illegible]

E in caſeum non patitur, ſi folia potionibus lactis immergantur. In ſumma ſtomacho vtilis eſt, & in condimentis peculiarem gratiam habet. Sylueſtris mentha Latini menthaſtrum vocant [illegible] ſutiore eſt folio, & prorſus maiore, quàm [illegible] grauiori odore. quare minus ad ſanorum vſus expetitur. *Dioſcorides*

NIGELLA, Gith, Melanthium, (Germ. [illegible] Schwartz Coriander. Gal. *Peyurette.*) [illegible] lis fruticat, ſæpe binos dodrantes excedẽs folijs,

F vt ſenecionis minutis, ſed multo tenuioribus capitulo in cacumine tenui paruo, ceu papaueris oblongo intercurſantib. intus membranis: quibus ſemen includitur nigrum acre odoratum, quod panibus inſpergitur. Naſcitur in hortis & vindarijs. Colligitur menſe Iulio. * Capitis doloribus illitũ fronti [illegible] recẽtes oculorum ſuffuſiones, [illegible] & infuſum naribus [illegible] lepras, lentigines [illegible] que vetuſtos, cum [illegible] tos [illegible] execu[illegible] vrina [illegible] dentium doloribus, cum aceto & teda [illegible]

& [illegible]

& collutum prodeſt. Teretes ventris tineas expellit, peruncto ex aqua vmbilico. Deſtillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactũ. Vrinam & menſtrua ciet, multis diebus ſumptũ, & lac extrahit: difficultatem ſpirandi cum vino potum, leuat: phalangiorum morſibus ex aqua, drachmæ pondere hauſtum, auxiliatur. Incenſo ſerpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare. *Dioſcorides.*

Oenanthe (vulgò Rot Steinbrech) folia habet paſtinacæ: florem candidum: caulem craſſum, palmi altitudine ſemen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula exuberantem. Naſcitur in petris Iunio menſe floret. * Huius ſemen, caulis, & folia cum mulſo vino pota, ſecundas eijciunt. Radix è vino vrinæ ſtillicidio conuenit. *Dioſcorides*

Origanum (Germ. Wolgemut/Doſten Ital. *Origano*. Gall. *Mariolaine d'Angleterre*. Hiſp. *Oregano*) trium eſt generum, heracleoticum, onitis, & ſylueſtre. Heracleoticum folium habet hyſſopo non diſſimile vmbellam autem non in totæ ſpeciem orbiculatã, ſed veluti multifidam: ſemine in ſummis virgis haudquaquã denſo. Onitis candidiore eſt folio, & hyſſopo ſimilior. Semen veluti coniũctos corymbos habet. Sylueſtre verò origanum aliqui Panaces Heracleon, alii cunilam vocant folijs eſt origani. ramulis tenuibus dodrantem altis, in quib. vmbellę anethi inſunt, flores candidi: radix tenuis, ſuperuacua. Horum poſtremum in maritimis naſcitur: reliqua duo cognita quidẽ ſunt ſed rara. Tragoriganum eſt incognitum. Quod hodie in vſu eſt, ad nullum origani genus referri poteſt: primùm, quòd in maritimis nõ naſcatur, vbi duntaxat cætera creſcunt origana deinde, quòd guſtatum, linguam nõ vellicat, vt reliqua origana. Adulterinum igitur eſt origanũ, quia reliquis notis ita cum origano conuenit, vt guſtu ſolo ferè diſtingui poſſit. Danda eſt opera, vt legitimum habeatur, atq; hoc reijciendũ. Verum hodie ex Creta copioſè Venetias adſertur. * Cæterùm origanum excalfacit. vnde decoctum cum vino potum demorſis à ſerpente conuenit qui autem cicutam, aut meconiũ hauſerunt, ijs ex paſſo: ſi verò gypſum aut ephemeron, ex aceto mulſo propinatur. ruptis, conuulſis, hydropicis cum fico eſui datur. Aridum acetabuli menſura potum in aqua mulſa, atros humores per aluũ extrahit: menſes ciet, & tuſſi cum melle linctum medetur. Ad pruriginem, ploras, regiumq; morbum, decocti ius in balneis prodeſt. Succus virentis, tonſillas, vuam, & oris vlcera ſanat, & per nares ex oleo irino tranſſum trahit. *Dioſcorides, & Medici Florentini.*

Periclymeni ſiu Caprifolij duo ſunt genera: vnum Germanicum, alterum Italicum dicere licet. Vterq; frutex amplexicaulis, vicinis dumetis circumligatur. Germanicum longis tenuibus, ſed tamen lignoſis, & in ramulos partis ſurſum repit cauliculis, circa quæ ex interuallis folia bina ex aduerſo poſita, oblõga, mollia, diluţè virentia, inferiore tamen parte magis

A incaneſcẽtia, flores in ſummis ramulis complures pariter emicant, oblongi, candidi, ſuaueolentes, interiùs caui, vna parte prominentiores ſtaminibus aliquot è medio exeũtibus. fructus acinis ſimilis in exiguarum vuarum modum compactus: per maturitatem tubet, in qua ſemen duriuſculum. radix lignoſa non abſq; adnatis. Italicum lignoſis quoq;, & in longitudinem procrepentib. cauliculis, priori omnino ſimile eſt. conueniunt etiam folia, niſi quòd ex aduerſo poſita

B ſubinde vniantur, & circa ramulorum præſertim faſtigia ita coaleſcant, vt acetabulorum profundiorum ſpeciem exhibeant, è quib. floſculi enaſcuntur ſimiles ſuperioris, breuiores tamen, ac paulo minores: baccæ ſequuntur ſimiles, & rubentes, ſed tamen dilutius. Naſcitur in ſyluis, & in ſenticetis fruticibus nouellis, arbuſtis, ita ſæpenumerò tenaciter, & arctè ſe obuinciẽs, vt ſui veſtigia ipſis impreſſa relinquat Vere folia exeunt, vti alijs lignoſis. Floret quandoq; Aprili,

C crebrius Maio ac Iunio conſpicitur. fructus ſub Autumni tempus maturi. Græci Periclymenon, Latini Volucrum maius: Scribonius Largus Syluæ matrem appellat: officinæ Caprifolium, Matriſyluam, pleriq; Lilium inter ſpinas. Ital. *Vincibosco*, Germ. Geißblat Speckgilgen Waldgilgen Gall. *Cheurefeuille*. Hiſp. *Matreſelua* Matthæus Syluaticus Pandectarum author, Caprifolium, & Syluarum matrem cap. cxxxvij. rectè quidem Periclymenon, ſed perperam Lycium, & Pyxacan-

D tham interpretatur. Periclymenon cum Pyxacantha inepte confundẽs, peius verò etiam facit Caprifolio vires Pyxacanthæ aſcribens. Sed cap. dxxxj Matriſyluam Periclymenon & Caprifoliũ rectè aſſerit, ac legitimas ei ex Dioſcoride vires refert. Præbuiſſe hic grauiſſimi erroris pharmacopœis occaſionem videtur, qui ſucco foliorũ, & fructuũ Periclymeni denſato, pro Lycio, maximo cum periculo vtuntur. Natus hinc & alius error, quòd videlicet foliorum Periclymeni de-

E coctum, vel ex his, aut etiam ex florib. ſtillatitius liquor, oris fauciumq́; inflammationibus incipientibus, veluti aſtringentia ac refrigerantia prodeſſe temerè exiſtimentur Periclymeni enim haudquaquam frigida, aut aſtringens, ſed calida & attenuans eſt facultas. Vt enim Galen. ſcribit Periclymeni cum fructus, tum folia adeò vehementer incidentis pariter & excalfacientis facultatis ſunt, vt ſi pluſculum bibantur, vrinam ſanguinolentam efficiant principio tamen vrinam

F duntaxat mouentia. Dioſcorides ait Huius ſemen poſtquam ematuruit collectum, ac in vmbra ſiccatum, drachmæ pondo quadraginta diebus datum, lienem abſumit. laſſitudinem diſcutit: orthopnœæ, & ſingultui prodeſt. vrinam cit à ſexto die cruentam. Idem & partus accelerat. Eandem vim & folia habent, quæ triginta dieb. pota ſterilitatem efficere narrantur. Eadem cum oleo illita periodicarum ſiue intermittentium febrium horrores abigunt. *Dodon.*

Petroselinum hortis omnibus frequentiſſimum eſt: * vrinam cit & menſtrua: contra

ſtomachi & coli inflationes, & tormina prodeſt. Laterum, renū & veſicæ doloribus, in potu ſubuenit. Admiſcetur antidotis vrinam cientibus. *Dioſcorides.*

Petroſelinum commendabatur allatum ex Macedonia, quod à natiuo loco vocabatur Eſtreaticū. & [illegible] hac appellatione ad omnia loca deferebatur, quanquam ex Epiro, in quo copioſiſſimè creſcit, in Macedoniā apportaretur, & inde tanquam Macedonicum & Eſtreaticū omnibus diſtribueretur: nam cùm exiguus locus eſſet in Macedonia, vbi colebatur, non potuit ſufficere omnibus alijs regionib. Etſi aūt vero Eſtreatico careamus, nihilo tamen deteriorem fore Theriacam exiſtimabimus, ſi alio vſi fuerimus: nam, vt Galenus cap 1[illegible] lib. 1. de Antidotis tradit, quanquam ad venena & ſerpentum morſus Eſtreaticum ſit efficacius, aliorum tamen ad alios morbos non minus eſt vtile ad ventriculi debilitatē, hydropem, tormina ventris, colicos dolores & ſimiles alios, quos ſecundariò quoq; Theriaca promittit curare. Cùm inſuper Eſtreaticum tam amarum & acre ſit, vt etiam alia omnia ſimplicia medicamenta Theriacæ ſuperet; atq; eam ob rem compoſitionem reddat nimis amaram, & guſtui ingratam: potiſſimū ſi ſemen eius (quod quidem in vſu eſt) recens, & non ſiccum imponatur; nam tametſi frondes & radices eandem habeant facultatem, ſunt tamen nimis debiles. At quidnam verum ſit Petroſelinum, hucuſque apud priſcos ſimplicium fuit incertum. Veruntamen ante paucos annos in multis hortis colere cœperunt quandam plantam, quæ multorum iudicio verum Petroſelinū repræſentat, & Neapoli copioſè floret in horto, quem excoluit multis & varijs ſimplicibus refertum in monaſterio S. Seuerini Vincentius Lucenſis, & in fictilibus quoq; Ferdinando Imperatori prouenit, ſeminaq; acceperat à Marco Emario pharmacopœo Veneto: reperitur nunc etiam Patauij, Veronæ, Romæ, Venetijs & in alijs locis. Et certè ſi conſideremus diligenter omnes eius partes, nihil dubitationis nobis relinquitur, niſi quod ſemen eius non adeò ſit acre atq; amarum, quemadmodum Dioſcorides vult, & Galenus quoque in commemorato loco ſcribit eſſe amariſſimum & acerrimum: quod etſi ipſe de Eſtreatico dixit, tamen & alia quoque, quanquam non tam validè, acria & amara eſſe debent. Cumq; hoc ſemen (quod iam pro vero habetur) idcò fortaſſe minus acris saporis ſit, quòd ali[illegible] culturæ ratio adhibita fuerit, non audeo tame me oppo nere ſententiæ tot doctorum virorum atq; ideò vnà cum illis ſuadeo pharmacopœis, vt interea ad Theriacam accipiant. Non prætermittam etiam in medium afferre quandam meam opinionem, quam ante multos annos de Petroſelino concepi: nam non exiſtimaui eos errare qui pro Petroſelino vulgarem accipierent ſaxifragā, habentem omnes eas notas, quas Dioſcorides, & Galenus Petroſelino attribuunt. Nā folia ſunt Petroſelino ſimilia, & naſcitur in petris, vnde & nomen obtinuit: ſemen quoque conuenit cum ſemine Ammi veri, atq; inſuper eſt amariſſimū, acre & odoratum. Quanquam omnes plantas quas ego viderim montanis locis allatas Neapolim, deprehenderim in hiſce duobus saporibus fuiſſe validiores, quo ad radices, quàm ſemina: rametſi in Macedonia contrariū accidat, cuius rei cauſa eſt, quod ibi nunquam planè perfectum eius ſemen viderim, ſed vt plurimū cariosum. Vnde eius imperfectio apparet, & fortaſsè in noſtris regionibus ad ſummam perfectionem peruenire nequit, ideoq; cùm ſemen hoc tam efficax non reperitur, eius loco collocari poterunt illius radices quæ ſecundùm Galenum eiuſdem ſunt facultatis: quamuis ſemen ipſum ſi haberi poſſet, propter rationem in regulis ſubſtitutionis enumeratis eſſet melius. Accedit præter haſce notas & hoc, quòd hodie ſaxifraga in dolorib. colicis exhibetur, itemq; ad prouocandam vrinam, & calculum frangendum, admodum feliciter, quemadmodum olim Petroſelinum præbebatur. Quod ſi aliquis exquiſitius hæc diſcutere & non pro vero Petroſelino accipere vellet, ſaltem pro illo ſubſtituere poſſet, quoniam ex ſapore conijcitur in 3. gradu eſſe calidum & ſiccum. Vnde quoq; in aliam deueni coniecturam, ſaxifragam nimirū eam quam vulgò propter odorem Hircinam vocamus, eſſe Dioſcoridis Oreoſelinum: ſemper enim prouenit in montibus & ipſa quoq; inter ſaxa: in quibus ait Dioſcorides hoc creſcere: quare nonnulli ſtatuerunt eſſe Petroſelinum, quod tamen Dioſc. reprehendit. Hæc ſaxifraga ſemen profert ita ſimile Ammi ſemini, vt vix inter ſe diſcernantur: & niſi loco boni odoris Hircum oleret, poſſet hoc Petroſelinum, & illud Oreoſelinum appellari. Quod ſi hoc regioni in qua naſcitur imputaretur (quod tamen ego non affirmauero) hæc opinio eò melius conſiſtet. quamuis magis ad alteram inclinem. Hæc Saxifraga hircina folia habet Apii, acris eſt & amara, & mirabilis in frangēdo calculo & prouocanda vrina, quemadmodum multorum recentium experientia id reſtatur. Nonnulla collegia celebrium ciuitatum pro Petroſelino ſubſtituerunt Petroſelinum vulgare, quemadmodum aliquando Bononiæ factum eſt, & ni fallor collegiū Patauinum eiuſdem fuit opinionis. Sed hic modus ſubſtituendi videtur in diſputationem vadere. Nam ſicuti Serapio ſentit ex ſententia Aſclepiadum, & Apium calidum & ſiccū eſt in ſecundo gradu, & Petroſelinum Galeni in tertio. At non conueniunt ſubſtituere medicamenta, quæ in primis qualitatibus non ſint eiuſdem gradus.

Ptarmica exiguus frutex eſt, ſurculos habens ramoſos multos & rotundos, abrotano non diſſimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum. quod ſuo acri odore ſternutamentum excitat: vnde nomen accepit. Naſcitur in montibus & petroſis. Folia cum floribus illita ſugillationes rapiunt. Flores ſternutamenta efficaciſſimè mouent. *Dioſcorides.*

Pv [illegible]

Pvlegivm (Germ. Poley. Gall. *Du Pouliot.* Hiſp. *Poleo*, Ital. *Pulegio.*) herba eſt vulgaris notitiæ. Naſcitur in locis cultis & aquoſis. Colligitur menſe Iunij, Iulij & Auguſti, dum floret. Siccatur in vmbra. Conſeruatur per annum. * Extenuat, calfacit, decoquit: potum menſtrua, ſecundas ac partus eijcit. Pulmonis vitia ex melle & aloe potum extrahit, & conuulſis auxiliatur. nauſeas, ſtomachique eroſiones ex poſca permulcet. atram bilem per aluum exigit. Bibitur in vino vtiliſſimè contra ſerpentium morſus: defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum: gingiua areſacti cinere corroborat. Illitum cum polenta inflammationes omnes ſedat podagris per ſe ſubuenit, impoſitum vſquedum rubeſcit locus: cum cerato varos extinguit lienoſis cum ſale vtiliter illinitur. Decoctum eius ſatiatas prurigines mitigat: conuerſas vuluas corrigit contra inflationes, duritiasque vuluæ in deſeſſiones conuenienter adijcitur. *Dioſcorides.*

Rvta (German Rauten. Gall. *de la Rue.*) tam ſatiua, quàm ſylueſtris, vulgaris eſt notitiæ. Naſcitur paſſim in hortis. Amat ſolum ſiccum & apricum. Floret æſtate. Colligitur autumno. Siccatur in vmbra, & conſeruatur per annum. * Vtraque vrit, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menſtrua pellit, aluum ſiſtit potu, ciboue. Lethalium medicamentorum antidotum eſt, ſi ſemen ex vino acetabuli menſura ebibatur. Folia per ſe præſumpta, aut cum nucibus iuglandibus, aridisque ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: contra ſerpentes ſimili modo ſumere conuenit. Genituram cibo, potuue extinguit: cum anetho ſicco decocta, tormina ſedat. Facit ad pectoris, laterumque dolores, difficultatem ſpirandi, tuſſes, pulmonis inflammationem, coxendicum, articulorumq; cruciatus, & horrores ſeorum circuitu repetentes, pota, vt antè dictum eſt. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectique inteſtini cum oleo decocta & infuſa. Fœminas vuluæ ſtrangulatu liberat, ſi à genitali ſedétenus rum melle ſubijciatur. Fe... efacta ex oleo, & pota, ventris tineas excutit: articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur: Eſdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias partes, & oblita. Cruda conditaque cibo, viſus aciem excitat: dolores oculorum illita cum polenta lenit doloribus capitis cum roſaceo & aceto illita auxiliatur: profluentem narium ſanguinem ſiſtit trita, & indita. Teſtium inflammationibus cum laureis folijs impoſita, & eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodeſt. cum pipere autem, vino & nitro affricta, albæ vitiligini medetur: cum eiſdem illita formicationes tollit, & verrucas, quæ thymi florem repræſentant. Contra impetigines cum alumine et melle vtiliſſime imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Idem oculis, qui hebetudinem ſentiſcere, cum fœniculi ſucco ac melle inunctus, opitulatur. Ignem ſacrum, vlcera quæ ſerpunt,

A aut in capite manant, cum aceto, roſaceo, & ceruſſa illitus perſanat, manſa alliorum, ceparumque acrimoniam domat. Sylueſtris ſi copioſius eſtur, interficit. Dum florem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione. oportet itaque eam vnctis antea manibus & facie colligere. Tradunt ſuccum gallinaceis pullis inſperſum, feles arcere. Adijciunt eam, quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat,
B comedentes interimere. Montoſus autem is locus, viperis ſcatet. Semen eius potum contra inteſtina vitia efficax eſt. In antidota commodè additur. Contra incontinentiam vrinæ toſtum ſemen ſeptenis diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Sylueſtris ruta ſatiuæ ſimilis eſt. Prodeſt comitialibus, & coxendicum doloribus: mẽſtrua mouet, partus enecat. Acrior eſt viribus, quàm hortẽſis, & validior. Sylueſtris, vtpote noxia, cibis abdicatur. *Dioſcorides.*
C Sabina (Germ. Seuenbaum. Gall. *Sauinier.* Ital. *Sauina.* Hiſp *Sabina yerua*) duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis, ſpinis horridior, grauiter olens, acris, & feruens. arbor eſt coactæ breuitatis, quæ ſeſe magis in latitudinem fundit. huius folijs nonnulli pro ſuffitu vtuntur. Altera tamarici folio ſimilis eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur autumno: Conſeruatur autem per annum. * Vtriuſque folia nomas ſiſtunt. collectiones illitu mitigant: quin & cum
D melle illita nigritias, ſordesq; repurgant, & carbunculos rumpunt: cum vino pota ſanguinem per vrinam eliciunt: partus appoſita extrahunt, & ſuffitu idem præſtant. Vnguentis calfacientibus immiſcentur, & priuatim gleucino. *Dioſcorides.*

Serpyllvm (Germ. Quendel. Gall. *Du Serpolet*) duorum generũ eſt. Hortenſe odore ſampſuchum imitatur, atque in coronas addi ſolet. cui à ſerpendo nomen inditum eſt: quoniam ſi
E qua eius particula terram attingat, inibi radices demittit. Folia & ramulos origani habet, ſed candidiores, in maceriis multò procerius aſſurgit. Naſcitur paſſim in hortis locis apricis. Colligitur menſe Iunii & Iulij. Siccatur in vmbra, & conſeruatur per annum. Sylueſtre, Zygis appellatũ, non ſerpit, ſed in altitudinem increſcit, ... edens tenues, ſurculos, folijs rectioribus, ... bus, quàm rutæ, & durioribus, ... Flores iucundè olent, guſtanti acres. Radicis nullus v-
F ſus. Naſcitur in petris, tota æſtate floret: ſatiuo efficacius, atq; magis excalfaciens & ad medendi vſum aptius. * Menſes trahit, & vrinam potu ciet: torminibus, ruptis, vulſis, iecinoris inflammationibus auxiliatur: & aduerſus ſerpentes potu, illitúue prodeſt. Capitis dolores mulcet coctum, adiecto roſaceo, & madefactum in aceto: maximè verò phreneticis & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus ſed... ſuccus, drachmis quatuor ex aceto potus. *Dioſc.*

Sisymbrivm (alij ſerpyllum ſylueſtre vocant) German. Wilder Quendel. Gall. *Creſſon.* Ital.

Balſamita, menthæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. Naſcitur in ſolo inculto. Colligitur menſe Iunij, vel Iulij. Conſeruatur per annum. * Calfaciendi vim habet contra ſtillicidia vrinæ, calculosque, ſemen ex vino bibitur. tormina & ſingultus ſedat. Folia in capitis dolore, fronti, aut temporibus illinuntur: item contra veſparum, apumque ictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum ſiſymbrij genus, aliqui cardaminam, alij Sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eiſdem in locis, quibus Sion prouenit: quæ ideo nonnullis Cardamina nominatur, quod guſtu cardamum, id eſt naſturtium repræſentet. Folia primùm rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudum eſtur. Purgat lentigines, cutisq; vitia in facie, noctibus impoſitum, matutinisq; detractum. *Dioſcorides.*

Thymum (Germ. Thym & Römiſcher Quendel. Gall. *du Thin*, *ou Thim.* Ital. *Thimo.* Hiſp. *Tomillo yerua.*) ab omnibus cognoſcitur, ſurculoſus frutex, exilibus folijs, multis & anguſtis circumdatus: capitulis in cacumine flore purpuraſcente refertis. Gracili ſolo & petroſo prouenit. Colligitur menſe Iunij. Conſeruatur per annum. * Vim habet hanc, vt cum ſale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. Decocti ius prodeſt orthopnoicis & anhelantibus: tineas ventris exigit: menſes, partus, & ſecundas pellit: vrinas ciet. Cum melle in eclegmate faciles facit excreationes. recentes tumores diſcutit, cum aceto illitum: concretum ſanguinem diſſoluit. verrucas thymi colorem reddentes penſileſque tollit. Iſchiadicis cum vino, & polenta impoſitum ſubuenit. hebetibus oculis in cibo prodeſt. Perquàm vtile pro condimento, duntaxat ad vſus eorum qui rectè valent. *Dioſcorides.*

Trifolium, quod Germ. Klee/ Ital. *Trifoglio.* Gall. *Treffle.* Hiſpan. *Trebol.*) Græci Oxytriphyllon, aut Alphation appellant, quòd bitumen redoleat, multas habet virgas tenues, cubitum aut amplius longas: folia magna, acuminata, terna ſingulis germinationibus excūtia, quibus recenter enatis rutæ odor ineſt: vbi autem adoleuerunt, bitumen olent: florem edit purpureum, ſemen latum, hirſutum, ex altera extremitate exertum corniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Copioſè naſcitur circa Elbam & Petram ſantam Hetruriæ. Huius vſus eſſe debet, non trifolij pratenſis, quòd à vero trifolio maximè differt a Græcis deſcripto. * Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus & iis qui aquæ inter cutē principia ſentiunt, fœminis quoque vuluæ vitijs opportunis auxiliantur. menſes ciunt. ternæ drachmæ è ſemine dari debent, è folijs verò quaternæ. Contra ſerpentium ictus trita folia, & ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorumq́, decoctum fotum dolores eorum finire, quos ſerpentes percuſſerint: qua autem aqua ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiam alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur, vt à ſerpente demorſus. Quidam terna folia aut ſemina, in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus diſcuterent. Radix antidotis inſeritur. *Dioſcor. & Medici Florentini.*

Verbenaca (Germ. Eiſenkraut. Gall. *Veruaine.* Ital. *Herbena.* Hiſpan. *La grana yerua.*) Græcis Periſtereon, dodrantis altitudine, & interdum amplius adoleſcit. Folia è caule prodeunt inciſa, & ſubalbida ex ſingulari ramo, radiceque ſola, conſtare ſæpius inuenitur. Naſcitur in aquoſis. * Folia cum ſuilla adipe recenti aut roſaceo impoſita, vuluarum dolores finire putantur: ignem ſacrum illita ex aceto reprimunt: putrida vlcera cohibent: vulnera glutinant, veteraque ex melle ad cicatricem perducunt. *Dioſcorides.*

Vrtica (Germ. Neſſel. Gall. *Ortie.* Ital. *Ortica.* Hiſp. *Hortiga.*) adeò vulgaris eſt notitiæ, vt non modò interdiu, ſed etiam noctu in tenebris ſolo tactu ab omnibus facillimè cognoſcatur. Eius genera duo. Altera ſyluestrior, aſperior latioribus, nigrioribusq; folijs, ſemine lini, ſed minore. Altera non æque aſpera minuto ſemine. Paſſim in dumetis ac ſepibus gignuntur. Semen meſſibus colligi oportet. * Folia vtriuſq; [illegible], canis morſibus, addito ſale, medentur: gangrænas, carcinomata, ſordida vlcera, & quæ cacoethe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, ſuppurationesq. ſanant: [illegible] cum cerato imponuntur: faciunt ad profluuia narium cum ſucco trita, & naribus indita. menſes ciunt eadem detrita cum myrrha, & impoſita: procidentes vuluas recentia contactu reſtituere [illegible]. Semē potum ex paſſo venerem ſtimulat, & vuluæ ora patefacit: cū melle [illegible] orthopnœæ, lateris & pulmonū inflammationibus prodeſt: thoracem expurgat, erodentibus medicamentis admiſcetur. Cocta cum [illegible] his folia, aluum emolliunt, vrinas mouent, inflationes diſcutiunt: decocta cum ptiſana vitia pectoris extra[illegible] mulierum menſes euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem vuam gargarizatus ſuccus reprimit. *Dioſcorides.*

De folijs calidis in quarto.

Allium quoddam ſatiuum atque hortenſe habetur. Germ. Knoblauch. Gall. *Ail, ou Aux.* Ital. *Aglio.* Hiſpan. *Aio.*) quod in Aegypto, ſingulari vt porrum capite conſtat, dulce, in purpureum vergens, [illegible] reliqua verò magna & candida, & pluribus coagmentantur nucleis, quos agliðas, id eſt ſpicas, Græci nominant. Aliud eſt ſylueſtre, quod ophioſcorodon, id eſt anguinum, vocant. Germ. [illegible] Knoblauch. * Vis allij acris eſt, excalfacit, mordet, [illegible] cernit, aluum turbat, inflationes facit, ſtomachum exiccat. ſitim gignit, flatum permouet, ſummam corporis cutem exulcerat, aciem oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoſcorodon dicitur. latas ventris tineas [illegible] bo ſumptum abigit, vrinas detrahit contra viperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi prodeſt, ka

vt nox

vt non aliud magis, ſi cum vino iugiter aſſumatur, aut tritum in eodem ebibatur: contra tabioſorum morſus, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarum mutationes: vocem clarificat: veterem tuſſim crudum coctumue lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos & lendes enecat: cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle & alopecijs cum nardino vnguine medetur: eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat: vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure & teda decoctum, dentium dolorem leuat, ſi in ore contineatur: contra venenatos muris aranei morſus, cum ficulneis frondibus, & cumino illinitur. Ferme factæ comæ ius, fœminarum defeſſionibus additum, menſes & ſecundos partus extrahit. Allium eiuſdem gratia ſuffitur. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod myttoton vocant, eſu ciet vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. *Dioſcorides.*

Lepidivm Germ. Pfefferkraut/Gauchblum/Weberkreß. Gall. *Paſſeraige ſauuage.*) vulgo notum eſt. muria cum lacte ſeruatur. * Vis foliorum acris & exulcerans. quapropter iſchiadicis vna, præſentiſſimum eſt auxilium, ſi cum helenij radice, quarta parte horæ illinatur. lienoſis ſimili modo prodeſt. lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur. Naſcitur paſſim in hortis. Verno tempore apparet. *Dioſcorides.*

Nastvrtivm Sativvm (Germ. Gartenkreß. Gall. *Chreſſon alenoys, ou naſitort.* Ital. *Agreto.* Hiſpan. *Naſturcio, mastuerço*) hortis familiaris, & frequens herba eſt, tenuis: folijs paruis, laciniatis: caule tenui, ſeſquipedali: flore albo: ſemine in rubeum nigricante, folliculis rotundis ac preſſis contento, thlaſpi modo. Floret æſtate, Iunio potiſſimum menſe. Sequenti tempore ſemine prægnans eſt. * Omnium ſemen eſt acre: excalfacit, ſtomacho aduerſatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menſes ciet, venerem ſtimulat. ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. lepras & impetigines abſtergit. Illitum cum melle lienem extenuat, fauos expurgat: pulmonum vitia extrahit, ſorbitionibus incoctum: ſerpentum venenis potum reſiſtit, atque eas ſuffitu fugat: capillorum defluuia cohibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commodè ex aceto illinitur: tumores, collectionesque diſcutit: emittit furunculos illitum cum muria. Herbæ ad omnia idem effectus, licet minor. *Dioſcorides.*

Porrvm capitatum (German. Lauch. Gall. *Pourreau.* Ital. *Porro.* Hiſp. *Puerro.*) inflationem parit, noxium ſuccum creat, tumultuoſum ſomnium parit, vrinam ciet, aluo accommodatur. extenuat, oculorum aciem hebetat, menſes pellit, exulceratam veſicam, renesque. cum ptiſana vero coctum, eſu pectoris ſordes extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in deA ſeſſionibus ad præcluſiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulceſcit, & multò minus inflat. Semen acrius eſt, & quandam aſtrictoriam vim habet, quare ſuccus cum aceto, addito thure, aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maxime ſi naribus erumpat. Venerem ſtimulat: contra omnia thoracis vitia, tabemq́; pro delictu efficax eſt: arteriam eſu purgat: ſed ſi aſſiduè eſtur, viſus obſcuritatem inducit. ſtomacho aduerſatur.

B Succus ex melle potus, aut illitus, contra beſtiarum morſus auxilio eſt. Ipſum quoque cum aceto aut thuris polline, lacte, aut roſaceo, vtiliter aurium doloribus & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cum rhoe, qua ad obſonia vtuntur: epinyctidi medentur: cruſtas ex ſale illita rumpunt. Veteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſeminis drachmæ binæ, cum æquali baccarum myrthi pondere potæ. Læto ſolo gaudet, odit rigua. *Dioſcorides.*

C Strvthivm. (Germ. Seyffenkraut. Gall. *L'herbe à ſauon.* Ital. *Herba da lanari.* Hiſpan. *Yerua ſabonera.*) Latinis radicula ſeu lanaria herba, vulgo nota. qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt. * Huius radix eſt acris, vrinam ciet: prodeſt tuſſi, iecinoroſis, orthopnoeæ ex melle ſumpta, cochlearis menſura: aluum ſoluit. Eadē cum panace & capparis radice, calculos frangit, & cū vrina exturbat. duritiem lienis abſumit. menſes impoſita trahit. partus efficaciter enecat. Cum

D polenta autem & aceto illita, lepras tollit: tubercula diſcutit, cum farina hordeacea & vino decocta. Miſcetur & malagmatis, & ocularibus collyrijs, claritatis cauſa. Sternutamenta mouet: per os purgat, trita cum melle, & naribus infuſa. Naſcitur in ſaxoſis & aſperis locis. Nunc in hortis quibuſdam plantatur. Floret æſtate, Iunio maximè menſe. *Dioſcorides.*

Thapsia nomē ideo accepit, quòd in Thapſo eiuſdem nominis inſula, primùm inuenta ſit.

E Tota verò natura ferulæ ſimilis eſt: graciliore caule, folijs fœniculi: vmbella anethi in cacumine, à ſingulis ſurculis erumpente: flore luteo: ſemen quale ferulæ, latiuſculum, ſed aliquanto minus: radix foris nigra, intus candida, longa, acris, craſſiore libro veſtita. * Tam cortex radicis, quàm ſuccus purgandi vim habent, & lacteus ſuccus in aqua mulſa potus: nam vtrinque bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus ſeminis anethi drachmis. ſucci ter-

F ni oboli: lactis obolus vnus: quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt. Huiuſmodi purgatio conuenit ſuſpirioſis, & diuturnis laterum doloribus, reiectionibuſque: datur in cibis, aut obſonio, quibus difficile ſit vomere. Tam radix, quàm ſuccus omnium maximè, quæ pates cum eis vites adepta ſunt, vim habent extractoriam ex alto, vbi ex imo aliquid euocandum eſt, aut meatuum laxitas aliò transferenda eſt: vnde ſuccus illitione, aut radix recens affrictu alopecias explent. Radix, ſuccuſque cum æquis ceræ thuriſq; portionibus, ſugillata, liuoreſq; tollūt: ſed

non plus binis horis dimittantur. locus deinde aqua maius calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus ſuccus: lepras tollit: tubercula diſcutit, perunctus cum ſulphure. In diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumque valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integendam colis glādem ijs, qui natura, non circumciſione curti ſunt: tumorem enim excitat, qui pinguium fōtu emollitus, preputij iacturam reſarcit. *Dioſcorides.*

De folijs frigidis in primo.

Atriplex (Germ. Milten. Gall. *Des Arreches, ou Des bonnes Dames.* Ital. *Arnola trapeſe reppete.* Hiſp. *Los Armuelles yerua.*) cognitum olus eſt. Duo eius genera, ſylueſtre & ſatiuum. Satiuum paſſim in hortis gignitur. Floret menſe Iunio & Iulio. Coctum eſtur, vt olus:* aluum mollit. Panos diſcutit, ſiue crudum, ſiue coctum illinatur. Semen eum aqua mulſa potum, regium morbum ſanat. *Dioſcor.*

Fumus terrae, ſeu Fumaria (Germ. Erdrauch/Daubenkropff Gall. *Fumeterre, ou pied de Geline.*) fruticoſa herbula eſt, præterea coriandro ſimilis: folijs candidioribus, vndiq; numeroſis, cineracei coloris: flore purpureo. Naſcitur paſſim in hortis & campeſtribus. Colligitur in vere & autumno. Conſeruatur per annum. * Huius ſuccus acris eſt: claritatem facit oculis, delacrymationemque, vnde nomen traxit. Illitus cum gummi euulſas palpebras renaſci prohibet. Commanducata herba, bilioſam trahit vrinam. *Dioſcorides.*

Ex generibus rumicis Oxylapathum vocant German. Grindwurtz / Streiffwurtz / Mengelwurtz/Wildampffer. Gall. *De la Parelle, ou de la Pacience.* quod in acutum teodit, duo habens extrema, in paluſtribus naſcens. Alius eſt ſatiuus, illi diſſimilis. Tertium genus ſylueſtre, paruum, plantagini proximum, humile & molle, Germ. Guter Heinrich. Quartum eſt, quod alij oxalida: alij anaxyrida, aut lapathon vocant. German. Saur ampffer. Folia eius ſylueſtri ac exiguo rumici ſimilia: caule non magno. ſemine ſubacuto, ſubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus emicante * Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, meliceridas, roſaceo aut croco adiecto, diſcutiuntur. Sylueſtris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, ſemen ex aqua aut vino vtiliter bibitur cōtra dyſenterias, & cœliacorum affectus, ſtomachi faſtidia, ſcorpionū ictus. Quod ſi quis in potu præſumat, nihil mo leſti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudę, lepras, impetigines, & ſcabroſos vngues perſanant. ſed antea locus aceto & nitro in ſole perfricandus eſt. Pruritus corporis, decoctū earum ſedat, ſi foueatur, aut in ſolijs balnearum conſricetur. Coctæ in vino, & inſtillatæ, aurium dentiumque dolorem mulcent: ſtrumas, parotidasq; diſcutiunt. lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis ſtrumis radicum geſtamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ, & admo-

A tæ fœminarum profluuia ſiſtunt: cum vino autem potæ, regiō morbo medentur, calculos veſicæ comminuunt, menſes cient, ſcorpionū ictibus auxiliantur. Hippolapathon olus eſt magnum, in paludibus naſcens. Eaſdem habet vires, quas ſupradicta rumicis genera. *Dioſcor.*

Malva (Germ. Pappeln. Gall. *Maulue.* Ital. *Herba malua.* Hiſpan. *La malua.*) vulgaris notitiæ eſt: eius genera duo, ſylueſtris & ſatiua. Satiua naſcitur paſſim in hortis. Sylueſtris autem lo-
B cis incultis, pinguibus potiſſimùm & humidis. Colligitur vere & autumno. Conſeruatur per annum. Malua ſatiua eſui longè aptior eſt ſylueſtri. * Stomacho aduerſatur: aluum iuuat, ſed multò magis caules: interaneis, & veſicæ vtilis. Cruda folia cum ſalis exiguo māducata, ægilopas ex melle ſanant: verum cùm cicatricem trahere cœperint, ea demum citra ſalem vtendum eſt. Contra aculeatos apum veſparumque ictus, illita efficax eſt: eadem cruda cum oleo trita per-
C uncti non feriuntur. vlcera manantia in capite, furfureſq, cum vrina ſanat. Sacris ignibus, & ambuſtis decocta ſolia, tritaque vtiliſſime [illegible] imponuntur. Eius decoctum vuluas inſeſſu [illegible] mollit: prodeſt eroſionibus veſicæ, & inteſtinorum, vuluæ, ſedisq;, clyſtere infuſum. Ius decoctę cum radice ſua, contra omnia venena aux[illegible]atur, ſi continuò à bibentib. reuomatur. Contra phalangiorum morſus remedio eſt: lac euocat. Semen in vino potum, addito loti ſylueſtris ſemi-
D ne, veſicæ eiuciatus lenit. *Dioſcor.*

Myrtus (Germanicè Myrtenbaum. Gall. *Vn arbre appellé Meurte.* Ital. *Myrto.* Hiſpanice *Arrauhan moriſco que ſe labra*) arbor frequens in Italia naſcitur. Cuius duo genera: ſatiuum, quod in candidum & nigrum diuiditur: & ſylueſtre, quo vniuerſa ferè Tyrrheni litora virelcunt ac redolent. Satiuæ in arbores facilè adoleſcunt, ramis flexilibus ac lentis: rubro cortice: folijs longiuſculis, perpetuoque virentibus, puni[illegible]
E æmulis: quanquam in nigris nigriora, in candidis candidiora ſpectantur. Flores omnibus inſident candidi, odorati: ideoque aqua ex ijs confecta, odoris ſuauitate vnguentarijs plur[illegible] expetitur. Satiuarum vtrunque genus baccas fert oblongas, agreſtes oleas quadantenus referentes, multò ſanè ſylueſtribus maiores. Inter ſylueſtres alba quoq; & nigra reperitur, quemadmodum & inter vrbanas. Myrti montes non amant, quin & frigidos odēre tractus: tamen
F cùm in mediterraneis, nempe in hortis, viridarijs, vinetis & campis maximè proueniunt, tum in maritimis præcipuè, atq; amœnis ſtagnorum & lacuum ripis à natura [illegible] ſtudio cultæ, mirificè proficiunt, vitamque lætam agunt. Myrtus ſatiua nigra vtilior eſt medicinæ, quam candida, & in hoc genere multò magis montana: ſemen tamen imbecillius parit. * Vis & [illegible] & feminis, aſtringit. Semen viride [illegible] dum in cibo datur ſanguinem excreantibus, & veſicæ eroſionibus. Succus virentib[illegible] baccis expreſſus, eoſdem effectus exhibet. Hon[illegible]
vaſis.

tilis, vrinam cit: prodeſt contra phalangij morſum, & ſcorpionis ictus, in mero. Seminis decoctum capillum tiugit. Ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata ſanat: oculorum flammationes illitum cum polline polentæ nit: contra ægilopas illinitur: crapulam arcet præſumptum vinum, quod ſtrucfacto aliquanum eius ſemine exprimatur: aliàs enim acorem ontraheret. Præſtat idem ſeminis effectus: vti procidentiæ vuluarum in deſeſſionibus, ſedis iris, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus: urgat furſures, vlcera capitis manantia, atque ruptiones papularum: fluentes capillos contiet Additur quoque in medicamenta, quas liaras vocant, vti oleum, quod ex folijs eius fatum eſt. Decoctum foliorum ad deſeſſiones alnearum conuenit, & contra laxatos artus, & ale ſolideſcentes: eo fracta ferruminationi repugnantia vtiliſſimè fouentur vitiliginem emen ar, purulentis auribus infunditur, & capillos nigrat. Succus eorum eadem efficit. Trita foa, & ex aqua illita humidis vlceribus, & partius omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; roſunt: & admiſto omphacino oleo, aut exguo roſacco cum vino, ad vlcera ſerpentia, inem ſacrum, teſtium inflammationes, epinytidas, & condylomata. Arentium foliorum fana vtiliter inſpergitu paronychijs, pterygijs, & ontra alarum, feminumq. perfuſiones: cardiaorum ſudores cohibet. Folia cruda, ſeu crema cum cerato, ambuſtis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs ſuccus, adfuſo ve ere vino, aut aqua cœleſti, cuius recentis vſus ſt nam exiccatus planè cariem ſentit, & vires amittit. Myrtidanum dicitur. adnatum inæquac verrucoſum, intumeſcenſque, & concolor: uod perinde quaſi manus, myrti caudicem amlectitur, coactumq; in paſtillos ſiccatur in vmra. multò efficacius & folio, & ſemine, ceraro, eſſis, inſeſſionibus, cataplaſmatis admiſtum. bi adſtringendum aliqnid eſt. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

Parietaria (German. Tag vnd nacht / Sant Peters kraut oder [illegible] kraut. Gall *Parietaire.* Ital. *Parietaria.* Hiſpan. *Albaracha de via, ò yerua de vidrio.* Græcis Helxine dicitur naſcitur in parietinis, ſepibus & macerijs Iulio menſe floret. [illegible]a ci mercurialis inſunt, hirſuta: cauliculi ſubbentes, & circa eos veluti ſemina aſpera, adhærentia vell[illegible] * Folia refrigerandi, ſpiſſan[illegible] naturam habent qua ex cauſa ſanant illi [illegible] cros ignes, aduſta condylomata, panos in[illegible]p[illegible]es, tumores, inflammationesque. Suc[illegible] cum ceruſſa [illegible]bus ſacris, & vlceribus [illegible] commode illinitur: imponiturque podagris cum hircino adipe, aut cerato cyprino [illegible]crem [illegible]uſſim emendat, inſtar cyathi hau[illegible] inflammationem ſentientibus vtiliter [illegible] zatur, & oblinitur: aurium dolorem cum roſaceo inſtillatus leuat. *Dioſcorides.*

De folijs frigidis in ſecundo.

A Blitum (Germ. Mater. Gall. *De la Blete.* Ital. *Liedont. Blito.* Hiſpan. *Bredos.*) duorum eſt generum, rubrum & album. Vtrunq; notum, in hortis & campis naſcens. Floret æſtate, & autumno, ſemineq; prægnans eſt. Rubro caulis & folia adeò rubeſcunt, vt coccineo colore infecta videantur, etſi temporis tractu tandem purpureſcāt. Folia amaranthum referunt, ſicut etiam caulis.
B Quin & radix ſanguineo ſucco madet. Album prouenit iiſdem folijs, latioribus tamen, & colore ſubalbidis. Flores & ſemen racematim cohærentes, tenuibus inſident ramuſculis, ex alarum cauis prodeuntibus panicularum effigie, ſyluestris panici modo. * Olus eſt eſculentum, humidæ frigidæq; temperaturæ, in ſecundo maximè exceſſu. *Matthiolus.*

Chondrilla ſyluestris cichorij ſpecies nimirum eſt: gracilioribus tamen folijs, caule, floC ribus, ac ſemine. Naſcitur in locis cultis, ſcrobium aggeribus, & ſecus vias. In huius ramulis, gummi maſticis ſimillimum, magnitudine fabæ inueniri ſolet: * quod cum myrrha tritum, & linteo appoſitum, inſtar oliuæ, fœminarū menſes trahit. Tuſa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in paſtillos: qui nitro admiſti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus pilis admoueatur: contra viperas
D in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per ſe potus, aluū ſiſtit. Aliud habetur chondrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum: caulem ſucco madentem lacteo radice tenui, rotunda, læui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa: cuius & caulis, & folia, concoquendi vim habent Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. *Dioſcor. & Matthiolus.*

Lactuca ſatiua. (German. Lattich. Gall *Laictue.* Ital. *Lattuca.* Hiſpan. *Lechuga.*) omnium herE barum vulgò notiſſima eſt: * cui natura refrigeratrix ineſt, ſtomacho grata: ſomnum conciliat, aluum emollit, lac euocat: verum decocta magis alit. Stomachicis illotas eſſe prodeſt. Epotum ſemen, aſſiduas libidinum imaginationes in ſumno compeſcit, & veneri refragatur Ipſæ verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt: inflammationibus, & ignibus ſacris opitulantur. Muria condiuntur. Cum in caulem exierunt, vim quandam nanciſcuntur ſucco, aut
F lacti ſylueſtris lactucæ similē. Syluestris lactuca ſatiuæ ſimilis eſt: ſed longior caulis, & candidiora folia, graciliora, & aſperiora. Naſcitur in campeſtribus. Amaro guſtu eſt & viribus aliquantum papaueri ſimilis: vnde lacteum eius ſuccum aliqui meconio permiſcuerunt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos, argema, caliginemq; repurgat contra aduſtiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. In ſumma, ſomnū allicit, doloris leuamentum præſtat, menſes trahit: contra ſcorpionum & phalangiorum ictus bibitur. Semen non ali-

ter quàm ſatiuæ, libidinũ imaginationes in ſomno amolitur, ac venerem arcet. Succus ad eadem valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in aliis liquaminib. moris eſt, inſolatum. Florent lactucæ Iulio menſe, atq; ſubinde ſemen proferunt. *Dioſcorides*.

INTYBVS duûm generum eſt ſylueſtris, & hortenſis. Sylueſtris quidem (Germ. Wegwarten dicta) duplex. altera picris, quæ & Cichorium vocatur: altera ſatiua latioribus folijs conſtat, ſtomacho quàm hortenſis vtilior. Hortenſis verò (quæ Germanis Endiuien dicitur) duplex genus: vna folio latiore prodit, lactucarum ſimillima: altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraq; colligitur menſe Iunio & Iulio, quo tempore maxime floret. Conſeruatur autem per annum. * Refrigerat & aſtringit, ſtomacho vtiliſſima: aluum ſiſtit cocta, ſi cum aceto adſumatur. Sylueſtres ſtomacho meliores: quandoquidem æſtuantem ipſum, & quem imbecillitas vexet, cibo leniunt. Cardiacis per ſe, aut cum polenta, vtiliter illinuntur: podagris, & oculorum inflammationibus auxilio ſunt. Herba cum radice illita, percuſſis à ſcorpione ſubuenit: igni ſacro cum polenta medetur. Succus cum ceruſſa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationem deſiderant. *Dioſcorides*.

HYACINTHVS (Germ. Blaw Mertzen blümlin. Gallicè, *Vne Iacinthe, ou Vaciet*. Ital. *Cipola canina*. Hiſpan. *Los Maios flores*.) ſolia habet bulbi: dodrantalem caulem, læuem, minimo digito tenuiorem, herbacei coloris: comam procumbentem, florum purpureorum plenam, incuruam: radicem quoq; bulbaceam. Naſcitur in vniuerſum in campeſtribus inter ſegetes, & in ſyluis prouenit. Floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium. * Radix (vt creditur) pueris cum vino albo illita, pubertatem coercet, & non patitur erumpere: ſiſtit aluum pota, & vrinam impellit: phalangiorum morſibus auxiliatur. Semen aſtringentius eſt, theriacis expetitum. regium morbum emendat, cum vino potum. *Dioſcorides*.

OXALIS, ſeu ACETOSA (Germ. Saurampffer. Gall. *Oſeille, Surelle*. Ital. *Acetoſa*. Hiſp. *Azederilla, Romaza*) duorum eſt generum: maius nimirum, & minus. Illi ſolia ſunt hortenſi ſimilia: huic verò ſagittarum figura, mollia, læuia, quibuſdam veluti capillamentis ſubrubentibus inſperſa, ſuccoſa, folijsq; maioris acidiora. Semen vtrique idem, præterquam quòd maior maius, minori verò minus. Naſcitur in hortis & pratis. Aeſtate antequam prata demetantur, omnium copia haberi poteſt. *Matthiolus & alij*.

PLANTAGO, Germ. Wägrich Gall. *Plantain*. Ital. *Piantagine*. Hiſpan. verò dicitur *Lallanten*. Duo eius genera. Minor, Germ. Spitzer wägrich/ folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora & tenuiora: cauliculo anguloſo, in terram inclinato: floribus pallidis: ſemine ſummis caulibus emicante. Altera maior, German Breiter wägrich/ lætior, virentiorque, latis conſtans folijs, oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, à medio ad verticem tenui ſemine circumdatus: radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craſſitudine æquantibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis. Vtraq; autem circa ſepes, aggeres prata, & lacunoſa loca. Herba & flores in æſtatis initio, Maio & Iunio menſibus, ſemen verò Auguſto carpitur menſe. Multò vtilior magna eſt. * Vim habent folia exiccatoriam, conſtringẽtem. quare omnibus malignis vlceribus, & fluxioni opportunis, atq; elephanticis, ſordidisq; illita proſunt. profluuia ſanguinis, vlcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos nomasq, cohibent: vetera vlcera, & inæqualia, cicatrice obducunt: chironia ſanant, ſinus conglutinant: morſibus canis, ambuſtis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ægilopijs, illita cum ſale proſunt. Coctum cum aceto & ſale olus dyſentericis, cœliacisq; ſumptum ſubuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum & ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatiæ nomen eſt: datur & herba decocta poſt aridas epulas, ſic vt media antecedat. comitialibus, & ſuſpirioſis data proficit. Foliorum ſuccus, colluta ſubinde oris vlcera purgat. cum cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur. fiſtulis infuſus prodeſt: lippitudinibus & aurium dolorib. idem ſuccus inſtillatur. additur quoq; in oculorum collyria: gingiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectionibus potu confert. clyſtere dyſentericis infunditur: contra tabem datur in potu: aduerſus ſtrangulationes vuluæ, in vellere ſubijcitur, etiamſi vulua fluxione laboret. Semen ex vino potum alui fluxiones, & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix, & manducata, & collutione, dentium dolores ſedat: eadem cum ſ... e, vlceribus renum, & veſicæ in paſſo datur. F... tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari & quatu... r, quartanis. Sunt qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis vtantur. *Dioſcorides*.

POLYGONVM (Germ. Wegtritt/ Wegraß. Gall. *L'herbe ſaint Innocent*. Ital. *Corrigiola, Centinodia*. Hiſp. *Cient nudos. Corregiola*) mas, ramos habet teneros, & exiles, copioſos, geniculis cinctos, qui per terram, vt gramen repunt: folia rutæ, ſed molliora, longioraq;: ſemine ſub omnibus folijs turgeſcente, vnde marem appellari volunt: flos ei candidus aut puniceus. Naſcitur in campis, ædificiorum areis, & vijs publicis. * Vis epoti ſucci eſt, ſpiſſare ac refrigerare prodeſt cruentæ excreationi, cholericæ, ... fluxionibus, & vrinæ ſtillicidio: nam vrinam apertè ciet. cum vino potus, contra ſerpentium morſus auxiliatur: datur in febribus per... ram ante inuaſiones. fœminarum profluuia ... poſita ſiſtit. Idem ſuccus aurium doloribus iidemque purulentis inſtillatur. Facit ... ad genitalium vlcera, cum vino, ad... d... coctus. Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, vlceribus quæ ſerpunt, ignibus ſacris, collectionibus, tumoribus, &

ſ, & recentibus vulneribus folia illinuntur.
nguinaria fœm[illegible]a fruticat vno caule, arundi-
teneræ ſimili, denſis geniculis, & in ſe tuba-
m modo fartis articulos in orbem eingunt
ices, folioli[illegible] ſimiles radicis nullus vſus. Na-
ur in riguis. Huic quoque ſpiſſandi, refrige-
diq; natura ad eadem valens, ſed inefficа-
r. *Dioſcorides.*

Psyllio. Germ. Pfylienkraut. Gall. *Her-
Puces* nominatur. [illegible] folijs eſt coronopo non
[illegible]ibus, h[illegible], longioribus ſarmentoſa,
ı modo in t[illegible]m herbula, ramis dodranta-
is: coma à medio caule exoritur, duobus tri-
ue conuolutis in cacumine capitulis: in his
ine dur[illegible], nigro, pulicum ſimili, vnde & no-
. in aruis & incultis naſcitur. Nuſquam ta-
, quod ſciam, in Germania, niſi ſatum pro-
t. Flores t[illegible]a ferè æſtate ex capitulis eius,
ſpicæ formam obtinent, erumpẽtes depen-
. Semen verò Autumno profert * Vis ei ad
gerandum, inſpiſſandũ, & molliendum con
ens: articulorum morbis, parotidibus, tu-
ulis, tumoribus, luxatis illitum auxiliatur:
nitur in dolore [illegible]pitis, cum roſaceo, aqua,
ceto: enteroce[illegible] infantium, & prominen-
bilico, illitum [illegible] aceto medetur. Teritur
bii menſurâ, & in aquæ ſextario made-
m, vbi conuenit aqua, illinitur: ſiquidem
uenter refrigerat, & in feruentem aquam
tum calorem reprimit. Contra ignes ſa-
fficax eſt. Fama eſt, ſi virens domum in-
ur, non ſinere in ea pulices gigni. Cum a-
aſum ſordida vlcera, & quæ cacoethe vo-
expurgat. Succus vermiculoſis auribus,
[illegible]one laborãtibus, ex melle prodeſt. *Dio-*

s, quæ obſoni[illegible]s aſpergitur, ab aliquibus
os, à Gallis *Vinrna* appellata, ſemen eſt co
u[illegible]icis, ſic vocati, quoniam coriorum [illegible]n-
s eo vtũtur ad inſpiſſandas pelles. Arbu-
t in petris naſcens binum ferè cubitorum
ne: folijs oblongis, ſubrubẽtibus, in am-
atis, ilici[illegible] modo. acino vuarum graci-
uſo, magnitudine terebinthi, quadante-
[illegible] cuius corticoſa tunica per quàm vtilis
citur in Syria, Aegypto, & Italia. * Folia
ent aſtringendi, & acaciæ effectus præ-
ecoctum capillos denigrat: dyſentericis
ur, & in potus eorum, inſeſſusq; ad[illegible] ci-
latur auribus purulentis, gangrænas &
cohibent folia ex aceto aut melle illita.
ntrum fit ex aridi[illegible] folijs, ad craſſitudi-
is in aqua decoctis, ad ead[illegible]m, vt ly-
nuenie[illegible]is. Semen eoſdem effectus ex-
liacorum, dyſentericorumque obſo-
rgitur [illegible] acta deſquamata, liuidaque
a[illegible] ab i[illegible]ammati[illegible]ne vindicat lin-
trat[illegible]um [illegible]lle abſter[illegible]: cãdida fœ-
[illegible] oſſ[illegible]a [illegible]: hæmorrhoidas ſanat,
[illegible]o car[illegible]n[illegible]ntr[illegible]o a[illegible]inorum. Aqua,
en [illegible]adus, decoct[illegible] co[illegible]tur, coitque
quodammodo ipſo ſemine. Gummi

A deſert quod dentium cauis imprimitur ad do-
lores finiendos. *Dioſcorides.*

Solanvm quatuor generum eſt: hortenſe, halicacabum, ſomniferum, & furioſum. Hortenſe ſolanum (Germ. Nachtſchatt Hiſp. Gall. & Ital. *Morella*. officinis Solatrum.) frutex eſt cibis i[illegible] loneus, exilis, puſillus, multis concauus alis: folio nigro, maiore quàm ocymi, & latiore: fructu rotundo, viridi, qui poſt maturitatem nigricat, aut fuluescit, herba innocentis guſtus. Naſcitur in
B hortis, ſecus vias, agrorum margines, ſepimenta, veteres parietes, ruinas: & in aſperis locis. Aeſtate, & in multum quandoque Autumnum floret: & tunc quidem fructus maturi. * Natura ei refrigerandi: quare folia vlceribus quæ ſerpunt, & ignibus ſacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur, ægilopia, capitisq; dolores, trita & impoſita per ſe ſanant. æſtuanti ſtomacho auxiliantur: parotidas cũ ſale detrita illitu diſcutiunt. Valet ſuccus eius aduerſus ignem ſacrum,
C atq; vlcera quæ ſerpunt, cum ceruſſa, roſaceo, & argẽti ſpuma: ad ægilopas cum pane: infantium aduſtioni, quam ſyriaſin vocant, cũ roſaceo perfuſus proficit: in collyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus: aurium dolori inſtillatus prodeſt, menſiũ abundantiam ſiſtit in vellere ſubditus. Succus fuluo gallinarũ cortalium fimo ſubactus, & linteo appoſitus ægilopijs præſentaneo eſt remedio. Solanum halicacabon, aut phyſalida, id eſt, veſicaria, Germ.
D Schlutten/Judenkirſen. Gall. *Alquequenges, Baguenaudes*. Hiſp. *Accareador de ſuenno, Bexiga de Perro*, folijs antedicto ſimilibus, verùm latioribus: cuius caules poſteaquam adoleuerunt, prona terram ſpectant: folliculis orbiculatis, veſiculis ſimilibus, in quibus ſemen continet fuluum, rotundum, læue acinorum vuæ figura: quo coronarij vtuntur, corollis intexentes. Naſcitur in parietinis, locis vmbroſis, aliquantulum humentibus, quandoq; circa agrorum margines. * Vim
E vſumq; hortenſis ſolani habet: verùm cibis nequaquam expetitur. Regium morbum purgat, ſemine poto, & vrinam pellit. Ex vtraque herba ſuccus extrahitur: qui ſiccatus in vmbra reconditur, ad eadem valens. Solanum ſomniferum, aliqui etiam Halicacabon & Apollinarem minorem, & Vlticanam herbam, & Obſaginem vocant: fruticat multis ramis denſis, cãdicoſis, fractu contumacibus, pinguiũ foliorum, cotoneæque mali ſimilium plenis: flore grandi, rubro:
F fructu in folliculis crocato: radice grandi, ſubrubro cortice veſtita. Naſcitur in ſaxis, non procul à mari. Radicis cortex in vino drachmæ pondere potus, ſomnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim hydropicis dantur: ſi quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur, & medicamentis, quæ doloris leuamentũ præbent. Decoctus in vino, ſi in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis ſuccus, cum melle illitus, oculorum hebe-

tudines tollit. Solanum furioſum aliqui Perſion, alij Thryon, alij Dorycnion, nonnulli Solanum manicum appellauêre. Huic folium erucæ ſimile, maius aliquantò, ſatis acantho, quem pæderota vocant, accedens: caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adoleſcentes: caput in cacumine oliuæ figura, ſed vt platani pilulæ hirſutius, verùm maius latiusque: florem nigrum, poſtquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis conſtans, ſimilibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus: radice firmatur candida, craſſa, caua, cubitali, gignitur in montibus, vento perflatis, & platanetis. Radix drachmæ vnius pondere pota ex vino, facit ſpecies vanas, imaginesque non iniucundas obuerſari: ſed duplicatus hic modus, ad tres vſque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus interimit. Remedio eſt aqua mulſa copioſiùs pota, & vomitione reiecta. Duo poſteriora genera apud nos non reperiuntur. Eſt & aliud genus Solani, recentioribus Lethale Solanum vocatum, cui caules ſurgunt bicubitales, aut altiores, rotundi, mediocris craſſitudinis, ramoſi, è ſubrubro colore nigricantes, quos conueſtiunt oblonga, lata, mollia, & nonnihil lanuginoſa folia, maiora latioraque, quàm Solani. flores oblongi, caui, è foliorum alis, obſcuriore purpura nigricant. bacca acino vuæ ſimilima, ſuccedit ſingulis vnica, ſplendidè nigricans, magnitudine ferè mediocris ceraſi, exiguo ſemine grauida, radix longa, magna, inalbicans, diuturna ac viuax, in propagines plures diſtribuitur. Circa ſyluas, iuxta parietes, ſepimentaq; agrorum, alijsq́, perinde parum cultis ac deſertis reperitur locis: vmbroſa amat. Auguſto arrident maturæ baccæ: flores & antè & eodem reperiuntur tempore. German. Dollwurtz / Dolltraut, Schlaaffbeer. Ital. *Bella donna* appellatur. Sunt qui putent Fabam inuerſam dici. Ad Mandragoram Theophraſti (qui differt à Dioſcoridis Mandragora, plurimum accedit, ſinon ipſiſſimus eſt. Theophraſtus hunc caulem habere ait, & fructum ferre nigrum, acino vuæ ſimilem, & ſucco vinoſum. Reſpondent quoq; facultates. Nam Solanum iſtud ſomnifeum eſt, mentem cõturbat, inſaniam facit, ſi pauciores baccæ ſumantur: plures verò etiam interficiunt, citam feſtinamque mortem inferentes. *Dioſcorides, & Dodonæus.*

De folijs frigidis in tertio.

Portvlaca (German. Burtzelkraut. Gallicè *Du Pourpier, ou de la Pourcelaine.* Ital. *Porcelana.* Hiſpan. *Verdolaga.*) omnibus vulgatiſſima eſt. Duo eius habentur genera. vnum ſatiuum, cui folia inſunt latiora, & caulis craſſior, in altum ſe attollens: alterum verò ſylueſtre, humi repens, minoribus, tenuioribus, ac crebrioribus folijs. Prouenit in hortorum areolis, vineis, & alijs cultis locis, hortenſis. Sylueſtris in petroſis & incultis etiam naſcitur. Iunio & Iulio poſſimum menſibus carpenda folia & flores: ſemen verò

A ſequentibus. * Harum vis aſtringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæteris q; cum polenta imponitur: ardoribus ſtomachi, ſacro igni, veſicæ doloribus auxilio eſt: commanducata dentium ſtupores ſedat ſtomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluxionesque mulcet: renes & veſicam adiuuat, etiamſi eroſionem ſentiant: veneris impetus exoluit. Succus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentam exerea-

B tionem, dyſenteriam, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, pecocta efficax eſt: item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis vtiliſſimè commiſcetur interaneis fluxione laborantibus, atque vulnarum eroſionibus infunditur contra dolores, quos æſtus excitauit, capite ex roſaceo & oleo fouetur: eruptiones papularum in capite, cum vino emendat: vulneribus, quæ ad ſyderationem ſpectant, ex polenta illinitur. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

C Mandragoram aliqui antimelum, alij circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Latinis Terræ malum, Terreſtris malus, Canina malus: Germanis [illegible] appellatur. Duo eius genera: niger, quæ fœmina exiſtimatur, Thridacias appellatus, anguſtioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, [illegible] ac graueolentibus, in terra ſparſis. mala gerit ſorbis ſimilia, pallida, odorata, in quibus ſemen velut pyrorum: radicibus inhæret bene magnis,

D binis, ternisue, inter ſe conuolutis, nigris foris, intus albis, craſſo cortice veſtitis: caulem non fert. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Morion vocitatur. huius folia magna, alba, lata, læuia, vt betæ: mala quam alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opiliones ſoporantur: radix alterius ſimilis, maior & candidior, orbata & hæc caule. Naſcitur in calidis regionibus, in ſyl-

E ueſtribus, montoſis, veluti in Gargano Apuliæ monte. At in Germania [illegible] tantùm [illegible] reperitur, & fœmina quidem perquam rariſſimè. Succus fit è cortice recentis radicis tuſo, & prælis ſubiecto: qui inſolatus, vbi concreuit, fictili reconditur. Malis quoque ſuccus deprimitur, ſed aliquantò ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vſum ſuſpenditur. * Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius ſeruant, cyathoque vno vtuntur

F tur in peruigilijs, & doloribus, & ante ſectiones, vſtionesque, ne ſentiantur. Succus duobus obolis ex mulſo potus, [illegible], per vomitiones bilem atram pituitamque extrahit [illegible] rium potu largiore vita ad[illegible]. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores ſiniunt [illegible] ſis quoque emollientibus admiſcetur [illegible] oboli pondere inditus, per ſe menſes & partus expellit, ſubditus [illegible] pro balano ſomnificus [illegible] Radix [illegible] quæ [illegible] eo decocta ſit & ad accipiendam [illegible] gere optaueris formam, ipſum facile [illegible]

Folia

Folia recentia conuenienter oculorum inflam-
mationibus & collectionibus, quas vlcera ei a-
unt, cum polenta il uuntur: duritias omnes,
uppurationes, ſtrumas & tubercula diſcutiunt:
ligmata ſine exulceratione delent, ſi quinis, ſe-
irue diebus ſenſim perſricentur. Folia ſeruan
ur in mu js, eoſdem ad vſus. Trita radix igni-
us ſacris ex aceto, & ſerpentium ictibus ex mel-
:, aut oleo medetur: ſtrumas atque tubercula
um aqua diſſipat: articulorum cruciatus, cum
olenta ſedat. Fit citra coctionem vinum e cor-
ce radi s ad hunc modum. Ternæ minæ in vi-
dulcis metretam conijciuntur. Dantur ex eo
eni cyathi, ijs qui ſecari aut amburi debent, vt
tè dictum eſt: ſiquidem nullo tunc afficiuntur
olore, ſed veterno quodam preſſi torpeſcunt.
ala ſoporem afferunt olfactu, & etiam ſi man-
ntur item expreſſus ex eis ſuccus. nimio ta-
en odore percuſſi obmuteſcunt. Semen ma-
rum potum vuluas purgat: appoſitumq; cum
hure ignem non experto, rubra fœminarum
ofluuia ſiſtit. Scarificata, punctisque multiſa-
m aperta radice, rumpens lacryma, cauo vaſe
ipitur. Liquamẽtum autem ſucco lacteo præ-
ntius eſt. ſed non vbique, vt experientia do-
, radices lacteum ſuccum delacrymant. Aliam
dunt eſſe mandragoram, nomine Morion, in
acis iuxta ſpecus enatum: folijs albę mandra-
æ minoribus, albis, dodrantalibus, radicem
bientibus: quæ mollis eſt & candida, paulò
ior palmo, pollicemque craſſitudine æquat.
dunt eam in pane, offa, obſoniòue drachmæ
dere deuoratam, vſum rationis intercipere:
lormiſcit enim homo, eo ferè quo comede-
abitu, ſenſus impos, ternis quaternisue, ex
data eſt, horis. Hac medici vtũtur, cùm ſcin-
di, vrendiue neceſſitas adeſt. Antidotum eſ-
olunt radicem, cum manico ſolano potam.
orides.

EMPERVIVVM, ſeu SEDVM (Germ. Hauß-
. Gall *Iaubarbe*. Ital. *Semperuiua*. Hiſp. *Yerua*
ra dicitur) trium eſt generũ: maius, minus,
drachnis. Magnum ideo nominatur, quo-
perpetuò folia vireant: cuius caules cubiti
dinem implent, interdum excedunt, pin-
, craſſitudine pollicari, virentes, characie ti-
ali modo infecti: folia pinguia, carnoſa,
itudine pollicari, in cacumine linguæ ſimi-
ia in terram conuexa. alia in capite ſtantia
em, ita vt ambitu effigiem imitentur ocu-
aſcitur in montibus, & teſtaceis: ſupra do-
ia etiam ſeritur. * Eius vis refrigerare & a-
cre. Medentur igni ſacro, nomis, vlceribus
erpunt, oculorum inflammationibus, am-
igni, podagris per ſe. & cum polenta illita
Succus capit in doloribus, cum polenta,
oſaceo perfunditur: datur in potu contra
ngiorum ictus, dyſenteriam, aluique pro-
: teretes tineas potus in vino excutit: ſub-
in vellere, mulierum abundantiam ſiſtit.
s oculorum lippitudinibus, ſanguinis vi-
acceptis inungitur. Semperuiuum paruum

A in petris, parietinis, & macerijs, nec non ſcrobi-
bus opacis naſcitur, caulibus ab vna radice mul-
tis, tenuibus, crebrò foliatis: exilib. folijs, rotun-
dis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emi-
cante, palmum alto, vmbellam herbidosque flo-
res, & tenues gerente. Folia eiſdem cum priore
viribus prædita ſunt. Florent maius & minus
Maio & Iunio menſibus. Tertium videtur ſem-
peruiui genus, quã aliqui andrachnem agriam,
aut telephium vocauerunt, Romani illecebram,
B puſi lis, craſſioribusq; fo js, hirſu s. portulacæ
proximis. Floribus in Maio tantum ornatur lu-
teis. Naſcitur in ſaxis, ſepulchris vmbroſis, oppi-
dorumq; foſſis. Vis ei excalfactoria, acris, exul-
cerans: illita cum axungia ſtrumas diſcutit. *Dio-
ſcorides.*

HYOSCYAMVS, Iuſquiamus, herba Apolli-
naris, ſeu Altercum (Germ. Bilſenkraut. Gal. *Hane-
bane*. Ital. *Hyoſquiamo*. Hiſp. *Velenno, Meimendro.*)
frutex eſt caules emittens craſſos, folia lata, ob-
C longa, diuiſa, nigra, hirſuta: flores è latere cau-
lis ordine prodeunt, tanquam punicorum cyti-
ni, ſcutulis ſepti ſeminum plenis, vt papaueris.
Tres eius differentiæ. Vna ſemine nigro, flori-
bus penè purpureis, ſmilacis folijs, cytinis præ-
duris & ſpinoſis. Secus vias vbique ferè gigni-
tur in ſabuloſis, & locis haud incultis. Alterius
ſemen ſubflauum, vt irionis: flores lutei, folia &
ſiliquæ ſimpliciores. In hortis aliquando inue-
nitur. ambo inſaniam gignũt, & ſoporem: ideo-
D que in communi vſu damnantur. Tertium ge-
nus, vt quod mitiſſimum eſſet, medici recepere,
pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſe-
minisque, in maritimis ruderibusque naſcens.
cuius occaſio ſi non adſit, rufum vſurpari o-
portet. niger vt deterrimus, improbatur. Re-
centi ſemine, caulibus, folijsque tuſis ſuccus in
ſole exprimitur, & exiccato humore, vſus ad an-
num vſq; prorogatur: nam facilè corruptionem
ſentit. Extrahitur etiam ex ſicco ſemine ſepara-
E tim in aqua calida tuſo & expreſſo. Liquamen-
tum autem ſucco lacteo præſtantius eſt, & ma-
gis dolores finit. Contuſa herba recens, addita
trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & recondi-
tur. Liquamentum primum, & quod à ſicco ſe-
mine exemptum eſt, collyrijs, quæ doloris ſen-
ſum auferunt, cõmodiſſimè inſeri ſolent. * Con-
tra acutas, calidasq; fluxiones, dolores aurium
atque vuluæ mala proſunt. cum farina autem,
aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumque
F partium inflammationes placant. Semen eadem
præbet tuſſi, deſtillationibus, oculorum fluxio-
ni, & doloribus efficax: contra menſium abun-
dantiam, & erumpentem aliunde ſanguinem,
oboli pondere cum papaueris ſemine, & aqua
mulſa bibitur: podagris ſubuenit: teſtibus infla-
tis, mammisque tumentibus à partu, tritum ex
vino illinitur. Alijs quoque cataplaſmatis, quæ
doloris leuamentum præſtant, admiſceri ſolet.
Folia omnibus medicamentis dolorem ſedanti-
bus, per ſeſe, & ex polenta vtiliſſimè imponun-
tur. recẽtia ad mitigandos omne genus dolores

oblinuntur: cum vino terna quaternaue pota ſanant algidas febres, quas epialas vocant. Cocta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura manduntur, mediocrem inſaniam gignunt. Idem efficere tradunt, ſi colo vlcus ſentiente, infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluũtur. Colligitur menſe Maij vel Iunij. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

De folijs frigidis in quarto.

Cicvta (Germ. Schirling/ Wuterich. Gall. *Cigue.* Hiſp. *Ceguta canaheia.*) vulgaris notitiæ eſt planta, caulem edit geniculatum, vt fœniculi, grandem: folia ferulæ, anguſtiora graui odoratu: rami, mox vmbellæ in ſummo prodeunt: flores quoq; albicantes, & ſemen aniſo candidius: radice non alta, concaua Naſcitur plerunq; prope vrbium & oppidorũ mœnia, locis vmbroſis & pinguibus. Cum floribus Iulio, ſemine prægnantem Auguſto, ac ſerius videre eſt. * Cicutæ lethale venenum ineſt, ſuaque vi refrigeratoria necat. Remedio eſt vini meraculi potus. Succus exprimitur contuſis cacuminibus priuſquam ſemina & comæ ſiceeſcãt: qui ſole denſatur in paſtillos. Multus ad medendi rationem vſus eſt aſidi commode miſcetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur: ignes ſacros & vlcera quæ ſerpunt, illitu reſtinguit. Herba cum coma trita, & teſtibus circumlita, libidinum imaginationes in ſomno compeſcit, ſed genitale reſoluit. lac puerperarum mammis appoſita extinguit in virginitate mammas coercet, & increſcere non patitur pueris præſtat, vt eorum teſticuli cibum nõ ſentientes intabeſcant. Efficaciſſima vis Creticæ, Megarenſi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia naſcenti. *Dioſcor.*

Papaver, Germ. dicitur Magſaamen. Gall. *Du pauot.* Ital. *Papauero.* Hiſp. *La dormidera.* Huius apud Dioſcoridem ſex ſunt genera. Primum ſylueſtre, rhœas dictum, omnibus notum. Alterum candidum, capitibus oblongis, candidis, ſemine albo: hoc etiam notum. Tertium & quartum nigrum, è quibus colligitur opium: ſemine nigro: vtrunq; à Dioſcoride papauer ſylueſtre etiam dicitur & illud notum. Quintum papauer corniculatum: ſic dictum, quòd caput nõ proferat ſed ſiliquam oblongam & rotundam in corniculi modum florem luteum, vulgò notum. Sextum papauer ſpumeum vocatur hoc incognitũ eſt. Quoties papaueris ſimpliciter & ſine adiectione mentio fit, ſemper domeſticũ, hoc eſt album intelligendum eſt. Naſcitur ſylueſtre in campeſtribus. Colligitur menſe Maij. Reliqua genera in viridarijs & campeſtribus gignuntur. * Omnium (excepto corniculato & ſpumeo) in commune natura refrigeratrix. Quare ſi capita ipſa & folia decoquantur in aqua ſomnum fotu conciliabunt. Bibitur decoctum contra vigilias. Calyces cum polenta triti & cataplaſmatis admiſti, ignibus ſacris & inflammationibus proſunt. Tunduntur quoque virides, & digeruntur in paſtillos, qui ſiccati ad vſum reconduntur. Capita

A quoque per ſe in aqua coquuntur ad dimidias, iterumque adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorem. Id medicamentum in tuſſi, arteriæ fluxionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamentum præbet, efficacius tamen redditur, addito hypociſtidis ſucco & acacia. Papaueris nigri ſemen tritum cum vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarũ profluuia in peruigilijs fronti, temporibusque illinitur ex aqua. *Dioſcorides & Medici Florentini.*

B

De folijs humidis in primo.

Hvmida in primo ſunt, Bugloſſum, Intybũ, Malua, Helxine, &c. de quibus ſuprà quære.

De folijs humidis in ſecundo.

Viola purpurea (Germ. Mertzen violen. Gall. *Violette de Mars.* Ital. *Viola.* Hiſp. *Violeta.*) folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multò diſſimile caulieulus a radice medius prodit, in quo floſculus ſuauiſſime olens, purpureus.

C Opacis & aſperis naſcitur locis Colligitur menſe Martio & Aprili. * Refrigerandi naturam habet. Folia per ſe, & ex polenta illinuntur aptiſſimè ſtomacho æſtuanti, & oculorum inflammationibus, ſediq; procidenti. *Dioſcorides.*

Nymphaea ſeplaſiarijs Mauritano nomine Nenuphar, Germ. Seeblumen Waſſermahen. Gall. *Blanc d'eau, ou laulre d'eau* appellatur. Eius genera duo Primum folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus & longioribus, alijs in ſumma aqua, alijs

D demerſis, pluribus ex radice eadem prodeuntibus: flore lilio ſimili, albo, & in medio croceos habente, cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, exuberans nigro ſemine, denſo & lato, lenti guſtus. Caulis eſt læuis, niger, minime craſſus, Aegyptiæ fabæ cognatus: radix nigra, ſcabra clauæ ſimilis, quæ autumno ſeratur. * Sicca cũ vino pota cœliacis dyſentericisq; auxiliatur, & liené abſumit. Radix ſtomachi ac veſicæ doloribus illinitur vitiligines ex aqua emen-

E dat: impoſita cum pice, alopecijs medetur. eadem contra veneris inſomnia bibitur ſiquidem ea prorſus adimit. pota aſſiduè aliquot diebus, genitale infirmat. Idem ſemen potum efficit. Alterum genus nymphææ, cuius flos blephara dicitur, folijs ante dictæ radice alba, ſcabra: flore luteo, nitente roſæ ſimili. Huius ſemen & radix contra fœminarum profluuia efficac ter ex vino nigro bibuntur. Naſcitur vtrunque genus in paludibus lacubus & aquis ſtagnantibus Flores

F in fine Maij, & Iunio menſe colliguntur. Radices autem in Autumno effodiuntur. *Dioſcorides.*

Svnt & Hvmida in ſecundo, Atriplex, Blitum, Lactuca, Portulaca, &c. de quibus omnibus vide ſuprà.

De folijs ſiccis in primo.

Verbascvm, ſeu Tapſum barbatum (Germ. Wullkraut/ Kertzenkraut. Gal. *Bouillon blanc, ou bouillon noir.* Ital. *Taſſo barbaſſo.* Hiſp. *Verbaſco, ò gordolobo.*) differẽtias ſummas habet duas: hoc nigrũ, illud album; in quo mas & fœmina intelliguntur.

Fœminæ

Fœminæ igitur folia ſunt braſſicę p[illegible]ora mul-, & latiora, candida. caulis albus, c[illegible]bital s, aut amplior, ſubhirſutus: flores albi, aut ex luteo pal eſcentes: ſemen nigrum: radix longa, guſtu a-erba, craſſitudine digiti Naſcitur in campeſtri-us. Verbaſcum qui mas appellatur, oblongius, bis folijs, & anguſtioribus, tenuiori caule. Sed igrum prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore la-iorcque conſtaret folio. Syluestre folia refert aluiæ: altas virgas & lignoſas, & circa eas ra-u[l]os, quales marrubium: flores luteos, auri æ-nulos. Sunt & Phlomides duæ. hirſutæ rotun-s folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur, b alis autem thryallis, folijs ternis aut quater-is, vel paulò pluribus, hirſutis, craſſis, pingui-sque apta ad lucernarum lumina * Radix norum duarum aſtringit. quare quod magni-dine lud crum talum æquet, in alui profluuio onuenienter ex vino datur. Decoctum rupris, aulſis, fractis, an[ti]quæ tuſſi auxiliatur: den-ium dolorem collutione mitigat. Verbaſcum, flos aureus, capillos tingit, & quocunq; ab-atur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua fo-, aduerſus tumores & oculorum inflamma-ones illinuntur. ſyderatis vlceribus ex vino & elle, cum aceto autem vulneribus medentur: ntra ſcorpionum ictus ſunt auxilio. Syluestris ia ambuſtis igni ſunt cataplaſmata. Aiunt in [illegible] eius, quam fœminam dicimus, aridos fi-s omnino non putreſcere. *[Dioſcorides.]*

SICCA in gradu primo etiam ſunt Beta, Braſ a, Chamomilla, Fœniculum, Hyacinthus, Ma-athrum, Myrtus, &c de quibus omnibus vi-ſuprà.

De folijs ſiccis in ſecundo.

MARINA braſſica, officinis Soldanella Belg. [illegible]nd/id eſt cōuoluulus marinus vocatur. ſpar-per terrā graciles viticulos, ſubrubentes cau-los, circa quos in longioribus pediculis fo-hederacea, læuia, ſplendentia, ſed lata & ſub-unda. Flores calathi formā ſimiliter referunt, ito purpureo colore ſubrubent. ſemen in ro-dis folliculis nigricat. radix oblonga, tenuis. orem herba amarum ac ſubſalſum à natali trahit ſolo Naſcitur enim in maritimis. Re-tur verò non modò in Italia, aut Gallia, ve-& in Zelandiæ inſulis, Flandriæ, ac Hollan littoribus. Aeſtiuis menſibus floret. Calida em & ſicca temperie eſt, & tertio quidem ex-u, vti amara ſalſilaginem cum acredine qua-referens guſtabilis eius qualitas oſtendit. uum purgat. cruda & aquoſa detrahit: hydro s cenſetur vtilis. aduerſatur tamen ventricu-torſiones & moleſtias adfert: plus ſubinde mmodi, quàm auxilij confert. Teſtatur hæc que Dioſcorides Tota inquit, herba ſtoma-incommoda eſt, acris, aluum maximè ſoluit a in ciboq; ſumpta. Coquunt cum ea qui-, ad obtundendam acrimoniam, pingues es. Conſeruatur per annum. *Dioſcor.*

VRSA PASTORIS Germ. Teſchelkraut & Hir-

A [...] tenſeckel vocant.) planta omnibus vulgò notiſſima eſt. Naſcitur prope vias, & in parietinis. Iunio & Iulio menſibus legitur. * Ex refrigerantium, exiccantium & adſtringentium genere eſt Quapropter prodeſt atrita, & emplaſtri more impoſita, inflammationibus & ſacris ignibus. Decoquitur pluuiali aqua cum plantagine & Armenio luto, bibiturque eius decoctum ad inteſtinorum difficultatem, & ad cruentas excreationes. Herbæ ſuccus recentia vulnera gluti-

B nat, & auribus purulentis infuſus medetur. Siſtit menſium abundantiam, ſi eius & perſicariæ decocto inſideant mulieres. Eſtque ad idem, & contra denique omnes ſanguinis fluxiones efficax eſt, tenui pulticula circumlita, & in oleo frixa. Additur in emplaſtris, quæ ad capitis vlcera componuntur, & in vnguentis compluribus. *Matthiolus.*

EQVISETVM, officinis cauda equina. Germ. Schaffthew. Gall *Queue de cheual*. Ital. *Coda di ca-*

C *uallo, aſprella* Hiſp. *Cola de mula, rabo de mula* nominatur: in riguis & ſcrobibus naſcitur. cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcentes, leniter ſcabri: & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime attollitur vicinos arborum caudices ſcandens, obuolutumque dependet, comis multis, nigris, vt equorum cauda: radix lignoſa, dura. * Vis herbæ, ſpiſſare: quare ſanguinem naribus erumpentem ſuccus ipſe ſiſtit prodeſt dyſentericis in vino potus: vrinam

D cit. ſanguinolenta vulnera glutinantur, tritis folijs & illitis. Radix cum ſua herba tuſſim, orthopnœam, ruptaque adiuuar. Folijs in aqua potis, diſſectiones veſicæ & inteſtinorum, enterocelæque in vnum coaleſcere cogique feruntur. Alterum equiſetum caulis eſt rectus, cubito maior, inanis: comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum, vulneribus remedio eſt, eademque fungitur facultate. Vtrunque æſtate ſuis in locis copioſè

E prouenit. *Dioſcorides.*

GINGIDIVM (Germ. Kerbelkraut. Gall. *Du cerfueil.*) in Syria & Cilicia plurimum naſcitur. Apud nos hodie paſſim in hortis colitur. Herbula eſt ſylueſtri paſtinacę ſimilis, tenuior & amarior. radice parua, candicante, ſubamara. Maio menſe floret, & ſubinde ſemen profert. * Olus hoc crudum, coctum conditumue eſtur, magna ſtomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum, veſicæ prodeſt. *Dioſcorides.*

F VIRGA PASTORALIS, ſeu Dipſacus, German. Kartendiſtel/Weberkarten. Gall. (*Chardon à carder, Verge à Berger, ou Chardon a Foulon* nominatur) aculeatarum generis eſt. Caulem habet album, ſpinis horridum folijs lactucæ, ſpinoſis, binis, genicula ſingula complectētibus prælongis, ceu quaſdam bullas intus & extra aculeatas, in dorſi medio habentibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur: vnde dipſaci, quaſi ſitientis, nomen traxit. In cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis: quę arefacta, candida ſpectantur,

diſſectaq; medulla tenus,vermiculos oſtendunt. A * Sanat rimas ſedis, fiſtulasq; , ſi tuſa & decocta in vino radix,vſque dum ſit craſſitudo ceræ, immittatur. Medicamentum ærea pyxide recondendum. Ainnt formicationibus, verrucisq; penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorũ in ſolliculo alligati collo, aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe. Dipſaci ſpinæ radix ſecundo ordine exiccatoria eſt, habetque nonnihil abſterſorium. Naſcitur in campeſtribus, in agrorum & ſcrobium aggeribus, in B viis iuxta ſepes. Colligitur tempore autumni. *Dioſcorides, & Galenus.*

Siccant quoque in ſecundo Arthemiſia, Anethum viride, Caſſutha, Intybum, Plantago, Mentha, Menthaſtrum, Spica nardi, Verbenaca,&c. de quibus vide ſuprà.

De folijs ſiccis in tertio.

Filix Germ. Farntrant Waldtfarr. Gall. *Feuchiere.* Ital. *Felice felce* Hiſp. *Helecho* dicitur, mas, C folijs ſine caule, ſine fructu, ſine flore, ex vno pediculo cubitali longitudine exeuntibus, multifidis & lateribus pinnatis, ſubgraui odore: radice per ſumma ceſpitum, nigra, oblonga, filices multas ſundente, ſubaſtringente guſtu. * Radix latas tineas excutit, ſumpta drachmis quatuor ex aqua mulſa: melius, ſi eum ſcammoniæ aut veratri nigri totidem obolis detur: ſed qui ſumũt, allia prægustare debent. laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu, & illitu cum axungia, vulneribus ſagitta harundinea factis, eſt au- D xilio. cuius rei probatio talis fertur Peribit filix, quam per ambitum ſata copioſior harundo coronet: & contrà, euaneſcens abibit harundo, quam obſepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix fœmina folijs eſt filicis, ſurculuſis, altioribusq;, & quæ non ſingulari, vt illa, pediculo ſulciantur: radicib. longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteum flaueſcunt: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum E animalia, cum melle, eclegmate ſumpto: potæ cũ vino drachmis tribus teretes tineas eneuunt. Datæ fœminis ſterilitatem faciunt: & prægnantibus abortum, ſi ſupergrediantur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnantibus inſpergitur: iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta manduntur, vt ventrem emolliant. Naſcuntur vbique, ſed maximè frigido ſolo, vt in montibus, ſyluis & ſaxoſis. Effodi debent radices Vergilijs occidentibus, hoc F eſt, Autumno. Siccari autem eas ſole oportet. Conſeruantur per annum. *Dioſcor.*

Millefolium, Stratiotes, Myriophyllon, Germ. Garben Schaffgarbē Schaffripp Tauſentblat. Gall. *Mille fueille, ou Cumin, ou Aneth ſauuage* nominatur: caulis eſt tener, ſingularis, vnica nixus radice: plurimis folijs, læuibus, fœniculo ſimilibus, vnde nomen accepit. Caulis flaueſcit, varius, ac veluti ex induſtria delineatus. * Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, ſi vel viride, vel ſiccum ex aceto oblinatur: præcipitatus in poru cum aqua & ſale datur. Naſcitur in paluſtribus & agris aſperis. Per integram floret æſtatem, quo tempore etiam colligitur. Conſeruatur autem per annum. *Dioſcorides.*

Qvinqvefolivm, Græcis Pentaphyllon, Germ. Fünffinger kraut. Gall. *Quinte fueille* vocatur: ramulos fert feſtucarum ſimilitudine, tenues, dodrantales, in quibus ſemen. folia menthæ, quina ſingulis pediculis, raro plura, in ambitu ſerrata: florem ex candido palleſcentem, auri æmulum. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro craſſiorem. Plurimis pollet remedijs. * Ius radicis decoctæ ad tertias, ſi in ore contineatur, dentium dolores ſedat: putrida oris vlcera, collutione ſiſtit: arteriæ ſcabritias, gargarizatu læuigat: contra alui profluuia & dyſenterias auxiliatur: item articulorum, coxendicumque cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, ſerpentia vlcera cohibet: ſtrumas, tumores, duritias, abſceſſus & collectiones diſcutit: ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſorasque ſanat. Teneræ radicis ſuccus, contra iecinoris, pulmonumque vitia prodeſt: item aduerſum venena. Cum hydromelite autem, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibũtur folia contra febrium circuitus: in quartana quidem, quaternum ramulorum folia: in tertiana verò, ternum: in quotidiana, vnius. Ea quoque folia tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. Foliorum ſuccus tribus cyathis aliquot diebus potus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum melle & ſale, tam vulneribus, quàm fiſtulis remedio ſunt: enterocelicis auxilium præſtant. Quinquefolium ſanguinis profluuia & potu, & illitu ſiſtit. Ad expiationes, caſtimonias, & incantamenta inciditur. Naſcitur in riguis & aquarum ductibus. Floret Maio & Iulio menſibus potiſſimùm, quo tempore etiam carpitur. Conſeruatur autem per annum. *Dioſcorides.*

Quinquefolium vulgaris eſt notitiæ: neq; fraudem admittit: niſi quòd fortaſſe aliquis peculiariter Tormentillam ſupponere pro eo velit, exiſtimans verum eſſe quinquefolium: cùm dubium non ſit, vſitatum illud eſſe legitimum. Igitur collectum in montibus aut collibus, & in vſu eſt radix eius in vmbra ſiccata, quanquam & folia quoque vtilia ſint.

Polii duo genera. Montanum, cui teuthrio nomen eſt, & cuius eſt vſus, tenuis frutex eſt, candidus, dodrantalis, ſemine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborum ſpeciem præ ſe ferente, paruo, cano hominis capillo ſimili, grauiter olente, non ſine quadam ſuauitate. Alterum fruticoſius, non vſqueadeò valens odore, & viribus infirmius. * Potum ſerueſacti ius auxiliatur ſerpentium ictibus, hydropicis, morbo regio & lienoſis ex aceto. ſtomachum male habet, capiti doloribus afficit: aluum & menſes ciet. ſubſtratum ſuffitumue ſerpentes abigit: illitum vulnera conglutinat. Amatum eſt guſtantibus, & modice acre. Itaque viſcera omnia obſtructione liberat, vrinamque ciet. Vtrunque polij

poli genus, in pluribus Italiæ locis prouenit. Colligitur menſe Iunio. Conſeruatur autem per annum. *Dioſcorides & Galenus.*

Polium montanum quoque ab omnibus cognoſcitur. in vſu ſunt cymæ cũ frondibus, quando ſeminibus refertæ ſunt vnà cum floribus cõmiſtis. Neque adulterari poteſt: de montibus tamen ſiccis & petroſis, & regione pariter ſicca & ...ida eſt colligẽdum. Amaro & acri ſapore, & odore valido debet eſſe præditum.

T...IFOLIVM, quod Græci oxitriphyllon, ...ut aſ...h...on appellant, quòd bitumen redo...at, Germanis Stetẽgeſeit/wolriechender klee mul...s habet virgas tenues, cubitum aut amplius ...ngas: folia magna, acuminata, terna ſingu...s germinationibus exeuntia, quibus recenter ...ais rutæ odor ineſt: vbi autem adoleuerunt, ...rumen olent. florem edit purpureum, ſemen ...tum, hirſutum, ex altera extremitate exertum ...rniculi modo: radix longa, tenuis, dura. Co...oſe naſcitur circa Elbam & Petram ſanctam ...truriæ. Vſus eius eſſe debet, non trifolij pra...nſis, quod à vero trifolio maximè differt, à ...æcis deſcripto. * Semen & folia in aqua pota ...uciticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & qui aquæ inter cutem principia ſentiunt, fœ...mis quoque vuluę vitijs opportunis auxilian...: menſes ciunt: ternæ drachmæ è ſemine da...ebent, è folijs verò quaternæ. Contra ſerpen...m ictus trita folia, & ex aceto mulſa pota, ...ſidio ſunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, ra...s, foliorumque decoctum fotu dolores co... finire, quos ſerpentes pércuſſerint. qua au... aqua ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiam a... foueatur, qui vlcus habuerit, perinde affici... à ſerpente demorſus. Quidam terna folia ...emina, in tertianis, cum vino potui dedére: quartanis quaterna, vt quæ febrium circui...di...cuterent. Radix antidotis inſeritur. *Dioſco... & Medici Florentini.*

...CCANT quoq; ordine tertio, Abrotanum ...m, Anethum vſtum, Apium, Aſarum, Ammi, ...nthium, Calamintha, Chamædrys, Hyſſo..., Iuniperus, Maiorana, Marrubium, Origa..., Peucedanum, Petroſelinũ, Ptarmica, Rhus ...niorum, Ruta, Sabina, Salix, Syſimbrium, ...e quibus omnibus vide ſuprà.

De folijs ſiccis in quarto.

...OCANT etiamnum SYLVESTREM RV..., quod in Cappadocia & Galatia Aſiæ fini... Moly dicitur. Frutex eſt, qui ab vna radice ...s emittit cauliculos: folijs multò quàm al...cutæ longioribus, teneribusq;, odore gra...re candido. capitulis in cacumine paulò ...ribus, quàm ſatiuæ rutæ, quæ tribus ma... partibus conſtant: in quibus triangulum ...ſubruſum, guſtu amarum recluditur. cu... vſus. Semen autumno matureſcit.* quod ...nelle, vino, croco & fœniculi ſucco, ac gal...o felle, teritur contra retuſam oculorum ... Sunt, qui eam harmalam vocent, Syri be...

A ſahan: qui Cappadociam incolunt, moly. quoniam quãdam cum moly ſeruet ſimilitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus & læto ſolo prouenit. *Dioſcorides.*

SICCANT quoque in quarto, Allium, Naſturtium, Sinapi, &c.

De folijs aſtringentibus.

CVPRESSVS Germ. Cypreſſ. Gall. *Cypres.* Ital. *Cipreſſo.* Hiſpan. *El cypres* dicitur. Huius genera
B duo. mas ſcilicet & fœmina: hæc meta in faſtigium conuoluta: ille verò ramos in latus ſpargens. Harum patria, ac proprium natale ſolum Creta inſula eſt. In Idæis etiam montibus, qui ad Troadem ſpectant, cupreſſus numeroſa ſpõte proſilit: alibi non niſi tempore, & perquàm diligenti cultura proueniens, & cultorem magnopere faſtidiens Mira eſt cupreſſi fœcũditas: ter enim trifera eſt. Colliguntur eius coni menſibus Ianuario, Maio & Septembri. Semen ijs in-
C naſcitur, granis adeò puſillis ac minimis, vt atomis comparari poſſit. Tradiderunt veteres, cupreſſum Diti ſacram: & ideò funebri ſigno eius ramos ante domos ponere ſolebant, vbi aliquis defunctus iacéret. * Cupreſſus refrigerat & aſtringit. Cuius folia ex paſſo, & exiguo myrrhæ pota, veſicæ rheumatiſmis, & vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autem ex vino tuſæ in dyſenteria, alui fluxione, tuſſi & orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur. Ea-
D rum decoctum eoſdem præbet effectus: tuſæ cũ fico duritias emolliunt, nariumque polypo medentur: in aceto coctæ & cum lupinis detritæ ſcabros vngues eijciunt: hernias inteſtinorum prolapſu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præſtant. Pilulæ cum arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimantur. Folia trita, & impoſita, vulnera conglutinant, ſanguinem ſupprimunt: trita ex aceto capillum tingunt: illinuntur per ſe, aut cum polenta ignibus ſacris, vlceribus
E quæ ſerpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus admota cũ cerato ſtomachum corroborant. *Dioſcorides & Matthiolus.*

EBVLVS (Germ. Attich. Gall. *Hyebles.* Ital. *Ebulo.* Hiſp. *Tezgo yerua nota*) longè humilius eſt ſambuco, magiſque herbaceo generi aſſignandum: caule quadrãgulo geniculato: folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim expanſis pinnatiſq;, graueolentibus, in ambitu ſerratis, muſcario ſambuci, flore & acino eiuſ-
F dem: radice nititur lónga craſſitudine digitali. * Vis & vſus exiccans, aluo detrahens aquam, ſtomacho inutilis. Folia olerum more coquuntur, ad pituitam bilemque detrahendam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta, & in cibis data, hydropicos adiuuat: prodeſt viperarum morſibus eodem pota modo. vuluas emollit inſidentium decocto: patefacit eorum ſpiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti, eodem funguntur munere: denigrant capillos illiti Folia, ſi prętenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationem mitigant: am-

buſtis, & canum morſibus illitu proſunt: vlcera quæ dehiſcunt in fiſtulam, agglutinant. iis qui podagra tentantur, cum ſeuo taurino aut hircino proſunt illita folia. Naſcitur in opacis, aſperis & campeſtribus. Colligitur menſe Iunio & Iulio, in Auguſto verò baccas ſuas profert. Conſeruatur per annum. *Dioſcorides.*

CISTHUS, quem aliqui cithatō, aut ciſſaron, Ital verò *Ciſt*. Gall. *Ciſte*. Hiſp. *Cergacos* vocant, ramoſus frutex eſt ſed improcerus, folioſus: rotūdis folijs, acerbis, hirſutis. flos maſculo vt malo punicæ, fœminæ albet. Naſcitur in ſaxoſis, aſperis, & præſertim in monte Apennino Hetruriæ. Conſeruatur per annum. * Vis aſtringens: vnde flores in vino auſtero bis in die poti proſunt dyſentericis, & nomas per ſe illiti cohibent: vetuſtati vlcerum, & igni ambuſtis cum cerato medentur. Hypociſthis ſiue hobecihron, aut Cytinus à nonnullis cognominata, iuxta ciſthi radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. Quædam lutea, altera herbacea, tertia candida. Præfertur ſubruſa. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, ſiccatam que macerant, & ſuccoquunt, reliquaq; vt in lycio proſequuntur. Animaduertendū eſt, ne hypociſthidis loco colligatur planta aliquantulum ei ſimilis, quę vulgò cauda leonis vocatur: eſt enim orobanche Dioſcoridis. Vires acaciæ habet, verùm aliquantulum magis ſiccat, & aſtringit. * Prodeſt dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus: fœminarum profluuio & pota, & indita. *Dioſcorides.*

HIERACIVM Germ. *Habichkraut* Gall. *Cichoree a[illegible]* magnum caulem emittit, aſperum, ſubrubrum, ſpinoſum, cauum: folia ex interuallis rariuſcule diuiſa, ſimilia ſoncho per ambitū: luteos flores, in oblongis capitulis.* Vim refrigerandi habet, & modicè ſubſtringendi vnde illitum, ſtomacho æſtuanti, inflammationibuſque prodeſt. Succus eroſionem ſtomachi ſorbitione mitigat. Herba cum radice illita, vibratis à ſcorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia ex interuallis habet, diuiſa in ambitu: caules teneros, virentes: in quibus lutei flores, orbem circinantes, emicant. Vim ſuam ad eadem, ad quæ ſuperior, impendit. Vtrunque vbique naſcitur. Floret Iulio & Auguſto menſibus. *Dioſcorides.*

LYSIMACHIA, quam aliqui Lytron appellant, caules emittit cubitales, altioreſue, fruticoſos, tenues: prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, ſalicis figura, guſtu aſtringentibus flore ruſo, aut aureo. Gignitur in aquoſis & paluſtribus. * Foliorum ſuccus adſtringente ſua vi, ſanguinis reiectionem ſupprimit: dyſentericis potui datur, aut infunditur menſium abundantia ſiſtit, in peſſo. ſanguinis profluuio ſubuenit, ſi nates ea herba obturentur: vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidorem ſuffita reddit: qua de cauſa ſerpentes fugat, & muſcas interficit. *Dioſcorides.*

QVERCVS, Germ. *Eychbaum.* Gall. *Cheſne.* Ital. *Quercia, Rouere.* Hiſp. *Enzina arbol* dicitur: omnis

A adſtrictoriā vim habet, præſertim liber, qui corticei & ligno intercedit. quin etiam tunica putamini glandis ſubiecta. Decoctum ex ijs datur dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. Trita in peſſo fœminis, fluxione vuluæ laborantibus ſubijcitur. Glandes eoſdem effectus exhibent: vrinam cient: capitis dolorem, & flatus in cibum ſumptæ pariunt: reſiſtunt elſiratæ venenatorum ictibus. Decoctum earum, & cortices cū lacte vaccino potum, prodeſt contra toxica. In-

B tritæ crudę inflammationes illitu leniunt. ad duritias, quas cacoëthe vocant, & malefica vlcera cum ſalſa axungia conueniunt. Ilgneæ glandes viribus quernas antecellunt. Fagus & Ilex quercus generi aſſignātur, & cōſimile munus obeūt. Ilgneæ radicis cortex cū aqua coctus, dum mollitus intabeſcat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa & trita tumoribus proſunt & imbecillas membrorum partes corroborāt. *Dioſcorides.*

C ASPERVLA ODORATA, quibuſdam Cordialis & Stellaria: Germ. *Hertzfreud* *Waldmeiſter* [illegible] *bertraut.* id eſt, Iecoraria ſiue Hepatica dicitur. Rubiæ & Aparinæ hæc ſimilis eſt, ſed humilior ac odoratior cauliculi eius breues, & pede vix altiores. folia è ſingulis geniculis ſena ſeptenaue ſtellatim radiata, aliquantulum [illegible] non perinde tamen, vt Aparines, flores albidi. ſemen paruum, rotundum. radix tenuis, ſerpens, & ſtirpem ipſam facile multiplicans. Tota herba gra-

D tum ſuauemque expirat odorem, præcipue in atrijs cœnaculisque pedibus attrita. Apud Germanos in ſyluis, locis opacis, pingui ſolo gignitur. Apud Belgas hortenſis Iunio ac [illegible] floret. * Facultatem Gallio aliquatenus ſimilem habet, ſed tamē imbecilliot. Fertur in vinum conie-cta hilaritatem efficere, cordi ac iecori prodeſſe. *Dodonæus.*

ADSTRINGVNT quoq; Abſinthium, Amomum, Agnus caſtus, Burſa paſtoris, Braſſica co-

E cta, Equiſetum, Hedera, Helxine, Hypericum, Lauri folia, Melilotum, Myrthus. Mentha, Oxalis, Polygonum, Pentaphyllum, Pſyllium, Plantago, Portulaca, Ruta, Rhu obſoniorum, Sempetuiuum, Salix, Verbaſcum, Vitex, Vitis, &c. de quibus ſingulis vide in ſuperioribus, ſuis locis.

De folijs aperientibus.

CYCLAMINVS, vulgò panis porcinus dicitur. Italis *Pan porcino*. Hiſpanis nonnullis *Mazan*

F *de porco*. Germ. *Schweinbrot, Erdapffel.* Belg. *Verckenbroot, Eurghenbroot.* Gall. *Pain de pourceau.* folia habet hederæ, purpurea, varia, in quibus ſuprà infraque albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquant: flores ſunt eo purpureis, roſarum effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vt rapum videri poſſit. * Quæ cum hydromelite pota pituitam, aquamque detrahit. menſes potu, appoſitiue ciet. Tradunt, ſi prægnans radicem tranſgrediatur, abortū fieri. Partum appenſa accelerat, contra venena, præſertim marinis ex vino bibitur; illita contra ſerpentium ictus

ctus remedio eſt: immiſta vino, inebriat: regium morbum diſcutit, tribus drachmis pota, cũ paſſo, aut diluto mulſo. Sed oportet eum qui ebibit, multis veſtibus contectum loco calido, & à perfrictionibus tuto, recumbere, quò faciliùs exudet: ric̃ti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur: ad deijcienda quoque alui excrementa, in vellere ſedi ſubijcitur: illito vmbilico, & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit, & abortum facit: ſuffuſionibus, & retuſæ oculorum aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. medicamentis abortum inferẽtibus admiſcetur. Succus cũ aceto illitus, prociduam ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſſitudinem decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularum reprimit vulneribus ex aceto per ſe, aut cum melle medetur, enem abſumit: vitia cutis in facie, & alopecias mundat. Eius decocto luxata, podagras & capitis vlceuſcula, pernionesque fouere congruum: ipſaque in oleo vetere feruefacta, illito oleo cera ad cicatricẽ perducit. Cauata radix oleo impletur, & cinere feruenti imponitur adiecto erdum Tyrrhenicæ ceræ momẽto, vt ſtrigmẽ[illegible]tudinem vnguẽtum contrahat, cum primis leperniombus. Radix, ſcyllæ modo, conſa reponitur. Narrant, ad amatoria aſſumi cõſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur paſſim in luis & vmbroſis. Colligitur menſe Octobris. onſeruatur per annum. *Dioſcorides.*

Dvlcamara vitis modo lignoſa promit ſarenta, & ab ijs ramulos complures, quibus ſcãndo vicinis ſepibus fruticibusq́; innititur. cor nouellorum ramulorum viret, ſed vetuſtion ipſorumq́; caudicũ aſperior cineritio ſubdicat colore, extrinſecus quidem: nam interius pulchrè etiam viret. lignum fragile, medullam fungoſam habet. folijs veſtitur oblongis, læus, mucronatis, ſmilaceis minoribus, circa peulum appendices vtrinq; paruas ferentibus. ſculi in muſcarijs exiguis, haud magni, exnq; foliolis anguſtis, colore quandoq; albi- Geſnero teſte: in Belgio vt plurimum in cœco purpurei, in quorũ medio luteus promiapex: baccæ oblongiotis formæ, molles, len- & ingrati guſtus, eleganti corallij colore ru-: radix modica multis fibris committitur. Aſa & rigua amat, circa ſcrobes & foſſas frenter reperitur. Folia Vere erumpunt: flores exeunt: Auguſto baccæ ſiue acini maturi. erior ętas Amaram dulcem, Amaro dulcem ulcamaram, & Græci γλυκυπικρον, ἢ γλυκυπι nominãt, Germ. Jelenger je lieber Hyndtraut. æ sifrance. Sunt, qui Vitem ſylueſtrem Diodis eſſe exiſtimenr. alij Solani ſpeciem fa-, Solanum lignoſum aut fruticoſum cominantes. Sed vitem quidem ſylueſtrem ſuo oſtendimus eſſe Tamum: Solano autem ſinihil habet. Falluntur idcircò maximè, qui nuin rubrum, aut Solanum fruticoſum apntac eius baccis loco acinorum Solani vn-

A guentorum nonnullorum refrigerantium compoſitionibus admiſcent. Eſt enim fructus huius nequaquam frigidus vt Solanum, ſed calidus, vt mox dicetur. Plus ſimilitudinis cum Cyclamino altera habet. folium reſpondet, caules licet non manifeſtè articulati, non tamen abſque geniculorum ſpecie, in flore alicubi candido, & fructu acinaceo corymborum hederæ modo dependente nihil deſideratur, neque in ipſis ſimiliter radicibus verè ἀχρεῖοις. Nam præter quòd te-
B nues, nullam quoque vtilitatem conferunt. Deſcribitur Cyclaminus altera à Dioſcoride, his verbis: Folia habet hederæ ſimilia, ſed minora: caules craſſos, γονατώδεις, id eſt geniculatos, vicinis ſe arboribus ἑλικωδῶς, id eſt, modo capreolorum vitis, circumligantes: flores candidi, odorati: fructus vt acini vuæ ſimilis hederæ, mollis, ſapore leuiter acris & viſcoſus: radix inutilis. Dicitur autem Cyclaminus altera, Dioſcoride teſte κισσάνθεμον & κισσόφυλλον: conuenit vtraq, ap-
C pellatio Dulcamaræ. nam folijs, floribus & fructibus hederam æmulatur.* Cęterùm facultate, & folijs & fructu calida reſiccans, abſtergens, & digerens eſt. Fertur foliorum decoctum iecinoris fellisque obſtructiones reſerare, & aduerſus regium morbum vtiliter bibi. Ruptis verò, & ex alto præcipitatis, aut cæſis etiam ſuccus vtilis habetur. Creditur ſiquidem concretum alicubi in viſceribus ſanguinem diſſoluere, & partium læſarũ ſanitatem procurare. Hieronymus Tragus
D è ligno minutim conciſo vini decoctum conficere docet, quod ictericos, & per vrinam, & per inferiorem ventrem clementer purgare refert. Haud diſſimiles iſtis Dioſcorides quoq; Cyclamino alteri facultates adſcribit. Fructus, inquit, drachmæ vnius pondere potus, cum vini albi cyathis duobus, ad dies quadraginta, ſplenem liquat, ita vt per vrinam & aluum abſumatur. Bibitur ad orthopnœam: reliquias à partu purgat. *Dodonæus.*

E Apervnt quoque Cepa & Allium, &c. de quibus vide ſuprà.

De folijs emollientibus.

Emollivnt Atriplex, Althæa, Cupreſſus, Laurum, Malua, Pſyllium, &c. de quibus vide ſuprà.

De folijs indurantibus.

Lens paluſtris Germ. Waſſerlinſen inuenitur
F in aqua non fluente, muſcus lenticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ. * Propter quod conuenienter collectionibus, igni ſacro, & podagris illinitur per ſe, & cum polenta glutinat & procidentia puerorum inteſtina. *Dioſcorides.*

Indvrant quoq; Portulaca, Pſyllium Semperuiuum, Solanum, &c. de quibus vide ſuprà.

De folijs extenuantibus.

Extenvant Artemiſia, Chamomilla, Hyſſopum, Iuniperus, Pulegium, Stœchas, &c. de quibus vide ſuprà.

De folijs diſcutientibus.

DISCVTIVNT Abrotanum, Althęa, Anethũ, Adianthũ, Atriplex, Braſſica, Chamomilla, Lilij folia, Malua, Mentha, Melilotum, Origanum, Ruta, Stœchas, Sampſuchum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De folijs extrahentibus.

ANAGALLIS officinis Morſus gallinæ, Ger. Gauchheil. Gall. *Mouron*. Ital. *Anagallo*. Hiſp. *Murages*, dicitur. Eius duo ſunt genera, quę tantùm flore diſtant. nam quæ cœruleo flore eſt, fœmina dicitur. mas quę phœniceo. Frutices ſunt parui in terra iacentes: folijs in quadrangulo caule puſillis, ſubrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: ſemine rotundo. herba vulgatiſſima, ita vt pedibus in aruis vineisq; vbique calcetur in vliginoſis tamen lætior. Per æſtatem vtriuſq; prouentus maximus eſt, potiſſimùm autem menſe Auguſto. Florent autem à Maio menſe vſque in Autumnum. * Vtraque vim habet mitigandi, inflammationem arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus earum gargarizatus, capitis pituitam purgat: & naribus infuſus, dolorem dentium lenit, ſi in aduerſam narem inijciatur: argema cũ melle Attico emẽdat: retuſæ oculorum aciei auxiliatur: contra viperarum morſus, iecinoris, & renum vitia, ſi ex vino bibatur, prodeſt. Tradunt eam, quæ cœruleum edit florem, prociduam ſedem reprimere. quæ verò phœniceum, illitu euocare. *Dioſcorides.*

EXTRAHVNT quoque Ariſtolochia, Dictamnus, Porrum, Thapſia, Cyclaminus, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De folijs ſuppurantibus.

SMYRNIVM caulem habet apij, & ſtolones multos: folia latiora, ſuppinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum langueſcente: capitibus caulium orbiculatis, vt anethi. ſemine braſſicæ, rotundo, nigro, acri myrrhæ ſapore, ita vt alterum alterius loco cedat. * Radix quoque odorata, guſtu acri, fauces mordet, ſuccoſa, mollis. Cortex eius foris niger, intus viridis, aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis & collibus, atq; ſqualidis, & limitibus terrenis, & hortis. Colligitur menſe Iunio, vel Iulio. Cõſeruatur per annum. Vis radicis, herbæ & ſeminis, excalfacere. Folijs muria maceratis ad obſonia vtuntur: aluum ſiſtunt. Radicem contra ſerpentium ictus bibere conuenit: tuſſes & orthopnœas mitigat: vrinæ difficultati medetur. Illita recentes tumores, collectiones, duritiasq; diſcutit. vulnera ad cicatricem perducit, partus abortu vitiat, ſi fermeſacta ſubijciatur. tumores ſuppurat. Semen lienis, renum & veſicæ vitijs prodeſt. menſes & ſecundas pellit. commode datur iſchiadicis in vino: inflationes ſtomachi lenit: ſudores ciet, & ructus. Peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus. *Dioſcorides.*

SVPPVRANT quoque Althæa, Amomum, &c. de quibus vide ſupra.

De folijs abſtergentibus.

LICHEN, qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus Bryon, Germanis Stein oder Brunnen leberkraut appellatur. aſperginoſis petris adhæret, vt muſcus. Iulio menſe ea qua picta eſt forma decerpitur. * Is illitus ſanguinis profluuia ſiſtit, inflammationes arcet, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus: oris & linguæ defluxiones inhibet. Abſtergentem, ac modicè refrigerantem facultatem habet, vtramque verò reſiccantem. *Dioſcorides & Galenus.*

ABSTERGVNT quoque Anagallis, Abrotanum, Aſparagus, Aſplenos, Atriplex, Abſinthiũ, Beta, Chamæpitys, Caſſutha, Marrubium, Parietaria, Salicis folia, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De folijs glutinantibus & cicatricem ducentibus.

FRAGARIA (Germ. Erdbeerkraut. Gall. *Fraiſes, ou herbe portant fraiſes*) planta nemini ferè non cognita. In ſyluis, dumetis, & in opacis montibus, ac ſecus vias ſponte naſcitur. In hortis interdum colitur. Floret vere & tota æſtate. Fructus tamen eius fugax, rarò niſi æſtatis initio inueniri poteſt. * Refrigerat ordine primo. ſiccat ſecundo. Folia & radix vulnera & vlcera [illegible]ant: muliebres fluxus & dyſenterias cohibent, vrinam cient, & lieni conferunt. Herbæ & radicum decoctum potum, auxiliatur iecinoris inflammationibus, mundatque renes & veſicam. Idem ore contentum, collutionisq; modo agitatum, gingiuas roborat, dentes commotos firmat, & deſtillationes ſiſtit. At fraga præter id quod guſtui æſtate in cibis arrideant, biliosis æſtuantibusque ventriculis proſunt, ſitim[illegible]que [illegible] ſedant. Vinum quod ex iis elicitur, vaſculos[illegible], quæ in facie à caliditate proueniunt, mirificè medetur: itemque varos, & oculorum nubeculas calidasque defluxiones impoſitum tollit. *Matthiolus.*

ISATIS ſeu Glaſtum (Germ. Weydt. Gall. *du Gueſde, ou paſtel.* Ital *Guado.* Hiſpan. *Paſtel*) ſatiuum, quo infectores lanarum vtuntur, folium habet plantagini ſimile, verùm pinguius, nigriuſque: cuius caulis [illegible]m cubitorum altitudinem excedit. Copioſe in Germania prouenit. * Illita folia tumores omnes diſcutiunt, cruenta vulnera glutinant, ſanguinis profluuia ſiſtunt: ignem ſacrum, phagedænas, putreſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, ſanant. Syluestre glaſtum ſatiuo ſimile eſt. Folia fert maiora, lactucaceis proxima: caules tenuiores, multifidos, quadantenus rubentes, in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus ſemẽ: flore tenui, luteo. In quibuſdam Germaniæ locis naſcitur. Eadem, quæ & ſuprà dicta, præſtat: potu & illitu lienoſis auxiliatur. Maio ac Iunio menſe florent, ac ſubinde ſemen proferunt. *Dioſcorides.*

SANICVLA (Germ. Sanickel. Gall. *Sanicle* dicitur) exit folijs pentaphylli maioribus radice candida,

andida,tam miro naturæ ipſius artificio nodu-
is ac lacinijs quibuſdam elaborata, vt non pa-
um admirentur, qui tantum naturæ opus dili-
genter inuentur.* Huius vtuntur in potionibus
d enterocelas, & ad interna vulnera,præſertim
d ea quæ in thoracis cauitatem penetrauerint.
lura inſuper ſaniculæ oſtendunt genera, quo-
am vnum folium fert plantaginis magnitudi-
c,ſed craſſiora, veluti fabarię vulgò vocatę,la-
nijs circum magno artificio factis a natura, eo
ore in album flaueſcente. Hoc cæteris præfe-
unt ad enterocelas, & thoracis vulnera,ſi quo-
die in potu ſumatur: quum & ad alia vulnera,
im intus ſumptum, quàm exterius illitum. Na-
itur in campeſtribus,ſyluis,montibus. Carpen
a cum ſuis capitulis Maio & Iunio menſibus,
c. *Matthiolus.*

TORMENTILLA Germ. Tormentil. Gall. *Tor-
entille* dicitur: folio pentaphylli minore,ſepte-
s inciſuris diuiſo radice breui,nodoſa,compa
a,rubeo colore,ſapore adſtringenti:cauliculis
nuibus,ſubrubentibus: flore melino, adeò vt
pentaphylli genere ſit reponenda. Sunt,qui à
ptenis foliorum diuiſuris Heptaphyllon hanc
ecit. Naſcitur in ſyluis ac locis montoſis. Se-
ac cùm iam vites florent herba hæc apparere
cipit. * Herbarij compertum habent,hanc iiſ-
m pollere facultatibus, quibus Biſtorta præ-
ta eſt. Quamobrem vtræque vrinæ inconti-
ntiam ſuppriment: ſiſtunt menſes,ſi in earum
cocto ad vmbilicum vſque conſederint fœmi
Idem præſtant, (de radicibus tamen intelli-
) ſi tritæ, & ex melle atque ſpica ſubactæ ven-
ac pubi illinantur. Sanguinem è vulneribus
nantem cohibent, ſuperaſperſo earum pul-
re. Qui item potus bilioſas coercet vomitio-
, ſi ouorum albo exceptus ſuper fictili tegu-
naſcetur, mox comedatur. Aqua quæ ex his
plici organo elicitur, ſiue è radicibus deco-
m, venenis omnibus remedio eſt. Ex quo tã-
n apud nonnullos tormentullæ inualuit vſus,
x eius radicibus etiam medicamenta cõpo-
t aduerſus peſtilentiam. Vtræque dyſenteri-
ſanant, & vulnera glutinant,præſertim quæ
inteſtinis & viſceribus fuerint illata,non mo-
ipſis vulneribus illitæ, ſed & in potionibus
ſtæ. Rebellia,contumaciaque vlcera curant,
a ſiſtunt, quæ ſerpendo corpora erodunt.
tthiolus.

HERNIARIA,herbula eſt in ſabuloſis naſcẽs:
ulos multos in terram ſpargit, folijs mini-
, & rotundulis, alis follicatis ex viridi flaue-
ibus.per ramulos ſparſis, adſtringẽte guſtu,
qua ſuccus expreſſus ſubinde affuſo vino al-
certiſſimum & aliquoties probatum reme-
n contra deſcenſum inteſtini. Nam nouem
bus ita percurat, vt poſtea non redeat malũ.
lius inuentu Autumno. *Hollerius.*

NICOTIANA. Gallis Hiſpanis *Tabaco.* Bra-
nis *Petum*, antiquitus in vſu fuit Indis, Hi-
æ præſertim nouæ accolis, ad vulnera cu-
la. Paucos ante annos in Hiſpanias delata,

A magis ad ornãdos hortos, quã ob eius faculta-
tes:nunc verò multò celebrior eſt ob facultates,
q̃ propter elegantiam. Nomen legitimum apud
Indos eſt *Picielt*: nam *Tabaco* nomen ab Hiſpa-
nis illi inditum ab inſula quadam eius nominis,
vbi frequentiſſimè naſcitur: Magna altitudine
aſſurgit, & interdũ malum Aſſyriam, quam Li-
monem vocant, æquat,caule recto,multis præ-
grandibus ramis brachiato: folio mali Aſſyriæ
fere, ſed ampliore veluti oxylapathi,colore viri-
B di dilutiore,& aliquantulũ hirſuto,vti tota plan
ta eſt. Florem fert in ſummis ramis campanulæ
modo,candidum, medio purpuraſcentem,qui-
bus continetur ſemen valdè exiguum, colore ex
cinereo nigricante. Radix craſſa eſt,& multifida,
& lignoſa,intus crocea, & amara,quæ facilè cor
tice ſuo delibratur: non intelleximus tamen ali-
qua facultate præditam eſſe. Naſcitur pleriſque
Indiæ locis, humidis præſertim & vmbroſis, &
exculto leuiq; ſolo. Seritur omni tempore:cum
C verò prodijt,à frigore pręſeruanda eſt,& ſecun-
dùm parietes plantanda ad eorum ornatum: ſi-
quidem toto anno viret,citriorũ modo. Folio-
rum duntaxat eſt vſus, (tametſi eorum defectu
quidam ſemine vtãtur) eaq; vt aſſeruari poſſint,
filo traiecta in vmbra ſuſpenduntur, & ſiccãtur:
deinde iis, aut integris,aut in puluerem tritis,v-
tuntur. Calida & ſicca eſt in ſecũdo gradu:itaq;
calfacit,reſoluit,mundificat,& aliquãtulum ad-
ſtringit, vt ex ſequentibus facultatibus indicare
D licebit. Folia huius plantæ calfacta & impoſita,
præſens in Cephalæa & Hemicrania ſunt reme-
dium, ſi morbus ex cauſa frigida,aut flatibus or
tus ſit: ſæpius verò ſunt repetenda,donec mor-
bus tollatur:ſunt,qui caput oleo florum mali a-
rantij prius inungant. Idem remediũ rigidis cer-
uicibus ſiue tetano vtile eſt,& in totius corporis
dolorib. ab eadem cauſa ortis. Dolores dẽtium
à cauſa frigida nõ modò finit, dente prius deter
ſo aliquo linteo eius ſucco delibuto,& pilula ex
E eius folio confecta denti indita, ſed etiã,ne cor-
ruptio ſerpat, prohibet. Pectoris vitijs,tuſſi vete-
ri,aſthmati & ſimilibus,ex frigido humore ortis
morbis foliorũ decoctum ex aqua, & eclegma
ex eius decocto,vtilia ſunt. Serapium ex ſaccha-
ro, & foliorum eius decocto paratum, paucaq;
quãtitate ſumtum, putres humores pectoris eij-
cit. Aſthmaticis interdum fumus eorum ore ex-
ceptus opitulatur: ſed neceſſarias euacuationes
præcedere opus eſt,ſi mora ferre poſſit. Sub cine
ribus calefacta folia,& ſordida nõ excuſſis cine-
F ribus, calidaq; ſæpius impoſita, ventriculo per-
frictionibus, & flatibus laboranti auxilio ſunt.
Viridia folia alij manibus oleo inũctis confrin-
gunt,& ſic imponunt. Ventriculi & lienis obſtru
ctionibus folia pauxillo aceto intrita,diuque il-
lita, vtilia ſunt: quibus deinde folia calefacta,
aut lineus pannus ſucco foliorum calenti intin-
gere,ſuperimponuntur. Foliorum defectu,pul-
uis communi vnguento obſtructiones aperien-
te,excipitur, & pars obſtructa,aut tumore affe-
cta diu inungitur. Indicę mulieres valdè comen-

dant in puerorum, & etiam grandiorũ ſtomachi cruditatibus: nã ventre inferiore prius inuncto oleo lucernarum & folijs ſub cineribus calefactis altero ventriculi regioni, altero tergori qua ventriculum ſpectat, poſitis, eas concoquunt, & aluum emolliunt, ſi quoties opus erit, renouentur. Latas & teretes ventris tineas expellit foliorum ſuccus cum ſaccharo coctus, & depuratus, pauca quãtitate ſumptus: vmbilico tamẽ etiam imponẽdum folium tritum, & aluus deinde clyſtere eluendus. Nephriticis doloribus, folia ſub cineribus, vt antè, calefacta, & quàm calidè fieri poteſt, adpoſita, magnum adferunt leuamen, idem remediũ quoties opus erit repetẽdo. Commode etiam clyſteribus inijcientur, atque etiam fomentationibus & emplaſtris admiſcebuntur. In ſuffocationibus vteri folia probè calefacta, & vmbilico, vterique regioni impoſita, præſens adferunt remedium: quod ſi (vt fit interdum) animi deliquium ſubſequatur, fumus illorum naribus obijciatur, illicò liberabitur: quod remedium Indicis mulieribus adeò vulgare eſt, vt ea de cauſa Tabaci folia diligenter adſeruẽt, & magni faciant. Sunt verò, q odorata vmbilico prius admouẽt, deinde folium. Maximè autem conſeſunt aut Tacamahaca, aut oleum de Liquidambar, aut Balſamum, aut Caranna, aut ex his omnibus emplaſtrum conſtans, & in vmbilico aſſiduè geſtatum. Articulorum doloribus (modò humores frigidi ſint, vel ſaltem non nimium calidi, efficaciſſimè folia calida adhibẽtur, aut eorum ſucco pannus lineus intinctus: etenim humores reſoluunt, & digerunt, ideoque etiam tumoribus œdematoſis foliorũ ſucco calido prius elotis, vtiliſſimè imponuntur. Perniones ſanare, ſi ter aut quater huius plantæ folijs fricentur, deinde pedes & manus aqua cal da cum ſale abluantur, experientia docuit. Venenis & toxico pernicioſiſſimo, quo Canibales ſuas ſagittas illinunt, reſiſtere, paucis ab hinc annis experti ſunt nonnulli: nam antè ſublimatum vulneribus inſpergere ſolebant. Toxica autem vires infringere hac ratione ſciuerunt Hiſpani. Contigit, vt quidam Canibales in ſuis cymbis ad D. Ioannem de Portu diuite nauigarent, Indorum atq; etiam Hiſpanorum (ſi quos repetiiſſent) telis ſuis venenatis conficiendorum cauſa. Eò appellentes, Indos & nonnullos Hiſpanos conficiunt, pleroſque autem vulnerant: cùm verò ſublimato carerent, à quodam Indo edocti ſunt, vt Tabaci ſuccum expreſſum ſuis vulnerib. imponerent, & ipſa folia trita: ſedati ſunt illicò dolores, & ea ſymptomata, quæ huiuſmodi venena ſubſequi ſolent. venenum ſuperatum, vulnera deinde curata. Ex eo folijs huius plantæ aduerſus venena vti cœptum eſt. Rex ipſe catholicus, eius vires experiri volens, cani vulnus infligi iuſſit in gutture, & toxico, quo venatores vtuntur, illini, & paulò pòſt foliorum Tabaci ſuccum ſatis copioſè inſtillari, & ipſa folia trita ſupra vulnus ligari: liberatus eſt canis non ſine omnium admiratione. Eodem modo venenatis

A peſtiferiſq; carbunculis impoſita, cruſtas inducunt, deinde curationem adferunt: & ad ictus morſuſq, virulentorum animalium præſens ſunt remedium. Recentibus vulneribus impoſita, illicò ſanguinem ſiſtunt, eaque glutinant: quòd ſi maiuſcula ſint, vino prius eluentur, & labijs vulnerum coninnctis, ſuccus foliorum inſpergetur, & ipſa folia trita ſupra vulnus alligabuntur: poſtridie reliquiſque ſubſequentibus diebus idem ordo ſeruabitur, victuſq; ratio neceſſaria. Vetera

B vlcera, Gangrænaſq; ſuccus inſtillatus, & folia trita impoſita detergent, curant, & ad cicatricem perducunt, purgato videlicet prius corpore ex medici conſilio, & miſſione etiam ſanguinis, ſi neceſſaria ſit, facta: deinde obſeruata quæ conuenit victus ratione. Porrò non modo in hominibus eiuſmodi vlcera curare, ſed etiam in animalibus ipſa experiẽtia docuit: nam per vniuerſam Iudiam frequentia vlcera vaccas, boues, & alia animalia infeſtant, quæ facile ob regionis

C humiditatem extremam, putreſcũt, & vermibus ſcatent, quibus ſolebãt inſpergere ſublimatum, melioribus remedijs deſtituti ſed [illegible] ma[illegible]o iſthic væneat, plerunque quod vlceribus [illegible] gebatur, pluribus cõſtabat, quàm animal, quod curabatur, æſtimari potuiſſet. Itaq; Tabaci facultates in hominibus experti, illius etiam vim ad putrida, fœtida, vermibuſque ſcatentia animalium vlcera tranſtulerunt, atque adeò comperterunt, ſuccum eius inſtillatum, nõ modò vermes

D necare, ſed etiam vlcera mundare, deinde ad cicatricem perducere: prodeſt etiam iumentorum exulcerationibus: ideoq; Indi Tabaci puluerem ſemper circumferunt. Quendam noui narium vlcere laborantem, è quo ſanies manabat, non ſine contagij ſuſpicione: meo conſilio inſtillauit foliorum Nicotianæ ſuccum, a ſecunda inſtillatione, multi vermes exciderunt, deinde pauciores, & poſt aliquot dies ſanatũ eſt vlcus, ſed quæ eroſa erant, non reſtituta. Illius etiam folijs im-

E petigines, & capitis ſcabies vtiliter confricãtur. Hæc eſt celebrata illa Indicis ſacerdotibus planta, qua vti ſolebant ad reſponſa danda. Etenim apud Indos moris erat Sacerdotes de bellorum euentu, aliiſq; magni momenti negocijs conſulere. Conſultus ſacerdos iſtius plantæ folia ſicca vrebat, & eorũ fumum tubulo ſeu cannula quadam in os excipiebat, deinde quaſi in ecſtaſin quandam raptus, cadebat, omni motu priuatus, ſicque permanebat aliquandiu. Diſcuſſa eius fu-

F mi facultate, ad ſe redibat, referebarque negocium cum dæmone cõtuliſſe, & reſponſa dabat ambigua, vt, vtcumque euentus ſuccederent, illis facilè perſuaderet, ſic ſe prædixiſſe. eoq; modo barbaros illos homines miſere decipiebant. Cæterum vulgus etiam Indorum eum fumum per os & nares recipit animi gratia, cùm inſomnia videre interdum, & extra ſe quaſi rapi volunt. & etiam de ſuorum negociorum euentu, ex ſomnijs, quæ illis apparuerint, pronunciant. At nõ eſt recens, plantas quaſdam inuenire, quæ manducatæ, aut initio aſſumptæ, vanas ſpecies, & ima-

&imagines obſeruari faciant. Siquidem Dioſco
tides cap. de Solano manico ſeu furioſo, eius ra-
dicem drachmæ pondere ex vino potam, facere
ſpecies vanas imaginesque non iniucundas ob-
uerſari ſcribit, ſed duplicatum eius modum ad
tres vſq; dies, mentis alienationem afferre, qua-
druplicatum interimere. Aniſum ſi quis dormi-
turus edat, ſomnia excitari iucunda & ſuauia:
contrà Raphani eſu, grauia & turbulenta, & ſic
de pleriſque alijs. Garcias ab Horto refert, Ban-
gue plantæ ſuccum alijs admixtum, mentis alie-
nationem facere, inſomnia excitare, & omni ſo-
licitudine liberare, veluti etiam opium, quod O-
rientalibus Indis admodum familiare eſt. Sic &
noſtri Indi, oneribus ferendis, aut alijs laborib.
defatigati, Tabaci fumum hauriunt, & illicò,
quaſi mente alienati, corruũt: excitati vero, refo-
cillatos eo ſomno, & vires recuperatas ſentiunt.
Eorum exemplum ſecuti Aethiopes pro manci-
pijs eò deducti, nimis frequenter eum hauriunt:
uò fit, vt eorum domini egregiè eos caſtigent,
c illorum Tabacum exurant, quo illis anſam
uferant ſæpius illo vtendi. Vſus eſt etiam Ta-
aci apud Indos, famis ſitisque ſedandi gratia,
oc modo. Conchylia quædam cochlearum flu-
iatilium vrunt, deinde atterunt calcis modo:
uius & foliorum Tabaci æquas partes ſumũt,
nanduntque, donec ex vtriſque maſſa quædam
at, quam in pilulas piſo maiores conſtringunt:
que in vmbra ſiccant, & in vſum reponunt. Fa-
uri iter per deſerta, vbi neque cibum, neq; po-
m inuenturos ſe putant, eas pilulas ſecum de-
runt, ex ijs vnam inter labrum inferius, & den-
s reponentes, eius liquorem aſſiduè ſorbent:
abſumpta, aliam reponunt, atque ita aliam,
onec peregrinationem abſoluant, triduanam
terdum, aut quatriduanam: atque ea ratione
to eo tempore neque famem ſibi moleſtam
, neque ſitim afferunt: cuius cauſam eſſe pu-
, quod ſorbentes aſſiduè pilulas illas, etiam
mores pituitoſos è cerebro eliciunt, qui de-
ſtiti & in ventriculum demiſſi, naturalem e-
calorem humectant, ſed ab eo tandem abſu-
ntur, aliorum ciborum defectu: vt in multis
malibus obſeruare licet, quæ tota hyeme in
s latibulis ſe continent ſine alicuius alimenti
ia, quia calor naturalis occupatus eſt in pin-
dine abſumenda. quam æſtatis tempore col-
eiunt. Hæc ſunt, quæ de celeberrima hac
a, eiusque facultatibus ſcripſit *Nicolaus Mo*
.. At *Carolus Cluſius* de Nicotiana hæc ha-
verba: Eſt verò Petum ſiue Nicotiana trium
quatuor cubitorũ altitudine, interdum am-
or, multis alis, craſſisque ramis concaua, ſo-
numeroſa, ampla, denſa ſeu carnoſa pinguia,
ui odore, fertido, & acri guſtu. Flos extre-
ramis naſcitur copioſus, ex albo purpura-
s, oblongus, & tubæ in modum concauus,
c na parte latus & pentagonus, cuius color
oribus magis intendi ſolet. Huic ſuccedunt
æ Digitali ferè ſimiles, ſemine plenæ, ex
o nigricante, puſillo papaueris modo mino-

A re. Eius duo ſunt genera. Nam vnum amplo la-
toque eſt folio, interdum cubitali longitudine,
pedalique latitudine, ſine pediculo, caulem am-
plectente. Id altius aſſurgit, & flos ordine per ra-
mulorum longitudinem illi naſcitur. dilutior a-
liquantulum. Alterum paulò minore eſt folio,
Solano, quod Bellam donnam vulgò vocant, ſi-
mili, ſed acutiore, longoque pediculo ramis in-
hærens: flores huic veluti per vmbellas naſcun-
tur ſaturatiores aliquanto. Vtriuſq; radix ligno-
B ſa eſt, & multifida. Floret calidioribus regioni-
bus Iunio & Iulio, ſemen Septembri matureſcit:
(vidi in Luſitania tota hyeme florentem) at hic
à menſe Auguſto in hyemem vſq; floret, & ſub-
inde ſemẽ profert, deinde primo gelu flacceſcit,
peritque tota, neque hyeme aſſeruari poteſt, niſi
nouella admodum, idque difficulter. Naſcitur
omni ſolo, & ſemel ſata, ſemenque ad maturita-
tem perducẽs, ſeipſam deinde ſerit, nec opus ha-
bet alia ſatione. Si tamen ſerenda erit, Auguſto
C aut Septembri id fiat, quoniam ſemen exiguum,
diutiſſimè ſub terra latet, antequam germinet: &
Martio, aut vere ſata primùm Auguſto germi-
nat. Apud nos diligenter colitur, non tam orna-
tus gratia, quàm ob inſignes facultates, præter-
tim à nobilibus quibuſdam matronis rei herba-
riæ ſtudioſis, quæ folijs eius recentibus, aut in
vmbra ſiccatis, & ſtillatitio illorum liquore vi-
treis organis extracto, frequenter vtuntur ad vl-
cera antiqua, putrida, maligna, gangrænas, ſca-
D biem, impetiginem, lichenes, oculorũ nebulas,
felici cum ſucceſſu, multisq; miſeris ruſticis au-
xilio ſunt. Sunt, qui eius folia ſingulis diebus
mane à ieiunis mandi iubent, vt podagra libe-
rentur, quoniam multã pituitam in os attrahat,
eamq; in partes inferiores defluere prohibeat.
Carolus Stephanus in prædio ruſtico Gallico
lib. 2 cap. 76. experientia comprobatum eſſe ſcri-
bit, eius folia ſtrumis vtiliter illini, eiusq; ſtillati-
tium liquorem aſthmaticis auxilio eſſe. In ſum-
E ma, Panacea quędam eſt ad omnes generis mor
bos. Aliud eius genus, per omnia minus, folio
rotundiore, nec hirſuto, pinguiue, licet ſucculẽ-
to, flore minore, & per extremum rotundo, pal-
leſcente, ante viginti annos Europæ innotuit.
Dodon. Hyoſchyamum luteum nuncupauit. Ad
pleraque conferre etiam exiſtimatur, verùm ſu-
periore longè imbecillius. *Hæc Cluſius.*

GLVTINANT quoq; Althæa, Anagallis, Cẽ-
taurium, Chamæpitys, Chamædrys, Equiſetum,
Eupatorium, Ebulus, Myrthus, Plantago, Quin-
F que folium, Symphytum maius, Verbenaca, &c.
de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De folijs flatus diſcutientibus.

SESELI Maſſilienſe folia fœniculi habet craſ
ſiora, caulem vegetiorem, vmbellam anethi, in
qua ſemen oblongum, anguloſum, deguſtanti
ſtatim acre. radix longa eſt, iucundi odoris. O-
ptimum iuxta Maſſiliam Galliæ vrbem naſci-
tur. Prouenit autem alijs quoque in locis cali-
dioribus, nunc in pleriſque Germaniæ hortis, ſed

non niſi ſatum & cultum. Floret æſtate, & ſemen ſubinde producit. * Calefacit & deſiccat ordine ſecundo. Semen & radix excalfaciendi vim habent. Potu ſtranguriæ & orthopnœæ medetur: ſuffocationibus mulierum comitialibusq; proſunt: mēſes & partus trahunt: ad omnia interna mala pollent: tuſſim veterem ſanant. Semē cum vino potum, cōcoquit, & tormina diſcutit: epialis febribus vtile. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris cæterisq; pecudibus datur in potu, quo facilius ſuos fœtus enitantur. Aethiopicum ſeſeli, folia habet hederæ minora, & ad periclymeni modum oblonga, frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extenſis: ramis ſeſquipedalibus: capitulo anethi ſemine in tritici morem denſo, nigro, amaro, Maſſilienſi odoratiore & acriore, multū ſuaui. Peloponnenſe folia habet cicutę, latiora & craſſiora: caulem ſupra Maſſilienſis magnitudinem, ferulaceum: & latam in cacumine vmbellam, in qua ſemen latius, odoratum & carnoſius pendet. Eiſdem viribus præditum eſt. Naſcitur in aſperis, riguis, & collibus. inuenitur etiamnum in inſulis. Creticum ſeſeli, iuxta Ciliciam in Amano mōte naſcitur, herbula ſurculoſa, ſemine duplici rotūdo, ſcutulorum effigie, odorato ſubacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur: potu ciet menſes. Succo ſeminis, caulisq; virentis, ternis obolis ex paſſo decem diebus hauſto, renes ſanantur. Efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle. *Dioſcorides.*

Seſelis radices in vſu ſunt & ſemen, ſecundùm Dioſcoridem. Noſtra tamen ętate ſemen potius vſurpatur: quando ita ſimpliciter reperitur ſcriptum. Liberum autem eſt vnicuique ſumere ex quacunque ſpecie quæ in promptu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylium vocatur: nam Maſſilienſe, Aethiopicum & Peloponnenſe eiuſdem ſunt naturæ. Quique ſtudioſè inueſtigabit, is Maſſilienſe ſemen facilè habere poteſt. quare de eius ſuccedaneo non eſt neceſſe loqui: cùm iſtud in multis officinis legitimū reperiatur. Actius nominatim Maſſilienſe accipit, addens debere eſſe incorruptum.

Discvtivnt quoque flatus, Abſinthium, Anethum, Apium, Chamomilla, Epithymum, Fœniculum, Iuniperus, Allium, Maiorana, Origanum, Petroſelinum, Squinanthum, Spica nardi, Smyrnium, Ruta, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De folijs ſemen generantibus.

Hormivvm, Sclarea, Matriſaluia, German. Scharlachkraut dicitur, ſatiua herba eſt, folijs marrubio ſimilis. caule ſemicubitali quadrangulo, circa quem eminentiæ ſiliquis ſimiles prodeūt, quæ ad radicem ſpectant. in quibus diuerſum ſemen excluditur. Siquidem in ſylueſtri rotundum, fuſcumque inuenitur: in altero nigrum & oblōgum, cuius eſt vſus. Naſcitur in hortis. Colligitur menſe Iunij. Conſeruatur per annum. * Ad venerem ſtimulandam, cum vino bibi vo-

A lunt. Purgat cum melle argemas, albuginesque: illitum ex aqua tumores diſcutit: eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. Idem effectus eſt illitæ herbæ. Sylueſtre Galliſricum officinæ vocant magis viribus poller. quare vnguentis, præſertim gleucino, permiſcetur. Naſcitur paſſim in pratis. *Dioſcorides & Matthiolus.*

Ervca tam ſatiua, quàm ſponte naſcens, Germ. Weiß ſenff. Gall. *de la Roquette* Ital. *Eruca, Rucula.* Hiſpan. *Oruga, eruca.*) vulgaris admodum planta B eſt, quòd frequentiſſime in cœnis acetarijs inſeratur. Satiua in hortis naſcitur. Sylueſtris Italiæ & Hiſpaniæ familiaris, propè tamen aquas prouenit magna copia. Satiua tota æſtate floret: ſylueſtris autem circa Calendas Iunii potiſſimum erumpit. * Excalfacit maniſeſtè. Venerem largiore cibo concitat. Semen eius idem præſtat, vrinam ciet, concoctioni prodeſt, aluo perquam accommodata. Semine ad condimenta vtuntur. muris aranei morſibus medetur. Ventris tineas C enecat, lienemque extenuat. Tritum & cum felle bubulo mixtum, nigras cicatrices ad candorem reducit. Cum melle verò perunctum, vitia cutis in facie emendat, & lentigines emaculat. Herba, ſi ſola edatur, caput magis dolere afficiet. *Dioſcorides & Galenus.*

De folijs menſes mouentibus.

Alisma, Germ. Waſſer wegerich & Froſchoffel. Gall. *Plantein aquatique.* alij Damaſion appellāt: D folia ei plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, lacinioſa, conuexaq; in terram: caule ſimplici, tenui, cubito altiore: capitibus thyrſi: flore tenui, candido, palleſcente: radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus: aquoſos amat tractus. Aeſtate colligitur, tum enim floribus abundat. * Radix ſi drachma vna aut altera bibatur, his conuenit, qui leporem marinum deuorarunt, aut a rubetis ranis demorſi ſunt, aut opium hauſerunt: torminibus atq; dy- E ſenteriæ per ſe, aut cum pari modo ſeminis dauci, potui datur. conuulſis, & contra vitia vuluæ prodeſt. Herba ſiſtit aluum, menſtrua pellit, tumores illita mitigat. *Dioſcorides.*

Hypericvm, Germ. Sant Johanskraut alij Androſæmon, alij Corion, alij Chamępityn appellant, quoniam ſemen odore reſinam imitatur: ſurculaceo frutice, dodrantali, rubeſcente: folio rutæ: flore luteo, leucoio ſimili, qui digitis attritus ſanguineū ſuccum remittit, qua ex cauſa androſæmon cognominatur: ſubhirſuta ſili- F qua, & in rotundo oblonga, hordei magnitudine: ſemine intus nigro, reſinoſi odoris, gignitur in locis cultis & aſperis. Aeſtate floret. Colligitur menſe Iunio & Iulio potiſſimum. Conſeruatur per annum.* Vrinam ciet, menſtrua pellit appoſitum. tertianis quartanisq; cum vino potum liberat. Semen quadraginta diebus hauſtum, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita, ambuſta ſanant. *Dioſcorides.*

Helichryson, quidam Chryſanthemon, nonnulli & id Amaranton vocant, quo imaginum

ſimulacra

ſimulacra coronant. Ramulum habet candidum A irentem, rectum, firmum: folia intercedentibus paciis anguſta, abrotono ſimilia: comam aureæ ucis in orbem: umbella rotunda, veluti ſiccis co ymbis dependentibus: radice tenui. Naſcitur in ſperis, & torrentium alueis. * Contra ſerpentium ictus, coxendicum dolores: vrinæ ſtillicidia, ruptaque, coma è vino pota opitulatur: eiet nenſes. Sanguinem concretum ventris ac veſicæ abſumit, pota cum mulſo: ieiunis trium oborum pondere, ſiſtit deſtillationes, data in vino lbo diluto. Veſtibus inſeritur, vt eas ab erodenium iniuria tueatur. *Dioſcorides.*

Menses quoque mouent, Aſarum, Abrotonum, Allium, Adianthum, Amomum, Abſinhium, Anthemiſia, Ammi, Braſſica ſatiua, Betonica, Centaurium, Chamomilla, Calamintha, Chamædrys, Caſſutha, Cyclaminus, Dictamnus, Daucus, Gingidium, Fœniculum, Lapathum, Maiorana, Marrubium, Meliſſa, Naſturtium, Origanum, Ocymum, Pulegium, Polium, Petroſeli- C num, Oreoſelinum, Raphanus, Ruta, Roſmarinus, Saluia, Sabina, Seſeli, Serpyllum, Scordium, rifolium, Vitex, Vrtica, Thymus, &c. de quibus ngulis vide ſupra ſuo loco.

De folijs menſes ſiſtentibus.

Limonion Germ. Wintergrün/Hoſtmanſkrꝛ/oder Waldmangold/oder Waldkol. Gall. *Limoi-, ou Beste de pré*, dicitur) folia habet betæ, teiora & longiora, decem, ſæpe plura: caulem auem, rectum, lilio æqualem ſeminibus rubris tentem, quæ guſtata aſtringunt. * Semen trim, & ex vino acetabuli menſura potum, dyſen icis, cœliacisque prodeſt: rubra fœminarum fluuia ſiſtit. Naſcitur in pratis & paluſtribus. io menſe floret. *Dioſcorides.*

Rubus (Germ. Brambeer. Gall. Ronce. Ital. *Rugo.*) notitiæ vulgaris eſt. * Vim habet ſicdi & aſtringendi: capillum tingit. Ramorum octum, potu aluum ſiſtit, & fœminarum proia. preſtetis morſui accommodatiſſimum. giuas firmat, & oris vitijs medentur folia manducata: cohibent vlcera quæ ſerpunt: ribus in capite manantibus, oculiſq; procitibus, remedio ſunt: condylomatis & hęmor dibus folia illinuntur. cardiacis & ſtomachi oribus, trita conuenienter imponuntur. Cau um folijs tunduntur, exprimiturque ſuccus, ſole cogitur, ſingulari remedio contra omquæ modo dicta ſunt: Mori in rubo naſcenuam optimè maturi ſuccus, ad oris medica- F ta conuenit. Siſtitur aluus præmaturi cibo, ò flore in vino poto. Paſſim in dumis pro Folia in vere: flores æſtatis initio: fructus, im maturuerint, per meſſes & extrema æſta cerpitur. *Dioſcorides.*

ſtunt quoque menſes Burſa Paſtoris, ria, Hyoſcyamus, Lyſimachia, Myrthus, phæa, Plantago, Sempetuiuum, Symphy- Solanum, &c. de quibus ſingulis vide ſuoloco.

De folijs venenis reſiſtentibus.

Erysimon, Latini Irionem, Germanice Hederich & Wildenſenff. Gall. *Velar, ou de la Tourrelle* vocant: iuxta vrbes, rudera, hortoſque naſcitur: folijs erucæ ſylueſtris: cauliculis in lori modum lentis & obſequioſis: floribus luteis: ſiliquis in cacumine gracilibus, vt fœnogræco, corniculatis: ſemine naſturtij, exiguo, vrentis guſtus. Per integram æſtatem floret, autumno autem ſemen in ſiliquis profert. * Contra thoracis B fluxiones efficax eſt, & ſi purulenta extuſſiuntur: regio morbo & coxendicibus prodeſt: contra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatis, parotidibus, duritijs mammarũ, & teſtium inflammationibus. In totum extenuat, & excalfacit. Mitius multò ad clyſteres fiet, ſi aqua madefeat, atque torreatur, vel linteo illigatum, paſta farina oblitum peraſſetur. *Dioſcorides.*

Levisticvm, quod Dioſcorides Ligvsticvm, Galenus Libisticvm, Germ. Liebſtockel Gall. *Liueſſe, ou Liuesche* nominant Quamuis pleræque plantæ multis partibus ſunt ſimiles: nulla tamen adhuc reperta eſt, quæ eius omnibus notis reſpondeat Itaque loco eius Leuiſticus vulgaris, aut Cuminum accipiendum eſt. Naſcitur paſſim in hortis vulgaris. Flore æſtiuo tempore. Colligitur menſe Iulio. * Radicis ſeminiſque vel liguſtici vis excalfactoria, concoquens. Prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, D concoctiones: idem ad inflationes, præterea quibus ſtomachus turgeat: & contra ſerpētium ictus: vrinas & menſes potu trahit: Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis, & medicamentis decoquentibus admiſcetur, ori per quàm vtile: quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obſonia. Adulteratur ſemine quodam ſimili: quod facilè guſtu diſcernitur: amarum enim eſt. Alij ſemen fœniculi aut E ſeſeli admiſcentes, liguſticum dolo vitiant. *Dioſcorides & Florentini.*

Venenis quoq; reſiſtunt Abrotonum, Abſinthium, Allium, Adiãtum, Apium, Braſſica, Betonica, Carduus benedictus Chamædrys, Cyclaminus, Calamintha, Eupatorium, Fœniculum, Iuniperus, Marrubium, Origanum, Pulegium, Polium, Ruta, Scordium, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

De folijs ſtrumas diſcutientibus.

Aparine (Germ. Klebkraut. Belg Kleefkruyt. Gall. *Keble, ou grateron.* Ital. *Speronella.* Hiſp. *Preſera.*) ramis multis & paruis fruticat, aſperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorũ ambitu, vt in rubia: flos albus: ſemen durum, rotundum, concauum, album, vmbilici figura, aſperitate veſtium tenaci. Exit Aparine iuxta margines agrorum, & quandoque in ipſis agris frugibus permixta: item ſecus vias, ſcrobes ſepes & inter ſenies. Aeſtiuis menſibus vbique frequens. * Ea paſtores colo vice vtuntur ad eximendos è lacte pilos. Seminis, caulium, ac foliorum ſuccus, po-

iu contra viperarum,phalangiorumque morſus auxiliatur:infuſu aurium dolori medetur.Herba cum axungia trita, ſtrumas diſcutit. *Dioſcorides.*

Galliopsis, ſeu vrtica fœtida, frutex in totum caulem & fo lia habet vrticę læuiora, & quæ grauem odorem trita reddant. flore purpureo, tenui. Naſcitur circa ſepes, ædificiorum areas ac ſemitas vbique. Colligitur Iunio & Iulio menſibus. * Folia, caules, ſemen, ſuccusque, duritias & carcinomata diſſipant: ſtrumas, panos & parotidas diſcutiunt. Oportet bis die tepidum ex B aceto cataplaſma imponere, & eius decocto fouere: ad putreſcentia gangrænas, & nomas cum ſale efficaciter illinuntur. *Dioſcorides.*

Discvtivnt quoque ſtrumas, Adiantum, Althæa, Lupinum, Lapathum, Meliſſa, Naſturtium, Pentaphyllum, Scordium, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De folijs dolorem mitigantibus.

Asclepias, Latini Hirundinariam, Germ. C Schwalbenwurtz appellant, ramos emittit longos: folia hederæ longa. radices numeroſas, tenues, odoratas: floris virus graue: ſemen ſecuridacæ. Naſcitur in montibus aſperis & arenoſis Auguſto menſe floribus abundat. * Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra ſerpentium ictus. Folia aduerſus vuluæ, mammarumq; vlcera, quæ cacoëthe vocant, illinuntur. *Dioſcorides.*

Dolorem quoque mitigant ſeu leniuut Anethum, Abſinthium, Atriplex, Chamæmelum, D Calamintha, Centaurium maius, Chamæpitys, Hyoſcyamus, Libiſticum, Lupulus, Peucedanum, Petroſelinum, Roſmarinus, Ruta, Siſymbrium, Serpyllum, Sampſuchum, &c. de quibus ſingulis vide ſuo loco.

De folijs ſeu herbis venenoſis.

Aconitvm (German. Dotwurtz. Wolffskraut dicitur) ſtatim in lingua inter bibendum, cum aſtrictione quadam dulceſcit: & ſubinde, potiſſimùm cum exurgere conantur, vertigines offun- E dit: lacrymas ciet: grauitatem pectori & præcordijs adfert, ſimulque ſpiritus cerebri diſſlantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clyſtere per aluum egeri opus eſt. Vtimur inter propinandum origano, ruta, marrubio, vel abſinthij decocto, cum vino abſinthite, vel ſemperuiuo, vel abrotano chamælæa, aut aiuga. Prodeſt etiamnum opobalſami drachma, cum melle aut lacte, cum caſtoreo, pipere & ruta, æquis ponderibus ex vino. coagulum hœdi, leporis, aut hinnuli rũ aceto. ferri quoque ſtercus, item vinum, in quo F aurum, ferrum, argentumue candens reſtinguatur, potum. Iuſculaque cum gallina & vino decocta, aut carnium bubularum piæq; inguium iura, cum vino ſumpta. Fertur & aiuga priuatim ipſis ſubuenire. *Dioſcorides*

Cicvta German. Schirlung. Gall. *Cigue*. Ital. *Cicuta*. H. ſp. *La cecuta* appellatur) pota vertiginem excitat, oculisque caliginem offundit, ita vt ne minimum cernatur, ſingultus ciet, mentem turbat, extremi artus gelantur: denique conuulſi, ſuppreſſo arteriæ ſpiritu ſtrangulantur. *Quare inter initia cicutam vomitu excutiemus: poſtmodum deiectionem moliemur, vt quod ad inteſtina prolapſum ſit, excernamus: tum demum in meracam potionem, quæ maximo eſt auxilio, deueniemus: repetendum per interualla, in quibus proderit lac aſininum aut bubulum potui datum, vt abſinthium cum pipere & vino, caſtorio, ruta, mentha cum vino. aut amomi, cardamomi, aut ſtyraris vncia aut piperis cum ſemine vrticæ & vino, aut lauri fol a. Item laſer ex oleo & paſſo, & paſſum per ſeſe longius potum proficit. *Dioſcorides.*

Dorycnivm quod aliqui manicon Solanum appellarunt, epotũ lactis ſaporem in guſtu refert: * continẽtes ſingultus ciet, humor linguā vexat, ſanguis confeſtim ejicitur: muroſa quædam perinde quaſi dyſentericis, aluo egeruntur. Itaq; antequã aliquid ex ijs eueniat, auxilio ſunt vomitus, clyſter, & quæcunq; potum venenum expellere poſſunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulſa, lac caprillum, aut aſininum, dulce vinum, quod tepidum cum aniſo bibatur amygdalæ amaræ. gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam tosta eſſe, ſalutare eſt. Conueniunt & locustæ marinæ, & gammari, & pota eorundem iuſcula. *Dioſcor.*

Hyoscyamvs (Germ. Bilsamkraut. Gall. *du Iusquiame*) potum aut comeſtum, ſimilem ebrietatis abalienationem mouet: ſed facile medicamentis cedit. * Auxiliatur aqua mulſa copioſe data, largitè, præſertim aſininum: ſi id deſit, caprillum, vel bubulum, vel aridatum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei aut cucumis ſemẽ ex paſſo ſumtum, & vinum ſal'um, cum adipe ſuilla recenti, paſſoque: itidem vrticæ ſemen, aut nitrum ex aqua, & intubus & cnicus, & ſinapis, & naſturtium, radix, cepa & allium: & hæc ſingula cum vino ſumantur. Poſtea ſinendi quieſcere, quemadmodum qui vinum biberũt, vt excoquant. *Dioſcorides.*

Quod Cornicvlatvm Papaver, Germ. Geelmagen appellant, & potu & cibo eadem inferre conſueuit, quæ papaueris ſuccus ſeu meconium: nec alijs expugnatur auxilijs. Quare vide in Meconio.

Quod Pharicon vocant ſapore ſyluestre nardum imitatur.* Reſolutionem neruorum potum adfert, cum conuulſione & delirio Oportet autem poſt vacuationes vinum abſinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo Gallico. aut ſpicæ nardi duas drachmas & myrrhæ totidem obolos, cũ paſſo: aut irim cum croco ex vino: deraſumq; caput imire hordeacea farina cum aceto & inita ruta. *Dioſcorides*

Smilax arbor, a quibuſdam tithymalum a Latinis Taxus appellatur.* Fugus vniuerſo corpori ſtrangulatus & celerem interitum infert: cui eadem quæ cicutæ conueniunt *Dioſcorides.*

Tapsia ſtrangulatus conciet, aut immodicas deiectiones.* Nimios deiectionum impe-

tus

tus, medicamentis, quę excrementa ſupprimunt, coercebimus. Neque negligenda quæ parum quidem nocere videntur, interim vero vitam in diſcrimina agunt Quo in numero ſunt ſylueſtris ruta, gith, nouæ glacies, pappi recentes: flores autem ſunt eius ſpinæ, quæ Cactos dicitur. Eos qui ſumpſerint ſola vomitio recreat. Strangulabus autem ea medentur, quæ infrà in fungorum mentione retulimus. *Dioſcor.*

A

Toxicvm ex co nominari videtur, quòd barbatorum ſagi ... Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur. Incocitius furor varias iis imagines obuerſat: quate vix medicinæ locus eſt, raroq; qui hauſerunt euadent. * Vinculis ergo cohibendi, aut vinum dulce cum ro aceo bibere, & reuomere cogantur, rapi ſemen bibendum cum vino. Priuatim iis conuenit quinquefolij radix, & hircinus ſanguis, aut caprilus, eodem modo ſumptus to ... fagi aut ilicis cortex cum lacte tritus: malique cotonea trita eſſe, aut cum pulegio & aqua bibere, conueniet: amomum & balſami ſemen ex vino Sed qui periculis defuncti ſunt, diu afflictis decumbunt: & vbi ſurrexere, ſtupidi reliquum vitæ tempus degunt. *Dioſcor.*

B

De folijs alterantibus qualitate occulta.

C

Bardanae maioris folium (quæ & Arction Perſonatia dicitur) ſummo capite geſtatum, matricem ſurſum tollit, ſub planta pedis, deor ſum. Quod remedium præſtantiſſimum habetur uterinis ſuffocationes, præcipitationes, ac diſlocationes matricis. *Mizaldus.*

D

Brassicae folium vertici capitis impoſitum, vuluam ex defluxu pendulam, vel aliter afflictam, ſurſum rapit. *M. Ca. o.*

Hederae vis ac natura eſt caput ab heluo, ... eſt, pridiani vini oſcitantia, & ſemiſomno, ... enſare, vi nimirum diſcuſſoria, atq; exſiccan... Quà etiam à crapula tutos reddere creditur ... iti admota, vel præſumptis eius acinis ali... or. Atque hinc factum crediderim, vt Bacchus ... atis vuis hederæ coronaretur, & ob id Co... bifer diceretur. *Tertullianus.*

E

Hyoscyamvs peſtiferis bubonibus admo... illos fertur diſperdere, vel, vt quibuſdam pla... diſpergere. Et ſi quis ante illorum emerſum ... tam cam ſecum habuerit, nuſquam a bubo... is corripietur Radix trita, & podagræ iſchia... (calidæ) appoſita, mirifice iuuare ſ... quod ſit Ioui mancipata, qui vnus coxas ob ... ttarium, & pedes propter P.. ſibi vendi... *Ex vetuſto ... ſecretorum libro.*

F

... bvlvs folia cum vino cocta, arthriticorum ... iatus v... lde mitigant, ſi dolenti loco admo... ... tur. Sunt, ... ferant, & miris laudibus ... la... ſuccum ... expreſſum ex folijs, radicibuſ ... eiuſdem coctis in vino & butyro menſis ... excepturn, ac vice linimenti affecto mem... ... dentidem inungum, nimirum ter, quater... die. Ab experto hæc didici. *Mizaldus.*

Trifolivm herba hyacintho ſimilis, quando flores vere emittit, & ſemen habet κνήκου ... ſimile, decocta mulsum, & morſibus phalangij aut viperæ ex aqua fotu admota, illis medetur, & dolores ſtatim ſedat. Eodem verò fotu in alio non morſo, parti ſanæ ſenſum ſimilem, & dolores ſimiles his quos morſus inuehit, omnes excitat: morſus itaque ſanat, & feratum modo partem affligit. *Sylvius.*

Aconitvm ex vno tepido datum percuſſis à vipera aut ſcorpione, ſalutiferū eſſe expertum eſt à nonnullis medicis experitiſſimis. Adcò venena plerunque venenatis ſunt venena.

Pentaphyllon Iouiali poteſtate venenis reſiſtit: cuius folium vnum, bis quotidie, manè nimirum & veſperi ex vino bibitum, ephemeram febrim curare traditur, tria tertianam, & quatuor quartanam. *Marſilius Ficinus.*

De folijs purgantibus bilem flauam.

Lvpvs Salictarivs, ſeu lupulus, Germ. Hopffen Gall. *du Houblon* dicitur: folia habet aſpera, cucumeris modo: flores exilib. folliculis ſquamatim compactos, racematimq; dependentes, colore ſubcinereo. Naſcitur in ſepibus. Colligitur menſe Martio, vel Aprili Auguſto menſe floret, & Septembri. Doſis decoctionis magnæ eſt circiter ℥.iij. Et infuſionis eius in aqua calci potio eſt circiter ℔.j.* Flauam bilem detrahit, ſanguinem ab ea expurgat, & eius inflammationes extinguit. Sero caprino maceratus, valentior redditur. Succus eum ſaccharo decoctus ſyrupi modo, regio morbo laborantibus medetur. Iecinoris & ventriculi æſtus mitigat Syrupus ex ſaccharo & eius ſucco paratus, vtiliſſime exhibetur in febribus à bile & ſanguine excitatis. *Meſue.*

Mercvrialis, Græcis Linozoſtis, Germ. Bingelkraut Gall. *Mercurialle.* Ital. *Mercorella* Hiſpan. *Mercuriales, ortiga muerta*, aliquibus Parthenion appellatur, folijs cōſtat ocymi, helxinæ cognatis, ſed minoribus: ramulis duplici geniculorum modo cinctis, alarū cauis multis. fructu fœminæ copioſo, quandam racemorum ſpeciem præbente: mari è foliorum ſinu dependente, paruo, rotundo, ceu binis teſticulis vnà cohærentibus: frutice dodrantali, aut maiore. Naſcuntur paſſim in campeſtribus cultis vinetisque. Colligitur æſtate. Conſeruatur per annum. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciendam. cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamque detrahit. Conſtat vt mares gignantur, hunc facere: vt fœminæ, illam, ſi à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur. Menſes fecundaſque ciunt, vuluæ cum melle, vel roſaceo, vel irino admotæ. Epiphoris, ſtrangutiæ & veſicæ, folia aluo impoſita conueniunt. Aluo quidem ſoluendæ, vel in febri, decoquitur, quantum manus capiat, in duobus ſextarijs aquæ ad dimidias, bibitur ſale & melle admixto, nec non cum vngula ſuis, aut gallinaceo decoctum ſalubrius Thoracem purgant, bilem detrahunt, ſed ſtomachum lædunt. *Dioſcorides & Plinius.*

Persica arbor notiſſima: * cuius folia & flores in aqua calida, ſicut roſarum & violarum macerati, in zulapium, vel ſerapium rediguntur, ad ventrem ſubducendum, & bilem expurgandam efficaces, vnciarum duarum inſtar. *Andernacus.*

Pvrgant quoq; bilem flauam, Abſinthium, Centaurium, Malua, &c. de quibus vide ſuprà.

De folijs purgantibus bilem atram.

Sena folijs conſtat glycyrrhizæ, craſſis, ſubpinguibus, fabarũ ſapore, caule cubitali, à quo ramuli exeunt, in loti modum flexibiles. Flores emicant aurei, veluti braſſicę, purpureis intercurſantibus venulis: quibus ſuccedunt folliculi falcati, adeoq; natura compreſſi, vt ſuperior membrana inferiori cohæreat, in quibus ſemen continetur in nigro ſubuireſcens, vuarum vinaceis vſque adeo ſimile, vt nõ facilè primo oculorum intuitu alterum ab altero diſcernatur: folliculi è ramuſculis prominent, tenui pediculo appenſi: quo fit, vt matureſcentes paruo ventorum flatu facile decutiantur. Planta eſt frigoris impatiens, ob idq; ſeri vult Maio, nec vltra autumnum perdurat. ſi quidem prius ſata facilè frigore deperditur, ſerius verò hyemem ſimiliter non tolerat. Præſtat quæ ex Alexandria Aegypti, vel ex Syria aſſertur. Folia autem viridia ſunt præſtantiora ſubalbidis & tenuibus. * Calefacit initio ſecundi ordinis, ſiccat primo. Terget, expurgat, digerit. Educit per inferna bilem tum atram, tum flauam, & pituitam. Mundat cerebrum, cor, iecur, lienem, pulmonẽ, & omnes corporis ſenſus, confertq; omnibus eorum incommodis. Viſcerum obſtructiones aperit, auget iuuentutẽ, ſeniumq; retardat, & animi hilaritatem affert. Folia in capitis perfuſionibus vtiliter decoquuntur, præſertim addita anthemide. Roborat enim hoc modo cerebrum, neruos, oculorum aciem, & auditoriam facultatem. Optima eſt medicina morbis omnibus diuturnis, & melancholicis, vt delirio, amentiæ, ſciſſuris totius corporis, reſolutioni neruorum phthiriaſi, cephalalgiæ, ſcabiei, puſtulis, prurītui & epilepſiæ. Cor etiam roborat: ſi tamen ijs potiſſimum commiſceatur medicamentis, quæ ipſum maximè confirmant, veluti viola. Datur commodè prægnantibus, & pueris, & cuiuſcunque ætatis hominibus. Dilutum tamẽ magis præſtat, quàm decoctum, quòd nulla ex parte exhalet: cuius vnciæ quinque, vel ſex, aluũ modeſtiſſimè, & ſine moleſtia ſoluunt. Redditur medicamentum hoc in deijciendã aluo præſtantius, atque valentius, ſi caſſiæ nigræ, aut mannę, aut rhabarbaro, aut roſarum diluto, aut ſyrupo roſaro ſolutiuo commiſceatur, aut ſi maceretur ſena caprino ſero. Corrigitur zingibere, vel ſale gemmæ. Doſis eius diluti eſt ab ℥. ſemis vſque ad ℥.j pulueris vero à ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. *Matthiolus & Meſue.*

Fvmaria, Germ. Erdtrauch/Daubenkropff. Gall. *Fumeterre, ou pied de Geline,* appellatur herba vulgaris admodum notitiæ, officinis paſſim vocatur Fumus terræ. cuius deſcriptionem vide ſuprà. Præſtat, quæ virentior, folijs extenſis, non criſpis, & quæ violaceo ſit flore. Naſcitur in hortis & ſegetibus. Colligitur verno tempore, & ex ea ſuccus exprimitur. Cõſeruatur autem per annum. Potio ſucci ipſius eſt ab vncia ſemi vſque ad ℥.ij. & decoctionis eius ab ℥.x. vſque ad ℥.xv. & pulueris eius à ʒ.iij. vſq; ad ʒ.v. * Aluum ſoluit leuiter abſque vlla noxa, bilem trahit atque humores aduſtos. Eius vis non modò ad hepar, ſed ad venas diffunditur. Quamobrem ſanguinem expurgat, omnibusque incommodis medetur, à bile, aut exuſtis humoribus prouenientibus. Medetur elephantiaſi, aduerſus carcinomata efficax eſt: lichenas & alia cutis vitia, mirificè emendat: quin & omnibus morbis auxiliatur, qui ex viſcerum infarctu originem ducunt. Roborat fumaria ventriculum, iecur, & cætera interna viſcera, bilioſasque finit febres, quemadmodum & eas, quę ex vaſorum obſtructione excitantur. Roboratur deiectoria eius facultas, quòd non admodum ſit valentior, additis myrobalanis, ſena, caprino ſero, infectorio cocco, aut vuis paſſis. *Meſue & Matthiolus.*

Epithymvm planta eſt caſſuthæ ſimilis, aut caſſutha in thymo naſcẽs, & illud circumuolutis ambiens. Cùm autem hoc tempore thymi copiam non habeamus, caremus etiam epithymo. Illud autem quod vulgò in vſu eſt, epithymbra eſt, quòd in thymbra, quæ thymi nomine vſurpatur, creſcat. Hac autem hodie veri epithymi loco vti poſſumus: nam eaſdem facultates habet, aliquantò tamen debiliores. Quod ex Creta adſertur, epithymbra etiam videtur: epithymum enim non eſt, tametſi noſtrate melior. Seruatur per annum. Potio eius in decoctione eſt à drachmis quinque vſque ad viginti: & pulueris eius à drachmis tribus vſq; ad ſeptem. * Atram bilem cæteris medicamentis valentiùs excernit, idq; facilè, & citra vllam moleſtiam præſtat. Efficax eſt ad morbos cerebri, nempe melãcholiam, epilepſiam, diuturnos capitis dolores, aliasque atrabiliarias ægritudines. Confert cordis tremoribus, & animi deliquijs. Præterea cunctis lienis affectibus mirè opitulatur: item renum vitijs, & hypochondriaca melancholia vexatis. Frequens epithymi vſus: datur enim vtiliſſimè aduerſus carcinomata, elephantiaſin, & ad vlcera maligna & atra. quin & quartana febre detentos liberat. Corroboratur eius operatio, multiplicatione quantitatis ipſius, & additis myrobalanis Indis, aut hellebori nigri momento, aut ſero caprino. *Meſue, Matthiolus & Medici Florentini.*

Pvrgant quoq; atram bilem, Cuſcuta, &c. de qua vide ſuprà ſuo loco.

De folijs purgantibus pituitam.

Gratiola nihil aliud eſt, quàm Meſuæ Eupatorium herba eſt cubitalis, eximiæ amaritudinis, folijs centaurij parui, viridibus, [illegible] cilis, caule [illegible] qui [illegible] ficcata flaueſcit, floribus ſubluteis, [illegible] Quibuſdam herba [illegible] dicta, ob lentorem ei adhærentem: * cal[illegible] gradu

gradu primo, ſicca ſecundo, duplici quoq; conſtans ſubſtantia: calida tenui, qua bilem & pituitam facilè purgat, renuat, incidit, terget, expurgat, putredinem prohibet, reſoluit ſine attractione, obſtructiones tollit, & morbos ab his natos ſanat, febrib. diuturnis mirè ſubuenit. Altera eſt terrea, adſtringens, qua vētriculum, hepar, & cætera viſcera cogendo roborat. Cum ſero lactis efficacius purgat. per ſe enim eſt imbecillum. Naſcitur ſpontè in Italię plerisq; paluſtribus, humidis ac vliginoſis pratis. Belgis hortenſis eſt, vbi Iulio ac Auguſto cum flore reperiri poteſt. Herba colligitur, ſuccus exprimitur, vt ex abſinthio, fine veris. Decoctum eius datur ab vncijs iij. ad ℥ vj. puluis a ʒ i. ad ʒ iij. Eius penuria abſinthij & aſari ana pondus dimidium. *Meſue.*

Peplvs, Germ. Teuffelsmilch. Gall. *Reſueille-matin des vigner*, appellatur. frutex eſt lactei ſucci plenus, folijs paruis, vt rutę, paulo latioribus: rotunda coma fere dodrantali, humi re perſa ſemine ſub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris Pluribus ſcatet auxilijs. Vnicam radicem habet, ſuperuacuam, ex qua fruticat. Naſcitur inter vites, & in hortis. Aeſtate viget, in hyemem vſq; perdurat. Colligitur meſſibus: ſiccatur in vmbra. & continuè verſatur. Fructus ruſus, & ferueſactus reconditur. * Bilis ac pituita detrahitur acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obſonijs inſperſa conturbat aluum, muria conditur. *Dioſcorides.*

Daphnoides, officinis laureola, German. Zeiland / Zeidelbaſt Gall. *de la Laureolle.* dicitur, cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, obſequioſisque, multis à medio ſurſum verſus folioſis: cortex ſupra modum viſcoſus ramos veſtit: folia lauri, graciliora & molliora, fractu contumaria, quorum guſtatu os & fauces incendantur: flores candidi: bacca cum ematuruerit, nigra: radix inutilis. Naſcitur in montoſis, incultis, aſperis, vmbroſis, ac ſyluoſis tractibus, vt apud Lemanum lacum, & non paucis iuxta Rhenum ac Moſam locis. Flores præmaturè germinant, paulò poſt Autumni æquinoctium: hyeme aut primo vere perficiuntur fructus Maio ac Iunio. [illegible]ps eſt perpetuò virens, & aduerſus frigora hyemisq; iniurias obdurans. * Pituitam extrahit folium recens, vel aridum in potu: menſes ciet, & vomitum caput inanit commā lucatum: ſt[illegible]utamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt. *Dioſcorides.*

De folijs ſeroſos humores purgantibus.

Sambvci duo genera. Vnum in arborem aſſurgit, Germ. Holder. Gall. *du Sus.* ſurculos ſpargens [illegible] teretes, cauos, candicantes, [illegible] folia [illegible] landis, terna quaterna ue, ex [illegible] mos exeunt, grauia odore mi[illegible] ecta: & in ramulorum cacuminibus [illegible] circinatæ vmbellæ, quæ flo[illegible] mox acinum terebintho [illegible], in nigredine ſubpurpureū, racemoſum,

A ſucco madentem, vinoſumq; Alterū genus Chamæacte vocatur, Romanis Ebulus, Germ. Attich: de quo vide ſuprà. Naſcitur in hortorū & vinearum ſepibus. * Vis eadem ac Ebuli. *Dioſcor.*

Chamaelaea ſurculoſa fruticat, ramis dodrantalibus. folia oleæ ſimilitudinem habent, tenuiora, & amara, quæ guſtatu linguam mordent, & arteriam deradunt. In Italiæ & Galliæ Narbonenſis plerisq; incultis, aſperis & deſertis reperitur perpetuò viret. Semen Autumno ma-
B turitatem aſſequitur. * Detrahit pituitam, bilemque, folijs præſertim in catapotio deuoratis. namq; duæ abſinthij partes, adiecta chamælææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur. ea autem in ventre non liqueſcūt: ſiquidem quotquot fuere deuorata, reguntur. Folijs cum melle tritis, ſordida vlcera & cruſtoſa repurgantur. *Dioſcorides, & Dodonæus.*

Chamaelaea Germanica, frutex eſt ſurculoſus, & lignoſus, bicubitalis aut altior, ſi
C cultura acceſſerit: lentis ac dodrantalibus ramulis: folijs oblongis, latiuſculis, mollibus & pallide virentibus. floſculi ſecundùm ramulos execūt, odorati, colore dilutè rubentis purpuræ. baccæ rotundæ ochri ferè magnitudine, cùm maturuère rubentes: reſiccatæ nigricant. interior harum nucleus canabis ſemini ſimilis, medulla refertus candida. radix longa, altè demittitur. In plerisque Germaniæ ſyluis reperitur vmbroſis, aſperis, & deſertis locis. Demittit hæc folia, vt plu-
D rimæ arbores, aduentante hyeme. florum verò germina ſtatim poſt Autumnū promit, qui primo mox Vere, & ſubinde ipſa hyeme ſi clemens fuerit panduntur. folia poſt flores exeunt. baccæ æſtate maturantur. Vulgò Germanorum Zeiland / Zeidelbaſt / Leuſtrant & Kellerhals appellatur. officinę noſtrates Mezereon vocant. nos autem Chamælæam Germanicam dicere maluimus. Italorum nonnullos fructū eius Piper montanum nuncupare accepimus Sunt qui Laureo-
E lam & hanc ſtirpem nominant: ſed alia eſt Laureola, de qua in Daphnoide dictum eſt. Quo autem nomine à veteribus appellata, & an ipſis cognita, explicare non eſt facile. Videtur quidem Cneoron album Theophraſti eſſe, ſed propter breuitatem huius nihil affirmare licet. κνέωρον, inquit duo genera: candidum & nigrum. Candidum folium habet [illegible], oblongum, figura quodammodo oleagino ſimile. Nigrum, vt Tamarix, carnoſum. Humile autem magis
F candidum eſt, eſtque εὐῶδες hoc eſt odoratum: nigrum vero ἄοσμον, id eſt, abſque odore radix ambobus quæ altè deſcendit, grandis: ramuli permulti, craſſi, lignoſi, protinus ab ipſa tellure. aut paulo ſuperius ſparſi. lenti: quamobrem hiſce ad colligandum iunci modo vtuntur. geminant florentq, poſt æquinoctium Autumni & multum denique temporis florent. hæc Theophraſtus. Et Chamælæa quidem Germanica folio non multum diſſimili eſt oleæ: flos odoratus, cuius, vt ſcripſimus, mox poſt Autumnum germina apparent: rami lignoſi, obſequioſi, ta-

dix prolixa, altè deſcendens. Quæ omnia magnam eius cum Cneoro albo coniunctionem & affinitatem (ſi non ipſum eſt) oſtendunt. Eſt autem ſtirps hæc in vniuerſum etiam vehementer excalfactoria: fructus, folia & cortices acria admodum ſunt, guſtata linguam mordicant, & aduſtionis ſenſum in faucibus excitant. Officinæ Germaniæ & Belgij huius folijs (ſi quando opus eſt) pro Chamælææ vtuntur. Quod citra errorem fieri poteſt. Nam Chamælæa iſta viribus & potentia alteri ſimilis eſt: quamobrem eius loco ſubſtitui poteſt, & eodem ſimiliq; modo præparari. *Dodonæus.*

ESVLA, German. Teuffelsmilch / herbarum lactarium ſpecies, ruſticorum purgatorium. Huius vna eſt magna, radicibus rotundis, magnis, denſis, & graui cortice intectis. Altera parua, radiculis exiguis, cortice tenui intectis. Maior viſcera vlcerat, ob id pernicioſa. Parua eſt præſtantior, præſertim cortice radicis tenui, leui, fragili, ſubrubro caſſiæ modo, ante ſex menſes collecto. Nam recens, quo menſe collecta, mala eſt, vti & niger, & orta loco aliquo prope thermas. Colligenda eſt veris initio. Lac autem, quod calidius, acrius, ac valentius, fine veris. * Calida & ſicca principio tertij gradus, ſubſtantia conſtat tenui, ignea, acri, incidente, tenuante, fundente, ſiccante, aperiente, & terrea ſtyptica, etiam ſiccante materias altius immerſas: purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem etiam à iuncturis: ob id harum doloribus confert, & hydropi inſigniter. ſed nocet cordi, ſtomacho, hepati: viſcera excoriat, venarum ora diſrumpit, corpus immodicè ſiccat, ſemen abſumit, febres inflammando excitat, lacte ſuo maximè. Ob id miſcenda ei ſunt cardiaca, ſtomachica, hepatica: ad hæc glutinoſa, cogentia, & aſtringentia. glutinantia, vt gummi, tragacanthum, bdellium, mucago pſyllij, ſuccus portulacæ: poſtremò refrigerantia, & calorem illum extinguentia. Infundatur ergo in acetum, præſertim quo cydonia ſunt macerata, aut decocta, & ſuccum intybi, vel ſonchi, vel portulacæ, vel ſolani: additis autem myrobalanis, abſinthio, aloe, præſtantior euadit. Iudæus infundendo in acetum, aut lac ſæpe mutando, & ſiccando corrigebat. Si te autem immodicè purgat, ſede in aqua frigida, ex Ruſi conſilio. Frigus enim ambiens & medicamēti virtutem in vnum cogit, ipſumque roborat, & per accidens iuuat, protruſis à ſe materijs ad meatus, per quos ſunt vacuandæ, ſuccurrendumq; eſt. Catapotia ex ea facta idem poſſunt. Recipiunt autem eſulæ præparatæ myrobalanorum citrinorum ana drachmas quatuor: aloes drachmas quinq; cum ſucco fœniculi, aut intybi miſce. Datur à drachma vna & dimidia ad drachmas tres. Quidam ex lacte eius, & farina, faciunt oblatas purgatorias. Alij ex lacte, aceto, ſacchato: alij carne cydoniorum, & maſtice. Datur autem cortex radicis à ſiliquis duabus, vſque ad ſiliquas ſeptem: lac verò à ſiliqua vna vſque ad tres. *Meſue.*

TITHYMALI (German. Wolffsmilch. Gall. *du Tithymale, ou herbe à laict.*) genera ſeptem: quorum maſculus Characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter myrtites: qui fœmina exiſtimatur, eumq; myrſinitem, aut caryitem vocant: tertius paralius, quem tithymalida appellarunt: alius helioſcopius: quintus cypariſſias: ſextus dendroides: ſeptimus platyphyllo dicitur. Characię caules ſupra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo ſucco, atque acri madentes: folijs oleæ circum ramos, anguſtioribus, & longioribus: radice craſſa, lignoſa: pendet in cacuminibus caulium coma iunci, ſub qua caucolæ foliolis balnearum ſimiles, in quibus ſemen continetur. Naſcitur in aſperis & mōtibus. * Succus aluum purgat, trahit pituitam, bilemq; binis obolis in poſca ſumtis, & cum aqua mulſa vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore ſuccus, congeſtis ramulis, mox diſſectis, & vaſe concluſis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, & in paſtillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternaſue guttas inſtillant, vt cum his increſcant, quas ad vſus recondunt. Per ſe etiam tuſus in pila, & in paſtillos coactus reponitur. Porrò cum extrahitur lac, neq; quo ventus aſpirat, ſtare quenquam, neq; manus oculis admouere conuenit: ſed antequam colligas, corpus, præſertim faciem, collum, ſcrotumq; genitalis, adipe aut oleo cum vino perungere. Fauces autem exaſperat: quapropter ea apotia cera, aut decocto melle oblini par eſt, & hoc modo dari. binas tamen ternáſue ficos purgationis gratia ſumſiſſe, ſatis eſt. Recens lac ex oleo, perunctos in ſole capillos euellit, renaſcentesq; flauos & exiles efficit, deniq; omnes perimit. Dentium cauernis incluſum, leuat dolores: ſed cera dentes oblinendi, ne ſuo delapſu fauces & linguam vitient. Tollit illitū impetigines, formicantes verrucas, penſiles, & quæ thymi florem repræſentant. Valet aduerſus pterygia, carbunculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fiſtulasque. Legitur ſemen autumno, & ſiccatum ſole leuiter tunditur, feruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item ſiccantur. Semen & folia lactei ſucci effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant. admiſto cū lacte lepidio, & caſeo contuſo. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina, quā myrſiniten, aut caryiten vocant, ſimilis ſuapte natura daphnoidi. folijs myrti, ſed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit dodrantales: fructum fert alternis annis, nuci ſimilem, mordaci guſtu. Naſcitur in aſperis. Succus, radix, ſemen, folia, conſimilem antedicto ſortiūtur facultatem ſed ad citādas vomitiones inualidior hæc eſt. Aliud tithymali genus dicitur Paralios, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellauere. Naſcitur in maritimis, ramis ſubrubentibus, palmum altis, quinis ſeniſue à radice exeūtibus: folijs lini anguſtis, paruis, oblongis, in verſus quoſdam [illegible]

ſtis:

ſtis: capite in cacumine orbiculato, in quo ſemē, vt eruum, vario colore emicat: flos albus. Frutex totus cum radice lacteo ſucco turget. Similes ad vſus reconditur. Helioſcopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusque: ramulis prodeuntibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copioſi plenis: capite anethi. ſemine velut in capitulis incluſo. Helioſcopij nomen accepit, quoniam comas cum ſole circumagat. Circa oppida naſcitur, potiſſimum in ruderibus. Colligitur ſuccus, ſemenque, vt aliorum. Eædem, quæ ſuperioribus, vires, non tamen vſqueadeò validæ. Cypariſſias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, ſubrubrum. ex quo folia pini ſimilitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum naſcentem pinum æmulatur, vnde nomen traxit. Candido ſucco madet cui eadem vis, quæ ſuperioribus. In petris naſcens dendroides cognominatur. ampliter opacat, in cacumine frondoſam ſpargens comam, ſucco lacteo prægnās,

A cauliculisq; rubentibus, folijs myrti tenuioris, ſemen characiæ. Eiuſdem effectus, cuius ſuperiores: ſimiliq; modo reconditur. Platyphyllos verbaſco ſimilis eſt. Radix, ſuccus, & folia per inferna trahūt aquas. Piſces necat, tuſus & aquæ inſperſus. Reliqua tithymalorum genera, quæ ſuprà ſcribuntur, idem efficiunt *Dioſcorides.*

Pityvsam ſpecie à Cypariſſia differre conſtat, etſi tithymalorum generi aſſignetur. Caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus:
B folijs piceæ, acutis, exilibus. flore paruo, velut purpureo: ſemine inſtar lenticulæ lato: radice craſſa, candida, ſucco referta. quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. * Detrahit per aluum radix drachmis duabus, data in aqua mulſa: item ſeminis drachma. Succi cum farina ſubacti cochlearium in catapotio datur. modus foliorum drachmæ tres. *Dioſcorides.*

Pvrgant quoq; ſeroſos humores, Cyclaminus, Ebulus, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De Floribus Sectio IX.

- Flores
  - Alterantes qualitate
    - Prima: *atque vel ſecundum*
      - Quantitatem. *Sic*
        - Calidi *in*
          - Primo — Borraginis, Bugloſſæ, Betonicæ, Buphthalmi, *ſeu* herbæ Chriſpulæ, Meliloti, Chamomillæ, Stœchadis, *&c.*
          - Secundo — Amomi, Croci, Caryophyllorum, Ericæ, Meliſſæ, Spica nardi, Lauendulæ, Lupulorum, Iunci *odorati*, Iaſmini, Roriſmarini, *&c.*
          - Tertio — Agni caſti, Epithymi, Leucoij, Oenanthæ, Periclymeni, *&c.*
        - Frigidi *in*
          - Primo — Maluæ, Roſarum, Violarum, *&c.*
          - Secundo — Anemonæ, Hiacynthi, Intybi, Nymphææ, *&c.*
          - Tertio — Balauſtiæ, *&c.*
          - Quarto — Hyoſcyami, *&c.*
        - Humidi, Sicci, *&c. Vide literam A.*
      - Locum, *Vide literam B.*
    - Secunda, *Vide literam D.*
  - Purgantes, *&c. Vide literam F.*

- A
  - Humidi in
    - Primo — Bugloſſæ, Maluæ, Cichorij, &c.
    - Secundo — Nymphææ, Violatum, &c.
  - Sicci in
    - Primo — Buphthalmi, Chamomillæ, Croci, Hyacinthi, Meliloti, Roſarum, &c.
    - Secundo — Anemone, Amomi, Croci, Caryophyllorum, Ericæ, Iunci *odorati*, Lauendulæ, Lupuli, Meliloti, Pæoniæ, Roriſmarini, Spicanardi, &c.
    - Tertio — Balauſtiæ, Epithymi, Iaſmini, Chamæpytheos, Periclymeni, &c.

- B *Flores ſecundùm locum alterantes qualitate prima, aut*
  - Calefaciunt
    - Caput — Anthos, Prunellæ, Chamomillæ, Betonicæ, herbæ *Paralyſis*, Lauendulæ, Meliloti, Pæoniæ, Saluiæ, Stœchados, Tiliæ, &c.
    - Pectus — Betonicæ, Iunci *odorati*, Meliſſæ, Scabioſæ.
    - Cor — Anthos, Borraginis, Bugloſſæ, Croci, Meliſſæ, Spicanardi, &c.
    - Stomachum — Anthos, Iunci *odorati*, &c.
    - Hepar — Centaurij, Iunci *odorati*, Sambuci, Betonicæ, Chamomillæ, Spicæ, &c.
    - Splenem — Betonicæ, Leucoij, Viticis, &c.
    - Renes & *veſicam* — Betonicæ, Iunci *odorati*, Maluæ, Meliloti, Spicæ, &c.
    - Matricem — Betonicæ, Iunci *odorati*, Ireos, Saluiæ, Spicanardi, &c.
    - Iuncturas — Anthos, herbæ *Paralyſis*, Chamomillæ, Meliloti, &c.
  - Refrigerant, Humectant, Siccant, &c. *Vide literam* C.

C Refri-

- C.
  - Refrigerant
    - Caput — Nenupharis, Papaueris *albi*, Roſarum, Violarum, &c.
    - Pectus — Papaueris, Violarum, &c.
    - Cor — Nenupharis, Roſarum, Violarum.
    - Stomachum — Roſarum, Violarum, &c.
    - Hepar — Cichorij, Nenupharis, Roſarum, &c.
    - Splenem — Cichorij, Nenupharis, &c.
    - Renes & *veſicam* — Nenupharis, &c.
    - Matricem — Nenupharis, Roſarum, &c.
    - Iuncturas — Roſarum, Violarum, &c.
  - Humectant
    - Pectus, — Violarum.
    - Cor — Borraginis, Bugloſſæ, &c.
  - Siccant
    - Cor — Anthos, Meliſſæ.
    - Pectus — Meliſſæ, Betonicæ, Scabioſæ, &c.

- D. Flores *alterantes qualitate ſecunda, aut*
  - Adſtringunt: *vt* — Balauſtiæ, Croci, Cichorij, Meliloti, Roſarum, Verbaſci, Viticis, &c.
  - Diſcutiunt — Anethi, Chamomillæ, Maluæ, Meliloti, Stœchados, &c.
  - Abſtergunt — Fabarum, Tiliæ, &c.
  - Extenuant: *vt* — Chamomillæ, Iridis *Illyricæ*, Stœchados, &c.
  - Emolliunt, Suppurant, Glutinant, &c. *Vide literam E.*

E.
- Emolliunt
  - Croci,
  - Liliorum,
  - Maluæ, &c.
- Suppurant
  - Croci,
  - Liliorum *alborum, &c.*
- Glutinant *& cicatricem ducũt*
  - Balauſtiæ,
  - Centaurij.
- Menſes *mouent*
  - Betonicæ, Centaurij,
  - Chamomillæ,
  - Iunci *odorati,*
  - Leucoij, Meliſſæ,
  - Pœoniæ, Roriſmarini,
  - Saluiæ,
  - Viticis &c.
- Menſes *ſiſtunt*
  - Balauſtiæ,
  - Hyoſcyami,
  - Nymphææ, &c.
- Flatus *diſcutiunt*
  - Anethi, Chamomillæ,
  - Iunci *odorati,*
  - Spica nardi, &c.
- Ambuſtis *medentur*
  - Liliorum *alborum,*
  - Maluæ,
  - Verbaſci, &c.
- Venenis *reſiſtunt*
  - Betonicæ,
  - Citri, &c.
- Dolorem *mitigant*
  - Anethi, Chamomillæ,
  - Centaurij, Hyoſcyami,
  - Melitoti,
  - Roriſmarini, &c.

F. Purgantes
- Bilem
  - Perſicorum, Ceraſorum,
  - Roſarum,
  - Violarum, &c.
- Pituitam *& ſerum*
  - Carthami,
  - Geniſtæ,
  - Sambuci.

De floribus

De floribus calidis in primo.

FLORES BORRAGINIS & BVGLOSSAE (Germ. Burretſch vnnd Ochſenzungen blůmlin) naſcuntur paſſim in hortis, campeſtribus, & ſabuloſis. Colliguntur vere, & principio æſtatis: ex quibus conſerua, ſerapium, & aqua ſtillatitia parantur. Exiccantur etiam in vmbra, & conſeruantur per annum in ligneis arculis.* Corroborant cor, eiusq; affectibus maximè opitulantur, conducunt ad febres humoresq; aduſtos, *&c.*

BETONICAE flores idem, quod herba ipſa, efficiunt.

FLORES Buphthalmi, Germ. Rindsaugblůmlin/ luteo [illegible], anthemide maiores, oculi ſimilitudine, vnde nomen traxerunt. Folia fœniculi. Circa oppida naſcuntur, & in campeſtribus. Colliguntur vere & æſtate: ſiccantur in vmbra, & conſeruantur per annum. * Cum cerato triti, tumores, duritiasq; diſcutiunt. *Dioſcor.*

MELILOTVS flore eſt luteo, colore vicino croco, odorato. Naſcitur locis montoſis, ſterili ſolo. Colligitur in vere. [illegible] & ſeruatur per annum. * V[illegible] tam & diſcutientem, &c. *D[illegible]*

CHAMAE[illegible] flores German. Chamillenblůmen [illegible] foris [illegible] cus orbiculato ambitu [illegible], aut purpurei, magnitudine fo[illegible] Naſcuntur in aſperis, & iuxta ſe[illegible] Colliguntur vere: ſiccantur in vmbra, & [illegible] per annum. * Excalfaciunt, diſcutiūt, laxant, & rarefaciunt. Decoctum eorum febres citra viſcerum inflammationē ortas concoquit, diſcutit, ac reſoluit: præterea quæ ex cutis denſitate, & humoribus biliosis pro[illegible]: præcordijs gratiſſimi, laſſitudini conferunt: dolores ſedant: tenſa remittunt & reſoluunt: modicè indurata emolliunt, denſata rareſaciunt. *Dioſcorides, & Andernacus.*

STOECHADOS ſummi apices, hoc eſt flores in officinis ſtœchados Arabici amari Iuxta Galliam in inſulis eiuſdem nominis è regione Maſſiliæ gignuntur, nec non in Arabia, quæ Gallica præſtat. * Leuiter aſtringunt, extenuantque, abſtergunt, viſcera obſtructione liberant: coque etiam totum corpus corroborant. *Dioſcor.*

De floribus calidis in ſecundo.

AMOMI, hoc eſt flores pomi Hieroſolymitani, quia rarò & parcè admodum, ſicut etiam tempore Galeni, ad nos feruntur: acorus eadem facultate præditus, in vicem illorum ſubſtitui poteſt. Quidam illud, vuam odoratam, alij aliud eſſe prodiderunt. *Andernacus.*

CROCVS German. Saffran. Gall. *Safran*. Ital. *Zafarano*. Hiſp. *Az-fran* dicitur. Huius cum multus ſit vſus & ſanis, & in Medicina, cura adhibēda eſt, vt optimus, recens, & ſincerus deligatur. Nam varijs modis adulteratur: ſed maleficium ex colore, odore & pondere deprehenditur: ſiquidem nec adulteratus, nec vetus eam coloris gratiam habet, ſed obſcurior eſt, neque odoratus vt recens, ſed ſitum redolet, & pōderoſus eſt.

A Cæterum qui luteos quoſdam flores admiſtos habet, odore & guſtu dignoſcitur, tum etiam quòd eam coloris venuſtatem in tingendo non habet, quam ſincerus. Qui ſapa ſublitus eſt, ſapore dulci, & colore obſcuro eſt. Cui permixta lithargyros, iuſto pōderoſior eſt. Naſcitur in Coryco monte Ciliciæ optimus. Proxima nobilitas ei, qui in Olympo Lyciæ monte prouenit. Deinde ei qui ex Argis Aetoliæ vrbe affertur. Nunc in pleriſq; Germaniæ locis plantari cœpit haud in-

B feliciter, quòd viribus è locis iam commemoratis allatis haud cedat. Florem ante folium edit: per Autumnum namq; Vergiliarum occaſu floret, neq; vltra menſis ſpacium flores durāt. Poſtquam autem hi decidunt, ſtatim folia anguſta & oblonga prodeunt virentq; tota hyeme. * Vim coquendi, emolliendi, atq; ſubſtringendi habet: vrinam ciet: elegantem colorē præſtat, qui ex paſſo biberint, crapulam non ſentient: oculorum fluxiones illitum cum humano lacte cohibet:

C additur in potiones, quæ interaneorum cauſa temperantur: ad vuluæ etiam, ſedisque cataplaſmata, vuliter inditur: venerem ſtimulat: vergentes ad ignem ſacrum inflammationes mulcet: auricularijs collectionibus vtile. Quò facilius conteratur, in calido fictili ſole ſiccari oportet, celeriterq; verſari. Vrinam mouet radix ex paſſo pota. *Dioſcorides, Medici Florentini, & alij.*

Quanquam nos non habemus *Crocum Corycium*, id tamen non parū refert. nam tametſi Ga-

D lenus dicat, quòd ſit illud magis vegetum non tamen quoq, odoratius alijs: propterea ſi Crocum habuerit odorem perfectum, & longo tempore durantem, parum intereſt an ſit vegetum vel aridum: quod ſi iſtud etiam adfuerit, eò erit melius. Si itaque ſit recens, coloratum, & habeat in ſuis filamentis nonnihil albicantis, ſitq; longum, integrum, non fragile, plenum, & quod madefactum bene tingat manus, non ſitum oleat neq; ſit humidum & nonnihil acutum, erit

E optimum. Quod ſi has notas non habuerit, aut erit exoletum, aut madefactum: cumque ita ſoleat ingenioſè adulterari, vt vix deprehēdi fraus poſſit, ideo per aliquot dies prius neceſſe eſt ad vſum transferamus: & ſi eum videmus illud retinere colorem & odorem, quem primùm habebat, tenebimus pro bono. ſin minus, pro adulterato, nam tale neq; odorem neque colorem diu retinere poteſt.

CARYOPHYLLORVM flores German. Graſ-

F blůmlein dicuntur: æſtate colliguntur quo tempore ex eis acetum conficitur, peſtilentiæ accommodatum. Conditum quoq; ex eis cum ſaccharo paratur. Iecur, cor, & ſtomachum corroborant. Venerem augēt quatuor ſcrupulorū pondere cum lacte ante aſſumti. *Andernacus.*

ERICA fruticoſa arbor, myricæ ſimilis, longè minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. * Strumas diſcutiunt, aliasq; duritias per halitum digerunt diſſipantque. *Dioſcorides & Andernacus.*

SQVINANTHVM, ſeu ſchœnu anthos, id eſt,

iunci odorati flos, in Africa & Arabia naſcitur. A Laudatiſſimum ex Nabathea: proximum Arabicum, quod aliqui Babylonium cognominant, alij Teuchitin: peſſimum ex Africa. Eligendum rufum, [illegible] colore, recens tenue, rubentibus fragmentis, quod manibus confricatum roſæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq; eſt vſus. Olim planta ipſa cum floribus aduehebatur, vnde ſchœnanthos nomen ſumpſit: ideoq; eligebatur floribus refertum. Hodie tamen ad nos culmi dun- B taxat & radix adferuntur. Itaq; cura adhibenda eſt, ne alij culmi his admiſceantur: quod ex iam dictis notis deprehēdi poteſt. * Vim vrinæ ciendæ habet: menſes pellit, diſcutit inflationes, caput aggrauat, modicè adſtringit, comminuit, excoquit, & venarum ſpiracula laxat. Flos eius in potu vtilis ſanguinem reijcientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iecinoris, & renum miſcetur antidotis. Radix adſtringentior eſt: ideo faſtidijs ſtomachi, hydropicis, conuulſis, drachma C vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad deſidentium fotus vtilis eſt. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

Schœnanthos eſt res nota: apud veteres in vſu erant flores eius, & ſummitates iunci, atq; etiam radix, vt Dioſcorides docet. Flores tamē in maiore erant precio, cùm ratiùs haberi potuerint, non ideò quòd olim Cameli in Arabia eos depaſcerent, ſicuti vult Galen. lib 1. de Antid. cap. D 14. ſed quia non erat vſitatum illos ad alia loca deferri. Nunc verò copioſè afferri cœperunt, qui tamen deprehenduntur eſſe exigui odoris & reſpectu ipſius iunci quaſi nullius: quare ſimplicium periti omnes potius vſurpāt iuncos quàm flores, quanquam illorum copia in promptu ſit. Galenus quoq; laudat cymas eorum: ſed videndum vt ſint odoratæ: nam ſi nōnihil veteres ſint, amittunt odorem: quod non difficulter deprehenditur. E Ad nos quoque ex Arabia, quales Andromachus commendat, afferuntur.

LAVENDVLA, Nardi Italicæ ſpecies eſt: adeò vt illa fœmina, hæc verò mas (vulgò ſpica nardi appellata) vocitetur. Mas folio conſtat latiore, longiore, craſſiore, robuſtiore, albidioreque, quàm fœmina. Sed vtraq; planta fruticoſa, & roſmarini modo, innumeris referta eſt folijs: è quorum medio iuncei exeūt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalem longitudinem excedentes: F in quorum cacumine flores exeunt ſpicati, colore purpureo, quamuis in fœmina dilutiores, patentioresque, odore fragrantes, verùm vſqueadeò acuto, vt nares feriat. Naſcitur paſſim in hortis. Colliguntur ambo initio æſtatis: ſiccantur in vmbra, & conſeruantur per annum. * Excalfaciunt & exiccant ordine ſecundo completo. Conferūt omnibus cerebri affectibus frigidis, conuulſis, & reſolutis: ventriculum frigidum corroborant: iecur obſtructum liberāt: lienis infarctus aperiunt: vterum calefaciunt: vrinam, menſtrua, & ſecundas educunt. Aqua exſtillis deſtillatur, oleumq; conficitur, quod oleum ſpicæ vocant. *Matthiolus.*

LVPVLI flores naſcuntur in ſepibus: colliguntur autumno: ſiccantur & conſeruantur per annum. * Obſtructiones viſcerum ſoluunt. Serapium ex viridibus confectum, & aqua ſtillatitia, febribus conueniunt. *Andernacus.*

MELISSAE flores naſcuntur paſſim in hortis, colliguntur æſtate, ſiccantur in vmbra, & ſeruantur per annum. * Excalfaciunt ſiccantq; ordine ſecundo. Cor exhilarant, vitalesq; facultates roborant, odoris fragrantia deficientem animum reuocant, animi ſollicitudines fugant. *Auicenna, & Serapio.*

ROSMARINI flores colliguntur vere: ſiccantur & conſeruantur per annum. * Emolliūt, incidunt, digerunt & abſtergunt. Conditum ex eis viridibus & ſaccharo paratum, conſerua anthos offi[illegible] dicitur, ventriculum roborat, & vtero accommodatur. Herbæ & radicis eius ſuccus melle miſtus, hebetudinem oculorum à craſſis humoribus ortam emendat. Decoctum eius regio morbo ſiue arquato auxiliatur. *Galenus, Dioſcorides, & Andernacus.*

IASMINVM ex earum quoq; ſtirpium eſt numero, quæ adminiculis fulciuntur, non tamen amplexicaulis, aut vicinis ſe circumuoluens, ſed alijs tantummodò innitens, veluti pergulis, hortenſibusq; ſcenis, quibus facili opere innectitur. Cauliculi eius prolixi, teretes, ramoſi, flexibiles, geniculati, virentes, candida fungoſaq; interius medulla: folia è ſingulis geniculis bina, ampla, alarū inſtar expanſa, cōpoſita videlicet ex quinque aut ſeptem alijs læuibus, oblongis, ſaturatè virentibus, faſtigio acuminatis, eminente in cacumine reliquis maiore. Flores in ſummis virgulis, rari, in muſcarij ſpecie cohærent, ſuaueolentes, colore albidi, ſemen latum lupinis quadantenus ſimile, quod tamen rarò ſuccreſcit. radix fibris firmatur. Fertur huius eſſe ſpecies floribus luteis: & alia cœruleis. Sunt autem, qui pro Iaſmino luteo, Trifolium fruticans in frumētorum hiſtor. cap. 89. depictum, & pro cœruleo Clematidem alterum oſtendant. Quod ſi autem non aliæ quàm hæ pro Iaſmini cæteris ſpeciebus oſtēdi queant, temerè plures eius ſpecies affirmātur. Vtraq; enim harum multū à Iaſmino abeſt. Colitur in hortis, topiarijs operibus expetitur non modo in Belgio, verùm & in Italia ac alibi: ex Africa creditur aduectum. Flores æſtate vigent. Inter Arabes Serapio primi nominis hanc Zambach, interpres verò Ieſemin nominat: atq; inde paſſim Iaſminum, Ieſeminū, aut etiam Geſſeminum. Apud Dioſcoridem compoſitio eſt Iaſmini olei, quod apud Perſas ex albis violæ floribus fieri refert, quod non ex alterius ſtirpis, quàm ex huius floribus conficiendum apparet. * Qualitate autem Iaſminum, ac eius potiſſimum flores calidi ſunt in initio ſecundi ordinis, vt [illegible] apud Serapionem ait. Oleum ex his conf[illegible] crudos d[illegible]cutit humore[illegible] frigidis [illegible] cōfert & hyberno vale tempore. Q[illegible]ibus [illegible] tempera-

temperatura cõtigit calidior, his dolorem exci-tat capitis, & ſi diutius odoretur, periculum ad-fert ſanguinis è naribus profluuij in conuiuijs, ait Dioſcor & poſt eũ Aetius, odoris cauſa apud Perſas vſurpatur. Prodeſt & lotis à balneo cor-poribus, quæ laxati calfieriq; expedit. grauio-rem autem ſuaueolentiam habet, ita vt multi eo idcirco non libenter vtantur. *Dodonæus.*

De floribus calidis in tertio.

Agni Casti, ſeu viticis flores, quidam al-bi cum purpureo, quidam purpurei ſunt. Naſcũ-tur in paluſtribus campis. Calidi & ſicci in ter-tio. * Flatus ventris diſcutiunt. Veneris impetus cohibent. *Galenus.*

Epithymi flores eandem vim, quam herba ipſa, obtinent. de quibus vide ſuprà.

Leucoion (Germ. Negelin violẽ/geel violẽ. Gal. *Gyroflée.* Ital. *Viola.*) vulgaris eſt notitiæ, ſed in flo ribus differentia quædam: namq; aut cœrulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Lu-teorum verò præcipui in medicina vſus. Naſcun-tur in hortis ac viridarijs, in ædium feneſtris, & parietibus. Colliguntur vere: quo tempore oleũ ex eis (keirinum) paratur. * Aridi flores feruefa-cti in deſeſſionibus. valent contra vuluæ inflam-mationes, & menſtrua expellunt: ſanant oris vl-cera, cum melle: cum cerato, rimas ſedis, &c. *Dioſcorides.*

Oenanthae, officinis labruſcæ flos, fructus eſt vitis ſylueſtris, & floreſcentis: * aſtringit, & ſtomacho familiaris. *Dioſcorides.*

Periclymeni flores ſuperiùs deſcripti ſunt. Naſcuntur in aruis ac ſepibus, planta con-uoluens ſe adminiculis propè aſſidentibus. * In-cidunt, vrinamque mouent: diutius poti, ſicut etiam fructus eius, & folia, vrinam ſanguinolẽ-tam cient, lienoſos & difficulter ſpirantes drach mæ vnius pondere cum vino aſſumpta iuuant. *Dioſcorides.*

De floribus frigidis in primo.

Malvae flores, Germ. Herbſtroſen nominãtur effigie, floribus roſarũ rubentibus, candidis, vel ſubrubeis, nullo tamen odore fragrantibus. Na-ſcuntur in hortis ac viridarijs. Colliguntur men ſe Maij, vel principio æſtatis. * quo tempore ex eis fit mel maluatum, bonum pro aſthmate & tuſſi. *Saladinus.*

Rosa Germ. Roſen. Gal. *Roſe.* Ital & Hiſp. *Roſa* nominantur. Harum genera multa ſunt. At vul-gatiſſimæ ſunt albicãtes, puniceæ, & quæ ex al-bo ruſeſcunt, quas Itali appellant *Incarnate*. Præ-ſtantiſſimæ, quæ puniceo colore rubent: proxi-ma laus eſt ijs, quæ in ruſam candicant, vilißi-mæ albicantes: in quarum tamẽ genere ex odo-ratiſſimæ excipiuntur, quæ Hetruſcis Damaſce-næ, & alijs Moſchette vulgò dicũtur. Naſcuntur paſſim in hortis ac viridarijs. Colliguntur verò menſe Maij, nondũ penitùs explicati, quo tem pore diſtarum iul ipium ſyrupus, conſerua, mel roſatũ, aqua ſtillatitia & oleũ ex eis conficiũtur. Siccantur etiã in vmbra, folia continuò verſata,

A ne muceant, néue ſitus in ijs inſideant: & cõſer-uantur per annũ in arculis ligneis. * Refrigerãt, aſtringũt, corroborantq; vires, tũ vitales, tũ ani-males. Aridis roſis, & in vino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorũ, gingiuarũ, ſedis, recti inteſtini, ac vuluæ, penna illitus, aut infuſus. Eadem ſine expreſſione tuſa; præcordiorũ inflammationibus, humidis ſtoma chi vitijs, igni ſacro illini prodeſt: ſiccis ac tritis ſemina aſpergunt. Miſceri ſolent vulnerarijs an-

B tidotis, atq; compoſitionibus, quas antheras vo-cant. Folia vtuntur in cal iblephara. Flos, qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarũ flu-xionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota ci-tam aluum, & cruẽtas reiectiones ſiſtunt. Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forfice vn-guib. (ſic appellantur candidæ foliorũ partes) reliquũ in pila premi & teri debet in vmbra, do-nec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

C *Roſa* optimæ haberi poſſunt Neapoli, aut Sa-lerni. Sunt autem præſtantiſſimæ rubeæ, quinq; folijs conſtantes, coloris viuidi, nonnihil in pur-pureo nigreſcentis: ſuntq; omnium primæ quæ aperiuntur. Debent autem à calycibus mundari, & cum forcipe ablata parte illa prius albicante, quam vnguẽ vocamus, in vmbra ſiccari, ſæpius vertendo: nam facilè mucorem contrahunt.

Viola purpurea (Germ. Mertzen viol. Gall. *Violette de Mars.*) folium habet hedera minus, te-

D nuius, ac nigrius, nec multò diſſimile: cauliculus à radice medius prodit, in quo floſculus ſuauiſ-ſimè olens, purpureus. Naſcitur in opacis, aſpe-ris, pratis, & iuxta ſepes. Colligitur primo vere, tempore ſereno. quo tempore dilutum, ſerapiũ, iulapium, conſerua, aqua ſtillatitia, atq; oleum violaceum ex eo conficiuntur. Siccantur etiam in vmbra, & conſeruantur per annum, in vaſis li-gneis. * Violæ recentes refrigerant & humectãt ordine primo. in ſumma ſopotiferæ ſunt, calidos

E dolores mulcent, inflammationes extinguunt, leniunt, & ſoluunt. Bilem educunt, eiusq; feruo-rem mitigant. Conferũt capitis doloribus, quos caliditas excitauerit: ſomnum conciliant: pecto-ris & aſperæ arteriæ ſcabritiem leniunt: meden-tur anginis, & columellæ vitijs: præcipuo autem auxilio ſunt pectoris & lateris inflammationi-bus, ſitimq; arcent. Siccæ violæ minus refrigetãt, & humectãt. iecoris obſtructiones aperiũt: re-gio morbo ſuccurrunt: inflammationes diſcu-tiunt. In puluerem redactæ drachmæ pondere,

F ex galli gallinacei, vel piſorum modicè coctorũ iure, etiam ventrem ſubducũt paulò ante cibum datæ. *Dioſc. & Meſues.*

De floribus frigidis in ſecundo.

Anemones (German. Kuchenſchell / klein oder groß tiaperoſ. Ital. *Anemone.* Gall. *Coquelourdes, ou paſſefleur.* Hiſp. *Amapollas de flor chiquita.*) duo genera, vnum ſylveſtre, alterum in cultis na-ſcens. Cuius multæ ſpecies: vna phœniceum flo-rem profert; altera candicantem, aut lacteũ, aut

purpureum. Harum folia coriandro ſimilia, cæterum ſciſſa tenuius in terram inclinantur: caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulò grandeſcit, ac veluti geniculis quibuſdam cingitur. Syluestri amplitudo prorſus maior latioraq; folia, & duriora: oblongius caput flore puniceo: tenuibus & multis radicum capillamẽtis. Acrior eſt, quæ nigra habet folia. Vis vtriuſq; acris. ea de cauſa ſuccus naribus infuſus purgat caput. Commanducata radix pituitã trahit. decocta in paſſo, & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem, & hebetudines emendat: ſordida vlcera abſtergit. Folia & caules, ſi cum ptiſana, decocti edantur, copiam lactis præbent. menſtrua ciunt, vellere appoſita: illita quoq; lepras cõmunt. Flores eandem vim habent, quam herba ipſa. extrahunt humores, & ora vaſorum aperiunt. *Dioſcorides.*

HYACINTHVS Germ. Blaw Mertzen blümlein. Gall. *Vre iacinthe, ou Vacier*, nominatur: in vniuerſum in campeſtribus inter ſegetes, & in ſyluis prouenit. folijs & radicibus bulbaceis: caule dodrantali, viridi, tenui, læuiq; floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium. florentem emittit comã, ab ipſo caulis medio vſq; ad ſummum purpureis circumdatam floribus, qui maturescentes ad terram incuruantur: perdurantq; diu antequam contabeſcant. * Refrigerant ordine ſecundo, ſiccant verò primo. *Matthiolus.*

CICHORII flores (Ger. Wägwartenblümlein.) naſcuntur in campeſtribus, iuxta ſemitas. Colliguntur æſtate: * ex quibus conficitur conſerua, ad refrigerandum, corroborandumq; & potiſſimùm hepar.

NYMPHAEAE, ſeu nenupharis flores (Germ. Seeblumen) lutei ſunt, nitentes, roſæ ſimiles. Naſcuntur in paludibus, lacubus, & aquis ſtagnantibus. Colliguntur circa finem veris, vel principium æſtatis * quo tempore aqua ſtillatitia cõficitur, fronti vel naribus admota, capitis ex bile dolorem lenit, ſomnum inducit, omnemq; ardorem extinguit. Serapium ex eis, febribus peſtilentibus & acutis pectoriſq;, columellæ, gutturiſq; vitijs aptiſſimũ. Cõditum cum ſaccharo ex eis factum ſemunciæ inſtar ſomnum affert: item vnguentum inde paratum cordis regioni, initar epithematis, cùm opus eſt, ad refrigerium illinitur. *Andernacus.*

De floribus frigidis in tertio.

FLORES mali punicæ ſylueſtris BALAVSTII vocantur, cytino ſimiles. Quorum complura genera reperiuntur candidi, lutei, colore roſaceo. Naſcuntur in Italia, Granata Hiſpaniæ regno. Colliguntur menſe Iunio, ſiccantur & cõſeruantur per annum. * Aſtringunt, ſiccant, cohibent: ſanguinolenta glutinant. *Dioſcorides.*

De floribus frigidis in quarto.

FLORES HYOSCYAMI Ger. Biſſenkrautblümlein.) naſcuntur in campeſtribus, rudetibus: colliguntur prima æſtate, vel circa finem veris: ſiccantur, & conſeruantur. * Vis eadem, quæ herbæ ineſt.

De floribus humidis in primo.

FLORES HVMIDI in primo ſunt Bugloſſæ, Maluæ, Intybi, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De floribus humidis in ſecundo.

FLORES humidi in ſecundo, ſunt Nymphææ, Violarum, &c. de quibus vide ſupra.

De floribus ſiccis in primo.

FLORES ſicci in primo, Buphthalmi, Chamomillæ, Croci, Hyacinthi, Meliloti, Roſarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſiccis in ſecundo.

FLORES PAEONIAE (Ger. Beonienroſen. Gall. *Pionnes.*) colliguntur menſe Aprili. * ex quibus conditum cum ſaccharo paratur, epilepſiæ accommodatum.

SICCANT quoq; in ſecundo, flores Anemonæ, Anthemis, Croci, Ericæ, Iunci odorati, Lauendulæ, Lupuli, Meliloti, Roſmarini, Spicanardi, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De floribus ſiccis in tertio

SICCANT in tertio, flores Balauſtij, Epithymi, Chamæpityos, Periclymeni, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De floribus calefacientibus caput.

FLORES PRVNELLAE naſcuntur in pratis, riguis: colliguntur vere: * ex quibus aqua ſtillatitia conficitur, ad oris vlcera idonea.

FLORES HERBAE PARALYSIS, German. Schlüſſelblümlein, naſcuntur [illegible] colliguntur vero primo vere: quo tempore con[illegible] ſaccharo ex eis conficitur, nec non aqua ſtillatitia.* Conuulſionibus medentur.

TILIA, German. Linden. Gall. *Tillet* dicitur: quædam mas eſt, quædam fœmina. Diſtant inter ſe tum materiæ, tũ totius corporis forma, & quòd altera ſit fructifera, altera verò ſterilis. Nã materies mari dura, flaua, nodoſior, ſpiſſiorq; fœminæ candidior: & mas ſterilis, nulloq; flore eſt. fœmina & florem & fructum gignit. Flos calycula intectus præter ſoli pediculum, amentũq; ſurutũ, pediculo altero annexus, [illegible] in calycula eſt, detectus aũ: leuiter flauus [illegible] cũ vibanis. Fructus oblongus, orbiculatus, magnitudine fabæ, ſimilis hederæ acino, quinis angulis, veluti neruis eminentibus, inq; acutum cũ ſeſe contrahentibus partitus, qui ſi [illegible] culus eſt, minutiuſculus autem confuſior conſtat. Folium & cortex dulcia, ſuauiaq; folium forma hederaceum, niſi quod in angulum [illegible] tiore in rotundatur. Naſcitur in campeſtribus & aſperis montibus. Colliguntur flores æſtate ex quibus aqua ſtillatitia paratur, apoplexiæ idonea. *Theophraſtus*

CAPVT quoq; calefaciũt, atq; in eo pituitam concoquunt, Roris anthos, Betonicæ, Chamomillæ, Lauẽdulæ, Meliloti, Pæoniæ, Saluiæ, Stœchados, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De flori-

De floribus calfacientibus pectus.

Scabioſa foliis conſtat laciniatis, ſubhirſutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam maiore, in quorum cacumine flores emicant in cœruleo albicantes. Naſcuntur in pratis & campeſtribus. Colligũtur in fine Maij, vel initio æſtatis, ſiccantur in vmbra, & ſeruantur per annum. * Pollent aduerſus ſcabiẽ. Proſunt omnibus pectoris vitiis, & reſpirationi inſeruientibus organis, &c. *Matthiolus.*

B Pectvs quoq; calfaciunt flores Betonicæ Iunci odorati, Meliſſę, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

De floribus calfacientibus reliquas corporis partes.

Cor calfaciũt flores anthos, Borraginis, Bugloſſæ, Croci, Meliſſæ, Spicæ nardi, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

Stomachvm calfaciunt flores anthos, Iunci odorati, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

C Flores Centavrii ſuprà deſcripti ſunt. Naſcuntur in riguis. Colliguntur menſe Iunij: ſiccantur, & conſeruantur per annum. * Bilem & craſſos humores per aluum expurgant: iecoris obſtructiones aperiunt: duratũ lienem emolliunt, menſtrua & fœtum euocant.

Flores Sambvci (Germ. Holderbluſt) naſcuntur in hortorum ſepibus, colliguntur menſe Maij. * Emolliunt pectus: conterunt hydropicis: obſtructiones hepatis, lienis & renum auferunt: tertianæ medentur: ſanguinem mundant, &c.

D Hepar quoque calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Origani, Chamomillæ, Spicæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Splenem calefaciunt flores Betonicæ, Leucoij, Viticis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

E Veſicam & Renes calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Maluæ, Meliloti, Spicæ, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

Matricem calefaciũt flores Betonicæ, Iunci odorati, Ireos, Saluiæ, Spicæ nardi, &c. de quibus vide ſuprà.

Ivncturas calefaciunt flores anthos, Herbæ paralyſis, Chamomillæ, Meliloti, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus refrigerantibus ſingulas corporis partes.

F Capvt refrigerant flores Nenupharis, Papaueris albi, Roſarum, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Pectvs refrigerant flores Papaueris, Violarum, &c. de quibus vide ſupra.

Cor refrigerant flores Nenupharis, Roſarũ, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Ventricvlvm refrigerant flores Roſarũ, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Hepar refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, Roſarum, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

A Splenem refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Renes & Veſicam refrigerant flores Nenupharis, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

Matricem refrigerant flores Nenupharis, Roſarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Ivncturas refrigerant flores Violarũ, Roſarum, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus humectantibus pectus & cor.

Pectvs humectant flores Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Cor humectant flores Borraginis, Bugloſſæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſiccantibus cor, & pectus.

Cor ſiccant flores Anthos, Meliſſæ, &c. de quibus vide ſuprà.

Pectvs ſiccãt flores Meliſſæ, Betonicæ, Scabioſæ, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus aſtringentibus.

Verbaſci flores. (Germ. Wullkrautblümlein.) naſcũtur in campeſtribus, aſperis, & hortis: colliguntur æſtate & autumno. * Morbis ſedis ſubueniunt mirificè: adſtringunt, & exiccant: aſperas verrucas delent, &c. *Matthiolus, & Fuchſius.*

Adstringvnt quoq; flores Cichorij, Balauſtij, Croci, Meliloti, Roſarum, Vitiſis, &c de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus diſcutientibus.

Discvtivnt flores Anethi, Chamomillæ, Maluæ, Meliloti, Stœchados, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De foliis abſtergentibus.

Fabarvm flores (Germ. Bonenbluſt.) in hortis & campis naſcuntur: colliguntur verò menſe Maij: * ex quibus aqua ſtillatitia conficitur ad faciem abſtergendam & venuſtandam: fluxiones oculorum ſiſtit.

Abstergvnt quoque flores Tiliæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus extenuantibus.

Extenvant flores Chamomillæ, Iridis Illyricæ, Stœchados, &c. de quibus vide ſuo loco.

De floribus emollientibus.

Emollivnt flores Liliorũ, Croci, Maluæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſuppurantibus.

Svppvrant flores Liliorum alborum, Croci, &c. de quibus vide ſuprà.

De floribus glutinantibus & cicatricem inducentibus.

Glvtinant & cicatricem inducunt flores Balauſtij, Centaurij, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus menſes mouentibus & ſiſtentibus.

MENSES mouent flores Betonicæ, Centaurij, Chamomillæ, Iunci odorati, Leucoij, Meliſſæ, Pæoniæ, Roriſmarini, Saluiæ, Viticis, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

MENSES ſiſtunt Balauſtiæ, flores Hyoſcyami, Nymphææ, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus flatus diſcutientibus.

FLATVS diſcutiunt flores Anethi, Chamomillæ, Iunci odorati, Spica nardi, &c. de quibus vide ſuprà.

De floribus qui ambuſtis medentur.

AMBVSTIS medentur flores Liliorum alborum, Maluæ, Verbaſci, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

De floribus venenis reſiſtentibus.

VENENIS reſiſtunt flores Betonicæ, Citri: de quibus ſuo loco.

De floribus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant flores Anethi, Chamomillæ, Centaurij, Hyoſcyami, Meliloti, Roriſmarini, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus purgantibus bilem flauam.

PERSICAE arboris flores, & folia in aqua calida, ſicut roſarum & violarum macerati, in zulapium vel ſerapium rediguntur, ad ventrẽ ſubducendum, & bilem expurgandã efficaces, vnciarum duarum inſtar. *Andernacus.*

EX CERASI arboris, quæ dulcia profert cerasa, floribus dilutum fit, ſicut roſarum & violarum: * aluũ deijcit. Serapium ex ijs confectũ, per totum annum aſſeruari poteſt. *Andernacus.*

A

EX ROSARVM perſicarum floribus, quas incarnatas vulgò appellant, ſuccus conficitur: * duarum vnciarum inſtar, cum aqua ſaccharata potus, bilem cum alui excrementis detrahit. ad hęc ſerapium ex roſis in aqua calente maceratis paratur, quod vnciæ vnius, vel duarum inſtar, aluum mouet, bilemque educit. *Andernacus.*

B

EX VIOLARVM floribus ſuccus paratur, vnius vel duarum vnciarum inſtar: vel decoctũ ipſarum adhuc recentium, copioſiore menſura potum, vuis paſſis, & ſacchari momento adiectis: item confectum inde, minimo pondere, vncijs duabus: ſummo, quatuor alui excrementa, & bilem educunt. Sic violæ ipſæ, cum ſaccharo & melle conditæ, ſeſeunciæ modo: vel in puluerem redactæ, drachmæ inſtar ſumptę, idem præſtant. Eòdem pertinet ſerapium ex violis: quo etiam ex roſis in aqua dilutis factum tendit. *Andernacus.*

C

De floribus purgantibus pituitam.

FLORES GENISTAE (Germ. Ginſt/oder Ginſt blůmlein naſcũtur in campeſtribus collibus: colliguntur menſe Maij & Iunij. * Aluum ſoluunt: ſuccus virgarũ valenter extrahit: herba ipſa arida, & in puluerem redacta in vino maceratur, potuiq; ad aquam inter cutem elicięndam datur: nec non puluis cum vino ad idem bibitur: ſicut etiam lixiuiũm ex ipſo & vino paratũ eidem confert. *Andernacus.*

D

PITVITAM quoque purgant flores Carthami, Sambuci, &c. de quibus vide ſuo loco.

FRVCTVS

Frvctvs eſt id quod vltimò planta profert ad ſpeciei cõſeruationẽ & propagationẽ, conſtans vt plurimũ carne & ſemine. Horum autem alij

- Alterãtes *qualitate*
  - Prima: *atq; velut ſecundũ*
    - Quantitatẽ. *Sic*
      - Temperati — Ficus, Nux pinea, Palmulæ, Sebeſten *ſeu myxaria*, Vuæ paſſæ, *&c.*
      - Intemperati
        - Calidi *in*
          - Primo: Amygdala *dulcia*, Iuiubæ, ſeu zizyphæ, Nux cupreſſi, Nux *viridis*, Vua *matura*, *&c.*
          - Secundo: Ben, Ficus, Capparis, Nux Moſchata, Nuces *ſiccæ*, Piſtachia, *&c.*
          - Tertio: Baccæ *iuniperi*, Caryophylli, Carpobalſamum, Anacardus, *&c.*
          - Quarto, Piper: Longum, Album, Nigrum.
        - Frigidi *in*
          - Primo: Citri caro, Cotonea, Pira, Pruna, *&c.*
          - Secundo: Cucurbita, Cucumis, Galla, Mala: Aurea, Citria, Granata. Limones, Pepones, Melones, Perſica, Pruna, *&c.*
          - Tertio: Mala aurea, Mala inſana.
          - Quarto: *vt* — Stramonia.
        - Humidi *in*
          - Primo: Citri caro, Zizyphæ, *ſeu* iuiubæ, *&c.*
          - Secundo: Cucurbita, Melones, Pepones, Perſica, Pruna *Damaſcena*, Vua *matura*, &c.
        - Sicci *in*
          - Primo, Baccæ *iuniperi*.
          - Secundo: Ben, Capparis, Cotonea, Nux Cupreſſi, Nux Moſchata, Pyra, Piſtachia, *&c.*
          - Tertio: Caryophylli, Carpobalſamum, Galla, *&c.*
    - Locum. *Vide literam A.*
  - Secunda. *Vide literam B.*
- Purgantes. *Vide literam C.*

A
FRVCTVS, ſecundum locum alterantes

- Calefaciunt
  - Caput
    - Anacardi,
    - Cubebæ,
    - Nux *moſchata*, &c.
  - Thoracem
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Auellanæ,
    - Caryeæ,
    - Cubebæ,
    - Ficus, Nux pinea,
    - Palmula, *ſeu* Dactyli,
    - Vuæ *paſſæ*, &c.
  - Cor
    - Mala *Cotria*,
    - Nux *Indica*,
    - Nux *Moſchata*, &c.
  - Stomachum
    - Amygdalæ *dulces*,
    - Ben,
    - Caryophylli,
    - Nux *Moſchata*,
    - Pineæ.
  - Splenem
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Cappares, *&c.*
  - Renes & *veſicam*
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Baccæ *iuniperi*,
    - Cubebæ,
    - Nuclei *pini*,
    - Vua *paſſa*, &c.
  - Vterum
    - Baccæ *lauri*,
    - Baccæ *iuniperi*,
    - Iuglans, Nux *Moſchata*, &c.
- Refrigerant
  - Thoracem
    - Iuiubæ, *ſeu* Zizyphæ,
    - Sebeſten, *ſeu* myxa, ſiue myxaria, *&c.*
  - Cor
    - Cotonea,
    - Pira, *&c.*
  - Stomachum
    - Cotonea, Citrulli,
    - Cucumeres, Cucurbita,
    - Cornus, Ceraſa,
    - Limones, Mala,
    - Melones, Meſpila,
    - Mala *aurantia*,
    - Granata,
    - Oliuæ, Pira,
    - Ribes, Sorbæ.
  - Hepar
    - Berberis,
    - Cucurbita,
    - Cucumeres, *&c.*
  - Renes, Fraga,
  - Vterum, Cucumeres, *&c.*

B

SECVNDA aut

- Adſtringunt
  - Baccæ Myrti, Berberis,
  - Caſtanea, Cornus,
  - Cotonea, Galla, Glans,
  - Meſpila, Mala punica,
  - Nux Moſchata,
  - Oliuæ, Omphacium,
  - Palmulæ, Pyra, Perſica, *&c.*
- Diſcutiunt
  - Cappares,
  - Piper, *&c.*
- Extenuant
  - Amygdalæ *dulces*,
  - Baccæ iuniperi, *&c.*
- Glutinant
  - Glans,
  - Palmulæ, *&c.*
- Flatus *diſcutiunt*
  - Baccæ lauri,
  - Baccæ iuniperi,
  - Nux moſchata, Piper, *&c.*
- Semen *generant*
  - Ficus,
  - Nux pinea,
  - Nux Indica, *&c.*
- Vrinam *cient* — Halicacabus, *&c.*
- Menſes *mouent*
  - Baccæ hederæ,
  - Cappares, Nuclei Perſicorum,
  - Piper, *&c.*
- Menſes *ſiſtunt*
  - Berberis,
  - Vua paſſa cum nucleis, *&c.*
- Venenis *reſiſtunt*
  - Baccæ iuniperi, Iuglans,
  - Mala Citria,
  - Piper, *&c.*
- Dolorem *mitigant*
  - Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ,
  - Ficus, Iuglans,
  - Piper, *&c.*

C

PVRGANTES

- Bilem
  - Flauam
    - Caſſia fiſtula,
    - Myrobalana *citrina*,
    - Pruna, Sebeſten,
    - Tamarindi, ſeu Oxyphœnica,
    - Vua paſſa, *&c.*
  - Atram, Myrobalana *Inda*.
- Pituitam
  - Colocynthis,
  - Cucumis *aſininus*,
  - Myrobalana
    - Chebula,
    - Bellerica,
    - Emblica, *&c.*

De fructibus temperatis.

FICVS Germ. Feygen. Gall. *Figue*. Ital. *Fici*. Hiſp. *Figo fruta* dicuntur: in Gallia, Italia, & Hiſpania naſcuntur. Colliguntur autumno, ſiccantur & conſeruantur. Ficus paſſæ ſeu caryeæ habentur præſtantiſſimæ, quæ in calatho ſpartaceo digitis aut pugnis vtrinque preſſæ, ſic illis mollitie ſua cedunt, vt mutuos partium dictarū motus ſibi propè occurrētes ſentias: odore ſunt iucundo, non calorem putredinoſum, aut vermiculoſum referente. Hæ verò ſi particulatim explorentur, pediculo ſunt breuiſſimo, colore in candidum vergente, molles, tractanti facilè cedentes, cute tenui, molli, ſucco intus & ſemine flauo, & planè melleo ſapore, odore ante eſum & inter edendum iucundo: graues, paruæ: ſi Maſſilioticæ quæ etiam ſaporis gratia cæteras longè antecellunt, ſine albicantes tantùm ſint, ſiue intus & foris albæ, ſed flauo ſemine maximæ, ſi externæ ſint, quales Hiſpania mittit, muſto merſas, vt dulciores ſint, poſt ne cohærcant, farina aſperſas. Vitioſæ ſunt duræ, tū in maſſa, tū per ſe ſingulæ vermiculoſæ, grauco-lentes, foris nigræ intus rubentes, vel alio præter naturā colore præditæ, cortice craſſo, duro, ſicco, intus alieno colore, ſapore. Quædam tamen ſunt nigræ, Prouincialibus & Narbonenſibus dictæ, folijs nigricantes, intus ruberrimę, omnium delicatiſſimæ, dum recentes ſunt: nam ſiccatæ liqueſcunt. Aliæ iiſdem cinericiæ, aquoſiores, quàm vt ſiccati poſſint: hominibus ingratæ, auibus expetitæ. * Porrò recentes ficus minus mali ſucci ſunt, quàm reliqui fructus autumnales: facilè in corpus diſtribuuntur, & penetrant: coq; renum calculos expellunt: flatus gignunt, ſed minus durabiles: abſtergunt etiam & incidunt: thoracem præcipuè purgant: tuſſi veteri, diuturnisq. pulmonum vitijs proſunt: arteriæ aſperæ, & ſuſpirioſis idoneæ. Siccatæ, quę caryeæ dicuntur, incidunt, ventrem ſoluunt: tenes expurgant: iecori autem & lieni inflammatis obſunt, ſicuti alia dulcia. Extrinſecus tumores concoquunt, & diſcutiunt: magis autem cum farina triticea, ſi concoquere ſtudeas. hordeacea, ſi magis diſcutere: cum cera & roſaceo ſubacta, cicatricem ambuſtis obducit. *Matthiolus, & Medici Colonienſes.*

NVX PINEA, nuclei pinci, Germ. Tannūſſen. Græcis κῶνοι vncantur præſtant recentiores, pleni, albi, ſicci, vitentur flaui, aut pallidi, oleoſi, rancidi. * Boni ac craſſi ſunt ſucci, multum nutriunt, viresq; reficiunt, & facilè coquuntur: pectoris & pulmonis vitijs accommodantur. Reſoluunt & concoquunt pituitam ad dolores capitis non cōueniunt: quia illud vaporibus replent. Linctus inde fit, quem officinæ looch appellant. *Galenus, & Dioſcorides.*

DACTYLI, fructus palmæ: in Creta & Iudæa naſcūtur. Probantur qui in Iudæa proueniunt, & inter has maxime, qui in Hiericūte naſcuntur, magni, flaui, parū rugoſi, molles, pleni tamē, & car-

A ne intus multa, ſubdura, ad nucleū candicante, ad corticem rubeſcente, non pertuſi, non vermiculoſi: & qui concuſſi nihil aut minimū ſonent, ſapore vinoſo. Deteriores ſunt graciles, flaccidi, duri, quia excarnes, excuſſo pediculo pertuſi: iidem fermè vermiculis ſcatentes. * Vis eorū adſtrictoria: ſiſtunt vlcera, quæ depaſcunt: laxaros artus cōmittunt: triti miſcentur cataplaſmatis & malagmaris: proſunt præcordijs, imbecilli ſtomacho, & iecinori affecto, miſti conſerentib. ca-
B taplaſmatis. Eorum decoctū ſubinde deterſum, capillos denigrat: datur bibendum congruè renum, veſicæ & viſcerum vitijs: vuluæ ac ventris fluxiones ſiſtit. Concoctu ſunt difficiles, capitiq; dolorem inferunt. *Dioſcor. & Medici Colonienſes.*

SEBESTEN, ſeu Myxa, ſiue Myxaria in Syria & Aegypto naſcuntur. Arbor eſt pruno valde ſimilis, [illegible] magnitudine cedens. Cortex caudici cadicat, ramis verò viret. Folis comatur rotundis ac firmis. Fructus adoleſcūt exigui primū
C magnitudine, nucleo intus triāgulari forma, qui ſatis baccæ proportione reſpondet. Fructus maturitatem adepti, in atrum vireſcunt, [illegible] ſunt prædulci, ac lenta, tenaciq; pulpa. [illegible] acuminata, parum rugoſa, grauia, nigra, carne multa ex rubro nigricante, firmiore, glutinoſa, dulci & ſubacida, oſſe prunorum Damaſcenorum inæquali, nucleo intus exiguo dul[illegible]. * Ventrem molliūt, vt pruna. Dantur vtiliter ex bile febricitantibus, atque linguæ aſperitatem mirificè
D leniunt: quin & pectori atque tuſſi opitulantur: ventris tineas pellunt: vrinæ ardoribus a [illegible] ſalſa pituita prouenientibus maximam opem præſtant. *Matthiolus, & Medici Colonienſes.*

VVAE PASSAE naſcuntur in Creta, Cypro, Damaſco, Corintho, &c.* Ad thoracis & [illegible] affectus, ſpeciali quadam facultate, [illegible] tota eſſentia valent: modò acinis, qui frigidi & ſicci, exutæ ſint. nam hi pectus aſt[illegible], obſtructionesq; pariunt: ob quod Medici [illegible]
E temporis vuas paſſas Corinthiacas, abſq, acinis natas ægris præſcribunt: quæ aqua aut vino clotæ, trium vnciarum vel etiam minori, vel duorū aut trium cochleariū inſtar ſumptæ ante cibum, aluum mouent, & purgant. quæ verò acinos adhuc habent, ſtomachum corroborant, & aluum à cibo integræ comeſtæ ſoluunt. Quinetiam eædem ſiue per ſe, ſiue cum pipere comeſtæ caput leuiter purgant: nec non leniendo, detergendoque thoracis & pulmonis affectibus probè ſub-
F ueniunt. *Andernacus.*

De fructibus calidis in primo.

AMYGDALAE dulces, Germ. Mandelnüß. Mandeln. Ital. *Mandorla*. Gall. *Amandes*. Hiſp. *Almendra* nominantur: probantur flauiſſimæ, plenæ, integræ, non contractæ, neque croſæ, tamen læues, duræ & ſiccę quantum illis datum eſt, ob id fragiles, intus albiſſimæ ſapore delicatæ propè [illegible] di[illegible]bili, ut caſtaneam toſtam, & panis [illegible] bene cocti qualitatem inclinantes, odore [illegible] te eſum nullo aut per quàm exiguo, [illegible] dum

dum autem iucundo. Improbantur albeſcentes, nigreſcentes, rugoſæ, molles, tortiles, oleoſæ, rancidæ, ſapore ingrato. Calidæ & humidæ in primo. * Extenuant & abſtergunt, atq; viſcera purgant: ex pulmone & thorace ſputa educunt. Sed quia omnia amygdala ob pinguedinem æſtuoſa ſunt, eoq; bilem commouent, febricitantibus aut certè iis qui ventriculum habent biliosum, offerri nõ debent, quia in bilẽ cõuertuntur. adhæc caput replent: neq; lac, neq; ſuccus eorũ illi prodeſt. Ideo ex cremore hordei, & lacte amygdalarum, cibus liquidior in febribus parari debet, vt in Gallia ſolet. Viridia integra cum inuolucro comeſta bonum reddunt ventriculum: humidum & frigidum emendant. *Galenus, Andernacus, & Medici Colonienſes.*

Ivivbae, Zizipha, vel Zinzipha Græcis recentioribus dictæ, naſcuntur in Syria: laudantur recentes, amplæ, oblongæ, paſſæ tamen tenſæ, carne intus multa, ſucculenta, laxa, dulci, vinoſa: plenæ, graues, ſapore dulci & delicato, nucleo paruo, foris ruſo, ac verius rubentes intus pallidæ aut albentes nam foris albæ nobis nondum viſæ olſe prunorum rotundiore, paruo intus nucleo dulci. Improbantur vetuſtate nigricantes, læues, ſiccæ, puluerulentæ, friabiles, excarnes. * Sanguinem bilioſum inſpiſſant: denſantq; humorem tenuiorẽ, ad pectus deſcendentem. Contra huiuſmodi affectus etiam ſerapium ex Zizíphis, & decoctum cum alijs quibuſdam pectori accommodatis, conficitur. *Andernacus, & Medici Colonienſes.*

Nvces Cvpressi, ſeu pilulæ, in Creta naſcuntur: laudantur perfectæ, recentes, ob id molles, ſeminis plenæ, etiam in ipſis hiatibus. * Vlcera glutinant: in duris corporibus inteſtinorum ramices iuuãt, roburq; partibus præ humore laxatis addunt. Pilulæ ex vino tuſæ, in dyſenteria, alui fluxione, tuſſi, & orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur: earum decoctum eoſdem præbet effectus: tuſæ cum fico duritias emolliunt, nariumque polypo medentur: in aceto coctæ, & cum lupinis detritæ ſcabros vngues eijciunt. *Dioſcorides, & Medici Colonienſes.*

Nvces Ivglandes Germ. Nuß. Ital. *Noce,* Gall. *Noix.* Hiſpan. *Nuez.* nominantur: ſunt concoctu difficiles ſtomacho inutiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes, tuſſientibus inimicæ: * ieiuno tamẽ ſtomacho comeſtæ, latos lumbricos pellunt: cum ficubus verò & folijs rutæ, & grumo ſalis contra venenũ & peſtilentiam mane aſſumptæ valent. Recentes ſtomacho innocentiores ſunt, vtpote ſuauiores: itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniam. Liuores in corpore illitu tollunt. Cæterùm iuglandes virides decerptæ menſe Maio, vel Iunio appetente, antequã [illegible] putamina obduruerint, ſaccharo vel melle adſeruatæ ſtomacho vtiles euadunt, & ori non ingratæ. *Dioſcor. & Matthiolus.*

Vvae Germ. Weintrauben. Ital. *Vua.* Gall *Grappe de Raiſin.* Hiſp. *Vua* dicuntur. recentes aluum

A turbant, & ſtomachũ inflant. innocentiores, quæ decerptæ diu pependère, ideo quòd in eis copia humoris exiccat, vtileſq; fiũt ſtomacho, ægriſq;, atq; cibi auiditatem excitant. In vinaceis & ollis ſeruatæ, ori & ſtomacho gratæ ſunt. * Aluum ſiſtunt, ſed veſicã & caput tentant: & ſanguinẽ excreantibus conueniunt. Simileſq; quæ in muſto fuere. Sapa aut paſſo conditæ, ſtomachũ magis infeſtant. At quæ ſolem prius paſſæ, in aqua cœleſti condiuntur, minus vinoſæ ſunt, ſiticuloſis,
B ardentibus & longis febribus ſalubres. Reconditi vinacei inflammatis mammis, rigentibus, ac præduris, cum ſale illinuntur. Decoctura eorum dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluxione vuluæ laborantes iuuat infuſa: ad deſeſſiones ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorũ adſtringendi vim obtinent: ſtomacho vtiles ſunt. Inſpergitur farina toſtorum, polentę modo, dyſentericis, & cœliacis, & ſoluris ſtomacho. *Dioſcor.*

C
De fructibus calidis in ſecundo.

Ben, Balanvs Myrepsica, nux vnguentaria, auellanæ magnitudinis, alba & triangularis vtplurimùm, & cortice tenui prædita: intus autem nucleum pinguem continet, fungoſa & alba tunica contectum. Laudatur ampla, vetus, cortice læui, tenui, pleno, medulla læui, pingui. Parua verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, læui, pingui, eſt innocentior Naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia. * Ex nucleo
D oleum parari ſolet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Andernacus, & Medici Colonienſes.*

Capparis, Germ. Kappren. Ital. *Caparri.* Gall. *Des Capres.* Hiſp. *Alcaparra* dicitur: aculeatus frutex eſt, qui in terra ſtratus magis in orbem euagatur. Spinas, vt rubus, habet in hami modũ aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum oleæ ſimilem, qui cùm dehiſcens panditur, florem candidum promit: quo excuſſo nonnihil
E glandis oblongæ figura inuenitur: quod apertum grana aciuis punicorum ſimilia oſtendit, parua, rubicunda: radices lignoſas ſpargit, grandes numeroſaſq; Tenui plerunq; ſolo, aſperiſq; locis, in inſulis, & iuxta rudera naſcitur. Præſtantiſſimæ cappares ex Alexandria Aegypti Venetias aduehuntur. Caulis & fructus, cibi gratia cõdiuntur. * Aluum turbat, ſtomacho aduerſatur, ſitim gignit: cocta tamen ſtomacho, quàm cruda vtilior eſt. Fructus drachmis duabus in vino
F potus, quadraginta diebus, lienem abſumit, & vrinam cruentumq; excrementum emittit: bibitur vtiliſſimè in coxarum doloribus, & neruorum reſolutione, item ruptis & conuulſis: menſes ciet, caput purgat. *Dioſcor.*

Nvx Moschata, Germ. Muſcatnuß arboris Indicæ fructus eſt perſicæ arbori (vt ſcribunt) ſimilis. In hac enim nux Moſchata naſcitur, maci ſuo inuoluta, veluti auellana, membrana illa ſua exteriori. Macis inuolucro tegitur, quemadmodum & in alijs nucibus, putamen durum, quod in ſe nucem Moſchatam continet, qua-

vtimur. Eligenda eſt recens, nō exeſa, grauis, ſuc-
ci plena, oleoſa, odorata. * Excalfacit ordine ſe-
cundo completo. Adſtringit, oris ſuauitatē com-
mendat, & fœtentis animæ vitius cōmanſa abo-
let: lentigines in facie emendat, viſum acuit, ven-
triculum & iecur roborat, lienem abſumit, vrinā
ciet, fluentem aluum ſiſtit, flatus diſcutit, & frigi-
dis vteri affectibus mirificè prodeſt maximè ſac-
charo condita recens, qualis ex India adfertur,
mane & veſperi ante cibum ſumpta, ſcrupuli in-
ſtar. E recentibus prius contuſis, & in cacabo ca-
lefactis prælo exprimitur liquor, qui refrigera-
tus ceræ nouę inſtar concreſcit, fragrantiſſimum
ſpirans odorem, neruorum & articulorum diu-
turnis doloribus à frigore excitatis vtiliſſimus.
Matthiolus, & Medici Florentini.

PISTACIA ex Syria Venetias importari ſo-
lent. Eliguntur recentia, nucleo intus herbaceo,
ſapore iucundo.* Stomacho ſunt amica. Iecino-
ris obſtructiones auferunt: ventriculum & he-
par roborant: ad venerem incitant: impinguant.
Dioſcorides, & Matthiolus.

CALIDA quoq; in ſecundo ordine ſunt ficus,
nuces ſiccæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus calidis in tertio.

BACCAE IVNIPERI, Germ. Weckholderbeer/
in ſyluis aſperis naſcuntur, rotundæ, nigræ, odo-
ratæ, in mandendo dulces, ſubamaræ. Colligun-
tur menſe Decembri. * Modicè calfaciunt & a-
ſtringunt, ſtomacho vtiles: contra pectoris vitia,
tuſſim, inflationes, tormina, & ſerpentium ictus
efficaciſſimè bibūtur: vrinam cient, vnde ruptis,
conuulſis, & vuluæ ſtrangulatui ſubueniunt: ſed
caput tentant. Oleum ex baccis fit longè præ-
ſtantiſſimum, cuius guttæ paucæ ex vino potæ,
calculos è renibus pellunt: ore calidum reten-
tum, dentium dolores tollit, ſi ex frigida deflu-
xione contracti ſunt: reſolutionibus neruorum,
extrinſecus adhibitum confert. *Dioſcorides, &
Andernacus.*

CARYOPHYLLORVM arbor prouenit
in Orientali plaga, quibuſdam Indici pelagi in-
ſulis, non longe à Badan. Huius caudex buxo ſi-
milimus eſt, eademq; materies. Folia verò cin-
namomi inſtar habet, ſed rotundiora. Fructu eſt
paruo, ex atro rufeſcente, in claui modum capi-
tato, exertis in aduerſum quatuor denticulis, ſe-
ſe ſtellatim decuſſantib. prominulo apice, qua-
drati alueoli ſinu medio vmbilicatim prodeūte.
Cultores arundinibus flagellant arborem, con-
ſtrato prius circumquaq; tegetibus palmeis ſo-
lo. * Calidi & ſicci in tertio, iecinori, ſtomacho
& cordi auxiliantur. Cōcoctionem adiuuant, &
alui fluxiones cohibent. Quin etiam eorum pul-
uis quatuor drachmarū pondere cum lacte ſum-
ptus, venereas vires adauget: oculorum viſum
exacuunt, & eorum nubeculas, argemaſq; exte-
runt. Oleum ex eis, ſicut ex cinnamomo, multò
eſt efficacius. *Matthiolus.* Garcias verò ab Horto
de Caryophyllis ſic ſcriptum reliquit. Caryo-
phyllum vocatur Arabibus, Perſis, Turcis, & ple-

A riſque omnibus ferè Indis Calafur: in Maluccis
verò, vbi ſolum gignitur, tum etiam in his regio-
nibus dicitur Chanque. Nomina autem quæ in
pandectario ſunt Armuſel, & Carrumſel, aut im-
peritia librarij Arabici corrupta ſunt, aut ætatis
vitio. Naſcitur duntaxat Caryophyllon in Ma-
luccis inſulis, quę ſunt quinq; numero (quarum
primaria eſt Giloulo) nec procul nimium à ma-
ri, nec etiam locis mari nimis vicinis. Naſcitur
etiam in Zeilan, nonnullisq; alijs locis, ſed nul-
B bi fructifera eſt arbor, quàm in Maluccis. Porrò
arbor eſt lauri forma, & magnitudine, folijs etiā
laurinis, ſed anguſtioribus, multis prædita ra-
mis, copioſo flore, primùm candido, deinde vi-
reſcente, poſtremū rufeſcente, qui induratus, eſt
Caryophyllū ipſum (Clauum vocant) quod ca-
pitatus ſit in modum claui, exertis in aduerſum
quatuor denticulis ſeſe ſtellatim decuſſantibus.
Prouenit in extremis ramulis Myrti modo. Eſt
autem flos hic viridis (vt à fide dignis viris acce-
C pi) adeo odoratus, vt reliquos flores odoris ſua-
uitate ſuperet. Cultores flagellāt altiores ramos
arboris, emundato prius circa arborem ſolo: ſi-
quidem nullum genus graminis ſub hac arbore
naſcitur, omnem ſuccū ſiue humorem ad ſe at-
trahente arbore. Decuſſi Caryophylli biduum,
aut triduum ſiccantur, deinde aſſeruātur, & Ma-
lacam aliasq; prouincias mittuntur. Hi Caryo-
phylli, qui in arbore hærent, craſſiores fiunt, ne-
que ab alijs, niſi vetuſtate differunt, tametſi fal-
D ſo exiſtimarit Auicenna lib 2. cap. 318 craſſiorem
hunc marem eſſe. Magni prouentus augurium
eſt, ſi arbor plures flores produxerit, quam fo-
lia. idcirco non debent nimiū flagellari arbores
quia vehemēs, & nimia flagellatio ſteriliores ef-
ficit. Pediculi oblongi, è quibus dependent flo-
res, vulgo Fuſti vocantur. Folia tanta odoris ſua-
uitate non fragrant, vt ipſum Caryophyllū, ſed
neq; ipſi rami odori ſunt, niſi aliquantulū ſicca-
ti. Naſcitur aūt ipſa arbor ſponte ex Caryophyl-
E lis decidentibus. Nam cùm nunquam huic deſit
pluuia, quæ fructui alimentum præbeat, qui in
terram decidit, enaſcuntur arbuſculæ, quæ in-
tra octennium quidem adoleſcunt, in annum
verò centeſimum perdurant, quemadmodum
ipſi incolæ teſtantur. Collectio Caryophylli fit
à 15. Septemb. vſq; in Ianuariū & Februarium nec
manu, vt nōnulli volūt, ſed violenta flagellatio-
ne. Falſa eſt eorū opinio, qui Caryoph. arborem
cum Moſchatæ nucis arbore eandem eſſe putāt.
F Nam nux folia ferè rotunda habet, pyri folijs ſi-
milia. Caryophyllum verò folio eſt Lauri. Præ-
terea Caryophyllum defertur in Bandam inſu-
lam procul inde diſſitam, quæ nucem profert.
Nullius autem precij fuiſſe Caryophyllos intel-
ligo apud Maluccanos, donec eo delati nauibus
Chinenſes, inde magnam eorū copiam in ſuam
regionem exportarunt, & inde in Indiam, Per-
ſiam, & Arabiam. Conſeruari aūt in ſua bonitate
audio Caryophyllos, ſi marina aqua aſpergan-
tur, alioqui teredinē ſentire. Multiplicis vſus ſunt
Caryophylli tū ad obſonia, tū ad medicamenta

ma-

magis tamen expetũtur in ſaua craſſiores illi, & annotini Caryophylli a nobis verò tenuiores qui adhuc virides aceto, & ſale apud Malucca. nos condiuntur, ſed his teneriores ſaccharo aſſeruantur: hi mirum in modũ palato grati ſunt. Luſitanicæ mulieres, quę iſtic habitant, è Caryophyllis viridibus aquam ſtillatitiam organis eliciunt mira odoris ſuauitate fragrantem, & cordis affectibus vtilem. Nonnulli ſudores mouent ijs, qui lue venerea diuexantur, Caryophyllis, nuce moſchata, maci, pipere longo, & nigro. Alij Caryophyllorum puluerem capiti admouēt aduerſus capitis dolores a frigida cauſa prouenientes. Mulieres Indicæ tum etiam Luſitanicæ eos mandunt commendandi halitus gratia. Naſcuntur flores, qui a Caryophyllorum odore Caryophyllati nuncupantur, etiam in Chinarum regione, ſed nequaquam odoris ſuauitate ita commendati, vt qui apud nos aſſeruantur.

CARPOBALSAMVM fructus balſami eſt. Ab Alexandria comportatur. Optimum legitimumque flauum, farctum, ponderoſum, guſtu mordens, & feruens in ore. non autem nigrum, leue, inane, non acre, & nullum ſpirans odorem, quale, quod circumfertur, deprehenditur. Quòd ſi verum carpobalſamum haberi nequeat, cubebæ, vel grana iuniperi eius loco ſubſtitui poſſunt. *Matthiolus.*

ANACARDIA, ſunt fructus cuiuſdam arboris, auicularum corculis non diſſimiles, vnde & nomen: colore etiamnum cordis modo rufeſcente, cùm ſcilicet ab arbore decerpuntur. Ineſt ijs liquor mellis craſſitie, ſub cortice reſidens, ſanguinis modo rubicundus, ſub quo eſt & nucleus paruæ amygdalæ effigie. Præſtant pleniores & habiliores, fuſci, reſina in cortice multa, acri, nigra, nucleo, intus albo: quo in melle cocto fit mel anacardinum Hoc etiam tuſo, poteſt oleum exprimi. ſed longè diuerſum ab eo, quod coctis in aqua corticibus ſupernatat, & conchis colligitur, ad confectionem anacardinam. Cæterùm liquoris in medicina vſus eſt, etſi myropolæ communi errore, & cortice & nucleo vtantur. Naſcuntur in Siciliæ montibus, qui continuè igneas eructant flammas. Magna eius eſt in Cananor copia, tū in Calicut & reliquis Indiæ prouincijs, veluti in Cambaya, & Decan. * Excalfaciunt & exiccant tertio exceſſu. Labantes ſenſus reuocant, memoriæ iacturam reſarciunt, & neruorum & cerebri affectibus, quos frigida cauſa attulerit, auxiliantur. *Serapio, Actuarius, Paulus, Matthiolus, & Garcias.*

De fructibus calidis in quarto.

PIPER (Germ. Pfeffer. Gall. *Poiure.* Ital. *Pepe.* Hiſp. *Pimienta, ò Peure,* nominatur) arbuſculæ in India naſcentis fructus eſt: quæ inter initia (vt ait Dioſcorides) prælongum fructum, veluti ſiliquam, quod piper longum vocamus, profert: habet intus aliquid tenui milio ſimile, quod deh[i]ſcentibus ſiliquis racemotum in modum prodit. Eorum grana acerba candidum piper vocantur: matura verò, piper nigrum. Qui verò in Indiam nauigarunt, piperisq; plantā viderant, piper in planta [b]ryoniæ ſimili naſci aſſerunt, di[uerſi]s [e]x plan[ti]s longum & rotundum colligi. N[ih]il tamen intereſt. Nigrum eligi debet recens, grau[iſſ]imum, p[le]num. Candidum præfertur, n[on r]ugoſ[u]m, candidum & graue. Longum optimum, quod, dum frangitur, ſolidum intus conſpicitur, & compactum, guſtu acerrimo, linguamq; mordens. Adulteratur longum herba ſimil: ſed fucus depr[e]hen[di]tur, ſi in aquā immittatur nam adulterinum liqueſcit, legitimum verò ſolidum manet. * Omnia piperis genera aduerſus venenum valent Longum præcipu[e] colicæ medetur, eo quòd eas [e]ficiat, & [cra]ſſos humores incidat. Album magis aſtringit, & ſtomachum confirmat, [ve] [p]a[t]o appare[t]. Nigrum ad condimenta v[ti]lius *Medici Florentini.* Porrò maxima piperis quantitas prouenit in Malauar, tota ea maritima regione, quæ a promontorio Comorim ad Cananor vſq, pertingit. Naſcitur etiam in Malacæ ma[ritim]is, ſed bonitate ſuperiori cedens, & magna ex parte inane Prouenit ſimiliter & in inſulis Iauæ vicinis & Sunda, & Cuda, alijsq; locis. Sed id totum in Chinarum regionem deportatur, & loc[i] nat[iu]i con[su]mitur, præter id, quod in Pegu & Martaban exportatur. Potiſſima etiam eius pars, quod in Malauar gignitur, in vſum incolarum cedit, tameſi regio admodum ampla non ſit, non[n]ihil etiam à maritimis eius regionis populis abſumitur. Pars eius defertur in Balagate bubulis cor[i]s Et magna copia à Mauritani[s] per mare Ery[t]hr[æ]um exportatur, id ſuffurantibus ipſis incolis. Eę ſunt regiones, quæ Piper gignunt, quāquā & inuenitur ſupra Cananor, qua Septentrionem ſpectat: ſed adeò exigua quantitate, vt ipſis incolis non ſufficiat, & externo importato opus habeant Etenim nō gaudet hæc planta locis deſertis & mediterraneis Quam verò procul a Caucaſo montes diſſiti ſint hæ regiones, ex topographicis chartis ſatis patet. Nomen eſt Malauarica lingua Molanga, Malacitana verò Lada, Arabibus Medicis tum vulgo Filfil, tameſi Auicenna [Fulful], & Piper longū Darfulful app[ell]et, & Fulfel, quem ſequutus [e]ſt Serapio. In Guzarate & Decan Merichc, & in Bengala Morois Longum verò, quod ſolummodo [h]ic prouenit, Pimpilim. Scribitur autem Piperis plāta ad radices alterius arboris (magna certè ex parte iuxta Fauſel arborem, aut Palmam plantatum vidi) ad cuius vſq, faſtigium ſeſe conuoluendo ſcādere ſoli[ti]s folijs raris, mali Aſſyrij effigie, ſed minoribus, & per extremum acutis, virentibus, guſtu calidis aliquantulum, & folium Betre ſiue Betle, ſapientibus. Fructus vuatum modo racematim cohæret, minores tamen ſunt Piperis racemi, & ipſe fructus minor, ſemperq; virens, donec ſiccetur, & plenam maturitatem cōſequatur, quæ incidit circa mediū Ianuarium. Radix puſilla, non coſto ſimilis, vt voluit Dioſcorides, quandoquidē Coſtus radix nō eſt, ſed lignum. Inter verò eam plantam, quæ Piper

iunci odorati flos, in Africa & Arabia naſcitur. Laudatiſſimum ex Nabathea: proximum Arabicum, quod aliqui Babylonium cognominant, alij Teuchiton: peſſimum ex Africa. Eligendum rufum, intento colore, recens tenue, rubentibus fragmentis quod manibus confricatum roſæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum radicisq; eſt vſus. Olim planta ipſa cum floribus aduehebatur, vnde ſchœnanthos nomen ſumpſit: ideoq. eligebatur floribus refertum. Hodie tamen ad nos culmi duntaxat & radix adferuntur. Itaq; cura adhibenda eſt, ne alij culmi his admiſceantur: quod ex iam dictis notis deprehēdi poteſt. * Vim vrinæ ciendæ habet: menſes pellit, diſcutit inflationes, caput aggrauat, modicè adſtringit, communit, excoquit, ac venarum ſpiracula laxat. Flos eius in potu vtilis ſanguinem reijcientibus doloribus ſtomachi, pulmonis, iecinoris, & renum miſcetur antidotis. Radix adſtringentior eſt: ideo faſtidijs ſtomachi, hydropicis, conuulſis, drachma vna cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad deſidentium fotus vtilis eſt. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

Schœnanthos eſt res nota: apud veteres in vſu erant flores eius, & ſummitates iunci, atq. etiam radix, vt Dioſcorides docet. Flores tamē in maiore erant precio, cùm rariùs haberi potuerint, non ideò quòd olim Cameli in Arabia eos depaſcerent, ſicuti vult Galen. lib. 1. de Antid. cap. 14. ſed quia non erat vſitatum illos ad alia loca deferri. Nunc verò copioſè afferri cœperunt, qui tamen deprehenduntur eſſe exigui odoris & reſpectu ipſius iunci quaſi nullius: quare ſimplicium periti omnes potius vſurpāt iuncos quàm flores, quanquam illorum copia in promptu ſit. Galenus quoq; laudat cymas eorum: ſed videndum vt ſint odorati: nam ſi nōnihil veteres ſint, amittunt odorem: quod non difficulter deprehenditur. Ad nos quoque ex Arabia, quales Andromachus commendat afferuntur.

LAVENDVLA, Nardi Italicæ ſpecies eſt: adeò vt illa fœmina, hæc verò mas (vulgò ſpica nardi appellata) vocitetur. Mas folio conſtat latiore, longiore, craſſiore, robuſtiore, albidioreque, quàm fœmina. Sed vtraq; planta fruticoſa, & roſmarini modo, innumeris referta eſt folijs: è quorum medio iuncei exeūt cauliculi, quadranguli, tenues, dodrantalem longitudinem excedentes: in quorum cacumine flores exeunt ſpicati, colore purpureo, quamuis in fœmina dilutiores, patentioresque, odore fragrantes, verùm vſqueadeò acuto, vt nares feriat. Naſcitur paſſim in hortis. Colliguntur ambo initio æſtatis: ſiccantur in vmbra, & conſeruantur per annum. * Excalfaciunt & exiccant ordine ſecundo completo. Conferūt omnibus cerebri affectibus frigidis, conuulſis, & reſolutis: ventriculum frigidum corroborant: iecur obſtructum liberāt: lienis infarctus aperiunt: vterum calefaciunt: vrinam, menſtrua, & ſecundas educunt. Aqua ex illis deſtillatur, oleumq; conficitur, quod oleum ſpicæ vocant. *Matthiolus.*

LVPVLI flores naſcuntur in ſepibus: colliguntur autumno: ſiccantur & conſeruantur per annum. * Obſtructiones viſcerum ſoluunt. Serapium ex viridibus confectum, & aqua ſtillatitia, febribus conueniunt. *Andernacus.*

MELISSAE flores naſcuntur paſſim in hortis, colliguntur æſtate, ſiccantur in vmbra, & ſeruantur per annum. * Excalfaciunt ſiccantq; ordine ſecundo. Cor exhilarant, vitalesq; facultates roborant, odoris fragrantia deficientem animum reuocant, animi ſolicitudines fugant. *Auicenna, & Serapio.*

ROREMARINI flores colliguntur vere: ſiccantur & conſeruantur per annum. * Emolliūt, incidunt, digerunt & abſtergunt. Conditum ex eis viridibus & ſaccharo paratum, conſerua anthos officinis dicitur, ventriculum roborat, & vtero accommodatur. Herbæ & radicis eius ſuccus melle miſtus, hebetudinem oculorum à craſſis humoribus ortam emendat. Decoctum eius regio morbo ſiue arquato auxiliatur. *Galenus, Dioſcorides, & Andernacus.*

IASMINVM ex earum quoq; ſtirpium eſt numero, quæ adminiculis fulciuntur, non tamen amplexicaulis, aut vicinis ſe circumuoluens, ſed alijs tantummodò innitens, veluti pergulis, hortenſibusq; ſcenis, quibus facili opere innectitur. Cauliculi eius prolixi, teretes, ramoſi, flexibiles, geniculati, virentes, candida fungoſaq; interius medulla: folia è ſingulis geniculis bina, ampla, alarū inſtar expanſa, cōpoſita videlicet ex quinque aut ſeptem alijs læuibus, oblongis, ſaturatè virentibus, faſtigio acuminatis, eminente in cacumine reliquis maiore. Flores in ſummis virgulis, rari, in muſcarij ſpecie cohærent, ſuaueolentes, colore albidi, ſemen latum lupinis quadantenus ſimile, quod tamen rarò ſuccreſcit: radix fibris firmatur. Fertur huius eſſe ſpecies floribus luteis: & alia cœruleis. Sunt autem, qui pro Iaſmino luteo, Trifolium fruticans in ſtirpium hiſtor. cap. 89. depictum, & pro cœruleo Clematidem alterum oſtendant. Quod ſi autem non aliæ quàm hæ pro Iaſmini cæteris ſpecieb. oſtēdi queant, temerè plures eius ſpecies affirmātur. Vtraq; enim harum multū à Iaſmino abeſt. Colitur in hortis, topiarijs operibus expetitur non modò in Belgio, verùm & in Italia ac alibi: ex Africa creditur aduectum. Flores æſtate vigent. Inter Arabes Serapio primi nominis hanc Zambach, interpres verò Ieſemin nominat, atq; inde paſſim Iaſminum, Ieſeminū, aut etiam Gelſeminum. Apud Dioſcoridem compoſitio eſt Iaſmini olei, quod apud Perſas ex albis violæ floribus fieri refert, quod non ex alterius ſtirpis, quàm ex huius floribus conficiendum apparet. * Qualitate autem Iaſminum, ac eius potiſſimum flores calidi ſunt in initio ſecundi ordinis, vt Meſues apud Serapionem ait. Oleum ex his confectum crudos dicitur humores frigidis ac catarrhis coſ... & hyberno vtile tempore. Quibus autem tempera-

temperatura cōtigit calidior, his dolorem excitat capitis, & ſi diutius odoretur, periculum adfert ſanguinis è naribus profluuij in conuiuijs, ait Dioſcor & poſteū Aetius, odoris cauſa apud Perſas vſurpatur. Prodeſt & lotis à balneo corporibus, quæ laxari calefieriq; expedit. grauiorem autem ſuauolentiam habet, ita vt multi eo idcirco non libenter vtantur. *Dodonæus.*

De floribus calidis in tertio.

Agni Casti, ſeu viticis flores, quidam albi cum purpureo, quidam purpurei ſunt. Naſcuntur in paluſtribus campis. Calidi & ſicci in tertio. * Flatus ventris diſcutiunt. Veneris impetus cohibent. *Galenus.*

Epithymi flores eandem vim, quam herba ipſa, [illegible]inent. de quibus vide ſupra.

Leucoion (Germ. Regin violē/geib violē. Gal. *Gyr[illegible].* Ital. *Viola.*) vulgaris eſt notitiæ, ſed in floribus d[illegible]fferentia quædam: namq; aut cœrulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Luteorum verò præcipui in medicina vſus. Naſcuntur in hortis ac viridarijs, in ædium feneſtris, & parietibus. Colliguntur vere: quo tempore oleū ex eis [illegible]keirinum; paratur. * Aridi flores ferue factí in deſeſſionibus. valent contra vuluæ inflammationes, & menſtrua expellunt: ſanant oris vlcera, cum melle: cum cerato, rimas ſedis, &c. *Dioſcorides.*

Oenanthae, officinis labruſcæ flos, fructus eſt vitis ſylueſtris, & floreſcentis: * aſtringit, & ſtomacho familiaris. *Dioſcorides.*

Periclymeni flores ſuperiùs deſcripti ſunt. Naſcuntur in aruis ac ſepibus, planta conuoluens ſe adminiculis propè aſſidentibus. * Incidunt, vrinamque mouent: diutius poti, ſicut etiam fructus eius, & folia, vrinam ſanguinolentam cient, lienoſos & difficulter ſpirantes drachmæ vnius pondere cum vino aſſumpta iuuant. *Dioſcorides.*

De floribus frigidis in primo.

Malvae flores, Germ. Herbſtroſen nominātur effigie, floribus roſarū rubentibus, candidis, vel ſubrubeis, nullo tamen odore fragrantibus. Naſ[illegible]ntur in hortis ac viridarijs. Colliguntur menſe M[illegible]ij, vel principio æſtat[illegible]. * quo tempore ex eis fit mel maluatum, bonum pro aſthmate & tuſſi. *Saladinus.*

Rosa Germ. Roſen. Gal. *Ro[illegible].* Ital. & Hiſp. *Roſa* nomi[illegible]ntur. Harum genera multa ſunt. At vulg[illegible]ſſimæ ſunt albicātes, puniceæ, & quæ ex albo ruſeſcunt, quas Itali appellant *Incarnate.* Præſtantiſſimæ, quæ puniceo colore rubent: proxima laus eſt [illegible]s, quæ in ruſum candicant. viliſſimæ albicantes: in quarum tamē genere ex odoratiſſimæ excipiuntur, quæ Hetruſcis Damaſcenæ, & al[illegible]js Moſchete vulgò dicūtur. Naſcuntur pa[illegible]m in hortis ac viridarijs. Colliguntur verò menſe Maij, nondū penitus explicati, quo tempore dilutum iulapium ſyrupus, conſerua, mel [illegible]oſarū, aqua [illegible]illatitia & oleū ex eis conficiūtur. Sic. antur cua in vmbra, folia continuo verſata,

A ne muceant, neue ſitus in ijs inſideant: & cōſeruantur per annū in arculis ligneis. * Refrigerāt, aſtringūt, corroborantq; vires, tū vitales, tū animales. Aridis roſis, & in vino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorū, gingiuarū, ſedis, recti inteſtini, ac vuluæ, penna illitus, aut infuſus. Eadem ſine expreſſione tuſa; præcordiorū inflammationibus, humidis ſtomachi vitijs, igni ſacro illini prodeſt: ſiccis ac tritis fœmina aſpergunt. Miſceri ſolent vulnerarijs an-

B tidotis, atq; compoſitionibus, quas antheras vocant. Folia vtuntur in calliblephara. Flos, qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarū fluxionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota citam aluum, & cruētas reiectiones ſiſtunt. Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forfice vnguib. (ſic appellantur candidæ foliorū partes) reliquū in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

C *Roſæ* optimæ haberi poſſunt Neapoli, aut Salerni. Sunt autem præſtantiſſimæ rubeæ, quinq; folijs conſtantes, coloris viuidi, nonnihil in purpureo nigreſcentis: ſuntq; omnium primæ quæ aperiuntur. Debent autem à calycibus mundari, & cum forcipe ablata parte illa prius albicante, quam vnguē vocamus, in vmbra ſiccari, ſæpius vertendo: nam facilè mucorem contrahunt.

D Viola purpurea (Germ. Mertzen viol. Gall. *Violette de Mars.*) folium habet hedera minus, tenuius, ac nigrius, nec multò diſſimile: cauliculus à radice medius prodit, in quo floſculus ſuauiſſimè olens, purpureus. Naſcitur in opacis, aſperis, pratis, & iuxta ſepes. Colligitur primo vere, tempore ſereno. quo tempore dilutum, ſerapiū, iulapium, conſerua, aqua ſtillatitia, atq; oleum violaceum ex eo conficiuntur. Siccantur etiam in vmbra, & conſeruantur per annum, in v[illegible]ſis ligneis. * Violæ recentes refrigerant & humectāt ordine primo. in ſumma ſoporiferæ ſunt, calidos

E dolores mulcent, inflammationes extinguunt, leniunt, & ſoluunt. B[illegible]lem educunt, eiusq; feruorem mitigant. Conferūt capitis doloribus, quos caliditas excitauerit: ſomnum conciliant: pectoris & aſperæ arteriæ ſcabritiem leniunt: medentur anginis, & columellæ vitijs præcipuo autem auxilio ſunt pectoris & lateris inflammationibus, ſitimq; arcent. Siccæ violæ minus refrigetāt, & humectant: iecoris obſtructiones aperiūt: regio morbo ſuccurrunt: inflammationes diſcutiunt. In puluerem redactæ drachmæ pondere,

F ex gallis gallinacei, vel piſorum modicè coctorū iure, etiam ventrem ſubducūt paulò ante cibum dati. *Dioſc. & Meſues.*

De floribus frigidis in ſecundo.

Anemones (German. Kuchenſchell / klein oder groß haperoſ. Ital. *Anemone.* Gall. *Coquelourdes, ou paſſefleur.* Hiſp. *Amapollas de flor chiquita.*) duo genera, vnum ſylueſtre, alterum in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies: vna phœniceum florem profert: altera candicantem, aut lacteū, aut

purpureum. Harum folia coriandro ſimilia, cæterùm ſciſſa tenuius in terram inclinantur: caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut ampl us paulò grandeſcit, ac veluti geniculis quibuſdam cingitur. Syluestri amplitudo prorſus maior latioraq; folia, & duriora: oblongius capur, flore puniceo: tenuibus & multis rad cum c p lamētis. Acrior eſt, quæ nigra habet folia. V vtriuſq; acris. ea de cauſa ſuccus naribus infuſus purgat caput. Commanducata radix pituitā trahit. decocta in paſſo, & illita, medetur oculorum inflammationibus: cicatrices eorundem, & hebetudines emendat: ſordida vlcera abſtergit. Folia & caules, ſi cum ptiſana, decocti edantur, copiam lactis præbent. menſtrua ciunt, vellere appoſita: illita quoq; lepras eximunt. Flores eandem vim habent, quam herba ipſa. extrahunt humores, & ora vaſorum aperiunt. *Dioſ. orides.* A B

Hyacinthus Germ. Blaw Merthenblūmlein. Gall. *Fne lacinthe, ou Vacitt*, nominatur: in vniuerſum in campeſtribus inter ſegetes, & in ſyluis prouenit. folijs & radicibus bulbaceis: caule dodrantali, viridi, tenui, læuiq; . floret cum violis circa finem Martij, & Aprilis initium. florentem emittit comā, ab ipſo caulis medio vſq; ad ſummum purpureis circumdatam floribus, qui maturescentes ad terram incuruantur: perdurantq; diu antequam contabeſcant. * Refrigerant ordine ſecundo, ſiccant verò primo. *Matthiolus.* C D

Cichorei flores (Gēr. Wägwartenblümlein.) naſcuntur in campeſtribus, iuxta ſemitas. Colliguntur æſtate: * ex quibus conficitur conſerua, ad refrigerandum, corroborandumq; & potiſſimùm hepar.

Nymphææ ſeu nenuphar is flores (Germ. Seeblumen.) lucidi ſunt, candentes, roſæ ſimiles. Naſcuntur in paludibus, lacubus, & aquis ſtagnantibus. Colliguntur circa finem veris, vel principium æſtatis * quo tempore aqua ſtillatitia cōficitur, fronti vel naribus admota, capitis ex bile dolorem le t ſomnum inducit, omnemq; ardorem extinguit Syrapium ex eis, febribus peſtilentibus & acutis pectorisq;, columellæ, gutturisq; vitijs aptiſſimū. Cōditum cum ſaccharo ex eis factum ſemunciæ inſtar ſomnum affert: item vnguentum inde paratum cordis regioni, in ſtar epithematis, cùm opus eſt, ad refrigerium illinitur. *Andernacus.* E

De floribus frigidis in tertio. F

Flores mali punicæ ſylueſtris Balavstii vocantur, cytino ſimiles Quorum complura genera reperiuntur candidi, fului, colore roſaceo. Naſcuntur in Italia, Granata Hiſpaniæ regno. Colliguntur menſe Iunio, ſiccantur & coſeruantur per annum. * Aſtringunt, ſiccant, cohibent: ſanguinolenta glutinant. *Dioſcorides.*

De floribus frigidis in quarto.

Flores Hyoscyami Ger. Bilſenblūmlein.) naſcuntur in campeſtribus, ruderibus: colliguntur prima æſtate, vel circa finem veris: ſiccantur, & conſeruantur.* Vis eadem, quæ herbæ ineſt.

De floribus humidis in primo.

Flores humidi in primo ſunt Bugloſſi, Maluæ, Intybi, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco

De floribus humidis in ſecundo.

Flores humidi in ſecundo, ſunt Nymphææ, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà.

De floribus ſiccis in primo

Flores ſicci in primo, Buphthalmi, Chamomillæ, Croci, Hyacinthi, Meliloti, Roſarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſiccis in ſecundo.

Flores Paeoniae (Ger. Beniunentroſ Gall. *Pivoine.*) colliguntur menſe Aprilis: * ex quibus conditum cum ſaccharo paratum, epilepticis accommodatum.

Siccant quoq; in ſecundo, flores Anemonæ, Amomi, Croci, Ericæ, Iunci odorati, Lauendulæ, Lupuli, Meliloti Roſmarini, Spicanardi, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De floribus ſiccis in tertio.

Siccant in tertio, flores Balauſtij Epithymi, Chamæpithyos, Periclymeni, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus calefacientibus caput.

Flores Prvnellae naſcuntur in pratis, riguis: colliguntur vere: * ex quibus aqua ſtillatitia conficitur, ad oris vlcera nea.

Flores Herbae Paralysis, German. Schlüſſelblümlein. naſcuntur in p atis: colliguntur verò primo vere: quo tempore conditum cum ſaccharo ex eis conficitur, nec non aqua ſtillatitia.* Conuulſionibus medentur

Tilia, German. Linden. Gall. *Tillet* dicitur: quædam mas eſt, quædam fœmina. Diſtant inter ſe tum materiæ, tū totius corporis forma, & quòd altera ſit fructifera, altera verò ſterilis. Nā materies mari dura, flaua, nodoſior, ſpiſſiorq; : fœminæ candidior: & mas ſterilis, nulloq; flore eſt: fœmina & florem & fructum gignit. Flos calycula incluſus præter folij pediculum, amentūq; ſuturū, pediculo altero annexus, ridis. Iū in calycula eſt, detectus aū: leuiter ſ u s. floret cū vrbanis. Fructus oblongus, orbiculatus, magnitud ne fabæ, ſimilis hederæ acino, quinis angulis, veluti neruis eminentibus, inq; acutum, cū ſeſe contrahentibus partitus, qui ſei icet maiuſculus eſt, minutiuſculus autem conſuſior conſtat. Folium & cortex dulcia, ſuauiaq; folium forma hederaceum, niſi quòd in angulum acutiorem rotundatur Naſcitur in campeſtribus, & aſperis mo tibus. Colliguntur flores æſtate * ex quibus aqua ſtillatitia paratur, apoplexiæ idonea. *Theophraſtus.*

Capvt quoq; calefaciūt, atq; in eo pituitam concoquūt, flores anthos, Betonicæ, Chamomillæ, Lauēdulæ, Meliloti, Pæoniæ, Saluiæ, Stœchados, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De flori-

De floribus calfacientibus pectus.

SCABIOSA folijs conſtat laciniatis, ſubhirſutis: caulibus tenuibus, cubitali altitudine, atq; etiam maiore: in quorum cacumine flores emicant in cœruleo albicantes. Naſcuntur in pratis & campeſtribus. Colliguntur in fine Maij, vel initio æſtatis: ſiccantur in vmbra, & ſeruantur per annum. * Pollent aduerſus ſcabiē. Proſunt omnibus pectoris vitijs, & reſpirationi inſeruientibus organis, &c. *Matthiolus.*

PECTVS quoq; calefaciunt flores Betonicæ Iunci odorati, Meliſſę, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

De floribus calfacientibus reliquas corporis partes.

COR calfaciūt flores anthos, Borraginis, Bugloſſæ, Croci, Meliſſæ, Spicæ nardi, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

STOMACHVM calfaciunt flores anthos, Iunci odorati, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

FLORES CENTAVRII ſuprà deſcripti ſunt. Naſcuntur in riguis. Colliguntur menſe Iunij: ſiccantur, & conſeruantur per annum. * Bilem & craſſos humores per aluum expurgant: iecoris obſtructiones aperiunt: duratū lienem emolliunt. menſtrua & fœtum euocant.

FLORES SAMBVCI (Germ. Holderbluſt) naſcuntur in hortorum ſepibus. colliguntur menſe Maij. * Emolliunt pectus: conferunt hydropicis: obſtructiones hepatis, lienis. & renum auferunt. tertianæ medentur. ſanguinem mundant, &c.

HEPAR quoque calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Origani, Chamomillæ, Spicæ, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

SPLENEM calefaciunt flores Betonicæ, Leucoij, Viticis, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

VESICAM & RENES calfaciunt flores Betonicæ, Iunci odorati, Maluæ, Meliloti, Spicæ, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

MATRICEM calefaciūt flores Betonicæ, Iunci odorati, Ireos, Saluiæ, Spicæ nardi, &c. de quibus vide ſuprà.

IVNCTVRAS calefaciunt flores anthos, Herbæ paralyſis, Chamomillæ, Meliloti, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus refrigerantibus ſingulas corporis partes.

CAPVT refrigerant flores Nenupharis, Papaueris albi, Roſarum, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

PECTVS refrigerant flores Papaueris, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà.

COR refrigerant flores Nenupharis, Roſarū, Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

VENTRICVLVM refrigerant flores Roſarū, Violarum, &c de quibus vide ſuprà ſuo loco.

HEPAR refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, Roſarum, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

A SPLENEM refrigerant flores Cichorij, Nenupharis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

RENES & VESICAM refrigerant flores Nenupharis, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

MATRICEM refrigerant flores Nenupharis, Roſarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

IVNCTVRAS refrigerant flores Violarū, Roſarum, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus humectantibus pectus & cor.

B PECTVS humectant flores Violarum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

COR humectant flores Borraginis, Bugloſſæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſiccantibus cor, & pectus.

COR ſiccant flores Anthos, Meliſſæ, &c. de quibus vide ſuprà.

C PECTVS ſiccāt flores Meliſſæ, Betonicæ, Scabioſæ, &c. de quibus ſupra ſuo loco.

De floribus aſtringentibus.

VERBASCI flores (Germ. Wullkrautblůmlein.) naſcūtur in campeſtribus, aſperis, & hortis: colliguntur æſtate & autumno. * Morbis ſedis ſubueniunt mirificè: adſtringunt, & exiccant: aſperas verrucas delent, &c. *Matthiolus. & Fuchſius.*

ADSTRINGVNT quoq; flores Cichorij, Balauſtij, Croci, Meliloti, Roſarum, Viticis, &c
D de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus diſcutientibus.

DISCVTIVNT flores Anethi, Chamomillæ, Maluæ, Meliloti, Stœchados, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De folijs abſtergentibus.

FABARVM flores (Germ. Bonenbluſt.) in hortis & campis naſcuntur: colliguntur verò menſe Maij: * ex quibus aqua ſtillatitia conficitur ad
E faciem abſtergendam & venuſtandam: fluxiones oculorum ſiſtit.

ABSTERGVNT quoque flores Tiliæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus extenuantibus.

EXTENVANT flores Chamomillæ, Iridis Illyricæ, Stœchados, &c. de quibus vide ſuo loco.

De floribus emollientibus.

F EMOLLIVNT flores Liliorū, Croci, Maluæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De floribus ſuppurantibus.

SVPPVRANT flores Liliorum alborum, Cicci, &c. de quibus vide ſuprà.

De floribus glutinantibus & cicatricem inducentibus.

GLVTINANT & cicatricem inducunt flores Balauſtij, Centaurij, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus menſes mouentibus & ſiſtentibus.

MENSES mouent flores Betonicæ, Centaurij, Chamomillæ, Iunci odorati, Leucoij, Meliſſæ, Pæoniæ, Roriſmarini, Saluiæ, Viticis, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

MENSES ſiſtunt Balauſtiæ, flores Hyoſcyami, Nymphææ, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De floribus flatus diſcutientibus.

FLATVS diſcutiunt flores Anethi, Chamomillæ, Iunci odorati, Spica nardi, &c. de quibus vide ſuprà.

De floribus qui ambuſtis medentur.

AMBVSTIS medentur flores Liliorum alborum, Maluæ, Verbaſci, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà.

De floribus venenis reſiſtentibus.

VENENIS reſiſtunt flores Betonicæ, Citri: de quibus ſuo loco.

De floribus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant flores Anethi, Chamomillæ, Centaurij, Hyoſcyami, Meliloti, Roriſmarini, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De floribus purgantibus bilem flauam.

PERSICAE arboris flores, & folia in aqua calida, ſicut roſarum & violarum macerati, in zulapium vel ſerapium rediguntur, ad ventrē ſubducendum, & bilem expurgandā efficaces, vnciarum duarum inſtar. *Andernacus.*

EX CERASI arboris, quæ dulcia profert ce-
A raſa, floribus dilutum fit, ſicut roſarum & violarum: * aluū deijcit. Serapium ex ijs confectū, per totum annum aſſeruari poteſt. *Andernacus.*

EX ROSARVM perſicarum floribus, quas incarnatas vulgò appellant, ſuccus conficitur: * duarum vnciarum inſtar, cum aqua ſaccharata potus, bilem cum alui excrementis detrahit. ad hęc ſerapium ex roſis in aqua calente maceratis paratur, quod vnciæ vnius, vel duarum inſtar, aluum mouet, bilemque educit.
B *Andernacus.*

EX VIOLARVM floribus ſuccus paratur, vnius vel duarum vnciarum inſtar: vel decoctū ipſarum adhuc recentium, copioſiore menſura potum, vuis paſſis, & ſacchari momento adiectis: item confectum inde, minimo pondere, vncijs duabus: ſummo, quatuor alui excrementa, & bilem educunt. Sic violæ ipſæ, cum ſaccharo & melle conditæ, ſeſeunciæ modo: vel in puluerem redactæ, drachmæ inſtar ſumptę, idem præ-
C ſtant. Eòdem pertinet ſerapium ex violis: quò etiam ex roſis in aqua dilutis factum tendit. *Andernacus.*

De floribus purgantibus pituitam.

FLORES GENISTAE (Germ. Ginſt/oder Ginſtblümlein) naſcūtur in campeſtribus collibus: colliguntur menſe Maij & Iunij. * Aluum ſoluunt: ſuccus virgatū valenter extrahit: herba ipſa ari-
D da, & in puluerem redacta in vino maceratur, potuiq; ad aquam inter cutem eliciendam datur: nec non puluis cum vino ad idem bibitur: ſicut etiam lixiuſum ex ipſo & vino paratū eidem confert. *Andernacus.*

PITVITAM quoque purgant flores Carthami, Sambuci, &c. de quibus vide ſuo loco.

FRVCTVS

Fructus eſt id quod vltimò planta profert ad ſpeciei cõſeruationẽ & propagationẽ, conſtans vt plurimũ carne & ſemine. Horum autem alij

- Alterãtes *qualitate*
  - Prima: *atq; vel ſecundũ*
    - Quantitate. Sic
      - Temperati — Ficus, Nux pinea, Palmulæ, Sebeſten, *ſeu myxaria*, Vuæ paſſæ, *&c.*
      - Intemperati
        - Calidi in
          - Primo — Amygdala *dulcia.* Iuiubæ, ſeu zizyphæ, Nux cupreſſi, Nux *viridis*, Vua *matura*, *&c.*
          - Secundo — Ben, Ficus, Capparis, Nux Moſchata, Nuces *ſiccæ*, Piſtachia, *&c.*
          - Tertio — Baccæ *iuniperi*, Caryophylli, Carpobalſamum, Anacardus, *&c.*
          - Quarto, Piper — Longum, Album, Nigrum.
        - Frigidi in
          - Primo — Citri caro, Cotonea, Pira, Pruna, *&c.*
          - Secundo — Cucurbita, Cucumis, Galla, Mala (Aurea, Citria, Granata.), Limones, Pepones, Melones, Perſica, Pruna, *&c.*
          - Tertio — Mala aurea, Mala inſana.
          - Quarto: *vt* — Stramonia.
        - Humidi in
          - Primo — Citri caro, Zizyphæ, *ſeu* iuiubæ, *&c.*
          - Secundo — Cucurbita, Melones, Pepones, Perſica, Pruna *Damaſcena*, Vua *matura*, &c.
        - Sicci in
          - Primo, Baccæ *iuniperi.*
          - Secundo — Ben, Capparis, Cotonea, Nux Cupreſſi, Nux Moſchata, Pyra, Piſtachia, *&c.*
          - Tertio — Caryophylli, Carpobalſamum, Galla, *&c.*
    - Locum. *Vide literam A.*
  - Secunda. *Vide literam B.*
- Purgantes. *Vide literam C.*

A FRVCTVS, ſecundum locum alterantes

- Calefaciunt
  - Caput
    - Anacardi,
    - Cubebæ,
    - Nux *moſchata*, &c.
  - Thoracem
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Auellanæ,
    - Caryeæ,
    - Cubebæ,
    - Ficus, Nux pinea,
    - Palmula, *ſeu* Dactyli,
    - Vuæ *paſſæ*, &c.
  - Cor
    - Mala *Citria*,
    - Nux *Indica*,
    - Nux *Moſchata*, &c.
  - Stomachum
    - Amygdalæ *dulces*,
    - Ben,
    - Caryophylli,
    - Nux *Moſchata*,
    - Pineæ.
  - Splenem
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Cappares, *&c.*
  - Renes & *veſicam*
    - Amygdalæ *amaræ*,
    - Baccæ *iuniperi*,
    - Cubebæ,
    - Nuclei *pini*,
    - Vuæ *paſſæ*, &c.
  - Vterum
    - Baccæ *lauri*,
    - Baccæ *iuniperi*,
    - Iuglans, Nux *Moſchata*, &c.
- Refrigerant
  - Thoracem
    - Iuiubæ, *ſeu* Zizyphæ,
    - Sebeſten, *ſeu* myxa, ſiue myxaria, *&c.*
  - Cor
    - Cotonea,
    - Pira, *&c.*
  - Stomachum
    - Cotonea, Citrulli,
    - Cucumeres, Cucurbita,
    - Cornus, Ceraſa,
    - Limones, Mala,
    - Melones, Meſpila,
    - Mala *aurantia*,
    - Granata,
    - Oliuæ, Pira,
    - Ribes, Sorbæ.
  - Hepar
    - Berberis,
    - Cucurbita,
    - Cucumeres, *&c.*
  - Renes, Fraga,
  - Vterum, Cucumeres, *&c.*

B
SECVNDA aut
- Adſtringunt
  - Baccæ Myrti, Berberis,
  - Caſtanea, Cornus,
  - Coronea, Galla, Glans,
  - Meſpila, Mala punica,
  - Nux Moſchata,
  - Oliuæ, Omphacium,
  - Palmulæ, Pyra, Perſica, *&c.*
- Diſcutiunt
  - Cappares,
  - Piper, *&c.*
- Extenuant
  - Amygdalæ *dulces*,
  - Baccæ iuniperi, *&c.*
- Glutinant
  - Glans,
  - Palmulæ, *&c.*
- Flatus *diſcutiunt*
  - Baccæ lauri,
  - Baccæ iuniperi,
  - Nux moſchata, Piper, *&c.*
- Semen *generant*
  - Ficus,
  - Nux pinea,
  - Nux Indica, *&c.*
- Vrinam *cient* — Halicacabus, *&c.*
- Menſes *mouent*
  - Baccæ hederæ,
  - Cappares, Nuclei Perſicorum,
  - Piper, *&c.*
- Menſes *ſiſtunt*
  - Berberis,
  - Vua paſſa cum nucleis, *&c.*
- Venenis *reſiſtunt*
  - Baccæ iuniperi, Iuglans,
  - Mala Citria,
  - Piper, *&c.*
- Dolorem *mitigant*
  - Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ,
  - Ficus, Iuglans,
  - Piper, *&c.*

C
PVRGANTES
- Bilem
  - Flauam
    - Caſſia fiſtula,
    - Myrobalana *citrina*,
    - Pruna, Sebeſten,
    - Tamarindi, ſeu Oxyphœnica,
    - Vua paſſa, *&c.*
  - Atram, Myrobalana *Inda*.
- Pituitam
  - Colocynthis,
  - Cucumis *aſininus*,
  - Myrobalana
    - Chebula,
    - Bellerica,
    - Emblica, *&c.*

De fructibus temperatis.

FICVS Germ. Feygen. Gall. Figue. Ital. Fici. Hiſp. Figo fruta dicuntur: in Gallia, Italia, & Hiſpania naſcuntur. Colliguntur autumno, ſiccantur & conſeruantur. Ficus paſſæ ſeu caryeæ habentur præſtantiſſimæ, quæ in calatho ſpartaceo digitis aut pugnis vtrinque preſſæ, ſic illis mollicie ſua cedunt, vt mutuos partium dictarū motus ſibi propè occutrētes ſentias: odore ſunt iucundo, non calorem putredinoſum, aut vermiculoſum referente. Hæ verò ſi particulatim explorentur, pediculo ſunt breuiſſimo, colore in candidum vergente, molles tractanti facilè cedentes. cute tenui, molli, ſucco intus & ſemine flauo, & planè melleo ſapore, odore ante eſum & inter edendum iucundo: graues, paruæ: ſi Maſſilioticæ quæ etiam ſaporis gratia cæteras longè antecellunt, ſiue albicantes tantùm ſint, ſiue intus & foris albæ, ſed flauo ſeminε maximæ: ſi externæ ſint, quales Hiſpania mittit, muſto merſas, vt dulciores ſint, poſt ne cohæreant, farina aſperſas. Vitioſæ ſunt duræ, tū in maſſa, tū per ſe ſingulæ vermiculoſæ, graueolentes, foris nigræ intus rubentes, vel alio præter naturā colore præditæ, cortice craſſo, duro, ſicco, intus alieno colore, ſapore. Quædam tamen ſunt nigræ, Prouincialibus & Narbonenſibus dictæ, foliis nigricantes, intus rubertimę, omnium delicatiſſimæ, dum recentes ſunt: nam ſiccatæ liqueſcunt. Aliæ iiſdem cinericiæ, aquoſiores, quàm vt ſiccari poſſint: hominibus ingratæ, auibus expetitæ. * Porrò recentes ficus minus mali ſucci ſunt, quàm reliqui fructus autumnales: facilè in corpus diſtribuuntur, & penetrant: coq; renum calculos expellunt: flatus gignunt, ſed minus durabiles: abſtergunt etiam & incidunt: thoracem præcipuè purgant: tuſſi veteri, diuturnisq́; pulmonum vitiis proſunt: arteriæ aſperæ, & ſuſpirioſis idoneæ. Siccatæ, quę caryeæ dicuntur, incidunt, ventrem ſoluunt: tenes expurgant: iecori autem & lien. inflammatis obſunt, ſicuti alia dulcia. Extrinſecus tumores concoquunt, & diſcutiunt: magis autem cum farina triticea, ſi concoquere ſtudeas: hordeacea, ſi magis diſcutere: cum cera & roſaceo ſubacta, cicatricem ambuſtis obducit. *Matthiolus, & Medici Colonienſes.*

NVX PINEA, nuclei pinei, Germ. Tannüſſlen. Græcis στρόβιλοι vocantur. præſtant recentiores, pleni, albi, ſicci, virentur flaui, aut pallidi, oleoſi, rancidi. * Boni ac craſſi ſunt ſucci: multum nutriunt, vireſq; reficiunt, & facile coquuntur: pectoris & pulmonis vitiis accommodantur. Reſoluunt & concoquunt pituitam: ad dolores capitis non cōueniunt: quia illud vaporibus replent. Linctus inde fit, quem officinæ loch appellant. *Galenus, & Dioſcorides.*

DACTYLI, fructus palmæ: in Creta & Iudæa naſcūtur. Probantur quæ in Iudæa proueniūt, & inter has maximè, q in Hierichūte naſcuntur, magni, flaui, parū rugoſi, molles, pleni tamē, & car-

A ne intus multa, ſubdura, ad nucleū candicante, ad corticem rubeſcente, non pertuſi, non vermiculoſi: & qui concuſſi nihil aut minimū ſonent, ſapore vinoſo. Deteriores ſunt graciles, flaccidi, duri, quia excarnes, excuſſo pediculo pertuſi: iidem fermè vermiculis ſcatentes. * Vis corū adſtrictoria: ſiſtunt vlcera, quæ depaſcunt: laxatos artus cōmittunt: triti miſcentur cataplaſmatis & malagmatis: proſunt præcordiis, imbecilli ſtomacho, & iecinori affecto, miſti conſerentib. ca-
B taplaſmatis. Eorum decoctū ſubinde derterſum, capillos denigrat: datur bibendum congruè renum, veſicæ & viſcerum vitiis: vuluæ ac ventris fluxiones ſiſtit. Concoctu ſunt difficiles, capitiq; dolorem inferunt. *Dioſcor. & Medici Colonienſes.*

SEBESTEN, ſeu Myxa, ſiue Myxaria in Syria & Aegypto naſcuntur. Arbor eſt pruno valde ſimilis, cæterū magnitudine cedens. Cortex caudici cādicat, ramis vero viret. Folia comam rotunda ac firmis. Fructus adoleſcūt exigui prunis
C magnitudine, nucleo intus triāgulari forma, qui ſatis baccæ proportione reſpondet. Fructus maturitatem adepti, in atrum viteſcunt, gluti ſunt prædulci, ac lenta, tenaciq; pulpa. Præferuntur acuminata, patum rugoſa, grauia, nigra, carne multa ex rubro nigricante, firmiore, glutinoſa, dulci & ſubacida, oſſe prunorum Damaſcenorum inæquali, nucleo intus exiguo dulci. * Ventrem molliūt, vt pruna. Dantur vtiliter ex bile febricitantibus, atque linguæ aſperitatem mirificè
D leniunt: quin & pectori atque tuſſi opitulantur: ventris tineas pellunt: vrinæ ardoribus à bile, vel ſalſa pituita prouenientibus maximam opem præſtant. *Matthiolus, & Medici Colonienſes.*

VVAE PASSAE naſcuntur in Creta, Cypro, Damaſco, Corintho, &c.* Ad thoracis & iecoris affectus, ſpeciali quadam facultate, vel (vt ita dicam) à tota eſſentia valent: modò acinis, qui frigidi & ſicci, exutæ ſint. nam hi pectus aſtringunt, obſtructionesq; pariunt: ob quod Medici huius
E temporis vuas paſſas Corinthiacas, abſq; acinis natas ægris præſcribunt: quæ aqua aut vino elotæ, trium vnciarum vel etiam minus, vel duorū aut trium cochleariū inſtar ſumptæ ante cibum, aluum mouent, & purgant. quæ verò acinos adhuc habent, ſtomachum corroborant, & aluum à cibo integræ comeſtæ ſoluunt. Quin etiam eædem ſiue per ſe, ſiue cum pipere comeſtæ caput leuiter purgant: nec non leniendo, detergendoque thoracis & pulmonis affectibus probe ſub-
F ueniunt. *Andernacus.*

De fructibus calidis in primo.

AMYGDALAE dulces, Germ. Mandelnüß/Mandeln. Ital. Mandorla. Gall. Amande. Hiſp. Almendra nominantur: probantur flauiſſimæ, plenæ, integræ, non confractæ, neque croſæ, tamen læues, duræ & ſiccę, quantum illis datum eſt, ob id fragiles, intus albiſſimæ. Sapore delicatæ propè nobili, ut caſtaneam toſtam, & panis probè ſemi bene cocti qualitatem inclinantes, odore ante eſum nullo aut per quàm exiguo, inter comedendum

dum autem iucundo. Improbantur albeſcentes,
nigreſcentes, rugoſæ, molles, tortiles, oleoſæ,
rancidæ, ſapore ingrato. Calidæ & humidæ in
primo. * Extenuant & abſtergunt, atq; viſcera
purgant: ex pulmone & thorace ſputa educunt.
Sed quia omnia amygdala ob pinguedinem æ-
ſtuoſa ſunt, coq; bilem commouent, febricitan-
tibus aut certè iis qui ventriculum habent bilio-
ſum, offerri nõ debent, quia in bilẽ cõuertuntur.
adhæc caput replent: neq; lac, neq; ſuccus eorũ
illi prodeſt. Ideo ex cremore hordei, & lacte a-
mygdalarum, cibus liquidior in febribus parari
debet, vt in Gallia ſolet. Viridia integra cum in-
uolucro comeſta bonum reddunt ventriculum:
humidum & frigidum emendant. *Galenus, An-
dernacus, & Medici Colonienſes.*

Ivtvbae, Zizipha, vel Zinzipha Græcis re-
centioribus dictæ, naſcuntur in Syria: laudantur
recentes, amplæ, oblongæ, paſſæ tamen tenſæ,
carne intus multa, ſucculenta, laxa, dulci, vinoſa:
plenæ, graues, ſapore dulci & delicato, nucleo
paruo, foris ruſo, ac verius rubentes intus palli-
dæ aut albentes (nam foris albæ nobis nondum
viſæ) oſſe prunorum rotundiore, paruo intus
nucleo dulci. Improbantur vetuſtate nigricantes,
læues, ſiccæ, puluerulentæ, friabiles, excarnes.
* Sanguinem bilioſum inſpiſſant: denſantq; hu-
morem tenuiorẽ, ad pectus deſcendentem. Con-
tra huiuſmodi affectus etiam ſerapium ex Zizi-
phis, & decoctum cum aliis quibuſdam pectori
accommodatis, conficitur. *Andernacus, & Medi-
ci Colonienſes.*

Nvces Cvpressi, ſeu pilulæ, in Creta na-
ſcuntur: laudantur perfectæ, recentes, ob id mol-
les, ſeminis plenæ, etiam in ipſis hiatibus. * Vlce-
ra glutinant: in duris corporibus inteſtinorum
ramices iuuãt, robutq; partibus præ humore la-
xatis addunt. Pilulæ ex vino tuſæ, in dyſenteria,
alui fluxione, tuſſi, & orthopnœa, aut ſi reiicia-
tur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur: earum
decoctum eoſdem præbet effectus: tuſæ cum fi-
co duritias emolliunt, nariumque polypo me-
dentur: in aceto coctæ, & cum lupinis detritæ
ſcabros vngues eiiciunt. *Dioſcorides, & Medici Co-
lonienſes.*

Nvces Ivglandes Germ. Nuß. Ital. *Noce,*
Gall. *Noix.* Hiſpan. *Nuez.* nominantur: ſunt con-
coctu difficiles, ſtomacho inutiles, bilioſæ, capi-
tis dolorem inferentes, tuſſientibus inimicæ:
ieiuno tamẽ ſtomacho comeſtæ, latos lumbri-
cos pellunt: cum ficubus verò & foliis rutæ, &
grumo ſalis contra venenũ & peſtilentiam ma-
gnè aſſumptæ valent. Recentes ſtomacho inno-
centiores ſunt, vtpote ſuauiores: itaq; allio mi-
xtæ eius mitigant acrimoniam. Liuores in corpore il-
litu collunt. Cæterùm iuglandes virides decer-
ptæ menſe Maio vel Iunio appetente, antequã
earum putamina obduruerint, ſaccharo vel mel-
le aſſeruatæ ſtomacho vtiles euadunt, & ori non
ingratæ. *Dioſcor. & Matthiolus.*

Vvae Germ. Weintrauben. Ital. *Vua.* Gall *Grap-
pe Raiſin.* Hiſp. *Vua* dicuntur. recentes aluum

A turbant, & ſtomachũ inflant. innocentiores, quæ
decerptæ diu pependêre, ideo quòd in eis copia
humoris exiccat, vtileſq; fiũt ſtomacho, ægriſq;,
atq; cibi auiditatem excitant. In vinaceis & olliis
ſeruatæ, ori & ſtomacho gratæ ſunt. * Aluum ſi-
ſtunt, ſed veſicã & caput tentant: & ſanguinẽ ex-
creantibus conueniunt. Similesq; quæ in muſto
fuere. Sapa aut paſſo conditæ, ſtomachũ magis
infeſtant. At quæ ſolem prius paſſæ, in aqua cœ-
leſti condiuntur, minus vinoſæ ſunt, ſiticuloſis,
B ardentibus & longis febribus ſalubres. Recon-
diti vinacei inflammatis mammis, rigentibus, ac
præduris, cum ſale illinuntur. Decoctura eorum
dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluxione vul-
uæ laborantes iuuat infuſa: ad deſeſſiones ac fo-
tus aſſumitur. Nuclei acinorũ adſtringendi vim
obtinent: ſtomacho vtiles ſunt. Inſpergitur fari-
na toſtorum, polentę modo, dyſentericis, & cœ-
liacis, & ſolutis ſtomacho. *Dioſcor.*

C *De fructibus calidis in ſecundo.*

Ben, Balanvs Myrepsica, nux vnguen-
taria, auellanæ magnitudinis, alba & triangula-
ris vtplurimùm, & cortice tenui prædita: intus
autem nucleum pinguem continet, fungoſa &
alba tunica contectum. Laudatur ampla, vetus,
cortice læui, tenui, pleno, medulla læui, pingui.
Parua verò ex albo nigricans, vetus, plena, me-
dulla alba, læui, pingui, eſt innocentior. Naſcitur
in Aethiopia, Aegypto, Arabia. * Ex nucleo
D oleum parari ſolet, quod Balaninum appella-
tur: aperit, mollit, & digerit. *Andernacus, & Me-
dici Colonienſes.*

Cappares, Germ. Kappern. Ital. *Capperi.*
Gall. *Des Capres.* Hiſp. *Alcaparra* dicitur: acul ea-
tus frutex eſt, qui in terra ſtratus magis in orbem
euagatur. Spinas, vt rubus, habet in hami modũ
aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum
oleæ ſimilem, qui cùm dehiſcens panditur, flo-
rem candidum promit: quo excuſſo nonnihil
E glandis oblongæ figura inuenitur: quod aper-
tum grana acinis punicorum ſimilia oſtendit,
parua, rubicunda: radices lignoſas ſpargit, gran-
des numeroſaſq;. Tenui plerunq; ſolo, aſperiſq;
locis, in inſulis, & iuxta rudera naſcitur. Præſtan-
tiſſimæ cappares ex Alexandria Aegypti Vene-
tias aduehuntur. Caulis & fructus, cibi gratia cõ-
diuntur. * Aluum turbat, ſtomacho aduerſatur,
ſitim gignit: cocta tamen ſtomacho, quàm cru-
da vtilior eſt. Fructus drachmis duabus in vino
F potus, quadraginta diebus, lienem abſumit, &
vrinam cruentumq; excrementum emittit: bibi-
tur vtiliſſimè in coxarum doloribus, & neruo-
rum reſolutione, item ruptis & conuulſis: men-
ſes ciet, caput purgat. *Dioſcor.*

Nvx Moschata, Germ. Muſcatnuß. arbo-
ris Indicæ fructus eſt perſicæ arbori (vt ſcribunt)
ſimilis. In hac enim nux Moſchata naſcitur, ma-
ci ſuo inuoluta, veluti auellana, membrana illa
ſua exteriori. Macis inuolucro tegitur, quemad-
modum & in aliis nucibus, putamen durum,
quod in ſe nucem Moſchatam continet, qua-

vtimur. Eligenda eſt recens, nõ exeſa, grauis, ſucci plena, oleoſa, odorata. * Excalfacit ordine ſecundo completo. Adſtringit; oris ſuauitatẽ commendat, & fœtentis animæ vitius cõmanſa abolet: lentigines in facie emendat, viſum acuit, ventriculum & iecur roborat. ... abſumit, vrinã ciet, fluentem aluum ſiſtit, flatus diſcutit, & frigidis vteri affectibus mirificè prodeſt maximè ſaccharo condita recens, quales ex India adferuntur, mane & veſperi ante cibum ſumpta, ſcrupuli inſtar. E recentibus prius contuſis, & in cacabo calefactis prælo exprimitur liquor, qui refrigeratus ceræ nouę inſtar concreſcit, fragrantiſſimum ſpirans odorem, neruorum & articulorum diuturnis doloribus à frigore excitatis vtiliſſimus. *Matthiolus, & Medici Florentini.*

PISTACIA ex Syria Venetias importari ſolent. Eliguntur recentia, nucleo intus herbaceo, ſapore iucundo.* Stomacho ſunt amica. Iecinoris obſtructiones auferunt. ventriculum & hepar roborant: ad venerem incitant: impinguant. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

CALIDA quoq; in ſecundo ordine ſunt ficus, nuces ſiccæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus calidis in tertio.

BACCAE IVNIPERI, Germ. Weckholderbeer/ in ſyluis aſperis naſcuntur, rotundæ, nigræ, odoratæ, in mandendo dulces, ſubamaræ. Colliguntur menſe Decembri. * Modicè calfaciunt & aſtringunt, ſtomacho vtiles: contra pectoris vitia, tuſſim, inflationes, tormina, & ſerpentium ictus efficaciſſimè bibũtur: vrinam cient, vnde ruptis, conuulſis, & vuluæ ſtrangulatui ſubueniunt: ſed caput tentant. Oleum ex baccis fit longè præſtantiſſimum, cuius guttæ paucæ ex vino potæ, calculos è renibus pellunt, ore calidum retentum, dentium dolorẽ tollit, ſi ex frigida defluxione contracti ſunt. reſolutionibus neruorum, extrinſecus adhibitum confert. *Dioſcorides, & Andernacus.*

CARYOPHYLLORVM arbor prouenit in Orientali plaga, quibuſdam Indici pelagi inſulis, non longe à Badan. Huius caudex buxo ſimillimus eſt, eademq materies. Folia verò cinnamomi inſtar habet, ſed rotundiora. Fructu eſt paruo, ex atro rufeſcente, in claui modum capitato, exertis in aduerſum quatuor denticulis, ſeſe ſtellatim decuſſantib. prominulo apice, quadrati alueoli ſinu medio vmbilicatim prodeũte. Cultores arundinibus flagellant arborem, conſtrato prius circumquaq, tegetibus palmeis ſolo. * Calidi & ſicci in tertio: iecinori, ſtomacho & cordi auxiliantur. Cõcoctionem adiuuant, & alui fluxiones cohibent. Quin etiam eorum puluis quatuor drachmarũ pondere cum lacte ſumptus, venereas vires adauget: oculorum viſum exacuunt, & eorum nubeculas, argemaſq; extergunt. Oleum ex eis, ſicut ex cinnamomo, multò eſt efficacius. *Matthiolus.* Garcias verò ab Horto de Caryophyllis ſic ſcriptum reliquit. Caryophyllum vocatur Arabibus, Perſis, Turcis, & ple-

A riſque omnibus ferè Indis Calafur: in Maluccis verò, vbi ſolum gignitur, tum etiam in his regionibus dicitur Chanque. Nomina autem quæ in pandectario ſunt Armuſcl, & Carrumſel, aut imperitia librarij Arabici corrupta ſunt, aut ætatis vitio. Naſcitur duntaxat Caryophyllon in Maluccis inſulis, quę ſunt quinq; numero (quarum primaria eſt Giloulo) nec procul nimium à mari, nec etiam locis mari nimis vicinis. Naſcitur etiam in Zeilan, nonnullisq; alijs locis, ſed nulli-
B bi fructifera eſt arbor, quàm in Maluccis. Porrò arbor eſt lauri forma, & magnitudine, folijs etiã laurinis, ſed anguſtioribus, multis prædita ramis, copioſo flore, primùm candido, deinde vireſcente, poſtremũ rufeſcente, qui induratus, eſt Caryophyllũ ipſum (Clauum vocant) quod capitatus ſit in modum claui, exertis in aduerſum quatuor denticulis ſeſe ſtellatim decuſſantibus. Prouenit in extremis ramulis Myrti modo. Eſt autem flos hic viridis (vt à fide dignis viris acce-
C pi) adeò odoratus, vt reliquos flores odoris ſuauitate ſuperet. Cultores flagellãt altiores ramos arboris, emundato prius circa arborem ſolo: ſiquidem nullum genus graminis ſub hac arbore naſcitur, omnem ſuccũ ſiue humorem ad ſe attrahente arbore. Decuſſi Caryophylli biduum, aut triduum ſiccantur, deinde aſſeruãtur, & Malacam aliaſq; prouincias mittuntur. Ii Caryophylli, qui in arbore hærent, craſſiores fiunt, neque ab alijs, niſi vetuſtate differunt, tametſi fal-
D ſo exiſtimarit Auicenna lib. 2. cap. 318. craſſiorem hunc marem eſſe. Magni prouentus augurium eſt, ſi arbor plures flores produxerit, quam folia. idcirco non debent nimiũ flagellari arbores: quia vehemẽs, & nimia flagellatio ſteriliores efficit. Pediculi oblongi, è quibus dependent flores, vulgo Fuſti vocantur. Folia tanta odoris ſuauitate non fragrant, vt ipſum Caryophyllũ. ſed neq; ipſi rami odori ſunt, niſi aliquantulũ ſiccati. Naſcitur aũt ipſa arbor ſponte ex Caryophyl-
E lis decidentibus. Nam cum nunquam huic deſit pluuia, quæ fructui alimentum præbeat, qui in terram decidit, enaſcuntur arbuſculæ, quæ intra octennium quidem adoleſcunt, in annum verò centeſimum perdurant, quemadmodum ipſi incolæ teſtantur. Collectio Caryophylli fit à 15. Septemb. vſq; in Ianuariũ & Februariũ, non manu, vt nõnulli volũt, ſed violenta flagellatione. Falſa eſt eorũ opinio, qui Caryoph. arborem cum Moſchatæ nucis arbore eandem eſſe putãt.
F Nam nux folia ferè rotunda habet, pyri foliis ſimilia. Caryophyllum verò folio eſt Lauri. Præterea Caryophyllum defertur in Bandam inſulam procul inde diſſitam, quæ nucem profert. Nullius autem precij fuiſſe Caryophyllos intelligo apud Maluccanos, donec eo delati nauibus Chinenſes, inde magnam eorũ copiam in ſuam regionem exportarunt, & inde in Indiam, Perſiam, & Arabiam. Conſeruari aũt in ſua bonitate audio Caryophyllos, ſi marina aqua aſpergantur, alioqui teredinẽ ſentire. Multiplicis vſus ſunt Caryophylli tũ ad obſonia, tũ ad medicamenta,

magis

magis tamen expetũtur in Iaua craſſiores illi, & annotini Caryophylli: à nobis verò tenuiores qui adhuc virides aceto, & ſale apud Maluccanos condiuntur, ſed his teneriores ſaccharo aſſeruantur: hi mirum in modũ palato grati ſunt. Luſitanicæ mulieres,quę iſtic habitant,è Caryophyllis viridibus aquam ſtillatitiam organis eliciunt mira odoris ſuauitate fragrantem, & cordis affectibus vtilem. Nonnulli ſudores mouent ijs, qui lue venerea diuexantur, Caryophyllis, nuce moſchata,maci,pipere longo,& nigro. Alij Caryophyllorum puluerem capiti admouẽt aduerſus capitis dolores a frigida cauſa prouenientes. Mulieres Indicæ tum etiam Luſitanicæ eos mandunt commendandi halitus gratia. Naſcuntur flores, qui à Caryophyllorum odore Caryophyllati nuncupantur,etiam in Chinarum regione, ſed nequaquam odoris ſuauitate ita commendati, vt qui apud nos aſſeruantur.

Carpobalsamvm fructus balſami eſt. Ab Alexandria comportatur. Optimum legitimumque flauum, farctum, ponderoſum, guſtu mordens, & feruens in ore: non autem nigrum, leue, inane, non acre, & nullum ſpirans odorem, quale,quod circumfertur,deprehenditur. Quòd ſi verum carpobalſamum haberi nequeat, cubebæ, vel grana iuniperi eius loco ſubſtitui poſſunt. *Matthiolus.*

Anacardia, ſunt fructus cuiuſdam arboris, auicularum corculis non diſſimiles, vnde & nomen: colore etiamnum cordis modo rufeſcente, cùm ſcilicet ab arbore decerpuntur. Ineſt ijs liquor mellis craſſitie, ſub cortice reſidens, ſanguinis modo rubicundus: ſub quo eſt & nucleus paruæ amygdalæ effigie. Præſtant pleniores & habiliores, fuſci, reſina in cortice multa, acri, nigra, nucleo, intus albo: quo in melle cocto fit mel anacardinum. Hoc etiam tuſo, poteſt oleum exprimi ſed longè diuerſum ab eo, quod coctis in aqua corticibus ſupernatat, & conchis colligitur, ad confectionem anacardinam. Cæterùm liquoris in medicina vſus eſt, etſi myropolæ communi errore,& cortice & nucleo vtantur. Naſcuntur in Siciliæ montibus, qui continuè igneas eructant flammas. Magna eius eſt in Cananor copia, tũ in Calicut & reliquis Indiæ prouinciis, veluti in Cambaya,& Decan. * Excalfaciunt & exiccant tertio exceſſu. Labantes ſenſus reuocant, memoriæ iacturam reſarciunt,& neruorum & cerebri affectibus, quos frigida cauſa attulerit, auxiliantur. *Serapio, Actuarius, Paulus, Matthiolus, & Garcias.*

De fructibus calidis in quarto.

Piper (Germ. Pfeffer. Gall. *Poiure*. Ital. *Pepe*. Hiſp. *Pimienta*, è *Peure*, nominatur) arbuſculæ in India naſcentis fructus eſt: quæ inter initia (vt ait Dioſcorides) prælongum fructum, veluti ſiliquam, quod piper longum vocamus, profert: habet intus aliquid tenui milio ſimile, quod deliſcentibus ſiliquis racemorum in modum prodit. Eorum grana acerba candidum piper vocantur: matura verò, piper nigrum. Qui verò in Indiam nauigarunt, piperiſq; plantã viderunt, piper in planta bryoniæ ſimili naſci aſſerunt, diuerſiſq; ex plantis longum & rotundum colligi. N[illegible] iam [illegible] intereſt. Nigrum eligi debet recens, grauiſſimum, pleniſſimũ. Candidum præfertur, non rugoſum, candidum & graue. Longum optimum, quod, dum frangitur, ſolidum intus conſpicitur, & compactum, guſtu acerrimo, linguamq; mordens. Adulteratur longum herba ſimili ſed fucus deprehenditur, ſi in aquã immittatur nam adulterinum liqueſcit, legitimum verò ſolidum manet. * Omnia piperis genera aduerſus venena valent. Longum præcipuè colicæ medetur eo quod calefaciat, & craſſos humores incidat. Album magis aſtringit, & ſtomachum confirmat, ſed raro apparet. Nigrum ad condimenta vſus. *Medici Florentini.* Porrò maxima piperis quantitas prouenit in Malauar, tota ea maritima regione, quæ à promontorio Comorim ad Cananor vſq; pertingit. Naſcitur etiam in Malacæ maritimis, ſed bonitate ſuperiori cedens, & magna ex parte [illegible] Prouenit ſimiliter & in inſulis Iauæ vicinis, & Sunda, & Cuda, alijſq; locis. Sed id totum in Chinarum regionem deportatur, & loco nati [illegible] con[illegible] tur, præter id, quod in Pegu & Martabao exportatur. Potiſſima etiam eius pars, quod in Malauar gignitur, in vſum incolarum cedit, tametſi regio admodum ampla non ſit, nonnihil etiam à maritimis eius regionis populis abſumitur. Pars eius defertur in Balagate bubulis coriis. Et magna copia à Mauritanis per mare Erythræum exportatur, id ſuffurantibus ipſis incolis. Ex ſunt regiones, quæ Piper gignunt, quãquã & inuenitur ſupra Cananor, qua Septentrionem ſpectat: ſed adeò exigua quantitate, vt ipſis Incolis non ſufficiat, & externo importato opus habeant. Etenim nõ gaudet hæc planta locis deſertis & mediterraneis. Quam verò procul a Caucaſo monte diſſitæ ſint hæ regiones, ex topographicis chartis ſatis patet. Nomen eſt Malauarica lingua Molanga, Malacitana verò Lada, Arabibus Medicis tum vulgo Filfil, tametſi Auicenna Fulful, & Piper longũ Darſulful appellet, & Fulſel, quem ſequutus eſt Serapio. In Guzarate & Decan Meriche, & in Bengala Merois, longum verò, quod ſolummodo ibi prouenit, Pimpilim. Scitur autem Piperis plãta ad radices alterius arboris, magna certe ex parte iuxta Fauſel arborem, aut Palmam plantatum vidi, ad cuius vſq; faſtigiũ ſeſe conuoluendo ſcãdere ſolet: folijs raris, mali Aſſyrij effigie, ſed minoribus, & per extremum acutis, virentibus, guſtu calidis aliquantulum, & folium Betre ſiue Betle, ſapientibus. Fructus vuarum modo racematim cohærent, minores tamen ſunt Piperis racemi, & ipſe fructus minor, ſemperq; virens, donec ſiccetur, & plenam maturitatem cõſequatur, quæ incidit circa mediũ Ianuarium. Radix puſilla, non coſto ſimilis, vt voluit Dioſcorides, quandoquidẽ Coſtus radix nõ eſt, ſed lignum. Inter verò eam plantam, quæ Piper

nigrum fert, & eam, quæ candidum, tam exigua eſt differentia, vt à nemine, quàm ab incolis dignoſci poſſint: quemadmodum vitem, quæ vuam fert nigram ab ea, quæ candidam fert, non dignoſcimus, niſi cùm vuas habent, & eas quidem maturas. Quæ aũt longũ piper profert, longè alia eſt planta: etenim non plus habet ſimilitudinis cum ſuperioribus, quàm faba cum ouo. Præterea Piper longum & Bengala naſcitur, quę regio quingentarũ leucarũ ſpacio à Malauar diſtat, vbi candidum, & nigrũ gignuntur. Precium longi piperis in Bengala eſt vnius Luſitanici aurei cũ ſemiſſe, in ſingulas cẽtenas libras. In Couchin verò, vbi plurimum Nigrũ naſcitur, quinq; Luſitanicis aureis emi ſolebant centenæ libræ: ſed abhinc quadriennium, aut quinquennium, quòd in alias etiam regiones importari cœperint, quindecim, aut viginti Luſitanicis aureis emendę ſunt. Piperis autem nigri precium in centenas libras eſt duorum Luſitanicorum cum ſemiſſe natali loco: at in Bengala duodecim Luſitanicis emuntur totidem libræ Nigri. Candidi plantæ rariores ſunt, nec niſi certis Malauar, & Malacæ locis raræ naſcuntur. Solet Magnatum menſis inferri: eo enim vtuntur quemadmodum nos ſale. Venenis reſiſtere & ocularibus medicamentis vtile eſſe aſſerunt. Condiũtur aceto & ſale virentes adhuc & immaturi Piperis nigri racemi, & vſui aſſeruantur. Arabes & Perſæ medici Piper calidũ tertio ordine conſtituunt. Sed Empirici, cuiuſmodi ſunt maxima pars Indicorum medicorum, frigidum Piper faciunt, vt & pleraq; alia aromata, quæ excalfaciunt. Oratos autem omnes Medicos volo, vt Piperis candidi loco (quod calidius eſt & odoratius) Nigrũ non præſcribãt, niſi candidi ſit penuria. Similiter ne longum Piper candidi, aut nigri loco ſubſtituant, cũ prorſus diuerſæ ſint plantæ, & nigrum cum candido magis conueniat. *Garcias.*

Toto Cõtinentis tractu in quo Nata, Carthago, & etiam Nouo regno, magnus eſt vſus Piperis cuiuſdam oblongi, quod maiori acrimonia præditum eſt Orientali, magisq; aromaticum, & iucundiore odore ſpirat, quàm Capſicum, quinetiam præfertur Piperi nigro, cùm ſaporis tum ſirauitatis cauſa. Altæ cuiuſdam plantæ fructus eſt oblongus, craſſitie quidem funiculi, at dimidij pedis longitudine, conſtans veluti multis granulis, circa pediculum oblongũ, continuo, & coniuncto ordine diſpoſitis, ſeminis plantaginis modo, quibus ademptis, pediculus nudus conſpicitur. Recens viridis eſt, Sole maturescit, & nigreſcit. Calidum eſt tertio gradu. *Nic. Monardes.*

Nec prætermittendum eſt Piper ex Indijs noſtris miſſum, quandoquidem non modò in medicum vſum receptum eſt, ſed planta eſt excellentiſſima, & toti Hiſpaniæ notiſſima. Nam nullus eſt hortus, in quo nõ ſetatur ob fructus pulchritudinem. Vidi aliquando in hac vrbe plantam ad arboris altitudinem excreſcentem. Folio eſt viridi, ocymo latifolio ſimili, flore albo, ex quo pullulat fructus diuerſæ formæ, oblongus, rotundus Melopeponis forma, aut ceraſorũ, ſed immaturus viridis eſt, maturus verò colore rubro gratiſſimo. Particulatim conciſum, & iuſculo maceratum, meliorem ſaporem edulijs conciliat, quàm Piper vulgare, idemq; eius vſus eſt in omnibus, in quibus aromata ex Maluccis inſulis, & Calecutto delata commendantur, in eo ſolùm differens, quòd illa multis aureis emuntur, hoc ſola ſatione adquiritur. Nã in vna planta colliguntur aromata in totius anni vſum, minore diſpendio, & maiore commodo. Flatus diſcutit, vtile pectori, & perfrictionibus calefacitque & roborat partes internas. Caliditatis & ſiccitatis in quarto ferè gradu particeps, *Idem.*

Piper longũ tempore Galeni dupliciter adulterari ſolebat, vt tradit quarto libro de conſeruãda bona valetudine cap. 5 & 6. qua ratione hoc noſtro ſeculo facilè quoque poterit adulterari. Quare animaduerſione diligenti opus eſt. Primo modo adulterabatur Alexandrię neſcio qua miſtione, quæ proximè accedebat ad legitimum Piper, nam & longitudine & craſſitie planè erant ſimilia, ad ſaporem verò aciem illi conciliandum, miſcebant aliquid Pyrethri, aut ſeminis Napi. Alter modus erat, quòd pro eo aliud germen cuiuſdam herbæ ex regionibus longinquis allatum formam quidem planè referens Piperis, ſed non ſaporem eius, vendebant. Ratio dignoſcendi hæc erit. Primùm guſtu diligenter eſt deprehendendum, an ſaporem habeat Piperis: nam facilè internoſcitur an acrimonia eius ſit à Pyrethro, aut alia herba acris ſaporis, aut ab ipſo Pipere, cuius ob continuum vſum in ciborum condimentis ſapor omnibus eſt cognitus. Neque hac nota contenti, in aquam inſuper infundamus. Nam vel primo vel ſecundo modo adulteratum, non vnum integrum diem in ea perdurat, ſed ſtatim liqueſcet, quod in vero pipere non accidit. Præterea pediculi conſiderentur, nam facilè apparet an naturaliter vel artificio aliquo parati adhæreant. Eligatur itaq; pro legitimo integrum, & vegetum, boni odoris & non carioſum. Nam facilè ſolet exedi Piper nigrum, quod ab Actuario vocatur Piper commune, debet eſſe ponderoſum, craſſius, cortice ſubtili, non nimis criſpum, plenum, non friabile, nigerrimum, & ſelectum ab illis granulis marcidis & leuibus, quæ in illo reperiuntur, quæ apud veteres Braſmæ nominabantur, vt Dioſcorides tradit. Noſtro tempore inuenitur quaſi perfectum, ſine omni ruga, & facilè comparari poteſt.

De fructibus frigidis in primo.

Citria Mala nemini non cognita. Arbor ipſa omnibus anni temporibus pomifera, alijs deciduis alijs ſubnaſcentibus. Malum oblongũ eſt, rugoſum, colore auſum imitans, cum grauitate odoratum. Semen habet pyri. Principem locum obtinent, quæ in lacus Benaci ripis proueniunt.

prouenjunt. quæ verò ex Liguriæ viridarijs, & Adriatici & Aegæi pelagi inſulis, alijsq; locis in cibis non æquè ac illa, præſtant. Seruantur diutius incorrupta, ſi hordei vel milij aceruis obruantur. * Veneris aduerſantur, maximeq; ſemen eorū. Citri decoctum collutione, oris halitum commendat, ſuauitatemq; accerſit. Ipſa aũt inter pannos ſiccatis condita, veſtes non modo gratiſſimo odore perfundunt, ſed eas etiam a tineis & blattis vindicant. Cruda commanſa, non facilè coctioni obediunt. quin & craſſum generant ſuccum: ob hoc veſci ijs melle aut ſacchari conditis ſatius eſt. quod ventriculum commodè calfaciant, ac roborent.* Aduerſus atram bilem, & morbos mœſtos, quos illa excitat, opitulantur. Semen priuatim ſcorpionum ictibus & potum, & appoſitum mirificè medetur. Acidus eorũ ſuccus flauam reprimit bilem, arcetq; peſtis contagia. *Dioſcorides, & Matthiolus.*

Mala Cotonea, German. Küttenaepffel. Ital. *Pomo cotogno.* Gall. *Pome de coing.* Hiſpan. *Membrillo*, nominantur. * ſtomacho vtilia, vrinam cient: verum toſta mitiora habentur. Proſunt cœliacis, dyſentericis purulenta extuſſientibus, cholericis præſertim cruda. Maceratorum liquor commodè in ſtomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum aſſumptus orthopnoicis ſalutaris eſt. Decocto fouētur vuluæ, & ſedes ſi procidat. Cotonea, quæ melle cōdiuntur, vrinā mouent: mel aũt ſibi conſtringentem illorũ vim, & inſpiſſantem adſciſcit. Quæ cũ melle coquuntur, ſtomacho atque ori gratiora ſunt, ſed minus inſpiſſant. Cruda cataplaſmatis adijciuntur, ad cohibendũ aluum, aut ſi ſtomachus æſtuet, aut in vomitiones effundatur: ad mammarũ inflammationes, prædutos lienes, & condylomata. Fit vinũ ex ipſis tuſis, expreſſiſq; ſed quò perduret, quindecim ſextarijs ſucci vnus mellis adiungitur, alioquin in acorem degenerat. Prodeſt ad omnia, quæ dicta ſunt. Fit & oleũ ex eis, quod melinũ vocatur: quo vtimur, quoties adſtringenti oleo eſt opus. Eligũtur vera, rotunda, parua & odorata. quæ verò Struthia dicuntur, magna quidem ſunt, ſed minus vtilia. *Dioſcorides.*

Pyra, German. Born. Ital. *Peri.* Gall. *Poire.* Hiſpan. *le Pere.* nominantur: horum multa genera, quorum facultates ex ſaporibus guſtu digno ſcuntur: cùm dulcia natura diſtent ab acerbis, acidis, auſteris, & ab his, quæ vnũ vel plures præ ſe ferunt ſapores & contra, hæc deinceps ab illis ſunt diuerſa. * Pyra eſu ſtomacho grata ſunt: quin & vim habent exiccandi. Atqui ſylueſtribus magis adſtringendi facultas ineſt: ob id etiam magis præſtant contra fluxiones. *Galenus, & Matthiolus.*

Pruna (Germ. Pflaumen Gall. *Prune.* Ital. *Suſini.* Hiſpan. *Ciruelas*) dulcia * aluum ſoluunt, bilis feruorem reſtinguunt, ſed ſtomachum malè habent. Acida ſtomacho vtilia ſunt, & aluum aſtringunt. Præferuntur Damaſcena, Vngarica, grandia, & oblonga. *Matthiolus.*

De fructibus frigidis in ſecundo.

Cucurbita, Germ. Kürbiß. Gall. *vne Courge.* Ital. *Zucca.* Hiſp. *Calabaza*, dicitur. * Refrigerat & humectat ordine ſecũdo; ſitim ſedat, phlegmonas refrigerat, febres reſtinguit. Cruda, trita illitu tumores & abſceſſus mitigat. Ramenta eius intinctibus contra capitis ardorem, quam ſyriaſin vocant, in ſyncipite illinuntur. oculorum inflammationes, podagraſq; refrigerant. Succus à ramentis tuſis, per ſe aut cum roſaceo infuſus, aurium doloribus auxiliatur. aduſtiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat. Totius feruefactæ & expreſſæ ſuccus, cũ melle exiguo & nitro potus, aluũ leniter reſoluit. Vinũ in cucurbitam recentem excauatam infuſum, ſi miſtum ſub dio teneatur, potum aluum læuigabit. Amat rigua & aquoſa loca. *Dioſcorides.*

Cucumis, German. Cucumer. Ital. *Cucumere.* Gall. *Concombro.* Hiſpan. *Colombro* dicitur. ſatiuus * aluo & ſtomacho perquam vtilis habetur: refrigerat, qui corruptionem non ſentit, veſicæ prodeſt: olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet: cum lacte aut paſſo, veſicæ exulcerationibus ſubuenit. Illita cum vino folia, morſus canum ſanant: & epinyctidas, cum melle. *Dioſcorides.*

Galla (Germ. Eychapffel oder Gallapffel Gall. *Noix de Galle.* Ital. *Galla.* Hiſpan. *Elagalla para tintar.* nominatur. fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis, id eſt, immatura appellatur. altera plana, leuis, perforata. Eligitur omphacitis, parua, nodoſa, grauis, ſolida, non perforata minus vtilis magna, rotundiſſima, polita, leuis, laxa, perforata, flaua, aut ſaltem rufa. Gallia Narbonenſis & Lugdunenſis præfert roſmarinas vulgo dictas omnium minimas: graues, ſolidas, aſperas, pretioſiſſimas. * Vtriuſq; vis, vehementer aſtringere. Tritæ excreſcentia in carne, fluxiones gingiuarum, & vuæ atque oris vlcerationem cohibent. Nucleus dentium cauernis inditus, dolorem ſedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrent, & vino, aut aceto, aut acida muria extinctæ, ſanguinem ſupprimunt. Decoctum quibus inſidere expedit, efficax eſt, & cõtra vuluas procidentes, fluxioneſq;. Capillos denigrant, aceto, aut aqua maceratæ. dyſentericis, cœliaciſq; cum vino aut aqua tritæ conuenienter illinuntur, aut bibuntur: obſonijs addi debent aut integræ in aqua præcoqui, in qua nõnihil excoquendum eſt, quod his affectibus conferat. In ſumma his vtendum ad aſtringenda, aut ſiſtẽda, aut ſiccanda, quæ opus ſunt. *Dioſcorides.*

Avrantiorum malorum tria in Italia obſeruantur genera: dulcia, acida, & vinolenta ſiue mixta. * Dulcia in omnibus partibus excalfaciunt. Aliorum verò ſuccus refrigerat, prout maiore ſeu minore referta ſunt aciditate. Quocirca febricitantibus ad reſtinguendam ſitim, acida quidem & vinoſa, non autem dulcia ſunt exhibenda. Cortex amara eſt. ob id calidior limoniorum cortice cenſenda. *Matthiolus.*

LIMONIA mala guſtu Citrijs & Aurantijs malis acidiora ſunt: ob id ſucco & frigidiora & ſicciora eſſe, argumento duci poſſit. * Fit ex ſucco, ſicut & citriorum, ſerapium ad reſtinguendum bilis feruorem non inutile. Item & ad peſtilentes febres, & eas, quæ contagione non vacant. Aqua quæ è Limoniorum ſucco calentis aquæ balneo, & vitreis organis extrahitur, præterquā quòd mulieribus expetitur pro fuco ad faciem expoliendam, vitiligines vbicunq; ſint, & totius corporis maculas emendat, varos delet, & acaros interimit. Serapijs admixta, febribus acutis & contagioſis mirè ſuccurrit. Epota ventris tineas enecat: id quod etiam præſtat ſuccus recenter expreſſus, vnciæ pondere potus. *Matthiolus.*

MALA PVNICA (Germ. Granat apffel. Ital. *Pomi granati.* Gall. *Pome de granade.*) in Italia, Hiſpania, in hortis, vineis & viridarijs naſcuntur. Triplici diſtinguuntur ſpecie: alia namque dulcia, alia acida, alia vinoſa ſunt. Eliguntur cortice ſeu corio integro, ruſo, duro, & denſo, grauia, matura, granis intus rubris, vel roſeis, ſucco prægnantibus vinoſo pleniſſima. * Malum Punicū omne boni ſucci eſt ſtomacho vtile, perexiguum ſufficiens alimentū. Dulcia ſtomacho vtiliora habentur, ſed aliquantulum in eo calorem gignūt, inflationes pariūt, vnde in febri abdicantur. Acida adſtringunt, æſtuanti ſtomacho auxiliantur, & multo magis contrahunt, ac vrinam cient: ora, gingiuasq; lædunt. Vinoſa verò mediam ſortiūtur naturam. Nuclei acinorū acidi punici in ſole ſiccati, & obſonijs inſperſi, cōcoctiue, fluentem aluum, ſtomachumq; ſiſtunt. cœleſti aqua madeſcunt, bibunturq; commodè ſanguinem excreantibus: ad deieſſus dyſentericorū, fœminarumq; fluxione vuluæ laborantium vtiles ſunt. Expreſſus nucleorum ſuccus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & ſedis vlcera, nomas, reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, auriū dolores, & narium vitia: præſertim acidorū. Huius flores cytini vocantur: qui aſtringunt, ſiccant, cohibent: ſanguinolenta glutinant: quas punicum, præſtant vtilitates. humida gingiuarum vitia, mobileſq; dentes decocto colluuntur: herniam prolapſu inteſtini erumpentem, cataplaſmate reprimunt. Memoriç tradunt, qui tres quam minimos cytinos deuorauerit, nullam in eo anno lippitudinem paſſurum. Eliquatur hypociſtidis exemplo. Malicorium aſperum eſt mali punici putamē, quod aliqui Sidion appellant. Id ſpiſſandi vim habet, & quos cytini, præbet vſus. Decoctum radicis potu latas ventris tineas expellit, & eaſdem enecat. Balauſtium ſylueſtris punicæ flos eſt: de quo ſuprà ſuo loco. *Dioſcorides.*

PEPONIS * caro in cibis, vrinam ciet: inflammationes oculorum illita ſedat. Ramenta eius contra aduſtionem infantum, quam ſyriaſin vocant, ſyncipiti imponuntur: fronti admota oculorum fluxiones arcent. Succus cum ſemine adiecta farina, ſiccatus in ſole cogitur in ſmegmata, quæ faciem repurgant, & nitorem afferunt. Radix ſicca, & ex hydromelite pota, drachmæ pondere, vomitionem mouet. Si quiſquam moderatè ſecundùm cœnam vomere cupiat, geminis obolis ſit contentus. Sanat quoq; illita cum melle, vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant. Eaſdem quoq; vires obtinent Melones. *Dioſcorides.*

PERSICORVM plurimæ reperiuntur ſpecies. nam quædam rubent, alia aureo colore fulgent, alia vireſcunt, alia candida ſunt, alia ſanguinea, alia duracina, alia cotonea vocantur. Ad hæc quædam habentur dulcia, quædam acida, quædam vinoſa, quædam amariuſcula, & quædam etiam auſtera. Prima laus in cibis duracinis, ſic ex re dictis, quòd caro tam pertinaciter hæreat oſſi, vt nullo pacto ab eo auelli queat. Præcipua autem in hoc genere illis laus, quæ ab aurei coloris nitore, odoreq; perquam iucundo cotonea cognominant. Secundas ſibi vendicant partes, quæ cortice detracto ſanguineum ſuccum fundunt, non propterea modo, quòd ſint guſtu reliquis ſuauiora: ſed etiam, quia magnitudine & colore ſunt ſpecioſa. Proxima ſunt, nec prædicto generi fortaſſe cedunt, quæ à nucis ſimilitudine Nuciperſica cognominantur. hæc enim cùm colore & ſapore non reſiagentur perſicis cotoneis, tum etiam non ingrata dentibus duritie, guſtum mira afficiunt voluptate. Sunt præterea Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicuntur, minora prædictis.* Perſica poma matura tam ſtomacho, quàm ventri vtilia ſunt. acerba aluum cohibent, ſed ſicca vehementius. Decoctum è ſiccis alui, ſtomachiq; fluxiones ſiſtit. Armeniaca ſtomacho ſunt vtiliora. *Matthiolus, & Dioſcorides.*

De fructibus frigidis in tertio.

MALA AVREA caules habent rotundos, bicubitales, aut ampliores, multis alis ramoſos, ſucci plenos, facilè collabentes ſolijs luxuriant multis, multipliciter diſſectis, agrimoniç ferè foliorum modo, ſingularibus eorum inciſis. floſculi lutei ſub folijs prodeunt: excipiunt hos fructus rotundi, profundis crenis, ſtriati, mediocris, mali magnitudine, per maturitatē aut pulchrè rubentes, aut auri luteo relucentes colore, in quibus copioſa humens medulla ſucci inſtar, qua ſemen conditur. Tota herba grauem fœtidumque odorem ſpirat, è viridi colore inalbicat, & aliquantulum hirſuta eſt. Seritur ſubinde in hortis. Eodem quo ſata eſt anno fructum, & quidem Autumno perficit. Noſtra ætas Aurea mala appellat, Itali *Pomi d'oro.* Germani Goldt apffel. Gall. *Pommes d'amours*, id eſt, amoris poma. Alia ſunt aurea mala, de quibus fabulantur Poetæ, hortorum filiarum Heſperi, quibus cuſtos adhibitus fuit Draco, quem ab Hercule interfectum ferunt. Facultate autem hęc mala aurea cum vniuerſa ipſa herba refrigerant, aliquāto tamē minus, quàm Mandragoras. Poma à nonnullis cum pipere, ſale, & oleo præparata ac cocta eduntur. Prębent autem corpori

alimenti quidem perquàm exiguũ, & hoc ipſum prauum ac vitioſum. *Dodonæus.*

Mala Insana appellata humilis producit herba, cauliculus breuis eſt, pauci ramuli, ſed lata ſunt folia, maiora, craſſiora, candidioraque, quàm Solani, ambitu nonnihil ſinuata, ad Xanthij nonnihil accedentia. floſculi albicante, aut purpuraſcente colore ſpecioſi, ſtellæ modo radiati, luteis in medio ſtaminibus. fructus calyci inhærens a mediocris longitudinis pediculo dependet, ſubinde oblongus gallinacei oui forma & magnitudine, quandoque mali inſtar rotundus, nonnunquam candidus, ſæpius purpuraſcens. Annua & hæc ſtirps. Sata Vere, Autumno fructifera eſt. Peregrina quoq; Germaniæ ac Galliæ. Sed in Aegypto paſſim in arenoſis campis vel ſponte gignitur, fructus adferens duplo aut triplo maiores, quàm in Gallia, aut Germania: vt quidem Petrus Bellonius in ſingularium ſitorum libro vndecimo ſcriptum reliquit. Iudicauit idem Theophraſti Malinathallam eſſe. Apud Inſubres Melongena: ab Hetruſcis verò Petranciani, vt quidem ait Matthiolus, dicuntur. alij Malanzana uocat, Latine Mala inſana. Germania Melantzan / Dollapfel. Galli *Pommes d'amours, & Verangenes.* poſterior appellatio Hiſpanis & Belgis innotuit. De Malinathalla autem ſic Theophraſtus (locis arenoſis in Aegypto) haud procul a fluuio naſcitur terrenum, quod μαλιναθάλλην appellant, figura rotundum, magnitudine meſpili, ſine nucleo: folia vt Cyperi eos mittit. hæc (radicem nempe Loti Corſium appellatam & Malinathallam) incolæ legentes in ζύθῳ hordeaceo coquunt, dulcia admodum redduntur, hisq; pro bellarijs vtuntur. Quæ ſanè verba, Mala inſana, haudquaquam Malinathallam, ſed differentem omnino eſſe ſtirpem oſtendunt. Malum etenim ipſum Meſpilum magnitudine excedit: folia autem herbæ non ſunt Cyperi. Cęterum mala inſana apud Aegyptios, teſte Bellonio, cocta ſub cineribus, vel in aqua, aut etiam fricta ſingulis ferè dicbus & menſis inſeruntur, & eduntur. Hermolaus Barbarus ex oleo, ſale & pipere fungorum modo coqui, & mandi refert. Qualicunq; autem tandem vel cocta, vel præparata modo editentur, mali ſunt ſucci, & nullum aut omnino exiguum præbent alimentum. *Dodonæus.*

De fructibus refrigerantibus in quarto.

Stramonias caulis cubito non raro altior, digitũ craſſus, in pauculos ramulos diuiditur: folia eius lata, ſinuata & acuminata, maiora longioraq; quàm Solani, aut Malorũ inſanorũ. flos ex oblongo denticulato calyce exit, magnus, cãdidus, calathi effigie, conuoluuli maioris floris æmulus, ſed tamẽ omnino maior ac amplior, & per oras anguloſus, ſtaminibusq; aliquot albidis in medio. fructus ſuccedit ſingulis rotũdus, tuberibus, craſſis, nõ tamẽ acutis ſpinis aſper, magnitudine ferè nucis regię, putamine ſuo nondũ maturæ, aut maior, in quibus ſemina, & magnitu-

A dine, & forma Mandragoræ. Odor herbæ caput nõnihil aggrauat: floris gratia Lilio accedit, ſed tamen eſt ſoporiferus. Rara & peregrina ſtirps eſt. Vere ſeritur: ſi feruens ſerenaq; æſtas fuerit: fructus Autũno in Belgio Germaniaq; perficitur: ſecus non facile. Stramoniam nuncupant, & Pomum ſiue Malum ſpinoſum: nonnulli Coronam regiam: alij Meloſpinum. Græci noſtri temporis τατουλόκαρυδον, aut potius βαρυσκόκαρυδον, quaſi nucem grauantem, & torporem ac moleſtiorem

B ſomnum inducentem. Itali hinc, ut quidem apparet, *Paracoculi.* Germ. Stechapffel vocant. Belgæ *Doorn appel.* Gall. *Pomme de Peru:* Valerio Cordo Hyoſcyamus Peruuianus: Matthiolo verò atq; alijs Nux Methel Arabum eſſe videtur. Nucem autem Methel Serapio cap. 375. fructum eſſe ſcribit ſimilem Nuci vomicæ, cuius ſemen ſit veluti Mandragoræ: cortex aſper, ſapore gratus, ac virtuoſus: qualitas quarto ordine frigida. Aloyſius Anguillara Stramoniam

C Hippomanes illud Theocriti eſſe ſuſpicatur, quo in Pharmaceutria equos in furorem agi refert. Crateuas ſiquidem, quem eius citat interpres, Hippomanis plantam fructum habere ſcribit, vt Cucumeris ſylueſtris ſpinoſum. Facultate autem Stramonia ſoporifera ac narcotica, frigida etiam quarto ordine, Mandragora non inferior. *Dodonæus.*

De fructibus humidis in primo.

Humidi in primo ſunt caro Citri, Ziziphæ,

D &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De fructibus humidis in ſecundo.

Humidi in ſecundo ordine ſunt Cucurbita, Melones, Pepones, Perſica, Pruna Damaſcena, vua matura, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus ſiccis in primo.

Sicci in primo ſunt Baccæ Iuniperi, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus ſiccis in ſecundo.

E Balanus Myrepſica, glans vnguentaria, Arabes Ben appellant: auellanæ magnitudinis, alba, & triangularis: laudatur ampla, vetus, cortice læui, tenui, pleno, medulla læui, pingui: parua verò ex albo nigricans, vetus, plena, medulla alba, læui, pingui, eſt innocentior. * Ex hac oleum parari ſolet, quod Balaninum appellatur: aperit, mollit, & digerit. *Colonienſes.*

Sicci quoq; in ſecundo receſſu ſunt Capparis, Cotonea, Nux Cupreſſi, Nux Moſchata, Pyra,

F Piſtacia, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus ſiccis in tertio.

Sicci in tertio gradu ſunt Caryophylli, Carpobalſamum, Galla, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus calefacientibus caput.

Cubebae, quarum in officinis vſus ſunt fructus piperi ſimiles, ex Orientali plaga, nobis peregrini allatæ. Appellatur hic fructus ab Arabib. Medicis Cubebe. & Quabeb, à vulgo Quabebechini: in Iaoa, vbi freques naſcit Cumuc, à reliqs

Indis prætetquam in Malayo, Cubchini. Non eſt autem ſortitus hanc appellationem, quòd in China naſcatur, quandoquidẽ ex Cûda, a Iaoa, vbi plurimus eſt, in Chinam perferatur: ſed quoniam Chinenſes, qui Oceanum Indicum nauigabant, hunc fructum, quem in iam enumeratis inſulis emerant, cum alijs mercibus in alios maris Indici portus & emporia deſerebant. Cæterum ſimilis eſt hæc planta Malo vulgari, minor tamen, folijs Piperis ſed anguſtioribus, per arbores hæderæ modo repit, aut, vt vetius dicam, Pipens modo: non eſt Myrti effigie, aut folijs ſimilibus Myrto. Fructus racematim cohæret, non quidem vt in vna coniunctim, ſed ſingulis granis ex ſuis pediculis dependentibus. Flos eſt odoratus. Syluеſtris eſt hęc planta, & ſponte naſcens, non domeſtica, neq; multorum generum, vti falso Monachi cõmentatores in Meſuem putarunt. Tanta autem in æſtimatione eſt fructus hic etiam vbi naſcitur, vt cum incolæ decoquãt, antequã aſferri ſinant, metuentes ne alibi ſatus, enaſcatur. Hinc fieri puto, vt corruptioni magis ſit obnoxius, cùm hic, tum in Europa. Hæc a Luſitanis fide dignis accepi, qui longo tempore in Inſula Iaoa habitauerunt. Porro eliguntur corpulentæ, plenæ, graues, acres, minus tamẽ quàm piper, ſubamaræ, admodũ aromaticæ, ſubdulces: annis decem ſeruantur. Non ſunt autem Cubebæ Arabum, neq; earum loco in Arabum pręſcriptionibus vſurpari debent, ſed canella: arbitratur enim Serapio, cubebas eſſe carpeſium: ex Galeni ſentẽtia eas facultates cubebis tribuens, quas Galenus carpeſio tribuit, corticem cinnamomo ſimilem eſſe aſſerẽs: imò cinnamomi loco carpeſium maiore quãtitate ſubſtitui voluit. * Cæterùm excalfaciunt cubębæ initio ordinis tertij, ſiccant verò in fine eius. Quamobrem languentem ex pituita ventriculum, vel etiam ex flatu roborant: pectus à lentis, craſſisq; humoribus expurgant. Lienem iuuant, flatus diſcutiũt, & frigidis vteri affectibus auxiliãtur. Diu cũ maſtiche manſæ, pituitam a capite trahunt, & cerebrum roborant. Apud Indos præterea magnus earum in vino maceratarũ eſt vſus ad excitandã venerem, tum etiam in Iaoa ad calefaciendum ventriculũ. *Garcias, Medicis Florent. & Matthiolus*

CALEFACIVNT quoque caput, Anacardia, nux Moſcata, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus calfacientibus thoracem.

AVELLANAE (Germ. *Haſelnuß* Ital. *Nocciuola, Noſella*. Gall. *Noiſette, Aueline, Noix de haye*. Hiſp. *El auelana*) ſunt aut ſylueſtres, aut domeſticæ. Ex domeſticis aliæ oblongæ, aliæ rotundæ ſunt: veruntamẽ oblongas & præſtantiores, & guſtui gratiores eſſe conſtat: & illæ præſertim, quæ putamine vehementer rubent, & fractu minimè ſunt contumaces.* Auellanæ plus habent eſſentiæ terreſtris, ac frigidę, quàm iuglandes. quin & plus præbent alimenti minus tamen amygdalis alunt, cibis in ventriculo ſupernatant, largius eſitatæ caput tentant: innocentiores tamẽ virides,

A quàm aridæ. Ipſæ tamen aridæ tritæ, & in aqua mulſa potæ, tuſſi veteri medentur: toſtæ, & cum exiguo piperis potę, deſtillationem concoquũt. Crematarum cinis cum axungia, aut adipe vrſi perunctus, alopecijs capillum reddit. Aiũt nonnulli, vſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redacta, cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuſo ſincipite. *Matthiolus, Dioſcorides & Galenus.*

AMYGDALAE amaræ (Germ. *Bittermandel*) B probantur flauiſſimæ, plenæ, integræ, duræ & ſiccæ.* Calida in primo, & ſicca in ſecundo: magis abſtergunt, quàm dulcia: meatusq; viſcerum expurgãt, aperiũtq;: humores extenuant: craſſos lẽtosq; ex pectore & pulmone mirè educunt: coli & renũ dolores ex ſimilibus creatos perſanant.

ZIBIBAE ſunt vuæ paſſæ grandiores, quæ ex Damaſco, Cypro & Creta apportantur.* Eiuſdẽ facultatis ſunt cũ minoribus vuis paſſis dictis.

CALEFACIVNT quoq; thoracem Caricæ, C Ficus, Nux pinea, Palmulæ ſeu Dactyli, Vuæ recentes, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus calefacientibus cor.

NVCES INDICAE myropolijs omnibus vulgatiſſimæ, fructus ſunt arboris cuiuſdam, palmę effigie, prægrãdes, magnorum melonum inſtar, ab arbore dependẽtes: namq; magna inuolucrorum mole obteguntur. Cortex ijs extimus colore conſtat in atrum ruſeſcente, ſubdurus, tenax D calloſusq;: intus verò villoſa materie cõpactus, quæ in capillamenta manibus exterius fatiſcit. Subtus eſt putamen triquetrum, villoſum, barbatumq;, cornu inſtar prædurum, eiuſdem ferè coloris nucleum continens, oui anſerini magnitudine, intus concauum ſubſtantia illi pinguis, craſſitudine ſemidigitali, duriuſcula, tenax, calloſaq;, albicans, ſapore dulci butyrum referens, tenui, ſed aſpero obtecta cortice, putaminis colore. Probantur recentes, earumq; præſertim quaE rum concauitate liquor quidam dulcis includitur: ſiquidem hoc argumento recentiores facilè cognoſcuntur. * Excalfaciunt ſecundo exceſſu, humectant verò primo. In cibis ſumptæ, etſi noxium admodum ſuccum non gignant, ventriculo tamen laborem inferunt: ſemen augẽt, & venerem excitãt. Nux Indica lætiore ſagina corpora reficit. Idcirco ſtrigoſas mulieres miru in modũ impinguat, & ad craſſitiẽ reducit. *Matthiolus.*

CALEFACIVNT quoq; cor Mala Citria, Nux Moſchata, &c. de quib. vide ſupra ſuo loco.

F *De fructibus calefacientibus ſtomachum.*

STOMACHVM calefaciunt Amygdalæ dulces, Ben, ſeu Balanus Myrepſica, Caryophylli Nux moſchata, Pineæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus renes & veſicam calfacientibus.

RENES & veſicã calefaciunt Amygdalæ amaræ, Baccæ iuniperi, Cubebæ, Nuclei pinei, Vua paſſa, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De fructi-

De fructibus calfacientibus vterum.

Lavri baccæ menſe Decembri colliguntur. Magis quàm folia calfaciunt.

Vterum calefaciunt Baccæ iunipeti, Iuglãs, Nux moſchata, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus refrigerantib. thoracem & cor.

Thoracem refrigerant Iuiubæ ſiue Ziziphæ, S[illegible]beſten, ſeu Myxa, ſiue Myxaria: de quib. [illegible] vide ſuprà ſuo loco.

[illegible] refrigerant Cotonea, Mala aurantia, Py[illegible] &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus refrigerantib. ſtomachum.

Cerasa, Germ. Kirſchen. Gall. *Ceriſe*. Ital. *Ciriegie*. Hiſp. *Cereze* dicũtur: dulcia magis quæ in inteſtinis ſunt, ſubducunt, ſed minus vtilia ſtomacho [illegible]. Contra auſtera. Quæcunq; verò acida ſunt, ea pituitoſis, excrementoſiſque ſtomachis con[illegible] ſiquidẽ auſteris magis deſiccant, & no[illegible] incidunt. Iunio ac Iulio potiſſimũ menſibus fructus maturitatem conſequitur. *Gal.*

Mala * acerba aſtringũt: matura verò longè ſecus. Melimele ſiue dulcia ventrem emolliunt, & ab eo animalia expellũt: ſtomacho negocium exhibent: æſtuationem faciunt. Epirotica mala, quæ Lat[illegible] orbiculata dicũtur, ſtomacho vtilia, ſiſtunt aluum, vrinas euocant. malis tamen coto neis inualidiora. Sylueſtria mala ſimilia ſunt vernis, & aſtringunt. Verna bilem gignunt, neruos omnes lædunt, inflationes pariunt. *Dioſcor.*

Mespilvs, quę à nonnullis aronia vocatur, ſpinoſa arbor eſt, folio pyracathæ, ſiue oxyacanthæ. Fert pomũ ſuaue, quod Germ. Meſpel Gall. *Merle*, *Mesfle*. Ital. *Neſpolo*. Hiſpan. *Meſpero* dicunt: exiguo malo non diſſimile, tribus intus oſſiculis: qua ex cauſa id nonnulli tricoccon appellauere. Tarde matureſcit. * eſu adſtringit, ſtomacho gratum eſt aluumq; ſupprimit. *Dioſcor.*

Ol[illegible] m[illegible]ria aſſeruatis vtũtur in cibis. Laudatiſſimę ex H[illegible]pania apportantur. * Aſtringunt & refrig[illegible]rant. R[illegible] fruticoſa eſt, folio paruo, [illegible], [illegible] populo. Ramuli ſunt [illegible], [illegible] fructus, Ger. Sanct [illegible] pa[illegible] vu[illegible]rum modo, racema[illegible] p[illegible]nde[illegible], [illegible]q. cohærentibus [illegible] mag[illegible]itud[illegible] piperis: qui maturitatem adepti, max[illegible]me rubent, ſapore ſubacido admixto [illegible]. Vulgaris eſt p[illegible]a, in hortiſq; fre[illegible]ens. * Febribus acutis opitulatur, æſtuantem [illegible]ulum refri[illegible] ſitim reſtin[illegible], nauſeam & vom[illegible] appetentiam inc[illegible]at, cœ[illegible]cos & l[illegible]ericos iuuat & bilioſis defluxionib. vexatos ſang[illegible] feruorem demulcet bilis acrimoniam re[illegible] impetumq; domat. *Matthiolus.*

C[illegible]nvs arbor vulgaris eſt notitiæ. * Fru[illegible], Germ Thierlin oder Hertzen Kirſen. Ital. *Cornola*. Gall. *Le fruit d'vn Cornoilles cornoille*. Hiſp. *La cireza ſylueſtre*, in cibo adſtringit: profluuio alui, atque dyſenteriæ ſalutares, ſiue in edulio, ſiue in de[illegible]ito exhibeantur. *Dioſcor.*

Sorba. Germ Spierling Sperbierlin, Corbs [illegible]. Gall. *Vn Cormier*. Ital. *Sorbo*. Hiſp. *Vne Corme*,

A fructus ſunt vulgatiſſimi, nulliſq; non cogniti. * Eandem aſtringendi naturam præſtant quam meſpila, ſed imbecilliore effectu. Vtraq; tamẽ in medico vſu magis, quam in cibis expetũtur. *Gal.*

Refrigerant quoque ventriculum Cotonea, Citrulli, Cucumeres, Cucurbita, Limones, Melones, mala aurantia, Punica, Pyra, &c. de qu[illegible] s vide ſup[illegible].

De fructibus refrigerantibus hepar.

B Berberis, G[illegible]. Saurach[illegible] Gall. *Eſpine vinette*, *ou du Berberis*, fructus eſt fruticis, acinis oblongis, racemo pendulis, qui maturitate maximè rubent, punicæ mali acinis haudquaquam abſimiles, quanquam figura longiores, guſtu acido, & ſubauſtero, paruis reconditis intus nucleis. Naſcitur in ſyluis, frutetis, campeſtribus, montanis, ſiccis & aquoſis locis. Septembri atq; Octobri menſibus colligitur * Sitim reſtinguit, ſed bilioſas, peſtilentesque exhalationes ſupprimit. Datur vtiliter cœliacis, cibum reijcientibus

C & dyſentericis, & vbi bilis à iecinore in ventriculum regurgitans cholericos excitauerit affectus, menſium profluuia cohibet. rimas ventris encear, prodeſt cruentis excreationibus firmat commotos dentes, ſi eo ſæpius foueantur: gingiuas roborat, &c. *Matthiolus.*

Hepar quoq; refrigerant Cucurbita, Cucumis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus refrigerantibus renes & vterum.

D Fraga, Germ. Erdbeer. Gall. *Fraiſes* vocantur: fructus ſunt nemini non cogniti. * Aeſtate in cibis arrident, bilioſis, æſtuantibus que ventriculis proſunt. ſiticuloſiſq; ſitim ſedant. Vinum quod ex iis elicitur, vleuſculis quæ in facie à caliditate proueniunt, mirificè medetur: itemque varos, & oculorum nubeculas, calidaſq; defluxiones impoſitũ tollit. In ſyluis, dumetis, & in opacis montibus, ac ſecus vias ſponte & in hortis naſcuntur. Aeſtatis initio colliguntur. *Matthiolus.*

E Vterum refrigerant Cucumeres, Cucurbita, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De fructibus aſtringentibus.

Myrti baccæ probantur recentes, plenæ, ſucculentæ, odoratę, grandes, & bene nutritæ. * Reſtringendi vim habent.

Astringvnt quoque Berberis, Caſtanea, Cornus, Coronca, Galla, Glans, Meſpila, Mala

F punica, Nux moſcata, Oliuæ, Omphacium, Palmulæ, Pyra, Perſica, &c. de quibus ſingulis vide ſupià ſuo loco.

De fructibus diſcutientibus.

Discvtivnt Cappares, Piper, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De fructibus extenuantibus.

Extenvant Amygdalæ dulces, Baccæ iuniperi: de quibus ſuprà ſuo loco.

De fructibus glutinantibus.

Glvtinant Glans, Palmulæ, &c. de qui-

bus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus flatus diſcutientibus.

FLATVS diſcutiunt Baccæ lauri, Baccæ iuniperi, Nux moſchata, Piper, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De fructibus ſemen generantibus.

SEMEN generant Ficus, Nux pinea, Nux Indica, Piſtacia, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus vrinam cientibus.

HALICACABVM, ſeu veſicaria (Germ. Judenhüttlin/ Judenkirſen/ Schlutten/ Boberellen [illegible] ſchatten. Gall. *Baguenaudes* dicitur) ſolani ſpecies eſt: folijs hortenſi ſolano ſimilibus, verùm latioribus: cuius caules, poſteaquam adoleuerũt, prona terram ſpectant, folliculis orbiculatis, veſiculis ſimilibus, in quibus ſemen continet ſuluum, rotundũ, læue, acinorum vuæ figura: quo coronarij vtuntur, corollis intexentes. In Vineis copioſiſſimè prouenit. Veſicas ſuas in fine Auguſti, & inter initia Septembris menſis colore primùm viridi, mox paulatim rubeſcente profert. * Vim vſumq; hortenſis ſolani habet: verum cibis nequaquã expetitur. Regium morbum purgat ſemine poto, & vrinam pellit. *Matthiolus.*

De fructibus menſes mouentibus.

NVCLEI perſicorum, Germ. Pferſichkernen. incidunt, extenuant, reſoluunt, & digerunt: * vnde viſcerum obſtructiones aperiunt, renes affectos iuuant, hæmorrhoidum dolores ſedant: tum in cibo, tum potu ex vino aſſumpti. *Andernacus.*

MENSES quoque mouent Baccæ hederæ, Cappares, Piper, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De fructibus menſes ſiſtentibus.

MENSES ſiſtunt Berberis, Vua paſſa cum nucleis, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De fructibus venenis reſiſtentibus.

VENENIS reſiſtunt Baccæ iuniperi, Iuglans, Mala Citria, Piper, &c. de quib. ſuprà ſuo loco.

De fructibus dolorem mitigantibus.

DOLOREM mitigant Baccæ iuniperi, Baccæ hederæ, Ficus, Iuglans, Piper, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De fructibus purgantibus bilem flauam.

CASSIA Arabum, eſt caſſia illa nigra ſolutiua, vulgò notiſſima. Vulgariter dicitur Arabibus Hiarxamber, tametſi Auic. Chiarſamdar corrupto nomine vocet: in Malauar Comdaca: in Canara, cuius prouincia eſt Goa, Bauaſimga: in Decan, & à Bramenis Bauaſimgua: in Guzarate & à Maitriranis regnum Decan incolẽtibus Gramalla, arbor ipſa in Canara Bahoo. Eſt autem hæc arbor Pyri magnitudine, folijs mali Perſicæ, anguſtioribus tamen aliquantum, & vireſcentibus, floribus Geniſtæ perquàm ſimilibus, luteis, Caryophyllum odore æmulantibus, quibus decidentibus, exiliunt oblongæ ſiliquæ virentes admodum ante maturitatem (non autem rubentes, vt ſcripſit Lacuna) quæ per maturitatem ni-

A tes, vt ſcripſit Lacuna) quæ per maturitatem ni-
greſcunt, longitudine interdum quinque palmorum, nunquam verò infra binos palmos.
Naſcitur per vniuerſas has prouincias, præſtantiſſima tamen, & durabilior locis ad Septentrionem magis vergentibus, vt in Cambaya. Inuenitur & in Cayro, & in Malaca, & in Sion, totoq; eo tractu. Naſcitur & apud Luſitanos tanta copia, vt vnias Cand[illegible], hoc eſt, quingentarum & viginti duarum [illegible]tatum precium nõ excedat de-
B cem regales caſtellanos, qui cõſtituunt aureum
Indicum Pardoan nuncupatum. Eligatur Alexandrina, amplis ſiliquis, grauis, plenior, quę cõcuſſa, clauſis intus granis non ſtrepat, cortice læui, & purpuraſcente. pulpa intus pingui, ſplendente, ſucculenta, non ſitulenta, nec putri, ſapore prunorum delicato. Vtendi tantùm tempore extrahenda: iam extra cannas promptè corrumpitur, & in vaſis ſeruata [illegible]. In Græcorum medicamẽtis, ſi caſſia præſcribatur, eius lo-
C co canella ſumenda eſt: tum etiam in Arabum
ſcriptis, vbi Græcorum remedia recenſent, & ijs etiam medicamentis, quæ corpus non ſoluunt.
Sin autem remedia ab Arabibus deſcripta ſint: aut in eum vſum præſcripta, vt corpus purgent, caſſia nigra vti debemus. Datur omni ætati: imbecillioribus quidẽ drachmæ duæ vel quatuor: robuſtioribus autem & adultis vncia, vel ſeſcuncia, vel drachmæ decem, cum ſacchari momento, mane, vel ante cœnam. Calido frigido tem-
D perata eſt, niſi quòd paulò eſt calidior, humida
primo gradu: * clementer & innoxiè à ventriculo bilem & pituitam purgat leniendo, febribus inde ortis confert, ſanguinem hac ratione puriorem reddit, ac eius ſanguinis, & bilis flauæ acrimoniam frangit, reſoluit thoracis & pulmonis & aſperæ arteriæ phlegmonas, eaſq; partes lenit ipſa morſus expers, ſitim ſedat, præſertim ſumpta cum ſucco intybi, vel cichorij, vel ſolani arte depurato. Intemperiem denique renum ca-
E lidam mitigat, cum diureticis ſumpta, & glycyr-
rhizæ decocto, ob idque calculum in his gigni prohibet. Quòd ſi viſcera fuerint ſicciora, caſſiæ lubricitas augenda eſt oleo amygdalarum dulcium. ſi debilia & lubrica ſint, minuenda myrobalanis, vel rhabarbaro, vel aqua cum maſtice cocta, vel ſpica addita: ſi ad vias vrinarias ferri eam volumus, vretica miſceãtur. Quoniam verò tardius & imbecillius purgat, acre aliquid (quale thymum, hyſſopum) actionem eius intendens
F miſceatur, aut potius aliquid medicamentorum
valentet purgantium: efficaciusq; purgat hæc, ſi ex ſero lactis propinetur. *Garcias, Meſues, & Medici Florentini.*

MYROBALANI Arabum fructus quidam pruni ſimiles, callo corporis compacti, oſſe intus lignoſo, differunt à B[illegible] Myrepſica, hoc eſt, nuce vnguẽtaria Dioſ[illegible], quam vulgus Ben appellat. Quinque generibus diſtinguuntur: videlicet in Citrinas ſeu flauas, Chebulas, I[illegible]das, Emblicas, & Be[illegible]as. Citrinæ laudantur m[illegible]tum flauæ, in viride inclinantes, denſæ, graues, gu[illegible]no-

gummoſæ, cortice craſſo os paruū complectentes. Doſis in ſubſtantia eſt à drachmis duabus, vſque ad drachmas quinque: in infuſione a drachmis quinq; vſque ad viginti. Sunt frigidæ in primo, ſiccæ vero in ſecundo. * Purgant ventriculum bile, ab eaq. tertianam, & reliquas febres biliosas, & ardorem extinguunt: calidis & bilioſis naturis ſalubres. Cauendus tamen earum vſus in viſcerum obſtructionibus eſt. Siquidē harum decoctum valenter obſtruit. Aſſæ item ipſæ minus purgant, potentius conſtipant, & aſtringunt, & his magis vſtæ. Harum quoq; tritarum puluis, quò tenuior, eò vehementius aſtringit. Quapropter maceratione ſeu infuſione harum (ex ſero caprino) nobis eſt vtendum, præſertim cùm ſolam euacuationem expetimus. *Meſues.*

Myrobalana Auic. vocat Delegi: ſic etiam Serapio, tametſi librariorum vitio Halilig corruptè legatur. Omnes enim Medici Arabes mihi affirmarunt, omnia myrobalana Delegi vocari. Peculiariter verò flaua Azfar, Indica ſiue nigra Aſuat, quebula quebulgi: bellirica beleregi: & emblica embelgi, ſub quo nomine haudquaquam nota fuere hæc poſteriora Auicennæ, & Meſuæ: ſed ſub nomine Seni, vt patet ex Serapione, qui Seni tenuiſſimo cortice prædita eſſe ſcribit, quæ nota emblicis conuenit. Sunt igitur in vniuerſum quinq; eorum genera, quorū nomina magna ex parte mutuati ſumus. Nam quod genus quoddam Serapio Damaſcenum appellat, melancholicis morbis perutile: id facit, non quòd in Damaſco proueniat hic fructus, ſed quòd hinc ex India Myrobalana Iuda eò deferrētur. Falluntur autem tam ij, qui omnia Myrobalanorum genera in eadem arbore naſci putāt, quam qui flaua, & quebula tantùm. Nam quinq; ſunt diuerſa arborū genera. &, quod magis mireris, in regionibus ſexaginta aut cētum leucis inter ſe diſtantibus naſcuntur. Proueniunt enim nonnulla in Goa, & Barecala, alia in Malauar, & Daltul. In toto regno Cambayæ quatuor eorum genera inueniuntur. Chebula verò in Biſnager, Deeā, Guzarata, & Bengala. Cæterum quæ in Luſitaniam ſicca deportantur, magna ex parte ſumpta ſunt in regione, quæ eſt inter Dabul, & Cambaya. Nā experientia compertum habemus, eos fructus, quos regio Septentrioni vicinior producit, minus putredini obnoxios eſſe. Inueniō autē apud eos tria Myrobalanorū genera, quorum vſus eſt in purgationibus leuibus, & ſine moleſtia: hæc vocant tria genera: horum primum genus, quod rotundum eſt, & bilem purgat, indigenæ Arare, Medici Aritiqui voeāt, nobis ſunt flaua: alterum genus incolis Rezanuale dictum, noſtra ſunt Indica, ſiue nigra: tertiū genus Gotim incolis nuncupatum, rotundum, nobis bellerica ſunt. Chepula verò noſtra, quæ pituitam purgant, illis Aretca appellantur. Hæc ſunt quatuor Myrobalanorum genera, quę illis ſunt in vſu medico. Nam quinto genere, Anuale ijs nuncupato, nobis vero emblica dicto (tametſi apud eos ſeperiatur) non vtuntur, niſi denſandis corijs, Rhois coria-

A riorum loco, & atramento conficiendo. Sunt tamen etiam nonnulli, qui ijs viridibus vtcuntur excitandæ appetentiæ cauſa. Porrò Arare rotundum eſt, & Sorbi folia profert. Anuale folijs eſt minutim inciſis Palmę magnitudine. Rezanuale octogenum eſt, & folia Salici ſimilia habet. Guti folijs eſt Lauri, ſed pallidioribus, & ſubcinericijs. Aretca magna ſunt, & rotunda, oblongiora tamē, dum ad perfectam maturitatem peruenerunt, & angulosa folia eius Perſicis ſimilia. Sunt
B autem ſingulæ arbores Pruni magnitudine, omneſq, ſylueſtres, & ſponte naſcentes, non domeſticæ. Cum autem guſtu ſint aſtringente & acido, Sorborum immaturorum modo, ex frigidorum & ſiccantiū claſſe eſſe dixerim. Præparationis modus apud Indos non inualuit, vtpote qui ijs non vtantur purgationis, ſed aſtrictionis duntaxat gratia. Nam ſi purgare velint, eorum decocto vtuntur, & maiore doſi quàm nos in Europa. Solent autem ijs ſaccharo conditis vti ma-
C gno cum ſucceſſu, nec quiſquam Medicorum vſu iſtorum, famam vnquam eſt periclitatus. Chepulorum autem maior eſt gloria. cōdiuntur hæc in Aiſnager, Bengala, & Cambaya: flaua & Indica, in Barecala & Bengala. Iubeo ergo ex his immaturis ſtillatitiū liquorem organis elici, quem poſt ſumptam aliquam conſeruam adſtringentem propino, & ſyrupis admiſceo, ſi quādo opus eſt. Flaua & Bellirica præſcribere ſoleo initio menſæ, ijs qui aut alui profluuio, aut ſtomachi
D relaxatione laborant: talibus enim conuenit huiuſmodi cibus propter adſtrictionem cum parua aciditate cōiunctam. Præterea immaturorum Myrobalanorum ſuccū, in alui profluuijs apprimè efficacem eſſe expertus ſum. *Garcias ab Horto.*

Prvna Germ. Pflaumen. Ital. *Sosini.* Gall. *Prune.* Hiſp. *Le ciruele.* dulcia, quæ hodie Vngarica vocant, conſeruantur per annum. * Modicè elixa, eorumque iuſcula vnius libræ cum ſaccharo bibita, ventrem laxant. *Meſues.*

E Sebesten, ſeu myxa, ſunt fructus arbuſti, cuius fructus auellanæ nucis, quam ponticam vocant, magnitudine in racemo dulcis, dum matureſcit potiſſimùm palleſcēs, candido lentore plenus, cum interiore nucleo quaſi oliuæ ſiccatur: quo priuatim vtimur in medicina. * Conſeruantur per annum. Febrientiū ventrem laxant, ſitim ſedant, linguæ ariditatem & ſcabritiem tollunt, pectoris vitia adimūt: humida in primo. Dantur in decoctione laxante P.xx. in alterante P.ij. vel
F P.iij. Pulpa verò datur ab ℥ j. ad ℥ j. ß. *Meſues.*

Tamarindi dactyli ſunt acidi, fructus palmæ ſylueſtris Indicæ. Eius folia ad hyperici folia multum accedere conſpecta ſunt, etiamſi à quibuſdam ſalicis folia illi tribuātur. Fructus, cuius hodie vſus, notus eſt. Probātur colore à nigro in rufum langueſcente, teneri, multis villis intertexti, recentes, pingues, non tetorridi, ex dulcib. acidi, & vinoſo ſapore. Adulterantur prunorum carne, ſed in his nigredo eſt obſcura, humentiores ſunt, & prunorum odor & ſapor illis ineſt. Seruantur in fictile vitrato coacti, loco frigido &

ſicco, per annos tres. Potio eorum eſt ab ℥ ij. vſq; ad ℥ v. Eſt medicamentum excellens atq; innocens, frigidum ſiccum ordine ſecundo. Ob id humorum acrimoniã reprimit, bilẽ purgat, eiuſq; & ſanguinis feruorem furoremq; compeſcit, febres acutas lenitione egentes, & regium morbũ ſanat, ſitim ac omnem vẽtriculi hepatisq; ardorẽ extinguit, vomitũ ſiſtit. *Meſues & Medici Florent.*

VVAE paſſæ acinis exemptis, è vino aut aqua lotæ, vnciæ vnius, vel alterius inſtar, ventrem laxant. *Andernacus.*

De fructibus purgantibus bilem atram.

MYROBALANI Indæ optimæ ſunt nigræ, magnæ, carne denſa, graues ſine oſſibus. Doſis pulueris à ʒ ij. ad ℥ ß. Infuſionis verò ab ℥ ß. ad ℥ x. Sunt frigidæ in primo, ſiccæ in ſecundo. * Bilem vtramque præſertim exuſtam purgant: tremoribus membrorum conferunt: colorem nitidum pariunt: elephanticos iuuant: mœrores auferũt: & quartanam fugant. *Meſues.*

De fructibus purgantibus pituitam.

COLOCYNTHIS, Germ. Wilde Kurb. Gall. *Des Coloquintes.* eſt cucurbitæ ſylueſtris fructus, mali inſtar rotundus. Huius medulla in vſu eſt. Laudatur pilæ mediocris in ſpeciem conglomerata, vehementer amara, matura, ampla, rara, ob id leuis & quanto leuior tantò melior, alba admodum, lenis, eadem fœmina. Immatura, & his notis deſtituta, mala. In calidis regionibus ſeritur & perficitur: ſed in Germania ac Belgio ægrè ad maturitatem peruenit. Colligitur autumno cum flaueſcit, abeunte iam virore. Conſeruatur per annos tres. Datur ſaltẽ robuſtis, & ætate florentibus, à ſiliquis ſex ad decem, frigus & æſtum vitantibus. Corrigitur eius malitia, maſtiche, gummi, tragacantho, vel bdellio. Calida & ſicca ordine tertio. * Pituitam & alios humores craſſos & glutinoſos magis ex profundis partib. & diſtantibus, vt cerebro, neruis, muſculis, iuncturis, pulmone, thorace, quam ex venis attractos, purgat, ac etiam bilem flauam. Quapropter cephalalgiæ, dolori cranei totius, hemicraniæ, epilepſiæ, apoplexiæ, vertigini, aquæ fluxioni in oculum, podagræ frigidæ, iſchiadi, ac reliquis neruorum iuncturarumq; affectibus mirificè ſubuenit: item aſthmati, ac tuſſi antiquæ, dyſpnœæ ex thoracis repleti anguſtia. Ac præterea ſummè omniũ prodeſt colico dolori tam e pituita, quàm flatibus & hydropi. Omnia autem hæc ſiue ſumpta, ſiue clyſtere, aut balano inteſtinis immiſſa præſtat: vtero autem impoſita, fœtum necat. Eadem cũ aceto forti affricta, alphos, pſorã ſanat. Oleum deniq; ſuper cineres calidos incoctũ cortici eius inanito, capillos illitu nigrat, eosque ne cadant, ſi mat, canitiem tardat. Idem auri inſtillatũ eius dolorem ac tinnitum ſanat. Acetum autem ſimiliter incoctũ collutione dolorẽ dentiũ ſanat: incidit, attenuat, terget ac digerit. *Meſues.*

Colocynthis ſarmenta ſoliaq; ſatiui cucumeris emittit, per terrã repentia, diuiſa fructum in ſpeciem mediocris pilæ conglomeratum, vehemen-A ter amarum: quem legere oportet, cùm cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, ſi quatuor oboli cum aqua mulſa, melle cocto, myrrha & nitro excipiantur, & cogantur in catapotium. Ac ſiccatæ pilæ teruntur, & infuſæ clyſteribus proſunt neruorum reſolutioni, coxẽdicum doloribus, & colicis [illegible], vt quæ bilem, pituitam & ſtrigmenta, interdum etiam cruorem eliciant: fœtus admotæ enecant: dentium dolorem tollit, ſi vna repurgetur & lu-B to oblita cum aceto & nitro infe[illegible]caleſcat, hocque inde decoctis dentes colluãtur: ſi aqua mulſa aut paſſum in eadem incoquatur, & ſub dio refrigeſcat, potu craſſum humorem & ſtrigmenta alui detrahit. ſtomacho ſupra modũ aduerſatur. Subdita ex ea balano, alui excrementa eiiciuntur. Vtentis ſucco vtiliſſimè iſchiadici perfricantur.

CVCVMIS ſylueſtris, ſeu aſininus, Ger. Wild Cucumer vel [illegible] Cucumer. Gall. *Cocombre ſauuage* appellatur: fructu ſolo diſtat à ſatiuo cucumere, C quem longè minorem parit, oblongis glandibus non diſſimilem, folia atq; ſatiuum aliàs refert, radice candida, magna. Naſcitur in ſabuletis, & ruderibus, frutice in totũ amaro. Colligitur ſuccus ex fructibus per maturitatẽ pallentibus, exeunte æſtate: ſiccatur, vt ſcammonium: & triennio ſeruatur. Datur à gr. x. vſq; ad ℈ j. Corrigitur bdellio, aut tragacanthi lachryma, aut aqua mulſa cum ſalis modico adiecto, aut lactis portione. Calidus eſt & ſiccus ordine tertio, ſubſtantia D ignea & terrea vſta conſtat. * Purgat potenter pituitam vomitu & deiectione, & interdum bilem, ſi vacuari parata eſt. ſeroſum quoq; excrementum, etiam cuiuſuis contumax, atque adeo à iuncturis mirificè trahit. *Meſues & Dioſcor.*

MYROBALANI Chebuli quò maiores, eò meliores, ſubnigræ, in rubrum inclinantes graues, quæ aquæ impoſitæ ſtatim merguntur, cortice craſſo. Ex Memphiticis nundinis deferũtur. Doſis pulueris eſt à drachmis duabus ad quatuor. E Infuſionis verò à drachmis quatuor ad decem. Humectati ſaccharo condiuntur. * Pituitam expurgant: mentem exacuunt: viſum reddunt clariorem. Saccharo verò conditi ventriculum tum purgant, tum corroborant: hydropi & febribus diuturnis conducunt. *Meſues.*

MYROBALANI Emblici præſtantiores ſunt magni, carnis multæ, denſi, [illegible] paruorum. Ex Syria apportantur. Doſis [illegible] eſt ab aureo vno vſq; ad tres. Infuſionis verò ab au-F reis tribus vſq; ad ſex. * Purgant pituitam, cerebrum, neruos, ventriculũ & [illegible] roborant: intellectũ augent: ſtomachum à pituita & putrefactione mundificant: cordis tremori conferunt: appetitum excitant & vomitum ſedant. *Meſues.*

MYROBALANI Bellirici minores ſunt magni, denſi graues, & cortice craſſo. Qui his notis carent, aut vetuſtate exoleti ſunt, aut aliud incommodum paſſi ſunt. Ex nundinis Memphiticis feruntur. Doſis, vt Emblicorum. * Frigidi ſunt primo, ſicci verò ſecundo: cætera emblicis viribus proximi. *Meſues.*

De Seminibus Sectio XI.

SEMEN eſt ea pars plantæ, ex qua in terram proiecta ſimilis planta producitur. Horum autẽ alia vel

- Alterant
  - Conſeruando: *atque vel qualitate*
    - Prima: *atque vel ſecũdum*
      - Quantitatem. Sic
        - Calida in
          - Primo — Coriandrum, Fœnugræcum, Lini, Lithoſpermon, Lupini, Oryza, *&c.*
          - Secundo — Anethi, Apij, Eruum, Erucæ, Ocymi, Vrticæ, *&c.*
          - Tertio — Ammios, Aniſi, Anethi, Amomi, Carei, Cardamomum, Fœniculi, Cumini, Dauci, Nigellæ, Napi, Petroſelini, Seſeleos, Staphydis Agriæ, Viticis, *&c.*
          - Quarto — Naſturtij, Synapi, *&c.*
        - Frigida in
          - Primo — Hordeum, Milium, *&c.*
          - Secundo — Aceroſæ, Cichorij, Solani, *&c.*
          - Tertio — Cicutæ, Hyoſcyami, Papaueris, *&c.*
        - Humida *in* Primo — Maluæ, Seſami, *&c.*
        - Sicca *in*
          - Primo — Faba, Fœnugræcum, Fœniculi, Hordeum, *&c.*
          - Secundo — Eruum, Lens, Oryza, Papaueris, Solani, *&c.*
          - Tertio — Anethi, Apij, Ammi, Aniſum, Careum, Cuminum, Coriandrum, Granum *tinctorium*, Nigellæ, Milium, Petroſelini, *&c.*
      - Locum. *Vide literam A.*
    - Secunda. *Vide literam B.*
  - Corrumpendo: *ſunt venena: vt* — Coriandrum, Pſyllium.
- Purgant
  - Bilem — Pſyllij, Thymelææ, *ſeu* Cocci Gnidij, Thlaſpi, *&c.*
  - Pituitam — Carthami, *ſeu* Cnici, Geniſtæ, Lathyris, Ricini, *&c.*

A

Semina *ſecundum locum alterantia, aut*

- Calefaciunt
  - Caput — Fœniculi, Maioranæ, *&c.*
  - Thoracem, — Vrticæ, *&c.*
  - Cor — Ocymi, *&c.*
  - Stomachum — Aniſi, Cumini, Amcos, Cardamomum, Grana *Paradyſi*, *&c.*
  - Iecur — Aniſi, Ammeos, Amomi, Apij, Aſparagi, Cumini, Carci, Dauci, Fœniculi, *&c.*
  - Splenem — Aniſi, Carci, Naſturtij, *&c.*
  - Renes & *veſicam* — Ciceres, Erucæ, Saxifragiæ, Vrticæ, *&c.*
  - Vterum — Rutæ, *&c.*
  - Artus — Naſturtij, Rutæ, Sinapi, *&c.*
- Refrigerant
  - Caput — Lactucæ, Iuſquiami, Papaueris *albi*, *&c.*
  - Thoracem — Papaueris *albi*, Violarum, *&c.*
  - Cor — Coriandrum, Semen *Citri*, Acetoſæ, *&c.*
  - Stomachum, — Coriandrum *præparatum*, *&c.*
  - Iecur — Cucurbitæ, Cucumeris, Citrulli, Endiuiæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, *&c.*
  - Splenem — Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Endiuiæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, *&c.*
  - Renes & *veſicam* — Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiuiæ, Portulacæ, Lactucæ, Scariolæ, *&c.*
  - Artus — Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Endiuiæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, *&c.*

B. Semina *qualitate ſecunda alterantia, aut*

- Adſtringunt — Anthera, Berberorum, Burſæ *paſtoris*, Granum *tinctorium*, Milium, Nuclei *acinorum*, Portulacæ, *&c.*
- Diſcutiunt — Anethi, Dauci, Fœnumgræcum, Lini, Nigellæ, Seſami, *&c.*
- Abſtergunt — Faba, Eruum, Hordeum, Lupini, Vrticæ, *&c.*
- Emolliunt — Fœnumgræcum, Ligni, Maluæ, Nigellæ, *&c.*
- Indurant — Portulacæ, *&c.*
- Suppurant — Fœnumgræcum, Hordeum, Lini, Lolium, *&c.*
- Glutinant — Eruum, *ſeu* Orobus, Lolium, Lupinus, *&c.*
- Flatus *diſcutiunt* — Aniſi, Anethi, Apij, Carui, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigellæ, Petroſelini, Seſeleos, Santonici, *&c.*
- Semen *generant* — Cicer, Faba, Erucæ, Lini, Fraxini, *&c.*
- Menſes *mouent* — Amomi, Aſparagi, Aniſi, Ammi, Cicer, Dauci, Apij, Fœniculi, Petroſelini, Seſeleos, Leuiſtici, *&c.*
- Calculum *frangunt* — Maluæ, Milij *Solis*, *&c.*
- Menſes *ſiſtunt* — Anthera, Cuminum, Pæoniæ, Lappæ, *&c.*
- Venenis *reſiſtunt* — Ammi, Aniſi, Apii, Cardamomum, Citrij *mali*, Fœniculi, Rapæ, *&c.*
- Dolorem *mitigant* — Anethi, Amomi, Cardamomum, Cuminum, Dauci, Eruum, Fœnugræcum, Lini, Hyoſcyami, Milium, Panicum, Petroſelini, *&c.*
- Strumas *diſcutiunt* — Althææ, Coriandrum, Hordeum, Lentes, Lupini, Lolium, Lithoſpermum, *&c.*

De ſeminibus calidis in primo.

SEMEN CORIANDRI, Germ. Coriander. Gall. *Coriandre*, nominatur: nodoſum eſt, intus cauum: naſcitur in hortis: colligitur Autumno: ſeruatur repurgatum, & exiccatū in loco ſicco, non calido, per annos duos. * In quibus parum calefaciendum, magis autem ſiccandum eſt conuenit, vt in puluere ad caput & ventriculum, ſicut in tragematis à cibo ſumatur. Quia verò exhalationes ad caput excitat, aceto macerari debet, quod ſeſplaſiatij præparari dicunt. In vertigine & doloribus capitis, ex conſenſu factis, vitare prorſus oportet. *Meſues, & Andernacus.*

FOENIGRAECI ſemen, Germ. Bockshorn / oder Kühorn. Gall. *Fenegrec, ou Fenegres*, dicitur, profert planta trifolio ſimilis corniculis quibuſdam incluſum. Naſcitur paſſim in campeſtribus. colligitur ſemen menſe Iulio, vel Auguſto. Seruatur à feſtucis & paleis repurgatum & exiccatum, per annos duos, in loco ſicco. * Fœnigræci farina vim habet emolliendi, diſcutiendique: in aqua mulſa decocta aduerſus tam internas, quàm externas inflammationes, efficaciter illinitur: lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis ſubuenit: & ſiue tumor, ſiue præcluſio fit vuluæ, fouentur, & inſident. Fœnigræci in aqua decocti cremor expreſſus, capillos, ſurfures, & manantia capitis vlcera purgat: locos dilatat, & emollit, ſi cum anſerino adipe peſſi vice ſubijciatur. Viride cum aceto vtiliſſimum imbecillibus locis, & vlcera ſentientibus. Decoctum eius prodeſt aduerſus teneſmos, fœtidamque dyſentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, & myrto capillos & genitalium cicatrices abſtergit. *Meſues & Dioſcor.*

LINI ſemen, vulgò Flachsſaamen. Gall. *Semence de Lin*, notum eſt. Naſcitur in campeſtribus, cultis, & pinguibus. Colligitur æſtate, cùm maturum eſt. Seruatur repurgatum & exiccatum in loco ſicco per annos duos. * Eaſdem, quas fœnugræcum vires habet. Diſcutit & emollit omnem intus, foriſq; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaque aqua decoctum, aut melle coctum exceptum: vitia cutis in facie, varoſque crudum tollit: illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas, duritiaſque diſcutit: vlcera quæ ſerpunt, fauoſq; cum vino decoctum expurgat: vngues ſcabros eximit, cum pari modo naſturtij & mellis: vitia pectoris extrahit, ſi ex melle in eclegmatis vicem ſubſtituatur: tuſſim lenit: venerem ſtimulat, ſi farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adſumatur. Huius decoctum interaneorum, vuluæque eroſionibus immittitur, alui excrementa cunctat, ad vuluæ inflammationes in deſeſſionibus perquàm vtile. *Dioſcorides.*

LITHOSPERMVM, Germ. Meerhirs. Gall. *du Gremil*. à ſeminis duritie nomen accepit. Folijs eſt oleæ longioribus & latioribus, mollioribus, iacent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis rectis, tenuibus, firmis, craſſitudine acuti iunci, lignoſis: in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum ſpeciem exhibent: ſolijs longis, inter quæ paruum ſemen rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Naſcitur in aſperis & editis locis. Colligitur menſe Iunio & Iulio. Conſeruatur per annos duos in loco ſicco. * Vim hanc habet, vt ſemine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq; vrinam. *Dioſcorides.*

SATIVVS LVPINVS, Germ. Feigbonen. Gall. *Lupin*, appellatur: notus eſt. Naſcitur in campeſtribus, & hortis. Colligitur menſe Iulio, vel Auguſto, cùm maturum eſt. Seruatur per annos duos. * Huius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expellit. Ipſi quoque macerati, & cum ſua amaritudine eſitati, eadem efficiunt. Decoctum eorum idem munus præſtat, cum ruta & pipere potum: quare lienoſis prodeſt. Eodem vlcera tetra, quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientem ſcabiem, eruptiones puſtularum, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculaſque fouere vtiliſſimum: menſes & partus extrahit, cum myrrha & melle ſubditū in vellere. Eorum farina cutem, liuoreſq; corrigit: inflammationes cum polenta & aqua mitigat: tubercula & coxendicum cruciatus, ex aceto lenit: ſtrumas in aceto cocta, illitaq; diſſipat: carbunculos rumpit. Decocti cœleſti aqua, donec in cremorem lenteſcant, faciem abſtergunt: medentur pecorum ſcabiei, cū radice nigri chamæleontis, ita vt tepente decocto abluantur. Lupini triti, vbi macerata dulceſcere cœperint cum aceto poti, faſtidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur & ſylueſtres lupini satiuis ſimiles, ſed omnino minores: qui eadem quæ ſatiui poſſunt. *Dioſcorides.*

ORYZA, Germ. Reiß. Gall. *Ryz*. frugum generis eſt, in paluſtribus, riguiſq; naſcens. * Modiocriter alit: ſed aluum ſupprimit. *Dioſcor.*

De ſeminibus calidis in ſecundo.

ANETHVM, Germ. Dillen / & Hochkraut. Gall. *Anet*, hortis omnibus frequentiſſimum, omni adeò ex parte fœniculum æmulatur. Colligitur ſemen menſe Iulio vel Auguſto, cùm maturum eſt. Seruatur expurgatum in loco ſicco, per annos tres. * Huius decoctum potu lac euocat: inflationes & tormina ſedat: aluum, vomitioneſq. ſiſtit. vrinas ciet. ſingultus lenit, oculorum aciem hebetat, genituram reſtinguit, aſſidue potum. Fœminis vuluæ malo opportunis, ad deſeſſiones vtile. Condylomata illitus ſeminis crematicinis tollit. *Dioſcor.*

APII ſemen, Germ. Eppich ſaamen / naſcitur paſſim in hortis, & riguis. Colligitur menſe Iulio. Conſeruatur expurgatum & ſiccatum, per annum vnum in loco ſicco. * Vrinas & menſtrua mouet, flatuſque diſcutit. Venenis reſiſtit, & dolores internos ſedat: venarum, arteriarum, & renum obſtructiones, detergendo, extenuando diſcutit: comitialibus, grauidis & fœtui inimicum. *Dioſcor. & Galenus.*

OROBVS,

Orobus, ſiue Ervvm, Ger. Erven. Gall. *Noer veſſe, ou des ers*: in Hetruria *Mo* vocatur, vulgoq; cùm ſit notiſſimum, ſeritur. Hoc itaq; vtendum, nõ alio. Aliud ſupradicto ſimile Creta adſertur. Orobus illic nominatum, hoc nonnulli verum eſſe exiſtimant: folijs eſt phaſeoli vulgaris, ſed anguſtioribus & minoribus, ſemine ſubflauo: quod cum difficilè reperiatur, ſupradicto vtendum eſt. Colligitur Iunio & Iulio menſibus.* Amarum eſt, incidit, extergit, atque obſtructiones viſcerum expedit. Si ſumatur copioſè, ſanguinem per vrinas euocat. ex linctu cum melle craſſos pulmonis thoracisq; humores educit. cutis aſperitatem læuigat, pruritum, lenticulas, maculas & vlcera cum melle detergit. *Galenus, Dioſcorides & Medici Florentini.*

Ervcae ſemen, Germ. Weiß ſenff ſaamen. Gall. *ſemence de la Roquette*: in hortis naſcitur. Colligitur Iulio menſe, conſeruatur vero per annum. * Vrinam cit, venerem concitat, ſemenq; auget. Ventris tineas enecat, lienemque extenuat. Syluestris erucę ſemine pro ſinapi quidam vtuntur. Vrinam vehementius pellit, & multò ſatiuo acrius. *Dioſcorides & Galenus.*

Ocymi ſeu Basiliconis ſemen, Germ. Baſilienſaamen: nigrum eſt. Naſcitur in viridarijs. Colligitur menſe Iulio, conſeruatur autem per annum.* Cor exhilarat: eius defectionem tollit: humidum ſtomachum corroborat. Potum conuenit atram bilem gignẽtibus, difficili vrinæ, inflatisq; naribus. hauſtum ſubinde mouet ſternutamenta. Sed oculos premi neceſſam eſt, cũ ſternutamentum auget. *Dioſcorides & Creſcentius.*

Vrticae ſemen, Germ. Neſſel ſaamen: Iulio menſe colligitur: repurgatur & conſeruatur per annum loco ſicco. Potum ex paſſo venerem ſtimulat, & vuluæ ora pateſacit: cum melle delinctum orthopnϾ, lateris & pulmonum inflammationibus prodeſt: thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis admiſcetur. *Dioſcorides.*

Ammi hodie a nonnullis oſtenditur folijs fœniculo tenuioribus, caule gracili, vmbella in qua candidi flores & ſemen minutiſſimum, cumino ſimilis, non per omnia reſpondens veterum deſcriptioni. Plerique exiſtimant ſemen quoddam ex Hiſpanijs ſub Amomi nomine allatũ, verum eſſe Ammi, aut ſaltem eius loco vſurpari poſſe. Quod ſi Ammi in promptu non ſit, eius loco cuminum vel anethum accipiendum eſt. * Vis ei excalfactoria, feruens & exſiccans. Facit ad torminum, vrinæ difficultatem, ſerpentium ictus, cum vino potum menſtrua eiet. Miſcetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ Eedoria vocant, vnde exortis vrinæ difficultatibus reſiſtit. Suffiata cum melle tollit. colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua paſſa vel reſina, vuluas purgat. *Dioſcorides & Medici Florentini*

Aniſi ſemen, Germ. Aniß. Gall. *de l'Anis* appellatum, vulgo notũ eſt. Melius ſemper recens, non furfuroſum, odore præſtans. Paſ... prouenit. Colligitur menſe Iunio, vel Iulio: expurgatur à pediculis, feſtucis: ſiccatur & conſeruatur per annum loco ſicco. Excalfacit & ſiccat. oris halitum iucundiorẽ facit, doloris leuamentum præſtat. Vrinam ciet, diſcutiendi vim habet: hydropicis potum ſitim extinguit. Animalium venenis aduerſatur: valet ad inflationes, aluum & alba fœminarum profluuia ſiſtit, lac ad mammas elicit: venerem ſtimulat: dolores capitis leuat, ſuffitum naribus. Cum roſaceo tritum, inſtillatumque fractis auribus medetur. *Dioſcorides.*

Aniſi ſemen vſurpatur ſiccum, ſed recens: plenum optimi odoris, ſapore acri & dulci, non ſurfuroſum: præſtantiſſimum creſcit in Creta: poteſt tamen commemoratis iam notis præditum aliud ex noſtris accipi.

Amomvm hodie paſſim deſideratur, videlicet ſemen candidum vel fuluum, ſimplici tamen colore, non vario, &c. Quod autem officinæ oſtendunt, nigrum eſt ſemen, & cenſetur eſſe Sion Dioſcoridis. Proinde eius loco, Aſarum, aut Calamus aromaticus ſubſtituendus eſt. *Medici Coloncenſes.*

Carvm, Germ. Matkümich oder Wieſſenkümel. Gall. *des Carotes*, dicitur, ſemen eſt vulgaris notitię. Naſcitur in pratis & collibus. Colligitur mẽſe Iunio: mundatur, exiccatur, & ad vſum ſeruatur in loco ſicco per annum.* Excalfacit, vrinam concitat, ſtomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat. Vtiliter miſcetur antidotis & oxyporis. aniſi vicem præbet. *Dioſcorides.*

Cardamomvm Græcorum, quod eſt cordumeni Arabum, tametſi multi dubitent, quidnam ſit: illud tamen quod officinæ cardamomũ maius appellant, cardamomi Gręcorum loco vſurpari poſſe videtur, quia aromaticam quandam acrimoniam, nec nõ amaritudinem quamuis obſcuram, habet. Aliud verò eſt cardamomum Arabum, à Græcorum cardamomo: eiusq; duo genera conſtituunt, maius & minus, vtrumque nobis incognitum: niſi maius illud intelligitur, quod Melligetam, aut granum Paradiſi nuncupãt. Semen eſt anguloſum, acre, linguam vellicans, non admodum aromaticum. Cardamomum minus officinarum nullo modo conuenit cum cardamomo minori Arabum, neque ad aliquod cardamomi genus referri poteſt: ſed eſt melanthi genus. * Calefacit, diſcutit, lumbricos enecat, ſcabiem ex aceto ſanat: ex vino ſumptum, renibus & vrinæ difficultati medetur. *Dioſcorides & Medici Florentini.*

Cardamomum aroma eſt iis in regionibus probè cognitum, in quibus magnus eius vſus eſt. Eius etiam magna pars in Europam, Africam, & Aſiam eucheitur. Ab Auicenna Saccolaa nominatur, quod duûm eſt generum. alterum Saccolaa quebir, id eſt magnum alterum verò Saccolaa ceguer, id eſt, minus. His nominibus cognitum eſt vtrumque Cardamomum cum Medicis Arabibus, tum Mercatoribus. In Malabar vocatur Etremelli, in Zeilan Encal. in Bengala verò Guzarate, & Decan, interdum Hil, interdum E-

lachi,idq; inter Mauritanos. Nam ab gentilibus indigenis omnium prouinciarum enarratarum Dore nuncupatur. Quæ diuerſitas ſummam illam nominum confuſionem inter Arabes ſcriptores peperit. Etenim nonnulli Indicis vocabulis vſi ſunt, alij verò Arabicis, & multis errandi occaſionem præbuit. Nam quod alterum Serapio Saccolaa, alterum Hilbanc vocat, mendoſum eſt exemplar, & Hil duntaxat ſcribendum erat. Etenim ſi Banc omnino adijciendum volumus, potius Bara dicendum erat, quod lingua Canarina magnum ſonat. Nihil igitur aliud eſt Saccolaa omnibus Arabibus nuncupatum aut Sacule Auicennæ, aut Elachi, quam quod Cardamomum vulgo appellant, veteribus tam Græcis, tum Latinis [illegible] incognitum, vt ex eorum monumentis colligere licet. Sed [illegible] Galenus •lib 7 Simpl. medic. Cardamomum ſcribit non eſſe tam calidæ facultatis quam Naſturtium, ſed ſuauius, & magis fragrans, cum quadam amaritudine: quæ omnes notæ noſtro Cardamomo non conueniunt, vt experientia docet. Dioſcorides verò lib. 1. cap 5. commendat, quod ex Comagene, Armenia, Boſphoroque deuehitur (tametſi in India quoq; & Arabia prouenire dicat) eligendumque ſcribit plenum, frangenti contumax, guſtu acre, ſubamarum, odore caput tentans. Noſtrum contrà Cardamomum in illas regiones defertur, è quibus Dioſcorides ſuum deuehi ſcribit. Sed neque id frangenti contumax eſt, neque caput tentat, neque amarum, neq; guſtu adeò acri, vt Caryophylli. Plinius lib. 12. cap. 13. quadruplex eſſe Cardamomi genus ſcribit, ſic inquiens: Simile his & nomine, & frutice Cardamomum, ſemine oblongo. Metitur & eodem modo in Arabia. Quatuor eius genera. Viridiſſimum, ac pingue, acutis angulis, contumax fricanti, quod maximè laudatur. Proximum è ruſo candicans. Tertium breuius atque nigrius. Peius tamen varium, & facile tritu, odoriſq; parum: qui verus. Coſto vicinus eſſe debet. Hoc & apud Medos naſcitur. Hæc Plinius; tametſi tam Dioſcoridi, quam cæteris Græcis vnicum tantum extet Cardamomi genus. Sed nullum ex prædictis cũ noſtro quicquam commune habet, quod fragile eſſe debet, [illegible] candicante, granis intus nigris. Seritur verò id leguminum modo, altitudine, quando ſummum, cubiti, in quo dependent ſiliquulæ granulis [illegible] dum vſque ad viginti continentes, non vt Cordus in lib. 1. Dioſcoridi ſcripſit, glandis aut auellanæ magnitudine. Hunc autem errori occaſionem præbuit Dauus ille Terentianus, omnia perturbans, Gerardum Cremonenſem intelligo, qui cum hoc medicamentum ignoraret, nomen illi ex Græcis pro arbitrio indidit, tametſi legitimũ Arabicum nomen in integro, & non mutatum reliquiſſe præſtitiſſet. Quàm Ruellij lib. 2. cap. [illegible]. opinio ſit erronea, qui nobis Capſicon, aut Siliquaſtrũ pro Cardamomo Mauritanorum proponit, omnibus notiſſimum eſt. Ad ea verò, quæ Lacuna libro 1. cap. 5. commẽtarijs ſuis in Dioſcoridẽ ſcri-

A bit, ſatis proteruè in Arabes inuectus, ſic reſponſum volo. Neq; eius Megeham Cardamomum eſſe Dioſcoridis, ſiquidem ignota fuit Dioſcoridi; neque Cardamomum maius coloris eſt cinerei: neque nigella tertium id genus, quod in officinis aſſeris habeti, quandoquidem Nigella [illegible] his prouincijs non naſcatur. Cæterum non multum forte refragabor his, qui Cordumeni Arabum Cardamomum Græcorum eſſe putant, quandoquidem Serapioni & Auicennæ Saccolaa Græcis eſt ignota, vt ſupra diximus. Quod B vero Saccolaa vtendum negent: quoniam Græci de eo nihil ſcripsêre, non concedo: multis enim experimentis comprobatum eſt plerisque morbis perutile eſſe: eoque vtendum cenſeo in omnibus compoſitionibus Arabum & Recentiorum, qui Arabes ſequuti ſunt. Quod [illegible] Melegetha Cardamomum minus non ſit, ac ex vtroque genere, quod in his regionibus [illegible] ſcitur, manifeſtum eſt: quorũ alterum Cardamomum, C vt vocant, maius eſt: alterum minus, eiuſdem tamen formæ, & duntaxat magnitudine differentia. Optimum autem cenſetur minus, quod odoratius eſt altero, & ſecundum ſicitatem maius dici poteſt. Prouenit vtrumque in India, præſertim verò ab emporio Calecut vſque ad Cananor, tametſi alijs etiam locis Malauar & in Iaoa naſcatur, non tamen adeò copioſum, neq; corticeadeo candido. Multus eius vſus eſt in his prouincijs, ſiquidem vna cum Bette, velut ſupra diximus, manditur, pituitaque caput & ſto- D machum expurgat, & ſerapijs admiſcetur. Falſum autem eſt, quod Matthæus Syluaticus capite 117. ſcripſit: Indos eius radices aducere [illegible] febris circuitus vti, naſcique in tuberibus quarundam arborum. Nam exili eſt admodum radice, nec niſi ſatum prouenit, ſolo antè ignibus peruſto vt facilius enaſcatur. *Garcias ab Horto.* Cardamomum arbitror apud Græcos eſſe ſiliquam quandam forma & magnitudine inſtar ficus, pe- E diculo craſſiore & duro, cortice anguloſo & ſolido, intertus ſemine nonnihil rotundo, colore in ſuperficie, inter rubeſcentem & fuſcum medio & albo in parte interiore, acri guſtu cum nonnulla amaritudine, ſuaui odore & non ingrato ſapore, cui ſemina in membranis vna cum medulla fungoſa & alba adhærẽtes [illegible]. Cum itaque ex pluribus locis Galeni colligatur, Cardamomum folliculis vel Siliquis eſſe incluſum, & huic iam a me deſcripto conueniant omnes notæ a Dioſcoride allatæ, videtur mihi, rectè nos F aſſerere poſſe, hoc eſſe verum Cardamomum, & alias ſpecies eſſe Cardamomum Arabum, cum iſtud Græcorum Cardamomum ab ipſis vocetur Cordumeni. Primi quidem generis nullum vidi, niſi duas aut tres Siliquas apud Ferdinandum Imperatum, quæ illi reliquæ adhuc erant de alijs, quas ad Theriacam vſurpauerat [illegible] tis magnam ſimilitudinem habent cum Nigella, alio nomine Melegetta dicta, & de alijs [illegible] Paradiſi, quæ non in folliculis, ſed extra [illegible] in granis aſſeruntur. Vnde aliquis concludere [illegible]

ſci,

ſet, quòd illa ſit ſemen huius Cardamomi. Qui tamen cautius agere velit, ſtudere debet vt ipſas ſiliquas, ſi fieri poſſit, cuiuſmodi iam deſcripſimus, acquirat, modò copia earum ad manus ſit, in quorum tamen penuria è duabus ſpeciebus officinarum, quas credo eſſe Arabum Cardamomum, quemadmodum alibi prolixius demonſtrauimus, minus vocatum Cardamomum aſſumatur, quod & granum Paradiſi vocarunt, quanquam in officinis hoc nomen confusè & huic attribuatur & Nigellæ, alio nomine Melegetiæ dictæ, quæ nos putamus ſemina eſſe, vt diximus, veri Cardamomi quæ eſt Siliqua alba, nonnihil rotunda, & anguloſa in reliquis maiori ſimilis. Sed quia acrius eſt & validius maiore, & inter guſtandum aliquid amari quoque ſaporis depræhenditur, magis videtur conuenire, quàm maius.

Foeniculi, Germ. Fenchel. Gall. *du Fenouil.* Ital. *Finocchio.* Hiſp. *Hinoio.* ſemen vulgaris eſt notitiæ. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur menſe Septembri exiccatur, mundatur, & ſeruatur per annum in loco ſicco. *Excalfacit ordine tertio, exiccat verò primo. Lac procreat: lotiulis auxiliatur, menſesq. ciet. *Galenus.*

Cvminvm, Germ. Kümich. Gall. *du Coumin.* Ital. *Comino.* Hiſp. *Comino:* ſatiuum omnibus notum eſt: oſi gratum Colligitur menſe Iunij. Seruatur per annum. * Excalfacit, aſtringit, exiccat, ad tormina inflationesq, conuenit, coctum, & cum oleo illitum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopnoicis datur in poſca: demorſis à ſerpente, in vino. teſtium collectionibus auxiliatur, impoſitum cum vua paſſa, aut lolij farina, ec ratóue: menſium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto, & naribus obiectum, ſanguinis profluuia ſiſtit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem. *Dioſcorides.*

Davci tria ſunt genera primum Italicum, Weiß Hirtzwurtz quod ſyluestrem paſtinacam imitatur: alterum Creticum, Germ. Beerwurtz. Gall. *Carotte ſauuage,* quod legitimum eſt. Id creſcit etiam in Delphinatu. folia fœniculi habet, & radicem valde odoratam huius loco paſtinaca ſylueſtri vti poſſumus Tertium coriandri folijs apparet, Germ Schwartze Hirtzwurtz. Gall. *Ces deux autres.* * Omnia venerem irritant, quanquam ſylueſtris ſemen latu careat, eoq; vrinam & menſtrua ciet. Commune officinarum, ſpecies quædam ſylueſtris paſtinacæ exiſtit. Quodlibet adeo menſtrua promouet, vt etiam ſecundas, fœtumq; pellat. & ſtrangulatum ſedet, calculosque expellat. Foris impoſitum, multum diſcutit, & œdemata diſſoluit. Iunio & Iulio menſibus florent. *Andernacus ex Dioſcoride & aliis.*

Daucus non eſt Paſtinaca ſylueſtris, quemadmodum vulgus Pharmacopœorum & Medicorum exſtimat, & decepti fuerunt, eò quòd Galenus dicit, Daucum à nonnullis vocatum eſſe paſtinacam. non enim propterea re ipſa eſt Paſtinaca, quamuis à quibuſdam ita fuerit vocatus, idque confirmatur ex eo, quod Dioſcorides & Galenus ſeorſim de vtraque herba loquantur: imò Dauci tres ſpecies Dioſcorides conſtituit, cum paſtinacæ ſylueſtris tantùm vna reperiatur. Abijciendum itaque ſemen eſt paſtinacæ ſylueſtris, quæ paſſim Neapoli creſcit, & tantum laboris ſubeundum, vt Venetijs & alijs ex locis verum ſemen Dauci conquiratur, quod ſæpius habui communicatum mihi à Luca Ghino, puſillum, album, hirſutum, acri ſapore, & inter mandendum ſuauiſſimi odoris. Semen eius in vſu eſt, quanquã ſecundùm Dioſcoridem radix Cretici quoque Dauci accipiebatur

Nigella, quam Dioſcorides Gith, aut Melanthium, Germ. Schwartz Coriander Schwartz kümich. Gall. *Nelle, ou Poiurette,* nominant herbula eſt exilibus ſurculis fruticans, binos dodrantes aut amplius altis: folijs minutis, aliquantulum ad ſenecionis ſimilitudinem accedentibus, ſed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, intercurſantibus intus membranis, quibus ſemen includitur nigrum, acre, odoratum. Qua hodie vtuntur nigella, non eſt verum melanthium, ſed cumini forte ſylueſtris apud Dioſcoridem genus. Verum hodie reperitur, ſed non paſſim: itaq; adhibenda eſt diligentia. Melanthij genus eſt, quod vulgo cardamomum minus creditur, nigellaq; citrina vocatur, quæ præter colorem omnino cum melanthio ſuprà deſcripto conuenit eius itaque vſus eſſe poterit veri melanthij loco, potius quàm vulgari nigella, quæ non eſt odorata, vt vera eſſe debet. Naſcitur melanthium verum in hortis, viridarijs, atque etiam in alijs locis ſatum. Syluestre autem in agris ſua ſponte prouenit. Colligitur æſtate: ſiccatur & ſeruatur per annos duos. * Capitis doloribus illitum fronti, ſubuenit. diſcutit recentes oculorum ſuffuſiones, tritum ex irino, & infuſum naribus: tollit lepras, lentigines, duritias, tumoresque vetuſtos, cum aceto illitum: circumſcarificatos clauos excutit, cum vetere vrina impoſitum. Dentium doloribus, cum aceto & teda decoctum & collutum prodeſt. teretes ventris tineas expellit, peruncto ex aqua vmbilico. Deſtillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo, & olfactum. Vrinam & menſtrua ciet multis diebus ſumptum, & lac extrahit. difficultatem ſpirandi cum vino potum, leuat: phalangiorum morſibus ex aqua, drachmæ pondere hauſtum auxiliatur. Incenſo ſerpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare. *Dioſcorides.*

Napi, Germ Steckrub. Gall. *Naues, ou Naueau.* Ital. *Nanoni.* Hiſp. *Nabi.* non vbiq, naſcuntur. Colligitur ſemen menſe Iunio: ſiccatur & ſeruatur per annos duos. * Potum ſemen venenorum vires hebetat antidotis admiſcetur: decoctum eius purgationibus fœminarum, & veſicę conuenit, menſtrua & vrinas prouocans. *Dioſcorides.*

Petroselini ſemen, Germ. Peterſin ſamen. Gallis *Semence de Perſil.* Ital. *Seme di Petroſelino.* paſſim in hortis naſcitur, guſtu acre, cum amaritudine. Colligitur menſe Iunio & Iulio: exicca-

tur, & ſeruatur per annum. * Excalfacit ordine tertio: incidit. Hinc menſes & vrinam large prouocat. Flatus quoque diſcutit. *Galenus.*

Seseli os, vulgò Sileris montani ſemen, hoc eſt, Maſſilienſis: nam aliud ad nos non conuehitur. Inuenitur Pariſijs, Monſpeſſuli, & alibi, quod eſt Peloponneſiacum & Aegyptiacũ, Maſſilienſe verò præcellit: proximum huic, quod in montibus calidis & ſiccis naſcitur. Quando autem in compoſitionibus Seſeli citra adiectionẽ ponitur, Maſſilienſe intelligi debet. Colligitur menſe Iulio, & conſeruatur per annum. * Optimum medicamentum in diſcutiendis flatibus: vrinas mouet, extenuat: coque comitialibus & orthopnoicis opitulatur. *Andernacus.*

Seselis radices in vſu ſunt, & ſemen, ſecundùm Dioſcoridem. Noſtra tamen ætate ſemen potius vſurpatur: quando ita ſimpliciter reperitur ſcriptum. Liberum autem eſt vnicuique ſumere ex quacunque ſpecie, quæ in promtu fuerit, excepto Cretico, quod etiam Tardylium vocatur: nam Maſſilienſe, Aethiopicum & Pelopõnenſe eiuſdem ſunt naturæ. Quique ſtudioſè inueſtigabit, is Maſſilienſe ſemen facilè habere poteſt: quare de eius ſuccedaneo non eſt neceſſe loqui: cùm iſtud in multis officinis legitimum reperiatur. Aetius nominatim Maſſilienſe accipit, addens debere eſſe incorruptum.

Staphys Agria, ſiue herba pedicularis, Germ. Läuſzkraut/Biſmuß. Gall. *l'Herbe au poulx.* Ital. *Staphuſaria, Semenza de fratri.* Hiſpan. *Fabax, Hauarraz:* ſolia habet labruſcæ, diuiſa: & cauliculos rectos, molles, nigroſq́;: fert florem glaſti: & folliculos virides, ſimiles ciceri, & in his ſemẽ triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubſuluescens, intus album, guſtu acre. In Iſtria, Dalmatia, Apuleia & Calabria frequentiſſima prouenit. Nunc paſſim in hortis plãtatur. Colligitur ſemẽ menſe Iulio. * Grana quindecim ſi trita in aqua mulſa dentur, craſſum humorem per vomitum purgant: ſed qui hauſerunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam continuo potui dare: quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita, phthiriaſi prodeſt, item prurigini & pſoris. Cit plurimam pituitam commanducata: decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore ſubuenit: rheumatiſmum gingiuarum ſiſtit: vlcera oris manantia cum melle ſanat. Vrentibus malagmatis imponitur. *Dioſcorides.*

Semen Vrticæ colligitur menſe Septembri: conſeruatur autem per annum. * Flatus diſcutit, veneremq́; compeſcit: venenatis ictibus, aquæ quæ cutem ſubijt lienoſiſq́; auxiliatur: lac euocat, menſes ciet drachmæ pondere in vino potum: caput tentat, & ſoporem affert. *Dioſcor.*

De ſeminibus calidis in quarto.

Nasturtii ſemen, Ger. Kreſſig ſaamen. Gall. *Semence de Creſſon.* Ital. *Semenza d'Agreto*, vulgò notum eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur menſe Iunio & Iulio: ſiccatur, mundatur, & conſeruatur per annum in loco ſicco. * Semen eſt acre: excalfacit, ſtomacho aduerſatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menſes ciet, venerẽm ſtimulat, ſinapis & erucæ ſimile intelligitur: lepras & impetigines abſtergit. Illitum cũ melle lienem extenuat, fauos expurgat: pulmonum vitia extrahit, ſorbitione incoctum. ſerpentium venenis potum reſiſtit, atque eas ſuffitu fugat: capillorum defluuia cohibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta commodè ex aceto illinitur: tumores, collectioneſq́; diſcutit. emittit furunculos illitum cum muria. *Dioſcor.*

Sinapi, Germ. Senff. Gall. *Seneue.* Ital. *Senaura, Sonope.* Hiſp. *Moſtaza.* colligitur menſe Iulio. Eligi debet adultum, valde ruſum, non tamen opere ſiccum, ſed quod fractum internè vireſcat, & veluti quodam ſucco madeat, cæſium colore. ſiquidem recens id genus, tempeſtiuũ habetur. * Ad calefaciendum, extenuandum, extrahendum efficax eſt. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonſillarum tumores, ac veterẽ, callolumq́; arteriæ ſcabriciem ſuccus ex aqua & melle conueniẽter gargarizatur: ſternutamẽta ciet, tritum & naribus admotum: comitialibus quoque auxiliatur: fœminas vuluæ ſtrangulatu oppreſſas excitat: lethargicis deraſo capite illinitur. Cum ficis admiſtum donec rubeſcat locus, & ad coxendicum cruciatus impoſitum ad lienes, & omne genus dolores confert, cùm permutandæ valetudinis cauſa ex alto vitia extrahenda ſunt: alopecijs illitum medetur: faciem purgat: ſugillata cum melle, adipe, aut cerato rapit: feræ impetigines & lepræ eo cum aceto perunguntur: contra ſebrium circuitus aridum bibitur, aut potui, polentæ modo inſpergitur: extrahentibus emplaſtris, ſcabiemq́ue extenuantibus vtiliter admiſceri ſolet: tritum grauitati aurium, & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum, & genarum ſcabritias magna vtilitate illinitur. Expreſſus recenti ſemine ſuccus in ſole ſiccatur. In hortis ſatum prouenit. *Dioſcorides.*

De ſeminibus frigidis in primo.

Hordeum, Germ. Gerſten. Ital. *Orzo.* Gall. *Orge.* Hiſp. *Cenada* dicitur: vulgaris eſt notitiæ. Eſt candidum, purumq́;. Id minùs quâm triticum alit. Ptiſana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti præbet quàm polenta ex hordeo facta. * Contra acrimonias, atq́; gutturis ſcabritias, exulcerationeſq́; pollet: quibus etiam triticea ptiſana præſidio eſt: ſed plus alit, magiſq́; vrinam mouet. Lac abundè ſuppeditat, ſi cum fœniculi ſemine cocta ſorbeatur. Hordeũ abſterget, vrinam ciet, inflationem parit, ſtomacho aduerſatur, tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulſa aqua cum fico, vt inflammationes collectioneſq́; diſcutiat: duritias cum reſina & fimo columbarum cõcoquit: cum meliloto autem, & papaueris calyce dolores ſiunt, qui latus excruciant: aduerſus inteſtinorum

norum inflationes cum lini ſemine, fœnogręco, & ruta illini iuuat: ſtrumas cum pice liquida, cera, oleo & mulsis pueri vrina, ad concoctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut malicorio, aut ſylueſtribus pyris, aut rubo, alui profluuia ſiſtit: podagricis inflammationibus cum cotoneis aut aceto prodeſt: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplaſma, & calida impoſita, lepris medetur. Cremor vero farinæ ex aqua, atque cum pice & oleo decoctus, puri mouendo eſt: cum aceto ſubactus, iſdem & cum pice contra articulorum fluxiones prodeſt. Farina ex his aluum cohibet, inflammationesque mitigat. *Dioſcorides.* A B

Milium Germ. Hirß Gall. *Du Millet.* Ital. *Miglio.* Hiſp. *El Milo.*) vulgaris eſt notitiæ. Frigidum in primo, ſiccum vero in tertio. In panes coactum, minus cæteris frugibus alit. ſiſtit pulte ſua aluũ, vrinam cir. Torretur milium, feruensq; in ſacco ponitur, vt torminibus, reliquisque doloribus, ſi foueatur, auxilio ſit. Satum in aruis prouenit. Auguſto menſe demetendum. *Dioſcorides & Galenus.* C

De ſeminibus frigidis in ſecundo.

Acetosae ſemen, Ger. Saurampffer ſaamen/ partim in hortis & pratis naſcitur. Colligitur menſe Iunio, vel Iulio. * Ex aqua aut vino vtiliter bibitur, cõtra dyſenterias & cœliacorum affectus, ſtomachi faſtidia, ſcorpionum ictus. Quod ſi quis in potu præſumat, nihil moleſti ex ictu patietur. *Dioſcorides.*

Cichorii ſemen paſſim in campeſtribus naſcitur. Colligitur menſe Iulio, vel Auguſto, ſiccatur, mundatur, & ſeruatur per annum, in loco calido. * Fetuorem ſanguinis & aliorum humorum lenit, ac veneris appetentiam extinguit: viſcera, præſertim iecur, obſtructione liberat: bilioſamque materiam in illis collectam diſcutit, viridum que faciei colorem reſtituit: eò quòd amarum ſit, & detergens. Prætetea ſtomachum, magis autem iecur & renes aſtrictione quadam corroborat. Cichorii verò ſemen adeò eſt ſalutare, vt etiam ſi aſſiduo vel edatur, vel bibatur, nihil incommodi adferat. *Andernacus.*

Solani Vesicatorii ſemen, quod Græci Halicacabum, Arabes Alkakengi, Germani Schlutten ſamen vocant, vrinę ciendæ efficax eſt, miſcetur que medicamentis, ad iecur, renes & veſicam idoneis. In vineis copioſiſſimè prouenit. Colligitur Auguſto vel Septemb. menſibus. *Andernacus.*

De ſeminibus frigidis in tertio.

Cicutae ſemen aſtringens eſt, & venenoſum. * Porrò internis remediis non additur. in externis ſolis tantùm, vbi ſtupefacere oportet, vt in mammis tentĩs tanũs. *Andernacus.*

Semen Iusquiami, ſeu Altercĩ, Germ. Bilſen ſamen/ menſe Iulio colligitur: ſiccatur, mundatur, & conſeruatur per annum in loco ſicco. * Stuporem inducit, & colicis medicamẽtis admiſcetur. *Dioſcorides.*

Semen Papaveris, albi, rubri & nigri, menſe Maio colligitur: ſiccatur, mundatur à feſtucis, puluentibus, & per annum ſeruatur, in loco ſicco. * Album familiare magis eſt, dolores obtundit, & ſomnum mediocriter conciliat. *Dioſcorides.*

De ſeminibus humidis in primo.

Malvae ſemen menſe Auguſto, vel Septembri colligitur, ſeruatur autem per annum, in loco ſicco. * In vino potum, addito loti ſylueſtris ſemine, veſicæ cruciatus lenit. *Dioſcorides.*

Sesami ſemen ex Græcia & Peloponneſo ad nos conuehitur. * Seſamum ſtomacho inutilis cibus. halitus grauitatem facit, quoties inter mandendum, commiſſuris dentium inhæſit: neruorum craſſitiem illitu diſcutit: medetur auribus fractis, ambuſtis, inflammationibus, coli doloribus, & ceraſtæ morſibus: capitis dolores, qui æſtuatione concitantur, ex roſaceo lenit. *Dioſcorides.*

De ſeminibus ſiccis in primo.

Faba (Germ. Bonen. Gall. *Febue.* Ital. *Faua* Hiſp. *La haua,*) vulgaris notitiæ eſt. Paſſim in hortis ſata prouenit. Floret æſtate. * Inflationem excitat, ægrè cõcoquitur, tumultuoſa ſomnia facit, tuſſi confert, carnem gignit, media calidi frigidique natura. Decocta in poſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit: contra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur, ſi aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negocij ſtomacho exhibet, maioremque flatum parit. Lomentum eius & per ſe, & cum polenta illitum, inflammationes, quas vulnus excitauit, mitigat: cicatrices concolores facit: turgentes grumoſo lacte mammas, etiam ſi inflammatione tentantur, adiuuat: lac reſtinguit. furunculos, ſugillata parotidasque cum fœnigræci farina & melle diſcutit: cum roſa autem, thure, & oui candido, procidentes oculos, tumores, vuasq; reprimit: ſubactum vino, ſuffuſiones & ictus oculorũ recreat. Manducata ſine cortice faba, ad auertendas fluxiones, fronti illinitur: decocta in vino, teſtium collectiones ſanat: quò tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur: vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui poſt euulſionem renaſcuntur, graciliſcunt, & minus alimenti capeſſunt cum polenta, ſciſſo alumine, & vetere oleo impoſiti cortices ſtrumas diſcutiunt. Decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas partes diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluxionibus ab hirudinibus concitatis. namque eas ſupprimit, ſi ſemi ſecta apprimatur. *Dioſcorides.* D E F

Siccant quoque in primo ſemen Fœniculi, Fœnigræci, Hordeum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus ſiccis in ſecundo.

Lentes (Germ. Linſen. Gall. *Lentille.* Ital. *Lenticchie, Lente.* Hiſpan. *Lentejas.*) * valenter aſtringunt, corpus deſiccant, ventrem ſiſtunt: ſed de-

coctum carum reſoluit: ideo ipſarum iuris prior A
aqua abijcitur, vbi retentionis cauſa adhibetur.
Somnia tumultuoſa excitant. capiti, neruis, ac
pulmoni inutiles. Contra ſubuerſionem ſtoma-
chi, triginta grana lentis delibata deuorari pro-
dent. Decocta cum polenta, & illita, podagras
lenit: ſinus cum melle glutinat, cruſtas rumpit,
vlcera purgat. Decocta in aceto duritias & ſtru-
mas diſcutit. Paſſim in agris ſatæ proueniunt: Iu-
lio & Auguſto colliguntur. *Dioſcor. & Galenus.*

Siccant quoq; in ſecundo, Eruum ſeu O- B
robus, Milium, Oryza, ſemen Papaueris, Solani,
&c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De ſeminibus ſiccis in tertio.

Coccvm, Granvm tinctorivm, Ker-
mes, (Ital. *Grana Cocco.* Gall. *La graine de quoy on
fait l'eſcarlate.* Hiſp. *La Grana para tenir.*) quo in-
fectores vtuntur, frutex eſt ſurculoſus, paruus,
cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa con
geruntur. Optimum gignitur in Galatia & Arme
nia. deinde Aſia & Cilicia: vltimum ex omnibus C
Hiſpanicum. * Vis huic ſpiſſandi: vulneribus,
neruisq; præciſis, conuenienter ex aceto tritum
illinitur. Naſcitur quoque in Cilicia è quercu-
bus, cochlearum exilium ſimilitudine: quod il-
lius regionis mulieres ore legunt, & coccum vo
citant. *Dioſcorides.*

Siccant quoque in tertio, ſemen Anethi,
Apij, Ammi, Aniſi, Cari, Cumini, Coriandri, Ni-
gellæ, Petroſelini, Milium, &c. de quibus vide ſu-
prà ſuo loco. D

*De ſeminibus calfacientibus caput, tho-
racem, cor & ſtomachum.*

Capvt excalfaciunt ſemen Fœniculi, Maio-
ranæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Thoracem excalfaciunt ſemen Vrticæ, &c.
de quo vide ſuprà.

Cor excalfaciunt ſemina Ocymi, &c. de qui-
bus vide ſupra ſuo loco.

Stomachvm, vel Ventricvlvm excal- E
faciunt ſemen Aniſi, Cumini, Ameos, Cardamo
mum, Grana Paradiſi, &c. de quibus ſingulis vi-
de ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus excalfacientibus iecur.

Semina Asparagi vulgaris ſunt notitiæ.
Naſcuntur paſſim in hortis. Colliguntur æſtate:
& conſeruantur per annum, in loco ſicco. * Vri-
nam ciunt. regium morbum, renum vitia & co-
xendicum cruciatus perſanant. *Dioſcorides.*

Hepar quoque excalfaciunt ſemen Aniſi, A- F
meos, Amomi, Apij, Cumini, Cari, Dauci, Fœni-
culi, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

*De ſeminibus excalfacientibus
ſplenem.*

Splenem excalfaciunt ſemen Aniſi, Cari, Na-
ſturtij, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

*De ſeminibus calefacientibus renes
& veſicam.*

Cicer ſatiuum, Germ. Kichern/Ziſercrbs, Gal.
Poier cicer. Ital. *Cece.* Hiſp. *Garuanço.*) vulgo no-
tum eſt. Colligitur in fine æſtatis, vel principio
autumni: ſiccatur, & conſeruatur per annum.
* Aluo idoneum eſt, vrinam ciet, inflationem pa
rit, colorem commendat, menſes ac partus ex-
pellit: lac auget: venerem excitat: calculos in re-
nibus frangit dato cum roremarino hydropicis,
aut regio morbo laborantibus, eorum decocto.
cum eruo decoctũ, illinitur ad inflammationes
teſtium, verrucoſas informicationes ad ſcabiẽ,
vlcera capitis manantia, impetiginesque: item
contra carcinomata, & vlcera quæ cacoëthe vo-
cantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterum
genus nigrum, cæteris minus, quod Arietinum
vocant. Idem quod album vel rubeum præſtat.
Dioſcorides & Galenus.

Seminis Saxifragae albæ planta, menſe
Maio prouenit, ſaxoſis, arenoſis, aſperis, ſitienti-
busque locis foliis humi procumbentibus, exi-
guis, rotundis, in ambitu ſerratis, vulgaris terre-
ſtris hederæ modo: pinguioribus tamen & mol-
lioribus. Caulem profert tenuem, iunci modo,
hirſutum, cubitalem: in cuius cacumine flores
prodeunt albi, candidis violis nõ abſimiles, qui
menſe Iunio abſq; ſemine decidunt. Radix huic
exilis, granulis quibuſdam cohærens, coriandri
magnitudine, quæ partim albicant, partim verò
ruſeſcunt, & pro ſemine feruntur, amaro guſtu.
* Tuſa & deuorata vrinam cieat, renum & veſi-
cæ calculos pellunt. *Matthiolus.*

Renes & Vesicam quoque excalfaciunt
ſemen Erucæ, Vrticæ, &c. de quibus vide ſuprà
ſuo loco.

De ſeminibus excalfacientibus vterum.

Rvtae ſemen vulgaris eſt notitiæ. Colligitur
menſe Iulio, vel Autumno. * Potum contra inte-
ſtina vitia efficax eſt. In antidota commodè ad-
ditur. contra incontinentiam vrinæ toſtum ſe-
men ſeptenis diebus potui datur. Eſt & aliud ru-
tæ genus, Harmel ſeu Harmala dictum, & Dio-
ſcoridi deſcriptum in ruta Galatica. Quibuſdam
dictamnum album vulgare creditur: non conue-
nit tamen illi ſemen ſubrufum & triangulare.
Hanc ob cauſam eius loco, dictamno albo vul-
gari, aut ſemine rutæ ſylueſtris vti licebit, donec
præſtantius aliud reperiatur. Matureſcit ſemen
Harmalæ Autumno: * quod cum melle, vino, cro
co, & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur
contra retuſam oculorum aciem. In collibus &
læto ſolo prouenit. *Dioſcorides & Florentini.*

De ſeminibus calfacientibus artus.

Artvs calefaciunt ſemen Naſturtij, Rutæ, Si-
napi, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus refrigerantibus caput.

Lactvcae ſemen notũ eſt. Colligitur men
ſe Iulio vel Auguſto. ſiccatur. mundatur, & ſer-
uatur per annum in loco ſicco. * Epotum, aſſi-
duas libidinum imaginationes in ſomno com-
peſcit, & veneri refragatur. *Dioſcorides.*

Capvt quoq; refrigerant ſemen Hyoſcyami
Papaueris albi, &c. de quib. vide ſupra ſuo loco.

De ſe-

De ſeminibus refrigerantibus thoracem, cor & ſtomachum.

THORACEM refrigerant ſemen Papaueris albi, Violarum purpurearum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

CITRI ſemen vulgaris eſt notitiæ. refrigerat & ſiccat ordine tertio. * Contra venena plurimum valet: ſcorpioſum ictibus & potum, & appoſitum mirificè medetur. *Galen.*

COR quoque refrigerant ſemen Acetoſæ, Coriandrum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

STOMACHVM refrigerat Coriandrum præparatum, ſecundum Auicennam, &c. de quo vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus refrigerantibus hepar.

CVCVRBITAE ſemen notum eſt. Colligitur circa principium hyemis, cucurbita in vite ſua ad hyemem vſque ſeruata, deinde inſolata, aut in calido hypocauſto poſita, donec penitùs fuerit ſiccata ſeruatur per annum in loco ſicco. Frigidum & humidum in ſecundo. * ſanguinis & bilis feruorem, febriumque extinguit. *Galen.*

CVCVMERIS & CITRVLLI ſemen colligitur menſe Iulio, vel Autumno: ſiccatur, & conſeruatur per annum. Refrigerat & humectat ordine ſecundo: * aluo & ſtomacho vtile: vrinam mouet modicè. cum lacte, aut paſſo veſicæ exulcerationibus ſubuenit: bilem & ſitim extinguit. *Dioſcorides & Galenus.*

MELONIS ſemen menſe Iulio vel Auguſto colligitur: mundatur, ſiccatur & ſeruatur per annum, in loco ſicco. Refrigerat & humectat exceſſu ſecundo. * ſitim & febrium calorem extinguit: vrinam cit: abſtergit. veſicæ ac renum exulcerationibus ſubuenit. *Dioſcorides & Galenus.*

PORTVLACAE ſemen Iulio mẽſe & autumni principio colligitur: ſiccatur, & conſeruatur per annum. Frigidum in tertio. * Fluxiones repellit, & maximè bilioſas & calidas, &c. *Galenus.*

SCARIOLAE ſemen Iulio menſe colligitur: ſiccatur, & conſeruatur per annum. Refrigerat atq; exiccat exceſſu ſecundo: * hepatis calorem extinguit, bilemque, &c. *Galenus.*

HEPAR quoque refrigerant ſemen Endiuiæ, Lactucæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus refrigerantibus ſplenem.

SPLENEM refrigerant ſemen Citrulli, Cucurbitæ, Cucumeris, Endiuiæ, Lactucæ, Melonum, Portulacæ, Scariolæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus refrigerantibus renes & veſicam.

RENES & VESICAM refrigerant ſemen Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris, Melonum, Endiuiæ, Lactucæ, Portulacę, Scariolæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus refrigerantibus artus.

ARTVS refrigerant ſemen Citrulli, Cucurbitę, Cucumeris, Melonũ, Endiuiæ, Lactucę, Portula-
A cæ, Scariolæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus aſtringentibus.

ANTHERA ſemen roſarum eſt. Colligitur autumno: ſiccatur & ſeruatur per annum. Aſtringit: * vomitiones aluique fluores cohibet.

BERBERORVM ſemen colligitur autumno, vel hyemis principio: ſiccatur, & conſeruatur per annum, ad vſum. * Sitim reſtinguit, biliosas peſtilentesq; exhalationes ſupprimit. Datur cœ-
B liacis, dyſentericis, & vbi bilis à iecore in ventriculum regurgitans, cholericos excitauerit affectus. *Matthiolus.*

BVRSAE paſtoris ſemen colligitur menſe Maio, vel Iunio: ſiccatur, & conſeruatur per annum. Refrigerat, exiccat, & aſtringit: * cruentas excreationes ſiſtit: vulnera glutinat: menſium abundantiam ſiſtit: contra omnes ſanguinis fluxiones efficax eſt, &c. *Matthiolus.*

NVCLEI ACINORVM aſtringendi vim obti-
C nent: * ſtomacho vtiles ſunt. Inſpergitur farina toſtorum, polentæ modo, dyſentericis, & cœliacis, & ſolutis ſtomacho. *Dioſcor.*

ASTRINGVNT quoq; Granum tinctorium, ſeu coccum, Milium, ſemen Portulacæ, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus diſcutientibus.

DISCVTIVNT ſemen Anethi, Dauci, Fœnigræci, Lini, Nigellæ, Seſami, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

D
De ſeminibus abſtergentibus.

ABSTERGVNT Faba, Eruum ſeu Orobus, Hordeum, Lupini, ſemen Vrticæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus emollientibus.

EMOLLIVNT Fœnum græcum, ſemen Lini, Maluæ, Nigellæ, &c. de quibus vide ſ. ſuo loco.

De ſeminibus indurantibus.

INDVRANT ſemina Portulacæ, &c. de qui-
E bus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus ſuppurantibus.

LOLIVM, Germ. Ratten oder Koin negele. Gall. *Turaye, ou Gaſſe* appellatur: in aruis è tritico & hordeo corruptis vligine ſeminibus naſcitur. * Mollitum nomas, putreſcentia vlcera, gangrænasque compeſcit, cum raphanis & ſale illitum: & ex aceto & ſulphure viuo feros lichenas & lepras ſanat: ſtrumas quoque diſcutit, cum fimo columbino & lini ſemine decoctum in vino. De-
F coctum ex aqua mulſa, vtiliſſimè iſchiadicis illinitur: ſi cum polenta, thure, myrrha, aut croco ſuffiatur, conceptionem adiuuat. *Dioſcor.*

SVPPVRANT quoque Fœnumgræcum, Hordeum, Lini ſemen, &c. de quibus ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus glutinantibus.

GLVTINANT Eruum ſeu Orobus, Lolium, Lupinus: de quo vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus flatus diſcutientibus.

SANTI, SANTONICI, ſeu ZEDOARIAE ſemen, German. Wurmſamen/ è Sinarum regione

vltra extremas Indiæ oras adſertur. Excalfacit: * flatus diſcutit, alui tineas necat, &c. *Matthiolus.*

FLATVS quoque diſcutiunt ſemen Anethi, Aniſi, Apij, Cari, Cumini, Dauci, Fœniculi, Nigellæ, Petroſelini, Seſeleos, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus generantibus ſemen.

FRAXINI ſemen, ſeu lingua auis, * iecinoris & lateris doloribus in vino ſumptum medetur: aquam, quæ ſubit cutem, extrahit. corpus obeſum onere leuat, & ipſum ſenſim ad maciem reducit: venerem ſtimulat. *Plinius.*

SEMEN quoq; generant Cicer, Faba, ſemen Erucæ, Lini, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus menſtrua prouocantibus.

LIGVSTICI ſemen naſcitur in altiſſimis aſperisque montibus, & hortis: colligitur menſe Iulio: ſiccatur, & conſeruatur per annum in loco ſicco.* Excalfacit, cõcoquit, flatus diſcutit, menſes mouet, &c. *Dioſcorides.*

MENSTRVA quoque prouocant, Amomi, ſemen Aſparagi, Aniſi, Ammi, Dauci, Apij, Fœniculi, Petroſelini, Seſeleos, Cicer, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus menſes ſiſtentibus.

PAEONIAE ſemen vulgaris eſt notitię. Naſcitur in hortis & montibus altiſſimis. Colligitur menſe Auguſto: ſiccatur & ſeruatur per annum. Auxiliantur grana nigra ſuppreſſionibus nocturnis, vuluæ ſtrangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulſa aut vino. Rubra verò grana menſes ſiſtunt, decem vel duodecim pota in vino auſtero, & nigro: ſtomachicis & eroſionibus ea eſſe prodeſt. a pueris pota, initia calculorum eximunt. *Dioſcorides.*

MENSES quoq; ſiſtunt, Anthera, Cuminum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus calculum frangentibus.

SEMEN Lappæ minoris in pilulis & globulis inuentum, & in leuiſſimũ puluerem redactum, cum pauco vino albo, eoq; generoſo exhibitũ, renes ab arenulis efficaciſſimè repurgabit. ſed aliquantò celerius, ſi cum aqua vitæ hauriatur. Ab experto accepit *Mizaldus.*

CALCVLVM in renibus frangunt, Milium ſolis, ſemẽ Maluę, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus venenis reſiſtentibus.

RAPAE ſemen vulgaris eſt notitiæ: colligitur æſtate, ſeruatur per annum. * Antidotis & theriacis, præſertim quæ ſenſum doloris auferunt (anodyna vocant) idoneum eſt: potum contra venena ſalutare eſt: venerem concitat. *Dioſcorides.*

VENENIS quoq; reſiſtunt Ammi, ſemen Aniſi, Apij, Citrei mali, Fœniculi, Cardamomum, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De ſeminibus mitigantibus dolorem.

PANICVM, Ger. Fench/ oder Pfenich/ Heidelkorn. A Ital. *Panico.* Gall. *du panis ſemblable à millet.* Hiſp. *El panizo.* milio ſpecie ſimile, facultate exiccatoria.* Sistit non nihil ventris fluxus: aſtringit mitius [illegible]. *[illegible]*

DOLORES quoque mitigant ſemen Anethi, Amomi, Cumini, Cardamomi, Dauci, Erui, Fœnumgræcum, Hyoſcyami, Lini, Petroſelini, Milium, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus diſcutientibus ſtrumas.

B STRVMAS diſcutiunt ſemen Althææ, Coriandrum, Hordeum, Ervi, Lupini, Lolium, Lithoſpermum, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De ſeminibus venenoſis.

CORIANDRVM ob odorem latere non poteſt. * Epotum autẽ vocem exaſperat, inſaniam adfert, a temulentijs nõ abhorrentem. qui ſum-
C pſerunt, pudenda dictu blaterant, totiusq; corporis odore venenum fatentur. Quibus poſt vomitionem irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per ſeſe, & ex abſinthio potum auxiliatur: item oleum: nec ſecus oua in eodem exinanita, ſi liquefacta in muria ſorbeantur: & epota muria, & ius ſalſum ex gallina & anſere: paſſum quoque cum lixiuio ſumptum. *Dioſcorides.*

PSYLLION epotum, * corpori toti frigus, & torporem cum exolutione, & mœrore quodam
D adſert, ita vt animum deſpondeant. Cui omnia, quæ exhauſto coriandro auxiliantur. *Dioſcor.*

De ſeminibus purgantibus bilem.

PSYLLION, Ger. Pſilienkraut. Gall. *Herbe à Puces.* folijs eſt coronopo nõ diſſimilibus, hirſutis, longioribus. Sarmentoſa fœni modo in totum herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribúsue conuolutis, in
E cacumine capitulis in his ſemine duro, nigro, pulicum ſimili: cuius eſt vſus in medicina. Eligitur abſolutum, amplum, tam graue, vt aqua mergatur. Naſcitur in aruis & incultis. Colligitur Autumno ſemen. Seruatur ab vno anno vſq; ad duos. Doſis verò à drachma vna vſque ad tres. * Aqua frigida maceratum purgat choleram ſebribus biliosis eſt ſalubre, & inflammationibus thoracis. Thoracem quoq; lenit, ſitim extinguit. Cum aceto autem agitatum, phlegmonas, eryſi-
F pelata, herperas, & cæteros tumores calidos extinguit, & horum dolorem ſedat. præſertim cataplaſmate impoſitum. Sic & cephalalgiam calidam mitigat. Frixum verò & conquaſſatum, fluorem bilioſum, dyſentericum, à medicamento acri, vt ſcammonio, excitatum, ſedat cum oleo roſaceo ſumptum vel iniectum. Et pſyllio ſic macerato cum aqua fontana frigida, & quaſſato, mucoſa potio, præcipuè cum oleo violato aut ſyrupo violato, aluum ſubducit. Non ſumendum autem, quibus viſcera ſunt imbecilla, neq; etiam tritum. *Dioſcorides & Meſues.*

THYMB-

A Thymelaeae ſeminis, ſeu grani Gnidij planta, virgas edit pulchras, multas, tenues, binûm cubitorum: folijs chamelææ, anguſtioribus & pinguioribus, viſcoſis gummoſiſque, ſi mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia viret, & tandem rubeſcit: inuolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Naſcitur in montanis aſperis, & incultis calidiorum regionum locis. Quouis anni tempore viret, ſed fructus Autumno perficitur. B Conſeruatur per annos duos. Doſis à granis quatuor vſque ad viginti. Datur robuſtis ac fortioribus hominibus: imbecillioribus nequaquã. * Hoc per inferna, bilem, pituitam, aquaſq; detrahit: verum fauces adurit. Itaque cum farina, aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle coctô obductum deuorari. *Dioſcor.*

Thlaspi herbula eſt anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram verſis, ſubpinguibus: binûm dodrantum cauliculo, tenui, nõ ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum ab extremo C in latus ſe pandente: ſemine naſturtij, incluſo vaſis in cacumine diuiſis, lenticulæ effigie, niſi quòd infringitur: vnde nomen accepit. Flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus, foſſiſque. Semẽ aſperi guſtus, excalfaciens: * bilem vtramque extrahit, potum acetabuli menſura: prodeſt iſchiadicis infuſum: ſanguinem potu educit, internas ſuppurationes rumpit: menſes ciet, ſed partus enecat. *Dioſcorides.*

D *Thlaſpi* ſemen eſt in vſu: cuius tempore Galeni ex Creta quædam ſpecies, formę rotundæ, colore inter rubeſcentem & flauum medio, minor, quàm eſt milium, afferebatur. Quod tamen paſſim etiam creſcebat, & arbitror eſſe illud ipſum, quod hodie ab omnibus Pharmacopœis accipitur, quoniam omnes eiuſmodi notas habet. Sed Galenus multò magis laudat illud, quod colore nigricante ex Cappadocia habebatur, & ita rotundum erat, ſicut prius: præcipuè quod in E monte Tauro naſcebatur: non parum diſſimile à Cretico, quod vbique proueniebat, & ex alijs Cappadociæ partibus quoque afferebatur. Sed iſtud ex Tauro erat grandius, & ex vno latere habebat neſcio quid compreſſi, vnde etiam nomen Thlaſpi obtinuit: & eiuſmodi Thlaſpi (qui diligentiam adhibent) in regno Neapolitano quoque haberi poteſt: & ego ex monte Polino Calabriæ, atque etiam ex montibus in eo latere, quod Amaſi vocatur, accepi, cum omnibus no- F tis, quas illi Galenus attribuit, quod initio mihi a Luca Ghino feliciſſimæ memoriæ, dum Bononiæ eſſet, fuit tranſmiſſum. Sapore eſt amaro, & acerrimo, & cùm terræ mandatur, facilè prouenit: quanquam non ita ſit validum, quemadmodum quod ſua ſponte in montibus naſcitur.

De ſeminibus purgantibus pituitam.

Carthami, ſeu Cnici ſemen, Germ. Wildt ſaffran ſaamen, eligitur amplum, plenum, medulla pingui, album, anguloſum, lęue. Naſcitur in hortis. Colligitur æſtate. Conſeruatur autem per annos tres. Doſis eſt à drachmis quatuor ad aureos quinque. Corrigitur eius malitia aniſo, galanga, macere & cardamomo. * Pituitam per ventrem & vomitum purgat, & aquas. Ob id morbis inde natis, vt colico affectui, & ſimilibus confert. Thoracem quoq; & pulmonem expurgat. Stomacho noxium. Vnde eius noxa, vt ſupra corrigenda. *Meſues.*

Genista arbor eſt montana, è cuius caudice quamplurimæ funduntur virgæ, rectæ, flexiles, ſtatu contumaces, quibus vites & alia ligantur. Flores edit flauos, lunari figura: è quibus ſiliquæ prodeunt, erui magnitudine: & ſemina in eis lenti ſimilia, interuallis diſtincta. Doſis ſeminis à drachmis duabus ad quatuor. Corrigitur aniſo, ſemine fœniculi & dauci. * Epotum ſemen pituitam vtrinque valentiſſimè purgat, & ab articulis quoque humores trahit. Renum excrementa pellit, vrinam ciet efficaciſſimè, & calculos diſrumpit tam in renibus, quàm in veſica: neque in his materias figi, & in calculum dureſcere ſinit. *Meſues.*

Lathyris ſeminis planta, quam aliqui tithymalum appellant, vulgus Cataputiam minorem, Ger. Springkörner/Treckkörner Ital. *Catapuzza.* Gall. *Eſpurge.* Hiſp. *Tartago.* caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſſitudine, inanem. Gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora: quæ autem in ſummis ramulis exeunt, minora conſpiciuntur, ariſtolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum ſummis ſurculis gerit, triplici loculamento inſignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercurſantibus membranis, inter ſe diſtincta continentur, eruis maiora, rotunda: quæ dum corticibus exuuntur, cãdida ſunt, & guſtu dulcia. Nullus radicis vſus. * Totus frutex lacteo ſucco turget, vti tithymalus. Grana ſex, aut ſeptem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant: ſed aqua frigida poſtea ſorbenda, trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. *Dioſcor.*

Ricini ſeminis arbor, vulgo Palma Chriſti, item Cataputia maior, Germ. Wunderbaum. Gall. *Palme de Chriſt.* Ital. *Giraſole.* Hiſp. *Figueria de l'inferno*, dicitur: prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani maiore, læuiore, & nigriore, ramis caudicibusque cauis, in arundinis morem: ſemine in vuis aſperis, quod corticibus exutum, ricinum animal repræſentat. ex quo oleum nomine Ricinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplaſtriſq; vtile. * Grana triginta numero purgata, trita potu pituitam, bilem, aquamque per aluum extrahunt, vomitioneſque mouent. ſed iniucunda admodum eſt, & moleſta purgatio: ſiquidem ſtomachum vehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita, vitia cutis, varoſque expurgat. *Dioſcorides.*

De Radicibus Sectio XII.

- RADICES aut
  - Alterant *qualitate*
    - Manifeſta
      - Conſeruando *qualitate vel*
        - Prima, *atq; vel ſecundum*
          - Quantitatem:
            - Calidæ *in*
              - Primo — Althææ, Acanthi, Betæ, Buglosſæ, Glycyrrhizæ, *&c.*
              - Secundo — Appij, Capparorum, Peucedani, Pimpinellæ, Rapæ, Scillæ, Zedoariæ, Rhodiæ, *&c.*
              - Tertio — Acori, Aſari, Ari, Dictamni, Doronici, Fœniculi, Galangæ, Helenij, Petroſelini, Raphani, *&c.*
              - Quarto — Allium, Cepa, Coſti, Porri, Pyrethri, *&c.*
            - Frigidæ *in*
              - Primo, — Maluæ, *&c.*
              - Secundo, — Cichorij, *&c.*
              - Tertio, — Mandragoræ, *&c.*
            - Humidę *in*
              - Primo — Buglosſæ, Cichorij, Glycyrrhizæ, Maluæ, Rapæ, Satyrium, *&c.*
              - Secundo.
            - Siccæ *in*
              - Primo — Althææ, Ari, Bryoniæ, Fœniculi, Oenanthæ, Rubiæ *tinctorum*, Tamaricis, *&c.*
              - Secundo — Capparorum, Cichorij, Raphani.
              - Tertio — Acori, Apij, Aſari, Carnabadij *ſeu* Doronici, Petroſelini, Radix *cana*, Pentaphylli, Trifolij, *&c.*
          - Locum, *&c. Vide literam A.*
        - Secunda, *&c. Vide literam B.*
      - Corrumpēdo: *Venena, vt* — Mandragora, Fungi, Ephemerum, Veratrum *album.*
    - Occulta: *vt* — Bryoniæ, Pæoniæ.
  - Purgant, *&c. Vide literam D.*

A. Secun-

- *A. ſ*ecundùm *Locum:*
  - Calefaciunt: *vel*
    - Caput
      - Fœniculi,
      - Pœoniæ, &c.
    - Thoracem
      - Ariſtolochiæ, Enulæ,
      - Bedeguar, Glycyrrhizæ,
      - Ireos, &c.
    - Cor
      - Ben *album*, Ben *rubrum*,
      - Bugloſſæ,
      - Zedoariæ.
    - Stomachum,
      - Fœniculi, Calami *aromatici*,
      - Caryophyllatæ,
      - Galanga, Raphanus,
      - Zingiber, &c.
    - Hepar
      - Apij, Aſparagi,
      - Curcumæ, Fœniculi,
      - Petroſelini,
      - Rhaponticum,
      - Ruſci, &c.
    - Splenem
      - Acori, Apij,
      - Aſparagi,
      - Ariſtolochiæ *rotundæ*,
      - Fœniculi, Capparorum,
      - Fraxini, Gentianæ,
      - Petroſelini, &c.
    - Renes
      - Pentaphylli, Apij,
      - Petroſelini, Fragariæ,
      - Saxifragæ, &c.
    - Vterum, — Rubiæ *unctorum*, &c.
    - Iuncturas
      - Coſti,
      - Zingiber, &c.
  - Refrigerant
    - Ventriculum, — Sonchi, &c.
    - Hepar & *ſplenem* — Cichorij, &c.

B. Radices *alterãtes qualitate ſecunda, aut* .

- Adſtringunt — Cyperi, Biſtortæ, Gentianæ, Pentaphylli, Rhapontici, Bolbocaſtani, *&c.*
- Diſcutiunt — Ariſtolochiæ, Aſphodeli, Bryoniæ, Capparorum, *&c.*
- Abſtergunt — Ariſtolochiæ. Ari, Aſparagi, Aſphodeli, Bulbi, Chelidoniæ, *&c.*
- Aperiunt — Allium, Cepa, Curcuma, Rhaponticum, *&c.*
- Extenuant — Iridis *Illyricæ*, *&c.*
- Adurunt — Allium, Pyrethrum, *&c.*
- Emolliunt — Althææ, Maluæ, *&c.*
- Suppurant — Althææ, Bryoniæ, Liliorum *alborum*, *&c.*
- Glutinant — Ariſtolochiæ, Dracunculi, Gentianæ, Sigilli *Salomonis*, Symphyti, *&c.*
- Flatus *diſcutiunt* — Apij, Acori, Allij, Coſti, Carnabadij, Dauci, Enulæ, Eryngij, Fœniculi, Galangæ, Petroſelini, Peucedani, Zedoariæ, Zurumbeth, Spica Celtica, Spica nardi, *&c.*
- Semen *generant* — Acori, Bulbi, Eryngij, Galangæ, Satyrij, Secacul, *&c.*
- Menſes *mouent* — Aſari, Ari, Acori, Ariſtolochiæ, Aſphodeli, Allij, Bryoniæ, Centaurij *maioris*, Cyperi, Coſti, Capparorum, Calami *aromatici*, Dauci, Dictamni, Eryngij, Filipendulæ, Fœniculi, Graminis, Helenij, Lilij, Oſtrutij *ſeu* Mel, Petroſelini, Pæoniæ, Raphani, Rubiæ, Ruſci, Valerianæ, Fraxinellæ, *&c.*
- Menſes *ſiſtunt*, Sudorem *prouocant*, *&c.* *Vide literam* C.

C.
- Menſes ſiſtunt
  - Symphyti,
  - Tormentillæ, &c.
- Sudorem prouocant
  - Cinæ,
  - Sarſæ Pariliæ, &c.
- Venenis reſiſtunt
  - Angelicæ,
  - Apij,
  - Allij,
  - Ariſtolochiæ longæ,
  - Bryoniæ,
  - Cyperi,
  - Carnabadij ſeu Doronici,
  - Coſti,
  - Fœniculi,
  - Gentianæ,
  - Carlinæ, &c.
- Ambuſtis medentur
  - Aſphodeli, Bulbi,
  - Hyacinthi,
  - Liliorum alborum, &c.
- Dolorem mitigant
  - Acori, Dauci,
  - Eryngij,
  - Ireos,
  - Mandragoræ,
  - Ononis, &c.
- Strumas diſcutiunt
  - Capparorum,
  - Ireos,
  - Plantaginis, &c.

D. Purgant
- Bilem
  - Flauam
    - Rhabarbarum,
    - Rhaponticum,
    - Filicis, &c.
  - Atram
    - Helleborus niger,
    - Polypodium, &c.
- Pituitam
  - Agaricum, Cucumeris ſylueſtris.
  - Eſulæ
    - Maioris,
    - Minoris.
  - Ebuli, Hermodactylus,
  - Sambuci,
  - Turpetum,
  - Rad. Mechoacan, &c.

De radicibus calidis in primo.

ALTHAEAE radix, Ger. Ebiſchwurtz/ vulgaris eſt notitiæ. Naſcitur partim in hortis. Colligitur autumno ſiccatur in vmbra, ſeruatur que in arca lignea per annum. * Magis quàm herbæ ipſius folia diſcutit, extenuat, mitigat, & difficiles affectus concoquit. Decoctum ad tormina inteſtinorum, ventris profluuium, & ſanguinis eiectionem conuenit. *Galenus.*

ACANTI, ſeu BRANCAE VRSINAE radic's planta, Germ. Bärentlaw. folia habet maiò lactucaceis latiora & longiora, erucæ d[illegible] nigricantia, pinguia, læuia: caulem binum cubitorũ, digitali craſſitudine, læuem, prope verticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu nucimenta quædam oblonga referentibus, ſpinoſis, è quibus flos prodit albus: ſemen oblongum, luteum: caput thyrſi ſpecie: radicibus nititur longis, mucoſis, rubris, & glutinoſis. Naſcitur in hortis, petroſis & riguis. Colligitur Auguſto, vel Septembri: mundatur, ſiccatur ad ſ[illegible]lem, conſeruaturque per annum vnum vel duos. * Radix vſtis igni, & luxatis artubus illita ſubuenit: pota vrinam cit, ſed aluum cohibet: ruptis, conuulſis, tabem ſentientibus, mirè prodeſt. *Dioſcor.*

BETAE radix, Germ. Mangoltwurtz. nota eſt: * cuius decoctum, & foliorum furfures, lendesq; deterget: perniones motu mitigat. Radix abſterġit, digerit. *Dioſcorides.*

BVGLOSSAE radix naſcitur in campeſtribus: colligitur Autumno. * Vino impoſita, animi voluptates auget. *Dioſcorides.*

GLYCYRRHIZA, ſeu radix dulcis, Germ. Süßholtz. Ital. *Regolitia.* Gall. *Rigoliſſe.* Hiſp. *Regaliza.* fruticoſa eſt, ramis binum cubitorum altitudine aſſurgentibus: folijs lentiſci, denſis, pinguibus, tactuq; gummoſis flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis aſperiore, qui ſiliquas lentium modo habet rufas & paruas: radicibus longis, vt gentianę coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus quæ denſatur in ſuccum, lycij exemplo Naſcitur plurima in Cappadocia, Ponto & Apuleia. Viſitur etiamnum in viridarijs pluribus locis, in Italia, Gallia & Germania. Colligitur menſe Auguſto, vel Autumno ſiccatur ad ſolem, ſeruaturq; per annos duos. * Arteriæ ſcabritiem lenit: æſtuanti ſtomacho, thoraci, ac iecinori conuenit: veſicæ ſcabiei & renum dolores ſanat: ſitim extinguit. *Dioſcor.*

Glycyrrhizæ ſuccum, ſi quis dubitaret, an e ſet adulteratus, qui aliò affertur, ipſemet parare poſſet, acceptis radicibus quæ creſcunt in Apuliæ aridis locis in magna copia. Extrahitur autem hac ratione. Primùm radices tunduntur, deinde aliquot dierum ſpacio aqua macerãtur, & coquuntur, poſt coctionem exprimuntur, & liquor ille rurſum tandiu coquitur, donec inſtar mellis craſſeſcat.

De radicibus calidis in ſecundo.

APII ſatiui, ſeu vulgaris petroſelini radix, Germ. Peterlin wurtz, nulli non cognita: colligitur
A menſe Auguſto, vel Autumno: mundatur, ſiccatur in vmbra, & conſeruatur per annum. Recens ſuauis eſt, & ſtomacho grata: * vrinas menſtruaque mouet: flatus diſcutit, &c. *Galenus.*

CAPPARVM radix naſcitur in Alexandria, Aegypti & Apulia. Præſtantiſſimæ Alexandrinæ. Colliguntur menſe Septembri, ſiccantur in vmbra, & ſeruātur in arcis ligneis per annum. * Abſtergit, expurgat, incidit, diſcutitque tum amaritudine, tum acrimonia: acerbitate verò contra-
B hit, ſtringit, & denſat. qua[illegible] lienes induratos, & pota, & extrinſecus iuuat. menſtrua prouocat pituitam per os educit maligna vlcera ſanat: dentium dolores mitigat: tumores digerit & vitiligines [illegible] auriu[illegible] que vermes e[illegible]
Galenus.

PEVCEDANVM, Germ. Harſtrang. Saufenchel. Gall. [illegible] caulem emittit tenuem, gracilentum [illegible] comam habet ſtatim ab terra [illegible]
C ſamq; flore luteo: radice nigra, [illegible] re, ſucco[illegible]a. Eligitur recens, quæ [illegible] ſerit, firma, odoris plena. [illegible] opacis. Colligitur radix menſe Septembri, ſiccatur in vmbra, & ſeruatur per annos duos, vel tres. * Digerit, extenuat, abſumitq; lienem præſertim induratam, ex aceto, aut oxymelite pota: perforatorum dentium dolores ſ[illegible]nat, cauitati impoſita: fortis ſquamas celerrime ab oſſi[illegible] detra-
D hit: & arida illita vle[illegible] tibu[illegible] contumacibus medetur. *Dioſcorides & Galenus.*

PIMPINELLA [illegible] Gall. *Pimprenelle*, [illegible] Maior radice [illegible] ſolo procumbe[illegible] ſerratis. caule quadrangulari flor[illegible] lam cohærentibus tenuibus [illegible] Minor caule exit rubenti foliis m[illegible] diſſectis, minutiusque ſerratis. Vtra[illegible]ue tamen hircum redolet Naſcitur in campeſtribus & ſyl-
E uis. Colligitur menſe Auguſto ſiccatur, & conſeruatur per annum. * Radix, in qua vis tota eſt, excalfacit, ſiccatque ordine ſecundo completo, aut ſanè tertio incipiente. Præſtat hæc ad renum & veſicæ morbos, quorum calculus eſt cauſa. Ob id enim renes à calculi expedit, & vrinam remoratam pellit. [illegible]

RAPVM (Germ. [illegible] Gall. *Rabioue.* Ital. *Rauas, Rapa.* Hiſpan. [illegible] vulgo no[illegible] mum eſt. * Decocta radix a[illegible] inflammationem
F parit, humentem ac fluxam carnem creat, & venerem ſtimulat. Decocto podagræ, pernionesque fouentur: contritoq; rapo, atque impoſito iuuantur. Si excauatæ radic[illegible] roſaceum ceratum adigatur, & feruen[illegible] liqueſcat, exulceratis pernionibus pro[illegible]

SCILLA, Germ. [illegible] Gall. *Squille ou Chiarpentaire.* [illegible] *na.*) vulgari [illegible] non tam [illegible] bra & n[illegible] folia eius & caulis e[illegible] te aruerint, ſe[illegible]

tuſticum metunt, quia tunc potiſſimum [illegible] Albacſtm [illegible]ſculus, e[illegible] vetior, quam fœmina nigra. Scillæ albæ ſegmenta ſeu talcolæ cultello [illegible]eo ſeparatæ, lino traiectæ, modicis interuallis, ne ſe mutuò contingant, in vmbra ſiccantur diebus ſexaginta, vt ex his fiat acetum ſcilliticū. * Scilla vim acrem atque feruentem habet: calidam ſecundo. Incidit: vrinam mouet. [illegible] machicis, hydropicis, ſuſpirioſis, torminibus, & regio morbo tubuentib. *Dioſcor. & Medici* [illegible].

A

Z[illegible]oaria Germ. [illegible] faciem [illegible] bc uſ[illegible] [illegible]tat [illegible]oloratiui tamen, amaricula, neque adeò [illegible] [illegible] acris. Conuenitur e Siniaunt [illegible]one, vltra extremas Indiæ oras. * Excalfaci & ſic[illegible] ordine ſecundo. Flatus diſcutit, & pinguedinem auget propria quadam facultate, non quidem [illegible] Poſt [illegible]mpta, graue [illegible] [illegible] quod a [illegible], cepa, vel vin[illegible] [illegible] taun, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ſtit, veteri abſceſſus tefio[illegible], [illegible] [illegible] & col. cruciatus tollit, itemque ventriculi. Aluitineas quaſcunque enecat, & in antidotis additur. *Matthiolus ex Ser. [illegible].*

B

Rhodiae radici cauliculi ſunt dodrantales, aut al[illegible]ores paulo, rotundi nonnihil concaui, folijs circumtecti plurimis, oblongis, latis, acuminatis, virentibus, carnoſis, glabris, per ambitum ſerratis. Craſſulæ herbæ aliquatenus ſimilibus, attamen minoribus, in cacuminibus vmbellæ paruæ [illegible] patent, in quibus floſculi exigui e luteo pallentes, tandemque rubeſcentes: [illegible]dix craſſ[illegible], inæqualis & tuberoſa, quæ recens can[illegible]da & [illegible] tr[illegible] roſarum odorem ſatis refert. In Apennino & Gargano Italiæ montibus, nec non in Germaniæ alpibus ſponte gignitur. & [illegible] Dioſcorides, in Macedonia quoque. In Belgiæ hortis colitur, vbi [illegible] virer & ali[illegible] [illegible] floret [illegible] hyeme latet, ſola radice viuaci, [illegible] que [illegible]. Græci *Ῥοδία ῥίζα* nuncupant. Germ. [illegible] Hiſp. *Rayz* [illegible] haud[illegible] quam à Rhodo inſula, ſed a roſis nomen ac[illegible], qu[illegible] odore [illegible] [illegible]. Cæterum [illegible] hæc herba eſt auctore Dioſcoride capitis d[illegible] [illegible], ſi madefacta [illegible], & temporibus [illegible] modico roſaceo [illegible] [illegible] te[illegible] cam partium [illegible] [illegible]que facul[illegible], & [illegible] calefaciendo ſecundi ordinis cenſ[illegible] [illegible]ſ[illegible] tertij incipientis: at nobis refrige[illegible] & Rob[illegible] [illegible] odore, ita & temperatura [illegible] [illegible] [illegible], & aduerſus capitis ex calida cauſa dolores, efficacem eſſe poſſe. *Dodonæus.*

C

D

De radicibus excalfacientibus in tertio.

Acorus folia fert iridis, radices non diſſimiles, ſummo ceſpite ſparſas, complicatas geniculis interceptas, in obliquum actas, albicantes, guſtu acres, &, vt Galenus ait, modicè amaras & odoratas. Optima eſt [illegible], ca[illegible] [illegible] [illegible] excelſa, plena, odorata [illegible] [illegible] Cholcidica & Galatica. Cæterum omnes has fere notas habet ea radix, quæ hodie vocatur Calamus aromaticus. Hanc ob cauſam, hæc ſemper pro acoro ſumenda eſt, vel aſari radix. * Acori radicis vis excalfactoria. Decoctū potu vrinam cit. prodeſt lateris doloribus, & iecinoris atque thoracis: item torminibus, vulſis, ruptis. lienem abſumit: vrinæ ſtillicidio, & ſerpentum ictibus auxiliatur: inſ[illegible] [illegible]ibus ad muliebres affectus, iridis modo, vtiliter imponitur. oculorum caligines ſucco diſcutit. Antidotis radix magno vſu commiſcetur. *Dioſcor. dei & Medic. Florent.*

Asarum, Germ. *Haſelwurtz*. Ital. *Aſaro*. Gall. *Cabaret*. Hiſpan. *Aſarabaccara* dicitur: hederæ folijs, minoribus multò, rotundioribusque: floribus cytino hyoſc[illegible] ami ſimilibus purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis, in quibus ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini nō diſſimiles, longè tamen graciliores, odoratas, excalfacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Vmbroſis montibus prouenit. Auguſto menſe colligitur, vel Autumno: ſiccatur in vmbra, & ſeruatur per annum in arcis ligneis. * Ad ſolutionem ventris, doſis infuſionis eſt ab aureis duobus ad quatuor: pulueris verò a drachma vna vſque ad aureos duos. Excalfactoriam vim habet: vrinam cit. hydropicis & veteri ſto coxendicum dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, menſes trahunt: & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. *Dioſcorides & Meſues.*

Aron apud Syros Lupha vocatur: nonnulli Serpentariam minorem vocant. Germ. *Pfaffenpint* & *Teutſchen Ingber* Ital. *Gigaro* Hiſpan. *Iaro*. Belg. *Calfvoet*. Gall. *Pied de Veau*. folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis: caulem ſubpurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie à quo croceum ſemen exit. radice dracunculi alba. Naſcitur in campeſtribus, ſyluis iuxta vrbium foſſas, ſub ſepibus, locis vbique vmbroſis. Frumpūt mox poſt hyemem folia: piſtillus verò è vaginula lu[illegible]io exit, folijs marceſcentibus.. quibus corruptis, vuæ Iulio & Auguſto maturantur. Colligitur menſe Auguſto: ſiccatur, & ſeruatur per annum. Terrena eſſentia conſtat, ſed calida: * proinde extergēdi vim poſſidet, verùm nō valentem, ſicut dracontium. Radices conteſtæ craſſitiem humorum mediocriter incidunt, adeo vt excreationibus ex pectore idoneæ ſint. Ex fimo bubulo podagris illinitur. *Dioſcorides, Galenus & Dodonæus.*

E

F

Dictamnum, herba eſt in ſola Creta naſcens, pulegio ſimilis, ſed maioribus folijs, cana lanugine pubeſcentibus. Florem nullum aut ſemen profert, inquit Dioſc. Theophraſtus verò, cæterique auctores & caulem illi tribuunt, & florem & ſemē. vt manifeſtè videre licet in dictamno, quod hodie ex Creta adfertur: cui quidem conueniunt reliquæ Dioſcoridis notæ, ſed florem & ſemen profert. Alia eſt planta dictamnum album vulgò vocata, aliàs fraxinella, planè

à Dictamno Cretenſi diuerſa: quæ quamuis valde efficax ſit, dictamno Cretenſi ſubſtitui tamen non poteſt hoc enim veteres intelligunt, cùm abſolutè dictamnum ſcribunt. * Calfacit: partus accelerat. Omnia præſtat, quæ ſatiuũ pulegium: quod eius loco ſubſtituendum eſt. *Medici Florentini ex Dioſcoride & Matthiolo.*

DORONICVS radices Ornithogali repræſentat. Affertur ex Alexandria Aegypti. * Ad cordis affectus commendatur. contra venena & deleteria medicamenta. Dilutum, colatum, pectoris & laterum humores expurgat, iuſſi confert. Doronicus Actuario Carnabadium dicitur. Eius loco Galanga, vel caryophylli ſubſtituendi ſunt. *Matthiolus.*

FOENICVLI radix vulgaris notitiæ eſt. Naſcitur paſſim in hortis. Colligitur Auguſto menſe vel Autumno. Lauãtur, finduntur, & à medulla intrinſeca mundantur, deinde in vmbra ſiccantur. conſeruanturque per annum in arcis ligneis. * Menſtrua & vrinas prouocat. arquatis auxiliatur.

GALANGA eſt radix nodulis ſcatens, intus & foris rubra, per internodia contorta, odorata, & acerrimi ſaporis, odore & figura quadam cyperi. vnde quibuſdam Cyperus Babylonicus putatur. Eligenda grauis. rubra ſapore acerrimo linguam vellicans. Adulteratur Cyperi vulgaris radicibus repurgatis, & in aceto cum pipere maceratis: ſed abraſo cortice fucus deprehenditur: nam pars interior neque galangæ acrimoniam, neque ſaporem habet. Calefacit & ſiccat ordine tertio. * Proinde ventriculum roborat, & eius dolores tollit: ſi tamen a frigore vel flatu proueniant. Naribus admota frigefacto cerebro vtilis eſt: ore retenta anhelitum commendat. Facit & ad cordis palpitationem, ſi è plantaginis ſucco bibatur: cœliacos ſanat, & coli dolores mulcet, qui à flatu oriuntur. Prodeſt flatuoſis vteri affectibus: venerem roborat: renes refrigeratos calefacit: & frigidis morbis omnibus præſtat. *Medici Florentini, ex Matthiolo.*

HELENIVM, officinis Enula, Ger. Alantwurtz/ folia habet verbaſci anguſtioris folij aſperiora, oblonga: caulem quibuſdam in locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubrutam, odoratam, ſubacrem, vegetam magnam: ex qua agnatæ propagines liliorum aut alio modo ſeruntur. Montanis, vmbroſis, & non omnino ſiccis locis prouenit. Frequens non modò apud Belgas, verùm & alibi, vt in Italia, Gallia, Germania, &c. Flores Iunio ac Iulio vigent. Radices Autumno, & non rarò Aprili, & Maio menſibus leguntur, particulatimq; diſſectæ ſiccantur, & conſeruantur ab anno vno vſque ad tres, in loco ſicco. * Potum radicis decoctum, menſes & vrinas ciet. Ipſaque in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthnopnœæ, ruptis, conuulſis, inflationibus & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens eſt. Helenij radix & ſtomacho vtilis eſt in paſſo condita. Trita potaq; ad cruentas exereationes efficax eſt. *Dioſcorides.*

PETROSELINI, ſeu APII HORTENSIS radix nota eſt, cùm paſſim vbique in hortis proueniat. * Vrinam & menſes prouocat: ſtomacho non ingrata.

RAPHANVS (Germ. Rettich. Gall. *Raue, ou Refort.*) nemini non cognitus. * Excalfacit, flatus gignit, ori ſuauis eſt: ſed ſtomacho aduerſatur, ructus ciet, vrinam pellit. aluo aptior: ſummo tamen cibo ſumi debet, quò magis eius diſtributionem adiuuet: cum autem præſumitur, cibum ſuſpẽdit. quare vomituris commodiſſimè datur ante cibum. ſenſuũ aciem excitat. Decocta contra veterem tuſſim, & pituitæ craſſitiem in pectore, efficax eſt. Cortex ex aceto mulſo, celerius vomitiones mouet: hydropicis commodiſſimè illinitur: lienoſis vtilis: ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: cõtra viperarum ictus auxiliatur: alopecias ad pilum reducit: lentigines cum loliacea farina emendat: his qui fungis ſtrangulantur, tam cibo quàm potu ſaluratis eſt. Syluestris Raphani, quem Romani armoraciam nominant, folia ſatiuo ſimilia, ſed magis lampſanam imitantur: radix gracilis, tenera, ſubacris. Tam folium, quã radix in olera recipitur: ſed hæc excalfacit, vrinam concitat, æſtuoſa eſt. *Dioſcor.*

De radicibus calidis in quarto.

ALLIVM (Germ. Knoblauch. Ital. *Aglio.* Gall. *Ail.* Hiſp. *Aio* dicitur) quoddam ſatiuum atque hortenſe habetur. quod in Aegypto, ſingulari vt porrum, capite conſtat, dulce, in purpureum vergens, paruum: reliqua verò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglithas, id eſt ſpicas Græci nominant. Aliud eſt ſyluestre, quod ophioſcorodon, id eſt anguinum vocant. * Vis allij acris eſt: excalfacit, mordet, excernit, aluũ turbat, inflationes facit, ſtomachum exiccat, ſitim gignit, flatum permouet, ſummam corporis cutem exulcerat: aciem oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinum, quod & elaphoſcorodon dicitur latas ventris tineas in cibo ſumptum abigit: vrinas detrahit: contra viperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi prodeſt, ita vt non aliud magis, ſi cum vino iugiter aſſumatur, aut tritũ in eodem ebibatur: contra rabioſorum morſum, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarum mutationes. Vocem clarificat: veterem tuſſim crudum, coctúmue lenit: potum autem cum origani decocto, pediculos & lendes enecat: cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle, & alopecijs, cum nardino vnguine, medetur: eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat: vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, lepras & furfures, cum melle eximit: cum thure & teda decoctum, dentium dolorem leuat, ſi in ore contineatur: contra venenatos muris aranei morſus, cum ficulneis frondibus & cumino [illegible] Feruefactæ come[illegible], fœminarum [illegible]bus additum, menſes & ſecundas partus extrahit. Allium eiuſdem gratia ſuffitur. Factum ex eo, & nigra oliua intritum, quod my[illegible]

cant, eſu ciet vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile. *Dioſcorides.*

CEPA, Germ. *Zwibien* Gall. *Oignon* Ital. *Cipolla*, Hiſp. *Cebolla* nominatur. longa acrior eſt quàm rotunda, item flaua quàm candida & ſicca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut ſale condita. *Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiam inuitant, ſitim mouent & extenuant, faſtidium pariunt & expurgant aluo vt les ſunt. Ex detractis purgamentis in oleum coniectæ, hæmorrhoidas reliquosq; exeretionum exitus reſerant, ſubditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus ſuffuſionibus auxiliatur: anginæ eodem perunguntur. ſuppreſſos menſes pellit: caput purgat naribus infuſus: canis morſibus cum aceto, ruta & melle illinitur: cum aceto autem perunctas in ſole vitiligines ſanat: & cum pari ſpodio, ſcabras lippitudines ſedat: varos cũ ſale reprimit: contra calceamentorum attritus, cũ gallinaceo adipe vtilis eſt, citæ aluo prodeſt: in auribus ſonitum ac grauitatem emendat: ad purulẽtas aures, & ciendam earundẽ aquam, valet: alopeciæ earum ſucco perfricantur, qui celerius quàm alcyonium pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehemẽtius vrinam pellit: eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduerſis, ea etiam cocta, plus æquo veſcantur. Elixa & cum paſſis vuis & fico illita, tuberculaconcoquit & celerrimè rũpit. *Dioſcor.*

COSTVS (Ital. *Coſto.* Hiſp. *El Coſto, eſpecia oloroſa.*) Dioſcoridi radix eſt candida, leuis, eximia odoris ſuauitate, qualem Arabicũ eſſe dicit, hic præcellit. Secundum locum ſibi vendicat Indicus, craſſus, leuis, vt ferula niger. Tertius eſt Syriacus, grauis colore buxeus, & odore nares feriens. Optimus eſt recens, albus abundè plenus, denſus, aridus, à teredinibus nõ eroſus, ſine grauedolentia, guſtu acuto, ac linguam vellicans, & (vt ait Galenus) aliquantulũ amaro. Omnes ferè optimi coſti notæ in angelicæ radice, quæ ſatis nota eſt, reperiuntur. Hinc ſit vt nõnulli putent, eam pro vero coſto ſubſtitui poſſe. Vt verum fateamur, præſtat eam coſti loco vſurpare, quàm coſtum vulgare officinarum, quod à iam dictis notis alieniſſimum eſt. * Vis ei excalfactoria, vrinam ciet, menſes pellit: vitiis quæ vuluam male habent, tam impoſitu, quam fotu & ſuffitu auxiliatur. Contra viperarum morſus ſextantem bibere prodeſt: itẽ aduerſus pectoris dolores, conuulſa, inflationesque ex vino & abſinthio. venerem ex mulſo ſtimulat, latas ventris tineas ex aqua pellit: horroribus ex oleo ante febrium acceſſiones, & neruorum reſolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt, qui admiſtis helenij Comageni præduris radicib. adulterent. Quod deprehenſu facile eſt, ſiquidem neq; guſtu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare poſſit. *Medici Florentini ex Dioſcor. & Matthiolo.*

Coſtus, quo vulgò in officinis vtuntur, falſus A eſt, cuius loco ante aliquot annos Bononienſes, & Patauini Zedoariam officinarum acceperunt: quę olim quoq; non pro zedoaria, quia oblõga eſt, habebatur, nam zedoaria ſecũdum Serapionem erat rotũda, ſimilis Ariſtolochię. Sed quantum ego ſciam, nondum experientia cognitum eſt, an exterioribus membris appoſita exulceraret carnes quod Coſtus, vt Galen. tradit, ſolet facere. Inde enim graduu conformatio conſtitui poſſet. Veruntamen cùm in vulgari zedoaria appa- B reat ſatis magna acrimonia, & notabilis amaritudo, videtur ſatis propè accedere ad qualitatẽ Coſti, & credibile eſt apud me, quòd applicata exterius exulcerare etiam poſſet carnes. Cumque ſit ſimiliter radix vt Coſtus & pariter odorata, ſubſtitutio hæc non caret ratione. Sed hæc dubitatio ſola relinquitur, quod poſtea cognitum eſt, longam zedoariam eſſe veram. Quãquam enim longa eſt radix, appendices tamen illius rotũdæ ſunt, quemadmodum apparuit in quibuſdã fru- C ſtis, in quib. adhuc ſimul colligatæ erant, partim longæ, partim rotundæ, cum rotunda zedoaria, quæ paulò ante hæc tempora afferri cœpta eſt, pro vera habeatur, vt diuerſam ſpeciem à vulgari longa minimè eſſe certum ſit. At dubium eſt, quòd Serapion dicat, zedoariam eſſe calidam & ſiccam in ſecundo ordine: ſed Coſtus cùm exulceret carnem, erit potius in numero eorum, quæ excedunt gradũ tertium, quare dici poſſet, quòd de vera hoc intelligatur, & nõ de vſitata, quæ tã- D quam diuerſa ſoleret ſubſtitui, quemadmodum aliqui dicebant: quanquam nos indicauimus eſſe vnam eandemq; rem. Sed hic etiam reſpõderi poſſet, regulam illam, quod ea quæ exulcerant carnem, ſint calida in quarto gradu, nõ eſſe ſemper veram, cùm ſæpè illa qualitas calida ſit aliis partibus, quæ ſaporem dulcem & aromaticum in ſe continent, contemperata, ſicuti poſſum pluribus, ſi locus hic eſſet, demonſtrare. Sed cum verus Coſtus haberi queat, non opus eſt diſputare E de ſuccedaneo: hunc ego primum vidi apud Ferdinandum Imperatum omnibus illis ſignis præditum, quæ Galenus & Dioſcor. illi attribuunt, & præſertim Arabico, quem Ferdinandus aiebat ſe nactum eſſe opera amicorum Patauinorum. Quod ſi aliquis diligentiam adhibeat Venetijs, quò ſub nomine Coſti affertur, habere poterit: cuius etiam ante paucos menſes excellens Melchior Guilandinus ſpecimen miſit.

PORRVM capitatum, Germ. *Lauch* Gall. *Pour-* F *reau*, * inflammationem parit, noxium ſuccum creat, tumultuoſum ſomnium parit, vrinam ciet, aluo accõmodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, mẽſes pellit. ſed lædit exulceratam veſicam, renesq;: cum ptiſana verò coctũ, eſu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris, & aceto cocta, in deſeſſionib. ad præcluſiones vuluæ, & duritias, vtilis habetur. Porrũ bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulceſcit, & multò minus inflat. Semen acrius eſt, & quandã adſtrictoriam vim habet. quare ſuccus cum aceto, addito thure, aut manna, ſanguinis profluuia

ſiſtit, maximè ſi naribus erumpat. Venerem ſtimulat. contra omnia thoracis vitia, tabemque, pro delinctu efficax eſt, atteriam eſu purgat. ſed ſi aſſiduè eſtur, viſus obſcuritatem inducit: ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, cõtra beſtiarum morſus auxilio eſt. Ipſum quoq; cum aceto aut thuris polline, lacte, aut roſaceo, vtiliter aurium doloribus & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cum rhoe, qua ad obſonia vtuntur: epinyctidi medentur, cruſtas ex ſale illita rumpunt. Veteres ſanguinis reiectiones ex hibent, ſeminis drachmæ binæ, cũ æquali baccarum myrti pondere potæ. *Dioſcor.*

Pyrethrvm officinis omnib. notum (præſertim radix) Romani ſaliuarem vocant: Germ. Bertram/ à nonnullis Geiſſerwurtz. Ital. *Pyrethro.* Hiſp. *Pelitre*, aut *Piletre.* Gall. *Pied d'Angleterre* dicitur. Folia caulemq; emittit, vt daucum ſylueſtre & fœniculum: vmbellamq; anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa eſt, pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo. Naſcitur in Orientalibus regionibus, ex quibus Venetias aduehitur. * Pituitam elicit: ideo in dolore dentium, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur: manſa pituitam extrahit. Sudores ciet, peruncto ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax. cõtra perfrictiones membrorum, reſolutionesque eximiè conducit. *Dioſcorides.*

De radicibus frigidis in primo.

Malvae radix, Germ. Pappelnwurtz/ vulgò nota eſt. * Huius decoctũ vuluas inſeſſione mollit: prodeſt eroſionibus veſicæ & inteſtinorum, vuluæ ſediq; clyſtere infuſum. Contra omnia venena ius decoctæ cũ radice ſua auxiliatur, ſi continuò à bibentib. reuomatur, contra phalangiorum morſus remedio eſt. Digerentis paululum, & leuiter emollientis facultatis eſt. *Dioſcorides*

De radicibus frigidis in ſecundo.

Cichorii radix, German Wegwartenwurtz/ vulgaris eſt notitiæ, quod noſtratibus mẽſis frequentiſſimè in acetarijs apponatur. * Refrigerat ſiccatq; ordine ſecundo, & moderate aſtringit. quapropter hepar roborat: venarum hepatis oſcula extergit, obſtructionesq; aperit. *Galen.*

De radicibus frigidis in tertio.

Mandragoram Germ. Alraun Gall. *Mandragore.* Ital. *Mandragora.* Hiſp. *Mandragola.* aliqui antimelum, alij circeam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera: niger, quæ fœmina exiſtimatur, thridacias appellatus, anguſtioribus folijs, ac minoribus, quàm lactucæ, viroſis ac graueolentibus, in terra ſparſis, mala gerit ſorbis ſimilia, pallida, odorata, in quibus ſemen veluti pyrorum, radicibus inhæret bene magnis, binis, ternisue, inter ſe cõuolutis, nigris foris, intus albis, craſſo cortice veſtitis: caulem non fert. Alter cãdidus, qui mas dicitur, nonnullis moriõ, colore in croceum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantum opilio aes ſoporantur: radix alterius ſimilis, maior &

A candidior, orbata & hæc caule. Naſcitur in montibus & viridarijs. Colligitur menſe Auguſto, vel autumno. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vſum ſuſpenditur. * Ex hoc vinum paratur, ijsq; exhiberi ſolet, quibus membrum aliquod præcidere aut vrere cogitant in ſomnum namq; altiſſimum ægros deducit. *Dioſcor.*

De radicibus humidis in primo.

Satyrii nomen apud Arabes omnib. orB chios generibus commune eſt, eaq; diſtinguunt in teſticulos canis, & teſticulos vulpis. per vulpinos intelligentes, quæ propriè à Græcis ſatyria, Germ. Knabenwurtz. Gall. *du. Satyrium*, vocantur, radice bulboſa, mali magnitudine, foris fulua, intus candida. Naſcitur in montoſis, & apricis locis. Iunio menſe potiſſimùm apparet. Hodie teſticuli canini pro vulpinis, Dioſcoridisq; ſatyrio ſunt in vſu: nam vero ſatyrio carere videmur: aut ſi habeamus, nondum tamen dignoſci poſC ſunt inter tam multas teſticulorum differentias, cùm omnes, ſi cum deſcriptione conferantur, teſticuli canis videãtur: eis pro vero ſatyrio vti nos poſſe arbitramur. Hodie noti ſunt. * Radix ſuperior, quæ maior & plenior eſt, venerem ſtimulare, inferior verò, quæ mollior ac rugoſior eſt, inhibere creditur. *Medici Florentini.*

Hvmectant quoq; in primo ordine, radix Bugloſſæ, Cichorij Glycyrrhizæ, Maluæ, Rapæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

D *De radicibus ſiccis in primo.*

Bryoniae duæ ſunt: (præter ſylueſtrẽ nonnullis dictam Bryoniam) vna alba: altera nigra cognominatur. Alba Bryonia multa longa, & tenuia ſarmenta promit. clauiculos ſiue capreolos habet inſtar vitis: folia eius lata ſunt quinquangularia, & ad ſimilitudinem vitium diuiſa, ſed aſperiora, hirſutiora, candidioraque flores exigui, candidi, racemoſi: fructus in vuis paruis, quarum acini initio virent, maturi rubent: radix E prægrandis eſt, longa, & craſſa, a rè deſcendens, ex albido ſubluteì coloris, guſtu per quam amaro, & ingrato. Sepimenta, dumos, frutices ſcandit, & ſuperat, non tamẽ aliorum modo circumplicando ſe, ſed clauiculis ſuis vicina omnia apprehendendo, ijsque ſe diuerſimode innectendo ac implicando. Similis huic Bryonia eſt nigra tenuibus ſiq; iidem, & viticuloſis cauliculis, folijs, capreoli, floribus, vuarum ac notumque figura, radicis mole, & quantitate priorem reF fert. Sed acini per maturitatem nigricant. radix quoque foris ſubnigra, interius buxeo pallet colore. Arbuſtorum hæc ſepium dumorumque ramulos faſtigiaque capreolis ſuis quoque tantùm, comprehendit, in omnes partes latè ſeſe veluti prior explicans. Alba Bryonia multis in Belgio locis reperitur, & paſſim in Italia, ſecus vias ac agrorum margines: ſimiliter in Sueuia ac Rhenana Germaniæ prouincia. Nigram gignunt Haſſia, Saxonia, Vueſtphalia, Pomerania, Miſnia, vbi candida non prouenit, vt Valerius Cordus ſcriptum reliquit. Vtriuſque flores Maius,

Maius, vuas verò Autumnus ſuppeditat. Prior Græcis ἄμπελος λευκὴ, id eſt Vitis alba. & ἄμπελος quidem dicitur, non modò quòd ſolijs vitē referat, verùm etiam quia fructū in exiguæ vuæ, acinis licet raris, ſimilitudinem conformatum producat. Dicitur & βρυωνία λευκὴ, ὀφιοςάφυλον, χελιδόνιον, μελάνθριον, ψίλωθρον, ἀρχέζωστις, ἄγρωστις, κεδροστις. a Plinio etiam Madon: ab Arabibus Alpheſera: à Matthæo Syluatico vitiſella: in Theſauro pauperum Roraſtrum. Apuleius Apiaſtellum, Vuam Taminiam, Agrifolium & Dentariā appellat. Germ. Stichwurtz/ hundstürbs/ hundsrübe/ teufelskirſen: noſtri vulgarem appellationem ſequentes, Bryoniæ: Gall. *Couleuurée*. Ital. *Zucca ſaluatica*. Hiſp. *Nueza blanca*, & *Norca blanca*. Altera Græcis ἄμπελος μέλαινα ἢ βρυωνία μέλαινα. Latinis Vitis nigra, Bryonia nigra, à nonnullis χειρώνιος ἄμπελος, βρυωνία Galen. propriè βρυωνίαν vocari ait. Idem Plin. affirmat, qui & à nonnullis Chironiam, γυναικάνθην, ac ἀπρώνιαν dici refert. Chironia autē cognominatur à Chirone inuen- C tore. Eſt Chironis, inquit Plinius, inuentum ampelos, quę vocatur Chironia. * Facultate autem Bryonia alba omnibus ſuis partib. calida & ſicca eſt. tertium gradū, præſertim caloris excedēs, cum expugnandi potentiſſima vi, per quam non modo bilioſos, ac pituitoſos, ſed & aquoſos humores educit. Aſparagos, qui prima germinatione prodeunt, ſi decocti edantur, aluum & vrinam ciere Dioſcorides ſcribit. Galenus verò ab omnib. pro more per Ver edi ait, eduliumq́; eſſe ſtomacho propter adſtrictionem gratum. Quod de vitis ſylueſtris, ſiue Tami quidem, ſed nequaquam de huius germinib. veritatem habet. Nam albæ Bryoniæ aſparagi, ſiue prima germina nequaquam aſtringūt, ſed aluum vehemētiùs commouent, ſtomachoq; grauem moleſtia inferunt. Dioſcorides item radicis ſuccum Vere exprimi, bibiq́; cum aqua mulſa, pituitamq́; ducere, ait. Ducit autem nō modò ſuccus, ſed & radicis decoctum, piruitā, bilem flauam, ac ſeroſos aquoſosq́; humores, & quidem validiſſimè, vnà ventriculum ita ſæpenumerò perturbans, vt & eoſdem vomitione reddi procuret. Conferre huiuſcemodi vehemēs purgatio hydropicis poſſe ſperatur, & quos comitialis morbus, aut capitis diuturnæ, & pertinaces vertigines detinent. Sed tamen epilepticis non quotidie, vt Dioſc. monet, exhibendæ: ſubinde etenim dediſſe ſatis erit moleſtum. Validum enim, vt diximus, eſt remediū, violenter purgans, & naturę vim inferens. Extrahit eadem radix mortuos fœtus, & ſecūdas ſubdita, idemq́, in inſeſſibus decocta poteſt. Cutim eadē extergit & erugat: maculas ſolares, varos, lentigines, cicatrices nigras, cum eruo & Chia terra ac fœnogræco depurgat, aut in oleo decocta vſq; dum colliqueſcat. Tollit ſugillata: digitorum pterygia compeſcit: cum vino impoſita inflammationes diſcutit, ac abſceſſus rumpit: educit & oſſa trita & impoſita: miſcetur & commodè erodentibus medicamentis: auctor Dioſcorides. Fructus ad ſcabiem & lepram facit illi- A tus, & impoſitus, eodem auctore. Galenus iis, qui coria denſant vtilem perhibet. Plin. lactis abundantiam facere ſcribit. Videtur tamē magis lactis generationi aduerſari. Nam acris eſt, & eo vellera ac coria, Dioſcoride teſte, depilantur Nigra Bryonia ſupradictæ, vt Galen. ait, ad omnia ſimilis, niſi quod imbecillior. *Dodonæus.*

Bryonia ſylueſtris, ſeu Vitis ſylueſtris, longos, lignoſos, mediocris craſſitudinis, rimoſi corticis, inſtar ſarmentorum vitis, obſcurè ſubru- B bentes, viticuloſos promit cauliculos, quib vicinis quibuſuis multis ſe amplexibus circūuoluit, ac crebris intorquet circuitionib. ab imis ad faſtigium ſcandēs: capreolis ſiue viticulis caret: folia hederacea, mollia, ſplendentia, Smilacis lęuis haud abſimilia flores candidi, exigui, muſcoſi, odorati, racematim dependent: vuæ paruæ ſunt: acini virent, maturi cocci modo rubent: radix craſſa, longa & magna, ſucco glutinoſo & lēto plena, adeò vt friata digitis adhæreat. In ſyluis C opacis, & ſimilibus locis aſperis, præſertim vbi aquæ ſubſunt, gignitur: reperitur & ſub Corylis prope Argentinam, vt Kybetus prodidit. Martio menſe aſparagi ſiue prima erumpunt germina: flores Maio: vuæ circa vindemiæ tempus maturantur. Græci hanc ἄμπελον ἀγρίαν, id eſt, vitem ſylueſtrem dicunt. Differt tamen non parum à Labruſca ſiue vite vinifera ſylueſtri, quæ & ἄμπελος ἀγρία. Præbuit vtriuſque ὁμωνυμία Plinio occaſionem, vt ſatis de his ſe explicare non po- D tuerit, lib. 23. cap. 1. & vtramque inter ſe confuderit. in quo ſunt & Arabes notandi. Dicitur verò & hæc ſylueſtris Bryonia, Latinis Tamus fructusque eius Vua Taminia. Italis *Tamaro*. Vua Taminia autem, etiam Staphyſagria eſt. ſed hāc falsò ita nuncupatam, Plinius inquit. Germanis eſt Schmärtzwurtzel. Allobroges Latinam vocem retinent, & Tamum quoque, aut Tanum appellant. Plin. Salicaſtrum etiam vocat. Ruellius Sigillum B. Mariæ, in officinis quibuſdam E nominari refert: Nō eſt hoc loco refellenda eorum ſententia, qui Cyclaminum alteram hanc eſſe volunt. Vel ſola enim radicis magnitudo facile hos redarguit. Cyclamini ſiquidem radix ἄχρηστος, id eſt, nullius vſus ac exigua, huic autem magna & multi vſus. Cum eo magis videtetur agendum, qui ἄμπελον ſiue βρυωνίαν μέλαιναν eſſe pertinaciùs tuetur: niſi reperta, & ab eo conſpecta legitima Bryonia nigra, ſententiam muraturum ſperaremus. Sed tamen quid verat, F & in huius errorem animaduertere, & Tamum non eſſe Bryoniam docere? Caret capreolis Tamus fructum non nigrum, ſed pulchrè rubentem gignit. Bryonia verò nigra capreolos habet inſtar vitis, & acinos profert nigros. Oſtendunt hæc differentiam ſatis euidentem. * Sunt autem Tami ſiue ſylueſtris Bryoniæ radices calidæ & ſiccæ ordine tertio: fructus adſimiles, facultate attamen mitiore. Vtraque abſtergunt, & digerunt. Dioſcorides radices ait aquoſa detrahere, & hydropicis vtiles, ſi in vino, quod aquam marinam admixtam habeat, feruefiat,

& cum aquæ cyathis duobus bibantur: fructus ſiue acinos, cùm à Sole, tum & alias cutis maculas expurgare. Abſtergit autem non modò maculas, verum & ſugillatarum partium liuores citiſſimè idem digerit, ac reſoluit: quod & radices impoſitæ poſſunt. Recenter enata germina, muria condiri, atq; inter cibaria recipi, Dioſcorides ſcribit. Inferri menſis & noſtra ætate in Hetruria, Matthiolus ſcribit. Idem quoq; in Hiſpania Betica fieri alij aſſerunt. Dicũtur à porcis huius radices quæri, erui, ac cum voluptate mandi, neq; minus eſſe gratæ, quàm Cyclamini orbicularis, quæ inde panis porcini nomen indeptæ ſunt. Si quis autem hanc ob cauſam Cyclaminum alteram eſſe contenderit, hinc & plures alias Cyclaminis annumerare oportebit. Neq; enim huius tãtummodò, ſed & multarum aliarum ſtirpium radices quærunt eruunt, auidiſſimeq; deuorant porci, quarum nullæ ad Cyclamini genera pertinẽt. Temerarium idcircò fuerit, Tamum Cyclamini ſpeciem aſſerere, quòd eius radices porcino generi gratæ ſunt. *Dodonæus.*

OENANTHE folia habet paſtinaceæ: florem candidum caulem craſſum, palmi altitudine: ſemen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula exuberantem. Naſcitur in petris. Colligitur autumno: ſiccatur ad ſolem, & conſeruatur per annos duos. * Radix è vino vrinæ ſtillicidio conuenit.

RUBIA Græcis Erythrodanum, officinis Rubia tinctorum: German. Rotte. Belgis *Mee*, & vbi comminutæ ſunt radices. *Mee Crappen.* Ital. *Rubbia & Robbia.* Hiſp. *Ruuia, Roya, & Granza.* Gall. *Garance* vocatur. Huius quidem propriè ſpecies nullæ ſunt. Sed ſi omnes illi folijs ſimiles ad eam referantur, multæ occurrent, vt Aparine, Mollugo, Gallium, Aſperula, Cruciata, quæ omnes folijs Rubiam referunt, & idcirco ſylueſtres eius ſpecies videntur. Ramulis autem Rubia exit quadrangularibus, geniculatis, aſperis, craſſioribus, maioribusq;, quàm Aparines: folijs anguſtis, oblongis, aſperis quoque, è ſingulis geniculis quinque ferè, in radiantis ſtellæ modum diſpoſitis. flores in ſummis ramulis parui dilutè lutei. Semen rotundum, paruum, initio virens, inde rubens, poſtea nigrum, radices prælongæ, tenui medio neruo, cortice verò carnoſiore ac rubente, quo cum lanę tum & alia rubro inficiuntur colore. Seritur Rubia non paucis Italiæ, Hiſpaniæ & Galliæ, plurimis etiam Belgij locis, pingui fœcundoque ſolo Dioſcorid. quandam ſuæ ſpontis eſſe tradit: alteram verò in Thebana Galliæ, & Rauenna Italiæ, nec non in Caria inter oleas ſeri. Valerius Cordus Rubiã etiam iuxta Germaniæ Spiram ſpontaneam in ſepibus naſci refert, ſatiuæ per omnia ſimilem, maiore tantùm radice. Aeſtate floret ſemenq; facit. Auguſto radices leguntur, quæ reſiccatæ & attritæ, in vſum & tinctorum, & medicinæ væneunt. Rubiæ autem radices, vt potentiam ac vim haud obſcurè adſtringentem obtinent, ita quoq; natura ac tẽperamento frigidæ ſunt ac ſiccæ. Guſtatæ ſiqui-

A dem acerbum ſaporem referunt, cum exigua tamen ju... dul... pino occurrente, quã acerba & ... mox ... qualitas. Quod non ... ſed & ab ex... ſui ſeculi medico Gi... de S... compertum & ob... quoq; eſt. q... eam eſſe ſaporis ſcriptum reliquit. * Commendatur verò paſſim Rubiæ radi... decoctum, ruptis, cæſis, vulneratis, & ex alto præcipitatis ſanguinis fluores reprimere: ... es mitigare: offen-
B ſas quaſſataſque partes ad ſanitatem perducere creditur. Miſcẽtur his de cauſis potionibus, quas vulnerarias recẽtiores appellant. In quibus tantam earum vim ac efficaciã, & Matthiolus quoque eſſe refert, vt etiam thoracis, & inteſtinorũ lethalia vulnera his curari poſſe ſperetur. Accedit noſtræ ſenten... expertiſſimus ac clariſſimus olim Louanij medicus Ioannes Spiringus, qui in Rhapſod... ſuis ſcriptum reliquit, Rubiæ decoctum cum T...phera magna exhibitum valere
C ad ... mulierum, hæmorrhoidum, & dyſenteriam ... euidentibus experimentis compertum, quod Rubiam adſtringentem eſſe confirmat. At Dioſcor. Rubiæ radicem vrinam ciere, ac multam craſſamq;, & nonnunquã ſanguinem ducere tradit: & tãtam ei aperiendi vim adeſſe, vt appoſita etiam menſes, ſecũdas, & fœtus extrahat. Feſellit autem eum vrinæ intenſus rubor, vſum Rubię mox conſequẽs, quem è permixto ſanguine eſſe exiſtimauit, qui tamen non
D aliunde eſt, quam ab ipſo colore Rubiæ. Radix etenim huius quouis modo aſſumpta, mox vrinam rubicundo inficit colore, nec ſecus ac Rhabarbarum eandem tingit luteo: ſubſtantiam interim eius non permutãs, nec craſſiorem, quàm antea fuerat, reddens: in ijs ſcilicet, qui integra ſanitate fruuntur: quod non aperire eam. ſed adſtringentis quoq; facultatis participem eſſe non minus quàm Rhabarbarum, citiùs cõmmõſtrat. Propter adſtringendi ſiquidem ipſius potẽtiam,
E colorem feroſi humores aliquandiu retinent. Adſtringentibus enim permixti, colore, diutius coloratis inhærent, nec ita citò euaneſcunt. Probè iſtud norunt, qui ex florum herbarumq; ſuccis colores colligunt. alumen etenim vnà cum ipſis permiſcent, quò in longius tempus coloris ſpecies alioqui citò peritura retineri ac conſeruari poſſet. Ex his autem ſatis conſtat, exergendi aut aperiendi potentiam Rubiæ nullam eſſe, & Dioſcoridem huiuſcemodi vim ei temerè tri-
F buiſſe. ac poſt eum Galenum, & poſteriores reliquos, in eius verba iuratos. Plin. contra ſerpentes Rubiæ ramos cum folijs imponi ait, & inuenire ſe apud quoſdam (quod vaniſſimum) morbum regium ſanari hoc frutice, etiam ſi adalligatus ſpectetur tantum. *Dodonæus*

MYRICAE, ſeu Tamaricis radix vulgò cognita eſt. * Elephantiaſim ex lienis vitio obortam, huius decoctum, & cum paſſis vuis epotum ſanare tradidit Alcanzius Arabs, id quod ... ait in dubus mulieribus. ...

SICCANT quoq; in primo exceſſu, rad... Althææ,

thææ, Ari, Fœniculi, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco. A

De radicibus ſiccis in ſecundo.

Siccant ordine ſecundo, radix Capparum, Cichorij, Raphani, &c. de quib. ſupra ſuo loco.

De radicibus ſiccis in tertio.

Radices cauæ duæ ſunt, vna maior, altera minor. [illegible] maiori folia ſunt Corrudæ modo diſſecta [illegible], dilutè virentia, cætero videlicet Aquilegiæ foliorum colore: quorum & formam aliquatenus referunt, minora tamē: pediculi teretes, tenues & leues, palmum longi: circa quos ſuperiori parte floſculi ordine digeſti, oblongi, in corniculum deſinentes. Linariæ floribus conformes, diluté in rubro purpurei, ſubinde albidi. ſemen in valuulis latiuſculis exiguisque, nigrum, paruum & ſplendens. radix tuberoſa, inferiore parte ſeſſilis, & excauata, pulpa, dum recēs, ſublutea, vbi vero exaruit, in virore ſubnigricante, guſtu cum amaritudine quadam auſtera. Minor ſpecies folijs, pediculis, purpuraſcētibus oblongisque floſculis, ſiliquulis, & ſemine maiori ſimilis eſt: humilior tamen, ac minor. radix huius non caua, verùm ſolida, globoſa, verticilli ſpecie, colore ſubluteo, ſapore cum amaritudine adſtringente. Exit vtraque circa ſepes, veptes, agrorum, & vinearum margines, humidioribus locis ac ſolo pingui lætoque. Vnaq; in Germania, minor Belgis frequentior. Primo ſtatim Vere vtraque erumpit: florem mox facit, ſemenque breui perficit. Menſe Maio eius præter radices nihil ſupereſt: ita paucis hebdomadis apparet. Germ. Holʒwurʒ. Belgæ Hoolwortele, id eſt radicem cauam appellant. Officinas perperam hac pro Ariſtolochia rotunda vſas notius eſt, quam ſuſferri, aut teſelli debeat: & ſimiliter eorum manifeſtus error, qui temerè Piſtolochiam iudicarunt. Quo autem nomine dici debeat, (ſi modò veteribus cognita fuerit) non parum ambigendum videtur. Sunt qui Leontopetali ſpeciem faciant: alij Eriphion: nonnulli Theſium. plerique Capnon Chelidoniam. Cum Leontopetalo autem tuberoſis radicibus, & quadantenus folijs conuenire videtur: ſed cauliculorum alæ plurimæ, floresq; Anemones in radice caua deſiderata, diſcrimen adferunt. Leontopetali etenim caulis ramoſus in alas multas diuiditur, flos verò qualis Anemones, vt quidem Dioſcorides, & Plin. referunt. Eriphion autem ſi vnque ἀπὸ τοῦ ἦρος id eſt, à Vere nomen habet, ἠρίφυον, aut ei[illegible] ἠρόφυον, Verisq; planta non impropriè hæc [illegible] nuncupari poterit. Veris ſiquidem tempore iam vnimodo apparet, ac viret. Sed tamen ἐρίφιον ab hœdo dictum ea propter non eſt. Eriphion ſiquidem iſtud, lōge aliud eſt: vt quidem deſcribitur tum ab Apuleio, tum in libro ad Paternianum Galeno attributo. Apuleius, Eriphiō, ait, naſcitur in Gallia, in monte Soracti: figuram habet apij: florem purpureo ſimilem: naſcitur ſeptem radicibus totidemq; ramulis. ipſa autem patula humo omni florens tempote, ſemen habet tanquam faba. In libro autem ad Paternianum hæc verba leguntur: Eriphion herba eſt, quæ in ſummis montibus inuenitur: folia habet ſimilia Apio, & thyrſulum oblongum, in cuius ſummo floſculum quaſi violaceum, & ſemen in medio. radicem quoque ad magnitudinem, & altitudinem cepæ oblongæ. habet & radices alias, quę radiculas alias e radicibus emittunt, nigro cortice veſtitas. Ex quibus manifeſtum, radicem hanc nequaquam huiuſmodi Eriphion eſſe. De Theſio ſeu Θησείῳ, pauca apud veteres extant. Theophraſtus radicem eius amarā eſſe, & tuſam aluum purgare ait. Plin. lib. 21. cap. 17. radicem quæ Theſium appellatur, bulboſis non diſſimilem, & guſtu aſperam refert. Athenæus Timachidam quendam auctorem, Theſium florem tradit, ex quo Ariadnes corona compoſita fuit. Conuenire hęc ſatis radici cauæ apparent. tuberoſa ſiquidem radix, guſtu non abſque amarore auſtera, quæ ad purgationes facere creditur. Sed in tanta veterum breuitate quid affirmandum? Capnos Chelidonia, quæ iuxta ſepes enaſcitur, atque hinc φραγμίτης cognominatur, qualis ſit, Aetius non exponit. ſolum nomen eius reperitur Tetrab. 2. lib. 3. cap. 110. in collyrio Marciani: & Tetrab. 3. lib. 2. cap. 1. inter calefacientia, & firmitatem iecinori conferentia. Quòd ſi autem Capnos chelidonia illa eſt, quæ à Plinio, lib. 25. cap. 13. prima Capnos nominatur, & ad oculorū caligines commendatur, ſatis manifeſtum, Cauam radicem non eſſe Capnon Chelidoniam. Prima etenim Plinij Capnos ramoſa eſt, & vicinis ſepimentis ſeſe implicat: caua verò radix ramulis adnatis caret, humilisq; nullis ſuſtinetur, neque eget adminiculis. Si autem alia eſt, Aetij Capnos Chelidonia, quam Plinij, quod fortaſſe, Chelidoniæ cognomi[illegible] [illegible] non citra aliquam occaſionem Capnos Chelidonia appellari poteſt. Fumariam etenim folijs, tametſi maioribus aliquatenus refert. & Vere quidem primo, circa videlicet χελιδόνων, id eſt, hirūdinum aduentum. Sed tamen id [illegible] veram & legitimā Capnon Chelidoniā eſſe non conſequitur. Sunt ſiquidem & aliæ eodem tempore prodeuntes, breuiq; poſt pereuntes, quæ tamen Chelidoniæ nō appellantur. Cęterùm Caua radix calida & ſicca potentia eſt, magis tamen ſicca quam calida: vtpote tertio reſiccans, ſecundo verò ordine excalfaciens. adſtringit autem, & abſtergit, nonnihilq; digerit. Vſus ad veteres [illegible] [illegible] ſtrarum fauc[illegible] humores. valet etiam ad [illegible]ſus hæmorrhoidum cum tumore dolores eum vnguento ex populo nigra, aut alia ſimili facultate permixta. Ferūt & hanc drachmæ vnius pondo ſumptam aluum ducere, pituitamque detrahere. *Dodonæus.* B C D E F

Pentaphylli, ſeu Qvinqvefolii radix. German. Fünffingerkrautwurʒ. Gal. *Racine de Cinquefeuille*, eſt ſubtubra, oblonga, veratro nigro craſſior. Naſcitur in riguis & aquarijs ductibus. Colligitur Auguſto menſe: ſiccatur in vmbra, & ſeruatur per annum *Ius radicis deco-

&æ ad tertias: ſi in ore contineatur, dentium dolores ſedat: putrida oris vlcera colutione ſiſtit: arteriæ ſcabritias gargarizatu lęuigat. contra aluum Profluuia, & dyſentenas auxiliatur. item articulorum, coxendicumq; cruciatibus potum Cocta in aceto, & illita ſerpentia vlcera cohibet: ſtrumas, tumores duritias, abſceſſus, & collectiones diſcutit: ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſoraſq; ſanat. Teneræ radicis ſuccus, contra iecinoris, pulmonumq; ac morbos prodeſt: item aduerſum venena. Illita cum melle & ſale, tam vulneribus, quam fiſtulis remedio ſunt: enterocelicis auxilium præſtat. *Dioſcorides.*

TRIFOLII, OXYTRIPHYLLI, vel ASPHALTII radix longa, tenuis, & valida eſt. Antidotis inſeritur. * Laterum dolores ab obſtructione natos iuuat: vrinam, menſeſq; prouocat. *Dioſcor.* & *Gallenus.*

SICCANT etiam in ordine tertio, radix acori, aſari, apij, doronici, ſeu carnabadij, petroſelini, &c. de quibus ſingulis vide ſupra ſuo loco.

De radicibus excalfacientibus caput.

PAEONIAE radix, Germ. Peonien wurtz. Gall. *Racine de Penoiſne.* Ital. *Radice di Peonia*, maris digitali craſſitudine & palmi longitudine, guſtu aſtringens, alba. fœminæ radicibus ceu glandes circiter ſeptem aut octo inhærent, vt in haſtula regia. Naſcitur in altiſſimis montibus, & præruptis. Colligitur menſe Auguſto, ſiccatur & conſeruatur per annos duos vel tres. * Feminis à partu non purgatis ſicca radix datur, ciet menſes amygdalę magnitudine pota. ventris doloribus cum vino pota auxiliatur. valet contra regium morbum, & renum ac veſicæ dolores. decocta in vino aluum ſiſtit. Alligata radix, puerorum epilepſias ſanat. *Dioſcor.*

CAPVT quoq; excalfaciunt, ſeu pituitam in capite concoquunt, radix Fœniculi, &c. de qua vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus excalfacientib. thoracem.

ARISTOLOCHIAE, auctore Dioſcoride, tres ſunt lõga, rotunda & clematitis. Plin. Piſtolochiam ſpeciem annumerauit quartam Poſterior ætas quintam, Saracenicam dictam, a diuenit. Longa ariſtolochia multis a radice tenuibus ac viticuloſis geminat cauliculis: circa quos folia hinc inde mollia, odorataque: flores iuxta folia oblõgi, caui, vna parte longiore, coloris purpurei, odoris grauis: fructus turbinati, ſtriati, ex guis pyris cõformes, qui ſemine maturato in quinq; vt plurimũ partes diſſiliunt quod triangulum, ac nigricãtis eſt coloris. radix ſubeſt dodrantalis, aut breuior, digitalis craſſitudinis, buxei flaueſcẽtis coloris. odorata, ſed perquàm amara, ac ori ingrata. Rotunda ariſtolochia cauliculis, folijsq; priorem refert, ſunt tamen paulo rotundiora folia eius, cuius fructus turbinatur. flos vnius differentia etenim in hoc non nihil oblõgior & anguſtior, colore ſubluteus alterius breuior, & qua reflectitur parte, in purpura ſubnigricans. fructus huius pyri modo è latiore ſe-

A de faſtigiatur illius in rotũdo oblongus: vtriuſque ſtriatus. ſemina qualia lõgæ radices orbiculatæ ac tuberoſæ, guſtu & odore longæ. Clematitis longis, prætenuibus, viticuloſiſq; ſuis cauliculis, ac non tatò ramoſis, vicina quæuis adminicula cõprehẽdit, quibus ſe Smilacis modo implicat, ac circumuoluit. folia longiori pediculo hærent, lęuia, lata, acuminata, vti aliarum. flos ſimiliter cauus, oblongus luteus, aut ex [illegible] nigricans, fructus haud differẽtes. tenues [illegible]

B radices ſunt & prælongæ, modò per ſumma ſerpentes, mox altiùs demiſſæ, colore præ[illegible]dentium. Dioſcoridis exemplaria, Clematitem foliis eſſe, habent ἀείζωον μικροῦ ἴσκων, ſed legẽdum eſt ἀσπληνίῳ ἐμφερῆ, μικρά. Deprauatus eſt de Clematite & Theophraſti locus. nam vbi legitur: τῇ χρόᾳ δὲ μέλαινα & mox φύλλον δὲ ἔχει ἀσπληνίῳ ἐμφερὲς τῇ ἀλθαίᾳ: reſtituendum eſt: τῇ χροιᾷ δὲ μήλινα, id eſt, colore melina, & φύλλον δὲ ἔχει ἐμφερὲς τῇ ἰτέᾳ. Ariſtolochias autem naſci pinguibus &

C campeſtribus locis, Plinius refert. Hiſpaniæ agri harum trium feraces ſunt. Longam & rotũdam in Italia, ac Narbonẽſi Gallia reperire quoq; eſt. Clematitem Petrus Bellonius in Ida Cretæ monte à ſe inuentam ſcribit. Carolus Cluſius circa Hiſpalim, plurimiſq; alijs Beticę Hiſpanię locis, in dumetis, & vepribus offendiſſe ſeſe hanc refert. Florent ariſtolochiæ in Belgio quidẽ Maio, aut Iunio: alibi & in calidioribus regionibus prius. Colliguntur autumno: ſiccantur ad ſolem, & ſer

D uantur per annos duos, vel tres. Nuncupatur Ariſtolochia, Græcis ἀριστολοχία, quoniam ἀρίστη ταῖς λεχοῖς, id eſt, optima puerperis ſit. Priorem ἀριστολοχίαν μακράν, id eſt, Ariſtolochiam longam, ab ipſius radicis forma, item & δακτυλῖτιν, καλοῦσι πυξ καὶ τελέξιον nuncupant, & Ariſtolochiam quoque marem. Altera fœmina exiſtimatur, & ἀριστολοχία στρογγύλη ſiue rotunda Ariſtolochia dicitur: à nonnullis etiam χαμαίμηλον, ceu terræ malum. Cyclaminus tamen, & terræ malum appellatur,

E ab Ariſtolochijs multùm differens. Tertia Ariſtolochia κληματῖτις, veluti ſarmẽtitia cognominatur. Reperiuntur porrò & apud Apuleium Ariſtolochiæ & aliæ appellationes: vt ἀδάρισα, ἴσινα, κύκλιον, ἄγαδον, ὄπις, quæ cui ſpeciei propriæ ſint, non ſatis apparet, ac omnibus communes videntur. Facultate autem omnes hæ Ariſtolochiæ excalfaciunt, reſiccantque, & ad tertium utriuſq; qualitatis ordinem pertinẽt extergendi potentiam vna habẽtes. Dioſcor. longam

F aduerſus ſerpẽtes, & mortifera, drachmę pondo cum vino bibi, & vtiliter imponi refert: ac cum myrrha pipereq; potum, expellere omnia in vteris à partu relicta, item & menſes, & fœtus: idemque cum peſſo impoſitam poſſe. Rotunda cum ad hæc omnia, tum ad alia reliqua venena facit: item ad aſthma, ſingultum, rigorem, ſplenem, rupta, conuulſa, laterum dolores, cum aqua pota: aculeos, & ſpicula extrahit: oſſium ſquamas in cataplaſmatis permixta adimit: putredines remouet: vlcera ſordida expurgat, & caua cum iride melleque implet: gingiuas & dentes purgat.

Clema-

Clematitem Galenus fragrantiorem eſſe ait: ita que ea ad vnguenta a v... e... ios vti ſed ad ſanationes infirmiorem. Cæterum P... ochiā hanc ſpeciem nuncupari, πολύῤῥιζον vero cognominaſi, Plin. lib. 25. cap. 8. ſcribit. Eſt, ai..., & quę Piſtolochia vocatur quarte generis, tenuior quàm proximè dicta (nempe cl... matitis) denſis radicum capillamentis, iunci plenioris craſſitudine hanc quidam Polyrrhizon cognominãt. At facultate, & viribus hæc al... is reliqu... s haud abſimilis videtur, excalefaciens ſimiliter, & exſiccãs, non adeò tamen intensè. Conuulſis, contuſis, ex alto præcipitatis ex aqua potam v... iſſimam tradi, Plin. auctor eſt. Sarracenica deniq; Ariſtolochia tenuibus foliis frondoſisq; ramulis, reliquis ſimilis eſt, altior tamen, ac procerior q... àm lõga aut rotunda. folia eius maiora, quàm ... ſa... i flores, cõcaui, oblongi, vna parte prominẽtes, colore ſubluteo ... fructus pr... mũ ... at turbinantur. ſemina in ... nter ... a ... , ſordide nigr... ana. radix longiuſcula, mediocri ſubinde craſſi udinis, ... te ... bi xiligio colore ſimilis, amaritudine ne longa nec rotunda ... ferior. E... autem has interdum e... iguas tenuesq; reperiri, vbi videlicet quandoq: & non ita dudum collectę, & ſublatæ. Ex relictis ſiquidem radicum particulis nouellæ plantæ, tenellas initio ac ſarmentitias radiculas promunt. Multis in Germania, ac Belgio, nec non in Italia, & alibi, locis huiuſmodi Ariſtolachia reperitur, iuxta vineas marginesq; agrorum, læto ac reſtibili ſolo. In hortis feliciter quoq; adoleſcit. Quem ſemel occupauit locum, ægrè deſerit. Quantacũq; etenim radiculæ pars, licet, altè, atq; in profundo abdita, germen tamẽ emittit: adeò pertinacis eſt vitæ. Huius æſtate flores: autumno fructus colligi poſſunt. Vulgo Sarracenicam nuncupant: Gall. *Saraſine*. Belgæ *Saraſyn cruyt*. Germ. Oſterlucey officinæ Ariſtolochiam longam. Atq; pro hac olim ab omnibus habita fuit tandem Clematitis appellari cœpit. Sed iam legitima Clematide reperta, quo hanc nomina alio quàm quintę Ariſtolochiæ compellabimus ... fore Clematitem alteram, vel Ariſtolochiam longam maiorem eam nuncupari magis placeat. Vi autem & potentia hæc Ariſtolochia reliquis etiã ſimilis, inſigniter amara, & calida. longa non inferior: proinde & pro hac in o... ibus compoſitionibus ſuccedere, & recipi a... ... vllo errore poteſt. *Dodonæus*.

I... s Germ. Blaw gilgen ... Gall. *Flamme ou glayeul*. Ital. *Iride giglio azzurro, lilio celeſte*. Hiſp. *Lirio cardeno*.) a cœleſtis arcus ſimilitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, ſed maiora, latiora & pinguiora. Flores in ſummitate cuiuſque cauli... , æqualibus inter ſe ſpaciis diſtant, incur... , varij. ... quidẽ candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut cærulei conſpiciuntur: qua diuerſi coloris ſpecie, quæ ... cœleſtis arcus imago repræſentari vid... R... dices ſubiacent geniculatæ, ſolidæ, odoratæ quæ fruſtatim diſſectæ, in vmbra ſiccantur & trai... ectæ lino reconduntur. Paſſim in hortis prouenit. Melior eſt Illyrica & Ma-

A ecdonica: & inter has laudatiſſima, quæ mutila ferè, & denſa con ſtat radice, frangẽti contumax, ſubrufo colore, guſtu amaro, odore perquã grato & ſincero, ita vt nullum prorſus ſitum redoleat: quæ dum tunditur, ſternutamenta mouet. Secundum locum habet Africana, candicans, guſtu amara. Teredines in vetuſtate ſentiunt: tunc tamen odoratiores reddi ſolẽt. Floret vere, Maio potiſſimùm menſe, quo ſanè tempore flores colligi debent. Radices autem autumno. * Vis omnibus

B excalfactoria, extenuans, contra tuſſim efficax humorum, qui ægrè reijciuntur craſſitiem digerunt. bilem, craſſamq; pituitam ex hydromelite drachmis ſeptem potæ, purgant: ſomnum conciliant, lachrymas ciunt, torminibus medentur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur ſerpentium ictibus, lienoſis, cõuulſis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura effluit: menſes ex vino potæ pellũt. Decoctum earum, fœminarum fotibus vtiliter imponitur, ad emolliendos

C locos laxandaq; in eis venarum ſpiracula: iſchiadicis infũditur: fiſtulas ac ſinus carne explet. Radices ex melle glandis modo ſubditæ, partus extrahunt: quinetiam coctæ & illitæ, ſtrumas veteresq; duritias emolliunt. Siccæ quoq, vlcera replent. & cum melle purgant: nudata oſſa corpore operiunt: doloribus capitis cum aceto & roſacco magna vtilitate illinuntur. Admotæ cum albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie à ſole contracta emaculant.

D Peſſis, malagmatis, & acopis inſeruntur. Succus hydropicis propinandus, quoniam recenti Illyrica deſtituimur, è noſtrate elicitur, ducitq; abunde aquas. Manſa oris halitũ commendat: dentium dolores mulcet, ſi radicis decocto ijdem foueantur. Coquit item. abſtergit, digerit, reſoluit, lenit, relaxat, expurgat, & deijcit vulnerarijs medicamentis immixta ſarcotica eſt. Radicis expreſſus ſuccus bilem flauam, pituitam, & aquas cutem ſubeuntes pellit. hęmorrhoidas fotu

E elicit. Radix ... trita, & ex aceto bibita, omnibus aduerſatur venenis. Succus naribus infuſus cerebrum à pituita mirificè purgat: ventriculo tamen nocet, cum per ſe tantùm bibitur. *Dioſcor. & Matthiolus*.

Iridem ex Illyrica accipi vult Andromachus nõ ſine ratione: nam ſi eam conferamus cum altera quę in Africa creſcit, reperietur ſecundum Galenum 1. lib. de Antid. ... præſtare, quantum viuum corpus cadaueri. Quanquam quæ

F creſcit in alijs quibuſdam locis, nõ multum Illyrica eſt inferior, & ex noſtris Florentina eſt præſtantiſſima: nec in Illyriam eam ob cauſam neceſſe eſt nos mittere, cùm alibi quoq; laudabilis reperiatur. Quòd ſi quis eam diligentiùs adhibeat, vt ex Illyria afferendam curet, procul dubio multum proderit: at ſi ex aliis regionibus eam accipere neceſſe ſit, operam det, vt haſce notas habeat, nimirum, vt ſit denſa, dura, rubeſcens, breuis, odorifera, guſtu mordax, ſine mucore, & quæ inter terendum ſternutationẽ excitet, quod de Iride abſolutè ita dictum intelligendum eſt

Sciendum quoque, quantum ad colorem, Florentinam eſſe albam, quemadmodum & aliæ, quas hucvſque in Italia vidi: vnde non nimis ſolicitè colorem rubeſcentem, qualis in ſola Illyrica apparet, nos requirere oportere. Neque tefert quod Galen. cap.23. lib.4 de ſimpl. c. Medic. quaſi generalem regulam tradat, omnem, quæ co lore fuluo, aut flauo, aut rubro impræditæ, eſſe calidiora albis. & exemplum affert de Iride, quoniam Damocrates, vt patet ex eodem Gal. lib.8. de comp. Medic. ſecûdum loc., eapropter ad quodd[illegible] Malagma quod pro Epate conficitur, accipit Iridem albam.

Bedegvar, Dioſcoridi Spina Alba, Germ. Wer diſtel [illegible] Gall. *chardon noſtre Dame*, dicta, etiam [illegible] ea eſt planta ſpinoſa, quæ folia habet longa, anguſta, maculis albis diſtincta, capitula ſpinoſa, & in his flores purpuraſcentes. N[illegible] Colligitur radix autumno ſiccatur & conſeruatur per annum. * Potata ſtomachicis, & ijs qui reiectione [illegible] eſt vtinam cit, tumores [illegible] Decoctum eius dentes in dolore col[illegible]. *Dioſcorides.*

Thoracem etiam excalfaciunt, ſeu pituitam in thorace eoquunt, radix Enulæ, Glycyrrhizæ, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De radicibus excalfacientibus cor.

Been album ſecundum quoſdam polemonium eſt Dioſcoridis: ea, inquam, planta, quæ radice conſtat cubitali, candida caule geniculato, betonicæ aſt li vocatæ non diſſimili, ex quo dependent veſiculæ, ſeu folliculi quidam rotundi & candidi, folia polygono mari ſimilia, maiora tamen & longiora, & ex interuallis bina. Notiſſima eſt per H[illegible]. Been rubrũ, aliqui Dioſcoridis tripolium eſſe volunt pro hac oſtendũt plantam quandam in maritimis naſcentem, foliis glaſti, magis virẽtibus, longioribusque: caule pe[illegible] flo[illegible] radice rubra, p[illegible] longa & contorta. Been [illegible] deſcriptione magis quadrat, qua[illegible] polemonio: donec tamen certius de ea [illegible] ſtatuatur, radice paſtinacæ ſylueſtris, aut [illegible] ſummati bus vtemur. * Ad cordis affectus conducunt. *Medici Florentini.*

Cor etiam excalfaciunt, radix Bugloſſæ, Zedoaria: de quibus vide ſupra ſuo loco.

De radicib. ſtomachum excalfacientibus.

Calamvs odoratus in India naſcitur. Melior eſt fuluus, denſe [illegible] & qui aſſulosè frangitur, plena ar[illegible] araneorum fiſtula, [illegible] lenius in mandendo, & aſtringens, cum aliquãta acrimonia. Is hodie incognitus eſt: vulgaris autem calamus aromaticus Acorum forte eſt, vt ſupra diximus. De eo nũc plura non dicemus, ſed pro eo Schœnantho vtemur. * Calamus aromaticus vrinam potu ciet: quare cum graminis, aut apij ſemine coctus, in aqua ſubter cutem ſuſæ morbo, renum vitijs, & ſtillicidio vrinæ, ru-

A ptiſq; commodè bibitur: menſes & pota, & appoſita pellit: tuſſi ſuffitu medetur per ſe, aut ex reſina terebinthina, hauſto per arũdinem fumo: ad muliebres inſeſſus decoquitur, & clyſteribus imponitur. Malagmatis & ſuffitionibus odoris gratia commiſcetur. *Dioſcorides.*

Calamus odoratus non affertur: vtendum itaq, eius ſuccedaneo Diximus autem ſuprà, cũ ageremus de regulis ſuccedaneorũ, de quibuſdam ſimplicib. quæ nõ ſine errore illius loco aſſumũ

B tur. Nunc vero hoc addendũ, in eodem libro de ſuccedaneis, qui Galeno attribuitur, loco Agallochi ſumi calamũ odoratum: econtrarium itaq, fieri etiã poteſt, ſumendo Agallochum pro Calamo, quæ ſubſtitutio cæteris præferenda, tanquã melior: Nam Agallochum quoq; caliduris & ſiccum eſt in ſecũdo gradu, ut ex Serapione colligitur, & pariter aſtringens, amarum & odoratum, quemadmodũ etiam Calamus: præterea vt primũ eſt lignoſum, quare omnes partes ſimiles

C ſunt: & tametſi neſcio quid acrimoniæ in ſe Calamus contineat, quod in Agallocho non deprehenditur, nihilo tamen minus, cũ propterea gradus non mutetur, & tantum hoc augear ſubtilitatem partium, inq; alijs omnibus proprietas ſit eadẽ, hoc non malũ eurandum eſt, donec aliud ſimplex ſeſe offerat, quod hac in parte illi adhuc magis ſimile ſit. nam rarò admodũ omnia ſimul inueniuntur. Poteſt equidẽ augeri nonnihil pondus, [illegible] æquetur id quod in Calamo virium præ-

D terea reperitur, quemadmodum cum Caſſia fieri ſolet pro Cinamomo. At non duplum accipiatur quoniã non ita longè differunt [illegible] tib [illegible] ſed tertia pars tãtum, quòd etiã fecit Aetius in ſua Theriaca, ſumẽdo nouẽ drachmas Piperis nigri, loco ſex drachmarũ albi. Bononienſes pro vero calamo receperunt in ſuam Theriacam, Calamum vulgarem: Nam iudicarunt, quanquam non ipſemet ſit calamus, obtinere tamen in calido & ſicco, gradum quoq; ſecũdum, & alias de

E quibus diximus, proprietates, quod ſanè a me quoque non improbatur, non ſolum, quia veris rationibus innititur, ſed etiam quo facilius Agallochũ pro Xylobalſamo ſubſtituere poſſimus, vt paulò poſt dicetur. Nam non conueniunt, vt bis vnum ſimplex accipiatur, cum præſertim id neceſſitas minimè requirat, quemadmodum etiam multi præſtantiſſimi Medici ſenſerunt.

Caryophyllatae [illegible] *Benedicten-wurtz* caryophyllum ſpirat odorem, [illegible], nigra, &

F bene olens. Naſcitur in montibus & in vijs iuxta ſepta. Colligitur [illegible] Martio: ſiccatur & conſeruatur per annum. * Hæc recentiores vtuntur pota ad thoracis interna vitia. Quin & eius ſuccum admixta ærugine cuniculoſis, contumacibusque vlceribus vtiliter inſtillãt. Fadẽ [illegible] ſpiritus [illegible] & frigidum roborat cerebrum Epota prodeſt [illegible] dyſentericis, fœminarũ profluuijs, & cruenta expuentibus. Tantum ſumpta, [illegible] auxilio eſt. Temperamento [illegible] excalfaciens & [illegible], vt manifeſto ſunt indicio eius radices: quippe [illegible] guſtu

guſtu odoratæ, aſtringenteſq́; deprehendantur. Quibus qualitatibus nō modò attenuare, di[illegible]cutere, & a[illegible]ringere valent: ſed etiam roborare. *Matthiolus.*

GINGIBER, ZINGIBER, German. Jngwer. Gall. *Gingembre.* Ital. *Gengero* Hiſp. *Gengibre* nominatur: planta eſt in Troglodytica Arabia magna ex parte naſcens. Radix eſt herbæ graminis modo ſerpentis, candida, odorata, piperis ſapore & viribus, niſi quod tardiùs, ſed diutius calefacit, vt longum piper. Damnatur teredinibus exeſum, puluerulentum, tectorio quouis circūlitum ad pondus, & magis ad exeſionem tegendam. Cibo conueniens eſt, & cum condimento aſſumitur. * Excalfactoriam vim, & excoquentem habet: aluum leniter emollit: ſtomacho vtilis eſt: efficax aduerſus ea, quæ oculis caliginem offundunt. in antidota addi ſolet. Viride in India ſaccharo conditum, ſenibus pituitoſis, ac frigidis maleq́; concoquentibus accommodatum eſt. *Dioſcorides.*

Zingiber quidem notum eſt, ſed quòd bonitatem ſummam præ ſe ferat, in exigua copia ad nos affertur: ſed eſt penitus carioſum, & inſectū pallida vel rubra aliqua terra, qualis eſt Bolus Armenus fa[illegible]s, quòd non tàm fit conſeruandi ſui cauſa (facilè enim propter humiditatem excrementitiam cariem & teredinem ſuſcipit) quàm occultandi eius defectum, & obturandi illius foramina. Eligendum itaq; eſt album, ſine carie, & quod ſapore & odore admodū ſit acre. Quòd ſi ita perfectum haberi non queat, laudarem illud quod conditum ad nos affertur: modò certi ſimus quòd viride ſit collectum, & ſtatim Saccharo impoſitū, non quòd prius ſiccum & coquendo emollitum fuerit, nam propter coctionem melior eius facultas in aqua remanet.

STOMACHVM quoq; excalfaciunt, ſeu in co[illegible]tam concoquūt, radix Fœniculi, Galangæ, Rapha[illegible], &c. de quibus vide ſupra [illegible] loco.

De radicibus excalfacientibus hepar.

CVRC[illegible]MA Arabum, radix eſt officinis nota. C[illegible]ditur C[illegible] genus eſſe, quod Dioſcorides [illegible] [illegible] [illegible]. * quod [illegible] ducalū, crocis [illegible] guſtu [illegible] [illegible]r & [illegible] præſ[illegible]tem [illegible] vim exhibet.

RADIX AS[illegible]AR[illegible] [illegible] vulgo nota eſt. Naſcitur [illegible] hortis. Co[illegible] autumno ſiccatur, & ſer[illegible] per annos duos. * Cum uino aut aceto cocta [illegible]uxatos artus mulcet. Decocta cum ficis aut [illegible]ribus, ſumpta, regiū mor[illegible]m ſanat. coxendicis cruciatus, ſtr[illegible]guriamq; leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptu adi[illegible], & ſter[illegible]ſitatem ad[illegible]it. *Dioſcorides.*

[illegible]APONTICVM, quod vulgò Rheuponticum di[illegible]tur, radix eſt nigra, centaurio magno ſi[illegible], ſed minor, & [illegible]ſior, ſine odore, fungoſa, leuis quæ tri[illegible]a, manducataq;, colorem reddit pal[illegible]dum, ac [illegible] [illegible]antem, à Rhabarbaro d[illegible] [illegible]axat [illegible] [illegible] ſolo loco, in quo [illegible]itur, differēs. nam rheū barbatū ex regione

A Meridionali aduehitur, rheū verò ponticum ex Septentrionali. Ad hæc rheū ponticū radice conſtat longa & tenui, rhabarbarū aūt craſſa & breui. Aliquorū prçterea opinio eſt, eam plantā quę hodie in hortis ſeritur, rumici ſimilis, quæq; rhabarbarū exiſtimata eſt, verum eſſe rhaponticum: ſeſeq́. expertos aſſerunt. ei[illegible]dem quas rhabarbarum habere facultates, ſi detur dupla quātitate.

Adſertur ad nos verū rhapōticū, nō eſt aūt centaurii maius. Optimū habetur, quod teredines B non ſenſit, quod guſtatu cū remiſſa adſtrictione lenteſcat. Adulteratur decoctione: dignoſcitur verò, quòd partes externæ nō ſint denſæ & compactę, verum rara ſubſtātia, & guſtu nihil, aut minimum adſtringens. Colligitur menſe Auguſto: ſiccatur ad ſolem, & ſeruatur per annos tres. * Id epotum, facit ad inflationes, ſtomachi imbecillitatē, & omne genus dolores, ad conuulſa, rupta, lienoſos, hepaticos, tormina, & renū, veſicæ & pectoris vitia, aduerſus intenta præcordia, & C vuluç mala, coxēdicū dolores, ſanguinis excreationes, ſuſpiria, ſingultus, dyſenterias, & cœliacorū affectus. contra febriū circuitus, & venenatorum morſus. Datur in ſingulis valetudinibus eodem, quo agaricum, pondere, & cum eiſdem liquoribus: ſi febri careant, in mulſo: ſi diſſolutio eſt ſtomachi, id eſt, cùm cibi tenax nō eſt, manditur, & ſine ſorbitione vlla deuoratur. Liuentia, lichenasq́; tollit, cum aceto illitum Inflammationes omnes veteres ex aqua oblitum diſſipat. D Summa eius vis adſtringens, cum aliquanto calore. *Dioſcor. & Medici Florentini.*

In *Rhapontico*, cuius radix ſola in vſu eſt, ait Galenus quoq; fraudem committi ſolere. Nam in locis illis vbi creſcit, quàm primùm ex terra erutum fuerit, excoquunt ad extrahendum ſuccum, quo facto ſuccū quaſi ex Rhapontico ſine adiecta aqua per ſe extractum, & radicem ita coctam antea, tanquam adhuc crudam & bonam vendunt: vnde opus eſt magno iudicio, quo naE tiuam à cocta diſcernere queamus. Quod facilè poteſt ab illo fieri, qui ſemel tantum crudam diligenter cōtemplatus fuerit: cocta enim per totam ſubſtantiā magis rara, nec ita denſa & compacta eſt, & in guſtu non præbet tam validam aſtrictionē qualem habet cruda. Præterea breui tempore ſolet foraminibus exedi. Idem de Rhabarbaro Meſues dicit. Vnde nonnulli exiſtimarunt Rhaponticū Græcorū, & Rhabarbarū Arabū eſſe vnam eandēq; plantā. Sed hic locus non F eſt vt hanc controuerſiam diſcutiamus. Satis eſt ſcire, Rhaponticū legitimū ceptū eſſe afferri cum illis notis omnib. quæ Dioſcorides illi aſſignat, & differre à Rhabarbaro vſitato. An verò illa differētia indè tantū oriatur, quòd diſtēt ratiōe ſoli, & alioqui ſint eiuſdē generis, aut quòd ſanè ſpecie ſint differentes, nunc tanquā nimis longā diſputationem omittamus. Neq, opus eſt hic de ſuccedaneo loqui quandoquidem verum ſine multo labore, qui modo velit, Venetijs inueſtigare poterit Quòd ſi eius loco Rhabarbarum etiam ſubſtitueretur, parū meo quidem iudicio

aberraremus. Nam tametſi magis aluum ſoluat quàm Rhaponticum, non tamen in tanta copia hic accipitur, vt hanc ſuam facultatem exercere poſſit, quemadmodum in Agarico quoq; accidit. Hæc aliàs ſecundum Paulũ & Auicennam, magnam inter ſe ſimilitudinem habent. Optimũ eſt non carioſum, & quod inter mandendum ſit mucilaginoſum, & leniter aſtringẽs colore pallido, aut quod propè accedat ad colorem Croci. Crudum Rhaponticum affertur radicibus oblongis, non adeò craſſis vt Rhabarbarũ, ſed colorem ferme ſimilem obtinet Vulgus, Pharmacopœorũ pro Rhapontici radice accipiunt centaurũ maius Dioſcoridis: quod idem fit apud nonnullos, qui nimis pertinaciter Barbarorum ſententiæ inhærent. Neapoli ſed eò magis reprehendendi ſint, quo minus peritorum Medicorũ hac in parte monitis obtemperare volunt.

Sylvestris Myrtvs, alijs quibus Oxymyrsine, aut Myrtacantha, Latinis Ruscum appellatur. Folium fert myrti, latius, in formam lanceæ mucronatum: baccæ per maturitatem rubeſcunt, rotundæ, à medio folio dependentes, oſſeo intus nucleo. cubitales ramuli ab radice exeunt, virili modo lenti, fractu contumaces, fruticoſi, radice graminis ſimili, acerba, & ſubamara. In aſperis & præcipitibus locis naſcitur. Colligitur radix autumno: ſiccatur & cõſeruatur per annos duos. * Pota vino à cit: menſes pellit, veſicæ calculos frangit, ſtillicidio vrinę medetur, dolores capitis ſanat, & regiũ morbum. *Dioſcorides.*

Hepar etiam excalfaciunt, ſiue pituitam in eo concoquunt, radix Apij, Fœniculi, Petroſelini, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus excalfacientibus ſplenem.

Fraxinvs arbor nota eſt. * Cuius radices in vino potæ, lienis dolores auferunt.

Gentiana German. Enzian. Gall. *Gentiene* nominat. huius inuentio prima aſſignatur Gentio, Illyricorum regi, a quo cognomentum habuit. Folia ſ parum proximè radicem, iuglandi, plantaginiue ſimilibus, ſubrubris partim à medio caule; & præſertim iuxta cacumen paulum diſſectis, caule cauo & leui, digiti craſſitudine: geniculato, ex interuallis maioribus foliato. binum cubitorum altitudine, ſemine in calycib. lato, læui, glumoſo, ſatis ad ſpondilij ſemen accedente. radice longæ ariſtolochiæ, longa, craſſa, amara. Locis gaudet vmbroſis, frequens in Italiæ, Illyrici, Germaniæ, Galliæq; montibus. Flores æſtate, ſemen autũno non rarò perficit. Colligitur menſe Auguſto, vel autumno: ſiccatur ad ſolẽ, & ſeruatur per annos tres. Inuenitur foris colore buxeo, intus crocante, amariſſima, dura, parum rugoſa, frangi contumax. * Vis excalfactoria & adſtringens. contra morſus ſerpentium, duabus drachmis, cum pipere, ruta, & vino pota auxiliatur. Extracti ſucci drachma, lateriũ dolo rib. & ex ſublimi deturbatis, raptis & conuulſis prodeſt. hepaticis & ſtomachicis, pota cũ aqua

A ſubuenit. Radix collyrij modo ſubdita, partus eijcit: impoſita, vt lyciũ: vulneraria eſt, & vlcerũ cuniculos ... m depaſcentium medela Succus præcipuè eodem effectu prodeſt: oculis inflammatione laborantibus illinitur: pro meconio collyrijs acribus immiſcetur. Radix vitiligine abſterget. *Dioſcorides.*

Gentiana eſt notiſſima, cuius radice vtimur, quæ debet eſſe plena, denſa, non rugoſa, & ſapore amariſſimo: quæ ſit collecta in montibus, non

B in paluſtribus locis. Talis ab vnoquoq; Herbario facile haberi poterit.

Splenem quoq; excalfaciunt, ſeu in eo pituitam concoquunt, radix Acori Apij, Aſparagi, Ariſtolochiæ rotundæ, Fœniculi, Capparorum, Petroſelini, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus excalfacientibus renes.

Fragariae radicis & herbæ * decoctũ, potum iecoris inflammationibus confert: renes &

C veſicam purgat. vlceris & vlcera ſanat mulieres fluxus & ſęuitates inteſtinorũ colibet: cordis affectibus valde ſuccurrit. *Andernacus.*

Saxifragiae radix in petris & aſperis locis naſcitur. Stranguriæ prodeſt. vrinam cit, renum & veſicæ calculos pellit. *Dioſcorides.*

Renes & Vesicam excalfaciunt quoq; radix Apij Petroſelini, Pentaphylli, &c. de quibus vide ſuprà.

D ## *De radicibus excalfacientibus vterum & iuncturas.*

Matricem excalfacit, ſeu in ea pituitã concoquit, radix Rubiæ de qua vide ſuprà ſuo loco.

Ivncturas calefaciũt radix Coſti, Zingiberis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus refrigerantibus ſtomachum, hepar & ſplenem.

Sonchi radix refrigerat, modicè aſtringit.

E * Vnde æſtuanti ſtomacho & inflãmationibus illiti proſunt. Succus eorum ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat: lac elicit in vellere appoſitus, ſedis ac vuluę collectionib. opitulatur. *Dioſc.*

Stomachvm, Hepar, & Splenem quoque refrigerat radix Cichorij, &c. de qua vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus aſtringentibus.

Cypervs iuncus eſt triangularis, interdum

F quadrãgularis, cubitalis aut maior: folia fert porracea, longiora & anguſtiora. in ſummo caule minuta, ſemen complectentia: radices, quarum in medicina vſus, inter ſe cohęrẽtes, oleis oblongis ſimiles, vel rotũdæ, nigræ ſuaui odore, & amaro guſtu. Naſcitur in paluſtribus. Duorum generũ in Italia reperitur. Vnum exiguum, cui radices oleæ ſimiles: hoc præfertur. Alterum maius, cuius radices inæquales, & contortæ Optima ea eſt radix, inquit Dioſcor. quæ grauior eſt, denſa, plena, dura, aſpera, odorata cum quadam acrimonia, qualis eſt Cilicia, Syriaca, & quę a Cycladibus inſulis petitur, ſic & hodie, quæ ex ... e aducbitur,

aducitur, melior eſt noſtrate. Aliud Cyperi genus in India naſci Dioſcorides dicit, zingiberis effigie: quod croci modo tingit. Illud veteres Curcuma eſſe, nō abs re plerique, exiſtimāt * Cypero vis calida ineſt. Venarū ſpiracula laxat: vrinā ciet: ad calculos, aquamq́, ſubter cutem vtiliſſimè bibitur: aduerſus ſcorpionū ictus remedio eſt: perſrictionibus vuluæ, & præcluſionibus fotu prodeſt; pellit menſes. Contra vlcera oris, etiam ſi depaſcant, vorentq́; farina eius efficax eſt. Malagmatis calfacientibus, & vnguentorū ſpiſſamentis bene adijci ſolet. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

BISTORTA folia in longiuſculis pediculis promit oblonga, lata ac acuminata, Lapathi ſimilia, verum venenoſa, & ſuperne quidem virētia, inferius verò in cæſio colore candicantia: inter quæ medij exeūt caules pede altiores, rotundi minoribus aliquot folijs circūueſtiti, ſpica in faſtigio exiguis floſculis è dilutiore rubore purpuraſcente, ſemina in qua tandem triangularia, ſplendentia, veluti oxalidis. radix ſubeſt craſſa, oblongior, geniculata, nonnunquā retorta, multis fibris capillata, foris nigricās, interiore verò pulpa non intensè rubeſcēs, guſtu adſtringens. Fuchſius duas huius ſpecies facit: vnā folijs rugoſioribus, aliam leuioribus. & radice hanc magis in ſe contorta, illam verò maiore, & minus complicata, multumq́; fibroſa. Reperitur biſtorta locis humentibus, in opacis ſyluis, pingui ac lutoſo ſolo. Matthiolus in montib. exire refert. Adoleſcit etiam feliciter in hortis perenni radice nititur. Maio ac Iunio flores ſpicati vigent: ſemē poſtea matureſcit. Ab intortis, & conuolutis radicibus nomen Biſtorta habet. Germ. Naterwurtz. Belgæ H[illegible] bonæ. Galli *Biſtorte* appellant. Colubrina & ſerpentaria a Germanica voce etiam dicitur. & a quibuſdam Dracunculus. Sed à Dioſcoridis Dracontio multum differt. Plinianorū autem Dracunculorum aliqua fortaſſis ſpecies eſt. Plinius ſiquidem lib. 24. cap. 16. id quod Græci Dracontion vocāt, triplici ſibi effigie demonſtratum refert folijs betæ, non ſine thyrſo, flore purpureo: alios radice longa, ſignata, articuloſaq́; monſtraſſe: tertiam demonſtrationem fuiſſe folio maiore quàm cornus, radice arundinacea. Deinde infra libro 25. cap. 2. in agro hoſpitis repertū ait, Dracunculū appellatum, caule poll. cari craſſitudine, verſicoloribus viperarum maculis, quē ferebant cōtra omniū morſus eſſe remediū. Atq; primus horū Dracunculorū Aro, auctore ipſo Plinio, ſimilis eſt. Tertium aquatilem eſſe Dracunculum Poſterior, Dracontion maius Dioſcoridis eſſe videtur, & Plinius hunc à reliquis tribus differentē etiā oſtendit. Alius eſt, inquit lib. 25. cap. 2. quam nos in priore volumine eiuſdem nominis diximus, ſed huic alia figura. Supereſt ſecundus Dracunculus, qui ſi idē eſt cū eo cui cap. 16 lib. 24. ſtatim initio, radicē tradit eſſe ſubrutilam, & draconis cōuoluti modo, multū cum Biſtorta conuenit. Nā Biſtortæ radix intorta, & cōuoluta eſt, ac colore, quē ſubrutilū

A dicere liceat. Eſt eadē & veluti geniculis articulata, vt ſecūdi Dracontij, quod coniecturā & ſuſpicionē auget. Sunt tamē ex recentiorib. qui Biſtortā omnino aliā eſſe volūt. Matthiolus ſiquidem in epiſtolis medicinalibus Behen rubrū eſſe ſcribit. Geſnerus ad Limoniū refert, alijs placet Britannicā eſſe. Sed Behen tā rubrū quam albū (duplex etenim eſt) radices ſunt odoratę, potentia calidæ, ad venerea facientes: vt Auicenna, & Scrapio memoriæ prodiderūt, Biſtortæ verò radix odore caret, refrigerās, adſtringensq́;, venereis aduerſatur. Limonium aūt folia habet, Dioſcoride teſte, Betæ tenuiora, & longiora, ſemēq́; rubrum. Contrà Biſtortæ minora durioraq́; ſunt folia, & ſemen oxalidis. Britannica verò folio eſt Lapathi nigriore, & hirſutiore, radice tenui, & breui, Dioſcoride & Plinio auctoribus. Biſtortæ læuia folia, & inferna parte candidula, radixq́; multo maior quàm tenuis ac breuis appellanda ſit. Iam & Britannicæ ſuccū, & folia in hyemem
C reponenda Apuleius ſuadet: cauſam addens quòd nō ſemper appareat. At Biſtorta viuax radice eſt, & nullo non anni tempore reperiri poteſt. Quæ Biſtortā, & ab Arabū Behen, & à Dioſcoridis Limonio, necnō à Britannica differentem eſſe ſatis manifeſtè oſtendunt. At facultate Biſtorta frigida, & cū reſiccatione valde aſtringens. Radix menſes, & vndequaq́; profluentem ſanguinem ſupprimit: aluum ſiſtit: vomitū compeſcit: dyſenterijs medetur, quouis modo aſſumpta. Tonſillarū, fauciū, & oris inflammationibus
D ſuccurrit: gingiuas firmat, decocto aut ſucco eius ore colluto. Idē poſſunt folia, & ſemen, ſed tamen minus efficaciter. *Dodonæus.*

BOLBOCASTANO folia ſunt tenuia, diſſecta, atq́; diuiſa, Apij tenuiora ac minora, Crithmi, aut potius Anethi ſimilia: cauliculis tenuis, & dodrātalis: floſculi parui in vmbellis cādicantes: ſemen non magnū, oblongū, anguſtius quā fœniculi, odoratū, obſoleto Cymini colore ni-
E gricās. radix rotunda, exigui rapi forma, foris nigra, & vbi inaruerit, rugoſa, intus pulpa cādida, ſapore inter caſtaneam & paſtinacam medio. In aruis & agris nonnullis Zelandiæ ac Holandiæ Bolbocaſtanon reperitur: item & in Græcia, Chio ac Rhodo. authore Guilandino. Fertur & in Britannia ſiue Anglia prouenire. Nec deſtituitur eo quoq́; Germania. ſi non fallimur. Nam radices, quas ad Rhenū Mogūtię in aruis & hortis inueniri Lonicerus tradit, Bolbocaſtani ſunt,
F non antē, vt ipſe opinatur, Ornithogali. Scribit autem has eſſe rotundas, caſtanearum magnitudine, pullo extrinſecus cortice, intus carne candida, guſtu dulci, crudas, toſtaſq́; in aqua edi: cauliculum eſſe ſingularē tenerū, ab imo nudū, folia cumini, flores in vmbellis veluti Anethi, quale Bolbocaſtanum eſſe iam diximus. Vigent Bolbocaſtani flores Iunio: ſemen poſtea ad perfectionem venit. Meminit Bolbocaſtani Alexander Trallianus lib. 7. inter ea, quæ purulentis vtilia ſunt, cibaria: ipſum referens Guinterius dictionem exiſtimauit corruptā, legendumq́; eſſe

βολβοκάσανον: ſed tam peregrina hæc vox eſt, quàm βολβοκάσανον. Bolbocaſtanum autẽ à forma bulbi, & ſapore caſtaneæ nomen inuenit ſuum. Noſtra ętate pleriq; ἀγριοκάσανον nuncupãt: Zelandi Kleineerdnoten. Germani Klein erd.nuß. Eſt autem Bolbocaſtani radix moderatè calida, & ſicca, ſimul & adſtringens: ſemẽ verò calidius & ſiccius. Editur illa cruda, ſed ſuauius cocta: ſanguinem ſpuentibus & mingentibus vtilis. Semẽ aperiendi vi præditum, & diureticum eſſe videtur. *Dodonæus.*

ADSTRINGVNT quoq; radix Gentianę Pentaphylli, Rhapontici, &c de quib. vide ſ ſuo loco.

De radicibus diſcutientibus.

ASPHODELVS, haſtula regia, Gall. Haſte Royalle. Germ. Goldwurtz vulgaris eſt notitiæ: folijs maioris porri: caule leui, ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant: radices ſubiacent oblongæ, rotundę glandibus ſimiles, guſtu acres. Naſcitur in montibus, ſyluis, nec non hortis ſatus. Colligitur radix autumno. * Excalfacit: vrinas & menſes cit: lateris doloribus, ruptis, conuulſis, & tuſſibus, drachmę pondere pota ex vino medetur. Ea verò vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata: à ſerpente demorſis datur aptiſſimè, trium drachmatum pondere, verùm folijs, floribus, & radice ex vino motſus illinire oportet. item vlcera ſordida, & depaſcentia: mammarũ quoq;, & teſtiũ inflãmationes, tubercula, furũculosq;: decoctis in fæce vini bulbis, recentibus inflammationibus ex polẽta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto vetere vino dulci, myrrha & croco, decoquitur, fitq; per quàm vtile oculis medicamentum: ad purulentas aures per ſe, & cum thure, melle, vino, & myrrha tritus, prodeſt in contrariã aurem infuſus: dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit. oleum in excauatis radicibus igni decoctũ, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni, conducit. & ſurditati inſtillatum in aurem auxiliatur. Candidam vitiliginem, linteo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. *Dioſcorides.*

DISCVTIVNT etiam radix Ariſtolochiæ rotundæ, Bryoniæ, Capparorum, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De radicibus abſtergentibus.

BVLBVS ESCVLENTVS, vulgò cognitus, à nobis eſtur. Stomacho & aluo vtilis, rufus, & qui ex Africa defertur. Amarus verò, & ſcyllinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat. * Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt, venerem ſtimulant, linguam tonſillasq; exaſperant, multum alimenti præbent, carnes creant, inflationem pariunt, luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur: ſpicula extrahunt: gangrænas, & podagras ex melle, aut per ſeſe hydropicorum tumores, & canum morſus cum melle, & piperis polline illiti cohibẽt: ſudores cõpeſcunt: ſtomachi dolores mitigãt: furfures & vlcera, quæ in capite manãt, cũ toſto nitro abſtergũt, ſugillata, varosq; per ſe, aut ex oui luteo, & lentigines cũ melle, vel aceto, emendãt: fractis auriculis, vnguibusq;, ex polenta medentur. Idem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: item cum cinere è mænarum capitibus, impoſiti. Cremati verò & cum alcyonio mixti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in ſole illiti emaculant. Fiunt ad rupta, ſi cum aceto cocti edantur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinendum, quoniam neruos tentant. *Dioſcorides.*

CHELIDONIAE radix ſupernè ſingularis, inferne in multa crocea capillamenta fibratur, in qua ſuccus croci. * Abſtergit: cum aniſo & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlceribus quæ ſerpunt: impoſita cum vino, aut manducata, dentium dolorem ſedat. *Dioſcorides.*

ABSTERGVNT quoque radix Ariſtolochiæ rotundæ, Ari, Aſparagi, Aſphodeli, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus aperientibus, extenuantibus, adurentibus, & emollientibus.

APERIVNT, Allium, Cepa, Curcuma, Rhaponticum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

EXTENVANT, radix Iridis Illyricę, &c. de qua vide ſuprà ſuo loco.

ADVRVNT Allium, Pyrethrũ, &c de quibus vide ſuprà ſuo loco.

EMOLLIVNT radix Althææ, Maluæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus ſuppurantibus.

LILIORVM alborum radix, Germ. Weiß Gilgen zwibel, colligitur quouis tempore, ſed maximè autumno. * Inaſſata, & ex roſaceo trita, igni ambuſta ſanat, vuluam emollit, menſes ciet, vlcera cicatrice obducit. Cum melle decocta neruis præciſis, luxatisq; medetur, vitiligines, furfures, & lepras emendat: vlceraq; in capite manantia expurgat: abſtergit faciem, & erugat. teritur in aceto cum hyoſcyami folijs, & farina tritici mulcendis teſtium inflammationibus. *Dioſcorides.*

SVPPVRANT quoq; radix althææ, bryoniæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus glutinantibus.

DRACVNCVLVS maior, Ger. Schlangenkraut. Gall. *Serpentaire, ou Serpentine* vocatur. caulẽ habet rectum, læuem, duum cubitorum, baculi craſſitudine, verſicoloribus draconum maculis, purpureis tamen eminentibus folia rumicis ſibi inuicem implicita. Fructum ſummo caule facit racemoſum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in croceum & purpuream vergentis: radicem prægrandem, rotundam, candidam cortice tenui veſtitam. Naſcitur in ſepibus vmbroſis. Colligitur, dum matureſcit, & ſuccus exprimitur, ſiccaturque in vmbra. Radix quoque mensibus effoditur, elotaque particulatim conciditur, & funiculo transfixa ſiccatur in vmbra. * Vis ei calefaciendi cum diluta vini potione. Crudam, coctámue cum melle delingi prodeſt contra orthopnœas, rupta, conuulſa, tuſſim & deſtillationes, pota cum vino venerem

rem ſtimulat: vlcera, quæ cacoethe vocantur, atq; phagædenica expurgat, præſertim cum vite alba, ex ea & melle collyria ad fiſtulas, & partus euocandos componuntur ad viriligines cum melle, eſſi acite illinitur: polypos & carcinomata abſumit, &c. Dracunculus minor folio conſtat hederaceo, magno, candidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita vt anguem planè referat, baculi craſſitudine: fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primùm herbaceo, & eùm emaruerit, croceo, guſtu feruês, mordaxq;: radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro non abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur iiſdem in locis, eandemq; vires cum maiore obtinet. *Dioſcorides.*

Polygonatvm, Sigillvm Salomonis, Germ. Weißwurtz. Hetruſcis *Fraxinella*. Gall. *Seau de Salomon*. naſcitur in montibus, ſyluis, locis vmbroſis, & iuxta margines, frutice cubito altiore, folijs lauri latioribus, & læuioribus, ſapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adſtrictione. Flores per ſingulos foliorum exortus promit candidos, folijs numeroſiores, incepta à radice ſupputatione. Radicem habet albã, mollem, longam, crebrò geniculatam, denſam, graueolentem, digitũ craſſitudine æquantem. Maio ac Iunio flores, Auguſto fructus colligi poſſunt. * Radix vulneribus efficaciter illinitur: quinctiã maculas in facie delet. *Dioſcorides.*

Symphytvm, Consolida Maior, Ger. Walwurtz Schmärwurtz. Gall. *de la Conſyre*. caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, craſſum, læuem, angulosum, vt ſonchi inanem: circa quem breui interuacante ſpacio, folia exeunt anguſta, bugloſſo proxima, oblonga, hirſuta: caule ſecũdum angulos quoſdam ſtriato: folijs tenuibus, ex alarum ſinu prodeuntibus: in quibus flores lutei, & circa caulem velut verbaſci ſemina emicant. Tam caulis, quàm folia aſpera lanugine horrent, tactuq; pruritum cõcitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viſcoſæ: quarũ eſt vſus. Locis aquoſis paluſtribusq; prouenit. Per integram æſtatem floret. Radix tamen in autũno carpenda venit. * Tritę & potę cruentis excreationibus, ruptisq; proficiunt: recentia vulnera illitæ, conglutinant: carnes quoq; ſi cõcoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus præſertim ſedis, cum ſenecionis folijs vtiliter illinuntur. *Dioſcorides.*

Glvtinant quoq, radix ariſtolochię, gentianæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus flatus diſcutientibus.

Eryngion, Germ Manßtrew/Radiſtel, Gall. *Chardonnemmé Cent-teſtes*, nominatur: aculeatatum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale cõdita, in cibos recipiuntur. Lata autem ſunt, & extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica: ſed vbi adoleuerunt, circa complures caulium eminentias in ſpinas aculeantur. in quorum ſummitatibus globoſa capitula, duratũ, acutiſſimaũq; ſpinarũ ambitu ſtellatim circumuallantur, quorum color alias viridis, aliàs albus, interdũ cœruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, intemè candida, pollicis craſſitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & cãpeſtribus. * Vim habet excalfactoriã. Pota mẽſes & vrinas pellit: tormina inflationesq; diſcutit: cõtra iecinorũ vitia, ſerpentum morſus, & hauſta venena, cum vino prodeſt: bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ 3.j. appenſa, illitaue, tubercula diſcutere proditur. Pota cũ hydromelite radix, opiſthotonicis, & comitialib. medetur. *Dioſcorides.*

Zvrvmbeth apud Arabes nihil aliud deſignat, quàm Arnabo apud Græcos. Eſt aũt Arnabo. arbor procera, in Oriente prouenjens: folijs longis, colore viridi, in luteum langueſcente, ſalicis modo, ficuũ & ramorum cortex. Infrugifera eſt, citreum odorem ſpirans. *Matthiolus.*

Spica Celtica exigua planta eſt, folia habens oblonga, in extremo lata, florem luteũ: ad radices multa exigua habet adnata, ſpicis minutis ſimilia: hæc cum radiculis, abiectis folijs, in vſu ſunt, & valde odorata. Adulteratur impoſita herba ſimili: ſed facilis cognitio: nam folia adnataq; breuiora habet, candidior eſt, neq; amara, neq; odorata, vt vera Celtica eſt. Laudatur maximè recens iucũdi odoris radice numeroſa cohærens, nõ fragilis & plena. * Vrinã mouet vehementer, & ſtomacho vtilis eſt. Inflãmationibus iecinoris & ſuffuſis auxiliatur. Contra ſtomachi inflationes, cum abſinthii decocto bibitur item aduerſus lienem, renum & veſicæ vitia, & venenatos ictus ex vino Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

Spicanardi teſte Galeno, radix eſt, nõ ſpica. Nota eſt. Eligitur Syriaca dicta: cuius hæ ſunt notæ. vt ſit breui ſpica, largam gerens comam, colore flaua, odorata, aliquantulum redolens cyperum ſapore, linguam ſiccãs, quę diu in ſua odoris gratia permaneat. Adulteratur ſtibio cũ aqua, aut palmeo vino põderis cauſa inſpirato. Sed ex præcedentibus notis dignoſcitur. Madefacta etiam vendi ſolet: quod vitiũ ex eo deprehenditur, quòd candida ſit ſpica, ſqualida, nulloq; puluere obſita. Vim habet exiccantẽ & excalfactoriã. vrinã mouet. Nauſeę, ſtomachi roſionib. inflationi, iecinori, regio morbo, renũ vitijs auxiliatur, &c. *Medici Florentin. ex Dioſcoride.*

Flatvs quoq; Discvtivnt, radix apij, acori allij, coſti, carnabadij, dauci, cnulę, fœniculi, galangæ, petroſelini, peucedani, zedoariæ, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus ſemen generantibus.

Secacvl non eſt eryngium, neque Iringus, qui habet folia Cretami marini, neque Sigillum Salomonis: ſed verum Secacul eſt veterum Siſer, hoc eſt, radix illa, quæ German. dicitur Kirgelmoin / Gunzelmoin / Rüben / & Gierlen / Gall. *Eſcheruis & Serſ.fes.* * Semen generat, & venerem ſtimulat. Si in promptu non ſit, eius

loco radix paſtinacæ ſylueſtris accipienda eſt.
Cordus.

Semen quoque Generant, radix acori, bulbi, eryngij, galangæ, ſatyrij, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus menſes mouentibus.

Centavrivm magnũ folia habet iuglandis, oblonga, viridi braſſicarũ colore, ſerrata in ambitu: caulẽ ceu rumicis, binũ, aut ternũ cubitorũ, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papaueri ũ, in rotunditate oblonga. Flos cœruleus: ſemẽ Cnico ſimile, ceu laneis floccis quibuſdã inuolutũ. Radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnãs, cũ adſtrictione aliqua & dulcedine acris, & rubeſcens Amat ſolũ pingue & apricũ, ac ſyluas & colles. Colligitur autũno: ſiccatur & conſeruatur per annos duos. * Radix cõuenit ruptis, cõuulſis, pleuriticis, ſpirãdi difficultati, veteri tuſſi: ſanguinẽ expuentibus drachmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua, cæteris in vino: item ad tormina & vuluæ dolores, Ramenta eius in collyrij formam vuluæ ſubdita, menſes atq; partus extrahunt. *Dioſcorides.*

Filipendvlae radix vrinæ ſtillicidio auxiliatur: item renum tum calculis, tum doloribus ſtomachi inflationes diſcutit. Medetur ſuſpirioſis & anhelantibus, omnibusq; in vniuerſum morbis, quos cauſa frigida excitauerit. Prodeſt comitialibus, inſperſo cibis radicum puluere. *Matthiolus.*

Gramen vulgaris eſt notitię: cuius radix dulcis, articulis præcincta. * Hæc trita illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminib. medetur, & vrinæ difficultatibus: calculoſa etiam veſicæ excrementa comminuit. *Dioſcorides.*

Meon, Ostrvtivm, Magistrantia, in Macedonia & Hiſpania plurimum gignitur, anetho folijs & caule ſimile, ſed eo craſſius: binum fermè cubitorũ altitudine attollitur. ſparſis in obliquum, tectumque radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfaciẽtibus. Colliguntur Auguſto menſe. * Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritę citra coctionem, præcluſorum renum, veſicæq; fractę vitia potu leniunt: vrinæ difficultati medentur: ſtomachi, inflationes diſcutiunt. Torminibus, affectæ vuluæ, articulorum doloribus, atq; fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. Sanguinem per menſtrua pellunt, deſeſſionibus feruefactæ: infantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent. Quòd ſi plus quàm deceat, ex his bibatur, caput dolore afficiunt. *Dioſcorides.*

Meum ex ſententia plurium peritorum in ſimplicium cognitione exiſtimatur ea planta eſſe, quam Herbarij Calabrenſes appellant Imperatricem: cuius copia in monte Calãbriæ Polino prouenit. Radix nigricans eſt, numeroſa, & ſubtilis, boni odoris, & ſapore, vt ego quidem obſeruaui, initio dulci, deinde amaro, & in fine acri: Folia habet Anethi & in ſumma omnes notas a Dioſcor. illi aſſignatas. Videtur mihi quidẽ

A eadem eſſe planta, quã depingit Matthiolus, modò non ſit malè repræſentata. Vtimur radicibus ſiccatis in vmbra, non marcidis aut lentibus, nec carioſis, ſed plenis, grauibus & odoratis.

Valerianae tria genera paſſim occurrunt: vnũ hortenſe, ſylueſtria duo. Repetiũtur verò & alię quædã ſed nomine, nõ effigie reliquis ſimiles, vt quã Rubram cognominãt, & quã Græcã. Satiua ſiue hortenſis valeriana, prima folia edit oblonga, lata, læuia, virentia, atq; indiuiſa: quæ
B verò ſecundum caules maiora, longiora, vtrinq; profundiùs laciniata. Elaphoboſci ſiue Paſtinacæ maioris foliorum æmula, ſed tamen minora: caulis cubito altior, læuis, & concauus & interuallis rarioribus articulatus, è cuius geniculis bina exeunt folia, & in faſtigio flores in vmbellis aceruati, parui, ab oblongiore, & anguſtiore exiguo veluti collo ſeſe pendentes, narciſſi quidem effigiẽ aliquatenus exprimentes, ſed tamẽ multo tenuiores, & magnitudine ipſis plurimũ ce-
C dentes, colore è rubente diluta purpura albicantes, radix digitalis craſſitudinis, obliqua, fibris multis ſummæ terræ adhæret, plurima parte eminens: quæ dum reſiccatur, pinguis ac oleoſa efficitur, & odore eſt ſuauiore, quàm recens. Sylueſtrium quæ maior, folijs cùm prioribus, tum ijs, quæ circa cauliculos eſt, diuiſis, ac laciniosis, maioribus, & nigricantioribus quàm ſatiuę. caulis huius læuis quoq;, inanis & geniculatus, cubitoq; procerior. flores in vmbellis ſimiles & di-
D lutè purpurei. radices tenues, & veluti multis capillamentis fibroſę, odore non omnino deſtitutæ. Altera ſylueſtris forma hortẽſem ſatis refert, ſed longè minor eſt. prima eius folia indiuiſa, reliqua in partes, ac lacinias diſſecta. cauliculus dodrantalis. flores in vmbellis aliarum ſimiles ex læui purpura albicantes. radices tenues obliquæ, repentes, & tenuibus fibris capillatæ, odoris exigui. Seritur hortenſis apud Germanos & Belgas. In Creta autẽ & Ponto ſuæ ſponte eſſe
E fertur. Syluestres humentib. locis, iuxta riuulos, foſſas, & ſcrobes aquas habẽtes, reperiunt, maior harũ in hortos translata luxuriat. minor verò ægrè coaleſcit. Florent hæ Maio, Iunio, & Iulio æſtiuis menſibus Valerianæ paſſim appellantur, & Græcè Phu. Et prima quidem Phu apud Dioſcoridem deſcriptioni reſpondet: neque obſtat flos paruus, & Narciſſo minor. Quòd ſi quidem maior ſcribatur, errore fit Græci exemplaris, in quo ſic habetur: ἄνθη ὅμοια τῷ ναρκίσσῳ μείζω δὲ καὶ τρυ-
F φερώτερα. Sed pro μείζω, id eſt maior, reſtituendum eſt ἥσσω, ſiue ἥττω, id eſt minor, vt ante nos Ruellius quoq; annotauit. Id quod mox ſubſequens dictio τρυφερώτερα. hoc eſt tenerior, non modo innuit, verùm & palam oſtendit. Neq; enim maiora, ſed minora, teneriora eſſe ſolent. Atque ſic ſe habente Dioſcoridis lectione, omnis adimitur ſcrupulus. Sunt namq; Valerianę flores ἥττους καὶ τρυφερώτεροι, quàm Narciſſi. Appellatur prætereà Valeriana ſatiua à Dioſcoride νάρδος ἀγρία, id eſt, ſylueſtris, aut ruſtica nardus: à Plinio Nardus Cretica: hac ætate à quibuſdam Marinella,

Geniculatis

Genicularis herba benedicta, & Theriacaria: in officinis Valeriana domeſtica: Theophraſto, Paracelſo Terdina: Germ. Groß Baldrian. Gall. *Valeriane*. Altera ſpecies Valeriana ſylueſtris nuncupatur, & Germ. Wildt Baldrian/Katzenwurtz/Augenwurtz/Wendwurtz/Denmarck. Tertia Valeriana minima nominari ferè ſolet. * Excalfacit autem Phul legitimum, vt Dioſcorides ait, ſed tamen non intensè, neq; ipſa recens radix, ſed areſcens tantum. Recentem ſiquidem exiguum omnino caloris habere facilè deprehenditur. areſcentem verò calidiorem eſſe, & guſtus & odor vterq; intenſior oſtendunt. Mouet aūt, authore Dioſcoride, ſicca radix vrinas: menſes cit: prodeſt ad laterū dolores, & antidotis permiſcetur. Syluestrē autem Valerianam, ruptis, cōuulſis, ex alto præcipitatis, recentiores vtilem cenſent. folia huius, tum & ſatiuę ad oris, & gingiuarum cum inflammatione exulcerationes, decocta, & gargarizata prodeſſe ferunt. Cæterum Valeriana rubra duorum dodrantum caulibus, aut longioribus, iisq; rotundis, læuibus & geniculatis aſſurgit folia habet lata, longa, acuminata, læuia, & diluti viroris: è faſtigijs caulium Valerianæ propemodum ſimiles vmbellas, ſed laxiores, & magis inconditas, in quibus flores oblongi, tenues, rubentes, & ſemen inde exiguum, oblongum, quandoq; ſumma parte barbatulum, radix ſubeſt candida, mediocris craſſitudinis, & longitudinis. Huic ſimilis alia repetit, folijs quoq; oblongis, cauliculis circa ſuperiorem partem in ramulos cōplures diuiſis: floſculis è diluto cœruleo purpuraſcentibus, breuioribus, quàm ſuperioris: radice mediocris craſſitudinis. Vtraq; Belgis hortenſis, & altera quidem rarior. florent æſtiuis menſibus. Valerianæ rubræ à florum vmbellarumq; ſimilitudine pleriq; nomen dedere, quod huic permittere maluimus, quam improprium appellationē temere attribuere. Sunt etiā, qui Behen recentiorū ſpeciē eſſe velint, idipſum Behen rubrum nuncupantes, ad differentiā alterius Behen albi dicti, quę quidem eſt herba multum à Behen Arabum differens, veluti & præſens. Alij inter Limonij genera referunt. Marthiolus etiam ſecundam ſpeciem pro Limonio depingit. Atq; hāc ipſam audam ad nos pro Limonio miſit præclariſſimus vir, & in notitia ſtirpium, omniumq; ſimplicium verſatiſſimus Iacobus Antonius Cortuſus Patricius Patauinus. Et reſpōdet ſatis cum Limonij deſcriptione poſterior. Sed Valeriana rubra non æque: non modò quòd folia eius ſint longè quàm Betæ minora; verum potiſſimū, quòd ſemen eius raro perficiatur, & hoc ipſum nequaquam rubeat. Nam Limonio folia ſunt Betæ ſimilia, tenuiora tamē, & minora: caulis tenuis, rectus, refertus ſemine rubicundo, vt Dioſcorides refert. Quod autem ad facultates harum attinet, nullas quidem cōpertas habemus. Videtur autem vtraq; vnà cum radicibus refrigerantis eſſe naturæ. Porro Valeriana Græca coliculos tres, aut quatuor promit rectos, concauos, inanes, tenues & cubitales,

A ſolijs circumueſtitos complutibus, oblongis, alatis, ex alijs multis, medio intercurrente neruo, compoſitis, viciæ folijs ferè conformibus, ſed tamen virentioribus, quorum ſingula paruula ſunt, latiuſcula, oblonga, acuminata, dorſoq; aliquantulū eminente. flores nequaquam in vmbellis, neq; etiam in alis foliorum, ſed in faſtigijs cauliculorum ſparſi prodeunt, pulchri, colore cœruleo, ſed dilutiore ſplendentes, ex quinq; foliolis, ſtaminibus aliquot exiguis, & B candidis in medio, à quibus apices parui ſubluteí dependent, ſequuntur capitula parua, in quibus ſemen minutū. pro radicibus multæ tenuiſſimæ ſunt fibræ. Nuſquam ſuæ ſpontis in Belgio eſt, ſed aliunde illata. plurima æſtatis parte floret. Valerianam, vt diximus, Gręcam, & Valerianam peregrinam, necnon Pſeudophu appellāt, tametſi nullam cum Valeriana ſimilitudinem habeat. Nullius eſt vſus, niſi quòd hortorum exornet margines. *Dodonæus*.

C *Phu* verum creſcit in regno Neapolitano, in Polino monte Calabriæ & alijs locis, & Romæ, vbi in multis hortis colitur, abundè haberi poteſt. Radix eſt longa, & craſſa vnum digitum, & in circuitu villoſa ex obliquo, inſtar Hellebori, & in vno loco repetiuntur multæ radices interdum ad 30. inuicem ſeſe obliquè contingentes: odore planè refert Valerianam, attamen multò efficaciore. Andromachus Ponticū eligit. Quod ſi ad manus noſtras peruenerit ſolida, nō exeſa, D odore flagrantiſſimo, perfectiſſima erit, æquè ac ea, quæ in Ponto creſcit. Vulgaris Valeriana nō debet illius loco accipi: cùm veræ copia modò diligentia mediocris præſtetur, haberi poſſit.

FRAXINELLAE complures exeunt cauliculi, rotundi, cubitales, aut altiores, inferiùs folijs, ſuperius verò floribus ſuprà inuicē digeſtis exornati: folia oblonga ex pluribus ad vnū pediculum vnita, Glycyrrhizæ ſimilia, multò quàm fraxini minora. Singularia tamē eorum breuio- E ra, duriora, magisq; acuminata, quàm Glycyrrhizæ. florum color dilutè eſt rubentis purpuræ, vti ſilueſtris maluæ: ſed forma diſſimilis. A quinis etenim vt plurimū ſtriatis oblongisq; ſuperioribus foliolis, ſtamina aliquot recuruata barbæ inſtar dependent. Odor horum grauis eſt, ac hircinum olet, & ſimiliter earum, quæ ſequuntur ſiliquarum. Succedunt autem ſingulis floribus quinq; ſimul, aſperæ, ſcabræ, & ſubrubētes: in quibus ſemen gignitur rotundum, nigrum, F ſplendens, minus quàm Pæoniæ, aut etiam Lentiſci, radices ab vno capite plures diuaricantur longæ, candidæ, carnoſæ, tenui in medio neruo, cum obſcura acredine aliquantulum amaricantes. Videntur autem huius duæ eſſe ſpecies, non tamen valdè differentes. Vnius folia maiora, virentiora, duriora, magisq; acuminata, alterius verò nigriora, minus dura, ac nō æquè in acumē deſinētia, flores quoq; huius aliquantò dilutiores: illius verò paulò rubicundiores. In Italiæ ac Germaniæ mōtibus, ac collibus, lutoſo ac ſaxoſo reperitur ſolo apud Belgas hortenſis eſt. Flo-

res Iunio: ſemẽ ſeriùs prouenit. Recentiores Fraxinellam pleriq; χαμαιμελίαν quaſi humilem Fraxinũ appellant. officinæ Diptamnũ. & pro legitimo Diptãno, radicibus huius ſubinde vtũtur, vnde & a nõnullis Pſeudodictamnũ, & Dictamnum album nominatur. Non eſſe aũt legitimum Dictamnũ notius modò eſt, quã vllis verbis refelli opus ſit. Et Pſeudodictamnũ quoq; Dioſcoridis nequaquã eſſe, non minùs manifeſtũ. Sed non eſſe Tragij veterum ſpeciem, non æquè expeditum videtur. Nam cum Tragio, & quidem priore conuenire poſſe apparet. Habet autem iſtud prius Tragium, duo ſiquidem ſunt, authore Dioſcoride, folia, virgas & fructus Lentiſco ſimilia, ſed minora omnia & ſuccum fert gummi ſimilem: & in Creta tantùm naſcitur. Idem Plinius lib. 27. cap. 13. Tragonis ſiue Tragiũ, ait, naſcitur in Cretæ tantùm inſulæ maritimis. Lentiſco (exemplaria perperam Iunipero habent) ſimilis, & ſemine, & folio, & ramis. ſuccus eius lacteus in gummi ſpiſſatus, vel ſemẽ, impoſitione ſpicula è corpore eijcit. Et Fraxinella quidem Lentiſcum non minus quàm Glycyrrhiza folio refert, & odorem τράγου, id eſt hirci ſpirat: quæ huius cum Tragio ſimilitudinem quandã oſtẽdunt. Sed tamen quia frutex non eſt, non baccas, quales Lentiſcus, ſed ſiliquas ferat, a dnatis ramulis careat adhæc neq; lachrymam fundat, haudquaquã Tragium, ſed aliã, atq; ab eo differentem ſtirpem eſſe cõſequitur, quam veriſimile eſt veteres nõ obſeruaſſe, vel in nullo vſu, aut ſaltem negligentius habuiſſe. Facit huc, quòd Bellonius lib. 1. Singularium refert, Tragiũ in Creta iuxta fluenta naſci, & flore eſſe luteo. Nam Fraxinella montes amat & flore rubet. Ex quib. Fraxinellæ cum Tragio diſcrimen ſatis apparet. * At Fraxinellæ radix excalfacit, & reſiccat ordine ſecundo, digerentis, attenuantis, & aperientis eſt facultatis. Menſes & vrinas mouet: partus adiuuat: ſecundas educit: vteri frigidioribus morbis auxiliaris eſt. cõfert & ſtomachicis, & anheloſis fertur. Traditur etiã aduerſus ictus morſusq; ferarum, lethalia medicamenta, & peſtilentium morborum contagia prodeſſe, antidotisq; vtiliter permiſceri. *Dodonæus.*

M e n s t r v a quoque P r o v o c a n t, radix aſari, ari, acori, ariſtolochiæ longæ, aſphodeli, allij, bryoniæ, cyperi, coſti, capparorum, calami aromatici, dauci, dictamni, eryngij, fœniculi, helenij, lilij, petroſelini, pœoniæ, raphani, rubiæ, ruſci, &c. de quibus ſingulis vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus menſes ſiſtentibus.

T o r m e n t i l l a folio pentaphylli minore, ſeptenis inciſuris diuiſo: radice breui, nodoſa, cõpacta, rubeo colore, ſapore aſtringẽti: cauliculis tenuibus, ſubrubentibus: flore melino, adeò vt in pentaphylli genere ſit reponenda. Sunt, qui à ſeptenis foliorum diuiſuris Heptaphyllon vocent. * Vrinæ incontinentiam ſupprimit: ſiſtit menſes, ſi in eatum decocto ad vmbilicum vſq; conſederint fœminæ: vel ſi tritæ, & ex melle atq; ſpica ſubactæ, ventri, ac pubi illinantur. Sanguinem e vulneribus manantem cohibent, ſuperaſperſo earum puluere. *Matthiolus.*

M e n s t r v a quoq; S i s t v n t radices Symphyti, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus ſudorem prouocantibus.

C h i n a ex occidentali India defertur (quandoquidem vulgo Luſitani ex Orientali India eam adferant) eſt arundinis maioris radici ſimilis, nodoſa, intus alba, interdum rubeſcens, foris rubra. Optima eſt recens, ponderoſa, ſolida, pinguis, non carioſa, ſapore inſipida. Naſcitur in China, Orientalis Indiæ prouincia, Scythiæ atq; Sericaniæ finitima, maritimis locis, arundinis, aut vluæ paluſtris modo. Solius radicis eſt vſus apud Indos, ad curãdos difficiles morbos, apud quos magno in precio eſt. Propinatur eius aqua in diuturnis & acutis morbis, febribus præſertim: etenim ſudores prouocat, cuius rei gratia multi ſanantur. Triginta ſunt circiter anni, quòd Luſitani primũ in has regiones eam intulerint. præclara de eius facultatibus prædicantes aduerſus omnis generis morbos, ſed maximè Luem Veneream, in qua mirabiles effectus præſtitit. * Valde extenuat: ſudorem mouet & exiccat, ideoq; putredini reſiſtit: iecur cõfirmat, hydropi auxiliatur: vlcera maligna ſanat, lepram & elephantiaſin curat. Gallico morbo ſuccurrit: corpus alimento deſtitutum reficit. ſcirrhis iecoris maximè prodeſt. ligno Guaiaco tamen à Sarſa infirmius exiſtit. *Nicolaus Monardus, & Andernacus.*

S a r s a P a r i l l a ex Peru, ſiue Hiſpania noua defertur planta multis radicibus nitens, glycyrrhizæ non diſſimilibus, duos cubitos, aut eo amplius longis, colore cinereo dilutiore, quæ interdum tam altè demittuntur, vt qui integras eruere volet, ei profunda foſſione opus ſit: ramis nodoſis, & lignoſis, qui facilè deſiccantur: floresne an fructum proferat, ignoramus. Illa multo meliorem & efficaciorem nobis deinde protulit prouincia Honduras, à ſuperiore diſferens, quòd illa candidior eſt, ad pallorem tendens, & gracilior, hæc verò cinerea, nigrior, atque craſſior. Deligitur nigrior, recẽs, nõ carioſa, fractu contumax, quæq; aſſulatim frangitur, & ponderoſa. Nam quæ cariem ſenſit, & dum frãgitur pulu erulenta eſt, inutilis exiſtimatur. Cum eam Hiſpani primum viderunt, Sarſæ Parillæ nomen indiderũt, propter cognationem, quam cum noſtra Sarſa Parilla, quæ ſmilax aſpera eſt, habet. Certè noſtratem expertus ſum ſimili facultate præditam, cum ea, quæ ex Hiſpania noua adfertur, ad quam magis accedit, quàm ad eam, quæ in Honduras inuenitur. Guſtu inſipido eſt, & ſine acrimonia, nec eius aqua hordeacea ſapidior eſt. * Vncia eius in duabus libris aquæ cocta, vini rubri turbidioris colorem refert, tenuemq; eſſentiã habet, & ſummè prouocat ſudorem. Decoctũ eius cum tenui victu p[illegible]

di es triginta, lucem veneream, plus quam lignũ Indicum ſanat, prodeſt morbis articularijs, vlceribus, laxis ex pituita & defluxione tumoribus: cerebri & capitis vitia emendat: iecur confirmat: lienem extenuat: incipientem elephantiaſin diſcutit. *Nicol. Monardis, & Andernacus.*

De radicibus venenis reſiſtentibus.

Angelica cubitatem excedit altitudinem, caule geniculato, inani, multis alarum cauis referto: folia profert oblonga, per ambitũ ſerrata, in nigrum vireſcentia: flores albos, in vmbellam cohærentes: è quibus ſemen prodit tenue, lentiũ modo compreſſum. Radix ei ſubeſt craſſa raphani modo, quæ in plures diuaricantur ramos, guſtu acris, & ſuauiter odorata. Naſcitur in hortis. Colligitur autũno ſiccatur, & cõſeruatur per annos duos, vel tres. * Excalfacit, pariterq; deſiccat ordine ſecũdo completo, aut tertio incipiente. Proinde aperit, attenuat & diſcutit. Venenis mirificè aduerſatur, quare peſtilentiam arcet hauſta, aut frequẽter commanſa. Ipſa per ſe ſumpta, pituitoſos, lẽtosq; humores digerit. Idẽ præſtat & radicis decoctũ. quod etiam celerius ex frigore tuſſientibus auxiliatur: expectorare enim efficaciter craſſam, lentamq; pituitam. Sanantur eodem ex aqua aut vino interna viſcerũ vlcera, concreta, vſq, ſanguis diſſoluitur, & roboratur ventriculus. Radix in puluerem trita, animi deliquijs, & cæteris cordis affectibus opem vnice præſtat. Valet ad rabioſorum & venenoſorum morſus, exterius cũ ruta impoſita, intrò in corpus aſſumpta. *Matth. alii.*

Carlinae, ſiue Cardopatij duæ ſpecies: vna humilis & abſque caule. altera caulem promit. Vtriuſq, florem candidum videre contigit. Geſnerus purpureum reperiri ſcribit, quod & Franciſcani fratres teſtantur. Humilis folia ſunt ſpinoſa, & oblonga, inter quæ medius emicat orbiculatus flos, amplus, magnus, exteriore parte inſtar echini caſtaneæ valde ſpinoſus: ſuperiùs planus, & latè patens cuius medium multis capillaceis ſtaminibus ſtrictum, oblonga, anguſta ambiunt foliola candida, aut purpurea, ſereno hic explicatur cœlo, nubilo verò & per noctem velut ſe recludens contrahitur. radix huius oblonga & mediocris craſſitudinis. Altera ſpecies folia ſimiliter valde habet ſpinoſa, nõ raro aſpera caulem dodrantalem, aut altiorem flo... capitulo vni prioris, ſed mi... ò ra... ali... ferè craſſitudinis odoratã, & vt plurimũ ... ſam. De vtriuſq; nomine inter recentiores nõ ſatis cõuenit. Sunt, qui velint priorem Chamæleonem albũ eſſe: alterũ verò Chamæleonem nigrum: alij vtrumq; à Chamæleoni bus differre aſſerunt. Chamæleonem autem album Dioſcorides folia habere Scolymo ſimilia ait, caulem non promere: è medio ſpinas erigere echini marini aut Cinaræ modo: flores edere purpureos, veluti pilos papposſos. ſemen Cnici: radicem interius albam, aliquatenus aromaticã, grauis odoris, & dulcem, circa quam viſcum reA peritur. Nigrum verò Chamæleonem, idem inquit, folijs quoq; eſſe Scolymi, ſed minoribus, tenuioribus, ac rubro diſtinctis, caule dodrantali, digitalis craſſitudinis, ſubrubente, & vmbellã habere, in eaq; florem tenuem Hyacinthi amulum, verſicolorem, radicem verò craſſam, nigrã, denſam, interdum exeſam, quæ diſſecta ſublutea ſit, & manducata mordeat. Et cum Chamæleone quidem albo Carlinam humilem conuenire poſſe apparet, ſi fructus, aut capitulum reB ſponderet. Caule ſiquidem, & folijs ſpinoſa, ſed fructus non eſt veluti Cinaræ Pini conum ſiquidem Cinaræ capitulum refert, ex ſquamis multis faſtigio acuminatis, ac ſpinoſis coactus, quale nõ eſt Carlinæ. Neq; enim ſatis eſt, quòd caule careat, aut quòd viſcum ferat, ſed reliquas etiam adeſſe notas refert. Nam vt Franciſcani fratres tradunt, plures Carduorũ ſpecies reperiuntur caule viduæ: poſſunt & aliæ viſcum ac gummi præbere. Plin lib. 21. cap. 16. ixinem tatam viC ſu & radice filioſam eſſe inquit, ex qua medium veluti malum extuberat. Eſt autẽ Ixine Chamæleon albus, Exemplaria Helxine perperã habent. Idem de Carlina altera dicendũ: tametſi enim ſo lia fortè habeat Scolymi, & caulem dodrantalẽ, cùm tamen flos non ſit hyacinthi, id eſt, cœrulei coloris, deſideratis & alijs, Chamæleon niger di ci non poteſt. Accedit noſtræ ſentẽtiæ in lib. Singularium ſuorũ primo, diligentiſſimus P. Bellonius, qui ambas Carlinas à Chamęleonib. differD re oſtendit, & vtrumq; Chamęleonẽ Italiæ, Germaniæ, & Galliæ incognitum eſſe ſcribit. Albi Chamæleonis radicẽ perquam craſſam eſſe ait, & pedalis, aut cubitalis longitudinis, multumq; odoratã, atq; ex ea lachrymã manare: Chamæleonis vero nigri florem eſſe pulcherrimi, cœrulei, ac planè cœ... ſus coloris, quam Dioſcorides ὑακινθίζοντα appellat, ab Hyacintho non ſcripto, qui creberrimè cœruleus eſt *Dodonaus.*

Venenis etiam Resistunt, radix Apij, E Allij, Ariſtolochiæ longæ, Bryoniæ, Cyperi, Carnabadij, ſeu Doronici, Coſti Fœniculi, Gentianæ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus ambuſtis conferentibus.

Hyacinthi radix bulbacea eſt. * Hæc pueris ... pubertatem coercet, & non patitur erumpere: ſiſtit aluum pota, & vrinam impellit phalangiorum morſibus auxiliatur. *Dodonaus.*

F Ambustis quoq; medentur, radix Aſphodeli bulbi, Liliorum alborum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus dolorem ſedantibus.

Anonis ſeu Ononis ramos habet fruticoſos dodrantales aut maiores frequentibus geniculis cinctos, cauis ... rũ multis, capitibus rotundis ... lenticulæ, tenuibus, puſillis, ad rutæ aut ... folia accedentibus, ſubhirſutis ..., non iniucunde olentibus. Muria conditur, antequam ſpinoſa fiat, cibis gratiſſima.

I

Rami acutioribus ſpinis, & veluti ſpiculis firmioribus horrent. Radicem mittit candidam. * Quæ excalſacit, & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam eiet, calculos comminuit, margines vlcerum erodit. Radix cùm decoquitur poſca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas ſanare creditur. *Dioſcorides.*

Dolorem quoq; ſedant, radix Acori, Dauci, Eryngij, Ireos, Mandragoræ, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus diſcutientibus ſtrumas.

Plantaginis radix * & mãducatu, & collutione, dentium dolores ſedat, eadem cum folijs, vlceribus renũ, & veſicæ in paſſo datur. Fertur tres radices, cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari & quatuor quartanis. Sunt, qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis vtantur. *Dioſcorides.*

Discutiunt quoque Strumas, radix Capparorum, Ireos. de quibus vide s. ſuo loco.

De radicibus venenoſis.

Mandragora ſi bibatur, confeſtim ſopor inſequitur, exolutio, ac vehemens veternus, nihil temerè diſtans à lethargo.* Cui, antequã aliquid ex ijs accidat, vomitus & aqua mulſa proderit: poſtea nitrum & abſinthium ex vino dulci aut paſſo ſumatur. caput roſaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corporis & olfactus eupatorij, & piperis, ſinapis, caſtorij, & rutæ, tritorum in aceto: & liquidæ picis, & odor è lucernarũ exuſtione, & extinctu. Quòd ſi ægrè ij reuocentur, ſternutamenta mouere, alijsq; cõmunibus auxilijs vti conueniet. *Dioſcorides.*

Fungorum alij genere, alij copia lædunt: omnes tamẽ ſtrangulatus ſuſpendio ſimiles cõcitant.* Quibus confeſtim ſuccurrendum communiter ex oleo vomere cogendi: mirificè iuuat lixiuia ex ſarmẽtis, aut pyraſtri ſurculis, epota cum ſale, poſca & nitro. Fructus aut folia pyraſtri cum fungis decocta, ſtrangulantem illam vim auferunt, eſitataq; eiſdem auxiliantur. Aduerſus fungos gallinaceo oua cum poſca proficiunt, adiecta ariſtolochiæ drachma. item abſinthium cum vino melleq; ſumptum, & ex aqua potum. apiaſtrum ex nitro: panacis radix, & ſemen in vino: fæx vini cremata, cum aqua: atramentum ſutoriũ ex aceto: radix vel ſinapis, aut naſturtium eſu proſunt. *Dioſcorides.*

Sumpto Ephemero, quod aliqui ſylueſtrem bulbum appellant, * pruritus in toto corpore excitatur, non ſecus atque ijs qui vrtica aut ſcylla laceſſuntur: interna rolionem ſentiũt, ſtomachus cum ingenti grauitate exæſtuat. cæterùm inualeſcente morbo, cruor ſtrigmentis admiſtus, per aluum exigitur. Quibus vt ijs qui ſalamandram hauſerũt, vomitione aut clyſteribus auxiliari conueniet: ſed antea quàm venenũ inualeſcat, dandũ eſt decoctũ frondium quercus, aut glandium, aut malicorij lac bibere prodeſt, in quo ſerpillum ſit decoctum: item ſuccum ſan-

A guinalis herbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrthi cum vino. Baccæ autem myrthi tuſæ tritæq., & aqua maceratæ, vt liquor inde ſumatur, opem ferũt. Media caſtanearum tunicula ſimilem effectum præbet, ſi cruda in aliquo ſupradictorum ſucco ſumatur: origanum quoque cum lixiuio epotum eximiè iuuantur aſinini lactis, aut bubuli calidi potu, etiam in ore contineant: ita vt quibus copia lactis huius adſit, non aliud deſiderent.

B *Dioſcorides.*

Veratrum Album * ſtrangulatus concitat, aut immodicas alui deiectiones mouet. Quibus ea medentur, quæ in fungorum mentione retulimus. Nimios autem deiectionũ impetus, medicamentis quæ excrementa ſupprimũt, coercebimus. *Dioſcorides.*

De radicibus alterantibus qualitate occulta.

C Novi mulierẽ, quotidie ferè per annos multos vuluæ ſtrangulationi obnoxiam, quæ ex illo morbo optime conualuit hauriẽdo ſemel per hebdomadam ſub lecti ingreſſum, vinũ album, in quo vncia radicis Bryoniae efferbuiſſet. Et hoc medicamento per annum integrum vſa, hinc nihil amplius incommodi ſenſit, inquit Matthiolus.

Paeoniae radix, quòd ſolaris ſit, eruta Sole

D tenente Leonem die & hora Solis. nec non Lunæ creſcente lumine, portantem ab Epilepſia liberat. *Marſilius Ficinus.*

De radicibus purgantibus bilem flauam.

Rhabarbarum radix eſt inæqualiter craſſa, nõ admodũ longa, rheo pontico perquam ſimilia colore & ſubſtãtia. Eius tres ſunt differentiæ: vnũ Indicũ ex Sinarũ regione omnium præſtantiſſimũ: alterum Barbarũ, ſecundum locũ obtinens. tertium Turcicum, omnium ignauiſſimũ.

E Laudatur ſubnigrũ in rubrum inclinans, recens, graue, pro raritate ſua, confractũ, ex ruſo & glauco alternãs, & croci modo tingens. Adulteratur, ſi aliquot dieb. in aqua macerat, vt facultas eximatur. fucus verò deprehẽditur, ſi in cõfracto ea varietas, quæ ſupra dicta eſt, nõ conſpicitur, nec croci modo tingit, ſed leuius eſt, & magis adſtringit. Cõſeruatur annos tres aut quatuor integrũ incorruptũq;, ſi cera ſola, vel cera cũ terebinthina liquata circumlinatur, aut melle albo, aut pſyllio, aut milio mergatur. Corrigitur tertia

F parte ſpicæ, vel ſquinãthi, vel cinnamomi. Doſis infuſionis à drachma vna cu dimidia, vſq; ad decem: pulueris verò à drachma vna, vſq; ad quatuor. Calidum & ſiccũ ordine ſecundo. * Purgat clementer bilem flauam, pituitamq;, præcipuè à ventriculo & hepate & inde ſanguinem purgat, obſtructiones liberat, & affectus inde ſanat, ictericum, hydropẽ, ſplenis tumorẽ, febres putridas, etiã diuturnas, dolorẽ hypochondriorũ punctorium, &c. *Medici Florentini, ex Meſue.*

Filici folia ſine caule, ſine fructu, ſine flore.

ex vno

ex vno pediculo cubitali lõgitudine exeũt, multifida, & lateribus pinnata. ſubgr…ui odore: radice per ſumma ceſpitum nigra, oblonga, filices multas fundente, ſubaſtringente guſtu. Naſcitur in montibus & ſaxoſis. Colligitur autumno, ſiccatur & conſeruatur per annum. * Radix latas tineas executit, ſumpta drachmis quatuor ex aqua mulſa: melius ſi eum ſcammoniæ, aut veratri nigri totidem obolis detur: ſed qui ſumunt, alia prægustare debent, &c. *Dioſcorides.*

Pvrgant quoq; bilem flauam Rhaponticum, &c. de quo vide ſuprà ſuo loco.

De radicibus purgantibus bilem atram.

Elleborvm Nigrvm, vulgò à German. Chriſtwurtz/folia habet viridia, platani ſimilia, minora, folijs ſpondilij proxima, pluribus diuiſuris inciſa, nigriora, & craſſiora, ſubaſpera: caulis aſper. flores ex candida purpurei, coroneis ſimiles, racematim cohærentes, in quibus eſt ſemen cnico ſimile: radicibus nigris, tenuibus, elleboro albo ſimilibus, quarum duntaxat eſt vſus. Reperitur in Germaniæ pleriſq; montibus, & alijs incultis, ac aſperis locis. In hortis viuax eſt. Floret circa natalem Dominicum, ſi hiems clemens mitisq; fuerit: aliàs mox ſoluto gelu. Eligi debet bene nigrum, corpulentum, plenum, in quo tenuis ſit medulla, acre guſtu, ferueñsq;. Helleborum nigrum quo hodie plerunq; vtuntur, non eſt iam deſcriptum: veruntamen etiam in Hetruria reperitur cum prædictis notis, tametſi raro. Itaq; cura adhibenda eſt, vt id ſumatur: quãuis non multũ errent, qui in veri loco vtũtur vulgari. Colligitur in vere vel æſtate: ſeruatur verò per annos duos vel tres. Corrigit cinnamomo, fœniculo, aniſo, maſtiche, oxymelite, & paſſo. Solis animoſis & robuſtis datur. Doſis pulueris à ſiliquis ſex, vſq; ad ſcrupulum vnum vel duos, cum paſſo, vel oxymelite. * Bilem vtrãq;, & pituitam euacuat non citra difficultatem. Itaq; febribus circuitu repetentibus, & diuturnis conuenit: item furore percitis: altera capitis parte dolentibus: & quos cephalæa diu infeſtauit: inſania & melancholia laborantibus, &c. *Medici Florentini ex Meſue.*

Elleborvm Albvm (Germ. Weiſnieſwurtz. Galli Ellebore blanche. Ital. Elleboro bianco.) radicibus nititur multis, tenuibus, candidis, ab oblongo & exiguo capite exeuntibus ceparũ modo: folia fert plantaginis: caulem palmo altiorem, cauum, tunicis conuolutum. gaudet montanis, & aſperis, & nõ modò in Græcia, Italia, aut alijs calidioribus regionibus, verùm & in Germaniæ ac Heluetiorũ montibus viret. viuit & in hortis. Floret Aeſtate, meſſibus, aut ſub Autumnum legendũ eſt. Deligendæ ſunt radices ſummis montib. collectæ candidæ, mediocriter extenræ, friabiles, carnoſæ, nullum in frangendo puluerem emittentes, quæq; ſint medulla tenui, guſtu feruente, nec tamen id vehementer: quæ enim nimiũ acres ſunt, ſtrangulant. Calidum & ſiccum in tertio.* Vomitu multo purgat, & ſter-

A nutamenta violenter mouet. Vitandum aũt hoc eſt, quod ſtrãgulet. *Medici Florentini ex Dioſcorid.*

Polypodivm radice dulci, auſtera, digiti parui magnitudine, multum ſiccante, ſed ſine morſu. Probatur ſubdulce, ſubauſterum, guſtatu ad poſtremum ſubamaro, & nonnihil aromatico, ſolidum, cirrhis ſeu nodis plenum, ex rubro nigreſcens, colore intus herbaceo piſtacij modo recens, quercuum & arborum aliarum glandiferarum truncis adnatum. Seruatur per annũ. B Corrigitur aniſo, fœniculo, zingibere, vel ſimili odorato aliquo. Doſis à drachmis duabus, ad aureos quatuor. Calidũ eſt in tertio: ſiccũ verò in ſecundo. * Humores craſſos & lentos terget, digerit, ſiccat, bilem atram, & pituitã vel craſſam vel lentam purgat, etiam a iuncturis. Affectibus ob hæc melancholicis prodeſt, vt quartanis, præſertim cũ mulſa, &c. *Medici Colonienſes ex Meſue.*

De radicibus purgantibus pituitam.

C Agaricvm oritur in magnarũ arborũ truncis, vetuſtate iam putreſcentiũ, & eroſarum tanquam carũ vel apoſtema, vel fungus. Eſt duplex, mas & fœmina. Mas eſt malus, præſertim qui longus, niger, durus, denſus, grauis, & in fragmẽtis ceu villos neruorũ oſtendit. Fœmina ſi rotundior, alba, poroſa, & rara valde, & frangi facilis, leuis, dulcis primo guſtatu, mox amara & ſtyptica eſt melior, præcipuè ſumma corporis ſui parte. Conſeruatur per annos quatuor. Corrigitur D tertia parte zingiberis, vel ſalis gemmæ. Doſis à drachma vna vſque ad duas: infuſionis verò à drachmis duabus vſq; ad quinq;. Calidũ ordine primo, ſiccum verò tertio.* Pituitam craſſam, lentam, putridam, & bilem flauam & atram purgat à cerebro, neruis, muſculis, ſenſorijs, ſpina dorſi, thorace, pulmone, ventriculo, hepate, liene, renibus, vtero, iuncturis. Vrinã quoq; mouet, ac menſes vtrunq; expurgat. Cutis colorẽ floridum reddit, lumbricos necat: iſchiadi, & cæterorum E articulorum doloribus confert, & febribus diuturnis, ex materia varia natis, &c. *Meſues.*

Agaricum, vt Galenus experientia docet, non admittit fucum. Hoc vnum itaq; obſeruandum eſt, vt ſeligatur illud, quod intus habet venas rectas. ſitq; leue, raræ contextionis, tenerũ, friabile, album & ſplendens, quale eſt, quod fœmina vocatur. Denſum, ponderoſum, lignoſum, rotundum, durum & nigrum, non ſolum laudabile non eſt, ſed potius à Dioſcoride inter ve- F nena in 6. lib recenſetur. Quod medium eſt inter hæc duo, quãtò pluribus notis vel ad hoc, vel illud accedit, tantò maiores habebit vires. Dioſc. ait, quod in Galatia, Aſia, & Cilicia in cedris creſcit eſſe infirmum & friabile, quod tamen antea, vt bonum elegimus. Itaq; hæc vox friabilis rectè intelligi debet: vt ſcilicet Agaricum ſit tenerum, nõ tamẽ eo modo, vt quaſi aliquod marcidũ per ſeipſum, aut leuiter manũ admouendo in multa fruſta decedat. Debet ergo hoc modo cõpactũ eſſe in ſeipſo, vt digito aut piſtillo, aut lima facilè in puluerem reducatur: maiorq; illius pars

A conſtet ex pulpa, non neruis & venis, hoc enim durius & grauius: & inſuper, ne paucæ iſtæ venæ, quæ in medio illius apparent, ſint quoq; flaccidæ, vel friabiles quia hanc ob cauſam quoq; Agaricus facilè diuellitur. & ita Dioſc. & Galenus intelligi debent. Atq; ideò non ſine ratione ex ſententia Galeni ſuperius diximus in præparatione Theriacæ, Agaricum per ſe ſolum terendum eſſe quò iſtæ venæ tanquam nullius vſus abijci poſſint. At tametſi illi, qui Agaricum propterea tundunt cum vino illum irrorando, ne B ſubtiliores eius partes euaneſcant, non ſint improbandi, nihilo tamen minus hallucinati mihi videntur, quòd poſtea ſimul accipiant partes quoque lignoſas & inutiles, quæ hac terendi ratione non abijciuntur, ſed ibi remanent, vt bonæ. Nec ſatis eſt dicere, quòd ſi accipiamus Agaricum fœminam, nō adeſſe iſtas venas. nam etſi Galenus eligat fœminam, vult tamen in ea ſeparari iſtas fibras. imò ſi non adeſſent, Agaricum non C eſſe probū, quemadmodum diximus eius probationis indicium eſſe. Ne verò perdantur particulæ ſubtiliſſimæ inter terendū, cauere id poſſumus eo modo quem Crito docet, de quo antea locuti ſumus.

Cvcvmeris Sylvestris radix in pleriſq; calidis regionib. in ruderib. ſabuloſis aliiſq; incultis locis reperitur. apud Germanos hortenſis: autumno colligitur: ſiccatur in vmbra, & cōſeruatur per annos ſex. Doſis deiectionis eſt à D drachma vna vſque ad quatuor: pulueris verò a granis quindecim vſq; ad drachmā ſemis. * Pituitam & bilem deijcit, præſertim in hydropicis: deiectiones autem citra ſtomachi iniuriam mouet. *Meſues, & Dioſcorides.*

Esvla Græcis tithymallus dicitur. Sed veluti eſulæ nomine tres plantæ intelliguntur, maior videlicet, minor, & rotunda, ſic etiam tithymalli genera ſeptem à Dioſcoride aliiſq, pluribus deſcribuntur. Eſula maiore pytiuſa Dioſcoridis in- E telligenda eſt, & Alſcebram maius Meſuæ: eſula minore, tithymallus cypariſſias & alſcebrā minus: eſula rotunda, peplos: quæ omnes plantæ hodie ſunt cognitę. Cognoſcendæ ſunt etiā reliquæ tithymali ſpecies, præſertim characias, qui reliquis præferebatur, & Græcis erat in vſu, hodie cognitus eſt, quemadmodū & reliqua tithymalorum genera, his præſertim, qui in his inueſtigandis diligentiam aliquam adhibent. nam omnes in Hetruria reperiūtur. Eorum deſcriptio F cùm ſit admodum prolixa, ex Dioſcoride petenda eſt. Cęterum ex omnibus eſulę generibus minoris radicis cortex eligitur tenuis, leuis, fractu facilis, rubeſcens, Caſſiæ fiſtulæ modo, poſt ſex à collectu menſes, ex loco libero collecta initio veris. Conſeruatur autem per annū. Corrigitur tragacātho. Doſis à ſiliquis duabus vſq, ad tres. * Purgat valenter pituitam, aquas, atram bilem, & à iuncturis. *Medici Florentini.*

Ebvli radix (Germ *Attich*. Gall. *Hieble*. Hiſp. *Yezgos*) longa eſt, craſſitudine digitali. Nota eſt. Naſcitur in montibus, ſyluis, locis humenti- A bus, incultis, & campeſtribus, ſecus vias. Flores æſtate, baccæ autū nno maturantur. * In vino decocta, & in cibis data, hydropicos iuuat. *Dioſcorides.*

Hermodactylvs radix eſt officinis nota. Variæ ſunt opiniones, cuiuſnam plantæ radix ſit à veteribus deſcripta. Veriſimilior tamen eſt eorum ſententia, qui colchi radicem eſſe exiſtimant, tametſi Dioſcorides venenoſam eſſe affirmet: nam medicamentorum purgantium ma- B gna pars ferè eſt eiuſmodi. Hermodactylū vnū idemq; eſſe & Græcis & Arabibus credimus: itaque huius noſtræ radicis facultatibus ficti, ea vtemur hermodactyli veterum loco. Probatur candidus, corpulentus, plenus, grauis, nō carioſus. Naſcitur in montibus. Colligitur vere. ſiccatur in vmbra & cōſeruatur per annos tres. Corrigitur cinnamomo, maſtice, zingibere, pipere longo, &c. Doſis ab aureo vno vſq; ad duos. Calidus & ſiccus ordine ſecundo, cum humiditate C excrementoſa, flatulenta, nauſeabunda. * Pituitam craſſam, præſertim à iuncturis trahit: ob id Podagræ, & alijs arthritidis differentijs confert. *Medici Florentini, & Meſues.*

Sambvci radix vulgaris eſt noticiæ. Naſcitur in hortorum ſepibus. * Aquam detrahit stomacho inimica: hydropicos adiuuat, &c. *Dioſcorides.*

Tvrbith planta eſt radice neque magna, neq; longa, caulis dodrantalis, ſubinde longior, D digitalis craſſitudinis, hederæ modo per ſolum repit. folia profert Althææ: flores etiam ſimiles à candido rubentes, nonnunquam omnino exalbidos. Vtilis autem medicinæ caulis duntaxat pars inferior, radici proxima, quæ gumoſa. Atq; huius cortex eſt, quem officinæ oſtendunt, craſſior videlicet quidā ac inanis, caudicis inferioris exterior cortex, medio exēpto. Laudatur vacuū, arundinoſum, fragile & plani corticis Turbith: deinde cui gummi adhæret concretū, quod E gūmoſum dicitur, & albidū. At gummoſum nō eſt ſemper ſua natura: ſed Indi, quia vident à gūmoſitate optimi Turbith notas à noſtris peti, ſolent eius ſtirpē, ac cauliculos prius quàm colligant, aut contorquere, aut leuiter vulnerare, vt liquor effflueret. quo tandem denſato atq; concreto, cauliculos gummoſos auferūt. Reperitur verò & quandoq; abſq; contorſione gumoſum factum, ſed tamen, quò facilius liquor emanare poſſet, vulnerari, ac contorqueri ſolet. Candi- F dum etiam fit, in Sole reſiccatū in vmbra etiam nigreſcit. Prouenit in maritimis, verum non adeo mari vicinis locis, vt vnda eius allui queant, ſed duabus aut tribus interdum à mari leucis, ſiue milliaribus diſtantibus, & quidem in incultis, & potius humentibus quàm ſiccis. Naſcitur autem in Cambaya, Sutratæ, Dio inſula, Bazaim lociſq; vicinis, & in Guzarate, vbi plurimum atque vnà magna copia in Perſiā, Arabiam, Aſiā minorē, & Luſitaniam effertur. Præfertur autem in Cambaya natū. Arabib. Perſis. & Turcis Turbith appellatur: in Guzarate verò Barcamā: in Canara pro

ta prouincia cuius ciuitas Goa, Tiguar. Habetur ab Indis Medicis pituitam deijciens ac expurgans medicamentum: cui ſi febris abeſt, adijcere ſolent Zingiber, alioqui abſq; hoc ex decocto pulli gallinacei, aut cum aqua exhibent. Meſues Turbith calidum eſſe refert ordine tertio, & craſſam lentamq; pituitam vacuare: atq; hanc è ventriculo, thorace, neruis, atq; remotioribus artubus educere: ſed tardioris facultatis eſſe, & ventriculum ſubinde eo ſubuerti perturbariq;: quocirca Zingiber, maſtichen, aliaq; aromata ei permiſcenda: addi & oleum amygdalorũ dulcium, vel ipſa amygdala, aut ſaccharũ, ne corpus huius vſu extenuaretur, aut emaceſceret. ab alijs item cum palmulis, amygdalis dulcibus, alijſq; contemperari, inde componentibus antidotum (electarium, aut electuariũ officinæ appellant) quod Διατουρπέθου dicitur, officinis ipſis, & Medicis exercitatis in vſu frequens. Datur ipſius Turbith drachma (plus minus) vna, ad ſummũ duæ. In decocto verò aut diluto tres, quatuorue admittuntur. *Garcias ab Horto.*

Mechoacan radix eſt ante viginti annos primùm reperta in prouincia Mechoacan dicta, quadraginta miliaribus ſupra Mexico, quam deuicit Ferdinandus Corteſius, Anno 1524. Iam vidimus apud Franciſcanos huius vrbis naſcentem ex ipſa prouincia Mechoacan naui delatã, multis ramis luxuriantem ſupra terram expanſis colore cinereo, qui vicinas perticas, aut pergulas ſcandunt, & multiplici nexu amplectuntur, folijs rotundis, in mucronem deſinentibus, ſecundũ pediculũ amplis, fibroſis, adeò verò delicatis, vt humiditate carere videantur: fructu coriãdri ſicci magnitudine, racematim cohærente, qui Septembri matureſcit: radice craſſa vitis albæ ſeu Bryoniæ modo, vt non defuerint, qui eandem plantam eſſe putarent; aut ſaltẽ ei congenerem, ſed multum differunt. Nam Bryoniæ radix viridis & ſicca, admodũ acris eſt. Mechoacan verò inſipida, & ſine acrimonia. Mihi ſemine obcuta ſeruatur hæc radix, aut lino picato, ſeu cerinato inuoluta. Cæterùm nunc ex continenti aduehitur Mechoacan, natum circa Nicaragua, & in Quito (vbi diligenter colitur, & magno in vſu eſt, ob eius mirabiles effectus) longe præſtãtius eo, quod ex noua Hiſpania adferri conſueuit: cuius flos, ſemen, & rami etiam allati ſunt. Erat verò is flos quaſi mali aureæ,

A quinque folijs conſtans maioribus, è cuius vmbilico protuberat calyx, ſiue veſicula quædam auellanæ magnitudine, membrana conſtans tenui, albicante, quæ in duas cellulas tenuiſſima pellicula ſecretas diuiditur, & in ſingulis bina grana ciceris exigui magnitudine, colore per maturitatem nigro, guſtu inſipido continebantur, quæ molli & ſpongioſa terra excepta, commodè naſcuntur. Ex huius radice fit conſerua varij generis, Cydoniorum modo, ſed etiam gelatina ex ſaccharo. B & illius ſucco, quæ in delitijs eſſe poſſunt. nam vt radix eſt inſipida, facilè ſaccharum recipit, quocunq; tandem modo paretur. Moleſta non eſt huius radicis ſumptio, quia nullius mali ſaporis eſt particeps, ideoq; pueris, ſenibus, alijſq; qui cetera medicamenta reſpuunt, vtilis eſt.* Pituitam præſertim, & aquas educit, Icterum, Cephalæam, ſtrumas, & epilepſiam curat, vetereſq; defluxiones ſiſtit, articulorum, coli, & renum doloribus vtilis eſt. conue- C nit etiam vteri doloribus, aſthmati, tuſſi veteri, febrientibus, & lue venerea vexatis. huius autem radicis ſumendæ ratio talis eſt. Purgato priùs corpore ſirapijs, clyſteribus, aut ſanguinis miſſione, & diæta, pro Medici iudicio. huius radicis leuiter contuſæ puluis vino albo maceratus, aut aqua fœniculi, aniſi, aut cinnamomi (ſi quis vinum non fert) ſummo mane propinatur, dimidiæ drachmæ pondere pueris, vnius drachmæ iuuenibus & adoleſcentibus, duarum verò D drachmarum viris & mulieribus. Nec inutiliter datur ex ſyrupo nouem infuſionum. Dimidia poſt ſumptum hoc medicamentum hora, ſomnus conceditur, ijs præſertim, qui vomitib. obnoxij ſunt. Facta purgatione, datur iuſculum, & paulo pòſt cibus, qualis his dari ſolet, qui ſeſe purgant. Fiunt nonnunquam ex eodem puluere catapotia coriandri ſicci magnitudine. Mittit nobis promontorium D. Helenæ, quod in eodem, quo Nicaragua tractu eſt, aliud Mechoacan ge- E nus ſylueſtris, quod grauia ſymptomata excitat, vt vomitus immodicos, tormina, & alui profluuia: quam ob cauſam Scammonea nuncupatur, ſed nemo (periculo ſemel facto) vtitur. Simile eſt alteri cum folio, tum ſarmentis, tum radice, ſed per omnia minoribus, & ipſa etiam radix acrimoniæ non nihil habet. *Nicolaus Monardus.*

De Lignis, Sectio XIII.

Ligna ſunt partes plãtarũ firmiſſimæ, tanquã oſſa in animalib⁹ duriſſime: horũ alia alterant qualitate

- Manifeſta
  - Calida
    - Agallochum, Xyloaloe, *Lignum aloes*,
    - Aſpalathus,
    - Buxus,
    - Guaiacum, Sanctum,
    - Indicum,
    - Ebenum,
    - Iuniperi *lignum*,
    - Nareaphthum,
    - Viſcum *quercinum*,
    - Xylocaſia,
    - Saſſafras,
    - Lignum *aromaticum*,
    - Lignum *ad renum affectiones*, *&c.*
  - Frigida
    - Cypreſſi, Loti *arboris*,
    - Santalum *album*,
    - Santalum *rubrum*,
    - Santalum *citrinum*,
    - Tamaricis.
- Occulta: vt
  - Lignum *Laricis*,
  - Lignum *Ficus*,
  - Viſcum *Quercinum*.

De Lignis calidis.

LIGNVM ALOES, Agallochum, Xyloaloes Germ. Paradeiß holtz lignum eſt, quod ex India atq; Arabia deportatur, varium, maculatum, odoratum, guſtu adſtringens, cum quodam amarore: cortex eius corio ſimilis, colore aliquantulum verſicolore. Arabibus præfertur id, quod ex India adfertur, craſſum, nigrum, varium, ſolidum, graue, ſine candore, & quod ignibus impoſitum diu perdurat. * Manſum B animæ ſuauitatẽ commendat, pro thure ad ſuffimenta ſubſtituitur. Ramenta eius pota drachmæ pondere, languidum ex humore ventriculum, reſolutumque confirmant: adhæc iecinoroſis, dyſentericis, pleuriticisque opitulatur. Hæc medici Florentini ex Dioſcoride. Cæterum Garcias ab Horto Agallochi hiſtoriam ſic deſcribit: Arbor eſt oleæ inſtar, interdum maior, fructum, aut florem videre non contigit, ob difficilem & periculoſam huius arboris diu- C turnam obſeruationem, frequenter illic graſſantibus Tigribus. Allati verò mihi ſunt a Malaca rami cum folijs. Ferunt autem recens diſſectum Agallochum nulla odoris fragrantia gratum eſſe, nec niſi ſiccatum odoratum eſſe: imò eum odorem per vniuerſam ligni materiem non diffundi, ſed in ipſo arboris corde ſiue matrice co-

A aceruari. Craſſus eſt enim cortex, & ligni materies odoris expers. Haud negauerim tamẽ, quin putreſcente corticee, & ligno, oleoſus ille, & pinguis humor fugiat, & ad matricem recedat, illamq; odoratiorem faciat, ſed vt odor Agallocho cõciliatur minimè putredine opus eſt. Multi enim ſunt adeò experti, & dextri in Agallocho dignoſcẽdo, vt etiam recens ſectũ iudicare poſſint, ſit'ne odoratum futurũ, an nulla odoris iucunditate ſpiraturũ. Etenim in omni lignorũ ge- B nere, aliud alio præſtantius eſt. Solent autem Malacæ incolæ Agallochum repurgare antè quam negociatoribus vendant. Cæterum lignũ Aloes, licet hic natum, tres aureos pendit in ſingulas libras.

ASPALATHVM officinis incognitũ eſſe creditur, eiq; ſubſtituitur lignu aloes. Syluio cõtraria eſt ſẽtentia, qui cẽſet, lignu aloes officinarũ, aſpalathũ veriùs eſſe, quam agallochũ. Optimus eſt grauis, detracto corticee rubeſcẽs, aut in pur- C puram vergens, denſus, odoratus, guſtatu amarus. Eſt & alterum eius genus candidum, lignoſum, ſine odore: quod deterius habetur. Naſcitur in Iſtro, Syria, & Rhodiorum inſula. * Vim calefaciendi cum adſtrictione obtinet. Vnde decoctum cũ vino, ad tetra oris vlcera colluenda cõuenit: ad nomas genitalium, & ſordida vlcera infunditur: ſubiectum in peſſo, partum extrahit.

hi-

hit. Aluum ſiſtit eius decoctum: & ſanguinis reiectionem potu cohibet: vrinæ difficultatem inflationesque diſcutit *Dioſcorides*, & *Medici Colonienses*.

Aſpalathum verum exiſtimarunt hucuſq; eſſe lignū quoddam coloris flaui, quod Venetijs & Florentia fuit apportatum, in quibus locis ex eo globuli pro recitandis precibus parãtur, atq; interdum Neapolim quoq; afferunt, vbi vocarunt Santalum nonnulli, alij lignum Aloes, quanquã ab vtroq; multum differat. Imò alij qui volunt lignū eſſe Rhodium. Sunt præterea, qui pro Aſpalatho accipiunt ſpeciem illam ligni Aloes, quæ ex Rhodo affertur, quod quidem arbitror, ſi nō legitimum fuerit lignum Aſpalathi, illius tamen loco ſaltem rectè accipi poſſe. Non diu quoque eſt quòd Melchior Guilandinus, peritiſſimus, ſi quis alius rerum ſimplicium, fruſtum ligni Aſphalathi ad me miſerit prædictis omnibus notis omnibus illud auctores deſcribunt, idq; peculiariter ſpirat at neſcio quid odoris de Caſtoreo, ſicuti Plinius quoq; vult: idq; ſi haberi vbique poſſet, non nobis de ſuccedaneo eſſet multum laborandum. Neq; dubito, quin alij quoq; ab illo præſtante inueſtigatore ſimplicium impetrare poſſint: nam ego priùs quoq; ſpecimen eius vidi apud Imperatum.

B V X V S. Germ. Buchsbaum. Gall. *du Buis* planta eſt notiſſima: gaudet frigidis & apricis: ſpiſſiſſima, denſiſſima, atque ponderoſiſſima, adeò vt in aquis non fluitet, nec cariem ſentiat. Hæc etſi nullius ſit in medicina vſus, vt veteres prodidere: non deſunt tamē è recentioribus, qui velint, non aliud eſſe Italis Buxum, quàm Indis lignū, quod Guaiacum appellant: ea tantùm ratione ducti, quòd pluries experimento compertum ſit, eius decocto etiam felicius eos ſanatos eſſe, qui Gallica lue affecti erant. Quod etſi experientiæ concedi poſſit, illud buxi lignum præſtare: attamen quòd buxus in Italia naſcens & Guaiacum ab Indis petitum, vna & eadem ſit planta, nunquam profectò crediderim. *Matthiolus*.

L I G N V M G V A I A C V M Sanctum, Indicum, ebeni genus eſſe creditur. Optimum eſt graue, denſum, interiore parte nigra, exteriore, & illam ambiente, ſubflaua: cortice læui, firmiter hærente: ligni ſcobe, ſi manibus comprimatur, ſimul cohærente (quod pinguedinis eius indicium eſt) quod denique in ſua decoctione multum odorem, ſaporem atq; colorem relinquit: magnitudo autem, aut paruitas fragmentorum non ſine rem magni momenti, quàm notæ ſuprà dictæ: ſed in hac parte mediocritas laudari poteſt. Aduertendum eſt, cortice nos vti ſeorſim, quem plerunque fraxini cortice adulterari contingit aut ſimilibus, qui tamen dignoſcuntur ſapore & odore quodam peculiari. * Exiccat, attenuat, calefacit, expurgat, ſudorem mouet, contagioni atq; putredini reſiſtit: quaſi roboret ... Gallico ... Eius decocto ... vetuſtis vlceribus, ſcabiei, & impetigini conuenit, de ... victus ratione adhibita. Hodie per Chymiam, in aquam, in oleum, & in ſalem redigitur: quæ ... ſtudioſi Mercurium, ſulphur, & ſalem nominant: quibus multò tutius & celerius lues venerea curatur. *Medici Florentini*, & *Andernacus*.

E B E N V S optima habetur Aethiopica, & nigra, nullos habens venarum diſcurſus, facilis cornus læuore: cùm frangitur, denſa apparet, mordens guſtu, atque adſtringens. Suffitur iucundo odore ſupra carbones ſine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguedinem accenditur, & trita ad cotem rufeſcit. Altera eſt Indica, incernatis candicantibus, & modicè fuluis, item frequentibus maculis. cæterùm prior bonitate antecedit. Apud quoſdam ſeſamina, aut ſpinea ligna conſimilia pro ebeno vænëunt. quod diſcernitur ex eo, quòd fungoſa ſunt, & in purpureas aſſulas reſoluuntur, nihil mordacitatis in guſtu, nec redolentiæ in ſuffitu præ ſe ferentia. * Caliginem oculorum abſterget. ad veteres deſtillationes, puſtulasq; mirum in modum pollet: ſi quiſpiam facta ex eo cocicula collyrijs vtatur, melius proficiet. Ad oculorum medicamenta efficax eſt, ſi ſcobes, ramentáue vino Chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli præterea ipſa excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo, donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi vſti modo: & ita ſiccis, ſcabiisq; lippitudinibus conducit: *Dioſcorides*.

I V N I P E R I lignum ad centenarios annos incorruptū perdurat: eiuſq; carbo accenſus, & ſuo cinere obrutus, ignem integro anno fouet. * Accenſum ſerpētes fugat. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit. *Matthiolus*.

N A R C A P H T H V M ex India defertur. lignum eſt corticoſum, ſimile ſycomori libro: & velut putridum, antiquitatem nimiam præ ſe ferens: quod iucundi odoris gratia ſuffitur. Miſcetur thymiamatis compoſitis. * Conſtrictionibus vuluæ ſuffitu prodeſt. *Dioſcorides*.

V I S C V M, German. Miſtel. Gall. *du Guy ou de la Glu*, per ſe non eſt arbor, ſed in arboribus naſcitur, fronde plerunq; perpetua. Laudatiſſimum, quod in quercu prouenit, recēs, intus porraceū, extrà fuluū, quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit. Fit acinis in quercu naſcentibus buxco fruticis folio. * Lignum tritum, potatum, comitialibus prodeſt. *Dioſcorides*.

X Y L O C A S S I A, X Y L O C I N N A M O M V M, Caſſia Græcorum creditur eſſe cinnamomum, ſiue canella craſſior rudiorue ex annoſis arboribus cinnamomi arboris, lauro ſimilis, aut ſaltē ex trunco potius, quàm ex tenerioribus eius ramis decerptus cortex. Quemadmodū enim cerdones coriarij ad operas ſuas grauatim admittunt cortices quercuum annoſarum craſſiores, ... & nouellarum ... conſtat tenellos & ſubtiliores cortices cinnamomi lōge magis aromaticos

ticos eſſe craſſioribus. Vnde tale cinnamomum Reges Portugalliæ ægrè etiam dimittunt, adeò vt præſtantiſſimum cinnamomū etiamnum vix habeamus: imo & Actuario leptocinnamomū, id eſt, tenue cinnamomum pro optimo habetur. Caſſia itaq; nobis allata præfertur longa, odorata, guſtu cum acrimonia grato, fuſceſcens. *Medici Colonienſes.*

SASSAFRAS ligni quoddam genus ex Florida noui orbis prouincia, quæ vigintiquinq; graduum altitudine polum habet, nunc recens in Hiſpaniam inuehitur, cuius ante paucos annos notitiam Gallus quidam mihi dedit eius facultates mirum in modum prædicans, aduerſus varios morbos, vt ipſe & alij Galli experti erant ab eius regionis incolis edocti. Profligatis ex ea regione Gallis, noſtri Hiſpani in ſimiles morbos incidere cœperunt, ob praui ſucci alimenta, aquarum crudarum potationem, & ſub dio dormitiones: at à quibuſdam, qui remanſerant, Gallis de huius ligni facultatib. moniti, eo vſi ſunt, & ſanitati reſtituti. Dicitur hæc arbor Indis Pauame, Gallis (quos imitati ſunt Hiſpani) neſcio quam ob cauſam, Saſſafras. Arbor eſt magna, Pini mediocris magnitudine & forma, (tametſi minores inueniantur) vnico trunco nudo, ramis in cacumine expanſis, vt Pinus repurgata, cortice, quem integit tenuis cinerea quædam pellis, ex cinereo nigricante, guſtu aliquantulum acri, ſed aromatico, nonnihil ad fœniculi ſaporē tendente, odorato, ita vt pauca eius quantitas cubiculum ſuo odore impleat: materia trunci, & ramorum alba ad cinereum colorem tendente, non adeo aromatici ſaporis, & odoris, vti cortex: folio ficulneo, in tres angulos definēte, nouello verò folio pyri foliū æmulante, ſed quod veſtigia angulorum habeat, ſemper virente, hoc eſt folijs nouellis ſemper eis, quæ decidunt, ſuccedentibus, colore viridi obſcuriore, odorato, præſertim ſi ſiccum ſit: an florem fructumue ferat, incertum: radicibus nunc craſſis, nunc tenuibus, pro arborum magnitudine, leuibus, ſed nō adeò, vt lignum, per ſummos terræ ceſpites expanſis, vt facilè euelli poſſint, quod ferè commune eſt omnibus arboribus Indicis. (imò referunt Hiſpanicas arbores eò delatas, ſteriles fieri, niſi in ſuperficie terræ plantentur) cortex radici firmius inhæret cinereus, ipſiuſq; arboris cortice magis aromaticus, ideoq; radicis decoctū odoratius & pręſtatius eſt, & ab Hiſpanis illic vſurpatur. Naſcitur in maritimis & locis temperatis, hoc eſt neque nimium ſiccis, neque nimium humidis, vt in portubus ſanctæ Helenæ, & ſancti Matthæi: nam alibi per vniuerſam Floridā haud facilè inuenias: iſtic verò ſunt integræ ſyluæ, quæ ob ſuauiſſimum, quem ſpirant odorem, ab Hiſpanis primùm eò venientibus, arborum Canellæ eſſe exiſtimabantur: nec immerito, nam adeò odoratus eſt, & acris huius arboris, atque Canellæ Cortex, & eoſdem effectus prębet eius decoctum, quos Canellæ. Omnium optima eſt radix, deinde rami, tertiò truncus, ſed cortex om-

A nibus præfertur. Arboris & ramorum temperamentum calidum & ſiccum eſt in ſecundo gradu, cortex aliquantum calidior, ad initium tertij gradus in calore, & ſiccitate accedens: quibuſdam calidus in fine primi, ſiccus in tertio gradu. Licet corticis & ligni uſus duntaxat in Medicina receptus ſit. Indi tamen recentia folia trita, vulneribus imponūt, & ſicca in alios medicos vſus ſeruant. Eius decoctum commendatur in omni morborum genere, præſertim vero in obſtru- B ctionibus, & partibus internis roborandis: ad tertianas, & febres antiquas. Commodè ex ſaccharo propinatur defluxione laborātibus, aſthmate, pectoris vitijs ex frigiditate prouenientibus, & conſequēter doloribus nephriticis & renum, è quibus calculum eijcit, & flatus diſcutit: quā etiā ob cauſam vterū ad conceptionē præparat, & mēſes prouocat. Vomitus cohibet, concoctionem iuuat, aluumq; ſubducit. Illius fragmentū aſſiduè geſtare, & odorari maximè pro- C deſt aduerſus peſtis contagia, præſertim nō neglectis alijs remedijs. Deniq; ob ingentem ſiccitatem, & moderatum calorem, eſt remedium excellens ad omnis generis defluxiones, quoniam eas abſumit: ſed ijs qui extenuati ſunt, & imbecilles, non conuenit. Decocti verò ſeu aquæ præparandæ hæc eſt ratio. Radicis cum ſuo cortice aſſulatum confractæ vncia dimidia, in tribus aquæ ſextarijs, fictili nouo duodecim horis maceratur: lento igne ad duorum ſextariorum D conſumptionē decoquitur: colatur, & in fictili vitrato adſeruatur. Poſtmodum ſupra ea fragmenta tantum aquæ ſuperinfunditur, & decoquitur ad dimidij ſextarij conſumptionem. Ea eſt ſecūda aqua, quæ ordinarij potus loco erit. Illud verò obſeruandum eſt, plus aut minus ligni in decoctionem inijci, viribus, & temperamento ægrorū conſideratis: etiam minore quātitate, & minus cocta propinatur hæc aqua, bilioſis, quàm pituitoſis. Sed vulgariter quarta E ſextarij pars aquæ tepidæ ſumitur manè, deinde ſudatur, & veſtis mutatur, nec quiſquam eorū, qui hoc medicamentum ſumpſerit, lecto ſe continere cogitur. Prandium ſit media gallina aſſa, cum aliquot vuis paſſis, & amigdalis, & auellanis toſtis: cœna ſit è conſeruis conuenientibus morbo qui curatur, potus ſecunda aqua. Singulariter experimento didici, hoc decoctum, vt dixi propinatum, vtiliſſimum ijs fuiſſe, qui pedes & manus podagra ſic contortos habebant, vt ijs F vti non poſſent. Ad luem item Veneream non minus vtile, quàm aqua Guaiaci, aut Chinæ. Ligni fragmentum præmanſum eo dente, qui dolet, & iſtic retentum dolorem ſedat. Porrò qui tam exquiſita victus ratione vti nolunt, aquam ſimplicem hac ratione decoquant. Ligni aſſulatim confracti ſemuncia, plúſue aut minus, pro conditionibus iam enumeratis, in tribus aquæ ſextarijs ad dimidias coquitur: ea aqua diu vtendum cum in prandio, tum in cœna, & interdiu. Qui vino abſtinere non norunt, ea aqua diluere poterunt, etenim saporis & odoris gratiam

quam vino conciliabit. *Nicolaus Monardus.*

Lignvm Aromaticvm. Bernardinus de Burgos pharmacopola, mihi oſtendit ligni cuiuſdam fragmentum, ligno ſancto ferè ſimile, cuius corticis odor, & ſapor adeò aromaticus, & excellẽs eſt, vt macis, aut nucem myriſticam longè ſuperet, imo Canellam odoris ſuauitate, piperatamonia. Magna huius ligni quantitas in monte quodam cæſa fuerat, & in nauem ſeu liburnicam delata, ignis ſtruendi cauſa. Vnde per ſpicere licet, quàm multæ arbores, & aliæ plantę in noſtris Indijs inueniuntur, inſigni facultate prædite, quandoquidem ignis ſtruendi gratia odoratis, & aromaticis arboribus vtũtur, quarũ cortice in pulverem redacto, cor & ventriculus roborari, reliquaq; membra foueri poſſent, & aromatum ex Maluccis inſulis Arabiaq; & Perſide vſq; petitorum, vices ſupplere. Sed nos accuſandi ſumus, qui eas diligẽtiùs non inquirimus, & inueſtigamus, quandoquidem ſponte monti bus, locisq; inculiis naſcuntur. Idem.

Lignvm ad renum affectiones, & vrinæ incommoda. Nobis etiam mittit noua Hiſpania ligni quoddam genus craſſum, & enode, maternic piri: cuius vſus iam diu receptus fuit in his regionibus ad renum vitia, & vrinæ difficultates, & incõmoda. Poſtea expertum eſt, eius aquam in iecoris & lienis obſtructionibus vtilem eſſe. Fit autem hac ratione. Lignum aſſulatim & minutim conciſum in optima & limpidiſſima aqua fontana maceratur, atque in ea relinquitur, donec aqua à bibentibus abſumpta ſit. Dimidia hora poſt iniectum lignum, aqua cœruleum dilutiorem colorem contrahit, qui ſenſim intenditur pro temporis diuturnitate, tametſi lignum candidum ſit: cœruleum ideo dico, quoniam adulteratur alio ligno ſimili, quod aquã crocco colore inficit, ne quis fallatur. Hac aqua aſſiduè vtuntur, ea vinũ diluunt, & mirabiles experiuntur effectus, ſine vlla humorum commotione: neque enim opus eſt alia victus ratione, quàm temperata: ſiquidem aquæ ſapor non magis immutatur ligni iniectionẽ, quàm ſi pura eſſet, & nihil in ea maceratum. Calidum & ſiccum eſt in primo gradu. *Idem.*

De lignis frigidis.

Cvpressi patria Creta inſula eſt. Perpetua coma viret, eiusq; materies nec cariem, nec vetuſtatem ſentit, vt etiam cedri, ebeni, taxi, buxi, & oleæ. Lignum nulla temporis diuturnitate

A ſuauecolentiam exuit. *Matthiolus.*

Loti arboris lignum dyſentericis vtile eſt, in ſcobem redactum, & in aqua ferrariorum maceratum, coctumque, & per clyſteres iniectũ, cum varijs oleis, quæ eiuſmodi affectibus proſunt. *Andernacus.*

Santalvm in vtraque India ſyluis denſiſſimis, ingentiſſimisq; naſcitur. Cuius tria numerantur genera. quorum præfertur pallidum, ſecundum locum habet album, poſtremum rubium, quod nullo commendetur odore, priora duo ſuauiter ſpirant. Refrigerat exceſſu tertio, ſiccat verò ſecundo. * Rubrum priuatim defluxiones prohibet: incandeſcẽtibus inflammationibus podagriſque ex ſucco ſolani, aut ſedi, vel portulacæ vtiliter illinitur. Candidum ac pallidum, ex roſarum aqua fronti impoſita, capitis dolores mulcet. Aduerſantur omnia calidis febribus: epota æſtuanti ventriculo mirificè auxiliantur. Fiunt ex ijs & aqua roſarum epithemata, quæ ventriculo illita eius feruorem in ardentiſſimis febribus extinguunt. Ad hæc ſantalum non modò cordi efficaciſſimè lætitiam affert, ſed & robur non paruum addit. Quare his immiſcetur medicamentis, quæ cordi, & cordis palpitationi maximam opem præſtant. *Matthiolus ex Auicenna.*

Tamarix, ſeu Myrica, arbor vulgò cognita eſt, cùm apud pigras & ſtagnantes aquas enaſcatur, fructum quaſi florem ferens, compage muſcoſum.* Potorios calices è caudice lignoſis moliuntur, quò datus in his potus proficiat. Cinis huius omnia vlcera ignis exuſtione contracta, efficaciter exiccat. *Dioſcor. & Serapio.*

De lignis alterantib. qualitate occulta.

Lignvm Laricis alumine illitum non comburitur. Cuius rei ſpecimen edidit Archelaus Mithridatis præfectus in lignea turri contra Syllam, quam fruſtra incendere conabatur, eo modo quo Cæſar Caſtellum ex larigna materia conſtructum circa Padum. *Plin.*

Ex ligno Ficvlneo cochlearia facta hoc habent peculiare, quòd carnes ad celerem coctionem adigunt, ſi elixationi carũ ſępius admoueantur, vel cum illis vnà elixẽtur. *Mizaldus.*

Ex Visco Qverno orbiculi, vulgari filo transfixi, idem præſtant in amolienda & præcauenda epilepſia, quod Pæoniæ maſculæ radix, aut Smaragdus è collo pendens. *Hollerius.*

De Corticibus, Sectio XIV.

Cortices vel
- Arborum & fruticum: quorum alij
  - Alterantes qualitate
    - Prima. Sic calidi in
      - Primo
        - Macer,
        - Guaiaci *cortex*,
        - Tamaricis, &c.
      - Secundo
        - Cinnamomum, Canella,
        - Thuris, &c.
      - Tertio, —Macis.
    - Secũda. Sic
      - Aperiunt, Thymiama, &c.
      - Dolorem *leniunt*, Fraxini, &c.
  - Purgantes, —Sambuci.
- Fructuum: & vel alterantes qualitate
  - Prima. Sic
    - Calidi
      - Mali *Citri*,
      - Mali *Aurantij*, &c.
    - Frigidi, —Glandium *caliculi, ſeu Cupulæ*, &c.
  - Secunda. *Sic adſtringunt*
    - Granatorum,
    - Iuglandium *viridium*, &c.
- Radicum: quorum alij
  - Alterantes. Sic
    - Calidi *in ſecundo*, Cortex *Capparum*, &c.
    - *Frigidi in tertio*, Mandragoræ, &c.
  - Purgantes
    - Bilem & *pituitam*
      - Eſulæ,
      - Cucumeris *ſylueſtris*, &c.
    - Aquam
      - Sambuci,
      - Ebuli, &c.

De corticibus calidis in primo.

MACER, Germ. Muſcatbluſt, ex Barbaria aduehitur: interior nucis moſcatę cortex cẽſetur, qui nucleũ ipſum proximè ambit: lignoſus, flaueſcens, craſſus, & guſtu perquàm aſtringens: ſtomacho ſuauis. * Contra cruentas excreationes, dyſenterias & alui fluxiones bibitur. *Dioſcorides*.

CORTEX GVAIACI, annoſis niger, iuuenibus vero ſubrutilus: melior atq; præſtantior eſt, qui ex optimo ligno colligitur.* Vires eaſdem, quas lignum obtinet.

B TAMARICIS cortices cultello abraduntur: ſiccãtur diligenter, & conſeruantur in arculis ligneis per annum. * Dantur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & contra profluuia fœminarum, regium morbum, phalangiorum morſus: illiti tumores inhibent. Decoctum cum vino, lienem abſumit, &c. *Dioſcor.*

De corticibus calidis in ſecundo.

CINNAMOMVM, ſeu Canella, ſiue Caſſia, quã

A longa difficilique via olim petebatur, vt perfectam eius notitiam conſequi veteribus haud facile fuerit. Hinc factum, vt innumeræ ſuggererentur fabulę, quas Herodotus pro veris refert. Et quoniam ingens huius erat precium maiorq; in hominibus lucri cupiditas, adulterabãtur aromata huiuſmodi, & hac ratione fiebat, vt [illegible] iis inderentur nomina, tametſi [illegible] eiuſdem eſſent generis. Propter locorum [illegible] distantiam, & minus frequentatas [illegible] regiones à negotiatoribus, probè cognita Caſſia hiſtoria veteribus non fuit. Nam qui eam Ormuz & Arabiam deuehebant, Chinenſes erant. Ex Ormuz deinde in Alep emporium [illegible] Syriæ nobiliſſimum ab aliis negotiatoribus transferebatur. Qui verò in [illegible] eam ad Græcos deportabant, a[illegible] apud ſe natam aut in Aethiopia dicebant, multique cum ſup[illegible] ibus cædi, diuidiq; à ſacerdote in ternas partes, quarum vnam Deo p[illegible] eret, alteram Regi, tertiam Sacerdotibus. Cæterum neque Caſſiam, neq; Cinnamomum [illegible] d Aethiopes, aut Arabes naſci, noſtrorum [illegible]

nor[illegible]m

norum nauigatione palàm factum eſt, qui totam illam oram circumlegerunt, magnaque ex parte terreſtri itinere peragrarunt, nullam autem caſſiam, aut Cinnamomum vidiſſe affirmant. Huc adde, quod ipſimet Arabes Canellam dictam hinc petunt, eiuſque precium apud eos intenditur, quoties hinc eò non defertur. Dicet aliquis, Canellam quidem apud eos non naſci, & propterea ab Indis petere, ſed legitima Caſſia & vero Cinnamomo eos non carere, ſortè autem à Barbaris, & incon ditis populis ignorari. Familiares habeo eruditos viros Medicos Arabes, Turcos, & Corazones, qui omnes Canellã craſſiorem, Caſſiam ligneã appellant. Præterea nonnulli ex noſtris totam Aethiopiam ſub Aegypto (quam nunc Guineam vocant) nõ ſolum ſecundum mare, ſed & in Mediterraneis peragrarunt, alij ab inſula D. Thomæ nuncupata vſq; ad Sofala, & Mozambique, & inde Goam penetrantes, alij plerique à promontorio Bonæ ſpei (cùm naufragium paſſi eſſent) vſq; ad Mozambique, & Melindam, ita vt vtramque Aethiopiam ſupra & infra Aegyptum perluſtrarint: nulla tamẽ his conſpecta eſt Canella vel caſſia. Cùm igitur orbis nuuquam ita fuerit cognitus, præſertim Luſitanis, veriſimile eſt non defutura huiuſmodi aromata, & celebria medicamenta, qualia ſunt Cinnamomum & caſſia: ſed abundantiã ipſam, hanc nobis dubitationem parere. Neque enim (tametſi noſtri minimè curioſi fuiſſent) credendum eſt, ipſos incolas tã nobilia aromata tacituros. Nam quemadmodum barbariſſima gens, quę inſulam D. Laurentij incolit, mercatoribus, qui eò interdum deuehuntur, fructum quẽdam Auellanæ magnitudine oſtendit, quod Caryophyllos redolet: eadem ratione credendum eſt Aethiopes Cinnamomum & Caſſiam adeò odorata medicamenta noſtris demonſtraturos fuiſſe. Porro caſſia lignea Arabibus, Perſis & Indis Salihacha vocatur: à vulgo autem Indorum eodem nomine dicitur, quo Canella. nullam enim inter Canellam & Caſſiam differentiam faciũt. Neque vt verum dicam, quiſpiam Caſſiam à Canella differentem vidit. Cæterum quòd Canellæ diuerſa Cinnamomi & Caſſiæ nomina indita fuerint, occaſionem præbuiſſe puto Mercatores Chinẽſes, (nam annales vrbis Ormuz prodant olim quadringentas naues è China vno eodemq; tempore eò appuliſſe) qui cùm è ſua regione aurum, ſericum, porcellanas, moſchum, cuprum, margaritas, aliaſque huiuſmodi merces euherent, nonnullas ex eis in Malaca vendebant, ſandalum, nucem myriſticam, macerem, caryophyllos, lignum aloes, contà in ſuas naues inferentes, quæ rurſus in Zeilan & Malauar diuendebant, indeque ſumebant Canellam, ex Zeilan videlicet laudatiſſimam, & ex Malauar minus ſelectam ſimiliter & ex Iaoa, vnde etiam Piper, Cardamomumque euehebant, eaque omnia deinde Ormuz, aut in Arabiæ oram maritimam perferebant. Interrogati autem iſti Chinenſes, quæ nam eſſent hæc aromata, & vnde ea

A adueherent, fabulas illas narrabant, quas recenſet Herodotus, vt his commentis earum mercium precia augerent. Cum autem quæ in Zeilan nata eſſet Canellam, ab ea, quam in Iaoa, & Malauar ſumpſerant, differre cõſpicerent, diuerſa illis indidere nomina, cum tamen eiuſdem generis eſſent cortices, pro ſoli cœlique varietate ſolum differentes, vt plerunq; idem fructus pro regionum & ſoli varietate ſuauior fieri, aut à naturali bonitate degenerare ſolet. Ementes ergo

B Optimæ inſulæ nam Canellam à Chinenſibus, ideo eam Darchini, quod Perſis lignum Chinenſe ſonat, appellarunt deinde Alexadriam vehentes, vt eam Græcis eo confluentibus carius venderent, Cinnamomum vocarunt, quod ſignificat lignum odoratum, quaſi Amomum ex China delatum. Deteriori autem Canellæ, quæ ſcilicet ex Malauar, & Iaoa delata eſſet, idem nomen quo in Iaoa appellatur, indiderunt, ſcilicet *Caſmanu.* quod lingua Malaya dulce lignum ſo-

C nat, hanc corrupto vocabulo Caſſiam Græci dixerunt duo diuerſa nomina eidem rei imponentes. Vſus eſt autem Auicenna lib.2.cap.128.cum Rhaſe, & reliquis Arabibus, vocabulo Perſico, *Darchini*, vt pleriſque alijs Perſicis ſolet. Nam canella cuiuſcunque generis Arabicè *Querfaa*, & *Querfe* dicitur. Reliqua verò nomina Arabibus prodita corrupta ſunt, vt Darſiliahan & ſimilia. Vocatur in Zeilan Cuurdo: in Malayo, vti dixi, Caiſmanis: in Malauar, Cameaa. Nam quod Se-

D rapio Darchini arborẽ de China interpretatur, corruptum eſt exemplar, & hæc interpretatio ab interprete addita. Cæterùm rogatos volo omnes cùm Medicos, tum Pharmacopœos, vt poſthac Caſſiæ loco Canellam deteriorem præſcribere deſinant, & ſelectiſſima vtãtur, quandoquidem tanta nunc eſt eius copia. Tum etiam ne Caſſiã duplici pondere pro cinnamomo in compoſitionibus iniciant, tametſi freti Dioſcoridis & Galleni auctoritate. Scribunt nonnulli, canel-

E lam noſtram veterum Caſſiam nõ eſſe, quòd vt aiunt nigricans ſit, & inodora: aut ſi ſit, Pſeudocaſſiam Dioſcoridis eſſe potius, quàm legitima. Fit interdum, vt etiam hic in India Caſſiam admodum deprauatam cum alia inueniamus non exigua quantitate, (quoniam aut non bene parata fuit, aut non ſuo tempore cæſa, quandoquidem vix Aroma reperias corruptioni magis obnoxium, quam Canella eſt, præſertim ſi diu in naui perſtiterit. Eſt enim hæc regio putredini ad-

F modum obnoxia, maritimis præſertim locis, imò quotidiana experientia videmus, Canellam ſingulis annis multum de ſua odoris & saporis ſuauitate deperdere. Si quis plura de Caſſia requiret, legat Manardum lib. Epiſt. 8. epiſt. 1. & commentarios Matthioli, lib.1. cap 12. & 13. qui multis argumentis demonſtrant, noſtrã Canellam, legitimam Caſſiam eſſe. Sed quod Cinnamomum inueniri negent, in eo falluntur, cùm Caſſia, Cinnamomum, & noſtra Canella vnum idemque ſint medicamentum. Annotauit Lacuna lib.1.cap.13. in ædibus Indicis Vlyſſipone ſe

omnia Cinnamomi genera à veteribus deſcripta obſeruaſſe. Sed ego hic in India plura duob. non obſeruaui, videlicet quod in Zeilan naſcitur, & quod in Iaoa, & Malabar. Nam quod in Luſitaniam deuehi ſolet, Zeilanicum omnino eſt. Poterit autem fieri, vt quinque genera bonitate diſcreta inuenerit, non autem genera diuerſa. Quod verò deinde addit de Cinnamomo cum Maria Stiliconis vxore reperto ſub Paulo tertio, fabuloſum prorſus videtur. Fatentur non nulli, Cinnamomũ quidem non habere, ſed non illud Moſylliticum, quod à Dioſcor. lib. 1 cap 13. cæteris generibus præfertur, quodq; Theophr. lib. 9. cap. 5. multis nodis conſtare ſcribit. Sed his abundè ſatisfactum puto ijs argumentis, quę ante protulimus. Porrò Cinnamomum, ſiue Canellæ arbor magnitudine eſt oleæ, interdum minor, multis ramis prædita, non ijs quidem contortis, ſed rectis ferme folijs Lauri quidem colore, ſed forma ad Citri folia accedente, non verò folijs ſiridis, vt fabuloſe quidã in ſcriptis retulere: floribus candidis, fructu nigro, & rotundo, auellanæ ferè magnitudine, aut exiguis oliuis ſimili. Eſt autem Canella nihil aliud niſi ſecundus & interior arboris cortex: nam hęc arbor duplici cortice munita eſt, velut ſuber arbor, non eo tamẽ adeo craſſo, & diſtincto. Exemptus ergo cortex craſſo illo, & exteriori libro repurgatur: deinde in laminulas quadrangulas ſectus, humi abijcitur, atque ita per ſe conuoluitur, vt tunc vnus tanti integer cortex videatur, cùm tamen duntaxat partes ſint corticis in tubulos digiti craſſitie conuolutæ, truncus verò interdum ſermonis craſſitudine reperiatur. Roſeum autem illum, ſiue ex cinereo vinoſum colorem Solis calore contrahit: qui non probè paratus, candicans, ſiue cinerei coloris fit: nimis verò Solis ardore inuſtus, niger. Exempto cortice, tribus poſtea annis ab ea arbore abſtinetur. Frequentes ſunt hæ arbores in Zeilan, ſolebatque vili emi Canella: ſed triginta ab hinc annis, nemo eam emere potuit, pręter procuratorem regiorum negotiorum: factorem vocant. Zeilanicis minores ſunt eæ, quæ ignobiliorem Canellam præbent in prouincia Malauar, & in Iaoa ſiue Iaua, non tamen adeò puſillæ, vt eas Plinius lib 12. cap. 19. & Galenus lib. 1. de Antidotis eſſe cenſent. Sunt verò omnes ſylueſtres, & ſponte naſcentes. Nuſquam alibi, quod ſciam, naſcitur Canella, tametſi Fráciſcus de Tamara ſcribat in freto maris Erythræi Cinnamomi arbores & lauros maris æſtu interdum opertas inueniri: quoniam noſtri ſingulis annis per mare Erythræum nauigant, nullam tamen huiuſmodi arborẽ viderunt. Nam quod ad Occidentalis, quam vocant Indiæ hiſtoriam attinet, non veriſimile videtur Canellam iſtic naſci, quandoquidem eam dicit calyces glandeſq; ſuberis modo ferre, cũ legitima Canella veluti oliuas ferat ſed alia erit tui generis arbor. Nec, vti tradem refert, in China naſcitur. nam è Malaca Chinam cum alijs mercibus defertur. Intelligo verò plurimam etiam Canellam, in inſula Min-

A danao naſci, & vicinis inſulis, ſed procul eæ à China abſunt: Putarunt etiam non nulli in Alep naſci Canellam, quod apud aliquot ſcriptores præſcriptum inuenerint, Cinnamomum Alipitinum: ſed ſciant, non magis iſtic, quàm in Hiſpanijs naſci. Verùm cũ ex his regionibus Ormuz, & inde Alep deuehatur, factum eſt, vt incorruptam Canellam inde in Europam aduectam ab ipſa vrbe Alep denominarint. Tametſi autẽ Zeilanitica reliquis præfertur, inuenitur etiam interdum ignobilis, qualis eſt, quæ ex craſſiori cor-

B ticę conſtat, minuſq; in tubulos côuoluitur: quęd non ſit eiuſdem anni: quo enim vetuſtior cortex, eò deterior. Quæ verò in Malauar naſcitur, tota ferè eſt ignobilis, tantum quę à Zeilanitica differt, vt centenæ Zeilaniticæ libræ, decem aureos pẽdant, Malauaricæ vero libræ quadringẽtæ vnum duntaxat aureum. Extillat ipſa radix liquorem Caphuram redolentem. Sed Rex vetuit radices vulnerari, ne arbores pereant. Elicitur aqua plumbeis, aut vitreis inſtrumentis ex ipſis

C floribus, ſed quæ fragrantia & odoris ſuauitate ei cedat, quæ ex corticibus nondum exiccatis elicitur, tametſi ex ſolis floribus elici auctor ſit Iacuna lib. 1 cap. 12. * Vtilis eſt ſtillatitius hic liquor ad plurima. nam ſtomachi imbecillitatem roborat, coli dolores ex cauſa frigida prouenientes illico lenit, vt plerunque ſum expertus, faciei colorem commendat, & oris halitum, præterea ad condiẽdos ſuauioreſq; efficiendos cibos per

D quàm idoneus. Ex canellæ baccis oleum extrahitur quemadmodum ex oliuis, ſeuaceum quodammodo, & ſaponi Gallico ſimile, inodorum, niſi calefactum ſit, tunc enim Cinnamomum aliquantulum olet. Eo vtuntur aduerſus ventriculi & neruorum frigidam intemperiem. Cæterùm excalfacit Cinnamomum emollit, & concoquit: vrinam ciet, tam mẽſes, quam partus potum, aut ea myrrha impoſitum pellit contra beſtias, quæ virus eiaculantur, venenaq; conuenit:

E caliginem pupillis oculorum obſeruantem diſcutit: craſſitiem extenuat. lentigines, & vitia cutis in facie, ex melle illitum detergit contra tuſſes, defluxiones, aquam ſubter cutem fuſam, renum vitia, & vrinæ difficultatem efficax eſt. Vnguentis pretioſis inſeri ſolet. Et in ſumma, magni ad omnia vſus. *Garcias ab Horto, & Dioſcor.*

Cinnamomum aut quia nõ afferitur ad nos, aut in tam exigua copia, vna cum Caſſia admiſcetur, ideo fit, vt non ita cognoſcatur. Cum vero Caſ-

F ſiæ magna copia in promptu ſit optimam facilè eligere, & ipſius duplũ accipere poſſumus propter eam rationem, quam ſupra attulimus: eligenda verò eſt, ſubrubra, modò ſit guſtatu acuta admodum, & odorem roſarum referat colore in purpureo nigreſcente, qualem illud facit, quod olim a ueteribus Zigir appellabatur. Bona etiam illa eſt, quæ nigricans habet rubeſcentis coloris vel potius coloris elegantius inſtar. Cæterum odorem referent. Debet autem omnis Caſſia eſſe cortice craſſo ſed anguſta per ſe, & ſubtilis & benè contorta, habens plures quàm vnam canulam,

nulam, læuis, non aſpera, aromatica, modicæ aſtrictionis, & inprimis ſapore acutiſſimo prædita. Faciamus autem Cinnamomi quoq; nonnullam mentionem, quo lectores eo maiorem habeant occaſionem de eo cogitandi. vnde fortaſſe aliquando continget, vt verum tandem exploretur. Galen. 1. lib de Antidotis, cap. 13. inquit, Adrianum Imperatorem iuſſiſſe varia genera Cinnamomi ex Arabia cum integris plantis apportari, & quod tempore Seueri, qui & ipſe Theriacam parari voluit ipſe coactus fuerit propter penuriam alterius illud antiquius Cinnamomum accipere, cuius formam deſcribens ait, ſimile eſſe Helleboro, vel potius Damaſonio, quod etiã Aliſma vocatur. Vnde conijci poteſt, illum de albo Helleboro locutum eſſe, quia tam huius quàm Aliſmatis frondes Dioſcoridi repræſentant plantaginem. Imò ambæ plantæ, Helleborus & Aliſma caules ferunt admodum ſimiles. Vnde arbitror rectè nos poſſe affirmare, quòd frondes iſtæ, quæ à pharmacopœis vocantur Folium Indum, aut Malabathrum, ſint Cinnamomi, cùm ſatis ſimiles ſint folijs Hellebori albi, Damaſonij, aut Aliſmatis, vel Plãtaginis. Quod confirmatur quoq; ex ſapore tã frondiũ quàm pediculorum, potiſſimum vbi trunco annectuntur. cùm planè guſtu Cinnamomum vulgare referant, niſi velimus dicere, eſſe frondes Cinnamomi; hoc antea ponentes, quòd Caſſia frondibus & fructu ſimilis ſit Cinnamomo, quemadmodum etiam ſapore & viribus. Et cùm Galenus dicat Cinnamomum mutari in Caſſiam, intelligendo hoc de ſimilitudine virgultorum, intelligit in alijs quoq; ſimilia inter ſeſe eſſe. Quæ coniectura quoque confirmatur ex eo, quòd videamus de folio iam dicto copiã afferri, quemadmodum etiam Caſſiæ: & ſi Cinnamomi folium eſſet, veriſimile eſſet in tanta abundantia frondium ſimul etiam virgultorum aliquid aduehi. Quicquid ſit, hæc nota certè nos in cognitionem Cinnamomi perducere poterit, ſpemq; aliquam facere, vt illud aliquãdo inueſtigemus. Galenus etiam ait, vnamquamque Cinnamomi plantam inſtar parui fruticis producere, ex vna radice ſex aut ſeptem, plura pauciorave virgulta, inter quę maximum non excedat menſuram pedis Romani.

Thvris cortex, qui ex arbore thurifera detrahitur, præfertur pinguis, odoratus, recens, læuis, craſſus, ſine membranis. Adulteratur admiſto pini aut nucis eius cortice: ſed horum index ignis eſt: ſiquidem thuris cortex legitimus paulatim ardet, & cum odoris fragrantia vaporem eiaculatur: adulteratus verò nequaquam incenditur, ſed totus in fumum ſine odore conſumitur. Vis eadem quæ thuris, ſed validior, adſtringentiorque. Quare potu cruentis excreationibus, vul... fluxione laborantibus in pectore confert: ad cicatrices oculorum, & caua, ſordeſq́; efficax eſt toſtus ſcabris lippitudinibus auxiliatur.

Dioſcorides.

A *De corticibus calidis in tertio.*

Macis, Germ. Muſcatbluſt/nucis moſchatæ exterior cortex eſt, in quo nux latet, quemadmodum auellana in ſuo putamine. Huius arbor Pyri magnitudine eſt folijs eiuſdem, ſed breuioribus, & ſubrotundis, ſiue, vt verius dicam, arbor eſt Perſicæ malo haud abſimilis, breuioribus tamen folijs. Maturo fructu, & dehiſcente, primo illo operimento calycum echinatorum, qui caſtaneas amplectuntur, modo Macis Cocci, mo-

B do rubeſcens conſpicitur, pulcherrimo aſpectu, bene onuſtis præſertim arboribus. Exiccata nuce, dehiſcit etiam Macis, & flaceſcente rubore, aureum quodammodo colorem acquirit. Eius precium triplo maius quam nucis myriſticæ. Naſcitur autem hæc arbor in inſula Banda. Inueniri etiam tradunt in Maluecis, ſed non eſt fructifera, quemadmodum nec ea, quæ in Zeilan prouenit. Præfertur craſſum, plenum, odoratum, ſapore ſubacri hodie notum. * Ventricu-

C lum roborat, & coctionem adiuuat. *Medici Florentini & Garcias.*

De corticibus aperientibus.

Thymiama ex India defertur, corticoſum & ſimile ſycomori libro: quod iucundi odoris gratia ſuffitur. * Conſtrictionibus vuluæ ex ſuffitu prodeſt. *Dioſcorides.*

De corticibus dolorem mitigantibus.

Fraxini cortex cultello abſcinditur, ſicca-

D tur & conſeruatur per annum. * Lateris, lienis dolorib. medetur.

De corticibus purgantibus.

Sambuci cortex medius abraditur cultello: ſiccatur & ſeruatur per annum. * Aquas detrahit. hydropicos iuuat.

De corticibus fructuum calidis.

Mali citri cortex cultello abſcinditur, ſiccatur in vmbra diligenter, & ſeruatur in arcu-

E lis ligneis. * Venenis aduerſatur. Decoctum collutione, oris halitum commendat, ſuauitatemq́; accerſit: ventriculum roborat &c.

Avrantii Mali cortex in vmbra ſiccatur, conſeruaturq́; per annum in arculis ligneis. Calidior quàm mali citri vel Limonii cortex.

De corticibus fructuum aſtringentibus.

Glandis Calycvlvs, qui vulgò cupula dicitur, * ad fluorem muliebrem, & ſangui-

F nis ſputum valet.

Malicorivm eſt mali punici putamen, quod aliqui Sidion appellant. * Spiſſandi vim habet: ſanguinolenta glutinat, humida gingiuarum vitia mobileſq́; dentes decocto colluuntur: herniam prolapſu inteſtini erumpentem, cataplaſmate repellit. *Dioſcor.*

Ivglandes virides decerptæ menſe Iunio appetente, * antequam earum putamina obduruerint, ſaccharo vel melle aſſeruatæ, ſtomacho vtiles euadunt, & ori nõ ingratæ. Putamen combuſtum, tritumq; in oleo & vino, infantium ca-

pite perunſto, nutrit capillum, alopecias replet. A *Diſcor. & Matthiolus.*

De radicum corticibus calidis.

CAPPARIS cortex amarus, acer, acerbus, * abſtergit, purgat, incidit, digerit, adſtringit. ob quas vires lienem induratum, & coxarum affectus adiuuat, tum intrò aſſumptus, tum extrinſecus, tum idoneis remedijs admotus.

De corticibus radicum frigidis.

MANDRAGORAE radix delibratur, & traiectus lino cortex ad vſum ſuſpenditur. * Vinum, in quo cortex fuerit infuſus, valet in peruigilijs & doloribus, & ante ſectiones, vſtioneſque, ne ſentiantur. *Dioſcor.*

De corticibus purgantibus bilem.

ESVLAE cortex * educit phlegma vehementer, & aquam citrinam, & humores melancholicos, & materias à iuncturis. Doſis eſt à ſiliquis duabus vſque ad ſeptem.

CVCVMERIS ſilueſtris cortex * purgat potenter pituitam vomitu & deiectione, & interdum bilem, ſi vacuari parata eſt: ſeroſum quoque excrementum, etiam euulſu contumax, atque adeò à iuncturis mirificè trahit, ob id earum dolores ſanat, iſchiadem etiam iuuat apertè cataplaſmate impoſitus, vel clyſtere iniectus. Do- B ſis eſt à granis quindecim ad drachmam ſemiſſem. *Meſuer.*

SAMBVCI cortex idem præſtat, quod ſambucus ipſa: * nec non pituitam craſſam & viſcoſam purgat. Ebuli cortex eandem vim cum ſambuci cortice habet.

De Succis, Sectio XV.

Succus eſt, qui contuſione & quaſſatione exprimitur: & vel
- Herbarum: *quarum a. in alterant qualitate*
  - Manifeſta
    - Temperati
      - Betæ,
      - Bugloſſæ, *&c.*
    - Intẽperati
      - Calidi in
        - Primo — Abſinthij, Braſſicæ.
        - Secundo — Apij, Calaminthæ, Echij, Lupuli, Menthæ, Rutæ, Scordij, *&c.*
        - Tertio, — Chelidoniæ, *&c.*
      - Frigidi in
        - Primo — Fumariæ, Intybi, Roſarum, Violarum, *&c.*
        - Secundo — Acetoſæ, Cotyledonis, Lactucæ, Plantaginis, Solani, *&c.*
        - Tertio — Cicerbitæ, Portulacæ, Semperuiui, *&c.*
        - Quarto, — Papaueris, *&c.*
  - Occulta: *vt*
    - Succus *Polygoni.*
    - Humor *in folliculis vlmi.*
- Fructuum: *quorum aly*
  - Calidi, — Malorum *dulcium, &c.*
  - Frigidi — *vt* Cotoneorum, Malorum *punicorum*, Berberorum, Ribes, *&c.*
- Seminum: *quorum aly*
  - Calidi, Cremor *ſeminis*
    - Lini,
    - Fœnigræci, *&c.*
  - Frigidi, — Cremor *Pſyllij, &c.*

De ſuccis

De ſuccis temperatis herbarum.

BETAE ſuccus recens parari poteſt: fit folijs viridibus tritis atque expreſſis. * Diſcutit, detergit, & per nares purgat: ſummatim omnia præſtat, quæ herba ipſa.

BVGLOSSAE ſuccus ægrè exprimitur: parua coctione & reſidentia purgatur ante repoſitionem: in vaſe pleno, vel oleo ſuperfuſo reponitur. * Confirmare & exhilarare dicitur.

De herbarum ſuccis calidis in primo.

ABSINTHII ſuccus fit in vere vel autumno, folijs tritis atq; expreſſis, deinde parua coctione & reſidentia purgatus ante repoſitionem: in vaſe anguſti oris, ſuperfuſo oleo digiti craſſitudine, vel in veſica inſpiſſatus: ſeruatur per annum. * Succus differt ab herba: hæc enim adſtringit: ille verò magis aquoſus detergit.

BRASSICAE ſuccus fit recēs, vt Betæ. * Vim habet purgatoriā. coctus cum melle, linctu conuenit arteriacæ.

De herbarum ſuccis calidis in ſecundo.

APII ſuccus adſeruatur expreſſus liquidus ſuperaffuſo oleo, in vaſe vitreo anguſti oris. * Obſtructiones aperit: menſes & vrinas mouet.

CALAMINTHAE ſuccus eodem modo, quo apij, paratur, & conſeruatur. * Ad anhelationem, tuſſim antiquam, frigidam viſcerum intemperiem: & lienoſis cum ſacchato coctus exhibetur. *Andernacus.*

ECHII ſuccus fit addita aqua, aut alio liquori illi facultatibus ſimili, inter terendum, & expreſſione extrahitur, conſeruaturque, vt abſinthij * Confortat atq; exhilarat.

LVPVLI ſuccus menſe Aprili extrahitur, & conſeruatur, vt apij. * Sanguinē purgat: obſtructiones viſcerum aperit: febrib. cōpoſitus cōfert.

MENTHAE ſuccus eodē modo, quo apij ſuccus, extrahitur, conſeruaturque. * Ventriculum frigidum corroborat: nauſeam & vomitū ſedat.

RVTAE ſuccus eodem modo paratur. * Humores lentos incidit, digerit, ſiccat, aperit: idque magis quàm herba ipſa acida. *Andernacus.*

SCORDII ſuccus compoſitionibus additur: quia purgat viſcera, obſtructiōes aperit, vrinas & menſtrua citat: extrahitur & conſeruatur, vt apij ſuccus. *Andernacus.*

De herbarum ſuccis calidis in tertio.

CHELIDONIAE ſuccus folijs, caule, radice exprimitur ineunte æſtate: ſeruatur, vt apij, vel in vmbra ſiccatur, & in paſtillos digeritur. * Oculis claritatem affert. *Dioſcor.*

De ſuccis herbarum frigidis in primo.

FVMARIAE ſuccus menſe Aprili vel Maio exprimitur, ſeruaturq; in vaſe vitreo anguſti oris, oleo ſuperaffuſo. * Melancholiam, & ſeroſa excrementa purgat.

INTYBI ſuccus vere exprimitur, folijs ac radicibus tritis. ſeruatur in vitreo vaſe oris anguſti, ſuperfuſo oleo, digiti craſſitudine. * Ad iecoris calorem immoderatum valet.

A ROSARVM ſuccus menſe Maio, vel principio Iunij exprimitur folijs tuſis: aſſeruatur liquidus ſuperaffuſo oleo, quod tēpore vſus, lana bombacea auferiur. * Ventrem laxat, ſtomachum roborat: iecoris calorem extinguit.

VIOLARVM Martio vel Aprili exprimitur, ſeruaturque, vt roſarum. * Bilis acrimoniam lenit. thoracis affectus calidos reſtinguit.

De ſuccis herbarum frigidis in ſecundo.

B ACETOSAE ſuccus ſimili modo extrahitur & ſeruatur, vt roſarum. * Ad febres biliosas, & obſtructiones viſcerum valet.

COTYLEDONIS ſuccus. * æſtuanti ventriculo commodè imponitur: item ad eryſipelata conducit: exprimitur & ſeruatur, vt roſarum. *Andernacus.*

LACTVCAE ſuccus * ad ſtomachum biliosum valet: ardorem reſtinguit: ſomnum prouocat. Vt roſarum extrahitur, conſeruaturque.

C PLANTAGINIS ſuccus * aſtringit, refrigerat, omnem calorem præter naturam extinguit. Exprimitur & conſeruatur, vt roſarum.

SOLANI hortenſis ſuccus * ad refrigerandum & aſtringendum vtilis eſt. Extrahitur & cōſeruatur vt præcedens.

De ſuccis herbarum frigidis in tertio.

CICERBITHAE ſuccus ſtomachi roſiones lenit, & lactis copiam mulieribus ſuppeditat. Paratur & conſeruatur, vt roſarum.

D PORTVLACAE ſuccus æſtate exprimitur, affuſa aqua inter terēdum, vt expreſſione vnà cum ipſo humore extrahatur: aut tuſa calatho imponitur loco frigido, vt paulatim ſuccus in ſubiectum catinum defluat: deinde ſeruatur, vt roſarum. * Pueris, quos vermes & febris infeſtant, magno commodo exhibetur.

SEMPERVIVI ſuccus eodem conficitur modo, quo portulacæ ſuccus. * ad eryſipelata, herpetas, inflammationes à fluxione ortas accommodatur.

E

De ſuccis herbarum frigidis in quarto.

PAPAVERIS nigri ſuccus, ſeu meconium, fit ex folijs, caulibus, herbaque ipſa tritis expreſſisq;, ac in paſtillos redactus. * Reliquorum medicamentorum vim obtundit, quando eis admiſcetur.

POLYGONI ſuccus cum ſeptem granis piperis ante acceſſionē quartanæ hauſtus, eam abolet. Sed aiunt, colligendam eſſe plantam, & F exprimendum eius ſuccum die Iouis, Luna decreſcente. *Ex quodam lib. Secretorum.*

HVMOR in folliculis vlmi naſcens faciem reddit gratiſſimam, & perpolitam, ſi eo detergatur. Confert etiam mirum in modum pueris enterocelicis, duplicatis linteolis in illo madefactis, & ſub perizomate, ſeu femorali coaptatis. *A quodam Chirurgo.*

De ſuccis fructuum calidis.

MALORVM dulcium ſuccus fit, contuſis & expreſſis, deinde ſaccharo conditus ſeruatur ad vſum. * Cor imbecillum roborat.

De ſuccis fructuum frigidis.

CITONIORVM ſuccus extrahitur, vt Citriorum: conſeruatur autem, vt roſarum.* Aduerſus biliosa alui profluuia ex melle vel ſacharo valet: ventriculum roborat.

MALORVM PVNICORVM ſuccus *calidam intemperiem corrigit: vomitum cōpeſcit: & ſtomachum firmat. Fit, vt malorum dulcium.

BERBERORVM ſuccus* vomitum ac fluorem alui ſiſtit: ſaccharo conditus, concluſusque cotoneati modo delicatus eſt. contra capitis defluxiones calidas accommodatus. *Andernacus.*

RIBES ſuccus frigidus, acidus & acerbus eſt, *ſitimq; extinguit. Contra ſitim in febribus ardentibus cum iulapio roſaceo, aut violaceo potiſſimum exhibetur: nec non ad bilioſum vomitum coercendum, fluoremq; ſtomachicum re-

A ſtinguendum: ſed frigidis, & pectoris anguſtijs aduerſatur. *Andernacus.*

De ſuccis ſeminum calidis.

LINI cremor fit, aqua ſeminibus priùs maceratis, deinde in eadem coctis, expreſſisque. * Dolores ex acri humore ortos mitigat, inflammationesq; partium corporis lenit. *Andernacus.*

FOENIGRAECI cremor ſimili modo ac lini cremor conficitur. * Inflammationes minus calidas, ſed duras magis ſanat, magnas irritat & au-

B get. *Andernacus.*

De ſuccis ſeminum frigidis.

PSILLII cremor * omnibus membris ardore infeſtatis auxiliatur: coque refrigerantibus medicinis conuenit. Eodem modo, quo lini cremor, paratur. *Andernacus.*

De Liquoribus Sectio XVI.

LIQVOR eſt, qui inciſa, vel ſcarificata, aut terebrata plantę alicuius parte extillat, ſiue emanat. Liquores autem vel ſunt

- Liquidi
  - Non pingues
    - Frigidi
      - Agreſtæ *ſeu* Omphacium,
      - Acetum.
    - Calidi
      - Sapa,
      - Vinum, *&c.*
  - Pingues
    - Calidi: Oleum
      - Oliuarum,
      - Amygdalarum
        - *Dulcium,*
        - *Amararum.*
      - Balaninum,
      - Nucum, Auellanarum,
      - E baccis lauri, Lini, Seſaminum.
    - Frigidi: Oleum
      - Papaueris,
      - Hyoſcyami, *&c.*
- Concreti, *ſeu inſpiſſati: quorum alij*
  - Alterantes: *ſimplices*
    - Calidi
      - Moderatè
        - Amylum,
        - Glycyrrhizæ *ſuccus,*
        - Lycium, *&c.*
      - Immoderatè *in*
        - Primo, —— Saccharum. *&c.*
        - Secundo, — Ladanum, *&c.*
        - Tertio
          - Aſſa *dulcis,*
          - Aſſa *fœtida &c.*
    - Frigidi *in*
      - Primo — Acacia, Sanguis *draconis &c.*
      - Tertio —— Hypociſtidis, *&c.*
      - Quarto — Meconium, Opium, *&c.*
  - Purgantes
    - Bilem
      - Aloe, Manna,
      - Scammonium *ſeu* Diagridium, *&c.*
    - Pituitā,
      - Elaterium.
      - Opoponax, *&c.*

D. liquo-

De liquoribus frigidis.

OMPHACIVM, Germ. Agreſt. Gall. *du Verius.* Ital. *Agreſta.* Hiſp. *Cumo de agraz*, dicitur. ex omni immaturarum vuarum genere paratur: pluribus diebus expreſſus inſolatur ſuccus cum ſuis vinaceis, in cado craſſo linteamine cooperto, donec excrementa ſubleuentur, fæx verò ſubſidat, & inclareſcat: deinde abſque ſale ſeruatur per annum, tam ad ciborum quàm ad medicamentorum vſum.* Calidis morbis omnibus magno iuuamento adbibetur. Refrigerat, vniceq; ardoribus prodeſt, ſiue ori ventris impoſitum, ſiue totis hypochōdrijs, ſiue cuilibet alij, quod refrigerare velimus. *Matthiolus.*

ACETVM, Germ. Eſſig. Gall. *Vinaigre.* Ital. *Aceto.* Hiſp. *El vinaigre* nominatur. fit ex vino, vel ceruiſia putreſcente. Quod ex vino acerbo crudoq; fit, magis aſtringit quod ex optimo vino conficitur, magis aperit: quod ex ceruiſia apud inferiores Germanos paratur, magis refrigerat. Acetum omne miſtæ eſt ſubſtantiæ, nempe frigidæ pariter & calidæ, eiusq; vtriuſque tenuium partium: cæterùm calidam frigida exuperat.* Exiccat ordine tertio, aſtringit. ſtomacho vtile, appetentiam excitat: erumpentem vndecunque ſanguinem potu reſeſſu & ſitu. prodeſt alui fluxionibus, coctum cum cibis: cruentis vulneribus inditur: inflammationes arcet, in ſuccidis lanis, aut ſpongia impoſitum reprimit procidentiam ſedis, vuluæ, [illegible] abſcedentes gingiuas, & ſanguine manantes. Ad nomas & ignem ſacrum, vlcera quæ ſerpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conueniente efficax eſt, phagedænas vlcerum nomasq; fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cum ſulphure auxiliatur: ſugillationes rapit cum melle illitum. Contra capitis ardores cū roſaceo in ſuccidis velleribus, aut ſpongia imponitur. Ad aquam inter cutem, grauitatem aurium, & ſonitus, ſibilloſq; feruentis vapor proficit. inſtillatum quoq; aurium vermes necat. Panos coercet tepidi ſotus, aut ſi imbuta aceto ſpongia admoueatur: pruritus permulcet. Contra venenatos ſerpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commodè fouetur & frigidum ijs, quæ exurens virus eiaculantur calidum potum atque vomitionibus redditum, aduerſus omnia venena efficax eſt, præſertim contra meconium, & hauſtam cicutam. conglobatum in ventre ſanguinem, lac coagulatū, fungos, ixiam, taxumq; cum ſale hauſtu voratas hirudines, ſi ſorbeatur, eiicit, tuſſim veterem mitigat, & recentem laceſſit. In orthopnœa calidum commodè ſorbetur. gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & vuæ procidenti conuenit: contra dentium dolorem calidum colluitur. Doſis in perfuſionibus capitis ad dolorem ℥.ß. pro ℥.iij. olei roſati. *Dioſcor. & Galenus.*

De liquoribus calidis.

SAPA, Germ. Geſotenerwein. Gall. *Du vin cuit.* Ital. *Vin cotto, Sapa.* Hiſp. *Lamelon ò arrope*, vocatur: fit muſto igne decocto.* Detergit leniter ſe-

A rapijs pectori idoneis accommodatur: necnon compoſitionibus Diacodion, ad defluxiones capitis ſiſtendas, eadem menſura, qua ſaccharum, admiſcetur.

VINO vetere nerui læduntur, & reliqui ſenſus: quod tamen guſtu ſuauius eſt: quare cauendum ijs, qui inteſtinæ alicuius partis imbecillitatem ſentiunt. attamen in ſecunda valetudine paucum cum aqua dilutum, innoxiè ſumitur. Nouū inflat, ægrè coquitur, inſomnia parit grauia, & vrinam ciet. Aetate medium vtraque vitia

B ſugit: quare ad victus ſanorum, ægrorumq; vſus patur. Album tenue, ſtomacho vtile eſt, ac facilè in membra diſtribuitur. Nigrum verò craſſum eſt, & concoctu difficile, carnem alit, & ebrietatem creat. Giluum, vtpote qđ medium eſt, medias inter vtrunq; vires habet. In ſecunda tamen & ſiniſtra valetudine, cū primis laudatur album. Quin & vina ſapore diſtāt. ſiquidem dulce craſſis partibus cōſtat, & difficilius à corpore expi-

C rat: ſtomachum inflat, aluum & interanea vt muſtum turbat, ſed minùs inebriat: renibus & veſicæ aptiſſimum. Auſterum per vrinam celerius tranſit: ſed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digeſtionem accommodatiſſimum, aluum & cæteras fluxiones cohibet, minuſq; vrinam expellit. Nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum, ſtomacho aduerſatur, ſitim ſtimulat, neruos infeſtat, aluo aptum a valetudine ſe

D recolligentibus inutile. Paſſum, quod vuis ſole ſiccatis in area, aut in ſarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine. Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet: quod inueteratum perquàm facilè coquitur: pulſus exuſcitat, aluum adſtringit. ſtomacho vtile ſed veſicæ nocet, atque ijs, qui viſus hebetudinem ſentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana craſſioribus conſtant partibus: dulcia, ſtomachū inflant, ventrē emolliūt, ſed concoctio-

E nem non æquè adiuuant & neruoſa minùs infeſtant: vetuſtate eadem auſterum ſaporem concipiunt. Cecubū, cùm ſit dulce, eſt & albano craſſius: corpus & colorem alit: ægre tamen coquitur. Surrentinum valde auſterum eſt quare inteſtinorum, & ſtomachi fluxiones cohibet & cùm tenue ſit, caput minus tentat: inueteratum ſuauius redditur, & ſtomacho vtile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè craſſis partibus gignuntur: modicè aſtringunt, & ocyſſi-

F mè inueterantur, minuſque ob ſuam tenuitatem neruos tentant. Paræ[illegible]ypianum, quod ex Adriatico ſinu deſertur, odoratum, ac tenuius eſt, quare liberali ebrii epotum fallit, diu ſeruat ebrietatem, & ſoporem adfert. Iſtricum Paræ[illegible]ypiano ſimile eſt, ſed vrinam vehemētius pellit. Chium tamen antedictis [illegible]llius, & aptum potui eſt. bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra ſubit Chio leuius, & aluo idoneum. Epheſium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verum Aſianum è Tmolo monte,

Meſogites appellatū, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum vero & Clazomenium, quoniam multam ſibi maris aquam vendicant, facilè corrumpuntur, flatus mouent, aluum turbāt, neruis officiūt. Vinum omne (vt reliqua in commune dicantur) merum ac ſincerum, & ſua natura auſterum, excalfacit, facile in membra diſtribuitur, ſtomachum adiuuat, appetentiam ciborum inuitat, vires alit, ac robur auget: ſomnum conciliat, & commendat calorem. Potum liberalius auxilio eſt contra aſſumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti ſpumam, taxum, aconita, fungoſue: contra ſerpentium morſus, & omnium ictus, quæ refrigerando necant, aut ſtomachum in vomitionem effundunt. Facit ad longas inflationes, & præcordiorum ac distentiones, stomachi ſolutionem, & ſi venter, aut intestina profluuio madidum ſentiant. Conueniunt ſudantibus, & quibus corpus immodico ſudore digeritur, maxime alba, vetera & odorata. Quæ tamen vetuſtate dulceſcunt, renibus ac veſicæ accommodatiora redduntur. vulneribus, inflammationibusq; in ſuccida lana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibus obnoxia commodè perfunduntur. Quæ marinam non receperunt, auſtera, & alba ad ſanorum victus vſurpantur. In his prę ſtant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Paræypianum ab Adriatico ſinu, & Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Epheſo. Craſſa vero & nigra ſtomacho negocium exhibent, inflationem pariunt, corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho proſunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis mouent, neruosque largius pota tentant. In media ætate, vt à ſeptimo anno, potui ſaluberrima ſunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, & conſuetudine, & qualitate vini definiatur. Non ſitire, & modicè cibos proluì, optimum eſt præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maximè aſſidua: ſiquidem obſeſſos neruos quotidie remittit. largiorque potus acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamē vinolentia aliquot diebus, maxime poſt aquæ potus, vtilis: namque modo quodam ex alto euocat, ſenſileſque expurgat excretus, & per cæca corporis ducit ſpiracula. Sed aquam poſt vinolentiam bibere oportet, ſiquidem valetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remedium adfert frigida. *Dioſcorides.*

De liquoribus pinguibus calidis.

OLEVM, Germ. Del. Gall. *Huille.* Ital. *Oglio.* Hiſp. *Azeyte* appellatur: ex oliuis maturis expreſſum, ſit colore ruſo, purum, perlucidum, tenue, odore exiguo, ſed grato, ſapore dulci, ſubacri & indicibili, recens, aut non ita vetuſtum, niſi vetuſto egeatur: in quo videlicet vetuſto trigenarium trimo, & quadragenarium quadrimo eſt plurimò valentius, vbique craſſius, glaucolentius, calidius, acrius. * Calefacit omne oleum ex oliuis maturis, emollit ventrem, à perfrictionibus corpus tuetur, ipſumq, promptius ad obeunda munera reddit: aluum emollit, vlcerantium medicamentorum vires permiſtum hebetat: contra venena datur, aſſiduè potum redditumq; vomitionibus: ſoluit aluum heminæ menſura, cum pari ptiſanæ ſucco, aut aqua potum: ad tormina calidum ſimul decocta ruta tribus ſextarijs in potu datur, ventris animalia pellit. idem maximè in inteſtini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit, & vehementius diſcutit. oculorū clari tati ſublitum confert. Si vetuſti non ſit occaſio, in vaſe decoquitur ad mellis craſſitudinem, vt vetuſtatem repręſentet. Oleum omphacinum ex immaturis oliuis expreſſum, ad viride inclinat: recens ſit odoratum, morſus expers, ſapore acerbum. Vnguentorum compoſitionibus idoneum eſt. Stomacho vtile eſt, quod aſtringat: gingiuas contrahit, dentes firmat, ſi contineatur in ore. ſudores cohibet. Oleum quod ſylueſtres oliuæ fundunt, vehementer adſtringit, & ad ſanorum vſus ſecundum ſibi locum vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro roſaceo ſubſtituitur: ſudores arcet: defluentes capillos inhibet: furfures, vlcera capitis manantia, ſcabiem lepraſque abſtergit. tardius canitiem ſentiunt, qui eo quotidie perunguntur. *Dioſcor. & Medici Colonienſes.*

AMYGDALAE dulces ſiccæ, non tamen rancidę, decorticatæ, contunduntur minutiſſimè, poſtea in ſartagine aliquantulum torrefiunt, affuſo aquæ roſaceo modico, poſtea prælo exprimuntur. * Lenit aſperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & ſiccitatem iuncturarum: eſt ſuaue in cibis, & confert hecticis & phthiſicis: impinguat, auget ſperma, ſedat tuſſim, & ardorem vrinæ, veſicæ & vuluæ excoriatæ, cum fiſtula iniectum. *Meſues.*

OLEVM AMYGDALARVM amararū eodem modo, quo ex dulcibus amygdalis fit. Aperit oppilationes, & diſcutit ventoſitates & vapores, ſed potiſſimùm medetur ſurditati, ſibilo, & dolori aurium: lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei. *Meſues.*

OLEVM BALANINVM fit ex Balano Myrepſica, id eſt glande vnguentaria, quam Arabes vocant granum Ben: fit autem ex tuſo aſſatoq,, affuſa roſacea aqua, fructu iſto. * Repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos: aluum ſoluit, ſed ventriculo aduerſatur: dolores aurium emendat. Item ſi ſonant aures, vel ſtrepitum, aut ſibilum edunt, cum adipe infuſum auxiliatur. *Meſues.*

OLEVM NVCVM fit, vt oleum amygdalinū. * Flatus craſſos diſſipat, tumores diſcutit, neruis attritis, vel punctis, præſertim cum calce lota confert, ſcabiem emarginat. *Meſues.*

OLEVM ex AVELLANIS fit, vt amygdalinū. * Dolores neruorū & arthriticos ſedat. *Meſues.*

OLEVM LAVRINVM fit ex baccis lauri maturis & recentibus tritis in pila, ex aqua in lebete coctis, poſt torculari plano, non cauo expreſſis: & aqua

& aqua ſupernatans oleum colligitur. Deinde affuſa calente aqua iterum teritur, & torculari cauato expreſſis, colligitur oleum, & reponitur. * Ad partium omnium, cerebri, neruorum, articulorum, ventriculi, coli, hepatis, lienis, renum, vteri, affectus frigidos, & dolorem his ſuccedentem. *Meſues.*

Oleum Lentiſcinum fit vt amygdalinũ. * Spaſmo, duritiei neruorum & muſculorum, hæmorrhoidibus, ſedis phlegmoni & rimis confert, ac dolori pulſatorio. Neruorũ dolores ſedat, viribus proximum eſt oleo chamæmelino. *Meſues.*

Oleum Sesaminum extrahitur ex Seſami ſemine, vt amygdalinum, niſi quod prius ſemen ſeſami excorticetum ſic eſt. Id ſemen ab excrementis purgatum, aqua parum ſalſa irrigetur, manibus fricetur, ne maceretur, donec madefiat: ſiccetur modicè aſſetur ſacculo aſpero multum diuq; confricando excortectur, corticibus expurgetur, moliatur in farinam, oleum exprimitur vt ex amygdalis. Ex eodem ſemine nõ excorticato, ſed aſſato & moliti farinã oleum quoque extrahitur, vt prius. Affertur autem ex Alexandria Aegypti Venetias vbi emitur ſincerum. nam adulteratur oleo nucum & papauerit: ſed odore & ſapore facilè deprehenditur à peritis dolus. * Impinguat, ſemen auget, lenit guttur, & omnem aſperitatem & duritiem, & clarificat vocem. *Meſues.*

De liquoribus pinguibus frigidis.

Oleum Papaveris fit ex vtriuſque papaueris ſemine, tam albi quàm nigri, eodem modo, quo ex amygdalis. * Impinguat, aſperam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & inſomnium. *Meſues.*

Oleum Hyoſcyaminum ſic fit: Semen candidum, recens, ac ſiccum tunditur, & calida aſpergitur aqua: dumque inſolatur ſiccatæ, quæ ſub manu fiunt, partes cũ reliqua maſſa permiſceantur: hoc autem fieri oportet, dum nigreſcat, & grauiter oleat: mox preſſum atq; excolatum reconditur. Fit quoque eo modo, quo amygdalinum. Ad aurium dolores efficax eſt: peſſis miſcetur, ad emolliendum vtile. *Dioſcorides.*

De liquoribus concretis calidis moderatè.

Amylum, quod vulgò Amydum officinis vocatur, German. Amelmel. Ital. *amido*. Gall & Hiſp. *amidon*, omnibus notum eſt. Ex tritico cõficitur. Probatur autem leuitate, ac læuore, atq; vt recens ſit, & candidum. * Vim obtinet læuigandi partes exaſperatas. Contra fluxiones oculorum, puſtulas cauaque vlcera efficax eſt: ſanguinis reiectiones potu cohiber, exaſperata faucea leniter ſanat atque obſonijs admiſcetur. *Dioſcorides & Plinius.*

Glycyrrhizae ſuccus ex Creta inſula optimus, hoc eſt dulciſſimus, mollis, recens purus, tenax, & qui confractus ſplendeſcat, nigerrimus, & qui linguæ ſubditus tandem totus eliquefcat. * In arteriæ ſcabritia efficax eſt: æſtuanti ſtomacho, thoraci, ac jecinori: ſanat veſicæ ſcabiem & renum dolores, cum paſſo potus idem eliquatus ſitim ſedat: vulneribus illitus accommodatur: commanducatus ſtomacho prodeſt. *Dioſcorides & Medici Coloníenſes.*

Lycium ſuccus eſt arboris cuiuſdam Indiæ: Arbor autem ex qua hic ſuccus extrahitur, magnitudine eſt fraxini, folio minuto Fricæ vel Tamarisco ſimillimo, perpetuo virère: florere aiunt ſed fructum ferre negant: multis ſpinis horret: materies ligni robuſta, dura, denſa, ponderoſa, nec, vt aiunt, putredini obnoxia, ſiue ſolibus exponatur, ſiue aquis immergatur. quam ob cauſam ab incolis Lignum Semperuiuum nuncupatur. Ex eo propter duritiem & pondus piſtilla fiunt, deglumandæ oryzæ idonea, in mortarijs ligneis ſex palmos in ambitu continentibus. Incolæ eam arborem Hacchic vocant. Portò ſucci extrahẽdi hæc eſt ratio: Ramulos huius arboris minutim concidunt, & in aqua elixant, deinde contundunt, poſtmodum cum farina Nachani (ſementis eſt nigra & minuta ſapore ſecales, conficiendis panibus apta) & cuiuſdam nigri ligni, quod aſſicna ſcitur, (cobe interdum etiam ſine eo) paſtilli, aut tabellæ formantur quas in vmbra ſiccant, ne ſolis ardore carũ ſacultas euaporet. Noſtri ſuccedaneum eius parant, non ex pericly meno, ſed potius ex baccis pyracanthæ. id eſt, noſtræ vulgaris Haagendorn. Diuerſis partibus conſtat: tum ijs quæ extenuent, diſcutiantque: tum craſſis & modicè adſtringentibus. * Ideoque ad ſugillata, oris inflammationes, vlcera, herpetas, putredines, aures purulentas, intertrigines & paronychias valet Indicum ad omnia eſt valentius. Huius loco Rhamnus ſylueſtris, aut polygoni ſuccus ſubſtituendus eſt. *Dioſcorides, Medici Colonienſes & Garcias.*

De liquoribus concretis calidis in primo.

Saccharum arundinum lachryma, ſeu liquor eſt, qui nimia ſucci copia aperto in latere calamo, perinde ac gummi, exterius concreuit. Vel ſaccharum fit ex ſacchari calamis minutim inciſis, igneque calore tamdiu decoctis, donec vniuerſus liquor abſumpta igni aqua diu efferueſcens in ſaccharum ſalis modo, in vaſis fundo concreſcrit. Præſtantiſſimum eſt, quod durum, ſolidum, & mutuo metarum alliſu ſonorum eſt, ligni ſicci & ſolidi modo: tamen ob ſiccitatem & imperceptam raritatem leue, dulciſſimum, candidiſſimum, & niuis in morem ſcintillans, cohærens: quare Valentinum in metas pyramydum æmulas (panes vocant) coactum partitas, ponderis libræ vnius & dimidiæ, vel circiter, cariſſimum, & confecturis ſiccis aptiſſimum, penidis ob ſiccitatem nimis friabilem, ineptum. Illi dotibus & precio eſt proximum, quod Madere appellant, ſed in meras ponderis librarum ſex, ſeptem, octo, nouem, decem formatur, confecturis expetitum: quia minus pre-

cioſum, nō multò tamen imperfecti us. Tertium ſtatuitur lentile, album quidem, ſed pinguius, ob id vilius, neque confecturis ſiccis aptum, ſed penidijs idoneum. Quartu ex Canarijs nunc dictis inſulis, olim Fortunatis aduehitur, etiam intus albicans, bonitate inferius prædictis, præſtantius ſequenti, metis conſtat maximis, pondere librarum decem, duodecim. Quintum ignobiliſſimum ſancti Audomari dictum, foris albidū, intus ſubrubrum, tanquam alio fartum, & foris dolo tectū, metis æqualibus, omnium glutinoſiſſimum, condituris ſiccis ineptiſſimum: liquidis ſeruit & ſyrupis, opiatis, conſeruis, & ſimilibus, quia viliſſimum, & vtilitatem tegit aliorum miſtura Id ſi mare ſentit, (nam eo naues ob grauitatem ſaburrāt) rubrū vulgò dictum fit: quanquam ſunt, qui rubrum ſpumam & ſpurcitiam omnis ſacchari ſe coquendo purgantis exiſtimant. Ex metis horum colliſu elitis etiam metas quidam cogunt, quæ ſimpliciū naturas ſequuntur. Ex his quod generoſiſſimum, minimam coctionem ſuſtinet, ne puluereſcat: ignobiliſſimū contrà: cætera pro acceſſu aut receſſu variant. * Aluo idoneum, & ſtomacho vtile: detergit, digerit, linguæ aſperitatem & ſiccitatē in febribus tollit. vexatæ veſicę tenibusq; auxiliatur. Illitum ea diſcutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt. Cæterum ſacchari doſis in ſyrupis ferè æqualis quantitas tam ſacchari quàm ſucci. In electuarijs verò pro ʒ.j. pulueris ℥.j. ſaccari cōmuniter. Si autem puluis fuerit laxatiuus, pro ʒ j. ß. puletis. ʒ.j. ſacchari. In conditis additur ſacchari parum, ſi conſeruæ odoratæ ſint. Si verò amaræ, vel acres, ℥.ß. ſaccari pro ʒ.j. conſeruarum imponenda. In puluenbus acribus, vt ex pipere, & zingibere, pro ʒ.j. pulueris ℥.j ſacchari ponitur. in dulcibus verò ℥.ß. In clyſteribus ſaccharum rubrum ponitur ab ℥.ß. ad ℥.ij. vel ℥. iij *Medici Colonienſes.*

De liquoribus concretis calidis in ſecundo.

Ladanvm liquor eſt. ex alterius cyſti ledon appellati folijs exudans. Hodie & liquor & planta nota ſunt Optimum, minimeq; adulteratum, odoratū, eſſe debet, ſubuiride, facilè molleſcens, pingue, reſinoſum, arenularum aliarumque ſordium expers. quale in Cypro gignitur. * Natura ei ſpiſſandi, calfaciendi, molliendi ora venarum patefacit. capillum fluentem continet, addito vino, myrrha & myrteo oleo cicatricibus decorem reddit, cum vino illitum: medetur aurium doloribus, cum hydromelite aut roſaceo inſuſum ſuffitu ſecundas eijcit peſſis immiſtum, vuluæ duritiem ſanat. In medicamenta quæ dolorem tuſſimque finiunt, & malagmata vtiliter inſeritur: aluum ſiſtit cum vino vetere potum, & vrinam ciet. *Dioſcorides.*

De liquoribus concretis calidis in tertio.

Asa dulcis, aromatica ſeu odorata aſt Laſeritis ſeu ſylphij opos, ſiue liquor Cyrenaicus, ſeu potius Indicus hoc tempore. Etenim Indicus etiam a Meſue laudatur. Nam ex Taprobana inſula in mari Indico maxima, hodie à Luſitanis conuehitur, teſte Ludouico Romano patritio, Belz ... indigenis dictus, & nobis inde Belzoin, & corruptius Benzoin. Eſt autē Laſeris, ſeu Laſerpitij ſeu Sylphij herbæ liquor, caule ipſius ferulaceo aut radice ſcarificata defluens, acer, mordax, digerens, opimus, modicè rufus non porraceus, colore tranſlucens, myrrhę æmulus, odoratus, ſuaui guſtu dilutus, intò albeſcens. Hæc quidem Syluio ita cōpilata ſunt, partim ex Dioſcoride & Galeno, partim ex Ludouici Romani nauigatione: ſatius enim eſt fateri Laſerē, ſeu Laſerpitiū, ſeu Sylphiū, & proinde eius ſuccos, ſeu lachrymas non extare amplius: quod prægnantibus rationibus docet Ioannes Langius Lembergus Sileſius in epiſtolis medicinalibus ſuis. Aſa itaque dulcis, ſeu Belzoin, quod apud Serapionem & Auicennam a Græcorum Laſerpitio nihil differat, Laſeris ſuccus eſſe nequit. Secundò Ludouicus Romanus refert, Belzoin eſſe gummi arboris: atqui Laſer non arbor, ſed βοτάνη ϰαὶ λάχανον veteribus eſt. Tertiò in Belzoin officinatum nulla ferè competitur acrimonia, nedum tanta, quantam Galenus ei tribuit, dum Laſerpitij loco euphorbium non recens ſubſtituit. Quid verò officinarum Belzoin, ſiue Aſa dulcis ſit, indicabitur paulò pòſt inter gummi & reſinas ſub Belzoin. *Medici Colonienſes.*

Asa fœtida, plantæ peregrinæ lachryma aut ſuccus eſt. Sunt, qui exiſtiment, Sylphij ſuccum eſſe in Media aut Syria naſcētis, qui teſte Dioſc. grati odoris non erat, vt Armeniacus aut Libycus, quem nonnulli Aſam odoratam eſſe arbitrantur, & Belzoin officinarum: ſed non conuenit. Nam Dioſcorides hunc vt præſtantiſſimum & efficaciſſimum laudat: Arabes verò Aſam fœtidam calidiorem & potentiorem aſſerunt: multò minus Belzoin eſſe poteſt, quod tanta excalfaciendi vi præditum non eſt, quantam illi tribuit Galenus, dum Laſerpitij loco Euphorbium non recens ſubſtituit. *Medici Florentini.*

De liquoribus concretis frigidis in primo.

Acacia in Aegypto naſcitur: planta eſt ſpinoſa, è cuius fructu ſuccus acacia exprimitur: quem cùm nō habeamus, ſubſtituere poſſumus ſuccum hypocyſtidis, aut pulpam rois, aut ſuccum prunellorum vel baccas pruni ſylueſtris, in aqua maceratas. Fit menſe Iulio, vel Auguſto. * Reſrigerat, adſtringit & repellit.

Acacia tametſi nondum ad nos adſeratur, ideoque non cognoſcatur, videndum tamen eſt ſi ipſius ſuccus, aut ſanè gummi, quod ſua ſponte ex trunco ſuæ arboris exudat, ad Theriacam ſit accipiendum. cùm enim hæc duo ſint diuerſa, quemadmodum ex Dioſcoride colligitur, aliud ſuccedaneum pro ſucco, & aliud pro ipſo gummi eſſet reponendum. Et quantū ex Andromachi pa-

chi patris deſcriptione conijcitur, videtur ipſum A gummi eſſe ſumendum, quod ipſe alter vocat lacrymam in iſto verſu:

Atq; atram lacrymam Nili, quam ſpina remittit.

Liquor enim eiuſmodi, qui aut ſolus per ſe, aut per inciſionem arboris effluit, vocatur iam lacryma ſolet, iam gummi. Quod etiam pariter ille, qui verſibus Heroicis Theriacam conſcripſit, qua Galenus expoſuit, in fine lib. 1. de Antidot. hoc modo:

Atque Paræsonium fudit quem ſpina liquorem. B

Io quo loco apparet illum intelligere eum liquorem, qui ſua ſponte ex ſpina Aegyptia exit, & nõ de ipſo ſucco, qui non per ſe effluit, ſed arte vel triſura, aut igne condenſatur. Ex altera parte videmus Damocratem in ſua Theriaca accipere ſuccum & non gummi ipſum, ſtatuimus tamen eſſe accipiendum ſuccum: nam varias magis & validiores facultates, quàm gummi obtinet, vt patet vnicuique ex Dioſcoride. Nec veriſimile eſt voluiſſe Andromachum ad tam celebrem compo- C ſitionem eligere plantæ alicuius debiliorem partem, & relinquere potentiorem. Idq; confirmatur ex Andromachi filij compoſitione, qui Acaciam ſimpliciter ita nominatã adhibet: quod ſi fit, nec alia vox illi adiungitur, ſemper de ſucco eſt intelligẽdum: quemadmodum ipſe quoque intellexit. Huic rei fidem facit Plinius lib 24. cap. 12. ſcribens, Acaciam vocari ſuccum in paſtillos redactum: huc transferendo nomen arboris, vnde paratur. quanquam hoc in quibuſdam exem- D plaribus non legatur. Præterea ſuccus ſemper in vſu fuit, nec vnquam vel rarò admodum gummi acceptum eſt quod apparet in omnibus libris Galeni de Compoſit. medic. ſecundùm genera & loca, & nos in commentarijs noſtris ad Dioſcor. 1. Acacia notauimus. Quod cùm omnibus notiſſimum ſit, nõ laborandum in hoc eſt vlterius. quanquam & aliæ rationes in medium afferri poſſent: tantum reſpondebo ad duas illas autoritates verſuum adductorum, qui videntur E expreſſe accipere gummi. At quæ melior reſponſio, vt verum fatear, afferri poteſt, niſi quod ratio carminis, aut, vt rectius dicam, genera poëtica Andromachum & alterum quicunq; fuerit, mouerint obſcurè exponere hanc rem, nominando lacrymam, id quod verius ſuccus erat dicẽdum? Quæ licentia non ſolùm à poetis, ſed qui proſa quoq; oratione ſcripſerunt, videtur eſſe vſurpata, & peculiariter a Dioſcoride nominando ſuccum, quæ erat lacryma, & contrà lacrymam, qui F erat ſuccus: ſicuti nos ex multis locis in lib. 1. noſtræ Methodi, cap. 7. demõſtrauimus. At certè in compoſitionibus magni momenti non conuenit talibus dubijs implicari: ideoq; quanquã commoditatem ex eo genere ſcribendi quod verſibus conſtat ſecundùm Galenum iſtam recipiamus, quòd non facilè mendis deprauari poſſint, ſicuti fit in proſa oratione, potiſſimùm quo ad pondera, tamen contrà incommoditas hæc illis ineſt, quòd propter ſtylum poeticum multæ res tam obſcurè ſæpe exponantur, vt ſæpenumerò Oedypo ad diuinandum opus ſit, & interdum dubium prorſus quem dimittant, in primis ſi allegoricè, vel per Metaphoras (vt Poëtis eſt peculiare) loquuntur. Quod in ipſa Theriaca in multis rebus apparet, inter quæ alia in Ariſtolochia, quæ cum eligenda ſit ſarmentoſa aut ſubtilis nihilominus Andromachus ſimpliciter nominat: quare potius de altera quauis ſpecie, quàm de illa intelligi ſolet: & ſicuti alibi à me demonſtratũ eſt, videretur rotunda eſſe ſemper accipienda, quia non flectitur: ideoq; qui non conſideraret alias compoſitiones Theriacæ, facilè decipi poſſet in accipienda rotunda, cùm tamen ſarmentoſa ſit accipienda. Idem apparet in Centaurio, quod ſimpliciter ita nominat Andromachus (quemadmodum ipſemet Galenus notauit) cũ addi debuiſſet, minus: ſic idem dicit, cum obſcure locutum eſſe de Melle Cecropio, cùm clarius Atticum dici potuiſſet. Obſcuriſſima verò eſt illa deſcriptio Acaciæ, quam indicauit dicendo lacrymam, quam fundit ſpina Nili, & alibi ſpinam, quæ fundit liquorem Paræsonium, qui locus eſt in Aegypto. Sed reuertentes ad rem ipſam concludamus, quòd ſuccus Acaciæ ſit recipiendus in Theriacam, qui cum non afferatur, neceſſe eſt, vt aliud quippiam pro illo ſubſtituamus. Boonienſes loco illius poſuerunt ſuccum Rhois, aut Sumach, quod & mihi plurimum probatur, cùm Dioſcorides dicat eandem vim cum Acacia habere Sumach, & Galenus vtrique aſſignet tertium gradum ſiccitatis, & ſecundum frigiditatis. Alij ſumunt Lentiſci ſuccum, at cùm ille ſit in primis qualitatibus æqualis temperiei cum illa, ſed in ſiccitate minus efficax, alteri illi erit præferendus, quoniam eiuſmodi ſimplicia medicamenta & ſimilia, non propter aliquam actionem occultam, vel aliam præcipuam facultatem in Theriacam accipiuntur, ſed ob ipſorum manifeſtam aſtrictionẽ & refrigerationem: & tametſi parum inter ſeſe diſtent, notabilem tamen mutationem propterea Theriacæ non introducunt: ideoque viſum mihi eſt, cum Dioſc. pro ſuccedaneo Acaciæ vſurpare ſuccum Rhois: quanquam Gal. Acaciæ lotæ frigiditatis ſecundum gradum, quemadmodum & Rhoi, ſed nõ lotæ, attribuat, quod quidem nonnullam affert varietatẽ: quia Acacia ſine lotione in Theriacam aſſumitur, & iã non erit vltra primum gradum frigida. Poterimus tamen donec melius quippiam inueniatur, hoc eſſe contenti: niſi ſi quis ſuccum prunorum ſylueſtrium, quæ eſt Acacia vulgaris, vſurpare velit: quod quidem non adeò improbo.

Sangvis Draconis veterum & eadem Cinnabaris vera (quæ res mineralis erat) hodie ignoratur. Qui vero ſanguis Draconis oſtenditur, factitius eſt ex ſanguine hirci, bolo Armenia, & ſucco ſorborum, & alijs: quo tamen pro ſanguine draconis dicto rectius vti poſſis. Florentini præter hunc factitium ſanguinem draconis, ſtatuunt adhuc duo eius genera: nimirum lachrymam cuiuſdam arboris gummiam ſui generis, de qua Aloyſius Cadamuſtus patritius

Venetus nauigationis ſuæ lib. 1. cap. 4. dicens eſſe lacrymam [illegible] cuiuſdam arboris in inſula Africæ, *Porto S*[illegible] d[illegible], quę quidem lachryma colore eſt [illegible] rubro ſanguineo, tranſparens, [illegible] alter ſanguis draconis illis eſt achilleæ ſydeiitidis ſuccus [illegible]ccatus atque ſiccatus * Refrigerat, adſtringit & repellit. *Medici Colonienſes*

De liquoribus concretis frigidis in tertio.

Hypocistis, quæ ſub veris finem radicibus ciſti adnaſcitur, teritur, & ſuccus expreſſus ſole ſiccatur. Nobis deſideratur, niſi ex emporijs adferatur.* Vires Acaciæ habet.

Hypociſtidis ſuccus ab vnoquoque Pharmacopœo facilè acquiri poteſt: eiusq; in primis Neapoli magna eſt commoditas. Naſcitur enim Hypociſtis copioſiſſime Puteolis in locis ſiccis, ad radices Ciſti fœminæ initio æſtatis. Modus verò extrahendi talis eſt. Hypociſtis tunditur, & ſuccus exprimitur: denſaturq; in vmbra, quemadmodū in Acacia fieri ſolet, aut ſicca & trita maceratur per biduum aut triduum in aqua, deinde parum ebullit aqua, quę poſtea colatur, & fortiter exprimitur: quod reſidet rurſum coquitur, donec inſtar mellis, aut paulo durius craſſeſcat.

De liquoribus frigidis concretis in quarto.

Meconium ſuccus eſt papaueris nigri, ex folijs, caulibus, herbaque ipſa tritis expreſſisque collectus, ac in paſtillos redactus. Fit mēſe Maio. Granorū tantu pondere in colicis, arteriacis & narcoticis præſcribitur.* Stuporem infert, doloremque ſedat.

Opium ſuccus eſt è capitibus papaueris nigri. Duum eſt genetum. vnum ex capitibus & folijs expreſſum, Græcis meconium, de quo antè dictum, vocatur, quod ignauius. alterum ex capitibus paululum incis[illegible] ext[illegible]ans, verum eſt opium. Fit menſe Maio. Optimum eſt denſum, graue, a[illegible]m, odoratu ſoporiferum, quod facilè aqua diſſoluitur, [illegible], candidum, neq; aſperum, neque grumoſum, quod colatum non ſtatim vt cętera coeat, quod in ſole diſſundatur, & admotum lucernis, clara, non atra luceat flamma, & extinctum odoris vim conſeruet. Adulteratur glaucio, hoc eſt, mentha, aut gummi aut ſylueſtris lactucæ ſucco. Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo ſucco deprauatum, inodorum eſt & aſperius: gummi vitiatum, infirmum eſt, & ſplendescit. nec deſunt, qui adipem admiſceāt.* Granorum pondere præſcribitur in colicis & narcoticis. [illegible] eſt, quod [illegible] Turc[illegible], [illegible] Natol a ſua, id eſt, Al a m[illegible]ore, magno [illegible] & frequentia papauer hodie colunt, & præparant Opium, quod vernacula lingua Maſlac vocant. cuius vſu [illegible] frequens [illegible] eſt ad pr[illegible] ag[illegible] [illegible] de eo ſumentibus, non pro ſomniferen-

A tia, ſed animoſitate comparanda: atque in prælia ruituri al[illegible] tanto copioſius ſumunt, vnde velut inſani, diſturbato animum cerebro, feruntur in obuia quæque pericula, nihil quicquam timentes. Sed [illegible] hæc plerunque [illegible]unt, quibus ſummā iniuriæ virtus cōmiſſa eſt. *Medici Colonienſes & Florentini.*

Opium quod communiter in vſu eſt, potius Meconium, quàm verum opium [illegible]. Quę autem ſit differentia inter hæc duo, Dioſcorides B exponit, vocans Meconium [illegible] papaueris extractum ex capitibus & frondibus qui contundantur & exprimantur [illegible], & [illegible] in mortario contuſos in [illegible]. Tametſi Paulus dicit, capita & frondes papaueris coqui, & inde ſuccum denſatum nominari Meconium. At quocunque modo fiat, [illegible] eſt eſſe multo infirmius Opio. Quod [illegible] Dioſcoridem hoc pacto paratur. Cum [illegible] ros euanuerit, cultro ſtellam in parte ſuprema capi- C tis Papaueris, non tamen profunde incidamus: deinde ſuperficiem capitis decuſſatim quaque cultro aperiamus, & digito in concham [illegible]rum tef[illegible] dantem ex[illegible]mamus: idque ſępius paruo intericcto temporis ſpacio repetendum eſt, propter humorum, qui ſtatim congelatus rej[illegible]: idem [illegible] ſequenti die factitandum hocq; omnem tandem in mortario contundendum, & inde formandi Paſtilli: ſed quando papauera inciduntur, à tergo accedendum eſt, ne veſtibus [illegible] erump[illegible]s auferatur. Cum itaque maD xima fruſta noſtro tempore Opij conſpiciantur, non aliter poſſumus dicere, quam [illegible] aut per expreſſionem, aut decoctionem eſſe factum idque eò magis, quòd notas à Dioſcoride illi aſſignatas non habeat. Nam optimum debet eſſe denſum, graue, amaro guſtu, ſomnifero odore, quod in aqua facilè diſſoluatur, læue, album, non grumoſum, aut grani ſimile, quod [illegible] colandum non inſtar ceræ coeat, & [illegible] E rum liqueſcat, atquè accenſum non flammam atram emittat, extinctumque retineat o[illegible]s priſtinas vires. At vulgare nigrum eſt, & [illegible], aſperum, inæquale, refertum [illegible] quibus expreſſum vel decoctum eſt, & [illegible] ſuæ perfectionis [illegible] ca ſuſpicandum eſt, ne [illegible], quam ex papauere [illegible] ad[illegible] o re Dioſcoridis cū G[illegible] [illegible] & ſucco Lactucæ ſylueſtris a[illegible]: No[illegible] F eo quoque dementi[illegible] t, vt ſeuum admiſcuerint. Vnde vide[illegible] [illegible] vt lacrymam papaueris, & non [illegible] dis extract[illegible] am[illegible], cum opium ſit vnum ex precipuis medicamentis, quę Theriacam [illegible] ſtituunt, & [illegible] attentionem [illegible] gnam requirat [illegible] ratis notis p[illegible] in Opio [illegible] poteſt [illegible] m[illegible]tum de Thebaico [illegible], [illegible] uet quod in A[illegible] da, in qua taro plu[illegible] [illegible] eſſet ad lacrymam parandam, [illegible]

ſecundùm doctrinam Dioſcor[illegible]
Scribitur autem copioſè ibi, potiſſimum in d[illegible]tu Barcenſi, non quidem nigrum, vnde vult Dioſcorides fieri Opium laudabile, ſed album, vndelacrymam [illegible] gunt, quam tametſi ipſemet colligi non videram, [illegible] con'picientur om[illegible] papauera, quibus in officinis noſtris [illegible] eſſe notata quadam ſectione in quatuor [illegible] ſolent [illegible]. Pe[illegible] Vnd[illegible] potest, inde ab [illegible]. Cùm vero ex albo [illegible] eſſe [illegible] Opio atri [illegible] calidum ſomnifica[illegible] [illegible]tatur.

De Liquoribus concretis purgantibus [illegible].

A[illegible] ſuccum nominis notiſ[illegible] duo ſunt genera, [illegible] quod ſedimentum [illegible] alterum arenoſum modo concretum, ex quo [illegible] vulgare ſumpſit aloes hepaticæ [illegible], pinguis, ſincera, calculorum & arenæ [illegible] expers, nitida, rufi coloris, friabilis, [illegible] modo coacta, facilè liqueſcens, & extremæ amaritudinis. Improbatur nigra, difficile liqueſcens. Adulteratur gummi, quod deprehenditur guſtu: nam non valdè amara eſt, neque tā validi odoris, neque digitis friara ad minima vſque [illegible] reſoluitur. Nonnulli, reſte Dioſcoride, illam ſucco acaciæ adulterant, quod maleficium guſtu deprehenditur minus enim amara eſt, [illegible] adſtringit. Colligitur menſe Iunio. Conſeruatur vſque ad annos decem, in loco ſicco & non humido, neque ventoſo, neque ad ſolem, &c. Doſis eſt ab aureo ſemiſſe ad drachmas duas [illegible] infuſionibus vero ab aureo vno vſque ad drachmas tres. * Bilem & pituitam purgat, ob id affectibus ventriculi & cerebri, & reliquarum [illegible] inde [illegible], vt dolori [illegible] mationi, ſic præcauet, vt eius creber vſus ſenſuū inſtrumenta & corpus reliquum, nullo inſana [illegible] tentari ſinat, ſed ſenſus acuat, cogitationem reddat meliorem. Hepati conferit, icterum tollit, hæmorrhoidibus & ſedi nocet: ob id [illegible], quibus hæ partes dolent & aere [illegible], quia tunc ſumpta excoriatis ſanguinem [illegible] *Meſue & Mag. Florentini.*

Manna ros eſt, qui ex aere in arbores, herbas [illegible], terramque decidens, denſatur, & cogitur in grana [illegible]. Præfertur Calabra, præſertim quæ ex foliis arborum collecta eſt: quæ ex [illegible] quòd grano conſtet exiguo, [illegible], graui, ſimilis maſtiches granulis, candidis, & [illegible] dulcibus & ſuauibus. Secundum locum [illegible] Tertium, quæ [illegible] bus. Hæ craſſiores ſunt, & minus ſinceræ, [illegible] ex [illegible]do. [illegible] fit perfectè grana [illegible] valde e[illegible] & recens. C[illegible] [illegible] bombacis refert imaginem, lenis [illegible] eſt. Adulteratur amyli farinas rebusque ſimilibus. ſed maleficium facilè deprehenditur. Inſuper & ea quæ ſimul concreuit, ſaccharo & ſena adulterata eſſe ſolet, ac croco, [illegible] tincta: verùm guſtu deprehenditur, atque [illegible]ſcit, & tempore molleſcit. Colligitur menſe Maio. Durat & conſeruatur per annum, [illegible] vaſe Doſis eius à drachm[illegible] ad quindecem. * Temperata eſt, aut paulo cal[illegible]: guttur, thoracem, ventriculum lenit, te[illegible], bilem elementer purgat, ſitim ſedat. Q[illegible] verò [illegible] vacuat, thymo & hyſſopo, vel alio vis eius intenditur. Valentibus autem medicamētis miſta, eorum actionem [illegible] meliorem, cùm ſuo dulci ſapore, illa naturæ magis familiaria reddat. Ob id eam Galenus ſcammonio mi[illegible], quod a poſteri[illegible] eſt laudat[illegible] *Meſue & Mag. Florentini.*

M[illegible] Mannæ appellatur, vires habens alendi, atque medicamentoſas, ſiquidem al[illegible] ſed minus ſaccharo, quo eſt medicamen [illegible] manna, maiorem habens vim detergendi. Emollit quoque ventrem qua in re mel atque ſaccharum ſuperat, quam [illegible] in detergendi & abſ[illegible] Gignuntur in arboribus, fruticibus, herbis & lapidibus, maximè in regionibus temperatis, & [illegible] ſerenis temporibus, vt æſtiuis, pro [illegible] temporis, frigidioribus. Calabricum manna omnibus antefertur à Medicis, quo nos vtimur ad purgandos ventres infantium, & vtero gerentium, quantitate vnius aut duarum vnciarum di[illegible] in iure pulli, aut aqua diſſoluta, aut elixatione bugloſſi. Id ros cœli ſue aeris eſſe putat Galenus, aut de eius genere. Nos tamen referemus quod vidimus, atque experimento agnouimus. Anno ſalutis noſtræ [illegible] & duobus ſequentibus in amœnioribus loc[illegible] æſtatis tempore, manna in ſa[illegible] reperta eſt, copioſa atque optima, albiſſima, [illegible] dulcedine, quam licebat colligere ex arboribus & lapidibus cuiuis volenti. Eram ego per id tempus huius diſciplinæ auditor, interi[illegible] præceptoribus meis mannam eſſe [illegible] perquirens an verum eſſet quod [illegible] cum Galeno ferebatur, lo[illegible] manna copioſior habebatur, [illegible] menſe, ad id profectus adductis nonnullis ex amicis, quibus cum ego ſol[illegible] differere. Inueni tamē [illegible] apum numeroſam congeriem, non [illegible] apes, ſed culices craſſi[illegible] quos ob officium apes paruas dicerem, quibus inerat tria aut quatuor foramina, in partibus corpo[illegible] prominebant ad paruarum [illegible]. Per hec itaque foramina guttæ quædam paruæ albiſſimæ, ſu[illegible] modo eiiciebantur, quæ ros eſſe diuiſſes, ſi copiam guttarū cadentium ex loco [illegible] quo congeſtæ apes erant, conſideraris [illegible] non vnus tantum earum grex, ſ[illegible] quam

quinquaginta In ſingulis autem gregibus innumerabiles apes, quæ locum vnum nō vltra diem aut noctem tenebunt, deinde in aliud tranſuolabant: ſemper tamē arboribus inſidebant, cum quodam bomboſo ſonitu apū, à quibus ſudor guttatim defluens, aut folia arborum, aut ſubiectos lapides tegebat: quod verò in arenam aut ſordida loca deſidebat, peribat, reliquum colligebatur ad vſus: miro namque modo ſoluebat ventrem. Erat autem hæc puriſſima manna, albedine, dulcedine, conſiſtentia & efficacia probata. Hęc referre meritò placuit, vt intelligant naturalium cauſarum indagatores mannę generationem, & eiuſdem cauſas efficientes, antiquos etiam in eius generatione tradenda deceptos. Quòd ſi quis noſtro huic teſtimonio & experimento conſentire noluerit, non damnet veritatem, niſi prius quod teſtamur aut cōtrarium aſſequatur, locum generationis mannæ adiens, & ſingula probè perpendens, quę nos vidiſſe affirmamus ſæpè in prædictis annis. *Chriſtoph. à Vega.*

SCAMMONIO multi ab vna radice exeunt longi, tenues & viticuloſi cauliculi, quibus vicinos frutices, pedamentáue iuxta poſita conſcendit, ac multis circumuolutionibus amplectitur. Folia eius lata & acuminata, læuis ſmilacis æmula: flores ſimiles calathi quoq; forma, candicantes, paulò minores. Radix ſubeſt longa, craſſa, candida interius, ex qua ſuccus colligitur, qui denſatus ad medicinæ vſus ſeruit. In calidis pingui exit ſolo, veluti in Aſiæ Myſia, Syria, alijsque ſimilibus. Reperitur & in Creta inſula. Veriſimile eſt, vbi ſuæ ſpontis eſt, citò & plurima deinde æſtatis parte florere. nam & in Belgio æſtiuis menſibus ſubinde cum flore videri poteſt. Scammonium non modò ſtirpem ipſam, ſed & denſatum concretumq́ue ſuccum Latini nominant. Laudatur nitidum, rarum, leue, colore quàm ſimillimum taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis. Addunt nonnulli, vt linguæ tactu albeſcat. huic notæ fidendum non eſt. hoc enim euenit adulterato, quod admiſto fit tithymali lacte. hæc autem nota longè certior eſt, nempe ſi guſtatu linguam non vrit, quemadmodum tithymalus. Adulteratur tithymali lacte, & farina orobi, ſed ex notis prædictis dignoſcitur. Colligitur menſe Iunio. Ad annos quatuor, & plures ſeruatur: ſed quò antiquius, eò imbecillius. Datur per ſe à granis quinque ad duodecim. Sunt, qui vltra duodecim grana, & etiam ſcrupulum ſine noxa dederunt. * Quinq; de cauſis corporibus læſiones inferre poteſt. Prima eſt, quòd flatus quoſdam mordaces gignit, vſque adeò ventriculum laceſſentes, vt ſumentibus nauſeam commoueat. Noxa hæc tollitur, ſi in excauato cydonio malo, clibano, aut prunis inaſſetur, paſta vndique circumlita: præſertim additis aut fœniculi, aut dauci, aut apij ſemine. aut galanga. Inflammat deinde acredinis exuperantia corporis ſpiritus: quò fit, vt facilè febres excitet, ijs præcipuè qui obſtructionibus viſcerum, & humoribus putreſcentibus obnoxij ſunt. Sed id

A nocumēti auſertur. admiſtis inter coquendum, quæ refrigerant, & feruorem extinguunt: cuiuſmodi eſt pſyllij ſemini ſpiſſamentum, prunorum decoctum, ſeu potius pulpa, roſarum & violarum ſuccus, aut dilutum, aut aqua. quin etiam ante coctionē maceretur oleo roſaceo, aut violaceo, aut cotoneorum mali ſaporis ſucco, aut admiſto rhoe, aut factitio ſpodio. Adhæc, quod magna tum attrahendi, tum aperiendi facultate ſit præditum, immoderatas alui fluxiones facit: B vaſorum enim oſcula plus quàm par ſit, aperit. Hæc læſio adimitur admiſtis rebus adſtringentibus, cohibentibusq́; nempe maſtiche, cydoniis malis, ſuccoq; ab eis expreſſo, & myrobalanis, præſertim flauis. Abradit præterea acri ſucco, quo ſcatet, inteſtina: proinde & tormina, & dyſenteriam, & teneſmum excitat. Sed deletur hoc incommodum additis humidis pinguibus, lentisq́ue medicamentis: cuiuſmodi ſunt tragacanthum, bdellium, amygdalinum oleum aut roſa- C ceum: item prunorum pulpa per ſe, & ſaccharo aſſeruata, pſyllij ſpiſſamentum, maſtiche, cydoniorum mala pòſt ſumpta, & calida aqua poſt bibita: vtpote quæ medicamentum ocius a ventriculo & inteſtinis expellant, & ita ſimul noxā prohibeant. Hinc eſt, quòd prudentes medici, quò celerius ſcammonium à ventriculo & inteſtinis deijciant, hordei iuſculum cum ſaccharo ſuperbibendum prębent. Obeſt poſtremò ſcammonium cordi, iecori, ac ventriculo, ſubſtantiæ D ſuæ totius proprietate. Vitium hoc aboletur, ſi illitum calida, tum frigida admiſceantur medicamenta, quę cordi, iecinori, ventriculoq́; opem ſuam præſtant.. Deijcit ſcammonium valentiſſimè bilem, quam à vaſis & à ſanguine exhaurit. Eius deijciendi facultas haud ſanè alijs medicamentis abſimilis eſt, quæ purgant cum labore & moleſtia. *Dioſcor. Meſues, Dodonæus & Matthiolus.*

De liquoribus concretis, purgantibus pituitam.

E ELATERIUM ſuccus eſt è fructu cucumeris ſylueſtris, plantæ notiſſimæ. Optimum eſt leue, non ponderoſum, cum candore leniter humectum, guſtu amariſſimum, quodq; lucernarum luminibus obiectum facilè flagrat. Improbatur ſcabrum, turbidum, porracei coloris, medium cius & cineris colorem referens, & graue. Sunt, qui amylum immiſceant, vt candorem ipſum imitentur, ponderoſiusq́ue ſit. Sic colligitur: De- F cerpti circa Autumnum cucumeres maturi, qui tacti protinus exiliunt, impoſito ſupra vas aliquod rariore cribro, ſigillatim ſupino cultro ſurſum verſus aciem habente finduntur, atque per cribrum humor in ſubiectum vas exprimitur, ſimulq́ue carnoſum, quod hæſit cribro, quo facilius excidat, eliditur. coaceruata autem in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur, & denuò preſſa abijciuntur. humor in pelui agitatur, & linteo opertus duplicato, ſoli exponitur: dumque ſtetérit, tota ſupernatans aqua cum ſpuma identidem effunditur: deinde contetendo cogitur in paſtillos,

paſtillos, & ſeruantur ab annis tribus vſque ad A duodecim. Doſis eſt à granis decem vſq; ad ʒ.j. * Bilem ac pituitam extrahit. Optima ! alpitioſis eſt purgatio. Menſes ciet, & partus eneeat, in peſſo ſubditum, morbo regio medetur. *Medici Florentini. ex Dioſc vide.*

Opopanax, ſuccus eſt effluens ex inciſa radice aut caule panacis, quod Dioſcoridi Heracleum dicitur. Hodie cognita eſt planta, & ipſe ſuccus, qui maximè probatur quàm amariſſimus, internè albus, aut ſubfuluus, foris colore B croci, leuis, pinguis, friabilis, tener, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. Niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco, aut cera: ſed ſinceri experimētum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur & lacteſcat. Cōſeruatur annis quinque vel ſex. Doſis eius eſt à ʒ.j. vſque ad ij. Corrigitur maſtiche & ſpica. Purgat phlegma craſſum & viſcoſum à partibus remotis, & iuncturis, & propriè mundificat cerebrū & neruos. Et confert ægritudinibus neruorum frigidis: pectus mundificat: tuſſi antiquæ confert: potum cum aceto hora vna ante acceſſionem, & cum ſucco apij & oleo anethino ſpinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Iſchiadi, podagræ, gonagræ confert. *Medici Florentini ex Meſue.*

De Gummi & reſinis, Sectio XVII.

Gvmmi eſt lachryma aquoſa: reſina verò oleoſa & flagrabilis. Sunt autem vel

- Alterantia *qualitate*
  - Prima. *Sic*
    - Calida
      - Temperata, Caneamum, Lacca, Gummi *Elemi*, Tragacanthum, *&c.*
      - Intemperata: *atq; vel in*
        - Primo — Bdellium, Gummi *hederæ*.
        - Secundo — Galbanum, Myrrha, Maſtix, Thus, Olibanum, Pix, Reſina, Styrax, *&c.*
        - Tertio — Ammoniacum, Cedri *liquor*.
        - Quarto — Belzoin, Euphorbium, *&c.*
    - Frigida — Caphura, Gummi *Arabicum*, *&c.*
  - Secunda. *Sic*
    - Molliunt, Colophonia, Styrax, *&c.*
    - Aſtringunt, Gummi *Amygdalarum*, Tragacanthum, Gummi *Arabicum*, Manna *thuris*, Sandaraca, Sarcocolla, *&c.*
    - Calculos *pellunt*, Gummi *Ceraſorum*.
    - Menſes *ciunt*. Styrax.
- Purgantia *pituitam* — Sagapenum, Serapinum, Sarcocolla, Opopanax, *&c.*

De gummi & reſinis calidis temperatis.

LACCA Arabum, Græcis Cancamum dictũ, hodie nõ reperitur: ideoq; eius loco Styracee vtendũ eſt.* Obœſos extenuat: vrinam & menſtrua prouocat, &c. *Medici Florentini.*

GVMMI ELEMI, quibuſdam Cedri lachryma eſt, aut oleę Aethiopicæ, aut arboris ignotę. Melius eſt Scammonio ſimile, reſinoſum, fuluum, ſtillis exilibus conſtans, mordax. D[illegible]natur Ammoniaco vel gummi Arabico ſimile, colore nigricans, morſus expers. Explora, an verum ſit officinis: nam quod proferunt, eſt reſinæ piceæ, aut pinis, quam Burgundicam vocamus, colore & conſiſtentia ſimile, & odore primùm leui, deinde tamen vale[illegible]iſſimo, & multis graui. Seruatur in loco ſicco per aliquot annos. *In caluariæ fracturis, ac vulneribus mirifice vnguentis & emplaſtris additur adeò vt præſtantiſſimum ſit in his tam[illegible] medicamentum. *Medici Colonienſes.*

TRAGACANTHVM Græcis Tragacantha, lachryma eſt, quæ à radice plantæ cuiuſdam ſpinoſæ eiuſdem nominis manans, concreuit. Laudatur alba, pellucẽs, gracilis, [illegible] ſincera, ſubdulcis: ſaliua in ore d[illegible]. Quæ verò eſt antiquata, magis palleſcit p[illegible], deinde rubeſcit, tandem etiam flaueſcit [illegible] quod lachrymis propè omnibus commune eſt [illegible] tragacantha hæc [illegible] amara, ob idq; [illegible] dulcium cæterorum more. Ob id etiam multi tragacantham [illegible] in antidoto aureæ Alexandri, antidoto Hadriani, & diacurcumæ [illegible], & alijs quibuſdam compoſitis [illegible] quæ calida ſunt, [illegible] vbi cocta ſunt, &(vt dicunt) fermentata p[illegible] d[illegible] medicam[illegible] his verò frigidis aut temperatis albam aut pallidam. Porro Florentini [illegible] gummi Arabicum eſſe vera[illegible] tragacantha[illegible]. E[illegible] tragacantha [illegible] videtur eis eſſe acacia [illegible] que proinde alteram alterius loco ſumi poſſe, cum vires habeant ſimiles.* Cuius ſpiracula, vt gummi, obſtruit. Huius increbuit vſus ad ocul[illegible] medicamenta, ad tuſſim, exaſperatas fauces, tetuſas voces, cæteraſque [illegible], cum melle in delinctu: ſubd[illegible] qu[illegible] [illegible] madefacta, drachmæ pon[illegible] contra renum dolorem, & veſicæ roſiones, mixto cornu cerui vſto, & eloto, aut ſciſſi alumin[illegible]is momento. *Dioſcorides, & Colonienſes.*

De gummi calidis in primo.

BDELLIVM lacryma eſt arboris Saracenicæ, vel Sembrachenæ. Probatur guſtu [illegible], tranſlucidum tan[illegible] glutinis modo, [illegible] pingue, & ſi tactu ſubigitur, mo[illegible] [illegible] ac ſordis [illegible], odore vnguis in [illegible] incenſum. Facultate ſecundum, eſt velut ſiccum, [illegible], [illegible]. Tertium eſt Indicum, ſordidum, nigrum, grandioribus glebis in offas conuolutũ. Adulte[illegible] gummi. ſed id minus eſt amarum,

A & ſuffitu minus odoratum. Præco quod in vſu eſt, deligendum, quod maxime accedit ad prædicti notas, donec præſtantius aliquod aducatur.* Calfacit & emollit [illegible], & turgentia guttura, humidaſque hernias d[illegible], cum ieiuna ſaliua dilutum: vuluæ ſpiracula laxat appoſitu & ſuffitu: & partus humiditateſq; [illegible] extrahit: calculos potu comminuit. vrinam mouet: tuſſientibus & à ſerpente percuſſis vtiliſſimè datur: valet ad rupta, [illegible], laterum dolores, & B diſcurſantes ſpiritus. Malagmat[illegible] quæ contra duritias & neruorũ nodos p[illegible]. Ce[illegible] tum re[illegible] vino, [illegible] aqua calida. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

GVMMI HEDERAE, lachryma eſt ipſius Hederæ. Colligitur menſe Maio. Pſilothrum eſt. [illegible] pediculos enecat.

De gummi calidis in ſecundo.

GALBANVM ferulæ Syriacæ liquor eſt vulC gò notum eſt. Laudatur [illegible] granulis conſtans, merum, thuris eſſ[illegible] pingue, non lignoſum, [illegible] nonnihil ſeminis e ſua ferula, graui odore, neque humidum, neque aridum. Adulteratur reſina, fabæ farina, & ammoniaco: quod ex notis iam dictis deprehenditur.* Excalfacit, [illegible] ſcutit menſes ac partus trahit, appoſitu vel ſuffitu. Lentigines aceto & nitro perunctas tollit. Deuoratur ad tuſſim veterem, difficultatem ſpirandi, D ſuſpiria, rupta, conuulſa. Aduerſatur toxicis, potum cum vino & myrrha: ſimili modo ſumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis: comitiales & vuluę ſtrangulatus, & vertiginoſos olfactu ſ[illegible].
Dioſcorides.

Galbanum vbique cognoſcitur: quanquam rarò laudabile ſe o[illegible] erat ſed ferè [illegible] quod omni lignorum & lapillorum immunditie plenum eſt, & alijs quoq; rebus immundum: quod E in primis eius odore, qui non adeò eſt grauis & ingratus proditur. Sed & hoc Venet[illegible] ſelectum conquiri poteſt: optimum autem eſt graculis referum, vt alij omnes interpretes [illegible]runt, excepto Ruellio, qui Plinium [illegible], cartilaginoſum interpretatus eſt. [illegible] Dioſcorides addit, ſimile eſſe debet [illegible] ipſe quoque Plinius [illegible] Ammoniaco, videtur potius granorum inſtar, [illegible] eſſe. Nam quo pacto poteſt eſſe Galbanum car[illegible]laF ginoſum, & [illegible] Ammoniaco quod in lach[illegible] pingue, non [illegible] nonnihil ex [illegible] & [illegible] ferulæ ſarmentis, grauis & [illegible], [illegible] humidum aut ſiccum, & [illegible] tetro & ingrato. Hoc Dio[illegible] tempore adulterabatur [illegible], [illegible] & Ammoniaco [illegible] que Galbanum ab omnibus ſordibus tam natiuum q[illegible] debet, ſi modo hoc poſtremum con[illegible] aſſ[illegible] tamen neutiquã probo. Modus d[illegible] eſt, Gal-

eſt. Galbanum in linteo mundo & raro ſuſpen- A datur in vaſe aliquo fictili, aut æneo, ne tamen fundum contingat, & poſtea vas benè cooper-tum in aquam ſuccenſam collocatur, & hoc modo ſyncerum liquefactum extillabit, & lignoſum in ipſo linteo remanebit. Hoc Galenus tradidit 3. lib. de Medicamentis ſecundum genera, cap 5. vbi dicit, Galbanum in duplici vaſe eſſe-quefaciendum, quod vulgò vocamus Balneum Mariæ: vnde etiam aliud [illegible] minime [illegible] colligitur, [illegible] Non Galba- B num in nullo liquore [illegible], ſiue aqua, ſiue vinum aut acetum fuerit, quemadmodum maior pars ſuccorum facit, atque potiſſimùm Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax, & Myrrha diſſoluitur. ſed ſemper indiget ignis opera, vt Propolis quoq;, Ladanum, Cera & Reſina. Hancq; ob cauſam ſuprà diximus, Galbanum liquefieri debere in balneo vnà cũ Styrace & Terebinthina. quæ exempli cauſa tum quaſi in vas aliquod collocauimus cæruleum: ſeorſim in vino reſol- C uentes Myrrham, ſuccum Hypociſtidis, Glycyrrhizam, Sagapenum, Opopanacem & Opium, quibus vas nigrum aſſignauimus. Ideoq; Medici & Pharmacopœi diligenter obſeruent, ne ſuccum vnum pro altero accipiant.

Myrrha Arabicæ arboris lachryma eſt Huic tametſi non quadrent omnes notæ à Dioſcoride deſcriptæ, cum tamen multis ſit prædita bonis qualitatibus, exiſtimant nonnulli pro vera D poſſe vſurpari. Eligenda eſt pinguis, reſinoſa, rubeſcens, denſa & ſplendens. Sunt, qui affirment ſtoracem liquidam, qua officinæ [illegible], ſtillatitium myrrhæ liquorem eſſe, qui Stacte veteribus dicebatur. Quod nullo modo conuenit: nam ſtorax liquida factitium potius quid-dam [illegible] [illegible] Quod [illegible] Galenus, quod [illegible] fuſum & [illegible] ſit, [illegible] ætate E [illegible] eſſe, quod in medicamentis opocal-[illegible] pro myrrha aſſumpſiſſet [illegible] ætate [illegible] magnum argumentum [illegible] nos vera myrrha carere. [illegible] [illegible] apoſt: [illegible] & [illegible] [illegible] lapidum [illegible] tubercul [illegible] hophœa in [illegible] [illegible] F [illegible] [illegible] vocem expedit [illegible] contra [illegible] oris halitum mandit [illegible] [illegible] [illegible] olco [illegible] capitis [illegible] tur fracta [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible]

[illegible] ſuſpenſ cum caſſia & melle illinitur impe-[illegible] purgat deſſluentes capillos cum [illegible] & vino [illegible] affirmat diuturnas [illegible] oculo-rum [illegible] ſcabritiem læuigat *Dioſcorides & alii dicti* [illegible]

Myrrha & Bdellium, quæ in vſu habentur, tam ſimiles inter ſe ſunt colore, & ſapore, & ſubſtantia, vt communiter omnes vtrunq; id vnam ſpe- B ciem [illegible] Huius partes [illegible] ſub nomine Bdellium [illegible] ſub Myrrhæ ad nos miſerunt Mercatores Vnde poſtea opinio fuit, vtrunque Myrrham eſſe, & Bdellium hoc tempore ad nos non afferri: cũq; opus eſſet Myrrha, Medici puriorem partem Bdellii, falsò ita dicti, ſumebant Et quanquam hoc legitimum fuiſſet, nihilo minus vna atque altera ſpecies eſt arida, nec apparent in illo venæ [illegible] albicantes per medium tranſeuntes inſtar vnguium Poſtea tamen C cœptum eſt apportari aliquid de Myrrha ſucculenta, pingui & bona cum omnibus illis notis, quas perfectæ aſſignat Dioſcorides. Sapore enim eſt amaro & acri, bono odore prædita, quæ fracta interius habet venas quaſdam albas, inſtar vnguium, & color eſt [illegible] & pallidus, & hæc eſt eligendæ ipſius ratio. Nam quemadmodum Rondeletius quoque rectè annotauit in cap. de Gobio piſce, Græca dictio [illegible], D intelligi poteſt de colore ſubalbido, & etiam pal-leſcente. Hic autem in ſecunda ſignificatione accipi debet: nam ſi Myrrham ſubuiridem quæ-reremus, nunquam eiuſmodi inueniremus Talem ſpeciem bonæ Myrrhæ primum vidi apud Ferdinandum Imperatum qui pro ſuæ officinæ vſu non ſine labore, Venetiis eam ſibi curauerat apportari, atque idem quoque mihi Opocarpaſum, repertum inter Myrrhæ ſruſta monſtrauit. Eſeoque dicit Galenus 1 libro de Antidotis, ca- E pite 11. Myrrham tranſmutari in Opocalpaſum, ſuſcipiendo non ſolum ipſius figuram, ſed venenatam quoq; ipſius qualitatem quare Dioſcor. de Opocalpaſo, hoc eſt, de ſucco carpaſi nam ita vocat illud, non Opocalpaſum, vt Galenus loquitur inter venena agit 6. lib. Cum vero multi viderent hanc Myrrhæ ſpeciem mirabiliter prodeſſe in morbis [illegible], [illegible] eaſdem facultates eſſe in internis affectibus, in cauſa fuerunt, vt multi qui illum aſſumpſerint, inde mortui ſuerint Hanc itaque tranſmutationem F Myrrhæ in Opocarpaſum, antea non à me viſum fateor primum Imperatum mihi monſtraſſe Quanquam autem non vbique verum Opocalpaſum ad manus ſit, cum quo Myrrha co-[illegible] ſponat, nihilominus [illegible] in Myrrha [illegible] reperimus multas eſſe [illegible] diuerſas ad [illegible] quo ad odorem & ſaporem differe [illegible] [illegible] [illegible] eſſe Opocalpaſum [illegible] ſubſtantia repræſentat ſpeciem [illegible] Myrrhæ, cum venis [illegible] inſtar vnguium, tam [illegible]

minauerit, non habebit amplius Myrrham: apparent tamen puncta quędam rubeſcentia & lucida. Et cùm non ſit Myrrha, quamuis primo incuitu eſſe videatur, ſtatuatur eſſe ſuccus iſte per tranſmutationem ex Myrrha factus Opocalpaſum. Vnde diligenter eſt aduertendum, ne dum Myrrham probam exiſtimemus nos accipere, ſimilitudine hac decepti, eligamus hoc venenum, quod antiquis temporibus ad ocularia medicamenta vſurpabatur, propter facultatem conſumendi ſaniem, & quia initio ſuffuſiones curabat, quanquam intra corpus venenatum planè eſſet. At certè magna vis eſt naturæ, quòd rem quandam ita efficacem contra venenum, tranſmutet in perniciosiſſimum venenum. Ita quoq; Galbanum mutatur in Sagapenum, & Caſſia in Cinamomũ, quemadmodum Galenus dicit in loco iam commemorato: vbi diſſerit quo pacto nonnunquam ſpecies quædam in alteram commutetur. De quibus admirandis certè tranſmutationibus verboſiùs locutus ſum in 2 libro meæ Methodi, cap. 11. Vnde ad primum noſtrum propoſitum reuertentes, dicimus Myrrham ſucciplenam, & pinguẽ ad Trochiſcos Hedychroi accipiendam, & adhibendum eſſe diligens ſtudium, vt Venetijs vbi non ab vnoquoq; cognoſcitur, poſſit comparari.

Mastiche lentiſcina reſina eſt. Optima & copioſiſſima in inſula Chio prouenit. Præfertur nitedulę modo, reſplẽdens, & candore Tyrrhenicæ ceræ ſimilis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, ſtridorem edens. Viridis autem inferior eſt. Adulteratur thuris reſinæque pineæ nucis miſtura. * Pota vtilis eſt ſanguinem reijcientibus, & tuſſi veteri: ſtomacho auxiliatur, ſed ructum mouet: additur in dentifricia, & illitiones faciei, ad nitorem cuti conciliandum: palpebras oculis incommodas repleat: manducata halitũ oris commendat, gingiuas contrahit. *Dioſcorides.*

Maſtiche omnibus nota eſt: eligitur ea, quæ candida eſt inſtar ceræ Venetæ, pellucida, ſyncera, plena, ſicca, fragilis, odorata & ſtridens. nigra, viridis, liuida aut impura, nullius eſt momẽti. Adulteratur Thure & reſina ex Pini corticib⁹, ſed odore fraus ſtatim deprehenditur.

Thvs, Olibanvm, lachryma arboris Arabicæ, pinguius, albius, emplaſticum flauius & ſiccius, & antiquatum magis. Quod fœmininum vocant, reſinoſum magis eſt ac molle, citò ardens: maſculum in thuris genere primatum tenet, ſuapte natura rotundum, guttarum formam retinens, indiuiduum, candidum, cùm frangitur intus pingue, in ſuffitu ſtatim ardens primùm quidem candida: [illegible]dem etiam tuſelcit. Adulteratur reſina piceæ, & gummi: ſed thus ardet: gummi non inflammatur: reſina in fumum abit: idem maleficium odor prodit.* Ad calefaciendum & aſtringendum pollet: oculorũ caliginem diſcutit, caua vlcera complet, & ad cicatricem perducit. cruenta vulnera glutinat, infrænatque cunctas ſanguinis eruptiones, etiam

A ſi cerebri membranis effluat: vlcera quæ cacoëthe vocantur, & ſedis, & reliquarum partium permulcet tritum cum eo & lacte linamentum: formicantes verrucas inter initia, impetiginesq; ex aceto & pice illitum tollit. ambuſta igni, pernionesque cum ſuillo adipe, aut anſerino, & vlcera in capite manantia cum nitro, ſi infricetur, ſanat: paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice, medetur: ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur: inflammatæ à partu

B mammæ cum cimolia & roſaceo magna [illegible]te perunguntur. additur ad arteriæ, viſcerumq; medicamenta: prodeſt ſanguinis excreationi potum. Sed in ſecunda valetudine hauſtum, inſaniam mouet, & largius cum vino potum, interficit. *Dioſcorides.*

Thus adulteratur cum reſina Pini & gummi. Quod tamẽ facilè dignoſcitur, quia gummi admotum igni non præbet flammam, & reſina ſtatim in fumum diſſipatur. Deprehenditur præterea

C fraus ipſo odore diuerſum aliquid redolente à Thure legitimo: præſtantiſſimum eſt maſculum, quod natura rotundis granis cõcretum eſt. Tale eſt integrum, album, & ſi frangitur, quaſi pingue: idque ex Arabia affertur. Quod verò ex India venit, rubeſcit, & aliquid liuidi coloris habet, atque arte quadam ita in rotunda grana formatum eſt: cognoſcitur autem ex colore, quia inueteraſcens planè rubeſcit.

Pix è lignis pinguibus & reſinoſis fluit, præ-

D ſertim è pino. Quibuſdam tamen in locis, propter pini penuriam ex picea, cedro, terebintho, cæterisque ſimilibus congregatur. Pix naualis vulgò vocatur, eſtque duorum generum: liquida & ſicca. Liquida duorum item eſt generum: vna quæ primùm effluit, aquæ perquàm ſimilis, qua in Syria vtuntur in condiendis corporibus, & Cedriam appellant, quòd ex cedro fiat: nam pinos non habent. altera, ſecundus eſt qui effluit liquor, qui vaſculis collectis, denſatur ace-

E to, ſicque coactus, Pix brutia appellatur: in hoc ſolùm à priori differens, quòd concreta ſit, colore fuſco, & pinguior. hac picabantur vtres vinarij. Pix arida fit è liquida iterum cocta. huius ſunt itidem duo genera: vnum, quod viſci modo lenteſcit: alterum, ſiccum & friabile. Præter hæc aliud quoddam genus reperitur, quod piſſelæon appellant: exprimitur ex lana qua excepti ſunt vapores elati ſurſum, quandiu pix coquitur. Præfertur quod ex pice brutia fit. Aliud

F picis genus Zopiſſam vocabant, ex [illegible]aſa nauibus reſina & cera conſ[illegible] [illegible] differentiæ reperiuntur [illegible] ſplendens, leuis, ſicca. Sicca [illegible] pura, pinguis, odorata, ſubruſa, & [illegible]. In probatur [illegible], fumum redolens, & acid[illegible] [illegible] ea, cuius fragmenta ſplendent, quæ dentibus preſſa lenteſcit, & guſtu eſt ſuaui. * Pix liquida contra venena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſes, ſuſpiria & pectoris humores, qui difficilè extuſſiuntur efficax eſt, ecclegmate cyathi menſura cum melle dato: tonſillarum

ſillarum, & vuæ inflammationes, anginæq; vtiliter per i aguntur purulentis auribus infunditur cum ro acco, & illinitur, cũ trito ſale ſerpentium morſibus: adiecta verò pari cera, ſcabros vngues extricat, impetiginesq; emendat vuluę duritias, ac ſedis ubere illa diſcutit: cum farinaq; hordea cea & pu ri in pubis vrina decocta, ſtrumas rũpit cohibe vlcera quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cum thuris manna & cerato profundos vlcerum ſinus conglutinat: rimis ſedis & pedum magno auxilio illinitur: vlcera replet, & cum melle purgat: quin & cum vua paſſa & melle carbunculos & putrida vlcera emarginat, diſrumpitq;. Erodentibus medicamentis, quas ſeptas vocant, probè immiſcetur. Pix arida dura emollit, pus mouet, tubercula panosq; diſcutit, vlcera replet: vulnerarijs medicaminibus commodè permiſcetur. Zopiſſa verò diſſipandi naturam habet. Doſis in vnguentis & emplaſtris ab ℥.ß. ad ℥.j. vel plures. *Medici Florentini ex Dioſcoride.*

Resina liquor eſt ex pinu, picea, abiete, alijsque ſimilibus ſponte profluens. Eius duplex eſt differentia. Vna liquida, veluti terebinthina ex terebintho, larigna è larice, quæ vulgus Italię terebinthina: nam eius quæ è terebintho profluit, copiam non habemus. Altera arida, vt quæ ex pinu exit, & è fructu arborũ reſiniferum, thuri ſimilis. Ex liquidis terebinthina reſinas omnes antecedit, candida, perlucida, vitreo colore, & in cœruleũ vergente, odorata, terebinthum olens. In huius locum ſucceſſit, vt dictum eſt, larigna, quæ mellis colore & odore eſſe debet. Ex aridarũ genere eligi debet odoratiſſima, tranſlucens, non retorrida, neque nimium humida, friabilis, & quendam ceræ colorẽ præbens. Improbatur rubra & dealbata. Ex his reſinæ è picea & abiete cæteras antecedunt, & thus odore imitantur. Omnes hæ reſinæ vno nomine pix Græca vocantur: de qua inferiùs. Datur à ℈.j. ad ʒ.ij. vel iij. cùm dolorem leuare, aut renes detergere conſilium eſt: ſi aluum ſubducere, à ʒ.ij. ad ʒ.ß. In emplaſtris vel vnguentis ab ℥.ß. ad ℥.j. vel plures. Naturæ omnibus calfacere, mollire, diſcutere, expurgare. Tuſſi ac tabi conueniunt per ſe, aut in eclegmate ex melle. vitia pectoris expurgant, vrinam cient, cruda cõcoquunt, ventrem emolliunt, palpebras commodiſſimè replicant: lepras tollunt, cum ærugine ac ſutorio atramento, nitroque: auribus ſaniem emanantibus cum melle & oleo. item in pruritu genitalium vtiles, malagmatis, acopisque admiſcentur. Laterum doloribus per ſe, illitu & appoſitu auxilio ſunt. *Dioſcorides & Medici Florentini.*

Terebinthina vera Venetijs haberi poteſt, quò cœpit iam afferri: nec qui diligentię & ſumtibus non parcunt, eam deſiderare amplius poſſunt. Quanquã ante annos paucos Epiſcopus Cataniensis Carracciolus, ex Sicilia quoq; attulerit, vbi ipſemet de Terebinthis, quibus abundat ea Inſula, collegit: quo nomine illi magnæ gratiæ ſunt habendę: nam hoc modo conſuluit multis,

A ne ita ex longinquis regionibus illa ſola eſſet petenda. Cognoſcitur autem bona (quæ vulgò, ad differentiam vſitatæ, paſſim Terebinthus & non Terebinthina vocatur) ſapore & odore referente Terebinthum: quæ arbor apud nos multis in locis reperitur: in primis verò circa Caſſilinum Montem Viridem & Mineruinum. Andromachus laudat Terebinthinam Africam, vel Lybicam: Galeno verò magis placuit Chia, quia odore & ſapore alias omnes ſuperabat. Nunc Sicu-

B la quoque inter poſtremas non eſt habenda.

Styrax hodie duorum eſt generum: vnum Styrax calamita appellatur, Græcis ſimpliciter ſtyrax: alterum ſtyrax liquidus, qui myrrhæ ſtacte, quæ pinguiſſima myrrhæ pars eſt, pleriſque eſſe creditur. hoc tamen falſum eſſe deprehenditur in eo, qui in officinis eſt. Styrax calamita gummi eſt arboris malo cotoneæ ſimilis. Præfertur flauus, craſſus, reſinoſus, albicantibus gru-

C mis, quamplurimùm in ſua odoris gratia permanens, qui, dum mollitur, melleum liquorem reddit. Deterior niger, friabilis, & furfuroſus. Adulteratur ligni ipſius ſcobe, melle, cera, adipe odoribus imbuto, & quibuſdam alijs. Dignoſcitur, quòd adulteratus inualido ſit odore: ſincerus verò admodum acer ſit. Qui hodie officinis in vſu eſt, aliqua ex parte Dioſcoridis deſcriptioni conuenit, eoque vtendum arbitramur, donec melior proponatur * Calefacit, emollit, & concoquit: medetur tuſſi, deſtillationibus, raucedi-

D ni, grauedini, & interceptæ voci: vuluæ præcluſę, duritiaue laboranti conuenit: cit menſes potu, appoſituque: aluum leuiter mollit, ſi exiguũ cum reſina terebinthina catapotij modo deuoretur. Miſcetur vtiliter diſcutientibus malagmatis acopisque. Adoletur autem, & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure, fuligo. ad eadem cõueniens, ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria Styracinum oleum componitur, quod calefacit vehementer, & emollit: verùm caput dolo-

E re afficit, aggrauatque, & ſoporem affert. *Medici Florentini & Dioſcorides.*

Styrax, qui communiter in vſu eſt, ſordidus planè eſt inuolutus, & in ſe bonitatis parum retinet. Tempore Dioſcoridis furfuraceus Styrax pro malo habebatur: & noſtra ætate ſignum ex deteriore deſumentes accipimus maſſam furfuraceam Styracis, quanquam in puluerulentum olim quoque facere ſolebant: nam cùm rufus eſſet propter quædam, vt ſcribit Plinius, animal-

F cula alata, in ſuperficie gummoſæ ipſius partis generabatur puluis, aut aliquid furfuraceum: apparebat tamē magna ex parte eſſe gummi cùm alterum planè ex furfuribus conſtet, & tantùm in interiore parte ſint exigua fruſtula gummi ipſius. Quare de iſta cruſta tantùm interior pars, quæ verum eſt gummi vel lachryma, accipienda eſt idque colore pallido eſſe debet, eiuſmodi enim odoratius eſt, & ſaporem validiſſimum retinet. Taliſq; olim in Cannarum calamis ex Pamphylia apportabatur, ideoq; Styrax Calamites vocabatur: quanquam exigua eius copia repe-

riebatur:& quemadmodum Galenus dicit,à vulgati tantum differebat. quantum Falernum ab altero, quod in tabernis venditur. Eligit Dioſcorides pinguem,flauum,& reſinoſum,qui granulis albicantibus,quæ diu bonitatem odoris retineant, prædıtus ſit,& inter emolliendum liquorem ſimilem mellis fundat:atque talis ſuit Caraballites, Piſſidiacus,& Cilicius. Vituperatur niger,furfuraceus,friabilis & ſitu obductus. Vidi equidem apud Ferdinãdum Imperatorem magna fruſta Styracis, quæ proculdubiò erant ex illius genere, quod etiam tempore Galeni & Dioſcoridis in pauca copia reperiebatur: erat q; pellucidum, Myrrham ferè repræſentans, vel gummi aliquod Quod à quodam mercatore Aleppino dicto Venetijs cōparauerat. Et ſi alij quoq; voluerint eſſe diligentes, fortaſſe in magnis ſaccis, qui Venetias aduehuntur pleni Styrace, talem etiam inuenient, priuſquam cum ſcobibus ligni aut catie ipſius adulteretur, quam egregiam operam nauare ſolent in eiuſmodi mercibus adulterandis illius loci Iudæi.

De gummi & reſinis calidis in tertio.

AMMONIACVM, ARMONIACVM, ferulæ ſuccus eſt,quam iuxta Cyrenem Aphrica gignit: cuius fruticem cū radice Agaſyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, denſum,ſincerum nulla ſorde ſpurcatū, caſtoreum odore imitans,guſtu amarū. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Colligitur menſe Iunio. * Mollit, extrahit, calfacit: tubercula duritiasq; diſcutit: potum aluum ſoluit, partus extrahit: lienem conſumit,drachmæ pondere hauſtum:articulorum coxendicumque doloribus liberat. Auxilio eſt anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus: item quibus humor in pectore coit, ſi cum melle delingatur, aut cum priſanæ ſucco ſorbeatur. Cruentam vrinam pellit, albugines oculorum abſterget, genarum ſcabritiam abſumit: tritum autem cum aceto, & impoſitum, iecinoris lienisque duritias ſedat. diſcutit tophos, qui in artubus concaleſcunt, cum melle aut cum pice illitum. Laſſitudines & coxendicum dolores coperungi vtile eſt,cum nitro & cyprino oleo,vice acopi. *Dioſcorides.*

CEDRIA PIX eſt, ex arbore Cedri collecta. Optima eſt craſſa, perlucida, graui odoris: quæ dum effunditur, guttatim non diſſipata coit, * Cui ea vis ineſt vt defuncta corpora cōſeruet, & viuēria corrumpat: qua ex cauſa mortuorum vitam aliqui eam appellauēre. Veſtimēta quoq; & pelles eximia calfaciendi & ſiccādi dote, corrumpit: magni ad ocularia medicamenta vſus: quippe ... oculis claritatem affert,albugines, cicatricesq; detergit: inſtillata autem cum aceto, vermes aurium necat:cum hiſſopi decocto infuſa ſonitus ſibiloſq; ſedat: cauis dentium ... ta eos frāgit,& dolores leuat. id... facit, cum

ex aceto colluitur: peruncto ante coitum genitali, concipiendi vim adimit anginæ ea peruŋguntur, tonſillarum inflammationibus auxilio eſt,lendes pediculoſq; il... cnecat ceraſtæ morſibus cum ſale impoſita ſubuenit: contra hauſta leporis marini venena, in paſſo ſumpta,auxiliatur: in elephãtia aut linctu,aut perunctione proficit:pulmonum vlcera purgat, & ſi cyathus eius abſorbeatur, perſanat: vermes & tineas ſubter indita necat,& partus extrahit *Dioſcorides.*

De gummi & reſinis calidis in quarto.

BELZOIN gummi eſt arboris peregrinæ, nō autem Laſerpitium) agallochi forſitan, vt quorundam eſt opinio, quod vulgare eſt lignum aloes. Optimum cenſetur tranſlucens albis prædıtum glebulis,thuris amulum,rubeſcet ſodore grato, & quando vritur, xyloaloes odorem referens:hac enim ratione ab adulterino dignoſcitur. *Medici Florentini.*

EVPHORBIVM eſt ſuccus ex arbore Libyca ferulæ ſimili emanans. Duo eius genera. Vnum ſarcocollæ modo emicans,in granula concretū, orobi magnitudine:alterum veluti fæx quædam eſt,imbecillius. Adulteratur ſarcocollæ & gummi Arabici miſtione, ſed difficile experimentum, quòd leui guſtu os accenſum diu detineat. Eligendum tranſlucens. Recenti, quia viribus eſt violenti, non vtendū ſed anno, 10 Annis quatuor integrum ſeruari poteſt cum milio, fabis, aut lentibus, ne elangueſcat quinto etiam vel ſexto anno vis eius exoluitur. Cæterùm cùm plerunque contingat, vt ad nos magis aduehatur vetuſtate corruptum, quam recens, maior cura in eo adhibenda eſt. * Illitu ſuffuſiones diſcutit: potus tota die exurit,quare melli collyriisq; pro acrimoniæ ratione admiſceri debet. Coxarum doloribus prodeſt in odoriſeta potione hauſtus: ſquamas oſſium eadem die eximit. verum eo vtentes,neceſſe eſt linimētis aut ceratis communire corpus,quo oſſa conueſtiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percuſſos à ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute,intritus ſuccus infundatur,vulnusq; poſtea conſuatur. *Dioſcorides, & Medici Florentini.*

De gummi & reſinis frigidis.

CAMPHORA, vel CAPHVRA, Arabibus Indicæ arboris lacryma eſt: alijs verò, Indici bituminis genus. Ferunt Indos id bitumen, quod [illegible] Campbora natiua ſtillat excoquere, quod [illegible] nuiſſimatum eſt partium,albeſcere, & ſublatum operculo adhærere, caphuramque in hanc modum conformari, vt illam videmus. Hinc fit, vt mercatores Caphuræ bitumen plerunque admiſceant. ſed non ita candicat, vt caphura illa modo iam dicto exacta. Eligatur alba,pellucida ſine cera, valde odorata, quæ pani calido impoſita madeſcit,nam quæ ſpurca eſt,areſcit. Semine lini, aut pſyllij aut pipere ſepulta conſeruatur, ne aeri impoſita euaneſcat. Deterior eſt craſſa, ... ſca,m-

ſca, nigra, aſſulis ligni ſui implicita. * Refrigerat A
& ſiccat ordine tertio: tenuium adeò partium, vt
ſæpe per ſe in auram euaneſcat. Capitis dolores
mulcet illita, incandeſcētes inflammationes re-
ſtinguit, præſertimq; recinoris. Renes & ſemina-
ria vaſa refrigerat, ſanguinemq; cogit. Circumli-
tionibus imponitur ad cutis nitorem concilian-
dum, & ad arcendas tam vulnerum, quàm vlce-
rum inflammationes. Eryſipelas extinguit, & ad
uerſus gonorrhœam & albas vuluæ fluxiones
efficax eſt cum ſuccino & aqua nymphæ hauſta. B
Idem præſtat pubi, ſeu imo ventri, teſtibus teni-
biſque illita: quæ tamen antea pſyllij ſeminis
ſpiſſamēto, aut omphacio, aut ſolani ſucco pro-
bè ſit macerata. Sanguinem è naribus profluen-
tem ſiſtit, aut cum vrticę ſemine immiſſa, aut ex
maioris ſedi, & plantaginis ſucco fronti circum-
lita. Collyriis ad calidas oculorum lippitudines
vtiliter imponitur. Renibus ac teſtibus illita ve-
nerem extinguit. Corpora à putredine præſer-
uat: proinde commodè antidotis admiſcetur, C
quæ contra venena, venenoſorum animalium i-
ctum, & peſtilentes affectus conficiuntur. In v-
niuerſum viribus innumeris pollet, quas breui-
tati conſulentes prætermittimus. *Matthiolus, ex Auicenna & Serapione, & Medici Colonienſes.*

Gvmmi Arabicvm vulgò dictum, & gum-
mi abſolutè, ex Acacia Aegypti ſpina: laudatur
vermiculorum in ſpeciem contractum, vitri mo-
do perlucidum, purum: proximū eſt candidum: D
ſordidum verò ac reſinoſum inutile. * Vis ei ad
ſpiſſandum, refrigerandumq;. efficax. Cutis mea
tus obſtruit, & medicamentorum, quibus admi-
ſcetur acrimoniam hebetat: ambuſtis ex ouo il-
litum, puſtulas nō patitur erumpere. *Dioſcorides.*

Gummi illud, quod in officinis vocatur *Ara-
bicum*, eſt quædam miſcella varij gummi ex plu-
ribus arboribus collecti, quod ex coloris diuerſitate
apparet, atq; etiam ex deſcriptione Galeni, qui
abſolute gummi vocat eam lacrymam, quæ exit E
ab illis arboribus omnibus, quæ ſunt reſiniferę,
hocq; manifeſtum eſt, & à maxima parte perito
rum rei herbariæ receptum, (nam pauci ſunt qui
vulgare gummi Arabicum exiſtiment eſſe Aca-
ciæ gummi) vt multis rationibus non indigeat.

De gummi & reſinis emollientibus.

Colophonia, ſeu Pix Graeca, pini al-
teriuſue arboris reſina eſt, aqua cocta, donec
perdito natiuo odore, friabilis & arida redda-
tur: vocatur colophonia, quòd è Colophone F
aduchere tur. Per colophoniā igitur ſemper pix
Græca intelligenda eſt non quod reſina incocta
non etiam colophonia vocetur, ſed quòd in me
dico vſu huiuſmodi reſinis non vtimur niſi co-
ctis, aut rarò admodum, præſertim cùm liquidæ
ſunt. *Medici Florentini.*

De gummi & reſinis aſtringentibus.

Gvmmi Amygdalarvm notum eſt.* Cal-
facit & adſtringit. reijcientibus ſanguinem, po-
tum auxilio eſt. impetigines, quæ ſummum cor-
pus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tuſſi
vetuſtæ cum diluto vino potum medetur. calcu-
loſis cum paſſo bibere prodeſt. *Dioſcorides.*

Manna Thvris ſunt minutiſſimæ thuris
micæ ex magnis faſciculis concuſſu elıſæ, à thu
re læuigato diuerſæ. Laudatur alba, pura inte-
rumq; frequentia prædita. Sunt, qui cribrata pi-
ni reſina, ac polline, aut gummi, aut cortice thu-
ris contuſi adulterant: ſed hæc igni deprehen-
duntur. Nam adulterata non æqualiter flagrat
incenſa, nec aereum vaporem, ſed fuliginoſum
& impurum expuit variumq; odorem habet,
quia gummi non inflammatur, reſina in fumum
abit. Hodie minutiſſimę thuris micæ ſunt in vſu.
* Vim habet eandem, quam & thus, ſed inuali-
diuſculum. *Medici Colonienſes, ex Dioſcoride.*

Sandaracha Arabum eſt gummi iuniperi,
vulgò vernia, quia verno tempore exudat, & ro-
re verno magis concreſcit, & legitur. Bonum eſt
recens, perlucidum, pallidum: dum veterauit, fla
ueſcit, & fit friabile maſtices modo, quam toto
habitu multum mentitur. In vſu frequentiore ta-
men eſt ſcriptoribus & pictoribus, quàm medi-
cis, pręterquam in ſuffitibus. Sandaracham autē
Arabum euidenter diximus, propter ſandara-
cham Græcorum, quæ inter metallica enumera-
ta eſt. *Medici Colonienſes.*

Sarcocolla lacryma eſt arboris in Per-
ſide naſcētis, pollini thuris ſimilis, colore candi-
do aut rufo, guſtu amaro. Præfertur rufa, guſtu
amariſſima. Adulteratur gūmi, ſed guſtu depre-
henditur: adulterina enim amara non eſt. Vulne
ra glutinat, oculorū fluxiones inhibet. empla-
ſtris inſeritur. *Medici Florentini, ex Dioſcoride.*

Adstringvnt quoque gummi tragacan-
thum, Arabicum: de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De gummi calculos pellentibus.

Gvmmi, quo ceraſi reſudarunt, cum vino di
luto, tuſſi vetuſtæ medetur: colorem commen-
dat, viſum exacuit, appetentiam inuitat. idem ex
vino potum calculoſis auxilio eſt. *Dioſcorides.*

De gummi purgantibus pituitam.

Serapinvm, quod Gręcis Sagapenum nun
cupatur, ferulaceæ herbæ ſuccus eſt. Optimum
eſt translucēs, fuluo forinſecus colore & intus
albo, neſcio quid inter laſer & galbanum redo-
lens, guſtu acri. His addit Meſue, vt ſit ſpiſſum &
leue, odore potti, facilè in aqua reſolubile: quia
quod has notas nō habet, adulteratū alijs gum-
mis cenſetur. Præſtantius eſt, quod ex Oriente
aduehitur, quàm quod aliunde. Datur à drach-
ma ſemiſſe ad drachmam vnam. Corrigitur ma-
ſtiche & ſpica. * Purgat pituitam craſſam, & a-
lios humores lentos, & aquas à ventriculo, inte-
ſtinis, cerebro, neruis, thorace, pulmone, iunctu-
ris etiam longinquis & profundis. Morbis ha-
rum partium & aliarum frigidis inde natis ſuc-
currit, quouis modo vſurpatum: vt cephalalgiæ
antiquæ, hemicraniæ contumaci, epilepſiæ, pa-
ralyſi, vertigini, ſpaſmo cynico, tremori, dolori

ventriculi, aut colli pituitoſo, aut flatulēto, cum ſucco rutæ & aceto dictis partibus illitum, & attritis muſculis, vel cum liquore idoneo ſumptum, & clyſtere iniectum: cum aqua rutæ verò, aut helenij nutritum & potum, craſſa & lenta ex pulmonibus & thorace potenter educit. Illitum quoque tuſſi antiquæ, difficultati ſpirandi, dolori lateri prodeſt. Cum duplo item myrobalanorum citrinarum in hydrope aquas ſeroſas mirè extrahit. Splenis quoque duritiem & B inflationem diſſipat potum, & cum ſucco capparis & aceto illitum, item chœradas nodos, & alios tumores duros. Nutritum quoq; cum ſucco rutæ, aut fœniculi, & felle auis alicuius rapacis viſum clariorem reddit. Fluxionem in oculum pręcipuè factum ab ea cohol ſanat, hordeolum ex aceto illitum delet. Menſes quoque potum & ſuppoſitū euocat, fœtum necat: dolori vteri, & præfocationi prodeſt, quoniam tenuat, reſoluit, diſſipat, prouocat, ſoluit. *Medici Florentini ex Dioſcoride & Meſue.*

C Ex *Sagapeno*, vulgò *Serapino*, in vſu eſt ſuccus, qui ita vocatur, ex planta eiuſdem nominis, vnde colligitur, tametſi, vt Galenus notat, conuenientius eſſet illud nominare ſuccum Sagapeni, & nomen ſimplex Sagapeni relinquere ferulæ ſuę: ſed hoc alijs multis quoq; ſuccis accidit, qui ſibi vendicarunt ſimplex nomen ſuæ plantæ. Verum Sagapenum Neapolim apportatur, modò qui curet emi, non parcat ſumptibus, nam admo D dum crebrò adulteratum affertur. Qui etiam diligenter inquiret, Venetijs habere poterit Adulterabatur autem Galeni quoq; tempore Galbano, quemadmodū ipſe tradit cap. 2. lib. 1. de Antid. Imò dicit aliud prætereà quod admiratione dignum eſt, Galbanum nimirum in Sagapenum tranſmutari. Sed facilè internoſcitur à vero Sagapeno, cùm, ſiue ſit tranſmutatum, ſeu adulteratum arte, aliquid odoris retineat olentis hircū, quod Galbano proprium eſt. Nec poteſt vniuer E ſum Galbanum tranſmutari in Sagapenum: ſed tantùm pars eius magis ſpumoſa, leuior & candidior, & quæ in aquam poſita facilè diſſoluatur. Hoc, vti diximus, odorem hirci refert, & tametſi pro Sagapeno vſurparetur, non adeò multum noceret, in quamcunque Antidotum adhiberetur. nam, vt Galenus ait, facultate ſimile admodum prędita eſt cum vero: & tam Galbanum quàm Sagapenum vtiliter vſurpatur cōtra morſus ſerpentum & alia venena. Nosque de ſimili tranſmutatione locuti ſumus in expoſitione F Myrrhæ. Sed etiam cum alijs miſtionibus ſolebat adulterari, quod deprehendebatur ex eo,

A quia in aquam vel vinum poſita non diſſoluebatur, ſicuti in vero fit, ſed integrum permanebat. Hoc equidem noſtro tempore diligenter eſt attendendum: nam tum ſumebant Galbanum, & formabant ex eo certas pillulas inſtar lachrymæ, cuius magnitudinis ſolebant illas ex Sagapeno. Præſtantius itaq; Sagapenum erit durum, granulis minutis, colore Myrrhæ, ſapore acri & quod digitis adhęreat purum & mundum, foris fuluo, intus albo colore.

B Sarcocolla eſt arboris fruticoſę, ſpinoſę, ramis nodoſis arbori appreſſis, gummi album; thuris modo, vel pallidum, idque amarius, & ob id valentius. Datur à ʒ. j. vſque ad ij. Corrigitur zingibere & Cardamomo. * Purgat pituitā crudam, & humores alios craſſos, præcipuè à cerebro, neruis, iuncturis, vt iſchio, pulmonibus. Ob id ſenibus pituitoſis, aſthmaticis, tuſſientib⁹ prodeſt, ſed caluitium accerſit, corpus impinguat, ſperma auget. Ophthalmiam, & lippitudinem, & C alios oculorum morbos, mirè iuuat, nutrita in vaſe vitreo dies quinque in lacte aſinæ, nouo quotidie affuſo. Aurium vlceri putrido & ſanioſo vtiliter imponitur, linimētum mulſa merſum, & puluere huius inſperſum. *Meſues.*

Opopanax eſt liquor plantæ ſimilis ferulæ, caule cubitali, vel bicubitali, pallido, folijs ferulæ, ſed minoribus, floribus anethi modo in vmbella diſpoſitis odoratis, flauis. Secto autē cau D le digitis duobus, aut circiter, ſupra radicem, liquor effluit. Flauus, qui coagulatus eſt opopanax optimus, ſi intus albus eſt, foris flauus, amarus, fragilis, in aqua mox ſolubilis, odoris boni, ſed ſui. Adulterant ammoniaco, iniectis ſcilicet ex ipſo granis opopanace vero. Dolum prodit odor & albedo in fractuiis. Datur à ʒ. j. vſque ad ij. Corrigitur maſtiche & ſpica. Purgat pituitam craſſam & lentam clàm à remotis partibus, cerebro, neruis ſenſorijs, iuncturis, thorace. Ob id prodeſt harum partiū affectibus frigidis E inde natis, viſui imbecillo, tuſſi antiquę, difficultati ſpirandi iſchiadi, gonagræ podagræ. Vino muſteo incoctum poſt tres menſes potu hydropem leuat, & lienis tumorem. Ex mulſa calente potum, ſtranguriam ſanat, menſes mouet, abortum facit, alioqui ab vtero pręuocationi & frigidis vteri affectibus ſaluber. Idem aceto ſolutū collutionis, dentium dolorem & eroſionem ſanat. Potum cum aceto hora vna ante acceſſionē, & cum ſucco apij, & oleo anethino ſpinæ illitum, rigorem febrilem prohibet Ex ipſo autem, F & ſucco apij, & aceto bono emplaſtrum lieni impoſitum ipſius duritiem diſſipat. *Meſues.*

De Animatis aquatilibus, Sectio XVIII.

E Spongiis alias mares appellauêre, tenui fiſtula pillas: quarū duriores tragos nominarunt: fœminas autē, quę contrarias dotes habent. Vruntur eæ, vt alcyonium.* Recentes ſine pinguedine vulnerariæ ſunt, & tumores reprimūt, recentia vulnera ex aqua poſcáue conglutinant: veteres ſinus ex decocto melle iungunt. Vetuſtæ autem inutiles. Aridæ ligatæ lino, ſi penicilli modo adigantur, occluſa vlcera, calloſq; laxant. Siccæ recentes, & vacuæ, ſenilia vlcera, &

cera, & quæ fluxione laboranr, aut cunicularim exedunt, impoſitu ſiccant, ſanguinis profluuium ſiſtunt. Crematarum cinis ex aceto, aridiæ lippitudini auxiliatur: & vbi quid abſtergere, aut adſtringere opus eſt. Vtilius in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profluẽtem ſanguinem ſiſtit. Can- A didæ cura fiunt, è molliſſimis recentes per æſtus tinctæ ſalis ſpuma, quæ petris cohæret: inſolantur inuerſæ, hoc eſt, parte caua ſurſum ſpectante, & qua abſciſſæ fuerunt, deorſum. Si verò æſtiua ſerenitate ad lunam ſternantur, perfuſæ ſalis ſpuma aut maris aqua, maximum candorem referent. *Dioſcorides.*

De Animalibus integris, Sectio XIX.

De terreſtribus.

CIMICES, qui in cubilibus enaſcuntur, * cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorentur, quartanis auxilio ſunt: & citra fabas ſumpti, percuſſis ab aſpide proſunt: vuluarum exanimationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto, adhærentes ſanguiſugas abigunt: viui vrinariæ fiſtulę impoſiti, vrinam ciunt. *Dioſcorides.*

VERMICVLI in medio echino plantę dipſaci, reperti aduerſus quartanas plurimum pollere traduntur, ſi in aluta clauſi brachio alligētur, aut collo appendantur. Proſunt etiam aduerſus paronychia, ſi viui affectis vnguibus circumligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem, confeſtim tollunt. Expertum intellexit *Mizaldus.*

VERMIVM terrenorum cineres, aut ſtereotis murium, vel ceruini dentis, dentium exeſorum cauernis immiſſi, illos abſq; ferro, & machinulis eradicant. *Idem.*

Vermium terreſtrium aqua diſtillata cõfert ad hydropem. & ad infantulorũ vermes necandos: appoſiti etiam viui proſunt Panaritio. *Quercet.*

MILLEPEDAE, quæ ſub aquario vaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedib. nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. * Hæ ex vino potæ, difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedæ cum melle anginis vtiliter illinuntur: tritæ, & in cortice mali punici calfactę, doloribus aurium addito roſaceo, conuenienter inſtillantur *Dioſcor.*

Vermium millepedum puluis ad affectus oculorum valet. *Quercetanus.*

SCORPIONES terreſtres, animalia ſunt in Italia, & alijs in regionibus ſub meridie ſitis, nota ſunt, quòd in quacunque domo, non modò in cubiculis, & cellis vinarijs, ſed vbique paſſim reperiantur. * Triti crudi, & impoſiti, ſuæ plagæ remedium ſunt. Quidam ſcorpionum cinere vtuntur, qui viui ſunt exuſti, ad vrinam ciendam, iis præcipuè, qui renum aut veſicæ calculo obſtruuntur. *Dioſcor. & Matthiolus.*

LVMBRICI, ſeu VERMES terreni impoſiti, * præciſos neruos glutinant: tertianas diſcutiũt. Decocti cum anſerino adipe, infuſi affectis auribus medẽtur: cum oleo autem decocti: ſi in contrariam aurem inſtillentur, dentium doloribus præſtant auxilium. Triti in potu ex paſſo vrinam ciunt. *Dioſcor.*

COCHLEAE, ſeu LIMACES terreſtres præ- B ſcruntur, quæ in locis apricis, odoratis victitant herbis. Eruuntur è terra hyeme in ſepibus & fruticetis, vncis quibuſdam ferreis, prope fruticum radices terra circũfoſſa. * Stomacho vtiles ſunt, & non facilè corrumpuntur. Venerem, cum pipere, ſale, & butyro coctæ, excitant. Crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: ſed non ante ſoluantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori aculeos illitæ e- C uocant: menſes tritæ & admotæ ciunt. Cochleæ tritæ & fronti illitæ, ſanguinẽ è narib. immodicè fluentem ſiſtunt. *Dioſcor. Matthiolus, & Mizaldus.*

Ex FORMICIS alatis oleum conficitur, * ad venerem augendam idoneum.

VIPERINAE CARNES ſi coctæ edantur, * claritatem oculis afferunt: neruorum vitijs auxiliantur: increſcentes ſtrumas reprimunt. Detracta autem cute, caput caudaque, quoniam carne vacant, amputari debent. Reliquum verò cor- D pus, exemptis interaneis, elotum, diſſectumque, diſcoquitur cum oleo, vino, ſalis exiguo, & anetho. Aiunt, eis, qui viperas eſitẽt, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adijciunt aliqui, longam ſenectutem agere, qui eo cibo veſcuntur. *Dioſcor.*

De aquatilibus.

SCINCVS aut Aegypti, aut Indiæ, aut Rubri maris alumn⁹, quãuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Eſt autem terreſtris crocodilus, ſui gene- E ris, ſale inueteratus cum naſturtio. * Aiunt carnes, quę renes amplectãtur, id ſibi virium vendicaſſe, vt ſi drachmæ pondere bibantur, venerem accẽdant. Verùm decocto lentis cum melle, aut ſemine lactucæ cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota. Siccati ſeruantur, corpulenti, & non ſtrigoſi. *Dioſcor.*

ANGVILLAE in vino ſuffocatæ, abſtemios reddunt homines, ſi ex eo bibant, qui plus ſatis mero indulgent, & hinc offenduntur, & delin- F quunt. *Mizaldus.*

OSTREA viua peſtiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad ſe trahunt. ſunt autem agglutinanda brachio, qua axillaris decurrit, ſiquidem bubo in alis eſt. ſi verò inguen obſederit, lineamentis femoris, quæ vena cruris deſcribit *Hollerius.*

CANCRORVM fluuiatilium * exuſtorum cinis, qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianę modo, triduo potus cum vino,

magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus, rimas pedum ſedisq; perniunculos & carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potique ex aſinino lacte auxiliantur contra ſerpentium phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. Decocti autẽ, & cum iure eſitati, iis proſunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt. Triti, tela ac ſpicula è corporib. detrahunt, ſi illis ſuperponantur. *Dioſcor. & Mizaldus.*

Cancrorum fluuiatilium calcinatorum ad albedinem cinis aduerſus morbum canis rabidi laudatur. *Quercet.*

RANAE vulgaris notitiæ ſunt. * Contra omnium ſerpẽtium venena pro antidoto ſunt, ſi ex ſale & oleo vel butyro edantur, iusq; earum itidem ſorbeatur: contra inueteratos tendinum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluctis ſanguinis impetus ſiſtit: explendis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. Inducit etiam vini fast[illegible] rana viridis, e[illegible], quæ in fontibus ſalit, ſi viua in eo ſuffocetur. *Dioſ. & Mizaldus.*

De aërijs & volatilibus.

HIRVNDINES, vti ficedulæ. * in cibo, acici viſus medicamentum præbent. Tam pullorum, quàm matrum in fictili olla crematarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem affert: anginæ eo commode perunguntur: vuæ & tonſillarum inflammationibus hoc cinere ſuccurritur. Et ipſæ, & pulli exiccati, ſi drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuant, qui anginæ morbo conflictantur. *Dioſcor.*

Hirundinum aqua epilepticis cõfert. *Quercet.*

GALLVS ad ius purgatorium eligatur ruſus plurimùm annoſus, ſed tamẽ adhuc ad motum, pugnam, coitum alacer & in dimicãdo validus, macri & pinguis medius, hoc eſt, bene carnoſus. Talis autem gallus furfure Galeno nutritus, alijs etiam [illegible] & pauco ſale, plurimum fatigetur, vel à nobis venantibus, vel potius dimicando decapitatus, & exenteratus, cum ſale, aut ſale gemmæ, igne lento, aqua ſufficiente coquatur ad duarum aquę partium conſumtionem, alijs atque alijs ſimul incoctis, pro varijs medicorum ſcopis. *Medici Colonienſes.*

GALERITA auicula eſt parua, apicem in vertice, pauonis modo geſtans. * Hæc aſſa, & in ci-

A bo ſumpta, cœliacos adiuuat. *Dioſcorides.*

LOCVSTAE omnibus notæ. * Odoris ſuffitu vrinæ difficultates adiuuant, præſertim quæ fœminas malè habent. *Dioſcorides.*

CICADAE paſſim in Italia cognoſcuntur, atque adeò inibi vulgaris notitiæ ſunt, vt ſæpe æſtate aſſiduo cantu meſſores, agricolas, ac viatores in campeſtribus obtundant. * Quæ ſi inaſſatæ manduntur, veſicæ doloribus proſunt. Siccis quidam vtuntur ad colicos affectus, cum paribus

B numero piperis granis, dantq; aut tres, aut quinque, aut ſeptem, per intermiſſionem ſcilicet, & ipſos etiam paroxyſmos. *Dioſcor. & Galenus*

CANTHARIDES officinis notæ ſunt. Probantur in frumento inuentæ, verſicolores, & quæ luteas in alis trãſuerſas lineas habent, corpore oblongo. Crudæ aut fictili vaſe conduntur, cuius os raro linteo ſubligatum deorſum vertitur, vt excepto halitu aceti quàm acerrimi, feruente æſtu exanimentur. Poſtea ſiccantur & pyxidibus

C ligneis aut fictilibus vitratis reponuntur. Biennium durant. In remedijs externis, tum ijs quę veſicas excitant, tum alijs interdum rotæ ſumuntur. Recentiores autem alas & pedes auferunt ſemper. *Florentini.*

COLVMBORVM pulli occulta proprietate renum dolori conferunt, & incorruptum ſanguinem emendant ſed dum interficiuntur capite truncari debent. Eorandem carnes facultatem

D habent ſanandi tenemum, quem cucurbita frequenter comeſa generare ſolet. *Rhaſis.*

PASSERCVLVS troglodytes vocatus, qui omnium auicularum, excepto Regulo, minimus ſpectatur, & iuxta ſepes a[illegible] quæritat, volatumq; perbreuem facit [illegible] naturalem vim admiratione dignam habet. S[illegible], ac crudus in cibo acceptus, cõcretos calculos lotio expellit, & ne renaſcantur, prohibet. ac morbum perfecte ſanat. Conditur optimè pennis euulſis, atq; inde largo ſale adobrutus, areſactus

E comeditur. Si plures adfuerint, coqui poſſunt more aliarum auicularum. Poſſunt etiam nõ deplumes vri in olla operta, & cinis vnius vſti cũ pauco pipere & cinnamomo exhiberi. Sunt, qui viuum pennis præuulſis ſale cõdiant, quod melius eſt. Alij aſſatos edunt integros, ita vt nihil ex eis præter pennas abijciant. *Aetius & Aegineta.*

De Animalibus venenoſis, Sectio XX.

QVIBVS datæ ſunt CANTHARIDES, ſigna eueniunt grauiſſima. Ab ore enim ad veſicã vſq; cuncta erodi ſentiũtur picem aut ſimile quiddã cedriæ reſipiunt. dextra præcordia inflammantur: vrinã ægrè reddunt, & ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt: ſtrigmenta non ſecus, atq; dyſentericis, aluo deferuntur: faſtidia vrgent: animo linquuntur, obortaq; vertigine cõncidũt: poſtremò mente abalienantur. * Ergo antequam tale nonnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorum aliquo, vomere co-

F gantur: mox vbi vomitione plurima reiecerunt, ſiliginis, aut oryzæ, tragi aut ptiſanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut ſeminis lini, aut fœnigræci, aut radicum althææ clyſtere infundatur. Præterea nitrum eiſdem dandũ, ex hydromelite, vt quæ ſtomacho adhuc, aut inteſtinis adhærent, eluendo excernantur, ac deſcendant. Quæ niſi ſic diſcutiantur, ingeſta in aluum ex nitro aqua mul[illegible] a vacuari debent. Detur deinde vinum, aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut an

ſerinus

ſcrinus adeps in paſſo liquefactus. Inflammatæ A autem partes, hordei farina cum multa decocta perungantur. Ab initio admota cataplaſmata nocent, quod excitatus ab eis calor, illapſum virus ita remoratur, citò in principes ſe partes inſinuet: ipſa tamen intercepto tempore, moleſtiſſimis inflammationibus opitulantur, vtpote quæ dolores & permulceant, & leniant. Tum vbi corpus calfaciente oleo inunctum fuerit, in ſolium deſcendere oportet, ac lauare, vt per cutem ſummam, quæ corpori noxia inhæſerunt etiam ex- B cernantur. Et deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus inſigatur, & ſtabil tamen caſſat. Gallinaceis carnibus, & hœdinis aut ſuillis, & maxime pinguibus, & tenerrimis, ac cum lini ſemine co is, vesci debent: ſiquidem aluum cient, atq; venenorum acrimonias hebetant. Vinum dulce liberaliter eſibatur. Prodeſt thuris cortex, & Samia terra ſi quaternæ ſingulorum drachmæ cum paſſo ſumantur: item pulegium ex aqua tritum: mentha aut roſaceit cum C rutæ decocto: recentes vitis ramuli cum pa[illegible] dati. Longè omnium potentiſſimè antidota auxiliantur, cum aqua mulſa, drachmis quatuor pota. *Dioſcor.*

Iis qui Erucas Pinorum hauſerint, illicò dolor in ore & palato exoritur: vehemēs alui, linguæ, ac ſtomachi inflammatio, torquet: inteſtina dolor excruciat, ita vt pruriginē ſentire videantur: corpus totum exæſtuat: faſtidiū vrget. D * Quibus eſt ſuccurrendum remedijs, quę deuoratis cantharidib. dantur. Peculiariter tamen pro ſimplici oleo & irino, melinū, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus. *Dioſcor.*

Qui Bvpresti n bibeūt, non diſſimilē nitro virus ſapiunt: ſtomachi, ventrisq; vehemens dolor inſequitur: tam venter, quàm ſtomachus mirum in modum, vt in aqua inter cutem diſſlatus, intumeſcit. Vniuerſa corporis facies cōtenditur, vrina ſupprimitur. * Quibus eadem, quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim poſt E vomitus & vacuationes, quas clyſteribus moliuntur, aridæ ficus proſirnt: item carum decoctum, ex vino. Vbi verò iam ferè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulſo aut lactis potu iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus eſſe, & lac hiuua num bibere conuenit. *Dioſcor.*

Si Salamandram hauſerunt, linguæ inflammatio conſequitur: mens & ſermo præpeditur tremor cum torpore, aut horrore quodā, ac exolutione acceditur: partes nonnullæ corporis liuore circumquaq; ſugillantur: ſæpeque diutius immorante veneno, putreſcentes deſluunt. * Quibus præſtabimus cuncta, quæ potis cantharidibus. Peculiaria verò remedia, reſina, pinus, aut galbanum ex melle linctum, & aiugæ decoctum, in quo nuclei pinei conterantur: vrticæ quoq; folia, cum lilijs & oleo decocta. Proſunt etiam oua teſtudinis marinæ, aut terreſtris cocta: item ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta ſit. *Dioſcor.*

Qui Leporem Marinvm biberunt, piſcium virus olent: procedente tempore, aluus dolo afficitur, & vrina ſiſtitur: & ſi quando eam reddere contingat, purpureum colorem reſeret: omne piſcis genus auerſantur, & odio habent: lœtido ac grani ſudore manant: bilioſus vomitus, interdum ſanguini promiſcuus, ſubſequitur. * His dandum lac aſininum, vel paſſum continuè, aut radicis maluæ foliorumque decoctum aut terra cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut ſcammonij ſucci drachma, cum aqua mulſa, punicique mali acinis, Cedria contrita cum vino efficax eſt, anſerinus ſanguis, vt tepebit, potus. Sed cùm piſces omnes reſpuant, aſpernenturque, ſoliis fluuiatilibus canceris veſci poſſunt, bis usiq; eos admiſto vino, aut utique ab his percoquunt: cumq; appetere & comeſſe piſces cœperint ſuæ ſalutis indicium habent. *Dioſcor.*

Rvbeta, aut Rana Palvstris aſſumpta tumores ciet [illegible] corpus, colorat, vt [illegible] ſiccum [illegible] colorat, vt piani buxei [illegible] difficultas torquet, & grauis [illegible] quem [illegible] ſequitur [illegible] conſequitur. * Adiuuantur ſecundum vomitionem, multo meri potu, & [illegible] drachmis, aut ſpeciet [illegible] vt vehementi ambulatione & curſu ſe creant, ob torporem, quo corripiuntur. quin etiam quotidie lauandi ſunt. Cæterum puluis rubetæ aridæ peſtilenti buboni impoſitus, venenum mitè attrahit. *Dioſcor. & Geſnerus.*

Hirvdines cum aqua deuoratæ, ſi ori ventriculi adhærent, tractione partium nonnullam ſuctionis imaginem præbent: eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur. * Has muria ſorbita necexcutit, & Cyrenaicus ſuccus aut laſerpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pora niuis glebula, cum poſca: nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentū ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, in aquam calidam ingreſſis, aqua frigida ore continentur, & ad eam hirudines exilient. *Dioſcorides.*

De Rabiosi Canis morſu ſermonem alijs præpoſuimus, quòd id animal domeſticum ac frequens eſſe conſueuit, & in rabiem ſæpius agitur, a: perit, ab eoque caueri difficile: inde periculum ineuitabile hominem manet, niſi multis vtatur auxilijs. Canis plerunque flagrantiſſimis æſtibus in rabiem efferatur: interdum, quoties frigora inceſſerunt. Rabioſus autem potum F & eſcam auerſatur: largam ſpumantemque pituitam naribus & ore proijcit: toruè & ſoito triſtius intuetur: in omnes paſſim ſine latratu irruit, & æquè feras hominesque, tam familiares quàm ignotos mordet: nec protinus infeſtum quicquam infligit, niſi, vt vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Graia voce eſt appellatus, contrahitur. Euenit autem cum diſtenſione neruorum, totiusque corporis rubore, præſertim faciei, cum ſudore & languore quodam. Aliqui autæ ſplendorē fugiunt: alij ſine vlla doloris intercapedine

vexantur. Sunt etiam, qui canum more latratus edant, & obuiam factos morſu adoriantur, ac mordendo ſimili vitio labefactent. Proinde ex iis qui hoc vitium ſenſerint, neminem ſeruatum vidimus, niſi forſitan ex hiſtoria vnum aut alterum euaſiſſe audiamus. ſiquidem Eudemus ſuperaſſe quendam affirmat. Themiſonem aliqui demerſum in hunc furorem incidiſſe, & euaſiſſe fatentur. Alij ipſum cùm amico aquam expaueſcenti morem gereret, & officium exhiberet, quadam naturarum concordia, ſimilem contraxiſſe affectum: ſed poſt multos tandem cruciatus ſeruatum extitiſſe. Moleſtiſſimũ itaq; genus morbi, à quo multos, antequam ipſum experirẽtur, vindicauimus, & complures ab aliis medicis ſeruatos nouimus. * Ratio medendi duplex: vna communis, qua vtendum in omnes morſus, quos virulentæ animantes impreſſerunt: alia peculiaris, priuataq; eorum duntaxat, quos rabioſi canes momorderint: quæ nonnullis quidem ſummam opem ferre conſueuit: alijs verò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore ictum acceperunt. Quæ ad hanc pertinent, primùm exponemus: deinde curſim perſtringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles in ſarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorum quàm minutiſſimè tritum habere reconditum: itidem gentianæ radicem tuſam, cribratamq; reponere. Quoties autem canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina, cineris cancrorum cochlearia, vnumq; gentianæ conijciantur: hæc in polentæ dilutioris modum ſubacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. Atq; ſi ab illato morſu bini terniue dies fluxerint, curationem auſpicabimur à triplicato põdere, ſupra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduerſus rabioſorum morſus auxiliũ: quod & pleriſq; vnũ ſatisfecit, eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnum auxilijs cõtra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multò fuerit, etiamſi in vanum recidat, medicamentorum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam ac deſidiã in diſcrimen adduci. Nec ita in demorſis à rabioſo animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcuſculis cutis ſimilia: quippe maiori vulnere cõfertim copioſus ſanguis emanans, poteſt nonnihil virulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit: quin à maioribus abſcedẽtes carnes hinc auferre, & labia acie ſcalpelli circumſcribere, & prehenſam hamulo aut vulſella carnem amputare oportet. In vtriſq; circumſtantia loca altioribus vlcuſculis ſcarificanda, vt copioſior ſanguinis vacuatio arceat, ne venenum membratim inſinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti pręſtant; vt veneni vis extrahatur. Quæ verò ad communem medendi rationem pertinent, vide apud Dioſcor. lib. 6.

INTER ferientium venenatorum notas, nihil de VESPIS & APIBVS particulatim digeſſi-
A mus, quòd conſpicuæ omnibus ſint, & nihil excellens, aut notatu dignum in his obſeruetur: inter remedia tamen earum meminiſſe non fuit alienum. * Igitur aduerſus vtrarumq; ictus prodeſt illita malua, & hordeacea farina cũ aceto, ficulneum lac in vulnus inſtillatũ, & muriæ aut aquæ marinæ fotus. *Dioſcor.*

DEMORSIS à PHALANGIIS locus quidem ipſe quaſi ab impacto aculeo rubet; non intumeſcens, nec per ambitum calidus eſt, ſed medio-
B criter humeſcit: vbi verò contrariorum occurſu refrixit, conſequitur toto corpore tremor, diſtentiones poplitum & inguinum, conuulſionibus non diſſimiles: in lumbis collectio exoritur & perpetua vrinæ libido laceſſit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuerſa cute frigidus ſudor emanat, collachrymant oculi, offuſiſque nebulis caligant. * Horum ictibus ficulneũ cinerem adiecto ſale trito, & vino imponere oportet: aut radicem ſylueſtris punicæ quam te-
C nuiſſimè tritam: aut ariſtolochiam cum hordei farina & aceto ſubactã. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiaſtri decocto, foliaq; eiuſdem illinenda. Lauacris perpetim vtendũ, & propinandum abrotani ſemen, aniſum, ariſtolochia, cicer ſylueſtre, cuminum Aethiopicũ, cedrides tritæ, platani cortex & trifoliæ herbæ ſemen: priuatim autem ſingulorũ ex ijs binas drachmas dare cũ vini hemina conuenit: itẽ myrteę fructus, & chamæpityos, & viridium cupreſſi pilularum deco-
D ctum, admiſto vino. Sunt, qui fluuiatilis cancri expreſſi ſuccum cum lacte, aſſumpto apij ſemine, confeſtim moleſtijs liberare prodãt. *Dioſcor.*

Si SCOLOPENDRA, aut dicta ophioctene, morſum intulit, locus per ambitum liuore ſugillatur, & computreſcit: interdumque licet rarò, fæculentus atque rubere cernitur. A morſu ipſo exulcerari locus incipit, vlcuſq; id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: prętereà toto corpore prurigo quoq; ſentitur.

E * Hæc vbi morſum infixit, ſal quàm leuiſſimè tritus, ex aceto vulneri inſpergẽdus, aut ruta ſylueſtris ſuperponenda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu ariſtolochia cum vino, aut ſerpillum, aut calamintha, aut ruta ſylueſtris. *Dioſcorides.*

SCORPIONIS morſu inflammari ſtatim incipit locus, & indureſcit, ac intentus rubet, viciſſimque dolore premitur: modo ſiquidem exæſtuat, modò frigore occupatur. Labor repentè
F fatigat, & aliquando meliuſculè habet, aliquando recrudeſcit. Conſequitur ſudor, horroris ſenſus, & tremor. Extremæ corporis partes refrigeſcunt, inguina extolluntur, per ſedem flatus exeunt, capilli eriguntur, pallor membra decolorat, & dolor, tanquam expungente acu, per vniuerſam cutem ſentitur. * Percuſſis præſenti eſt auxilio ficulneum lac in vulnus inſtillatũ. Scorpius ipſe, qui ictum vibrauit, tritus, & percuſſo loco impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt, ob cæcam quandam naturarum (vt conſtat) diſcordiam: quæ antipathia appellatur. Præterea tritus, &

eus, & impoſitus cum ſale, lini ſemine, & althæa ſcorpius conuenit. Sulphur ignem non expertum, reſina terebinthina exceptum, & emplaſtri modo adiectum, auxiliatur. Itidem galbanum ad ſplenij formam ductum & calamintha, quæ trita illinatur, & farina hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritum, & vulneri iniectum opitulatur. Hæc ad affectum locum pertinent. Poſt hæc quàm efficaciſſimis potionibus vtendum, cuiuſmodi ſunt ariſtolochiæ, præſertim corticis, binæ drachmæ cum vino, tuſa gentiana, & pulegium decoctum, & baccæ lauri parco numero tritæ, & calamintha cum poſca, in qua magnopere diſcoqui debet: cupreſſus cum vino & ruta, nec ſecus ficulneum lac: laſerpitium, ſi adſit ſin deſideretur, peucedani ſucco vtendum: efficax eſt potum trifolij & ocymi ſemen. Horum autem omniū vicem etiam penſat iugis lauacri vſus, euocatus ſudor, & dilutæ vini potiones. *Dioſcorides.*

Si MARINA PASTINACA percuſſit, protinus accidunt moleſti dolores, aſſiduę conuulſiones, laſſitudo, & imbecillitas: mens percuſſis labat, poſtea obmuteſcunt: oculi caligant. Percuſſus autem locus in ambitu cum vicinis partibus denigratur, & ita obſtupeſcit, vt tangētem non ſentiat: hūc ſi quis premat, atra ſanies, craſſa, & malè olens excernitur. * Ei qui à marina paſtinaca icitur, omnia quæ de viperarū morſu paulo pòſt referemus, ſimili modo conueniunt. Peculiariter autem ictus à marino ſcorpione, & dracone inferuntur, qui moleſtos cruciatus cient. interdū autem, ſed raro, nomas excitant. Quibus abſinthij, ſaluię, aut ſulphuris ex aceto triti potio ſubuenit. Ipſi etiam diſſecti, vulneribusq; impoſiti, ſui cuiuſq; ictus remedio ſunt. *Dioſcor.*

A MVRE ARANEO percuſſis, circa morſum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; puſtula, diluta ſanie turgens exurgit. proximæ partes liuent. Rupta puſtula, depaſcens vlcus, non ei diſſimile quod ſerpit, occupat. Inteſtinorum quoq; tormina, difficultas vrinæ, & frigidæ aſperginis offuſio cōſequuntur. * Huius morſibus auxiliatur ex galbano ſplenium, per ſe vulneri exteriùs impoſitum, vt medicamēti modo aceto tritum, & hordeacea farina cū aceto mulſo illita. Quinetiam mus ipſe, qui morſum intulit, ſi diſſectus apponatur, ictus ſui veneficia luit. Reſiſtūt quoque acini dulcis punici decocti, & illiti item porri, & allia cōtrita, nec non aquę calidæ fotus. ſed hæc ad locum pertinent. Prodeſt potum abrotani decoctum, maximè ſi in vino detur: præterea ſerpillum & galbanū, & eruca vino madefacta: recētes cupreſſi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulſo, & pyrethrum cum vino, & chamæleon [illegible] herbæ radix. Nec deſunt, qui literarū mo[illegible] tradiderunt, tritum murem araneū contra [illegible]uos ictus cōmode bibi. Quam hiſtoriam apud a[illegible]os inuentam, dignam duntaxat cenſuimus, quæ adnotaretur. Alij aſſeuerant, demorſum [illegible] as exulcerari, niſi prægnans mus araneus fuerit: tum ſane auxiliari ſeruot. *Dioſcor.*

Si VIPERA momordit, corpus intumet, vehementer areſcit, ſubalbidumq; colorem concipit. Sanies à vulnere profunditur, primùm ſubpinguis, mox cruenta. puſtulę aduſtis ſimiles erumpunt: & antea depaſcēs vlcus, quod in proxima repens, non ſumma modò corporis, ſed intima quoq; corripit. Gingiuæ ijs cruore ſuffunduntur: inflammatio circa iecur erumpit: tormina & bilioſi vomitus ſequuntur. Sopor, tremor, & vrinę difficultas accedit, & frigidus ſudor offunditur. * Vbi verò vipera morſum impreſſit, fimum caprinum cum vino ſtudioſe impoſitum opitulatur. item laurus, & abrotanum, & galbanum ſplenij loco ſuperiectum, & origanum viride inditum: pulli gallinarum diſcerpti, & confeſtim admoti: erui farina vino ſubacta: radicis cortex vſque eò tuſus, vt in puluerem ſolutus abeat, & ſcilla toſta. detritum chamæmelum, hordeaceæ farinæ catapláſma in aceto mulſo præparatum: ſed locus antè eo calido foueatur: hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cum vino prodeſt. Aliqui anchuſam tenui folio conſtantem auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur, & porracei ſucci hemina in mero, & foliorum apiaſtri ſuccus, & ſylueſtris ruta. hæc in vino potari debent. Vinum frequenter bibendum, allia mandenda, & cepæ, & porri recentes, ſalſamenta acerrima, & opipara. ſimplicia hæc ſunt. Percuſſis à vipera præclarè auxiliatur medicamentum, quod myrrhæ, piperis, caſtorij, floris portulacæ ſeminiſq; dimidio acetabulo conſtat: hæc omnia in Cretico paſſo teruntur, aut in alio probato. Eraſiſtratus in eo libro, qui de viribus inſcribitur, pleraq; alia tradidit, quæ ictis à vipera auxilium ferre poſſunt: inter quæ talia maximè laudantur: Gallinacea cerebella cum vino pota, ſemen ſatiuæ braſſicæ tritum, & acetabuli menſura cum vino potum. Quinetiam bonum eſt, digitum in liquidam picem intingere, deinde vinum, quo digitus fuerit elutus, bibere. *Dioſcor.*

CONSIMILIA ſupradictis in vipera eueniunt ijs, qui à CAECILIA nomine, & AMPHISBAENA demorſi ſunt, eademq; ferè auxiliantur. quare hoc venenum priuatam deſcriptionē ſortitum non eſt: ne[illegible] viſum eſt dignum, quod alio genere compl[illegible]ctur. De iis autem mentionem hoc loco [illegible]cimus, quoniam ferè remedijs ad viperas ſcriptis, percuſſi ab eis adiuuari ſoleant. *Dioſcorides.*

A DRYINO morſus puſtulæ, moleſtiq; dolores incidunt præſertim quà dilutæ ſaniei emiſſarium ſubeſt: quinetiam eroſio, torminaq; conſequuntur. * Ab eo ictis conuenit ariſtolochia cum vino pota [illegible] herba, radix haſtulę regiæ ſimili [illegible], & fructus ex omni glandiferarum arborum genere: & tuſę ilicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur. *Dioſcor.*

Ab HAEMORRHOO ictis vehementes cruciatus accidunt, qui anguſta, contractaque corpora ex continuo dolore reddunt. Ex [illegible] copioſus ſudor effluit, & quacunq; parte corporis

cicatrix vlla fuerit, ea ſanguine manat. Excrementa per aluum cruenta eijciuntur, profluensq; ſanguis in globo coit. A' pulmone ſanguinem exiuſſiunt, & in vomitiones effuſi ſine remedio commoriuntur. Quos vero dipſas percuſſit, ſolutus ac non conſtrictus tumor premit, ſitisque vſq; eò pertinax, vt ſatiari non poſſit, ac ſine vlla intercapedine excruciet. & ſi potum pleno ore affatim trahant, illicò in eandem ſitim relabuntur: proinde toto habitu ſimiles ſunt ijs, qui antea potus nihil hauſerint. quare propter continuam ſitim, & preſter, & cauſon, aut dipſas appellatur. Hęmorrhoi, dipſadisque morſus velut immedicabiles à pleriſq; maiorum deplorati relinquebantur. quare ſi peculiaribus contra dipſadem remedijs egeamus, communia experiri operępretium erit. * Protinus autem ſcarificatione vti, vſtionem facere, & ſi locus patiatur, extremorum amputatione opus erit: conſequenter quàm acerrima cataplaſmata admouere, de quibus ſępenumerò diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à ſalſamentis, vtiles eſſe. Meracę potiones, & lauacra proſunt, quæ ſubinde interiecto breui ſpacio aſſumenda ſunt, priuſquam morbi genus emerſerit. quo ſemel erumpente, opem ferre non poteſt vlla medici opera. In ictu hęmorrhoi eadem proſunt. Inſuper quæ in commune opitulantur, vt ſcarificationes, vſtiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipſade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia, & cum melle trita. *Dioſcor.*

Ab Natrice demorſis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex ſ[ci]ſſo multa, & atra, & malè olens, non ſecus atq; ijs quę ſerpũt vlceribus, expuitur. * Si ergo morſum natrix adegit, prodeſt origanum tritum, & aqua ſubactum: lixiuia cum oleo indita, aut ariſtolochię cortex, aut querna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & melle colliquata. Bibuntur etiam binæ ariſtolochiæ drachmæ in potione poſcæ cyathis duobus, deinceps marrubij ſuccus, vel decoctum alterius cum vino: fauus recens detur in aceto. *Dioſcor.*

Cenchri morſum, qui viperino ictui ſimilis eſt, putridum vlcus ſequitur. carnes autea, vt in aqua inter cutem, prętumidę defluunt: lethargo corripiũtur, & veterno preſſi ſomnos captãt. Eraſiſtratus eos iecinore, inteſtino ieiuno, colo que conflictari, auctor eſt. quippe diſſectis ipſis, omnes ferè partes corruptę reperiuntur. * Morſis à cenchro auxiliatur lactucæ fructus cum lini ſemine illitus, & ſaturcia trita, & ſylueſtris ruta, & ſerpillum, cum duabus haſtulę regiæ drachmis, & tribus vini cyathis, aut ariſtolochię radix, item cardamomum & gentiana. *Dioſcor.*

A' Ceraste percuſſis locus attollitur, cum duritia puſtuloſus: è plaga ſanies profluit, modò atra, modò pallidior, ſed toto concretu varicoſus, intumeſcit. genitale intenditur, mens labat, & oculorum caligo exoritur: deniq; rigore neruorum diſtenti commoriuntur. * Si ceraſtes percuſſerit, cita partis amputatio ſuffragatur. quare ſine mora ictam partẽ amputare, aut ſcalpro confeſtim circumcidere, & ijs ſimilia proſequi oportet. Vrentia inſuper reliquijs admouenda. ſiquidem virus hoc veneno baſiliſci ſimile eſt. *Dioſcor.*

Ab Aspide ictis vulnus exiguum prorſus, quaſi ab adacta acu citra tumorem conſpicitur: ſanguis exiguus ille quidem, ſed ater diſtillat. caligo velox oculos obnubit: labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non ſine voluptate conſequitur. Ideo Nicander perpulchrè cecinit: At vir petit abſq; labore, virens atq; diſcolor. mediocris ſtomachi dolor afficit. frons perpetuo reſoluitur. genæ contremiſcunt, quaſi ſine ſenſu in ſomno vellicent hos mors ſoluit ad dici trientem non dilata. * Cæterùm ijs qui ab aſpide feriuntur, quæ de ceraſte ſcripta ſunt, auxiliando ſunt. Nam venenum hoc, quemadmodum baſiliſci celerrimè in arterijs ſanguinẽ cogit. *Dioſcor.*

Erasistratvs in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato Basilisco ſcitè ita refert: Cùm baſiliſcus momorderit, vulnus ad auri colorem efflaueſcit. Itaque in plurimis, quę virus eiaculantur, comites notę ita ſe habent. * Ad baſiliſci morſum, vt idem Eraſiſtratus auctor eſt, auxiliatur caſtorij drachma in vino pota. item papaueris ſuccus. Ictuum remedia ita ſe habent. *Dioſcor.*

Tarantvlae in Apulia innumeræ vagantur. Icti ab his diuerſè torquentur. ſiquidem alij perpetuò canunt, alij rident, alij plorant, alij clamitant, alij dormiunt, alij vigilijs afficiuntur: nonnulli ſaliant, pleriq; vomitionibus laborãt, fiuntque phreniticis ac maniacis ſimiles. * Huiuſce veneni vis muſica mulcetur. *Matthiolus.*

De Animalium partibus, Sectio XXI.

Cerebella paſſerum vere & autumno captorum reponuntur cum vitello oui & melle: vel ſole aut cinere ſiccata. *Marcus Coloniensis.*

Terrestris Leporis inaſſatum cerebrum manditur, * iuuandis tremoribus, qui valetudine contracti ſunt. aut ictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præſtat: exuſtum caput, & cum adipe vrſino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. *Dioſcorides.*

Capvt Lacertae parietariæ, & rana ſecta tela ac ſpicula è corporib. detrahit. *Mizaldus.*

Capvt Cati omnino nigri, in noua olla aduritur, & incineratur, ex eoq; ad læuorem, & tenuiſſimum pollinem deducto, nonnihil per tubulum pennæ mundæ, in oculum quotidie ter inſufflatur: ad oculorum vitia, vnguen, nebulã, albuginem, & alia remedium præſtantiſſimum eſt. Si

eſt. Si quis verò ardor noctu maximè, oculum A infeſtet, folia quercus aqua madentia bina, vel terna ſimul oculo ſuperponuntur, & identidem inuertuntur. Dicebat ſecreti huius auctor, viſum poſſe reſtitui hoc remedio poſt cæcitatem vnius duntaxat anni. *Mizaldus.*

Capvt Milvi deplume vſtum, & quantum capi poteſt tribus digitis cũ aqua ſumptũ, podagricis auxiliatur. *Galenus.*

Cancrorvm oculi calcinati in reuerberio, exhibentur feliciter calculo laborantibus, & ad B omnes pellendas viſcerum obſtructiones conferunt. *Quercetanus.*

Agninvs & Suillus, Vrſinusq́, pulmo impoſitu, * attritus à calceamentis contractos ab inflammatione iuuat. Praferuntur ex animalibus pinguibus & robuſtis. Recentes & ſicci in vſum veniunt. Siccantur exempta aſpera arteria in vaſe figulino impoſita clibano, & refrigerati, foliisque abſinthij ſicci inuoluti reponuntur in loco ſicco per annum. *Dioſcorides, & Medici Florentini.* C

Pvlmo Vvlpis ſiccatur, & conſeruatur, vt antè dicti pulmones. * Ad articulorum affectus curandos valet, item ad pulmonum vitia, & anguſtiam pectoris: vnde eclegma, quod Arabes loch vocant, in officinis paratum paſſim habetur.

Iecvr Erinacei, cæterorumq́ animalium ſumi debet ex ipſis animalibus nondum adultis, vinoque odorato lauari: deinde vaſi impoſi- D tum, furnoq́ probè ſiccatum, ſed non exuſtum, vaſis vitratis reponitur, abſinthio ſicco inuolutum, ne putreſcat. Seruatur loco ſicco per annũ. * Cum aceto mulſo potum, renum vitijs auxilio eſt: item aquæ quæ cutem ſubit: cõuulſionibus, elephantiæ, & malè habitis: viſcerum fluxiones exiccat. *Dioſcor. & Medici Florentini.*

Hepar Lvpinvm eodem quo iam dictum eſt modo præparatur. * In puluerem tritum, confert iecinoris fluxionibus, aqua inter E cutem laborantibus.

Hepar Anatvm proprietatem habet ſiſtendi fluxum, qui ex debilitate hepatis naſcitur. *Rhaſis.*

Asini Iecvr innaſſatum *, eſu comitialib. prodeſt, ſi ieiunis edendum detur. Capræ verò inaſſatę decidua ſanie, inungi luſcioſos prodeſt: & dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari: prodeſt in cibo toſtũ ad eadem. Tradunt hircini iecinoris cibo comitiales deprehendi. A- F prinum recens ſi areſactum teratur, ex vino potum, contra ſerpentium, volucrumq; morſus auxilio eſt. Iecur canis, qui rabie exagitatur, toſtũ, & in cibo ab emorſis ſumptũ, ne tententur metu aquę tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dẽte eo, qui caninus dicitur. hunc à cane, qui momordit, exemptũ, & folliculo inditum, pro amuleto brachio annectunt. Inueteratum autem ſale integri iecur, ex hydromelite binis ligulis potum ſecundas pellit. Eodem modo quo cætera præparantur. *Dioſcor.*

Iecoris Ranarvm puluis exiccatus, in acceſſione febrium quartanarũ rectè aſſumitur.

Cor Ranarvm, & maximè fluuiatilium, febricitantibus ſpinæ adalligatum, febriles algores minuit. Sunt, qui cordis regioni etiam admoueant, ad mitigandos cauſonum æſtus, & incendia. *Mizaldus.*

Cor cvlvm Galeritae femori adalligatum, ſummè prodeſſe fertur aduerſus colicum cruciatum. Nec defuerunt, qui illud recens, cam in rem etiam deuorarint optato ſucceſſu.

Testes Gallorvm nondum coeuntium, * deperditas in morbis vires mirificè reſtituunt: quam ob cauſam hecticis, & maraſmo laborantibus, morborumq; diuturnitate macrefactis vtiliter exhibentur. Semen prolificum ſuppeditant, & venereas vires roborant. Recentes vſurpantur. *Dioſcor.*

Castorivm, caſtoris ſeu fibri teſtes ſunt. Eligi debent, inquit Dioſcorides qui ex vno principio committuntur, liquore intus veluti ceroſo, odore graui & virus redolente, guſtu acri, mordente, friabili, ac multis naturalibus tunicis circundato. Adulteratur gummi ammoniaco, cum caſtoris ſanguine & caſtorio ſubacto, deinde in veſiculam coniecto & ſiccato. Deprehenditur fraus ex notis prædictis tum etiam quòd factitij teſtes ipſis natiuis, qui plerumq; ſunt exigui, ampliores ſunt. * Caſtoreum ſerpentium venenis aduerſatur, ſternutamenta mouet: menſes ac partus ciet, duabus drachmis cum pulegio potũ: partus, ſecundasq; eijcit contra inflationes, tormina, ſingultus, venena, ixiamq; ex aceto bibitur: lethargicos, & vtcunque veterno obdormiſcentes excitat infuſum. cum aceto autem & roſaceo olfactu & odoris ſuffitu, idem facit: potum & illitum prodeſt tremulis, conuulſis, & omnibus neruorum vitijs. In ſumma, calfactoriam vim habet. *Dioſcor. & Florentini.*

Caſtoreum rarò & difficulter verum reperitur: quod non ſit adulteratum: Nam quod affertur, quanquã odorem retineat, attamen ex alijs partibus, neq; tãtum ex teſtib. conſtat. alij qui dicunt ex renibus, nonnulli ex ſanguine, alij ex alia corporis parte: vtq; maiorem ſimilitudinẽ cum vero & legitimo ſeruet, quod colorem ceræ repręſentat, addunt gummi aut Ammoniacum: ſicuti quoq; Dioſcoridis tempore facere ſolebãt, commiſcentes gummi priora, & aliquid ipſius ſanguinis cum exigua quantitate boni & perfecti Caſtorei, ſed neceſſe eſt nos eſſe hac in parte cautos, quod facile illi conſequentur, qui verum ſemel diligenter inſpexerint, aut ſaltem obſeruauerint notas illas, quas Dioſcorides pleniùs illi adſcribit, inter quas potior illa eſt, quòd oriãtur ab vno eodemq; principio, quare ſi geminum erit principium & origo diuerſa, ſtatim ſuſpicio oritur, ne ſint illius animalis renes in veſicas inuoluti: quod etiam ex magnitudine eorum apparet: nam teſticuli ſunt, vt Plinius tradit, multò minores. Quòd ſi non ita grandes eſſent, & tamen principium eſſet diuiſum, erunt & ipſi ita

concinnati: ſed cum Gummi & Ammoniaco & ſanguine, vt antea diximus: non enim fieri poteſt, vt duæ veſicę reperiantur, & vnica tunica incluſę, & pręterea nullum animal reperitur, quod iſtius figuræ haberet teſticulos. Legitimi Caſtorei liquor eſt reſinoſus, grauis & ingrati odoris, validi & mordacis ſaporis, fragilis, & circumdatus pluribus tunicis natiuis. Fugiendum eſt nigrum & rancidum, nam (ſi verum eſt quod Auicenna ſcripſit) hoc ſpacio vnius diei, eum, qui intra corpus ſumpſit, interficit. Nonnulli perhibuerunt, genuinum tam acuti eſſe odoris, vt vna tantum vice naribus appoſitum ſanguinem eliciat. Dioſcorides verò ſternutationem ciere dicit: quod etiam ſignum eſt eius vehementiæ, quemadmodum patet in Helleboro albo, dum cõtunditur. Nec mirari debemus, inter tam multa alia medicamenta hoc vnicum quod opij frigiditatem ſummam retunderet, fuiſſe ſelectum: nam præter id quod calidã habeat facultatem, partium quoque eſt ſubtilium, vt forſitan magis quàm alia omnia medicamenta penetret, & opio in æquali efficacitate opponatur: quod ſi illi alia quædam calida & aperiens res adderetur, vt eſt crocum, piper, aut ſimile quippiam, tantum adiuuaret penetrationem, & dilataret vias opio, at non ita validum eſſet, vt opij vires euidenter frangeret: quod tamen vtrunque Caſtoreum potenter præſtat: quanquam magis propter alteram cauſam, vt nimirum refrenet eius malignitatem, illi addatur: nec aliàs (quod nonnulli faciunt) opium neceſſe ſit leuiter comburi, vt eius vis nonnihil minuatur. Quod tamen etiam Galenus lib. 3. de compoſ. Medic. ſecundum loca reprehendit cap. 1. vbi examinat Apollonij compoſitionem ad dolores aurium. Cum itaq; Caſtoreũ tanti momenti ſit, nec reperiatur aliud quippiam quod illi ſubſtitui poſſit, curandum, vt optimum & maximè genuinum habeatur, ne ipſius reſpectu Antidotus non aſſequatur ſuam perfectionem.

Qvae interiore ventriculi gallinæ ſinu reſidet membrana, ſecti in laminas cornus ſpecie ſimilis (ea verò inter coquendum abijci ſolet) ſiccatur, * tritaq; in vino conuenientiſſimè ſtomachicis datur in potu. *Dioſcor.*

Intestina Lvpi perlongũ & per tranſuerſum digiti medij longitudine ſcindantur, & lauentur vino, aut aqua fœniculi, vel rutæ: inde in clibano, vt alia exiccentur. * Ad colicos efficax eſt. *Colonienſes.*

Genitale Cervi, ſanguine prius probè expreſſo, vino aut aqua aliqua abluitur: deinde in furno probè exiccatur, reponiturque in loco ſicco. * Tritum, & in vino potum, à vipera demorſis auxiliatur, remorantibus vrinis ac coli cruciatibus affectis auxilio eſt, ſi vbi aqua probè fuerit elotum, ipſa ſtatim ablutionis bibatur aqua. Aiunt, in puluerem tritum, & ijs medicamentis inditum, quæ venerem excitant, ea valentiora efficere. Quin & dyſentericis mederi magno ſucceſſu à nonnullis expertum eſt. *Dioſcor. & Matthiolus.*

Renes Scincorvm, qui crocodili ſunt terreſtres, ſiccati ſeruantur. * Venerem excitant: ſperma augent.

Vesica Svis, quæ terram non attigit, pubi impoſita, vrinam ciere fertur. *Plin.*

Vmbilici Infantis recens renati, portiuncula in annulo geſtata, pollere fertur contra morbum caducum, & capitis, colique dolores. *Albertus.*

Vesica Ovilla, vel caprina, cremata, & ex poſca bibita, vel leporis teſticulus ex vino odoro coctus & potus: ijs qui vrinam inuiti reddunt, bene facit. *Galenus.*

De Oſsibus, Sectio XXII.

Vnicornv Græcis monoceros dicitur. * Huius animalis cornu ramentũ ex vino potum, iuuat partum, & ſecundas educendas nec non ſudorem, ad venena, peſtilentiamque abigendam, potu ſalubriter excitat. Datur a granis ſex ad drachmam ſemiſſem, vel integram. *Andernacus.*

Ebvr nihil aliud eſt, quàm Elephantinorum dentium materies. * Vim aſtringendi obtinet. Scobs illita paronychia ſanat. Ad albas mulierum fluxiones præſtat ſi in tenuiſſimum puluerem, lapide porphyreo redigatur, propineturq; ex lactucæ ſeminis cremore, aqua, in qua chalybs extinctus fuerit, priùs macerato ſemine. Raſura morbo regio laborantibus, ante cibum ex vino datur: ſi febris adeſt, ex aqua cichorij, & lupulorum. Singulariter etiam ad vermes in febribus valet: quia eos non vt reliqua calfacientia, auget. Cõfert etiam diuturnis obſtructionibus, & ſtomachi dolores abigit: huius potu mulieres ad concipiendum fœtum aptiſſimæ redduntur. *Dioſcor. Matthiolus & Andernacus.*

Cervinvm cornu * toſtum & elotum, binis ligulis epotum, prodeſt dyſentericis, excreantibus ſanguinem, cœliacis, regio morbo, & veſicę doloribus cum tragacantha: fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contuſum, crudo fictili, luto circumlito, & in furnum indito, vritur donec albeſcat. Id cadmiæ modo elotum, vlceribus oculorum, & defluxionibus ſalutare eſt: infrictum dentes expurgat. Crudi cornu ſuffiti nidore ſerpentes fugantur: feruefactum in aceto, ſi eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentibus dolorem adimit. *Dioſcor.*

Os de Corde Cervi, * omnibus cordis affectibus confert. contra omnia venena mirificè pręſtat, antidotiſq; admiſcetus, quę peſtil[illegible] cu-

næ

tiæ aduerſantur. Sed cauendum eſt, ne huius loco ſeplaſiarij bubulam tracheam arteriam accipiant in compoſitionibus, vt facere conſueuerunt. *Matthiolus.*

Cranii Hominis * in puluerem redacti drachma ex aqua betonicæ aſſumta comitialibus prodeſt. Primùm autem aqua elui, deinde vino debet, vt facilius ad partem affectam penetrare queat. In paralyſi ex aqua betonicæ, vel hyſopi lauandum eſt detritum & paratum diligenter. *Andernacus.*

Oſsicvlvm Verticis, triangulare, ad formam lapidis piſcis cyprini, vulgò carpionis dicti, in caluariæ vertice, vbi ſuturę cõmittuntur, intus ſubſiſtit. Id, vbi ſcalpello penetraueris, ſtatim foras proſilit, anatomicis hactenus incognitum. * Idem (inquã oſſiculũ) nummi Germanici cruciferi appellati magnitudine, diuinum epilepſiæ remediũ eſt: quod morbum hunc adeò efficaciter curat, vt is nunquã reuertatur: ſiquidem Paracelſo fides adhibenda eſt. *Andernacus.*

Accipitris oſſa aurũ attrahunt, vt Aelianus ſcribit. Ad hęc à Bruſonio, adnotante Georgio Fabritio, gallinarum oſſa auro liqueſcenti admiſta, illud in ſe conſumit.

A Ossa Lvpi exiccata, & in puluerem redacta ad morbum intercoſtalem, ad ictus, & puncturas valent.

Ossa paruula, quæ inueniuntur in prioribus leporis pedibus, ad vrinas potenter mouendas proſunt, ſi puluis illorum cum vino albo exhibeatur.

Os Sepiæ ad eundem affectum feliciter præſcribitur.

De Osse brachij humani aliquid, & ſummi-
B tate alę anſeris geſtatum, quartanam curat: item contra arthritidem & quoduis vlcus depaſcens, ſummè prodeſt humani brachij, vel tibiæ os cõbuſtum, facto puluere ex eo quod album intus manſit, & parti affectæ appoſito. *Geber.*

Dentis apri puluis exceptus oleo linino, cynanchen præſentiſſimè curat, ſi locus affectus tangatur, cum extremitate pennæ tali miſtura imbutæ. *Auicenna & Arnoldus.*

Ex Bubalorvm cornibus annulus concin-
C natus, ac geſtatus, guttam grampam, vt vocant, hoc eſt muſculorum ſuræ conuulſionem impedit. Idem etiam præſtat, idq́; certo certius, vngulæ Alces porticuncula nuda, vel annulo incluſa, & geſtata. *Mizaldus.*

De Medullis, Sectio XXIII.

Cervina Medvlla laudatiſſima eſt. Colligitur, præparatur, & reponitur, vt bubulina. * Ceruina perunctos venenata fugiũt. Mollit, rareſacit, vlcera explet, &c. *Dioſcor.*

Vitvlina ſecundũ locum in bonitate obtinet. Colligitur eodem tempore, eodemq́; modo conficitur, vt bubulina. * Vim habet indurata & ſcirrhoſa corpora emolliẽdi, ſiue muſculis, ſiue tendonibus, ſiue ligamentis id accidat, ſiue etiam viſceribus. Peſſi ex hac componuntur, vteſos emollientes. *Galenus.*

Bvbvlina medulla tertium in bonitate locum habet: ex florenti tauro ſumitur, ex oſſibus, colligiturq́; æſtatis exitu, hyemis initio. Reponitur autem vel per ſe, lota tantùm, & ab omni immunditia repurgata, loco ſicco, in vaſe figulino vitreato, & obturato: vel lento admodũ igne, vel vaſe duplici liquata: poſtea per pannum denſiorem colata, & in loco frigido ſeruata. * Calfacit, mollit, rareſacit, vlcera explet, &c. *Dioſcorides.*

Hircina medulla quartum in bonitate ordinem tenet: * acrior ac ſiccior eſt. Colligitus
E atq; præparatur, vt præcedentes, &c. Doſis omnium medullarũ eſt ab ℥. ß. ad ℥.ij. vel ℥ iij. pro remedij quantitate.

De Sanguine, Sectio XXIV.

Sangvis cuius in medicina vſus, ex multis animalibus colligitur, dum adhuc ætate florenti ſunt. Sanguis Hircinvs in hunc modum paratur: Matureſcente vua hircus quadrimus, bene habitus, iugulatur, mediusq́; effluens ſanguis fictili bene cocto excipitur. (nã primus tenuior, poſtremus craſſior putatur) deinde coctus in aqua, donec concreſcat, arundine fiſſa ſecatur obliquè & tranſuerſim, vt quod in eo aqueum eſt, effluat: deinde linteo raro tectus ſoli exponitur, atque ita ſiccatur. curandum interea, ne pluuijs aſpergatur: deinde tritus vaſe vitreo, aut fictili vitrato bene obturato reponitur. Alij hircum diebus canicularibus, herbis calculum frangentibus nutriunt, & vino albo odoſato, donec vrina nigreſcat: deinde iugulant, & in eum quem ſuprà diximus modum pręparant. Hoc pręparationis genus etſi inutile non videatur, neceſſarium tamen non eſt, cùm apud Græ-
F cos ſanguinis hirci non eo modo nutriti, etiam vſus fuerit: ſed medicamẽta calculũ frangentia admiſcebant. * Sanguis anſeris, anatis, & hœdi, vtiliſſimè in antidota miſcẽtur. Palũbi aũt, turturis, & colũbę, nec nõ perdicis, oculis cruore ſuffuſis, & recentibus eorũ vulneribus, luſcioſisq́; illinuntur. Peculiariter columbæ ſanguis, cruorẽ membranis cerebri erumpentẽ inbibet. Hirci, caprę, cerui, & leporis ſanguis in aſſatus ſartagine, dyſenterias, & cœliacorũ profluuia ſiſtit: in vino potus cõtra toxica efficax eſt. Leporin⁹ ſanguis ita vt repet illitus, vitia cutis in facie, lentigineſque emaculat. Caninus commodè ab his bibi-

tur, quos efferata in rabiem beſtia momorderit: contra epotum toxicum auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinem epotum tradunt prodeſſe comitialibus. Marinæ autem teſtudinis cum vino, & leporis coagulo, cuminoq;, contra ſerpentium morſus, & hauſta ſubetæ venena conuenientee bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias diſcutit, emollitq;. Sanguis equarum quæ admiſſuram expertæ ſunt, in medicamenta additur quæ erodunt: ſeptica vocat. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditum eſt. Hoc idem viridium ranarum ſanguine præſtatur. Menſtruus ſanguis fœminarũ, circumlitu conceptum inhibere exiſtimatur: aut ſi omnino mulier mẽſtrua ſupergrediatur, leuat podagræ dolores, & ignem ſacrum, illitus. Sanguis anatis & anſeris, teſtudinis marinæ & terreſtris & hœdi in remedijs internis, vt antidoto, datur

A ad ℥.ii. Sanguis verò hirci à ℥.j ß. ad ℥.iij. vel vj. præſcribitur. Teſtudinis autem terreſtris, ad hecticam, imperatur recens & crudus ad ℥.j. In remedijs quidem externis, menſuram quantitatemq; definire nullo modo neceſſe eſt, ſed ea arbitrio & neceſſitati relinquenda. Vt cùm ad vulnera recentia oculorum, ſanguinem columbæ, vel turturis imperamus, guttas aliquas in oculum traijciendas monemus. In emplaſtris autẽ vſurpamus eam quantitatem, quæ neceſſaria eſt B ad puluerem excipiendum, vt in emplaſtro de pelle arietina. Cæterùm humanus ſanguis, morbo comitiali lapſos confeſtim liberat à conuulſione, ſi in paroxyſmo eorum labia eo fuerint irrigata. Adeò eſt ſalutaris humanus ſanguis, vt elephantiaſi conſpurcati ſolia in balneis ex illo temperauerint. *Dioſcorides, Florentini, Plinius, Rondeletius, Oribaſius, & Archelaus.*

De Pinguedine, adipe & ſeuo, Sectio XXV.

PINGVEDO ſeu adeps omnibus animalibus tribuitur, ſiue quatuor, ſiue duobus nitantur pedibus. Seuũ verò cornutis quadrupedibus tribuitur. Sunt autem calida & humida vel

- Temperata: vt
  - Adeps
    - Humana, Suilla,
    - Anſerina, Caponis,
    - Gallinæ, Anatina, *&c.*
  - Seuum
    - Vitulinum, Hœdinum,
    - Taurinum,
    - Bubulum,
    - Hircinum,
    - Caprinum, *&c.*
- Intemperata: *videlicet calida in*
  - Primo: vt Seuum
    - Capreoli,
    - Damæ,
    - Ceruí, *&c.*
  - Secundo: Adeps
    - Leonina,
    - Pardi, Vrſina,
    - Vulpina, *&c.*

HVMANA ADEPS ex florentibus, autumno vel hyeme colligitur. Reponitur autem vel per ſe, lota tantùm, & ab omni cruento, alijsq; immũdicijs repurgata, loco ſicco ad aquilones ſpectãte, ſiue figulinis vaſculis vitreatis, folijs lauri vel nucum ſiccis cõuoluta & obturata: vel exemptis membranis diligentiſſimè trita, & duplici vaſe liquata, fictili vitrato bene obturato, locis ſiccis. * Ad ligationes neruorũ, membra emaciata, cõtracta, indurataq; à chirurgis applicari ſolet. *Medici Florentini.*

SVILLA adeps, quæ tum Græcis, tum Latinis Axungia appellatur, eodem modo colligitur, præparatur, ac reponitur, quo humana. Recens etiam & ſine ſale vſurpatur: & quando adipẽ abſolutè reperies, ſumes adipem recentẽ illius an-

C ni, & ſine ſale conditum: quia poſt illud tempus mutat qualitatem, aliisq; prædita eſt facultatibus.* Contra vuluę & ſedis vitia idonea eſt. ambuſtis igni medetur. Quæ vetuſtiſſima, quæque ſale condita, excalfacit, & emollit: elota vino pleuriticis prodeſt: cinere aut calce excepta, inflammationibus, fiſtulis ac tumoribus ſuccurrit. *Dioſcorides, & Medici Florentini.*

ANSERINA adeps colligitur, præparatur & reponitur, vt humana & ſuilla. Calore D ſuillam ſuperat, & ob naturæ ſuæ ſubtilitatem magis penetrat.* eoque rectè per anum ijs iniici poteſt, qui roſionem in alio corporis ſentiunt. Conuenit muliebribus malis. *Dioſcorides, & Galenus.*

GALLINARVM & CAPONVM adeps, vt præ-

vt præcedentes, præparatur ac reponitur. Media inter anſerinam & ſuillam conſiſtit: * mollit, horumque acrimoniam obtundit. Ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores conuenit. *Galenus, & Dioſcorides.*

Anatvm & Anservm Sylvestrivm, vt ſuilla & humana, paratur & reponitur. * Efficacior eſt, quàm domeſticorum, & aliorum animalium.

Vitvlinvm & Hoedinvm ſeuum, vt adipes præcedentes præparantur & ſeruantur. Aliquantum aſtringunt, molliunt, &c. *Dioſcorides.*

Tavrinvm & Bvbvlvm ſeuum conficitur & ſeruatur, vt adipes prænominatæ. Efficacius quàm vitulinum eſt: * ad roſionem in recto inteſtino, aut colo, nec non difficultatem inteſtinorum, & teneſmum experientibus accommodatum. *Galenus.*

Hircinvm ſeuum, vt prædictæ adipes, præparatur, codemq; modo reponitur. * Validiſſimè diſcutit, proinde podagricis auxiliatur, cum fimo capræ & croco impoſitum. Huic proportione reſpondet ouillum. *Dioſcorides.*

Sevvm Caprinvm, vt præcedentia, paratur, conſeruaturq;. Aſtringentius eſt: * qua ex cauſa decoctum cum polenta, rhoe, & caſeo, diſentericis datur, & cum ptiſanæ ſucco infunditur. Ius decocti phthiſicis in ſorbitionibus prodeſt. datur quoque vtiliter iis, qui cantharidum venena hauſerunt. Cæterùm ſeuum omne datur in vnguentis ab ℥.ß. ad ℥.j. Adeps verò omnis in lin[illegible] & vnguent[illegible] ℥.ß. ad ℥.iij. vel ℥.iv. pro [illegible] remedi[illegible] *[illegible]ſcorides.*

Sevvm Capreoli, Damae, & Cervi, eodem modo, quo præcedentia colligũtur, præparantur, & reponuntur. Alia ſuperius enumerata vincunt, eoq; magis ſiccæ, terreæq; naturæ, & ſcirrhoſis tumoribus emolliendis ex vſu eſſe conſueuerunt. *Andernacus.*

Leonina adeps colligitur, præparaĩ & conſeruatur, vt præcedentes. * In calore primas obtinet, & magis digerit: ob quod ſi medicamentis ad vlcera & inflãmationes idoneis ipſam admiſceas, plus offendes, quã iuuabis, maiore nimi-
A rum adhibita acrimonia. Inueteratis autem tumoribus, atq; ſcirrhis, induratiſq; [illegible] tumoribus [illegible] Græci vocant, maximè conuenit. *Andernacus.*

Pardi & Vrsi adeps præparatur, vt prædictæ. Minus quàm leonina ſunt effica[illegible] * Eiſdem tamen vitijs accommodari poſſunt. * Cæterum vrſinam conſtat raptos vitio alopeciæ capillos reſtituere, pernionibus ſubuenire. *Dioſcorides.*

B Vvlpina adeps eodem modo colligitur, præparatur ac conſeruatur, quo præcedentes. * Medetur aurium doloribus. *Dioſcorides.*

Vngvlarvm Asini combuſtarum * cinis per dies multos binis cochlearibus potus, proditur comitiales adiuuare. Eædem oleo ſubactę ſtrumas diſcutiunt: & illitę pernionibus medentur. Caprinarum cinere peruoctæ ex aceto alopeciæ ſanantur. *Dioſcor.*

Vngvlarvm Vaccae combuſtarum * ci-
C nis epotus, nutricibus lactis copiam præbet. mularum vero, mulieres infœcundas reddit. Quin * etiam mures earum ſuffitu fugantur, ipſis carbonibus impoſitis, & accenſis. *Raſis.*

Vngvla Alcis magna vi pollet aduerſus comitialem morbum. Nam eius particula annulo incluſa, & digito, qui proximus eſt minimo, ita commiſſa, vt in palmam conuertatur, collapſos, & in ipſo paroxyſmo plurimum recreat, & confeſtim excitat. Idem efficit portiuncula eiuſ-
D dem nuda, & manui in pugnum complicatæ inſerta: repentè enim morbum expellit, & proſtratos erigit. Quod vno & altero experimento ſe probaſſe tradit Lemnius. Mizaldus verò portiuncula eiuſdem in aurem ſiniſtrã immiſſa, & aliquandiu veluti ſcalpendo, mota, idipſum fœliciter eſt expertus in verè Epileptico, idq; miraculi loco habitum eſt. Ioannes Agricola, Ammonius, idem effici tradit ſuſpenſa vel geſtata particula eiuſdem vngulæ, modò cutim attingat. Quod
E etiam amuletum ad præcautionem morbi plurimum valere: prætcrea ramenta, vel ſcobem aduerſus eandem noxam in Polonia propinari ſcribit Mizaldus. Cæterũ eligenda eſt vngula dextri pedis poſterioris, cauendũq; ab impoſtoribus, qui bubulas pro Alcinis vendunt.

De Excrementis vtilibus, Sectio XXVI.

Hvmanvm lac dulciſſimum eſt, * & maximè alit: mammis autem exuctum prodeſt F tabi, & ſtomachi roſionibus. cõtra hauſtũ leporem marinum præſidio eſt: oculis cruore ex ictu ſuffuſis, cum thuris polline inſtillatur: podagricis vtile eſt, cum meconio & cerato illitum. bibitur per ſe ad ℔.ß *Dioſcorides.*

Lac omne probatur cãdidum, æquali craſſitudine, quod vngui inſtillatũ cogitur. Vaccinvm craſſum eſt, * corpus alit: ſtomachum & inteſtina inflatione vexat: renum & veſicæ dolori conuenit. Nocet ſpleniticis, hepaticis, comitialibus, vertiginoſis, febriculoſis, & capite dolentibus. Datur ad ℔.ß. *Dioſcorides.*

Lac Asinae parum nutrit: * eoq; ad vlcus in rabido abſtergendum magis, quàm in alijs conuenit. Idem etiam morbis ventriculi, renum, veſicæ prodeſt: nec nõ purgandi facultatem obtinet. Bibitur ab ℥.iv. vſq; ad ℥ x. Collutos dentes, gingiuaſq; ſtabilit. *Galenus.*

Lac Caprinvm * febri hectica laborantibus, & phthiſicis, conſumptiſq;, ac emaciatis optimè conuenit. Poſt humanum, ſecundum in bonitate locum habet. *Galenus.*

OVILLVM LAC craſſius eſt caprino, minuſque ſeorſum, & prępingue: non autem vſque adeò vtile ſtomacho. Datur ad ℥.iv. *Dioſcorides.* A

E LACTE pinguiſſimo fit BVTYRVM, agitato in vaſis lacte, donec pingue ſeparetur. Butyrum natura oleoſum eſt, & emolliēs: * vnde largius epotum, ventrem reſoluit: prodeſt, vbi oleū non adfuerit, contra venena. Cum melle ſi infricetur, dentitiones adiuuat: gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimentorum facit corpora, & ab albidis puſtulis per ſumma ſcatentibus aſſerit. Contra inflammationes & duritias vuluæ, quod nec virus reſipit, nec vetuſtatem ſentit butyrum, efficax eſt: dyſentericis, & coli excruciationibus infunditur. In medicamenta addi ſolet, quæ pus mouent: vtile præſertim cùm nerui, aut cerebri membranæ, veſicæ ceruix vulnera acceperit. Id autem purgat, replet, carnem creat: ab aſpide percuſſis vtiliſſimè imponitur. Recēs obſonijs additum olei vicem penſat, & adipis vice fungitur in bellarijs. Cæterum butyrum in remedijs internis (vt in eclegmatis) præſcribitur ab ℥. ß. ad ℥.j.ß. In Linimentis, vnguentis, acopis, ſuppurantibus, mollientibus & laxantibus ab ℥.j. ad multas vncias apponi ſolet, pro remedij quātitate. *Dioſcorides.* B C

SERVM LACTIS macerationis materia eſt & per ſe quidem innocuum medicamentū. Præfertur, quod fit ex lacte nigrarum caprarum, in laudatis paſcuis victitantium, recenterq; fœtarum. * Excalfacit atq; ſiccat ordine primo completo, & vſq; ad ſecundum. Quinetiā attenuat, abluit, abſtergit, & nitroſa, qua referta eſt facultate, aluū abſq, aliqua mordacitate leniter ſubducit. Bilem tum flauam, tum atram ab exuſtis humoribus genitam deijcit: quo fit, vt mirificè conferat maniacis, & melancholicis. Præſtat itē ad viſcerū infarctus, & morbis inde prouenientibus opitulatur: nimirum aqua intercute laborantibus, felle ſuffuſis, & lienoſis. Datur vtiliter febrientibus ex bile, & viſcerum ac vaſorum obſtructionibus. Bibitur per ſe ab ℥.i.ij.vſq; ad ℥.x. Competit etiam vitijs in cute à bile, & peruſtis humoribus emergentibus. Quare lichenibus, vitiliginibus, alphis, pſoris, lepriſq; admodū conuenit. *Meſues.* D E

MEL optimum flauum, odore & ſapore iucundo, acre, purum, ſincerum, totum pellucens, tam ſibi cohærens, vt continuitatem ſuam quaſi linea longiſſima non interciſum ſeruet, ſi digito attollitur. Idem coquendo paucam ſpumā emittit. Album etiam colore ſi fuerit, modò notarum bonitatis aliarū nulla deſit, nihilo deterius fuerit. Quin Hiſpani & Narbonenſes mittunt albiſſimum & longè præſtantiſſimum, idemq; prædurum, quale etiam flauum præferunt liquido: quippe quod humore aliquo eſt vitiatū. * Alno idoneum, & ſtomacho vule, ſi aqua dilutum bibatur: vexatæ veſicæ, renibuſq; auxiliatur. Illitum ea diſcutit, quę tenebras oculorum pupillis offundunt. Abſtergēdi vim habet, ora vcerum F aperit, humores euocat. qua ratione in ſordida vlcera, ſinuſq; cōmodiſſimè infunditur. Primatum tenet vernum, deinde ęſtiuū. *Dioſcorides, & Medici Colonienſes.*

CERA notiſſima eſt. Optima eſt ſubuulua, modicè pinguis, pura, odorata, mellis habitū quadantenus referens. Secundum locum obtinet candicans, & ſuapte natura pinguis. Laudatur Pontica & Cretica. Eſtq; alba vel natura, vel abluuione. Fit viridis miſta ærugine: rubea immiſſa anchuſæ radice, cinnabrio tamen ſæpe tingitur. * Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet corpora: datur in ſorbitione dyſentericis. ac milij magnitudine decē grana ceræ hauſta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari. *Dioſcorides.*

PROPOLIS in aluearioium foribus & rimis, ceroſæ naturæ reperitur. eligi debet flaua, odorata, ſtyraceum referens, mollis, & maſtiches more ductilis. * Magnopere calfacit, & euocat aculeos, & omnia infixa corpori extrahit: in vetere tuſſi ſuffita proficit: impetigines admota tollit. *Dioſcorides.*

OVVM molliculum plus alit ſorbili, & durū plus molli. * Luteum oui contra oculorum dolores vtile eſt: inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cum croco & roſaceo: & condylomatis, cum meliloto: cum vua autem fruticis eius, quem rhoa dicunt, aut galla in patinis frigitur, vt cibo aluos ſiſtat: per ſe etiam offerri ſolet. Candidum oui crudum refrigerat: ſtipramenta cutis occludit: inflammationes oculorum infuſum lenit: ambuſta, ſi ſtatim eo perungantur, puſtulas non ſentiunt: faciem à ſolis aduſtione tuetur, fronti impoſitum cum thure fluxiones arcet, auertitq;: inflammationes oculorum lana exceptum addito roſaceo, melle & vino mitigat: vtiliter contra hæmorrhoi ſerpentis morſus crudum ſorbetur: ſummè tepidum prodeſt veſicę toſionibus, renum exulcerationibus, gutturis ſcabritiæ, reiectionibus ſanguinis, deſtillationibus, & thoracis rheumatiſmis. Cæterùm oua Noctuæ elixata, & infantibus pro cibo data, illos tota vita abſtemios reddunt. *Dioſcorides & Philoſtratus.*

SERICVM vermiculi, mori folijs veſcentes conficiunt. Mirificè exhilarat. quia in re crudum eo longè præſtat, quod ignem fuerit experti m: tametſi coctum quādoq; in vſum veniat, verum antequam in infectorum corinis immerſum inficiatur. * Excalfacit ſericum, reſiccatq; ordine primo: exiccat, & attenuat ea naturę dote, vt cor recreet, lætumq; efficiat. Quapropter laxat, firmat, purificat, & illuſtrat ſpiritus. neq; eius facultas in tantùm vnius ſignatur ſpiritum generi in vna tantum diſpoſitione, ſed ei proprium eſt, omnibus ac ſpiritibus opem ferre, ita vt ſpiritus tam vitales & animales, quam naturales reficere valeat. *Matthiolus ex Auicenna.*

SPERMATIS RANARVM aqua ad repellendum & ſiſtendum ſanguinis omne profluuium, & faciei ruborem efficax eſt.

Quercetanus.

De ca-

De excrementis inutilibus primæ coctionis, Sectio XXVII.

COAGVLVM LEPORIS omnium pręſtantiſſimum eſt: deinde hœdi & hinuli. Excipitur antequam ipſa animalia aliud quidquam præter lac matrum deguſtauerint. Vituli marini coagulum excipitur prius quàm cum matre ad prædam natare poſſit. Fumo aut ſole exiccata, & loco ſicco ſeruantur. Annum vnum, aut biennium durant. * Leporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorũ morſibus, cœliacis dyſentericis, & fœminis fluxione vulue laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur, ſanguinem in grumos concretum diſcutit. Poſt menſtruas purgationes appoſitum vulux cum butyro, preſtat mulieribus, vt concipiant: potũ verò partus enecat, & à puerperio, pariẽdi ſpem adimit. Equi coagulum, quã hippacen aliqui vocant priuatim cœliacis, diſſentericisq; A conuenit. Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, vituli, bubaliq; coagula, ſimiles naturas ſortiuntur: contra aconiti potum in vino, & concretũ lac in aceto cõuenienter aſſumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admorũ, partus ſpem intercipit. Vituli marini, caſtorei vires repręſentat: comitialibus, ſtrangularis vuluis, potu conferre exiſtimatur. Sed ſi ſit vituli marini, hoc experimentum eſt: aqua inB ſpergitur, qua pauliſper cùm alterius animãtis, tum præcipuè agni coagulum, maduerit: nam ſi erit ſincerum, ſtatim liqueſcit in aquam. ſin minus, conſimile permanet. In ſumma, coagulum omne diſſipata cogit, & coacta diſſoluit. Datur à G.j. ad G.xij. in morbis internis: in externis verò à ℈.j. ad ʒ.j. *Dioſcorides, & Medici Florentini*

De Stercore, Sectio XXVIII.

- STERCVS aut
  - Alterat *qualitate*
    - Prima. *Sic*
      - Calidum
        - Anſerinum,
        - Columbarum, *&c.*
      - Siccum, —— Ciconiæ, *&c.*
    - Secunda. *Sic*
      - Aſtringit
        - Aſininum,
        - Equinum,
        - Caninum, *&c.*
      - Aperit —— Vulturinum, *&c.*
      - Mollit, —— Caprinum.
      - Dolorem mi*tigat*
        - Humanum, Bubulum,
        - Ouillum, Lupinum,
        - Gallinarum,
        - Suillum *ſylueſt.* *&c.*
  - Purgat, —— Stercus *Murium.*

STERCVS ANSERINVM excalfacit vehemẽter: regium morbũ curat, drachma vna cum vino albo potum, per dies octo continuos ieiuno ſtomacho.

COLVMBARVM ſtercus vehementer excalfacit, & vrit: cum hordeacea farina mixtum, ſtrumas ex aceto diſcutit: carbunculos emarginat, tritum cum melle, lini ſemine & oleo, ambuſtis igni medetur. *Dioſcorides.*

CICONIAE ſtercus* ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. *Dioſcorides.*

ASININVM ſtercus, & EQVINVM ſiue crudum, ſiue crematum, * addito aceto, ſanguinis eruptiones cohibet.

CANINVM ſtercus,* quod flagrantiſſimo canis ſydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua C potum, aluum ſiſtit: fiſtula gutturi inſufflatum, anginam curat: ſicuti & dyſenteriam ex lacte caprino hauſtũ, in quo priùs igniti calculi fuerint extincti, aut ignitũ ferrum. Quinetiã periodicas, circularésue fugat febres, ſi cochlearis menſura in acceſſu ex vino præbeatur bibendũ inſcio patiente. Pręſtantius, quod cãdidius eſt, è canibus oſſa comedentibus. *Galenus & Dioſcorides.*

VVLTVRINI ſtercoris * nidore partus excuti produntur. *Dioſcor.*

D CAPRINVM ſtercus* ad ſanguinis fluorem prodeſt: cum pipere, cumino, & ſimilibus potũ, ad morbum regium conducit cum pipere & cinnamomo, menſtrua prouocat, & aquam intercutem educit: ſplenis etiam duritiem diſcutit: ex aceto venenis aduerſatur. Extrinſecus adhibitũ

ad alopeciā confert,& ambuſta ex aceto & oleo A roſaceo curat: cum axungia autem coxendicum dolori medetur: ventri impoſitū hydropicis auxiliatur. *Andernacus ex Galeno.*

Hvmanvm ſtercus * illitum, vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter intumeſcere nō patitur: ſed ea ſtatim glutinat: ſicco ex melle anginæ perungi commodiſſimè traduntur. *Dioſcor.*

Bvbvlvm ſtercus * ſi recens admoueatur, vulnerum inflammationes mitigat ſolijs autem inuolutum, & calfactum cinere feruenti ſu- B perponitur. coxendicis cruciatus fotu compeſcit: illitum ex aceto duritias, panos,& ſtrumas diſcutit. Exiccantis, attrahentisque eſt facultatis: apum veſparumq; morſus iuuat. Humidum vere collectum, cùm boues herbas depaſcuntur, impoſitum aqua intercute laborantes iuuat. Priuatim ſuffitu fimi, quod à maſculo boue redditum eſt, procidentes vuluæ reprimuntur, accenſi nidore culices abiguntur. Non, inquit Geſnerus, qui bubulū ſtercus andi m in iuſculo ignarus bibit, & à coli dolore ſtatim cu ſt. Audiui etiā a viris fide dignis, nō paucos ruſticos eiuſdem potu liberatos. Quidā non ipſum excremētum, ſed expreſſum inde ſuccum bibunt, & meliùs habent. *Dioſcorides, Galenus & Geſnerus.*

Ovillvm ſtercus * ex aceto illitū ſanat epinyctidas, clauos, penſiles verrucas, thymos,& ambuſta igni, roſaceo cerato exceptum. *Dioſcor.*

Lvpinvm ſtercus * ex vino albo potum colicis confert. *Galenus.*

Gallinacevm ſtercus * omnia eadē, quæ columbinum præſtat, ſed inefficaciùs: priuatim tamen contra venena fungorum & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. *Dioſcor.*

Stercvs Svis Sylvestris aridum, * in aqua aut vino potū reiectiones ſanguinis ſiſtit: vetuſtū lateris dolorem mulcet, ad rupta & conuulſa ex aceto bibitur: luxatis cum aceto roſaceo medetur. *Dioſcor.*

Mvrinvm Stercvs * detritū cum aceto, & illitū, alopecijs medetur: cum thure & mulſo calculos expellit: ſubditæ infantib. muſcerdæ, alui deiectionem promouent. *Dioſcor.*

Crocodyli Terrestris ſtercus * muliebribus colorem nutrit in facie, nitoremq; ſeruat. Optimum eſt candidiſſimum. & friabile, amyli modo, minimè ponderoſum, in humore C ſtatim cliqueſcens: quod cum teritur fermenti acorem quadantenus refert. Adulterant id ſturnorū ſtercore, quos captos oryza paſcūt ipſumque non diſſimile vendunt. Alij amylū aut cimoliam miſcent, & adſcito anchuſæ colore per rarū cribrum paulatim exprimunt, vt ſe contrahat in vermiculorum ſpeciem: qui ſiccati pro crocodylea venduntur. *Dioſcor.*

De excrementis ſecundæ coctionis, Sectio XXIX.

Fel omne deſumendum eſt ab animalibus D mediæ ætatis quæ neq; famem, neque ſitim paſſa, neq; exercitio nimiū defatigata ſint, neq; iræ nimium indulſerint. Detractum à iecore,& præligatus filo vijs, quibus & admittitur & egreditur bilis, in feruentem aquam demittitur aliquanto tempore, mox exemptum ſiccatur loco ſicco, & reconditur. Siccatur etiam camino ſuſpenſum, nec aquæ feruenti demiſſum. Interdum eo vtimur recenti, iam primùm ab animali exempto, veluti felle gallorum, perdicum, piſcium, & ſimilium, quæ faci'e comparari poſſunt, nec magno conſtant. * Eſt autem omnis fel is vis acris,& excalfacicns: inter ſe tamen, & remiſſis viribus differunt. Siquidem præſtantius in effectu eſſe videtur marini ſcorpionis, & piſcis, qui Callionymus appellatur. marinæ teſtudinis, hyænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ,& ſylueſtris capræ: quod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorum caligines, argemas & genarum ſcabritias. Ouillo, ſuillo, hircino atq; vrſino, taurinum multò efficacius. Felle omni pertaculem, piſcium infantibus, deiectionem quis molietur, ſi intinctū cotomentū, aut fimbriam ſedi ſubijciat. Priuatim taurino anginæ perunguntur: ſedis vlcera ſanat, & ad cicatricem vſq; perducit. Idem auribus fractis, & purulentis cū muliebri lacte aut caprino inſtillatū, medetur: & ſibilo eandem ex porri ſucco. Admiſceri ſolet vulneratijs emplaſtris, & circumlinitionibus, quæ cōtra venenata parantur: phagædenicis vlceribus, coli, & ſeroti doloribus ex melle prodeſt: lepras, furfures cū nitro & terra cimolia quàm optimè purgat. Ouillum & vrſinū contra eadem pollent, verum inefficaciùs hæc præſtant. Vrſinū eclegmate comiuales adiuuat. Fel teſtudinum anginis,& in ore infantium nomis prodeſt: naribus E inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarū felle peculiariter perunctis luſciosi ſanantur. Hircinum idem obit munus: thymia abolet, & luxuriantes elephanticorū extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera, reliquaq; omnia magno vſu aſſumitur. *Dioſcorides, & Medici Florentini.*

Vrina Cani deſtillata, ad ſurditatem valet. *Quercetanus.*

F Hvmanam Vrinam * ſuam cuiq; bibere contra viperæ morſus, ac venena, incipientemq; aquam intercutem proderit: ſcorpionis, viperæ marinorum, draconisq; morſus, ea conuenientiſſimè ſouentur. Canina ad perfundendos canis morſus idonea eſt pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manātia, furfures, ploras & feruidas eruptiones, multò magis abſtergit: nomas, & præcipuè genitalium,

ũ, cohibet auribus infuſa manans pus ſupprimit: decoctaq; in calyce mali punici, carũ vermiculos abigit. Pueri impubis reſorpta vrina, orthophnoicis auxiliatur: decocta in æreo vaſe cũ melle emẽdat cicatrices, argema, caliginesq; : ex ea & cupro, idoneũ auri ferrumẽ cõficitur. Quod in vrina ſubſidit, illitu ignẽ ſacrum mitigat: ſerue factum cũ cyprino, inditũq; vuluæ dolores mulcet, ſtrangulatus leuat, genas deterget, oculorũ cicatrices expurgat. Taurina ſi cũ myrrha inſtil- B letur, auriũ dolores lenit. Aprina viribus ijſdem prædita eſt: priuatim comminuit veſicæ calculos, A & potu expellit. Caprina ad aquã quę cutem ſubijt, cum nardi ſpica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinam [illegible] per aluũ extrahit: auriũ doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum vitijs mederi. Lyncis vrinã, quam lincuriũ appellant, ſimulac excernitur, glaciari coireue in calculi duritiã vulgò creditũ eſt. quare quod de ea proditum eſt, vanum eſſe conuincitur. Eſt enim, quod à nonnullis vocatur ſuccinum pterygophorõn, ideo dictũ, quod pennas ad ſe alliciat. Id potum ex aqua, ſtomacho, aluoq; fluxione laboranti conuenit. *Dioſcorides.*

De Excrementis tertiæ coctionis, Sectio XXX.

SVDOR omnis malus eſt, præſertim equi, aſini & muli. * Siquidẽ potus, virídem tumidãq; C reddit faciem: ſudorem fœtidũ in vniuerſum excitat corpus, præſertim ſub alis. Perturbat preterea tum ventriculũ, tum aluum vniuerſam, gemitis excitatisq; flatibus in inteſtinis. Quòd ſi bibatur ex vino, delirium facit. *Matthiolus.*

STRIGMENTA à balneis, calefaciunt, molliunt, diſcutiunt ad ſedis rimas & condylomata illinuntur. Illa vero quæ ex paleſtris puluerem ſibi aſciuerunt, in ſordis ſpeciem redacta, articulorũ nodos impoſita adiuuant: iſchiadicis in fotus aut malagmatis locũ, calida commodè ſuf- D ficiuntur. Deraſæ gymnaſiorũ parietibus, ſimulacrisq; ſordes calefaciunt: tubercula quæ ægrè ad coctionem producũtur, diſſipant: deſquamatis, & vlceribus antiquis proſunt. *Dioſcorides.*

MOSCHVS excrementũ eſt cuiuſdam animalis, certo anni tempore circa eius vmbilicum veluti in tumorem quendam concretum. Melior eſt Orientalis, ſubflauus. Adulteratur, quemadmodum & cætera, quæ rara ſunt: ſed ex colore, E odore & ſapore dignoſcitur. præterea etiam ex pondere: nam multa admiſcentur in eo adulterando. Verùm cui ſincerum & verum experientia cognitum eſt, ex his notis facile fucum deprehendet. Seruatur melius pyxide plumbea, cera obturata per ſe. Excalfacit ordine ſecũdo, ſiccat verò tertio. * Cor frigidum ac tremulum roborat, & omnibus ipſius affectibus opem præſtat potus atq; illitus. Deterget tenues oculorũ albugines, & humidas defluxiones exiccat: ce- F rebrum roborat, & diuturnum capitis dolorem mulcet, ſi tamen è pituitæ redundantia proueniat. Coles ex eo cicino oleo macerato perunctus, promptius in venerem excitatur. *Matthiolus ex Ruellio, & Medici Florentini.*

OESYPVS eſt ſuccidarum lanarum pinguitudo, quam vulgò hyſſopum humidam appellant: cuius parandi ratio hæc eſt. Succidæ lanæ molles è collo feminibusq; aqua feruente macerantur, in eaq; lauantur, donec ſordibus bene expreſſis, purgatæ extrahuntur: deinde aqua magno impetu lignea rude agitatur: aut vaſculo excepta in aliam ex alto infunditur, quò largius ſordida ſpuma ſupernatet: qua diſſoluta, pingue ſupernatans aquæ, excipitur: rurſus aqua agitatur, pingueq; excipitur: & hoc deinceps tãtiſper fieri debet, dum conſumpta pinguetudine, nihil prorſus ſpumæ extet. Collecta pinguitudo agitatur, & aqua pura reſpergitur, perpetuoq; ad ſolem manibus miſcetur, donec candida ſpectetur, & aquam nõ amplius inficiat: tum in fictili vaſe denſo & bene cocto reconditur, & in cella locóue frigido reponitur. Emollit, reſoluit, calefacit, dolores ſedat. *Medici Florentini ex Dioſcor.*

SPOLIVM SERPENTIS, ſeu ſenectus anguium * in vino decocta, dolori aurium, infuſu: & dentium collutione auxilio eſt. Addunt eam in medicamenta oculorum, ſed præcipue viperinam. *Dioſcorides.*

ZIBETTVM in exteriori teſticulorũ vtriculo cuiuſdam animalis, feli, qui veteribus ædificiorum ruinis oberrat, nõ abſimilis. Catos hæc animalia vocant, quo ſæpius Venetijs vidi ex Syria delatos. Eſt autem Zibettum, tanquam ſudor inter huiuſce animalis teſticulos concreſcens, calidæ humidæq; facultatis Id cauernulæ vmbilici impoſitum, vuluæ ſtrangulationibus mirificè prodeſt: proinde nec mirum eſt, ſi eo viri peni circumlito magnum mulieribus in coitu afferant ſolatium. *Matthiolus.*

ASPIDIS exuuium tritum cum melle, ſuffuſionibus multum cõducit, ſi oculis illinatur. Sed præter id, viſum acutiſſimum reddit. *Galenus.*

LAPILLI in bouis ventriculo menſe Martio inuenti, ſi aſſumantur cum vino albo, calculum ſoluunt. Experientia ſæpius comprobatum.

LAPILLVS in veſica fellis tauri menſe Maio inuentus, qui ſi vino imponatur, colorem croceum, mutato paululum ſapore, contrahit. De hoc vino quotidie recẽti affuſo ſingulis diebus ægri bibant, donec lapis vino impoſitus omnino conſumptus ſit. Hac ratione calculum comminui, & tandem conſumi, experientia multis conſtat. *Quercetanus.*

ANTIDOTARII SPECIALIS

PER

Io. Iacobum Vveckerum emendati & locupletati

LIBER II.

De Aquis diſtillatis, Sectio I.

ABSOLVTO primo libro, in quo de medicamentis natura procreatis egimus, ad ſecundum qui de artificialibus tractat, venire tempeſtiuum eſt: initium ab aquis diſtillatis ſumentes. Itaque

- AQVAE diſtillatæ ex rebus
  - Simplicibus, *hoc eſt, aut herbis, aut florib. aut radicibus, &c. eaq́; vel*
    - Alterant *qualitate*
      - Manifeſta: *& vel*
        - Frigeſacientes
          - Sanguinem *feruefactum*
            - Lactucæ,
            - Portulacæ,
            - Nymphææ,
            - Violarum,
            - Oxalidis,
            - Intibi, *ſeu* Cichorij,
            - Fumariæ, *&c.*
          - Bilem, *&c. Vide literam A.*
        - Calefacientes. *Vide literam B.*
      - Occulta: *vt* —
        - Aqua *ex ſtercore humano,*
        - Aqua *perſicorum,*
        - Aqua *tiliæ, &c.*
    - Purgant — Ebuli, Sambuci, *&c.*
  - Compoſitis: *& vel*
    - Nutrientes, *ſeu* Confortantes: *vt* Aqua
      - Caponis,
      - Cochlearum.
    - Alterantes: *vt* — Aqua *vitæ.*

A Bilem in

- Capite
  - Solani,
  - Lactucæ,
  - Nymphææ,
  - Papaueris, *&c.*
- Thorace
  - Violarum,
  - Papaueris,
  - Vngulæ *caballinæ.*
- Corde
  - Acetoſæ,
  - Cotoneorum,
  - Nenupharis,
  - Roſarum,
  - Violarum,
  - Corticum *iuglandium,*
- Stomacho
  - Cotoneorum,
  - Cucurbitæ,
  - Roſarum,
  - Violarum,
  - Portulacæ,
  - Solatri,
  - Semperuiui.
- Hepate
  - Endiuiæ,
  - Cichorij,
  - Solatri,
  - Portulacæ,
  - Nenupharis, *&c.*
- Renibus *& veſica*
  - Endiuiæ,
  - Halicacabi,
  - Plantaginis,
  - Nenupharis,
  - Melonum,
  - Cucurbitæ,
  - Citrulli,
  - Fragorum,
  - Semperuiui,
  - Graminis,
  - Ceraſorum *nigrorum, &c.*
- Matrice
  - Endiuiæ,
  - Lactucæ,
  - Nenupharis,
  - Portulacæ,
  - Roſarum, *&c.*

B

AQVAE *deſtillatæ calefacientes, ſeu concoquentes*

- Pituitam *in*
  - Capite
    - Betonicæ, Saluiæ,
    - Maioranæ, Chamomillæ,
    - Fœniculi, Calaminthæ,
    - Anthos, Liliorum *conuall.*
    - Primulæ *veris*,
    - Euphragiæ,
    - Tiliæ, *&c.*
  - Thorace
    - Adianthi, Betonicæ, Hyſſopi, Praſij,
    - Cardui *benedicti*,
    - Scabioſæ, Ireos, Herbæ *Peti*,
    - Meliſſæ, Prunellæ,
    - Conſolidæ *Maioris*, *&c.*
  - Corde
    - Cinnamomi,
    - Meliſſæ,
    - Roriſmarini, *&c.*
  - Stomacho
    - Abſinthij, Menthæ,
    - Fœniculi, Cinnamomi,
    - Cerefolij,
    - Serpylli,
    - Calendulæ.
  - Hepate
    - Abſinthij,
    - Origani,
    - Centaurij *minoris*,
    - Eupatorij,
    - Fœniculi.
  - Splene
    - Ariſtolochiæ, Naſturtij,
    - Abſinthij, Calaminthæ,
    - Gentianæ, *&c.*
  - Renibus & veſica
    - Erucæ, Vrticæ,
    - Saxifragiæ, Parietariæ,
    - Quinquefolij, Raphani,
    - Enulæ,
    - Pimpinellæ, *&c.*
  - Matrice
    - Arthemiſiæ, Calaminthæ,
    - Pulegij, Sabinæ,
    - Leuiſtici, *&c.*
- Atram *bilem in*
  - Capite
    - Lupulorum,
    - Fumi *terræ*, *&c.*
  - Thorace
    - Meliſſæ,
    - Cardui *benedicti*, *&c.*
  - Corde
    - Boraginis, Bugloſſæ,
    - Meliſſæ,
    - Roriſmarini, *&c.*
  - Hepate
    - Cichorij, Fumi *terræ*,
    - Lupulorum,
    - Aſari, *&c.*
  - Splene
    - Cuſcutæ, Scolopendrij,
    - Tamariſci,
    - Thymi, *&c.*

Aqua

Aqua ſtillatitia quomodo ex herbis & floribus extrahatur.

QVod ſi quis ex herbis, & floribus aquam extrahere ſolummodo velit, primò omnia contundat in marmore, deinde putrefactis prius per aliquot dies in fimo, deſtillet in Bal. M. vaporoſo per alembicum vitreum: aqua autem ad diuerſos vſus reſeruetur. *Quercetanus.*

De aquis refrigerantibus ſanguinem.

B LACTVCA domeſtica Maio menſe colligitur, tunditur, & deſtillatur in balneo Mariæ, vaſis vitreis: deinde per aliquot dies ſoli exponitur vaſe obturato linteo, vel membrana perforata, vt quicquid excrementoſum eſt, reſoluatur, ſimulq; expiret empyreuma: demum ſeruatur per annum loco aliquo frigidiore, ſicco.* Refrigerat ſanguinem feruefactum hepar, & caput ſomnum inducit: lac generat: ſitim extinguit, &c.

PORTVLACA menſe Iunio in cineribus, vel C vapore ſicceo feruente diſtillanda eſt deinde inſolanda, & ſeruanda in vaſe aliquo vitreo obturato, per annum. * Refrigerat ſanguinem & hepar: ſitim extinguit. Sanguinis ſputo, tuſſi calidę, & peſtilentiæ confert, &c.

FLORES NENVPHARIS albi colliguntur cùm ſunt in vigore, atque in balneo Mariæ deſtillantur deinde inſolatur aqua demum in vaſe vitreo conſeruatur per annum.* Refrigerat ſanguinem ſupercalefactum, & viſcera omnia interna: morbo regio, tuſſi calidæ, pleuritidi, & capitis dolori confert: ſitim & febrium peſtilentialium calorem extinguit: hecticæ medetur, &c.

VIOLARVM flores menſe Martio in balneo feruentis aquæ, vaſis vitreis diſtillandæ ſunt: aqua in vaſe vitreo obſtructo inſolanda per aliquot dies deinde conſeruanda per annū. * Sanguinis feruorem, & cordis, hepatis, & pulmonis calorem, ſitimq; extinguit, &c.

OXALIDIS ſubſtantia vniuerſa contunditur menſe Maio, diſtillaturque vitreis organis in balneo feruentis aquæ. Inſolatur per aliquot dies. Conſeruatur per annum. * Sanguinem, cor, hepar & ſplenem refrigerat pota, & forinſecus ſuperpoſita. Cum theriaca bibita, peſtilentię medetur, &c.

ENDIVIA ſeu CICHORIVM vnà cum radice tuſum mēſe Maio deſtillatur in balneo Mariæ. Inſolatur & conſeruatur per annum.* Contra ventriculi calorem efficax eſt, pota per quatuor dies, mane & veſperi ad quantitatem vnciæ vnius. Cor roborat, hepar refrigerat, foris appoſita, &c.

FVMARIA cum radicibus, floribus & herba contuſa, circa finem Maij diſtillanda eſt in balneo aquæ calentis: poſtea inſolanda: demum conſeruāda per annum. * Regio morbo, & ſcabiei conuenit. Sanguinem mundificat: ſudorem prouocat: ventriculum roborat: aduſtos humores educit, &c.

A *De aquis diſtillatis, refrigerantibus, ſeu concoquentibus, bilem in capite.*

SOLANI folia cùm acini ſunt adhuc virides, contuſa diſtillantur in balneo Mariæ: inſolatur aqua, & ſeruatur per annum. * Capitis dolori ex calido confert: calculum expellit, &c.

PAPAVERIS albi folia circa principium Iunij contundenda ſunt, atque in balneo feruentis aquæ diſtillanda vaſis vitreis: inſolanda poſtea: demum per annum conſeruanda. * Somnum inducit: capitis dolorem mitigat: calorem omnem præter naturam extinguit: vſus à ſole prodeſt, &c.

IN CAPITE etiam bilem concoquunt, aqua Lactucæ, Nymphææ ſeu Nenupharis: de quibus vide ſuprà.

De aquis concoquentibus bilem in thorace.

TVSSILAGO ſeu VNGVLA CABALLINA menſe Maio, vel Iunio incipiente diſtillatur in balneo Mariæ, vel cineribus, moderato calore. Inſolatur, & conſeruatur vltra annum.* Contra vſtionem efficax eſt. Phthiſicis confert, &c.

IN THORACE etiā bilem concoquunt aqua Violarum, Papaueris, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De aquis diſtillatis refrigerantibus cor.

D MALA COTONEA matura, minutim conciſa, in balneo calentis aquæ diſtillanda ſunt: aquaq; poſtea ſeruanda ab anno vno vſque ad duos. * Cor & ventriculum confortat. cibum in ventriculo retinet, vomitū compeſcit, alui fluorem ſiſtit, &c.

ROSAE DAMASCENAE Maio menſe vitreis organis in balneo Marię diſtillandę ſunt: poſtea aqua per aliquot dies inſolata conſeruatur ad annos duos vel tres, in vaſe vitreo, bene obſtru-E cto.* Cor refrigerat & confortat. ſyncopi confert, ſomnum inducit, &c.

IVGLANDES ſeu NVCES VIRIDES circa finem Iunij colliguntur, contunduntur, atque in vaſe duplici diſtillantur organis vitreis: aqua conſeruatur ad annos duos * Refrigerat, peſtilentiæ atq; hydropi medetur, &c.

COR etiam REFRIGERANT, aqua Aceroſæ, Nenupharis, Violarum. de quibus vide ſupra ſuo loco.

F *De aquis diſtillatis refrigerantibus ſtomachum.*

CVCVRBITAE maturæ, atq; contuſæ, in balneo Mariæ ſunt diſtillandæ vaſis vitreis: deinde aqua per aliquot dies inſolata, conſeruanda ad annum. * Sitim, & calorem febrilem extinguit: ad calculum renum vtilis eſt: renes atq; veſicam mundat, vrinamq; mouet, &c.

SEMPERVIVVM ſeu SEDVM menſe Maio vel Iunio diſtillanda eſt in balneo calentis aquę, vel cineribus calidis: poſtea inſolanda, ac per

annum conſeruanda. * Refrigerat vehementer, &c.

Stomachvm quoq; Refrigerant, aqua Cotoneorum, Roſarum, Violarum, Portulacæ, Solatri: de quibus omnibus vide ſuprà.

De aquis refrigerantibus hepar.

Hepar Refrigerant, aqua Endiuiæ, Cichorij, Solatri, Portulacæ, Nenuphatis, &c. de quibus omnibus vide ſuprà ſuo loco.

De aquis refrigerantibus renes & veſicam.

Plantago, ſiue maior ſiue minor, mẽſe Maio in balneo Mariæ diſtillanda eſt, poſtea per aliquot dies ad ſolem poſita, cõſeruanda ad annos duos. *Phthiſicis, hydropicis, dyſentericis confert: quartanæ medetur: vlcera renum curat, &c.

Melones maturi minutim ſcinduntur, & in balneo aquæ feruentis diſtillantur. * Renũ calculo prodeſt: vrinam mouet: renes mundificat: hepar refrigerat: ſitim extinguit, &c. Eodem modo Citrulli diſtillandi ſunt.

Fraga matura in duplici vaſe, organis vitreis diſtillant: aqua per aliquot dies ſoli exponitur: deinde conſeruatur per an nũ.* Refrigerat. ſitim extinguit: ſanguinẽ clarificat: morbo regio ſuccurrit: hepati prodeſt: calculos expellit, &c.

Gramen vna cum ſuis radicibus mẽſe Maio diſtillandum eſt, vitreis organis, in balneo Mariæ: deinde inſolanda aqua, & per annũ ſeruanda. * Alui fluorem cohibet: renes mundificat: vrinam ciet: obſtructiones tollit: vermes necat.

Cerasa Nigra matura in balneo aquæ calentis vitreis organis diſtillantur: ſoli exponitur aqua per dies aliquot: deinde ſeruatur per annum. * Hydropi medetur poto, pro potu ordinario: paralyſi linguæ, apoplexiæ conuenit: vrinam ducit.

Ex floribus Papaveris rubri, vel ipſorum ſucco, aquam per alembicum elicies, ad refrigerandum aptiſſimam. *Quercetanus.*

De aquis refrigerantibus matricem.

Matricem Refrigerant aqua Endiuiæ, Lactucæ, Nenuphatis, Portulacæ, Roſarum: de quibus omnibus vide ſuprà ſuo loco.

De aquis diſtillatis calfacientibus caput, ſeu concoquentibus pituitam in capite.

Betonica menſe Maio colligenda atq; diſtillanda eſt, in vaſe duplici, vitreis vel ſtanneis organis, deinde ad ſolem per aliquot dies expoſita, conſeruanda per annũ. * Contra hydropẽ, omne genus febrium valet. Hepati ſuper calfacto, lieni, pulmoni, & capiti confert: partus accelerat: venenatorum animalium morſus perſanat, &c.

Salviam collige, dum flores profert, ac in balneo Mariæ diſtilla: ad ſolem expone & cõſerua. durat ad annos duos. * Apoplexiæ, paralyſi linguæ, ſpaſmo conuenit: cerebrum roborat: menſtrua prouocat, &c.

Majoranam menſe Maio vel Iunio collige, diſtilla in aquæ feruentis balneo, aſſis vitreis vel ſtanneis: & conſerua per annum. * Refrigerato cerebro confert: vrinam mouet: vteri vim calefacit: mentes mouet. apoplecticos iuuat, paralyſi linguæ medetur: memoriam reſtaurat, &c.

Chamomillam circa finem Maij colligito, ac diſtilla. Dolores ventris, maximè colicos, mitigat. calculum in renibus frangit. menſes prouocat: fœtum mortuum expellit, capitis dolorem aufert, &c.

Foenicvlvm Maio menſe vitreis organis diſtillatur, & per annum ſeruatur. * Cerebrum & cor roborat: pectus dilatat: tuſſi medetur: menſes ciet: lac in mulieribus auget: viſum clarificat, oculis impoſita, &c.

Calaminthã Maio menſe collige, atq; in duplici vaſe diſtilla, & conſerua. * Matricem calfacit, mundificat: menſes prouocat: capitis dolorem mitigat, &c.

Flores Anthos recentes collige, atq; diſtilla per ſe vel cum vino, in balneo Mariæ, vitreis organis: & ſerua ad annos duos, vel tres. Aſthmaticis, regio morbo laborantibus mirè opitulatur: concoctionem ventriculi adiuuat: ſanguinem mundat, &c.

Flores Liliorvm Conval. mẽſe Maio collige: in vino optimo macera, donec fundum petant. deinde in balneo aquæ calentis, vitreis organis diſtilla: atq; cõſerua ad annos duos vel tres, &c. * Cerebrum, cor, & ſenſus confortat. Epilepſiam, paralyſin linguæ perſanat, &c.

Primvlae Veris flores vna cũ herba initio veris collige, atq; diſtilla, &c.* Paralyſin linguę curat: dolores capitis à frigore mulcet: mulieribus grauidis conducit, &c.

Evphragiam florentẽ collige, atq; in balneo vel duplici vaſe deſtilla, ac conſerua. * Oculos clarificat impoſita: viſum exacuit, &c.

Tiliae flores recẽtes collige, atq; in balneo Mariæ diſtilla moderato calore, & ſerua. * Apoplexiæ & paralyſi linguæ medetur, &c.

Aqua Panis.

℞. Medullam panis recentis, è furno extracti adhuc calentis: atq; vitreis organis deſtilla. Huius aquæ ℥ iiij. epilepticis magno vſu præbentur. Nonnulli puluerem addunt, quæ illi affectui propriè aduerſantur: cuiuſmodi afferunt lupinum dentem eſſe, ad drachmam exhibitum *Rubeus.*

Aqua panis alia.

Medullã panis recenter ex fornace extractã, adhuc calidam pone in patina, vel alucolo ſic vt fundum non attingat ligneę crati ſuperponens: alio catino cõtege. & panno lineo, ne ſpiret, aut citò frigeſcat inuolue. Sic namq; deſtilla aqua, cuius eſt ad ſurditatem vſus, & ad reſtituendas vires, cerebri præſertim & cordis, ſi non-nihil croci addatur. Poteſt & panis calens illa ẽt in eſt. generoſo vino infundi, inde ſtatim vitreis organis, tepente Balneo, vinus optimus eluitur

tine ſtipatis, diſtillati liquor: quem pleriquc deniuò eiuſdem calore balnei deſtillant: aſſeruntq; opportunum huius aquæ vſum, ſtomachum roborare, putredinem arcere, ſanitatē tueri, quod ob ſubſtantię ſamiliaritatem non eſt abſurdum: neceſſe autem eſt pauco fermēto panem ad hos vſus adferre. *Idem.*

De aquis excalfacientibus thoracem.

ADIANTHVM menſe Maio diſtilla & cōſerua. * Hepar & pulmones mundat: ſanguinem purum reddit: calculos frangit, &c.

HYSSOPVM cum ſuis floribus menſe Auguſto contunde, atq; diſtilla in aquæ feruentis balneo, & conſerua.* Aſthmaticis cōfert, tuſſi medetur: pulmones à phlegmate purgat, &c.

PRASSIVM, ſeu MARRVBIVM vnà cum radicibus Maio vel Iunio collige, atque in balneo Mariæ vitreis organis diſtilla, & ſerua. * Ad tuſſim, pectoris anguſtiam valet: pectus, ventriculum, pulmones, hepar & lienem corroborat: hydropicos iuuat, &c.

CARDVVS BENEDICTVS circa finem Maij eſt diſtillādus in balneo, vel vaſe duplici: deinde vaſe vitreo conſeruanda aqua per annum. * Capitis dolorem auſert: memoriam roborat: vertiginem & quartanam curat. ſudorem prouocat, &c.

SCABIOSAM vnà cum radicibus collige circa finem Maij. contunde, & diſtilla in balneo aquæ feruentis: deinde per aliquot dies pone ad ſolem, & conſerua per annum. * Ad lateriū punctiones, & apoſtemata interna, tuſſim, peſtem, & pectoris anguſtiam valet.

FLORES IRIDIS [illegible] menſe Maio, radices verò Martio collige, atq; diſtilla in balneo Mariæ vitreis organis: inſola, & conſerua. * Hydropicis & febricitantibus conuenit, pota quotidie, manè ſcilicet & veſperi ad quātitatem vnciæ vnius. Dolorem ventris, & tormina ſedat, &c.

HERBAM PETI, ab inſula Florida nuper allatam colligendam eſſe Iunio vel Iulio. contunde, atq; diſtilla in vaſe duplici, vitreis organis. mox inſola, ac conſerua per annum. * Hydropicis opitulatur mirificè, pota quotidie ſtomacho ieiuno: aſthmaticos curat cum aqua euphragiæ pota: oris vlcera emendat: dentiumq; dolores mitigat &c. *Leo Suauius.*

In Maio ſume MELISSAM, contunde, atq; in vino odorato optimo macera per aliquot dies: deinde in balneo Mariæ diſtilla. atq; cōſerua ad tres vel quatuor annos, vaſe vitreo optime clauſo. * Memoriam lapſam reſtituit: ſenſus omnes acuit: melancholiam arcet: cor, cerebrum & ventriculum corroborat: lætitiam inducit: paralyſi [illegible] dentium dolores mitigat: atque anhelitum bonum conciliat, &c.

PRVNELLA vna cum florib. circa finē Martij colligenda, contundenda atq; diſtillanda eſt, deinde conſeruanda. [illegible] nigricanti in febrib. ardentibus [illegible] pectus expurgat: febribus omnibus conducit, &c.

CONSOLIDAE maioris radix Maio menſe colligitur, & tuſa in balneo Mariæ diſtillatur. *Oſſa fracta conglutinat: rupturis medetur: ſanguinem ex vulneribus manantem ſiſtit, &c.

De aquis calfacientibus cor.

CINNAMOMVM craſſè contunditur: deinde in aqua fontana, vel cotoneorū, vel roſarum maceratur ſufficienti per diem vel noctem, & in aquæ calentis vapore, vel balneo Mariæ diſtillatur: aquaq; ſeruatur ad annos vſq; quatuor.* Egregiè reficit vires.

CINNAMOMVM electiſſimum conſtringe in tenuiſſimas partes: deinde in ſacculum lineū indito: ſuſpendaturq; hic ſacculus in vaſe, in quo aqua ſit in fundo, ita tamē, vt aqua ſacculum nō contingat: ac clauſo diligenter vaſe, immittatur hoc vas in cacabum, plenum aqua calefacta & feruida, ita vt aqua illa, quæ in eo vaſe cōtinet, in quo cinnamomū dependet, bulliat: maneat hoc modo aliquandiu cinnamomum in calido illo vapore, quoad bene attrahat. Deinde cinnamomum ſic madefactum vapore aquæ bullientis, contundatur, & fiat quaſi paſta quædā, & ſimul cum impreſſo liquore, quem aſſumpſit, infundatur in alembicum. ſi opus videbitur, poteris adhuc aliquid calidæ aquæ affundere: ſed quanto minus aquæ affuderis, tanto habebis præſtantiorē aquam cinnamomi, ac etiam olei aliquid. *Ioan Crato, Medicus Cæſareus.*

Cor quoq; CALFACIVNT, aqua Meliſſæ, Roriſmarini, &c. de quibus vide ſuprà.

De aquis calfacientibus ſtomachum.

ABSINTHIVM circa finē Maij collige, contunde, atq; in vini pauca quantitate macera per duos vel tres dies: deinde in aquę feruētis vapore diſtilla: vel per ſe abſq; vino diſtilla & conſerua.* Ventriculū excalfacit ac roborat, eius concoctionē iuuat, vomitū cōpeſcit: vermes in ventriculo & inteſtinis necat: dentium dolorem mitigat: ad febres quaſcunq; valet, &c.

Aqua ex *abſinthio*, vitreis organis, & tepēte balneo elicita, ſtomachi, & iecinoris infarctus mediocriter expedit, quod in venis bilioſum eſt per vrinas expurgat: iuuat arquatos, mēſes morātes ciet: ſtomacho negotium non facit: capiti non nocet. *Rubeus.*

MENTHAM Maio menſe colligito, contundito, atque in balneo aquæ calentis, vitreis organis diſtillato, & conſeruato. * Ventriculum, hepar & ſplenem calcfacit ac roborat: concoctionem adiuuat.

CEREFOLIVM circa Maij finem collige, contunde, diſtilla, atq; conſerua.*. Ruptis ex caſu & calculoſis prodeſt: ſanguinem concretum diſſipat: ventriculo & cordi confert.

SERPILLVM circa finem Iunij collige, contunde, atq; in balneo Mariæ diſtilla, ac conſerua per annum. * Caput, cerebrum, & ventriculum corroborat: cibi appetentiam excitat: vrinā mouet. calculos expellit, &c.

CALENDVLA vnà cum floribus Iunio mēſe

diſtillanda eſt, atq; per annũ conſeruãda.* Oculis & capitis ferè morbis omnibus conducit.

VENTRICVLVM quoq; EXCALFACIVNT, aqua Fœniculi, Cinnamomi, &c. de quibus vide ſuprà.

De aquis calfacientibus hepar.

ORIGANVM Maio menſe collige, contunde, atq; in feruentis aquę balneo, vitreis organis diſtilla, ac conſerua per annum. * Tuſſi, hydropi, & quartanæ medetur, &c.

CENTAVRIVM minus Iunio menſe tuſum diſtilla in vaſe duplici, & conſerua in vitreo vaſe per annum. * Lumbricos interimit: febres curat: ſtomacho refrigerato competit: cibi appetentiam excitat, &c.

EVPATORIVM menſe Maio vel Iunio diſtillla in balneo aquæ calentis, & conſerua per annum.* Icteritiam curat: hepar corroborat, eiuſq; obſtructiones aperit, hydropem curat, &c.

HEPAR quoq; EXCALFACIVNT, aqua Abſinthij, Fœniculi, &c. de quibus vide ſ. ſuo loco.

De aquis ſplenem excalfacientibus.

ARISTOLOCHIAM circa Maij finem colligito, contundito, ac in duplici vaſe diſtillato, & ſeruato. * Ad ſpaſmum, podagram valet, ſuperpoſita: tormina ventris bibita curat, necnon epilepſiam, punctiones laterum, &c.

NASTVRTIVM Maio mẽſe diſtilla in balneo Mariæ, & per annum conſerua. Variolas curat cum melle ſuperpoſita: lumbricos expellit: vrinam mouet, &c.

GENTIANAE radicem vnà cum herba recenti, in Maio colligito, cõtũdito atq; vitreis organis duplici vaſe diſtillato, ac conſerua. Vel radices ſaltẽ Iulio menſe recentes minutatim incidito, atq; diſtilla, vt ſuprà.* Vitam prolongat, quotidie pota ſtomacho ieiuno ad ſeſeunciæ quantitatem: febres curat: prouocat menſtrua: appetitum excitat: ſtomachum mundificat, atq; hominem in ſanitate conſeruat.

SPLENEM quoq; EXCALFACIVNT, aqua Abſinthij, Calamenthi, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

De aquis excalfacientib. renes & veſicam.

ERVCAM Maio menſe collige, atq; deſtilla. * Excalfacit: vrinam mouet: ſemen generat: ventrem laxat: ſtomachum confortat.

VRTICAM Iulio menſe cùm floret, colligito, ac diſtillato * Ad ventris termina, calculum, tuſſim, aſthma, & lumbricos valet.

SAXIFRAGIAM menſe Maio collige, cõtunde atq; in balneo Mariæ diſtilla, & conſerua per annum. * Calculum frangit: arenas ex renibus & veſica educit: vrinam cier &c.

PARIETARIA in fine Maij colligitur, cõtunditur, ac vaſis vitreis in aquę feruẽtis balneo deſtillatur, conſeruaturq; per annum. * Hepatis & lienis obſtructiones reſerat pota per dies aliquot: renes & veſicam mundat: menſtrua commouet: tormina ventris ſedat.

QVINQVEFOLIVM, ſeu PENTAPHYLLVM

A menſe Maio collige, contunde, atque in balneo diſtilla, & conſerua per annum. * Calculos expellit. renes mũdificat: ventrẽ laxat: febres putridas radicitus expellit, pota ꝑ aliquot dies, &c.

RAPHANI radices menſe Septembri collige, contũde, atq; in duplici vaſe, vitreis organis deſtilla, & conſerua per annum.* Calculos renum frangit: renes mundificat: vrinã promouet: menſtrua ciet: regio morbo prodeſt.

ENVLAM vnà cum herba & radicibus Maio
B menſe contunde, & diſtilla.* Vrinam ciet: renes & veſicam mundat: calculos & arenas educit: caput & ventriculum roborat, &c.

PIMPINELLA vna cum radicibus & herba menſe Maio colligenda eſt, contũdenda, atq; in balneo Mariæ diſtillanda, & conſeruãda per annum. * Calculos expellit: renes mundificat: mẽſes ciet: peſtilentiæ medetur, &c.

De aquis excalfacientibus matricem.

ARTEMISIAM Maio menſe colligito, con-
C tundito, atq; in balneo diſtillato. * Ad tuſſim, menſtruorum ſuppreſſionem valet, ſomnum inducit: ventriculum excalfacit. hydropem curat per 40. dies pota, &c.

PVLEGIVM cùm flores profert, legito, contundito, ac diſtillato. * Vterum excalfacit: menſes commouet: ſecundinã expellit: craſſos in pectore humores incidit, tormina vẽtris ſedat: phlegma conſumit, &c.

SABINAM Septembri menſe collige, contun-
D de, ac in balneo diſtilla, & per annum conſerua. * Retentos menſes prouocat: vertiginem aufert, fronti ſuperpoſita.

LEVISTICVM mẽſe Maio diſtilla vitreis organis in balneo Mariæ: & conſerua per annum. * Calculos expellit: dolores capitis mulcet, ſuperpoſita: matricis vlcera curat, &c.

De aquis alterantib. bilẽ atram in capite.

LVPVLORVM ſummitates circa Aprilis finẽ
E legito, contũdito, ac in balneo Mariæ diſtillato. * Sanguinẽ ab aduſtis & melãcholicis humorib. purgat: ſcabiei, lepræ cõfert: lienis obſtructiones aperit, &c. Cæterùm bilem quoq; atrã in capite concoquit, aqua fumi terræ: de qua vide ſuprà

De aquis concoquentibus bilem atram in pectore.

IN PECTORE bilem atram concoquit, aqua Meliſſę, Cardui benedicti, &c de quibus vide ſupra ſuo loco.

F *De aquis alterantib. bilem atrã in corde.*

BORRAGO, cùm floret, legẽda eſt, vnà cũ radicibus herba & florib. contundenda, ac in duplici vaſe, vitreis organis diſtillanda eſt. * Cor & cerebrum roborat, ſanguinem mundat, &c.

BVGLOSSA mẽſe Iunio diſtillanda eſt. * Syncopen, mœrorẽ aufert, lætitiam parit: cor & cerebrum confortat, &c.

IN CORDE etiam bilem atram concoquit, aqua Meliſſæ, Roſmarini, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De

De aquis concoquentibus bilem atram in hepate.

Asarum menſe Auguſto, vel Septembri collecto, contuſo, ac diſtillato. * Febres omnis generis pellit: partum viuum expellit, &c.

In Hepate quoq; atrā bilem concoquunt, aqua Cichorij, Fumiterræ, Lupulorum, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco.

De aquis concoquentibus bilem atram in ſplene.

Cuscuta, cum flores vel ſemina profert, diſtillanda eſt. * Lienem, hepar & pulmones mundat. regium morbum curat. lapidem extenuat, pellit, &c.

Scolopendrium menſe Maio collecto, ac diſtillato. * Splenis & hepatis obſtructiones tollit. ſanguinem mundificat. quartanam curat: cor corroborat.

* Cortices & folia Tamaricis Maio menſe lecto, ac vitreis organis, duplici vaſe diſtillato, & per annū ſeruato. Lienis obſtructiones, & duritiem tollit. ſanguinem mundat. ſplenem roborat, &c.

Thymum Iunio menſe diſtillandū eſt. * Cerebrum, ventriculū & ſplenē roborat: quotidianam febrē curat: cum abſinthij aqua pota, &c.

De aquis alterantibus qualitate occulta.

Aqua ex ſanguine humano. Quod ad deſtillationem ſanguinis attinet, nō vnus eſt eius deſtillandi modus. Pleriq; enim accipiunt ſanguinem humanum, ex homine boni temperamento, & carnoſi, ad annum trigeſimum ſextum, ex eoq́. aquam lento igne, & organis vitreis eliciunt, idq; nonnulli ter repetunt. Alij ſanguinem ipſum recentem, cum aqua ardente commiſcēt, indeq; aquam extrahunt, & hunc modum alijs præferunt. Aliqui loco mundo ac pendenti ſanguinem locant, vt ab eo ſecum omne percoletur, ac ſeparetur. poſtea optime conterunt, & lento igne deſtillant aquam: inde aucto nōnihil igne, non tamen admodum, deſtillare ſinunt id omne, quod deſtillare poteſt: mox frigefacto vaſe, quod reliquum eſt in fundo, ſiccum, ponunt in furno reuerberationis appellato, igneq; nō multum violento, in calcē redigunt, cui calci aquam ſuperius extractam infundunt, duabuſq; horis feruere ſupra cineres ſinunt, & quod diſſolutum fuerit, in aliud vas demittunt: nouaq; iterum ſuperfuſa aqua, idem efficiunt, ac repetunt, dum totum ſal detractū fuerit: tumq; extracta, tepente balneo M. aqua, in fundo ſal candidiſſimum remanet, cuius mirabiles prædicant vires: quas non omnino à veritate abhorrere, naturæ proprietates ac conſenſus ſuadet. Sanguinem alij exiccatum, ac in puluerem redactū in cucurbita, cuius collum ſit longum, ponūt, appoſitoq; roſtrato pileo, cum recipiente vaſe, igne lento diſtillant, dum omnis exhalet humiditas: aucto mox igne, ſal in ſublime efficitur albiſſimum, cuius

A nequaquam minores eſſe vires aſſerunt, in peſtilentia præſertim, malignisq; febribus, & viribus reſtituendis. Sunt qui cum ſanguine miſcent, medullam Tauri, & Sperma ceti, cuiuſq; libram, moſchi ℥.j. cineris oliuarum ℥.ij. aquę vitæ optimæ ℔. ij. & cucurbita retorta aquam eliciunt, dum ſubſtantia omnis manauerit: quam denuò ter deſtillant calentis aquæ balneo, vt fœtorem omnem amittat, ſeruantq; vitreo vaſe optimè clauſo, vtunturq́; intus atq; extra guttam vnam, B aut alteram cum iure, aut vino exhibentes. Sed rerum adeò diuerſarum, ac diſſentientium coniunctionem, nunquā probaui, præterquā quòd deſtillationem ſuſtinere moſchum vix puto Melius fieret, ſi in aqua ardente Diambram Meſuæ infunderemus, & Sanguinis ſal diſſolueremus, de quo dictum eſt. Gordonius ſperma ceti tantùm, & medullam bubulā addebat, & quatuor eliciebat liquores, album, pallidum, flauum, poſtremò rubium, craſſiuſculum, cuius ad iuuandas C vires, reſtituendoſq; ægrotos penè deſperatos, quiq; aliàs curari nō poſſent, & ad alia complura, incredibiles vires prædicat: eſt tamen incredibilius, quod ait, cum Luna creſcere, & decreſcere. His autem ſtillatitiis è ſanguine medicamentis rectè confectis, & interius exteriuſq; adhibitis melius iuuari elephātiaſi, & huiuſmodi morbis laborantes crediderim, quàm eo balneo. quod Galen. lib. 10 de ſimp. med. facul. deridet. quod tamen ſi purgato diligenter corpore ſupe D rataq; interna viſcerū malignitate, fiat, fortaſſe ob ſympathiā, qua tolli venenata qualitas partiū poſſet externarū, nō omnino inutile videretur. Scribit aūt egregius Medicus Guainerius de febre hectica loquens, in reſtituendis, alendiſq; ægrotis huiuſmodi è ſanguine liquores plurimum facere: Bartholomæumq́; Montagnanam Patauinum, perinde ac maximo arcano vti maximè ſolitum: cum tamen parandi illius rationem ignoraret: quam ſic ipſe docet Guainerius. San- E guinem è ſanguineis iuuenibus, optima victus ratione vtentibus, nuper detractū, vbi quieſcere permiſeris, ſic vt enatans aqua abijciatur, cum modico ſale trito agitabis: poſt vbi 40 dies fimo obrutus fuerit, vaſe accuratè clauſo deſtilla. aliquot vicibus aquam fæcibus ſuperinfundens: aquam ſic tandem habueris, è qua, adiecto ſaccharo, Zulapium confici poteſt, maximo auxilio, his qui hectica febre laborant. Quòd ſi ſtillatitia eadem aqua, iterum fimo quadraginta diebus maceretur, melior adhuc eſſet, fæcibus ſi F quæ in fundo remanſerint, reiectis. Fiat igitur in humo fouea, & tritica paſta circumliniatur in ea fimum, in fimo vas locetur, ſic tamen, vt vaſis dimidium in aëre extet. Vel loco fimi, vinaccæ adhibeantur: aut ad Solem appone, diebus canicularibus. Quod ſi dictamnum, ſcordium, tormentillam, citria mala, cum radice borraginis, oxalidis, endiuię, & huiuſmodi iungeremus mirabiles haberet in peſtilentia vires. Capitis etiā morbis auxiliari tradunt, & virtutem vitalem roborare. *Hieron. Rubeus.*

Aqva ex ſtercore humano, chymicis organis diſtillata, auro & argento pondus adauget. *Hermes.*

Fit ex humano ſtercore vitreis organis, aqua, præſertimq; ex eo, quod homo tuſus excreuerit: quæ cuniculoſis, excedentibus, ſinuoſis, & contumacibus vlceribus mirificè opem fert: delet & oculorum argemas, ac nubeculas: quinetiã carcinomata ſanat exterius adhibita. Intus verò ſumpta, comitiales iuuat, lapidem in renibus ac veſica comminuit, aqua inter cutem laborantibus prodeſt: item & ijs auxiliatur, qui non modò à cane tabido demorſi ſunt, ſed etiam ab omnibus aliis animalibus icti, quæ venenum eiaculantur. *Matthiolus.*

Aqva Ceraſorum non multò ante ex arbore decerptorũ, vi mediocris ignis extracta, ſi in os epileptici immittatur, quoties eum paroxyſmo corripi contigerit, impetum morbi violentiſſimè inhibebit. Doſis erunt ℥.iv. *Manardus.*

Aqva ſtillatitia ex floribus tiliæ, epilepticis pueris mirandum in modum confert, quocunq; modo miniſtretur. Sunt, qui ei ſocient viſcum quercinum, ſucceſſu admodum fœlici & optato. Caudex betulæ procedente vere inciſus, vel caſtratus, ingentem copiam aquæ reddit, cui vis ineſt maxima ad comminuendos renum calculos, ſi bibitur. *Matthiolus.*

Aqua cancrorum.

Cancri aut Gammari bulliant cum aqua ſemperuiui maioris in vaſe duplici, accuratè occluſo per diem integrum: poſt deſtillentur igne ſubiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo: tum demum reſeruetur. Inflammationibus, ambuſtis, & carcinomati multum confert. *Quercetanus.*

Aqua ſpermatis ranarum.

Sperma aut ſemen ranarum colligitur menſe Martio. Deſtillatur autem per alembicum vitreum. Elicitur aqua vredini, & inflammationi opportuniſſima. *Quercetanus.*

De aquis purgantibus.

Ervvm, cùm flores profert, legito, contundito, ac in balneo Mariæ vitreis organis diſtillato: & conſerua per annum. * Ventrem laxat poſa ad ℥.ij. quantitatem: hydropem curat: quotidianam febrem tollit.

Aqva Corticvm Sambvci * ventrem laxat, hydropem curat, &c. Aqua foliorum ſambuci refrigerat, capitis dolorẽ mulcet. Aqua verò florũ ſambuci pectus dilatat, hydropicis confert, hepatis, lienis, ac renum obſtructiones aperit: tertianã febrem curat, ventriculum roborat, ſanguinem mundificat, &c.

DE AQVIS PVRGANTIBUS compoſitis.

Aqua purgans.

℞. Florum Perſicorum, Scammonij,
Turpeti, ana part. æquales.

A Deſtillentur in balneo Mariæ, & ſeruetur in vaſe vitreo ad vſum. Modicè admodum ſoluit. *Hieron. Rubeus.*

Aqua purgans, alia.

℞. Rad. Hellebori nigri, purpureos flores habentis, q.ſ. eſt. Has recẽ[illegible] ardenti aqua macera: inde igne primùm leui, [illegible] auctiore, dum [illegible] quot aſcenderit omnis, [illegible] tilla [illegible] tem deinde ab [illegible] llebori ſubſ[illegible] uiſſimo Balnei. in eo quod remanet [illegible] ac

B charicandi, quod ſatis eſſe vide[illegible] D[illegible] lepticis ad grana tria cum aqua m[illegible] muni, in qua hippogloſſum fuerit decoctum *Hieron. Rubeus.*

Aqua purgatoria alia.

℞. Ligni aloes,
Cinnamomi,
Turpeti ——— ana ʒ.j.
Aloes hepaticæ,
Colocynthidis,

C Caryophillorum ℈.j.
Croci ℈.j.
Moſchi opt. ʒ.j.
Iulapij violati ℔.j.
Aquæ ardentis circulatæ ℔.ij.

Macera 12. dierum ſpatio, cola, & ad vſum vaſe vitreo optimè clauſo ſerua. Datur ad ʒ.ij. atque etiam tres. *Idem.*

Turpetum minerale.

D ℞. Calcis viuæ, Talci opt. calcinati, ana ℔ j. Fiat ex his forte capitellum, cum quo bulliat ſeptem horarum ſpacio libra vna Mercurij, quinquies prius exaltati, ac quaque vice reuiuificati, vt artis eſt: ſicq; obtinebis perfectam mercurij purificationem, & fixationis veræ initium ad omnia opera. Nam hę calces adeo ſunt fixatiuę, vt ſublimationibus ſuper ipſas reiteratis, tandẽ figatur Mercurius. Hunc præparatum Mercurium crudum ſolue cũ regali fœtido ac proprio

E menſtruo. Solue etiam ſeorſum metallinæ Antimonij bene præparatæ ʒ.iij. Auri per ſtybium pręparati, vt decet, ℥.j. Has omnes ſolutiones in matratium vitreum impone, & obtenebrabitur vas: ſepeliantur in Athanore, dando leniſſimũ ignem, donec clareſcant. Tunc aucto igne, diſtilla per toſtratum alembicum aquam ex fæcibus ad ſiccitatem, reponendo ipſam quater ſuper caput mortuum. Tunc nouam aquam fixatoriam denuò affunde, quæ ſupernatet materiæ

F quatuor digitos: ſac digerãtur per duos, aut tres dies, tum demũ deſtillentur bis, aut ter ſuper fæces, dando etiam ſub finem ignem ſublimationis, vt quæ non ſunt verè mortificata, reſurgant, ac exaltentur. quæ reſeruentur ſeparatim: non enim inſeruiunt noſtro operi. Maſſam illam mortuam cape, quam in puluerem reduc, huncq; in vaſe conuenienti in ſecundo gradu reuerberij per duodecim horas examinato, agitãdo ac mouendo baculo puluerem, donec prodeat in S[illegible] dram [illegible] di ſimã, ex qua acrimonia omnẽ ac totum venenum ſic elicies:

℞. P[illegible]eg-

℞. Phlegmatis vitrioli, & aluminis an. ℔.ij.ß. A
Aceti deſtillati ℔.ij.
Calcis terræ noſtræ pellucidæ, ac fixæ ℥.iv.
Salis carneoli cryſtallini ℥.j.
Ouorum album num xx.

Deſtillentur bis [illegible] ter fęces per al[illegible]um. Huius aquæ m[illegible] ℔.[illegible] cum [illegible] pulueris tui Mercurij, vt ſupra. præp[illegible] & [illegible]co deſtilletur, aqua a[illegible] bis [illegible] vice pelle ad ſiccitatem. Hoc [illegible] puluerem [illegible]rundeſu[illegible] per mat[illegible] & [illegible] aqua fixatoria iterum affuſa, deſt[illegible] quater, vt ſuprà: tum demum e[illegible] ſupra puluere quinquies peſt[illegible], nouum ſemper affundendo, fixabis, & dulc[illegible] tuum Mercurium, quem præcipitatum, aut Turbith minerale, quòd viſcidos, & cr[illegible] humores expurget, Chymiatri nuncupa[illegible] H[illegible] exhibe[illegible]tur grana octo cum conſerua betonicę & aqua theriacali, debitis pręceden tibus purgationibus, ad curationē luis Venereę. Cum ℥.ij. extracti Cucumeris agreſtis, ℥.j. extracti hermodactylorum, & ℈ ß. dicti pręcipitati, fit mixtura. cuius ℈.ß. miſcetur cum ʒ.ij. aquæ theriacalis, & fit potio, quæ exhibetur podagricis quater, & quinquies, pro vetuſtate, ſiue duritie morbi, & ęgrotantis viribus, Vere, & Autumno. Nam ſine vlla perturbatione, ſeroſa excrementa mirum in modum expurgat, & ex ipſis iunctutis educit. Si cum diaphoreticis permiſceatur, ſudores ſolummodo mouet, & multis etiam hac ratione affectibus medetur. Cù butyro ſolus permixtus, cantroſa, & phagedęnica, pręſertim luis Venereę vlcera curat, quemadmodum & fiſtulas, & calloſitates omnes. Ex triapharmaco, & prædicto pręcipitato fit emplaſtrū, quod ſi cum tenui cereo in veſicæ collum imponatur, vt decet, curat ipſius vlcera, & carunculam omninò ſine vllo dolore, & periculo aufert. Aqua fixatoria pro dicto opere fit ex Climia, lapide Sedenegi lapide perlato, marchaſitarum ſulphure tubicundo, lacerta viridi & rubra, halinitro, & ſale aluminoſo. ignis datur, more ſtygiæ communis. Inter omnes gradationum aquas hæc eſt præcipua, & valde fixatoria, ſi quis illam verè aſſequatur. *Quercet.*

Turpetum minerale.

℞. Mercurij vini purificati ℔.ß.
Olei vitrioli ℔.j.

Miſceantur & ponantur in cucurbita vitrea, & deſtillentur. Quod cum bis vel ter factum fuerit, mercurium tuum in fundo inuenies indutatum & album, quem exime, tere, ſpirituque vini ablue, diſtillando tamdiu, donec acrimoniam protſus exuat. Morbo Gallico vnicè prodeſt. *Innominatus*

Diacatbolicum Theophraſti.

℞. Aloes ſuccocitrinæ ℥.j.
Colocynthidis ʒ.vi
Agarici electi, Hellebori nigri, Scammonij,
Spec. Diarthod. Abb. ana. ℥.ß.

Eliciatur ſuccus vino rectificatus, more chymico. *Theophraſtus Paracelſus.*

Liquor vomitum mouens.

℞. Bryoniç, Cyclamini ana ℥.iij.
Ellebori albi ℥.vj.

Purgentur accuratè ac redigantur in puluerem: leniter ſiccentur in aere: his affunde Aquam vitæ, dum duobus digitis ſupereminear: digeratur aliquot diebus in balneo: hinc lentè diſtilletur, dū n.l vltra elabatur: quod reſtibile fuerit iterū in puluerem redige, ac huic nuper extractam aquam iterum committe: id repetatur ter. Plumæ apicem huic liquori immerges, ac vino maluatico elues, quod propinatum illicò vomitum irritabit. *Heurnius.*

DE AQVIS COMPOSITIS CONFORTANTIBUS.

Aqua ſacchari deſtillata.

℞. Sacchari ℔.iv.
Rhapontici ℔.j.
Rhabarbari ℥.j.
Florum Mercurialis ℔.j.

Vini generoſi tantum, vt emineat parum. Contundantur omnia, & macerentur ſimul ſex diebus tepentis aquæ balneo, vel fimo: deinde eodem balneo vitreis organis deſtillentur: inde fæces diligenter prælo exprimantur, illiſq; aquę ſtillatitiæ, ſcabioſæ, fumi terræ, borraginis ana ℥.vj. affundantur: inde prælo denuò exprimantur: ſtillatitięq; huiuſmodi aquæ filtro excolentur, tum perſpicuę ſint: cum priori q; aqua coniungantur. Ad multa morborum genera valet, ſtomachi pręſertim, & lienis imbecillitati, doloribuſq; dentium, & capitis. Hæc autem eò efficaciora reddentur, ſi ad huius aquę libram ℈.ß. Olei vitrioli adieceris. *Rubeus.*

Aqua ſacchari deſtillata, alia.

℞. Sacchari ℔.ß.
Fragorum maturorum ℔.j.ß.

Terantur ſimul, & octo diebus repētis aquę balneo macerentur: inde eodem tepente balneo aqua extilletur: exibit aqua ad faciei ictus cum inflammatione, ad lacrymantes oculos, ad viſus imbecillitatem admodum vtilis. *Rubeus.*

Aqua Mellis.

E Melle difficilè aqua elicitur, quòd facile ignis vi ferueat, & totum aſcendat: quamobrem alij vitrum cōmiſcent, alij arenam: pleriq; oleo cucurbitam interius inungunt, ſed melius ſincerum deſtillatur, præſertim vbi etiam fęcibus vti conſilium eſt, lineiſq; pannis aqua madentibus pileo & cucurbitæ aſſiduè circūpoſitis, exiguoq; igne inferiùs admoto, tumenti, feruentiq; reſiſtimus, multū vacui in ipſa cucurbita relinquentes, ſic vt quinta ſolum parte impleatur, aut ad ſummum quarta. Quoniam autem igne ſatis vehementi tandem opus eſt, idcirco optimè luto incruſtari debet cucurbita, quam nōnulli etiam curuam accipiunt. Primò autem aqua exit alba:

auctiore mox igne, flaua: & tandem rubra, quæ ſeorſim colligitur, cum ignis odorem ſapiat, & ad alia adhibeatur, quàm duæ priores. Nam ad vlcera profunda, ſerpentia, ſordida, cum vnguentis vtiliter miſcetur, & capillos tinit. Superiores verò, alba & flaua, purgato iam corpore, ſuffuſiones & albugines oculorum ſanat: lenior tamen ea paratur, quæ e melle roſaceo, deinde quæ ex melle communi, pòſt etiam, quæ è ſcillitico. Quòd ſi oculares herbas infuderis nempe ſeſeli, euphragiam, chelidoniam, rutam, ſummitates atq; etiam ſemen fœniculi, ſagapenum, modicum ſacchari candi, ammoniacum, galbanum, multò efficacius medicamentum effeceris. Caſui pilorum, ipſiſq; producendis, ac rufandis, optime faciunt eædem aquæ, & earũ, quas illis infuderis, rerum vires ad ſe trahunt, perinde ac aqua ardens. Sunt qui aquas omnes deſtillantes vnico vaſe recipiant, & vbi pars craſſior ad fundum vaſis, in quo ſeruantur, deſcenderit, perſpicuaque aqua euaſerit, repentis aquæ balneo iterum deſtillant: idq; ſexies aut ſepties repetunt. Ruſo enim colore amiſſo, aureum acquiret hic liquor: cuius in tuẽda valetudine, producendaque vita admirabiles penè vires prædicant: catarrho, tuſſi, lien[illegible] rodeſt. imbecillas vires reſtituit, ſtipatione[illegible]erat: putredinem arcet, venenis reſiſtit ac vrinam ciet *Rubeus*.

De aqua caponis.

Capo generoſus in aqua pura decoquitur cũ
Folijs Borraginis, Bugloſſæ ana M.j.
Conſeruæ Violarum, Roſarum, Borraginis,
Bugloſſæ ana ℥ ij.
Addito modico ex pulueribus cordialibus.
Diſtillentur omnia in balneo M. deinde aromatiza cum puluere triaſantali, & propina creberrime. *And. à Lacuna.*

Aqua caponis alia.

Pvlpa vnius capi, detracta pinguedine & pelle, minutim incidatur, & cum aqua bugloſſæ abluatur. Deinde addita
Conſeruæ violarum, Borraginis,
Bugloſſæ ana ℥ j.ß.
Conſeruæ roſarum ℥.j.
Foliorum auri num. vj.
Miſceantur omnia diligenter, deinde in duplici vaſe reponantur, & ſecundùm artem diſtillentur *Huius liquoris frequenter cochlear vnum exhibitum per ſe, aut cum iuſculis diſſolutum, collapſas vires reſtaurat. *Geſnerus.*

Aqua caponis alia.

℞. Pvlpam vnius capi curſu fatigati, & venati antequam iuguletur, pelle & pinguedine detractis, & in aquis nenupharis & lactucæ abluatur, addendo
Conſeruæ Violarum, flor. Nenupharis an. ℥.j.
Conſeruæ Borraginis, Bugloſſæ ana ℥.j.ß.
Seminis Papaueris albi, Lactucæ ana ʒ.j.
Pul. diamargaritonis frig. ʒ.j ß.
Succi pomorum odorat ℥.ij
Miſceantur omnia ſimul, & in duplici vaſe repo-

A nantur: diſtillentur ſecundùm artem. Vtatur vt ſuprà. *Extremè diſſolutis viribus a febre conueniens eſt. *Geſnerus.*

Aqua caponis alia.

℞. Caponem euiſceratum, atque in fruſta inciſum, depoſita pinguedine, decoquatur in ſufficiente quantitate aquæ ſecundùm artem.
℞. Brodij colati ℔.ij.ß.
Aquæ Borrag. Aquæ Bugloſſæ ana ℔.j.ß.
Flor. Roſarum, Violarum, Bugloſſæ,
B Borraginis ana ʒiij.
Cinnamomi electi ℥.j.
Diſtillentur in alembico vitreo ſecundùm artem. *Auguſtani.*

Aqua caponis alia.

Caponi plurimùm à nobis fatigato & occiſo pennæ ſiccæ euellantur citra vllam aquæ immerſionem ſeu macerationem: cumq; caponem ita deplumatum, & exinde euiſceratum, minu-
C tim vnà cum oſſibus, ſtomacho, hepate & corde conſcinde, atq; ad macerandum affunde
Aquæ roſarum ℔.j.ß.
Aquæ bugloſſæ ℔.j.
Aquæ meliſſæ ℔.ß.
Vini maluatici ℔.j.℥.iij.
Cinnamomi electi ℥.ij.
Croci.ʒ.j.
Seminum endiuiæ ʒ.iij.
Galangæ ʒ.ij.
D Zingiberis, Nucis moſchatæ, Macis,
Santali citrini ana ʒ.j.
Cort. citri ʒ.j.ß.
Florum cordialium ana ʒ.j.
Coriandri præparati, Sem. melonum ana ʒ.ij.
Pinearum ℥.j.
Florum arantiorum conditorum ʒ.ß.
Stent hæc omnia in infuſione per horas viginti-quatuor ſuper fornacem, vel in alio loco calido: exinde ſuper impoſito adaptato alembico diſtil-
E la per balneum Mariç, & in diſtillato liquore extingue aurum candens, præſertim tempore vſurpationis. *Coloncenſes.*

Aqua caponis alia.

Capones duos generoſos ſumito, quorum vnum tam diu, donec ab oſſibus carnes [illegible] arentur, coquito: exprimito, atq; ius ad vſum ſeruato: alterum vero capo[illegible] alicu[illegible] bu[illegible] tione coquito, deinde minutim ter[illegible] quo facto, in
F veſicę, ſeu cucurbitę vitreæ fun[illegible] fo[illegible] iorum borraginis M.iij ponito: mox ſuper [illegible] tantum medullæ panis, in ſupra dicto [illegible] madeſactę, quantum ad ſorbendum totum ius ſuſſiciat, collocato: demum caponem indito, atque in cineribus, vel arena, vel balneo ſicco, leui calore diſtillato, ac conſeruato. *Florentini.*

Aqua cochlearum.

Menſe Martio vel Aprili cochleas quantum voles ſumito: [illegible] ſucco [illegible] per dies quatuor vel ſex ad purga[illegible] finito: poſtea in aqua coquito, [illegible], atque primum cum aceto, deinde

deinde cum aqua, demum cum vino mundato. Quo facto, minutim ſcindito, & vt ſuprà diſtil lato, ponendo prius in cucurbitæ fundo aliquot folia borraginis, vt antè dictum: abſque tamen pane. *Florentini.*

DE AQVIS ALTERANtibus compoſitis.

Aqua vitæ aurea.

℞. Florum liliorum conuall. bonam partem: flores infundantur in vino bono veteri, per octo dies, deinde diſtillentur per balneum Mariæ lentiſſimo igne. deinde

℞. Aquæ ſtillatitiæ ceraſorum nigr ℔.j.ß.
Miſce ſimul. Quibus aquis infunde
Florum lauendulæ M.j.ß.
Florum anthos M.j.
Caryophyllorum ʒ j. vel ℈.ij.
Macis ʒ.ß. vel ℈.ij.
Scillæ præparatæ ʒ.ij.ß.
Diptamni albi ʒ.ij.
Cubebarum ʒ.ß.
Viſci quercini ʒ.ij.
Rad. pæoniæ ʒ.ij.

Incidenda incidantur, & conquaſſanda cõquaſſentur, & in vapore aquæ calentis ter diſtillentur: aquaq; in vaſe vitreo optimè clauſo conſeruetur. * Eſt optima atq; expertiſſima contra epilepſiam. *Ioannes Langius.*

Aqua alia valde bona.

℞. Aquarum Bugloſſæ, Betonicæ,
Aquæ florum Tiliæ ana ℔.j.
Aquæ ardentis optimæ ℔.ß.
Flor. anthos, Roſarum rub. Maioranæ,
Flor. Buglоſſæ ana M.j.
Spec. confectionis Anacardinæ ℥.ij.

Infundantur flores aliquantulum contuſi in aquis, quilibet recens, ſuo tempore, dum haberi poteſt, & tandem ſpecies: ſtent ita ſimul in ſole, vel loco digeſtionis per mẽſem, poſtea extrahatur aqua per alembicum in balneo. * Eſt medicina diuina ad memoriam confortãdam. *Langius.*

Aqua mirabilis.

℞ Flor. Primulæ veris flor. Roriſmarini,
Maioranæ, luæ artheticæ ana M.j.
Spec Diamoſchi, Diaplitis, Diambræ ana. ℥.ß.
Spec. confect. Anacardi ℥.j.
Cubebarum, Ligni aloes, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum, Macropiperis,
Carpobalſami ana ʒ.j.
Rad. Acori, Ireos, Ariſtol. rotundæ ana ℥.j.ß.
Sem. Sileris montani, Pæoniæ, Fœnic. ana ʒ.j.
Aquæ herbæ paralyſis, Saluiæ, Beton an. ℔.j.
Aquæ florum tiliæ ℔.j.ß.
Serapini, Opopanacis, Myrrhæ,
Gummi iuniperi ana ʒ.j.ß.

Stent omnia ſimul mixta in infuſione per dies octo: poſtea extrahantur per alembicum ter, in cineribus calidis, vel vapore ſiue balneo ſicco. * Eſt mirabilis iuuamenti in præſeruatione ab

A apoplexia, & omnibus ęgritudinibus neruorũ frigidis, curans paralyſim, torturam, ſpaſmum, & mirabiliter reſtituens loquelam, &c. *Langius.*

Aqua vitæ.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.ß.
Cingiberis ʒ j.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Granorum paradiſi ana ʒ.ß.
Ligni aloes, Macis, Piperis longi ana ʒ.ij.
Florum ſaluiæ odoratæ ℔.j.
B Cardamomi, Maſticis, Cubebarum,
Calami aromatici, Galangæ ana ʒ.j.ß.
Florum roſarum rubrarum ʒ.ij.
Citrariæ ʒ.ß. Corticum citri ʒ.vj.
Baccarum lauri ℥ ß.
Stœchadis Arabici ℥.ß.
Roriſmarini, Maioranæ ana ʒ.vj.
Lauendulæ, meliſſæ, Betonicæ ana ʒ.vj.
Rutæ ℥.ß. Caſtorei, Spicæ Indicæ ana ʒ.j.

C Puluerizentur omnia groſſo modo, & infundantur per decem dies in
Vini maluatici deſtillati ℔.iix.
Vini ſublimati optimi ℔.ij.

Diſtillentur lento igne in alembico bene obturato, & infundantur in petia
Ambræ griſeæ, Moſchi Alexandrini ana ʒ.ß.
Seruetur optimè, ne euaporet. *Anguſtani.*

Aqua Bezoartica.

℞. Chelidoniæ cum rad. lotis M.iij.ß.
D Rutæ M j. Scordij M.ij.
Dictamni Cretici, Cardui benedicti ana M.j.
Zedoariæ, Rad. Angelicæ ana ʒ.iij.
Cort. mali citri, Cort. limonum ana ʒ.ij.ß.
Florum tunicæ, Roſarum ana ʒ.ij.
Cinnamomi ʒ.ij.ß.
Caryophyllorum ʒ.ij.

Incidenda incidantur, & triduum macerentur in lib. iij. vini ſublimati fortiſſimi,
Vini maluatici, Aceti flor. tunicæ ana ℔.ß.

E Tandem lento igne per balneum Mariæ deſtillentur Cui adde
Theriacæ Alexand. ℥.iij.
Mithridatij ℥ j ß. Caphuræ ℈.ij.
Trochiſcorum de vipera ʒ.j.
Macis ʒ.j. Cinnamomi ʒ.iij.
Caryophyllorum ʒ.ij.ß.
Conſeruæ florum tunicæ ℥.ij.
Cardui benedicti ℥.j.
Specierum liberantis ℈.v.
F Vnicornu vel ceruini cornu ʒ j.ß.

Macerentur in priore diſtillatione per biduum, & lentiſſimo igne per balneum Mariæ diſtillentur bis, vel ter. * Optima eſt atque probata contra peſtem. *Ioannes Langius.*

Elixir, ſiue aqua vitæ.

℞. Caryophyllorum, Nucis moſchatæ, Zingiberis, Galangæ, Piperis longi, Zedoariæ, Granorum iuniperi, Corticum aurantiorum, Corticum citriorum, Maioranæ, Roriſmarini, Menthæ, Baccarum lauri, Pulegij Ariſtolochiæ rotundæ, Stichiados, Sigilli beatæ Mariæ, Cardui benedi-

cti, Florum cheiri, Flor. primulæ veris, Roſarum A
rubrar. Flor. ſambuci, Spicæ nardi, Ligni aloes,
Cubebarum, Cardamomi, Cinnamomi electi,
Calami aromatici, Saluiæ, Baſilici, Gentianę, Ca
lamenti, Santalorum omnium. Rad. acori, Rad.
pæoniæ, Granorũ pæoniæ, Macis, Nigellæ, Cor-
nu Ceruini, Raſuræ eboris, Chamædryos, Cha-
mæpityos, Melligetæ, Maſticis, Thuris albi, A-
loes hepaticæ, Myrrhæ, Florum Chamomillæ,
Anethi, Artemiſiæ, Betonicæ ana ℨ.iij.

Florum borraginis, Florum bugloſſæ, Meliſſę, B
Seminis aniſi, Fœniculi, Carui ana ℨ.ij.
Spec. elect. de gemmis, Diarrhodon, Triaſan-
dali, Aromat. roſ. ana ℨ.ß.
Spec. Diamoſchi dulc. Diambræ, Diagemmæ,
Theriacæ, Diacori, Dianthos ana ℥.ß.
Florum lychnidis altilis rubr. Flor. calendulæ,
Radicum bardanæ, Radic fibeis ana ℥.ß.
Chelidoniæ maioris cum radiculis à terreſtri
immũdicia repurgatis, & reſectis ſolijs mat
cidis ℨ.j. C
Rhabarbari electi ℥.j.ß.
Olei terrebinthinæ ℔.j.

Omnia ſuprà dicta bene puluerizata ponantur
quælibet & ſingula ſuo tempore (incipiendo à
vere continuandoq; per æſtatem) in aqua vitæ
optima quæ facta ſit ex vino generoſiſſimo, per
alembicum vitreum, fermẽtetur q. in ea toto ſin-
gulorum præſertim florum & herbarũ colligen-
dorum tempore, obturando quàm exquiſitiſſi-
mè vas vitreum, operculo vitreo circumlutato. D
Aqua autẽ vitæ, in qua macerabuntur dictę ſpe-
cies, ſit ad pondus librarum viginti ſex plus mi-
nus. Si in tres diuerſas botias diuideres aquam,
ſimiliter ſpecies, & res ad ratam diuide: quia ſe-
curius diſtillabis in tribus vicibus, quàm in vna.
Et pone botiam cum ſuper impoſito alembico
in balneo Mariæ ſub moderato igne. Primùm
exibit elixir vitę: & ſerua illud per ſe, bene obtu-
rando vas vitreum, ne reſpiret: deinde ſtillabit a-
qua groſſior, quæ ſolùm ad viliores vſus valet. E
Fæces verò, quæ remanebũt in alembico, cucur-
bita, vel veſica, æquiualent theriacæ, & ſeruiunt
pauperibus ad plures infirmitates. *Colonienſes.*

Liquor magnus magiſtralis, Fiorauanti.

℞. Olei communis ℔.xx.
Vini albi ℔.ij.

Coquantur ſimul vſq; ad vini conſumptionem:
deinde addantur,

Florum Roriſmarini ℔.iij.
Ligni aloes ℥.vj.
Olibani, Bdellij ana ℥.x.

Miſceantur in vaſe terreo vitreato, & menſe Au-
guſto ſub terra maneant ſepelita per ſex men-
ſes: inde eximantur, addanturque

Saluiæ, Roriſmarini, Rutæ,
Betonicæ, Millefolij, Rad. conſolidæ maior.
Tamariciis, Viticellæ ana M.j.
Galangæ, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Spicænardi, Croci ana ℥.j. Sarcocollæ,
Sanguinis draconis, Maſticis ana ℥.ij.
Aloes hepaticæ,
Reſinæ pini ana ℥.ix.
Picis Græcæ ℔.j.
Ceræ flauæ, Axungiæ ſuillæ ana ℥.xviij.
Hypericonis ℔.ij. Moſchi ℨ.j.

Miſceantur bene, & balneo calentis aquæ co-
quantur, vſque ad herbarum exiccationem: co-
laturæ adde pro qualibet libra

Balſami artificialis noſtri ℨ.vj.
Fructuum, ſiue pomorum herbæ Balſaminæ
q. ſatis eſt.

Et ſerua in vaſe vitreo optimè obturato ad v-
ſum. Confert vulneribus omnibus, præſertim
neruorũ, venenarũ, & oſſiũ tincę catarrho, tuſſi
capillos auget, eoſq; nigro colore tingit, &c.

Elixir vitæ, Leon. Fiorauanti.

℞. Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Zedoariæ, Zingiberis,
Galangæ, Piperis albi,
Piperis nigri ana ℨ ij.
Baccarum iuniperi, Cort mali citri,
Cort. mali aurant. Saluiæ,
Baſiliconis, Roriſmatini,
Menthæ, Maioranæ,
Baccarum lauri, Pulegii,
Calaminthæ, Flor. Sambuci,
Roſarum rub & alb. Spicænardi,
Cubebarum, Ligni aloes,
Cardamomi, Cinnamomi,
Calami aromatici, Stœchados,
Chamædryos, Chamæpityos,
Granorum paradiſi, Macis,
Thuris maſculi. Aloes hepaticæ,
Sem. Arthemiſiæ,
Sem. Maioranæ ana ℨ.j.
Ficuum, Paſſularum,
Dactylorum, Amygdalarum,
Pinearum ana ℥.vj.
Mellis albi ℔ j Moſchi ℨ.j.
Sacchari albiſſ ℔.iv.
Aquæ vitæ optimæ circulatæ ℔. v.

Terenda terentur, miſceantur & macerentur per
dies decem in cucurbita vitrea optimè clauſa:
inde calore balnei deſtil[illegible]tur: deinde per [illegible]en
ſes duos circuletur aqua. [illegible] elixir. Quo
facto materia in cucurbita re[illegible]a ex materia ae
denuo deſtilletur calore cine[illegible] ve[illegible]mentiſſi-
mo, & emanabit aqua rube[illegible] ſcut[illegible] fœti- F
da, fumoſa, & turbida: quæ etiam circulanda eſt,
vt prima. Eſt enim pars ig[illegible]a, & tant[illegible] virtutis, vt
quaſi mortuos reſuſ[illegible]tet. Atque hæ duæ aquæ
ſeorſim ſe[illegible]ãdæ ſunt in vaſis vitreis optimè ob-
turatis. Prima à multis morbis hominem præſer-
uat, ſi bis in h[illegible] b[illegible]mada ℨ. ſumpta fuerit. Va-
let ad vulnera [illegible]m conſeruat: Venerem exci-
tat: mulier[illegible] ſterilitatem remouet. Secunda ve-
rò, quæ rubra [illegible], ci[illegible] dolori matricis, pleu-
ritidi, dolo[illegible] colicæ, dentium: curat & [illegible]
omnia gen[illegible] f[illegible]um: lo[illegible] amiſſam re-
ſtituit, ſi ℨ.j. huius aquæ ſumatur.

Elixir vitæ.

℞. Caryophyllorum Nucis moſchatæ,
Macis, Zedoariæ, Galangæ, Piperis longi,
Pyrethri, Cort. Citri, Maioranæ, Saluiæ,
Ammi, Nardi Indici, Xyloaloes,
Cubebarum, Cardamomi,
Cinnamomi, Menthæ, Lauendulæ,
Coſti, Pulegii, Origani, Calaminthæ,
Calami odorati, Stœchadis, Chamedryos,
Chamæpityos ana part. æquales.

In puluerem redacta, vino optimo macerentur, inde leuiſſimo igne, vitreis organis aqua excipiatur. Primus liquor perſpicuus, optimuſq; erit: quemadmodum & ſecundus: tertius abijcitur. Poteſt & nonnihil Moſchi lineo panno inuoluti, addi, aſſiduè autem in ipſa aqua moſchi nodulus appenſus maneat. Cochlearis menſura bibitur ieiuno ſtomacho: confert autem tremori, paralyſi, coli dolori, quē frigidus humor, aut ſpiritus genuerit. Tardat canitiem, iuuentutis robur conſeruat, calculū in renibus minuit. *Thadeus Florentinus.*

B

C

Aqua vitæ optima.

℞. Cinnamomi electi ℥.x.
Ligni aloes ʒ.v.
Cardamomi, Cubebarum,
Caryophyllorum ana ʒ.iij.ß.
Galangæ ʒ.iij.
Santali citrini ʒ.ij.ß.
Roſ. rub. ſicc. ʒ.iij.ß.
Nucis moſchatæ,
Macis ana ʒ.ß.
Moſchi ℥.j. Ambræ G.xl.
Aquæ vitæ circulatæ ℔.xij.
Syrupi de Cort. mali citri,
Miuæ citoniorum ana ℔.j.

Puluerizanda puluerizentur, & miſceantur in vitro optimè obturato, agitando quotidie bis, vel ter. Et cùm per menſem ſic ſteterint, coletur, & ſeruetur ad vſum. Amiſſam memoriam reſtituit, ſenſus, cor, ſtomachum, & cerebrum corroborat: mœſtitiam fugat, præſeruat à peſte, & apoplexia. omnibus denique morbis frigidis ſubuenit. *Lucas Ghinus.*

D

E

Aqua vitæ optima.

℞. Cubebarum, Cinnamomi, Galangę Nucis moſchatæ, Caryophyllorum, Zingiberis ana part æquales.
Saluiæ, ſeu athanaſiæ, aut ambroſiæ quadru(plum.
Aquæ ardentis optimæ, circulatæ, quantum eſt pondus omnium.

Miſce, & diſtilla. Huius aquæ vſu M. Gallum Caroli Imp. Medicum annos centum viginti quatuor vixiſſe refert *Geſnerus.*

F

Aqua vitæ, vitam prolongans.

℞. Cinnamomi electi, Cubebarum,
Galangæ, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ, Zingiberis ana ℥.iij
Saluiæ ℔.j ℥.ij.

Hæc omnia macera in duabus ℔. & ℥. iv. aquæ

A vitæ opt. & circulatæ, & deſtilla. Hac aqua M. Gallus Caroli V. Imp. Medicus vſus, vixit annos 129. *Kanzenius.*

Aqua ſtillatitia odorata valde.

℞. Aquæ roſarum ſtillatitiæ ℔.vj.
Roſarum Damaſcenarum recent. ℔.iij.
Flor. Lauendulæ, recent.
Flor. Spicæ recent. ana ℥.iv.
Flor. Periclymeni, flor. Iaſmini,
Flor. Liguſtri ana ℔.j.ß.
Flor. mali aurantij ſicc. ℥.iij.
Cort. mali citr. exicc. ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Ireos optimi,
Styracis calamitæ, Belzoini ana ℈.ij.
Nucis moſchatæ ℈.j.
Vini Cretici, cyathum j.

Quæ in puluerem redigi poſſunt, in pollinē adducantur omnia, aliquotque dierum, nempe vnius, aut alterius (ſunt & qui plurium ſpacio) macerentur, inde calentis aquę balneo educatur aqua, cui addunt Moſchi, Ambræ ana ℈. j.ß. ſeruantq; inde in Sole pleroſq; dies: inde vtuntur. Cordi & cerebro prodeſt exteriùs, interiuſq; adhibita, nec non & ſtomacho. Sunt, qui ſantalos addant, & alia huiuſmodi, quæ vſus ipſe, & ſcopus vtentium ſuadet. *Hieron. Rubeus.*

In Italia fragrātiſſima aqua extillatur ex floribus malorum citriorum, limonum & arantiorū, quorū cùm apud nos inedia ſit, ita imitabimur.

Accipiemus illam abraſam flauedinem teneram pomorum (in qua fragrantię focus reſedit) ſucco pomorum aſpergemus (modo ad frigidū vſum ducere velimus) aut vino: vel ſi calidiorib. vſibus accommodemus, Cretico vino, imò & Aqua vitę. & diebus quibuſdam digerantur, vel ilico excisa à pomo flauedo, ſine attritione extilletur balneo: ita cortices cotoneorum malorū. Vtilis hæc aqua præter ſuauem odorem quem ſpirat, vſibus quotidianis, & quoq; miſcetur Saccharo. Veneno & peſti reſiſtit, halitum oris commendat, melancholiam diſcutit, ſtomachi pituitam diſſipat, oculorum craſſitiem extenuat, ictibus venenatis appoſita prodeſt: epithemata cordi gratiſſima inde fiunt in populatim graſſantibus morbis. *Heurnius.*

Aqua vitæ precioſa Fuckeri.

℞. Radicum Oſtrutij, rad. Chamæleonis,
Rad. Roſarum, rad. Valerianæ,
Rad. Rapontici, rad. Angelicæ,
Rad. Rhabarbari, rad. Chelidoniæ,
Rad. Morſus Diaboli, rad. Pæonię, rad. Satyrii,
Rad. Polypodij, rad. Petroſelini, rad. Fæniculi,
Rad. Glycyrrhizæ, rad. Apij, ana ℥.ij.
Rad. Leuiſtici, rad. Enulæ,
Rad. Piramiæ Indicæ (peti forte)
Rad. Ranunculi (Maaßbűm)
Rad. Dictamni, rad. Pimpinellę, rad. Petaſites,
Rad. Ferulæ, rad. Anethi, ana ℥.j.
Rad. Gentianæ. ℥.j.
Sem. Pæoniæ, ſem. Anethi ana. ℥.j.

Rad. Ideos (Ireos fortè) ℥.j.
Galangæ, Calami aromatici, Zedoariæ,
Hermodactylorum, Turbith ana ℥.j.
Allij ʒ.vj.
Rad. rub. tinctorum,
Ataram wurtz (Acori fortaſſis) ana ℥.j.
Agarici, Mithridatij ana ʒ.vj.
Succini albi pul. ʒ.ij.
Rad. Pyrethri ʒ.vj.
Ein wurtz Weyſchia genant ℥.j.
Been albi, Been rubri ana ʒ.vj.
Ein wurtz genant Graffent ℥.j.
Stall wurtz ℥.j.
Nucis moſchatæ, Macis ana ʒ.vj.
Caryophyllorum ℥.ß.
Spicæ ℥.j. Croci ʒ.ij.
Flor. Carthami ʒ.ij.
Cinnamomi ℥ j.
Granorum iu[illegible]peri ℥.j.
Baccarum lauri ℥.ß.
Cumini Romani, Sem. Cinæ ana ʒ.vj.
Sem. Apij ℥ j. Sem Aniſi ʒ.vj.
Sem. Fœniculi, ſem. Aquilegiæ,
Die korner von den wein rauten ana ʒ.vj.
Ybrauten ℥ j.
Sem. Flor. tiliæ ℥.j.
Carpobalſami, Santali rubri ana ʒ.vj.
Ligni aloes ℥.ß.
Lap. cancrorum crudorum ℥.j.
Cornu ceruini præparati, & pul ℥.j.
Eboris ℥.j.
Margaritarum perforatarum,
Coralli rubri, ana ʒ.vj.
Vnicornu ℥.ß.
Oſſis de corde cerui ℥.ß.
Flor. frumenti, flor. Tritici ana ℥.j.
Moſchi q.ſ.
Aquæ vitæ ter deſtillatæ ein halb Wiener ſchaff.

Ponantur omnia in phiala magna per 40. dies, &c. cola, & ſerua. Peſti medetur mirificè, & ad omnia venena valet: pectus mundificat: pleuritidi medetur, &c. Capitur cum ſaccharo, vel tabularum forma.

Aqua ad iuuentutem conſeruandam, & ſenectutem tardandam.

℞. Ligni aloes,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Galangæ,
Cinnamomi, Macis,
Nucis moſchatæ, Piperis longi,
Calami aromatici, Cubebarum,
Rhabarbari electi, Granorum Paradiſi,
Cardamomi ana ʒ ij.
Roriſmarini Chelidonij,
Mercurialis, Cardui benedicti,
Imperatoriæ, Dictamni albi ana ℥.j.
A[illegible]æ vitæ optimæ ℔.vj.

Macerentur per dies octo: deinde deſtillētur. Aque dein q; adde pro qualiber libra Sacchari albiſſimi in aqua roſ diſſol ℥.ij. moſchi G. iix. & [illegible] vaſe vitreo optime obturato. *Fioravan.*

A *Aqua Theriacalis*

℞. Theriacæ Alexandrinæ ℥.ij.ß.
Myrrhæ electæ ℥.j.ß.
Croci ʒ.ij. Spiritus vini ℥ vj.

Miſceantur omnia, ac per cineres in alembico vitreo, ſubiecto igne lentiſſimo deſtillentur: de[illegible]llata circulentur in baln. Mar. per octo dies, & rurſus deſtillentur. Hæc aqua ſummam contra peſtem, & omnia venenata vim habet, & cor maiorem in modum roborat. *Quercet.*

B *Aqua Theriacalis alia.*

℞. Scobis ebeni ℔. ij. vino maluatico macera, & vino albo ana ℔.j. per duos dies in loco calido, clauſo vaſe, ſæpe agitando.

Adde Cinnamomi, Granorum paradiſi, Carui, Caryophyllorum, Piperis ana ℥.j.ß.
Rad pæoniæ, Nigellæ, Iuniperi ana ℥.j.ß.
Zingiberis, Rad. Angelicæ ana ℥.ij.
Aſari, Viſci recentis ana ʒ.ij.
C Croci ʒ.ij.
Cort. rad. Capparorum, Cort. Tamaricis,
Rad. Enulæ, Rad. Gentianæ, Polypodi[illegible],
Lapathi, Cort. rad. Fraxini, Epithymi,
Ceterach ana q.ſ.
Theriacæ Alexand. ℔.ß.

Diſtilla. Da ℥.ij. pro doſi cum ſero lactis caprini, purgato priùs corpore. * Valet plurimũ in morbo Gallico. *Syluius.*

Aqua vitæ precioſiſſima.

D ℞. Cardamomi, Piperis albi,
Piperis longi ana ℥.ß.
Galangæ, Macis,
Caryophyllorum,
Granorum paradiſi ana ℥.ß. ℈.j.
Ligni aloes ℥.ij. Zingiberis ʒ.iij.
Cinnamomi, Cubebarum ana ℥.ß.
Maioranæ, Roriſmarini, Menthæ, Pulegij,
Rutæ, Saluiæ, Nardi Gallicæ, Aſparagi,
Florum anthos, Roſ. rubrarum ana M.ß.
E Sem. cumini ſylueſtris ℥ ß.
Aniſi, Fœniculi ana ℥.j.
Coriandri, Sinapi ana ℥.ij
Sem. pæoniæ ℥.j.
Sem. cumini Romani ℥.ij.
Rad. enulæ Camp. Rad. iridis ana ℥.j.
Rad Angelicæ ℥.ß
Rad. Teucri, vulgò pimpinellæ ℥.ß.
Rad. pæoniæ, Doronici ana ℥.ß.
Dictamni albi ʒ.iij
F Sacchari candi albi ℔.ij.

Singula inciduntur, modiceq; conteruntur, & ex vino generoſo quinquies diſtillato, correctoq; macerantur in fimo, vel aqua calēte, diebus quatuordecim, ampulla diligentiſſimè obſerata. Deinde operculum roſtratum ſuperimponitur, & commiſſuris luto oblitis, ex balneo cum modico igne diſtillantur. Poſtea ampulla aperitur, & liquor qui effluxit, rurſus ſuper fæces funditur, iterumque euocatur, vt antea, iſque labor quinquies repetitur. Tandem aqua ardens diſtillata vitreo conditur, & adiectis

Croci

Croci Orientalis ℈.j.
Moſchi, Ambræ ana ℥.j.
Fol. auri ℥.ß.

optimè clauditur, ſiniturque dum omnis vis extracta fuerit. * Præſtantiſſima eſt aqua vitæ ad morbū attonitum, comitialem, vertiginem, paralyſim tum præcauendam, tum curandam. memoriam confirmat, roboratque: omnes facultates reficit, iuuat, & auget. Dantur guttæ tres, vel quatuor, ex aqua tiliæ, betonicæ, meliſſæ, ceraſorum, aut ſimili peculiari. *Andernacus.*

Alia minus ſumptuoſa.

℞. Calami aromatici ℥.ij.
Cinnamomi, Ligni aloes, Zingiberis ana ʒ.j.
Caryophyllorum, Cardamomi, Macis,
Cort. citri ana ʒ.ß.
Florum roriſmarini P.ij.
Florum lauendulæ, flor. Saluiæ ana P.ij.
Florum ſtœchados P.iij.
Florum lauri, Saluiæ ana M.ß.
Nardi ℈.j. Croci ʒ.ß.
Moſchi optimi, Ambræ ana G.vij.

Omnia inciduntur, conteruntūrque, & ex vini ſtillatitij optimi ℔.j.ß. macerantur diebus octo, poſtea diſtillantur, exceptis croco, moſcho, & ambra, hęc enim in ſindone ligata orificio operculi, aut vitro, in quo ſeruatur aqua diſtillata, imponere præſtat. * Valet ad apoplexiam, paralyſim, alioſq; frigidos capitis morbos: podagrę, & articulorum doloribus ſalubris. *Andernacus.*

Aqua vitæ ad peſtem.

℞. Rad. Angelicæ, Carlinæ, Gentianæ,
Tormentillæ, Zedoariæ,
Genitalis cerui ana ℥.ij.
Santalorum omnium ana ℥.j.
Theriacæ optimæ, Mithridati ana ℥.iij.
Caphuræ ℈.ij. Moſchi ℈.j.

Radices inciduntur, miſcenturq; reliquis: deinde vitro impoſita, vini generoſi optimè diſtillati libris tribus perfundūtur, & vaſe diligenter obſerato, macerantur per menſem, ſic vt quotidie commoueantur. poſtea colantur per linteum triplicatum, & vaſi conduntur ad vſum. Præſeruandi gratia ſumuntur guttę duæ manè cum pane albo: curandi verò datur vncia ex aqua cardui benedicti, hirundinariæ, ſcordij, vel ſimili. *Andernacus.*

Alia.

℞. Rad angelicæ, Rad. tormentillę, Zedoariæ,
Pimpinellę, Enulę Cāpanę, Dictamni ana ʒ.ij.
Cinnamomi ℥.j.ß.
Santali rubri & citrini, Cort. mali citri ana ʒ.j.

Hæc per biduum macerantur ex vini ſpiritus, vel aquæ fontanæ calentis libris duabus: deinde in duplici vaſe diſtillantur, conduntūrque. Ex hac manè cochleare dimidium, vel per ſe, vel ex alio liquore ſumi poteſt: in curatione integrum. *Andernacus.*

Aqua ſudatoria ad peſtem.

℞. Pimpinellæ, Tormentillæ, Dictamni albi,

A Serpentariæ, Gentianæ, Zedoariæ, Galangæ ana ℥.v.
Piperis longi Caryophyllorū, Macis ana ʒ.j.
Theriacæ Alexandrinæ ʒ.ij.
Caphuræ ℈.j.
Cornu ceruini ʒ.ß.

Triduo ex vini generoſi, & aquæ ſcabioſę æquis partibus macerata in duplici vaſe diſtillantur. Ex hac vncię tres, aut plures, pro ægri viribus & natura dantur. *Andernacus.*

B *Alia facilis.*

℞. Angelicæ, Galangæ, Ligni Guaiaci, Zarcæ parillę, Cinnamomi, Baccarum iuniperi contuſ. ana ʒ.iij. In vini generoſi, & aquæ ſambuci ℔.j.ß. macerantur: deinde in balneo Mariæ diſtillantur. *Andernacus.*

Alia efficaciſſima.

℞. Aquæ theriacalis caphuratæ ℥.j.ß.
Liquoris tartari correcti ʒ.j.
C Spiritus chalchantini ʒ.ß.
Olei vnionum G.vj.
Olei coralliorum rub. ℈.j.
Olei terebinthinæ G.v.
Olei baccarum iuniperi G.iij.
Eſſentiæ chelidoniæ ʒ.ß.
Aquæ rad. tuſſilaginis, Eryngii ana ℥.j.
Aquę florum ſambuci, Violarum lutearū ana ℥.ß.
Vini rubri dulciſſimi ℥.ij.ß.
Omnia miſcētur, paraturq; potio ſudorifera.

D *Vel.*

℞. Theriacæ optimæ ℥.ij.
Myrrhæ ʒ.ij.
Caryophyllorum, Zingiberis, Piperis ana ʒ.ß.
Cinnamomi, Croci, Euphorbij ana ʒ.j.
Vini ſtillatitij ℥.x.
Liquoris tartari ʒ.ij.

Miſcentur, macerantur, colanturque. Huius liquoris cochlear ex coralliorum ſucci ℈.j. datur. *Andernacus.*

E *Liquor tartari.*

℞. Tartari albi ℔.iv. In puluerem rediguntur: deinde retortæ induntur. hæc in fornacem locatur, & vaſe quod excipit amplo appoſito, iuncturæ luteo occluduntur diligenter: poſtea igne per initia exiguo tandem auctiore vrgetur, donec nulli amplius ſpiritus appareant. tunc refrigeratis vaſis liquor eximitur, infunditurq; ampullæ vitreæ erectæ, & in balneo calente corrigitur, ſeparaturq; aqua ab oleo. Extrahitur au-
F tem ab vna libra tartari liquoris ℥.j. vel ℥.j.ß. Hæc drachmæ inſtar ex aqua fumariæ, chelidonię, vel ſimili inſtituto conueniente, rectè ad puſtulas gallicas, exanthemata, eryſipelas, arquatum, aquam inter cutem, febres, menſes, alioſq; meatus reſerandos datur. *Andernacus.*

Aqua theriacalis.

℞. Calendulæ, Verbenæ,
Scabioſæ, foliorum recentium ana M.ij.
Rutæ, Saluiæ ana M.j.
Rad. perſonatæ recent. ℥.ij.

Rad.enulæ campanæ recent.℥.j.

Incidentur omnia, affunde vini optimi antiquiſſimi fului ℔.ij. Eliciatur aqua Balneo Mariæ dicto, vel igne cincrum. Seruetur ad vſum.

℞.Huius liquoris ℔.ij.
Elect.peſtilentialis (Med.Baſilienſium) ſuo loco deſcripti, ℥.ij.
Theriacæ optimæ ℥.j.

Stent in vaſe diligenter obturato vitreo, in loco tepido per dies aliquot, quotidie agitando, donec aqua aureo colore tincta, vim omnem medicamenti in ſe traxerit, tunc ſenſim à fæcibus ſubſidentibus effundatur in aliud vas vitreum, in quo obturato diligenter ad vſum ſeruetur. Vel materiem ſuprà dictam mox poſt commiſtionem in Balneo Mariæ vel cineribus deſtillato, & aqua ſeruetur vſui. Dantur viris & mulieribus ℥.ij. pueris verò ℥.j. ad ſudorem eliciendum. *Medici Baſilienſes.*

Aqua in peſte ſudorem mouens.

℞.Ligni Guaiaci ℔.ß.
Rad.Angelicæ, Imperatoriæ,
Zedoariæ, Iridis, Gentianæ ana ℥.ß.
Cinnamomi ℥.j.
Baccar.Iuniperi ℥ ij.
Fol.Dictamini veri ℥.i.

Omnia minutim inciſa macerentur in ſ.q.vini albi.
Rad.Caryophyllatæ, Helenij,
Valerianæ viridium ana ℥.j.
Rad.Petaſitis ℥.vj.
Herbarum viridium Scordij, Rutæ, Pulegij,
Meliſſæ, Ocimi ana M. j.
Cardui benedicti, Boraginis, Scabioſæ,
Acetoſæ ana M.iiij.
Limonum, Malorum citri ana P.iij.

Omnia minutim inciſa miſceantur & deſtillentur in Balneo Mariæ. *Iohan. Bauhinus iunior.*

Alia.

℞.Rad.Bugloſſæ, Bardanæ, Carlinæ,
Cyperi, Angelicæ, Gentianæ ana ℥.ij.
Seminis Cardui benedicti, Oxalidis,
Citri, Portulacæ ana ℥.ß.
Herbarum Scabioſæ, Pimpinellæ, Roſarum,
Oxalidis, Scordij,
Corticis nuclei Fraxini,
Murſus diaboli cum toto
Florum Verbaſci ana M.j.

Contundantur omnia & macerentur in vino albo & aqua Roſarum per noctem, addendo
Coralli rubri,
Cornu Cerui præp.
Raſuræ eboris vſti ana ʒ.ij.
Croci ℥.j.
Santali citrini ℥ ß.

Deſtillentur vt artis eſt, deinde exponantur aqua Soli per dies aliquot. Hæc eſt Geneuenſium aqua. *Ioh. Bauhinus iunior.*

Aqua vitæ mirabilis, contra graſſantem peſtem probata.

℞. Rutæ recentis, Saluiæ, Lauendulæ,
A Libanotidis, Roriſmarini,
Rad.Tormentillæ, Rad.Pimpinellæ,
Rad.Valerianæ, Rad Biſtortæ ana ʒ.ij.
Baccarum iuniperi, Baccarum lauri ana ʒ.j.
Terræ ſigillatæ, Boli Armeni ana ℈.iv.
Rad.Pſeudodictamni, Sem. Sancti, ſem.Benedictæ.
Rad.Caryophyllatæ rad.E nulæ, rad.Gentianæ,
Rad.Rhapontici, rad. Ciambet (fortè Zurumbet) ana ℥.iij.ß.
B Coriandri præparati, Acetoſæ, Baſilicæ,
Pimpinellæ ana ℈.ij.ß.
Trium ſantalorum ana ʒ.j.
Flor.Borraginis, flor.Bugloſſæ,
Flor.Roſarum rub.ana P.ij.
Been albi, Been rubri ana ʒ.j.

Contuſis & inciſis groſſo modo, deſtillentur ſecundùm artem per alembicum in vino ſublimato & rectificato ad ſufficientiam quantitatis ℔.viij. Poſtea

C ℞.Piperis albi, Cinnamomi, Granorum paradiſi,
Maceris, Nucis moſchatæ,
Cardamomi ana ℥.ß.℈.iv.
Croci ʒ.ij.
Galangæ, Cubebarum, Caryophyllorum,
Calami aromatici ana ℈.iv.
Spec Liberantis, ſpec. Cordialium,
Spec.Contra peſtem ana ʒ.iij.
Spec.Diamoſchi dulcis,
Spec.Diagemmæ ana ʒ j.ß.

D Inciſis & contuſis, infundãtur in præſcripto deſtillato vino, ſtent in loco tepido per horas 48. Deinde deſtillentur ſimul per alembicum ſapientiæ luto prælutatum. Aromatizentur, poſtea
Ambræ griſeæ G xij.
Moſchi Alexandrini G.xvij.
Croci ℈.v.

In rubra ſindone ligata, proijciantur in vas, & bene obturentur, ad vſumq; ſeruentur. *Geſnerus.*

Aqua vitæ alia contra peſtem.

E ℞.Caryophyllorum ʒ.ß.
Cinnamomi, Zedoariæ, Rad.Valerianæ,
Rad.Pimpinellæ, Rad. Tormentillæ,
Flor.Roſarum ana.ʒ.j.
Santali citrini, & rubri, Spodii, Cort.citri,
Doronici, Terræ ſigillatæ, Dictamni,
Seſeleos, Meliſſæ, Maioranæ,
Rad.Enulæ, Sem.Seſeleos, Carabe,
Rhabarbari, Nucis moſchatæ, Macis,
F Scabioſæ ana ʒ.ß.
Flor. Bugloſſæ, flor. Borraginis, flor.Anthos,
Cornu Cerui vſti, Rutæ,
Coriandri præparati ana ʒ.j.
Specierum Diagemmæ, ſpec. Liberanthis,
Spec.Diacamcion, ſpec.Lætitiæ, Almanſoris,
Spec. Diarrhodon Abbatis,
Spec.Diamargaritonis, Hiacynthi,
Smaragdi, Margaritarũ ſplendidarũ ana ʒ.j.
Mithridati, Theriacæ Venetæ,
Boli Armeni ana ℈.ß.
Folij auri, Folij argenti ana n.vij.

Vini

Vini ardentis optimi ℔.viii.

Contundantur omnia optimè,& miſceãtur cum vino ſublimato , ponantur in vas vitreaũ:obturetur eius orificium optimè, ne quid exhalet. Stent in infuſione tribus diebus , deinde deſtillentur lento igne ſecundùm artẽ in balneo Mariæ. Detur de ea in peſte cum electuario appropriato. *Geſnerus ex libro quodam manuſcripto.*

Aqua cinnamomi contra peſtem.

℞.Cinnamomi optimi contuſi ℔.i.
Radicum Dictamni, Angelicæ ana q.ſ.
Vini Cretici odorati,
Aquæ roſaceæ ſtillatitiæ ana ℔.iij.

Macerentur, ſtipatis optimè rimis:aqua balneo M.vitreis organis eliciatur Hæc aqua peſtilentię præcauendæ, aduerſus item venena,ac venenatorum ictus, & ſtomachi cruditates maximè laudatur. *Rubeus.*

Aqua cinnamomi ſimplex.

℞.Cinnamomi electi, leuiter contuſi ℔.j.
Aquæ roſaceæ,
Vini Cretici ana ℔.iv.

Macera,& deſtilla balneo tepentis aquæ:manabit aqua frigidis omnibus affectibus idonea, ſi ad duas treſue vncias, pro ætatis, temperamenti,ac morbi ratione exhibeatur. Stomachum,iecur,lienem,pulmonem,cor,cerebrum,neruosq; roborat: viſum acuit , cordis affectibus opitulatur, venenis, venenatisque ictibus, ac morſibus prodeſt: halitus gratiam commendat: menſtrua ac lotium educit,nauſeam ſedat & ſi cum ſucco citri bibatur,faſtidiẽtem ſtomachum iuuat omnibus tandem morbis auxiliatur, vbi calefacere, reſerare, attenuare, digerere, roborare velimus. *Matthiolus.*

Aqua contra peſtem.

℞. Tormentillæ recentis ℔.i.
Rad.herbæ tunicæ,Dictamni ana ℔.ß.
Enulæ campanæ ℥.iv
Oxalidis cum ſeminibus ℔.ij.
Fol. & flor.Borraginis,Buglosſæ,
Roſarum rubr.ſyl.ana ℔.j.
Theriacæ opt.℔ ß.
Pimpinellæ,Scabioſæ ana ℔.ß.
Succi Limonum ℔.i.
Aquæ ardentis optimæ & circulatæ ℔.ij.
Sigilli Lemnij,
Boli Armeni ana ℥.ij.
Santali albi,Santali rubri,
Spodij,Been albi & rubri,
Margaritarum ſplendidarum ana ℥.j.ß.
Oſſis de corde cerui ℥.j.
Raſuræ eboris ℥.ß.
Croci ʒ.iij.
Caphuræ ʒ ij.
Fol. auri ℥.ß.

Folia auri minutim forfice inciſa : vel melle in porphyrite lapide diligenter & diu agitata.Nam in tenuiſſimum puluerem redigentur,in aqua ar-

A dente, cucurbita optimè clauſa, per dies xv.macerentur. Margaritæ tenuiter tritæ in alia cucurbita ponũtur,cum ſucco limonum totidem dierum,optimè item clauſa.Radices generoſo vino abluantur: inde ſiccatę in vmbra,in mortario terantur, & ſimiliter herbæ, flores & ſemina: omnia tamen in vaſe vitreo, cum theriaca miſceas, addasque ardentem aquam cum auri foliis, & ſuccum limonum cum margaritis. Mox foſſa tribus pedibus profunda facta : in cuius ſit fundo,
B ad dimidium pedem , calx viua,in cuius medio vas optimè clauſum,ne reſpiret equino fimo circumdatum, & contectum locato : affunditoque duas aquæ ſitulas : maneat ibidem per xij.dies, ſingulis tribus quatuórue diebus,mutato fimo. Poſtea omnibus in vitream cucurbitam transfuſis,appoſito roſtrato pileo, ſtipatisque accuratè rimis,igne leui aquam elicias, quam denuò fæcibus affundas & deſtilles: tertiò verò abſq; fæcibus in cucurbita colloces, & rurſus tepente
C balneo deſtillato , ſeruatoq; vitreo vaſe optimè clauſam. Huius cochlear ſatis paruum exhibetur, cum guttis aliquot auri potabilis. *Guainer.*

Aqua alia contra peſtem.

℞. Nucum recentium num.xxxv.
Rad Helenij,rad Tormentillæ,
Rad.Chamæleonis albi,
Rad.Zedoariæ ana ℥.ij.
Cardui benedicti ℔ ß.
D Scabioſæ,Hiperici,Rutæ ana M.ß.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Macis ana ℥.ß.
Calendulæ,Dictamni ana P.ij.
Rad.Borraginis,
Rad. Buglosſæ,Oxalidis ana ℥.j.ß.
Aquæ ardentis ℔ iix.
Vini Cretici ℔.vij.

Terantur, quæ terenda ſunt, macerentur,ore diligenter clauſo,per dies decem: inde aqua igne
E leui extillet, repetita ter deſtillatione, fæcibus ſemper extillatam aquam affundendo : quarta vice,reiectis fæcibus,earum loco ponantur.

Theriacæ optimæ ℔.ß.
Mithridati optimi ℥ iij.
Conſeruæ Roſarum,conſeruæ Borraginis,
Conſeruæ è Nymphæa,
Conſeruæ Violarum ana ℥.j.

Inde deſtillet liquor : cuius æſtate ℥.ij.cum ℥ iv. aquæ axalidis : hyeme verò ℥.iij.cum ℥.iv iuris
F pulli præberi poſſunt: ſic tamẽ,vt ne ætatis, temperamenti , ac cæterarum huiuſmodi rerum ratio prætermittatur. *Hier. Rubeus.*

Aqua contra peſtem.

℞. Angelicæ,Carlinæ,
Gentianæ,Tormentillæ,
Boleti Ceruini,Zedoariæ ana ℥.ij.
Trium Santalorum ℥.j.
Caphuræ ℈.j.
Moſchi ℈ j
Spiritus vini circulati ℔.iij.

P

Miſce, & macerentur per menſem: coletur & ſeruetur aqua ad vſum. *Innominatus.*

Aqua Bezoartica, ſeu Alexipharmaca contra peſtem.

℞. Rad. Angelicæ,
Rad. Valerianæ ana ℥.iv.
Granorum Iuniperi, Dictamni albi,
Rad. Tormentillæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Gentianæ, rad. Pimpinellæ,
Rad. Ariſtolochiæ rot. ana ℥.ij.
Rad. Enulæ, rad. Aſclepiadis ana ℥.j.ß.
Cort. Citri, Boli Armeni ana ℥.j.
Croci, Zedoariæ,
Doronici, Sigilli Lemnij ana ℥.ß.
Coralli albi & rubri, Sem. Thlaſpi,
Sem. Oxalidis ana ℥.j.
Myrrhæ electæ ʒ.ij.
Cornu ceruini vſti ℈.ij.
Saluiæ, Rutæ, Pulegij,
Calaminthæ Italicæ, Scabioſæ, Baſilicæ,
Veronicæ, Maioranæ ana M.ij.
Fumariæ, Scordij ana M j.ß.
Flor. Borraginis, flor. Buglosſę,
Flor. Violarum, flor. Roriſmarini ana P.j.

Terantur omnia in puluerem craſſiuſculum, & ponantur in vaſe vitreo mundo, addendo
Theriacę Andromachi ℥.iv.
Mithridati ℥.iij.

Miſceantur probè, & affunde
Vini ſublimati, rectificati ℔.iix.
Aquarum Oxalidis,
Aquarum Cardui benedicti ana ℔.iv.

Miſce, & pone ad ſolem per dies xiv. deinde diſtillentur per veſicam magna diligentia, vel in balneo M. Poſtea
℞. Cinnamomi electi ℥.ß.
Spec. Diamargaritionis frigidi, Macis,
Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.
Santali rubri, Santali citrini, Zedoariæ ana ʒ.j.
Caryophyllorum, Ligni aloes ana ℈.j.
Spec. Lætitię Galeni,
Spec. Lætitię Rhaſis,
Spec. Diagemmę ana ℈ j.
Moſchi, Ambrę ana G.ij.

Terenda terantur craſſiuſculè, & probè cum reliquis miſceantur, & in ſindone rubea colligata, cum filo in prædictam aquam dimittantur. Doſis eius ℥.ij. per ſe. Miſcetur item cum alijs medicamentis. *Iacobus Theodor.*

Aqua ad præcauendam peſtem & venena.

℞. Cinnamomi ℔.j.
Flauedinem Citreorum,
Summitates Meliſſæ,
Semen Angelicæ.

Extilla ex quatuor libris Maluatici, & rhodoſtaginaris tantundem. *Heurnius.*

Aqua theriacalis caphurata.

℞. Spiritus chalcbantini ℥.j.
Liquoris tartari correcti ℥.iij.

A Aquæ theriacalis ſequentis ℥.v.

Miſcentur, digeruntúrque in balneo calido per menſem. Datur ʒ. . ex vino generoſo, vel alio humore idoneo. Ad iam dictos affectus vehementius valet. *Andernacus.*

Aqua theriacalis.

℞. Theriacæ Alexandrinę ℥.v.
Myrrhæ rubræ ℥.ij.ß.
Croci Orientalis ℥.ß.

Mixta ampullæ vitreæ induntur, perfundantúrque
B elleuriæ, ſiue ſpiritus vini optimi ℥.x. operculo diligenter ſuperimpoſito: ſimul macerantur, paraturq; aqua, quę vitro probè reconditur. *Andernacus.*

Aqua theriacalis alia.

℞. Scobis ligni Guaiaci ℔.j.
Theriacę Alex. optimę ℥.ij.
Conſeruę Roſarum, Buglosſę,
Borraginis ana ʒ.ij.
C Conſeruę Helenij, Anthos ana ℥.j.
Spec. Diagemmę, Lætitię Galeni ana ʒ.ij.

Fiat infuſio in vaſe oppleto vini albi & aquę bonæ ana quartarijs iij ſuper cineres calidos diſtillentur in vaſe duplici cum cinnamomo. Dilue in eo quod diſtillatum fuerit, ſacchari quantum ſatis eſt: cola per manicam Hippocratis · dato bibendum his, qui conualeſcunt à morbo Gallico. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

D ℞. Theriacę veteris ℔.j.
Acetoſę M.iij.
Florum Chamomillę, Pulegij, Gramminis,
Cardui benedicti ana M.ij.

Temperentur in vino albo, diſtillenturque: aqua ſeruetur vſui: capiat æger ℥.ij. cum ℥.ij. aquę acetoſæ, buglosſæ: & hoc cùm ingreditur lectum vel ſtupham.* Hæc aqua curat dolores morbi Gallici, ſi per ſe detur, vel cum decocto milij ſolis, vel bardanę. Ego, inquit, optimo ſucceſſu cu-
E raui multos pueros, ſenes & debiles hac potione, vel addendo guttas aliquot decoctioni communi Guaiaci: propter tenuitatem partium citò penetrat, & ad extra propellit. Hæc aqua cum aqua extinctionis auri omne vitium argenti viui emundat & caſtigat. *Rondeletius.*

Aqua theriacalis alia.

℞. Ligni Guaiaci ℔.ß.
Aquæ ℔.viij.
Vini albi ℔.ij.
F Aquæ Fumarię, aquę Cichorij, aquę Chamomillæ ana ℔.j.

Macerentur ſimul per noctem ſuper cineres calidos. Adde
Polypodij quercini ℔.ß.
Epithymi ℥.ij.
Aſparagi ℥.vj.
Conſeruæ Roſarum, Cichorij,
Borraginis, Buglosſę ana quart.ij.
Theriacæ bonę,
Conſeruæ Enulæ ana quart.j.

Diſtillentur vaſe duplici bene obturato. Doſis ℥.ij vel

℥.ij.vel iij. Quòd ſi velis, poteris ℥.iij. aquæ theriacalis addere ſacchari ℥.j. cinnamomi ℥.j. & curſus per manicam Hippocratis diſtillare. Datur in morbo Gallico manè in lecto ad ſudores prouocandos. *Sylu.*

Aqua contra venena lethalia & peſtem.

℞. Antidoti Matthioli contra venena lethalia ℔.j.
Syrupi de cortic. Citri ℔.j.
B Aquę vitę optimæ in vitreis org. diſtil. ℔.v.

Miſce in vaſe vitreo optimè clauſo, magna cum dexteritate aquam in vaſe cum electuario tamdiu agita, donec totum d[illegible] [illegible]. Tum in menſem integrum reponito, bis [illegible] in hebdomada agitando. Exacto de[illegible] menſe [illegible] aquam aureoque colore [illegible] electuario ſupernatare inuenies, & qua[illegible] ſius vim in ſe contraxerit. Tum [illegible] apertas, C & in vas [illegible] aquam paulatim effundas, cui[illegible] & membrana accuratiſſimè obtures. [illegible] hæc [illegible] virtute pollet (q[illegible] d[illegible] [illegible] quatuor drachmarũ pondere pota [illegible] pari od[illegible] rati vini quantitate, vel [illegible] cordialis [illegible] bi quis ictus, vel demorſus à [illegible] venenato animali, in tanto mortis diſcrimine verſaretur, vt vocem, viſum, ac reliquos ſe è ſenſus amiſiſſe [illegible] ægrum ingenti adſtantium admiratione, à longo veluti ſomno excitet. Quin & D vomitione plurimam infectorum humorum copiam exhaurit. Valet etiam contra venena quæ per os ſumuntur, & peſtem. *Matthiolus.*

Aqua vitæ precioſa.

℞. Vini ſtillatitij, ſeu aquæ vitæ ℔.x.
Succi Meliſſ, Olei chalcanthini,
Liquoris tartari ana ℥.vj.
Meliſſæ, Chelidonię, Saluię,
Roriſmarini, Maioranę ana M.j.
E Zingiberis Caryophyllorum,
Piperis albi, Piperis nigri, Piperis longi,
Cubebarum, Cinnamomi, Macis,
Myrrhæ rubrę, Maſticis ana ℥.ij.
Cinerum Fabarum ℥.v.

Aromata leuiter conteruntur herbę inciduntur, omniaq; miſcentur & ampullæ vitreę induntur, ipſaq; obſerata diebus duodecim in balneo macerantur. poſt leniſſimo igne ex eodem diſtillantur, ſeparanturque. Deinde

℞. Pulueris Zingiberis ℥.j.ß.
F Pul. Zedoariæ ℥.ij.ß.
Pul. Caryophyllorum ℥.ij.
Cubebarum ℥.j.ß.
Amomi ʒ.ij.
Granorum paradiſi ʒ.vi.
Nucis moſchatæ ℥.j.ß.
Cinnamomi electi, Macis ana ℥.ij.
Florum Sulphuris,
Florum Auri ana ʒ.ij.
Zibetti, Ambrę ana ʒ.ij.ß.
Moſchi G.v.

A Hæc in puluerem rediguntur, & porro ſub cineribus cocto imponuntur, poſtea hic aquæ vitæ ſupra [illegible] infunditur macerantúrque in calido loco per dies tres, aut quatuor. tum iterum ſeparatur, & ex aqua vaſe optimè recondita ſeruatur: dantur guttę quinque * Corpus penetrat, roborat, & renouat. *Andernacus.*

Aqua vitæ optima.

℞. Chamomillæ, Meliloti,
Flor. Lauendulæ, Sabinæ,
B Flor. Anthos ana M.j.

Hęc in aqua vitę ℔.iv. macerentur per horas vigintiquatuor: deinde ex balneo diſtillentur, ſeparenturque ita, vt ſi libra exſtillarit, hæc peculiari vaſe condatur: atque ſic reliquæ deinceps excipiantur, reſeruenturque. Prima omnium eſt præſtantiſſima. hinc ſecunda: poſtea tertia *. Multi feliciſſimè hac vſi ſunt in præcauenda apoplexia & paralyſi, hoc pacto Si quis in balneum deſcendens, aquę huius guttas tres ex aqua Maio-
C ranæ vel Saluiæ ſumat, hic à morbis his ſe per menſem integrum tutus erit quin etiam eadem naribus admota tutò menſem reddit ſecure quoq; ſingulis menſibus ſemel guttæ tres, vel quatuor ex vino Cretico manè potui ſumuntur. *Andernacus.*

Liquor auri.

℞. Auri finiſſimi calcinati q. ſ.

Tantum ſpiritus vini ſuper hanc clotam calcem funditur, quantum ſex digitos tranſuerſos ſu-
D pereminet: ac iuncturis vaſis probè oblitis, macerantur in aqua temperatè calida, ſiue balneo Mariæ, diebus viginti aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vaſis puluere candido effunditur, & ſpiritus vini ex ampulla vitrea per operculum à flauo auri liquore. modicè ex balneo ſeparatur. Poſtremò idem liquor auri extractus, ad ſummum gradum vſq; eleuari, hoc eſt, quinquies per ampullam incuruatam (retortulam appellant) vrgeri debet: atque tunc quinta
E auri eſſentia abſolutè parata dicitur, ſummum Chemicorum myſterium. *Andernacus.*

Elixir vitæ.

℞. Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Zedoariæ, Zingiberis, Galangæ,
Piperis albi Piperis nigri,
Baccarum Iuniperi, corticum Citri,
Corticum Arantiorum, Saluię,
Baſiliconis, Roriſmarini,
Menthæ, Maioranæ,
F Baccarum Lauri, Pulegij,
Gentianæ, Calamenthi,
Foliorum Sambuci, Roſarum albarum,
Roſarum rubrarum, Spicæ nardi,
Cubebarum, Aloes hepaticæ,
Sem. Arthemiſiæ, Sem. Maioranæ ana ʒ.ij.
Ficuum, Paſſularum, Dactylorum,
Amygdalarum, Pineatum ana ℥.vj.
Mellis albi ℔.j.
Moſchi optim. ʒ j.
Sacchari fini ℔.iv.

Miſce, contuſis omnibus contundendis, & in aquæ vitæ ℔. xv. infundantur. Stent ita in bocia bene obturata, decem diebus, aut amplius: poſtea in balneo diſtillentur vſque ad fæcum exiccationem. Poſtea extrahe aquā è recipiente ponaturq; in pellicano, & circuletur in fimo equino per duos menſes continuos. Poſt circulationem tuum elixir habebis paratum. Poſt hæc accipe bociam cum reliquijs fæcum, & diſtillentur in cineribus fortiſſimo igne, & iam extillabit aqua rubra inſtar ſanguinis, quæ admodum fœtet, & turbida eſt: quæ & ipſa circuletur, vt prior: & hæc eſt ignea ſubſtantia, quę etiam ſemimortuos ſuſcitare poteſt. Poſt circulationem ſeruetur.* De priori aqua, quę per balneum eſt extracta, ſi tertio quoq; die per os ʒ.j. accipiatur, corporis integritatē conſeruat, & à morbis tuetur. Si vulnera eà madefiant bis terue ad ſummum, curantur: oculorum morbis omnibus apprimè conuenit, gutta vna inſtillata viſum conſeruat. Facies & pectus ſæpius hac aqua lota, iuuentutem conſeruat. Per os aſſumpta venerem ſtimulat, & mulieres infœcundas ad conceptum diſponit. Poſterior aqua ruſo colore prędita, doloribus matricis medetur, per os ſumpta: pondere duarum drachmarū aſſumpta, pleuritidem ſoluit. colicos dolores inunctione curat: ſimiliter & lienis duritiem, dentium dolorem, anhelitus fœtorem. & alia huiuſmodi ſanat. Omnis generis febres tollit, quia potenter omnes humores diſcutit & diſſipat. Si cui ægroto vocis acciderit priuatio, dabis huius ʒ.j. cum altera ʒ. prioris aquę intra os, & loquetur: quod ego millies, inquit author, expertus ſum. *Fioravantius.*

Aqua precioſa.

℞. Vini maluatici opt. menſ. vj. ponatur in bocia, & diſtilletur ſuaui igne per cineres ſeptem vel nouem vicibus: aquam vitæ ſic bene rectificatam pone in vitro cum ſequentibus.

℞. Sperma ceti,
Ambræ electæ,
Rhabarbari optimi ana ʒ.ij.
Moſchi fini ℈ j.

Pone huiuſmodi res in ſacculum vel pilam de panno raro ſubtili & bene mundo. Huiuſmodi ſacculus poſtea ponatur ad vinum ſupra rectificatum, & bene claudatur orificium vitri: efficietur tale vinum aurei coloris. Poſſet & cinnamomi aliquid addi, & erit magis delectabile: * virtutes huius aquæ: venena curat & expellit. Ad præſeruandum contra peſtem datur gutta vna manè cum modica medulla panis, factis prius alijs purgationibus & phlebotomia. Iniecto vero da reſtam nucis moſchatæ plenam cum mica panis albi: deglutiendo curat. *Euonymus.*

Aqua mirabilis.

℞. Terebinthinæ ℥.j.
Thuris maſculi ℥ ij.
Aloes hepaticæ, Maſticis,
Caryophyllorum Galangæ,
Cinnamomi, Croci,
A Nucis moſchatæ, Cubebarum ana ℥.j.
Gummi hederæ ℥.v.

Omnia ſubtiliſſimè puluerizentur: deinde in alembico bene lutato diſtillentur lento igne. Prima aqua erit clara & alba, donec incipiat croceari & inſpiſſari: tunc remoue ipſam, & collige ſecundum, quę erit crocea, ſpiſſa, & priori ſupernatat. Cùm autem color ille croceus magis intenditur, remoueatur ſecunda, quia venit tertia: quæ eſt ſicut mel clarum, & propriè balſamum B vocabitur, & eius facultates quoque obtinet. Si eius guttam cum cuſpide cultelli in fundo cyathi aqua pleni poſueris, non diſſoluitur, quemadmodum verum balſamum: poſtquam ſteterit per vnam horam, venit in ſuperficie aqua ſine diſſolutione. Ardet quoq;. Deinde congelat ac ſi in vna libra lactis ponatur vna gutta tepida, ſtatim congelat illud, ſicut balſamum.* Prima aqua balſamum dicitur, & hęc curat fiſtulam, ſonitum aurium, ſi de ea duas vel tres guttas impo C ſueris. Secunda aqua vocatur oleū balſaminū: quæ curat oculos expalpebratos, leproſos & lacrymoſos ſubitò, ſi cum ea manè & ſero laueris.* Tercia vocatur balſaminum oleum artificiale, quod in facultatibus idem eſt, quod naturale. Curat & ſtringit omnem tineam, ſcabiem & ſuperfluitatem, in quacunq; parte humani corporis acciderit: omnia apoſtemata, & omnia vlcera recenter euenientia, omnemq; tumorē oculorum, ſi cū ea laueris. Repercuſſiua eſt magis hu-D morum frigidorū, quam vlla alia medicina. Omnem dolorem dentium, vel ex verme, vel ex humore fluente, ſi cum ea laueris, curat, reſtringit, & interficit. Et in omnibus venenis frigidis, ſicut bufonis, araneæ, ſerpentis, ſcorpionis, optimè valet: nec eſt poſſibile, vt hominem lædant, ſi aliquis ab illis punctus, guttam tepidam huius appoſuerit. Omnia vlcera, quantumcunque profunda ſint, ſiue in carne, ſiue in neruis & oſſe, & apoſtemata ſanioſa, ſi cum ea laueris, ſine ali-E qua tenta curat intra nouem dies, quantumcunque terribilia, ſeu immunda, fiſtulata ſeu cancrata fuerint, etiam Noli me tangere, & morbum Aegidij. habet etiā mirabiles effectus in dulcificatione corporum metallicorum. Omnem guttam frigidam, ſi cum ea laueris, & cum panno lineo ſupra locum doloris emplaſtraueris, curat & percuſſiones lapide, vel caſu, læſione loci facta, panno lineo in eo tincto & ſuperpoſito deſiccat & reſtringit neruosq; ie fortificat. vel con-F fortat. Et ſcias, q̄ eſt calidiſſima ſupra omnem gradum, & nulla res calidior reperiri poteſt: & eſt tantæ penetrationis & caliditatis, quòd ſi vnam guttam tepidam poſueris ſuper manū, ſtatim penetrat ſine læſione, & non ſenties. Tumorem pedum, tibiarum, & [illegible]orem iuncturarum læſione ibi facta, ſuperpoſita, curat ex frigida cauſa, vel ex ſanguine corrupto. Dicitur hic liquor Mater balſami: quem ſi probare volueris, accipias pullum deplumatum, & mundatum a viſceribus: poſtea calefac eum ad ignem [illegible], quod vix poſſit teneri in manu: poſtea [illegible]

eum

cum dicto oleo, & expone ſoli per duas horas ad exiccandum, & iterum iteretur vngēdo cum dicto oleo, & deſiccetur: poſtea vbi vis repone, quia nunquam putrefiet. & huius generis plures habet faculates. *Bertapalia.*

Aqua apoplectica, noſtra.

℞. Roriſmarini, Betonicæ,
Saluię, Maioranæ ana M. j.
Flor. Anthos, flor. Stœchados,
Flor. Borragınis, flor. Primulę veris,
Flor Lauendulę ana P. j.
Sem. Sinapı, ſem. Pæoniæ ana ℥. j.
Sem. Fœniculi ana ʒ. ij.
Nucleorum Perſicorum ℥. j.
Rad. Pæonię ℥. j.
Scillæ ʒ. ij.
Viſci Quercini ℥. ß.
Cubebarum ʒ. ij.
Nucis moſchatæ ʒ. ij.
Macis ʒ j.
Spec. Diambræ, ſpec. Diamoſchi ana ℥. ß.
Confect. Anacardi ℥. j.
Aquę vitę optimę, atque circulatæ ℔. iv.

Puluerizanda puluerizentur, macerentur, & per veſicam deſtillentur, vt artis eſt.

Aqua epileptica.

℞. Fol. & flor. Saluiæ minoris ℔. j.
Rutæ ℥. j.
Flor. Lauendulæ ℥. ii.
Nucis moſcharæ, Caryophyllorum,
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥. j.
Spicænardi, Caſtorei ana ʒ. j.
Granorum Paradiſi, Olei Laurini ana ℥. j.
Cort. mal. Citri ʒ. iij.

Contundantur optimè omnia, vinoq; albo generoſo macerentur aliquot diebus, cucurbita accuratè clauſa: inde igne lento ſtillatitius liquor excipiatur. *Rubeus.*

Alia.

℞. Hirundinum num. lx.
Caſtorei ℥. ij.
Granorum Pæoniæ ℥. ß.
Aquæ ardentis ℔. xv.

Macerentur cucurbita optimè occluſa. deinde adde
Liquoris primi è Chalcantho educti,
Aceti albi acerrimi ana ℔. j.

Macerentur quindecim diebus omnia: mox igne cinerum moderato deſtillentur, dum liquor perſpicuus manauerit: cuius manè & veſperi cochlear exhibeatur, dum totum ſumatur. Quod ſi Caſtorei odor & ſapor ingratus ſit, G. xij. Moſchi adiungantur, & totidem Camphoræ, & Sacchari candi ℔. ß.

Aqua epileptica Eraſti.

℞. Flor. Lilij conuallium ℔. j. ß.
Flor. Pæonię, flor. Lauendulæ,
Flor. Betonicæ ana ℔. j.
Flor. Tiliæ, flor. Verbaſci odorati ana ℥. ij. ß.
Rad. Ariſtolochiæ longę ℥. j. ß.

A Viſci Quercini ʒ. xiv.
Viſci Corylorum ʒ. iij.
Cubebarum ℥. j.
Piperis nigri, Caſtorei pontici ana ℥. ß.

Incidenda incidantur, miſceantur, infundantur in vini vel maluatici, vel alterius generoſiſſimi menſuris duabus Germanis, per tres hebdomadas, maneatque loco calido, vel Soli expoſito, & quotidie agitentur, demum balneo Marię deſtillentur. Vſus eſt, vt in paroxyſmo diducto ore,
B cochlear plenum infundatur, fauces, tempora & nares ea cōfricētur. Deinde, vt quo tempore inſultus timetur, ſiue dum poſt breuia interualla acceſſiones repetunt, veſperi & manè tantundem ægroto offeratur, vnà cum duobus trochiſcis, quorum mentio fiet. Si mandere ægrotus nequeat, in aqua diſſoluti exhibentur. Poſtremo vt tempore præſeruationis ſingulis ſeptimanis, cùm Luna vel quadrata, vel plena, vel nouà efficitur, cochlear vnum ſumatur, cum duobus tro-
C chiſcis manè & veſperi: & morbo remittente manè tantùm: deinceps metu plenè ſublato, bis in menſe, plenilunij & nouilunij tempore accepiſſe ſufficit. Trochiſcorum autem deſcriptio huiuſmodi eſt:

℞. Cinnamomi ʒ. j.
Rad. Pæoniæ, Sem. Pæonię ana ℈. ij.
Zingiberis, Cubebarum,
Caryophyllorum, Macis ana ℈. j.
Spec. Cordialium, ſpec. Aromat.
D Spec. Caryophyllorum ana ℈. ß.
Spec. Diambræ, ſpec. Diamoſchi ana G. v.
Nucis moſchatæ conditæ ʒ. j.
Sem. Citri excorticati ℈. ij.
Sacchari albiſſimi ℥. iix. in aqua ſupradicta diſſoluti.

Ex his fiant iuxta artem trochiſci, inſtar eorum, quę Manus Chriſti vocantur. Pro ditioribus inaurari, & oleo ſtillatitio, vel aniſorum, vel macis, vel alio ſimili aſpergi poterunt, cùm funduntur
E tur ſupra lapidem.

Aqua epileptica Langij.

℞. Florum Lilij conuallium M. iix.

Superfundatur menſura vini Cretici, aut moſcatelli, aut aliàs generoſi, in eoq; per dies quinque infuſi maneant, mox vitreis organis tepentis aquæ balneo deſtillet. Mox
℞. Cinnamomi ʒ. vj.
Nucis moſchatę ℥. ß.
F Piperis longi ʒ. ij.
Flor. Lauendulæ ℥. j.
Flor. Roriſmarini,
Flor. Stœchadis ana ℥. ß.
Cubebarum ʒ. ij.
Viſci Quercini,
Rad. Pæonię,
Rad. Dictamni noſtratis ana ℥. ß.

Omnia craſſiuſculè contrita, ruſus in ſuperiore vino per dies octo macerētur, loco aprico poſtmodum deſtillentur, vt ſuprà. Trochiſcorum hæc forma eſt:

℞.Sem.Pæonię excort.℥.ß.
Margarit.præparat.ʒ.ß.
Macis ℈.j.
Fol.Auri num.vj.
Sacchari albiſs. aquæ iam dictæ diſſoluti ℥.v.
Fiant trochiſci. Vſus vt in præcedente dictum.

Aqua ad conuulſiones, optima.

℞. Aquarum Lilij conuallij,
Aquarum Iuniperi ana ℥.j.
Olei Succini ℈.ß.
Miſce. *Quercetanus.*

Alia ad idem.

℞. Aquæ Cinnamomi,
Aquę flor.Tiliæ ana ℥.j.
Olei Iuniperi per ebullitionem aquæ extracti gutt.iv.
Olei Succini ℈.ß.
Spiritus Vitrioli gutt.ij.
Miſce, & potui exhibe. *Idem.*

Aqua ad melancholiam.

℞. Zedoariæ, Doronici, Cort.mali Citri,
Macis, Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.
Coralli rubri, Succini,
Limaturæ Eboris ana ℈.ij.
Been albi & rubri,
Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ, Folij, Croci,
Heil, ſiue Cardamomi ana ʒ.j.
Trochiſcorum Diarrhodonis,
Agallochi ana ʒ.ß.
Cinnamomi, Galangæ,
Zurumbet ana ʒ.j.ß.
Fol. Auri, fol.Argenti contuſ.ana aur.j.
Margaritarum ʒ.iij.
Frag.Saphyri, frag.Hyacinthi, frag.Smaragdi, ana ʒ ß.
Moſchi ʒ.ß.
Ambræ ʒ.ij.
Myrobalanorum emblicorum ℥.v.
Roſarum ℥.j.
Hæc omnia optimo vino macerata octo horarum ſpatio, deſtillatione excipiuntur. Conuenit iis, qui abſque manifeſta cauſa triſtantur: qui capite tremunt, aut corde, quibus ſolitudo expetitur. *Sauonarola.*

Alia aqua ad melancholiam.

℞.Roſarum ʒ.xv.
Glycyrrhizæ mundę ʒ.vij.
Agallochi, Santalorum ana ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ.v.
Macis, Caryophyllorum ana ʒ.ij.ß.
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ʒ.ij ℈.ij.
Nucis moſchatæ, Cardamomi,
Galangæ ana ʒ.j.
Spicæ ℈.ij. Ambræ ℈.ij.
Moſchi ℈.j.
Aquæ Roſarum ſtillatitiæ,
Vini optimi ana q.ſ. eſt.

A Macerentur omnia, deinde lento igne excipiatur vitreis vaſis aqua. Quæ ſtomacho ieiuno, ob frigiditatem, ac humiditatem languenti egregiè ſuccurrit, & coctionem iuuat, appetentiam excitat, cordique mirificè opitulatur. Qui tamen calidiori ſunt temperamento, cordis præſertim, aut aliquatũ in meſenterio, cæteriſue locis partium inflammatione laborant, ea temerè non vtantur. *Rubeus.*

Aqua ad loquelam deperditam.

B ℞.Aquarum Lauendulæ ℥.j.
Saluiæ, Pæoniæ, Pulegij, Maioranæ,
Ceraſorum nigr.
Fol. Quercus ana ℥.ß.
Miſce, & teneatur in ore.

Alia.

℞. Aquarum Lauendulæ ℥.j.
Saluiæ, Pæoniæ, Pulegij,
Maioranæ ana ℥.ß.
C Miſce. Retineatur in ore, non tranſglutiendo, vel tranſumendo.

Aqua ſomnifera.

℞.Muſci arborei, flor Nymphææ,
Papaueris albi & nigri,
Lactucarum ana M.j.
Cort. Mandragoræ,
Sem. Lactucæ.
Sem. Papaueris nigri ana ℥.ß.
Sem. Lolij. ℥.ij.
D Sem. Papaueris albi ℥.iij.
Sem.quatuor frig.℥.ij.ß.
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ℥.ß.
Ligni aloes, Macis ana ʒ.ij.
Myrrhæ, Thuris ana ʒ.ij ß.
Croci ʒ.iij.
Opij ℥.j.ß.
Aqua ex omnibus eliciatur: cuius vſus fuerit ab ℥.ß. ad ℥.j. vti vires ac vigiliæ ægrotantis tulerint. *Guainerius.*

E

Aqua ad ſomnum alia.

℞ Succi Papaueris vtriuſque ana ℔.j ß.
Succi Hyoſcyami albi & nigri ana ℥.ij.
Succi Portulacæ,
Succi Lactucæ ana ʒ.iij.
Succi Fabæ inuerſæ ℔ ß.
Succi Nenupharis ℥.iij.
Sem.Papaueris cuiuſque.
Radic. Fabæ inuerſæ ana ℥.ij.
F Sem Lolij ℔.ß.
Sem. Hyoſcyami albi & rubri ana ℥.ij.
Xyloaloes, Nucis Methel ana ℥ j.ß.
Portulacæ, Lactucæ ana ʒ.j.
Scariolæ ʒ.j.ß.
Endiuiæ ℥.j.
Contundantur & reponantur per dies tres in vaſe vitreo, & deſtillentur. Detur ʒ.j. cum vino & aqua. *Fumanellus.*

Alia.

℞. Lolij, Sem.Hyoſcyami,

Sem.Por-

Sem. Portulacæ ana ℔.ß.
Mandragoræ ℥.iij.ß.
Papaueris nigri, ſem. Craſſulæ maioris,
Cicutæ, Papaueris rubri,
Halicacabi ana ℥.iij.

Vnumquodque ſcorſim in pollinem redigatur, inde in cocurbita diebus quinque aut ſex macerentur: poſtea adde

Succi Craſſulæ maioris,
Succi fol. &c rad. Hyoſcyami,
Succ. fol. Papaueris rubri ana ℔.ß.
Opij ℥.ſ.

Omnia ſimul miſce, & deſtillet aqua: cuius eſt, vt ſuperioris, vſus *Rubeus*.

Alia aqua ſomnifera.

℞. Opij, ſem. Hyoſcyami ana ʒ.ß.
Nucis moſchatæ, Galliæ moſchatæ,
Ap. anochi ana ℈.j.
Succi Coriandri virentis ℥.iv.

Simul omnia quindecim diebus macerentur, poſtea addantur

Nucis Metellæ ʒ.ß.
Lactucæ, per diem ac noctem vino albo generoſo infuſæ M.ij.
Cort. Mandragoræ recent.
Sem. Lactucæ ana ℈.ß.

Vitreis organis aqua eliciatur. *Rubeus.*

Alia.

℞. Nucis Metellæ ʒ.ß.
Sem. Papaueris ʒ.ß.
Sem. Hyoſcyami albi ʒ.ß. Opij G.j.
Sacchari op. ʒ.iv.
Sem. Lactucæ,
Sem. Papaueris nigri ana ʒ.ij.
Sem. Lolij ʒ.ß.

Fiat aqua. *Idem.*

Alia.

℞. Succi Fabariæ, ſeu Fabæ inuerſæ,
Lolij ſucci, Solani ſucci ana ℥.vj.
Sem. Hyoſcyami, ſem. Fabariæ,
Sem. Endiuię, ſem. Lactucæ,
Violarum, Roſarum ana ℥.ß.
Opij Thebaici ʒ.ij.ß.

Quæ teri poſſunt, terantur infundanturque in ℥.ix. aquæ ardentis: mox tepentis aquæ balneo pluribus vicibus liquor deſtillet: cuius exhibent ad ʒ.ij. *Idem.*

Aqua mirabilis ad viſum.

℞. Succi Fœniculi, Chelidonij,
Rutæ, Euphragiæ ana ℥.ij.
Mellis ʒ x.
Sarcocollæ, Antimonij,
Thotiæ, Aloes ana ℥.ß.
Fellis Caponum, Gallorum,
Gallinarum ana ʒ.ij.
Nucis moſchatæ, Croci,
Caryophyllorum ana ℥.j
Sacchari candi de ſyrupo roſ. ℥.vj.
Hepatis Hirci aſſati ℥.ij.ß.
Anthos M.ß.

A Contundenda contundantur ſubtiliſſimè, & hepar fruſtatim incidatur: deinde omnia miſceantur, & ponãtur in alembico vitreo, & ſecundùm artem bis diſtillentur. * Viſum caliginoſum mirabiliter clarificat, & ſanitatem oculorum conſeruat, intra oculos poſita *Ioan. de Vigo.*

Aqua ad viſum alia.

℞. Seminis Fœniculi, Petroſelini, Apij Siler is montani, Anili, Carui, Sem. Gallitrici Rad. Chelidoniæ, Rad. Acori, Betonicæ, Agrimoniæ, Tor-
B mentillæ, Rutæ, Verbenę ana part. æqual. Terantur & ponantur prima die in vrina pueri virginis: ſecunda in vino albo: tertia in lacte mulieris, ſiue aſinæ: quarta die diſtillentur hęc omnia, & ſerua, vt balſamum, & obtura vas, ne re ſpirare poſſit. * Viſum acuit, & oculos clarificat, & maculas & panum delet. *Petrus Hiſpanus.*

Aqua vſualis ad oculos.

℞. Aloes Hepaticæ, Sarcocollæ ana ʒ.j.
Caphuræ, Croci orientalis ana ʒ ß.

C Puluerizentur omnia per ſe minutiſſimè adde
Vini maluatici, Aquæ Roſarum ana ℥.vj.

Bulliant in duplici vaſe ſecundùm artem. *Auguſtani.*

Aqua confortans viſum.

℞. Margaritas q.v. quas in tenuiſſimas particulas contuſas excola per linteum cum aqua roſarum. Deinde aquę iſtius aliquot guttas pluma oculis inſtilla. *Renzouius.*

D *Alia.*

℞. Aquarum Verbenæ, Betonicæ,
Fœniculi ana ℥.j.ß.
Vini albi ℥.j.
Tuthiæ præparatæ ʒ.j.
Sacchari candi ʒ.ij.
Aloes hepaticæ ʒ.j.
Lactis mulieris ʒ.ij.
Caphuræ ℈.ß.

Puluerizanda puluerizentur, & 24 horis in infu-
E ſione permaneant, deinde colentur, & colatura oculi clauſi abluantur. *Idem.*

Aqua ad nebulas oculorum & ſuffuſiones.

℞. Piloſellæ part. x.
Chelidonij part. iij.
Fœniculi part. ij.
Menſe Maio collect. dũ rore adhuc madent.

Diſtilla calore cinerum. Sunt qui Aloen ad-
F dant. *Rubeus.*

Alia ad idem.

℞. Zingiberis, Cinamomi,
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Granorum Paradiſi ana ℥.
Fol. Saluiæ ℔.j.
Cardamomi, Cubebarum,
Maſticis, Galangæ,
Roriſmarini, Maioranæ,
Lauendulæ, Meliſſæ,
Betonicæ ana ʒ.ij.
Vini optimi, aut aquæ vitæ ℔.ix.

Omnia bene tuſa macerentur per dies decem: mox deſtillet aqua, cuius duæ tréſue guttę oculis ſuffuſione laborantibus inſtillentur. *Rubeus.*

Aqua ad oculorum vlcera, vbi materia calida eſt.

℞. Aquarum roſaceæ, Flor. Myrtillorum,
Equiſeti ana ℥.ß.
Sacchari candi è ſyrupo roſaceo ʒ.ij.
Sieff albi abſque Opio,
Sieff è plumbo ana ʒ.j.
Sieff è thure ʒ.ß.
Aloes hepaticæ ℈.ß.
Myrobalanorum citrin. ʒ.j.ß.
Album ouorum num. iij.

Tritis terendis, quaſſentur & miſceantur omnia inde vitreis organis, ſtipatis accuratè rimis. aqua deſtillet: quę vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. *Ioan. de Vigo.*

Alia ad idem, vbi materia frigida eſt.

℞. Sieff. è thuro ʒ.j.
Sieff è plumbo ʒ.j.ß.
Mirobalanorum citrinorum ʒ.ij.
Cadmiæ, Stybij ana ʒ.j.ß.
Myrrhæ ℈.ß.
Sarcocollæ, Aloes hepaticæ ana ʒ.j.
Aquæ Plantaginis, Roſarum ana ʒ.j.ß.

Terantur, quæ terenda ſunt, omnibusque mixtis, eliciatur aqua vaſe vitreo, qua perinde ac collyrio vtare. *Idem.*

Aqua ad oculorum nebulas & ſuffuſiones.

℞. Succi Fœniculi, ſucci Chelidonij ana ℥.ij.
Mellis roſacei ℥.x.
Rutæ P.j.
Euphragiæ M.ij.
Fellis veruecis ℥.iv.
Sarcocollæ ʒ.ij.ß. Sagapeni ℥.j.
Caphurę ℈.ij.
Miſce, ac deſtilla. *Idem.*

Alia optima Altomari.

℞. Fœniculi, Rutæ, Euphragiæ,
Verbenæ, Tormentillæ, Betonicæ,
Roſarum, Endiuiæ ſylueſtris, Callitrichi,
Anagallidis, Pimpinellæ, Chelidonij,
Papyri, Pæoniæ, fol. Vitis, Apij,
Agrimoniæ, Caprifolij ana part. æquales.

Terantur, & prima die ponantur in vino albo: ſecunda in vrina pueri, venerem nõ experti: tertia in lacte mulieris: quarta in melle optimo: quo tempore deſtillentur, & quod elicitur, vſui ſeruetur. Hęc autem omnia purgato corpore exhibere oportet.

Aqua viſum conſeruans.

℞. Vini albi ℔.xij.
Panis albi recentis ℔.iv.
Chelidonij, Fœniculi,
Scillę ana ʒ.iv.
Caryophyllorum ℥.ß.

Miſce in alembico, & balnei calore deſtillentur, A donec libræ quinque exierint: quam ſerua ad vſum. *Fioranantus.*

Aqua ad oris halitum commendandum, atq; item narium.

℞. Aquę roſaceę ℔.j.ß.
Aquę Violarum ℔.j.
Aquę Maioranę ℔.ß.
Nucis moſchatę, Agallochi,
Cinnamomi, Galangę,
Zedoarię ana ʒ ij.

B In puluerem redigantur, quæ poſſunt redigi, & cũ aquis miſceantur, deſtilletq; aqua, cui addito Moſchi G. iix.

Nam purgato capite, ſi ipſa aqua quotidie ſtomacho ieiuno, emunctiſque naribus trahatur, mirificè confert, dum è cerebro ortum habuerit malum. *Hier. Rubeus.*

Aqua ad ſputa cruenta, & phthiſim.

℞. Carnium limacum in vini auſteri, & aquę plantag. coct ℔.ij.
C Conſeruę Conſolidę maioris,
Roſarum ana ℔.j.

Cum limacum deſtillatione fiat deſtillatio in alembico. Hęc aqua per manicam Hippocr. colетur, cum ſacchari diſſoluti in aquę plantag. ℥.j. Santali, Spicę ana ℈.ß. exhibeatur. *Hier. Rubeus.*

Aqua noſtra ad phthiſim.

℞. Limacum, ſeu cochlearum mundatarum, & inciſarum ℔.j.
D Carnis Caponis inciſę ℔.ß.
Caudarum Cancrorum mund. & inciſ. ℥.iij.
Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium ana ℥.iij.
Seminum Melonum, Cucurbitę,
Citrulli, Cucumeris ana ℥.ß.
Sem. Papaueris albi ℥ ij.
Paſſularum, Ficuum, Sebeſten,
Iuiubarum, Glycyrrhizę ana ℥.ß.
E Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.ij.
Thuris, Maſticis ana ʒ j.
Boli Armeni, Terrę ſigillatę ana ʒ.vj.
Rad. Conſolidæ maioris ℔.ß.
Herbę Nicotianę M.ij.
Conſeruę Roſarum, Violarum, Borraginis,
Ireos, Enulę ana ℥.j.
Pulmonis Vulpini ʒ.vj
Sanguinis Draconis ʒ.ij.
F Spec Diagemmę, Diamarg. frig.
Lætitię ana ʒ.ij.
Oſſis de corde Cerui ℈.j.
Roſarum rubr. ʒ iij.
Aquę Conſolidę maioris, Tuſſilaginis,
Nicotianę ana ℔ ß.
Aquę Meliſſæ, Bugloſſæ ana ℔.ß.
Aquę Capillorum Veneris ℔ ß.
Medullæ panis albi in vino Maluatico infuſæ q.ſ.

Contundenda contunde, miſce, & in balneo Mariæ, vel cineribus leuto igne deſtilla, ac conſerua.

Alia

Alia ad idem cum virium debilitate.

℞. Conſeruę Roſarum, Cornorum,
Conſolidę maioris ana ℥.ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ſpec. Diamarg. frig.
Spec. Triaſantali, ſpec. Aromat. roſ. ana ʒ. ij.
Spicę, Cornu cerui, Coralli rubri ana ʒ.j.ß,
Trochiſ. è Terra lemnia, è Succino,
E Spodio ana ℈.iv.
Sem. Acetoſę, ſem. Portulacæ,
ſem. Plantaginis, Vini granatorum ana ℥.iv.
Decoctionis duarum turturum, & vnius perdicis, quarum ventres aſtringere materia infarcti ſint ℔.iv.

Cum mica panis albiſſimi infuſi in vino granatorum, & cum carne vnius capi, fiat deſtillatio, quę colatur per manicam Hippocr. *Hier. Rubeus.*

Aqua pro phthiſicis & hecticis.

℞. Carnis Gallinæ iuuenis inciſi, & cū oſſibus contuſi q.ſ. eſt. Medullę panis tantundem,
Scabioſæ viridis M.j.
Fol. Auri ʒ.j.
Aquæ ſtillatitiæ Myrti ad pondus omnium.

Omnibus contuſis & mixtis balneo calentis aquæ deſtillentur: pro qualibet libra aquæ adde
Aquæ ſiue quintæ eſſentiæ mellis ℥.j.

Seruetur in vaſe vitreo optimè obturato ad vſum. *Fioravantius.*

Aqua ad phthiſim, alia.

℞. Conſeruæ Borraginis, Violarum,
Roſarum ana ℥.j.ß.
Ireos, Helenij ana ℥ ß.
Elect. de Gemmis ſine ſpecibus,
Spec. Diarrhod. Abb.
Spec. Triaſandali abſque caphura,
Spec. Diamarg. frigidi ana ʒ.ij.
Margaritarum perforatarum, Corallorum,
Succini ana ʒ.j.
Paſſularum, Ficuum, Myxorum,
Glycyrrhizæ ana ʒ.vj.
Pinearum mundat. Amygdal. dulc. ana ℥ ß.
Gummi Tragacanthi, gum. Arabici ana ʒ.ij.
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi, ſem. Vrticæ,
Quatuor ſem frig. com.
Sem. Papaueris albi ana ʒ.j,
Sigilli Lemnij, Boli Armeni,
Roſarum ſiccarum ana ʒ.iv.
Aquarum Pimpinellæ, Tuſſilaginis ana ℥.iv.
Decoctionis Limacum, Cancrorum,
Gallinarum ana ℔.j.
Carnis vnius Capi iuuenis,
Carnis vnius Perdicis,
Micæ panis in vino odorato infuſi ana q.ſ.
Sacchari albiſſimi ℔.i.

Fiat deſtillatio. *Idem.*

Aqua ad hydropem, noſtra.

℞. Liquoris Tartari, Aquę Gentianæ,
Aquæ Theriacalis ana ℥.j.
Spiritus Vitrioli, Olei Sulphuris ana gutt. xv.

Miſce. Capiat à ʒ.i vſque ad ℥. ß. cum vino antea ingreſſum laconicij, & ſudet.

A *Aqua alia ad hydropem, noſtra.*

℞. Eupatorij, Endiuiæ,
Scolopendrij ana M.j.
Herbæ Peti M.iij.
Flor. Ireos noſtrat. Flor. Sambuci ana P.j.
Radicum Aſparagi, Apij, Fraxini,
Rubiæ, Tormentillæ, Acori ana ℥.ß.
Ebuli, Ireos noſtrat. ana ℥.j.ß.
Sem. Cucurbitæ, Melonum, Citrulli,
Cucumeris, Endiuiæ, Scariolæ,
B Lactucæ, Portulacæ, Halicacabi ana ʒ.ij.
Corticum Tamaricis, Capparorum ana ℥.ß.
Corticum Sambuci, Ebuli ana ℥.ij.
Hepatis Lupini ℥.ij
Ventriculorum Gallinę ſicc. ℥.ß.
Scyllæ ℥.ß.
Acinorum Sambuci M. ij.
Cantharidum ʒ.j.
Succi herbæ Peti ℔.j.
Aquę flor. Sambuci, Ireos, rad. Ebuli,
C Cort. Sambuci ana ℔.ß.
Aceti ʒ.ij.
Mellis ℥.iv.
Cinnamomi electi ℥.j.
Spicæ Indicę ʒ.ij

Contundenda contundantur bene, miſceantur & macerentur per horas 24 deinde in cineribus igne perquàm lento diſtillentur. Aquę addatur ſalis Abſinthij ℥.ß. & ſeruetur. Datur quotidie ℥. j.ß. vel ℥.ij. manè ſtomacho ieiuno. Hac etiam
D vinum hydropicorum dilui poteſt.

Aqua hydrotica, noſtra.

℞. Aquæ florum Sambuci ℔.iv.
Acinorum Sambuci immatur. contuſ. ℔.iv.

Macerentur per horas 24. & deſtillentur. Huic poſtea aquæ adde acinorum Sambuci maturorum contuſorum ℔. iv. macerentur iterum vt prius, & deſtillentur. Demum

℞. Huius aquæ ℔.ij.
E Aquæ Theriacalis ℔.j.
Liquoris Tartari, correcti ℥.iix.
Olei ſalis Ebulini, vel Iuniperini ʒ.ij.

Detur ℥ j. vel ℥.ij. ſtomacho vacuo ad ſudorem eliciendum.

Aqua Tartarea.

℞. Cinnamomi electi contuſi ℔.j.
Aquæ Roſarum ℔.iv.
Liquoris Tartari correcti ℥.j.ß.

Miſceantur, & macerentur in balneo Mariæ per
F horas 24 & diſtillentur: propria ei facultas ineſt, abſtergēdi, roborandi ventriculum & iecur, atq; eorum compunctiones ſedandi. *Th. Paracelſus.*

Aqua ſtillatitia arthritidi vtilis.

℞. Saluiæ, Rutæ, Hyſſopi M.j.
Sulphuris, Salis ana ℥.ß.
Vini optimi ℔.iix.

Macerentur, & deſtillentur: & panni in ea aqua imbuti ſæpe admoueantur. *Ant. Chalmiteus.*

Alia ad idem

℞. Saporis Cyprij q.ſ. eſt. Deſtilletur in alem-

bico vitreo: & eſt optima ad arthritidem. *Idem.*

Aqua ad venena erodentia.

℞. Theriacæ ℥.ij.
Condit. Helenij, Ireos ana ℥.j.
Succi Baccarum Lauri, ſucci Iuniperi,
Succi Betonicæ, ſucci Centaurij minoris,
Succi Verbaſci, ſucci Marrubij ana ℥.iij.
Florum Nymphææ,
Flor. Violarum,
Cortic. rad. Mandragoræ,
Sem. Alterci albi ana ℥ j.
Opij ℥.ij.

Excepta alembico, artificio reſoluuntur, ſed melius in diplomatis. Neque ſolum prodeſt, veneno læſis, quod vrit corpus, ſed internis doloribus, qui cum febre cruciant. *Rubeus.*

Aqua ad morbum Gallicum, deſtillata.

℞. Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥.ij.
Colocynthidis ℥.j
Nucis moſchatæ num. j.

Eaq; omnia in puluerem redacta rarọq; linteo inuoluta, bullant in vini albi optimi ℥.ix aquæ fontis ℥.iv. ad conſumptionem medietatis, clauſis optimè [illegible] foramine in ſummo operculi relicto, quo ſpirare poſſit. Vbi refrixit, expreſſo in vinum linteo, adde ligni Guaiaci inciſi ℔.ß. macerenturq; horis xxiv mox deſtillet, igne leui, aqua, qua tumores a Gallica lue, madeſcant, purgato prius corpore: & ſi robore virium valido ægrotus fuerit, ſumat manè ad ℥.ij. ſin infirmus ℥.j. Hoc eodem modo vtere ad hydropem, & ad venena: Sudorem etiam ciet, neq; admodum exquiſitam poſtulat victus rationem. *Hier. Rubeus.*

Alia ad idem.

℞. Sem. Ebuli,
Olei Sulphuris, vel Chalcanthi ana ℥ j.
Aquæ ardentis ℥ iij.
Fœniculi cum radic.
Petroſelini cum radic. ana partes æquales.
Aſparagorum recent. cum radic. duplum.

Vitreis organis lentiſſimo igne deſtillet aqua: in cuius libra diſſolue ſacchari candi ℥. iij. manè quantum capere cortex nucis poteſt, ex hac aqua, & tantundem ſuperioris ardentis, ſumitur, & per horam in horam in lecto quieſcendum: idque octo diebus: admirabiles celebrant huius remedij laudes. Quòd ſi ad viginti dies accipiatur, lapidem in veſica & renibus frangere aſſerunt. lieni item prodeſt, & induratis Gallici morbi tumoribus, ſi dolentia aut tumentia loca madeſcant. *Idem.*

Aqua Philoſophica, ſiue theriacalis ad morbum Gallicum.

℞. Raſuræ ligni Guaiaci ℔.ß.
Vini albi ℔.ij.
Aquæ fontanæ ℔.iix.
Aquæ Fumariæ, aquæ Cichorij,
Aquæ Chamæin ana ℔ j
Polypodij querc[illegible] ana ℔ [illegible]

A Macerentur ſimul horas duodecim, adde
Epithymi ℥.ij.
Aſplenij ℥.vij.
Baccarum Iuniperi ℥.ij.
Corticis Citri ℥.j.
Conſer. Roſarum, conſer. Cichorij,
Conſer. Borraginis,
Conſer. Bugloſſæ ana ℔.ß.
Conſer. Enulę, Theriacæ veteris ana ℥ iv.

Deſtillentur in diplomate: poſtea addes Saccharum & Cinnamomum ad ſaporis ſuauitatem. B dabiſque huiuſmodi aquę ℥.iij aut iv. aut v. pro viribus ægrotantis, ac morbi magnitudine purgato priùs corpore, iuxta humoris peccantis naturam. Nam ea ſua tenuitate humores te[illegible]at, poros aperit, ſudores mouet, ac recondita facultate huic morbo aduerſatur. Cui poteris addere conſeruam Acori, Iridem, aut alia, quæ [illegible] tuæ intentioni accommoda videbuntur. [illegible] quoque erit longè à cœna cum ibit cubitum, to- C tidem vncias illius aquæ ſumere. Interea verò dum ea vtetur, cubiculo non egredietur, niſi à prandio, cœloque ſereno, & aere calido: victu vtetur tenui & exiccante: vinum bibet ol[igophor]um: menſemq́; integrum ita viuet cum [huiuſ]modi aqua, vel etiam diutius, pro virium & affectus magnitudine: cumq; aluus fuerit [adſtricta], clyſtere molliente ſubducetur. Nonnulli in principio paſtus ℥.iij huius aquæ exhibent cum tanta vini albi quantitate. nec eam veſperi propi- D nant. *Ant. Chalmeteus.*

Aqua pro leproſis ad faciem, noſtra.

℞. Sulphuris, Salis toſti ana ℥.ß.
Caphuræ, Turbith ana ʒ.j.
Olei Tartari ℥.j.
Aquæ Roſarum ℥.xiix.

Aqua ad ſtrumas.

℞. Olei Laurini ℔.ß.
Olibani, Maſtiches, Gummi Arabici,
E Terebinthinæ ana ℥.iij.

Deſtillet vitreis organis aqua, in qua cineres quercus ponas, denique omnibus rectè commixtis, deſtillatione liquor eliciatur, quo vtere: prodeſt etiam acrochordonibus, & huiuſmodi morbis, ſi ex arte adhibeatur. *Rubeus*

Aqua ad vlcera corrodentia & ſordida.

℞. Ceruſſæ, Lithargyri ana ℥ j.
Plumbi, Lapidis calaminaris ana ℥.ß.
F Boli Armeni ℥.j.ß.
Sanguis draconis,
Terræ ſigillatæ ana ʒ.j.
Aluminis combuſti ℥.ß
Calycum glandium,
Gallarum viridium,
Baccarum Myrti, Hedizæ,
Balauſtiorum,
Sumach ana M j.
Coriandri,
Sem. Plantaginis ana ʒ.ß.

Roſarum

Roſarum rub. P. ij.
Bulliant omnia in aquæ fabrorum ſufficienti quantitate, & cùm omnia ſubſederint, vlcus ea aqua lauetur, ac foueatur. Hæc aqua mirum in modum ſiccat. *Fioraunantus.*

Alia ad idem.

℞. Aquarum Plantaginis,
Aquarum Roſarum ana quart. j.
Aluminis ℥. ij.
Sacchari ℥. j.
Bulliant ſimul, donec alumen & ſaccharum liquefiant, & lauetur vlcus. *Idem.*

Alia ad idem.

℞. Aquę Plantaginis ℥. vj.
Sublimati ℥. j.
Salis ammoniaci ʒ. j. ß.
Salis communis ʒ. ij.
Aluminis ʒ. j
Bulliant in Phiala vitrea ad conſumptionē quartæ partis. *Idem.*

Aqua ad cancroſa vlcera, & faciei ruborem.

℞. Plantaginem, Solatrum, Agreſtam,
Albumen Ouorum duodecim,
Aluminis ſemilibram.
Mixta ſiant inuicem, & extilla, *Heurnius.*

Aqua ſordidis & corrodentibus vlceribus conferens.

℞. Succi Rubi, ſucci Sumach,
Succi Virgæ Paſtoris,
Succi Plantaginis,
Succi Solani, ſucci Acetoſæ ana quart. j.
Albumina Ouorum ſex,
Aluminis triti ℥. iv.
Diſtillentur omnia in alembico plumbeo. *Antonius Chalmeteus.*

Aqua ad vlcera pudendi.

℞. Aluminis rochæ ℥. j.
Viridis æris ʒ. j.
Aquæ fabrorum, ferratæ q. ſ.
Coquantur ſimul per horas duas, deinde coletur, in qua panniculi lieni intingantur, & virgæ ſuperponantur. *A quodam Medico Veneto.*

Aqua ad ambuſta precioſiſſima.

℞. Phlegmatis Vitrioli,
Phlegmatis aluminis ana ℔. ß.
Florum Tapſi barbati,
Foliorum Hederæ nigræ ana M. j.
Limacum, Ranarum,
Aſtacorum, aut Cancrorum fluuialium ana num. x.
Deſtillentur in alembico plumbeo, ſatis magno igne. Ex hac aqua foue adultum locum quinquies, aut ſexies in die. Aqua quoque ſpermatis ranarum mixta cum phlegmate vitrioli multum etiam confert. *Quercetanus.*

Aqua corrodens loco cauterij.

℞. Salis Nitri ℥. ij.

A Vitrioli Romani ℔. j.
Cinnabaris ℥. iv.
Quælibet per ſe terantur, deinde ſimul miſceantur, & per alembicum diſtillentur, & aquam collige. *Bertapalia.*

Alia.

℞. Vitrioli Romani ℥. vj.
Salis Nitri ana ℥. ij.
Gallarum, Salis ammoniaci ana ℥. iix.
Vitrioli non rubefacti ℥ ij.
B Omnia diſtillentur alembico, & in vaſe ſeruentur vitreo. * Eſt ruptorium, quo omnem contingit incidere tumorem, vel abſceſſum abſque ferro. Vſus quidem eſt, vt Oliuæ ſarmento ligno ue acuto in hac madeote aqua, tumor incidatur, qua pariter & porri tolluntur. *Fumanellus.*

Aqua ad dentes.

℞. Salis ammoniaci, Salis gemmæ ana ℥. iij.
Aluminis ſaccharini ℥. j. ß.
C Salis communis ℥. j.
Trita diſtillentur in alembico vitreo. Extracto inde liquore dentes cum petra fricentur: deinde abluatur os modico vino albo. *Euonymus.*

Aqua fortis.

℞. Salis Nitri, Vitrioli ana ℔. ij.
Aluminis vſti ℥. iix.
Omnia ſubtiliſſimè terantur: poſtea ponantur in cucurbitam vitream bene lutatam. da ſibi ignē, per horas decem ſemper augendo. *Euonymus.*

D *Alia.*

℞. Auripigmenti, Floris æris ana ℥. ij.
Vitrioli Romani ℔. j. ß.
Salis Nitri ℔ ij.
Aluminis ℔. iij.
Omnia pulueriᷣentur, & fiat ſecūdùm artem diſtillatio. *Euonymus.*

Alia.

℞. Salis petræ, Vitrioli Romani ana ℔. ij.
E Aluminis vſti ℔. ß.
Puluerizentur omnia, & in cucurbita ponantur, & diſtillentur. *Euonymus.*

Alia.

℞. Aluminis rochæ ℔. ß.
Vitrioli Romani, Salis nitri ana ℔. j. ß.
Contundantur, & in alembico bene lutato diſtillentur. *Augustani.*

Aqua cum Mercurio.

℞. Mercurij ſublimati ℥. j.
F Aquæ fontis ℔. j.
Miſceantur. *Augustani.*

Lac virgineum.

℞. Aluminis crudi ℥ iv.
Decoquantur ad tertias in aquæ fontanæ puræ libris duabus. Poſtea
℞. Lithargyri ℔. ß.
Aceti vini ℔. j.
Decoquantur ad remanentiam ℔. j. Colentur, & commiſceantur ambæ aquæ, ac ſpatula tamdiu agitentur, donec albeſcant. *Augustani.*

De Syrupis, Sectio II.

Syrvpvs eſt medicamenti forma liquidior, ex ſuccis vel alijs plautarum partibus, cum humore aliquo percoctis, & mellitis vel ſaccharatis ad ſaporis gratiam, & cuſtodiæ diuturnitatem.

Syrvpi ſunt vel ſimplices, vel ex multis compoſiti, atque vel

- Vſuales, *ſeu officinales*
  - Alterantes, *ſeu concoquentes*
    - Bilem *in*
      - Capite:
        - Syrupus *de Nymphæa*,
        - Syrupus *de Papauere*.
      - Thorace:
        - Syrupus *infuſion. Violarum*,
        - Syrupus *de ſucco Violarum*,
        - Syrupus *Violarum*,
        - Syrupus *de Iuiubis*,
        - Syrupus *Granatorum dulcium*
      - Stomacho:
        - Syrupus *acetoſus S.*
        - Syrupus *Granatorum acid.*
        - Oxyſacchara *ſimplic.*
        - Oxyſacchara *de Agreſta*,
        - Syrupus *infuſ. Roſarum*,
        - Syrupus *de ſucco Roſarum*,
        - Miua *Coloneorum*,
        - Syrupus *de ſucco Myrtill.*
        - Syrupus *Myrtinus*.
      - Corde:
        - Syrupus *de ſucco Acetoſæ*.
        - Syrupus
          - Acetoſit. *Citri*,
          - Arantiorum,
          - Limonum.
      - Hepate:
        - Syrupus *de ſucco Endiuiæ*,
        - Syrupus *Endiuiæ*,
        - Cichorij.
    - Pituitam, } *Vide in ſequentibus literam A.*
    - Melancholiam. } *Vide in ſequentibus literam A.*
  - Purgantes *humores*
    - Simplices,
      - Bilem:
        - Infuſio *Roſarum*,
        - Infuſio *Violarum*,
        - Syrupus *ex floribus Perſicorum*,
        - Syrupus *de Cichorio cum Rhabarbaro*,
        - Syrupus *de Rhabarbaro ſolutiuus*.
        - Mel *Mercuriale*.
      - Pituitam:
        - Syrupus *de Bryonia*.
        - Syrupus *de Hermodactylis*,
        - Oxymel *Iuliani*,
        - Oxymel *Elleboratum*.
    - Mixtos:
      - Syrupus *Diaſereos*,
      - Syrupus *Diacnicon*.
- Minus *vſuales, &c. Vide literam B.*

A. Syrupi

- *A* Syrupi *ſimplices & compoſiti, alterantes, ſeu cōcoquentes*
  - Pituitam in
    - Capite
      - Syrupus *de betonica,*
      - Syrupus *de Stœchade*
        - Compoſitus,
        - Simplex.
      - Mel *anacardinum.*
    - Thorace: Syrupus
      - De Hyſſopo,
      - De Praſſio,
      - Capillorum *Veneris,*
      - De Betonica,
      - Glycyrrhizæ,
      - De Calamentho,
      - Scabioſæ, *&c.*
    - Corde, —— Syrupus *Biſantinus.*
    - Stomacho
      - Aqua *mulſa,*
      - Syrupus *de Abſinthio, de Mentha,*
      - Mel *roſarum colatum,*
      - Oxymel *ſimplex,*
      - Oxymel *compoſitum,*
      - Oxymel *ſcilliticum.*
    - Hepate: Syrupus
      - Acetoſus *ſimplex,*
      - De duabus *rad.*
      - De quinque *rad.*
      - De Eupatorio, *&c.*
    - Matrice: Syrupus *de*
      - Artemiſia,
      - Calamentho, *&c.*
  - Melancholiam *in*
    - Corde: Syrupus *de*
      - Pomis,
      - Succo *Borraginis,*
      - Succo *Bugloſſæ.*
    - Hepate *&* Splene
      - Syrupus *de Epithyme,*
      - Syrupus *Lupulorum,*
      - Syrupus *Splenicus,*
      - Syrupus *de Fumo terræ.*

- *B.* Minus *vſuales*
  - Alterantes
    - Bilem,
    - Pituitam,
    - Melancholiam.
  - Educentes
    - Bilem,
    - Pituitam,
    - Atram *bilem,*
    - Aquas,
    - Mixtos *humores: vt Syrupus domeſticus, ſiue de ſpina ceruina.*
    - Vrinam: *vt Oxymel diureticum.*

DE SYRVPIS OFFICINALIBUS CONCOQUENTIBUS bilem in capite.

Syrupus de Nymphæa ſimplex.

FLores Nymphææ, quot voles, macerato, ac ter flores mutato. horum infuſionis accipies ℔.iv. ſacchari quod ſufficit. miſceantur, & coquantur vſque ad ſyrupi conſiſtentiam deinde in vaſe vitreo, vel figulino vitrato ſeruetur per annum. Doſis à ſeſcuncia, vſque ad vncias duas, cum aquæ appropriatæ dupla quantitate. * Bilis flauæ feruorem extinguit, ideoq; mirificè ardentibus, alijs febribus acutis auxiliatur. Somnum quoque conciliat. *Nicolaus.*

Syrupus de Nymphæa compoſitus.

℞. Florum Nymphææ albæ ℥ ij
Flor. Nymphææ luteæ, Sem Pſyllij integri,
Sem. Acetoſæ ana ℥.j.
Sem. Cucurbitæ, Citrulli, Cucumeris,
Melonum, Lactucæ ana ℥.ß.
Sem. Endiuiæ ſat Endiuiæ ſyl.
Portulacæ ana ʒ.ij.
Radicum Fœniculi ℥ j.
Coquuntur in aqua hordei ſufficienti: & colatutæ adduntur
Sacchari ℔.j.
Vini granat acidorum, Aceti albi ana ℥.ij.
Fit ſyrupus, & aromatizatur cum
Santali citrini, Spicæ Indicæ ana ʒ.j.ß.
Conſeruatur in vaſe vitreo vel vitreato figulino ad annos duos. Doſis & actio, vt præcedentis. *Franciſcus Pedemontanus.*

Syrupus de Papauere ſimplex.

℞. Capitum recentium Papaueris albi, nigri & cum ſeminibus ana ʒ.xl.
Aquæ pluuiæ, ℔.lix.
Decoquantur ad remanentiam libræ vnius & dimidiæ cui adde
Sacchari, Penidiorum ana ℥ iv.
Fit ſyrupus. Conſeruatur in vaſe vitreato cooperto per annum. * Valet ad catarrhum & tuſſim, ſomnumque conciliat. *Meſuer.*

Syrupus de Papauere compoſitus.

℞ Capitum cum ſeminibus Papaueris albi & nigri ʒ.l.
Capillorum Veneris ʒ.xv.
Glycyrrhizæ ʒ.v.
Iuiubas num. xxx.
Sem. Lactucæ ʒ.xl.
Sem. Maluæ,
Sem. Cydoniorum ana ʒ.vj.
Coquuntur in ℔.iv. aquę vſque ad duas, & cum Penidiorum, Sacchari ana ℥.iix.
Fit Syrupus. Conſeruatur in vaſe vitreo, vel figulino vitreato ad annos duos. Datur à ſeſcuncia vſque ad vncias duas, cum dupla aquæ ſtillatitię appropriatę quãtitate. * Valet ad tuſſim ſiccam, phthiſim, catarrhũ calidũ & acrem, ſomnumq; conciliat. *Meſuer.*

A

DE SYRVPIS CONCOQUENTIBUS bilem flauam in thorace.

Syrupus infuſionis violarum.

℞. Infuſionis Roſarum ℔.v.
Sacchari clarificati ℔ iv.
Coquantur cum facilitate. Seruetur in vaſe vitreato per annum. Doſis ab ℥.j. ß. ad ℥.ij * Eſt
B conueniens ad extinguendam ſitim in febribus acutis, & ad remittendum exceſſum caliditatis in eis. confortans ſtomachum relaxatum, & hepar ſupercalefactum, & cor, reſiſtens putredini, conueniens tempore peſtilentię, & reſiſtens venenoſitati.

Syrupus de ſucco Violarum.

℞ Violarum recẽtium iamiam lectarũ quantitatem ſatis magnam, & decerpe ab ijs purpurea foliola, & abijce virides eorum cauliculos,
C quoniam herbaceam habent acrimoniã, & floridum colorem hebetant. Contũde, deinde decerpta Violarum folia in mortario marmoreo, & exprime. Mox
℞. Expreſſi ſucci ℔.ij.
Sacchari ℔.iv.
Saccharum prius clarificetur, & ad iuſtam conſiſtentiam coquatur: amoto deinde ab igne pa[illegible] tepeſiet: finito, & ſuccum infundito, & [illegible] lento igne ad ſpiſſitudinem coquito, & [illegible] in coquendo ſpumam continuò auferto. Quidam ſpumam non auferunt, ne color pereat: [illegible] cum ſpuma recipitur.
D
Conſeruatur per [illegible] Datur à ſeſcuncia ad ℥ ij. * Bilis acrimoniam [illegible] obtundit, ac ob lentorem thoracis vit[illegible]um.

Syrupus Violarum.

℞. Violarum. ℥.ij.
Sem citoniorum. Sem Maluæ ana ℥.j.
Iuiubarum, Sebeſten ana num. xx.
E Aquæ cucurbitæ ℔.vj. vel quantum ſufficit.
Sacchari ℔.j.ß.
Coquantur ſecundùm artem Cõſeruetur in vaſe vitreato per annum Datur à ſeſcuncia vſq; ad ℥ ij. cum aqua ſtillatitia appropriata * Prodeſt pleuritidi & tuſſi a cauſa calida. *Meſuer.*

Syrupus de Iuiubis.

℞. Iuiubarum num. lx.
Violarum. Sem. Maluarum ana ʒ.v.
F Capillorum Veneris ℥.j.
Sem. Coroneorum,
Sem. Papaueris albi,
Sem Melonum,
Sem. Lactucæ, Tragacanthæ ana ʒ. iij.
Liquiritiæ, Hordei mundati ana ℥.j.
Decoquantur in libris quatuor aut ſex aquę fontium ſecundùm artem, vel aquæ pluuialis vſque ad conſumptionem medietatis. Deinde colentur, & in colatura addantur zacchari clarificati ℔.iij. Et fiat ſyrupus debito modo decoquendo. Conſeruetur ad annos duos. Doſis, vt præcedentium.

cedentium.* Syrupus de Iuiubis, confert ad raucedinem vocis, & tuſſim, & pleureſim, & in vlcere veſicæ mirè prodeſt. *Meſues.*

Syrupus de Iuiubis alius.

℞. Iuiubarum num. c.
Aquæ ℔. iv.

Coque ad dimidias: adde Sacchari ℔. j.
Coque iterum ad ſyrupi conſiſtentiam. Valet ad aſperitatem gutturis, & tuſſim iuuat ſputum tenue incraſſat, & faciliùs expelli facit. Ob id raucitati & pleuritidi confert. *Meſues.*

Syrupus Granatorum dulcium.

℞. Succi Granatorum dulcium ℔. v.
Sacchari albiſſimi ℔. iij.

Coquantur ſecundùm artem. Conſeruetur in vaſe vitreo per annum. Doſis, vt præcedentium. * Sitim, tuſſim & pleuritidem iuuat. *Meſues.*

ANNOTATIO.

Malè hodie faciunt Syrupum granatorum, indifferenter cũ dulcibus acetoſa granata miſcentes: oportet enim vtrunque Syrupum, tam acetoſorum quàm dulcium grandiorum ſeorſim conficere: nam diuerſis morbis, morborumq́; accidentibus medētur. Cordus.

DE SYRVPIS CONcoquentibus bilem flauam in ſtomacho.

Syrupus acetoſus ſimplex.

℞. Aceti vini ℔. iij.
Sacchari clarificati in aqua ℔. v.

Coquantur ſecundùm artem. * Eſt cõmunis ad omnem materiam: digerit choleram, phlegma & melancholiam: rationeq́; aceti attenuat craſſos humores, incidit viſcoſos, duros mollit, ineptos euellit, vbique penetrat, oppilationes aperit. prouocat vrinã. putredini reſiſtit, & corrigit malitiam humorum. idcircò in febribus peſtiferis iuuat: ſed ratione remiſſæ frigiditatis, tenues & ſubtiles humorum partes inſpiſſat, adæquat calorem, refrigerat, viſcera leoit, & ſitim ſedat. *Meſues.*

Syrupus acetoſus compoſitus.

℞. Radicum Fœniculi,
Rad. Apij,
Rad. Endiuiæ ana ℥. iij.
Seminis Aniſi, Fœniculi,
Apij ana ℥. j.
Seminis Endiuiæ ʒ. iv.

Coquantur lento igne in libris decem aquæ ad dimidias: adde colaturæ
Sacchari optimi ℔. iij.
Aceti acerrimi ℔. ij.

Coquantur ſecundùm artem. Conſeruatur ad annos duos Doſis à ſeſcuncia ad vncias duas cum aqua aliqua conueniente.* Syrupus acetoſus cum radicibus: cuius operatio eſt ad choleram groſſam, difficilem, & ad phlegma: incidit. enim & abſtergit, aperit oppilationes quæ ſunt in hepate, & ſplene, & in renibus. *Meſues.*

A *Syrupus acetoſus Diarrhodon.*

℞. Succi Intybi, Apij ana ℔. ij. ß.
Rad Apij, Fœniculi, Intybi ana ℥. ij.
Roſarum ℥. j.
Glycyrrhizæ ℥. ß.
Spicæ Nardi ʒ. ij. ß.
Sem Apij, Fœniculi,
Aniſi ana ʒ. vij.
Aquæ ℔. vj.

Coque ad duarum partium conſumptionem
B adde aceti ℔. ij ſacchari ℔. iij.
Coque iterum & fiat ſyrupus. Datur ab ℥. j. vſq; ad iij. valet ad febres complexas, & eas, quę formam corporis corrumpunt. Obſtructiones epatis & lienis idem aperit. *Meſues.*

Syrupus acetoſus de ſuccis herbarum cum aromatibus.

℞. Succorum Apij,
Fœniculi, Intybi,
C Lupuli coct. & purg. ana ℔. ij.
Bugloſſi ℔ ij. ß.
Roſarum ℥. j.
Spicæ nardi ʒ. iij.
Glycyrrhizæ ℥. j.
Seminis Apij,
Fœniculi, Aniſi,
Rhabarbari, Euphatorij,
Abſinthij,
Caſſuthæ ana ʒ. v.
D Sacchari ℔. ij. ß.
Aceti ℔ ij.

Condiatur galliæ aromaticæ drachmis duabus. Obſtructiones aperit: ob id febres putridas, & implexas, & morbos alios obſtructionibus ſuccedentes curat. *Meſues.*

Syrupus Granatorum acetoſorum.

℞. Succi Granatorum acetoſorum ℔. v.
Sacchari albiſſimi ℔. iij.

Coquantur ſecundùm artem. * Febres bilioſas,
E & quæ ex pituitoſis flammam multam inuehũt, iuuat. *Meſues.*

Oxyſacchara ſimplex.

℞. Sacchari albi ℔. j.
Succi malorũ Granatorum acetoſorum ℥. iix.
Aceti ℥. iv.

Coquantur cum facilitate, dum Syrupi craſſamentum adſciſcat.* Digerit materias cholericas phlegmati miſtas, quæ grauant ſtomachum & præcordia, & faciunt tertianas duplas inordina-
F tas, quas vocant erraticas, & ſimiles quartanis duplis. *Nicolaus.*

Oxyſacchara compoſita.

℞. Capillorum Veneris,
Linguæ ceruinæ, id eſt, Phyllitidis,
Scolopendriæ, id eſt, Aſplenij,
Polytrichi, Lichenis ſeu Hepaticæ,
Violarum, Rad. Fœniculi, rad. Ruſci,
Rad. Aſparagi, rad. Graminis ana ℔. j.

Hoc modo confice: In ſucco malorum granatorum herbas, radices triduum macerato, quarto

die parum bullire ſinito, cum forti expreſſione A
percolato, poſtremò addito ſaccharo quod ſatis fuerit, ad iuſtam craſſitiem coquito, & conſeruato ad annos duos. Doſis, vt præcedẽtium.* Con calefecta corpora potum iuuat: longis febribus quas ſanguis aut bilis creauit, & calori iecinoris auxilio eſt & lienis obſtructiones tollit. *Nicol.*

Syrupus de Agreſta.

℞. Agreſtæ ℔.v.
Sacchari clarificati ℔.iij ß.

Coquantur ſecundùm artem.* In magnis æſti- B
bus ad ſitim reſtringendam mirificè confert, vomitum & alui profluuium bilioſum ſiſtit, febribus bilioſis ſuccurrit, grauidarum vomitum etiam reprimit, ac ventriculũ earundem firmat, venenisque aduerſatur. *Meſues.*

ANNOTATIO.

Agreſta eſt ſuccus vuarum immaturarũ, qui Græcè vocatur Omphacium, & inſpiſſatus ſeruatur: hoc
autem loco recipienda eſt Agreſta nondum ad ſpiſſitu- C
dinem decocta.

Agreſta exprimi debet ex generoſiſſimis vuis, apud nos paulò ante maturitatem. Cordus.

Syrupus infuſionis roſarum.

℞. Infuſionis roſarum ℔.v.
Sacchari clarificati ℔.v.

Coquantur cum ſaccitare, & conſeruentur per annum in vaſe vitreato cooperto. Doſis, vt præcedentium. * Eſt conueniens ad extinguendam
ſitim in febribus acutis, & ad remittendum ex- D
ceſſum caliditatis in eis, confortans ſtomachum relaxatum, & hepar ſupercalfactum, & cor, reſiſtens putredini, conueniens tempore peſtilentiæ, & reſiſtens venenoſitati.

Syrupus de ſucco roſarum.

℞. Succi roſarum depurat atum ℔.j.ß.
Zucchari clarificati ℔.j.ß.

Fiat ſyrupus ſecundùm artem, vt decet.* Aluum compreſſione ſoluit, vncijs tribus ſumptis: ſed
multò clementiùs, quàm qui ex multis roſarum E
recentium infuſionibus paratus eſt. *Meſues.*

Miua Citoniorum ſimplex.

℞. Succi citoniorum depurat. ℔.xij.

Coquantur ad medietatem: & affunde vini albi veteris opt. ℔.v.
Sacchari ℔.iij.

Coquantur lento igne ſemper deſpumando, ad tertiæ partis conſumtionem. Poſtquam reſederit, cola, & adde
Sacchari ℔.iij. F

Iterum coquantur ad iuſtam conſiſtentiã.* Ventriculum roborat, & cibũ in eo continet. *Meſues.*

Miua Citoniorum aromatica.

℞. Succi Citoniorum acetoſorum ℔.xx.
Mellis deſpumati optimi ℔.vj.
Vini veteris optimi ℔.x.

Poteſt tamen etiam cũ Saccharo fieri. Coquantur ad perfectionem, poſtea impone ſequentia aromata, in ſindone ligata:

℞. Cinnamomi electi,
A Cardamomi maioris ana ʒ.iij.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Zingiberis, Maſtiches ana ʒ.j.ß.
Croci ʒ.ij.
Xyloaloes, Macis ʒ.j.ß.

Omnia præter crocum parum terantur, & nodulo ligata ſuſpendantur, identidem confricando in ipſo medicamento, donec craſſeſcat. Tolle ab igne & aromatiza
Moſchi ℈.j.
B Galliæ Moſchatæ veræ ʒ.ij.

Fiat ſecundùm artem.* Ventriculum, hepar, & cætera viſcera roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat, vomitũ & lienteriã iuuat. *Nicol.*

Syrupus de ſucco Myrtillorum, ſeu Myrtinus ſimplex.

℞. Succi Myrtillorum depurati ℔.viij.
Sacchari clarificati ℔.iiij.

Coquantur ſecundùm artem.

C *Curandum eſt, vt efferatur ex Italia, aut Narbonenſi Gallia Myrtillorũ ſuccus, ſi quis voles hunc Syrupum conficere.*

* Syrupus Myrtillorum ventriculum & viſcera roborat, ob id fluorem alui antiquatum ſiſtit, & tuſſim mitigat. *Meſues.*

Syrupus Myrtinus compoſitus.

℞. Myrtillorum ʒ.xx.
Santali albi, Sumach,
Balauſtiorum, Berberis ana ʒ.xv.
D Meſpillorum ʒ.50.
Succi Granatorum vel cydoniorum,
Pomorum agreſtium ana ℔.ß.

Omnia, exceptis ſuccis, coquantur in aquæ fontis libris octo, ad medias, coletur, & fiat ſyrupus cum ſacchari ℔. iij. additis in fine ſuccis.* Hic Syrupus ſiſtit ventris fluorem, etiam antiquum, & ſereatum ſanguinis. *Meſues.*

DE SYRVPIS CON-
E coquentibus bilem flauam in corde.

Syrupus de ſucco acetoſæ.

℞ Succi acetoſæ depurati ℔.iij.
Sacchari clarificati ℔.ij.

Coquantur ſecundùm artem.* Febribus bilioſis & peſtilentialibus ſaluber eſt, cordis & ventriculi flammeum calorem extinguit, ipſaq; roborat. *Meſues.*

Syrupus de acetoſitate citri.

F ℞. Succi acidi mali citri, per pannum rarum colati ℔.vj.
Sacchari albiſſimi ℔.iij. vel ℔.iv.

Coquantur ſecundùm artem.* Ad omnes ægritudines bilioſas ex pura bile valet, & peſtilentes, vel quæ veneni naturam ſapiunt, & ad ſitim extinguendam: ebrietati reſiſtit, vertiginem iuuat. *Meſues.*

ANNOTATIO.

Rarò habent Pharmacopolæ ſyrupũ acetoſitatis Citri verũ: nam plerunq; venditur pro eo ſyrupus citriorum con-

rum conditorum. Porrò cùm quis bene conficere voluerit, oportet, vt per filtrum aut pannum deſtilletur acetoſitas citriorum, ſine vllâ vi aut expreſſione: alioquin coagulatur, cum refrixerit, ſyrupus. Cordus.

A

De ſyrups Aranciorum acetoſorum.

℞. Succi Aranciorum acetoſorum per pannum aut filtrum diſtillati ℔.vj.
Sacchari albiſſimi ℔.iij.vel ℔.iv.
Coquantur ſecundum artem.

Ad hunc modum poteſt etiam fieri ex ſucco Aranciorum dulcium.

Syrupus acetoſitatis limonum.

℞. Acetoſitatis limonum maturorum, per filtrum deſtillatæ ℔.vj.
Sacchari albiſſimi ℔.iij. vel iv.

Coquantur ſecundùm artem. * Vehementiùs infrigidat, & penetrat, quàm ſyrupus acetoſitatis citri: & valet contra putrefactionem, contra vermes, vehementiam caloris febrilis, & alios crudos humores.

C

DE SYRVPIS CONCOquentibus bilem flauam in hepate.

Syrupus de ſucco Endiuiæ, vel Endiuia ſimplex.

℞. Succi Endiuiæ depurati ℔.viij.
Sacchari [illegible]
C[illegible] ſecundùm [illegible] * Valet principaliter ad [illegible] hepatis & aliorum [illegible] nutritiuorum: & in morbo laterali maximè [illegible]

D

Syrupus de Endiuia compoſitus.

℞. Endiuiæ recent. [illegible], Scariolæ,
Hepaticæ, Meliſſa, B[illegible]læ,
Lactucæ, Eupatorii an. M.j.
Seminum frigidorum maiorum ana ℥.j.
Santali albi, rubri ana ʒ.j.
Florum cordialium ana ʒ.iij.

E

Coquantur ſecundùm artem, in ſufficienti quan[illegible]: deinde cola: & colaturæ adde [illegible]ndiuiæ depurati ℔.v.
Vi[illegible] Granatorum ℥.iij.
Sacchari albi ℔.iv.

Fiat Syrupus ſecundùm artem. * Valet præcipuè ad ſupercalfactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & generaliter confert cuilibet complexioni calidæ, & eſt aperitiuus oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum à mala complexione calida: eſt etiam digeſtiuus materiarum cholericarum acutarum. *Gentilis.*

F

Syrupus Endiuiæ compoſitus.

℞. Succi Endiuiæ, Succi Hepaticæ ana ℔.iij.
Clarificentur prædicti ſucci ad ignem, vt expedit: addantur
Roſarum, Violarum,
Lenticulæ aquæ, Polytrichi,
Flor. Nymphææ ana ℥.ß.
Capillorum Veneris, Hordei mundati,
Sem. frig. maiorum ana ℥.j.

Contuſa & per horas 12 in dictis ſuccis macerata coquantur, & colaturæ adduntur
Sacchari ℔.iij. vel quod ſufficit.

Fiat ſyrupus, & aromatizetur cum ſantalis albis & rubris.

Berberis, Sem. cotonearum, Ligni aloes, Cinnamomi, Cort. citri ana ℈.j.

Tunde & aromatiza ſecundum artem. * Valet ad ſuprà dicta. *Gentilis de Fulg.*

B

Syrupus de Cichorea ſine rhabarbaro.

℞. Endiuiæ domeſticæ & ſylueſtris, Cichoreæ,
Taraxaci, id eſt, ſeridis ſylueſtris, ana M.ij.
Cicerbitæ, Hepaticæ,
Scariolæ, Lactucæ,
Fumiterræ, Lupulorum ana M.j.
Hordei non excorticati ℥.ij.
Alkekengi, Liquiritiæ,
Capillorum Veneris,
Ceterac, ſiue ſcolopendriæ,
Polytrichi, Adianthos, Cuſcutæ ana ʒ.vj.
Radicum Fœniculi, Apij,
Aſparagi ana ℥.ij.

C

Feruenant in aqua ſufficienti, & colentur, & cum ſaccharo albo ſolido fiat ſyrupus. *Nicolaus.*

Syrupus de Olibano Rhaſis.

℞. Aceti veteris ℔.iij.
Succi mal. granat. acet.
Acetoſitatis citri,
Agreſtæ, Acidulæ,
Mororum, in quo ſumach fuerit decoct.
Berberis ana ℔.j.
Lactucæ, Endiuiæ ſylueſt. ana ℥.iij.
Decoctionis Iuiubarum,
Infuſionis ſebeſtium ana ℔.j.ß.
Sacchari ℔.iij.

D

Fiat ſyrupus Deinde
℞. Spodii ℔.ß.
Caphuræ ℥.j.

E

Terantur in mortario, & incorporentur cum ſyrupo, donec fiat vnum corpus, & conſpergatur ter cum fruſto cucumeris. Oblatus ante [illegible]originē variolarum & morbillorum abſcondit eorum emerſionem, quod ſi forte apparuerint [illegible] non perficientur decem refrigerando calorem & putrefactionem prohibendo, niſi quod videatur vehemens materiæ expulſio quæ tunc iuuetur. Idem datus cum calida confert omnibus ægritudinibus ſang. cholericæ, bubonibus, anthraci, anginæ, & conſimilibus.

F

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in capite.

Syrupus de Betonica.

℞. Succi betonicæ crudi partes tres. Sacchari boni partes duas.

Coquantur ſimul & deſpumentur quoad ſyrupi conſiſtentiam acquirat. Vires ipſius herbę retinet.

Syrupus de Betonica compoſitus.

℞. Betonicæ M.iij. Maioranæ M.j.ß.
Thymi, Roſarum ana M.j.
Violanæ, Stœchadis, ana M.ß.
Sem. Fœniculi, Aniſi, ſem. Ammeos ana ℥.ß.
Rad. Pæoniæ, Polypodij, rad. Fœnic. ana ʒ.v.

Fiat decoctio in ſ.q aquę ad medietatis conſumptionem: colaturæ adde Succi Betonicæ ℔.ij. Sacchari quãtum ſatis eſt. Fiat ſyrupus. * Ad capitis & vteri vitia confert, menſes mouet: & ſimplici potius vtimur, quàm cõpoſito. *Auguſtani.*

Syrupus de ſtœchade ſimplex.

℞. Florum ſtœchadis ʒ.xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ.x.
Aniſi ʒ.vij.
Paſſularum purgatarum ʒ. iv.

Aquæ quod ſatis eſt. Coquantur ſecundùm artẽ, & colaturæ adde mellis, aut ſacchari ℔.iv.ß.
Condiatur cum Cinnamomi, Calami aromatici, Zingiberis ana ʒ.j ß.

Ligentur in ſindone, & in ſyrupo ſuſpendantur. * Iuuat omnes affectus frigidos cerebri & neruorum, vt paralyſim, epilepſiam, conuulſionem, ſpaſmum cynicum, tremorem: ac ventriculum firmat.

Syrupus de ſtœchade compoſitus.

℞ Florum ſtœchadis ʒ.xxx.
Thymi, Calaminthæ, Origani ana ʒ.x.
Aniſi, Pyrethri ana ʒ.vij.
Piperis longi ʒ.iij.
Zingiberis ʒ.ij.
Paſſularum enucleatarum ℥ iv.
Aquæ quantum ſufficit.
Mellis aut ſacchari optimi ℔.v.

Coquantur ſecundùm artem lento igne: & cùm reponis, tum condias ſequentibus ſpeciebus, in ſindone rara & munda ſuſpenſis.

℞. Cinnamomi, Calami aromatici,
Spicæ nardi Indicæ, Croci,
Zingiberis, Piperis nigri,
Piperis longi ana ℥ j.ß.

Contundantur groſſo modo. * Idem quod præcedens efficit. *Meſues.*

Mel Anacardinum Azarauij.

Anacardios recẽtes tere, & in aqua decoque, donec melliginem quandam in rubeo colore ſuſcam remittant, eam aquæ innatantem auferto, & reponito. * Memorię iacturam reſarcit, labantes ſenſus reficit, obliuionem diſcutit, & mentem euacuat, morbis cerebri frigidis, & humidis confert, neruorumq; reſolutioni opitulatur.

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in thorace.

Syrupus de Hyſſopo.

℞. Hyſſopi aridi, Rad. Apij, Fœniculi,
Petroſelini, Glycyrrhizæ ana ʒ.x.
Hordei mundati ℥.ß.

A Sem. Maluæ, ſem Citoniorum,
Tragacanthæ ana ʒ.iij.
Capilli Veneris ʒ.vj.
Iuiubarum, Sebeſten ana num. xxx.
Paſſularum enucleatarum ℥.j.ß
Ficuum ſiccarum,
Dactylorum pinguium ana num. x.
Penidiarum albarum ℔.ij.

Confice ſecundum artem. Conſeruatur ad annos duos in vaſe vitreato. * Ad vitia thoracis & pulmonis efficax eſt, humoresq; excreatu diffi-
B ciles extenuat & educit. *Meſues.*

Syrupus de Praßio.

℞ Marrubij ℥.ij. Glyzyrrhizæ ℥.j.
Capillorum Veneris, Hyſſopi,
Calaminthæ, Aniſi ana ʒ.vj.
Rad. Apij, Fœniculi ana ʒ.v.
Sem. Maluæ, Fœnigræci, Ireos ana ʒ.ij
Sem. Cydoniorum, Lini ana ʒ.ij.
Vuarum paſſarum purgatarum ℥.i.
C Ficus paſſas pingues num. xvj.
Penidiorum, Mellis ana ℔.ij.

Aquæ quod ſufficit. Fiat ſyrupus. * Thoracem & pulmones expurgat pituita craſſa, lenta, put hinc aſthmati, & antiquæ tuſſi prodeſt: quales affectus ſenibus & natura frigidis ſunt frequentes. *Meſue.*

Syrupus capillorum Veneris ſimplex.

℞. Infuſionis capill. Veneris recentium ter factæ ſecundum artem ℔.iij. Sacchari albi ℔.ij.
D Coque & fiat ſyrupus.

Syrupus capillorum Veneris compoſitus.

℞ Capillorum Veneris M.ij.
Adianthi, Scolopendriæ,
Polytrichi ana M j.
Iuiubarum, Glyzyrrhizæ ana ℥.ij.

Fiat decoctio addendo Sacchari ℔.iij. Fiat ſyrupus.

Syrupus alius capillorum Veneris
E ### *magiſtralis.*

℞. Capillorum Veneris ℥.v.
Glycyrrhizæ raſæ ℥.ij.

Macerentur in aqua horis 24. deinde [illegible] dimidij conſumptionem. Colaturæ adde
Sacchari clarificati, Penidiorum, Aquę capill Vener. ana ℥. viij.

Coque, fiat ſyrupus. * Ad thoracis affectus calidos, deſtillationes & obſtructiones efficax, vſu celeberrimus. Pleuritidis initio conuenit, cum
F materia calida, aut calido & frigido miſta, ſua tenuitate gutturis rectorium cludit. Eo ſyrupo ad obſtructiones primorum vaſorum in purgatorijs tentationibus ſecuritatis gratia vtimur. *Antonius Muſa, & Anutius Fœſius.*

Syrupus de Glycyrrhiza.

℞. Glycyrrhizæ raſæ ℥.ij.
Capilli Veneris ℥.j.
Hyſſopi ℥.ß. Aquæ pluuiæ ℔.iv.

Macerentur horis xxiv. Deinde coquantur ad dimidias. Colaturæ adde

Mellis

Mellis optimi, Penidiorũ, Sacchari ana ℥.viij.
Aquæ roſarum ℥.vj.
Fiat ſyrupus ſecundùm artem. * Thoracem & pulmonem expurgat ideoque diuturnæ tuſſi & pleuritidi auxiliatur. *Meſues.*

Syrupus de Calamintha.

℞. Calaminthæ domeſticæ,
Calaminthæ montanæ ana ℥.ij.
Sem. Leuiſtici,
Sem. Dauci, Schœnu anthos ana ʒ.v.
Paſſularum enucleatarum ℔.ß.
Mellis ℔ ij.
B Fiat ſyrupus. In hoc ſyrupo ſex aquæ libræ recipiantur, quæ bulliant primò paſſulas, deinde alia ſecundùm præſcriptum ordinem ponendo, vſq; ad conſumptionem medietatis: deniq; addito melle fiat ſyrupus ſecundùm artem * Syrupus de calamintha, lieno ſis iuuamentum confert, quibus durus eſt lien & penè irreſolubilis, & his qui frigida viſcera habent, & aſtmate laborant, præſertim in ſenibus & in habentibus antiquas
C tuſſes: ſi quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel inteſtina, craſſa, tenaci, & irreſolubili materia plena habeat, hoc ſyrupo ſanatur. *Meſues.*

Syrupus è ſcabioſæ ſucco.

℞. Succi ſcabioſæ crudi ℔.vj.
Sacchari, Mellis Hiſpanici puriſs ana ℔. ij
Coquatur initio cum ſucco media pars vtriuſque, mellis ſcilicet & ſacchari: atque cola. Deinde reliqua pars mellis & ſacchari addatur, perficiaturq; coctio ad Syrupi formam.* Ad eadem, ad quæ herba ipſa, valet. *Medici Colonienſes.*

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in corde.

Syrupus Dinarij, ſiue de Bizantijs ſimplex.

℞. Succi Endiuiæ,
Succi apij ana ℔.ij.
Succi Lupuli, Succi Bugloſſæ ana ℔.j.
Succi depurentur & deſpumentur, dum maneant ℔.iv.
Sacchari optimi ℔.ij ß.
Coquantur cum facilitate, donec fiat ſyrupus. * Humores craſſos & lentos incidit atque extenuat, obſtructiones aufert, morboque regio ſuccurrit. *Meſues.*

Syrupus de Bizantijs compoſitus.

℞. Succi Endiuiæ veræ,
Succi apij. Succi lupuli,
Succi Bugloſſæ ana ℔.j.
In ſuccis decoquantur Flor. roſarum rubr. ℥.ij.
Glycyrrhizæ ℥.ß.
Sem Aniſi, Fœniculi,
Apij ana ʒ. iij.
Spicæ Nardi Indicæ ʒ.ij.
Colaturæ adde
Aceti ℔.ij.
Sacchari albiſſ. ℔.iij.

A Coquantur ſecundùm artem diligenter. Interdum ad ſingulas ſucci clarificati libras addunt Aceti ℥.vj Fit efficacior ſimplici. *Meſues*

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in ſtomacho.

Aqua mulſa, ſeu Hydromel.

℞. Mellis ℔ j
B Aquæ pluuiæ ℔ ix.
Coque lento igne donec amplius non ſpumet vtere. Augetur quandoque mellis quantitas & decoquuntur ad iuſtam conſiſtentiam nempe quando à Medico præſcribitur, aut quòd ita illi viſum eſt, aut quòd diutius ſeruanda ſit & aromatizatur cinnamomo, zingibere, maci, croco, & ſimilibus.

Aqua mulſæ alter modus.

℞. Mellis boni partem j.
C Aquæ fontanæ partes ix.
Fermenti pauxillũ pauxillo eiuſdem aquæ mellitę diſſolutum, videlicet in ſingulas centenas factæ mulſæ libras indantur fermenti diſſoluti ℥.iij. quæ omnia ligneo vaſe relicto trium digitorum ſpacio vacuo, in quod, dum muſti modo feruebit, recipiatur. vbi feruere deſierit, obturato vaſe modo doliorum vini, tertio pòſt menſe fit potabile. Durat ad annos aliquot.* Affectus frigidos cerebri, neruorum & iuncturarum iuuat, ſitim
D ſedat, putis & pituitæ craſſæ expectorationem promouet, colicis prodeſt & calculum in meatibus vrinæ gigni prohibet. *Medici Colonienſes.*

Hydromel compoſitum.

℞. Aquæ fontis ℔.xx.
Mellis deſpumati ℔.j.
Saluiæ, Origani ana P.ß.
Aniſi, Coriandri ana ʒ.j.
Glyzyrrhizæ ʒ.ij.
Cinnamomi ʒ.ß.
E Bulliant ad conſumptionem quartæ partis, & colentur. *Auguſtani.*

Syrupus de Abſinthio.

℞. Abſinthij Romani ℔.ß.
Roſarum rubrarum ℥.ij.
Spicæ Indicæ ʒ.iij.
Vini clari veteris opt.
Succi Citoniorum ana ℔.ij.ß.
Macerentur in vaſe marmoreo, aut fictili denſo
F per noctem vnam; deinde decoquantur. Colaturæ adde
Sacchari ℔.ij.
Confice ſecundùm artem. * Ventriculum roborat & iecur, aliaq; inſtrumēta nutritionis, appetentiamque excitat contra regium morbum prodeſt, flatus diſcutit, humoresque per vrinam pellit. *Meſues.*

Syrupus de mentha maior.

℞. Succi Citoniorum Muzorum,
Citoniorum dulcium,
Granatorum acetoſorum, Granat. dulcium,

Granatorum Muzorum ℔.j.ß.
In ſucc[illegible] macer[illegible] per horas xxiv. ſequentia:
℞. Mentæ ſiccæ ℔.j.ß.
Roſarum rubearum ℥.ij.
Coquãtur deinde cum facilitate, vſq; ad me[illegible]tatis conſumptionem: coletur, & colat[illegible] adde
Mellis vel ſacchari ℔.ij.
Coquantur ad perfectionem. & quum reponis, aromatiza cum Galliæ Moſchatæ tritæ &c. & in ſindone ligatæ, atque ex onſi[illegible] ſuſpen ſæ ℥ iij.* Ve[illegible]triculum frigidum roborat, nauſeam, vomitum, ſingultum, ſtaorem aluiſedat. *Meſues.*

Syrupus de mentha minor.

℞. Succi menthæ depurati ℔.j.
Succi Granatorum dulcium,
Granatorum acetoſorum, ad medietatem coctorum,
Sacchari [illegible] mellis ana ℔.j.
Coquantur ſenſim ſecundum artem.
In hoc quoq; ſyrupo notandum eſt, quod in proximo ſyrupo [illegible] maiore diximus de melle.
* Eandem fere cum ſuperiore facultatem habet. *Meſues.*

Mel roſatum.

℞. Roſarum rubearum nondum penitùs apertarum ℔.ij.
Mellis optimi ℔.vj.
Coquantur lento igne ſecundùm artem.* Stomachum confortat & mundificat, & eſt digeſtiuum materiarum phlegmaticarum in ſtomacho & meſeraicis contentarum. *Meſues.*

Mel roſatum aliud efficacius.

℞. Foliorum roſar rubearum nondum explicitarum contuſorum ℔.ij.
Coquantur in aquæ cœleſtis ℔.iv. Colaturæ fortiter expreſſæ adde
Succi roſarum rubearum depurati,
Mellis optimi deſpumati ana ℔.iv.
Coquantur ſecundum artem.

Oxymel ſimplex.

℞. Mellis optimi deſpumati ℔.iv.
Aceti vini acerrimi, Aquæ clariſſimæ ana ℔.ij.
Mel cum aqua deſpumetur: iterum diligenter: & cum aqua fuerit conſumpta, tunc adde acetum, & coque ſecundum artem.* Humores craſſos, lentos ac pituitoſos incidit, extenuat, & abſtergit, atque adeò obſtructiones aufert, ſputum educit, ſpiritumq; faciliorem reddit. *Meſues.*

Oxymel compoſitum.

℞. Radicum Fœniculi, Apij,
Rad. Petroſelini, Ruſci, Aſparagi ana ℥.ij.
Sem. Apij, Fœniculi,
Petroſelini ana ℥.j.
Coquantur in aquæ claræ ℔. vj. aut quantum ſufficit. Colaturæ adde
Aceti acerrimi ℔.j.ß.
Mellis optimi deſpumati ℔.iij.
Coquantur ſecundum artem.* Humores craſſos & pituitoſos incidit, extenuat & abſtergit:

A obſtructiones tollit iecinoris, lienis, ac renum, vrinam mouet, ſudoremq; euocat.

Oxymel Scyllit[illegible] ſimplex.

℞. Mel[illegible] de puniati ℔.iij.
Aceti Scyl[illegible]
Coquantur ſecundum artem.* H[illegible] craſſos, [illegible] ſep[illegible] fert [illegible] humores ſeg[illegible] aci[illegible] & [illegible] vrinæ [illegible]

B uam. *Meſues.*

Oxymel Scylliticum compoſitum.

℞. Radicum Apij,
Fœ[illegible] ana ℥.iv.
Radicum Petroſelini,
Ruſci, Aſparagi,
Sem. Apij, Fœniculi ana ℥ ß
Coquantur in aquæ ℔.vj. aut quantum ſufficit. Colaturæ adde
Aceti Scyllitici ℔.j.

C Mellis optimi deſpumati ℔.ij.
Fiat ſecundùm artem.* Id potentiùs multò incidit, tenuat, terget, obſtructa aperit, [illegible] quartanis, & quotidianis, quam oxymel compoſitum de radicibus.

Oxymel Scylliticum Democriti.

℞. Origani, Hyſſopi,
Thymi, Liguſtici,
Cardamomi, Stœchados ana ʒ.v.
Aquæ ℔ iij.

D Coque ad librarum duarum conſumptionem: adde
Mellis ℔.ij.
Mellis paſſul ℔.ß.
Succi Bryoniæ ℥.v.
Aceti ſcyllini ℔.ß.
Coque iterum ſemper deſpumando. * Epilepſiam, vertiginem, cephalalgiam, hemicraniam cerebri, & pulmonis obſtructiones ab humoribus valentèr impactis ſanat. *Meſues.*

E *Oxymel noſtrum, compoſitum.*

℞. Radic. Fœniculi, rad. Petroſelini ana ℥.ß.
Sem. Fœniculi, Aniſi, Petroſel. ana ʒ.j.
Gentianæ tritæ ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.ij.
Coquantur in aqua ſufficienti vſq; ad remanentiam ℥.v. Quibus adde
Mellis ℥.vj.
Aceti Scyllitici ℥.iv.

F iterum coquantur ad ſyrupi vſq; conſiſtentiam: * ſanitatem conſeruat: febrientibus confert.

Oxymel ex Liguſtico.

℞. Rad Apij, rad. Fœniculi, rad. Petroſel.
Calaminthes Dauci ana ℥.j.
Zingiberis, ſem. Liguſtici, ſem. Apij,
ſem. Fœniculi, ſem. Aniſi, ſem. Cari,
Eupatorij, Ab[illegible] ana ℥.ß
Caryophyllorum Galangæ ana ʒ.iij.
Spicæ Nardi ʒ.j.
Aceti ℔.x.

Coque ad dimidias : adde Mellis ℔.v.
Coque iterum ad ſyrupi conſiſtentiam. Valet ad pituitam craſſam, lentam, putrem, obſtructiones epatis & ſplenis aperiendas, vrinam mouendam. *Meſues*

Oxymel ex Calamintha.

℞. Rad. Apij. rad. Fœniculi, rad. Intybi ana ℥.j.
Schœnanthi ʒ.ij.
Sem. Apij. ſem. Fœnieuli, ſem. Aniſi ana ʒ.vj.
Calaminthæ montanæ & domeſticæ,
Spicæ, Aſari, Caſſiæ, Maſticis,
Dauci, Petroſelini ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Liguſtici,
Zingiberis, Galangæ ana ʒ.ij.
Aceti ℔.iix.
Aquæ ℔.vj.

Coque ad duarū partium cōſumptionem, adde
Mellis deſpumati ℔. v.

Coque. Datur ab ℥ j. vſque ad ℥.ij. Calefacit, incidit, terget humores craſſos, lentos, putres: ob id intemperiem frigidā ventriculi & epatis corrigit, ſcirrhum lienis, & aliorum viſcerum diſſipat, febres diuturnas iuuat. *Meſues.*

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in hepate.

Syrupus de duabus radicibus.

℞. Rad. Petroſelini, Fœniculi ana ℥.iv.
Aquæ quantum ſufficit.
Sacchari clarificati ℔.ij.

Coquantur ſecundùm artem.

Syrupus de quinq; radicibus.

℞. Radicum Apij, Fœniculi,
Petroſelini, Ruſci,
Aſparagi ana ℥.ij.
Aquæ fontis ℔.vj.

Coquantur ad tertię partis conſumptionem, expreſſum coquatur denuo cum
Sacchari ℔.iij. Addendo ad finem
Aceti albi ℥.iix.

* Confert febribus pituitoſis & bilioſis, & ijs incipientibus.

Syrupus de Eupatorio.

℞. Rad. Fœniculi, Apij, Endiuiæ ana ℥.ij.
Glycyrrhizæ, Schœnanthi, Cuſcutæ,
Abſinthij, Roſarum ana ʒ.vj.
Capilli Veneris, Bedeguaris, Suchahæ (Spinę
Arab. aut Aegyptiæ) Flor. aut rad. Bugloſſæ
Aniſi, Sem. Fœniculi, Eupatorij ana ʒ.v.
Raued ſeni, id eſt, Rhabarbari Orientalis,
Maſtiches ana ʒ iij.
Spicæ nardi Indicæ, Aſari,
Folij, pro folio pone Spicā Romanā ana ʒ ij.
Aquæ quantum ſufficit, aut ℔.iix.
Succi Apij, Endiuiæ ana ℔.ß.
Sacchari ℔.iv.

Coquantur ſecundùm artem. * Frigidis iecinoris vitijs, ac eiuſdem obſtructionibus, aquę inter cutem, maloque corporis habitui ſuccurrit: hu-

A mores enim craſſos extenuat, roburq; iecinori adijcit. Vrinas mouet, & hypochondriorum tenſionem demolitur. *Meſues.*

DE SYRVPIS CONCOquentibus pituitam in matrice.

Syrupus de Arthemiſia.

℞. Arthemiſiæ M ij.
B Pulegij, Calaminthę, Origani, Meliſſæ,
Dictamni Cretici, Perſicarię, Sabinæ,
Amaraci, id eſt Maioranę, Chamædryos,
Chamępityos, ſeu Iuę arteticæ,
Perforatę, id eſt, Hypericonis,
Comarum Matricarię, Centaurcę minoris,
Rutę, Betonicę, Bugloſſę, Rad. Fœniculi,
Apij, Petroſelini, Aſparagi, Bruſci,
Rad. Saxifragię (eius loco accipiantur radices
Pimpinellę.), Rad. Enulę Campanę, Cyperi,
Rad. Rubeę tinct. Ireos, Rad. Pęonię, an. M.j.
C Baccarum Iuniperi, Sem. Liguſtici,
Petroſelini, Apij, Aniſi, Nigellę,
Carpobalſami (aut ſuccedanei eius,) Coſti,
Rad. Aſari, Rad. Pyrethri, Caſię ligneæ aromaticæ,
Cardamomi, Calami aromatici,
Phu, id eſt, radicis eius ana ℥.ß.
Aquæ quantum ſuffieit.
Sacchari ℔.iv.

Coquantur omnia magna diligentia, ſecundùm artem, ne plus quàm neceſſe ſit aromata bulliāt.
D * Medetur paſſionibus matricis, & retinet eam in proprio loco: reſoluit frigiditatem, ventoſitatem, & dolores, corroborat neruos, aperit poros, ſanguinem corrigit, menſtruis imperat, & prouocat. *Matthæus de Gradibus.*

DE SYRVPIS CONCOquentibus melancholiam in corde.

E *Syrupus de pomis.*

℞. Succi pomorum dulcium, Succi pomorū
acetoſorum ana ℔.v.

Coquātur, deſpumētur, & colētur: deinde adde
Sacchari ℔.iij.

Coquantur ſecūdùm artem. * Cor imbecillum roborat: ob id ſyncopen & cordis tremorem ſanat. *Meſues.*

Syrupus de pomis aliter.

F ℞. Capill. Veneris, Ceterach,
Bugloſſæ, Borraginis ana M.j.
Flor. Bugloſſæ, Flor. Borraginis,
Fumariæ, Summitatum thymi ana P.ij.
Senæ, Chani, Stœchados ana ℥.i.
Chamed. Squinanthi, Ellebori albi,
Flor. Amaranthi, Seſamoidis ana ℥.ß.
Succi agrimoniæ, Fumi terræ ana ℥.iij.
Succi pomorum dulcium ℔.j.
Paſſularum, Polypodij ana ℥.ij.
Croci ʒ.j.

Fiat decoctio in aqua & aceto q. ſ. in qua diſſol-

uc ſacchari q. ſ. Fiat ſyrupus perfectæ coctionis. A Doſis ab ℥.j. ad ℥. iij. Prodeſt morbo comitiali, melancholiæ, morbo gallico, & omnibus affectibus, à melancholia & pituita, præſertim ſalſa. *Rondeletius.*

Syrupus è pomis regis Saporis.

℞. Succi pomorum dulcium ℔.ij.
Borraginis, Bugloſſæ ana ℔.j.ß.
Folliculorum ſenæ ℥.ij. Croci ʒ.j.

Sena contrita horis xxiv. ſuccis maceretur: ſemel B aut bis feruefiat, coletur, expreſſum cum ſaccha- ri libris duabus percoquatur in ſyrupum. Crocus panno lineo ligatus inter coquendum infricetur. *Meſues.*

Syrupus de ſucco Borraginis.

℞. Succi Borraginis depurati ℔.iij.
Sacchari deſpumati ℔ ij.

Coquantur in ſyrupum.

ANNOTATIO.

Succus Borraginis prius est clarificandus cum albuminibus ouorum: alio quin pini [illegible] mucilaginoſus fieret. Syrupus.

* Cor ipſum roborat, eiusq; tremorem & ſyncopen lanat: maniacos & melancholicos iuuat.

Syrupus de ſucco Bugloſſæ.

℞. Succi Bugloſſæ depurati ℔.iij.
Sacchari ℔.ij.

Coquantur vſq; ad ſyrupi conſiſtentiam.* Cor confortat, lætitiamq; generat.

ANNOTATIO. D

Succus Bugloſſæ difficulter exprimitur: nam fit mucilag[illegible], dum tunditur [illegible]: ideo ſuis dimittenda eſt per noctem in frigido lo[co], & poſtridie exprimendus ſuccus, atq; cum albuminibus ouorum clarificandus. Cordus.

DE SYRVPIS CONCOquentibus melancholiam in hepate & liene.

E

Syrupus de Epithymo.

℞. Epithymi ℥.xx.
Myrobalanorũ Citrinorum, Iodorũ ana ʒ.xv.
Cuſcutæ Fumiterræ ana ʒ.x.
Thymi Bugloſſæ, Calaminthæ,
Myrobalanorum, Emblicorum,
Belliricorum, Glycyrrhizæ,
Polypodij, Agarici, Stœchados ana ʒ.vj.
Roſarum, Fœniculi, Aniſi ana ʒ.ij.ß.
Prunorum num. xx.
Paſſularum enucleatarum ℥.iv.
Tamarindorum ℥.ij.ß
Aquæ ℔ x. vel quantum ſufficit.

Bulliant ſecundùm artem: colaturæ adde
Sacchari ℔.iv. Sapæ ℔.ij.

Fiat ſyrupus.

Sapa eſt muſtum optimum ad tertias decoctum.

* At[r]am bilem, & alios humores vſtos vacuat: ob id morbos ex his naſcẽtes, elephantiam, cancrum, vlcera maligna, fiſtuloſa, pſoram, lepram præcauet, curatque. *Meſues.*

Syrupus de lupulo.

℞. Succi lupuli depurati ℔.iv.
Succi fumiterræ depurati ℔.ij
Sacchari ℔.vj.

Coquantur ſecundùm artem.

* Refrigerat, & collectionum impetus le[ni]t, [bi]lem regio morbo laborantibus detrahit, pituitam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Syrupus de Scolopendrio.

℞. Scolopendrij veri ſeu Ceterach.
Phyllitidis, id eſt, Linguæ ceruinæ,
Endiuiæ Hepaticæ,
Abſinthij, Cichorij ana M.ß.
Cuſcutæ P.ß. ſeu ʒ.ʒ.
Sem. communium frig. maiorum ana ʒ.ij.
Flor Borraginis,
Flor. Bugloſſæ, Capillorum Veneris ana M.j
Rad. Fœniculi, rad. Petroſelini,
Rad Ruſci ana M ß.

Cũ ſufficiente quantitate aquæ & ſacchari, fiat C ſyrupus ſecundùm artem, qui aroma[tizetur] cũ Laccæ Caſſiæ ligneæ, Maceris pro Folio ana ʒ ij. Ligentur in panno raro, & bulliant in ſyrupo. Prodeſt in affectibus iecoris, & lienis, eorundem obſtructionibus, & morbis inde enatis.

Syrupus ſplenicus.

℞. Epithymi, Cort. rad. Capparorum,
Linguæ ceruinæ, Fruct. [illegible] Tamariſc. (pro quibus ſubſtitui poteſt cort mediana Fraxini) Cort. [rad.]
Rad. Salicis, rad Rubiæ tinctorum,
Ireos Florentinæ, rad Acori vulgaris,
Rad Aſari. Sem. Aniſi, Fœnic. Cymini ana ʒ j.

Macerentur ſimul omnia in ℔ .iv. [aq]uæ & libris duabus aceti horis 24 Deinde coquantur omnia ad conſumptionem tertiæ partis, reducendo ſcilicet ad libras quatuor. Expreſſioni colatæ adde mellis Hiſpanici deſpumati ℔ ij. Coquantur ſecundùm artem ad ſyrupi conſiſtentiam. *Fran. Pedemontanus.*

Syrupus de ſucco fumiterræ maior.

℞ Myrobalanorum Citrinarum,
Chebularum ana ʒ xx.
Flor Borraginis, Bugloſſæ, Violarum,
Abſinthij Cuſcutæ ana ʒ j.
Glycyrrhizæ, Roſarum rub. ana ℥.ß
Epithymi Polypodij ana ʒ.vij.
Prunorum num [illegible]
Paſſularum enucleatarum ℔ ß.
Tamarindorum Pulpæ caſſiæ fiſtulæ ana ℥.ij.

F Aquæ fontis ℔.x.

Coquantur omnia præter Caſſiam & Tamarindos ſecundùm artem ad tertias: deinde cola, & colaturæ adde

Caſſiam & Tamarindos, & Succi fumiterræ depurati, Sacchari albiſſimi ana ℔.iij.

Co[quantur] [lento] igne ad iuſtam conſiſtentiam, & [fiat ſyrupus]. * Syrupus fumariæ maior ventriculum, [hepar] corroborat, obſtructiones aperit, eius morbos, præcipue ab humore ſalſo vel vſto [na]tos, vt pſoram, lepram, impetiginem, [&] [illegible] curat. *Meſues*

Syrupus fumariæ minor.

℞. Myrobalanorum flauarum ℥.ij.
Violarum, Caſſuthæ, Abſinthij ana ℥.j.
Aquæ ℔.vij.
Succi fumariæ cocti & purgati, Sacchari ana ℔.ij.

Coque omnia vſque ad partem tertiam. Expreſſum cum ſucco fumariæ & ſaccharo percoque. Quidam ſcammonij ℥.ß. panno lineo raro ligatam, in eo ſuſpendunt. * Syrupus fumariæ minor hepatis obſtructionem aperit: ob id ictericũ B ſanat, pituitam ſalſam & bilem vſtam vacuat: proinde pſoram, lepram, pruritum, & alia cutis vitia inde orta ſanat, & corporis colorem floridum reddit. *Meſuer.*

Syrupus è ſucco fumariæ, ſimplex.

℞. Succi Fumiterræ crudi ℔.iij.
Sacchari boni ℔.ij. vel ℔.ij.ß.

Coquantur ſimul, & deſpumentur, quoad ſyrupi conſiſtentiam acquirant. * Ad eadem valet, C ad quæ ſupradicti. *Medici Colonienſes.*

DE SYRVPIS PVRGANtibus bilem.

Infuſio roſarum, ſeu ſyrupus roſatus ſolutiuus, ſiue Muccharum.

℞. Infuſionis roſarum ſecundùm artem nonum iteratæ ℔.x.
Sacchari tantundem.

D Coquantur in Syrupi conſiſtentiam. Nonnulli cum Melle conficiunt. Doſis, ab vncijs duabus ad ℥.iij. * Bilem purgat. *Meſuer.*

Infuſio violarum.

Infuſio violarum eodem modo fit quo roſarum infuſio.

Syrupus ex floribus perſicis.

℞. Florum perſicorum recentium ℔.iij.

E In aquę vel roris maialis calefacti libris ſeptem, & dimidia, per horas octo, ſepties aut nouies macerantur: deinde huius diluti libræ duæ, cum ſacchari ſeſquilibra, aut duabus, ad ſyrupi ſpiſſitudinem incoquuntur. * Hic ſyrupus acres tenuesq́; humores in bilioſis febribus, vti roſarum trium vnciarum, vel quatuor inſtar exhibitus, educit. *Andernacus.*

Syrupus de cichorio cum rhabarbaro.

℞. Endiuiæ domeſticæ,
F Endiuiæ ſylueſtris,
Cichorij, Taraxacon ana M.ij.
Cicerbitæ, Epaticæ,
Scariolæ, Lactucæ,
Fumiterræ Lupulorum ana M.j.
Hordei non excorticati ℥.ij.
Veſicariæ, id eſt Alkekengi,
Glycyrrhizæ, Capillorum Veneris,
Aſpleni, Polytrichi,
Adianthi ana ʒ.vj.
Rad. fœniculi, Apij, Aſparagi ana ℥.ij.

Coquantur in aqua ſufficienti, & percolentur:

A deinde cum ſaccharo albo clarefacto fiat ſyrupus pro cuius vnaquaq; libra inter coquendum adijciantur

Rhabarbari optimi ʒ.ß.
Spicæ nardi ʒ.iv.

Colligato in linteolo raro, quod ſæpe exprimatur, dum ſyrupus conſiſtentiam iuſtam nanciſcatur. * Valet contra omnem materiam venenoſam in alterando & mundificando eam, & proprie in anthrace, & ſimilibus: valet & in febre peſtilentiali. Confortat cor & nutritiua, mundificat materias per vrinam & ſeceſſum, & facit appetere cibum, ac inducit ſomnum. *Nicol. Florent.*

Syrupus de Rhabarbaro ſolutiuus.

℞. Rhabarbari optimi ℥.ij.ß.
Fol. Senæ ℥.j.ß.
Florum Violarum M.j.
Cinnamomi ʒ.j.ß.
Zingiberis ʒ.ß.
Aquarum Betonicæ,
C Cichorij,
Bugloſſæ ana ℔.j.ß.

Fiat omnium infuſio per noctem, mane ebullitione & expreſſione facta, colatura decoquatur in ſyrupum cum Sacchari albi libra, aut quantum ſufficit. adde

Syrupi roſ. lax. ℥.iv.

Hic paratur Auguſtæ Vindelicorum ad prędicta omnia valentior, citra moleſtiam in pueris, & delicatulis aluum ſubducens, vtramq; bilem de- D turbans, & eſt in vſu propemodum quotidiano. *Auguſtani.*

Mel Mercuriale è ſucco herbæ Mercurialis.

℞. Succi crudi Mercurialis ℔.iij.
Mellis puri Hiſpanici ℔.ij.

Simul coquẽdo, deſpumandoque ad ſyrupum. *Medici Colonienſes.*

DE SYRVPIS PVRGANtibus pituitam.

E *Syrupus ex Bryoniæ radicum ſucco.*

℞. Succi crudi rad. Bryoniæ, Mellis Hiſpanici, vino generoſo deſpumati ana partes æquales.

Coquantur leniter in vaſe terreo vitreato, donec fluxilis ſyrupi conſiſtentiam habeat, continenter deſpumando. Exprimatur autem ſuccus tempore Maij, cœli conſtitutione ſicca: ſerius e- F nim expreſſo, in luxuriantem herbam transfuſa fuerit ſuccoſitas radicis.

Syrupus de bryonia compoſitus.

℞. Succi bryoniæ ℥.v.
Aquæ decoctionis Origani
Hyſſopi ſicci Libyſtici, Seſeleos,
Cardamomi, Stœchados ana ʒ.j.
Sapæ, Vuarum paſſarum ana ℔.ß.
Mellis ℔.ij.

* Syrupus de bryonia idem valet, quod medicamentum. Dantur ℥.ij. *Meſues.*

Oxymel phlegmagogum.

Oxymel phlegmagogum fit vt oxymel de radicibus, ſi inter coquendum medulla ſeminis Cnici panno lineo raro ligata mergatur, & identidem confricetur. Potentius vacuabit, ſi etiam turbith cum Zingibere nodulo prædicto addatur. *Meſues.*

Syrupus hermodactylis.

℞. Quinq; radicum ana ℥.j.
Sem.4.frig.maiorum ana ℥.j.ß.
Hyſſopi, Capillorum Veneris,
Aſpleni ana M.ß.
Violarum M.j.ß.
Flor. Roriſmarini, Borraginis ana M.j.ß.
Cyperi ʒ.iij.
Chamomillæ ʒ.ij.
Paſſularum ℥.j.
Senæ ʒ.ij.(an potius ℥.ij.)
Hermodactylorum, Cuſcutæ ana ℥.ß.
Aniſi, Fœniculi, Carui ana ʒ.ij.ß.
Polypodij.℥.iij.
Agarici ʒ.ij.
Coquantur in aquæ ℔.iij. & colaturæ adde
Sacchari ℔.j.ß.
Roſarum ℥.j.
Rhabarbari ʒ.iv.ß.
Turbith.ʒ.iij.
Hæc tenuiſſimè trita, inq; panno ligata ſuſpendes in ſyrupo cocto ſecundùm artem. *Nicolaus.*

Oxymel vacuans melancholiam.

℞. Thymi, Calaminthes, Agarici,
Bugloſſi hortenſ. & erratici,
Glycyrrhizæ ana ℥.j.
Polypodij ℥.iij.
Chamædryos, Chamæpityos,
Stœchados, Spinæ albæ ana ʒ.v.
Paſſularum ℔.ß.
Macera 24. horis adde
Aceti albi, Succi bugloſſi ana ℔.ij.ß.
Aquæ ℔.ij.
Coque igne lento ad dimidias, cola. & adde
Mellis ℔.iij.
Percoque, inter coquēdum autem epithymi ℥ j.
Ellebori nigri aut iij. nodulo ligata merſaq; ſæpè confricentur. *Meſues.*

DE SYRVPIS PVRGANtibus humores mixtos.

Syrupus diaſereos.

℞. Intybi, latifolij, Cichorij ana M.j.
Adianthi albi, nigri. Agrimoniæ,
Scolopendrij, Lupuli, Fumariæ ana M.ß.
Veſicariæ, id eſt, Alkekengi ʒ.iij.
Violarum P.j.
Rad Apij, Fœniculi Aſparagi ana ℥.ß.
Polypodij quercini ℥.j.
Glycyrrhizæ ʒ.vj.
Sem. Cnici ℥.j.ß.

A Sem.4.frigid.maiorum ana ʒ.ij.
Hordei non excorticati P.ij.
Sem. Endiuiæ, Cichorij ana ʒ.j.ß.
Vuarum paſſarum ℥.j.
Pruna Damaſcena paria x.
Florum Borraginis, Bugloſſæ,
Violarum ana P.j.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ℥.ß.
Omnia in aqua ad tertias decoquantur & in hu-
B ius decocti iure colati libra & ſemiſſe, macerentur ſeorſim
Rhabarbari electi ℥.ij.ß.
Agarici trochiſcati ℥.j.
Foliorum ſenę ℥.j.ß.
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.j.
Expreſſis colatisque, iterum adde
Sacchari optimi ℔.j.
Syrupi roſarum ſolutiui ℥.iij.
Mixta omnia rurſus modicè coquantur ad iu-
C ſtam ſpiſſitudinem. * Ex hoc ſyrupo interdum cochleare vnum vel ſemunciam, cum modica hordei aqua, cui cinnamomi aliquid incoctum ſit pueris bile ſuffuſis, vel obſtructionem & duritiem viſcerū expertis, aut lumbricis infeſtatis ante cibum ſalubriter exhibuimus prouectioribus, tum viris, tum mulieribus in ſimilibus affectibus duo cochlearia, cum ſyrupi violacei, aut roſacei ſolutiui vno & quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius, morbo conuenientis, va-
D lentioribus vncias duas, cum vna ſyrupi roſ. ſoluriui, & aquæ cichorij duabus. Quòd ſi æger delicatus ſit, & febri careat, aquæ ex cinnamomo diſtillatæ cochleare vnum aut alterum admiſceatur. *Andernacus.*

Syrupus diacnicu.

℞. Adianthi, Hyſſopi, Thymi,
Origani, Chamædryos. Chamępityos,
Scolopendrij, Bugloſſæ ana M.ß.
E Cuſcutæ, Veſicariæ ana ℥.ß.
Rad Angelicæ, Glycyrrhizæ,
Fœniculi, Apij, Aſparagi ana ℥.j.
Cort. Tamaricis ℥.ß.
Polypodij ℥.j.ß.
Sem aniſi, Fœnic. Ammeos, Dauci ana ℥.j.
Sem. Cnici contuſi ℥.iv.ß.
Paſſularum enucleatarum ℥ ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, colentur: deinde adde
Senæ Alexandrinæ ℥.j.ß.
F In Iure decocti per noctem macerentur. ad hæc
Agarici trochiſcati ℥ ß.
Zingiberis ʒ.j.
Rhabarbari ʒ.vj.
Hæc ſequenti die colentur, valideq; exprimantur. poſtea
Sacchari albiſſ ℔.j.
Syrupi roſ. ſolutiui,
Syrupi Violacei ſolutiui ana ℥.ij.
Syrupi acetoſi ſimpl.℥ ij.
Miſceantur, atque iterum modicè coquantur, dum

dum ſatis ſpiſſeſcant. Ex hoc ſyrupo vnciæ duæ A
a dultis cum aqua ſtillatitia hyſſopi aut thymi,
aut pulegij vnciæ inſtar, cinnamomi ſemuncia,
aut cochleari recte exhibentur. Pueris & delica-
tis mulieribus ℥.j. cum ſyrupi roſar. ſolutiui ſe-
muncia, & aqua cinnamomi ſtillatitia ex vino
modica. * Idoneus eſt autumno, & hyemis ve-
riſq; initio. febribus longis, quotidianis, quar-
tanis, & obſtructionibus viſcerum, lienis, &
iecoris, ex pituita & craſſis humoribus creatis,
necnon & aqua inter cutem laborantibus. *An-
dernacus.* B

DE SYRVPIS MINVS vſualibus alterantibus.

Syrupus alterans bilem flauam.

℞. Scariolæ, Lactucæ, Roſtri porcini,
Bugloſſæ, Borraginis ana M.j.
Prunorum, Sebeſten ana paria v.
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ.ij. C
Sem. Aniſi ʒ.j.
Flor. Borraginis, Violarum. Bugloſſæ ana P.j.
Fiat decoctio, & in ℔.j. diſſolue ſacchari quan-
tum ſufficit. & fiat ſyrupus. *Conſeletius.*

Syrupus contra pleureſin & per pneumo-niam, phthiſicos & hecticos.

℞. Aquæ ℔.iv.
Violarum ℥ ij.ß.
Glyzyrrhizæ papaueris albi ana ℥.ß. D
Sem Citoneorum, ſem. Maluæ,
Medullæ ſem bombacis,
Medullæ ſem. Citoneorum,
Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ,
Portulacæ, Tragacanthæ,
Portulacæ,
Gummi Arabici ana ʒ iij.
Omnia in ſacculo bene trita ponantur, & ſaccu-
lus in prædicta aqua ponatur & bulliat ad me-
dietatem, & ſacculo abſtracto ab aqua ℔.ij. E
Sacchari ponantur, & fiat ſyrupus clarificatus.
Nicolaus.

Syrupus Ambroſij prouocans ſudorẽ & ſitim extinguens, vtilis in febribus.

℞. Milij excorticati quantitatem conuenien-
tem, decoquatur, donec crepet. Deinde ℞ ℥.v.
vel circa eius iuſculi bullientis & infunde vini
albi odoriferi ℥.ij. & ſic calidum da patienti, ac
bene cum cooperias, tunc mirum in modum
ſudabit. F

Syrupus contra acutas & peracutas paſſiones.

℞. Succi portulacæ,
Melonum ana ℔.j.
Vel cum aqua decoctionis citrul. melon. & cu-
curb vel cap. Ven. herbæ heparicæ, polytrichi. a-
dianti, Ceterach. In aqua iſta, vel in ſucco prædi-
cto fac bullire
Liquiritiæ mundatæ & tritæ,
Tragacanthæ, Violarum ana ℥.j.
Prunorum num.v.
Semperuiuæ aut Cotyledonis ℥.j.
Deinde coletur. & colaturæ adde Sacchari ℔ j.
& fiat ſyrupus & clarificetur: deinde pſyllium &
ſem. Citon. ana ℈.j. In Sacculo mitte ſantali albi
& rub. ſpodij, berberis, roſ. portul. lact. ſcariol.
ana ʒ.ß. puluerizato, & horum puluerem in eo-
dem ſacculo pone, & ibidem Rhabarb. puluer.
ʒ j. Hæc ſimul bullire facias vſque ad decoctio-
nem. Datur contra acutas & peracutas ſine A-
poſtemate cum aqua frigida. *Nicolaus.*

Syrupus contra omnem fluxum ventris.

℞. Sacchari ℔.j.
Aquæ Roſarum, vel pluuialis ℔.j.ß.
Myrti ℥.j.
Roſarum, Sumach, Acaciæ, Balauſtiæ,
Spodij, Hypociſtidis ana ℥.ß.
Sorbarum mundat. num.x.
Meſpilorum viridium num.v.
Cornarum, vel prunorum immatur. num.x.
Tragacanthæ, Glycyrrhizæ
Gummi Arabici ana ʒ.ß.
Terenda terantur, & bulliant in ſupra dicta aqua,
donec ad quantitatem vnius libræ deueniant, &
colaturæ ponatur ſaccharum prædictum, & fiat
ſyrupus: & clarificetur. *Nicolaus.*

Syrupus de papauere contra omnem ventris ſolutionem.

℞. Capita papaueris recent. num. ci.
Plantaginis,
Balauſtiæ, Gallarum,
Prunellarum immatur. ana ʒ.j.
Conficitur ſic Omnia iſta in aquæ pluuiæ q.ſ.
dimitte per biduum, in tertio verò die coque a-
quam bene vſq; ad cõſumptionem medietatis,
poſtea cola per pannũ fortiter. Cum autem co-
lata fuerit. admiſce illi colaturæ tertiam partem
mellis & iterum coque, donec ad ſpiſſitudinem
mellis redigatur, & tunc conde in vaſe vitreo &
cùm opus fuerit, in ʒ.j. aquæ mitte ʒ j. ſyrupi.
Nicolaus.

DE SYRVPIS ALTErantibus pituitam.

Syrupus ad Epilepſiam.

℞ Succi cardui benedicti, depurati, & ad ſpiſ-
ſitudinem cocti ℥.iv.
Succi millefolij eodem modo parati ℥.ij.ß.
Sacchari albiſ ℥.iv.
Decoquantur ſ a De quo ſumat in ſeptimana
bis vel ter cochleatium vnum: vel cum ℈.j. The-
riacæ, vel ſine. *Crato.*

Syrupus alterans pituitam.

℞. Rad Apij, Petroſelini,
Fœniculi, Aſparagi ana ℥.j.
Hyſſopi, Betonicæ ana M.j.
Sem. Aniſi ʒ.iij.
Paſſulatum, Ficuum ana paria xx.

Flor. Anthos, Stœchados,
Borraginis, Buglosſæ ana P.j.
Glycyrrhizæ. ℥.i.
Fiat decoctio, & in libra vna & ſemiſſe, diſſolue mellis deſpumati vel roſ. quantum ſatis eſt. *Rondeletius.*

Syrupus ex quinta eſſentia Fioravanti.

℞. Aquæ vitæ optimæ & circulatæ ℥.xij.
Olei ſulphuris ʒ.vj.
Olei vitrioli ℥.ß.
Olei Tartari ʒ.vj.
Zulapij roſacei ℔.iv.
Moſchi ℈.ß.
Miſce & fiat Syrupus. Magnarũ virium eſt.

Syrupus Saccharatus.

℞. Vini optimi ℔.iij.
Sacchari albiſſ. ℔.j.
Coquatur ad lentum ignem more Syrupi: ſerua & vtere cum duabus partibus aquæ decoctæ. Senibus frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natiuus, & calor naturalis minuuntur. Nutrit enim & ſanguinem generat & replet partes principales ſpiritibus. *Rabi Moyses.*

Syrupus de Cinnamomo, noſter.

℞. Miuæ Cotoneorum, vel
Syrupi de Cort. mali citri ℔.ß.
Quintæ eſſentiæ Cinnamomi ℥.ß. vel
Olei Cinnamomi ʒ.ij.
Tincturæ auri ʒ.ij.
Miſce optime. Ad cadẽ valet, vt ſupradictus.

Syrupus de Cinnamomo, noſter.

℞. Syrupi de cort. mali Citri, vel miuæ cotoneorum ℥.iv.
Quintæ eſſentiæ Cinnamomi, circulatæ ʒ.iij. vel ℥.ß. Tincturæ auri viuæ ʒ ij.
Miſce. Senibus debilibus conſert.

Syrupus ad menſes prouocandos.

℞. Rad. Apij, Fœniculi, Petroſelini,
Aſparagi, Ruſci ℥.iij.
Radic. Rubiæ maior. ℥.ij.
Radic. Quinquefolij, Eryngij ana ℥ j.
Pulegij vtriuſq;, Calaminthę, Orig. ana M.j.
E Semin. 4. frig. maior. ana ʒ.j.
Florum Anthos, Leucoi ana P.ij.
Flor. geniſtæ P.j.
Fiat decoctio in aqua & vino, in quibus per noctem radices macerentur: & in colaturæ ℔.ij. diſſol. mellis deſpumati ℥.iv. Sacchari quantum ſatis eſt: fiat Syrupus aromat. cum Cinnamomi ℥.j. Datur paulo ante quàm fluant menſes, aut cùm inſtat tempus purgationis. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

Notandum, quòd ſi huiuſmodi receptæ non tam copioſum ſaccharum, vt ſyrupi veri, recipiant, & non ad perfectam ſyrupi vſque conſiſtentiam coquantur, ſed dilutiora pareantur, ea rectius apozemata appellari.

A
DE SYRVPIS ALTERANTIBUS bilem atram.

Syrupus alterans bilem atram.

℞. Endiuiæ, Scariolæ, Buglosſæ, Borraginis, Violarum, Lactucæ, Portulacæ, ana M.j.
Paſſularum ℥.ij.
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ.iij.
Flor. Borraginis, Buglosſæ ana P.j.
Violarum P.ij.
B Fiat decoctio, & in colatura diſſolue ſacchari quantum ſatis eſt: & fiat ſyrupus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Rad. Buglosſę Enulæ Glycyrrhizæ ana ℥ j.
Rad. graminis, Aſparagi, Apij ana ℥.ß.
Rad. Satyrionis ʒ.vj.
Paſſularum ℥ i.
Capillorum Veneris, Violarum, Meliſſæ, Cichorij ana M.j.
C Calaminthæ, Chamædryos, Chamæpityos ana M.ß.
Sem. 4. frig. maior. ana ʒ.j.
Sem. Bombacis ʒ.iij.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.ij.
Flor. Buglosſæ, Borraginis, Anthos, Violarum ana P j.
Fiat decoctio in colatura diſſolue ſacchari quãtum ſatis eſt. & fiat ſyrupus. *Rondeletius.*

Syrupus ad atram bilem alius

D ℞. Flor. Borraginis, flor. Buglosſę flor. Meliſſę,
Flor Violarum Capillorum ven.
Endiuiæ, Cuſcutæ Polypodij, Senæ,
Epithymi ana M i.
Prunorum Damaſc. num. xx.
Pomorum Odoratorum num. x.
Paſſularum ℥.j.
Glycyrrhizæ ʒ ß.
Coquantur in aqua omnia præter Epithymum & aromata, donec pars tertia conſumatur. De-
E coctio expreſſa poſtea cum Saccharo iterum & Epithymo moderatè coquatur: poſtremò infundantur aromata, ſcilicet cinnamomũ atq; crocus. Huius Syrupi aurora calfacti ℥.ii bibantur ſimulq; ℥.ij. aut ℥.iij. aquæ Buglosſæ. *Marſilius Ficinus*

Syrupus ad Melancholiam.

℞. Aquarum Fumiterræ, Lupulorum,
Abſinthij, Capill. ven. ana ℔.v.
Polypodij Quercini ℔.j.
F Fol. Senæ, Epithymi ana ℥.iv.
Flor. Borrag. Buglosſi M.ij.
Capill. ven. M.j.
Glycyrrhizæ, Paſſularũ, Cinnamomi ana ℥ ij.
Quatuor ſem frig ℥.ij.
Fiat decoctio ſ. a. de Colatura ℞. ℔.iv. q.b. adde
Succi borraginis, ſucci Buglosſæ, ſucci Lupulorum ana ℥.ij.
Mellis ℥.vj.
Sacchari albi q. ſ. eſt.
Fiat ſyrupus ſecũdùm artem: aromatizetur cum moſcho & ambra. *Fioravantus.*

DE

DE SYRVPIS PVRGANTIBUS.

Syrupus purgans bilem.

℞ Rad [illegible] ℥.j.
Glycy[illegible]rhizæ raſæ ʒ ij.
Ci[illegible] Scariolæ, Bugloſſæ, Borraginis,
Roſtri porcini, id eſt, ſonchi, Dentis leonis ana M. [illegible]
Prun[illegible] [illegible] ana paria xx.
Paſſul[illegible] paria x.
A[illegible].
Tamarindorum ℥.j.
Senæ Or[illegible] M[illegible] ſem Carthami ana ʒ.iij.
Flor Borraginis, Bugloſſæ Violarum ana P j.
Fiat decoctio in colatura d[iſ]ſolue ſacchari quãtum ſatis eſt. fiat ſyrupus, addendo poſt clarificationem, vel in clarificati one ipſa, ſucci roſarum ʒ ij. vel ſyrupi roſati la[xatiui] ℥.iv. cinnamomi ʒ. ij. Miſce, & fiat ſyrupus. *Rondeletius.*

Syrupus purgans pituitam ex thorace.

℞. Radicum Apij, Fœniculi, Apij, vel Aſparagi ana ℥.j.
Hyſſopi, Betonicæ ana M j.
Marrubij M ß.
Sem. Aniſi ʒ.iij.
Paſſularum, Ficuum ana paria xx.
Florum Anthos, Stœchados, Borraginis, Bugloſſæ ana P.j.
Glycyrrhizæ ℥.j.
Fiat decoctio. In colaturæ ℔.ij. adde
Polypodij ℥.j
Medullæ ſem Carthami contuſi ℥.ij.
Agarici trochiſcati ʒ.ij.
Aniſi, Fœniculi ana ʒ.j.
Concoquantur: colaturæ adde
Mellis violati, vel roſacei, quantum ſatis eſt: & fiat ſyrupus. *Rondeletius.*

Syrupus purgans melancholiam.

℞. Radicu Bugloſſę, Glycyrrhizę raſæ ana ℥.j.
Cich[orij], Scariolæ, Borraginis, Bugloſſæ,
Fum[illegible]ræ, Violarum, Mercurialis ana M.j.
Paſſul[a]rum ℥.ij.
Seminis Cucurbitæ, Melonum, Citrulli Cucumeris, Aniſi ana ʒ.iij.
Senæ Orientalis, Polipodij, Origani, Epithymi ana ℥.ij
Thamarindorum ℥.ß.
Flor Borraginis, Bugloſſæ, Violarũ ana P.ij.
Miſce, & fiat decoctio. In colatura diſſolue ſacchari quantum ſatis eſt: & fiat ſyrupus. Addãtur ſyrupi roſarum laxatiui ℥.iv.* Bilem & melancholiam purgat. *Rondeletius.*

Syrupus de Polipodio fortis.

℞. Polypodij recentis lib.j.
Corticum Ellebori nigri præparatorum ℥.ß.
Foliorum Senæ ℔.ß.
Epithymi,

A Radicum Bugloſſ.
Flor. Borraginis, Stœchados,
Paſſul[a]rum, Prunorum ana ℥.j.
Liqu[iritiæ] ra[ſ]æ,
Sem. Fœnicu[li],
Turbith, Agarici ana ℥.ß.
Fumariæ, Meliſſæ, Betonicæ ana M.j.
Cinnamomi, Nucis myriſticæ ana ℥.j.
Croci ℈.j.
Fiat decoctio ex aqua: macerentur horis duode-
B cim: colaturæ adde
Succi Fumariæ lib. [illegible]
Lupulorum Betonicæ ana ℔.ß.
Pomorum lib j.
Sacchari optimi quod ſatis ſit.
Fiat Syrupus [illegible] valide Melancholiam purgat ſi ſumantur ℥ iij [illegible] bis a[illegible] in menſe. *Heurnius.*

Syrupus de Elleboro.

℞ Ellebori nigri ℥ [illegible]
Succ. pomorum dulcium ℥.x
C Radicum Bugloſſ. Borraginis, Polypodij, Epithymi ana ℥.j.
Folliculorum & foliorum Senæ,
Chamæpithyos, Stœchados ana ʒ vj.
Flor. Borragin. Bugloſſ.
Fumariæ Lupulorum ana P.j.
Capillorum Veneris, Agrimoniæ,
Chamædryos ana M.j.
Schœnanthi ℥.ß.
D Fiat decoctio ad libras duas: huic decocto adde
Succi pomorum
Sacchari albi ana lib.ij.
Fiat Syrupus. Doſis eſt quantitas duarum vnciarum. *Heurnius.*

Oxymel Elleboratum maius Iuliani, purgans Phlegma & melancholiam.

℞. Rutæ, Thymi, Dictamni Cretici, Hyſſopi,
Pulegij, Marrubij, Cardui benedicti,
E Spicæ Celt. Cort ſambuci interior, ana M.j.
Calami montani P ij.
Sem. Aniſi, Ocymi, vrticæ Rom. anethi an ʒ.ij.
Rad. angelicæ, althææ, ari ſcillæ,
Ariſtolochiæ longæ, rotundæ, Clematitidis, Turbith ana ℥.j.
Iridis noſtræ, Coſti, Polypodij ana ℥.j.
Ellebori nigri, Eſulæ ana ʒ.ij.
Cort. rad Ellebori albi ʒ.ij.
Agarici ʒ.ij.
Omnia trita infunde in aceti acerrimi ℔.vj. vel quantum ſufficit: triduo in ſole, vel ad fornacẽ,
F in vitreo vaſe obturato. Tum decoquãtur in olla vitreata ad dimidium ferè, tum colabis modicè exprimendo, addesq; mellis deſpumati, Sacchari ana ℔ j. & ad conſumptionem aceti decoques ad ſyrupi conſiſtentiam. Doſis, ad mouendam aluum, ab ℥.ß. vſq; ad ʒ.vj. cum decoctione ſenæ & polypodij, vel ſyrupo violato, alióue ſolutiuo. * Confert Epilepſiæ, aſthmati & omnibus morbis, a materia frigida, craſſa, tenaci, à phlegmate & melancholia dependente. *Geſnerus.*

Oxymel elleboratum, minus.

A ℞. Calamenthi, Thymi, Pulegij, Cardui benedicti,
Roſarum rubr. Menthæ criſpæ ana P.j.
Sem. aniſi, Ocymi, Sem. Vrticæ Romanæ,
Sem, Anethi ana ʒ.j.
Rad. Angel. rad. Fœniculi, Althęæ, Scillæ,
Iridis noſtræ, Turbith, ana ℥.ß.
Ellebori albi, Eſulæ præparatæ ana ʒ.ij.
Rad. Aſari ʒ.j.ß.
Galangæ, Cinnamomi,
B Calami atomatic. ana ʒ.j.

Infunde in aceti fortiſſimi ℔.ij.ß. vt prædictum eſt, & cùm media pars bulliendo fuerit abſumpta, adde Sacchari, Mellis deſpumati ana ℥ v. Fiat ſyrupus, qui aromatizetur, cum Croci, Cinnamomi, Macis, Zingiberis ana ℈.j. in ſacculo intus ſuſpenſis. Doſis ac vires, vt in Maiore. *Geſnerus.*

Oxymel compoſitum Geſneri, validè Melancholiam purgans.

C ℞. Epithymi ʒ.x.
Polypodij. ʒ.vj.
Bugloſſi ʒ.xv.
Thymi, Hyſſopi, Chamæpityos ana ℥.ß.
Capillorum Veneris ʒ.v.
Turbith ʒ.vj.
Ocimi, Meliſſæ, Caryophillorum, Spicęnardi,
Malabathri, Cardamomi ana ʒ.iij.
D Radicis & ſeminis Endiuiæ,
Seminis caſſarhæ ana ʒ.xij.
Conſeruæ roſatæ ad pondus omnium.

Infunde hæc in aceto puro, horis 24. (ſit copia aceti, qua obruātur cuncta) poſtridie adde Aquę libras quinq;: leniter excoquantur, dū redeat ad Aceti primam copiam: fiat colatura, & adiecto Saccharo coquatur. Datur ad vncias duas cū ſemiſſe. Geſnerus, cuius deſcriptio epiſtolis eius annexa eſt.

Syrupus ad aſcitem.

E ℞. Paſſularum ℥.ij.
Fol. Braſſicæ marinæ M.j.
Thymelęæ vel Chamelęæ M.ß.
Seminis Hederæ, ſem. Seſeleos ana ʒ.iij.

Fiat decoctio. In libra vna diſſolue,
Syrupi Endiuiæ ſimplicis ℔.j. vel
Syrupi Endiuiæ comp. ℔.ß.

F Fiat ſyrupus aromatizatus cum Cinnamomi ℥.ij. vel Spicæ Celticæ ʒ.j. Loco ſyrupi poni poſſunt ſpecies cichorij & herbę capil. atq; ſyrupus inde confici hoc modo.

Alius ad idem.

℞. Rad. Valerianæ, rad. Rubiæ maior.
Cyclaminis ana ℥.ij.
Rad. Apij, Petroſelini ana ℥.j.
Endiuiæ, Scariolæ, Capill. Veneris,
Agrimonię ana M.j.
Seminis Hederæ ℥ j.
Braſſicæ marinę M.j.
Chamelęæ, Thymelęæ ana ℥.j.

A Paſſularum mundat. ℥.iv.
Aniſi ʒ.iij.

Fiat decoctio. & in ℔.j.ß. diſſolue ſacchari quātum ſatis eſt, fiatq; ſyrupus. aromat. cū ſpicę Celticę ʒ.iij. vel cinnamomi Dentar ℥.ß per ſe, ſi ſit mediæ coctionis: vel cū aquis endiuię & cichorij, ſi ſit coctus ad perfectionem. *Rondeletius.*

Syrupus ad anaſarcam.

Si ſit anaſarca, prædictis adiūgenda ſūt medicamenta magis incidentia, attenuantia, & B aperientia: vt Enulæ camp. rad. Apij, Petroſelini, Rubię maioris, in maiori quantitate: & pituitam purgantia: vt Agaricus, ſemen Carthami, Sena, Polypodium: aut prædicta medicamēta trahentia aquas, decoquenda in ſyrupis ad pituitā purgandam præſcriptis. *Rondeletius.*

Syrupus ad tympanitem.

℞. Paſſularum ℥.ij.
Sem. Petroſelini, Apij, Seſeleos ana ʒ.ij.
C Radicum Aſari, Valerianæ ana. ℥.ß.
Menthæ Abſinthij, Betonicæ ana M.ß.
Marrubij M j.
Mercurialis, Braſſicæ marinæ ana M.ß.
Senæ Orientalis, Seminis Carthami ana ʒ.vj.
Florum Anthos, Geniſtæ ana P.j.

Fiat decoctio. In ℔.j.ß. diſſolue ſacchari quantum ſatis eſt: fiat ſyrupus aromat cum diagalangæ ʒ.ij. vel aromat. roſ. ʒ.j. De alternis diebus. *Rondeletius*

Annotatio.

D *Cæterùm ſi hydrops eſt cum ſcirrho lienis, tunc incidentia & ſplenitica adiungimus: vt cort. rad. Capparorum, Sambuci, vel Fraxini, Populi, aut Tamarici: ac in aceto macerentur, & decoquantur, vt ſuprà dictum.* Rondeletius.

DE SYRVPIS PVRGANtibus mixtos humores.

Syrupus Hepaticus ad humores mixtos.

E ℞. Hepaticæ nobilis, Acidulæ, Cichorij,
Dentis leonis, Endiuię, Sonchi læuis ana M.j.
Capillorum veneris, Eupatorij vulgi,
Linguæ ceruinæ, Lupulorum,
Fumi terræ ana M.ß.
(addi poteſt Caſſutha, Aſarum, Aniſum)
Florum cordi ſtudentium ana P.j.
Radicum aperitiuarum ana ℥.ß.
Fructuum alkekengi ℥.ß.
F Polypodij quercini recentis ℥.j.
Glyzyrrhizæ raſæ ʒ.vj.
Seminis carthami ℥.ij.
Semin. quatuor frigidorū malorum ana ʒ.ij.
Hordei P.j.
Sem Endiuiæ Cichorij ana ʒ.j.ß.
Paſſularum ℥.j.ß.
Pruna num. xij.
Myrobalanorum citrinorum & Chebulorum ana ℥ ß.
Coque ex aqua ad tertias, in colatura ſeſquilibra, macerentur.

Agarici

Agarici recenter trochiſzati ℥.j.
Foliorum Senę mundatorum à puluere & ſtipitibus [illegible] j.ß
Zingiberis, Cinnamomi ana ℥.j.
Iterum [illegible] adde Sacchari lib j.
S[illegible] [illegible] ſoluto[illegible] ℥.ij.
Iterum [illegible] du[illegible] tteſcat ſuccus. Datur ℥.ß pueri cum Aqua hordei cui cinnamomum in [illegible] infarctu ac coru duritie [illegible] propinatur ℥.j.cu ℥.ii Syrupi [illegible] adiecto liquore Intybi aut Aqua hordei [illegible] obuſtioribꝰ ℥.ij.cũ ana [illegible] yrup[illegible] od ſi febri implicitus ęger non ſit, cu ℥ [illegible] Aqu[illegible] cinnamomi ſumi poterit. *Heurnius.*

Syrupus domeſticus, ſiue de ſpina infectoria.

℞. Baccarum fruticis illitus quem ſpinam ceruinam vocãt circa finem Septembris, aut Octobris initio collectarum, quantitatem ſufficientem. Contundantur in pila lapidea, deinde exprimendo colentur. Succus expreſſus coquatur lento igne, donec quarta pars abſumatur, atque iterum coletur.
℞. Huius colati ℔.ij.
Mellis deſpumati ℥.xvj.
Coquantur vnà, donec ſyrupi bene cocti conſiſtentiam acquirat, adijciendo in fine Maſticis ʒ.iij.℈.j. Alij Zingiber, Aniſum, Cinnamomum addunt eodem pondere. Baccas ſemicõtuſas quatuor diebus in fictili vitreato per ſe loco calido permittito, & efficacior ſuccus reddetur. Cuius libras duas, ſacchari vel mellis libram vnam & ſemis decoquunt ad ſyrupi cõſiſtentiam: demũ linteolo rariore colato, addunt Cinnamomi, Zingiberis ana ℥ ß. Caryophyllorum ʒ.ij. Fiat ſyrupus. Hunc ita Matthiolus in Dioſcoridem, præparat. * Bilem, pituitam & ſeroſos maximè humores purgat: vnde eius vſus præcipuus in cachexia & hydrope. *Auguſtani.*

Syrupus ſolutiuus Fiorauanti.

℞. Saluiæ, Rutæ, Roriſmarini, Abſinthij, Cichorij,
Cardui benedicti, Vrticæ. Origani ana M.j.
Ficuum, Paſſularum, Dactylorum,
Amygdal dul. ana ℥.iij.
Salis gemmæ ℥.iv.
Colocynthidis, Aloes hepaticæ,
Cinnamomi, Myrobal citrinorum ana ℥ ij.
Mellis communis ℔.ij.
Aquæ fontanæ ℔.xiix.
Contundenda contundantur craſsè, miſceãtur, & macerentur per noctem: deinde coquantur vſq; ad medietatis conſumptionem. coletur, & aromatizetur cum Moſchi ℈. ß. aquæ roſ. ℔.[illegible] & ſeruetur in vaſe vitreo, optimè clauſo. Doſis ℥. i[illegible] vſq; ad ℥.vj. * Purgat humores craſſos. Cõfert febribus, morbo Gallico, podagræ, arthritidi, catarrho, tuſſi capitis dolori, & omnibus infirmitatibus, ab humoribus corruptis & putridis generatis, præſertim ſi quis eo per xv. dies vtatur.

A *Alius ſolutiuus.*

℞. Fol. ſenæ ℥ ij.
Fumiterræ, Capill. Ven. Scolopendrij, Hepaticæ,
Epithymi Polypod. quercini, Flor. borraginis,
Flor bugloſſæ Glycyrrhizæ raſæ ana ℥.iij.
Colocynthidis, Ellebori nigri,
Aloes hepaticæ, Myrob. Indorum ana ℥.j.
Prunorum Damaſc. num. xiv.
Sebeſten num xij.
B Tamaricis ℥.j.
Aquæ fumiterræ ℔.v.
Cuntundenda contundantur, miſceantur, & relinquantur in infuſione per noctem, deinde coquantur vſq; ad tertiæ partis conſumptionem: fiatq; colatura, cui adde
Syrupi de ſtœchade ℔.j.
Mellis roſati col. ℥.vj.
Croci ℈ j.
C Seruetur in vaſe vitreo obturato Doſis ℥.ii. vſq; ad ℥. iv. Purgat, & curat morbum Gallicum, *Fiorauantus.*

Alius in febre Biliosa cum pituita.

℞. Endiuiæ nouæ, Cichorij, Adianthi, Scolopendriæ ana M.j.
Quatuor ſeminum frigid. maiorum ana ʒ.iij.
Sem. Carthami ʒ.j.ß.
Polypodij quercini ℥.ij.
Tamarindorum pinguium ℥.j.ß.
D Semin. Endiuiæ, Cichorij,
Liquiritiæ raſæ ana ʒ ij.
Paſſularum mundatarum ℥.j ß.
Pruna num. xv.
Trium florum cordialium ana P j.
Fiat coctio ad libram: cui infunde
Foliorum Senæ ℥.j ß.
Agarici recenter trochiſcati ℥.j.
In expreſſione colata diſſolue,
Syrupi violarum & capill. veneris ana ℥.iij.
Sacchari albiſſimi ℥.ij
E Fiat Syrupus coctus lentiſſimo foco: expreſſioni inde Rhabarbari electi ß.vj
Fiat Serapion perfectè coctũ & aroma illi affletur & Cinnamomi ʒ.j.ß. & Santalorũ ʒ.j. Vide eſt iſtud Serapion febribus omnibus quæ circa ſui principium agnoſcunt bilem pituita remixtam. Accipiant binas vncias cum ſero lactis, vel cum aqua aut decocto endiuiæ ſi ſegnius aluũ euocarit, adijcies diluti Rhabarbari, vel Agarici drachmam. *Heurnius.*

F
DE SYRVPIS EDVCENtibus vrinam.

Oxymel diureticum.

℞. Mellis deſpumati ℥.xv.
Aceti, Aquæ ana ℔.ij.
Rad. raphani ℥ j.
Fœniculi, Apij Petroſelini, Geniſtæ,
Aſari, Leuiſtici ana ʒ.iij
Sem. Fœniculi, Petroſelini, Aſparagi,
Rutæ ana ʒ.ij.

Coriandri præparati, Cuminiana ʒ.ß.
Coquatur ſecundũ artem. Noſtris non eſt vſui. * vrinam tamen impediam, & calculos renum promouet. *Ambroſius Iung Senior.*

Syrupus diureticus.

℞. Apij, Petroſelini, Fœniculi,
Aniſi, Ameos, Dauci, Bauciæ,
Pentaphylli Alexandrini ana ʒ.iij.
Aſparagi, Bruſci,
Peucedani, Meu,
Scolopendriæ,
Capill. Ven. Adianti,
Polytrichi, Splendilidon,
Capparis,
Tamariſci,
Seſeleos, Fimetinæ,
Grana ſolis,
Sem. Melonis,
Sem Citrullorum,
Sem Cucumeris,
Sem Cucurbitæ,
Cretami, Saxifragiæ,
Sem. Citri,
Lapidis, ſpongiæ,
Pul. Cicadarum,
Ammomi, Thymi,
Chamæpityos,
Oſſium Ceraſorum, Pomorum,
Oſſium perſicorum,
Cardamomi, Ireos,
Spicæ Nardi,
Caryophillorum, Coſti,
Nucis moſchatæ ana ʒ.iij.

A Galangæ, Thymi,
Epithymi, Philipendulæ,
Pimpinellæ,
Ciceris nigri ana ʒ.j.ß.
Aquæ, Sacchari ana q.ſ.
Fiat Syrupus ſ.artem.

Syrupus compoſitus aquas ducens.

℞. Radicum Valerianæ,
Quinq; radicum aperitiuarum ana ℥.ij.
B Endiuiæ, Cichorij, Adianthi,
Eupatorij ana M.j.
Seminis Hederæ ℥ j.
Braſſicæ marinæ M.j.
Foliorũ daphnoidis rectè præparatorũ ℥ j ß.
Paſſularum mundatarum ℥.iij.
Aniſi ℥.ß.
Fiat decoctio ad ℔.I.ß. aſperge Sacchari quantum opus erit vt fiat Syrupus: aromatiſetur Spicæ celticæ ʒ.iij. vel Cinnamomi ʒ.ß. Propinantur ℥.iiij. huius Syrupi. Pauperes coquant Succũ
C baccarũ nigrarũ ſambuci cum Saccharo vt fiat Syrupus: & in fine coctionis adijciant aliquid Cinnamomi, Zingiberis, vel nucis myriſticæ ſumant duo vel tria cochlearia ex decocto graui lz, aniſi & caryophillorum *Heurnius.*

Syrupus ad calculum.

℞. Succi ſol & flor. anthemidis, Mellis colati ana q.ſ.
Miſce, & coquantur vſque ad ſyrupi conſiſtentiam. Doſis cochlearium vnum, in introitu bal-
D nei aquæ dulcis ſtomacho vacuo *Regina Maria, Caroli V. ſoror.*

De Iulapijs, Sectio III.

De Iulapio roſaceo.

℞. Aquæ Roſarum ℔.iv.
Sacchari clarificati ℔ ij. vel ℔.iv.
Fiat Iulapium cum diligentia ſecundùm artem. * Febrium, thoracis, & ventriculi incendium, caloremq; flammeum extinguit, ſitim inexpletam ſedat.

Iulapium violarum.

℞. Aquæ violarum ℔.iv.
Sacchari clarificati ℔ ij. vel iv.
Coque ad iulapij conſiſtentiam.* Febres, phlegmonas, pleuritidem, aſperitatẽ gutturis & thoracis, ac tuſſim mitigat.

Iulapium oxalidis.

Iulapium oxalidis fit ter coquendo herbam acetoſæ reiteratam ſeu renouatam ex aqua modica, quantũ pro regenda ſeu mergenda herba ſufficit: & poſtea decoque ad conſiſtentiã, cum æquali portione ſacchari. Hoc albũ permanet, & eſt iucundum & v[illegible] ſiquidem ſub æſtiuis feruoribus aqua vel ſimplici vel diſtillata pro libitu dilutur, grateq; bibitur. *[illegible]*

Iulepus in calore flagrante Italis vſitatus.

E ℞. Aquæ limpidiſſimæ,
Sacchari optimi ana.
Quæq; libra Aquæ, accipiat Albumen oui recentiſſimi, vehementerq; quatiatur: hinc affunde Saccharum: lentoq; igne coquantur, vt tota ſpuma abijciatur. Deinde bis terue per filtrum traijciatur: hinc iterum coquatur dum cereuiſiæ Gedanæ craſſitudinem referat. Aqua autem ſic e primo accipit vim Roſarum ex frequenti infuſione, vel quarumcumq; herbarum vim bibit. Ad ℥. ij. huius Iulepi, remiſces Aquæ limpidiſ-
F ſimæ ℥ iiij. poterit etiam ex aquis componi: vt Aquæ bugloſſi & Sacchari libra, coq; dum ſpumat & Sãtali lutei drachma imbuatur. *Heurnius.*

Aliud.

℞. Aquæ roſarum ℔ j.ß.
Sacchari ℔.j.
Oui albo per[illegible]urgetur & ad formam Iulepi coquitur. A[illegible] huius ℥ i Aquæ optimæ [illegible] Miſce: gra[illegible]tum in febribus, & ſitim reſtinguit, quo Franc[illegible]cus rex Galliæ vtebatur. *Idem.*

Aliud,

Aliud.

℞. Aq. Cichorei, Endiuiæ ana ℔. ß.
Syrupi de acredine citrinum ʒ.iij.
& vt gratius fiat adde Olei vitrioli guttulas aliquot: quidam aroma afflant eum ʒ. ß Santalorum. *Idem.*

Iulapium ad ſiſtendum ſanguinem.

℞. Aquæ pediculi roſ.
Aquæ ſanguinariæ, id eſt, centinodiæ,
Aquæ burſæ paſtoris ana ℥.iv.
Sacchari albi ℔.ß.
Fiat Iulapium. *Rondeletius.*

Iulapium ad hepatis refrigerationem.

℞. Aquæ Cichorij, Lactucæ, Endiuiæ, Solani ana ℥.iij.
Sacchari clarificati ℔.ß. vel. j.
Coque ad iulapij conſiſtentiam. *Rondeletius.*

Iulapium ad pectus.

℞. Aquæ Violarum,
Bugloſſæ ana ℥.iij.
Sacchari albi ℔.ß.
Fiat iulapium. *Rondeletius.*

Iulapium ad phthiſin.

℞. Aquarum Petroſelini, aquarum Helenii, aquarum Althææ rad. ana ℔.j.
Sacchari q.ſ.
Fiat Iulapium. Modus eſt, vt quolibet die, tribus ante cibum horis ℥.iv. dentur. Valentius redditur, ſi antea in ipſis ebullierint gummi Arabici.

A Tragacanthæ ana ʒ iij. amyli ʒ. ß. Glycyrrhizæ ℥.j. deinde fiat Zulapium. *Rubeus.*

Iulapium ad hecticam febrem.

℞. Glycyrrhizæ raſæ ℥.ß.
Quatuor ſem. frigid. ana ℥.j.
Trium ſantalorum ana ʒ.j.
Sem. citoniorum,
Gummi Arabici,
Tragacanthæ ana ʒ.ij.
B Coriandrorum ℈.ij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℈.iv.
Caphuræ ℈.ß.
Pomorum dulcium q.ſ.
Accipe deinde Carnem caponis, vel phaſiani, vel perdicis, vel teſtudinũ nemoralium, q.ſ. eſt: eamq; vbi viſcera ex animali detracta fuerint, cum fructibus optimè terito, mox pulueribus commixtis atque agitatis, deſtillet aqua, è qua
C conficiatur Zulapium, vt lubet. *Rubeus.*

Iulapium Mercuriale.

℞. Menſe Maio, Succi herbæ Mercurialis filtrati ℔.j.
Zulapij ſimplicis ℥.iix.
Aquæ vitæ optimæ, circulatæ ℥.vj.
Olei vitrioli ʒ ij.
Moſchi Orientalis ℈.ß.
Miſce, & in vaſe vitreo, optimè obturato po-
D nantur ad ſolem, vel calore balnei circulentur: & erit factum. Doſis ℥.iv. manè quatuor horis ante paſtum, ſtomacho ieiuno, continuando per menſes duos, curat paralyticos. *Fioravantius.*

De Succis, ſeu Rob, Sectio IV.

Rob de ribes ſimplex.

℞. Succi Ribes ℔.iix.
Coquantur per ſe ad ſpiſſitudinem mellis.

Rob de ribes compoſitum.

℞. Succi Ribes ℔.iv.
Sacchari optimi lib.ij.
Coquantur ſecundùm artem.* Ventriculum firmat, vomitum biliosum reprimit, ſitim reſtinguit, aliasq; excretiones biliosas ſiſtit.

Rob de berberis ſimplex.

℞. Succi Berberis ℔.ix.
Coquantur per ſe vſq; ad mellis ſpiſſitudinem.

Rob de berberis compoſitum.

℞. Succi Berberis ℔.iv.
Sacchari optimi ℔.ij.
Coquantur ſecundùm artem. * Rob ex oxyacantha eaſdē quas præcedēs facultates obtinet.

Rob de cornis.

℞. Succi pulpæ cornorum ℔.ij.
Sacchari ℔.j.
Coquantur ſecundùm artem. Aſtringit: * vnde influxionibus ventris, dyſenteria, & cœliaca cõfert. *Auguſtani.*

E *Rob de agreſta.*

Eodem modo paratur vt Rob. de cornis. Eiudem propemodum facultatis eſt, vt Rob de cornis. *Auguſtani.*

Rob nucum.

℞. Succi corticũ viridium iuglandium ℔ iv.
Mellis optimi ℔.ij.
Coquantur ſecundùm artem. * Deſtillationi tenuium humorum à capite, & inflammationem
F excitantium confert. *Meſues.*

Diamoron vſitatum.

℞ Succi Mororum Celſi ℔.ß.
Succi Mororum rubi ℔.j.
Mellis optimi deſpumati ℔. j.
Sapæ ℥.iij.
Coquantur ſecundùm artem. * Contra depaſcentia oris vlcera, ad dentium affectus, & gingiuarum noxas, atq; ad omnia oris vitia gargarizatus proficit. *Nicolaus.*

Diamoron ſimplex Galeni.

℞. Succi mororum domeſticorum, ℔.ß.
Mellis ℔.j.

Clarificetur primùm ſuccus, deinde cum melle A coquatur ad iuſtam conſiſtentiam.

Diamoron compoſitum Galeni.

Prætерſupra dicta adde
Myrrhæ, Croci ana ℥.j.ß.
Omphacij ℥.j.

Coquatur omphaciũ cum ſucco, & melle, myrrha verò & crocus ſub finem adijciãtur, cùm ſcilicet ab igne remotum fuerit medicamentum.

Diamoron Meſuæ.

℞. Succi mororum domeſticorum,
Succi mororum rubi ana ℔.j.ß.
Mellis,
Sapæ ana ℔.j.

Coquantur igne lento ad ſpiſſitudinem mellis. Reponantur. Phlegmonas oris partium, vt cum melle, faucium, & eas, à quibus impendet ſuffocationis periculum, ſanat. *Meſuæ.*

De Emulſionibus, Sectio V.

Lac amygdalarum dulcium.

℞. Amygdalarum dulcium ℔.ß.

Mundentur à corticibus, contundantur in mortario lapideo optimè: deinde diluantur cum aquæ hordei menſura vna, & per pannum linteum mundum exprimantur. * Reficit, ſomnumq; inducit.

Hordeatum.

℞ Hordei mundati ℥.j.

Coque ex ſeſquilibra aquæ dum in pulticulam vertatur: mox traijce per ſetaceum: tunc adde Emulſionis 4. ſemin. frig. mai. ſim papa. albi ana ʒ.j.

Cum Aquæ hordei ℥.iij. Fiat emulſio: adde Syrupi de papauere. Sacchari albi ana ℥.j. Fiat Hordeatum. *Heurnius.*

Vel

Hordei mundati cocti dum crepet ℥.iij.
Amygdalorũ infuſorum in aq. roſarum ℥.ij.
Sem. melonum & papaueris albi ana ʒ.j.

Fiat emulſio in aq. Hordei ad ſemilibram, cui adde Iulepi roſati ℥.j. Miſce: bibat in introitu lecti, in febribus ad ſomnum conciliandum, refrigerandum, ardorem renum & vrinæ acrimoniã temperandam. *Heurnius*

Emulſio ad renum & veſicæ affectus.

℞. Seminis Melonum, cucurbitæ, Citrulli,
B Cucumerũ recentiũ & mundatorũ ana ℥.ß.
Amygdalarum dulcium mundatarum ℥.

Contundãtur in mortario lapideo, ex aqua fontana priùs cocta: deinde colentur ad librã quæ vitreo vaſe condatur. * Vrinæ ardorem reſtinguit triens huius, vel ſextans, tribus vel quatuor horis ante prandium aſſumptus. *Andernacus.*

Vel

℞. Seminum frigidorum maiorum ℥.j.
Sem. papaueris ℥.ß.
C Sem. lactucæ ʒ.j.
Amygdalarum dulc. ℥.j.

Contundantur in mortario lapideo ex decocto glycyrrhizæ colentur ad ſeſquilibrã. *Heurnius.*

Emulſio alia.

℞. Seminis Papaueris albi ℥.ß.
Quatuor ſem. frig. maior ana ʒ.iij.
Amygdalarum dulcium ℥.ß.

Omnia ex glycyrrhizę decocti quadrãte in mortario lapideo terantur: ſyrupi violacei, adianthi, D & myrtorum ſing. ℥.ß. in iure decocti colato diſſoluantur: ac emulſio duabus vicibus manè horis quatuor ante prandium exhibeatur. * Sitim compeſcit, pectoriſq; & pulmonum inflammationes reſtinguit.

Andernacus.

De Vinis

De Vinis artificialibus, Sectio VI.

- Vina artificialia
  - Alterantia, *qualitate*
    - Prima: *hoc eſt, calefacientia*
      - Caput
        - Vinum *è betonica, euphragia,*
        - Vinum *roſmarinatum, ſtœchadites,*
        - Vinum *ſaluiatum, fœniculatum,*
        - Vinum *ad memoriam & obliuionem, &c.*
      - Cor
        - Vinum *borraginatum,*
        - Vinum *meliſſatum, bugloſſatum,*
        - Vinum *ſaccharatum,*
        - Vinum *Hippocraticum,*
        - Nectar, *&c*
      - Thoracem
        - Vinum *hyſſopites, è marrubio,*
        - Vinum *enulatum, ad aſthma,*
        - Vinum *paſſulatum, Hippocraticum, &c.*
      - Ventriculum
        - Vinum *abſinthite,*
        - Vinum *ceraſorum nigr. acetoſ.*
        - Vinum *reſpatitium,*
        - Vinum *Hippocraticum,*
        - Claretum, Nectar, aniſatum, *&c.*
      - Hepar & Lienem
        - Vinum *chamædrytes,*
        - Vinum *tamaricis, &c.*
      - Renes & veſicam
        - Vinum *alkekengi,*
        - Vinum *ſaluiatum, &c.*
    - Secunda: *hoc eſt*
      - Aſtringentia
        - Vinum *cydonites, ex pyris,*
        - Vinum *œnanthinum, ex punicis,*
        - Vinum *roſaceum, myrtites,*
        - Vinum *palmeum,*
        - Vinum *è prunis ſylueſtribus.*
      - Sudorem *prouocantia:* — Vinum *guaiacinum.*
      - Venenis *reſiſtētia*
        - Claretum,
        - Vinum *zedoarticum.*
  - Purgantia *humores*
    - Simplices
      - Pituitam
        - Vinum *ſcillinum,*
        - Acetum *ſcillinum,*
        - Claretum *laxatiuum, aliud.*
      - Bilem *flauam:* — Vinum *ſcammonites,*
      - Bilem *atram:* — Vinum *è veratro nigro.*
      - Aquam
        - Vinum *ebulatum,*
        - Vinum *ex thymælea,*
        - Vinum *ex chamælæa,*
        - Vinum *Muralis.*
        - Vinum *ad hydropem, &c.*
    - Mixtos
      - Vinum Hippocraticum *laxatiuum*
      - Vinum guaiacinum *purgans,*
      - Vinum *purgans noſtrum.*

DE VINIS CALEFAcientibus caput.

Vinum e betonica.

HERBAM feminę maturo prægnantem, cum ſuis ramulis minę pondo, congijs duobus vini macerant, & poſt ſeptimum menſem transfundunt.* Ad multa interaneorum vitia, vt frutex ipſe, pollet. *Dioſcorides.*

Vinum euphragiæ.

℞. Euphragiæ quantum ſatis eſt.

B Ponatur in doliolo muſti pleno, & fiat vinum euphragiatum.* Huius vſu oculi ſenum reiuueneſcunt, & aufert impedimentum eorum, & defectum viſus in quocunque homine de quacunque ætate. *Arnoldus.*

Vinum roſmarinatum.

℞. Roriſmarini quantum voles.

Pone in dolio, ſuperinfundendo muſtum crudum ſiue coctum & deſpumatum, & in vinaria C cella conſerua.* Vtile eſt in omnibus ægritudinibus frigidis. Confortat cerebrum, cor & neruos. appetitum rectificat. conſumit phlegma: confortat dentes & gingiuas: cancrum ex eo ſæpe lotum ſanat. phthiſicis & hecticis prodeſt. item quotidianæ, quartanæ, lethargo, paralyſi & tremori mirifice confert. iuuentutem conſeruat, & faciem iuuenilem reddit, ſi cum eo lauetur. *Arnoldus.*

Vinum ſtœchadites.

D Congijs ſex ſtœchadis minam addere oportet.* Craſſitiem, inflationes, laterum neruorumq; cruciatus, & perfrictiones diſcutit: comitialibus commodè datur cum pyrethro & ſagapeno. *Dioſcorides.*

Vinum ſaluiatum.

Saluiatum vinum diuerſi diuerſimodè faciũt. Aliqui enim ſuſpendũt faſciculum ſaluiæ in vaſello: aliqui coquunt.* Quocunque modorum E fiat, ita vt nec corruptum, nec alteratum, ſed in ſua permanẽs bonitate: reperitur mirabilis eius vſus in omni remolutione gingiuarũ, & dolore dentium, & commotione eorũ. Neruoſa membra roborat. laxa rectificat, vt paralytica: epilepſiæ confert. ſtomachum, matricem, renes & veſicam confortat. *Arnoldus.*

Vinum fœniculatum.

Fœniculatum vinum propriè fit ex ſemine F eius.* Valet contra caliginem oculorũ. excitat venerem: hydropem ſoluit, & Elephantiam: obuiat venenis: multiplicat lac & ſperma. [illegible] medetur: lateris dolores ſedat, & menſtrua mouet. *Arnoldus.*

Vinum ad memoriam & obliuionem.

℞. Zingiberis, Piperis longi,
Galangæ ana ℥.j.
Caryophyllorum, Cubebarum ana ℥.ß.
Nucis Indicæ ℥.iij ß.

Fiat puluis, qui ligetur lentè in ſacculo, & ponatur in vini boni bullientis ℔.iv. & cooperiatur

A ne reſpiret, & permittatur clarificari: & cũ opus eſt, aſſiducatur: nec ſacculus de vino remoueatur. *Arnoldus.*

DE VINIS CALEFAcientibus cor.

Vinum borraginatum.

Vinum borraginatum & meliſſatum, cor[illegible] vina.* Valent propriè contra co[illegible] maniam, melancholiã & tremorem co[illegible] B [illegible]ficant ſanguinem: malas auferũt [illegible] [illegible]q; ſunt in omni ſpecie corruptionis & [illegible] biei & lepræ: inducunt lætitiam, & ventre[illegible] lubricitatem inclinãt. Et fiunt hoc modo. [illegible] ipſius ponantur muſti ℔. xiv. & bulliant d[illegible] reſideant & clareſcant. *Arnoldus.*

Vinum bugloſſatum.

℞. Rad. Bugloſſæ mundatarum quantum ſatis eſt.

C Macerentur in muſto, vel vino, donec [illegible]porem & virtutem eius ſumat, & aſſiduè [illegible]bere.* Humores melancholicos aduſtos p[illegible] vrinam educit: cerebrum rectificat. de[illegible] & fatuos ſanat, & ad ſenſum & diſcretionem reducit. *Arnoldus.*

Vinum ſaccharatum.

℞. Vini optimi vel Cretici ℔.iij.
Sacchari albiſſimi ℔.ij.

Coquantur ad lenium ignẽ more ſyrupi. ſerua D & vtere cum duabus partibus aquæ vel aliter, vt vſus poſtulabit.* Senibus, frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natiuus & calor naturalis imminuuntur. nutrit enim, & ſanguinem generat. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

℞. Vini auſteri odorati ſextarium,
Sacchari albi ℔.ß.
Cinnamomi, Zingiberis ana ℥.ß.
Galangæ ʒ.j.

E Miſce, & cola ſecundùm artem.

Sunt, qui cum lacte amygdalarum dulcium clarificãt.* Valet ad cardiacos. *Alexand. Benedictus.*

Infuſum pro vino Hippocratico.

℞. Cinnamomi ℥ j ß.
Zingiberis albi [illegible]
Caryophyll. Nucis moſchatæ ana ʒ ß.
Granorum paradiſi ℈. j
Piperis ℈ j.

F Pulueriſentur craſſiuſculè, ac macerentur in ſe[illegible] libra Aquæ vitæ, & probè obturato vaſe luto ex farina & aqua, fiat infuſio dies ſex: ac in cella vinaria interim ponatur, & quotidie bis concutiatur, vt ſe motu res variæ mixtæ feriant. Guttulæ aliquot huius liquoris remixtę cyatho vini, Hippocraticũ vinũ ilicò præbẽt. Hãc infuſionẽ Chemici, Cœlum philoſophorũ nominãt. *Heurnius.*

Nectar.

℞. Cinnamomi ℥.j.ß.
Zingiberis ʒ.iij.
Cardamomi ʒ.ij.

Folij, Galangæ ana ʒ.j.
Spicæ nardi, Carui ana ʒ.ß.
Piperis longi ʒ iv.
Caryophyllorum Nucis moſchatæ,
Macis, Granorum paradiſi ana ʒ.ij.
Mellis deſpumati, pintam.
Vini boni lotum Burgenſe.

Et ſi potes, loco mellis, pone ſacchari librã.* Valet ad effectus frigidos vtriuſq; ſenibus, ac illis qui imbecilliores ſunt ad venerẽ. Cõuenit phlegmaticis & melancholicis mirificè. Triſtitiã sol- B uit, lætitiã confert. Splenis & hepatis obſtructiones aperit. Hydropem curat: & lapidem de renibus potenter educit, ſi addatur parũ ſaxifragiæ & lapidis lyncis. *Euonymus.*

DE VINIS CALEFAcientibus thoracem.

Vinum hiſſopytes.

Vinum hyſſopi virtutẽ habet diureticã diſſol- C uendi, conſumendi & attrahendi. Eſt vinũ ſerui: valet in tuſſi humida, & epilepſia, pulmones & matricẽ ſanat, & aperit vias vocales, facitq; vocem claram: aſtmati confert. *Arnoldus.*

Vinum e marrubio.

Marrubij adulti folia iũdito, & ſextarios octo in muſti metretam demittito: & reliqua conſimiliter facito.* Conuenit pectoris vitijs, & omnibus quibus marrubium. *Dioſcorides.*

Vinum enulatum.

D Inulæ radices teſſulatim inciſas in olla fictili noua vitreata coques, in muſti ſextarijs duobus, aut amplius, donec partes aliquot cõſumãtur. Deinde muſti optimi dulcis ſextarios viginti quatuor aut amplius, in cacabo decoques donec dulceſcat: poſtea inulę radices vnà cũ muſto in quo deferbuerunt, affundes, & cũ adhuc aliquantulũ ſimul bullierint, depones ac ſeruabis. *Aliter.* In muſto dulci deſpumato, & ad tertiæ partis conſumptionẽ decocto, cũ iam ferè ſatis E coctũ fuerit, inulæ radices injcies: (pro congijs vigintiquinq; vel circiter, vncias nouem) & cùm modice adhuc bullierit muſtũ, depoſitũ & refrigeratum ſerua: & inulæ radices (eaſdem ſcilicet, colando ſeparatas) in ſacculo intra vas ſuſpẽde. Debent autem radices colligi menſe Octobri, creſcente luna, aut ineunte æſtate, & ſiccari in ſole.* Confert cerebro, capiti, neruis: tuſſi medetur: ad affectus thoracis frigidos valet: ventriculum roborat: concoctionem iuuat: menſtrua F & vrinam mouet. *Euonymus.*

Vinum ad aſthma.

Vinum in quod tranſiuit virtus aniſi, fœniculi, & liquiritiæ, ita vt liquiritia in duplo aliorum ſit: * valet contra ventoſitatẽ, raucedinẽ, tuſſim, & aſtma. *Arnoldus.*

Vinum paſſulatum.

Vinum paſſulatum fit paſſulis in vino vel muſto decoctis, donec dulceſcat, quod mox in vaſe conditur: & paſſulæ contuſę in idem conijcian- A tur. ſubſidunt autem illæ in fæces. *Arnoldus.*

Vinum Hippocraticum.

℞ Cinnamomi optimi ℥.j.
Caryophyllorum ʒ.j.ß.
Aniſi, Fœniculi ana ʒ.j.
Glycyrrhizæ ʒ.ij.
Macis, Cardamomi, Ireos ana ʒ.ß.
Sacchari albiſſ. ℥.iij.

Singula diligenter trita infundantur cum ſequentibus:

B ℞. Vini maluatici ℥.ix.
Aquæ Borraginis ℔.j.
Aquæ roſaceæ ℥.j.ß.
Aquæ Meliſſæ ℥.iij.

Per tres horas iuxta fornacem relicta, tandem ſæpius per ſaccum filtri colato. fiat Hippocraticum vinum clarum.* Valet ad thoracis & pulmonis vitia. *Euonymus.*

DE VINIS EXCALEFAcientibus ventriculum.

C

Vinum abſinthite.

Abſinthium in dolio vini ſeu muſti pleno immitti debet antequam ferueat, vt per eius feruorem in vaſe, herbæ vis ei commiſceatur, deinde per hyemem in vaſe relinqui, ſemper implendo iterum vas, ſi quod inde exhauſtum fuerit. Alij diuerſas herbas admiſcent: vt carduum benedictum, meliſſam, centaurium minus, hyſſopum, D & borraginem.* Stomacho frigido prodeſt, flatus diſcutit, colicam phlegmaticam, & ex flatibus natã ſ. nat: ſebribus omnibus, & regio morbo confert: ventriculum confirmat. vermes necat, &c. *Arnoldus.*

Vinum pro ſenibus, noſtrum.

℞. Vini optimi defæcati Menſ. xv. Syrupi cotoneorum, cum melle facti, Menſ. ij.
Vuarum paſſarum ℔. j.
Ponantur in dolio paruo.

E

Vinum ceraſorum nigrorum acetoſorum.

Alij per æſtatem nigra ceraſa acida integra, alij trita imponũt in vas, quartã partẽ relinquendo vacuã, ſuperfuſo veteri vino albo, quod breui rubeum colorem trahit. Solent aũt cum aliquid inde hauſerint, mox iterum vas implere. * Cor & ſtomachum roborat, ſitim mitigat, refrigerat, ſiccat, aſtringit. Poteſt & quouis anni F tempore ex aridis fieri. *Euonymus.*

Vinum raſpatitium.

Vinum raſpatitium (noſtri vocant 𝔎𝔢𝔭𝔭𝔬𝔰) id eſt linguam quadam acuta ſtypticitate mordẽs, * prouocat appetitum, villos ſtomachi aſtringẽdo. Medetur corpori ob calorem diſſoluto potiſſimum æſtate, cholericis, & ſanguineis vtile. Fit autem ſic. Ponantur aliquæ vuę acerbæ cum maturis in torculari, vt ſimul exprimantur. Vel, quod melius eſt, reſeruentur vuæ, & conterãtur vua cum raſpatijs ſuis, & immittantur vaſi cum

muſto. Contrahet autem muſtum illud à ſucco A
raſpati[illegible] [illegible]orum, & vinaceorum vuis, quæ
ſunt aceroſa ponticitatem quandam & aſtri-
ctionem. *Arnoldus.*

Aliud.

Noſtri, racemis integris bene maturis dolia
implent, & muſtum, vel vinum vetus ſuperin-
fundunt, & quotieſcunq; vinum inde hauſerint,
rurſus implent. * Stomachum recreat, ſitim te-
mittit. *Enonymus.*

Vinum Hippocraticum. B

℞. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis vel Galangæ ℥.j.
Non quaſſentur, ſed inde tenuiſſimè ceu lami-
natim conficiatur, ſtentq; per noctem in infu-
ſione duorum ſextariorum vini, & inde percole-
tur per manicam Hippocratis, cui iniſint ſacchari
albi ℥.viij ſubinde reaffunde percolatu. *Conradus.*

Aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.ß.
Zingiberis albi ʒ.ij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis Moſchatæ ana obolos iij.
Bene tuſa cum albi ſacchari ſelibra, in meri albi
congio commiſceto, ac percolabis.* Summum
diſſolutis ſtomacho remedium eſt. *Alexander
Benedictus.*

Aliud.

℞. Cinnamomi ℥.j.
Zingiberis ℥.ß.
Galangæ ʒ.ij.
Granorum paradiſi ʒ.ij.
Caryophyllorum ʒ.j.
Sacchari albi ℥ viij.
Vini optimi quantum ſufficit.
Miſce, cola, & cum lacte amygdalarum dulcium
clarifica ſecundùm artem. *Enonymus.*

Aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.ʒ.v.
Zingiberis ʒ.vj.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.j.
Macis, Nucis moſchatæ ana ℈.ij.
Granorum paradiſi, Cardamomi, Coriandri
ana ℈.j.
Anisi ℈.ß.
Sacchari ℔ ij.
Vini rubri menſuras ij.
Fiat ſecundum artem vinum. Hippocraticum.
Ioannes Langius.

Vinum Hippocraticum aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.
Galangæ ʒ.j.
Gingiberis ʒ.j.
Caryophyllorum ℈ ij.
Nucis moſchatæ ℈.j.
Sacchari ℔.j.
Vini menſuram j.
Fiat vinum Hippocraticum, vt artis eſt. *Ioannes
Langius.*

Potus Hippocraticus.

℞. Cinnamomi ℥.j.ß.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ ß.
Cardamom. Macis, Granorũ paradiſi ana ʒ.j.
Galangæ ʒ.j.ß.
Sem. Aniſi ʒ.ß.
Vini ℔.x.
Sacchari albi ℔.j.ß.
Fiat potus ſecundum artem. *Auguſtani.*

Aliud.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.ß.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Granorum paradiſi, Galangæ ana ʒ.j.
Sacchari ℔ j.ß.
Vini rubri menſuras ij.
Miſce, & fiat Hippocraticum. *Enonymus.*

Claretum.

C ℞. Zingiberis, Galangæ ana ℥.j.
Cinnamomi ℥.ij.
Caryophyllorum ʒ ij.
Granorum paradiſi,
Piperis longi ana ʒ.j.
Mellis ℔.j ß.
Sacchari ℔.ij.
Vini albi menſuras iij.
Alij cum ſolo melle parant, & aliquid ſpicæ &
nucis moſchatæ addunt, & cum albumine ou[i]
D clarificant. *Enonymus.*

Aliud.

℞. Vini albi optimi ℔.iiij.
Sacchari electi ℥.iij.
Cinnamomi ℥.j.
Coriandri præparati ʒ.iij.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Granorũ paradiſi, Zingiberis albi ana ʒ.j.ß.
Piperis longi ℈.ij.
Zedoariæ ʒ.ß.
E Omnia trita ſubtiliſſimè, & colata reſeruẽtur in
vaſe ſtanneo. *Philippus Vlſtad.us.*

Aliud.

℞. Zingiberis ʒ.ij.
Cinnamomi ℥ ß.
Caryophyllorum ʒ.j.
Vini albi menſuras iij.
Mellis ℥.j.
Sacchari albi ℔ ß.
F Fiat claretum ſecundùm artem. *Arnoldus.*

Aliud.

℞. Zingiberis ℥.[illegible]
Cinnamomi ℥.[illegible]
Caryophyllorum ℥.[illegible]
Galangæ [illegible].
Singula ſubtiliter trita, cribrataq;, miſceãtur. De-
inde croci [illegible] [illegible] vnc à bene tritam [illegible]
ſeruabis. [illegible] [illegible] mellis ℔ ij ad [illegible],
in ſicili [illegible] [illegible] [illegible] & cum [illegible] [illegible]
rit, a [illegible] [illegible], & parua mo[illegible] [illegible]
ſpumato. Deinde menſuras duas vini op[illegible] a-
cipies,

cipies, & admiſcebis ei de ſpeciebus prędictis ℥. ij & croci ʒ.j aut amplius. Deinde per ſacculum colabis, cuius pars ſuperior linea ſit, inferior lanea per vnam tertiã totius ſacci, aut paulò plus. Cùm vinum ſatis colatũ fuerit, fæces infundere poteris in hydromeli ſiue apomeli, vt vulgò paratur, vt quod reliquũ virium eſt in id deponat. Hoc vino ſi mulier vti debeat, aut delicatus aliquis, pro melle ſaccharum pones. *Euonymus.*

Species pro Clareto.

℞. Zingiberis ℥.vij.
Cinnamomi ℔.ß.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Cardamomi, Melegetæ ana ʒ.j.
Vini menſ.ij.
Sacchari ℔.j.
Fiat Claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Cinnamomi electi ʒ.x.
Nucis moſchatæ ʒ.ij.
Zingiberis albi ℥.j.
Caryophyllorum, Granorũ paradiſi ana ʒ.j.
Macis, Galangæ ana ℈.j.
Cardamomi Coriandri præparati ana ℈.ß.
Fiat puluis: De quo ℞. ʒ.x. ad Menſ.ij.ß. vel iij. vini boni.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Cinnamomi electi, Zingiberis albi ana ℥.ij.
Caryophyllorum Nucis moſchatæ ana ʒ.iij.
Granorum paradyſi ℥ ij. aliàs ʒ.ij.
Macis, Cardamomi ana ʒ.ß.
Galangæ, Coriandri præparati ana ℈.j.
Fiat Puluis.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Cinnamomi electi ʒ.vj.
Zingiberis ʒ iij.
Granorum paradiſi, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.
Calami aromatici, Macis,
Cardamomi ana ʒ.j.
Fiat puluis: de quo ℞. ℥.vj.
Sacchari albi ℔.ß.
Vini boni ℔.ij.
Per manicam Hippocratis fiat Claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Cinnamomi electi ℥.ij.
Zingiberis ʒ.ij.
Caryophyllorum Galangę ana ʒ.j.
Granorum paradiſi ʒ.ß.
Sacchari ℔.j.ß.
Vini Menſ.ij.ß.
Fiat Claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Zingiberis ℥ ij.
Cinnamomi ℥.j.ß.
Caryophyllorum, Nucis moſchatę ana ℥ j.

A Granorum paradiſi ʒ.ß.
Galangæ ℈ ij.
Sacchari ℔.j.ß.
Vini opt. ℔.ij.ß.
Miſce & fiat Claretum.

Aliæ ſpecies pro Clareto.

℞. Cinnamomi electi ℥.ij.
Zingiberis ʒ.ij.
Galangæ ʒ.j.ß.
B Caryophyllorum ʒ iß.
Granorum paradyſi ʒ.ij.
Nucis moſchatæ ʒ.j.
Sacchari albi ℔.j.ß.
Vini opt. Menſ.iij.
Per manicam Hipp. fiat Claretum.

Claretum vel nectar bonum.

℞. Cinnamomi ℔.j.
Galangæ. Zingiberis,
Cardamomi, Granorum paradiſi,
C Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis ana ℥.ij.
Piperis longi, nigri ana ℥.ß.
Spicæ nardi, Nucis moſchatæ ana ℥ iß.
Squinanthi Croci ʒ.i.

Terantur omnia minutiſſimè, & miſceantur. Sic habes ſpecies pro medietate oneris vnius equi, id eſt, pro barili vno. Nectar autem ſic facies. Pone vinum totum in vaſis. Deinde ſpecies pone in aliquo panno lineo ſatis amplo: & in batili,
D in quo nectar facere volueris pannum intromitte cum ſpeciebus, ita quòd latera panni ſupereminęant aliquantulum ſupra os barilis. Poſtea in aliquo vaſe pone ℔ iiij. mellis, & fortiter cum vino miſce, ita vt totum ſatis clarum ſit. Tum vinum ſupra ſpecies colando infunde & poſtremò vinum cum melle. Demum clauſo barili ſpecies in eo relinque cum panno per biduum. Tandem auſer fortiter comprimendo: & habebis nectar optimum. Si verò pro principe
E aut prædiuite aliquo parare volueris, adde ſupradictis, ligni aloes optimi, folij, ana ℥.ß. moſchi ʒ.ß. & loco mellis pone ſaccharum minutiſſimè tritum in mortario, deinde ſolutũ in vino. *Euonymus.*

Aliud nectar optimum.

℞. Cinnamomi ℔.ß ʒ.ß.
Zingiberis, Galangæ,
F Granorum paradiſi,
Caryophyllorum, Cubebarum,
Macis, Cardamomi ana ʒ.ij.
Piperis long ℈.j.
Spicænardi, Squinanthi ana ℈.ß.
Nucis moſchatæ ℈.ß.

Croci ad pondus denarij Turonenſis. Hæc omnia minutiſſime tritã miſce. & habebis ſpecies aliunde pro toto nectaris ciuitatis Burgenſis. Deinde accipe librã mellis cum pinta aquæ fontanæ decoctam, vſque ad conſumptionem aquæ, & refrigerandam ſepone. Tunc accipe

circiter lotum boni vini, & ſucco cum prædictis ſpeciebus in vas immiſſo, vinum percolando, infundito paulatim, mel etiam cū vini parte prius mixtum paulatim infundendo, ita vt ſuccus non comprimatur. Quòd ſi pretioſius facere voles, saccharum pro melle pones in vino diſſolutum, ſimiliter pondere libræ, aut amplius. Percolabis autem ter vel quater, vt fortius & melius euadat vinum. Addes etiam prædictis agallochi optimi, folij ana grana duo, & moſchi aliquantulū. *Euonymus.*

A

B

Nectar aliud.

℞. Cinnamomi ʒ.ix.
Zingiberis ʒ.iv.
Nucis moſchatæ, Piperis longi ana ʒ.iij.
Galangæ, Granorum paradiſi, Macis, Cubebarum ana ʒ.ij.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Spicæ nardi ℈.j.
Croci ℈.ß.
Sacchari ℔.j. vel Mellis pintam j. quod bulliet in pauca aqua aliud ad conſumptionem aquæ, bene deſpumati.

C

Miſce in ſeſquilotum vini. *Euonymus.*

Aliud.

℞. Ariſtolochiæ rotundæ, Cinnamomi ana ℥ j.
Zingiberis ℥.ß.
Galangæ, Granorū paradiſi, Caryophyllorū, Cubebarum, Macis, Nucis moſchatę ana ʒ.ij.
Piperis longi ʒ.iij.
Spicę nardi ℈.j.
Croci ℈.ß.
Sacchari ℔.j.
Vini, lotum.

D

Quòd ſi pro diuite fuerit, adde agallochi optimi grana duo, & moſchi granum vnum. Vel ſecundùm alios:

℞. cinnamomi electi ℥.ij.
Zingiberis ʒ.j.
Granorum paradiſi, Piperis longi ana ℥.ß.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum, Macis ana ʒ ij.
Cubebarum, Cardamomi ana ʒ.j.
Spicæ nardi, Squinanthi, Calami aromatici ana ℈ j.

E

Trita commiſce cum ℔.iij. mellis, & loto vini, vt dictum eſt. *Euonymus.*

Claretum cum melle.

℞. Cinnamomi ℥.j.
Zingiberis, Granorum paradiſi ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Cardamomi ana ʒ ij.
Nucis Moſchatæ ʒ.ij.
Fiat puluis: cuius ℞. ℥.j.ß.
Mellis opt ℥.xx.
Vini ℔.iiij.

F

Miſce, & fiat Claretum per ſacculum.

Aliud Claretum cum melle.

℞. Zingiberis, Cinnamomi electi,
Granorum paradiſi ana ʒ.ij.
Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum ana ʒ j.
Macis, Cardamomi ana ʒ.ß.
Coriandri præparati ʒ.j.
Mellis ℥.x.
Vini boni ℔.ij.

Miſce & fiat Claretum, vt artis eſt.

Aliud cum ſaccharo.

℞. Cinnamomi electi ʒ.vj.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.iij.
Nucis moſchatæ ʒ.ij.
Macis, Cardamomi ana ʒ.ß.
Coriandri præparati ʒ.j.ß.
Sacchari albi ℔.j.
Vini opt. ℔.iiij.

Miſce & f. a. fiat Claretum.

Aliud cum melle, & ſaccharo.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum,
Piperis longi,
Cardamomi ana ℥ j.
Vini albi odoriferi ℔.vj.
Sacchari ℔.j.
Mellis albi deſpumati quart. iij.

Miſce, & fiat Claretum ſecundùm artem.

Vinum aniſatum.

Vinum de aniſo * aperit oppilationes meatuum & viarum interiorum: præſeruat à colica, à ventoſitate & rectificat digeſtionem, & ructuationē ventoſam tollit vſus eius. & propriè competit mulieribus nutricibus, quoniam aperiendo poros, & ſubtiliando ſanguinē, atq; calefaciendo multiplicat lac: & ipſum lac aquoſum rectificat: & quandoq; maceratur, & eſt melius. Tollit dolorem renum: & ipſum quidem vinum poteſt fieri cum igne, & abſq; igne. *Arnoldus.*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS hepar.

Vinum chamædrytes.

Foliorū chamædryos tuſorū libra in amphoram muſti coniecta, linteolo raro cum quibuſdā lapillis folia inuoluuntur, vt degrauatus pondo ſculo faſciculus ſidat: vinum poſt quadraginta dies defæcatū eluitriaē. * Excalfacit, diſcutit conuulſis, regio morbo, vuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquę inter cutem ſubuenit. Inueteraſcens melius redditur. *Dioſcorides*

DE VINIS EXCALEFACIENTIBUS ſplenem.

Vinum tamaricis.

Corticibus tamaricis in doliolo poſitis, muſtum recens dulce ſuperinfunditur, atq; ad vſum ſeruatur. * Sanguinem à melancholia mundat: quartanæ, ictero nigro confert: hepatis & lien s obſtructiones tollit.

DE VINIS EXCALEFA- cientibus renes & veſicam.

Vinum alkekengi.

Vinum alkekengi eodẽ modo fit, vt abſinthite, ſuper iis contritis vinũ colando. Pro doſi vna accipies à quinq; ad decem.* Educit materiam calculoſam à renibus & veſica manifeſtè, & vrinam retentã ducit. Sunt, qui integra halicacabi grana in muſtũ ponant vaſe paruo, vt ſimul bulliant: & ad vſum ſeruant. *Euonymus ex Arnoldo.*

Vinum ſaluiatum.

Saluiæ vnciã vnã in muſti amphorã, quod idẽ cum ceramio eſt, mittito.* Valet contra renum, veſicæ & laterũ dolores, reiectiones ſanguinis, tuſſim, rupta, vulſa, & ſuppreſſos menſes. *Dioſc.*

Vinum noſtrum, ad calculum.

℞. Rad. Ononidis ℥. ij.
Ruſci Aſparagi, Rubiæ tinct. ana ℥ j.
Fol. betonicæ, Fol. Saxifragiæ ana M. iij.
Flor. Ononidis, Flor. Saxifragiæ ana P ij.
Sem. Alkekengi ℥. iij.
Sem Vrticæ ℥. j.
Baccarum iuniperi, Cicerum rub ana M. j.
Vini, vel muſti Menſ. xv. vel j. ß. Ꝯ ſ men.

Incidenda incidantur, contũdenda contundantur, & ferueant ſimul in dolio paruo. Doſis, hauſtus vnius, ſtomacho ieiuno.

DE VINIS ASTRIN- gentibus.

Vinum cydonites.

Mala cotonea exemptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim minarum pondo, in muſti metretam, triginta diebus macerantur: poſtea defæcatũ vinũ reponitur.* Aſtringit: prodeſt ſtomacho, dyſenteriæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati. *Dioſcorides.*

Vinum ex pyris.

Fit & è pyris perinde atq; coroneis, vinũ apytes nomine, ſed ita vt pyra non magnopere maturescãt. Ex ſiliquis etiam, meſpilis, ſorbis, ſimili modo temperatur. * Omnia hæc genera acerba ſunt, & aſtringunt. Stomacho vtilia ſunt, atque inteſtinas fluxiones cohibent. *Dioſcorides.*

Vinum œnanthinum.

Fit è feraci vite ſyluestri, quod vocatur Oenãthinum. Sicci flores minis duabus muſti cado macerantur: poſt triginta dies mutãtur: mox colatũ vinum conditur. * Facit aduerſus ſtomachi imbecillitatem, cibi faſtidia, cœliacos & dyſentericos. *Dioſcorides.*

Vinum ex punicis.

Fit è punicis malis maturis, ſucco expreſſo ab acinis eorum quibus lignoſus nucleus abeſt, ac decocto ad tertias, & ita repoſito. * Efficax eſt contra fluxiones internas, & febrim rũ alui profluuio exortam: ſtomacho vtile, aſtringit aluũ, & vrinam mouet. *Dioſcorides.*

A *Vinum roſaceum.*

Rhodites ſic fit. Roſarum ſiccarum, tuſarumq; minam linteolo deligatã in ſextarios octo muſti demergito & poſt tres menſes defæcatũ vinũ transfundito, recondito.* Vtile iis qui febri carent & ad ſtomachi coctiones, & dolores, à cibo potum & contra labentes aluos, & dyſenterias. *Dioſcorides.*

Vinum myrtites.

B Myrtites vinũ fit, baccis nigris, quæ maturitatem exceſſerint, tuſis, & organo expreſſis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij baccas prius ſole torrent, & quaternis ſextarijs cõtuſarũ, ternas aquæ heminas adijciũt, & vini veteris partẽ modum poſtea exprimũt, & ſeruãt.* Magnopere adſtringit: ſtomacho vtile: fluxionibus ventris ac ſtomachi prodeſt, & contra inteſtinas vlcerationes & profluuia: denigrat capillos. *Dioſcorides.*

Vinum palmeum.

C Palmulas maturas in vrceolum imo pertuſum, & obſtructum picata arundine, demittito: lino foramẽ ſit obturatum, & quadragenis ſextarijs ternos aquæ congios infundito. Quod ſi ipſum ita dulce eſſe non libeat, quinq; congios infudiſſe ſatis eſt. Poſt decem dies detracto ab arundine linteo, aſſumito vinum craſſum & dulce, & reponito. Suaue illud quidẽ, ſed capiti noxium. * contra fluxiones, propter adſtrictoriam vim efficax: ſtomachicis, cœliacis, ſanguinẽ exD puentibus conuenit. *Dioſcorides.*

Vinum e prunis ſyluestribus.

Vinum è prunis ſyluestribus eodẽ modo fit, vt ceraſorum, per autumnum, vbi iam ſatis mollia & bene matura fuerint * Aſtringit vehementer, alui fluxiones cohibet. *Euonymus.*

DE VINIS SVDOREM prouocantibus.

Vinum guaiacinum.

E ℞. Ligni guaiaci præſtantiſſimi, lima in ſcobem tenuiſſimam atteriti ℔ iv.
Corticum guaiaci ℔. ij.
Cardui benedicti ℔ j. ß.
Adianthi, Aſpleni Florum borraginis,
Florum bugloſſæ ana ℔. j.
Caſſiæ odoratæ ℥ vj.
Seminis aniſi ℥. j. ß.
Sacchari ℔. v.

F Conijciantur omnia in vaſo vinario mũdo aptę capacitatis, deſuper affuſis vini albi quam optimi & feruẽtis, bis centum & quinquaginta mox diligẽter vas operculetur, omniaq; ſic macerari triduo dimittãtur. Poſt triduũ verò linteo percolentur, aſſeruenturq; huiuſce macerationis vinũ in alio vaſe ad ægrotantium potum. Siquidẽ bibitur hoc tam in prandio quam in cœna, ſecundi guaiaci decocti loco non manè neq; veſperi, ſerapij vice, quemadmodum temerè multi facere conſueuerunt. Hoc idem vinum longè etiam melius, & maiore quantitate vindemiarũ tempore confici poteſt admixtis ligno, cortice, ca-

teriſq; alijs, recentibus vuis albis in muſtū compreſſis ibiq; tamdiu dimiſſis, quouſq; muſtum efferueſcere deſinat & pellucidū clarumq; reddatur: veruntamen multiplicanda ſunt omnia, quæ conueniūt medicamenta, pro vuarū quantitate. * Hoc vinum non modo medetur cuique acerrimo Gallicæ peſtis incommodo: ſed etiam diuturnis articulorum, capitis, neruorum, ventriculi, iecinoris, lienisq, morbis à pituita genitis mirificè ſuccurrit. Nec minus etiā podagra laborantibus opem fert, modo diuturna admodū non fuerit ęgritudo. Iis tantum exhibendum est, qui pituita abundant, vere vel autumno, temporibus: præcedentibus prius euacuationibus decentibus. *Matthiolus.*

DE VINIS RESISTENtibus venenis.

Claretum.

℞. Vini optimi menſuram j.
Angelicæ ℥.ß.
Boli Armeni ʒ j.
Nucis moſchatæ ʒ.ij.
Galangæ Piperis longi, Coriandri ana ʒ.ß.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Cinnamomi ʒ.vj.
Sacchari ℔ ß.

Miſce, & fiat claretum, ſecundùm artem.* Præſeruat à peſte. *Euonymus.*

Vinum zedoarticum.

℞. Zedoariæ, Cinnamomi ana ℥.ß.
Galangæ ʒ.ij.

Miſce, fiat puluis in ſacculo ligandus, atq; in dolíolo muſti cocti pleno ſuſpēdendus. *Euonymus.*

Species pro vino Zedoartico, quæ ſufficiunt pro menſura vini, quæ Oma vulgò in Alſatia vocatur.

℞. Cinnamomi ℥.iij.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Granorum paradiſi,
Cardamomi ana ℥.ß.
Zedoariæ ʒ.vj.
Cubebarum. Piperis longi ana ʒ.ij.

Contunde craſſiuſculè, miſce pro ſacculo. *Euonymus.*

Species pro Vino zedoartico alia.

℞. Cinnamomi ℥.ij.
Zingiberis ℥.ß.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi, Cubebarum,
Zedoariæ ana ʒ.j
Galangæ, Granorum paradiſi ana ʒ.ß.

Trita craſſiuſculè miſce pro ſacculo. *Euonymus.*

DE VINIS PVRGANTIbus pituitam.

Vinum ſcilliticum.

Vinum ſcillinū potui datū * omnem ſanitatē

A adfert: humores enim attenuat, ſed maximè pituitā, neq; ipſam in ſtomacho, aut ventre, aut capite, aut iecore, aut liene, aut neruis, aut o[illegible]s cōſiſtere permittit, neq; aliū id genus hu[illegible]m tenacem obſtructiones faciente: ſed om[illegible] ſoluit, & ventrē lenit, atq, ita ſubduc[illegible], & [illegible]a mouet, & per [illegible]am c[illegible]uſas attenuat, exc[illegible]nitq. Adeò vero cap[illegible] urgat vt nares hum[illegible] ac[illegible]cent. Commodu eſt poda[illegible] & [illegible]omitiali morbo: deniq; o[illegible]s ſanitatis eſt a[illegible].

B Ex his cōſtat [illegible]llam alba montanā c[illegible]a-nis ortū acci[illegible]o in l[illegible] pondere pe[illegible]decem in vmbra [illegible]efrige[illegible]:de[illegible] de ſcillę [illegible] frigeratas [illegible]trcū v[illegible]mitte, & vini [illegible]s ſextarios duodecim ſuper [illegible], & [illegible] vas per [illegible] habeto: poſtea [illegible], & abij[illegible] & vino [illegible] antedicta vitia ve[illegible] & [illegible] vini percipies. Subinde ante cibū, vin[illegible] exhibe: in à cibo, vnciā mediam. Quòd [illegible]m potui cōmodū efficere velis, vt magi[illegible] d[illegible],

C mellis ſextarios duos aut tres admiſc[illegible]to. [illegible]

Acetum ſcillinum.

Salubre optimū acetum Scillinū à P[illegible]gora ſcribitur, quo omnes imperatores vſi ſunt.* Ab ipſius authore fertur, quicūq; hoc vtatur [illegible] vitæ fore, & eius extrema integra, vſq, ad fi[illegible]n permāſura. Et ipſe quidem Samius ſenex huiuſmodi extitit: quantum enim temporis vixe[illegible], haud ignoras. de ipſo in libro traditū eſt, quòd cū ſuis cōſanguineis hāc facultatē communic-

D auit, eumq, hoc medicamēto vti incœpit [illegible]o. annum natus erat, & vſq; ad centeſimum decimū ſeptimū vitam produxit integer, & nulla vnq[illegible]ā aduerſa valetudine tentatus. Hęc ſane medicamenti author diſſeruit, quòd fortaſſe vir ph[illegible]oſophus erat, mentiri neſcius. Nos verò vini huius fidei periculum fecimus, ac firmam, conſtantemq; huius medicamenti facultatem eſſe teſtamur. Oportet igitur ſumere Scillam montanam librę vnius ponderis, & dura circumcidere,

E & mollia minutatim concidere, & aceti acerrimi ſextarios octo in vitreum vas mittere, atque obturare, ac per triginta dies in Caniculæ caloribus, vt maceretur, permittere: deinde ſ[illegible]m extractā exprimere. Id genus aceti parū mane ſorbeto. Tibi aūt hęc eueniēt, vt ne ſaucium oris[illegible] partes vnquam remolleſcant, os ventriculi bene valebit, facilè ſpiritum duces, vox rectè habebit, oculi acutiſſimè cernēt, aures in officio manebunt, nulluſq; flatuoſus vapor in ventre vn-

F quam excitabitur, nullū viſcus ſuſpenſum erit, & bene ſpirās, bene coloratus deges. Ad ciu[illegible]ia negocia rectè affectus, non acidum, non ſalſum ructabis, ſi aliquid aceti huius aſſumpſeris: & ieiunus vt aſſumas pręcipio, ſeptemq; poſtea ſtadios deambules, ita enim diſſoluetur. Hoc aceto qui vtitur, in victu quāuis licentioſus eſto omnia enim cibaria cōficiet, & à nullo vnqua offenſam patietur [illegible]eq valde implebitur, ſed in [illegible]us proficere [illegible]debitur. nihil ſuperuacui in [illegible]pore reſidebit, non flatus, non bilis, non ſtercus non vrina, ſed omnia facile excernit, a.q; cd[illegible]

Aluus

Aluus lubrica omnino eſt totiusq; corporis purgatorium medicamentum, etiamſi in oſſib ſordes inhæreant. Item phthiſicos ab omnibus deploratos, hoc medicame[illegible]to ſanitati reſtitutos nouimus. Morbo comitiali diuturno efficaciter profuit, vt niſi poſt longa temporis interualla, non redier[illegible] [illegible]cipientem verò ac nouum perfectè d[illegible]c[illegible], ne[illegible] reuerti amplius hunc affectum permitt[illegible] [illegible]d pod[illegible]gras prætereà, & articulorum morbos, [illegible], lienisq; duritias vehementer la[illegible]ci[illegible]. Et particulares quidem aceti ſcillini effectus h[illegible]iu[illegible]. Cōmunes autem quàm plurimi, quibus no[illegible]nmoti, ſ[illegible]utare hoc medicamētum, ſanitati [illegible]grita[illegible] cauſa, tibi tradidimus. *Galen.*

Claretum laxatiuum.

℞. G[illegible]lang[illegible] Cinnamomi ℥.j.
Turbith [illegible]ulæ, Cataputiæ,
Hermodac[illegible]ylorum ana ʒ.ß.
Tere, fiat claretum cum melle & ſaccharo * Pituitam purgat. *Euonymus.*

Aliud pro epilepticis.

℞. Radicis pæoniæ,
Seminis pæoniæ decort. ana ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Caryophyllorum ana ʒ.j.
Foliorum ſenæ ℥.j. Turpeti ʒ vj. vel
Rhabarbari ʒ.iij. vel Agarici ʒ.v.
Sacchari ℥.vj.
Vini ʒ.xij. Aquæ ℥.viij.
Maceratà per horas 24. deinde addito ſaccharo quantum ſatis: per filtrum ſæpius colentur. *Thomas Eraſtus.*

Vinum purgatorium in epilepſia.

℞. Abſinthij, Cardui benedicti,
Verbenæ, Betonicæ, vel Agrimoniæ,
Eupatorij, Aſpleni, Tamariſci,
Rad. Capparorum ana M.j.
Cinnamomi, Macis, Galangæ,
Zingiberis ana ʒ.j. vel ʒ.ij.
Flor. pæoniæ, vel rad. & ſem. pæoniæ an. ʒ.j.ß.
Sem. citri ʒ.ß. Fol. ſenæ ℥.ij.
Turpeti inciſi, Agarici ana ʒ.ß.
Vini veteris menſ. iij.
Miſceantur in vaſe diligenter clauſo. Capiat æger alternis diebus poculum vnum initio paſtus. *Eraſtus.*

DE VINIS PVRGANtibus bilem flauam.

Vinum ſcammonites.

Scammonite vinum ſic fit. Radices ſcammoniæ per meſſes effoſſæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinque in muſti congium mittito ad dies triginta. * Aluum purgat, bilem & pituitam extrahit. *Dioſcor.*

DE VINIS PVRGANtibus bilem atram.

Vinum è veratro nigro.

℞. Veratri ʒ.xx. iunci odorati ℥.xij. ſpicæ Sy-

A riacæ ℥ xij. cribratas, & linteolo colligatas, in ſeptem vini Coi ſextarios, diebus quadraginta macerandas indito, poſtmodum colato, dabis in potu ſcyquiheminam. * Partus enecat. Atram bilem purgat. *Dioſcor.*

DE VINIS PVRGANtibus aquam.

Vinum ebulatum.

Grana ebulorum quando ſunt matura, deco-
B quantur, & propriè tempore vindemiarum cum muſto: & remoueatur ſpuma ebullitionis, donec tertia pars fuerit abſumpta. In nocte ponatur ad aerem: in craſtinum verò per colatorium lineū di[illegible]letur, vel per filtrum. demum recipiatur quantitas iſtius colati, & ponatur in alio muſto albo, donec tibi placeat color & ſapor: & mittatur in vaſe, & expectetur donec deferueſcat & tūc clarificetur cū malaxatione clari ouorum, & ſale, ſecundùm artē.* Eſt ſimile in opera-
C tionibus vino de radicibus ebulorum, & magis amabile: ſed non ſic operoſum. Ventrem laxat: aquā hydropicorū per inferna ducit. *Arnoldus.*

Vinum è thymelæa.

Ramorum thymelææ cum ſuis folijs & fructu triginta drachmas mittito in cōgios tres muſti, & leui igne coquito, donec congij duo ſuperſunt: defæcatumq; recondito. * Aquoſa purgat excrementa, & lienem abſumit. *Dioſcor.*

D *Vinum è chamelæa.*

Chamelæa dum floret, cum folijs tuſa, & cribrata, decem drachmarū pondere in muſti congium additur: poſt duos menſes vinum in vas transfertur. * Aquæ inter cutem, hepaticis, & laſſitudine confractis, efficax eſt: item mulieribus, quæ à partu ægrè purgantur. Chamæpitynum ſimili modo fit, ad eadem conueniens. vrinam quoque ciet. *Dioſcor.*

Vinum Muralti ad hydropem.

E ℞. Rad. quinq; aperientium,
Glycyrrhizæ, Cort. rad. Cappar.
Cort. med. Fraxini ana ℥.j.
Rad. Iridis recent. Calami aromat.
Cinnamomi ana ℥.ß.
Capil. Veneris, Ceterach, Fol. Tamariſci,
Flor. cordialium ana M.j.
Abſinthij, Pontici, Cardui benedicti,
Hyſſopi, Praſſij ana M.ß.
Sem. Aniſi, Apij, Ameos, Fœniculi ana ʒ.j.ß.
F Senæ ℥.ij. Ligni guaiaci, limati ℔.j.
Sacchari ℔.ij.
Vini generoſi ℔.xl.
Miſce, & ſerua in vaſe obturato. *Muraltus.*

Vinum abſinthite purgans aquas.

℞. Abſinthij M.j.ß.
Cardui benedicti M.j.
Agrimoniæ M.j.
Aſplenij, Ericæ, Verbenæ ana M.ß.
Rad. Ireos Florent ℥.j.ß.
Rad. Capparorum, Aſari, Polypodij ana ℥ ß.

Rad. Cichorij. ℥.j.ß.
Rad. Fœniculi ℥ j. Rad. Apij. ℥.ß.
Sem. Fœniculi, Apij, Petroſelini,
Aniſi ana ʒ.j.
Calami aromatici, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Senæ ℥.j.ß. Soldanellæ M.iij.
Rad. Iridis conciſæ ʒ.iij.
Turpeti conciſi ʒ.v.
Vini albi generoſi, in quo chalybs ignitus ſæpius fuit extinctus ℔.xviij.

Miſce. Vtere alternis diebus, initio paſtus poculum vnum. *Eraſtus.*

B

DE VINIS PVRGANTIBUS humores mixtos.

Vinum Hippocraticum laxatiuum.

℞. Eſulæ ℔.j. Epithymi ʒ.vj.
Polypodij, Cinnamomi, Paſſularum ana ℥.ß.
Maſticis, Zingiberis, Zedoariæ,
Caryophyllorum ana ℥.j.
Sacchari quantum ſufficit.

* Contra quartanam, quotidianam & tertianã notham valet: concoquit & præparat humores, & eoſdem mox per aluum educit. *Arnoldus.*

Nectar laxatiuum.

℞. Rhabarbari electi ℥.ß.
Agarici opt. ℥ j.
Cinnamomi electi ℥.iij.
Cubebarum ʒ.j.
Sem. Fœniculi, Aniſi ana ʒ.ij.
Spicæ Indicæ ℈.j.
Zingiberis ʒ ß.
Vini optimi ℔.vij.

Ferueant omnia lege artis in duplici vaſe per horas ſex. Deinde permaneant in infuſione per horas duodecim. Poſtea fiat fortis expreſſio, & colentur per ſaccum mundum ſexies, aut ſepties. Tandem adde ſacchari puri, & albi diſſoluti ℔.j.ß & fiat in modum Nectaris. Doſis poteſt eſſe pro adultis ad ℥.iv. Pro infantibus ad ℥.ij. Vna aũt vncia huius ſyrupi ſumitur duobus cochlearibus mediocris magnitudinis. *Ranzouius.*

Vinum noſtrum guaiacinum purgans.

℞. Ligni guaiaci inciſi ℔.iv.
Cardui benedicti M.vj.
Ad[illegible]thi, Scolopend[illegible], Flor Borraginis,
Bugloſſæ, Rad. Cichorij ana M.iij.
Betonicæ, Lupulorum, Cort. Tamaricis,
Epithymi ana M.j.ß.
Polypodij ℥.ij.
Seminis Carthami ℔.j.
Seminis Aniſi ℥.iij.
Foliorum ſenæ ℔.j.
Hellebori nigri ℥.j.
Turbith ℥.iij.
Cinnamomi electi ʒ.vj.
Macis ʒ.j.
Nucis moſchatæ Caryophyllorum ana ʒ.ß.
Calami aromatici ʒ.ij

Incidenda incidantur. contundenda contundantur craſsè, in ſacculo ligentur, ſuſpendantur in

A cado vinario mundo aptæ capacitatis ſuperinfundendo muſti optimi ℔.c. omniaq; ſic macerari ſinito, donec deferueſcat, clarumq; euadat, &c. * Curat morbum Gallicum, & alios innumeros morbos. Dantur ℥.v. vel ℥.vj. manè ſtomacho ieiuno.

Vinum purgans, noſtrum.

℞. Abſinthij M.j.
Centaurij, Cardui benedicti,
Quinquefolij ana M.ß.
Gentianæ rad. ʒ.j.ß.
Senæ ℥ ij.
Rhabarbari ʒ.vj.
Agarici ℥.ß.
Rad. mechoacæ ℥.j.
Spicæ Indicæ ʒ.j.
Zingiberis ʒ.j.

Inciſa omnia in ſacculo linteo mundo ponantur, ſuperinfundendo vini albi boni menſuram vnam. Capiat æger poculum dimidium, ſtomacho ieiuno. Febres tertianas ſpurias radicitus tollit.

C

Claretum purgans.

℞. Ruſci, Aſparagi, Acori,
Fœniculi ana ʒ.iij.
Sem. 4. frig. maiorum ana ʒ.ij.
Sem. Endiuiæ, ſem. Cichorij, ſem. Scariolæ ana ʒ.j.
Turpeti ℥.ß.

D

Hermodactylorum ʒ.x.
Polypodij quercini, Fol. ſenæ ana ℥.ij.
Zingiberis ℥.j.
Vini albi ℔.iij.
Sacchari, ad placitum.

Fiat claretum. *Henricus Vuolffius.*

Claretum laxatiuum.

℞. Fol. ſenæ Alex. mundat. ℥.j.
Rhabarbari electi ʒ.ij.
Agarici opt. ʒ iij.

E

Cinnamomi electi ℥.j.ß.

Hæc omnia miſceantur in duobus ſextariis vini optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12. Deinde colentur per laneum ſaccum ſepties, & poſtea addatur ſacchari albi ℔ ß. & bene miſceatur. Quotieſcunq; igitur qui[illegible] purgare voluerit, ſumet dimidium ſextarium huius portionis. Reliquum in vitro bene obturato ſeruabit. *Fridericus N. Medicus Regis Daniæ.*

Claretum laxatiuum pro delicatis.

F

℞. Vini optimi ℔ iv.
Polypodij, Mellis ana ℔ ß
Galangæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Zingiberis ana ℥. ß.
Agarici ʒ.ij.
Senæ ʒ iv.
Piperis, Cardamomi ana ʒ.j.

Bulliat [illegible] in coctum cum vino & melle ad [illegible] c partis deinde a[illegible] a pur ga[illegible] colentur per ſaccum bis, vel ter.

De De-

De Decoctis, Sectio VII.

Decocta ſeu apozemata, ex herbis, ſeminibus, fructibus, radicibus, & alijs quibuſdam parãtur. Si abſque ſaccharo, decocta, ſi cum ſaccharo, licet non tam copioſo, vt in ſyrupis, apozemata rectiùs dicũtur. Sunt autem hæc vel

- Magis *vſualia ſeu officinalia: atq; vel*
  - Reficientia —
    - Aqua *hordei.*
    - Aqua *cicerum.*
    - Decoctum *ptiſana.*
  - Alterantia *qualitate*
    - Prima: *Sic alia alterans*
      - Communiter
        - Temperatè
          - Decoctum *florum & fructuum.*
          - Decoctum *commune magiſtrale.*
        - Intemperatè — Decoctum *commune refrigerans.*
      - Particulariter
        - Caput, — Decoctum *cephalicum.*
        - Pectus,
          - Decoctum *pectorale primum.*
          - Decoctum *pectorale ſecundum.*
          - Decoctum *pectorale tertium.*
        - Cor, — Decoctum *cordiale.*
        - Flatus, — Decoctum *carminatiuum.*
    - Secunda: *Sic alia*
      - Sudorẽ *mouens*
        - Decoctum *guaiaci ex aqua.*
        - Decoctum *guaiaci ex vino.*
        - Decoctum *zarzæ parillæ.*
        - Decoctum *chinæ.*
      - Purgant *humores*
        - Simplices
          - Sanguinem
            - Decoctum *adianthi.*
            - Decoctum *fumariæ.*
          - Bilem, — Decoctum *fructuum.*
          - Pituitam —
            - Decoctum *thymi.*
            - Decoctum *ſtæchados.*
          - Bilem *atram*
            - Decoctum *epithymi.*
            - Decoctum *Senæ, &c.*
        - Mixtos
          - Decoctum *myrobalanorum.*
          - Decoctum *eupatorij.*
- Minus *vſualia: atq; vel*
  - Alterantia
    - Pectus: Decoctum *pectorale.*
    - Cor: Decoctum *cordiale.*
    - Bilem. Decoctum *ex adiantho.*
    - Pituitam: Decoctum *ex thymo.*
    - Atram bilem: Decoctum *ex fumaria, &c.*
  - Purgantia
    - Bilem: Decoctum *aluum emolliens, bilemq; educens.*
    - Pituitam: Decoctum *pituitam educens.*
    - Atram bilem: Decoctum *atram bilem educens.*
    - Humores *mixtos: vt*
      - Decoctio *aperitiua lenitiua maior.*
      - Decoctio *aperitiua lenitiua minor.*
      - Decoctio *aperitiua maior cũ rhabarbaro.*

DE DECOCTIS OFFICINALIBUS REFICIENTIBUS.

De aqua hordei.

℞. Hordei integri fricati cum panno aſpero vſq; ad excuſſionẽ tenuium corticum, id eſt palearum, partem vnam, verbi gratia librã vnam. Et ſit hordeum ſubſtantia laudabili, ætatis mediæ inter antiquum & nouum, ſuper quod non cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de contagione fumi, aut pulueris, & conſeruatum fuerit in loco aëris liberi, & iam habuerit perfectionem in maturitate ſua, & pone illud electũ in olla noua, mundata, lota, & exquiſitè abſterſa, vt non remanſerit in illa de odore quidquam omnino: & proijce ſuper ipſum aquæ circiter partes viginti: verbi gratia ℔. viginti: & ſit aqua fontana leuiſſima, dulciſſima. Stet tamen prius hordeum in aqua per quatuor horas infuſum. & inde facias cum igne claro & ſuaui ipſam ferueſe, primam abijciẽdo ſpumam. Et eſto hordeum ſemper integrum, leuiter quidem fricatum panno aſpero, & quaſi depaleatum ſi multam quæſis abſterſionem, atque exoppilationem valentiorem: integrè verò ab vtroque cortice mundatum, ſi aquam hordeaceam habere volueris ad ſitim mitigandam, aſperitatemq; leniẽdam, nec non inflammationem extinguendam. * Vnde talis aqua hordei conuenit in leniendo pectore atq; pulmone humectandiſq; præcordijs. Coctio præterea continuetur ad crepaturam hordei, perfectam quidem in priore illa intentione: perfectiorem verò & diuturniorem plus minus in poſteriore hac intentione. *Colonienſes.*

Aqua cicerum.

Decoque libram vnam cicerum conſeruantiũ adhuc nitroſitatẽ ſuam, cum libris viginti aquæ facili decoctione, vſque dum redeant ad libras decem. Tunc erit aqua eorum potus medicinalis. Et ſi vlteriorem excipiat coctionem, & quidem cum plurima aqua, vſq; dum acquirat mediocritatem inter tenue ſeu liquidũ & vnctum, eſt cibus bonus, præſertim colatus. *Meſues.*

Decoctum ptiſanæ hordei.

Sed quando ptiſana hordei, ac eduli vel ſorbitionis vſum decoqui debet, tunc ſemper accipere oportet hordeum exquiſitè excorticatum, quod vulgò mundatum dicitur, idque vel integrum, vel confractum, quod far hordei Latinis dicitur. Satius tamen fuerit, integrum quàm confractum ſumere, vt euitemus metum Manardi: quandoquidem in hordeo integro abſolutam, perfectamque coctionem animaduertere commodius eſt, quàm in confracto: quia coctio eius ſemper perfici debet, vſque ad diſperditionem & veluti tabem ipſius hordei, nunc in largiore, nunc in pauciore aqua, pro vario intẽtionis medici ſcopo. Nam quando non admodum tenui victu vtendum erit, ſed aliquando plenius cibare licebit, quum ſcilicet totam ptiſanam exhi-

A bemus (nam ptiſana tota Galeno non eſt exquiſitè tenuis victus, niſi omnino pauca aſſumpta fuerit) (tunc verbi gratia ſuffecerint ad partem [illegible]nam hordei partes quinq; aquæ, ſecundum p[illegible]citum Auenzoar: ſed ſi tenuius cibare pro[illegible]tum eſt, vt quando cremorem ſiue ſuccum [illegible]bemus, colatorio manibus vel cochlea[illegible] preſſum tunc copioſiore aqua p[illegible] de[illegible]quimus. verbi gratia, decem partes aquæ [illegible]nam hordei accipiendo. plus autem a[illegible]

B pimus, quando tenuiſſimè nutrire vo[illegible] aut ſaltem ſeruata proximè aſſignata aqu[illegible]tate, percoctam ptiſanam ſua ſponte [illegible] colatorium eliquati ſinimus, ſine ad[illegible]o expreſſionis. vnde vulgus practi[illegible] vocant ptiſanam colatam [illegible] pre[illegible] preſſa eſt, vocant ptiſanam hordei n[illegible]m. Hac deciſione conſtituta, putamus om[illegible]ginem & nubem Arabicæ perplexitatis [illegible] fuſionis diſcuſſam iri. *Colonienſes.*

C DE DECOCTIS ALTERANTIBUS COMMUNIBUS.

Decoctio florum & fructuum.

℞. Caricarum num. v.
Prunorum Damaſcenorum num. xv.
Iuiubarum Sebeſten ana num. xx.
Tamarindorum ℥. j.
Flor. Roſarum, flor. Violarum,
D Flor. Borrag. flor. Bugloſſæ ana ʒ ij.
Capil. Veneris, Lupulorũ, End[illegible] ana M. ß.
Glycyrrhizæ ʒ. ij.

Incidantur, & contundantur pro vſu. *Auguſtani.*

Decoctum commune magiſtrale, ad medicamenta maceranda.

℞. Prunorum num. xij.
Sebeſten num. x.
Paſſularum ℥ j.
E Hordei decorticati ʒ. ß.
Glycyrrhizæ raſæ, Violarum,
Folliculorum Senæ, Polypodij,
Epithymi, Carthami, Aniſi,
Dauci, Cinnamomi ana ʒ. ij.

Coque in aquæ communis ℔ ij. donec d[illegible] abſumatur: cola, & vtere. *Florentini.*

Decoctum commune refrigerans.

℞. Prunorum num xij.
Hordei mundi ℥. i.
F Tamarindorum Paſſularum ana ℥. ß.
Sem. communium maiorum, Violarum ana ʒ ij.

Coque in ℔. ij aquæ, vt ſapiã.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS CAPUT.

Decoctum cephalicum calefaciens.

℞. Sto[illegible], Betonicæ, Saluiæ ana M [illegible]
Rad. [illegible]
Paſſularum ℥. j.

[illegible]yr-

Glycyrrhizæ, Aniſi, Dauci ana ʒ.iij. A
Nuci. moſchatæ ʒ.ß.
Coque, vt ſuprà.

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS PECTUS.

Decoctum pectorale.

℞. Paſſularum ℥.j.
Sebeſten, Iuiubarum ana num. xv.
Dactylorum num vj.
Caricarum pinguium num. iv. B
Hordei purgati ℥.j.
Glycyrrhizæ ʒ.ß.
Adianthi M. ß. Hyſſopi ʒ.ij.

Coque, vt ſuprà. * Valet in vitijs pectoris, catarrho, tuſſi, aſthmate, pleuritide, & id genus alijs. *Sug. Flam.*

Decoctum pectorale aliud.

℞. Hyſſopi ſicci, Adianti albi, Ficuum, Palmularum, Myxariorum, Ziziphorum, Vuarum paſſarum, Hordei mundi, Glycyrrhizæ raſæ ana partes æquales In aqua fontana quanta conuenit, coquantur. * Horum ius ad excrementa pectoris, & defluxiones pituitoſas, ſputaq; educenda ſingulare eſt remedium. *Andernacus.* C

Decoctum pectorale aliud.

℞. Aniſi, Fœniculi, Adiãti ana partes æquales,
Cinnamomi, Maſticis ana. ʒ.j.

Omnia coquantur in aqua, donec quarta eius pars abſumpta fuerit. * Huius decocti ius, faucium & thoracis aſperitates lenit: excrementa ad excretionem promouet: nec non robur viſceribus addit: ventriculi vires excitat, flatuſq; inteſtinorum diſcutit. *Andernacus.* D

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS COR.

Decoctum cordiale.

℞. Prunorum num. xij.
Paſſularum ℥.j. Sebeſten num. xvj. E
Iuiubarum num. x.
Flor Borraginis, Bugloſſæ, Violarum,
Meliſſophylli, Capill. Vener. ana M. ß.
Seminis Baſilici, Glycyrrhizæ,
Dauci ana ʒ ij.

Coque, vt ſuprà. DECOCTVM verò cordiale refrigerans fit, additis ſeminibus communibus, iiſque ſeminibus quæ decoctum refrigerans ſupra deſcriptum ingrediuntur. *Florentin.* F

DE DECOCTIS ALTERANTIBUS VENTRICULUM.

Decoctum flatus pellens ſeu Carminatiuum.

℞. Aniſi, Dauci, Fœnic. Cumin. Carui an. ʒ.iij.
Glycyrrhizæ ℥.ß.
Flo. Chamomillæ M. ß.
Paſſularum ℥ j ß.

Coque in libris duabus aquæ ad medietatem. *R. C. ... & Auguſtan.*

Potio muſcata maior.

℞. Spicæ, Folij, Piperis longi,
Zinziberis, Zedoariæ, Confitæ rub.
Confitæ muſcatæ, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Roſarum, Violarum,
Anacardi, Acori, Corall.
Coſti, Leuiſtici, Nucis moſchatæ,
Raſuræ eboris, Margaritarum,
Antoſili, Rhabarbari, Amomi,
Oſſis de corde cerui, Croci,
Piperis albi, Oſſium dactylorum,
Beliculi marini, Spodij,
Santali albi, & rub. Macis, Liquiritiæ,
Cinnamomi, Alyptæ, Aniſi,
Tragacanthi, Blactæ byzantiæ, Cardamomi,
Ocymi, Limaturæ auri, & arg ana ℈.ij.
Moſchi, Ambræ, Caphuræ ana ℈.j.
Sacchari candi ʒ.ij.
Syrupi roſ. q. ſ. eſt.

Datur manè & meridie & ſerò, ſtomachicis, & debilitatis cochlearium vnum cum vino, patientibus in pulmone, cum aqua hordei. *Nicolaus.*

Potio moſchata.

℞. Moſchi, Caphuræ, Ambræ ana ℈.j.
Spicænardi, Folij Piperis longi,
Zingiberis, Zedoariæ, Styracis rub ci,
Aliptæ moſchatæ, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Roſarum rub. Violarum,
Anacardi, Rad. acori, Coralli rub.
Coſti, Sem. leuiſtici, Nucis moſchatæ,
Raſuræ eboris cum aqua roſ. lotæ,
Margaritarum perforatarum, & nõ perforat.
Peucedani, Rhabarbari, Amomi,
Oſſis de corde cerui, Croci Piperis albi,
Oſſium dactylorum, Lapidis beriliorum,
Spodij, Santali albi, & rub. Macis,
Glycyrrhizæ raſæ, Cinnamomi, Aniſi,
Tragacanthi, Blattæ byzantinæ,
Cardamomi, Sem. baſiliconis,
Limaturæ auri, Limaturæ argenti ana ℈.ij.
Sacchari candi ʒ.ij.
Syrupi roſ. q. ſufficit.

Doſis eius eſt a ʒ.ij. vſq, ad ℥.ß.

Seruatur annis duobus. Reſpicit propriè virtutem naturalẽ primæ digeſtionis: confortat cor, & ſubtiliat materiam groſſam. Data cum vino remollitionis citri, confert cardiacis, & confert cardiacæ calidæ cum ſaccharo roſ. Datum cum decoct. paſſul. confert paſſioni pectoris frigidæ, & pulmonis Data bis in die cum decoctione nucis moſchatæ, & caryophyllorum, confert valde ſtomachicis, & ad omnẽ debilitatem ſtomachi ex cauſa frigida, & digerit materiam frigidam fœtoris oris, confert appetitui canino, & frigido. *Arnold. Villanouanus.*

DE DECOCTIS SUDOREM PROUOCANTIBUS.

Decoctum ligni guaiaci abſq, cortice.

℞. Ligni guaiaci oprimè inciſi ℔.j.
Aquæ fontanæ ℔.xij.

Infundatur lignum in aqua calida per horas 24. A in vaſe figulino vitreato obturato deinde coquantur igne lento vſque ad librarū octo conſumptionem: coletur, & ſeruetur in vaſe vitreo pro ſyrupo, ad ſudorem mouendum.

Decoctum ligni, pro potu.

℞. Lignum guaiacum prioris decoctionis,
Aquæ fontanæ ℔.xij.

Iterum coque vſque ad conſumptionem tertiæ partis: cola, & ſerua pro potu, in prandio & cœna ſumendo. B

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

℞. Ligni guaiaci optimè inciſi ℥ x.
Cort. ligni guaiaci inciſi ℥.ij.
Aquæ fontanæ ℔.xij.

Fiat, vt ſuprà.

Poteſt maior vel minor corticis quantitas addi, & cum aqua betonicæ vel fumiterræ, pro medici ſcopo decoqui.

Decoctum ligni guaiaci cum vino. C

℞. Ligni guaiaci ℥.x.
Cort. ligni guaiaci ℥ iv.
Aquæ fontanæ ℔.xij.

Infundantur, vt ſupra. & decoquantur vſque ad conſumptionem librarum nouem: deinde addantur vini optimi ℔. iij. & iterum feruere modicè ſinito, poſt ea refrigeratum colato, & in vaſe vitreo, pro ſyrupo ſeruato. *Florentini.*

Decoctum ligni guaiaci cum vino, pro potu ordinario. D

℞. Præcedentis decoctionis lignum,
Aquæ fontanæ ℔.ij.

Coquantur vſq; ad conſumptionem ſeptem librarum: deinde addantur vini albi optimi ℔ iv. & facta vnica ſola bullitione, ab igne auferatur, coletur, & in vaſe vitreo ſeruetur, pro potu ordinario cibis aſſociando. *Florent.*

Decoctum guaiaci Fiorauanti. E

℞. Cortic. Ligni guaiaci triti ℔.j.
Aquæ fontanæ ℔ xiiij.

Macerentur horis 24. deinde coquantur vſq; ad quatuor librarum cōſumptionem: poſtea adde

Polypodij quercini ℥.ij.
Cichorij M.j.
Aloes hepaticæ ℥.ß.
His iterum per horam decoctis, adde
Fol. Senæ, Epythimi ana ℥ j.
Colocynthidis ʒ vj.
Sacchari ℥.viij.

Denuò coquantur, dum pars dimidia fuerit conſumpta, & libræ octo remanſerint: coletur & ſeruetur in vaſe vitreo obturato, ad vſum. Doſis cyathus vnus manè & ſero, & ſudet ſicq; continuet per dies xx. & liberabitur. Pro potu autem vtatur ſequenti decocto. F

℞. Ligni Guaiaci inciſi ℔.j.
Vini albi ℔.x.

Macerentur per noctem. deinde cùm per horam vnam [illegible] ebullierint, adde aquæ ℔.xv. Denuo coquantur non diu & erit factum.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

℞. Scobis ligni Indici ℔.j.
Corticis eiuſdem ℥.iv.
Aquæ puriſſimæ ℔.x.

Macerentur in fictili vitreato horas 24 coquantur ad medias prunis luculentis quinque aut [illegible] horas, & percolentur: poſtea quotidie in [illegible] illius aquę dabis ℥.vj. & ægrum cooperi[illegible] ſudores moueantur: moderatè tamen, ne vis corporis diſſoluatur: ſubinde ſudor detergatur [illegible] corpus ſiccetur, & caput. cibum non [illegible] ris ſex à potu exactis. Eiuſdem aquæ [illegible] m vncias affeies quinq; horis à cœna: [illegible] tunc non mouebis. Cæterum hu[illegible] modi [illegible] poſt vniuerſales purgationes [illegible] re. *Antonius Chaimeteus.*

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus, pro potu ordinario.

℞. Remanentiam prioris decoctionis,
Aquæ puriſſimæ ℔.xv.

Iterum coques ad tertias: ſub decoctionis finem addes

Glycyrrhizæ raſæ, & contuſæ ℥.ß.
Paſſularum mundatarum ℥ ij.

Abſoluta decoctione, addes
Cinnamomi ʒ.v. ad ſaporis iterū [illegible] ditatem
Eoque decocto vtetur in paſtu. Nonnulli ſub finem primæ decoctionis addunt

Fumariæ, Lupulorum, Borraginis, Bugloſſæ ana M j.

Alij verò addunt

Cyclaminis, Cardui benedicti, Olibani an ʒ j.

Alij rad enulæ in pul redactæ, mum[illegible] [illegible] carabæ ʒ.ij.ß pulueris hermodactylorum [illegible] ſenæ orientalis ℥.ß. Alij mediam p[illegible] al[illegible] bi: alij tres partes vini, & vnam aquæ m[illegible] quod profuturum putauerim corporibus [illegible] toſis, ac robuſtis, atq[illegible] cum n[illegible] [illegible] afficiuntur. Cùm verò corpora ſint imbe[illegible], ſatius duxerim, ma[illegible] q, profuturum, ſi decoctio in ſola aqua fiat: imò cùm corpus [illegible] biliosum, aut ad tabem propenſum, ſæpe g[illegible] aci vſu ipſum contabeſcit: inflammantur [illegible], dolores augentur. Itaque cum corpus eſt [illegible] ſum, loco aquę communis, vtor aquis cichorij, bugloſſæ, vi[illegible] [illegible], quarum vſu ſæpe ſum expertus rem [illegible] ſucceſſiſſe. *Idem.*

Decoctum ligni guaiaci, cum corticibus, alter.

℞. Ligni ſancti [illegible]
Corticis eiuſdem ℔ ß.
Aquæ puriſſimæ [illegible].x.

Macerentur, vt d[illegible] eſt 24. horas, atq; coquantur ad tertiæ partis conſumptionem. Prætere[illegible]

℞. Enulæ c[illegible] paratæ,
Dactylorum [illegible] ab oſſib. ſeparatorum ana ℥ ß.
Senæ [illegible] ℥.j. V[illegible]

Macere[illegible] horas 24. ſuper cineres calidos, [illegible], vt prope[illegible] vinum ſerueat: deinde [illegible] manica:

mantur: & huic vino miſceatur præcedens decoctio: poſtea adde ſacchari ℔.ß. cinnamomi ℥.j. & exactis quatuor horis ab ea mixtione, trajiciatur per colatorium vini aromatitis, ac ſingulis matutinis capiat ℥.v. aut vj. & ante cœnam, vel cùm ſe in lectum recipiat, tantundem. *Idem.*

Decoctum ligni Guaiaci cum corticibus, pro potu ordinario.

℞. Præcedentis decocti remanentiam,
Aquæ puriſſimæ ℔.xv.

Bulliant ad tertias: adde ſacchari & cinnamomi, quantum videbitur ad ſaporis gratiam. Animaduertendum vero non vnam eandemq; decoctionem omnibus temperaturis eſſe parandam, ſed interdum valentiorem, interdum verò imbecilliorem habita virium, ac morbi, & cæterarum rerum, tum naturalium, tum contra naturam, ratione. *Idem.*

Decoctum zarzæ parillæ.

℞. Rad. zarzæ parillæ ℥.iv.
Aquæ fontanæ ℔.xij.

Radices primò vino albo lauentur, deinde minutatim incidantur, & in ſupradicta aqua calida per horas duodecim infundantur, in vaſe figulino bene operculo & pannis obſtructo mox coquantur igne lento, vſque ad conſumptionem librarum octo: poſtea colentur, atque in vaſe vitreo optimè cooperto pro ſyrupo ſeruetur. Secundum decoctum pro potu ordinario, fit, vt ligni guaiaci potus. *Florentini.*

Decoctum guaiaci cum zarza parilla pro ſyrupo.

℞. Zarzæ parillæ, Cort. ligni guaiaci ana ℥.ij.
Polypodij quercini ℥.j ß.
Cinnamomi electi ℥.j. Aquæ ℔.xij.

Coquantur vſq; ad librarum octo conſumptionem, colentur, & ſeruentur pro ſyrupo. *Incertus.*

Decoctum zarzæ parillæ cum guaiaco, pro potu.

℞. Materiam prioris decoctionis,
Aquæ menſ. octo.

Coquantur vſque ad duarum menſurarum conſumptionē, colentur & ſeruentur pro potu ordinario. In fine adde Cinnamomi electi ℥.ß. vel ℥.j.

Aliud, quo Hiſpani vtuntur.

℞. Zarzæ parillæ ℥.iij.
Cort. ligni ℥.j. Rad. chinæ ℥ ij.
Hermodactylorum ℥.j.
Polypodij, Rapontici, Turbith, Cap. Ven.
Rad. liliorum alb. Apij, Aſparagi,
Fœniculi, Petroſelini, Glycyrrhizæ ana ℥.ij.
Fol. ſenæ ℥.ß.

Decoquantur omnia ſ.a. in ℔.xx. aquæ ad lib. v. & hoc pro ſyrupo. Capiat bis in die manè & veſperi ℥.[illegible] calide. In reſiduo infunde ℔ xx. aquæ, & decoq[uan]tur ad ℔.xij. Et iſtam aquam bibat loco vini, & de octo in octo dies purget humorem peccantē: & debet ſumi per dies xv. ad minus. *A quodam Hiſpano.*

A *Decoctum radicis chinæ.*

℞. Radicum chinæ opt. ℥.j.
Aquæ fontanæ [illegible]

Radices [illegible] minutatim, & in prædicta aqua tepida per horas duodecim infundantur in vaſe terreo vitreato: deinde igne lento coquantur vſque ad conſumptionem tertiæ partis: poſtea colentur, & ſeruā pro ſyrupo. Aliqui vſq; ad librarū octo, aliqui ad medietatis conſumptionem coquunt. *Florentini.*

B *Decoctum radicis chinæ.*

Alia ratione curatur morbus Gallicus, quæ non eſt præcedenti admodum diſſimilis. Fit autem decocto radicis chinarum, quæ apios dicitur. Itaq; poſt vniuerſales purgationes, præſcribimus victum tenuem non tamen vſque adeò ſiccum atq; cum decocto guaiaci. Siquidem decoctum radicis chinarum vehementius ſiccat, quàm guaiaci, quod ex ſiti facile deprehēditur. C Sic autem parabitur:

℞. Radicum chinarum, in tenues orbiculos ſectarum ℥.j. vel ℥.j ß.
Aquæ puriſſimæ ℔ x

Coquantur in vaſe terreo vitreato ad medias. Vas verò tā exactè cooperiatur, vt nihil exhalet. Deinde coletur decoctum, ac ſi per cineres continuò calidum ſeruetur. Huius decocti dentur ℥.viij. vel ix pro viribus ægrotantis, ac ſudet tres horas: ſudor diligēter abſtergatur: prandeat hora nona, vel decima. & rurſum hora tertia à me D ridie eandem decocti doſin ſumat: lectū ingrediatur, & ſudet: cœnabit autem hora ſexta: ac frugalior erit cœna, quàm prandium. *Antonius Chaumetteus.*

Decoctum radicis Chinæ, pro potu ordinario.

℞. Fæces ſuperioris decocti,
Aquæ puriſſimæ ℔ xij.

E Coquantur ad tertias. Poteſt tertium & quartum fieri decoctū, ſi addideris radicis chinę ℥.ij. Si tamen vino abſtinere nō poſſit, eo ſaltem decocto vinum diluatur. *Idem.*

DE DECOCTIS PVRgantibus ſanguinem.

Decoctum adianthi.

℞. Adianthi veri recentis ℥.j.ß.
Summitatum fumariæ, Summitatum lupuli ana
Violarum ſiccarum ana ℥.j.
F Prunorum Damaſ. n. xl.
Zizipharum num. x.
Iuiubarum num xx.

Coque libris tribus aquę lento igne ad duarum librarum conſumptionem infunde tandem
Pulpæ caſſiæ ſolutiuæ ℥.iij.
Tamarindorum ℥.ij.
Mannæ ℥.j. Rhabarbari boni ℥.iij.

Frigidum manibus frica, cola, & propina. Sanguinem purgat, clarumque reddit, ardoremque ipſius ac flauæ bilis compeſcit. *Meſues.*

Decoctum fumariæ.

℞. Succi Cichorij, ſucci Endiuiæ, ſucci Lupulorum, ſucci Borraginis ana ℥.iv.
Succi Fumiterræ ℥.viij.
Quibus coctis & purgatis, adde
Myrob. citrinorum, Myrob. Indorum ana ʒ.ij.
Paſſularum mundat. ℥.j.
Tamarindorum ℥.iij.
Frica, cola, & ſerua. * Sanguinem bile flaua & aduſtis humoribus purgat, hepatis obſtructiones aperit, ac inde natum icterum ſanat. *Meſues.*

DE DECOCTIS PVRgantibus bilem flauam.

Decoctum fructuum.

℞. Prunorum num. xl.
Sebeſten, ſiue myxariorum num. xxx.
Iuiubarum num xxx.
Tamarindorum ℥ ij.
Caſſiæ recens extractæ ℥.iij.
Mannæ ℥.j.
Macerentur fructus in aquæ libris tribus: deinde adde caſſiam, tamarindos, & mannam: fiat, vt ſuprà. * Sanguinis & bilis flauæ feruorem reprimit, ſanguinem clarum reddit, & bilem clementer educit. *Meſues.*

DE DECOCTIS PVRgantibus pituitam.

Decoctum thymi.

℞. Thymi, Caſſuthæ, Hyſſopi ana ℥.j.
Paſſularum purg. ʒ.xx.
Myrobal Emblicarum, Chebulatum ana ℥.j.
Turbith ʒ.iv.
Stœchados, Polypodij ana ʒ.v.
Eupatorij Meſuæ ʒ.iij.
Rad. Apij, Fœniculi ana ʒ.vij.
Abſinthij Aniſi, Dauci ana ℥ iij.
Coque omnia in libris tribus aquæ, ad librarum duarum conſumptionem: cola. Colato adde
Turbith, Agarici ana ʒ.j.
Zingiberis [illegible].ß
Macerari noctem ſine: poſtridie cola, & vtere. * Phlegmagogum eſt: ob id ſenibus, & alter pituitoſis ſalubre: ventriculum firmat coctionem iuuat, flatus à viſceribus & hypochondrijs diſſoluit. *Meſues.*

Decoctum galli ad colicam.

Gallinaceum veterem quatuor annorum interficito, exinanitoque, & repleto ſalis foſſilij drach[illegible] [illegible]ibus, ſem. cnici, polypodij, hyſſopi ana ℥.j. item dauci, anethi ameos ana ℥ ß. turpeti ʒ iij. Deinde reſarto ventre, in xij. aquæ libris ad dimidias coquito, iuris decocti ℥.iv. aut ſex potui exhibeto. *Andernacus.*

Decoctum ſtœchados.

℞. Stœchadis, Origani Cretici ana ʒ iv.
Sem. Apij, [illegible] Eupatorij Meſuæ ana ʒ.iij.
Schœnanthi, Hyſſopi ana ʒ.ij.

A Paſſularum mund. ʒ.j.
Turbith. ʒ.v.
Coque, vt ſuprà, & vtere. * Confert pituitoſis affectibus, vt febrib. quotidianis iuncturarum & neruorum dolori, & frigidæ intemperiei [illegible].

DE DECOCTIS BILEM atram purgantibus.

Decoctum epithymi.

B ℞. Myrobal Indarum,
Stœchados Arabici, Epithymi,
Paſſularum mundat. ana ℥ j.
Myrobal. chebul. Sũmitatũ ſumariæ ana ʒ.[illegible]
Folliculorum ſenæ ℥.j.
Polypodij ʒ.vj.
Turbith ʒ.iv.
Agrimoniæ ʒ v.
Omnia præter epithymum coquantur in [illegible] caprini libris tribus, ad duarum librarum conſumptionem: tunc adde epithymum, & ſemel ſerue-
C fac: tolle ab igne & adde
Hellebori nigri ʒ.j.
Agarici ʒ.ß.
Salis Indi ʒ.j.ß.
Frica, cola, & vtere. * Bilem atram vacuat ob id affectibus melancholicis, vt cancro, elephantiaſi, & cæteris confert. *Meſues.*

Decoctio Senæ D. Gereonis.

℞. Folliculorum ſenæ ℥ j.ß.
D Foliorum ſenæ ℥.j.
Zingiberis ʒ.j.
Flor. Borraginis, Violarum,
Roſarum rub. Arantiarum ana ʒ.ij.
Polypodij quercini ℥.ß
Paſſularum purgatarum ℥. j.
Sebeſten, Prunorum ana n. xij.
Aquæ fontis ℔.iv.
Fiat decoctio ſ.a. Modò ſena parum ebulliat, & vas optimè obturatum per ſex horas demoretur. deinde exprimatur. * In affectibus Melan-
E cholicis, Quartanis, Cancro, Lue venerea valet. *Auguſtani.*

DE DECOCTIS PVRgantib. humores mixtos.

Decoctum myrobalanorum.

℞ Myrobal. Citrinarum, Chebulatum, Indarum ana ℥.j.
F Tamarindorum ℥.j ß.
Comarum fumariæ ℥.j.
Abſinthij ʒ.ij.
Prunorum num. xx.
Paſſularum m[illegible]tum ℥ j.
Coque in [illegible] ad duarum librarum conſumptionem [illegible] imbecillum voles medicamentum [illegible] libræ dimidio adde
Pul[illegible]æ ca[illegible]
Cum aut[illegible]is, adde
Pulpæ c[illegible]
Turbit[illegible], [illegible] ana ʒ.ß.

Frica,

Frica, cola Præſtantius fiet, ſi in ſero lactis caprini coquantur. * Bilem vtramque & pituitam purgat. *Meſues.*

Decoctum Eupatorij.

℞ Eupatorij, Abſinthij,
Aſari, Nardi Indicæ,
Capilli Veneris, Cypri, Rhabarbari,
Comarum Fumariæ ana ℥.iv.
Bedeguar, Secacul ana ℥.iv.
Myrobal. Chebularum, Indarum ana ℥.viij.
Paſſularum purgatarum ℥.j.

Coque, & vtere. * Hepatis & lienis obſtructiones, & inde naſcentes dolores, & febres compoſitas iuuat. *Meſues.*

DE DECOCTIS MInùs vſualibus.

DE DECOCTIS ALTErantibus pectus.

Decoctum Pectorale.

℞. Hyſſopi, Capill. Veneris ana M.ß.
Ficuum, Palmularum, Zizipharum,
Myxariorum ana num.iv.
Vuarum paſſarum, Hordei,
Glycyrrhizæ, Aniſi ana ℥.j.

Decoquantur in aquæ menſura quanta conuenit, ad tertias. Quincunx vna vice datur * ad pectoris vitia, vt tuſſim, raucedinemque, donec totum abſumatur. *Andernacus.*

Potio pro phthiſicis, noſtra.

℞ Cort. ligni Guaiaci ℥.j.
Tuſſilag. [illegible] Virgæ aureæ,
[illegible] ana M.
[illegible] ana ℥.j.
[illegible]rum, Iuiubarum;
[illegible] Glycyrrhizæ ana ℥.ß.
[illegible] electi ℥.ß.
A[illegible] ferratæ M.[illegible]iv.

Coquantur ad conſumptionem quartæ partis, cui adde olei [illegible] quantum ad acorem inducendum ſufficit. V[illegible] in prandio & cœna, loco vini.

DE DECOCTIS ALterantibus cor.

Decoctum cordiale.

℞. Prunorum Damaſc. num. vj.
Palmularum Indicarum,
pa[illegible]arum ana ℥.ß.
Glycyrrhizæ ℥.j.ß.
Flor. Borrag[illegible]nis, Bugloſſæ, Violarum,
Hordei ana P.j.
Sem. 4. com. frig. ana ℥.ß.

Aquæ fontanæ quantum alia medicamenta tres digitos ſuperare poſſit, in qua reliqua omnia coquuntur ad re[illegible] ex iure colato datur triens, aut quincunx. [illegible] ſæpius exhiberi debet, maior tum aquæ, tum medicamentorũ modus adhibeatur. *Andernacus.*

A

DE DECOCTIS ALterantibus bilem.

Decoctum adianthi.

℞. Adianthi albi, Fumariæ,
Lupuli ana M[illegible]
Violarum [illegible]ccarum P.j.
Prunorum [illegible] xx.
Zizipharum num.x.

B In aqua fontana, quanta ſufficit, ad tertias vſq, coquuntur: [illegible] aquæ vice vnciæ quinque exhibentur. Vel

Adianthi M.ß.
Sem. Aniſi,
Fœniculi ana ℥.ß.
Cinnamomi,
Maſticis ana ℥.j.

Coquantur, vt ſuperius. * Hoc etiam viſcera roborat. *Andernacus.*

C *Decoctum contra vrinæ ardorem.*

℞. Althææ, Maluæ,
Petroſelini ana ad. part. j.

Coquantur in aqua fluminis vſque ad tertiæ partis conſumptionem. [illegible]coletur. Doſis ℥ ix. cum Butyro recenti, ſtomacho vacuo. *Iaſcus Eques Ferrarienſis.*

DE DECOCTIS ALterantibus pituitam.

D

Decoctum ex Thymo.

℞. Thymi, Caſſuthæ,
Hyſſopi ana ℥.ß.
Radic. Apij,
Fœniculi ana ℥.vj.
Sem. Aniſi, Dauci ana ℥.j.
Paſſularum enucleatarum ℥.ij.
Glycyrrhizæ ℥ ij.

In aqua ad d[illegible]as coquantur. In iure decocti,
E Zingiberis m[illegible] drachma ſemiſſis maceretur [illegible] manè vnciæ quinque ſingulis vicibus exhibeantur. *Andernacus.*

Decoctum prouocans menſtrua.

℞ Anthemiſ[illegible] M[illegible],
C[illegible],
Serp[illegible] M.j.

Bulliant in vna menſura vini, & manè bibatur hauſtus.

F

DE DECOCTIS ALterantibus bilem atram.

Decoctum ex fumaria.

℞. Succi Fumariæ ℥.iij.
Succi B[illegible], Lupuli,
Endiuiæ, C[illegible] ana ℥.j.
Paſſularum enucleatarum contuſarumq́, ℥ j.
Glycyrrhizæ ℥.j.

Coquantur [illegible], colenturque. Iuris vnciæ duæ cu[illegible] eſt, aut quatuor, cum vetuſtior, propinantur. *Andernacus.*

DE DECOCTIS vulnerarijs.

Decoctio Vulneraria, noſtra.

℞. Virgæ aureç, Saniculç,
Polygonati Plantaginis, Saluiæ minoris,
Pulegij, Ariſtolochiæ rotundæ,
Centaurij minoris ana M j.

Coquantur in vino & aqua ana Menſ.j.ß. vſque ad conſumptionem duorū digitorum, coletur, & vtatur manè ſtomacho ieiuno, hauſtu vno.

Potio vulneraria, qua vulnera mirum in modum curantur.

℞. Ceruiſiæ Menſ.ij.
Clematis M.j.
Arthemiſiæ tub.
Peruincæ ana parum.

Decoquite ad medietatem in vaſe fictili cooperto. Deinde excola in ollam lapideam, ſiue lagenam ſic vt orificium eius probè obſtrui poſſit, ne aer ingrediatur poſtea vſui ſerua. Ex hac potione dabis homini vulnerato mane ieiuno ventriculo, in meridie poſt ſumtum cibum, à veſperi cùm diſceſſurus eſt cubitum: ſingulis victbus ad quantitatem trium cochlearium, iubebisque vt læſus poſtea duabus aut tribus horis abſtineat à cibis & quoties inde biberit, paululum inſtillet in vaſculum, & hoc vulnus abluat. Folium etiam braſſicæ rubrum liquore huius potionis imbutum vulneri imponat, ita tamen, vt aſperius folij latus verſus vulnus ſit coaptatum, quod linteolo firmiter inuoluatur. *Ranzonius.*

Potio alia vulneraria.

℞. Limonij ſylueſtris,
Betonicę ana ℥.j.
Saniculæ, Pedis leonis ana ʒ.ß
Vini opt. Menſ.ij.

Coquantur in olla vitreata, bene obturata, per ſpacium duarum horarum. Ex hac potione homini ſauciato ſingulis diebus mane & veſperi ad quantitatem vnius cochlearis exhibe bibendum, & loco affecto braſſicæ folia, vel aliquod emplaſtrum vulnerarium impone. *Ranzonius.*

Potio vulneraria.

℞. Conſolidæ vtriuſque,
Veronicæ,
Cyclamini ana M.j.
Ascarorum expurgatorum num.iv.
Vini albi Menſ.ij.

Circulentur in balneo per triduum. Exhibeatur primis ſeptem diebus mane cochlear vnum. *Quercetanus.*

Alia potio vulneraria.

℞. Oculorum Cancri puluériz. ℥.ß.
Mumiæ ʒ ij.
Boli Armeni ʒ j ß.
Herb. Agrimoniæ, Ophiogloſſi,
Veronicæ, Cyclamini ana M j.
Spermatis Ceti ℥.j.

A Temperetur in vino albo per noctem in balneo Mariæ. Capiat huius cochlearia duo mane & veſperi, ſi opus ſit. Inflammationes plus minus arcent, atque ambuſtis conueniunt *Idem.*

Potio vulneraria pro reliquis morbi temporibus.

℞. Macis, Oculorum Cancri,
Zedoariæ ana ʒ. iij.
Mumiæ, Galangę minoris ana ʒ.ij.
Nucis Vomicę ʒ.j.ß.

B Craſſiuſcule contuſa imponantur in vas vitreum, affundendo vini albi Menſ.j.ß macerentur lentiſſimo calore per biduum. Doſis eſt cochlear vnum manè, & veſperi tantundem. Huius potionis vis tanta eſt, vt laudari vix ſatis poſſit. *Idem.*

Potio vulneraria.

℞. Herb. Saniculæ, Virgę aureæ,
Polygoni, Plantaginis, Saluiæ,
Pulegij, Centaurij minoris,
C Ariſtolochiæ ana M.j.

Coquantur in vino & aqua ana Menſ j ß vſque ad conſumptionem duorū digitorum, coletur, & vtatur manè ſtomacho ieiuno. *Innominatus.*

Potio venenatis vulneribus ſclopetarijs conueniens.

℞. Flor. Vineæ peruincæ,
Flor. Lilij conualli ana P j.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ.ij.
D Mumiæ, Boli Armeni veri ana ʒ.ſ.
Spermatis Ceti ʒ.ß.
Vini albi Menſ.ij.

Digerantur & circulentur in balneo Mariæ per quatuor dies. Doſis eſt cochlear vnum mane & veſperi. *Idem.*

Potio vulneraria in fracto oſſe, ab ictu ſclopetario.

℞. Ariſtolochiæ, Cyclamini, Serpentariæ,
Conſolidæ vtriuſque, Geranij ana M j.
E Sabinæ M.ß.
Macis, Zedoariæ, Oculorum Cancri ana ℥.ß
Mumiæ, Galangæ min. ana ʒ.j.ß.

Conquaſſatæ, ac minutatim concisæ herbæ, & reliqua in puluerem craſſiuſculum redacta coquātur in duplici vaſe horis quatuor cū Menſ. j. vini. Vtatur manè & veſperi. *Idem.*

Potio vulneraria cephalica.

℞. Flor. Lilij conuallij,
Betonicæ ana P.j.
F Galangæ, Macis ana ʒ j.
Perſicariæ, Chelidoniæ,
Vincæ peruincæ, Veronicæ,
Centaurij ana M ß.

Macerentur vt lupia, & ad vſum ſeruentur. *Idem.*

Potio ſanguinem ex vulneribus erumpentem, cohibens.

℞. Olei Croci Martis,
Eſſentiæ Coralliorum ana ℈ j.

Cum aqua ſpermatis Ranarū, vel Roſarum fiat potio. *Quercetanus.*

Potio vulneraria pectoralis.

℞. Succi Verbenæ, Betonicæ,
Veronicę ana ℥.ij.
Aquæ Cinnamomi ℔.j.
Macerentur. *Idem.*

Potio inferioris ventriculi vulneribus conducens.

℞. Boli Armeni ℥.ß.
Conſolidę vtriuſque ana M.j.
Galangę ʒ.ij.
Temperentur cum vino vt ſuprà, & ad vſus ſeruentur. *Idem.*

Alia pro gregarijs, ſed approbata.

℞. Croci martis, noſtro modo præparati ℈.j.
Calcis teſtarum Ouorum ʒ.j.
Syrupi Roſarum ſiccarum,
Syrupi Myrtillorum ana ℥.j.
Cum aqua florum Papaueris rubri, fiat potio, aſſumenda tribus horis ante cibum: pro quo capiat hordeatum cum aqua Roſarum, & ſemine Papaueris, præſertim hora ſomni. *Idem.*

Potio alexipharmaca, contra vulnera ſclopetica venenata.

℞. Mithridatij, Theriacæ opt. ana ʒ.ß.
Margar. præpar.
Coralli rub. præpar. ana ℈ j.
Boli armeni ʒ.ß.
Syrupi de Limonibus ℥.j.
Aquarum Buglosſæ, Scabioſæ, ana q.ſ.
Fiat potio. Reiteretur bis, vel ter, ſi opus videatur. *Quercetanus.*

Alia pro ditioribus.

℞. Auri vitæ,
Eſſentiæ Margaritarum ana G.vj.
Eſſentiæ Corallorum G.iix.
Terrę ſigillatæ electæ ℈.j.
Aquæ theriacalis noſtrę ℥ ij.
Fiat potus, ſtatim ſumēdus. Cor mirificè ab omni veneno & contagione tuetur. *Quercetanus.*

DE DECOCTIS PVRgantibus bilem flauam.

Decoctum bilem educens.

℞. Intybi, Cichorii,
Eupatorij, id eſt, Agrimoniæ M.ß.
Flor. Borraginis, Bugloſſæ,
Violarum ana P.ß.
Tamarindorum ℥.j.
Prunorum Damaſc. num. v.
Glycyrrhizę raſæ ℥.j.ß.
Decoquantur, vt ſuprà, in aqua ad tertias. *Andernacus.*

Decoctum ſeu Apozema in febri tertiana vtile.

℞. Cichorij cũ radice, Acetoſæ, Endiuiæ ana M.j.
Semina quatuor frig. ma. ℥.ß.
Rad. Graminis,
Aſparagi maceratarum in aceto ana ʒ.iij.

A Fiat decoctio ex aqua, ad ℔. vnam colaturę claræ adde
Sacchari albi
Succi A[illegible]orum, vel Granatorum. aut
Syrupi de acetoſitate Citriorum ana ℥.ij.
Vel in fine decoctionis, adde Aceti acerrimi & Mellis optime deſpumati ana ℥.ij.
Fiat Apozema clarum, quod Aroma trahat ex Santal. alborum ʒ.j. Accipiet vel quater ex hoc bibat. *Heurnius.*

B *Aliud mixtos potius educens humores.*

℞. Paſſularum ℥ ß.
Galangæ inciſæ ʒ.j.
Flor. Borraginis, Violarum ana ʒ.j
Senæ ʒ.vj.
Horũ decoctio & infuſio ſtet per noctem, & manè rurſus ebulliat, & fortiter exprimatur. Poſt
℞. Expreſſi ℥.iv.
Syrupi Roſ. lax. Mannæ ana ℥.j.
C Syrupi conſeruæ Zingiberis ʒ.j.
Aquæ Cinnamomi cochlearium vnum.
Miſce, & fiat potus. *Crato.*

DE DECOCTIS PVRgantibus pituitam.

Decoctum pituitam educens.

℞. Hyſſopi, Thymi ana P.ß.
Sem. Cnici ℥.vj.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana ʒ.j.ß.
D Polypodij ℥.ß.
Glycyrrhizæ raſæ ℥.ij.
Decoquantur in aqua ad tertias, vt ſuprà. *Andernacus.*

DE DECOCTIS PVRgantibus atram bilem.

Galli decrepiti decoctum.

E ℞. Hyſſopi, Calaminthæ ana M.j.
Paſſularum mundatarum ℥.j.ß.
Aniſi Fœniculi,
Cari ana ʒ.vj.
Sem. Carthami ℥.ij.
Polypodij quercini recentis ℥.j.ß.
Trium florum cordi dicatorum ana P j.
Flor. Chamæmeli, Meliloti ana P.ß
Includantur omnia in ventre galli decrepiti, pręparati vt decet: in fine coctionis adde
Foliorum Senæ ℥ ij.
F Agarici trochiſcati ʒ.x.
Fiat colatura ad ℔.ij. ac reponatur. Accipiemus præſcripti decocti ℥.iv. Serapij violati ℥.j. Fiat hauſtus. ſi robuſtior fuerit æger, adde ʒ.ij. Diaphœnici aut Benedictæ laxatiuæ. *Heurnius.*

Decoctum atram bilem vacuans.

℞. Bugloſſæ, Scolopendrij ana M.ß.
Senæ Alexandrinæ ʒ.j.
Flor. Violarum, Thymi,
Epithymi ana P.j.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana ʒ.ß.

Zingiberis ℈.j.ß.
Paſſularum ℥ ß.
Prunorum Damaſc. num x.
Decoquantur in aqua ad tertias. Ex iſta hoc ſumantur ℥.iv Andernacus.

Decoctum Hellebori nigri.

℞. Cor. rad. Hellebori nigri præparati ʒ.ij.
Aniſi, ſem. Fœniculi ana ʒ.j.
Cinnamomi,
Caryophyllorum ana G. j.
Fiat decoctio ſ. a. cuius doſis ℥.iij. cũ confectionis Hamech ℥.ß. *Auguſtani.*

Aliud.

℞. Myrobalanorum omnium ana ℥.ß.
Comminuantur craſſè, & macerentur per diem & noctem in Aquæ Fumariæ lb.vij. & adde
Polypodij, Grithymi Senę ana ℥.j.
Glycyrrhizæ, Sem. Citri,
Hermodactylorum ℥.ß.
Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Corticum præparatorũ Hellebori nigri ℥.ß.
Coquantur ad mediciatis exhauſtionem cum tenui expreſſione. Accipe huius decocti partem ſextam,
Syrupi de Fumaria compoſiti,
Syrupi Roſati ſolutiui ana ℥ j.
De corticibus Citriorum ℥.ß
Miſce, bibat. Medetur Hypochondriacis & laborantibus ex malo venereo. *Heurnius.*

DE DECOCTIS PVRgantibus humores mixtos.

Decoctio aperitiua lenitiua maior.

℞. Herbarum Endiuiæ,
Cichoreæ, Fumi terrę ana M.j.
Herbarum Eupatorij,
Borraginis, Bugloſſæ, Cuſcutæ,
Scolopendrij veri ana M.ß.
Glycyrrhizæ raſę,
Rad. Fœniculi
Rad. Apij, rad. Petroſelini,
Paſſularum ana ℥.ß.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana ʒ.ij.
Comarum Thymi,
Epithymi ana ʒ.ß.
Cort. rad. Tamariſci ʒ.ij.
Cort. rad. Capparorum ʒ.ij.
Fol. Senæ ℥.j.
Polypodij quercini ℥.j.
Agarici electi ℥.ß
Incidenda incidantur, & quæ contundi debent, contundantur, & miſceantur omnia ſimul feruentur, que pro vſu. * In viſcerum obſtructionibus, & contumacibus eorum affectibus valet. *Auguſtani.*

Decoctio aperitiua lenitiua minor.

℞. Herbarum Agrimoniæ,
A Lupulorum, Cichoreę,
Cuſcutæ, Betonicæ,
Ceterach, Endiuiæ,
Fumi terræ ana ℥ ij.
Rad. Apij, Fœniculi,
Petroſelini, Acori
Glycyrrhizæ ana ℥ iv.
Aſari ℥.j.
Sem. Aniſi,
Fœniculi ana ℥ j.
B Polypodij quercini ℥ xij.
Prunorum Damaſcenorum,
Ficuum pinguium ana num. xxx.
Paſſularum ℥. iv.
Senæ Alexandrinæ ℥.j.
Florum Borraginis,
Bugloſſę, Violarum,
Roſarum rubr. ana ℥.j.
Incidantur & contundantur, & miſceantur omnia ſimul. *Auguſtani*

C *Decoctio aperitiua maior cum rhabarbaro.*

℞. Specierum decoctionis aperitiuę maioris,
Specierum decoctionis lenitiuę minoris ana ℥.ij.
Decoquantur in aquæ libris ſex, ad conſumptionem duarum librarum. Colaturæ feruidæ infunde
Rhabarbari electi ℥.ß.
D Cinnamomi ʒ.ij.
Salis gemmę ℈.j.
Spicæ Indicæ ℈.ij.
Species Diarhodon Abbatis ℈.iv
Sacchari ℥.xij.
Miſceantur pro vſu. * Valet in hydrope, & cæteris morbis diuturnis, frigidis, pituitoſis, ac bilioſis, aut mixtis. *Idem.*

Decoctum laxatiuum in Maio.

E ℞. Fumi terræ M.iij.
Lupulorum,
Hyſſopi,
Rad. Cichorij ana M.ß.
Abſinthij M.j.
Senæ ℥.j ß.
Polypodij ℥.j.
Seri Caprini Menſ.
Bulliant ad conſumptionem tertiæ partis. prodeſt ſcabioſis & delicatis.

Potio purgans pro delicatis.

F ℞. Cinnamomi,
Zingiberis ana ʒ.ß
Nucis moſchatæ ℈ j
Aniſi ℥ ß
Fol. Senæ ℥ [illegible]
Sacchari [illegible] q. ſ.
Stent ſimul [illegible] in vino [illegible] tum ſatis [illegible] d. ſibus. poſtea bul[illegible] rum, & fiat [illegible]

Alia.

℞. Senæ puluerizatæ ℥.j.ß.

Lupulorum [illegible]

Liquiritiæ, Zingiberis ana ℥.ß.
Aniſi ℥.j.
Contundantur, & bulliant in dimidia vini menſura parum, addaturq; Sacchari q.ſ. *D. Meching.*

Alia.

℞. Ser[illegible]æ ℥.ij ß. vel ℥.iij.
Sacchar[illegible] ℥.ij. vel Liquiritiæ ℥.j.
Aniſi ℥.j.
Zingiberis ℥.vj.
Vini, Aquæ ana quart. ij.
Bul[illegible]an[illegible] ad hauſtus quatuor vltra tertiam partem. *Idem.*

Potio purgatoria.

℞. Mannæ Calab. opt. ℥.vj.
A Rhabarbari electi ℈.ij.
Spec. Hieræ ſimpl. ℈.ß.
Aquæ Endiuiæ ℥ iv.
Syrupi de Bu[illegible]ſſa ℥ ß.
Miſce diligenter. *Ranzonius.*

Potio vomitoria ſine moleſtia.

℞. Corticis medianæ Iuglandis iuxta radicem ℨ.ij. vel ℨ.iij.
Vini albi ſcyphum dimidium.
B Macerentur per totam noctem. Bibatur manè poſt cibum, aut paulò ante cibum. Si verò poſt dimidiam horam non eijcitur, tunc digitus aut penna oleo tincta in fauces demittatur, & ſtatim ſequetur vomitus. *Ranzonius.*

De Infuſionibus, Sectio IIX.

INFVSIO, quæ & dilutio, & maceratio & irrigatio nõ nunquam appellatur. Infunduntur autem eædem materiæ, quę in apozematibus concoquuntur, pulueratæ, confuſæ vel ſolidæ: idque in humore ſimili, ſed ferè calfacto cineribus calidis, vel ſole, vel ſuper fornacem, vt medicamenti vires promptius trahat. Sunt autem infuſa vel

- Simplicia, *cũ materię ſimplices irrigantur, vel in*
  - Aqua: *vt* — *Infuſio Roſarum, Violarum. De quibus vide ſuprà in tractatu Syruporum & vinorum.*
  - Aceto: *vt*
    - Acetum *Scillinum,*
    - Acetum *Roſarum,*
    - Acetum *Saluiatum,*
    - Acetum *Sambucatum,*
    - Acetum *Roſmarinatum,*
    - Acetum *Lauendulæ.*
- Compoſita, *quando materiæ diuerſæ macerantur. Atq; horum alia purgant*
  - Bilem: *vt*
    - Infuſum *ſeri lactis,*
    - Aliud *ſerum lactis.*
    - Infuſum *ſucci herbarum,*
    - Infuſio *ad bilem prima,*
    - Infuſio *ſecunda,*
    - Infuſio *tertia,*
    - Infuſio *quarta,*
    - Infuſio *quinta, &c.*
  - Pituitam: *vt.*
    - Infuſio *Hieræ,*
    - Infuſio *ad pituitam prima,*
    - Infuſio *ad pituitam ſecunda,*
    - Infuſio *ad pituitam tertia,*
    - Infuſio *ad pituitam alia,*
    - Infuſio *ad colicam alia.*
  - Melancholiam *vt* — Infuſio *ad atram Bilem.*
  - Sanguinem: *vt* Infuſio *ad ſanguinem mundandum*

DE ACETIS.

Acetum quomodo fiat ſtatim.

℞. Ouorum aſſatorum vſq; ad duritiem nu. ij,
Zingiberis, Spicæ, Piperis ana G. xx.
Hordei G. v.
Butyri ℥. ß.

Paſtę de fermēto acri iij. vel. x. balotos ad quantitatem nucis communis, ponantur ſimul ad ampliorã in vino, & ſtatim in acetum ſotte conuertitur.

Ad faciendum acetum ſtatim.

℞. Tartari, Zingiberis,
Piperis ana part. j.

Pone per octo dies in aceto optimo: tunc ſicca. & quando vis habere acetum, pone in vino, & ſtatim erit acetum.

Aceti conficiendi ratio.

℞. Vini optimi, Farinæ ſiliginis q. ſ. eſt.

Miſce, & fiat paſta, ex qua fiant panes parui in clibano cocti. Poſtea extrahe, & infunde in aceto fortiſſimo, & acutiſſimo: iterum fiat paſta: iterumque coquantur in clibano: idq; toties reiteretur, quouſque panes nō amplius diſſoluantur in aceto. De iſtis panibus pone in vino, & ſtatim conuertetur in acetum.

Acetum deſtillatum.

Acetum cōtrario modo ac vinum deſtillatur. Quod enim è vino primum exit, tenuius & melius eſt: at ex aceto, nequaquam. Itaque priores duæ partes, quæ exeunt, reijciuntur, quod minus habeant acrimoniæ, tertia pars colligitur, quæ vt acrior, ita minus frigida, quam acetum eſt. Tertiam partem, quam collegerunt, quidam ter, aut quater ſupra fæces reponunt, ac deſtillant, vt euadat acrior, tum ipſarum fęcum, tum ignis ratione. *Rubeus*

Acetum theriacale, deſtillatum.

Deſtillatur & acetum cum theriaca, addita aqua vitæ. exitque aqua multarum virtutum, mirabilis ad vlcera faucium & gutturis, cum ex prauis deſtillationibus, in morbo Gallico erodun-tur: præcipue autem valens, vbi profundius deduci vis medicamenti debet. Quod ſi bolum Armenum, aut ſphragida in ea diſſolueris, ac eroſas partes tetigeris, ſeminaria eius contagionis abſumuntur, & ſan[illegible] ab om[illegible] eroſio. Valet optimè, ſi loca oblinantur, vnde pili cadunt, barba præſertim, ſupercilia, & caput. *Fracaſtorius.*

Acetum deſtillatum, vomitorium.

Acetum vomitorium fit, ſi pileo plumbeo, patinaque ærea, vt communis officinarum deſtillandi vſus [illegible]luit, acetum deſtilletur, nulla reiecta parte, & ci[illegible] aquæ ſtillat[illegible]æ, quę dulcem ſaporem [illegible] fert ad ℥. iv exhibeatur, cum vomitum ciere a[illegible]mus eſt. Mirifice enim & nullo labore, aut moleſt[illegible] id ciet [illegible] pueris, ac debilioribus duæ vnciæ ſatis ſunt. ſtomachum optimè purgat. *Rubeus*

A

Acetum Roſaceum.

℞. Roſarum rubr. mediæ maturitatis, præſectis & abiectis vnguibus, hoc eſt [illegible] foliorum partibus, abſque rore [illegible] ſiccatarum, in vmbra extra ſolem ad triduum aut quatriduum expanſarum & [illegible]rum ℔. j.
Aceti ſextarios ix.

Inſolentur diebus quadraginta. Deinde [illegible]nantur, vel (quod melius eſt ab[illegible]
B ruptis, acetum coletur, ac reponatur. Quidam ſæpius mutant folia roſarum, [illegible] ſole ſinunt (verbi gratia ad dies triginta vel pauciores) vt elegantius colore aſpectuq, & [illegible] odoreque validius fiat acetum. Ad normam & exemplum aceti roſati parari etiam poſſent.

Acetvm Salviatvm, ex floribus ſiccatæ Saluiæ.

Sambvcatvm, ex floribus ſiccatis Sambuci.

Rosmarinatvm, vulgo Anthosatvm
C dictum, ex floribus ſiccatis Roriſmarini.

Acetvm Lavendvlae, ex floribus ſiccatis Lauendulæ.

Acetvm Caryophyllatvm, ex floribus Caryophyllorum. *Medici Colonienſes.*

DE DILVTIS SEV INfuſis purgantibus bilem.

Infuſum ſeri lactis.

D ℞. Fol. Roſarum recentium, completarum, mundatarum ℥. ij.
Rhabarbari electi ʒ. ij. G. xij.
Nardi Indicæ ʒ. j. ß.

Rhabarbarum & Roſæ minutim incidantur, aut terantur, ſpica inciditur: macerentur per noctem in ſeri lactis, præſertim capr[illegible] duabus. Cola, leuiter exprime & propina. * Bilem flauam clementer educendo, ſanguinem purgat. *Meſues*

Aliud ſerum lactis.

E ℞. Florum Borraginis,
Bugloſſæ, Fumi terræ,
Epithymi ana M. ß.
Polypodij quercini ʒ. vj
Fœniculi ʒ. ij.
Folliculorum Senæ ℥ ß.
Aquæ lactis ℔. iij.

Fiat decoctio ad tertiæ partis conſumptionem addantur
Mellis Roſati ℥. [illegible] *Auguſtani.*

F

Infuſi ſucci herbarum.

℞. Succi Intybi, Succi Lupuli,
Succi Borra[illegible], Pu[illegible]atorum ana ℥. iiß
Myrobalan[illegible]um [illegible]norum ℥. j.
Rhabarbari elect[illegible]
Tamarindoru[illegible]
Pulpæ C[illegible] ℥. iij.

Myrobalan & Rhabarbaru teruntur, & per noctem in ſucci[illegible] macerantur dei[illegible]de ina[illegible] co[illegible]preſſum colatur, & propinatur. * Idem [illegible] præcedens præſtat [illegible]ſues.

Aci[illegible]

Infuſio ad bilem prima.

℞. Rhabarbari electi ℥.ij.
Cinnamomi ʒ.ß.
Myrobalanorum citrinorum ʒ.ß.

Macerentur in aquarum ſtillatitiarum Abſinthij, & Fumariæ ana ℥.ij. In iure colato Syrupi roſati laxat. ℥.j. additur, daturque ægrotantibus potui. *Andernacus.*

Infuſio ad bilem ſecunda.

℞. Palmularum Indarum ℥.j.
Flor. Borraginis, Bugloſſæ,
Violarum ana P.ß.
Glycyrrhizæ raſæ ʒ.j.ß.
Prunorum Damaſc. num. vj.

Decoquantur in aquæ libra Palmulæ è iure decocti validè exprimantur, & vbi id colarum fuerit, Caſſiæ fiſtularis recentis ℥.vel ʒ.x. in eo diluantur, denturque potui.

Infuſio ad bilem tertia.

℞. Diaprunon ſimplicis ℥.ß. vel ʒ.vj.
Diaprunon ſolutiui ʒ.j.ß. vel ʒ ij.
Syrupi Adianthi ℥.j.

Sin autem metuas offenſionem ex Diagrydio, Rhabarbari expreſſi. ʒ.j. vel ℈.iv in locum illius ſurrogare poteris, & ex iure communi dilutum potui exhibere. *Andernacus.*

Infuſio ad bilem quarta.

℞. Caſſiæ fiſtularis recent ℥.j.
Rhabarbari minutim inciſi ℈.ij.
Spicæ nardi G iij.

Ex decocti communis, vel aquæ Intybi ℥.iv diluito, additoq; Serapij ex aceto ſimplicis ℥.j. & propinato. *Andernacus.*

Infuſio ad bilem quinta.

℞. Vuarum paſſarum ʒ iij.
Glycyrrhizæ raſæ, Aniſi ana ʒ.j.
Prunorum Damaſc. num. iij.
Palmularum Indarum ℥.ß.
Flor. Borraginis, Bugloſſæ, Violarum,
Intybi recent. Latifolij,
Cichorij ana P.j.

Decoquantur in aqua, colenturque. In iure huius decocti ℥. iv. Rhabarbari electi ʒ j. vel ℈ iv. macerato per noctem: manè exprimito, ac in iure eodem Caſſiæ fiſtularis recentis ℥.vel ʒ vj. diluito: cui Syrupi violacei ℥.ß. vel ℥.ij. admiſceas, quinque vel ſex horis ante prandium exhibeto. *Andernacus.*

Infuſio ad bilem alia.

Catholici vnciam ex aqua Hordei, aut Violarũ ℥.iij diluito, additoque Syrupi violacei ℥.ij. ac propinato. Interdum licet Syrupum Roſ. laxatiuum copioſiorem addere, vbi aluum ſoluere cogitamus. *Andernacus.*

Infuſio purgans bilem ac phlegma.

℞ Rhabarbari ʒ ß
Agaric recen trochiſ. ℥.ij.
Cinnamomi ʒ j.
Zingiberis ʒ ß

Infunde aquæ Endiuiæ ℥. [illegible] Vini ℥.j.ß.

A Macerentur tota nocte: mane expreſſioni colatæ, adde Caſſiæ, vel Electarij lenitiui, vel Diacatholici, vel Diaphœnici ℥.ß.
Syrupi Roſ. vel Violati, vel
Capill. Veneris ʒ vj.

Miſce Fiat hauſtus. *Heurnius.*

Infuſio in febribus ardentibus.

℞. Fol. Endiuiæ, Acetoſæ,
Bugloſſæ ana P.j.
Aquæ Hordei q.ſ.

B Fiat infuſio in aqua Hordei feruente, & ilicò vas occludatur, ac cineribus repentibus, aut furfuribus imponatur: poſtquam aqua vim cepit herbarum, fiat expreſſio diligens: huius
℞. ℥.iv. & Syrupi de Acredine,
Citrorum ℥.ij. Miſce. *Heurnius.*

DE INFVSIS PVRgantibus pituitam.

C *Infuſio Hieræ ſimplicis.*

℞. Hieræ ſimplicis, Aloes ana ℥.v.

Macera decocto Eupatorij vel Epithymi ſuprà deſcripto ad libram vnam. In vaſe vitreo inſola ad dies decem. * Ventriculum & caput purgat: proinde amborum doloribus aſſiduis & hemicraniæ confert, ac febribus antiquis Macerantur etiam decocto Epithymi & Thymi. Sic purgat humorẽ craſſum & melancholicũ, & phlegmagogum eſt. *Meſues.*

D *Infuſio ad pituitam prima.*

℞. Rad. Apij,
Fœniculi,
Petroſelini,
Aſparagi, Ruſci ana ʒ.j.
Rad Ebuli ʒ.ij.
Polypodij ʒ v.
Chamæpithyos M.ß.
Flor. Sambuci,

E Stœchados ana M.j.

Decoquuntur in aquæ libra ad dmidias. In iure decocti ſeminis Cnici ʒ.iij foliorum Senæ ʒ.ij. Cinnamomi ʒ.j Zingiberis ʒ.ß per noctem macerantur. Manè percolaris Syrupi Diacnicu ℥.j.ß. additur, & horis duabus ægro ante cibum propinatur. *Andernacus.*

Infuſio ad pituitam ſecunda.

Ex communi decocto Glycyrrhizæ, Vuarum paſſarum, Aniſi, ſingulorum vnciarum quatuor, inſtar: Diaphœnicon vnciam ſemiſſem, vel ſi valentior aſſumetur drachmas ſex: Syrupi violacei vnciam diluito datoque potui. *Andernacus.*

Infuſio ad pituitam tertia.

℞. Diaphœniconis ℥.ß.
Syrupi violacei ℥.j.

In iure decocti communis, vel aquæ Hyſſopi, vel Menthæ pro vna doſi dilues, dabiſq. potui. Doſis autem iuris magna ex parte præter ſyrupum & electuarium, vnciarum quatuor eſſe debet. *Andernacus.*

Infuſio ad pituitam alia.

℞. Decocti ad pituitam educendam, quantum ſatis eſt.

Agarici trochiſcati ʒ.j. vel ℈.iv. vel ʒ.j.ß. macerato.

Ex eodem iure colato, Diaenicu, vel Diaphœnicon, vel Benedictæ ʒ.iij. vel ℥.ß. cum ſyrupi Violacei ℥.j. dilues, potuiq; propinabis. *Andernacus.*

Infuſio ad colicam.

℞. Hyſſopi,
Calaminthę ana M.j.
Paſſularum ℥ j ß.
Aniſi, Fœniculi,
Carui ana ʒ.vj.
Sem. Cnici ʒ.ij.
Polypodij ʒ.j.ß.
Flor. Borraginis, Bugloſſę,
Violarum ana P.j.
Flor. Chamomillæ P.ß.

Omnia gallinacei curſu agitati defatigatiq́ue, & præparati, vt decet, ventri impoſita, ex aquæ ſextarijs quinque ad tertias decoquito. In fine dum adhuc feruent, inijcito fol. Senæ ℥.ij.ß. Agarici trochiſcati ʒ x. finito per noctem macerari: dein de ius coletur ſeruetúrque vſui. Cùm neceſſitas poſtulat, ℥ iv. ſumito, additoq; ſyrupi Violacei ℥ j. ac potui exhibeto. Si parum proficere medicina videbitur, quòd æger fortè aluum habeat difficilem, Diaphœniconis, aut Benedictę ʒ.j.ß. aut ʒ.ij adijcito.* Hęc potio ad morbos, tū ex pituita, tum ex atra bile ortos plurimum valet: verum præcipuus eius vſus eſt ad colicos dolores, partim ex pituita partim ex flatuoſa materia creatos. *Andernacus.*

DE INFVSIS PVRgantibus bilem atram.

Infuſio ad atram bilem prima.

℞. Confectionis Hamech ℥.ß.

In aquę Fumariæ, aut Mercurialis, aut Cyriſij vncijs quatuor diluito, addito ſyrupi Lupulorum ℥.j. & potui dato. *Andernacus.*

Infuſio ad atram bilem ſecunda.

℞. Catholici ℥.ß. vel ʒ.vj.

In decocti proprij vncijs quatuor dilues, addéſque ſyrupi Violacei ℥.j. & potui dabis. Confectio Hamech etiam ex aquis idoneis, vel decocto Mercurialis aſſumi poteſt. *Andernacus.*

Infuſio ad atram bilem tertia.

℞. Fumiterræ,
Lupulorum ana M.ß.
Fol Borraginis, Bugloſſæ,
Violarum ana P j.
Paſſularum ʒ.iij. vel ℥.ß.
Polypodij ʒ.ij.
Caſſuthæ,
Epithymi ana ʒ. iij.
Aniſi, Glycyrrhizæ ana ʒ.j.ß.

In aquę libra ad dimidias incoquentur. In iure

A decocti fol. Senę ʒ iij Cath lici ʒ j. macerabuntur, ſyrupi Violacei tantundem adiungetur. Tota potio vna vice propinabitur. *Andernacus.*

Infuſio alia ad ,labiem.

℞. Braſſicę marinę M.j.
Paſſularum ℥.

In iuſculo gallinacei, vel pulli coquito & confectionis Hamech ʒ.iij. ſyrupi de Fumo terræ ℥ in iuris prædicti triente diluito, datoque potui *Andernacus.*

B *Infuſio alia ad atram bilem, ex ſero lactis.*

℞. Foliorum Senę ℥.ß.

Macerentur in ſero lactis per noctem. In iure expreſſo colatoq́ue, diluito Diacatholici ℥.j. vel ʒ x. vel ℥.j.ß. ac potui aſſumantur. *Andernacus.*

Infuſio alia ad idem.

℞. Epithymi Cretenſis ℥.i.

C Inferueſcat in ſero lactis caprini. Hoc deinde coletur, & exprimatur validè, addita ſyrupi Violacei ℥.j. quæ ſi parum ſoluere ventrem videatur, nonnihil Catholici reliquis adijci poterit. *Andernacus.*

Infuſio vel potio alia ad idem.

℞. Cort. Ellebori nigri ʒ.j.ß.
Sem. Aniſi, Fœniculi,
Citri ana ʒ.ß.
Cinnamomi,
D Zingiberis ana G.vij.
Paſſularum ℥.ß.
Seri Caprilli ℥.iix.

Fiat infuſio: expreſſio bibatur cum Manna, vel ſyrupo Roſato ſolutiuo. *Heurnius.*

Alia.

℞. Epithymi, Senę ʒ.j.ß.
Fol. Lupuli, Aſpleni ana P.j.
Pruna num x.

E Infunde ſero, factaque forti expreſſione, adde
Confectionis Hamech ʒ.iij.
Syrupi de Polypodio ℥.ij.

Bibatur ad idem. *Heurnius.*

DE INFVSIS SANguinem puriorem reddentibus.

Infuſio purgans ſanguinem.

℞. Capill. Veneris M.
Violarum P.j.
F Glycyrrhizæ raſæ ʒ.ij.
Paſſularum ℥.ß.
Ficuum num x
Myxariorum num vj.

In aqua decoquantur ad dimidias. In iure decocti per noctem macerentur
Rhabarbari electi ʒ.j.
Spicæ nardi ℈.j.
Senę ʒ.iii.

Manè leuiter exprimantur, colenturq, adde ſyrupi Iulapij Violacei ℥.j. potuique detur. *Andernacus.*

De Hy-

De Clyſteribus, Sect. IX.

- **Clyster**, Latinis ablutio, Enema iniectio dicitur. Sūt autem alij
  - Nutrientes *vt*
    - Clyſter *ad nutriendum*
    - Clyſter *ad nutriendum alius.*
    - Alius, *alius, &c.*
  - Alterātes *qualitate*
    - Prima *Sic alij*
      - Calefaciētes: *vt*
        - Clyſter *ad morbos capitis calefaciens,*
        - Clyſter *ad pituitam alterandam, &c.*
      - Frigefaciētes: *vt*
        - Clyſter *refrigerans,*
        - Enema *humores biliosos alterans, &c.*
    - Secunda. *Sic alij*
      - Emollientes: *vt*
        - Clyſter *emolliens*
          - Vnus,
          - Alter.
        - Clyſter *ad ſcirrhum vteri, &c.*
      - Aſtringētes; *vt*
        - Clyſter *aſtringens & conſolidans,*
        - Clyſter *ad lienteriam,*
        - Clyſter *ad diarrhœam,*
        - Clyſter *aſtringens & ſiccans.*
      - Detergentes: *vt*
        - Clyſter *detergens in dyſenteria,*
        - Clyſter *detergens & deſiccans,*
        - Clyſter *ad vlcus vteri, &c.,*
      - Conſolidantes: *vt* — Clyſter *glutinatorius.*
      - Vrinam *prouocantes: vt* — Clyſter *ad retentionem vrinæ.*
      - Calculum *comminuentes: vt* — Clyſter *ad comminuendum calculum.*
      - Vermes *necantes: vt*
        - Clyſter *ad necandos vermes,*
        - Clyſter *ad aſcarides,*
        - Clyſter *ad vermes in ventriculo,*
        - Clyſter *ad vermes cum febri, &c.*
      - Dolorem *ſedantes: vt*
        - Clyſter *ad colicum dolorem,*
        - Clyſter *ad colicum dolorem ex pituita vitrea,*
        - Clyſter *ex Hippocratico,*
        - Clyſter *ad dolorem nephriticum,*
        - Clyſter *ad paßionem iliacam,*
        - Clyſter *ad dolorem coxendicum,*
        - Clyſter *ad dolores dyſentericos, &c.*
      - Purgantes —
        - Bilem: *vt* — Enema *ad bilem.*
        - Pituitam: *vt* — Enema *ad pituitam.*
        - Bilem *atram: vt* — Clyſter *ad humores melancholicos.*
        - Aquam: *vt*
          - Clyſter *ad aſciten,*
          - Clyſter *ad tympaniten,*
          - Clyſter *ad anaſarcam, &c.*
      - Flatus *diſcutientes: vt* —
        - Clyſter *ad flatus,*
        - Clyſter *ad flatus vteri, &c.*

DE CLYSTERIBVS nutrientibus.

Clyſter nutriens.

℞. Aquæ deſtillationis Capi, vel decoctionis ℔.j ß.
Sacchari roſati ℥.ß.
Miſce, & iniiciatur poſt reiecta excrementa, vel cùm dormiturit: alioqui excrementa miſcerentur, & infiecretur id quod iniijcitur. *Rondeletius.*

Clyſter nutriens alius.

℞. Lactis vaccini ℔.j.ß.
Mellis ℥.iij.
Iniijciatur, vt ſuprà. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

℞. Decoctionis Hordei mundati, in cremorem conuerſi ℔.j.ß.
Vini quart.j.
Miſce, & iniijciatur, vt ſuprà. Vinum addendum eſt ad diſtribuendum cremorem Hordei, tumq; augenda eſt ipſius vini quantitas, pro craſſitudine cremoris. *Rondeletius.*

Alius nutriens.

℞. Decoctionis Pulli, vel Hordei perfectè cocti ℔.j.ß.
Vitellorum Ouorum num.iij.
Vini ℥.iij.
Miſce, iniijciatur, vt priùs admonui. Optimè ægrotos nutrit. *Rondeletius.*

ANNOTATIO.

Ad nutriendum clyſteres aliquando ſunt ex vſu, cùm ægri ob imbecillitatem ætatis, vel morbi, vel teneram ætatem cibum deuorare, aut deuoratum retinere non poſſunt. Rondeletius.

DE CLYSTERIBVS calfacientibus.

Clyſter ad morbos capitis frigidos & inteſtinorum.

℞. Mercurialis M.ij.
Origani, Calaminthæ, Rutæ ana M.ij.
Fol Centaurij minoris, Anthos,
Sthœchados, Chamomillæ, ana P.j.
Agarici in panno ligati ʒ.ij. vel
Colocynthidis ℥.ß
Aniſi, Fœnugræci ana ʒ.iij.
Fiat decoctio in aqua maris vel fontis. In ℔.j.ß. decoctionis diſſolue
Benedictæ ℥.j.
Olei communis,
Fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad pituitam alterandam.

℞. Rutæ, Pulegii, Calaminthæ,
Origani ana M.j.
Sem. Fœnigræci, Carui,
Cumini, Seſeleos ana ʒ.ß.
Flor. Chamomillæ, Meliloti,
Anthos, Stœchados ana P.ij.

A Decoquantur ex iure pingui interaneorum ℔ huic vini maluatici, vel albi veteris, aut rufi [illegible] olei Anethini tantundem addatur, mixta aluo, quando opus eſt, iniijciantur *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS refrigerantibus.

℞. Maluæ, Violarum, Lactucæ,
Fol. Cucurbitæ, vel Cucumeris, vel
B Peponum ana M j.
Sem. Cucurbitæ, Cucumeris,
Citrulli, Melonum ana ℥.ß.
Prunorum Damaſc. num.xx.
Flor. Violarum, Bugloſſæ ana P j.
Decoquantur in aqua ad libram. In hac Mel[illegible] vel Sacchari rubri ℥.j. diluitur: olei Violacei ℥.[illegible]
Miſce & iniijciantur. *Andernacus.*

Clyſter ad bilem alterandam.

℞. Hordei excorticati,
C Sem. Lini ana ℥.ij.
In aqua coquantur. Iuris huius decocti [illegible]bræ, olei communis ℥ iv addantur, & per inferiora in dantur. *Andernacus.*

Clyſter ad bilem contemperandam, alius.

℞ Maluæ, Violarum ana M.j.
Hordei M j.
Fiat decoctio in aqua, de qua accipe libram v-
D nam, cui adde
Sacchari rubri ℥.j.ß.
Vitell. Ouorum num j.
Olei Violacei ℥.iij.
Salis parum.
Miſce, & fiat clyſter.

DE CLYSTERIBVS emollientibus.

Clyſter emolliens.

E ℞. Rad Maluæ, rad. Biſmaluæ,
Rad. Liliorum ana quart.j.
Maluæ Biſmaluæ ana M.j.
Sem Lini ℥.j.
Ficuum paria xx.
Flor Meliloti, Violarum ana P.j.
Aniſi ʒ iij.
Decoquantur in iure pingui, vel in aqua fontis, & in ℔.j. diſſolue
F Olei communis, vel Butyri recentis, vel axungiæ porci ℥.ij
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter emolliens alius.

℞. Parietariæ A[illegible]s,
Mercurialis, M[illegible]æ ana M.j.
Rad Liliorum [illegible]b. rad. Ebuli ana ℥.j.
Sem. Lini, Fœni[illegible]ræci ana ℥.ß.
Aniſi ʒ [illegible]
Ficu[illegible]
Flor. Chamomillæ, Violarum ana P.j.
Prunorum num.v

Decoqua[illegible]

Decoquuntur vſq; ad libram. In iure diluuntur A
Caſſiæ, Diaprunι S. ana ℥.j.
Hieræ picræ ʒ.v.
Mellis Violacei,
Butyri recentis ana ℥.i ß.
Olei Violacei, Irinacei ana ℥.i ß.
Injiciatur clyſter tribus horis ante cibum. *Andernacus.*

Clyſter emolliens & ſtimulans.

℞. Herbarũ quatuor emollientium ana M j. B
Sem. Carthami ℥ j.
Fœniculi, Aniſorum,
Cari ana ʒ.iij.
Fiat decoctio ex aqua.
℞. præſcripti decocti ℔.j.
Hieræ ſimpl. vel Diaphœnici, vel
Benedictæ laxat. aut elect. Indi maioris, aut de Citro ℥.ß.
Mellis deſpumati ℥.j.
Salis communis ʒ.j. vel
Salis gemmæ ℈.j. vel ʒ.ß.
Olei Chamomelini & Violarum ana ℥.j.ß.
Miſce, fiat clyſter. *Heurnius.*

Clyſter ad ſcirrbum vteri, emolliens.

℞. Rad. Altheæ ℥.iij.
Cort. rad. Vlmi ℥.ij.
Maluæ M.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥.ß.
Ficuum par. xx.
Sem Apij, Petroſelini,
Altheæ ana ʒ.ij.
Florum Chamomillæ, Meliloti,
Violarum, Maluæ ana P.j.
Fiat decoctio in aqua, vel iure inteſtinorum porci vel veruccis, vel iure pingui. Decoctioni adde
Pinguedinis porci, vel Butyri recentis, vel Olei ℔.ß.
Injiciatur ℔.ß. frequenter. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS aſtringentibus.

Clyſter aſtringens & conſolidans.

℞. Hordei integri aſſi P.j.
Biſtortæ ℥.iij.
Plantaginis Linguæ paſſerinæ,
Sumach ana M.j.
Fiat decoctio. In ℔.j. diſſolue
Seui hircini ℥.ij.
Miſce, & fiat clyſter. Detur poſt clyſteres deterſorios, vel purgationem excrementorum. *Rondeletius.*

Alius aſtringens & conſolidans.

℞. Rad Tapſi barbati ℔.ß.
Sumach, Plantaginis, vel Myrti, vel
Caudæ equinæ, vel Herniariæ, vel
Polygoni ana M j.
Cort. Mali granat., Balauſtiorum ana ℥.i.
Roſ. rubr. P.j.
Fiat decoctio in aqua ferrata. In ℔.j. diſſolue
Succi Plantaginis ℥.ij.
Seui hircini ℥.ß.
Miſce. *Rondeletius.*

Clyſter ad lienteriam & diarrhœam.

℞. Rad Tapſi barbati,
Rad. Biſtortæ ana ℥.iv.
Hypericonis, Myrti,
Summitatum rubi ana M j.
Pyrorum ſylueſtrium, vel Pomorum, vel
Caſtanearum paria xx.
Roſarum P.j.
Fiat extractio in aqua ferrata. In ℔.j. diſſolue
Acaciæ, vel Hypociſtidos ℥.ß.
Miſce: Injiciatur poſt aliquam deterſionem, per medicamentum purgans & adſtringens, vt Rhabarbato, vel Myrobalanis. *Rondeletius.*

Clyſter ad lienteriam.

℞. Rad. Cyperi, Tapſi barbati,
Biſtortæ ana ℥.j.
C Abſinthij, Fol. Cupreſſi ana M j.
Nucum Cupreſſi num. iij.
Flor. Roſarum,
Flor. Anthos, Stœchados,
Saluiæ ana ℥.j.
Fiat extractio in aqua ferrata, & vino aſtringente. In ℔.j. diſſolue
Hypociſtidos, Ladani ana ℥.ß.
Fiat clyſter: injiciatur. *Rondeletius.*

D *Clyſter aſtringens & ſiccans.*

℞. Hordei toſti P.ij.
Verbaſci, vel Polygoni, vel vtriuſque Plantaginis, vel Myrti, vel Lentiſci P.ij.
Roſarum P.j.
Coquantur in aqua pluuiali, aut ferrata. In libra vna diſſolue
Mellis roſacei colati ℥.j.
Succi Plantaginis ℥.ij.
Seui hircini ℥.j.
E Miſce: & per inferiora infundantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS detergentibus.

Clyſter detergens in principio dyſenteriæ & teneſmi.

℞. Hordei integri P.ij.
Fiat decoctio in aqua. In ℔.j. diſſolue
Sacchari rubri, vel Mellis communis ℥.j.
F Miſce, ac fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter detergens ac ſiccans.

℞. Hordei integri aſſi P.ij.
Roſarum rub. P.j.
Fiat decoctio. In ℔.j. diſſolue
Mellis roſ. ℥.ß.
Sacchari roſati tabulati ℥.j.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter detergens valde.

℞. Lentium, Lupinorum ana P.j
Fol. Myrti, Oleæ, Abſinthij ana M j.

Flor. Centaurij minoris,
Roſarum rubr. ana P j.
Fiat extractio in aqua ferrata, vel lixiuio debili.
In libra vna diſſolue
Mellis Roſ. ℥ ij.
Miſce: capiat manè. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS conſolidantibus.

Clyſter glutinatorius.

R. Succi vtriuſque Plantaginis,
Succi Portulacæ ana ℥.iv.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis,
Amyli ana ʒ.ß.
Seui hircini vel caprilli ℥.j.
Mixta iniiciantur. *Andernacus.*

Clyſter conſolidans vlcera inteſtinorum.

R. Rad. Verbaſci,
Conſolidæ maioris ana ℥.ij.
C Caudæ equinæ, Plantaginis ana P.j.
Roſarum rubrarum P j.
Fiat decocto in aqua ferrata In ℔.j. diſſolue
Seui hircini ℥ ii.
Miſce capiat redditis alui excrementis, & præcedente clyſtere deterſorio. *Rondeletius.*

Clyſter conſolidans

R. Hordei integri torrefacti P j.
Plantaginis, Fol. Myrti ana M j.
Flor. Roſarum P j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Trochiſcorum alborum Rhaſ ʒ.j.
Amyli ℈.ß.
Miſce, & iniiciatur. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS vrinam prouocantibus.

Clyſter ad vrinæ retentionem.

R. Rad. Althææ ℥.iij.
Violarum M ij.
Maluæ P.ij ß.
Paſſularum, Iuiubarum ana ℥.ß.
Sem. Melonum, Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, contuſorum ana ʒ.iij.
Flor. Chamomillæ, Violarum ana P.j.
Coquantur in aqua Hordei. In ℔.ſ. diſſolue
Olei Violacei ℥ iij.
Adipis Cuniculi, vel butyri recentis ana ℥.j.
Miſce, & fiat clyſter. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS comminuentibus calculum.

Clyſter ad comminuendum calculum.

R. Rad. Graminis, Apij, Petroſelini,
Aſparagi, A[illegible]hex, Glycyrrhizæ ana ℥.ij.
Betonicæ, Saxifragiæ,
[illegible] ana M j.
[illegible] Alk[illegible]gi, Milij Solis,

A Sem. Paliuri ana ℥.j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Succi Parietariæ, vel Fœniculi marini, vel
Raphani ℥ j.
Olei Scorpionum ℥.iij.
Miſce, iniiciatur *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS vermes necantibus.

B R. Abſinthij, Abrotani ana M.j.
Lupinorum P ß.
Flor. Centaurij minoris part. j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Olei Amygdalarum amar.
Olei Lamini ana ℥.iij.
Miſce, iniiciatur. *Rondeletius.*

Clyſter ad aſcarides.

R. Rad Gentianæ,
Ariſtolochiæ rotundæ,
Clematitidis, vel Piſtolochiæ ana ℥.j.
Flor. Marrubij, Fol. Perſici,
Abſinthij ana M.j.
Lupini vel Orobi P.j.
Fiat decoctio in lixiuio & aqua, æquis partibus
Iniiciatur, ſed ſenſim & bis eadem hora. *Rondel.*

Ad vermes in ventriculo.

R. Hordei mundati P.j.
Ficuum paria x. Aniſi ʒ.j.
D Fiat decoctio. In ℔ ß. diſſolue
Mellis, vel Sacchari ℥ iij. vel Sapæ ℥ iv.
Fiat clyſter ſine oleo & ſale. *Rondeletius.*

Clyſter ad vermes cum febri.

R. Endiuiæ, Cichorij,
Scariolæ, Portulacæ ana M j.
Fiat decoctio in ſero lactis, vel decoctione pulli
In libra vna diſſolue
Mellis Roſ. col. ʒ.ij.
E Succi Roſarum ℥ ß.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad vermes cum alui fluore.

R. Summitatum Oleæ,
Myrti ana M.j.
Roſarum rubi P.j.
Centaurij minoris P. ß.
Fiat decoctio, & iniiciatur. *Rondeletius*

Clyſter ad vermes cum alui fluore,

Alius.

F R. Cort. mali Granati ℥.j.
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum ana ℥.ß.
Fiat decoctio in aqua Hordei perfectè cocti, & colaturæ libra vna iniiciatur. *Rondeletius.*

Alius.

R. Summitatum Portulacæ M.ij.
Cichorei M j.
Lentium P j.
Fiat decoctio, de qua libra vna iniiciatur *Rondel.*

DE CLYSTERIBVS DOLOREM ſedantibus.

Clyſter dolorem mitigans.

℞. Chamomillæ, Meliloti,
Summ. Anethi ana P.ij.
Rad. Althææ ℥ j
Fiat decoctio e lacte in colatura diſſolue
Sacchari albi ℥ ...
Vitellos ouorum num.ij.
Olei Anethini, Chamomillæ ana ℥.j.vel ℥.j.ß.
Miſce, fiat Clyſter, diu retineatur. *Heurnius.*

Clyſter ad colicum dolorem.

℞ Rad. Althææ ℔.ß.
Maluæ, Branchæ vrſinæ,
Abſinthij ana M.j.
Ficuum num.xx.
Sem.Lini, vel Fœnigræci ℥.j.vel ij.
Aniſi, Carui, Fœniculi,
Cymini ana ʒ.ij.vel ℥.ß.
Flor. Chamomillę, Meliloti,
Sambuci ana P.j.
Fiat decoctio. In ℔.ß. diſſolue
Benedictę ℥.i.
Olei Chamomillæ, vel Anethi ℥.iij.vel
Butyri ℥.ij.
Vini ℥.iij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ſedans dolorem colicum.

℞.Sem. Aniſi, Fœniculi ana ℥.j.
Sem. Apij, Petroſelini,
Anethi ana ℥.ß.
Florum Chamomillæ,
Meliloti, Sambuci, ana P.ij.
Fiat decoctio in aqua & vino. In ℔.ß. diſſolue
Olei Chamomillæ, Rutacei ana ℥.iij.
Fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad dolorem colicum à pituita vitrea.

℞ Fol Myrthi. Pulegij vtriuſque,
Marrubij, Calaminthæ ana M.j.
Fœnigræci ℥.j.
Sem. Seſeleos, Carui,
Cymini ana ℥ ß.
Flor Chamomillæ, Lauendulæ, Sambuci,
Anthos, Stœchados ana P.ß.
Fiat decoctio. In ℔ j.vel ℥.x. decocti diſſolue
Vini maluatici, vel Vini albi veteris ℥.iij
Olei Anethini ℥.iv
Miſce, & fiat clyſter. Inijciatur bis in die. *Rondeletius.*

Clyſter ex vino Hippocratico.

Mulier quædam nobilis, grauiſſimo dolore coli cum torqueretur, vt nihil aliud ad manum eſſet, vinum Hippocraticum inijciendum imperaui & paulò poſt curata fuit. Ruſticus etiam, qui vinum emerat aromaticum ex melle ad hylariaa celebranda, curatus fuit. Vina autem hæc vel ſaccharum, vel mel ad deterſionē Hippocraticum

A verò vinum cinnamomum, piper, zingiber, grana paradiſi recipit. *Rondeletius.*

Clyſter ad dolorem nephriticum.

℞. Rad. Althææ, rad. Graminis,
Rad. Aſparagi,
Glycyrrhizæ raſæ, vel
Pedis columbini ana ℥.ij.
Betonicæ, Linariæ,
Fol Fœniculi marini ana M.j.
Aniſi, Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥.ß.
B Flor Chamomillæ, Meliloti ana P.j.
Fiat decoctio. In huius ℔.j. diſſolue
Butyri recentis, vel axungiæ porci recentis ℥.ij.
Olei Scorpionum ℥.ij.
Mellis communis ℥.ij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Alius clyſter ad dolorem nephriticum.

℞. Maluarum cum rad M.ij
C Ficuum, Paſſularum ana par.xxx.
Sem.Lini ℥.j.
Sem Maluæ, ſem. Alkekengi,
Milij ſolis, ſem Apij,
Petroſelini ana ℥.iij.
Baccarum Lauri, Iuniperi ana ʒ.ij.
Flor. Hypericonis, Chamomillæ,
Geniſtæ ana P.j.
Fiat decoctio in aquæ & vini æquis partibus. In ℔.ß. diſſolue
D Olei Liliorum, Amygdalarum amar.
Scorpionum ana ℥.iij.
Terebinth abietis ℥.j.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad paſſionem iliacam.

℞. Rad. Althææ ℔.ß.
Maluæ cum rad. M.ij
Violarum M.j.
Flor. Violarum, Chamomillæ ana P.j.
E Fiat decoctio in aqua hordei. In ℔.j. decoctionis diſſolue
Mel Violarum, vel
Caſſię nouiter extractæ, vel
Cymini cum ſaccharo ℥.j.
Olei Violacei ℥ iij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad paſſionem iliacam, ſi maximus ſentiatur æſtus.

℞. Maluæ, Violarum ana M.j.
F Sem. Melonum, Cucumeris,
Cucurbitæ, Citrulli ana ʒ.iij.
Pomorum acidorum par.x.
Flor. Violarum, Nenupharis, Buglosſę ana P.j.
Fiat decoctio. In ℔.j. diſſolue
Mucilaginis ſem. Pſillij ℥.j.
Olei Violarum, vel olei Nenupharis,
Album. Ouorum fortiter agitatorum ana ℥.j.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad dolorem coxendicum.

℞. Pulegij vtriuſq;, Eryſimi, Iberidis ana M j.

Fœnigræci, Rutæ, Aſari ana ℥.j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Sampſuci,
Lauendulæ ana P.j.
Fiat decoctio. In ℔.j. decoctionis infunde
Agarici trochiſcati ʒ.iij.
Benedictę lax. ℥.ß.
Olei Liliorum, Amygdal. ana ℥.ij.
Olei de Spica ℥.ß.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad dyſentericos magnos q. dolores.

℞. Lactis vaccini ℔.ß.
Medullæ ℥.ij.
Olei communis, vel
Olei Violacei ℥.iij.
Miſce, & fiat clyſter. *Andernacus.*

Alius ad dolores dyſentericos.

Cremorem priſanæ, aut lac tepidum, aut oleum roſaceum & butyrum cum albumine ouorum, aut decoctum ſeminis lini ſubicr dato. Si vigilię vrgeant, decoctum roſarum foliorum cum vitellis ouorū aluo iniȷciantur. *Andernacus.*

Alius clyſter dolores dyſentericos ſedans.

℞. Tragacanthi ʒ.ij.
In Roſarum decocti ℥ iv. ſoluuntur. His cremoris Oryzæ tantundem per clyſterem infundatur. *Andernacus.*

Alius.

℞. Lactis caprini cyathos vij.
Amyli ℥.ß.
Lycij ʒ.ij.
Miſta omnia aluo indantur. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS purgantibus bilem.

Enema ad bilem.

℞. Hordei excorticati, Sem. Lini ana ℥.ij.
In aqua coquãtur. Iuris huius decocti libię adde
Olei communis ℥.iv.
Miſce, & fiat clyſter. *Andernacus.*

Clyſter purgans pituitam.

℞. Rad. Enulæ, Pyrethri ana ℥.j.
Marrubij, Pulegij,
Calaminthæ, Rutæ ana M.j.
Agarici trochiſcati, in panniculo ligati ℥.ß.
Flor. Chamomillæ, Roriſmarini ana P.j.
Fiat decoctio In huius ℔. diſſolue
Benedictæ laxat. ℥.j.
Mellis ſcillitici ℥.ij.
Diaphœniconis, vel Indi maioris ℥.ß.
Salis foſſilij ʒ.j.
Olei Nucum, vel olei Rutę ℥.iij.
Vini maluatici ℥ ij.
Miſce, & fiat clyſter. *Andernacus.*

Clyſter humores melancholicos purgans.

℞. Maluæ, Biſmaluæ,

A Parietariæ, Mercurialis ana M.j.
Epithymi, Scolopendrij, Betę ana M.ß.
Rad. Apij, Petroſelini, Fœniculi,
Aſparagi, Ruſci ana ʒ.ij.
Polypodij ℥.j.
Flor. Borraginis, Bugloſſæ,
Lupulorum, Fumariæ, Meliloti,
Chamomillæ, Anethi ana P.j.
Sem. Carthami, Aniſi, Fœniculi ana ℥.j.
Fiat decoctio. In cuius libra vna diſſolue
B Hieræ Rufi, vel Confectionis Hamech, vel Diacatholiconis ℥.j
Sacchari rubri, vel Mellis Violacei vel anthoſati ℥.j.
Olei Anethini, Liliorum alborum, Violacei ana ℥.j.
Miſce, & fiat clyſter. *Andernacus.*

DE CLYSTERIBVS purgantibus aquam.

Clyſter ad aſciten.

C ℞. Parietariæ, Pedis Columbini, Rutæ,
Fol. Sambuci, Ciclæ ana M.j.
Chamelææ, vel Braſſicę Marinę, vel Thymelææ ana M.ß.
Aniſi, Fœniculi ana ℥.ß.
Apij, Petroſelini ana ʒ.j.
Flor Anthos, Geniſtæ ana P.j.
Aſari ℥.ß.
D Fiat decoctio in aqua fontana. In libra vna huius decocti diſſolue
Benedictæ laxat. ℥.j.
Vrinę pueri ℥.ij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Alius ad aſciten.

℞. Rad. Apij, rad. Petroſelini,
Rad. Graminis, rad Aſparagi,
Rad. Rubiæ, rad. Pentaphylli ana ℥.ij.
E Rad. Aſari, rad. Iridis recent ana ℥.j.
Mercurialis, Braſſicæ marinæ,
Rutæ, Cicłæ, vel
Cucumeris ſylueſtris ana M.j.
Flor. Geniſtæ P.j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Vrinæ pueri ℥.iij.
Benedictę laxat. ℥.ß.
Salis parum.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad tympanitem.

F ℞. Fol. Rutæ M.j.
Aniſi, Fœniculi,
Carui, Cimini
Baccarum Lauri ana ℥.ß.
Flor. Anthos,
Stœchados ana P.j.
Aſari, vel Agarici ℥.ß.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Benedictæ laxat. ℥.j.
Olei Rutacei, vel Anethini ℥.ij.
Vini ℥ iv.
Miſce,

Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Clyſter ad anaſarcam.

℞. Pulegij vtriuſque, Calaminthæ,
Maioranę ana M j.
Agarici in panno ligati ℥.j.
Sem. Aniſi, Fœniculi,
Sem. Rutæ ana ℥.ß.
Flor Anthos, Stœchados ana P.j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Murię piſcium, vel Vrinę pueri ℥.j.
Benedictæ laxat. ℥.ij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

Alius ad anaſarcam.

℞. Rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos recent. ana ℥ ij.
Aſari ℥.j.
Fœniculi, Carui, Maioranæ, Rutæ, Pulegij,
Chamæpythios, Mercurialis ana M.j.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.ij.
Flor. Lauendulæ, Geniſtæ ana P.j.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Benedictę laxat. ℥.ß,
Mellis Roſ. col. ℥.ij.
Salis communis ʒ.iij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

DE CLYSTERIBVS flatus diſcutientibus.

Clyſter ad flatus.

℞. Decoctum Origani, Calaminthæ,
Rutæ, Chamæmeli, Anethi, cum ſem. Aniſi,
Fœniculi, Carui, Cumini,
Apij, Leuiſtici, Seſeleos, Baccis Lauri.
In decocto ſoluatur Mel Roriſmarini, Elect. de baccis Lauri, cum oleo Rutæ, Lauri, Anethi, vel Chamæmeli, vel ex oleo nucum ſincero, cum vino maluatico, Hiera, Benedicta. *Heurnius.*

Vel.

℞. Aniſi, Fœniculi,
Apij, Petroſelini,
Seſeleos ana ℥.ß.
Flor. Chamomillæ,
Melilothi, Roriſmarini,
Stœchados ana P.j.
Omnia ex vino & oleo decoquantur. Iuris libra albo inijciantur. *Andernacus.*

Clyſter ad flatus vteri.

℞. Mercurialis,
Arthemiſiæ,
Matricariæ ana M.j.
Flor. Anthos, Stœchados,
Chamomillæ ana P.j.
Sem. Apij,
Petroſelini ana ʒ.iij.
Fiat decoctio. In libra vna diſſolue
Benedictę laxat ℥.j.ß. vel
Hierę ℥.j.ß.
Olei Nardini ℥.iij.
Miſce, & fiat clyſter. *Rondeletius.*

A

DE INIECTIONIBUS in vterum.

Iniectio in vterum menſes prouocans.

℞. Quinque rad. aperient.
Rad. Rubiæ maioris ana ℥.ij.
Rad. Eryngij, Ciclaminis,
Iuniperi ana ℥.iij.
B Matricariæ, Sabinæ,
Mercurialis ana M.j.
Cinnamomi, Spicæ vtriuſque,
Aſari ana ℥.ij.
Seminis Nigellæ ℥.ß.
Fiat decoctio in aqua & vino albo, vel in vino & oleo Chamomelino. Ex colatura fiat iniectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

Iniectio in vterum ad deterſionem vlceris poſt fœtum mortuum.

C ℞. Fol Plantaginis,
Agrimoniæ,
Ceterach, Myrti,
Lentiſci ana M.j.
Fiat decoctio in aqua fontis, vel extinctionis plumbi, & in colatura diſſolue pro libra
Sacchari rubri, Mellis roſ. col. vel Syrupi de Roſis ſiccis ℥.iij.
Miſce, & fiat iniectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

D *Iniectio in vterum ad ſcirrhum ipſius.*

℞. Rad. Biſmaluæ, Liliorum ana ℥.iv.
Pulegij, vel Origani, vel Arthemiſiæ M.ß.
Sem. Lini Fœnigræci ana ℥.j.
Flor. Camomillæ,
Violarum ana M.j.
Fiat decoctio in iure pingui inteſtinorum, vel in aqua & in vino albo dulci, nō aſtringente, aut ſa-
E pa. Fiat iniectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

Iniectio in vterum ad ſuffocationem eius.

℞. Galbani, Opopanacis ana ℥.j.
Olei Amygdal. dul.
Olei Violarum ana ℥.ß.
Vini albi dulcis, vel
Sapæ ℥.j.ß.
Macerentur in ſapa, vel vino per noctem: deinde liqueſcant, & colentur: rurſus liqueſcāt in oleis,
F & inijciantur. *Rondeletius.*

Iniectio in veſicam ad vlcus eius.

℞. Rad. Conſol. maioris ℥.j.
Caudæ equinæ Plantaginis,
Ceterach, Piloſellæ,
Herniariæ, Polygoni ana M.ß.
Flor Roſ. P.j.
Hypericonis P.ß.
Fiat decoctio in aqua hordei, vel extinctionis plumbi, aut ferri, fiat iniectio per metrenchytam. *Rondeletius.*

De Gargariſmatis, Sectio X.

GARGARISMATA ex diuerſis rebus, pro varia affectuū ratione inſtituuntur. Horū autem alia vel

- Adſtringunt
  - Primum, *ad oris inflammationem, per initia exhibendum.*
  - Secundum.
  - Tertium.
  - Quartum.
  - Quintum.
  - Sextum.
  - Septimum.
  - Octauum.
- Diſcutiunt
  - Gargariſma *ad inflammationem oris.*
  - Aliud.
  - Gargariſma *ad anginam, &c.*
- Detergent
  - Gargariſma *ad vlcerum oris deterſionem.*
  - Gargariſma *ad deterſionem pituitæ.*
  - Gargariſma *deterſorium commune, &c.*
- Conſolidant
  - Gargariſma *ad oris vlcera exiccanda.*
  - Gargariſma *ad oris vlcera in morbo Gallico.*
  - Gargariſma *ad putrida oris vlcera.*
- Dolorem *ſedant*
  - Gargariſma *ad dolorem dentium.*
  - Aliud.
  - Aliud, *&c.*
- Odorem *oris gratum conciliant.*

A

Gargariſma ad inflammatas tonſillas per initia exhibendum.

℞. Plantaginis, Oxalidis, Portulacę ana M.ß.
Cort. mali Granati, Rhus ana ℥ ß.
Roſarum rubrarum P.j.
Cort. Glandium ʒ.iij.
Decoquantur in aqua ad tertias. Iuri colato addantur
Diamoron ℥ ß.
Syrupi Myrthini,
Syrupi de papauere ana ℥.j.
Aceti ℥.j.
Miſce, & fiat gargariſma. *Andernacus.*

B

Aliud.

℞. Lentium, Roſarum,
Palmularum ana quantum ſatis eſt.
Decoquantur in aqua, vt ſuprà, & fiat gargariſma. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Aceti communis, vel Aceti Roſati ℥.iv.
Aquæ [illegible] ℔ [illegible].
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius*

Aliud.

℞. Aquę Solani, Plantaginis,
Caprifolij ana ℥.iij.
Syrupi Roſ. lax ℥.ij.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Succi Cotoneorum, vel
Succi mali Granati ℔.ß.
Aquę communis ℥.iv.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Aquę peculi Roſarum, vel aquę Plantaginis, vel aquę [illegible] ℥ [illegible]
Aceti Roſati parum.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Ceraſorum acidorum, vel
Ceraſorum immaturorum M.ij.
Decoquantur in aquæ ciſternę [illegible] Iuri colato adde
Aceti ℥ [illegible]
Miſce, & fiat gargariſma. *[illegible] ex R[illegible]*

[illegible]iud

Aliud.

℞. Summitatum Rubi, vel Myrti, vel
Vitis, vel Pyri ſylueſtris M.j.
Piloſellæ, Ceterach, Plantaginis ana M.ß.
Roſarum rubr. P.j.

Fiat decoctio in aqua pluuiali. In ℔. vna ß. diſſolue
Sacchari ℥ iij vel Syrupi roſati, vel Mellis roſati, vel Diamoronis.
Miſce, & fiat gargariſma *Rondeletius.*

DE GARGARISMATIS diſcutientibus.

Gargariſma ad oris inflammationem.

℞. Hyſſopi, vel Satureiæ, vel origani M.j.
Glycyrrhizæ raſæ ℥.j.
Paſſularum, Ficuum ana paria xx.

Fiat decoctio in aqua hordei integri. In ℔.j.ß. diſſolue
Mellis roſati col ℥.iv.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Gargariſma ad anginam.

℞. Spinæ Aegyptiæ ℥.j.
Iridis ʒ.ß.
Glycyrrhizæ ʒ ß.
Furfuris frumenti P.ß.
Palmularum num vij.

Ex ſapa vel aqua decoquantur. Iuri paululum mellis. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Diamoronis ℥ j.ß.
Mellis roſati,
Aquæ plantaginis,
Aquæ caprifolij ana ℥.iv.

Ex his mixtis fiat gargariſma: coq; ſæpius æger quotidie vtatur. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS detergentibus.

Gargariſma ad vlcerum oris detersionem.

℞. Agrimoniæ, Ceterach, Plantaginis,
Summitatum rubi, Fol. Arbuti,
Fol. Pyri ſylueſt. Myrti, Lentiſci M.ß.

Fiat decoctio in aqua hordei. In ℔.j.ß. diſſolue
Mellis roſ. col. ℥.iv.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Gargariſma ad deterſionem pituitæ, quæ partibus oris adhæret.

℞. Hyſſopi, Origani ana M.j.
Glycyrrhizæ ʒ.iij.

Fiat decoctio in aqua. In ℔.j.ß. diſſolue
Mellis ſcillitici, vel Oxymellis ſcillitici, vel Syrupi de Glycyrrhiza, vel Syrupi de Stechade ℥.iv.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

Gargariſma deterſorium commune.

℞. Piſorum P.ij.

A Decoquantur modicè. In ℔.ß. adde
Mellis roſati ℥ j.
Miſce, & fiat gargariſma. *Andernacus.*

Gargariſma ad pituitam lentam detergendam.

℞. Hyſſopi, Saluiæ, Thymi ana M.ß.

Decoquãtur in aqua ad tertias. In ℔.j. diſſolue
Oxymellitis ℥ iv.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

B *Aliud.*

℞. Maioranæ, Saluiæ,
Hyſſopi, Origani ana M.j.
Paſſularum ℥.i.
Cort. rad. Ebuli,
Cort. capparorum ana ʒ.ij.

Ex aqua decoquantur ad tertias. In ℔.ß. adde
Sem. Nigellæ, Condyſi ana ℈.ij.
Syrupi de praſſio,
Mellis roſati col. ana ℥.j.

C Miſce, & fiat gargariſma. *Andernacus.*

DE GARGARISMATIS conſolidantibus.

Gargariſma ad oris vlcera putrida.

℞. Plantaginis vtriuſque, Prunellæ,
Fragariæ, Liguſtri,
Roſarum rub. Maluæ,
Flor. Intybi ſylueſt. ana æqualis modus.

Decoquãtur omnia in vaſe fictili nouo ex aqua,
D fiatq; gargariſma. *Andernacus.*

Gargariſma ad oris vlcera exiccanda.

℞. Plantaginis, Myrti,
Roſarum rub.
Pyri ſylueſtris ana M.j.

Fiat decoctio ad conſumptionem tertiæ partis.
In ℔. j. diſſolue
Aluminis ℥.j. vel ℥.ij
Vini albi parum.
Miſce, & fiat gargariſma. *Rondeletius.*

E ### *Ad vlcera oris in morbo Gallico.*

In morbo Gallico frequenter vtimur emplaſtris aut vnguentis ex argento viuo paratis, vnde dentes lingua, aliaq; partes inficiuntur. Ad horum autem affectuum præcautionem vtimur gargariſmatis ex oleo amygdalarum dulcium, butyro, aut iuſculo pingui. Prohibent enim hæc gargariſmata exulcerationem, & pituitæ defluxum non impediunt. *Rondeletius.*

F ## DE GARGARISMATIS dolorem ſedantibus.

Gargariſma ad dolorem dentium in principio.

℞. Rad. Pentaphylli ℥.ij.
Hederæ M.j.
Radicum Cyperi,
Nucum cupreſſi ana ℥.ß.

Fiat decoctio in aqua & aceto fiatque gargariſma: quod in ore retinendum eſt. *Rondeletius.*

Gargariſma ad dolorem dentium, fluxione iam facta.

℞. Pyrethri ℥.ß.
Radicum Quinquefolij ℥.j.
Caryophyllorum,
Cubebarum ana ʒ.ij.
Piperis longi ʒ.ij.
Hederæ M.ij.

Fiat decoctio in vino aſtringente & aqua, fiatq; gargariſma: quo, vt priore, vtendum eſt. *Rondelet.*

B

DE GARGARISMATIS odoratis.

Gargariſma ad oris fœtorem.

℞. Hordei integri torrefacti P.j
Roſarum P.ß.

A Corticis citri ℥.j.ß.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ.iij.

Fiat decoctio in aqua ciſternæ, & pauco aceto qua colluatur os. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Rad. Cyperi ℥.j.
Roſ. rub P.j.
Santali citrini, Cinnamomi ana ʒ.ij

Fiat decoctio in aqua ciſternæ, vel chalybeata Colluatur os. *Rondeletius.*

Alius ad oris fœtorem.

℞. Aquæ myrti, Aquæ roſarum ana ℥.ij.
Aquæ flor. Geniſtæ, vel Aquæ Citri ℥.ß.
Moſchi, vel Ambræ G.vj.
Salis parum.

Quòd ſi ditiori paretur gargariſma, maior portio moſchi vel ambræ poterit dari. *Rondeletius.*

De Errhinis, Sectio XI.

ERRHINA ſunt, quæ naribus inſeruntur: vulgus caputpurgia vocat. Sunt autem vel

- Purgantia
  - Bilem.
  - Pituitam.
  - Melancholiam.
- Detergentia: vt
  - Errhinum *detergens pituitam.*
  - Errhinum *ad vlceris eroſionis deterſionem.*
  - Errhinum *ad vlcera narium detergenda & exiccanda.*
- Conſolidantia: vt — Errhinum *ad vlcera purganda, & conſolidanda.*
- Erodentia: vt — Errhinum *carnem excreſcentem auferens.*
- Dolorem mitigãtia: vt
  - Errhinum *ad capitis dolorem a pituita.*
  - Errhinum *ad vetuſtum capitis dolorem.*
  - Aliud, Aliud.
- Aſtringentia: vt — Errhinum *ad ſanguinem reprimendum.*
- Odorata: vt — Errhina *ad fœtorem narium.*

DE ERRHINIS PVRgantibus bilem.

Errhinum purgans bilem.

℞. Succi roſarum ℥ ß.
Diagridij ʒ.j.
Mellis parum, Miſce.

Si nimium liquida ſint, adde ad inſpiſſationē farinæ lupinorum parum, aut hordei, aut orobi.

Si autem ex ſyrupo roſ. laxatiuo parare velis, mel erit ſuperfluum.

Rondeletius.

DE ERRHINIS PVRgantibus pituitam.

Errhinum purgans pituitam.

℞. Rad. Pyrethri, Ireos ana ℥.j
Pulegij, C[illegible]
Origani ana M[illegible].
Agarici troch ſcati [illegible] iii.
Flor Antho[illegible], Stœchados ana P.j.

Fiat decoctio. In [illegible] d[illegible]

Mellis Anthoſati, Mellis Scillitici ana [illegible]

Fiat caput-purgium. *Rondeletius.*

Aliud.

Aliud.

℞. Succi Ciclæ,
Anagallidis depuratorum ana ℥.iij.
Vini albi ℥.iv.
Mellis ℥.ij. Miſce.
Quòd ſi efficaciora optes, adde
Diagridium, vel Agaricum, vel Colocinthidem, vel Veratrum. *Rondeletius.*

Aliud purgans pituitam.

℞. Succi Cucumeris aſinini, vel Ciclæ, vel
Mercurialis, vel Ciclaminis ℥ ij.
B Agarici trochiſcati ʒ.ij. Vini parum.
Fiat decoctio, quæ coletur. In colatura diſſolue
Mellis quantum ſatis ad inſpiſſationem: aut mel in decoctione ponatur ſine vino, contritũq; ſit agaricum, & decoquantur ſimul. Decoctio in ſpiſſetur ad mellis conſiſtentiam. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS PVRGANtibus melancholiam.

C Errhina ad melancholiam ex iiſdem parantur, quæ pituitam eliciunt verùm iis adduntur ſena, polypodium, thymum, epithymum, & veratrum nigrum. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS DEtergentibus.

Errhinum detergens pituitam.

℞. Hordei integri P.j.
Lentium, vel Lupulorum P.ß.
D Marrubii, vel Pulegij M.j.
Maioranæ M ß.
Fiat decoctio. In ℔.j. diſſolue
Mellis Anthoſati, Mellis Squillitici ana ℥.j.ß.
Miſceantur, & per nares attrahantur. *Rondeletius.*

Ad vlceris eroſionis deterſionem.

℞. Decoctionis hordei ℔.j.
Mellis roſacei col. ℥.iij.
E Miſce, & attrahantur per nares. *Rondeletius.*

Errhinum ad vlcera narium detergenda & exiccanda.

℞. Summitatum Myrti, vel
Lentiſci M.j.
Malorum punicorum integrorum, immaturorum, contuſorum num.ij.
Fiat decoctio cum aqua & vino, ſi non adſit inflammatio: quę ſi adſit, cum aceto contundãtur, deinde fortiter exprimantur. Colaturæ adde
F Mellis roſati col. ℥ iv.
Fiat errhinum, quo vtatur in tumoribus & vlceribus malignis narium. *Rondeletius.*

Errhinum ad vlcera purganda & conſolidanda.

℞. Succi Plantaginis, Solani,
Roſarum ana ℥ iv.
Vini albi, aut Succi mal. punicorum,
Mellis ana ℥.j.ß.
Miſceantur, fiatq; errhinum. *Andernacus.*

A *Errhinum ad carnem excreſcentem.*

Omphacij in æneo vaſe parati quantum morbi magnitudo, & partis affectæ ſenſus poſtulat, humoribus iam ſupradictis diluatur, adhibeaturque: * detergit, & carnem imminuit. *Rondeletius.*

DE ERRHINIS DOLOrem mitigantibus.

Errhinum ad capitis dolorem ex pituita.

℞. Succi Betæ, vel Ireos, vel Helenij,
Succi Maioranæ ana ℥.j.ß.
Vini albi ℥.j.
Zingiberis, Pyrethri ana P j.
Miſceantur diligeter, vt torque, vt ſuperioribus. *Andernacus.*

Errhinum ad vetuſtum capitis dolorem & lippitudinem.

℞. Nigellæ ʒ.ij.ß.
Salis Ammoniaci ℈.j. Elaterij ℈.iv.
Trita excipiuntur oleo Sycionio aut Irino, vt eerati ſpiſſitudinem habeant. Hoc medicamento nares ſubungentem attrahere ſurſum iubeto. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Decocti Maioranæ ℥ j.ß.
Mannæ granatæ ʒ.vj.
Mixta ante cibum per nares attrahantur. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Succi Maioranæ ℥.j.ß.
Nigellæ torrefactæ ʒ j.
His tepefactis ante cibum manè vtendum eſt. Quòd ſi narium vlcera ægrum infeſtent, eaque ſordida & fœdi odoris fuerint, commiſcebuntur ſucci anagallidis, aut betæ, aut ciclaminis quadrans, vini ℔.j. Mellis anthoſ ℥.iv.
Mixta naribus indentur. *Andernacus.*

Caput-purgium Auicennæ.

℞. Nigellæ, aur. ij.
Salis ammoniaci, aur. ij.
Succi cucum. aſinini. aur. j.
Terantur, & cum oleo nigellæ q.ſ. vel donec perueniat ad ſpiſſitudinem ceræ liquefactæ, fiat caputpurgium quo nares illinantur. Confert ophthalmiæ longæ, dolori capitis. Ex ipſo namque plurimum humiditatem trahit.

DE ERRHINIS Aſtringentibus.

Errhinum ad ſanguinem reprimendum.

℞. Thuris ℈.ij. Aloes ℈.j.
Contrita in puluerem, ex albumine oui ſubigantur, & molliſſimis pilis leporinis adiectis, in penicilli formulam redigãtur. quod naribus indatur, tanquam peculiare parti affectæ remedium.
Vel
℞. Succi Polygoni,
Plantaginis ana ℥.j.ß.

Succi ſtercoris aſinini ℥ ij.
Pollinis ℥.j.ß.

Penicillum ex panno lineo formetur, quod his imbutum, naribus indatur. *Andernacus.*

DE ERRHINIS odoratis.

Errhinum ad fœtorem narium.

℞. Succi roſarum, vel Maioranæ ℥.ij.
Aquæ roſ. vel flor. Aranciorum, vel Myrti ℥.j.
Mellis roſar. colati, ad adhæſionem, parum: vel adde modicum gummi tragacanthi & Arabici ad inſpiſſationem, naribus admoueatur. Quòd ſi fœtor narium ſit cum vlcere, ex ſucco roſarum tantùm, & aqua roſacea vel aqua myrti parari debet. Si verò à nimia humiditate, aqua ex floribus citri, ſuccus maioranæ, & alia calidiora ſunt vſurpanda.

Andernacus.

De Fomentis, Sectio XII.

FOMENTA à fouendo dicta ſunt, quòd ſcilicet ſuo calore partes corporis quibus applicantur, foueant. His ſæpe vtimur antequam vel cataplaſmate, vel vnguentis vtamur, quo pori aperiantur, partes relaxentur, & quodammodo viam muniant alijs remedijs. Horum autem alia alterant vel qualitate

- Prima. *Sic alia reſiſtunt*
  - Calori *vehementiori: vt*
    - Fomentum *in febribus ardentibus.*
    - Fomentum *ad ſtomachum in febribus bilioſis, &c.*
  - Frigori: *vt* Fomentum *ad ſtomachi frigus, &c.*
- Secunda. *Sic alia*
  - Aſtringunt: *vt*
    - Fomentum *ad alui fluxiones.*
    - Fomentum *pro ventriculo roborando, &c.*
  - Aperiunt: *vt*
    - Fomentum *ad menſtrua prouocanda.*
    - Fomentum *ad vrinæ retentionem, &c.*
  - Diſcutiunt: *vt*
    - Fomentum *reſoluens, & flatus diſcutiens.*
    - Fomentum *ad lienis inflammationes.*
    - Fomentum *relaxans.*
    - Fomentum *ad ophthalmiam.*
    - Fomentum *diſcutiens pro œdemate, &c.*
  - Emolliunt: *vt*
    - Fomentum *ad lienem induratum.*
    - Fomentum *ad tumores emolliendos, &c.*
  - Dolorem *leniunt: vt*
    - Fomentum *ad dolorem pleuriticum.*
    - Aliud.
    - Fomentum *ad colicum dolorem ex frigido.*
    - Fomentum *ad dolorem nephriticum.*
    - Fomentum *ad dolorem lateris, &c.*

Fomentum in febribus ardentibus.

REFRIGERATO lactucæ ſucco, vuæ acerbæ, portulacæ, ſolani, & vmbilici Veneris, ſtomachum aut aliam partem inflammatam, præſertim in febri marcorem experta, linamentis tinctis foueto. *Andernacus.*

Fomentum in febribus bilioſis.

℞. Olei Roſacei, Chamomelini ana ℥.ij.
Succi malorum aranciorum ℥. iij.
Vini auſteri ℥ j.ß.

His commixtis, calefactisque, ſtomachus per linteum aut ſpongiam expreſſam foueri debet. *Andernacus.*

Fomentum in febribus quotidianis.

℞. Olei Chamomelini, Maſtichini ana ℔ ß.
Vini ℥ iv.

His calentibus ſtomachus foueatur. *Andern.*

Aliud ad ſtomachi frigus.

℞. Chamomillæ ℥.ij
Maſticis, Nardi Gallicæ,

Abſinthij,

Abſinthij, Anethi ana ʒ.j.
Coquantur in quinq; vncijs vini, olei omphacini vncijs quatuor. *Andernacus.*

DE FOMENTIS Aſtringentibus.

Fomentum ad alui fluxiones.

℞. Gallæ, Malicorij,
Quinquefolij,
Rad. Baccarum cupreſſi ana ℥.ß.
Olei communis ℔.j.
Coquantur ad tertias. Spongia iure decocti madida ano admoueatur. *Andernacus.*

Fomentum ad ventriculum roborandum.

℞ Foliorum Altheæ, Menthæ,
Abſinthij ſiccorum ana M.j.ß.
Cort. Citri ℥.ß.
Spicæ nardi, Squinanthi ana ʒ.ij.
Roſ. rub. P.ij.
Decoquantur omnia in vino ſtyptico, ex quibus ventriculi regio foueatur. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Menthæ, Abſinthij, Labruſcæ,
Sumach ana M j.
Sem. Plantaginis, Portulacæ ana ʒ.ij.
Balauſtiorum, Roſarum ana P.ij.
Cort. mali granati ℥.ß.
Fiat decoctio in vino ſtyptico, quo foucatur regio ventris inferioris. *Rondeletius.*

Fomentum pro ſtomacho eructuoſo.

℞. Roſarum, Abſinthij,
Menthæ, Serpilli,
Flor. Sambuci, Caryophyllorum,
Zingiberis ana q.ſ. eſt.
Bulliant in vino rubro, fiatq; fomentatio.

DE FOMENTIS Aperientibus.

Fomentum ad menſtrua prouocanda.

℞. Rad Rubiæ maioris, rad. Eryngij,
Rad. Fœniculi, rad. Apij,
Rad Petroſelini, rad. Graminis ana ℥.iv.
Rad. Liliorum, rad. Altheæ ana ℥.ij.
Pulegij, Matricariæ ana M.j.
Sem. Apij, ſem. Petroſelini, ſem. Seſeleos, Fœnigræci,
Sem. Altheæ ana ℥.j.
Flor. Chamomillæ, Leucoi ana P.ij.
Fiat decoctio in aquæ duabus partibus, & vna vini albi. Foueatur vterus. *Rondeletius.*

Fomentum ad vrinæ retentionem & calculum.

℞. Rad. Altheæ ℥ ii.
Calamenthi, Origani ana M.j.
Sem. Fœnigræci, Lini ana ʒ.j.
Sem. Apij, Petroſelini, Seſeleos ana ʒ.ß.

A Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P.j.
Rad. Apij, Petroſelini, Graminis, Aſparagi ana ℥.ij.
Fiat decoctio in aqua & vino vel oleo, fiatq; fotus cum ſpongija vel filtro macerato in decoctione. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DIScutientibus.

Fomentum emolliens ac diſcutiens.

B ℞. Rad. Altheæ liliorum alborum ana ℥.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ.iij.
Ficuum pinguium num.vj.
Flor. Chamæmelorum, Meliloti,
Summitatum Anethi ana P.j.
Summitatum Maioranæ M.ß.
Bulliant in vino & aqua ana: vel in duabus partibus aquæ & vna vini, vel in lixiuio ſarmenticio vitis ad tertiæ partis conſumptionem. Fiat
C fomentum. *Heurnius.*

Fomentum reſoluens ac flatus diſcutiens.

℞. Maluæ cum rad.M j.
Florum Chamæmeli,
Meliloti ana P.j.
Sem. Lini ℥.j. Aniſi ℥.ß.
Ficuum num.xl.
Decoquantur in aqua ad tertias. Veſicam iure hoc calente repletam, lateri affecto ſemel atque
D iterum admoueto. *Andernacus.*

Fomentum ad lienis inflammationes.

℞. Thymi, Origani ana M.ß.
Decoquantur ex oleo nardino, & vino: aut ex roſaceo cum vino, & aceto, aut auſtero vino, aut dulci, aut ſapa, ne caput offendatur. Quòd ſi ex frigido humore prodierit inflammatio, pulegium, thymum, & origanum in oleis & vino decoqui, & lienem ex iure illorum foueri opor-
E tet. *Andernacus.*

Fomentum relaxans.

℞. Rad. Liliorum, Altheæ ana ℥.iv.
Rad. Cucumeris ſylueſtris ℥ ij.
Ficuum num.xx.
Sem. Lini, Fœnigræci, Altheæ ana ℥.j.
Sem. Apij, Petroſelini ana ℥.ß.
Flor. Chamæmeli, Meliloti ana P.ij.
Fiat decocto in aqua, qua foueatur pars affecta calida. *Rondeletius.*

F *Fomentum ad ophthalmiam.*

℞. Fol. Euphragiæ M.j.
Paleæ auenæ M.ij.
Fœnigræc. in aqua fœniculi lot. ʒ iij.
Sem Aniſi, Fœniculi ana ʒ.j.ß.
Flor. Stœchados P.ß.
Fiat puluis: ex quo fiant duo ſacculi quadrati, qui infundantur in modico vini albi, & aquæ fœniculi: deinde foueantur oculi. *Rondeletius.*

Fomentum diſcutiens œdemata.

℞. Calamenthi, Origani, Betonicæ,

Flor.Roriſmarini,Roſ.rubr.ana P.j.
Fol.Lauri.Saluiæ ana M.ß.
Lupinorum ʒ ij.
Calami odorati,Squinanthi,
Spicæ nardi ana ʒ.ij.
Flor.vtriuſque Stœchados,
Fol.Roriſmarini.Roſ.rub.ana P.j.
Fiat decoctio in aqua pluuiali:deinde adde aceti modicum:ſpongia fiat fotus. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS Emollientibus.

Fomentum ad lienem induratum.

℞. Florum Chamomillæ,
Stœchados,Meliloti ana M.j.
Flor.Geniſtæ.Anethi,
Scolopendrij ana M.j.ß.
Fiat decoctio in vino albo & aqua : fiatq; fotus. *Rondeletius.*

Fomentum ad tumores emolliendos lienis.

℞. Rad.Altheæ ʒ.ij.
Rad.Ireos ℥ ß.
Fol Altheæ,Maluæ ana M.j.
Abſinthij M.ß.
Sem.Lini,Fœnigræci ana ℥.ß.
Sem.Tamariſci,Stœchadis ana P.j.
Fiat decoctio in tribus aquæ partibus , vna vini albi, addendo aceti modicum : deinde foueatur lien. *Rondeletius.*

DE FOMENTIS DOLOrem ſedantibus.

Fomentum ad dolorem pleuriticum.

℞. Maluæ, Saluiæ, Abſinthij, Abrotani, Scabioſæ ana M.ß.
In ſextario aquæ ad tertias decoquito : ſpongia ex iure decocti expreſſa , partem affectam foueto. *Andernacus.*

Aliud ad dolorem lateris.

℞. Maluæ cum radice M.j.ß.
Ficuum num.xl.
Flor.Chamomillæ,Meliloti.Violarũ ana P.j.
Sem Lini,Fœnigræci ana ℥.j.
Aniſi ℥.ß.
Fiat decoctio in aqua pro fotu. *Rondeletius.*

Aliud in materia frigida.

℞. Maluæ cum rad.M.j.ß.
Calaminthæ M.j.
Sem.Lini,Fœnigræci ana ℥.j.
Aniſi,Fœniculi ana ℥.ß.
Flor.Anthos,Chamomillæ,
Meliloti,Sambuci ana P.j.

A Fiat decoctio,quæ veſicæ,aut cucurbitæ,aut vaſi æneo immittenda , deinde parti applicanda. Veſica commodius lateri applicatur , vel ſpongia mollis expreſſa , pannoq; raro ſicco inuoluta,ne odor ægrotantis nares feriat. Frequenter autem mutandi ſunt fotus,ne refrigerati lędant. *Rondeletius.*

Fomentum ad dolorem colicum.

℞. Radicum Altheæ ℥.ij.
Calaminthi,Origani ana M.j.
B Sem.Lini,Fœnigræci ana ℥ j.
Sem.Apij,Petroſelini,Seſeleos ana ℥.ß.
Flor.Chamomillæ,
Meliloti,vel Flor.Sambuci ana P j.
Fiat decoctio in aqua & vino,vel oleo: fiatq; fotus cum ſpongijs , vel filtro macerato in decoctione. *Rondeletius.*

Fomentum ad dolorem nephriticum.

Fomentum ad dolores nephriticos ex panniculis laneis nunc oleo dulci , nunc chamæmelino madidis paratur,lumbisque imponitur. *Andernacus.*

Aliud ad dolorem nephriticum.

℞. Rad Altheæ ℥.ij.ß.
Parietariæ,Maluæ,Altheæ,
Petroſelini Macedonici ana M.j.
Sem.Milij ſolis ℥.ß.
Sem.Lini,Fœnigræci ana ℥.j
Flor.Chamomillæ,Meliloti,Anethi ana P.j.
D Fiat decoctio in tribus partibus aquæ,vel vna vini albi: ex qua foueatur regio renũ, & vreterum dolentium. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

℞. Rad.Saxifragiæ,rad.Raphani ana ℥.j.
Rad.Liliorum alborum,Altheæ ana ℥.j.
Senecionis,Parietariæ,Violariæ,
Siſymbrij aquatici ana M.j.
Maluæ,Branchæ vrſinæ,Altheæ ana M.ß.
E Sem.Saxifragiæ,Milij ſolis ana ℥.ß.
Fiat decoctio,vt ſupra. His enim ad frangendos calculos vis non mediocris ineſt. *Rondeletius.*

Fomentum emolliens, doloresq; ſedans.

℞. Foliorum viſci pomorum , minutim conciſorum cum fructibus M.iij.
Rad.Altheæ cum folijs,
Maluarum,Violarum ana M.ij.
Sem.Lini,ſem.Fœnigræci ana ℥.ij.
F Flor.Chamæmeli,flor.Meliloti ana P.ij.
Decoquantur cum lacte, fiatq; fomentum. Inflammationes arcet dolores mirum in modum ſedat,partisque ſubſtantiam fouendo, pus exquiſitum citiſſime mouet.
Quercetanus.

De Em-

De Epithematibus, Sectio XIII.

Epithemata, malagmata dicuntur, quæ viſceribus, aliiſq; partibus applicantur. Hodie irrigationem, vel humectationem vocant: fotus modo ſupra cor, hepar & pectus totum accõmodantur: in hecticis quidem & febrib. ardentibus peſtilentialibus, palpitatione & cardiaca Fiunt autem ex aquis ſtillatitijs & puluerıbus. ita vt pro qualibet libra aquarum, ponantur ℥.ij pulueris ſeu ſpecierum, vel ℥.j.ß. Horum autem alia alterant

- Vniuerſaliter *partes omnes: vt* —— Epithema *commune omnium partium.*
- Particulariter
  - Cerebrum: *vt*
    - Epithema *ad frontem* —— Primum. / Secundum. / Tertium.
    - Epithema *ad ſomnum* —— Primum. / Alterum.
    - Epithema *ad capitis dolores.*
    - Epithema *ad faciei eryſipelata, &c.*
  - Cor: *vt*
    - Epithema *in febri continua* —— Primum. / Secundum.
    - Epithema *ad virium imbecillitatem.*
    - Epithema *in febribus ardentibus.*
    - Epithema *ad febres ardentes & ſiccas.*
    - Epithema *ad palpitationem cordis ex bile.*
    - Epithema *ad frigidos cordis affectus, &c.*
  - Pectus: *vt* Epithema *ad hecticam* —— Primum. / Alterum, *&c*
  - Ventriculum: *vt*
    - Epithema *ad ventriculum corroborandum.*
    - Epithema *ad ventriculum bilioſum.*
    - Epithema *ad ventriculum pituitoſum.*
    - Aliud.
    - Epithema *ad dolorem ex frigido.*
    - Epithema *ad dolorem ex calore.*
  - Hepar: *vt*
    - Epithema *ad calidam iecoris intemperiem, &c.*
    - Epithema *ad hepatis obſtructionem & calorem.*
  - Arterias *iuxta manum: vt* Epithema *in febri continua.*
  - Teſticulos, *&c.*

DE EPITHEMATIBVS ad omnes partes.

Epithema commune omnium partium.

℞. Succi Lactucæ, Vuæ immat. Portulacæ, Solani, Vmbil. Vener. ana ℥.iij.

His ſpõgia aut linteum imbutum partibus, quæ febris veluti fomites ſunt, imponi debet. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus cerebrum.

Epithema ad frontem primum.

℞. Roſarum rub. P.ij.

Macerentur in vino, ponanturque inter duo linteola tres digitos lata, longitudine autem ab v- A na aure ad alteram tendentia: & fronti applicetur. *Galenus.*

Secundum.

℞. Roſarum rubr. Flor. Nymphææ,
Flor. Violarum ana P.j.
Betonicæ, Meliloti ana P.ß.

Reponãtur inter duos ſindones, vel duo linteola, fiatq́ue ſplenium interſutum, quod fronti ac temporibus applicetur. *Andernacus.*

Tertium.

B ℞. Aquæ Roſarum ℔.ß.
Olei roſacei ℥.ß.
Albuminis ouorum num.j.
Aceti roſati ℥.j.

Miſce, ac fiat epithema frontale.

Epithema frontale, commune.

℞. Olei roſacei ℥.j.

Aceti roſ.ʒ.iij.
Aquæ roſ ℥.ij.
Album ouorum num. j.
Agitentur ſimul, & temporibus applica.

Aliud.

℞. Olei roſati completi, ol. violacei,
Olei nymphææ ana ℥.ij.
Aquæ lactucæ, nymphææ ana ℥.iij.
Aceti (vel ſi vigiliæ vrgent, ſucci citri) ℥.j.
Fiat frontale. *Heurnius.*

Vel

℞. Farinæ hordei M.ß.
Cum lacte muliebri & aceto roſaceo, paucoque oleo roſato, pultis in forma, duabus ſindonibus excepta admoue fronti. *Heurnius.*

Epithema ad ſomnum, primum.

℞. Florum nymphææ, Violarum,
Meliloti ana P.j.
Fol. Lactucæ, Papaueris albi ana M.ß.
Sem. Papaueris, Lactucæ,
Anethi ana ʒ.j.
Sem. Alterci ʒ.ß.
Contundantur omnia, & fronti inter duo lintea, vel pannos ſericos, interſutos, appoſitis ligaculis applicentur. *Andernacus.*

Alterum.

℞. Aquæ Roſarum ℥.iij.
Aquæ Lactucæ,
Papaueris ana ℥.j.ß.
Olei violati, vel roſ. ℥.ß.
Aceti roſati ℥.j.
Albumen oui vnum.
Miſce, & fiat epithema, quo ſpongia vel linteum imbutum fronti applicetur tepidum.

Epithema ad capitis dolores à frigore.

℞. Saluiæ, Roriſmarini, Chamomillæ, Meliloti, Betonicæ, Bryoniæ ana M.j.
Coquantur in aqua: & fronti applicetur cum linteo imbuto in ea decoctione. *Andernacus.*

Epithema ad faciei eryſipelata.

Epithemata ex aceto & aqua dulci, vel roſarum, vel plantaginis, vel myrti, vel nenupharis fiunt. Ex ſuccis permixtis aceto vel aqua ad augendam molē, vel ne nimis ſpiſſi ſint ſucci. Tinguntur panni rari, & applicantur. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus cor.

Epithema in febri continua primum.

℞. Aquæ roſarum ℥.iix.
Aquæ Acetoſæ, Nymphææ,
Bugloſſæ ana ʒ.iij.
Santalorum omnium,
Coralli vtriuſque ana ʒ.j ß.
Croci ℈.ß. Aceti ℥.ß.
Caphuræ G.iij.
Miſce, & fiat epithema, cordis regioni applicandum. *Andernacus.*

A *Epithema in febri continua ſecundum.*

℞. Aquæ Roſarum, aquæ Intybi,
Aquæ Bugloſſæ ana ℥.ij.ß.
Aquæ Cichorij ℥.j.ß.
Spec. Diamarg. frig. ʒ.ß.
Spec. Diagemmæ, Santali citrini,
Coralli rubri ana ℈.j.
Ramenti eboris ℈.ß.
Marg. præparat. G.xij.
Croci G.ij.
B Vini, Aceti roſati ana ℥.ß.
Linteum vel ſpongia his omnibus imbuta, hora vna vel ſeſquihora ante cibum, cordis regioni applicetur, per æſtatem frigidum, ſæpiusque mutetur. *Andernacus.*

Epithema in febribus ardentibus.

℞. Aquæ Bugloſſæ,
Aquæ Roſarum ana ℥.iij.
Aquæ Violarum ℥.vj.
C Spec. Diamarg. frig. ʒ.j.
Cryſtalli ʒ.j.ß.
Succi citri ℥.ß.
Miſce & fiat epithema. *Rondeletius.*

Epithema aliud in vehementi febre.

℞. Aquæ Bugloſſæ, aquæ Acetoſæ ana ℥.iij.
Aquæ roſarum ℥.ij. Vini albi ℥.ß.
Spec. Diamarg. frig. Oſſis myrobalani ana ʒ.j
Cinnamomi G.v.
Miſce ſimul cum pauco ſcarlatæ granatæ: fiat e-
D pithema, quod tepidum admoueatur regioni cordis. *Rondeletius.*

Aliud in febribus ardentibus circa ſtatum.

℞. Aquæ Violarum, aquæ Acetoſæ,
Aquæ Bugloſſæ ana ℥.iv.
Aquæ Scabioſæ, Meliſſæ ana ℥.ß. (℥.j.
Spec. Diamarg. frig. Oſſis de corde cerui ana
Cinnamomi G.v.
E Fiat epithema, quod eo tempore admoueatur, quo maius incendium ab ægroto percipitur. *Rondeletius.*

Epithema ad virium imbecillitatem.

℞. Aquæ Meliſſæ, aquæ flor. Aranciorum,
Aquæ Bugloſſæ ana ℥ iij.
Aquæ ex flor. Myrti, vel
Aquæ Roſarum ℥.ij.
Vini Cretici. ℥.j.
Spec. Diagemmæ, vel
F Spec. Diamarg. calid. ℥.j.
Trochiſcorum de caphura ℈ j.
Mixta cordi applicentur. Valet etiam ad palpitationem ex flatibus contractam. *Rondeletius.*

Epithema ad febres ardentes & ſiccas.

℞ Hordei mundati P.ß.
Sem. Melonum, Cucurbitæ,
Citrulli, Cucumeris ana ℥.ij.
Flor. Violarum P.j.
Flor. Nenuphans P ß.
Fiat decoctio. In colaturæ ℔.iij. diſſolue.

Olei

Olei Amygdalarum dulc. Violarum ana ℥.iij.
Agitentur ſimul, & fiat epithema: ſupra totum thoracem applicetur. Maximè conuenit febribus hecticis & ſqualidis. *Rondeletius.*

Epithema ad palpitationem cordis ex bile.

℞. Roſarum rubrarum,
Flor. Bugloſſæ, Borraginis ana ʒ.j.
Santalorum omnium ana ʒ.ij.
Coralli rubri ʒ.j.ß.
Been albi, rubri ana ʒ.j.ß.
Hæc minutim contuſa, ſacculo ex ſerico panno raro, qui pyramidis formam referat, inſuuntur, & aqua roſarum & bugloſſi modicè irrigatur, cordique admouetur. *Andernacus.*

Epithema ad frigidos cordis affectus.

℞. Flor. Roriſmarini, Stœchados ana ℥.ij.
Sem. Ocymi, Cort. Mali citri, Macis,
Caryophyllorum ana ℥.iij.
Spec. Diamarg. cal. vel Diagemmæ, vel
Diathamaron ʒ.ij.
Redacta in puluerem excipiuntur goſſipio. Hoc deinde ſacculo indatur ex ſerico panno interſuto. Hic poſtea vino & aqua meliſſæ irroretur, & tepidus cordi admoueatur: ſiccatus remoueri debet. In cordis palpitatione trochiſci de caphura addantur. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Aquæ Roſarum ℥.j.
Aquæ Bugloſſæ ℔.ß.
Succi Meliſſæ, vel Scabioſæ, vel
Cardui benedicti ℥ ij.
Puluer. Diamargariti frigidi ʒ.j.ß.
Corticis ſicci Citriorum ʒ.ß.
Moſchi & Croci ana gra.
Vini albi ℥.j.
Fiat epithema. *Heurnius.*

Epithema cor frigidum alterans, & corroborans.

℞. Aquæ Meliſſæ, florum vel flauedinis Aranciorum Bugloſſæ ana ℥.iij.
Aquæ ex folijs Myrti ℥.ij.
Vini Cretici ℥.j.
Pulueris Diamargariti calidi ʒ.j.
Trochiſci de Caphura ℈.j.
Fiat Epithema. *Idem.*

Vel

℞. Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Oſſis de Corde cerui, Corticis citri,
Ligni Aloes ana ʒ. j.
Specierum lætificantis Galeni ʒ.ij.
Moſchi, Croci ana gra.iij.
Fol. Meliſſæ M.ß.
Vini odoriferi ℥.vj.
Aquæ Meliſſæ, Cardui Benedicti,
Maioranæ, Bugloſſi ana ℥.iij. vel iiij.
Miſce, fiat epithema, poſtquam infuſa fuêre per duodecim horas & expreſſa, & reſtibilis materia in ſacculum cõſocietur, qui madeſcat ab in-
A fuſo & calidus cordi imponatur. Confert etiam in Peſte & Palpitatione cordis. *Idem.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus pectus.

Epithema ad hecticam febrem.

℞. Hordei mundi P.ß.
Flor. Violarum P.ij
Fiat leuis decoctio, & in ℔.j. diſſolue
B Olei violacei ℥.iv.
Agitentur ſimul, & fiat epithema: ſupra totum thoracem applicetur. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Hordei mundi P.ß.
Flor. Violarum P j.
Quatuor ſem. frig. maior. ana ℥.ij.
Flor. Nenupharis P.ß.
Fiat decoctio. In ℔.iij. diſſolue
Olei Violati, Amygdal. ana ℥.iij.
C Miſceantur bene, & fiat epithema ſupra totum thoracem. Frequentet autem vtendum ſerò & manè. *Rondeletius.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus ſtomachum.

Epithema ad ventriculum corroborandum.

D ℞. Roſarum rubr. P.ij.
Plantaginis vtriuſque ana M.ß.
Comarum Abſinthij M.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.ij.
Coralli rubri ℥.iij.
Omnia ſacculo impoſita ex aqua cum momento aceti, cui aliquid vini adiectum ſit, coquãtur: linteum duplicatum hoc iure calido imbutum ventriculo admoueatur. *Andernacus.*

Epithema ad ventriculum bilioſum.

E ℞. Acetoſæ, Endiuiæ ſatiuæ ana M j.
Althea cum rad. M.ß.
Abſinthij ſicci M.ß.
Roſarum rubr. P.j.
Coriandri præparati ℥.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.j.ß.
Baccarum berberorum ʒ.ij.
Decoquantur ex aquæ libris duabus in ſacculo ad tertias: poſtea addantur ſucci cotoneorum ℥.iij. vtitor vt ſuperioribus. *Andernacus.*

F *Epithema ad ventriculum pituitoſum.*

℞. Meliloti, Chamomillæ, Maluæ,
Altheæ, Menthæ, Abſinthij ana M.j.
Nardi M j.
Omnia ex aqua in ſacculo coquantur. Iutis decocti libræ addatur
Olei roſacei ℥.j.
Olei abſinthini,
Maſtichini ana ℥.ß.
Adipis anſerinæ ʒ.ij.

His omnibus commixtis lintea aut ſpongiæ imbutæ ventri applicentur. *Andernacus.* A

Aliud ad ventriculum pituitoſum.

℞. Origani, Calaminthæ, Siſymbrij ana M.j.
Menthæ, Abſinthij ana M.ß.
Sem. Cumini, Aniſi, Fœniculi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum. Nucis moſchatæ,
Cinnamomi ana ʒ.j.ß.

Decoquantur omnia in vino meraco, ac manè veſperique ante cibum ventri imponantur, vel ſpongia, vel linteo. *Andernacus.* B

Epithema ad dolorem ſtomachi ex frigido.

℞. Menthæ, Pulegij, Calaminthæ,
Anethi ana M.j.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P.ß.
Flor. Roſ. rubr. P.j.
Nardi, Iunci odorati ana ʒ.ij.
Sem. Aniſi, Carui, Dauci,
Anethi, Fœniculi ana ʒ.j.
Sem. Lini ʒ.iij.
Galangæ, Zedoariæ ana ʒ.j.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes ana ℈.j.

In aquę & vini æquis partibus decoquantur. Iure ipſorum calido lintea duplicia imbuta, aut ſpongiæ madentes, expreſſæque ſtomacho applicentur. *Andernacus.*

Epithema ad dolorem ſtomachi ex calore. D

℞. Acetoſæ, Endiuiæ ana M.j.
Altheæ cum rad. M.ß.
Abſinthij P.ß.
Roſarum rubr. P.j.
Coriandri præparati ℥.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.j.ß.
Berberis ʒ.ij.

Decoquãtur ex aquę libris duabus ad dimidias. Spongię, aut lintea iure iſto madida, & expreſſa, ventriculo imponantur. *Andernacus.* E

DE EPITHEMATIBVS alterantibus.

Epithema ad calidam hepatis intemperiem.

℞ Aquæ Endiuiæ,
Aquæ Scariolæ ana ℥.iij.
Aquæ Abſinthij ℥.j.ß.
Aceti, Vini albi ana ℥.ß.
Sem. Acetoſæ, Portulacæ ana ʒ.ß.
Pul. Santalorum omnium ana ʒ.j.

Miſce, & fiat epithema pro regione hepatis. *Rondeletius.*

Aliud ad calidam hepatis intemperiem.

℞. Aquæ Scariolæ, Aquæ Solatri ana ℥.j.ß.
Aquæ Acetoſæ, aquæ Endiuiæ,
Aquæ Bugloſſæ ana ℥.iij.
Aceti, Vini albi ana ℥.j.
Trochiſcorum de Spodio ℈.ij.
Spicæ Nardi ʒ.ß.
Santalorum omnium ana ℈.j.

Miſce, & fiat epithema, vt prius. *Rondeletius.*

Epithema ad hepatis obſtructionem & calorem.

℞. Cichorij cum rad. Intybi recentis,
Agrimoniæ ana M.j.
Abſinthij M.ß.
Flor. Cichorij P.j.
Quatuor ſemin. frigid. maiorum & minorum ana ʒ.j.ß.
Cyperi ʒ.ij.
Lupinorum ʒ.iij.
Santalorum omnium ana ʒ.j.
Iunci odorati ʒ.ß.

Hæc omnia in ſacculum coniecta ex octo aquæ C vncijs, vini & aceti vtriuſq; vncijs duabus, in vaſe fictili cooperto ſimul ad ignem inſerueſcant, & epithematis modo applicentur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS alterantibus corpus per arterias iuxta manum.

Epithema in febri continua arterys iuxta manum applicandum.

℞ Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes, Cinnamomi ana ℈.j.
Aquæ Roſarum, Cyrſij, Bugloſſæ ana ℥.j.
Aceti roſati ʒ.ij.

His commixtis linteum aut pannum ſericeum duplex imbutum obducitur. *Andernacus.*

DE EPITHEMATIBVS teſticulos alterantibus.

Epithema ad teſticulos refrigerandos.

℞. Aquæ Nympheæ & Plantaginis ana ℥.iv.
Vini ℥.j. Miſce & linteo admoueantur. *Heurn.*

Vel.

℞. Aquæ Roſarum ℥.ij.
Aquæ Solani ℥.j.ß.
Vini albi ℥.j.
Trochiſcorum de caphura ℈.j.

F Miſce, & fiat epithema admoueatur teſticulis, & ex decocto refrigerantium & adſtringẽtium vel decocto florum nymphææ, vel roſarum rubr. balauſtiorum, & ſimilium, quibus in aqua decoctis paretur epithema. * Sanguinem & vniuerſum corporis habitum refrigerant: ſanguinem inhibent, & minus reddunt fluxilem: vnde in profluuio ſanguinis immoderato competunt. *Ren…*

Epithema contra vlcera virgæ.

℞. Aluminis rochæ ℥.j.
Æris viridis ʒ.j

Aquæ

Aquæ fabrorum q.ſ.
Coquantur ſimul per horas duas · fiat colatura, in qua panniculi linei intinguntur, & virgæ applicantur. *A quodam Italo.*

Epithema ad coitum.

℞. Scammoneæ ℥.vj.

A Euphorbij ʒ ſ.ß.
Ceræ albæ ʒ.ix.
Coque modicum, agita fortiter, repone: & cùm opus fuerit, reductum in pannum, teſticulis & virgæ ſuperpone, cum calefacta fuerit, tollatur: & excitabitur coitus. *Arnold. Villan.*

De Embrochis, Sect. XIV.

EMBROCHA, Latinis irrigatio dicitur: eſtq; propriè, vbi ex alto, pluuiæ inſtar, in partem aliquam fit deſtillatio. Vtimur ijs in capitis malis, aliarumq; partium fracturis & contuſionibus. Componũtur ex herbis, radicibus, ſeminibus, florib⁹, & id genus alijs, decoctis in aqua aut vino. Irrigationem autem aliæ alterant qualitate

- Prima. *Sic aliæ*
  - Calefaciunt
    - Caput: vt
      - Embrocha *ad lethargum.*
      - Irrigatio *alia ad morbos capitis frigidos.*
    - Stomachum, *&c.* vt — Embrocha *ad ſtomachum imbecillem.*
  - Refrigerant
    - Caput: vt
      - Embrocha *ad phrenitidem.*
      - Embrocha *ad conciliandum ſomnum, &c.*
      - Aliud.
    - Alias *partes.*
- Secunda. Sic —
  - Dolorem *mitigant.*
  - Embrocha *ad dolorem podagricum.*

DE EMBROCHIS CAlefacientibus caput.

Embrocha ad lethargum.

℞. Hyſſopi, Origani, Calamenthi,
Pulegij ana M.ß.
Sem. Aniſi, ſem. Fœnugræci,
Coriandri præparati ana ʒ.ij.
Flor. Stœchados, Roriſmarini ana P.j.
Decoquantur ad ℔.j. fiatq; embrocha, qua irrigetur caput. *Rondeletius.*

Irrigatio alia ad morbos capitis frigidos.

℞. Rad. Acori, rad. Cyperi, rad. Ireos ana ℥.ij.
Betonicæ, Maioranæ, Saluiæ,
Origani, Calamenthi ana M.ß.
Cort. Citri ſicci ʒ.iij. Sem. Aniſi ℥.j.ß.
Coriandri præparati,
Granorum tinctorum ana ʒ.j.ß.
Flor. vtriuſque Stœchados ana P.j.
Coquantur in ſufficienti quantitate aquæ, vſque ad conſumptionem partis dimidiæ, fiatque embrocha, qua caput irrigetur, addendo, ſi ſit contumax morbus, aquæ vitæ ℥.ß. *Rondeletius.*

Irrigatio calefaciens caput, alia.

℞. Betonicæ, Chamomillæ,
Maioranæ, Serpylli ana M.ß.
Lauendulæ. Origani, Calaminthæ,
Hyſſopi ana M.ß.
Coquantur in libris duabus aquæ fontanæ do-

B nec dimidiũ abſumatur, fiatq; embrocha. *Fuchſ.*

DE EMBROCHIS ALTErantibus ſtomachum.

Embrocha ad ſtomachum imbecillem in febri quotidiana.

℞. Vini ℥.v.
Omphacij ℥.iv.
Olei Chamæmelini ℥.ij.
C Olei maſtichini ℥.j.
Miſce, & fiat embrocha. *Andernacus.*

DE EMBROCHIS REFRIgerantibus caput.

Embrocha in initio inflammationum.

℞. Violarum, Roſarum, Nymphææ ana P.j.
Fol. Nymphææ, Solatri, Plantaginis ana M.ß.
Sem. frigid. maiorum & minorum ana ℈.ij.
D Fiat decoctio ex aqua plantaginis vel endiuiæ ad libram: in fine coctionis adde Aceti acerrimi ℥.iij. inſtilletur inflammationum initio. *Heurn.*

Embrocha ad phrenitidem in principio.

℞. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,
Solatri, Sempervivi,
Portulacæ ana M.j.
Flor. Violarum, Nenupharis, Roſarũ ana P.j.
Fol. Myrti M.ß.

Fiat decoctio, quæ per clepſydram parua in caput inſtilletur. *Rondeletius.*

A

Alia embrocha in augmento.

℞. Violarum, Lactucæ,
Solatri, Plantaginis,
Portulacæ ana M.j.
Roſarum, Flor. Violarum,
Nenupharis ana P.j.
Fol. Myrti M.ß.
Flor. Chamomillæ, Anthos,
Meliloti ana P.j.

Coquantur ad dimidium, fiatque embrocha. In declinatione verò additur huic decoctioni, betonica, ſpondylium, origanum, & calaminthū. *Rondeletius.*

Embrocha ad ſomnum conciliandum.

℞. Lactucæ, Violarum, Plantaginis,
Solatri, Semperuiui, Portulacæ ana M.j.
Flor. Violarum, Nenupharis, Roſarū ana P.j.
Flor. Myrt. M.ß.
Sem. Lactucæ, Papaueris albi ana ℥.ij.
Cort. Mandragoræ ʒ.j.

Decoquātur in ℔. ij. aquæ vſq; ad conſumptionem medietatis, fiatq; embrocha. *Rondeletius.*

Embrocha ad ſomnum inducendum.

℞. Aquæ fontanæ q.ſ. eſt, pone in guturniū,
B iuxta lectum, & vaſe alio ſuppoſito, aquam guttatim ſtillare permitte * Somnum conciliat, vt ait Doctor im gieſſfas.

Embrocha ad dolorem podagricum.

℞. Thymi, Origani, Saluiæ, Calaminthæ ana M j.

In aqua decoquantur, iure eorum partes affectę perfundantur, aut foueantur. *Andernacus.*

De Inſeſsionibus, Sect. XV.

Inſessvs eſt quaſi balneum ventris, partiumq; infernarum. Fiunt ex decoctione herbarum, radicum, florum, ſeminum, quorum reſidentia ſacco imponitur, cui reſideat æger. Vtimur his in affectibus veſicæ, coli, vteri, ani, renum, ventris, ob ægri imbecillitatem, ob balneorum defectum. Horum autem alij

- Aſtringunt: *vt*
  - Inſeſſus *ad anum prolapſum.*
  - Inſeſſus *ad nimium vteri fluorem,*
  - Inſeſſus *ad hæmorrhoidas,*
  - Inſeſſus *ad alui fluorem.*
- Emolliunt: *vt* — Inſeſſus *ad teneſmum.*
- Aperiunt: *vt*
  - Inſeſſus *ad menſtrua prouocanda,*
  - Alius,
  - Alius.
- Diſcutiunt: *vt*
  - Inſeſſus *ad inflammationes vteri,*
  - Inſeſſus *ad renes inflammatos.*
- Calculum *frangunt: vt*
  - Inſeſſus *ad calculos,*
  - Alius,
  - Alius.
- Dolorem *ſedant: vt*
  - Inſeſſus *ad dolores colicos.*
  - Inſeſſus *ad dolorem nephriticum & colicum.*

DE INSESSIONIBVS aſtringentibus.

Inſeſſus ad anum prolapſum.

℞. Plantaginis M.j.
Roſarum rubr. M.ß.

Decoquantur in aqua, cui chalybs antea extincta fuerit. *Andernacus.*

Inſeſſus ad nimium vteri fluorem, & ani hæmorrhoidas.

℞. Plantaginis, Polygoni, Equiſeti,
Rubi foliorum ana M.j.
Roſarum P.iv.
Malicorij ℥.ij.
Rad. Symphyti ℥.j.
Calycum glandium ʒ.j.

C Decoquantur in aqua chalybeata, fiatque inſeſſus. *Andernacus.*

Inſeſſus ad hæmorrhoidas.

℞. Verbaſci, Plantaginis ana M.j.
Flor. Verbaſci P.j.
Sem. Lini ℥.ij.
Cort. Malorum Punicorum,
Balauſtiorum, Rhus obſoniorum,
Baccarum Myrti ana ℥.ß.

D In aqua & vino auſtero decoquantur ad inſeſſum. *Andernacus.*

Inſeſſus ad fluorem alui.

℞. Rad. Biſtortæ,
Rad. Conſol[illegible] maior. ana ℥.ij
Nucum Cypreſſi Nucum Pini,
Cort. Mali granati ana ℥.ij.

Roſarum

A Roſarum rubrarum, Balauſtiorum,
Granorum myrti ana ℥.j ß.
Decoquantur omnia in vino rubro aſtringente. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Plantaginis, Polygoni,
Burſæ paſtoris, Equiſeti ana M.ij.
Fol.Rubi Lentiſci, Sumach ana M.j.ß.
Aluminis rochæ ʒ.ij.
Roſarum rubrarum ana ℥ j.ß.
Decoquantur omnia ſimul in vino rubro, aut aqua chalybeata: deinde huic decocto inſideat æger. *Rondeletius.*

Inſeſſus ad alui, vteriq́; nimium fluorem, deſcenſum, hæmorrhoidas, exitum ani, aliaq́; eius vitia.

℞. Fol.Quercus M.v.
Roſarum rub.M.ij.
Glandium quercus ℥.iij.
Decoquantur in aqua pluuiali, vel fontana. In decocta reſtinguatur chalybs, aut ferrum candens ter, vel ſæpius. Inſeſſus fiat manè ac veſperi. *Rulandus.*

DE INSESSIONIBVS emollientibus.

Inſeſſus ad teneſmum.

℞. Maluæ, Altheæ Violariæ,
Verbaſci ana M.j.
Flor.Verbaſci P.j.
Sem.Lini ℔.ß.
In horum decocto ex aqua, æger ad vmbilicum vſque ſedeat. *Andernacus.*

Inſeſſus ad teneſmum alius.

℞. Folia tapſi barbati M.iv.
Calculorum ſem.lini ℔.ß.
Fiat ex his in ſ.q. aquæ decoctio, & inſeſſus. *Rulandus.*

DE INSESSIONIBVS aperientibus.

Inſeſſus ad menſtrua prouocanda.

℞. Artemiſiæ, Roriſmarini,
Thymi, Marrubij,
Calaminthæ ana M.ij.
Sabinæ M.j.
Fol.Lauri P.iij.
Flor Roriſmarini, Sambuci ana P.ij.
Rad.Cyperi ℥.ij.
Granorum Iuniperi contuſ.℥.j.ß.
Omnia inciſa ſacculoque condita, coquantur ex aqua fluuiali, quanta ad inſeſſum requiritur. *Andernacus.*

Alius ad eadem.

℞. Artemiſiæ, Saluiæ, Betonicæ, Calaminthæ,
Origani, Pulegij, Chamæmeli, Meliloti,
Hyperici, Abrotani ana M.ß.
Rad.Iridis, Petroſelini ana ʒ.j.
Coquantur pro inſeſſu. *Fuchſius.*

Alius ad menſtrua prouocanda.

℞. Nepetæ, Artemiſiæ, Thymi,
Saluiæ ana M.
Fol.Lauri, Filicis ana M.j.
Flor Sambuci P j.
Rad Valerianæ, rad.Apij, rad.Petroſelini,
Rad.Fœniculi ana ℥.ij.
B Ex his in aqua decoctis fiat inſeſſus, quo manè & veſperi ante cibum vtendum eſt. *Andernacus.*

Alius ad menſtrua indurata, tumoresq́; & dolores naturalium.

℞. Fœnigræci, ſem.Lini, Pulegij,
Artemiſiæ, Cucumeris ſyluestr.
Rad.Liliorum alb.
Fol.Dendromalachæ ana q.ſ.
Decoquantur omnia in aqua, fiatq́; inſeſſus, vel
C balneum ſimplex dulcis aquæ emolliens & humectans. Antea verò quàm vtaris, aluus ſubduci, leuarique veſica debet. nam his oppletis, & vterum qui medius inter illa conſiſtit, prementibus, menſtrua nimia anguſtia cohibentur, tardanturque. *Andernacus.*

Inſeſſus ad menſes ciendos.

℞. Pulegij, Sabinæ ana M.vj.
Rad.Aſari ℥.iv.
In ſacculo incluſa coquantur ex aqua pluuiali,
D vel fontana, quantã poſtulat inſeſſus Vtendum hoc ante cibum manè, ac veſperi tempore menſtruationis.

DE INSESSIONIBVS diſcutientibus.

Inſeſſus ad vteri inflammationes.

℞. Rutæ, Pulegij, Nepetæ, Marrubij, Thymi,
Artemiſiæ, Altheæ, &c. ana q.ſ.
E Decoquantur ad inſeſſum. Poſt huius vſum, vterus oleo laurino, vel nardino, vel anethino inungatur. *Andernacus.*

Inſeſſus ad renes inflammatos.

℞. Maluæ, Altheæ ana M.iv.
Sem.Lini, Fœnigræci ana ℥.ij.
Decoquantur in aqua. Hæc poſtea vaſi ligneo altitudinis pedalis immittãtur ad inſeſſum. *Andernacus.*

F
DE INSESSIONIBVS frangentibus calculum.

Inſeſſus ad calculoſos.

℞. Fragmentorum Raparum,
Fragment Paſtinacæ,
Siſeris, Chamomi læ, Flor.Verbaſci,
Betonicæ, Prunellæ,
Aquilegij, Rutæ mur i æ,
Artemiſiæ ana M.j.
Coquantur in aqua pluuiali, quantum ad inſeſſum ſatis eſt. *Andernacus.*

Inſeſſus ad calculum.

℞. Saxifragiæ, Oenanthes, Helxines,
Maluæ, Altheæ ana M. j.
Cicerum rub. ℥. ij.
Sem. Petroſelini, Lini,
Fœniculi ana ℥. j ß.

Coquantur in aqua iuſtæ quantitatis ad tertias pro inſeſſione. *Fuchſius.*

Alius ad calculum.

℞. Maluæ, Altheæ, Chamomillæ, Meliloti,
Parietariæ, Scolopendrij ana M. ij.
Rad. Maluæ ℔. ß.
Rad Fœniculi ℥. iij.
Sem. Lini ℥. iij.
Fœnigræci ℥. ij.
Rubeæ tinctorum ℥. j.

Inciſa omnia, ſacculoque lineo indita, ad inſeſſum coquantur. *Andernacus.*

Alius ad calculum.

℞. Radicis Altheæ ℥. iv.
Fol. Altheæ, Maluæ,
Parietariæ ana M. ij.
Rad. Nardi M. ß
Origani, Calamenthi,
Betonicæ, Abrotani,
Artemiſiæ, Roriſmarini,
Petroſelini ana P ij.
Sem Lini, Fœnigræci, Aniſi,
Fœniculi ana ℥. ij.
Furfuris craſſi P. iv.

Sacculo indita ex aqua communi coquantur, quãta ad inſeſſum ſufficere poterit. *Andernacus.*

Inſeſſus ad arenam, renumq́ calculos.

℞. Raparum num. v.
Naſturtij aquatici, Polygoni ana M. iv.

Inciſa lineo ſacculo indantur, ac incoquantur aquæ, quantum ſatis eſt inſeſſui. Vtatur æger tempore paroxyſmi, & vbi ingens ſurget dolor. *Rulandus.*

Inſeſſus ad veſicæ calculum & ſtranguriam.

℞. Raphani num. x.

Incidantur, ſacculo imponantur, aquæ quanta neceſſaria eſt, incoquantur, vt fiat inſeſſus, cuius frequens ſit vſus.

A DE INSESSIONIBVS dolorem mitigantibus.

Inſeſſus ad dolores colicos mitigandos, curandosq́.

℞. Altheæ, Rutæ, Maioranæ,
Artemiſiæ ana M. ij.
Fol. Lauri ℥. ij ß.
Seminis Apij, Aniſi, Cumini ana ℥. ij.

B In aqua decoquantur, quanta ſolium dimidium repleat. *Andernacus.*

Inſeſſus ad colicam paßionem, ventrisq́ torſiones.

℞. Florum Chamomillæ, Meliloti,
Anethi, ſem. Lini ana M. ß.
Menthæ, Calamenthi, Abſinthij, Pulegij,
Origani, Cumini, Granorum Iuniperi,
Baccarum Lauri ana M. j.
C Spicæ M. ß.
Sulphuris viui ℥. j.
Salis nitri ℥. ß.

Sacculo indita coquantur in ſ. q aquæ fluuiatilis ad tertias, vt fiat inſeſſus, quo vtatur æger manè ac veſperi, & ſi opus ſit, noctu ac ſæpius, donec ex toto remittat dolor. *Rulandus.*

Inſeſſus ad colicum & nephriticum dolorem.

D ℞. Origani, Calaminthæ, Anethi,
Chamomillæ, Sinonis, Lauri ana M. v.
Fœnigræci, Sem Carui, Cumini,
Aniſi, Fœniculi ana ℥ ij.
Baccarum Lauri ℥. ß.

Quod ſi, varij ſint affectus, eorumque cauſæ diuerſæ, plura medicamẽta inſtituto idonea adijcere licebit: vt ſi emollitione opus ſit, folia maluæ, altheę, parietarię, ac violarum addes. Sin autem inciſio quædam, aut meatuum apertio re-
E quiratur, radices aſparagi, ruſci, api, adiungentur. Ad veſicam calculoſam eiſdem vtendum, ita tamen vt ruta addatur. *Andernacus.*

Inſeſſus ad vteri dolores & præfocationes.

℞. Meliſſæ M. x.
Pulegij M. iv.
Roriſmarini M. iij.

Coquantur in ſ. q. aquæ fontanæ. Vſus eius eſt ante cibum manè atque veſperi. *Rulandus.*

De Balneis, Sect. XVI.

Balnevm re medium eſt totius corporis. Horum alia alterant qualitate

- Prima Sic
  - Callida: vt Balneum *ad intemperiem frigidam, &c.*
  - Frigida: vt
    - Balneum *ad intemperiem calidam,*
    - Balneum *pro hecticis, &c.*
- Secunda. Sic alia
  - Aſtringunt: vt
    - Balneum *ad iuuandum conceptum,*
    - Balneum *ad inflammationem, cùm fluxus adeſt.*
  - Emolliunt: vt
    - Balneum *emolliens,*
    - Balneum *ad inflammationem & duritiem, &c.*
  - Aperiunt: vt Balnea *ad mouenda menſtrua.*
  - Abſtergunt: vt
    - Balneum *ad cutis affectus,*
    - Aliud,
    - Aliud,
    - Aliud,
    - Balneum *pro leproſis, &c.*
  - Dolorem mitigant: vt
    - Balneum *ad dolorem colicum,*
    - Balneum *ad dolorem nephriticum,*
    - Balneum *ad laßitudinem, &c.*

DE BALNEIS EXCALEFACIENTIBUS.

Balneum ad intemperiem frigidam.

℞. Pulegii, Origani, Hyſſopi, Thymi,
Satureiæ ana M.j.
Saluiæ, Fol. Lauri, Roriſmarini,
Chamæpityos, Pyrethri ana M.ß.

Hæc, vel omnia, vel plura ex eis, in aqua fontana vel vino mixta coquantur, quanta ad balneum ſatis ſunt. *Andernacus.*

Balneum ad paralyticos.

℞. Baccarum Iuniperi contuſarum M.xv.

Decoquantur in aqua fluuiali, quanta opus ſit ad lauacrum. In decocta aqua reſtinguatur ſepties chalybs candens ac renouetur hoc modo tertio quoque die. Inſideat ægrotus miſto balneo ad collum vſque tot horis, quot ferre manè & veſperi quotidie poteſt. *Rulandus.*

Balneum ad contractos & conuulſos.

℞. Sambuci M.xx.

Decoquantur (pro diuitibus) in vino, pro pauperibus verò in aqua quantum ſufficit. Inſideant quotidie diutius in hoc lauacro, & poſt egreſſum, in calido lecto benè contecti ſtragulis ſudent diu multumque. Poſt ſudorem perungantur membra contracta iſto vnguento.

℞. Pinguedinis taxi ℥.iij.
Pinguedinis vulpis ℔.j.
Maſticis ℥.ß.
A Euphorbij ʒ.ij.
Piperis vtriuſque ʒ.x.
Vini boni Menſ.ij.

Fiat decoctio iuxta artem. *Rulandus.*

DE BALNEIS REFRIGERANTIBUS.

Balneum ad intemperiem calidam.

℞. Flor. Violarum, Bugloſſæ ana P.iv.
Flor. Nymphææ P.ij.

B In aqua coquantur, quanta pro balneo ſufficit. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Succi Solatti, Succi Cucurbitæ,
Succi Melonum ana ℔.iiij.

Miſce aquæ balnei, quanta pro balneo ſatis eſſe poteſt. *Rondeletius.*

Balneum pro hecticis.

In febribus hecticis conueniunt balnea ex aqua tepida, humectantia: quæ vt magis humectent,
C addimus libram vnam olei violati, aut butyrum recens in prædicta aqua diſſoluimus, quod humiditatem aeream partibus externis infundit. *Rondeletius.*

Aliud pro hecticis.

℞. Radicum Bismaluæ ℔.ij.
Maluæ Branchæ vrſinæ,
Bugloſſæ cum rad. ana M.ij.
Flor. Violarũ, Bugloſſæ, Borraginis ana P.iv.
Roſarum rubr. P.ij.

Humectantibus balneis admiſcẽatur decocta pedum veruecis, & inteſtinorum: quamuis illa ad remolliendum potius vſurpentur. *Rondeletius.* A

DE BALNEIS Aſtringentibus.

Balneum ad iuuandum conceptum.

℞. Rad. Valerianæ ℔.j.ß.
Rad. Cyperi, Galangæ, Rad. Enulæ ana ℥.ij.
Fol. Lentiſci, Artemiſiæ, Calamenthi, B
Origani, Lauendulæ, Maioranæ,
Fol. Lauri ana M.iij.
Summitatum Lentiſci, Myrti,
Cupreſſi ana M.ij.
Sem Ameos, Lentiſci, Fœniculi ana ℥.j.ß.
Cort Mal.granat. ℥.ij.
Aluminis ʒ.ij.
Roſ.rub. Stœchados, Flor. Sampſuci ana P iij.

Coquantur omnia in ſufficienti aquę quantitate, addendo vini rubri ſtyptici modicum: & vtatur balneo. *Rondeletius.* C

Balneum ad conceptum perutile, calefaciens & roborans vterum.

℞. Artemiſiæ, Abſinthij, Leuiſtici, Auenæ,
Granorum Iuniperi, Origani, Chamomillæ,
ana M.ij.

Decoquantur hæc ſimul in aqua pluuiali, quanta opus eſt. Inſideat in iſto balneo mulier ſterilis, ſtatim poſt fluxum menſtruorum quotidie bis, manè ſcilicet per horam, & tamdiu veſperi, idque continuet octo diebus, ac renouet tertio quoque die. *Rulandus.* D

Balneum ad inflammationem, cùm fluxus adeſt.

℞. Plantaginis, Polygoni, Fol. Rub. ana M iij.
Malicorij ℥.ij.

Coquantur in aqua, quantum ad balneum ſatis eſſe putas. *Andernacus.*

DE BALNEIS Emollientibus. E

Balneum emolliens

℞. Maluæ cum radicibus Branchæ Vrſinæ,
Violariæ, ana M.iij
Mercurialis Parietariæ, Betæ ana M ij.
Sem. Lini ℥.j
Flor. Chamomillæ P.ij.

Fiat decoctio pro balneo, in quo æger bis quotidie naret ad horam vnam. Hoc balneum valet etiam in affectibus cutis cruſtoſis, ſquamoſis, ſiccis & ſqualidis. *Rondeletius.* F

Balneum ad inflammationem & duritiem membrorum.

℞. Maluæ domeſticæ, ſylueſtris,
Meliloti ana M ij
Seminis Lini ℥.iij
Fœnigræci ℥.ij.

Ex his in aqua coctis balneum paratur. *Andern.*

A

DE BALNEIS Aperientibus.

Balneum menſtrua prouocans.

℞. Rad Ireos ℔.ß.
Galangæ craſſæ, Rad Rubiæ maior. ana ℥.ij.
Rad Althææ, Ciclaminis ana ℥.iij.
Artemiſiæ, Nepetæ, Matricariæ,
Origani, Mercurialis ana M iiij
Pulegij, Pſyllij, Maioranæ,
B Fol. Lauri ana M.ij.
Sem. Petroſelini, Seſeleos,
Ameos, Cinnamomi ana ʒ j.ß.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℥.iij.
Flor. Sampſuci, Anthos, Stœchados,
Cicerum rub Sabinæ ana P iv.

Coquantur omnia in duabus partibus aquæ, & vna vini albi: deinde ſedeat in balneo, frequenter admouendo ventri inferiori plantas in prædicto balneo decoctas. *Rondeletius.*

C

DE BALNEIS Abſtergentibus cutem.

Balneum primum, ad cutis affectus: hoc eſt, cruſtas & ſquamas duras emolliens, & detergens.

℞. Maluæ cum rad Branchæ vrſinæ,
Violariæ ana M.iv.
Mercurialis, Parietariæ, Betæ ana M j.
D Sem. Lini ℥ j.
Chamomillæ P.ij.

Decoquantur pro balneo, in quo bis quotidie ſedeat ad horam vnam. *Rondeletius.*

Balneum ſecundum, cutis affectus detergens & exſiccans.

℞ Rad Bryoniæ, Lapathi acuti,
Cucumeris ſylueſtr. Ari, Serpentariæ ana ℔.j
Rad Aſphodeli, vel Gentianę, & Squillę ℔ ß.
E Saponariæ, Parietariæ, Abſinthij,
Scabioſæ, Fumariæ, Borraginis ana M.j.
Lupinorum, Fabarum ana ℥.ß.
Flor Centaurij min P.iij.
Roſarum P.j.

Fiat decoctio pro balneo: de qua decoctione adde plus vel minus, pro morbi natura, vel corporis habitu & viribus, & diutius vtatur. *Rondeletius.*

Balneum tertium cutim detergens, ac leuiter aſtringens ſeu corroborans. F

℞ Fol Myrti, vel Fol Lentiſci, vel Plantaginis,
Tapſi barbati, Piloſellæ, Hippuris,
Polygoni ana M ij.
Roſarum par ...
Rad. Iridis, Biſtortæ, Pentaphylli ana ℥.ij.

Fiat decoctio: in qua diſſolue
Salis communis ℔.iij.
Aluminis ℥.iij.

Miſce, & fiat balneum tepidum, & ſpongijs nouis detergatur diligenter. Ex lixiuio etiam fieri poſſunt, modò non ſit nimis acre. Hoc aute bal-

nco

neco non vtendum, niſi prius materia per præcedentia balnea fuerit inſenſibiliter reſoluta, vel euacuata. *Rondeletius.*

Balneum ad maiores cutis affectus.

℞. Rad. Lapathi acuti ℔.ij.
Rad. Enulæ ℔.ß
Fumariæ, Lupinorum, Borraginis, Bugloſſæ,
Parietariæ, Betæ, Saponariæ ana M iv.
Sem. Cucurbitæ, Cucumeris,
Melonis, Citrulli ana ℥.ij.
Acetoſæ, Lapathi acuti,
Lentiginis aquaticæ ana M.ij.

Miſce ſimul, & pro balneo decoquantur: in quo potes addere farinæ fabarũ ℔.ij. Sedeat in hoc balneo æger.

Aliud ad idem.

℞. Rad. Bryoniç, Cucumeris ſyluestr. an. ℔.ß.
Rad. Aſphodeli ℥.iij.
Rad. Lapathi acuti, rad. Enulæ ana ℔.ß.
Mercurialis, Betæ cum rad Saponariæ,
Parietariæ ana M.iij.
Lupinorum, Fumariæ ana M.ij.
Sem. Raphani ℥.j.
Sem. Melonum, Citrulli, Cucurbitæ,
Cucumeris ana ℥.j.ß
Lumbricorum per media diſſectorum n.iv.
Fol. Senæ ℥.iij.
Fol. Borraginis, Violarũ, Bugloſſæ ana P.iij.

Reponantur omnia pro balneo, in quo diſſolue farinæ lupinorum, & ciceris rubr. ana ℔.ß. fiat balneum, vt dictum eſt. *Rondeletius.*

Aliud ad præduram prætumidamq́; ſcabiem.

℞. Rad. Bryoniæ, Cucumeris ſyluestr. an. ℥.iij.
Rad Altheæ, rad. Liliorum alb.
Rad. Lapathi acuti ana ℔.iij.
Rad Serpentariæ. Haſtulæ regiæ ana ℥.ij.
Maluæ, Biſmaluæ, Branchæ vrſinç ana M iv.
Lupinorum, Fumariæ, Lapathi acuti,
Saponariç, Acetoſç Endiuiç, Cichorij an. M.j.
Sem Lini, Fœnigræci ana ℔.j.
Sem. Raphani ℥.j.
Sem. Cucurbitç, Melonum,
Citrulli, Cucumeris ana ℥.ij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana P.ij.
Flor. Borraginis, Bugloſſæ, Nymphеæ,
Hordei integri, Cicerum rubr. ana P.ij.

Miſce ſimul, & decoquantur in ſufficienti aquæ quantitate pro balneo, quo præſidio vtimur ad diſcutiendam ſcabiem cruſtoſam & contumacem, & emollienda tubercula elephanticorum, quibus tota cutis ſcatet. Poſt hoc balneum vtendum erit tertio balneo, ſuperius deſcripto in cutis affectibus. *Rondeletius.*

Balneum ad morbum Gallicum.

℞. Flor. Chamomillæ ana ℔.j.
Flor. Meliloti ana ℔.j.
Caudæ equinæ, Lauendulæ, Maluæ,
Ariſtolochiæ longæ, Centaureæ ana M.iij.

A Fœnigræci P.iv.
Ligni Guaiaci, vel Iunipetini ℔.iij.

Bulliant in ſufficienti quãtitate aquç, ſecundùm artẽ, deinde coletur, vſuiq́; ſeruetur. Poſt egreſſum ſcabies abluatur mixtura preſcripta, ex oleo ligni, & aqua plantaginis facta. Et ſic æger ſanabitur, corpore prius rectè purgato. *Rulandus.*

Balneum abſtergens, purgans, rarefaciens, digerens. pro leproſis.

B ℞. Bryoniæ, Cucumeris aſinini, Serpentariæ,
Enulæ ana ℔.ß. cum radicibus,
Lapathi acuti, Acetoſæ, Borraginis, Bugloſſæ,
Saponariæ ana M.iij. cum radicibus,
Fumariæ, Lupulorum, Endiuiæ,
Cichorij, Plantaginis ana M.ij.
Lupinorum, Cort. Fabarum,
Hordei integri ana P.I
Roſarum rubr. Flor Nenupharis,
Trium flor cordial.
C Tamariſci ana M.iv.
Flor. Chamomillæ, Flor. Meliloti ana M.ij.

Fiat decoctio in aqua fontana & pluuiali ꝓ balneo, quod ingrediatur manè ventriculo vacuo. Bis aut ter in ſecũda vice ſumat tabellam vnam Diamarg. frigid. ſuperbibendo ℥.ij. aquæ borraginis. Item a prandio ingrediatur longè à cibo. Continuis tribus diebus peragat idipſum *Rondeletius.*

D *Balneum ad ſcabiem, lepram, vlcera, & omnia cutis vitia, expertum.*

℞. Fol. Quercus, Piſorum ana M x.

Coquantur in aqua fluuiali q.ſ. In hoc balneo inſideat æger quotidie manè & veſperi. Et quãdo egreditur, cutis infectiones penna in ſequẽti mixtura intincta lauentur, & per ſe ſiccentur:

℞. Aquæ Plantaginis ℔.j.ß.
Olei ligni Guaiaci ℥.ij.

Miſce. Vlcera verò Emplaſtro Diaſulphuris vin-
E ciantur. Hoc enim modo ſanaui omnẽ ſcabiem, vlcera quæcunque, ac lepram recentem, non ex parentibus contractam, cutisq; vitia cuncta. Renouandum eſt autem tertio quoque die, vt reliquæ artificiales balneæ. *Rulandus*

F *Balneum Theophraſti Paracelſi, certò ſanans (vt ipſemet edoctus experientia teſtatur) omnes morbos chirurgicos, eosq; qui per catbartica, abſtinentiam, ſudationes, & balneas curari ſolent aut poſſunt.*

℞. Aluminis ℔.x.
Salis ℔.xv.
Aceti ſtillatitij q. ſufficit.

Commiſceantur ſimul optimè, ſtetq́ue per quatuor dies in infuſione, poſtea decoquatur ad cõſumptionem aceti Cocta hæc maſſa, ſeu lapis, incoquatur in aqua fluuiali, quanta ſufficit, quoad oleoſitas quædam appareat. Deinceps

inſideat æger in hoc lauacro pro vulgari modo, & conſuetudine, nec vlla alia vtatur medicina.

DE BALNEIS DOlorem mitigantibus.

Balneum ad dolorem colicum.

℞. Rad. Altheæ ℔.ij.
Mercurialis, Parietariæ, Violariæ,
Branchæ vrſinæ ana M.j.
Origani, Calamenthi,
Pulegij, Rutæ ana M iij.
Aniſi, Fœniculi, Petroſelini ana ℔.ß.
Flor Anthos, Sampſuci,
Stœchados, Meliloti ana P.iij.
Corr. Citri ſicci ʒ ij.
Lauendulæ, Fol. Lauri ana M.iij.

Decoquantur omnia in duabus partibus aquę, & vna vini. Quòd ſi vini maluatici copia ſuperit, illius modicum permiſceri poterit. *Rondeletius.*

Balneum ad dolorem nephriticum.

℞. Rad. Liliorum alb.
Biſmaluæ ana M.iiij.
Parietariæ, Saxifragiæ, Petroſelini.
Fœniculi marini, Fœnigræci ana M.ij.
Sem, Lini, Fœnigræci ana ℔.ß.
Milij Solis ℥.ij.
Fol. Siſymbrij, Violariæ,
Boriaginis, Bugloſſæ ana P.iiij.

Quibus addere potes
Rad. Raphani ℥ iij.
Fol. Senecionis M ij.
Flor. Chamomillæ,
Flor. Sambuci ana P.ij.ß.

Decoquantur omnia in ſufficienti aquæ quantitate: deinde permiſceantur vini albi ℔.iiij. olei liliorum, & butyri ana ℔.iij. paretur balneum, in A quo ſedeat æger, tantiſper dum vehementibus doloribus torquetur. Quo vti poſt alias euacuationes eſt ſaluberrimũ & eo ipſo tempore, quo æger in balneo reſidet. potiones calculum frangentes exhiberi poſſunt. *Rondeletius.*

Balneum ad laßitudinem.

℞. Hyſſopi, Origani, Pulegij,
Thymi, Satureiæ ana M.ß.
Saluiæ, Fol. Lauri,
B Roriſmarini, Chamæpityos,
Pyrethri ana M.ß.

Coquantur in aqua fontana, quãta ad balneum ſatis eſt. *Andernacus.*

Aliud balneum ad laßitudinem.

℞. Origani, Pulegii,
Chamomillæ ana M.iij.
Saluiæ, Baccarum lauri ana M.ij.

Coquantur in aqua, quanta opus eſt. *Rulandus.*

C *Balneum ad dolorem.*

℞. Raparum num.vj.
Rutæ M.v.
Salis M.iij.

Incoquantur ſimul in aqua, quanta fuerit opus. Inſideat æger manè ac veſperi, vbi non adeſt inflammatio. *Rulandus.*

Balneum ad podagram, chiragram, & ſciaticam.

D ℞. Salis ℔.ij.
Aluminis ℔.j.
Sulphuris viui ℥.iij.
Baccarum lauri ℔.ß.

Bulliant ſimul in aquæ duobus ſextarijs. Atque ex hoc vnicuique balneo tertio quoque die renouando infundatur portio à ℔.ß. ad ℔.j. Ac inſideat in hoc lauacro æger quotidie per horam, manè & veſperi. *Rulandus.*

De Lotionibus, Sect. XVII.

PARTIVM quarundam ſiunt ablutiones, quæ balnei vicem gerunt, videnturq; balnea particularia. Vnde lotiones

- Trunci: *videlicet*
  - Capitis: vt
    - Lotio *ad ſordes auferendas.*
    - Lotio *ad vlcera.*
    - Lotio *ad pediculos.*
    - Lotio *ad tingendos capillos.*
    - Lotio *ad alopeciam.*
    - Lixiuium *ad cerebrum memoriamque.*
    - Aliud *in frigido affectu.*
    - Aliud.
    - Lixiuium *ad deſtillationem ſiſtendam, &c.*
  - Axillarum: vt Lotio *ad axillas.*
- Artuum: *ſcilicet*
  - Manuum: vt Lotio *ad manus.*
  - Pedum: vt
    - Lotio *ad ſomnum ciendum in febribus.*
    - Lotio *pedum polychriſter.*
    - Lotio *ad podagram, &c.*

DE LOTIONIBVS capitis.

Lotio ad ſordes capitis auferendas.

Caput ad ſordes auferendas lixiuio, ex cineribus ſarmentorum facto lauatur, corpore recrementis vacuo, & manè ante cibum: ſic tamen, vt ſtatim caput abſtergatur linteis calidis, & exiccetur: capilli ſi adſint, extricentur: non autem expectandum, donec caput, capillique per ſe exiccentur. *Andernacus.*

Lotio ad vlcera.

In capitis vlceribus lixiuijs deſiccantibus vtimur: vt abrotani, betonicæ, &c. *Rondeletius.*

Lixiuium ad Achoras.

℞. Piſorum M. iiij.
Decoquãtur in ſ. q. aquæ. Horum iuri admiſceatur tantundem lixiuij fortis: & facta ebullitione reſeruetur vſui. Caput eo lauetur quotidie ante cibum, & mox ſiccetur. *Rulandus.*

Aliud ad pediculos.

℞. Agarici ℥.ß. Coquatur in lixiuij dulcis ℔. iij. Et ex ea irrigetur, aut lauetur caput in dies. Si vlceratæ capitis partes illinantur parum oleo Balſami, commoriuntur vno die omnes pediculi. *Idem.*

Lotio ad pediculos.

In pediculari morbo, amaris, vt lupinis, nitro, & fellibus, ſtaphide agria, & ad vermes occidendos, & furfures detergẽdos, & pilos tingendos. In furfuribus, detergentibus: vt melle, ſiccis herbarum amararum, aut herbis ipſis decoctis, vt cicla, parietaria, ſaponalia. *Rondeletius.*

Lotio ad tingendos capillos.

Capillis tingendis palea auenæ vtimur, cortice & ligno berberis, & floribus geniſtæ, & hyperici. *Rondeletius.*

Lotio ad alopeciam.

Ad alopeciam fit ex alcyonio potentiſſimum lixiuium, quod ſiccat & digerit potenter, & morbum curat. *Rondeletius.*

Lixiuium ad melancholiam, inſaniam ac vigilias.

℞. Maioranæ, Flor. Betonicæ,
Chamomillæ ana M. ß.
Condantur ſacculo, & decoquantur in ſ. q. vini, quo crebro lauetur caput. *Rulandus.*

Lixiuium roborans cerebrum, neruos, oculos, ſenſusq́ reliquos.

℞. Fol. Senæ ℥. j.
Roſarum rubr. P. j.
Lauendulæ P. ij.
Fiat ex his decoctio in ſ. q. aquę, qua caput manè lauetur. *Rulandus.*

A *Lixiuium ad cerebrum memoriamq́ iuuandam.*

℞. Chamomillæ, Saluiæ,
Origani, Betonicæ ana M. j.
Submittantur cineri in fundum, & lixiuiũ ſuperfundatur, cum aqua pluuiali: & pridie quàm caput lauetur, madeſcat in eo ſacculus lineus ex
Roſarum rubr. Maioranæ,
Lauendulæ, Roſmarini, Spicæ,
B Betonicæ ana P. j. modicè inciſorum,
Agarici ʒ. ij.
Inter lauandum ſapo odorus in pomi figuram (pomarium vocant) addatur. *Andernacus.*

Aliud lixiuium ad frigidos affectus.

℞. Saluiæ, Roſmarini, Origani,
Calaminthæ ana M. j.
Fol. Lauri M. ß.
Flor Stœchados, Heliochryſi ana P. j.
Ex iure decocti caput irrigẽt lauentq́. *Andern.*

C *Aliud ad memoriam.*

℞. Maioranæ, Roſmarini, Meliſſæ ana M. j. ß.
Fol. Lauri M. j.
Flor Chamomillæ, Flor. Stœchados,
Pſeudonardi, ſeu Lauendulæ ana P. ij.
Coquantur in lixiuio, ſacculo condita horũ iure caput, manè ante cibum, corpore purgato, lauetur. mox ſiccetur. contegaturq́. *Andernacus.*

Aliud ad deſtillationem ſiſtendam.

D ℞. Maioranæ, Betonicæ, Meliſſæ ana P. j.
Flor. Chamomillæ, Stœchados, Anthos,
Heliochryſi ana P. iij.
Nigellæ ʒ. ij.
Coquantur in lixiuio ex bucci cinere, & hoc caput rurſum lauetur.

Lixiuium ad aſthma, ſiccans & ſiſtens deſtillationes ex capite ad ſubiectas partes.

E ℞. Saluiæ, Betonicæ Hyſſopi ana M. ß.
Flor. Chamomillæ, Roſarum rubr.
Granorum Myrti contuſ. ana M. j.
Bulliant in q. ſ. lixiuij dulcis, condita ſacculo Ex hoc caput ſingulis ſeptimanis lauetur, ſemel aut bis ante cibum. *Rulandus.*

Lixiuium aquas ducens, quod in potu exhibetur.

F ℞. Cinerum Geniſtæ virgineæ,
Stipularum fabarum,
Vitis albas vuas proferentis ana M. j.
Vini Renenſis ℔. iiij.
Ter cola per cineres. fiat lixiuium: adijce
Nucem myriſticam num. j.
Cinnamomi ad eius pondus,
Baccarum Lauri num. vj.
Cymini Fœniculi,
Aniſi ana ʒ. ij.
Craſsè contuſa ſint ſemina, & adijce ſacchari ℥. iiij. ter die de hoc lixiuio bibat ſpacio menſtruo. *Leniathan Rabi.*

DE LOTIONIBVS axillarum.

Lotio ad axillas.

Axillæ abluuntur lixiuio parato ex aſtringentibus, vt oleaſtro, lentiſco, additis quibuſdam odoratis conſtringentibus, vt roſis. *Rondeletius.*

DE LOTIONIBVS manuum.

Lotio ad manus.

Manus abluuntur aqua & ſaponeo odorato, vel aqua & medulla panis, vel aqua & furfure: additis quibuſdam odoratis, vt aqua roſarum, vel naphæ, vel oleo ſpicæ. Diuitum verò manus abluuntur aqua, cui aqua roſata moſchata fuerit permixta.

Lotio ad manus tempore peſtis præſeruationis cauſa.

℞. Rad Angelicæ, Zedoariæ ana ℥.j.ß.
Garyophyllorum ʒ.ij.
Calami aromatici vulgaris ℥.ij.
Omnia macerentur in ℔.ß. aceti roſacei optimi poſtquam craſſiuſculè erunt contuſa. *Iohannes Bauhinus Iunior.*

DE PEDVM LOtionibus.

Lotio ad ſomnum.

℞. Maluarum, Lactucæ ana M.ij.
Capitum papauerum alborum num.x.
Corticum radicum Mandragoræ ℥.ß.
Fol. Meliſſæ ℥.ß.
Aquæ q.ſ.
Fiat decoctio ad quintæ vel ſextæ partis conſumptionem. Addi poterunt flores nymphææ, meliloti: folia ſalicis, vitis, cucurbitæ, ſemen Anethi. *Heurnius.*

Lotio ad ſomnum ciendum in febribus.

℞. Maluæ recentis, Lactucæ,
Fol. Cucumeris,
Cucurbitarum, Violarum ana M.j.
Flor. Nenupharis,
Violarum ana P.j.
Fiat decoctio, qua abluantur pedes, cũ ibit dormitum: nec tergantur, aut panno humido inuoluantur. *Rondeletius.*

Lotio pedum polychriſtos.

℞. Chamomillæ, Roſarum rubr.
Betonicæ, Origani, Saluiæ,
Rutæ, Aſari ana M.j.
Condita ſacculo coquantur in lauacro pedum:

A vbi verò iam ſatis inferbuerint, ſextarius nitri, & ſalis P.j. addatur. Vtitor in ſeptimana ſemel vel bis, manè aut veſperi ante cibum, vel etiam ante ſomnum, in vſum adhibito. Capiti, pedibus, ſanguini, & omnibus neruis ſalubris multos morbos alioqui futuros arcet. *Andernacus.*

Lotio ad podagram.

In multis vſitata podagricis v[illegible] profuit. Lixiuium ex fagi cineribus paratur, & ter aut quater colatur: deinde tantum vini adm[illegible] alu-
B minis ℥.ij. adduntur: omnia in fict[illegible] coniuncta calefiunt ad ignem, ſed ita vt non e[illegible]ferueſcãt. Deinde transfunduntur in vas, in quo pedes conſiſtere poterunt: hi autem tam [illegible] lauacro inſiſtent vt aqua ſupra talos excedat. Extrahit humidam pituitæ materiam in articulis hærentem: quam deinde linteo puro abſterges. Tam calidum autem erit lauacrum, quàm pedes ferre poſſint: maneq́, & veſperi ante cibum
C adhiberi debet. Quin etiã cùm malum hoc acceſſionem minatur, & poſt ipſam v[illegible]le eſſe poteſt, idque in ſeptimana quater aut quinquies: ne deterreat te, ſi pedes tumidos, rubentesq́; fieri conſpicias. *Andernacus.*

Lotio ad podagram, noſtra.

℞. Roſarum rubr. Balauſtiorum,
Flor. Myrti, Plantaginis,
Verbaſci, Fol. Lauri,
Origani, Pulegij,
D Calamenthi, Saluiæ,
Thymi, Flor. Roriſmarini ana M.j.
Baccarum Iuniperi ℥.iij.
Aluminis rochæ,
Salis communis ana ℥.iij.
Bulliant omnia in aqua ſufficienti, fiatque lotio. In hac immorãdum ad horas duas vel tres. Continuetur autem triduum vel quatriduum manè ſtomacho ieiuno.

E
Lotio pedum ad dolores, & podagram.

℞. Salis M.iij.
Decoquantur in ſufficienti quantitate aquę: eáque vtatur æger manè, ac veſperi ante cibum. Poſtea abſtergantur pedes linteo. *Rulandus.*

Alia ad laſſitudinem.

℞. Origani,
Pulegij ana M.j.ß.
F Saluiæ M.j.
Decoquãtur in aqua, quantum requiritur. Vſus eius eſto ante ſomnum. *Idem.*

Alia ad fœtorem pedum.

℞. Aluminis M.[illegible]
Bulliat in ſufficienti quantitate aquæ: in qua vſque ad talos immittantur pedes manè atq; veſperi, & diu mul[illegible]umque fricentur, lauenturque

D E

De Oleis, Sect. XVIII.

- **Olea parantur modo**
  - **Craſſo: eaque vel**
    - **Alterãt qualitate**
      - **Prima: *Sic alia***
        - **Calefaciunt**
          - Ventriculum: *vt* Oleum: Menthæ, De abſinthio, Maſtichinum, Nardinum, *&c.*
          - Hepar: *vt* — Amygdalarum *amararum*, Nucleorum *perſicorum*, De abſinthio, Nardinum, Maſtichinum, *&c.*
          - Lienẽ: *vt* Oleũ: De capparibus, De ſpica, de behen, Liliorum, *&c.*
          - Vterũ: *vt* Oleũ: Irinum, Anethinum, Cheyrinum, De croco, Nardinum, De caſtoreo, *&c.*
          - Articulos: *vt* Oleum: De ſulphure, Nardinum, Rutaceum, Nucum, De nuce *Indica*, Nucis *Moſchatæ*, *&c.*
          - Neruos: *vt* Oleum: Coſtinum, De piperibus, Maſtichinum, De euphorbio, Enulatum, Lumbricorum, Sampſuchinum, Liguſtrinum, *&c.*
        - **Refrigerant**
          - Caput: *vt* Oleũ: De papauere, Mandragoræ, *&c.*
          - Ventriculum: *vt* Oleum: Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiſcinum, Omphacinum, Roſaceum, *&c.*
          - Pectus: *vt* Oleũ: Violarum, Nenupharinum.
          - Hepar: vt — Olea, *quæ ventriculo conueniunt.*
          - Renes: *vt* — Oleum Nenupharinum.
          - Vterum: *vt* Oleum: Citoniorum, Nymphææ, Lentiſcinum, Myrtillorum, Cucurbitarum, *&c.*
          - Neruos: *vt* — Oleum Lentiſcinum, *&c.*
        - **Siccant:** *vt* Oleum — Nardinum, Nucum, Ricinum, *&c.*
        - **Humectant:** *vt* Oleum — Oliuarum *recens*, Amygdalarum *dulcium*, Seſaminum, Violaceum, Cucurbitarum, Melonum, Cucumeris, *&c.*
      - **Secunda.** *Vide literam A.*
    - **Purgant:** *vt* — Oleum Cnicinum, Oleum Thymelææ
  - **Subtili.** *Vide literam B.*

A. Olea *alterantia qualitate ſecunda: aut*

- Aſtringunt: *vt* Oleum — De abſinthio, De mentha, Lentiſcinum, Maſtichinum, Myrtinum, Myrtillorum, Oenanthinum, &c.
- Emolliunt: *vt* — Oleum Lini, Oleum Narciſſinum, Styracis, &c.
- Laxant: *vt* Oleum — Amygdalarum *dulc.* Oliuarum, Iaſminum, Seſaminum, &c.
- Rarefaciunt: *vt* Oleum — Anethinum, Chamæmelinum, &c.
- Digerunt: *vt* Oleum — Amygdalarum *amararum*, Nucum, Oliuarum *antiquarum*, Rutaceum, &c.
- Detergunt: *vt* Oleum — De myrrha, De tartaro, De frumento, Ouorum, Sambucinum, Balaninum, Ricinum, Raphaninum, &c.
- Glutinant: *vt* Oleum — Myrrhæ, Nicotianæ, Balſaminæ, Liquidambar. Balſamum, &c.
- Somnum *inducunt*: *vt* Oleum — Mandragoræ, Malorum *aureorum*, De papauere, Nenupharinum, Hyoſcyaminum, &c.
- Calculum *frangunt*: *vt* Oleum — E granis *Citri*, Scorpionum, De ecrafis, &c.
- Coitum *iuuant*: *vt* Oleum — Formicarum, Ex piſtacijs, &c.
- Dolorem *ſedant*: *vt* Oleum — Sambucinum, Cheyrinum, Chamæmelinum, Anethinum, Liliorum *alborum*, Laurinum, Hyperici, Liliorum *conuallium*, Moſchelinum, Populinum, Vulpinum, Ex granis ebuli, &c.

B. Olea

B

Olea *præparata ſubtili modo, ſunt olea deſtillata, ex rebus vel*

- Simplicibus: *ſcilicet*
  - Herbis.
  - Floribus: vt Oleum Spicæ.
  - Fructibus: *vt* Oleum
    - Ex baccis *iuniperi,*
    - Ex baccis *lauri,*
    - E' baccis *hederæ,*
    - E nucleis *pineis,* E' cepa,
    - Ex nucibus *cupreſſi.*
  - Seminibus: *vt* Oleum
    - Aniſi,
    - Fœniculi,
    - Cumini,
    - Petroſelini,
    - Ex granis *ebuli, &c.*
  - Lignis: *vt* Oleum ex ligno
    - Guaiaco, Iuniperi,
    - Fraxini,
    - Hederæ, *&c.*
  - Corticibus: *vt* Oleum
    - Cinnamomi,
    - Ex cort *mali aurantij,*
    - Ex cort. *nucum, &c.*
  - Aromatibus: *vt* Oleum
    - Caryophyllorum, Macis,
    - Nucis Moſchatæ,
    - Maceris, Piperis, *&c.*
  - Reſinis: *vt* Oleum
    - Maſticis, Thuris,
    - Myrrhæ, Succini,
    - Caphuræ, Belzoinum,
    - Ammoniaci, Ladani,
    - Terebinthinæ, *&c.*
  - Liquoribus:
    - Vino,
    - Aceto.
  - Metallicis: *vt* Oleum
    - Auri, Argenti, Perlarum,
    - Coralliorum, Salis, Sulphuris,
    - Vitrioli, Tartari, Stibij,
    - Cupri, Aeris, Stanni,
    - Plumbi, Ferri,
    - Hydrargyri,
    - Lithargiri,
    - Auripigmenti, Talci,
    - Calcinum, De lateribus,
    - Cryſtallorum.
  - Animalibus: *& eorundē partibus:* *vt* Oleum
    - Ex ſanguine
      - Humano,
      - Ceruino.
    - Ex oſſibus *humanis,*
    - Ex maxillis *equorum,*
    - Ex cornibus *ceruinis,*
    - Ex caluaria *humana,*
    - Ex ſtercore *humano,*
    - Taxi, Caſtorei,
    - Ex melle, Scorpionum,
    - Ceræ, *&c.*
- Compoſitis: *vt* Balſama, *&c.*

DE OLEIS CRASSO modo paratis.

Oleorum officinariorum vera præparandi methodus.

℞. Oleum omphacinũ, quod ablue aqua communi diſtillata, ipſumque purifica in Bal. M donec nullas amplius fæces ſeponat: deinde huius olei ſic præparati cape ℔.j. roſarum rubr. recent. vnguibus expurgatarum, & tritarum in marmore ℔.j.ß. indantur omnia in matratio vitreo benè obturato, vt putreſiant in fimo præparato, & calenti per xij. dies: pòſt expreſſis omnibus, & abiecto magmate, recentia & trita in marmore folia oleo reſeruato, denuò immittantur, ac in matratio obturato putreſiant, vt prius in putri vtero calido per xij. dies: idque reiterabis tertiò, vt perfectum & optimum oleum aſſequatis. Sic cætera olea refrigerantia pro topicis medicamentis optimè conficies. Sic olea cytoniorum, & myrtillorum, quæ refrigerant & aſtringunt, anoque, ventriculo, iecori, cerebro, & inteſtinis imbecillioribus accommoda ſunt. Eadem via olea Chamæmeli, & Liliorum, quæ neruos corroborant, modicè reſoluunt, & dolores apprimè ſedant, niſi quòd cum oleo dulci maturo præparato fiunt. Ex Mentha autem, Abſinthio, Nardo, Lentiſco, & reliquis, quæ modice calefaciunt, ventriculum, & alias partes illita corroborant, concoctionemque iuuant, cum omphacino extrahitur eodem modo oleum: ſed prius præparatur, cum propria ipſorum aqua, & vino aſtringente, & ab omnibus fæcibus depurari debet in Balneo Mariæ per aliquot dies, vt dictum eſt. Quod ſi quis potentiùs per ipſa olea calefacere, attenuare, & digerere velit, ſumat æquas partes olei in Balneo M. depurati, & ſpiritus vini. Sic ex baccis Lauri, & ſimilibus, præſtantiora elicies olea, ſi per menſem in fimo calido omnia digerantur, deinde exprimantur, & ad vſus reſeruentur. Conferunt autem frigidis cerebri, & neruorum affectibus, flatusque diſcutiunt. Præſtantiora autem multò omnia hæc calidæ qualitatis olea fient, ſi per ſe cum ſolo vini ſpiritu per Bal Mar. vaporoſum extrahantur, ſine olei additione *Querce anus.*

DE OLEIS CALEFAcientibus ventriculum.

Oleum menthæ.

℞. Menthæ criſpæ ℥.iiij.
Olei omphacini ℔.j.

Macera & inſola per dies octo: mentham exemptam bene exprime, atque aliam recentem impone, vt ſuprà: atque ita tertiùm fac: cola, & ſerua. Nonnulli in tertia infuſione mentham relinquunt. * Ventriculum refrigeratum & imbecillum calefacit, firmat, nauſeam vomitumque reprimit, appetentiam excitat, coctionemque iuuat. *Innominatus.*

A

Oleum abſinthinum.

℞. Comarum abſinthij ℥.iiij.
Olei Omphacini ℔.j.

Inſolato in vaſe vitreo, abſinthiumque permutato ter, veluti de mentha in oleo menthæ dictum eſt. * Calefacit ac roborat ea quæ ſunt refrigerata, potiſſimum verò ventriculum: excitat appetentiam, obſtructiones aufert, lumbricosq, enecat. *Innominatus.*

Oleum maſtichinum.

B ℞. Olei roſati omphacini ℔.j.
Maſtiches ℥.iij.
Vini odoriferi ℥ iiij.

Omnia in vaſe vitreo impoſita coquantur in duplici vaſe ad vini conſumptionem. * Cerebrum, neruos, iuncturas, ventriculum, hepar, corroborat, tumores duros lenit, dolores ſedat. *Meſues.*

Oleum nardinum ſimplex.

℞. Nardi Indicæ ℥.iij.
C Vini, Aquæ ana ℥.ij.ß.
Olei loti ℔.j.ß.

Minutim inciſam macera, & coquantur in duplici vaſe, donec vinum & aqua per vaporem reſoluantur: coletur deinde oleum, & reponatur. * Calfacit, tenuat, digerit, modicè adſtringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, veſicæ, vteri, magnoperè iuuat: naribus iniectũ caput purgat, corporis colorem & odorem commendat. *Meſues.* D

Oleum nardinum compoſitum.

℞. Nardi Indicæ ℥.iij.
Maioranæ ℥.ij.
Ligni aloes, Enulæ,
Folij Indi, vel macis,
Calami aromatici, Fol. Lauri, Cyperi,
Schœnanthi, Cardamomi ℥.j.ß.

Contundantur omnia leuiter & illis adfunde
E Vini, Aquæ ana quantũ ſufficit, id eſt vtriuſque circiter ℥.xiiij.
Olei loti ℔.vj.

Macerentur horis duodecim: deinde coquantur in duplici vaſe, ſecundum artem. * Idem, quod præcedens, poteſt *Meſues.*

DE OLEIS EXCALEfacientibus hepar.

Oleum amygdalarum amararum.

F ℞. Amygdalarum amararum, ſiccarum, non tamen rancidarum: contundantur minutiſſime: poſtea in ſartagine aliquãtulum torrefacias affuſo aquæ roſaceæ modico: poſtea prælo exprime. * Aperit oppilationes, & diſcutit ventoſitates & vapores: ſed potiſſimum medetur ſurditati, ſibilo, & dolori aurium lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei *Innominatus.*

Hepar quoque excalfaciunt, oleum abſinthinum, nardinum & maſtichinum de quibus vide ſuprà.

Oleum

Oleum nucleorum Perſicorum.

Oleum nucleorum Perſicorum eodem modo
fit, quo ex dulcibus amygdalis. Obſtructa ape-
rit, aurium, & ſedis hæmorrhoidibus dolores ac
tumores ſanat, lumbricos necat. In renum affe-
ctibus iniectum & epotum valere aſſerit *Ma-
nardus.*

DE OLEIS EXCALEFA-
cientibus lienem.

Oleum de Capparibus.

℞. Cort. radic. Capparis ℥.j.
Cort. Tamariſci, Fol. Tamariſci,
Sem. Agni caſti,
Ceterach, ſiue Aſplenij, Cyperi ana ʒ.ij.
Rutæ ʒ.j.
Olei oliuarum ℔.j.
Aceti albi fortis, Vini albi ana ℥.ij.

Trita leuiter coquantur in duplici vaſe, vſque ad
vini conſumptionem & aceti. * Ad duritiem, C
obſtructionem, & dolorem ſplenis vtile eſt, &
omnem eius ægritudinem. *Innominatus.*

Oleum de Behen.

Oleum de Ben, ſeu Balaninum, fit ex tuſo, aſ-
ſatoque, affuſa roſacea aqua, fructu iſto. * Re-
purgat maculas, varos, lentigines, cicatricum ni-
gritias, fucos, aluum ſoluit, ſed ventriculo aduer-
ſatur: dolores aurium emendat. Item ſi ſonant
aures, vel ſtrepitum aut ſibilum edunt, cum adi-
pe infuſum auxiliatur. *Innominatus.*

Oleum Liliorum ſimplex.

℞. Flor. Liliorum alborum, abiecto quod cro
ceum eſt, ℥.iv.
Olei veteris ℔.j

Fit, vt oleum menthæ: ter lilia renouanda ſunt.
* Calfacit, reſoluit, ob id à frigore dolores tho-
racis, ventriculi, coli, vteri, renum, veſicæ ſedat,
lenit & coquit. *Innominatus.*

Oleum Liliorum compoſitum.

℞. Foliorum Liliorum alborum ℥ ix.
Maſticis. Calami aromatici,
Coſti, Carpobalſami ana ℥.ß.
Caryophyllorum,
Cinnamomi ana ℥.ß.
Croci ʒ.iij

Omnia, præter liliorum folia, aqua ſufficiente vi-
ginti quatuor horis macerentur, deinde paulu-
lum coquantur, & additis lilijs, oleiq; veteris ℔.
ij. aliquantulum bulliant: tunc omnia iniecta in
vas vitreum inſola dies quadraginta: pòſt cola-
tum & bene obſtructū reponatur. *Innominatus.*

Lienem quoq; excalfacit oleum Spicæ ſi-
ue nardinum.

DE OLEIS EXCALEFA-
cientibus vterum.

Oleum Irinum.

℞. Rad. Ireos ℔.j.
Florum eiuſdem ℔.ij.

A Macerentur in decoctione aliarum radicum i-
reos, quantum ſufficit.
Olei veteris ℔.ij.

In vaſe duplici coque, exprime, radicesq; nouas,
& flores immitte, coquantur denuò, & tertiùm:
colatum ſeruato, & obturato. * Terget, tenuat,
coquit, reſoluit potenter: ob id à frigido dolo-
res aurium, hepatis, ſplenis, vteri, articulorum
ſedat, phlegmonas coquendo ſuppurat, mate-
rias thoracis & pulmonis coquit: ſtrumas diſſi-
B pat, & alios tumores duros: ſpaſmum emendat,
& narium fœtorem. *Meſues.*

Oleum Irinum aliud.

℞. Olei veteris ℔.xiv.
Aquæ ℔.iv. ℥.ij.
Rad. Iridis ℔.iij. ℥.iv.
Flor. Liliorum alborum ℥.xv.
Rad. Cyperi recent. ℥.vj.
Rad. Helenij ℥.iij.
Rad. Bugloſſæ ℥.ij. (℥.j.
C Cinnamomi, Nardi Indicæ, Aſæ odoratæ ana

Contundantur radices, & aliæ ſpecies, & mace-
rentur in oleo & aqua diebus quinq; ad ſolem,
vel loco calido: poſtea in duplici vaſe coquito,
donec aqua conſumpta fuerit. Refrigerare ſini-
to, colato, exprimito, & reponito. * Vſurpatur
ad diuturnum catarrhum, naribus illitum. Ozæ-
nas & putredines narium aufert, tinnitum au-
rium cū aceto & ruta ex amygdalis amaris com-
D mixtum, & auribus iniectum tollit, aſthmaticis
gargariſmo adhibito opitulatur: hæmorrhoides
veteres inunctum ſiue colo iniectum educit. *Ni-
colaus.*

Oleum anethinum.

℞. Fol. & flor. Anethi contuſ. ℥.iv.
Olei veteris ℔.j.

Macera ad ſolē, vel in loco aliquo, diebus quin-
decim: deinde in duplici vaſe coquito: & abie-
cto anetho, recens inijcito, & iterum quindecim
E diebus macerato: poſtea ſimili modo coquito
& exprimito, & tertiò recēs anethum inijce: ma-
cera, coque, & cola. * Sedat dolores, aperit po-
ros, & reſoluit vapores & apoſtemata, tumores
& durities: mitigat dolores & rigores febrium,
prouocat ſomnum & ſudorem. *Innominatus.*

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex leucoiis luteis, hoc
eſt ex Cheyris citrinis, & oleo veteri claro, vt o-
F leum Anethinum. * Dolores neruorum, alia-
rumque partium corporis mitigat, eaq; quæ in
thorace, renibus, veſica & vtero ſunt, diſcutit.

Oleum Crocinum.

℞. Croci ℥ j. Myrrhæ putæ ʒ.ß.
Cardamomi ʒ.ix.
Calami aromatici ʒ.viij.

Infundantur medicinæ in aceto diebus quinq;,
præter cardamomum. Die vj. projeiatur ſuper
ea cardamomum. Et dimittatur die vna. Deinde
fundatur ſuper ea olei ℔.j. ß. & coquatur igne:

lento vſque ad aceti conſumptionem. Et ſunt,
qui loco aceti vinum ponunt. * Confert dolo-
ribus neruorum, & conſortat eos, & lenit duri-
tiem eorum. confert ſpaſmo, & dolori matricis:
coloremq; efficit bonum. *Meſues.*

Oleum de Caſtoreo.

℞. Caſtorei, Styracis calamitæ, Galbani,
Euphorbij, Caſiæ ligneæ veræ, Croci,
Opopanacis, Carpobalſami,
Spicæ nardi Indicæ,
Coſti ana ʒ.ij.
Cyperi, Schœnanthi, Piperis longi, nigri,
Sabinæ, Pyrethri ana ʒ.ij.ß.
Olei ℔.iv.
Vini ℔.ij.

Galbanum & opopanacem in vini parte ſeorſim
diſſolues: deinde reliqua omnia contuſa cum o-
leo, & reliqua vini parte coques ad vini conſum
ptionem in duplici vaſe: poſtea cola, & gummi
diſſoluta oleo adfundes, & iterum coques in du
plici vaſe, ad conſumptionem vini, & ſæpius mi-
ſcens repone. * Optimum eſt ad frigidos affe-
ctus partium omnium, præſertim neruoſarum,
medetur paralyſi, ſpaſmo, tetano: & ſedat acer-
rimos rigores & frigora febrium, ſi ſpina dorſi
liniatur. *Iacobus de Mantijs.*

DE OLEIS EXCALEFA-cientibus articulos.

Oleum Sulphuris.

℞. Sulphuris flaui, Terebinthinæ ana ℥.iij.
Olei roſacei ℔.j.
Vini boni ℥.iij.

Coquantur igne lento, vſque ad vini conſum-
ptionem. * Extenuat & attrahit admodum: hy-
drargyron corpore demerſum foras elicit, ſta-
tim a balneis illitum: ſcabiem, lepras, & cutis fœ
ditates ſanat · morbo venereo commodè adhi-
betur: fiſtulis & malignis oris vlceribus, alia-
rumq; partium vitijs primo aut ſecundo conta-
ctu prodeſt. *Baſſanolus.*

Aliud ad Podagram.

℞. Sulphuris viui ℔.ij.
Vitellorum ouorum num. xxv.

Terantur ſimul, & ponantur in patella ferrea, &
lento igne coquantur & quando incipit ardere,
inclina patellam ferream ad alteram partem, &
quod liquidius eſt, effluet. *Euonymus.*

Aliud oleum Sulphuris.

Accipe lixiuium forte clauellatum, aut etiam
ex calce extincta confectum, ita vt ouum ei in-
naret. In hoc lixiuio decoquatur ſulphur tandiu,
quoad pinguedo in ſuperficie lixiuij apparuerit,
& fæces fundum petierint tum deſpumando
quaſi, pinguedo auferatur. *Euonymus.*

Oleum Rutaceum.

℞. Rutæ recentis, inciſæ & contuſæ ℥.iv.
Olei veteris clari ℔.j.

Macera ad ſolem, aut in loco calido aliquo die-
bus quindecim, deinde in duplici vaſe coquito,
A & abiecta ruta recentem iniicito, & iterum quin
decim diebus macerato, poſtea ſimili modo co-
quito, & exprimito, & tertiò recētem rutam inij-
ce, macera, coque, & cola. * Eſt calidum aperi-
tiuum, reſolutiuum, & mitigatiuum dolorum:
calfacit renes, veſicam, matricem: & ſedat dolo-
res eorum, & maximè colicam, ſi venter vnga-
tur, & fiat ex eo ſolo clyſter: præterea opitulatur
neruis, confert ſpaſmo, & expellit frigidos hu-
mores. *Innominatus.*

B *Oleum Nucum.*

Ex nucibus vetuſtis oleum prælo exprimitur,
vt ex amygdalis. * Flatus craſſos diſſipat, tu-
mores diſcutit, neruis attritis vel punctis, præ-
ſertim cum calce lota confert, ſcabiem emargi-
nat. *Meſues.*

Oleum de nuce Indica.

Oleum ex nuce Indica, dolori neruorum con
fert, thoracem & pulmonem lenit, & inde cla-
C ram vocem facit, impinguat etiam, & ſperma au
get. *Meſues.*

Oleum nucis Moſchatæ.

℞. Nucum moſchatarum ℔.j.

Contunde craſſè, eaſq; ita contuſas illiga arctè
panno lineo, eumque in vaſe vitreato appende:
quod demittatur ſeu demergatur in ahenum fer
uētis aquæ, vnde percalefiat aroma: deinde præ-
lo ſubiectum fortiter exprime. nam hoc pacto
copioſius emanat oleum. * Extrinſecus lenis
D aut piſæ inſtar ori ventriculi inunctum, mirificè
ipſum corroborat. *Colonienſes.*

Alius modus.

Quidam nucem moſchatam, macem vel cro-
cum, vel caryophyllos craſſum in puluerem re-
digunt, & aqua vitæ aſpergūt, diu balneo in lon
go vaſe coquunt: ſetaceo excepta laminis cali-
dis exprimunt. *Heurnius.*

Oleum ex Beniouino.

E ℞. Beniouini quantum voles, maceretur bal-
neo cum oleo ex nucleis ceraſorum: deinde mi-
ſce ambram, muſcum & zibettam, ferreis lami-
nis candentib. binis exprime: hoc eſt oleum quo
chirothecæ imbuuntur. *Heurnius.*

DE OLEIS EXCALEFA-cientibus neruos.

Oleum Coſtinum.

F ℞. Coſti amari ℥.ij.
Caſſiæ ligneæ veræ ℥ j.
Summitatum Sampſuchi ℥.viij.
Vini, quantum ſufficit.
Olei oliuarum, vel Seſamini ℔.iij.

Trita macerentur biduo: deinde coquantur in
duplici vaſe, ad conſumptionem vini. * Calfa-
cit, obſtructa aperit, neruoſum genus roborat,
vt neruos, muſculos, tendones, ligamenta, ven-
triculum: præter hæc, hepar & capillos: canitiem
ob id moratur, & corporis colorem ac odorem
commendat. *Meſues.*

Oleum de Piperibus.

℞. Piperis longi, nigri, albi, ana ℥.iii.
Myrobalanorum Chebulorum, Belliricorum, Emblicorum Indorum ana ʒ.v.
Radicum Apij, Fœniculi ana ʒ.iij.ß.
Sagapeni, Opopanacis, Hyoſcyami albi ana ʒ.ij.ß.
Turbith ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.iij.
Surculorum hyſſopi, Rutæ viridis ana M.i.

Coquantur ſecundùm artem in aquæ quantitate ſufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de B Cherua ℔. ij. & iterum coque ad conſumptionem. * Iuuat morbos neruorum frigidos, vt paralyſim, ſpaſmum, ſpaſmum cynicum, tremorē, epilepſiam: ad hæc iſchiadem, & cæteras arthritidis differentias, & vteri, coli renum, veſicæ affectus frigidos, quia calefacit, tenuat, terget: ob id obſtructiones aperit, calculum frangit. *Meſuei.*

Oleum Piperis, noſtrum.

℞. Piperis Indici, contriti, Olei communis, vel C amygd. dulcium ana q. ſ. eſt.

Miſceantur, & digerantur in loco aliquo calido per menſes duos. * Partibus refrigeratis mirum in modum conducit.

Oleum de Euphorbio.

℞. Euphorbij ℥.ß.
Olei Cheyrini ℥.v.
Vini odoriferi ℥.v.

Coque ſecundùm artem, vſque ad conſumptionem vini. * Iuuat maximè frigidos cerebri & D neruorum affectus, cephalalgiam, hemicraniā, lethargum, naribus immiſſum: articulorum quoque, & hepatis, & ſplenis dolores illitum iuuat. *Meſuer.*

Oleum Enulatum.

℞. Rad. Enulæ contuſarum, Succi eiuſdem, Olei ſeſamini ana ℔.ß.
Vini odoriferi ℥ iij.

Fiat, vt oleum myrtinum. * Calfacit, tenuat, digerit, ob id affectibus neruorum, vteri, & veſicæ E frigidis prodeſt, & febrium rigori, ac colo à flatibus dolenti. *Meſue.*

Oleum Lumbricorum.

℞. Lumbricorum terreſtrium ℔.ß.

Probè lauentur in vino: deinde immittantur in
Olei roſati omphacini ℔.ij.
Vini ℥.ij.

Coquantur in duplici vaſe ad vini conſumptionem: colatū repone. * Neruos infrigidatos con- F fortat, & vtile eſt doloribus iunctutarum.

Oleum Sampſuchinum.

℞. Fol. Sampſuchi, id eſt Maioranæ M.iv.
Serpilli M.ij. Folior. Myrti M.j.
Abrotani, Siſymbrij, ſeu Menthæ aquaticæ ana M.ß.
Caſiæ ligneæ veræ ℥.ij.
Olei omphacini quantum ſufficit.

Concidito; & contundito omnia, & impone in vitreum vas, & inſola diebus octo: poſtea exprime, & alias ſpecies infunde: coque rurſus, & ter-

A tiùm idem facito: deinde colatū repone. * Laſſitudini vtile eſt, & morbis cerebri & neruorum frigidis prodeſt: ob id ſpinæ in balneo inunctū, paralyſin iuuat, & ſpaſmum cynicum, vulgò torturam oris, naribus iniectum: vt auribus immiſſum, à flatu tinnitum diſſipat, menſes ciet, morſui ſcorpionis prodeſt.

Oleum Liguſtrinum, ſiue de Alcanna, ſiue Cyprinum.

℞. Florum Liguſtri ℥.iv.
B Olei veteris ℥.x.

Macera & inſola per octo dies. Flores liguſtri exemptos bene exprime, atque alios impone, vt ſuprà: atque ita tertium fac, cola, & ſerua. * Partes neruoſas roborat: capillos à canicie vindicat. *Meſuer.*

Oleum, ad grauitatem auditus, noſtrum.

℞. Rutæ, maioranæ, hellebori albi ana part. j.
C Olei ſcyllini, olei de colocynthide ana q. ſ.
Vini q. ſ.

Miſceantur & coquantur, vſque ad conſumptionem vini. Vtere euacuato prius corpore.

Oleum Regis David.

℞. Bdellij ʒ.x.
Ammoniaci, Serapini, Opopanacis,
Carpobalſami, Opij, Polypodij,
Hellebori albi, Zarur, Feliemati, Caſſiæ,
D Amygdal. amar. ana ℥.vj.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Zingiberis, Galangæ, Cinnamomi,
Ladani, Caſtorei ana ʒ.iij.
Keſile, Sem. hyoſcyami albi, Seſeleos,
Olibani. Nigellæ, Sem. Erucæ,
Sem. porri, Ameos, Coſti ana ʒ v.
Cyperi, Gran. Harmel, Gran. myrti,
Gran. viridiū, Gran. alkerua, Sāpſuchi ana ℥.ß.
Eupatorij, Vſneæ ana ʒ.v

E Terantur contritione groſſa, & proijciantur in vaſe & fundantur ſuper eas ℔.vj. ſucci caulis, & decoquantur igne leui, donec redeat ad ℔.ij. & remoueatur ab igne, & coletur & exprimatur ita, vt non remaneat in eo aliquid de virtutibus harum medicinarum, & reducatur ad vas, & fundatur ſuper ipſum
Olei oliuarum ℔.vj.
Butyri vaccini, Olei arazaki,
Olei de kerua ana ʒ x.
F Olei addemeſt, decocti cum ſpeciebus (& affertur hoc oleum de Aegypto) ʒ x.
Farinæ amygdal. amar. ʒ.ij.
Granorum Lauri, Pinearum ana ʒ.vj.
Olei de Lilio, Olei de eruca ana ʒ.v.
Gran. viridium ʒ x.
Olei Seſamini, aut arazaki, in quo decoctæ ſunt rutæ ʒ.iij.
Vſneæ ʒ iij.
Olei de Alkanna ʒ.v.
Mellis anacardi ʒ iij.

Et addatur ſuper olea in vaſe, & diſſoluatur cum

pauco illius aquæ de Sagzenea ʒ.x. Decoquantur lento igne, donec remaneat aquæ quantitas ſacratati, & auferatur ab igne, & colctur cum mantili ſpiſſo, & reducatur ad vas, & projiciātur A

Ammoniaci ʒ.x.

Mellis ʒ.x.

Et ponatur ſupra prunas, donec liqueſiat, & miſceantur cum eo

Styracis liquidæ, Naphthæ albæ, Olei balſami ana ʒ.x.

Ponantur in ampulla, optimè obturata. Doſis eius à quarta ʒ.j. vſque ad aur. j. cum aqua ciceris tepida. Eſt iuuatiuum ad paralyſin, torturam, podagram, tremorem, ad dolores iuncturarum, & dorſi, fiſtulas, hæmorrhoidas, colicam, & elephantiam. *Auicenna.* B

DE OLEIS REFRIGErantibus caput.

Oleum de Papauere.

℞. Capitum Papaueris,

Fol. Papaueris,

Flor. Papaueris ana partes æquales,

Olei quantum ſufficit.

Inſola in vaſe vitreo per octiduum: deinde cola, & noua rurſus immitte: idem tertiò facito: poſtremò colatum repone. * Intemperiē calidam ſanat, & inde ortum dolorem ſomnum quoque conciliat. *Meſues.*

Aliter.

E ſemine vtriuſque papaueris, tam albi quàm nigri, exprimitur oleum eodem modo quo ex Amygdalis, Balano Myrepſica & Cherua. * Impinguat, aſperam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & inſomnium *Meſues.*

Oleum Mandragoræ.

℞. Olei communis ℔.ij.

Succi pomorum Mandragoræ ℥.iv.

Succi Hyoſcyami albi ℥.ij.

Succi capitum Papaueris nigri ℥.iij.

Succi Violarum, ſucci Cicutæ ana ℥.j.

Opij, Styracis calamitæ ana ℥.ß.

Succi cum oleo decem diebus ad ſolem macerentur, deinde coquantur in duplici vaſe ad ſuccorum conſumptionem: cola, & opium cum ſtyrace diſſolutum cum pauculo oleo probè miſceto, & repone. * Ad nimios capitis dolores valet, & phreneticis, malè dormientibus, fronti illitum, & naribus iniectum, vehementer opitulatur: pulſibus brachiorum & plantis pedum illitum, quocunq; modo vigilijs fatigatum, celerrimè obdormiſcere facit. *Nicolaus.*

ANNOTATIO.

Quia non habentur apud nos Mandragoræ poma, ergo loco ſucci Mandragoræ pomorum, accipienda eſt corticum rad. Mandragoræ lib. , qui contundendi & coquendi in aqua ſufficienti, & colato decocto, reliqua addenda.

Oleum Mandragoræ. aliter.

℞. Olei ℔.v.

Succi malorum Mandragoræ ℥.viij.

Succi capitum Papaueris ℥.vj.

Succi Hyoſcyami albi ℥.iv.

Succi Violarum, Cicutæ ana ℥.ij.

Opij, Styracis ana ℥ j.

Eodem modo, quo præcedens, conficitur. *Nicolaus Alexandrinus.*

DE OLEIS REFRIGErantibus corroborantibusq; ventriculum.

Oleum Cytoniorum.

℞. Cytoniorum præmaturorum cum cortice, Succi Cytoniorum ana ℥.vj

Olei oliuarum immaturarum ℔.iij.

Omnia in vas vitreum obturatum immittito, & dieb. quindecim inſolato deinde horis quatuor coquito in duplici vaſe. Cola, & exprime: in expreſſione caro & ſuccus mutetur: rurſum inſoletur, coquatur, & exprimatur, vt diximus: tertium C ſic facito: poſtremò colatum recondente, ne perſpiret. * Refrigerat, adſtringit: ob id ventrem totum inferiorem, & neruos laxiores cogendo roborat, ſudores immodicos ſiſtit. *Meſues.*

Oleum Myrtinum.

℞. Foliorum Myrti ℥.iv.

Olei Omphacini ℔.j.

Macera ad ſolem, aut in loco aliquo calido diebus octo, deinde in duplici vaſe coquito, & abiectis folijs, recentia inijcito, & iterum diebus octo macerato, poſtea ſimili modo coquito, & exprimito, & tertiò recentia myrti folia injice, macera, coque, & cola. * Cerebrum, neruos, cor, & ventriculum roborat. *Actuarius.* D

Oleum Myrtinum aliter.

℞. Succi foliorum Myrti ℔ j.

Olei communis ℔ ij.

Coquantur in duplici vaſe ad ſucci conſumptionem: & adde E

Ladani ℥.j.

Miſce. & tepone. * Idem, quod præcedens, poteſt. *Meſues.*

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit ex myrtillis, hoc eſt, baccis veræ myrti, & oleo Omphacino, eodem modo, quo myrtinum. * Refrigerat & adſtringit, ideoque cœliacis affectibus ſubuenit: ſanat igne ambuſta: puſtulas erumpentes illitu emendat: attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitum corrigit: ſedis rimas, condylomata, laxatos artus perſanat, & ſudores coercet. F

Oleum Lentiſcinum.

℞. Racemoſas lentiſci baccas, à putaminibus cunctis expurgatas, quot voles permittito aliquot diebus ſimul flaceſcere: deinde magno in ahenum collocato, affuſa aqua & ignitando feruere ſinito donec baccæ dehiſcant: demum eas extrahito & ſaccis includito prælo ſubijcito, expreſſumq; oleum aſſeruato. * O[illegible]m aciem

aciem acuit, caligineſq; delet, cibis cōmixtum. Scabiem iumentorum, canumque ſanat. vtiliſſimum peſſis, acopis, & leprarum medicamentis: ſudores cohibet, dyſentericos iuuat. *Matthiolus.*

Oleum omphacinum.

Oleum Omphacinum ex immaturis oliuis exprimitur. Præſtat recens, odoratum. * Stomacho vtile eſt: gingiuas contrahit, dentes firmat, ſi in ore contineatur: ſudores cohibet. *Dioſcor.*

Oleum roſaceum vulgare.

℞. Olei communis ℔.iv.
Roſarum rubrarum purgatarum ℥.xvj.

Macera, & inſola per dies octo. Roſas exemptas bene exprime, atq; alias impone, vt ſupra: atque ita tertium fac: Cola, & ſerua. Nonnulli in tertia infuſione roſas relinquunt. * Refrigerat & adſtringit, inflammationibus præſidio eſt, æſtuantem ventriculum reſtinguit: eroſiones inteſtinorum clyſteribus inditum, & dolores dentium, ſi eo colluantur, ſanat.

Oleum roſatum completum.

℞. Olei ex oliuis maturis, aqua fontana, multoties loti, quantum voles: deinde immitte folia roſarum rubrarum apertarum repurgata, quantum ſatis eſt, in vitreū vas: obturatur vas, ac per dies ſeptē inſola: coque tribus horis in vaſe duplici. Expreſſis folijs, & abiectis, noua immitte: inſola iterum, coque in balneo, & exprime, vt prius: tertiò noua immitte roſarum folia, quibus addes aquæ infuſionis roſarum (eo modo cōfectę, vt in ſyrupo roſato dictum eſt) quartam partem: miſce, inſola dies quadraginta, in vaſe vitreo obturato: pòſt excola, exprime, & addito roſarum ſucco, iterum diu inſola. Alij partem infuſionis ſumunt, & ſucci roſarum partem alterā, & eo, quo ſuprà dictum eſt, modo cōficiunt. * Roborat, reſoluit commodè, lenit & ſedat. *Meſues.*

Oleum roſatum aliter.

℞. Roſarum exemptis vnguibus ℥.iij.
Olei Omphacini ℥.vj.

Immitte in vas vitreum obturatum, ne expiret: dies quadraginta inſolato. Alij non inſolant, ſed puteo imponunt, ſuſpenſum proximè aquam dies quadraginta. * Inflammationes extinguit, roborat, cogit, denſat, fluxiones ſiſtit, & materiarum per corpus fluxum cohibet. *Paulus.*

Oleum roſatum omphacinum.

℞. Olei oliuarum immaturarum loti ℔.j.
Roſarum rubrarum purgatarum ℥.iv.

Tritis roſis, & oleo impolitis, fac, vt dictum eſt, ter roſas permutando. * Eiuſdem cum ſuperiori facultatis.

DE OLEIS REFRIGErantibus pectus.

Oleum violaceum.

Oleum Violaceum paratur vere, ex floribus violarum, & oleo Omphacino, quemadmodum Roſaceum, & Rutaceum. * Refrigerat, incandeſcentibus inflammationum feruorib. vtile eſt.

A *Oleum nymphæatum, ſeu nenupharis albi.*

℞. Flor Nymphææ alb. ℥.iv.
Olei Omphacini ℔.j.

Macerentur in ſole diebus decem: deinde exprime, & nouos flores immitte: tertiò idem facito. * Vires habet Violati. refrigerat tamen magis, quàm Violatum. minus quam Papauerinū: hypnoticis, & intemperiem partium, vt renum, calidam ſanātibus vtiliter miſcetur, &
B Veneris tentiginem prohibet, genitali inunctum: ſomnum etiam conciliat.

Oleum nenupharis citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, ſiue citrinis Nymphææ, hoc eſt Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt præcedens. * Ad eadem fere, ad quæ præcedens, valet.

DE OLEIS REFRIGE-
C rantibus hepar.

Hepar refrigerant oleum Citoniorum, Myrtinum, Myrtillorum, Lentiſcinum, Omphacinum, Roſaceum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS REFRIGErantibus vterum.

Oleum cucurbitarum.

Oleum hoc ex ſemine cucurbitæ fit excorti-
D cato, quemadmodū oleum Seſaminum. * Phlegmonis viſcerum, & ab his febribus ardentibus confert: vrinæ ardorem valde mitigat. *Meſues.*

VTERVM quoq; refrigerant oleum Citoniorum, Nymphææ, Lentiſcinum, Myrtillorum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS SICCANtibus.

Oleum ricinum, ſiue de cherua.

E Oleum hoc fit ex pingui quodā ſemine, quod Arabes Cherua, Gręci Crotona, Latini Ricinum vocant: fit autem eodem modo, quo oleum Amygdalarum. * Prodeſt pſoris, vlceribus capitis erumpentibus, ſedis inflammationibus, vuluis, quæ occluſæ conuerſæq; ſtrangulant, cicatricibus fœdis, aurium doloribus: potu aluum ciet, quæ aquis grauatur: lumbricos eijcit. *Dioſcorides.*

SICCANT etiam oleum Nardinum, oleum
F Nucum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS HVMEctantibus.

Oleum oliuarum recens.

Oleum oliuarum ex maturis oliuis exprimitur. * Humectat, & moderate calefacit. Datur in clyſteribus ab ℥.iij. ad plures. In vnguentis pro ʒ.ij. ceræ, ℥.j. olei ponitur. In ceratis pro ℥.ij. ceræ, ℥.ß. olei. In emplaſtris verò ferè æqualis menſura olei & ceræ. *Dioſcor. & Galenus.*

Oleum Amygdalarum dulcium.

℞. Amygdalarum dulcium ſiccarum, non tamen rancidarum, quantum voles: contundantur minutiſſimè: poſtea in ſartagine aliquantulum torrefacias affuſo aquæ roſaceæ modico, poſtea prælo exprime. * Lenit aſperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & ſiccitatem iuncturarum: eſt ſuaue in cibis, & cōfert hecticis & phthiſicis: impinguat, auget ſperma, ſedat tuſſim, & ardorem vrinæ, veſicę, & vuluæ excoriatæ, cum fiſtula iniectum.

Oleum Seſaminum.

Oleum Seſaminum extrahitur, vt Amygdalinum, niſi quòd prius ſemen excorticandum ſic eſt. Id ſemen ab excrementis purgatum, aqua pa rum ſalſa irrigetur, manibus fricetur: iterum irrigetur, donec madeſiat: ſiccetur modicè, aſſetur, ſacculo aſpero multum diuq; confricādo excorticetur, corticibus expurgetur, molatur in farinam, oleum exprimatur, vt ex amygdalis. Ex eodem ſemine non excorticato, ſed aſſato & molito in farinam, oleum quoq, extrahitur, vt prius. * Impinguat, ſemen auget, aſperam arteriam lenit, & vocem ob id claram reddit: multorū præterea o[...]orum aliorum eſt materia. *Meſues.*

De oleo Melonum & Cucumeris.

Hoc oleum ex ſemine exprimitur, vt ſeſaminum, &c. * Refrigerat atq; humectat. *Meſues.*

HVMECTANT quoq; oleum Violaceum, Cucurbitarum, &c. de quib. vide ſupra ſuo loco.

DE OLEIS ASTRINgentibus.

Oleum Oenanthinum.

Oenanthe è labruſca, optimè olēs poſtquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum moueturr, voluiturque: & cum biduo manſerit, exprimitur, & reconditur. * Aſtringit, proximum roſaceo effectum præbens: ſed aluum non reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt, quod odore Oenanthen reddit. *Dioſcor.*

ASTRINGVNT quoq; oleum Abſinthinum, Menthæ, Lentiſcinum, Maſtichinum, Myrtinum, Myrtillorum, &c. de quib. vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS EMOLlientibus.

Oleum Lini.

Oleum Lini fit, vt oleum Seſami: ſed lini ſemē non excor icatur. Paratur hodie a candelariis & olearijs in [...] bu[...], [...] pharmacopolis. * Spaſmo, dur[...] neruorum & iuncturarum, hęmorrhoid[...] phlegmonis & [...] confert ac dolori [...] Pleu[...] & dyſpnœæ medetur, ſi tres aut quatuor vnciæ bibantur. *Aegin. r.*

Oleum Narciſſinum.

Oleum Narciſſinum fit, primo vere ex recentib[...]s floribus narciſſi, vt Roſaceum, vel oleum Menthæ. * Valet ad emolliendas vuluæ duritias, præcluſionesque: ſed capitis dolores facit. *Dioſcorides.*

Oleum ex Styrace.

℞. Styracis ℥ iij.
Olei communis ℔.j.
Vini quantum ſufficit.

Coque in duplici vaſe ad vini conſumptionem. * Calfacit: ob id confert dolentibus à frigore renibus, veſicæ, vtero, neruis, muſculis, tendonibus, iuncturis.

DE OLEIS LAXANtibus.

Oleum Iaſminum.

Oleum Iaſminum, quod Arabes vocant Ieſeminum, & oleum de Zambach, fit ex floribus Iaſminis ſiue Ieſeminis ſiue Zambachi, & oleo veteri claro, vt oleum Roſaceum, vel Menthæ. * Opitulatur corporibus, quæ calfactionem laxationemq; deſiderant.

LAXANT quoq; oleum Amygdalarum dulcium, Oliuarum, Seſaminum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS RAREFAcientibus.

Oleum Chamæmelinum.

℞. Flor. Chamæmeli, dēptis folijs albis ℥.iv.
Olei oliuarum ℔.ij.ß.

Siccentur flores in vmbra horis vigintiquatuor, deinde immitte eum oleo in vas vitreum anguſti oris, bene obturatum, & quadraginta dies inſolato. * Initio colici, arthritici, & aliorum dolorum, præſtantiſſimum eſt: parum enim repellit, & modicè digerit. Aperit poros, reſoluit vapores, ſiſtit fluentes humores, corrigit malas qualitates, confert neruis, & membris neruoſis. *Paulus.*

RAREFACIT quoq; oleum Anethinum, &c. de quo vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS DIGErentibus.

Digerunt oleum Amygdalarum amararum, Nucum, Oliuarum antiquum, Rutaceum, &c de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS DETERgentibus.

Oleum de Myrrha.

℞. Oua per decoctionem indurata num. x & ſcindantur per medium, & vitellum extrahe: & eius loco impone myrrham, quantum eſt medietas vitelli, aut minus. Tum rurſus duas partes oui coniunge, & pone in vaſe vitreato, & reconde in cella vinaria. & ibidē permitte per dies quindecim, aut plus & exibit liquor, quem ſerua in vaſe vitreo, [...] inunctione * V[...] habet balſami: nam conſeruat & tuetur à putrefa-

ctione

ctione omnia ea quæ ei imponuntur. ſimiliter faciei inunctum, pulcherrimam conſeruat, & faciem iuuenilem conciliat, vulnera citiſſimè conſolidat, &c. *Euonymus.*

Oleum Tartari.

℞. Tartari puri ℔.iv.

Pone in ollam, & vre in fornace cum lateribus, aut tegulis, aut fictilibus, vel per ſe, donec omnino excandeſcat tartarum. Poſtea impone in ſacculum laneo panno factum, & ſuſpende in cellario: tum deſtillabit ex eo clarus quidã liquor, quem repone. * Valet ad faciem detergendam, & exugandam.

Oleum frumenti.

Frumento inter laminas ferreas modicè candentes preſſo, oleum excipitur: vel triticum cortice detractum, in vaſe duplici deſtillatur. * Cutem impetigine & aſperitate infectam ſanat. *Meſues.*

Oleum Ouorum.

℞. Oua recentia num. c.

Coquito donec penitùs indurentur. Poſtea vitellos eorum exime, & comminutos aſſa in sartagine, donec ruffeſcant, & pinguedinem quandam remittant: deinde offam feruentem indè in ſacculum pilis contextum, & exprime, quodque expreſſum fuerit oleum, repone. * Experientia plurima probatum eſt, cutim expurgare, impetiginem, ſerpiginem, & alia cutis vitia perſanare, capillos regignere, & vlcera maligna & fiſtuloſa curare.

Oleum Sambucinum.

℞. Olei veteris ℔.j.
Florum Sambuci ℥.iv.

Fit, vt oleum Roſatum, ter Flores innouando. * Lenit, abſtergit, & mundificat cutim, medetur icteritiæ, & maximè hepati infirmo, obſtructo: & pluſimum confert doloribus iuncturarum.

Oleum Raphaninum.

Oleum Raphaninum, è raphani ſemine fieri ſolet, cæterorum more. * Phthiriaſes mala valetudine contractas tollit: ſcabritias cutis in facie emendat. *Dioſcor.*

Oleum Gentianæ, noſtrum.

℞. Pulu. rad Gentianæ, Olei communis ana q. ſ. eſt. Macerentur in loco calido per menſem: deinde exprimatur oleum. Vermes necat, atque educit. Sic quoque oleum ſcyllinum & de colocynthide parari poterit.

Detergvnt quoq; oleum Balaninum, ſiue oleum de Been, Ricinum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

Oleum ad Scabiem expertum.

℞. Succi Oleandri ℔.j.
Olei roſati ℔.ß.
Sulphuris puluerizati ℥.j.

Bulliant lentè, donec oleum remaneat, & coletur, & reſeruetur. Curat ſcabiem & pruritum. *Arnoldus Villanouanus.*

DE OLEIS GLVTINANTIBVS.

Oleum Nicotianæ.

℞. Succi Nicotianæ, Olei communis ana ℔.j. Miſceantur, & coquantur vſq; ad ſucci conſumptionem. * Scabiei, vulneribus & vlceribus confert, dolorem capitis aufert.

Oleum Balſaminæ.

Fructus Balſaminæ, exempto ſemine, inſolantur diu in oleo Omphacino, aut macerantur eodem Oleo in balneo calentis aquæ, aut equino calente fimo: fitq; inde oleum. * Oleum hoc eſt præſtantiſſimum ad arcendas vulnerum, mamillarumq; inflammationes, doloresq; mulcẽdos. Valet idem ad exulceratos, inflammatosq́, vteros ſiphone iniectum. Dolorib. hæmorrhoidum mirè auxiliatur: in quem vſum macerantur fructus oleo amygdalino dulci, aut è ſemine lini expreſſo, addita ad vnamquamq; olei libram, liquidæ vernicis vncia. Medetur hoc ambuſtis tam igne, quàm aqua. Punctis, ſauciatisq; neruis vtiliter illinitur: quin & vulnerũ cicatrices tum attenuat, tum etiam prorſus delet. *Matthiolus.*

Oleum Liquidambar.

Liquidambar ex America Hiſpalim aduehitur ſubrufi coloris, cuius mirabiles prædicant effectus in omnibus vteri morbis: eius ſanè odoris ferè, qui ſtyracis odorem æmuletur. Id verò ex eo liquore exprimitur, quem de Ocoſotl arbore ſtillare, Mexicana hiſtoria tradit in hũc modum. Inter arbores Mexicanas memoratur & Ocoſotl arbor prægrandis, & venuſta, folijs hederæ ſimilibus. Huius liquor quem Liquidambar vocant, vulnera curat, atq; cum corticis ipſius polline permixtus, elegans, odoratumq; ſuffimentum præbet. *Carolus Cluſius.*

Balſamum.

Lavdatissimvs ille liquor, qui ob excellentes, & mirabiles effectus, Balſamum, ad veri Balſami (quod in Aegypto naſcebatur) imitationem, nuncupatur, in Hiſpania noua elicitur ex arbore Punica malo maiore, cuius folia vrticæ ſimilia, ſerrata & tenuia ſunt, Indi Xilo (Gomora Zilo) vocant. Fit autem duob. modis. Vno, multis inciſuris vulnerato arboris cortice, qui tenuis eſt, è quib. liquor emanat, tenax, ſubalbidus, excellentiſſimus, & perfectiſſimus, ſed adeò pauca quantitate, vt ad nos non inferatur. Altero, Indis admodum familiari, in eliciendis ſuccis ex quauis arbore Ramos, atq; etiam truncos arboris aſſulatim, & minutim conciſos, in lebetem ampliſſimum iniiciunt; multa deſuper affuſa aqua, bulliunt omnia ac feruent, quantũ ſatis eſſe putant, igne ſublato frigeſcere ſinunt, & conchylijs oleũ ſupernatans colligunt. Id verò eſt, quod in has regiones aduehitur, & quo vulgò vtimur, colore ex nigro rubente, odoris ſuauiſſimi. Vaſculis argenteis, vitreis, ſtanneis, aut fictilib. vitratis aſſeruatur, aliam omnem materiem penetrans. In

medicina huius vſus receptus eſt, nō nuperrimè, ſed ſtatim eo ferè tempore, quo Hiſpania noua nobis patefacta eſt: nam cùm Hiſpani Indos ſua vulnera hoc ſucco glutinare animaduerterent, illos ſtatim imitari cœperūt. Cùm primùm in Hiſpaniam allatum eſt, ob eius inſignes facultates magna fuit, vt decet, æſtimatione: eius vncia nūc viginti nunc decem ducatis æſtimabatur: at nūc temporis eius libra non pluris, quàm tribus aut quatuor ducatis æſtimari ſolet. Romā primùm delatum, eius vncia centū ducatis vænijt: poſtea, tanta eius quantitate illata, vileſcere cœpit, & etiam gratis quodammodo dari, vt ſolet in rerum abundantia ſiue raritate plerumque contingere. Nam cùm magno vænitet, omnes eius virtutes admirabantur, atq; requirebant: poſtquàm verò eius imminutū eſt precium, non æſtimatur, cùm tamen idem Balſamum ſit, quod fuit, cùm centū ducatis vncia vēderetur. Et ſanè, licet nihil aliud nobis intuliſſent Indiæ, quàm hoc mirabile Balſamum, Hiſpanorum tamē labor in illis inueſtigandis, non inutilis exiſtimādus eſt: etenim iam multis annis perijt id Balſamum, quod in Aegypto naſci ſolebat, nec vſquam gentium amplius inuenitur: idcirco nobis Deus Opt. Max. eius loco Balſamum nouæ Hiſpaniæ dedit, quod meo iudicio inferius non eſt Aegyptiaco, ſi mirabiles eius effectus & vtilitates conſideremus. Trifariā verò in medicum vſum recipitur: nam aut interiùs aſſumitur, aut exteriùs inducitur, aut medicamentis Chirurgicis admiſcetur. Intus aſſumptum mane ieiuno ventriculo aſthmaticis vtile eſt, & veſicæ doloribus: menſes etiam eiet, vt & peſſi modo ſubditum. Eius quatuor aut quinq; guttulæ vino aut aqua roſacea in cochleari exceptæ, & diluculo ſenſim in guttur inſtillatæ, ſic vt linguam non contingant (nam Balſami ſapor diutius in ore hærens forſitan nauſeā etiam moueret) veteres ſtomachi dolores finiunt, eumque roborant, coloremque commendant, & anhelitum. Iocineri prodeſt, obſtructiones aperit atq; iuuentam conſeruat. Magnæ exiſtimationis vir mihi probè notus, ab eius vſu nullos dolores ſenſit, & tamē ſi ſenex, tam validus eſt, vt iuuenis videatur. Phthiſicos leuat, & ſterilium vterū expurgat, peſſi modo adhibitum. Foris, calidum cum plumula illitum, omnes cruciatus ex humoribus frigidis prouenientes, tollit, præſertim ſi linteum Balſamo delibutum adponatur. Tumores œdematodes diſcutit, & abſumit: quamlibet corporis partem roborat. Capiti illitum, cerebrum reficit, & fouet, omnemque humorem noxium abſumendo, dolores tollit. Paralyticis ſuccurrit, cerebro, ceruice, ſpina & ea parte, quæ paralyſi tentata eſt, inunctis eadem ratione, ad omnes neruorum morbos, & cōtractiones vtile eſt. Stomacho illitum, eum roborat, concoctionem adiuuat, & flatibus obſtructionibusq; liberat, ſicuti & Lienem quem etiam emollit. Nephritidem, nec non ventriculi dolores à cauſa frigida, aut flatibus ortos, calidum, loco dolēti impoſitum, ſedat: idem præſtat pani calido inditum, ſicq; ap-

A poſitum. Vrinam eiet, & expellit, illitum. Summè laudatur in articulorum doloribus, præſertim coxendicum, quòd omnem duritiam & tumorem reſiduum diſcutiat. Chirurgicis remedijs inditum, valde vtile eſt: & quia moleſtum eſſet omnia enumerare, eius iudicio ea relinquo, qui eo vtetur, vt id ſcilicet alijs medicamentis cōmiſceat, quæ ad rem vtilia eſſe iudicabit. Vulgare ſanè admodum eſt eo in recentibus vulneribus vti: nam ſtatim ea ſine ſuppuratione glutti-

B nat. Quinetiam in ijs vtile, vbi contuſio adglutinationem impedit, quòd ſtatim digerat, & reliqua præſtet, quæ ad vulneris vſque glutinationem neceſſaria ſunt, vt non abs re Pauperū Chirurgia cenſeri poſſit: eaq; de cauſa paucæ ſunt in hac vrbe ædes, in quib. non ſeruetur B[illegible] Neruorum, iuncturarumq; vulnera præ reliquis medicamentis ad cicatricem perducit, contractionemq; prohibet. Capitis vulnera curat, modò cranium illæſum ſit. ſic etiam omnia recentia

C vulnera in qualibet corporis parte, modò ſint ſimplicia. Antiqua vulnera per ſe, aut cum alio vnguento impoſitum, mundificat, & ad cicatricem perducit. In diuturnis febribus, ſpina eo calente inuncta dimidia hora ante paroxyſmum, & illico quinque aut ſex guttis eius in vino ſumptis modo prædicto, horrores diſcutiuntur, ſi ter, aut quater id remedium repetatur. G[illegible]u eſt acuto, & aliquantulum amaro: vnde colligere licet adſtrictionis particeps eſſe, calidum & ſiccū

D in ſecundo gradu. Nunc ex noui Orbis continenti magna quantitate inferri cœpit Balſamum per inciſionem extractū, ex arboribus ijs ſimilibus, quæ in noua Hiſpania naſcuntur, vbi Balſamum decoctione colligitur. Sunt autem hæ arbores vaſtæ magnitudinis, & ad radicem vſque ramoſæ, duplici ſeptæ cortice, altero craſſo Suberini modo, altero tenui, interno materiem arboris amplectente. Ex eo quod inter vtrumque corticem eſt ſpacio, inciſione Balſamum inducitur,

E alba limpidiſſimaq; lachryma, ſuauiſſimi odoris, qui inſignes eius facultates ſtatim prodit. Et certum eſt, eius guttulam potiorem eſſe, alterius quod decoctione extrahitur [illegible]bra, tametſi miraculoſos viderimus eius effectus. Huius fructus (qui penes me eſt) exiguus pro arboris magnitudine. etenim ciceris aut piſi grano maior non eſt, amari guſtus aliquantulum, incluſus extrema ſiliqua anguſta, digitum longa, alba, & tenui. Eo fructu ſeſe ſuffiunt Indi, ad capitis dolo-

F res, & defluxiones. *Nicolaus M[illegible]nardes.*

GLVTINAT etiam oleum Myrrhæ: de quo vide ſuprà ſuo loco.

Oleum balſaminum precioſum.

℞. Olei roſati ℥.ix.

Rhabarbari minutim contuſi ℥ vj.

Hæc firmiter contecta in lagena ſtannea per [illegible] dies ſtare ſinito. Deinde lagenam vna cum prædictis in balneum Mariæ immitto, & ad hu[illegible] medietatem probe bullire ſinito. P[illegible] in lagenam inijce.

Maſticis ſubtiliter contuſi ℥.vj. A
Thuris, Bdellij,
Opopanacis, Caphuræ ana ℥.ß.
Poſtea illud oleum per mundum panniculum laneum excolato, ita vt omnis virtus prædictarum ſpecierum inde exprimatur, habebisque in hunc vſum paratum oleum præſtantiſſimum ad vulnera, quæ non capiti, ſed alioqui corporis partibus ſunt inflicta. *Ranzouius.*

Oleum Medicinale.

℞. Olei communis veteris ℔.iij. B
Terebinthinæ Abiethinæ ℔.ij.
Vini albi veteris, & electi ℔.ß.
Olibani triti ℔.ß.
Frumenti purgati ℥.iv. vel ℥.vj.
Hypericonis ℔.ß.
Valerianæ,
Cardui benedicti ana ℥ iv.

Infundantur herbæ in vino per 6. vel 8. horas, deinde addatur frumentum & oleum, & coquātur lento igne vſq; ad conſumptionem vini: poſtea C coletur, & exprimatur. Huic demum expreſſioni addatur Terebinthina & Olibanum, iterumque coquantur leuiter, donec omnia perfectè miſceantur: & ſeruentur in vaſe vitreo ad vſum, * Ad vulnera & contuſiones plurimum valet. *Aparitius de Zubia chirurgus Italus.*

Oleum Vulnerarium inſigne.

℞. Olei Oliuarum ℔.ij.
Vermium terreſtrium M.j. D

Viui hi vermes muſco quercino immittātur per diem, nam eo euomunt quicquid fœdi à terra ſorpſere. adde

Flor. Hyperici. vel potius hos nondum emicantes ℔.ß.
Flor. Centaurei minoris & capitum Trifolij odorati ana ℥.ij.
Gummi Elemni ℥.ij.

Tota æſtate ſub æſtuanti exponatur: ac ſingulis annis flores recentes, abiectis antiquis, remiſceantur: quidam & aliquid Terebinthinæ addunt: nōnulli quid Aquæ vitæ, in qua quid Benjouini ſolutum eſt, addunt. *Heurnius.* E

Oleum vulneri à machinis bellicis perutile.

℞. Olei Violarum ℔ iv.
Catulos recens natos num.ij.

Coquātur ſimul perfectiſſimè, addito vermium terreſtrium præparatorum ℔.j. deinde percolato, & ad vſum ſeruato. *Ant. Chalmeteus.* F

DE OLEIS SOMNVM inducentibus.

Oleum Malorum aureorum.

℞. Mala aurea, quæ Italis *Pomi d'oro* vocātur, quantum voles, macera, & inſola in oleo Omphacino per dies quadraginta.* Somnum inducit, dolores omnes mitigat apprimè, modicè refrigerat, & di[illegible] vlcera antiqua, ſcabiem & impetiginem [illegible]at. *Zaingerus.*

Oleum Hyoſcyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoſcyami ſemine, eodem modo, quo ex papauere.* Febrium ardores mitigat, & inſomnium.

SOMNVM etiam INDVCVNT, oleum Mandragoræ, de Papauere, Nenupharis: de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE OLEIS FRANgentibus calculum.

Oleum è granis Citri.

Oleum è granis Citri eodem modo fit, quo ex dulcibus amygdalis.* Dolori arthritico, & ſuccedenti tumori confert, calculum veſicæ, & renum detrudit. In peſtilenti ſtatu, alexiterium optimum, lumbricos necat potum, antè illitum.

Oleum Scorpionum ſimplex.

℞. Scorpiones num.xxx.
Olei Amygdal. amar. ℔.ij.

Maccerentur in vaſe vitreo ſtricti orificij, probè obſtructo, & inſolentur per dies triginta caniculares, vel aliâs tota æſtate calidiſſimis diebus: poſtea colatum ad vſus repone.* Lapidem renum & veſicæ frangit, & expellit, lumbis, pubi, perinæo illitum, aut per meatum vrinarium iniectum. *Meſues.*

Oleum Scorpionum compoſitum.

℞. Ariſtolochiæ rotundæ,
Gentianæ, Cyperi,
Cort. rad. Capparis ana ℥.j.
Olei Amygdal. amar. ℔.j.ß.

Maccerentur in oleo contuſæ radices ad ſolem feruidum diebus viginti, in vaſe vitreo probè obturato: deinde coquātur aliquantulum in duplici vaſe, iniectis ad vltimum ſcorpionibus viuis num. xx. Iterum ſerenis diebus xxx. inſolentur: poſtremò excolatū oleum reponatur.* Hoc efficacius eſt priore: præterea mirandarum eſt virium contra venena omnia & peſtilentiam. *Meſues.*

Oleum de Ceraſis.

Oleum de Ceraſis eodem modo fit, quo oleum ex Amygdalis dulcibus.* Articularijs morbis confert, terget & expurgat, calculum è renibus & veſica pellit, panos faciei, lentigines, & cætera fœda cutis vitia delet. Efficacius eſt, quod ex nucleis Ceraſi ſylueſtris paratur.

DE OLEIS IVVANtibus coitum.

Oleum Formicarum.

℞. Formicarum alatarum quantum voles.
Olei quantum ſufficit.

Maccerentur æſtate ad ſolem diebus quadraginta, poſtea excolatum oleum repone.* Valet ad confortandum coitum. *Nicolaus.*

Oleum ex Piſtacijs.

Oleum ex Piſtacijs eodem modo fit, quo ex Amygdalis dulcibus.* Hepatis & renum dolo-

x

ves potenter lenit, impinguat, ſemen auget. Ventriculo non ingratum. Tuſſim & thoracis dolorem mitigat, & intemperiem frigidam emendat.

DE OLEIS SEDANtibus dolorem.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci, & oleo veteri clariſſimo, quemadmodum etiam oleum Rutaceum. * [illegible]it, abſtergit, cutim expurgat, ictero & hepati obſtructo confert, articulorum & neruorum doloribus vtile, eos namque roborat. Epotum, aut iniectum, aluum irritat, ſeroſaq; excrementa per inferna educit. Fit quoque ex medio Sambuci cortice ſimiliter macerato oleum, quod ad ambuſta Italis vſui eſt. *Auguſtanι.*

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinū apud nos non facilè fieri poteſt: quoniam verò in magna copia affertur ex Italia & aliunde, ideò facilè emitur à materialiſtis. * Calidum eſt, & aperitiuum: mitigat colicam & frigidos dolores ventris, ſtomachi, capitis, hepatis, ſplenis, renum, matricis, neruorum, iuncturarum: denique omnibus ægritudinibus frigidis confert.

Oleum Hyperici.

℞. Summitatum Hyperici ℥.iij.

Macerentur in vino odorifero diebus tribus & noctibus: bulliant deinde in vaſe duplici, obturato orificio vaſis: poſtea exprime, & recētis Hyperici ſummitatum bene tritarum par pondus inijce, & iterum macera dies tres ac noctes, eoque, & exprime, tunc etiam tertiò recens Hypericum adde, & ſi vinum minuetur, adde aliquid. Poſtea adde

Terebinthinæ ℥.iij.
Olei veteris ℥.iij.
Croci ℈.j.

Coquantur in duplici vaſe vſq; ad vini conſumptionem: cola, & repone. * Calidum eſt, & ſiccum, & tenuium partium: vulnera neruorū neruorum conſolidat, & combuſtionē ignis: ſedat dolores femoris & veſicæ, & prouocat vrinam.

Oleum Hyperici magiſtrale.

℞. Olei veteris ℔.iv.
Vini albi potentis ℔.j.
Flor. Hyperici cum ſemine recentium M iv.

Tere, & macera in vaſe vitreo, obturato eius orificio, duos dies: coque in duplici vaſe, & fortiter exprime: in colaturam inijce alios flores, vt dictum eſt, & tertiò idem facito: deinde colato, & ad ſingulas colaturæ libras adde

Terebinthinæ ℥.vj.
Olei Abſinthij ℥.iij.
Dictamni, Gentianæ, Cardui benedicti,
Tormentillæ, Carlinæ,
Calami aromatici ʒ.ij.
Lumbricorum in vino pluries lotorum ℥.ij.

Terantur omnia, & inſolentur, triginta aut qua-
A draginta diebus: & bene obturatum reponas. * Ad eadem vtile: ſuperiori tamen efficacius eſt. *Medici Florentini.*

Aliud.

Accipe cacumina (cùm ſe ex flore in ſemē colligere cœpit Hyperici, contundantur: vino albo maturo inſunde, quo mergatur Hypericum, ſoli per decem dies expone: hinc adde olei, quo pondere æqu[illegible] & vinum & Hypericum, [illegible] dies decem: adijce Terebinthinā, nempe vt quæ-
B que libra olei binas vncias Terebinthinæ accipiat, & Croci drachmam Nucis myriſticæ, Caryophyllorum, Myrrhæ cuiuſque ſemunciam, reſinæ Pini ſemunciam addat libræ, Rubiæ tinctorum vnciam, bulliant in balneo obturato vaſe: vinum exſtilletur: mox cola. Vulnera glutinat, mundat, nec cicatricem fœdat, putredinem arcet, contuſa recreat, veneno reſiſtit. Sunt qui Antimonium addant, Millefolium, Caudam equi, Beniouinum & Conſolidam, Axungiam porci,
C Cuminum, Roſas. Et quidam terræ infodiunt dicta ſemeſtri ſpacio. *Heurnius.*

Hyperici inſigne Balſamum, quod per os ſumitur, in capitis & internis vulneribus.

Accipe Olei baccarum Iuniperi libram: Olei extuſi ex ſemine Hyperici iv. ℥. his adde flores Hyperici, vitroq; clauſo inſolentur dies duode-
D cim, agitato quotidie vaſe: his exactis, noui flores iniiciantur, abiectis effœtis, idq; ſæpius repetendum: Rubia hic addi poterit, vel Holoſanthos. *Idem.*

Oleum Liliorum conuallium.

Fit ex floribus Liliorum conuallium & oleo veteri dato, vt oleum Liliorum ſimplex Priuatim cōmendatur ad pueruloru tormina. *Auguſtani.*

Oleum Moſcheilinum.

℞. Olei puri ℔.iix.
E Aquæ ℔.iij.
Folij (pro eo Macis) Nardi Indicæ,
Coſti, Maſticis ana ℥.iij.
Styracis calamitæ,
Croci, Myrrhæ,
Cinnamomi,
Caſiæ ligneæ veræ ana ℥ j ß
Carpobalſami, Caryophyllorum,
Bdellij ana ℥.j.
Moſchi ʒ.vj.
Nuces moſchatas num.iv.

F Folium, Myrrham, Caſiam, Carpobalſamum & Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo macera: poſtea coque ſuper [illegible] ignem in [illegible] vaſe, vſque ad conſumptionem aquæ: [illegible] cola, & reliqua in tenuiſſimum puluerem [illegible] cta inſperge, præter Moſchum [illegible] iterū macera & coque parumper: vltimo Moſchum ad[illegible] probè omnia miſceto, & repone [illegible] girato. * Eſt optimum ad omnem frigiditatem corporis, potiſſimum ventriculi, & ad d[illegible] la[illegible]is foris inunctum ſtranguria & colico[illegible]

tis &

tis, & ad omne neruorum vitium illitum optimè facit: miſcetur epithematibus & emplaſtris, quæ ad ſtomachi & renum affectiones aſciſcuntur. *Nicolaus Alexandrinus.*

Oleum Populinum.

℞. Olei communis ℔.vij ℥.ij.
Vini ℔.iv.
Gemmarum Populi arboris recentium, Veris initio collectarum ℔.iij.

Gemmæ Populi diutiſſimè terantur, & macerentur in vino & oleo diebus ſeptem: poſt coquantur in duplici vaſe vſque ad conſumptionem vini: deinde exprimatur oleum, & reponatur. * Expedit ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & vbicunque dolor ſit. *Nicolaus.*

Oleum Vulpinum.

℞. Vulpem integram, exemptis interaneis,
Aquæ fontanæ, Aquæ marinæ ana ℔.j.ß. vel quantum ſufficit,
Olei veteris clari ℔.iv.
Salis ℥.iij
Coquantur & inter coquendum adde
Anethi, Thymi ana ℔.j.

Coquantur autem, donec ab oſſibus recedat caro, & aqua conſumatur: deinde excoletur oleũ, & reponatur. Ad podagras reliquaſq; arthritidis ſpecies, ac dorſi, renumque dolorem eſt efficaciſſimum. *Meſues.*

Oleum ex ſemine Ebuli.

Semen ſuis folliculis & ſordibus probè repurgatum, in mortario paſtæ inſtar contunditur, deinde in caldarium iuſtæ magnitudinis ponitur, tantumque aquæ fluuialis ſuperfunditur, quantum ad facilem ebullitionem ſatis fuerit. Poſtea igne luculento coquitur tandiu, donec ſuper aquam bona quantitas ſpumæ apparuerit quæ cochleari colligitur, & vaſi vitreo oblongo, quales ſunt calices vitrei, baſin anguſtam habentes, inditur, relinquiturque in loco tepido per triduum aut quatriduum, dum reſideat, & oleum à ſpuma paulatim ſeparetur. Quod ſi intra dies tres aut quatuor non fiat, ſignum eſt, ſemen non ſatis coctum fuiſſe. Tunc itaq; ruſus in vas conueniens ponetur, & aqua fluuialis affundetur, ac denuò per quartam horæ partem mediocriter ebullire ſinetur: atq; ſic percocta, rurſus ab aqua cochleari remoueri reponique debet, vt dictum eſt, donec oleum à ſpuma ſeparatum ad fundum vaſis ſubſideat viride pellucidum, & pingue. Notandum verò eſt, ſemẽ colligendum eſſe permaturum, & intra annum: poſtquam collectum illud eſt, parare oleum conuenit. Nam vetuſtate plurimum oleum amittit. * Præſtantiſſimũ balſamum eſt ad dolores arthriticos. *Incertus.*

Oleum Auellanarum.

Oleum Auellanarum fit eodem modo, quo ex dulcibus Amygdalis. * Dolores neruorum, & arthriticos ſanat, teſte quoque Manardo, alij ad venena & morſus ſerpẽtum valere contendunt. *Auguſtani.*

DE OLEIS PVRgantibus.

Oleum Cnicinum.

Cnicinum oleum fit ex ſemine Carthami purgato, & tuſo. * Aqua intercute laborantibus, viſcerum obſtructionibus, ventriculi & coli cruciatibus flatuoſitate genitis, efficax eſt. Suſpirioſis mirificè prodeſt, & vocem clarificat. Epotum pituitam tum vomitionibus elicit, tum per inferna ducit. *Meſues.*

Oleum Thymelææ.

℞. Fol. Thymelææ,
Succi Thymelææ ana ℥.iv.
Vini albi ℥.iij.
Olei Amygdalarum amararum ℔.j.

Macerentur per horas 24. deinde coquantur vſque ad conſumptionem vini & ſucci: colatum reponatur. * Hydropi confert, ac vlceribus malignis: cutis fœditatem terget: ſudores elicit: vrinam retentam prouocat. *Rondeletius.*

Meſues loco vini aquam, & loco olei amygdalarum amararum, ponit oleum Seſaminum, & Lac, &c.

OLEA EX BACCIS exprimendi elegans ratio.

Oleum ex baccis Iuniperi.

℞. Baccas Iuniperi mediæ ætatis: miſce parum aquæ vitæ, contunde in maſſam, adde & aliquid olei Terebinthinæ limpidiſſimæ: immitte vaſi ſtanneo, ac claudatur, balneoq; imponatur vt æſtuet. Ab horis tribus prælo ſubde, ac laminis ferreis tepentibus exprimatur oleum. Id cochlearis copia ſumptum excludit fœtum, ſtomachum firmat, neruorum conuulſionibus ac reſolutionibus medetur, colicos vtrique dolores ſoluit, calculoſis vtile, ſcabiem & fiſſuras curat. Similiter baccæ Lauri, Hederæ, Sabinæ exprimuntur. *Heurnius.*

Secretus modus extrahendi olea ex omnibus floribus.

Accipies nucleos Ceraſorũ, ſiccentur in calido furno, quò mador vaneſcat: dein cultro craſſiuſculè incidantur: mox ſtratis vicisſim & his & floribus vitro, in calido loco (vt in balneo) dies quinque foueantur, hinc contundantur minutim, illicoque raro linteo leniter adducto torculari exprimantur. *Idem.*

DE OLEIS SVBTILI modo paratis, ſeu diſtillatis.

DE OLEIS HERbarum & florum.

HERBAS vel flores earum incidũtur, contun-

duntúrq; : deinde induntur vitro, miſcenturque: poſtea ſi ſiccæ valde ſunt, aqua fontana perfunduntur. ſin humidæ & aquoſæ fuerint, per ſe vaſe occluſo in ſole, alióue loco calido macerantur, quoad in ſuperficie oleum appareat, quod inuerſo vitro, & cera perforata relictis fæcibus ſeiungitur. Hoc deinde cū aqua effluente ſimul, ampullæ imponitur, & ex ferueſcente euocatur rurſus. Alias herbæ & flores ita macerati ex balneo pariter deſtillantur: poſtea oleum ſeparatur. * Eaſdem, quas herbæ vnde fiunt, vires obtinent, ſed multò efficaciores. *Andernacus.*

Eſſentia ſiue oleum Chelidoniæ, Meliſſæ, Saluiæ, Valerianæ.

Chelidoniam contuſam indas cucurbitæ vitreæ optimè obturatæ ad digerendum per quindecim dies, in putri calido vtero: pòſt appoſito roſtrato alembico, primo, lento igne, aquam ſeparabis ad ſiccitatem capitis mortui, quod contundes, ipſi reaffundendo elementū aquæ prius C diſtillatum, vt ſupernatet quatuor digitis: obturato vaſe putreſiant omnia in balneo Mariæ per octo dies, pòſt diſtillentur rurſus, dando ignem per gradus, donec nulli prorſus prodeant ſpiritus. Hac autem ſecunda diſtillatione aquam & aerem obtinebis, phlegma, ſi voles, ſeparabis per balneum Mariæ. & deſtilla per alembicum, donec materia in lapillos albos prodeat: qui reiteratis ſolutionibus, & coagulationibus cum aqua propria, cryſtallini fiunt. ſicque terra opti- D mè purificata, quæ quamuis alba ſit, ignem tamen & tincturam intrinſecam continet. Huic ergo ſuperinijcito priora duo elementa, vt ſuprà reſeruata, & circulentur ſimul in balneo donec appareat, & ſupernatet oleum, quod vera dicitur eſſentia, infinitis prædita facultatibus. Eadem methodo Meliſſæ, Saluiæ, Valerianæ, & reliquarum eiuſmodi omnium veras poteris aſſequi præparationes. *Quercetanus.*

Oleum Spicæ.

E Oleum Spicæ ex maiori Lauendula fit, quæ Spica vocatur, in vino prius macerata, deinde per alembicum deſtillata. * Renibus inunctum gonorrhœam ſanat lumbricos expellit, guttæ duæ ex vino ſumptæ. In ſumma, multis facultatibus præditum eſt. *Euonymus.*

Oleum ex floribus quomodo eliciatur.

Contuſas frondes, aut flores, ſimul, ſeorſúmue, vt libuerit, ponimus in matula, cucurbitáue F recta, aut curua: ad ſingulas florum libras, addimus olei Amygdalarum dulcium recentis, parum, nempe vt exempli cauſa dicam, ℥.j.ß. aquæ etiam ardentis, quantum videbitur. poterit autem apponi ℥.j. clauſóq; optimè vaſe, macerentur omnia decem, quindecímue horarum ſpatio, fimo equino, aut balneo tepentis aquæ: inde impoſito pileo, vaſeq; ad cineres admoto, deſtillet lento igne. Nam aqua manabit, quæ vbi cœperit rubeſcere, vaſe, quod recipit, mutato,

A augebitur ignis: aqua enim & oleum [illegible] deſtillabunt: auctiore autem facto adhuc [illegible] vaſe recipies ſolum oleum. Quod autem cum aqua ſimul deſtillatur, ſeparari facile poteſt. Oleo hac arte ex Abſinthio, aut Mentha, collecto mirifice congenitus, hepatis & ventriculi calor, atque aliarum partium iuuatur mirum [illegible] modum penetrat. Poſſemus etiam alio modo operari. Maceratis enim calentis aquæ balneo floribus, prius eodem balneo aquam ſ[illegible] eli- B cere, inde quod remanet, ad cineres admouere auctoque ſenſim igne, elicere aquam & oleum. Quanquam autem abſque aqua ardente [illegible] huiuſmodi e floribus ac herbis oleum poſſet: tamen ſi addatur, magis odorem retinet: licet in floribus frigidis, cuiuſmodi ſunt Violæ, Nymphææ, Papaueriſque melius aqua ardente abſtinemus, ob qualitatem aduerſam naturæ, qua efficitur, vt aqua ipſa ardens, aut nihil, aut [illegible] parum recipere ac retinere earum virium, odo- C riſque pòſſit. *Hieron. Rubeus.*

Oleum Chamæmeli, Meliloti, Anthos, Betonicæ, Menthæ, Abſinthij, &c.

Ex floribus omnibus eodem modo, quo ex Chelidonia eſſentiæ extrahantur vel hac [illegible] addideris pro libro florum libras ſex [illegible] pluuialis, vel diſtillatæ, digerendo omnia per aliquot dies, poſtea illa diſtillando per alembicum D cum ſuo refrigeratorio. Præſertim autem eſſentiam elicies ex floribus, qui ſequuntur Chamæmeli, Meliloti, quæ olea valde [illegible] ſunt Stœchados, Anthos Betonicæ [illegible] affectibus medentur: Abſinthij, Menthæ, iſta ventriculo proſunt: Geniſtæ, Tamariscis, quæ lienis affectibus conducunt Thymi, Epithymi, Origani, quæ melancholiam domant & ex ſimilibus prius ad Solem, vt decet, exiccatis, quorum proprietates omnes facillimè medicus aſſequetur. E *Quercetanus.*

Oleum è Roſis præſtantiſſimum.

Roſarum folia in vmbra aliquandiu aſſeruata, in matula vitrea magna ponuntur, cuius ſit fundus latus, & ad dimidium vas impletur [illegible] affunditur ipſis Roſarum folijs tantum aquæ [illegible] ſaccæ ſt llatitiæ, quantum ſatis fuerit, vt o[illegible] madeant: appoſitoque pileo vitreo cæco, ſtipatiſque optimè rimis cera gummata, quindecim F diebus equino fimo macerantur: ſic tamen [illegible] mutato, cùm frigeſcere cœperit, fimo, c[illegible] æqualis ſeruetur. Appoſito mox matulæ [illegible] pileo, igne moderato cinerum, aqua omn[illegible] citur: quæ rurſus in eadem matula, optime [illegible] à fæcibus mundata, ablutaque ponitur & [illegible] tis aquæ balneo lentiſſimo igne, elicitur, [illegible] ta in vas recipiens abeat. Nam in [illegible] do [illegible] remanebit oleum roſarum, colore ru[illegible] ſpicuum, & moſchi odore ſuauiter fragr[illegible] ribus cordis, ac cerebri roborandis app[illegible] le. *Hieron. Rubeus.*

DEO

DE OLEIS EX fructibus.

Olea fructuum.

Ex fructibus eodem modo olea, vt ex ſeminibus, vel herbis eliciuntur, vt ex nuce Cupreſſi, baccis Lauri, Iuniperi. quæ moderatè calefaciũt & roborant. Ex amaris & dulcibus quoque amygdalis, idque per balneum pro Aſthmaticis, Nephriticis, Iliacis, & ardoribus vrinæ curandis, ſi ipſius aur. ℥ aut ij. exhibeantur. Quæ quidem olea noſtri Pharmacopolæ præparant, vel ignis expreſſione, aut ſaltem cum aquæ vaporibus. *Quercetanus.*

Oleum è baccis Iuniperi.

℞. Baccarum Iuniperi modium plenum: contundantur minutiſſimè. iisque affundatur aqua pura, ea quantitate, vt omnino cooperiantur: poſtea in veſica cuprea, vt vinum ſublimatum per aquam frigidam deſtillantur: poſtremò oleum ab aqua ſeparetur, ſeruetúrque. * Valet ad multa: ad tormina, ad gonorrhœam, ad coli dolores ex catarrho. Hoc oleum balſamo comparatur, guttarum trium aut quatuor inſtar aſſumptum, reſolutionem neruorum, morbum attonitum, & alios cerebri affectus præcauet: corpus ab omni veneno & peſtilenti aëre tuetur: ſtomachum debilitatum ex frigore reſtituit: vomitiones cohibet: viſcerum abſceſſibus medetur: renes purgat: calculos frangit: vrinam promouet: colicos & vterinos dolores compeſcit: difficultati inteſtinorum, ſanguinisque reiectioni, & pectoris pulmonúmque vitijs conducit: morbo arquato, & aquæ inter cutem prodeſt: vermes necat. In ſumma omnibus membris læſis, vi ſua penetrandi medetur, foris inunctum: conuulſis, tremore & conuulſione infeſtatis ſubuenit: ſcabiem, vlcera inueterata, malignáque, nec non condylomata curat: dolores lumborum, coxarum, podagræ & colicæ, vmbilico illitum, ſedat: fiſſuras manuum ſanat. *Euonymus & Andernacus.*

Aliter.

℞. Baccas Iuniperi, contunde in maſſam, ligneo vaſi impone, affunde aquam æſtu bullientem, vt obruatur maſſa: iunge fæcis vini eam copiam, qua medij pedis altitudinem ſuperet: cooperto vaſe, diebus quatuordecim illis otium ſit, dum nempe acorem inſtar fermenti ducat maſſa: quotidie bacillo hæc maſſa agitetur. Tandem fiat diſtillatio ex eo vaſe, quo Terebinthina eliquatur: excipulum amplum ſit. Ignis lentior initio excludat ſpiritum Iuniperi: hinc ſubſtantiam vini, & granorum: hoc vinum apud Colonienſes maximi vſus & pretij eſt. Cochlear hauſtum eius partum accelerat, ſtomachum firmat, conuulſionibus ac reſolutionibus medetur, colicos vterinos dolores compeſcit, ab inquinato peſte aere tuetur, calculos expellit remedium, fiſſuras vlceraque manuum ſanat. *Heurnius.*

Oleum è baccis Lauri.

Oleum è baccis Lauri, eodem modo, quo oleum ex baccis Iuniperi, deſtillatur. Ex ℔. vna baccarum, ʒ j. olei communiter extrahitur. * Valet contra colicam & iliacam, & ſciaticam paſſionem.

Oleum è baccis Hederæ.

Oleum è baccis Hederæ, eodem modo quo oleum è baccis Iuniperi, deſtillatur. Vel etiam per deſcenſum ſic.

℞. Ligna ſicca Hederæ,
Granorum Hederæ,
Gummi Hederæ q. ſ.

Fruſtatim decta, ponantur in vas terreum perforatum in fundo, duobus vel tribus locis. & huic ſupponatur alia olla. & ponatur in terra, & iungatur fundus ſuperioris cum orificio inferioris. bene agglutinabis cum argilla, vel paſta & ita diponantur, vt olla ſuperior tota ſit ſuper terram, cooperto orificio. & fiat ignis circumquaque & delabitur oleum ... vas inferius. * Frigidis autem calorũ morbis ſingulare remedium eſt menſtrua prouocat calculos expellit, & vlcera expurgat, ſanatque. *Rogerius.*

Oleum è nucleis Pineis.

Oleum è nucleis pineis per deſcenſum, vt oleum è baccis Hederæ deſtillatur. * Valet ad extergandam mulierum cutem. *Manardus.*

Oleum è Cepa.

Accipiatur Cepa alba in medio euacua: cuius vacuitas theriaca impleatur, & foramine obturato, circundata panno lineo madente, per horæ dimidium cineribus calidis obruta, alembico deſtilletur, & liquoris ſtillantis dentur patienti ℥.ij. * Sudorem euocat in peſte. *Fumanellus.*

Oleum è nucibus Cupreſſi.

Nuces primùm in puluerem rediguntur: deinde ex aqua Betonicæ, vel aqua Vitis diſtillantur: poſtea oleum, quod inde manauit, in balneo Mariæ corrigitur, & ab aqua ſeparatur. * Hoc ceruici, vel capitis vertici inungitur ad catharros retinendos, quos ſpinam verſus ſingulari quadam vi retrahit quare etiam anteriùs oculis applicari non debet, vt quod illos attrahendis humoribus offendat. *Andernacus.*

DE OLEIS EX ſeminibus.

Olea Seminum.

Seminum olea eadem methodo, vt olea ex floribus, eliciuntur, in puluerem prius redactorum: vt Aniſi ad flatus diſcutiendos Fœniculi ad affectus oculorum, & ſuffuſiones *Quercetanus.*

Oleum Aniſi.

℞. Aniſi ℔.j vel ij.
Aquæ fontanæ ℔.x vel xx.

Contundatur Aniſum minutiſſimè, & maceretur in aqua per horas aliquot. deinde in veſica

ærea primò igne lento, deinde fortiori deſtilletur per aquam frigidam: poſtremò oleum ab aqua ſeparetur. Libra vna Aniſi dat communiter ℥.ij. olei. * Ad vertiginem, anguſtiam pectoris, capitis defluxu natam, præfocationem, vomitionem, cruditatem ſtomachi ex flatibus, aquam inter cutem, aliosq; affectus qui ex frigore & ventis proueniunt: præcipuè omnibus membris exanguibus & neruoſis opitulatur, vt ſtomacho, inteſtinis, veſicæ, vtero: cuius fluorem albū exiccat, & omnes in totum actiones, quæ de Aniſo B dicuntur, obit: oris halitusq; fœtorem emendat. Vſus eius eſt, ſi aliquot guttarum inſtar ex vino, vel iuſculo manè aſſumatur, vel quando neceſſitas poſtularit: quinetiam tabellis ad pectoris vitia rectè additur. *Andernacus ex Euonymo.*

Oleum Fœniculi.

℞. Fœniculi conruſi ℔.ij.

Aquæ fontanæ ℔.xx.

Miſce, macera, & in veſica, balneo aëreo ſicco C deſtilla per aquam frigidam: deinde oleum ab aqua ſeparatum repone. Fit etiam à quibuſdam hoc oleum ex ſemine ſicco extractum, ſine vlla alia additione, perquàm odoratum & ſuaue: colore autem eſt album, quod primò deſtillat. Deſtillatur autem ex ℔.j. Fœniculi, ℥.ß. olei. * Capiti conducit, præcipuè autem oculis, renibus, veſicæ: pectoris anguſtiæ & difficultati ſpirandi ſuccurrit: ſtomachum iuuat: flatus diſſipat: calculos arenoſos comminuit: vrinam & menſtrua pro- D mouet. Fieri ex eo tabellæ poſſunt ad eaſdem vſus, aut per ſe quocunque tempore manè & veſperi aliquot guttæ ſumi poſſunt. *Euonymus.*

Oleum Aniſi & Fœniculi.

Semina Aniſorum cucurbita curua locantur, ad eorumq; libram adduntur aquæ fontis puriſſimæ ℥ iij. & tepenti balnei calore macerantur: inde educitur oleum odoratū, quod ſtomacho roborando, flatibus diſcutiendis, oriſque halitui commendando, plurimum præſtat. Huius ſi E guttæ aliquot cum iis pharmacis miſceantur, quæ ad coli dolores, pro deijcienda aluo, adhibemus, multum proſunt. Quòd ſi loco aquæ in deſtillando vinum addideris, calidius oleum euadet, ſed minus ſuaue, minusque odoratum. Sic quoque e ſemine Fœniculi oleum extrahitur. *[illegible]*

Oleum Cumini.

Cumini oleū eodem modo, quo Aniſi oleum conficitur. Libra autem vna Cumini dat ℥.ß o- F lei. * [illegible] eſt vulneribus ad [illegible] pertingentibus, [illegible]tionibus corporis ex frigiditate, quæ aliquando cauſa exiſtit cur vrina retineatur: tuſſi medetur: anhelationi conducit: colicis doloribus [illegible]: vrinæ [illegible] impedit. Ad hūc vſum gutta vna aut altera, in aqua [illegible] ſumi poteſt, ut etiam in tab[illegible] *[illegible]onymus.*

Oleum Petroſelini.

℞. Sem. Petroſelini [illegible].

Aquæ fontanæ ℔.xx.

Semina contunde, macera, atq; in veſica [illegible] aëreo ſicco, vel arena deſtilla. Ex libra [illegible] ſeminis Petroſelini extrahitur communiter [illegible] vel ℥.ß olei. * Obſtructiones aperit: menſtrua & vrinam mouet.

Oleum ex granis Ebuli.

Oleum ex granis Ebuli quomodo fiat, vide ſuprà. * Podagricos dolores mirum in modum lenit, curatque.

Oleum ex granis Cataputiæ.

℞. Sem. Cataputiæ ℔ ij.

Contundantur, & in retorta per arenam [illegible] lentur. * Purgat mirabiliter. Idem facit oleum Cnicinum.

Oleum Frumenti.

Frumentum in retortam impoſitum [illegible] ritu vini diligenter per octo dies digeratur, [illegible] demum igne violento pellatur. Quod [illegible] tum eſt, capiti mortuo reddatur, denuo d[illegible] tur, ac deſtilletur. Id ū ter iterauerís, [illegible] oleum præſtantiſſimum ad gangrænam & carcinomata. *Quercetanus.*

Oleum è ſemine Lactucæ & Hyoſcyami.

Semina Lactucę aut Hyoſcyami cucurbita [illegible] na locantur, ad eorumq; libram adduntur aquæ Roſarum ſtillatitiæ ℥.iij. vel paulò plus. & repentis balnei calore macerantur: inde educitur oleū. Prodeſt autem Lactucæ oleum, potum ad duas vel tres drachmas, cum iure aut vino, manè [illegible] aut ſeptem diebus, gonorrhææ. Hyoſcyaminum idem facit, ſi eo inungantur renes & ſi mulier eſt, peſſi modo ſubdatur. *Rubeus.*

DE OLEIS EX radicibus.

Olea radicum.

Vna eademq; prorſus via, vt herbarū, florum & ſeminum, eſſentia radicum extrahitur: Angelicæ ſcilicet, Biſtortæ, Gentianæ, Tormentillæ, Caryophyllatæ, quæ peſtilētibus affectibus conferunt: Cyperi, Acori, Coſti, ad roborandum ventriculum: Dictamni ad [illegible] [illegible]entium tormina: Helenij, Eryngij, Glycyrrhizæ, [illegible] lyricæ ad pulmonum affectus: Pæoniæ, [illegible] eis conducens. *Quercetanus.*

DE OLEIS EX lignis.

Olea ex lignis & baccis.

E lignis odoratis [illegible] ne[illegible] rum baccis, el[illegible] ole[illegible] poteſt, [illegible] tuſis, affuſo vino albo [illegible], [illegible] inde per noctem in cineribus [illegible] cucurbita maneant augeatur man[illegible] ad deſtillabit oleum *Rubeus.*

Oleum ligni Guaiaci.

Ex Guaiaci [illegible] hoc [illegible] Guaiacum [illegible] ardente, [illegible]

ſolutum fuerit, maceretur tandiu, dum colorem aqua contrahat: tũc enim ipſa in aliud vas tranſfuſa, noua adijciatur, & maceretur, vt colorem contrahat: idque repetatur, dum non amplius coloretur aqua. Has omnes aquas coniunctas ſimul deſtillatione excipe:& in fundo cucurbitæ remanebit oleum. Vlceribus malignis, doloribusque probatur. E Iunipero eiusque baccis ſimili modo educitur, ad eadem vtile, & ad faciei vulnera ac maculas. E Corno arbore, qui educitur, pari ratione liquor, per ſe ſolus ſtrumas diſcutit, maturat, aperit, purgat, glutinat, nulla alterius medicamenti ope: ſi pili barbæ capitisq; cani, eo liquore calido madeſcant, præſertim ſi adiungatur ſecunda aqua, qua vtuntur mulieres ad flauos reddendos capillos, eos tingit rubro colore, in obſcurum vergente, duratq; color hic ſex menſes.

Idem, aliter.

℞. Ligni Guaiaci quantum ſufficit. Incide in fruſta, & imple ollam, vel dolium magnum vitreatum intus, cuius orificium ſit arctum: & fac foueam in terra, & præpara parietes eius cum terra figuli: deinde pone ollam vitreatam in fundo ex directo foueæ, habentem orificium magnum, & cooperiatur lamina ferrea ſubtiliter perforata. deinde præpara iſta duo vaſa cum terra figuli, ne ex vtriuſque orificijs reſpiret: deinde cooperiteria, & adde ignem per tres horas, vel amplius: finaliter reſudabit oleum de ligno Guaiaco. * Ad vlcera & dolores ex morbo Gallico ortos valet. *Euonymus.*

Oleum ex lignis Iuniperi.

Oleum è lignis Iuniperi eodem modo fit, quo oleum è lignis Guaiaci. * Frigiditatis cauſas remouet, vel reprimit, & typum quartanæ. Sed magis ſingulare & ſpeciale, facta inunctione ab vmbilico vſque ad muliebria, eſt, renes & matricem confortare, & eius humiditatem exiccare, & ad conceptionem præparare. *Rogerius.*

Oleum è ligno Fraxini.

Oleum è lignis Fraxini eodem modo fit, quo oleum è ligno Guaiaco. * Vſus eius eſt in arthetica frigida: excoriationes cicatrizat, morpheam albam propriè ſoluit, & ipſam denigrat. Curat præterea paralyticos, hecticis confert, non ſolum inunctum, ſed etiam ebibitum. *Rogerius & Manardus.*

Oleum è lignis Hederæ.

Oleum è lignis Hederæ quomodo fiat, dictum eſt ſupra, vbi docuimus oleum extrahere è baccis Hederæ. * Contra artheticam frigidam valet. *Rogerius.*

DE OLEIS EX corticibus.

Oleum Cinnamomi.

℞. Cinnamomi electi quantum ſufficit.

A Contunde craſsè: macera in aqua Roſacea, vel Cydoniorum, vel Vino albo, per horas vig inti quatuor: deinde in vapore aquæ calentis, vel in balneo, vel in veſica per aquam frig dam d ſtillato. Ex vna libra Cinnamomi extrahitur communiter [illegible] olei. * Oleum Cinnamomi, in vniuerſum balſamum naturali reſpondet, omnis putrefactionem arcet, omnes inſceus omnia recentia vulnera, ſiue vlcera [illegible] ſolidat. Huius guttæ vnius, vel duæ, per ſe vel [illegible] in animi perturbatione

B tis deliquijs præſentiſſimum ſunt remedium, ſicut etiam in [illegible] partu, & [illegible] bus reficiendis. Stomachi concoctionem [illegible], bonumque ſuccum generat. * Cæterum [illegible] Cinnamomo parum [illegible] diſtillatione extrahitur. [illegible] eius loco, vt plurimum vtimur aqua eadem, quæ primo loco [illegible] uerit. *Euonymus.*

Aliter.

C ℞. Vini Maluatici optimi menſuras tres, & bis diſtillato. Poſtea rurſus tertia vice diſtillato, tamen vna tantùm menſura in cucurbita [illegible] quatuor. Rurſus diſtilletur alia vice, vt in [illegible] ta minus remaneat. Tum rurſus alia vice diſtilletur, vt menſura vna cantùm ſuperſit, ſic qua habebis vinum optimè rectificatum, quod ſeruandum. Quo facto, accipias de Cinnamomo quantum videbitur: concidas minutim, & in cucurbitam ponas vna cum vino rectificato, vt excedat

D Cinnamomum duobus digitis. Cucurbita cæco alembico diligenter claudatur, & in balneo Mariæ tribus diebus, lento igne ponatur. Peracto hoc termino, effunde vinum, cauendo ne quid fæcum vna effluat: & vinum ſeorſum ſerua. Tum aliud vinum rectificatum affundito, & vt prius pergito. His peractis, vtramque aquam vitæ, in cucurbita commiſce, & cum capitello claudatur diligenter, & in balneo lentiſſimè diſtillatio inchoetur, vt ad nouem ractus, guttæ diſtillent:

E idq; continuabis, quoad vinum aſcenderit: tum in fundo alembici habebis oleum, quod ſerua. *Euonymus ex ſchedis manuſcriptis.*

Aliter.

Matula fictilis, vitro [illegible] oblinita, impleatur ad dimidium aqua fontis ſtillatitia, inde [illegible] tex Cinnamomi [illegible] imponitur, itaque optimè ſtipatur, igne [illegible] ut ea qua

F bulliat, fumique in ſu[illegible], [illegible] educitur. Nam aquæ quæ [illegible], innatabit oleum album, [illegible] & admodum odoratum, & nonnihil acre, Cordi, cerebro, ac ſtomacho maximè ſalubre, [illegible]tumque orts commendat. *Rubeus.*

Aliter.

Oleum Cinnamomi etiam alia via fieri poterit. vt Sacchari candi, & Cinnamomi aquas portiones accipiamus, teramusq;, & in [illegible] cucurbita breui ponamus: inde ipſi affundamus aquæ Roſaceæ ſtillatitiæ ℥ vj. ſi Sacchari & Cinnamomi cuiuſque acceperimus, macerentur per

noctem, manè, moderato igne cinerum habebitur oleum triplex. Primum album eſt. Secundum colore flauum, ſapore acerbum: pars eſt ſacchari tenuior, cum aqua roſacea mixta. Tertium, quod eſt rubrum, acre, odore Cinnamomi, licet exiguo: partes igneæ ſunt Sacchari & Cinnamomi. *Idem.*

Aliter.

℞. Cinnamomi ℔.j.
Aquæ Meliſſæ, vel
B[illegible]ragınis, aut
Endiuiæ ℔.ij

Infunde ac macera dies quinque, per arenam diſtilla: in vltima conſectanea aqua Cinnamomi iterum infundi poterit nouum. Ita Caryophyllorum, Piperis, Angelicæ, Galangæ extorquentur olea. Ab aromatibus diſtillandis abſit vinū: nam antequam aromatum oleum ſeſe ſurrigit, vinum exigitur: quare reſtibile aroma ſuo vehiculo defraudatur. At aqua non ſine aromate effertur. *Heurnius.*

Olea corticum & lignorum.

Ex corticibus & lignis omnibus, præſertim calidis, vt ex Guaiaco, Iunipero, Sambuco, & ſimilibus per deſcenſum oleum extrahitur, fœtidum tamen, quo vtimur in externis affectibus. *Quercetanus.*

Oleum ex corticibus mali Aurantij.

Cortices malorum Aurantiorum prius ex humore aliquo macerantur, deinde vitreis organis vel in veſica per aquam frigidam diſtillantur, vt oleum Cinnamomi: demum oleum aqua ſeparetur, conſeruetur[illegible]. * Eſt albicans & odoratum valde. *Euonymus.*

Oleum ex corticibus Nucum.

℞. Cortices Nucum aridas: contunde in mortario, pone in retortam bene perlutatā, illam impone igni non nimium magno, & extrahes oleum & aquam e corticibus. Deinde ſeparabis oleum ab aqua per balneum Mariæ. Poſtremò ter aut quater purgabis oleum, in arena diſtillando in v[illegible]o paruo. * Hoc ferè melius eſt oleo Vitrioli, maxime in peſte & veneno. *Euonymus.*

DE OLEIS EX aromatibus.

Olea aromatum.

Quemadmodum ex herbis vel floribus eliciuntur, ſic quoque ex Cinnamomo, cuius oleum cor roborat, proſtratasque vires reficit: ex Nuce moſchata, Pipere, quorum olea aſſumpta, vel admota, imbecilliori ventriculo conducunt, matricemq; confortant: & ex Caryophyllis eliciis olea, quæ vna prorſus & eadem methodo cum aqua deſtillantur, ipſique ſupernatant: ſeparantur autem per [illegible]andi[illegible]ulum. ſolum oleum Caryophyllorum fundum petit. Quoniam eſt inter ſe[illegible]qua minus aereum, aquam tamen membrorum pr[illegible], & melancholicum purificat ſanguinem, & conuenit imbecillitati viſus, ſi huius gut-

A tula vna, aut altera manè primo vini hauſtu ſumatur. *Quercetanus.*

Oleum Caryophyllorum.

Oleum Caryophyllorum paratur, vt o[illegible] de baccis Iuniperi. Multo citius & [illegible] habebitur, ſi cum aquis diſti[illegible] fl[illegible]ali, vel lacuſtri, aut alijs mo[illegible]oribus. * [illegible] eſt & ſiccum, tertio gradu: confert ſt[illegible] pati, cordi, diarrhœæ à cauſa fri[illegible], & [illegible] morbis omnibus frigidis. Sp[illegible]

B cos d[illegible]ſipat, & clarifi[illegible] craſſo[illegible] habet Balſami. Extrinſecus vulnera re[illegible] nat: vulnerum ſanguinem fluentem & [illegible] ſtit. Intrinſecus partes naturales co[illegible] guinem melancholicum purgat, co[illegible] & caput: præſertim conuenit ver[illegible] tati viſus, ſi manè tres vel quatuo[illegible] nis in cochleari cum offa aut vino ſ[illegible] rum colicæ & vteri paſſionibus, [illegible] ſumptum. Tabellæ ex eo paratæ, mane [illegible]

C comeſtæ, capiti conferunt robur, & catar[illegible] ſtunt. *Euonymus.*

Oleum Macis.

℞. Macis quantum ſufficit.

Contunde, macera in aqua fontana q[illegible] ficit: deinde in cucurbita vitrea, vel [illegible] per aquam frigidam (vt vinum [illegible] ſtilla: & ita cum aqua aſcendet oleu[illegible] poſtea ſeparabis. * Calidæ eſt facultat[illegible] ide[illegible]q[illegible]e

D commodus eius vſus eſt in colica à cauſa [illegible] da, & à catarrho in capite deſcende[illegible]te co[illegible] tat cor, ventriculum, & matricem. I[illegible] cordis ex timore, aut ex veſicæ obſtruc[illegible]ne a[illegible] matrice maximum auxilium præſtat [illegible] ſtranguria, & quæcunque à frigi[illegible] or[illegible]m [illegible]a-buerint, morbis. Poſſunt eius tres vel quatuor guttæ per os ſumi, in cochleari [illegible]reo cum offa, aut in primo hauſtu vini. *Euonymus.*

Oleum Nucis moſchatæ.

E Oleum Nucis moſchatæ eodem modo [illegible] oleū Macis. * Ventriculum frigidum [illegible]cen do roborat, ſuperfluosque eius humore[illegible] mit, & inflationem tumoremq; pro[illegible] be[illegible] diſcutit. colicos dolores ſedat: o[illegible] h[illegible] commendat: veſicæ affectibus ſuccu[illegible], [illegible]m aut quatuor guttarum [illegible] ex primo [illegible] ſculi, aut vino Cretico aſſumptum. *Anda[illegible]*

Oleum Nucis moſchatæ, aliter.

F ℞. Tertiam vel quartam par[illegible]m A[illegible] deſtillatæ, & Nuces moſc[illegible]atas m[illegible] m co[illegible] de: imponantur bocıæ om[illegible], ita [illegible] gitos Aquæ vi[illegible]æ N[illegible] moſchatæ parte[illegible] riantur [illegible]quantur in [illegible] h[illegible] quatuor, & Aqua [illegible] co[illegible]m a[illegible] q[illegible]am [illegible]d [illegible] de. tun[illegible] am A[illegible] [illegible]æ denouo affun[illegible]e [illegible] prius, [illegible] repe[illegible] ries, quo[illegible] inf[illegible]iat Aq[illegible] facta, A[illegible]am [illegible]æ ſic colo[illegible] tam o[illegible] cia, [illegible] Mariæ [illegible] aſcendat Aqua [illegible]æ, & oleum Nuc[illegible]

ſc[illegible]

remaneat in priore bocia in fundo: & ſic habebis oleum Nucis moſchatæ paratum. Eodem penitus modo, poteſt ex omnibus aromatibus oleum diſtillari. *Euonymus ex quodam ms. co...*

Aliter.

℞. Nuces moſchatas quotvoles, pulueriza, & affunde duas menſuras aquæ ſimplicis, pone in cucurbita vitrea, luto ſapientiæ optime perlutata, vt ſolent cucurbitas perlutare, qui aquam fortem parant: poſtea capitello impoſito, eodem luto perlita, ſimiliter & recipientem, tantùm in iunctura, ne ſpiritus euaneſcant. Tum ita ad ignem pone, & primò fac ignem lentum, ſecundo maiorem, tertiò fortem, eo modo, quo ſolent aquam fortem diſtillare & habebis oleum optimum, ſupernatans aquæ in recipiente, quod collige, & eſt magnæ virtutis. *Euonymus.*

Oleum Maceris.

℞. Maceris quantum videbitur, piſtetur groſſo modo, & maceretur in aqua roſacea tamdiu, quoad facultates Maceris penitùs aqua extraxerit. Tum accipe Amygdalas decorticatas cultro: incide leuiter, easque in prædictam aquam impone, vt odorem & ſaporem Maceris imbibant, tum exiccentur ſeorſim: quibus exiccatis, rurſus in eandem aquam ponantur, denuoque exiccentur. idq; eſt quater iterandum. Tum demum oleum exprimendum. quod vbi expreſſum fuerit, in ſole rectificetur. Et hoc quoque modo multa alia olea non incommodè fieri poſſunt, vt ex Moſcho, Ambra, Belzoino, Storace, Cinnamomo, Caryophyllis. *Euonymus ex libro manuſcripto.*

Oleum Piperis.

Oleum Piperis eodem modo fit, quo oleum Macis & Caryophyllorum. * Omnibus facultatibus, quibus & ipſum Piper, præditum eſt: niſi quod ignea illa vis, quam linguæ imprimit Piper, in oleo eiuſmodi non ſentitur. Eſt enim oleum Piperis nihil aliud, quam elementum aereum, ſeparatum a reliquis elementis, quemadmodum etiam in oleo Vitrioli & Sulphuris diſtillato idem probauimus. Eodem planè modo oleum Piperinum, à ſuo igne eſt ſeparatum, & maioribus facultatibus ipſo Pipere conſtat: penetrandi facultatem habet eximiam. In colicis, & partibus multa tenaci pituita & lenta repletis, ... ntur duæ vel tres eius guttæ cum iuſculo, ad ... ndam eam & diſſipandam. Exhibui in ... dam in tertiana febre, poſt purgationē, & venæ ſectionem, dando huius olei guttas tres, cum ℈. j. Myrrhæ, duabus horis ante paroxyſmum ... & tremorem, ipſamque etiam febrem ... ibuit inuadere, ſi non prima vice, at ſaltem ... Cæterum ℔. j. Piperis dat ℥. ß. olei. *...*

Eſſentia ſiue oleum Croci & Camphuræ.

Croci eſſentia, quæ ad omnes roborandos ſpiritus conducit, fit cum vini ſpiritu, qui ſuper
A ipſum inijci debet toties, donec tincturam totam attraxerit, & remaneat terra ſubalba, cui calcinatæ prius, vt decet, indas eſſentiam extractam cum ſuo menſtruo, omniaq; circulato in balneo Mariæ, tum deniam pelle per cineres. Quo facto, ſepara vini ſpiritum in matratio, & in fundo remanebit Croci eſſentia, infinitas habēs proprietates, ſi guttula cum liquore aliquo, vel iuſculo, aut vino permiſceatur: ſpiritus proſtratos reficit, & roborat mirum in modum. Sic elicitur eſ-
B ſentia Camphuræ. *Quercetanus.*

Olea aromatum, lachrymarum, lignorum & gummi.

℞. Caryophyllorum pulueratorum ℔. j.
Aquæ ſimplicis, vel, quod melius eſt, Aquæ vitæ ℔. vj.

Infundantur in vas vitreū ad digerendum in balneo vel fimo equino per quatuor dies. pòſt appoſito roſtrato alembico cū ſuo refrigerio deſtil-
C lentur ex artis præſcripto: oleum autem ab aqua ſeparetur per infundibulum, & ad vſus ſeruetur. Eadem methodo elicies olea Saluiæ, Iuniperi, Succini, Terebinthinæ, Myrrhæ, Thuris, Sarcocollæ, Maſtiches, Euphorbij. *Quercetanus.*

DE OLEIS EX RESINIS & gummi.

Oleum e Gummi.

D Vt è Gummi oleū eliciatur, accipito ad Gummi libram, Aquæ ardentis ℥ j. ß. & in vitrea cucurbita macerentur ſub fimo diebus 4. vel 5. inde lento igne pileo cucurbitæ impoſito, ſtillet oleum. Fieri etiam faciliùs poſſet cucurbita recurua. Alij ad ℔. Gummi, addunt Aquæ roſaceæ ſtillatitiæ ℔. ij. inde lutatis optimè rimis, deſtillant: primò enim exit aqua. aucto mox igne, oleum, quod alio vaſe excipitur. Sunt qui oleum Tartari, cū aqua roſacea pari pondere miſcent.
E Hac eq; ratione Ladani, Belzoini, Styracis & cæterorum huiuſmodi olea eliciuntur. In Styrace tamen Calamita, nō clauduntur vaſorum rimæ, cùm in deſtillando reſpiratione indigeat. Quandoque etiam plura commiſcentur, & oleum optimum emanat. Nec deſunt, qui gummi tuſo, aquam ardentem addant, ſiue aquam mellis, acetumue ſtillatitium aut aquam communem ſexies deſtillatam, ſic vt quatuor digitis pulueres ſuperet. Duabus diebus aquæ tepentis balneo
F macerant. inde aquam inclinato vaſis ore, excolant, aliamq; ſuperfundunt, id toties repetentes, dum aqua nullum amplius colorem contrahat. Omnes hæ aquæ coloratæ ſimul commiſcentur in vitrea matula, pileoq; roſtrato impoſito, eodem balneo deſtillet aqua, & in fundo vaſis oleum remanet: quod ſi fortè tenacius eſſet, quàm velles, ſuperfuſa denuò illa aqua, quā extraxiſti, deſtillet. Euadet enim fluidum, ceu oleum Oliuarum. Cùm Gummi quouis miſcent alij ſal Tartari æquis portionibus: inde fimo, aut balneo ad tres dies macerant: mox igne cinerum, vaſe re-

curuo oleū elicitur His modis extractum, oleum A Thuris, vulneribus conducit, partium neruoſarum, ac membranatum, ligamentorumq; Quod verò ex Aloe, vulneribus capitis & pectoris optimum eſt. Ex ſuccino doloribus colicis, atq; vteri, cæteriſq; frigidis affectibus cōducit. Eſt enim perſpicuum, atteq; colore, ita calidiſſimum, & cum tetro odore fit, ad excitandos epilepticos & ſoporoſos vtiliter adhibetur. Qui e Sagapeno & Galbano deſtillat, liquorem, cicatricē extenuare, vt vix appareat, ſi in vulnere ponatur, ſcribūt. B Qui omnium ſimul oleū cuperet, curandis vulneribus aptiſſimū, idq; cito, ea cōtūdat, agiterq; cū quarta parte Ceræ virgineæ, retortaq; parua cucurbita, igne cinerū deſtillet. Mirificum enim oleū manabit ad omnia vlcera ferè ac vulnera. E Myrrha qd' elicitur oleū, opobalſami vires ſupplet in cōficienda theriaca Andromachi. *Rubeus.*

Aliter.

Nonnulli qui dicta Gummi diſtillant, vt Thus, Maſtix, Myrrha, duplum addunt Aquæ vitæ, & oleì Terebinthinæ quadrantem ad gummi & balneo maris decem dies macerant, aut fimo equorum. *Heurnius.*

Oleum Maſtichis.

Maſtiche primùm in vino coquitur: deinde reponitur, maceraturq; ex eodem per dies aliquot: poſtea ampullæ erectæ, luto diligenter oblitæ inditur, oleumq; & aqua per operculum ex nudo igne proliciuntur. Hæc denuò cucurbitæ vitreæ imponitur, & in balneo Mariæ diſtillantur, dum aqua ab oleo ſeiungatur: hoc deinde per cineres calidos à craſſiore materia ſeparatur, idemque effluit tenue, flauum & ſubtile. tandem quod craſſius exiſtit, à fæcibus ſuis in arena euocatur, & in ſolis calore corrigitur. Nobile eſt oleum propter vim penetrandi, qua omnia membra reficit: ſtomachum corroborat, eiusq; concoctionem iuuat: viſcerum inflammationibus conuenit, abſceſſus lenit, dolores ſedat: omnes denique neruos confirmat. *Andernacus.*

Aliter.

Oleum è maſtiche fit per deſcenſum in retorta, ita vt ignis ſuprà infraq; ſit, & habebis oleum maſtichis, quod poſtea rectificetur. Auguſtæ Vindelicorū quidam diſtillat, accipiendo Maſtichen integram & ſolam in retorta lutata, vſq; ad partem eminentem extra fornacem, quæ quatuor ventilia habet, & ſuperiùs tegatur, lento igne deſtillerur. * Balſamum eſt mirificum ad vulnera. *Euonymus.*

Oleum Maſtichis & Thuris.

Reducatur ℔. j. Maſtichis in puluerem, quem ſimas vaſi vitreo, ſuperfundendo aquæ communis deſtillatæ, & aquæ vitæ añ. vt ſupernatent quatuor digiti, occluſo vaſe, putrefiant in fimo per aliquot dies, pòſt diſtillentur ſepeliendo alembicum intra arenam, aut baſturam ferri, dando ignem per gradus: primò diſtillabis cū menſtruo oleum flaueſcens illud ſeorſum ſeruā, & augendo ignem prodibit oleum rubicundum: tum A demum fortiori igne, craſſum & aduſtū ſapiens. Quod ſi cum vini ſpiritu à priori ſeparato circuletur, & rurſus diſtilletur, tum habebis [illegible] oleum, affectibus externis [illegible] ad corroborandum ventriculum & [illegible] becillitata. Oleum autem flaueſcēs, [illegible] diſtillatum eſt, exhibetur cum [illegible] decocto, ad eoſdem affectus [illegible] prohibendas. Separatur [illegible] & poteſt ablui olsum, ſi ve[illegible] B teuma illius, cum aqua R[illegible] præſtantiſſimum parabis me[illegible] ℔. j. elicies hac via olei pu[illegible] leum facies vulnerarium. *Quercetanus.*

Oleum Thuris.

℞. Thuris in puluerem redacti ℔ ß. Ampullæ orificio magno præditæ indatur [illegible] calicis modo formatum, quale in [illegible] no vti conſueuimus, imponatur, [illegible] pullæ conſiſtat, idemq; aqua calida im[illegible] C poſtea operculum in vertice perforatum [illegible] ciatur: cuius foramini infundibulum [illegible] & oleum commiſſuris oblitis euo[illegible] ſtillandum verò aqua calida per illud [illegible] quod dixi, guttatim ſtilletur: ita tamen [illegible] repleto, ita effluat. atque ſic cum aquæ [illegible] oleum ſimul aſcendit ſuauiſſimum, & o[illegible] rum, odore Thuris, quod alioquin ſi[illegible] hoc vapore peſſimè olet. *Andernacus ex Euonymo.*

Oleum Myrrhæ.

D ℞. Myrrhæ electæ, & non adulteratæ ℥. vj.
Aquæ vitæ ſine phlegmate ℥ xij.

Hæc duo in bocia vitrea coniunge, quæ in fimo equino calido diebus ſex quieſcant, poſtea [illegible] la in balneo, vſquequò aqua tota a[illegible] tum in fundo bociæ videbis oleum Myrrhæ, quod per pannum lineum eſt colandum, ſicq; ſeruandum. * Virtutes habet balſami nā conſeruat & tuetur à putrefactione omnia ea, quæ ei imp[illegible] E ſimiliter faciei inunctum, p[illegible] ſeruat, & faciem iuuenilem cō[illegible] mè conſolidat, & omnes alios morbos [illegible] curat, exhibendo per os ℥ ij ad au[illegible] tem, &c. Ad faciei ſplendorem & c[illegible] ſeruandum ſic eſt procedēdum [illegible] vrticæ in aqua communi, & dum [illegible] in faciem recipiatur, vt ſudet, poſtea [illegible] optimè: & poſtea ſtatim vnge fac[illegible] rhæ. Et hic modus eſt ſeruandus [illegible] F manibus, pectore, & alijs partibus. [illegible]

Aliter.

℞. Myrrhæ in puluerem redactæ q[illegible] induratis ouorum aluminibus, ab[illegible] ac iterum ſectas partes commi[illegible] vel ſtagneo in vaſe foramin[illegible] include. Manabit liquor ole[illegible] ptus, & cum Aquæ vitæ pari q[illegible] tus, in equino fimo [illegible] hinc vitro [illegible] ſamentum ſedat balneo mari[illegible] uat eleuat quicquid Aquæ vitæ in[illegible]

ab ouo eliquati: etenim in fundo remanebit oleum Myrrhæ. Hoc Anchuſæ radice admixta vehementiùs eniteſcit, ac guttulis aliquot affuſis olei Saluiæ, Caryophyllorum, vel Cinnamomi gratum odorem afflabit. *Heurnius.*

Aliter.

Qui in theriaca & cæteris antidotis vice opobalſami oleo Myrrhæ vtuntur, ij ſic illud conficiunt: Myrrham optimè tuſam, in maſſam cum ſucco Roſarum cogunt, & loco calido, duobus diebus, totidemq; noctibus macerant: inde vaſe vitreo, ſtipatis diligentiſſimis, ſabulo optimè circundato, deſtillant, igne ſatis valido: exit primò aqua, colore flauo, odore Myrrhæ, & vbi interior ſiccari humiditas incipit minuitur ignis, ne tetro odore inficiatur: vbi refrixerint vaſa, iterum tepentis aquæ balneo deſtillatur, & oleum elicitur, quoad vlcera colli veſicæ, detugandamq; faciem vtuntur. *Rubeus.*

Aliter.

℞. Myrrhæ, Aloes, Styracis vtriuſque ana ℥ j.
Mumiæ, baccarum Lauri ana ℥. ß. mediocriter terito, & in alembico vitreo lento igni deſtillato: eoque liquore vtitor ad cicatrices, poſt vulnera, reparandas. *Ant. Chalmeteus.*

Oleum Myrrhæ, Sarcocollæ, Cancami, Styracis, Belzoini, & Euphorbij.

Ex Myrrha, Sarcocolla & Cõcamo, ſiue Lacca, quæ vulneribus conſolidandis, & carne replendis conducunt, parantur etiam præſtantiſſima, variaq; Balſama vulneraria, cum oleo Terebinthinæ & Hypericonis. Item facies olea ex Styrace Calamita & Belzoino, quod prodeſt iſchiadicis. Eodem modo oleum Euphorbij, quod cerebri & neruorum affectibus multum conducit, ſurditati, aurium tinnitui, paralyſi, tremori, ſpaſmo: cuius prætetea, ſi guttula cum conuenientibus immittatur naribus, pituitam elicit. *Quercet.*

Oleum Succini.

Succinum modicè conteritur, & ampullæ incuruatæ (Retortam vocant) luto probè obductæ imponitur, ſilicibus paruulis interim commixtis: hæc deinde in fornace locatur deorſum vergens, & oleum igne mediocri extructo elicitur: hoc poſtea aceto calido perfunditur, & ex cineribus calidis, vel arena per retortulam rurſus eructatur. Alij panis cibarij cruſtam veſicæ primùm iudunt: deinde Succino iniecto acetum affundunt: poſtea ex igne diſtillant, & à fæcibus ſeiungunt. Alij Succinum in puluerem redactum ex vino ſtillatitio macerant in cineribus calidis, mox extillant, dum rurſus fundunt: idque tandiu repetunt, donec in fundo oleum appareat. Alij [illegible] nunc his, nunc alijs [illegible] tamen ſi diligentem ignis curam adhibueris, iuxta illum quem antea recitauimus modum oleum odore, ſapore & colore præſtantiſſimum parare poteris, quod ipſum Succinum longe viribus ſuperat.

A Vnciæ ſedecim Succini dant ℥ x olei. * Capitis affectibus, neruorum reſolutioni, morbo attonito & comitiali occurrit, guttæ vnius inſtar manè ex aqua Betonicæ, Lauendulæ, vel Tiliæ potui ſumptum: ab omni veneno & aëre peſtilenti præſeruat, naribus inunctum, vel medicamentis in id idoneis commixtum ſingulare eſt remedium in renũ & veſicæ morbis diſcutiendis, calculis educendis, vrinarijsque meatibus reſerandis, ex vino Maluatico, aqua Petroſelini, vel ſimi B li humore exhibitum colico morbo medetur: vteri ſtrangulatui prodeſt [illegible] fœtum euocat, partumque facilem reddit, ſi gutta eius ex aqua Verbenæ parturienti propinetur: omnes corporis facultates imbecilles reficit, roboratq;: humores conſumit, & cerebrum confirmat, aperitque. vnde oleum hoc, medicamentis ad capitis defluxiones feliciter, ſicut & alijs corporis partibus inſcriptis, miſcetur. *Andernacus.*

Oleum Caphuræ.

C Caphura in aqua calida diſſoluitur, & oleum quod ſupernatat, ſeiungitur: hoc vitro imponitur, vinoq; ſtillatitio perfuſum in balneo digeritur: tandem igne diſtillatur. Alij oua ad duritiem vſque percoquunt, & vitellis exemptis, Caphuram non adulteratam includunt, reconduntque, & in cella vinaria ſuſpendunt filo, vt oleum in vas ſubiectum defluat. * Datur ex humore idoneo ad febres ardentes, continuas, peſtilenteſque, & laterum inflammationes: extrinſecus ex- D purgandis curandiſque vlceribus malignis cum oleo Caryophyllorum, aut baccarum Iuniperi vtiliter adhibetur. *Andernacus.*

Aliter.

℞. Oleum Amygdalatum dulcium, cui miſce Camphoram, & in maſſam coge, ſole digeratur: hinc exprime oleum, cui Spiritus vini affundes quatertium digitũm altitudinem, & octo dies alembico cæco digeratur. Hinc ſatillis ſurrigatur E Spiritus vini: etenim fundus retinet oleum Amygdalorum. Tandem tum eliquatum vini Spiritum, repente balneo auferes: nam fundus tenuiſſimum oleum habebit. *Heurnius.*

Oleum Belzoinum.

℞. Aquæ vitæ,
Belzoini puluerizati ana partes æquales.
Ponantur in retortam latam, & vnà cum ſuo capitello in iunctura clauſam, diſtillentur in cineribus lento igne, quoad extracta fuerit aqua: F quæ reſeruanda eſt ad ſuos vſus. Poſtea fortificetur ignis paulatim, vbi oleum apparuerit, magis magiſque, vſquequò totum oleum extraxeris. Tandem in fine ſequetur gummi quoddam, inſtar mannæ, quod valet ad faciendam aquam odoriferam, vna cum aqua puteali, aut Roſarum. *Fallopius*

Aliter.

℞. Belzoini ℔. j.
Puluerira ſubtiliter: pone in alembicum ad diſtillandum, tunc affunde pulueri, aquæ Roſarum

℔.ij. obtura diligenter alembicum, & lento igne ſubtus accenſo primò, quoad aqua cœperit diſtillare, deinde augmentetur paulatim, vſquedum oleum conſpexeris. Quo apparente mutetur recipiens, & fortiori igne elice oleum, quod in ſole rectificandum. Eodem penitùs modo diſtilletur oleum Styracis calamitæ & liquidæ. *Evonymus.*

Aliter.

℞. Benioini contuſi ℥.vj.
Styracis calamitæ ℥ j.
Ladani ℥.ß.
Nucis myriſticæ ℥.ij.
Moſchi G.iv.
Aquæ vitæ ℥.ij.

Fimo macera, ac diſtilla oleum: omnes vires firmat. *Heurnius.*

Oleum Ammoniaci.

℞. Gummi Ammoniaci quantum ſufficit. Diſſolue ex vino ſtillatitio, vel ex aceto: deinde lapillis iniectis per cineres aut arenam diſtilla: poſtea corrige. * Valet ad tophos podagricos diſcutiendos. Sic etiam paratur ex Colophonia, vel pice. *Andernacus.*

Oleum Ladani.

℞. Ladani puluerizati quantum ſufficit. Pone in vas cupreum inſtagnatum: cui admiſce aquæ Roſ. ℔.j. vel ℔.ß. pro quantitate Ladani, & olei Amygdalarum dulcium medietatem. Poſtea capitello eiuſdem materiæ cooperi vas, & claude iuncturam: & ſic in fornace ebulliat aliquandiu: id quod tuo relinquendum iudicio eſt: prout enim multa fuerit materia, ita etiam diutius erit coquendum. Antequam auſeras materiam, refrigerare permittito, ac tandem ſerua. Quò autem melius conſeruetur, adde aliquid aluminis vſti, aut ambræ. *Fallopius.*

Oleum Terebinthinæ.

Oleum Terebinthinæ per cineres ex ampulla erecta, non alta nimis, vel ex incuruata potius optimè diſtillatur, addita arena lota, ne ebulliat. Alij Terebinthinæ libras tres, Salis manipulum, & Vini ſtillatitij modicum priùs macerant deinde diſtillant * Frigidis neruorum affectibus, ac omnibus ægritudinibus frigidis ac flatuoſis conuenit: in aſthmate, & anhelitus difficultate mirificum eſt, ſi duæ drachmæ ſingulo manè ſumantur. Eſt & in empyemate proficuũ, & in omni praua thoracis affectione ex pituita: colicis etiam doloribus & omnibus flatuoſis conuenit, cicatrices decorat, & corrigit. Penna illitum naribus valet ad ſcabiem, & rimas earum: cerebrum hoc modo calefacit, & pituitam abſque ſternutamentis detrahit: ſanat & t mas vberum in mulieribus. Ad memoriam, ſurditatem & ſpaſmum principatum obtinet. Vt vulnera ci[...]ſime conſolidentur recipe oleum Terebinthinæ, & calefactum iuxta ignem, commiſce ei viridis æris partem equalem, & ſerua vſui. *Andernacus & Evonymus.*

A *Aliter.*

℞. Terebinthinæ ℔.xij.

Aquæ fontanæ ℔. xxv. (ne vrantur ſpiritus) ex organis Aquæ vitæ eliquetur oleum. I[...]itè exardeſcat primo ignis. v[...]am olei libr[...]m præbent libræ quatuor [...]eren[...] in quod relic[...]m [...]e rit. ilicò antequam refrixerit, in aquam f[...]d[...]u effunditur, ac in Colophoniam ab[...] H[...] [...]u vertitur hac arte Libra eius remi[...]ce[...] [...] duabus Buty[...], ac tenui ig[...]el quan[...] [...]

B retortæ ex[...]lantur, efficitur oleum ru[...]um, a[...]patum fæc[...]s reſtibile erit. *Heurnius*

Oleum Terebinthinæ aliter.

℞. Terebinthinæ claræ, quantum videbitur & pro qualibet libra accipe Cineris c[...]g[...] ro ℥.iij. & in retorta fornaci accõmoda A[...] cipio fiat ignis lentus, ad humiditatis diſ[...]lat[...] nem: poſtea augeatur ignis ad olei deſt[...]o nem. * Vulnera ſimplicia intra horas 24 [...]at

C Valet neruis contractis a frigiditate a[...] do ℨ.j. cum vino: vrinam mouet, & [...]m[...] diſſoluit corporis ventoſitates. Punc[...] e[...]lat[...] curat: m[...]abiliter febribus pe[...] [...] eodem pondere, per os accipiendo & v[...] do ſtomachi orificium, digeſtionem [...]on[...] *Fallopius.*

Aliter.

℞. Terebinthinæ ℔. ij. inde retortæ, ac q[...] tam ſaltem partem eius impleat arc[...]æ ſic[...]

D mæ ℥.iix. ſenſim foco caleſcant, nec e[...]cru[...] Primò, limpidus ac a[...]dus liquor fluet Secundo oleum limpidum aq[...]eo [...]and[...]re. [...]er[...] [...] uum manabit, in [...] [...] ol[...]endum [...] tò, æſtu foci [...]ſt llat cra[...]n rutilans, p[...]u[...] olei Terebinthina fundit Sed vſ[...] in [...]o melius id, quod ab affuſa aqua el[...]itur. Similiter ex qualibet Reſina elici poteſt. *[...]eurnius.*

Aliter.

E Maximum ſecretum eſt apud quoſdam oleum ex Terebinthina extrahere abſque pe[...] effuſionis: ab effuſione enim ingenti[...] [...]ce[...] eſt metus. Deſtilletur itaque in veſica ænea, [...]mplena aqua, vt aromata exſti[...]lantur al[...] funditur oleum: ſed cinis vnde Sapo coquitur [...]oca[...] *Vueaſche*, remiſceri debet. Huius enim duo vel tres manipuli aquæ inijci debent, in qua d[...]la[...]ri debet Terebinthina. *Idem.*

Aliter.

F Oleum Terebinthinæ elicitur leuiſſimo c[...]lam calore, præſertim per balneũ vapor[...]u[...], [...] ego diſtil[...]andi modum magnopere [...] oleũ eſt calidum, ac tenue alie[...] pe[...]a[...] quam ipſa Terebinthina frigidisq ner[...] articulorum affectibus medetur *Quer*[...]

Oleum Colophoniæ, Picis, & Hederæ.

Olea quæ ex Colophonia & P[...]e p[...], valent [...]d eo[...]em affectus, v[...] Te[...]b[...] [...]leum. Fiunt autem, vt oleum C[...]æ S[...]c e[...]

[...]æ

Hederæ lachrymis oleum elicies, ad vrinas potenter mouendas. *Idem.*

Oleum Bdellij, & reliquorum gummi.

Ex Bdellio aurem ſic oleum parabis: Bdellium temperetur in aceto deſtillato per duodecim horas, vt totum diſſoluatur. Quo facto, per ſetaceum tranſcoletur, & ſeponantur ipſius fæces. Quod purum eſt, inde retortæ vitreæ, addendo pulueris ſilicum calcinatorum mediam partem, & appoſito recipiente, dabis ignem per gradus duodecim horarum ſpacio, atque inde prodibit oleum efficaciſſimum. Sic de Ladano, Galbano, Opopanaco, Sagapeno & Ammoniaco, olea conficies, quæ podagricos tophos emolliunt, & durities omnes hepatis, lienis & cæterorũ membrorum potenter diſſoluunt, ſi ſimul omnia vel diſtillentur, vel per ſe ſingula præſcripta methodo parentur. *Quercetanus.*

Oleum ex gummi compoſitum, optimum.

℞. Belzoini contuſi ℥.vj.
Styracis calamitæ ℥.j.
Ladani ℥.ß.
Nucis Moſchatæ ℥.ij.
Moſchi G.iv.
Aquæ ardentis ℥.ij.

Macerentur fimo: & inde eliciatur oleum, igne primum moderatiſſimo, mox auctiore, quod odoratiſſimum eſt, cerebrumque & cor, ac ſtomachum plurimùm roborat, & ignauam excitat venerem. *Rubeus.*

DE OLEIS EX liquoribus.

Oleum Vini.

Albertus Magnus lib. 4. Meteor. ſcribit, quod ſcilicet, vbi pars aquea è vino educta eſt, remanent partes terreſtres vini, infuſç humiditati pingui oleagineæ: & ſi ſubſtantia illa vltrà ſublimetur lento igne, egreditur oleum.

Oleum Vini, aliter.

Ex vino per reiteratas deſtillationes, & phlegmatum ſeparationes oleum ſpiritui ſupernatans elicitur, multis rebus conducens, & corpora prius, vt decet, calcinata ſoluens, ſi in proprio ſale ſeminetur, digeratur, & inde tandem deſtilletur. Aliud autem vel proprio etiam ſale, vel melle acuitur, aptiuſq; ad ſoluendum redditur. *Quercetanus.*

Oleum Aceti.

Deſtillato aceto per alembicum, reſident fæces ipſius in fundo vaſis: quæ prius igne violentiſſimo exiccatæ, ſi repellantur per retortam, exibit oleum rubicundiſſimum, & acerrimum. *Quercetanus.*

Oleum Sacchari Mercuriale.

℞. Sacchari, Herbæ Mercurialis ana partes æquales.

A Contundatur herba cum ſaccharo optimè: & in curua cucurbita octo diebus macerentur: inde duplici vaſe deſtillentur. Manat enim oleum album, quod optimum colorem faciei conciliat, epilepſiæ conducit, ſi quadraginta diebus, quotidie manè ʒ.j. exhibeatur. Quod ſi cum Caſtoreo fumatur, neruorum contractiones remouet cuiuſcunque loci: ſanat quoq; ſtuporem membrorum, viſus hebetudini confert, in oculis poſitum. *Rubeus.*

B

DE OLEIS EX metallicis.

Oleum Auri.

Aurum per acetum in ſuccum ſoluitur, ſeparaturque: deinde maceratur in ſucco Chelidonij, & aqua vitæ præparata: poſtea per balneum extillatur, dum in fundo oleum craſſum reſideat. * Huius grana decem ex aqua vitæ dantur. *Andernacus, ex Paracelſo.*

C

Aliter.

Aurum per regale cæmentum ex plumbo in calcem redigitur: deinde purgatur, poſtea horis vigintiquatuor in aqua vitæ digeritur: atq; tunc oleum prouenit, præſtantiſſimum Chemiæ magiſterium. *Paracelſus.*

Oleum Auri egregium.

D Folia auri macerata in ſucco Limonum (an & aceto, præſertim deſtillato?) & aqueo humore diſtillatione detracto (quid, ſi Margaritæ & Corallia addantur?) remanet in fundo quaſi butyrum. Id vino miſtum, aureum colorem ei conciliat, & acetoſum facit. * Mirificè putredini reſiſtit. Purgat etiam multos, & ſudorem mouet: prodeſt leproſis, & qui inunctionibus Mercurialibus ab iſtis hominibus, qui imperitia pecuniã lucrantur, ſunt perditi. *Geſnerus.*

Oleum Auri, aliter.

E Quod ad oleum auri attinet, poteſt & alio ingenio haberi. Nam in aqua ardente, quam acriorem efficacioremque reddiderit ſal è fæcibus vini, ſeu aquæ vitæ in ſublime elatus, diſſoluitur aurum, in calcem redactum, ſic vt aqua videatur perſpicua: hanc tepentis aquæ balneo, aut fimo per menſem coquũt, & circulo agunt, dum aurum in fundo aſcenderit, perinde ac calx, quam, detracta aqua, fimo equino diſſoluunt, id toties repetentes, dum non amplius cogatur, cuius non eſt dubium vires eſſe plurimas in tuenda valetudine, roborandoque corde, & aduerſus venena, ſi rectè adhibeatur, aiuntque his, qui elephantiaſi laborant, plurimum prodeſſe. *Quercetanus.*

F

Aurum potabile.

Aurum in folia redactum cum aceti ſpiritu diſtillatur, ſeparaturque, & ex aqua vitæ præparata, per menſem digeritur, dum ſiccus appareat. *Huius ſcrupulus ex ſpiritu, vel humore alterius rei propinatur. *Andernacus.*

Idem, aliter.

Auri per regale cæmentum ſiue ſtibium purgati lamellæ, ex viridi ſalis liquore in puluerem reſoluuntur: is deinde aqua pluuiali ſtillatitia tamdiu abluitur, donec nulla amplius ſalſedo ſubeſſe percipiatur. Aut ſi celeriùs idem expedire cupias, auri laminæ cum plumbo in lamellas redacto obteguntur, & per horas 24. cæmentantur, vt vocant, læniganturque, dum calx auri ſubtiliſſima fiat. Poſtea tantum ſpiritus vini ſuper elotum puluerem, vel calcem repurgatam funditur, quantum ſex digitos tranſuerſos ſupereminear: ac iuncturis vaſis probè oblitis, macerantur in aqua temperatè calida, ſiue balneo Mariæ, diebus viginti, aut triginta. Tum liquor citrinus, relicto in fundo vaſis puluere candido, effunditur, & ſpiritus vini ex ampulla vitrea per operculum à flauo auri liquore modicè ex balneo ſeparatur. Poſtremò idem liquor auri extractus, ad ſummum vſq; gradum eleuari, hoc eſt, quinquies per ampullam incuruatam vrgeri debet: atque tunc quinta auri eſſentia abſolutè parata dicitur, ſummum Chymicorum myſterium. *Andernacus ex Paracelſo.*

Aliter.

℞. Limaturam auri puriſſimi, & combure in furno reuerberationis in ſulphure & argento viuo, & extingue eum acero vini deſtillato, & cola acetum. Hoc fac toties, donec totum ſoluatur, deinde deſtilla acetum, & ſolue aurum in furno, & congela. Hoc fac toties, donec non congelatur. Et pone in vnam vnciam auri mellis libram vnam deſtillati, & miſce vt dictum eſt, & erit bonum ad omnes infirmitates corporis humani. Eodem modo fac de lapidibus precioſis, non ponendo argentum vinum, ſed ſulphur tantùm. *Ex libro manuſcripto antiquiſſimo.*

Aliter.

Sunt, qui ſuccum Limonum perſpicuum cum melle ac ſale miſcentes, tandiu feruere ſinunt, dum ſpuma omnis è melle abierit, idque deſtillant, aucto ad extremum igne. Fæces vitrariorum igne, aut huiuſmodi fornacum, tribus diebus in calcem redigunt: mox conterunt, tibique tertiam partem mannæ, & ſacchari candi addunt, ſuperfuſaque quam extraxerant aqua, & aquæ ardentis optimæ duplo, ſtipatis optimè rimis, moderato igne deſtillant: mox auctiore igne, quicquid elici poteſt, detrahunt. Huius aquæ ſtillatitiæ partem, auro in calcem redacto, affundunt, mox deſtillant: denuò partem aliam aquæ ſuperfundentes, & detrahentes, dum tota aqua deſtillatione excepta ſit: quo tempore tota ſimul ipſi auro imponitur, maceraturque tepente balneo ad viginti dies: mox deſtillatur, & in fundo liquor auri videbitur. Qui ſi fortè craſſior fuerit, aqua eadem denuò ſuperfuſa, ac deſtillata, tenuior euadet, præſertim ſi id pluribus vicibus repetatur. Quod autem de auro dictum eſt idem de argento dictum puta. Porrò ſi rectè conficiatur Aurum potabile, mirabiles vtilitates

A affert. Nam tenuitate ſubſtantiæ ſolidas fibrarum partes altiùs penetrare poteſt, & per omnes expandi: ſinceritate vero temperamenti, calorem natiuum excitare, ac tueri: denſitate, ac tenacitate, humidum radicale, ac primogenium ſolidius & fortius reddere, ne citò abſumatur. Cùm enim longitudinis vitę cauſa ſit calor multus, itemq; temperatus, nec non & primigenium ipſum humidum, ſolidum ac copioſum, nulla ratione ijs conſuli meliùs poteſt, quam ipſis auri B qualitatibus. *Quercetanus.*

Aliter.

E melle, cucurbita vitrea, pileoque roſtrato, aquam elicias, vt moris eſt, fæces verò in calcem redigas, mox in puluerem: inde aquam ardentem optimam, acriorem que redditam [illegible] tis in ea fæcibus vini, in ſublime elatis, vt [illegible] riùs docebo, affundas ipſi pulueri, ſic vt quatuor digitorum ſpacio ſuperet: poſitaque in tepentis C aquæ balneo cucurbita, totum diſſoluetur: quater aquam deſtilla, ſemper aquam denuò fæcibus, ſi in fundo remanſerint, affundens, habebisque aquam optimam, quam cum aqua prima mellis coniunge, & denuò deſtilles. In hac deſtillatitia aqua ſolues aurum, in calcem cum hydrargyro adductum, vt diximus: & cucurbitam locabis in tepente balneo, aut fimo, quatuor dierum ſpacio: inde eodem balnei calore bis deſtilles, totidemque vicibus [illegible] cinerum D vocato: nam cum aqua deſtillabi [illegible] d cogi amplius nullo ingenio naturali poterit. quod ſummum hac in re quæritur. Nam ſi aqua Cinnamomi & Endiuiæ diſtillatitia, Cinnamomum, ac Endiuiam, partes ſcilicet illorũ tenuiores ſecum deuehit: idemque de ea, in qua ferrum, aut aurum ſæpius fuerit extinctum, quæ deſtillata, poſtea nunquam fæces aliquas derelinquit, & tamen eorum metallorum vires retinet, cur id in auro fieri non poterit hac arte in maxi- E mam tenuitatem adducto? Fęces autem vini magno artificio in ſublime attolluntur. Ipſæ enim ſiue aquæ etiam vitæ, ſæpius deſtilantur: inde ignis adhibetur vehemens, vt quaſi in [illegible] adducantur: illis ſuperfunditur aqua arde[illegible], vt ſoluantur: atque id ter repetitur. Deſtilata [illegible] de aqua vitæ, augetur ignis, & fæces ipſæ [illegible] blime euolant, ad collum cucurbitæ, al[illegible] è quibus parum ponas in aqua ardente, & maiores vires acquirit, pot[illegible] cum [illegible] mel- F lis coniungi, & illæ diſſoluentur [illegible] accipiatur, quod perfectius eſt. Sunt etiam, q[illegible] è tartaro ſalem hunc alb[illegible]num educāt dum tartarum in calcem redactum, aq[illegible] primæ deſtillationis ſoluunt: repetita ſæpi[illegible] ne: oleoque, quod tandem in matulæ [illegible] manſerit aquam arde[illegible] ſuperfund[illegible] deſtillant, ſic vt [illegible] tantum par[illegible] tur ſeorſum, quam deinde fæci ipſi, ac potiu[illegible] ci albiſſimę paulatim combibendam [illegible] vt è ſiccata [illegible] andem fæce ſal ad collum [illegible] matulæ accedat vi ignis vehementioris [illegible]

his tot dixiſſe ſatis ſit. Aurum in calcem reducitur, malagmate ex ipſius ſolijs & hydiargyro conflato, diu agitãdo in vaſe ligneo, aut vitreo, modico mellis addito: mox vaſe vitreo, luto incruſtato, vi ignis moderata, euolet hydiargyrũ, & in fundo remanebit calx auri. Hunc modum auri potabilis cõficiendi, omnibus præſtare crediderim, ſed optimo artifice indiget, quiq; plura, quam hîc ſcripſerimus, cognoſcat: cunt tamẽ omnia inuenerimus. *Hieronymus Rubeus.*

Aliter.

Aurum potabile aceto quoque ſtillatitio conficitur. Ipſum autem acetum, antequam deſtillet, bulliat, dum eius medietas abſumatur: poſtea bis terue deſtillet, mox addatur Euphorbij in puluerem redacti, octaua pars, ac iterum deſtilletur In hoc aceto extinguatur auri calx, igne reuerberatorio candens: ſtatimque vas, in quo acetum eſt, diligenter operculo contegatur: ne quid exhalet: vbi autem refrixerit, acetum detrahatur, mox auri calx candens denuò in eodem aceto extinguatur: idque toties repetatur, dum acetum optime redditum ſit ipſo auro prægnãs: tum nouum acetum capias, in eoq; candentem calcem auri extinguas, donec eam auri partem ſolutam videas, quã poſtulas. Acetum hoc omne in vnum collectum, ac perſpicuum (ſi quid enim craſſioris fæcis in fundum demittetur, nequaquam accipiendum eſt) tepente balneo deſtilles: & in fundo cucurbitæ remanebit aurum, inſtar mellis cui communem aquam ſtillatitiam affundes, aut rorem deſtillatione exceptum, qui melior habetur, ea quantitate, vt totum aurum in ipſo diſſoluatur, quod noueris, cum nihil petit fundum: tunc deſtilles aquam balnei calore, & in fundo cucurbitæ reliquus erit ſal auri, qui in quocunque liquore facilè diſſoluetur, æquè vt ſal communis. Atque eadem ratione ex omnibus metallis, ac vitro fieri ſal poterit: cuius eſt in medicina vſus. Quòd ſi ſalem hunc in oleum conuertere velimus, ipſi denuò acetum ſuum affunditur, mox detrahitur deſtillatione: qua peracta, aqua communis ſtillatitia affunditur, mox detrahitur: inde ad acetum reuertimur, mox ad aquam hac ratione progrediẽtes, nunc acetum alternis vicibus affundendo, ac deſtillatione detrahendo, dum in fundo oleum maneat, quod verè oleum ſit: cuius fuerit ſignum, ſi argenteæ lamellæ candenti impoſitum, non concreſcat, ac potius fluat. Nam ſi concreuerit, repetundum eſt aceti, & aquæ negotium: quod idem in argento, atque in cæteris metallis contingit. *Idem.*

Aurum vitæ.

Aurum vitæ fit multis modis. Calcinatum enim more ſpagyrico, leuiſſimum ſpongioſum, & quod reduci non poteſt, redditur. à quo cum aceto deſtillato elicitur ſemen, idque in balneo Mariæ: cuius vires circulationibus cum vini ſpiritu ita augentur, vt ad innumerabiles mor-

A bos ſanandos propè incredibiles videantur. *Quercetanus.*

Idem, aliud.

Aurum in tenues bracteolas redactum calcinetur toties cum ſale præparato (calcinatione philoſophica) donec impalpabile reddatur. Salem ex alcoole Sole ſeparato ſolutionibus tum ipſum rurſus calcinato ſale candidiſſimo, & ſaccharino. huic mixturæ affunde ſpiritus vini alcoliſati cum proprio ſale, vt ex artis præceptis tra-
B ditur tantum, vt quatuor digitos ſupernatet: fac deinde vt accendatur, & exardeſcat vini alcool: hocq; ſæpius reitetabis. Deinde nouum affunde vini alcool, ac ritè & decẽter omnia circulentur quatuor dierum ſpacio tum demum ſeparetur deſtillatione competenti menſtruum: nouumq; rurſus affundendo, totiesq; circulando, & deſtillando, vt factum eſt prius, donec auri tota ſubſtantia per alembicum efferatur. Separato menſtruo, vt decet, remanebit in fundo Aurum vitæ
C arcanorum omnium ſummum & præſtantiſſimum. *Quercetanus.*

Tinctura auri.

Tinctura Auri eſt ipſius color à corpore ita ſeparatus, vt album omnino remaneat, fit autem ipſius præparatione per ſtybium, vt moris eſt, mortificatione reiterata per ſpiritum acerrimũ, & ſanguinem hydræ, vt in furno reuerberij reddatur corpus leue, ac ſpongioſum, & irreducti-
D bile, quod rurſus reuerberatur, donec in purpureum prodeat colorem. Ex quo cum glaciati corneoli alcoole, ipſi quatuor digitos ſupernatante, in matratio hermeticè clauſo, & per menſem in balneo digeſto, ſeparatur color, qui ſpiritui commiſcetur: illoq; ſeparato, vt artis eſt, remanet in fundo optatus liquor, qui poſtea tandiu circulari debet, donec fixetur. Huius tincturæ drachma vna, mixta cum vncia vna aquæ theriacalis optimæ, ad ſcrupuli vnius quantitatẽ ma-
E nè ſtomacho ieiuno ſumitur, continuandumq; eſt decem dierum ſpacio: hoc medicamentum diaphoreticum eſt, per ſudores, ſuperfluos & noxios expurgans vniuerſi corporis humores. *Quercetanus.*

Oleum ſeu liquor argenti.

℞ Salis nitri ℔.ij.
Terræ luteæ ℔.iv.

Miſcentur, deſtillanturq;, vt oleum ſalis viride, igne primùm modico, deinde paulatim adau-
F cto, donec ſpiritus promanare deſierint. Huius liquoris ℥. vj. ſuper argenti puriſſimi, in lamellas redacti vncias duas funduntur, & vitro occluſo in cinerem modicè calidum, vel ſolem ponuntur, dum illæ exoluantur: poſtea quod ſolutum eſt, fæcibus relictis, in aliud vas percolando. effunditur, & cum aqua pluuiali ſtillatitia abluitur tandiu, quoad nulla amplius ſalis acrimonia percipiatur. hinc ſpiritu vini diluitur, rurſusque ſeiungitur & exiccatur. Tandem aqua vitæ correcta perfunditur, & vaſculo bene obturato, in loco calido per dies quatuordecim

digeritur, paraturque liquor ea ratione, qua ex auro. Alias argentum ad calcem reducitur: deinde ex aqua vitæ in viſcoſum ſuccum redigitur: poſtea in balneo per menſem digeritur, vſque dum liquor viridiuſculus exurgat. * Singulare remedium in morbis ex cerebri inflammatione ortis, neruorum conuulſione, morbo attonito, mania, inſania: nec non lienis, iecoris, menſtruorumque vitijs, ex obſtructionibus natis. *Andernacus.*

Oleum Argenti, aliter.

℞. Argenti calcinati quantum volueris: pone in acetum diſtillatum, & intra aliquot dies ſoluetur, & fiet cœruleum, tum lentè in balneo Mariæ euaporet acetum, & fiet oleum pulcherrimum. *Euonymus.*

Aliter.

℞. Lunam fulminatam, quam calcina quater cum aqua ſalis metallici cryſtallini, donec in corpus rurſus reduci non poſſit: puluerem dulcoratum reuerbera, ex quo extrahe proprium Alcali in balneo Mariæ, cum cœleſti menſtruo (nobis ſic dicto) & vini alcoole, omnia ſimul circula in pellicano, quindecim dierum ſpacio ad perfectam vſque graduationem: ſeparato menſtruo in balneo, remanet in fundo oleum Lunæ fixum: cuius exhibentur guttulæ duæ aut tres cum aqua florum Betonicæ, Saluiæ & Meliſſæ, ad morbum caducum, & ad cerebri omnes affectus. *Quercetanus.*

Oleum Perlarum.

Margaritæ primùm in puluerem rediguntur, & vitro oris anguſti induntur, perfunduntur aceto diſtillato optimo, ita vt hoc ad duos digitos ſuperemineat: deinde in cineres calidos ponuntur, donec ſoluantur, poſtea quod ſolutum eſt, in balneo extillatur ad ſiccitatem vſque, & ſuper calcem hanc vnionum aqua pluuialis ſtillatitia funditur, rurſusq; diſtillatur, dum omnis humor emanârit: tunc iterum affunditur recens aqua ſtillatitia, rurſusque detrahitur vt antea: atque is labor ter quaterue repetitur, quoad nihil aceti ſubeſſe percipiatur. Tandem puluis, ſiue calx vnionum, aut in loco humido ſupra marmor diſſoluitur, aut ex ſpiritu vini maceratur, diſtillaturque, dum in liquorem olei inſtar ſed gatur. * Huius grana ſena ex humore aliquo ad reſolutionem neruorum, conuulſionem, marcorem ſenilem, & phrenitidem dantur: corpus ſanum conſeruat: læſum priſtinæ ſanitati reſtituit: lac muliebre emendat, augetq; naturalium partium vitia, & ſemen corrigit: abſceſſibus, vlceribusque exedentibus, cancro & hæmorrhoidibus medetur. *Andernacus.*

Eſſentia Margaritarum.

Margaritas ſolues vera ſolutione cum prædicto menſtruo: ſed ſi eo careas, veteris acido menſtruo Alcoliſato cum debita proportione vini ſpiritus etiam Alcooliſati, ſucco etiam Limonum & Berberis depuratis, filtratis, & præpara-

A tis, vt decet, eadem enim præſtant. Ablutionibus auferes ex Margaritarum anima aciditatem, ſi aliqua remanſerit ratione menſtrui. Exhibentur autem huius eſſentiæ grana duo, aut tria cum iuſculo competenti, quod ſtatim lactis inſtar dealbatur, ad cordis corroborationem, & vires reficiendas. Earum etiam eſſentia putredini cor obſidenti, peſtique & venenis obſiſtit. Eadem ratione ex Hyacintho, Saphyro, Smaragdo, Granatis, Sarda, id eſt, Corneola & Iaſpide,
B eſſentiam propriam elicies, veramque [illegible] præparationem poteris aſſequi ad [illegible] curandos morbos. Hoc etiam modo [illegible] Spongiarum lapillos, lapidem Iudaicum, [illegible] cis & Cryſtallos, ad calculos renum [illegible] dos. *Quercetanus.*

Oleum Coralliorum.

Corallia eodem modo, quo Margaritæ [illegible] quorem rediguntur. Alij vel vniones, vel Coral-
C lia minutim contuſa in aqua ardenti, ſiue [illegible] di ſalis liquore ſoluunt priùs in calcem [illegible] hanc abluunt ſtillando, donec nulla [illegible] ius ſalſedo percipiatur: poſtea puluerem vini ſpiritu excipiunt, & per balneum ſexies aut ſepties refundendo abſtrahunt. Alij Corallia in calcem ſubigunt, hanc reſoluunt, & ex vini ſpiritu [illegible] uies extillare ſinunt, dum ſalis inſtar [illegible] antur: quicquid autem in fundo remanet, id recenti vini ſpiritu perfundunt, & priore modo euo-
D cant, vſque dum tinctura Coralliorum perueniat: quam ipſi Animam appellant, ſummum medicæ facultatis myſterium. * Omnes [illegible] orum partium affectus radicitùs euellit, & corpus cœleſti quadam vi in temperatum habitum abſolutamque & exquiſitam commoderationem reſtituitur. Sic igitur quinta Coralliorum eſſentia quemlibet morbum comitialem a pueris, & ætate prouectioribus in quinq; ſeptimanis [illegible] ſus ſubtrahit. Sic etiam omne alui profluuium à
E quacunque cauſa ortum, tam in pueris, quam in adultis cohibet, etiamſi morbus ad [illegible] peruenerit. Ita ſanguinem à quacunque parte manantem coercet quouis modo adhibita [illegible] denique fluores vterinos quoſ [illegible] & ad probam naturæ temperationem red [illegible] quid mali recidiui in reliquis corporis [illegible] vnquam, quemadmodum ex aliis med [illegible] tis omnibus, conſequatur. Ad hæc [illegible] em oculis ſuperimpoſitum, eorũ dolores ſedat, defluxio-
F nes mirificè compeſcit, & puſtulas [illegible] corpus ſumptum eadem propemodum [illegible] tam efficaciter præſtat, vt tinctura. hæc [illegible] cem guttarum inſtar ex liquore aliquo [illegible] exhibita, mirabilia tam in viris, quam fœminis, iunioribus & adultis efficit. *Andernacus.*

Oleum Coralliorum ad tremorem cordis.

℞ Coralliorum ℔.i.
Salis communis M.ii
Conterantur in ſubtiliſſimum puluerem, & [illegible]
[illegible]

vitrum ponantur luto munitum, ex ſequenti deſcriptione. Commune ſume lutum, vel argillam, cineres oſſium capitum animalium quadrupedum, limaturam ferri, vitrum puluerizatum, ſal commune, ceruſſam, &c. quæ humectata miſceto ſimul, &c. Lutatum vitrum cum ſua materia ponas in cineres cupella contentos, vt noſti: ſuccende primo lentum ignem, & augeto ſenſim, donec & ſpiritus & fumi ſe recipiant in vas ſubmiſſum: & poſtmodum ignem vrgeto vehementiùs, donec amplius nullus humor exeat. Hoc oleum eſt excellentiſſimum ad tremorem cordis remedium, per ſe ſumptum ſine quauis additione. *Paracelſus.*

Oleum Salis.

℞. Salis communis ℔.iij.
Terræ luteæ ℔.vj.
Salis nitri purgati ℥ xij.

Simul miſcentur optime, & ampullæ collo longiore præditæ, argillaq; probe oblitæ induntur: deinde hæc in fornace ad latus locatur, & vaſe, C quod liquorem excipiat, ſatis amplo appoſito, commiſſuriſq; diligentiſſimè cõglutinatis, ignis per initia exiguus exercetur, donec quod aquoſum ineſt, ſtillare, & ſpiritus colorati apparere cœperint: poſtea calore vehementiſſimo, repleto nimirum fornace carbonibus, in modum aquæ validæ, quod reliquum eſt expellitur. Tandem vaſis refrigeratis, omnis eximitur liquor: qui infuſus cucurbitæ vitreæ, ex calidis cineribus diſtillatur, dum phlegma ab oleo ſiue ſpiritibus ſeparetur. Hoc vitro reconditur ad vſum. D * Foris cum oleo terebinthinæ, ceræ, chamæmelino, vermiculino, & ſimilibus commixtum, dolores podagricos egregie ſedat, tophosque diſcutit. Per os guttatim datur, ſicut etiam illud præcipuè, quod purpurei citrinive coloris per aquam roridam, ad ſoluendum aurum, morboſq; infinitos curandos paratur. Trium guttarum inſtar ex aqua vitæ ſingulis ſeptimanis aſſumptum, hominem renouat: aquam inter cutem conſumit, morbum comitialem dicutit, fe- E bres abigit, arquatum ſanat, membra conuulſa ſi eo perfricentur, reſtituit, dolores podagricos mitigat, abſceſſibus medetur, ramices curat. *Andernacus.*

Idem aliter.

Sal aceto ſtillatitio ſæpius irrigetur moreq; ue olei chalcanthini deſtilletur. Vtile eſt ad diſſoluendum aurum pro auro ſcilicet potabili parando. *Andreas Glauuen.* F

Aliter.

Sal igne liqueſcat, in quod laterum fragmenta candentia iniiciantur & cucurbita curua [illegible] deſtilletur. Plerique raphanum excauatum ſale replent, qui loco humido in aquam abit, in qua fragmenta laterum candentia extinguunt, & ſimul deſtillant. Admiſcent nonnulli cum ſale, æquis portionibus, ſal nitrum, hæcque exiccata, eliquataq; ſimul deſtillantur. Alij cum rore liquiſcunt ſalem, quo ſtillatitio aurum ſoluuat, varia

A que morborum genera curant. *Rubeus.*

Aliter.

Fac muriam ex ſale, in quam iniice calculos ignitos, vt ipſa imbibantur: eos autem ſic imbutos indas retortæ, & dando ignem per gradus, prodit oleum ſalis feruentiſſimum. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris.

Vitreum vas tintinnabuli non abſimile, illitum figulari luto, à terra vnius cubiti menſura, B æneo vel ferreo filo ſuſpendes, ſub quo metretam vitream maioris circumferentiæ, in cuius medio inuerſus fuerit cyathus, ſtatues. Porrò cyathi fundus ferreã, bracteam digitorum quatuor latitudinis ex igne candentem ſuſtineat, ex qua ſulphur accendatur. Hoc dum comburitur, recentius ſuperaddatur. Inde fiet vt ex fumo aſcendente ſuſpenſum vas breui temporis interuallo guttatim in inferiorem paropſidem diſtillet oleum: quod diligenter collectum, vitrea cõſeruabis ampulla. ℔.j. ſulphuris dat ℥.j. olei. * Valet præcipuè ad fiſtulas, & ad curanda oris vlcera, quæ gangrænas appellant: in quibus curandis maximè excellit, &c. *Matthiolus.*

Idem, aliter.

Ad partem vnam ſulphuris triti, addunt partem alteram ſilicum, in puluerem itidem redactorum. Hanc mixturam in retorta ad leuiſſimum ignem apponunt, & oleum optimum eliciunt. * Vſurpatur in morbis frigidis, quorum cauſa ſunt humores vel frigidi, vel putrefacti, aut in quibus flatuum eſt copia: vt in febribus putridis, tertianis, quotidianis, quartanis, in peſte, in vulneribus, in vlceribus maximè cauis & ſinuoſis, in affectibus pleriſq; cerebri, oris, dentium, ventriculi, hepatis, lienis, matricis, veſicæ, inteſtinorum & articulorum, iis videlicet, qui ex humoris abundantia, aut putrefactione proueniunt. Datur autem pauxillum huius olei, cum deſtillato liquore, vel decocto herbæ conuenientis, pro cuiuſq; partis & affectus qualitate. Menſuræ modus hic eſt. Gallinæ penna in oleum intingitur, atque inde mox extrahitur, & quod adhæret pinguedinis ſeu olei pennæ, id in liquore, ſeu decocto diluitur, & datur bibendum ægroto. In febre quidem quotidiana in vino decoctionis roriſmarini aut menthæ, paulò ante acceſſionem. In tertiana, cum decocto centaurij in vino. In quartana, cum aqua bugloſſi. F In peſte, cum vino decoctionis raphani, cui admixtum ſit parum theriacæ & mithridatij. In vlceribus & putridis oris, penna aut goſſipium oleo madefactum [illegible] vlcerato admouetur leuiter. Ita continuata [illegible] perfanatus malum [illegible] decocto betonicæ & pæoniæ pro [illegible]. Tuſſi [illegible] ibus, cum ſemine vrticæ & hyſſ[illegible]s in vino. In anorexia, quæ redundantia phlegmatis exiſtit, cum aqua abſinthij. In dolore ventriculi & coli ex flatu, cum aqua chamomelæ. In hepatis frigiditate & hydrope, cum aqua iridis, chelidoniæ, & melle. In

digeritur paraturque liquor ea ratione, qua ex auro Alias argentum ad calcem reducitur: deinde ex aqua vitæ in viſcoſum ſuccum redigitur, poſtea is balneo per menſem digeritur, vſque dum liquor viridiuſculus exurgat. * Singulare remedium in morbis ex cerebri inflammatione ortis, neruorum conuulſione, morbo attonito, mania, inſania nec non lienis, iecoris, menſtruorumque vitijs, ex obſtructionibus natis. *Andernacus.*

Oleum Argenti, aliter.

℞. Argenti calcinati quantum volueris: pone in acetum diſtillatum, & intra aliquot dies ſoluetur, & fiet cœruleum, tum lentè in balneo Mariæ euaporet acetum, & fiet oleum pulcherrimum. *Euonymus.*

Aliter.

℞. Lunam fulminatam, quam calcina quater cum aqua ſalis metallici cryſtallini, donec in corpus rurſus reduci non poſſit: puluerem dulcoratum reuerbera, ex quo extrahe proprium Alcali in balneo Mariæ, cum cœleſti menſtruo (nobis ſic dicto) & vini alcoole, omnia ſimul circula in pellicano, quindecim dierum ſpacio ad perfectam vſque graduationem: ſeparato menſtruo in balneo, remanet in fundo oleum Lunæ fixum: cuius exhibentur guttulæ duæ aut tres cum aqua florum Betonicæ, Saluiæ & Meliſſæ, ad morbum caducum, & ad cerebri omnes affectus. *Quercetanus.*

Oleum Perlarum.

Margaritæ primùm in puluerem rediguntur, & vitro oris anguſti induntur, perfunduntur aceto diſtillato optimo, ita vt hoc ad duos digitos ſupereminеat: deinde in cineres calidos ponuntur, donec ſoluantur, poſtea quod ſolutum eſt, in balneo exulatur ad ſiccitatem vſque, & ſuper calcem hanc vnionum aqua pluuialis ſtillatitia funditur, rurſusq; diſtillatur, dum omnis humor emanârit: tunc iterum affunditur recens aqua ſtillatitia, rurſusque detrahitur vt antea: atque is labor ter quaterue repetitur, quoad nihil aceti ſubeſſe percipiatur. Tandem puluis, ſiue calx vnionum, aut in loco humido ſupra marmor diſſoluitur, aut ex ſpiritu vini maceratur, diſtillaturque, dum in liquorem olei inſtar red gatur. * Huius grana ſena ex humore aliquo ad reſolutionem neruorum, conuulſionem, marcorem ſenilem, & phrenitidem dantur: corpus ſanum conſeruat: læſum priſtinæ ſanitati reſtituit: lac muliebre emendat, augetq; naturalium partium vitia, & ſemen corrigit: abſceſſibus, vlceribusque exedentibus, cancro & hæmorrhoidibus medetur *Andernacus.*

Eſſentia Margaritarum.

Margaritas ſolues vera ſolutione cum prædicto menſtruo. ſed ſi eo careas, vteris acido menſtruo Alcoliſato cum debita proportione vini ſpiritus etiam Alcoolisati, ſucco etiam Limonum & Berberis depuratis, filtratis, & præparatis, vt decet, eadem enim præſtant. Ablutionibus auferes ex Margaritarum anima acido atem, ſi aliqua remanſerit ratione menſtrui. Exhibentur autem huius eſſentiæ grana duo, aut tria cum iuſculo competenti, quod ſtatim lactis inſtar dealbatur, ad cordis corroborationem, & vires reficiendas. Earum etiam eſſentia put[illegible] ni cor obſidenti, peſtique & venenis obſ[illegible] dem ratione ex Hyacintho, Saphyro, Smaragdo, Granatis, Sarda, id eſt, Corneola & Iaſpide, eſſentiam propriam elicies, veramque [illegible] præparationem poteris aſſequi ad multos curandos morbos. Hoc etiam modo præparabis Spongiarum lapillos, lapidem Iudaicum, [illegible] cis & Cryſtallos, ad calculos tenuandos conterendos. *Quercetanus.*

Oleum Coralliorum.

Corallia eodem modo, quo Margaritæ in liquorem rediguntur. Alij vel vniones, vel Corallia minutim contuſa in aqua ardenti, [illegible] di ſalis liquore ſoluunt priùs in calcem [illegible] hanc abluunt ſtillando, donec nulla [illegible] ſalſedo percipiatur: poſtea puluerem [illegible] tu excipiunt, & per balneum ſexies aut [illegible] refundendo abſtrahunt Alij Corallia in [illegible] ſubigunt: hanc reſoluunt, & ex vini ſp[illegible] uies extillare ſinunt, dum ſalis inſtar [illegible] tur: quicquid autem in fundo remanet, id recenti vini ſpiritu perfundunt, & priore modo euocant, vſque dum tinctura Coralliorum perueniat: quam ipſi Animam appellant, ſummum medicæ facultatis myſterium. * Omnes [illegible] rum partium affectus radicitùs euellit, & corpus cœleſti quadam vi in temperatum habitum ab ſolutamque & exquiſitam commoderationem reſtituitur. Sic igitur quinta Coralliorum eſſentia quemlibet morbum comitialem a pueris, & ætate prouectioribus in quinq; ſeptimanis [illegible] ſus ſubtrahit. Sic etiam omne alui profluuium à quacunque cauſa ortum, tam in pueris, quam in adultis cohibet, etiamſi morbus ad [illegible] peruenerit. Ita ſanguinem à quacunque parte manantem coercet. quouis modo [illegible] denique fluores vterinos quoſ[illegible] & ad probam naturæ temperationem red[illegible] quid mali recidiui in reliquis corporis [illegible] vnquam, quemadmodum ex alijs med[illegible] tis omnibus, conſequatur Ad hæc idem [illegible] ſuperimpoſitum, coru dolores [illegible] fluxiones mirificè compeſcit, & puſtulas [illegible] corpus ſumptum eadem propemodum [illegible] tam efficaciter præſtat, vt tinctura hæc [illegible] ccm guttarum inſtar ex liquore aliquo [illegible] exhibita, mirabilia tam in viris, quam [illegible] iunioribus & adultis efficit. *Andernacus.*

Oleum Coralliorum ad tremorem cordis.

℞ Coralliorum ℔.i.
Salis communis M.[illegible]
Conterantur in ſubtiliſſimum puluerem & [illegible]

vitrum ponantur luto munitum, ex ſequenti deſcriptione. Commune ſume lutum, vel argillam, cineres oſſium c[illegible]ptum animalium quadrupedum, limaturam ferri, vitrum pulueriżatum, ſal commune, [illegible]ullam, &c. quæ humectata miſceto ſimul &c. Lutatum vitrum cum ſua materia ponas in cineres cupella contentos, vt noſti: ſuccende primo lentum ignem, & augeto ſenſim, donec & ſpiritus & fumi ſe recipiant in vas ſubmiſſum. & poſtmodum ignem vrgeto vehementiùs, donec amplius nullus humor exeat. Hoc oleum eſt excellentiſſimum ad tremorem cordis remedium, per ſe ſumptum ſine quauis additione. *Paracelſus.*

Oleum Salis.

℞. Salis communis ℔.iij.
Terræ luteæ ℔.vj.
Salis nitri purgati ℥.xij.

Simul miſcentur optime, & ampullæ collo longiore præditæ, argillaq; probè oblitæ induntur: C deinde hæc in fornace ad latus locatur, & vaſe, quod liquorem excipiat, ſatis amplo appoſito, commiſſuriſq; diligentiſſimè cōglutinatis, ignis per initia exiguus extruitur, donec quod aquoſum ineſt, ſtillare, & ſpiritus colorari apparere cœperint: poſtea calore vehementiſſimo, repleto nimirum fornace carbonibus, in modum aquæ validæ, quod reliquum eſt expellitur. Tandem vaſis refrigeratis, omnis eximitur liquor: qui infuſus cucurbitæ vitreæ, ex calidis cineribus diſtillatur, dum phlegma ab oleo ſiue ſpiritibus ſeparetur. Hoc vitro reconditur ad vſum. * Foris cum oleo terebinthinæ, ceræ, chamæmelino, ver[illegible]aſcino, & ſimilibus commixtum, dolores podagricos egregie ſedat, tophoſque diſcutit. Per os guttatim datur, ſicut etiam illud præcipue, quod purpurei citrinive coloris per aquam roſidam, ad ſoluendum aurum, morboſq; incurabiles curandos paratur. Trium guttarum inſtar ex aqua vitæ ſingulis ſeptimanis aſſumptum, hominem renouat: aquam intercutem conſumit, morbum comitialem diſcutit, febres abigit, arquatum ſanat, membra conuulſa ſi eo perfricentur, reſtituit, dolores podagricos mitigat, abſceſſibus medetur, ramices curat. *Andernacus.*

Idem aliter.

Sal aceto ſtillatitio ſæpius irroretur moreque olei chalcanthini deſtilletur. Vtile eſt ad diſſoluendum aurum pro auro ſcilicet potabili parando. *A[illegible] Clauuen.*

Aliter.

Sal igne liqueſcat, in quod laterum fragmenta candentia inijciantur & cucurbita curua [illegible] deſtilletur. Plerique raphanum excauant [illegible] replent, qui loco humido in aquam abit, in qua fragmenta laterum candentia extinguunt, & ſimul deſtillant. Admiſcent nonnulli cum ſale, æquis portionibus, [illegible], hæcque exiccata, eliquataq; ſimul deſtillantur. Alij cum rore miſcent ſalem, quo ſtillatitio aurum ſoluunt, varia A que morborum genera curant. *Rubeus.*

Aliter.

Fac muriam ex ſale, in quam inijce calculos ignitos vt ipſa imbibantur: eos autem ſic imbutos [illegible]das retortæ, & dando ignem per gradus, prodit oleum ſalis feruentiſſimum. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris.

Vitreum vas tintinnabuli non abſimile, illitum figulari luto, à terra vnius cubiti menſura, B æneo vel ferreo filo ſuſpendes, ſub quo metretam vitream maioris circumferentiæ, in cuius medio inuerſus fuerit cyathus, ſtatues. Porrò cyathi fundus ferreā bracteam digitorum quatuor latitudinis ex igne candentem ſuſtineat, ex qua ſulphur accendatur. Hoc dum comburitur, recentius ſuperaddatur. Inde fiet vt ex fumo aſcendente ſuſpenſum vas breui temporis interuallo guttatim in inferiorem paropſidem diſtillet oleum: quod diligenter collectum, vitrea cō- C ſeruabis ampulla ℔.j. ſulphuris dat ℥.j. olei. * Valet præcipuè ad fiſtulas, & ad curanda oris vlcera, quæ gangrænas appellant in quibus curandis maximè excellit, &c. *Matthiolus.*

Idem, aliter.

Ad partem vnam ſulphuris triti, addunt partem alteram ſilicum, in puluerem itidem redactorum. Hanc mixturam in retorta ad leniſſimum ignem apponunt, & oleum optimum eli- D ciunt. * Vſurpatur in morbis frigidis, quorum cauſa ſunt humores vel frigidi, vel putrefacti, aut in quibus flatuum eſt copia: vt in febribus putridis, tertianis, quotidianis, quartanis, in peſte, in vulneribus, in vlceribus maxime cauis & ſinuoſis, in affectibus pleriſq; cerebri, oris, dentium, ventriculi, hepatis, lienis, matricis, veſicæ, inteſtinorum & articulorum, ijs videlicet, qui ex humoris abundantia, aut putrefactione proueniunt. Datur autem pauxillum huius olei, cum E deſtillatitio liquore, vel decocto herbæ conuenientis, pro cuiuſq; partis & affectus qualitate. Menſuræ modus hic eſt. Gallinæ penna in oleum intingitur, atque inde mox extrahitur, & quod adhæret pinguedinis ſeu olei pennæ, id in liquore, ſeu decocto diluitur, & datur bibendum ægroto. In febre quidem quotidiana in vino decocti onis roriſmarini aut menthæ, paulò ante acceſſionem. In tertiana, cum decocto centaurij in vino. In quartana, cum aqua bugloſſi. F In peſte, cum vino decoctionis raphani, cui admixtum ſit parum theriacæ & mithridati. In vlceribus & puſtulis oris penna aut goſſipium oleo [illegible] vlcerum admouetur leuiter, ita contactu [illegible] aliquoties repetito, perſanatur [illegible] decocto betonicæ & pæoniæ propinatur. [illegible]ibus, cum ſemine vrticæ & [illegible] in vino. In anorexia, quæ [illegible] exiſtit, cum aqua abſinthij. In dolore ventriculi & coli ex flatu, cum aqua chamæmelæ. In hepatis frigiditate & hydrope, cum aqua [illegible], chelidoniæ, & melle. In

y

obſtructionibus & dolore lienis, cum aqua tamaricis. In morbo Gallico, cum aqua fumiterræ & florum geniſtæ. Contra vermes, in aqua graminis aut abſinthij. In dolore matricis, cum vino decoctionis betonicæ, & matricariæ. In vrinæ ſuppreſſione, cum vino decoctionis alij. Ad podagram frigidam, cum aqua chamæpityos. Atq; in his omnibus idem vtendi modus eſt. is videlicet, qui ſuprà eſt expoſitus, de penna oleo imbuenda, & mox abluenda in idoneo liquore. In vulneribus autem & vlceribus, locus affectus oleo linendus eſt cum penna leuiter. Dens cùm dolet, eodem leuiter attingendus. Sed ſi pariter omnes doleant, decoctum menthæ calidum, cui immixta ſit olei guttula vna atq; altera, ore continendum eſt. *Luonymus.*

Idem, Aliter.

Oleum Sulphuris facile quidem & citò cum vitrea cāpana paratur, ſed melior modus & perfectior hic eſt. Puluerizatur ſulphur ſubtiliter, & de pumice tantundem [illegible]tur: quæ duo miſceantur ſimul, & ponantur in retortam, cui adiunctum ſit ſatis amplum & magnum recipiens. & bidui ſpacio, leuiſſimo igne, oleum ſulphuris diſtillabis, quod Ital. dicitur, *Oleum de grana ouero De regeſtro.* Additur autem pumex, ne ſulphur aſcendat, ac etiam citius vapores ſurſum mittat. * Eædem pene facultates aſſignantur ei, quas modò ſupra recenſuimus: niſi quod in paucisſimis hanc diuerſitatem notauimus. Valet ad vulnera accipiendo puluerē ex folijs quercus, pimpinellæ, agrimoniæ, conſolidæ maioris, hyperici: quibus omnibus bene contuſis, decoquātur in vino: & colaturæ admiſceatur pauxillum huius olei, aut ſaltem quantum ſatis ſit pro malitia & magnitudine plagæ. Cum hoc decocto lauetur vulnus recēs, aut inueteratum vlcus, & ſubitò curantur. In morbo Gallico poſt ſufficientem purgationem, valet oleum eodem modo, quo ſuprà. Atq; hęc quidem, & alia ſuprà ſcripta quę huc referenda, perhibentur experta a Medico Imperatoris Bononiæ, & ab alio Romæ. *Geſnerus a quodam Romano.*

Ego Sulphuris oleum ſic parare ſoleo.

Peciolas ſulphure obductas ferreo vel æreo filo affixas, atq; igne accenſas in vitream cucurbitam amplam coniecio, ita tamen ne fundum attingat ſulphur, mox alembicum breui roſtro, cui recipiens vas amplum, aqua vitæ ſemiplenū ſit appenſum ſuperimpono, vt fumi partim in recipiente colligantur, partim in fundo & lateribus cucurbitæ tanquam ſal ſiue calx adhæreſcant [illegible] cio, d[illegible] ſufficiens calcis quantitas [illegible] Q[illegible] materiam in recipiente [illegible] cucurbitam in fundo, vt omnem ſalem imbibat [illegible] p[illegible] um linteum colo. d[illegible]de in retorta, [illegible] lento poſtea vehementiore [illegible] q, ſpiritus omnes exeunt. demum [illegible] oleo per balneum Mariæ [illegible] fieri ſolet ſeparo, atque ſic a[illegible] & [illegible] ingratum oleum

A ex libra ſ[illegible] ole ad m[illegible]

Idem, [illegible]

℞. Sulphuris [illegible]

Infunduntur in aceto, [illegible] tis ſupernatet acetum [illegible] equino ſep[illegible] ſti[illegible] ris cum aceto quod [illegible] quino p[illegible]

B non ſtric[illegible] nebr ſpiritus & [illegible] oleum iterum ſep[illegible] poſt diſtilletur per alembicum, & [illegible] fin[illegible] abſcondatur per me[illegible] ficabitur oleum ſulphuris [illegible] tis. Exhibeantur guttæ [illegible] ſimus equi ſemper eſt renouandus.

Idem, aliter.

C ℞. Sulphuris triti ℥.ij.

Fæcularum vini in puluerem con[illegible]

Calcis viuæ & contuſæ ℥ ix.

Miſcentur ſimul, & in ampulla ineuituata [illegible]tur. *Andernacus.*

Aliter.

℞. Sulphuris ℔.j.ß.

Salis Ammoniaci ℥ iv.

Calcis viuæ ℔.j.

Miſcentur & aqua in qua ſal's mo[illegible]

D ſit, perſunduntur, oleumq; ex retorta [illegible] quod à phlegmate ſeiunctum, v[illegible] conditur. Efficaciſſimum quo[illegible] phure prouenit, quando io[illegible] tum ſtillatitium, & fæcula[illegible] dactarum ſalem, [illegible] mi inſtar ex operculo de[illegible] lum externis corporis vitijs, [illegible] terna potu aſſumptum ſaluberrimum [illegible] *Andernacus.*

E *Aliter.*

Plerique oleum ſulphuris ita eliciunt, a[illegible] entes vrinæ puerorum ℔.xvj. a[illegible] tæ, calcis viuæ recentis ℔ [illegible] ad tertias: mox per filtrum excolentur [illegible] tes ſulphuris viui, optime in p[illegible] ℔.j ſimul ferueant, dum m[illegible] in vaſe vitreo, aut vitro ob[illegible] trum per colatum, poſtea vaſe vitreo [illegible] roſtrato impoſito deſti[illegible]

F ſpicuus, deinde oleum aureo [illegible] neruos contra[illegible], ad cancrum, m[illegible] antiqua vlcera, & ad frigidos a[illegible] vtuntur.

Aliter.

Sulphur ignem non [illegible] per [illegible] ri octo diebus [illegible] habeas de[illegible] de catino [illegible] in quo [illegible] cruſta, quæ ſulphur [illegible] ſtrato fundo [illegible]

a[illegible]

addantur, dum [illegible] humid[illegible] [illegible] ſit adda A tur [illegible] rec[illegible] vas, & [illegible] ſi [illegible] tur [illegible] tine, ex [illegible] & [illegible] ductio. [illegible] pia [illegible] aggregentur, donec [illegible] ol[illegible] egre[illegible] tur, quod colligendum [illegible], vt oleum chalcanthi & ſimilis eſt vſus. *Fa. [illegible].*

Aliter.

Sulphur præparatum decoquatur cum oleo lini lent[illegible] mo [illegible] ſubi[illegible] & ſiat concreti ſan B guinis inſtar. [illegible] materia inijciatur in retortam, & [illegible] do [illegible] deſt[illegible] labit oleum ſulphuris rubicundiſſimum. Fit etiam, ſi ſulphuri ſurſur commiſceatur, & deſtilletur. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris vitriolatum.

Cape [illegible] phuris [illegible] P [illegible] eum quo miſceas, lento igne [illegible] queſac[illegible] vitrioli puri tantundem, vt vnum [illegible] corpus. Hoc depellatur per deſcen C ſum & oleum rubicundum in receptaculum deſcendet. *Quercetanus.*

Oleum Sulphuris terebinthinatum.

Si flor[illegible] ſulphuris ℔.j. admiſceatur duabus, aut tribus olei terebinthinæ, in calore ſicco ſoluentur flores in oleum rubicun[illegible] ſſimum: tum ritè & artificiosè ſeparato menſtruo, ſulphuris rubinus [illegible] culetur cum vini alcoole per octo die[illegible] & habebis oleum ſulphuris, quod naturalis balſami vires obtinebit. *Idem.* D

Oleum Sulphuris acidum.

Acidum autem ſulphuris oleum fit ipſo accenſo & ſuperpoſita campana, aut vitro ſatis capaci, ad retinendos vapores, qui in oleum illud acidum conuert[illegible]tur. *Idem.*

Oleum Vitrioli.

℞ Feces ſine caput mortuum, quod reſidet in fundo vaſis, a quo phlegma vitrioli extractū eſt [illegible] ſi [illegible] miſcueris, igne vio E lenti[illegible] oleum [illegible] cu[illegible] m [illegible] Fiet [illegible] ſim[illegible] colcothare [illegible] vio[illegible] ſtino [illegible] it o[illegible] tu[illegible] lar[illegible] ne cum vini [illegible] u [illegible] ato. *Idem.*

Oleum dulce Vitrioli.

S[illegible] ato ph[illegible] ex colchotare rubro, vi [illegible] ac[illegible] quod dulcor[illegible] circu[illegible] lat[illegible] tum vini [illegible] febribus que putridis F cum aqua [illegible] ptiſana exhibetur. Acidi [illegible] modum & ſyrupus [illegible] obſtructiones pellit [illegible] nuitate. Quapropter ad delendas viſcerum [illegible] es, [illegible] patis nempe, & lienis, [illegible] aliquando huius gutt[illegible] florum cichorij, ſiq; gra[illegible] medi[illegible] ad extinguendam ſitim [illegible]. Febrium [illegible] putredinem, peſt[illegible] malignitatem cohibet aciditate. *Idem.*

Aliter.

℞ Vitrioli quantum volueris. [illegible] ob[illegible] radi[illegible], & ex igne phlegma [illegible] dulce illud ex mitur, contunditurque, & phlegmate rurſus perfunditur, idemq; euocatur [illegible], dum nihil amplius emanet, & [illegible]: poſtea ab igne remouetur, & ca[illegible] unda, in puluerem redacta, vel per ſe ſola, [illegible] ſtula [illegible] adiectis, ampl[illegible] incuruatæ imp[illegible] & vaſe amplo, quod excipit adapt[illegible], commiſſurisq; diligentiſſimè luto obſer[illegible], noctu d[illegible] luculentiſſimo igne vrgendo ol[illegible] di[illegible] Ego ℔ v. vitrioli rubificati quinq; diebus & noctibus perfecio. Vbi omnia refrixerint, totus liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ & ex arena calida primum aqua inſipida, deinde acida acrisq; quam oleum appellant, ſeparatur, purgaturque à ſedimento. Ex ℔.j. vitrioli rubificati ℥ iij.ß habeti poſſunt, ſi ritè paretur. Hoc oleum ſi ſæpius phlegmate perfuſum deſtilletur, dulce redditur. * Valet ad apoplexiam, paralyſim, epilepſiam, febres ardentes, peſtilentesque: item ad ſitim, ſtomachum bile æſtuantem, morbos vterinos, aliosque innumeros, ex humore idoneo guttarum inſtar potione aſſumptum. quinetiam medicamentis tum purgantibus, tum corroborantibus immutantibusque, vel illorum actionum promouendarum, vel ſaporis commendādi gratia rectè admiſcetur. *Andern. & alij.*

Aliter.

Chalcanthum (Romanum mitius eſt, Germanicum acrius) in olla exuritur igne fornacis, vel inter carbones, dum omnis exierit humiditas, & colore rubro euadat. inde vbi refrixit, in mortario optimè tunditur, moxq; in cucurbita, vel pomo vatco, ſeu luceo appellato, [illegible] ſapientum incruſtato, in reuerberatoria fornace, ſic vt collum deorſum parum vergat, ponitur adhibetur ignis primo lentus, vel ex carbonibus, vel ex [illegible] ſicciſſimis, primum tenuioribus mox ſo[illegible], craſſioribus [illegible], dum omnis ſiccetur humiditas, ſi qua fuerit aut niſi antea fortè fuerit ſiccata: [illegible] illud fuerit ſignum, ſi detterſum, ſiccatum gladiolum [illegible] apponas. Nam ſi [illegible] quidquam fuerit humiditatis, reddetur gladiolo ſuperficies [illegible] fin verò ſicca permaneat, [illegible] atis inerit. Tunc apponatur vas [illegible] magnum, ne vis vaporum, quæ vehemens eſſe ſolet, illud frangat. optimeque [illegible] augeatur, vt fumus ac ſpiritus [illegible] in recipiens vas tra[illegible]. Cumque egredi halitus cœperit, ſtatim eſt recipiens vas linteo aqua frigidiſſima madente, con[illegible] ſiccatum fuerit, re[illegible] egredi [illegible] tus de[illegible] erit. Poteſt [illegible] huius madentis vſus omitti, ſi metus ſit, ne forte ob tenuitatem vas recipiens frangatur. Quamuis [illegible] hoc co[illegible] tur[illegible] loco humido, & ſub d[illegible] vt ambiens ae[illegible] illud, abſque

fractionis periculo, agat, quod linteum faceret, halitu in [illegible] colligit. Vbi nullus amplius halitus ſeu ſpiritus egredietur, quod aliquibus biduo contingit, ſubtrahendus ignis, dimittendaq; vt [illegible] ſcant omnia: ſuinmaque diligentia disiungenda vaſa, & colligendum oleum: quo inciduntur abſceſſus, & quæuis duriſſima caro. Vſus eſt, vt conficiamus gladiolum ex ligno oleæ, & cum illo, tacto vix oleo, ſecando, perforandoq; reliqua opportuna agamus. In peſtilentia, peſtilentibusq; febribus, ephemera excepta, egregium certè remedium habetur, atq; vbi opus eſt corpora, phlegmate, malisq; referta ſuccis, à morbis tueri, idq; cum purgata prius fuerint ſic vt vix quidquam poſſit efficacius reperiri, ac valentius. Sic liquore indiget, quo cum miſceatur, quiq; eius acrimoniam, ac vehemĕtiam corrigat: ſtomachum roborat, appetentiam excitat, infarctus expedit, putredini reſiſtit, & renum affectibus prodeſt, qui ex ſtipatione ortum ducant. Pueris duæ, treſue guttæ cum aqua acetoſæ præberi conſueuerunt: grandioribus natu ad quinque, & ſex guttas exhibent. His qui ſeſe à morbo reficiunt, mirificè conuenit, caloremq; inſtaurat. Sunt qui oleum hoc aqua ardente ſæpius perfundant, & aquam abſtrahant, vt efficiatur minus acre, ac magis tenue. Plerique ad chalcanthi iam igne rubentis libram, aquæ vitæ optimæ libras quatuor addunt, & per tres dies balneo tepente macerant: igne mox cinerum molli, aquam eliciunt: deinde auctiore, oleum, quod quinque, aut ſex horarum ſpacio, niſi errauens, prodibit. *Rubeus.*

Oleum Tartari.

℞. Tartari albi, in puluerem redacti ℔.iv. Ampullæ incuruatæ, vel etiam erectæ, argillaq; obductæ induntur: hæc in fornacem locatur. & vaſe quod excipit amplo appoſito, iuncturæ luto occluduntur diligenter (facilè enim expirare ſolet.) poſtea igne per initia exiguo, tandem auctiore vrgetur, donec nulli amplius ſpiritus appareant. tunc refrigeratis vaſis liquor eximitur, infunditurque ampullæ vitreæ erectæ, & in balneo calĕte corrigitur, ſeparaturq; aqua ab oleo. Idem ex cineribus vel arena iterum euocatur à ſedimento craſſo, & oleum aurei coloris proueniet. Ex libra autem vna tartari communiter extrahitur ole ℥.ß * Ad curanda vlcera, præſertim ex lue Venerea orta, efficaciſſimum eſt. cui mumia ſiue oleum fæcularum dulce annumerari debet. hæc enim vlcera manantia ita curat, vt ipſorum malitia nocere amplius non poſſit. Ex vino hauſta calculos renum & veſicæ conterit, expellitque: vrinam mouet: vlcera purgat. *Andernacus.*

Aliter.

Salem Tartari cryſtallinum, ſi vitro imponas & in cella vinaria aliouе humido loco colloces, intra perpaucos dies in oleum reſoluetur limpidum, & ad faciei maculas, & vlcera detergenda præſtantiſſimum. *Quercetanus.*

Aliter.

A ℞. Tartarum crudum, aqua vitæ o[illegible] ſum, & per vi[illegible] intiquatuor ho[illegible] de[illegible] ratum, deſtillatur, vaſe rec[illegible] leui, mox vehementi, v[illegible] trahendo fieri conſueuit, ſeparando [illegible] primò exit, aquam. Hoc pacto oleum [illegible] & copioſum, & pulcherrimo colore, [illegible] maximè probatum. ſi in [illegible] coctarum, huius olei gutta exhibeatur. [illegible]

B dis expurgaudisque vlceribus mirabile [illegible] tur. Multum etiam facit, vt peſtilentiam pr[illegible] ucamus, ſi ſummæ nares co inungantur. [illegible] etiam, qui tartarum in calcem re[illegible] communi calida diſſoluant, quod fac[illegible] ſolutum igne lento exiccant idq; qui[illegible] petunt, ſemper tamen, vbi diſſolutum e[illegible] colant quodq; poſtremò ſiccum re[illegible] ſa aqua ardente optima, tribus die[illegible] fimo, aut tepentis aquæ balneo macerant [illegible]

C aquam deſtillatione excipiunt, manente in fundo vaſis, oleo, quod vrinæ ciendæ maximè [illegible] batur, ad drachmam exhibitum, cum [illegible] vini maluatici acerbioris. Tabidos etiam præfer[illegible] Alij Tartarum è vino albo perſpicuum accip[illegible], adduntque reſinæ terebinthinæ, & herbæ aloes, æquas portiones: cōterunt, conijciuntq; in matulam vitreā. mox addito pilco roſtrato, aquam extrahunt, quam fæcibus ttris affundunt, inde deſtillant, igne ſemper vehementer aucto in fi-

D ne deſtillationis: repetunt id vigeſies fere, dum totam fæces aquam cōbiberint, nullus [illegible] humor, & ipſæ ſint fæces albiſſimæ quæ loco humido ſupra marmor poſitæ, in aquam abeant, cuius ingentes vires prædicant. Nam [illegible] j. cum iulepi violati ℥.ij. potum, valetudinem viresq; firmat, lumbricos enecat, iecoris ac lienis infarctus expedit, vrinam eiet, deſtillationibus prodeſt. *Quercetanus.*

Oleum Tartari, fœtens.

E Tartarum crudum in puluerem redactum imponatur in retortam vitream, aut terream cum ſuo recipiĕte. Subijciatur ignis per gradus, qualis ad aquam fortem conficiendam adhibetur. Producet magnam copiam ſpirituum alborum, qui & in aquam, & in oleum craſſum ac fœtens conuertuntur. Separetur oleum [illegible] per infundibulum, atq; ad vſum reſeruetur. *Idem.*

Oleum Tartari.

F ℞. Tartari ad albedinem calcinati q.ſ. eſt. Soluatur aqua ardĕte ſeptem dierum ſpacio balneo tepentis aquæ. inde igne primum leni, mox vehementiſſimo, eliciatur cum aqua ardente oleum, quæ poſtea b[illegible] M. [illegible] Quod reliquum eſt in fundo, in calcem [illegible] redigatur, mox diſtilletur, vt ſupra d[illegible] tur, dum totum tar[illegible] Hoc autem oleum c[illegible] Solis in p[illegible] tur, quamobre[illegible] ab e[illegible] [illegible], [illegible] & huius [illegible] [illegible] ℥. [illegible] aq[illegible] [illegible]

chorij ſtillatitiæ omnes funditus vlcerum radices tollit. Sed quo labore tartarum aqua ardente diſſoluatur, ſciunt, qui experiuntur. Non deſunt, qui vt idem efficiant, aliud diſtillent chalcanthi modo. Alij loco diſtillatitio oleo aquam vitæ ad hoc, labore penè immenſo, ne dicam inani, cùm facilius haberi res poſſit. *Rubeus*

Spiritus Tartari.

Tartarum crudum ſi pellatur per retortam vitream, cum ſuo recipiente more ſtygiæ, producit magnam copiam ſpirituum alborum, qui tandem in aquam, & oleum craſſiſſimū & fœtidum conuertuntur. Separatur autem oleum ab aqua per infundibulum: quod quidem vlceribus exiccandis & curandis confert. Aqua autem, ſi eum colchotare bis aut ter diſtilletur, ita purificatur, vt fœtorem prorſus amittat: ad pellendas autem omnium viſcerum obſtructiones, lienis præſertim, & hepatis atq; ad omnes morbos tartareos valdè conducit. Cui medicamento, ſi vim & facultatem adaugeri velis, ipſum circulabis cum vini ſpiritu in baln. M. per quatuor dies: deinde ſeparato menſtruo per Baln. remanebit tibi ſpiritus tartari, ad prædicta optimus. *Quercetanus.*

Oleum Stibij.

Antimonium in tenuiſſimum puluerem redactum, ac cucurbitæ vitreæ impoſitum, aceto vini acerrimo & diſtillato maceratur ſuper lenis ignis calore tantiſper, donec rubro colore acetum inficiatur. Coloratum in aliud vitrū transfunditur, nouumq; fæcibus ſuperaffunditur, donec rurſum ruſum colorem concipiat. Iſtæ autem transfuſiones & additiones noui aceti ſuper fæces, toties ſunt repetendæ, donec nullam amplius rubedinem pulueres ex ſe emittant. Acetum verò collectum lenti igne diſtillari debet, donec rubedo paulatim condenſari incipiens, alembicum petere videatur. Tunc refrigeranda ſunt vaſa, ac liquor rubeus, quadraginta diebus fimo calido macerari debet, donec perfectam olei formam acquirat. * Illud ſacchari inſtar, dulce affirmant, omneſq; vulnerum dolores ſedare, ac perfectè ſanare dicitur: ac plures admirandas facultates in vlceribus cōtumacibus ac cancroſis præſtare. *Quidam ad Geſnerum.*

Oleum, ſeu potius eſſentia Stibij.

Stibium in puluerem contuſum, per dies decem lænigatur igne, donec primum flos albus, mox luteus appareat: qui tandem è rubro in purpureum colorem tranſit. Huius ℥.ij. in vini ſpiritu. quantum viginti digitos ſuperet, dieb. duodecim, vaſe diligēter occluſo macerantur: poſtea ſeparantur per balneum: atque tunc eſſentia ſtibij, inſtaurandis renouandiſq; viribus dicata, fundo vaſis ſubſternitur. * Huius grana quatuor ex aqua meliſſæ, chelidonij, aut vino generoſiſſimo dantur: febres curat: aquam inter cutem diſcutit: morbis vterinis, arquato, comitiali, & ſimilibus medetur: morbum Gallicum, omniaq; hinc orta vitia, mirabiliter ſanat: humores per

A aluum educit, ſuperfluos per cutis habitum expellit. *Andernacus.*

Oleum Antimonij, aliter.

Oleum Antimonij ex aqua rorida, vel cum ſulphure & ſale foſſitio paratur. * Huius grana tria ex vino vel liquore fæcularum vini & chalcanthi potui ſumptæ, aquam ſubter cutem intra dies paucos curāt: grana duo ex theriacæ drachmis duabus deuorata, peſti morbiſq; venenatis medentur: trium guttarum inſtar, vel amplius,
B ex aqua vitæ ſumptum, conuulſioni, morbo attonito, aliiſq; cerebri affectibus ſuccurrit: dolores podagricos, colicoſq; ſedat: febres diſcutit: veſicæ vlceratæ opitulatur: vlcera maligna, cancrum, fiſtulas, phagedænam, herpetem, omniaq; cutis vitia mirabiliter ſanat. *Andernacus.*

Aliter.

Ex pulueris ſtibij, ſalis foſſitij, vtriuſque libris tribus. hæc ſuper ignem in fictili vtuntur ſemper
C agitando, vſquedum viteſcant: deinde tritis aceti ſtillatitij optimi additur, quantum ad vniendum ſatis eſt: poſtea macerantur, & per ampullam incuruatam igne acerrimo oleum rubrum exſtillatur, quod à phlegmate ex balneo ſeparatur. Vel ſtibij in puluerem detriti libra, cum ſalis communis torrefacti æquali portione conteritur, inditurq; retortæ luto obductæ, & ex igne vehementiſſimo oleum euocatur: quod licet externis corporis vitijs magis conueniat: non pauci tamen per os etiam exhibere non dubitant.
D *Andernacus.*

Aliter.

Ex ipſo Antimonio extrahitur rubicundiſſimum ſulphur cum tartaro & nitro, aut cum ſolo capitello ex calce viua, & cineribus parato, eliciturque oleum multis modis, quæ omnia ad curanda cancroſa vlcera multum proficiunt. *Quercetanus.*

Aliter.

E Antimonium ſaccharo & alumine miſceatur, imponanturq; omnia in retortam vitream. Subijcies ignem per quatuor aut quinque horas lentiſſimum, quem poſtea augebis. Manabit oleum ſanguinis inſtar rubicundiſſimum. Fit etiam cum Mercurio ſublimato: ſed cautio adhibenda erit, ne quis in gradu ignis error admittatur. *Quercetanus.*

Idem, aliter.

F ℞. Sacchari Candi, Stibij ana part. j.
Terantur ſuper marmore, ponanturq; in retortam luto obductam, deſtillenturque igne vehementiori, nullo cinere ſuppoſito & manabit oleum rubrum ſanguinem referens. * Epilepticis, omnique cerebri affectui prodeſt, bibitum. *Rubeus.*

Idem, aliter.

℞. Mercurij ſublimati, Antimonij crudi ana part. j.
Terantur ſubtiliſſimè, & deſtillentur in retorta. Oleum collige, & iterum atq; iterum deſtilla, &

habebis oleum optimum, ad vlcera maligna. *Ex lib. manuſcripto.*

Aliter.

℞. Stibij lib. j. adde
Sublimati ℥ ij.

Retorta diſtillentur vehementi igne, ex cineribus tamen. malignis vlceribus cauſticum fœlix. Inſetunt fæcibus aquam vitæ & quod reſtibile eſt oleum diſtillant: aqua illa herpetes, verrucas, cancros, tophos arthriticos curat impoſita. *Heurnius.*

Aliter.

℞. Antimonij crudi, cui miſce Acetum forte, & oleum Chamæmelinum & hyperici digeratur in fimo, & per retortam deſtilletur. Primo effluat aqua ab aceto. vlcera venerea, & maligna rubrum hoc oleum mirè curat. *Idem*

Aliter.

℞. Antimonij ℔. j. adde
Tartari crudi ℔. ß.

Macerentur aceto diſtillato & oleum hoc exſtillatum lepram eximere aiût: primò manat aqua, ſecundo oleum vulnerarium. *Idem.*

Oleum Cupri.

℞. Aeris aduſti ℔. ij.

Subtiliſſimè teratur, & ponatur in vitream cucurbitam optimè lutatam, & aceto imbibatur fortiſſimo: fac diſtillare per horas xxiv. & habebis oleum fortiſſimum coloris rubri & viridis. *Gallus quidam empiricus.*

Oleum Aeris.

Oleum æris conficitur, quando illud in chalcanthum redigitur, reſoluitur, & ex terra. colcothar vocant, oleum rubicundum paratur. * Ad canctum, phagedænam, gangrænam, fiſtulas, & reliqua vlcera maligna valet,

Aliter.

Aes calcinetur communi modo, tum ex ipſo cum acida muria, vt decet præparata, & alcoliſata, extrahes viridem animam in Baln. M. donce amplius menſtruum non vireſcat. Ipſum ſepara in Baln. quod relictû eſt reſolue in humido, proditq; in oleum Smaragdinum: ipſum circulato cum vini dulcedine, vt acrimoniam ipſius menſtrui totam abſtrahas, & habebis medicamêtum præſtantiſſimum ad vlcera phagedænica, chironica, cacoethica, putridaq; omnia vlcera curanda, ſi cum butyro miſceatur. *Querectanus.*

Oleum Stanni.

Oleum ex ſtanno trium guttarum inſtar ex vino potum, aluum ſine difficultate mouet, humoresq; educit: oculis membrana obductis per pennam illitum opitulatur morbum Gallicum, ex eoque orta vitia: item vulnera curatu difficilia, vlceraque maligna ſanat. Quinetiam ſtannum per ignem in calcem reductum leuigatumque, ſingularem efficaciam in arquato, aſcite, & vermibus curandis obtinet, ad hunc modum præſcriptum.

A ℞. Stanni præparati ʒ. j.
Sem. Colocynthidis Phlantaginis ana [illegible]

In puluerem rediguntur, miſcenturq; h[illegible] cia datur ad lumbricos enceandos, expe[illegible] que. In aſcite ſtanni læuigati ʒ ß ſanguini[illegible] conis ʒ. i liquoris tapſi ℥. j. miſcentur, da[illegible] ʒ. ß. pondere. Stanni in calcem redact[illegible] a[illegible] ptæ moſchatæ ℈. j bdellij ℈ ij. ſimul ſubig[illegible] arquatoque infeſtatis exhibentur a ſcrupul[illegible] ad ſeſquiſcrupulum vſque. *Andernacus.*

B
Aliter.

Stannum in calcem ſiue cinerem re[illegible] perfunditurq; aqua valida, & dum lapil[illegible] lini proſiliant, in ampulla ſinitur: deinde hum[illegible] omnis per arenam modicè exiccatur p[illegible] acetum diſtillatum affunditur, & in balneo macerantur omnia, donec ſoluantur, horiſque decem aut duodecim coquûtur, & vbi refrixerint, quod clarum eſt, eximitur, deſtillaturq;. materiæ exiccatæ aliud acetum admiſcetur, coquiturque vt
C antea donec omnis eliqueſcat: atq; tunc acetum ſtillare ſinitur: idque iteratur, vſquedum [illegible] modo in fundo ſubſiſtat: quod dum adhuc calet, eximi debet, ne incliis inſtar fiat [illegible] * Singulari quadam facultate vlcera & vulnera recentia adhuc, intra horas vigintiquatuor ſanare dicitur. *Andernacus.*

Oleum è Stanno.

E ſtanno oleum elicitur in calcem redacto, & aqua forti ſoluto, ea ratione, vt lapilli gignan-
D tur: quos aceto ſtillatitio macerant, in aquæ tepentis balneo: inde acetum deſtillant, aliudque ſuperfundunt. mox macerant, inde detrahunt, dum in fundo maneat, ceu oleum * ad vulnera recentia, & vlcera citò ſananda efficaciſſimum. Idem in plumbi calce effici poteſt, ſed acui acetum debet. *Rubeus.*

Oleum Plumbi.

Plumbum in calcem vel in cinerem aduritur,
E & ſuper hunc aceti optimi ſtillatitii quantum ſatis eſt, funditur, maceraturq; per biduum in cineribus calidis: deinde hoc relictis fæcibus eff[illegible]tur, & recens admiſcetur, ſiniturque & eximitur vt antea. idq; toties repetitur, donec omnis dulcedo extracta fuerit. poſtea acetum quod collectum eſt, ampullæ [illegible] & [illegible] ſtillatur, vſquedum in fund[illegible] materia, [illegible] album remaneat. quod in oleum [illegible] deducitur. Sal plumbi [illegible]
F ſimum, ac [illegible] vehe[illegible]tur, quouſque ſpir[illegible] om[illegible]es exi[illegible]t, de[illegible]de aqua ab oleo per b[illegible] eum [illegible], ac [illegible] cucurbitæ fundo [illegible] circiter ℥. ß * Vulnera & vlcera quæ [illegible] deplorata intra dies paucos carne [illegible] que. oleo terebinthinæ p[illegible] conuulſis, re[illegible] tumorem [illegible] candida [illegible] chamomelino & oliuarum [illegible] tiones quomis modo or[illegible] & [illegible] guit, ſi pânus cœruleus co[illegible]butus [illegible]

Sunt

Sunt qui hoc oleum granorū tr[illegible] aut quatuor ponder[illegible] in colicis, al[illegible]sq; inte[illegible] norum dolori bus, ex humore al[illegible] q[illegible] o p[illegible] tui propinare ſolent.

Oleum & Balſamum Saturni.

℞. Plumbum optim[illegible] calcinatū, ex quo cum cœleſti acido alcol[illegible] ato, præparato, vt decet, extrahes eſſen[illegible]iam in Baln. M.idq; tantiſper facies, donec totum plumbum ſ[illegible] luatur, & à lepra, & omnibus ſuis impuritatib. hoc modo expurgetur. Separato per Baln. menſtruo, quod remanebit in fundo vaſi[illegible], r[illegible]rſus ſolues in vini alcoole tartariſato, & circulabis omnia ſimul per aliquot dies, vt menſtrui acrimoniam tantum auferas: & hoc modo cōficies ex plumbo dulciſſimum ſaccharum & temperatum, ac noſtræ naturæ amiciſſimum, infinitis affectib. inſeruiens. Id autem ſoluitur in oleum humidum, ad quæuis vlcera maligna curanda præſtantiſſimum medicamentum. Ex ipſo etiā fit Balſamus præcioſus ad ophthalmiam, & oculorum inflammationes, dummodo prius optimè dulcoretur. Sic facies de ſtāno de Lithargyro: de Tuthia. de cadmia vera: de Spodio & Pompholyge: quæ omnia ita rectè poſſunt præparari, atq; mitia adeò reddi, vt citra morſum, maculas, & excreſcentias etiam oculorum tollant, inflammationes, doloresque ſummos ſedent: vlcera omnia ſine dolore vllo curēt, eaq; cicatrice obducant. *Quercetanus.*

Oleum Ferri.

℞. Limaturæ ferri quantum vis. Imbibe vrina poſtea calcina toties in fornace reuerberationis, donec impalpabilis reddatur, colorisq; ſanguinei: tunc pone in cucurbitam vitream optime lutatam: imbibas quoq; vrina, & fac diſtillare more aquæ fortis per horas vigintiquatuor, ſemper ignem augendo: & habebis oleum ſpiſſum rubicundiſſimum * Experientia [illegible]ius olei: rubificentur laminæ cuiuſuis metalli, ſi extinguantur in iſto oleo, ſtatim accipient auri colorem. *Gallus quidam empiricus.*

Oleum Ferri, aliter.

Ferrum vel Chalybs in reſinam ſiue oleum rubicundiſſimum per aquam aluminis redigitur: vel ſi chalybs per acetum ſtillatitium lamigetur in puluerem, croco ſimilem. atq; hinc ſal armeniacus octies aut nouies eleuetur: poſtea in oleum reſoluatur, idemq; aqua ſtillatitia diligenter lauetur dum dulceſcat.* Hoc oleum etſi maiorem in Chymia, quàm in medicina vſum habeat, feliciter tamen in alui profluuijs etiā trium aut quinq; guttarum inſtar eum olei nucis moſchatę ſcrupulo dimidio ex vino rubro potui datur. *Andernacus.*

Oleum Martis.

℞. Limaturam chalybis, quam ablues pluries cum muria, pòſt cum aqua dulci, tum demum ſuperfunde acetum acerrimum, vt ſupernatet quatuor digitos: ſtent omnia ad Solem per aliquot dies, nouum ſubinde infundendo acetum, quo limatura ſubtilietur: hanc reuerberabis per

A diem integrum aperto vaſe, donec prodeat vt ignis in puluerem rubicundiſſimum, & leuiſſimum, quo poteris vti. Vel ex [illegible]lio, cum menſtruo ſuo acerrimo, aut vini ſpiritu optimè præparato, elicies animam, vt ex ea conficias oleum: cuius guttula vna tantum exhibetur cum decocto conuenienti, aut permiſcetur cum aliqua conſerua aſtringenti Eſt præſtan[illegible]iſſimum medicamētum ad diarrhœam, [illegible]ienteriam, hepaticum fluxum, ad ventriculi corroborationem, & ad omnes hæ

B morrhagias internas, & externas. *Quercetanus.*

Oleum Martis, aliter.

Ex ipſo Martis balſamo, cum vini ſpiritu alcoliſato circulationibus conficies oleum rubicundum ad omnes hæmorrhagias interiores, & viſcera nutritionis corroboranda præſtātiſſimum, ſi guttula conſeruæ roſarum, aut ſymphyti permiſceatur, aut cum vino exhibeatur. Hac etiam ratione conficies oleum Veneris. *Quercetanus.*

C *Oleum Croci Martis.*

℞. Limaturæ martis q.ſ. ponatur in cucurbita vitrea, cui adde olei ſulphuris part. j. aquæ ſortanæ parr. iij. quæ cùm in arena calida ſoluta fuerit, exiccetur, donec rubicundiſſima fiat m[illegible]x oleo ſalis ſoluatur, rurſusque exiccetur. demum igne fortiori ſublimetur crocus. Quod ſublimatum eſt [illegible]uper lapidem prophyrium in cella vinaria collocetur, donec in oleum tranſeat. *A quodam Chymico.*

D *Oleum ferri.*

Soluunt aliqui ferri elimatam ſcobem aqua ſeparationis, ſeu quam fortem appellant, è chalcantho potiſſimum educta, qua abſtracta calcem illam ferri aqua communi toties abluunt, dum omni prorſus acrimonia deſtituatur. Exiccatæ calci, affundunt acetum ſt[illegible]llatitium, & tepente balneo macerant. inde deſt[illegible]llant: iterum affundunt, macerant, deſtillant: idque toties repetunt, dum ferrum in fundo inſtar olei reſideat:

E ad vlcera manantia, & pleraque alia præſtan[illegible]iſſimum: & ſi rectè temperetur, multò quàm ferrum ipſum efficacius, ad ea omnia, quæ à Dioſcoride, Galeu & Aetio de ferro ſcribuntur, præſertim languenti ſtomacho. *Hieron. Rubeus.*

Oleum Hydrargyri.

Oleum hydragyri fi[illegible] dum hydrargyrum ex calce fæcularum v[illegible] exiccat[illegible]rum purgatur: deinde per chalcanthum ſalem nitri, & alumen in

F altum eleuatur poſtea à vini ſpiritu correcto digeritur, donec i[illegible] m[illegible]coſam pinguedinem tranſeat: hinc liquor abſtrahitur, & in are[illegible]a igne fortiſſimo vrgetur, quoad humor lactis inſtar extillet. hic i[illegible]rum affunditur, & oleum albiſſimum ſuauiſſimumque, omnis erode[illegible]tis facultatis expers prouenit. * Omnium metallorū olea præſtantiſſim[illegible] ſuperat: auri balſamo viribus reſpondet: vlcera & vulnera quæuis purgat, implet & percurat: per os aſſumptum veſicæ, faucium, aliarumque partium abditarum exulcerationes perſanat: adhęc vi ſua penetratoria renum mōr-

bos per ſudores, vrinamq; diſcutit. *Andernacus ex Paracelſo.*

Oleum Mercurij corporale.

Fac amalgama cum Mercurij crudi ℥.iv.& Iouis optimi ℥.j. Illud ipſum ſuper laminam Martis extendito,& in humido collocato. Totum in oleum diſſoluetur. Fit etiam cum ſolo Mercurio & lamina Iouis. *Quercetanus.*

Oleum Mercurij ſublimati.

Mercurius cum chalcātho & ſale,vt moris eſt, ter ſublimatus, miſceatur ad extremum cum æquali portione ſalis ammoniaci,& rurſus ſublimentur ſimul ter aut quater. Totum illud ſublimatum in oleum reſoluitur, ex quo ſpiritus ſalis ammoniaci eximendus eſt, omnia circulando cum vini eſſentia:ipſaq; tamdiu deſtillando, donec oleum feruorem, & acrimoniam amittat, & ammoniacus ſeparetur. Reducitur etiam per ſe in oleum lentiſſimo calore Athanoris, longoq; temporis interuallo. *Idem.*

Oleum Lithargyri.

℞. Lithargyri puluerizati q.ſ.

Diſſolue per decoctionem in aceto forti, pluribus vicibus,ſucceſſiuè: deinde euapora acetum ad ignem, & remanet oleum nigrum in fundo, quod diſſoluatur cum aqua calida per agitationem cum baculo paruo & mundo: tunc diſtilla per linguam laneam, & remanet oleum in fundo, quod ab aqua ſeparatum, eſt ſingulare.* Mirabile eſt in delēdis maculis, panis faciei,& ſubtiliat cicatricem,& rubedinem eorum delet. *Geſnerus ex libro manuſcripto.*

Oleum Auripigmenti.

Auripigmentum cum duplo ſalis nitri pondere conteritur: deinde carbonibus ſub dio accenſis, catinus imponitur,finiturque dum excandeſcat: huic poſtea Chymicus aſſidens, auripigmentū immittit quod lento igne liqueſcere ſinit, donec nō amplius ebulliat.mox rurſus tantū inijcit, idemq; vt prius exurere permittit: hoc tamdiu agit, vſq; dum ſatis iniectum fuerit: atq; tunc conſumpto iam ſale nitri, igne vehementiore per horas quatuor aut quinq; vrget, quoad auripigmentum in fundo butyri inſtar, liquefactum reſideat, refrigeratumq; aerio nitore inalbeſcat:pòſt conteritur,imponiturq; marmori,& in loco humidiore ad liquorem reſoluitur qui tandē ſingulari artificio ex ampulla diſtillatur. * Hoc cum melle illitum craſſitiem extenuat.terebinthina exceptum elephantiaſim abigit: ani vlceribus, & ijs quæ cicatricem ægre ducunt, prodeſt: purgat, extrahit, ſiccat, ſuppurationes diſcutit:adipi aut oleo cōmixtum, eo coquendi emolliendique vim obtinet, cruſtas vrendo excitat. quæ excreſcunt reprimit: pilos euellit: reſina exceptū, alopecias explet phthiriaſi medetur: narium,oriſque vlceribus,& puſtularum eruptioni cum propoleo conducit vlcera ſerpentia & maligna ad cicatricem perducit, carnoſis partium excreſcentias abſumit, oculorum cica-

A trices emendat, & lachrymas ciet [illegible] os,[illegible] daq; vlce[illegible] purgat [illegible] uet[illegible]ata, & n[illegible]nat [illegible]æ cicatricem non admittunt, nec non fu[illegible] lia ſanat luxurian tem carnem con[illegible] explet: contra g[illegible] aucol[illegible]tia nar[illegible]m [illegible] liatur. In ſumma fiſtulis, carbuncul[illegible] nis, neruis præciſis, ramicibu[illegible] humore c[illegible] ctis, carcinomati & fluxionib[illegible] vnguentis,ſiue linime[illegible] & [illegible] vlcerum labia bis terue eo circu[illegible]n[illegible]
B ſi vlcus idipſum fluere incipit, & c[illegible] catur:hæc vngueuto ex butyro ma[illegible] u[illegible] c[illegible] lidum ſuper aquam ſabarum,& decoct[illegible] notum ſigilliq; Salomonis effuſ[illegible]m [illegible] p[illegible] cta reſoluitur. Quin etiam ad vlc[illegible]a & [illegible]a hunc in modum vt licet: Olei auripigm[illegible] myrrhæ, terebinthinæ ſingulorum ℥[illegible] a[illegible] ra quæuis purganda.& carne imp[illegible] da[illegible] tur applicanturque. Sic olei arſenici h[illegible]dra[illegible] ri vtriuſque ℨ.ij.ß. olei ex vitel[illegible]s ℥.j. re[illegible]
C næ lotæ ℨ.ij.lithargyrij acetoſi ℥.ß. ſub[illegible] & cancro, fiſtulis, vlceribusque narium[illegible] re[illegible]cutandis bis quotidie adhibentur.v[illegible] ripigmenti ℨ.iij. olei vitellorum ℨ.x. te[illegible] næ diſtillatæ ℨ.j. miſcentur, imponuntu[illegible] ceribus. *Andernacus.*

Oleum Arſenici.

Arſenicum qualitate ſua maligna, & acrimonia venenum eſt. Praua verò [illegible] qual[illegible] ſp[illegible]
D ritu,ſiue in aura illa fœtida, & atro [illegible]o, [illegible] minimo calore emittunt co[illegible], at aci[illegible]a in ſolo ſale. Igitur prorſus fixanda eſt. Fixa [illegible]o- ne enim vt etiam [illegible]n cap[illegible]e de p[illegible] [illegible]xi- mus, venenum omne ex ſpiritibus, vt A[illegible]o, Mercurio, Auripigmento, & [illegible] a[illegible] acrimonia vero pell[illegible]tur,ſalis extracti[illegible] qu[illegible]d proprijs fit ablutionibus. Verum [illegible]uius Arſenici præparatio huiuſmodi eſt: Arſenicum ter ſublima cum ſale præparato,& lacerta rubra, & ſto-
E momatis ſcamarc, vt ipſum purifices: quod deinde cum tertia muria fixabis, dando ignem per gradus viginti quatuor horarum ſp[illegible] fie[illegible] maſſa niue candidior & perlarum referens colorem, quam in calida ſolues, vt alkal[illegible] inde extrahas. remanebit autem in fundo pu[illegible] albi- ſimus: quem exiccatum fixabis cum æqua[illegible] pon dere olei inceratiui ex talco confect[illegible], eaq[illegible]- nia in reuerberio colloca per diem [illegible] ſus in calida ſolue[illegible] vt remaneat pulu[illegible] al[illegible]
F mus, fixus. & dulcis, qui [illegible]uet in h[illegible]imido [illegible]o leum pingue, butyri inſtar, anodynum [illegible] quemadmodum Arſenicum, ſi non præpar[illegible] dolorificum eſt, & qualitate ſua mal[illegible] a [illegible]e num ſic co[illegible] tiā fixatione hanc ami[illegible], & d[illegible] ris eſt prorſus expers, ac venenatis cu[illegible] d[illegible] v[illegible] neribus conducens medicamētum, [illegible] d miſceat[illegible] vncia vna cum duab[illegible] vnc[illegible] o[illegible] thæ N[illegible] u[illegible] etiam Arſe[illegible]cum [illegible] cum c[illegible] e fixa, & col[illegible]hotare, id[illegible] d ſ[illegible] aqua [illegible]gia [illegible]atoria, & conuenie[illegible] ſ[illegible] aq[illegible]am a [illegible]ecibus m[illegible] oues, [illegible] de[illegible]u[illegible]

mortuum reuerberant: quod prodit in puluerem albiſſimum, & fixum: a quo extrahitur alba liquum vini alcohole, & ſic dulcoratur. Huius medicamenti vſus eſt ad fiſtulas, & cancros curandos *Quercetanus*.

Oleum Talci.

Talci libra catino imponitur, & in igne luculento horis quatuor excandeſcere ſinitur: deinde vbi refrixerit, fornaci, in quo panis iam coctus eſt, immittitur, & refrigeſcere modicè permittitur: poſtea eximitur, humectaturq; oleo oliuarum, & ſic liniditur, atque per deſcenſum oleum extillatur. * Valet ad vlcera putrida ſordidaq; curanda eorumq; tumores diſcutiendos, & dolores leniendos. *Andernacus.*

Oleum Talci, aliter.

Ex Talco ritè & artificiosè calcinato elicitur anima cum aceto deſtillato: hæc ipſa reſoluitur in oleum pretioſum, humido in loco collocatũ. *Quercetanus.*

Oleum Calcinum.

Calx integra oleo communi reſtingitatur, alembico vitreo diſtilletur, & manabit oleum. * Ad oſſa corrupta valet. *Syluius.*

Idem aliter.

Calcis viuæ fruſtum integrum infundatur in oleo communi, donec calx in puluerem reducatur: tum deſtilletur in alembico vitreo, & emanabit oleum calcinum. *Leonardus de Prædapalia.*

Oleum de lateribus.

℞. Laterem aut regulam ruſſam antiquiſſimam, ex ruſſo luto ductam: eam confringe in fruſta mediocria, & in prunis vrito, donec tota excanduerint: deinde è prunis exempta fragmẽta reſtinguito in oleo claro veteri, & dimittito quouſq; ſe oleo impleuerint: poſtea oleo exempta in tenuiſſimum puluerem contundito, atq; in retortam aut cucurbitam vitream indito, & ſecundum artem luto chymiſtico iuncturas vitrorum claudito, & ſubtus accenſis prunis oleũ elicito, & elicitum reponito. * Conuenit omnibus morbis frigidis. Eſt enim calidum penetratiuũ, reſolutiuum: mollit dura, & diſcutit tumida. opitulatur, qui patiuntur epilepſiam, vertiginem obliuionem, paralyſim, ſpaſmum, dolorem dorſi, genuum, padagram, vel alios iuncturarum & neruorum morbos: medetur ſpleni, veſicæ, & renibus. *Meſues*

Oleum cryſtallorum.

Cryſtalli ſubtiliſſime conterũtur, & vel æquali nitri, vel duplo ſulphuris pondere commixti in calcem aduruntur. hæc deinde ex aqua pluuiali ſtillatitia lauatur aliquoties. ruſusq; ſiccatur: poſtea ſpiritu vini perfunditur, maceraturq;: tũ extillatur rurſus, & quod in fundo remanet, iterum calcinatur, lauatur, deſtillaturq; toties, donec in vino eliqueſcat niuis inſtar: tandem in coquẽdo ſal prouenit, quod in loco humido reſoluitur in liquorem. * Huius drachma dimidia potui aſſumpta, ſingulare eſt remedium ad re-

A num & veſicæ calculos atterendos, cõminuendos expellendosq;, & vrinam promouendam. Atq; ad hunc modum oleum ex omnibus gemmis paratur. Ex Sarda quidem & hæmatite ad ſanguinis profluuia: ex Saphyro, ad inſaniam, peſtilentiam, carbunculũ, cordis palpitationem: ex granatis autem, ad tremorem eius, ſputumq; ſanguinis. *Andernacus.*

Oleum e lapide Pyrite.

Lapidem Pyritem, vbi prunis incanduerit, in
B oleum vetus proijciunt, idq; quinquies, aut ſex vicibus repetunt: inde lapidem optime tritum, vitreo vaſe deſtillant, & vbi manare liquor ceſſauerit, fæces conterunt, illisq; eductum liquorem ſuperfundunt, mox deſtillant: & quo ſæpius id effecerint, eo efficacior reddetur, qui elicitur humor ad offuſam oculis caliginem, & ſuffuſionẽ admodum laudatus: ſed non imprudenter adhibendus eſt, cùm ſit vehemens, & oleum oculis inimicum habeatur. *Hieron. Rubeus.*

C DE OLEIS EX ANIMAlibus, & eorundem partibus.

Oleum ex ſanguine humano, & ceruino.

Sanguis hominis ſani & iuuenculi, vel cerui iam capti dum adhuc calet ampullæ incuruatæ inditur, & igne ex cineribus vrgetur, quoad omnis extillarit aqua: deinde ampulla refrigeſcere ſinitur. luto itaq; obducta, in arenã locatur, & alio vaſe qđ excipit appoſito, ignis augetur, donec
D oleũ emanare deſierit: hoc poſtea in aqua calida corrigitur macerãdo, ſeparandoq;. Sal quod inter diſtillandum lateribus vaſis adhæreſcit, cum oleo abluitur, & vitro conditur. Alij ſanguinem pellicano, quod appellãt, infundũt, & in balneo digerunt, dum tertia pars vaſis adimpleatur: deinde ex eodem balneo aquã a ſubiecta materia abſtrahunt: poſtea ſedimentũ ex ampulla incuruata diſtillãt nouies. * Oleum ſanguinis humani, ad comitialem morbum, aliosq; infinitos hu-
E mani corporis affectus abigendos efficax. Oleũ verò ſanguinis cerui, ſingulare in podagra diſcutienda eſt remedium. *Andernacus.*

Oleum ex oſſibus humanis.

Ex oſſibus magnis mortuorum hominũ, concidantur fruſtatim, fine, vt excandeſcant in igne: ignita pone in caſſula aut olla, in qua ſit oleum cõmune antiquiſſimu, & ea extingue: & quamprimum inieceris fruſtum in ollam olei, mox il-
F lico operculo claude, vt vidimus in oleo philoſophorũ. Hæc oſſa aliquot horis imbibita contunde per ſe, abſque illo oleo quod ſuperfuit in olla: & pone in cornutam, & deſtilla vt oleum philoſophorum. ſerua, ac vtere. * Res magna eſt ad omnes dolores iuncturarum. *Euonymus.*

Oleum ex maxillis equorum.

Maxillæ equorum in puluerem rediguntur: is aqua modica humectatur, & igne luculento vrgetur eouſq;, donec oleum craſſum & fœtidum effluat. Hoc aqua calida perfunditur, & ex cinere aliquoties extillatur. * peculiare in doloribus

podagricis ſedandis remedium. *Andernacus.*

Oleum ex cornubus ceruinis.

Cornua in menſe Auguſto collecta, lima in ſcobes rediguntur, coquunturq; ex aqua, quod ſatis eſt: deinde per balneum aqua detrahitur: poſtea illi eximuntur laterumq; fruſtulis adiectis ampullæ incuruatæ induntur, & ex arena oleum clariſſimum euocatur, quod ſingulari artificio colligitur. *Andernacus.*

Eſſentia cornu ceruini, monocerotis, oſsium de corde cerui, & Eboris.

Oſſa vel comburuntur, vel decoquuntur cum vehiculis conuenientibus, vt ex ipſis tandem elici poſſit purior eſſentia cum vini ſpiritu, quod fiet eadem methodo, qua Cranium humanum, ſuo loco, præparãdum eſſe ſcripſimus. Igitur ſic extrahes eſſentiã ex oſſe cordis cerui, quod hominis cor quadam ſubſtãtiæ ſimilitudine roborat, & ad cardiacam affectionem, ſyncopenq; in primis vtile eſt. In eo differt eius præparatio à ſuperioribus, quod cum alcoliſato Chelidoniæ ſpiritu fiat, tanquam cum proprio menſtruo. Pro illo oſſe in eoſdem vſus cornu cerui ſubſtituitur, cuius eſſentia cum Hypericonis alcoole extracta, infantulis, lumbricis laborantibus exhibetur. Cornu Monocerotis, omnium præſtantiſſimum, eodem modo præparabis: tuetur enim cor & omnem veneni vim obtundit peſtilentibusq; morbis confert. Proprium ipſius menſtruum eſt alcool Meliſſæ. Ebur etiam ſic præparatur, cuius vires ſunt cordis robur tueri, & conceptionem iuuare. *Quercetanus.*

Oleum ex caluaria humana.

Caluaria in puluerem contũditur: is vino ſtillatitio, vel aqua betonicæ irrigatur paululum: deinde vaſi fictili vitreato imponitur, quemadmodum ſuprà de lignis diſtillandis diximus. & per deſcenſum [illegible] per aquã pæoniæ, quæ ſubiecto vaſi infunditur, oleum exſtillatur. hoc poſtea in fimo digeritur, coniungiturq;. & per cineres calidos rurſus euocatur, dum clarũ fiat * Peculiare ad morbum comitialem auxilium. *Andernacus.*

Oleum cranij humani.

Elimantur [illegible] oſſa, aut quatuor oſſa cranij, aut conteruntur ferreo piſtillo, cùm difficile admodum terantur, & in recurua cucurbita ponũtur ſexq; diebus fimo equino aut balneo calentis aquæ obruuntur, deinde per retortam, igne primum mediocri, mox vehementi. Oleum poſt aquam exit, colore quidem aureo, ſed tetro odore: quod doloribus etiam ventris, coli præſertim, maxime laudatur [illegible] *beus.*

Eſſentia Cranij humani.

℞. Raſuram Cranii hominis, non humati, cui affunde ſpiritum vini [illegible] luati, vt ſuperſtaret ſex digitos, digerantur ſimul in balneo per dies quatuordecim, vaſe clauſo, deinde deſtillentur per retortam, dando ignem per gradus, more aquæ ſtigiæ, rurſus infunde diſtillationem capiti mortuo prius cotuſo, putreſiant per dies [illegible]to, & [illegible]

A ſtillentur, vt prius, idq; ter facias. Demum circulentur omnia ſimul per aliquot dies, ſeparato tuo ſaluiato menſtruo, in fundo remanebit cranei eſſentia, coaguli inſtar: cuius exhibe [illegible] cum aqua florum tiliæ in paroxyſmo, & ante paroxyſmum epilepticum. *Quercetanus.*

Eſſentia Cranij hominis, aliter.

℞. Raſuram non humati cranij, decoque [illegible] meliſſæ ſpiritu, & betonicæ decocto [illegible] orſim aquam. iterumq; nouam affunde, [illegible]
B nulla vis cranij amplius remaneat. Tum aquas omnes in Baln. M. euapora. Remanet in fundo coagulum, quod iterum reſolue, euapora, & [illegible] agula, tantiſper dum igne lento [illegible] materia [illegible] fundo remanens, ſublimari poſſit. Hoc ſublimatum multum confert epilepticis, & [illegible] perturbatione (quamuis coſ [illegible] ioſè) mouet. *Idem.*

Tinctura Mumiæ ſiccæ.

℞. Mumiæ electæ, contuſæ, & in fruſtula diſ-
C ſectæ ℔.j.

Spiritus vini alcooliſati. Therebinthinati clari menſtrui ana vt ſupernatet 4 digitos.

Indantur omnia conuenienti matratio hermetice clauſo, & putrefiant in calore primi gradus per quindecim dies, donec menſtruum inſtar [illegible] tingatur: ſeparabis per balneũ menſtruum, quod reſeruabis ad eoſdem vſus, & in fundo remanebit tibi mumiæ ſiccæ vera tinctura, quam circulare poteris, ſi voles, cum vini ſpiritu per aliquot
D dies, & hac ratione puriorẽ ex ipſa mumia eſſentiam elicies: quæ ſummoperè conducit ad curationem omniũ venenorũ per ſe: aut ſi cum theriaca permiſceatur in peſte præſtantiſſimum eſt remedium, quod ſatis laudari non poteſt. A corruptione omnia corpora tuetur: cõmodè etiam ad curationẽ phthiſis, & Aſthmatis exhibetur, ſi cum conſerua helenij, & violarũ permiſceatur: prodeſt etiam pluribus alijs affectibus. Fæces verò quæ remanent, ad ſedãdos dolores pro to-
E picis in vnguentis apponuntur. *Quercetanus.*

Tinctura Mumiæ liquidæ.

℞. Mumiæ liquidæ puræ & electæ, Alcoolis vini ana ℔.j.

Mixtis optimè, & vitro inditis, digerãtur in fimo calcuti, aut Bal. M. per duodecim dies, poſt [illegible] lentur, vt decet, reiterata bis deſtillatione rurſum digerantur per xx. dies, & diſtillentur tertia vice, relinquatur deinde vas in calore Balnei, aut fimi, donec binæ eſſentiæ percipiantur vna aurei coloris, & albi altera. Hæ eſſentiæ eleganter cir-
F culenturq; cum ſimili mẽſtruo, in pellicano per plures dies, ſeparando ſemper fæces, & [illegible] à ſubtili, & puro, reiteratis digeſtionibus & rectificationibus, præſtantiſſimum medic[illegible] fiet. Huius exhibetur ℈ j. ſinguſis m[illegible] pleni unio Epilepticis. Morbum [illegible] & pellit, eſtq; illius pr[illegible] alexipharmacum ſanguinem quoque purificat. *Idem.*

Tinctura Mumiæ recentis.

Mumiam autem recentem, & [illegible] per [illegible] quantum fieri poteſt [illegible]

tratio

tratio oblongo collo, affundẽdo menſtruũ oliuarum: putrefac omnia per menſem integrũ, vaſe clauſo hermeticè, vt fiat ſolutio. Deinde aperto vaſe, transfunde materiam cucurbitæ vitreæ, quam collocabis in Baln. M. vt vaſe aperto, exhalet Mercurius, quod fit cum incredibili fœtore: ſic remaneat, donec nullus exeat fœtor, & Mumia tota diſſoluta ſit. Solutionẽ infunde in aliud vas, quod ſupereſt, digeratur denuò in Baln. M. donec prodeat in oleum craſſum, & fuſcum inſtar ſyrupi. Quo facto, circulabis omnia cum vini ſpiritu optimo in Baln. M. per xx. dies, ſeparato tandem ſpiritu, remanebit in fundo rubicundum, & odoriferũ oleum, omnes Balſami naturalis habẽs proprietates, quodq; venenatis omnibus, & peſtilentibus affectibus valde cõducit. Cape huius ſic præparatę Mumiæ ℥.ij. vini alcoolis optimi ℔.ij. Circulẽtur in vaſe circulatorio per menſem integrum. Menſtruũ deſtilletur per alembicũ. denuò digerantur in vaſe hermeticè clauſo, atq; vt ſupra quater reitera, donec ſui corporis naturã omnimodo materia prędicta amittat, & in tincturam prodeat: quæ quidem tanta pollet facultate viuifica, vt nulla ſit particula, quam ipſa non penetret, nullum vlcus, nulláve corruptio, quam nõ curet, ſi ipſius exhibeas bis quotidie pe. aliquod tẽpus grana quatuor, aut quinque cum decocto conuenienti. *Idem.*

Oleum ex ſtercore humano.

℞. Stercoris puerorũ, vel hominis rubei, q. ſ. Diſtilla bis in alembico vitreo, & oleum emanabit: quod repone. * Curat cãcrum, & mortificat fiſtulam. conſert ad lepræ, &c. *Euonymus.*

Oleum ex ſtercore humano aliud.

Oleum, quod poſt ſtercoris ſtillatitiã aquam ab organo emanare ſolet, carcinomata, ſinus, aliaq; vlcera, quæ Græcis cacoethe dicuntur, etiã valentiùs ſanat. *Matthiolus.*

Oleum ex taxo.

℞. Taxum, cui corium detrahe, abſciſſoq; capite & pedibus & reiectis interioribus, in ollam inferiùs perforatam pone, quam alteri ollæ impones. Ollam inferiorem in terrã abſcondas, & altera impoſita olla, vtramque optime claude in commiſſura, ne quid tranſpiret: idq; facies etiam parte ſuperiore ollæ ſuperioris. Quo facto, ignis fiat ex carbonibus circumcirca, ita vt pinguedo omnis ex ſuperiori olla in inferiorem diſtillet: vbi totum diſtillarit, quod cõiecturare licet. * ad membra contracta ex neruorum retractione valet. *Geſnerus è libro Germanico.*

Oleum de ranis.

Ranas virides in arboribus, vel aquis puris degentes in vas fictile vitro illitũ multisq; exiguis in fundo foraminibus pertuſum, conijcito: earumq; ora butyro impleto. vas ne quid exhalet, luto diligenter oblinito & cooperito. cui alterũ eſſe ſubterra cũ luſum ſupponito, ignem in ambitu ad collum vſq; accendito: oleum ſeu liquorem illum ſtillatitium colligito: & cum puluere ranarum viridium, ſi vis, ad linimentũ conA ficiendum miſceto. * Cancrum abſumit. *Anton. Chalmeteus.*

Eſſentia Viperarum.

Menſe Iunio cape quatuor, aut ſex viperas, ex quibus & caudam, & caput abijcies, cutem inteſtinaq; detrahes, carnem verò minutim præciſam, indas cucurbitæ vitreæ, per tres, aut quatuor dies, vt in calore Balnei vaporoſi, vel fimi calidiſſimi ſudorem ipſarum pellas: caue tamẽ, ne fumi huius acrem cum viperarũ exhalatu vitiaB tum, & venenoſum inſpires. Quo facto, ſuperfunde ſpiritus vini alcoolisati, & terebinthinati ſolutini ana vt ſupernatet octo digitis: digerãtur vaſe occluſo hermeticè in Baln. M. vel fimo calidiſſimo xij. dierum ſpatio, donec tota caro viperarum diſſoluatur in prædicto mẽſtruo: abiectis fæcibus, ſeparetur menſtruum in calore Baln. & fiet coagulum, cui denuo affunde ſpiritum vini Caryophyllatum: fac circulentur in pellicano x. dierum ſpatio: & ſeparato menſtruo, remanebit C caro viperarum optime præparata, ac eſſentificata, cui miſce ſub blandum ignem, olei anethini, & cinnamomi ana ℈.j.ſ. eſſentię croci, & margaritarum ana ℈.j. cum mucagine gummi tragacanthi finge pilulas: vel ſi vis, cum pane triticeo arido, & trito, more veterum paſtillos. Huius medicamenti exhibetur ℈.j ad lepram, peſtẽ, & ad omnes venenatos affectus. Ex viperarum cute, aut etiam ſerpentium ſpolijs exiccatis, & præparatis ſecundùm artem, puluis vulneribus D ſerpentum, & beſtiarum virulentarum appoſitus multum confert. Item vulneribus cancroſis, & malignis curandis. *Quercetanus.*

Oleum Scorpionum.

℞. Olei antiqui quantum ſufficit.

Pone in eo de ſcorpionibus, menſe Iulio collectis quot habere poteris. quibus adiunge

Diptamni albi, Abſinthij, Betonicæ, Verbenæ, Roriſmarini ana quantum ſufficit.

E Stent omnia per plures dies ſimul in infuſione: poſtea in alembico diſtilla, & diſtillatum ſerua. *Geſnerus.*

Oleum Caſtorei.

Caſtoreum in aceto diſſoluitur, aut ex vino ſtillatitio maceratur, & igne lento oleum extillatur: hoc poſtea ex aceto corrigitur. Inter diſtillandum interdum materia operculo adhæreſcere ſolet, ſulphuræ inſtar: hæc carbone candente admoto, liquatur. * Egregium eſt oleum ad F membra reſoluta, & ea quę alimentum non ſentiunt: venerem excitat: colicos dolores ſedat: vteri ſtrangulatum diſcutit: partes naturales roborat. *Andernacus ex Euonymo.*

Eſſentia Moſchi, Zibettæ, & Caſtorei.

Ex Moſcho, qui languidas partes firmat, & roborat, lipothymiamq; & vires reſolutas ſarcit, extrahitur pretioſa quædam eſſentia cũ vini ſpiritu terebinthinato, tanquã cum proprio ſuo diſſoluitur. Sic ex Zibetta. Caſtorei quoq; eſſentiam extrahes eadem ratione: cuius guttula, tremori, conuulſioni, & omnibus neruorum vi-

tiis, ſumma cum vtilitate exhibetur, cum decocto florum anthos, ſaluiæ & betonicæ. Et fotis apponitur in conuulſione, præſertim ſi fiat, non ex inanitione, ſed plenitudine, & quando, quæ in neruis continentur præter naturam, euacuare oportet. Cum aqua pulegij menſes mouet, partus & ſecundas eijcit: opiumq; aliàs mortiferum emendat. *Quercetanus.*

Oleum ex luteis ouorum.

Lutea ouorum centum prius cocta inijce in cucurbitam: ſubijce ignem per gradus. Primò aqua exibit, pòſt oleum flaueſcens aquæ ſupernatans, poſtremò oleum craſſiuſculũ. Aqua maculis omnibus prodeſt: olea autem doloribus ſedandis conferunt. *Idem.*

De oleis pinguedinum & axungiarum.

Ex animalium omnium axungijs Chymiatri, olea extrahunt per alembicum æneum igne lentiſſimo, in quibus maior reperitur vis attenuandi, reſoluendi, & leniendi, quàm in ſolis axũgijs non præparatis, quòd videlicet ſubtilium, & tenuium partium magis reddantur. Sic extrahuntur olea ex axungiis hominis, Taxi, Vrſi, Vulpis, Cerui, Cati, Anguillæ, Capi, Gallinæ, Anſeris, Anatis, Vituli, Porci, & ex omnibus medullis, quæ omnia reſoluũt, leniunt & multis affectibus curandis proſunt. Ex Butyro eodem modo extrahitur oleum valde anodynũ ad eoſdem vſus & dolores omnes ſedandos. *Quercetanus.*

Oleum butyri & lardi.

Butyrum prius in vino albo liquefactum inijciatur in alembicum, ſubijciaturq; ignis mediocris. Deſtillabit oleum valde anodynum. Ex ℔.j. habebis ℥.x. Sic facies laridi, & axungiarũ omnium. *Quercetanus.*

Oleum Butyri.

Butyrum deſtillatum maiorẽ tenuitatem acquirit, ac penetrationẽ, qua expectorare humores, pulmonemq; expedire, & coquere crũda poſſit. Deſtillatur autem cucurbita retorta, cùm parum poſſit aſcendere: faciliusq; aſcẽdit, cum aliis rebus iungitur, vt iiſ faciunt, qui nimia macie extenuati pinguefieri ſtudent. Accipiunt enim butyri recentis ℔.ij. ar.atis & capi carnem, quæ in ℔ xiiſ aquæ ad dimidias decocta fuerit, vnà cum ipſo iure, in quo albiſſimi panis medulla infunditur, modicoq; ſacchari adiecto, vitreis organis aquam eliciunt. plerią; plura addunt, vt res magis, minusve poſtulat. Ipſæ etiam mulieres ſtillaritio butyro, faciem, manus, pectusque inungũt, vt ne rugas contrahant, cutemq; emolliant: eametſi ipſe quoq; oryzam in pedum vitulorum iure decoctam, panisq; micam lacti infuſam, ouorumq; cand.da cum corticibus, & huiuſce generis nonnulla adiungunt, ſimulque deſtillant, vt iuuentutis ſpeciem mentiantur. Plurimum autem ſtillatitius butyri liquor, venenis, præſertim erodentibus aduerſari creditur, quòd ob tenuitatem penetret, faciléq, cũ veneno miſceatur, & eius acrimoniã, ac magnitudinem, moremq, ob pinguedine, atq; vnctuoſitatem compeſcere poſſit. Ad neruorum vlcera, & vulnera vtiliter etiam adhibetur. *Rubeus.*

Oleum mellis.

Mel cum fauis vaſi fictili imponitur, & in fimo equi calido maceratur, dum cera a melle ſeparata ſupernatet: qua ablata, mel [illegible] mi permiſcentur, & ampullæ induntur, [illegible] turque primùm aqua acerrima, deinde [illegible] * Singulare eſt ad podagricos d[illegible] ſeda[illegible] vulneraq; curanda, remedium [illegible]

Oleum & aqua mellis.

Ex melle in vitreum alembicum [illegible] aquam eximiam primum elicies per [illegible] M. [illegible] capiti mortuo, aut fæcibus relictis arc[illegible]am [illegible] ſilices calcinatos addes, ne regurgitet materia, quam per retortam vitream pelles, [illegible] ignem per gradus: ita deſtillabit o[illegible] dum & flaueſcens ſimul cum oleo craſſo, & [illegible] puro. Omnia digerãtur per quatuor aut qu[illegible] dies: poſt rurſus deſtillentur per ale[illegible] tra arenam, manabitque oleum purum, & [illegible] cundum aquæ ſuæ ſupernatans. Hæc aqua [illegible]diſſima eſt propè ad inſtar aceti deſtillati & [illegible]timum aduerſus gangrænam conducit. [illegible] autem, quod inſtar aquæ vitæ ardet, vires habet admirandas, præſertim ſi per dies aliquot c[illegible]letur cum vini ſpiritu. Separato enim illo poſtea, remanet oleum dulce & gratiſſimi ſaporis, vulneribus ſclopetarijs, & phagedænicis vlceribus plurimum conducens. *Quercetanus.*

Aliud oleum mellis præſtantiſſimum.

℞. Mellis à ſua cera non ſeparati ℔.i[illegible]
Tartari in puluerem redacti ℔.j.

Putrefiãt ſimul in fimo qui[illegible] dierũ ſpa[illegible] & deſtillẽtur per retortã. Emanabit primo aqua candida, tum flaueſcens. Hanc redde ca[illegible] mortuo, & putrefiãt rurſus per quindecim dies. Poſt depelle iterũ per retortam, dq[illegible]ter facito: ac tum oleum mellis præſtantiſſimũ conſequèris. *Idem.*

Oleum ceræ.

Ceræ nouæ odoratæ, in ſartagine liquatæ miſcetur arenæ à pulueribus repurgatæ q[illegible]tis eſt: vbi refrixerit, ampullæ erectæ [illegible], & igne primùm lento, poſtea aucto [illegible] dum nihil effluat. * Præſtantiſſi[illegible] ad dolores præſertim podagricos ſedandos, vulnera vlceraq; curanda. Ex gummi [illegible] modo quo ex cera oleum precioſiſſimum [illegible]tur. Similiter etiam ex pinguetudinibus a[illegible]lium olea parantur. *Andernacus ex Eu*[illegible]

Oleum ceræ, aliter.

Ceræ oleum ad reſoluendũ, & atte[illegible] conducit, ſcirrhoſis, frigidiſq; omnib[illegible] confert. Debet prius liquari ad ignẽ, [illegible] los amplius crepitus emittat, antequam [illegible]ponatur. Si ad ſingulas ℔. add[illegible] terræ prius exiccatæ lib. ß. ext[illegible] oleum candidũ aquæ ſuper[illegible]

Aliter

Liquefiat ad ignẽ cera, & decoqu[illegible]

[illegible]

no ad conſumptionem ipſius: idq; tandiu, do nec nullos crepitus amplius edat. Huius ſic præparatæ

℞. Ceræ ℔. j.
Aluminis calcinati ℔ ß.
Saluiæ M. j.

Iniiciantur omnia in alembicum cupreum, cui receptaculum ſit ſubiectum, & deſtillentur igne mediocri. Prodibit primo craſſiuſculum oleum quod rurſus deſtillandum eſt, vt antea, idque ter iterandum, atque ita fit oleum Ceræ præſtantiſſimũ ad omnes neruorũ affectus. Eodem modo ex reſina, & pice oleũ conficitur. *Quercetanus.*

Aliter.

Eliquata cera in aquam cõmunem proijciatur. idq; ad octo aut decem vices repetatur. manibus ſemper agitando, macerandoq;: inde retorta cucurbita, abſq; cineribus lento igne eliciatur oleũ. quod cùm primo exeat butyri modo, quinquies, ſexiéſve eſt repetẽda deſtillatio, dum oleum exeat, quod non concreſcit, nec cogitur: atq; id ſignum perfecti olei, repetitis deſtil-

A lationibus expectandum eſt. Confert doloribus ſtomachi, & præcordiorũ, tuſſi, humoribus craſſioribus è pectore expurgãdis, vulneribus quoq; cruentis & partium neruoſarum optimè conducit. Sunt qui, vbi mel, ac cera diligẽter ex apibus expreſſa ſunt apes ſiccant, & cum cera miſcent, oleumq; deſtillatione eliciunt, podagricis vtile. Vt tamen oleum è cera efficacius ad vlcera habeatur, plerúq; eliquatã ceram, vino albo generoſo ſepties, octieſq; extingunt: nam magis vi-
B num extenuat, & ad partium ſeparationem conducit, eodemq;, vt ſupra dictum eſt, modo oleũ deſtillant. Ceram alij eadem ratione eliquatam, in vrinã coniiciunt, laterumq; puluerem addunt, ac recurua cucurbita, optime ſtipatis rimis, deſtillant, moderato primùm igne, mox auctiore, vulneribusq; magno ſucceſſu imponunt, præſertim vbi ter repetita fuerit deſtillatio, ſingula deſtillatione, quod manat oleum, ſeorſim aſſeruantes. Alij ad ceram adiungunt thus, myrrham, &
C aloem, æquis portionibus, & oleum eliciunt ad vlcera, ac vulnera optimum. *Rubeus.*

De Balſamis, Sectio XIX.

Balſamum artificiale.

℞. Terebinthinæ finiſſimæ ℔. j.
Olei laurini ℥. iv.
Galbani ℥. iij. ß.
Gummi Arabici ℥. iv.
Thuris, Myrrhæ, Gummi hederæ,
Ligni aloes ana ℥. iij.
Galangæ, Caryophylorum,
Conſolidæ minoris, Nucis moſchatæ,
Cinnamomi, Zedoariæ, Zingiberis,
Dictamni albi ana ℥. j.
Moſchi, Ambræ ana ʒ. j.

Contundantur omnia ſimul, & retortæ imponantur. quibus adde

Aquæ vitæ optimæ ℔. vj.

In aqua vitæ madefiat pannus. qui accenſus imponatur retortæ, vt aqua ardeat, commiſcendo materiam, ſicq; relinquantur omnia in infuſione nouẽ diebus, ac tandem in cineribus fiat diſtillatio: ita diſtillabit aqua candida, unà cum oleo, ſemper procedendo cum igne lento, donec colorem olei mutatum animaduerteris ad nigredinem quandam. Quo viſo mutetur recipiens, & adaucto igne diſtillatio perficiatur. Finita diſtillatione, aqua ab oleo ſeparãda, & ſingula ſeorſim ſeruanda: id quod etiam de prima aqua eſt intelligendum. Aqua prima candida, vocatur aqua balſami, & oleum primum ſeparatum, dicitur oleum balſami. Secunda aqua nigricans, vocatur mater balſami. liquor verò ſeparatus ab aqua nigra, eſt id quod balſamum artificioſum vocant: quod ceu precioſiſſimum, eſt diligenter cuſtodiendum. * Prima aqua clarificat oculos, & viſum conſeruat. Facies lota ea aqua, reddit eam pulchram, & conſeruat iuuen-

tutem, calculos renum rumpit, vrinam propter carnoſitatem impeditam, mouet: omnis generis vulnera partium qualiumcunque ſanat mirabiliter, ſi ea lauẽtur & plumaceoli in eadẽ made-
D fiãt & imponãtur. Hecticis, catarrhoſis, tuſſientibus ſubuenit: dolorẽ iſchiadicũ auſert ſubitò fomẽto. Altera aqua, mater balſami dicta, ſcabiẽ ſanat facillimè. idẽ facit in tinea, lepra, & omnib⁹ vlceribus, modò ſine corroſione ſint. Oleũ balſami infinitis morbis ſuccurrit, imprimis capitis vulneribus cum oſſium læſione, & membranarum, idoneũ eſt. Mirabiliter pleuriticis prodeſt, ſi cum aqua bibatur ʒ. j pro vice. Balſamum verò ipſum, miraculum eſt huius mundi. Dolorẽ illo-
E rum, pondere duarũ drachmatũ ſumtum, ſubitò leuat, tuſſi, catarrho, capitis refrigerationi & ſtomachi, vulneribus capitis, ſemel in die perunctò toto capite, prodeſt: penetrat enim facilè etiam ad partes longius remotas. Tumores corporis omnes diſſoluit. Quartanam curat, vnctione totius corporis, ita vt nulla pars intacta relinquatur. Infirmitates omnes tũ calidas, tum frigidas, proprietate quadam occulta ſanat. *Fioravantus.*

F

Balſamum artificiale aliud.

℞. Reſinæ Terebinthinæ. Abiegnæ ana ℔. j.
Thuris albi, Laudani ana ℥. vj.
Nardi Indicæ ʒ. ij.
Rad. Valerianæ, rad. Iridis, rad. Acori,
Rad. Aſari, Cyperi ana ʒ. j.
Meliloti, Galangæ, Caryophyllorum,
Caſiæ odoratæ Zedoariæ ana ʒ. vj.
Nucis moſchatæ ℥. iv.
Macis ℥. i.
Agallochi ℥. ij.
Lacrymæ, oleæ Aethiopicæ ʒ. vj.

Aloes hepaticæ, Myrrhæ ana ℥.j ß.
Caſtorei ʒ.x.
Oſſium [illegible], Styracis calamitæ,
Lateris odo[illegible] ana ʒ j.
Lacrymæ ſang. draconis ℥.j ß.
Florum lauendulæ ℥ iv.
Olei glandis vnguentariæ ℥.vj

Arida in puluerē teruntur, liquoribusq; miſcentur, & diligentiſſimè vi ignis commenſurati diſtillantur. Primum aqua clariſſima effluit, admodum ſubtilis, quæ igni admota, admirabili quodā modo flagrat, atq; balſami aqua vocat. mox oleum coloris aurei emanat, quod balſamū appellant: deinde profluit, ruffo colore præditum. * Aqua quæ prius extillauit, hauſta, vētriculi imbecillitatē mirificè iuuat: nā tum pituitā, tum flatus valenter conſumit: quia verò acerrima exiſtit, ſola per ſe dari nequit, niſi ex vino, aut iuſculo aliquo. Liquor qui ſecūdò diſtillauit, cæteris præfertur: neruorū vulneribus, articulorum cruciatibus, conuulſis, reſolutis, comitialibusq; mirabili modo ſuccurrit. Oleū poſtremo hæc omnia ſimiliter præſtat, ſed imbecillius *Andernacus.*

Balſamum artificiale aliud.

℞. Terebinthinæ ℔. xiij. cum aqua ardente rectificata: & excipiatur illud oleum, quod per balneum aſcendit, clariſſimum, tenuiſſimum, & leuiſſimum.

℞. Huius olei ℔.j. ℥.iij
Florum Borraginis, Roſarum,
Buglоſſæ, Stœchados, Spicæ,
Roriſmarini, Lauendulæ,
Chamomillæ ana P.j.
Sem. Fœniculi, Aniſi, ſem. Baſiliconis,
Sem. Pæoniæ ana ʒ.ß
Rad. Angelicæ Enulæ, Phu, Ireos,
Acori veri, Dictamni, Glycyrrhizæ,
Rad. Pæoniæ, Spicæ Ind. ana ʒ.j.
Corticis Citri, Arantiorum ana ℈.ij.
Saluiæ, Maioranæ, Lauendulæ,
Roriſmarini, Hyſſopi, Menthæ, Betonicæ,
Fol. Lauri ana P.j.

Hæc omnia contundantur, & incidantur ſecundum artem: proijciantur in bociam vitream perlutatam, aut bocciam [illegible] cum diſtillato iam terebinthinæ oleo, hisq; omnibus affunde aquam aniſi aut caryophyllorum, aut poſtremam illam in cinnamomi diſtillatione, ita vt repleatur quaſi bocia. Deinde huic capitellum impone, & iuncturam luto obline. Tum exiccato igne fiat diſtillatio eo modo, quo aniſum, aut aqua cinnamomi [illegible] per aquam, diſtillatur. Quo facto [illegible] eſt, vbi aqua aſcenderit, auferantur [illegible] balſamum, florum, & radicum, & denuo in bocia [illegible] ſtillicis liqu[illegible] eiq; affunde, quidquid proxima diſtillatione extractum, & [illegible] diſtille vt prius. Quòd ſi aqua [illegible] in quantitate [illegible] plus erit affundendum. Vbi iam [illegible] diſtillatio fuerit peracta, bocia rurſus mundetur, & imponatur

A Styracis calamitæ,
Myrrhæ ana ℥
Lac[illegible], S[illegible] ana ℥.j ß
Maſtic[illegible], T[illegible] ana [illegible]

Quibus [illegible], & [illegible] diſtill[illegible] & [illegible]. Sin [illegible] aquam, vt ſuprà, d[illegible] diſtillatio, vt ſupra [illegible] herbis [illegible] auf[illegible] quæ [illegible] ciæ fundo f[illegible] ti[illegible]
B ter, quod [illegible] gummis [illegible] vt [illegible] ſtillatione non ſi[illegible]. Sunt autem [illegible]

℞. Zingiberis, Zedoariæ, Gal[illegible]
Rhabarbari ʒ ß
Gentianæ, Cubebarum ana ʒ.j.ß
Croci ʒ.ß
Cinnamomi ℥.j.
Nucis moſchatæ, Macis,
Caryophyllorum ana ʒ.vj.
C Calami odorati ℥.ß.

Puluerizentur, & cucurbitæ imponantur, v[illegible] oleo & aqua poſtremæ ſeparationis, [illegible] tur vt prima vice. Quo ſic peracto ſepara[illegible] ab aqua, & ſerua oleum balſamum in vitro. [illegible] habet confortādi omnes neruoſas & ex[illegible] partes, quales ſunt ſtomachus, inteſtina [illegible] vterus. Peculiariter ſtranguriæ [illegible] & calculoſis, ſi de eo octo vel decem [illegible] aqua filicis, aut vino bibantur. Omnes [illegible]
D oppilationes aperit, ſanitatem præſer[illegible] tur in ſtatu, qualibet ſeptimana bis [illegible] quot guttæ in brodio ſumptæ *[illegible]*.

Balſamum magiſtrale

℞. Terebinthinæ ℔ [illegible] ℥ [illegible]
Olei laurini ℥ iv.
Cinnamomi, Spicæ [illegible]
Tegularum recentium [illegible]

Tritis triturandis per a[illegible]
E mouet, lapidem frang[illegible] tinnitui a flatu craſſo [illegible] iſchiadi gonagræ podagræ & [illegible] rarū doloribus prodeſt [illegible] parua eius portio, aquæ [illegible] batur. *Med[illegible]*

[illegible]

℞. Myrrhæ, A[illegible]
Sanguinis draconis, T[illegible]
Opopanacis, Carpoba[illegible]
Ammoniaci [illegible]
F Gummi Arabici, [illegible]
Ladani Ca[illegible]
Moſchi [illegible]
Terebin[illegible]

Tritis conte[illegible] co d[illegible] qu[illegible] præſ[illegible]

[illegible]

℞. Rad Angelicæ, C[illegible]
Chelidonij, Enulæ, Cub[illegible] ana [illegible]

[illegible]

A Herb. Chelidonii, Meliſſæ, Adianti,
Chamædryos, Maioranæ, Verbenæ,
R[illegible]æ, Chamæpityos, Menthæ,
Hyſſopi, S[illegible], Fol. L[illegible] ana P [illegible]
Flor. Verbaſci, [illegible], C[illegible].
Violarum [illegible], Betonicæ, Chamomillæ,
Nardi Celticæ, Flor. Roſarum ana P j.
Sem. Anisi, Ocymi, ſem. Card. benedicti,
Sem. Pæoniæ ana [illegible] j.
Baccarum iuniperi, Cort. C[illegible] ana ℥. ß.

B Omnia inciduntur & mixta induntur ampullæ, macerenturq; ex oleo ſ[illegible] ab[illegible] [illegible], ℥ [illegible] aquæ [illegible], [illegible] dein de diſtillantur vt oleum è ſemine aniſi, poſtea

℞. Styracis liquidæ ℥ iij.
Styracis calamitæ, Myrrhæ ana ℥. ij.
Thuris, Maſticis, Laſeris ana ℥. j ß.

Hæc liquore ſuperiore diſtillatitio perfunduntur, vrgenturq; ex ampulla. Tum

℞. Rhabarbari ʒ. j.
Gentianæ ℈ iij.
Zedoariæ, Galangæ ana ʒ ij.
Cinnamomi ℥. j.
Nucis Moſchatæ, Caryophyllorum ana ʒ. vj.
Cubebarum ℈. [illegible]. Croci ʒ. ß.

C Hæc conteruntur, imponunturq; ampullę mundatæ, & oleo diſtillato permixta, iterū per operculum euocantur, tandem ſeparata aqua, oleum reconditur vaſi. * Dantur guttæ ſex vel octo, ex iure, mane aut veſperi: in colicis, nephriticiſque doloribus cochlearis dimidij inſtar ex vino generoſo, vel olei amygdalarum amararū vel dulcium recentis ℥. iij. interdum vomitum mouet: qui ſi, admoto ouo collo ſub mento, impediatur, aluū aliquoties ducit: vertigine, neruorum reſolutione infeſtatis cochlear ex aquæ vitæ ſemuncia, cum guttis aliquot liquoris chalcanthini exhibetur vtiliter. humores namq; reſoluit, & per [illegible] m[illegible]tus expellit. membrum autem reſolutum balſamo perfricatur: hinc ſi cutis exulceretur, adipe taxi eam inungere prodeſt. In renum & veſicæ calculo guttæ octo aut decem ex aqua raphani propinantur dum æger inſeſſu fouetur. *A[illegible]nicus.*

D *Balſamum Romæ factum.*

℞. Terebinthinæ ℥. ß.
Olibani ℥. vj.
Aloes luccocitrini, Maſticis, Galangæ,
Cinnamomi, Croci, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum, Cubebarum ana ℥. j.
Gummi hederæ ℥. ij.

Puluerantur, & miſceantur cum terebinthina, exponanturq; in [illegible] co vitreo. & addantur

Caphuræ, Ambræ griſeæ ana ℥ ij.

& [illegible]. Prima aqua eſt alba & clara, & vinum balſami. ſecūda crocea, & vocatur oleum. tertia magis crocea, & eſt balſamum verum. *Eu[illegible].*

Balſamum aliud.

℞. Terebinthinæ ℔ j.
Mellis puri ℔. ß.

A A[illegible]æ ℔ ß.
I[illegible], Santalorū omnium ana ʒ. iij.
C[illegible], Gummi hederæ, Oſſis de corde cerui,
Z[illegible], [illegible] longi ana ʒ. iij.
Gummi [illegible] ʒ [illegible].
N[illegible], [illegible] Galangæ, Cubebarum,
C[illegible], Carui, Maſticis,
Caryophyllorum, Spicæ nardi,
Croci, [illegible] an ʒ [illegible] j.
M[illegible].

B D[illegible], [illegible] as primā aquam, quæ clara eſt, vt aqua [illegible], ſecunda erit ignita, vt carbo & [illegible], & tertia elicitur nigra.

* Reuiuiſcere & [illegible] iuueneſcere facit. *Euonymus.*

Balſamum aliud

℞. Terebinthinæ abiegnæ ℥ xviij.
Ceræ optimæ ℥ vj.
Cinerum viitis ℥ vj.

C Ponantur ſingula in retortam lutatā, diſtillentur in cineribus, donec nihil amplius ſequatur. Vbi diſtillatio fuerit finita, videbis cerā [illegible] retortæ collum: & hoc ipſum ſignum eſt finitæ diſtillationis. Quòd ſi diſtillauit, ſeruetur in [illegible] vitro diligentiſſime clauſo. * Iuuentutem conſeruat, ſi quis bis in menſe hoc oleo fuerit inunctus: omnia impoſita a corruptione aut putredine cuſtodit. Vulnera qualiacunq; ter quaterq; eo illita ſanat. Cū vrina fuerit retenta. drachmę duæ datæ per os, vrinā prouocant. & ſimili modo datur

D cōtra vermes, puncturas lateris, tuſſim, catarrhū, febres peſtilentes, & ſimilia. *Fioravantus.*

Balſamum aliud.

℞. Terebinthinæ ℥. iv.
Thuris ℥. ß.
Ligni aloes ʒ. ij.
Maſticis, Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,
Zedoarię, Nucis moſchatę, Cubebarū an. ʒ. ij.

E Gummi elemi ℥ j ß.

Miſce, & diſtilla ſecundùm artem. * Leprā curat intrà & extra ſumptum: & multos alios morbos incurabiles, vt cancrū & fiſtulas, &c. *Euonymus à quodam empirico.*

Balſamum aliud.

℞. Terebinthinæ ℔. ij.
Myrrhæ, Caſtorei, Maſticis ana ℥ [illegible].
Olibani, Aloes luccocitrini ana ℥. iv.
Rad. Conſolidæ minor. ℥. j.

F Tormentillæ, Gummi hederæ, Nucis Indicæ,
Zedoariæ ana ℥ ß.
Cubebarum [illegible].

Macerentur ad ignem [illegible] per biduū. deinde diſtillentur. * Vulnera curat, cum linteo impoſitu, febres, ventriculum infra coſtas tumentem, aſthmaticos, phthiſicos, tumores. Contuſiones ſedat, ſpaſmum & paralyſim ex frigore, moribundis data guttatim recreat. *Euonymus à quodam Anglo.*

Balſamum aliud.

℞. Galbani ℔ j.

Gummi hederæ ℥. ij.

Minutim conterantur, & miſceantur terendo ſimul, & mittantur in bociam vitreatam cum ſuo alembico, & diſtillentur in balneo Mariæ: hoc diſtillatum commiſce cum

Olei Laurini ℥.j.

Terebinthinæ ℔. j.

Diſtillentur, & aqua ab oleo ſeparetur.* Mirabiliſſimæ virtutis eſt in tremoribus, paralyſi. Vſus eſt, vt collocetur patiens paralyſim, contractionem, ſpaſmum, & tremorem, reſupinus, & infunde de hoc oleo calido temperatè in fundo vmbilici ſui: & videbis mirabiliſſimam operationem, potius diuinam quàm naturalem: & confert valde paralyſi poſt colicam. *Euonymus, & Villanouanus.*

Balſamum aliud.

℞. Ligni aloes ℥.j.

Opopanacis, Reſinæ pineæ, Bdellij, Galbani, Myrrhæ, Maſticis, Sarcocollæ ana ℥.ß.

Olei benedicti ℥.j ß.

Ladani ℥.j.

Carpobalſami, Xylobalſami, Opobalſami ana ℥ ß.

Olibani, Daphnelæi Sanguinis drac.

Caſtorei, Spicæ nardi, Galangæ, Cubebarum, Maceris, Cinnamomi, Cardamomi,

Meliſſeorum, Corticum Citri ana ℥.ß.

Olei terebinthinæ ad pondus omnium.

Olei veteris ℔.j.ß.

Piſtentur gummi ſubtiliter: deinde ſuperinfunde tantum vini aduſti, vt alia obruat, aut obtegat poſtea ponatur in balneo Mariæ per triduū ad digerendum: pòſt reliqua adde, pulueriʒanda pulueriʒentur: & addito oleo terebinthinæ, & oleo communi, iterum digerantur in balneo, vel fimo equino per dies quatuordecim: demum deſtillentur in cineribus igne lento, ſecundùm artem. * Precioſiſſimum eſt ad paralyſim, & alia permulta *Leonellus.*

Balſamum ad morbos diuerſos.

℞. Vini albi optimi menſ.ij.ß.

Lactis recentis ℥ iij.

Mellis ℥. viij.

Rad. Gentianæ ℥.viij.

Aſtrantiæ ℥ ij.

Angelicæ ℥ ij.

Baccarum Lauri ℥.j.ß.

Rutæ, Iuniperi Roſ rubrarum ana M.j.

Enulæ campanæ ℥.j

Caryophyllorum, Cort. Citri

Calami aromatici, Cinnamomi, Aniſi,

Fœniculi, Maſticis, Belzoini ana ℥.ß.

Conciſa & contrita macerentur in phiala vel phialis vitreis lutatis, per dies 7 vel 8. loco calido Deinde diſtillentur cum alembico lutato: cucurbitæ pars tertia aut amplius vacua ſit. Diſtillentur in cineribus cribratis, lento igne demum augeatur ignis. Puto tamen in alio vaſe ſeorſim & primo vinum & lac ſimul diſtillanda. Ex hac diſtillatione tres quoque liquores colliguntur.

A * Valet contra venena, peſtem, calculum, quartanam, quotidianam, ad ſudorem mouendum, &c. ad aſthma, & viſcerum obſtructiones, [illegible] mnes phlegmaticos, ad epilepſiam [illegible] & preſeruandu ab apoplexia [illegible] conficien[illegible] tiaca non incommode ſubſtitui poteſt [illegible]

Balſamum aliud.

℞. Thuris Maſticis ana ℥.ij.

Ligni aloes ℥.j.

Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,

B Zedoariæ, Nucis Moſchatæ, Cubebarum ana ʒ.vj.

Myrrhæ, Aloes, Ladani, Sarcocollæ,

Caſtorei ana ℥.ß.

Baccarum Lauri, Nucleorum Pini ana [illegible]

Gummi elemi, Opopanacis, Bd[illegible]

Succi Iuæ, ſucci Herbæ paralyſis ana [illegible]

Terebinthinæ ad pondus omnium

Exibit primò aqua, ſecundò oleoſum [illegible], tertiò quaſi mel. *Hollerius.*

C

Balſamum mumiæ.

Pars humani corporis inciſa, ex oliuarū [illegible] per menſem digeri ſinitur: deinde amp[illegible] curuatæ imponitur, ſeparaturq;: poſtea huius liquoris libra j.

Theriacæ optimæ ℥. vj.

Moſchi ʒ j.

Miſcentur, macerantur que diebus 30. atque tunc theriaca è mumia præſtantiſſima prouenit [illegible] ius vncia ex oleo amygdalarū feliciter [illegible],

D qui venenū hauſerunt, aut peſte corre[illegible] vt in lecto ſudent: laterum inflammationibus, abſceſſibus, carbunculo, & ſimi[illegible]bus medet[illegible], ad venena præcauenda, [illegible] drachmæ [illegible] pondere ſumitur. *Andernac[illegible] Paracelſo.*

Balſamum Chriſti.

℞. Olei oliuarum ℔ [illegible]

Vini nigerrimi pontici ℔. iij.

Diſtilla: deinde adde

E Hypericonis ℥.vj.

Liquoris de mumia ℥. iv.

Iterum diſtilla ad menſem, & ſerua. * Valet a[illegible] culorum vulneribus *Paracelſus.*

Balſamum ad vulnera.

℞. Galbani Ammoniaci,

Maſticis, Myrrhæ,

Gummi elemi, Bdellij ana ℥ ß.

Terebinthinæ ℥.j ß. vel ℥.ij

Olei oliuarum ℔ ij.

F Viridis æris ℥.ij.ß.

Pulueriʒentur omnia, & im[illegible] fortiſſimo per ſex vel octo d[illegible] per alembicum, prima [illegible] pòſt per arenam: & ſi vis [illegible] lioris ſaporis, tum adde [illegible] do, quo ſuprà.

℞. Storacis calamitæ Gummi [illegible]

Spicæ nard, C[illegible] C[illegible]

Tragacanthæ, Serapini, O[illegible]

Euphorbij ʒ. ß

Viridis æris ʒ. iij.

Trito

Terebinthinæ ℔.j.
* Curat omnia vulnera antiqua in cauſa frigida & calida. Valet etiam contra ariditatem membrorum,& cōtractionem,ſi hoc fuerint inuncta. *Euonymus.*

Aliud.

℞. Galbani ℥.ß.
Gummi hederæ ℥.v.
Terito, & alembico diſtillato,& cum ℔.j.ſebeſten commiſta denuò diſtillato. * Expertum eſt ad neruorum mollificationem, ſeu paralyſin,& ipſorum contractionem ſpaſmūmve, morbum comitialem, vel epilepſiam, tremorē,omnemq; morbum frigidum: memoriam etiam auget,atque intellectum, ſi occiput,ceruixq; ſomni tempore,eius momento liniatur. *Fumanellus.*

Balſamum ſeu oleum benedictum.

℞. Olei abietis ℔.j.
Albuminis ouorū ad duritiem coctorum ℔.j.
Reſinæ pini ℥.vj.
Gummi Elemi ℥.ii.
Ponātur omnia ſimul in retorta perlutata, & fiat in cineribus diſtillatio, quæ horis triginta ſex perficitur. * In vulneribus contuſis,maximè capitis,valet. *Fallopius.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ claræ ℔.j.ß.
Ceræ flauæ ℔.j.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum ana ℥.j.
Cineris communis ℥.vi.
Ponantur ſimul in retortam lutatam, & fiat lento igne diſtillatio. Poſt diſtillationem ponatur in bocia cum capitello & recipiente:eiq; impone de lateribus tritis ℥.iv. & rurſus diſtilla: & habebis oleum coloris rubini. Mirabile eſt in vulneribus neruorum,curat omnes catarrhos frigidos: prodeſt tuſſientibus pectori inunctum,&c. *Fallopius.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ claræ ℔.ij.
Olei lini ℔.j.
Reſinæ pini ℥.vj.
Thuris,Myrrhæ,Aloes,
Maſticis,Sarcocollæ ana ℥.iij.
Macis,Ligni aloes ana ℥.ij.
Croci ℥.ß.
Ponantur hæc omnia in retortam,diſtillentur primo leniſſimo igne, & exibit aqua [illegible] pau lo pòſt verò ſequetur oleum rubicundum tum augmenta ignem ſemper magis magiſq; intendendo ad finem diſtillationis. Quo facto ſepara oleum ab aqua & vtrumq; ſeorſim ſerua. Aqua ſuccedente tempore rubeſcit, & oleum acquirit rubini colorem. * Oleum valet vulneribus, præcipuè verò partium neruoſarū, oſſium, venarum: cito enim & ſine dolore conſolidat. *Fallopius.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ ℔.j.
Thuris,Myrrhæ,Maſticis, Sarcocollæ ana ℥.j.
Aquæ vitæ ℥.xix.

A Ponantur omnia in retortā lutatam, & diſtillentur in cineribus: & oleum ab aqua ſepara. * Curat & cōſolidat breuiſſimo tempore ſine dolore omnia vulnera, præſertim capitis,claudendo eo vulnus,& in ſuperficie imponēdo,&c. *Idē Fallop.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ ℔.j.
Euphorbij,Sulphuris ana ℥.ß.
Salis ℥.j.
Olei ℔.j.
B Coquantur per horas duas lento igni,colentur, & eo oleo calenti vulnus foueto. * Vulnera glutinat. *Anton. Chalmeteus.*

Balſamum pro vulneribus conglutinandis.

℞. Terebinthinæ ℔.j.
Galbani ℥.ij.
Gummi elemi ℥.ij.
Gummi hederæ ℥.ij.
C Thuris,Maſticis,Myrrhæ ana ℥.ij.
Aloes,Xyloaloes,
Galangæ,Cinnamomi,
Caryophyllorum Nucis moſchatæ,
Cubebarum ana ℥.j.
Aquæ vitæ ℥.iij.
Simul per diem macerentur & noctem: poſtea bis diſtillentur: & oleum illud ſtillatitium tanquam balſamum pretioſum ſeruabis. *Idem.*

Aliud.

D ℞. Terebinthinā & Vinum rubrum,ſit æqualis vtriuſq; copia, bulliāt:& nondum abſumpto Vino effundantur in Aquā Cyclaminis,ſæpiuſq; lauentur dum frigeſcant. hinc miſce medię quātitati Vitellorum ouorum. Efficax eſt in vulneribus. *Hemminus.*

Balſamum arte factum,inſigni vi excellens.

E ℞. Olei terebinthinæ ea qua dixi arte extillati ℔.iij.
Florum lauendulæ,maioranæ,Stœchados,
Florum cordialium, ſpicę,
Foliorum lauri meliſſæ hyperici,
Betonicæ,ſaluiæ,rutæ,menthæ,
Abſinthij romani ana M.j.
Scordi, dictamni ana M.ß.
Radicum Zedoarię,Peucedani,Angelicæ,
Enulę,Iridis,Pæonię vtriuſq;,
Calami aromatici,Valerianę,Struthij,
F Seminis citri, ocimi ana ℥.ß.
Corticum citri Cinnamomi,Galangę,
Nucis moſchatę,Macis,Caryophyllor.an.℥.j.
Gentianę, Rhabarbari, Cubebarum ana ℥.iij.
Croci ℥.ij.
Styracis Myrrhę ana ℥.iij.
Maſticis Thuris,Beniouini ana ℥.j.
Camphorę ℥.ij.
Moſchi ℈.j.
Primo cucurbita impone herbas. flores & oleū terebinthinę, adde ſpiritus vini ℥.iv. digere ac ſtilla per balneum maris. Hinc mijce huic liquo-

ri aromata, radices, ſemina & cortices, ac à dige- A ſtione, citra empyreuma, ſurrige arenoſo igne. Ac huic liquori inde gũmi præſcripta ac lachrymas, iterũq; ad ignẽ reuoca. Moſcus & Caphora linteo cõmendari debent, ac in mediũ cucurbitæ ſuſpendi, ignis enim æſtum reformidant. Hoc plurimis malis confert, ſanitatem ſtabilit, ac rationi incomperta vi, cõrumaciſſima mala perſanat. Finita diſtillatione, ſpiritus vini balneo euocetur. Fæces à prima & ſecunda diſtillatione reſtibiles aſpergantur hoc ſpiritu, digerantur, ac vi B ignis oleũ per alembicũ extundãtur: rubicundũ illud ac empyreuma redolẽs, in vlceribus deploratis mirificam efficaciam habet. *Heurnius.*

Balſamum ad Paralyſin.

℞. Rad. ireos, rad. Ariſtolochiæ ana ℥. ij.
Conſolidæ maioris, Iuæ arthriticæ,
Herbæ paralyſis, Pimpinellæ,
Rutæ, Saluiæ ana M. j.
Baccarum lauri, baccarum iuniperi ana ʒ. vj. C
Florũ ſtœchados, Flor. roriſmarini ana P. j. ß.
Galangæ, Zedoariæ, Zingiberis, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ, Cinnamomi ana ʒ. iij.
Ligni aloes ℥. j.
Thuris, Maſticis ana ʒ. v.
Myrrhæ, Aloes, Sarcocollæ, Bdellij,
Galbani, Ammoniaci ana ℥. j. ß.
Caſtorei ℥. ß.
Gummi elemi ℥. ij.
Diachylonis ireati ℥. iij.
Aquæ vitæ ℥. iv.

Conijciantur omnia in alembicum, & deſtillentur lento igni, donec liquor craſſus effluat, veluti balſamum. *Anton. Chalmeteus.*

Aliud.

℞. Rad. angelicæ, acori, azari, cyperi ana ʒ. j.
Maſticis ℥. j. ß.
Galãgę, Caryophyllorũ, Cinnamomi an. ʒ. iij.
Nucum myriſticarum ℥. iv.
Ligni aloes ℥. ij.
Gummi elemnij ℥. vj.
Aloes optimæ, Myrrhæ ana ℥. ß.
Caſtorei ʒ x.
Styracis calami, Beniouini ana ℥. j.
Sanguinis draconis ℥. ß.
Florum lauendulæ ℥. iij.
Olei nucis vnguentariæ ℔. ß.

Trita hæc aliquot dies macerentur in Aqua vitæ, fiat diſtillatio, vt diximus in oleo terebinthinæ. *Heurnius.*

Balſamum pro contuſis capitis vulneribus.

℞. Olei terebinthinæ,
Ouorum induratorum albuminum ana ℔. j.
Reſinæ ʒ. vj.
Gummi elemnij ℥. ij.

Fiat diſtillatio per cineres ex retorta: horis 36. abſoluitur diſtillatio. *Idem.*

Aliud.

℞. Terebinthinæ ℔. j. ß.
Ceræ flauæ ℔. j.
Nucis myriſticæ, Caryophyl. ana ℥. j.

Retorta lente extrahentur diſtillato adde Laterũ ℥. iv. & iterum diſtilla. *Idem.*

Balſamum pro vulneribus Neruorum & tuſſi.

℞. Terebinthinæ ℔. ij.
Olei communis ℔. iij.
Olei laurini ℥. vj.
Cinnamomi ℥. ij.
Euphorbij, Caryophyllorum, Baccarũ lauri,
Gummi hederæ, Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Galbani ana ℥. j.
Thuris, Maſtiches ana ʒ. ij.

Fiat vt prius deſtillatio: neruorum prodeſt vulneribus, & tuſſi pectori illitum. *Idem.*

Balſamum ad articulorum dolores.

℞. Reſinæ terebinthinæ ℔. j.
Opopanacis, Galbani Sagapeni ana ℥ ß.
Granorum iuniperi Maj.
Thymiamatis ℔. j.

Igne primùm leui: mox auctiore: tandem vehementi deſtillentur. *Rubeus.*

Balſamum aliud.

℞. Reſinę terebinthinæ ℔. j.
Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ℥. ß.
Ladani, Nucis moſchatæ, Caryophyllorum,
Galangæ, Zedoariæ, Carpeſij ana ℥. ß.
Fol. Daphnoidis P. j. D
Succi ebuli, Succi cucumeris agreſtis an. ℥. i j.

Rediguntur in puluerem, quæ redigi apta ſunt, omnibus deinde mixtis, deſtillatione excipitur aqua. * Apum, veſparum, canum rabidorum, & reptilium venenoſorum ictibus, ſi inunguntur, plurimum conducens: magna autem vtilitate Hydropicorum ventres inungi tradunt. *Hieronymus Rubeus.*

Aliud.

E ℞. Reſinæ terebinthinæ ℔. ij.
Olei laurini ℥. iij.
Cinnamomi, Spicæ ana ℥. ij.
Caryophyllos 50.
Folij ℥. ij.
Euphorbij, Baccarum lauri, Gummi hederæ ana ℥. ß.
Galbani, Caſtorei, Cyperi ana ℥. vj.
Tegularum bis coctarum, in oleo communi extinct. ℔. ß.

F Ponatur hic tegularũ puluis in fundo cucurbitæ, reliqua miſceantur, & ſuperponantur [illegible] pulueri, appoſitoq; roſtrato pileo ac r mi[illegible] ſtipatis, igne leui adhibito, primo e[illegible] aqua, quã ſeorſim ſeruare debemus: aucto n[illegible] habebitur oleum, quod Balſan[illegible] creditur. Cal dum e[illegible] penetrat, frigid[illegible] om[illegible]ibus mo[illegible] bis, n[illegible] præſertim, apprimè conducens N[illegible] paralyſim, & [illegible]ons, ac virgæ, ad hæc e[illegible] brorum tremorẽ frigida ortum [illegible] lo[illegible] dorſi, renum, attuumq; potum, & [illegible] plurimum

mum iuuare ſcribũt: aduerſus morſum ſcorpionum, ſerpentum, canis rabidi, & venenatorum, quæ virus eiaculantur vtiliter adhibetur: eadem ratione, ſi quis hyoſcyamum, opium, cicutam, & venena huiuſmodi ſumpſerit, hoc oleum, vino tepido hauſtum, & illitum, conducet: vocẽ amiſſam reſtituit, ſtrumis, & carni in vlceribus ſupercreſcenti reſiſtit: memoriam auget, occipite opportunè inũcto: ad ſurditatem facit: ad vteri dolores ac dentiũ, quos frigiditas, aut flatus craſſiores pepererint. Quæ primo loco manauit aqua melior cenſetur potu, ſed ſola nõ exhibenda eſt, quemadmodum neq; oleum, ſed cum aliquo liquore, morbis, quorum quærimus curationem, proprio. *Hieronymus Rubeus.*

Balſamus ſulphuris.

Ex ſulphuris floribus & Terebinthinato proprio menſtruo, in calore ſicco per aliquot dies digeſtus, extrahitur color inſtar rubini. Menſtruũ ſeparatur, & remanet oleum ſulphuris rubicundiſſimum, quod circulari debet cum vino diſtillato, & alcooliſato. Et hoc modo balſamus ex ſulphure extrahitur: cuius guttulæ tres, aut quatuor exhibentur cum aqua hyſſopi ſuſpirioſis, & purulenta extuſſientibus. *Quercetanus.*

Balſamus Tartari.

R. Tartari crudi ℔.ij.
Salis petræ, Salis fuliginis,
Salis fæcum aceti ana ℥.iv.
Calcis viuæ ℥ vj.

Omnia minutiſſimè contuſa, inijciantur in vas non vitreatum, ac ritè obturatum. Calcinentur xij horarum ſpatio: calcinata ſoluantur in calida, ac per filtrum deſtillentur, pòſt coagulentur, & deinceps calcinentur: ter denique calcinationes, ſolutiones, & coagulationes fiant. Tum inijciantur omnia in alembicũ, ſimulq; acetum deſtillatũ infundatur, vt digitos quatuor ſupernatet. Deſtilletur acetum in bal. Mariæ, ac liquor dulcis emanabit. Tum infunde iterum acetum, vt deſtilletur, idq; tandiu, dum non amplius ſit dulce, ſed acidũ fiat, & quale prius infudiſti, per alembicum efferatur. Tunc omnia valido igne deſtillato per retortam & prodibit oleum feruentiſſimum, cuius vix ſatis prædicari vtilitas poſſit. Hoc eodem modo, ſi voles, totum ſalem tartari per alembicum pelles: ex quo præſtantiſſimum, & ſaluberrimum oleum efficies. *Quercetanus.*

Balſamus Mercurij.

Sublimetur Mercurius toties cum ſimplici calce ouorum optimè præparata, donec omnino ſit extinctus. Huic mixturæ affunde acetum deſtillatum alcoliſatum, vt ſupernatet quatuor digitos. Deſtilletur liquor à fæcibus quater, aut quinquies, donec Mercurius in puluerem rubicundiſſimum euadat, quem cum vini alcoole circulabis in pellicano per octo dies. Separato vini alcoole per alembicũ, remanebit in fundo balſamus Mercurij pretioſiſſimus & dulciſſimus. * Deſperata omnia vlcera, atq; etiã carunculam in veſica ſanat, & vulneribus iſtis ſclopetarijs ſummoperè conducit. *Quercetanus.*

A

Balſamus & Oleum Mercurij.

Balſamus fit ex Mercurio cum aqua calcis teſtarum ouorum & tartari: itemq; oleum, ad fiſtulas, vlcera omnia, & calloſitates præſtantiſſimum. *Idem.*

Balſamus Martis.

Limaturæ Martis lotæ pluries cum muria, ſuperſundes acetum acerrimũ, vt ſupernatet quatuor digitos: ponãtur ſuper cineres calidos octo dierum ſpatio quotidie mouẽdo materiã, & ſeparando acetum, quod colorabitur: & iterũ nouum affundendo idq; tamdiu, donec acetũ non amplius coloretur. Quo ad ignẽ euaporato, puluerẽ, qui ſubſidebit, ſumito, eumq; cum æquali portione ammoniaci ſublimato. Eundem ſublimatũ toties ſuper fæcibus repones, iterũq; ſublimabis, donec rubini appareat color. Poſtea totũ in aquam feruentẽ inijce, vt ſal diſſoluatur. tum apponẽdo ſtatim frigidam, ſubſidebit in fundo Martis balſamus, calcis Solis inſtar. Aqua aũt ſeparetur, ac denuo recẽs affundatur, vt dulcis balſamus efficiatur. Hac etiam methodo conficies balſamum Veneris. *Quercetanus.*

B C

Balſamum artificiale Fiorauanti.

R. Terebinthinæ puriſſimæ ℔.j.
Olei laurini ℥.iiij.
Galbani ℥.iij.
D Gummi Arabici ℨ.iv.
Olibani Myrrhæ,
Gummi hederæ, Ligni aloes ana ℥.iij.
Galangæ, Caryophyllorum,
Conſolidæ min. Cinnamomi,
Nucis moſchatæ, Zedoariæ.
Zingiberis, Dictamni albi ana ℥.i.
Moſchi, Ambræ ana ℨ.j.
Aquæ ardentis optimæ ℔.vj.

E Terenda terantur, miſceantur; & macerentur per dies nouem: inde calore cinerum eliciatur liquor: primò igni mediocri, deinde aucto, quouſq; omnis liquor emanauerit. oleum ab aqua ſeparetur, & ſeruetur ad vſum. * Ad vulnera capitis potiſſimum valet, aliaq; infinita.

Balſamum Vigonis.

R. Olei omphacini ℔.ij.
Styracis calamitæ, Ladani, Croci,
Thuris maſculi, Gummi Arabici, Rubeæ tinctorum,
F Gummi hederæ, Aloes ſuccocitrini, Maſticis,
Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi,
Nucis moſchatæ, Cubebarum ana ℥.ij.
Gummi elemi ℔.j.
Myrrhæ, Bdellij ana ℥.j.
Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis ana ℨ x.

Terantur omnia & cum oleo miſceantur, roſtrato pileo cucurbitæ impoſito ſtipatisq; optimè rimis, initio ad horas xij. ignis ſit lẽtus: inde quibuslibet ſex horis augendo totus humor deſtillet: quem humorem fæcibus tritis denuò affun-

des, & deſtillabis:idq; tertia vice. Hoc oleũ Balſami vires, ac notas omnes habet. Nam doloribus a morbo Gallico mirificè opitulatur: Epilepſię quoq;, ſi ſutura coronalis vngatur, & triginta diebus cum modico vini, & pulueris pæoniæ, ad cochlearis menſurã ſumatur: quę fortè quantitas maior videri poteſt, quã deceat, tametſi eadem menſura, quartana laborãtibus præbeatur, quatuor vicibus, imò ad dimidiam vnciam, cum vino generoſo, iis, qui cor & pulmonem roborare, ac exhilarare ſtudent. frigidis omnibus aſfectib. conducit: & pãnus purpureus hoc liquore madefactus, ſi ad tempora adhibeatur, hemicranię, vertigini, ſtipationi venarum cerebri plurimum conducit: vulneribus item recentibus, ſurditati, conuulſioni, reſolutioni, & huiuſmodi frigidis morbis.

Oleum miræ potentiæ polychreſton.

℞. Olei cõmunis, Terebinthinæ, olei Laurini ana ℔.j.

Miſce, & cucurbitæ immittantur, lentoq; igne diſtillẽtur: quæ prima emanat aqua inutilis eſt: reſtibili materiæ adde Cinnamomi, Caryophyllorum ana ℥ j.ß.

Eupborbij, Galbani, Ammoniaci,
Gummi hederæ Opopanacis, Thuris albi,
Maſticis, Baccatum lauri detruſis corticibus ana ʒ.iij.
Caſtorei, Ligni aloes, Ladani,
Olei ſpicę, vel diſtillati ex Lauendula ana ʒ.ij.

Miſceantur cuncta ac digerantur. Hinc lapidem laterinũ in ſabaceas partes confringes, & in prunis vrito, donec excanduerint, ac oleo reſtinguito, & paulatim aucto igne deſtillẽtur. Studet cerebro frigore madẽti, nam memoriã roborat illitu, ac potu guttulis vino mixtis: refrigerato cerebro narib. immittitur, illinitur hepati frigido, Bombace vtero immiſſum, fœtũ mortuũ extrahit, & menſtrua euocat, grumoſum ſanguinẽ illitu & potu diſſipat: craſſam pectoris materiã attenuat, fiſtulas palpebrarũ ſanat, morſibus venenatis cõuenit, epithematis modo ex vino impoſitũ, vulnera antiqua ſanat. Lienẽ illitu abſumit, podagrę frigidę ac lumborũ doloribus opitulatur, cõuulſionibus ſuccurrit: ſurditati ex frigore medetur gutta auribus immiſſa, ac earũ vermes necat & ſuſurra diſſipat: vrinæ difficultati medetur quę à craſſa eſt materia, calculũ abſumit, vermes necat mollit dura, diſcurit tumida, epilepticis prodeſt ac morbis frigidis. *Heurnius.*

Balſamus Pati pretioſus, ſarcoticus.

℞. Viſci herb. Pæti, Viſci conſol. maior. ana ℥.iiij.
Olei terebinthinæ ℔.j.
Flor. Hyperici flor. Verbaſci ana M.ij.
Pomorum Vlmi ℥.iij.
Acinorum populi arb. ℥.iv.
Spiritus vini ℔ j.ß.

Digerantur in fimo equino, vel relinquantur in calido hypocauſto, in vaſe vitreo optimè clauſo

A per menſem integrum, deinde exprimantur, & colentur, adde

Thuris, Maſticis,
Myrrhæ ana ℥.ij.
Sanguinis drac. ℥.ß.
Mumiæ ʒ.vj.
Terebinthinæ ℔ ß.
Benioini ℥.j.

Circulentur ſimul in pellicano octo dierum ſpacio, deinde moderato calore deſtillētur vini ſpiB ritus, & remanebit in fundo pretioſus balſamus. *Quercetanus.*

Balſamum optimum.

℞. Myrrhæ, Aloes hepaticæ. Nardi Indicæ,
Thuris albi, Sanguinis draconis, Croci,
Mumiæ. Opopanacis, Bdellij,
Carpobalſami, Ammoniaci, Sarcocollæ,
Maſticis, Styracis calamithæ, Gummi Arabici ana ʒ.ij.
Ladani Caſtorei ana ʒ.ij.ß.
C Moſchi ʒ.ß.
Reſinæ terebinthinæ ad pondus omnium.

Deſtillet oleum, vt ars poſtulat. * Corroborat, ipſius vires reſtituẽdo: cadauera à putredine pręſeruat: febrium rigores pellit, ſi ante acceſſionẽ, eo tepente, vngatur ſpina. In vteri ſtrãgulatu, epilepſia, & huiuſmodi alijs morborum generibus cũ vino odorato præbetur: melancholicis quoque, & ijs, qui abſq; cauſa triſtantur, languidisq; ſunt viribus, & bello debilitati, ac laſſitudine laD borant. *Petrus Aponenſis.*

Balſamus Hypericonis ſimplex.

℞. Flor. Hypericonis minutatim conciſorum ℔. ij. Olei terebinthinæ ℔.j. Vitel. ouorũ, num. xx. aquæ vitæ ℔.ß. mixtis omnibus putrefiant in fimo calenti per menſem integrũ: pòſt exprimantur, & ponantur ad Solem per duos menſes. *Quercetanus.*

Balſamus Hypericonis compoſitus.

E ℞. Flor. Hyperici ℔.j.
Viſci rad. ſymphyti maior. ℥.iv.
Florum chamæmeli,
Florum Verbaſci ana P.ij.
Olei ouorum,
Olei terebinthinæ ana ℔.ß.
Aquæ vitæ ℔.j.
Thuris, Myrrhæ ana ℥.ij.
Maſticis, Mumiæ ana ℥.ij.
Sacchari rubri ℥.vj.

F Putrefiãt ſimul in vaſe accuratè occluſo in fimo per menſem: deinde exprimantur, & circulentur in Balneo per triduũ: tum demũ lentiſſimo calore decoquantur ad Balſami conſiſtentiam. *Idem.*

Balſamus Viſci pomorum.

Balſamus viſci pomorũ eadem methodo fiet, vt Balſamus Hypericonis ſimplex: vel cum oleo oliuarum priùs depurato in Balneo [illegible]

Balſamus Viſci pomorum compoſitus.

℞. Foliorũ viſci pomorũ minutatim conciſorum ℔.ij. inijce in matratium vitreum addendo

Acinorum

Acinorum populi arboris ℔.ß. A
Olei axungiæ taxi,
Olei butyri ana ℥.iv.
Olei Terebinthinæ ℥ vj.
Olei lumbricorum ℔.ij ß.
Vini albi generoſi ℔.ij.

Digerantur omnia rectè occluſa in fimo calidiſſimo per duos menſes: pòſt prælo exprimantur: tum circulentur. & ad ignem lentiſſimum decoquantur ad liquorum conſumptionem. Ad dolores ſedandos nullum præſtantius inueniri me- B dicamentum poteſt. *Quercetanus.*

Oleum diuinum.

℞. Sanguinis humani, Spermatis ceti,
Medulli tauri ana ℔.j.
Moſchi ℥.j.
Cineris oliuarum ℥.ij.

Miſce & deſtilla per retortam: & primùm manabit aqua alba mox oleum citrinũ demum oleũ rubrum, max maium virium: cuius guttula vna aut altera exhibita ferè mortuos reſuſcitare fa- C cit. *Fioravantus.*

Oleum ad capitis dolorem à cauſa frigida.

℞. Reſinæ terebinthinæ ℔.j.
Maſticis, Cinnamomi,
Nucis moſchatæ ana ʒ j.
Caryophyllorum. Galangæ,
Zedoariæ. Ladani ana ʒ.j ß.
Succi ebuli, ſucci Cucum. ſyl. ana ℥.j. D

Terenda terantur, & vitreis organis diſtillentur ſecundum artem. *Rubeus.*

Oleum optimum ad memoriam augendam.

℞. Aquæ ex flor. Roriſmarini ℔.j.
Nucis moſchatæ. Caryophyllorum,
Granorum Paradiſi, Cinnamomi,
Cubebarum, Macis, Zingiberis ana ℥.j.
Moſchi ℈.ß.
Piperis longi ʒ.j.
Croci ʒ iij.
Galangæ ʒ ij.

Terantur quæ teri poſſunt, miſceantur & macerentur per dies tres in loco aliquo calido: inde calore cinerũ deſtillentur, augendo ignẽ donec fæces comburãtur Huic deinde aquę adde aquę ex folijs Roriſmarini ℔.j. & coquantur ſimul in vaſe vitreo ad ignem, donec dimidia pars fuerit conſumpta. Quo facto, adde

Olei veteris ℔.j.
Olei de Been ℥ j.
Euphorbi, Caſtorei ana ℥.iv.
Sinapi ℥.vj.
Olei ſeſamini, Olei hypericonis, Olei Citri,
Olei Spicæ, Olei de Zhetto ana ℥ ß.

Miſceãtur omnia in cucurbita vitrea optimè obturata & macerentur ad Solem per menſes tres: & erit factum. Amiſſam memoriam mirabiliter reſtituit, vngendo cum eo caput totũ, & ſtomachum, veſperi, cum itur dormitum. *Fioravantus.*

Oleum ad paralyſin.

℞. Terebinthinæ ℔.ij.
Laterum antiquorum in oleo Iaſmino extinct. q.ſ.
Macis, Styracis ana ℥.j.
Belzoini ℥. ß.

Fiat deſtillatio in alembico vitreo. Tres fluẽt liquores, quorum tertius erit optimus. *Rubeus.*

Aliud cuiuſdam eremitæ.

℞. Olei è coſto, è nucibus ana ℥.iij.ß.
Pinguedinis vulpis ℔.ß.
Pinguedinis viperarum ℥.iij.
Primulæ Veris virentis,
Saluiæ virentis ana ℔.ß.

Herbas cõtuſas cum pinguedinibus, miſce cum oleis addendo

Caſtorei ℥.ß.
Reſinæ Terebinthinæ ℔.j.
Piperis, Pyrethri, Euphorbij ana ʒ.iij.
Vini optimi ℔.ij.ß.

Macerentur omnia: inde deſtillentur, cumq́; tres liquores emanent, poſtremus omnium efficaciſſimus habetur. *Guainerius.*

Aliud ad idem.

℞. Galbani, Gummi hederæ ana ℔.ß.
Olei Laurini ℥ ij.
Terebinthinæ ℔. ij.

Deſtilla & tertio liquore vtere.

Oleum ad paralyſin & contracturas præcipuum.

℞. Olei hypericonis ℔.j.
Terebinthinæ ℔.ß.
Olei Laurini ℥.iv.
Olei ſpicæ ℥.j.ß.
Granorum iuniperi ℔.ß.
Caſtorei ℥.j
Euphorbii ℥.ij.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moſchatæ,
Cinnamomi ana ℥.j.ß.
Florum lauendulæ, flor. Saluiæ,
Flor lilij conuallij ana M.ij.
Maſticis Myrrhæ, Thuris ana ℥.ij.
Mumiæ ℥.j.ß.
Pingued taxi ℥. iij.

Digerantur omnia per menſem in fimo, deinde deſtillentur in alembico ęneo ſecundùm artem. Hoc oleo inungantur membra paralytica, & cõ- F tracta. Eſt enim medicamentum efficaciſſimum. *Quercetanus.*

Oleum benedictum Fioravanti.

℞ Albuminum ouorum ad duritiem coctorum ℥ xij.
Terebinthinæ claræ ℥.xiv.
Myrrhæ electæ ℥ iij.

Miſce & deſtillentur in retorta, primò calore leuiori deinde acriori quouſq; omnis liquor manauerit. Oleum ab aqua ſeparetur, & ſeruetur in vaſe vitreo, optimè obturato. * Valet ad omnis generis vulnera, præſertim capitis, neruorum, &c.

Oleum philoſophorum.

℞. Terebinthinæ claræ ℥.xiix.
Ceræ flauæ ℥.xij.
Cineris vitium ℥.vj.

Miſce & calore cinerum per retortam deſtillentur. * Confert vulneribus tuſſi, catarrho, vermibus: laterum puncturis. *Fioravantus.*

A

Oleum ad fiſtulas, optimum.

℞. Antimonij ℥.iij.
Mercurij ſublimati ℥ j.ß.
Mellis ℥.vj.

Mixtis omnibus, vt artis eſt, deſtillentur per retortam vitream, mediocri igne: exibit oleum ad calloſa, & maligna omnia vlcera, fiſtulas, cancrum, & gangrænam curandam præſtantiſſimum. *Quercetanus.*

De Pulueribus, Sectio XX.

PVLVERES Arabib. Suffuf dicuntur. Quod ſi puluis ex varijs aromaticis rebus (quas Species peculiariter vocant) conſtet, Tragea dicitur, ſiue illa ſit craſſius, ſiue tenuius trita. B Differunt Species & Pulueres, ſicut compoſitū & ſimplex. Sunt enim ſpecies, pulueres compoſitorum medicaminum mixti, ſed nondum humida aliqua materia vniti. Cæterum

Pulverum alij

- Intrinſecus ſumūtur. horum alij
  - Alterant qualitate
    - Prima. Sic
      - Calefaciunt
        - Caput: *vt* Tragema *ad morbum capitis.*
        - Pectus: *vt* — Puluis *ad tuſsim.*
        - Cor: *vt*
          - Puluis *contra peſtem.*
          - Puluis *de bolo.*
          - Puluis *griſeus Cæſaris.*
          - Puluis *rubeus Cæſaris, &c.*
        - Stomachū: *vt*
          - Tragema *ad ſtomach. frig.*
            - Primum.
            - Secundum.
            - Tertium.
          - Puluis *imperialis.*
          - Puluis *ad iuuandam concoctionem.*
          - Species *inciſæ, ſacchari obductæ.*
          - Tragea *groſſa.*
          - Tragea *ad flatus ſtomach.*
            - Primus.
            - Secundus.
            - Tertius.
          - Puluis *aromaticum, &c.*
        - Hepar: *vt* — Tragema *ad hydropem, &c.*
      - Refrigerant
        - Stomachum: *vt* — Tragema *ſtomachum adſtringens, &c.*
        - Hepar: *vt* — Tragema *ad hepar calidum, &c.*
    - Secunda. *Sic alij*
      - Aſtringūt: *vt*
        - Puluis *ad conſtringendum os ſuperius ventriculi.*
        - Puluis *ad vomitum & fluxum ventris, &c.*
      - Menſes *& vrinam mouent: vt*
        - Puluis *ad menſium prouocationem.*
        - Puluis *ad vrinas mouendas, &c.*
      - Calculum *frangunt.* Puluis *ad calculum.*
      - Venerem *ſtimulant: vt* — Tragema *ad ſtimulandam Venerem.*
      - Partum *prouocant.* Puluis *partum prouocans.*
      - Alius.
      - Conſolidant: *vt*
        - Puluis *pro vlceribus gutturis.*
        - Tragema *ad pulmones exulceratos.*
      - Diſſoluunt *ſanguinem concretum: vt* — Puluis *contra caſum.*
      - Impinguant: *vt* — Puluis *impinguans.*
      - Dolorem ſedant: *vt* — Puluis *ad ſuppoſitoria dolorem ſedans.*
  - Purgant humores, Fæces, *&c. Vide literam A.*
- Extrinſecus applicantur, *&c. Vide literam B.*

A. Purgant
- Humores
  - Simplices
    - Bilem: *vt*
      - Puluis *rhabarbari.*
      - Puluis *violarum.*
    - Pituitam: *per*
      - Nares: *vt*
        - Puluis *ſternutatorius.*
        - Puluis *ad naſalia.*
      - Aluum: *vt*
        - Puluis *è turbith.*
        - Puluis *alius Auicennæ.*
    - Melancholiam: *vt* — Puluis *ſenę præparatæ, &c.*
    - Aquam: *vt* — Puluis *ad hydropem.*
  - Compoſitos: *vt*
    - Puluis *laxatiuus magiſtralis, &c.*
    - Puluis *laxatiuus alius, &c.*
    - Laudanum *mercuriale.*
    - Hydrargyrum *metallicum.*
- Faces, *&c. vt*
  - Puluis *contra lumbricos.*
  - Puluis *ad ſuppoſitoria communia.*
  - Puluis *ad ſuppoſitoria ſicca.*
  - Puluis *ad ſuppoſitoria auctior.*

B. Pulueres *qui extrinſecus applicantur, ex varijs commiſcentur medicamentis ſimplicibus: a.q. vel altera ſubinde quantitate*
- Prima. *Sic alij*
  - Temperati
    - Capitales: *vt* Puluis *capitalis temperatus, &c.*
    - Cordiales: *vt* Puluis *pro epithemate cordis tẽperatus, &c.*
  - Intemperati. *Sic*
    - Cale*facientes*
      - Caput: *vt*
        - Puluis *capitalis calidus.*
        - Puluis *ad calefaciendum caput, alius.*
      - Cor: *vt*
        - Puluis *pro epithemate cordis cal.*
        - Puluis *aduerſus peſtem.*
      - Ventriculum: *vt*
        - Puluis *ad ventriculum, calefaciendum.*
        - Puluis *ad ventriculum calefaciendum & conſtringendum, &c.*
        - Puluis *ad flatus diſcutiendum, &c.*
      - Hepar: *vt* — Puluis *pro epithemate hepatis calefaciens, &c.*
    - Refri*gerãt*
      - Caput: *vt* — Puluis *pro epithemate cordis refrigerans.*
      - Cor: *vt*
        - Puluis *pro epithemate cordis refrigerans.*
        - Puluis *aduerſus peſtem refrigerans, &c.*
      - Hepar: *vt* — Puluis *pro epithemate hepatis refrigerans, &c.*
- Secunda. *Sic alij, &c. Vide literam C.*

C. Secunda. *Sic alij*

- Aſtringũt: *vt*
  - Puluis, *conſtringens Galeni.*
  - Puluis *alius eiuſdem.*
  - Crocus *Martis, &c.*
- Abſtergunt,
  - Dentes: *vt*
    - Puluis *ad dentifricia.*
    - Alius.
    - Alius, *&c.*
  - Cutim *in*
    - Toto: *vt*
      - Puluis *contra ſcabiem commun.*
      - Alius, *Nicolai.*
    - Parte, *videlicet capite: vt*
      - Puluis *cephalicus Lucij.*
      - Alius *Galeni.*
      - Alius *Xenocratis.*
      - Alius *Triphonis, &c.*
- Incarnant: *vt* Puluis *incarnans.*
- Cicatricem *inducunt: vt* Puluis *ad cicatricem inducendam, &c.*
- Carnem *auferunt: vt*
  - Puluis *cauſticus Galeni.*
  - Alius *eiuſdem.*
  - Alius *carnis excreſcentias minuens.*
  - Præcipitatum *Ioannis de Vigo.*
  - Mercurius *præcipitatus.*
  - Aurum *præcipitatum.*
- Strumas *diſſoluunt.* Puluis *ad ſtrumam.*
- Dolorem *mitigant: vt*
  - Puluis *ad capitis dolorem ex frigore.*
  - Puluis *ad capitis dolorem ex calore.*
  - Puluis *ad capitis dolorem à vaporibus.*
  - Puluis *ad dolorem lateris, &c.*

DE PVLVERIBVS INtrinſecus ſumendis.

DE PVLVERIBVS CAlefacientibus & ſiccantibus caput.

℞. Cranei ℥.iv. Cineris cuculi,
Hirundinis ana ℥.ij.
Cineris priapi tauri, vel Caſtorei ℥.ß.
Galangæ ʒ.ß.
Sacchari quantum ſatis eſt.

Miſce, & fiat puluis. * Detur manè ſorbendo parum vini albi diluti aqua betonicæ vel gallitriei. *Rondeletius.*

Puluis epilepticus.

℞. Seminis pæoniæ,
Viſci quercini ana ʒ.ij. Cardamomi ʒ.j.
Cantharidum præparatarum ℈.ij.

Puluerizentur omnia, & cum melle conficiatur bolus. *Hieronymus Mercurialis.*

Puluis contra morbum caducum regis Daniæ.

℞. Cranij hominis furis ſuſpenſi, toſti ac triti ʒ.j.
Sem. Pæoniæ Gr.iij.

A Miſce, & fiat puluis. Detur cum aqua lauendulæ ad quantitatẽ vnius cochlearis ægroto tempore matutino. Poſtero & tertio die fac idem.

Puluis epilepticus noſter.

℞. Coriandri præparati, Sem. ſinapis,
Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Sem. Pæoniæ ʒ.vij.
Diptamni albi ʒ.ij.

Fiat puluis. * Contra epilepſiam puerorũ valet.

Alius noſter.

B ℞. Cranei hominis, Coralli rubri, Sem. pæoniæ ana ʒ.j.

Miſce, & fiat puluis, de quo detur tribus vicibus, mane, meridie, & veſperi, cum brodio, vel aqua appropriata.

Alius.

℞. Cranei hominis, ſem. Pæoniæ, Sem gallitriei, vel radic. eius, Radic. tormentillæ.

Miſce, & fiat puluis. * Doſis ʒ.j cum brodio pulli, ſemel in ſeptimana, præcedenti purgatione cũ
C pillulis cochijs. Probatum. *Angelus de Tarento.*

DE PVLVERIBVS CAlefacientibus pectus.

Puluis ad tuſſim.

℞. Amygdal. dulcium, Sacchari ana ℥.ij.
Sem. fœniculi ℥.j.

Tere-

Tere. Da cum Iulapio violato, & aqua Adianti.
Confert tuſſi & thoracis dolori. *Meſues.*

DE PVLVERIBVS CAleſacientibus cor.

Puluis contra peſtem.

℞. Rad. Tormentillæ, Dictamni, Tunicis,
Scabioſæ, rad. Buglosſæ ana ℥.ß.
Sem. Citri, Acetoſæ ana ℥.ß.
Coriandri præparati ʒ.ij.
Roſarum rubrarum ʒ.j.
Sem. Portulacæ ʒ.ij.
Raſuræ Eboris ʒ.ij.
Coralli albi, rubri, ana ʒ.j.ß.
Terræ ſigillatæ ℥.ß.
Boli Armeni ℥.ij.
Miſce, & fiat puluis.

Puluis bezoarticus.

℞. Boli Armeni ℥.ij.
Roſarum rubrarum ʒ.j.
Seminis Acetoſæ, ſem. Citri mundati,
Cornu cerui vſti, ſem. Rutæ,
Doronici Romani, Carabæ,
Sem. Cardui benedicti ana ℈.iv.
Coralli vtriuſque, Ligni aloes,
Serici crudi, Omnium Santalorum,
Margaritarum perforat.
Oſſis cordis Ceruini ana ʒ.j.
Spec. diamarg. frigid. Tormentillæ,
Dictamni, Tunicis, Scabioſæ, Coriandri,
Terræ ſigillatæ ana ʒ.ij.
Caphuræ ℈ ij.
Ambræ ℈.ij.
Croci G.xv. Moſchi ℈.iv.
Fiat puluis. *Meſues.*

Puluis griſeus Cæſaris, contra peſtem.

℞. Rad. Pimpinellæ, rad. Gentianæ,
Rad. Tormentillæ, rad. Serpentariæ ana ℥.j.
Rutæ, Abſinthij, Nucum iuglandium,
Granorum iuniperi, Aceti Roſarum,
Theriacæ electæ ana ℥.j.
Miſceantur omnia ſimul: quidam addunt Caſtorei ℥.ß. Datur ʒ.ß. ad præſeruādum. *Auguſtani.*

Puluis rubeus Cæſaris, contra peſtem.

℞. Myrrhæ electæ, Croci ana ʒ.j.
Oſſis de corde Cerui ℈.ij.
Cornu Cerui ʒ.ij.
Dictamni Cretici, Tormentillæ,
Pimpinellæ, Gentianæ ana ʒ.ij.℈.ij.
Zedoariæ, Zingiberis ana ʒ.iij.
Sulphuris viui, Boli armeni ana ℥ ß.
Caphuræ ℈.iiij.
Theriacę Andromachi Mithridatij opt. ana (ʒ.vj.
Fiat omnium puluis aſpergendo aquæ vitæ modicum, vt eſt artis. Datur vt ſuprà. *Auguſtani.*

Puluis electuarij de bolo.

℞. Santalorum omnium, Galangæ,
Ligni aloes, Cinnamomi,
Coralli rubri, Roſ. rubrarum,

A Sem. Melonum ana ʒ ß.
Radicis Tunicis, Tormentillæ ana ʒ.iij.
Raſuræ Eboris, Cornu Cerui ana ʒ.ß.
Nucis moſchatæ num.j.
Maceris, Cubebarum ana ʒ.j.
Aniſi, Marathri, Zingiberis ana G.xv.
Sem. Acetoſæ, ſem. Citri, Iuniperi.
Sem. Coti, Caryophyllorum ana ʒ.ß.
Boli Armeni ʒ ij.
Fiat puluis. * Doſis ad peſtem ʒ.ij. cum aquæ
B roſarum ℥. ij. Vini ℥.ß.

Puluis præſeruatiuus in peſte.

℞. Rad. Angelicæ, rad. Gentianæ,
Rad. Zedoariæ rad. Tormentillæ,
Rad. Pimpinellæ, rad. Valerianæ, rad. Oſtrutij,
Rad. Ariſt. rot. rad. Dictamni Cretici,
Rad. Zingiberis, herb. Cardui Benedicti,
Herb. Scordij, herb. Rutæ, florum Calendulæ,
Sem. Acetoſæ, ſem. Citri ana ʒ iij.
Croci, Myrrhæ, Coralli rubri præparati,
C Cornu Cerui præp. Caphuræ ana ʒ.ij.
Oſſis de corde Cerui ʒ.j.
Bolli Armeni, Terræ Sigillatæ,
Flor. Sulphuris ana ℥.ß.
Theriacæ Andromachi ℥.ß.
Mithridati ℥.j.
Fiat puluis, cui aſpergatur modicum Aquæ vitę, ſecundùm artem. Doſis ad pręſeruandum, quantitas auellanæ cum aceto. manè. Ad curandum datur à ʒ.j ad duas. *Adamus Lonicerus.*

D

Puluis præſeruatiuus pro familia, eiuſdem.

℞. Rad. Gentianæ, rad. Valerianæ,
Rad. Ariſt. rot. rad. Oſtrutij,
Rad. Pimpinellæ, rad. Tormentillæ,
Herb Rutæ herb Cardui Benedicti,
Cubebarum ana ℥ j.
Granorum iuniperi ℥.ij.
Boli Armeni ℥.j. Aloes ʒ.ij.
E Fiat puluis Doſis manè, quantitas nucis moſchatæ cum aceto.

Antidotus Saxonica, vulgò Deß Hertzogs von Sachſen puluer.

℞. Rad. Valerianæ ℥.ß.
Rad. Viticæ vrentis, Euternesſel ℥.j.
Rad. Vincetoxici ſeu Chelidoniæ ℥.j.
Rad. Polypodij, rad. Althex,
Rad. Angelicæ ſatiuæ. & ſylueſtris ana ℥.ij.
F Cort. rad. Laureolæ, Kellershals wurtzel ℥. j.ß.
Baccarum herbę Paris dictæ, vulgò Wolffsbeer vnd Einbeer. Num xxvj.
Radices incidantur, & affundatur iis acetū acerrimum, vt ſupereminear ad digiti vnius altitudinem, in olla vitreata, bene lutata. Bulliāt ad lentum ignem mediocriter. Hinc decocto operculo effundatur acetum reſiduum omne, & radices exiccentur: Exiccatæ radices puluerizentur, additis granis herbę Paris dictę Num.xxvj. Fiat puluis, qui reſeruetur vſui per ſe vel cum melle. Doſis in adultis ʒ.j. In debilibus, & pueris ℈.ij.

Antidotus hæc à Cl. Medicis Ioanne Moibano, Ioan. Cratone, & Geſnero deſcribitur. Nominis id habet, quia à Ruſtico quodam, qui eius vſum contra peſtem, & venena ſecretiſſimum habuit, olim Duci Saxoniæ cõmunicata fuit, qui poſtmodum in ſecretis eandem habuit, & alijs Principibus communem fecit.

Puluis contra periculoſos, peſtiferos morbos puerorum.

℞. Oſſis vnicornis, Coralli rubri, Succini albi, Margaritarum, Ramentorum auri, Vngulæ alcinæ ana æqual. port. Hæc omnia in mortario contrita miſceatur ſimul, in morbis calidis cum aqua roſacea, in frigidis verò cum aqua lauendulæ detur. Exhibetur autem ad menſurã cochleari j. *Ranzouius.*

Puluis contra toxicum, & omne venenum Medici antiquioris Regis Angliæ.

℞. Pinij indiæ, Rad. tormentillæ, Cinnamomi ana ℥. ß.
Ligni aloes, Granorum iuniperi, Zingiberis ana ʒ.j.
Interdum additur
Cardui benedicti, Angelicæ ana ʒ.ß.
Fiat ex his omnibus puluis ſubtilis, & occluſus in pyxide vitrea bene ſeruetur.

Puluis alexipharmacus præſtantiſſimus, & multis experimentis comprobatus, contra vulnera venenata ſclopetica.

℞. Rad Aſclepiadis ℥ j.
Valerianæ, Tormentillæ ana ℥.ß.
Polypodij querc. ℥.ij.
Angelicæ ſatiuæ ℥.iv.
Angelicæ ſylu. Altheæ ana ℥.ij.
Vincetoxicum ℥.j. Thymelææ ℥.j.ß.
Scabiolæ, Valerianæ min. ana ℥.ß.

E Radices omnes euellantur intra 15. Augusti, & 8. Septembris, quæ poſtea incidantur, ac reponantur in ollam vitreatam ſigillatam cum ſufficiente quantitate aceti, atq; ita 12. horas macerentur, poſt coquantur ſpatio horæ vnius cum dimidia. Effuſo tum aceto exiccentur, donec in puluerem redigi queant. Contuſis omnibus, adde acinos herbæ paris num. 12. cum eiuſdem folijs 36. fiatque puluis: cuius doſis eſt ʒ.j. cum vino albo. *Ioſephus Quercetanus.*

F
DE PVLVERIBVS CAlefacientibus ſtomachum.

Puluis ligni Alo. s.

℞. Ligni aloes ℥.ß. Galliæ aur. j.ß.
Sacchari albi ℥ j.ß.
Potatur ʒ.iij cum mica. * Ventriculi humiditatem immodicam ſiccat, flatus diſſoluit, coctionem iuuat. *Meſues.*

Puluis ligni Aloes alius.

℞. Ligni aloes ℥.uj.

A Cardamomi, Menthæ ſiccæ, Spicæ,
Marrubij, Cyperi, Corticis citri ana ʒ ij.
Galliæ, Schœnanthi ana ʒ j.
M. ſtichis Aniſi, Apij ana ʒ.ij.
Sacchari ad pondus omnium.
Cor & ventriculum roborat, oris odorem commendat, coctionem iuuat *Meſues.*

Puluis diarrhodon.

℞. Trochiſcorum Diarrhodon, Maſticis ana ʒ. ij.

B Succi Menthæ ſiccæ, Ligni aloes ana ʒ.ij ß.
Da ʒ.j. cum vino odorifero. Intemperiem ventriculi frigidam corrigit: ob id dolorem inde natum ſanat, ipſumq; roborat *Meſues.*

Puluis optimus cum cibo ſumendus.

℞. Semin. Leuiſtici, ſem. Amomi,
Sem. Ameos, ſem. Cardamomi,
Sem Aniſi ſem Apij, ſem Rutæ,
Flor. Origani, ſem Anethi,
C Sem. Carui, ſem Fœniculi,
Zedoariæ ſem. Cimini, Saluiæ,
Calamenthi, Thymi, Betonicæ,
Sem. Sileris montani, Piperis longi & nigri,
Hyſſopi. Serpilli, ſem. Petroſelini ana ʒ.ij.
Pyrethri, Liquiritiæ,
Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Cinnamomi ℥.j.
Caryophyllorum, Galangæ, Croci ana ℥.j.
Pulegij ℥. ij ß.
D Puluerizentur omnia, & ſumantur cum omni cibo. * Cerebrum purgat: contra vertiginem valet: viſum conſeruat: amiſſum reſtaurat: bonam digeſtionem facit: inteſtinorum ventoſitates expellit: appetitum amiſſum reſtaurat: cõualeſcentibus & frigidis morbis mirificè ſubuenit: pectoralia conſeruat. *Stockhaldus.*

Puluis pro condiendis cibis.

℞. Cinnamomi electi ℥.ij.
E Zingiberis ℥.j.
Piperis longi, Granorum paradiſi,
Galangæ ana ʒ.ij.
Cardamomi, Nucis moſchatæ ana ʒ 4.
Caryophyllorum, Macis ana ʒ.ß.
Croci orient. ʒ.iij.
Santali rubri, Roſ. rub. ana ʒ.j.
Miſce, & fiat puluis.

Species ad carnes, & piſces.

℞. Cinnamomi ℥.j.
F Zingiberis ʒ.x.
Piperis longi, Granorum paradiſi,
Galangæ ana ʒ.ij.ß.
Cardamomi ʒ j.℈.j.
Nucis moſchatæ, Macis ana ʒ.j.
Croci ℥.ß. Sacchari albi ℔ 4.
Miſce, & fiat puluis. *Bertholdus.*

Tragea optima.

℞. Sem Aniſi, ſem Fœniculi,
Sem. Carui, ſem. Cimini,
Sem. Apij, ſem. Petroſelini,
Betonicæ, Calamenthi,

Hyſſopi,

Hyſſopi, Pulegij ana ʒ.j.
Piperis longi.
Fiat puluis. Vtatur in cibis, contra malam digeſtionem, ventoſitatem ſtomachi, viſus defectum, vertiginem, obliuionem, & calculum. Si placet adde ſacchari q.ſ. eſt.

Alia.

℞. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥.ß.
Coriandri præparati ℥.j.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum,
Macis, Galangæ,
Santali rubri ana ʒ.ij.
Sacchari ℔.j.ß.
Fiat tragea.

Alia.

℞. Confect. Fœniculi, confect. Aniſi,
Confect. Carui, confect. Coriandri,
Glycyrrhizæ raſæ, inciſæ,
Semin. Siſami ana partes æquales,
Galangæ, Zingiberis,
Piperis longi inciſorum ana parum.
Miſceantur.

Alia.

℞. Confect. Aniſi ℥.viij.
Confect Fœniculi, confect. Coriandri,
Confect Carui ana ℥.iiij.
Glycyrrhizæ raſæ & inciſæ ℥.viij.
Zingiberis inciſi ℥ iiij.
Calami aromat. inciſi ℥.ij.
Galangæ, Zedoariæ ana ℥.j.
Miſce.

Alia communis.

℞. Sacchari ℔.v.
Zingiberis inciſi ℥.iij.ß.
Zingiberis puluerizati ʒ.iij.ß.
Cinnamomi inciſi ℥.j.ß.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Confect. aniſi ℔.j.
Miſce & fiat tragea.

Tragea rubra.

℞. Cinnamomi ℔ j.
Zingiberis albi quart. j.
Caryophyllorum ℥. j.
Nucis moſchatæ, Macis ana ℥. j.
Piperis longi, Galangæ ana ℥.j.
Granorum paradiſi ℥.ß.
Cardamomi ℥.ß.
Sacchari ℔.iv.
Croci in vino ſublimato per diem & noctem infuſi ℥. j.
Miſce, & fiat puluis ſecundùm artem.

Species pro Tragea ſimplici.

℞. Cinnamomi inciſi,
Zingiberis inciſi ana ℥ j.
Zingiberis puluerizati ℥. ß.
Caryophyllorum inciſorum ʒ.j. ß.
Aniſi integri ℥. ß.
Macis parum. Sacchari ℔.j.
Miſce.

A *Puluis pro Tragea communi.*

℞. Nucis moſchatæ,
Coriandri præparati ana ℥.ij.
Cinnamomi ℥. j.
Caryophyllorum ʒ.j.
Macis ʒ.ß. Sacchari ℥.vj.
Miſce, & fiat tragea.

Tragea pro mulieribus in puerperio.

℞. Cinnamomi electi ʒ. ij.
Macis, Nucis moſchatæ ana ʒ. j.
B Coriandri præparati ℈.j.
Spec. clareti ℥. ß.
Miſce: de quo ex ʒ.vj vel viij. Sacchari ℔.ß. addendo macis integræ ʒ. j.

Tragea groſſa communis pro ſtomacho & capite.

℞. Confect. Fœniculi dulcis ℥.j.ß.
Coriandri præparati ℥.ij.
C Sem. Aniſi, ſemin. Carui ana ℥.ß.
Piperis Longi ʒ.ij.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ ana ℥.ß.
Zingiberis ℥ iij.
Glycyrrhizæ raſæ & inciſæ q.ſ.
Incidantur ſpecies, & miſceantur. Poteſt addi cinnamomi ℥.j.

Tragea nobilis pro ſtomacho, capite, pectore, & hepate.

℞. Cinnamomi ℥.j.
D Zingiberis, Galangæ, Aniſi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Macis, Cubebarum ana ʒ.j.
Nucis moſchatæ ʒ.iij.
Liquiritiæ ʒ.iij.ß.
Sacchari q.ſ. Miſce, & fiat tragea.

Alia.

℞ Spec. Aromat. roſ.
Diagemmæ ana ʒ.j.
Diarhod. Abbatis, Diapenidi. ana ℈.ij.
E Diambræ ʒ.ß.
Pinearum mundat.
Amygd dulcium mundat. inciſ. ana ℥.j.ß.
Fiat confectio in Morſellis cum Saccharo & aqua Roſarum q. ſ.

Alia.

℞. Cinnamomi ℥.ß.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Galangæ ana ʒ.ij.
Cubebarum ʒ. j.
F Calami aromat. Zedoariæ ana ℈.ij.
Santali rubri ʒ. j.
Roſarum rub ℈.ij. Spodij ℈.j.
Sacchari ℥.x. vel xij.
Miſce, & fiat tragea.

Tragea ſpecialis pro ſtomacho.

℞. Cinnamomi ʒ.iij.
Zingiberis, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moſchatæ, Galangæ ana ʒ.j.ß.
Sem. Fœniculi, Carui ana ʒ.j.
Santali rubri ℈.ij. Sacchari ℔.ß.
Miſce, & fiat tragea.

Tragea pro ſtomacho eructuoſo.

℞. Cinnamomi ℥. ß.
Galangæ, Zingiberis, Nucis moſchatæ,
Zedoariæ, Cubebarum ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Macis ana ʒ.j.ß.
Aniſi ℥.j.
Sacchari q. ſ.
Fiat tragema.

Tragea groſſa.

℞. Cinnamomi electi ℥.ß.
Zingiberis ʒ. iij.
Nucis moſchatæ ʒ.j.ß.
Macis inciſæ ʒ.j.
Caryophyllorum ʒ.ß.
Confect. aniſi integri ʒ.ij.
Miſce, & fiat tragea.

Tragema ad ſtomachum frigidum corroborandum.

℞. Coriandri præpar. vno operculo obducti,
Aniſi, Fœniculi, Carui, Maceris ana ʒ.ij.ß.
Cinnamomi ʒ.j.ß.
Zingiberis albi ʒ j.
Caryophyllorum ℈.ij.
Nucis moſchatæ ʒ. j.
Omnia craſſiore modo incidantur, miſceãturq; : vnde vulgò puluis groſſus dicitur. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Sem. Aniſi, Ameos ana ʒ.ii.
Coriandri præparati, & ſimplici operculo obducti ℥. j.
Cort. Citri præparati ʒ.iij.
Cinnamomi, Maceris,
Iunci odorati ana ℈ ij.
Incidantur omnia, miſceanturque: & cochleare vnum ex eis à cibo ſumatur. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Sem. Aniſi, Fœniculi,
Coriandri ana ſaccharo obductorum ℥.ij.
Seminis Carui confecti ℥.j.
Glycyrrhizæ purgatæ ℥.ij.ß.
Zingiberis, Calami aromatici ana ʒ.iij.
Galangæ, Nucis moſchatæ ana ʒ.j.ß.
Caryophyllorum ʒ.j.
Omnia, exceptis ſeminibus, craſſiore incidantur modo, miſceanturque. *Andernacus.*

Puluis ſeu ſpecies imperiales.

℞. Cinnamomi electi Zingiberis ana ʒ.ij.
Macis, Galangæ, Nucis moſchatæ,
Cardamomi, Granorum paradiſi,
Piperis longi ana ℈ j.
Calami aromatici ʒ. j.
Cubebarum, Caryophyll. inciſorum ana ʒ.ß.
Fiat puluis.

Puluis ad iuuandam concoctionem.

℞. Aniſi conditi ʒ.ij.
Galangæ Cinnamomi ana ʒ.iij.
Piperis longi ℈.ß.
Cort. Citri ſicci ʒ. j.
Sacchari ſolidi ℥.vj.

A Fiat puluis, qui ſumi poſſit interdum ante, interdum poſt cibum, frequentiùs tamen ante, quàm poſt. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Sem. Coriandri præpar. ℥.iij.
Fœniculi ʒ.ij.
Aniſi, Cinnamomi ana ʒ. j.
Sacchari roſati ad quadruplum.
Fiat puluis quo ſtatim à cibo vtendum ad concoctionem & flatus diſcutiendos. *Caſparus Bau-*
B *hinus.*

Aliud.

℞. Semin. Aniſi, Fœniculi, Coriandri obductorum ſaccharo ana ℥.j.
Cinnamomi electi ʒ.ij.
Maceris, Nuces moſchatæ ana ʒ.ß.
Caryophyllorum ℈.j.
Fiat puluis groſſus, ſumatur cochleare à cibo. *Idem.*

C *Species inciſa. ſaccharo obducta.*

℞. Glycyrrhizæ ℥.j.
Cinnamomi ʒ vj.
Zingiberis ʒ.v. ℈.j.
Calami aromat. ℥.ß.
Macis, Nucis moſchatæ ana ʒ.ij ℈ ij.
Galangæ, Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Cubebarum ℈.iiij.
Semin Aniſi, ſemin Carui,
Semin. Fœniculi,
D Semin. Coriandri præparati ana ℥.ij.
Conficiantur omnia cum ſaccharo, vt artis eſt, fiatq; tragea groſſa. *Auguſtani.*

Tragea groſſa pro ſtomacho inciſa.

℞. Calami aromatici, Glycyrrhizæ,
Gentianæ ana ℥.iiij.
Rad. Tormentillæ Zedoariæ,
Granorum paradiſi, Galangæ ana ℥.j.
Zingiberis, Nucis Moſchatæ,
Piperis longi ana ʒ ß.
E Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ.vj.
Sem. Aniſi Fœniculi, Carui,
Coriandri præparati ana ℥.j.
Inciſis incidendis fiat puluis, & miſce. *Medici Colonienſes.*

Alia.

℞. Glycyrrhizæ inciſæ,
Aniſi confecti ana ℔. j.
Confecti ſemin Fœniculi,
F Confecti Carui,
Conf. Coriandri præparati,
Zingiberis albi ana ℥.viij.
Cinnamomi electi ℥.ij.
Calami aromatici ℥.j.
Nucis moſchatæ ℥.ß.
Concidantur groſſo modo, & miſceantur. *Auguſtani.*

Puluis aduerſus flatus, magiſtralis.

℞. Coriandri præparati,
Aniſi purgati ana ℥. ij.
Cinnamomi ʒ.ij.

Caryo-

Caryophyllorum ʒ.j.
Macis ℈.ß.
Sacchari optimi ℥.iiij.
Miſce, & fiat puluis tenuiſſimus. *Medici Florētini.*

Alius ad idem, magiſtralis.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.
Zingiberis ℥.ß.
Cymini, Piperis, Galangæ, Caryophyllorum ana ʒ.ij. Sacchari optimi ℔.j.
Fiat puluis tenuiſſimus *Medici Florentini.*

Alius ſimilis magiſtralis.

℞. Cinnamomi ʒ.j.ß.
Zingiberis ℥.j.
Macis ℈.ß.
Nucis moſchatæ G.viij.
Sacchari albi ℥.ij.
Fiat puluis tenuiſſimus. *Florentini.*

Puluis aromatum.

℞. Aniſi aur.xij.
Sem. Fœniculi aur. iv.
Glycyrrhizæ, Zingiberis ana aur.iij.
Caryophyl. Macis,
Cinnamomi electi,
Galangæ, Galliæ moſchatæ an.aur.ij.
Ligni aloes, Cort.an.aur.j.ß.
Moſchi boni ʒ.j.quartam,
Sacchari albi ad pondus omnium.
Sacchari cādefacti, dimidiū pondus omnium.
* Ventriculum roborat, coctionem iuuat, flatus diſſoluit, halitus gratiam commendat. Dantur aur.ij.cum vino bono. *Meſues.*

Species dulces, pro cibarijs.

℞. Cinnamomi ℥.ij.
Zingiberis albi, Sacchari an.℥.j.
Croci orientalis ʒ.ij.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,
Galangæ Macis ana ʒ.ß.
Miſce, fiat puluis.
Hic puluis, vt & ſequens Italis in cibarijs magnopere experiuntur, nobis non perinde familiares, etſi à noſtris pharmacopœis parantur, *Auguſtani.*

Species fortes fina.

℞. Piperis nigri ℥.ij.
Zingiberis ℥.j.
Croci orientalis ʒ.ij.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.ij.
Puluerifentur omnia tenuiter. *Idem.*

DE PVLVERIBVS EXCALefacientibus hepar.

Tragema ad hydropem & cachexiam.

℞ Inteſtinorum gallinæ, cum interna ventriculi tunica, à carne ſeparata, & vino albo abluta ℔.j. Vrantur in furno: deinde vino albo, & aqua abſinthij extinguantur: pro qualibet vncia ponatur
Galangæ, Cinnamomi ana ʒ.j.
Sacchari roſ.tab.℥.j.

A Miſce, & fiat puluis. * Datur manè ante paſtum, vt ventriculum exiccet. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS REfrigerantibus ventriculum.

Tragema ſtomachum refrigerans & corroborans.

℞. Spec. Triaſandali, Diatrag. frig. an.ʒ.j.
Roſarum rubr. ſicc. Coriandri præparati,
B Coral. rub. ana ℈.j.
Sem. Portulacæ ℈.ʒ.
Sacchari roſ.tab.ʒ.iij.
Miſce, & fiat puluis ſubtiliſſimus.

Puluis de granis myrti.

℞. Baccarum myrti,
Granorum granatorum, toſt.an.ʒ.xx.
Cymini aceto infuſi per hor.24. & ſicc.
Coriandri præparati torref.
Polentæ, Succi meſpilorum,
C Cerationum, Rhois, Glandium ana ʒ.x.
Acaciæ, Hypociſtidos ana ℥ v.
Confice & da. Ad ventriculi & aliorum viſcerum imbecillitatem. *Meſues.*

Puluis ſtomachum roborans.

℞. Coriandri præparati ℥.v.
Diacydonitis ſine aromat. ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ.ij.ß.
Macis ʒ.ß.
D Pul. roſatæ nouellæ ʒ.j.
Sacchari roſ. tabulati, ad pondus omnium.
Fiat puluis, quo vtatur à paſtu. *Amon. Chalmeteus.*

DE PVLVERIBVS REfrigerantibus hepar.

Tragema hepar refrigerans, corroboransq́.

℞. Spec. Diarrhod. Abb. Triaſantali an.ʒ.j.ß.
E Sem. Endiuiæ. Cichorij an.ʒ.j.
Sem. Melonum, Citrulli, Cucurbitæ an.ʒ.j.ß.
Roſar. rubrarum ʒ.ß.
Santalorum omnium ana ℈.j.
Sacchari albiſſimi ℥.v.
Miſce, & fiat tragema. *Fuchſius.*

DE PVLVERIBVS aſtringentibus.

F *Puluis ad conſtringendum os ſuperius ventriculi.*

℞. Coriandri præparati ℥.ij.
Coralli rub. vſti & loti ℥.ß.
Aniſi ʒ.ij.
Roſ. rub. Cort. Citri ſicci. Carnium Cytoniorum, vel Sorborum, vel Pyrorum agreſtium, exiccatorum, vel pul. Diatrionices ana ʒ.j.
Sacchari roſ.tab. quantum ſufficit.
Miſce, & fiat puluis * Valet in affectibus cerebri per conſenſum ventriculi, & in vomitu, facto à nimia relaxatione ventriculi. *Rondeletius.*

Tragema ad vomitum & ventris fluxum.

℞. Carnis Cytoniorum exiccatorum ℥. j.
Coralli rubri ℥. ß.
Cort. citri ſicci,
Sem. Vuarum, vel
Flor. Labruſcæ ana ʒ. ij.
Cinnamomi craſſi ℥. j. ß.
Roſarum rubr. P. j.
Sacchari roſ. tab. quantum ſufficit.

Miſce, & fiat tragema.* Ad fluxum ventris ſumitur per dimidiam horam ante paſtum. Ad vomitum verò poſt cibum: neque ſuperbibi debet quicquam, neque in cibo liquido ſumendus eſt puluis. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS MENſes mouentibus.

Puluis ad menſium prouocationem.

℞. Myrrhæ, Cinnamomi ana ʒ. j.
Sabinæ ʒ. ß.
Sem Apij, Petroſelini, Spicæ nardi,
Squinanthi, Aſari ana ℈. j.

Miſce, & fiat puluis. * Capiat ʒ. j. cum ſucco eryngij. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS MOuentibus vrinam.

Puluis vrinas mouens.

℞. Gummi prunorum, Carabæ,
Cineris cancrorum ana ʒ. j.
Seminis Apij, ſem. Petroſelini,
Sem. Alkekengi ana ʒ. ß.
Cinnamomi, Squinanthi,
Aſari ana ℈. ij.

Miſce & fiat puluis tenuiſſimus. * Sumatur manè cochlear vnum ſuperbibendo cyathum vini albi, vel ex aquis prouocantibus vrinas: quales E ſunt aqua graminis & aſparagi. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS calculum frangentibus.

Puluis ad calculum ex cineribus.

℞. Cinerum Vitri, cinerum Scorpionum, cinerum radic. Braſſicæ, cinerum Leporis, cinerum Putaminum ouorum, è quibus pulli fuerint excluſi, lapidis Spongiæ, ſanguinis Hirci F præparati, Lapidis Iudaici, Gummi iuglandis, acori ana ʒ. j.
Petroſelini, Dauci, Pulegij, Gummi Arabici, ſeminis Althææ, Piperis nigri ana ʒ. j. ß.

Terantur, & ſimul miſceantur. Hic puluis in officinis noſtris non proſtat, poteſt tamen parari neceſſitate exigente. *Auicenna.*

Puluis ad calculum, alius.

℞. Sem. Milij ſolis, ſem. Saxifragiæ ana ʒ j.
A Sem. Lactucæ, ſem. Hyoſcyami,
Sem. Papaueris albi ana ℈. ij. ß.
Quatuor ſem. frig. maiorum ana ℈ ij.
Glycyrrhizæ ℈. iv
Trochiſcorum halicacabi ʒ. j. ß.
Rad. Pimpinellæ, ſem. Geniſtæ ana ʒ. ß.
Sacchari ℥. ij.

Fiat puluis. *Auguſtani.*

Puluis contra calculum, alius.

B ℞. Semin. Fœniculi Raphani,
Petroſelini, Aniſi, Anethi,
Alkekengi Saxifragiæ ana ʒ. ij.
Cicerum rub. ʒ. j.
Cardamomi, Oculorum cancri,
Dentium piſcis lupi, Macis ana ʒ. ij.

Fiat puluis. Doſis ʒ. j. cum vino. *Innominatus.*

Alius.

℞. Gummi ceraſorum, Milij ſolis ana ʒ.
Sem. Petroſelini, Maluæ, Melonum,
C Liquiritiæ raſæ ana ʒ. iij.
Sacchari candi ʒ. x.

Fiat puluis. *Innominatus.*

Ad calculoſas arenulas.

℞. Sem. Petroſelini,
Rad. Petroſelini ab interna animalia purgatarum ana ℥. ß.
Florum Cardui ſtellati ℥. j.

Furno teneri ſiccata in puluerem redigantur. D *Heurnius.*

DE PVLVERIBVS venerem ſtimulantibus.

Tragema ad Venerem ſtimulandam, noſtrum.

℞. Cinnamomi electi ʒ. ij.
Macis. Caryophyllorum ana ℈. ß.
Piperis longi ℈. v.
Sem. Erucæ ʒ. j. ß.
Sem. Raparum ʒ. j.
Sem. Paſtinacæ ℈. j.
Priapi tauri, vel cerui, Scincorum mar. ana ʒ j.
Boletorum Cerui, ſicc. ʒ. j ß.
Cantharidum Gran. vj.
Sacchari albiſſ. ℥. v.

Fiat tragema.

DE PVLVERIBVS partum prouocantibus.

Puluis partum prouocans.

℞. Cinnamomi ʒ. . Croci ʒ. ß
Caſiæ ligneæ ℈. ij.

Fiat puluis. *Auguſtani.*

Alius.

℞. Cinnamomi, Croci ana ℈. j.
Boracis ℈. iv.

Fiat puluis. Detur ex aqua artemiſiæ. I

DE PVLVERIBVS conſolidantibus.

A

Puluis pro vlceribus gutturis.

℞. Sulphuris viui ℥. iv.
Myrrhæ rubeæ Aluminis ſacchatini ana ℥.ij.
Maſticis, Thuris ana ℥.j.
Pyrethri ʒ. vj.
Fiat puluis.
℞. Huius pulueris ℥.j.
Vini ſublimati ℔ j. Miſce.
Hic puluis vſitatiſſimus eſt apud Auguſtanos in Xenodochio. *Auguſtani.*

Tragema ad pulmones exulceratos,

℞. Cineris cancrorum,
Priapi tauri, in aqua roſ. lotorum ana ʒ.ij.
Boli Armeni, Terræ ſigillatæ,
Gummi Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.j.
Sem. Papaueris albi,
Quat. ſem. frig maior. inciſorum ana ℈.j.
Glycyrrhizæ raſ. ℈.ij.
Sacchari roſ. tab. ad pondus omnium.
Penidiarum ℥.j.
Miſce, & fiat puluis. * Capiat cum lacte aſinæ, aut capræ, aut vaccæ. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS DISſoluentibus ſanguinem concretum.

Puluis contra caſum.

℞. Mumiæ, Scabioſæ, Piloſellæ,
Hyperici ana ℥.ß.
Coſti dulcis, Coſti amari,
Nucis moſchatæ ana ʒ.j.ß.
Terræ ſigillatæ,
Boli armeni ana ℈.iv.
Rubiæ tinctorum, Rhapontici,
Sem. Nigellæ ana ʒ. vj.
Rhabarbari, Spermatis ceti ana ℥.ij.
Trochiſcorum de agarico, cum ſale gemmæ præparatorum, Cymini præparati ana ʒ.j.
Fiat omnium puluis. *Ioannes de Thenis.*

Alius.

℞. Terræ ſigillatæ aut Boli armeni,
Sanguinis draconis, Mumiæ ana ʒ.ij.
Spermatis ceti ʒ j.
Rhabarbari ʒ. ß.
Miſce & fiat puluis. Propinetur præcipitatis, ruptis, contuſis, fractis, ex vino aſtringente, vel cui incoxerint, quæ ſtringendi vim habent, vt roſæ, balauſtia, cytinus, malicorium, myrti, & rubi cacumina, ſumach, & id genus alia. Hoc vino intincta lintea, & expreſſa calida laboranti circumuoluta omnem ex ictu, & præcipitio offenſionē mirifice curant: eſtq; celebre Hiſpanis nec contemnendum remedium. *Auguſtani.*

DE PVLVERIBVS IMpinguantibus.

Puluis impinguans.

℞. Farinæ Cicerum in lacte infuſ. & ſicc. ℥.vj.
Orizæ lotæ ℥.ij.
Tritici excort. lacti infuſ.
Hordei excort. lacti infuſ. ana ℥. iij.
Amygdal. dulcium ℥.v.
Papaueris albi panis bis cocti ana ℥.iv.
B Sacchari albi ℔.j.
Tere. Da ſorbēdas in die manè ℥.iij. coctas cum lacte, aut aqua cicerum. *Meſues.*

DE PVLVERIBVS SEdantibus dolorem.

Puluis ſedans dolorem ad ſuppoſitoria.

℞. Cymini, Rutæ, Caſtorij, Opij ana ʒ.j.
C Miſce, & fiat puluis, qui melle excipiatur *Florens.*

DE PVLVERIBVS PVRgantibus bilem.

Puluis Rhabarbari.

℞. Rhabarbari electi ʒ.ij.
Spicæ Indicæ, Maſticis ana G.vj.
Sacchari ℈.ij.
Miſceantur, fiatq; puluis. * Bilem flauam purD gat. *Fuchſius.*

Puluis alius, leniter purgans.

℞. Pulueris Violarum purpurearum ʒ. j.
Ex iure piſorum rubrorum modicè coctorum, tutò ad aluum adſtrictam exhibetur pueris, grauidis & imbecillis. *Andernacus.*

Alius.

℞. Senæ mundatæ,
Violarum purpurearum ana ʒ. ß.
Glycyrrizæ raſæ, Zingiberis ana ℈.j.
E Tartari ℈.ß.
Singula in puluerem redigantur miſceanturq;, & ex iuſculo ſumantur. *Andernacus.*

Alius.

℞. Rhabarbari, Diagridij ana ʒ.iij.
Zingiberis ʒ. ß.
Sacchari electi ℥.j.
Fiat puluis. Ex hoc quoq; tenues placentulæ ſeu paſtilli confici poſſunt, addēdo tritici pollinem
F & aquam roſarum. *Fumanellus.*

DE PVLVERIBVS PVRgantibus per nares pituitam.

Puluis ſternutatorius.

℞. Maioranæ ʒ.j.ß.
Betonicæ, Pyrethri ana ʒ.ß.
Hellebori vtriuſque ana ʒ.j.
Pulegij ℈ j.
Fiat puluis. *Auguſtani.*

Puluis ad naſalia.

℞. Calaminthæ, Maioranæ Rad. Ireos,
Caſtore., Nigellæ, Staphiſagriæ ana ℈.j.
Hellebori albi, Pyrethri, Nucis moſchatæ,
Myrrhæ rubeæ Euphorbij ana ℈.ij.
Conterantur ſingula, deinde cum Ladani ʒ.vj. & melle modico formentur naſalia.

DE PVLVERIBVS PVRgantibus pituitam, per aluum.

Puluis è turbith magiſtralis.

℞. Turbith boni ʒ. j.
Zingiberis albi ℈. ij.
Hermodactylorum ʒ.ß.
Sacchari albi ℥.ß.
Fiat puluis. * Pituitam purgat. *Florentini.*

Alius.

℞. Zingiberis albi, Maſticis,
Turbith electi ana ʒ.x.
Sacchari ʒ.xxx.
Trita miſceantur. * Purgat humores phlegmaticos: datur pueris, mulieribus, ſenibus, & humidis, delicatis, & ocioſis. *Auicenna.*

DE PVLVERIBVS PVRgantibus bilem atram.

Puluis Senæ præparata.

℞. Fol. Senæ ℥ ß.
Zingiberis, Macis ana ʒ. iij.
Cinnamomi, Tartari ana ʒ.j.ß.
Terantur tenuiſſimè. * Purgat caput mirabiliter. *Montagnanus.*

DE PVLVERIBVS PVRgantibus aquam.

Puluis ad hydropem.

℞. Pulueris foliorum Soldanellæ ʒ.j. ß.
Senæ ʒ. ij.
Turpeti vel Rhabarbari ℈.j.
Sacchari ʒ j.
Miſce, & fiat puluis. *Eraſtus.*

Alius eiuſdem, pro mulieribus.

℞. Turpeti ʒ. j.
Rhabarbari ʒ ß.
Soldanellæ ℈.ij.
Zingiberis, Sacchari ana ʒ.j.
Fiat puluis.

DE PVLVERIBVS PVRgantib humores mixtos.

Puluis laxatiuus magiſtralis.

℞. Turbith ℥.j.
Zingiberis, Cinnamomi,
Maſticis, Galangæ, Cardamomi,
Caryophyllorum Aniſi,
Hermodactylorum,

A Scammonij præparati ana ℥.ß.
Fol. Senæ ℥. ij.
Sacchari albi ℥.iv.
Terantur omnia, & commiſceantur.

Alius.

℞. Turbith electi ℥. ß.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Cardamomi,
Galangæ Maſticis ana ʒ.ß.
Aniſi ʒ.j.
B Hermodact. Diagridij, Senæ ana ℥. ß.
Sacchari ℥. iij.
Fiat puluis. *Stockhaldus.*

Alius.

℞. Senæ ℥. ix.
Diagridij ʒ.j.ß.
Salis Indi ℥ ß.
Fæcum vini ℥.iv.
Maceris ℥.iij.
C Cinnamomi ʒ.j.ß.
Miſce, & fiat puluis. * Humores melancholicos & aduſtos purgat, nec non pituitam & flauam bilem. *Trincauell.*

Puluis ſolutiuus de tribus.

℞. Senæ ʒ.vj.
Turbith ℥.ß.
Rhabarbari ʒ.ij.
Glycyrrhizæ, Aniſi, ſem. Fœniculi ana ʒ.j.
Spicæ Indicæ ℈.ß.
D Fiat puluis. *Auguſtani.*

Puluis paſſauant, cum Rhabarbaro, vſualis.

℞. Flor. Borraginis, Violarum ana ℈.ij.
Zingiberis, Spicæ nardi ana ʒ.j.
Glycyrrhizæ, Aniſi ana ʒ. ij.
Diagridij ʒ iij.
Rhabarbari electi ʒ.vj.
Turbith gummoſi ℥.j.
E Senæ ℥. ij.
Miſce, & fiat puluis. *Colonienſes.*

Laudanum mercuriale.

Hydrargyrum ex lixiuio coquitur, purgaturq; cum ſale, aceto, & aqua, vſque dum c[illegible] n-ſtar pelluceat: deinde cum chalca[illegible] in [illegible] redacti, & ſalis nitri pari pondere m[illegible]cetur, c[illegible] pitur aceto ſtillatitio fortiſſimo, & piſt[illegible] gneo diligenter ſubigitur: mox vaſ[illegible] & [illegible] altum euchitur, vt ars docet p[illegible]a co[illegible]m[illegible] F do per alumen in calcem red[illegible]tum & [illegible] tri eleuatur: atq; tunc enacuat on[illegible] n[illegible]m maximum prouenit Hoc a[illegible] d[illegible]o optimè diſtillato perfunditur [illegible] diligenter obſerato h[illegible] c[illegible] nec in fundo olei albi[illegible] inde exiccatur, reriturq & [illegible] co liquido liqueſcere ſinit[illegible] tum vitro conditur [illegible] Theriaca præſt[illegible] a a[illegible] a c[illegible] nium vnicum ex M[illegible] vel Th[illegible] ma, vel præclaro vino exhibetu[illegible].

Hydrargyrum metallorum. A

Liquor Hydrargyri exiccatur: deinde cũ Chalcantho in humorem redactum imbuitur: eaque ratione, qua fæcularum vini exiccatarum ſpiritus ſolet, abſtrahitur tandiu, dum Coralij inſtar rubeſcat. * Datur grani pondere ex Theriaca, vel Mithridato: idque pro ægri ac morbi ratione. *Andernacus ex Paracelſo.*

Puluis purgatorius.

℞. Fol. Senæ, Sacchari ana ʒ.vj. B
Zedoariæ Zingiberis,
Liquiritiæ ana ʒ.j.
Tartari ad pondus omnium.

Fiat puluis. Doſis ʒ.j ß. per duas horas ante prandium. Purgat caput, ſtomachum, ſplenem, & renes. *Herman.*

Alius.

℞. Violarum, Borraginis,
Roſarum, Liquiritiæ,
Aniſi, Fœniculi,
Polypodij quercini ana ℥.ß.
Senæ ℥.ij.ß. Fiat puluis.

Alius.

℞. Senæ ʒ.iij.
Zingiberis ℈.ij.
Cinnamomi, Tartari ana ℈.j.

Miſce, & fiat puluis.

Alius.

℞. Senæ ℥.j.
Tartari ℥.ß.
Zingiberis ʒ.ij.
Caryophyllorum ʒ.ß.
Diagridij G.x.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.ij.

Alius.

℞. Cinnamomi, Zingiberis,
Galangæ ana ʒ.j.
Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Croci, Macis ana ʒ.ß.
Tartari ℥.ß.
Senæ ℥.j.
Diagridij ʒ.j.
Roſ. rub. ʒ ß.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ j. vel ℈.iv. Francofordiæ in vſu. *Baſſanus.*

Alius.

℞. Turpeti electi ʒ.j.
Zingiberis,
Cinnamomi ana ʒ.ß.
Galangæ, Maſticis,
Calami aromatici,
Caryophyllorum ana ʒ.j.
Aniſi ℈.j.
Hermodactyl. præparat.
Diagridij,
Senæ ana ʒ.j.
Sacchari ℥.j.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.i. vel ℈.iv. Auguſtæ & Vlmæ in vſu. *Ioan. Stockzial.*

Alius.

℞. Senæ ʒ.ij.ß.
Tartari ʒ.ij.
Croci ʒ.ß.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.ij. cum modico ſaccharo in brodio piſorum, caulium, vel vino. *Conradus de Sindelſingen.*

Puluis laxatiuus delectabilis.

℞. Turpeti electi & confricati ʒ.j.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ.ß.
Galangæ, Maſticis,
Calami aromatici,
Caryophyllorum ana ʒ.j.
Aniſi ℈.j.
Hermodactyl. præparat.
Diagridij, Senæ ana ʒ.j.
Sacchari ℥.j.

Miſce, & fiat puluis.

Puluis purgatorius.

C ℞. Fol. Senæ ℥.j.ß.
Zingiberis ʒ.iij.
Tartari ʒ.vj.
Caryophyllorum ʒ.j.
Aniſi, Carui,
Galangæ ana ʒ.ß.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.ij. vel ʒ.iij.

Puluis laxatiuus.

℞. Senæ ℥ ß.
D Turpeti ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.j.
Tartari ʒ.iij.
Sacchari ℥.j.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ℥.ß.

Puluis laxatiuus ſine moleſtia.

℞. Diapenidij ℥ ij.
Turpeti electi ʒ.ij.
Spec. elect. de ſucco Roſ. ʒ.iij.
Zingiberis ℥.j.
E Aniſi ʒ.ß.

Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.ij. vel iij. manè.

Puluis ſolutiuus ſine dolore.

℞. Turpeti opt.
Rhabarbari electi,
Hermodactylorum ana ʒ.ß.
Diagridij G ij.
Zingiberis, Galangæ,
Aniſi, Spicæ, Macis ana ℈.ß.
Roſarum ℈.j.
F Sacchari ʒ.ij.

Miſce, & fiat puluis.

Puluis laxatiuus.

℞. Eſulæ repreſſæ in aceto infuſionis Tragacanthi ʒ.vij.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moſchatæ, Zingiberis,
Galangæ, Aniſi,
Cymini ana ʒ.j.
Sacchari ad placitum.

Puluerizentur, & detur vnum cochlear. Poteſt offerri omnibus de cauſa frigida laborantibus:

vt delicatis, conſtipatis, & cholericis, ante prandium, in medio, & in fine abſque abominatione. *Arnold. de Villanoua.*

Puluis laxatiuus alius.

℞. Turpeti electi ℈ iv.
Zingiberis ʒ.ß.
Sacchari ad pondus omnium
Miſce, & fiat puluis. Sumatur cum vino calido, ſtomacho ieiuno.

Puluis laxatiuus.

℞. Turpeti ʒ.i.
Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ.ß.
Galangæ, Maſticis,
Cardamomi, Caryophyllorum ana ʒ.j.
Aniſi ℈ j.
Hermodactylorum,
Diagridij, Senæ ana ʒ.j.
Sacchari ℥.j.
Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ. j. vel ℈. iv. *Steckſtaldus.*

Puluis laxatiuus in cura retentionis menſtruorum à phlegmate.

℞. Turpeti boni & electi ʒ j. vel ℈.iv.
Zingiberis ʒ.ß.
Salis gemmæ G.v.
Sacchari ʒ.ij.
Miſce, & fiat puluis. Sumatur cum ſero caprino, vel brodio Pulli, vel Cicerum.

Puluis laxatiuus noſter.

℞. Senæ mundatæ ℥ ß.
Zingiberis ...
Tartari ʒ vi.
Caryophyllorum ʒ.j
Aniſi, Carui,
Galangæ ana ʒ.ß.
Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ ij.

Alius valde bonus, & poteſt dari in ferculo.

℞. Cinnamomi ʒ.ß.
Macis, Croci ana ʒ.j.
Senæ ʒ.vij
Zingiberis ʒ.j.ß.
Sacchari ad pondus omnium.
Miſce, & fiat puluis. Doſis ʒ.j.

Alius.

℞. Senæ mundatæ ʒ.iij.
Turpeti ʒ.j.
Tartari ʒ.j.ß.
Eſulæ præparatæ ʒ.j.
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.ß.
Sacchari ℥ j.
Miſce, & fiat puluis. Doſis à ʒ.j. vſq; ad ʒ ij. cum pane toſto, vel brodio Piſorũ, ſtomacho vacuo.

Tragea laxatiua.

℞. Cort. rad. Eſulæ præparatæ & correctæ ℥ j.
Nucis moſchatæ, Liquiritiæ ana ʒ.ij.
Cinnamomi, Aniſi, Fœniculi ℈.ß. G.v.
Maſticis ʒ.j.
Sacchari q.ſ.

A Fiat puluis. Educit aquam citrinam.

Tragea laxatiua, pro delicatis.

℞. Cinnamomi electi,
Zingiberis ſem. Aniſi ana ℥ ß
Senæ mundatæ ℥.ij.
Sacchari ℥ iij.
Fiat tragea. Huius cochlea vnum bis vel ter in die ſumatur alium.

Tragea laxatiua alia.

B ℞. Cinnamomi, Zingiberis ana ʒ j.
Nucis moſchatæ, Galangæ,
Maſticis, Caryophyllorum,
Cardamomi ana ℈ j.
Xyloaloes ℈.ß.
Aniſi ʒ.ß.
Turpeti optimi ʒ ij.
Hermodactylorum ʒ.v.
Senæ ʒ.ij.
Sacchari ℥.ß.
C Fiat tragea. Doſis in principio ʒ.j. vel plus.

Tragea ſoluens ventrem.

℞. Turpeti ℥ j.
Cinnamomi, Zingiberis,
Caryophyllorum, Macis ana ℥.ß
Sacchari ad pondus omnium,
Spec. aromat. roſat. ʒ ij.
Fiat tragea. Doſis ad libitum.

Alia.

D ℞. Turpeti electi ʒ.ij.
Agarici, Polypodij ana ʒ j
Cinnamomi, Macis ana ʒ.ß.
Caryophyllorum ℈.j.
Zingiberis ℈.ß.
Sacchari ad pondus omnium. Fiat puluis.

DE PVLVERIBVS purgantibus fæces.

Puluis contra lumbricos.

E ℞. Coronarum Centaurij minoris,
Lupinorum ana ℔.ß.
Abſinthij, baccarum Lauri,
Gentianæ ana ℥.iv
Ariſtolochiæ rotundæ,
Pyrethri, Polypodij,
Petroſelini Macedonici,
Zedoariæ, Myrrhæ ana ℥.ij.
Abrotani ℥.j.
Sem. Athanaſiæ ℥.iij.
F Flor. Perſicorum ℥ j.ß.
Coriandri præparati ℥ j.ß.
Senæ Alexandr. Sem. Santonici ana ℥.j.
Aloes, Sem. Portulacæ,
Rad. Dictamni albi ana ʒ.ij
Miſce, & fiat puluis. *Colonienſes*

Alius.

℞. Sem. contra lumbricos ℥ j.
Lupinorum ℥ ß Abſinthij ʒ.ß.
Cornu Cerui vſti ʒ.j.ß.
Miſce, & fiat puluis.

Alius.

℞. Sem. Sanct. ℥ iv.
Fol. Senæ ℥ j.
Coriandri præparati,
Cornu Cerui ana ʒ. ß.
Fiat puluis. *Augenius.*

Alius.

℞. Corallinæ, Cornu Cerui vſti,
Raſuræ eboris, Coralli rubri,
Sem. Citri, Acetoſæ,
Portulacæ, Coriandri præpar. ana ℥. ß.
Rad. Dictamni albi,
Filicis maſcul. ana ʒ. ij.
Sem. Citri ʒ. ij.
Sem. contra ʒ. j.

Puluerata irrorentur aceto acerrimo, & in vmbra ſiccentur per tres vices. *Laurent. Ioubertus.*

Alius.

℞. Sem. contra ℥. j.
Fol. Senæ mundat. ʒ. vj.
Sem. Tanaceti, Portulacæ,
Lupinorum ana ʒ. iij.
Sem. Acetoſæ,
Rhabarbari opt.
Rad. Diſclamini ac Zedoariæ,
Corallinæ, Cornu Cerui vſti ana ʒ. ij.
Fiat puluis. Doſis ʒ. j.

Alius.

℞. Rad. Mecooch albiſſ. ℈. ij.
Cornu Cerui vſti ʒ ß.
Diagridij G. j.
Fiat puluis in lacte ſumendus, tertio iterandus. *Caſparus Bauhinus.*

Puluis ad ſuppoſitoria communia magiſtralis.

℞. Aloes, Cymini,
Salis gemmæ,
Rutæ ana ʒ j.
Terantur, & fiat glans cum mellis quantum ſufficit. *Medici Florentini.*

Puluis ad ſuppoſitoria ſicca.

℞. Spec. Hieræ picræ ℥. j. ß.
Colocynthidis ʒ. vj.
Hellebori albi ℥. j.
Salis communis ℥ iij.
Farinæ frumenti ℥ xiix.
Cum vitello Ouorũ & Melle deſpumato, quantum ſatis eſt, fiant ſuppoſitoria. *Auguſtanus.*

Alius acutior.

℞. Aloes, Hellebori nigri,
Centaurij, Cymini,
Rutæ ana ʒ. ij.
Fiat puluis, vt ſuprà. *Medici Florentini.*

Alius adhuc acutior.

℞. Hellebori albi,
Granorum Colocynthidos ana ℥ j ß.
Eſulæ præparatæ, Hermodactylorum ana ℥. j.
Spec. Hieræ S. Galeni ʒ. j.
Miſceantur puluerizata. *Cordus.*

A *DE PVLVERIBVS extrinſecus applicandis.*

DE PVLVERIBVS capitis temperatis.

Puluis capitalis temperatus.

℞. Roſarum, Santal. albi, rubri, Eruſcæ,
Betonicæ, Stœchadis, Rad. Peoniæ,
B Saluiæ, Maioranæ, Caryophyllorum,
Sandaracæ ana ʒ. j.
Terantur tenuiſsimè. *Medici Florentini.*

Puluis cordialis temperatus.

℞. Roſarum rubr.
Coralij rubri
Corticum Citri, Oſſis de corde Cerui,
Serici grano tinctorum infecti ana ʒ. j.
Santali albi, rubri, citrini ana ℥. j.
C Croci, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Ligni Aloes ana ℈. j.
Ambræ ℈. ß.
Caphuræ ℈. ij.
Terantur vt ſuprà. *Medici Florentini.*

Puluis cordialis.

℞. Coralli vtriuſque, Sigilli Lemnij ana ℥. ß.
Raſuræ Eboris, Cornu Cerui ana ʒ. ij.
Margaritarum ʒ. j.
Coriandri præparati, Spodij,
D Roſarum ana ℈. ij. ß
Oxalidis, Fragm. lapid. pretioſ.
Oſſis de corde Cerui ana ʒ. ß.
Sacchari ℥ iij.
Fol. Auri, fol. Argenti ana num. xxv.
Per ſe trita probè ſerua. *Sylvius.*

DE PVLVERIBVS calefacientibus caput.

Puluis Magiſtralis.

E ℞. Stœchadis, Nucis moſchatæ, Betonicæ,
Rad. Betonicæ, Seſeleos, Maioranæ,
Ligni Aloes, Caryophyllorum ana ʒ. j.
Moſchi, Ambræ G. ij.
Fiat puluis. *Heurnius.*

Puluis ad calefaciendum caput, alius.

℞. Nucis moſchatæ, Macis, Galangæ ana ʒ. ij.
Granorum tinctorum, Cinnamomi ana ʒ. j.
Flor. Stœchadis, Roſarum,
F Flor. Roriſmarini, Chamomillæ ana ʒ. j. ß.
Cort. Citri ℈. j.
Schœnanthi, Spicæ Celticæ ana ℈. ß.
Fiat puluis tenuiſsimus: quo vtendum in declinatione lethargi, aut in ſomno profundo, maximè ſi addatur Caſtoreum, vel Coſtus. *Rondelet.*

DE PVLVERIBVS calefacientibus cor.

Puluis pro epithemate cordis calidus.

℞. Santali albi, rubri, citrini ana ʒ. ij.

Been albi rubri, Serici grano tinctorio infecti, A
Oſſis de corde cerui ana ℥.j.
Croci, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Ligni aloes ana ℥.ß.
Ambræ, Moſchi ℈.j.
Fiat puluis. *Florentini.*

Puluis aduerſus peſtem, magiſtralis.

℞. Dictamni Cretenſis,
Coralli albi, Tormentillæ,
Boli, Gentianæ ana ℥.j.
Terræ Lemniæ ℥ ß.
Fiat puluis tenuiſſimus. *Medici Florentini.*

DE PVLVERIBVS excalfacientibus ventriculum.

Puluis ad ventriculum calfaciendum.

℞. Galangæ, Cyperi,
Caryophyllorum ana ʒ ij.
Abſinthij, Menthæ ℥.ß.
Miſce, & fiat puluis. *Rondeletius.*

Puluis ad calfaciendum & conſtringendum ventriculum.

℞. Abſinthij, Cyperi,
Maſticis, Macis ana ℥.ß.
Coralli rubri, Balauſtiorum,
Sumach, Myrtillorum ana ʒ.ij.
Piperis longi, Cinnamomi,
Sanguinis draconis ana ʒ.ij.
Fiat puluis tenuiſſimus, quo ſinapiſetur venter & ſtomachus, priùs facta inunctione cum oleo maſtichino, aut lentiſcino, aut cytoniorum, & pauco aceto, vel vino. *Rondeletius.*

Puluis ad flatus diſcutiendos ventriculi.

℞. Galangæ maioris & minoris,
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Squinanthi ana ʒ.iij.
Cymini, Carui, Apij,
Petroſelini in aceto maceratorum ana ʒ.ij.
Sem. Rutæ ʒ.j.
Miſce, & fiat puluis, quo inſpergatur venter melle perunctus, & pauco vino. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS excalfacientibus hepar.

Puluis pro epithemate hepatis excalfaciens.

℞. Roſarum,
Santali albi, rubri,
Abſinthij,
Schœnanthi,
Spodij,
Nardi Indicæ,
Cinnamomi ana ℥.ß.
Moſchi ℈.j.
Miſce, & fiat puluis tenuiſſimus. *Florentini*

DE PVLVERIBVS refrigerantibus caput.

Puluis ad phrenitidem.

℞. Coriandri ʒ.ij.
Flor. Nymphææ ʒ.iij.
Violarum, Roſarum ana ʒ.ij.
Sem. Lactucæ, Papaueris ana ʒ.j.
Coralli rubri ʒ.j.ß.
Santali rubri ℈.ij.
B Fiat puluis tenuiſſimus, quo ſinapizetur pars capitis anterior. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Flor. Violatum, Nymphææ ana ℥.j.
Roſarum ℥.ß.
Flor. Chamomillæ ʒ.ij.
Cap. Papaueris, vel Cort. Mandragoræ ℥ j
Sem. Papaueris albi ʒ.ij.
Sem. Aniſi, Anethi,
C Granorum tinctorum ana ℈.j.
Fiat puluis. *Rondeletius.*

DE PVLVERIBVS refrigerantibus cor.

Puluis pro epithemate cordis refrigerans.

℞. Santali albi, rubri, citrini ana ℥.ß.
Been albi, rubri,
D Serici grano tinctorio infecti,
Oſſis de corde cerui ana ℥.j.
Sericum minutim incidatur, reliqua per ſe terantur: miſce, conſerua in pyxide vitrea. *Florentini*

Alius, temperatus potius.

℞. Santali rubri ana ℥.ß.
Cort mali Citri, Santali albi,
Roſarum, Coralli albi,
Coralli rubri, Carabæ,
E Spodij ana ℥.ß.
Flor. Borraginis, Doronici,
Oſſis de corde cerui, Croci ana ʒ.j.
Spec. Lætitiæ, ſpec. Diagemmæ,
Spec. Diamarg frigid. ana ℈.iv.
Caphuræ ℈.j.
In puluerem redactæ ſpecies commiſceantur *Colonienſes Medici.*

Alius.

℞. Flor. Bugloſſæ, flor. Borraginis,
F Flor. Meliſſæ ana M.ß.
Santalorum omnium,
Roſarum rubr. ana ʒ.ij.
Cort Citri, Sem. Acetoſæ, Ligni aloes,
Caryophyllorum ana ʒ.j.ß.
Frag. lap pretioſorum ana ʒ.j.
Doronici, Been vtriuſque, Succini,
Oſſis de corde cerui ana ℈.iv.
Margar. præpat Coralli vtriuſque,
Spod ana ʒ.ß. Croci ℈.ß.
Caphuræ G.vj.
Moſchi G.iij.

Tita

Trita omnia probè, vſui reſeruentur * Mirifi-cè in cordis affectibus, palpitatione, ſyncope, & conc ſis propemodum vitalibus facultatibus, melancholicis, ſplenicis, triſtibus & deſperantibus ſuccurrit, in peſtilitate cordis ſpiritus recreat. *Auguſtan.*

Alius.

℞. Flor. Bugloſſæ, Borraginis,
Meliſſæ ana M.ß.
Santalorum omnium, Roſ. rubr. ana ʒ. ij.
Doronici, Been albi & rubri, Carabæ,
Oſſis de corde Cerui ana ℈. iv.
Cort Citri, Sem. Acetoſæ,
Ligni aloes, Caryophyllorum ana ʒ. j ß.
Croci ℈. j.
Margaritarum ʒ. ß.
Moſchi G. iij.
Caphuræ G. vj.
Frag lap. pret. omnium ʒ. j.
Coralli vtriuſque, Spodij ana ʒ. ß.

Trita per ſe miſce. *Sylnius.*

Alius ad peſtem.

℞. Santali citrini, Terræ Lemniæ,
Rad Tormentillæ, Sacchari albi ana ʒ ij.
Santali rubri, Dictamni Cretenſis,
Cornu ceruini vſti Margaritarum, Roſ. rubr.
Boli, Ariſtolochiæ rot. Pimpinellæ,
Myrrhæ, Zedoariæ ana ʒ. j.
Caphuræ, Sem Citri, Croci,
Hyacinthi ana ʒ ß.

Miſce, & fiat puluis tenuiſſimus. *Florentini.*

DE PVLVERIBVS refrigerantibus hepar.

Puluis pro epithemate hepatis refrigerans.

℞. Santali albi, rubri, citrini ana ℥. ß.
Rosarum Coralli,
Spodij ana ʒ j.
Caphuræ ℈. j.

Terantur vt ſuprà *Florentini.*

DE PVLVERIBVS aſtringentibus.

Puluis conſtringens.

℞. Aloes, Mannæ Thuris, Corticis Pini,
Terræ Lemniæ, Boli Armeni,
Lapidis Hæmatitæ, Hypociſtidis,
Croci, Gallæ omphacitidis ana ʒ. j.

Fiat puluis. *Galenus.*

Puluis emplaſticus, & ſanguinem ſiſtens.

℞. Reſinæ frictæ, Pollinis farinæ triticeæ,
Gypſi ana ʒ. iij.

Miſce, & fiat puluis. *Galenus.*

Crocus Martis.

Limata ſcobes ferri, aqua calida ab omni ſpurcitia expurgatur, ſiccaturq;, & aquæ regali impo-

A ſita, ſoluitur: deinde acetum valens additur: poſtea hinc inde circumagitata eximitur, foliq. exponitur, exiccaturq; poſt hæc crude ferrea tenerbrata patellæ imponitur, additurq; aquæ Plantaginis: & hæc in arena euaporatur iterum. Idem ruſus fieri cum alijs aquis, vt Roſatum, Solani, & ſimilibus licet. * Ad immodicum & intempeſtiuum, longumq; menſtruorum fluorem valet, dyſenteriam, omneque illud fluxionum genus, ℈. j. vel plurium pondere cum Roſatum conditi

B ʒ. j. vel duplici. Datur etiam lienoſis ex aqua Tamariſci & Enulæ campanæ. Cicatricem vlceribus inducit, &c. *Andernacus.*

Aliter.

Limaturam Martis prius optimè lotam calcinabis cum floribus Sulphuris, vt ſit am d ſolues cum Aqua ſtygia. Deinde ſuper funde acetum acerrimum, & in calore relinquantur per aliquot dies: tum demum reuerberentur igne aperto, vt ais præcipit, per integrum diem: colli-

C gendo ſemper flores, qui ſupereminebunt, donec totum conuertatur in puluerem rubicundiſſimum & leuiſſimum Hac etiam methodo conficies Crocum Veneris. *Quercetanus.*

Aliter.

Calcina Limaturam ferri igne violento cum floribus Sulphuris, donec rubeſcat Limatura, & euaneſcat tota terra fœtida. Hanc per d em integram reuerberato, tum prodit in puluerem pur-

D purcum, & tenuiſſimum: & habebis medicamentum laudabile ad omnes fluxus.

Puluis ad omnem hæmorrhagiam.

℞. Thuris ℥. j.
Aloes ℥ ß.

Fiat puluis, qui cum Oui albumine ſubactus ad Mellis craſſitiem, pilis molliſſimis Leporis excipietur. *Galenus.*

DE PVLVERIBVS abſtergentibus dentes.

E

Puluis ad dentifricia.

℞. Cornu ceruini vſti,
Pumicis, Tuthiæ præparatæ,
Cinnamomi,
Sideritidis toſtæ ana ʒ. j.
Moſchi G. vj.

Miſce, & fiat puluis. *Florentini.*

Alius.

F ℞. Salis communis ℥. iij.
Panis hordeacei ℥. j.
Cornu ceruini, vel
Dentium equi, vel
Elephantis ℥ ij.

Extinguantur vino & aqua Roſarum. fiat puluis craſſiuſculus. Hi c addi poſſunt Caryophylli, Cinnamomum & Moſchum. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cornu Cerui vſti, Pumicis,
Coralliorum rubrorum, alborum,

Tuthiæ præparatæ, Maſticis,
Sandaracæ, id eſt, Vernicis,
Cinnamomi ana ʒ.j.
Rad. Ireos ℥.ß.
Moſchi ʒ.vj.
Miſce, & fiat puluis. *Auguſtani.*

Alius.

℞. Corall rubr. & alb. ana ℥.j.
Pyrethri, Macetis,
Maſtichis ana ℥.j.
Pumicis, Boli Armeni ana ℥.j.
Miſce, & fiat puluis ſubtiliſſimus. *Ranzouius.*

Alius.

℞. Corall. rubr. Aluminis ana ʒ.ij.
Cornu Cerui vſti,
Santali citrini,
Sanguinis Draconis ana ℈.iv.
Margaritarum ʒ.ß.
Spumæ maris ʒ.iij.
Muſci G.iij.
Caphuræ G.v.
Fiat puluis ſubtiliſſimus, quo fricentur dentes, aut in pilulas formetur cum ſyrupo aliquo, aut Melle roſaceo. *Ranzouius.*

DE PVLVERIBVS abſtergentibus cutem.

Puluis contra ſcabiem communis.

℞. Sulphuris flaui, Cymini,
Baccarum Lauri,
Staphidis agriæ ana ℥.j.
Fiat puluis, qui oleo Roſato excipiatur. *Florens.*

Alius efficacior.

℞. Lithargyri, Hellebori nigri ana ʒ.j.
Sulphuris, Nitri, Maioranæ ana ʒ.ij.
Trita in puluerem excipiantur, vt ſuprà. *Nicolaus.*

Puluis cephalicus.

℞. Iridis ʒ.iv.
Ariſtolochiæ rotundæ,
Pollinis Thuris ana ʒ.ij.
Corticis rad. Panacis ℥ ß.
Fiat puluis. *Galenus ex Lucio.*

Alius.

℞. Iridis, Ariſtolochiæ rotundæ,
Erui, Pollinis Thuris ana ʒ.j.
Reducantur in pollinem tenuem. Nonnulli addunt rad. Panacis, & Cadmiam lotam. *Galenus.*

Alius.

℞. Farinæ Erui, vel Orobi ʒ.iix.
Iridis ʒ.x.
Thuris clari, Ariſtolochiæ rotundæ,
Squamæ æris ana ʒ.v.
Terantur vt ſuprà. *Xenocrates.*

Alius.

℞. Cort. Piceæ, Squamæ æris,
Pumicis combuſti ana ʒ.vj.
Thuris, Iridis, Ariſtolochiæ rotundæ,
Reſinæ Pini fractæ ana ℥.ß.

A Aloes, Myrrhæ ana ʒ.ij.
Conterantur in puluerẽ vt ſuprà. * Aufert ſquamas oſſium. *Tryphonius.*

DE PVLVERIBVS incarnantibus.

Puluis incarnans & ſanguinem reſtringens.

℞. Aloes, Myrrhæ ana ʒ.j.
B Sarcocollæ ʒ.j.
Thuris, Pollinis farinæ ana ʒ.ij.
Sanguinis Draconis,
Terræ Lemniæ ana ʒ.ij.ß.
Tuthiæ, Lithargyri, Tragacanthæ ana ʒ.j.
Fiat puluis tenuis. *Ioan. de Vigo.*

Puluis incarnans Rhaſis.

℞. Olibani, Aloes, Sarcocollæ,
Sanguinis Draconis, rad. Ireos ana q. ſ.
C Terantur, & fiat puluis.

Puluis incarnans Lanfranci.

℞. Thuris, Maſtichis, Fœnigræci ana q. ſ.
Miſce, & fiat puluis.

Puluis contra diſſectionem nerui.

℞. Oculos Cancri in ſubtiliſſimum puluerem comminutos in paruo linteolo. Hunc puluerem neruis inſperge, & ſiccis faſcijs, ex linteolo confectis, locum obliga, ne humiditas aliqua ad ner-
D uos penetrare poſſit. Hanc ligaturam per ſpacium vigintiquatuor horarum intactam relinquito. Elapſo prædicto temporis ſpacio, Chirurgus neruum inſpiciat, ipſiusque conglutinationem exploret, & deinceps vulnus illud calidis vinculis deliget, inſtar alterius vulneris recentis, & poſt diem vnum, aut alterum ligaturam diſſoluat. *Ranzouius.*

DE PVLVERIBVS
E cicatricem inducentibus.

Puluis ad cicatricem inducendum.

℞. Cort. Thuris, Myrrhæ, Lithargyri,
Cort. mali Granati ana partes æquales.
Fiat puluis tenuiſſimus, & inſpergatur modicè. *Rondeletius.*

Puluis epuloticus.

F ℞. Calcis teſtarum Ouorum opt. calcinatarum ℥.ß.
Boracis, Aluminis vſti ana ʒ.j.
Croci Martis ℥ j.
Fiat puluis. optimus eſt ad cicatricem obducendam. *Quercetanus.*

Puluis cicatricem inducens.

℞. Aluminis vſti ℥.j.
Cretæ Vitrioli ʒ.iij.
Croci Martis, Croci Veneris ana ʒ.ß.
Miſce, & fiat puluis, quo vti poteris per ſe, vel excipiatur Melle. *Quercetanus.*

DE PVL-

DE PVLVERIBVS carnem auferentibus.

Puluis cauſticus.

℞. Chalcitidis ℈.c.
Chalcanthi ℈.l.
Miſyos torrefacti,
Aeris vſti ℈.xxv.
Aeris non vſti ℈.xij.ß.
Fiat puluis. *Galenus.*

Alius.

℞. Chartæ combuſtæ, Plumbi vſti,
Aeris vſti, Arſenici, Squamæ Ferri ana ℥.j.
Sulphuris viui ℥.ß.
Fiat puluis. *Galenus.*

Præcipitatum.

℞. Salis Nitri ℔.j.ß.
Vitrioli Romani, Aluminis ana ℔.j.

Ex his per alembicum diſtillatis (quò fortius autem, eò melius) ſumes ℔.j. Argenti viui ℔.j. In vas vitreum pone cum capello bene lutato, ſic etiam recipiens lutabis, ne euaporet: & diſtillabis euſque, donec vas rubeſcat. aquam ſepones, & fracto vaſe Argentum, quod ſupereſt, vſtum erit, quod Chymiſtæ Præcipitatum vocant. hoc tenuiſſimè terito in marmore, & cum aqua diſtillata, quam ſepoſueras, rurſus vaſi vitreo imponito, atque diſtilla donec aqua diſtillata ſit: tum confracto vaſe, Argentum quod ſupereſt, denuò teres in tabula marmorea, & ipſum in æneo vaſe repones: ſuppoſitoq; igne valido, eum æneo baculo miſce, & agitata per horæ ac dimidiæ ſpacium: hoc enim pacto puluis melior efficitur, & ritè factus ipſum Minium coloris elegantia ſuperat. *Ioan. de Vigo.*

Mercurius præcipitatus.

℞. Aquæ fortis ℔.j.
Mercurij crudi ℥.iv.

Diſſoluantur in aqua: poſtea in arena euaporet aqua, aut diſtillatione ſepara fortiter, vt rubeſcat & exiccetur: teratur deinde in porphyrio, & affunde ei aquam vitæ deſtillatam quinquies, vel ſepties: accende etiam, & ſine, vt conſumatur. Poſtea rectificetur a aqua roſacea optime permiſcendo: ac tandem per filtrum aquam roſaceam ſepara, & relinque vt exiccetur. Tum rurſus de aqua vitæ, vt prius affunde, & accende vt exiccetur idque tertia vice repetatur: & habebis quod voles. * Si corpus fuerit robuſtiſſimum, da G x. ſi mediocre, da G.iix. ſi debile, G. iv. ſi puerile, fac tu conſiderationē bonam. Sed aduerte, quòd miſcere eum debes cum theriaca: poſtea dabis infirmo venenato, & hydropico, & peſtilenti, vel alia infirmitate detento. Et plus, ſi ſanus annuatim, vel triennio, vt opus fuerit, hoc præcipitato vtetur, cum prudenti humorum digeſtione, hoc eſt, præparatione purgationis. *Euonymus.*

Mercurius præcipitatus vulgi.

Mercurius prius lotus, ac præparatus ex Gebe-
A ri præſcripto, ſoluatur cum duplo pondere aquæ chryſulcæ communis. deinde quater deſtilletur, ac ſuper fæces totius effundatur: atque ita reducitur in puluerem rubicundiſſimum, ex quo reuerberato ad ignem, eliciuntur aquæ fortis ſpiritus, qui alioqui ſummos dolores commouent. Satius erit ſi abluatur phlegmate aluminis & aceto deſtillato, & ouorum aqua. Acrimonia enim hoc pacto eximitur *Quercetanus.*

B *Mercurius præcipitatus fixus, & dulcificatus.*

Sed præſtabit iteratis ſublimationibus Mercurium priùs præparare, ipſumq; rediuiuum, & à terra fæculenta, & humiditate ſuperflua depuratum fixare cum aqua forti, ſiue ſtyge vulgari, ter ipſi affuſa, & abſtracta. ac in puluerem rubicundum reducere. idque igne ſatis violento, vt acrimonia, & venenū menſtrui totū eliciatur. Quod melius multo fiet, ſi ſequens aqua ipſi commi-
C ſceatur, & deſtillatione repetita ſeparetur.

℞. Aceti deſtillati ℔.ij.ß.
Phlegmatis Aluminis ℔.j.ß.
Calcis teſtarum Ouorum ℥.vj.

Deſtillentur omnia ad ſiccitatem. Huius aquæ ℞. ℔.iij.
Præcipitati Mercurij, vt ſuprà, ℔.j.

Omnia optimè ex artis præſcripto mixta, deſtillentur per alembicum, ter aquā fæcibus reddendo. Poſtremo loco depellantur ad ſiccitatem. ac
D tum remanebit in fundo puluis, quē ſuper marmore priùs contuſum injicies in alembicum, rurſus affundendo aquam præſcriptam, quam ter à fæcibus deſtillabis, vt ſuprà. Poſtremò Mercurius præcipitatus circuletur cum vini alcoole per 24. horas. Deſtillato vini ſpiritu ad materiæ ſiccitatem, denuò nouum affunde, circula, & deſtilla: idq; quater aut quinquies: ac tū perfectam Mercurij præparationē aſſequere: * cuius vires in varijs depellendis morbis, præſertim in morbo ve-
E nereo, ſatis prædicari nō poſſunt, ſiue per os aſſumatur, ſiue locis vulneratis applicetur. *Quercet.*

Mercurius præcipitatus cum Auro.

Fit ex Mercurio priùs præparato, vt decet, cum Sole amalgama, quod inditur matratio oblongo collo, Hermetice clauſo. atq; moderatiſſimo igne, viginti dierum ſpacio præcipitantur, & in puluerem ſubcroceum fixumq; reducuntur. Signum perfectionis eſt, quando vi ignis nō exha-
F lat, nec in aqua animalis reuiuificatur.* Medicamentum iſtud diaphoreticum eſt, quod exhibetur ad prædictos affectus, præſertim ad curādam luem veneream ſolis ſudoribus. *Quercetan.*

Mercurius ſublimatus.

Ex ℔.j. Argenti viui: libra altera Vitrioli crudi, & tantundem Salis cōmunis, omnibus ad blandum ignem rectè mixtis, & ductis diu in marmore, aut mortario, vt benè incorporentur, redactiſque in pulverem, ac inditis ſublimatorio vitreo, dando ignem per gradus 12. horarum ſpacio, fit Mercurius ſublimatus. *Quercetanus.*

Mercurius auri, & quomodo præcipitetur.

Auri album corpus (a quo tinctura ſeparata eſt, quod eſt vera Luna fixa) cum ſalibus reſuſcitatis, & melle acida muria, vt artis eſt, præparata digeſtionibus & exaltationibus ab experto Spagyro reducitur in Mercurium intra paucos dies. Illo in vaſe conuenienti impoſito, præcipitatur per ſe in furno Atanoris, febrili calore, proditq; in puluerem rubrum: cuius exhibētur G iix. cum vino, aut aqua theriacali ad hydropem curandam, & luem veneream, idq; ſolis ſudoribus. Si hunc auri Mercurium, proprij Sulphuris debitæ proportioni ſuperinijcias, ſemines, & philoſophice decoquas, facies medicinã omnium præſtantiſſimam ad lepram ipſam curandam. * Sanguinem enim corruptum purificat, & ab excrementis omnibus corpus vniuerſum ſolis ſudoribus expurgat, ipſumq; iuuenile quodammodo reddit. *Quercetanus.*

Aurum præcipitatum.

Hydrargyri per acetum & ſalem purgati ℥. ij. Auri Orientalis optimi, in lamellas tenuiſſimas redacti ʒ. in catino triangulari calido ad mixturam ſubiguntur. hæc in aquam frigidam funditur, & ſi quid ex Hydrargyro reliquum fuerit, illud per corium exprimitur, ipſaq; ex ſale & aceto lauatur, donec nullæ appareant ſordes: cura interim adhibita, ne Hydrargyri quantitas imminuatur: quod ſi accidat, augeri debet ea ita, vt ad auri drachmam, illius drachmæ ſeptem vel octo ſemaneant. deinde ampullæ luto obductæ induntur, affunduntúrq; aquæ validæ vnciæ duæ: & operculo ſuperimpoſito, eadem rurſus euocatur per arenam calidam: omnibus refrigeratis, aqua proiecta iterum infunditur diſtillaturque vt antea: idque repetitur quinquies: atque tunc puluis rubicundus prouenit, quem Aurum vitæ, & Aurum præcipitatum vulgò nuncupant. Poſtea idem in catillum ponitur, cooperiturque, & inter carbones candentes ſinitur dum excandeſcat. mox idem eximitur & vbi refrixerit, aqua Roſarum humectatur, rurſusque exiccatur. * Iunioribus denarij dimidij, adultis verò integri pondere datur: peſti medetur: morbum Gallicum curat elephantiaſim, aquam inter cutem, aliosque morbos difficiles abigit: viſcerum obſtructiones reſerat: ijs qui venenum hauſerunt, opitulatur: vlceribus malignis curandis tum intrò ſumitur, tum extrinſecus vnguentis & emplaſtris quæ purgant, feliciter ad ſordida cauernoſaque, non autem ſerpentia curanda admiſcetur. *Andernacus.*

DE PVLVERIBVS ſtrumas diſcutientibus.

Puluis ad ſtrumam.

℞. Spongiæ combuſtæ,
Pilæ marinæ toſtæ oſſis Sepiæ,
Piperis longi, Piperis nigri,
A Zingiberis, Cinnamomi,
Salis gemmæ Pyrethri,
Gallarum, lapidis Spongiæ ana ℥. j.
Puluerizentur, & miſceantur. *Arnol. de Villanoua.*

DE PVLVERIBVS mitigantibus dolorem.

Puluis ad capitis dolorem ex frigore.

B ℞. Coriandri, Roſarum ana ℥. ß.
Nucis moſchatæ, Macis,
Caryophyllorum,
Santalorum omnium,
Granorum tinctorum ana ʒ. ij.
Fiat puluis tenuiſſimus: quo vtendum in ſtatu doloris capitis, & cùm caput corroborare volumus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Coriandri ʒ. ij.
C Flor. Nymphææ ʒ. iij.
Flor. Violarum, Roſarum ana ʒ. ij.
Sem. Lactucæ, Papaueris ana ʒ. j.
Coralli rubri ʒ j. ß.
Santali rubri ℈ ij.
Fiat puluis tenuiſſimus, quo ſinapiſetur pars anterior capitis. *Rondeletius.*

Puluis ad capitis dolorem à vaporibus.

D ℞. Flor. Nymphææ ℥. ß.
Coralli rubri, Balauſtiorum,
Fol. Sumach ana ʒ. iij.
Santali rubri, cort. Citri ana ʒ. j.
Fiat puluis tenuiſſimus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cyperi ℥. ß.
Flor. Anthos ℥. j.
Cort. Citri ſicci, Granorum tinctorum,
Santali rubri, albi ana ʒ. ij.
E Miſce, & fiat puluis tenuiſſimus. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cranij hominibus ℔. j.
Cornu Cerui ℥. iij.
Coralli rubri,
Caryophyllorum,
Macis, Cinnamomi,
Coſti ana ʒ. iij.
Cyperi, Squinanthi,
Stœchados,
F Spicæ nardi ana ʒ. iij.
Vrantur omnia ſimul in furno vaſi crudo impoſita, id eſt, fictili crudo nouo: fiatque puluis. *Rondeletius.*

Puluis ad dolorem lateris.

Ad lateris dolorem parantur pulueres ex [illegible] po Tauri, cùm defluxio ceſſauit. Nam ſic digerit humorẽ. Idem poteſt raſura dentis Apri [illegible] ex vino & aqua Cardui benedicti. [illegible] poſteaquam confluxit humor [illegible] exiccando, curat inflammationem. [illegible]

De Ele

De Electuarijs, Sect. XXI.

ELECTVARIA ſunt, quæ Græcis Antidota, & vulgò Confectiones appellantur. Sic autem dicuntur, vel quòd ex electis conſtent aromatis, vel quòd præ cæteris medicamentis, tam in bona valetudine aſſeruanda, quàm mala abigenda eligantur. Sunt autem Electuaria, medicamenta Melle aut Syrupo Sacchari excepta: atque vel

- Viſitatoria, *ſeu Officinalia*
  - Alterantia *qualitate*
    - Prima: *Sic*
      - Calefacientia
        - Caput:
          - Confectio *Anacardina*,
          - Diambra, Diamoſchum,
          - Diacorum, Diacaſtoreum,
          - Electuarium *Diapæoniæ*,
          - Pleris Arcoticon,
          - Theriaca *Diateſſaron, &c.*
        - Pectus:
          - Diairis, Diapenidium,
          - Diatragacanthum *calidum*,
          - Diahyſſopum, Diapraſſium,
          - Diacalamenthum,
          - Diathamaron, &c.
        - Cor: *vt*
          - Aromaticum *Roſatum*,
          - Aromaticum *Caryophyllatũ*,
          - Diambra, Dianthos,
          - Diaxyloaloes,
          - Diamargaritum *calidum*,
          - Electuarium *de gemmis*,
          - Elect. *lætificans*,
          - Confectio *liberantis*,
          - Confectio *cordialis*,
          - Pleris Arcoticon, *&c.*
        - Ventriculum: *vt*
          - Aromaticum *Roſatum*,
          - Diagalanga, Dianiſum,
          - Diaxyloaloes, Diacyminũ,
          - Diacinnamomum,
          - Diagingiber,
          - Diaſpoliticum,
          - Diatrionpipereon,
          - Elect. *ex Citro*,
          - Elect. *de baccis Lauri*,
          - Roſata *nouella, &c.*
        - Hepar: *vt*
          - Dialacca, Diacurcuma,
          - Cyphoides, Diacoſtum,
          - Confectio *Ranedeoni*,
          - Diacinnamomum,
          - Diacalamenthum, *&c.*
        - Lienem:
          - Diacoſtum, Diacapparis,
          - Diacalamenthum,
          - Elect. *è ſcoria ferri, &c.*
        - Matricē: *vt*
          - Diambra,
          - Diacalamenthum,
          - Elect. *de gemmis*,
          - Elect. *ducis*,
          - Elect. *ex Aſa fœtida, &c.*
      - Frigefacientia. *Vide literam A.*
    - Secunda. *Vide literam B.*
  - Purgantia. *Vide literam C.*
- Minus *viſitata, ſiue non Officinalia: Vide literam D.*

- A. Electuaria *frigefacientia*
  - Caput: — Diacodion.
  - Pectus:
    - Diapapauer,
    - Diatragacanthum *frigidum.*
    - Diapenidion *ſine ſpeciebus calidis.*
    - Electuarium *reſumptiuum,&c.*
  - Cor:
    - Diarrhodon *Abbatis ſine ſpeciebus calidis,*
    - Triaſantalum,
    - Diamargariton *frigidum,&c.*
  - Stomachum:
    - Diarrhodon *Abbatis ſine ſpeciebus calidis,*
    - Electuarium *de Sorbis,*
    - Triaſantalum,*&c.*
  - Hepar:
    - Diarrhodon *Abbatis,*
    - Triaſantalum,*&c.*
  - Lienem:
    - Diatrion ſantalon,
    - Diarrhodon *Abbatis ſine ſpeciebus calidis.*
  - Matricem:
    - Diarrhodon *Abbatis,*
    - Diatrion ſantalon,*&c.*
  - Iuncturas:
    - Triaſantalum,
    - Diarrhodon *Abbatis,&c.*

- B. Electuaria *alterantia qualitate ſecunda & tertia, aut*
  - Aſtringunt: *vt*
    - Diacodion,
    - Micleta,
    - Tryphera *minor.*
  - Calculum *frangunt: vt*
    - Electuarium *Reginæ,*
    - Electuarium *Iuſtinum,*
    - Electuarium *de Cineribus,*
    - Electuarium *diureticum,*
    - Lithontribon,*&c.*
  - Venerem *ſtimulant: vt*
    - Diaſatyrium,
    - Diacorum,
    - Tryphera *Saracenica,&c.*
  - Venena *fugãt: vt*
    - Diarceuthidon,
    - Electuarium *de Ouo,*
    - Athanaſia,
    - Antidotum *contra venena lethalia,*
    - Electuarium *contra peſtem Ferdinandi Imperat.*

C. Electua-

- Electuaria purgantia
  - Leuiora (*Lenitiua:*) *vt*
    - Flores *Caſſiæ*,
    - Caſſia *extracta ſine fol. Senæ*,
    - Caſſia *extracta cum fol. Senæ*,
    - Caſſia *extracta pro clyſteribus*,
    - Diacaſſia,
    - Diacaſſia *magiſtralis*,
    - Caſſia *communis*,
    - Diacaſſia *cum Manna, Pulpa Tamarind.*
    - Diacatholicum,
    - Diaprunum *ſimplex*,
    - Diaprunum *comp. lenitiuum*,
    - Elect. *lenitiuum*,
    - Elect. *de Sebeſten*,
    - Elect. *lenitiuum de Manna, &c.*
    - Diamanna,
    - Tryphera *Perſica.*
  - Fortiora (*Solutiua.*) *Atque hæc purgãt vel humores*
    - Simplices
      - Bilem *flauam: vt*
        - Elect. *de ſucco Roſarum*,
        - Elect. *Roſarum Meſue*,
        - Elect. *de Pſyllio*,
        - Diaprunum *ſolutiuum.*
      - Pituitã: *vt*
        - Benedicta *laxatiua*,
        - Diaphœnicum,
        - Elect. *Indum*,
        - Elect. *Eleſcoph*,
        - Diaturbith *maius*,
        - Diaturbith *minus*,
        - Hiera *picra S.*
        - Hiera *picra cum Agarico*,
        - Hiera *picra compoſita*,
        - Hiera *Pachy*,
        - Hiera *Hermetis*,
        - Hiera *Diacolocynthidos*,
        - Hiera *Archigenis.*
      - Melancholiam. *vt*
        - Diaſena
          - Gentilis,
          - Nicolai.
        - Confectio *Hameclj*,
        - Diapolypodion,
        - Hieralogodium.
    - Mixtos: *vt*
      - Catharticum *Imperiale*,
      - Diacarthamum,
      - Diaturbith *cum Rhabarbaro*,
      - Hiera *Ruffi*,
      - Hiera *Abbatis.*

- **D.** Electuaria *minus vſitata, ſeu non Officinalia alterās aut qualitate*
  - Prima. *Sic*
    - Calefaciunt
      - Caput: *vt* —
        - Electuarium *ad morbos capitis frigidos,*
        - Aliud,
        - Electuarium *opticum.*
      - Cor: *vt* —
        - Electuarium *pro corde & palpitatione,*
        - Electuarium *pro palpitatione a flatibus,*
        - Electuarium *pro pal[p]itatione ab aqua, &*
      - Pulmonem: *vt* — Electuarium *pectorale.*
      - Ventriculũ: *vt*
        - Electuarium *pro refrigerato ventriculo,*
        - Electuarium *ad ventriculi corrob[or]ationem.*
      - Hepar: *vt* —
        - Electuarium *ad icterum,*
        - Electuarium *ad aquam intercutem, &c.*
      - Splenem: *vt*
        - Electuarium *pro ſplene,*
        - Aliud, *&c.*
    - Refrigerant
      - Vẽtriculũ: *vt*
        - Electuarium *ad ventriculum refrigerandum,*
        - Elect. *ad humectandum ventriculum.*
      - Hepar: *vt* — Electuarium *ad calefactum hepar.*
  - Secũda & *tertia. Sic alia*
    - Aſtringũt: *vt*
      - Electuarium *pro ventriculo laxato,*
      - Electuarium *pro lienteria,*
      - Electuarium *pro dyſenteria, &c.*
    - Vrinas *mouent: vt* — Electuarium *ad vrinas & menſes, &c.*
    - Menſes *mouent: vt* — Electuarium *ad menſes mouendos*
    - Calculum *frangunt: vt* — Electuarium *ad calculum, &c.*
    - Venerem —
      - Augent: *vt*
        - Electuarium *ad Venerem,*
        - Aliud,
        - Elect. *pro ijs quibus ſemen eſt acre, &c.*
      - Minuunt: *vt* — Electuarium *ad ſeminis profluuium & venerem minuendam, &c.*
    - Dolorem *mitigant: vt*
      - Electuarium *ad dolorem colicum,*
      - Electuarium *pro dolore nephritico,*
      - Electuarium *pro dolore veſicæ,*
      - Electuarium *pro dolore in [fl]uxu ventris,*
      - Electuarium *ad vteri dolores, &c.*
    - Purgant —
      - Aquam: *vt* — Electuarium *Gordonij.*
      - Pituitam, *vel potius humores mixtos: vt*
        - Electuarium *ventrem [sol]uens,*
        - Electuarium *v[el]*

DE ELECTVARIIS calefacientibus caput.

A

Confectio anacardina.

℞. Piperis nigri, longi.
Myrobalanorum Chebulorum,
Emblicorum, Belliricorum,
Indorum, Caſtorei ana ʒ.ij.
Coſti, Anacar[illegible],
Sacchari Tabarzeth, Melanthij,
Baccarum Lauri ana ʒ.vj.
Cyperi ℥.ß.

Anacardi per ſe terantur, & alijs tritis admiſceantur: deinde omnia conficiantur cum Butyri recentis non ſaliti, Mellis deſpumati ana quantum ſatis eſt. * Eſt confectio ſapientum, & eorum qui deſiderant ſcire: acuit enim intellectum, ſubtilizat ſenſum, memoriam recuperat, & confert dolori ſtomachi & ventris a frigiditate facto, & clarificat ſanguinem, colorem bonum facit. Conſeruatur ad annos duos, in vaſe fictili vitrato. Datur poſt ſex menſes ad ʒ. ij. cum aqua Fœniculi & Apij. quo ſumpto vitabis laborem, iram, coitum, ebrietatem. *Meſues.*

Alia.

℞. Aloes ℥.j.ß.
Iridis, Caſiæ ana ʒ.vij.
Zingiberis, Anacardij,
Carpobalſami ana ʒ iv.ß.
Folij, Spicæ nardi,
Myrobalanorum Citrinorum,
Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum,
Mei, Epithymi ana ʒ.iij.℈.i.
Caryophyllorum, Squinanthi,
Rhei Pontici, Maſticis ana ʒ.ij.
Cort. rad. Fœniculi lotorum ℔.j.
Aceti optimi ℔.ij

Contuſa & macerata in prædicto aceto dies ſeptem coquantur & colentur. Colaturæ bene expreſſæ, adde
Mellis deſpumati ℔.ij.

Fiat electuarium vt artis eſt. Conſeruatur per annos duos. * Valet ad vertiginem, obliuionem. Rheuma capitis deſiccat: viſum acuit, &c. Datur ʒ.j. vel ʒ.ij. cum aqua mulſa. *Nicolaus.*

Diambra.

℞. Cinnamomi,
Doronici, ſeu Zedoariæ,.
Caryophyllorum, Macis,
Nucis moſchatæ,
Folij, aut ſuccedanei, Galangæ ana ʒ.iij.
Spicæ Indicæ,
Cardamomi maioris, minoris ana ʒ.j.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Ligni Aloes, Santali citrini,
Piperis longi ana ʒ.ij.
Am[illegible] ʒ j
Moſch[illegible] ʒ.ß.

Exc p[illegible]
S[illegible] i, Aquæ roſaceæ,.

Sacchari albi ana q.ſ.

Cõſeruatur in vaſe fictili vitrato, ad annos duos. Dantur ʒ.iij. vel iv. * Cerebrum, cor, ventriculum, ac ventrem reliquum inferiorem calefacit & roborat, exhilarat, coctionem iuuat, affectibus vterinis, & omnibus alijs frigidis prodeſt, ſenibus ob id ac mulieribus ſalubre. *Meſues.*

Diamoſchum dulce.

B

℞. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloes, Macis ana ʒ.ij.
Margaritarum albarum, Serici crudi vſti,
Charabæ, Coralli sub. ana ʒ.ij.ß.
Baſilici citrati,
Galliæ moſchatæ ana ʒ.j.ß.
Been albi, rubri, Folij, aut Cinnamomi,
Spicæ Indicæ, Caryophyllorum ana ʒ.j.
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longi ana ʒ.j.ß.
Moſchi ℈.ij.

C

Excipe cum
Mellis crudi ℔.j.℥.vj.

Coque: fiat electuarium, in vaſe vitreo conſeruandum. Datur à ʒ.j. ad ʒ.ij. * Ad frigidos cerebri affectus ſine febre, melancholiam, & illi comitatam triſtitiam ſine cauſa manifeſta, vertiginem, epilepſiam, reſolutionem, oris torturam, cordis palpitationem, pulmonis affectus, & ſpirandi difficultatem conducit. *Meſues.*

Diamoſchum amarum.

D

℞. Croci, Doronici, Zedoariæ,
Ligni Aloes, Macis ana ʒ.ij.
Margaritarum albarum, Setæ crudæ toſtæ,
Charabæ, Coralli rubri ana ʒ.j.ß.
Galliæ moſchatæ, Ocymi citrati ʒ.ij ß.
Been albi, rubri, Folij, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum ana ʒ.j
Zingiberis, Cubebarum,
Piperis longi ana ʒ.j.ß.
Moſchi ℈ ij.

E

Abſinthij, Roſarum rubr. ana ʒ.iij.
Aloes lotæ ʒ.iv.
Caſtorei, Liguſtici ana ʒ.j.
Cinnamomi ʒ.j.ß

Excipiuntur mellis quantitate ſufficienti. * Hæc confectio præcedenti efficacior eſt, & prætcrea ventriculi humores etiam putres potentiùs abſumit. *Meſues.*

Diacorum.

℞. Rad. Secacul, ſeu Siſeris, Acori veri, id eſt,
F Calami aromatici, Pinearum ana ℔.j.ß. Radices Secacul mundatæ & inciſæ coquantur in aqua clara; donec aqua conſumatur: poſtea optimè piſtentur, & in minutiſſimas partes conterantur, donec pulti ſimiles fiãt. Deinde affunde eis, Mellis odorati & optimè deſpumati ℔.x. coquantur lento igne, donec tota aqua quam radices Secacul imbiberunt, in vaporem reſoluta ſit, diligenter agitando, ne ad vaſis fundum adurantur radices: cùm autem iuſtæ ſpiſſitudinis conſiſtentiam acquiſiuerit, ab igne deponito, & adde radicis Acori tenuiſſimè tritas, & Pineas minutiſſimè

incisas, cum ſequenti puluere optime mixtas:

℞. Piperis ℥.j.
Piperis longi, Caryophyllorum,
Zingiberis, Macis ana ℥.ß.
Nucis moſchatæ,
Galangæ,
Cardamomi ana ʒ.ij.

Omnia ſimul cum melle & [illegible] Seceæ [illegible] mi ſceto, & vnito, diligenter agitando [illegible] gammi a- liqui [illegible] linquantur. * Confert n[illegible] is modum ægritudinibus neruorum, ac[illegible] omnes ſeo[illegible] ingenium, ſedat dolores capitis, eſt peculiare re- medium frigidarum ęgritudinum, ſenum, & ma- xime catarrhi. *M[illegible]*

Acorus conditus, vulgaris.

℞. Conſeruæ rad. Acori ℔.j.ß.
Mellis deſpumati (vel eius loco, brodij Zingi- beris conditi) ℔.j.
Amygdalarum inciſarum ℔.ß.
Piperis nigri, Nucis moſchatæ,
Zingiberis albi ana ℥.ß.

Miſce, & fiat conditum. *Auguſtani.*

Dia[illegible]rium.

℞. Caſtorij,
Myrobalanorum Citrinorum ana ʒ.iij.
Aloes ʒ.j.ß.
Folij, Pyrethri,
Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Calami aromatici, Nitri,
Galbani, Spicæ Indicæ,
Schœnanthi, Opopanacis,
Caſſiæ ligneæ, Leucopiperis,
Macropiperis, Melanopiperis,
Xylobalſami, Carpobalſami,
Colocynthidis, Sagapeni,
Rheupontici, Styracis calamitæ,
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.j.G.ij.
Aſæ fœtidæ, Myrrhæ,
Euphorbij ana ʒ.j.G.xvij.
Staphiſagriæ, Dauci, Fœniculi,
Petroſelini, Apij, Sileris montani,
Baccarum Lauri, Petrolei,
Sem. Sinonis, Styracis calamitæ tubeæ,
Sanguinis Draconis, Cardamomi,
Thuris, Agarici, Maſticis,
Salis Ammoniaci, Zedoariæ,
Aniſi ana [illegible] G.ij.
Thymbræ, Hyſſopi, Pulegij,
Chamædryos, Origani, Balſamitæ,
Oc[illegible] rad. Branchæ vrſinæ,
Di[illegible], Sem. Rutæ,
Ariſtolochiæ longæ, rotundæ,
Ma[illegible]ematicon, Aſari,
Sa[illegible]æ min. Roſarum,
B[illegible]elij ana [illegible] xvij.
Ep[illegible]ymi, P[illegible]po[illegible] quercini,
Opob[illegible] m[illegible]co eius oleum Caryophyllo- rum ana [illegible].xij.
Alpiados, rad. Capparorum ana G.xj.
Peucedani, Abſinthij ana G.vij.
Anacardij, Sabinæ, [illegible]tianæ,

A [illegible] Mandragoræ ana G.xj.
[illegible] G.ij.
[illegible] d ſpumati triplum.
[illegible] in vaſ[illegible] vi[illegible] rato ſeruandum. D[illegible] [illegible]m auellanæ in paſſionibus ca[illegible] [illegible] hala[illegible]gicis, [illegible]pticis, ver[illegible], [illegible]is paralyſi o[illegible]m memb[illegible] [illegible] dis ægritudinibus, te[illegible] po[illegible] [illegible]bus confert. [illegible] *lan*[illegible].

[E]lectuarium Diapæonias.

[illegible] xo[illegible]
Macis, Spicæ [illegible]cæ,
Croci, Coralli rubri,
Margaritarum non perforatorum,
Maſticis ana ʒ.ß.
Myrtillorum verorum ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum,
Folij loco eius Caſſiæ ligneæ veræ, Zingi- beris,
C Piperis longi, Cardamomi,
Gran. Parad. ana ʒ.ij.
Glycyrrhizæ ʒ.v.
Anacardij ʒ.j.ß.
Moſchi, Ambræ ana G.vj.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat confectio in tabulis, in æſtate. In hyeme ve- rò adde ſpeciebus triplum Mellis deſpumat[i] & conficiatur electuarium. * Confert epilepſiæ.

Pleres archonticon.

D ℞. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Ligni aloes, Galangæ,
Spicæ Indicæ, Nucis moſchatæ,
Zingiberis, Spod[illegible],
Schœnanthi, C[illegible],
Violarum ana [illegible],
Folij, ſeu Macis [illegible]æ, Maſt.[illegible],
Styracis, Ma[illegible] Menthæ aqua[illegible],
Siſymb[illegible] b[illegible] Cardamo[illegible]
E Piperis [illegible] Ba[illegible]lie,
Baccarum [illegible] C[illegible] ana ℈ [illegible] v.
Margaritarum [illegible]
Coralli [illegible] ana ℈.j G [illegible]
Moſchi G [illegible].
Caphuræ G [illegible].
Syrupi [illegible] ari a[illegible]

Fiat electuari[illegible] in vaſe [illegible] per annos duos [illegible]ibus, [illegible] an[illegible] becillo ventriculo [illegible] à cor[illegible]
F ſuccurrit eos qui [illegible]o ext[illegible] & imbecilles ſunt [illegible]oriam a[illegible] ſam recuperat, ſen[illegible] al[illegible]us & a[illegible]- maticis prodeſt, o[illegible] cerebri d[illegible]illitat[illegible] aufert. [illegible].

The[illegible] [illegible]teſſaron.

℞. Gentianæ,
Baccarum Lau[illegible],
Ariſtolochiæ rotundæ ana ℥.ij.
Mellis [illegible]ma[illegible]

Miſce, & [illegible] vt [illegible]tur ab auro [illegible]dio ad aureum v[illegible] [illegible]us [illegible]
[illegible]

cerebri, vt epilepſiam, paralyſim, ſpaſmum Cynicum, tum ventriculi, vt inflationem, ... ab ea dolorem, tardam coctionem ... que hepatis, vt hydropem, cachexiam, obſtructionem. Præterea morſibus ſcorpionis, & potioni veneni confert. *Meſues.*

Opopyrá.

℞. Herbæ parthenij, ſcos Saluiæ,
Raſuræ eboris ana ℥ j. G. xiii.
Opij Thebaici ℨ. ij. G. xv. ℈. ij.
Cinnamomi electi, Spicæ nardi,
Galangæ, Croci, Coſti, Zingiberis,
Zedoariæ, Xylobalſami, Rhei pontici,
Pyrethri, Corallij rub. Caryophyllorum,
Tragacanthi, Myrrhæ, Caſtorei,
Opopanacis, Piperis longi,
Piperis nigri ana ℨ. ij. G. vj.
Balſami, Moſchi, Ligni aloes,
Schœnanthi, Medullæ caſſiæ fiſt.
Styracis calamitæ, Styracis rubeæ,
Maſtichis, Galbani, Sarapeni,
Aſſæ fœtidæ, Meliloti,
Ariſtolochiæ longæ & rotundæ,
Dragunteæ, Aſari, Hellebori nigri,
Mei, rad. Pæoniæ,
Rad. Raphani domeſtici,
Rad. Acori, cort. Peucedani,
Cort. Mandragoræ, Betonicæ,
Gentianæ, Chamædryos, Pulegij,
Centaurij maior. & min. Spicæ Celticæ,
Capillorum Veneris recent.
Abſinthij recent. Sponſæ Solis,
Hyperici, Tormentillæ,
Praſſij viridis, Mileſolij, ſem. Rutæ ſyl.
Calamenthi, Fœniculi,
Sem. Hyoſcyami albi, Cardamomi,
Carpobalſami, I. cuſtici, Farinæ Orobi,
Sem. Petroſelini, baccarum Lauri,
Sileris montani, Lupinorum,
Marathri ana ℥ ß. G. xiix.
Mellis deſpumati ℔. ij. ℥ ij.

In cuius parte ſoluatur Caſſia fiſt. & poſt pulueres cæterarum ſpecierum, & vltimò imponatur Balſamus in modico Melle vel Vino diſſolutus, incorporentur, & reſeruentur, vt decet. Reſpicit propriè humores frigidos in remotis. Data cum decoctione Primulæ veris & Caſtorei in modum Auellanæ, aut membro inuncto cum ea, confert valde paralyſi, & ſanat paralyſim oculorum, oris, gutturis, manuum & pedum. Confert etiam tremuloſis, voci amiſſæ, epilepſiæ, maniæ, melancholiæ, pleuritidi, omnibus doloribus pectoris & ſtomachi à frigiditate, item ſpleniticis, colicis, calculoſis, quotidianæ, & quartanæ, & pluribus alijs, ſudorem prouocando. Doſis eius à ℨ. j. vſque ad ℨ ij. Seruatur autem ad quinquennium, & vltra. *Coſmus & Damianus.*

Hygya Græca.

℞. Sem. Hyoſcyami ℨ. ij ℈. ij.
Opij ℨ. ij. ℈. j.
Coſti ℨ. j. G. xv.

A Myrrhæ, Opopanacis, Scordij,
Origani ℨ. j. G. x.
Styracis calamitæ, Galbani, Agarici,
Gentianæ, Pigani, Stœchados,
Praſij, Cardamomi ana ℈ ij ß.
Balſami, Nardi Cretici,
Schœnanthi, Thymiamatis, Ammoniaci,
Terebinthinæ, Caſſiæ ligneæ, Mandragoræ,
Rad. Eryngij, Roſarum, Eupatorij,
Euphorbij, Meu, Amomi, piperis, Leuſtici,
B Dauci, Fœniculi, Trifolij ſem. ana ℈. ij.
Mellis q. ſ. eſt.

Datur cum vino calido ad modum auellanæ. Valet propriè ad rheuma gingiuarum, & dolorem dentium, fricata ſuper eos, ore ſæpe abluto cum aceto calido. & ſordidas nebulas ab oculis aufert.

DE ELECTVARIIS calfacientibus pectus.

C

Diaireos ſimplex magiſtralis.

℞. Ireos ℥. ß
Sacchari candi,
Spec. Diatragacanthi frig. ana ℨ. ij.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

℞. Ireos ℥. j.
Pulegij, Hyſſopi, Glycyrrhizæ ana ℨ. vj.
D Tragacanthæ, Amyli,
Amygdalarum ana ... arum, Pincarum,
Cinnamomi, Zingiberis,
Piperis ana ℨ. ij.
Caricarum, Paſſularum enucleatarum,
Carnium Dactylorum ana ℨ. iij ß.
Styracis calamitæ rubeæ ℨ. ij ...
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Conſeruatur per annū. Tuſſici leuis, difficulter ſpirantibus ... ab-
E ſceſſiæ vocis iacturam reſarcit, quæ ... ne contracta ſit. *Nicolaus.*

Diaireos vſitat.

℞. Spec. Diatragacan hi frigid. ℥. j.
Rad. Ireos ℥. ij.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ℨ. ß.

Hæc compoſitio magis grata eſt quam Diaireos Salomonis, proinde frequentius in vſu eſſe ſolet. *Auguſtani.*

F

Diapenidion.

℞. Penidiarum ℥. ij. ß
Pincarum, Amygdal. mundatarum,
Sem. Papaueris albi ana ℨ. ij. ß.
Cinnamomi, Caryophyllorum, Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli ana ℨ. ... mi,
Sem. enucleati Cucurbitæ, Citrulli,
Cucumeris, Melonis ana ℨ. ß.
Caphuræ G. vij.
Syrupi violati ℔. j. ß. vel quantum ſufficit

Fiat electuarium in vaſe fictili vitrato conſer-

uandum per annum. * Valet aduerſus omnem A
thoracis noxam, tuſſim à frigore contractam, vocis iacturam: tabidis denique & purulenta excreantibus ſuccurrit. *Nicolaus.*

Diatragacanthum calidum.

℞ Gummi Tragacanthæ,
Hyſſopi ana ℥.iv.
Pinearum nucleorum mundatorum,
Amygdalarum ambarū purgatarum ana ʒ.vj.
Sem. Lini, ſem Fœnogræci,
Cinnamomi ana ℥.ß.
Glycyrrhizæ raſæ, Succi Glycyrrhizæ,
Zingiberis ana ʒ.ij.
Sacchari quantum ſufficit.

Fiat electuarium per annū conſeruandum. * Valet tuſſientibus ex frigido phlegmate, & non valentibus eijcere, aſthmaticis, empyicis, anhelofis, ſuſpirioſis, peripneumonicis, phthiſicis, & ad omnem coarctationē pectoris: ſtomachum confortat, digeſtionem procurat. *Nicolaus.*

Diahyſſopum.

℞. Hyſſopi, Ireos, Thymi,
Melanopiperis ana ʒ.xxx.
Pulegij,
Thymbræ (eius loco ſume Satureiam)
Rutæ, Cumini ana ʒ.xx.
Carnium Dactylorum, Tragacanthæ,
Glycyrrhizæ, Caricarum pinguium,
Paſſularum enucleatarum, Fœniculi ana ʒ.x.
Zingiberis, ſem. Aniſi, Carui,
Sem. Liguſtici ana ʒ.ij.ß.
Mellis vel Sacchari q.ſ.

Fiat electuarium, in vaſe fictili vitrato conſeruandum. * Hoc accommodatum eſt ad capitis querelam ex frigido: vuam exiccat, arterias purgat, tuſſim compeſcit, omnes frigiditates pectoris & ſtomachi emendat, digeſtionem procurat, pleuriticis & empyicis mirabiliter opitulatur. *Nicol.*

Diapraſſium.

℞. Praſſij ʒ.v.ß.
Tragacanthæ, Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium, Piſtaciorum,
Carnium Dactylorum,
Caricarum pinguium,
Paſſularum enucleatarum ana ʒ.iij.ß.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ, Macis,
Ligni Aloes, Galangæ, Spicæ Indicæ,
Zingiberis, Zedoariæ, Glycyrrhizæ,
Rhapontici, Anacardi, Styracis calamitæ,
Galbani, Terebinthinæ, Maſtiches, Myrrhæ,
Rad. Ireos, Ariſtolochiæ rotundæ,
Cort. rad. Capparis, Gentianæ,
Melanopiperis, Aniſi,
Sem Fœniculi, ſem Anethi,
Sem. Ap[illegible] ſem Petroſelini Macedonici,
Sem. Saxifragiæ ana ʒ ij.
Hermodactylorum, Origani, Peucedani,
Schœnanthi, Cardamomi,
Leucopiperis, Carui,
Liguſtici, Vincetoxici ana ʒ.j.ß.G.j.ß.

Balſamitæ, id eſt, Menthæ aquaticæ,
Pulegij, Dictamni, Cretici, Coſti,
Pyrethri, Satureiæ, Baſiliconis,
Pæoniæ radicum, vel ſeminis,
Macropiperis, id eſt, Piperis longi, Amomi,
Sinoni, Orobi, id eſt Erui ana ʒ j. G.ij. & tertiam partem alterius.
Xylobalſami, id eſt, Ligni Balſami,
Caſſiæ ligneæ, Corallij rubri,
Raſuræ Eboris, Carpobalſami id eſt,
B Sem. Balſami. Dauci Cretici ana ʒ.ß
Moſchi, Ambræ,
Oſſis cordis ceruini ana G.xij.
Mellis deſpumati quoad ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur in vaſe fictili vitrato, ad annos duos. * Sanat capitis vertigines, oculorum caligines abſtergit, palatū & arterias purgat, diſtillationem vuæ aſtringit, dentium dolorem mitigat, aſthmaticis & ſuſpirioſis peculiariter opitulatur: pectoris & pulmonis cauſas faci-
C lè amputat, ſtomachi & hepatis dolorem & debilitates ſedat, ſpleniticorum & pleuriticorum anguſtias paragorizat, omnium interaneorum vitijs prodeſt, inflationes & torſiones ab eis au[illegible] Nephriticos, calculoſos, ſtranguırioſos, & colicos purgat, & dolorem releuat: ſæpius autem ſumptum, colorem pallidum emendat, menſes deducit, & in ordinem debitum redigit. Typos quotidianarios & quartanarios reprimit. Qui autem hoc electuario vſus fuerit, à mul[illegible]s
D conſeruabitur morbis. *Nicolaus.*

Diacalaminthon Galeni.

℞. Calaminthæ montanæ,
Calaminthæ campeſtris,
Seſelios (id eſt, Sileris montani)
Petroſelini Macedonici ana ʒ.vj.
Zingiberis ʒ.iij.
Apij, id eſt, ſem. Apij,
Comarum Thymi ana ʒ.ij.
Liguſtici ʒ.vj.
E Piperis, id eſt, Piperis nigri ʒ.xij.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Auxiliatur ijs, quos cibi faſtidium vrget appetentiam reuocans: ægrè quoque ſpirantibus, ventriculo refrigerationem ſentienti, & flatibus diſtento confert.

Diacalaminthon aliud.

℞. Calaminthæ montanæ, Pulegij,
F Sem. Petroſelini, Seſelios ana ℥.j.
Sem. Apij, Cacuminum Thymi ana ℥.ij.
Libyſtici ſeminis ℥.iix.
Piperis ℥ xxiv.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Craſſa & lenta attenuat & diſcutit, vrinas mouet, ac muliebres menſes. *Galenus.*

Diacalamenthum Nicolai.

℞. Calamenthi, Pulegij,
Hyſſopi, Melanopiperis,
Seſeleos, Petroſelini ana ʒ.iij.℈.j

Leuiſtic

Leuiſtici ʒ.j.℈.j.
Semin. Apij ℈.j.
Ameos, Thymi, Anethi, Cinnamomi,
Zingiberis ana ℈.ij.

Confice. Datur poſt prandium & cœnam. Valet ad omne vitium pectoris ex frigiditate, maximè his, qui in ſenili ſunt ætate: valet etiam tuſſientibus ex frigida cauſa, & quartanarijs, ſi ex eo vtantur poſt prandium & poſt cœnam, in ſero cum vino.

Diathamaron.

℞. Anthophyllorum (id eſt, grandium Caryophyllorum), Zingiberis ana ʒ.v.℈.j.G.xvj.
Cinnamomi, Carnium Dactylorum,
Caryophyllorum ana ʒ.iv ℈ j.G.xvj.
Galangæ, Spicæ Indicæ, Zedoariæ,
Coſti albi & aromatici, Pyrethri,
Corall rubei Rheupontici (accipiatur rhabarbarum ſic vocatum)
Spicæ Celticæ Tragacanthæ, Anacardij,
Oſſium dactylorum, Carpobalſami ſeu
Cubebarum Aniſi, Baccarum Iuniperi,
Trium piperum ana ʒ.j.℈.ij.G.iix.
Margaritarum integrarum, & perforatarum ana ℈ ij.
Blattæ, Bizantiæ ℈.ij.
Limaturæ auri puri, limat. argenti meri, aut foliorum,
Oſſium de corde Cerui ana ℈.ij.ß.
Raſuræ Eboris, Moſchi ana ℈.j.G vij.
Ambræ ℈ j.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Dantur ʒ. iij. manè vel veſperi cum vino. * Efficaciter prodeſt difficulter ſpirantibus, arteriacis, tuſſientibus, tabidis, & omni thoracis & ſtomachi offenſę, a quę ſubter cutem fuſę, renum doloribus: voluptatem parit, corporaq; ſaginat. *Nicolaus.*

Diaſulphur.

℞. Piperis albi & longi ana ʒ.vj.
Sulphuris flaui, Thuris, Mei,
Hyoſcyami albi. Myrrhæ,
Styracis [illegible]rdamomi ana ℥.j.
Rutæ, Coſti ana ℥. j.
Caſſiæ ʒ.v.
Opij, Mandragoræ ana ʒ.iij.
Croci ʒ ij.ß.

Melle deſpumato excipe. poſt ſex menſes vtere. Confert febribus diuturnis vt melancholicis, phlegmaticis, thoracem & pulmones purgat pituita craſſa, lenta, pure: ob id tuſſim antiquam, & difficultatem ſpirandi inde natam leuat. Splenis duritiem minuit & inde natum hydropem: vrinas mouet: calculum frangit: morſibus venenatis, & poto iam veneno prodeſt. *Meſues.*

Electuarium ſulphuratum.

℞. Sulpuris flaui, puri, & triti ℔.j.
Olei tartari ℥.ij.
Cinnamomi ℥.ß.
Croci ℈ j. Zingiberis ʒ.ij.
Moſchi in aqua roſ. diſſoluti ℈.ß.

A Mellis albi, & crudi ℥. xiv.

Miſce abſq; igne, ac ſerua in loco ſicco. Doſis à ʒ.iv. ad ʒ.vij. ſtomacho ieiuno. Scabiem exiccat: vrinam mouet, calculum in renibus frangit: tuſſim curat: oculorum lachrymas ſiccat: appetitũ excitat. *Fierauantus.*

Quadrimeron.

℞. Enulæ campanæ ℥.j.ʒ.iij.
Cymini ʒ.iij. Piperis ℥.ß.
Marathri, Mellis deſpumati ℔.j.℥.j.

B Incorporentur. Doſis eius à ʒ.ij vſque ad ʒ.iij. manè & ſerò. Seruatur per triennium. * Reſpicit propriè ſpiritualia. Datum cum decoctione hyſſopi, confert aſthmaticis, & tuſſientibus, & catarrho frigido. Datum cum decoctione maſticis confert dolori ſtomachi à frigiditate. Datum cum decoctione nucis moſchatæ & caryophyllorum, confortat digeſtiuam, læſam à frigiditate. Datum cum vino rubro in decoctione zingiberis & galangæ, confortat renes læſos a
C frigiditate. *Arnold Villanouanus.*

Acbariſtum.

℞. Coſti, Galbani, Opij,
Phœnici Indi, Hyſſopi,
Sem. Lini ana ʒ.j.
Spicæ, Croci, Coralli,
Xylobalſami, Caſſiæ fiſt. Xylocaſſiæ,
Calami arom. Rhapontici, Myrrhæ,
Styracis calamitæ, Opopanacis, Bdellij,
D Ammoniaci, Olibani, Cicidon,
Spicæ celticæ, Abrotani, Acori,
Aſari, Brathyos, Roris Syriaci,
Scillæ, Diaphiridon, Pyrethri,
Amomi, Aniſi, Pſyllij,
Ocymi, Dauci, Leuiſtici,
Marathri, Meconis Melanopiperis,
Macropiperis, Leucopiperis, Floris Syriaci ana ʒ.ij.
Elenij ℈.j.ß.
Hellebori nigri, Zingiberis ana ℈.j.
E Mellis q. ſ.

Sumatur cum vino calido in ſero. Datur contra catarrhum, & omne vitium pectoris. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS CAlefacientibus cor.

Aromaticum roſatum Gabrielis.

℞. Roſarum rubearum ʒ.xv.
Glycyrrhizæ raſæ ʒ.vij.
Ligni aloes, Santali citrini ana ʒ.iij.
F Cinnamomi electi ʒ.v.
Macis, Caryophyllorum ana ʒ.ij.ß.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ.ij.℈.ij.
Nucis moſchatæ, Cardamomi minoris,
Galangæ ana ʒ.j.
Spicæ Indicæ, Ambræ griſeæ ana ℈.ij.
Moſchi ℈ j.

Trita & in puluerem redacta permiſcentur cum Syrupi roſati, Syrupi è cort. Citri, Sacchari albi ana ʒ. x.

Coque fiat electuarium iuſtæ conſiſtentiæ. Seruatur per annum, & vltra in vaſe fictili vitrato.

* Cerebrum, cor, ventriculum & omnia nutritioni famulantia membra roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuuat, viſcerum excrementoſam humiditatem abſumit, ac ex morbo conualeſcentibus auxiliatur. A

Aromaticum Roſatum.

℞. Roſarum rub ʒ.j.ß.
Ligni aloes, Macis, Galangę,
Caryophyllorum, Zingiberis,
Trochiſc. diarrhod. Nucis moſchatę, B
Galliæ moſchatę an. ʒ.ij.ß.
Glycyrrhizę raſę ℥.j.
Cinnamomi ʒ.iij.
Cardamomi, Spicæ nardi an. ʒ.j.
Syrupi roſati,
Syrup. cort. citri an. q.ſ.

Fiat electuarium. Doſis à ʒ. iij. vſque ad ʒ.v. Cor, ventriculum roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat, nauſeam, & vomitum ſedat, viſcerum humiditatem excrementoſam abſumit. *Meſues.* C

Aromaticum Roſatum minus.

℞. Roſarum rub. ʒ.x.
Ligni Aloes,
Santali citrini an. ʒ.ij.
Cinnamomi ℥.ß.
Maſticis ℈.iv.
Ambrę ℈.ij. Moſchi ℈.j.
Syrupi roſ. q.ſ.

Cor & ventriculum roborat, & eorum inflationes ſedat. *Meſues.* D

Aromaticum Moſchatum.

℞. Ligni aloes ʒ. vij.
Cinnamomi craſſi ʒ.x.
Ambrę ʒ.iij.
Moſchi ℈. ij.
Syrupi roſati q.ſ.

Cerebrum, cor, & vētriculum roborat: ob id confert epilepſię, palpitationi cordis, & ſyncopæ, ſuffocationi quoq; ab vtero, oris odorem commendat. *Meſues.* E

Aromaticum Nardinum.

℞. Spicę nardi ʒ.ij
Roſarum rub. ℥.ß.
Cubebarum. Ligni aloes,
Maſticis, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Folij Indi,
Aniſi, Cort. mali citri,
Trochiſc. diarrhodon, F
Gallię Sebellinę an. ℈.iv.
Pinearum mundat.
Amygdal. purgar. an. ʒ.v.
Gummi Arab. Tragacanthi an. ℥.ij.
Moſchi ℈.ß.
Syrupi roſ. q.ſ.

Cor, ventriculum, hepar, renes & cætera viſcera roborat, & veſicam coctione iuuat, ob id oris & ſudoris odorem commendat, flatus diſſipat: veneris appetitum excitat, & reſpirationem liberiorem facit. *Meſues.*

Aromaticum Caryophyllatum.

℞. Caryophyllorum ʒ.vij.
Macis, Zedoarię, Galangę,
Santali citrini, Trochiſcorum diarrhodon,
Cinnamomi, Ligni Aloes,
Spicę Indicę, Piperis longi,
Cardamomi maioris an. ʒ.j.
Roſarum ʒ. iv.
Glycyrrhizę raſæ,
Gallię Moſchatę verę an. ℥.ij.
Folij (ſumatur eius loco caſſia lignea vera, aut duplex pondus Cinnamomi)
Cubebarum an. ℈.ij. G.v.
Ambrę ʒ.j.
Moſchi ℈.ß.

His tenuiſſimè tritis, & cum
Syrupi è citro, Sacchari albi ana quantum ſufficit

Permiſtis, fiat electuarium. * Cor, ventriculum, & reliqua nutritionis mēbra roborat, nauſeam & vomitum reprimit, flatus diſſipat, putredinem humorum in ventriculo arcet. *Meſues.*

Dianthon.

℞. Florum Roriſmarini ℥.j.
Violarum, Roſarum, Glycyrrhizę an. ʒ vj.
Caryophyllorum, Spicæ Indicę,
Nucis moſchatę, Galangę,
Cinnamomi, Zingiberis, Zedoarię,
Macis, Ligni Aloes, Cardamomi,
Aniſi, Anethi (videlicet ſeminis) an ℈.iv.
Mellis quantum ſufficit

Fiat electuarium. * Prodeſt præter rationem tribulatis, cardiacis: animi lætitiam auget. Eos roborat, qui à longo morbo debiles adhuc ſeſe recolligunt: ventriculum perpulchre emendat. *Nicolaus.*

Diaxyloaloes.

℞. Ligni aloes crudi, Roſarum an. ℥.j.
Caryophyllorum, Spicę Indicę,
Macis, Nucis moſchatę,
Gallię moſchatę Meſ. Cubebarum,
Cardamomi maioris, minoris,
Maſticis, Cinnamomi. Cyperi rotundi,
Schœnanthi, Zedoarię.
Been albi, rubri an. ℥.ß.
Folij, aut Macis, ſiue Spicæ nardi,
Serici crudi toſti, Margaritarum,
Corallij rubei, Carabę.
Foliorum Citri, Cort. Citrei mali,
Ocymi caryophyllati, Siſymbrij,
Menthę ſiccę Sampſuci, id eſt,
Maioranæ, Piperis longi,
Zingiberis ana ʒ iv.
Moſchi boni ℈.j.
Ambræ ʒ j.ß.
Mellis Emblicorum,
Miuæ aromaticæ ana q.ſ.

Fiat electuarium. Doſis a ʒ. j. vſque ad ʒ iij. Prodeſt malis ventriculi, cordis, & iecinoris frigidi, ano[illegible] delectioni, concoctioni[illegible] Oris fœtorem abigit, lætitiamq; parit. *Meſues*

Diamar-

Diamargaritum calidum.

℞. Margaritarum non perforatarum,
Pyrethri an. ℥.i.
Zingiberis, Maſtiches an. ʒ.iv.
Zedoariæ, Doronici, ſem. Apij
Capſici, id eſt, Cardamomi vtriuſque,
Nucis moſchatę, Macis an. ʒ.ij.
Been vtriuſque, Piperis nigri,
Macropiperis an. ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ.v.
Sacchari quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur annis duobus vel tribus. * Valet mulieribus: rectificat enim diſpoſitionem matricis, & ventriculorum earum. *Auicenna.*

Electuarium de gemmis, calidum.

℞. Margaritarum albarum ʒ.iij.
Saphyri, Hyacinthi, Sardæ,
Granatorum, Smaragdi an. ʒ.i.ß.
Zedoariæ, Doronici, ſeu Galangæ,
Corticum Citrei mali, Macis,
Sem. Ocymi an. ʒ.ij.
Coralliorum rubeorum, Succi albi,
Limaturæ Eboris an. ʒ.i ℈.ij.
Been albi & rub. Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ Indicæ, Folij, Croci,
Heyl id eſt, Cardamomi maioris an. ʒ.j.
Trochiſc. Diarrhodon, Ligni Aloes an. ʒ.v.
Cinnamomi, Galangæ, Zurumbet,
(id eſt, Zedoariæ rotundæ) an. ʒ.j.ß.
Foliorum auri & argenti ana ℈.ij.
Moſchi boni ʒ.ß.
Ambræ ʒ.ij.

Confice cum melle Emblicorum, & colato melle roſato ana quantum ſufficit. Datur ab aureo ſemiſſe ad aureum vnum, cum aqua bugloſſæ. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, deſectioni animæ, ac concoctioni: triſtitiam denique; citra cauſam ortam amouet. *Meſues.*

Electuarium lætificans Galeni.

℞. Florum Ocymi caryophyllati, aut ſeminum, Croci, Zedoariæ, Ligni Aloes,
Caryophyllorum, Corticum Citrei mali,
Galangæ, Macis, Nucis moſchatæ,
Styracis Calamitæ an. ʒ.ij.ß.
Aniſi, Raſuræ Eboris,
Thymi, Epithymi an. ʒ.i.
Camphoræ, Moſchi Ambræ,
Margaritarum perforatarum,
Oſſium de corde Cerui an. ʒ.ß.
Auri foliati meri, id eſt, putiſſimi, feingold/
Argenti foliati meri an ℈.i.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat confectio ſolida. Si verò volueris facere in forma liquida, ſiue opiatæ, tunc adde

Succi Cydoniorum, Pomorum odoratorum dulcium, Borraginis, Vini veteris optimi, ana partes æquales, in tanta menſura, quanta deſpumando & decoquendo ſaccharo ſatis fuerit.

A Nulla enim aqua ſaccharum diſſolui aut decoqui ad ſpiſſitudinem debet in hac confectione. * Lætitiam, colorisq; bonitatem efficit, concoctionem iuuat, & canitiem arcet.

Electuarium lætificans Rhaſis.

℞. Seminis Meliſſæ, Corticum Citrei mali, Caryophyllorum. Galliæ moſchatę Meſuæ. Maſtiches, Croci, Cinnamomi, Nucis moſchatę, Cardamomi maioris, Neremiæ pro quo poteſt
B ſemen pæonię accipi, Been albi, rubei, Zedoariæ, Doronici, ſeu Galangæ, ſem. Ocymi garyophyllati an. ℥.ß.
Moſchi ℈ i. G.iv.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat confectio in tabulis. Si verò volueris forma electuarij, ea ſyrupo ſequenti excipies, qui

℞. Myrobal. Chebularum num. xx.
Myrobal. Emblicarum num. xxx.

Trita, & in ℔.iij. aquæ communis, ad duarum
C tertiarum conſumptionem, cocta percolabis.
Colaturæ addes
Mellis deſpumati ℔.ij.

Coque, fiat ſyrupus, quo prædicta excipies, & fiat electuarium. * Ad affectus cordis, ventriculi, iecoris, quas partes etiam roborat, admodum confert: palpitationem cordis emendat, valenter exhilarat, & coctionem iuuat, coloremque viuidum efficit.

Electuarium lætificans, aliud.

D ℞. Roſarum, Ligni Aloes an. ʒ.vj.
Macis, Nucis moſchatæ,
Galliæ moſchatæ,
Cardamomi vtriuſque an. ʒ.ij.
Cinnamomi, Croci an. ʒ.ij.
Cyperi ʒ.v.
Caryophyllorum, Maſtiches,
Spicæ nardi, Aſari an ʒ.iij.
Melle emblicarum excipe,
E Moſchi G.xv. aromatiza.

Datur à ʒ.j. ad ʒ.iij. * Ad eadem, ad quæ præcedens, valet. *Rhaſis.*

Electuarium lætificans Meſuæ.

℞. Roſarum ʒ.ij.
Cyperi ʒ.iii.ß.
Caryophyllorum, Maſticis,
Ligni Aloes, Spicę, Aſari an ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Croci, Meliſſæ,
Alſelengemiſch, Margaritarum,
F Foliorum Indorum, Macis, Cardamomi,
Heyl, Nucis moſchatæ, Corticum citri,
Gallię moſchatę, zedoarię,
Doronici, Ocymi maioris an. ʒ.j.
Moſchi boni ʒ i. quartam.

Confice cum melle belliricorum, & melle emblicorum, quod ſit quadruplum ſpecierum. Sumatur ſicut tryphera, & eſt magis conueniens in hyeme. Generat gaudium, & reiuueneſcere facit: coloris pulchritudinem & odoris bonitatem in toto corpore operatur: digeſtionem promouet, canitiemq; retardat. *Meſues cap. de Melanch.*

A *Confectio liberantis.*

℞. Radicum Tormentillæ, ſem. Acetoſæ,
Sem. [illegible]dmiæ, Coriandri præparati,
Sem. Citri mali ana ℥.j.ß.
Santalorum om[illegible]um,
Dictamni albi ana ʒ.i.
Boli armeni præparati, Terræ ſigillatæ (loco eius, bolus leuanticus, id eſt, Orientalis ſumatur) ana ʒ.ij.
Margaritarum, Corallij albi, rubei,
B Succini albi, Raſuræ Eboris,
Spodij, id eſt, Eboris vſti,
Oſſium de corde Cerui,
Been albi, rubei, Doronici, ſeu Angelicæ,
Cardamomi, Cinnamomi, Macis,
Ligni aloes, Caſię ligneę, aut ſuccedanei eius,
Croci, Zedoariæ ana ʒ.ß.
Smaragdi, Hyacinthi, Granati,
Serici crudi torrefacti & inciſi ana ℈.j.
C Penidij, Sacchari candi ana ℈.ij.
Florum Nenupharis, flor. Bugloſſæ,
Roſarum ana ℈.j.
Caphuræ G.vij.
Moſchi, Ambræ ana G.iij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Contra peſtem plurimum valet: tutatur corpus ne lędatur à peſtifero aëre & præſeruat humores à corruptione. *Incertus.*

Confectio cordialis.

D ℞. Margaritarum, Spodij, (id eſt Eboris vſti)
Granatorum verorum, Cinnamomi,
Tormentillæ, Boli Armeni ana ʒ.iij.
Santalorum omnium, Raſuræ Eboris,
Vnicornu ana ʒ.ij.
Hyacinthorum, Saphyri,
Coralli albi, rubri, Charabæ albi,
Valerianæ veræ, Dictamni, Zedoariæ,
Ligni aloes ana ʒ.j.
E Terræ ſigillatæ ʒ ij.℈.ij.
Serici crudi, torrefacti modicè ℈.ij.
Oſſis de corde Cerui ℈.j ß.
Been albi, rubri ana ℈.ij.
Fol. auri num. v.
Moſchi, Ambræ ana G.x.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Præſeruat cor in peſte. *Alexander Benedictus.*

Electuarium regium.

F ℞. Pincarum mundatarum ℥.iix.
Amygdal. mundat. ℥.vj.
Cinnamomi ℥.j.ʒ.ß.
Caryophyllorum,
Santali citrini ana ʒ.iij.
Ligni aloes ℥.ß.
Ambræ ʒ.j.
Moſchi ℈ ß.
Sacchari albi ℔.iv.
Aquæ roſatæ ℔.j.ß.

Fiat electuarium. Cerebrum, cor, thoracem, & ventriculum roborat. *Meſues.*

A *Electuarium Regium alterum.*

℞. Pincarum mundat. ℥.vj.
Amygdal. dulc. expurgat. ℥.iv.
Aquæ roſatæ ℔.j.ß.
Roſarum rub. ℥.j.ß.
Santali citrini ʒ.iij.ß.
Sacchari ℔ iv.
Ambræ ʒ.j. Moſchi ℈.ß.

Fiat electuarium. Idem pollet. *Idem.*

Cor quoq; CALFACIVNT, [illegible]oborantque Di-
B ambra, Diamoſchum dulce & a[illegible]marum [illegible]
coticum, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco

DE ELECTVARIIS EX calfacientibus ventriculum.

Diagalanga.

℞. Galangæ, Ligni aloes ana ʒ.vj.
Caryophyllorum, Macis, Liguſtici ana ʒ.ij.
Zingiberis, Macropiperis,
C Leucopiperis, Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ.j.ß.
Calaminthæ ſiccæ, Menthæ ſiccæ,
Cardamomi maioris, Spicæ Indicæ, ſem. Apij,
Sem. Fœniculi, ſem. Aniſi, ſem. Carui ana ʒ.j.
Sacchari albi ℥.x.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduerſus craſſiores flatus, acidos ructus, prauamq; concoctionem: item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate
D impeditas robuſtiores reddit, eaſdemq; emendat. *Meſues.*

Dianiſum.

℞. Sem. Aniſi ℥.ij.ß.
Glycyrrhizæ raſæ, Maſticis ana ℥.j.
Sem. Carui, ſem. Fœniculi, Macis,
Galangæ, Zingiberis, Cinnamomi ana ℥.v.
Piperis nigri, albi, longi,
Caſſiæ ligneæ veræ, Pyrethri,
E Calaminthæ ana ʒ.ij.
Cardamomi maioris ana ʒ.j.ß.
Caryophyllorum, Cubebarum,
Croci, Spicæ Indicæ ana ʒ.j.ß.
Sacchari albi ℥.ij.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Intemperiem frigidam ventriculi à pituita cruda, vel etiam flatibus ſanat, & tuſſim diuturnam à frigida cauſa genitã. *Meſues.*

F *Diacuminum.*

℞. Cymini pridie in aceto macerati, deinde ſiccati ʒ.x.
Zingiberis Cinnamomi ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Ligni aloes,
Macis ana ʒ.ij.ß.
Galangæ, Piperis longi, Cardamomi ana ʒ ij.
Mo[illegible]hi ℈.ß
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuari[illegible]m [illegible] co[illegible]ueniente Co[illegible] uatur annis [illegible]obus. * Ventricul[illegible] & [illegible] reliqua [illegible] conco[illegible]onem [illegible] flat[illegible] dictis viſceribus natos diſſipat. *Meſues.*

Diary.

Diacyminum aliud.

℞. Cymini in aceto præparati ʒ.iix.℈.j.
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ.ij.ß.
Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ.ij.G.v.
Galágæ, Thymbræ, Calaminthes ana ʒ.j.℈.ij.
Ammi, Liguſtici ana ʒ.j. G.xiix.
Piperis longi ʒ.j.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Cardamomi,
Nucis moſchatæ ana ℈.ij.ß.

Omnibus tritis, & in puluerem redactis, mellisq; deſpumati q. ſ. exceptis fit electuarium. Seruatur ad annos duos in vaſe fictili vitrato Fit etiã forma ſolida cum ſaccharo hoc eſt ad ſingulas ſpecierum dimidias vncias libram ſacchari com miſcendo. * Confert frigiditati thoracis, ſtomachi, inflatis, colicis, febre quartana laborãtibus, & ventriculi coctionem iuuat. *Nicolaus.*

Diacyminum aliud.

℞. Cymini in aceto macerati & ſiccat. ʒ.xx.
Zingiberis, Thymi ana ʒ.iij.
Piperis, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Ameos ʒ.j.ß.
Fol. rutæ ſicc. Nitri ana ℥.ß.

Excipe melle deſpumato. * Valet ad dolorem ſtomachi, & ventris à frigiditate aut a craſſa ventoſitate, aut ex pituita craſſa & ad dolorem colicæ ad ſingultum, obſtructiones aperit, & membra nutritionis calefacit. *Meſues.*

Diacinnamomum.

℞. Cinnamomi ʒ.xv.
Caſſiæ ligneæ, Cymini,
Rad. Enulæ ana ℥.ß.
Galangæ ʒ.vij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi maioris, minoris,
Zingiberis, Macis, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes ana ʒ.iij.
Croci ʒ.j. Sacchari ℥. v.
Moſchi ℈.ij.
Excepta mellis deſpumati ℔.ij. ʒ.iix.

Coque, fiat electuarium. Doſis eius eſt á ʒ.j. vſq; ad ij. * Concoctionem iuuat, etiam pituitæ putredinem prohibet, diſtributionem alimenti in corpus promouet. *Meſues.*

Diazingiber.

℞. Zingiberis, Galangæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Granorum paradiſi, Piperis longi,
Macis, Cardamomi,
Spicæ Indicæ, Rhabarbari,
Roſarum rubrarum ana G.xv.
Pinearum mundatarum ℥.ß.
Piſtaciorum ʒ.ij.
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Glycyrrhizæ raſæ, Croci ana ʒ.ß.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Conſeruatur per annum. * Stomachum confortat, digeſtiuam virtutem adiuuat, vitio pectoris ex frigiditate valet, renes confortat, libidinem potenter incitat. *Nicolaus.*

A

Diaſpoliticum.

℞. Cumini in aceto macerati & vſti, Piperis longi, Comarum rutæ ana ℥.j.
Nitri ℥.ß.

Terãtur craſſius, & cum mellis deſpumati, quod ſatis eſt, fiat electuarium in bona forma. * Aluum deijcit, cibos qui in ventre corrupti ſunt, educendo. ijsque conuenit, quibus venter frigidus eſt, aut ad frigus propenſior. ſiquidem pituitam extenuat, & ſpiritum flatulentum expellit.
B *Galenus.*

Diatrion pipereon.

℞. Piperis nigri, albi, longi ana ʒ l.
Aniſi, Thymi, Zingiberis ana ℥.j.
Mellis quantum ſatis eſt.

Fiat electuarium. Recipit etiam vniuſcuiuſque generis piperum ℥ iij. * Ventriculi refrigerationibus, acido ructui, quartanis, reſolutis, iecinoroſis, & inflationibus auxiliatur. *Galenus.*

Aliud.

C ℞. Trium piperum ana ʒ.v.
Zingiberis, Thymi, Aniſi ana ʒ.ij.
Spicæ Indicæ, Ammi, Amomi,
Cinnamomi anna ʒ.j.
Caſſiæ ligneæ, ſem. Apij, Seſeleos,
Aſari, rad. Enulæ ana ʒ.ß.

Mellis quantum ſufficit. Fiat electuarium. * Hoc magis fluxionibus, quæ à capite ad thoracem deſcendunt, conuenit. *Meſues.*

D

Electuarium ex citro.

℞. Corticum Citri aur. xx.
Caryophyllorum, Ligni Aloes,
Cinnamomi, Macis, Galangæ ana ʒ.ij.
Cardamomi, Zingiberis ana ʒ.j.
Moſchi ℥.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Datur ad ℥.ß. * Cor & ventriculum roborat, coctionem iuuat, oris halitum commendat, flatus craſſos diſſipat. *Meſues.*

E

Electuarium de baccis Lauri.

℞. Fol. Rutæ ʒ.x.
Sem. Ammi, ſem. Cymini,
Sem. Nigellæ, ſem. Liguſtici,
Sem. Carui, ſem. Dauci Origani,
Amygdal. amararum, Piperis nigri, longi,
Menthaſtri, Baccarum Lauri,
Caſtorij ana ʒ.ij.
Sagapeni ℥. ß.
F Opopanacis ʒ.iij.
Mellis ℔.j.℥.iv. ʒ.vij.

Tritis diligenter quæ trituranda ſunt, fiat electuarium additis circa finem lachrymis in vino diſſolutis. * Valet ad colicam & iliacam paſſionem, & doloribus inteſtinorum ex cauſa frigida, vel flatuoſa. *Rhaſis.*

Roſata nouella.

℞. Roſarum viridium,
Glycyrrhizæ ana ℥.i.℈.ij.ß.
Cinnamomi ʒ.ij.℈.ij.G.ij.

Caryophyllorum,
Nardi id eſt, ſpicæ Indicæ,
Zingiberis, Galangæ,
Nucis moſchatæ, Zedoariæ,
Styracis calamitæ, Cardamomi,
Sem. Apij ana ℈.j. G. iix.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Confert apprimè calori & ſiccitati ſtomachi, cordis, hepatis & pulmonis ſitim compeſcit & vomitum: abſcindit debilitatem ſtomachi, aſtringit laxa: cardiacis ſubuenit, ſudorem diaphoreticum reprimit ex chronica infirmitate debiles recreat. *Nicolaus.*

Electuarium de Aromatibus.

℞. Ligni Aloes crudi, Roſarum ana aur. xij.
Calami aromat. aur. iv.
Galliæ moſchatæ, Macis Doronici,
Piperis longi Nucis Moſchatæ
Menthæ ſiccæ Spicæ nardi Caſſiæ,
Maſticis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, Aſari ana aur. iij.
Croci, Cardamomi maioris, Card. minoris,
Trium ſantalorum, Rhabarbari,
Coſti, Cubebarum, Zingiberis,
Sem. Fœniculi, ſem. Aniſi,
Sem. Liguſtici ana aur. ij.
Sacchari ℥. vj.
Miuæ aromaticæ ℥. xij.
Mellis deſpumati q. ſ.

Fiat electuarium. Doſis à ʒ. ij. vſque ad aur. vj. Ad ventriculi, & hepatis affectus frigidos, ex pituita craſſa, & flatibus efficax: flatus enim diſſipat, coctionem iuuat, ob id acidos ructus, nauſeam, cibi faſtidium compeſcit, colorem cutis floridum affert canitiem tardat, oris, & ſudoris odorem commendat: ſed hepar & renes immodicè calefacit, ac inde ſemen, ſiue coitum promouet. *Galenus.*

Electuarium Petri.

℞. Roſarum rubrarum ʒ. ij. ß.
Ani[illegible] Mara[illegible]hri Maſticis,
Schœnanthi, Caſſiæ ligneæ ana ʒ. ij.
Glycyrrhizæ mundæ Reu,
Spicænard, Aſar ana ʒ. j. ß.
Sem. Apij, ſem. Scariolæ Nenuphatis,
Sem. Melonum mundat Cinnamomi,
Trochi c. diarrhod. Cuſcuthæ, Polij ana ʒ. j.
Croci ℈. j.
Caphuræ ℈. ß.
Sacchari ℔ iij.

Fiat electuarium cum aqua decoctionis iſtorũ.
℞. Rad. Sacchari ℥. iv Bedegar ʒ. ij
Rad. Fœniculi ℥. j Roſarum rub. ʒ. j.

Doſis eius à ʒ. ij. vſque ad [illegible] cum decoctione, vel ſucco dictorum. Seruatur per biennium. Propriè reſpicit virtutem naturalem, quo plurimos curaui à febribus phlegmaticis, tertianis nothis chronicis, propter quas ſiſtema corrumpitur: oppilationes aperit & prouocat vrinam. ſtomachum confortat, & hepat. *Arnold. Villanou.*

A *Electuarium Meſue.*

℞. Ligni Aloes, Galliæ moſchatæ,
Spicæ nardi, Cyperi,
Calami aromatici ana ʒ ij.
Cymini, aceto per 2[illegible] hor. infuſ, & a[illegible]
Sem. Porri torrefacti ʒ. [illegible] ß.
Myrob. emblicarum & bellíricarum, ſucc[illegible] tybi infuſarum, & toſt[illegible]um,
Nucis moſchatæ ana ʒ ij. ß.
Sem. Naſturtij toſtorum ʒ. vj
B Sem. Vuarum ʒ. v.
Sem. Myrti tritorum ʒ xxvj.
Balauſti, Concharum vſt[illegible]rum
Thuris Fructus tamaricis ana ʒ. ij ß.
Ameos ʒ. iij.

Tere omnia & frige in vino odorat[illegible], & ſicc[illegible] ge iterum aqua cydoniorum, aut bac[illegible] ti, & ſicca: iterum tere ſubtiliſſime [illegible] aromatica. Dantur ʒ ij. cum ſyrupo cyd[illegible] rum, aut myrtino Ventriculum, & cæ[illegible]
C ra roborat & calefacit ob id lienteriam [illegible] rhœam, dyſenteriam hepaticam, & al[illegible]os [illegible] rum partium affectus frigidos ſanat, & m[illegible] dicam medicamenti purgantis vac[illegible] ſtit, & hæmorrhoidas, flatus quoq; [illegible]it.

Electuarium aliud eiuſdem.

℞. Nucleorum my[illegible] [illegible]torum ℥. j ß.
Roſarum, Spodij, R[illegible]u,
Trium piperum, S[illegible] tal, B[illegible]lauſtij,
Gum. aſſi ana ʒ j. ß.
D Granorum granatorum aſſorum ʒ vij.
Coriandri præparati & aſſi ℥. ß
Semin. Roſarum. ſemin. Acetoſæ,
Semin. Plantaginis ana ʒ ij.

Trita probè omnia ſ[illegible]iga[illegible]tur ex omphacio [illegible] ſucco myrti, & aceto, ſiccenturque [illegible] exc[illegible] deinde mi[illegible]a acetoſa Dantur ʒ. ij vel [illegible] Syrupo cydoniorum. Confirmat ven[illegible], & viſcera alia roborat: fluorem alui a cau[illegible] da, vel medicamento nimis purgante ſiſtit ap-
E petentiam excitat.

Electuarium Alcanzi.

℞. Roſarum, Coſti Spicæ ana ℥ ij.
Flor Granat ſylueſtris ℥. j.
Nucis moſchatæ, Calami aromatici,
Caryophyllorum, Macis,
Cardamomi ana ʒ. ij ß.
Zingiberis ʒ j
Myrob Indorum, Emblicorum, Bell[illegible]co[illegible]
F ana ℥ j.
Granorum myrti ℔ j
Bal[illegible]ſti, Thuris, Corr. C[illegible]ri,
Fructus tamaricis ana ℥. ß.

Feruefiant ſemel omnia in vino gener[illegible] quo poſt ſiccentur [illegible] ſucco cydoniorum, ext[illegible] v[illegible] tera[illegible]ur, & inuia exc[illegible]tur [illegible] ʒ. iij. cum Syrupo c[illegible]oniorum Ven[illegible] lefacit & robora[illegible] id [illegible]pet[illegible] ctionem iuuat flatus d[illegible]ſſi[illegible] ſum, & ab eo virium diſſolutio[illegible]em [illegible]

Electuarium vitæ. A

℞. Vuarum paſſarum mundat. ℔.i.
Glycyrrhizæ mundæ & contuſæ ℥.j.
Aquæ ℔.ij.ß.

Coquantur bene, poſtea colentur, & exprimantur, colaturæ addantur
Myrob. Chebulorum, Citrinorum, Indorum enucleatorum & conquaſſatorum an ℥.ij.
Emblicorum, Belliricorum ana ʒ.ij.

Coquantur, exprimantur, & colentur: pòſt addatur B
Sacchari albiſſimi ℔.j.

Coquatur ad decoctionem ſyrupi: tunc addatur
Cinnamomi electi ℥.ß.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.ij.
Nucis moſchatæ num.ij.
Fœniculi, Aniſi ana ʒ.j.

Fiat electuarium & reponatur in pyxide lignea. * Stomachum roborat & aptat, & ſuperfluitates humorum à nutrimento preteri[illegible] emanentes reprimendo [illegible] ſi ſit coloratos homines. canities per illud retardatur. *Arnoldus Villanouanus* C

Electuarium de ſeminibus.

℞. Semin. Cymini, Aniſi, Fœniculi,
Cari, Dauci, Ameos, Apij,
Amomi aceto horis 24. macerat. & ſiccati ana ʒ.vj.
Cinnamomi, Zingiberis, Macropiperis,
Seſeleos, Galangæ ana ʒ.v.
Cardamomi, Spicæ nardi,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Lybiſtici ʒ iij.

Melle deſpumato excipiuntur. vel duplo ſacchari ad.ecto, puluis fit leniſſimus. *Coctionem iuuat, obſtructiones aperit, lienteriam ſanat. dolores viſcerum à flatibus excitatos placat.

DE ELECTVARIIS EX- calfacientib. hepar.

E

Dialacca maior.

℞. Laccæ lotæ, Rhabarbari ana ʒ.iij.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Maſticis,
Sem. Apij, ſucci Abſinthij,
Succi Eupatorij Meſuæ, id eſt, Agerati,
Sem. Amini, Sabinæ, Amygdal amararum,
Coſti, ſeu Zedoariæ, Myrrhæ,
Rad Rubiæ, ſem. Fœniculi, Aniſi, Aſari,
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ,
Gentianæ, Croci Cinnamomi,
Hyſſopi, Caſſiæ ligneæ veræ,
Schœnanthi, Bdellij ana ʒ.j.ß.
Piperis, Zingiberis ana ʒ j.

Myrrham & bdellium in vino infunde, cætera tenuiſſimè tere, & melle deſpumato quantum ſatis eſt, excipe: fiat electuarium. * Ventriculum & hepar roborat. hepatis obſtructiones aperit: eius ſcirrhum diſſoluit, & ex his naſcentem cachexiam & hydropem ſanat, vrinas mouet, lapidemq; renum & veſicę frangit. *Meſues.*

Dialacca minor. A

℞. Laccæ lotę, Croci, Coſti,
Schœnuanthos, Rubię,
Ariſtolochiæ longæ,
Glycyrrhizæ, Piperis ana ʒ.j.ß.
Rhabarbari ʒ.ij.
Myrrhæ, Bdellij ana ʒ.j.

Confice. Eadem poteſt, vt maior, ſed inefficacius. *Meſues.*

Dialacca Iſaac.

B
℞. Laccę mundæ ʒ xx.
Coſti dulcis, Spicæ nardi Xylobalſami,
Caſſiæ ligneæ, Aſari, Cinnamomi
Flor. Schœnanthi Rhabarb. Maſticis an. ʒ.j.ß.
Ariſtoloch. longæ & rotundæ ʒ j.ß.
Myrrhæ, Rubeæ tinct. Gentianæ,
Marathri Apij mont. Caryophyllorum,
Cymini, Abſinthij recent. Eupatorij,
Nucis moſchatæ, Cardamomi, Cubebarum ana aur.ij.
C Mellis deſpumati ℔.iij.

Seruatur per biennium in pyxide ex ligno tamariſci Dosis eius eſt ʒ.ij. vel iij cum apozemate radicum Reſpicit proprie virtutem naturalem, ſecundario humiditates, facientes oppilationes hepatis ex frigida cauſa. tamè melius iſto. quàm cum alio aliquo antidoto curantur ſcirrhi, apoſtemata hepatis, ſtomachi & ſplenis: & ſtomacho cor fert infrigidato, & omni ſuſpectioni hy-
D dropiſis ſubuenit, de quo inquit Albucaſis. multoties fui expertus, & inueni magnam efficaciam quod citius conſequitur ſuum effectum, quàm alia medicina.

Diacurcuma magna.

℞. Tragacanthę ʒ j.
Croci, Aſari, ſem Petroſelini, ſem. Apij,
Sem. Dauci, ſem. Aniſi ana ʒ.iv.
Rhabarbari optimi, Meu,
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ ana ʒ.vj.
E Coſti ſeu Zedoariæ, Myrrhę, Caſſię lignee,
Schœnanthi, Carpobalſami ſeu Cardamomi,
Rubiæ tinctorum, ſucci Abſinthij,
Succi Eupatorij Meſuæ,
Olei Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ.j ß.
Scordij, Ceterach, id eſt, Aſpleni,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ.ij.ß.

F Trita, & melle deſpumato quantum ſufficit, excepta. fiat electuarium. * Ventriculi, iecoris, lienis morbos frigidos, ob idque diuturnos ſanat: & hinc orta ſymptomata, vt hydropem, cachexiam, colorem corporis fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & veſicæ vitia frigida, vrinamq; euocat. *Meſues.*

Diacurcuma minor.

℞. Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Myrrhæ,
Caſſiæ ligneæ, Croci, Schœnanthi,
Coſti, Cinnamomi ana ʒ.j.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Idem pollet quod ſuperior, ſed imbecil[illegible]ius. *Meſue.*

Diamoruſia.

℞. Croci, Acori ana ʒ.ij.
Myrrhæ ʒ.iij.
Baccarum lauri ʒ ij. ß.
Dauci, C[illegible]ymini, Cinnamomi, Caſſiæ,
Carpobalſami, Schœnu anthos,
Sem. Apij, Aniſi, Cardamomi, Spicænardi.
Menthæ ſiccæ, Marrubij, Ameos ana ʒ.j.
Coſti, Trium piperum ana ʒ.j.

Melle deſpumato excipitur. * Præſtat eadẽ quæ Diacurcuma. Nam affectus ventriculi, hepatis, lienis frigidos: proindeque chronicos ſanat, hydropem, frigidam ventriculi intemperiem, ac inde natam crudorum ſuccorum copiam, & dolorem. *Meſues.*

Cyphoides.

℞. Pulpæ paſſarum pinguium ℥.iij.
Croci, Calami aromatici,
Bdellij ana ʒ.ij.ß.
Caſſiæ ligneæ, Cinnamomi ana ʒ.j.ß.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ ʒ.iij.
Schœnanthi ʒ.ij.ß.
Myrrhæ ʒ.iv.
Rad. Aſpalathi ʒ.ij.
Terebinthinæ ʒ.iv.
Mellis, vini odorati ana quantum ſufficit.

Coque, fiat electuarium, vt artis eſt. * Ad hepaticos, & thoracis affectiones vtilis eſt. *Andromachus.*

Diacoſtum.

℞. Coſti candidi, aromatici. amari, Caſſiæ ligneæ veræ, Cinnamomi ana ʒ.v.
Sem. Apij. Aniſi, Shœnanthi,
Rhabarbari ana ʒ.iij.
Aſari ʒ.iv.
Croci, Ariſtolochiæ rotundæ,
Myrrhæ ana ʒ.ij.
Sacchari vel mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruetur per annum. * Valet ad dolorem viſcerum, & oppilationem in eis, & ad principium hydropis. *Meſues.*

Confectio Rauedſeni.

℞. Rhabarbari, ſucci Eupatorij Meſuæ,
Succi abſinthij ana ʒ.v.
Myrrhæ, Croci ana ʒ.j.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Aſari,
Caſſiæ ligneæ, Schœnanthi, Fumariæ,
Sem. Aniſi, ſem. Apij,
Amygdal. amararum ana ʒ.ß.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Obſtructiones potenter aperit, & inde natos affectus, icterum, febres putridas etiam inueteratas, formæ corruptionem ſanat. *Meſues.*

HEPAR quoque EXCALFACIVNT, Diacinnamomum, Diacalamenthum: de quibus vide ſuprà ſuo loco.

A

DE ELECTVARIIS EXcalfacientib. ſplenem.

Diacapparis.

℞. Capparis ℥.iv.
Scyll[illegible], Aſari Centauriæ,
Pyrethri, Piperis nigri, Thymi,
Apij ſemi[illegible]is Gith,
Agrimoniæ radicis ana ℥.j.
Mellis quantum ſufficit.

B Fiat electuarium. * Ad vitia ſple[illegible]is vale[illegible] [illegible]bertus de Anglia.

Electuarium è Scor[illegible] ferri.

℞. Myrobalanorum In[illegible],
Myrobalanorum Belliri[illegible]orum
Myrobalanorum Emblicorum ana ʒ.j.
Spicæ Indicæ, Schœnanthos,
Cyperi, Zingiberis, Piperis,
Ammios Thuris ana ℥.ß
Scoriæ ferri infuſę aceto per dies ſeptem, poſtea torrefactæ ʒ.iij.
C
Mellis decocti cum apozemate embl[illegible]corum ℥.xvj.

Miſce, fiat electuariũ.* Leuiter purgat, rob[illegible] con[illegible] ventriculi doloribus, & lienoſis. R[illegible]

Triomphyllon Nicolai.

℞. Piperis albi ℥ ß.
Piperis nigri ʒ ij. Cymini aſſi ʒ.ß.
Zingiberis, Nitri, Pyrethri ana ʒ ij.
D Piperis longi ʒ.j.
Sem Petroſelini, Ameos Dauci,
Aniſi, Helenij, Spicæ, Cyperi,
Apij, Seſeleos, Coſti ana ʒ.ß.
Caryophyllorum ʒ.j. G.vij.ß.
Dactylorum mundat. num. xij.
Fol. rutæ viridis ℥.j.ß.
Mellis q.ſ. eſt.

Confice. * Valet propriè quartanarijs, & veræ quotidianæ in hyeme, & poſt prandium [illegible] ſe[illegible]o
E cum vino.

SPLENEM quoque EXCALFACIVNT, Diacoſtum, Diacalamenthum, &c. de quibus [illegible]e ſuprà ſuo loco.

DE ELECTVARIIS excalfacientibus matricem.

Electuarium ducis.

F ℞. Aniſi ʒ.ij. G xvj.
Glycyrrhizæ Maſticis ana ℈.ij. G.v.
Chamædryos, Cinnamomi,
Zingiberis, Galangæ, ſem. Fœnicul[illegible],
Sem. Carui ana ℈ j. G.xv
Xylocaſſiæ, Calaminthæ,
Sem. Dauci. Pyrethri Piperis albi,
Piperis longi, Cyperi, id eſt, rotundi,
Schœnanthi, rad. Ireos, ſem. Amomi,
Foli[illegible] A[illegible]ari ana ℈.j.
Spicæ nardi, id eſt Indicæ, Croci,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,

Sem. Anethi. Calami aromatici,
Cubebarum, Caryophyllorum,
Carpobalſami, Cardamomi,
Sem. Liguſtici, ſem. Oluſatri,
Baccarum Iuniperi, ſem. Seſeleos,
Rad. Pentaphylli, id eſt, rad. eius,
Sem. Aſparagi, ſem Citri, Acori,
Sem Ammios, Rhabarbari, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes, Baſilici caryophyllati,
Milij ſolis, ſem. Saxifragiæ,
Nucleorum ſem. Citrulli,
Nucleor. ſem. Cucumeris,
Nucleor ſem. Melonis,
Nucleor. ſem. Cucurbitæ, ſem. Scariolæ,
Petroſelini Macedonici,
Been albi, rubri,
Styracis calamitæ ana ℈.ß. G.v.
Penidiorum ℥.iv. ℈.ij.ß.
Sacchari, vel mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Conſeruatur per annos tres. * Valet ad indigeſtionem & ventoſitatem ſtomachi & inteſtinorum, & ilei dolorem & lapidis. *Nicolaus.*

Electuarium ex Aſa.

℞. Liquoris Cyrenaici, Piperis, Myrrhæ, fol. Rutæ ana ℥.ß.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Datur à ʒ.j. ad aureum vnum, in febre cum oxymelite per horam ante acceſſionem, contra venenum cum vino calido. * Ad febres antiquas, & circuitu repetentes, vt quartanas, quotidianas, ſomnum grauem, tremorem, venenoſos morſus. *Meſues.*

Panchriſton.

℞. Opij Thebaici ʒ.v.
Croci ʒ.ij. ℈.j.ß.
Seſeleos ʒ.ij.
Calami aromat. Caſtorei. Carpobalſami,
Cardamomi, Petroſelini ana ʒ.j. ℈.j.
Zingiberis, Caſſiæ, Sagapeni,
Piperis albi, Hyoſcyami, ſemin. lini,
Semin. rutæ ſyl. Marathri ana ℈.ij.
Nardi, Pyrethri, Meu, Euphorbij,
Aniſi, Trifolij acuti,
Dauci Cretici ana ℈ j.ß.
Mellis quantum ſatis eſt.

Datur in modum auellanæ in ſero cum vino calido. Typicè febrientibus datum cum mulſa mirabiliter ſubuenit, cum hydromelite diſtemperatum, ſine mora, menſtrua prouocat. *Nicolaus.*

Electuarium imperiale, Fiorauanti.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.
Macis, Caryophyllorum, Zingiberis ana ʒ.j.
Caſſiæ ʒ.vj.
Diacytonij ℥.xij.
Ligni aloes ℥.ß.
Santali rubri ʒ.ij.
Aquæ vitæ ℥.iij.
Moſchi ℈.ß.
Mellis cocti & deſpumati ℔.j.

A Miſce, & fiat electuarium. Doſis ab ℥.ß. vſq; ad ℥.j. * confert doloribus matricis: menſtrua prouocat: partes totius corporis debilitatas confortat. Vtendum autem hoc electuario eſt, poſt vſum pilularum aquilinarum.

MATRICEM quoque EXCALEFACIVNT, Diambra, Diacalamenthum, Electuarium de gemmis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus caput.

B

Diacodion compoſitum.

℞. Capitum papaueris flaccidorum num. x.
Aquæ cœleſtis ℔.j.ß.

Coquantur ad tertias: id eſt, tandiu, vſque quò tertia pars aquę ſuperſit. Colaturę expreſſę adde
Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥.iij.
Mellis optimi ℥.j.

Coquantur ad perfectionem: deinde addantur
C Acaciæ, Hypociſtidis, Croci, Balauſtiorũ ana ʒ.j.
Ramich ℥.iv.

Fiat electuarium: conſeruatur per annos tres. * Confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonẽ ſubtiles catarrhi defluunt, & ſunt cauſa tuſſis. *Meſues.*

Diacodion aliud.

℞. Capitũ papaueris, neq; perquàm viridiũ, neq; etiam ariditate exuccorum num. xiij.
Roſarum rub. ʒ.ij.ß.
D Croci, Acaciæ, Glycyrrhizæ ana ʒ.j.
Boli Armeni ℥.ß.
Cinnamomi, rad. Conſolidæ maioris,
Hypociſtidis, Balauſtiorum ana ʒ.j.
Myrti, Dauci ana ℥.j.
Coralli candidi, rubri, Sumach,
Sanguinis draconis,
Flor. Althęæ ana ʒ.ij.
Sem. Portulacæ ℈.j.ß.

E Capita papaueris in cœleſti imbre ſufficienti duos dies macerato: poſtridie ad tertias coquito & decoctũ expreſſum ad iuſtam conſiſtentiã cum ſufficiente quãtitate ſacchari vel mellis coquito. Poſtremò depoſito ab igne vaſe, ſpecies ſubtiliſſimè tritas adijcito, & bene vnito. * Auxilio eſt cœliacis, dyſentericis, leuitati inteſtinorum, alui profluuio, cũ aqua cœleſti, in qua ſpodium inferbuerit, aut ſuccinum torreſactum, vel cum ſtillatitio roſarum liquore. *Actuarius.*

F DE ELECTVARIIS REfrigerantibus pectus.

Diapapauer.

℞. Succi Liquiritiæ, Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.x
Sem. Papaueris albi, Penidiorum ana ʒ.xx.
Amygdal dulc. mundat. ʒ.x.
Amyli, ſem. Cytoniorum,
Sem. Portulacæ ana ʒ.v.
Sem. Melonis, Cucurbitæ,
Cucumeris, Lactucæ, Maluæ ana ʒ.iix.

Fac puluerem, confice cum ſyrupo violarum vel ſapa. * Mirabiliter prodeſt hecticis, phthiſicis, nimium vigilantibus. *Nicolaus.*

Diatragacanthum frigidum.

℞. Tragacanthæ albiſſimæ ℥.ß.
Gummi Arabici ℥.j.ʒ.ij.
Amyli ʒ.ß.
Glycyrrhizæ, ſem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Cucumeris, ſem. Citrulli,
Sem. Melonis ana ʒ ij.
Sem. Vrticæ, ſem. Papaueris albi ana ʒ.iij.
Caphuræ ℈.ß.
Penidiorum ℥.iij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium, conſeruatur per annum. * Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitijs aridis, maxime tabidis macie confectis, inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tuſſibus calidis & ſiccis, exaſperationi linguæ & fauciũ: deuoratum tamdiu ægrotans in ore contineat, quoad liquefactum perfectè exugatur. *Nicolaus.*

Diapenidion ſine ſpeciebus calidis.

℞. Penidiorum ℥.ij.ʒ.ß.
Pincarum, Amygdal. dulc.
Sem. Papaueris albi ana ʒ.iij.℈ j.
Cinnamomi, Caryophyll. Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli ſem. Cucurbitæ,
Sem. Citrulli, ſem. Cucumeris,
Sem. Melonis ana ʒ.j.ß.
Caphuræ G.vij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduerſus omnem thoracis noxam, tuſſim, vocis iactutam: rabidis denique & putulenta excreantibus ſuccurrit. *Nicolaus.*

Electuarium reſumptiuum.

℞. Roſarum, Glycyrrhizæ,
Sacchari ana ʒ.j. G.v.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ.ij.℈.ij.
Santali albi, rubri ana ʒ.j.℈.j.
Papaueris albi, ſucci Glycyrrhizæ,
Amyli, ſem Portulacæ, ſem. Lactucæ,
Sem. Scariolæ ana ʒ iij.
Caryophyllorum, Spodij, vel Eboris vſti,
Cinnamomi ana ʒ j.
Zedoariæ Zingiberis,
Styracis calamitæ ana ʒ.ij.
Croci G.v.
Penidiorum ℥ ß.
Sem Cucurbitæ mundat.
Sem. Citrulli ſem. Cucumeris,
Sem Melonis ana ʒ iij
Sem. Cydoniorum ʒ j.
Amygdal. dulcium, Pineorum nucleorum,
Berberis, ſem Myrtæ,
Sem Coti ſiue Bombacis, ſem. Violarum,
Sebeſten pulpæ ana ʒ j.
Syrupi violati quantum ſufficit

Fiat electuarium. * Reſtaurat humiditatem radicalem, lenit, humectat, nutrit & conſolidat, apperit poros, obſiſtit choleræ, ſedat feorem, tuſſim,

A & ſitim, reſtituit integras vires, & priſtina ſanitatem extenuatis, conſumptis & hecticis. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS RE frigerantibus cor.

Diarrhodon Abbatis.

℞. Santali albi, rubri ana ʒ.ij.ß.
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Spodij ana ℈ [illegible].
B Aſari, Maſticis, Spicæ nardi id eſt Indicæ,
Cardamomi, ſucci Glycyrrhizæ,
Croci, Ligni aloes, Caryophyllorum,
Cinnamomi Galliæ moſchatæ veræ,
Rhabarbari electi,
Berberis, id eſt, acinorum,
Sem. Aniſi. ſem. Fœniculi,
Sem. Baſiliconis, ſem Cucurbitæ ſem [illegible]
Sem. Cucumeris, ſem. Melonis, ſem. Papaueris albi,
C Sem. Scariolæ, Portulacæ, Lactucæ ana [illegible]
Margaritarum, Oſſis de corde cerui ana [illegible]
Sacchari candi, Roſar. rubiarum ana ℥ [illegible]
Caphuræ G.xv (Alij G vij)
Moſchi G iij ß
Syrupi roſati Sacchari albi ana quantum [illegible]

Fiat electuarium. Cõſeruatur per annum * Valet aduerſus ventriculi calorẽ, iecoris, [illegible] monumque, contra viſcerum dolores & omnem totius corporis noxam à calore proficiſcentem. *Nicolaus.*

D

Diarrhodon commune.

℞. Roſar. rub. ʒ xxx.
Trochiſc. diarrhod. Trochiſ. è Spodio,
Glycyrrhizæ ana ʒ.ß.
Caryophyllorum Trium ſantalorum,
Galliæ moſchatæ ana ʒ.[illegible].
Spodij Croci,
Maſtichis Ligni aloes ana ʒ ij.
Aſari, Spicæ nardi Indicæ, Macis, Cardamomi ana ʒ j
E Sem. Portulacæ, ſem Lactucæ, ſem Scariolæ,
Sem. Cucurbitæ, ſem Citrulli ſem. Cucumeris
Sem. Melonis, Margaritarum [illegible],
Ocymi caryophyllati Raſuræ eboris
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ʒ j.
Camphoræ ʒ ß. Moſchi ℈.ß.

Confice cum Syrupo roſato, & aqua roſata. Doſis eius eſt ℥ ß Ventriculum & epar roborat coctionem ob id iuuat, & dolorem horum à calido ti & acri, ac mordenti bile mitigat *Meſues*

F

Diatrion ſantalon.

℞. Santali albi, rubri, citrini Roſarum,
Sacchari candi ana ʒ iij.
Rhabarbari, Spodij ſucc Glycyrrhizæ,
Sem Portulacæ ana ℈.[illegible]
Amyli, Gummi Arabici Tragacanthæ
Sem. Melonis, Cucumeris Citrulli
Cucurbitæ, Scariolæ ana ʒ j.[illegible]
Caphuræ ℈ j Sacchari quantum [illegible]

Fiat electuarium. * Aduerſus hepatis & ventriculi calorem valens eſt præterea [illegible]

[illegible] rum

dum rabidis & regio morbo correptis prodeſt. A
Nicolaus.

Diamargariton frigidum.

℞. Sem Citrulli, Cucurbitæ, Melonum,
Cucumeris Portulacæ Papaueris albi,
Santali moſcharellini, Citrini Ligni aloes,
Zingiberis, Roſar. rubrarum, flor. Nymphææ,
Buglaginis, Baccarum Myrti ana ℥. j.
Coralli albi rubri, ana ℥. ß.
Margaritarum ℈. iij.
Sacchari quantum ſatis eſt.

Fiat electuarium Seruatur annis duobus. * Omnem virium imbecillitatem firmat, ſyncopem iuuat aſthmaticos, tabidos, tuſſientes, longo morbo extenuatos & imbecillitate languentes recreat, & ad priſtinum recuperandũ robur conducit. *Nicolaus.*

Electuarium ex acetoſa.

℞. Xyloaloes, Cubebarum ana ℥ ß.
Roſ. rub Margaritarum, Santali citrini,
Auellanarum Indicarum ana ℥. ij.
Berberiorum ſem. Cucumeris.
Sem Cucurbitæ, ſem. Citrulli ana ℥. ß.
Sem. Oxalidis, ſemin. Portulacæ, Bugloſſi ana ℥. iij. ß.
Spodij Cherabæ, Gummi Arab.
Tragacanthi ana ℥. iij.
Boli Armeni ℥. j. ß.
Caphuræ ℥. j.

Excipe ſucco citri, aut omphacij, coctione inſpiſſato. Datur à ℥. ij. ad ℥. ß. cum aqua frigida. Valet ad intemperaturam calidam totius, vt in febre æſtuoſa, vel ſolius ventriculi, aut hepatis, ſyncopen, cordis palpitationem. ebrietatem. *Galenus.*

DE ELECTVARIIS REfrigerantib. ſtomachum.

Electuarium de ſorbis.

℞. Carnis ſorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui roſæ prius incoctæ fuerint, & cortices granatorum ℔. iv.
Mellis aut ſacchari ℔. ij ß.

Coque ad craſſitudinem, & recõde vaſe. Da ℥. j. * Ventriculum roborat, immodicam purgatione n ſiſtit. *Meſues.*

Electuarium de baccis myrti.

℞. Baccarum myrti tenuiſſ. tritarum ℔ j.
Myrobal. nigrarum Myrob Bellericarum,
Myrobal Emblicarum in aqua cotoneorum & vino coct. ana ℥. vij.
Sem. Aniſi, ſem. Cymini ſem Apij aceto horis 24 maceratæ. & ſiccat ana ℥. v

Conficitur cum mira aromatizata. Datur cum ſyrupo decoctionis cydoniorum Ventriculum & epar firmat eorumq coctionẽ iuuat: ob id lienteriæ, & dyſenteriæ hepaticæ confert *Meſues.*

Stomachvm quoque Refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

A # DE ELECTVARIIS REfrigerantibus hepar.

flor. Roriſmar. decæ, ; Piperis

Hepar refrigerãt Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon, &c. de quibus vide ſupra.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus ſplenem.

Splenem refrigerant. Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon, &c de quibus ſupra.

B # DE ELECTVARIIS REfrigerantibus matricem.

Matricem refrigerant, Diatrion ſantalon, Diarrhodon Abbatis, &c. de quibus ſuprà.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus iuncturas.

Ivncturas refrigerant Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon. de quibus vide ſuprà
C ſuo loco.

DE ELECTVARIIS aſtringentibus.

Michleta.

℞. Myrobal. Citrinorum, Chebulorum,
Indorum, toſtorum ana ℥. ij. ß.
Myrob. Bellericorum, Emblicorum, toſtorum ana ℥. ij.
E Sem. Naſturtii ℥. ij. ß.
Sem. Cymini, ſem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Sem. Ammios, ſem. Carui ana ℥ j. ß.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico horis vigintiquatuor, exiccentur cum inſperſo aceto. poſtea torreantur ſupra prunas toſtis addantur

Spodij, Balauſtiorum, Pulpæ rhois, id eſt, Sumach, Maſticis Gumi Arabici ana ℥. j. G xv.

Omnia cum oleo roſato terantur, & cõmiſceantur cum ſyrupi myrtini titulo. * Propriè valet ad
D hæmorrhoides, & ad ventris torſionem, & rugitum lienteriæ, & dyſenteriæ: & optima eſt omni ſolutioni ventris. *Nicolaus.*

Tryphera minor Phenonis

℞. Myrobal Chebulorum, Bellericorum,
Indorũ, Emblicorũ, Nucis moſchatæ ana ℥ v.
Sem. Naſturtii, Aſari, Origani Perſici, Piperis,
Olibani, Ammeos, Zingiberis,
Fructus Tamariſci, ſ...tiuæ, Nardi Indicæ,
F Schœnanthi, Cyperi ana ℥ iv.
Scoriæ ferri, quinq, diebus in aceto maceratæ, & ſiccatæ ℥. xx.

Myrobalani cum butyro recenti nõ ſalito aſſentur modicum, reliqua oleo amygdalino dulci inuoluantur: deinde addantur

Moſchi ℈. j.
Mellis deſpumati triplex pondus, vel quantum ſatis eſt.

Oportet aũt diligenter attẽdere, ne myrobalani comburantur, cum in butyro aſſantur. Poſt ſex menſes datur, à drachma vna, ad drachmas ſex.

* Cerebrum, cor, ventriculum & omnia nutritioni famulantia membra roborat, appetentiam excitat, cōcoctionem iuuat, viſcerum excrementoſam humiditatem abſumit, ac ex morbo conualeſcentibus auxiliatur. A

Aromaticum Roſatum.

℞. Roſarum rub ʒ.j.ß.
Ligni aloes, Macis, Galangę,
Caryophyllorum, Zingiberis,
Trochiſc. diarrhod. Nucis moſchatę, B
Galliæ moſchatę an. ʒ.ij.ß.
Glycyrrhizę raſę ℥.j.
Cinnamomi ʒ.iij.
Cardamomi, Spicæ nardi an. ʒ.j.
Syrupi roſati,
Syrup. cort. citri an. q.ſ.

Fiat electuarium. Doſis à ʒ. iij. vſque ad ʒ.v. Cor, ventriculum roborat, appetentiam excitat coctionem iuuat, nauſeam, & vomitum ſedat, viſcerum humiditatem excrementoſam abſumit. *Meſues.* C

Aromaticum Roſatum minus.

℞. Roſarum rub. ʒ.x.
Ligni Aloes,
Santali citrini an. ʒ.ij.
Cinnamomi ℥.ß.
Maſticis ℈.iv.
Ambrę ℈.ij. Moſchi ℈.j.
Syrupi roſ. q.ſ.

Cor & ventriculum roborat, & eorum inflationes ſedat. *Meſues.* D

Aromaticum Moſchatum.

℞. Ligni aloes ʒ. vij.
Cinnamomi craſſi ʒ.x.
Ambrę ʒ.iij.
Moſchi ℈. ij.
Syrupi roſati q.ſ.

Cerebrum, cor, & vētriculum roborat: ob id confert epilepſię, palpitationi cordis, & ſyncopæ, E ſuffocationi quoq; ab vtero, oris odorem commendat. *Meſues.*

Aromaticum Nardinum.

℞. Spicę nardi ʒ.ij
Roſarum rub. ℥.ß.
Cubebarum. Ligni aloes,
Maſticis, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Folij Indi,
Aniſi, Cort. mali citri,
Trochiſc. diarrhodon, F
Gallię Sebellinę an. ℈.iv.
Pinearum mundat.
Amygdal purgat. an. ʒ.v.
Gummi Arab. Tragacanthi an. ℥.ij.
Moſchi ℈.ß.
Syrupi roſ. q.ſ.

Cor, ventriculum, hepar, renes & cætera viſcera roborat, & veſicam coctionem iuuat, ob id oris & ſudoris odorem commendat, flatus diſſipat, veneris appetitum excitat, & reſpirationem liberiorem facit. *Meſues.*

Aromaticum Caryophyllatum.

℞. Caryophyllorum ʒ.vij.
Macis, Zedoarię, Galangę,
Santali citrini, Trochiſcorum diarrhodon,
Cinnamomi, Ligni Aloes,
Spicę Indicę, Piperis longi,
Cardamomi maioris an. ʒ.j.
Roſarum ʒ. iv.
Glycyrrhizę raſæ,
Gallię Moſchatę verę an. ʒ.ij.
Folij (ſumatur eius loco caſia lignea vera, aut duplex pondus Cinnamomi)
Cubebarum an. ℈.ij. G.v.
Ambrę ʒ.j.
Moſchi ℈.ß.

His tenuiſſimè tritis, & cum
Syrupi è citro, Sacchari albi ana quantum ſufficit

Permiſtis, fiat electuarium. * Cor, ventriculum, & reliqua nutritionis mēbra roborat, nauſeam & vomitum reprimit, flatus diſſipat, putredinem humorum in ventriculo arcet. *[Meſ]ues.*

Dianthon.

℞. Florum Roriſmarini ℥.j.
Violarum, Roſarum, Glycyrrhizę an. ʒ vj.
Caryophyllorum, Spicæ Indicę,
Nucis moſchatę, Galangę,
Cinnamomi, Zingiberis, Zedoarię,
Macis, Ligni Aloes, Cardamomi,
Aniſi, Anethi (videlicet ſeminis) an ℈.iv.
Mellis quantum ſufficit

Fiat electuarium. * Prodeſt præter rationem tribulatis, cardiacis: animi lætitiam auget. [...]s roborat, qui à longo morbo debiles adhuc ſeſe recolligunt. ventriculum perpulchre emendat. *Nicolaus.*

Diaxyloaloes.

℞. Ligni aloes crudi, Roſarum an. ℥.j.
Caryophyllorum, Spicę Indicę,
Macis, Nucis moſchatę,
Gallię moſchatę Meſ. Cubebarum,
Cardamomi maioris, minoris,
Maſticis, Cinnamomi. Cyperi ro[tun]di,
Schœnanthi, Zedoarię,
Been albi, rubri an. ℥.ß.
Folij, aut Macis, ſiue Spicæ nardi,
Serici crudi roſti, Margaritarum,
Corallij rubei, Carabę,
Foliorum Citri, Cort. Citrei mali,
Ocymi caryophyllati, Siſymbrij,
Menthę ſiccę Sampſuci, id eſt,
Maioranæ, Piperis longi,
Zingiberis ana ʒ.iv.
Moſchi boni ℈.j.
Ambræ ʒ.j.ß
Mellis Emblicorum,
Miuæ aromaticæ ana q.ſ.

Fiat electuarium. Doſis a ʒ j. vſque ad ʒ [...]j. Prodeſt malis ventriculi, cordis, & iecinoris [fri]gid[is], animæ defectioni, concoctionique. O[ris] fœtorem abigit, lætitiamq; parit. *Meſues*

Diamar-

Diamargaritum calidum.

℞. Margaritarum non perforatarum,
Pyrethri an. ʒ.i.
Zingiberis, Maſtiches an. ʒ.iv.
Zedoariæ Doronici, ſem. Apij,
Capſici, id eſt, Cardamomi vtriuſque,
Nucis moſchatę, Macis an. ʒ.ij.
Been vtriuſque, Piperis nigri,
Macropiperis an. ʒ.iij
Cinnamomi ʒ.v.
Sacchari quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur annis duobus vel tribus. * Valet mulieribus: rectificat enim diſpoſitionem matricis, & ventriculorum earum. *Auicenna.*

Electuarium de gemmis, calidum.

℞. Margaritarum albarum ℥.iij.
Saphyri, Hyacinthi, Sardæ,
Granatorum, Smaragdi an. ℥ i.ß.
Zedoariæ, Doronici, ſeu Galangæ,
Corticum Citrei mali, Macis,
Sem. Ocymi an. ℥ ij.
Coralliorum rubeorum, Succi albi,
Limaturæ Eboris an. ʒ.i ℈.ij.
Been albi & rub. Caryophyllorum,
Zingiberis, Piperis longi,
Spicæ Indicæ, Folij, Croci,
Heyl id eſt, Cardamomi maioris an. ʒ.j.
Trochiſc. Diarrhodon, Ligni Aloes an. ʒ.v.
Cinnamomi, Galangæ, Zurumbet,
(id eſt, Zedoariæ rotundæ) an. ʒ.j.ß.
Foliorum auri & argenti ana ℈.ij.
Moſchi boni ʒ.ß.
Ambræ ʒ.ij.

Confice cum melle Emblicorum, & colato melle roſato ana quantum ſufficit. Datur ab aureo ſemiſſe ad aureum vnum, cum aqua bugloſſæ. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectioni animæ, ac concoctioni: triſtitiam denique citra cauſam ortam amouet. *Meſues.*

Electuarium lætificans Galeni.

℞. Florum Ocymi caryophyllati, aut ſeminum, Croci, Zedoariæ, Ligni Aloes,
Caryophyllorum, Corticum Citrei mali,
Galangæ, Macis, Nucis moſchatæ,
Styracis Calamitæ an ʒ.ij.ß.
Aniſi, Raſuræ Eboris,
Thymi, Epithymi an. ʒ.i.
Camphoræ, Moſchi Ambræ,
Margaritarum perforatarum,
Oſſium de corde Cerui an ʒ.ß.
Auri foliati meri, id eſt, puriſſimi, feingold/
Argenti foliati meri an ℈.i.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat confectio ſolida. Si verò volueris facere in forma liquida, ſiue opiatæ, tunc adde

Succi Cydoniorum, Pomorum odoratorum dulcium, Borraginis, Vini veteris optimi, ana partes æquales, in tanta menſura, quanta deſpumando & decoquendo ſaccharo ſatis fuerit.

A Nulla enim aqua ſaccharum diſſolui aut decoqui ad ſpiſſitudinem debet in hac confectione. * Lætitiam, colorisq; bonitatem efficit, concoctionem iuuat, & canitiem arcet.

Electuarium lætificans Rhaſis.

℞. Seminis Meliſſæ, Corticum Citrei mali, Caryophyllorum, Galliæ moſchatę Meſuæ, Maſtiches, Croci, Cinnamomi, Nucis moſchatę, Cardamomi maioris, Neremiſc pro quo poteſt
B ſemen pæonię accipi, Been albi, rubei, Zedoariæ, Doronici, ſeu Galangæ, ſem. Ocymi garyophyllati an. ℥.ß.
Moſchi ℈ j. G iv.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat confectio in tabulis. Si verò volueris forma electuarij, ea ſyrupo ſequenti excipies, qui

℞. Myrobal. Chebularum num.xx.
Myrobal. Emblicarum num.xxx.

Trita, & in ℔.iij. aquæ communis, ad duarum
C tertiarum conſumptionem, cocta percolabis.
Colaturæ addes
Mellis deſpumati ℔.ij.

Coque, fiat ſyrupus, quo prædicta excipies, & fiat electuarium. * Ad affectus cordis, ventriculi, iecoris, quas partes etiam roborat, admodum confert: palpitationem cordis emendat, valenter exhilarat, & coctionem iuuat, coloremque viuidum efficit.

Electuarium lætificans, aliud.

D ℞. Roſarum, Ligni Aloes an. ʒ.vj.
Macis, Nucis moſchatæ,
Galliæ moſchatæ,
Cardamomi vtriuſque an. ʒ.ij.
Cinnamomi, Croci an. ʒ.ij.
Cyperi ʒ.v.
Caryophyllorum, Maſtiches,
Spicæ nardi, Aſari an ʒ.iij.
Melle emblicarum excipe,
E Moſchi G.xv. aromatiza.

Datur à ʒ.j. ad ʒ.iij. * Ad eadem, ad quæ præcedens, valet. *Rhaſis.*

Electuarium lætificans Meſuæ.

℞. Roſarum ʒ.ij.
Cyperi ʒ.iij.ß.
Caryophyllorum, Maſticis,
Ligni Aloes, Spicę, Aſari an ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Croci, Meliſſæ,
Alſelengemiſch, Margaritarum,
F Foliorum Indorum, Macis, Cardamomi,
Heyl, Nucis moſchatæ, Corticum citri,
Gallię moſchatę, zedoarię,
Doronici, Ocymi maioris an. ʒ.j.
Moſchi boni ʒ.j. quartam.

Confice cum melle belliricorum, & melle emblicorum, quod ſit quadruplum ſpecierum. Sumatur ſicut tryphera, & eſt magis conueniens in hyeme. Generat gaudium, & reiuueneſcere facit: coloris pulchritudinem & odoris bonitatem in toto corpore operatur: digeſtionem promouet, canitiemq; retardat. *M. ſues cap. de Melanch.*

Confectio liberantis. A

℞. Radicum Tormentillæ, ſem. Acetoſæ,
Sem. F[illegible] diuiæ, Coria[illegible]dri præparati,
Sem. Citri mali ana ℥.j.ß.
Santalorum om[illegible]ium,
Dictamni albi ana ʒ.j.
Boli armeni præparati, Terræ ſigillatæ (loco eius, bolus leuanticus, id eſt, Orientalis ſumatur) ana ʒ.ij.
Margaritarum, Corallij albi, rubei,
Succini albi, Raſuræ Eboris, B
Spodij, id eſt, Eboris vſti,
Oſſium de corde Cerui,
Been albi, rubei, Doronici, ſeu Angelicæ,
Cardamomi, Cinnamomi, Macis,
Ligni aloes, Caſię ligneę, aut ſuccedanei eius,
Croci, Zedoariæ ana ʒ.ß.
Smaragdi, Hyacinthi, Granati,
Serici crudi torrefacti & inciſi ana ℈.j.
Penidij, Sacchari candi ana ℈.ij.
Florum Nenupharis, flor. Buglosſæ, C
Roſarum ana ℈.j.
Caphuræ G.vij.
Moſchi, Ambræ ana G.iij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Contra peſtem plurimum valet: tutatur corpus ne lędatur à peſtifero aere & præſeruat humores à corruptione. *Incertus.*

Confectio cordialis.

℞. Margaritarum, Spodij, (id eſt Eboris vſti) D
Granatorum verorum, Cinnamomi,
Tormentillæ, Boli Armeni ana ʒ.iij.
Santalorum omnium, Raſuræ Eboris,
Vnicornu ana ʒ.ij.
Hyacinthorum, Saphyri,
Coralli albi, rubri, Charabæ albi,
Valerianæ veræ, Dictamni, Zedoariæ,
Ligni aloes ana ʒ.j.
Terræ ſigillatæ ʒ ij. ℈.ij. E
Serici crudi, torrefacti modicè ℈.ij.
Oſſis de corde Cerui ℈.j ß.
Been albi, rubri ana ℈.ij.
Fol. auri num. v.
Moſchi, Ambræ ana G.x.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Præſeruat cor in peſte. *Alexander Benedictus.*

Electuarium regium. F

℞. Pinearum mundatarum ℥.iix.
Amygdal. mundat. ℥.vj.
Cinnamomi ℥.j. ʒ.ß.
Caryophyllorum,
Santali citrini ana ʒ.iij.
Ligni aloes ℥.ß.
Ambræ ʒ.j.
Moſchi ℈.ß.
Sacchari albi ℔.iv.
Aquæ roſatæ ℔.j.ß.

Fiat electuarium. Cerebrum, cor, thoracem, & ventriculum robotat. *Meſues.*

Electuarium Regium alterum.

℞. Pinearum mundat. ℥.vj.
Amygdal. dulc. expurgat. ℥.iv.
Aquæ roſatæ ℔.j.ß.
Roſarum rub. ℥.j.ß.
Santali citrini ʒ.iij.ß.
Sacchari ℔ iv.
Ambræ ʒ.j. Moſchi ℈.ß.

Fiat electuarium. Idem pollet. *Idem.*

Cor quoq; CALFACIVNT, [illegible]boranq[illegible]e Di ambra, Diamoſchum dulce & a[illegible]narum Pler[illegible] coticum, &c. de quibus vide ſupra ſuo loco

DE ELECTVARIIS EX calfacientibus ventriculum.

Diagalanga.

℞. Galangæ, Ligni aloes ana ʒ.vj.
Caryophyllorum, Macis, Liguſtici ana ʒ.ij.
Zingiberis, Macropiperis,
Leucopiperis, Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ.j.ß.
Calaminthæ ſiccæ, Menthæ ſiccæ,
Cardamomi maioris, Spicæ Indicæ, ſem. Apij,
Sem. Fœniculi, ſem. Aniſi, ſem. Carui ana ʒ.j.
Sacchari albi ℥.x.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduerſus craſſiores flatus, acidos ructus, prauamq; concoctionem: item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate impeditas robuſtiores reddit, eaſdemq; emendat. *Meſues.*

Dianiſum.

℞. Sem. Aniſi ℥.ij.ß.
Glycyrrhizæ raſæ, Maſticis ana ℥.j.
Sem. Carui, ſem. Fœnicul[illegible], Macis,
Galangæ, Zingiberis, Cinnamomi ana ℥ v.
Piperis nigri, albi, longi,
Caſſiæ ligneæ veræ, Pyrethri,
Calaminthæ ana ʒ.ij.
Cardamomi maioris ana ʒ.j.ß.
Caryophyllorum, Cubebarum,
Croci, Spicæ Indicæ ana ʒ.j.ß.
Sacchari albi ℥.ij.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Intemperiem frigidam ventriculi à pituita cruda, vel etiam flatibus ſanat, & tuſſim diuturnam à frigida cauſa genitā *Meſues.*

Diacuminum.

℞. Cymini pridie in aceto macerati, deinde ſiccati ʒ.x.
Zingiberis Cinnamomi ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Ligni aloes,
Macis ana ʒ.ij.ß.
Galangæ, Piperis longi, Cardamomi ana ʒ.ij.
Moſchi ℈.ß.
Mellis d[illegible]ſpumati quantum ſufficit.

Fiat electua[illegible]ium f[illegible] co[illegible]ue[illegible]ic[illegible]ti[illegible] C[illegible]ſe[illegible]uatur annis d[illegible]obus. * Ventricul[illegible]m & v[illegible] reliqua c[illegible] faci[illegible] conco[illegible]ionem iuuat flatu[illegible] dictis viſceribus natos diſſipat. *Meſ[illegible].*

D[illegible]y-

Diacyminum aliud.

A

℞. Cymini in aceto præparati ʒ.iix.℈.j.
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ.ij.ß.
Zingiberis, Piperis nigri ana ʒ.ij.G.v.
Galãgæ, Thymbræ, Calaminthes ana ʒ.j.℈.ij.
Ammi, Liguſtici ana ʒ.j. G.xiix.
Piperis longi ʒ.j.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Cardamomi,
Nucis moſchatæ ana ℈.ij.ß.

Omnibus tritis, & in puluerem redactis, mellisq; deſpumati q. ſ. exceptis fit electuarium. Seruatur ad annos duos in vaſe fictili vitrato Fit etiã forma ſolida cum ſaccharo. hoc eſt ad ſingulas ſpecierum dimidias vncias libram ſacchari commiſcendo. * Confert frigiditati thoracis, ſtomachi, inflatis, colicis, febre quartana laborãtibus, & ventriculi coctionem iuuat. *Nicolaus.*

B

Diacyminum aliud.

℞. Cymini in aceto macerati & ſiccat. ʒ.xx.
Zingiberis, Thymi ana ʒ.iij.
Piperis, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Ameos ʒ.j.ß.
Fol. rutæ ſicc. Nitri ana ℥.ß.

C

Excipe melle deſpumato. * Valet ad dolorem ſtomachi, & ventri à frigiditate aut a craſſa ventoſitate, aut ex pituita craſſa & ad dolorem colicæ ad ſingultum, obſtructiones aperit. & membra nutritionis calefacit. *Meſues.*

Diacinnamomum.

D

℞. Cinnamomi ʒ.xv.
Caſſiæ ligneæ, Cymini,
Rad. Enulæ ana ℥.ß.
Galangæ ʒ.vij.
Caryophyllorum, Piperis longi,
Cardamomi maioris, minoris,
Zingiberis, Macis, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes ana ʒ.iij.
Croci ʒ.j. Sacchari ℥. v.
Moſchi ℈.ij.
Excepta mellis deſpumati ℔.ij. ʒ.iix.

E

Coque, fiat electuarium. Doſis eius eſt à ʒ.j. vſq; ad ij. * Concoctionem iuuat, etiam pituitæ putredinem prohibet, diſtributionem alimenti in corpus promouet. *Meſues.*

Diazingiber.

℞. Zingiberis, Galangæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Granorum paradiſi, Piperis longi,
Macis, Cardamomi,

F

Spicæ Indicæ, Rhabarbari,
Roſarum rubrarum ana G.xv.
Pinearum mundatarum ℥.ß.
Piſtaciorum ʒ ij.
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Glycyrrhizæ raſæ, Croci ana ʒ.ß.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Conſeruatur per annum. * Stomachum confortat, digeſtiuam virtutem adiuuat, vitio pectoris ex frigiditate valet, renes confortat, libidinem potenter incitat. *Nicolaus.*

Diaſpoliticum.

A

℞. Cumini in aceto maccrati & vſti, Piperis longi, Comarum rutæ ana ℥.j.
Nitri ℥.ß.

Terãtur craſſius, & cum mellis deſpumati, quod ſatis eſt, fiat electuarium in bona forma. * Aluum deijcit, cibos qui in ventre corrupti ſunt, educendo: ijsque conuenit, quibus venter frigidus eſt, aut ad frigus propenſior. ſiquidem pituitam extenuat, & ſpiritum flatulentum expellit. *Galenus.*

B

Diatrion pipereon.

℞. Piperis nigri, albi, longi ana ʒ l.
Aniſi, Thymi, Zingiberis ana ℥.j.
Mellis quantum ſatis eſt.

Fiat electuarium. Recipit etiam vniuſcuiuſque generis piperum ℥ iij. * Ventriculi refrigerationibus, acido ructui, quartanis, reſolutis, iecinoroſis, & inflationibus auxiliatur. *Galenus.*

Aliud.

C

℞. Trium piperum ana ʒ.v.
Zingiberis, Thymi, Aniſi ana ʒ.ij.
Spicæ Indicæ, Ammi, Amomi,
Cinnamomi anna ʒ.j.
Caſſiæ ligneæ. ſem. Apij, Seſeleos,
Aſari, rad. Enulæ ana ʒ.ß.

Mellis quantum ſufficit. Fiat electuarium. * Hoc magis fluxionibus, quæ à capite ad thoracem deſcendunt, conuenit. *Meſues.*

D

Electuarium ex citro.

℞. Corticum Citri aut.xx.
Caryophyllorum, Ligni Aloes,
Cinnamomi, Macis, Galangæ ana ʒ.ij.
Cardamomi, Zingiberis ana ʒ.j.
Moſchi ℥.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Datur ad ℥.ß. * Cor & ventriculum roborat, coctionem iuuat, oris halitum commendat, flatus craſſos diſſipat. *Meſues.*

E

Electuarium de baccis Lauri.

℞. Fol. Rutæ ʒ.x.
Sem. Ammi, ſem. Cymini,
Sem. Nigellæ, ſem. Liguſtici,
Sem. Carui, ſem. Dauci Origani,
Amygd. amararum. Piperis nigri, longi,
Menthaſtri, Baccarum Lauri,
Caſtorij ana ʒ.ij.
Sagapeni ℥. ß.

F

Opopanacis ʒ.iij.
Mellis ℔.j. ℥.iv. ʒ.vij.

Tritis diligenter quæ trituranda ſunt, fiat electuarium: additis circa finem lachrymis in vino diſſolutis. * Valet ad colicam & iliacam paſſionem, & doloribus inteſtinorum ex cauſa frigida, vel flatuoſa. *Rhaſis.*

Roſata nouella.

℞ Roſarum viridium,
Glycyrrhizæ ana ℥.j.℈.ii.ß.
Cinnamomi ʒ.ij.℈.ij.G.ij.

Caryophyllorum,
Nardi id eſt, ſpicæ Indicæ,
Zingiberis, Galangæ,
Nucis moſchatæ, Zedoariæ,
Styracis calamitæ, Cardamomi,
Sem. Apij ana ℈.j. G. ix.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum. * Confert apprimè calori & ſiccitati ſtomachi, cordis, hepatis & pulmonis ſitim compeſcit & vomitum: abſcindit debilitatem ſtomachi aſtringit laxa: cardiacis ſubuenit: ſudorem diaphoreticum reprimit ex chronica infirmitate debiles recreat. *Nicolaus.*

Electuarium de Aromatibus.

℞. Ligni Aloes crudi, Roſarum ana aur. xij.
Calami aromat. aur. iv.
Galliæ moſchatæ, Macis Doronici,
Piperis longi Nucis Moſchatæ
Menthæ ſiccæ Spicæ nardi. Caſſiæ,
Maſticis, Cinnamomi,
Caryophyllorum, Aſari ana aur. iij.
Croci, Cardamomi maioris, Card. minoris,
Trium ſantalorum, Rhabarbari,
Coſti, Cubebarum, Zingiberis,
Sem. Fœniculi ſem. Aniſi,
Sem. Liguſtici ana aur. ij.
Sacchari ℥. vj.
Miuæ aromaticæ ℥. xij.
Mellis deſpumati q. ſ.

Fiat electuarium. Doſis à ʒ. ij. vſque ad aur. vj. Ad ventriculi, & hepatis affectus frigidos, ex pituita craſſa, & flatibus efficax: flatus enim diſſipat, coctionem iuuat, ob id acidos ructus, nauſeam, cibi faſtidium compeſcit, colorem cutis floridum affert canitiem tardat, oris, & ſudoris odorem commendat: ſed hepar & renes immodicè calefacit, ac inde ſemen, ſiue coitum promouet. *Galenus.*

Electuarium Petri.

℞. Roſarum rubrarum ʒ. ij. ß.
Aniſi, Marathri, Maſticis,
Schœnanthi Caſſiæ ligneæ ana ʒ. ij.
Glycyrrhizæ mundæ Reu,
Spicænard. Aſari ana ʒ. j. ß.
Sem. Apij, ſem. Scariolæ Nenupharis,
Sem. Melonum mundat. Cinnamomi,
Trochi e. diarrhod. Cuſcuthæ, Polij ana ʒ. j.
Croci ℈. j.
Caphuræ ℈. ß.
Sacchari ℔ iij.

Fiat electuarium cum aqua decoctionis iſtorũ.
℞. Rad. Sacchari ℥. iv. Bedegar ℥. ij.
Rad. Fœniculi ℥. j Roſarum rub. ℥. j.

Doſis eius à ʒ. ij. vſque ad ʒ. j. cum decoctione, vel ſucco dictorum. Seruatur per biennium. Propriè reſpicit virtutem naturalem, quo plurimos curatur à febribus phlegmaticis, tertianis nothis chronicis, propriè quibus forma continuè tur: oppilationes aperit & prouocat vrinam, ſtomachum confortat, & hepat. *Arnold. Villanou.*

A

Electuarium Meſue

℞. Ligni Aloes, Galliæ moſchatæ,
Spicæ nardi, Cyperi,
Calami aromatici ana ʒ. ij.
Cymini, aceto per noctem infuſi, & aſſati
Sem. Porri torrefacti ʒ. j. ß
Myrob. emblicarum, & bellericarum, ſucco ribes infuſatum, & toſtorum,
Nucis moſchatæ ana ʒ. j. ß
Sem. Naſturtij toſtorum ʒ. vj.

B

Sem. Vuarum ʒ. v.
Sem. Myrti tritorum ʒ xxvj
Balauſtij, Corticum [illegible],
Thuris Fructus tamaricis ana ʒ. ij ß.
Ameos ʒ. iij

Tere omnia & frige in vino odorato, & [illegible] ge iterum aqua cydoniorum, aut baccarum [illegible] ti, & ſicca: iterum tere ſubtiliſſime. exc[illegible] aromatica. Dantur ʒ. ij. cum ſyrupo c[illegible] rum, aut myrtino. Ventriculum, & cæt[illegible]

C

ra roborat & calefacit ob id lienteriam, [illegible] rhœam, dyſenteriam hepaticam, & alios [illegible] rum partium affectus frigidos ſanat, & [illegible] dicam medicamenti purgantis vacua[illegible] ſtit, & hæmorrhoidas, flatus quoq; d[illegible].

Electuarium aliud eiuſdem.

℞. Nucleorum myrti [illegible] totum ℥ j. ß.
Roſarum, Spod. j, Rhu,
Trium piperum, Santal, Balauſtij,
Gum. aſſi ana ʒ j. ß.

D

Granorum granatorum aſſorum ʒ vj.
Coriandri præparat. & aſſi ʒ. ß
Semin. Roſarum. ſemin. Acetoſæ,
Semin. Plantaginis ana ʒ. ij.

Trita probè omnia [illegible] ur ex omphac[illegible] ſucco myrti, & aceto, ſiccenturque. exc[illegible] deinde miua acetoſa Dantur ʒ. ij vel [illegible] Syrupo cydoniorum. Confirmat vent[illegible] & viſcera alia roborat. fluorem alui a ca[illegible] da, vel medicamento nimis purgante [illegible] appetentiam excitat

E

Electuarium Alcanzi.

℞ Roſarum. Coſti Spicæ ana ℥. j.
Flor Granat. ſylueſtris ℥. j.
Nucis moſchatæ. Calami aromatici,
Caryophyllorum, Macis,
Cardamomi ana ʒ. j ß.
Zingiberis ʒ j
Myrob Indorum, Emblicorum, Bellericorum ana ℥ j.

F

Granatorum myrti ℔ j
Balauſtij. Thuris, Cort. Citri,
Fructus tamaricis ana ℥. ß.

Fructus ſemel omnia in vino generoſo ani[illegible] quo, poſt [illegible] centur [illegible] ſuc o cydoniorum, exic centur [illegible] vitrea [illegible] reran ur, & miua exc [illegible] ʒ. iij. cum Syrupo cydoniorum. Vent[illegible] leſacit & roborat [illegible] id appetent[illegible] ctionem iuuat, flatus diſſipat, [illegible] ſum, & ab eo virium diſſolutionem em[illegible]

Electuarium vitæ. A

℞. Vuarum paſſarum mundat. ℔.ij.
Glycyrrhizæ mundæ & contuſæ ℥.j.
Aquæ ℔.i.ß.

Coquantur bene, poſtea colentur, & exprimantur, colaturæ addantur

Myrob. Chebulorum, Citrinorum, Indorum enucleatorum & conquaſſatorum an ℥.ij.
Emblicorum, Belliricorum ana ʒ.ij.

Coquantur, exprimantur, & colentur: pòſt addatur B

Sacchari albiſſimi ℔.j.

Coquatur ad decoctionem ſyrupi: tunc addatur

Cinnamomi elect. ℥.ß.
Caryophyllorum, Galangæ ana ʒ.ij.
Nucis moſchatæ ʒ.ij.
Fœniculi, Aniſi ana ℥.j.

Fiat electuarium & reponatur in pyxide lignea. * Stomachum roborat, & aptat, & ſuperfluitates humorum ex nutrimento prouenientes emanentes, reprimendo purgat: ſenes eius uſu fiunt colorati, & homines canities per illud retardatur. *Arnoldus Villanouanus* C

Electuarium de ſeminibus [redacted]

℞. Semin. Cymini, Aniſi, Fœniculi,
Cari Dauci, Ameos, Apij,
Amomi aceto horis 24. macerat. & ſiccati ana ʒ.vj.
Cinnamomi, Zingiberis, Macropiperis,
Seſeleos, Galangæ ana ʒ.v.
Cardamomi, Spicæ nardi,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Libyſtici ʒ iij.

Melle deſpumato excipiuntur, vel duplo ſacchari adiecto, puluis fit leuiſſimus. * Coctionem iuuat, obſtructiones aperit, lienteriam ſanat, dolores viſcerum a flatibus excitatos placat.

DE ELECTVARIIS EXcalfacientib. hepar. E

Dialacca maior.

℞. Laccæ lotæ, Rhabarbari ana ʒ.iij.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Maſticis,
Sem. Apij, ſucci Abſinthij,
Succi Eupatorij Meſuæ, id eſt, Agerati,
Sem. Amini, Sabinæ, Amygdal amararum,
Coſti, ſeu Zedoariæ, Myrrhæ,
Rad Rubiæ, ſem. Fœniculi, Aniſi, Aſari,
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ, F
Gentianæ, Croci, Cinnamomi,
Hyſſopi, Caſſiæ ligneæ veræ,
Schœnanthi, Bdellij ana ʒ j.ß.
Piperis, Zingiberis ana ʒ j

Myrrham & bdellium in vino infunde, cætera tenuiſſimè tere, & melle deſpumato quantum ſatis eſt, excipe: fiat electuarium. * Ventriculum & hepar roborat hepatis obſtructiones aperit: eius ſcirrhum diſſoluit, & ex his naſcentem cachexiam & hydropem ſanat, vrinas mouet, lapidemq; renum & veſicæ frangit. *Meſues.*

Dialacca minor. A

℞. Laccæ lotæ, Croci, Coſti,
Schœnanthos, Rubiæ,
Ariſtolochiæ longæ,
Glycyrrhizæ, Piperis ana ʒ.j.ß.
Rhabarbari ʒ.iij.
Myrrhæ, Bdellij ana ʒ.j.

Confice. Eadem poteſt, vt maior, ſed inefficacius. *Meſues.*

Dialacca Iſaac. B

℞. Laccæ mundæ ʒ xx.
Coſti dulcis, Spicæ nardi Xylobalſami,
Caſſiæ ligneæ, Aſari Cinnamomi,
Flor. Schœnanthi Rhabarb. Maſticis an. ʒ.j.ß.
Ariſtoloch. longæ & rotundæ ʒ j.ß.
Myrrhæ, Rubeæ tinct. Gentianæ,
Marathri Apij mont. Caryophyllorum,
Cymini, Abſinthij recent. Eupatorij,
Nucis moſchatæ, Cardamomi, Cubebarum ana aur.ij.
C Mellis deſpumati ℔.iij.

Seruatur per biennium in pyxide ex ligno tamariſci. Doſis eius eſt ʒ.ij vel iij cum apozemate radicum. Reſpicit proprie virtutem naturalem, ſecundario humiditates, facientes oppilationes hepatis ex frigida cauſa. tamé melius iſto, quàm cum alio aliquo antidoto curantur ſcirrhi, apoſtemata hepatis, ſtomachi & ſplenis: & ſtomacho confert infrigidato, & omni ſuſpectioni hy-
D dropiſis ſubuenit, de quo inquit Albucaſis: multoties fui expertus, & inueni magnam efficaciam: quod citius conſequitur ſuum effectum, quàm alia medicina.

Diacurcuma magna.

℞. Tragacanthæ ʒ j.
Croci, Aſari, ſem Petroſelini, ſem. Apij,
Sem. Dauci, ſem. Aniſi ana ʒ.iv.
Rhabarbari optimi, Meu,
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ ana ʒ.vj.
E Coſti ſeu Zedoariæ, Myrrhæ, Caſſiæ ligneæ,
Schœnanthi, Carpobalſami ſeu Cardamomi,
Rubiæ tinctorum, ſucci Abſinthij,
Succi Eupatorij Meſuæ,
Olei Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Calami aromatici,
Cinnamomi ana ʒ.j ß.
Scordij, Ceterach, id eſt, Aſpleni,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ.ij.ß.

F Trita, & melle deſpumato quantum ſufficit, excepta, fiat electuarium. * Ventriculi, iecoris, lienis morbos frigidos, ob idq́ue diuturnos ſanat: & hinc orta ſymptomata, vt hydropem, cachexiam, colorem corporis fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & veſicæ vitia frigida, vrinamq; euocat. *Meſues.*

Diacurcuma minor.

℞. Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Myrrhæ,
Caſſiæ ligneæ, Croci, Schœnanthi,
Coſti, Cinnamomi ana ℥.j.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Idem pollet quod ſuperior, A ſed imbecillius. *Meſue*

Diamoruſia.

℞. Croci, Acori ana ʒ.ij.
Myrrhæ ʒ.iij.
Baccarum lauri ʒ ij. ß.
Dauci, C[illegible]ymini, Cinnamomi, Caſſiæ,
Carpobalſami, Schœnu anthos,
Sem. Apij, Aniſi, Cardamomi, Spicæ nardi.
Menthæ ſiccæ, Marrubij, Ameos ana ʒ.j.
Coſti, Trium piperum ana ʒ.j.

Melle deſpumato excipitur. * Præſtat eadē quæ Diacureuma. Nam affectus ventriculi, hepatis, lienis frigidos: proindeque chronicos ſanat, hydropem, frigidam ventriculi intemperiem, ac inde natam crudorum ſuccorum copiam, & dolorem. *Meſues.*

Cyphoides.

℞. Pulpæ paſſarum pinguium ℥.iij.
Croci, Calami aromatici,
Bdellij ana ʒ.ij.ß.
Caſſiæ ligneæ, Cinnamomi ana ʒ.j.ß.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ ʒ.iij.
Schœnanthi ʒ.ij.ß.
Myrrhæ ʒ.iv.
Rad. Aſpalathi ʒ.ij.
Terebinthinæ ʒ.iv.
Mellis, vini odorati ana quantum ſufficit.

Coque, fiat electuarium, vt artis eſt. * Ad hepaticos, & thoracis affectiones vtilis eſt. *Andromachus.*

Diacoſtum.

℞. Coſti candidi, aromatici, amari, Caſſiæ ligneæ veræ, Cinnamomi ana ʒ.v.
Sem. Apij, Aniſi, Shœnanthi,
Rhabarbari ana ʒ.iij.
Aſari ʒ.iv.
Croci, Ariſtolochiæ rotundæ,
Myrrhæ ana ʒ.ij.
Sacchari vel mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruetur per annum. * Valet ad dolorem viſcerum, & oppilationem in eis, & ad principium hydropis. *Meſues.*

Confectio Rauedſeni.

℞. Rhabarbari, ſucci Eupatorij Meſuæ,
Succi abſinthij ana ʒ.v.
Myrrhæ, Croci ana ʒ.j.
Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Aſari,
Caſſiæ ligneæ, Schœnanthi, Fumariæ,
Sem. Aniſi, ſem. Apij,
Amygdal. amararum ana ʒ.ß.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Obſtructiones potenter aperit, & inde natos affectus, icterum, febres putridas etiam inueteratas, formæ corruptionem ſanat. *Meſues.*

HEPAR quoque EXCALFACIVNT, Diacinnamomum, Diacalamenthum: de quibus vide ſupra ſuo loco.

DE ELECTVARIIS EXcalfacientib. ſplenem.

Diacapparu.

℞. Capparis ℥.iv.
Scyll[illegible], Aſari Centauriæ,
Pyrethri, Piperis nigri, Thymi,
Apij ſeminis Gith,
Agrimoniæ radicis ana ℥.j.
Mellis quantum ſufficit.

B Fiat electuarium. * Ad vitia ſplenis vale[illegible] *bertus de Anglia.*

Electuarium è Scor[illegible] f[illegible]ri.

℞. Myrobalanorum Ind[illegible]ru[illegible],
Myrobalanorum Belliri[illegible]or[illegible]m,
Myrobalanorum Emblicorum ana ʒ[illegible]
Spicæ Indicæ, Schœnanthos,
Cyperi, Zingiberis, Piperis,
Ammios Thuris ana ℥.ß.
C Scoriæ ferri infuſę aceto per dies ſeptem, poſtea torrefactæ ʒ.iij.
Mellis decocti cum apozemate em[illegible] cor[illegible]m ℥.xvj.

Miſce, fiat electuariū. * Leuiter purg[illegible]t, [illegible] co[illegible] ventriculi doloribus, & lienoſis. R[illegible]

Triomphyllon Nicolai.

℞. Piperis albi ℥.ß.
Piperis nigri ʒ ij. Cymini aſſi ʒ.ß.
Zingiberis, Nitri, Pyrethri ana ʒ ij.
D Piperis longi ʒ.j.
Sem. Petroſelini, Ameos Dauci,
Aniſi, Helenij, Spicæ, Cyperi,
Apij, Seſeleos, Coſti ana ʒ.ß.
Caryophyllorum ʒ.j. G.vij.ß.
Dactylorum mundat. num. xij.
Fol. rutæ viridis ℥.j.ß.
Mellis q. ſ. eſt.

Confice. * Valet propriè quartanarijs, & veræ quotidianæ in hyeme, & poſt prandium in f[illegible]o E cum vino.

SPLENEM quoque EXCALFACIVNT Diacoſtum, Diacalamenthum, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE ELECTVARIIS excalfacientibus matricem.

Electuarium ducis.

F ℞. Aniſi ʒ.ij. G xvj.
Glycyrrhizæ Maſticis ana ℈. ij. G.v.
Chamædryos, Cinnamomi,
Zingiberis, Galangæ, ſem. Fœnic[illegible],
Sem. Carui ana ℈ j. G.xv.
Xylocaſſiæ, Calaminthæ,
Sem. Dauci. Pyrethri, Piperis albi,
Piperis longi, Cyperi, id eſt, rotundi,
Schœnanthi, rad. Ireos, ſem. Amomi,
Folij A[illegible]ari ana ℈.j.
Spicæ nardi, id eſt Indicæ, Croci,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,

Se[illegible].

Sem. Anethi. Calami aromatici,
Cubebarum, Caryophyllorum,
Carpobalſami, Cardamomi,
Sem. Ligustici, ſem. Oluſatri,
Baccarum Iuniperi. ſem Seſeleos,
Rad. Pentaphylli, id eſt, rad. eius,
Sem. Aſparagi, ſem Citri, Acori,
Sem Amomios, Rhabarbari, Nucis moſchatæ,
Ligni aloes, Baſilici caryophyllati,
Milij ſolis, ſem. Saxifragiæ,
Nucleorum ſem. Citrulli,
Nucleor. ſem. Cucumeris,
Nucleor ſem. Melonis,
Nucleor. ſem. Cucurbitæ, ſem. Scariolæ,
Petroſelini Macedonici,
Been albi, rubri,
Styracis calamitæ ana ℈.ß.G.v.
Penidiorum ℥.iv.℈.ij.ß.
Sacchari, vel mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Conſeruatur per annos tres. * Valet ad indigeſtionem & ventoſitatem ſtomachi & inteſtinorum, & ilei dolorem & lapidis. *Nicolaus.*

Electuarium ex Aſa.

℞. Liquoris Cyrenaici, Piperis, Myrrhæ, fol. Rutæ ana ℥.ß.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Datur ʒ.j. ad aureum vnum, in febre cum oxymelite per horam ante acceſſionem, contra venenum cum vino calido. * Ad febres antiquas, & circuitu repetentes, vt quartanas, quotidianas, ſomnum grauem, tremorem, venenoſos morſus. *Meſues.*

Panchriſton.

℞. Opij Thebaici ʒ.v.
Croci ʒ.ij.℈.j.ß.
Seſeleos ʒ.ij.
Calami aromat. Caſtorei. Carpobalſami,
Cardamomi, Petroſelini ana ʒ.j.℈.j.
Zingiberis, Caſſiæ, Sagapeni,
Piperis albi, Hyoſcyami, ſemin. lini,
Semin. rutæ ſyl. Marathri ana ℈.ij.
Nardi, Pyrethri, Meu, Euphorbij,
Aniſi, Trifolij acuti,
Dauci Cretici ana ℈ j.ß.
Mellis quantum ſatis eſt.

Datur in modum auellanæ in ſero cum vino calido. Typicè febrientibus datum cum mulſa mirabiliter ſubuenit, cum hydromelite diſtempera tum, ſine mora, menſtrua prouocat. *Nicolaus.*

Electuarium imperiale, Fiorauanti.

℞. Cinnamomi electi ℥.j.
Macis, Caryophyllorum, Zingiberis ana ʒ.j.
Caſſiæ ʒ.vj.
Diacytonij ℥.xij.
Ligni aloes ℥.ß.
Santali rubri ʒ.ij.
Aquæ vitæ ℥.iij.
Moſchi ℈.ß.
Mellis cocti & deſpumati ℔.j.

A Miſce, & fiat electuarium. Doſis ab ℥.ß. vſq; ad ℥.j. * confert dolorib. matricis: menſtrua prouocat: partes totius corporis debilitatas confortat. Vtendum autem hoc electuario eſt, poſt vſum pilularum aquilinarum.

Matricem quoque excalefaciunt, Diambra, Diacalamenthum, Electuarium de gemmis, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

B DE ELECTVARIIS REfrigerantibus caput.

Diacodion compoſitum.

℞. Capitum papaueris flaccidorum num. x.
Aquæ cœleſtis ℔.j.ß.

Coquantur ad tertias: id eſt, tandiu, vſque quò tertia pars aquę ſuperſit. Colaturę expreſſę adde
Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥.iij.
Mellis optimi ℥.j.

Coquantur ad perfectionem. deinde addantur
C Acaciæ, Hypociſtidis, Croci, Balauſtiorũ ana
Ramich ℥.iv. (ʒ.j.

Fiat electuarium: conſeruatur per annos tres. * Confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonẽ ſubtiles catarrhi defluunt, & ſunt cauſa tuſſis. *Meſues.*

Diacodion aliud.

℞. Capitũ papaueris, neq; perquàm viridiũ, neq; etiam ariditate exuccorum num. xiij.
Roſarum rub. ʒ.ij.ß.
D Croci, Acaciæ, Glycyrrhizæ ana ʒ.j.
Boli Armeni ℥.ß.
Cinnamomi, rad. Conſolidæ maioris,
Hypociſtidis, Balauſtiorum ana ʒ.j.
Myrti, Dauci ana ℥.j.
Coralli candidi, rubri, Sumach,
Sanguinis draconis,
Flor. Althęæ ana ʒ.ij.
Sem. Portulacæ ℈.j.ß.

E Capita papaueris in cœleſti imbre ſufficienti duos dies macerato: poſtridie ad tertias coquito & decoctũ expreſſum ad iuſtam conſiſtentiã cum ſufficiente quãtitate ſacchari vel mellis coquito. Poſtremò depoſito ab igne vaſe, ſpecies ſubtiliſſimè tritas adijcito, & bene vnito. * Auxilio eſt cœliacis, dyſentericis, leuitati inteſtinorum, alui profluuio, cũ aqua cœleſti, in qua ſpodium inferbuerit, aut ſuccinum torrefactum, vel cum ſtillatitio roſarum liquore. *Actuarius.*

F DE ELECTVARIIS REfrigerantibus pectus.

Diapapauer.

℞. Succi Liquiritiæ, Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.x
Sem. Papaueris albi, Penidiorum ana ʒ.xx.
Amygdal dulc. mundat. ʒ.x.
Amyli, ſem. Cytoniorum,
Sem. Portulacæ ana ʒ.v.
Sem. Melonis, Cucurbitæ,
Cucumeris, Lactucæ, Maluæ ana ʒ.iix.

Fac puluerem, confice cum ſyrupo violarum vel ſapa. * Mirabiliter prodeſt hecticis, phthiſicis, nimium vigilantibus. *Nicolaus.*

Diatragacanthum frigidum.

℞. Tragacanthæ albiſſimæ ℥.ß.
Gummi Arabici ℥.j.ʒ.ij.
Amyli ʒ.ß.
Glycyrrhizæ, ſem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Cucumeris, ſem. Citrulli,
Sem. Melonis ana ʒ ij.
Sem. Vrticæ, ſem. Papaueris albi ana ʒ.iij.
Caphuræ ℈.ß.
Penidiorum ℥.iij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium, conſeruatur per annum.* Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitijs aridis, maxime tabidis macie confectis, inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tuſſibus calidis & ſiccis, exaſperationi linguæ & fauciū: deuoratum tamdiu ægrotans in ore contineat, quoad liquefactum perfectè exugatur. *Nicolaus.*

Diapenidion ſine ſpeciebus calidis.

℞. Penidiorum ℥.ij.ʒ.ß.
Pinearum, Amygdal. dulc.
Sem. Papaueris albi ana ʒ.iij.℈ j.
Cinnamomi, Caryophyll. Zingiberis,
Succi Glycyrrhizæ Tragacanthæ,
Gummi Arabici, Amyli ſem. Cucurbitæ,
Sem. Citrulli, ſem. Cucumeris,
Sem. Melonis ana ʒ.j.ß.
Caphuræ G.vij.
Sacchari albi quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Valet aduerſus omnem thoracis noxam, tuſſim, vocis iacturam: rabidis denique & purulenta excreantibus ſuccurrit. *Nicolaus.*

Electuarium reſumptiuum.

℞. Roſarum, Glycyrrhizæ,
Sacchari ana ʒ.ij G.v.
Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ʒ.ij.℈.ij.
Santali albi, rubri ana ʒ.j.℈.j.
Papaueris albi, ſucci Glycyrrhizæ,
Amyli, ſem Portulacæ, ſem. Lactucæ,
Sem. Sc[illegible]riolæ ana ʒ.iij
Caryophyllorum, Spodij, vel Eboris vſti,
Cinnamomi ana ʒ j.
Zedoariæ Zingiberis,
Styracis calamitæ ana ʒ.ij.
Croci G.v.
Penidiorum ℥ ß.
Sem Cucurbitæ mundat.
Sem. Citrulli ſem. Cucumeris,
Sem Melonis ana ʒ iij
Sem. Cydoniorum ℈ j.
Amygdal. dulcium, Pincorum nucleorum,
Berberis, ſem. Maluæ,
Sem Cotiliuc Boni [illegible], ſem. Violarum,
Sebeſten pulpæ ana ʒ j.
Syrupi violarum quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Reſtaurat humiditatem radicalem, lenit, humectat, nutrit, & cōtortas a[illegible] poros, obſiſtit choleræ, ſedat ſcorem, tuſſim,

A & ſitim, reſtituit integras vires, & priſtina[illegible] tem extenuatis, conſumptis & hecticis. [illegible]

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus cor.

Diarrhodon Abbatis.

℞. Santali albi, rubri ana ʒ.ij.ß.
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Spodij ana ℈ ij.
B Aſari, Maſticis, Spicæ nardi id eſt Indicæ,
Cardamomi, ſucci Glycyrrhizæ,
Croci, Ligni aloes, Caryophyllorum,
Cinnamomi Galliæ moſchatæ veræ,
Rhabarbari electi,
Berberis, id eſt, acinorum,
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Sem. Baſiliconis, ſem Cucurbitæ ſem[illegible]
Sem. Cucumeris, ſem. Melonis, ſem. [illegible] ris albi,
C Sem. Scariolæ, Portulacæ, Lactucæ ana [illegible]
Margaritarum, Oſſis de corde ceru[illegible]
Sacchari candi, Roſar rubrarum ana ℥ [illegible]
Caphuræ G.xv (Alij G vij)
Moſchi G.ij ß
Syrupi roſati Sacchari albi ana q[illegible]

Fiat electuarium. Cōſeruatur per annum. * Valet aduerſus ventriculi calorē, iecoris, [illegible] monumque, contra viſcerum dolor[illegible] nem totius corporis noxam à calore proſic[illegible]
D tem. *Nicolaus.*

Diarrhodon commune.

℞. Roſar. rub. ℥ xxx.
Trochiſc. diarrhod. Trochiſc. è Spodio,
Glycyrrhizæ ana ℥ ß.
Caryophyllorum Trium ſantalorum,
Galliæ moſchatæ ana ʒ i[illegible]
Spodij Croci,
Maſtichis Ligni aloes ana ʒ ij.
E Aſari, Spicæ nardi Indicæ, Macis, Cardamomi ana ʒ j
Sem Portulacæ, ſem Lactucæ, ſem [illegible]
Sem. Cucurbitæ, ſem Citrulli, ſem Cuc[illegible]
Sem. Melonis, Margaritarum alb. [illegible]
Ocy[illegible] caryophyllati Raſuræ c[illegible]
Tragacanthæ Gummi Arabici ana ʒ.j.
Caphuræ ʒ j.ß. Moſchi ℈ ß.

Confice cum Syrupo roſato, & aqua roſata. Doſis eius eſt ℥ [illegible] Ventriculum & cpar robo[illegible] coctionem ob id iuuat, & dolorem horum à [illegible] ca-
F ti & acri, ac mordenti bile mitigat *Meſues*

Diatrion ſantalon.

℞. Santali albi, rubri, citrini Roſarum,
Sacchari ca[illegible] ana ʒ iij.
Rhabarbari, Spodij ſucci Glycyrrhizæ,
Sem. Portulacæ ana [illegible]
Amyli Gummi Arabici Tragacanthæ
Sem. Melonis, Cucumeris Citrulli,
Cucurbitæ, Scariolæ ana ʒ j.ß.
Caphuræ ℈ j. Sacchari qua[illegible]

Fiat electuarium. * Aduerſus h[illegible] calorem vtilis eſt præ[illegible] m[illegible]

dum rabidis & regio morbo correptis prodeſt. A *Nicolaus.*

Diamargariton frigidum.

℞. Sem Citrulli, Cucurbitæ, Melonum,
Cucumeris Portulacæ Papaueris albi,
Santali moſchatellini, Citrini Ligni aloes,
Zingiberis, Roſar. rubrarum, flor. Nymphææ,
Borraginis, Baccarum Myrti ana ʒ. j.
Corallij albi rubri, ana ʒ. ß.
Margaritarum ʒ. iij.
Sacchari quantum ſatis eſt.

Fiat electuariũ. Seruatur annis duobus. * Omnium virium imbecillitatem firmat, ſyncopem iuuat aſthmaticos, tabidos, tuſſientes, longo morbo extenuatos & imbecillitate languentes recreat, & ad priſtinum recuperandũ robur conducit. *Nicolaus.*

Electuarium ex acetoſa.

℞. Xyloaloes, Cubebarum ana ℥ ß.
Roſ. rub. Margaritarum, Santali citrini,
Auellanarum Indicarum ana ʒ. ij.
Berberorum, ſem. Cucumeris.
Sem Cucurbitæ, ſem. Citrulli ana ʒ. ß.
Sem. Oxalidis, ſem. Portulacæ, Bugloſſi ana ʒ. iij. ß.
Spodij Charabæ, Gummi Arab.
Tragacanthi ana ʒ. ij.
Boli Armeni ʒ. j. ß
Caphuræ ʒ. j.

Excipe ſucco citri, aut omphacij, coctione inſpiſſato. Datur à ʒ. ij. ad ℥. ß. cum aqua frigida. Valet ad intemperaturam calidam totius, vt in febre æſtuoſa, vel ſolius ventriculi, aut hepatis, ſyncopen, cordis palpitationem, ebrietatem. *Galenus.*

DE ELECTVARIIS REfrigerantib. ſtomachum.

Electuarium de ſorbis.

℞. Carnis ſorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui ruſæ prius incoctæ fuerint, & cortices gra[n]atorum ℔. iv.
Mellis aut sacchari ℔. ij ß.

Coque ad craſſitudinem, & recõde vaſe. Da ℥. j. * Ventriculum robotat, immodicam purgationem ſiſtit. *Meſues.*

Electuarium de baccis myrti.

℞ Baccarum myrti tenuiſſ. tritarum ℔ j.
Myrob. nigrarum Myrob Bellitricarum,
Myrobal Emblicarum in aqua cotoneorum & vino coct. ana ʒ. vij.
Sem. Aniſi, ſem. Cymini ſem Apij aceto horis 24. maceratis & ſiccat ana ʒ. v

Conficitur cum mitua aromatizata. Datur cum ſyrupo decoctionis cydoniorum. Ventriculum & epar firmat eorumq, coctionẽ iuuat: ob id Lienteriæ, & dyſenteriæ hepaticæ confert *Meſues.*

Stomachvm quoque Refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatr on ſantalon, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus hepar.

Hepar refrigerãt Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon, &c. de quibus vide ſuprà.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus ſplenem.

Splenem refrigerant, Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon, &c de quibus ſuprà.

B

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus matricem.

Matricem refrigerant, Diatrion ſantalon, Diarrhodon Abbatis, &c. de quibus ſuprà.

DE ELECTVARIIS REfrigerantibus iuncturas.

Ivncturas refrigerant Diarrhodon Abbatis, Diatrion ſantalon: de quibus vide ſuprà ſuo loco. C

DE ELECTVARIIS adringentibus.

Micbleta.

℞ Mytobal. Citrinorum, Chebulorum,
Indorum, toſtorum ana ʒ. j. ß.
Myrob. Bellricorum, Emblicorum, toſtorum ana ʒ. ij.
Sem. Naſturtij ʒ. ij. ß. E
Sem. Cymini, ſem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Sem. Ammios, ſem. Carui ana ʒ. j. ß.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico horis viginti quatuor: exiccentur cum inſperſo aceto. poſtea torreantur ſupra prunas. toſtis addantur

Spodij, Balauſtiorum, Pulpæ rhois, id eſt, Sumach, Maſticis Gũmi Arabici ana ʒ. j. G xv.

Omnia cum oleo roſato terantur, & cõmiſceantur cum ſyrupi myrtini [il]lo. * Propriè valet ad hæmorrhoides, & ad ventris torſionem, & fugitum lienteriæ, & dyſenteriæ: & optima eſt omni ſolutioni ventris. *Nicolaus.* D

Tryphera minor Phenonis

℞. Myrobal Chebulorum, Bellicicorum,
Indoru, Emblicorũ, Nucis moſchatæ ana ℥ v.
Sem. Naſturtij, Aſari, Origani Perſici, Piperis,
Olibani, Ammi o, Zingiberis,
Fructus Tamariſci, ſ[...]æ, Nardi Indicæ,
Schœnanthi, Cyperi ana ℥ iv. F
Scoriæ ferri, quinq, diebus in aceto maceratæ, & ſiccatæ ℥ xx.

Myrobalani cum butyro recenti nõ ſalito aſſentur modicum, telique oleo amygdalino dulci inuoluantur: deinde addantur

Mellis ℥. j.
Mellis deſpumati triplex pondus, vel quantum ſatis eſt.

Oportet aũt diligenter attẽdere, ne myrobalani comburantur, cum in butyro aſſantur. Poſt ſex menſes datur, a drachma vna ad drachmas ſex.

* Valet ad corruptionē, ad abundantiam menſtruorum & hæmorrhoidarum, & ad corruptionem formæ, & debilitatem ſtomachi, & deſtruit humorem crudum, & clarificat colorem, & confortat veſicā, & abſcindit fluxum ventris. *Meſues.*

ASTRINGIT etiam Diacodion.

Tryphera alia minor.

℞. Myrobal. chebularum, Myrobal. Indarum,
Myrobal. Belliricarum, Myrobal. Emblicarum ana part. æquales.

Hæ butyro vaccino inuolutæ frigentur, melle emblicarum excipiētur, aromatizetur moſcho. Addunt alij

Cyperi, Thuris, Aſari, Sem. apij, Sem. naſturtij ana ℈.j.
Scoriæ ferrei nutritæ ʒ.j.

Ventriculum & hepar firmat: lienteriæ confert, & hemorrhoidibus malignis, & formæ corruptæ. *Meſues.*

Electuarium conſolidæ maioris.

℞. Rad cōſolidæ maioris, contuſ. & crib. ℔.j.
Cort. granatorum ℥.j.
Ligni aloes ʒ. vi.
Myrrhæ, Maſticis, Sarcocollæ,
Sanguinis draconis ana ʒ.ij.
Mellis communis ℥. xvj.

Miſce, & fiat electuarium ſecūdùm artem. Sumptum per os, & forinſecus applicatur. Confert rupturis vulneribus præſertim pulmonis: oſſibus fractis, &c. *Horatianus.*

DE ELECTVARIIS CALculum frangentibus.

Electuarium Reginæ, magiſtrale & vſuale.

℞. Sem. Saxifragiæ, Milij ſolis,
Succi Liquiritiæ ana ℥.ß.
Sem. Carui, ſem Aniſi, ſem. Fœniculi,
Sem. Apij, ſem. Petroſelini,
Sem Geniſtæ, ſem. Petroſelini Macedonici,
Sem. Dauci, ſem. Bruſci ſem. Aſparagi,
Sem Leuiſtici, ſem. Cumini, ſem. Iuniperi,
Sem Rutæ, ſem. Sileris mōntani,
Baccarum Lauri, rad. Acori veri,
Pulegij, rad. Pentaphylli ana ʒ.ij.
Spicæ Indicæ, Squinanthi, Peucedani,
Valerianæ, Carabæ, Lapidis Lyncis ana ʒ.j.ß.
Galangæ, Zingiberis, Turbith ana ʒ.ij.
Senæ Alexand. ℥.j.
Sanguinis hirci præparati ℥. ß.
Sacchari vel mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. *Medi ... Colonienſes.*

Electuarium Iuſtinum.

℞. Cinnamomi, Folij, Coſti,
Spicæ nardi Indicæ, Caſſiæ ligneæ,
Ariſtolochiæ longæ, rotundæ, Enulæ cāpanæ,
Hyſſopi, Pulegij Artemiſiæ,
Pentaphylli, id eſt, rad. eius, Leucopiperis,
Sem Orobi veri, Sem. Petroſelini,
Sem. Leuiſtici,

A Sem. Oluſatri, id eſt, Petroſelini Macedonic...
Sem. Vrticæ, Milij ſolis, ſem. Saxifragiæ,
Baccarum Iuniperi, ſem. Aſparagi, ſem. Sileris montani,
Sem Apij, ſem Anethi, ſem. Rutæ,
Sem. Citrei mali, ſem. Fœniculi, ſem. Aniſi,
Baccarum Lauri ana ʒ.j.ß.
Sacchari albiſſimi, quantum ſufficit

Fiat electuarium. Conſeruatur per annos ...
* Valet ad dolorem renum, calculos frangit, &
B arenam expellit & ſtranguriā diſſoluit. *N...*

Electuarium de cineribus.

℞. Cinerum Vitri, Scorpionum,
Rad Braſſicæ, Leporis,
Putaminum ouorum (è quibus pullus exemptus ſit)
Lapidis Spongiæ, Sanguinis hirci præparati,
Lapidis Iudaici, Gummi Iuglandis, A...
ana ʒ.j.
Petroſelini, Dauci, Pulegij, Gummi Arabici,
C Sem. Altheæ, Piperis nigri ana ʒ.j.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. *Auicenna.*

Electuarium diureticum.

℞. Cineris putaminum ouorum, ex quibus pulli ſunt excluſi ʒ.j.ß.
Vitri combuſti, Lapidis ſpongiæ,
Lap. Iudaici ana ʒ.j ß.
Sem. Apij, ſem. Petroſelini, ſem. Ruſci,
D Sem Aſparagi, ſem Leuiſtici ana ʒ.j
Aniſi, Glycyrrhizæ ana ℥.ß.
Sanguinis hirci præparati ʒ.v.
Mucilaginis ſebeſten ℔.j.
Sacchari rubri ℔. ß.
Oxymellis compoſiti ℥ iij.
Piſtaciorum depuratorum ℥.iv.

Inſundantur piſtacia in aqua cineris ... duos dies, poſtea minutim incidātur, & ... tur ſimul mucilagines, ſyrupus, & ſaccharum ad
E ſpiſſitudinem, deinde in mortario ... tur cum piſtacijs & alijs ſpeciebus, fi... electuarium. * Confert in vrinæ retentione ... & ſtranguria nam vrinam potenter prouocat, calculos rumpit. *Bart. Montagnana.*

Lithontribon.

℞. Spicæ nardi, id eſt, Indicæ, Zingiberis,
Xylobalſami, aut Xyloaloes,
Acori, id eſt, calami aromatici, Cinnamomi,
Peucedani, id eſt, rad. eius,
F Meu, loco eius accipe Seſeli Cretici r... d...
eſt, Beerwurtz Melanop peris, Macropiperis
Leucopiperis, Saxifragiæ ana ʒ.ij ſ
Opobalſami, (loco eius ſumatur oleu ... nis iuniperi Caryophyllorum, Co...
Rheupontici, Glycyrrhizæ, Cyperi, Tragacanthæ,
Sem. Oluſatri, Chamædryos, ſem A..., ... Ammeos,
Sem. Aſparagi, ſem. Ocymi, ſem. Vrticæ
Sem. Citrei mali ana ʒ.j G xv.
Folij, aut Macis, Croci, Schœnanthi,

Caſſiæ

A Caſſiæ ligneæ, Bdellij, Maſticis,
Ireos, ſemin. Amomi, ſemin. Liguſtici,
Milij ſolis, ſemin. Petroſelioi Macedonici,
Semin. Seſeleos, Sinoni, Cardamomi,
Semin. Anethi, Euphorbij,
Lapidis Lyncis. Olei Nardini,
Olei moſchellini ana ℈.j. G.xv.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat electuatium, in vaſe fictili vitreato conſeruandum. * Præclarum ad indigeſtionem ſtomachi ex frigiditate: iliorum lumborumq; dolorem compeſcit, lapides in renibus & veſica potenter confringit, & inde mirabiliter expellit: ſtranguriam & dyſuriam eueſtigiò ſoluit. *Nicolaus.* B

Philanthropos.

℞. Folij, Schœnanthi, Cyperi,
Aſari, Anthi, Euphorbij,
Semin. Petroſelini Macæ, Summit. thymi,
Semin. anethi, Milij ſolis, Lapidis lyncis ana ʒ.ij ß.
C Cinnamomi electi, Calami aromatici,
Polypodij, Philipendulæ, Macis,
Semin. Leuiſtici, Piperis albi, ſemin. vrticæ,
Sem. Citri, Saxifragiæ, Rad. barbanæ,
Baccatum hederæ ana ℈.ij.
Galangæ, Spicæ nardi Zedoariæ,
Rad. Valerianæ, Menthæ, Betonicæ,
Semin. Aſparagi, Cardamomi min. ſem. Apij,
Marathri, ſem. Erucæ, Sinapis,
Orobi albi & rub. ana ʒ.ß.
D Caryophyllorum, Zingiberis, Caſſiæ ligneæ,
Coſti, Pyrethri, Spicæ, Celticæ,
Cort. myrobal. citrinorum, Olibani,
Piperis longi, Carpobalſami, Carui, Cymini,
Baccarum lauri, Seſeleos ana ℈.j.
Olei nardi, Pulegij,
Sambucini, Muſcelini ana G.xv.
Mellis deſpumati quaſi ℔.ij.

Incorporentur. Doſis eius eſt à ʒ.ij. vſq; ad ʒ. iij. E Datũ cum decoct. ſaxifragiæ, & milij ſolis, frangit lapidem mirabiliter, & fractum expellit potenter abſq; periculo à renibus, & à veſica. Datum cum decoctione diureticorũ, confert ſtrangutioſis, & nephriticis frigidis. Datum cum decoctione ſcolopendriæ, & tamariſci, cõfert opilationibus ſplenis, & hepatis ex humoribus frigidis, & viſcoſis. Datum cum decoct. diagridij, & euphorbij ana ℈. j. maſticis, tragacanthi ana ℈.ij. io media nocte, cum calida eſt optima medicina ilioſis non conſtipatis. *Arnold. Villanouan.* F

Nephrocatharticum.

℞. Lapidis lyncis ʒ.ij. Gr.xv.
Croci ʒ.j Gr xv.
Zingiberis, Euphorbii, Myrrhæ,
Olibani, Veſicæ apri ſiccæ,
Lapidis in hepate, vel veſica porci inuenti,
Sem. hyoſcyami albi, ſem. Petroſelini,
Sem. Macæ, ſem. Citri ana ʒ.j. Gr.vj.
Spicæ nardi, Coſti, Schœnanthi, Pyrethri,
Caſſiæ ligneæ, Rheupontici, Praſſij, Enulæ campanæ,
A Maiotanæ, Calamẽthi regalis, flor. Roriſmar.
Gentianæ, Saxifragiæ, Gummi hederæ,
Cupularum cypreſſi, Baccatum lauri, Piperis nigri, albi,
Sem. rutæ domeſt. ſem. iuniperi ana ʒ. ß.
Quatuor grana balſami, Styracis calamitæ,
Sanguinis hirci, Naſturtij, Aſari,
Rad. acori, rad. Valerianæ, rad. Meu,
Rad. Ariſt. rotun. & longæ, Betonicæ,
Sem. ſaxifragiæ, ſem. Dauci ana Gr.v.
B Sem. Petroſelini, ſuc. Aſparagi,
Suc. Bruſci ana Gr.v.
Sem. vrticæ ℈.ß. Gr.iij.ß.
Mellis deſpumati ℔.j.

Incorporentur. Doſis eius eſt à ʒ.j. vſque ad iij. Drachma vna ex eo data cum decoct. milij ſolis, eſt expertum ilioſis, difficultati vrinæ. Datũ cum decoct. ſaxifragiæ, expellit potenter lapidem de renibus, & veſica. Datum cum decoctione artemiſiæ, imperat menſtruis. Propinatum cum decoct. coſti ſedat tumorem colic. *Arnold. Villanou.* C

DE ELECTVARIIS venerem ſtimulantibus.

Diaſatyrium.

℞. Teſticulorum Satyrij recentiũ decorſorum.
Rad. Paſtinacæ ſatiuæ recentium,
Rad. Secacul, id eſt, Siſeris, Grüngelmoren/
Nucis Indicæ, Pinearũ, Piſtaciorum ana ʒ.vij.
D Caryophyllorum, Zingiberis, Aniſi,
Sem. Erucæ, ſem. Fraxini ana ʒ.v.
Cinnamomi, Caudarum Scincorum,
Sem. Bulbi ana ʒ.ij.ß. Moſchi G.vij.
Mellis deſpumati optimi ℔.iii.

Radices Satyrij, Paſtinacæ, & Siſeris priuatim, & ſeorſim bene tritæ melli imponuntur, ac ſubiguntur, paululumq; molliuſculo igne feruеſcãt: deinde piſtacia, & nuces pineæ repurgatæ ac tuſæ adijciuntur, vbi cum melle aliquãtulum bul- E lierint, ſublato ab igne lebete, tuſæ, & cribratæ ſpecies adduntur: poſtremò moſchus cum exiguo ſtillatitio aquarum liquore inſeritur. Fitque electuarium in fictili vaſe vitreato conſeruandũ per annum vnum. * Pollet contra veſicæ & renum imbecillitatem: ijs etiam auxilio eſt, qui vrinam reddere nequeunt: venerem ſtimulat, eámque certa de cauſa ceſſantem, haud ſegniter reſtituit. *Nicolaus.*

Diaſatyrium aliud.

F ℞. Rad. Secacul albi & mũdi, & elixati in decocto Ciccrum, quorũ prima aqua, in qua decoquebantur, ſit effuſa, ℔.j.
Teſticulorum vulpis ℥. viij.
Rad. Raphani ℥.iij.
Rad Luph plani ℥. ij.

Terantur hæ tres radices poſteriores, & infundantur ſuper eas lactis bubuli aut ouilli tantum, vt lac duos digitos emineat, adijciendo
Olei Seſamini, Butyri recẽtis nõ ſaliti an. ℥.iv.
Coquantur cum facilitate vſq; ad conſumptionem lactis, & donec omnino remollitæ ſint ra-

dices, & habeant iuſtam ſpiſſitudinem inſtar pultis craſſioris. nam ſi aqueum quod in lacte & radicibus eſt, non conſumatur, ſitum cõtrahit hoc medicamentum. Poſtea adſunde omnibus hiſce prædictis radicibus

Mellis deſpumati optimi ℔. vj.
Succi ceparum recentium ℔. j. ß.

Coque omnia ſimul ad perfectam decoctionẽ: deinde ab igne depone, & inſperge ſubſequentium ſpecierum minutiſſimum puluerem:

Caudarum Scinci cum renibus & ſumine ℥. j.
Seminis Erucæ ʒ.iv.
Zingiberis, Been albi, rubri, ſem. Fraxini,
Sem. Naſturtij, Cinnamomi, Piperis longi,
Sem. Bauciæ, ſem Napi,
Pulpæ ſem Aſparagi, maximè recẽtis an. ʒ. iv.

Confice cum eis vltimò verò adijciantur ſubſequentia:

Pinearum mundatarum ℔. j ß.
Piſtaciorum ℥. x.

Cõfice, & miſce omnia optimè, & aromatiza cũ Moſci boni ʒ. j. * Valet ad erectionem virgæ: multiplicat ſperma, & deſideriũ cocũdi. *Meſues.*

Diaſatyrion analepticum & renutritorium.

℞. Rad. Satyrij plenarum & recent. ℔. j.

Tere, coque exacte in lacte ouino q. ſ. eſt ad lactis conſumptionem. Poſtea tere piſtillo ligneo cum ℥. iij. olei recentis amygdal. dulcium. Deinde ſyrupum ex ſucci bugloſſi cocti & deſpumati ℔. ij. ſucci pomorum dulcium ℥ xij cum ſacchari optimi ℔. iij. coctum ſuperfunde, miſce percoquendo. Poſtremo ab igne depoſito adde

Cinnamomi ʒ. v.
Been albi, Been rubri ana ʒ. ij.
Ligni aloes ʒ. iij.
Croci, Santali citrini, Tragacanthi,
Gummi Arabici, Ocymi caryophyllati,
Cubebarum, Macis ana ʒ. j. ß.

Confice & pone in vaſe vitreo. Doſis ab aur. iij. ad aur. v. Confert phthiſicis, hecticis, vel aliter conſumptis, & emaciatis, ſemen auget, veneremque incitat. *Meſues.*

Tryphera Sarracenica.

℞. Myrobal. Chebulorum, Indorum,
Belliricorum, Emblicorum, Citrinorum ana ʒ. v.
Cinnamomi. Leucopiperis. Macropiperis,
Melanopiperis, Secacul, id eſt Siſeris,
Folij, ſeu Maceris, Spicæ nardi Indicæ,
Cardamomi maioris, minoris, Caſſiæ ligneæ,
Scitaragi Indi, id eſt, Lepidij, Cyperi, Apij,
Linguæ auis, Caryophyllorum,
Been albi, rubri, Zingiberis ana ʒ. ij.
Nucis moſchatæ, Macis, Seſami excorticati ana ʒ. iij.
Amygdal dulcium, amararum ana ʒ. v.
Ligni aloes, Maſticis, Rhabarbari, ſem. Fœniculi ana ʒ. iij.
Ocymi caryophyllati, Menthæ ſiccæ,
Origani Perſici ana ʒ. j. ß.

A Fricentur myrobalani tritæ cum butyro vaccino recenti & non ſalito, aliæ verò ſpecies cum oleo amygdalino dulci: & confice cum mellis deſpumati optimi triplo: & ſerua in vaſe fictili vitreato ad annos duos. Datur à ℥. j. ß. vſque ad ℥. ij. Addunt aliqui Turbith ℥. v. Moſchi ʒ. j. Gr. xv. * Concoctionem ventriculi & hepatis ſuo calore iuuat: ob id flatus diſſipat, humores in ventriculo & alijs viſceribus putres abſumit, oris & corporis odorem & colorem commendat, [illegible]

B tudinem tollit, ſanitatem præſentem tuetur, & morborum generationem prohibet, venerem auget, hæmorrhoides ſanat. *Meſues.*

Tryphera Galeni.

℞. Myrobal. omnium, ana ʒ. x.
Zingiberis, Maſticis,
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ. viij
Galangæ, Spicæ nardi, Aſari,
Croci, ſem Fœniculi, ſem. Aniſi,
Sem Apij, ſem. Ameos ana ℥. ß.

C Coſti, Piperis nigri, & longi, Caſſiæ ana ʒ. i[illegible]
Nucis moſchatæ, Cardamomi vtriuſque,
Macis, Calami aromat. Ligni aloes ana ʒ. ij.
Been albi, & rub. Piperis, Cyperi ana ℥. iij ß.
Ambræ ʒ. j.
Moſchi ℈. j.

Fricentur myrobalani cum oleo amygdal dulc. Melle deſpumato omnia excipiuntur. Scoria ferri, in aceto nutrita aliquando additur. Doſis eius eſt à ʒ. j. ad ʒ. ij. Conſortat ſtomachum & calefacit ipſum.

D

Tryphera muſcata.

℞. Myrobal. Chebularum, Myrob. Nigrarum,
Myrob. Emblicarum, Myrob. Bellericarum,
Piperis nigri, & longi, Zingiberis, Caſſiæ,
Spicæ nardi ana ʒ. v.
Sem. Anethi, ſem Porri ana ʒ. ij.
Sem Dauci, Roſar. rub. Cinnamomi.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum ana ʒ. j ß.

E Macis, Cardamomi maior. Galangæ,
Ligni aloes, Moſchi ana ʒ j.
Sem naſturtij ʒ. x.

Excipiuntur melle deſpumato. Datur à ʒ. ij ad ℥. ß. Adduntur interdũ ſcoriæ ferri nutritæ ʒ. ij. Eadem promittit, vt Sarracenica. *Meſues.*

DE ELECTVARIIS contra venena.

Diarceuthidon Damocratis.

F ℞. Baccarum Iuniperi ℥. ß.
Terræ Lemniæ ʒ ij.

Trita excipiantur olei dulcis quantitate ſufficienti.

Alij butyrum recens loco olei ſumunt. * Accipientem tutum à venenis reddit. nam ſi venenum non ſubſit, quieta manet. ſin adſit nauſeam concitat, & euomere cogit ita vt venenum quoque cum antidoto rejiciatur. *Galenus.*

Electuarium de ouo.

℞. Ouum gallinæ recens in altera angulorum parte aperiatur, vt albumen extrahi queat, vitello

tello addatur croci contuſi, quantum ad implendum ouum ſufficit: focamẽ ſuo operculo & oui albumine claudatur, atq; in cineribus calidis ad perfectam vſq; coctionem aſſetur: deinde ablato cortice, teratur, addanturq;

Sem. Erucæ, Dictamni albi,
Tormentillæ ana ʒ.ij.
Trochiſcorum bechicorum ʒ.j.
Theriacæ optimæ ad pondus omnium.

Cõtundantur ſimul optimè, & diutiſſimè, fiatq; electuarium, quod in vaſe fictili vitreato ſeruetur ad annos 30. Datur à ʒ.ß. ad ʒ.j. Contra peſtem præſentaneum eſt remedium.

Electuarium de ouo, aliter, Maxim.

I. Imp.

℞. Ouum gallinæ recens, & educto per apicẽ albumine, id quod vacuũ eſt Croco Orientali nõ puluerizato imple, vitellum nõ auferẽdo, poſtea cũ alio putamine iterũ occlude, ne quid tranſpiret, & lento igne vel poſt fornacẽ tamdiu aſſa in ollula, donec tota oui teſta ad nigredinẽ deueniat. Exempta à teſta materia, exiccetur, vt in mortario exquiſitiſſimè contundi & in puluerem redigi queat, addendo pulueris ſinapis albi quantum prædicta omnia ponderant. Poſtea

℞. Pul. dictãni albi, pul. Tormentillæ ana ʒ.ij.
Pul. Myrrhæ, pul. Cornu cerui,
Pul. Nucis Vomicæ ana ʒ.j.
Pul. Angelicæ, pul. Pimpinellæ,
Pul. Granorum Iuniperi, pul. Zedoariæ,
Pul. Caphuræ an. ℥.ß.

Miſce omnia ſimul in mortario, & tandẽ adpone Theriacæ optimę ad pondus omnium, & iterum piſtillo fortiter contunde & commiſce per tres quaſi integras horas agitãdo: fiat electuarium, vt artis eſt. *Medici Auguſtani.*

Electuarium de ouo, aliter.

Albumen per acutiorem oui partem educitur: ouum croco repletur, pulte poſtea circumlinitur, ſub cineribus, donec in puluerẽ redigi poſſit, coquitur, eius pulueri ſequentia adduntur:

℞. Rad. Tormentillæ, rad. Morſus diaboli, rad. Angelicæ rad. Pimpinellæ, rad. Dictamni, rad. Zedoariæ,
Theriacæ veteris ℥.iij.

Aquæ ſcabioſæ vel roſatum diluuntur: puluis oui prædictis miſcetur: & eius mixtionis quotidie manè ʒ.j. vel ℈.ij. ſumuntur. Peſti medetur. *Antonius Chalmeteus.*

Electuarium de nucibus.

℞. Nuces communes xv.
Caricas pingues xv.
Rad. Ariſtolochiæ vtriuſq; ana ℥.j.ß.
Rad. Tormentillæ, rad. Dictamni albi,
Pimpinellæ ana ʒ.ij.ß.
Abſinthij, Rutæ, Scabioſæ, Aſari an. M.j.
Baccarum lauri ʒ.ij.ß.
Cort. Citri Galangæ, Macis ana ʒ.j.
Flor. borag. ij.
Oſſis de corde cerui, Boli Armeni, Myrrhæ ana ʒ.j.

A Mellis deſpumati ℔.iij.

Miſceantur fiatq; electuarium, de quo detur manè inſtar lupini. Præſeruat a peſte. *Antonius Chalmetheus.*

Electuarium præſeruatiuum contra peſtem, & alios morbos.

℞. Cinnamomi electi ʒ.ß.
Zedoariæ ʒ.j.
Boli armeni præparati ʒ.iij.
B Caphuræ G.vij.
Sem. citri excorticati, ſem. acetoſæ,
Cort. mali citri ana ʒ.j.ß.
Rad. Dictamni, rad. Tormentillæ,
Rad. Pimpinellæ ana ʒ.ß.
Raſuræ eboris, Oſſis de corde cerui ana ʒ.j.
Auri fol. Fol. argenti ana ℈.ß.
Frag. Saphyri, frag. Rubini, frag. Smaragdi,
Frag. Granati ana ℈.j.

Miſce, & fiat puluis, cui adde

C Conſeruæ Roſarum, conſ. Acetoſæ, conſ. Bugloſſæ ana ʒ.ij.
Sacchari albiſs. in aqua bugloſs. & endiuiæ Diſſoluti ℔.j.

Fiat electuarium. Doſis ad quantitatem duarum fabarum. Incenſo verò iam peſte ℥.ß. cum vino acetoſæ detur omni die. *Priſcianus de Corduba.*

Electuarium contra peſtem.

℞. Tormentillæ, Rubiæ tinct. Cardui bened.
D ana ℥.iij.
Carlinæ ʒ.ij.
Terræ ſigillatæ veræ, Boli Armeni ana ℥.j.
Caphuræ ʒ.ij.
Moſchi, Ambræ ana ℈.ß.
Theriacæ veteris, Mithridati ana ℥.iij.ß.
Spec. Diamarg. Nicol. ʒ.ij.ß.
Aquæ vitæ optimę atq; circulatæ ℔.j.

Puluerizanda puluerizentur optimè, & ponãtur in boccia vitreata cum dicta aqua vitæ, & clau-
E datur os bocciæ ne exhalet. & ibi ſtẽt infuſa per 24. horas, poſtea deſtillentur per alembicũ, quo vſq; fæces remaneant: tunc abijce, & aquã ſerua in qua diſſolue

Sacchari taberzet ℔.j.ß.
Croci ʒ.ij.

Bulliant omnia vſque ad ſpiſſitudinem ſyrupi, cui addantur

Zeduariæ ʒ.ij.
Boli Armeni ℥.ß.
F Terræ ſigillatæ veræ ʒ.iij.
Carlinæ ℥.j.
Vnicorni, Lapidis ſerpentini ana ℥.j.
Frag. hyacinthi frag. Smaragdi,
Frag. Saphyri, frag. Granati ana ʒ.j.
Margaritarum Berillorum ana ʒ.ij.
Coralli albi & rubri ana ʒ.j.
Santali albi, citrin. & rub. ana ʒ.j.
Cortic. mali citri Oſſis de corde cerui an. ℈.ij.
Been albi & rub. ana ʒ.j.
Fol. auri, num. 30.
Fol. argenti num. xxxvj.

Syrup. de acetoſitate citri, ſyrup. de limonib. A
Syrupi de Ribes an. ℥.ij.
Syrupi acetoſi ſimp. ℥.j.ß.
Conſer. borrag. bugloſſ. roſarum an. ℥.ij.ß.
Miſce & fiat electuarium ſecundùm artem. Eſt enim mirabile tempore peſtis. tum ad præſeruationem, tum curationem. *Nicolaus de Graſſis, Med. Romanus.*

Electuarium contra Peſtem, quod alij Electuarium Papæ vocant.

B

℞. Granorum Iuniperi ℥.ij.ß.
Caryophyllorum, Macis, Nucis moſchatæ,
Zingiberis albi, Zedoariæ ana ʒ.ij.
Gentianæ, Tormentillæ, Herbæ tunicæ,
Dictamni albi, rad. Ariſtoloch. rotundæ,
Rad. Ariſtolochiæ longæ an. ʒ.ij ß.
Saluiæ, Rutæ Balſamitæ, Menthæ criſpæ,
Rad. Chelidoniæ an. ʒ.j.
Baccarum lauri, Doronici Croci orient.
Sem. acetoſæ, ſem Citri, ſem. Ocymi, Maſticis, Thuris, C
Boli armeni, Terræ lemniæ, Spodij præparati,
Oſſis de corde cerui, Raſuræ eboris,
Marg. præparatarum, Corall. rubeorum, Frag. Saphyri,
Frag Smaragdi, Ligni aloes, Santali Citrini,
Santali Rubri, Santali Muſcellini an ʒ.ß.
Conſeruæ Roſarum conſeruæ Bugloſſæ,
Cōſeruæ Nymphææ, Theriacæ electæ ana ℥.j.
Sacchari optimi ℔.iij.
Diſſoluatur ſaccharum cum aqua ſcabioſæ & D roſarum, addendo
Caphuræ ℈ j.
Miſceantur omnia vt artis eſt. *Guido.*

Diaſcordium.

℞. Cinnamomi, Caſſiæ ligneæ an. ℥.ß.
Scordij veri ℥.j.
Dictāni Cretici, Tormētillæ, Biſtortæ an. ℥.ß.
Galbani, Gummi Arabici an ℥.ß.
Opij ʒ.j.ß. E
Styracis Calamitæ ʒ.iv.ß.
Sem. acetoſæ ʒ.j.ß.
Gentianæ ℥.ß. Boli armeni ℥.j.ß.
Terræ Lemniæ ℥.ß.
Piperis longi, Zingiberis an. ʒ.ij.
Mellis albi ℔.ij.ß.
Conſeruæ roſ. ℔ j.
Vini aromatici ℔. ß.
Fiat electuariū Hoc feliciter vtūtur in ijs, in quibus Theriaca locum non habet, vt pueris & grauidis. In peſte correptis ac extremè deſperatis F commendatur hoc modo.
℞. Succi Luiulæ ℥. ij.
Succi Citri ℥ j.
Diaſcordij ʒ. ij.
Spec Cordialium, Spec. è gemmis an ℈.j.
Aceti ℥.j.
Omnia miſceto & totum haurito. *Hieronymus Praeaſtorius.*

Athanaſia Mithridatis.

℞. Piperis albi G.xl.
Coſti, Mei, Acori, Agarici, Scordij,
Dauci, Petroſelini ana ʒ.iv.
Croci, Myrrhæ ana ʒ.viij.
Cinnamomi, Caſſiæ, Schœnanthi an. ʒ.xij.
Mellis quantum ſufficit.
Compone, vt artis eſt. * Facit ad venena, & omnium venenatorum morſus, quibuſque cibus in ventriculo aceſcit, ſanguinemq; reijciunt antiquas inſuper tuſſes hepatis, lienis, veſicæ & vteri morbos ſanat. *Galenus.*

Antidotum contra Venena lethalia, & Peſtem.

℞. Rhabarbari, Rhapontici, rad Phu, Acori,
Rad Cyperi, Quinq; folij, rad. Tormentillæ,
Rad Ariſtoloch. rotun. rad. Pæoniæ, Helenij,
Rad. Coſti, Iridis, rad. Chamæleontis albi ana ʒ.iij.
Rad. Galangæ, rad. Imperatoriæ.
Rad. Dictamni albi, rad. Angelicæ, Rad Millefolij,
Rad Filipēdulæ, rad Doronici, rad Zedoariæ,
Rad. Zingiberis ana ʒ.ij.
Agarici ʒ. iij.
Libanotidis maris, Gentianæ,
Morſus diaboli ana ʒ. ij.ß.
Sem. mali Citri, ſem. Viticis, ſem. Cocci inſectorij,
Semin. Fraxini, ſem. Acetoſæ, ſem. Paſtinacæ ſylueſt.
Sem. Napi, Nigellæ, ſem. Pæoniæ, ſem. Ocymi,
Sem. Ireonis, ſem. Thlaſpis, ſem. Fœniculi,
Sem. Ammi ana ʒ.ij.
Baccarum Lauri, baccar. Iuniperi, baccar Hederæ,
Baccar. Smilacis, Cubebarum ana ʒ.j ß.
Fol. Scordij, fol. Chamædryos, fol. Chamæpityos.
Fol. Centaurij min. fol. Stœchadis, fol. Nardi Celtici.
Fol. Calaminthæ fol Rutæ ana ʒ.j ß.
Fol Menthæ, fol Betonicæ fol. Verbenacæ,
Fol Scabioſæ, fol. Cardui benedicti,
Fol. Meliſſæ ana ʒ.j ß.
Dictamni Cretenſis ʒ.iij.
Sampſuchi, Hyperici Iunci odorat, Marrubij,
Galangæ, Sabinæ, Pimpinellæ ʒ. ij.
Caricarum, Nucum iuglandium, Piſtaciorum ana ℥.iij.
Myrobalanorum emblicorum ℥.ß.
Flor Borraginis, flor. Bugloſſæ flor. Roſarum,
Flor. Lauendulæ flor Saluiæ,
Flor. Roriſmarini ana ℈.iv.
Croci ʒ.iij. Caſſiæ odoratæ ʒ. x.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ, Macis ana ʒ ij.ß.
Piperis nigri, Piperis longi,
Santalorum omnium, Agallochi ana ʒ.j.ß.
Cornu cerui ℥.ß. Vnicorni ʒ. j
Oſſis cordis ceruini, Ramentorum eboris,
Virgæ ceruinæ Caſtorij ana ℈.iv.
Terræ lemniæ ʒ. iij. Opij ʒ.j.ß.

Margaritarum Orientaliũ, rament. Smaragdi, A
Rament. Hyacinthi, Corallij rubri ana ʒ.ß.
Caphuræ ʒ.ij.
Maſticis. Thuris, Styracis, Myrrhæ, Gummi Arabici,
Terebinthinæ, Sagapeni,
Opopanacis, Laſerpitij ana ʒ.iij.ß.
Moſchi odorati, Ambræ ana ʒ.j.
Olei Vitrioli ℥.ß.
Specierum Cordialium, ſpec. Diamargarit.
Spec. Diamoſchi, ſpec. Diābrę, ſpec. Diagēmę, B
Trochiſ. caphuræ ana ʒ.ij.ß.
De vipera ℥.ij.
De ſcilla ʒ.ij. ß. (Echij,
Succi acetoſæ, ſuc. Sonchi, ſuc. Scordij, ſuc.
Suc. Bugloſſi, ſuc. Meliſſæ ana ℔.ß.
Hypociſtidis ʒ.ij.
Theriacæ electæ, Mithridatij optimi ana ʒ.vj.
Vini odorati ℔.ij.
Sacchari albiſſ. ℔.viij.

Fiat electuarium. *Matthiolus.* C

Electuarium contra peſtem, Ferdinandi Imperatoru.

℞. Boli Armeni præparati ℥.ß.
Raſuræ Cornu cerui, ſem. Citri,
Sem. Arantiorum, ſem. Limonum ana ʒ.iij.
Diptamni albi, Cinnamomi electi ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Roſarum rubrarum,
Coriandri præparati, ſem. Perforatæ,
Raſuræ eboris ana ʒ.j.ß.
Xyloaloes, Nucis moſchatæ, Maioranæ, D
Granorũ Iuniperi, Oſſis de corde cerui, ſem. Aniſi,
Sem. Perfoliatę, rad. Tormētillę, rad. Scabioſę,
Rad. Bugloſſæ, Santalorum omnium ana ʒ.ß.
Saphyri, Hyacinthi, Smaragdi, Rubini,
Granathi, præparatorum ana ℈.j.

Miſce. *Auguſtani.*

Electuarium peſtilentiale.

℞. Rad. Angelicę domeſticę, rad. Imperatorię, E
Rad. Zedoariæ. ſem. Angelicæ domeſticæ,
Granorum iuniperi Rutæ, (ʒ.ij.
Boli optimi finiſſimi, Cinnamomi electi ana
Angelicæ ſyluestris rad rad. Tormentillæ,
Rad. Chamæleontis Carlinæ dictæ,
Rad. Aſclepiadis ſiue chelidoniæ,
Rad. Pimpinellæ, rad. Morſus diaboli
Rap. Phu veri domeſtici, Acetoſæ,
Sem. Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum,
Sem. Cardui benedicti, Baccarum lauri, F
Foliorum Sabinę, fol. Cardui benedicti,
Florum Lauendulæ, Roſarum rubrarum,
Croci, Opij Myrrhæ optimæ,
Thuris, Raſuræ cornu cerui ana ʒ.j.
Rad. Ariſtolochiæ noſtræ vulgaris,
Rad. Gentianæ,
Rad. Acori, ſiue Calami aromatici,
Cort. Laureolę inciſorum, & in aceto per noctem maceratorum, rurſumq; exiccatorũ,
Summitatũ centaurij minoris, Piperis longi,
Macetis, Euphorbij ana ʒ.ß.

Fiat puluis ad Electuarium conficiendum ex eo, adde
Nucum iuglandium non rancidarum,
Pulpæ ficuum optimarum ana ℥.ß.
Succi acetoſæ, Vini præſtantiſſimi ana ℥.j.ß.
Sacchari finiſſimi ℥.iij.
Mellis puriſſimi ℥.xvj.

Fiat electuarium. Ad tabulas formandas accipe pro ʒ.j. Puluerum, ſacchari ℥.j. in aqua conuenienti diſſoluti, fiant Tabulæ. De electuario datur ad præſeruationem ʒ.ß. ſingulis vel alternis diebus ad curationem verò ʒ.j. *Medici Baſilienſes.*

Theriaca ſeu Antidotus contra peſtem.

℞. Rad. Angelicæ, rad. Gentianę, Rad. Zedoariæ,
Rad. Tormentillę, rad. Dictamni Cretici,
Rad. Pimpinellæ, rad. Valerianę,
Rad. Oſtrutij, rad. Morſus diaboli,
Rad. Ariſt. rotundę, rad Aſari,
Rad. Serpentariæ, rad. Leuiſtici, rad. Cardopatij,
Rad. Petaſitidis, herb Scordij,
Herb. Rutę, herb. Cardui benedicti,
Herb. Galengę (cuius defectu augeatur quantitas ſcordij) flor. Calendulæ, ſem. Citri,
Sem. Acetoſæ, Baccarum lauri, Oſſis de corde cerui,
Cornu cerui præparati ana ʒ.ij.
Croci, Maſticis, Thuris, Santalorum omnium ana ʒ.j.
Cinnamomi, Myrrhæ, Boli armeni præparati,
Terræ ſigillatę, Florum Sulphuris,
Camphurę ana ℥.ß.
Spec. Diagemmę cal. & frig.
Spec. Diamarg. cal. & frig. ſpec. Diambrę,
Spec. Cordialium ana ʒ.j.
Succi Scordij, ſucci Calendulæ,
Succi Baccarum Ebuli ana ℥.j.
Theriacæ Andromachi ℥.vj.
Mithridati, Electuarij de ouo ana ℥.ij.
Aquę vitę contra peſtem ℥.ij.

Commiſceantur omnia & cum ſyrupo acetoſitatis Citri, vel cum Melle deſpumato optimo q. ſ. incorporentur ſecundùm artem ad formam Opiatæ. Doſis à ʒ.j. ad ʒ.ij. pro ætatis ratione. *Adamus Lonicerus.*

Electuarium præſeruatiuum in peſte.

℞. Rad. Angelicæ, rad. Gētianę, rad. Zedoarię,
Rad. Tormentillæ, rad. Pimpinellę,
Rad. Valerianæ, rad. Galangæ, rad. Zingiberis,
Herb. Scordij, herb Rutę, herb. Saluiæ,
Herb. Maioranæ, herb. Cardui benedicti,
Flor Calendulæ, Granorum iuniperi ana ʒ.vj.
Croci ʒ.ij. Cinnamomi ℥.j.
Myrrhę flor. Sulphuris an. ℥.ß.
Thuris, Maſticis an. ʒ.iij.
Boli Armeni, Terræ ſigillatę an. ℥.j.
Caphuræ ℥.ß.
Conſeruę Roſarum, conſer. Borraginis,
Conſer. Anthos ana ℥ iij.
Theriacæ Andromachi, Mithridati ana ℥.j.

Theriacæ Diateſſaron ℥.vj.
Cum ſyrup. acetoſ. Citri, vel cum Melle optimè deſpumato fiat electuarium ad formam Opiatæ. Doſis quantitas auellanæ, manè ante egreſſum ex ædibus. *Adamus Lonicerus.*

Aliud.

℞. Conſer. Roſarum & Acetoſæ ana ℥.j.
Conſer. Florũ borraginis buglosſæ, cichorij,
Rob de Ribes, de Berberis an. ℥.ß.
Cortic. citri conditi ſaccha ℥.ij.
Raſuræ eboris,
Cornu cerui ana ʒ. iij.
Corallor. rubeorum ʒ.ij.
Semin. Citri ʒ.j.
Sem. Portulacæ,
Fol. Dictamni veri,
Cinnamomi, Zedoariæ, Angelicę,
Santali rubri an. ʒ.ß.
Rad. Tormentillæ ʒ.iij.
Sacchari roſati tabulati ℥.iix. (q.ſ.
Syrupi de Limonibus, de acetoſitate citri ana
Miſce. Fiat Electuarium ſecundùm artem. *Iohan. Bauhinus Iunior.*

Aliud pro pauperibus.

℞. Rad. Pentaphylli, Tormentillæ, Angelicæ vel Carlinæ,
Gentianæ ana ℥. iv.
Zedoariæ ℥.ij.
Iridis ℥. ß.
Corticis citri, arantiorum an. ℥.j.
Baccarum iuniperi ʒ.iij.
Conſer flor. Roſarum & borraginis ana ℥.ij.
Herbarũ rutæ, Cardui benedicti acetoſæ, portulacæ an. M.iij.
Boli abluti aqua roſarum ℥.ij.
Cum ſucco acetoſæ & ſaccharo fiat Electuarium. *Idem.*

Antidotum de ſanguinibus.

Antidotum de ſanguinibus, conficitur ex ſanguine anatis, maris & fœminæ, ſicco, hædino itẽ & anſerino. quod & poſteriores Medici perpetuò in peſtilentia plurimum probarunt. Valet ad venena venenatorũq; morſum. Videtur aũt ſanguinis vſus à magno illo Mithridate Rege originem habuiſſe: qui tamen Rex non omnem ſanguinem antidotis miſcuit, ſed tantùm anatum Ponticarum: quoniam veneno viuerent. *Galenus.*

Antidotus Regis Mithridatis contra omne venenum & peſtilentiam.

℞. Nucum iuglandium ſiccarum ℥ vj.
Ficuum ſiccarum ℥ iiij.
Fol. rutæ ſicc. ℥.ß.
Salis ʒ.ij
Omnia hæc in minutas partes conciſa, aqua roſarum imbuãtur, neq; vt quidam volũt terantur. Aliqui hæc miſcent ſucco acetoſæ aut aceto roſaceo. Nonnulli etiam addunt gran iuniperi ℥. ß. Hoc antidotum ieiuno ſtomacho ſumatur ad quantitatem nucis caſtaneæ, eſtq; aduerſus venenum præſeruatiuum.

A *Antidotus Nicomedis regis contra venena.*

℞. Baccarum Iuniperi ʒ.ij.
Terræ Lemniæ ʒ.ij. & obulos ij.
Hæc vbi in puluerem redegeris, oleo aut melle commiſcebis reponesq́; , atq; cùm opus fuerit, ex aquæ mulſæ cyathis duobus in magnitudinẽ auellanæ dabis.

B
DE ELECTVARIIS OFficinalibus lenitiuis.

Flores caſsiæ.

℞. Cannas ſeu ſiliquas Caſſiæ ponderoſas, & quæ non reſonant concuſſæ: aperi eas, & contentam in eis pulpam ſeu medullam cum lamellis & ſeminibus ſuis diligenter euacua: & exempta proijce ſuper inuerſum & anguſtũ cribrum, ſetis equinis contextũ. Cribrũ deinde pone ſupra bul
C lientis aquæ vaporem, & auerſo cochleari̇ connexo medullã caſſiæ hinc & inde ducito, vt per cribrũ paulatim excernatur: & ſi quid excretum eſt, aut penetrauerit, confeſtim ſubinde auferto, ne plus quàm neceſſe eſt, de vapore imbibat: idque tamdiu facito, donec quantũ voles, collegeris. Porrò cum neceſſitas requirit, ſemper recentes exprime caſſiæ flores: repoſiti enim aceſcunt. Si quis caſſiæ flores ſiue pulpam magis ſolutiuã reddere volet, in bullientem aquã proijciat folia
D Perſici, aut flores Perſici, & Prunellorum ſylueſtriũ, aut omnia hęc ſimul: horum enim vapor & diſtillata aqua ſoluit aluũ. * Mundificat ſanguinem, & compeſcit omnem acuitatem, & ſedat ſitum, & proprie cum ſucco Endiuię, aut Taraxaconis, in quibus aduenerit depuratio ſecundum artem. Et ipſa quidem mũdificat ſtomachum, & educit cholerã & phlegma, & operatur illud ſine nocumẽto & exceſſu: caret enim mordicatione. Et ipſa quidem lenit pectus & guttur, & re-
E ſoluit apoſtemata acuta in eis. Et confert calefactioni renum, ſumpta cum diureticis in infuſione glycyrrhizæ, & prohibet generationem lapidis in eis, & confert febribus calidis. Datur recens à ʒ. iij. ad ℥. j. ſi per os aſſumatur mane vel ante cœnam, ſed paulò ante paſtum in clyſteribus verò ab ℥.j. ad ℥.ij. *Meſues & Cordus.*

Caſſia extracta ſine folijs ſenæ.

℞. Prunorum num. xij.
F Violarum M.j.
Hordei mundi, Aniſi, Polypodij,
Sem Carthami ana ʒ.v.
Capill. Veneris, Thymi, Epithymi ana M.ß.
Paſſularum ℥ ß.
Sem. Fœniculi ʒ.ij.
Sem Portulacæ ſem. Maluæ ana ʒ.ij.
Glycyrrhizæ ℥ ß.
Fiat horum decoctio in ſufficienti quantitate aquæ, colentur: in colatura diſſolue
Pulpæ caſſiæ ℔.ij.
Pulpæ Tamarindorum ℥.j.

Cinnamomi

Cinnamomi ʒ.iij.
Sacchari optimi ℔.j
Coquantur ad perfectionem, ſecundùm artem.

Caſsia extracta cum folijs ſenæ.

℞. Confectionis Caſſiæ extractæ ſine folijs Senæ ℔.ij
Pulueris ſoliorum Senæ ℥.ij.
Miſce ſecundùm artem. Facilè ſoluit, lenit aſperitatem inteſtinorum, remouet ſtipticitatem, & ventris onus, ſubducit, & morbis cholericis & melancholicis auxilia præbet.

Diacaſsia, ſub nomine caſsia conditæ.

℞. Pulpæ Caſſiæ ℔ j
Pulpæ Tamar. Mannæ electæ, Penidiorum, Sacchari violati, Sach. candi ana ℥.ß.
Syrupi violati ℥.iij.
Hæc omnia diſſolue in decocto ſequenti:
℞. Prunorum, Violarum, Glycyrrhizæ, ſem. communiũ fr.g. maiorum enucleatorum, Polypod j ana ℥.j.
Foliorum Senæ ℥ ß.
Aniſi, Fœniculi ana ʒ j.
Coquantur in aqua ad tertiæ partis conſumptionem: & colaturę bene expreſſę addantur ſupradicta, ac in electuarij formã reducãtur. * Cõfert ijs qui dura ſunt aluo hæc enim leniter & citra moleſtiam ſubducit, ac flauam educit bilem ac febres inde natas mitiga: Thoracis, pulmonis, & aſperæ arteriæ phlegmonas reſoluit, &c. *Nicolaus.*

Diacaſsia magiſtralis.

℞. Iuiubarum, Prunorum, Capillor. Veneris, Tamarindorũ, Sebeſten, Violarum ana M.j.
Coquantur in aqua, ſecundùm artem: & in colatura diſſolue
Pulpæ Caſſiæ ℔.v.
Sacchari albi ℔ v.
Coquantur ad perfectam conſiſtentiam.

Diacaſsia Meſuæ.

℞. Succi Violarum, ſucci Betæ, ſucci Mercurialis.
Succi Maluę, ſucci Muralis herbæ ana quart.j.
Succi Abſinthij Pontici ℥.ij.
Mellis q.ſ.eſt.
Coque ad iuſtam craſſitiem: tunc adde Medullæ caſſiæ ℔.j.
Vtile catharcticum pauperibus, & diuitum clyſteribus percommodum. *Meſues.*

Caſsia communis extracta.

℞. Violariæ, Maluæ, Mercurialis, Betę, Parietariæ, flor. Violarum ana M.j.
Fiat horum viridium decoctio in Aquę communis ℔.x.
Bulliant ad dimidij conſumptionem: hac colatura bene expreſſa extrahitur caſſia, & ad ſingulas libras pulpæ adduntur
Mellis deſpumati ℥.vj.
Coquitur in formam electuarij. * Aluum leniter & citra moleſtiam omnẽ ſubducit, eſtq; pro delicatis ac mollioribus.

A *Diacaſsia cum Manna, incerti authoris.*

℞. Prun. Damaſ ℥.ij.
Violarum M.j.ß.
Aquæ puræ ℥.xviij.
Bulliant, vt artis eſt, ad medietatis conſumptionem, cola, & in colatura diſſolue
Pulpæ caſſiæ ℥.vj.
Pulp. tamarind. ℥.j.
B Mannæ electæ ℥.ij.
Syrupi violati ℥.iv.
Sacchari candi, Penidij ana ℥.j.
Sacchari violati ℥.iv.
Confice, vt artis eſt. Hoc medicamentũ quamuis pharmacopœis noſtris non ſit in vſu, poſſet tamen aliquando in vſum reuocari. cùm mite & ſuaue ſit medicamentum leniens: cõfert ijs, qui dura ſunt aluo, hanc enim leniter, & citra moleſtiam ſubducit, ac flauã bilem, febreſq; inde natas mitigat *Auguſtani.*

C *Pulpa tamarindorum.*

Extrahitur eodem modo, vt flores caſſiæ.

Diacatholicon.

℞. Pulpę Caſſiæ, Pulpæ Tamarindorum, Senæ mundatæ ana ℥.ij.
Rhabarbari, Polypodij, Violarũ, Ani ana ℥.j.
Glycyrrhizæ raſæ, Penidiorũ, Sacchari Candi, Quatuor ſem. frig. maior ana ʒ.ij.
Conteranda conterantur, & ſume
D Polypodij recentis ℥.iij.
Sem. Fœniculi ʒ.vj.
Aquæ communis ℔.ix.
Coque ad dimidij conſumptionem, & cola, colaturæ adde
Sacchari albi ℔.ij.
Coquantur ad ſyrupi conſiſtentiam: & ſupraſcriptis additis, fiat electuarium. * Omnes corporis humores purgat. Cõfert acutis & peracutis morbis: emollit enim, alterat, roburq; addit. Iecinoroſis,
E lienoſis, podagricis, arthriticis, tertianis, quartanis, & quotidianis doloribus capitis ſuccurrit. Datur ab ℥.ß. ad ℥.j. *Nicolaus.*

Diaprunum ſimplex.

℞. Prunorum magnorum acetoſnrum & vinoſorũ quantitatem quã volueris, & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito: deinde per cribrum ſetaceum exprimito: expreſſam pulpam iterum lento igne ad perfectã & iuſtam
F ſpiſſitudinem coquito, & ſine ſaccharo reponito. * Medulla prunorum vinoſorum, calorem & ſitim in febribus mitigat: & melius eſt vt conſeruetur ſine ſaccharo, ecraſotũ modo ioſpiſſata. Porrò ſi medullam prunorum laxatiuam requiris, ex dulcibus prunis, aut prunis Vngaricis magnis exiccatis conficito. * Calorem & ſitim in febribus mitigat. Datur eadem quantitate, qua Diacatholicum.

Diaprunum compoſitum, lenitiuum.

℞. Pruna Damaſcena electa num.c.
Coquantur perfectè in aqua ſufficienti, deinde

cribro raro tranſmittantur: & reſeruata pulpa decoctioni affunde

Violarum ℥ ß.

Bulliant ſufficienter, & colentur: colaturæ addantur

Sacchari ℔ ij.
Pulpæ ſupradictæ ℔.j.
Pulpæ Caſſiæ, pulpæ Tamarindorũ ana ℥.j.

Coquãtur lento igne, & addantur ſubſequentes ſpecies, tenuiſſime tritæ, ſemper commouendo:

Santali albi, rubri, Spodij,
Rhabarbari electi, Cinnamomi ana ʒ.iij.
Roſarum rubrarum, Violarum,
Sem Portulacæ, ſem. Scariolæ, ſem. Berberis,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ ana.ʒ.ij.
Sem. Cucurbitæ, Cucumeris, Melonũ ana ʒ.j.

Contundantur vt ſuprà. * Facit ad acutas, ardẽtes, omnesq; alias febres, nempe tertianas continuas, hecticas, maraſmodes, lipyrias, & in ſumma, ad omnem febrilem affectũ. Datur ad modum caſtaneæ, omni hora dici. *Nicolaus.*

Electuarium lenitiuum.

℞. Paſſulatum enucleatarum ℥.ij.
Capil Venet. Violarum,
Hordei mundi ana M.j.
Iuiubarum, Sebeſten ana num.xx.
Glycyrrhizæ ℥.ß.
Prunorum Tamarindorum ana ʒ.vj.
Senæ, Polypodij ana ℥.ij.
Mercurialis M.j.ß.

Decoquantur ſecundùm artem in ſufficienti aqua, cola: & in colatura diſſolue

Pulpæ Caſſiæ, pulp. Tamarindorum,
Pulp. Prunorum, Sacchari optimi,
Sacchari violati ana ℥.xj.
Pulueris ſenæ ℥ iij.ß.

Confice ſecundùm artem. * Vſus eius eſt in febribus humoralibus, & pleureſi: lenit enim & mollit inteſtina, & delet eorum ſtipticitatem: facilè ſoluit ſine moleſtia & læſione cholerã phlegmaticam & melancholicam. *Rhaſis.*

Electuarium lenitiuum, magiſtrale.

℞. Myrobal. flauorum, Chebulorum,
Indorum ana ʒ.ij.
Myrobal. Belliricorũ, Emblicorum ana ʒ.j.ß.
Sacchari optimi ℥.ß.

Terantur triduum in vaſe lapideo, ſingulis diebus bis vel ter aquam fontanã inſpergendo, deinde ſiccata terantur in puluerem tenuem: cuius ſumes ℥.j.

Turbith boni ʒ.iij.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Cinnamomi, Aniſi, Santali rubri ana ʒ.j.
Scammonij præparati ʒ.j.ß.
Sacchari quantum ſufficit.

Fiat Electuarium. *Florentini.*

Electuarium lenitiuum de manna.

℞. Capillorum Veneris,
Scolopendriæ, id eſt Ceterach,
Epaticæ id eſt, Lichenis ana ʒ.iij.
Sem. Cucurbitæ, ſem. Citrulli, ſem. Melonis,

A Sem. Cucumeris, Violarum ana ℥.j.
Prunorum Damaſcenorum num.xx.

Coquantur in aqua ad dimidias, deinde leniter colentur cum expreſſione. in colato diſſoluantur

Mannæ opt. puræ, Conſeruæ Violarum, pulpæ Caſſiæ recens extractæ ana ʒ.j.
Sacchari albiſſimi ℔.iv.

Coquantur ad mellis conſiſtentiam postremo ſpecies ſequentes iniiciantur:

Nucleorum ſem. Melonis,
B Item ſem. Cucumeris, ſem. Cucurbitæ,
Sem. Citrulli, flor Violarum,
Flor. Nenupharis ſem. Lactucæ,
Sem Scariolæ, ſem. Portulacæ,
Rhabarbari electi, Foliorum ſenæ ana ℥.j.
His accuratè ſubactis conficiatur electuarium

* Vtile eſt ad purgandum ſanguinem, ad choleram reprimendam & melancholiam: valet etiam ad hepar calefactum: & corpus vniuerſum perpurgat. *Nicolaus Alexandrinus.*

C *Electuarium de ſebeſten.*

℞. Sebeſten ſine oulcis,
Prunorum ſiccorum enucleatorum,
Pulpæ Tamarindorum ana ℥.v.
Aquæ Violarum ℔ ß.
Aquæ Ireos, ſucci Anguriæ ana ℥.vj.
Succi Mercurialis depurati ℥.iiij.
Penidiorum ℥.viij.
Diapruni ſimplici ℔.j ß.
D Nucleorum ſem. Cucurbitæ, ſem Cucumeris,
Sem. Melonis, ſem. Citrulli ana ʒ.ij.
Diagridij ʒ.iij.

Caro ſiue pulpa, Sebeſten, Prunorum & Tamarindorum minutiſſimè teratur, & cum aquis extrahatur. Semina verò minutiſſimè incidantur, & reliquis miſceantur, & fiat ſecundũ artem electuarium * Confert febribus cholericis interpolatis, & continuis puris, & ſedat acuitatem febrium, ſitim & vigilias, & etiã amaritudinẽ temo-
E uendo: & educit materias acutas à vijs vrinalibus, & veſica. *Bartholomæus Montagnana.*

Diamanna.

℞. Mannæ electæ ℔.j.
Scammonij præparati ℥.j.
Succi Roſarum rubrarum ℔.j.

Diſſoluatur in ſucco manna, & coquatur ſufficienter lento igne: deinde adde

Maſticis puluerizatæ ʒ.iij.

Fiat electuarium. * Bilem flauam educit ſine
F moleſtia, ob id omnibus morbis binoſis ſalubre. *Galenus.*

Diamanna, aliter.

℞. Mannæ bonæ ℥.iv.
Tamarindorum mundat. ℥.vj.
Medullæ caſſiæ, Sacchari violati ana ℥.xvj
Succi intybi ſucci Apij, ſucci Mal. dulcium,
Succi Mal. acidorum, ſuc. Mal acido dulcium,
Succi Citrorum acidorum ana ℥.iij

In quibus purgatis prædicta tria diſſolue, & cola. Deinde

℞. Radic. Intybi, rad. Apij ana ℥.iij.

A Fol lupuli, Adianti albi an. ℥.ij.
Prunorum ſiccorum num. c.
Violarum ℥.j.ß.
Roſarum ℥.j.
Spicæ nardi ʒ.iij.

Coque hæc libris tribus aquæ fontanæ ad dimidias: colato adde
Sacchari ℔.iij.
Aceti boni ℔.j.

Semel ferueſiant. Adde colatum prius, & percoque ad mellis craſſitudinem: poſtremò adde
B Santali citrini, Roſarum, Spodij, Succini,
Berberorum, ſem. portulucæ, ſem. Oxalidis,
Sem. Melonum, ſem. Citrulli,
Sem. Cucurbitæ,
Sem. Cucumeris an. ʒ.iij.
Ligni aloes ℥.ß.
Cubeb[illegible]rum ʒ. v.
Caphuræ ʒ j.

C Repone vaſe vitreo. Datur æſtate cum aqua frigida ab ℥.j ad ℥.ij * Valet ad febres acutas, & multum ardentes. Nam cordis, ventriculi, hepatis, ſanguinis intemperiem calidam, & feruorẽ, & ſitim extinguit. *Meſues.*

Tryphera Perſica.

℞. Succi Solatri, aut Solani, ſucci Endiuiæ veræ ſucci Apij, ſucci Lupulor depurat. an. ℔. j.
Proijciantur deſuper
Violarum, Roſarum an. ʒ.iij.
D Folliculorum Senæ ℥.ij.
Agarici ℥.j.
Prunorum Damaſcenorum num. l.
Cuſcutæ ℥.ß.
Myrobal. Citrinor. Chebulor.
Indorum, fricatorũ in oleo amyg dul. an. ℥.ij.
Spicæ Indicæ ʒ.i j.

Bulliant molliuſculo igne, donec ſuperſunt ℔. ij. Et inijciantur
Epithymi ʒ xl.

E Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & percolentur, atq; diſſoluantur in vna parte iſtius percolati
Tamarindorum recentium ℥.iij.
Mannæ electæ ℥.ß.
Pulpæ Caſſiæ ℥.iv.
Sacchari violati ℔ j.

Percolentur & mundentur à granis & ſordibus, atq; in aliam aquæ partem proijciantur
Sacchari albiſſimi ℔.iij.
F Aceti vini ℔.j.

Coquantur leniuſculo igne: deinde proijciatur ſuper illud quod diſſolutum eſt in ſuccis, & aggregentur ſimul in vnum, atq; coquã[illegible]ur, donec mellis craſſ[illegible]iem obt[illegible]neat. poſtremò in puluerem red[illegible]r, ſequentes ſpecies inſpergantur:
Rhabarbari optimi ℥ ij.
Myrobal. Citrinorum ℥.j.ß.
Myrobal Chebulorum, Indorum an. ℥.j.
Myrob Bel[illegible]ricorum, Emblicorum an ℥.ß.
Sem Fumiterræ, Troch ſcorum diarrhodon, Micis, Maſticis, Cubebarum, Spodij, aut Eboris vſti,

A Santali citrini ana ʒ. ij.
Nucleorum ſem. Cucurbitæ, ſem. Citruli,
Sem. Cucumeris, ſem. Melonis an. ʒ.ij.ß.
Aniſi ℥.ß.
Spicæ Indicæ ʒ.ij.

Inuoluãtur in oleo violato, & reponantur in vaſe vitreo. Datur ad ℥.j. cum aqua frigida & ſucco intybi, vel ſolani. * Confert febribus acutis & inflammationibus ſtomachi & hepatis, ictericis calidis: deoppilatione incolumitatẽ acquirit, viB ſum à fumis cholericis deperditũ reparat ſitim mitigat, morbos aduſtionis fieri ꝓhibet. *Meſues.*

DE ELECTVARIIS OFficinalib. ſolutiuis, ac primùm de purgantibus bilem.

Electuarium de ſucco roſarum.

℞. Succi Roſarum rubr. Sacchari albi an. ℔. j. ℥.iv.
C Scammonij præparati ℥.j.ß.
Santali rubri, albi, citrini an. ʒ.vj.
Spodij ʒ.iij.
Caphuræ ℈.j.

Coquatur ſaccharum cum ſucco roſarum, deinde reliqua trita adijciantur, & fiat electuarium. Seruatur per annos duos. Datur à ʒ.ij. ad ℥.ß. * Expellit flauam bilem citra moleſtiã. ad morbos articulorũ ex biliosis & calidis humoribus natos: ad febresq, tertianas confert. *Nicolaus.*

D

Electuarium roſatum Meſue.

℞. Succi Roſarum rubrarum ℔.iv.
Sacchari optimi ℔.j. ß.
Mannæ electæ & recentis ℥ vj.
Scammonij præparati ℥.j.ß.

Coque igne lento ad mellis craſſitudinem: tunc adde ſubſequentia bene trita, & per cribrum tranſmiſſa:
Trochiſcorum de ſpodio ℥.j.
E Galliæ moſchatæ, Croci an. ʒ.ij.
Trochiſcorum de Berberis ℥.ß.

Confice ſecundũ artem. Hoc electuario vtimur in catapotijs cõficiendis aggregatiuis, & de hermodactylis. Doſis eſt ʒ v. * Cholagogũ eſt clemens, ob id ſalubre biliosis affectibus, arthritidi calidæ, cephalalgiæ calidæ, vertigini, oculorum dolori, ictero *Meſues.*

Electuarium de pſyllio.

℞. Succi Bugloſſi, ſiue Borraginis domeſticę,
F & ſyluestris, ſucci Endiuiæ,
Succi Apij ana ℔.ij.
Succi Fumariæ ℥ iv.

Clarificentur, & in his infunde
Cuſcutæ, Aniſi, Senæ, ana ℥.ß.
Capill. Veneris M j.
A[illegible]ari ℥ ß.
Nardi Indicæ ʒ [illegible].

Macerentur vigintiquatuor horas: deinde ſemel ferueſiant, & adde
Violarum recentium ℥.iij.
Epithymi ℥.j.

Rurſus fetueſiant, colentur: colaturæ addantur
Pſyllij, id eſt, ſeminis ℥.iij.
Maccrentur 24. horas, identidem agirando, pòſt exprime totam muccaginem: in cuius ℔.iv. coque igne lento
Sacchari optimi ℔.ij ß.
Scammonij præparati ℥.iij. ß.
Coctis omnibus adde ſubſequentia ſubtiliſſimè trita:
Trochiſcorum diarrhodon, Trochiſcorum de ſpodio, Rhabarbari ana ℥.j.
Trochiſcorum de Berberis ℥ ß.
Fiat electuarium. * Flauam bilem euocat: ob id febribus ardētibus acutis, curatu difficilibus auxiliatur, dolori capitis, & vertigini à bilis vapore naſcenti, ictero & intemperiei calidæ hepatis. Datur à ʒ.iij. vſq; ad aureos iij. *Meſues.*

Electuarium de pſyllio, Montagnana.

℞. Polypodij recentis ℔.j.
Senæ, Violarum, Prunorum,
Tamarindorum, paſſularum ana ℥.iij.
Aquæ fontis ℔.x.
Maccrentur horis vigintiquatuor, poſtea decoquantur ad medietatem, colentur, & exprimantur, colaturæ portio reſeruetur pro extractione Caſſiæ, & Tamarindorum, reſiduo adde
Seminum Pſyllij ℥.iij.
Maccrētur rurſus totidē horis ſemper agitando: pòſt exprime mucilaginē, cuius libræ vni adde
Sacchari ℔.iv.
Decoquantur iterum lento igne, & addantur
Caſſiæ fiſtulæ, Pulpę Tamarindorum diſſolutorum cum prædicta decoctione, ana ℔.ß.
Diagridij ℥.iv.
Spodij, Rhabarbari, Santali albi, rubri,
Roſarum rub. Violarum, ſem. Papaueris albi,
Sem. Portulacæ, ſem. Endiuiæ,
Sem. Scariolæ, ſem. Lactucæ, ſem. Fœniculi,
Sem. Aniſi, ſem. Berberorum, Tragacanthæ,
Amyli, Gummi Arabici, Raſuræ eboris,
Fumiterræ, Glycyrrhizæ ana ʒ.iij.
Myrob. Indorum, Myrob. Emblicorum ana ʒ.v.ß.
Miſce, & fiat electuarium.

Diaprunum ſolutiuum:

℞. Diapruni lenitiui ℔.j.
Diagridij ℥.j.
Miſce & repone. Datur à ʒ ij. ad ℥.ß. *Nicolaus.*

Oxylatiuum.

℞. Succi mali granatorum acet. & dulc. ana ℥.vij.
Prunorum ſiccorum ℔ ij.
Coquantur in x. ℔. aquæ vſq; ad medietatē, & extrahantur pòſt de aqua, & ponātur in cribrū cauno ſuppoſito, iā diu fricētur manibus, donec tota pulpa exeat, & in aqua, in qua pruna fuerint cocta, bulliat ℥.ß viol. poſt fiat ſyrupus in hac decoctione, nō decoctus ad plenu cum ℔.ij ß ſacchari, & prædicto ſucco, ſeu pulpa prunorum addito, bulliat ad ſpiſſitudinē, & addantur pòſt

A Tamarindorum mundat à nucleis ℥.iv.
Caſſiæ fiſt. mundæ, & diſſ. cum aqua roſ ℥ [illegible].
Ponatur cum ſyrupo, & cùm inceperit ſpiſſari, ponantur ibi ſucci vtrorumq; granatorum & agitetur cōtinuè, donec perueniat ad perfectionem cum ſpatula de oliua, & depoſito ab igne adde pulueres harum ſpecierum:
℞. Santali albi, & rub. Spodij ana ℥.ß.
Portulacæ ʒ.vj.
Roſarum, Tragacanthi,
B Berberis ana ʒ.ij.
Et ſi volueris facere laxatiuum, pone in vna [illegible] que libra diagridij puluerizati ʒ.j cùm deponitur ab igne. Doſis eius eſt ab ℥.ß. vſq, ad ℥ [illegible] acuati quaſi ʒ.iij. manè. Educit cholerā [illegible], infrigidādo eam: ſecundùm aliquos etiam educit choleram nigrā, & humores aduſtos. Datur cholericis omni hora diei cum frigida, ad mitigationē ſitis, & caloris. Datur propriè contra ſynochum cauſonem, & contra omnes acutas, &
C peracutas ægritudines, & confert hepaticis, & dyſcraſiæ calidæ ſtomachi: cōfert tertianæ continuæ, & interpolatæ, & hemitritæis, & quotidianæ ex phlegmate ſalſo, & defectui appetitus ex cholera, & hecticis cum calida. Datum cum decoct. ſcariolæ confert ictericitiæ, & oppilationi hepatis. *Arnold. Villanou.*

Al antalum.

℞. Cort. myrobal. citrin. myrob. Emblicorū,
Myrobal Chebulorum ana ʒ.xij.
D Myrobal. Indorum ʒ.vj
Sem. portulacæ, Violarum,
Sem. Scariolæ ana ʒ.j.
Myrob. belliricorum ʒ.j. Gr.vj.
Marathri ʒ.ij. Gr.ix.
Calami aromat. ʒ.ij. Gr.ij.
Cinnamomi, Spicæ nardi, Croci,
Coſti, Maſticis ana ʒ.ij. ℈.j.
Tamarindorum mundat. ℥ ij.
Nenupharis, Been rub. ana ʒ.j. Gr.iv.
E Medullæ caſſiæ fiſt. ℥.iv.
Syrupi violacei quantum ſufficit.
Conficitur ſic. In duabus libris aquæ dulcis bulliā: ℥.j. violarum, donec aqua coloretur aliquātulum, pòſt deponatur, & coletur, de qua accipiatur quart. ß. cum aqua diſtemperes tamarindos, & caſſiam fiſt. & colentur per cochlear, & in alia colatura diſtēperetur ℔.j. ß. ſacchari, & bulliat vſq; ad perfectionē: poſtea addantur colaturæ caſſia fiſt. & tamarindi & iterum bulliat vſq, ad
F ſpiſſitudinē, ſcilicet, vſq; quò gutta poſita ſuper marmor adhæret, vt mel, & tunc deponatur ab igne & modicū infrigidato incorporetur puluis ſupradictorum ſpecierum agitando ſemper cum ſpatula. Reſpicit propriè membra naturalia læſa à cholera. Datum patienti [illegible] brei acutas cum ſyrupo violaceo, purgat. Datum cum duobus, vel tribus drachmis rh. barbari, & ſi [illegible] diſtemperetur medetur mirabiliter. Confert hepaticis & ictericis cum decoct ſcariolæ vel fœniculi & cap. Ven. Seruatur per annum, & plus. *Arnold. Villanouan.*

Electuarium

Electuarium frigidum ſecundùm Cophonem.

℞. Santali albi. rubri Spodij ana ʒ.j.
Gummi Arabici, Amyli, Raſuræ eboris,
Rhabarbari, Senæ, Roſarum,
Violarum, Fumiterræ, Berberis,
Sebeſten, Sem. portulacæ, Marathri,
Aniſi, Sem. papaueris, Glycyrrhizæ,
Semin. Lactucæ ana ʒ.iij.
Myrobal. citrinorum, Myrob. Belliricorum,
Capill. Veneris ana ℥ j ß.
Myrob. emblicorum ℥.j.

Conficitur ſic. Pſyllij ℥. viij. ponuntur in ſufficienti aqua feruenti, in qua bullierit ℔.ß polypodij quercini, viridis, mundati, & triti, omnes herbæ diureticæ vio. & primo, & tamdiu dimittantur, donec bene coquantur, deinde coletur fortiter per ſaccū admeliorē verò mucilaginis conſtrictionē intromittatur in ſacculū aliquantulum aquę feruentiſſimæ, & colaturę addantur ſcammoneæ puluerizatæ ℥.vj prius tamen cum aqua frigida inter manus fricatæ, & bene cum eadem mucilagine fricentur manibus: deinde apponantur ſacchari in aqua polypodij diſſoluti ℔.iiij. Deinde ſuper ignem poſitū bullire permittatur: cumq; ad medium decoctionis peruenerit, addantur tamarindorum ℥.ij. Caſſię fiſt. in decoct. prunorum diſſolutæ ℥.ij. & vſq; ad perfectam coctionem bullire permittatur. Signum autem decoctionis eſt, ſi ſuper marmor poſitū, & infrigidatum aliquantulum viſcoſum fuerit, & digito adhæſerit. Motione tamen baculi ab ipſo decoctionis principio non ceſſante. Cumq; coctum fuerit, ab igne deponatur, & in mortario poſito puluis prædictarum ſpecierum ſuperaſpergatur, & cum piſtillo bene conteratur vſq; ad ipſius viſcoſitatis & gummoſitatis remotionem: deinde recondatur. Detur colatura caſſiæ fiſt. in ſero, vel media nocte. Optimè tertianarios, & quotidianarios, & erraticas febres purgando ſanat, & etiam habentibus ſtomachum cholericum familiare eſt. *Nicolaus.*

Euangelon.

℞. Myrob. Citrinorum, Myrob. Chebulorum ana ℥.j.
Indorum ʒ.vij.
Semin. Portulacæ, Violarum, ſem. Scariolæ ana.ʒ.ß.
Myrob. Belliricorum, Emblicorum ana ʒ.j. G.vij.
Maſticis ʒ.ij.℈.j.
Tamarindorum ℥.iij.
Florum nenupharis, Berberis,
Been rubri, Rhabarbari ana ʒ.j. Gr.iiij.
Medullæ caſſiæ fiſt. ℥.iiij.

Conficitur ſic: In duab. ℔. aquæ pone ſyrupum violarum ℥.ß. & bulliat, donec aliquantulū coloretur aqua, poſtea ab igne deponatur, & coletur. De eadem aqua accipiatur, quod ſufficiat ad ablueudum caſſiam fiſt. & tamarindos cola per ſaccum, & cum alia aqua addatur ℔.j.ß. Saccha-

A ri, & bulliat vſq; ad aquæ conſumptionem, poſtea addatur lotura caſſiæ & tamarindorum: & iterum bulliat ad ſpiſſitudinem. Si vis probare ſi coctum ſit, ponatur ſuper marmor, & ſi adhæreat quaſi mel, coctū eſt. & tunc ab igne deponatur & aliquantulum infrigidari permittatur: deinde ſupradictarū ſpecierum puluis ſuperaſpergatur, & cum ſpatula agitetur, donec incorporetur. Doſis eius eſt ʒ.iij. ſerò, & manè cum aqua tepida datur. Datur patientibus febres acutas

B cum ſyrupo violato cum duobus aut tribus ſcrupulis rhabarbari. & datur contra caliginem oculorum patientibus ex fumo choleræ rubeæ, vel ex acuta febre: hepaticis, ictericis. Datur cum ſucco ſcariolæ, vel fœniculi, aut cum decoctione cap. Ven. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS PVRgantibus pituitam.

Benedicta laxatiua.

C ℞. Turbith electi, Sacchari ana ʒ.x.
Diagridij, Eſulæ præparatæ,
Hermodactylorum, Roſarum ana ʒ.v.
Caryophyllorum, Spicæ Indicæ, Zingiberis,
Croci, Saxifragiæ, Macropiperis,
Amomi, aut calami aromat. Cardamomi minoris,
Sem. Apij, Salis gemmei, Galangæ, Macis, ſem. Carui,
Sem. Fœniculi, ſem. Petroſelini, ſem. Aſparagi,
D Sem. Ruſci, Milij ſolis ana ʒ.j.
Mellis deſpumati ℔.iij.

Fiat electuarium. Seruatur annis tribus.* Humores pituitoſos, potiſſimum ad articulos decumbentes, elicit. A renibus quoq; & veſica purgat. *Nicolaus.*

Diaphœnicon.

℞. Dactylorum mundatorum ʒ.c.
Penidiorum ʒ.l.
E Amygdal. dulcium purgatarum ʒ.xxx.
Turbith electi ʒ xxxv.
Scammonij ʒ.xij.
Zingiberis, Piperis longi, Foliorum Rutæ,
Cinnamomi, Ligni aloes, Macis,
Aniſi, Fœniculi, Dauci, Galangæ ana ʒ.ij.ß.

Dactyli per triduum in aceto, & totidem noctes macerantur, deinde in mortario contunduntur cum amygdalis & penidijs. Reliqua tenuiſſimè teruntur, & in electuarium reducuntur cū Mel-

F lis deſpumati ℔.vj. * Febribus compoſitis & diuturnis auxiliatur: bilem enim flauam & pituitam ducit. Colicis cruciatibus mirificè confert, item doloribus ventriculi, & id genus alijs vitijs, ex crudis humoribus ortis. Datur à ʒ.ij ad ʒ.v. *Meſues.*

Electuarium Indum maius.

℞. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Spicæ nardi Indicæ, Roſarum rubrar.
Caſſiæ ligneæ veræ, Macis, Cyperi ana ℥.ß.
Santali citrini ʒ.ij. ß.
Ligni aloes, Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.

Turbith electi ℥.1.
Sacchari optimi, Penidiorum ana ʒ.xx.
Galangæ. Cardamomi maioris, minoris,
Aſari, Maſticis ana ʒ.j.ß.
Scammonij præparati ℥.j.ß.

Omnia tenuiſſimè cõterantur, & manibus oleo amygdalar. dulcium recens extracto, bene inunctis, [illegible], & fiat electuariũ cum ſyrupo ſubſequenti, qui

℞. Succi Apij Fœniculi, Cydoniorum,
Granorum omnium depuratorũ ana ℥.vj.
Mellis deſpumati ℔.iij.ß.
Albij ℔.iv.ß.

Coquatur in formã ſyrupi. * Purgat ventrẽ totũ inferiorem, atq; adeò iuncturas pituita etiã putri, flatusq; diſſipat: & affectibus inde natis, dolori colico & nephritico, & ventriculi, & aliorũ viſcerum, vtile eſt. Datur ad aureos iij. vel à ʒ.ij. ad ʒ.v. *Meſues.*

Electuarium Indum minus.

℞. Turbith electi, Sacchari ana ʒ.vj.
Macis, Caryophyllorum, Piperis, Zingiberis,
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Cardamomi ana ʒ.vij.
Scammonij præparati ℥.j.ß.
Mellis deſpumati ℔.iij.

* Ad cadẽ efficax eſt. Datur ad aureos iij. *Meſues.*

Electuarium Eleſcoph.

℞. Scammonij præparati, Turbith ana ʒ.vj.
Caryophyllorum, Cinnamomi, Zingiberis,
Myrobal. Emblicorum, Nucis moſchatæ,
Polypodij ana ʒ.ii.ß.
Sacchari optimi ℥.vj.
Mellis deſpumati ℔.j.℥.iiij.

Coquantur, fiat electuarium. * Bilem flauam & pituitam elicit, flatus quoq; toto corpore expellit, doloribus articulorũ laterisq; prodeſt, itẽ colicis cruciatibus: humores ad renes & veſicam decumbentes expurgat. Datur vſque ad ʒ.iv. *Meſues.*

Diaturbith maius.

℞. Turbith albi & gummoſi ʒ.x.
Zingiberis ʒ.v.
Maſticis ʒ.iij.
Sacchari albi ℥.ij.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. * Pituitam, præſertim eam quæ eſt in ventriculo, elicit. *Zezar.*

Diaturbith maius.

℞. Turbith optimi ℥ j.
Diagridij, Zingiberis ana ʒ.iv.
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ij.
Galangæ, Piperis longi,
Macis ana ʒ.j.
Mellis ℥.viij ʒ.v.

Fiat electuarium. * Ducit humores phlegmaticos, & purgat & calefacit.

Hiera picra S.

℞. Cinnamomi, Xylobalſami,
Rad. Aſari, Nardi ſpicæ Indicæ,

A Maſtiches Chiæ, Croci ana ʒ vj
Aloes electæ ʒ.c

Omnibus tritis, & in puluerem redactis d[illegible] mellis quantitate ſufficienti exc[illegible] ele[illegible]tium. * Præſtan[illegible]mum m[illegible]me[illegible] c[illegible]ad[illegible]tioſos ſuccos, qui in ve[illegible]cul[illegible] tunic[illegible] [illegible]liter quoq; exhibetꝛ ijs, qui ſuffuſ[illegible]rã [illegible] & alia ſymptomata ex ſtoma[illegible]o pat[illegible] & præterea [illegible]s qu[illegible] a[illegible]o [illegible] a[illegible], & [illegible]bus, quæ nõ probe purgãtur. Datur a[illegible]

B j in clyſteribus à. ʒ vj. ad ℥.j [illegible] vel [illegible]

Hiera picra Conſtan[illegible]nt.

℞. Myrobal. Chebulorum, M[illegible]rob.I[illegible]
Myrob. Citrinorum, Violarum, Abſin[illegible]
℥.ß.
Myrob. Emblicorum, Myrob. Bel[illegible]ri[illegible]
Caſſiæ,
Epithymi, Agarici, Senæ, Cuſcutæ, [illegible]nanthi,
Rhabarbari, Xylocaſſiæ ana ʒ.ij.

C Spicæ, Aniſi, Maſtici, Xyloaloes,
Salis gemmæ, nitri ana ʒ.j.
Mellis quantum ſufficit.

Datur in ſero cum vino calido. * Valet ad vi[illegible]m recuperandum, & retinendum. *Nicolaus.*

Hiera compoſita.

℞. Colorynthidis ʒ.viij
Scyllæ aſſatæ, Agarici, Ammoniaci, Scammonij,

D Cort. Rad. Hellebori nigri. Stœchadis Hyperici, Pulegij.
Gentianæ, Spicæ nardi, Schœnãthi ana ʒ x[illegible]
Polij montani, Epithymi, Polipodij, Bdel[illegible],
Aloes, Chamædryos, Euphorbij,
Marrub.j. Caſiæ ana ʒ.viij
Myrrhæ, Sagapeni, Croci. Ariſtoloch. rotũdæ.
Trium piperum. Cinnamomi, Opopanac[illegible]
Caſtorij. Petroſelini ana ʒ.iv.

Omnia tenuiſſimè contrita excipe melle a[illegible]

E cicrum pondus. * Medicamentum eſt efficac[illegible]ſimum ad omnes morbos contumaces, & tutiſſimum. *Galenus.*

Hiera picra compoſita alia.

℞. Cinnamomi. Spicæ Indicæ,
Croci, Schœnanthi Aſari.
Xylocaſſiæ, X[illegible]lobal[illegible]ami, Carpobal[illegible]ami,
Violarum, Abſinthij, Epithymi,
Agarici, Roſarum, Turbith,
Colocynthidis, Maſticis ana ℈.ij.

F Aloes non lotæ ʒ.x.℈ ß.
Mellis deſpumati ℥ viij.

Fiat electuarium, in vaſe fictili vitreato ſeruandum per annos duos * Facit ad diuerſ[illegible] cap[illegible]tis & aurium & oculorum diſtemperantias ſt[illegible]ma chum quoq, optime purgat, affect[illegible] e[illegible] hepatis emendat, ſplenis dur[illegible]tiem & denſit[illegible] in e[illegible]li & extenuat r[illegible]ibus & veſicæ p[illegible]o[illegible]ſt & matricis diſtemperantiam emend[illegible]t. N[illegible]

Hiera picra compoſita alia.

℞. Aloes ʒ.xv.
Epithymi, Coſti an. ʒ.v.

Euphorbij,

Euphorbii, Croci, Spicæ nardi,
Chamædryos ana ʒ.vj.
Agarici ʒ ix.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Calami aromat. Maſticis, Caſſiæ ana ʒ.vij.
Xylobalſami ℥.ß
Piperis albi, & nigri, Gentianæ,
Amomi ana ʒ.j.
Diagridij. ʒ j. Mellis q.ſ.

Confice. Datur aur. j. Purgat bilem vtramque, & pituitam, flatus cr ſſos cerebri, & ventriculi. & corporis tel qui diſſipat. ob hæc viſioni imbecillæ conf rt, ac cæteris affectibus, cauſas illas ſequentibus. *M ues.*

Hiera picra cum agarico.

℞. Specierum hieræ ſimplicis ſine aloe,
Agarici trochiſcati ana ℥.ß.
Aloes non lotæ ℥.j.
Mellis deſpumati ℥.vj.

Fiat electuarium.

Hiera Pachÿ.

℞. Stœchados, Marrubij, Chamædryos,
Agarici, Colocynthidos ana ʒ.x.
Opopanacis, Sagapeni,
Petroſelini, rad Ariſtoloch. rot.
Piperis albi ana ʒ.v.
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Myrrhæ, Folij, Croci ana ℥. ß.
Mellis deſpumati triplũ, id eſt, ℔. iij. ℥.iv. ʒ.v.

Arida omnia in tenuiſſimum puluerem tundito: liquores verò opopanacem, ſagapenum, electa & pura in mortario tundito: deinde in feruenti mortario cum melle deſpumato, feruenti adhuc vnito, ac reliquis miſceto, cùm omnino læuigata fuerint. Cùm verò mel ad diſſoluendos hos liquores accipies, de ſupraſcripta quantitate ſumito, nihil addendo. * Compoſitio hæc ſanat morbo comitiali correptos, furioſos, ſcotomaticos, cephalalgicos. facit ad deprauatam in vtramliber partem. Ad tetanum, & cynicum ſpaſmum, præcipuè verò ad pectoris & lateris dolores prodeſt, ex qualibet cauſa factos, ſiue latente & occulta, ſiue manifeſta. Præterea neruorum tenſionibus mirificè conuenit: prodeſt & ad articularem morbum, ad ſpinam & lumborum dolorem: duritias in mammis mulierum cum dolore conſiſtentes, ex toto interdum ſanat. Ad ſtomachicos euidenter conuenit Remediat enim eos, quibus frequenter inaceſcit cibus, aut aſſiduè nauſeant, aut ſaliua abundant: præcipuè verò melancholicis bene facit, &c. *Nicolaus Alexandrinus.*

Hiera Archigenis.

℞. Colocynthidos ℥ j.
Chamædryos, Agarici,
Marrubij, Stœchadis ana ʒ.x.
Opopanacis, Sagapeni ana ℥.j.
Petroſelini, Ariſtolochiæ rot. Piperis albi ana ʒ. v.
Cinnamomi, Spicæ nardi Indicæ,
Myrrhæ, Polij montani, Croci ana ʒ.iv.

A Mellis deſpumati ad pondus ſpecierum.

Fiat Electuarium. * Confert affectibus melancholicis, & ex pituita craſſa natis, vt vertigini, epilepſiæ ſpaſmo, difficultati ſpirandi, pſoræ, lepræ, & cæteris tuberculis à craſſa materia naſcentibus, aut ſero o excremento, item inteſtinis, ventriculo, vtero à flatu dolentibus, aut prædictis humoribus *Aetius*

Hiera Archigenis alia.

℞. Pulpæ Colocynthidos ʒ.ij.
B Praſſij, Stœchados, Hellebori nigri,
Chamædryos, Scammonij, Leucopiperis,
Macropiperis ana ʒ ij
Scyllæ aſſatæ Euphorbij, Aloes, Croci,
Gentianæ, Petroſelini, Hammoniaci,
Opopanacis ana ʒ.j.
Polij, Cinnamomi, Sagapeni, Myrrhæ,
Spicæ nardi, Schœnanthi, Calaminthæ mont.
Ariſtoloch. rotundæ ana ʒ.ij.

C Melle ſufficienti excipiãtur omnia Epithymi decocto, & Vuarum paſſarum mundatarum. * Ad eadem confert. Datur ad aureos iv. *Meſues.*

Hiera Archigenis alia.

℞. Praſſij, Agarici, Chamædryos,
Pulpæ colocynthidos, Stœchados ana aur. x.
Opopanacis, Sagapeni Petroſelini,
Ariſtolochiæ rot Piperis albi ana aur. v.
Cinnamomi, Spicæ nardi,
Polij, Croci ana aur iv.

E Sicca terantur, liquores frangantur, hydromelite infundantur, & omnia melle excipiantur. Datur ad aur. iiij. cum ſalis triti ʒ.j. & aqua mulſa. *Paulus.*

Hiera Hermetis cum dracunculo.

℞. Aloes ℥.j.
Trochiſcorum Alchandel aur. viij.
Turbith, Agarici, Dracunculi vtriuſq; ſicci,
Ireos, Sagapeni, Myrobal. Chebulorum,
Citrinorum, Indorum ana ℥.j.ß.
D Zingiberis. Cinnamomi, Maſticis, Bdellij,
Hellebori nigri. Euphorbij, Aſari,
Caſſiæ ligneæ, Salis Indi, Caſtorij, Croci,
Apij. Liguſtici, Cocci gnidij, Stœchados ana ʒ. i.
Scyllæ aſſatæ ʒ.ij.ß.
Scammonij ʒ.ij.
Vini odoriferi quantum ſufficit,
Succi Cucumeris agreſtis quantum ſufficit,
Mellis, Olei, quantum ſufficit.

F Curioſe omnia terantur, gummi & ſucci vino odoro diſſoluantur, pulueres ſucco cucumeris agreſtis comprehendantur. Siccentur iterum eodem ſucco & pauco melle, oleo excipiantur, & ſiccentur. poſtremò melle deſpumato omnia comprehendantur. Datur poſt menſes ſex à ʒ.j. ad ʒ ij. * Hiera Hermetis cum dracunculo maximarum & certiſſimarum eſt virium ad cephalalgiam, hemicraniam, vertiginem, par , epilepſiam, tremorem, ſpaſmum cynicu rem colicum, nephriticum, vterinum, ar . Vacuat enim humores tam tenues, quã craſſos

& lentos, à capite, ventriculo, neruis, iuncturis, A & reliquis partibus. *Meſues.*

Hiera diacolocynthidos.

℞. Stœchados, Agarici, Chamędryos an. ℥.x.
Colocynthidos ℥.xx.
Sagapeni, Opopanacis ana ℥ viij.
Petroſelini, Ariſtolochiæ rotund. Piperis albi ana ℥ v.
Caſſiæ ℥.vij.
Cinnamomi, Croci, Spicæ nardi,
Myrrhæ, Polij ana ℥.iv.
Vini, Mellis deſpumati ana quantum ſufficit.

Myrrham vino infunde. cætera tere. & melle deſpumato excipe. * Caput, ventriculum, & corpus reliquum purgat humore craſſo & lento, & atra bile. ob id maniæ, melancholiæ, epilepſiæ, paralyſi. ſpaſmo cynico, vertigini confert, ac vlceribus malignis, fiſtuloſis, cancro, elephantiæ: flatus quoq; diſcutit: ventriculum roborat, concoctionem firmat. *Rufus.*

Hiera fortiſſima Galeni.

℞. Colocynthidis, Scyllæ, Agarici,
Ammoniaci, Hellebori nigri,
Silphij, Hyperici ana ℥.v.
Epithymi, Bdellij, Chamædryos,
Succi Braſſicæ, Caſſiæ ana ℥.iv.
Smyrnij, Sagapeni, Ariſtolochiæ longæ,
Piperis albi & longi, Cinnamomi,
Opopanacis, Caſtorei ana ℥.iij.ß.
Petroſelini, Abſinthij, Piperis nigri ana ℥.ij.
Aloes ℥.j.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Dentur ex ea ℥ ij. vel. ℥.iij. manè cum calida. Facit cephalalgicis, ſcotomaticis, epilepticis, melancholicis, apoplecticis, paralyticis, maniacis, alopeciacis, lethargicis, & qui in ſomno meditantur mortem: ad aurium auditus, & oculorum paſſiones, fauces, & arterias facit, dolorem dentium ſedat vocem claram facit, aſthmaticos, orthopnoicos, & longinquas ægritudines ſanat, pleuriticis, hydropicis, ictericis, hepaticis, ſpleniticis prodeſt, arthriticum, colicum, cœliacum, dyſentericum leuat, medetur nephriticis, & iſchiaticis, releuat phlegmaticum quartanarios, & hemitritæos adiuuat, febres omnes auertit. elephãthioſos purgat: venenis obſiſtit, & cancroſis proficit: vitia mulieris emendat. *Nicolaus.*

Blanca Nicolai.

℞. Terebinthinæ, Opopanacis, Galbani,
Aſſæ, Sagapeni, Caſtorei,
Antimonij, Sulphuris, Bdellij,
Aſphalati, Ammoniaci, Styracis liquidę,
Carnis leonis, Diagridij, Euphorbij,
Agarici, Pulpæ colocynthidis, Ellebori nigri,
Polypodij, Thapſiæ, Pyrethri,
Schœnanthi, Peucedani, Aſari,
Cyperi, Pæoniæ, Betonicæ,
Chamædryos, Polij, Amomi,
Leuiſtici, ſem. Rutæ, ſang. Draconis ana ℥.j.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Macis, Cardamomi, Aniſi,

A Marathri, Balſami ana ℈.ß.
Ambræ G.v.
Mellis quantum ſatis eſt.

Confice. Doſis a ℥.j. ad ℥.iij. Datur cum [illegible] quo cocta ſit ſaluia, aut herba paraly[illegible] in modum caſtaneæ. Phlegmaticos pu[illegible] mores. Valet cephalalgicis, & oculorum [illegible] bus, & ſanguinolentis tumoribu[illegible], & [illegible] mè facit contra omnia, quę turbant [illegible] rationem, & memoriam: vtilis eſt ir[illegible] e-
B pilepticis, paralyticis.

Electuarium Diabryonias.

℞. Rad. Bryoniæ purgat & tritarum [illegible]
Sapæ, ſiue mellis paſſularum ℔.iv.
Scyllæ oſſatæ, Pinearum mundat. ana [illegible]
Nucis moſchatæ, Cardamomi,
Macis, Zingiberis ana ℥.ij.
Caryophyllorum Piperis longi,
Stœchados ana ℥.j.ß.
Seſeleos Salis gemmæ, Galliæ ana ℥.j
C Agarici ℥.iij.

Datur poſt tres menſes à ℥.ij. ad ℥.ß. C[illegible] & neruos purgat excrementis. ob id epilepſiæ, paralyſi, vertigini, & alijs cerebri, & neruorum frigidis affectibus medetur. *Democritus.*

Theodoricon anacardinum.

℞. Aloes hepaticæ ℥.j.ß.
Ireos, Caſſiæ ana ℥.vij. minus G.xvj
Zingiberis, Anacardi, Carpobalſami ana ℥.iij.ß.
D Folij Spicæ, Cort. myrobalanorum,
Meu. Epithymi ana ℥.iij.℈.j.
Caryophyllorum, Rhapontici,
Maſticis, Schœnanthi ana ℥.j.G.iij.ß
Mellis q.ſ. eſt.

Conficitur ſic: Accipe cort. rad. Fœnicu[illegible] be[illegible] triti & abluti ℔.j. & pone in ij. ℔ ac[illegible] & ibi per ſeptem dies, & poſtea tere ipſas r[illegible] & in eodem aceto coque vſque ad tertiam partem. Et cum omni diligentia cola per pannum, E & pone in duabus libris mellis deſpum[illegible], & bulliat vſque ad aceti conſumptionem, cum [illegible] melle confi[illegible]e. Supradictæ autem radices c[illegible]ganiur in Maio, vel Iulio: quia ante h[illegible] humidæ ſunt, & poſt hoc ſiccæ ſu[illegible]. D[illegible] ℥.j. vel ij. cum mulſa. Memoriam reparat, vertiginem capitis, & maximè à poſteriori parte aufert, phlegma quod ibi eſt, purgat ca[illegible]s matricis mirabiliter confert, ſi eam purgare volueris. *Nicolaus.*

F
Theodoricon hyperiſton.

℞. Aloes hepaticæ ℥.[illegible]j.G.[illegible]j.ß.
Cinnamomi, Chamædryos, Acori ana ℥.[illegible]
Croci, Caſſiæ ligneæ,
Rapont. ana ℥.ij.G.xvj.
Agarici ℥.ij.ß.
Nardi, Coſti, Maſticis,
Aſari, Silphij, Scyllæ, Aſſæ,
Ammoniaci, Bdellij, ana ℥.j ß.
Hellebori nigri, Piperis, Epithymi,
Polypodij ſucci Braſſicæ,

Piperis

Piperis albi & longi ana ʒ j.
Schœnanthi, Zingiberis, Smyrnæ,
Myrobalanorum, Colocynthidis, Sagapeni,
Opopanacis Caſtorei, Abſinthij,
Ariſtolochiæ longæ. Petroſelini,
Gentianæ, Amomi ana ℈.ij.
Diagridij, Piperis nigri ana ℈.j.
Mellis q. ſ. eſt.

Datur mane & ſerò cum vino calido ʒ. iij. Facit cõtra dolorem hemicraneum, & vertiginem capitis, & contra fluxum phlegmatis, quod in faucibus & gutture decurrit, vnde fit homo quandoque ſine voce: valet etiam ſpleneticis ſine febre: colorem bonum facit, ſi ſimplex detur. Sed ſi purgationem facere volueris, adhibeas ℈. ij. ſcammoneæ, & fortiùs operabitur. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS PVRgantibus bilem atram.

Diaſena.

℞. Senæ ℥. iij.
Auellanas toſtas num. l.
Serici vſti ʒ. ij.
Lapidis Armeni loti ʒ. j.
Lapidis Lazuli lauati ʒ. iij.
Sacchari ʒ. vj. Cinnamomi ℥. j.
Caryophyllorum, Galangæ,
Piperis nigri, Spicæ nardi Indicæ,
Folij, ſem. Ocymi, Cardamomi,
Croci Zingiberis, Zedoariæ,
Flor Roriſmarini,
Piperis longi ana ʒ. ij.
Mellis deſpumati ℔. ij.

Fiat electuarium. Seruatur ad annos duos. * Succurrit melancholicis, mania vexatis, quartana laborantibus, triſticia affectis, lienoſis, elephanticis, & omnibus vitijs ex atra bile procreatis. *Nicolaus.*

Diaſena alia.

℞. Foliorum Senæ ℥. iij.
Auellanarum num. l.
Seri vſti ʒ. ij.
Lapidis Armeni ʒ. j. Sacchari ℥. v.
Mellis deſpumati ℥. vj.

Fiat electuarium ſecundùm artem. *Gentilis de Fulgino.*

Confectio Hamech maior.

℞. Myrobal. Citrinorum ℥. iv.
Myrobal. Chebulorum, Indorum,
Rhabarbari electi ana ℥ ij.
Agarici, Colocynthidis, Polypodij an. ʒ. xiix.
Abſinthij, Thymi, Senæ ana ʒ. vj.
Violarum ℥. j. ß.
Epithymi ℥. ij.
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi,
Roſarum rubrarum ana ʒ. vj.
Succi Fumariæ ℔. j.
Prunorum num lx.
Paſſularum enucleatarum ℥ vj.

Macerentur omnia in ſero lactis caprini ſuffici-
A ente, in vaſe vitrato anguſti oris, per dies quinq;. Poſtea ferueant vna aut altera ebullitione, colentur, colaturæ bene expreſſæ adde
Pulpæ caſſiæ ℥. iv.
Pulpæ Tamarindorum ℥. v.
Mannæ ℥. iij.
Frica manu, cola, & adde
Sacchari albi ℔ j. ß.
Scammonij præparati ℥. j. ß.
Coque ad mellis conſiſtentiam, & adde
B Myrobal. Citrinorum, Chebulorum,
Indorum ana ℥. ß.
Myrob. Belliricorum, Emblicorum,
Rhabarbari, ſem. Fumariæ ana ʒ iij.
Spicæ Indicæ, Aniſi ana ʒ. ij.

Confice electuarium. * Morbis omnibus ex flaua bile, & pituita ſalſa natis, nempe impetigini, ſcabiei, elephantiæ, & cancero ſuccurrit. In ſumma, omni fœditati cutis à bilioſis & aduſtis humoribus procreatæ conuenit. Datur à ʒ. ij. ad
C aur. ij. vel ℥. ß. vel ad ʒ. vj. *Meſues.*

Confectio Hamech minor.

℞. Myrobal. Indorum,
Chebulorum, Epithymi ana ʒ. l.
Fumiterræ, Abſinthij ana ʒ xv.
Thymi, Calamenthæ, Polypodij,
Agarici, Glycyrrhizæ, Bugloſſæ ana ʒ. x.
Stœchados Arabicæ, Chamædryos,
Chamæpityos, Bedeguaris, Aniſi an. ʒ. v.
Prunorum, Iuiubarum,
D Sebeſten ana num. lxx.
Paſſularum enucleatarum ℔ j.

Decoquantur in aqua ſufficienti vſque ad tertias: colentur, & colaturæ addantur
Sapæ ℔. ij.
Mellis deſpumati ℔. j.
Scammonij præparati ℥. ij.

Coquantur lento igne vſque ad mellis ſpiſſitudinem. * Purgat melancholiam, & vſtos humo-
E res alios. ob id cõfert maniæ, melancholiæ, vertigini, obliuioni & vitijs cutis: qualia ſunt pſora, id eſt, ſcabies, morphea, cancer, elephantia, impetigo. *Meſues.*

Diapolypodion magiſtrale.

℞. Polypodij mundati ℔. ij.
Mellis deſpumati ℔. vj.
Aceti ſcyllitici ℔ j. ℥. ij.
Zingiberis ʒ. vj.

Fiat electuarium. *Medici Florentini.*

Hieralogodium.

F ℞. Colocynthidis ʒ. xx.
Scyllæ aſſatæ, Agarici. Ammoniaci,
Scammonij, Cort rad. Hellebori nigri,
Hyperici ana ʒ. j
Epithymi Polypodij, Bdellii, Aloës,
Chamædryos, Marrubij, Caſſiæ ana ʒ. ß.
Myrrhæ, Piperis albi, nigri. Cinnamomi,
Croci, Opopanacis, Sagapeni,
Caſtorij, Petroſelini,
Ariſtolochiæ ana ℥. ß.
Mellis deſpumati, ad pondus omnium. * Adla-

teris dolorem, epilepſiam, maniam, melancholiam morbum, ſcotoma, cephalæam, ſuſpiria, ſubitam præfocationem, incubum, tetanum, ſpaſmum cynicum, confuſum corpus ex ictu, lapſu, tremorem, paralyſim, arthritidas, dolores ſpinæ, mammarum duritias, cancroſque earum, ſtomachi imbecillitatem, ructum acidum, inflationem, tormina, nauſeam, colicum dolorem, menſes ſuppreſſos. *Aetius.*

Hieralogodium aliud.

℞. Pulpæ Colocynthidos, Polypodij an. ℥. ij.
Euphorbij, Polij montani,
Sem. Thymelææ ana ℥. j. ß. G. vj.
Abſinthij, Myrrhæ ana ℥. j G xij.
Centaurij, Agarici, Ammoniaci,
Folij, Nardi Indicæ. Scyllæ,
Scammonij præparati ana ℥ j.
Aloes, Comarum Thymi, Caſſiæ ligneæ,
Chamædryos. Bdellij,
Marrubij, ana ℈. j. G xiv.
Cinnamomi, Opopanacis, Caſtorij,
Ariſtolochiæ longæ, Trium piperum,
Croci Sagapeni, Petroſelini ana ℥. ß.
Hellebori nigri, albi ana G. vj.
Mellis deſpumati ℔. j. ß.

Conficevt decet. Seruatur per annos duos. *Extermi nat mala diuturna ex melancholia facta, epilepſiam, vertiginem, conuulſiones, hemicraniam, elephantiaſim, impetigines, lethargum: prodeſt ſpumantibus & linguam mordentibus, his qui lethalia venena ſumpſerunt, iecinoroſis pleuriticis, iſchiadicis, & lumborum dolore infeſtatis: vitioſos humores educit, & mulierum menſtrua. *Nicolaus.*

DE ELECTVARIIS aquam purgantibus.

Electuarium Diacoccu gnidiu.

℞. Fol. Thymelææ præpar. part. x.
Carnis cydoniorum in aceto coct. Sacchari ana part. lxxx.
Mannæ. part. xl
Olei ex coccognidio part. xij.

Saccharum & manna diſſoluantur in ſero lactis, cui infuſus erit agaricus, part xxx miſce carnem cydoniorum, coque igne lento ad mellis craſſitudinem. Puluis foliorũ thymelææ miſtus prædicto oleo reliquis addatur. Datur ℥. ß. Hydragogum eſt, in hydrope efficaciſſimum. *Meſues.*

DE ELECTVARIIS PVRgantibus humores mixtos.

Catharticum imperiale.

℞. Scammonij præparati, Sacchari ana ℥. j.
Cinnamomi, Spicæ nardi, rad Saxifragiæ,
Polypodij Z n[illegible] tis ana ℥ ß
Spicæ nardi Celticæ, Piperis longi, albi,
Cardamomi, Amomi,
Caryophyllorum ana ℥. iij.

A Terantur omnia tenuiſſimè, & fiat electuarium cum
Mellis deſpumati quantum ſufficit.
*Bilem vtramq, & pituitam ſine moleſtia educit, caput optimè purgat, & oris [illegible] commendat. *Nicolaus.*

Diacarthamum.

℞. Spec. Diatragacanthi frigid ℥ ß.
Pulpæ Cydoniorum ℥ j.
Pulpæ Carthami ℥ ß.
B Zingiberis ℥. i
Scammonij præparati ℥ i
Turbith ℥. vj. Mannæ [illegible]
Mellis roſati col. Sacchari candi ana ℥ [illegible]
Hermodactylorum ℥. ß.
Sacchari albi ℥. x ß.

Fiat electuarium liquidum * [illegible] tuitæ educendæ mirificè co[illegible] ß. ad ℥. vj. *Arnoldus Villanouanus.*

C *Diaturbith cum Rhabarbaro.*

℞. Turbith, Hermodactylorum ana ℥ [illegible]
Rhabarbari ℥. x.
Scammonij præparati ℥. ß.
Santali albi, Rubri, Violarum, Zingiberis ana ℥. i. ß.
Maſticis, Aniſi, Cinnamomi, Croci ana [illegible]
Sacchari albi ℔. j. ℥. iij.

Fiat electuarium, in forma competenti * F[illegible] bilem & pituitam educit, atq; aqua inter cutem D laborantibus mirificè confert *Montagnana.*

Hiera Ruffi.

℞. Aloes ℥ j.
Hellebori albi, nigri ana ℥ ß.
Diagridij, Colocynthidis inter. ana ℥. [illegible]
Nitri, Euphorbij, Polypodij,
Salis Ammoniaci ana ℥ ij G xv.
Piperis, Chamædryos,
Croci, Agarici, Maſticis,
E Epithymi ana ℥. i. ß.
Caſſiæ ligneæ, Xylobalſami,
Opopanacis, Gith ana ℥ ij.
Myrrhæ G xv.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat electuarium. Seruatur per annum Datur ad modũ caſtaneæ. * Datur propter ſcabioſis phlegmate ſalſo, elephantioſis, ſerpiginoſis: curat vtramque morpheam cum tepid[illegible] d[illegible] ſtru[illegible] quam cephalicam, & hemi[illegible] & mo[illegible] pogiam, dolorem capitis vel ſtomachi [illegible] epticis, catalepticis, & iis, qu[illegible] ex fumo ſtomachi [illegible] tenebreſcunt, ita vt ſub[illegible] humorem videant, vel ventoſitate ſtomachi [illegible] um au[illegible] patiuntur, vt in furias vertantur, dep[illegible] cachymia ſtomachi, hepatis & [illegible] anticis & podagricis confert auxilium & [illegible] ua educit. *Nicolaus.*

Hiera Abbatis.

℞. Agarici, Colocynthidis, Turbith,
Epithymi, Cuſcutæ ana ℥. ij G [illegible]
Schœnanthi, Carpobalſami, [illegible] oes,

Xylo-

Xylocaſſiæ, Croci, Aſari, Cinnamomi,
Maſticis, Roſarum, Violatum, Abſinthij,
Rhapontici, Folij,
Lapidis Lazuli ana ʒ.ij.
Diagridij ʒ.j ß.
Aloes hepaticæ ʒ.iv.ß.
Mellis quantum ſufficit.

F[illegible] electuarium, in vaſe fictili vitreato ſeruandum per annos duos. * Phlegma & melancholiam purg[illegible], & ad guttam, quæ fit de frigido & ſicco hum[illegible] membra videantur contracta, vale[illegible] p[illegible]cis. *Nicolaus.*

Antimoron Nicolai.

℞. Aloes ʒ.v.ß. & G.vj.
Caſſiæ fiſt. ʒ [illegible] G.vi.ß.
Marathri, Maſticis ana ℈.ij. G.v.
Croci ʒ.ß. Aſari ℈.ij. G v.
Xylobalſami ℈.ij. G.ij.ß.
Cinnamomi ℈.ij. G.v.
Ireos ʒ.j.
Aronis, Dragonteæ ana ℈.j. G.ij.ß.
Agarici, Colocynthidis,
Nitri, Euphorbij, Caſtorei ana ℈.ij. G.v.
Apij Macedonici,
Petroſelini ana ℈.ij. G.v.
Ellebori nigri ʒ.ß.
Diagridij, Coccognidij ana ℈.ij. G.v.
Mellis quantum ſufficit.

Datur ad modum caſtaneæ, in ſero, cum aqua calida. Confert cephalalgicis, lethargicis, ſtomachicis, iſchiadicis, podagricis, & de matrice laborantibus, diſcoloratis, nephriticis, & omnibus, qui de tenui, aut viſcoſo phlegmate affliguntur, & his, qui cibos non digerunt: phlegma & choleram purgat, & aquoſos humores cum ventoſitate.

Electuarium Angelicum Fiorauanti.

℞. Croci, Ligni Aloes, Cinnamomi,
Corallij rubri ana ℈.j.
Ellebori nigri ℥.j.
Elect. de ſucco roſ. Meſuæ ℥.vj.
Conſeruæ roſ. ℥.iv.
Moſchi ʒ.j.
Lapidis Philoſophici noſtri ℥.iij.
Quintæ eſſentiæ noſtræ ℥. ij.
Mellis cocti & deſpumati q. ſatis eſt.

Miſce. & fiat electuarium leui ignis calore in vaſe terreo, vitreo: & ſeruetur in vaſe vitreo. Doſis à ʒ j. vſque ad ʒ.ij. manè ſtomacho ieiuno. Purgat egregiè tum per vomitum, tum per aluum. Confert febribus omnibus: podagricis, arthriticis: tuſſi, catarrho: morbo Gallico, alijsq́; quamplurimis affectibus.

Electuarium Albarif.

℞. Myrobal. citrinorum, Chebulorum, Indorum ana part. æquales.

Tere, & cribra: oleum amygdal. dulc. ſuperfunde, quantū ſufficit, inſola triduo: frica ſæpe manibus: oleum nouum ſuffice, quantum abſumitur. Iterum eadem triduo conuenienter tere in aqua fontana, in qua ſacchari partem decimam

A diſſolueris, affuſa identidem pauca aqua. Hoc fac, donec myrobalanorum ſapor ingratus auferatur, poſt ſicca in vmbra.

℞. Huius maſſæ ʒ.xv.
Turpeti ʒ. vj.
Aniſi, Maſticis ana ʒ.ij.
Spicæ nardi, ſem. Apij ana ʒ.j.ß.
Violarum ſicc. ʒ.vij.
Sacchari albi, Sacchari candefacti ana ʒ.x.

Excipe melle deſpumato. Doſis ʒ.iij. cum aqua
B calida. Purgat ventriculum, hepar, & corpus reliquum: vſu corpus viuidum, & iuuenile reddit, & ſeruat. *Meſues.*

Electuarium Albarif aliud.

℞. Myrobal. chebulorum,
Citrinorum, Nigrorum ana part. ij.
Emblicorum, Belliricorum ana part j.ß.

Tere, cribra, vt ſuprà. De hac maſſa

℞. ʒ.xiv. Turpeti ʒ.vij.
Zingiberis, Cardamomi, Maſticis,
C Cinnamomi, Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Piperis, Cubebarum, Galangæ,
Macis, ſem. Apij ana ʒ.j.ß.
Spicæ Nardi ℈.ij.
Pinearū, Sacchari albi, Sacchari cādi ana ℥.xij.

Excipe melle deſpumato. Earundem virium eſt: præterea ventriculum roborat, &c. partes nutritorias frigidas, appetentiam excitat, coctionem iuuat, propter hęc colorem corporis, & odorem commendat: iuuentutem tuetur, canos remora-
D tur, & ſpiritibus tenuatis, & purgatis viſum & reliquum ſenſuum omnem, & cogitationem exacuit, venerem excitat. *Meſues.*

Electuarium Alſebram, id eſt eſulæ.

℞. Eſulæ bonę, Myrobal. citrinorum ana ℥.ij.

Trita & creta mergantur ſucco fœniculi, & inſolentur dies quinque, affundendo ſæpè ſuccum nouum. Siccatū repone vaſe vitreo. Datur à ʒ.j. ad ʒ.ij. cum ſaccharo, & aqua calida. Pituitam
E & melancholiam purgat, & aquas. *Meſues.*

Diaphyſalidon.

℞. Succi lupuli ſalictarij, Intybi,
Apij purgat. ana ℔.iv.
Myrobal. citrinorum, Chebulorum ana ℥. xij.
Emblicorum ʒ. l.
Indorum, Belliricorum ana ℥.j.
Agarici, Ireos ana ʒ.x.
Abſinthij, Caſſuthæ,
Radicum apij, Fœniculi, Aniſi ana ℥.ß.
F Vuarum paſſarum ℥.lxxx.

Coquantur igne lento ad conſumptionem dimidij ſuccorum. frica probè manibus, cola. Vni huius parti adde (℥.iix.
Tamarindorum, Cheyron, Caſſiæ fiſtulæ ana
Mannæ ℥. iij.

Cola & munda. Alteri ſuccorum parti adde
Penidiorum hordeatorum ℔.iv.

Miſce omnia ſimul: bis ferueſiant: tunc adde
Olei ſeſamini recent. ℥.xv.

Percoque ad mellis craſſitudinem: ab igne depoſitus, adde

Trochiſcorum Diarrhod. De Eupatorio,
De Abſinthio, De rhabarbaro an. ℥.j.ß.
Ireos ℥.j.
Agarici, Fol. Thymelææ præparat. ana aur. iix.
Scammonij, Succi Eupatorij, Abſinthij,
Croci, Laccæ lotæ, Myrobal. citrinorum,
Chebulorum ana aur. iv.
Bellericorũ, Emblicorum, Indorum an. aur. iij.
Turpeti ℥. vj.
Olei Thymelææ ℥.iij.

Omnia prius inuoluta prædictis miſceãtur. Datur á ʒ.iij. ad ℥.ß. cum aqua cichorij. Efficaciſſimum ad hydropem, & cachexiam, & affectus epatis, lienis, iuncturarum. *Meſues.*

Electuarium de Eupatorio.

℞. Succi Eupatorij, Rhabarbari an. ℥.ß.
Croci ʒ.ij.
Laccæ, ſem. Cuſcutæ, Schœnanthi,
Sem. Citrulli, ſem. Cucumeris,
Sem. Portulacæ, ſucci Abſinthij an. ʒ.iij.
Diagridij ʒ.ij.ß.

Tere curioſè. Datur aur. j cum lactis ſero. Confert ictero, & hydropi incipienti. *Meſues.*

Antidotum hemagogum.

℞. Aſari, Acori, Amomi, ſem. Atriplicis,
Marathri an. ʒ.j. G. vj.
Aniſi ℈.ij. Ariſtol longæ, Artemiſiæ,
Caſſiæ fiſt. ana ℈.ij. G.xiv.
Centaureæ minoris ℈.j G.vij.
Centaureæ maioris, Dauci Cretici an. ℈.ij.
Hellebori nigri ℈. j.
Fol. Lauri ℈.j.ß. G.iij.
Glycyrrhizæ ʒ.j. ℈. j.
Lupini ʒ.ij. Melanthij ℈.ij.
Myrrhæ ℈. j. G.xiv
Orobi ℈.j. Stypteriæ ℈ ij.
Macedonici ℈.ij. G. xiv.
Pyrethri ℈.ij. G xiv.
Piperis ʒ.j. ℈.ij. G.vij.
Sem Rutæ ℈ ij. G.xiv.
Spicæ ℈.ij. G xiv.
Pulegij ℈.ij. G.xiv.
Pæoniæ ℈.j G.vj.
Cyperi ℈.j. Siuoni ℈.ij.
Schœnanthi ℈ j. G.xiij.
Caryphyllorum ℈. ij.
Rad Capparis Cymini ana ʒ.j.
Apij, Sabinæ an ℈.ij. G.xiij.
Xylobalſami ℈.j. G.xiv.
Mellis q.ſ.eſt.

Datur in modum auellanæ maioris cum aqua poſt balneum, ſi cum febre eſt: ſi verò ſine febre, cum vino, aut mulſo. Ad multas mulierum paſſiones valet: menſtrua educit, & fœtum in vtero occidit, & poſtea extrahit, & poſt partum, quæ non ſunt purgata, purgat, & ad ſalutem perducit, petram in veſica rumpit & purgat. vrinam mouet, ſtranguriam ſanat, hepatis emphraxim curat, ſclirosim in ſplene ſanat, & ad omnia interiora magnum bonum facit: & ad ſtomachi indigeſtionem: & eos ſanat, qui colicam patiuntur: nephriticis prodeſt, viam totius corporis aperit, & fœtum mortuum, & ſecundinam educit, & veſicam purgat, ſtomachum calidum facit, ventoſitatem conſumit, vomitum compeſcit. Cauendum tamen ab eius vſu in fluxu hæmorrhoidum, aut ventris. *Nicolaus.*

A (margin)

Vomitorium Andreæ.

℞. Cort. rad Thapſiæ ℥.vj.
Cartami excorticati ℥.iij.
B Cancellæ, Gummi Arabici ana ℥ [illegible]
Succi cucumeris aſinini ʒ.ij.
Mellis aſari, quantũ ſufficit, ad incorporandũ.

Conficitur ſic. Recipe duas partes mellis & vnam ſucci aſari, & fac bullire ſimul, donec poſſit benè deſpumari: quo deſpumato, & colato, [illegible] corpora puluerem ſpecierum, deinque reſeruetur in optimo vaſe ad vſum per annum. Fit vomitorium leue, ſuaue, quod purgat omnes humores ſine labore, principaliter datum cum calida per ſuperiorem regionẽ, & cum frigida per
C inferiorem. Doſis eius eſt quaſi ℥.ß. *Arnoldus Villanouanus.*

Vomitiuum Nicolai.

℞. Thapſiæ Panormitanæ, vel Aragonenſis in menſe Maij, ſiue Iulij collectæ ℥.ij.
Cort. rad. Raphani ℥.j.ß.
Croci Aphricani ſiue medullæ cartami ℥ [illegible] ß
Nucis vomicæ ℥.ß.
Aſari ℥.j. Mellis Aſari q.ſ eſt.

D In duabus libris mellis deſpumati adde ℥ iv. ſucci aſari, & bulliat ad ſucci conſumtionem. Et ſi ſuccum habere non volueris, pone thapſiæ, aſari ana ℥.ij.ß & dimidiam catapuciarum, & [illegible] tum depone in aqua marina, & bulliat vſque ad medietatem, & aqua ponatur in ℔.ij. mellis deſpumati, & coque vſque ad aquæ conſumptionem, & cum tali melle confice. Datur mane in modum caſtaneæ cum tepida, vel oxyſaccharo, duris hominibus cum tota ſubſtantia: debilibus
E colatura tantum. Frigidos & calidos purgat humores, cholerã rubeam, & phlegma. datur quotidianæ veræ, & tertianæ nothæ: delicatis datur etiam cum ſyrupo acetoſo. ſedat veram tertianam, debilitatem & nauſeam a ſuperfluis & acutis humoribus factam, aufert.

Vomitiuum Patriarchæ.

℞. Thapſiæ ℔.j.
Croci Aphricani ſiue ſem. Cartami ℥.iv.
F Cinnamomi, Aſari ana ℥.ij.
Catapuciæ ℥.ij. Mellis q.ſ.eſt.

Detur cum tepida ante acceſſionem. *N[illegible]*

Aliud Patriarchæ.

℞. Thapſiæ ℔.iij. Aſari ℔.ij.
Caſtaneolæ vomicæ ℔.j.
Canellæ ℥.iix. Sem. Atriplicis ℔.j
Granorum Catapuciæ excort. ℥.iij.
Gummi Arabici ℥.iv.
Mellis quantum ſufficit.

Doſis eius eſt vſq, ad ʒ.ij. Seruatur per annum. *Arnoldus Villanouanus.*

Vomi-

Vomitiuum aliud.

℞. Thapſiæ ʒ.iv. Aſati baccari ℥.j.
Cinnamomi ℥ j.
Croci hortulani ℥.j.
Sem. Atriplicis ℥.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Detur in modum caſtaneę cum calida. Valet tertianarijs, & quartanarijs, ſed maximè competit quotidianarijs. *Nicolaus.*

Vomitorium Scarpellæ.

℞. Cort. rad. Thapſiæ ℔.j.
Sem. Cartami excort. ℥.iv.
Auellanarum, Aſari ana ℥.ij.
Gran. Cataputiæ excort. ℥.j.
Mellis quantum ſufficit.

Conficitur ſic: Tollæ ℔. ß. cort. thapſiæ & ℥.ij. tere aliquantulum. & coque cum aqua marina vſq; ad conſumptionem medietatis aquæ: deinde commiſce aquam colatam cum duabus partibus mellis cocti, & deſpumati, & coque iterum vſque ad conſumptionem aquæ: quo facto cataputiam cum aliquantulo melle adijce: deinde adde puluerem ſpecierum, & commiſce totum diligenter, & reconde, & ſi vis, adde gummi Arabici: & vtere ſic ad omnes quotidianarios, & tertianarios ad ſuperius cum calida, & ad inferius cum frigida. Doſis eius ad ʒ.iij. Probatiſſimum febribus interpolatis poſt ſeptem acceſſiones. *Arnold. Villanouanus.*

Electuarium ex Elleboro vomitorium.

℞. Ellebori albi ſicci & inciſi ℔.j.
Aquæ lib. xij. vel xiij.

Fiat infuſio per tres dies naturales: hinc fiat decoctio ad medietatis exhalationem: factaq; diligenti expreſſione, abijciatur elleborum: adde Mellis libras tres: repetatur coctio tam diu dum mellis ideam & conſiſtentiam induat: hoc electuarium in vitreo vaſe exceptum, vſui reponatur. Doſis eſt ab ℥.j.ß. ad ℥.ij. in tenuioribus à ʒ.ij ad ℥.ß. exhibetur ex mulſa, vel aqua ſaccharata: & omnium optimè cum decocto aniſi. Si quis boli conſiſtentiam malit, coquatur prunis ardentib. in bolū. Quod ſi decipiendi ſint ægri, placentulis aut paſtillis illud includemus. *Heurn.*

Vomitorium ex Vitriolo.

Vitriolum Romanum exiccatū vel Chalcanthum diſſolue in aqua, depuretur per reſidentiā depuratam, euapora: quod in fundo erit propinabis ad grana duo, cum conſeruæ roſatæ, roriſmarini vel bugloſſi drachma. Hoc vomitorium validè mouet: & à vomitu æger aqua carnis nutriendus. *Heurnius.*

DE ELECTVARIIS MInus vſualibus ac primùm de electuarijs calfacientibus caput.

Electuarium ad morbos capitis frigidos.

℞. Conſeruæ Capillorum Veneris ℥ j.
A Conſeruæ Anthos, Zingiber. conditi an. ʒ.iij.
Cineris hirundinis ℥ ß.
Coralli rubri vſti ʒ.j.
Piperis tenuiſſ pulucrizati ʒ j ß.
Cum ſyrupo de ſtœchade fiat electuariū. *Rondel.*

Aliud.

℞. Summitatum Roriſmarini,
Cinnamomi Macis, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Hirundinum, Caſtorij, Priapi tauri ana ℥.j.

B Simul colligata, in olla perforata impoſita in furno vrantur, donec in cineres redigantur: qui poſtea lauantur, ſi timeatur odor vſtionis. Et ex cinerib. iſtis cum pauco ſaccharo & ſyrupo de ſtœchade fiat electuariū. Valet ad paralyſim, conuulſionem, plenitudinem, & oculorū rheumatiſmos, & aliarum partium, ad articulorum dolores à morbo Gallico & alios affectus, in quib. multum exiccandum eſt. *Rondeletius.*

C *Electuarium opticum.*

℞. Spec. Pliriſarcotici, ſem. Fœniculi ana ʒ.j.
Macis, Cubebarum, Cinnamomi,
Piperis longi, Caryophyllorum ana ℈.ß.
Euphragiæ ℥.ß.
Succi Saluiæ, ſucci Rutæ,
Succi Chelidonij ana ℥.j.ß.
Sacchari clarificati ℥.j.
Mellis roſati ℥.v.

Coquantur ſucci cum melle ad ſpiſſitudinem,
D deinde ſpecies tritæ addantur. * Valet in viſus imbecillitate vndecunq; proueniente, & ſuffuſionibus. *Adolphus Occo.*

Electuarium ad memoriam.

℞. Maioranæ, Meliſſæ, Beton. Saluiæ an. ʒ.iij.
Balſamitæ Squinanthi, Marathri ana ʒ.j.
Baccarum Lauri, ſemin Pæoniæ,
Aniſi, Anthos ana ʒ iij.
Semin ocymi, ſemin. Sinapis, Sileris montani ana ʒ.j. Cyperi ʒ.ij.
E Tormentillæ, Cubebarum, Nucis moſchatæ,
Cinnamomi, Piperis longi, Caryophyllorum,
Zedoariæ, Cardamomi Zingiberis ana ʒ.ij.
Coriandri præparati in aceto paſſulato ℥.ß.
Glycyrrhizæ raſæ. Myrobal. Chebulorum,
Citrinorum Indorum, Bellericorum ana ʒ.ij.
Polij. Maſtiçis, Been albi & rubri, Coralli ana
Moſchi ℈.j. (ʒ j.
Sacchari ℥ ij.

Fiat puluis. De hoc puluere ℞. ℥.j.
F Conſeruæ anthos Citri ana ℥.j.
Carnium citoneorum, Vuarum paſſ. ana ℥.ij.

Cum aqua meliſſæ & maioranæ fiat electuariū ad lentum ignem. Confortat memoriam, cerebrum, & omnes virtutes corporis. *Arnol. Villan.*

Aliud ad idem.

℞. Myrobal. omnium, Piperis longi ana ʒ.ij.
Coſti, Anacardi, Baccarum Lauri,
Butyri vaccini, Sacchari ana ʒ.vj.
Cyperi ʒ.ij.

Terātur anacardi per ſe, poſtea alia: & conficiantur

tur cum butyro & melle in æquali quantitate prius bullitorum. Dentur ʒ.ij. cum aqua decoct. apij, fœniculi, & meliſſæ. *Idem.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus cor.

Electuarium cor frigidum alterans & corroborans.

℞. Zedoariæ, Carabe, Coralli rubri, Macis,
Cinnamomi, Cardamomi, Caryophyllorum,
Radicum Acori ana ʒ.j.
Margaritarum, Stœchados ana P.j.
Tormentillæ, ſem. Baſilici, Spodij,
Piperis longi ana ℈.j.
Moſchi parum, Sacchari quantum ſufficit.

Fiat electuarium. *Heurnius.*

Electuarium pro corde & palpitatione.

℞. Confectionis Alchermes ℥.ß.
Conſeruæ rad. Bugloſſæ ℥.j.
Conſeruæ flor. Anthos ℥.ß.
Spec. Diamarg. frigidi ʒ.j.

Cum ſyrupo de pomis redolentibus fiat electuarium: quo ſumpto, ſuperbibant parum vini, diluti aqua borraginis vel bugloſſæ. *Rondeletius.*

Electuarium pro palpitatione à flatibus.

℞. Spec Aromat. roſ. ℥.j. (ʒ.j.
Spec. Diarrhod. Abb. Confect. Alchermes ana
Corticis citri ſaccharo conditi ℥.j.
Conſeruæ Bugloſ. conſeruæ Anthos ana ʒ.iij.

Cum ſyrupo conſeruationis Citri fiat electuarium. Capiat ante & poſt paſtum ſuperbibendo parum vini, cum aqua menthæ & abſinthij diluti. *Rondeletius.*

Electuarium pro palpitatione ab aqua.

℞. Electuarij prædicti ℥.ij.
Coralli rubri vſti & loti, aquæ Meliſſæ an. ʒ ij.
Raſuræ Eboris ʒ.j.
Pulu Margaritarum ʒ.ß.

Cum ſyrupo conſeruationis cort. Citri fiat electuatium. Capiat ſerò & manè. *Rondelet.*

Electuarium cordu.

℞. Corall rub. Macis, Oſſis de corde Cerui,
Ambræ, Margaritarum, Cryſtall,
Auri cocti, Argen i meri, Oſſis eboris,
Saphyri, Rubini, Hyacinthi ana ʒ.v.
Balſami ʒ.ij. Moſchi ʒ.ß.
Anthos, Spodij, Santalorum,
Caryophyllorum, Galangæ, Calami aromat.
Cubebarum, Spicę Indicæ, Cort. phiſt corum,
Sem. baſiliconis, Cardamomi, Piperis longi,
Baccarum Lauri, Pyrethri ana ʒ.iij.
Styracis calamitæ, Magnetis,
Myrrhæ, Opij Thebaici ana ʒ. j.
Sem. Pæoniæ in nouilunio collectæ,
Flor. Liliſagi, Maioranæ, Balſamitæ,
Ameos, Ariſtolochiæ, Anthos ana ʒ.iij.
Croci orient ʒ.ß.
Ligni Aloes, ſem. Papaueris albi ana ʒ.ij.
Sacchari, quod ſufficit.

A Fiat electuarium. Doſis à ʒ.ij. vſq; ad iij. cum vino calido. * Conſeruat totam naturam, & cum reddit hilarem, aufert laſſitudinem membrorum principalium, ſubuenit triſtibus, & melancholicis, iuuat paralyticos. *Petrus Aponenſis.*

Electuarium confortans mineram omnium virtutum.

℞. Roris Maialis collecti de mund ſſ. he[illegible]s deſtillati ℔.ij.
B Sacchari ℥.iix.

Coquãtur lento igne vſque ad conſum[illegible]em roris: poſtea adde Aquæ ſtillatitiæ flo um [illegible] cort. citri, aquę Meliſſæ ana ℥.j. incorpo[illegible] ad [illegible] lem fortiſſimè, benè agitando cum ſpat[illegible] & [illegible] permitte ſtare in vaſe pãno ſubtili coopert[illegible] per dies tres, donec inſpiſſetur: poſtea

℞. Aquæ ſtillatitiæ ſanguinis huma[illegible]
Sanguinis draconis ℥. ß.

Diſtempera, & miſce totum cum iam [illegible]
C cto ſacchato, & fortiter incorporetur ad Sol[illegible] deinde

℞. Croci orientalis ℈.iv.
Balſami electiſſimi ℈.j.
Moſchi ℈ ß. Roſ. ſiccarum ℥.ß.
Ligni Aloes ℥.j. Auri foliati ℈.j.
Coralli rubri ℈. ß.
Margaritarum orient. ʒ. ß.

Incorpora fortiter, & ſic permitte vas cooper[illegible]ũ, donec exiccetur, & ſeruetur. Cor lætific[illegible] calo-
D rem naturalem, & ſpiritus, & principalia m[illegible]bra adiuuat: confortat humidum radic[illegible]le ab ægritudinibus peſtilentibus, & ab omnibus v[illegible]nis conſeruat: iuuentutem prolongat, & ſenec[illegible]tem retardat: hominem in ſuo vigore tene[illegible] & conſeruat. *Arnold Villanouanus.*

Electuarium.

℞. Conſeruæ roſarum ℥.iv.
Conſeruæ bugloſſæ ℥. ij.
Cort. mali citri conditi ℥ j.
E Chebulorum conditorum ℥.ij.
Cinnamomi electi ʒ. j.
Santali rubri, Coralli rubri,
Serici coccinei crudi, conciſi,
Croci, Margaritarum ana ʒ. ß.
Fol. Auri, Fol. argenti ana ℈.j.
Moſchi, Ambræ ana G.ij.

Funde omnia ſimul ſucco citri, vel limon[illegible] ſaccharo cocti. * Spiritus fouet, nutrit, robora[illegible] in-
F genium acuit atq; illuſtrat. *Marſ[illegible]us Ficinus.*

Aliud.

℞. Amygdal. dulcium ℥.iv.
Pinearum mu[illegible] dat. ſem. Cucumeris ana ℥ [illegible]
Sacchari candidi ℥ iv.
Sacchari al[illegible]iſſimi ℔.j.ß.

Funde cuncta hęc aqua roſ. atq; limonis, & [illegible] in quam extinctum fuerit ignit[illegible]m [illegible] gentum, ſimul coque ſuauiter, demum [illegible]

Cinnamomi Been rubri, Coral[illegible]
Marga[illegible]r.. lb. Croci, Serici cru[illegible]
Fol. Argenti, fol. Auri ana G.x[illegible]

Hyaci[illegible]

Hyacinthi, Smaragdi,
Zaphyri, Carbunculi ana ℈ j.
Moſchi, Ambræ ana G.ij.
Fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTVARIIS excalfacientibus pulmonem.

Electuarium pectorale.

℞. Succi Glycyrrhizæ ℥ ß.
Hyſſopi, Capillorum Veneris, Ireos,
Sem. Viticæ, Ariſtolochiæ rot. ana ℥ j ß.
Piperis nigri, ſem. Naſturtij,
Rad. Enulæ ana ʒ.ß.
Auellanarum,
Amygdal. dulc. ana ℥.ß.
Pinearum ℥.j.
Mellis ℥ xiv.
Fiat electuarium. Hoc ego vſus ſum in aſthmate, & præ cæteris miram eius efficaciam expertus ſum. *Adolphus Occo.*

Electuarium ad tuſſim mirabile.

℞. Enulæ campanæ,
Rad. Althææ ana ℥.iix.
Cotoneorum ℥.xvj.
Mellis albi ℔.ij.
Contuſa miſceantur cum melle, & coquantur: in fine decoctionis auferatur ab igne, addanturque pro qualibet libra
Croci ℈.j.
Cinnamomi ʒ.j.
Sulphuris triti ℥.iv.
Glycyrrhizæ ℈.j.
Moſchi ℈ ß.
Miſce, & ſerua ad vſum. Vſus eius eſt manè ſtomacho vacuo & veſperi. *Fiorouantus.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus ventriculum.

Electuarium pro refrigerato ventriculo.

℞. Spec. Aromat. roſ. ʒ j.
Spec. Diagalangæ,
Spec. Diarrhod. Abb. vel
Roſatæ nouellæ ana ʒ.iij.
Sacchari parum.
Cum ſyrupo conſeruat. cortic. Citri fiat electuarium. Sumatur ad quantitatem auellanæ, ſuperbibendo parum vini diluti aqua Abſinthij, vel Menthæ. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Zingiberis conditi cum Sacchiaro ℥.j.
Spec. Aromat. roſ. ʒ ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ʒ.ij.
Cum ſyrupo de Mentha fiat electuariũ. Capiat, vt antea dictum eſt. *Rondeletius.*

Electuarium ad ventriculi corroborationem.

℞. Cort. Citri cum Saccharo conditi, [illegible] ℥.ij.
Spec. Aromat. roſ ʒ j.
Aniſi ʒ ij.
Fœniculi ʒ ij.
Sem. Rutæ, ſem Viticis ana ʒ. [illegible]
Cum ſyrupo de Mentha fiat electuarium. *Rondel.*

Aliud.

℞. Menthæ ſiccæ ℥ ij
Sem Viticis ℥.ij.
Aniſi, Fœniculi ana ʒ.ij.
Sem Rutæ ʒ j.
Cort. Citri ſicci, Coralli rubri, vſti & loti in aqua Rutæ ana ʒ.ij.
Cum ſyrupo de Mentha fiat electuarium. Sumatur ad quantitatem Fabæ ante paſtum.

Electuarium corroborans & conſtringens ventriculum.

℞. Conſeruæ Enulæ campanæ,
Conſeruæ Anthos ana ʒ.ij.
Pul. Iridis Venetæ ʒ iij.
Sem. Viticis, Rutæ ana ʒ.ij.
Rad Biſtortæ, ſem. Vuarum ana ʒ j.
Rad. Cyperi ʒ.ß.
Cum ſyrupo de Mentha fiat electuarium. *Rondel.*

Electuarium confortans ſtomachum & digeſtiuam.

℞. Roſarum rubr. Nucis moſchatæ,
Glycyrrhizæ raſæ, ſem. Cucumeris ana ʒ.j.ß.
Flor Violarum, Caryophyllorum,
Spodij, Amyli,
Sem. Meliſſæ ana ʒ.j.
Spicæ nardi, Santali albi & rubri,
Tragacanthi, ſem. Citrulli ana ʒ.ij.ß.G.iv.
Margaritarum, Ambræ,
Limaturæ Auri, Argenti ana ʒ.j.
Sacchari ℔.iij.
Fiat electuarium. Doſis eſt a ʒ. ij vſque ad ℥.ß. mane cum vino remollitionis Galangæ & Zingiberis. *Arnoldus Villanouanus.*

Aliud.

℞. Rad. Gentianæ,
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ,
Myrrhæ, baccarum Lauri,
Carui, Fœniculi ana ʒ iij.
Caryophyllorum, Galangæ,
Zingiberis ana ʒ j ß.
Mellis quantum ſufficit.
Fiat electuarium. * Valet contra omnes morbos à frigiditate, ventoſitate, & materia groſſa, expertum ſtomacho, inteſtinis, colica, capite. Valet etiam contra vermes & venenum.

Aliud.

℞. Cotoneorum inciſorum, Mellis albi ana part j.
Aquæ Roſarum part. dimidiam.
Coquantur ſimul vſque ad conſumptionem a-

quæ per ſetaceum pellantur omnia. & pro quali- A bet libra adde

Mellis ℥.vj.

[illegible] coquantur: in fine adde

Zingiberis albi ℈.j.

Cinnamomi ʒ.j.

Caryophyllorum, Nucis moſchatæ,

Ligni aloes, Calami aromatici,

Piperis nigri ana ℈.ij.

Croci ʒ.j. Moſchi G.v.

Quintæ eſſentiæ noſtræ ʒ.j.

Olei Tartari, olei Sulphuris,

Olei Vitrioli ana ℈.j.

Maſticis ʒ.ß.

Miſce, & fiat electuarium, & ſeruetur in vaſe vitreo optimè clauſo. Ventriculum confortat: virtutem debilem reſtaurat: appetitum excitat: vrinam prouocat. *Fioravantus.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus hepar.

Electuarium ad ictcrum.

℞. Conſeruæ capill. Veneris,

Conſeruæ rad Apij ana ℥.j.ß.

Conſer. flor. Cichorij, vel

Conſer. flor. Calendulæ ℥.j.

Spec. Triaſandali ʒ.ij.

Spec. Diarrhod. Abb. ʒ.j.

Quatuor ſem. frig. maiorum minutim inciſorum ana ʒ.ij.

Cum ſyrupo Endiuiæ fiat electuarium. Capiat vt ſupra, ſuperbibendo aquæ Graminis, vel Cichorij ℥.j. *Rondeletius.*

D *Electuarium ad aquam inter cutem.*

℞. Conſer. flor. Cichorij,

Conſer. capill. Veneris ana ℥.j.

Spec Diarrhod. Abb.

Aromat. Roſ. ana ʒ j.

Spec. Triaſandali ʒ.ij.

E Hepatis Lupi ʒ.j.

Conſeruæ [illegible] Lupi ʒ.ij.

Cum ſyrupo ex Eupatorio fiat electuarium. Capiat ad quantitatem auellanæ, & ſuperbibantur aquæ Abſinthij ʒ.ij. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Conſer. Anthos,

Conſer. rad Apij ana ℥ j.

Spec Aromat. Roſ. ʒ.j.

F Spec Diarrhod. Abb ʒ.j.

Trochiſcorum de Eupatorio ʒ.ß.

Cum ſyrupo de Byzantijs, vel de Mentha, vel de Eupatorio fiat electuarium. De hoc capiat, ſuperbibendo vinum dilutum cum aqua Abſinthij *Rondeletius.*

DE ELECTVARIIS calfacientibus ſplenem.

Electuarium pro ſplene.

℞. Conſer. rad Apij ℥.j.

A Conſer. Ceterach.

Conſer. capill. Veneris ana ℥.ß.

Spec. Diarrhod. Abb.

Trochiſc. de Cappar ana ʒ.j.

Cum ſyrupo acetoſo fiat electuarium, [illegible] capiat, ſuperbibendo aquæ Fœniculi, vel [illegible], vel Aſparagi ℥.j. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Conſeruæ Ceterach ℥.ij.

B Trochiſc. de Cappar ʒ.j.

Spec. Diarrhod. Abb.

Spec. Diagalangæ ana ʒ.j.ß.

Limaturæ Chalybis, maceratæ in aceto, & [illegible]nuiſſimè tritæ ʒ.iij

Sem. Portulacæ ʒ.j

Cum ſyrupo acetoſo ſimp. fiat electuarium [illegible] matur quotidie ad quantitatem auellanæ, ſuperbibendo parum aquæ Portulacæ [illegible], vel ſyrupi acetoſi ſimplicis *Idem.*

C

DE ELECTVARIIS alterantibus cor calidum.

Electuarium cor calidum alterans & refrigerans.

℞. Pulueris elect. Diamarg frig. ʒ.j.ß

Margaritarum electarum candidarum [illegible] ſuatarum in mortario marmoreo, ne [illegible]dorem deponant, cum piſtillo ſ[illegible]

D Camphoræ G.ij. vel

Trochiſcorum de Caphura ℈.j.

Rad. Dictamni, Tormentillæ,

Cort. Citri ana ℈.j.

Conſer Buglosſæ, Nenupharis,

Roſarum vnius aut omnium ad copiam [illegible]tum aut ternarum drachmarum,

Sacchari albi diſſoluti in aqua Roſarum vel

E Borraginis, quod ſatis fuerit, vt [illegible] de [illegible] electuarium in tabulis. vel [illegible] Syrupo fiat electuarium liquidum. *Henrnius.*

Aliud.

℞. Diarrhodonis Abbatis ſine moſcho [illegible]

Spec. trium Sandalorum ʒ.j.ß

Conſer. Roſatæ,

Syrupi Violati ana ℥ j.ß

Fiat electuarium molle. *Idem.*

F *Elegans remedium in ſpirituum euanida vi.*

℞ Succorum de[illegible]ſatorum Acetoſæ,

Endiuiæ,

Rad. Quinquefolij ana ℥ j.

Limaturæ Auri ℈.j.

Caphuræ [illegible]

Senici [illegible] ʒ.j.

Sem. C[illegible] ℥ [illegible]

Conſer. [illegible] Endiuiæ Acetoſæ ana ℥ j.

Cum ſyrupo de acetoſitate [illegible] electuarium. Datur a ſe[illegible] drachm[illegible] ad [illegible]

DE ELECTVARIIS refrigerantibus ventriculum.

Electuarium ad ventriculum refrigerandum.

℞ Conſer.Roſarum,
Conſer.Nenupharis ana ℥.ß.
Spec.Diamarg.frig.
Spec Triaſandali ana ʒ.ij.
Spec.Diarrhod.Abb.ʒ.ß.
Coralli rubri ʒ.j.ß.
Cum ſyrupo violato fiat electuarium. *Rondelet.*

Electuarium contra ſtomachi ardorem.

℞ Conſeruæ Roſarum veteris ℥.ij.
Lapidum Cancrorum tritorum ℥.j.
Boli Armeni parum. Miſce ſimul.

Electuarium ad humectationem ventriculi, totiusq; corporis.

℞. Conſer.rad.Bugloſſæ,conſer.Borraginis,
Conſer.Violarum,conſer.Satyrionis ana ℥.j.
Pinearum infuſ.in lacte,
Quatuor ſem frig.maior.mundatorum,
Sem.Bombacis ana ʒ.ij.
Carnis teſt.præparatarum,℥.j.
Aniſi ʒ.j.
Cinnamomi ℈.j.
Cum ſyrupo de Bugloſſa,vel Borragine fiat electuarium. *Rondeletius.*

Electuarium ad humiditatem reſtaurandum.

℞. Glycyrrhizæ raſæ,Roſarum rubr.
Aniſi,Sacchari albi ana ʒ.ij.G.vj.
Gummi Arabici,Tragacanthi ana ʒ.iij.℈.ij.
Santali albi & rubri ana ℈.iv.
Sem.Papaueris albi,ſucci Glycyrrhizæ,
Amyli,ſem.Portulacæ,
Sem.Scariolæ,ſem Lactucæ ana ℥.ß.
Quatuor ſem.frig.mundat.
Sem.Cydoniorum mundat.℈ ij.
Amygdalarum mundat.Pineatum,
Sebeſten,Cinnamomi,
Styracis calamitæ,ſem.Bombacis,
Sem.Maluæ,Violarum,
Nenupharis,Berberis ana ʒ.ij.
Confice cum ſyrupo, quando quæritur confortatio interiorum, vel cum ſyrupo decoct. Gummi Arabici, Tragacanthi & Roſarum, quando quæritur humectatio ſpiritualium. Doſis eius eſt à ʒ ij.vſque ad ℥.ß Seruatur per annum. * Vires corporis ex longa infirmitate, & ſpiritus, & humiditatem reſtaurat. Proprie reſpicit peccatum ſecundæ digeſtionis. Datum cum decoctione Violarum & Santal. confortat hepar, & ſtomachum à ſiccitate læſos, & a caliditate. Datum cum decoctione Hordei & Glycyrrhizæ, confert valdè attenuatis, ſuppuratis & conſumtis, & curat ſiccitatem pectoralium, & tuſſim. Datū in infuſio-

A ne Croci reſtaurat vires cordis, & humiditatem. Datur cum vino lymphato, confert impedimento conceptionis ex ſiccitate.. *Arnol. Villanouanus.*

Electuarium reſtauratiuum.

℞. Conſer.Roſarum ℥.j
Conſer.Borraginis,conſ.Violarum ana ℥.ß.
Rad.Cichorij condit.
Cort.Citri condit ana ʒ.iij.
Spec.Diarrhodon Abb.℈.ij.
Spec.Diambræ ʒ.ß.
B Spodij,vel Spicæ Indicæ,
Coralli rub.præpar.
Margarit.præparat ana ℈.j.
Cum ſyrupo Citri conditi fiat electuarium. *Ranzonius.*

DE ELECTVARIIS refrigerantibus hepar.

Electuarium ad calefactum hepar,
C *cum obſtructione.*

℞. Conſer.flor.Cichorij,
Conſer.capill.Veneris ana ℥.ß.
Conſer.Violarum ʒ.iij.
Spec.Diatragacanthi frig.
Spec.Triaſandali ana ʒ.ij.
Cum ſyrupo Endiuiæ fiat electuarium. *Rondelet.*

DE ELECTVARIIS
D aſtringentibus.

Electuarium pro ventriculo laxato.

℞. Myrobal.conditorum num.j.vel
Carnium Citoniorum,
Carnium Citri conditi,
Zingiberis conditi ana ℥.j.
Spec.Aromat.roſati ℥.ij.
Raſuræ Eboris,
Coralli rub.vſti,loti in aqua Menthæ ana ℥.ij.
E Cineris inteſtinorum Gallinæ,
Cineris inteſtinorum Lupi ana ℥.iij.
Cum pauco ſyrupo conſeruę corticum Citri fiat electuarium. *Rondeletius.*

Electuarium pro lienteria.

℞. Myrobal.Emblicorum num.j.vel
Carnis Citoniorum ℥.j.
Corticum Citri conditi ℥.j.
Pulueris Diacitonites ʒ.ij.
Spec.Diarrhodon Abb.
F Spec.Roſatæ nouellæ ana ʒ.j.
Coralli rubri vſti ʒ.j.ß.
Conſeruæ Acori colatæ, & tranſmiſſæ per cribrum ʒ.vj.
Cum multa Cytoniorum fiat electuarium. Capiat ante cibum *Idem.*

Electuarium pro dyſenteria.

℞. Carnis Cytoniorum conditæ ℥.j.
Conſer.Roſ.antiquæ ℥ j.ß.
Coralli rubri,
Boli Armeni ana ℥.ij.
Spec.Diamarg.frig.ʒ.j.

A Cum melle Crsoniotum fiat electuarium. Capiat mane. *Idem.*

DE ELECTVARIIS vrinas & menſes mouentibus.

Electuarium ad vrinas & menſes mouendos.

℞. Conſeruæ Eryngij,
Conſ. rad. Paſtinacæ agreſtis ana ℥.j.
Trochiscorum de Myrrha ʒ.iij.
Cinnamomi ʒ j.

Cum ſyrupo de Artemiſia fiat electuarium. Sumatur mane, deinde ſuperbibendo cyathum vini Hippocratici, vel decoctionis Pulegij, aut Calaminthæ. *Idem.*

Electuarium ad menſes mouendos.

℞. Succi Eryngij, ſucci Sabinæ,
Succi Pulegij, depuratorum ana ʒ.iij.
C Cinnamomi, Aſari,
Myrrhæ, Croci ana ʒ.j.
Sem. Nigellæ ʒ ß.

Miſceantur, & fiat electuarium. Ad dulcorãdum adde parum ſyrupi de Artemiſia. *Idem.*

DE ELECTVARIIS frangentibus calculum.

Electuarium ad calculum.

D ℞. Succi Portulacæ,
Fœniculi marini ana ℥ ß.
Sem. Palyuri ℥ j.
Aſari, Ochræ ana ʒ iij.
Cinnamomi, Seſeli ana ʒ j.

Cum ſyrupo de Byzantinis, vel de quinque rad. fiat electuarium. Parantur etiam ex Lithontribone lapide Iudaico additis ſuccis vel ſyrupis conuenientibus. *Idem.*

DE ELECTVARIIS E venerem ſtimulantibus.

Electuarium ad venerem.

℞. Conſeruæ rad. Eryngij,
Zingiberis conditi ana ℥.j.
Teſticulorum gallor. decoct. in lacte ℥.ß.
Pinearum mundatarum, & in lacte maceratarum ʒ [illegible]
F Amygdalarum dulcium,
Auellanarum maceratarum in melle per diem ana ℥ [illegible]
Sem. [illegible] ʒ j.

Cum ſyrupo conſeruæ corticis Citri fiat electuarium, de quo ſumatur ante paſtum. *Idem.*

Aliud.

℞. Conſeruæ Satyrionis ʒ.ij.
Cort. Citri conditi ʒ ß.
Auellanarum in melle maceratarum num. x.
Pinearum,

A Piſtaciorum, in butyro breuiter [illegible] ana ℥ j.
Carnis Teſtudinis decoctæ cum [illegible]
Cinnamomi ʒ ß

Cum ſyrupo conſeruationis Eryngij [illegible] tium. Sumat ad quantitatem [illegible]

Electuarium pro iis quibus ſemen eſt acre.

℞. Pinearum conditarum cum Sa[illegible]
B Rad. Paſtinacæ agreſtis ℥ [illegible]
Caulium, Lactucæ,
Carnium Cucurbitæ conditæ cum [illegible] ana ℥ j. ß
Carnis teſtudinis coctæ cum O[illegible]

Cum ſyrupo conſeruationis Sa[illegible] ctuarium. Sumat ad nucis qua[illegible] horis ante paſtum. *Rondeletius.*

Electuarium ad venerem, Auicennæ.

℞. Caudæ Scinci ℥.j.ß.
C Sem. Napi, Bauciæ,
Alleſt, Cepæ albæ,
Vrticæ, Erucæ ana ℥ j.
Melanopiperis, Leucopiperis,
Macropiperis ana ʒ v.
Cepæ muris aſſæ ℥.ß.
Pinearum ℥.ij.ß.
Pyrethri ℥.ß
Linguæ auis ʒ.vj.
Cerebellorum paſſerum ℥.ß
D Teſticulorum galli ℥.j.

Tere, & confice cum Butyro vaccino & [illegible] ſit Butyri tertia, & Mellis ter[illegible], & [illegible] in vaſe. Doſis eius eſt ʒ. ß. [illegible] cibum. Sperma auget: & conue[illegible]

Electuarium ad libidinem augmentandam.

℞ Sem. Seſeleos Erucæ,
Aniſi, Lini, Piperis,
E Pyrethri, Seſami purgati,
Farinæ Cicerum ana ʒ ij

Tere, & confice cũ oleo Seſamino recenti addi[illegible] Penidiorum ad pondus omnium
Mellis quantum ſufficit

Fiat electuarium. *Idem*

Electuarium ad coitum augmentandum.

℞. Sileris montani Cymini,
F Semen Vrticæ ana ʒ.x.
Zingiberis ʒ xv.
Satyrionis ʒ.v
Pinearum mundat ʒ.xx.
Aniſi [illegible]

Tere, & [illegible] cum Butyro [illegible] deſpumato. Doſis [illegible]

Electuarium ad libidinem augendam.

℞ Vuam paſſam
D[illegible]eſticum

Et abijce interiora, tere diutiſſimè cortices, & adiunge A
Gummi Arabici ℔.j.
Pone in frixorium ſtanneum, & ſuperadde
Olei Seſamini ℥.j. terea, & pone
Mellis ℔.iij.
Dimitte vſque quo condenſentur: admiſce Vitellos oui num.v. ab igne remoue: & adde
Galangæ ʒ.ij.
Sem. Vrticæ, Piperis longi,
Cinnamomi, Caryophyllorum, B
Sem. Rapæ, Ceparum,
Dauci ana ʒ.ij.
Commiſce diligenter. Si volueris tingere, adde Croci ʒ.ij. poſtea reconde in vaſe vitreo, & vſui reſerua. *Arnoldus Villanouanus.*

Aliud venerem excitans.

℞. Sem. Aſparagi, Satyrionis ana ℥.j.
Bedeguar, Been albi & rubri,
Zingiberis ana ʒ.iij.
Sem. Erucæ, ſem. Dauci,
Sem. Ceparum, ſem. Vrticæ ana ʒ.ij.
Sem. Sileris montani aſſi,
Vmbilicorum ſcincorum ana ℥.ß.
Cardamomi ʒ.iij.
Linguæ auis ʒ.j.
Sacchari quart.j.
Tere, & per tempora dabis ℥.ß. cum lacte, vel mulſa, ſerò & manè. *Idem.*

Aliud ad idem, pro ijs, qui non poſſunt coire ex frigiditate.

℞. Spec. Diagalangæ ʒ.j.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Satyrionis ana ℥.j.
Pyrethri, Piperis,
Sem. Vrticæ, ſem. Dauci,
Sem. Lini, ſem. Carui,
Sem Sileris montani ana ʒ.ß.
Penidiorum ℥.ij.
Tere. & tempera cum Melle, & repone. Doſis ad modum auellanæ ante prandium, & poſt cœnam. *Arnoldus Villanouanus.*

Electuarium contra ſterilitatem.

℞. Vitell. ouorum num.vj.
Butyri recentis ſeui Capræ ana quart.j.
Priapi Tauri, Satyrionis, Zedoariæ,
Zingiberis conditi, Menthæ,
Teſticulorum gallorum, teſtic. Vulpium,
Teſtic. Mutonis, teſtic. Verris ana ℥.j
Cerebellorum Paſſerum aſſatorum ℥.ij.
Medullæ nucis Indicæ, Pineatum,
Piſtaciorum ana ℥.j.ß.
Fiſticorum, Amygdalarum dulc.
Dactylorum, Auellanarū coctarum ana ℥.j.ß.
Sem. Maluæ, ſem Maluiſci, ſem. Erucæ,
Caryophyllorum Zingiberis,
Piperis longi, albi & nigri,
Sem Linguæ auis,
Cinnamomi ana ℥.j.
Iſta omnia mundificentur, temperentur, & coquantur in lacte ouino, vel vaccino, & pòſt fortiter conterantur, & addantur
Caudarum Scincorum ℥.ß.
Mellis Roſ. ℔.ij
Pulu. Sacchari ℔.vij.
Coquantur lento igne, diu agitando, decoquantur ad electuarij conſiſtentiam quo cōtinue manè & ſerò vtatur. *Arnoldus Villanouanus.*

DE ELECTVARIIS venerem minuentibus.

Electuarium ad ſeminis profluuium, & venerem minuendam.

℞. Conſeruæ Nymphææ ℥.j.
Caulium Lactucæ ana ʒ.j
Coralli rubri, Cryſtalli ana ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.ß.
Sem. Agni caſti ℥.ß.
C Cum ſyrupo Myrtillorū fiat electuarium. *Idem.*

DE ELECTVARIIS dolorem mitigantibus.

Electuarium ad dolorem colicum.

℞. Opij ʒ.ij.
Caſtorij, Euphorbij, Styracis,
Myrrhæ, Piperis longi nigri ana ℈.j.
Sem. Apij, ſem. Petroſelini,
D Sem. Cumini, Cinnamomi ana ℈.ij.
Cum melle deſpumato fiat electuarium. *Idem.*

Aliud.

℞. Galangæ, vel Aromat. roſati, vel
Diambræ, vel Diamoſchi ʒ.ß.
Opij diſſoluti in vino Maluatico, vel Aqua vitæ ʒ.j.
Croci, Caſtorij ana ℈.j.
Cum ſyrupo de Stœchade fiat electuarium, vel opiata, de qua ſumatur ʒ. j. cum vino & aqua
E Hyſſopi. *Idem.*

Electuarium pro dolore nephritico.

℞. Glycyrrhizæ, Roſarum, Myrrhæ,
Styracis, Aſari, Spicæ Celticæ,
Schœnanthi, ſem. Paliuri,
Sem. Halicacabi, ſem Biſmaluæ ana ʒ.j.
Sem. Apij, Petroſelini,
Rubiæ maioris ana ʒ.ß.
Opii ʒ ij.
Croci ℈.j.
F Cum ſyrupo capillorum Veneris & pauca Terebinthina lota in aqua Graminis, vino albo fiat electuarium, vel opiata. Capiat à ℈.j. ad ʒ.j. Poſt vomitum, vel detergentia medicamenta dentur. *Rondeletius.*

Electuarium ad dolorem veſicæ cum vlcere.

℞. Succi Glycyrrhizæ ʒ.ß.
Myrrhæ, Styracis, Thuris, Maſticis ana ʒ.j.
Gummi Tragacanthæ,
Gummi Arabici ana ℈.ij.

A Cort. Mandragoræ ℨ. j.
Sem. [illegible] Sem. Endiuiæ,
Sem. A[illegible]
Sem. [illegible] ana [illegible]
Cum ſyrupo [illegible] fiat opiata. Sumatur ℨ. j [illegible] à p[illegible], ſuperbibendo decoctionis Hordei parum [illegible].

Aliud.

℞. [illegible] x, Sty[illegible]cis, Tragacanthæ,
G[illegible] Arabici, Amyli ana ʒ. [illegible].
B [illegible] ʒ. [illegible].
Opij [illegible] ß
Cum ſyrupo Iuiubarum fiat opiata. Capiat, vt ſupra. [illegible]

Electuarium pro dolore in fluxu ventris.

℞. Acaciæ, Hypociſtidis,
Car[illegible] Cy[illegible]orum,
Su[illegible] Gallarum ana ʒ. j.
C Cornu [illegible] vſti, & loti in aqua roſ. ʒ. j. ß.
Opij ʒ. [illegible]
Cinnamomi Craſſi, Cyperi ana ʒ. ß.
Cum ſyrupo de Roſis ſiccis fiat electuarium. Addi poteſt ʒ j. ß. Boli Armeni, vel Terræ ſigillatæ. *Idem.*

Electuarium ad vteri dolores.

℞. Caſtorii, Myrrhæ,
Croci, Styracis ana ʒ. v.
Rad. Ireos, Spicæ Nardi,
D Folij, Malabathri,
Aſari ana ʒ. j.
Opij ʒ. j. ß.
Cum ſyrupo de Artemiſia fiat electuarium, vel opiata. Capiat ʒ. j [illegible] ſuperbibendo parum vini albi, diluti aqua ex floribus Citri. *Idem.*

Aliud.

℞. Spec. Diamoſchi,
Spec. Diambræ ana ʒ ij.
Caſtor. [illegible] j.
E Opij ʒ. ß.
Cum ſyrupo de Artemiſia fiat opiata. Sumatur ʒ. j. [illegible] opi[illegible]

Aliud ad dolores cum vlcere.

℞. B[illegible] M[illegible]rrhæ ana ʒ. j.
C[illegible] Thu[illegible] Sarcocollæ,
Maſticis ana ʒ [illegible]
Amyli, Styracis ana [illegible].
Sem. Pa[illegible], ſem. Endiuiæ,
F Sem. P[illegible] ana ʒ. j. ß.
Cum ſyrupo [illegible] fiat electuarium. Quòd ſi dolor non [illegible]dctur, augeatur quantitas Opij ad ʒ. [illegible] *Idem.*

DE ELECTVARIIS purgantibus bilem.

Electuarium Diacarthami, Cholagogum.

℞. Dia[illegible] ʒ. ß
Turpeti ʒ [illegible]

A Sem. Carthami [illegible] ℥. ß
Cort. C[illegible]
Carnis Cydoniorum ma[illegible]
Cinnam[illegible]
Dia[illegible]
Syrupi Roſ. laxat[illegible]
Fiat electuarium. Ma[illegible]

Aliud electuarium p[illegible]

℞. Scammoneæ præparatæ [illegible]
Turpeti ℥. ß.
B Sacchari candi ℥. ß.
Zingiberis ʒ. j.
Cinnamomi ʒ j. ß
Galangæ ʒ. ß
Pulpæ ficuum extract cum vino [illegible]
Syrup. Liquiritiæ ℥. j [illegible].
Fiat electuarium. *Idem.*

Electuarium aliud Cholagogum.

℞. Diagridij ℥ ß.
C Cinnamomi ʒ. j.
Santali albi, rubri ana ʒ. ß
Conſer. Roſ. recen. ℥. v
Rob. de Ribes [illegible]
Succi Liquiritiæ ʒ. j.
Maſticis ʒ. ß.
Miſce, & fiat electuarium. [illegible]

Aliud

℞. Scammoneæ præparatæ ℥ j. ß.
Turpeti ℥. j.
D Zingiberis, Caryophyllorum,
Piperis, Cinnamomi,
Pulpæ Cydoneorum coctæ cum Saccharo quart. j.
Fiat electuarium. Doſis ʒ ij. [illegible]

DE ELECTVARIIS aquam purgantibus

Electuarium hydragogum.

E ℞. Succi Cucumeris aſinini,
Succi rad. Cucumeris aſinini,
Succi Laureolæ, ſucci Ireos purpureæ
Succi Abſinthij, ſucci Eupatorij ana [illegible]
Reſideat, quæ ſupernatat aqua [illegible] C[illegible] ſiori vero parti [illegible] aſperge
Rhabarbari Agarici ana ℥ ß
Spicæ Nardi Indicæ, ſem. [illegible]diuiæ,
Sem. Scariolæ, ſem. Portulacæ,
Maſticis, Lappæ Tragacanthæ,
F Sal[illegible] ſeminæ ana ℥ j.
Mellis colati ℥ [illegible]
In vaſe vitreo repoſita agitentur in ſole vt fiat [illegible] electuarium. Datur [illegible] per [illegible] [illegible]picis. *G[illegible]*

DE ELECTVARIIS purgantibus humores pituitoſos & mixtos.

Electuarium fortiter pituitam purgans

℞. S[illegible] Cnici ℥. v.

Turpeti gummoſi,
Fol. Sen.æ ana ℥.j.ß.
Diacyd[illegible] ʒ.v.
Rhabarbari ℥.j.
Agarici troch[illegible]cati ʒ.vj.
Man[illegible]æ ℥.j.ß.
Myrobalanorum Chebul[illegible]rum ℥.iij.
Polypodij ℥.ij.
Z[illegible]giberis ʒ.ij.

Craſſius conterantur & affundatur Aqua vitæ, in qua Diambræ vncia per octo dies macerata fuerit macere[illegible]tur per dies quatuordecim, hinc prælo exp[illegible]mant[illegible]ur, & e[illegible] liquore Aqua vitæ exſti[illegible]tur, donec ad mel eam craſſit[illegible]em ſubſidat. Drachma a[illegible]s. dimidia iunioribus ex iure, cũ Syrupi roſat[illegible], [illegible]el violati laxatiui ſemuncia diluitur, potuique datur. *Heurnius.*

Electuarium ſoluens ventrem.

℞. Acorot[illegible]um ℥.[illegible].ß.
Turpeti electi ℥.ß.
Carthami, Hermodactylorum ana ʒ.iij.
Stœchadis, Z[illegible]gibeꝛis,
Aſari, Origani,
Anthos, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum, Herbæ paralyſis ana ʒ.j.
Sem. Apij, ſem. Aniſi,
Sem. Liguſtici ana ℈.ij.
Mellis deſpumati ℔.j.ß.

Fiat electuarium. Datur ʒ.ß. Quod ſi vehementius optes, addito Diagridij ʒ.ß. *Fumanellus.*

Aliud.

℞. Caſſiæ fiſtularis ℥.ij.
Mannæ electæ ℥.[illegible].ß.
Sacchari violacei ℥.j.
Succi Ro[illegible]arum ℥ ß.

Miſce. Datur per horam ante cibum ab ℥.ß. ad ℥.j. *Fumanellus.*

Pamchymagogon Phædronis.

℞. Spec. Diambræ ʒ.[illegible] ß.
Spiritus Vini circulati ℔.ij.ß.

Affundatur ſpiritus vi[illegible]i ſpeciebus, & macerẽtur diebus 14. commiſſuris vaſis optimè oblitis, materi[illegible] bis quaterue quotidie mota. Deinde ſpiritus a ſpeciebus defundendus eſt, & ſequentibus purgatorijs ſuperfundendus:

℞. Scammonij ℥.ß.
Rhabarbari electi,
Colocynthidis ʒ ß.
Agarici optimi ʒ.iij.ß.
Turpe[illegible],
Herm[illegible]dact[illegible]lorum ana ʒ.ij.ß.
Sem. Ebul[illegible]ſi ʒ.[illegible]ij.
Helleb[illegible]i nig[illegible]i ʒ.ij.
Fol. Senæ [illegible].j.

Hæc poſtq[illegible] in trita, macerataque fuerint, ſacculo lineo inijc[illegible]an[illegible]ur, exprimanturque, in expreſſo d[illegible]ſol[illegible]e Aloe[illegible] ſucco Citrini ʒ x. atque in balneo Mariæ euapore[illegible]ur, ad Mel[illegible]is vſq, craſſitudinem. Datur ℈ j. e[illegible] vino, vel iure: vel catapo[illegible]jis admixtis. His adde etiam aliquot guttas olei Chalcan[illegible]ini.

A *Electuarium vitæ.*

℞. Vuarum pa[illegible]r[illegible]m [illegible].j.
G[illegible]c[illegible]r[illegible]æ [illegible] ʒ ß.
Aquæ fo[illegible] [illegible]xv [illegible] q.ſ.

Co[illegible]c[illegible] exprim[illegible]ntur, quibus adde
C[illegible] M[illegible]bala[illegible] Ch[illegible]bu[illegible]rum,
Cort. M[illegible]rob[illegible] [illegible]ot[illegible]um,
Cort. M[illegible]b[illegible] Ind[illegible]um ana ℥ j.
Cort. My[illegible]bal. Emb[illegible]corum,
Cort. Myrobal. Belliricorum ana ʒ j.

B Omnia co[illegible]tuſa d[illegible]coquantu[illegible] exp[illegible]mantur, & colentur, ad[illegible]ndo
Sacchari [illegible].

Coquantur ad formam ſyrupi: vltimo adde
Cinnamomi,
Caryophyllorum,
Galangæ, Nucis moſchatæ ana ʒ.[illegible]
Sem. Aniſi,
Sem. Fœniculi ana ʒ [illegible]

Miſceantur, vt eſt artis. Ve[illegible]um [illegible]borat,
C ſuperfluitates humorum ex nutrimento [illegible]rito remanentes purgat, vſus eius facit h[illegible]ines coloratos, & caniciem retardat. *Arnoldus V[illegible]llanouanus.*

Remedium præſtantiſſimum contra peſtem.

℞. Pul. Antimonij præparati ʒ.iij.
Doronici Romani,
Terræ Lemniæ,
D Boli Armeni ana ℈.j.
Cort. mal[illegible] Citri, Croci, Caphuræ,
Tormenti[illegible]æ, Sandal[illegible] citri[illegible],
Cornu Monoce[illegible] ana [illegible].ß.
Eboris combu[illegible] G. xv.
Corall[illegible] rubri, Cinnamomi electi,
Spicæ Indicæ,
Margari[illegible]arum præparatarum ana G.v.
Aloes lotæ ʒ.x.
Conſeruæ Roſarum,
E Bugloſſæ ana ℈ [illegible]j.
Theriacæ electæ,
M[illegible]hridati op[illegible] ana [illegible].j.ß.
Syrup[illegible] ace[illegible]o[illegible] [illegible]um ſufficit.

Fiat maſſa. Do[illegible] ß [illegible] e[illegible]lentiæ, & ijs qui venenum hauſerun[illegible] *Ia[illegible] T[illegible]od. Tabernamontanus.*

Electuarium, quo [illegible]es Hiſpani vtuntur, aff[illegible]cti lue Hiſp[illegible].

F ℞. Mellis op[illegible]im[illegible]
Sarſæ par[illegible]æ [illegible]
Pa[illegible]s b[illegible]ſcoti[illegible] ij.
F[illegible]l. Senæ [illegible]

Pulueriz[illegible] [illegible]m[illegible], & paſſentur per ſtaminium, & om[illegible] [illegible] coq[illegible]antur leui ebulitio[illegible], & ſoc[illegible] d[illegible] ad[illegible] Vini cauſtici [illegible] I[illegible] h[illegible] [illegible]ctuario [illegible] patiens mane & ve[illegible] [illegible] cibus ℥.j ad dies 14. præmittendo pu[illegible] & eandem die 7. & 14. renouando. *A qu[illegible] H[illegible]ano.*

Athanaſia maior.

℞. C[illegible] Myrrhæ,
Op[illegible],
Sem [illegible],
C[illegible] Cordumeni,
Sem Papaueris nigri,
Spicæ Nardi, Eupatorij,
Hepatis Lupi,
Cornu dextri Capræ vel Cerui ana partes æquales.

Terenda terantur, & alia in vino liquefiant. Excipe omnia Melle deſpumato, & poſt ſex menſes vtere cum vino dulci & grato, aut cum ſapa & ſucco Intybi & Apij. Seruantur annis tribus. * Obſtructionem hepatis & lienis liberat, dolorem ſedat tum ventriculi, tum renum, hæmorrhoidum, &c. thoracem pulmonesq; expurgat, ob id aſthma & veterem tuſſim iuuat, hæmorrhagiam, diarrhœam, lienteriam antiquam, dyſenteriam cohibet. *Meſues.*

Athanaſia alia.

℞. Cinnamomi, Caſſiæ ligneæ ana ℥.iij.G.vij.
Croci, Schœnanthi, Styracis calamitæ,
Phu, Seſeli, ſem. Hyoſcyami, Betonicæ,
Sem. Apij, ſem. Dauci, Aniſi,
[illegible] ana ℥ j.ß.G.i j
Nardi Indicæ, Folij, Caſtorij,
Myrrhæ, Lapidis hæmatitis,
Carabæ, Sanguinis Draconis,
Corallij rubri, Coſti, Boli Armeni,
Mumiæ, Conſolidæ maioris,
Terræ ſigillatæ, Acori, Aſari,
Cort. rad. Mandragoræ, Polij montani,
Pulegij, Baccarum Lauri,
Meu, Piperis albi longi,
Sem. Petroſelini ana ℥ ß.
Mellis quantum ſufficit.

Confice, vt artis eſt, & ſerua in vaſe fictili vitreato ad annos tres. * Dyſenteria laborantibus & cœliacis confert, [illegible] ad fluxum [illegible] vtilis eſt. Facit ad profluuium ſanguinis narium, & eos qui cibum non retinent in ventriculo. Sanguinem præterea a quacunque cauſa natis reiectum [illegible] [illegible]atur. *Nicolaus.*

Philonis Tharſenſis antidotus, ſimilis ei, quem Meſues deſcribit.

℞. Croci [illegible]
Pyrethri Euphorbij,
Nardi Indicæ ana ℥ [illegible]
Piperis albi, ſem. Hyoſcyami ana ℥ x[illegible].
Opij [illegible] x
Mellis quantum ſufficit.

C[illegible] [illegible] [illegible] * Experti[illegible]ma ad ſe[illegible] & [illegible] dolores, [illegible] hepatis, [illegible] renum, vteri [illegible] a crudis humoribus, aut flatu [illegible] aut amborum cauſa [illegible]

A pectoris [illegible] valet [illegible] ad [illegible] culum, [illegible] vehementem, & [illegible] cultatem [illegible]

Philonium Hamech.

℞. M[illegible]thij, Caſtorij, P[illegible],
A[illegible], Ba[illegible] La[illegible],
Fol. Rutæ, Calaminthæ, [illegible]
Hyoſcyami, Cort. rad. Mandragoræ a[illegible] partes æquales.

Excipe Melle. Datur a ℥ [illegible] Ad [illegible]
B valet, vt præcedens.

Philonium maius, ſiue Romanum.

℞. Piperis albi,
Sem. Hyoſcyami albi ana ℥.v.
Opij ℥.ij.ß.
Caſſiæ veræ ℥ j.ß.
Sem Apij ℥.j.
Sem. Petroſelini, ſem. Fœniculi,
Sem. Dauci ana ℈ [illegible].G.v.
C Croci ℥.ß.
Nardi Indicæ, Pyrethri, Zedoariæ ana [illegible]
Cinnamomi ℥.j.ß
Euphorbij, Coſti ana ℥ j.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Confice vt artis eſt. * Idem quod præcedens [illegible] teſt. *Nicolaus.*

Philonium Perſicum.

℞. Piperis albi, Hyoſcyami ana ℥.xx.
Opij, Terræ Lemniæ ana ℥ x.
D Lapidis Hæmatitis, Croci ana ℥.v.
Caſtorij, Nardi Indicæ,
Euphorbij, Pyrethri,
Margaritarum, Carabæ,
Doronici, Zedoariæ,
Trochiſc. Ramich ana ℥ j.
Caphuræ ℈.j.
Mellis quantum ſufficit.

Confice * A[illegible] [illegible] tem confert, quapropter menſes [illegible]
E rumpentes, hæmorrhoidas, & cruo[illegible] nes per inferna, itemq; ſang[illegible] peſcit, ac fœtum in vtero [illegible]. *M[illegible]*

Paulina.

℞. Cinnamomi, Coſti, Galbani, Caſt[illegible]
Opij, Piperis longi, nigri,
Styracis ana ℥ [illegible]
Mellis quantum ſufficit.

Tunduntur quæ tundenda ſunt & c[illegible]
F per angu[illegible] [illegible] diſſoluntur, & fa[illegible] forma reponuntur in [illegible] team. * Facit h[illegible] ficis, pe[illegible] machi [illegible] nenti[illegible] cœliacos, [illegible] circa veſicam, [illegible] cutium [illegible]

nem exhibita. Facit in malum habitum dela- A pſi., cibum non ſenſcentibus, ac pharmaca lethalia & plagas venenum iaculantium beſtiarum. *Galenus.*

Tryphera magna.

℞. Opii ℥ ij
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ Nardi Indicæ,
Zedoariæ Zingiberis,
Coſti, Styracis Calamitæ,
Calami aromatici, Calaminthæ,
Rad. Ireos, Peucedani, Acori,
Cort. Mandragoræ Nardi Celticæ,
Roſarum rubrarum, Piperis,
Aniſi, Apii,
Petroſelini Fœniculi,
Dauci, Hyoſcyami, Cymini,
Sem. Ocymi ana ℥ j
Mellis deſpumati q. ſ.

Confice vt artis eſt, & ſerua ad annos tres. * Auxiliatur dolori ſtomachi ex frigiditate. ſumpta C namque ſtatim ſudorem prouocat, phreniticis, mulieribus ex vteri dolore inſomnibus, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excrementa cum ſanguine excernunt, vtiliſſima eſt. *Nicolaus.*

Requies.

℞. Roſarum rubr.
Violarum ana ʒ ij.
Opij. ſem. Hyoſcyami,
Sem. Papaueris albi, nigri,.
Cort. Mandragoræ,
Sem. Scariolæ.
Sem. Lactucæ, ſem. Portulacæ,
Sem. Pſyllij Nucis moſchatæ,
Cinnamomi, Zingiberis,
Sacchari ana ʒ j ß
Santali albi, rubri, citrini,
Spodij, Tragacanthæ ana ℈.ij G.v.
Mellis deſpumati q. ſ.

Confice ſecundùm artem. Durat ad decennium. E * Ad febres continuas & ardentes, omnemque febrilem affectum, ad febres deniq; acutas confert. Eſt autem vtilis temporibus & pulſibus manuum inuncta, ac cordis dolorem mitigat, ſomnumque conciliat. *Nicolaus.*

Sotera.

℞. Nardi Indicæ, Caſtorij ana ℈.xxxix.
Myrrhæ ℈.xxvij.
Croci ℈.xxxvij.
Opij, Schœnanthi ana ℈.xxxvj..
Petroſelini ℈.xlv.
Aniſi ℈.ix.
Apij ℈ vij.
Caſiæ ℈. vij.
Piperis longi, Amomi,.
Seſeli ana ℈ xij.
Sinonis ℈.vj.
Styracis Hedycroi, Coſti,
Aſari ana ℈.xiix.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat opiata. Seruatur ad decennium. *Paulus.*

Muſa Enea, ſiue Zaxenea.

℞. Caſtorei Myrrhæ, Opij,
Piperis nigri, longi, Galbani, Coſti,
Cinnamomi, Phu, Meu,
Dauci, Aſari, Croci ana ℥.ß
Mellis Hiſpanici deſpumati triplum.

Miſce. Seruatur ad annos decem. * Valet ad omnes paſſiones frigidas & ventoſitates craſſas, & dolorem dentium, & corroſionem eorum, & ad frigus ſtomachi, & tarditatem digeſtionis, & co- B licam, & difficultatem vrinæ, & ad ſtranguriam & podagram, & ad mucoſitatem vrinæ. *Muſa.*

Diaolibanum.

℞. Caſtorei, Opij, Hyoſcyami ana ʒ iv.
Caſſiæ ligneæ ʒ ij ℈ ij.
Folij, Croci, Thuris maſculi ana ʒ.ij.
Rheupontici, Amomi ana ʒ.j.℈.ij.
Myrrhæ ʒ j.ß.
Spicæ Indicæ, Pyrethri,
C Euphorbij Leucopiperis ana ℈.ij.ß.
Pæoniæ, Styracis calamitæ,
Macropiperis ana ʒ.j.
Mellis deſpumati triplex pondus.

Fiat opiata. Seruatur ad annos tres. * Vtile eſt ad diuerſas paſſiones capitis, hemicranicum dolorem placat, & ſuperciliis lachrymas potẽter ſtringit, fauces rheumaticas & arterias lenit, hæmoptoicis & tuſſientibus medetur, vomitum compeſcit, dolorem ſtomachi & nauſeam aufert, pe- D ripneumonicis, pleuriticis, empyicis ſine dubio ſubuenit, gonorrhœam & ſatyriaſim emendat, & menſtrualem ſanguinem ſiſtit. *Nicolaus.*

Aurea Alexandrina.

℞. Aſari, Carpobalſami.
Sem. Hyoſcyami albi ana ʒ.ij.ß.
Caryophyllorum, Opij Thebaici,
Myrrhæ Baccarum Myrti Actuarij)
Cyperi rotundi ana ʒ ij.
Opobalſami, ſeu olei Caryophyllorum,.
E Cinnamomi, Euphorbij, Folij,
Zedoariæ, Zingiberis, Coſti veri,
Corallij, Caſſiæ ligneæ, Tragacanthæ,
Thuris maſc. Meu, Styracis calamitæ,
Spicæ Celticæ, Cardamomi minoris,
Sem. Seſeleos, ſem. Napi,
Sem. Saxifragiæ,
Sem. Anethi, Aniſi ana ʒ.j.
Ligni Aloes, Rhabarbari,
Aliptæ moſchatæ, Caſtorei,
F Spicæ Indicæ, Galangæ,
Opopanacis, Anacardi, Maſticis,
Sulphuris viui, rad. Pæoniæ,
Rad. Eryngij, Roſarum, Thymi,
Acori veri, id eſt, Calami aromat.
Pulegij, Ariſtolochiæ longæ. Gentianæ;
Cort. rad. Mandragoræ, Chamædryos,
Rad. Phu, Baccarum Lauri,
Ammeos, Dauci Cretici,
Macropiperis, Leucopiperis,
Xylobalſami, Carui, Amomi,
Petroſelini, ſem. Liguſtici

Seminis Rutæ,
Seminis Sinonis ana ʒ.ß.
Auri ſinceri,
Argenti meri,
Margaritarum albarum,
Blattæ Byzantiæ,
Oſſium de corde Cerui ana ℈.j. G.xij.
Limaturæ Eboris,
Calami aromatici,
Pyrethri ana G.iix.
Mellis deſpumati triplum.

Fiat opiata. Seruatur annis quinque. * Contra defluxiones capitis, frigore conceptas, efficax eſt oculorum lachrymas exiccat, dentium dolores lenit, aduerſus capitis cruciatum ſummoperè prodeſt, illitum fronti, comitiales, inſanos, vertiginoſos, & in vniuerſum omnem capitis noxam mulcet, tabidis, tuſſiculoſis, humorem a thorace reijcientibus cardiacis, ſanguinem ex creantibus præſenti eſt auxilio, iſchiaticis, coli & renum cruciatibus. Aduerſus iliorum noxam, difficultatem vrinæ, & eiuſdem ſtillicidium valet, calculos comminuit, omni ventris malo liberat, quotidianis & tertianis febribus circa acceſſionis initium, ſub feruefacto Stœchadis iuſculo medetur. *Ni olim.*

Theriaca Andromachi ſenioris.

℞. Trochiſcorum Scilliticorum ʒ.xlix.
Trochiſcorum Theriacorum,
Hedycroi,
Piperis longi,
Opij ana ʒ xxiv.
Roſarum rubrarum purgatarum,
Iridis Illyricæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Seminis Napi ſylueſtris,
Scordij,
Opobalſami,
Cinnamomi,
Agarici ana ʒ.xij.
Myrrhæ,
Coſti,
Croci,
Caſſiæ ligneæ veræ,
Nardi Indicæ,
Schœnanthi,
Thuris electi,
Piperis nigri, albi,
D[illegible] Cretici,
[illegible] Marrubij,
Rhapontici,
Sto[illegible],
S[illegible] Petroſelini,
Ca[illegible] montanæ,
Tereb[illegible],
[illegible],
Rad. [illegible] ana ʒ.vj
P[illegible] montani,
Chamæpityos,
Styracis calamitæ,
Mei, Amomi,

A Nardi Celticæ,
Terræ Lemniæ,
Phu, Chamædryos,
Fol. Chalcitidis toſtæ,
G[illegible],
Aniſi torrefacti,
Succi Hypociſtidis,
Carpobalſami,
Gummi Arabici ſplendidi,
Seminis Fœniculi,

B Cardamomi,
S[illegible], Acaciæ,
Thlaſpi, Hyperici,
Ammi, Sagapeni,
Acori ana ʒ.iv
Caſtorei,
Ariſtolochiæ tenuis,
Seminis Dauci Cretici, P[illegible],
Bituminis Iudaici,
Opopanacis,

C Centaurij minoris,
Galbani ana ʒ.ij.
Mellis deſpumati ℔.xiv. ℥.v. ʒ.ij.
Vini optimi q.ſ. eſt.

Galeni ætate plus aromatum a[illegible] ad ſingulas libras Mellis, & medicamentum [illegible]dius erit, quam nunc fit. Iam enim [illegible] Mellis ℔. xx. Conficitur autem hoc mod[illegible] dùm Galenum:

Herbæ, flores, fructus, ſemina, radices, [illegible]

D tices, trochiſci, terra Lemnia, chalcitis & [illegible] men diligentiſſimè conteruntur pi[illegible] mortario æneo, & cribro ſub[illegible] tur, ſemine Thlaſpi, Napi ſylueſtris, & [illegible] exceptis quæ per ſe teruntur, vin[illegible] ne mortario inter[illegible] hæreat, & [illegible] dius terantur. Gummi, ſucci & Ca[illegible] ſe teruntur, adfuſo vino, vt [illegible] teri poſſint. In ipſo compoſitionis [illegible] niumque rerum mixt[illegible], primum [illegible]

E binthina in duplici vaſe cum Me[illegible], deinde etiam Opopanax, Galban[illegible] num, bene antea per ſe trita, a[illegible] Melle, vt facilius [illegible] ex[illegible] ſceanturque, atque v[illegible]antur. Po[illegible] in ipſo duplici vaſe cum Terebin[illegible] iuſtam conſiſtentiam reda[illegible] tur pa[illegible] aliqua cont[illegible]otum, [illegible] diſſolutorum, donec Mel[illegible] ſequantur. deinde in mortar[illegible]

F nis effun[illegible] dum[illegible]ur in hunc modum [illegible] aliqua coram, quę vno d[illegible] formam redacta dein[illegible] Mel[illegible] per ſe, & deſpumat[illegible] po[illegible] rum quæ in pulue[illegible] nonnihil eorum q[illegible] caque te[illegible] h[illegible] omnia [illegible] cula, & ſic [illegible] donec omnia p[illegible] fi[illegible] & hæ[illegible] ad ſolem, vt [illegible] fia[illegible] continuo [illegible] tu de[illegible] fa[illegible] p[illegible]. & co[illegible]

Opobalſamum reliquis: alioqui facilè adhære- A
ret p[illegible]lo medicamentum, & difficilior ſic et
ag[illegible]o. Hæc continue per quatuor aut quin[illegible];
di[illegible] agitanda ſunt & ijs ſus elapſis ſex aut ſe-
ptem diebus, [illegible]anda agitatio per duos men-
ſes: dein[illegible]e reponitur medicamentum vaſculis
plumbe[illegible], aut terreis bene coctis & vitratis &
ſeruatur [illegible]annos trig[illegible]nta.

Cha[illegible]is, quæ in hoc medicamen venit, ſic
præparat[illegible] c[illegible] l[illegible]us bona quantitas in olla
cruda, ſuccen[illegible] carbonibus coquitur [illegible] eaque li- B
quefacta, v[illegible] bullas em[illegible] partem ſupernam
in mar[illegible]d[illegible], atque i[illegible]ic ſines in vmbra,
donec ſ[illegible]at. Hinc poſtea ſolummodo capies
quod ſupernè ſpumeum fuerit, quodque cine-
rei eſt coloris, aut praſſij, non quod flauum eſt:
theriacam enim colore flauo non nigro infice-
ret. * Exitialibus venenis, & ferarum virus eia-
culantium ictibus aduerſatur. Inueteratis capi-
tis doloribus, vertigini, aurium grauitati, comi-
tialibus, attonitis, apoplecticisue, reſolutis, o- C
culorum hebetudini, voci amiſſæ, aſthmaticis,
recenti & vetuſtæ tuſſi, ſanguinem reijcientibus,
ægre excreantibus, & non niſi recta ceruice ſpi-
rantibus, ventriculi imbecillitatibus ac inflatio-
nibus, colicis cruciatibus, ileoſis, colericis, cœ-
liacis, regio morbo correptis opitulatur: indu-
ratum lienē liquefacit, calculos in renibus com-
minuit, vrinæ difficultati, & veſicæ exulceratio-
nibus medetur. Febrium horroribus & rigori-
bus, hydropicis, elephantia laborantibus ſæpe D
præſenti eſt auxilio. Menſtrua cit, fœtum mor-
tuum excutit: articulorum doloribus adiumen-
to eſt. Non autem corpus modò, ſed & animi
morbos perſanat. Melan holicis itaque, lym-
phaticis aquæ pauoribus, & id genus alijs malis
iugiter data ſuccurrit. Cæterùm in peſtifera lue
vix aliud præſentius, magisque idoneum præſi-
dium hac ipſa inueniri poteſt. *Galenus.*

Theriaca Andromachi, a Medicis Romanis E
& Bononienſibus correcta, &
præparata.

℞. Trochiſcorum Scilliticorum ℥.vj.
Trochiſc. de Viperis,
Trochiſc. Hedycroi,
Piperis nigri ana ℥.iij.
Trochiſc. de Caphura Opij,
Succi infuſionis Roſarum inſpiſſati,
Scordij Cretici, & noſtri, F
Seminis Napi ſylueſtris,
Iridis Florentinæ,
Succi Glycyrrhizæ,
Agarici,
Cinnamomi,
Foliorum Cardui benedicti,
Balſami Indici,
Croci Orientalis ana ℥.ß.
Myrrhæ, Zingiberis,
Rhapontici veri,
Rad. Pentaphylli,

Radicis Tormentillæ,
Calaminthæ montanæ,
Comarum Marrubij,
Stœchados,
Radicis Coſti,
Zedoariæ,
Piperis albi,
Piperis l[illegible],
Dictamni Cretici,
Thuris maſculi,
Seminis Petroſelini Macedonici, vel Smyrnij,
Flor. Schœnanthos,
Myrobalanorum Emblicorum, vel Chebu-
losum,
Terebinthinæ Cypriæ,
Caſſiæ ligneæ,
Spicæ Indicæ ana ʒ.vj.
Gentianæ,
Comæ Polij montani,
Styracis calamitæ,
Sileris montani,
Abrotani,
Seminis Thlaſpios, ſeu
Iberidis, ſeu
Naſturtij albi,
Seminis Ammios,
Chamædryos,
Succi Hypociſtidis,
Succi Lentiſci,
Foliorum Malabathri, ſeu Macis,
Nardi Celticæ, ſeu
Spicæ Romanæ,
Seminis Aniſi,
Seminis Fœniculi,
Radicis Meu, vel
Imperatoriæ,
Terræ Lemniæ veræ,
Chalcitidis ſemiaſſatæ,
Amomi, vel
Caryophyllorum, vel
Calami odorati,
Radicis Phu minoris,
Carpobalſami, ſeu
Granorum Iuniperi,
Cubebarum
Comarum Hyperici,
Acaciæ vel
Succi Lentiſci,
Gummi Arabici, vel Iuniperi,
Cardamomi maioris (minus melius)
Radicis Angelicæ optimæ,
Rad. Imperatoriæ,
Rad. Vincetoxici,
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ,
Rad. Aſari, rad. Succiſæ,
Rad. Serpentariæ,
Rad. Diptami albi,
Roſmarini, Saluiæ minoris,
Scabioſæ,
Cornu Cerui vſti,
Enulæ campanæ,
Bimpinellæ, Origani Cretici ana ℥.ß.

Seminis Dauci Cretici, vel
Seminis Pimp[illegible]ellæ,
Galbani, Opopanacis,
Sagapeni, Aſph[illegible]li, vel
Succini albi,
Rad. Ciuciatæ,
Caſtorci, Ariſtolochiæ longæ,
Baccarum Lauri ana ʒ.ij
Mellis dup[illegible]um,
Vini Cretici quantum ſatis eſt.
Conficiatur ſecundùm artem. *Auguſtani.*

Theriaca Andromachi, a Bartholomæo Maranta correcta.

I. ORDO.

1. ℞. Trochiſc. de Scilla recent. & non ſitu obductorum ʒ.xl[illegible]x. id eſt, ℥.vj.

II. ORDO.

1. ℞. Trochiſc. Viperinorum recent. & non mucidorum.
2. Trochiſc. Hedychroi benè exiccatorum.
3. Piperis longi, non exeſi, neque adulterati, integri, bono odore, & acutiſſimo ſapore præditi ana ʒ.xxiv. id eſt, ℥.iij.
4. Opij collecti inſtar lachrymæ, & non per expreſſionem aut decoctionem facti, quod graue ſit, denſum, amarum, purum, & facilè diſſoluatur ʒ.xxiv. id eſt, ℥.iij.

III. ORDO.

1. ℞. Roſarum rubr. quinque frondium, depuratarum, non ſitu ſqualidarum.
2. Rad. Iridis Illyricæ, ſiue Florentinæ, quæ dura ſit, denſa, acuti guſtus, breuis, non exeſa, non ſitu corrupta.
3. Succi Glycyrrhizæ non adulterati.
4. Sem. Buniadis: aut de Rapo recenti & maturo, acuti guſtus.
5. Scordij, id eſt, frondium, florum, & ſimul ſeminum, in ſicco loco collecti.
6. Op[illegible] balſami. Ipſius loco olei Nucis moſchatæ per expreſſionem.
7. Cinnamomi [illegible]cti. Eius loco Caſſiæ duplex p[illegible]du[illegible].
8. Ag[illegible]ci boni, f[illegible]abilis, leuis, rari, & fœminæ ana [illegible].xi[illegible]. id eſt, ℥.j.ß.

IV. ORDO.

1. ℞. Myrrhæ ſucc[illegible], pi[illegible]g[illegible]is & bonæ, [illegible] acri[illegible], boni odoris, [illegible] ſplendidi & p[illegible] quæ fracta interius habet venas qual[illegible] vn[illegible]ium.
2. C[illegible]ſti. Eiu[illegible] loc[illegible] Zedoar[illegible]æ.
3. [illegible]oci Orient. recent. co[illegible]or[illegible]i. longi, integri, non fra[illegible]lis, pleni, quod habeat in [illegible] filamentis nonnihil al[illegible], & quod madefactum benè tingat manus, no[illegible]um oleat, neq, ſit humidum, & nonnihil acutu[illegible].

A 4. Caſſiæ ſubtilis, & benè co[illegible] tis plures quam vnam[illegible] annu[illegible] ſpe[illegible]æ, aromaticæ, modicæ aſt[illegible] acu[illegible]ſſimi.
5. Nardi Indicæ [illegible]apor[illegible] & o[illegible]
6. Schœnanthi, id eſt, florum [illegible] tat. [illegible] odora[illegible]
7. Thuris n[illegible]di, rotun[illegible]i, [illegible] pinguis, non adulterati.
8. Dictamni Cretenſis, id [illegible]
B recentium od[illegible]r[illegible]
9. Rhapontici, id eſt, rad. rec[illegible] rum, guſtu non mucilagin[illegible]
10. Stœchadis recentis o[illegible] eſt, frondium ſiue ſp[illegible]ar[illegible]m [illegible] & ramuſculis.
11. Marrubij recentis, id eſt [illegible] ſeminibus.
12. Sem. Petroſel[illegible] ver[illegible], rec[illegible] o[illegible] amar. & acrium.
C 13. Calamenthi collecti in m[illegible] foliorum cum floribus & [illegible]
14. Terebinthinæ veræ
15. Zingiberis, id eſt, rad. a[illegible]aru[illegible] [illegible]arum, bono odore, & acerrimo ſapo[illegible] rum ana ʒ.vj.

V. ORDO.

℞. 1. Quinquefolij, id eſt, rad[illegible]cum co[illegible] rum in locis ſiccioribus.
D 2. Polij, id eſt, ſua coma cum [illegible] nibus & folijs, odoris validi, & col[illegible] tibus.
3. Chamæpyteos floreſcen[illegible]s: v[illegible] ta, excepta radice & l[illegible]oſa[illegible]s parte
4. Nardi Celticæ, id eſt, radicum rec[illegible]t. [illegible] rat. radicibus crebris, duris & plenis.
5. Amomi. Eius loco Gala[illegible]gæ [illegible]
6. Styracis, id eſt, gum[illegible] & [illegible] ceum eius, pinguis, reſinoſæ, albi[illegible] ratiſſimæ
E 7 Mei, id eſt, radi[illegible]m co[illegible] tibus ſiccis, odorat. non exe[illegible] catarum.
8. Chamædryos, id eſt fr[illegible]n[illegible]um, [illegible] ſemi[illegible]um cum ram[illegible]s t[illegible], o[illegible] & [illegible] tibus ſiccioribus.
9. Phu Pontici & Ca[illegible]bin[illegible] id eſt [illegible] rum, non exeſarum, o[illegible] V[illegible] Valeriana non deb[illegible]
F 10. Terræ Lemniæ. E[illegible] vul[illegible]o Orienta[illegible]s dicta [illegible] Mel[illegible]enſis: aut Bolu[illegible] verus
11. M[illegible]ail[illegible]. [illegible]us loco N[illegible]d[illegible] [illegible]lius inſuper par[illegible].
12. Chalcitidis ſemiuſtæ, q[illegible]ad[illegible] r[illegible]art
13. G[illegible] id eſt, ra[illegible]ici[illegible] mari[illegible]næ de[illegible]bu[illegible] mo[illegible]
14. Gumm[illegible] eſt Ar[illegible]b[illegible]
15. Succ[illegible] H[illegible]o[illegible]s[illegible] bus & arte[illegible]

16. Carpobalſami. Eius loco vulgares Cubebæ quæ adhuc in ſiliquis reperiuntur.
1 . A . . id eſt, feminis recentis, pleni, æqualis, odorati, acris guſtatu, & dulciſſimi.
18. Seſeli veri, id eſt, feminis, colore nigricantis, quod Veneris apportatur.
19. Cardamomi minoris, aut medij, id eſt, ſeminum ipſius recentium, odoratorum, & ſaporis acri .
2 . Fœniculi, id eſt, femin s æqualis, pleni, odorati . . . guſtu
21. Acaciæ, idius ſuccus. Et eius loco ſuccus Sumach.
22. Thlaſpi, id eſt, ſeminis veri, recentis, acri ſapore præ . ti, & amari
23. Hyperici, id eſt virgulta tenera cum floribus, fro dibus, & feminibus.
24. Ammi, id eſt, ſemini ipſius, Apio ſimilis, odorati, recentis, non puluerulenti, & quod Origanum non parum referat ana ℥. ß

VI. ORDO.

℞. r Sagapeni, id eſt, ſucci, vulgo Serapinū dicti, non adulterati, duri, granulis minutis conſtantis, colore Myrrhæ, ſaporis acris, foris ruffeſcentis, intus candidi.
2. Caſtorij non falſi, reſinoſi, grauis odoris, acris ſapori, fragilis.
3. Ariſtolochiæ tenuis, aut vt ita dicam, farmentoſæ ſiccatæ ad vmbram, non mucore corruptæ, ſed recentis.
4. Bitum nis Iudaici, non adulterati, in nigro purpuraſcentis.
5. Dauci, id eſt, ſeminis recentis, odore ſuaui præditi, veri.
6. Opopanacis, id eſt, ſucci non adulterati, pinguis, læuigati, frangibilis, grauis odoris, amariſſimi, & qui in aqua facilè diſſoluatur.
7. Centaurij minoris, id eſt, cymarum floreſcentium, cum frondibus & ſtipitibus, veri.
8. Galbani, id eſt, ſucci, puri, granuloſi odoris ingrati, ſicuti & ſaporis non lignoſi, in ſe continentis adhuc ſemina aliquot ex ſua ferula, qui non liqueſiat, niſi ad ignem, debetque bene purgari ana 3. ij.
9. Vini veteris, vinoſi, dulcis, non auſteri, non fumoſi, non corruptioni obnoxij, coloris flaui, lucidi, tranſparentis, non craſſi aut turbidi, odore aromatico præditi: quale eſt Maluaticum vetus non adulteratum, ℥. xl id eſt, ſextar. . Vel quantum ſatis eſt ad diſſoluēda ſimplicia humida, qual ſunt gummi, liquores & lachrymæ
1 . Mellis dulciſſimi, acerrimi, nulli externo ſapore conſtantis, coloris fl ui, relucentis, & puri, odorati mediocris craſſitiei, vniformis, æqualis, tenacis, & quod filum ducat inſtar viſci, aut lini, grauis, firmi, collecti tempore veris, confecti ab Apibus in loco Thymis frequenti, us, Roſmarino & alijs aromaticis & calidis & ſiccis herbis conſito expreſſi, ſed fauis ſem tantum non reſinoſi quod fit fluorum an . . um, neque recentius, aut antiquius: quale eſt Sipontinum, aut Tarentinum. Sumantur autem huius ℔. x. vel quantum ſatis eſt ad incorporanda ſicca.

Theriaca ex Lilio Pauli, ab Armeno compoſita.

℞. Piperis albi,
Sem Hyoſcyami albi ana 3. xx.
Opij 3. x.
Croci 3. ß
Euphorbij, Amomi Pyrethri,
Caſtorei, ſol Dauci, ſem Rutæ ſylu.
Roſarum rub. ſiccat Serapini,
Rhabarbari, Coſti, Styracis calamitæ,
Myrrhæ rubeæ, Anſi, Carui,
Caſſiæ ligneæ, Mentaſtri, Cardamomi,
Baccarum Lauri ana 3. j.
Spicæ nardi, ſem. Apij, Balſami,
Olei Roſacei, Cyperi ana 3 ij.
Mellis deſpumati quan ℔. . .
Incorporentur, & referuentur. Ab antiquis repeta, cæteris theriacis præſtan or ad mor us v . ſtarum, & potiones venenoſas, & mortiferas. Confert iliofis, hepatis dolori, & pleuriticis, cū Hydromelle: ſplenicis cum Oxymelle: ſtomachicis cum Aceto: nephriticis, calculoſis cum aqua calida, guttatim mingentibus, & ictericis & hydropicis. Expellit ſecundinam cum decoct. Fœnigræci, & prodeſt omnibus doloribus matricis. Denti corroſo impoſita confert, & ad plura alia.

Theriaca communis.

℞. Rad Enulæ 3. xv
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ 3. x.
Granorum Iuniperi. Zedoariæ, Scordij,
Chamædryos, Chamæpithyos ana 3. ß
Ariſtolochiæ longæ, comarum Hyperici,
Scabioſæ, ſem. Rutæ, Sauinæ ana 3. iij.
Betonicæ Saluiæ domeſticæ Piaſſij,
Spicæ Romanæ baccarum Lauri,
Gentianæ, Diptami albi, Tormentillæ,
Calami aromatici ana 3. j.
Rad. Meu, rad. Phu, rad Pimpinellæ,
Sem Ammios, ſem Carui, Macis,
Santali rubei Succini citrini,
Flor Meliſſæ Menthæ, Rubeæ ana 3 j.
Caſtorei, Abſinthij, Calamenthi montani,
Zingiberis, Piperis nigri ana 3. ß.
Nucum iuglandium num. x.
Olei Terebinthinæ ℥. j.
Oxymellis Scyllitici ℥ iv.
Mellis deſpumati triplum.
Hæc quoque Theriaca nobis vſui eſt. & paratu facilis, non tamen minus efficax in conſtitutione peſtilenti: cuius vſus eſt plebeis maxime, vt minus pretioſa Pro oleo Terebinthinæ ſumpſi mediocritatem, id eſt, vnciam ſemis & addidi tantundem olei e baccis Iuniperi, & ſuauius fit medicamentum. *Auguſtani*

Mithridatium Andromachi.

℞. Hypocyſtidis 3 i x. ß. . .
Opij . v Ɔ j.
Folij, Nardi Celticæ, ſem. Fœniculi, .

Gentianæ, Meu, Roſarum ſiccarum,
Cardamomi ana ℥.iv.
Caſtorij, Thuris, Myrrhæ,
Succi Hypociſtidis ana ℥.vj.
Polij, Coſti, Seſeli, Caſiæ ana ℥.v.℈.j.
Nardi Indicæ, Scordij,
Cyphi, Schœnanthi,
Opopanacis, Terebinthinæ ana ℥.vj ℈.j.
Acori, Phu, Hyperici, Acaciæ, Gummi,
Carpobalſami, Sagapeni ana ℥.ij.
Croci, Cinnamomi,
Zingiberis ana ℥.vij.℈.j.
Styracis ℥ v.℈.ij.
Dauci ℥.vj.℈.j ß.
Petroſelini ℥.iv.ß.
Piperis longi ℥.iij ß.
Aniſi ℥.iij.
Thlaſpi, Opobalſami ana ℥.vj.℈.ij.
Galbani ℥ vij.
Seminis ℥.ij.℈.j
Vini optimi, Mellis deſpumati q.ſ.eſt.

Compone in modum theriacæ. Seruatur per annos decem.* Ad eadem ad quę theriaca valet, & ad pleraque pernicioſa medicamenta & venena eſt efficacior. in viperæ autem morſus curatione, theriaca inferior. Priuatim verò facit ad diuturnas ventriculi & thoracis fluxiones, & ad omnes inueteratas in profundo corporis exulcerationes & abſceſſus. Tabidis, ventriſque inflationibus medetur, appetentiam emendat & reſtituit, ac bonum corpori colorem conciliat. Calculos conterit, ac vrinæ difficultatem ſanat, acuit viſum eorum, qui illo crebrius vtūtur. Mortuum fœtum eijcit, & ad muliebria omnis generis mala frigida, atque iis quæ non concipiunt, conducit. Item melancholiam non ſinit conſiſtere. Omne denique capitis malum, ex frigiditate ortum, dolores aurium, lachrymantes oculos dentium cruciatus, oris, palati auriumq; omnia vitia, emplaſtri forma impoſita, ſanat. *Galenus.*

Mithridatium Damocratis.

℞. Myrrhæ, Croci, Agarici, Zingiberis,
Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Thuris electi, Thlaſpi ana ℥.x.
Seſeli, Opobalſami,
Schœnanthi Stœchadis,
Terebinthinæ, Galbani,
Coſti, Piperis longi,
Caſtorij, ſucci Hypociſtidis, Styracis,
Opopanacis, Folij ana ℥.j.
Caſiæ, Polij montani, Piperis albi,
Scordij, ſem. Dauci Cretici, Carpobalſami,
Cyphi, Bdellij ana ℥.v[illegible]
Nardi Celticæ, Gummi, ſem Petroſelini,
Opij, Cardamomi,
Sem Fœniculi, Gentianæ,
Roſarum, Dictamni Cretici ana ℥.v.
Aniſi, Ariſtolochiæ rotundæ,
Acori, Phu, Sagapeni ana ℥.iij.
Meu, Acaciæ, Scinci,
Summitatum Hyperici ana ℥.ij.ß.

A Vini quantum ſufficit.
Mellis deſpumati triplum.
Confice ſecundum artem. *Idem* [illegible]

Mithridatium Damocratis, à Bartholomæo Maranta Venuſino correctum.

I. Classis.

℞. 1. Myrrhæ, id eſt, lachrymæ [illegible] recentis
B pinguis, ſucculentæ, venis in interna p[illegible] vnguium albicantibus prædiræ
2 Croci recentis, colorati, [illegible] mucorem habentis, integri, longi [illegible] odoratiſſimi, acuti ſaporis, & non exe[illegible]
3. Agarici fœminæ, rari, leui[illegible] d[illegible]
4. Zingiberis radicis, acutiſſimi [illegible] ratiſſimi, non exeſi, albi.
5 Cinnamomi, vel illius loco dup[illegible] cuius cortex ſit craſſus, fiſtula vero [illegible]
C mo odore & ſapore prædi[illegible]
6. Spicæ Nardi, id eſt, eius radicis [illegible] recentis, & quæ ſecum terram odoratā [illegible]
7. Thuris lucidi, integri, rotundi, a[illegible] interius, & non adulterati
8. Thlaſpi veri, id eſt, ſeminis recentis [illegible] ſimi, amari ana ℥.x.

II. Classis.

℞. 1. Seſeli veri, coloris nigricantis, [illegible]
D ſemen Veneris affertur.
2. Opobalſami, aut illius loco ol[illegible] ſchatæ, factæ per expreſſionem.
3 Iunci odorati, id eſt, eius Cyma[illegible] tium, & odoratiſſimarum [illegible]
4. Stœchadis recentis, odoratæ, am[illegible] cutæ: ſumantur frondes, ſpicæ cum [illegible] ramuſculis.
5. Coſti radicis veræ, aut illius loco [illegible] recentis, non exeſæ, boni odoris.
E 6 Galbani, id eſt, ſucci ipſius, de[illegible] nis, odore & ſapore nigraro, [illegible] ſint commiſta aliquot ſemina, ex[illegible] la, neque liqueſcat ſine igne debe[illegible] purgari.
7 Terebinthinæ [illegible] & veræ
8. Pi[illegible] longi, integri, d[illegible] tiſſimi ſaporis, boni odoris non [illegible]
9. Caſtorei Pontici, no[illegible] ris, ſaporis acuti reſ[illegible] fragili, c[illegible]
F ab vn[illegible] pone pro eo [illegible]
1[illegible]. Succi Hypociſtidos veri, [illegible] ratione ex[illegible]
11 Styrac[illegible] & [illegible] pinguæ [illegible]
12. O[illegible]panacis, ſucci n[illegible] ſtra[illegible] aut[illegible] aqua facil[illegible]
13 F[illegible] vel [illegible] ſi primum [illegible] Cretici, aut [illegible] cæ N[illegible], ſum[illegible] [illegible] oc[illegible]

[illegible]

III. CLASSIS.

℞. 1. Caſſiæ nigræ, cum lignis indicatis in theriaca.

2. Polij, id eſt, ſuarum cymarũ cum floribus, ſeminibus & folijs, perfecti odoris, & collecti ex montibus ſaxoſis.

3 Piperis albi, pleni, ſine rugis, odorati, & ſolidi, amareſcentis, & acerrimi ſaporis.

4. Scordij, id eſt, ſuarum frondium, florum, & ſeminum, ex ſiccis locis deſumpti.

5. Seminis Dauci Cretici, recentis, odorati, & legitimi.

6. Carpobalſami, aut illius loco Cubebarum vulgarium, in ſiliquis exiſtentium.

7. Cypheos, id eſt, trochiſcorum.

8. Bdellij recentis, amari, pinguis, pellucidi, inſtar glutinis taurini, quod facile liqueſcat, ſimileque ſit vngui humano, atque accenſum ſpicet gratum odorem, non adulteratum cum gummi. Eo deficiente accipiatur Ammoniacum Thymiama ana ʒ.vij.

IV. CLASSIS.

℞. 1. Nardi Celtici purgati, id eſt, ſuarum radicum & ſtipitum recentium, odoratiſſimarum, quòd plures habent radices, duras & plenas.

2. Gummi Arabici, pellucidi, & ſine ſordibus.

3. Petroſelini id eſt, ſeminum recentium, odoratorum, & acrium: ſitque legitimum.

4. Meconij, vel potius Opij collecti, vt lacrymæ ſolent colligi, non per expreſſionem facti, vel decoctionem: ſitq; graue, denſum, amarum, purum, & diſſolubile.

5. Cardamomi, id eſt, minoris, vel medij ſemina ſint recẽtia, odorata, & acri ſapore prędita.

6. Sem. Fœniculi, æqualium, plenorum, odoratorum, & ſaporis acris.

7. Gentianæ, id eſt radicis plenæ, denſæ, amariſſimæ, collectæ ex montibus aridis.

8. Frondium roſarum, quæ habeant quinque frondes, purgatarum, non mucidarum.

9 Dictamni Cretici, id eſt, frondium recentium, odoratarum, nõ nimis tenerarum ana ʒ.v. boni ponderis.

V. CLASSIS.

℞. 1. Aniſi, ſeminis recentis, pleni, æqualis, odorati puri, acris, ſaporis dulciſſimi.

2. Aſari, id eſt, radicis recentis, odorati, & ſolidi.

3. Acori, id eſt, Galangæ maioris, radicis recentis, odoris boni, & acris ſaporis.

4. Phu, id eſt, radicum odoratiſſimarum, non exeſarum, & ſolidarum.

5. Sagapeni, ſucci vſitati, minutis granulis, duri coloris vt Myrrha, puri, ſaporis acris, externus ruffeſcentis, interius albi, non adulterati.

6. Succi Glycyrrhizæ recentis, non ſalſi ana drachmas tres.

VI. CLASSIS.

℞. 1. Mei Athamantici, id eſt, radicum colle-

A ctarum ex montibus ſiccis, ponderoſarum, grati ni odoris, non cariuſarum, & in vmbra exiccatarum.

2. Acaciæ, id eſt, ipſius ſucci & ipſo deficiente ſuccus ex Rhu.

3. Ventrem Scinci veri, caudam rotundam habentis, caput oblongius, cum linea cæſij coloris per dorſum, aut cum alijs ſignis ſuo loco enumeratis.

4. Sem. Hyperici id eſt, cymarum cum flori-

B bus, ſeminibus & frondibus ana ʒ.iij.

Vini quantum ſatis erit ad omnia liquabilia diſſoluenda: ſitque vetus, quod diu durauerit, vinoſum, dulce, non auſterum, neque fumoſum, incorruptum, colore flauo, claro, pellucido præditum, non craſſum, vel turbidum, odoris aromatici quale eſt Maluaticum, non adulteratum. Pondus legitimum eſt ℥.xx.

Mellis quantum ſatis eſt. Sitque dulciſſimum, acutiſſimum, expers omnis ſaporis externi, colo-

C re flauo & lucido præditum. odoratum, vernæ formæ, mediocris craſſitiei, tenax, æquale, quod inſtar viſci fila demittat, ponderoſum, firmum, collectum initio veris, &c. Quantum ad pondus, accipiuntur ℔.vj & eo plus, quanto plus requirent ſimplicia duplicata pondere, propter ſubſtitutionem aliquam.

Ambroſia Archibij.

℞. Aniſi, ſem. Apij ana ʒ.iv.

D Myrrhæ, Opopanacis ana ʒ.j.

Cinnamomi, ſeminis Lori amari,

Caſſiæ, Spicæ Indicæ ana ʒ.ij.

Croci ʒ.ij.ß.

Piperis ʒ.ß.

Opij ʒ.iv.

Mellis deſpumati quantum ſatis eſt.

Confice ſecundùm artem. * Ad omnes internas affectiones vtilis eſt pota: ad inteſtinorum tormina quidem ex vini Myrtini, & aquę quarta heminæ parte. ad hepar autem ex aquæ mulſæ he-

E mina dimidia. Item ad vigilias, ophthalmiam: & lateris morbum ex aqua mulſa: ad ſtomachi demum vitia, ex vini Granatorum cyathis duobus, & aquæ totidem. *Galenus.*

Eſdra antidotus.

℞. Amomi ℈.xij.

Squinanthi ʒ.ix.

Pyrethri ℈.vj.

Croci ℈.xxxvj.

F Cinnamomi ℈.vj.

Myrrhæ troglodyticæ ℈.xij.

Styracis calamitæ ℈.xix.

Petroſelini, ſem Dauci ana ℈.iij.

Tragacanthæ ℈.vj

Succi Hypociſtidis ℈.ix.

Ireos, Abrotani ℈ xv.

Sem Fœniculi ʒ.v.

Bdellij ℈ ix. Thuris ʒ.j.

Sulphuris viui ℈.vj.

Sem. Hyoſcyami albi ℈ xxvij.

Caſſiæ ligneæ ℈.ix.

Sem. Papaueris ℈ xxx.
Spicæ nardi ℈.xij.
Sem. Rutæ, ſeu Ocymi ana ʒ.j.
Rhois culinarij ℈.iv.
Sem. Anethi ℈.vj.
Aſari ʒ.j.
Cardamomi ℈.vj.
Opij ℈.xxvij.
Euphorbij ℈.vj.
Piperis nigri ℈.xxx.
Roſarum ſiccarum ℈.ix.
Pſyllij ℈.xij.
Opobalſami, ſeu
Olei Caryophyllorum ℈.xxiv.
Ventris Mergi ℈.vj.
Laccæ, Lycij Indici,
Caryophyllorum ℈.xij.
Stercoris reperti in aluo Mergi ℈.vj.
Flor. Nerij ℈.iv.ß
Rhabarbari ℈.xij
Mei Athamantici ℈.iv.
Terræ Cimoliæ ℈ xij.
Succi Arthemiſiæ ℈.xx.
Fol. Cichoreæ ℈.ix.
Spicæ Celticæ ℈ xij.
Caſtorei ʒ.j.
Coſti, Gentianæ ℈.xij.
Confect. Hædychroi ℈.ix.
Aniſi ℈.vj.
Siſonis ℈ xiix.
Thymiamatis Hammoniaci,
Fol. Citri ℈.xij.
Vini veteris odorati q.ſ. fuerit ſuccis & liquoribus reſoluendis.
Mellis deſpumati optimi ℔.v. aut ℔.vj.

Arida omnia minutiſſime contundito. Opium verò & Myrrham, Hypociſtidem, Bdellium, Lycium, Hammoniacum in vino diſſoluito: Tragacantham deinde ſeorſim per ſe affuſo vino diſſoluito. Deinde omnia ſimul miſceto, addendo etiam deſpumatum Artemiſiæ ſuccum. In vniuerſum hanc confectionem eodem modo conficias, quo theriacam, & eodem modo dimittenda eſt vt efferueſcat, non omnino repleto vaſe. Per ſeptem annos melior iudicatur. * Mirificè contra lethalia venena prodeſt: alioſq; vſus multos habet, quos apud Actium libro 13 cap. 101. Paulum lib. 7 cap. [illegible] Actuarium in lib. de Compoſ. medicament. reperias. *Aetius.*

Eſdra, alter.

℞. Mameræ ℥ j.
Amomi ʒ.ij.
S[illegible] ℥ ß.
Pyrethri ℈.iix.
Croci ℥ j.
Myrrhæ [illegible]
Styracis [illegible] ℈ ij.
Petroſ[illegible] iv.
Tragacanthæ ℥ j.
Succi [illegible] ʒ iv.
Ireos ʒ.[illegible] ℈ ij

A Sem. Fœniculi ℥.j
Folij ℥.[illegible]
Rhabarbari, Roſarum ſiccarum,
[illegible]æ,
Flor. ſylueſtris Punicæ,
Cinnamomi ana ʒ.iij
Nardi Celticæ [illegible]
Mellis deſpumati ℔.vi [illegible] ix ʒ v[illegible]

Myrrham & Hypociſtidem [illegible] dico. Tragacanthum vero per [illegible] m [illegible]
B & confice ſecundum artem [illegible]
Mameræ [illegible] ſine D[illegible]

Adrianum.

℞. Opij Thebaici ʒ.iij.
Caſſiæ ligneæ,
Hyoſchyami ana ʒ.[illegible] ℈.[illegible] ß,
Euphorbij,
Leucopiperis ana ʒ [illegible] G vj
Seſeleos, ſem. Apij ana ʒ j.℈.ß G [illegible]
Folij, Origani,
C Tragacanthæ ana ʒ.j.
Opobalſami, Petroſelini, Macis,
Styracis cal. Zingiberis,
Xylobalſami, Cyperi,
Carpobalſami Maced. ana ʒ j minus [illegible]
Sem. Marathri ℈.ij.G.iij
Calami aromat. ℈ ij.G.ij
Cinnamomi, Croci, Coſti, Rheupontici,
Pyrethri, Acori, Dauci Cretici,
D Aniſi ana ʒ.ß.G.vj.
Caſtorij ʒ.ß.
Serapini, Myrrhæ, Roſarum,
Cardamomi, Amomi, Rutæ agreſtis,
Sem. Ameos ana ℈.j.G iv.
Caſſiæ fiſtulæ ℈ j.
Mellis quantum ſufficit.

Fiat opiata, in vaſe fictili vitrato ſeruanda [illegible] nis ſcpiē. * Valet propriè ad omnes [illegible] tis ex frigiditate, & ad grauedinem [illegible] &
E obſcuritatem, contra hemicraniam [illegible] vino calido, vbi cocta ſit Saluia cum [illegible] dum auellanæ: datur etiam qu[illegible] cocto Gentianæ, vel Origani a[illegible] ſionis. Cum vino data, in quo Sa[illegible] de cocta, vel Milium Solis, apud C[illegible]

Opiata ſopiens ſen[illegible]us

℞. Pyrethri, Euphorbij,
Spicænardi ana ℈.j.
Croci optimi [illegible] j ℈ ij
Lachrymæ Papaueris [illegible]
F Sem Hyoſcyami a[illegible]
Sem. Papaueris [illegible]
Mellis optimi non cocti [illegible]

Miſceantur, fiat opiata [illegible]

[illegible] opiata.

℞ Theriacæ optimæ,
M[illegible] optimi ana [illegible]
Opij Thebaici m[illegible] vel [illegible]
C[illegible] ſer. Anth[illegible] ℈ j

Miſce pro doſi. Vtile venenoſiſſimis d[illegible] [illegible] *C[illegible] b[illegible]*

De Conſeruis, Sectio XXIII

CONSERVAE ſunt flores, vel herbę exactiſſimè conciſæ, vel tuſæ, & ſaccharo mixtæ: & vel

- Calefacientes
  - Caput: *Conſerua* — Anthos flor. Acori, Betonicæ, Euphragiæ, flor. Stœchados, Flor. Saluiæ, flor. Lauendulæ, Maioranæ, Pæoniæ, Primulæ *veris*, &c.
  - Pectus: *Conſerua* — Hyſſopi, Meliſſæ, Capillorum *Veneris*.
  - Cor: *Conſerua* — Flor. Borraginis, flor. Bugloſſæ, Flor. Anthos, Aranthij, Lychnidis, *id eſt*, Flor. Caryophyllorum, Meliſſæ.
  - Ventriculum: *Conſerua* — Abſinthij, Enulæ, Menthæ, &c.
  - Hepar: *Conſerua* — Abſynthij, Fumiterræ, Flor. Sambuci, &c.
  - Splenem: *Conſerua* — Aſplenij, Fumiterræ.
  - Vterum: *Conſerua* — Maioranæ, Meliſſæ, Anthos, &c.
  - Iuncturas. *Conſerua* — Florum *Stœchados*, Florum *Anthos*, &c.
- Refrigerantes
  - Caput: *Conſerua* — Flor Nymphęæ *ſeu* Nenupharis, Roſarum, Violarum, &c.
  - Pectus: *Conſerua* — Violarum, &c.
  - Cor: *Conſerua* — Acetoſæ, Roſarum, Violarum, &c.
  - Ventriculum: *Conſerua* — Roſarum, Violarum, &c.
  - Hepar: *Conſerua* — Florum Cichorij, Roſarum, Violarum, &c.
  - Splenem: *Conſerua* — Roſarum, Violarum, &c.
  - Renes, *Conſerua* — Roſarum, &c.
  - Vterum. *Conſerua* — Roſarum, Violarum, &c.
  - Iuncturas: *Conſerua* — Roſarum, Violarum, &c.

DE CONSERVIS CALfacientibus caput.

Conſerua florum Anthos.

℞. Flor. Anthos recent. ℔. ß.
Sacchari albiſſimi ℔. j. ß.

Terantur ſimul in mortario marmoreo, piſtillo ligneo: fiatque conſerua in vaſe vitreo vel vitrato fictili, vel lapideo denſo aliquãdiu ad ſolem: deinde ad annum vel biennium ſeruanda. * Valet ad confortandum cerebrum humidum, & neruoſa membra, & ad melancholiam, & ad phlegma.

Conſerua Acori.

℞. Radicum Acori veri ℔. j.

Bulliant in aqua vſquedũ cocta fuerint, poſtea piſtentur, & paſſentur per ſetaceum, deinde ponantur ſupra ignem, addendo
Sacchari ℔. iij.

Fiat conſerua in modum opiatæ. Inſoletur, & ſeruetur per annum. * Valet ægritudinibus cerebri & neruorum: valet in affectibus phlegmaticis. *Meſues.*

Conſerua Betonicæ.

℞. Betonicæ recentis & teneræ ℔. j.
Sacchari ℔. iij.

Folia in mortario lapideo terãtur minutiſſimè: ſaccharum verò coquendum eſt, cum aquæ betonicæ ℔. ij. vltra ſyrupi conſiſtentiam: deinde ſimul miſceantur aliquãdiu ſupra prunas, fiatq; conſerua, quæ per annum in vaſe vitreato conſeruanda. * Caput & ventriculum confortat, venena ex corpore pellit. *Florentini Medici.*

Conſerua Euphragiæ.

℞. Menſe Iulio vel Iunio, Euphragiæ vnà cum floribus ℔. ß.
Sacchari ℔. j. ß.

Contundantur ſimul in mortario lapideo minutiſſimè, deinde ponantur in vaſe vitreato aliquandiu ad ſolem quotidie agitãdo poſtea ſeruetur ad annum vel biennium. * Cerebrum cõfortat, ſiccatque: viſum acuit ac clarificat.

Conſerua florum Stœchados.

Conſerua Stœchados eodem modo, quo cõſerua anthos, vel beton. paratur.

Conſerua florum Saluiæ.

℞. Florum Saluiæ recent. ℔. ß.
Sacchari ℔. j. ß.

Piſtentur ſimul in mortario marmoreo minutiſſimè: deinde ponantur in vaſe fictili vitrato ad ſolem aliquandiu quotidie agitando: poſtea ſeruetur ad annum * Ad omnia cerebri vitia ex frigida cauſa, valet: ventriculum corroborat obſtructiones aperit ventriculi ſuperfluos & noxios humores abſumit.

Conſerua florum Lauendulæ.

Conſerua florum Lauendulæ vel ſpicæ fit floribus recentibus contritis cum ſaccharo eodem
A quo conſerua florum anthos modo [illegible] & conſeruatur per annum. * [illegible] culum, hepar, ſplenem & vterum exca[illegible] ſuffocationes vteri, ad ſplenem induratu[illegible] apoplexiam prodeſt.

Conſerua Maioranæ.

Conſerua Maioranæ paratur, vt co[illegible] thos, vel betonicæ. Inſolatur & co[illegible] annum. * Valet ad omnes fri[illegible]
B dos cerebri, capitis & ventricu[illegible] ris obſtructiones reſerat vitales ſp[illegible] ficat, &c.

Conſerua Pæoniæ.

℞. In vere florum Pæoniæ rece[illegible]t. ℔ [illegible]
Sacchari ℔. j.

Piſtentur ſimul in mortario lapideo o[illegible] inde ponantur ad ſolem in vaſe v[illegible] menſes tres, quotidie agitando ſpat[illegible] poſtea conſeruetur ad annum. * Ad [illegible]
C & vertiginem valet: menſtrua prouoca[illegible] & veſicæ calculos expellit. terrores noctu[illegible] ſedat, &c.

Conſerua Primulæ veris.

Conſerua Primulæ veris tempore [illegible]ficitur eodem modo, quo co[illegible] Pæ[illegible] * Capiti & cerebro frigido conducit [illegible] ab apoplexia tutum reddit &c.

DE CONSERVIS CAL-
D facientibus pectus.

Conſerua Hyſſopi.

Conſerua Hyſſopi menſe Iulio, vel A[illegible] ex floribus hyſſopi & duplo ſacchari c[illegible] eodem quo conſerua florum an[illegible] ſolatur, & ad annum conſeruatur. * [illegible] & pulmoni prodeſt: tuſſim curat: humores [illegible] & craſſos in pectore attenuat, & co[illegible]
E brum & ventriculum co[illegible]t

Conſerua Meliſſæ.

Conſerua Meliſſæ conficitur vt c[illegible] ex floribus roriſmarini. * Cerebrum co[illegible] ventriculum roborat: melanchol[illegible] & [illegible] confert memoriam confirmat: me[illegible] p[illegible] vteri dolores, & ſuffocatione[illegible]

Conſerua Capill. Veneris.

℞. Capillorum Veneris ℔ [illegible]
F Sacchari albi ℔. iij.

Contundantur in vaſe lapid[illegible] fia[illegible] co[illegible] ad ſolem primo, dein[illegible] a[illegible] da. * Valet pleureſi, & af[illegible] & [illegible] monis: in affectibus etiam m[illegible] & [illegible] leræ rubræ maximè [illegible]eſt

DE CONSERVIS CALfacientibus cor.

Conſ[illegible] florum B[illegible]

℞. Flor[illegible] B[illegible]agini[illegible] [illegible] à [illegible] lo, cui inſeruntur, purgatorum ʒ [illegible]

Sac[illegible]

Sacchari albi ℥.xij.
Contundantur ſimul bene in vaſe lapideo, piſtillo ligneo.fiatq; conſerua:inſoletur, & in vaſe vitreato ſeruetur ad annum. Doſis eſt ad ℥ j. * Datur in tremore cordis, & in ſyncope: gaudium enim generat, & confert melancholiæ.

Conſerua Bugloſſæ.

℞. Florum Bugloſſæ ℔.j.
Sacchari ℔.iij.
Terantur in vaſe lapideo, cum piſtillo ligneo, fiatq; conſerua in modum opiatæ: inſoletur, & ſeruetur per annum. * Confortat cor, maniacis & melancholicis confert, etiam ſyncopi, & cordis tremorem aufert: valet etiam cholera.

Conſerua florum Aurantij.

℞. Florum mal. Aurantiorum recent. Sacchari albi ana ℔.j.
Contundantur vt ſuprà, fiatq; conſerua.

Conſerua florum Perſici.

℞. Florum Perſici recent ℔.j.
Sacchari ℔.ij.
Contunde in vaſe lapideo inſola, & ſerua per annum. * Lumbricos necat, atq; expellit.

Conſerua florum Caryophyllorum, id eſt, lychnidu coronar.

℞. Florum Lychnidis, qui ab odoris imitatione caryophylli vocantur, ℔.ß.
Sacchari albi ℔.j ß.
Fiat conſerua ad modum opiatæ. * Cerebrum, caput & cor confortat: contra venena valet, atq; aerem peſtiferum: atq; partum facilitat, &c.

COR quoque CALEFACIVNT & roborant, Conſerua Anthos, Meliſſæ: de quibus ſuprà.

DE CONSERVIS CALfacientibus ventriculum.

Conſerua Abſinthij.

℞. Thymi Venetiani ℥.ij.
Vini albi optimi ℔ j.ß.
Coque thymum ad ℥.xij. vini: deinde exprimito, & adde
Sacchari albi ℔. j.
Coque ad formam ſyrupi craſſioris, deinde cùm infrigidatum fuerit, adde
Abſinthij viridis, optimè inciſi ac ſubtiliſſimè in mortario lapideo contuſi ℥.xiix.
Miſce, ac reponatur.

Conſerua Enulæ.

℞. Radicis Enulæ campanæ ℔.ij.
Bulliat in aqua, vſquedum cocta fuerit: poſtea piſtetur, & paſſetur per ſetaceum, deinde ponatur ſupra ignem, addendo
Sacchari ℔.vj.
Fiat conſerua in forma opiatæ. * Valet ad confortandum ſtomachum, & membra nutritionis, & ad phlegma.

Conſerua Menthæ.

℞. Menthæ criſpæ ℔.ß.

A Sacchari albi ℔.j.ß.
Contunde, inſola, & ſerua per annum. * Ventriculũ calefacit ac roborat: vomitum cõpeſcit.

DE CONSERVIS CALfacientibus hepar.

Conſerua Fumiterræ.

℞. Florum Fumariæ ℔.ß
Sacchari albi ℔.j ß.
B Contunde ſimul in mortario lapideo, & fac conſeruam ad modum opiatæ. inſola, & ſerua per annum in vaſe lapideo denſo, vel vitreo. * Scabie infectis confert: ſanguinem mundificat: ſudorem mouet: ac regium morbum perſanat.

Conſerua florum Sambuci.

℞. Flor. Sambuci recent. ℔.j.
Sacchari albi ℔.ij vel iij.
Piſta in mortario lapideo ſimul: inſola, & conſerua. Durat annum. * Hydropicis confert.

C HEPAR etiam CALFACIT Conſerua Abſinthij: de qua ſuprà.

DE CONSERVIS CALfacientibus ſplenem.

℞. Aſplenij ſeu Ceterach ℔.ß.
Sacchari ℔ j.ß.
Fiat conſerua ad modum opiatæ. * Ad eadem, ad quæ herba ipſa valet.

D DE CONSERVIS EXcalfacientibus vterum.

VTERVM excalfaciunt ac roborant, Conſerua Maioranæ, Meliſſæ, Anthos, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE CONSERVIS EXcalfacientibus iuncturas.

IVNCTVRAS excalfaciunt roborantque,
E Conſerua florum Anthos, florum Stœchadis: de quibus vide ſuprà.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus caput.

Conſerua florum Nenupharis.

℞. Flor. Nymphææ luteorũ, recentium ℔.ß.
Sacchari albi ℔ j.
Tere in vaſe lapideo, ac in formam opiatæ confice: inſola, & in vaſe fictili vitreato conſerua ad
F annum. * Febricitantibus, hecticis & pleuriticis confert. cerebrum refrigerat, ſomnumq; inducit.

Conſerua Roſarum.

℞. Roſarum rub. recent. exunguatarum ℔.j.
Sacchari albi ℔.ij. vel iij.
Teruntur in mortario lapideo, reponuntur vaſe vitreo, aut vitrato, pergamena operculato, menſibus trib. inſolantur, in die ſæpe agitantur, pòſt auferuntur, ſeruãtur ad bienniuni vel trienniunn. Sunt qui roſas omnino imperfectas condiunt,

vt valentius adſtringant. Datur ad ℥ j.ß. * Ventriculũ & cor, & viſcera reliqua firmat, ipſorumque intemperiem humidam emendat. *Meſues.*

Poteſt eadem cum oleo vitrioli confici: & fiet conſerua vitriolata.

Conſerua Violarum.

℞. Violarum purpurearum recentium cauda & viridi ſeu calyculo purgatarum ℔.j.

Sacchari albi ℔.ij. vel ſecũdùm Meſuẽ ℔.iij.

Contundantur ſimul in vaſe lapideo, fiatq; conſerua. Annum durat. Datur ad ℥.j.* Bilis incendium, ſitimq; extinguit, aluum ſubducit. *Sylnius.*

B Quod ſi huic oleum vitrioli permiſceatur, fit cõſerua violarum vitriolata, ad ſupra dicta multò præſtantior.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus pectus.

Pectvs refrigerat Conſerua Violarum: de qua ſuprà.

C DE CONSERVIS REFRIgerantibus cor.

Conſerua Acetoſæ.

℞. Acetoſæ ℔.ß.

Sacchari ℔.j.ß.

Tere in mortario lapideo: deinde inſola, & ſerua per annum.* Valet cholericis.

Cor etiam Refrigerant, Conſerua Roſarum, Violarum, &c. de quibus ſuprà.

D DE CONSERVIS REFRIgerantibus ventriculum.

Ventricvlvm refrigerant, Conſerua

A Roſarum, Violarum, &c. de quibus ſupra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus hepar.

Conſerua florum Cichorij.

℞. Florum Cichorij recent. [illegible]

Sacchari albi ℔.ij.

Terantur in vaſe lapideo optime, [illegible] vitrato ponatur ad [illegible] per a[illegible] q[illegible] th[illegible]

B das, & ſeruetur conſerua ad annum. * [illegible] melancholicis & cholericis.

Hepar quoq; Refrigerant Conſerua Roſarum, Violarum. de quibus ſupra.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus ſplenem

Splenem refrigerant, Conſerua [illegible] Violarum, Cichorij, &c. de quibus ſupra

C DE CONSERVIS REFRIgerantibus renes.

Renes refrigerãt Conſerua Roſarum, Nymphææ, &c. de quibus vide ſuprà.

DE CONSERVIS REFRIgerantibus vterum.

Vtervm refrigerant, conſerua Roſarum Violarum, Nymphææ, &c. de quibus ſupra

D DE CONSERVIS REFRIgerantibus iuncturas.

Ivncturas refrigerant, conſerua Roſarum Violarum, &c. de quibus ſupra.

De Eclegmatis ſiue Loch, Sectio XXIV.

Eclegma, quod Arabibus Loch, Latinis Linctus dicitur, thoracicum & pulmonicum eſt præſidiũ, ex medicamentis ferè dulcibus & detergentibus, ac etiam glutinoſis, interdum amaris & acribus parciùs coctis, quàm electuario liquido, vel ſolido conueniat. Horum alia

- Vſualia *ſeu offi cinalia*
  - Adſtringentia
    - Loch *de papauere,*
    - Diacodion *ſimplex Galeni,*
    - Diacodion *Montani,*
    - Loch *de pſyllio.*
  - Abſtergentia
    - Loch *de tuſſilagine ſimpl.*
    - Loch *de tuſſilagine comp*
    - Loch *de pino,*
    - Loch *ſanum & expertum,*
    - Loch *Paſſularum,*
    - Loch *Antipatri,*
    - Loch *de praſio,*
    - Loch *de eruo,*
    - Loch *de pulmone vulpis,*
    - Loch *de ſcylla,*
    - Loch *ad aſthma,*
    - Loch *è caulibus.*
    - Loch *de carthamo,*
    - Loch *ex allijs*
  - Conſolidantia — Loch *de pulmone vulpis*
- Minùs *vſualia,* [illegible]. *Vide* [illegible]*teram A.*

Mod[illegible]

- *A.* Minus *vſualia*
  - Aſtringentia
    - Loch *ad ſputum ſanguinis,*
    - Loch *ad inflammationem laterum & pulmonis incipientem,*
    - Loch *ad defluxionem tenuem,*
    - Loch *ad acres & erodentes deſtillationes,*
    - Loch *è portulaca,*
    - Loch *ex tragacantho.*
  - Abſtergẽtia
    - Loch *abſtergens & concoquens,*
    - Loch *ad humores pituitoſos,*
    - Loch *ad frigidas diſtillationes,*
    - Loch *ad pus retentum,*
    - Loch *ad vlcus pulmonis,*
    - Loch *ad aſthma Geſneri, &c.*

DE ECLEGMATIS aſtringentibus.

Loch de papauere.

℞. Papaueris albi ʒ.xxv.
Amygdalarum dulcium depellatarum,
Nucleorum pinearum, Gummi Arabici,
Tragacanthi, ſucci Glycyrrhizæ ana ʒ.x.
Amyli, ſem. Portulacæ, ſem. Lactucæ,
Sem. Cytoniorum ana ʒ.iv.
Croci ß.j.
Penidiorum alborum ℥ iv.

Omnia contundantur, & fiat loch ſecundùm artem cum ſyrupi papaueris ℔. iij. Seruatur in vaſe figulino vitreato per annum. Datur lambendo ad ʒ.iv. hora vna poſt prandium: vel ad ſomnum hora vna à cœna. vel omni tempore ad affectus ſequentes. * Iuuat tuſſim & gutturis aſperitatem à catarrho calido, tenui (quem ſputum liquidum indicat) eum enim coquit & craſſat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi. *Meſues.*

Diacodion ſimplex Galeni.

℞. Capita papaueris albi, mediocri magnitudine, nec nimium viridia, nec nimium matura num xx.
Aquæ pluuiæ aut fontanæ ℔.iij.

Macera horis vigintiquatuor; poſt coque, donec capita contabuerint, cola, & adde
Mellis ℔.ij.

Coque ad iuſtam conſiſtentiam. Fit cum ſaccharo eodem modo. item cum ſapa hac ratione:
℞. Decoctionis prædictę ℔.ij.
Sapæ vini dulcis ℔.ij.
Succi Glycyrrhizæ ℥.ij.

Coquantur ad iuſtam conſiſtentiam. * Vſus eius eſt in deſtillationibus tenuibus è capite in aſperam arteriam, ex perpetua tuſſi inſomniam parientibus. Quod ſi magna humoris copia ex capite circa pulmones conſtiterit, confectio ex melle melior eſt, quemadmodum ſomno opus habentibus, ea quæ ex ſapa conſtat.

Diacodion Montani.

℞. Capitum papaueris albi cum ſeminibus num.xx.
Siliquarum dulcium ℥.iij.
A Rad. Altheæ, Glycyrrhizæ raſæ ana ℥.ij.
Aquæ fontis ℔.xij.

Eximantur è ſiliquis grana, poſtea decoquantur ad remanentiam librarum trium, deinde exprimantur, & colentur, poſtea adde
Sacchari candi roſ. ℔.ß.
Penidiorum ℔.j.

Decoquantur ad mellis conſiſtentiam. * Eo vtimur in tenuibus & acribus rheumatiſmis, pulmones, & aſperam arteriam fluxione tentantibus, & continenti tuſſi, peruigiliũ excitantibus.

B

Loch de pſyllio.

℞. Mucaginis pſyllij ſecundùm artem extractæ ℥.ij.
Sacchari clarificati ℔.j.

Coquatur ſaccharum ſufficienter, donec candidum fiat: deinde admiſcetur mucilago, & tãdiu agitantur, donec probè vnita ſint, & albeſcant. Seruatur in vaſe vitreato ad annum. * Tenues & acres humores in pectus defluentes inſpiſſat, C mitigatque, & excretioni præparat. Fit in hunc modum loch de ſemine lini, & alia huiuſmodi eclegmata, quæ mucilagines recipiunt.

Loch de pſyllio, aliud.

℞. Pſyllij, Granorum Cytoniorum ana ʒ.v.
Sem. Papaueris albi ʒ.x.
Sebeſten num.l.
Iuiubarum num.xxx.
Glycyrrhizæ ʒ. vij.
Paſſularum exacinatarum ʒ.xv.
D Caſſiæ fiſtulæ mundatæ ℥ j.

Decoque in ℔.iix. aquæ, donec impinguentur: deinde cola & proijce ſuper ea
Rob. ℔.ij.
Sacchari Saliemeni. Syrupi violati,
Penidiarum ana ℥.vj.
Farinæ fabarum ʒ.iij.
Tragacanthi, Gummi Arabici ana aur.iv.

Coquantur vſquedum tranſeant in conſiſtentiam mellis: deinde
E ℞. Sem. Cucurbitæ, ſem. Melonis,
Sem. Cucumeris, ſem. Citrulli ana aur.ij.
Sem. Papaueris albi aur.iij.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana aur.ij.

Confice, & conſerua in vaſe vitreo ad biennium. *Meſues.*

DE ECLEGMATIS abſtergentibus.

A

Loch de tuſſilagine ſimplex.

℞. Rad. Tuſſilaginis ℔.j.

Coquantur in aqua, donec diſſolutæ ſint, contundantur & colentur: deinde additis

Mellis ℔.ij.

Coquitur in iuſtam conſiſtentiam: & ſeruatur per annum. Eodem modo fit loch de althæa, B baucia, & ſimilia.

Loch de tuſſilagine compoſitum Magiſtrale.

℞ Rad Tuſſilaginis ℥.vj.

Coquantur in aqua: deinde contuſis, & diſſolutis in ipſa decoctione, additur

Sacchari ℔.j ß

Igni deponuntur, & agitantur, donec in commodam formam redigantur: adde

Nucleorum pinearum denudatorum ℥.j.ß.

Paſſularum purgatarum ℥. ij.

Contuſis in mortario lapideo, & permiſtis, adde

Croci, Caryophyllorum ana ℈.ß.

Succi Glycyrrhizæ ℈.iij.ß.

Cinnamomi,

Macis ana ℈. j.

Redigantur in puluerem tenuem: miſce, & ſerua per annum.

D

Loch de Pino.

℞. Nucleorum pinearum mũdatorum ℥.xxx.

Amygdalarum Auellanarum aſſatarum,

Tragacanthi, Gummi Arabici,

Succi Glycyrrhizæ, Amyli,

Capill. Veneris, Ireos ana ℥.ß.

Carnis dactylorum ʒ.xxxv.

Amygdal. amararum ℥.iij.

Mellis paſſularum, id eſt, Sapæ,

Butyri recentis,

E Sacchari optimi ana ℥.iv.

Mellis optimi ℔.iij. ℥ ij.

Fiat loch, quod annum ſeruatur. Sumatur velut lambendo ℥ j. Tuſſi diuturnę, difficultati ſpiritus, & aſthmati ſuccurrit, humores in thorace craſſos incidit & extenuat. *Meſues.*

Loch ſanum & expertum.

℞. Cinnamomi, Hyſſopi,

Glycyrrhizæ ana ℥.ß

Iuiubas, Sebeſten ana num.xxx.

F Vuarum paſſarum, Ficuum pinguium,

Dactylorum pinguium ana ℥.ij.

Fœnigræci ʒ.v

Capillorum Veneris M j.

Aniſi, ſem. Fœniculi, Ireos,

Calamenthæ, ſem. Lini ana ℥.ß.

Coquantur in ℔ iv aquæ ad dimidij conſumptionem: colaturæ bene expreſſæ adde

Penidiorum albarum ℔.ij.

Coquantur ad perfectionem: poſtea inſperge ſubſequentia minutiſſime trita.

A Nucleorum pinearum mundatorum,

Amygdalarum mundat. ana ʒ.v

Succi Glycyrrhizæ,

Tragacanthi Gummi Arabici,

Amyli candidi ana ℥.ß.

Ireos ʒ ij.

Agitentur omnia ſimul in [illegible]

ſcant. Serua in vaſe vitreato annum [illegible]

nium. Datur lambendo a ʒ v. ad ʒ x [illegible]

vocisque aſperitati à frigid[illegible]

B Craſſos in thorace & pulmone humores [illegible]

nuat. *Meſues.*

Loch paſſularum.

℞. Radicum Pæoniæ ℥.ß.

Hyſſopi, Meliſſæ,

Scolopendrij ana M.ß.

Glycyrrhizæ ℥.ß.

Fiat omnium decoctio in ſ q. aquæ [illegible]

colatura cum forti expreſſione, adde [illegible]

minorum in mortario bene contuſarum p[illegible]

C bene mundatarum à gigartis, & ar[illegible] De

coquantur, & per pannum lineum fortiter ex[illegible]

primantur, expreſſioni adde

Sacchari ℔ j.

Fiat loch, vt artis eſt. * In frequenti vſu eſt noſtris ad tuſſim & pectoris vitia, maxime in puerulis, iiſdemq; epilepticis propter Pæonię radices ingredientes. *Auguſtani.*

Loch Ant. patri.

D ℞ Nucleorum pinearum mundatorum [illegible]

Seminis Lini aſſi ʒ.ix.

Tragacanthi, Ir[illegible] ana ʒ.vij.

Carnis dactylorum [illegible]

Amygdalarum dul[illegible]

Diſſoluatur tragacantha in aqua [illegible] & reliquis contuſis, cum melle q. ſ. fiat loch ſecundum artem. Durat annum. * Eatundem [illegible] cum ſuperiori.

Loch de praſſio.

E ℞. Comarum Marrubij, Iridis, Hyſſopi,

Pulegii, Glycyrrhizę, ſem. Apij an. ʒ.iv.

Ficuum paſſarum pinguium,

Nucleorum pinearum mundat. ana ʒ vj.

Macerata in aqua ſufficiente per noctem, [illegible] quantur: & percolatis addatur mellis pars media. Coquatur ad perfectionem. An[illegible]

* Tabeſcentibus maxime conuenit. *[illegible]*

Loch de eruo

℞. Amygdalarum amararum ℥ ß.

F Farinę Orobi, Hyſſopi ana ℥.j.

Iridis ʒ.ij.

Nucleorum pinearum mundat. ℥ j.

Mellis quantum ſatis eſt.

Fiat loch. Conſeruatur annum. *[illegible]*

Loch de pulmone vulpis.

℞. Pulmonis vulpis præparati,

Succi Glycyrrhizæ, ſem. Fœniculi,

Aniſi, Capillorum Veneris ana ℥ [illegible].

Mellis ℥ vi.

Fiat loch. Seruatur biennium. * A[illegible]

ſolidat vlcera pectoris & pulmonis: & præferendum eſt alijs remedijs in phthiſi. *Meſues.*

A

Loch è ſucco ſcillæ.

℞. Succi Scillæ, diebus canicularibus excepti ℔ j.
Mellis ℔ j.ß.

Coque, fiat loch, ad annum vel biennium ſeruandum. * Craſſos & lentos humores, quique in thorace difficulter coquuntur, incidit & extenuat: ideoq; aſthmaticis, & difficilè ſpirantibus auxiliatur, thoracisq; dolorem leuat. *Galenus.*

B

Loch aliud.

Ipſum Scillæ corpus, è qua ſuccus extractus, libram vnam terito, cum mellis ℔ j.ß.

Coque, fiat loch. * Hoc facultate poſterius eſt præcedenti.

Loch de ſcillæ compoſitum, ſeu ad aſthma.

℞. Scillæ in pane aſſatæ ℥.iv.
Marrubij, Hyſſopi ana ʒ j.
Iridis ʒ.ij.
Myrrhæ Croci ana ʒ.ß.
Mellis quantum ſufficit.

C

Fiat loch. Seruatur ad biennium. * Ad aſthma & diuturnam tuſſim valet: humorem enim craſſum extenuat. *Meſues.*

Loch de caulibus.

℞. Succi Caulium ℔.v.

Lento igne coque, auferendo ſpumam eius, vſquedum redeat ad libras duas. Deinde decoquatur cum rob, id eſt, ſapæ, vini & mellis ana ℔.j. vſquedum ingroſſentur. agitetur itaque diligenter piſtillo, fiatque loch ad annum ſeruandum. *Meſues.*

D

Aliqui pro rob acc. piunt ſaccharum rubrum.

Loch de Carthamo.

℞. Medullæ ſem. Carthami ʒ.vj.
Amygdal. mundatarum ʒ.ij.
Nucleorum pinearum mundatorum ʒ.j.
Mellis cocti, Succi Scillæ ana quantū ſufficit.

E

Fiat loch ad perfectionem. *Meſues.*

Loch de caulibus, aliud.

℞. Succi Caulium rubeorum ℔.j.
Croci ʒ.ij.
Sacchari Mellis ana ℔.ß.

Miſce ſimul vt decet, & fiat loch. *Gordonius.*

Loch ex allys.

℞. Alliorum purgatorum ℔.ß.

F

In cicerum & hyſſopi iure decoquetur: deinde tundetur, medulla exprimetur, incernetúrq;, & dum mellis & butyri recentis ſingulis libris, igne lento ad eclegmatis ſpiſſitudinem percoquetur. * Valet ad thoracis intemperiem frigidam, materiæque pituitoſæ defluxionem, tuſſim humidam, & diuturnam. pectoris excretiones iuuat.

Loch de amygdalis.

℞. Amygdal. dulcium, Amygdal. amararum, Sem. Lini torrefacti, Pinearum,
Aniſi, Tragacanthi, Gummi Arabici, Glycyrrhizæ ana ʒ.j.ß.
Sacchari, Penidiarum ana ʒ.iij.
Mellis, ſucci Fœniculi ana q.ſ.

Coque. * Valet ad intemperiem ſiccam pulmonis & thoracis, & tuſſim inde ſiccam. *Meſues.*

DE ECLEGMATIS MInus vſualibus: ac primùm de aſtringentibus.

Loch ad ſputum ſanguinis.

℞. Conſeruæ Symphyti, conſ. Roſarum antiquæ ana ℥.ß.
Gelatinæ Cytoniorū conditorū ſaccharo ℥.j.
Trochiſcorum de terra ſigillata, vel de Carabe ʒ.ij.

Cum ſyrupo myrtyllorum fiat ad modum loch. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Galatinæ Cytoniorum, vel ſucci eorundem ℥.j.
Amyli, Tragacanthæ ana ʒ.iij.
Terræ ſigillatæ, ſang. Draconis ana ʒ.ij.
Carabæ ʒ.j.
Lapidis hæmatites ʒ.ß.

Incorporentur ſimul, fiat loch. *Rondeletius.*

Aliud cum albumine oui.

℞. Sanguinis Draconis ʒ.ij.
Amili, Tragacanthæ ana ʒ.j.
Sem. Portulacæ, ſem. Papaueris,
Sem. Vuarum ana ʒ j.
Terræ ſigillatæ, vel Boli Armeni,
Roſarum rubrarum ana ʒ.ß.

Fiat puluis tenuiſſimus: qui albumine oui crudo fortiter agitato, vt fit tenuium partium, excipiatur ſumaturq; eclegmatis loco cui ſaporis gratia ſaccharum roſ. tabulatum addatur. *Idem.*

Aliud ex ſuccis recentibus.

℞. Succi Burſæ paſtoris,
Succi Herbæ ſanguinariæ,
Succi Plantaginis, depuratorum ana ℥.ij.
Amyli ſanguinis Draconis ana ʒ.iij.
Coralli rubri, Tragacanthæ ana ʒ.iij.
Sacchari roſ quantum ſufficit.

Miſce, & fiat loch. *Idem.*

Loch ad incipientem inflammationem laterum & pulmonis.

℞. Spec. Diarragacanthi frig. ʒ iij.
Sacchari candi, Penidiarum ana ℥.j.
Syrupi iuiubarum q.ſ.

Fiat loch. Capiat lambendo. In progreſſu autem, nimiſq; tenui materia additur diaris ſimplex, & pro ſyrupo iuiubarum violatus ponitur *Rondeletius.*

Loch ad inflammationem declinantem.

℞. Spec. Diairis ſimplicis ʒ.ij.
Spec. Diarrag. frigidi ℈.j.
Sacchari candi ℈.ij.

Syrupi Capill. Veneris,
Syrupi de Glycyrrhiza ana ℥.j.
Miſce. *Idem.*

Loch ad deſluxionem tenuem incraſſandam & ſiſtendam.

℞. Pulpæ iuiubarum ℥.ß.
Amyli ʒ.ij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ʒ.j.
Cum ſyrupo de papauere fiat loch. Sumatur lambendo. *Rondeletius.*

Loch ad acres & erodentes deſtillationes.

℞. Spec. Diatrag. frig. ℥ ß.
Boli Armeni in aqua roſacea loti ʒ.ij.
Trochiſcorum de terra ſig illata ℈.ij.
Cum ſyrupo de papauere fiat loch. *Andernacus.*

Loch è portulaca.

℞. Succi portulacę ℔.ij
Trochiſcorum de terra lemnia ℥ ij.
Trochiſcorum de Carabe, Gummi Arabici,
Sanguinis draconis ana ʒ j.
Lap. Hæmatitis, Pilorum leporis uſtorum ana ℈.ij.
Sacchari albi ℔.j.
Fiat Loch, vt eſt artis. * Commendatur in ſputo ſanguinis, & alijs eiuſdem, vel ſuprà, vel infrà eductionibus. *Auguſtani.*

Loch ex Tragacantho.

℞. Gummi Arabici, Tragacanthi ana ʒ j.
Infundantur in aqua roſacea, donec mucilago fiat, adde
Terræ lemniæ, Boli Armeni, Lap. hæmatitis ana ʒ.j.
Conſeruæ roſarum antiquæ, Syrupi è roſis ſiccis ana q ſ.
Fiat Loch. Ad eoſdem affectus, ad quos præcedens valet. *Iidem.*

Loch ad caliditatem & aſperitatem pectoris, & ad tuſsim calidam.

℞. Glycyrrhizæ ʒ.xv.
Paſſularum ℥.ij.
Zizypharum, Myxarum ana num.xxv.
Coque igne lento in aquæ ℔. iv. ad libraru̅m trium conſumptionem, adde
Caſſię fiſtulę ℥.j.
Colatum & ſeminibus ac membranis purgatũ percoque cum penidiorum ℔. ß. ſapæ ℥.iv. ad iuſtam craſſitiem. Tunc miſce farinæ ſabarum ℥.ij. *Meſues.*

Aliud ad idem.

℞. Sem. Papaueris ʒ.x.
Glycyrrhizæ ʒ vij.
Myxarum num.xx.
Semin. Pſyllij,
Semin. Cydoniorum ana ʒ.v.
Aquæ ℔.iij.
Coque ad dimidij conſumptionem: colatum percoque cum
Sapę, Penidiorum ana ℥.iv.

A Ad iuſtam craſſitudinem: deinde miſce
Tragacanthi, Gummi ana ʒ.v.
Papaueris albi, ſem. Melonum,
Sem. Citrul i, ſem. Cucumeris ana ʒ.ij
Confice. *Meſues.*

DE ECLEGMATIS abſtergentibus.

Loch abſtergens & concoquens.

B ℞. Pulpæ paſſularum ℥ j.
Mucilaginis ficuum extractæ cum decoctio ne hord. ℥.ß.
Enulæ campanæ ſiccæ ʒ.j.
Spec. Diaireos ſimpl. ʒ.j.
Cum ſyrupo de glycyrrhiza fiat loch. *R[illegible]*

Aliud

℞. Amygdal. dulcium ℥.j ß.
Pinearum infuſarum in aqua decoctionis hordei & glycyrrhizæ ℥.j.ß.
C Pulpę paſſularum ℥.ß.
Sem. Maluę, ſem. Bombacis ana ʒ.j.
Sem. Aniſi ʒ.j.
Succi Glycyrrhizæ ʒ.ij.
Cum ſyrupo de praſſio, vel glycyrrhiza fiat loch. *Idem.*

Aliud fortius.

℞. Scyllæ in paſta inuolutæ, & in furno aſſæ ℥.ß.
D Fortiter contundatur: cui adde
Succi Glycyrrhizæ ℥.ij.
Conſeruæ Enulæ campanæ ℥.ß
Sapæ, Oxymellitis ſimpl. ana ℥.ij.
Auellanarum ℥.ß.
Quatuor ſem. Frig. inciſorum ana ʒ.[illegible]
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ℥ j
Piſtentur ſimul, & fiat loch. *Idem.*

Aliud.

℞. Marrubij, Hyſſopi, Capill. Veneris,
E Calaminthæ ana M.j.
Paſſularum, Ficuum, Dactylorum ana n.xxx
Aniſi ʒ.ij.
Glycyrrhizæ raſæ ʒ.iij
Quatuor ſem. frig. ana ʒ.ij.
Fiat decoctio in aqua hordei ad quar.j. cui adde
Pinearum ʒ.iij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ʒ.[illegible]
Pulpæ Paſſularum, Dactylorum, Ficuum ana ℥.ß.
F Cum pauca quantitate ſapæ fiat loch. *Ron[illegible]*

Loch ad humorem pituitoſum.

℞. Spec. Diaireos Salomon.
Spec. Diaireos ſimpl. ana ʒ.ij.
Enulæ campanæ ʒ j.ß.
Oxymellis ſcylliticі quantum ſufficit
Omnia commiſceantur, ac ex ru[illegible] a glycyrrhizæ lingenda deglutiendaq; paulatim [illegible]
Andernacus.

Loch ad frigidas diſtillationes

Ex butyro, ſaccharo, & pauca ter[illegible]

ratur: quo in catarrho à materia frigida, & pecto- A ris cōſtrictione dilatanda, vtimur. Fundit enim, expectorat, & detergit. *Rondeletius.*

Loch ad pus retentum.

℞. Syrupi Roſati laxatiui ℥.ij.
Succi Glycyrrhizæ ʒ.j.
Farinæ hordei ℥ ß.
Tragacanthæ vel Gummi Arabici ʒ.j.

Fiat loch. Sumatur manè tantùm. Serò autem vtatur conſtringentibus. *Rondeletius.*

Loch ad vlcera pulmonis.

℞. Conſeruæ Symphyti,
Conſeruæ Roſ. antiquæ ana ℥ j.
Tragacanthæ torrefactæ,
Gummi Arabici leuiter torrefacti, Cin. Cancrorum fluuiatilium lotorū in aqua roſ. ana ʒ.ij.
Coralli rubri, Boli Armeni, Terræ ſigillatæ ana ʒ.j.
Sem. Papaueris albi, ſem Plātaginis ana ʒ.j.ß.

Cum ſyrupo de roſis ſiccis fiat loch. *Idem.*

Loch ad phthiſim.

℞. Sem. Papaueris albi, ſem. Lini torrefacti,
Spodij, Croci,
Amygdalarum dulcium ana ʒ.iij.
Amyli, Tragacanthi, Gummi,
Sem. Cydoniorum, ſem. Citrulli ana ʒ.vj.
Sem. Naſturtij torrefacti, Amygdal. amar.
Fabarum ana ʒ.j.ß
Penidiorum ʒ.lx.

Hæ aqua fontana diſſolutæ coquantur, deinde cætera miſceantur. Dantur ʒ.ij cum hydromelite Phthiſicis ſaluberrimum, ſed etiam hecticis, & aliter cōſumptis, pure & ſanie pulmones pur- B gat, & tuſſim lenit. *Meſues.*

Loch ad Aſthma Geſneri.

℞. Fœnigræci ℥.j.
Aniſi ℥ ß.
Sacchari ℥.ij.
Aquæ ℔.ij.

Decoque ſecundùm artem. Vſus eius eſt in deſtillationibus tenuibus è capite in aſperam arteriam, ex perpetua tuſſi inſomnium patientibus.

De Conditis, Sectio XXV.

Condita fiunt è floribus, radicibus & corticibus: quorū alia
- Simplicia
  - Calefacientia & corroborantia
    - Cor: vt
      - Nux *moſchata Indica condita.*
      - Aurantia *condita.*
      - Citria *condita.*
      - Myrobalani *Chebuli conditi.*
      - Conditum *ex pomis, &c.*
    - Ventriculum: vt
      - Zingiber *conditum.*
      - Citria *condita.*
      - Nux *indica condita.*
      - Calamus, Acorus — Conditus.
      - Galanga *condita.*
      - Cotonia, Pyra — Condita.
      - Iuglandes, *&c.*
    - Renes: vt
      - Eryngium, Secacul — Conditum.
  - Refrigerantia & corroborantia
    - Ventriculum: vt
      - Myrobalani *Emblicæ condita.*
      - Conditum *ex perſicis.*
      - Conditum *ex prunis.*
      - Conditum *ex ſorbis.*
      - Meſpila, Ceraſa — Condita.
    - Iecur: Radices *cichorij condita, &c.*
- Compoſita, *&c. Vide literam A.*

- *A.* Compoſita
  - Alterantia
    - Temperata: vt
      - Conditum *ad omnes vires roborandas.*
      - Aliud, &c.
    - Intemperata
      - Calefacientia: vt
        - Diacitonium *compoſitum.*
        - Conditum *ad frigidum humorem.*
      - Refrigerantia
        - Cor: vt—Conditum *ad humorem calidum*
        - Pectus: vt—Conditum *ad tuſſim pul...*
        - Ventriculum: vt—Conditum *ad ſtomachum* imbecillum *ex calore.*
        - Iecur: vt
          - Conditum *ad calorem iecoris.*
          - Aliud, &c.
  - Purgantia: vt—Diaconitum *purgans.*

DE CONDITIS CALFACIENTIBUS & CORROBORANTIBUS COR.

Nux moſchata Indica condita.

Nuces moſchatæ Indicæ recentes conditæ ad nos Luſitanorum nauigationibus ex India conuehuntur, noſtris iuglandibus amplioribus perſimiles, cortice viridi, carnoſo, & alio lignoſo, inter quos eſt macis, & ſub lignoſo ipſa nux moſchata. * Valet ad cordis & ventriculi robur, & intemperiem frigidam. *Syluius.*

Aurantia condita.

Cortices Aurantiorũ aqua frigida aliquoties mutata macerentur ad deponendum amarorem plus minus, pro intentione vſurpare volentis: & deinde modicè teſiccati condiantur ſyrupo ſimplici, vel mellis, vel ſacchari, coniunctim vel diuiſim, ad iuſtam craſſitiem. Quidam à prædictis corticibus accuratè auferunt album illud quod ſub flauo ſubeſt, veluti ſungoſum intermedium, vſque ad ſuccum ſiue chylum ipſius fructus: alij contra relinquunt, & pariter condiunt. * Ventriculum & cor roborant. *Colonienſes.*

Citria condita.

Cortices Citriorum tam magnorũ, quàm vola manus capere poteſt, carne purgati, lixiuio claro merganrur dies nouem, mutato ad diem quintũ, poſt merge aqua clara, donec amaritudine depoſita dulceſc[illegible]t: tunc vaſe mundo, aqua fontis plurima coquentur, donec tenereſcant: aquoſa deinde ſubſtantia ab his expreſſa in vaſe lapideo mergantur vigintiquatuor horas iulepo ſufficienti ex ſaccharo albo, & aqua tripla conſtante: poſt coquãtur igni lento, ad penidiorum conſiſtentiam. Extracti ex iulepo cortices, vaſe vitreo reponãtur, ſuperfuſo ſingulis vicibus velut [illegible]cruſtandis iulepo roſato ad mediocrẽ, ſeu ſacchari candefacti craſſitiem cocto. Sunt qui ambra & moſcho aromatizant. Datur poſt menſem. * Stomachum & cor confortant, coctio-

A nem iuuant, oris halitum commendant. Eodem etiam modo condiuntur cortices Aurantiorum & Limonum. *Meſues.*

Myrobalani Chebulæ conditæ.

Myrobalani Chebulæ accipiendæ ſunt quolibet, humidæ & recentes, ſi harum eſt poteſtas, vel ſaltem arte & induſtria idonea humectatæ, quæ ſtylo paſſim compunctæ coq[illegible] aqua igni lento, donec tenereſcant. His in aſſerem [illegible] miſſis, aqua exprimatur. Deinde biduo h[illegible]o

B melite vel ſyrupo ſacchari mergantur. Deinde igne lento clementer coquantur, vaſe vitreo recondantur, ac melle cui incoctæ fuerint, me[illegible]tur. Hodie ex Aegypto conditæ in Italiam a[illegible]runtur. Dantur poſt ſex menſes. Doſis e[illegible] de mane ſtomacho ieiuno. * Stomachũ, cor & ventriculum firmant, appetentiam inuitant, c[illegible]onem promouent, rationalem animæ partem vegeram reddunt & ſenſificam: quapropter vi[illegible]m quoq; clariorem, & vſu crebro iuuentutem [illegible]tuentur. *Meſues.*

C

Conditum de pomis.

Poma odora nulla putredine vitiata depi[illegible]ta, intus purgata in fruſta idonea ſecta coq[illegible] in iulepo multum aquoſo: poſt die[illegible] in iulepo [illegible] propemodum perfectè cocto p[illegible] co[illegible] aromatiza moſcho, vaſe vitreo repone, e[illegible]o, cui incocta ſunt, ſuperdato. * Confirmãt ſyncopen & cordis palpitationem ſedant. *Meſues.*

Conditum, ſiue electuarium de pomis.

D

℞. Carnium pomorum dulcium, & [illegible]entium, intus & foris purgatorum, & in fruſtis inciſorum ℔.vj.
Sacchari albi boni ℔.v.
Aquæ roſatæ ℔.ij.
Ligni aloes ʒ.v.
Santali citrini ʒ.v.
Caryophyllorum ℥.ß.
Cinnamomi ʒ.iv.ß
Ambræ ʒ.ij.
Moſchi ℈.j.

Salubre ad cordis, & ſtomachi imbecillitatem, coctionemq; iuuandam. *Meſues.*

DE CONDITIS CALfacientibus ventriculum.

Zingiber conditum.

℞. Zingiberis recētis, ſi haberi poteſt: ſin minus, ſaltem arte humectati part. j. Coquitur cum mellis partibus tribus, & ſacchari parte vna. Humectandum autem Zingiber album, purum, recens, aqua affuſa primum, deinde arena humida obrutum quarto quoq; die renouata, aqua ſæpe ſuperfuſa, donec tumefiat, & humectetur. idq; vel in dolio, aut alio vaſe magno fiat, vel in foſſa quadam ſubterranea magna, & loco humido. Alij zingiber aridū acerrimo lixiuio probe macerant, vt molle euadat. quod vbi factum eſt, perfundunt pura aqua frigida ſubinde mutata, donec omnis acrimonia & lentor lixiuij auferatur. Poſtea, vt ſupra dictum eſt, procedunt. Vitiде conditum ex Arabia & Troglodytica in Aegyptum, & inde ad nos affertur. * Temperiem ventriculi frigidam & humidam ſanat, & ab ea tardam & deprauatam coctionem, quæ cibos in acidam cruditatem corrumpat. Viſcerum lubricitatem corrigit, flatus diſſipat, alimenti in hepar & corpus reliquum diſtributionem celerat. *Meſues & Coloníenſes.*

Calamus aromaticus conditus.

Calamus aromaticus ſeu acorus verus, vt zingiber conditur. Noſtrum quoq; acorum officinæ conditum habent ſed inutilem omnino cenſemus. * Acorus cordi, ius, cerebri & neruorum affectibus frigidis confert. *Meſues.*

Cytonia condita.

℞. Cytonia ampla, nulla putredine vitiata, depellata, intus purgata, in fruſta idonea ſecta. coque in iulepo multum aquoſo poſtridie in iulepo alio propemodum perfectè cocto percoque: animat za moſcho, vaſe vitreo repone, eo iulepo, cum cocta ſunt, ſuperdato. * Fluxum alui, vomitumque ſiſtunt, ventriculum roborant. ob id & coctiones iuuant. *Meſues.*

Diacitonium ſimplex.

℞. Carnium Citoniorū vapore aquæ dulcis coctorū, & ad ſpiſſitudinem coctorū ℔.i.x.
Sacchari albiſſimi deſpumati, & ad ſpiſſitudinem iuſtam cocti ℔.i.x.

Coquantur ad ſolidam conſiſtentiam, & extendatur in tabulam feruens maſſa, refrigerata in partes incidatur. Quidam octo libris carniū Citoniorum, addunt ſex libras ſacchari clarificati. Poteris etiam ita facere:

℞. Citoniorum excorticatorū, & ab interioribus mundatorum ℔.iix.
Sacchari clarificati, ℔.iv.

Coque deinde citonia ſuper vaporem aquę dulcis deinde vnà cum ſaccharo ad iuſtam ſpiſſitudinem coque. Durat annum. * Peculiare remedium eſt fluxus, vel vomitus, quoniam ſtipticat, & corroborat membra collapſa, debilia. confortat ſtomachum, virtutem retentiuam & digeſtiuam, & ſummoprie excitat guſtum. Sed ad fluxum datur ante cibum, & ad vomitum compeſcendum poſt cibum. *Colon.*

A

Diacitonium ſtybiatum noſtrum.

℞. Diacitonij ad perfectam conſiſtentiam cocti ℔.j.
Vitri antimonij ℥.j ß.
Tragacanthi ʒ ij.

Miſce. Doſis ʒ j. plus minusve pro ſumētis viribus.

B

Pyra condita.

Pyra condita, cor, & ventriculum roborant. Condiuntur, vt Citonia. *Meſues.*

Iuglandes conditæ.

Iuglandes nondum maturæ macerentur nouē diebus, vel circiter in aqua pura mutata quotidie. deinde coquuntur: coctæ ferramento tenui perfodiuntur tranſuerſim ſecundum tres dimentiones, & leuiter reſiccantur: deinde foramina
C
Cinnamomo, Caryophyllis, & Zingibere, in feſtucas longas conciſis expleantur: poſt hęc affuſo ſyrupo adſeruentur. Cauendum etiam atq; etiam, ne ſyrupus nimis calidus ſit: alioqui enim cōtrahentur, & contritæ, lenti & tenaces euadūt. Quòd ſi ſyrupus aquoſior poſt aliquot dies euadat, & periculum, ne corrumpantur fructus, eſſe ſuſpicaris, effundatur, & ad iuſtam ſpiſſitudinē recoquatur, ac iterū affundatur. *Colonienſes.*

E

DE CONDITIS EXCALfacientibus renes.

Eryngium conditum.

Radices Eryngij albæ, amplæ, teneræ, à corticee cinericio & ligno interno purgatæ, in fruſta pollicaris magnitudinis ſectæ, vno caryophyllo humectato & particula zingiberis humectati, farctæ intus, vnde lignoſa portio execta eſt. coquantur in æquali pondere ſacchari, & duplo melle, vel melle ſolo, ſed triplo: coctis addatur
D
aromatum pondus iuſtum. Datur ab ℥.j.ad ℥.ij. * Renes calefacit. Venerem excitat, flatus tamen ventriculi diſſipat. *Meſues.*

EODEM & à modo radices Secacul cōdiunt.

DE CONDITIS REFRIgerantibus ventriculum.

Myrobalani emblicæ conditæ.

Myrobalani Emblicæ aqua affuſa ſoli expo-
F
nendæ donec tenereſcant & humectentur: tunc expreſſæ, hydromelite biduo macerantur: poſt igni lento coquuntur. coctæ vbi parum refrixerunt, mellis addita quarta parte, vel ſacchari, adiecta recondantur. Sunt qui aromatibus condiāt, cinnamomo, xyloaloe cardamomo, croco, moſcho galliа, & ſimilibus. Datur vna ſemel tota diebus aliquot. * Ventriculum roborant, eius ſtibilitatem & facultatem contrahendo, & intemperiem humidam corrigendo. *Meſues.*

Conditum ex perſicis

Perſica condiūtur, vt Cytonia. * Ventriculum

calidum confirmant, ſitim ſedant, oris fœtorem emendant. *Meſues.* A

Conditum perſicorum.

℞. Perſicorum propemodum maturorũ, intus & foris purgatorum,
Succi perſicorum ana ℔.iij.
Sacchari albi ℔.ij.

Tere perſica in medullæ conſiſtentiam, coque cum ſyrupo, vt in condito ex cydonijs diximus. Vbi coctum erit, miſce

B
Ligni aloes, Santali citrini ana ʒ.ij.
Cinnamomi, Cubebarum, Macis ana ℥.ß.
Moſchi ℈.ß.

Fit etiam ſine aromatibus. Ventriculi ardorem mitigat: ſtomachum confortat, ſitim extinguit: tetrum oris halitum emendat. *Meſues.*

Conditum ex fructibus.

℞. Carnis cotoneorum, Carnis Pyrorum auſterorum, carn. Malorum acidorũ ana ℔. j.

C
Coque ex aceto forti, in quo rhus viginti quatuor horis maceratus fuerit: deinde adde
Omphacij ex acinis expreſſi lib.j.
Carnis Sorborum immaturorum ℥.v.
Sacchari ℔.iv.

Coquantur omnia ad mellis craſſitudinem: deinde adde
Succi berberorum ℥.ij.
Spodij, Sem. acetoſæ ana ℥.j.

E
Percoctum conde vaſe vitreo. Datur à ʒ. ij. ad ʒ. iij. cum aqua frigida, & ſucco citri, aut ſucco ribes. Appetentiam excitat, & bilem flauam ex ventriculo detrahat eiusque intemperiem calidam corrigit. *Idem.*

Conditum ex prunis.

℞. Carnium prunorum nigrorum, oblongorum, mediorum, ſubdulciũ, elixatorum in aqua cui portulaca incocta fuit, ℔.j.
Sacchari albi ℔.j.
Aquæ violarum ℔. ii.

D
Coque igni lento ad craſſitudinem: reconde vitreo vaſe. Da ab aureis iv. ad ſex aureos. * Ventriculi ardorem, & inde natam ſitim extinguit, febres mitigat, aluum ſoluit. *Meſues.*

Conditum ex ſorbis.

℞. Carnis ſorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui roſæ primum incoctæ fuerint, & cortices granatorum ℔.iv.

F
Mellis aut ſacchari ℔.ij.ß.

Coque ad craſſitudinem, & reconde vaſe. Datur ℥ j. * Ventriculum roborat, immodicam purgationem ſiſtit. *Meſues.*

Ceraſa condita.

Ceraſa acida recẽtia, antequam ad perfectam maturitatem peruenerunt, auellantur, & ſaccharo ad iuſtam ſpiſſitudinem cocto atq; clarificato perfundantur, reponanturq;. *Colonienſes.*

Meſpili condita.

Meſpila matura colliguntur, atque ſaccharo ad ſyrupi conſiſtentiam cocto, condiuntur, & in vaſe vitreato reponuntur.

A
Radices Cichorij condita.

Radices Cichorij recentes & virides, primum terra & cortice exteriore atq, matrice purgatæ, deinde in partes ſectæ, priuſquam condiantur, coquantur, donec mediocriter mollescant, ita tamen, vt nõ obſcurus remaneat amaror ... leuiter reſiccentur in aëre, à ſe m... deinde ſaccharo ad iuſtam ſpiſſi... condiantur, & reponantur. *Colo...*

B
DE CONDITIS temperatis.

Conditum ad omnes vires roborand...

℞. Conſeruæ Anthos, Roſarum, C...,
Bugloſſæ, Adianti, Cichorij ana ʒ ...
Cort. Citri conditi, Nucis Indicæ conditæ ana ʒ.j.ß.
Spec. Pliriſarcoticon, Diamoſchi,
Diarrhod. Abb. Triaſandali ana ʒ.ß.
Fol. auri num.vj.

C
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.

Fiat conditum auro coopertum. *An...*

Aliud.

℞. Spec. Pliriſarcotici, Conſeruæ Adianti,
Spec. Diamoſchi,
Diarrhod Abb. Triaſantali ana ʒ.ß
Conſeruæ Roſarum, Cichorij ana ʒ.ij.
Sacchari albiſſimi, in aqua roſarum diſſoluti quantum ſufficit.

E
Fiat conditum, inſtar electuarij ſolidi. *Idem.*

Conditum cardiacum.

℞. Conſeruæ Nymphæę, Bugloſſi, Ro...
Corticum citri conditi ana ℥ ß
Pul. diambræ, de gemmis, diamargariti ... di ana ℈.ß.
Oſſis è corde cerui,
Sem. citrel & Cardui benedicti,
Radicum tunicæ & tormentillæ ana ℈. j.
Scobis vnicornis gra. vij.

D
Folia auri minutim conciſa num.vj.
Sacchari albi q.ſ.

Fiat conditum cardiacũ quo vtebatur ...

DE CONDITIS EX calfacientibus.

Diacitonium compoſitum.

℞. Carnium Citoniorum comminutarum, & coctura inſpiſſatarum ℔.ij.
Mellis deſpumati ℔.iv.

F
Coquãtur ſimul ad iuſtam conſiſtentiã, & poſtquam ab igne depoſueris, antequam refrigeretur, inſperge ſubſequentes ſpecies, in tenuiſſimum puluerem contritas.
Cinnamomi ℥.j.ß.
Zingiberis ℥.j.
Piperis, Galangæ ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ ...
Spicæ nardi, Ligni aloes, Macis, C... ana ʒ.ij.
Zedoariæ ʒ.j.

* Excalfacit, reſoluit ventoſitates, ...

torem corporis, reſtituit priſtinum colorem, & magis reſtaurat. *Nicolaus.*

Diacytonium compoſitum aliud.

℞. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis deſpumati ana ℔.iij.
Coque igne lento, tunc adde
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ.j.
Cinnamomi craſſi ʒ.iij.
Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ℥ ß.

Si autem affectus eſt calidus, coquenda ſunt cotonea cum aceti parte tertia. Et quandoq; permiſcetur ſuccus granatorum: quandoq; ſuccus Citri. quandoq; adduntur ſpodij, berberis, ſem. acetoſę, trium ſantalorum, roſ. rub. partes ęquales. Ventriculum firmat, coctionem iuuat, vomitum biliosum & pituitoſum ſiſtit: colorem corporis floridum efficit. *Meſues.*

Diacitonium è ſucco citoniorum.

℞. Succi Citoniorum deſpumati ℔.xij.
Mellis optimi deſpumati, Sacchari albiſſimi clarificati ana ℔.ij.

Coquantur ſimul ad iuſtam ſpiſſitudinem: deinde ab igne remotis, & adhuc tepentibus inſperge ſubſequentium pulueres minutiſſimè tritos, & per cribrum excuſſos.

℞. Cinnamomi, Nucis moſchatæ ana ℥.iv.
Caryophyllorũ, Zingiberis, Galangę ana ℥.ij.
Nardi Celticæ, Piperis nigri, Ligni aloes,
Macis, Zedoariæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ℥.j.
Confice ſecundùm artem.

Diacitonium aliud.

℞. Carnis Cotoneorum, Mellis, Aceti albi ana ℔.ij.
Piperis, Zingiberis ana ℥.iij.
Petroſelini Maced. ℥.j.

* Appetentiam languentem excitat, coctionem ciborum iuuat, iecur & ventrem totum roborat: ventriculi diſpoſitiones propè omnes, exceptis quæ ab æſtu vehementi fiunt, modicè iuuat. *Galenus.*

Aliud.

℞. Succi Cotoneorum, Mellis Attici ana ſextarios Rom. ij.
Aceti ſextarium ß.
Zingiberis ℥.iij.
Piperis ℥.ij.

At in calido ventriculo aufer piper & zingiber.

Aliud.

℞. Succi Cotoneorum,
Mellis deſpumati ana ℔.iij.
Aceti ℔.ij.
Piperis lõgi, Zingiberis, Cinnamomi ana ℥.j.
Caryophyllorum, Ligni aloes ana ℥.ß.
Moſchi ℈.ij.

Succu, mel, acetũ igne lento coque, continenter deſpumando ad mellis craſſitudinẽ: tunc inſperge cætera. * Appetentiam languentem excitat, ventriculum & hepar roborat, coctionem iu-

A uat & retentionem, eam reſtringendo. *Meſues.*

Aliud.

℞. Carnis Cotoneorum in vino coctorum,
Mellis deſpumati ana ℔.iij.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Cardamomi, Galangæ ana ʒ.j.
Cinnamomi craſſi ℥.iij.
Zingiberis, Piperis longi, Macis ana ʒ.iv.

Carnem & mel igne lento percoque: tunc adde
B reliqua. * Firmat ventriculum, coctionem iuuat, vomitum biliosum & pituitoſum ſiſtit, colorem corporis floridum efficit. *Meſues.*

Conditum ad frigidum humorem.

℞. Trochiſ. de Capparibus, Conditi Citri ana ʒ.ß.
Spec. Diagemmæ ʒ.ij.
Sem. Aniſi, Cumini Fœniculi ana ʒ.ij.
Sacchari quantum ſufficit.

Fiat conditum, quod bracteis auri contegatur.
C deturq́, cochleare. *Andernacus.*

Conditum pro Ventriculo laxo.

℞. Corticis citri conditi ſicci ℥.ß.
Carn. nucis moſchat. condit. ʒ.j.
Nucis communis conditæ vnam,
Conſeruæ roſarum ʒ.ij.
Sacchari roſati ad pondus omnium,

Fiat Conditum: doſis cochlear vnum, mane & veſperi hora vna ante cibum. *Caſpar. Bauhinus.*

D DE CONDITIS COMpoſitis refrigerantibus.

Conditum Cor calidum alterans & roborans.

℞. Conſeruæ Anthos, Roſarum, Borraginis, Bugloſſi, Capillorum veneris ana ʒ.ij.
Corticum citrij conditorum ʒ.j.ß.
Pulueris electuarij pleresarchõ diarrhodonis abbatis, trium ſantalorum ana ʒ.ß.
E Foliorum auri num. vj.
Sacchari quod ſufficit vt fiat cõditum, auro cooperiatur. *Heurnius.*

Conditum ad humorem calidum.

℞. Conſeruæ Bugloſſi, Roſarum, Nymphææ ana ʒ.ij.ß.
Spec. Diamarg. frig. pul. Coralli rubri ana ʒ.ij.
Pul. frag. lapidum precioſorum ana ℈.j.
Sem. Oxalidis, ſem. Portulacæ, ſem. Cichorij ana ʒ.j.
F Fol. auri num. iv.
Sacchari albi quantum ſatis eſt.

Mixta redigantur in conditum, quod auellanæ magnitudinis inſtar exhibetur. *Andernacus.*

Conditum ad inflammationem pulmonis.

℞. Cõſeruæ violarum ℥.ß.
Conſeruæ Bugloſſæ ℥.ij.
Spec. Diatrag. frig. ʒ.j.
Spec. Diamargarit. frig. ℈.ß.
Sacchari candi, Sacchari albiſſimi ana q. ſ.

Fiat conditum. * Refrigerat, confortat, & humectat. *Rondeletius.*

Conditum refrigerans & conſtringens ſtomachum imbecillum.

℞. Conſeruæ Roſarum ℥.j.
Spec. Diamarg. frig. ʒ. j.
Coralli rubri ʒ.ß.
Sacchari q.ſ.
Fiat conditum. *Rondeletius.*

Aliud à paſtu conueniens.

℞. Myrobal. Emblicorum, in aqua roſ. ablutorum num. x.
Cort. Citri, Conſeruæ Roſarum antiquæ,
Carnium cotoneorum ana ℥.ß.
Coralli rubri, Margaritarum ana ʒ.ij.
Spec Diarrhod. Diacitoniten ſine ſpec. calidis ana ʒ.ß.
Sacchari roſati tab. quantum ſufficit.
Fiat conditũ, de quo capiat poſt paſtum. Ad ſpiritus fœtorem additur aromaticũ roſ. & parum moſchi, & diamoſchi vel ambræ, &c. *Rondeletius.*

Conditum ad calorem iecoris.

℞. Conſer. Cichorij, Violarum, Nymphæę, Bugloſſi ana ʒ.ij.ß.
Conſeruæ Roſ. ℥.j.ß.
Spec Diamarg frig. Triaſantalorum ana ʒ.ß.
Fol. auri num. viij.
Sacchari albiſſimi quantum ſufficit.
Miſceantur, fiatque conditum. Detur cochleare vnum *Andernacus.*

Aliud ad idem.

℞. Spec. Triaſantali ʒ ij.
Specierum Diamarg. frig.
Spec. Diatrhod Abb. ana ℈.ij.
Conſeruæ Cichorij, Violarum ana ℥ j.ß.
Sacchari albiſſimi, ex aqua intybi, vel cichorij diſſoluti quantũ ſatis eſt. nempe ad ℥.iij.ß.
Finguntur hinc teſſellæ, quæ drachmas duas aut tres pendeant. *Idem.*

DE CONDITIS PVRgantibus.

Diacitonium purgans.

℞. Succi Citoniorum ℔.iij.
Mellis albi ℔. ij.
Coque cõtinenter deſpumando, donec manus non inficiat, quæ forma eſt miuæ ſimplicis vſitatæ: deinde iniice ſequentia: Scammonij in malo Citonin correcti ℥ j.ß.
Caryophyllorũ, Zingiberis, Maſticis, Piperis long, Cinnamomi, Nucis moſch. ana ʒ.iij.
Miſce ſimul omnia. * Colico dolori & alijs partium nutritoriarum morbis ſalubre eſt. Datur ab aureo vno ad aureos tres. Aut
℞. Scammonij ʒ.v.

A Turbith ʒ.xij.
* Cholagogum erit, ſimul & phlegmagogum.
Aut abiecto ſcammonio, miſce
Turbith ʒ. xxv
Carthami ʒ. v.
* Phlegmagogum ſolùm erit. Aut ſi bilem atram vacuare velis, hoc eum loco
℞. Helleborum nigrum, vel h[illegible] [illegible] thymum. Quidam eum ſaccharo c[illegible] cum carnibus tantùm ali[illegible] cũ amb[illegible]

B *Pruna purgantia.*

℞. Foliorum Senæ mundatæ ℥.[illegible]
Cinnamomi Sem Fœniculi ana ʒ.ß.
Rad Galangæ ʒ.ij.
Fiat infuſio per noctẽ: dein mane fiat [illegible] litio. Poſtmodum coletur & colaturæ [illegible] Prunorum Damaſcenorum ℔.ß. coqua[illegible] coctum clarificetur, dulcoretur cum Sacchar[illegible] & ad perfectionem ſupra prunas coquatur.

C *Paſſulæ purgantes.*

℞. Paſſularum Corinthiacarũ munda[illegible]
Infuſionis Roſarum ℔.j ß.
Foliorum Senæ ℥.iiij.
Infundantur folia ſenæ ſecundum artem in infuſionem Roſarum repentem per noctem [illegible] bulliant parum coletur: colaturæ ad[illegible] chari rubri ℥. viij. coquantur ad con[illegible] Syrupi. in cuius fine imponantur Paſſulæ & [illegible] rum bulliant rurſus. *Caſpar. Bauhinus.*

D *Paſſulatum leniens.*

℞. Foliorum Senæ mundatorum ℥ ij.
Aniſi ʒ.vj.
Aquæ ℥. ix.
Infundantur per diem & noctẽ & bulliant [illegible] ebullitione, fiatq; fortis expreſſio, cui [illegible] de
Paſſularum Corinthiacarum ℥.[illegible]
Bulliant ad exhauſtionẽ decocti & in fine add[illegible]
Sacchari rubri ℥.iiij.
Cinnamomi ʒ.j.ß.

E Serapij ænulam in ideam coquatur dum abe[illegible] Saccharũ. Accipiat ℥ ij. antequam paſtum [illegible] affundi poterit aliquid Serapij to[illegible] [illegible] quo vberius madeſcat. *Heurnius.*

Aliud.

℞. Radicum Polypodij quercini ℥ [illegible]
Foliorum ſenæ,
Radicum altheæ recentium ana ℥ ij
Aniſi ʒ.ij.
Omnia infundantur in vaſe vitreato & c[illegible]

F tur ſecundùm artem, fiat expreſſio [illegible] paſſularum per ſetaceum tra[illegible] bram. Sacchari albi ℥ ij. coquantur [illegible] donati craſſitudinem parum ant[illegible] accipiat drachmas ſex vel vnciam. [illegible]

De Cite

De Extractis, Sectio XXVI.

- EXTRACTA ſunt vel medicamentorum
  - Simplicium
    - Alterantium *qualitate*
      - Prima: *vt*
        - Extractum *Meliſſæ.*
        - Extractum *Chelidonij.*
        - Extractum *Card. Benedicti.*
        - Extractum *Iuniperi.*
      - Secunda: *& vel*
        - Glutinantia. *vt* — Extractum *ſymphyti.*
        - Semen *generantia. vt* — Extractum *ſatyrij.*
    - Purgantium
      - Bilem: *vt* — Extractum *rhabarbari.*
      - Pituitam. *vt*
        - Extractum *agarici.*
        - Extractum *aloes.*
      - Attam *bilem: vt* — Extractum *hellebori nigri.*
      - Aquam: *vt* — Extractum *eſulæ, thymelææ, &c.*
  - Compoſitorum: *vt* Extractum
    - Primum, *Ex ſemine Cnici, & alijs.*
    - Secundum, *Solutorium compoſitum.*
    - Tertium, *Minus efficax.*
    - Quartum, *Purgans.*
    - Quintum, *Ad omnes humores purgandos.*
    - Sextum, *Valenter purgans.*
    - Septimum, *Ex Helleboro nigro, & alijs.*
    - Octauum, *Ex aloe, & alijs.*
    - Rad. *Mechoacan.*

DE EXTRACTIS SIMplicibus alterantibus.

Extractum Meliſſæ.

Meliſſa minutim inciditur, inditurq; ampullæ vitreæ, & vino ſtillatitio, quod duos digitos ſupereminecat, perfunditur. deinde illa cæco operculo occluſa, maceratr in balneo, vel in ſole, vel iuxta fornacem diebus aliquot: poſtea eximitur, & ſub prælo valdè exprimitur, fæcibusque reiectis, recens herba in idem vinum ponitur, maceratur, exprimiturque, vt prius: isq; labor ter quaterq; repetitur, prout extractum efficax deſiderauerimus. Tandem vinū illud in balneo ex ampulla extillatur, dum extracti ſpiſſitudo in fundo mellis inſtar appareat, vel ſpiritu viui euocato, aquoſum affluat. *Andernacus.*

Extractum Chelidonij.

Chelidonij herba recens adhuc cum floribus & radicibus ſimul, pulris inſtar contunditur, inditurq; ampullæ, & in fimo equino per menſem maceratur: deinde in balneo humor ad fæcum ſiccitatem vſque extillatur: poſtea hæ conteruntur in puluerem, & humore paulo antè prole-

A cto, perfunditur, rurſusque diebus triginta in fimo maceratur, vt prius: tunc ex cineribus calidis diſtillatur, ſeparaturq; aqua ab oleo: quod Chemici veram Chelidonij eſſentiam appellant. Ex fæcibus in cinerem redactis cum aqua ſal elicitur. *Andernacus ex Paracel.*

Extractum Cardui benedicti.

Extractum Cardui benedicti cōficitur, vt Meliſſæ. * Præſtantiſſimum eſt remedium præſeruatiuum ad peſtem. *Crato.*

B

Extractum Iuniperi.

Baccæ iuniperorum recentes, maturæque, in Septembri menſe collectæ, modij inſtar, in mortario conteruntur, dum nulla earum integra ſuperſit: deinde lebeti, qui quatuor aut quinq; vrnas continet, induntur, coquūturq;, donec omnem vim exuiſſe videantur: poſtea ab igne remouentur, & quàm validiſſimè ſub prælo per lineos denſosq; ſacculos diligenter & exactè exprimuntur. mox ſuccus expreſſus iterum per li-
C neum ſacculum colatur: quò purior euadat, & materia terreſtris, ſi quæ adhuc ineſt, ab eo ſeparetur: tandem igni rurſus ſuperimponitur, incoquiturque, donec ad ſpiſſitudinem perueniat, &

purpureus quaſi appareat. Illud autem aduertē-dum eſt, ne dum coquitur, aut effluat, aut adu-ſtionem reſipiat. Duplici igitur quidam lebete vtūtur, vt cum ſuccus ferè incoctus fuerit, com-mutari poſſint, qui tamen coctionem diligenter obſeruarint, ij vnico perficere poterunt: nimi-rum vt paulatim ſuccum in lebetem infundant, neque ſingulis vicibus ſupra modum impleant: ne dum ille inflatur, præſertim in ſecunda ebul-litione, quādo ferè percoctus eſt, totus in ignem defluat, quare diligētia adhibēda eſt, & cochlea-ri culinario continuè ſubigi, commouerique de-bet. in prima quidem ebullitione à fundo vſque agitandus, ne aduratur: aliàs ingratus fiet, & ad-uſtionē referet. Præſtat etiam, vt ad iuſtam craſ-ſitiem percoquatur. temporis namque proceſſu per ſe magis ac magis extenuatur, gratiorque eua-dit, quo purior ſeruatur: niſi enim mundus teti-neatur, perdurare nequit. * Præcellentiſſimū eſt extractum in curandis præcauendisq; morbis. Datur adul[illegible]tib*, cochlearis inſtar manè & ve-ſperi: iunioribus, minore pōdere. Benefacit præ-cipue calculoſis, arenoſis, colicis, vteri ſtrangu-latui, menſtruis ſuppreſſis, variis defluxionibus, anguſtiæ pectoris, tuſſi, cruditati ſtomachi, peſti-lentiæ, ſyncopæ, vertigini, oculorum doloribus, phrenitidi, ſurditati, oris fœtori, aquæ ſubter cu-tem, morbo comitiali, abſceſſibus internis, & membrorum tremori auxiliatur: ſtomachumq; & caput corroborat: iecori cōuenit: prodeſt mē-ſtruis ſuperfluis. præſeruat ab omni morbo ſu-peruenienti: viſum incolumē ſeruat: contra om-ne venenum, & aerem peſtilentem ſingulariter efficax eſt, vt non immeritò Germanorum The-riaca dici queat. In autumno, hyeme & vere ſe-curè vſurpari poteſt, idque pro ſuperuenientis morbi ratione ſemel aut bis in ſeptimana, præ-ſer[illegible]tionis gratia. Per æſtatem, cùm calor viget, vtendum eo non eſt, niſi neceſſitas poſtulet. Ad duodecim annos ſeruari poteſt, ſi ritè ſit confe-ctum. *Andernacus ex Anonymo.*

Extractum Symphyti.

Extractum Symphyti eodem, quo ſequens ex Satyrij radicibus, modo paratur. * Ad ramices curandos efficaciſſimum eſt. *Idem.*

Extractum Satyrij.

Radices Satyrij repurgatæ contūduntur, & cū æquali medullæ panis portione probè ſubigun-tur, macerāturque in calido fimo donec in etemo-rem rubicundū redigātur: deinde ſub prælo va-lidè exprimuntur, & fæcibus relictis, alius panis admiſcetur, ponunturq; in fimū, & exprimūtur, vt antea [illegible] diu reiteratur, quouſq; omnia in liquorem leni[illegible] inſtar redacta fuerint: hic poſtea ampullæ indit, & in calore fimi aut aquæ ſinitur per dies aliquot: tandem diſtillatur, ſepa-raturq; aqua ab oleo, ſiue ſucco, quem ſangui-nem ſatyrij appellant. is proprio, vel meliſſæ ſale imbuitur, & ex vino, ſiue aqua [illegible] laritij datur. * Vterum confirmat, & ad concipiendum aptio-rem reddit. omnes facultates corroborat. *Idem.*

A *Extractum Scyllæ.*

Ex rad. Scyllæ ſuccum extrahes, qu[illegible] modo præparabis vt extractum El[illegible] quod melius eſt, cū mulſo maluatico [illegible] Humores craſſos, lentos, & hotac [illegible] incidendo, tenuando, tergen[illegible] coquendo euacuat, & hepatis ac [illegible] ctiones tollit. Exhibentur ℈. [illegible] pro [illegible] cc[illegible] pectorali, aut cum a[illegible] *Quercetanus.*

B *Extractio Sulphuris, vel eſſentia in [illegible]lore auri, & rubini.*

℞. Sulphuris partes duas, lique[illegible] vitreata: liquefacto ſulphure inſp[illegible] tartari pars vna, & agitetur bene cum [illegible] per calorem lentum, donec in ſp[illegible] retur in colore ſubrubeo. Poſtea cu[illegible] tula ſuper orbiculum madefactum [illegible] reat ligno, & factum eſt. Deinde tere [illegible]

C & pone in vitrum. q.v. & ſupernt[illegible] ſtillatum, vel ſpiritum vini, & in [illegible] rabitur, in colore citrino, vel croceo, & cu[illegible] noctem reſideat, colorabitur quaſi [illegible] inclinationem euacuatur in ſpe[illegible] ius virtus eſt in morbis corrodentibus, & [illegible] rhoidibus, & omnibus, quæ corro[illegible] exterius. Ad vlcera Gallica, peni[illegible] ma[illegible] riationes, &c. *Alexius Pedemontanus.*

D DE EXTRACTIS SIM[illegible] plicibus purgantibu[illegible]

Extractum Rhabarbari Paracel[illegible]

℞. Rhabarbari electi, craſſiuſcu[illegible]
Aquæ tartareæ ℔.iv.

Macerentur in Baln. Mariæ per die[illegible] inde lēto igne decoquatur, do[illegible] per[illegible] rhabarbarum: tum per laneum cribrum [illegible]

E coletur accuratè, & validè exprimatu[illegible] colatum euaporet cum tempore [illegible] eorum nouies infuſi, ad iuſtam ſp[illegible] in vitro recondatur diligēter. Doſis a[illegible] cum iure aliquo. Excellēs & clem[illegible] ricum, quod deijcit non modo b[illegible] tuitam ipſam, tam in pueris ætate t[illegible] in prægnantibus.

Extractum Rhabarbari.

℞. Rhabarbari quantum ſa[illegible] eſt.

F Cui affunde ſpiritū vini, atq[illegible] uſq; plus ſatis coloretur: tū effund[illegible] ritum paulatim in balneo ſep[illegible] ſus rhabarbaro priori affuodito [illegible] infuſione relinquito in loco cal[illegible] lorem acquirit, tum cola & [illegible] para per deſtillationem [illegible] repetendū, quoad ſpiritus a rhabar[illegible] loretur amplius. [illegible] ſum expr[illegible] fi[illegible]ium de[illegible] habet enim [illegible] tatis au[illegible] rotis a rhabarba[illegible] ne eſt inutilis, & ſimul multæ [illegible]

quæ non ſunt negligendæ. ideoq; ad hunc modum deſtillare oportet per filtrum.

Per roſtrum ſeu naſum alembici, filo trahe filtrum, digiti vnius latitudine, quoad præ naſi anguſtia, filtrum amplius non ſequatur: cauendo tamen ne nimia violentia diſſiliat vitrũ. quo facto, impone ſpiritum filtrandum in alembicum obſtructum charta humectata. Spiritum per filtrum deſtillatum extractioni quę prius erat ſeparata, rurſus in vitro affunde (multum enim vitro adhæret, ideoque in primum vitrum, cui ſpiritus erat infuſus, omnes ſpiritus rhabarbari percolandi ſunt, & ad ſeparationem infundendi) non curando, quòd extractio vna iam prius in vitro reperiatur. omnes enim extractiones neceſſariò coniungendæ ſunt, & ad extremũ aquæ deſtillatæ permiſcendæ, & rurſus ſeparandæ, quoad aqua limpida extrahatur. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbari electi fragmentorum libram minutim incide, & craſſiuſcule tere: & affunde ſucci depurati borraginis & bugloſſi, vtriuſq; libras duas. relinque per horas vigintiquatuor. Poſtea coque ad lentum ignem, donec extet & emineat rhabarbarũ. Exprime deinde fortiter, & expreſſam decoctionem per laneum colatorium transmitte & exprime, vt ſubſtantia in colatorio maneat. Colaturam coque ad mellis conſiſtẽtiam, adiecti ſacchari optimi vncia. Quidam in baln. Mariæ ad ſpiſſitudinem coquunt, ne aduratur: quod præſtat, quemadmodum & in duplici vaſe. * Purgando da deglutiendum cũ gutta olei cinnamomi & aniſi mixtum, & azymo inuolutum, faciendo in doſi periculum à ſcrupulo vſque ad duos. Suauiſſimè lubricat ventrem etiam in infantibus. Quidam quoniam rhabarbarum per ſe nõ valde purgat, acuunt etiam extractionem cum modico diagrydij optimi: quod nihil obeſt. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

℞. Rhabarbari electi ℥.iv.

Puluetiza, & infunde in aquas appropriatas: ſtet infuſum per diem & noctem, deinde fortiter exprime. Illam expreſſionẽ adiecto ſaccharo candi, quantum videbitur, leuiter in arena exhalando, exicca ad craſſitiem electuarij. *Euonymus.*

Extractum Rhabarbari aliter.

Rhabarbarũ pulueriza, illud include vaſe vitreo, oblongo collo, affundendo vini alcool, vt ſupernatet quatuor digitis: obturato vaſe, fac digeratur in Baln. M. per tres aut quatuor dies, donec tandem menſtruum coloretur. coloratum transfunde ſeorſim, quod reſeruabis: nouũ menſtruum denuò fæcib. affundendo, donec nõ amplius illud tingatur, & magma, ſiue fæx Rhabarbari ſubalba remaneat. Circulatis ritè omnibus ex arte, ſeparetur menſtruum per Baln. M. & remanebit in fundo Rhabarbari eſſentia. cui adde pro oñ j. Olei cinnamomi ℈.ij. Cuius ſi exbibeas ℈.j. cum cochleari vini albi potentius purgabit, quam ℥.ß. in infuſione. idq; minori cum perturbatione. Poteſt exhiberi hoc medicamentum infantibus, prægnãtibus ſenibus, & ex morbo iam imbecillis: purgat, & educit flauam bilem. Fæx ſiue terra, quæ remanet, eſt aſtringentis facultatis, qua ratione lienteriæ, dyſenteriæ, & alui fluoribus præſcribitur. Quod ſi quis potentius purgare cupiat, fæcẽ calcinet in reuerberio, tum per aquas, alkali extrahat, idque reiteratis filtrationibus purificet, vt ſal albus inſtat. Eſſentiam extractam ſuo alkali ſupernatat, digerat, & demum diſtillet: hoc enim modo vis omnium medicamentorum augetur. *Quercetanus.*

Vel

Rhabarbari puluerem infunde Aquæ vitæ, ita vt aqua hæc ſupernatet quatuor digitis: balneo tepeſcat dies quatuor: coloratum vinum effunde & nouum infunde id repete dum color nullus reddatur. adiice aliquid Cinnamomi: detur cum vino hęc aqua vitæ. Alij extillant aquam vitæ, & reſtibili in fundo ſucco addunt Olei cinnamomi ſcrupulos duos, ad vnciã ſucci. Doſis eſt ſcrupuli pondus cum vini albi cochleari. infanti & prægnanti innoxium. *Heurnius.*

Extractum ſcammonij

Scammonium Spagyrica præparatione commodũ vſui redditur, vt ſine vllo periculo multis alijs medicamẽtis immiſceri poſſit, & tuto exhiberi ad purgandam bilem & pituitam. Electum Scammonium ſoluatur in oleo Maſticis ſpagyricè extracto cum vini ſpiritu: quo facto, digerantur per octo dies in Bal. calido, in vaſe optimè clauſo: quod vel clarum erit, & pellucidum, transfunde, affundendo rurſus nouum menſtruum, donec totam eſſentiam attraxeris interim tamen omnes fæces ſeponito. Tum ſeparato toto menſtruo, affunde denuò vini ſpiritum corallatum, vt ſupernatet quatuor digitis: circulentur omnia in Bal. per x dies, aut amplius. Demũ menſtruum extrahe, & pro ℥ j ne. eſſentiæ relictæ in fundo vaſis, adde eſſentiæ veræ corallorum, & margaritarum ana ℈.j. eſſentiæ Croci ℈.j.ß. Olei aniſi, & cinnamomi ana ℈ j.ß. Fiat mixtura ad blandũ ignem ad cõſiſtentiam debitam. Miſceatur hæc eſſentia ſic præparata cũ eſſentia Aloes, & Myrobalanorum, & fiat mixtum medicamentum ad bilem expurgandum perutile, item ſeroſa excrementa e capite educenda. Per ſe exhiberi poteſt ℈.ß. cum ℥.ij. Olei amygdal dulcium: ſine vlla perturbatione, aut læſione cordis, ventriculi, & hepatis, è vaſis ipſis bilem educit. *Querces.*

Extractum Elaterij.

Ex ſucco è cucumeris agreſtis fructibus autumnali tempore extracto, dum præ maturitate pallente, fit præſtantiſſimum medicamentum, ſi debitè prępáretur, ad ſeroſa & billioſa excrementa euacuanda. Elateriũ Græcis hoc medicamentum dicitur, quod efficacius multo redditur, & ſine periculo exhiberi poterit, ſi ita præparetur. Hic ſuccus clementer per expreſſionem extractus per filamenta diſtillетur, ita vt fæx omnino ab ipſo ſeparetur: deinde indatur vaſi vitreo, ob-

F

longo collo: cui affunde ſpiritus vini ana æquales partes, omnia poſtea digerãtur in Bal. tepido per aliquot dies, donec fæx & tota impuritas ſecernatur: ſeparato priori menſtruo, blando igne, alium vini ſpiritum, infuſionis ſpecierum Diamarg frig. affunde, & circulentur omnia in pelicano x dierum ſpatio, vt vis medicamẽti augeatur, & ab ipſo omnis malignitas auferatur: ſeparato denique vltimo menſtruo, coaguletur igne lentiſſimo, quod fiet intra paucos dies. Huius cape ofi. j. cui adde olei nucis moſchatæ, & cinnamomi ana ℈. j. fiet mixtura. & ſic obtinebis præparationem Elaterij Spagyricorũ, ſiue ipſius eſſentiam, mirifice ſeroſa excremẽta etiam è iuncturis trahentem & e cerebro euocantem arthriticis, hydropi. cephalalgiç veteri, & epilepſiæ valde conducentem. *Quercetanus.*

Idem, aliter.

Rhabarbarum eodem modo infundi poſſet, quo ellebori nigri radices, vt infra dicetur: ſed in aqua cinnamomi, & cum ſyrupo roſato ſolutiuo fieri debet ſuccus de rhabarbaro. *Medicus quidam ad Geſnerum.*

Extractum Agarici.

Agaricum rectius maceratur & decoquitur, quam ex vini ſpiritu, aliove humore extrahatur. Si tamen omnino eius ſuccum ad hunc modum parare cupias, id quoq; per aquã aniſi, cui oleũ ipſius ademptum ſit, præſtare poteris. * Ad capitis affectus, præſertim defluxiones eius efficax. *Andernac. ex Anonymo.*

Extractum Agarici, Senæ, Polypodij, & Mechoacæ, &c.

Agaricus eodem modo paratur, vt Rhabarbarum: craſſam pituitam maxime a ventriculo, meſenterio, iecore, liene, & pulmonibus expurgat, à cerebro & neruis debilius trahit, quòd vis ipſius ſit imbecillior. Exhibentur eius ℈ ij. etiam impuberibus, & ſenibus. Sed quoniam aliquantum ventriculum offendit, cum oleo Zingiberis, & Spicæ corrigitur. Sic ex Sena, Polypodio, Mechoaca, Myrobalanis, & reliquis huiuſmodi elicies extracta, ſiue eſſentias: quæ omnia exhiberis quando, & quibus cõferent, additis proprijs correctiuis pro morbi exigentia, & ægrotantium viribus. *Quercetanus.*

Extractum aloes.

Aloe in puluerem redacta ex humore idoneo maceratur in loco calido tam diu, donec is coloretur: deinde hic relictis fæcibus eximitur, & recens iterum affunditur: idq; tantiſper reiteratur, quoad nullum amplius colorem extrahere videbitur. poſtea omnis humor congregatur, per filtrũ, vt vocant, colatur, & ſuccus in fundo remanebit: qui ſyrupo roſarũ ſolutiuo, aut ſimili, ad iuſtam ſpiſſitudinem coqui debet. *Andernacus.*

Extractum aloes, aliter.

Extractum Aloes præparabis, vt extractũ Rhabarbari: quod bilem pituitamq, craſſam expurgat, ſed lente, præcipuè è ventriculo & inteſtinis,

A caſq; partes, tũ detergit, tum [illegible] roborat. Extracto adde oleum Caryophyllorum, & Macis, ad vim ipſius [illegible] maſticis, ad acrimoniam, & [illegible] tundendam. *Quercetanus.*

Extractum Turpeti.

Turpetum albiſſimũ, gummoſum, & recenter recens, in puluerem tenuiſſimum [illegible]tur, quod indas matratio vitreo [illegible] & hermetice clauſo, affunde [illegible] B qui ſupernatet materiæ tribus [illegible] gitis, & ſic omnia ſtent in Bal. M. tepido per [illegible] os, aut tres dies, quò eſſentiam totam [illegible] attrahat: illud ſeorſim reſeruato [illegible] affunde denuo, donec nihil amplius [illegible] elici poſſit. fæces ſemper ſepone [illegible] rius eſt, elige, vt artis eſt. Quo facto [illegible] omnia, vt ſummum acquirant perfe[illegible] dum ſeparato omnino menſtruo, [illegible] tum perfectius reddetur, ſi in corre[illegible] C dctis pro ℥. j. eſſentiæ, olei nucis mo[illegible] Zing berig ana ℈. j. Iſtis enim ſic e[illegible] ditur, vt proprietate quadam mira[illegible] ne nauſea, & aliqua perturbatione [illegible] & remotiſſimis, ac profundiſſimis [illegible] pituitam viſcidam, & craſſam euac[illegible] alias tenuem ſolummodo, [illegible] cerct. Exhibetur huius eſſ[illegible] bro, aut decocto pectorali. Hydrop[illegible] pituitoſis omnibus affectibus conf[illegible] D *cetanus.*

Extractum Colocynthidis.

Colocynthis puluerizentur tenuiſſimè cui affunde vini alcool optime præparati [illegible] tet ſex digitis: digerantur in balneo M[illegible] ſo hermetice tribus ſeptimanis. Am[illegible] illo temporis ſpatio totam acrimoniam. [illegible] ſi diutius digeratur, extractum [illegible] reddetur optimum medicamentũ ad p[illegible] E & ad alios humores craſſos, & glut[illegible] fundioribus partibus attrahendos [illegible] xa. Quare vertiginoſis, hemicran[illegible] cis, apoplecticis exhibetur, cum S[illegible] ſimplici, vel myrtillorum. Corrigitur [illegible] oleo Maſticis, nucis moſchatæ, & cinnamomi [illegible] *Quercetanus.*

Extractum Euphorbij.

Euphorbium, vt præparetur, [illegible] prius in aceto roſato albo, in Bal. v[illegible] F ſtillato, & per iterate im tranſmut[illegible] ciendum, quò terreſtreitas om[illegible] purior remaneat hæc lachryma [illegible] cerum, vt ipſius emendetur acrimonia [illegible] t's ablutionibus in aqua [illegible] phorbio per acetum reſoluto, [illegible] ablutio, affunde vini ſpiritum, quo [illegible] trahes, fæcibus ac impuritatibus ſep[illegible] ma circulato cum nouo [illegible] x dies: deinde ſeparato menſtruo, [illegible] lentiſſimo addendo ſub finem olei [illegible] ℈. ij. Olei aniſi ℈. j. eſſentiæ coral[illegible]

Fiat mixtura. Doſis eſt ℈ j. cum decocto competenti. Paralyſi, Arthritidi, Spaſmo, Hydropi valdè conducit, & pituitam quantũuis lentam, craſſam, & impactam neruis ipſis, & iuncturis, ſine aliqua perturbatione euacuat. *Quercetanus.*

Extractum Opopanacis, Sagapeni & Sarcocollæ.

Eodem modo, quo extractum Euphorbij, ex Opopanaceo, Sarcocolla, & Sagapeno medicamenta præparantur, ad eoſdem affectus vtiliſſima, quorum vim purgatricem per inferiora Græci reticuerunt, ſed ab Arabibus inuenta fuit. Purgant autem iſta clementius, quàm Euphorbium: ex omnibus fit mixtum medicamentũ, purgans craſſam pituitam, & viſcidam etiam à remotis partibus, cerebro, neruis, iuncturis, & thorace.

Extractum Hermodactylorum.

Ex radice Hermodact. ab & elect. eodem modo vt ex Elleboro eſſentia elicitur, quæ pituitam craſſam & lentam à iuncturis præſertim trahit: ob id arthritidi multùm confert, corrigi tamen debet cum oleo cumini & caryophyllorum, ne ſuo humore flatulento ventriculum lædat, & in ipſo nauſeam excitet. Exhibetur per ſe vel cum decocto competẽti, pondere ℈.j. plus vel minus pro ſumentis viribus. *Quercetanus.*

Extractum Hellebori nigri.

Cortices radicis hellebori nigri, medulla exempta infundantur in aqua aniſi, de qua ſit oleũ ſeparatum, & ſtet in infuſione per horas viginti-quatuor, vel quandiu libuerit: deinde bulliant ſimul, quouſq; extent radices ad aquæ ſcilicet ferè conſumptionem: coletur poſtea cum forti expreſſione. Vltimò decoquatur expreſſum cum ſyrupo roſato ſolutiuo ad ſufficientem ſpiſſitudinem: reponatur in vaſculo terreo vitreato & vtere. Doſis eſt ℈ j. vel ℈. j ß. * Purgat ſine moleſtia humorem melancholicum. *Medicus quidam Cæſareus ad Geſnerum.*

Extractum ſiue eſſentia Ellebori nigri.

℞. Rad. Ellebori nigri Autumnali tempore collectarum tecentium ℔.j. Decoquantur cum aqua aniſi & pulegij (ex quibus oleum Chymice extraxeris) in vitreo vaſe benè clauſo in Bal. M feruentiſſimo per integrum diem, quo facto, comprimendo ſuccum omnino extrahe: Fæces autem abijcito: quod reliquum eſt, indas alembico vitreo, vt menſtruum ſeparetur, & remanebit in fundo alembici viſcida quædam ſubſtantia, cui affunde ſpiritum vini optimi, qui materiæ ſupernatet quatuor digitis: ponantur omnia in matratio oblongo collo, & bene obturato, digeratúrq; in Bal M. per duos, aut tres dies: quod clarum & pellucidum eſt, tamen amarum, affunde alio vaſi, nouumq́, denuò vini ſpiritum infunde, faciendo vt prius, donec totam eſſentiam reiteratis digeſtionibus attraxeris, ſemper fæces ſeponendo, vt artis eſt. Quo facto, ſepata prius menſtruum cum calore Balnei. ipſo ſeparato fac circulentur cum nouo vini ſpiritu, infuſionis maceris, per aliquot dies. Rurſus optime ſeparato vehiculo remanebit in fundo Eſſentia Ellebori, mediocris conſiſtentiæ, & ſubcoloris. hanc ad multos vſus reſeruabis. Huius eſſentiæ [illegible] cui aliquot guttulæ olei aniſi, & menthæ admiſtæ fuerint, exhibitæ ciuſ [illegible] cum decocto compe[illegible] vel aqua lumbr[illegible]rum, hydropicis. Item cum aqua Betonicæ, cerebri affectibus, vt maniæ, melancholiæ, vertigini, epilepſiæ, & paralyſi confert. Bilem enim vtramq; & pituitam ſine vlla moleſtia corpus denique totum excrementis corruptis expurgat, quod quidem [illegible] acolume, & velut iuueni[illegible] reddit. Neq, ſolùm noxios humores, & excrementa e vaſis attrahit, ſanguinem purificando, ſed à toto corpore, & cute ipſa. qua ratione epilepſiæ, cancro, eryſipelati, malo mortuo, & phagedænis valdè conducit. *Quercetanus.*

Aliud.

℞. Succi Fœnicul vel aquæ quæ rel qua fuit ab Olei Aniſi deſtillatione lib. [illegible] infunde Cinnamomi ℥.ij.
Sem Aniſi ℥.iij.
Maſtiches ℥.ß.
Flauedinis corticum citriorum ℥ iij.

Macerentur tepidè per plures dies, dum nimis vis tranſijſſe in liquorem videatur. hinc fiat colatura, quæ effundatur ſuper Cortices radicum Ellebori nigri, exempta prius medulla: & iterum quam diutiſſime macerentur, quò eorum vis tota ferè fuerit eliquata: deinde bulliant dum ſuccus ferè conſumatur: & cortices iam tum fortiter prælo exprimẽtur, & colatura iterum coquatur, adiecto pauco Syrupo roſati ſolutiuo, dum Opiatæ ideam inducat. Vel priuſquam ita coquatur, nouæ contuſæ Radices inijci poterunt, cum Manipulo Roſarum rubrarum, & quid vini rubri, ac repeti eadem hiſtoria. Datur cum vino albo aut ex iure aliquo à ℈.j. ad ℥.j. *Heurnius.*

Aliud.

℞. Radicum Veratri nigri effoſſarum ſub ortum Solis, incrementa ducente Luna, ac peragrante dodecatemorion Capricorni, leonis, aut ſagittarij, in pulpam contundantur, & diſtillentur dum nõ amplius liquoris fundant hoc fieri vi validi caloris in arena. Hic c nis cum Vino liqueſeat in lixiuium: mox balneo exhauſto liquore, Salem fundus dabit, qui omne vitium humani corporis antiquatum in cauſatijs abigit, ac in floridam iuuentam effœtum corpus reuocat Soluitur cum Vino, Croco & Ambra. Doſis eſt à ℈.j. ad ℥.j. *Heurnius.*

Extractum lapidis Armeni, & Cyanei.

Lapis Armenus & Cyaneus candentes extinguantur ſexies in aqua ardenti, poſtea reducantur in tenuiſſimum puluerem quo facto, pului his abluatur aqua fontana, eijciendo terram,

[illegible] mitabit, hocque fac pluries: [illegible] in puluerem prius exiccatum [illegible] aqua [illegible] aut bugloſſi euapora aquam [illegible] igne lento, quo exiccato, cum [illegible] noſtro menſtruo & ſpiritu vini digerantur [illegible] M. & circulentur per xx. dies ad ſummam graduationem ſeparato menſtruo, coagulentur igne lenſſimo adde pro correctione eſſentia margaritarum, corallorum, & croci, cum oleo cinnamomi, & caryophyllorum. Melancholicis omnibus affectibus, maniæ, vertigini epilepſiæ, cephalalgiæ, quartanarijs & cancro conducunt. Doſis eſt ℈.j. ß. cum aqua meliſſæ, aut bugloſſæ. Purgāt enim atram bilem, & quicquid craſſum & tenax ſanguini eſt immixtum. Ipſis Cyancus ſic præparatus, poterit commodius multò exhiberi in confectione Alkermes, ad cordis tremorem, ſyncopen, mœſtitiam, ad ſpiritus omnes roborandos, & ad arcendum quoduis venenum.

Extractum eſulæ.

℞. Fol. eſulæ, ſicc. & puluer. q. ſ. eſt.
Spiritus vini q. ſ.

Miſce, cola, & in balneo deſtillentur, donec mellis craſſitiem acquirat. Per vomitum & aluum purgat. Hac quoque ratione helleborus niger extrahitur.

Extractum Eſulæ, thymeleæ, & Chameleæ.

Radices Eſulæ, thymelææ, & chamelææ, ſiue Mezerei, & Thapſiæ ſuccus, quæ partim pituitā, partim bilem euocant non tamen ſine mordacitate, cùm acria ſint omnia & ignea, valdeq; periculoſa, eodem modo, quo Elleborus parantur: exhibentúrq; illorum extractū ſine periculo, immixto mirobalanorum extracto ad hydropem, & ad ſcroſa excrementa expurgāda etiam in articulis [illegible]s. Doſis eſt ℈ j. cum ℥.j. olei amygdalarum dulcium. *Quercetanus.*

Extractum granorum Lathyridis.

Ex granis Lathyridis contuſis extrahes eodem modo eſſentiam, quo ex Helleboro nigro: cui addes oleū Maſticis, & nucis moſchatæ ad correctionem. *Quercetanus.*

Extractum radicum cucumeris aſinini.

Cucumeris aſinini radix menſe Maio colligi debet, deinde contundi, denique ex ipſa ſuccus optimè exprimi. Qui quidem filtrandus eſt bis, vel ter, donec clarus diſtillctur, & benè depuratus ſit cui affunde vini ſpiritum ſantalatum, & optimè præparatum, collocando omnia in balneo M. per tres aut quatuor dies quod purum eſt, transfunde, denuo vini ſpiritum affundendo, donec nullę fæces amplius ſeponantur. Tum circulentur omnia ſimul ad maiorē graduationem per aliquot dies. Quo facto ſeparato menſtruo, congelētur eſſentia igne leniſſimo [illegible], donec inſpiſſetur: cui adde pro oℨ.j. olei cinnamomi ℈.j. eſſentiæ croci ℈.ß. Hoc aūt medicamen-

A tum ſcroſa excrementa potenter [illegible] rat [illegible] hydropicis [illegible] bus [illegible] epatis, tum [illegible] ſi ℈. ß. aut plus pro ægroti [illegible] cum vino albo, id [illegible] *Quercetanus.*

Extractum ex ſemine Cni[illegible]

℞. Medullæ ſem. Cnic. ℨ.iv.
Turpeti albi, Fol. Senæ Alex ana [illegible]
Diagrid. ℨ.v.
B Rhabarbari electi ℥.j.
Agarici trochiſcati [illegible].v.
Mannæ granatæ ℥.j.ß.
Myrobal. Chebulorum ℥.ij.
Rad Polypod. ℥.ij.
Zingiberis albi ℨ.ij.

Minutim incidantur, vel craſſius co[illegible] in vini ſpiritum ex quo pulueri[illegible] Diambræ ℨ.j. per dies octo macerata [illegible] nantur, ſinanturq; ſtare in loco ca[illegible]
C quatuordecim: deinde ſacculo [illegible] prælo valde exprimātur poſt [illegible] ſum eſt ampullæ infundatur, & oper[illegible] ſitum, vinum extillatur, donec ad m[illegible] dinem peruenerit.* Drachma di[illegible] bus, adultis integra, ex iure [illegible] cum ſyrupi roſacei aut violacei [illegible] cia diluitur, potuiq; datur. *Ander[illegible]*

Extracta Hydragoga ſeu Aquam
D *ducentia.*

℞. Turpetum, Hermodactylos, T[illegible] Chamelæam, Eſulam, puluerem fac, [illegible] Spiritum vini ea copia vt quatuor [illegible] natet: macera tres dies in balneo [illegible] & aliud affunde: tandem euoca [illegible] pro vncia reſtibilis eſſentiæ adde [illegible] ſticæ & Zinziber. ſ. cuiuſq; [illegible] vi coſa ex corpore habita, nec [illegible] tur ſcrupulus cū vino rubro, aut d[illegible]
E rali. Hermodactyli corrigātur cum C[illegible] oleo & caryophyllorum [illegible] thymelæa, & thapſiæ eſſentia caſt[illegible] myrobalanorum. Datur ex his [illegible] vncia vna olei amygdalini dulcis. *H[illegible]*

Extractum ſolutorium compoſitum.

℞. Colocynthidis ℥.vj.
F Agarici optimi, Diagrydij Hellebo[illegible] ana ℨ.iv.
Aloes electæ ℥.j.
Elect. Diarrhod. Abb ℨ.ß.

Puluis electuarij ex aqua cinnamomi [illegible] vini diebus aliquot maceratur dem[illegible] cibus, illa ſuper medicamenta p[illegible] funditur, & in loco calido pe[illegible] res macerantur. poſtea exprimu[illegible] abſtrahitur per balneum, do[illegible] formandis catapotiis idonea [illegible] tur ℈.ß. vel etiam G.v. tantum. M[illegible] eſt catholicum, quaſi dicas, generale. [illegible]

Extractum

Extractum ſolutiuum minus efficax.

℞. Colocynthidis ʒ vj ℈.ij.
Agarici ℥.ß.
Rhabarbari ʒ.j.
Cinnamomi ℈.iv.
Aſari, Nardi, Roſ. rubrarum,
Maſticis, Xyloaloes ana ʒ j.
Styracis liquidæ ℈ iv.
Vini Maluatici menſ j.
Fiat infuſio, & extractio. *Magenbuch.*

Aliud.

℞. Pulpæ Colocynthidis ʒ.vj ℈.ij.
Turpeti albi & gummoſi ʒ.x.
Stœchadis Arabicæ ℥.ß.
Diagridij ʒ.iij. vel ʒ.vj.
Agarici optimi ℥.ß.
Rhabarbari electi ʒ.iij.
Cinnamomi ℈.v.
Rad. Aſari, Spicæ nardi,
Roſ. rubrarum, Maſticis,
Ligni aloes ana ℈ iv.
Aloes hepaticæ ℥.j.ß.ʒ.ij.
Styracis liquidæ ℈.ij.G.iij.
Inciſis & contuſis, infundantur in vino ſublimato: rectificetur, & fiat ſecundùm artem extractum. *Magenbuch.*

Aliud purgans, Norimbergæ in vſu.

℞. Colocynthidis ʒ.xiij.
Veratri nigri, Senæ Alexandr. ana ℥.ß.
Agarici optimi ℥.j.
Rhabarbari electi ℥.j.
Diagridij ʒ.xiv.
Cinnamomi ʒ ij.℈.ij.
Turbith, Stœchados Arab. ana ℥.ij.ß.
Roſ. rubrarum, Ligni aloes. Maſticis,
Ligni paradiſi, Myrrhæ, Aſari, Spicæ nardi,
Storacis liquidæ an. ℈.v.
Fiat infuſio vel putrefactio per aliquot dies, nēpe 10. 12. vel 14. cum eſſentia vini calida: & ſuccus deinde expreſſus vniatur cum aloes præparatæ ℥.iij. *Idem.*

Extractum purgans omnes humores.

℞. Spec. Diambræ ℥.ß.
Spiritus vini ℔.ij.ß.
Aquæ cinnamomi diſtil. ℔.j.
Macerantur per dies aliquot vaſe probè oblito, ne quid expiret: quotidie verò vas vitreum agitari debet, quoad liquor rubeſcat: deinde ſuper hæc quæ ſequuntur, funditur, relictis fæcibus in fundo vaſis:
℞. Colocynthidis ʒ.vj.
Turpeti albi ʒ.vij.
Agarici optimi ʒ.iv.
Veratri nigri ʒ.iij.
Euparorij Meſuæ, ſiue Gratiolæ,
Foliorum Senæ ana ʒ.v.ß.
Diagrydij ʒ.v
Rhabarbari electi ʒ vij.
Omnia inciſa macerantur in humore ſupradicto diebus quatuordecim: deinde ſacculo lineo inijciuntur, exprimunturq; ſub prælo ſtanneo. Li-

A quor excolatus effuſuſq, in ampullam imponitur balneo, & exullatur, donec id quod in fundo ſubeſt, ſyrupi acquirat ſpiſſitudinem. tunc in hoc aloes præparatæ, rurſusq; in puluerem redactæ ʒ.x. reſoluentur, & agitando vniuntur, quoad craſſamentū mellis inſtar appareat. * Datur ℈ i. vel ℈ ß. ex iure, aloue diluto: vel in catapotia per ſe, aut medicamentis purgantibus admixtis, redigitur, exhibeturq; ad deuorandum in aurora, aut longiſſimè a cœna, ita vt ſomnus ſubſe-
B quatur. *Andernacus.*

Aliud valenter purgans.

℞. Vini ſpiritus ℔ ij.
Aquæ Cinnamomi ℔.j.
Spec. Diambræ ʒ.j.
Spec. Aromat. caryophyll. ℥.ß.
Hæc per dies quatuordecim in aqua temperatè calida macerantur. deinde liquor fæcibus relictis, effunditur ſuper hæc quæ ſequuntur:
Diagrydij ℥.ß. Rhabarbari electi ℥.j.
C Trochiſc. Diacolocynthidos ʒ.iij.
Agarici Trochiſcat. ʒ vj.
Turpeti ex vino coroneorum macerati ℥.ß.
Veratri nigri, cum ſapa, dauco, & cinnamomo præparati ʒ.vj.
Fol. Senæ Alexand. ℥.j.ß.
Sem. Citri albi ʒ.j.
Cort. Citri ʒ.ß.
Enulæ campanæ ℥.j.
Rad. Cichorij ʒ.vj.
D Scolopendrij veri, Flor. Stœchados,
Maſticis, Myrrhæ,
Roſarum rub. ſem. Fœniculi,
Semin. Aniſi ana ʒ.j.ß.
Singula contunduntur, macerantur q; vt dictum eſt, poſtea ſub prælo exprimuntur, & ampullæ impoſita, diſtillantur, donec craſſitudinem mellis acquirant: poſtremò aloes ʒ xij. diſſolutis, repurgatisq; ex vino ſtillatitio, vniūtur in modū ex
E tracti: quod oleo cinnamomi, aut caryophyllorum imbuitur, ac vitreo vaſe conditur. *Andernac.*

Extractum Holagogum ſoluterium.

℞. Foliorum Senæ ℔.ß
Colocynthidis trochiſcatæ ℥.iij.
Aloes ℥.ij.
Agarici, Turbith albi,
Rhabarbari ana ℥.iiij.
Radicū Ellebori nigri Eſulæ minoris ana ℥.ij.
Diacrydij ℥.j.
F Attritis cunctis affunde Aquam vitæ: adijce
Cinnamomi ℥.iij.
Aniſi, Maſtichis, Spicæ ana ʒ j.
Roſarum rubrarum M.ij.
Spec. Diambræ & Diarrhodonis ana ℥.j.
Macerentur dies x i i i i. vel diutius, prælo exprimantur: balneo exhauriatur tennior liquor, vt charactetēm mellis induat. Datur ſcriprulus. *Heurn.*

Extractum Pilularum.

Pari modo ex quaque maſſa Pilularum ſuccus abducitur. Infunde Pilulas Aquæ cinnamomi: macera, exprime, euapora, fiat echyloma cum

pulnere Liquiritiæ ſi maſſa ſit liquidior. *Idem.*

Nouus modus extrahendi purgantia narcotica & alterantia.

℞ Herbarum vel Radicum ℔.j.

Aquæ deſtillatæ, quæ vel corrigit extrahendorum vim, vel quæ eam promouet ℔.x.

In poculo ad focum macera dies quatuordecim vel viginti, vt res duriores vel molliores fuerint: dein per ſetaceum cola. Hanc colaturam, per impoſitam fili partem aut partes diſtilla in vitrum B anguſti oris: diſtillatum liquorem teſtæ inditum ac tenui linteo obducta teſte, euapora: ſemper quod margini adhæreſcit abſterge ac cum ſidente ſucco id remiſce. Tenui foco exhauriatur: vel teſta cum liquore ollæ imponitur, quæ duos vel tres carbones igniros habet. Tandem cùm ad ſucci liquiritiæ craſſamentum deuentum eſt, reconditur. Dantur gr. iij vel quinq; vel plura, vt rerum extractarum vis fuerit. *Heurnius.*

Extractum ex Helleboro & alijs.

℞. Succi Bugloſſi Borraginis ana ℔ ij.

Depurentur, colenturq;, vt purificētur. adde his Rad. Fœniculi, Cichorij, Aſparagi, Petroſelini ana ℥.iv.

A Sebeſten, Iuiubarum ana ℥ ij.

Ceraſorum nigrorum ana ℥.ß.

Decoquantur in aquæ ℔ xvj. ad ... colatæ adde ſuccos præſcriptos, bulliant ad ignem parum: permiſce poſtea.

Rad. Hellebori nigri ℔.iv.

Coque donec radices emineant, fiat ... deinde colatura omnium, & decoquantur lento igne ad mellis ſpiſſitudinem. *H.*

Extractum Aloes.

B Aloe in puluerem redacta ... maceratur in loco calido tamdiu, ... loretur deinde hic relictis fæcibus ... recens iterum affunditur: idq; ... tur, quoad nullum amplius colorem ... videbitur: poſtea omnis humor ... filtrum colatur & ſuccus in fundo ... qui ſyrupo roſ. lax. ad iuſtam ſpiſſitudinem ... qui debet. *Ande nacte.*

Extractum rad. Mechoacan.

C Extractum radicis Mechoacan, eodem modo conficitur, vt Rhabarbari extractum. * Purgat clementer pituitam & aquas. Confert ... cis, cephalicis, ictericis, aſthmaticis, febricitantibus, &c. Datur à ℈.j. ad ʒ.ß.

De Linimentis, Sectio XXVII.

Linimenta fiunt ex oleo, adipe, ſeuo, butyro, liquefactis, vel alijs, quæ olei ſpiſſitudinem habent, vt ſtyrace liquida, &c. Atq; hæc alterant aut qualitate

- Prima. *Sic*
  - Temperata: *vt* Linimentum ad pectus.
  - Intemperata
    - Calida: *vt*
      - Linimentum ad partes conuulſas.
      - Linimentum ad thoracis affectum frigidum.
    - Frigida: *vt*
      - Linimentum ad thoracis affectum calidum.
      - Linimentum refrigerans ad eryſipelas & inflammationem.
    - Humida: *vt*—Linimentum humectans.
    - Sicca: *vt*—Linimentum exiccans.
- Secunda. *Sic*
  - Aſtringunt: *vt*—Linimentum repellens & ſanguinem cohibens.
  - Emolliunt: *vt*—Linimentum emolliens.
  - Glutinant: *vt*—Linimentum pro capitis vulneribus, &c.
  - Carnem generant: *vt*—Linimentum ad fiſtulas, &c.
  - Dolorem ſedant: *vt*
    - Linimentum ad dolorem pleuriticum.
    - Linimentum ad capitis dolorem ex inſolatu.
    - Linimentum ad vetuſtum capitis dolorem.
    - Aliud.
    - Aliud ad capitis dolorem ex calore iecoris.
    - Aliud ad dolorem ex frigore.
    - Linimentum ad mamillarum dolores lacte turgentium.
    - Aliud mitius.
    - Linimentum ad dolorem ex inflammatione iecoris ... autum.
  - Vermes necant: *vt*—Linimentum contra vermes.
  - Ambuſta extinguunt: *vt*—Linimentum empyreuma extinguens, &c.

DE LINIMENTIS temperatis.

Linimentum ad pectus.

℞. Olei amygdal. dul. ℥.iij.
Butyri recentis ℥ ij.
Axungiæ gallinæ, vel anatis ℥.j.
Miſce, & fiat linimentum. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS calidis.

Linimentum ad partes conuulſas ratione nerui vulnerati.

℞. Olei ſulphuris terebinthinati ʒ.ij.
Olei Sabinæ, Olei terebinthinæ ana ʒ.j.
Olei vitellorum ouorum ℥.ß.
Miſce & applicentur calidè parti affectæ. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

℞. Olei butyri, Olei reſinæ ana ʒ.ij.
Olei euphorbij deſtillati,
Olei baccarum iuniperi,
Olei terebinthinæ ʒ.j.
Olei vitellorum ouorum ℥.j.
Miſce. *Idem.*

Linimentum ad membra vulnerata, conuulſa ex repletione.

℞. Balſami gummi hederæ, Bal. gummi elemi ana ℥ ij.
Olei ceræ, Olei terebinthinæ,
Olei iuniperi ana ℥.ß.
Olei caryophyllorum, Ol Belzoini ana ℈.ij.
Miſce, & fiat in formam linimenti, quo inungatur ſpina dorſi, & pars affecta *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

℞ Balſami viſci pomorum, Bal hederæ,
Bal Hypericonis ana ℥ ij.
Olei Saluiæ Olei terebinthinæ ana ℥.j.
Olei iuniperi ℥.ß.
Ol tartari fœtentis ʒ iij. Axungiæ taxi ℥.iij.
Miſce. Vtere, vt iam dictum eſt *Idem.*

Linimentum ad thoracis affectum frigidum.

℞. Olei amygdal. amarară. Olei Liliorum, vel lini vel Olei Cheirini ana ℥.ij.
Butyri rancidi, loti ℥.j.
Axungiæ gallinæ anatis ana ℥.ß.
Mucilaginis ſem. Lini,
Mucilaginis Fœnigræci, extractæ cum aqua hordei & pauco vino albo ana ℥.ß.
Croci parum
Miſce, & fiat linimentum, quo pectus & latera illinantur. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS frigidis.

Linimentum ad thoracis affectum calidum.

℞. Olei amygdal. dulcium, Violarum ana ℥.ij.
A Butyri loti, in aqua hordei mundati ℥.j.
Miſce, & fiat linimentum, quo inungatur pectus. *Rondeletius.*

Linimentum refrigerans ad eryſipelas & inflammationem.

℞. Mucilaginis ſem Pſyllij, extractæ cũ aqua ſemperuiui, & pauco aceto ℥.iij.
Succi Plantaginis, vel Solani ℥.j.
Olei Nymphęę, vel de papauere, vel Hyoſcyami ʒ iij.
B Coquantur ſucci vſq; ad conſumptionem: deinde adde Pomatæ ℥ ß
Miſce, & fiat linimentum, quo illinatur pars feruens. *Rondeletius.*

DE LINIMENTIS humidis.

Linimentum humectans.

℞. Olei Violarum ℥ ij.
C Olei ſem. Cucurbitæ ℥.j.
Lactis mulieris recentis, vel Butyri recentis ana ℥.j ß.
Miſce, & fiat linimentum, quo pars humectanda illinatur, tribus horis poſt paſtum, præcedente fotu tepide *Rondeletius.*

Linimentum exiccans.

℞. Olei lini, Coſtini ana ℥.ij.
Pinguedinis gallinæ antiquæ, ſalitæ,
Butyri ſalsi rancidi ana ℥ j.
D Vini veteris & generoſi parum, vel aquæ vitæ parum.
Miſce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum emolliens duritiem hepatis.

℞. Ol. amygdal dulc. Ol. Abſinthij ana ℥.j.ß.
Butyri recentis ℥.ij.
Pinguedinis gallinæ ℥.j. Maſticis ʒ.ij.
Miſce, & fiat linimentum.

E
DE LINIMENTIS aſtringentibus.

Linimentum repellens, & ſanguinem cohibens.

℞. Bol' Armeni Spagyrico more præparati ℥.
Croci Martis, Croci Veneris ana ℥ j. ij.
Olei roſati q ſ. eſt.
Miſce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

F ℞. Colchotaris dulcificati, Cineris ranarum adustarum ana ℥ ß.
Album ouorum q ſ. eſt.
Miſce, & fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum, ſeu potius nutritum humorum defluxionem, & inflammationem prohibens.

℞. Succi fol. nymphææ, ſucci fol. Semperuiui,
Succi fol. Hyoſcyami ana ℥.j.
Aquæ Spermatis ranarum,

Aquæ florum tapſi barbati ana ℥.j.
Lithargyri, vel Salis eiuſdem ℥.ij.
Olei viſci pomorum,
Olei roſati omphacini ana ℥.ij.ß.
Aceti roſati ℥.j.
Ducantur diu in mortario plumbeo, cum piſtillo plumbeo, & fiat inſtar nutriti, quo vtendum pro defenſiuo. *Quercetanus.*

Linimentum defenſiuum.

℞. Boli Armenæ præparat. Sanguinis Draconis,
Coralli rubri ana ℥.ß.
Croci martis ʒ.ij.
Baccarum myrti ʒ.j.ß.
Olei roſ. omphac. ℥.iiij.
Aceti roſati ℥.ij.
Ceræ ℥.j.ß.
Fiat linimentum. *Ioſephus Quercetanus.*

DE LINIMENTIS glutinantibus.

Linimentum pro capitis vulneribus cum cranij fractura.

℞. Mellis roſati ℥.ij.
Olei ouorum ℥.j.
Miſce, & ex eis ſantalum intinge, vel linamenta, & calida membranæ, ſiue meningi detectæ impone. *Quercetanus.*

Aliud.

℞. Mellis roſati ℥.ij.
Olei roſati ℥.j.
Terebinthinæ lotæ ℥ ß.
Miſce, & ſantalum imbue. Vbi verò dies ſeptima aut vndecima preterierit, ſequentia remedia meningi detectæ applicanda erunt:
℞. Mellis roſati ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.i.
Aquæ vitæ guttas x.
Miſce omnia ſimul, & calefac in lance, ac ſantalum intinge, & linamenta tenuiſſima, calidaq; meningi impone. *Quercetanus.*

Aliud ad idem proditioribus.

℞. Mellis roſati ℥.ij.
Olei myrrhæ ex deſcript. noſtra ʒ ß.
Olei terebinthinæ per Bal. deſtill. cum aqua vitæ ʒ.j.
Miſce, & vtere vt ſuprà, modo pars phlegmone non tenteur. Hoc medicamentum commodiſſimum eſt ad membranã, ab omni putredine conſeruandam, & cranij fractutis aptiſſimum. *Idem.*

DE LINIMENTIS CARnem generantibus.

Linimentum ad callum & fiſtulas curandas.

℞. Olei mellis diſtillati ignis expreſſione ℥.ij.
Olei Saturni,
Olei Mercurij ſublimati ana ʒ.j.
Olei petrolei, Ol. Caryophyll. ana ʒ j ß.
Excipiantur terebinthina, & apponàtur cum ellychnijs aut turundis parti affectæ. *Quercetanus.*

A

Linimentum ad intertrigines.

℞. Medullæ ceruinæ ʒ iij
Ceruſſæ lotæ ʒ.j.ß
Butyri recentis, aqua roſ. abluti ʒ ...
Lithargyri abluti ʒ.ß.
Myrrhæ ʒ.j.
Cum modico terebinthinæ lotæ fiat linimentum. *Hieronymus Mercurialis.*

B *Linimentum ad oſſa corrupta, & cariosa.*

℞. Olei myrrhæ deſtillat. per deſce... rificati cum vini ſpiritu ℥.ß.
Olei caryophyllorum ʒ.i.
Olei ſulphuris cum colcothare deſt...
Miſce omnia & cum vti voles, os ... térue contrectato cum xylo in hoc m... tum intincto, quod ad extremum ſpec... ueris: ac tum os à carie ſanabitur ... ſimul ...
C corruptum eſt, breui dilabetur *Q...*

Aliud.

℞. Olei tartari deſtillati per retortam,
Olei guaiaci ana ℥.ß.
Olei ſulphuris, Olei vitrioli ana ʒ.j.
Miſce, & vtere, vt ſuprà. *Idem.*

Aliud.

℞. Balſami Mercurij ℥.ß.
Olei antimonij ʒ.iij.
D Salis Saturni ʒ.ij.
Miſce omnia ſimul. Oſſa corrupta & ſinioſa nec non vlcera maligna, & deplorata ... dum perſanat. *Idem.*

DE LINIMENTIS DOlorem ſedantibus.

Linimentum ad dolorem pleuriticum.

℞. Olei Irini, Chamæmelini
Adipis capi ana ℥.ß
E Butyri recentis non ſaliti ʒ.ß.
Ceræ lotæ parum.
Miſce, & fiat linimentum. *Andernacus*

Linimentum ad capitis dolorem ex inſolatu.

℞. Olei Chamæmelini recẽter præparati ℥ i
Temporibus & fronti illinantur. *Andernacus*

Linimentum ad vetuſtum capitis dolorem.

F ℞. Olei Chamæmelini recenter præparati ℥ ij
Olei Roſarum ℥ ß.
Miſce Vel
℞. Olei Roſacei ℥.ij
Olei Chamæmelini ℥.ß.
Miſce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Olei Roſacei ℥ j.
Aceti ʒ ij.
Ceræ lotæ ex aqua frigida quantum ſatis eſt.
Miſce, & fiat linimentum. *Andernacus.*

Aliud

A

Aliud ad capitis dolorem ex calore iecoris.

Oleo roſacco, aut melino, aut hydrelæo, aut cerato, frons & tempora illinantur. *Idem.*

Aliud ad dolorem capitis ex frigore.

Oleum rutaceum, aut laurinum, aut irinum, aut nardinũ, aut ea quæ ex pipere & euphorbio conſtant, fronti imponantur. *Andernacus.*

Linimentum ad mamillarum dolores, lacte turgentium, & inflammationes.

B

℞. Vitellorum ouorum num. ij.
Pompholygis præparatæ ʒ.ij.
Olei Roſacei ℥.iij.
Ceræ nouæ parum.
Miſce, & fiat linimentum. *Idem.*

Aliud mitius, vſu crebro probatum.

℞. Olei Lini ℥.iij.
Ceræ nouæ ʒ.j.
Liqueſcant, & linteis intincta mammis obducantur. *Andernacus.*

C

Linimentum ad dolorem ex inflammatione iecoris, ani, & aurium.

℞. Olei Violarum ʒ.iv.
Cremoris radicis Althææ, Cremoris pſyllij, expreſſi cũ lacte mulieris, vel iure pulli, vel aqua hordei purgati ana ʒ.j.
Butyri recentis, vel Axũgiæ porcinæ, vel Medullæ porcinæ recẽtis, aut Medullæ vitulinæ ʒ.ß.
Miſce, & fiat linimentum, quo partes affectæ calidæ illinantur. *Rondeletius.*

D

Linimentum dolorem leniens.

℞. Succi fol. Hyoſcyami, Sempervivi an. ℥.ij.
Olei viſci pomorum,
Olei nenupharis ana ℥.j.ß.
Butyri recentis ℥ ij. Ceræ nouæ ℥.j.
Miſce, & fiat linimentum. *Quercetanus.*

E

DE LINIMENTIS VERmes necantibus.

Linimentum contra vermes.

℞. Succi abſinthij, ſucci Abrotani ana ʒ.j.ß.
Pulu. Scordij, Aloes ana ℈.ij
Olei communis ℥ j.
Ceræ parum
Miſce, & fiat linimentum. *Hieron. Mercurialis.*

F

DE LINIMENTIS AMbuſta extinguentibus.

Linimentum empyreuma extinguens, valde efficax.

℞. Olei Lardi Olei Butyri ana ℥.ß.
Succi fol. & baccarum hederæ ℥.ij.
Succi cort med. ſambuci ℥.j.
Olei Sambuci ℥.iv.
Salis Petræ ʒ.j.
Decoquantur ſimul ad aquæ cõſumptionem & cum modico ceræ fiat linimentum. *Quercet.*

Linimentum ad ambuſta vulnera.

℞. Lardi liquefacti, & aqua ſolani excepti ℥.ij.
Olei Saturni ℥.ß.
Miſce. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

℞. Viſci rad. Hyoſcyami,
Viſci Papaueris rubri ana ℥.j.
Salis Petræ ʒ j.
Mucilag. ſem. Cydoniorum ʒ.iij.
Olei Caphuræ q.ſ.
Fiat linimentum. *Idem.*

Linimentum ad combuſtionem faciei, & vulnera ſclopetica.

℞. Succi Porrorum, ſucci Ceparum ſub prunis coctarum ana ℥.ij.
Aquæ ſem. Ranarum ℥.j.
Olei è viſco pomorum, Olei Populini,
Ceræ albæ ana q.ſ.
Miſce, & fiat linimentum, quo bis quotidie partem vſtam & depilatam inunges. *Quercetanus*

Aliud ad idem.

Butyrum liquefactum in aquam ex ranarum ſemine extractam inijce, aut in aquam gammarorum more noſtro paratã, id decies, aut ſæpius repetendo, donec butyrum lactis inſtar albeſcat. Eius ita præparati ℥.iij. miſce cum ℥ j. olei luteorum ouorum, & fiat linimentum, quo partem puluere tormentario maculatam inunges. Eſt enim ad id ſingulare remedium, & ad empyreuma partis ambuſtæ tollendum. *Idem.*

Linimentum præſtantiſſimum ad empyreuma pulueris tormentarij reſtinguendum.

℞. Salis ſaturni ſaccharini ℥ j.
Olei vitellorum ouorum ℥.ij.
Butyri præparati ℥.iv.
Miſce, & fiat linimentum, quo totus aduſtus locus inungatur ter, aut quater in die. Inflammationes etiam omnes arcet, & dolores compeſcit. *Quercetanus*

Linimentum ad ambuſta.

℞. Succi cepæ ſub cineribus coctæ ℥ ij.
Olei nucum ℥.j.
Miſce, & fiat in forma linimenti. *Quercetanus.*

Aliud ad ambuſta.

℞. Fol. Hederæ nigræ, cum aqua plantaginis contuſorum M.ij.
Olei ℔.j. Vini albi ℥ iv.
Coquantur vſque ad vini conſumptionem, ade ſub finem Ceræ q.ſ.eſt.
Fiat linimentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

℞. Lardi ad flammam liquati ℥.ij.
Succi Betæ, ſucci Rutæ ana ℥ ij.
Cremoris lactis ℥ j.
Mucilaginis ſem Cydoniorum,
Mucilaginis tragacanthæ ana ℥.ß.
Miſce, & fiat linimentum. *Idem.*

LINIMENTVM AD Tophos in lue venerea.

Pro Diuitibus.

℞. Argenti viui ℥.vj.
Pinguedinis ſuillę nō liquatæ neq; ſalitæ ℔.j.
Extinguatur Argētum viuum in prædicta Axungia ſecundùm artem: deinde adde
Medullæ cruris bouis ℥.ß.

A Olei ex Terebinthina ℥.j.
Olei ex Ligno ſancto ℥.iij.
Croci ʒ.j.
Pulueris Iuæ & Betonicæ ana ℥.ß.
Miſce, fiat linimentum. *Hercules Saxonia.*

Pro Pauperibus.

℞. Vnguenti dialtheæ ℥.iij.
Argenti viui extincti in pinguedine porc. ℥.vj.
Miſce, fiat linimentum. *Idem.*

De Vnguentis, Sectio XXVIII.

- VNGVENTA ſunt craſſioris conſiſtentiæ, quàm linimenta, & validiora. Horum autem alia
  - Vſualia *ſeu officinalia, & vel*
    - Alterantia *qualitate*
      - Prima: *atq; ſic*
        - Calida
          - Vnguentum *Aregon*,
          - Vnguentum *Marciatum*,
          - Vnguentum *Philagrij*,
          - Vnguentum *ſtomachicum*,
          - Vnguentum *dialthææ*,
          - Vnguentum *ex bdellio*,
          - Vnguentum *Bernardinum, &c.*
        - Frigida
          - Vnguentum *roſatum*,
          - Vnguentum *violatum*,
          - Vnguentum *refrigerans*,
          - Vnguentum *populeon*,
          - Vnguentum *caphuratum*,
          - Vnguentum *rubrum caphuratum, &c.*
      - Secunda: *vel*
        - Aſtringunt: *vt*—Vnguentum *Comitiſſæ defenſiuum Magiſtrale, &c.*
        - Emolliunt
          - Vnguentum *Dialthææ*,
          - Vnguentum *reſumptiuum*,
          - Vnguentum *tetrapharmacum*,
          - Vnguentum *de artanita minus*,
          - Vnguentum *ex bryonia.*
        - Abſtergunt
          - Vnguentum *Apoſtolicon*,
          - Vnguentum *album, De minio*,
          - Vnguentum *Baſilicum*,
          - Vnguentum *Ægyptiacum*,
          - Vnguentum *viride*,
          - Vnguentum *citrinum*,
          - Vnguentum *rubeum*,
          - Pſoricum Vnguentum *de lithargyro*,
          - Trypharmacum, *pro ſcabie*,
          - Vnguentum *de tuthia*,
          - Vnguentum *ad pediculos*,
          - Vnguentum *Mercuriatum.*
        - Carnem *generant*
          - Vnguentum *ceraſeos*,
          - Vnguentum *diapompholygos*,
          - Vnguentum *aureum*,
          - Vnguentum *apoſtolicon*,
          - Vnguentum *m… ſ… um, &c.*
        - Glutinant, *&c. Vide literam A.*
    - Purgantia
      - Vnguentum *Agrippæ*,
      - Vnguentum *de Artanita maius*,
      - Vnguentum *contra vermes, &c*
  - Vnguenta *minus vſualia, &c. Vide literam B.*

A Gl

- A
  - Glutinant, & cicatricem ducunt
    - Vnguentum *potabile,*
    - Vnguentum *aureum,*
    - Vnguentum *citrinum,*
    - Vnguentum *deſiccat. rubrum, &c.*
  - Carnem *auferunt*
    - Vnguentum *Ægyptiacum,*
    - Vnguentum *apoſtolicon,*
    - Pſoricon,
    - Vnguentum *ex cantharid.*
  - Extrahunt: — Vnguentum *fuſcum, &c.*
  - Dolorem *ſedant*
    - Vnguentum *D. Gereonis,*
    - Vnguentum *ad hæmorrhoidas,*
    - Vnguentum *ad oculos,*
    - Vnguentum *anodynum,*
    - Vnguentum *pectorale.*
  - Somnum *concilians*
    - Vnguentum *populeon,*
    - Vnguentum *ſomniferum.*
  - Ambuſta *extinguunt*
    - Vnguentum *ad ambuſta,*
    - Vnguentum *ex calce.*

- B. Vnguenta *minus vſualia, ſeu non officinalia, vel*
  - Alterant *qualitate*
    - Prima: *Sic*
      - Calefaciunt
        - Caput: *vt* — Vnguentum *ad memoriam.*
        - Pectus: *vt*
          - Vnguentum *ad pectoris anguſtiam, & maturationem,*
          - Vnguentum *ad ſanguinis eruptionem,*
          - Vnguentum *ad phthiſim, &c.*
        - Stomachum: *vt*
          - Vnguentum *ad ventriculum excalefaciendum,*
          - Vnguentum *ad iuuandam concoctionem,*
          - Vnguentum *ad lienteriam calefaciens,*
          - Vnguentum *ad ſtomachi reſolutionem, &c.*
        - Hepar: *vt*
          - Vnguentum *ad calefaciendum hepar,*
          - Vnguentum *iecoris facultatem ſanguificam roborans,*
          - Vnguentum *ad ſcirrho. iecoris.*
        - Splenem: *vt*
          - Vnguentum *ad ſcirrhum ſplenis,*
          - Vnguentum *ad tumorem lienis, &c.*
        - Renes: *vt*
          - Vnguentum *ad mouendas vrinas,*
          - Vnguentum *ad vrinæ retentionem aliud, &c.*
        - Vterum: *vt*
          - Vnguentum *ad menſtrua prouocanda,*
          - Vnguentum *ad facilitandum partum,*
          - Vnguentum *ad eiectionem ſecundæ,*
          - Vnguentum *ad retentionem fœtus,*
          - Vnguentum *ad ſuperpurgationem menſtruorum, &c.*
      - Frigefaciunt
        - Stomachum: *vt*
          - Vnguentum *ad ventriculum refrigerandum,*
          - Vnguentum *ad lienteriam.*
        - Hepar: *vt* — Vnguentum *ad refrigerandum hepar, &c.*
    - Secunda: *Sic, &c. Vide literam C*
  - Purgant: *vt*
    - Vnguentum *ventrem laxans,*
    - Vnguentum *ad vermes,*
    - Vnguentum *ventrem ſubducens, &c.*

C. **Vnguenta** *alterantia qualitate ſecunda, vel*

- **Aſtringunt:** *vt*
  - Vnguentum *ad inflammationem oculorum.*
  - Vnguentum *ad ſanguinis impetum ſiſtendum c[illegible] b[illegible] pulm. thorace, renibus, &c*
  - Vnguentum *ſanguinem cohibens al[illegible].*
- **Emolliunt:** *vt* — Vnguentum *ad humorem concretum,* [illegible]
- **Calculum expellunt:** *vt* — Vnguentum *precioſum (quod F[illegible] appellant)*
- **Digerunt:** *vt*
  - Vnguentum *ad inflammationem oculorum [illegible] g[illegible]ndam,*
  - Vnguentum *ad parotidas,*
  - Vnguentum *ad anginam.*
- **Abſtergunt:** *vt*
  - Vnguentum *ad deterſionem ſuffuſionis,*
  - Vnguentum *ad ſcabritiem, ſcabiem, &c.*
  - Vnguentum *ad pſoram,*
  - Vnguentum *ad herpetes,*
  - Vnguentum *ad ſcabiem,*
  - Vnguentum *ad pruritum, &c.*
- **Carnem** *generant:* *vt*
  - Vnguentum *ad vlcera narium,*
  - Vnguentum *ſarcoticum, &c.*
- **Conſolidant:** *vt*
  - Vnguentum *ad phthiſim,*
  - Vnguentum *glutinans,*
  - Vnguentum *ad vulnera, &c.*
- **Cicatricem** *inducunt:* *vt* — Vnguentum *epuloticum.*
- **Erodunt:** *vt* — Vnguentum *ad polypos exedendos.*
- **Dolorem** *ſedant:* *vt*
  - Vnguentum *ad dolorem capitis ex calore,*
  - Vnguentum *ad dolorem capitis ex calore in declinatione,*
  - Vnguentum *ad dolorem capitis ex frigore,*
  - Vnguentum *ad dolorem colicum,*
  - Vnguentum *ad dolores capitis & articulos.*
- **Somnum conciliant:** *vt* — Vnguentum *ſomniferum.*
- **Venerem excitant:** *vt* — Vnguentum *ad coitum.*
- **Ambuſta extingunt:** *vt* — Vnguentum *ad combuſtionem, &c.*

DE VNGVENTIS EXcalfacientibus.

Vnguentum Aregon.

℞. Roriſmarini, Maioranæ, radicis Iari (id eſt, veræ ſerpentariæ) Serpilli, Rutæ,
Rad. Cucumer. aſinini ana ℥ iv. ß.
Fol. Lauri, Saluiæ, Sabinæ ana ℥. iij.
Pulicariæ maioris, minor. ana ℥. iv.
Rad. Bryoniæ ℥ iij.
Laureolæ (pro eo radicum vel foliorũ Cocci gnidij) ℥. ix.
Fol. Cucum. aſinini, Nepetæ ana ℥. vj.
Maſticis, Olibani ana ℥. vij.
Pyrethri, Euphorbij, Zingib. Piperis ana ℥. j.
Adipis vrſini, Olei Laurini ana ℥. iij.
Olei Moſchelini ℥. ß.
Olei communis ℔. v. aut plures,
Petrolei clari ℥. j.

A Butyri ℥. iv. aut quantum ſufficit.
Herbæ & radices Maio menſe collectæ in oleo macerentur diebus ſeptem, deinde c[illegible] qua[illegible] & colētur. Colato oleo adiice reliqua, atq[illegible]
Ceræ ℔. j. ℥ iij.
Durat annum. * Prodeſt malis corpori[illegible] conuulſionibus, reſolutionibus partium [illegible] dolori colico, renum, articulorum[illegible]

Vnguentum Martiatum.

B ℞. Ceræ ℔. ij.
Olei ℔. iix. vel quantum ſatis eſt,
Roriſmarini, Folior. Lauri ana ℥ iix.
Rutæ ℥. vij Fol Tamariſc. ℥ v[illegible]
Ebuli, Sabinæ, Balſamitæ, Saluiæ,
Ocymi, Pol[illegible] [illegible]lamin[illegible]thæ, A[illegible]rem[illegible]æ,
Enulæ, Betonicæ, Brancæ vrſinæ,
Spargulæ, Herbulæ veni [illegible]d eſt Pariet[illegible]
Pimpinellæ, Agrimoniæ, Abſi[illegible]
Herbæ paralyſis, Herbæ ſanctæ M[illegible]

C[illegible]

Cymarum Sambuci, Herbæ Craſſulæ,
Mileſolij, Semperuiuæ, Chamædryos,
Centaureæ, Centumneruiæ, Fragulæ,
Tetrahit, id eſt, herbæ Iudaici, vel orobi,
Quinqueſolij ana ℥.iv ß.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana ℥ iij.
Fœnigræci ℥.j.ß.
Butyri ℥ j ʒ.ij.
Seminis Vrticæ, Violarum,
Papaueris albi, Menthæ Saracenicæ, criſpæ,
Lapathioli, Polytrichi, Carduncelli,
Matris ſyluæ, Maturellæ, Herbæ Moſchatæ,
Alleluiæ, Linguæ ceruinæ,
Criſpulæ, Camphoratæ, id eſt, Abrotani,
Styracis calamitæ,
Medullæ ceruinæ ana ℥.ß.
Adipis vrſini, Gallinacei,
Maſtiches Thuris ana ℥ j.
Olei Nardini ℥.ij.

Herbæ omnes in Maio menſe colligantur, & inciſæ macerentur in vino odorifero per dies ſeptem: octauo deinde die coquantur, donec ferè conſumatur vinum: poſtea cola: & colaturæ expreſſæ adde oleum, & coque donec conſumatur vinum: mox adde ceram, & reliqua ſecundùm artem. Seruatur annos tres. * Aduerſus frigida corporis mala, reſolutionem coxendicum, nephritim, conuulſionem, & id genus alia valet: tumores reprimit, duritiес emollit, liuoremque cutis emendat. *Nicolaus.*

Vnguentum Martiatum magnum.

℞. Ceræ albæ ℔.ix.
Olei ſextarios vj.
Roriſmarini, fol. Lauri ana ℔.ij.ß.
Amarici, Ebuli, Sabinæ, Balſamitæ,
Ocymi, Saluiæ, Polij, Calaminthes,
Artemiſiæ, Enulæ, Betonicæ, Brancæ vrſinæ,
Herbæ venti, Pimpinellæ, Agrimoniæ,
Abſinthij, Herbæ paralyſis, Herbæ S Mariæ,
Cymarum Sambuci, Herbæ Craſſulæ,
Semperuiuæ, Milleſolij, Chamædryos,
Centauriæ, Centumneruiæ, Fragulæ,
Quinqueſolij, Herbæ Tetrahit ana ℔.j.ß.
Rad. Althææ, Cumini, Myrrhæ ana ℔.j.
Fœnigræci ℔.ß. Butyri ℥.v.
Sem. Vrticæ, Violarum, Papaueris rubei,
Menthæ Saracenicæ, Menthæ criſpæ,
Lapathioli, Polytrichi, Carduncelli,
Matris ſyluæ, Marathri, Herbæ Moſchatæ,
Alleluiæ, Linguæ ceruinæ, Criſpulæ,
Camphoratæ, Styracis, Medullæ ceruinæ,
Adipis vrſini, gallinacei ana ℥.iij.
Thuris ℥ ij.
Olei Nardini ℥.j.

Fiat vnguentum ſecundùm artem. * Ad frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & ſtomachi, ad ſcirron hepatis & ſplenis, ad ilij dolorem, ad paralyticos, arthriticos, nephriticos, podagricos, iſchiaticos, & ad omnes dolores, ad tumores, duriciem, ſpaſmum & febrientes, ad ignem vel ſolem inunctum. *Nicolaus Alexandrinus.*

A *Vnguentum Martiatum paruum.*

℞. Fol. Lauri ℔. ij.
Rutæ ℔.ij ß.
Maioranæ ℔.ij.
Roriſmarini ℔.j.ß.
Myrti ℔.j.
Esbris, vel maioranæ ſummitates,
Balſamitæ, ſem. Ocymi ana ℥.vj.
Butyri ʒ.v.
Styracis, Medullæ ceruinæ, Adipis vrſini,
B Adipis gallinacei ana ʒ.iv.
Maſticis ℥.iij.
Thuris ℥ ij.ß.
Olei Nardini ℥.j.
Olei communis ℔.vj.
Ceræ ℔.iv.

Confice vt artis eſt. * Ad podagram frigidam ſiue calidam, paralyticos, arthriticos, nephriticos, iſchiadicos, & ad omnia vitia, & dolores neruorum valet. *Nicolaus.*

C *Vnguentum Martiatum, aliud.*

℞. Maſticis, Ceræ,
Styracis ana ℥.iij.
Oeſypi ℥.vj.
Terebinthinæ ℥.j.

Confice vt artis eſt. * Ad articulorum morbos, & corporis languores ac reſolutiones. *Paulus.*

Vnguentum Philagrios.

℞. Ceræ ℥.ii
D Oeſypi, ſucci Rutæ agreſtis ana ℥.ij.
Euphorbij, Piperis, Ammoniaci, Croci,
Thuris, Caſtorei, Terebinthinæ,
Opopanacis ana ʒ.ij.
Styracis; Myrrhæ ana ʒ.ij.ß.

Fiat vnguentum ſecundùm artem. * Spaſmum & paralyſim iuuat. *Meſues.*

Vnguentum ſtomachicum magiſtrale.

E ℞. Olei Abſinthij, Maſtichini, Nardini an. ℥.j.
Roſarum rubrarum, Coralli rubri,
Caryophyllorum, Cinnamomi, Ligni Aloes,
Maſticis, Menthæ, Schœnanthi ana ʒ.j.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum ſecundùm artem. * Ventriculum & hepar roborat, horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat. *Medici Florentini.*

Vnguentum Dialthea, ſimplex.

F ℞. Rad Altheæ ℔.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℔.j.
Olei ℔ iv Ceræ ℔.j.
Terebinthinæ ℥.ij.
Reſinæ ℥.vj.

Radices ſectæ, & cum ſeminibus contuſæ, macerentur tribus diebus in aquæ ℔. iix. deinde ferueſiant, & mucilaginis inde expreſſæ ℔.ij. ſume, & coque cum alijs rebus, donec aquoſum illud in mucilagine cōſumptum fuerit: & fac vnguentum Durat annos tres. * Emolliendi vim habet, calefacit & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum dialthea compoſitum.

℞. Rad. Altheæ ℔.ij.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ℔.j.
Scillæ recentis ℥.vj.
Olei ℔.iv. Ceræ ℔.j.
Terebinthinæ ℥ ij.
Reſinæ, Picis græcæ ana ℥.vj.

Fiat vnguentum, vt ſuperius: deinde addes gummi ſubſequentia diſſoluta in aceto.

Galbani, Gummi hederæ ana ℥.ij.

Miſceantur probè, & reponātur. * Valet propriè ad dolorem pectoris ex frigiditate & pleuriti, & ſuper pectus inunctum ſanat omnia loca infrigidata. calefacit, molli.ficat, & humectat. *Nicolaus.*

Vnguentum ex bdellio.

℞. Bdellij ʒ.vj.
Euphorbij, Sagapeni ana ʒ.iv.
Caſtorij ʒ.iij. Ceræ ʒ.xv.
Olei Iaſmini, vel Keirini ʒ.x.

Bdellium & ſagapenum diſſoluantur aqua rutæ agreſtis: cætera cum aqua calida vniantur, & fiat vnguentum. * Epilepſiam, paralyſim, ſpaſmum, cæteros neruorum affectus frigidos ac ſcirrhoſos iuuat. *Meſues.*

Vnguentum Bernardinum.

℞. Granorum paradiſi, Caryophyllorum,
Zingiberis albi ana ℥.ij.
Sulphuris viui ℥.vj.
Axungiæ porcinæ ℔.j.
Moſchi ʒ.ß.
Olei Spicæ ℥ ij.

Terantur omnia ſubtiliter atida, ac commiſce diligenter, fiatq; vnguentum.

DE VNGVENTIS REfrigerantibus.

Vnguentum roſatum Meſue.

℞ Axungiæ porcinæ ℔.j.

Lauetur nouies aqua calente, & toties frigida: deinde addito

Roſarum rubr. recentium ℔.j.

Probe terantur, & marceſcant cum ea dies ſeptē: coque igne lento, cola ruſus tantundem roſarum recentium cum ea tere, vt ſupra: idem fac tertio. quartò autem præter roſas affunde

Succi Roſarum rubr. ℥.vj.
Olei Amygdal. dulc. ℥.iij.

Coque igne lento ad ſucci conſumptionem. cola & repone. Alij addunt Opij ʒ.j. * Phlegmonas, eryſipelata, herpetas ſedat, cephalalgiam ca lidam, & ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat. *Meſue.*

Vnguentum violatum.

Fiat vt Roſarum, ſed ex violis nigris. * Idem quod roſatum pollet: præterea pleuritidi & thoracis inflammationi prodeſt.

Vnguentum refrigerans, Galeni.

℞ Ceræ albæ ℥ j.
Olei Roſati Omphacini ℥.iv.

Aquæ fontis frigidiſſimę quantū ſufficit ad multum diuq; lauandum & ſubigendum ceram, tādem ex aceto albo, pauco, raro, ſimiliter ſubigendum eſt, addaturq; etiam aliquid [illegible] ceræ ad odoris gratiam acquirendam. [illegible] diutius aſſeruare debēt, meminerint, [illegible] relauent poſca bene acida, ne ranceſcat [illegible]

Vnguentum populeon.

℞. Oculorum populi arboris recentium [illegible] ſe Martio collectorum ℔.j ß.

Axungiæ porcinæ præparatæ ℔ [illegible]

Oculi populi contundantur, & macerentur [illegible] axungia, donec ſequentes herbæ colligi [illegible] dei de,

℞. Fol. Papaueris agreſtis, fol. Mandragoræ,
Fol. Hyoſcyami, Solani,
Vermicularis aut Craſſulæ, Lactucæ,
Semperuiui, Bardanæ, Portulacæ, Violæ,
Vmbilici Veneris ana ℥.iij.
Summitatum pruni tenerarum ℥ ij.

Herbæ contundantur, & miſceantur axungiæ & oculis populi. adde

Vini optimi quantum ſatis eſt.

Coquantur ad vini conſumptionem: deinde cola, exprime & fiat vnguētum. * Contra nimium calorem valet, & temporibus illitum ſomnum conciliat. *Nicolaus.*

Vnguentum caphuratum album.

℞. Olei Roſati ℔.j.
Ceræ albæ ℥.uj. Ceruſſæ ℥.xij.
Albi ouorum num. vj.
Caphuræ diſſolutæ cum aqua roſ. ex arte ℥.ß.

Fiat vnguentum ſecundùm artem.

Vnguentum caphuratum rubrum.

℞. Olei Roſati ℔.j.ß.
Lithargyri ℥.ij. Minij ℥ iij.
Ceruſſæ ℥.j ß.
Tuthiæ, Caphuræ ana ʒ.iij.
Ceræ ℥.ij. in æſtate: ſed in hyeme ℥ j.

Fiat vnguentum in pila plumbea cum piſtillo plumbeo.

DE VNGVENTIS aſtringentibus.

Vnguentum Comitiſſæ.

℞. Cort. med. Glandium,
Cort. med. Caſtanearum,
Cort. med. Quercus arboris,
Baccarum Myrti, Caudæ equinæ,
Gallarum, Cort. Fabarum,
Acinorum Vuarum, Calycum, Glandium,
Sorborum immaturorum ſiccorum,
Meſpilorum acerborum ſiccorum,
Fol. Capparis, fol. Prunioli ſylueſt.
Rad. Chelidonij ana ℥.j.ß.

Contundantur aliquantulum & [illegible] decocti plantaginis quantum [illegible] conſumptionem cola, & in dicta [illegible] ſubſequentia nouem vicibus, [illegible] aquam decoctionis affundendo [illegible] lauerit.

℞. Olei Myrtini, Maſtichini ana ℔.j.ß. A
Ceræ nouæ ℥.iix.ß.
Liqua & laua, vt dictum eſt: poſtea inſperge ſequentium rerum tenuiſſimum puluerem:
Cort. med. Glandium,
Cort. med. Caſtanearum,
Cort. med. Quercus arboris ana ℥.j.
Gallarum, ſucci Hypociſtidis,
Cineris oſſium cruris bubuli,
Baccarum Myrti, Acini vuarum,
Sorborum ſiccorum ana ℥.ß. B
Trochiſc. de Charabe ʒ.ij.
Miſce, fiat vnguentum bonæ conſiſtentiæ. * Inceptum abortum prohibet, hæmorrhoidas ſiſtit, ac laxatos renes conciliat. *Varignana.*

Defenſiuum magiſtrale.

℞. Boli Armeni, ſang. Draconis,
Terræ ſigillatæ ana ℥.j.
Olei Roſati ℥.vj.
Ceræ ℥.j.ß. Aceti ℥.iv.
Coquantur ſimul oleum, cera, & acetum, donec C acetum cõſumptum fuerit: deinde ſublatum ab igne vbi refrigerari cœperit, adde reliqua in tenuiſſimum puluerem trita. *Florentini.*

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum reſumptiuum, vulgare.

℞. Axungiæ porci recentis ſine ſale ℥.iv.
Axungiæ Gallinaceæ, Anſeris, Anatis an. ℥.ij. D
Oeſypi humidæ ℥.ß.
Olei Violati, Chamæmeli, Anethini ana ℥.j.
Butyri recentis ℔.j.
Ceræ albæ ℥.vj.
Mucilaginis Tragacanthæ,
Mucilag. ſem. Coroneorum, Lini,
Biſmaluæ, Gummi Arab ana ℥.ß.
Miſce, & fiat vnguentum.

Vnguentum tetrapharmacum.

℞. Picis nigræ, Reſinæ, Ceræ, Adipis vaccini E
ana ʒ.ij.
Fiat vnguentum.* Calefacit, humectat, dolorem ſedat, & pus mouet. Macedonicũ ex iiſdem conſtat: ſed inſuper additur thuris vna pars. *Galen.*

Vnguentum de artanita minus.

℞. Succi Artanitæ, ſiue ſucci Cyclaminis,
Succi glutinoſi ex rad. Filicis extracti,
Succi Ebuli ana ℥.ix.
Succi ſummitarum Tamaricis ℥.ij. F
Oeſypi humidæ ℥.v.
Olei Irini ℔.ij.
Bdellij, Ammoniaci ana ℥.j.ß.
Aceti, quantum ſatis eſt ad ammoniacum diſſoluendum,
Ceræ citrinæ ℥.vj.
Cort. rad Capparis ℥.j.ß.
Spicæ ʒ.iij.
Confice ſecundum artem vnguentum. * Splenis humores etiam ſcirrhoſos diſſoluit, & ſtrumas. *Meſues.*

Vnguentum ex bryonia.

℞. Olei communis ℔.iij.
Medullæ crurum bouis ℔.j.
Butyri recentis ℔.ß.
Succi Bryoniæ ſucci Cyclaminis ana ℔.j.
At quia hic cyclamen recens in copia non habemus, oportebit radices ſiccas cyclaminis accipere, & diligenter coquere in ſufficienti aqua, in qua tamen antea dies aliquot ſint maceratæ: ſicque ſuccum fortiter exprimere, atque iterum ſi liber coquere ad mellis ſpiſſitudinem, præſertim quando diutius aſſeruare ſtudium eſt, eo ferè modo, quo paratur ſuccus glycyrrhizæ. Bulliant ſimul ad lentum ignem, vſque ferè ad conſumptionem ſucci, & coletur. Colaturæ adde
Pulueris Aſplenij, cort. Capparorum,
Cort. Tamariſci, ſem. Agni caſti ana ℥.iij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Ferrarienſes.*

DE VNGVENTIS abſtergentibus.

Vnguentum Apoſtolicum.

℞. Ceræ albæ, Terebinthinæ,
Reſinæ, Hammoniaci ana ʒ.xiv.
Ariſtolochiæ longæ,
Thuris, Bdellij ana ʒ.vj.
Myrrhæ, Galbani ana ℥.iv.
Lithargyri ʒ.ix.
Opopanacis, Aeruginis ana ʒ.ij.
Olei communis ℔.ij. Hyeme verò ℔.iij.
Gummi in aceto albo ſoluta, coque cum oleo, cera, reſina, terebinthina & lithargyro ad aceti conſumptionem: deinde reliqua adde tenuiſſimè trita. * Efficax eſt contra vulnera & vlcera difficilia, & fiſtulas, conſumit carnem mortuam, & conſumptam reſtaurat, duram mollit, & plagas ſanat. *Auicenna.*

Vnguentum album. vnguentum De ceruſſa dictum.

℞. Lithargyri albi loti ʒ.j.
Ceruſſæ aqua roſarum lotæ ℥.v.
Ceræ albæ ʒ.vij. Olei roſ. ℥.ij.
Albuminis ouorum num.j.
Ceræ liquatę in oleo roſato, lento igni, iniice ceruſſam & lithargyrum probe contrita: miſce. & poſtremò adde albumen oui. Alij addunt caphuræ momentum, & caphuratum vocant. * Pollet aduerſus vlcera, ſcabiem, & aduſtionem. *Auic.*

Vnguentum album, aliter.

℞. Ceruſſæ, Lithargyri ana ℥.vj.
Plumbi vſti, Scoriæ argenti ana ℥.ß.
Maſticis, Thuris ana ʒ.ij.ß.
Olei roſati Aceti albi ana quantum ſufficit.
Tritis omnibus in mortario, affunde paulatim nunc oleum, nunc acetum, ſemper mouẽdo, donec pingueſcant, velut nutrita. *Meſues.*

Idem, aliter.

℞. Olei communis ℔.ij.
Ceruſſæ ſubtilis ℔.j. Ceræ albæ ℥.vj.

Et quidam addunt caphuræ ʒ.ij.
Fiat vnguentum ſecundum artem. *Rhaſis.*

Aliter.

℞. Ceruſſæ in aqua roſarum lotæ ℥.xiix.
Lithargyri albi loti ℥.j.ß.
Olei roſati ℔.ij. ℥ iv.
Ceræ albiſſimæ ℥.vj. aut circiter.
Confice ſecundùm artem.

Vnguentum de minio.

℞. Minij læuiſſimè triti ℥.ij.
Olei roſati, Myrtini ana ℥.ij.
Coquantur lento igne cum Ceræ albæ ℥. ß. *Florentini.*

Aliud de minio Caphuratum.

℞. Minij triti ℥.iij.
Lithargyri ℥.ij.
Ceruſſæ ℥.j ß.
Tuthiæ, Caphuræ ana ʒ.iij.
Olei Roſati ℔.j.ß. Ceræ albæ ℥.ij.
Liquatam ceram cum oleo lento igne, miſce in mortario plumbeo cum reliquis rebus tenuiſſimè tritis. * Valet ad vlcera mala & antiqua. *Idem.*

Vnguentum Baſilicon minus.

℞. Ceræ flauæ, Reſinæ pinguis, Picis græcæ ana ℔.j.
Olei communis quantum ſufficit.
Fiat vnguentum lento igne. Alij terebinthinam addunt alij verò terebinthinam picis loco ponunt. * Idem pollet quod Baſilicon maius, ſed imbecillius: recentibus tamen capitis & neruoſarum partium vulneribus & vlceribus aptius erit. *Meſues.*

Vnguentum Baſilicum maius: Galeni enneapharmacum eſt.

℞. Ceræ albæ, Reſinæ pini,
Seui vaccini, Picis græcæ,
Picis nigræ, Terebinthinæ,
Thuris, Myrrhæ ana ℥.j.
Olei communis q. ſ.
Fiat vnguentum. *Meſues.*

Aliter.

℞. Ceræ ℥.vj. Picis græcæ ℥.iij.
Reliquorum ana ℥ j.ß.
Olei quantum ſufficit.
* Vlcera phlegmone carentia, præſertim partium neruoſarum, terget, carne implet.

Vnguentum Aegyptiacum.

℞. Aeruginis ʒ.v. Mellis ʒ.xiv.
Aceti albi ʒ.vij.
Coque igne, & tantiſper moue, donec fiat rubrum. Alij ſumunt eius medicamenti ℥.vj.
Chalcanthi vſti ℥.ij.
Olei roſati ℥.iij.
Ceræ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. * Confert ad vulnera antiqua, fiſtulasq; terget carnis excreſcentiæ medetur, vehementerq; exiccat. *Meſues.*

Aliud.

℞. Aquæ Plantaginis,

A Vini Malorum granatorum, Mellis ana […]
Aluminis rupis, Aeruginis ana ℥ x.
Coque, & moue, donec fiat rubrum. *I[…] Vigo.*

Aliud.

℞. Mellis ℔.j.
Aceti optimi ℥.vj.
Aeruginis ℥.j.
Aluminis rupis ʒ.v.
Coque, & moue, donec rubrum fiat *GuI[…]*

B *Vnguentum viride, Andromachi.*

℞. Reſinæ pini ℔.ij.
Ceræ ℔.j.ß.
Olei communis ℥.iix.
Aeruginis æris ℥.iij.
Reſinam & ceram in oleo liquabis, deinde æruginem tenuiſſimè tritam addito * R[…] vulnera, & quæcunque non magna ſunt, ſan[…] *Galenus.*

C *Vnguentum mundificatiuum magiſtrale.*

℞. Mellis roſati colati ℥.j.ß.
Terebinthinæ claræ ℥.iij.
Succi Apij, ſucci Praſſij ana ʒ ß.
Succi Abſinthij ʒ ij.
Simul coquantur: deinde addantur
Farinæ Hordei, Fabarum ana ʒ.xj.
Farinæ Lupinorum, Orobi ana ʒ.iij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ʒ j ß.
D Reduc in puluerem, & fac vnguentum.

Vnguentum citrinum.

℞. Boracis ℥.j. (alij ʒ.ij.)
Caphuræ ʒ.j
Coralli albi ℥.ß.
Gypſi ℥.j.
Vmbilici marini, Tragacanthæ albiſſimæ,
Amyli, Cryſtalli, Enthalij, Dentalij,
Thuris albiſſimi, Nitri ana ʒ.iij.
E Marmoris albi ʒ.ij.
Geſſæ ſerpentariæ ʒ j.
Ceruſſæ ℥.vj.
Axungiæ porcinæ recentis non ſalſæ, ſed præparatæ & mundæ ℔.j.ß.
Seui caprini præparati ℥.j.ß.
Adipis gallinacei præparati ℥.j.
Axungiam porcinam atq; adipem gallinaceum liqua ſimul, & impone tepidis adhuc, corticum citrei mali ſatis magnam quantitatem, & ma[…]
F rentur per menſem vnum. Poſtea eximito c[…]ces, & eliquati porcini adipis recipe, vt dI[…]um eſt, ℔.j.ß. Adipis gallinacei ℥.j & adde ſ[…]m caprinum. deinde addantur reliqua tenu[…]è trita: vltimo verò inſperge Caphuram ſu[…]mè tritam. Notandum eſt in hoc vnguento non concordare exemplaria in ponderum characteribus Nam quidam pro ℥ ponunt ʒ. & e con[…]. * Faciei maculas emendat, ſcabiem in qua[…]unque corporis parte extiterit, cicatrices exte[…]at ruborem oculorum aufert, & ea quæ aſpera […] leuigat. *Nicolaus.*

Vnguentum

Vnguentum rubeum, caphuratum.

℞. Olei Roſati ℔.ß.
Lithargyri ℥.ij.
Minij ℥ iij.
Ceruſſæ ℥.j.ß.
Tuthiæ, Caphuræ an.ʒ iij.
Ceræ ℥.ij.in æſtate: ſed in hyeme ℥.j.
Fiat vnguentum in pila plumbea cum piſtillo plumbeo.

Vnguentum Pſoricum Alexandri.

℞. Ceruſſæ, Lithargyri pſorici,
Aloes, Croci, Cadmiæ argenteæ,
Argenti viui extincti ana part.æquales,
Olei Oleandri, Aceti an.q.ſ.
Fiat vnguentum. * Pſoram ſanat, impetiginem à pituita ſalſa, cutis aſperitatem, & alia cutis vitia terget. *Meſues.*

Aliud.

℞. Lithargyri albi,
Calchanthi ana part.j.
Aeruginis partem dimidiam,
Aceti acerrimi quantum ſufficit.
Terantur die vno in ſole æſtiuo, paulatim affundendo acetum. Deinde in vaſe vitreo probè obſtructo, condantur ſub fimo diebus quadragin- Ad fiſtulas, cancros ſcabiem ſiccam, lepram, carnis putridæ incrementum. *Meſues.*

Vnguentum pſoricum. ſiue enulatum.

℞. Rad. Enulæ campanæ coctæ cum aceto, & piſtatæ ℔.j.
Axungiæ porci, Olei communis an.℥. iij.
Ceræ nouæ ℥.j.
Argenti viui extincti,
Terebinthinæ lotæ an.℥.ij.
Salis communis puluerizati ℥.ß.
Incorporentur vt decet.

Vnguentum de Lithargyro.

℞. Lithargyri ℥.ij.
Ceruſſæ ℥.ß.
Aceti ℥.j.
Olei roſati quantum ſufficit.
Fiat vnguētum lento igne. poteſt etiam fieri crudum in mortario plumbeo. * Vlcera & excoriationes à calore ſolis, ſtrictiore calceo, itinere, equitatione, frictione & coitu ſanat.

Tripharmacum crudum.

℞. Lithargyri, Aceti fortis an.℥.iij.
Olei communis ℥.vj.
Lithargyrus tenuiſſimè tritus moueatur, cōtinuò paulatim affuſis oleo viciſſim & aceto.* Prodeſt ſcabiei, & cutis vlceribus, vt ſuperius. *Meſues.*

Vnguentum contra ſerpiginem, & impetiginem, atque elephantiam.

℞. Sulphuris, Aloes, Lithargyri,
Arſenici, Argenti viui, Tartari,
Maſticis, Olibani, Cymini,
Piculæ, Axungiæ veteris an.q.ſ.

A Quę ſunt terenda, tere, & tempera cum aceto, & oleo, & ſucco Lappaceoli, & ſucco Fumiterræ quantum ſufficit, & poſtea inungatur ad Solem, vel ad ignem. *Nicolaus.*

Vnguentum pro ſcabie.

℞. Styracis liquidæ ℥.j.
Terebinthinæ lotæ,
Butyri loti ana ℥.ij.
Succi Limonum ℥.j.ß.
Ceruſſæ lotæ ℥.j.
B Salis ℥.ij.
Miſce, fiat vnguentum in mortario plumbeo.

Vnguentum ad ſcabiem, aliud.

℞. Axungiæ porci ℥.v.
Olei Laurini, Argenti viui extincti,
Ceræ mundæ, Maſticis, Thuris albi an.ʒ.ij.
Salis ℥.iix.
Succi Plantaginis,
Fumiterræ quantum ſufficit.
C Ceram, Oleum laurinum, & Axungiam pone ad ignem cum ſuccis, & bulliant, donec ſimul liquefiant: deinde adde Salem, Olibanum & Maſticen, & bulliant omnia ſimul, vſq; ad conſumptionem ſucci: poſtea deponantur ab igne, & addatur Argentum viuum extinctum, vt ſuprà, & vtere. Potens eſt. Sed caue, ne ob Argentum viuum attingat propè membra principalia, addeque Maſtichen. Syl. hoc vnguentum ſine Argento viuo paratum commendat.

D *Aliud pro pueris.*

℞. Terebinthinæ bene lotæ ℥.iv.
Butyri loti ℥.ij.
Salis ℥ i.
Succi Limonum ℥ j.ß.
Vitellos ouorum num iij.
Olei Roſati ℥.j.
Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud ad ſcabiem, noſtrum.

℞. Seui hircini ℥.ij.
E Olei Ceræ ℥ ij.
Olei Malorum aureorum ℥.j.
Olei herbæ Nicotianæ ℥.ß.
Sulphuris triti, Salis ana ʒ.j.
Succi Nicotianæ ana ℥ j ß. Miſce.

Vnguentum de Tuthia, ſeu Diapompholygos, magiſtrale.

℞. Olei Roſati,
Omphacini ana ℥.vj.
F Olei Myrtini, Vnguenti Populei an.℥.ij.
Fol Plantaginis, Solani an. M.ij.
Herbas minutim inciſas cum oleis miſcebis, & diebus octo marceſcere ſines: deinde coctas aliquantulum colabis, & colaturæ addes
Ceræ albæ ℥.iv ß.
Coquantur igne lento, donec Cera liquata ſit, ſemper agitando aufer ab igne, & adde
Lithargyri ℥.vj
Pompholygis, ſiue Tuthiæ præparatæ
Ceruſſæ vtriuſq; ana ℥ ij.
Plumbi vſti ℥.vj. Caphuræ ℥.i.

G

Omnia in pilam plumbeam iniecta, horis duabus continuis agitentur, deinde in vaſe vitreato reponantur.

Vnguentum Diapompholygos, aliud.

℞. Olei Roſati, Ceræ albæ ana ℥.vj.
Succi Solani q.ſ.
Ceruſſæ lotæ ℥ ij.
Plumbi vſti & loti,
Tuthiæ præparatæ ana ℥ j.
Thuris puri ℥.j.

Ceram liqua cum oleo, lento igne, & in pilam plumbeam iniice, additis quæ terenda ſunt, in tenuiſſimum puluerē redactis. moue continuò, & paulatim ſuccum ſuprà dictum inſtillato, perpetuo mouens ſex horis continuis. * Vtilia ſunt ad exiccanda eryſipelata, vulnera ſordida purganda, & ſananda tibiarum vlcera: aliorum locorum concaua vel diſſipata replent, refrigerãt, & cicatrizant. *Nicolaus.*

Vnguentum ad pediculos.

℞. Sem. Staphiſagriæ ℥.ij.
Hellebori albi ℥.j.
Salis ʒ.ij.
Argenti viui ℥.ij.
Aceti vini ℥.ij.
Axungiæ porcinæ ℔.j.
Olei Laurini ℥.ix.
Saponis Veneti ℔.ß.

Fiat vnguentum ſecundùm artem.

Vnguentum Mercuriatum cum Theriaca.

℞. Butyri ℥.ij.
Axungiæ porci ℥ iix.
Theriacæ, Mithridati ana ℥.ß.
Argenti viui extincti ℥.vij.
Lithargyri, Salis communis ana ʒ.vj.
Croci ℥. j.
Olei Vermium terreſtrium ℥.j.
Aquæ ardentis ℥.j.
Moſchi G.v.

Fiat vnguentum. *Adolph. Occo.*

DE VNGVENTIS CARnem generantibus.

Vnguentum ceraſeos magnum.

℞. Hammoniaci ℥ j.
Bdellij, Thuris maſculi,
Ariſtolochiæ, Sarcocollæ ana ʒ.v.
Myrrhæ, Galbani ana ℥.ß.
Lithargyri ʒ.xv.
Aloes, Opopanacis ana ʒ.ij ß.
Aeruginis ʒ.iij.
Reſinæ ʒ.xiv.
Ceræ albæ ℥.ij.
Olei quantum ſufficit.

Lithargyrum tere, & cum oleo coque, donec liquefiat. Tunc depone ab igne, & dum modicè refrixerit, miſce Hammoniacum & Bdellium A aceto ſoluta: redde igni, coque ad iuſtam craſſitiem, tuncq; reliqua permiſce. * Vlcera maligna, putrida, fiſtuloſa, ſorde & carne mortua purgat, carne implet, glutinat & cicatrice tegit. *Meſues.*

Vnguentum ceraſeos paruum.

℞. Ariſtolochię, Ireos, Sanguinis Draconis, Hammoniaci, Sarcocollæ ana ℥.ß.
Lithargyri læuigati ℥.v.
Olei ℔ j.

Coque Lithargyrum cum oleo, donec liquefiat,
B tunc cætera, vt in priore, miſce. * Vlcera tam vetera, quàm noua terget, carne implet, glutinat, cicatrice claudit. *Meſues.*

Vnguentum aureum.

℞. Ceræ citrinæ ʒ. vj.
Olei boni ℔.ij.ß.
Terebinthinę ℥.ij.
Reſinæ Colophoniæ an. ℥.j.ß.
Thuris, Maſticis ana ℥.j.
Croci ʒ.j.

C Confice ſecundùm artē. Durat annos tres. * Vulnera citò & ſalubriter glutinat. *Meſues.*

Vnguentum mirabile.

℞. Myrrhę, Aloes,
Sarcocollæ ana ℥.j.
Mellis deſpumati ℥.vj.
Vini albi boni q.ſ.

Coque igne lento ad ſpiſſitudinem.* Vlcera putrida & fiſtulas purgat, carne implet, glutinat ci-
D catrice tegit, putredinē arcet. Et ſi vlceri caro ſupercreuerit, adde vnguenti chalciteos ℥. *Idem.*

Aliud.

℞. Myrrhæ, Aloes ʒ.ix.
Vini albi quantum ſufficit.

His tritis tenuiſſime vinum paulatim affunde, ſemper miſcēdo, vſque ad Mellis craſſitudinem: vtere. Addunt nonnulli Chalciteos ʒ.j.ß. alij oleí Myrtini & vini portionem paucam viciſſim miſcent. *Idem.*

E *Vnguentum è Caprifolio, magiſtrale.*

℞. Caprifolij M.iv.

Caprifolium minutim inciſum, & in vino optimo maceratum die vno, coques ad tertias, cola & colaturæ adde
Olei Roſati ℔.vj.
Reſinæ pinguis,
Terebinthinæ,
F Ceræ flauæ ana ℔ j.

Fiat vnguentum, vt artis eſt.

Vnguentum è Caprifolio, aliud.

℞. Terebinthinę,
Reſinæ Pini,
Ceræ nouę ana ℥.iv.
Olei Roſati ℥ iix.
Maſticis, Thuris ana ℥. j.
Gummi Elemi ℥ ij.
Caprifolij, Betonicæ ana ℥ iij.
Vini optimi ℔.x.

Caprifolium & Betonicam tenuiſſimè terito, & macera

macera vino horis 24 deinde reliqua adde, præter Gummi, Thus, & maſticen Coquantur luculento igni, donec vini pars dimidia conſumpta ſit, imo donec vireſcere incipiat. cola, & concreſcere ſinito deinde, eff[illegible] vino, rurſus coquatur, donec quicquid remãſerit vini, abſumptum ſit: iterum cola. & reliqua adde in puluerem tenuem redacta, & coque lento igne, donec caleſcant, ſemper agitando: aufer poſtmodum ab igne, & in [illegible] loco repone, donec refrixerit perpetuo mouens. * Ad capitis vulnera præſtantiſſimum eſt. *Carp[illegible]*.

Vnguentum capitale.

℞. Gummi Elemi ℥ ij.
Hammoniaci ℥. [illegible]
Terebinthinæ, Reſinæ Pini ana ℥.iij.ß.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum, gummi diſſolutis ſecundùm artem. Percoquitur etiam amplius, vt cerati formam ſumat. *C[illegible]*

Vnguentum Diapalmæ.

℞. Ceræ nouæ. flauæ, Terebinthinæ,
Maſticis Ceruſſæ, Picis Græcæ,
Olei Roſati q.ſ.eſt
Rad. Palmæ, (Italis *Zaffarani vocatur*) q.ſ.eſt.

Miſce, & coque, donec radices prorſus ſiccẽtur: cola. & ſerua ad vſum.* Vlcera ſordida mundificat, ſanat, & cicatricem inducit: tumores reſoluit, diſcutit: doloresque lenit. *Fioravantus.*

Emplaſtrum rubeum Græcum.

℞. Olei ℔.ij.
Aceti ℔.j.ß.
Lithargyrij, Aeris viridis ℥.j.

Coquatur Lithargyrium cum Aceto & oleo, donec ingroſſetur, & tunc ponatur viride Aes, & coquatur, donec inſpiſſetur, & rubrum efficiatur: & fiat emplaſtrum. * Rectificat vlcera maligna, & difficilis conſolidationis. *Galenus.*

Emplaſtrum viride herbarum.

℞. Chelidoniæ, Plantaginis, Scabioſæ,
Vrticæ, Leuiſtici, Centrum galli ana M.j.

Conquaſſentur, & cum libris duabus Olei per ſeptem dies temperentur: deinde bulliant, & exprimendo colentur: cui addatur

Ceræ ℥ iij.
Terebinthinæ ℥.vi.
Reſinæ ℥ ij.

Bulliant, donec parum ſpiſſentur, deinde auferantur ab igne, addaturque

Thuris, Sarcocollæ,
Aloes ana ℥.j.
Ariſtolochiæ longæ,
Floris æris ana ℥.vj.

Miſce, & fiat vnguentum. Plagas veteres mundificat. carnem ſuperfluam conſumit, conſolidat, & ſanat. *Dynus.*

Vnguentum diaireos.

℞. Seui Vaccini ℔.ß.
Olei Roſati ℥.iv.
Ceræ ℥.ij.

A Rad. Ireos ℥.j.
Thuris, Sarcocollæ,
Maſticis, Aloes,
Ariſtolochiæ ana ʒ.ij.
Terebinthinæ quart.j.

Fiat vnguẽtum. Carnem generat. *Dynus Florent.*

Vnguentum mirabile Nicodemi.

℞. Myrrhæ, Aloes,
Sarcocollæ ana ℥.j
Mellis deſpumati ℥.vj.
B Vini albi q.ſ.

Coque igne lento ad ſpiſſitudinem. Vlcera putrida & fiſtulas purgat, carne implet, glutinat, cicatricem tegit, putredinem arcet. *Meſues.*

Vnguentum alterum Nicodemi.

℞ Myrrhæ, Aloes ana ʒ.ix.
Vini albi quantum ſufficit.

Tritis tenuiſſimè vinum paulatim affunde, ſemper miſcendo vſque ad mellis craſſitudinem: vtere Addunt nonnulli
C Chalciteos ʒ.j.ß.
Olei Myrtini, Vini patum. Miſce.

Vnguentum ex panno lineo HebenZezar.

℞. Opopanacis ℥.j.
Raſuræ panni linei, tenuis, puri antiqui ℥.ß
Vini, Mellis, Olei roſati ana ℥.v.
Lithargyri, Aloes,
D Sarcocollæ,
Myrrhæ ana ʒ.ij.ß.

Tere paulatim, affundendo nunc Vinum, nunc Mel, nunc Oleum.* Mirabile ad vlcera maligna, fiſtuloſa, carne implenda. *Meſues.*

Vnguentum de Lino.

℞. Raſuræ panni linei benè mundati part.ß.
Opopanacis part.ij.
Vini, Mellis, Olei roſ. ana part.v.
Lithargyrii, Aloes,
E Sarcocollæ ana tertiam partem illius.

Fiat vnguentum. Carnem generat. *Auicenna.*

DE VNGVENTIS glutinantibus, & cicatricem inducentibus.

Vnguentum potabile.

℞. Butyri recentis ſine ſale ℔.iij.
F Rubiæ tinctorum,
Caſtorei, Spermatis Ceti,
Tormentillæ ana ℥.j.

Bulliant ſimul in vino odoriſero ad vini cõſumptionem, ac fiat vnguentum ſecundum artem. * Datur ad conſolidandum caſum ex alto.

Vnguentum deſiccatiuum rubrum.

℞. Lapidis Calaminatis,
Terræ ſigillatæ ana ℥.iv.
Lithargyri auri, Ceruſſæ ana ℥.iij.
Caphuræ ʒ.j.
Ceræ ℥.v.

Olei Roſati, Violati ana ℥.vj.
Fiat vnguentum ſecundùm artem.

DE VNGVENTIS erodentibus.

Vnguentum ex Cantharidibus.

℞. Cantharidum recentium ʒ.x.
Axungiæ porci ℥.v.ß.

Tere ſimul, dies ſeptem marceſcant: pòſt coque, cola, ſerua vitreo vaſe. * Cauſticũ, phænigmon, B & veſicas excitat, vlcerat: alphos, panos, lentigines, cutis maculas delet. *Meſues.*

CARNEM quoque auſerunt, vnguentum Aegyptiacum, vnguẽtum Apoſtolicum, Pſoricum, &c. de quibus vide ſuprà.

DE VNGVENTIS extrahentibus.

Vnguentum fuſcum.

℞. Olei ℔.j.ß.
Ceræ nouæ ℥.iv.
Picis Græcæ, Nigræ ana ℥.ij.
Maſticis, Galbani, Thuris ana ℥.j.
Sagapeni ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.j.

Fiat vnguentum. * Sanandi vim habet, & extrahendi. *Nicolaus.*

Aliud.

℞. Olei communis, Seui hircini ana ℔.j.
Picis nigræ ℔.ß.
Picis Græcæ ʒ.iij.
Maſticis, Thuris, Galbani,
Hammoniaci, Opopanacis,
Sagapeni, Ceræ ana ʒ.ß.

Oleum, Seuum & Picem liquabis: deinde Gummi diſſoluta ſecundùm artem adijcies: deinde reliqua tenuiſſimè trita, ſemper agitando, donec percoquantur. His ab igne ſublatis, adde
Terebinthinæ ʒ.ij.

Probè miſceantur, & reponantur.

DE VNGVENTIS dolorem ſedantibus.

Vnguentum D. Gerconis de Sapone, ad dolores iuncturarum, pro domo pauperum.

℞. Saponis albi & mundi, minutim inciſi ℥.iij.ß.

Bulliant in aquæ Fumiterræ ℥.vj. Ebullitione vna facta adde
Olei de Euphorbio,
Olei Hypericonis ana ℥.ß.
Olei Iuniperi ℥.j.ß.
Olei Vermium terreſtrium ℥.j

Bulliant iterum ad conſumptionem aquæ: deinde adde
Maſticis, Thuris ana ʒ.iij.
Sulphuris viui, Euphorbij,

A Pyrethri ana ʒ.ij.ʒ.

Miſce, fiat vnguentum. *Aug[illegible]ſtani.*

Vnguentum ad hæmo[illegible]rhoidas.

℞. Thuris ʒ.ß.
Lycij, Myrrhæ, Croci ana ʒ.iij.
Opij ʒ.j.

Decoquantur in lactis capri[illegible]i ℥.iv ad c[illegible]ptionem tertiæ part[illegible], cui adde
Mucilaginis, Pſy[illegible]ij ℥.ß.
Olei Roſati ℥.ij.
B Vitellum oui num.j.

Miſce, & fiat vnguentum. *Auguſtani.*

Vnguentum ad oculos magiſtrale.

℞. Carnis pinguis exiccatæ,
Vini maluatici ana ℥.iij.
Tuthiæ præparatæ ℥.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.

Caro cum Maluatico coquatur vſq; ad vi[illegible] Maluatici conſumptionem: deinde cola, & C[illegible] [illegible]
C quata, adde poſtremò Tuthiam: probè comm[illegible]ſceto, & repone. *Medici Florentini.*

Aliud magiſtrale.

℞. Butyri recentis ℥.iv.
Ceræ albæ ℥.j.

Liqua, & laua ſæpius aqua Roſacea, & Prunorum, & adde
Tuthiæ præparatæ ℥.ß.
Caphuræ ℈.ij.

Fiat vnguentum. *Idem.*

D *Vnguentum anodynum.*

℞. Olei Liliorum alborum ℥ vj.
Olei Anethini, olei Chamæmelin[illegible] an. ℥ [illegible]
Olei Amygdalarum dulc. ℥.j.
Pinguedinis Anatis,
Pinguedinis Gallinæ ana ℥.ij.
Ceræ albæ parum.

* Dolores quacunque corporis parte m[illegible]gat. *Auguſtani.*

E *Vnguentum pectorale.*

℞. Mucilaginis ſem. Pſyl[illegible]i,
Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Sem. Lini, Fœnigræci, Adipis Gal[illegible]næ,
Medullæ Vituli,
Butyri recentis, loti cum aqua Vio[illegible]a
℥.j.ß.
Olei Violati,
Olei Amygdalarum dulc. an. ℥.[illegible]
Ceræ albæ quantum ſufficit.

F Fiat vnguentum. * Mitigat dolores pecto[illegible] & tuſſim: digerit, maturat, facilitat ſputum, & re[illegible]uit pleureſim.

Aliter.

℞. Olei Amygdalarum dulc. ℥.iv.
Olei Chamæmelini,
Olei Violati ana ℥.iij.
Butyri recentis ℥.vj.
Adipis Gallinæ, Adipis anatis an. [illegible]
Iridis ʒ ij. Croci ʒ.ß.
Ceræ albæ ℥.iij.

Ceram & adipes in oleis liquato, deinde ſæp[illegible] [illegible]to

auato aqua Capillorum Veneris, aut aqua Hor- A dei. His probe lotis, adde Iridem, & Crocum, in tenuiſſimum puluerem redacta. * Larerum dolores & pectoris mitigat, tuſſim ſedat, maturat, excreationē iuuat, & expectorat, humores craſſos digerit, & attenuat. *Auguſtani.*

Vnguentum magnum Fiorauanti.

℞. Argenti viui ℥. vj.
Oxymellis ſcyllitici ℥. iv.

Miſce bene in vaſe vitreo, & agitentur optimè B ſimul, dum Argentum in cinerem conuertatur, & mortificetur. tum ſenſim effundatur Oxymel, vt Argentum viuum ſiccum remaneat. Poſtea

℞. Olibani albi triti,
Ceruſſæ ana ℥ j.

Miſce cum ſupra dicto Argento viuo, in mortario lapideo, addendo liquoris noſtri magni magiſtralis quantum ſatis eſt ad incorporandum. Quo facto, adde, & miſce

Pinguedinis Porci ℥ iix. C

& erit factum. Valet ad morbum Gallicum, dolores, plagas: oculorum ardores tollit impoſitum.

Vnguentum Gleucinum Andromachi.

℞. Myrrhæ ℔. ij.
Nardi Indicæ ℔. ij.
Coſti ℔. iij.
Styracis ℔. j.
Bdellij, Sampſuchi, Xylobalſami, D
Lentiſci, Cardamomi, Spathæ,
Iridis Illyricæ, Miſyos,
Aſari ana ℔. ij.
Meliloti ℔. j.
Nardi Gallicæ ℔. j.
Aſpalathi, Calami ana ℔. ß.
Ariſtolochiæ longæ ℔. ß.
Sem. Roriſmarini ſextar. ij.
Thuris ℔. iij.
Caſiæ ℔. iij. E
Fœnigræci ſextar. ij.
Sphagni, Amomi ℔. ij.
Cort. Thuris ℔. j.
Roſarum ſiccarum ℔. ij.
Brathyos ℥. vj.
Fœniculi ℔. ij.
Fructus Balſami ℔. ij.
Croci ℥. iij. al. ℥. vj.
Baccarum Lauri ℔. j.
Piperis albi ℔. j. F
Opobalſami, Vaſcula iij.
Malabathri fol. ℔. ij.
Pinearum ℔. ij.
Rutæ viridis ℥ ij.
Salis Ammoniaci Denar. iv.
Nitri Denar. iv.
Vini veteris ſextar. ij
Muſti boni ſextaria ij. ß.
Olei veteris ℔. v.

Preparato diebus xl. Ad dolorem laſſitudinémque longe eſt accommodatiſſimum.

DE VNGVENTIS ſomniferis.

Vnguentum ſomniferum magiſtrale.

℞. Olei Papauerini, Nymphææ ana ℥. ß.
Opij, Caſiæ, Croci ana ℈. j.

Miſce cum pauca Cera. *Medici Florentini.*

DE VNGVENTIS ad ambuſta.

Vnguentum ad Ambuſta magiſtrale.

℞. Olei Roſati ℥. iv.
Olei ex ouis ℥. ij.
Nitri albi puluerizati ℥. ij.
Ceræ albæ ℥. j. ß.
Cort. medul. Sambuci M. j.

Fiat vnguētum lento igne ſecundùm artem. *Medici Florentini.*

Aliud ad idem.

℞. Hederæ foliorum,
Baccarum Hederæ ana partes æquales.

Contunde, & ſuccum exprime. Ex huius autem ſucci ℔. j.

Olei communis ℔. j.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum. *Iidem.*

Vnguentum ex Calce.

℞. Calcis extinctæ ℥. iij.
Olei ℔. j. Ceræ ℥. iij.

Calx ſingulis diebus eluitur, & ſubſidere permittitur: aqua diebus decem ſpongia exprimitur: deinde Calx aqua Roſacea lauari debet, & ſiccari poſtea ſinetur. Vbi Cera ex Oleo liquefacta, ab igneque ſublata fuerit, & iam concreſcere incipit, eadem tenuiſſimè trita admiſcetur, reponiturque. * Ad ambuſta valdè efficax eſt.

DE VNGVENTIS purgantibus.

Vnguentum Agrippæ Regis.

℞. Rad. Bryoniæ ℔. ij.
Rad. Cucumeris aſinini ℔. j.
Scyllæ ℔. ß.
Ireos ℥ iij.
Rad. Filicis,
Rad. Ebuli,
Tribulorum aquaticorum ana ℥. ij.
Ceræ albiſſimæ ℥. xv.
Olei alb.ſſimi ℔. iv.

Radices omnes iſtæ recentes inciſæ & contuſæ macerentur in oleo per dies Octo, deinde coquantur, poſtea exprimantur, & in colato Oleo & expreſſo, reſoluatur Cera, & fiat vnguentum ſecundùm artem. Seruatur ad annos tres. * Hydropicis, omnibus corporis œdematis ſuccurrit. Neruorum mala ſanat, vrinam mouet, extrinſecus illitum ventrem ſubducit, dolorique renum vtile. *Nicolaus.*

Vnguentum de Artanita maius.

℞. Succi Cyclaminis ℔.iij.
Succi Cucumeris agreſtis ℔ j.
Olei Irini ℔.ij. Butyri ℔.j.
Pulpæ Colocynthidis ℥.iv.
Polypodij ℥.vj.
Euphorbij ℥ ß.

Contundenda terantur, & macerentur ſuccis & oleis dies octo in vaſe vitreo: pòſt ſemel ferueſac in duplici vaſe, cola. Colaturæ adde

Sagapeni ʒ.vij.ß.
Myrrhæ ʒ.iij.

Diſſoluantur hæc aceto, & coquantur in prædicta colatura ad ſuccorum conſumptionem: deinde adde

Ceræ ℥.v.
Fellis Taurini ℥.vij.ß.

Ferueſcat ſimul, donec Cera liqueſcat: tunc inſpergc paulatim ſubſequentium medicamentorum puluerem

Scammonij, Aloes, Colocynthidis,
Mezerei, Turbith ana ʒ.vij.ß.
Salis gemmæ ʒ.iv.ß.
Euphorbij, Piperis longi,
Zingiberis, Chamæmeli ana ʒ.iij.

Miſce, & fiat vnguẽtum. * Illitum ſtomacho, vomitu purgat, hypogaſtrio autem inunctum aluum deijcit: ob id hydropicos mirè iuuat, ſeorſum excremẽtum largè vacuando: vermes quoque necat, & educit. Adhibetur non potentibus ſumere medicamentum purgans. *Meſues.*

Medicamentum ad vermes, magiſtrale.

℞. Succi Abſinthij, Abrotani,
Centaurij minoris, Ariſtolochiæ rotundæ,
Perſicariæ, fol. Perſicæ, fol. Lupini: præterea
Ebuli, Balauſtij ana ʒ.j.
Succi Porri ℥.ij.
Succi Naſturtij aquatici ℔.j.
Olei Abſinthij ℔.j.ß.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum ſecundùm artem. *Med. Florent.*

Vnguentum contra vermes.

℞. Olei Amygdal. amar. ℥.j.
Succi fol. Perſici,
Matricariæ ana ℥.ß.
Roſarum, Farinæ Lupinorum,
Cornu Cerui vſti ana ʒ.j.
Aloes ſucco Citrini ʒ.ij.
Quidam addunt Fellis taurini ʒ.ij.
Modicum Aceti, & Ceræ q.ſ.

Aliud.

℞. Succi Abſinthij, ſucci Abrotani,
Succi Centaurij minoris, ſucci Perſicariæ,
Succi fol. Perſicæ, ſucci Lupini,
Succi rad. Ebuli ana ʒ.j.
Succi Porri ℥.ij.
Succi Naſturtij aquatici ℔.j.
Balauſtiorum ʒ.j.
Olei Abſinthij ℔.j.ß.

A Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum. *Auguſtani.*

Vnguentum de Colocynthide, Auicennæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ℥.j.ß.
Turpetij, Scammoneæ, Euphorbij ana ℥.j.
Sem. Anethi, Salis, Myrrhæ, Aloes,
Fellis vaccini, Salis Indi, Nigellæ,
Staphiſagriæ montanæ, Piperis, Zingiberis,
Myrobalanorum citrinorum, Mezereon
B Myrobal. Belliricorum ana ℥.j.ß.
Amygdalarum, Ammoniaci,
Opopanacis, Serapini ana ʒ.vij.
Baurac, Sulphuris citrini ana ℥.j. ʒ.vij.
Fœnigræci, Chamomillę,
Sem. Lini ana ʒ.x.
Storacis, Ceræ ana ſext.x.

Liquefac ea quæ liquefiũt cum Butyro vaccino. & infunde, quę ex eis infunduntur in vino, & tere quę ex eis ſicca ſunt & cribella ea: deinde iece
C infuſa, & permiſce ea ſimul, donec fiat vnguentum. Linc ex eo ſtomachũ & hepar ipſum enim facit deſcendere aquam citrinam. Et qui in [illegible] aſſellatione, & non poteſt bibere medicamentum, liniat ipſum ſuper ſtomachum quoniam ſoluet eum.

Vnguentum laxatiuum Nicolai.

℞. Succi Cucumeris aſinini, ſucci Scillæ,
Succi Cyclaminis, ſucci rad. Anabulæ,
D Succi rad. Ebuli, ſucci medul. ort. Sambuci,
Lactis Tithymalli, ſuc. Chamæmillæ ana ℥.ij.
Violarum, ſucci rad. Cucumeris aſinini,
Succi pomorum [illegible] Cucumeris,
Polypodij ſucci, ſucci Laureolæ,
Succi Capill. Veneris, Cataputiæ,
Fellis Tauri, Aloes hepaticæ ana ℥.ij.
Diagridij ℥.j.ß.
Nucis vomicæ ℥.j.
Euphorbij ℥.j.

E Omnes ſupradictæ herbæ, & radices in menſe Maij colligantur. Conficitur ſic: Succos & cataputias tritas cum ℔.iii. Olei ſex diebus immerge: ſeptimo verò die tandiu coque, donec ſuccorum quantitas conſumatur: tunc adde Ceræ [illegible] j. cum Felle taurino, & cum ſpatula agitando donec Cera & Fel liquefiant, & poſtea addantur pulueris terendorum. Ventrem laxat. Cùm autem volueris inungere, poſt vnctionem abſtineat ſex horis: valet etiam conſtipatis, & lapidoſis, nephriticis
F ſuper pectinem, & ventrem inunctum [illegible]

DE VNGVENTIS *minus vſualibus.*

DE VNGVENTIS calfacientibus caput.

Vnguentum ad memoriam.

℞. Rad. Rutæ, Linguæ bouinæ,
Valerianæ cum ſuis rad. ℥. x.

Caſtorei,

Caſtorei, Linguæ auis ana ʒ.ij.
Puluerizentur ſubtiliter. & miſceantur. poſt
℞. Succi Euphragiæ, Cristæ Galli,
Verbenæ ana ℥.iv.
Medullæ Anacardi ana ℥.j.
Axungiæ Vrſi quantum ſufficit.
Fiat linimentum. Vngatur pars capitis poſterior. *Arnol. Villanouanus.*

Vnguentum pro epilepticis.

Accipe Lacertam viridem, abſciſſo capite & cauda, & ponatur in Oleo cõmuni, maceta per dies 60. donec putrefiat: poſtea coquatur in ipſo Oleo, & addito Aſphalto, Cera rubr. fiat vnguentum, valens epilepſiæ, paralyſi, ſi ex co ſpina dorſi inungatur: valet etiam alopeciæ ex humoris frig. putredine. *Platearius.*

Vnguentum ad partes conuulſas ratione vulnerum, ex repletione.

℞ Axungiæ Cerui, axungiæ Taxi,
Axungiæ Vrſi ana ℥.j.
Olei Laurini ℥.j.ß
Olei Vulpini, olei Caſtorei ol Terebinthinæ,
Olei Iuniperini, olei Lumbricorum ana ℥ ß.
Vnguenti Agrippæ, vng. Altheæ ana ℥.ij.
Terebinthinæ in aqua Liliorum lotæ ℥.j.
Euphorbij ℈.j.
Cum modico Ceræ fiat vnguentum. *Quercet.*

Ad contracturas vnguentum.

Oleum Sulphuris ad contracturas minimè contemnendum eſt, ac potius tanquam ad eas principale quoddam remedium. Hoc itaque fit, vt ſequitur. ℞. Sulphuris optimè puluerizati ℔. xv. quas è cucurbita fictili ſublimabis in vitreum alembicum. Quicquid ſublimatum fuerit, ponatur in cellam penuariam ad ſoluẽdum, & ſucceſſu temporis in Oleum reſoluetur. Poſtmodum ſubſequens compoſitio fiat:
℞. Olei Sulphuris ℥.ij.
Saponis Vngarici ℥ i'j.
Aquæ vitæ ℥.v.
Ol. Oliuarum, ol. Roſarum ana ℥ j.
Hæc omnia coquantur ſecundùm artem: obſeruato, ne flammam concipiant. Membra perungantur optime per dies triginta, ſed in balneo ſicco ſudorem excitãte, contractis maximè confert membris. *Paracelſus.*

Vnguentum cor frigidum alterans, & corroborans.

℞. Succi Cardiaci ℥ j.
Caphuræ ʒ.ß. Croci ℈.j.
Cum Cera fiat vnguentum: vel ſuccus Buglosſi cum Croci: in peſte & palpitatione cordis quoque confert. *Heurnius.*

DE VNGVENTIS calfacientibus pectus.

Vnguentum ad pectoris anguſtiam & maturationem.

℞. Olei Amygdalarum dulcium,

A Butyri recentis ana ℥.iv.
Axungiæ Gallinæ ℥.ij.
Iridis, Croci ana ʒ j.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo vngatur pectus. Quòd ſi frigidior ſit materia, addimus oleum Anethi, Amygdalarum amar. Liliorum, tad Enulę campanæ, Hyſſopi, mucilag. Fœnugræci, ſem. Lini, Dialtheam, Oeſypum, & Sulphur: ſi affectus ſit in muſculis, Terebinthinam abietinam, & laricem
B in lateram doloribus, quemadmodum & Picem ſumma cum vtilitate. * Concoquunt, digerunt, dolorem ſoluunt. *Rondeletius.*

Vnguentum ad ſanguinis eruptionem.

℞. Olei Myrtillorum, vel Roſarum ℥. ij.
Olei Maſtichini, vel Lentiſcini ℥. j.
Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ. j.
Boli Armeni,
Coralli ana ʒ.ij.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
C Fiat vnguentum. * Sanguinem compeſcit. *Rondeletius.*

Vnguentum ad phthiſim.

℞. Olei Roſati, vel Lentiſci, vel
Maſtichini ana ℥.iij.
Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte coctæ ℥.j.
Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ʒ.j.
Cineris Cancrorum ℥.ß.
D Farinæ Hordei toſtæ ℥.j.
Terebinthinæ abietis,
Mellis ana ℥.ij
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS calfacientibus ſtomachum.

Vnguentum ad ventriculum calefaciendum & conſtringendum.

E

℞. Olei Maſtichini, Citoniorum ana ℥.iij.
Ladani, Hypociſtidis, Acaciæ ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.
Myrobalanorum Citrinorum ʒ iij.
Ceræ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Vnguentum ad iuuandam concoctionem.

F

℞. Olei Maſtichini,
Olei Menthæ ana ℥.ij.
Spicæ nardi Indicæ, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum ana ʒ.ß.
Roſarum rubr ʒ.ij.
Ceræ parum.
Miſce, & fiat vnguentũ, quo vngatur regio ventriculi duabus vel tribus horis ante paſtum addendo tempore inunctionis parum vini albi, vel clareti. * Moderatè calefacit, & aſtringit, calorem conſeruat, & concoctionem iuuat. *Idem.*

Vnguentum ad lienteriam frigidam.

℞. Olei Maſtichini,
Olei de Abſinthio ana ℥.j.
Cyperi, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ. Vini maluatici,
Limaturæ cort. Thuris ana ʒ.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad ſtomachi reſolutionem.

℞. Olei de Abſinthio, Nardi ana ℥.ij.
Galangæ, Caryophyllorum,
Maſticis, Cyperi ana ʒ.ij.
Santali albi, Coralli vſti,
Cort. Citri, Cinnamomi craſſi ana ʒ.ß.
Aceti parum,
Ceræ quantum ſufficit.

DE VNGVENTIS excalfacientibus hepar.

Vnguentum ad calefaciendum hepar.

℞. Olei Nardini olei de Abſinthio ana ℥.iij.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schœnanthi, Aſari ana ʒ.j.
Antiſpodij facti ex Myrrha, vel ex Corallis rubris, vel ex cornu Cerui ʒ.ij.
Flor. Anthos ʒ ß.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum ſufficit.
Vini maluatici, quantum poterit bibere, vel id addatur tempore inunctionis. * Calfacit, roborat, exiccat, & aliorum penetrationem iuuat. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Olei de Abſinthio ℥.iij.
Santalorum omnium,
Coralli rubri vſti, & loti in aqua Abſinthij & Cichorij ana ʒ.j.
Sem. Endiuiæ, Scariolæ ana ʒ.ß.
Sem. Apij, Petroſelini,
Aniſi ʒ.j.
Ceræ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatici parum. *Idem.*

Vnguentum iecoris, facultatem ſanguificam roborans.

℞. Olei Hepatis, Gelei ℥.iv.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schœnanti,
Azari ana ʒ ß.
Maſticis, Bdellij, Myrrhæ,
Styracis ana ʒ.iij.
Si ſcirrhus adſit, diſſoluantur in oleo: quibus adde Terebinthinæ Abietis ℥ j Ceræ citrinæ nunquam calfactæ, vt extrahitur ex aluearijs, quantum ſufficit. Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatici parum. *Rondeletius.*

A *Aliud ad ſcirrhos iecoris.*

℞. Hepatis Lupi terreſtris num j.
Coquatur in oleo Amygdalarum dulc. cui adde
Rad. Iridis ℥.j.
Colentur, & in colatura diſſolue
Propoleos ℥.i j.
Styracis, Bdellij Myrrhæ,
Ammoniaci ana ʒ.iij.
Spicæ Celticæ,
Schœnanthi ana ʒ.j.
B Fiat vnguentum, quo inungatur hepar induratũ. Tempore inunctionis adde vini albi parum.

DE VNGVENTIS excalfacientibus ſplenem.

Vnguentum ad ſcirrhum ſplenis.

℞. Ammoniaci, Bdellij,
C Opopanacis, diſſol. in aceto ſcillitico ana ℥ j.
Rad. Liliorum, vel Biſmaluæ decoctæ in axungia Porci, vel oleo Amygdalarum dulcium, vel amararum ℥.ij.
Styracis, Myrrhæ, Iridis ana ʒ.iij.
Mucilaginis ſem. Fœnugræci extractæ in vino albo ℥.ij.
Terebinthinæ, Propoleos ana ℥.iij.
Sem. Viticis, Apij,
Petroſelini ana ʒ.j.
D Miſce, & fiat vnguentum: quod non niſi poſt ictum adhibeatur. *Idem.*

Aliud, quando exactè obduruit lien.

℞. Rad. Mandragoræ quart. j.
Diuiſæ in partes decoquãtur in oleo ſeminis Lini, vel Seſamini, vel Amygdalarum, addito pauco aceto contundantur, & per cribrum paſſentur. quibus adde
Opopanacis in aceto ſcillitico diſſoluti ℥ ß.
E Styracis. Myrrhæ, Bdellij,
Sem. Alchechengi ana ℥.ß.
Propoleos, vel Ceræ nouæ,
Terebinthinæ ana quantum ſufficit.
Croci ʒ.ij.
Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
Azari, vel Viticis ana ℥.j.
Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur ſplen. *Rondeletius.*

F *Vnguentum ad tumorem lienis ob flatus.*

℞. Olei Nardini,
Olei de Abſinthio ana ℥.ß.
Sem. Agni Caſti, Portulacæ,
Sem. Capparorum, vel
Sem Fraxini ana ʒ.ij.
Sem. Apij, Petroſelini,
Cumini in aceto macerati ana ʒ.j.
Corallij rubri vſti,
Scoriæ ferri ana ʒ.j. ß.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum: cui adde tempore inunctionis Acceti q.ſ. vngatur regio ſplenis. *Idem.*

DE VNGVENTIS excalfacientibus renes & veſicam.

Vnguentum ad mouendas vrinas.

℞. Succi rad Raphani,
Succi Creſſonum, ſiue
Siſymbrij aquatici ana ℥.ij.
Succi Apij ſucci Petroſelini ana ℥.j.
Olei Scorpionum ℥.iij.
Olei Spicæ ʒ ß.ſ
Terebinthinæ,
Ceræ ana quantum ſufficit.
Azari, ſem. Apij, ſem. Petroſelini ana ʒ.j.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur regio renum, veſicæ & peritonei. *Idem.*

Vnguentum ad vrinæ retentionem aliud.

℞. Axungiæ Cuniculi ℥.j.
Succi Fœniculi marini recentis ℥.j.ß.
Azari, Spicæ Celticæ, Schœnanthi ana ʒ.j.
Olei Scorpionum, olei Nucum ana ℥.ij.
Ceræ, Terebinthinæ ana q.ſ.

Fiat vnguentum. *Idem*

DE VNGVENTIS excalfacientibus vterum.

Vnguentum ad menſtrua prouocanda.

℞. Olei Amygdalarum amararum,
Liliorum ana ℥.j.
Olei Cheirini, vel Irini ℥.ij.
Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
Azari ana ʒ iij.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.iij.
Terebinthinæ,
Axungiæ Anſeris veteris ana ℥.ij.
Ceræ nouæ q.ſ.

Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis, renum & inguinum, addendo Vini maluatici parum. Adduntur & ſucci herbarum calidarum, & tenuium partium, vt Apij, ſuccus Pedis columbini, Artemiſiæ, Pulegij, & ſimilium. *Rondeletius.*

Vnguentum ad facilitandum partum.

℞. Olei Amygdalarum dulcium,
Butyri recentis ana ℥ ij.
Axungiæ Porci, Axungiæ Gallinæ ana ℥.iij.
Ariſtolochiæ rotundæ,
Ariſtolochiæ longæ ana ℥.iij.
Cinnamomi tenuioris ʒ j.
Azari, Styracis, Myrrhæ ana ʒ.j.
Ceræ nouę quantum ſufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis inguinum & renum, poſt vſum fomenti ex Maluis & Ariſtolochia. Idem vnguentum conuenit ad ſecundę eiectionem, & fortiora adduntur, vt A- A garicus, Colocynthis. Iuuant enim expulſionem cuiuslibet rei, irritando facultatem expultricem. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus vterum.

Vnguentum ad retentionem fœtus.

℞. Olei Omphacini, vel
B Citoniorum, vel Myrti ℥.iij.
Rad Biſtortæ ℥.j.
Boli Armeni, Coralli rubri ana ℥.ß.
Balauſtiorum ʒ.ij.
Ceræ rubræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum addendo Aceti quantum ſatis eſt. Vngatur regio ventris & renum frequenter.

Vnguentum ad ſuperpurgationem menſtruorum.

℞. Olei Nenupharis ℥.j.
Olei Citoniorum ℥.iij.
C Boli Armeni, Acaciæ, Sanguinalis ana ʒ.iij.
Balauſtiorum, Spongiæ Bedeguaris,
Aluminis ana ʒ.j.
Ceræ, Aceti quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguentum. Efficacius fit cum ſucco Portulacæ. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Oſſium Sepiæ ℥.ß.
Coralli vſti, Sanguinalis, Tuthiæ ana ʒ.ij.
D Aluminis ʒ.j.
Olei Citoniorum, Myrtini ana ℥.ij.
Succi Plantaginis, vel Burſæ paſtoris, vel
Polygoni, vel Hernialis ℥.iij.
Aceti parum.

Miſce, & fiat vnguentum, diu agitando. Qui Ceram velit, addat albam. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus ſtomachum.

E

Vnguentum ad ventriculum refrigerandum.

℞. Olei Roſati, vel Omphacini ana ℥.iij.
Coralli rubri Coriandri, Santali albi,
Flor. Labruſcæ, Cort. Citri ana ʒ.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi, F addito pauco aceto, tempore inunctionis. *Idem.*

Aliud ad refrigerandum & humectandum ventriculum.

℞. Olei Violati ℥.ij.
Olei Nenupharis,
Olei Amygdalarum dulcium ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad lienteriam.

℞. Olei Myrtini, Citoniorum ana ℥.ij.
Coralli rubri, Boli Armeni, Aloes,
Rad. Biſtortæ, Gallarum ana ʒ.ij.

Acaciæ, Hypociſtidis, Ladani ana ℥.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Roſ. omphacini,
Citoniorum ana ℥.ij.
Gallarum, cort. Mali granati,
Balauſtiorum, Myrtillorum,
Spongiæ Bedeguaris, Biſtortæ ana ʒ.ij.
Boli Armeni ℥.ß.
Acaciæ ℥.j.
Ceræ quantum ſufficit,
Aceti parum.
Fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus hepar.

Vnguentum refrigerans hepar.

℞. Vnguenti Roſati ʒ.iij.
Olei Violati ℥ ij.
Santali albi ʒ.j.
Ceruſſæ ʒ.ij. Aceti parum.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Myrtillorum, vel Cotoneorum, vel Roſati omphacini ℥ iij.
Sem. Portulacæ ſem. Endiuiæ,
Sem. Scariolæ ana ℈.j.
Corall. rubri, Boli Armeni ana ʒ.ij.
Myrtillorum, Balauſtiorum,
Spicæ nardi Indicæ, Santali rubri ana ℥.ß.
Antiſpodii ℈.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Miſce, & fiat vnguentum ſecundùm artem. *Idem.*

DE VNGVENTIS aſtringentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum cum defluxione.

℞. Vnguenti Roſ. loti in aqua peculi Roſ. ℥.j.
Tuthiæ præparatæ, Acaciæ ana ʒ.j.
Incorporentur: fiat vnguentum, quo inungantur palpebræ. *Idem.*

Aliud minùs aſtringens.

℞. Pulpæ Pomorum decoctorum in lacte, vel cum aqua Roſarum ℥ ij.
Contundantur diligenter: deinde adde
Aquæ peculi Roſ. & Myrti ana ℥.ß.
Mucilaginis ſem. Pſyllij,
Tuthiæ præparatæ ana ℥.ß.
Incorporentur ſimul, & fiat vnguentũ, quo inungantur palpebræ. *Idem.*

Vnguentum ad ſanguinis impetum ſiſtendum è naribus, pulmone, thorace, renibus, &c.

℞. Gallarum, cort. inter. Caſtaneæ, vel
Cort. Mali granati, vel
Balauſtiorum ana ℥.ß.

A Boli Armeni ℥ j.
Sanguinis Draconis ʒ.iij.
Cum albumine Oui excipiantur: fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Myrtillorum, vel
Olei Roſati ℥ iij.
Succi Burſæ paſtoris, vel
Polygonii ℥.ij.
Gallarum, Balauſtiorum,
B Rad. Biſtortæ ana ℥ ß.
Ceræ albæ quantum ſufficit,
Aceti parum.
Fiat vnguentum. Hæc vnguenta non ſunt ponenda ſupra os venæ fluentis, ſed dextrò infra, ſ[illegible] regionem, per quam venæ ad illud perm[illegible] potiſſimum in ea parte, in qua magis ad ext[illegible] prodit: veluti ſi ſanguis influit in caput vnguenta in lateribus colli, in quibus venæ & a[illegible] poſitæ ſunt, apponenda erunt, & circ[illegible]
C ctoria, quando in aliquod membrum de[illegible] vt in principio arthritidis, miſſo ſanguine & [illegible] exiſtente venenoſa materia, aut in magna [illegible]titate. Si ſanguis è pulmone fluat, vel [illegible] imponi vnguentum ſupra renes & totam [illegible]. Si è vulnere fluat, ſupra emunctoria [illegible] & in circuitu partis læſæ. Sin per ſedem, [illegible]nes. Si per veſicam, circa peritonæum, vel [illegible]ciam, vnde fluit ſanguis. *Idem.*

Vnguentum ſanguinem cohibens, aliud.

D ℞. Olei Myrtillorum, vel Roſarum ℥ [illegible]
Olei Maſtichini vel Lentiſcini ℥.j.
Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ℥ ß.
Boli Armeni,
Corallorum ana ʒ.ij.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur pars aff[illegible]
* Sanguinem compeſcit, è thorace fluentem, &
E vlcus, quod ſæpe fit, curat. *Rondeletius.*

Vnguentum repellens & ſanguinem cohibens, aliud.

℞. Pulpæ Pomorum decoct. in lacte ℥ ij.
Mucilag. ſem. Pſyllij,
Mucilag. ſem. Cytoniorum ana ℥.[illegible]
Succi Burſæ paſtoris,
Succi Polygoni ana ℥.j.
Acaciæ, Sanguinis Draconis ana ʒ.iij.
Terræ ſigillatæ ℥ ß.
F Olei Myrtillorum ℥.iv.
Ceræ albæ q. ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud.

℞. Succi fol. Caprifolii,
Succi fol. Quercus ana ℥.j.
Roſarum rubr. ʒ.j.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis ana [illegible]
Olei Roſati ℥.iij.
Ceræ q. ſ.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ſanguinem ſtringens.

℞. Croci Martis ℥.j.
Calcis teſtarum Ouorum,
Colchotaris ana ℥.ß.
Cineris Ranarum vſtarum ʒ.ij.
Excipiantur oleo Viſci pomorum. *Quercetanus.*

Aliud paratu facile, nec minus vtile.

℞. Colchotaris Aceto præparati ℥.ij.
Calcis Limacum ℥.ß.
Butyri recentis ℥.iv.
Miſce, & fiat vnguentum: vel excipiantur Oui albumine. *Idem.*

Defenſiuum optimum.

℞. Pul. Roſ. rubr. Pul. Myrtillorum ana ʒ.j.
Boli Armeni, Terræ ſigillatæ ana ʒ.vi.
Succi Plantaginis, ſucci Solatri ana ℥.j.
Aceti Roſati ℥.ij.
Olei Roſati omphacini,
Olei Myrtillorum ana ℥.ij.ß.
Ceræ ℥.ij.
Miſce pro defenſiuo. *Idem.*

Aliud ſanguinem in vulneribus cohibens.

℞. Croci Martis ſubtiliſſimè reuerberati ℥.ij.
Croci Veneris ℥ ij.
Excipiantur oleo Viſci pomorũ ſimplici, & fiat vnguentum. Sanguinis fluxionem ſiſtit adeò, vt propè incredibile videatur: vulnus quinetiam in meliorem ſtatum diſponit. *Idem.*

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum ad humorem concretum & ſcirrhoſum.

℞. Opopanacis, Styracis, Bdellij ana ℥.ß.
Diſſoluantur in oleo Amygdalarum dulc. & Irino, quantum ſufficit: quibus adde
Mucilag. Fœnigræci & Ficuum, extractę tum vino albo ana ℥.ij.
Rad. Iridis Venet. puluerizatæ ℥.ß
Rad. Gladioli eodem modo exiccatę & puluerizatæ ℥ j.
Propoleos veræ ℥.iij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Nucis Cupreſſi num. x.
Ficuum paria vj.
Rad. Cannæ ℥.ß.
Fiat decoctio in Oxymelite: facta expreſſione adde
Salis communis, Cineris Spongiæ,
Cineris Chalcitidis ana ℥.iij.
Miſceantur & fiat vnguentum, quo inunganrur partes duræ. *Idem.*

Vnguentum ad molli ficandum ſplenem.

℞. Fœnigræci, ſem. Lini Cnicarum,
Tamarici, Farinæ Hordei, Aceti,

A Olei, Ceræ albæ ana q. ſ. eſt.
Omnia iſta tribus diebus ſtent ad mollificandũ: poſtea coquantur vſque ad conſumptionem Aceti, & poſtea colentur, & reſeruentur: & ex eis fiat vnguentum. *Nicolaus.*

DE VNGVENTIS calculum expellentibus.

Vnguentum precioſum (quod Fuckersſalb appellant.)

B ℞. Seui Ceruini, ſeui Hircini ſylueſt.
Seui Vitulini, ſeui Capreol. ana ℥.iv.
Medullæ Cerui, medullæ Equi caſtrati,
Medul. Elephantis, ſi haberi poteſt, ana ℥.ij.
Pinguedinis Vrſi ping. Porci ſylueſtris,
Ping. Taxi, ping. *Murmenselſchmaltz,*
Ping. Lincis ana ℥.iv.
Ping. Vulpis, Ping. Lupi ana ℥.ij
Ping. Cati ſylueſtris ℥.iv.
C Ping. Echini,
Ping. Vngularum Bouis ana ℥.ij.
Pinguedines minutim incidantur, & liqueſcant ad ignem: ita tamen, ne nimium incaleſcant, & ſeruentur in vaſe ſtanneo ad vſum. Dein
℞. Prædictarum pinguedinum ℔.j.ß.
Ping. Capi, ping. Gallinæ,
Ping. Anatis ʒ.vj.
Ping. Anſeris ℥.j.
Ping. Coturnicum ℥.j.
D Butyri Maialis ℥.ij.
Olei (Kurnng öl) olei Auellanarum,
Olei flor. Hypericonis,
Olei Ouorum ana ʒ.vj.
Olei Macis, olei Nucleorum dactylorum,
Olei Lini, Canabini,
Olei Liliorum alborum olei Tanaceti ex flor.
Olei Laurini, olei Lauendulæ,
Olei Roſati, olei flor. Caryophyllorum ſylueſtrium (Wild Negelin öl) olei Croci,
E Olei Alchechengi, olei Maioranæ,
Olei Menthæ, olei Rutæ ana ʒ.ij.
Olei Baſilici, olei Amygdalarum,
Olei Nucleorum Perſicorum, olei Populei,
Olei Cheyrini, olei Irini,
Olei Liliorum conuallium,
Olei Chamomelini ana ℥ ß. olei Violarum,
Olei Raparum ex ſemine ana ℥.ß.
Sauch pflaſter öl ʒ.ij.
F Stainrau: pflaſt. öl ℥.ß.
Olei flor. Caryophyllorum ℥.ß.
Miſce omnia ad ignem, & ſerua in alio vaſe ſtanneo. Poſtea
℞. Huius miſturæ ℔.ß. Vienenſem,
Pulich Schmaltz ℥.j.
Mellis Roſat. ℥ j.
Spermatis Ceti ʒ.ij.
Olei Spicæ nardi,
Olei Sancti Quirini, (iſt ein öl/ſo auff dem Zoger See ... ſchwimbt.)
Olei ex Rhabarbaro,
Olei ex Caſſia ana ʒ.ij.

Miſce omnia benè, & cū ferè frigidū fuerit, adde A
Aquæ vitæ pretioſæ Fuckeri, ſuperiùs deſcriptæ ℥.iij.

Fiatque vnguentum. Calculum frangit, & expellit ſine dubio, ſi tota ſpina à nucha vſque ad imum, renes & epigaſtrium fuerint calidè inuncta manè & veſperi. Valet in colica, ſi venter circa vmbilicum inungatur. Ad dolorem dorſi iuncturarum, ab humorum defluxione, pleuritidem, pectoris morbos, ex deſtillatione: ad aſthma, membra conſumpta, reſiccata & hectica, B podagram, chiragram cum ſale toſto: ad dolores poſt partum, puerorum tormina, menſtrua ſuppreſſa, conſtipationē ventris, vmbilico inuncta: ſterilitatem mulierum & virorum, &c. Quod ſi morbus fuerit calidus, temperetur vnguentum cum frigidis.

Vnguentum pretioſum noſtrum.

℞. Seui Hircini, ſeui Ceruini,
Seui Vitulini ana ℥.iij.
Pinguedinis humanæ, ping. Muris Alpini,
Ping. Taxi. ping. Vulpinæ. ping. Capi,
Ping. Gallinæ, ping. Anatis,
Ping. Anſeris ana ℥.j.
Olei ping. humanæ,
Olei Butyri maialis ana ℥.ß.
Olei Malorum aureorum ℥.j.
Olei Roſacei, Violacei ana ℥.j.
Olei Ceræ, olei Lini, olei Liliorum albotum,
Olei Chamomelini. olei Anethini,
Olei ex baccis Lauri, olei Scorpionum,
Olei Ouorum, olei Cheyrini ana ℨ.ij.
Mellis, Vnguenti Altheæ,
Butyri maialis ana ℥.ß.
Ceræ q.ſ.eſt, Moſchi ℈.ß.

Miſce omnia bene, & cùm ferè frigidum fuerit, adde
Aquæ vitæ ſequentis ℥. ij.
Olei Spicæ ℨ. ij.

Aqua autem vitæ huiuſmodi eſt:
℞. Sem. Alkekengi,
Sem. Vrticæ, ſem. Aſparagi,
Sem Fœniculi, Aniſi, Cumini,
Sem. Petroſelini, ſem. Anethi,
Sem Milij Solis, ſem. Nicotianæ,
Sem. Altheæ, ſem. Maluæ ana ℨ.j.
Baccarum Lauri,
Granorum Iuniperi ana ℨ.ij.
Gentianæ, Glycyrrhizæ,
Rad. Ireos,
Santali rubri ana ℨ.ij.
Rhabarbari electi.
Agarici Turpeti ana ℨ ij.
Cinnamomi, Galangæ ana ℨ ij.
Macis, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ, Croci ana ℨ.j.
Aquæ vitæ quantum ſufficit.

Miſce, & macerentur per menſem, deinde colentur, & in vitro ſeruentur ad vſum. Dolores mitigat, calculum frangit & expellit, pleuritidi, podagræ, &c. conuenit.

DE VNGVENTIS ſuppurantibus.

Vnguentum ſuppurans.

℞. Rad. Altheæ, rad. Liliorum ana ℥.iv.
Betæ cum rad. M.j.
Butyri recentis ℔.ß.
Lumbricorum vino præparatorum ℥.iij.
Vitell Ouorum num. xij.
Medullæ Vituli,
Terebinthinæ ana ℥.v.
Olei Oliuarum depurati à fæcibus ℔.j.

Contuſis, quæ contundi debent, ac ritè omnibus mixtis, digerantur in fimo calido per menſem. pòſt prælo exprimantur, ac igne cinerum coquantur ad vnguenti conſiſtentiam. *Querces.*

Aliud ad idem.

℞. Succi herb. Tuſſilaginis,
Succi herb. Oxalidis ana ℥.iij.
C Caricarum pinguium num. xx.
Thuris ℥.ij.
Reſinæ Laricis ℥.j.ß.
Axungiæ Anſeris, axungiæ Gallinæ ana ℥.ij.
Butyri recentis ℔. ß.
Olei Viſci pomorum comp. ℔.j.

Mixtis omnibus, decoquantur in duplici vaſe, luto ſapientiæ obducto, per horas ſex igne mediocri: calidè percolentur, & rurſus Solis radijs exponantur, vel coquantur ad idoneam conſi- D ſtentiam. Celeriter pus mouet, atque anodynum eſt, vulneribuſque ſclopetatijs accommodatiſſimum. *Idem.*

Aliud.

℞. Succi rad. Liliorum, coctarum priùs ſub cineribus ℥.iv.
Axungiæ Gallinæ, vel Anſeris, vel Porci ℥.ij.
Olei Lini, vel Oliuarum q.ſ.
Vittell. Ouorum num. j.
Ceræ q.ſ.
E Miſcè, & fiat vnguentum.

Vnguentum vulneris corruptionem prohibens, & ſuppurans.

℞. Vnguenti Baſilici maioris Meſuæ ℥.ij.
Butyri recentis ℥.j.
Præcipitati noſtro modo præparati ℨ.ij.ß.

Miſce pro ellychnijs & turundis inungendis. *Idem.*

F DE VNGVENTIS digerentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum digerendam.

℞. Mucilaginis ſem. Fœnigræci loti in aqua Fœniculi, & in eadem extractæ ℥.ß.
Sarcocollæ nutritæ cum lacte ℨ.iij.ß.
Aloes, Myrrhæ,
Croci ana ℈. ß.

Miſce, & fiat vnguentum: applicetur palpebris. * Digerit, & detergit. *Rondeletius.*

Vnguen-

Vnguentum ad parotidas.

℞. Olei Chamæmeli, vel Liliorum, vel Amygdalarum ℥.iij.
Butyri recentis, vel Axungiæ porci ℥.j.ß.
Pinguedinis Gallinæ ℥.j.
Farinæ ſem. Fœnigræci ℥.ß.
Flor. Chamomillę,
Meliloti ana ℥.ij.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguētum. * Parotidas & ſtrumas factas diſcutit, & emollit. *Idem.*

Vnguentum ad anginam.

℞. Dialthææ,
Oeſypi ana quart. j.
Nidi Hirundinum ℥.iij.
Rad. Iridis ℥.ß.

Cum oleo Irino vel Liliorum, fiat vnguentum, quo inungatur ceruix. *Idem.*

Aliud.

℞. Vnguenti reſumptiui ℥.j
Butyri recentis,
Axungiæ porci ana ℥.j.
Stercoris Hirundinum, vel
Columbarum ℥.j.ß.
Olei Irini, Liliorum, vel Chamomillæ ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta. *Idem.*

Vnguentum ſudores mouens in morbo Gallico.

Poſtquam videamus decoctum Guaiaci non ſufficere ad morbum Gallicum profligandum, quòd tenues humores abſumat, craſſos verò frequenter relinquat, poſt huiuſmodi decocti, & purgationum vniuerſalium vſum, leuioribus ſolemus vti vnctionibus ex Hydrargyro, & alijs, quibus quod reliquum erat craſſorum humorum abſumitur. Vt aurē ad rem veniamus, poſt vniuerſales purgationes, poterunt ſudores hoc pacto moueri:

℞. Axungiæ Suillæ ℔.j.
Pinguedinis Gallinæ,
Butyri recentis ana ℥.j.
Olei Chamæmelini.
Olei Liliorum ana ℥.iv.
Olei Laurini, olei Anethini ana ℥.ij..
Thuris, Maſticis,
Myrrhæ ana ℥.ß.
Argenti viui ℥.v.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ℥.iij.
Reſinæ Pini ℥.iv.

Miſce, & fiat vnguentum. Quod erit doloribus profuturum, ſi addas vnguentorum calidorum ℥.iv. aut plus, minúſue pro doloris vehementia, & Styracis liquidæ ℥.ß. Proderit quoq; tophis, & ſcirrhoſis tumoribus, ſi addideris Gummi, Bdellij, Ammoniaci, Galbani, diſſolutorum in Vino albo, & Aquę vitę ana ℥.ß. Pinguedinis Anſeris, Anatis, & medullæ cruris Vituli ana ℥.ij. Vlcera verò iuuabit, augendo doſim pulueruin,

A & addendo Lithargyrum, & Ceruſſam, vel Minium. Vt tamen rem dilatemus, explicemusque magis perſpicuè, poterunt vnguenta ſequentia ſingulis affectibus particularia parari. *Antonius Chalmeteus.*

Vnguentum in morbo Gallico cum puſtulis, ſiue articulorum dolore.

℞. Rad. & fol. Enulæ campanæ,
B Lapathi acuti, Althææ, Maluæ,
Scabioſæ, Fumariæ, Lupulorum,
Roſtri porcini, Agrimoniæ,
Bugloſſæ, Violarum ana M.j.
Lentium, Lupinorum,
Hordei parum contuſ. ana P.ij.
Hellebori nigri triti ℥.ij.
Sulphuris viui ℥.j.

Fiat decoctio pro balneo, quod ægrotus ingredietur veſperi longè à cœna, poſtea in lecto ſudabit, & dormiet: manè verò vngetur ſequenti
C linimento:

℞. Radicis Enulæ campanæ,
Rad. Liliorum alborum ana ℥.j.ß.
Summitatum Abſinthij, ſum. Lupulorum,
Sum. Fumariæ, ſum. Scabioſæ ana M.ß.
Cicerum, Lentium,
Hordei ana P.j.
Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti,
Flor. Sambuci ana P.j.

D Fiat decoctio. Cape de colatura ℔.j.ß. adde
Olei Roſ. ℥.ij.
Olei Maſtichini & Laurini ana ℥.iv.
Butyri recentis ℥ v.
Axungiæ Suillæ, ſalis expertis ℔.ß.

Bulliant omnia ſimul ad decocti conſumptionem: poſtea miſce

Thuris, Maſticis Myrrhæ ana ℥.j.ß.
Sarcocollæ, Ceruſſæ ana ℥.j.
Aluminis ℥.vj.
E Lithargyri ℥.j.ß.
Terebinthinæ ℥.iij.
Styracis liquidæ ℥.x.
Argenti viui in ſucco Limonum extincti ℥.iij. vel plus minuſue, pro ægrotantis viribus.

Agitentur diligēter in mortario marmoreo, fiatque linimentum. *Idem.*

Vnguentum aliud ad morbum Gallicum, præſertim ſi dolor ſine puſtulis articulos & caput maximè
F
afficiat.

℞. Axungiæ Gallinæ Axungiæ Anſeris,
Axungiæ Anatis ana ℥.j.
Medullæ cruris Vituli,
Medullæ cruris Bouis ana ℥.j.ß.
Axungiæ Suillæ ℔.j.
Argenti viui in ea axungia extincti ℥.v. vel vj. vel vij.
Thuris, Maſticis, baccarum Lauri ana ℥.ij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ℥.j.ß.
Cinnabrij ℥.ij.

Euphorbij ℥.ß.
Reſinæ Pini ℥.ij.ß.
Terebinthinæ lotæ in Aqua vitæ ℥. iij.
Sublimati ʒ.j ß.
Olei Lumbricorum, Amureæ olei de Lilijs,
Olei Chamæmelini,
Olei Vulpini ana ℥ iij.
Agitentur in mortario marmoreo, addendo Styracis liquidæ ʒ. x. *Idem.*

Vnguentum aliud ad Gallicam luem, præſertim ſi tophi in capite, & vlcera magna cum carie oſsium, vel ſine carie, in diuerſis corporis partibus fuerint: ſitq́; ægrotus debilis.

Solæ corporis partes extremæ ſunt vngendæ, & adenes, atque a ſuperiori linimento Cinnabrium ſublimatum, & Euphorbium ſunt detrahenda miſcere autem poteris aliquid vnguenti reſumptiui, & Agrippæ. ac aliorum calidorum cum Bdellio & Ammoniaco. *Idem.*

Vnguentum aliud ſudores mouens in morbo Gallico, præcipuè ſi adeſt dolor articulorum cum tophis.

℞. Acori, rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos, rad. Althææ,
Rad. Hermodactylorum ana ℥ j.
Betonicæ, Saluiæ, Iuæ arthriticæ ana M.j.
Flor. Hyperici, flor. Stœchadis ana P.j.
Coquantur in ℔.ij vini, & colaturæ miſce
Axungiæ Suillæ, ſalis expertis ℔. j.
Axungiæ Gallinarum, axungiæ Anſeris,
Axungiæ Anatis,
Medullæ cruris Vituli ana ℥. j.
Vnguenti Agrippæ, vng. Martiati,
Vnguenti Dialthææ ana ℥. j. ß.
Olei Lumbricorum, olei Vulpini ana ℥. j. ß.
Olei Liliorum. olei Chamæmelini,
Olei Anethini, olei Laurini,
Olei Maſtichini ana ℥. j. ß.
Thuris, Maſticis ana ℥. j.
Myrrhæ ℥. ß.
Baccarum Lauri ana ℥ j. ß.
Euphorbij ʒ. ij.
Reſinæ Pini, in oleo Lumbricorum liquefactę ℥. iij.
Terebinthinæ lotæ in vino albo ℥. ij.
Mercurij, in aqua vitæ, & Saluiæ loti, exiccati, & axungia extincti ℥. vj.
Styracis liquidæ ℥. ſ.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Axungiæ Suillæ ℔. j.
Opopanacis, Galbani, Sagapeni,
Bdellij diſſolutorum in aqua vitæ ana ℥. j.
Reſinæ Pini liquefactæ ℥ iv.
Olei Rutæ ℥. ij.
Olei Lumbricorum olei de Spica,
Olei Chamæmelini,

A Olei Laurini ana ℥. iij.
Vnguenti Dialtheæ ℥. v.
Thuris, Maſticis,
Myrrhæ ana ℥. j.
Euphorbij ℥. ß.
Cinnabrij ʒ. iij.
Hermodactylorum ʒ. ij.
Fiat linimentum. Cæterùm his vtendum erit, donec morbi materiam abſumptam putaueris: manè autem tantum ieiuno ventriculo, vel alternis
B tantum diebus, ſi æger imbecillior. Quod ſi natura tarda ad expellendum, & robuſta fuerit in fine, bis in die ſine periculo vngere poteris. Vnges verò partes extremas, & adenes, ac ſpinam, cauebisque regionem partium principum. Fiet autem vnctio proximè ignem, vel in lecto, ſi æger imbecillior. Denique his notis materiam ſatis abſumptam deprehendes. dentes dolebunt: lingua intumeſcet: vlcera naſcentur in ore: ſaliua multa effluet. vlcera exiccabuntur: remitten-
C tur dolores: aderit laſſitudo ferè ad ſyncopen: diſtendentur nerui: & aluus profluet. *Idem.*

DE VNGVENTIS abſtergentibus.

Vnguentum ad deterſionem ſuffuſionis.

℞. Fellis Vaccæ ʒ j.
Fellis Vulturis, vel Milui, vel Galli ʒ. ß.
D Mellis Roſ. colati ʒ. ij.
Oſſis Sepiæ ʒ. j.
Stercoris Lacerti ʒ. ß.
Fiat vnguentum, quod ſeruetur in vaſe æneo. *Idem.*

Aliud.

℞. Omphacij inſpiſſati, vel coctione, vel ſolis exiccatione ʒ. j.
Amureæ præparatæ ʒ. j.
E Sacchari candi ʒ. ij.
Mucilag. ſem. Fœnugræci ʒ. iij.
Tuthiæ præparatæ ʒ. j. ß.
Miſce, & fiat vnguentum, quo inungantur palpebræ. *Rondeletius.*

Vnguentum ad genarum ſcabritiem, ſcabiem & vlcera.

℞ Omphacij, Acaciæ ana ʒ. j.
Tuthiæ præparatæ ʒ. ij.
F Ceruſſæ lotæ, Antimonij ana ʒ. j.
Vnguenti Roſati ℥. ß.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad lachrymarum fluxum.

℞. Corr. Thuris, Maſticis,
Sarcocollæ ana ʒ. ij.
Tragacanthæ,
Gummi Arabici, torrefactorum ana ʒ.
Tuthiæ præparatæ,
Antimonij ana ʒ. ß.
Sanguinis Draconis, Acaciæ,
Amureæ inſpiſſatæ ana ʒ. ij.

Miſce,

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungantur canthi oculorum, & totæ palpebræ.

Vnguentum ad pſoram.

℞. Olei Iuniperi ℥.ij.
Olei Nucum ℥.j.
Tartari albi ℥.ß.
Vitrioli, Salis communis,
Sulphuris ana ʒ.iij.
Terebinthinæ lotæ cum ſucco Limonum ℥.ij.
Lithargyri ℥.j.ß.
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum. Si morbus fuerit contumax, adde
Argenti viui ℥.ij.
Sublimati æris ʒ.ij.

Applicetur poſt balnei vſum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Iuniperini ℥.iij.
Lithargyri auri ℥.iv.
Olei Lucernarum, Olei Nucum ana ℥.ij.
Tartari albi ℥.j.ß.
Vitrioli, Salis communis ana ʒ.iij.
Succi Plantaginis, Limonum ana ℥.iij.
Aceti Scyllitici ana ℥.j.

Miſce, & fiat vnguentum *Idem.*

Vnguentum ad herpetes.

℞. Succi Plantaginis,
Succi ſummitatum Vitis, vel
Labruſcæ ana ℥.ij.
Succi Polygoni ℥.iij.
Lithargyri ℥.j.
Tuthiæ præparatæ, Antimonij ana ℥.ß.
Aloes citrinæ ʒ.iij.
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum, addito pauca Oleo Myrtino, vel Roſato omphacino. Si verò herpes excedat carnem, vtile erit omphacium addere. *Idem.*

Vnguentum ad ſcabiem.

℞. Lithargyri, Ceruſſæ lotæ ana ℥.j.
Myrrhæ, Styracis liquidæ ana ʒ.ij.
Salis communis ℥.ij.
Sulphuris viui ℥.iij.
Argenti viui extincti in ſucco Limonum ℥.j.
Olei Roſati quantum ſufficit,
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur vola manuum, & poſtea fricetur totum corpus manibus inunctis *Rondeletius.*

Vnguentum ad pruritum.

℞. Rad. Lapathi acuti,
Rad. Enulæ campanę ana ℥.j.

Decoquantur in aceto, & contuſa per cribrum paſſentur, quibus adde
Olei Irini ℥.iv.
Salis communis ℥.j.
Myrrhæ ʒ.ij.
Lithargyri ℥.j.ß.
Ceræ parum.

Fiat vnguentum. *Idem.*

A *Aliud, eiuſdem.*

℞. Vnguenti Diapompholygos ℥.ij.
Olei Hyoſcyami ℥.j.

Fiat vnguentum, quo inungatur locus pruriens. Poſt horum vſum, vtile eſt corpus balneo, vel lauacro detergente frequenter abluere: quia quæ in cute remanent, pruritum excitant. Prima lotio fit lixiuio, altera ex decoctione Fabarum, Roſ. & Hordei, &c.

Vnguentum detergens.

B ℞. Succi Centaurij,
Succi Chelidoniæ ana ℥.iv.
Mellis ℥.iij.
Flor. Verbaſci P.ij.
Thuris, Myrrhæ,
Maſticis ana ℥.ß.
Olei Terebinthinæ ℥.vj.
Vini albi generoſi ℔.j.

Putreſiant in fimo calido, & coquantur ad vini
C & ſuccorum conſumptionem, igne cinerum, donec reducantur in formam vnguenti. adde pro ℥.j. huius vnguenti, præcipitati Mercurij dulcificati ʒ.j.

Aliud detergens validius.

℞. Viſci herb. Saniculæ,
Viſci herbæ Pyrolæ,
Viſci Ariſtolochiæ,
Viſci Vincæ peruincæ ana ℥.ij
Terebinthinæ lotæ ℥.iv.
D Croci Veneris ℥.ß.
Balſami tartari ʒ ij.
Sulphuris, Antimonii ʒ.j.ß.

Imponantur igni cinerum, dum vnguenti conſiſtentiam acquirant. *Idem.*

Aliud detergens.

℞. Fol. Plantaginis,
Fol. Apij ana M.j.
Roſarum rubr. P.ij.
Vini rubri ℥.iix.

E Decoquantur ad medias: colaturæ diſſolue
Sacchari rubri ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.j.
Farinæ Lupinorum
Farinæ Orobi ana ʒ.j.
Aloes, Myrrhæ ana ʒ.ß.

Decoquantur rurſus, & addendo Ceræ quantitatem ſufficientem, reducantur in formam vnguenti. *Idem.*

Aliud ad idem.

F ℞. Succi Plantaginis,
Succi Agrimoniæ ana ℥.ij.
Mellis Roſati ℥.iv.
Rad. Iridis, Farinæ Fabarum ana ℥.ß.
Terebinthinæ ſub finem permixtæ ℥.j.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum detergens, optimum pro gregarijs.

℞. Vnguenti aurei ℔.j.
Terebinthinæ, Mellis Roſati ana ℥.ß.
Farinæ Fabarum ℥.ij.

Boracis ʒ.j. Pul. præcipitati ʒ.iij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud detergens vulnera, probatum, pro ditioribus.

℞. Succi Perſicariæ, ſuc. Symphyti ana ℥.ij.
Olei Terebinthinæ, olei Thuris,
Olei Myrrhæ, olei Sarcocollæ, ſpagyricè deſtillatorum ana ʒ. iij.
Rad. Ariſtolochiæ rot. ʒ.j.ß.
Ceræ albæ ℥.j.
Olei Hypericonis comp. q.ſ.
Miſce, & fiat vnguentum: de quo
℞. ℥.ij. Mercurij præcipitati ʒ. j.
Miſce pro inunctione ellychniorum. *Idem.*

Vnguentum aliud, ad idem.

℞. Ceræ nouæ, Reſinæ,
Picis naualis ana ℥.iv.
Seui Hircini,
Medullæ cruris Vituli ana ℥.ij.
Oeſypi humidæ ℥.j.
Olei Oliuarum, vel Lini, vel Viſci pomorum ℔. j.
Liquefactis omnib⁹, & transcolatis, fiat vnguentum. Huius cape ℥. ij. Præcipitati noſtri ʒ.ij. miſce. Præſtantiſſimum eſt remedium, quo etiam emplaſtra ſine Præcipitato ſunt illinenda, & in vulneris ambitu apponenda. *Idem.*

Vnguentum detergens.

℞. Mellis ℥.iij.
Farinæ Fabarum, farinæ Hordei ana ʒ.ij.
Decoquantur cum vino ad conſiſtentiam vnguenti. *Quercetanus.*

Vnguentum abſtergens pro capitis vulneribus cum crany fractura.

℞. Myrrhæ, Sarcocollæ,
Iridis Florentinæ ana ʒ ij.
Mumiæ ʒ.j.ß.
Ariſtolochiæ long. & rot. ana ʒ.j.
Farinæ Orobi ʒ.ij.ß.
Mellis Roſati, Terebinthinæ lotæ,
Aquæ Betonicæ q. ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem pro ditioribus.

℞. Vnguenti de Peto noſtræ deſcript. ℥. iij.
Olei Myrrhæ ʒ ij.
Olei Succini deſtillati & purificati ʒ.ij.
Pulueris rad. Ariſtolochiæ ʒ.j.
Miſce, & vtere vt ſuprà. *Idem.*

DE VNGVENTIS CARnem generantibus.

Vnguentum ad vlcera narium.

℞. Aloes lotæ cum aqua Plantaginis ʒ. iij.
Myrrhæ electæ ʒ.ij.
Rad. Iridis Sarcocollæ ana ʒ.j.
Ceruſſæ, Antimonij, Tuthiæ, Minij ana ʒ.ß.
Olei Hyperici, Roſarum ana ℥.ij.
A Mellis Roſ. colati ℥.j.
Succi mali Granati, ſucci Piloſellæ, vel
Linguæ paſſerinæ ana ℥.ij.
Coquantur ſucci cum oleis, deinde mel: poſtremò puluerizata diligẽter inſpergantur, & ad vnguenti formã reducantur. Si diuiti paretur, adde
Moſchi ℈.ß.
Muſci arborum, vel Beniouini, vel
Cyperi, vel Roſarum ʒ.j. *Rondeletius.*

Vnguentum ſarcoticum.

B ℞. Thuris, Maſticis ana ℥.ß.
Colophoniæ ℥. ij.
Olei Roſati, Mellis q.ſ.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Ariſtolochiæ rotundæ,
Iridis, cort. Thuris ana ʒ.iij.
Maſticis, Myrrhæ, Aloes, Cadmiæ ana ℥.ij.
Mellis parum.
C Fiat vnguentum.

Aliud, eiuſdem.

℞. Fol. Conſolidæ, Piloſellæ,
Betonicæ, Hyperici, Caudæ equinæ,
Verbenæ ana M j.
Decoquantur in vino, & contundantur. deinde adde
Mellis, Terebinthinæ ana ℥.iij.
Thuris, Maſticis ana ℥.iij.
Sanguinis Draconis,
D Myrrhi ana ℥.iij.
Fiat vnguentum.

Aliud, eiuſdem.

℞. Succi rad. Iridis ℥. ij.
Vini parum,
Mellis ʒ.iij.
Cadmiæ vel Lithargyri ℥. ß.
Aloes, Myrrhæ ana ʒ.iij.
Fiat vnguentum.

E *Aliud, eiuſdem.*

℞. Succi rad. Narciſſi ℥. ij.
Succi Verbenæ, Hyperici,
Caudæ equinæ ana ℥.j.
Olei antiquiſſimi ℥.ij.
Colophoniæ ℥. j.
Gummi Elemi Myrrhæ,
Sanguinis Draconis,
Maſticis, Aloes ana ʒ.iij.
Coquantur ſucci cum Oleo & pauco Melle ad inſpiſſandum: quib⁹ admiſce pulueres reliquo-
F rum. * Efficaciſſimum eſt, replet vlcera concaua carne, & recentia ſubitò conſolidat.

Vnguentum ad gangrenas.

℞. Mellis ℥.ij.
Croci Martis, Croci Veneris ana ℥.ß.
Pulueris Myrrhæ, pul. Ariſtoloch. rot. ana ʒ ij.
Caphuræ ʒ.j.ß.
Phlegmatis Vitrioli acidi ℥. iv.
Decoquantur ad conſiſtentiam vnguenti. Adde
Mercurij præcipitati ℥.ß.
Inungantur ellychnia & turundæ. *Quercetanus.*

Aliud

Aliud præſtantiſſimum.

℞. Butyri arſenici fixi ℥.ij
Mercurij præcipitati ℥.ß.
Olei myrrhæ ʒ.iij.

Excipiantur melle, prius loto cum ſucco chelidoniæ. *Idem.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Mannæ, Thuris ana ʒ.ij.
Farinæ Fœnigræci, far. Orobi ana ʒ.j.
Mellis, Vitell. ouorum ana q ſ.

Fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ſarcoticum.

℞. Sarcocollæ in lacte ſolutæ ʒ.iij.
Maſticis, Olibani ana ℥.j.
Picis liquidæ, Terebinthinæ ana ℥ j.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ſarcoticum.

℞. Mucilag. ſem. Fœnigræci ℥.ij.
Viſci herb. Cynogloſſi, Perſicariæ,
Conſol. maioris ana ℥.j ß.
Olei Thuris, olei Myrrhæ ana ℥.iij.
Olei Hyperic. ſimpl. ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ vino albo ℥ ij.

Stent ad Solem, vel ad calorem cinerum, donec incraſſeſcant. *Quercetanus.*

Vnguentum de Pato, ſarcoticum.

℞. Succi Pæti ℔.j.
Terebinthinæ ℥.v.
Olei Hyperici compoſ. ℥.iix.
Vini albi generoſiſſ ℔.ß.

Digerantur per octo dies, pòſt decoquantur ad vini conſumptionem. tum demum adde
Colophoniæ, Ceræ ana ℥ iij.
Mumiæ, Carabes ana ʒ.ij.

Liquefiant rurſus ad ignem, & fiat vnguentum, vt artis eſt. *Quercetanus.*

Vnguentum Regis Angliæ.

℞. Ceræ albæ, Reſinæ ana quart.j.
Olei ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.j.
Thuris, Maſticis ana ℥.ß.

Fiat vnguentum. incarnat, & conſolidat.

DE VNGVENTIS conſolidantibus.

Vnguentum ad phthiſim.

℞ Olei Roſati, olei Lentiſcini, vel
Maſtichini ana ℥.iij.
Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte coctæ ʒ.i.
Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ʒ.j.
Cineris cancrorum ℥.ß.
Terebinthinæ abietis, Mellis ana ℥.ij.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud eiuſdem.

℞. Cinerum cort. Cucurbitarum ℥.j.
Boli Armeni ℥. ß.

Excipiantur butyro, & cremore hordei, fiatque vnguentum. Applicetur poſt expectorationem.

A *Vnguentum contra caſum, & contuſionem partium internarum.*

℞. Pimpinellæ, Lauendulæ, Spicæ Indicæ,
Rutæ, Hyſſopi, Saluiæ, Pyrethri, Pulegij,
Fœniculi, Siliginis agreſtis, Millefolij,
Prunellæ, Ibiſci, Conſolidæ maioris,
Virgæ aureæ, Amaraci, Verbenę, Abrotani,
Epaticæ, Meliſſæ, Angelicæ, Veronicæ,
Fœnigræci, Fragariæ, Clematitidis,
B Cordialis, Pedis leonis, Roriſmarini,
Fol Linguæ ceruinæ, Tormentillæ,
Betonicæ ana M.j.

Hæc omnia cultello in tenuiſſimas particulas comminuta, inijce in lebetem, & affunde butyri opt. in Maio confecti, & à ſale purgati ℔. xxiix. & hæc ſimul ad ignem ex carbonibus cōſectum, probè decoque tantiſper, donec virtus egrediatur deinde cùm hæc per mundum linteolum expreſſeris, affunde olei laurini ℔.ij. & habebis
C præſtans vnguentum Valet contra internam lęſionem, ex caſu aliquo ortam, quantitate nucis auellanę in calido iuſculo ceruiſiano ſumptum. Si primò non medetur, vſus eius bis, aut ter eſt iterandus. quin etiam externæ corporis partes affectæ apud ignem lentum ſunt inungendæ. *Ranzonius.*

Vnguentum ad rupturam oſſium.

Oſſa quocunque modo rupta, per infra ſcriptum vnguentum optimè conſolidantur, ſingu-
D lis ordinatè coniunctis.

℞. Mellis ℥.ij.
Olei Antimonij, olei Vitrioli ana ʒ.ij.
Axungiæ taxi, Seui Ceruini,
Axungiæ vrſinæ, Saponis ana ℥.j.
Terebinthinæ ℥.j. ß.
Ceræ ℥.ij.

Coquantur in vnguentum, pro more, quo rupturæ ſunt ad ignem calida manu perungendæ, &c. Mirum in modum præ cæteris curat, & ſanat
E optima conſolidatione. *Paracelſus.*

DE VNGVENTIS glutinantibus.

Vnguentum glutinans.

℞ Pulueris conſtrictiui ℥.j.

Incorporentur cum albumine oui agitato, vel cum ichthyocolla diſſoluta cum vino aſtringente, vel ſucco citoniorum, vel plantaginis. Idem
F præſtabit, ſi incorporetur cum mucilagine gummi tragacanthæ vel Arabici. Quo autem melius id fiat, commodius fuerit pilos leporis addere, vel pappos floris ſalicis, vel arundinis, vel ſenecionis. Puluis autem talis fit conſtrictiuus:

℞. Boli Armeni, ſanguinis Draconis,
Sarcocollæ, Maſticis, Aloes, Gallarum,
Balauſtiorum, Blattæ Bizantiæ ana ℥ ß.
Fol. Syderitis ℥.j.

Fiat puluis, qui cribretur: deinde pilorum leporum integrorum ʒ ij. vel tantundem lanuginis florum ſalicis. *Rondeletius.*

Vnguentum ad lienteriam frigidam.

℞. Olei Maſtichini,
Olei de Abſinthio ana ℥.j.
Cyperi, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ. Vini maluatici,
Limaturæ cort. Thuris ana ʒ.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad ſtomachi reſolutionem.

℞. Olei de Abſinthio, Nardi ana ℥.ij.
Galangæ, Caryophyllorum,
Maſticis, Cyperi ana ʒ.ij.
Santali albi, Coralli vſti,
Cort. Citri, Cinnamomi craſſi ana ʒ.ß.
Aceti patum,
Ceræ quantum ſufficit.

DE VNGVENTIS excalfacientibus hepar.

Vnguentum ad calefaciendum hepar.

℞. Olei Nardini. olei de Abſinthio ana ℥.iij.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schœnanthi, Aſari ana ʒ.j.
Antiſpodij facti ex Myrtho, vel ex Corallis rubris, vel ex cornu Ceruí ʒ.ij.
Flor. Anthos ʒ ß.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum ſufficit.
Vini maluatici, quantum poterit bibere, vel id addatur tempore inunctionis. * Calfacit, roborat, exiccat, & aliorum penetrationem iuuat. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Olei de Abſinthio ℥.iij.
Santalorum omnium,
Coralli rubri vſti, & loti in aqua Abſinthij & Cichorij ana ʒ j.
Sem. Endiuiæ, Scariolæ ana ʒ.ß.
Sem. Apij, Petroſelini,
Aniſi ʒ. j.
Ceræ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatici parum. *Idem.*

Vnguentum iecoris, facultatem ſanguificam roborans.

℞. Olei Hepatis, Gelei ℥.iv.
Spicæ Nardi Indicæ,
Schœnanti.
Azari ana ʒ ß.
Maſticis, Bdellij, Myrrhæ,
Styracis ana ʒ.iij.
Si ſcirrhus adſit, diſſoluantur in oleo: quibus adde Terebinthinæ Abietis ℥. j Ceræ citrinæ nunquam calfactæ, vt extrahitur ex aluearijs, quantum ſufficit. Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde Vini maluatici parum. *Rondeletius.*

A *Aliud ad ſcirrhos iecoris.*

℞. Hepatis Lupi terreſtris num j.
Coquatur in oleo Amygdalarum dulc. cui adde
Rad. Iridis ℥ j.
Colentur, & in colatura diſſolue
Propoleos ℥.i j.
Styracis, Bdell.j Myrrhæ,
Ammoniaci ana ʒ. iij.
Spicæ Celticæ,
Schœnanthi ana ʒ.j.
B Fiat vnguentum, quo inungatur hepar induratū. Tempore inunctionis adde vini albi patū. *Idē.*

DE VNGVENTIS excalfacientibus ſplenem.

Vnguentum ad ſcirrhum ſplenis.

℞. Ammoniaci, Bdellij,
C Opopanacis, diſſol. in aceto ſcillitico ana ℥.ij.
Rad. Liliorum, vel Biſmaluæ decoctæ in axungia Porci, vel oleo Amygdalarum dulcium, vel amararum ℥.ij.
Styracis, Myrrhæ, Iridis ana ʒ.iij.
Mucilaginis ſem. Fœnugræci extractæ in vino albo ℥.ij.
Terebinthinæ, Propoleos ana ℥.iij.
Sem. Viticis, Apij,
Petroſelini ana ʒ.j.
D Miſce, & fiat vnguentum: quod non niſi poſt fotum adhibeatur. *Idem.*

Aliud, quando exactè obduruit lien.

℞. Rad. Mandragoræ quart. j.
Diuiſæ in partes decoquatur in oleo ſeminis Lini, vel Seſamini, vel Amygdalarum, addito pauco aceto contundantur, & per cribrum paſſentur. quibus adde
Opopanacis in aceto ſcillitico diſſoluti ℥.ij.
E Styracis Myrrhæ, Bdellij,
Sem. Alchechengi ana ℥.ß.
Propoleos, vel Ceræ nouæ,
Terebinthinæ ana quantum ſufficit.
Croci ʒ.ij.
Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
Azari, vel Viticis ana ℥.j.
Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur ſplen. *Rondeletius.*

F *Vnguentum ad tumorem lienis ob flatus.*

℞. Olei Nardini,
Olei de Abſinthio ana ℥.ß.
Sem. Agni Caſti, Portulacæ,
Sem. Capparorum, vel
Sem. Fraxini ana ʒ.ij.
Sem. Apij, Petroſelini,
Cumini in aceto macerati ana ʒ.j.
Corallij rubri vſti,
Scoriæ ferri ana ʒ.i. ß.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat

Fiat vnguentum: cui adde tempore inunctionis Aceti q.ſ. vngatur regio ſplenis. *Idem.*

DE VNGVENTIS excalfacientibus renes & veſicam.

Vnguentum ad mouendas vrinas.

℞. Succi rad Raphani,
Succi Creſſonum, ſiue
Siſymbrij aquatici ana ℥.ij.
Succi Apij ſucci Petroſelini ana ℥.j.
Olei Scorpionum ℥.iij.
Olei Spicæ ʒ ß.
Terebinthinæ,
Ceræ ana quantum ſufficit.
Azari, ſem. Apij, ſem. Petroſelini ana ʒ.j.
Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur regio renum, veſicæ & peritonei. *Idem.*

Vnguentum ad vrinæ retentionem aliud.

℞. Axungiæ Cuniculi ℥.j.
Succi Fœniculi marini recentis ℥.j.ß.
Azari, Spicæ Celticæ, Schœnanthi ana ʒ.j.
Olei Scorpionum, olei Nucum ana ℥.ij.
Ceræ, Terebinthinæ ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Idem*

DE VNGVENTIS excalfacientibus vterum.

Vnguentum ad menſtrua prouocanda.

℞. Olei Amygdalarum amararum,
Liliorum ana ℥.j.
Olei Cheirini, vel Irini ℥.ij.
Spicæ Celticæ, Schœnanthi,
Azari ana ʒ iij.
Sem. Apij, Petroſelini ana ʒ.iij.
Terebinthinæ,
Axungiæ Anſeris veteris ana ℥.ij.
Ceræ nouæ q.ſ.
Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis, renum & inguinum, addendo Vini maluatici parum. Adduntur & ſucci herbarum calidarum, & tenuium partium, vt Apij, ſuccus Pedis columbini, Artemiſiæ, Pulegij, & ſimilium. *Rondeletius.*

Vnguentum ad facilitandum partum.

℞. Olei Amygdalarum dulcium,
Butyri recentis ana ℥ ij.
Axungiæ Porci, Axungiæ Gallinæ ana ℥.iij.
Ariſtolochiæ rotundæ,
Ariſtolochiæ longæ ana ℥.iij.
Cinnamomi tenuioris ʒ j.
Azari, Styracis, Myrrhæ ana ʒ.j.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur regio pubis inguinum & renum, poſt vſum fomenti ex Maluis & Ariſtolochia. Idem vnguentum conuenit ad ſecundæ eiectionem, & fortiora adduntur, vt A-

A garicus, Colocynthis. Iuuant enim expulſionem cuiuſlibet rei, irritando facultatem expultricem. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus vterum.

Vnguentum ad retentionem fœtus.

℞. Olei Omphacini, vel
Citoniorum, vel Myrti ℥.iij.
B Rad Biſtortæ ℥
Boli Armeni, Coralli rubri ana ℥.ß.
Balauſtiorum ʒ.[illegible]
Ceræ rubræ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, addendo Aceti quantum ſatis eſt. Vngatur regio ventris & renum frequenter.

Vnguentum ad ſuperpurgationem menſtruorum.

℞. Olei Nenupharis ℥.j.
Olei Citoniorum ℥.iij.
C Boli Armeni, Acaciæ, Sanguinalis ana ʒ.iij.
Balauſtiorum, Spongiæ Bedeguaris,
Aluminis ana ʒ.j.
Ceræ, Aceti quantum ſufficit.
Miſce, & fiat vnguentum. Efficacius fit cum ſucco Portulacæ. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Oſſium Sepiæ ℥.ß.
Coralli vſti, Sanguinalis, Tuthiæ ana ʒ.ij.
D Aluminis ʒ.j.
Olei Citoniorum, Myrtini ana ℥.ij.
Succi Plantaginis, vel Burſæ paſtoris, vel
Polygoni, vel Hernialis ℥.iij.
Aceti parum.
Miſce, & fiat vnguentum, diu agitando. Qui Ceram velit, addat albam. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus ſtomachum.

E

Vnguentum ad ventriculum refrigerandum.

℞. Olei Roſati, vel Omphacini ana ℥.iij.
Coralli rubri Coriandri, Santali albi,
Flor. Labruſcæ, Cort. Citri ana ʒ.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi,
F addito pauco aceto, tempore inunctionis. *Idem.*

Aliud ad refrigerandum & humectandum ventriculum.

℞. Olei Violati ℥.ij.
Olei Nenupharis,
Olei Amygdalarum dulcium ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad lienteriam.

℞. Olei Myrtini, Citoniorum ana ℥.ij.
Coralli rubri, Boli Armeni, Aloes,
Rad. Biſtortæ, Gallarum ana ʒ.ij.

G 5

A Acaciæ, Hypociſtidis, Ladani ana ʒ.j.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Roſ. omphacini,
Citoniorum ana ℥.ij.
Gallarum, cort. Mali granati,
Balauſtiorum, Myrtillorum,
Spongiæ Bedeguaris, Biſtortæ ana ʒ.ij.
Boli Armeni ʒ.ß.
Acaciæ ʒ.j.
Ceræ quantum ſufficit,
Aceti parum.
Fiat vnguentum. *Idem.*

DE VNGVENTIS refrigerantibus hepar.

Vnguentum refrigerans hepar.

℞. Vnguenti Roſati ℥.iij.
Olei Violati ℥ ij.
Santali albi ʒ.j.
Ceruſſæ ʒ.ij. Aceti parum.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Myrtillorum, vel Cotoneorum, vel
Roſati omphacini ℥ iij.
Sem. Portulacæ ſem. Endiuiæ,
Sem. Scariolæ ana ℈.j.
Corallij rubri, Boli Armeni ana ʒ.ij.
Myrtillorum, Balauſtiorum,
Spicæ nardi Indicæ, Santali rubri ana ʒ.ß.
Antiſpodij ℈.ij.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Miſce, & fiat vnguentum ſecundùm artem. *Idem.*

DE VNGVENTIS aſtringentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum cum defluxione.

℞. Vnguenti Roſ. loti in aqua pecuthe Roſ. ʒ.j.
Tuthiæ præparatæ, Acaciæ ana ʒ.j.
Incorporentur: fiat vnguentum, quo inungantur palpebræ. *Idem.*

Aliud minùs aſtringens.

℞. Pulpæ Pomorum decoctorum in lacte, vel cum aqua Roſarum ℥ ij
Contundantur diligenter: deinde adde
Aquæ peculi Roſ. & Myrti ana ʒ.ß.
Mucilaginis ſem. Pſyllij,
Tuthiæ præparatæ ana ʒ.ß.
Incorporentur ſimul, & fiat vnguentũ, quo inungantur palpebræ. *Idem.*

Vnguentum ad ſanguinis impetum ſiſtendum è naribus, pulmone, thorace, renibus, &c.

℞. Gallarum, cort. inter. Caſtaneæ, vel
Cort. Mali granati, vel
Balauſtiorum ana ʒ.ß.
A Boli Armeni ʒ.j.
Sanguinis Draconis ʒ.iij.
Cum albumine Oui excipiantur: fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Myrtillorum, vel
Olei Roſati ℥ iij.
Succi Burſæ paſtoris, vel
Polygonij ʒ.ij.
Gallarum, Balauſtiorum,
B Rad. Biſtortæ ana ℥ ß.
Ceræ albæ quantum ſufficit,
Aceti parum.
Fiat vnguentum. Hæc vnguenta non ſunt ponenda ſupra os venæ fluentis, ſed paulò infra, ſupra regionem, per quam venæ ad illud permeant, & potiſsimum in ea parte, in qua magis ad extra ſe prodit: veluti ſi ſanguis influit in caput vnguenta in lateribus colli, in quibus venæ & arteriæ politæ ſunt, apponenda erunt, & circa emun-
C ctoria, quando in aliquod membrum deſcendit, vt in principio arthritidis, miſſo ſanguine & non exiſtente venenoſa materia, aut in magna quantitate. Si ſanguis è pulmone fluat, vtile erit imponi vnguentum ſupra renes. & totam ſpinam. Si è vulnere fluat, ſupra emunctoria illius partis & in circuitu partis læſę. Sin per ſedem, ſupra renes. Si per veſicam, circa peritonæum, vel arteriam, vnde fluit ſanguis. *Idem.*

D *Vnguentum ſanguinem cobibens, aliud.*

℞. Olei Myrtillorum, vel Roſarum ʒ.ij.
Olei Maſtichini vel Lentiſcini ʒ.j.
Sanguinis Draconis, Cort. Thuris ana ʒ.j.
Boli Armeni,
Coralliorum ana ʒ.ij.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta.
* Sanguinem compeſcit, è thorace fluentem, &
E vlcus, quod ſæpe fit, curat. *Rondeletius.*

Vnguentum repellens & ſanguinem cohibens, aliud.

℞. Pulpæ Pomorum decoct. in lacte ℥.iij.
Mucilag. ſem Pſyllij,
Mucilag. ſem. Cytoniorum ana ℥.ß.
Succi Burſæ paſtoris,
Succi Polygoni ana ℥.j.
Acaciæ, Sanguinis Draconis ana ʒ.iij.
Terræ ſigillatæ ℥ ß.
F Olei Myrtillorum ℥.iv.
Ceræ albæ q. ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud

℞. Succi fol. Capriſol j.
Succi fol. Quercus ana ℥.j.
Roſarum rubr. ʒ j.
Boli Armeni, Sanguinis Draconis ana ʒ ij.
Olei Roſati ℥.iij.
Ceræ q. ſ.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

Aliud ſanguinem ſtringens.

℞. Croci Martis ℥.j.
Calcis teſtarum Ouorum,
Colchotaris ana ℥.ß.
Cineris Ranarum vſtatum ʒ.ij.

Excipiantur oleo Viſci pomorum. *Quercetanus.*

Aliud paratu facile, nec minus vtile.

℞. Colchotaris Aceto præparati ℥.ij.
Calcis Limacum ℥.ß.
Butyri recentis ℥.iv.

Miſce, & fiat vnguentum: vel excipiantur Oui albumine. *Idem.*

Defenſiuum optimum.

℞. Pul. Roſ. rubr. Pul. Myrtillorum ana ʒ.j.
Boli Armeni, Terræ ſigillatæ ana ʒ.vj.
Succi Plantaginis, ſucci Solatri ana ℥.j.
Aceti Roſati ℥.ij.
Olei Roſati omphacini,
Olei Myrtillorum ana ℥.ij.ß.
Ceræ ℥.ij.

Miſce pro defenſiuo. *Idem.*

Aliud ſanguinem in vulneribus cohibens.

℞. Croci Martis ſubtiliſſimè reuerberati ℥.ij.
Croci Veneris ℥.ij.

Excipiantur oleo Viſci pomorũ ſimplici, & fiat vnguentum. Sanguinis fluxionem ſiſtit adeò, vt propè incredibile videatur: vulnus quinetiam in meliorem ſtatum diſponit. *Idem.*

DE VNGVENTIS emollientibus.

Vnguentum ad humorem concretum & ſcirrhoſum.

℞. Opopanacis, Styracis, Bdellij ana ℥.ß.

Diſſoluantur in oleo Amygdalarum dulc. & Irino, quantum ſufficit: quibus adde

Mucilag. Fœnigræci & Ficuum, extractę cum vino albo ana ℥.ij.
Rad. Iridis Vener. puluerizatæ ℥.ß.
Rad. Gladioli eodem modo exiccatę & puluerizatæ ℥ j.
Propoleos veræ ℥.iij.

Miſce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Nucis Cupreſſi num. x.
Ficuum paria vj.
Rad Cannæ ℥.ß.

Fiat decoctio in Oxymelite: facta expreſſione adde

Salis communis, Cineris Spongiæ,
Cineris Chalcitidis ana ℥.iij.

Miſceantur & fiat vnguentum, quo inungantur partes duræ. *Idem.*

Vnguentum ad molliſicandum ſplenem.

℞. Fœnigræci, ſem. Lini Caticanum,
Tamariſci, Farinæ Hordei, Aceti,

A Olei, Ceræ albæ ana q. ſ. eſt.

Omnia iſta tribus diebus ſtent ad molliſicandũ: poſtea coquantur vſque ad conſumptionem Aceti, & poſtea colentur, & reſeruentur: & ex eis fiat vnguentum. *Nicolaus.*

DE VNGVENTIS calculum expellentibus.

Vnguentum precioſum (quod Fuckers-
B *ſalb appellant.)*

℞. Seui Ceruini, ſeu Hircini ſylueſt.
Seui Vitulini, ſeu Capreoli ana ℥.iv.
Medullæ Cerui, medullæ Equi caſtrati,
Medul. Elephantis, ſi haberi poteſt, ana ℥.ij.
Pinguedinis Vrſi ping. Porci ſylueſtris,
Ping. Taxi, ping *Murmentelſchmaltz*,
Ping. Lincis ana ℥.iv.
Ping. Vulpis, Ping. Lupi ana ℥.ij.
Ping. Cati ſylueſtris ℥.iv.
C Ping. Echini,
Ping Vngularum Bouis ana ℥.ij.

Pinguedines minutim incidantur, & liqueſcant ad ignem: ita tamen, ne nimium incaleſcant, & ſeruentur in vaſe ſtanneo ad vſum. Dein

℞. Prædictarum pinguedinum ℔.j.ß.
Ping. Capi, ping. Galinæ,
Ping. Anatis ʒ.vj.
Ping. Anſeris ℥.j.
Ping. Coturnicum ℥.j.
D Butyri Maialis ℥.ij.
Olei (Kürnng öl) olei Auellanarum,
Olei flor Hypericonis,
Olei Ouorum ana ʒ.vj.
Olei Macis, olei Nucleorum dactylorum,
Olei Lini, Canabini,
Olei Liliorum alborum olei Tanaceti ex flor.
Olei Laurini, olei Lauendulæ,
Olei Roſati, olei flor. Caryophyllorum ſylueſtrium (Wild Negelin öl) olei Croci,
E Olei Alchechengi, olei Maioranæ,
Olei Menthæ, olei Rutæ ana ʒ.ij.
Olei Baſilici, olei Amygdalarum,
Olei Nucleorum Perſicorum, olei Populei,
Olei Cheyrini, olei Irini,
Olei Liliorum conuallium,
Olei Chamomelini ana ℥.ß. olei Violatum,
Olei Raparum ex ſemine ana ℥.ß.
Gich pflaſter öl ʒ.ij.
F Stattrau: plüſt öl ℥.ß.
Olei flor. Caryophyllorum ℥.ß.

Miſce omnia ad ignem, & ſerua in alio vaſe ſtanneo. Poſtea

℞. Huius miſturæ ℔.ß. Vienenſem,
Pilich Schmaltz ℥.j.
Mellis Roſati ℥ j.
Spermatis Ceti ʒ.ij.
Olei Spicæ nardi,
Olei Sancti Quirini, (iſt ein öl/ſo auff dem Toger See vnd ſchwimbt.)
Olei ex Rhabarbaro,
Olei ex Caſſia ana ʒ.ij.

Miſce omnia benè, & cū ſetè frigidū fuerit, adde A
Aquæ vitæ precioſæ Fuckeri, ſuperiùs deſcriptæ ℥.iij.
Fiatque vnguentum. Calculum frangit, & expellit ſine dubio, ſi tota ſpina à nucha vſque ad imum, renes & epigaſtrium fuerint calidè inuncta manè & veſperi. Valet in colica, ſi venter circa vmbilicum inungatur. Ad dolorem dorſi iuncturarum, ab humorum defluxione, pleuritidem, pectoris morbos, ex deſtillatione: ad aſthma, membra conſumpta, reſiccata & hectica, B podagram, chiragram cum ſale toſto: ad dolores poſt partum, puerorum tormina, menſtrua ſuppreſſa, conſtipationē ventris, vmbilico inuncta: ſterilitatem mulierum & virorum, &c. Quod ſi morbus fuerit calidus, temperetur vnguentum cum frigidis.

Vnguentum pretioſum noſtrum.

℞. Seui Hircini, ſeui Ceruini,
Seui Vitulini ana ℥.iij.
Pinguedinis humanæ, ping. Muris Alpini,
Ping. Taxi, ping. Vulpinæ, ping. Capi,
Ping. Gallinæ, ping. Anatis,
Ping. Anſeris ana ℥.j.
Olei ping. humanæ,
Olei Butyri maialis ana ℥.ß.
Olei Malorum aureorum ℥.j.
Olei Roſacei, Violacei ana ℥.j.
Olei Ceræ, olei Lini, olei Liliorum alborum,
Olei Chamomelini, olei Anethini,
Olei ex baccis Lauri, olei Scorpionum,
Olei Ouorum, olei Cheyrini ana ʒ.ij.
Mellis, Vnguenti Althеæ,
Butyri maialis ana ℥.ß.
Ceræ q.ſ.eſt, Moſchi ℈.ß.
Miſce omnia bene, & cùm ferè frigidum fuerit, adde
Aquæ vitæ ſequentis ℥.ij.
Olei Spicæ ʒ.ij.
Aqua autem vitæ huiuſmodi eſt:
℞. Sem. Alkekengi,
Sem. Vrticæ, ſem. Aſparagi,
Sem Fœniculi, Aniſi, Cumini,
Sem. Petroſelini, ſem. Anethi,
Sem Milij Solis, ſem. Nicotianæ,
Sem. Althеæ, ſem. Maluæ ana ʒ.j.
Baccarum Lauri,
Granorum Iuniperi ana ʒ.ij.
Gentianæ, Glycyrrhizæ,
Rad. Ircos,
Santali rubri ana ʒ.ij.
Rhabarbari electi.
Agarici Turpeti ana ʒ ij.
Cinnamomi, Galangæ ana ʒ ij.
Macis, Caryophyllorum,
* Nucis moſchatæ, Croci ana ʒ.j.
Aquæ vitæ quantum ſufficit.
Miſce, & macerentur per menſem, deinde coletur, & in vitro ſeruetur ad vſum. Dolores mitigat, calculum frangit & expellit, pleuritidi, podagræ, &c. conuenit.

DE VNGVENTIS ſuppurantibus.

Vnguentum ſuppurans.

℞. Rad. Althеæ, rad. Liliorum ana ʒ.iv.
Betæ cum rad. M.j.
Butyri recentis ℔.ß.
Lumbricorum vino præparatorum ℥.iij.
Vitell. Ouorum num. xij.
Medullæ Vituli,
Terebinthinæ ana ℥.v.
Olei Oliuarum depurati à fæcibus ℔.j.
Contuſis, quæ contundi debent, ac ritè omnibus mixtis, digerantur in fimo calido per menſem. pòſt prælo exprimantur, ac igne cinerum coquantur ad vnguenti conſiſtentiam. *Quercet.*

Aliud ad idem.

℞. Succi herb. Tuſſilaginis,
Succi herb. Oxalidis ana ℥.iij.
C Caricarum pinguium num. xx.
Thuris ℥.ij.
Reſinæ Laricis ℥.j.ß.
Axungiæ Anſeris, axungiæ Gallinæ ana ℥.ij.
Butyri recentis ℔. ß.
Olei Viſci pomorum comp. ℔.j.
Mixtis omnibus, decoquantur in duplici vaſe, luto ſapientiæ obducto, per horas ſex igne mediocri: calidè percolentur, & rurſus Solis radijs exponantur, vel coquantur ad idoneam conſi-
D ſtentiam. Celeriter pus mouet, atque anodynum eſt, vulneribuſque ſclopetarijs accommodatiſſimum. *Idem.*

Aliud.

℞. Succi rad. Liliorum, coctarum priùs ſub cineribus ℥.iv.
Axungiæ Gallinæ, vel Anſeris, vel Porci ℥.ij.
Olei Lini, vel Oliuarum q.ſ.
Vitell. Ouorum num. j.
Ceræ q.ſ.
E Miſcè, & fiat vnguentum.

Vnguentum vulneris corruptionem prohibens, & ſuppurans.

℞. Vnguenti Baſilici maioris Meſuæ ℥.ij.
Butyri recentis ℥.j.
Præcipitati noſtro modo præparati ʒ.ij.ß.
Miſce pro ellychnijs & turundis inungendis. *Idem.*

F DE VNGVENTIS digerentibus.

Vnguentum ad inflammationem oculorum digerendam.

℞. Mucilaginis ſem. Fœnigræci loti in aqua Fœniculi, & in eadem extractæ ℥.ß.
Sarcocollæ nutritæ cum lacte ℥.ij.ß.
Aloes, Myrrhæ,
Croci ana ℈. ß.
Miſce, & fiat vnguentum: applicetur palpebris.
* Digerit, & detergit *Rondeletius.*

Vnguen-

Vnguentum ad parotidas.

℞. Olei Chamæmeli, vel Liliorum, vel
Amygdalarum ʒ.iij.
Butyri recentis, vel Axungiæ porci ℥.j.ß.
Pinguedinis Gallinæ ʒ.j.
Farinæ ſem. Fœnigræci ʒ.ß.
Flor. Chamomillę,
Meliloti ana ʒ.ij.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguẽtum. * Parotidas & ſtrumas factas diſcurit, & emollit. *Idem.*

Vnguentum ad anginam.

℞. Dialthææ,
Oeſypi ana quart. j.
Nidi Hirundinum ℥.iij
Rad. Iridis ʒ.ß.

Cum oleo Irino vel Liliorum, fiat vnguentum, quo inungatur ceruix. *Idem.*

Aliud.

℞. Vnguenti reſumptiui ℥.j.
Butyri recentis,
Axungiæ porci ana ℥.j.
Stercoris Hirundinum, vel
Columbarum ℥.j.ß.
Olei Irini, Liliorum, vel Chamomillæ ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta. *Idem.*

Vnguentum ſudores mouens in morbo Gallico.

Poſtquam videamus decoctum Guaiaci non ſufficere ad morbum Gallicum profligandum, quòd tenues humores abſumat, craſſos verò frequenter relinquat, poſt huiuſmodi decocti, & purgationum vniuerſalium vſum, leuioribus ſolemus vti vnctionibus ex Hydrargyro, & alijs, quibus quod reliquum erat craſſorum humorum abſumitur. Vt autẽ ad rem veniamus, poſt vniuerſales purgationes, poterunt ſudores hoc pacto moueri:

℞. Axungiæ Suillæ ℔.j.
Pinguedinis Gallinæ,
Butyri recentis ana ℥.j.
Olei Chamæmelini.
Olei Liliorum ana ℥.iv.
Olei Laurini, olei Anethini ana ℥.ij..
Thuris, Maſticis,
Myrrhæ ana ℥.ß.
Argenti viui ℥.v.
Terebinthinæ lotæ in aqua vitæ ℥.iij.
Reſinæ Pini ℥.iv.

Miſce, & fiat vnguentum. Quod erit doloribus profuturum, ſi addas vnguentorum calidorum ℥.iv. aut plus, minúſue pro doloris vehementia, & Styracis liquidæ ℥.ß. Proderit quoq; tophis, & ſcirrhoſis tumoribus, ſi addideris Gummi, Bdellij, Ammoniaci, Galbani. diſſolutorum in Vino albo, & Aquę vitę ana ℥.j. Pinguedinis Anſeris, Anatis, & medullæ cruris Vituli ana ℥.ij. Vlcera verò iuuabit, augendo doſim puluerum,

A & addendo Lithargyrum, & Ceruſſam, vel Minium. Vt tamen rem dilatemus, expliccmusque magis perſpicuè, poterunt vnguenta ſequentia ſingulis affectibus particularia parari. *Antonius Chalmeteus.*

Vnguentum in morbo Gallico cum puſtulis, ſiue articulorum dolore.

℞. Rad. & fol. Enulæ campanæ,
B Lapathi acuti, Althææ, Maluæ,
Scabioſæ, Fumariæ, Lupulorum,
Roſtri porcini, Agrimoniæ,
Buglosſæ, Violarum ana M.j.
Lentium, Lupinorum,
Hordei parum contuſ. ana P.ij.
Hellebori nigri triti ℥.ij.
Sulphuris viui ℥.j.

Fiat decoctio pro balneo, quod ægrotus ingredietur veſperi longè à cœna, poſtea in lecto ſu-
C dabit, & dormiet: manè verò vngetur ſequenti linimento:

℞. Radicis Enulæ campanæ,
Rad. Liliorum alborum ana ℥.j.ß
Summitatum Abſinthij, ſum. Lupulorum,
Sum. Fumariæ, ſum. Scabioſæ ana M.ß
Cicerum, Lentium,
Hordei ana P.j.
Flor. Chamæmeli, flor. Meliloti,
Flor. Sambuci ana P.j.

D Fiat decoctio. Cape de colatura ℔. j. ß. adde
Olei Roſ. ℥.ij.
Olei Maſtichini & Laurini ana ℥.iv.
Butyri recentis ℥ v.
Axungiæ Suillæ, ſalis expertis ℔.ß.

Bulliant omnia ſimul ad decocti conſumptionem: poſtea miſce

Thuris, Maſticis Myrrhæ ana ℥.j.ß.
Sarcocollæ, Ceruſſæ ana ℥.j.
Aluminis ʒ.vj.
E Lithargyri ℥.j.ß.
Terebinthinæ ℥.iij.
Styracis liquidæ ʒ.x.
Argenti viui.in ſucco Limonum extincti ℥.iij. vel plus minuſue, pro ægrotantis viribus.

Agitentur diligẽter in mortario marmoreo, fiatque linimentum. *Idem.*

Vnguentum aliud ad morbum Gallicum, præſertim ſi dolor ſine puſtulis arti-
F *culos & caput maximè afficiat.*

℞. Axungiæ Gallinæ. Axungiæ Anſeris,
Axungiæ Anatis ana ℥.j.
Medullæ cruris Vituli,
Medullæ cruris Bouis ana ℥.j.ß.
Axungiæ Suillæ ℔.j.
Argenti viui in ea axungia extincti ℥.v. vel vj. vel vij.
Thuris, Maſticis, baccarum Lauri ana ℥.ij.
Sarcocollæ, Myrrhæ ana ℥.j.ß.
Cinnabrij ʒ.ij.

Euphorbij ℥.ß.
Reſinæ Pini ℥.ij.ß.
Terebinthinæ lotæ in Aqua vitæ ℥. iij.
Sublimati ʒ.j ß.
Olei Lumbricorum, Amurcæ olei de Lilijs,
Olei Chamæmelini,
Olei Vulpini ana ℥ iij.

Agitentur in mortario marmoreo, addendo Styracis liquidæ ʒ.x. *Idem.*

Vnguentum aliud ad Gallicam luem, præſertim ſi topbi in capite, & vlcera magna cum carie oſſium, vel ſine carie, in diuerſis corporu partibus fuerint: ſitq́ ægrotus delilis.

Solæ corporis partes extremæ ſunt vngendæ, & adenes, atque à ſuperiori linimento Cinnabrium ſublimatum, & Euphorbium ſunt detrahenda miſcere autem poteris aliquid vnguenti reſumptiui, & Agrippæ, ac aliorum calidorum cum Bdellio & Ammoniaco. *Idem.*

Vnguentum aliud ſudores mouens in morbo Gallico, præcipue ſi adeſt dolor articulorum cum tophis.

℞. Acori, rad. Enulæ campanæ,
Rad. Ireos, rad. Althææ,
Rad. Hermodactylorum ana ℥ j.
Betonicæ, Saluiæ, Iuæ arthericæ ana M.j.
Flor. Hyperici, flor. Stœchadis ana P.j.

Coquantur in ℔.ij vini, & colaturæ miſce
Axungiæ Suillæ, ſalis expertis ℔. j.
Axungiæ Gallinarum, axungiæ Anſeris,
Axungiæ Anatis,
Medullæ cruris Vituli ana ℥. j.
Vnguenti Agrippæ, vng. Marriati,
Vnguenti Dialthææ ana ℥.j.ß
Olei Lumbricorum, olei Vulpini ana ℥.j.ß.
Olei Liliorum, olei Chamæmelini,
Olei Anethini, olei Laurini,
Olei Maſtichini ana ℥.j.ß.
Thuris, Maſticis ana ℥. j.
Myrrhæ ℥.ß.
Baccarum Lauri ana ℥ j.ß.
Euphorbij ʒ.ij.
Reſinæ Pini, in oleo Lumbricorum liquefactæ ℥. iij.
Terebinthinæ lotæ in vino albo ℥. ij.
Mercurij, in aqua vitæ, & Saluiæ loti, exiccati, & axungia extincti ℥.vj.
Styracis liquidæ ℥.ß.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Axungiæ Suillæ ℔.j.
Opopanacis, Galbani, Sagapeni,
Bdellij diſſolutorum in aqua vitæ ana ℥.j.
Reſinæ Pini liquefactæ ℥ iv.
Olei Rutæ ℥.ij.
Olei Lumbricorum olei de Spica,
Olei Chamæmelini,
A Olei Laurini ana ℥. iij.
Vnguenti Dialtheæ ℥.v.
Thuris, Maſticis,
Myrrhæ ana ℥.j.
Euphorbij ℥.ß.
Cinnabrij ʒ.iij.
Hermodactylorum ʒ.iij.

Fiat linimentum. Cæterùm his vtendum erit, donec morbi materiam abſumptam putaueris: manè autem tantum ieiuno ventriculo, vel alternis
B tantum diebus, ſi æger imbecillior. Quod ſi natura tarda ad expellendum, & robuſta fuerit in fine, bis in die ſine periculo vngere poteris. Vnges verò partes extremas, & adenes, ac ſpinam, cauebisque regionem partium principum. Fiet autem vnctio proxime ignem, vel in lecto, ſi æger imbecillior. Denique his notis materiam ſatis abſumptam deprehendes: dentes dolebunt: lingua intumeſcet: vlcera naſcentur in ore: ſaliua multa effluet: vlcera exiccabuntur: remitten-
C tur dolores: aderit laſſitudo ferè ad ſyncopen: diſtendentur nerui: & aluus profluet. *Idem.*

DE VNGVENTIS abſtergentibus.

Vnguentum ad deterſionem ſuffuſionis.

℞. Fellis Vaccæ ʒ i.
Fellis Vulturis, vel Milui, vel Galli ʒ.ß.
D Mellis Roſ. colati ʒ.ij.
Oſſis Sepiæ ʒ.j.
Stercoris Lacerti ʒ.ß.

Fiat vnguentum, quod ſeruetur in vaſe æneo. *Idem.*

Aliud.

℞. Omphacij inſpiſſati, vel coctione, vel ſolis exiccatione ʒ.j.
Amurcæ præparatæ ʒ.j.
E Sacchari candi ʒ.ij.
Mucilag. ſem. Fœnugræci ʒ.iij.
Tuthiæ præparatæ ʒ.j.ß.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungantur palpebræ. *Rondeletius.*

Vnguentum ad genarum ſcabritiem, ſcabiem & vlcera.

℞. Omphacij, Acaciæ ana ʒ.j.
Tuthiæ præparatæ ʒ. ij.
F Ceruſſæ lotæ, Antimonij ana ʒ.j.
Vnguenti Roſati ℥.ß.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad lachrymarum fluxum.

℞. Cort Thuris, Maſticis,
Sarcocollæ ana ʒ. ij.
Tragacanthæ,
Gummi Arabici, torrefactorum ana ʒ.j.
Tuthiæ præparatæ,
Antimonij ana ʒ.ß.
Sanguinis Draconis, Acaciæ,
Amurcæ inſpiſſatæ ana ʒ.ij.

Miſce,

Miſce, & fiat vnguentum, quo inuogantur canthi oculorum, & totæ palpebræ.

Vnguentum ad pſoram.

℞. Olei Iuniperi ℥.ij.
Olei Nucum ℥.j.
Tartari albi ℥.ß.
Vitrioli, Salis communis,
Sulphuris ana ʒ.iij.
Terebinthinæ lotæ cum ſucco Limonum ℥.ij.
Lithargyri ℥.j.ß.
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum. Si morbus fuerit contumax, adde
Argenti viui ℥.ij.
Sublimati æris ʒ.ij.

Applicetur poſt balnei vſum. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Iuniperini ℥.iij.
Lithargyri auri ℥.iv.
Olei Lucernarum, Olei Nucum ana ℥.ij.
Tartari albi ℥.j.ß.
Vitrioli, Salis communis ana ʒ.iij.
Succi Plantaginis, Limonum ana ℥.iij.
Aceti Scyllitici ana ℥.j.

Miſce, & fiat vnguentum *Idem.*

Vnguentum ad herpetes.

℞. Succi Plantaginis,
Succi ſummitatum Vitis, vel
Labruſcæ ana ℥.ij.
Succi Polygoni ℥.iij.
Lithargyri ℥.j.
Tuthiæ præparatæ, Antimonij ana ℥.ß.
Aloes citrinæ ʒ.iij.
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum, addito pauca Oleo Myrtino, vel Roſato omphacino. Si verò herpes excedat carnem, vtile erit omphacium addere. *Idem.*

Vnguentum ad ſcabiem.

℞. Lithargyri, Ceruſſæ lotæ ana ℥.j.
Myrrhæ, Styracis liquidæ ana ʒ.ij.
Salis communis ʒ.ij.
Sulphuris viui ʒ iij.
Argenti viui extincti in ſucco Limonum ℥ j.
Olei Roſati quantum ſufficit,
Ceræ parum.

Miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur vola manuum, & poſtea fricetur totum corpus manibus inunctis *Rondeletius.*

Vnguentum ad pruritum.

℞. Rad. Lapathi acuti,
Rad. Enulæ campanę ana ℥.j.

Decoquantur in aceto, & contuſa per cribrum paſſentur. quibus adde
Olei Irini ℥.iv.
Salis communis ℥.j.
Myrrhæ ʒ.ii.
Lithargyri ℥.j.ß.
Ceræ parum.

Fiat vnguentum. *Idem.*

A *Aliud, eiuſdem.*

℞. Vnguenti Diapompholygos ℥.ij.
Olei Hyoſcyami ℥.j.

Fiat vnguentum, quo inungatur locus pruriens. Poſt horum vſum, vtile eſt corpus balneo, vel lauacro detergente frequenter abluere: quia quæ in cute remanent, pruritum excitant. Prima lotio fit lixiuio, altera ex decoctione Fabarum, Roſ. & Hordei, &c.

Vnguentum detergens.

B ℞. Succi Centaurij,
Succi Chelidoniæ ana ℥.iv.
Mellis ℥.iij.
Flor. Verbaſci P.ij.
Thuris, Myrrhæ,
Maſticis ana ℥.ß.
Olei Terebinthinæ ℥.vj.
Vini albi generoſi ℔.j.

Putrefiant in fimo calido, & coquantur ad vini
C & ſuccorum conſumptionem, igne cinerum, donec reducantur in formam vnguenti. adde pro ℥.j. huius vnguenti, præcipitati Mercurij dulcificati ʒ.j.

Aliud detergens validius.

℞. Viſci herb. Saniculæ,
Viſci herbæ Pyrolæ,
Viſci Ariſtolochiæ,
Viſci Vineæ perуinceæ ana ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.iv.
D Croci Veneris ℥.ß.
Balſami tartari ʒ ij.
Sulphuris, Antimonii ʒ.j.ß.

Imponantur igni cinerum, dum vnguenti conſiſtentiam acquirant. *Idem.*

Aliud detergens.

℞. Fol. Plantaginis,
Fol. Apij ana M.j.
Roſarum rubr. P.ij.
E Vini rubri ℥.iix.

Decoquantur ad medias: colaturæ diſſolue
Sacchari rubri ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.j.
Farinæ Lupinorum
Farinæ Orobi ana ʒ.j.
Aloes, Myrrhæ ana ʒ.ß.

Decoquantur rurſus, & addendo Ceræ quantitatem ſufficientem, reducantur in formam vnguenti. *Idem.*

Aliud ad idem.

F ℞. Succi Plantaginis,
Succi Agrimoniæ ana ℥.ij.
Mellis Roſati ℥.iv.
Rad. Iridis, Farinæ Fabarum ana ℥.ß.
Terebinthinæ ſub finem permixtæ ℥.j.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum detergens, optimum pro gregarijs.

℞. Vnguenti aurei ℔.j.
Terebinthinæ, Mellis Roſati ana ℥.ß.
Farinæ Fabarum ℥.ij.

Aliud præſtantiſſimum.

℞. Butyri arſenici fixi ℥.ij
Mercurij præcipitati ℥ ß.
Olei myrrhæ ʒ.iij.

Excipiantur melle, prius loto cum ſucco chelidoniæ. *Idem.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Mannæ, Thuris ana ʒ.ij.
Farinæ Fœnigræci, far. Orobi ana ʒ.j.
Mellis, Vitell. ouorum ana q.ſ.

Fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ſarcoticum.

℞. Sarcocollæ in lacte ſolutæ ʒ.iij.
Maſticis, Olibani ana ℥ j.
Picis liquidæ, Terebinthinæ ana ℥ j.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ſarcoticum.

℞. Mucilag. ſem. Fœnigræci ℥.ij.
Viſci herb. Cynogloſſi, Perſicariæ,
Conſol. maioris ana ℥.j ß.
Olei Thuris, olei Myrrhæ ana ℥ iij.
Olei Hyperic. ſimpl. ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ vino albo ℥ ij.

Stent ad Solem, vel ad calorem cinerum, donec incraſſeſcant. *Quercetanus.*

Vnguentum de Pato, ſarcoticum.

℞. Succi Pæti ℔.j.
Terebinthinæ ℥.v.
Olei Hyperici compoſ. ℥.iix.
Vini albi generoſiſſ. ℔.ß.

Digerantur per octo dies, pòſt decoquantur ad vini conſumptionem: tum demum adde
Colophoniæ, Ceræ ana ℥ iij.
Mumiæ, Carabes ana ʒ.ij.

Liquefiant rurſus ad ignem, & fiat vnguentum, vt artis eſt. *Quercetanus.*

Vnguentum Regis Angliæ.

℞. Ceræ albæ, Reſinæ ana quart.j.
Olei ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.j.
Thuris, Maſticis ana ℥.ß.

Fiat vnguentum. Incarnat, & conſolidat.

DE VNGVENTIS conſolidantibus.

Vnguentum ad phthiſim.

℞. Olei Roſati, olei Lentiſcini, vel
Maſtichini ana ℥.iij.
Sarcocollæ nutritæ in vino albo, vel lacte coctæ ʒ.j.
Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ʒ.j.
Cineris cancrorum ℥.ß.
Terebinthinæ abietis, Mellis ana ℥.ij.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud eiuſdem.

℞. Cinerum corr. Cucurbitarum ℥.j.
Boli Armeni ℥. ß.

Excipiantur butyro, & cremore hordei, fiatque vnguentum. Applicetur poſt expectorationem.

A *Vnguentum contra caſum, & contuſionem partium internarum.*

℞. Pimpinellæ, Lauendulæ, Spicæ Indicæ,
Rutæ, Hyſſopi, Saluiæ, Pyrethri, Pulegii,
Fœniculi, Siliginis agreſtis, Millefolij,
Prunellæ, Ibiſci, Conſolidæ maioris,
Virgæ aureæ, Amaraci, Verbenę, Abrotani,
Epaticæ, Meliſſæ, Angelicæ, Veronicæ,
Fœnigræci, Fragariæ, Clematiridis,
B Cordialis, Pedis leonis, Roriſmarini,
Fol. Linguæ ceruinæ, Tormentillæ,
Betonicæ ana M.j.

Hæc omnia cultello in tenuiſſimas particulas comminuta, inijce in lebetem, & affunde butyri opt. in Maio confecti, & à ſale purgati ℔. xxiix. & hæc ſimul ad ignem ex carbonibus cōfectum, probè decoque tantiſper, donec virtus egrediatur. deinde cùm hæc per mundum linteolum expreſſeris, affunde olei laurini ℔.ij. & habebis
C præſtans vnguentum. Valet contra internam læſionem, ex caſu aliquo ortam, quantitate nucis auellanę in calido iuſculo ceruiſiano ſumptum. Si primò non medetur, vſus eius bis, aut ter eſt iterandus. quin etiam externæ corporis partes affectæ apud ignem lentum ſunt inungendæ. *Ranzonius.*

Vnguentum ad rupturam oſſium.

Oſſa quocunque modo rupta, per infra ſcriptum vnguentum optimè conſolidantur, ſingu-
D lis ordinatè coniunctis.

℞. Mellis ℥.ij.
Olei Antimonij, olei Vitrioli ana ʒ.ij.
Axungiæ taxi, Seui Ceruini,
Axungiæ vrſinæ, Saponis ana ℥.j.
Terebinthinæ ℥.j. ß.
Ceræ ℥.ij.

Coquantur in vnguentum, pro more, quo rupturæ ſunt ad ignem calida manu perungendæ, &c. Mirum in modum præ cæteris curat, & ſanat
E optima conſolidatione. *Paracelſus.*

DE VNGVENTIS glutinantibus.

Vnguentum glutinans.

℞ Pulueris conſtrictiui ℥.j.

Incorporentur cum albumine oui agitato, vel cum ichthyocolla diſſoluta cum vino aſtringente, vel ſucco citoniorum, vel plantaginis. Idem
F præſtabit, ſi incorporetur cum mucilagine gummi tragacanthæ vel Arabici. Quo autem melius id fiat, commodius fuerit pilos leporis addere, vel pappos floris ſalicis, vel arundinis, vel ſenecionis. Puluis autem talis fit conſtrictiuus:

℞. Boli Armeni, ſanguinis Draconis,
Sarcocollæ, Maſticis, Aloes, Gallarum,
Balauſtiorum, Blattæ Bizantiæ ana ℥ ß.
Fol. Syderitis ℥.j.

Fiat puluis, qui cribretur: deinde pilorum leporum integrorum ʒ.ii. vel tantundem lanuginis florum ſalicis. *Rondeletius.*

Aliud, eiuſdem.

℞ Olei antiquiſſimi ℔.j.
Succi Narciſſi, ſucci Syderitis ana ʒ.iij.
Florum Hyperici ℥.iv.
Gummi Elemi ℥.v.
Maſticis, ſang. Draconis, Aloes ana ℥ ij.
Blattæ Bizanıæ ℥.ß.

Coquatur diu oleum per ſe, deinde ſucci addantur, demum hyperici flores ponantur in vaſe vitreo obturato, & ſoli exponantur per dies decem: vndecima die addantur pulueres, & agitentur. Prius autem & colari debent, & flores auferri: rurſus ſoli exponantur per viginti dies: deinde ſerua ad vſum. * Vlcera cutis & neruoſum curat, ſi retineantur coniuncti, & quieſcat, donec coiuerint.

Vnguentum ad vulnera.

℞. Succi herbæ Perı (quam etiam Nicoſiam & Piperinam vocant) ℔.j.
Ceræ nouæ, Picis, Reſinæ, Olei communis ana ℥.iij.

Coquantur omnia ſimul vſq; ad ſucci conſumptionem: deinde adde
Terebinthinæ Venetæ ℥.iij.

Cola per linteum, & ſerua in pyxide. * Vulnera & vlcera indubitatè curat. *A quodam Gallo.*

Vnguentum ad vulnera venenata.

℞. Olei carabes, Terebinthinæ ana ℥.j.
Iuniperi ʒ.ij.
Sem. Vrticæ, rad. Gentianæ ana ʒ.ij.
Olei ſulphuris vitriolati ʒ.j.ß.
Coralli rubri ʒ.j.

Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad idem.

℞. Succi Pentaphylli.
Scabioſæ, Rutæ ana ℥.ij.
Olei Sulphuris rubei ℥.j.
Olei Myrrhæ ʒ.ij.
Colophoniæ, Gummi hederæ ana ʒ.vj.

Miſce pro vnguento. *Idem.*

Vnguentum attrahens venenum ex vulneribus.

℞. Succi anagallidis purpureæ,
Succi cyclaminis ana ℥.j.
Sulphuris viui, mixti cum ſaliua hominis ℥.ß.

Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud ad venenata vulnera.

℞. Lithargyri ℥. ij.
Galbani ℥.ß.
Picis Græcæ, Terebinthinæ ana ℥.j.
Olei q.ſ.eſt.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

℞. Olei ℥.iv.
Sagapeni, Mumiæ, Succini ana ʒ.iij.
Thuris, Maſticis ana ʒ.ij.
Terræ ſigillatæ opt. Coralli rubri ana ʒ j.
Picis ʒ.ij. Ceræ q.ſ.eſt.

Fiat vnguentum. *Idem.*

A *Aliud ad idem.*

℞. Cepas duas, ſol. Vincæ peruincæ,
Scabioſæ, Ricini ana M.j
Decoquantur ſub cineribus, adde
Theriacæ ʒ.ß.
Terebinthinæ q.ſ.eſt.

Fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum venenatis vulneribus conducens.

B ℞. Vnguenti Macedonici ʒ.ij.
Olei Myrrhæ, olei Terebinthinæ ana ʒ.ij.
Præcipitati noſtri ʒ.j ß.
Butyri arſenici fixi, & dulcificati ℥.ß.
Olei Antimonij ʒ.ij.
Ceræ tantillum, vel q.ſ.

Miſce, & fiat vnguentum. Abluit, & deterget quoduis è vulneribus venenum. Confert quoque carcinomatis, gangrænis, & alijs deſperatis vlceribus. Nam ſine vllo dolore operatur.
C *Quercetanus.*

DE VNGVENTIS CIcatricem ducentibus.

Vnguentum epuloticum.

℞. Aloes, Sarcocollæ, Myrrhæ, Iridis ana ʒ.ij.
Lithargyri, Ceruſſæ ana ʒ.iij.
Cort. Mali granati, vel Balauſtiorum ℥.ß.

Cum melle crudo fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud, eiuſdem.

D ℞. Lithargyri, Aluminis,
Floris æris vſti & loti, Plumbi vſti ana ʒ.iij.
Balauſtiorum, Boli Armeni, vel
Cinerum oſtreorum ana ʒ.ij.
Olei myrtini ʒ.iij.
Seui hircini, Colophoniæ ana ℥.ij.
Vini parum. Fiat vnguentum.

Aliud eiuſdem.

℞. Ariſtolochiæ vſtæ & lotæ,
E Nucis Cupreſſi, Balauſtiorum vſtorum,
Oſtreorum vſtorum ana ʒ.ij.
Aluminis, Floris æris vſti & loti, Chalcitidis ana ʒ.iij.
Mellis, Vini aſtringentis ana quãtum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguentum.

Vnguentum cicatricem inducens.

℞. Cretæ albæ ℥.ij.
Cineris corij aduſti ʒ.iij.
Olei roſati q.ſ.eſt.

F Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Aliud cicatricem ducens.

℞. Calcis viuæ, toties in aqua lotæ, dum omni deſtituatur acrimonia ℥.ij.
Terræ Armenæ ℥.j.
Olei Myrtillorum q.ſ.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum cicatricem inducens.

℞. Boli Armeni noſtro modo præpar. ʒ ij.
Calcis Cort. ouorum ℥.ß.
Succi Prunorum immaturorum ℥.iij.

Deco-

Decoquantur igne lento ad perfectam conſiſtẽ- A tiam. *Quercetanus.*

DE VNGVENTIS CARnem auferentibus.

Vnguentum ad polypos exedendos.

℞. Squamę æris, Aeruginis æris ana ʒ.ij.
Omphacij ℥.iij.

Incorporentur ſimul, & fiat vnguentum, quo illinantur tantùm partes affectæ. *Rondeletius.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Sandaracę, vel Auripigmenti, Chalcitidis præparatæ ana ʒ.ij.
Mellis quantum ſufficit.

Miſce, & fiat vnguentum. Vel ſi fortius velis, adde omphacium: ſi mitius, addito multo melle, vel ſucco mali granati, vel plantaginis. * Vtile eſt ad ozænas curandas in principio.

DE VNGVENTIS DOlorem ſedantibus.

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore.

℞. Olei Roſati, Omphacini ana ℥.iij.
Coriandri, Roſ. rubrarum,
Myrtillorum, Coralli ana ʒ.j.
Ceræ albę quantum ſufficit. Aceti parum.

Fiat vnguentum, quo inungatur pars anterior capitis. *Idem.*

Aliud.

℞. Succi ſummitatum vitis, ſucci Plantaginis, Solatri ana ℥.j.
Olei Roſ. Omphacini, vel olei Citoniorum, vel olei Nenupharis ℥.iij.

Decoquantur vſque ad conſumptionem ſuccorum: quibus adde
Ceræ albę quantum ſufficit.
Sem. Berberis, Coriandri, Endiuiæ ana ʒ.j.
Myrtillorum ʒ.ij.
Aceti parum. Miſce pro vnguento. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem capitis ex calore in declinatione.

℞. Olei Anethini, Chamomillæ ana ℥.iij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti, Sambuci,
Anthos, Stœchados ana ʒ.ß.
Nucis moſchatę, Macis ana ℈.j.
Cerę nouę quantum ſufficit.

Fiat vnguentum, addito vino pauco vel aceto ad penetrationem. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem capitis ex frigore.

℞. Olei Nucum, Irini ana ℥.ij.
Olei Rutacei ℥.j.
Nucis moſchatæ, Caryophyll. Macis,
Piperis, Pyrethri, Caſtorei ana ʒ.j.
Ceræ citrinæ quantum ſufficit.
Aquę vitę parum. Fiat vnguentum, quo inungatur pars affecta. *Idem.*

Vnguentum ad dolorem colicum.

℞. Olei Nardini, Rutacei ana ℥.ij.
Sem. Apij, ſem. Petroſelini ana ʒ.iij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti ana ʒ.ij.
Piperis, Galangæ ana ʒ.j.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum. Tempore inunctionis adde vini albi generoſi, vel vini maluatici parum. Vngatur manè reiectis recrementis, vel poſt clyſterem. *Rondeletius.*

B *Aliud fortius.*

℞. Olei Anethini, Rutacei ana ℥.iij.
Olei de ſpica ℥.j.ß.
Sem. Rutę, ſem. Cumini, Baccarum Lauri,
Sem. Apij, ſem. Petroſelini ana ʒ.j.
Spicę nardi Indicæ, Galangæ ana ʒ.ß.
Cerę quantum ſufficit.

Fiat vnguẽtum, quo inungatur ventris pars media. Adde tempore inunctionis etiam parum vini generoſi. *Idem.* C

Vnguentum ad dolores capitis & articulos, in morbo Gallico.

℞. Axungię porci non ſalitę ℔.j.
Butyri recentis, Axungię Gallinę,
Axungiæ Anatis ana ℥.iij.
Olei Irini, Laurini ana ℥.iv.
Euphorbij ℥ j.
Terebinthinæ lotę in aqua vitæ ℥.iij.
Argenti viui extincti in axungia porci ℥.v.
D Cerę nouę parum, Lithargyri ℥.ij.

Miſce, & fiat vnguentum.

Vnguentum in peſtifera febre.

℞. Olei Amygdalini dulcis,
Olei Chamomælini ana ℥.j.
Vnguenti de Althæa cum gummis ℥.ß.
Axungię humanę,
Gummi elemnij ana ʒ.ij. Croci ℈.j.

Et interdũ ſpiritus vini parum. Miſceatur ad for- E mam linimenti. Hoc pro myracopo vſus ſum in peſtifera febre, quę calamitoſiſſimis ſymptomatis poſtquam preſſerat ægros, tandẽ in tam acerbos dolores cruciatum labebatur, vt & hinc metus mortis foret: hoc omnes recreabantur. *Heurnius.*

DE VNGVENTIS ſomnum conciliantibus.

Vnguentum ſomniferum.

F ℞. Olei Nymphęæ, Violarum,
Vnguenti populeonis ana ℥.ß.
Opij G.iij. Croci G.iv.

Fiat vnguẽtum, quo nares & tempora inungantur. *Ranzouius.*

Vnguentum lamiarum.

℞. Pinguedinem puerorum, Eleoſelini, Aconiti, Frondium populi, Fuliginis ana q.ſ. eſt.

Miſce, & fiat vnguentum. *Porta.*

Aliud.

℞. Sij, Acori vulgaris, Pentaphyllonis,
Sanguinis veſpertilionis,

H 2

Solani ſomniferi, Olei, vel adipis ana q.ſ.eſt. Miſce, & fiat vnguentum. quo ſi totum corpus noctu inungatur, facit videri, ac ſi per aera deferantur conuiuia, ſonos, tripudia, & formoſorum iuuenum concubitus.

DE VNGVENTIS VENEREM EXCITANTIBUS.

Vnguentum Venerem excitans.

℞. Euphorbij, Galbani ana ℨ.ij.
Anethi ℨ.j.
Piperis longi ℨ. ij.
Pyrethri ℨ ij. ß.
Ceræ ℨ.vj.

Tere ſpecies, & reſolue ceram in oleo prædicto, & ſuperadde puluerem ſpecierum: agitat fortiter: & circa locum coitus vnge. *Arnol. Villanou.*

Vnguentum ad coitum.

℞. Euphorbij, Galbani ana ℨ.ij.
Macis ℨ.j.
Macropiperis ℨ. j ß.
Pyrethri ℨ.ij. ß.
Sem. Erucæ, Caſtorei ana ℨ.ß.
Olei de narciſſo ℥.j.ß.
Ceræ q.ſ.

Fiat vnguentum, quo inungatur pecten, virga & lumbi. *Auicenna.*

DE VNGVENTIS AMBUſTA EXTINGUENTIBUS.

Vnguentum ad combuſtionem.

℞. Olei roſati ℥.iix.
Olei ouorum ℥.ij.
Vitrioli albiſſimi tenuiſſimè puluerizati ℥.j.
Corticis medij ſambuci M.j.
Ceræ albæ ℥.j.ß.

Coquantur ſimul, ac fiat vnguentum. *Aetius.*

Vnguentum faciem ambuſtam leniens.

℞. Vnguenti citrini ℥.ij.
Spermatis ceti ℨ.j.
Olei Roſati, olei Liliorum ana ℥.ß.

Miſce, & fiat vnguentum, quo facies poſt ambuſtionem lenienda eſt ter, aut quater in die. *Quercetanus.*

Aliud præſtantius.

℞. Vnguenti pomatæ ℥.ij.
Mucilag. ſem. Pſyllij, cũ aqua roſ. extracti ℥.j.
Caphuræ ℈.j.
Olei Amygdal. dulcium ℥.ß.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum refrigerans vulnera ſclopetaria.

℞. Succi Plantaginis, ſucci Solatri,
Succi Semperuiui ana ℥.j.
Boli Armeni ℥.ß.
Lithargyri loti aqua Plantag.
Tuthiæ præparatæ ana ℥.j.
Olei Roſati omphacini,
Olei Nenupharis,

A Aceti roſati, Ceræ ana tantillum.

Miſce, & fiat vnguentum. *Quercetanus.*

Vnguentum pro gregarijs, empyreuma in vulneribus ſclopeticis extinguens, & puſtulas prohibens.

℞. Olei Sambuci, olei Nucum ana ℥.ij.
Olei ouorum ℥.ß.
Seui Ceruini, Medullæ cruris tauri ana ℥.j.
Cepæ coctæ num.ij.
B Ceræ tantillum,

Miſce, & fiat vnguentum. Apponatur parti affectæ. *Quercetanus.*

Aliud præſtantiſſimum.

℞. Olei Mercur. corporalis ℨ.j.ß.
Olei Sulphuris terebinthinati ℨ.iij.
Arſenici dulcificati ℨ.ij.

Excipiantur butyro ſalem nõ experto, & fiat vnguentum. Apponatur vulneri, cum ellychnijs, & C turundis. Venenatis, gangrænæ, cancro, phagedænis & cacoethis vlceribus curandis confert. Superponatur autem in vulneris ambitu emplaſtrum aliquod, vel ceratum attrahens. *Idem.*

DE VNGVENTIS PURGANTIBUS.

Vnguentum ventrem laxans.

℞. Olei Liliorum, olei Amygdal.
Butyri rancidi ana ℥.ij.
D Agarici, Azari puluerizati ana ℨ.ij.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi. * Vomitum prouocat, & aluum laxat. *Rondelet.*

Aliud ad vomitum prouocandum.

℞. Fæcis olei Liliorum,
Olei communis antiqui & fœtidi an. ℥.j.
Dialthçæ ℥.ß.
Ammoniaci diſſoluti in oleo ℨ.j,
E Succi Cucumeris agreſtis vel Raphani agreſtis, vel Cyclaminis ℨ.j.
Ceræ parum.

Fiat vnguentum, quo inungatur os ventriculi. *Idem.*

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

℞. Succi Sambuci, ſucci Mercurialis an. ℥.iij.
Mellis communis, farinæ Orobi, vel Lupinorum ana ℨ.ij.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

F ### *Aliud.*

℞. Terebinthinæ, Aloes ana ℥.j.
Fellis Taurini quantum ſufficit.

Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud ad idem.

℞. Succi Cyclaminis ℥.vj.
Succi Cucumeris ſyl. vel Mercurialis vel Ebuli ℥.iij.
Farinæ Lupinorum, Vini Maluatici q.ſ.

Fiat vnguentum. * Valet etiam ad tumores lienis. *Rondelet.*

Aliud

Aliud laxans.

℞. Ol[illegible] Cicini vel Seſamini, vel Irini ℥.ij.
[illegible], Cucumeris ſylueſtris Ebuli ana ℥.iij.
Co[illegible]an[illegible]r leuiter. cum liquefacta cera applicetur. *Idem.*

Aliud.

℞. Elater[illegible] ſicci, Cataputiæ, Colocynthidis,
Suc[illegible] [illegible]mali ana [illegible]j.
S[illegible] C[illegible] agreſtis recent. ℥ ß.
He[illegible]b[illegible] nigri, Terebinthinæ ana ℥.ß.
S[illegible]n L[illegible]æ ʒ.ij.
S[illegible] A[illegible]h[illegible]n[illegible]æ ʒ vj.
Sem[illegible] ʒ ij.
Omnia trita ex melle commixta ad vſum ſeruentur. *Fumanellus.*

Aliud potens.

℞. Aloes, Fellis taurini ana P.j.
Pulu. Arthanitæ part.ij
Cum oleo Violaceo, aut Liliaceo & cera mixtis, fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud.

℞. Olei Cheirini, vel Irini ℥.iij.
A Suc. Ariſtolochiæ, vel Cucum. agreſtis, vel Ebuli ℥.i[illegible].
Ammoniaci, Bdellii, Opopanacis diſſoluti in prædictis oleis ana ℥.ß.
Terebinthinæ, Butyri ſaliti ana ℥.ij.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. * Attenuat, laxat, & emollit. *Rondeletius.*

Vnguentum ventrem laxans, aliud.

B ℞. Succi Mercurialis, ſucci Cyclaminis,
Succi Cucumeris agreſtis ana ℥.iij.
Ellebori albi, nigri, Colocynthidis ana ℥.ß.
Diagridii ʒ. ß.
Fellis tauri ℥.ij.
Farinæ lupinorum ℥ ß.
Mellis parum.
Fiat vnguentum, quo inungantur partes vmbilici & inguina, poſt fotû ex relaxantibus & emollientibus. Idem poteſt etiam aquas purgare, maximè ſi ex ſucco braſſicæ marinæ, vel thymelææ, vel chamelææ fiat.
Rondeletius.

De Emplaſtris, Sectio XXIX.

Emplastra ſunt, quæ tenaciter corporis partibus & meatibus adhærent: ex terreis & glutinoſis fiunt: & ſunt vel

- Vſualia & *alterãt qualitate vel*
  - Prima
    - Calida: *vt* — Emplaſtrum *ſtomachicum*, Emplaſtrum *polyarchion.*
    - Frigida: *vt* — Hydrelæum *Galeni.*
  - Secũda
    - Aſtringentia: *vt*
      - Emplaſtrum *ex gallis,*
      - Emplaſtrum *de cruſta panis,*
      - Emplaſtrum *diaphœnicon,*
      - Emplaſtrum *ad vterum, &c.*
    - Emollientia: *vt*
      - Emplaſtrum *diachylon,*
      - Emplaſtrum *de meliloto,*
      - Emplaſtrum *ceroneum,*
      - Emplaſtrum *oxycroceum,*
      - Emplaſtrum *apoſtolicon,*
      - Emplaſtrum *de Rhabarbaro,*
      - Emplaſtrum *ex allijs,*
      - Emplaſtrum *Gratia Dei,*
      - Emplaſtrum *filij Zachariæ, &c.*
    - Abſtergentia: *vt*
      - Emplaſtrum *de tribus farinis,*
      - Emplaſtrum *de quinque farinis,*
      - Emplaſtrum *barbarum maius,*
      - Iſis *Galeni,*
      - Emplaſtrum *album,*
      - Emplaſtrum *de ianua,*
      - Emplaſtrum *viride,*
      - Emplaſtrum *diuinum,*
      - Emplaſtrum *baſilicum,*
      - Diadictamnum *Galeni.*
    - Diſcutientia, &c. *Vide literam A.*
- Minus *vſualia. Vide literam B.*

A.
- Diſcutientia: *vt* — Emplaſtrum *ad Hydropem.*
- Conſolidantia *& glutinantia: vt*
  - Emplaſtrum *de Minio Vigonis,*
  - Emplaſtrum *triapharmacum,*
  - Emplaſtrum *contra ramicem,*
  - Emplaſtrum *diachalciteos,*
  - Oxelæum *Galeni,*
  - Oenelæum *Galeni,*
  - Emplaſtrum *nigrum, &c.*
- Cicatricem *inducentia: vt*
  - Emplaſtrum *Griſeum,*
  - Emplaſtrum *de lapide calaminari,*
  - Emplaſtrum *Diacadmia.*
- Dolorem *ſedantia: vt* —
  - Emplaſtrum *de baccis Lauri,*
  - Emplaſtrum *de Meliloto,*
  - Emplaſtrum *Marciatum Pauli,*
  - Emplaſtrum *Ceroneum,*
  - Oxycroceum, *&c.*

B. Emplaſtra *minus vſuaba ſunt vel*
- Aſtringentia: —
  - Emplaſtrum *ad fluxum ventris,*
  - Emplaſtrum *ad fœtum retinendum,*
  - Emplaſtrum *inflammationem reprimens, &c.*
- Emollientia: *vt* —
  - Emplaſtrum *commune ad duritiem & dolores iecoris, &c.*
  - Aliud.
  - Aliud.
- Concoquentia: *vt* — Emplaſtrum *ad materiam concoquendam, &c.*
- Diſcutientia: *vt* — Emplaſtrum *diſcutiens, &c.*
- Abſtergentia: *vt* —
  - Emplaſtrum *ex ſalice,*
  - Emplaſtrum *abſtergens, purgansq́ue, &c.*
- Conſolidantia: *vt* — Emplaſtrum *ad vulnera inſigne, &c.*
- Extrahentia: *vt* —
  - Emplaſtrum *de Betonica,*
  - Emplaſtrum *ex fermento, &c.*
- Erodentia: *vt* — Emplaſtrum *cutem aperiens, &c.*
- Ambuſta *extinguentia: vt* — Emplaſtrum *contra ambuſtionem.*

DE EMPLASTRIS calidis.

Emplaſtrum ſtomachicum.

℞. Ligni Aloes, Abſinthij,
Maſticis, Cyperi, Coſti, Zingiberis,
Gummi Arabici ana ℥.ß.
Calami aromatici, Thuris, Aloes ana ℥.iij.
Caryophyllorum, Macis, Nucis moſchatæ,
Iunci odorati, florum Nardi ana ℥.iß.

B Omnia mixta cotoneorum excipiantur, & extendantur ſuper pannum, & ſuffumigetur ſuper ligno Aloes, & ſuperponatur. Stomachum & hepar confortat, & calefacit. *Meſues.*

Emplaſtrum Polyarchion.

℞. Ceræ, Terebinthinæ, Bdellij, Ammoniaci,
A Cardamomi, Cyperi ana ℔.j.
Amomi, Nardi, Croci, Myrrhæ,
Thuris, Cinnamomi ana ʒ.xv.
Olei Cyperini ℥.xvj.
Vini odorati quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Lienoſis & hepaticis affectibus auxiliatur. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS frigidis.

Hydrelæon.

℞. Lithargyri argent. ℔.j.
Aquæ limpidæ, Olei puri ana ℔.ij.

Lithargyrus læuiſſimè terendus eſt, & reliqua diligenter mouenda in mortario lapideo: deinde coquenda lento igne, ex lignis acapnis, aut carbo-

carbonibus bene accenſis. Ad ſolem conficiendum eſt medicamentum, die ſerena, vt albeſcat: pereunte igne alij carbones imponendi ſunt ſed bene accenſi coquatur autem ſemper agitando, donec cerati craſſitiem adipiſcatur. Poteſt autem in vnguenti formam redigi, ſi minus coquatur. Fit etiam ex libris tribus olei & aquæ: etiam ex lithargyri ℔.iij. olei tantundem, & aquę ℔ ij. tunc enim candidius fit, citiusq; coquitur. * Refrigeratoriam habet vim mediocrem, cuius auxilio exulceratis partibus ne quid influat, impedit, & quod iam influxit, ad partes circumiacentes retundit. hinc pruritus, deſquamata & parua vlcera perſanat. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS aſtringentibus.

Emplaſtrum ex Gallia.

℞. Galliæ moſchatæ, Iunci odorati ana ʒ j.ß.
Ramich, Rhois, Prunorum ſylueſtrium,
Hypociſtidis, Ladani, Gallarum integrarum,
Calami aromatici, Roſarum,
Santalorum alborum,
Santalorum rubrorum Maſticis,
Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Nardi, Thuris, Myrrhæ Coſti,
Cyperi Abſinthij ana ℥ ij.
Palmularum ſiccarum num. xij.
Panis bis cocti ʒ iij.
Succi Myrthi, ſucci Lauri, Aquæ roſarum,
Vini auſteri ana ℥.j.ß.
Miuæ Citoniorum cum ſpec. ℥.iij. vel ℥.iv.
Gummi Arabici aſſati ʒ.vij.

Omnia probe teruntur: deinde panis & palmulæ vigintiquatuor horis ex ſuccis macerantur: leuigata miua excipiuntur, gummiq; additis coquuntur igne lento, ad mellis ſpiſſitudinem: his in mortario puluis ſuperior admiſcetur, donec tota maſſa fiat viſcoſa. Cùm vti voles, panno illitum, ſuffitu ligni aloes imbuito. * Totum ventrem inferiorem roborat aſtringendo, calefaciendoque: coque lienteriás, diarrhœas, dyſenteriaſque ex frigore contractas iuuat. *Meſues.*

Emplaſtrum de cruſta panis.

℞. Maſticis, Menthæ, Spodij, Coralli rubri,
Santali albi, rubri ana ʒ.j.
Cruſtæ panis toſtæ & maceratæ in aceto per horam mediam ℥.ij.
Olei Maſtichini, Citoniorum ana ℥.j.
Farinæ hordei quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Valet in vomitu puerorum, & his qui cibum retinere non poſſunt. *Montagnana.*

Emplaſtrum Diaphœnicon, calidum.

℞. Ceræ ℥.ij.
Olei Roſati, Nardini ana ℥ iv.
Simul liquentur deinde
Dactylorum ſiccorum num. xl.
Panis bis cocti ʒ viij.
Macerentur in vino odoro biduum: pòſt
Carnis Citoniorum in vino coctorum ℥.j.

A Permultum teres cum dactylis & pane bis cocto: deinde miſce cum cerato ſuperiori ex cera, oleo roſato & nardino, & adde ſubſequentia in mortario bene contuſa:

Maſticis, Thuris, Abſinthij Romani an. ℥.ij.ß
Ligni Aloes, Macis, Myrrhæ, Aloes lotæ,
Spicæ nardi Indicæ, Acaciæ,
Galliæ moſchatæ, Trochiſcorum Ramich,
Calami aromatici ana ʒ.j.
Ladani ʒ ij.

B Miſce fiat emplaſtrum. * Ventriculum & hepar firmat: ob id lienteriam & dyſenteriam hepaticam adiuuat. *Meſues.*

Emplaſtrum Diaphœnicum frigidum.

℞. Dactylorum maturitati proximorum, in vino auſtero coctorum ℥.v.
Panis bis cocti ℥.j.
Carnis Citoniorum in vino auſtero coctorum ℥ j ß.
Styracis calamitæ, Maſticis, Ladani,
C Acaciæ, Omphacij, flor. Labruſcæ,
Roſ. rubrarum, Santali citrini,
Trochiſcorum, Ramich,
Myrrhæ, Ligni Aloes ana ℥.ß.
Ceræ ℥.iv
Olei Roſati ℥.xv.
Vini auſteri quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Ventrem totum inferiorem, ne aliarum partium recrementa ſuſcipiat, roborat, coctionem iuuat. ob hæc vomitum, chole-
D ram morbum, lienteriam, dyſenteriam hepaticam iuuat. *Meſues.*

Emplaſtrum pro matrice.

℞. Rad Biſtortæ ℔.j.
Ligni Aloes, Santali citrini, Nucis mochatæ,
Berberis, Antheræ, Cinnamomi ana ℥.j.
Caryophyllorum, Schœnanthi,
Flor. Chamæmeli ana ℥.ß.
Thuris, Maſticis, Alipræ moſcatæ,
E Galliæ moſchatæ, Styracis calamitæ,
Styracis rubræ ana ʒ iij.
Moſchi fini ʒ.ß.
Ceræ ℔ j ß.
Terebinthinæ ℔.ß.
Ladani ℔.iv.
Picis naualis ℔.iij.

Fiat emplaſtrum ſecundùm artem. * Vteri imbecillitati ſuccurrit: eius procidentiam reprimit, muliebribus vitijs ex nimia humorum mollitu-
F dine ſubuenit, fluxusq; immoderatos ſiſtit.

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplaſtrum Diachylon, ſimplex.

℞. Mucilaginis Fœnigræci, Mucilag.
Sem. Lini, Mucilag. rad. Althææ ana ℥.j.
Lithargyri ℥.i.ß
Olei antiqui clari ʒ.iij.

Lithargyrium tenuiſſimè teratur, & cum oleo ſubigatur & miſceatur: pòſt igne lento coque, ſpatha ſemper agitãdo, donec probè miſta ſint.

Exime igni, paulatim frigeſcat. poſtea mucilagines affunde, permiſce, & recoque igne ad iuſtā craſſitiem. * Scirrhos hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipſas chœradas & durities reliquas emollit, & iuuat. *Meſues.*

Emplaſtrum Diachylon, compoſitum.

℞. Mucilaginis radic. Althææ,
Mucilag. ſem. Lini, Mucilag. med. cort. Vlmi,
Mucilag. Fœnigræci ana ℥. iv.
Olei Chamæmelini, Liliorum, Anethini ana ℥ j. ß.
Hammoniaci, Galbani, Opopanacis,
Sagapeni ana ℥. ß.
Ceræ nouæ ℥. xx.
Croci ʒ. ij.
Terebinthinæ ℥. ij.

Gummi reſoluantur in vino optimo, & conficiantur ſecundùm artem. * Maturat apoſtemata, & mollit durities: partim reſoluit, & partim digerit, abſtergitque ſaniem ruptorum apoſtematum, & ſanat phlegmones.

Emplaſtrum Diachylon magnum filij Zacharia.

℞. Lithargyri mundi, tenuiſſimè triti, & per cribrum excuſſi ℥. xij.
Olei Irini, Chamæmelini, Anethini ana ℥. iix.
Mucilag. ſem. Lini. mucilag. Fœnigræci,
Mucilag. Althææ, mucilag. Ficuum pinguium,
Mucilag. Paſſularum, ſucci Ireos, ſucci Scyllæ,
Oeſypi, Glutinis Alchanach, ſiue Ichthyocollæ ana ʒ. ij. ß. (alij ʒ. xij.)
Terebinthinæ ℥. iij.
Reſinæ pini, Ceræ citrinæ ana ℥. ij.

Fiat emplaſtrum ſecundùm artem. * Reſoluit & maturat omnes durities & inflammationes.

Emplaſtrum Diachylon paruum.

℞. Lithargyri ℥. vj.
Olei veteris clari ℔. j.
Mucilag. Pſyllij ℥. iv.
Mucilag. ſeminis Hyoſcyami ℥. j. ß.
Mucilag. ſeminis Lini,
Mucilag. rad. Maluæ ana ℥. ij.

Fiat emplaſtrum ſecundùm artem. * Tumores calidos digerit & maturat. *Meſues.*

Diachylon cum gummi Vigonis.

℞. Rad Althææ ℔. ß
Seminis Lini, Fœnigræci ana ℥. j.
Violarum, ſem. Maluæ, ſem. Althææ,
Sem. Cydoniorum ana ℥. ß.
Sem. Pſyllij ʒ. ij.
Rad. Ireos ℥ ij.
Olei Chamæmelini, olei Anethini,
Olei Liliorum, olei Lini, olei Irini ana ℥. iij.
Pingued. Gallinæ, pingued. Anatis,
Pingued. Anſeris ana ℥. ij.
Olei Amygdal. dulc. Oeſypi humidi,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ. x.
Terebinthinæ ℥. j. ß.
Seui vitulini ℔. ß.
Lithargyri auri ʒ. x.

A Bulliant omnia ſimul baculo agitando, vſque ad conſumptionem mucilaginis. Deinde cum cera alba, quantum ſufficit, fiat ceratum molle, addendo
Sagapeni, Opopanacis, Bdellij mollis Galbani ana ʒ. [illegible]
Hammoniaci ʒ. v.

Diſſoluta in aceto, fiat emplaſtrum ſecundùm artem * Ad omnia præcedentia multò efficacius eſt.

B *Emplaſtrum de meliloto.*

℞. Meliloti ℥ vj.
Flor. Chamæmeli, Fœnigræci, Baccarū Lauri,
Rad. Althææ, Comarum Abſinthij ana ʒ iij.
Sem. Apij, Cardamomi, Iridis, Cyperi,
Spicæ nardi Indicæ, Caſiæ, ſem. Ammi ana ʒ. (j. ß.
Maioranæ ʒ. iij.
Hammoniaci ʒ x.
Styracis calamitæ, Bdellij ana ʒ. v.
Terebinthinæ ℥. j. ß.
C Ficuum pinguium num. xij.
Seui hircini, Reſinæ ana ℥. ij. ß.
Ceræ ℥. vj.
Olei Sampſuchini,
Nardini ana quantum ſatis eſt, vel ℥. iij.

Confice ſic. Fit decoctio
Meliloti, Fœnigræci, Chamæmeli ana quantum ſufficit.

Coquantur ad medias: deinde in colaturam immiſſis triturandis ſubtiliſſimè puluerizatis, rurD ſum coquuntur additis oleis, terebinthina, & ſimilibus, gummiq; in aceto diſſolutis: poſtremo addūtur radices & ficus ſimul cocti & bene contuſi. Miſce, & fiat emplaſtrum. * Mollit duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viſcerum, & reliquorum. Dolorem item vehementer ſedat, hypochondriaq; tenſa ſanat. *Meſues.*

Diameliton Andromachi.

℞. Nardi Gallicæ, Cyperi, Iridis, Myrrhæ ana (ʒ. viij.
E Croci ℥. ß.
Meliloti ʒ. xxv.
Hammoniaci, Terebinthinæ ana ʒ. l.
Ceræ ʒ. c.
Olei Cyprini ℥ vj.
Aceti quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Eadem quæ præcedens poteſt. *Galenus.*

Emplaſtrum neruinum Vigonis.

℞. Olei Chamomillæ, olei Roſarum ana ℥ ij.
F Ol. Maſtichini, ol. Terebinth. ol. Lini an. ℥. j. ß.
Terebinthinæ claræ ℥. iv.
Seui vituli caſtrati, ſeui Hircini ana ℥ ij ß.
Roriſmarini Betonicæ, Caudæ equinæ,
Centaureæ ana M. j.
Vermium terreſtrium lotorum & purgatorū in vino ℥. ij.

Coquantur ſimul in vino.
Rad. rub. tinctorum ʒ. x.
Fol. Hypericonis, ſem. Hypericonis ana M. j.
Maſticis [illegible], Gummi elemi ana ʒ. x.
Picis naualis, Reſinæ ana ℥. j. ß.

Sagapeni, Galbani, Hammoniaci ana ℥ iij.
D... gummi in aceto, cum Cyatho vno vini ... doriferi aliquantulum contūdantur, poſtea ... antur, & exprimantur, cui expreſſioni ad... tur

... ri auri, Lythargyri argenti ana ℥. ij. ß.
Minij ℥ ij.

Iterum bulliant, imprimis ... igne, baculo agitando ignem deinde ... dum bulliant donec acquirat colorem ... quo facto cum cera noua ſufficiente, fiat emplaſtrum in bona forma * Emollit, digerit, ... neruorum partium malis ... Modus ... cſt vt herbę, rad. rubiæ, & vermes ... coquantur in f. q. vini odoriferi, & oleorum ad ... conſumptionem expreſſo adijciatur Terebinthina, ſeuum, maſtiche per ſe trita ... gummi dilut. aceto: tum coquantur ad iuſtam con... ſtentiam, addendo ceram ſufficientē, & ſub finem decoctionis, addenda lythargyrius, & minium.

Emplaſtrum ceroneum.

℞. Picis naualis bene colatæ,
Ceræ, ana ℥ i. ʒ. iij.
Sagapeni ℥. ij.
Hammoniaci, Terebinthinæ, Colophoniæ,
Croci ana ℥. ... ʒ iij.
Aloes Thuris, Myrrhæ ana ℥. j.
Opopanacis, Styracis calamitæ, Galbani,
Maſticis, Aluminis Fœnigræci ana ʒ. vj.
Fæcis Styracis liquidæ, Bdellij ana ʒ. iij.
Lithargyrij ʒ. j. ß.

Confice ſic. Sagapenum, galbanum, opopanacum, hammoniacum, gummi aliquantulum tuſa cum vino temperentur, deinde ad mediæ partis vini conſumptionem bulliāt: & vaſe ſtanneo poſito ſuper ignem, cùm inceperit bullire, pix naualis bene colata addatur, & cum ſpathula bene agitetur, donec liquefiat: liquefacta pice, addatur cera, & ea liquefacta ponatur colophonia: tum ſtyrax eū piſtillo calido trita ſenſtatim imponatur: poſtea maſtiche & olibanum, deinde myrrha cum bdellio & interuallo facto ponatur terebinthina, & conſequenter alumen & lithargyrium, & ad vltimum fœnum græcum. Et cum decoctum fuerit, fundatur ſupra aquam tepidam, & ab aqua extracto, manibus exprimatur, donec tota aqua inde exeat: deinde puluis aloes ſuper marmor inunctum cum oleo laurino malaxetur: poſtremum croco puluerizato, & inunctis manibus cum eodem oleo laurino magdaleones informentur. Durat quinquennium. Emplaſtrum hoc à cera dictum eſt. * Valet præcipuè ad omnem dolorem ſpatularum & pectoris ex frigiditate. frigidos humores ſoluit. ſplenem remollit: valet ad hydropem ex cauſa frigida hepatis ... de eadem cauſa matricis frigiditati ſuperpoſitum multum reſiſtit. *Nicolaus.*

Emplaſtrum oxycroceum, commune.

℞. Croci, Picis, Colophoniæ, Ceræ ana ℥. iv.
Terebinthinæ, Galbani, Hammoniaci, Myrrhæ, Thuris, Maſticis ana ℥. j ʒ. iij.

A Galbanum & hammoniacum in aceti ſufficienti quantitate diſſoluantur: coque dum diſſoluta ſint: cola, & rurſum coque, donec acetum in vaporem euanuerit: tunc adde picem, ceram, terebinthinā liquata, deinde maſtiches, thuris, myrrhę puluerem tenuiſſimum continenter miſcendo donec percocta ſint ad cerati craſſitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende:

B poſtremo croeum in tenuiſſimum puluerem redactum admiſce, & fiat emplaſtrum. * Prodeſt oſſibus fractis, item partibus, quę dolore aliquo affliguntur, duritiem deniq; omnem emollit & diſcutit. *Nicolaus.*

Oxicroceum Vigonis.

℞. Olei myrtini, olei Roſarum, Ol. Omphacini ana ℔. j. ß.
Succi rad Althææ ℔. ij.
Rad. & fol Fraxini, rad. & fol. Conſolidæ minoris, fol. Myrti ana M j.

C Omnia prius aliquantulum contuſa, bulliant in vino nigro quantum ſufficit ad conſumptionem medietatis, cum Myrrhæ, Thuris ana ℥. ß.
Deinde fortiter coleñ, cuius colaturæ addantur
Seui hircini ℔. ß.
Terebinthinæ ʒ. ij.
Maſticis ℥. j.

Iterum cum prædictis oleis bulliant ad conſumptionē decoctionis, poſtmodū colētur, addēdo

D Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥. iij.
Boli Armeni, Terræ ſigillatæ ana ℥. ij.
Minij ʒ. x.

Coquantur lento igne, & cum cera noua ſufficiente, ſemper baculo agitando, fiat emplaſtrū. Ad prædicta efficacius.

Emplaſtrum Apoſtolicon.

℞. Lithargyrij ℥. xv. alij ℥. vi.
Ceræ fuluæ, Colophoniæ ana ℥. ij.
E Propoleos, Viſci quercini glutinis ana ℥. i.
Hammoniaci, Lapidis calaminaris, Thuris ana ʒ. vj.
Maſticis, Mummiæ ana ℥ j. ß.
Terebinthinæ, Bdellij, Galbani, Myrrhæ,
Aeris vſti, Squamæ æris, Viridis æris,
Sarcocollæ, Dictamni Cretici,
Ariſtolochiæ rotundæ, Opopanacis ana ℥. j.
Olei veteris quantum ſufficit.

F Vini quātum galbano, hammoniaco & opopanaco diſſoluendis ſatis fuerit. Confice ſecundū artem & diligenter emplaſtrum. * Valet ad dolores ceruicis potiſſimùm & renum: ſagittas & ſurculos corpori infixos extrahit. *Nicolaus.*

Emplaſtrum Apoſtolicon, aliud.

℞. Lithargyrij ʒ. xvi.
Ceræ rubeæ, Colophoniæ ana ʒ. vj.
Propoleos, Viſci quercini ana ʒ. iij.
Hammoniaci, Lapidis calaminaris, Thuris ana ʒ. ii.
Maſticis, Mumiæ ana ʒ j ß.
Terebinthinæ, Galbani, Bdellij, Myrrhæ,

Aeris vſti Sarcocollæ, Squamæ æris, A
Oponacis, Dictamni Cretici,
Ariſtolochiæ, Aeris viridis ana ʒ.j.
Olei veteris quantum ſufficit, vel ℥.vj.

* Ad omnia vulnera recentia ſiue antiqua, & ad neruos præciſos, vel muſculos, ad puncturas vel morſum terreſtrium animalium vel maritimorũ peculiariter congruit, educit ab eis humores & putredines intime immerſas, & cõcauitates earum pura carne replet, repletisq; cicatricẽ abſq; detrimẽto inducit: ſagittas, calamos, & ſimilia al- B tius mẽbris infixa, ſine dolore extrahit. *Nicolaus.*

Emplaſtrum de Rhabarbaro.

℞. Rhabarbari electi ℥.ß.
Aloes hepaticæ ℥.j.
Lixiuij fortis ℔.j.
Saponis Veneti ℔.ß. Ceræ ℥.ij.

Decoquantur ad duritiem inſtar. Commendatur ad duros tumores, & tophos, præſertim in morbo Gallico. *Ioan. Manardus.* C

Emplaſtrum ex allijs.

℞. Ceræ ℔.ij.
Picis Græcæ, Medullæ ceruinæ ana ℥.vj.
Nitri albi ℥.viij.
Olei ℔.iv.
Allia num. xx.

Allia mũdata coque oleo, & his colatis adde ceram, poſtremo nitrum bene pulueratũ. fiat emplaſtrum. * Vim attractoriam habet: facit ad omnem duritiem, abſceſſus, furunculos, ſtrumas, D inguinum tumores, fiſtulas impetigines humidas, ac mammas induratas. *Aetius.*

Emplaſtrum Gratia Dei.

℞. Terebinthinæ ℔.ß. Reſinæ ℔.j.
Ceræ albæ ℥ iv.
Maſticis ℥ j.
Verbenæ, Betonicæ, Pimpinellæ ana M j.

Fiat decoctio herbarum in vino albo generoſo ad conſumptionem tertiæ partis. Colaturæ diſ- E ſolue ceram, reſinam, maſticem. Bulliant, donec incorporentur, & agitentur. Tunc ab igne deponantur, & terebinthina iniciatur agitando cum ſpathula, & fiat emplaſtrum. *Nicolaus.*

Emplaſtrum filij Zachariæ, ſecundùm Meſuem.

℞. Ceræ flauæ, Medullæ cruris vaccæ, Adipis anatis, Adipis gallinæ, Mucilag. ſem. Lini ana ℔.ß. F
Olei lini q.ſ.eſt.

Fiat emplaſtrum. Si autem valentius facere volueris, adde
Mucilag. Altheę, mucilag. Fœnigręci ana part. æqual.
Olei Leucoij (pro oleo lini) quantum ſufficit.

Adhuc valentius reddetur ſi addantur
Mucilag. Oeſypi Ichthyocollę ana q.ſ.

* Juncturarum tophos, ac nodos duros emollit, diſſoluit, & craſſa lentaq; pulmonis & thoracis excrementa, ad eiectionem per ſputum magis habilia reddit.

Emplaſtrum de adipibus.

℞. Adipis Agni, adip. Porci, adip. Vrſi,
Adip. Vituli, adip. Cerui, Adip. Hirci,
Adip. Aſini ſyluestr. adip. Anatis, adip. Gallinę,
Adip. Vulturis ana ℥ ß.
Olei ſeſamini, Olei de Kerua, Olei Lentiſcini,
Medullæ cruris vaccini,
Olei amygdal. amar. Ceræ albæ ana ℥.ß.
Ceræ rubræ Butyri vaccini ana ℔.j.

Liquefiat, coletur & adminiſtretur. * Emollit & dolorem leuat. *Galenus.*

Emplaſtrum Macedonicum.

℞. Picis naualis ℥.j.
Adipis ſuilli, expurgati ℥.v.
Adipis Taurini, Oeſypi ana ℥.ij.
Reſinæ pini ℥.v.

Liquefiant ſimul, & addantur ceræ ℥.iij. * Confert furunculis. *Aetius.*

DE EMPLASTRIS abſtergentibus.

Emplaſtrum de tribus farinis.

℞. Farinę Fabarum, Orobi, Hordei ana ℔.ij.
Coque lento igne, & adde
Oxymellis ſimplicis quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. *Auicenna.*

Emplaſtrum de quinque farinis.

℞. Farinæ Fabarum, Orobi, Ciceris, Lupinorum, Hordei ana part. æquales,
Lixiuij, Oxymellis ſimplicis ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat emplaſtrum. *Auicenna.*

Barbarum paruum.

℞. Picis nigrę, Cerę Reſinę pini,
Picis Græcę, Bituminis ana ℔.j.
Lythargyri ʒ.x.
Ceruſſę, Aeruginis ana ʒ.v.
Opopanacis ʒ.iij.
Olei ʒ.ix.

Terenda contundantur in mortario cum aceto forti: reliqua liquentur: miſce, coque, quouſque non amplius manus inquinet. Si voles ſedando dolori aptius reddere, adde
Succi Hyoſcyami, Opij ana ʒ.ß.

* Ad recentia vulnera, ſinus, canum hominumq; morſus condylomata, inflammata, ad articulorum vitia in principio & podagrã valet. *Galenus.*

Barbarum magnum.

℞. Picis ℔. iix.
Ceræ ℔ vj. ℥.iix
Reſinę pini ℔.v ℥.iv.
Bituminis ℔. iv.
Olei ℔ j. ℥.vj.
Lithargyri, Ceruſſę Aeruginis ana ℥.iij.
Thuris ℥ vj
Aluminis liquid. ℥ j ß.
Aluminis ſciſſi ℥.iv
Opopanacis Squamę æris, Galbani ana ℥ xij
Aloes, Opij Myrrhæ ana ℥ ß.
Succi Mandragorę ʒ.vj.

Terebin-

Terebinthinæ ℔.ij.
Aceti ℔.v.

Confice, vt in paruo dictum eſt. * Eiuſdem cum ſuperiori efficaciæ. Hoc autem ad maxima vulnera adhibetur, vt præcedēs ad minora. *Galenus.*

Iſis.

℞. Ceræ ℥.c.
Terebinthinæ ℥.cc.

Squamæ æris, Aeruginis, Ariſtolochiæ, Thuris, Salis hammoniaci, Hammoniaci, Aeris vſti ana ℥.iix.

Aluminis vſti ℥.vi.
Myrrhæ, Aloes, Galbani ana ℥.xij.
Olei veteris ℥.x.

Coque vt ſuprà: deinde ſubige manibus aceto forti loris: fiant magdaliæ, quas in aceto repones diebus decem. Alij addunt radicis dracontij ℥.iix. * Capiti accommodatum eſt, ad chironia vlcera & curatu difficilia: eſt item cruentis idoneum. *Galenus.*

Emplaſtrum album, ſiue è ceruſſa.

℞. Ceruſſæ ℔.j.ß.
Olei roſati ℔.ij.
Ceræ candidæ ℥.iv.

Cera in oleo liquata, adde ceruſſam tenuiſſimè læuigatam, & ſemper agitando coquantur, donec nigreſcant. * Sanat ambuſta, eryſipelata, ſcabiem ſiccam, & vlcera calida.

Emplaſtrum de ianua.

℞. Succi Betonicæ, Plantaginis, Apij an. ℔.j.
Ceræ, Picis, Reſinæ, Terebinthinæ ana ℔.ß.

Fiat emplaſtrum. *Meſues.*

Emplaſtrum viride.

℞. Ceræ nouæ, Reſinæ, Terebinthinæ an. ℥.iv.
Olibani, Maſticis, Viridis æris ana ℥.iij.

Confice ſecundùm artem.

Emplaſtrum diuinum.

℞. Galbani ℥.j. ʒ.ij.
Hammoniaci ℥.ij ʒ.iij.
Opopanacis ℥.j.
Lithargyri ℔.j.ß.
Ceræ nouæ ℥.iiv.
Olei oliuarum ℔.j ß.
Olibani ℥ j ʒ.j.
Myrrhæ ℥.j ʒ ij.
Viridis æris ℥.j.
Bdelli ℥.ij.
Ariſtolochiæ ℥.j.
Maſticis ℥ j.
Magnetis ℥.iv.

Miſce omnia ſicut decet, & fiat emplaſtrum. *Nicolaus.*

Emplaſtrum Baſilicum maius.

℞. Ceræ albæ, Reſinæ pineæ,
Seui vaccini, Picis Græcæ, Picis nigræ,
Terebinthinæ, Olibani, Myrrhæ ana ℥.j.
Olei quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Vlcera phlegmone carentia, præſertim partium neruoſarum, terget, & carne implet. *Meſues.*

A *Emplaſtrum Baſilicum minus.*

℞. Ceræ flauæ, Reſinæ pinguis, Picis Græcæ ana ℔.j.

Olei communis quātum ſufficit, fiat emplaſtrū. Alij terebinthinam addunt, alij verò Terebinthinam picis loco ponunt. *Meſues.*

Diadictamnum.

℞. Olei veteris ℔.ij.ß.
Lithargyri ℔ j ℥.ß.
B Aeruginis ℥.j.
Squamæ æris ʒ vj.
Colophoniæ ℥ vj ʒ.ij.
Pollinis thuris ℥ j.ß.
Hammoniaci ℥.ij.
Aeris vſti ℥.j.
Diphrygis, Gentianæ ana ʒ vj.
Propoleos, Aloes ana ℥.j.
Galbani ℥.j.ß.
Ariſtolochiæ rotundæ,
C Dictamni Cretenſis ana ℥.j. ʒ.ij.
Ceræ ʒ.xxv.

Confice in hūc modum. Lithargyrum cum oleo mixtum coques tātiſper, donec probè coierint, continenter agitando, additis ærugine & ſquama æris, ferueat aliquantulum: exime igni, & dum adhuc bullit, immitte reſinam & hammoniacum in aceto diſſoluta, & euſque mouebis, donec deferbuerit, tum ceram & æs vſtum immitte. Ruſus coquatur igni, & cùm non inficiet manus, exime igni, & adde reliqua tenuiſſimè
D trita probè moueto, & confice magdalias. * Facit ad recentia vulnera, neruorum præciſiones, vetera vlcera, & cicatricem ægrè ducēria, abſceſſus, ſtrumas, furūculos, duritias: tela educit, aculeos, oſſa ex capite: & ad cuiuslibet virulētu ictus efficax eſt. *Galenus.*

Emplaſtrum Aſclepiadis.

℞. Aeris ſquamæ ℥.j.
Aeruginis raſæ ℥ j.
E Ceræ ℔.ß.
Reſinæ laricis ℥.ß.

Ea quæ liquari poſſunt, aridis affunduntur, quibus exceptis, rutor item platyſma exiguum ſoli affectæ parti, vt vlcus tantum comprehendat, iniicito. Cæterùm ambientes partes pharmaco, quod phlegmonem arceat, circundare oportet. ad Chironia, & curatu difficilia vlcera accommodatum eſt. *Galenus.*

F *Aliud Andromachi, ad vlcera maligna.*

℞. Chryſocollæ ʒ ij.
Squamæ ʒ ij.
Ceræ ʒ vj.
Diphrygis ʒ.ij.
Squamæ argenti ℥.j.
Olei roſacei vel myrtini, parum.

Miſce, & fiat emplaſtrū ſecundùm artem. *Galen.*

Aliud eiuſdem.

℞. Diphrygis ʒ xiv.
Spumæ argenti ʒ.xl

Ceræ ʒ.iiij.
Olei myrtini ℥.x.

Miſce, & fiat emplaſtrum ſecundùm artem. Ad eadem valet.

Melinum Serapionis.

℞. Spumæ argenti, Denar.c.
Guttæ ammoniaci, Denar.xxiix.
Ceræ, Denar.lvj.
Aeruginis Cypriæ, Denar.ix.
Myrrhæ, Denar.j.
Colophoniæ, Denar.lvj.
Galbani, Denar.ix.
Olei, cyathos iij.

Argenti ſpumam, ac oleum coquito, cum inalterata ſunt, ammoniacum, deinde ceram. poſtquam depoſueris cacabum, galbanum, æruginem & reliqua addito, atque molliter incoquito. * Valet ad vlcera, & ad reſoluendum, pugilibus vtiliſſimum. *Galenus.*

Emplaſtrum Diabotamum, Critonis.

℞. Anagallidis cœruleum florem habentis, Papaueris erratici, Marrubij, Alterci ana Denar.lvj.

Hæc in pilam coniecta teruntur, quouſq; contuſa ſint ac diſſoluta duntaxat, ne eorum ſuccus abſumatur: poſtea iniecta in mortarium terantur: in alio autem mortario habentur

Squamæ æris rubri, Denar xxvj.
Mannæ, Denar.iix alij xx.
Reſinæ pityinæ ſiccæ, Denar.xvj.
Aloes, Denar.xvj.
Aluminis ſciſſi, Denar.iv.
Aluminis rot.Denar. iv.

Hæc in ſole læuigantur, vt ſordium craſſitudinem cum aceto habeant. Deinde herbæ miſtæ, donec probè cocant, teruntur: poſtea ceratum facito, addendo

Ceræ Chiæ, Denar.c.al.Min.j.
Olei veteris Hem ij.

Radito, & miſcero. Facit ad carcinomata, ſtrumas, putredines: ad ſuppurationem perducit & exprimit lepras amouet ſurũculos ſoluit, podagricis prodeſt, calloſas durities emollit, &c. *Gal.*

Emplaſtrum ex Scylla, Critonis.

℞. Chalcitidis,
Ariſtol.rot.ana Denar.xxx.alij xv.
Iridis Denar.xxx. alij xv.
Ammoniaci.Myrrhæ, Styracis,
Squamæ æris rubri ana Denar.xv.
Scyllæ toſtæ, Den.ciix.alij xx.

Aceto acerrimo diebus 40 terito, quando caniculæ ſidus oritur. Squama primũ & ſtyrax, paulatim ex vtroq;, deinde gutta ammoniaci, & æs & ſcylla inijciuntur, vt elaborẽtur, paulò poſt reſina: inde myrrha. Cum leuia facta fuerint, reliqua ſicca inſpergitur. Expletis autem diebus, eiuſmodi ceratum facito:

℞. Ceræ Denar.v.alij Denar.ccxl.
Terebinthinæ ℔.j. alij pondo xxx.
Olei Sext.ij ß.alij Hem.vj.
Galbani, Den.xxx.

A Picis liquidæ, Denar.xxx.

Poſtremò galbanum indito. deinde vbi refrigeraueris, curioſè excipito. Syncero medicamine vtitor, in capitis fracturis, fiſtulis, nomis, & excreſcentijs: item ad ora venarum adaperta, & hypophotam, id eſt, vlcus dehiſcens. *Galenus.*

Fuſca Aegyptia, Andromachi.

℞. Spumæ argenti ʒ. xliv.
Ricini, Hem vj.
Ceræ, ʒ.cxliv.
B Guttæ ammoniaci ʒ.lxxij.
Terebinthinæ ʒ. xxxvj.
Lanarum combuſtarum ʒ.xiix.
Squamæ ſtomomatis,
Squamæ æris, Ariſtolochiæ,
Thuris ana ℥. j.
Myrrhæ ʒ ß.
Opopanacis ℥.ij.
Aquæ marinæ ʒ. l. alij iix. ad ceram conſpergendam.

C * Facit ad nomas, gangrænas, vlcera vetera & maligna. *Galenus.*

Emplaſtrum de ſtercore canis.

℞. Stercoris canis comedentis oſſa, triti ʒ.iv.
Farinæ lentium ℥ ij.
Farinæ Fabarum ℥.j.
Terræ ſigillatæ,
Boli armeni ana ℥.j.ß.
Ceruſſæ, Lithargyri ana ʒ.x.

D Cum lacte caprino vel vaccino, in quo extinctũ ſit ferrum ignitum, fiat emplaſtrum. Valet in vlceribus fraudulentis. *Ioan.de Vigo.*

Emplaſtrum Chalcanthinum, noſtrum.

℞. Colophoniæ ℥.j.
Thuris, Myrrhæ ana ʒ. ij.ß.
Maſticis ʒ.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥ ß.
Ceræ q ſ. Olei vitrioli ʒ.ß.
Olei mal. aureorum ℥.ß.

E Fiat emplaſtrum. Vlcera ſordida, antiqua, & curatu difficilia perſanat.

Emplaſtrum ſulphuratum, noſtrum.

℞. Colophoniæ ℥.j.
Maſticis ʒ.j.
Thuris, Myrrhæ ana ʒ.j.ß.
Terebinthinæ lotæ ℥.ß.
Aluminis vſti ʒ.ß.
Olei hyoſcyami ℥. ß.
F Olei ſulphuris per campanam deſtillati ℥ j.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. Omnis generis maligna vlcera quàm breuiſſimè curat.

Panacea Heræ.

℞. Chamæpityos, Symphyti,
Chamæleontis ana ℥.ß.
Marrubij ʒ.iv alijs ʒ.vj.
Polij ʒ.vj.
Centaurij minoris ʒ.vj.
Helenij Ariſtolochiæ ana ℥.ß.
Thuris ʒ.xij.ß. Myrrhæ ʒ.iij.

Aloes

Al[illegible]es ʒ.vj. A
Galbani ʒ.vj. ob. ß.
Olei ʒ cixxx.
Mellis ʒ.xxx
Propolios ʒ xij. ß.
Aluminis ſiſſi ʒ.vj Ob. ß.
Chalcitidis, Terebinthinæ ana ʒ.vj. Ob. ß.
Bituminis ʒ.l.
Terræ ampelitidis, Spumæ argenti ana ʒ.l.
Gallæ ʒ.iij.
Pulueris Iridis ʒ.iij. B

Contuſæ pridie herbæ, rad. oleo immittuntur per noctem, manè argenti ſpuma, ampelitis, bitumen inijcitur, ſupra ignem leuem incoquuntur, vbi ſpiſſitudinē adepta fuerint, olla ab igne tollitur. Sint autem in alio vaſe mel, reſina, galbanum, propolis colliquata, quæ oportet ſimul commiſcere, in ollam fundendo, deinde arida, quibus cum medicamen coquitur, donec non coinquinet Rurſus ab igne depoſito myrrha læuis facta, & thus inſpergitur. Eſt autem aduertē- C dum, ne quādo efferueſcat, & quantum fieri poteſt in amplo ſpatio coquatur. Difficulter enim reſtingui poteſt, ſi quid attingat. Valet ad omnem paſtionem, & malignitatem Siſtit autem nomas neq; cruentas facit, neque circumpoſitis partibus duritiem conciliat: rumpit ac tabefacit omne corruptum, vt nihil à liquida ſtaphide differat: cohibet ſanguinis eruptionem, tum etiam, quę per hęmorrhoidas fieri ſolet, myrteo dilutū. Item hęmorrhoidas ipſas tabefacit, & cōſumit: D inſuper fiſtulis medetur, & carbunculis: ſanat ægylopas, & chironia vlcera, &c. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS diſcutientibus.

Emplaſtrum ad Hydropem.

℞ Stercoris columbini aceto macerati ℔.j.
Sulphuris viui ℥.j.
Nitri ℥.ß.
Pul. Rad Enulæ, pul. Baccarum lauri, E
Pul. Anethi, pul. flor. Chamomillæ ana ʒ.vj.
Sem Naſturtij ʒ.ij.

Decoquantē omnia in vino ad ſpiſſitudinē, adde
Mellis ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.j.ß.
Succi Ebuli ℥.ij.
Succi Iridis ℥.j.
Farinæ fabarum ℥ j.ß.
Fiat emplaſtrum.

* Celebre & valde probatum medicamentum F eſt in Hydtope. *Medici Patauini.*

DE EMPLASTRIS CONſolidantib. & glutinantibus.

Emplaſtrum de Minio Vigonis.

℞. Olei roſati odorati ℔.j.ß.
Olei myrtini, Vnguenti populeonis ana ℥.iv.
Pinguedinis gallinæ ℥.ij.
Seui Caſtrati, Seui vaccini ana ℔.ß.
Pingued. porcinæ ℥.vij.
Lithargyri auri, Lythargiri argēti ana ℥.iij.ß.
Ceruſſæ ℥ iv.
Minij ℥ iii.
Terebinthinæ ℥.x.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum ſecundùm artem, tendens ad nigredinem.* Vulnera, & vlcera antiqua, & maligna potenter curat.

Aliud, Nicolai Maſſæ.

℞. Minij ℔.ij.
Olei roſacei ℥.xx.
Picis naualis ℥.iv.

Bulliant omnia ſimul, donec per cocturam redigantur ad formam Cerati, deinde adde
Terebinthinæ ℥.ij.

Miſce poſtea ſic calidū proijce in ſitulam aquæ frigidæ, & dimitte refrigerari, poſtea manibus ducatur ad optimam permiſtionem. * Ad vulnera pectoris penetrantia, & ad vlcera quā plurima antiqua, & difficilis conſolidationis.

Emplaſtrum diapharmacum.

℞. Lithargyri ſubtiliſſimè triti, Aceti vini ana ℔.j.
Olei veteris ℔.ij.

Fiat ſecundùm artem emplaſtrum.* Facit naſci carnem in vulneribus, & conſolidat ea. *Meſues.*

Emplaſtrum contra ramicem, ſiue rupturam.

℞. Picis naualis, Aloes ana ℥ iij.
Lithargyri. Ceræ rubræ. Colophoniæ,
Galbani, Ammoniaci ana ℥.ij.
Viſci quercini ℥ vj.
Gypſi, Ariſtolochiæ longæ, rotundæ,
Myrrhæ, Thuris ana ℥.vj.
Terebinthinæ ℥.ij.
Vermium terreſtrium ℥ iv.
Gallarum ℥.iv.
Conſolidæ vtriuſq;,
Boli Armeni ana ℥.ß.
Sanguinis draconis ℔.j.

Confice ſic. Primò ponatur viſcus quercinus: & dimittatur diu bullire in aqua decoctionis pellis arietinæ, ſicut remouetur ab ariete quæ debet decoqui per diem & noctem. Poſtea deponatur ab igne, & ponatur terebinthina, lithargyrium & colophonia: poſtea maſtix, thus, vermes, myrrha & galbanum, & ammoniacum. paulo pōſt cōſolida maior & minor, gypſus & bolus Armenus. Poſtea ſuper ignem ponatur & ponatur ſanguis draconis (alij, Sanguis humanus,) conſequenter ariſtolochia longa & rotūda, & ad vltimum aloe, & ſemper agitari debet ſine intermiſſione fortiter cū ſpatula. Signū decoctionis eſt, quando digitis nō adhæret. Poſtea ponantur ſuper marmor vnctū oleo violato, & manibus malaxentur: poſtea teratur iterum in mortario aſſiduē per duos vel tres dies: deinde vſui reſerua.

Aliud, ex pelle arietina dictum.

℞. Lithargyri, Lapidis hæmatitis,
Sanguinis draconis, Boli Armeni, Opij,

Maſticis, Hammoniaci, Mumiæ, Galbani, Thuris, Coſti, Lumbricorum ana ʒ.ß.
Picis nigræ, Picis Græcæ, Ceræ albæ rubræ ana ʒ.j.
Rad. Conſolidæ maioris, minoris ana ʒ.iij.
Roſarum rubrarum, Myrrhę, Aloes an. G.xiix.
Succi Hypociſtidis ʒ.vj.
Gallarum immaturarum, Balauſtiorum,
Ariſtolochiæ rotundæ ana ʒ.vj.
Viſci quercini, Terebinthinæ ana ʒ.ij.
Sanguinis hominis rufi ℥ ix.

Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam integram cum omnibus pilis coques in aqua, donec ferè omnino diſſoluta ſit in lentorem quendam: quem colabis. Huius colaturæ ſume ℔.j. immitte in vas nouum, in quo viſcus liquabis igni lento, rudicula ſemper agitando: inijce deinde lumbricos, poſtea ceram, terebinthinam, & maſticem: his liquatis, adde gummi aceto diſſoluta. & coque ad cerati craſſitiem: poſtremo inijce, quæ terenda ſunt, probè trita. probè miſceto, & confice magdaleones. * Magnæ eſt efficaciæ in rupturis. *Arnoldus Villan.*

Aliud ad rupturam.

℞. Ceræ nouæ ℔.j.
Reſinæ, Colophoniæ, Olei ouorum,
Picis naualis ana ℥.iv.
Terebinthinæ ℥.ij.
Rad Nenupharis,
Flor. Nenupharis ana ℥.j.
Rad. Conſolidæ maioris ℥.ij.
Nucum Cypreſſi ℥.j.
Gallarum ℥.ij.
Boli Armeni ʒ.j.
Cort. Thuris ℥.j.
Aloes ℥.ij.
Lapidis hæmatitis ℥.j.
Lithargyri vtriuſq; ana ℥.ß.
Maſticis, Myrrhæ, Mumiæ ana ℥.ß.
Carabæ, Balauſtiorum, Vermium terreſtrium combuſtorũ, Roſarum rubrarum ana ℥.ß.
Galbani, Ammoniaci ana ʒ.vj.

Diſſolue gummi cum aceto, & fiat emplaſtrum. Pręparandi autem modus & ordo ita habet. Habeas ad manum tres patellas, vnam maximam, & reliquas duas minores. In maxima patella ſuper ignem mediocrẽ, colliqua ſimul ceram fruſtulatim conſciſſam aut fractam, pariter & reſinam & colophoniam. Deinde in ſecunda patella liqua picem, quam exinde colatam adde prædictis, ad patellam nempe maximam. In tertia verò patella diſſolue cum aceto galbanũ & ammoniacũ, & ſuper ignem admodum valde lentum eliqua, ne vel minimam ſupercalfactionem aut aduſtionem ſentiant, & cola. Deinde & hæc quoq; ſupradictis ſimul omnibus affunde, videlicet, quando illa quæ ſunt in patella maxima, quodammodo refrixerint, diligenter ſpatula circumagendo, & affunde ſimulac terebinthinã & oleum ex vitellis ouorum. & illicò poſt, reliqua omnia in tenuiſſimum puluerem læuigata, cautiſſime & diligentiſſimè cõtinuò ſpatha agitan-

A do, donec emplaſtri formam acquirat. Poſtremò totum illud ſimul aggregatũ proijce ſuper marmor, manibusq; oleo vel aqua infectis & humectatis, malaxando fac magdaleones teretes, &c. Et ſi vis, eſto tibi hic modus ceu norma formandi emplaſtra conſimilia, vt oxycroceum, diachylon, emplaſtrum gryſeum, &c. Vnum tamen adhuc notãdum eſt, galbanum, quòd illius tertiam partem amplius accipere debes, quàm pondus præſcriptum habet, propter ſordes, quæ ei ple-
B runque inſunt, quę in colatura retrò manere debent, nec tamẽ decedat quicquam ponderi præſcripto, verbi gratia: In hac recepta habes galbani ʒ.vj. tu modò recipe drachmas nouem. Similiter & ammoniaci paulo plus quàm pro pręſcripto pondere accipies, prout plus minúſue impurum fuerit. ℞. igitur hoc loco, ammoniaci ʒ. vij. aut circiter. *Ex diſpenſario Colonienſi.*

Emplaſtrum Diachalciteos, Palmeum
C *vnguentum dictum.*

℞. Axungiæ porci veteris, à membranis per liquationem & colationem purgatæ ℔.ij.
Olei veteris, Lithargyri triti & creti ana ℔.iij.
Chalcitidis vſtæ ℥.iv.

Coque igni, & moue rudicula, ex ramo palmæ recentiſſimo confecta: cùm ferè excoctum erit, adde tenerorum palmæ ramorum minutim inciſorum, & nodulo ligatorum M. iv. Coque ad cerati craſſitiem. Vſus eius eſt liquati cum varijs
D rebus, pro Medici inſtituto. * Ad vulnera cruenta, tumores peſtilẽtes, & exituras, vſta, rupta, cõtuſa, & inde nata ecchymomata. *Galenus.*

Oxelæum.

℞. Lithargyri argenti ℔.j.
Olei veteris Aceti optimi ana ℔.ij.

Lithargyros leuiſſimè terendus eſt, & reliqua diligenter mouẽda in mortario lapideo, deinde coquenda lento igne, donec cerati craſſitiẽ adipiſcantur. Componitur etiam ex olei & aceti ℔.
E ij.ß. vel ex ſingulorum ℔.iij. tunc enim nigrius eſt. & valentius. * Exiccat, fiſtulas quę nondum callum durũ habent curat: vulnera cruenta glutinat. *Galenus.*

Oenelæum.

℞. Lithargyri argenti ℔.j.
Olei clari, Vini albi optimi ana ℔.ij.

Coque, & confice, vt ſuprà. * Exiccat, proinde in rheumaticis diſpoſitionibus vtile eſt, & cruen-
F ta vulnera ſanat. *Galenus.*

Emplaſtrum nigrum, vulgò Stichpflaſter.

℞. Olei roſarum ℥.vij.
Colophoniæ, Reſinæ, Picis naualis ana ℥ iix.
Ceræ albæ, Vitrioli Romani, Ceruſſæ,
Olibani, Myrrhæ ana ℥.iix.
Maſticis ℥.j.
Olei ouorum ℥ ij.
Olei de ſpica ℥.j.
Olei iuniperi ex granis ℥.iv.
Mumiæ ℥.ij.

Terræ

Terræ ſigillatæ, ſang. Draconis ana ℥.j.
Vitrioli albi, Corallii rub. ana ℥.ij.
Axungiæ ardeæ ℥.j.
Axungiæ thymalli ℥. iij
Lap. magnetis præparati ℥. ij.
Lumbricorum præparatorum ℥.j.
Caphuræ ℥. .

Fiat emplaſtrum ſecundùm artem. * Valde efficax ad recentia vulnera, & pūcturas, vnde denominationem etiam habet. *Auguſtani.*

Emplaſtrum ex ſalicibus.

℞. Miſyos, Chalcitidis, Aeruginis, Ceruſſæ, Gallæ,
Aluminis ſciſſi, & rot.
Cretæ ſutoriæ, ſeu melanteriæ ana ℥.vj.
Ceræ, Reſinæ pityinæ, Picis,
Bituminis, Fol. ſalicis ana ℥.ij.
Olei, Hem. iv. al. ij. ℥. iv.
Chalcanthi ℥.vj.
Malicorij ℥. vj.
Aceti ſext. vj.

Salices ex aceto incoquantur, donec relicti fuerint ſextarij duo. Deinde æruginis, ceruſſę, & cretæ ſutoriæ prius tritis folia immittito, ſimulq; ad læuorem terito, deinde ſicca, læuigato rurſusq; exprimito, poſtea liquefacta ſuperinfundito. * Prodeſt cruentis vlceribus impoſitum, articulis ſolutis, fiſtulis in dirum, flaccidis carnibus humidisque, præſertim quæ in extremis partibus extant. Valet item ad eryſipelata, aliosq; plurimos affectus. *Galenus.*

Emplaſtrum Venatorum.

℞. Spumæ argenti, Olei veteris, Squamæ æris rubri,
Ceræ, Reſinæ frictæ ana Min. j.
Guttæ ammoniaci, Trientem,
Galbani, Minij ſynopici ana ℥.ij.

Argenti ſpumam, ſquamam, & oleum ad ſpiſſitudinem vſq, incoquito, deinde ceram ac reſinā injicito. Cùm liquata fuerint, ab igne tollito, & ammoniacum dilatatum immittito. Vbi refrixerint, galbanum & ammoniacum indito, ſynopicum inſpergens, ac in mortarium defuſis, mollitisq, vtitor. * Facit ad quadrupedum ictus, & ad reliqua venenata. *Galenus.*

Emplaſtrum Tarentini.

℞. Squamæ ℥.ß.
Mannæ ℥. ß.
Aluminis ſciſſi, Myſios ana ʒ.ij.

Trita ex aceto in paſtillos digerito, qui ſinguli pendeant ʒ ij. & reponito. Cùm vſus poſcit, ceræ ℥ ß. alias ʒ xl. reſinæ pityinæ ʒ.ij. ſeui taurini ℥. ß liquata refrigerari ſinito, paſtilloq; miſceto, * Vtitor ad vulnera tanquam glutinatorio, & quod inflammationem arceat. *Galenus.*

Aegyptia Andromachi.

℞. Argenti ſpumæ, Ceræ ana ℥.cxliv.
Guttæ ammoniaci ʒ lxxij.
Terebinthinæ ʒ.xxx.j.
Lanæ ſuccidæ combuſtæ ʒ.xij. alij xiix.
Squamæ æris,

A Squamæ ſtomomatis, Thutis,
Ariſtoloch. rotundæ ana ℥.j.
Olei ricinini, Hem. iij.

Argenti ſpuma, & oleum incoquuntur, ac vbi mutata fuerint, cera, reſinaq; adijcitur: cum non inquinant, ammoniacū indes dilatando, & tunc lanas ſuccidas, ac reliqua. * Valet ad neruorum vulnera cruēta, facit ad neruos muſculosq; præciſos item ad puncturas, contuſiones, attritus, artus fractos, &c. *Galenus.*

B *Aegyptium Philoxeni.*

℞. Argenti ſpumæ, Ceræ ana ʒ.clx.
Guttæ ammoniaci, ʒ.lxxx.
Propoleos, ʒ xl.
Reſinæ ſiccæ, Terebinthinæ,
Squamæ æris, Thuris ana ʒ.xvj. alij xviij.
Lanæ ſuccidæ, Squamæ ſtomomatis ana ℥.j.
Opopanacis ℥. ß.
Ricinini, Hem. iij.

C Omnia incoquantur, fiatq; emplaſtrum. * Valet ad prædicta vitia. *Idem.*

Emplaſtrum Iceſij.

℞. Terræ ampelitidis, Bituminis,
Argenti ſpumæ ana Min. ij.
Ceræ, Thuris, Terebinthinæ,
Propolis, ana Minam ß.
Galbani, Alum. fiſſilis ana Min. ß.
Myrrhæ, Gallæ, Iridis ana ʒ.xij.
Chalcitidis ʒ. vj.
Olei omphacini Congios ij. alij Hem. ij.

D Ampelitis, bitumē, argenti ſpuma cum oleo coquuntur, humore prius expreſſo, vt fiant læuia. Incoquuntur autem igne non acri, ſpatha ex tædarum ligno aſſidue mouentur, ne ſubſidant. Quæ liquari poſsūt, in alio vaſe liqueſacito, melle prius ſeorſum cocto, vt coeant, ac in cacabo pulchrè cōiectis miſceto: rurſus enim reſoluitur, his præmiſſis, deinde arida inſperguntur aliquatenus refrigerata, poſtremo thus. Ac vbi in vnitatem coierit, vtitor. * Valet ad omne vulnus, recens, vetus, contuſa, laxata, fracturas, phlegmonas, & omnem dolorem quem protinus ſedat. Facit ad abſceſſus, phymata, ſtrumas, carbunculos, parotidas, ghygethla, condylomata, impetigines, clauos, nigritias, hæmorrhoides phlegmone tentatas, fiſtulas, ambuſta igne. Dilutum roſaceo, valet ad vlcera, aculeos, tela canū, hominumq, morſus, ferarum ictus. *Galenus.*

Emplaſtrum viride Andromachi.

℞. Reſinæ ℔.ij.
F Ceræ ℔. j.
Olei cyath. ij.
Aeruginis ℥.ij. alij ℥.iij.

Liquefactis, quæ liquari poſſunt, ærugo inſpergatur. Quidā vbi refrigerauerint, mox raſerint, in mortario miſturā moliuntur. * Exiccat & glutinat vlcera. *Galenus.*

Emplaſtrum viride Aliud.

℞. Plantaginis, Conſolidæ maioris, & min. Betonicæ, Verbenæ, Pimpinellæ, Piloſellæ, Millefolij, Linguæ canis, Caudæ equinæ ana M.j.

Conquaſſentur, & cum ℔. iij. ſeui mutonis coquantur,& colentur, poſtea addatur
Reſinæ,Ceræ,Galbani ana quart.iij.
Sarcocollæ quart. j.
Terebinthinæ quart.j.ß.
Fundâtur & fiat emplaſtrum.* Incarnat, & conſolidat. *Petrus de Bonanto.*

Barbarum Andromachi.

℞. Ceræ,Picis,Reſinæ,
Bituminis ana Denar.cc.
Thuris ℥.xxiv.
Olei heminam j.
Fiat emplaſtrum. * Vulnera conglutinat. *Galen.*

Aliud ad idem.

℞. Picis ℔.ij.
Bituminis,Ceræ ana lib.j.
Gullæ ammoniaci,Manna ana ℥.vj.
Ceruſſæ ℥.iij.
Olei heminam dimidiam,
Aceti heminas iv.
Fiat emplaſtrum.

Griuum Galieni.

℞. Argenti ſpumæ, Ceræ ana ℥.c.
Terebinthinæ Mannæ thuris,Galbani,
Minij ſinopici ana ℥ viij.alij ℥.c.
Olei Sex j.
Coquantur ſ.a.& fiat emplaſtrũ. * Facit ad cruenta vulnera & neruos præciſos. item ad vetera, cicatricem ægrè ducentia & fluẽtia vlcera: quin & probè emollit duritias maximè in mammis orientes. Vtimur eo ad canum, hominumq; morſus:ſumme facit ad paſtinacę, draconis,aliorumq; ſæuorum piſcium ictus. *Galenus.*

Catagmaticum Andromachi.

℞. Argenti ſpumæ,Picis, Ceræ,
Seui taurini,Thuris ana Minam j.
Picis liquidæ,Hem ß.
Liquoris ſycamini,Hem.j.
Terebinthinæ,M.j.
Opopanacis,Denar.viij.al.xx.
Galbani,Denar viij.al.xx.
Aeruginis,Denar.viij.
Ricini,Hem.j.
Nonnulli addunt
Butyri Min.j.
Guttæ ammoniaci Denar.xxv.
Ex vino auſtero diluitur.fitq; emplaſtrum ad capitis fracturas. *Galenus.*

Emplaſtrum ex euphorbio.

℞. Euphorbij ℥.j.
Ceræ ℥ iij.
Olei ℥.xij.
Omnia ſimul incoquantur, fiatq; emplaſtrum. Neruorum vulneribus accommodatum eſt.

Emplaſtrum Diaſulphuris.

℞.Olei ſulphuris ℥ iij.
Ceræ ℥.ß.
Colophoniæ ℥.iij.
Myrrhæ ad pondus omnium.

A Ceræ, Colophoniæ, oleoq; liquefactis, ſimul ac benè commixtis inſpergatur myrrha ſubtiliſſimè trita paularim, igneq; lento coquantur,ſpatha ſemper agitando, donec permixta fuerint benè Poſtea nimirum poſt quartam horæ partem, ab igne deponantur,& paulatim frigeſcant. Habebis emplaſtrum præſtãtiſſimum,certum & infallibile in curandis omnis generis vlceribus, & vulneribus quibuſcunq;. *Martinus Rulandus.*

Emplaſtrum de centaurea.

B ℞. Centaureæ, in vino albo per noctem infuſæ M.vj.
Coquantur ad medias: & poſt colaturã coque iterum ad mellis craſſitiem. De huiuſmodi decocto
℞.℥.iij. Lactis mulieris ℥.ij.
Terebinthinæ ℔.j.
Reſinæ ℥ ß.
Thuris,Maſticis,
C Gummi arab.ana ℥.j.
Ceræ nouæ,quart.j.
Miſce & fiat emplaſtrum. * Capitis vulneribus prodeſt. *Anton. Chalmeteus.*

Emplaſtrum Comitis.

℞. Ceræ albæ ℥.iv.
Ammoniaci ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.iij.
Bulliant in vino albo,& extrahatur,& cum lacte mulieris malaxando fiat emplaſtrum.* Carnem
E generat. *Americus de Aleſto.*

Emplaſtrum de vermibus.

℞. Conſolidæ maior.& min.Cynogloſſæ,Piloſellæ Plantaginis vtriuſq; ana M.j.
Vermium terreſtrium ℔.ß.
Terantur omnia & ponãtur in lib.j.ß.olei communis per ſeptem dies, deinde bulliant parum, & colentur & exprimantur,addaturq;
Seui arietini mundati ℔.j.
Picis naualis ℔.ß.
D Picis græcæ quart.j.
Ammoniaci,Galbani,Opopanacis,
Terebinthinæ ana quart.j.
Thuris,Maſticis ana quart.ß.
Diſſolutis gummi cum aceto, fiat emplaſtrum. Incarnat, & conſolidat membra neruoſa. *Lanfrancus.*

Emplaſtrum incarnans.

℞. Pimpinellæ, Betonicæ,Melangianæ, Verbenæ,Vermicularis ana M.j. F
Bulliant in bono vino albo, vſq; ad cõſumptionem duarum partium,coletur,cui addatur
Reſinæ ℔.j.
Ceræ albæ ℔.ß.
Maſticis ℔.ij
Coquantur. & proijciatur ſuper lac mulieris, & malaxetur, fiatq; vnguentũ. * Incarnat,& conſolidat *Anshelmus de Ianua.*

Emplaſtrum croceum.

℞. Seminis fœnigræci quart j.Infundatur per 9.dies in vino albo, donec macreſcat. poſtea ter fortiter,

fortiter, & cola, & adde ſeui hircini quart.iij. & ſimul conterantur, & coquantur. & poſt mucilago & pinguedo congregetur, quibus addatur

Ceræ quart.j.

Reſinæ Gr.ij.

Fundantur omnia, & coquantur, & fiat emplaſtrum. * Carnem generat. *Petrus de Bonanto.*

DE EMPLASTRIS CICAtricem inducentibus.

Emplaſtrum griſeum de lapide calaminari.

R. Lapidis Calaminaris præparati ℥.j.

Lithargyri ℥.ij.

Ceruſſæ ℥.ß.

Tuthiæ ʒ.j.

Terebinthinæ ℥.vj.

Ceræ albæ ℥.j.ß.

Seui ceruini ʒ.j.

Thuris electi ʒ.v.

Maſtichis ʒ.iij.

Myrrhæ ʒ ij.

Caphuræ ʒ.j.ß.

Confice ſecundum artem. * Deſiccat, replet, & cicatrizat vlcera.

Emplaſtrum de lapide calaminari, vulgo Zelten pflaſter.

R. Lapidis calaminaris, Tutiæ præparatæ ana ℥.ij.

Terebinthinæ ℥.j.

Ceræ citrinæ, Reſinæ ana ℥ j.

Lithargyri ℥.ß.

Olibani, Maſticis, Tragacanthi ana ʒ j.

Olei roſati Olei myrtini ana ʒ.ij.

Fiat emplaſtrũ. * Idem fere quod Griſeum præſtat, eadem etiam penè compoſitio.

Emplaſtrum Diacadmia.

R. Cadmiæ præparatæ, Chalcitidis vſtæ ana ʒ xvj.

Ceræ ʒ.lxxx.

Colophoniæ ʒ.lxiv.

Olei Myrtini ℔.j.

Cadmia & chalcitis bene tritæ cum tanto vino ſubigentur, donec mellis craſſitiem adeptæ ſint: deinde cera & colophonia in oleo liquatis, coque aliquantulum, exime igni, & vbi refrixerint, adde reliqua. * Efficax eſt ad cicatricem ducendam in vlceribus. *Galenus.*

Panacea Andromachi.

R. Argenti ſpumæ, Denar.cl.

Ceræ, Denar xl.

Terebinthinæ, Denar liij.

Aquæ marinæ veteris Heminas ij.

Strigmenti Heminas vj.

Squamæ, Denar.xvj.

Ricini Hem.ij.

Ceruſſæ, Denar.lxxx.

Guttæ ammoniaci, Denar.xxiv.

Seui vitulini Denar.lxxx.

Calcis viuæ, Denar.xxiv.

A Ariſtolochiæ, Denar xxv

Coquito, fiatq; emplaſtrum. * Epuloticum eſt. *Galenus.*

DE EMPLASTRIS DOlorem ſedantibus.

Emplaſtrum de baccis Lauri.

R. Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ℥.j.

Baccarum Lauri ℥.ij.

Cyperi, Coſti ana ℥ ß.

B Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat emplaſtrum. * Ventriculi, inteſtinorum, hepatis, renum, veſicæ, vteri, & partium aliarum dolorem à flatibus aut intemperie frigida ortum placat. *Meſues.*

Emplaſtrum Marciatum, Pauli.

R. Maſticis, Ceræ, Styracis ana ℥ ij.

Ocypi ℥ vj.

Terebinthinæ ℥.j.

C Fiat emplaſtrum. * Ad articulorum morbos, & corporis languores, & reſolutiones.

Emplaſtrum de Maſtice.

R. Maſticis ℔.j.

Thuris ℔ ß.

Coralli rubri ℥.j.ß.

Santalorum omnium ʒ.v.

Caryophyllorum, Galangæ, Nucis moſchatæ, Menthæ, Abſinthij ana ʒ.ij.ß.

Galliæ & aliptæ moſchatæ ana ʒ.j.Ə.ij.

D Picis ℔.j.

Ceræ & terebinthinæ ana q.ſ.

Fiat emplaſtrũ. * Confert dolori dentium, temporibus applicatum. *Incertus.*

Emplaſtrum ad dolorem iuncturarum & podagræ, expertum.

R. Seminis hyoſcyami kiſt.j.

Agarici, Fœnigræci ana kiſt.j.

Bauare ℥.j.

Ceræ ℔ j.

E Reſinæ coctæ, Olei antiqui ana ℔.j.

Medullæ oſſium ceruí ℥.iiij.

Radicis lilij ℥.iv.

Terantur medicinæ ſiccæ, cribellentur & liquefiant ea, quæ liquefiunt, & dimittantur, donec infrigidentur, & proijciantur ſuper medicinas ſiccas commiſceantur, & reponantur ad vſum. *Auicenna.*

DOLOREM quoque ſedant, emplaſtrum de Meliloto, emplaſtrum Coroneum, emplaſtrum

F Oxycroceũ, &c. de quibus vide ſuprà ſuo loco.

DE EMPLASTRIS minus vſualibus.

DE EMPLASTRIS aſtringentibus.

Emplaſtrum ad fluxum ventris.

R. Cort. Mali granati, Gallarum, Balauſtiorũ, Aluminis ana ℥.ß.

Acaciæ, Sanguinis draconis, Myrtillorum, A
Cort. myrobal Chebul ſem Vuarũ an ʒ.ij.
Fiat puluis, qui excipiatur mucca citoniorum, & mucilagine gummi tragacanthæ extracta cum aceto fiat emplaſtrum *Rondeletius.*

Aliud eiuſdem.

℞. Succi Citoniorum, ſucci Pyrorum agreſtium, Aceti ana ℥.iij.
Panis ℔.ß.
Coquantur diligenter, & contundantur, & paſſentur, deinde adde B
Maſticis, Sang. Draconis,
Boli Armeni ana ℥.ß.
Farinæ Lentium, farinæ Hordei ana ℥.j.
Mucilagin. Tragacanthæ ℥ j ß
Miſce, coquantur leuiter, fiat emplaſtrum, quod applicetur ſupra ventrem.

Emplaſtrum ad fœtum retinendum.

℞. Olei Citoniorum, olei Myrtini, ablutorum cum aqua plantag. & peculi roſ. vel cum decoct rad biſtortæ ℥.iv. C
Ceræ rubræ ℥.iij.
Sanguinis draconis, Boli Armeni,
Acaciæ, Hypociſtidis ana ʒ.ß.
Rad. Biſtortæ Gallarum, Balauſtiorum,
Coralli rubri, Maſticis ana ʒ.iij.
Ceruſſæ ℥.j.
Terebinthinæ lotæ in ſucco burſæ paſtoris ℥.iij.
Fiat emplaſtrum decoquẽdo in oleo ceruſſam, poſtea addendo terebinthinam & alia in fine. D
* Fœtum, ſanguinis fluxum ex vtero aut renibus retinet. *Rondeletius.*

Emplaſtrum inflammationem reprimens.

℞. Rad. Cyperi ʒ.j.
Chalcitidis ʒ.ß.
Ceruſſæ ʒ.iij.
Reſinæ piceæ, Picis ana ℥ j.
Ceræ albiſſimæ ℥.iv.
Fiat emplaſtrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS emollientibus.

Emplaſtrum commune ad durities & dolores iecoris, ſplenis, &c.

℞. Lithargyri auri tenuiſſimè triti ℥ iv.
Nutriantur oleo Chamomillæ in mortario, deinde coquantur ſemper mouendo, donec inſpiſſentur deinde adde, F
Ammoniaci Bdellij, diſſol in vino, liquefactorum & colatorum ana ℥.ß.
Ceræ ℥.v.
Terebinthinæ ℥.iv.
Iridis ℥.j.
Malaxentur manibus inunctis oleo liliorũ.* Valet ad durities hepatis, ſplenis, tumorem in articulis, vel alijs partibus. *Rondeletius.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Fol. Chamæpityos M.j,
A Rad. Maluæ, rad. Cucumeris agreſtis ana ℥.iij.
Incidantur, & macerentur in olei antiqui duabus partibus, & vna vini, decoquantur: & in colatura decoquantur
Lithargyri ℥.iv. ad conſumptionem vini deinde diſſolue
Picis, Colophoniæ, Pinguedinis porci ana ℥ vj.
Galbani, Ammoniaci, Opopanacis, diſſol in oleo amygdal. ana ℥.j.
B Iridis, Myrrhæ, Styracis, Propoleos, Maſticis, Ceræ ana ℥.ij.
Fiat emplaſtrum. malaxetur cum lacte mulieris.

Aliud.

℞. Iuris decocti rad Liliorũ, item rad. Altheæ ana ℔.ß.
Olei Laurini, Chamæmelini ana ℥.ij.
Coquantur vſque ad conſumptionem iurium: deinde adde
C Galbani, Ammoniaci, Suffiminis, Bdellij, ex aceto dilutorum ana ℥.ß.
His iterum coctis, dum nihil humidi ſuperſit, admiſceto
Propoleos, Ceruſſæ ana ℥.v.
Vino generoſo omnia ſubacta in vnum cogantur. *Ex Andernaco.*

DE EMPLASTRIS concoquentibus.

D *Emplaſtrum ad materiam concoquendam, & pus mouendum.*

℞. Rad. Altheæ, Lapathij ana ℥.iij.
Fœnigræci, ſem. Lini ana ℥.j ß.
Caricarum albarum num. xx.
Vuarum paſſarum ℥ ij.
Contuſa concoquãtur ad cremorem. Huius colaturæ libris addito
Olei Liliorum ℔.ß.
E Coquito iterum, donec omnis humor abſumtus fuerit: poſtremò admiſceto
Adipis ſuilli, Adipis vitulini purgati ana ℥.iv.
Rad Iridis tritæ, Farinæ tritici, Reſinæ, Colophoniæ ana ℥.iij.
Ceræ quantum ſufficit.
Fiat emplaſtrum. *Andernacus.*

DE EMPLASTRIS diſcutientibus.

F *Emplaſtrum diſcutiens.*

℞. Abſinthij, Papaueris corniculati ana M.j.
Rad. Altheæ, Maluæ, Narciſſi ana M.ß.
Sem Fœnigræci, Eruí, contuſorum ana P.j.
Fiat decoctio: de qua
℞. ℔. j.
Olei Anethini, Hyperici ana ℥.ij.
Adipis ſuilli veteris,
Adipis gallinacei ana ℥.j.
Coquantur vſq; ad humoris conſumptionem: deinde adde

Salis

Salis vſti ʒ.ij.
Coralli ʒ j.
Sem Aniſi, Cymini ana ʒ.ij.
Farinæ Lolij, Hordei ana ℥.j.
Croci ℈.ij.
Ceræ quantum ſufficit.
Miſce, & fiat emplaſtrum. *Andernacus.*

Emplaſtrum ad hydropem, noſtrum.

℞. Panis nigri, in lixiuio molliti q.ſ. eſt,
Sulphuris viui & triti ℥.ß.
Nitri ʒ.ij.
Salis fabarum ʒ j.
Stercoris columbini, in aceto macerati q.ſ. eſt
Olei laterini, Baccarum lauri,
Anethini, Chamomelini ana ℥.ß.
Fiat emplaſtrum.

Emplaſtrum ad membra conuulſa ex repletione.

℞. Reſinæ, picis naualis ana ℥.j.
Colophoniæ, Ceræ nouæ ana ℥.ij.
Olibani, Maſticis, Ceruſſæ ana ℥.ß.
Salis nitri, ſanguinis draconis,
Terebinthinæ,
Ol. roſati, Salis ammoniaci,
Ol. vitellorum ouorum ana ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.j.
Matris perlarum ℥.j.
Carabes ʒ.j.ß.
Magnetis ℥.ß.
Vitrioli albi ʒ.ij.
Fiat emplaſtrum ſecundùm artem. *Quercetanus.*

Emplaſtrum ad morbum Gallicum.

Qui vnctiones pati nolunt, poterunt vti cerato, vel emplaſtro Vigonij de Ranis, quo poſt vniuerſales purgationes circumuoluentur omnes articuli, vel brachia & crura tota, & in lecto, aut domi ſe continebunt. Quod ſi pruritus naſcatur, fouendus locus vino decoctionis roſarũ, chamæmeli, meliloti & ſimilium, deinde applicandum emplaſtrũ. Vis autem eorum ſi nimium fuerit imbecilla, vnam aut alteram vnctionem iis adiunges. *Antonius Chalmeteus.*

DE EMPLASTRIS abſtergentibus.

Emplaſtrum ex ſalice.

℞. Miſyos, Aluminis rotundi,
Chalcitidis, Melanterij,
Aeruginis,
Aluminis ſciſſilis,
Gallarum acerbarum ana ℥.vj.
Ceruſſæ, Ceræ,
Reſinæ frictæ,
Picis naualis, Bituminis,
Olei Omphacini,
Fol. Salicis tenerorum ana ℔.ij.
Folia in aceto forti coquuntur, deinde ſiccata in tenuiſſimum puluerem rediguntur, alia liquantur coquunturq́;, donec ſatis eſt: poſtea refrige-

A rantur, adduntur q́, puluer es. * Vlcera curatu difficilia, eryſipelata, & alios plurimos affectus ſine aduſtione, & fiſtulas curat.

Emplaſtrum abſtergens, purgansq́;.

℞. Succi Solani, Marrubij, Plantaginis, olei Roſati ana ℔.ß.
Coquantur omnia vſq; ad conſumptionem ſuccorum, deinde adde
Cinerum teſtaceorum, Stercoris capilli vſti,
B Calcis lotæ ana ℥.iv.
Aeruginis lotæ, Auripigmenti puluerizati,
Aloes ana ʒ.iij.
Terebinthinæ ℥.ij.
Ceræ viridis quantum ſufficit.
Miſce, & fiat emplaſtrum. *Andernacus.*

Emplaſtrum contra vermes.

℞. Fol. Abſinthij, Fol. abrotani ana M.j.
Lupinorum contuſorum craſſo modo P j.ß.
Bulliant ſimul in aquæ ℔. vj. & aceti ſcyllitici
C ℔.j. Deinde omnia ſimul piſtentur diligentiſſime, & ventri apponantur. *Hieron. Mercurialis.*

DE EMPLASTRIS conſolidantibus.

Emplaſtrum ad vulnera inſigne.

℞. Picis Græcæ, ſeu Colophoniæ, Sulphuris, Thuris albi ana ℥.ß.
D Ex albuminibus ouorũ fiat emplaſtrũ. * Labris vulnerũ vnitis & ſanguine abſterſo, corio inductum applicetur, faſciaq; obligetur. *Andernacus.*

Emplaſtrum cephalicum optimum, ad vulnera capitis cum fractura cranij.

℞. Succi peruincæ,
Chelidoniæ,
Conſol. maioris ana ℥.j.
E Mumiæ, Myrrhæ,
Sarcocollæ, Ireos ana ʒ.j.
Rad ariſtoloch. rot. ℥.ß.
Pul. ſuccini flaui, opt. triti ʒ ij.ß.
Terebinthinæ, Mellis ana ℥.iij.
Croci martis ſubtiliſſ. ʒ.iij.
Ceræ q. ſufficit.
Miſce, & formetur emplaſtrum, quo capitis vulnera contegantur. *Quercetanus.*

DE EMPLASTRIS extrahentibus.

F

Emplaſtrum de Betonica.

℞. Betonicæ viridis, Pimpinellæ,
Agrimonij, Saluiæ, Pulegij,
Millefolij, Conſolidæ maioris,
Calamitrichi ana ℥.vj.
Thuris, Maſticis ana ʒ iij.
Ireos, Ariſtolochiæ rotundæ ana ʒ.vj.
Ceræ albæ, Terebinthinæ ana ℥.iix.
Gummi oleæ, Aethiopicæ ℥.ij.
Reſinæ pini ℥.vj.

Olei Abietini, Vini albi ana quantum ſufficit. A
Herba in pila probè contuſæ, diebus octo ex vino albo macerantur pluries agitantur, coquunturq; Vino expreſſo, colatoq;, & lento igne co-cto, dum tertia pars conſumpta fuerit, oleum abietinum additur, deinde cera liquata, mox reſina, & gummi, poſtea terebinthina: his iam paululū refrigeratis, reliqua trita, incretaq; adduntur, & manibus aſſiduè ſubiguntur, dum totus humor exhalet. poſtremo lac caprinum ad formandos globulos admiſcetur. medicamentum iterum B manibus ſubigitur continuè. * Ad caluariæ fracturas vniendas, oſſaq; carne contegenda, ſquamas oſſium detrahendas, & ad ea quæ in alto latent, foràs euocāda efficax eſt: carnes amiſſas, durasq; reſtituit: valde abſtergit, digerit, & ſiccat. *Andernacus.*

Emplaſtrum ex fermento.

℞. Mellis, Fermenti ana ℔.j.
Ammoniaci ex aqua fœnigræci, aut lacte Mori arboris ℥ iij
Fæcis olei veteris quantum ſufficit.
Viſci quercini ℥.ß.
Fingatur emplaſtrum * Oſſa fractæ caluariæ, cerebri membranis etiā altius infixa, & ſpinas, ſurculosq; extrahit. *Idem.*

Emplaſtrum attrahens, optimum.

℞. Gummi cort. med. tiliæ, extracti, vt docebitur ℥.ij.
Magnetis præparati ℥ j.
Succini flaui præparati ℥.ß
Opopanacis repurgati cum ſucco ſerpentariæ ʒ.iij.
Terebinthinæ, Ceræ ana q.ſ. eſt.
Miſce, & fiat emplaſtrum * Venenum è vulneribus elicit, tum glandem, ferri, oſſium lignorum, & veſtium fragmenta ad ſe trahit. *Quercetanus.*

DE EMPLASTRIS erodentibus.

Emplaſtrum aperiens cutim.

℞. Rad. Bryoniæ, Hermodactylorum an. ʒ.j.
Arſenici, Aeruginis, Adipis Ranarū viridium, Olei veteris ana ℥.ß.
Populeos, Terebinthinæ ana quantum ſufficit,
Fæcis combuſtæ, Stercoris colūbæ ana ʒ.j.ß.

DE EMPLASTRIS ambuſta extinguentibus.

Emplaſtrum contra ambuſtionem.

Accipe duo linteola munda quorum alterum B lacteo cremore, alterum verò ſero butyrino imbue. & parti læſæ ſingulis diebus ter applica, donec feruor interior refrigeretur. Deinde lardo porcino maſculino auenam, nec non vnam aut alteram aſſulam infige. Hac incende, & ſic porcinam pinguedinem ignitam in vas aquæ puræ ex alto cadere facito. Deinde ſume ſex ouorum vitellos abiecto albumine, quibus adde parum prædicti lactei cremoris, & deinde pinguedinem lardi liquatam, ac ſupernatantem adijce, & hæc C vna probe decoque. Inde fiet emplaſtrum. quo ter de die partem affectam inūges, ac breui eam ſanam reddes. *Ranzonius.*

Emplaſtrum in cancroſis.

℞. Plumbi ʒ.iij.
Mercurij crudi ʒ.j.ß.
Fundantur ſimul foco, & in puluerem vertantur.
Adde Vnguenti de Tutia ʒ.vj.
Ceræ ʒ.ij.
Terebinthinæ ʒ.j.
D Miſce. fiat emplaſtrum. *Heurnius.*

Tela emplaſtrata.

Lintea quoq; detrita hodie vtrinq; intingunt liquatis emplaſtris ad molliendum, purgandum, vel cicatrice muniendum vt
℞. Olei dulcis, Axungiæ porci, Lithargyri ana ℥ j.ß.
Ceræ odoratæ rec Picis pul. ana ʒ.vj.
Coque lente: in fine adde
Reſinæ pul ℥.j.
E Ceruſæ ʒ.iij.
Miſce. euacuat, glutinat. coquit. purgat & cicatricem inducit, mollit, excoriationi a longo morbori decubitu medetur maximè ſi crudi ac pulueriſati miſceatur decens copia. *Idem.*

Cata-

Cataplasma eſt, quod è plãtis viridibus cõtuſis, vel iiſdẽ ad mollitudinem vſq; in aqua decoctis, additis oleis, adipibus & farinis: interdum ſine oleis & adipibus parantur. Horum autem alia

- Aſtringunt: vt
  - Cataplaſma *ad ventris fluxum,*
  - Cataplaſma *ad iecur inflammatum,*
  - Cataplaſma *ad lienis inflammationem,*
  - Cataplaſma *ad incipientem inflammationem,*
  - Cataplaſma *ad ſanguinis eruptionem è naribus,*
- Emolliunt: vt
  - Cataplaſma *ad induratos tumores lienis & iecoris,*
  - Cataplaſma *emolliens & diſcutiens.*
- Conſolidant: vt — Cataplaſma *contra quemuis ictum.*
- Abſtergunt: vt — Cataplaſma *detergens.*
- Concoquunt: vt
  - Cataplaſma *concoquens,*
  - Cataplaſma *ad maturandos tumores,*
  - Cataplaſma *ſuppuratorium,*
  - Cataplaſma *concoquens & maturans, &c.*
- Diſcutiunt: vt
  - Cataplaſma *diſcutiens,*
  - Cataplaſma *ad hydropem,*
  - Cataplaſma *ad anginam,*
  - Cataplaſma *ad augeſcentem inflammationem,*
  - Cataplaſma *ad inflammationem in ſtatu,*
  - Cataplaſma *ad inflammationem in declinatione,*
  - Cataplaſma *ad parotidas ex frigore, &c.*
- Attrahunt: vt — Cataplaſma *attractorium.*
- Dolorẽ *mitigant: vt*
  - Cataplaſma *ad dolores & inflammationes partium externarum,*
  - Cataplaſma *ad dolores articulorum ex materia calida,*
  - Cataplaſma *in dolore colico [illegible] pleuritico,*
  - Cataplaſma *ad [illegible] oc[illegible]um,*
  - Cataplaſma *ad [illegible]orem ve[illegible]uli,*
  - Cataplaſma *ad dolore[illegible]grı um,*
  - Cataplaſma *mitig[illegible]orium ad parotidas per initia,*
  - Cataplaſma *ad in[illegible]ammationem,*
  - Catapl[illegible]ſm[illegible]ens,
  - Cataplaſma *ad oculos [illegible] grandos, &c.*

DE CATAPLASMATIS aſtringentibus.

Cataplaſma ad ventris fluxum.

℞. Micæ panis toſti & in aceto maccrati ℥.vj.
Contundantur: cui adde
Caryophyllorum, Macis, Maſticis, Galangæ,
Granorum Myrti, Acinorum Vuarum,
A Balauſtiorum ana ℥ j.
Olei Abſi[illegible]th[illegible] Men hæ ana ℥ ij.
F[illegible]at [illegible]ataplaſma. applicetur ſupra ventrem. *Ron*-*dele*[illegible]*tius.*

Aliud.

℞. Prunor[illegible] ſylueſtrium, Prunellorũ ana ℔.ß.
Deco[illegible]antur in aceto, per cribrum mittantur: & in colatura decoque

Micæ panis ſordidi ℔.j.
Fol. Abſinthij puluerizati,
Maſticis, Coralli ana ℥.j.
Santalorum omnium,
Cort. Mali granati ana ℥.ß
Olei Roſati, olei Citoniorum ana ℥.iij.
Miſceantur, & fiat cataplaſma: quod applicetur ſupra ventrem ſerò, cùm ibit dormitum. *Idem.*

Cataplaſma ad iecur inflammatum.

℞. Mali cotonei ℥.ij.
Farinæ Hordeacæ, Farinę Fœnigręci ana P. ij.
In aqua decoquãtur ad cataplaſmatis formam. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Palmularum pinguium contuſarum ℥.j.
Glauci ʒ.iij.
Croci ℈ j.
Farinæ Hordei P.j.
Coquant modicè in aqua, fiatq; cataplaſma. *Idē.*

Cataplaſma ad lienis inflammationem.

℞. Farinæ Hordei ℥.ij.
Roſarum tubrarum P.ij.
Chamomillæ, Abſinthij, Meliloti ana ℥.ß.
Olei Roſati, Nardini ana quantum ſufficit.
Miſce, & fiat cataplaſma. Si magnus fuerit calor, adde ſuccum portulacæ, & foliorũ ſalicis. *Idem.*

Cataplaſma ad incipientem inflammationem.

℞. Parietariæ. Atriplicis, Lactucæ,
Cucurbitæ, Maluæ ana M.ß.
Semperuiui P.j.
Cort. Mali punici ℥.ß.
Glaucij ʒ.iij.
Farinæ Hordei ℥.ij.
Decoquantur in aqua, quæ digitorum duorum inſtar illa ſuperet donec molliuſcula fiat craſſities. deinde linamento inducta, membro imponantur. *Idem.*

Cataplaſma ad ſanguinis eruptionem è naribus.

℞. Boli Armeni, Sanguinis draconis ana ℥.ij.
Albuminis ouorũ, ſucci Plantaginis ana quãtum ſufficit
Miſceantur, frontiq; & ſincipiti applicentur: nec nõ teſticulis, ſi maſculus fuerit: mammis autē, ſi fœminæ ſanguis per nares erũpat. *Andernacus.*

Cataplaſma, quo fluxus ſanguinis ex quouis vulnere erumpentis cohiberi poteſt.

Incũre vere, cùm ranæ ſemina prima, ſiue una proijciunt, tunc accipe craſſioris linei panni vlnas tres, vel quatuor, plus minusve quantum ſatis eſt. Hunc pannũ cum huiuſmodi ouis ranarũ probè abluito. Soliq; ſiccandũ exponito. Deinde ſecundò tertioq. lotũ, ſimiliq; modo in Sole ſiccatũ vſui diligenter ſeruato. Cùm autẽ hoc vti volueris, partē vulnere duplo maiorē inde præciſam, inſtar cataplaſmatis vulneri imponito, ſanguinis effuſio ſtatim ſupprimetur, quod certo experimento in plurimis eſt comprobatum. *Ranzouius.*

Cataplaſma, ſanguinem è naribus profluentem ſiſtens.

℞. Boli armeni, Farinæ volatilis molendinariæ, Albuminum ouorum, Aceti roſacei ana q. ſ. eſt.
Fiat cataplaſma, illudq; cũ linteo canabino fronti & arterijs capitis applicato. Et ſi ſanguis non-
B dum reprimitur, Linteolum aceto imbutũ collo circumuoluito. Quinimo ad eundem etiam modum pudenda humectare poteris. *Idem.*

Cataplaſma magiſtrale.

℞. Florum Verbaſci, Hyperici, Roſarũ an P.ij.
Foliorum Rutæ, Hyoſcyami ana M.j.
Decoquãtur cum aceto, & fiat in formam cataplaſmatis. Eſt deſenſiuũ optimum, præſertim in vulneribus venenatis: toti membro affecto impoſitum multum confert. Dolorem enim ſe-
C dat, ac prohibet, ne phlegmone pars moleſtetur. *Quercetanus.*

DE CATAPLASMATIS emollientibus.

Cataplaſma ad induratos tumores lienis & iecoris.

℞. Thymi, Pulegij, puluerizat. ana ʒ.j.
Fermenti ℥.ij.
D Aceti quantum ſufficit.
Miſce, & fiat cataplaſma *Andernacus.*

Cataplaſma emolliens & diſcutiens.

℞. Maluæ, Althææ cum rad ana M.ij.
Flor Chamomillæ,
Flor. Meliloti ana P j.
Pulegij, Origani, Satureiæ ana M j.
Coquantur in aqua, donec molleſcant: deinde contuſa in formam cataplaſmatis redigantur.
E *Andernacus.*

Aliud.

℞. Fol. Maluæ, Althææ,
Violarum ana M ij.
Rad. Althææ, item Liliorum alborum,
Iridis ana ℥.ß.
Flor Chamomillæ Flor. Meliloti,
Comarum Aneti ana P.j.
Cumini ℥ j.
Baccarum Lauri ʒ.ij. Croci ℈.j.
F Adipis anatis, anſeris,
Medullæ crurum vituli,
Butyri recentis, olei Irini,
Liliorum ana ℥.ß. vel quantum ſufficit.
Fiat cataplaſma. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Maluæ, Violariæ ana M.iij.
Radicum althææ & Liliorum ana ℥.iij
Ficuum pinguium num.v.
Coque ex aqua, ac cribro traijciantur: dein adijce
Florum Chamæmeli pulueriſatorum,
Seminis Aniſi ana ℥.j.

A Farinæ Lini vel Fœnigræci ℥.ij.
Adipis anſerini,
Olei violacei vel chamæmelini ana ℥ ij.
Coquantur in malagma. Emollit dura ac ſimul [illegible]it. *Heurnius.*

DE CATAPLASMATIS conſolidantibus.

Cataplaſma inſigne, contra quemuis ictum, quo vſus eſt Chriſtiernus rex Daniæ.

℞. Ceræ ℥.iii.ß.
Colophoniæ ſeu picis græcæ,
Pinguedinis Thymalli piſcis,
Mumiæ ana ℥.j.ß.
Myrrhæ ℥.j. Mini ℥.ß.
Corallii albi ʒ.iij.
Thuris, Maſticis ana ℥.j.
Caphuræ ℥.ß.

C Fiat cataplaſma ſecundùm artem. Quibuslibet etiam vulneribus, ſiue cæſim gladio ſecante, ſiue punctim mucrone ſint inflicta, hoc cataplaſma rectè adhiberi poteſt. *Ranzouius.*

Cataplaſma præſtantiſsimum.

℞. Galbani, Ammoniaci, Opopanacis,
Bdellij, Ceræ ana q.ſ.
Olei communis ℔.ij.
Spumæ argenti ℔.j.
Olei laurini ℥ ß.
Myrrhæ, Thuris, Maſticis,
Ariſtolochiæ ana q.ſ.
Terræ Cadmiæ ſiue lap. calaminaris præpar.
Caphuræ ℥.ß. (℥.j.
Terebinthinæ ℥ j.

Redige in puluerem, quem fac igni excandeſcere, & quicquid diſſoluendum eſt, diſſolue & in morem cataplaſmatis forma. Valet contra quēuis ictum, & ad vulnera à tormentorum globulis illata mirabilem curandi vim habet. *A quodam chirurgo.*

DE CATAPLASMATIS abſtergentibus.

Cataplaſma detergens.

℞. Parietariæ M j.
Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Sambuci an. P.ij.
Fiat decoctio: in decoctione incorpora
F Farinæ Fabarum, Farinæ Hordei, vel
Furfuris macri ana ℔. ß.
Olei Chamomillæ,
Olei Amygdal. amararum ana ℥.ij.
Pinguedinis gallinæ ℥.j

Fiat cataplaſma, permiſcendo fæcem decoctionis. *Rondeletius.*

DE CATAPLASMATIS concoquentibus.

Cataplaſma concoquens.

℞. Rad. Biſmaluæ ℔.ß.
Rad Maluæ M.j.
Panis candidi ℔.j.

Fiat decoctio: contundantur, & per cribrū tranſmittantur, fiatq; cataplaſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Farinæ Tritici ℔ j. Sapæ ℥.iij.
Fiat decoctio. cui adde Vitell. ouorum num iij.
Fiat cataplaſma. *Idem.*

B *Cataplaſma ad maturandos tumores inguinum, &c.*

℞. Medullæ panis ℥.j.
Vuarum paſſarum ſine acinis ℥.j.
Butyri recentis, Axungiæ ana ℥.vj.
Fermenti ʒ.v.
Lactis vaccini ℥.ij. Croci ℈.j.

Fiat cataplaſma quo bis quotidie vtendum. *Andernacus.*

Cataplaſma ſuppuratorium.

℞. Farinæ Fabarum, Farinæ Tritici ana ℥.j.
Farinæ ſem. Lini,
Farinæ Fœnigræci ana ʒ.vj.
Ficuum contuſarum ℥.j.ß.
Axungiæ veteris ℥.ij.
Croci ℈.j.
Vitell. ouorum num. ij.
Fiat cataplaſma. *Andernacus.*

Cataplaſma concoquens & maturans.

℞. Radicum Althææ vel Maluæ ℔.ß.
D Foliorum Maluæ M.j
Panis candidi ℔.j.
Fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma concoquens & maturans bubones peſtiferos.

℞. Herbarum Maluæ, violariæ ana M.iv.
Radic. Liliorum alb. Althææ, Ceparū ana ℥.vj.
Sem. Lini ℥.v.
Fœnigræci ℥.iij.
Florum Chamemæli, Meliloti ana M.ij.

E Omniū fiat decoctio & reſidentia expreſſa piſtetur & per cribrum cernatur: deinde addatur
Farinæ Lini & Tritici ana ℔.j.
Fermenti ℔ ß.
Cantharidum ℥.ß.
Axungiæ porci ℔.j.
Olei Liliorum ℥.iij.
Miſce. Fiat Cataplaſma. *Iohan. Bauhinus Iunior.*

Aliud.

℞. Cepas coctas ſub cineribus num.iv.
Fermenti ℥.vj.
Axungiæ porcinæ ℥.ij.
Croci ʒ.ß. Cantharidum ℥. ij.
Olei ſcorpionum parum.
Miſce fiat Cataplaſma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS diſcutientibus.

Cataplaſma diſcutiens.

℞. Parietariæ M.j.
Florum Chamomillæ,

Meliloti, Sambuci ana P.ij.
Farinæ Fabarum, Hordei ana ℔.ß.
Olei Chamomillæ,
Amygd. amaratum ana ℥.ij.
Adipis gallinæ ℥.j.
Fiat cataplaſma.

Cataplaſma ad hydropem.

℞. Stercoris bouini ℔.j.
Stercoris caprini ℥.iij.
Aniſi Fœniculi, Carui ana ℥.ß.
Fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Sulphuris viui ℥.ij.
Cumini ℥.j.
Sem. Apij, Petroſelini ana ℥.ß.
Cum excrementis cochlearum fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad anginam.

℞. Stercoris Hirundinum, vel,
Gallinarum, vel Canis ℥.iv.
Farinæ Fabarum ℥.ij.
Olei Liliorum, Chamomillæ ana ℥.iij.
Butyri recentis ℥.ij.
Fiat cataplaſma. *Idem.*

Aliud.

℞. Vnguenti Dialtheæ, vel,
Oeſypi ℥.iv.
Stercoris Hirundinum, vel
Gallinarum ℥.vj
Miſce, & fiat cataplaſma *Rondeletius.*

Cataplaſma ad augeſcentem inflammationem.

℞. Roſarum rubrarum P. ij.
Chamomillæ, Meliloti ana ℥.ß.
Semperuiui, Cucurbitæ,
Lactucæ, Parietariæ ana M.j.
Cort. Mali punici, Rhus ana ℥.ß.
Farinæ Hordei P. ij.
Ex aqua decoquantur omnia, ad cataplaſmatis ſpiſſitudinem. *Andernacus.*

Cataplaſma ad inflammationem in ſtatu.

℞. Lapathi, Parietariæ, Chamæmeli,
Meliloti ana M.ß.
Roſatum P.j.
Palmularum num x.
Farinæ Hordei P.ij.
Contuſa decoquantur in aqua ad ſpiſſitudinem cataplaſmatis. *Idem.*

Cataplaſma ad inflammationem in declinatione.

℞. Altheæ, Maluæ ana M.j.
Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Roſarum ana P.j.
Rad. Liliorum alb. item Altheæ ana ℥.j.
Sem. Lini Fœnigræci ana ℥.ß.
Ficus pingues num.x.
Furfurum farinæ triticeæ P ij.

A Contuſa decoquantur in aqua ad craſſitiem: deinde adduo
Olei Chamæmelini, Adipis ſuilli ana ℥.j.ß.
Andernacus.

Cataplaſma ad parotidas ex frigore.

℞. Farinæ Fœnigræci ℥ iv.
Farinæ ſem Lini, farinæ Erui ana ℥ j.ß.
Decoquantur ex vino tenui & calido, ad mediocrem ſpiſſitudinem. deinde addantur
B Olei Nardini modicum: & Olei Cyprini parum, ſi hyems eſt. *Idem.*

Aliud.

℞. Stercoris caprilli ℥.ij.
Decoquantur ex vino. mox adjiciatur oleum ex lilio, & mel cũ modica farina ſeminis lini *Idem.*

DE CATAPLASMATIS attrahentibus.

Cataplaſma attractorium.

C ℞. Flor. Chamomillæ P.j.ß.
Farinæ ſem Lini,
Farinæ Fœnigræci ana ℥.ij.
Rad. Iridis puluerizatæ ℥. iij.
Stercoris columbini ℥ j.ß.
Adipis gallinæ ℥.ij.
Olei Liliorum, Chamæmeli ana ℥.j.ß.
Fiat cataplaſma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS dolorem mitigantibus.

D *Cataplaſma eupotiſton ad omnes dolores.*

Accipe furfures, ſapam & parum ſalis, adde flores Chamæmeli, fiat exigua ebullitio: præclarè omnes dolores ſedat. *Heurnius.*

Cataplaſma ad Contuſa.

℞. Rad. conſolidæ maioris & minoris ana ℥.iij.
E Chamæmeli, meliloti ana ℥.j
Croci ℈ j.
Farinæ fabarum ℥.ij.
Farinæ fœnugræci ℥.j.
Coque ex aqua & primo radices, adde Abſinthij & Cumini ana ℥. ß. præclarum eſt iſtud ad contuſa. *Idem.*

Cataplaſma ad dolores & inflammationes partium externarum.

F ℞. Rad. Altheæ ℥ iij.
Flor Chamomillæ, flor. Violarum pulueriz.
Furfuris ana P.j.
Maluæ cum rad. Violariæ, Branchæ Vrſinæ ana M.j.
Fiat decoctio in brodio pingui, vt veruecis: vel adde Axungiæ porci ℔.ß.
Contundantur omnia, & per cribrum tranſmittantur, & fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad dolores articulorum ex materia calida.

℞. Medullæ panis medij ℔.j.

Decoqua-

Decoquatur in lacte bubulo, è quo non ſit extra- A
ctum butyrum. q. ſ. Fiat cataplaſma. Ad magnam ſedationem doloris, oleum violatum ponendũ: ad maiorem, oleum hyoſcyami: ad maximũ, oleum mãdragoræ, addendo modicũ croci. *Idem.*

Aliud ex herbis.

℞. Solani, Violarum ana M.j.
Flor. Hyoſcyami M.j.
Flor. Violarum, Chamæmeli ana P.j.

Fiat decoctio in lacte, vel aqua. His cũ axungia porci contuſis & cribratis, crocique ℈.j. addito, B
fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma in dolore colico & nephritico.

℞. Stercoris bubuli ℔.ij.
Vini, Mellis ana parum.

Fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

℞. Stercoris Bouis ℔.j.
Stercoris Capræ ℥.iij. C
Sem. Aniſi, item Fœniculi, Carui ana ℥.ß.
Mellis parum.

Miſce, & fiat cataplaſma. *Idem.*

Cataplaſma ad dolorem oculorum.

℞. Pomorum acidorum num. iij.

Decoquãtur in aqua peculi roſarum, amotis ſeminibus & cortice, & duro quod ineſt: contundantur, & facto cataplaſmate applicetur frigidè ſupra palpebras. *Rondeletius.* D

Aliud, eiuſdem.

℞. Panis ſyncomiſti ℔.ß.
Temperetur in lacte, & parum coquatur, fiatque cataplaſma.

Aliud.

℞. Portulacæ M.ij.

Contuſa diligenter apponantur ſupra partem affectam. Eodem modo fieri poſſunt ex plantagine & ſolano. *Idem.* E

Cataplaſma ad dolorem ventriculi.

℞. Roſarum rubrarum P.ij.
Carnis Cotoniorum, Palmularum ana ℥.ß.
Abſinthij Pontici, Iunci rotundi ſicci,
Oenanthæ ana M.ß.
Polentæ ℥.ij.

Rurſus coquantur: poſtea adde
Maſticis ʒ.ij. Olei Melini ℥.ij.
Ex vino rubro incoquãtur: deinde addantur.

Fiat cataplaſma. *Andernacus.* F

Cataplaſma ad dolorem podagricum.

℞. Farinæ Hordei P.ij. vel
Caſſiæ fiſtularis ℥.ij.

Diluito oleo coſtino, vel ſucco, aquáue ſolani, aut plantaginis. *Andernacus.*

Aliud præſtantiſſimum, eiuſdem.

℞. Micæ panis ſecalini ℥.iij.

Macerato in lacte bubulo, & modicè coquito: deinde addito
Vitellorum ouorum num. ij.
Croci ℈.ij. Fiat cataplaſma.

Cataplaſma mitigatorium ad parotidas per initia.

℞. Farinæ Frumenti, vel farinæ Hordei, vel farinæ ſem. Lini P.ij.

Ex multa redigantur in cataplaſma. *Andernacus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Althææ, Chamæmeli ana M.j.

Decoquito, & iuri farinam hordeaceam inſtar P.ij. miſceto.

Aliud, eiuſdem.

℞. Cremoris Lini, item Fœnigræci ana ℥.ij.
Vitell. ouorum num. ij.
Butyri recentis ℥.j.ß.
Olei communis loti in aqua calente ℥.ij.

Mixta omnia membro dolenti admoueotur ſtatim.

Cataplaſma ad inflammationem.

℞. Succi Semperuiui ℔.j.
Vini craſſi acerbi ℔.ß.
Farinæ Hordei ℥.iij.
Corticis Mali granati, Sumach ana ℥.ß.

Miſce, & fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ſtupefaciens.

Ad ſenſum ſtupefaciendum ex pomis mandragoræ decoctis in lacte, vel folijs hyoſcyami eodem modo coctis fiat cataplaſma, addendo parum croci. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad oculos, refrigerans.

℞. Succi Semperuiui ℔.j.
Vini craſſi acerbi ℔.ß.
Farinæ Hordei ℥.iv.
Corticis Mali punici, Rhus ana ℥.ß.

Fiat cataplaſma. *Idem.*

Puls ad dolorem & tumorem rubrum oculorum.

℞. Micam panis albi, maceretur aliquot horis in aqua roſarum & lacte recẽti muliebri, mox in pultem vertatur, ac addatur medulla pomi toſti acidioris: ac adijce parum croci, quò flauedinem ducat. Fiat puls: quæ ſindone duplici, vel tenui linteo excepta, tepidè oculo dolenti imponatur. *Heurnius.*

Puls ad tumores maturandos.

Mica panis inijciatur lacti, vel decocto Chamæmelorum hinc in pultem vertitur, adijciatur vitello oui, oleo roſato, vel chamæmelino, aut ſimplici oleo. croci quid remiſcetur ac tumori imponitur: dolorẽ ſedat & coctionẽ promouet.

Interdum accipimus & mucilaginis ſeminis althææ, fœnigræci, lini libram: & lento igne dum coquuntur, inſpergitur hordei farina, & tandem oui vitelli crocus & butyrum, vel adeps & oleum adijciuntur. *Idem.*

Puls ad vermes.

Accipimus Abſinthium, contundimus ex aceto, & expreſſioni addimus fel bubulum, & farinam lupinorum: vmbilici regioobus inferimus. *Idem.*

De Ceratis, Sectio XXXI.

Ceratvm à cera nomen habet, & ex ſpeciebus paulò craſſioribus & oleis componitur, & cum cera aut reſina terebinthina, aut vtriuſq; ſimul in ſolidiorem conſiſtentiam coit Horum autem alia alterāt qualitate

- Prima. *Sic*
  - Calida
    - Ceratum *ſtomachale,*
    - Ceratum *Andromachi,*
    - Ceratum *de Euphorbio,*
    - Ceratum *Matricale, &c.*
  - Frigida
    - Ceratum *infrigidans,*
    - Ceratum *ſantalinum,*
    - Ceratum *è ceruſſa, &c.*
  - Sicca — Ceratum *Cerinæ,*
- Secunda. *Sic*
  - Emolliunt
    - Ceratum *diapente,*
    - Ceratum *Alexandri,*
    - Ceratum *è ſtyrace magiſtrale,*
    - Ceratum *Gratia Dei,*
    - Ceratum *oxycroceum,*
    - Ceratum *œſypatum, &c.*
  - Aſtringunt. *vt* — Sparadrappum *V. genu, &c.*
  - Conſolidant *& glutinant*
    - Ceratum *ex pelle arietina,*
    - Ceratum *e betonica,*
    - Ceratum *capitale,*
    - Ceratum *viride Macharionis,*
    - *Iſis ex Galeno,*
    - Diadictamnum *ſeu* Sacrum *Galeni, &c.*
  - Abſtergunt: *vt* — Ceratum *detergens vulnera & vlcera.*
  - Attrahunt: *vt* Ceratum *attrahens.*

DE CERATIS CAlidis.

Ceratum ſtomachale, Galeni.

℞. Roſarum rubrarum,
Maſticis ana ℥.xx.
Fol. Abſinthij ſiccorum ℥.xv.
Spicæ nardi Indicæ ℥.x.
Ceræ ℥.iv.
Olei Roſati ℔.j.ß.
Aquæ roſar. quantum ſufficit ad lauandum.
Vini veteris auſteri,
Succi Citoniorum ana q.ſ. ad lauandum.
Aceti parum.

Omnia tenuiſſimè terantur: cera & oleum igne lento liquentur, & aqua roſarum diu lauentur. liquentur iterum, & lauentur vino, ſucco & aceto: poſt miſce reliqua, & fiat ceratum. * Ventriculum & hepar roborat: horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat, *Meſues.*

Ceratum Andromachi.

℞. Styracis ℥.ß.
Maſticis ℥ 1.ß.
Folij, Spicæ nardi Indicæ ana ℥.iij.ß.
Euphorbij ℥.ij.

A Cinnamomi ℥.vj.
Ceræ albæ ℥.xx.
Olei Balanini ℥.iix.
Olei Balſami ℥ xv.

Fiat ceratum. * Ventriculum frigidum roborat, ne excrementa aliarum partium tam promptè recipiat. affectus neruorum & iuncturarum frigidos, vt duritiem, dolores, tumores, quos diſſoluit, ſi digeri ſunt habiles: aut coquit, aut ſuppurat, ſi maturari poſſunt. *Meſues.*

B

Ceratum de Euphorbio.

℞. Olei Cinnamomi, vel olei antiqui ℔.j.
Ceræ flauæ ℥.ij.
Euphorbij recentis ℥.j.

Fiat ceratum. * Pro parte conuulſa mirabile eſt. *Meſues.*

Ceratum Matricale.

℞. Galbani præparati (eius præparationem pete ex Cordo) ℥.j.ß.
C Myrrhæ rubeæ ℥.ij.
Bdellij ℥.j.
Matricariæ,
Artemiliæ ana ℥.ß.

Gummi diſſoluantur in aceto, & fiat ceratum *Auguſtam.*

DE CERATIS frigidis.

Ceratum infrigidans, Galeni.

℞. Ceræ albæ ℥.ij.
Olei Roſati Omphacini ℥ iij.

Conquaſſentur ſimul cum modico albi & clari aceti. Oleum verò omphacinum antequam roſas recipiat, ſæpius eſt lauandum cum aqua fontis gelidiſſima: deinde confice ſecundùm artem. * Refrigerat febres ardentes, calorem hepatis, & ſedat dolores capitis, circum tempora, ſuper hepar, & per ſpinam dorſi linitum. *Meſues.*

Ceratum ſantalinum.

℞. Roſarum ʒ.xij.
Santali rubri ʒ.x.
Santali albi, citrini ana ʒ.vj.
Boli Armeni ʒ.vij.
Spodii ℥.ß.
Caphuræ ʒ.ij.
Ceræ albæ ʒ.xxv.
Olei Roſati ℔.j.

Confice ſecundùm artem. * Phlegmonas & intemperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis, & partiū aliarū potentiſſimè extinguit. *Meſues.*

Ceratum è Ceruſſa.

℞. Ceruſſæ ℔ j ß.
Olei Roſati ℔ ij.
Ceræ candidæ ℥ iv.

Cera in oleo liquata, adde ceruſſam tenuiſſimè læuigatam, & ſemper agitando coquantur donec nigreſcant. * Sanat ambuſta, eryſipelata, ſcabiem ſiccam, & vlcera calida.

Ceratum Cerinæ, Creſiphontis.

℞. Ceræ citrinæ Terebinthinæ.
Olei anti[illegible] Salis nitri ana ℔.ß.
Aquæ communis ℥.iix

Diſſoluatur nitrum in aqua mortario impoſita ad perfectam colaturã poſtea ponatur ad ignē, ſemper agitando cum baculo, ad perfectam coctionem, fiant maſſæ in bona forma. * Exiccat mirificè humores omnium corporis partium, & præſertim ſcroti. *Galenus.*

DE CERATIS EMOLlientibus.

Ceratum diapente.

℞. Ceræ flauæ ℥.iij.
Styracis liquidi ʒ.iij.
Terebinthinæ ℥.j.
Muccaginis ichthyocollæ, vel
Gummi Hederæ,
Olei lini ana quantum ſufficit.

Miſce & fiat ceratum ſecundùm artem. * Spaſmum & neruorum iuncturarumq; tumores duros & nodoſos lenit.

Ceratum Alexandri.

℞. Comarum Abſinthii, Th[illegible]is ana ℥.x
Hammoniaci, Styracis calamitæ ana ʒ.xij.

A Spicæ nardi ℥ iij. Ceræ ℥.iv.
Olei Chamæmelini quantum ſufficit.

Hammoniacum & thus vino horis xxiv. macerentur: oleum & cera liquentur igne: reliqua trita & creta inſpergantur. * Ventriculum & ventrem reliquum inferiorem roborat, ab hisq; duritiem diſſipat. *Meſues*

Alterum eiuſdem.

℞. Caſtorii, Euphorbii.
Piperis longi, nigri, ana ℥.j.
Hammoniaci, Opopanacis,
Galliæ ana ℥ j.ß.
Medullę cruris Cerui, itē cruris Vaccæ an. ℥.ij.
Terebinthinæ ℥.vj.
Styracis liquidi ℥.j.
Adipis Gallinæ, item Anatis,
Anſeris, Porci ana ℥.j.ß.
Ceræ ℔. j.
Olei veteris, item Nardini, Irini, Laurini,
Chamæmelini, Leucoij lutei,
C Naphthici ana ℥. iix.
Olei Balſami ℥ iv.
Vini veteris q. ſ. ad macerandum.
Oeſypi ℥.iv.

* Valenter ſcirrhos diſſipat articulorum, & neruorum omnium, dolores & affectus diuturnos á frigido natos, & contractiones, & paralyſin, & torturam.

Ceratum è Styrace, magiſtrale.

℞. Styracis liquidi ℥.iv.
D Ceræ flauæ ℥ ij.
Thuris, Myrrhæ ana ℥. j.

Fiat ceratum ſecundùm artem. * Neruorū iuncturarumq; tumores duros lenit.

Ceratum Gratia Dei.

℞. Galbani, Opopanacis, Aeruginis, Thuris, Ariſtol. longæ, Maſtiches, Myrrhæ ana ℥.j
Hammoniaci ℥.j ʒ.ij.
Ceræ ℥ iix.
E Lithargyri, Olei communis ana ℥.xiix.
Bdellij ℥.ii.
Lapidis Calaminaris,
Lapidis Hæmatitis ana ℥.j.
Olei Abſinthij ℥.iv.
Terebinthinæ ℥.vj.

Fiat ceratum. * Mollit, tergit, glutinat.

Aliter, Nicolai.

℞. Terebinthinæ ℔.ß.
Reſinæ ℔. j.
F Ceræ albæ ℥. iv.
Maſticis ℥.j.
Verbenæ Betonicæ,
Pimpinellæ ana M j.

Herbæ piſtentur, & in vino albo odorato bulliant vſq; ad conſumptionem tertiæ partis, colentur, & deinde herbæ abijciantur, ac cera, reſina & ma[illegible]he cum colatura ponantur, & bulliant iterum, agitando donec optimè incorpo[illegible], & tunc deponantur ab igne, & addatur terebinthina, & totum agitetur bene cum ſpatula, & fiat emplaſtrum

Ceratum oxycroceum.

℞. Croci, Picis nigræ, Picis Græcæ,
Ceræ ana ℥. iv.
Terebinthinæ Galbani, Hammoniaci,
Myrrhæ, Thuris Maſtiches ana ℥. j. ʒ. iij.

Galbanum & hammoniacum in aceti ſufficienti quantitate diſſoluantur: coque dum diſſoluta ſint: cola, & ruſum coque, donec acetum in vaporem euanuerit, tunc adde picem, ceram, terebinthinã liquata: deinde maſtiches, thuris, myrrhæ puluerem tenuiſſimum, continenter miſcendo, donec percocta ſint ad cerati craſſitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende: poſtremò crocum in tenuiſſimum puluerem redactum admiſce: fiat ceratum * Prodeſt oſſibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affliguntur: duritiem deniq; omnem emollit & diſcutit. *Nicolaus.*

Ceratum œſypatum, Galeni.

℞. Ceræ flauæ ℥. iij.
Olei Chamæmelini, Irini an ℥. vj.
Maſticis ℥ j.
Spicæ nardi ʒ. ij. ß.
Croci ʒ. j. ß.
Terebinthinæ ℥. j.
Reſinæ ℥. ß.
Oeſypi ʒ. xxc.

* Emollit & digerit tumores duros hepatis, ſplenis, vteri, neruorum, iuncturarum, & aliarum partium eſtq; anodynum. *Meſues.*

Ceratum œſypi, Philagrij.

℞. Croci ʒ. v.
Bdellij, Maſticis, Hammoniaci,
Aloes, Styracis liquidi ana ʒ. vij.
Ceræ flauæ ℔. j.
Terebinthinæ ℥. j. ß.
Medullæ ceruis vaccæ, Adipis anſeris an. ʒ. xv.
Oeſypi humidæ ℔. j. ß.
Olei Nardini quantum ſufficit.

Bdellium, hammoniacum & aloe diſſoluantur in aqua, in qua fœnumgræcum & chamæmelum ſunt macerata: cum alijs miſceantur in vnguentum. * Poſt Philagrium addiderunt nonnulli

Succi Squillæ ℥ iij.
Seui vitulini ʒ. xv.
Thuris ℥. j.
Ceræ quartaria iij. ſeu ℥. ix.

* Ad eadem potens. *Meſues.*

Ceratum œſypatum, Pauli.

℞. Hammoniaci ʒ. x.
Bdellij ʒ v.
Styracis liquidi, vel Myrrhæ ſtactis ℥. ß.
Croci ʒ. j ß
Aloes, Maſtiches, Thuris ana ʒ. ij. ß.
Ceræ ʒ. iij
Seui Medullæ vituli ana ʒ. ij.
Oeſypi ʒ. xl.
Olei Irini quantum ſufficit

Confice ſecundum artem. * Idem pollet,

A DE CERATIS Aſtringentibus.

Sparadrappum Vigonis.

℞. Hordei, Myrtyllorum, olei Roſati ana ℥. ij.
Vnguenti populinei ℥. ij. ß.
Pinguedinis vituli, Pingued. Vaccinę an. ℔. ß
Axungiæ porci ℥. v.
Plantaginis, Solatri, Matriſſyluæ ana M. ij.
Vini granatorum ʒ. iix.

B Omnia ſimul piſtentur, & conquaſſentur, ac per diem naturalem permaneant: deinde bulliant ad conſumptionem vini: poſtremùm colentur: colaturæ adde ſequentia:

Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥. iij.
Minij Boli armeni, Terræ ſigillatæ ana ʒ. vj.

Bulliant iterum ac baculo agitentur. & cum cera alba quantum ſufficit, fiat Sparadrappum nigrum, addendo in fine coctura

Caphuræ ʒ ij.
C Terebinthinæ ℥. iij ß. Miſce.

Ceratum contra vomitum nimium puerorum.

℞. Olei Myrtini ʒ. ij.
Succi Omphacini ʒ. j ß.
Vini auſteri rubri ʒ. j.

Bulliant in duplici vaſe, ad conſumptionem vini, deinde adde

Maſticis, Myrrhæ, Acaciæ,
D Thuris ana ℈. ß.
Ceræ, Reſinæ ana quantum ſufficit.

Fiat ceratum molle. *Hieron. Mercurialis.*

DE CERATIS CONſolidantibus & glutinantibus.

Ceratum ex pelle arietina.

℞. Lithargyri, Lapidis Hæmatitis,
E Sanguinis Draconis, Boli Armeni,
Opij, Maſtiches, Hammoniaci, Mumiæ,
Galbani, Thuris, Coſti, Lumbricorũ ana ʒ ß
Picis nigræ, Græcę, ſeu Colophonię,
Cerę albæ, rubræ ana ʒ. j.
Rad Conſolidæ maioris, Minoris ana ʒ iij.
Roſarum rubrarum, Myrrhę,
Aloes ana G. xiix.
Succi Hypociſtidis, Gallarum immaturatum,
Balauſtiorum, Ariſtol rotundæ ana ʒ. vj.
F Viſci quercini, Terebinthinæ ana ʒ. [illegible]
Sanguinis hominis rufi ℥. ix

Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam integram cum omnibus pilis coques in aqua, donec ferè omnino diſſoluta ſit in lentorem q[illegible] dam: quem colabis. Huius colaturæ [illegible] immitte in vas nouum, in quo viſ[illegible] igni lento, rudicula ſemper agitando [illegible] de [illegible] os poſtea ceram, tere[illegible] & maſtichen [illegible] his liquatis adde [illegible] ta, & coque ad cerati craſſitiem: poſtremo [illegible] quæ terenda ſunt probè trita. probe [illegible]

confice magdalias. * Magnæ eſt efficaciæ in ru- pi[illegible]s. *Arnold. Villanou.*

Ceratum è betonica.

℞. Terebinthinæ, Reſinæ pini,
Ceræ flauæ ana ℥ iv.
Betonicæ puluerat[æ] ℥ j.
Maſt[i]c[hes], Thuris ana ℥. ß.
Mumiæ ʒ. j.
Miſce, fiat malagma. * Ad capitis vulnera vtile eſt. *Carpen[us].*

Ceratum capitale.

℞. Terebinthinæ, in vino maluatico ſæpius
Reſinæ pini, (lotæ,
Ceræ albæ ana ℥. iij.
Mumiæ ℥ j ß.
Terebinthina, reſina, & cera liquatis, adde mumiam læuiſſime tritam: coque igni, ſemper mouendo, deinde iniice in vas argenteum, aliud ue terſum, in quo habeas aceti roſati è vino maluatico ℔ iv. Macerentur horis xxiv deinde manu exprime donec acetum ſit excolatum: repone vaſe vitreo. *Ca[r]penſis.*

Ceratum viride, Machaeronis.

℞. Ol[ei] Roſati, Omphacini ℥. vj
Ariſtolochiæ, Galbani, Opopanacis,
Hammoniaci, Aeruginis,
Myrrhæ Indi[cæ] ana ℥. j.
Terebinthinæ ℥ vij ß. Ceræ tantundem.
Fiat ceratum. * Ad omnia recentia vulnera prodeſt, conglutinat, & phlegmonem arcet, vbi contuſio fuerit: rabioſi canis morſum curat: item ad aurium naturalium que & narium vlcera facit. in oſſibus denudatis carnem producit. *Galenus.*

Iſis ex Galeno.

℞. Ceræ albæ ʒ ſ.
Terebinthinæ ʒ. c.
Squamæ æris, Aeruginis, Ariſtolochiæ,
Th[ur]is, Salis Hammoniaci,
Ammoniacæ guttæ, Aeris vſti ana ℥. ß.
Aluminis vſti ʒ. ij.
Myrrhæ, Aloes, Galbani ana ʒ. vj.
Olei veteris ℥. v.
Coquuntur, deinde ſubigantur manibus aceto fortiſsimo, ac fiant magdaleones, quos in aceto ſepones diebus decem.
Alij addunt radices dracontij ℥. ß.

Diad. Ctamnum ſeu ſacrum Galeni.

℞. Olei veteris ℔. ij. ß
Lithargyri ℔. j. ℥. ß. Aeruginis ℥. j.
Squamæ æris ʒ. vj.
Colophoniæ ℥ vj ʒ. ij.
Pol[l]in[is] thuris ℥. ß.
Hammoniaci ℥. ij.
Aeris vſti ℥ j.
Diphrygis, Gentianæ ana ʒ. vj.
Propoleos, Aloes ana ℥ j.
Galbani ℥ j ß.
Ariſtolochiæ rotundæ,
Dictamni Cretenſis ana ℥. j. ʒ. ij.
Ceræ ʒ. xxv.

A Confice in hunc modum. Lithargyrum cum oleo mixto coques tantiſper dum probè coierint, cótinenter agitando, & additis ærugine, & ſquama æris, ferueant aliquantulum: exime igni, & dum adhuc bulliunt immitte reſinam, & Hammoniacum in aceto diſſoluta, & eo vſque mouebis, donec deferbuerint, tum ceram, & æs vſtum immitte. Ruſus coquantur igne, & cum non inficient manus exime, & adde reliqua tenuiſſimè trita, probè moueto, & confice mag-
B dalcones.

Ceratum, fracturis omnibus cum vulnere oportuniſsimum, præſertim brachiorum, & tibiarum.

℞. Reſinæ, Ceræ ana ℔. j.
Pulu. cort. Tiliæ ℥. iij.
Succi Geranij ℥. iv.
Coquantur ad ceroti conſiſtentiam, quod ſuper linteo prius oxyrhodine madefacto, apponatur
C vulneri cum fractura. *Quercetanus.*

Aliud, quo ipſe ſemper vtor.

℞. Gummi, rad. Conſol. maior.
Viſci pomorum, Viſci populi ana ℥. iv.
Succi Geranij ℥. vj.
Lapidis ſabuloſi Rhenenſ. vel
Argillæ rubræ, aut Boli Armeni ℥. iij.
Pulu. cort. Tiliæ ℥. ij.
Vitellos ouorum num. xx.
D Terebinthinæ ℔. ß.
Olei Lumbricorum ℥. iij.
Coquantur omnia bene permixta, vſque ad ceroti conſiſtentiam. * Aptiſſimum eſt remedium ad vulnera fracturis complicata, atque ad arcendos dolores, inflammationes, aliaq; ſymptomata *Idem.*

DE CERATIS ABſtergentibus.

E

Ceratum detergens vulnera, & vlcera.

℞. Maſſæ emplaſtri Diachalciteos ℥. vj
Olei viſci pomorum q. ſ. vt fiat cerati inſtar quod vulneri ſuperponatur. *Quercetanus.*

Ceratum contra vermes.

℞. Myrrhæ, Aloes ana ʒ. j.
F Pulu. Scordij, ſem Abſinthij,
Sem. Citri ana ℈. ß.
Ceræ Reſinæ ana quantum ſufficit.
Fiat ceratum. *Hieron. Mercurialis.*

Ceratum ad gangrænas.

℞. Ceræ, Picis naualis ana ℥. ij.
Liquoris my[rr]hæ ℥. j.
Colophoniæ ℥ j ß
Olei frumenti, olei Ouorum ana ℥. ß.
Miſce, & fiat ceratum ſ. a. quo vtendum, ſcarificata [pri]us parte affecta. *Quercetanus.*

DE CERATIS ATtrahentibus.

Ceratum attrahens.

℞. Ammoniaci,
Bdellij in aceto roſ. diſſol. ana ℥.ij.
Galbani ℥.ß.
Mumiæ, Thuris, Maſticis ana ʒ.iij.
Caphuræ ʒ ij.
Coralli vtriuſque, Magnetis præparati,
A Aſphalti, Carabis ana ℥.ß.
Rad. Ariſtolochiæ, rad Serpentariæ,
Rad. Arundinis ana ʒ.ij ß.
Ceræ, Picis naualis ana ℥.iij.
Alabaſtri ʒ.iij. Olei Terebinthinæ,
Olei ouorum ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat cerati inſtar. * Hoc medicamentum rectè præparatum tum venenum elicit ex vulneribus, tum glandem, ferri, oſſium, lignorum, & veſtium fragmenta ad ſe pertrahit. *Quercet.*

De Dropacibus, Sectio XXXII.

DROPAX Latinis Picatio, à pice vocata eſt, qui membra externa omnia extenuata, reſoluta, frigida & humida oblini ſolent.

Dropax ſimplex.

℞ Picis quantum ſufficit.
Olei communis, vel Terebinthinæ parum.

Liquentur ſimul, & fiat dropax. * In extenuatis commodiſſimum eſt. Calefacit & humectat, ſanguinemq; ad partes membrorum emaciatas attrahit, reficitq;. Quinetiam iis, qui cibum ſolent reuomere & cruditatem experiri: item cœliacis, & alijs alimentum non ſentientibus conuenit.

B *Dropax compoſitus.*

℞. Picis, Ceræ, Colophoniæ ana ℥.iij.
Nitri ℥.j.ß.
Bituminis ℥.j.
Sulphuris viui ʒ iij.
Piperis, Euphorbij, Adarcæ ana ʒ.ij.
Cantharidum ʒ ß.
Olei Cyperini ℥.j.

Fiat dropax. * Diuturnis vitijs conuenit, & ante ſinapiſmum corpus præparat: poſt illum autem morbi reliquias diſcutit.

Aetius.

De Sinapiſmis, Sectio XXXIII.

SINAPISMVS nihil aliud eſt, quàm cataplaſma, aut emplaſtrum ex ſinapi confectũ: qualia ſunt rubificantia, &c.

Sinapiſmus Aetij.

Ficus pingues in aqua tepida pridie macerentur in ſequenti die valenter expreſſæ, læuigentur curioſiùs: deinde acre ſinapi priuatim teratur, interq; terẽdum paululum ex diluto illarum affundatur, quò commodiùs hoc teri poſſit, ſic tamen, vt non aquoſum fiat: poſtea vtraq; ſeorſim in maſſas redigãtur, & inter ſe commiſceantur, prout vſus requirer Nam ſi valentem ſinapiſmum inducere voluerimus, duas partes ſinapis cum vna ficuum temperabimus: ſin imbecillem, vnam ficuum cum duabus ſinapis miſcebimus: ſi mediocrem, æquales vtriuſq; portiones com-

C mittemus. In delicato & tenero corpore, externoq; affectu, panis vice caricarum ſinapi admiſceri poteſt, aut id prius in aceto macerari. nam hoc illius efficaciam imminuit. * Omnibus diuturnis affectibus prodeſt, vt comitiali, vertigini, cephalææ, hemicraniæ, arthritidi, coxæq; dolori, & alijs, qui ex frigidiore materia prouениunt.

Sinapiſmus alius.

℞. Olei Coſtini ℥.j.
Olei è Caſtorio,
D Olei Euphorbij ana ʒ.j.ß.
Sinapis ʒ.ij. Caſtorei ʒ.j.
Euphorbij ℈.j.
Sagapeni ʒ.j.ß. Aceti ʒ.j.ß.

Cum cera quantum ſatis eſt ad emplaſtri conſiſtentiam. *Fuchſius.*

De Ceris tingendis ſeu colorandis, Sectio XXXIV.

Cera alba quomodo fiat.

℞ Ceræ quantum ſatis eſt.
Aquæ claræ part.ij.

Miſceantur duo hæc, & calefiat aqua ad ignem clarum, vſquequò cera ſit liquefacta: deinde paululum permittatur quieſcere, donec tota cera natet ſuper faciẽ aquæ deinde accipe vas aliquod vitreatum, cuius pars exterior ſit lenis, madefac id in aqua frigida: deinde infundatur ſere me-

E dietas eius in cera liquefacta, & extrahe cum cera, quæ ibi adhæret, & permitte ceram illam infrigidari: deinde ſepara eam a vaſe, & tantũ hoc facias, quoad tota cera ab aqua fuerit extracta: deinde dictam ceram taliter formatam, ſoli exponas & rori in mẽſe Maij, & illam ſæpe voluas, & tandiu permittatur, donec fiat alba, vt ceruſſa. Sunt qui ceram dealbant tribus diebus, ſeruando prædictum modum. Verum id faciunt Iulio menſe.

menſe, quando ſol eſt in maiori calore. Et quia cera facile a ſolis calore liqueſcit, aqua munda frigida bis in die aſpergenda eſt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Modus alius dealbandi ceram.

℞. Ceræ quantum volueris.
Aquæ claræ part. ij.

Bulliant ſimul, & coquantur, donec nigreſcat aqua. Et tūc proiice aquam illam, & pone aliam, & ita ſæpe fiat, donec fiat alba. deinde collige ceram, & reſerua. *Idem.*

Cera flaua quomodo fiat.

℞. Ceræ flauæ ℔.j.
Terebinthinæ puræ ℥.iij.

Liquentur ſimul ſupra carbones. Quidam addunt puluerem curcumæ. quod non opus eſt, ſi cera cruda per ſeſe elegans ſumatur. *Colonienſes.*

Cera rubra quomodo tingenda.

℞. Ceræ puræ ℔.j.
Terebinthinæ puræ ℥. iij. in æſtate: in hyeme verò ℥.iv.
Cinnabaris ſuper lapidem pictorū bene triti,
Olei communis ana ℥.j.

C Liquefiant cera & terebinthina, ad ignem: deinde remoueantur, & poſt aliqualem infrigidationem addatur oleum & cinnaberis ſimul trita, bene

A neque ſimul miſceantur, & in formulas ſculptas fundatur. Quidam minium ponunt, quod tamen non ita eleganter tingit, ſed minore quantitate. alij vtrumque. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera viridis quomodo fiat.

℞. Ceræ nouæ ℔.j.
Viridis æris triti ℥.j.
Olei oliuarum ℥.j.
Terebinthinæ ℥.iij.

B Liquefiat cera & terebinthina, & poſt aliqualem infrigidationem, addatur viride æris, & oleum, & bene miſceantur: deinde fundatur in formulas ſculptas, & madida ſpongia humectatas. Sed prius ſpuma auferatur candente carbone, vel cerea candela ardente admota. ita enim abſumitur ſpuma. Cauendum autem, ne vel carbo in ceram incidat, vel cinere cera inficiatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera nigra quomodo facienda.

℞. Ceræ nouæ ℔.j.
Terebinthinæ ℥ iv.
Terræ nigræ tritæ,
Olei communis ana ℥.j.

Liquefiat cera & terebinthina, & poſt aliqualem infrigidationem addantur terra nigra, & oleum, & fiat vt ſupra. *Theſaurus Aromatariorum.*

De Salibus, Sectio XXXV.

SALIUM alia
- Purgant *per*
  - Tuſſim: *vt*
    - Sal *Hypericonis,*
    - Sal *Polipodij, &c.*
  - Aluum: *vt* — Sal *Catharticum.*
  - Vrinam: *vt*
    - Sal *Chamomillæ,*
    - Sal *Abſinthij,*
    - Sal *Gentianæ,*
    - Sal *Graciolæ,*
    - Sal *Ononidis,*
    - Sal *Geniſtæ,*
    - Sal *ſtipitum fabarum,*
    - Sal *Iuniperinum, &c.*
  - Vterum: *vt*
    - Sal *Artemiſiæ,*
    - Sal *Meliſſæ,*
    - Sal *Chelidonij, &c.*
  - Sudorem: *vt* — Sal *ligni Guaiaci, &c.*
- Dolorem *ſedant*
  - Sal *ſanguinis humani,*
  - Sal *ſanguinis Ceruini,*
  - Sal *ſanguinis Hircini, &c.*
- Detergunt: *vt*
  - Sal *vrinæ,*
  - Sal *mellis,*
  - Sal *aceti, &c.*
- Erodunt: *vt* — Sal *Alkali.*

DE SALIBVS PVRGANtibus per tuſſim.

Sal Hypericonis.

Hypericonis plantam ſiccam in cinerem redige ſuper foco: cinerem proiice in aquam feruentem & decoquantur, & partes terreſtres ad fundum deſcendunt. Poſtea aqua in cucurbita in Balneo Mariæ conſumatur, & remanebit in fundo eius ſal quem exicca bene. * In pleuritide probatiſſimum eſt. Datur patienti in vino calido, quantũ dimidio cortice nucis auellanæ contineri poteſt. *Euonymus.*

Sal Polypodij.

℞. Polypodij quantum ſufficit.

Extrahatur eorum aqua per balneum Mariæ: fæces reliquæ in fundo calcinantur in furno reuerberationis. cum aqua propria fiat filtratio calcis ſæpiſſime: aqua filtrata ponatur in pelui ad ſolem, vel cinerem calidum, vt aquoſitas exhalet, & ſal remaneat. * Pleuritidi prodeſt. *Idem.*

DE SALIBVS PVRGANtibus per aluum.

Sal Catharticum.

℞. Salis Armoniaci ℥.j.ß.
Diagridij, Euphorbij ana ʒ.ij.
Piperis, Cymini, Zingiberis, Marathri,
Aniſi, ſem. Apij, Ameos, Leuiſtici,
Petroſelini, Cardamomi ana ℥ ij.

Fiat puluis, de quo detur manè cum vino calido quaſi ℥.iij. * Purgat caput, & caliginem oculorum, tollit dolorem aurium, paralyticos curat. *Arnold. Villanouanus.*

Sal Marcelli.

℞. Salis Armoniaci ℥ iv.
Coſti ℥.iij.
Piperis nigri ℥ j ʒ ij
Cymini, Zingiberis, Piperis albi,
Marathri, Cinnamomi electi ana ℥.j.
Caryophyllorum, Galangæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ʒ.j G.v.
Hyſſopi, Thymi, Origani,
Carui, Aniſi, ſem. Apij, Petroſelini,
Leuiſtici ana ʒ.iij.

Omnia puluerizentur, & de iſto puluere vtatur in prandio loco ſalis, & ſi volueris facere laxatiuum, adde doſi ipſius ℈.ij. diagridij, & da manè cum mulſa, vel vino ℥ j. * Expertum ad omnes humores capitis frigidos, phlegma de cerebro educit: hydropicis, ſciaticis, & arteticis mirè ſubuenit.

DE SALIBVS PVRgantibus per vrinam.

Sal Chamomillæ.

℞. Chamomillæ quantum ſatis eſt.

Exure in foco ab omni ſorde ſcopis mundato (aliqui prius inſolant, alij in vmbra deſiccant.)

A Modus vſtionis eſt, quouſque ambuſta in quodam velut pane cohæreat: tc... ſi vltra propè diaris vrendo vſque ad incinerationem, in maiorem ſalis menſuram conſequeris. Poſtea in fictili plumbato aquam huic pani vel cineri claram, limpidamq; ſuperfunde & igni, vt aliquot horis efferueſcat, admoue, demum effunde in aliud vas, vbi reſideat, fæcibus relictis: tandem tranſige per pannum lineum, & quod ita ſtactum erit, igne redde lento paucorum carbonum, quo

B exhalet aqua, ſal in fundo ſubſideat * Difficultati vrinæ prodeſt, ſi pugillus vnus ex vino calido exhibeatur. *Leo Suauius.*

Sal Abſinthij.

℞. Abſinthij recentis quantum ſufficit.

Tere, deſtilla aquam per alembicum, calcina fæces vaſe clauſo igne mediocri, quouſque in cinerem ſiccum vertantur. Sitque ignis moderatio, ne materia priuetur propria & radicali humiditate,

C quæ non poſſet amplius niſi vitrificationem dare fuſionem. Redde aquam fæci terræ, & inhuma in fimo vel balneo aliquot dies, effunde cautè, ne fæces turbentur, deinde filtra, poſtremo euapora filtrationem. * Omnibus ferè morbis exhibetur vtiliter, præſertim in peſte. Aquam inter cutem educit: vrinam mouet. ventriculum corroborat. *Idem.*

Sal Gentianæ.

Sal Gentianæ eodem modo, quo abſinthij, fit.

D * Febribus omnibus conducit: viſcerum obſtructiones aperit, expurgat: vrinã & menſes mouet.

Sal Graciolæ.

℞. Graciolæ quantum ſufficit.

Exure in foco, vel in fictili obturato longo & validiſſimo igni, donec in cinerem albiſſimum redigatur. Poſtea in aqua pluuia vel ſtillatitia fac efferueſcat in vaſe vitreo, locato in fictili cinerũ pleno, & efferueſcat vſque ad conſumptionem

E quartæ partis aquę. Deinde ſubſidat aliquo tempore, effundatur in vas aliud vitreum amplum, in quod immittas linguas filtri noui purique, per quas aſcendet aqua clara ſalſa, deſcendetq; in alia vaſa recipientia. Vbi ceſſauerit filtratio, euapora illam igne ſuaui in vaſe vitreo, & ſal reſtabit in fundo clarum ſinceru mque * Hydropi medetur. *Idem.*

Sal Ononidis.

Sal Ononidis eodem modo fit, quo graciolæ

F ſal, vel Abſinthij, vel Chamomillæ. * Calculos cõminuit, expellit, vrinæq; difficultati ſuccurrit.

Sal Geniſtæ.

Sal Geniſtæ fit, vt Chamomillæ vel Abſinthij. * Calculos frangit, expellit & vrinam mouet.

Sal ſtipitum fabarum.

Sal ſtipitum fabarum conficitur, vt chamomillæ * Vrinæ difficultati ſuccurrit calculos frangit, expellitq;.

Sal e baccis & lignis iuniperi.

℞. Virgulta iuniperi arida, vna cum ſuis baccis in

cis, in magna quantitate, & in cinerem combure A exactiſſimè. Cum hoc cinere fiat lixiuium cũ aqua medioeriter calida: aut poteſt in vaſe ligneo cinis eum aqua relinqui, vt ſubſideat, ac poſtea aqua ſeorſim effundi, & cinis eum aqua turbida ſeparari. His aqua alia affundenda, idque aliquoties, quoad nullus ſapor lixiuij in aquã deponatur, ac poſtea aqua decoctione conſumenda, ad exiccationem materiæ, & eiuſdem albedinem. Odore refert Boracem & vtinam acris eſt, & penetrans. *Geſnerus.*

DE SALIBVS PVRgantibus per vterum.

Sal Artemiſiæ.

Sal Artemiſię fit vt Chamomillę. * Candidus & purus eſt, nec non, vt ſeuum, pinguis: menſes mouet: *Euonymus.*

Sal Meliſſæ.

Sal Meliſſę paratur eodem modo, quo Abſinthij ſal. * Menſes mouet, vterum expurgat: ſuffocationi vteri ſuccurrit.

Sal Chelidonij.

℞. Radices Chelidonij mundatas à terra ſine ablutione quantum volueris, tere diligenter in pila marmorea: pone in vaſe circulationis per diem naturalem, deſuper infunde aquam ardentem: poſtea ſine per noctem in balneo Marię ſtare: demum manè extrahe ſine vlla expreſſione. Poſtea fac vt ſeparetur (exuperet) aqua ardens deſtillando, vt moris eſt, & colligatur. Et cùm tota aqua ardens per balneum Mariæ fuerit reſoluta, in fundo vaſis remanebit puluis citrinus: quo vtere: pro qualibet doſi ℈.j. cum vino albo, loco & tempore neceſſario. * Menſes euocat. *Euonymus.*

DE SALIBVS PVRgantibus per ſudorem.

Sal ligni Guaiaci.

Sal ligni Guaiaci fit vt Hypericonis, vel Chamomillę vel Graciolæ. * Luem veneream curat.

Sal Theriacum.

℞. Viperas eodem tempore captas num. iij.
Salis Ammoniaci, vel communis Modium j.
Gentianæ conciſæ ℔.j.ß.
Ariſtolochiæ rotundæ ℔.j.ß.
Centaurij minoris ℔.ij.
Cardamomi, Marrubij ana ℔.ß.
Scordij montani, Chamædryos ana ℔.j.
Sem. Rutæ ℔.j.

Hæc omnia melle Attico commiſcebis. Harum rerum med[...]am portionem in ollam nouam, ex argilla confectam, conijce, poſtea Viperas quatuor viuas ſuper immitte, & cũ eis Scillas quinque recentes, con[...]ſas. in reliquum al[...]arum rerum dimidium, poſtrem[...] [...]tum n[...] diligenter inducito, vbi prius opercul[...] [...]npoſueris, quod foraminibus quatuor apertis, vt per eam vapor

[...]um quorundam Metallicorum [...]iane, Sectio

fu[...]
& valo[...]
iam peru[...]
tas moneo, [...]
ſectum hoc fumo[...]
actis, cùm fumus de[...]

[...]bur Antimonij.

flammam è foraminibu[...] [...]nium puluerizatũ cum optimè toſta cuncta iudica[...] [...]taro calcinato, aut cilam ab igne in locum, vbi per [...]a, per horæ vnius
B noctem frigeſcat: inde vaſe adaper[...] [...]ari affundentes exime, quibus contuſis atq; crib[...] apparebit [...]bulliant [...]rige-

Sem. Rutæ ſylueſtris ℥.ix.
Hyſſopi ℥.ix.
Sem Fœniculi ℥.vj.
Nardi Gallicæ,
Stachyos Scythicæ ana ℥.vj.
Petroſelini Macedonici ℥.iv.
Racemorum Amomi ℥.iij.
Origani Heracleontici ℥.ix.
C Sem. Hormini torrefacti ℥ iij.
Summitatum Thymi Attici ℥.ix.
Fol. Malabathri Indici ℥.iv.
Carnium baccarum Iuniperi Laconici ℔.ij.
Sem. Coriandri ℔.ß.
Piperis albi ℔.ij.
Piperis nigri ℔.ij.
Rad. Silphij ℥.x.
Zingiberis ℔.ij.
Rad. Satyrij ℔.ß.
D Pulegij montani ℔.ß.
Sem. Seſeleos ℥.vj.
Sem. Tordilij montani,
Mentæ ana ℥.vj.
Caſiæ optimæ ℥.ij.
Cinnamomi ℥.j.

Hæc vbi ſemel contudi, & excuſſi, denuò contundere, & excutere molior, quò ſepenumerò cribrata in tenuiſſimũ puluerem redigantur, quem in vaſis vitreis poſitum, nõ ſtatim, ſed a quadra E geſimo die vtendum trado. * Morbos enim infeſtantes curat, vitiliginem albam, lepram, impetiginem, & demum omnia ſub cute poſita reſoluit. Quamobrem magna pars eorum, qui ſalem hunc comedunt, pluſquam conſueuerant, ſudantes putridam materiam eijciunt: dentes pręterea purgat, & ipſos à putredine ſeruat, nec ero di permittit. membra laxa denſat, illuc que deſcendentem fluorem ſupprimit. *Galenus.*

F *Sal Abſinthij & Scabioſæ ſudoriferum.*

Abſinthium ſiccum & ſcabioſam combure, cineribus affunde aquam, coque ſeſquihoræ ſpatio: q[...] effuſa, iterum nouam aquam inſer, idq; toties dum inſipidam aquã demittãt. Hinc aquã depura per cilicium, vel inclinato vaſe effluat, & exhauriatur igne lento. Propinantur huius Salis G.x. ex aqua Bugloſſi, cum Vino albo, vel ex con ſe[...]a Borraginis. Idem faciunt G.xij. Salis Fraxini cum aqua Cardui benedicti, vel ſcabioſæ, *Heurnius.*

Meliloti, Sambuci ana P. j.
Farinæ Fabarum, Hordei ana ℔. ß.
Olei Chamomillæ,
Amygd. amararum ana ℥. ij.
Adipis gallinæ ℥. j.
Fiat cataplaſma.

Cataplaſma ad hydropem.

℞. Stercoris bouini ℔. j.
Sterroris caprini ℥. ij.
Aniſi Fœniculi, Carui ana ℥. ß.
Fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Sulphuris viui ℥. ij.
Cumini ℥. j
Sem. Apij, Petroſelini ana ℥. ß.
Cum excrementis cochlearum fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad anginam.

℞. Stercoris Hirundinum, vel,
Gallinarum, vel Canis ℥. iv.
Farinæ Fabarum ℥. ij.
Olei Liliorum, Chamomillæ ana ℥. iij.
Butyri recentis ℥. ij.
Fiat cataplaſma. *Idem.*

Aliud.

℞. Vnguenti Dialtheæ, vel,
Oeſypi ℥. iv.
Stercoris Hirundinum, vel
Gallinarum ℥. vj
Miſce, & fiat cataplaſma *Rondeletius.*

Cataplaſma ad augeſcentem inflammationem.

℞. Roſarum rubrarum P. ij.
Chamomillæ, Meliloti ana ℥. ß.
Semperuiui, Cucurbitæ,
Lactucæ, Parietariæ ana M. j.
Cort. Mali punici, Rhus ana ℥. ß.
Farinæ Hordei P. ij.
Ex aqua decoquantur omnia, ad cataplaſmatis ſpiſſitudinem. *Andernacus.*

Cataplaſma ad inflammationem in ſtatu.

℞. Lapathi, Parietariæ, Chamæmeli,
Meliloti ana M. ß.
Roſarum P. j.
Palmularum num. x.
Farinæ Hordei P. ij.
Contuſa decoquantur in aqua ad ſpiſſitudinem cataplaſmatis. *Idem.*

Cataplaſma ad inflammationem in declinatione.

℞. Altheæ, Maluæ ana M. j.
Flor. Chamomillæ, item Meliloti, Roſarum ana P. j.
Rad. Liliorum alb. item Altheæ ana ℥. j.
Sem. Lini Fœnigræci ana ℥. ß.
Ficus pingues num. x.
Furfurum farinæ triticeæ P ij.

A Contuſa decoquantur in aqua ad craſſitiem: deinde addito
Olei Chamæmeli, Adipis ſuilli ana ℥. j. ß.
Andernacus.

Cataplaſma ad parotidas ex frigore.

℞. Farinæ Fœnigræci ℥ ij.
Farinæ ſem. Lini, farinæ Erui ana ℥ j. ß.
Decoquatur ex vino tenui & calido, ad mediocrem ſpiſſitudinem. deinde addantur
B Olei Nardini modicum: & Olei Cyprini parum, ſi hyems eſt. *Idem.*

Aliud.

℞. Stercoris caprilli ℥. ij.
Decoquantur ex vino: mox adjciatur oleum ex lilio, & mel cũ modica farina ſeminis lini. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS attrahentibus.

Cataplaſma attractorium.

C ℞. Flor. Chamomillæ P. j. ß.
Farinæ ſem Lini,
Farinæ Fœnigræci ana ℥. ij.
Rad. Iridis puluerizatæ ℥. iij.
Stercoris columbini ℥ j. ß.
Adipis gallinæ ℥. ij.
Olei Liliorum, Chamæmeli ana ℥. j. ß.
Fiat cataplaſma. *Idem.*

DE CATAPLASMATIS dolorem mitigantibus.

D

Cataplaſma euporiſton ad omnes dolores.

Accipe furfures, ſapam & parum ſalis, adde flores Chamæmeli, fiat exigua ebullitio: præclarè omnes dolores ſedat. *Heurnius.*

Cataplaſma ad Contuſa.

℞. Rad. conſolidæ maioris & minoris ana ℥. iij.
E Chamæmeli, meliloti ana ℥. j
Croci ℈ j.
Farinæ fabarum ℥. ij.
Farinæ fœnugræci ℥. j.
Coque ex aqua & primo radices, adde Abſinthij & Cumini ana ℥. ß. præclarum eſt iſtud ad contuſa. *Idem.*

Cataplaſma ad dolores & inflammationes partium externarum.

F ℞. Rad. Altheæ ℥ iij.
Flor. Chamomillæ, flor. Violarum pulueriz. Furfuris ana P. j.
Maluæ cum rad. Violariæ, Branchæ Vrſinæ ana M. j.
Fiat decoctio in brodio pingui, vt veruecis: vel adde Axungiæ porci ℔. ß.
Contundantur omnia, & per cribrum tranſmittantur, & fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad dolores articulorum ex materia calida.

℞. Medullæ panis medij ℔. j.

Decoqua-

Decoquatur in lacte bubulo, è quo non ſit extra- A
ctum butyrum. q. ſ. Fiat cataplaſma. Ad magnam ſedationem doloris, oleum violatum ponendũ: ad maiorem, oleum hyoſcyami: ad maximũ, oleum mãdragoræ, addendo modicũ croci. *Idem.*

Aliud ex herbis.

℞. Solani, Violarum ana M. j.
Flor. Hyoſcyami M. ij.
Flor. Violarum, Chamæmeli ana P. j.

Fiat decoctio in lacte, vel aqua. His cũ axungia porci contuſis & cribratis, crocique ℈. j. addito, B
fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma in dolore colico & nephritico.

℞. Stercoris bubuli ℔. ij.
Vini, Mellis ana parum.

Fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Aliud fortius.

℞. Stercoris Bouis ℔. j.
Stercoris Capræ ℥. iij. C
Sem. Aniſi, item Fœniculi, Carui ana ℥. ß.
Mellis parum.

Miſce, & fiat cataplaſma. *Idem.*

Cataplaſma ad dolorem oculorum.

℞. Pomorum acidorum num. iij.

Decoquãtur in aqua poculi roſarum, amotis ſeminibus & cortice, & duro quod ineſt: contundantur, & facto cataplaſmate applicetur frigidè ſupra palpebras. *Rondeletius.* D

Aliud, eiuſdem.

℞. Panis ſyncomiſti ℔. ß.
Temperetur in lacte, & parum coquatur, fiatque cataplaſma.

Aliud.

℞. Portulacæ M. ij.

Contuſa diligenter apponantur ſupra partem affectam. Eodem modo fieri poſſunt ex plantagine & ſolano. *Idem.*

Cataplaſma ad dolorem ventriculi.

℞. Roſarum rubrarum P. ij.
Carnis Coroniorum, Palmularum ana ℥. ß.
Abſinthij Pontici, Iunci rotundi ſicci,
Oenanthæ ana M. ß.
Polentæ ℥. ij.

Rurſus coquantur: poſtea adde
Maſticis ʒ. ij. Olei Melini ℥. ij.
Ex vino rubro incoquãtur: deinde addantur.

Fiat cataplaſma. *Andernacus.*

Cataplaſma ad dolorem podagricum.

℞. Farinæ Hordei P. ij. vel
Caſſiæ fiſtularis ℥. ij.

Diluito oleo coſtino, vel ſucco, aquáue ſolani, aut plantaginis. *Andernacus.*

Aliud præſtantiſſimum, eiuſdem.

℞. Micæ panis ſecalini ℥. iij.

Macerato in lacte bubulo, & modicè coquito: deinde addito
Vitellorum ouorum num. ij.
Croci ℈. ij. Fiat cataplaſma.

Cataplaſma mitigatorium ad parotidas per initia.

℞. Farinæ Frumenti, vel farinæ Hordei, vel farinæ ſem. Lini P. ij.

Ex mulſa redigantur in cataplaſma. *Andernacus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Althææ, Chamæmeli ana M. j.

Decoquito, & iuri farinam hordeaceam inſtar P. ij. miſceto.

Aliud, eiuſdem.

℞. Cremoris Lini, item Fœnigræci ana ℥. ij.
Vitell. ouorum num. ij.
Butyri recentis ℥. j. ß
Olei communis loti in aqua calente ℥. ij.

Mixta omnia membro dolenti admoueantur ſtatim.

Cataplaſma ad inflammationem.

℞. Succi Semperuiui ℔. j.
Vini craſſi acerbi ℔. ß.
Farinæ Hordei ℥. iij.
Corticis Mali granati, Sumach ana ℥. ß.

Miſce, & fiat cataplaſma. *Rondeletius.*

Cataplaſma ſtupefaciens.

Ad ſenſum ſtupefaciendum ex pomis mandragoræ decoctis in lacte, vel folijs hyoſcyami eodem modo coctis fiat cataplaſma, addendo parum croci. *Rondeletius.*

Cataplaſma ad oculos, refrigerans.

℞. Succi Semperuiui ℔. j.
Vini craſſi acerbi ℔. ß.
Farinæ Hordei ℥. iv.
Corticis Mali punici, Rhus ana ℥. ß.

Fiat cataplaſma. *Idem.*

Puls ad dolorem & tumorem rubrum oculorum.

℞. Micam panis albi, maceretur aliquot horis in aqua roſarum & lacte recẽti muliebri, mox
E in pultem vertatur, ac addatur medulla pomi toſti acidioris: ac adiice parum croci, quò flauedinem ducat. Fiat puls. quæ ſindone duplici, vel tenui linteo excepta, tepidè oculo dolenti imponatur. *Heurnius.*

Puls ad tumores maturandos.

Mica panis inijciatur lacti, vel decocto Chamæmelorum hinc in pultem vertitur, adijciatur vitello oui. oleo roſato, vel chamæmelino, aut
F ſimplici oleo: croci quid remiſcetur ac tumori imponitur: dolorẽ ſedat & coctionẽ promouet.

Interdum accipimus & mucilaginis ſeminis althææ, fœnigræci, lini libram: & lento igne dum coquuntur, inſpergitur hordei farina, & tandem oui vitelli crocus & butyrum, vel adeps & oleum adijciuntur. *Idem.*

Puls ad vermes.

Accipimus Abſinthium, contundimus ex aceto, & expreſſioni addimus fel bubulum, & farinam lupinorum: vmbilici regionibus inſerimus. *Idem.*

De Ceratis, Sectio XXXI.

Ceratvm à cera nomen habet, & ex ſpeciebus paulò craſſioribus & oleis componitur, & cum cera aut reſina terebinthina, aut vtriuſq; ſimul in ſolidiorem conſiſtentiam coit Horum autem alia alterãt qualitate

- Prima. *Sic*
  - Calida
    - Ceratum *ſtomachale,*
    - Ceratum *Andromachi,*
    - Ceratum *de Euphorbio,*
    - Ceratum *Matricale, &c.*
  - Frigida
    - Ceratum *infrigidans,*
    - Ceratum *ſantalinum,*
    - Ceratum *è ceruſſa, &c.*
  - Sicca — Ceratum *Cerinæ,*
- Secunda. *Sic*
  - Emolliunt
    - Ceratum *diapente,*
    - Ceratum *Alexandri,*
    - Ceratum *è ſtyrace magiſtrale,*
    - Ceratum *Gratia Dei,*
    - Ceratum *oxycroceum,*
    - Ceratum *œſypatum, &c.*
  - Aſtringunt. *vt* — Sparadrappum *V. genu, &c.*
  - Conſolidant *& glutinant*
    - Ceratum *ex pelle arietina,*
    - Ceratum *e betonica,*
    - Ceratum *capitale,*
    - Ceratum *viride Macharionis,*
    - Iſis *ex Galeno,*
    - Diadictamnum *ſeu* Sacrum *Galeni, &c.*
  - Abſtergunt: *vt* — Ceratum *detergens vulnera & vlcera.*
  - Attrahunt: *vt* Ceratum *attrahens.*

DE CERATIS CALIDIS.

Ceratum ſtomachale, Galeni.

℞. Roſarum rubiarum,
Maſticis ana ℥ xx.
Fol. Abſinthij ſiccorum ℥.xv.
Spicæ nardi Indicæ ʒ.v.
Ceræ ℥.iv.
Olei Roſati ℔.j.ß.
Aquæ roſar. quantum ſufficit ad lauandum.
Vini veteris auſteri,
Succi Citoniorum ana q.ſ. ad lauandum.
Aceti parum.

Omnia tenuiſſimè terantur: cera & oleum igne lento liquentur, & aqua roſarum diu lauentur: liquentur iterum, & lauentur vino, ſucco & aceto: pòſt miſc reliqua, & fiat ceratum. * Ventriculum & hepar roborat: horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat, *Meſues*

Ceratum Andromachi.

℞. Styracis ℥ ß.
Maſticis ℥ 1.ß.
Folij, Spicæ nardi Indicæ ana ℥.iij.ß.
Euphorbij ʒ.iij.

A Cinnamomi ʒ.vj.
Ceræ albæ ʒ.xx.
Olei Balanini ℥.iix.
Olei Balſami ℥ xv.

Fiat ceratum. * Ventriculum frigidum roborat, ne excrementa aliarum partium tam promptè recipiat affectus neruorum & iuncturarum frigidos, vt duritiem, dolores, tumores, quos diſſoluit, ſi digeri ſunt habiles: aut coquit, aut ſuppurat, ſi maturari poſſunt. *Meſues.*

B

Ceratum de Euphorbio.

℞ Olei Cinnamomi, vel olei antiqui ℔.j.
Ceræ flauæ ℥.ij.
Euphorbij recentis ℥.j.

Fiat ceratum. * Pro parte conuulſa mirabile eſt. *Meſues.*

Ceratum Matricale.

℞. Galbani præparati (eius præparationem pete ex Cordo) ℥.j.ß.
C Myrrhæ rubeæ ʒ.ij.
Bdellij ʒ.j.
Matricariæ,
Artemiliæ ana ʒ.ß.

Gummi diſſoluantur in aceto, & fiat ceratum *Auguſtan.*

DF

DE CERATIS frigidis.

Ceratum infrigidans, Galeni.

℞. Ceræ albæ ℥.j.
Olei Roſati Omphacini ℥ iij.

Conquaſſentur ſimul cum modico albi & clari aceti. Oleum verò omphacinum antequam roſas recipiat, ſæpius eſt lauandum cum aqua fontis gelidiſſima: deinde confice ſecundùm artem. * Refrigerat febres ardentes, calorem hepatis, & ſedat dolores capitis, circum tempora, ſuper hepar, & per ſpinam dorſi linitum. *Meſues.*

Ceratum ſantalinum.

℞. Roſarum ʒ.xij.
Santali rubri ʒ.x.
Santali albi, citrini ana ʒ.vj.
Boli Armeni ʒ.vij.
Spodij ℥.ß.
Caphuræ ʒ. ij.
Ceræ albæ ʒ.xxx.
Olei Roſati ℔. j.

Confice ſecundùm artem. * Phlegmonas & intemperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis, & partiũ aliarũ potentiſſime extinguit. *Meſues.*

Ceratum è Ceruſſa.

℞. Ceruſſæ ℔ j ß.
Olei Roſati ℔ ij.
Ceræ candidæ ℥ iv.

Cera in oleo liquata, adde ceruſſam tenuiſſimè læuigatam & ſemper agitando coquantur donec nigreſcant. * Sanat ambuſta, eryſipelata, ſcabiem ſiccam, & vlcera calida.

Ceratum Cerinæ, Creſiphontis.

℞. Ceræ citrinæ Terebinthinæ,
Olei antiqui Sali nitri aua ℔.ß.
Aquæ communis ℥ nx

Diſſoluatur nitrum in aqua mortario impoſita ad perfectam colatura, poſtea ponatur ad ignẽ, ſemper agitando cum baculo, ad perfectam coctionem, fiant maſſæ in bona forma. * Exiccat mirificè humores omnium corporis partium, & præſertim ſcroti. *Galenus.*

DE CERATIS EMOLlientibus.

Ceratum diapente.

℞. Ceræ flauæ ℥.iij.
Styracis liquidi ʒ.iij.
Terebinthinæ ℥.j.
Muccaginis ichthyocollæ, vel
Gummi Hederæ,
Olei lini ana quantum ſufficit.

Miſce & fiat ceratum ſecundùm artem. * Spaſmum & neruorum iuncturarumq; tumores duros & nodoſos lenit.

Ceratum Alexandri.

℞. Comarum Abſinthij, Thuris ana ℥.x.
Hammoniaci, Styracis calamitæ ana ʒ. xij.

A Spicæ nardi ʒ iij. Ceræ ℥.iv.
Olei Chamæmelini quantum ſufficit.

Hammoniacum & thus vino horis xxiv. macerentur: oleum & cera liquentur igne: reliqua trita & creta inſpergantur. * Ventriculum & venirem reliquum inferiorem roborat, ab hiſq; diutiem diſſipat. *Meſues.*

Alterum eiuſdem.

℞. Caſtorij, Euphorbij,
Piperis longi, nigri, ana ℥ j.
Hammoniaci, Opopanacis,
Galliæ ana ℥ j.ß.
Medullę cruris Ceruí, itẽ cruris Vaccæ an. ℥ iij
Terebinthinæ ℥.vj.
Styracis liquidi ℥.j:
Adipis Gallinæ, item Anatis,
Anſeris, Porci ana ℥.j.ß.
Ceræ ℔. j.
Olei veteris item Nardini, Irini, Laurini,
Chamæmelini, Leucoij lutei,
C Naphthici ana ℥. iix.
Olei Balſami ℥.iv.
Vini veteris q.ſ. ad macerandum.
Oeſypi ℥.iv.

* Valenter ſcirrhos diſſipat articulorum, & neruorum omnium, dolores & affectus diuturnos à frigido natos, & contractiones, & paralyſin, & torturam.

Ceratum è Styrace, magiſtrale.

D ℞. Styracis liquidi ℥.iv.
Ceræ flauæ ℥ ij.
Thuris, Myrrhæ ana ℥. j.

Fiat ceratum ſecundùm artem. * Neruorũ iuncturarumq; tumores duros lenit.

Ceratum Gratia Dei.

℞. Galbani, Opopanacis, Aeruginis, Thuris, Ariſtol. longæ, Maſtiches, Myrrhæ ana ℥.j.
Hammoniaci ℥.j ʒ.ij.
Ceræ ℥ iix.
E Lithargyri, Olei communis ana ℥.xiix.
Bdellij ℥.ij.
Lapidis Calaminaris,
Lapidis Hæmatitis ana ℥.j.
Olei Abſinthij ℥.iv.
Terebinthinæ ℥.vj.

Fiat ceratum. * Mollit, tergit, glutinat.

Aliter, Nicolai.

℞. Terebinthinæ ℔.ß.
Reſinæ ℔. j.
F Ceræ albæ ℥ iv.
Maſticis ℥.j.
Verbenæ Betonicæ,
Pimpinellæ ana M j.

Herbæ piſtentur, & in vino albo odorato bulliant vſq; ad conſumptionem tertiæ partis, colentur, & deinde herbæ abijciantur, ac cera, reſina & maſtiche cum colatura ponantur, & bulliant iterum, agitando donec optimè incorporentur: & tunc deponantur ab igne, & addatur terebinthina, & totum agitetur bene cum ſpatula, & fiat emplaſtrum.

Ceratum oxycroceum.

℞. Croci, Picis nigræ, Picis Græcæ,
Ceræ ana ℥. iv.
Terebinthinæ Galbani, Hammoniaci,
Myrrhæ, Thuris Maſtiches ana ℥. j. ʒ. iij.

Galbanum & hammoniacum in aceti ſufficienti quantitate diſſoluantur: coque dum diſſoluta ſint: cola, & rurſum coque, donec acetum in vaporem euanuerit, tunc adde picem, ceram, terebinthinā liquata: deinde maſtiches, thuris, myrrhæ puluerem tenuiſſimum, continenter miſcendo, donec percocta ſint ad cerati craſſitiem. Infunde in aquam frigidam, exime, preme, & in tabula marmorea oleo laurino inuncta extende: poſtremò crocum in tenuiſſimum puluerem redactum admiſce: fiat ceratum * Prodeſt oſſibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affliguntur: duritiem deniq; omnem emollit & diſcutit. *Nicolaus.*

Ceratum œſypatum, Galeni.

℞. Ceræ flauæ ℥. iij.
Olei Chamæmelini, Irini an ℥. vj.
Maſticis ℥ j.
Spicæ nardi ʒ. ij. ß.
Croci ʒ. j. ß
Terebinthinæ ℥. j.
Reſinæ ℥. ß.
Oeſypi ʒ. xxc.

* Emollit & digerit tumores duros hepatis, ſplenis, vteri, neruorum, iuncturarum, & aliarum partium: eſtq; anodynum. *Meſues.*

Ceratum œſypi, Philagrij.

℞. Croci ʒ. v.
Bdellij, Maſticis, Hammoniaci,
Aloes, Styracis liquidi ana ʒ. vij.
Ceræ flauæ ℔. j.
Terebinthinæ ℥. j. ß.
Medullæ cruris vaccæ, Adipis anſeris an. ʒ. xv.
Oeſypi humidæ ℔. j. ß.
Olei Nardini quantum ſufficit.

Bdellium, hammoniacum & aloe diſſoluantur in aqua, in qua fœnumgræcum & chamæmelum ſunt macerata: cum alijs miſceantur in vnguentum. * Poſt Philagrium addiderunt nonnulli

Succi Squillæ ℥ iij.
Seui vitulini ʒ. xv.
Thuris ℥. j.
Ceræ quartaria iij. ſeu ℥. ix.

* Ad eadem potens. *Meſues.*

Ceratum œſypatum, Pauli.

℞. Hammoniaci ʒ. x.
Bdellij ʒ v.
Styracis liquidi, vel Myrrhæ ſtactis ℥. ß.
Croci ʒ. j ß.
Aloes, Maſtiches, Thuris ana ʒ. ij. ß.
Ceræ ʒ. i[illegible]
Seui Medullæ vituli ana ʒ. ij.
Oeſypi ʒ. xl.
Olei [illegible] quantum ſuffi[illegible]

Conficiſecundum artem. * Idem pollet.

A DE CERATIS Aſtringentibus.

Sparadrappum Vigonis.

℞. Hordei, Myrtyllorum, olei Roſati ana ℥. ij.
Vnguenti populinei ℥. ij. ß.
Pinguedinis vituli, Pingued. Vaccinę an. ℔. ß.
Axungiæ porci ℥. v.
Plantaginis, Solatri, Matriſſyluæ ana M. ij.
Vini granatorum ʒ. iix.

B Omnia ſimul piſtentur, & conquaſſentur, ac per diem naturalem permaneant: deinde bulliant ad conſumptionem vini: poſtremùm colentur colaturæ adde ſequentia:

Lithargyri auri, Lithargyri argenti ana ℥. ij.
Minij Boli armeni, Terræ ſigillatæ ana ʒ. vj.

Bulliant iterum ac baculo agitentur, & cum cera alba quantum ſufficit, fiat Sparadrappum nigrum, addendo in fine coctura

Caphuræ ʒ ij.
C Terebinthinæ ℥. iij ß. Miſce.

Ceratum contra vomitum nimium puerorum.

℞. Olei Myrtini ʒ. ij.
Succi Omphacini ʒ. j ß.
Vini auſteri rubri ʒ. j.

Bulliant in duplici vaſe, ad conſumptionem vini, deinde adde

Maſticis, Myrrhæ, Acaciæ,
D Thuris ana ℈. ß.
Ceræ, Reſinæ ana quantum ſufficit.

Fiat ceratum molle. *Hieron. Mercurialis.*

DE CERATIS CONſolidantibus & glutinantibus.

Ceratum ex pelle arietina.

℞. Lithargyri, Lapidis Hæmatitis,
E Sanguinis Draconis, Boli Armeni,
Opij, Maſtiches, Hammoniaci, Mumiæ,
Galbani, Thuris, Coſti, Lumbricorū ana ʒ. ß
Picis nigræ, Græcę, ſeu Colophonię,
Ceræ albæ, rubræ ana ʒ. j.
Rad Conſolidæ maioris, Minoris ana ʒ. iij.
Roſarum rubrarum, Myrtillę,
Aloes ana G. xiix.
Succi Hypociſtidis, Gallarum immaturarum,
Balauſtiorum, Ariſtol rotundæ ana ʒ. vj.
F Viſci quercini, Terebinthinæ ana ʒ. ij.
Sanguinis hominis rufi ℥. ix.

Fit autem in hunc modum. Pellem arietinam integram cum omnibus pilis coques in aqua donec ferè omnino diſſoluta ſit in lentorem quendam quem colabis. Huius colaturæ [illegible] immitte in vas nouum, in quo [illegible] igni lento, rudicula ſemper agitando [illegible] deinde lumbricos, poſtea ceram, terebinthina & maſtichen [illegible] his liquatis adde g[illegible] ta, & coque ad cerati craſſitiem: poſt[illegible] quæ terenda ſunt probè trita. probe [illegible] & contice

confice magdalias. * Magnæ eſt efficaciæ in rupturis. *Arnold. Villanou.*

Ceratum è betonica.

℞. Terebinthinæ, Reſinæ pini,
Ceræ flauæ ana ℥ v.
Betonicæ puluerata ℥ j.
Maſticis, Thuris ana ℥. ß.
Mumiæ ʒ. iij.

Miſce, fiat malagma. * Ad capitis vulnera vtile eſt. *Carpenſis.*

Ceratum capitale.

℞. Terebinthinæ, in vino maluatico ſæpius
Reſinæ pini, (lotæ,
Ceræ albæ ana ℥. iij.
Mumiæ ℥ j ß.

Terebinthina, reſina, & cera liquatis, adde mumiam exacti ſſime tritam: coque igni, ſemper mouendo: deinde inijce in vas argenteum, aliúdue teſtum, in quo habeas aceti roſati è vino maluatico ℔ iv. Macerentur horis xxiv deinde manu exprime, donec acetum ſit excolatum: repone vaſe vitreo. *Carpenſis.*

Ceratum viride, Machærionis.

℞. Olei Roſati, Omphacini ℥ vj
Ariſtolochiæ, Galbani, Opopanacis,
Hammoniaci, Aeruginis,
Myrrhæ Indi ana ℥ ...
Terebinthinæ ℥ vij ß. Ceræ tantundem.

Fiat ceratum. * Ad omnia recentia vulnera prodeſt, conglutinat, & phlegmonem arcet, vbi contuſio fuerit, rabioſi canis morſum curat: item ad aurium naturaliumque & narium vlcera facit. in oſſibus denudatis carnem producit. *Galenus.*

Iſis ex Galeno.

℞. Ceræ albæ ʒ ſ.
Terebinthinæ ʒ. c.
Squamæ æris, Aeruginis, Ariſtolochiæ,
Thuris, Salis Hammoniaci,
Ammoniacæ guttæ, Aeris vſti ana ℥. ß.
Aluminis vſti ℥ j.
Myrrhæ, Aloes, Galbani ana ʒ. vj.
Olei veteris ℥ v.

Coquuntur, deinde ſubigantur manibus aceto forti lotis, ac fiant magdaleones, quos in aceto repone diebus decem.

Alij addunt radices dracontij ℥ ß.

Diad. ... imnum ſeu ſacrum Galeni.

℞. Olei veteris ℔. ij. ß.
Lithargyri ℔ j. ℥. ß. Aeruginis ℥. j
Squamæ æris ʒ. vj.
Colophoniæ ℥ vj ʒ. ij.
Pol... thuris ℥. ß.
Hammoniaci ℥ ij.
Aeris vſti ℥ j.
Diphrygis, Gentianæ ana ʒ. vj.
Propoleos, Aloes ana ℥ j.
Galbani ℥ j ß.
Ariſtolochiæ rotundæ,
Dictamni Cretenſis ana ℥. j. ʒ. ij.
Ceræ ʒ. xxv.

A Confice in hunc modum. Lithargyrum cum oleo mixto coques tantiſper dum probè coierint, cõtinenter agitando, & additis ætugine, & ſquama æris, feruеant aliquantulum: exime igni, & dum adhuc bulliunt, immitte reſinam, & Hammoniacum in aceto diſſoluta, & eo vſque mouebis, donec deferbuerint, tum ceram, & æs vſtum immitte. Rurſus coquantur igne, & cùm non inficient manus exime, & adde reliqua tenuiſſimè trita, probè moueto, & confice mag-
B dalcones.

Ceratum, fracturis omnibus cum vulnere oportuniſſimum, præſertim brachiorum, & tibiarum.

℞. Reſinæ, Ceræ ana ℔. j.
Pulu. cort. Tiliæ ℥. iij.
Succi Geranij ℥. iv.

Coquantur ad ceroti conſiſtentiam, quod ſuper linteo prius oxyrhodine madefacto, apponatur
C vulneri cum fractura. *Quercetanus.*

Aliud, quo ipſe ſemper vtor.

℞. Gummi, rad. Conſol. maior.
Viſci pomorum, Viſci populi ana ℥. iv.
Succi Geranij ℥. vj.
Lapidis ſabuloſi Rhenenſ. vel
Argillæ rubræ, aut Boli Armeni ℥. iij.
Pulu. cort. Tiliæ ℥. ij.
Vitellos ouorum num. xx.
D Terebinthinæ ℔. ß.
Olei Lumbricorum ℥. iij.

Coquantur omnia bene permixta, vſque ad ceroti conſiſtentiam. * Aptiſſimum eſt remedium ad vulnera fracturis complicata, atque ad arcendos dolores, inflammationes, aliaq; ſymptomata *Idem.*

DE CERATIS AB-
E ſtergentibus.

Ceratum detergens vulnera, & vlcera.

℞. Maſſæ emplaſtri Diachalciteos ℥. vj
Olei viſci pomorum q. ſ. vt fiat cerati inſtar quod vulneri ſuperponatur. *Quercetanus.*

Ceratum contra vermes.

℞. Myrrhæ, Aloes ana ʒ. j.
F Fulu. Scordij, ſem. Abſinthij,
Sem. Citri ana ℈. ß.
Ceræ Reſinæ ana quantum ſufficit.

Fiat ceratum. *Hieron. Mercurialis.*

Ceratum ad gangrænas.

℞. Ceræ, Picis naualis ana ℥. iij.
Liquoris myrrhæ ℥. ij.
Colophoniæ ℥ j. ß
Olei frumenti, olei Ouorum ana ℥. ß.

Miſce, & fiat ceratum ſ. a. quo vtendum, ſcarificatis prius parte affecta. *Quercetanus.*

DE CERATIS ATtrahentibus.

Ceratum attrahens.

℞. Ammoniaci,
Bdellij in aceto roſ. diſſol ana ℥.ij.
Galbani ℥.ß.
Mumiæ, Thuris, Maſticis ana ʒ.iij.
Caphuræ ʒ ij.
Coralli vtriuſque, Magnetis præparati,
A Aſphalti, Carabis ana ℥.ß.
Rad. Ariſtolochiæ, rad. Serpentariæ,
Rad. Arundinis ana ʒ.ij ß.
Ceræ, Picis naualis ana ℥ iij.
Alabaſtri ʒ.iij. Olei Terebinthinæ,
Olei ouorum ana quantum ſufficit.

Miſce, & fiat cerati inſtar. * Hoc medicamentum rectè præparatum tum venenum elicit ex vulneribus, tum glandem, ferri, oſſium, lignorum, & veſtium fragmenta ad ſe pertrahit. *Quercet.*

De Dropacibus, Sectio XXXII.

DROPAX Latinis Picatio, à pice vocata eſt, qui membra externa omnia extenuata, reſoluta, frigida & humida oblini ſolent. B

Dropax ſimplex.

℞. Picis quantum ſufficit.
Olei communis, vel Terebinthinæ parum.

Liquentur ſimul, & fiat dropax. * In extenuatis commodiſſimum eſt. Calefacit & humectat, ſanguinemq; ad partes membrorum emaciatas attrahit, reficitq;. Quinetiam iis, qui cibum ſolent reuomere & cruditatem experiri item cœliacis, & alijs alimentum non ſentientibus conuenit.

Dropax compoſitus.

℞. Picis, Ceræ, Colophoniæ ana ℥.iij.
Nitri ℥.j.ß.
Bituminis ℥.j.
Sulphuris viui ʒ.iii.
Piperis, Euphorbij, Adarcæ ana ʒ.ij.
Cantharidum ʒ.ß.
Olei Cyperini ℥.i.

Fiat dropax. * Diuturnis vitijs conuenit, & ante ſinapiſmum corpus præparat: poſt illum autem morbi reliquias diſcutit.

Aetius.

De Sinapiſmis, Sectio XXXIII.

SINAPISMVS nihil aliud eſt, quàm cataplaſma, aut emplaſtrum ex ſinapi confectũ. qualia ſunt rubificantia, &c.

Sinapiſmus Aetij.

Ficus pingues in aqua tepida pridie macerentur in ſequenti die valenter expreſſæ, læuigentur curioſiùs: deinde ac te ſinapi priuatim teratur, interq; terẽdum paululum ex diluto illarum affundatur, quò commodiùs hoc teri poſſit, ſic tamen, vt non aquoſum fiat: poſtea vtraq; ſeorſim in maſſas redigãtur, & inter ſe commiſceantur, prout vſus requiret. Nam ſi valentem ſinapiſmum inducere voluerimus, duas partes ſinapis cum vna ficuum temperabimus: ſin imbecillem, vnam ficuum cum duabus ſinapis miſcebimus: ſi mediocrem, æquales vtriuſq; portiones com- C mittemus. In delicato & tenero corpore, externoq; affectu, panis vice caricatum ſinapi admiſceri poteſt, aut id prius in aceto macerari. nam hoc illius efficaciam imminuit. * Omnibus diuturnis affectibus prodeſt, vt comitiali, vertigini, cephalææ, hemicraniæ, arthritidi, coxæq; dolori, & alijs, qui ex frigidiore materia proueniunt.

Sinapiſmus alius.

℞. Olei Coſtini ℥.j.
Olei è Caſtorio,
D Olei Euphorbij ana ʒ.j.ß.
Sinapis ʒ.ij. Caſtorei ʒ.j.
Euphorbij ℈.j.
Sagapeni ʒ.j.ß. Aceti ʒ j.ß.

Cum cera quantum ſatis eſt ad emplaſtri conſiſtentiam. *Fuchſius.*

De Ceris tingendis ſeu colorandis, Sectio XXXIV.

Cera alba quomodo fiat.

℞. Ceræ quantum ſatis eſt.
Aquæ claræ part. ij.

Miſceantur duo hæc & calefiat aqua ad ignem clarum, vſquequò cera ſit liquefacta: deinde paululum permittatur quieſcere, donec tota cera natet ſuper faciẽ aquæ. deinde accipe vas aliquod vitreatum, cuius pars exterior ſit lenis, madefac id in aqua frigida: deinde inſundatur ferè me- E dietas eius in cera liquefacta, & extrahe cum cera, quæ ſibi adhæret, & permitte ceram illam infrigidari deinde ſepara eam a vaſe, & tantũ hoc facias, quoad tota cera ab aqua fuerit extracta: deinde dictam ceram taliter formatam, ſoli exponas & rori in mẽſe Maij, & illam ſæpe voluas, & tandiu permittatur, donec fiat alba, vt cerusſa. Sunt qui ceram dealbant tribus diebus, ſeruando prædictum modum. Verùm id faciunt Iulio menſe.

menſe, quando ſol eſt in maiori calore. Et quia cera facile a ſolis calore liqueſcit, aqua munda frigida bis in die aſpergenda eſt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Modus alius dealbandi ceram.

℞. Ceræ quantum volueris.
Aquæ claræ part. ij.

Bulliant ſimul, & coquantur, donec nigreſcat aqua. Et nũc proijce aquam illam, & pone aliam, & ita ſæpe fiat, donec fiat alba: deinde collige ceram, & reſerua. *Idem.*

Cera flaua quomodo fiat.

℞. Ceræ flauæ ℔. j.
Terebinthinæ puræ ℥. iij.

Liquentur ſimul ſupra carbones. Quidam addunt puluerem curcumæ. quod non opus eſt, ſi cera cruda per ſeſe elegans ſumatur. *Colonienſes.*

Cera rubra quomodo tingenda.

℞. Ceræ puræ ℔. j.
Terebinthinæ puræ ℥. iij. in æſtate: in hyeme verò ℥. iv.
Cinnabaris ſuper lapidem pictorũ bene triti,
Olei communis ana ℥. j.

Liquefiant cera & terebinthina, ad ignem: deinde remoueantur, & poſt aliqualem infrigidationem addatur oleum & cinnaberis ſimul trita, beneque ſimul miſceantur, & in formulas ſculptas fundatur. Quidam minium ponunt, quod tamen non ita eleganter tingit, ſed minore quantitate. alij vtrunque. *Theſaurus Aromatariorum.*

A

Cera viridis quomodo fiat.

℞. Ceræ nouæ ℔. j.
Viridis æris triti ℥. j.
Olei oliuarum ℥. j.
Terebinthinæ ℥. iij.

B Liquefiat cera & terebinthina, & poſt aliqualem infrigidationem, addatur viride æris, & oleum, & bene miſceantur: deinde fundatur in formulas ſculptas, & madida ſpongia humectatas. Sed prius ſpuma auferatur candente carbone, vel cerea candela ardente admota: ita enim abſumitur ſpuma. Cauendum autem, ne vel carbo in ceram incidat, vel cinere cera inficiatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Cera nigra quomodo facienda.

C ℞. Ceræ nouæ ℔. j.
Terebinthinæ ℥ iv.
Terræ nigræ tritæ,
Olei communis ana ℥. j.

Liquefiat cera & terebinthina, & poſt aliqualem infrigidationem addantur terra nigra, & oleum, & fiat vt ſupra. *Theſaurus Aromatariorum.*

De Salibus, Sectio XXXV.

SALIUM alia
- Purgant *per*
  - Tuſſim: *vt*
    - Sal *Hypericonis*,
    - Sal *Polypodij*, *&c.*
  - Aluum: *vt* — Sal *Catharticum.*
  - Vrinam: *vt*
    - Sal *Chamomillæ*,
    - Sal *Abſinthij*,
    - Sal *Gentianæ*,
    - Sal *Graciolæ*,
    - Sal *Ononidis*,
    - Sal *Geniſtæ*,
    - Sal *ſtipitum fabarum*,
    - Sal *Iuniperinum*, *&c.*
  - Vterum: *vt*
    - Sal *Artemiſiæ*,
    - Sal *Meliſſæ*,
    - Sal *Chelidonij*, *&c.*
  - Sudorem: *vt* — Sal *ligni Guaiaci*, *&c.*
- Dolorem *ſedant*
  - Sal *ſanguinis humani*,
  - Sal *ſanguinis Ceruini*,
  - Sal *ſanguinis Hircini*, *&c.*
- Detergunt: *vt*
  - Sal *vrinæ*,
  - Sal *mellis*,
  - Sal *aceti*, *&c.*
- Erodunt: *vt* — Sal *Alkali.*

DE SALIBVS PVRGANtibus per tuſſim.

Sal Hypericonis.

Hypericonis plantam ſiccam in cinerem redige ſuper foco: cinerem proijce in aquam feruentem & decoquantur & partes terreſtres ad fundum deſcendunt. Poſtea aqua in cucurbita in Balneo Mariæ conſumatur, & remanebit in fundo eius ſal, quem exicca bene. * In pleuritide probatiſſimum eſt. Datur patienti in vino calido, quantũ dimidio cortice nucis auellanæ contineri poteſt. *Euonymus.*

Sal Polypodij.

R. Polypodij quantum ſufficit.

Extrahatur eorum aqua per balneum Mariæ: fæces reliquæ in fundo calcinantur in furno reuerberationis. cum aqua propria fiat filtratio calcis ſæpiſſime: aqua filtrata ponatur in pelui ad ſolem, vel cinerem calidum, vt aquoſitas exhalet, & ſal remaneat. * Pleuritidi prodeſt. *Idem.*

DE SALIBVS PVRGANtibus per aluum.

Sal Catharticum.

R. Salis Armoniaci ℥.j.ß.
Diagridij, Euphorbij ana ʒ.ij.
Piperis, Cymini, Zingiberis, Marathri,
Aniſi, ſem. Apij, Ameos, Leuiſtici,
Petroſelini, Cardamomi ana ℥ ij.

Fiat puluis, de quo detur manè cum vino calido quaſi ℥.iij. * Purgat caput, & caliginem oculorum, tollit dolorem aurium, paralyticos curat. *Arnold. Villanouanus.*

Sal Marcelli.

R. Salis Armoniaci ℥ iv.
Coſti ℥.iij.
Piperis nigri ℥ j ʒ ij
Cymini, Zingiberis, Piperis albi,
Marathri, Cinnamomi electi ana ℥.j.
Caryophyllorum, Galangæ, Cubebarum,
Cardamomi ana ʒ.j G.v.
Hyſſopi, Thymi, Origani,
Carui, Aniſi, ſem. Apij, Petroſelini,
Leuiſtici ana ʒ.iij.

Omnia puluerizentur, & de iſto puluere vtatur in prandio loco ſalis, & ſi volueris facere laxatiuum, adde doſi ipſius ℈.ij. diagridij, & da manè cum mulſa, vel vino ℥ j. * Expertum ad omnes humores capitis frigidos, phlegma de cerebro educit: hydropicis, ſciaticis, & arteticis mirè ſubuenit.

DE SALIBVS PVRgantibus per vrinam.

Sal Chamomillæ.

R. Chamomillæ quantum ſatis eſt.

Exure in foco ab omni ſorde ſcopis mundato (aliqui prius inſolant, alij in vmbra deſiccant.)
A Modus vſtionis eſt, quouſque ambuſta in quodam velut pane cohæreat. ſed ſi vltra progrediaris vrendo vſque ad incinerationem totorem ſalis menſuram conſequeris. Poſtea in ſundi plumbato aquam huic pani vel cineri claram, limpidamq; ſuperfunde & igni, vt aliquot horis efferueſcat, admoue. demum effunde in aliud vas, vbi reſideat, fæcibus relictis: tandem tranſige per pannum laneum, & quod transactum erit, igne redde lento paucorum carbonum, quo
B exhalet aqua, ſal in fundo ſubſideat * Diſſicultati vrinæ prodeſt ſi pugillus vnus ex vino calido exhibeatur. *Leo Suauius.*

Sal Abſinthij.

R. Abſinthij recentis quantum ſufficit.

Tere, deſtilla aquam per alembicum, calcina fæces vaſe clauſo igne mediocri, quouſque in cinerem ſiccum vertantur. Sitque ignis cautio, ne materia priuetur propria & radicali humiditate,
C quæ non poſſet amplius niſi vitrificatoriam dare fuſionem. Redde aquam ſuæ terræ, inhuma in ſimo vel balneo aliquot dies, effunde cautè, ne fæces turbentur, deinde filtra poſtremo euapora filtrationem. * Omnibus fere morbis exhibetur vtiliter, præſertim in peſte. Aquam inter cutem educit: vrinam mouet. ventriculum corroborat. *Idem.*

Sal Gentianæ.

Sal Gentianæ eodem modo, quo abſinthij, fit.
D * Febribus omnibus conducit: viſcerum obſtructiones aperit, expurgat: vrinã & menſes mouet.

Sal Graciolæ.

R. Graciolæ quantum ſufficit.

Exure in foco, vel in fictili obturato longo & validiſſimo igni, donec in cinerem albiſſimum redigatur. Poſtea in aqua pluuia vel ſtillatitia fac efferueſcat in vaſe vitreo, locato in fictili cinerũ pleno, & efferueſcat vſque ad conſumptionem
E quartæ partis aquę. Deinde ſubſidat aliquo tempore, effundatur in vas aliud vitreum amplum, in quod immittas linguas filtri noui purique, per quas aſcendet aqua clara ſalſa, deſcenderq; in alia vaſa recipientia. Vbi ceſſauerit filtratio, euapora illam igne ſuaui in vaſe vitreo, & ſal reſtabit in fundo clarum ſincerumque. * Hydropi medetur. *Idem.*

Sal Ononidis.

Sal Ononidis eodem modo fit, quo graciolæ
F ſal, vel Abſinthij, vel Chamomillæ. * Calculos cõminuit, expellit, vrinæq; difficultati ſuccurrit.

Sal Geniſtæ.

Sal Geniſtæ fit, vt Chamomillæ vel Abſinthij. * Calculos frangit, expellit & vrinam mouet.

Sal ſtipitum fabarum.

Sal ſtipitum fabarum conficitur, vt chamomillæ * Vrinæ difficultati ſuccurrit: calculos frangit, expellitq;

Sal e baccis & lignis iuniperi.

R. Virgulta iuniperi arida, vna cum ſuis bac-

cis, in

eis,in magna quantitate, & in cinerem combure exactiſſimè. Cum hoc cinere fiat lixiuium cũ aqua mediocriter calida.aut poteſt in vaſe ligneo cinis eum aqua relinqui, vt ſubſideat, ac poſtea aqua ſeorſim effundi, & cinis cum aqua turbida ſeparari. His aqua alia affundenda, idque aliquoties, quoad nullus ſapor lixiuij in aquā deponatur, ac poſtea aqua decoctione conſumenda,ad exiccationem materiæ, & eiuſdem albedinem. Odore refert Boracem & vrinam.actis eſt, & penetrans. *Geſnerus.*

DE SALIBVS PVRgantibus per vterum.

Sal Artemiſiæ.

Sal Artemiſiç fit vt Chamomillç. * Candidus & purus eſt, nec non, vt ſeuum, pinguis:menſes mouet: *Euonymus.*

Sal Meliſſæ.

Sal Meliſſç paratur eodem modo,quo Abſinthij ſal. * Menſes mouet, vterum expurgat:ſuffocationi vteri ſuccurrit.

Sal Chelidonij.

℞. Radices Chelidonij mundatas à terra ſine ablutione quantum volueris, tere diligenter in pila marmorea: pone in vaſe circulationis per diem naturalem,deſuper infunde aquam ardentem:poſtea ſine per noctem in balneo Mariç ſtare: demum mane extrahe ſine vlla expreſſione. Poſtea fac vt ſeparetur (exuperet) aqua ardens deſtillando,vt moris eſt,& colligatur. Et cum tota aqua ardens per balneum Mariæ fuerit reſoluta, in fundo vaſis remanebit puluis citrinus: quo vtere:pro qualibet doſi ℈.j. cum vino albo, loco & tempore neceſſario. * Menſes euocat. *Euonymus.*

DE SALIBVS PVRgantibus per ſudorem.

Sal ligni Guaiaci.

Sal ligni Guaiaci fit vt Hypericonis, vel Chamomillç vel Graciolæ. * Luem veneream curat.

Sal Theriacum.

℞. Viperas eodem tempore captas num.iiij.
Salis Ammoniaci,vel communis Modium j.
Gentianæ conciſæ ℔.j.ß.
Ariſtolochiæ rotundæ ℔.j.ß.
Centaurij minoris ℔.ij.
Cardamomi, Marrubij ana ℔.ß.
Scordij montani,Chamædryos ana ℔.j.
Sem. Rutæ ℔.j.

Hæc omnia melle Attico commiſcebis. Harum rerum mediam portionem in ollam nouam, ex argilla confectam, conjice, poſtea Viperas quatuor viuas ſuper immitte, & cũ eis Scillas quinque tecentes, conciſas, in reliquum aliarum rerum dimidium, poſtremo lutum ollæ diligenter inducito, vbi prius operculũ impoſueris, quod fotaminibus quatuor aperies, vt per eam vapor

A egrediens aſſationis menſuram ſignificet. Nam fumus, qui primùm exibit, obſcurus admodum & valde turbidus, denotabit ignem ad Viperas iam perueniſſe: quo tempore diligenter aduertas moneo,vt reſpirando,nõ aërem attrahas infectum hoc fumo, qui à Viperis exhalat.His peractis, cùm fumus deſiſtet, & tenuem quandam flammam è fotaminibus aſcendere videbis, tũc optime tolta cuncta iudicato,itaque transfer ollam ab igne in locum,vbi per integrum diem &

B noctem frigeſcat:inde vaſe adaperto,combuſtas tes exime, quibus contuſis atq, cribratis, adde
Sem. Rutæ ſylueſtris ℥.ix.
Hyſſopi ℥.ix.
Sem Fœniculi ℥.vj.
Nardi Gallicæ,
Stachyos Scythicæ ana ℥.vj.
Petroſelini Macedonici ℥.iv.
Racemorum Amomi ℥.iij.
Origani Heracleontici ℥.ix.

C Sem. Hormini torrefacti ℥ iij.
Summitatum Thymi Attici ℥.ix.
Fol. Malabathri Indici ℥.iv.
Carnium baccarum Iuniperi Laconici ℔.ij.
Sem. Coriandri ℔.ß.
Piperis albi ℔ ij.
Piperis nigri ℔.ij.
Rad. Silphij ℥.x.
Zingiberis ℔.ij.
Rad. Satyrij ℔.ß.

D Pulegij montani ℔.ß.
Sem. Seſeleos ℥.vj.
Sem. Tordilij montani,
Menthæ ana ℥.vj.
Caſiæ optimæ ℥.ij.
Cinnamomi ℥.j.

Hæc vbi ſemel contudi,& excuſſi, denuò contundere, & excutere molior, quò ſępenumerò cribrata in tenuiſſimũ puluerem redigantur,quem in vaſis vitreis poſitum, nõ ſtatim, ſed a quadra

E geſimo die vtendum trado. * Morbos cutim infeſtantes curat, vitiliginem albam,lepram,impetiginem,& demum omnia ſub cute poſita reſoluit. Quamobrem magna pars eorum,qui ſalem hunc comedunt, pluſquam conſueuerant, ſudantes putridam materiam ejiciunt: dentes prętera purgat,& ipſos à putredine ſeruat,nec ero di permittit: membra laxa denſat, illuc que deſcendentem fluorem ſupprimit. *Galenus.*

F

Sal Abſinthij & Scabioſæ ſudoriferum.

Abſinthium ſiccum & ſcabioſam combure,cineribus affunde aquam, coque ſeſquihoræ ſpacio:qua effuſa, iterum nouam aquam infer,idq; toties dum inſipidam aquã demittãt. Hinc aquã depura per filtrum, vel inclinato vaſe effluat,& exhauriatur igne lento. Propinantur huius Salis G.x. ex aqua Bugloſſi,cum Vino albo,vel ex conſerua Borraginis. Idem faciunt G.xij. Salis Fraxini cum aqua Cardui benedicti, vel ſcabioſæ, *Heurnius.*

DE SALIBVS DOLOREM ſedantibus.

Sal Sanguinis humani.

Sanguinem in fictili, operculo ſuo clauſo, exure longo & valido igne, donec in cinerem redigatur. Poſtea cinis in aqua pluuiæ efferueſcat, fiatque ſal: vt in Graciolæ ſale antea dictum eſt. * Veſicæ, articulorumque morbis, vt chiragræ, gonagræ, & podagræ medetur.

Sal ſanguinis ceruini & hircini eodem modo fit, ad eademque valet.

Sal Sacerdotale.

℞. Salis communis ℥.xvj.
Cinnamomi ℥.iv.
Zingiberis, Amomi, Pyrethri,
Cymini, Ameos, Piperis,
Sileris, Satureiæ, Hyſſopi,
Origani, Pulegij ana ℥ j.

Quæ omnia terendo in puluerem redige: & in omni cibo vtere & vſui ſerua. * Dolorem capitis, & oculorum caliginem ſanat, & ſtomachi & dentium dolorem, tuſſim & anhelitum emēdat, os odoratum reddit, & corpus humanum incolume ſeruat. *Nicolaus.*

Aliud.

℞. Salis calcinati,
Piperis ana ℥.j.
Cumini ℥.ß.
Carui, Cinnamomi, Zedoariæ ana ʒ.ij.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Macis ʒ.j.

Miſce, & fiat puluis. * Defluxionibus capitis cōfert: ſtomachum confortat, & exiccat. *Henricus Vuolfius.*

DE SALIBVS DEtergentibus.

Sal Vrinæ humanæ.

Sal vrinæ humanę ſummam ad detergendum vim habet. Conficitur autem ſic. Primùm vrina filtranda eſt, tum coagulanda, pòſt cum aceto deſtillato diſſoluenda, atque iterum coagulanda. Nam ter aut quater hæc iteranda ſunt. *Quercetanus.*

Sal Mellis.

Ex fæcibus, quæ poſt olei Mellis deſtillationem remanſerint, igne reuerberij priùs calcinatis, extrahitur ſal cum aqua propria, vel communi, ſoluendo, filtrando, & coagulando idq; ter: Putridis omnibus vlceribus confert. Hunc ſalem cum oleo proprio, & adurente ex artis præſcripto commiſcebis, atq; inde maiorem quam dictu fas eſt, opportunitatem auferes. *Idem.*

Sal Aceti.

Quod ſi caput mortuum (ex oleo aceti parato relictum) diſſoluas in calida, filtres, & coagules, ſubſidebit ſal aceti ad phagedænica omnia accommodatiſſimus. *Idem.*

A *Sal Saturni.*

Ex Saturno calcinato ſal elicitur dulceſcens in balneo, cum aceto deſtillato: toties ipſum in fæces affundendo, dum nihil amplius attrahat: euaporato menſtruo, remanet in fundo ſal qui ſolutionibus, & coagulationibus iteratis fit cryſtallinus. Deinde facilè in oleum reſoluitur, in loco humido collocatum. Porrò ſi hunc cryſtallinum ſalem circules in pellicano, cum vini alcoole per quindecim dies: poſtea menſtruū per
B deſtillationem eximas, nouumque affu[illegible]das, & circules, addasque idoneum pondus ſa[illegible]s tartari cryſtallini, conficies balſamum ſaccharo dulciorem, & qui aduerſus maligna vlcera, & oculorum affectus maiorem in modum conduc[illegible]. *Quercetanus.*

Sal Fuliginis.

Fuligo in tenuem pollinem redacta, diſſoluatur in aceto deſtillato, in balneo ſeparato toto
C menſtruo, quod in fundo ſubſidebit, denuò diſſolues, deinde coagulabis: idq, randiu, donec in ſalem candidiſſimum abeat: qui in humido ſoluetur in oleum ad gangrænam, & quæuis maligna vlcera curanda opportuniſſimum.

Sal Antimonij.

℞. Antimonij crudi, Tartari,
Calcis viuæ ana q.ſ.

Terantur ſingula, & miſceantur, ponanturq; in vaſe terreo optime lutato, vnico foramine in
D ſummitate relicto, & in fornace figulino calcinentur. Quo facto, materia teritur, atq; cū aqua fontana coquitur. qua deniq; exiccata ſal in fundo remanebit. * Vſus in alchymia. *Innominatus.*

Sal Tartari.

Porrò Tartari ſalem extrahes ex fęcibus (quas Caput mortuum appellant) in retorta relictis, eaſque in aqua calida diſſolues: diſſolutum totum poſtea bis térve filtrabis. Tum eundē coa-
E gula ad ignem per euaporationem aquæ. Ita remanebit ſal in fundo vaſis, quem ſi rurſus diſſoluas, & coagules, ſic expurgabis, vt cryſtallinus euadat. *Quercetanus.*

DE SALIBVS Erodentibus.

Sal Alkali.

Fiat foſſa, cui tranſuerſim imponantur ligna,
F quibus ſupponatur aceruum herbæ Kali, & accenſo igne, fiat, vt in foueam ſtillet liquor e[illegible] herba: qui liquor tandem concreſcit, & fit ſal Alkali, coloris partim nigri, partim cineritij, valde acris & ſalſus, vt etiam corrodat. *Ioan. Bauhinus ſen[illegible]*

Cauterium potentiale.

℞. Fæcularum vini calcinatarū, ſiue vſtatum,
Calcis viuæ ana part. j

Miſceantur, fiatq; lixiui[illegible]m fortiſſimi[illegible]m, coqu[illegible]tur in vaſ[illegible] [illegible] m vſque, [illegible]que ſal in fundo [illegible] ſ[illegible]uetur in vitro optime obturato [illegible]. *Hugo Bauhinus.*

De An-

De Antimonij & aliorum quorundam Metallicorum præparatione, Sectio XXXVI.

Vitrum Antimonij.

A

℞. Antimonij crudi ℔.i. vel ij.

Contere ſuper lapide minutiſſimè contritum immitte in fictile latum, non obductum vitro, atque admoue ad ignem lentum, vt ita mundificetur, ac agitetur continue cum ſpatula ferrea, vel cochleari ferreo donec incipiat veluti conglobari, tum remoueatur, & rurſus ſuper lapide, vt antè, comminuatur iterumq; igni admoueatur: fiatque hoc per ſex vices, donec puluis cineris ſubalbidi formam adipiſcatur, puto decies, B vel duodecies, vel amplius. Poſtea immittatur in crucibulo [illegible] ſtatuuntur Aurifabri, ego aliquando ʒ j. ſalis Ammoniaci addidi, & cooperiatur, inde corpuſculum ignem immittatur, atque obruatur ita, vt carbones trium digitorum altitudine excedant ipſum crucibulum: ita liquabitur, & coquetur ſufficienter inter dimidiæ horæ ſpacium: poſtea eximatur, & in pelui aunchalcea tenuiter diffundatur, & refrigeretur & habebis vitrum C Antimonij, quod Hyacinthi inſtar pellucet. Datur à granis tribus vſque ad nouem, vel decem, cum æquali menſura gummi Tragacanthæ, & Sacchari ſufficiente quantitate, in forma vel tabularum, vel electuarij, vel pulueris, &c.* Tertiana febri à ſtomacho laborantibus prodeſt, nec non colicis.

Flores Antimonij.

℞. Antimonij crudi ℔.ij.

Aquæ Salnitri, vel Salis quantum ſufficit.

D Quibus mixtis & ſolutis ſublimetur. Quod ſublimatū eſt collige, ablue, & ad vſum ſerua. Dantur à G. ij. vſque ad v. & vij. cum conſerua Roſarum.* Purgant per vomitū & aluum vehementer. *Chymicus innominatus.*

Aliter.

Cape tantùm quod eſt purum in Antimonio, hoc ipſum extolle ter, dando ignem ſublimationis, quo ſublimetur totum ſine vllo capite mortuo ſic obtinebis totū ipſius Sulphur cum proportionato Mercurio, quod verum Lilium dicitur. Iſtud in reuerberatorio vaſe hermeticè clauſo decoque, dando gradus ignis, donec albefiat, & rubini tandem color appareat, ex quo cum alcoole glaciati Corneoli, vt ſupernatet octo digitis, extrahes preciosam tincturam, quam circulabis in pellicano, ad perfectam vſque graduationem, & fixationem. Cum tertia manu fixetur etiam, & [illegible] busque Alkali extrahitur, remanent tandem flores Antimonij albiſſimi, qui ſudores potenter mouent, ſi [illegible] orum exhibueris cum aqua Cardui benedicti ʒ. ß.* Ad febres intermittentes optimum eſt medicamentum. *Quercetanus.*

Sulphur Antimonij.

Decoquatur Antimonium puluerizatū cum capitello, præparato ex tartaro calcinato, aut cineribus clauellatis, & calce viua, per horæ vnius ſpatium. Tum finito illud infrigidari affundendo tantillum aceti, & rubor quidam apparebit ſupernatans, quē colliges: pòſt rurſus ebulliant per horam vnam, aut alteram: iterumq; refrigerentur, ac denuò qđ ſupernatabit collige, id toties iterando, donec rubor nullus amplius appareat. Eſt enim Sulphur Antimonij, quod exiccatū igne lentiſſimo ad vſus bonos ſeruabis. *Idem.*

Aqua Antimonij.

Aquam è ſtibio nonnulli ſic eliciunt. Stibio in ſublime, vel alio modo vi ignis, elato, tantum aquæ ardentis, vt tribus digitis ſuperet, affundunt, balneoque aquæ tepentis, duobus diebus, macerant. Alij ſtibium cum aqua Salnitri portione in calcē redigunt, ad ignem deinde reuerberationis, ſeu vitreariarum fornacum, diebus quindecim, tritum in puluerem, ſinunt: huic tantum aquæ argentis ſuperfundunt, quantum tribus digitis, vaſe optimè clauſo, circulo agi permittunt. Huius aquæ ʒ.j. ſi cum iure, aut vino ſumatur, infra, ſupraq;, corpus omnibus humoribus, minima moleſtia, liberat.* Febribus tertianis, ſimplicibus, ac nothis. aſſiduis, malignis, ſi tribus diebus ʒ.i quotidie ſumatur, opportunè plurimum conducit. *Rubeus.*

Vitriolum æris.

Ex ære calcinato, & reflexo eiuſtuli azymi inſtar cū vitreolato aquoſo proprio menſtruo, vt ſupernatet decē digitis, extrahitur Vitriolum cæruleum & pellucidum, ſi circulentur ſimul in vaſe vitreo 15. dierum ſpatio in balneo, ac tandem menſtruum deſtillatione per cineres ſeparetur.* Illud æris Vitriolum, dulcoratum conuenienti E latione, & rubefactum calcinatione, prodeſt ad curanda maligna omnia vlcera, ad callos detrahendos, ſi in fiſtulam callo obturatam immittatur & ad delendas ſine dolore omnes carnis exereſcentias. imo carunculam etiam in collo veſicæ exiſtentē curat, ſi cum emplaſtro aliquo permiſceatur, & cum tenui cereolo imponatur, vt decet. Miſy, Chalcitis, Chalcanthum vulgare, Sory, & reliqua eiuſmodi, ita rectè poterunt præparari, ad omnia maligna vlcera curāda, fiſtulasq; F potenter detergendas ſine morſu & dolore. Amittunt enim hoc modo vim, quam habent exedentem, & eſcharoticam. *Quercetanus.*

Magnetis præparatio.

℞. Succi Ariſtolochiæ rotundæ,

Succi Sabinæ ana ʒ.iv.

Succi Serpentariæ ℥.ij.
Spiritus vini ℔. j.

Circulentur prius xxiv. horarum ſpatio, tum deſtillentur. Huius aquæ cape ℔. j. Magnetis electi, in puluerem redacti ℥. iv. Circulentur ſimul, A & aqua à fæcibus deſtilletur: idque ter reiterabis. Atque hoc pacto Magnetis præparationem aſſequère. *Idem.*

Referatur huc boli Armeni præparatio, quæ poſita habetur Lib. 1. p. g. 5. D.

Sulphur ſublimatum, ſeu flores Sulphuris, Sectio XXXVII.

SVLPHVR à ſordibus probè repurgatum, Chalcantho in calcem redacto, & ſale torrefacto commiſcetur, inditurque vaſi, & ex arena calida vrgetur, dum flores appareant citrini, qui per ſe vel in oleum reducti & exhibiti, pluſimorum morborum medicina exiſtunt. * Colicam, & membrorum reſolutionem peculiari B quadam facultate ſanant. *Andernacus.*

Flores Sulphuris ſalſi.

℞. Sulphuris viui, Olei Salis ana q. ſ.
Miſce & ſublima. Quod ſublimatum eſt, ſerua ad vſum. * Aſthmaticis & colicis conferunt. *Innominatus.*

De Pilulis, ſeu Catapotijs, Sectio XXXVIII.

CATAPOTIA medicamenta ſunt, quæ deglutiendo ſumuntur. Latinis à paruæ pilæ ſimilitudine, pilulę dicuntur. Porrò pilularum aliæ

- Alterant, *hoc eſt,*
  - Aſtringunt: vt
    - Pilulæ *ex Bdellio,*
    - Pilulæ *ad defluxiones tenues,*
    - Pilulæ *ad fluorem & raucitatem arteriæ,*
    - Pilulæ *hypoglottides aſtrictoriæ.*
  - Aperiunt: vt
    - Pilulæ *ad iecoris obſtructiones,*
    - Pilulæ *ad lienem obſtructum, &c.*
  - Abſtergunt: vt — Pilulæ *ad renum & veſicæ vlcera.*
  - Vrinas *& menſtrua mouent:* vt
    - Pilulæ *ad vrinas & menſtrua prouocanda,*
    - Pilulæ *ex Terebinthina,*
    - Pilulæ *ad vrinam,*
    - Pilulæ *ad matricem,*
    - Pilulæ *de Caſtoreo.*
  - Calculum *comminuunt:* vt — Pilulæ *ad calculos.*
  - Dolorem *mitigant:* vt
    - Pilulæ *ad dolorem nephriticum,*
    - Pilulæ *colicæ,*
    - Pilulæ *opiatæ,*
    - Pilulæ *ex Opio,*
    - Pilulæ *ex Cynogloſſa,*
    - Pilulæ *ex Plantagine,*
    - Pilulæ *ex Styrace,*
    - Pilulæ *harmoniæ,*
    - Pilulæ *Scribonij, &c.*
  - Venerem *excitant:* vt — Pilulæ *ad coitum, &c.*
  - Veneno *reſiſtunt:* vt — Pilulæ *ad venena.*
- Purgant *humores, &c. Vide literam A.*

A Purgant

- *A.* Purgant, *humores*
  - Simplices: *videlicet*
    - Bilem *ex*
      - Capite: *vt*
        - Pilulæ *aureæ*,
        - Pilulæ *Arabicæ, &c.*
      - Hepate: *vt*
        - Pilulæ *ad bilem*,
        - Pilulæ *ad febres*,
        - Pilulæ *ex Rhabarbaro*,
        - Pilulæ *Sabelliæ*,
        - Pilulæ *de Eupatorio, &c.*
    - Pituitam *ex*
      - Capite: *vt*
        - Pilulæ *cochiæ*,
        - Pilulæ *hieræ cum Agarico, Antonij*,
        - Pilulæ *ex Colocynthide*,
        - Pilulæ *Albandal*,
        - Pilulæ *ex ſex rebus*,
        - Pilulæ *ex octo rebus, &c.*
      - Pectore: *vt*
        - Pilulæ *hieræ cum Agarico*,
        - Pilulæ *ex Agarico*,
        - Pilulæ *bechicæ, &c.*
      - Stomacho: *vt*
        - Pilulæ *alephanginæ*,
        - Pilulæ *ante cibum*,
        - Pilulæ *maſtichinæ*,
        - Pilulæ *ſtomachicæ*,
        - Pilulæ *ex Turbith*,
        - Pilulæ *communes*,
        - Pilulæ *contra peſtem, &c.*
      - Iuncturis: *vt*
        - Pilulæ *de Hermodactylis*,
        - Pilulæ *arthriticæ*,
        - Pilulæ *fœtidæ*,
        - Pilulæ *ex Sagapeno*,
        - Pilulæ *ex Opopanace*,
        - Pilulæ *de Sarcocolla*,
        - Pilulæ *benedictæ*,
        - Pilulæ *de Nitro, &c.*
    - Melancholiam *ex hepate & ſplene: vt*
      - Pilulæ *ex Fumaria*,
      - Pilulæ *Indæ*,
      - Pilulæ *de lapide Lazuli*,
      - Pilulæ *de lapide Armeno, &c.*
    - Serum: *vt*
      - Pilulæ *de Mezereo*,
      - Pilulæ *de Euphorbio, &c.*
  - Mixtos, *ex*
    - Capite: *vt*
      - Pilulæ *ſine quibus*,
      - Pilulæ *lucis maiores*,
      - Pilulæ *lucis minores*,
      - Pilulæ *cochiæ, &c.*
    - Stomacho: *vt*
      - Pilulæ *de Hiera ſimpl. Galeni*,
      - Pilulæ *Aſſaieres*,
      - Pilulæ *de Turbith*,
      - Pilulæ *de Aloe & Maſtiche*,
      - Pilulæ *imperiales*,
      - Pilulæ *peſtilentiales*,
      - Pilulæ *aureæ ex Turbith, &c.*
    - Hepate: *vt*
      - Pilulæ *de tribus*,
      - Pilulæ *ex Halicacabo, &c.*
    - Toto: *vt* — Pilulæ *aggregatiuæ, &c.*

DE PILVLIS A-ſtringentibus.

Pilulæ ex Bdellio.

℞. Bdellij ℥.j.ß.
Myr. balanorum Chebularum, Indatum, Bellircarum, Emblicarum,
Concharum venerearum vſtarum,
Charabæ ana ʒ.ij.ß.
Ammi ʒ.iij.
Succi Porri quantum ſufficit.

Excipiantur. Annum durat.* Ad fluxum hæmorrhoidum & vlcerum in eis ad menſes immodicos. *Meſues.*

Pilulæ ad d. fluxiones tenues, in articulos, & vlcera pulmonum.

℞. Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ.j.
Amyli ʒ.ß.
Cort. Thuris, Styracis ana ℈.j.
Myrrhæ Succi Glycyrrhizæ ana ℈.j.
Opij ℈ j.

Sapa excipiantur, formenturq; catapotia x quæ ʒ.pendeant. Ex his duo vel tria longiſſime a cibo dormituris exhibentur *Rond. letius.*

Pilulæ ad fluorem & raucitatem arteriæ.

℞. Glycyrrhizæ purgatæ & lotæ ℥.ß.
Tragacanthæ ʒ.ij.
Croci ʒ j.
Gummi Arabici,
Reſinæ Terebinthinæ ana ʒ.ij.
Pulpæ vuarum paſſarum, acinis exemptis ℥.ß.

Gummi & Tragacanthum in vino Cretico, vno die & nocte macerentur: poſtrie in mortario mundo p la cont in da tur, inde Glycyrrhiza & Crocus contrita adijciantur: poſtremo Terebinthina & pulpa Vuarum addantur fiantque pilulæ ad Fabæ magnitudinem & dentur ſub lingua tenendæ, donec in l quorem reſoluantur. *Andern.*

Pilulæ hypoglottides aſtrictoriæ.

℞. Acaciæ ℥.ß.
Hypociſtidis Boli Armeni ,
Terræ ſigillatæ ana ʒ.
Roſarum, Spongiæ, Spinæ albæ radicis,
Rad. Biſtortæ ana ʒ.ij
Amyli ʒ.iij.

Ex ſyrupo Roſarum ſiccarum aut Myrtorum formentur pilulæ. *Idem.*

Aliæ eiuſdem.

℞. Tragacanthi,
Gummi Arabici ana ʒ ij.
Acaciæ, Balauſtij ana ʒ j.
Cinnamomi craſſi ʒ.ß.

Balauſtium contundatur ſiccatum mortario teratur. Cætera poſt idie ex aqua macerentur: deinde omnia ex ſyrupo Roſarum ſiccarū redigantur in pilulas Fabæ magnitudinis quæ ſub lingua tenendæ exhibentur.

A *Aliæ ad fluxionem tenuem, eiuſdem.*

℞. Boli Armeni Terræ ſigillatæ,
Sem. Papaueris ana ʒ.j.
Tragacanthi, Gummi Arabici,
Amyli ana ʒ.ij

Ex ſyrupo Ziziphorum fingantur orbiculi, qui noctu in ore contineantur.

Alia ad pituitam educendam & inſpiſſandam.

B ℞. Pilularum Penidiorum,
Sacchari candi ana ℥ ß.
Tragacanthi, Gummi Arabici ana ʒ.j.
Amyli ʒ ß.
Succi Glycyrrhizæ ℈ j.

Ex ſyrupo Ziziphorum formentur pilulæ. *Idem*

Aliæ ad tuſſim, aſperitatem arteriæ, raucitatem, & materiæ eductionem ex pectore.

C ℞ Glycyrrhizæ mundæ contuſæque ℥.j.
Vuarum paſſarum, acinis exemptis ℥.ij.
Hordei integri P j.

Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato iuri addito
Tragacanthi ℥.ß.
Penidiorum ℥.iij.
Sacchari candi ℥.j.

Modico Amylo fingantur hypoglottides, quæ
D ſub lingua teneotur. *Idem.*

Aliæ pectorales.

Spec. Diatrag. frig. Penidiatum ana ℥.ß.
Succi Glycyrrhizæ ʒ.iij.
Zingiberis ℈.ij.
Ireos ℈ j.
Sem. Vrticæ, Hyſſopi, flor. Anthos ana ℈ ß.
Croci Orientalis, Sulphuris ana G. vij.

Cum Loch ſano formentur magdaleones pondere vnciæ ſemis, & inuoluantur Cinnamomo.
E Ad tuſſientes, aſthmaticos, & reliqua pectoris vitia valent. Auguſtæ Viodelicorum in vſu ſunt. *Adolphus Occo.*

Pilulæ probatæ contra fluxum ventris.

℞. Myrtillorum, Balauſtiarum, Pſidiæ,
Symphyti, Sang. Draconis, Boli Armeni,
Acaciæ, Hypociſtidis, Roſarum,
Tartari, Sumach, Croci,
Galliæ moſchatæ, Gallæ,
F Cinnamomi, Spodij,
Maſticis, Gummi Arabici ana ʒ.j.
Opij Thebaici ʒ ß.

Cum ſucco cymarū Myrti, Lentiſci tempera, & fac pilulas in modum Orobi. Dentur ix. vel xi cum aqua roſacea, vel pluuiali.* Contra fluxum ventris, maxime lienteriam & dyſenteriam valent. *Nicolaus.*

Pilulæ ſtypticæ.

℞. Sumach Myrtillorum, Pſidiæ,
Balauſtiæ, Conſolidæ maior. Sang. Drac.
Boli Armeni, Acaciæ, Hypociſtidos,

A Roſarum rubr. Tamarind ana ʒ.
Croci, Galliæ moſchatæ,
Cinnamomi, Spodij, Macis,
Gummi Arabici torrefacti ana ʒ.j.
Opij Thebaici ʒ ß.

Cum ſucco cymarum Myrti formentur pilulæ. * Reſpiciunt virtutem retentiuam. Datę cum decoctione Balauſtiæ conferunt omni fluxui ventris, maxime lienteriæ, & dyſenteriæ. Datæ cũ vino decoct. Maſtiches & Caryophyll. conferunt fluxui in digeſtione. Doſis ix. vel xj. in forma orobi. *Arnol. Villanouanus.*

B

Laudanum Theophraſti.

℞. Spec. Diambræ ℥.j.ß
Opij Thebaici ʒ.ij.
Mumiæ ℈.j.
Succi Hyoſcyami ʒ.j ß.
Corall. rub. præparat. ℈ j.
Succini alb. ʒ ß.
C Vnicorni G. iv.
Croci Orientalis ℈.j.
Moſchi boni G.iv.
Alcool vini ℔.ß.

Macerentur ad ſolem, vel in loco calido per mẽſem: deinde exprimantur: & euaporentur vſque ad iuſtam craſſitudinem: & formentur pilulæ. Doſis pilulæ v j. cum vino. * Valet ad ſiſtendum ſanguinem vndecunque prorumpẽtem, tum ad dolores omnes pacandos, & defluxiones reprimendas. *Theophr. Paracelſus.*

D

Pilula de Cynogloſſa.

℞. Myrrhæ ʒ.vj.
Thuris ʒ.v.
Opij, Hyoſcyami ana ℥.ß.
Croci ʒ.j.ß.
Rad. Linguæ canis ℥.ß ʒ ß.

Fiat maſſa. Datur à ℈.ß. ad ℈.j * Valent ad catarrhum, coryzam, tuſſim, alioſq; his ſuccedentes affectus. *Meſues.*

E

DE PILVLIS Aperientibus.

Pilulæ ad iecoris obſtructionem.

℞. Trochiſcorum de Abſinthio ʒ.j.
Succi Apij, vel
Syrupi Byzantini quantum ſufficit.

Formentur pilulæ paruæ num. x. pro ʒ.j. Dentur manè, ſuperbibendo parum vini albi modicè diluti ℥.ij. aquę Graminis, Aſparagi, Endiuiæ, Capillorum Veneris. *Rondeletius.*

F

Pilulæ ad lienem obſtructum.

℞. Trochiſcorum de Cappar. vel Trochiſcorum de Myrrha ʒ j.

Cum ſyrupo Acetoſo vel Oxymelle formentur pilulæ decem pro drachma, & plures ſi fieri poſſint: quas capiat cũ ſyrupo Acetoſo ex cochleari: deinde bibat aquas Graminis & Portulacę ana ℥.ij. cum duabus vncijs ſyrupi Acetoſi ſimplicis, vel Oxymelite. *Idem.*

Pilulæ ad hepar, aliæ.

℞. Succ. Abſinthij depurati & exiccati ʒ.j.
Spicæ Indicæ, Squinanthi ana ʒ.ß.
Sem. Apij, item Petroſelini ana ℈.j.

Puluerizentur ſubtiliſſime, & cum pauco ſyrupo Endiuiæ fiant pilulæ paruæ *Idem.*

Pilulæ ad ſplenem fortiores.

℞. Myrrhæ, Aſari, Ariſtolochiæ vtriuſque,
Sem. Capparorum, vel florum ana ʒ j.
Spicæ Indicæ, Squinanthi ana ʒ ß.
Sem. Apij, Petroſelini, Agni caſti ana ʒ ß.

Cum ſyrupo Acetoſo, aut Oxymelle fiant pilulę paruæ *Idem.*

Pilulæ noſtræ ad Hydropem.

℞. Spicæ nardi Indicæ,
Hepatis Lupini ana ʒ.j.
Eupatorij ʒ.j

Cum ſyrupo de Abſinthio, & guttis tribus olei Vitrioli fiant pilulę xxx. auro coopertæ. Doſis pilulæ 3. ſingulis diebus cum vino Abſinthiaco.

Pilulæ ad quartanam, noſtræ.

℞. Piperis contuſi G. iv.

Cum ſucco Gentianæ fiat pilula vna auro cooperta. Capiat cum aqua Theriacali, vel liquore Tartari tribus horis ante paroxyſmum, corpore prius purgato.

Pilulæ ad fractam œconomiam hepatis in morbo venereo.

℞. Ligni Guaiaci iam in ſcobem tenuem redacti ℥ j
Corticis eiuſdem ligni pulueriſati ʒ.ß.
Salſæ paullæ puluerſatæ ℈.j

Cum ſyrupo de Soncho fiant pilulæ xx. Sumat tres cùm iam paſtum initurus eſt. *Heurnius.*

DE PILVLIS ABſtergentibus.

Pilulæ ad renum & veſicæ vlcera.

℞. Tragacanthi leuiter aſſi,
Gummi Arabic. parum vſti,
Coralli rubri Sanguinis draconis,
Boli Armeni ana ʒ ß
Maſticis, Lapidis Iudaici ana ℈.j.
Sem. Melonum,
Sem. Alchekengi ana ℈.ij.
Sem. Bombaſis ℈ j.

Cum ſucco Caudæ equinę, vel Narciſſi formentur pilulæ. Quòd ſi vlcus magnum inferat dolorem, ob caliditatem, ſemen Papaueris addimus. Sin doloris vehementia ſuadeat, Opij paucam quantitatem caſtigati addimus *Rondeletius.*

DE PILVLIS MOuentibus vrinam & menſtrua.

Pilulæ ad menſtrua mouenda.

℞. Aloes opt. lotæ ʒ.j.ß
Myrrhæ electæ ʒ.j.

Sagapeni, Boracis ana ʒ.ß.
Caſtorei ℈.ij.
Croci ℈.j.
Spec. Diambræ ℈.ß.
Olei Aniſi Carui ana gutt vj.
Cum Vino maluatico cogâtur in maſſulam. Doſis ʒ.ß. vel ℈.ij. præmiſſis tamen purgantibus. *Caſparus Bauhinus.*

Pilulæ ad vrinas & menſtrua mouendæ.

℞. Succi Abſinthij ſiccati ʒ.ij.
Spicæ nardi, Iunci odorati ana ʒ.ß.
Sem. Apij, Petroſelini ana ℈.j.
Trochiſcorum ex Rhabarbaro ʒ.j.
Cum ſyrupo Endiuię formētur pil. paruæ. *Idem.*

Pilulæ ex Terebinthina.

℞. Terebinthinæ coctæ ℥.j.
Rhabarbari electiſſimi ʒ.iij.
Succini albi, ſucci Glycyrrhizæ ana ʒ.ß.
Cinnamomi electi ʒ.j.
Miſce, & fiat maſſa, de qua formetur pilulæ mediocres. Accipiuntur autem de his primùm nouem ante cœnam: deinceps, niſi aluum ſubduxerint, plures. * Difficultati & ſuppreſſioni vrinę conferunt. *Crato.*

Pilulæ ad vrinam.

℞. Carabæ ʒ.j.
Gummi Prunorum, vel Ceraſorum ℈.j.
Aſari, Seſeli ana ℈.j.
Sem. Apij. Petroſelini,
Spicæ Celticæ ana ℈.ß.
Cum ſucco Apij, vel Braſſicæ marinę fiant pilulæ, quæ ſumantur ventriculo purgato, & Oxymelite ſuperbibito, cum aqua Graminis, Aſparagi & Apij. *Rondeletius.*

Pilulæ ad matricem.

℞. Doronici, Zedoariæ,
Nucis moſchatæ, Caſtorij ana ʒ.j.
Sem. Apij, Sem Anethi,
Margaritarum ana ℈.iv.
Hyoſcyami G iij.
Fiant pilulæ cum aqua Artemiſiæ quantum ſufficit. *Auicenna.*

Pilulæ de Caſtoreo.

℞. Caſtorei, Galangæ,
Zedoariæ, Nucis moſchatæ ana ʒ.j.
Sem Apij, Anethi,
Margaritarum ana ℈.iv.
Hyoſcyami G. iij.
Formetur maſſa cum aqua Artemiſiæ. * Vtero conferunt, impeditas menſtruas purgationes eliciunt. *Idem.*

DE PILVLIS CALculum comminuentibus.

Pilulæ ad renum & veſicæ calculum.

℞. Pilularum ad vrinam, proximè præſcriptarum ʒ.ß.

A Ochræ, ſem Paliuri ana ʒ.j.
Cineris Scorpionum ℈.j.
Cum Oxymelite vel ſucco Limonum fiant pilulæ, ſuperbibendo aquam Graminis, Aſparagi, vel Saxifragiæ. *Rondeletius.*

DE PILVLIS DOLOrem mitigantibus.

Pilulæ ad dolorem Colicum.

℞. Spec. Aromatici roſati ʒ.ij.
Spec. Diagalangæ ʒ ij.
B Caſtorij ℈.ß.
Euphorbij G.x.
Opij diligentiſſimè tuſi, cum piſtillo ferreo calido, diſſolutiq; in vino maluatico ℈.j.ß.
Piperis, Croci, Myrrhæ ana ℈.ß.
Formentur pilulæ decem pro drachma. Capiat pilulas 4 aut 5. Si nec ſic ſedetur dolor, dentur 9. vel 10. Maſſa iſta non niſi poſt menſes duos propinanda. Tunc enim vis Opij remiſſior & ipſa exiccata, ita vt puluerizari poſſit, & cum vino
C propinari. *Rondeletius.*

Pilulæ ad dolorem calculi mitigandum.

℞. Opij ℈.j.
Styracis, Croci, Myrrhæ, Caſtorij ana ℈.ß.
Cum Vino maluatico formentur pilulæ, & cum piſtillo calido, in mortario calido diu permiſceantur. His deinde addatur pilularum ad vri-
D nam præſcriptarum ʒ.j. *Idem.*

Pilulæ anodynæ noſtræ.

℞. Piperis Indici in aceto macerati per noctē, & puluerizati ʒ.j.
Croci ℈.ij.
Myrrhæ ℈.j.
Opij Thebaici diligentiſſimè tuſi cum piſtillo ferreo calido, diſſolutique in vino generoſo ʒ.ij.
Moſchi G.iij.
E Miſce, & fiant pilulæ, ad quantitatem piſæ. Dantur tres, vel quinque ad ſummū, ante ſomnum, cum vino.* Colicos dolores mitigant: ſomnum inducunt.

Pilulæ colicæ.

℞. Cnici, Aniſi, Caſtorij ana ʒ.j.
Petroſelini, Piperis longi, rotundi ana ʒ.j.ß.
Opij, Iunci odorati,
Myrrhæ, Nardi ana ʒ.ij.
Ex Melle parentur catapotia. Ex his ſcrupuli in-
F ſtar ſumetur manè, vel à cœna. *Andernacus.*

Alia.

℞. Myrrhæ Troglodytidis ʒ.ij.
Alterci ʒ.j.
Opij ʒ ß.
Cynogloſſæ herbæ corticis ℈.ij.
Cortex prius in ſole exiccetur: deinde in puluerem tenuem redigatur, alijsq; admiſceatur. Omnibus ſic mixtis, ex aqua Roſacea fingantur Ciceris magnitudine catapotia, dentur quinque aut ſeptem dormituris. *Idem.*

Pilulæ opiatæ.

℞. Opij Thebaici minutum inciſi ℥.ij.
Mumiæ G.i .
Succi rad. Alterci, dum adhuc eſt ſucculenta, collecti & purgatæque ℥.ß.

Hæc ſimul mixta recondantur vitro, macerenturque ad ſolem, vel in loco calido per dies quatuordecim. Poſtea

Spec. Diambræ ℥ j.

Cum Vini ardenti quinquies correcti libra vaſe optime conditur, & in loco calido, ſiue in ſole ſtare per dies octo vel decem ſinitur, ita vt ſingulis diebus ter quaterque agitetur. Huius vini rubicundiſſimi per inclinationem à confectione ſeparati, modicum ſuper opium, vt antea dictū, præparatum, funditur, & in pulticulam redigitur, idq; per triduum iterum in ſole aliouc loco calido, vaſe diligenter clauſo digeritur. atq, hic labor ter reiterari debet. Tandem medicamētum exſiccari ſinito, donec indureſcat, hoc in puluerem ſuper lapidem conterito. vino, qđ dixi, ſubinde adiecto, dum pultis craſſitudo ſit, cui adde

Coralli rubri, Succini flaui, præparati ana ℈.j.
Vnicornu G. iv.
Moſchi optimi, vel olei ex Moſcho, vel ex Ambra G. iij.
Croci Orientalis ℈ j.

Probè ſubiguntur, iunguntúrque, & formantur pilulæ minutiſſimæ, quarum ſingulæ pendeant G. iij. vel iv. Ex his vnicum noctu dormituro, vel cum manè datur ex vino decumbenti in lecto. * Medicamentum eſt ad omnes febres abigendas efficaciſſimum, ſi Paracelſo fides adhibenda eſt: dolores omnes, præſertim capitis, ſedat: humorumq; defluxiones in partes inferiores prohibet: ſomnum accerſit. tuſſi medetur: pectoris pulmonumque vitijs auxiliatur: ſanguinis reiectionem coercet. veſicæ cruciatus mitigat. *Inderntee is ex Paracelſo.*

Pilulæ ex Opio magiſtrales.

℞. Opij, Croci, Caſſiæ ana ℥.ß.
Vini albi quantum ſufficit.

Miſce. * Faciunt ad tuſſim, & tenues fluxiones inſpiſſant. *Med. Florent.*

Pilulæ de Cynogloſſa.

℞. Cynogloſſæ, Opij,
Sem. Hyoſcyami ana ℥.ß.
Myrrhæ ℥.vj.
Thuris ℥ v.
Caryophyllorum, Cinnamomi,
Styracis calamitæ ana ℥.ij.
Aquæ Roſaceæ quantum ſufficit.

Fingatur maſſa. Seruatur annos duos vel tres. * Magnam vim obtinēt in tenuibus ſiſtendis deſtillationibus, ac doloribus mitigandis. Datur à ℈.j. ad ℥ j. *Nicolaus.*

Pilulæ de Arnogloſſo ſeu Plantagine, magiſtrales.

℞. Myrrhæ, Thuris, ſucci Glycyrrhizæ ana ℥.j.
Succi Plantaginis quantum ſufficit.

A Fiat maſſa. * Siſtunt tenues deſtillationes, ac eandem ferè cum ſuperioribus facultatem obtinēt.

Pilulæ de Styrace.

℞. Styracis liquidæ, Thuris, Mirrhæ,
Succi Glycyrrhizæ, Opij ana ℥ j.

Fiat maſſa. Durat annos duos, vel plures. Doſis eadem cum ſuperioribus. * Ad eadem efficaces, ad quæ ſequentes. *Meſuer.*

Pilulæ Styracis, aliæ.

B ℞. Styracis ℥.ix.
Opij, Myrrhæ ana ℥.ß.
Sapæ quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Seruatur per annos duos vel tres. Datur à ℈.j. vſque ad ℥ j. * Faciunt ad tuſſim recentem, & hæmoptoicos, dolorem leuant, ac ſomnum inducunt. *Galenus.*

Aliæ, eiuſdem.

℞. Myrrhæ, Piperis, Opij,
Styracis, Caſtorij, Galbani ana ℥.ij.
C Sapæ quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Seruatur ad annos tres. Doſis eadem cum ſuperioribus. * Faciunt ad deſtillationem, dolorem capitis, ægrè ſpirantes, peripneumonicos, ad veſicæ & vteri affectiones.

Pilulæ harmoniæ.

℞. Styracis, Caſtorij, Piperis,
Cardamomi ana ℥.iij.
Opij, Myrrhæ,
Sem. Hyoſcyami ana ℥ j.
D Sapæ quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Seruatur in charta pura, Ceræ liquatæ intincta, ad annos tres. * Ad deſtillationes & inexuperabilem defluxum vtiles ſunt. *Galenus.*

Pilulæ Scribonij.

℞. Sagapeni, Myrrhæ ana ℥.ij.
Opij, Cardamomi,
Caſtorij ana ℥ ß.
Piperis albi ℈.j ß.
E Sapæ quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Exiccetur, & papyro, Ceræ liquatæ intincta, ſeruetur ad annos tres. Doſis à ℈ j. ad ℥.iv. * Phthiſicis, ſanguinem reiectantibus, ... puratis educunt pelliculas, & repurgant ſufficienter: * verùm immorari pharmaco oportet. *Galenus.*

DE PILVLIS VEnerem excitantibus.

Pilulæ ad coitum.

F ℞. Fœniculi aſſi, ſem. Erucæ ana ℥.ij.

Teræ cum lacte vaccino, & forma pilulas ad modum Fabæ. Da tres cum vino *Arnold. Villan.*

Pilulæ contra mirabiliter ſtimulantes.

℞. Cerebella Paſſerum num. xxx.

Et ſolue diutiſſimè in catino, & accipe æqualiter Seui hircini, quod eſt circa renes, ſtatim dum occiditur: ſoluatur iuxta ignem, cui addantur Cerebra, & Mellis q.ſ. In patella miſceantur, & tan-

Succi [illegible] quantum ſufficit.
Fiat maſſa, vt ſuprà ſeruanda.* Mirificè proſunt in febribus intermittentibus biliosis, morbo regio, [illegible] ſque obſtructionibus. *Meſues.*

DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex capite.

Pilulæ cochiæ.

℞. Spec Hieræ ſimpl. ℥.x.
Pulpæ Colocynthidis ℥.iij ℈.j.
Scammonij præparati ℥.ij ß.
Turbith, Stœchadis ana ℥.v.
Vini [illegible] quantum ſufficit.
Fiat maſſa. Siccetur, & conſeruetur in charta Ceræ liquatæ intincta, per annum. Doſis à ℈.j. vſq; ad ℥.j. *Rhaſis.*

Pilulæ hieræ cum Agarico.

℞. Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Croci, Schœnanthi Aſari,
Maſtiches, Caſiæ Xylobalſami,
Carpobalſami, Violarum,
Epithymi, Colocynthid. ana ℥ j.
Agarici, Turbith ana ℥.ij.
Rhabarbari, Scammonij præparati ana ℥.ß.
Cum vino albo & Theriaca confice, & ſerua vt ſuprà. Doſis à ℈.j. ad ℥.j.* Opem ferunt vitijs capitis, neruorumque, & ſtomachi cruditatibus. *Antonius de Scarparia.*

Pilulæ ex Colocynthide.

℞. Colocynthidis, ſucci Abſinthij ana ℥.ß.
Aloes, Scammonij præparati ana ℥.j.
Rhabarbari electi ℥.iij.
Trita omnia ſucco excipiantur.* Pituitam à cerebro & alijs neruoſis vacuant. ob id conferunt dolori capitis ex frigido. *Galenus.*

Pilulæ ex Colocynthide, Meſuæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ℥.vi.
Myrobal. Indarum, Citrinarum, Sagapeni,
Bdellij mollis, Sarcocollæ ana ℥.v.
Aloes ℥.vii.
Nigellæ Cymini, Origani Perſici,
Naſturtij albi, Salis gemmei,
Abſinthij Romani ana ℥.j.
Succi Porri quantum ſufficit.
Fiat maſſa. Siccetur, & ſeruetur vt ſuprà, per annum.* Valent ad affectus pituitoſos & melancholicos, vt alphos curatu difficiles, & iuncturarum dolores.

Pilulæ Alhandal.

℞. Trochiſcorum Alhandal ℥.xij.
Spec. Hieræ ſimpl. ℥.v.j.
Maſtiches [illegible].
Salis gemmei ℥.ß.
Ladani ℥ j.
Ladanum & Maſtiche inuncta oleo Nucum, tundantur piſtillo calido in mortario æneo. deinde reliqua trita addant. & fiat maſſa, in charta, Ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum, vel per A dimidium.* Ad cephalæā & hemicraniam difficilem, & affectus neruorū & iuncturarū. *Meſues.*

Pilulæ ex ſex rebus.

℞. Aloes, Scammonij, Colocynthidis,
Agarici, Bdellij Gummi Arabici,
Rhabarbari ana ℥.ß.
(Rhabarbarum à Florentinis additum eſt)
Terc, & fiat maſſa. Seruatur vt præcedens. Doſis à ℈.j ad ℥.j.* Pituitam à cerebro & alijs neruoſis euacuant. *Galenus.*

B

Pilulæ de octo rebus, ſiue octomeræ.

℞. Aloes Scammonij præparati ana ℥.ij.
Pulpæ Colocynthidis, Epithymi,
Agarici, Maſtiches, Dauci Cretici,
Myrobal. Chebularum, Abſinthij ℥.j.
Succi Solani quantum ſufficit.
Fiat maſſa. Probè exiccetur, deinde ad vſum in papyro, Ceræ liquatæ intincta, ſeruetur vſque ad annum. Doſis vt præcedens.* Purgant humores craſſos à capite, viſum acuunt, & ſuffuſionem arcent. *Nicolaus.*

C

Pilulæ contra catarrhum & repletionem capitis.

℞. Stœch. Arab. ℥.ß.
Nucis moſchatæ, Macis ana G.v.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ℈.ß.
Squinanthi, Aſari, Carpobalſami,
Cubebarum ana G.vij.
Quinque genera Myrobal. ana ℥ j.
Rhabarbari electi ℥.ij.
Spicæ Indicæ ℈.ß.
Turpeti ℥ j.ß.
Agarici opt. Fol. Senæ ana ℥.ij.ß.
Salis gemmæ ℥ ß.
Aloes ſuccocitrini ℥.j.ß.
Roſarum ℈.ß.
Diagridij ℈.ij.ß.
Cum ſucco Caulium, vel aqua Maioranæ, vel Saluiæ fiat maſſa.

D

E

Pilulæ valdè expertæ contra fluxum capitis.

℞. Aloes hepaticæ ℥.j. ℈.xv
Agarici ℈ j. G.v.j.
Maſticis ℈.ß
Zinziberis G.v.
Spicæ Indicæ G.iv.
Salis gemmæ Trochiſc. Alhandal ana G.iij.
Cum ſyrupo de Stœchade fiant pilulæ num. xxx.
Doſis pilulæ tres vel quinque in introitu lecti
* Valent pro capite & ſtomacho

F

Pilulæ epi[illegible] noſtræ.

℞. Cranij humani ℥ ij
Pulpæ Colocynthidis,
Trochiſcorum Alhandali,
Stœchadis Arabici Caſtorei ana ℥.j.
Hieræ Galeni ℥.iv.
Agarici, Turpeti ana ℥ j.
Cum aqua Pæoniæ, vel ſyrupo de Stœchade fiant pilulæ.

DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex pectore.

Pilulæ Hieræ cum Agarico.

℞. Spec. Hieræ ſimpl. Gal.
Agarici trochiſcati ana ℥.ß.
Aloes ℥.j.
Mellis colati quantum ſufficit.

Fiat maſſa, quæ vt præcedens ſeruanda. Datur à ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. *Auxiliantur ſtomachicis, aſthmaticis, & alijs ſtomachi & thoracis vitijs, à craſſis & pituitoſis humoribus natis.

Pilulæ ex Agarico.

℞. Agarici ʒ.iij.
Maſticis, Iridis, Marrubij ana ʒ.j.
Turbith ʒ.v.
Spec. Hieræ picræ ℥.ß.
Myrrhæ ʒ.j.
Colocynthidis, Sarcocollæ ana ʒ.ij.

Agaricum lima in puluerem redigitur: reliqua contunduntur, fiuntque pilulæ cum Sapæ ſufficienti quantitate. Colocynthidis loco ſatius erit trochiſcos Alhandal ſumere. Seruantur ad annũ dimidium, vel integrum. Doſis à ʒ.ß. ad ʒ.j.ß. * Auxiliantur aſthmaticis, & alijs thoracis vitijs à craſſis & pituitoſis humoribus natis. *Meſues.*

Pilulæ bechicæ.

℞. Succi Glycyrrhizæ,
Sacchari albi ana ʒ.x.
Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum dulc. ana ʒ.vj.
Mucilaginis, ſem. Cydoniorum q.ſ.

Tere, fiant pilulæ.* Ad tuſſim veterem & ſiccam, gutturisq; & faucium aſperitatem pollent. *Idem.*

Pilulæ bechicæ, Raſis.

℞. Amyli, Tragacanthæ,
Amygdalarum purgatarum,
Fabarum decorticatarum, ſem. Papaueris,
Capitum Papaueris, Gummi Arabici,
Boli Armeni ana ʒ.ij.
Mucilaginis Pſyllij q.ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ albæ, magiſtrales.

℞. Sacchari candi,
Amyli ana ℥.vj.
Penidiorum ℥.iij.
Tragacanthæ ℥.ij.

Tragacantha diſſoluatur in aqua Roſacea per diem, & fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ emplaſticæ.

℞. Gummi, Tragacanthæ ana ℥.ß.
Succi Glycyrrhizæ ℥.j. Sapæ q.ſ.

Fiant pilulæ. *Galenus.*

Pilulæ bechicæ cum Terebinthina.

℞. Piperis, Caſiæ, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Galbani, Terebinthinæ ana ʒ.j.
Mellis deſpumati q.ſ.

Fiant pilulæ. *Idem.*

A *Pilulæ bechicæ.*

℞. Pinearum nucleorum,
Amygdalarum amar. ana ℥.j.ß.
Glycyrrhizæ ʒ.vj.
Succi Glycyrrhizæ ℥.iv.

Cum aqua Roſacea fiat maſſa. * Aduerſus tuſſim veterem pollent, & gutturis ac faucium aſperitatem.

Pilulæ bonæ.

B ℞. Pilularum cochiarum ʒ.j.
Azaiaret ʒ.ß.
Agarici trochiſcati ℈.ß.
Trochiſc. Alhand. G.iix.

Cum ſyrupo de Hyſſopo fiant pilulę nu.xx. Doſis pil. v.* Valent in tuſſi & catarrho.

C DE PILVLIS PVRgantibus pituitam ex ſtomacho.

Pilulæ alephanginæ.

℞ Cinnamomi, Cubebarum,
Ligni Aloes, Calami aromatici,
Macis, Nucis moſchatæ,
Cardamomi, Caryophyllorum,
Rad. Aſari, Maſticis,
Schœnanthi, Nardi Indicæ,
Carpobalſami ana ℥.j.
Abſinthij, Roſarum rubr. ana ʒ.v.

D Terantur craſſiùs, & in ℔.xij. aquæ communis per diem macerata, coquantur ad dimidij conſumptionem, deinde fricentur, & colentur: & in colaturæ ℔.ij. inijce

Aloes ſæpius lotę ſecundùm artem, & in pulueremredactæ ℔.j.

Inſolabis donec ſiccentur, ſæpius agitando: & addes

Myrrhæ, Maſticis ana ʒ.v.
Croci ʒ.iij.

E Tere curioſe: prædicti decocti reliquum ipſis affunde, agita in ſole, donec ſiccentur, & in iſtam craſſitiem reducantur, vt fieri poſſint pilulæ ſecundùm artem. Seruentur ad annum dimidium, vel integrum. Doſis à ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. Confici debent hę pilulę menſe Iunio, vel Iulio.* Ventriculum, cerebrum, & ſenſoria humoribus craſſis, putribus, pituitoſis purgãt, & inde natum dolorem diſſipant, ventriculum roborant, & concoctionem eius iuuant. *Meſues.*

F *Pilulæ Galeni, ſimiles alephanginis.*

℞. Cinnamomi, Calami aromatici,
Caſſiæ, Xylobalſami,
Schœnanthi, Dactylorum ana ℥.j.

Trita omnia macerẽtur in aqua pluuiæ ſufficienti quantitate, in olla noua, deinde excoquantur ad medias. Cola, & colaturæ impone Aloes ſæpius lotæ in aqua pluuiæ, & puluerizatæ ℔.j. Permiſceantur, & inſolentur per dies Caniculæ, donec exiccata ſint: deinde addita

Croci, Myrrhæ, Maſticis ana ℥.j.

Miſce,

Miſce, & fiant pilulæ. * Idem præſtant quod A
præcedentes.

Pilulæ ante cibum.

℞. Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Macis, Nucis moſchatæ, Zedoariæ,
Zingiberis, Spicæ, Galangæ,
Croci, Amomi, Calami Aromatici,
Xylobalſami, ſeu pro eo, Acori veri,
Carpobalſami, ſeu pro eo, Granorũ Paradiſi,
Cardamomi, Cubebarum, B
Abſinthij, Menthæ rubeę,
Sem. Apij, ſem. Fœniculi, Aniſi,
Sem. Petroſelini,
Sem. Sileris montani,
Sem. Leuiſtici, Maſticis ana ʒ.j.
Rhabarbari ad pondus omnium, id eſt, ℥.iij.
Aloes ℥.vj.

Miſce, & fiat maſſa cum oleo Nucis moſchatæ per expreſſionem facto: vel cum vino optimo: ſed præſtabit cum oleo ficti, vt dictum eſt. *Medici Colonienſes.* C

Alia ante cibum.

℞. Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Folij. Xylobalſami,
Sem. Balſami, Caſiæ ligneæ,
Maceris, Nucis moſchatæ,
Cinnamomi, Cubebarum,
Croci, Sileris montani,
Rad. Nardi, Maſticis ana ʒ.ij.
Rhabarbari, Aloes ſucco citrinæ ana ℥.iij.ß. D

Vino odorato excipiuntur. * Concoquendi vires firmant, humoresq; biliosos leniter purgant. Dantur à ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. *Andernacus.*

Pilulæ ante cibum & poſt.

℞. Aloes ʒ.xliv.
Rhabarbari ℥.j.ß.
Ligni Aloes, Caryophyllorum,
Folij, Maſticis,
Xylobalſami, Carpobalſami, E
Croci, Spicæ nardi,
Caſſiæ ligneæ, Cinnamomi,
Cubebarum ana ʒ.iij.

Conficiantur cum vino optimo. Reſpiciunt ſtomachum: dantur conſtipatis, & ijs, qui ſunt aluo dura, & conquerentibus de dolore ſtomachi ꝓpter ventoſitatem, vel exuperantia phlegmatis, præterquam tempore calido, abſque obſeruatione diætæ. 9. vel 11. cum vino calido conſeruãt ſanitatem. *Arnol. Villanouanus.*

F

Pilulæ ante cibum & poſt cibum.

℞. Cinnamomi, Caryophyllorum,
Galangæ, Nucis moſchatæ,
Macis, Zingiberis,
Cardamomi, Xyloaloes,
Styracis calamitæ ana ʒ. j.
Rhabarbari ad põdus omnium ſupradictorũ.
Aloes ad pondus omnium ſupradictorum.

Confice cum vino. Sumantur ante cibum vij. & poſt cibum v. Virtutem digeſtiuam confortant. *Nicolaus.*

Pilulæ maſtichinæ.

℞. Maſticis ℥.ß.
Agarici optimi ʒ.iij.
Aloes ʒ.x.

Agaricum elimatũ aut raſum maceretur in Oxymelite, fiatq; maſſa. Seruatur ad annum. Doſis ad ʒ.ij. * Ventriculum, cerebrum, viſcera reliqua, oculos, vtetum putribus humoribus purgant & roborant. *Conciliator.*

Pilulæ ſtomachicæ.

℞. Mirobalanorum Citrinarum,
Aloes, Turbith ana ʒ.x.
Roſarum, Spicæ Indicæ,
Maſticis ana ʒ.ij. ß.
Aniſi ʒ. j. ß.
Salis Indi, vel Salis gemmei, Croci ana ʒ.j.

Cum ſucco Abſinthij formetur maſſa. Seruatur ad annum dimidium vel integrum. Doſis ad ʒ. ij. * Bilioſos & pituitoſos vacuant humores, eos potiſſimùm qui caput & ventriculum obſident. *Meſues.*

Pilulæ ſtomachicæ aliæ.

℞. Myrobalanorum, Citrinarum, Indarum,
Chebularum ana ʒ.iij.
Roſarum, Maſticis ana ʒ.ij.
Cardamomi, Ligni Aloes,
Santali citrini, Cubebarum,
Caryophyllorum, Schœnanthi,
Nucis moſchatæ ana ʒ.ij.
Rhabarbari ℥.ß.
Turbith ʒ.vij.
Aloes ad pondus omnium.

Fiat maſſa. Seruatur ad annum. Doſis à ʒ.j. vſq. ad ʒ.ij. * Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborãt, coctionem iuuant, appetentiam excitant. *Alkindus.*

Pilulæ ſtomachicæ aliæ.

℞. Hieræ picræ ʒ.vij.
Myrobal. Chebularum,
Citrinarum, Indarum ana ʒ.iij.
Agarici ʒ.ij.
Turbith boni ʒ. x.
Epithymi Cretenſis, Aniſi ana ʒ.ij.
Salis Indi ʒ. ij.
Abſinthij, Scammonij ana ʒ.iij.
Penidiorum ʒ. iij.
Succi Cichorij quantum ſufficit.

Fiat maſſa. * Pituita & bile flaua ventriculum, hepar, caput, ſenſoria, iuncturas purgant. Dantur ʒ.ij. *Meſues.*

Pilulæ ſtomachicæ aliæ.

℞. Hieræ picræ ʒ.x.
Trium Myrobalanorum,
Abſinthij ana ʒ.ij.
Maſticis, Aniſi,
Myrobal. Belliricarum,
Emblicarum, Agarici ana ʒ.iij.ß.
Zingiberis ʒ.ij.
Caryophyllorum, Salis gemmei,
Schœnanthi ana ʒ.j.

Turbith ʒ xij.
Succi Abſinthij quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Doſis a ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. vel iij.* Cerebrum & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, coctionem iuuant, appetentiam excitant. *Meſues.*

Pilulæ ex Turbith, Stomachicæ dictæ.

℞. Turbith gummoſi ʒ.x.
Maſtiches ℥.ß.
Roſarum rubrarum ʒ.iij.
Aloes ℥.ij.ʒ.j.
Succi Abſinthij quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Seruatur per annũ dimidium, vel integrum. Datur à ʒ.j vſque ad ʒ.ij. vel ʒ.iij.* Materiam pituitoſam, putrem, & aquoſam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Idem.*

Pilulæ ex Turbith.

℞. Turbith, Myrobal. Citrinarum,
Aloes ana ʒ x.
Maſticis, Roſarum, Spicæ ana ʒ.ij.ß.
Aniſi ʒ.j.ß.
Croci ʒ.j.
Salis Indi ʒ ij.

Idem vt ſequentes promittunt. *Idem.*

Pilulæ aureæ ex Turbith.

℞. Aloes ʒ.xij.
Maſtiches, Roſarum rubr ana ʒ.vij.
Myrobal. flauarum ʒ.x.
Croci ʒ.iij.
Turbith gummoſi ʒ xvj.

Pulucrizentur, & cum ſucco Abſinthij q.ſ. fiat maſſa. * Pituitam & bilem ſine moleſtia purgãt: hepar & ventriculum roborant, coctionem iuuant. *Idem.*

Pilulæ communes, Peſtilentiales dicta.

℞. Aloes ℥.j.
Myrrhæ, Croci ana ℥.ß.
Vini albi q.ſ.

Fiat maſſa. * Mirificè aduerſus peſtiferę luis contagia populatim graſſantia pollent. Humores etiam ventriculo immerſos educunt. *Auicenna.*

Pilulæ peſtilentiales, Ruffi.

℞. Aloes, Ammoniaci ana ℥.j.
Myrrhæ ℥.ß.

Cum ſucco Limonum fiat maſſa.

Pilulæ contra peſtem, magiſtrales.

℞. Myrrhæ, Croci,
Boli Armeni, Coralli rubri,
Charabæ ana ʒ.j.
Myrobal. Chebularum ʒ.ij.
Aloes ʒ.vij.
Vini albi quantum ſufficit.

Fiat maſſa.

Pilulæ peſtilentiales.

℞. Aloes optimæ ʒ.ij.
Rhabarbari electi, Myrrhæ optimæ ana ʒ.j.
Zedoariæ ſelectæ, Croci ana ℈.j.

A Cum ſucco Citri, vel Limonum, vel Aurantiorum, vel Acetoſæ fiat maſſula, ex qua formentur pilulæ. Datur ex his ʒ.ß. ſingulis ſeptimanis. *Medici Baſilienſes.*

Pilulæ peſtilentiales aliæ.

℞. Aloes lotæ ℥.j.
Myrrhæ ℥.ß.
Agarici ʒ j.
Maſticis ʒ j.ß.
Croci, Rhabarbari electi ana ʒ.ß.
B Boli Armeni ʒ.ß.
Spec. Hieræ picræ ʒ.j
Diagridij ʒ.ij.

Cum vino fiant pilulæ. Valent contra peſtem. *Antonius de Bononia.*

Pilulæ contra vermes.

℞. Aloes ʒ.ij.
Myrrhæ, Scordij, Dictamni albi ana ℈ j.

Cum ſyrupo de Abſinthio fiant pilulę. Doſis ʒ.j.
C Et ſi puer ſit tenerior ʒ.ß. aut ℈.ij. *Hieronymus Mercurialis.*

DE PILVLIS PVRGANTIBUS PITUITAM EX IUNCTURIS.

Pilulæ de hermodactylis, maiores.

℞. Hermodactylorum,
Myrobal. Citrinarum, Aloes, Turbith,
D Colocynthidis, Bdellij, Sagapeni ana ʒ.vj.
Caſtorij, Sarcocollæ,
Euphorbij, Opopanacis,
Sem. Rutæ, ſem. Apij ana ʒ.iij.
Croci ʒ.j.ß.
Succi Braſſicæ q.ſ.

Fiat maſſa. Seruatur ad annos duos. Doſis à ʒ.j. vſque ad ʒ ij * Valent ad podagram, & dolores frigidos aliarum iuncturarum *Meſues.*

Pilulæ arthriticæ.

E ℞. Hermodactylorum,
Turbith, Agarici ℥ ß.
Caſiæ ligneæ, Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum, Xylabalſami,
Carpobalſami, Macis, Galangæ,
Zingiberis, Maſticis, Aſæ fœtidæ,
Fœniculi, Aniſi, Saxifragiæ,
Sem. Aſparagi, ſem Ruſci, Roſarum,
Milij Soliſ, Salis gemmei ana ʒ.ij.
Scammonij ℥.j.
F Aloes optimæ ad pondus omnium,
Succi Fœniculi q.ſ.

Fiat maſſa. Siccetur & ſeruetur in charta, Ceræ liquatæ intincta, ad annum Doſis à.ʒ.j. vſque ad ʒ.ij. * Valent ad podagram, alioſq; articulorum dolores. *Nicolaus*

Pilulæ arthriticæ aliæ.

℞. Betonicæ Myrrhæ,
Boli Armeni præparati, Iuæ arthriticę ana ʒ j.
Pimpinellæ, Chamædryos, Aloes ana ʒ ij.
Croci ℈.ß. Mellis roſ colati q.ſ.

Miscc,

Miſce, & fiat maſſa pilularum. Capiat duas pro vna vice, per tres horas ante cibum, ad quantitatem Ciceris, ſingulis diebus. & videbis mirabilem effectum. *Innominatus.*

Pilulæ arthriticæ quatuor magiſtrorum.

℞. Hermodactylorum,
Gummi Hederæ ana ʒ.vi.
Turpeti gummoſi, Myrobal. Chebulorum,
Pulp. Colocynthidis, Agarici ana ʒ.ij.
Euphorbij, Diagridij,
Sarcocollæ, Opopanacis,
Serapini, Bdellij, Amomi ana ʒ.j.
Salis gemmæ, ſem. Apij,
Petroſelini, Rutæ domeſt.
Rad. Acori, ſem. Cicutæ ana ʒ.ß.
Aloes ℥ iij
Diagridij ℥ j.

Confice cum ſucco Iuæ, vel Fœniculi. imponatur puluis Iuæ. *Arnol. Villanouanus.*

Pilulæ podagricæ.

℞. Agarici opt. Rhabarbari pul.
Maſticis ana ʒ.j.
Croci ʒ.ß.
Succi ſiue extracti Hellebori nigri,
Succi Fumiterræ,
Succi ſiue extracti Colocynthidis,
Succi ſiue extracti Gentianæ,
Succi ſiue extracti Petaſitæ,
Extracti Rhabarbari ana ʒ.j.

Miſce, & fiant pilulæ. *Henricus Vuolffius.*

Pilulæ fœtidæ maiores.

℞. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellij,
Colocynthidis, Rutæ agreſtis,
Aloes, Epithymi ana ʒ.v.
Hermodactylorum, Eſulæ ana ʒ.ij.
Scammonij præparati ʒ. iij.
Turbith ℥. ß.
Cinnamomi, Nardi Indicæ,
Croci, Caſtorei ana ʒ. j.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Euphorbij ℈.ij.

Diſſoluantur lacrymę in ſucco Porri, & fiat maſſa. Siccetur, & ſeruetur in charta, Ceræ liquatæ intincta, per annum. Doſis a ℈.ij. ad ʒ.j * Vacuant pituitam craſſam, crudam: ob id conferũt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ dolori ſpinæ, & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantiæ, aliiſque cutis vitijs. *Meſues.*

Pilulæ fœtidæ minores.

℞. Sagapeni, Ammoniaci,
Opopanacis, Bdellij,
Myrrhæ ana ʒ.v.
Turbith ʒ. x.
Colocynthidis ʒ vj.

Fiant vt priores. * Idem pollent. *Idem.*

Pilulæ ex Sagapeno.

℞. Sagapeni, Ammoniaci,
A Bdellij, Opopanacis, Aloes,
Caſtorei, Rutæ agreſtis ana ʒ.ij.
Colocynthidis ana ʒ iij.
Salis gemmæ ʒ.j.
Succi Porri quantum ſufficit.

Fiat maſſa. Siccetur, ſeruetúrque in papyro, Ceræ liquatæ intincta, per annos duos. Doſis a ℈.ij. ad ʒ.j. * Pituitam lentam purgant: ob id iuuãt paralyſim, ſpaſmum, dolorem iuncturarum, dorſi, podagrámque frigidam. *Meſues.*

B *Pilulæ ex Opopanace.*

℞. Opopanacis, Hermodactylorum,
Sagapeni, Bdellij,
Ammoniaci, Colocynthidis ana ʒ.v.
Croci, Caſtorei, Myrrhæ, Zingiberis,
Piperis nigri, longi, Caſſiæ ligneæ,
Myrobalanorum Citrinarum, Indarum,
Belliricarum, Emblicarum ana ʒ.i.
Scammonij præparati ʒ.ij.
C Turbith ℥.ß.
Aloes ℥.j ß.
Succi Braſſicæ q.ſ.

Fiat maſſa: ſiccetur & ſeruetur in charta, Ceræ liquatæ intincta, loco ſicciore, per annum. Doſis ℈. ij. vſque ad ʒ. j. * Ad paralyſim, ſpaſmum cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morboſque partium neruoſarum frigidos, vtiles ſunt. *Idem.*

Pilulæ de Sarcocolla.

D ℞. Sarcocollæ ʒ iij.
Turbith ℥.ß.
Colocynthidis, Zingiberis ana ʒ.j.ß.
Salis gemmei ʒ.j.
Aquæ Roſarum q.ſ.

Fiat maſſa, quæ vt præcedens ſeruanda. Doſis ʒ. j. * Pituitam vacuant: ob id pituitoſis affectibus commodant. *Idem.*

Pilulæ benedictæ.

E ℞. Spec. Benedictæ laxatiuæ ʒ.vj.
Mellis roſati q.ſ.

Fiat maſſa. Seruatur papyro munda, Ceræ liquatæ intincta, per annum. Doſis a ʒ.j. ad ʒ ij. * Humores pituitoſos, potiſſimùm ad articulos decumbentes eliciunt, à renibus quoque & veſica purgant. *Nicolaus.*

Pilulæ de Nitro.

℞. Aloes, Colocynthidis, Scammonij,
Bdellij, Hellebori nigri,
F Gummi Arabici ana ʒ ij.
Euphorbij, Nitri ana ʒ.j.

Cum ſucco Braſſicæ fiat maſſa. * Valent ad craſſos, frigidos, lentos & glutinoſos humores, ex remotioribus partibus educendos, frigidis neruorum affectibus ſuccurrũt, & humores ex alto euocant, quo nomine cerebri & capitis pertinacibus affectib⁹, articularijs morbis, comitiali & reſolutioni cõueniunt. Stomachicis & Iſchiadicis ſuccurrunt. Vertiginoſos iuuant: pituitæ lentitiam diſſipant, vtramq; bilem deturbant: vnde earum vſus in morbo Gallico. *Alex. Trallianus.*

DE PILVLIS PVRgantibus melancholiam ex hepate & ſplene.

A

Pilulæ ex Fumaria.

℞. Myrobal.flauarum,Chebularum,Indarum ana ʒ.v.
Aloes ʒ vij.
Scammonij præparati ʒ. v.
Succi Fumariæ quantum ſufficit.

B Omnia in puluerem redacta comprehende ſucco, & ſiccari ſinito: ruſus trita ſucco excipiantur, ſiccentur.& ſic tertiùm,& in pilulas formentur. Durant annum. * Soluunt humores acres, bilioſos,pituitam ſalſam,& alios aduſtos,à quibus pruritus & ſcabies. *Auicenna.*

Pilulæ Indæ.

℞. Myrobal.Indarum,Hellebori nigri,
Polypodij ana ʒ.v.
Epithymi,Stœchadis ana ʒ. vj.
Agarici,Lapidis Lazuli loti,
Colocynthidis,Salis Indi ana ℥. ß.
Succi Eupatorij inſpiſſati,
Nardi Indicæ ana ʒ. ij.
Zingiberis ʒ.j.
Spec.Hieræ ſimpl. ℥.j.ß.
Succi Apij q ſ.

C Fiat maſſa: quæ leuiter ſiccata,ſeruetur in charta munda ceræ liquatæ intincta,per annum. Datur à ℈.ij.ad ʒ.j. * Valent ad affectus melācholicos, canerum non vlceratū,elephantiam, alphos nigros,curatu difficiles, melancholiam morbum, & inde ortum tumorē & mœrorem,quartanam, icterum,ſpleniticum,& ſplenis dolorem. *Meſues.*

Pilulæ de lapide Lazuli.

℞. Lapidis Lazuli loti ʒ.vj.
Epithymi, Polypodij ana ℥.j.
Caryophyllorum,Aniſi ana ℥.ß.
Scammonij præparati,Hellebori nigri,
Salis Indi ana ʒ.ij. ß.
Agarici electi ℥.j.
Spec. Hieræ ſimpl.ʒ xv.
Succi Endiuiæ quantum ſufficit.

Fiat maſſa:leuiter ſiccata ſeruetur in papyro mūda, Ceræ liquatæ intincta. Doſis a ℈.ij. ad ʒ.j. * Valent ad affectus melancbolicos, & bile vſta natos. *Meſues.*

Pilulæ de lapide Armeno.

℞. Lapidis Armeni loti,
Spec.Hieræ ſimpl. ana ʒ.v.
Polypodij,Epithymi ana ℥.j.
Scammonij præparati ʒ. iij.
Caryophyllorum ʒ. ij.
Salis Indi ʒ.j.ß.
Succi Solani quantum ſufficit.

Fiat maſſa, ſiccetur leuiter, & in charta munda, Ceræ liquatæ intincta, ſeruetur per annum. Doſis a ℈.ij. ad ʒ.j. * Melancholiam & bilem vſtam multiplicem vtramque clementer vacuant: ob id morbis inde natis conferunt. *Meſues.*

Pilulæ contra morbum Gallicum.

℞. Ellebori nigri,triti ℥.j.
Præcipitati ℥.ß.
Fol.Senæ Alex.℥.ij.
Croci ʒ.j.

Miſce, & cum Melle albo fiat maſſa pilularum. Doſis à ʒ. j. vſque ad ʒ. ij. *Fioravantus.*

Pilulæ Mercuriales ad morbum Gallicum.

Nonnulli poſt purgationem vniuerſalem ſequentibus pilulis Gallicam luem curant.

℞. Rhabarbari electi ℥. x.
Scammonij ʒ.iij.

Terantur, ſuccum, vel ſyrupum de Limonibus affundendo,

Argenti viui, panno concluſi, vt granis minimis effluat ℥.ij.vel ʒ.vj.

Extinguatur diligenter eodem ſucco: cumq; ſatis extinctum, & mixtum fuerit, ſæpe de eodem ſucco,vel ſyrupo affundendo,adde Farinæ triticeæ ʒ.ij. Moſchi ʒ.j. Fiant pilulæ quinque pro drachma, diligenter deauratæ. Nam aurum mirificè hydrargyri noxam reprimit. Sumat quotidie vnam pilulam ſex horis ante cibum. Vſque triginta dies vtatur. Interea verò nullo alio vtatur medicamēto, nec cathartico, nec topico: ſed bis in hebdomada tantùm bibat aquæ Fœniculi ℥.j.& aquæ vitæ ℥.ß. *Ant.Chalmeteus.*

D DE PILVLIS PVRgantibus humores ſeroſos.

Pilulæ de Mezereo.

℞ Foliorum Thymelææ aceto infuſorum & exiccatorum ʒ.v.
Myrobal.flauarum ℥.ß.
Myrobal.Chebularum ʒ.iij.

E Mannæ q.ſ.

Tamarindorum aqua Cichorij ſolut.q.ſ. ad formandum. * Seroſum excrementum valenter purgant,ſeu aquas:ob id hydropem iuuant. Dantur à ʒ.j.ad ℈.iv. *Meſues.*

Pilulæ de Euphorbio.

℞. Euphorbij,Colocynthidis,Agarici,
Bdellij,Sagapeni ana ʒ.ij.
Aloes ʒ.v.

F Succi Porri q.ſ.

Fiat maſſa. Siccetur leuiter, & in charta munda Ceræ liquatæ intincta,ſeruetur per annum. Datur à ʒ. j. ad ℈. iv. * Ad emittendam hydropicorum flauam aquam,& materiam tumoris diſcutiendam valent, opem quoque afferunt lumborum doloribus, & podagræ humida cauſa concitatæ. *Idem.*

Pilulæ Hydragogæ.

℞. Hieræ ſimplicis cum Agarico ℥.ß.
Rhabarbari,
Myrobalanorum Chebulorum ana ʒ.j.

Foliorum

Foliorum Chamelææ infuſorum in Aceto vini, cui incoxere mala Cydonia & exempta, extra ſolem areſcant, repetitaq; infuſione a recentato aceto, & maceratione facta per horas 24. & deinde exiccatorum ℥ ß.
Trochiſcorum alhandel ʒ.ß.
Nucis myriſticæ,
Caryophyllorum ana ℈.ß.
Fiat maſſa cum ſucco radicum Iridis. Datur ℈.j. ſuperdormiat & mox iuſculum piſorũ ſorbeat. *Heurnius.*

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos à capite.

Pilulæ ſine quibus.

℞. Aloes lotæ ʒ.xiv.
Myrobal. flauarum, Chebulatum,
Indatum. Belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari, Maſtiches, Abſinthij,
Roſarum, Violarum, Senæ,
Agarici, Cuſcutæ ana ʒ.j.
Scammonij præparati ʒ.vj.ß.
Macerato ſcammonio in ſucci Fœniculi q.ſ. infuſionem panno lineo colligatam fortiter exprime manibus oleo violato inũctis, & cum expreſſione fiat maſſa: ſiccetur leniter, & papyro munda ceræ liquatæ intincta, ſeruetur per annum. Doſis à ℈. ij. ad ʒ.j. * Mirificè pituitam, bilem, & humorem melancholicum purgant, & ad ſuffuſiones, oculorumq; claritatem conducunt, viſum conſeruantes: aurium dolorem ſanant, & iliofis conferunt. *Nicolaus.*

Pilulæ lucis maiores.

℞. Roſarum, Violarum, Abſinthij,
Colocynthidis, Turbith. Cubebarum,
Calami aromat. Nucis moſch. Spicæ Indicæ,
Epithymi, Carpobalſami, Xylobalſami,
Sem. Seſelios, ſem. Rutæ, Schœnanthi,
Maſtich rad. Azari, Caryophyllorum,
Cinnamomi, Aniſi, ſem. Fœniculi,
Sem. Apij, Caſiæ ligneæ,
Croci, Macis ana ʒ.ij.
Myrobal. Citrinarum, Chebularum,
Indarum, Belliricarum, Emblicarum,
Rhabarbari ana ℥.ß.
Agarici, Senæ ana ʒ.v.
Euphragiæ ʒ.vj.
Aloes ſuccocitrinæ ℥.xj.ʒ.ij.
Succi Fœniculi quantum ſufficit.
Fiat maſſa: leuiter ſiccetur, & in papyro, ceræ liquatæ intincta, ſeruetur per annum. Datur à ℈.ij. ad ʒ j. * Excrementa capitis pituitoſa educunt, viſumq; roborant. *Meſues.*

Pilulæ lucis minores.

℞. Xylobalſami, Carpobalſami ana ʒ.j.
Rad. Chelidoniæ ʒ.v.
Roſarum, Violarum, Abſinthij,
Euphragiæ ana ʒ.iij.
Senæ Epithymi, Myrobal. flauarum,
Chebularum, Indarum, Belliricarum,
Emblicarum, Agarici, Colocynthidis,
Schœnanthi, Lycij,
Lapidis lazuli loti ana ʒ.ij.ß.
Aloes lotæ ℥.vj.
Succi Fœniculi, aut Chelidoniæ quantum ſufficit.
Fiat maſſa. Seruatur in charta munda, ceræ liquatæ intincta per annum. * Excrementa capitis pituitoſa educunt, viſumq; roborant: atram tamen bilem magis vacuant. *Meſues.*

Pilulæ capitales.

℞. Artanitæ, Colocynthidis, Agarici,
Turpeti, Hermodactylorum ana Gr.xxiv.
Zingiberis, Caryophyllorum, Macis,
Ligni Aloes, Salis gemmæ ana Gr.xij.
Diagridij ℈.j.
Aloes lotæ ʒ.x.
Cum Hiera ſimplici fiant pilulæ vij. pro drachma. *Nicolaus Stocker.*

Pilulæ ad omnem dolorem capitis.

℞. Aloes hepaticæ lotæ ℥.iij.
Bryoniæ Maſticis ana ℥.j.
Cum vino fiant pilulæ. Conferunt omni dolori capitis, memoriam reparant, & lætificant. *Franciſc. Gozad.*

Pilulæ ad dolorem capitis, ex phlegmate & melancholia.

℞. Myrobal. Chebulorum, Myrobal. Belliricorum,
Myrobal. Emblicorum ana ʒ.iij.
Salis ʒ.ß.
Stœchados ʒ.ij.
Hieræ picræ ℥.j.
Pulpæ colocinth. ℥.ß.
Abſinthij ʒ.ij.
Agarici ℥.j.
Turpeti, Epithymi ana ʒ.xv.
Hellebori nigri ʒ.v.
Fiat maſſa. Doſis à ʒ.j. vſque ad ij. ß. *Auicenna.*

Pilulæ ſalua mundificantes caput.

℞. Turpeti, Aloes ana ʒ.x.
Colocynthidis, Scammoneæ ana ʒ.iij.
Aniſi. Salis ana ʒ.ij.
Fiat maſſa cum vino. Doſis aur. j. *Auicenna.*

Pilulæ ad dolorem capitis ex melancholia.

℞. Epithymi, Agarici ana ℥ ß.
Polypodij ʒ.iij.
Hieræ ʒ.vij.
Salis ʒ.ij.ß.
Myrobal. Indarum ʒ.v.
Lapidis Lazuli ʒ.ij.
Doſis ʒ.ij. *Auicenna.*

Pilulæ ad melancholiam, validiores.

℞. Pæoniæ, Myrrhæ, Stœchados Arabici,
Meliſſæ, Thuris, Croci, Myrobal. trium,
Roſarum ana ʒ.j.
Trochiſc. de agarico, Polypodij, Ephithymi,

Senæ, Lapidis Lazuli lot. & præparati,
Boli Armeni præparati ana ʒ.iij.
Aloes lotæ ℥.ij.
Cum vino fiant pilulæ. *Idem.*

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos à ſtomacho.

Pilula hieræ ſimplicis.

℞. Aloes ʒ.l.
Cinnamomi, Xylobalſami, Azari,
Spicæ Indicæ, Croci, Maſtiches ana ʒ.iij.
Mellis roſati quantum ſufficit.
Fiat maſſa. Seruatur per annum in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Doſis ad ʒ.ij * Aduerſus vitia ventriculi ex humoribus bilioſis & pituitoſis nata proſunt. *Galenus.*

Pilulæ de hiera compoſita.

℞. Cinnamomi, Spicæ indicæ,
Croci, Schœnanthi, Azari,
Xylocaſſiæ Xylobalſami,
Carpobalſami, Violarum, Abſinthii,
Epithymi, Agarici, Roſarum,
Turbith, Colocynthidis, Maſtiches ana ℈.ij.
Aloes ℥.v.℈.ij.
Aquæ Endiuiæ quantum ſufficit.
Fiat maſſa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum. Doſis vt ſupra * Opem ferunt vitijs capitis, neruorumq; ab humoribus pituitoſis procreatis.

Pilulæ Aſſaieret.

℞. Spec. Hieræ picræ Gal ʒ.ij.
Maſtiches, Myrobal. Citrinarum ana ʒ.j.
Aloes ℥.ß.
Succi Maioranæ quantum ſufficit.
Fiat maſſa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum. Doſis ad ʒ.ij. * Bilem flauam & pituitam vacuant. *Auicenna.*

Pilulæ ex Turbith.

℞. Turbith gummoſi ʒ.x.
Maſtiches ℥.ß.
Roſarum rubrarum ʒ.iij.
Aloes ℥.ij.ʒ.j.
Succi Abſinthij quantum ſufficit.
Fiat maſſa. * Materiã pituitoſam putrẽ & aquoſam ex ventriculo & cerebro vacuant. *Meſues.*

Pilulæ ex Turbith alia.

℞. Turbith, Myrobalanorum,
Citrinarum, Aloes ana ʒ.x.
Maſtiches, Roſarum, Spicæ ana ʒ.ij.ß.
Aniſi ʒ.j.ß. Croci ʒ.j.
Salis Indi ʒ.ij.
Idem quod ſequentes promittunt.

Pilulæ ex Turbith aureæ.

℞. Turbith optimi ʒ.xvj.
Aloes ℥.j.ß.
Maſtiches, Roſarum ana ʒ.vij.
Myrobal. flauarum ʒ.x.
Croci ʒ.iv.

A Succi Abſinthij quantum ſufficit.
Fiat maſſa, in charta munda ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum * Bilem & pituitam citra moleſtiam purgant, hepar & ventriculum roborant, coctionem iuuant. *Meſues.*

Pilulæ de Aloe & Maſtiche.

℞. Aloes ℥.j.
Maſtiches ℥.ß.
Caryophyllorum, Roſar. rubrarum ana ʒ.j.
B Croci, Diagridij ana ℈ ij.
Succi Abſinthij, vel
Succi Fœniculi quantum ſufficit.
Fiat maſſa. * Reſpiciunt virtutem naturalem. purgant incolumiter ſtomachum à phlegmate & à cholera. *Nicolaus.*

Pilulæ de Aloe lota.

℞. Aloes lotæ cum ſucco roſ. rubrarum ℥ j.
Agarici trochiſcati ʒ.iij.
Maſtiches ʒ.ii.
C Spec. Diamoſchi dulcis ʒ.ß.
Vini maluatici q.ſ.
Fiat maſſa, in papyro munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum. * Ventriculum, cerebrum, viſcera reliqua, oculos, vterum, putridis humoribus purgant, & roborant. *Incertus.*

Pilulæ de Aloe roſata.

℞. Aloes roſatæ optimæ & pellucidæ ℥.j.
Cum vino formentur pilulæ, pro drachma quot volés. * Minus purgant, magis roborant. Aloe
D roſata dicitur, quæ ſucco roſarum ſæpius eſt elota, aut quæ eundem ſuccum ſæpius imbiberit. *Auguſtani.*

Pilulæ de Aloe roſata, aliter.

℞. Foliorum roſ. viridium ℥.iv.
Terantur, ſeu incidantur minutiſſimè, & cum Aloes ℥.vj. incorporentur: quibus exiccatis denuò addantur totidem roſæ, & tertiùm reiterentur: poſtea formetur maſſa, quæ vſui reſeruetur. *Ar-*
E *noldus Villanouanus.*

Alia elegans Aloes præparatio.

Aloen parant magni quidam viri, ita vt omnem noxam exuat hoc modo: Cùm Syrius æſtiuo ſolſtitio flagrat, pulueri Aloes remiſcent Serum lactis, dum pultis characterem trahat. ſoli exponunt dum indureſcat. Iterum in puluerem comminuunt & ſuccum Endiuiæ affundunt, denuoq; ſiccant. tandem in pollinem vertunt, ac Roſarum Perſicarum ſucco imbuunt. & ſæpius
F eandem hiſtoriam peragunt: vltimo ſiccatum in vſum reponunt, & ex ea pilulas efformãt. *Heurn.*

Pilulæ imperiales, magiſtrales.

℞. Cinnamomi, Amomi, Aniſi, Maſtiches,
Cardamomi minoris, Zingiberis,
Zedoariæ, Macis, Nucis moſchatæ,
Caryophyllorum, Croci, Cubebarum,
Ligni Aloes, Turbith, Mannæ,
Agarici, fol. Senæ, Spicæ Indicæ, Myrobal.
Citrinarum, Chebularum, Indarum,
Bellericarum Emblicarum, ana ℈.j.

Rhabar-

Rhabarbari ℥.j Aloes ℥.ij.
Syrupi roſ.lax.quantum ſufficit.

Fiat maſſa. * Modicum ſoluunt, & plurimum conſortant ſtomachum, & omnia inteſtina frigida: muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem, clarificant ſanguinem & ſpiritum.

Pilulæ Aureæ ſiue Magicæ.

℞. Fol.auri Gr xij.
Thuris, Myrrhæ, Croci,
B Ligni aloes, Cinnamomi, Cort.mali citri,
Meliſſæ, Serici coccinei crudi, Mentæ,
Been albi, Been rubri ana ℥.ß.
Roſarum rub. Santali rubri, Coralli rubri,
Myrobal. Emblicarum,
Myrobal. Chebularum,
Myrobal. Indarum ana ʒ.j.
Aloes lotæ ad pondus omnium.

Cum vino optimo confice pilulas. Pituitam, atram bilem educũt abſq; moleſtia: ſingula membra corroborant, ſpiritus acuunt, & illuminant:
C ita eos dilatant, ne cõſtricti mœſtitiam pariant, ſed dilatatione, & lumine gaudeant, ita rurſus ſtabiliunt, ne extenſione nimia euaneſcant. *Marſilius Ficinus.*

Pilulæ Angelicæ Fiorauanti.

℞. Colocynthidis ℥.iv.
Aquæ vitæ optimæ circulatæ ℔ j.

Macerentur per dies tres: inde fiat fortis expreſſio: cui adde

D Aloes hepaticæ, Elleb. nigri, Myrrhæ ana ℥.j.

Miſceantur ſimul, & ponãtur in loco calido dum fere exiccentur: mox adde

Croci, Cinnamomi, Sulphuris flaui ana ℥.ß.

Incorpora bene & permitte, dum perfectè exiccentur: inde cum melle fiat maſſa, in vaſe plumbeo ſeruanda. Doſis ʒ j. Valent ad omnia genera morborum. Purgant bilem vtranq; & pituitam clementer, ita vt etiam grauidis mulieribus exhiberi ſine periculo poſſint. Febres omnes &
E catarrhos ſanant.

Pilulæ Aquilinæ Fiorauanti,

℞ Conſeruæ roſarum ℥.iij.
Ligni aloes ʒ.j.
Olei vitrioli Gr x
Cinnamomi electi ℈.ij.
Lapidis philoſophici noſtri ℥.j.
Sacchari albi ℥.ij.

Miſce, & cum ſyrupo acetoſo fiat maſſa. Doſis
F ʒ.j. vſque ad ʒ ij cum vino. Valent ad omnes infirmitates: purgantq; ſine nocumento.

Pilulæ Magiſtrales.

℞ Olibani, Maſticis, Myrrhæ, Sarcocollæ,
Aloes hepaticæ, Ellebori nigri Turpeti,
Colocynthidis, Croci ana quantum ſatis eſt.
Moſchi ℈.ß.

Terantur minutiſſimè & cum melle roſato, & aqua vitę fiat maſſa pilularum. Doſis ʒ ij. ad ʒ.iij. Purgant humores corruptos viſcoſos & craſſos: corpora à putredine conſeruant: conferunt po-
A dagricis, nec non Gallico morbo affectis. *Fiorauantus.*

Pilulæ ſaluberrimæ.

℞. Myrrhæ electæ, Croci,
Oſſis de corde Cerui, Caphuræ,
Spodij, ſem. Ocymi ana ʒ ß.
Ligni aloes ℈ j. Gr.v.
Boli Armeni cum aqua roſ. præparati ℈.j
Been albi ℈ ß. Gr.v.
Flor. Bugloſſæ ʒ j.
B Caryophyllorum, Cort. mal. citri,
Sem. Citri, Zingiberis ana ℈.j.
Ambræ griſeæ electæ Gr.v.
Hyacinthorum, Granatorum ana ℈.ß.
Agarici optimi, Rhabarbari electi ana ʒ.j.
Spicæ Indicæ ℈.ß.

Aloes hepaticæ elect. & elotæ, ad pondus omnium. Cum aqua Bugloſſæ fiat maſſa non nimis ſpiſſa. Iſtæ pilulæ poſſunt circa adminiſtrationem acui cum

C Diagridio, Trochiſcorum, Alhand. ana quantum ſatis eſt.

Et formentur pilulæ.

Pilulæ.

℞. Myrobal. Chebulorum ʒ.ij.
Roſarum rubr.
Santali rubri,
Emblicorum,
Cinnamomi electi,
D Croci, Cort. mali citri,
Been albi,
Been rubri,
Meliſſæ ana ʒ.j.
Aloes electæ riteq; ablutæ ʒ.xij.

Cum vino fiant pilulę: quibus hebdomada qualibet ſemel vtaris diluculo, eo ſcilicet pondere, quo naturæ tuæ conueniat, æſtate quidem cum aqua roſacea, aliàs verò cum vino. Pituitam & atram bilem euacuant. *Marſilius Ficinus.*

E
Pilulæ Galeni ad laxandum.

℞. Diagridij ʒ.iij.
Colocynthidis, Aloes ana ℥.ß.
Myrrhæ ʒ.ij.
Maſticis ʒ.j.

Fac pilulas cum vino, ad modum ciceris.

Pilulæ de Elaterio.

℞. Aloes ℥.ij. Maſticis ℥.j.
Elaterij ℥.iij.

F Cum ſucco cucumeris aſinini conficitur. Da iij. vel v. Suauiter ducunt, & principaliter melancholiam, & phlegma purgant ſiue choleram rubeam. *Nicolaus.*

Pilulæ aliæ.

℞. Aloes lotæ ℥.j.
Myrobal. Emblicorum,
Myrobal. Chebulorum ana ʒ.ij.
Maſticis, Roſarum rubr. ana ʒ.ij.

Cum vino fiant pilulæ. Pituitam, atramq; bilem euacuant. *Marſ. Ficinus.*

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos ab hepate.

Pilulæ de tribus.

℞. Rhabarbari, Agarici,
Aloes lotæ ana ʒ.ij.ß.
Syrupi roſ. lax. quantum ſufficit.

Fiat maſſa, in charta munda, ceræ liquatæ intinćta, ſeruanda per annum.

Pilulæ ex Halicacabo.

℞. Abſinthij ſucci Abſinthij,
Succi Eupatorij, Aloes,
Myrobal. flauarum, Maſtiches,
Croci, Rhabarbari, Cancami loti,
Aſari, Aniſi, Caſiæ ligneæ,
Sem. Fumariæ ana ʒ.ij.
Hieræ pieræ ʒ.iij.

Aquæ Solani quantum ſufficit.

Fiat maſſa. * Ad febres diuturnas ex humoribus varijs ortas, obſtructionem hepatis ſoluunt, & inde ortum dolorem, & incipientem hydropem: dantur à ʒ.j. ad aur. j. ß. *Meſues.*

Pilulæ ad Hydropem.

℞. Spicæ Indicæ, & Romanæ ana ℥.ß.
Agarici, Ariſtolochiæ, Amomi,
Croci, Aeris combuſti, Epithymi,
Maſticis, Hyperici, Coſti,
Chamædryos ana ʒ.iij.
Myrrhæ, Kerſe medicinalis,
Squinanthi, Tithymali ana ʒ j.
Aloes ℥.j.

Puluerizẽtur, & cũ aqua fiat maſſa pilularum. Doſis ʒ.ij. cum vino. *Galenus.*

Pilulæ Philagrij.

℞. Trochiſcorum Diarrhod.
Trochiſc. de rhabarbaro ana ℥.ß.
Succi Eupatorij,

A Succi Spinæ albæ ana ʒ.ij.
Abſinthij ʒ.j.ß.
Myrobal. citrinorum, ſem. Cuſcutæ,
Turpeti ana ℥.ß.
Agarici, Aloes ana ℥.j.
Salis Indi ℥.j.ß.

Confice cum aqua Fœniculi. Doſis ʒ.ij. * Valent ad febres antiquas. *Meſues.*

DE PILVLIS PVRGANtibus humores mixtos à toto.

B

Pilulæ aggregatiuæ, maiores.

℞. Myrobal flauarum,
Rhabarbari ana ℥.ß.
Succi Eupatorij,
Succi Abſinthij ana ℥.iij.
Scammonij præparati ʒ.vj.
Myrobal. Chebularum, Indarum,
C Agarici, Colocynthidis,
Polypod. ana ʒ.ij.
Turbith, Aloes ana ʒ.vj.
Maſtiches, Roſarum rubr.
Salis gemmæ, Epithymi,
Aniſi, Zingiberis ana ʒ.j.

Craſſiuſculè omnia conterantur; & cum electuarij roſat. Meſuæ quantum ſufficit, fiat maſſa, in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum. Doſis ad ʒ.j. * Valent ad diutur-
D nas febres, & vitia capitis, ventriculi, & iecinoris. Humores item biliosos, & pituitoſos educunt. *Meſues.*

Pilulæ aggregatiuæ, minores.

℞. Myrob. Citrinorum, Indorum,
Emblicorum ana ʒ.iij.
Maſticis, Aniſi, ſucci Eupatorij,
Succi Abſinthij, ſucci Roſarum ana ʒ.ij.
Rhabarbari ʒ.v.
Spec. Hieræ Pieræ Galeni ℥.j.ß.
E Cum ſucco Apij formetur maſſa. *Meſues.*

De Con-

De Confectionibus aromaticis ſolidis, tabulis & rotulis, Sectio XXXIX.

CONFECTIONVM ſolidarũ aliæ rotundæ ſunt, & vocantur Rotulæ, aliæ ſunt fruſta aut tabulata, & dicuntur vulgò Morſelli, &c. Fruſta verò ſunt vel quadrata, vel oblõga, &c. Porrò tabularum aliæ

- Viſuales
  - Alterantes: *hoc eſt*,
    - Calefacientes
      - Caput: *vt* Tabulæ
        - Diambræ,
        - Diamoſchi,
        - Fœniculi, *&c.*
      - Pectus: *vt*
        - Tabulæ *ireos*,
        - Tabulæ *bechicæ*, *&c.*
      - Vẽtriculum: *vt*
        - Tabulæ *aromat. roſ.*
        - Tabulæ *diacymini*,
        - Tabulæ *dianiſi*,
        - Confectio *aniſi tabulæ*,
        - Caryophyllorum,
        - Confectio *Zingiberis cocti*
      - Hepar: *vt* Tabulæ
        - Diacurcumæ,
        - Dialaccæ, *&c.*
      - Matricem: *vt* — Tabulæ *de gemmis*, *&c.*
    - Refrigerantes
      - Caput: — Diacodion *ſolidum*.
      - Pectus: *vt*
        - Tabulæ *diatragacanthi frigidi*.
        - Tabulæ *diapenidy*, *ſine ſpecieb. calidis*,
        - Saponea.
      - Cor: *vt*
        - Diamargaritum *frigidum*,
        - Manus *Chriſti*, *&c.*
      - Hepar: *vt*
        - Tabulæ *diarrhodon*,
        - Tabulæ *triaſantali*.
  - Purgantes
    - Bilem: *vt*
      - Tabulæ *elect. de ſucco roſarum*,
      - Zingiber *laxatiuum*.
    - Pituitã. *vt*
      - Tabulæ *Diaturbith cum Rhabarbaro Mitagnanæ*.
      - Tabulæ *diaphœniconis*.
- Minus *viſuales*
  - Alterantes, *hoc eſt*,
    - Calefacientes
      - Caput. *vt* — Tabulæ *de vnicornu*.
      - Stomachũ: *vt*
        - Tabulæ *corroborantes ſtomachum*.
        - Tabulæ *ex ſulphure*.
      - Hepar, *&c.*
    - Refrigerantes
      - Stomachum,
      - Hepar, *&c.*
  - Purgantes
    - Bilem: *vt*
      - Orbiculi *ex Rhabarbaro*,
      - Tabulæ *ad bilem purgandam*,
      - Aliæ.
    - Pituitam: *vt*
      - Tabulæ *diacnicu*,
      - Tabulæ *ſtibiatæ*.
    - Melãcholiam: *vt* — Tabulæ *ad melancholicum humorem*, *&c.*
    - Humores *mixtos*
      - Tabulæ *ad humores mixtos*,
      - Tabulæ *Diaturbith cum Rhabarbaro Lãgij*.
      - Tabulæ *noſtræ purgantes*.
    - Vermes
      - Confectio *ad vermes*,
      - Alia.

DE TABVLIS CALFAcientibus caput.

Orbiculi diambræ.

℞. Spec. Diambræ ℥.vj.
Sacchari albi in aqua Fœniculi vel Maioranæ diſſoluti ℔.j.

Saccharum ad exactam perfectionem coquitur: deinde ab igne remotum, ligneo piſtillo agitatur, & ſpecies inijciuntur, ac probè miſcentur: B poſtea per plicam lebetis in tabulam, farina vel puluere aliquo, vt cinnamomi, ſtratam, ſpatula aſſiduè ſaccharum pari & æquali quantitate extrahatur: quod decidens placentulæ modo in orbem concreſcit. Si quid verò remanet in lebete, durescit iterum, ſed pauca aqua affuſa liqueſcit: deinde extrahatur vt prius. Rotulæ concretæ digitis ſingillatim auferantur, & farina ſuperficiei inferiori adhærente penicillo aut panno abſterſa, in cribrum conijciantur, & vlterius C in calido loco exiccentur: in ligneis arculis exilia aut ſimili materia inodora condantur. Poſtea in ſicco & calido loco reponantur.* Cerebrum, cor, & ſtomachum conſortant.

Orbiculi diamoſchi.

℞. Diamoſchi ʒ.vj.
Sacchari albi aqua Fœniculi diſſoluti ℔.j.

Fiant orbiculi, vt antea dictum. * Malis cerebri frigidis vertigini, comitialibus, & difficulter ſpirantibus ſuccurrunt.

Confectio Fœniculi orbiculata.

℞. Sacchari albiſſimi in aqua roſ. diſſol ℔.ß.

Saccharum ad perfectionem exactam coquitur: deinde ab igne remotum, diu piſtillo agitetur, addanturq;
Olei Fœniculi ℈ j.vel ʒ ß.

Probè miſcentur deinde per plicam lebetis in tabulam farina ſtratam, ſpatula aſſiduè ſaccharum pari & æquali quantitate extrahitur Rotulæ concretæ digitis auferantur, exiccentur, in ligneis arculis condantur, & ſicco loco reponantur.* Capitis affectibus conferunt, viſum acuunt. pectoris anguſtiæ & difficultati ſpirandi ſuccurrunt.

DE TABVLIS CALFAcientibus pectus.

Tabulæ diatreos.

℞. Spec. Diatreos S ℥ ß.
Sacchari albi in aqua capill. Veneris vel Fœniculi diſſoluti ℔ ß.

Saccharum ad perfectionem coquitur, agitatur, deinde ſpecies miſcentur: poſtea ſaccharum fluidum adhuc in tabulam æqualiter ſtratam, extenditur. ſuperficiesque eius acie cultri pectinguntur: poſtquam ſaccharum induruit, tota maſſa tollitur, & in ſuas portiones pro modo lineatū frangitur: demum tabulæ in arculis ligneis, ſicco loco, reponantur. * Tuſſiculoſis, difficulter ſpirantibus auxiliatur, &c.

A *Orbiculi ſeu trochiſci bechici.*

℞. Sacchari albiſſimi ℔.j.
Sacchari candi optimi, Sacchari penidij ana licos ℥.j.ʒ.vij. ℥.iv.
Amyli ℥.ij.ß
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua roſacea factæ, quantum ſufficit.

Formentur trochiſci parui, & ſignentur. * Auxiliantur tuſſiculoſis & difficulter ſpirantibus.

DE TABVLIS EXCALfacientibus ventriculum.

Tabulæ aromatici roſati.

℞. Specierum aromat. roſ ℥.ß.
Sacchari albi in aqua roſ. diſſoluti ℔.ß.

Fiant tabulæ, vt ſupra dictum eſt. * Ventriculo imbecillo, aliiſque nutritioni deſeruientibus inſtrumentis ſuccurrunt.

Tabulæ Diacymini.

℞. Spec. Diacymini ℥.ß vel ʒ.vj.
Sacchari albi in aqua Fœniculi diſſoluti ℔.ß

Fiant tabulæ, eo modo, quo dictum eſt. * Noxam ventriculi corrigunt tuſſiculoſis difficultati ſpirandi, inflationibus ſunt adiumento.

Tabulæ Dianiſi.

℞. Spec. Dianiſi ℥.ß.vel ʒ.vj.
Sacchari albi in aqua Aniſi vel Fœniculi diſſoluti ℔.ß.

D Fiant tabulæ ſecundùm artem. * Craſſis flatibus in ventriculo natis, eiuſdemque perfrictioni ſuccurrunt.

Confectio aniſi tabulata.

℞. Sacchari albiſſimi in aqua roſar. diſſoluti ℔.ß.

Coquitur ad perſectionem, deinde ab igne remouetur, piſtillo diu agitatur, additurque
Olei Aniſi ℈ j.vel ʒ.ß

Miſcentur: deinde per plicam lebetis in tabulam E farina ſtratam ſpatula aſſiduè ſaccharum pari & æquali quantitate extrahitur Rotulæ concretæ ſiccantur, & in ligneis arculis ſicco loco reponuntur. * Ad cruditatem ſtomachi ex flatibus, vomitionem, aquam inter cutem, fluorem vteri album valent, &c.

Confectio Caryophyllorum orbiculata.

℞. Sacchari albi, in aqua roſ. diſſoluti ℔.ß.
Olei Caryophyllorum ℈ j.

F Fiant orbiculi modo, quo iam dictū eſt.* Ventriculo, iecori & cordi proſunt.

Confectio Zingiberis conditi.

℞. Cinnamomi electi ʒ.ij.
Nucis moſchatæ ʒ.j.
Caryophyllorum ℈.iij.
Macis ℈.j.

Incidantur omnia craſsè, adde
Zingiberis tenuiſſimè triti ʒ.vj.
Sacchari aqua roſ diſſoluti ℥.xvj.

Fiat confectio in morſellis. * Ventriculum frigidum roborat, & firmat. *Auguſtanũ.*

DE

DE TABVLIS EXcalfacientibus hepar.

Tabulæ Diacurcumæ.

℞. Spec. Diacinnamomi ℥ ß.
Sacchari albi, in aqua Eupatorii diſſol. ℔. ß.
Fiant tabulæ, modo ſupra dicto. * Hepatis & lienis ægritudines eradicant, hydropem curant.

Tabulæ Dialaccæ.

℞. Spec. Dialaccæ ℥. . vel ʒ. vj.
Sacchar. albi, in aqua Eupatorij diſſol. ℔. ß.
Fiant tabulæ ſecundum artem. * Iecinoris & lienis obſtructiones, inflationes, & renum duritiess ſanant: aquæ inter cutem cauſas omnes diſcutiunt, menſes mouent, &c.

DE TABVLIS CALFAcientibus matricem.

Tabulæ de Gemmis.

℞. Spec. Diagemmæ ℥. ß. vel ʒ. vj.
Sacchari albi in aqua Anthemidis diſſol. ℔. ß.
Fiant tabulæ ſecundum artem. * Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vteri frigidis auxiliantur.

DE TABVLIS REFRIgerantibus caput.

Diacodion ſolidum.

℞. Capitum papaueris albi mediocri magnitudine, nec nimis viridium, neque ſupra modum maturorum num. xx.
Aquæ pluuiæ, aut fontanæ ℔. iij.
Macerentur horis viginti deinde coquātur, donec conſumpta fuerit pars tertia, & colentur ad extremum adde ſacchari ſufficientem quantitatem, & coquatur, vt eſt artis. * In peruigiliis, & fluxionibus è capite tenuibus valent. *August.*

DE TABVLIS REFRIgerantibus pectus.

Tabulæ Diatragacanthi frigidi.

℞. Spec. Diatragacanthi frigidi, ℥. ß vel ʒ vj.
Sacchari albi in aqua violarum diſſol. ℔ ß.
Fiant tabulæ ſecundùm artem. * Omnibus pulmonum & thoracis vitijs aridis maximè tabidis, macie confectis, medentur: inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tuſſibus calidis & ſiccis, &c.

Tabulæ Diapenidij, ſine ſpeciebus calidis.

℞. Spec. Diapenidij, ſine ſpeciebus calidis ℥ ß. vel ʒ. vj.
Sacchari albi, in aqua violarum diſſol. ℔ ß.
Fiant tabulæ ſecundum artem. * Valent aduerſus omnem thoracis noxam, tuſſim à calore contractam. vocis iacturam: tabidis deniq; & purulenta excreantibus ſuccurrunt.

A *Saponea.*

℞. Amygdal. dulcium mundatarum ℥ ij.
Amyli puriſſimi & noui ℥. ß.
Sacchari albi clari ℔. j.
Ex hoc ſacchari nouem vnciæ ſumantur cum contuſis amygdalis, quæ ſimul mixta per denſum ſetaceum percolentur, & ad ignem ſuſpendantur: cumq; ſpiſſari amylum cœperit, tum reliquæ tres ſacchari vnciæ ad prædictam compoſitionem addantur, & ad perfectam cocturam
B redigantur: ad quam cum peruenerit in bolos, quos morſellos vocant, fingatur. Minori porrò coctura linctus formam induit. Prodeſt ad pectoris vitia, tenues deſtillationes a capite ad ſubiectas partes emanantes incraſſat, tuſſim ſedat, pectus mundat, ac roborat. *August.*

DE TABVLIS REFRIgerantibus cor.

C *Tabulæ diamargaritonis frigidi.*

℞. Spec. Diamarg. frig. ℥ ß.
Sacchari albi in aqua roſ. diſſoluti ℔. ß.
Fiant tabulæ ſecũdũ artem. * Omnem vitium imbecillitatem firmant, cor confortant, &c.

Manus Chriſti Perlata.

℞. Sacchari clarificati ℔. j.
Aquæ roſarum ℔ .
Margaritarum minutiſſimè tritarum ℥. ß.
D Saccharum & aqua roſacea coquuntur ſimul, dum aqua euaneſcat & ſaccharum iuſtam craſſitiem cō equatur: in fine margaritæ adduntur, atq; ſuper marmor, vel tabulam farina ſtratam, infunditur, & rotulæ formantur. * Medentur d ... ictis viribus, ardentibus febribus, & imaginationes falſas abolent.

DE TABVLIS REFRIgerantibus hepar.

E *Tabulæ Diarrhodon.*

℞. Spec. Diarrhodon Abbatis ſine ſpec. calidis ℥. ß. vel ʒ vj.
Sacchari albi in aqua Endiuiæ diſſoluti ℔. ß.
Fiant tabulæ ſecundum artem. * Valent aduerſus ventriculi calorem, iecoris, lienis, pulmonumq; &c, contra viſcerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficiſcentem.

Tabulæ Triaſantali.

F ℞. Spec. Triaſantali ℥. ß. vel ʒ vj.
Sacchari albi, in aqua Cichorij diſſoluti ℔. ß.
Fiant tabulæ ſecundum artem. * Pollent aduerſus iecoris & ventriculi calorem mirum in modum: tabidis & regio morbo correptis proſunt.

DE TABVLIS PVRgantibus bilem.

Tabulæ ex electuario de ſucco Roſarum.

℞. Spec. Electuarij de ſucco Roſatum ʒ. vj.

Sacchari albi in aqua endiuiæ diſſoluti ℔.ß. vel ℥.iv.
Fiant tabulæ quadratæ ponderis drachmarum quatuor. Datur ℥.ß. * Flauam bilem purgant citra moleſtiam

Zingiber laxatiuum.

℞. Zingiberis ʒ.ij.
Cinnamomi, Caryophyll ana ʒ.j.
Nucis moſchatæ, Galangæ ana ℈.j.
Croci G xiv.
Turbith ℈ j.ß.
Diagridij ʒ iij.
Sacchari ℥.iv
Fiat confectio in morſellis. *Auguſtani.*

DE TABVLIS PVRGANtibus pituitam.

Tabulæ Diaturbith cum Rhabarbaro.

℞. Turbith optimi ℥.j.
Zingiberis ʒ.j.ß.
Hermodactylorum ℥.j.
Rhabarbari ʒ x.
Diagridij ʒ ß.
Santali albi, Sātali rubri, Violarum ana ʒ.j.ß.
Maſticis, Aniſi, Cinnamomi, Croci ana ʒ.ß.
Sacchari albi ℔ j.℥.ij.ʒ.ij.
Fiant tabulæ. * Flauam bilem & pituitam educit, atque aqua inter cutem laborantibus mirificè confert, ad neruos etiam efficaciſſimum eſt medicamentum, & valde idoneum. *Bart. Montagnana.*

Tabulæ Diaturbith.

℞. Spec. Diaturbith maioris ʒ.vj.
Sacchari albi in aqua roſarum diſſoluti ℔.ß. vel ℥ iv.
Fiant tabulæ ſecundùm artem. Datur ℥.ß. * Humores phlegmaticos purgant.

Tabulæ Diaphœniconis.

℞. Dactyl. triduo aceto maceratorum nu vj.
Sem. Libiſtici ʒ.ij
Pinearum, Amygdal. dulcium ana ʒ.xv.
Turbith ʒ.xij.
Diagridij ʒ.xj.
Sacchari cand. ℥.ij.
Piperis longi, Zingiberis, fol. Rutæ ſiccatorũ, Cinnamomi, Macis, Fœniculi, Aniſi, .
Dauci, Galangæ, Lig ni Aloes ana ʒ j
Sacchari ℔ j.
Fiat confectio ſolida, vt eſt artis. Iſta confectio pleriſq; Medicis eſt v'ſi idem quod liquidũ poteſt, eſt tamen paulò gratius altero. Et quia Libiſtici ſemen nauſeam mouet, ſubſtitui recte poterit Liguſticum vetum, aut cardamomi ſemen.

Tabulæ Diaphœniconis, aliter.

℞. Spec Diaphœniconis ℥.vj.
Sacchari albi in aqua roſ. diſſoluti ℥ iv.
Fiant tabulæ ſecundùm artem Datur ℥. ß. * Febribus compoſitis & diuturnis auxiliantur bilem enim flauam & pituitam ducunt. Colicis cruciatibus mirificè conferunt.

A

DE CONFECTIONIBVS Solidis minus vſualibus.

DE TABVLIS CALFAcientibus caput.

Tabulæ ex Vnicornu.

℞. Succini albi, Vnicornu ana ʒ.ß.
Margaritarum ʒ.j.

B

Ambari G.iij.
Sacchari in aqua cinnamomi diſſoluti ℥.x.
Olei aniſi G.iv.
Olei ſuccini G.ij.
Fiat confectio in orbiculis. *Crato.*

Tabulæ ſaluberrimæ.

℞. Cinnamomi, Zingiberis ana ℥.j.ß.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum,
Piperis longi ana ʒ.j.

C

Maceris, Galangæ ana ʒ.j.
Dictamni, Zedoariæ, Calami aromat. ana ʒ.j.
Pimpinellæ, Angelicæ ana ʒ.j.
Rhabarbari opt. ℥.ß.
Rhapontici ʒ.ij.
Croci ʒ.ß.
Sacchari in aqua roſar. diſſol. ℔.j.℥.j.
Fiant tabulæ.* Cerebrum & memoriam confortant, vertiginem, prauaſq; melāchol as tollunt: ſanguinem purificant, & mundant, cor roborāt:

D

appetitum generant: aluum laxant · tuſſiculoſis & phthiſicis mire conferun : apoſtemata calida, & pectoris vlcera ſanant cordis diſtrictionem diſſo uunt: omnibusq; alijs membris proſunt, & vitam producunt. *Hieron. Brunſuicenſis.*

DE TABVLIS CALFAcientibus ſtomachum.

Tabulæ confortantes & exiccantes ſtomachum.

E

℞. Spec. Aromat roſ. ℥.ij.
Spec. Diarrhod Abb ʒ.j.
Sacchari albi diſſoluti in aqua menthæ ℥.iij.
Fiant tabulæ ſecundùm artem ponderis ʒ. ij. *Rondeletius.*

Tabulæ ſulphuratæ noſtræ.

℞. Florum Sulphuris ʒ.iij.
Sacchari albi in aqua roſ. diſſoluti ℥.uj.

F

Olei Fœniculi G xv.
Moſchi G iij.
Fiant tabulæ ſecundùm artem. * Paralyſi atque colicæ paſſioni conferunt.

Tabulæ aliæ confortantes ventriculum.

℞. Spec Imperialium ℥.ß.
Pincarũ electarum, & ſubtiliter inciſarũ ʒ.ij.
Spec Aromat. roſ. ʒ j.ß.
Sacchari in aqua roſarum diſſoluti ℥.xiij.
Olei Cinnamomi G.iij.
Moſchi G.ij.

Fiat

Fiat cõfectio in morſulis ſecundùm artem. *Ioannes Crato.*

Morſelli confortantes.

℞. Pinearum præparatarum ℥.iij.
Amygdal. dulcium ℥.ij.ß.
Cinnamomi electi ℈.v.
Caryophyllorum ℥.ß. Macis ℈.j.
Phiſticorum viridium ℥.j.ß.
Zingiberis albi, inciſi ℈.ij.
Margaritarum præparatarum ℈.ß.
Foliorum auri num. iv.
Sacchari albi, in aqua roſ. diſſoluti ℥.vij.
Fiant morſelli quadrati ſecundũ artem. *Langius.*

Morſelli confortantes mirum in modum.

℞. Spec. Aromat. roſ. ℥.j.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥.ß.
Spec. Diambræ ℈.j.
Cinnamomi electi ℥.j.
Zingiberis ℈.iij.ß.
Macis incitæ ℥.ß.
Santali citrini ℈.ß.
Pinearum mundatarum ℥.iv.
Sacchari op. in aqua roſ. diſſoluti ℔.ß.
Fiant morſelli ſ.a. *Aromatarius quidam Vlmenſis.*

Confectio pinicata confortans.

℞. Pinearum præparatarum ℥.j.ß.
Phiſticorum viridium ℥.vij.ß.
Foliorum auri num. xv.
Margaritarum præparatarum ℈.j.ß.
Sacchari in aqua roſarum diſſoluti ℥.xij.
Fiant tabulæ quadratæ ſecundũ artem. *Langius.*

Tabulæ confortantes, aliæ.

℞. Sacchari albiſſimi, in aqua roſarum diſſoluti ℥.iv.
Olei Caryophyllorum G.iv.
Coralli rubri præparati ℈.j.
Moſchi G ij.
Fiat confectio in orbiculis ſecundùm artem. *Ioan. Crato, Medicus Cæſareus.*

Morſelli ad impinguanda corpora emaciata.

℞. Pulpæ caponum elixorum,
Pulpæ Perdicis ana ℥.ß.
Nucleorum pini, Piſtaceorum in vino maluatico maceratorum ana ℥.ß.
Amygdal. dulcium ℥.j.
Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ ana ℥.j.ß.
Sacchari ſ. q.ſ.
Fiant ſ.a. morſelli. *Hieron. Mercurialis.*

DE TABVLIS REFRIGERANTIBVS ſtomachum.

Tabulæ orificium ſtomachi claudentes, & corroborantes.

℞. Coriandri præparati ℥ j.
Cinnamomi electi ℥.ij.
Coralli præparati ℥.j.

A Santali albi, Maſtiches ana ℈.j.
Sacchari albi, in aqua roſarum diſſoluti ℥.x.
Conſeruæ roſarum ℥.ß.
Fiat confectio in morſulis ſecundũ artem. *Crato.*

DE TABVLIS REFRIGERANTIBVS hepar.

Tabulæ ad Hepatis refrigerationem.

℞. Conſeruæ flor. Cichorij,
Flor. Nenupharis ana ℥.j.
B Spec. Triaſantali, Diatrag. frig. ana ℥.ij.
Sacchari albi, in aqua endiuiæ diſſoluti ℥.iv.
Fiant tabulæ ſecundùm artem. *Rondeletius.*

Tabulæ noſtræ, ad lepram.

℞. Trochiſcorum de Vipera ℥.ij.
Margarit. præparat. ℥.ß.
Spec. aromat. roſ. ℥.j.
Fol. auri. num. cc.
Sacchari in aqua roſ. diſſoluti ℥.iij.
Fiant rotulæ auro obductæ.

C

DE TABVLIS PVRGANTIBVS bilem.

Orbiculi ex Rhabarbaro.

℞. Sacchari albi, in aqua cinnamomi diſſoluti, & ad perfectionem cocti ℥.iv.
Extracti rhabarbari, in ſucci roſarum drachmis duabus diſſoluti ℥.j.
Rhabarbari ſubtiliter puluerizati, atq; in aqua cinnamomi humectati ℥.ij
D Fiant tabulæ ſecundùm artem. *Ioannes Crato.*

Tabulæ ad purgandum bilem aliæ.

℞. Mannæ electæ ℥ iv.
Succi Roſarum rubrarum ℔.ij.
Conſeruæ Bugloſſi, Conſeruæ Cyrſij ana ℥.ij.
Diagridij ℥.vj.
Sacchari albi q.ſ. e. ad placentulam formandam: quæ diuidetur in tabellas ſingulas ℥.ß. pendentes. *Andernacus.*

E *Tabulæ ad bilem aliæ.*

℞. Santali citrini, albi, rubri, Gal iæ moſchatæ,
Trochiſcorum oxyacanthæ ana ℥.iij.
Mannæ ℥.iij.
Succi roſarum rubr. ℔.j.ß.
Conſeruæ Cichorij,
Conſeruæ Borraginis ana ℥.ij.
Diagridij ℥.j.
Sacchari albi quantum ſufficit.
Fiant tabellæ ſecundum artem drachmas duas
F aut tres pendentes, pro robuſtioribus: pro imbecillioribus ℥.j. dari poſſunt. *Andernacus.*

Aliæ.

℞. Spec. Diamoſchi ℥.j.
Spec. Diarrhod. Abb. Calami aromat. ana ℥.j.
Rhabarbari electi ℈.j.
Diagridij ℈ ij.ß.
Sacchari in aqua roſ. diſſoluti ℥.iij. vel ℥.iv.
Fiant tabulæ. Datur ℥.ß. *A quodam Italo.*

Tabulæ noſtræ purgantes.

℞. Sacchari in aqua roſ. diſſoluti ℥.iij.

Quintæ eſſentiæ, ſcammonij, q.ſ. fiant rotulæ. A

DE TABVLIS PVRGANtibus pituitam.

Tabulæ diacnicu.

℞. Diatragacanthi frigid. ℥.ß.
Carnis Cotoneorum ℥.j.
Zingiberis albi ʒ.ij.
Medullæ ſeminis Cnici ℥.iv.
Diagridij ʒ.iij.
Turpeti albi ℥ vj. B
Mannæ, Mellis roſati colati ana ℥.j.
Sacchari optimi ʒ.x.

Parentur tabellæ, pendentes ℥.ß. ſingulæ. *Andernacus.*

Tabulæ Stibiatæ noſtræ.

℞. Stibij ſeu Antimonij præparati ʒ.ij.
Gummi Tragacanthi ʒ.j.
Sacchari albi in aqua roſ. diſſoluti ℥.iij.
Olei Anisi G.xv.

C Fiant tabulæ ſecundùm artem, pendẽtes ʒ.j. ſingulæ pro robuſtioribus: imbecillioribus verò ʒ.ß. vel ℈.ij. exhibere ſoleo. * Purgant per vomitum & aluum valenter.

Tabulæ noſtræ de ſtibio, aliæ.

℞. Vitri antimonij ʒ.vj.
Pul. tragacanthi ʒ.iij.
Sacchari in aqua roſ. diſſoluti, & ad perfectionem cocti ℔.ß.

Fiant tabulæ. Doſis à ʒ.j vſq; ad ʒ.j.ß. Purgant per vomitum & aluum vehementer. D

DE TABVLIS PVRGANtibus melancholiam.

℞ Succi Cotoneorum,
Mellis opt. deſpumati ana ℔ j.ß.
Caryophyllorum, Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.j.
Conſeruę Buglosſi, Cyrſi, Violarum ana ℥ ij. E
Epithymi, fol. Senæ ana ℥.ß.
Veratri nigri ʒ. vj

Ex ſaccharo finguntur tabellæ paruæ, drachmas duas pendentes. *Andernacus.*

TABVLAE PVRGANtes humores mixtos.

℞. Spec. electuarij Diacnicu ℥.ß.
Spec. elect. Diaturbeth cum rhabarbaro ʒ.vj.
Sacchari ℥ ij.ß.

Redigantur in placentulas, drachmas tres pendentes. *Andernacus.*

Vel.

℞. Rad. Turpethi gum.
Scammon. præpar. ana ℥.j.
Medullæ ſem. Carthami ℥.ß.
Spec. diatrag frig.
Zingib. Cinnamo electi ana ʒ.ij.
Carnis Cydoniorum,
Corticis citri ſicci ana ʒ j.
Sacchari candi ℥.j.

A Sacchari albi diſſoluti in aq. Roſarum ʒ.x.

Fiant Tabellæ. Doſis eſt à ʒ j.ß. ad ʒ.ij.ß. mixtos ducit humores, maximè tamen ſeroſos. *Caſparus Bauhinus.*

* *Tabulæ diaturbith cum Rhabarbaro.*

℞. Turbith in oleo amygdal. per noctem macerati ʒ.v
Zingiberis, Cinnamomi ana ʒ.j.
Caryophyllorum ℈.iij.ß.
B Agarici trochiſ. ana ℥ j ß.
Fol. ſenæ ʒ. j.℈.ß.
Hermodactylorum ʒ.ij.
Rhabarbari ʒ.ij.
Schœnanthi ℈.j.
Galang. Macis ana ℈.ij.
Diagridij ʒ.iij ß.
Sacchari in vino citoniorum & aqua roſ. diſſoluti ℥ xviij.

C Fiant tabulæ. Doſis ℥.ß. *Ioan. Langius.*

Tabulæ noſtræ purgantes.

℞. Spec aromat. roſ. ℈.ß.
Cinnamomi electi, Zingiberis ana ʒ ß.
Macis Galangæ, Calami aromat. ana ℈ ß.
Rhabarbari electi ʒ.j.ß.
Spicæ Indicæ ℈.ß.
Turbith. opt. ʒ iij.
Agarici Trochiſ. ʒ.ij.
Fol. Senæ mundat. ℈.iv.
D Diagridij ʒ.j ß.
Tragacanthæ, Maſticis ana ℈.ß.
Sacchari in aqua cotoneorum diſſoluti ℥.ix.
Olei Caryophyllorum ℈.ß.
Olei Cinnamomi G.v.
Doſis ʒ ij.

Fiant tabulæ pondere ʒ.ij.

Morſelli præcipua membra fouentes, & purgantes nonnihil.

E ℞. Cinnamomi electi ʒ.ß
Myrobal. Chebularum, Myrob. Emblicarum ana ʒ.ij.
Croci, Roſarum ana ʒ.j.
Santali rub. ʒ.ij.
Coralli rub ʒ.j.
Sacchari albiſſ. in aqua roſ. & ſucco citri diſſoluti q.ſ. eſt.
Moſchi, Ambræ ana ℈.j.

Formentur morſelli auro obducti. *Marſ. Ficinus.*

F DE TABVLIS VERMES necantibus.

Confectio ad Vermes.

℞. Seminis Sancti ℥.j.ß.
Farinæ lupinorum ℥.j.
Diptami albi, Indici ana ℥.ß.
Cornu cerui vſti, & & præparati, Scordij veri ana ʒ.j.ß.
Croci ʒ.ß.G.vj.
Sacchari albi, aqua Abſinthij diluti q.ſ. eſt.

Fiat confectio in morſellis. *Auguſtan.*

Alia.

Alia.

℞ Sem. Cinæ ʒ.i.
Rad. F[illegible]cis, rad. Graminis, Diptami albi ana ℈.ij.
Cornu cerui vſti, Rhabarbar. ana ℈.iv
Sacchari in aqua graminis diluti ʒ.vj.
Fiant tabulæ. *Aug. [illegible]*

DE TABVLIS CONtra peſtem.

℞. Fragment. Sapphiri, Hyacinthi, Smaragdi, Rubini, Granati, vel vnionum tantundem,
Rad. Biſtortæ, An[illegible]elicæ. Tormētillæ, Carlinç,
Foliorum Cardui benedicti ana ʒ j.
Raſuræ eboris, cornu cerui,
Coral'i rubri, Carabæ ana ℈.iiij.
Boli Armeni ʒ.ij.
Doronici, Zedoariæ,
Caryophyllorum,
Rad Cyperi, Schœnanthi,
Roſar. rubrarum ana ʒ.ß.
Folior. Meliſſæ, Ocymi,
Croci ana gra.xv.
Sacchari ſoluti in aqua roſarum quantū ſatis.

A Fiat electuarium tabulatum. *Dal[illegible]hampius.*

Aliud.

℞. Pulueris roſarum rubrarum ʒ.j.
Coralli rubri, Margaritarum,
Cornu cerui, Spodij ana ℈.ij.
Corticis citri ſicci,
Rad. Angelicæ,
Macis ana ℈.ß.
Sacchari ſoluti in aqua roſarum quantum ſatis.
B Fiant Tabellæ. *Iohan. Bauhinus Iunior.*

Aliud.

℞. Pulu. Roſarum rubearum,
Boli præparati ana ʒ.ij.
Coralli rubri, Margaritarum,
Cornu cerui, Spodij ana ʒ.ß.
Rad Angelicæ, Carlinæ,
Macis ana ʒ j.
Croci ℈.j.
C Foliorum Meliſſæ, Ocimi ana ℈.ß.
Sacchari in aqua roſarum diſſoluti quantum ſatis.

Fiat Electuarium tabulatum: vel cum Tragacantha addito paruo Moſcho, fiant Trochiſci. *Idem.*

De Trochiſcis, Sectio XL.

TROCHISCI, Latinis Paſtilli, ſunt vel rotūdi, vel quadrati, cū quadā depreſſione, ad ſimi[illegible]tudinē groſſi lupini. Horū alij
- Intrinſecus *aſſumuntur, et vel per*
  - Se: *atq; hi vel*
    - Alterant, *&c. Vide literam A.*
    - Purgant
      - Bilem. *vt*
        - Trochiſci *de rhabarbaro,*
        - Paſtillus *purgans bilem, &c.*
      - Pituitā: *vt*
        - Trochiſci *de agarico,*
        - Agaricus *trochiſcatus,*
        - Trochiſci *Alhandal,*
        - Trochiſci *hamech, &c.*
      - Humores *mixtos: vt* — Trochiſci *de violis mag[illegible].*
  - Compoſitiones *aliorum medicamentorum: vt*
    - Trochiſci *de vipera,*
    - Trochiſci *de ſcylla,*
    - Trochiſci *ramich,*
    - Trochiſci *hedichroi,*
    - Trochi[illegible] *galliæ moſchatæ,*
    - Trochiſ[illegible] *diarrhod. Nicolai,*
    - Trochiſci *Diani, ſiue de violis, &c.*
- Extrinſecus *applicantur: vt*
  - Paſtillus *Andronius,*
  - Trochiſci *de minio,*
  - Paſt[illegible] *Polyidæ,*
  - Paſtilli *Muſæ, &c.*

- *A.* Alterant—
  - Conſeruando: *& vel qualitate*
    - Prima: *Sic*—
      - Calidi: *vt*
        - Trochiſci *ligni aloes,*
        - Trochiſci *de croco,*
        - Crocomagma *Democratis,*
        - Paſtillus *calefaciens, &c.*
      - Frigidi: *vt*
        - Trochiſci *de ſpodio,*
        - Diaſantalon,
        - Trochiſci *de caphura, &c.*
    - Secunda: *Sic*
      - Aſtringunt:
        - Trochiſci *de terra ſigillata,*
        - Trochiſci *de charabe,*
        - Trochiſci *de berberis,*
        - Trochiſci *de ſpodio,*
        - Trochiſci *ad fluxum,*
        - Trochiſci *de corallo,*
        - Trochiſci *Diaſpermaton Gal. &c.*
      - Emolliunt: *vt*—Trochiſci *de cappare, &c.*
      - Aperiunt: *vt*
        - Trochiſci *hepatici,*
        - Trochiſci *ex amygdal. amaris,*
        - Trochiſci *de abſinthio,*
        - Trochiſci *de roſis,*
        - Trochiſci *de Lacca,*
        - Trochiſci *de alkekengi,*
        - Trochiſci *de eupatorio,*
        - Trochiſci *alipta moſchatæ,*
        - Trochiſci *de Benzoi,*
        - Trochiſci *de myrrha,*
        - Trochiſci *de rhabarbaro,*
        - Trochiſci *de aniſo, &c.*
      - Abſtergunt: *vt*—Trochiſci *cyphi.*
      - Venena *fugant: vt*
        - Paſtilli *ad aerem peſtilentem,*
        - Paſtilli *in frigido peſtilentiæ tempore.*
      - Dolorẽ *ſedant: vt*
        - Trochiſci *diarrhodon Meſ.*
        - Trochiſci *diaſpermaton,*
        - Trochiſci *de caphura, &c.*
  - Corrumpendo: *vt* Trochiſci *interficientes*
    - Glires,
    - Mures.

DE

DE TROCHISCIS calidis. A

Trochiſci ligni aloes.

℞. Ligni aloes, Roſarum rub. ana ʒ.ij.
Maſtiches, Cinnamomi, Caryophyllorum,
Nardi Indicæ, Macis, Nucis moſchatæ,
Cubebarum, Cardamomi minoris, maioris,
Paſtinacæ, Galliæ moſchatæ,
Corticis Citri ana ʒ j.ß.
Moſchi, Ambræ ana ℈.ß. B
Mellis paſſulati quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Siccentur in vmbra, & ſeruentur in charta, ceræ liquatæ intincta. Durant annum vnum. * Ventriculum, cor, hepar imbecille roborant: ob id valent ad oris fœtorē, pulſum cordis, & ſyncopen, & hydropen. *Meſues.*

Trochiſci de croco.

℞. Croci ʒ.iij.
Roſarum rubrarum, Ammi, Myrrhę ana ʒ.j.ß. C
Ligni aloes ℈.ij.
Aquæ roſaceæ quantum ſufficit.

Fiant trochiſci. *Nicolaus.*

Crocomagma Damocratis.

℞. Croci ʒ.c.
Myrrhæ, Roſarum rub. ana ʒ.l.
Amyli, Gummi Arabici ana ʒ.xxx.
Vini quantum ſufficit.

Fiant trochiſci. *Galenus.*

Paſtillus calefaciens, ad vitia ventris ex frigore. D

℞. Abſinthij, ſemin. Apij, Aniſi, Cinnamomi, Caſiæ odoratæ ana ʒ.iij.
Myrrhæ, Spicæ Indicæ, Caſtorei ana ʒ.j.
Piperis longi, Lachrymæ papaueris, Croci ana ℈ ij.
Succi Fœniculi quantum ſufficit.

Fiant trochiſci. *Andernacus.*

DE TROCHISCIS frigidis. E

Trochiſci de ſpodio.

℞. Roſarum rubrarum ℥.j.ß.
Spodij ʒ.x.
Sem. Acetoſæ ʒ.vj.
Sem. Portulacæ, Coriandri præparati,
Sumach ana ʒ.ij.ß.
Amyli vſti, Balauſtiorum, Berberis ana ʒ.ij.
Gummi Arabici aſſati ʒ.j.ß. F
Agreſtæ quantum ſufficit.

Fiant trochiſci. Seruantur in annum. * in febribus biliosis cū alui fluore efficaces ſunt: inflammationem ventriculi & hepatis, & ſitim continuam ſedant. *Meſues.*

Trochiſci Santalorum.

℞. Trium Santalorum ana ʒ.iix.
Spodij, ſem. Cucumeris,
Sem. Cucurbitæ, ſem. Citrulli,
Sem. Portulacæ, Boli Armeni ana ʒ.iv.
Roſarum ʒ.vj.
Berberorum aut ſucci eius ʒ.iij.
Caphuræ ʒ.ß.
Aquæ portulacæ quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Seruantur in annum * Ad febrem ardentem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ſitim dantur lacte acido, aut omphacio, aut ſucco acido citri, aut ſucco ribes. *Meſues.*

Trochiſci ſantalorum alij.

℞. Santalorum citrinorum ʒ. ij.
Gummi Arabici, ſem. Citrulli ana ʒ.j.
Sem. Lactucæ, ſem. portulacæ, Tragacanthi,
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ. ß.

Fac trochiſcos: vtere, vt prius. *Meſues.*

Trochiſci de caphura.

℞. Fol. roſ. rub. ℥.ß.
Spodij. ʒ.ij.
Santali citrini ʒ. ij.ß.
Croci ʒ.j.
Glycyrrhizæ ʒ.ij.
Sem. Citrulli, Melonis, Cucumeris,
Cucurbitæ, Tragacanthæ, Gummi Arabici,
Nardi Indicæ ana ʒ.j.
Ligni Aloes, Cardamomi maioris,
Amyli, Caphuræ ana ℈. ij.
Sacchari albi, Mannæ ana ʒ.iij.
Mucilag. ſem. Pſyllij, cū aqua roſ. extractę q.ſ.

Formentur trochiſci. Durant annū. * Ad febres ardentes, bilis & ſanguinis feruorem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ab his ſitim inexpletam, icterum quoq;, ac phthiſim & hecticam conferunt *Meſues*

DE TROCHISCIS aſtringentibus.

Trochiſci de terra ſigillata.

℞. Sanguinis draconis, Gūmi Arabici aſſati,
Trochiſcorum Ramich, Roſarum rub.
Sem. Roſat. Amyli aſſati; Acaciæ, Lapidis hęmatitis,
Hypociſtidis, Balauſtiorum, Boli Armeni,
Terræ ſigillatæ, Coralli rub. Charabæ ana ʒ.j.
Spodij, Margaritarum, Tragacanthæ,
Sem. Papaueris nigri ana ʒ.j ß.
Sem. Portulacæ. Cornu cerui vſti,
Thuris, Gallarum, Croci ana ʒ.ij.
Aquæ plantag. quantum ſufficit.
Qui volet cum opio, addat Opij ʒ.ij.

Formentur trochiſci. Seruantur in charta, Ceræ liquatæ intincta, ad annos duos. * Sunt admodum efficaces ad ſputū ſanguinis cū aqua plantaginis poti: ad fluorem verò ſanguinis è naribus fronti illiti, ad menſes immodicos vtero iniecti: vel pubi illiti: ad mictum ſanguinis, in veſicam iniecti. & ad alias hæmorrhagias, parti ſanguine fluenti impoſiti. *Meſues.*

Trochiſci de Charabe.

℞. Charabe ʒ.ix.
Cornu cerui vſti, Gummi Arabici aſſati,
Coralli rubri vſti, Tragacanthæ,
Acaciæ, Hypociſtidis,

Balauſtiorum Maſtiches, Laccæ,
Papaueris nigri aſſati ana ʒ.iij.
Thuris, Croci, Opij ana ʒ.ij G.xv.
Mucilaginis pſyllij quanrum ſufficit.

Formentur trochiſci. Seruanrur in charta, ceræ liquatæ intincta. Duranr annos duos. * Vtiles ſunt ad conſtringendum ſanguinem vndecunq; fluentem, menſtrua, ſputum, fluxum ſanguineũ, & hæmorrhoidalem. & conſolidant vlcera pectoris & pulmonis. *Meſues.*

Trochiſci de Berberis.

℞. Berberis ℥ ij.
Spodij, Ligni aloes, ſeminis Acetoſæ, Maſtiches,
Galliæ moſchatæ, Nardi Indicæ ana ʒ.j.
Gummi Arabici ʒ.iij.
Roſarum rubiarum ʒ.v.
Aquæ roſarum quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Siccantur in vmbra. Seruantur in papyro munda. ceræ liquatæ intincta, per annum. * Valent ad intemperiem calidam, fluorem alui, & hepatis dolorem. *Meſues.*

Trochiſci ad fluxum.

℞ Balauſtiorum,
Corr glandiũ, aceto maceratorũ & roſtorũ,
Rhois, Baccarũ Myrti, Hypociſtidos ana ʒ.ij.
Cymini Carmani,
Gallarum aceto maceratarum & toſtarum,
Capirum Granatorum, Fructus Tamaricis,
Macis, Xyloaloes, Gallię aromaticæ,
Maſtiches, Spicæ Indicæ ana ʒ.j.
Sem. Oxalidis, Gummi, Boli Armeni,
Sem. Vuæ, Paſſerum toſtorum ana ʒ.j.ß.
Sem. Coriandri, aceto macerati & toſti ʒ.ij.
Vini Pontici quantum ſufficit.

Formentur trochiſci ponderis ʒ.j. quorum vous datur cum ſyrupo cidoniorum, vel aliquo ſucco ſtyptico. *Meſues.*

Trochiſci alij ad idem cum exulceratione inteſtinorum.

℞. Spodij ʒ.vij.
Sem. Roſarum, Balauſtij,
Roſarum, Acaciæ,
Sanguinis draconis ana ʒ.ij.ß.
Sem. Acetoſæ ʒ.j ß.
Oxyacanrhæ, Carnis Rhu, ſem. Plantaginis,
Sem. Portulacæ aſſati ana ʒ.j.G.x.
Gummi aſſati ʒ.j.

Fiant trochiſci ponderis ʒ. ß. * Dantur cum decocto hordei excorticati. *Idem.*

Trochiſci de Corallo.

℞. Coralli rubri, Cinnamomi, Myrrhæ,
Amomi, ſem. Papaueris albi ana ℥.ß.
Schœnanthi, Croci ana ℥.ij.
Calami aromatici, Xylobalſami, Caſiæ, Folij,
Maſtiches, Phu, Pollij montani, Aſari,
Pedis columbini ana ʒ.j. Vini q ſ.

Formentur trochiſci. * Sanguinolenta excreantibus, dyſentericis, cœliacis, cibũ faſtidientibus mirè ſubueniunt. *Nicolaus.*

A *Diacorallu Galeni.*

℞. Coralli rubri, Terræ Samiæ ana ℥.j.
Balauſtiorum, Amyli,
Terræ Lemniæ ana ℥.ß.
Sem. Hyoſcyami, Opij,
Hypociſtidis ana ʒ.ij.
Succi Plantaginis quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Siccanrur in vmbra, & ſeruanrur in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ad annos duos.* Ad eadem efficax. *Galenus.*

B *Trochiſci de Agno caſto.*

℞. Agni caſti, Tamaricis ana ʒ.v.
Sem. Endiuiæ, ſem portulacæ ana ʒ.ij.ß.

Formenrur trochiſci cum aqua ſcolopendrij. Nõ ſunt in vſu, poſſent tamen in ſeminis profluuio ſeu gonorrhœa, & alijs eiuſmodi vitijs commodè adminiſtrari. *Rhaſis.*

Trochiſci Diaſpermaton, Galeni.

℞. Sem. Apij,
C Sem. Amios ana ℥.ß.
Sem. Aniſi, ſem. Fœniculi ana ʒ.ij.
Opij Caſſiæ ana ʒ.j.

Cum aqua pluuia formentur trochiſci. * Dantur ex paſſo, aut aqua, ad omnes internos affectus. pleuriticis, & ſanguinem reiectãtibus conferunt, dolorem ſedant.

Trochiſci ad Phthiſim, & vlcera pulmonis.

D ℞. Balauſtiarum, Roſ ſiccarum ana ℥.ß.
Sanguinis drac. Medullæ tritici,
Olibani ana ʒ.ij.
Gummi Arabici, Tragacanthi,
Maſticis ana ʒ.iij.
Acaciæ, Croci ana ʒ.ß.
Carabæ, Myrrhæ ana ʒ.j.
Anarcinæ ʒ.v.

Terantur & conficiantur cum miua cydoniorũ, deinde fiant trochiſci aur.j. pendentes. exiccen-
E tur in vmbra, & dentur in potu. *Auicenna.*

DE TROCHISCIS emollientibus.

Trochiſci de Capparibus.

℞. Cort. rad. Capparis, ſem. Agni ana ℥.vj
Sem. Nigellæ, Calamenthi, ſucci Eupatorij,
Acori, Amygdal. amar. Foliorum Rutæ,
Ariſtolochiæ rotundæ, ſem Naſturtij,
Ammoniaci ana ʒ.ij.
F Cyperi, Ceterach ana ℥.j.

Ammoniacum diſſoluito, & reliqua tritutato: deinde fiant trochiſci. Seruantur in annũ, in charta mũda, ceræ liquatæ intincta. * Ad ſplenis duritiem & flatus eius diſſipandos valent. *Meſues*

DE TROCHISCIS aperientibus.

Trochiſci hepatici. Aſclepiadis.

℞. Aniſi, ſem Apij, Aſari Amygdalarum, Abſinthij ana ℥.ß.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Formentur

Formentur trochiſci. * Hepaticos iuuant: habẽt enim vim hepar expurgandi per vrinas. dantur cum vino, febrientibus cum aqua. *Galenus.*

Paſtilli ex amygdalis amaris.

℞. Aniſi, Apij, Aſari, comarũ Abſinthij, Amygdal. amararum ana ʒ ij.
Aquæ quantum ſufficit.

Formentur paſtilli. * Idem præſtant. Dantur febri carentibus ex mulſo, febrientibus cum hydromelite. *Paulus.*

Trochiſci de Abſinthio.

℞. Roſarum, Abſinthij, Aniſi ana ʒ.ij.
Rhabarbari, ſucci Eupatorij, Aſari,
Sem. Apij. Amygdal. amararum,
Nardi Indicæ, Maſtiches,
Folij ſeu Spicæ Romanæ ana ʒ.j.
Succi Endiuiæ quantum ſufficit.

Formentur trochiſci, in charta, munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruandi per annum. * Obſtructiones ventriculi & hepatis, & ab his dolorem & febres antiquas tollunt, dictas partes, reliquaſq; nutritorias roborant, ac appetentiam excitant. *Meſues.*

Trochiſci de Roſis, Rhaſis.

℞. Roſarum rubrarum ℥.ß.
Ligni aloes ʒ ij.
Maſtiches ʒ.j.ß.
Abſinthij, Cinnamomi,
Nardi Indicæ, Caſiæ,
Schœnanthi ana ʒ.j.
Vini antiq. & decoctionis quinq; radicũ q.ſ.

Formentur trochiſci. Durant annũ vnum.* Sunt efficaces ad multos affectus, præſertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè, quibus forma corrumpitur. *Meſues.*

Trochiſci de Lacca.

℞. Laccæ, ſucci Glycyrrhizæ,
Succi Eupatorij, Abſinthij,
Berberis, Rhabarbari,
Ariſtolochiæ longæ,
Coſti, Aſari, Amygdal. amararum,
Rubiæ, ſem. Apij, ſem. Aniſi,
Schœnanthi ana ʒ.j.
Vini quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Siccantur in vmbra, & reponuntur in charta mũda, ceræ liquatæ intincta. Durant annum vnũ * Valent ad obſtructiones hepatis & lienis, & inde natas febres varias antiquas, & aſcitem per vrinas mouent. *Meſues.*

Trochiſci de alkekengi.

℞. Fructus Alkekengi ʒ.iij.
Sem. Citrulli, ſem. Cucumeris,
Sem. Cucurbitæ ana ʒ iij.ß.
Boli Armeni, Gummi Arabici,
Thuris, Sanguinis draconis,
Sem. Papaueris albi, Amygdal. amararum,
Succi Glycyrrhizæ, Tragacanthæ,
Amyli, Pineorum mundat. ana ʒ.vi.
Sem. Apij, Carabæ, Terræ ſigillatæ,

A Sem. Hyoſcyami Opij ana ʒ.ij.
Iulepi violati quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. Durant annos duos. * Valent ad renũ & veſicæ vlcera, & natam inde dyſuriam. *Meſues.*

Trochiſci de Eupatorio.

℞. Mannæ electæ, ſucci Eupatorij ana ʒ.j.
Roſarum rub. ℥.ß.
Nardi Indicæ ʒ.iij.
Spodij ʒ.iii.ß.
B Rhabarbari electl. Aſari, Aniſi ana ℥.ij.ß.
Succi Eupatorij quantum ſufficit.

Fiant trochiſci. * Obſtructionem & tumorem præter naturam hepatis & lienis ſanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterũ, ac incipientem hydropem. *Meſues.*

Trochiſci alipte moſchatæ.

℞. Ladani ℥ iij. Styracis ℥.j.ß.
Styracis rubræ ℥.j.
C Ligni aloes ℥.ij.
Ambræ ʒ.j
Camphoræ ℈.j.ß.
Moſchi ℈.ß.
Aquæ roſ. quantum ſufficit.

Formentur trochiſci ſecundùm artem. * Valent pueris laborantibus aſthmate, & ijs qui anguſto ſunt thorace, nec lac hauſtum retinent, præſtatq; vſum optimi & odoriferi ſuffitus.

Trochiſci de Benzoi.

D ℞. Benzoi ℥.vj.
Ligni aloes ℥.iii.
Styracis calamitæ ℥.iij.
Moſchi ʒ.ß.
Ireos ℥.ij.
Sacchari candi ℔.iij.

Puluerizatis omnibus fiant trochiſci cum aqua roſarum. * Delicati ſunt & ſumptuoſi, ad delicias maximè ſuo odore accommodati, ſuffitu & vaporatione grati.* Cor & cerebrum roborant.
E *Auguſtanus.*

Trochiſci de Myrrha.

℞. Myrrhæ ʒ iij.
Lupinorum ʒ.v.
Foliorum Rutæ, Mentaſtri,
Pulegij, Cumini, Rubiæ,
Aſæ fœtidæ, Sagapeni,
Opopanacis ana ʒ.ij.

Diſſoluuntur gummi in aceto, formanturq; tro-
F chiſci cum ſucco Abſinthij. Siccantur in vmbra, & in charta mũda, ceræ liquatæ intincta, ſeruantur annum. * Prouocant menſtrua, & ſedant dolores, qui ex recentis mẽſtruis proueniũt. *Rhaſis.*

Trochiſci de Aniſo.

℞. Aniſi, ſucci Eupatorij ana ʒ.ij.
Sem. Anethi, Nardi Indicæ,
Maſtiches, Folij, Fol. Abſinthij, Aſari, Apij,
Amygdalarum amararum ana ʒ.ß.
Aloes ʒ.ij.
Syrupi Abſinthij quantum ſufficit.

Formantur trochiſci. Siccantur in vmbra. Repo-

munturin charta munda, ceræ liquatæ intincta: A
& ſeruantur in annum vnum. * Obſtructiones hepatis, & alios eius morbos, & inde natas febres antiquas ſanant. *Meſues.*

Trochiſci ex aniſo aly, ex decem ſimplicibus.

℞. Aniſi, ſucci Eupatorij ana ℥.ß.
Maſtiches, Spicæ Indicæ, Apij,
Abſinthij Rom. Aſari, Folij ana ʒ j.
Amygdalarum amararum ʒ.j.ß.
Aloes bonæ ʒ.iij.
Decocti Abſinthij quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. * Hepatis vitia, & inde natas febres antiquas, & quartanas, & formã corrumpentes ſanare ſunt à veterib. probati. *Meſuet.*

DE TROCHISCIS abſtergentibus.

Trochiſci Cyphi.

℞. Pulpæ paſſularum,
Terebinthinæ coctæ ana ℥.iij.
Myrrhæ Schœnanthi ana ℥.j.ß.
Calami aromatici ʒ.ix.
Cinnamomi ℥.ß.
Vnguis odorati, Bdellij, Nardi Indicæ,
Caſiæ ligneæ, Cyperi,
Baccarum Iuniperi ana ʒ.iij.
Aſpalathi ʒ. ij.ß.
Croci ʒ.j.
Mellis quantum ſufficit.
Vini modicum.

Formentur trochiſci. * Valent ad pulmonum, iecoris, aliarumq; internarum partium exulcerationes. *Damocrates.*

DE TROCHISCIS venena fugantibus.

Trochiſci contra peſtilentem aerem.

℞. Mithridatij opt. ʒ.j.
Rad. Angelicæ Zedoariæ,
Sp. diamarg. frig.
Cinnamomi el.
Santal. citrini ana ʒ.ß.
Myrrhæ electæ,
Boli Armeni præpar. ana ℈.j.
Moſchi gra iij.
Sacchari Canarij ℥.vj.

Cum Mucilagine gummi Tragacanthæ infuſi in Aqua Scabioſæ & pauculo Succi Limonum vel Citri. Fiant Trochiſci vel Orbiculi Lupinis ſimiles: detineantur in ore præſeruationes loco tempore peſtifero. *Caſparus Bauhinus.*

Paſtilli ad peſtilentem aerem in æſtate.

℞. Roſarum rubrarum, Florum Violarum,
Flor. Nymphææ ana ʒ.j.
Corticis Citri, ſem. Citri ana ʒ ß.
Coriandri, Santali rubri,
Spec. Diarrhodon ana ℈.iij.
Boli Armeni ʒ j.
Mucilaginis, Tragacanthæ cum aqua roſ. extractæ q.ſ.

Formentur paſtilli. *Andernacus.*

Paſtilli in frigido peſtilentiæ tempore idonei.

℞. Spec. Aromat. roſ. item Diamarg. calidi ana ʒ.ij.
Boli Armeni ʒ.j.ß.
B Mucilaginis Tragacanthæ, cum aqua roſarũ extractæ q.ſ.

Formentur paſtilli. *Andernacus.*

DE TROCHISCIS dolorem ſedantibus.

Trochiſci diarrhodon Meſue.

℞. Roſarum rubrarum ʒ.ix.
Ligni aloes, Nardi Indicæ ana ʒ.iij.
Glycyrrhizæ ʒ.iv.ß.
C Spodij ʒ.j.ß. Maſtiches ʒ.ij.
Croci ℈.ij.ß.
Vini albi quantum ſufficit.

Fiat Trochiſci.* Efficaciſſimi ad febres pituitoſas, antiquatas, alijs implexas, ventriculi dolorem leniendum, & humores ipſi adhærentes detergendos.

Trochiſci diaſpermaton.

℞. Sem. Apij, ſem. Ammi ana ℥.j.
Aniſi, Fœniculi ana ℥.ß.
D Opij, Caſiæ ana ʒ.ij.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Formentur Trochiſci. Durãt annos duos.* Dantur ex paſſo, aut aqua: ſedãt dolorem: ad omnes internos affectus, & pleuritides vtiles ſunt, & ſanguinem reiectantibus. *Galenus.*

Trochiſci interficientes glires & mures.

℞. Farinæ auenaceæ ℥.iv.
Arſenici citrim ℥. ß.
E Axungiæ porcinæ, quantum ſufficit,
Mellis parum.
Miſce & fiant trochiſci.

DE TROCHISCIS purgantibus bilem.

Trochiſci de Rhabarbaro.

℞. Rhabarbari boni ʒ.x.
Succi Eupatorij, Amygdal. amararũ ana ℥.ß.
F Roſarum ʒ.iij.
Nardi Indicæ, Aniſi, Rubiæ,
Sem. Apij, Abſinthij, Aſari ana ʒ.j.
Aquæ Cuſcuthæ quantum ſufficit.

Fiant trochiſci, ponderis drachmę vnius cum dimidia. Siccantur in vmbra, & ſeruantur in charta munda, ceræ liquatæ intincta, per annum.* Valent ad hepatis obſtructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inueteratos eiuſdem. *Meſues.*

Paſtillus purgans bilem.

℞. Maſtiches, Nucis pineæ,
Vuarum paſſarum, detractis acinis ana G.v.

Gummi

Gummi G.vij.
Diagridij ℈ j.
Mellis quantum ſufficit.
Formentur paſtilli, qui vna vice aſſumi poſſunt. *Andernacus.*

DE TROCHISCIS pituitam purgantib.

Trochiſci de Agarico.

℞ Agarici ℥.iij.
Salis gemmæ ℥ ß.
Zingiberis ʒ uj.
Oxymelitis quantum ſufficit.

Agaricum ligma conſtringendũ, & formandi trochiſci. * Purgant ex cerebro & capite phlegma craſſum cum cholera mixtum: & præcipuè educunt ex pectore craſſos humores putridos & viſcoſos. *Meſues.*

Agaricus trochiſcatus.

℞. Agarici electi ℥.iv.
Vini, in quo maceratum ſit zingiber, quantum ſufficit.

Agaricum limandum eſt, & formandi trochiſci. Additur inſuper gummi, aut tragacantha: & poteſt iniici in omnes compoſitiones, in quas agaricum ingreditur: vires enim habet agarici, & tutius agit, minoreq; ventriculi noxa. *Meſues.*

Trochiſci alhandal.

℞. Pulpæ Colocynthidis ʒ.x.
Minutim inciſa fricentur cum olei Roſati ℥.j
Tragacanthi. Gummi Arabici Bdellij ana ʒ.vj.

Macerentur quatriduũ in aqua roſacea: his colatis & expreſſis, partem vnam cum colocynthide permiſcebis, & fiat maſſa: quæ ſiccata in ſole, rurſum teretur, atq; addetur altera pars colaturæ, & formabuntur trochiſci: qui iniici poſſunt in omnes compoſitiones, quæ colocynthidem recipiunt, & ipſa colocynthide ſalubriores ſunt. Doſis per ſe à G.vj. ad G.xij. *Meſues.*

Trochiſci Hameth.

℞. Violarum humidi & ſicci mediarum aureos xij.
Turbith gummoſi aur.vj.
Succi Glycyrrhizæ aur.iij.
Mannæ ʒ iij.

* Sedant inflammationẽ, ventrem leniunt, thoracem purgant. Dantur aur.ij. cum ſaccharo, aut pulpa caſſiæ fiſtulæ. *Meſues.*

DE TROCHISCIS purgantibus humores mixtos.

Trochiſci de violis, magiſtrales.

℞. Violarum nigratum ʒ.vj.
Turbith ʒ.iij.
Succi Glycyrrhizæ,
Diagridij ana ʒ.ij.

Formentur trochiſci. * Aquas pituitam craſſam & bilem purgant, flatusq; diſſipant.

A

DE TROCHISCIS compoſitiones aliorum medicamentorum ingredientibus.

Trochiſci de Vipera.

℞. Viperas num.xx.

Sumendæ ſunt autem, non quæ quouis tempore
B captæ ſunt, ſed a medio potiſſimùm Aprile, in finem vſq; Maij, aut paulò tardius, locisq. procul à mari diſſitis. Eligendæ ſunt fœminæ, quæque colore ſubflauo ſint, non prægnantes. quũ caput latius habeant, & depreſſum collum longius, graciliusq; quàm mares: ventre vaſtiores: cauda minore, quæ non inuoluta eſt, ſed potiùs cõtorta & diſtenſa inceſſu quieti proximo. quæ tamen poſtremas partes in inceſſu magis moueant: aſpectu ſerino & inuerecũdo, oculis ſub-
C rubentibus, & recens captæ. Capita primùm & caudas amputabis, quatuor digitorum longitudine vtrinq;: his amputatis, conſiderandũ eſt, ſi motum quendam in ipſis reſiduum conſpicies, ſanguinemq; multũ fundent: nam hæ ceu præſtantiſſimæ ſumendæ ſunt: deinde pelle detracta, interanea cum adipe abijcienda erunt: reliquum corpus in ollam nouam bene coctam immittendum, & coquendum in aqua fontana, additis anethi comis, & ſub finem pauxillo ſalis,
D (ignis autem eſto è carbonibus accenſis, aut ſarmentis vitium) donec carnes à ſpinis ſeparetur. Cũ coctæ fuerint, ollam ab igne depones, & carnes diligenter à ſpinis exemptas, per ſe contundes, nulla iuſculi addita parte: & addito puluere panis biſcocti maxime puri, quantum paſtillis formandis ſufficiat, quæ erit ſecundùm Galenũ tertia aut quarta pars, admiſceto. Formabis in paſtillos ponderis duarum drachmarũ, & ſiccabis in ſuperiori ædiũ parte, in cella ad meridiem
E conuerſa, à puluere diligenter mundata. Sæpe aũt cõuertendi ſunt, per quindecim dies, aut eo amplius, donec probe exiccati fuerint: deinde in pyxidem vitream, aut figulinam vitratam bene obturatã reponendi. Annum vnum integri perſeuerant, quanquã longè melius ſit, haud multo poſt, quàm ipſos confeceris, theriacã conficere. Qui autem diutius cõſeruare volet, ſubinde abſtergendi ſunt a puluiſculo quodã, qui illis obnaſci conſueuit. qui ſi diutius inhæreat, paſtillos
F perforabit. Hoc itaq; modo conſeruari poſſunt integri ad tertium annum. *Galenus.*

De Trochiſcis viperinis, ex correctione Bartholomæi Marantæ.

Ante paucos annos nondum cognoſcebatur vipera, & propterea maiores noſtri Medicos barbaros ſequuti, pro illa ſumebãt Tormentillam, & dictamnum, quorum alterum redigebant in paſtillos: ſed noſtro tempore adeo innotuerũt, vt etiam ab omni circulatore colligi poſſint. Id coq, non ero longior in enarrandis notis, quibus cognoſcitur. idque cõ etiam magis, quod

Matthiolus in ſuis commentarijs ſupra Dioſcoridē, certis omnino notis eam deſcripſerit. Quare tantùm addā, quo pacto eligi debent viperæ, vt idoneæ pro Theriaca paranda. Debent itaque viperæ non quouis anni tempore capi, multo minus in media æſtate, quemadmodum nonnulli faciunt. Nam Theriaca ex eiuſmodi viperis confecta, illis, qui eam aſſumunt, magnam ſitim affert. Neque etiam ſtatim, poſteaquam ex ipſarum cauernis (in quibus toto tempore frigidiore ſe abſcondunt, & quaſi ſtupidæ vix ſe mouent) rurſum proſerpere ſolent. Nam quandiu intra terram latent, retinent intra ſe quandam venenatā, & pernicioſam qualitatem, quæ poſtea alijs temporibus ſolet exhalare, & præterea tamen ſicciores, & frigidiores ſunt, & magis extenuatæ, quā alio vllo tempore. Quare antea illis permittendum eſt, vt aliquantiſper in liberiore aëre obambulent, & veſcantur cibo illis conſueto, vt ſunt nōnullæ herbæ, & inter alia animalcula, Cantharides, Bupreſtes & Erucæ pini. Et præ alijs omnibus Galen. in lib. de vſu Theriacæ ad Pamphilianum tradit meliores eſſe, recenter captas, & non diu incluſas. Nam hæ vt famelicæ ſunt venenoſiores: quod facilè etiā conijcitur à morſu hominis ieiuni. Aliæ verò ſaturæ adueniunt ex campis. Legitimum igitur, & magis conueniens erit capturæ tempus circa finem veris, ne tamen attingant initium æſtatis, niſi veris conſtitutio magna ex parte fuerit frigida, & hyemi ſimilis. Viperæ præterea grauidæ tanquam inutiles ſunt abijciendæ. Color earum debet habere neſcio quid de luteo aſperſum, & ſint agiles, & promptæ ad mouendum, & potiſſ. quæ de vniuerſo corpore ſæpè caput extollant, oculi ſint rubedine tincti, inter ſerpendum obliqua, torua, & elata. Præterea caput debet eſſe latum, venter rotundus, & prominens: & totum corpus ſinuoſum: locusq;, vnde emittit excrementa, ſit propè extremam caudam quæ etiam non ſit in gyrum circumuoluta, ſed nōnihil contorta. Et ſi haberi potuerunt fœminæ omnes, melius erit, quam mares accipere. Dignoſcūtur autem à maribus ex ingreſſu earum magis firmo, & quieto, & in dentibus quoque caninis, quorum mas tantum duos, fœmina autem, vt ſcribit Nicander, plures habet. Critonis fuit ſententia (quemadmodum Galenus refert in libro de vſu Theriacæ) viperas eſſe capiendas, aut in fine veris, aut in autumno, & eas quidem quæ eſſent corpulentiores, & grandiores. Cum igitur viperas eiuſmodi, quales iam deſcripſimus, habuerimus, primùm ad quatuor digitos, & nō plures, caput & cauda amputetur, idq́ue ſi grandiores fuerint. Nam minoribus minus quoque eſt auferendum. Quæ partes propterea abijciuntur: quia paucam habent carnem, eamq;, duram, & quod ſint reliquis venenoſiores. Animaduertēdum quoq; eſt, eas eſſe validiores, quæ poſtquā caput & cauda reſecata ſint, per aliquod tempus ſeſe adhuc moueant, & ſatis multum ſanguinis emittant, cumque non ſtatim effluere ſinant:

A ideoque iſtæ quæ ſtatim moriuntur, neque ſe mouent quicquam, nullius ſunt momenti. Poſt iſtam amputationem, interiora viſcera ſunt auferenda, & reliquum corporis diligenter à pelle ſeparandum quemadmodum etiam omnis pinguedo. & poſteaquam diligenter bis, terue ex aqua ſemper recenti mundatæ fuerint, imponantur in ollam fictilem, aut ahenum puriſſimum, cum ſufficiente parte aquæ fontanæ, & ad ignem ex carbonibus paratum, aut alium expertem

B fumi (ſunt qui ſarmenta vitium hic maximè probent) Inijcito quoque in vas parum ſalis recentis, additis aliquot frondibus anethi viridibus, quod cōmodè eo tempore reperiri ſolet. Vbi etiam eſt obſeruandum, ſi viperę in æſtatis initio ſint captę, tum nihil ſalis eſſe imponendum, alioqui Theriaca ſitim excitabit, ſicuti etiam illa, ad quam aſſumptæ ſunt viperæ collectæ in locis maritimis, & ſiccis: aut in paludibus aquæ ſalſæ. Quod ſi forte fortuna inter ebul-

C liendum aqua effluerет, ſtatim aliquid frigidæ eſt aſpergendum: tandiu quoque coqui debent, donec facilè caro de ſpinis ſeparari poſſit ſi edēdo eſſe ſolerent, diligenterq; cauendum, ne intra carnem aliquid de ſpinis remaneat: idq; ſi fieret, omni ſtudio eſt auferendum, quanquam ſi viperæ ita vt optimè coctæ fuerint, non facilè hic error committatur. Propterea laborandum eſt, vt vniuerſæ viperæ ſint grandes: quod ſi fieri ſemper nequeat, coctio debet fieri per gradus,

D primùm ex olla ſumendo iuniores. Nam ſic per longiorem coctionem grandiores fient magis friabiles, & caro facilè à ſpinis decidet. Nam hæ cùm planè ſimiles ſint carni, vix ab ea poſſunt diſcerni: quanquā poſtea in ſiccis paſtillis facilè appareant. Atq; omnia hæc ſecundùm commemoratum modum, primùm vidi obſeruari ab Imperato, qui ſolebat idoneo inſtrumento ſæpius iuuenes viperas inſpicere, & ſtatim cùm coctæ eſſent, ex olla extrahere: hocq; ſi obſerue-

E tur, vniuerſæ ſpinæ adhærent ſceleto, & trunco maiori medullæ ſpinalis, nihilq; ex ipſis carni admiſcetur. Obſeruaui autem ex vipera quantumuis magna non plus carnis, quàm pondere duarum drachmarum colligi poſſe: & ſi illius affuerit copia maior, ſuſpicio eſt illam aliquid in ſe ſpinarum adhuc continere. Hæc coctio ita ritè facta, tanti momenti eſt vt in ea omnis conſiſtat aut bonitas, aut imperfectio Antidoti. His eo modo peractis, poſteà caro collecta diligen-

F ter in mortario contunditur, addito parum panis benè cocti, & fermentati, ex recenti & puriſſima farina facti: cuius certa mēſura definiri nequit: quanquā aliqui accipiant æqualem quantitatem cum ipſa carne: nonnulli minus, nimirum tantùm dimidiam, alij tertiam ſolummodò partem. Sic Galen. interdum etiam ponebat quartam partem, & alibi quintam: prout animaduertebat illius ſatis eſſe ad carnem contūdendam. Quam etiam mēſuram Bononienſes vſurpare ſoliti ſunt, quemadmodum P. M. Lucas Ghinus olim præceptor meus mihi ſignificauit.

Cato

Crito, ſicuti Galen. refert, carni ex decem viperis collectæ addebat panis vnciam vnam. Sed hic animaduertendum eſt. Theriacam fieri aridam, ſi panis non fuerit benè coctus: quare melius eſt illum rectè coctum per duos, aut tres dies ponere in loco perflabili, vt exiccetur nonnihil: & non ſimul cum carne conſundere, ſed vtrunque ſeorſim: atq; poſtea miſcere ſimul. Hic panis ita ſiccus in puluerem redigi, & per cribrum anguſtiſſimum cribrari, ac deinde miſceri cum carne debet. Cumq; vtrunq, fuerit diligenter tritum, & commiſtum, vt ne minima quidem portiuncula amplius de vipera, quæ nō ſit bene cōtuſa appareat, ex iſta poſtea maſſa parentur Trochiſci, aut Paſtilli, qui debent eſſe tenerrimè & optimè ſubacti, idq;, ſi fieri poteſt, ſine iuſculo, aut ſaltem cum ipſius exigua quantitate. hoc enim modo multo celerius exiccantur. Contrà, ſi panis in iuſculo viperarum maceretur, & poſtea ſimul cum carne tundatur, tales Trochiſci difficulter exiccantur, & ſunt in cauſa, vt poſtea caro putreſcat, & panis fiat acidus. Trochiſci ita parati ſolent in aliquo conclaui ſuperiori collocari ad exiccandum, verſus Meridiem, vbi Sol maiori parte diei verſatur, non tamen radij eius Trochiſcos attingant, vtq; penitus exiccari poſſint, crebrò verti debent. Nam ſi aliqua exigua illorum portio humidior reſtet, facilè putreſcūt. Quando ita benè ſunt exiccati, remoueātur paulo longius ab illo loco priore (attamē in eodem relinquantur conclaui) ad quem Sol peruenire potuit, atq; ſemper vertantur, ad quod quidem vtrunq; ſatis erunt dies quindecim. Aetius quoque laudat verſus Septentrionē eos poni. Tandem ſi omnes ſicci fuerint, vngantur parū contra putredinem cum Opobalſamo. quam curam adhibuerunt Medici Bononienſes, admoniti ab Aetio, qui etiam voluit, vt Opobalſamum, dum formantur Trochiſci, adhibeatur. Poſtremò aſſeruentur in vaſe ſtanneo, vitreo, aureo, vel argenteo puriſſimo. Quanquam plumbum candidum, vel ſtannum (vt vulgo vocant) improbetur, quando admiſtum habeat plumbi. Quia in eiuſmodi vaſis quædam rubiginis ſpecies ſolet colligi, quæ malam qualitatem illis cōciliat. Ideoq; optimū eſt, vt Theriaca quoq; quamprimum Trochiſci ad manum ſint, ipſi quoq; conficiatur, quanquam etiam ſi rectè aſſeruētur tres annos, & paulò plus durare ſoleāt, modò ſæpius cum linteolo mundentur à puluere, & ſitu albo, quo progreſſu temporis obducuntur, vnde ſolent exedi, & carnem ſentire, & priuari ſuis omnibus viribus. Præterea quoque propter ipſam Theriacam, illa ſtatim parari debet. Nam cùm per quadraginta dies, quotidie aliquid miſtionis fieri neceſſe ſit, quò fermentatio ſequatur melior, ideò admodum idoneum ad hanc actionem eſt tempus calidum. Quod ſi in autumno conficiatur, & ſuperueniat tempus hybernum, ſimplicia omnia quaſi ignaua permanebunt, & multò tardius calor naturalis in illis excitabitur.

A B C D E F

Trochiſci de Scylla.

Scyllam initio Iulij collectam, mediæ magnitudinis, plenam, candidam, cortice primo detracto, & parte duriore cui radiculæ adhærent, abiecta, farina ſubacta inuolues. & euſque in clibano coques, donec farina probè ſiccata ſit & ea perforata, ſtylo ligneo tentabis, num ſcylla vndique tenera ſit. Ea exempta, partem interiorem diligenter teres: cui admiſcebis farinæ erui tenuiſſimè cribratæ vncias octo ad ſingulas libras, & formabis in trochiſcos ponderis duarum drachmarum, & ſiccabis in ſuperiore parte ædium, in cella probè mundata, meridiem ſpectante, ſæpius obuertendo, donec probè ſiccati ſint, deinde repones: vt ſuprà dictum eſt de paſtillis viperinis. *Galenus.*

De Trochiſcis Scylliticis, ex correctione Bartholomaei Marantæ.

Multæ, & quaſi infinitæ animaduertiones, & diligenter conſiderari debent, ſi volumus Theriacam quemadmodum fieri poteſt, diligentiſſimè præparare. Occurrūt autem tam multę difficultates, vt ex illis ob earum multitudinem vix nos poſſimus extricare Nam Galenus, & reliqui vniuerſi, quæ docent Theriacæ compoſitionem ſecundùm ſententiam Andromachi, volunt Scyllam non accipi nimis inueteratam, ſed recentiſſimam, & quæ iam primùm è terra eruta ſit, reijcientes tanquam inutilem, & malam, quę paulo antè ſit collecta: præterea colligendum eſſe tradunt, quando caulis, vel ſcapus ſit ſiccus. Nam eo tempore omnis vis in radice retinetur idq; fieri nequit, niſi media æſtate aut ſaltem tempore meſſis: nam ante hoc tempus vel florem fert, vel etiam ſemen. Iubent poſtea, paſtillos viperinos fieri debere, quando iam omnia ad Theriacam parandam ſint in promptu. Nam Trochiſci viperini propter iſtum puluerem, qui ſæpè in illis quaſi efflореſcit, facilè aliquid de ſuis viribus amittunt. Cùm verò illi quoque ipſi dixerint, hoſce paſtillos eſſe parandos in fine veris, vidētur hæc inter ſe diſcrepare, quòd ſtatim poſt Trochiſcorum viperinorum præparationem fieri debeat Theriaca, & quod aſſumēda ſit Scylla recens, ad faciendos iſtos paſtillos, cùm hi fieri non poſſint, niſi media æſtate: illi verò in fine veris. Hæcq; difficultas eò maior eſt, quòd Aetius etiā ex ſententia Galeni vult hoſce de Scylla trochiſcos ex alijs omnibus primum fieri debere: quoniam vt benè exiccentur, multos dies requirunt. Neceſſe eſt itaque, vt vel in æſtatis fine Trochiſci de Scylla parentur, & aſſeruentur vſque ad vernum tempus ſequentis anni: nam quamprimum alteri de vipera ſunt facti, Theriaca paratur, vel viperinos Trochiſcos ad finem æſtatis transferre oportet, quādo Scyllitici benè fuerint exiccati: & quocunque modo hoc fiat, quædam præcepta ex authoribus præcipuis nō obſeruabuntur. Et videntur minus errare illi, qui Scylliticos factos æſtate elapſa accipiunt, ad parandam poſtea Theriacam in æſtatis ſequentis

principio: cùm viperini fuerint præparati in fine veris. Quoniam multum refert, ad Theriacã iam paratam adhibere tempus calidius, vt per quadraginta dies quotidie miſceri, & agitari poſſit. At ſi ita agamus, Scyllitici hac ratione inueteraſcent, atq; inſuper pharmacopola nimis erit incertus, an ita per longa interualla in Theriaca paranda verſari, donec hoc atq; illud fuerit in promptu, velit, cum alioqui ſatis moræ obijciatur, dum colligantur ex tam diuerſis, & remotis locis tot ſimplicia. Quid igitur eſt ſtatuendũ? Cenſeo optimum eſſe, vt primum paſtilli viperini ſtato tempore fiant, id eſt, in fine veris: Nec nos impedire debet, quòd tam diu aſſeruandi ſint donec fiant, & exiccentur quoq; Scyllitici. Nam tametſi Galen. cap. 7. lib. 1 de Antidotis dicat quòd multò melius ſit conficere Theriacam paulo poſtea quam parati ſint viperini trochiſci propter cauſam iam indicatã: nihilo tamen minus ipſemet in eodem loco affirmat, eos poſſe ſine corruptione euidenti per integrum quoq; annum aſſeruari: imò ſi fuerint benè ſiccati, & diligenter ſepoſiti, ſolent etiam in quartum annum durare, quare in tam breui tempore, quod intercedit inter finem veris, & medium, vel finem æſtatis corrumpi nequeunt. Hoc tamen obſeruandum eſt, vt quamprimum fieri poſſit, habeamus Scyllam, hoc eſt, ſtatim poſteaquã caulis & folia exaruerint, quò Antidotus in vna æſtate abſolui poſſit, nec calidiore tempore carere cogatur, quod diximus neceſſariò requiri, idq; 40. dierum ad fermentationem totius maſſæ. & quanquam tum principium autumni ſubſequatur, parum hoc refert, cum notum ſit omnibus, initium autumni æquè atque finem æſtatis eſſe calidum. Nec multum refert etiam, quod Aëtius dicit, paſtillos Scylliticos primo loco fieri debere. Nam hoc non aliam ob cauſam voluit obſeruari, niſi propter accuratam exiccationem. Quoniam plus temporis in his exiccandis, quàm viperinis, requiritur. Et apparet Aëtium ideò hoc tradere vt ſcilicet ſatis temporis ſuperſit, vt (interea dum Scyllitici primum facti exiccẽtur) eodem tempore ad Antidoti præparationem viperini quoq; haberi poſſent. Atque ita omnis dubitandi occaſio, quemadmodum vnicuique hæc conſideranti patebit, facilè adimetur. Vt igitur ad rem reuertamur, Scyllam benè ſucciplenã è terra erues, quãdo folia, & caulis erunt omnino arida, idq; exquiſitè, tum quando vti illa iam volueris ſitq; mediocriter grandis, à qua auferatur exterior cortex, & omne lignoſum & aridũ: poſtea fermento recenti, quod etiam maturum fuerit, facto, totum inungas, non creta aliqua, quemadmodum nonnulli facere conſueuerunt. Nam primum hæc eſt ſordida, deinde ad ſe neſcio quid boni ex ipſa maſſa trahit, & citò coquitur. Sic itaq; cooperta optimè in cineribus calidis recõdatur, & ſupra eos imponantur carbones accenſi, & non prius inde auferaſ, quàm apparuerit etiam totam maſſam eſſe bene coctã, & aſſatã, inſtar cruſtę. Quod tamẽ idem fieri poteſt

A in furno, in quẽ panes ſunt impoſiti, ſi in olla benè cooperta imponãtur. & vbi paſta fuerit ſicca, ruſum eximatur. Quod ſi non ſatis eſſe coctam exiſtimauerimus, rurſum eadẽ Scylla paſta obduci, & eodẽ modo coqui debet. Nam quæ imperfectè ita fuerit toſta, non ſine periculo graui membrorum interiorum exhiberi poteſt, quemadmodum Dioſcorides quoq; monet. Cognoſcitur autem, quod rectè ſit cocta, ſi pungendo eam cum feſtuca aliqua, illa facilè penetret: aut

B comprimendo duobus digitis ſine difficultate aliqua diſſoluatur. Tradit autem Dioſcorides alterum quoq; modum coquendi. Nam eius fruſta iubet ebulliri, & toties aqua illius mutari, donec in Scylla nihil amaritudinis, aut acrimoniæ relinquatur, accipiendo ſolùm partes interiores, & auferendo tunicas exteriores vſq; ad viuũ, & abijciendo ſatis multum de primis corticibus. Hæc Scylla ita diligenter cocta, benè in pila tundatur, & deinde admiſceatur farinæ erui

C albiſſimi (quoniã minus albicans, nimis eſt amarum) quæ per cribrum anguſtiſſimum tranſierit, ea quantitas, vt ad tres partes Scyllæ ſumantur duæ erui, quemadmodum quoq; Andromachus tradit. Hoc Gal. 1. de Antidot. ſcribit, cui plus fidei adhibendum, quàm lib. de Theriaca ad Piſonem: in quo duplum erui ſumitur: cùm ibi in alijs multis rebus quædam retractet, de quibus aliter in lib. ad Piſonẽ ſenſit. Sed hoc experientia quoq; melius poteſt deprehendi. Nam

D Aëtius de Theriaca ſecundùm Galeni ſententiã differens, atq; coniungens ſimul quoq; cum eo Andromachũ, vult etiam ad tres Scyllæ eſſe accipiendas duas farinæ erui partes: & poſtea addit, quod interdum æquale pondus vtriuſq; ſumatur. Atq; eam quidem differentiam inde ortam, quod interdũ Scylla humidior, vel ſiccior, quàm vt in Trochiſcos redigi queat, atque ideò opus eſſe plus, aut minus farinæ erui admiſcere. Attamen ſi cum duabus partibus ſolum parari

E ſemper potuerit, proculdubio minus errabimus. Nam ita fiet, vt Scylla ſit iſtius qualitatis, & ea arte cocta, quemadmodũ eſſe decet. Quæ ſi erit eiuſmodi, non opus erit ſuperuacaneam humiditatem ipſius cum maiore quantitate erui corrigi: & hanc credo fuiſſe cauſam, quòd Gal. aliter ſenſerit in lib de Antidotis, quàm in lib. 1 de Theriaca ad Piſonem. De hac igitur maſſa benè contuſa, & commiſta fiunt rotulæ exiguæ, & inter formandũ digiti vngendi ſunt oleo roſaceo,

F ſicuti docet Aëtius: quanquam aliqui hoc omittant. Poſtea in illis exiccandis & reponendis ea, quæ diximus de Trochiſcis viperæ, omnia ſunt obſeruanda. Meſue quoq; monet, Scyllam quæ planè ſola abſq; altera in agro reperiatur, abijciendam tanquam venenoſam admodum: & illam accipiendam eſſe, quę plures habet alias vicinas: quo admonitio propter maiorem ſecuritatem non eſt negligenda.

Trochiſci Ramich.

℞. Succi Acetoſæ ℥. xvj.

Roſatum

Roſarum ℥.j.
Baccarum Myrti ℥ ij.
Boli pauxillum.
Colentur, & colaturæ adiunge
Gallarum tritarum ʒ.iij.
Coque aliquantulū. Cola. & adde inſuper ſubſequentia bene triturata:
Roſarum ℥.j.
Santali Citrini ʒ.x.
Gummi Arabici ℥.j ß.
Sumach, Spodij ana ℥.j.
Omphacij ſeu agreſtæ ʒ.vij.
Baccarum Myrti tritarum ℥.iv.
Ligni aloes,
Caryophyllorum,
Macis
Nucis moſchatæ anā ʒ.iv.
Miſce omnia, & ſiccentur in ſcutella figulina, & tere minutim, & fiant trochiſci cum ʒ.j.ß. de caphura & aqua roſacea q.ſ. Succi acetoſæ loco, ſumi poteſt vinum è codonijs acerbis: ſunt qui
C aromatizent Gran xiix. moſchi. Siccantur in vmbra, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant in annum. * Ventriculum, cor, hepar imbecilla firmāt, & lubrica viſcera ac inteſtina, choleram morbum ſiſtunt, acrimoniā obtundunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent, ob quam naribus ſanguine fluentibus flando impellūtur: alijs medicamentis miſcentur. *Meſues.*

Trochiſci hedychroi, Andromachi.

℞. Mari, Aſari, Maioranæ,
Aſpalathi ana ʒ.ij.
Schœnanthi,
Calami odorati,
Phu, Xylobalſami,
Opobalſami, Cinnamomi,
Coſti ana ʒ.iij.
Myrrhæ, Folij,
Nardi Indicæ,
Croci,
Caſiæ ana ʒ.vj.
Amomi ʒ xij.
Maſtiches ʒ j.
Vini quantum ſufficit.
Fiant trochiſci, inunctis prius manibus opobalſamo: deinde ſiccantur, & in charta ceræ liquatæ intincta, ſeruantur in annum. *Ex Galeno.*

Trochiſci Hedychori, ex correctione Bartholomæi Marantha.

1. ℞. Ligni aſpalathi veri, nuper in collegio Parauino reperti, aut Ligni aloes Rhodij.
2. Radicum aſari recentium, & benè compactarum.
3. Mari, id eſt, maioranæ nobilis, id eſt, ſuæ cimæ cum floribus, & ſeminibus ana ʒ.ij.
4. Calami odorati, id eſt, radicum. Eius loco Agalochum cum tertia eius inſuper parte aut vulgaris Calamus odoratus.
5. Iunci odorati, id eſt, cimæ odoratæ, & recentes.

A 6. Rad. coſti veri: aut ſuo loco Rad. Zedoariæ recētis, non exeſæ, & opt. odore prędita.
7. Rad. Phu, ſolidarum, non exeſarum, & odoris abſolutarum.
8. Cinnamomi: vel ipſius loco duplum caſſiæ, quæ ſit cortice craſſo, & fiſtula prædita ſubtili, optimi odoris, & saporis
9. Opobalſami. Loco ipſius Oleum nucis moſchatæ per expreſſionem facti.
10. Xylobalſami. Eius loco Agalochi ana ʒ.iij.
B 11. Folij, vel ipſius loco, radicū & ſtipitū Nardi Celtici, aut radicis Phu, aut ſpicæ Nardi cum tertia inſuper eius parte.
12. Nardi Indici, id eſt, radicū: quæ eſſe debent odoratæ, recentes, & de illarum numero, quæ in ſe adhuc retinent terram odoriferam.
13. Caſſiæ cum ſignis in Theriaca commemoratis.
14. Myrrhæ, id eſt, lachrymæ recentis, pinguis, & ſucculentæ cum parte venarum candidarum inſtar vnguium.
15. Croci recentis, colorati, longi, integri, non fragilis, neq; humidi, nec mucidi, vel exeſi, saporis acuti, & odoris validi ana ʒ.vj.
16. Amomi. Ipſius loco Acorum, id eſt, radicis galangę maioris, recentis, acuti ſaporis, & boni odoris ʒ xij.
17. Maſtiches candidiſſimi, pleni, puri, fragilis, ſicci, odorati, ſtridentis ʒ.j.
D Fac paſtillos cum vino optimo. exicca.

Trochiſci galliæ Moſchatæ.

℞. Ligni aloës ʒ.v.
Ambræ ʒ.iiſ.
Moſchi ʒ.j.
Mucilaginis, Tragacanthæ, cum aqua roſ. extractæ quantum ſufficit.
Fiant trochiſci parui. * Cerebrum, corq; roborant, oris, atque adeò corporis totius odorem
E commendant compoſitionibus alijs miſcentur. *Meſues.*

Trochiſci diarrhodon, Nicolai.

℞. Roſarum recentium ℥.ß.
Spodij ʒ.ij
Santali rubri ʒ j.ß.G.vij.
Santali albi ʒ.j.G.xij.
Croci ℈.ij.G.vi.
Caphuræ G. xij.
Fiunt in hunc modum. Roſas recentes in mortario
F contundes lapideo, ſine intermiſſione, & reliqua in puluerem redacta addes, ac cum aqua roſ. q.ſ. formabis. ſub finem caphuram addito: ſicca in vmbra, & ſerua. * Hæc compoſitio adminiſtratur in magnis compoſitionibus. *Nicolaus.*

Trochiſci Diani.

℞. Violarum purpurearum viridium ℥.v.
Amyli ʒ.iij.
Papaueris albi ʒ.ij ℈.j.
Sem. Plantag ʒ.
Rhabarbari ℈.v.
Opobalſami ſeu olei Caryophyllorum ℈.j.

Aquæ roſ. quantum ſufficit.

Formẽtur trochiſci Non præparantur, niſi quando ingrediũtur cõpoſitiones magnas. *Nicolaus.*

DE TROCHISCIS EXtrinſecus applicandis.

Paſtillus Andronius.

℞. Florum Mali punici ʒ.x.
Gallæ omphacitidis ʒ.iix.
Myrrhæ, Ariſtolochiæ ana ℥.ß.
Chalcanthi, Aluminis ſciſſilis,
Miſy ana ʒ.ij.
Sapæ quantum ſufficit.

Formentur trochiſci. * Faciunt ad recẽtia vulnera & vetera. curãt fiſtulas, aures ſuppurãtes, oſſa corrupta reprimunt omnes carnis excreſcentias: valent ad phagedænas & condylomata. *Andromachus.*

Trochiſci de minio.

℞. Medullæ panis non cocti, bene fermentati ℥ ß.
Sublimati electi ʒ.j.
Minij ʒ.ß.
Aquæ roſ. quantum ſufficit.

Formentur trochiſci, qui in clibano tepente reſiccati ſeruentur * Omnes carnis prauas excreſcentias liquat, ſordida vlcera expurgat, calloſa emollit, ac fiſtulas mirabiliter ſanat. *Ioannes de Vigo.*

A

Paſtilli Polyidæ.

℞. Florum Mali punici ʒ.xij.
Aluminis ſciſſilis ʒ.iij.
Thuris,
Myrrhæ ana ℥ ß.
Chalcanthi ʒ.ij.
Fellis taurini ʒ.vj.
Aloes ℥ iix.
Vini auſteri quantum ſufficit.

Formentur paſtilli. * Ad nomas, & eadem ferè
B quæ Andronij. *Andromachus.*

Trochiſci Meſue.

℞. Aluminis ſciſſilis, Aloes,
Myrrhæ. Chalcanthi ana ʒ. j.
Croci, Crocomagmatis ana ʒ.iij.
Flor. Malorum granatorũ domeſticorũ ʒ.iv.
Vini odorati,
Mellis ana quantum ſufficit.

Formentur paſtilli. * Paſtillus multiplicis vſus,
C pus educens, & relaxans.

Placenta contra Peſtem.

℞. Arſenici albi cryſtallini ℥.ii.
Arſenici rubri ℥.ij.

Cum oui albo, vel mucilagine tragacanthi fiat placenta rotunda craſſitudine digiti. Inſuatur linteolo lineo, ſuperadditο ſerico, & admoueatur cordi. *Iacobus Carpenſis.*

De Collyrijs, ſiue Sief, Sectio XLI.

COLLYRIA ſunt medicamẽta oculis dicata, horum arida, Sief à Barbaris dicta, trochiſcorũ forma parantur. Porrò Collyriorum alia

- Abſtergunt: vt
  - Trypherum *Galeni,*
  - Sief *de thure,*
  - Collyrium *nardinum,*
  - Diarrhodon... Diaſenu,
  - Diahæmatites,
  - Diamytiba,
  - Sief *e cornu ceruino,*
  - Libianum.
  - Sief *de plumbo, &c.*
- Excreſcentias *auferunt:* vt
  - Viride *Anthei,*
  - Sief *aliud viride,*
  - Sief *rubrum Meſue,*
  - Sief *rubrum Galeni, &c.*
- Dolorem *mitigant:* vt
  - Sief *album,*
  - Cygnus *Galeni,*
  - Diarrhodon *Nilei,*
  - Sief *de roſis,*
  - Sief *luteum.*

DE COLLYRIIS abſtergentibus.

Trypherum Galeni.

℞ Cadmiæ lotæ ℥.xvj.
Ceruſſæ ℥.iix.
Amyli, Gummi,
Tragacanthæ ana ℥.ß.
Opij ʒ.ij.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.
B Fiat collyrium. * Ad epiphoras, & affectiones oculorum.

Aliud, Galeni.

℞. Cadmiæ lotæ ʒ.xvj.
Amyli Thuris ana ʒ iix.
Ceruſſæ ʒ.xl.ix.
Opij ʒ.vj.
Gummi ʒ.xvj.
Aquæ quantum ſufficit.
C Fiat collyrium. Siccatur, & ſeruatur per annos duos, in charta, ceræ liquatæ intincta. * Ad inuſtiones oculorum, puſtulas, chemoſeis, maximè in his, qui nullam mordacitatē perferre poſſunt.

Collyrium, ſeu Sief de thure.

℞. Cadmiæ,
Pompholygis,
Thuris ana ʒ.x.
Ceruſſæ ʒ xl.
Opij. Gummi ana ʒ.vj.
D Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.
Fiat collyrium. Siccatur & ſeruatur.* Ad fluxiones oculurum & chemoſeis.

Aliud, Meſue.

℞. Thuris ʒ x.
Ammoniaci, Sarcocollæ ana ʒ.v.
Croci ʒ.ij.
Mucilag. fœnigræci q.ſ.
Fiat collyrium. Siccatur & ſeruatur annos duos. * Vlcera oculorum ducit ad maturitatem.

E *Collyrium Nardinum.*

℞. Cadmiæ,
Croci,
Gummi ana ʒ.xij.
Æris vſti ʒ.v.
Stibij, id eſt, Antimonij,
Acaciæ ana ʒ.x.
Nardi Indicæ ℥.ß.
Opij.
F Myrrhæ ana ʒ.v.
Vini quantum ſufficit.
Fiat collyrium. Durat in annos duos.* Ad doloris vexationes, fluxū tenuem & multum puſtulas & aſpretudines oculorum.

Diacnu.

℞. Cadmiæ,
Lap. Hæmatitis,
Aluminis ſciſſilis ana ʒ.x.
Æris vſti ʒ.vij.ß.
Chalcitidis ʒ.iix.
Sem. Papaueris ʒ.v.

A Maceretur ſemen papaueris in aqua pluuiæ q.ſ. Exprimatur, & reliquis tritis fiat collyrium, cum vini auſteri quantum ſufficit. * Ad claritatem & cicatrices oculorum.

Diahæmatites.

℞. Æris vſti & loti ʒ.xxiv.
Lapidis Hæmatitis ℥.j.
Croci,
Opij ana ℥.iv.
Gummi ℥.xij.
B Aceti quantum ſufficit.
Fiat collyrium. * Aſpretudinibus commodum facit ad veteres affectiones, & ad omnem exuberantiam oculorum.

Diamyrrha.

℞. Cadmiæ lotæ ʒ.xxiix.
Lapidis Hæmatitis vſti & loti ʒ xxv.
Spodij ʒ.xxiv.
Myrrhæ ʒ.vj.
C Croci ℥.ß.
Opij ℥.j.
Piperis albi G. num. xxx.
Gummi ʒ.vj.
Vini quantum ſufficit.
Fiat collyrium.* Accommodatū eſt ad veteres affectiones oculorum: facit & ad rhœadas & ægylopas.

Sief è cornu ceruino.

℞. Cornu cerui vſti & loti, Thuris,
D Plumbi vſti & loti ana ℥.ß.
Squamæ æris lotæ ℥.ij.
Opij ʒ.j.
Gummi ℥.ß.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.
Fiat collyrium. Siccatur, & ſeruatur ad annos duos.* Facit ad vlcera & puſtulas oculorum: cicatrices exterit.

Aliud.

℞. Plumbi vſti & loti,
E Cornu cerui vſti & loti ana ʒ xvj.
Thuris, Acaciæ, Spodij ana ℥.iix.
Amyli ℥.ß.
Opij, Squamæ æris ana ℥.ij.
Croci ʒ iix.
Myrrhæ ʒ.iv.
Tragacanthæ ℥.j.
Gummi, ſem. Hyoſcyami ana ℥.iix.
Mucilaginis ſem. Hyoſcyami q.ſ.
F Fiat collyrium. * Ad eandem efficaciam.

Libianum.

℞ Cadmiæ vſtæ & lotæ, Ceruſſæ lotæ,
Stibij vſti & loti ana ʒ xvj.
Plumbi vſti & loti ʒ j. Amyli ℥ xij.
Pompholygis, Myrrhæ, Terræ Samiæ,
Tragacanthæ, Opij ana ℥.j.
Albuminis oui q.ſ.
Fiat collyrium. * Ad puſtulas, inuſtiones, rupturas, cōcauitates, oculos purulentos, chemoſeis, ſtaphylomata, & ad circummolemſ autem dolorem facit, & cicatrices exterit.

Aliud.

℞. Pompholygis ℥.j.
Cadmiæ vſtæ & lotæ ʒ.xvj.
Stybij vſti & loti ʒ.xij.
Ceruſſæ lotæ ʒ.xvj.
Amyli ʒ.xij.
Terræ Samiæ,
Plumbi vſti ana ʒ.iix.
Myrrhæ, Opij,
Tragacanthæ ana ʒ.ij.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat collyrium.* Eiuſdem cum priore facultatis.

Sief de plumbo, Meſue.

℞. Plumbi vſti, Antimonij, Tuthiæ lotæ,
Aeris vſti, Gummi Arabici, Tragacanthæ ana ℥.j.
Opij ʒ.ß.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat collyrium. * Replet & conſolidat vulnera oculorum. *Meſues.*

Collyrium præſtantiſſimum contra omnis generis paſſiones oculorum.

℞. Fœniculi, Abſinthij,
Apij, Rutæ,
Schwertzwurtz vnà cum radicibus,
Euſragiæ, Saluiæ Betonicæ,
Auripigmenti, Gnidi, Pimpinellæ,
Cardui benedicti an. part. æquales.

Hæc omnia ſimul in mortario contuſa miſce, ac vrinam pueri infunde. Deinde

℞. xiv. gran. piperis cõtuſi, & cochlearia duo mellis ex apibus, caphuræ ʒ.j.

Hæc omnia ſimul in mortario contuſa, per linteum exprime, & colaturam ſeu ſuccum in vitreo vaſe cõſerua, ac inde ſingulis diebus veſperi & mane guttã vnam in oculum patientis inſtilla. Animaduertendum tamen eſt, quòd hæc aqua per ſpatium nouem dierum Soli eſt exponenda, & deſtillanda antequam in vſum transferatur. *Kanzouius.*

DE COLLYRIIS EXcreſcentias auferentibus.

Viride Anthai.

℞. Cadmiæ ℥.vj.
Myrrhæ ℥.iij.
Croci ℥.vj.
Opij ℥.iij.
Plumbi vſti & loti ℥ j.
Squamæ æris,
Nardi Indicæ,
Acaciæ ana ʒ.vj.
Gummi ʒ.xxvi.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat collyrium. * Ad doloris moleſtias, puſtulas, inuſtiones, prolapſus, confuſiones oculorum.

Aliud viride.

℞. Cadmiç vſtç & vino odorato extinctç ℥.j.
Croci,

A Antimonij vſti, & in lacte extincti ana ʒ.iv.
Amyli ʒ j. Gummi ʒ.ij.
Succi anagallidis fœminæ quantum ſufficit.

Fiat collryum. * Ad idem valet.

Aliud viride, Meſuæ.

℞ Aeruginis æris ʒ.iij.
Chalcanthi vſti ʒ.vj.
Auripigmenti rubri, ſpumæ Nitri,
Spumæ maris ana ʒ.j.
Ammoniaci ʒ.j.ß.
B Salis Hammoniaci ʒ.ß.

Ammoniacũ macerato in aqua rutæ, & fac collyriũ. * Eiuſdem facultatis eſt ferè cum Sief rubro ſequenti.

Sief rubrum, Meſuæ.

℞. Sem. Canabis ʒ iij.
Aeris vſti, Myrrhæ ana ʒ.ij.
Croci ʒ j.
Aeruginis æris, Salis Hammoniaci ana ʒ.ß.
C Piperis nigri ʒ ß.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat ſief. * Vtile eſt oculorũ ſcabritiei, pruriginiq; ſuffuſionibus & vngui.

Aliud Galeni.

℞. Cadmiæ ℥.xl.
Chalcitidis vſtæ, Piperis albi,
Gummi ana ʒ.xx.
Aquæ quantum ſufficit.

Fiant paſtilli. * Ad lippitudinem, ſycoſin, & car-
D nis excreſcentias.

DE COLLYRIIS DOLOrem mitigantibus.

Sief album, Meſuæ.

℞. Sarcocollæ in lacte aſinino maceratę ʒ v.
Amyli ℥ ß.
Tragacanthæ ʒ.iij.
Opij ʒ.j.
Thuris ʒ.j.ß.
E Ceruſſæ lotæ ʒ. x.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat ſief.* Confert ophthalmiæ, cùm eſt in augmento, & dolorem ſedat.

Aliud ſimile, eiuſdem.

℞ Gummi Arabici, Tragacanthæ, Amyli ana ʒ.ß.
Ceruſſæ lotæ ʒ. vj.
Sarcocollæ nutritæ ʒ.iij.
F Opij ʒ j.

Cum oui albumine fiat ſief. * Hoc vtimur initio vehementis doloris à cauſa calida.

Cygnus Galeni.

℞. Cadmiæ ʒ.xvj.
Ceruſſæ lotæ ℥.j.
Amyli, Tragacanthæ,
Acaciæ, Opij, ana ʒ.ij.
Gummi ʒ.xij.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat collyrium. * Ad maximos dolores & affectiones oculorum.

Diar-

Diarrhodon Nilei, ex Galeno.

℞. Roſarum ℥.ß.
Croci ʒ.ij.
Gummi ʒ.iij.
Opij, Nardi Indicæ ana ʒ.j.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat collyrium. * Ad doloris moleſtias, fluxum vberem ac tenuem, puſtulas, prolapſus oculorũ.

Sief de roſis aliud, Meſua.

℞ Fol. Roſæ ʒ.xv.
Croci, Gummi Arabici ana ℥.j.
Nardi Indicæ, Opij ana ʒ.ij.

A Aquæ pluuiæ quantum ſufficit.

Fiat ſief. * Eadem, quæ præcedens poteſt.

Sief luteum, Meſuæ.

℞. Cadmiæ lotæ, vſtæ, & in lacte muliebri maceratæ ʒ x.
Ceruſſæ lotæ ℥.j.
Squamæ ferri ℥.ß.
Opij ʒ.ij.
Tragacanthæ, Gummi Arabici ana ℥.ß.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit

B Fiat ſief. * Confert doloribus oculorum vehementioribus à cauſa calida.

De Apophlegmatiſmis, Sectio XLII.

APOPHLEGMATISMI pituitã ex cerebro per os educũt: quorum alij conferunt ad

- Symptomata: *videlicet*
  - Dolorem
    - Dentium *ex influxu.*
    - Capitis *ex*
      - Bile,
      - Pituita.
  - Deſtillationem *capitis, &c.*
- Morbos: *ſcilicet*
  - Intemperiem *frigidam & humidam capitis,*
  - Obſtructionem *ventriculorum cerebri: vt morbum comitialem.*

Apophlegmatiſmus ad dolores dentium ex materiæ influxu.

℞. Maſtiches ℥.j.
Piperis, Pyrethri ana ʒ.j.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiant paſtilli, inſtar lupinorum. Manè ante cibum in ore per horam circiter dimidiam contineantur. *Andernacus.*

Apophlegmatiſmus ad dolorem capitis ex bile.

℞. Maſticis contritæ ℥.ß.
Mellis quantum ſufficit.

Fiant paſtilli inſtar lupinorum. Vnus ad horæ dimidium in ore contineatur, mandaturque, & nouiſſimè expuatur. *Andernacus.*

Alius valentior ad frigidum & humidum capitis affectum.

℞. Piperis albi, Pyrethri, Zingiberis ana ʒ.ij.

C Mellis quantum ſufficit.

Fingantur paſtilli manſiles. * Vtere, vt prædictis. *Idem.*

Apophlegmatiſmus ad deſtillationem capitis.

℞. Maſtiches ℥ j.
Corticis Capparis ʒ.ij.
Pyrethri ʒ.iij.
Piperis nigri ʒ.j.ß.
Vuarum paſſarum ℥.ß.

D Mixta, pannoq; lineo raro inuoluta, ad horæ dimidium ante cibum mandantur. *Idem.*

Apophlegmatiſmus ad morbum comitialem.

℞. Pyrethri, Maſtiches ana ℥.j.
Ceræ quantum ſufficit.

Fiant paſtilli auellanæ magnitudinis, manducenturque ad horæ dimidium, ita vt pituita ſemper expuatur. *Idem.*

De Confectis, Sectio XLIII.

Confectiæ vocantur materiæ, ſaccharo ſicco obductæ. Horũ alia vel

- Alterant ſunt autem vel
  - Seminum: vt Confectum
    - Coriandri, Aniſi, Fœniculi, Anethi,
    - Cumini, Ammi, Amomi,
    - Cardamomi, Erucæ Sinapi,
    - Cucumeris, Cucurbitæ, Melonis,
    - Papaueris *albi*, Xantonici, *&c.*
  - Fructuum: vt Confectum
    - Amygdalarum,
    - Auellanarum,
    - Pinearum,
    - Phiſticorum,
    - Nucleorum *perſicorum*,
    - Ceraſorum, *&c.*
  - Corticum. vt Confectum
    - Citri,
    - Arantij,
    - Cucurbitæ, *&c.*
  - Aromatũ. vt Confectum
    - Cinnamomi,
    - Caryophyllorum,
    - Zingiberis,
    - Moſchatum, *&c.*
  - Saccharata: vt
    - Saccharum *penidij*,
    - Fructus, *vel animalia ex ſaccharo varia, &c.*
- Purgant: vt — Confectum *aniſi laxatiuum.*

Confectum Coriandri.

℞. Coriandri à ſordibus, pulueribus, feſtucis lapillis & pediculis cribrando, ventilando & ſeligendo repurgati, & ab omni humiditate exiccati ℔. ij.

Ponuntur in æneum vas penſile duabus anſis ſuſpenſum, & ſuper carbones hinc inde, antrorſum, retrorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum agitantur: nunc in orbem voluuntur, nunc inſtar auenæ in vannis mouentur, donec caleſiãt. Calefactis infundatur parũ ſacchari, ad debitã, & quodammodo perfectam conſiſtentiam, id eſt, propemodũ vt ad morſulos & orbiculos cocti, cochleari ferreo, non procul ab extremitate vno foramine perforato, & continuò agitantur, donec ſiccetur ſaccharum. deinde aliud affunditur, vt prius, idq; tantiſper fit, dum iuſtam acquirat magnitudinem. Superficies in pleriſq; læuis eſt, niſi ſingulari artificio aſperior, ſeu (vt vulgò loquuntur) criſpa ſit, videlicet ex alto ſaccharum fundendo. Si materia cõglobatur, vel ſaccharo confertim infuſo, vel negligenter moto, manu affricata diſſoluuntur nodi. In fine confecturæ exactè ſiccentur: deinde in locum calidum & ſiccum cribro impoſita reponantur. * Orificium ventriculi ſuperius claudit, & corroborat a cibo ſumptum. *Medici Colonienſes.*

Confectum Aniſi.

℞. Sem. Aniſorum optimè mundatorum ℔. ij. Induntur in vas æneum penſile, vt ſupra, & ſu-

A per ea infunditur ſaccharum leuis coctionis in principio, & bene manibus ducuntur per vas æneum, vſquequo ferè ſint cooperti, beneq́; exiccantur ad omnem manum ſacchari. & hoc continuatur vſq; in finem, ſi ſolidos ſeu læues aniſos facere velis. Si verò aſperos aut criſpos poſtquam cooperta erunt, affunde ſaccharum cum cochleari ferreo, ab alio, & ſit fortis coctura: deinde vas hinc inde agitetur, vt in coriandris eſt dictum. Aniſi quanto minores, tantò pulchriores. & quantò duriores tantò laudabiliores. Du-
B ri enim fiunt, & non ſolùm aniſi, ſed & cætera alia confecta, ſi bene ſiccentur ad omnem ſacchari affuſionem. * Vrinam mouet, digerit flatus q; ventris diſcutit, oris halitum commendat. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Fœniculi, &c.

Semen fœniculi, anethi, cumini, ammi, amomi cardamomi, erucæ, ſinapi cucumeris, cucurbitæ, melonis, papaueris albi, xantonici, &c eo-
C dem modo ſaccharo obducuntur, vt coriandri & aniſi.

Confectum Amygdalarum dulcium.

Amygdalæ bene cum pane aſpero fricantur, atque in vaſe æneo penſili, ſuper carbones, hinc inde agitatæ, ſiccantur. & ab omni immunditia mundantur: demum ſaccharum fortis coctionis cochleari ferreo perforato ſuper eas infunditur, vas huc & illuc ducendo inceſſanter & tantiſper hoc fiat, dum bene tegantur & quantò magis agita-

agitatio vaſis cōtinuatur, tantò ſolidiores redduntur. Sunt qui cum cortice conficiunt amygdalas: & hoc modo confectæ, longiori tempore durant, nec ranceſcunt. Sunt qui a ſuperiori cortice mundant. Quidam illas diuidunt in partes duas, & criſpas faciũt. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Auellanarum.

℞. Auellanarum quantum volueris. & fac vt in amygdalis dictum eſt, vel criſpos vel leues faciendo. Antequam autem conficiantur auellanæ, bene in vaſe æneo penſili, hinc inde agitari debent, & calefieri quoad ſubtilis cortex eis adhærens, remoueatur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Pinearum.

℞. Pinearum bene mundatarum, quantum volueris. Super eas infunde ſaccharum cum cochleari ferreo perforato, bonæ cocturæ, à principio vſque ad finem. & agita bene vas hinc inde, prout in coriandris aſperis dictum eſt ſuprà. Si vero ſolidos ſeu leues facere voles facias vt ſuprà de amygdalis dictum eſt, & de proiectione ſacchari, & vaſis agitatione. Hoc confectum parum durat, eo quia ranceſcunt pineæ: & antequam conficiantur, animaduertẽdum eſt, ne rancidæ ſint. Cognoſcuntur autem, quia ſunt nigræ & mali ſaporis. quare purgandæ ſunt cum furfure. Quidam in prima ſacchari exhibitione ponunt albumen oui, bene agitatum, cum ſaccharo non multum calido, ne albumen coqueretur: & hoc faciunt eo quia cum difficultate ſaccharum eis adhæret propter oleaginitatem, quæ in eis eſt: & hic modus non vituperatur. *Idem.*

Eodem etiam modo phiſtici, perſicorum & ceraſorum nuclei conficiuntur.

Pineocatum.

℞. Sacchari albi, aqua roſarum diſſoluti, clarificati ℔.j.

Agitetur optime cum baculo, ab igne remoto: & cum coctum fuerit ad perfectionem, addantur pinearum mundatarum ℥.iv. miſceantur, & permittantur infrigidari ad formam confectionis ſolidæ. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Citri.

℞. Corticum citri, minutim in fruſta longiuſcula inciſorum, quantum volueris.

Ponuntur in vaſe æneo penſili ſuper carbones: ſuperinfundendo ſaccharum coctum, cum cochleari ferreo perforato atque vas hinc inde agitando, quouſq; ſatis craſſi reddantur. Ad hunc etiam modum Arãcij cortices & cucurbitæ conficiuntur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Cinnamomi.

℞. Cinnamomum à ſuperiori cortice excorticatum, quantum volueris.

Per parua fruſta inciditur, & in vaſe æneo penſili ſuper carbones ponitur, ſuperinfundendo ſaccharum cum cochleari ferreo, paruo foramine forato. Et in principio, videlicet per tres vices, ſaccharum ſit læuis coctionis. poſtmodum v.q, in finem fortis, vas hinc inde bene agitando, vt

A in coriandris dictum eſt. & tantiſper hoc continuetur quouſq; ſatis craſſi reddantur. Quidam poſt primam ſacchari proiectionem, aſpergunt zingiber puluerizatum, vt fiant fortiores, acrioresque. *Theſaurus Aromatariorum.*

Confectum Caryophyllorum.

℞. Caryophyllorum quantum volueris.

Exicca, beneq; munda ab omni ſpurcitia deinde ſuperinfunde ſaccharum cum ferreo cochleari perforato, ſatis tenuis cocturæ. Et ſi illos aſperos facere voles, facies vt de coriandris criſpis dictum eſt, & de agitatione vaſis, & ſacchari proiectione. Ad confecta bene criſpa facienda, foramen cochlearis paruum eſſe debet, & ſaccharum æqualiter & vniformiter ſuper infundi: & quãtò altius ſaccharum proijcitur, tanto melius: nec permittendæ ſunt guttæ ſuper eas cadere. illæ enim opus tuum deſtruerent.

Confectum Zingiberis.

C Confectum Zingiberis eodem modo fit, vt Cinnamomi.

Confectum moſchatum, ſeu moſchardini.

℞. Cinnamomi interioris, & electi & bene puluerizati ℥.ij.

Muſci optimi, cum paucissima aqua roſarum diſſoluti ℈ ß.

Miſce duo hæc in vaſe æneo penſili ſuper carbones, ſuperinfundendo ſaccharum bene coctum, beneq; & inceſſanter manibus ſaccharum ducatur, & bene exiccetur & toties hoc fiat, quoad groſſitudinem ſeminis papaueris veniant, & in fine dando per duas vices ſaccharum læuis coctionis, vt rotũdi fiant. Muſcardini non niſi cum difficultate corpus accipiunt: ſed ſagax aromatarius & ſollicitus, in miſcendo manibus ſaccharum, & ſpecies, citò eos formar. poſt vero duas vel tres vices ſeu manus ſacchari cribellandi ſunt: E à qua cribratione exeunt muſchardini groſſitudinis puncturæ acus, & puluis reſeruetur, & alij qui iam corpus ſumpſerunt, expleantur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Paſta laudatiſſima Moſtacioni Italis dicta.

℞. Sacchari albiſſimi pulueriſati,
Farinæ albiſſimæ ana ℔ ß.
Cinnamomi optimi ℥ ij.
F Zingiberis, Caryophyllorum ana ʒ.j.ß.
Piperis ʒ ß.
Vitellos ouorum num. j.ß
Moſchi cum aqua roſata temperati gr.ij.
Miſce, fiat paſta

Panes ad tabem.

℞. Amygdalarum dulcium excorticatarum ℥.ij.
Pinearum piſtaciorum non rancidorũ an. ℥
Pulpæ dactylorum, paſſularum, iuiubarum ana ℥.j ß
Gummi tragacanthi & arabici ana ʒ
Amyli ℥ ij. Pulpæ capi elixi ℥.iiij.

Fructus macerati aqua roſara, cum reliquis A
tundātur & ſaccharo paulatim aſperſo fiat maſſa, indeq; cuiuſque figuræ panes ſenſim ſiccandi, ac auro obducantur. *Heurnius.*

Morſellata alba.

℞. Sacchari clarificati, & coctionis non perfectæ ℔.j.

Agitetur optimè cum baculo, & poſt longam eius ductionem, addantur

Zingiberis minutim inciſi ℥.ij.

Deinde ſaccharum perfectè coquatur, & in mor B
ſellis incidatur.

Saccharum Penidij.

Accipitur ſaccharum album bonum (poteſt & ex viliori parari.) coquitur leuiori flamma ad extremam ſpiſſitudinem, quæ ita cognoſcitur. Quando portiūcula aliqua digitis extremis duobus diſtracta in tenuiſſima quaſi fila abit, quæ percuſſa digito, tanquam vitrum diſſiliunt. Inde effundatur ſuper marmor butyro, oleo amygda C
lino, aut oliuarum leuiter inunctum, & manib. vel inunctis, vel amyli polline aſperſis, ne adhæreat comprehenſum, ex alto paulatim comprimendo, & fricādo hinc inde demittitur aliquoties: tandem vbi paulum refrixit, ferramento vnco parieti infixo obuoluitur, idq; tantiſper, dum bene lentum & cādidum efficiatur. Quo autem diutius trahitur, eò candidius redditur. Tandem attractum famulis diſtribuitur, vt diſtrahēdo tot quendoq; formetur modo conſueto. Formatum D
ſeponatur loco calido. Alij mel addendum eſſe ſcribunt, quod vſu non receptum. *Colonienſes.*

Ad faciendum fructus & animalia omnia ex ſaccharo.

℞. Sacchari albi quantum volueris, & puluerizа: deinde poſt ſubtilem puluerizationem impaſtetur cum albuminibus ouorum qualitate ſufficienti in tantum, quòd formā paſtæ habeat: deinde vngātur formæ cum oleo amygdalarum E
dulcium, & de dicta paſta formæ impleantur, poſtea ſimul comprimantur: & ſic erunt animalia vel fructus facti: & ſic omnia fieri poſſunt: deinde ponantur in ſtupha ad ſiccandum: deinde colore inficiantur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Panis Marſicus.

℞. Amygdal. dulcium mundatarum, & ſubtiliter contuſarum ℔.ß.

Sacchari optimi puluerizati ℔.ß. vel ℔.j. F

Aquæ roſarum quantum ſufficit.

Formetur marzapanis, pane azymo ſubſtrato. Coquatur in clibano, vel vaſe cupreo, ad id apto.

Paſta nutriens cor ſiccum alterans & roborans.

℞. Carnis teſtudinum nemoralium lotæ & elixatę in decocto Hordei ℔.ß.

Farinæ hordei ℥.iij

Amygdal. dulcium, Pineorum ana ʒ.j.

Seminum Melonum cucurbitę recent. an. ℥.ß

Semina inciſa macerentur decocto teſtudinis & adde farinam: reliqua miſce & adjce Sacchari albiſſimi ℥.iij. tepidè paſta coquatur. Fiant bo[li]. *Heurnius.*

Alius.

℞. Pulpamenti capi, perdicis ana ℥.iij.

Pulu. diarhod. abbatis, diamarg. frig. an. ℈.j.

Pinearum contuſarum & aqua roſata maceratarum ʒ.j.

Sacchari aqua roſata & borraginis diluti q. ſ. ſatis ſit: fiat Placenta. *Heurnius.*

Ouum Lombardicum.

℞. Vini & aquæ partes æquales,

Aquæ roſatæ cochleare j.

Vitellos ouorum num ij.

Sacchari quod ſatis eſt & parū Cinnamomi.

Sic parant Belgæ illud quod Ouum Lombardicum vocant, quod ſanguinem & ichorem præbet benignum. *Idem.*

Congelatum.

Capus in minutas partes ſcinditur, cum pauca carne vitulina, ex aqua & vino coquitur, dum ab oſſibus cedat caro: colo traducitur ius, pinguedo reſtagnans abſtergetur & iterum coquitur, & tribus libris iuris vna ſacchari additur & Cinnamomi ℥.j. Saccharo diluto inijciuntur albumina duo ouorum ritè concuſſa, ac parum ſimul coquuntur, mox colantur quinquies vel ſexies iuxta ignem. *Idem.*

Panis medicamentoſus, contra vertiginem.

℞. Zingiberis albi, Caryophyllorum an. ℥.ß.

Panis triticei optimi ℥.j.ß.

Omnia ſimul contuſa miſce cum aqua vitæ optima. Coque iterum, vt panis fiat. Hunc panem comedat manè. *Theophr. Paracelſus.*

Confectio Aniſi laxatiuum.

Confectum Aniſi laxatiuum fit ſcammonio cum ſaccharo mixto, vel maceratione aniſi in aqua, in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

DE COLORANDO SACcharo, in concinnandis confectis.

Ad ſaccharum rubro colore tingendum.

℞. Praſilij triti, vel Santali rubri, vel

Rad. rubiæ, vel Granorum tinctorum ℥.j.

Aluminis Rochæ ℥ ß.

Aquæ ℥.vj.

Inſundantur duo hæc in petia ligata in dicta aqua per dies ſex, deinde calefiant ad ignem leuiter. & cum ea aqua ſaccharū coquatur. Vel confectis iam abſolutis, ſenſim in aheno calentibus aſpergitur. *Theſaurus Aromatariorum.*

Ad ſaccharum viridi colore tingendum.

℞. Succi Caulium, vel ſucci Anethi, vel ſucci [illegible]ani, vel ſucci Rutæ quantum ſuffici[t].

Hoc confecta iam abſoluta, atq; adhuc in aheno calen-

calentia aſperguntur· vel ſaccharum vnà cum A ſucco coquitur, &c. *Idem.*

Ad ſaccharum flauo colore tingendum.

Confecta iam abſoluta, atq; adhuc in aheno calida, diluto rhabarbari vel croci aſperguntur.

Ad ſaccharum colore cæruleo tingendum.

℞. Succi baccarum Sambuci, vel Florum frumenti, in aceto vel vino dilutorum quantum ſ. quo confecta adhuc calentia aſperguntur.

Ad ſaccharum colore purpureo tingendum.

℞. Succi florum Ireos quantum ſ. & cum eo ſaccharum coque.

Ad ſaccharum colore nigro tingendum.

℞. Succi Iuglandium, vel Gallarum, vel Myrobalanorum in aceto dilutorum quantũ ſufficit, quo aſpergatur ſaccharum. Quòd ſi voles variicolora reddere confecta, inuicem modò hunc, modò illum colorem aſperge. *Colonienſes.*

De Glandibus & ſuppoſitorijs, Sectio XLIV.

GLANDES penicilla ſunt, quæ ano ſubijciũtur: Græcis, Balani: Barbaris & officinis, Suppoſitoria dicuntur. Horum alia

- Purgãt *ſeu expellunt*
  - Recrementa
    - Leniter: *vt* —
      - Glans *ex farina, aqua & ſale,*
      - Glans *ex radice betæ,*
      - Glans *ex ſapone, &c.*
    - Mediocriter: *vt*
      - Glans *mediocris,*
      - Suppoſitorium *mediocre, &c.*
    - Acriter: *vt* —
      - Glans *acris,*
      - Aliud *ſuppoſit. acre, &c.*
  - Flatus: *vt*
    - Suppoſitorium *ad flatus, &c.*
    - Aliud, *&c.*
- Dolorem *mitigant: vt* — Glans *dolorem ſedans, &c.*

DE GLANDIBVS lenibus.

GLANDES lenes ex farina hordei, aut tritici aut ſiliginis, ex aqua in maſſam redacta, & modico ſale cõdita: aut ex ſapone albo, aut ex pinguedine ſuilla ſalſa. aut ex betæ vel braſſicæ, vel mercurialis caule, ſiue radicibus oleo inunctis, & modico ſale reſperſis.

Glans lenis:

℞. Farinæ hordei vel tritici, Aquæ coctæ, Salis parum ana quantum ſufficit.

Fiant glandes, annularis digiti inſtar longæ. & ſiccentur. Tempore vſus, in oleo intinguntur, atque in aluum inducuntur. *Andernacus.*

Glans ex radice Betæ.

℞. Radicem Betæ, vel Mercurialis.

Fingatur indicis aut annularis, aut minimi digiti modo longa & craſſa, oleoq; intincta, & ſale aſperſa inferiùs indatur.

Glans lenis alia.

℞. Saponis albi ℥. ß. vel ſi adultior eſt, ℥. j.

Glans indicis aut digiti modo longa craſſaque aut tenuior fiat. *Idem.*

B

Alia.

℞. Carnis ſuillæ pinguis, ſalſæ & conciſæ quantum ſufficit.

Glandem minimi digiti inſtar longam parabis, & ſubter aluum adbibebis. *Idem.*

Aliud ſuppoſitorium lene.

℞. Mellis probè cocti ℥. ß. vel ℥. j.

Glans inſtar indicis digiti longa craſſaq; conficiatur. *Idem.*

C

DE GLANDIBVS ET globulis lenioribus.

℞. Ficuum num. j.

Inuertatur, & in glandis formam redigatur, indaturque.

Globulus excrementa ducens, lenis.

℞. Mellis concreti, vel Maſſæ ex farina tritici, vel hordei ex aqua coactæ ℈. ij.

Salis communis ℈ j.

D

Redigantur in globulum craſſitiei digitalis, aut pollicaris, qui ad ſolem aut fornacem ſiccetur. Vbi vſus neceſſitas adfuerit, oleo vel butyro intingatur, ac in aluum hic penitiſſimè demittatur. *Andernacus.*

Nodulus lenis.

℞ Vitellorum ouorum num. j.
Salis communis ℈. j.

Probè permiſceantur, linteoloq; excepta, ligentur filo cuius appēdix aliqua relinquatur, vt trahi poſſit: oleo intingatur, & indatur. *Idem.*

Suppoſitorium, quo pueri etiam tutò poſſunt vti.

Sume recentem oui toſti vitellum, quem ſale conſperſum, cultroque, vnà cum ſale in tenuiſſimas conciſum particulas commiſce. Huius partem reliquam magnitudine auellanæ linteolo tenui inſere, filoque longiore conſtringe, id quod propter commoditatem extractionis minimè præcidas. Poſtea in oleum feruens inijce. ex quo rurſus exemptum mox in loca ſecretiora, dum calet, inſere. *Ranzouius.*

Glandes aliæ.

℞. Mel decoctum ad ſpiſſitudinē, miſce cum farina triticea. poſtea mitte in menſam, & addito recenti butyro, non ſalſo, in teretem longamque formam finge. Deinde immitte in oleum, ex quo rurſus exemptum loco ſecretiori inſere. *Idem.*

DE GLANDIBVS mediocribus.

Glans mediocris.

℞. Mellis concreti ℥. ß. vel ℥. j.
Salis communis, vel foſſilis ʒ. ß.
Miſce, & formetur glans.

Suppoſitorium aliud mediocre.

℞. Mellis concreti ℥. ß. vel ℥ j.
Salis communis ʒ. ß.
Spec. Hieræ picræ, vel Aloes, vel Agarici ℈. j.
Miſce, & fiat glans.

Aliud.

℞. Salis communis ʒ. ß. vel
Salis gemmæ ℈. ß. vel
Stercoris muris ℈. j. vel ℈. ij. aut Specierum hieræ ʒ. ß. Mellis ℥ j.
Miſce. Fiat ſuppoſitorium.

Addunt quidam pilos in tenuiſſimas partes inciſos ex melle toſto cum ſale. *Heurnius.*

DE SVPPOSITORIIS acribus.

Glans acris.

℞. Mellis ad ſpiſſitudinem cocti ℥. ß.
Veratri, Scammonij,
Salis ana in puluerem redactorum ℈. j.
Miſce, & fingatur ſuppoſitorium.

Alia.

℞. Mellis concreti ℥. ß.
Colocynthidis, vel ſucci Cyclamini, vel Scammonij, vel Grani Cnidij G v.

In glandem indicis inſtar longam digeſta, oleoque ſeu butyro inuncta. *Andernacus.*

Alia.

℞. Mellis cocti & concreti ℥. ij.
Pulu. Euphorbij ℈. ß.
Pulu. Colocynthidis G. iv.
Pulu. Ellebori G. ij.
Salis communis ℥. j.

Miſceantur ſingula, & digerantur in glandes. Tempore neceſſitatis oleo vel butyro intinguntur & induntur. *Fuchſius.*

Species ad Glandes aut Suppoſitoria acria conficienda.

℞. Hellebori albi, Gran. Colocynthidis an. ℥. j. ß.
Eſulæ præparatæ, Hermodactylorum an. ℥ j.
Specierum Hieræ picræ ſimplicis Galeni ʒ. ij.
Miſceantur pulueriſatæ. *Cordus.*

DE GLANDIBVS & globulis flatus diſcutientibus.

Suppoſitorium ad flatus.

℞. Mellis cocti ac concreti ℥. j. ß.
Sem. Aniſi, Fœniculi ana ℈. j.
Sem. Carui ℈. ij.
Colocynthidis ℈. j.
Salis vulgaris ʒ. j.

Tundenda tundantur, cribroq; ſecernantur, miſceantur, digeranturq; in glandes. *Idem.*

Glandes ad flatus.

℞. Mellis ad ſpiſſitudinem cocti ℥. ß.
Sem. Rutæ, item Aniſi, Cumini,
Colocynthidis, Salis foſſilis ana ℈. ß.

Glans medij aut indicis inſtar magna, butyro recenti illita in aluum datur. *Andernacus.*

Globulus flatus diſcutiens.

℞. Mellis ad ſpiſſitudinem cocti, vel
Maſſæ hordeaceæ ℥. j.
Sem. Rutæ, Cymini, Fœniculi ana ʒ ß.
Salis communis ʒ. j. ß. vel
Colocynthidis, & Salis communis ana ʒ. ß.

In globulos pollicares redigito, & butyro illitos recenti, inferioribus penitùs indito. *Idem.*

DE GLANDIBVS dolorem mitigantibus.

Glans dolorem ſedans.

℞. Opij ℈. j.
Croci, Caſtorei ana ℈. ß.

Tuſa & cribrata cum melle cocto, aut cera & oleo nymphææ in vnum coeant, formenturque glandes, quibus filum appenſum eſt.

DE

De Peſsis, Sectio XLV.

Pessvs eſt lana concerpta, & ad digiti formam rotunda, in qua medicamenta excipiuntur, ac genitalib. mulierum indũtur. Horum alij
- Alterãt, *hoc eſt*,
  - Aſtringnut: *vt* — Peſſus *ad menſtrua ſiſtenda.*
  - Aperiunt: *vt* — Peſſus *menſtrua prouocans.*
  - Abſtergunt *& conſolidant*: *vt* — Peſſus *vteri vlcera ſiccans.*
  - Emolliunt, *&c. vt* — Peſſus *emolliens.*
  - Dolorem *ſedant*: *vt* — Peſſus *ad vteri præcipitationem.*
- Purgant: *vt* — Peſſus *pituitam educens.*

DE PESSIS ASTRINgentibus.

Peſſus menſes ſiſtens.

℞. Stercoris porci ℥.j.
Sanguinis Draconis ʒ.j.
Boli Armeni ʒ.ij.
Succi burſæ Paſtoris, vel ſucci Plantag. q. ſ.

Fiat peſſarium, ad formã ſuppoſitorij, quo filo obligatum noctu ſubijciatur. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Cornu Ceruivſti ʒ.ij.
Thuris ʒ.j.ß.
Gallarum ʒ ij.
Balauſtiorum, Roſarum rub. ana ʒ.j.ß.
Gummi, Acaciæ, Hypociſtidis ana ℈.ij.
Boli Armeni ʒ.ß.

Trita in pollinem leuiſſimum ſucco plantaginis excipiantur, & linteolis deligata fingantur peſſi, qui in mulieris pudendum inſerantur. *Fuchſius.*

DE PESSIS APErientibus.

Peſſus menſtrua mouens.

℞. Myrrhæ, ſem. Nigellæ ana ʒ.iij.
Saluiæ ʒ.ij.
Caſtorei ʒ.ß.

Cum ſucco mercurialis, vel pauca terebinthina, vel melle fiat peſſarium. Aut puluis ponatur in ſacculo, confecto ex panno raro, addito pauco bombace: fiat ad craſſitudinem digiti maioris, indaturque. *Rondeletius.*

Alius.

℞. Artemiſiæ, Abrotani,
Dictamni ana ʒ.ij.
Rad. Acori, rad Rub. tinct. ana ℥.j.ß.
Nigellæ ℈.ij.
Baccarum Lauri ʒ.ß. Rutæ ℈.ij.
Sabinæ ℈ j.
Caſtorei ℈.ß.
Myrrhæ, Stactis ana ʒ.j.
Sagapeni ʒ.j.ß.

A Tuſis & cribratis ijs quæ opus eſt, mellis quantum ſatis eſt, vt in coalitum craſsiorem & vnitatem coeant, adijciatur, & vbi opus eſt, fingantur peſſi: qui in vuluam indantur. *Fuchſius.*

DE PESSIS ABSTERgentibus & conſolidantibus.

Peſſus vlcera ſiccans.

B Peſſarium paretur, quod vnguento è pompholyge imbutum indatur vuluæ: vel aliud vnguento roſaceo imbutum naturalibus ſubijciatur: vel medullæ ceruinæ, adipis anſerini ana ℥.ß. ouorum duorum coctorum lutea, terebinthinæ ʒ.j. croci ℈.j. ſubigantur, vuluæque inſerantur. *Andernacus.*

DE PESSIS EMOLlientibus.

C *Peſſus emolliens.*

℞. Butyri recentis ſine ſale ʒ.iij.
Medullæ ceruinæ,
Adipis Anſeris, item Gallinæ ana ʒ.j ß.
Maſticis, Meliloti ana ʒ.j.
Sem. Lini, Fœnigræci ana ʒ.j.ß.
Ouorum lutea num. iij.
Olei Roſacei, Irini ana ℥.ß.
Ceræ quantum ſatis eſt ad iuſtam craſſitudinem inducendam.

D Deinde lana duplicata in hoc medicamentum intincta, vtero ſubijciatur. *Fuchſius.*

DE PESSIS DOLOrem ſedantibus.

Peſſus dolorem mitigans, ex calido.

Peſſus paretur, cui opij paululum miſceatur, quod calorem nimium obtundat. Verùm tunc peſſus non longiore tempore, quàm dimidiæ horę ſpatio retineri debet, ne pars neruoſa membranoſaque, a frigido noxam concipiat. *Andernacus.*

Peſſus ad vteri præcipitationem.

℞. Beniouini, Styracis,
Caryophyllorum ana ʒ.j.
Galliæ moſchatæ ʒ.ß.
Moſchi G.vj.

Fiat puluis, exceptus bombace imponatur in vterum. *Rondeletius.*

Aliud.

℞. Ficũ finde & inuerte: diambra, cinnamomo & moſcho his nempe permixtis repleatur: hinc filo ſerico in orbem cõſuatur: tandem ſæpè pertunditur ſicca, quo incluſum aroma odorem ſpargat, filoq; alligata, poſtquam oleo macis ri-
A gata fuerit, ac in acumen faſtigiata vtero immittitur. *Heurnius.*

DE PESSIS PVRgantibus.

Peſſus pituitam educens.

℞. Spec. Benedictæ lax. ℥.iij.
Agarici trochiſcati ʒ ij.
Terebinthinæ parum,
B Succi Mercurialis quantum ſufficit.

Formetur peſſarium, ad formam ſuppoſitorij quod filo obligatum noctu ſubijciatur. *Rondeletius.*

De Sacculis, Sectio XLVI.

Sacculi ſunt fomenta arida. Horum alij cõferunt

- Capiti: vt
  - Pileolus *ad dolorem capitis,*
  - Alius,
  - Pileolus *ad dolorem capitis ex mixto humore,*
  - Pileolus *ad deſtillationem roborans, & materiem exiccans,*
  - Pileolus *ad frigidam deſtillationem, aſtringens,*
  - Pileolus *ad calidam deſtillationem, aſtringens, &c.*
- Cordi: vt — Sacculus *ad cordis affectus frigidos.*
- Ventri: vt
  - Sacculus *ad ventriculum imbecillem, doloremq;, calefaciens, &c.*
  - Sacculus *ad dolorem ex pituita,*
  - Sacculus *ad lateris dolores, &c.*

DE SACCVLIS CONferentibus capiti.

Pileolus ad dolorem capitis.

℞. Galangę, Calami odorati, Cyperi an. ʒ.iij.
Nucis moſchatæ Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Betonicæ, Maioranæ ana ℥.j.
Florum Anthos, flor. Stœchados ana ʒ.ß.

Fiat puluis, qui bombace exceptus, panno rubro raro interſuatur, & fiat cucuffa. *Rondeles.*

Pileolus ad dolorem capitis alius.

℞. Maioranæ, Betonicæ, Meliſſæ,
Roriſmarini, Stœchados ana P.j.
Roſarum rubrarum, Cort. Citri,
Granorum alkermes ana ʒ.iij.
Macis, Piperis longi, Cubebarum,
Caryophyllorum ana ʒ ß.

Hęc in puluerem redacta, panno ſerico rubro & raro, ad formã pileoli concinnato inſuantur: vel vt vulgares dicunt, ſyndone duplici cum modico goſſypio interſuto condantur. *Andernacus.*

Sacculus capitalis, alius.

℞. Florum Roriſmarini,
Florum Lauendulæ ana M j.ß.
Florum Chamomillæ, flor. Betonicæ,
Roſarum rub. an. M.j.ß.
Saluiæ, Maioranæ, Serpylli, Meliloti an. M.ß.
Foliorum Senæ ʒ.ij.
Stœchados ʒ.iij.
Caryophyllorum, Nucis Moſchatæ,
C Maceris ana ℈.ij.

Contuſa in ſericum demittantur, formeturq́, ſacculus tiaræ formam exprimens.

Pileolus alius, ad dolorem ex mixto humore.

℞. Roſarum rubrarum, Violarum,
Flor. Meliloti, item Chamomillæ,
Stœchados, Roriſmarini ana P.ß.
Meliſſæ, Betonicæ, Maioranæ,
D Pulegij ana M.ß.
Cocci infectorij ʒ.j.

Omnia diligenter trita pileolo ex panno ſerico rubro & raro inſuantur: qui die noctuq; ad menſes aliquot geſtetur. *Andernacus.*

Pileolus ad deſtillationem, roborans & materiam exiccans.

℞. Roſarum rubrarum P.ij.
Meliſſæ, Betonicæ, Maioranæ,
E Origani ana M.ß.
Nucis moſchatæ, Caryophyllorum,
Gummi Iuniperi,
Baccarum Cupreſſi ana ʒ.j.
Cocci infectorij, Maceris ana ʒ.j.ß.
Thuris, Maſtiches ana ʒ.ij.

Hæc in tenuiſſimum puluerem redacta, panno ſerico rubro & raro, ad pileoli formam adaptato inſuantur. *Idem.*

Sacculus ad idem, paratu facilis.

℞. Salis torridi ℥.j.ß. Milij torrefacti ℥.iv.
Indica

Indita duobus ſacculis ex lineo panno raro ad- A
moueantur ſincipiti calido, alter poſt alterum.
Idem.

*Alius ex meris aſtringentibus, ad fri-
gidam deſtillationem.*

℞. Salis communis torridi ℥.ij.
Nigellæ, Maioranæ ana M.j.
Cort. Citri, Thuris ana ʒ.j.
Gummi Iuniperi ʒ.ß.

Trita ſacculis ex lino condantur, qui alternatim B
capiti manè ante cibum ad horam vnam appli-
centur. *Idem.*

*Alius ad calidam deſtillationem ex
refrigerantibus.*

℞. Milij torrefacti P.ij.
Myrtorum, Baccarum Cupreſſi ana ℥.ß.
Roſarum rubr. P.ß.

In puluerem redacta ſacculo indantur, & capiti
adhibeantur. *Idem.*

C

*Sacculus refrigerans & repellens
pro fronte.*

℞. Coriandri ℥.ß.
Sem. Lactucæ ʒ.iij.
Sem. Papaueris ʒ.ij.
Flor. Violarum,
Flor. Nenupharis ana ℥.j.
Roſarum rubr. ℥.ß.

Miſce, fiat puluis, ex quo impleatur ſacculus, la-
tus quinque digitos, longus pedem vnum, pro D
fronte. *Rondeletius.*

*Frontale ad refrigerandum & re-
pellendum.*

℞. Coriandri ʒ ij.
Sem. lactucæ, Papaueris ana ʒ.j.
Flor. Nymphææ, Roſarum, Violarum,
Betonicæ, Serpylli ana ʒ.ij.

Redigantur in puluerem, vt fiat ſacculus latus
quinque digitos, longus pedem. *Heurnius.* E

DE SACCVLIS CON-ferentibus cordi.

*Sacculus cor calidum alterans
& roborans.*

℞. Pulueris Diamargariti frigidi ℥ ß.
Flor. Borraginis, Buglosſi, Nymphææ ana ʒ.j.
Caphuræ ℈.j.
Raſuræ Panni coccinei q.ſ. ad excipiendum F
hunc puluerem: Sindoni include.

Fiat ſacculus ouali forma, qui modicè aqua Ro-
ſata & Bugloſſi irrigatur. *Heurnius.*

Sacculus ad cordis affectus frigidos.

℞. Flor. Anthos,
Flor. Stœchados ana ℥ ij.
Summitatum Ocymi,
Cort. Citri ſicci,
Macis, Caryophyllorum ana ʒ. iij.
Spec. Diamarg. calidi, vel Diagemmæ, vel
Diathamaron ʒ.ij.

Fiant ſacculi forma rotunda: conſuantur. Impo-
ni autem debet Bombax ad retinendum pulue-
rem, & pannus qui integit, debet eſſe delicatiſſi-
mus. Irroretur vino & aqua Meliſſæ, & calidus
applicetur cordi. *Rondeletius.*

Alius ad idem.

℞. Flor. Bugloſſi, item Borraginis,
Roſarum Meliſſæ ana M.j.
Cinnamomi electi, Caryophyllorum,
Maceris ana ʒ.ß.
Ligni Aloes ℈ j.
Cort. mali Citri, Spec. Diambræ ana ʒ.j.
Oſſis cordis Ceruini ℈. ß.
Croci ℈.j.

Contritis omnibus fiat è ſerico ſacculus, cordi
admouendus. *Fuchſius.*

Sacculus pro corde, contra peſtem.

℞. Saphyri Smaragdi,
Hyacinthi, Rubini,
Coralli rubri, albi ana ʒ.j.
Croci ℈.j.
Margaritarum ʒ.ß.
Arſenici albi ʒ.ij.
Ambræ G vj.
Rad. Iridis ſiccæ & odoræ ℥.ß.
Cornu Cerui vſti ʒ.j.
Auripigmenti ℥.ß.

Terãtur omnia, & fiat ſacculus cum ſindone pur-
purea, cordiſque regioni apponatur. *Ranzonius.*

Alius.

℞. Flauedinis corticum Citriorum,
Rad. Galangæ ana ℥ j.ß.
Fol. Meliſſæ M.ß.
Flor. Borraginis, Bugloſſi, Stœchados,
Roriſmarini ana P.ij.
Electuarij de gemmis ʒ.j.

Fiat ſacculus, qui vino maluat. rigetur. *Heurnius.*

*Sacculus, ſiue ſcutum pro corde
contra peſtem.*

℞. Cinnamomi ʒ.ij.
Dictamni veri ʒ.j.ß.
Angelicæ, Zedoariæ,
Caryophyllorum ana ʒ.ß.
Roſarum ℥.ß.
Boli, Coralli rubri,
Spec. Diamarg. frigidi ana ℈.j.
Grana tinctorum ℈.ß.
Scordij ʒ.j.ß.
Santali citrini ʒ.j.

Miſce. Fiat puluis tenuiſſimus, qui excipiatur ſe-
rico rubro & bombace interpuncto fiat ſcutum.
Ioan. Bauhinus iunior.

DE SACCVLIS CON-ferentibus ventri.

*Sacculus ad imbecillitatem & do-
lorem ventriculi.*

℞. Comarum Abſinthij ſicci,
Menthæ ana ℥.ij.

N

Cort. Citri ſicci ℥.j.
Galangæ, Cypeń,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Roſarum rubr. ʒ.ij.
Fiat puluis: ex quo ſacculus, qui à ſcuti figura Scutum appellatur. *Rondeletius.*

Scutum ſtomachicum.

℞. Roſarum rubr. P.j.
Maſticis, Corallorum rubr. ana ℥.ß
Sem. Aniſorum & Fœniculi ana ʒ j.
Caryophyllorum, Nucis myriſticæ ana ʒ.j.ß.
Abſinthii, Menthæ ana M.j.
Fiat pulûis & inde ſacculus interpunctus. *Heurn.*

Alius ad idem.

℞. Comarum Abſinthij ſicci,
Menthæ ſiccæ.
Siſimbrij ana M.ß.
Coriandri præparati ʒ.iij.
Caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ʒ.iv.
Ladani ʒ.j.ß.
Coralli rubri ℈.iv.
Maceris ʒ.j.
Cocci infectorij ʒ.ß.
Omnia minutim tuſa tritaque, ſacculo ex panno ſerico purpureo inſuantur, figura ſcuti ſtomachici, qui acu interpunctus, ventriculo applicetur. *Andernacus.*

Alius.

℞. Flor. Chamomillæ, item Meliloti,
Anethi ana M.ß.
Sem. Lini, item Fœnigræci,
Althææ ana ℥ ij.
Origani, Abrotani,
Calaminthæ,

A Menthæ ſiccæ, Rutæ ana M.j.
Contuſa in linteolum demittantur, fiatque ſacculus. *Fuchſius.*

Sacculus ad colicam.

℞. Milij torridi P.iv.
Salis P.iij.
Fol. Lauri P.ij.
Contuſa in ſacculo ventri admoueantur. *Andernacus.*

Alius.

B ℞. Cumini P.iv.
Salis P.iij.
Contuſa & trita, ventri calida applicentur, priùs aqua ardente irrorata.

Sacculus ad dolores lateris.

℞. Furfuris macri P.i.
Sem. Aniſi, item Fœniculi,
Carui ana ℥ ij.
Flor. Chamomillæ, Meliloti,
C Sambuci. Anthos ana P.j.
Trita & contuſa ponā ur in ſacculis duobus conſutis, & ſupra laminam ferream vino extinctam calfactis, parti dolenti applicentur. *Rondeletius*

Sacculus ad catarrhos inhibendos.

℞. Milij ℔.ß.
Salis vulgaris ℥.iv.
Baccarum Lauri modicè contuſarum ℥.ij.ß
Aniſi, Fœniculi,
Cari, Cumini,
D Florum Chamæmeli,
Comarum Anethi ana ℥.j.
Sartagine torrefiāt, integra hæc nec tuſa, & protinus recondantur in ſacculum, calidus capiti, ventri, aut cuiuis parti inducatur, & ſubinde mutetur. *Fernelius.*

De Dentifricijs, Sectio XLVII.

Dentifricium ad candorem dentibus conciliandum.

℞. Roriſmarini, Menthæ, Pulegij ana ʒ.ß.
Rad Iridis, Iunci odorati ana ℈ j.
Nardi, piperis ana ℈.ß.
Pumicis, Salis toſti, Cornu ceruini ana ℈.ij.
Excipiantur Tragacantho in aqua Roſarum macerato, & fiant vel ſti penicilla. Ex Lentiſco bacilli concinnentur, dentibus expurgandis & roborandis apti. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Coralli rubri ℥.j.
Terræ Maioricæ ℥.ß.
Oſſis Sepiæ, Pumicis ana ʒ.ij.
Caryophyllorum, Cinnamomi,
Maſtiches ana ℈.j.
Vnionum electorum ʒ j.
Sanguinis draconis ʒ.ij.
Moſchi G.j.
In puluerem redacta, ex Tragacantho aqua Roſacea macerato, in maſſam redigantur. vnde fin-

E gantur dentifricia, ſeu penicilla. *Idem.*

Aliud.

℞. Cornu ceruini,
Dentium Equi ana ℥.ij.
Concharum marinarum,
Salis communis,
Nucis Cupreſſi ana ℥.j
Vrantur ſimul in clibano, & fiat puluis, mucilagine gummi Tragacanthæ excipiendus. *Rondel.*

Aliud in puluere.

F ℞. Myrrhæ, Maſtiches, Thuris ana ℥.ß.
Cornu Cerui vſti & loti, Coralli rubri,
Roſarum, Santali moſcate lini,
Caryophyllorum ana ℈.ij.
Oſſis Sepiæ, Aluminis Rochæ vſti ana ʒ.ij.
Pumicis ʒ j.ß
Salis communis vſti ʒ.j.
Fiat puluis. Vtatis cum radice Maluæ præparata. *Rondeletius.*

Alius inſignis dealbans.

℞. Summitatum Myrti,

Summit.

Summit. Lentiſci, Oleaſtri,
Saluiæ, Roriſmarini ana M.j.
Coralli rubri, Eboris,
Dentium Equorum ana ℥.ß.
Salis cõmmunis P.j.
In vaſe fictili ſimul vrantur, donec dealbentur:

A deinde in puluerem redigantur, adijciantur que
Caryophyllorum, Roſarum,
Cinnamomi craſſi ana ℥.iij.
Mixtis dentes confricentur. Vel ex cremore Tragacanthi formentur penicilla oblonga. *Andernacus.*

De Odoramentis, Sectio XLIIX.

ODORAMENTA ſunt omnia medicamenta, quæ citra ignis acceſſionẽ ſuo odore cerebrum alterare, aut grauem odorem, aut peſtilentem auram depellere poſſunt.

Sacculus odoratus.

℞. Cubebarum ʒ.ß.
Caryophyllorum ℈.j.
Nigellæ toſtæ ℥.j.ß.
Macetis ℈.ij.
Contuſa & trita diligẽter ſerico induntur ad odorandum. *Fuchſius.*

Puluis Violarum.

℞. Iridis Florentinæ ℔.ß.
Roſarum ℥.iv.
Cyperi ℥.ß.
Maioranæ, Caryophyllorum ana ℥.j.
Santali albi odoriferi,
Beniouini ana ℥.iv.
Styracis calamitæ ℥.j.
Trita ſerico induntur ad odorandum.

Puluis Violarum Syluij.

℞. Rad. Iridis Florentinæ ℔ iv.
Maioranæ ſiccæ quart j.
Calami aromatici ℥.iij.
Roſarum, Violarum ana ʒ.v.
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Moſchi ʒ.j.
Trita ſerico imponantur.

Puluis Violarum alius.

℞. Iridis Florentinæ ℔.ij.
Roſarum rubr. ℔ j.
Styracis calamitæ, Caryophyllorum,
Santali albi, Calami aromatici ana ℥.iv.
Coriandri, Cyperi ana ℥.iv.
Maioranæ, Lauendulæ ana ʒ.vj.
Zibetti, Moſchi ana quantum ſufficit.
Miſce. *Innominatus.*

Pomum Ambræ.

℞. Styracis calamitæ ℥.j.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Beniouini ℥.ß.
Ambræ ʒ.ß.
Moſchi G xv.
Pulueris Violarum prædicti q.ſ.
Aquæ Roſarum q.ſ. ad cogendum.

Idem aliter.

℞. Styracis calamitæ ℥.j.ß.
Beniouini ℥.ij.
Ladani ℥.ß.
Caryophyllorum, Santali albi ana ʒ.iij.

B Roſarum, Maioranæ ana ʒ.ij.ß
Moſchi, Ambræ ana ℈.j.
Formetur pomum cum infuſione gummi Tragacanthæ in aqua Roſarum.

Aliud.

℞. Styracis calamitæ,
Styracis liquidæ, Benzoi,
Galliæ moſchatæ. Aliptæ moſchatæ,
Ladani ana ℥.j.
Cinnamomi electi, Caryophyllorum,
C Santali albi ana ℥.ß.
Roſarum rubr. Nucis moſchatæ,
Macis, Ligni Aloes,
Cardamomi, Maioranæ,
Gummi Elemi, ſem. Nigellæ,
Zedoariæ ana ʒ.j ß.
Terebinthinæ quantum ſufficit.
Cum modica infuſione Tragacanthæ facta in aqua Roſarum, fiat maſſa. *Auguſtanæ.*

Aliud.

D ℞. Santali citrini ʒ.vj.℈.ij.
Ligni Aloes ℥.ß.
Roſarum rubr. Baſiliconis,
Lauendulæ, Anthos,
Maioranæ ana ʒ.iij.℈.j.
Cort. Citri ʒ.vij.
Cinnamomi, Nucis moſchatæ,
Macis, Caryophyllorum,
Coriandrorum præparatorum,
Cardamomi ana ʒ iij.℈.j.
E Ladani puri ℥.iix.
Styracis calamitæ ʒ.vj.℈.ij.
Styracis liquidæ ℥.iij.
Aſſæ dulcis ʒ.x.
Ceræ Citrinæ ℥ j.ß.
Terebinthinæ ℥.iv.
Aquæ Roſarum ℥.ij.ß.
Moſchi Alexandrini,
Ambræ griſeæ ana ℈.ij.ß.
F Fiat maſſa. *Auguſtanæ.*

Aliud.

℞. Pulueris Violarum ʒ.j.ß.
Roſarum, Maioranæ,
Styracis calamitæ, Ladani ana ʒ j.
Caryophyllorum ʒ ij.
Benzoini, Nucis moſchatæ ana ℈.j.
Ambræ ℈.ß.
Maſſa fiat ex aqua Roſatũ, in qua maduerit Tragacanthum & gummi Arabicum: hæc momento Olei, vel Cinnamomi, vel Caryophyllorum, vel Nucis moſchatæ imbuatur. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Styracis ʒ.iij.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ.ij.
Maceris, Nucis moſchatæ ana ʒ.j.
Ligni Aloes ʒ.ß.
Moſchi. Ambræ ana G.iij.
Maſtiches ʒ.j.ß.

Trita & cribrata, liquore ſtillatitio Maioranæ, & Stacte quod ſatis eſt excipiantur, finganturq; orbiculi odorati. *Fuchſius.*

Confectio pomi Ambræ.

℞. Ceræ virginis ℥.iv.
Olei Oliuarum, Terebinthinæ ana ℥.ß.
Ladani ʒ.iij.
Olibani. Maſticis ana ʒ.j.ß.
Myrrhæ, Styracis calamitæ ana ʒ.ij.
Been albi & rubri, Roſarum rubr.
Menthæ ſiccæ, Maioranæ,
Caryophyllorum, Cardamomi,
Santali albi & rubri, Cinnamomi,
Nucis Moſchatæ ana ʒ.j.
Ligni Aloes, Caphuræ ana ʒ.j.
Ambræ, Moſchi fini ana ʒ.ß.

Puluerizа, & fac pomum, prout decet. *Ex libro manu ſcripto.*

Pomum Ambræ ad aerem peſtilentem.

℞. Ladani, Styracis calamitæ ana ʒ.j.
Caryophyllorum ʒ.ß.
Caphuræ, Nardi,
Nucis Moſchatæ ana G.vij.

Omnia in puluerem tenuem contuſa, commixtaque, ex aqua Roſarum, in qua Tragacanthum & Gummi Arabicum maduerit, redigantur in orbiculos. *Andernacus.*

Aliud.

℞. Ladani ℥.iij.
Styracis calamitæ ℥.j.
Benzoini ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.iij.
Roſarum rubrarum ʒ.ij.
Ligni Aloes,
Santali albi ana ʒ.j.
Maioranæ, Lauendulæ,
Sem. Nigellæ ana ʒ.ß.
Camphoræ G.iij.
Styracis liquidæ ℥.ß.

Cum infuſione gummi Tragacanthæ in aqua Roſarum, fiat pomum, quod grati odoris: pro diuitibus addi poſſunt Moſchi & Ambræ grana aliquot. *Caſparus Bauhinus.*

Pomum odore aluum ſoluens.

℞. Scammonij, Aloes Myrrhæ ana ʒ.j.
Eſulæ, Colocynthidis ana ʒ.j.ß.

Trita & cribrata cum Coriandrorum ſucco, duo confice poma, inuicemque manibus tractentur, ex vna in aliam permutando, vt calefiant, & aerem immutent. *Fumanellus.*

Aliud contra peſtem.

℞. Flor. Nymphææ, Bugloſſæ,
A Violarum, Roſarum ana ʒ.j.
Cort. Mali Citri ʒ.j.ß.
Maceris ʒ.ß.
Santalorum omnium ana ʒ.j.ß.
Papaueris candidi ℈.j.
Caphuræ ℈.ß.
Ladani ʒ.ij.
Ambræ G.iv.

Trita excipiantur liquore ſtillatitio Lactucæ & Stacte: fiantque orbiculi odorati. *Fuchſius.*

B *Aliud.*

℞. Styracis calamitæ,
Aſſæ dulcis ana ℥.j.
Ladani Maſticis ana ℥.ß.
Caryophyllorum, Xyloaloes,
Santali citrini ana ʒ.j.
Sem. Nigellæ ʒ.ij.

Cum modico reſinæ Terebinthinæ Venetæ fiat
C Pila odorifera, quæ aromatizetur Moſchi, Ambræ diſſolutorum ex oleo Caryophyllorum ana G.vj. *Ranzouius.*

Vnguentum odoratum.

℞. Moſchi, Ambræ, Zibetti ana G.iv.
Olei Amygdalarum dulc. q. ſ.

Fiat linimentum.

Aliud.

℞. Olei Nucis moſchatæ expreſſi ʒ.j.
D Zibetti optimi ℈.j.
Moſchi electi G.vj.
Olei Spicæ olei Lauendulæ ana gutt. ij. vel iij.

Fiat vnguentum, quo nares, tibias, aliæque nobiliores partes illinantur. *Andernacus.*

Candela pro fumo

℞. Aſſæ dulcis, Styracis calamitæ ana ℥.iv.
Thymiamatis, Olibani ana ℥.xij.
Ladani ℥.xix.
Caryophyllorum ℥.j.ß.
Nigellæ ℥.j.
E Coriandri præparati,
Grana Iuniperi ana ℥.ß.
Styracis liquidæ ℥.vj.
Terebinthinæ ℥.ß.
Carbonum Tiliæ, vel Silicis ℥.xxx.

Cum infuſione Tragacanthæ facta in aqua Roſarum, fiant candelæ. *Auguſtani.*

Candelæ odoriferæ contra venena & peſtem.

℞. Ladani ℥ iii.
F Styracis calamitæ ʒ.x.
Aſſæ dulcis ʒ.vj.
Thuris ℥ j.ß.
Stœchados ℥.ij.
Roſarum rubr. Caryophyllorum ana ℥.iij.
Cort. Mali Citri,
Santali citrini ana ʒ.ij.
Granorum Iuniperi ℥.ß.
Ambræ, Moſchi ana ℈.ß.
Carbonum Tiliæ ℔.j.ß.

Hæc omnia cum gummi Tragacanthæ & aqua Roſacea tepida mixta pila terantur, & in maſſam redigan-

redigantur: inde paruę candelæ fingantur, & lente ſiccentur. *Ranzonius.*

A

Sapo Moſchatus.

℞. Saponis Veneti ℔.iv.
Incidatur minutiſſimè, adde
Pulu. Caryophyllorum,
Santali albi ana ℥.ij.
Benzoi ℥.j.
Moſchi G.xx.

Diſtemperentur in aqua Roſacea. Aliqui addunt olei de Spica guttas aliquot, ſed meliùs fuerit oleum Caryophyllorum, aut Macis. *Auguſtan.* B

Globuli contra aerem peſtilentem.

℞. Ladani ʒ.iij.
Pulueris Roſarum,
Calami aromatici,
Iridis, Dictamni veri,
Angelicæ, Cinnamomi,
Santali moſchatel
Nucis moſchatæ ana ℈.ij.
Benioini ʒ.ij.ß.
Ambræ ℈.j.
Moſchi G.xx.
Styracis calamitæ ʒ.ß.

Cum Gummi Arabici, vel Tragacanthi ℥.vj. infuſi in ℥.j. aquæ Roſarum, fiant globuli ſecundùm artem, & inungantur Oleo de Benioini. *Ioan. Bauhinus iunior.*

De Suffimentis, Sectio XLIX.

SVFFIMENTA, quæ Græcis θυμιάματα, noſtris vero Suffumigationes dicuntur, ſunt medicamenta quæ incenduntur, aut ignitis carbonibus iniiciuntur. Horum alia pertinent ad

- Sanitatem: & conferunt vel
  - Capiti: vt
    - Suffimentum *ad catarrhos ſiſtendos & ſiccandos,*
    - Aliud *ad idem, ex gummi, &c.*
  - Cordi: vt
    - Suffimentum *ad animæ defectionem, ante acceſſionem febrium.*
    - Suffimentum *ad animales, & vitales vires corroborandas, &c.*
  - Pulmoni: vt
    - Suffimentum *ad vlcera pulmonis,*
    - Aliud *ad vlcera pulmonis cum inflammatione,*
    - Suffimentum *ad tuſſim,*
    - Suffimentum *ad tuſſim veterem, &c.*
  - Vtero: vt
    - Suffimentum *ad ſuffocationem vteri,*
    - Suffimentum *ad menſes mouendos,*
    - Suffimentum *ad caſtigationem vteri,*
    - Suffimentum *calefaciens vterum, & præparans ad conceptum,*
    - Suffimentum *ad procidentiam vteri, &c.*
  - Iuncturis: vt
    - Suffimentum *ad dolorem iuncturarum,*
    - Suffimentum *ad prouocandum ſudorem in morbo Gallico, &c.*
- Voluptatē: vt
  - Trochiſci *de Fumo,*
  - Trochiſci *Galliæ Moſchatæ,*
  - Trochiſci *de Benzoi,*
  - Suffitus *qui ex formulis auiculas referentibus excitatur.*
  - Suffitus *ex*
    - Belzoino,
    - Styrace,
    - Ladano,
    - Ambra,
    - Moſcho, &c.

DE SVFFIMENTIS conferentibus capiti.

Suffimentum ad catarrhos ſiſtendos, & ſiccandos.

℞. Coriandri, Roſarum,
Gummi Hederæ torrefactæ ana ℥.j.
Nigellæ torrefactæ in aceto ℥.j.ß.
Maſtiches, Thuris,
Cort. Thuris ana ʒ.iij.
Gummi Iuniperi ℥.ij.

Fiat puluis non admodum tenuis, quo ſupra carbones impoſito ſuffumigētur capitis operimenta. Poteſt etiam excipi mucilagine gummi Tragacanthæ, & fieri formæ lupinares. *Rondeletius.*

Aliud ad idem, ex gummi.

℞. Thuris, Maſtiches, Ladani,
Styracis ana ʒ.ß.

Ex his mixtis linteum aſperum ſuffiatur, deinde caput eo manè fricetur. Melius autem hoc ſuffimen cremore Tragacanthi, vel gummi Arabici macerati in aqua Roſacea ad formam Lupinorum concremari poteſt. *Andernacus.*

Suffimentum odoratum ad caput.

℞. Trochiſcorum Galliæ moſchatæ ʒ.j.
Saluiæ, Maioranæ, Roriſmarini ana ʒ.j.ß.
Maceris ʒ.j.
Caryophyllorum, Cinnamomi ana ʒ.j.
Fol. Lauri ʒ.ß.
Ligni Aloes ℈.j.
Moſchi G. iij.

Terātur ſingula, & commixtis omnibus fiat puluis, qui exigente vſu carbonibus viuis inſpergatur. *Fuchſius.*

Aliud.

℞. Thuris, Cinnamomi,
Caryophyllorum ana ʒ.j.ß.
Cort. Mali Citri ʒ.j.
Maceris, ligni Aloes ana ℈.ij.
Myrrhæ, Maſtiches ana ʒ.i.
Trochiſcorum Galliæ moſchatæ ℥.ij.
Ladani ʒ.ij.ß.

Trita excipiantur ſtacte, & informentur paſtilli pro ſuffimento. *Idem.*

Aliud.

℞. Gummi Iuniperi, Maſticis,
Roſarum ana ʒ.j.
Caryophyllorum, Styracis ana ʒ.iij.
Terebinthinæ quod ſufficit.

Fiant paſtilli: his prunis iniectis, fiat ſuffitus tegumentorum capitis. *Heurnius.*

DE SVFFIMENTIS conferentibus cordi.

Suffimentum ad animæ defectionem.

℞. Thuris, Maſtiches ana ℥.j.
Cort. Citri ſicci ℥.ß.
Agalochi, Styracis calamitæ,
A Calamenthæ, Caryophyllorum ana ʒ.iij.

Ex his in puluerem redactis fiat ſuffitus ante acceſſionem febrium, in quibus anima deficit. *Andernacus.*

Aliud ad animales & vitales vires corroborandas.

℞. Roſarum rubrarum,
Flor. Stœchados, Roriſmarini ana ʒ.j.
Thuris ʒ.ij.
B Caryophyllorum, Macis,
Xyloaloes ana ʒ.j.ß.

Detrita in puluerem, imbecillis & deficientibus inijciantur. *Idem.*

Suffumigium perfectum ad aeris corruptionem.

℞. Roſarum rubr. Spicæ nardi,
Ligni Aloes, Coſti, Roriſmarini,
Maſticis, Santali rubri, Bdellij,
Ladani, Olibani, Croci ana ʒ.j.ß.
C Cort. Colocynthidis,
Styracis liquidæ ana ʒ.j.ß.
Bardanæ, Piperis, Citrini ana ʒ iij.
Cardamomi, Cubebarum,
Caphuræ ana ʒ ß G. xv.
Moſchi G. vj.

Terantur & cribellentur, & conficiantur cum aqua Roſarum, ex quo fiant trochiſci parui, qui deſiccentur in vmbra, ex quibus ſufficit vnus ad ſuffumigandum. *Arnoldus Villanouanus.*

D

DE SVFFIMENTIS conferentibus pulmoni.

Suffimentum ad vlcera pulmonis.

℞. Gummi Hederæ torrefacti,
Coriandri, Roſarum rubr.
Santalorum, Maſtiches, Thuris,
Myrrhæ, Cort. Thuris ana ʒ.iij.
Belzoini, Styracis, Ladani puri,
E Hypociſtidis ʒ.ij.
Auripigmenti rubri ℥.j.

Excipiantur Terebinthina, & fiant formulæ lupinares, quibus fumigentur operimenta capitis. * Efficax eſt ad vlcera narium, aurium, pulmonis & vteri. *Rondeletius.*

Suffimentum ad vlcera pulmonis cum inflammatione.

℞. Coriandri præparati,
F Roſarum rubrarum ana ℥.j.
Ladani puri, Hypociſtidis ana ʒ.iij.
Santali albi, rubri,
Blattæ Bizantiæ ana ʒ.ij.
Capitum Papaueris,
Corticum Mandragoræ ana ℥.ij.
Styracis, Belzoini ana ʒ j.
Auripigmenti rubri ʒ.ß.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ & Arabici, infuſorum in aqua Roſarum quantum ſufficit. Addito Salicis carbone fiant formulæ. vtendis vt prius. *Idem.*

Suffimen-

Suffimentum ad tuſſim.

℞. Thuris, Maſtiches ana ℥.iij.
Santalorum omnium ana ℥.j.
Styracis calamitæ, Ladani,
Roſarum rubr. ana ℥.ij.

His tritis, operimenta capitis manè & veſperi ſuffiantur. *Andernacus.*

Suffimentum ad tuſſim veterem.

℞. Rad. & fol. Vngulæ Caballinæ ℥.j.
Fol. Marrubij ℥.ß.
Styracis, Myrrhæ, Bdellij ana ℥.iij.
Capitum Papaueris,
Sem. Hyoſcyami ana ℥.j.

Excipiantur Terebynthina, Pice & Butyro ſimul liquatis. fiant formulæ, quibus fumigentur oper cula capitis. Excipiatur etiam fumus per nares & os. *Rondeletius.*

DE SVFFIMENTIS conferentibus vtero.

Suffimentum ad ſuffocationem vteri.

Suffitus ad vteri ſuffocationem fiunt ex fœtidis, vt Galbano, Aſa fœtida, Blatta, Caſtoreo, aut fragmentis Plumarum, vt etiam ex ſimplicibus ſeparatim: vt ſi Caſtoreum tantùm, vel Aſa fœtida calfacta naribus apponantur. *Rondelet.*

Suffimentum ad menſes mouendos.

℞. Myrrhæ, Styracis, Bdellij ana ℥.ß.
Iridis, Aſari, Cumini ana ℥.iij.
Opopanacis ℥.ij.
Pulegij vtriuſque ſicc. ana ℥.j.

Excipiantur Terebinthina & Butyro: fiat fumigium, quo fumigentur per embotum, tempore quo erupturi ſunt menſes. * Calfacit, relaxat. *Idem.*

Suffimentum ad calefaciendum & ſiccandum vterum poſt menſium purgationem.

℞. Aliptæ moſchatæ, vel
Galliæ moſcahtæ ℥.ß.
Belzoini, Calami aromatici ana ℥.ij.

Cum mucilagine gummi Tragacanthę fiant formulæ, recipiant fumū per infundibulum. *Idem.*

Suffimentum ad conceptionem promouendam.

℞. Ladani, Maſtiches, Galliæ moſchatæ,
Caryophyllorum, Macis,
Calami, Galangæ ana ℥.iij.
Cyperi, Roſarum ana ℥.j.ß.
Hypociſtidis, Caſtorea ana ℥.ij.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ fiant formulæ, quibus vtaris vt prioribus, poſt menſium purgationem ante concubitum. *Idem.*

Suffimentum ad procidentiam vteri.

℞. Bituminis, Lapidis Gagatis ana ℥.ij.
Vnceæ ℥.ij.

A Caſtorei, Cyperi,
Rad. Biſtortæ, Cupularum Glandium,
Balauſtiorum ana ℥.iij.

DE SVFFIMENTIS conferentibus iuncturis.

Suffitus ad dolorem iuncturarum.

℞. Fol. Abſinthij, Anthos,
B Stœchados, Chamomillæ ana ℥.ij.
Myrrhæ, Styracis,
Belzoini ana ℥.iij.

Excipiantur Terebinthina: fiant formulæ. His ſuffiatur Lana vel Bombax: deinde parti applicetur. *Rondeletius.*

Suffimentum ad tumores induratos.

℞. Marchaſitæ ℥.ij.
Propoleos ℥ iij.
C Bdellij, Myrrhæ,
Styracis, Iridis ana ℥.ß.

Cum Terebinthina fiant formulæ, quibus ſuffumigetur durities neruorum. *Idem.*

Suffimentum ad prouocandum ſudorem in morbo Gallico.

℞. Cinnabaris ℥.ij.
Styracis Belzoini ana ℥.j.
Myrrhæ, Cort. Pini ana ℥.ß.

D Ex Terebinthina figātur orbiculi. Aegri hoc ſuffiantur, loco calido, ſicut per initia caput extra illum habeant, ne offendantur, aut ſuffocentur: quod multis ob incuriam accidere ſolet. *Idem.*

Aliud.

℞. Santalorum omnium ana ℥.j.
Nucis moſchatæ,
Maſtiches, Iunci odorati,
Caryophyllorum, Caphuræ,
Succini, Aſari ana ℥.ß.
E Cort. Mali Arantij ℥.j.

Conterantur, miſceanturque, & cum guttis aliquot Terebinthinæ fiant paſtilli, quo ægroti fu-[illegible] *Andernacus.*

Suffitus pro morbo Gallico.

Suffitur pro curando morbo Gallico parum mihi probatur. Quia non poſſunt fieri ſine magno partium principum periculo, ac ſæpè inducunt ſyncopen, aut paralyſim, aut conuulſio-
F nem. Cùm tamen reliqua medicamenta non profuerint, illis tandem vti poterimus in ſequentem modum:

℞. Cinnabrij ℥.ß.
Thuris, Maſticis ana ℥.ß.
Calami aromatici,
Zedoariæ ana ℥.iij.
Olibani,
Sandaracæ veræ ana ℥.ij.
Ceruſ[illegible]

Exc[illegible] trochiſci pro [illegible]

Suffitus alius pro Gallica lue.

℞. Cort. Thuris ʒ.ij.
Maſticis, Gummi Hederæ,
Gummi Iuniperi, Ladani,
Hypociſtidis ana ℥ ß.
Auripigmenti rubri, vel citrini ʒ.iij.
Cinnabrij ℥.j.
Incipiantur Terebinthina, & fiant trochiſci pro ſuffitu. *Idem.*

Suffitus alius ad idem.

℞. Cinnabrij ℥ ij.
Ladani ʒ.ij.
Cort. Citri ſicci ℥.ß.
Sublimati ʒ.j.
Thuris, Maſticis, Styracis calamitæ,
Rad. Dictamni veri ana ʒ j.ß.
Cum debita theriacæ veteris quãtitate fiant trochiſci ponderis ʒ.j ß. qui viciſſim conijciantur in carbones. Si vero fuerit fluxus humoris in pulmones, poterimus ſublimatum detrahere, & illius loco Auripigmentum miſcere Solis illis ſuffitibus contenti erimus: vel poſt ſuffitus vngemus extremas partes imbecillo vnguento, quo vtendum eſſe diximus poſt vſum Guaiaci. optimumque erit in vlceribus, quæ Cacoethe dicuntur. Si poſt vnctiones ſuffitu vti velimus ad abſumendas morbi reliquias, detractis Cinnabrio, & Auripigmento, cardiaca miſcebimus, quę vim incidendi, tenuandi, ac diſcutiendi habeant. Modus autẽ vtendi ſuffitu is eſto: Aeger nudus collocabitur ſub conopeo in ſedili, oculis clauſis, ne ſuffitus tenuitate lædantur: & in vaſe ignis ex prunis luculentis, in quem conijcientur trochiſci ℥ j. vel ℥.j.ß. pro viribus ægrotantis, & indicationibus varijs. Si fumus valentior fuerit paululum caput educet, deinde reducet: ac ſi fieri poſſit, moueatur ſudor. poſtea in lecto reclinetur æger, ac ſudet: fiatque ſuffitus manè ante cibum: vel ſi virtus imbecilla, ſumpto tantum Oui vitello, & tantillo Vini, vel ℥.ß. Diamarg. frigidi, vel modico corticis Citri conditi. His autem vtendum, donec morbi materiem abſumptam putaueris. *Idem.*

DE SVFFIMENTIS odoratis.

Trochiſci pro fumo S.V.

℞. Ligni Aloes, Ladani ana ʒ.ij.
Belzoini ʒ.ij.
Styracis calamitæ ʒ.ß.
Saccha ri candi ℥.iij.
Moſchi G.ij.
Miſce cum aqua Roſacea, & ex paſta ſubacta fac trochiſcos: qui tempore vſus magis redolebũt, ſi irrorãdo aſpergas eis pauxillum aquæ Roſaceę.

Trochiſci Gallia moſchata.

℞. Xyloaloes crudæ, bonæ, electæ, part. v.
A Ambræ part. iij.
Moſchi boni part. j.
Glutinis Tragacanthi in aqua Roſacea ſoluti, quantum ſufficit ad ea comprehendenda.
Fiant trochiſci, figura folij Myrti: ſigillentur: vaſe vitreo reponantur. *Meſues.*

Trochiſci de Benzoi.

℞. Benzoi ℥.vj.
Ligni Aloes ℥.iix
Styracis calamitæ ℥.iij.
B Moſchi ʒ.ß.
Ireos ℥.ij.
Sacchari candi ℔.iij.
Puluerizatis omnibus cum aqua Roſarum, fiant trochiſci. *Augustani.*

Trochiſci pro fumo Comitiſſa Arnsburgenſis.

℞. Roſarum alb. viridium contuſarum ℥.iv
Belzoini in aqua Roſacea per diem & noctẽ
C maceratі. ℥.ij.
Ambræ G.iij.
Moſchi G ij.
Zibetti G.j.
Trita contunde cum Roſis. Omnibus adde Sacchari opt. ℥.ß. Atque hæc ita cõtrita per biduum in mortario benè obturato ſinas Poſtea in modum maſſę forma: atq; inde effinge trochiſcos Admiſcere autẽ oportet gummi Tragacanthæ, in aqua Roſarum macerati, ſingulosque trochi-
D ſcos ponere in cochleariũ gummi Draconis, vt tantò firmiùs coaleſcant. *Ranzonius.*

Suffitus qui ex formulis auiculas referentibus excitatur.

℞. Suffiminis, officinæ vocant Thymiamatis ℔.ß.
Styracis liquidæ ℥.j.
Styracis calamitæ ℥.j.ß.
Carbonum Silicis,
E Tragacanthæ ana ʒ.ij.
Puluis carbonum & Tragacanthum in aqua Roſarum triduum macerẽtur, deinde etiam in maſſam redigantur: ex qua finguntur formulæ auicularum. *Andernacus.*

Suffimentum optimum.

℞. Aſſæ dulcis ℥.ß.
Pulu. Ireos ʒ.ij.
Ligni Aloes,
Nucis moſchatæ,
F Caryophyllorum, Maſtiches ana ʒ.j.
Styracis calamitæ ʒ.ij.
Santalorum omnium ana ℈ ß.
Caphuræ G.v.
Ambræ, Moſchi ana G.iv.
Sacchari albi ℥.iv.
Cum mucilaginibus Tragacanthæ & Styrace liquida pauca, & aqua Roſarum cum Muſco fiant candelæ, vel trochiſci. *Innominatus.*

FINIS LIBRI SECVNDI.

ANTIDOTARII SPECIALIS LIBER III.

De Medicamentis Ornantibus.

Hactenus medicamenta, quæ ad neceſſitatem pertinent, duobus primis libris abſoluimus: nunc de ijs, quæ ad ornatum ſpectant, tertio hoc libro agendum. Sunt itaque. *Vide ſignum* (·)

(·) Ornantium medicamentorum alia

- Fluida
  - Non *pinguia:vt*
    - Aquæ
      - Corpus
        - Odoratum *reddentes*,
        - Extenuantes, *&c.*
      - Capillos
        - Longos *reddentes*,
        - Colorantes, *ſeu tingentes*,
        - Augentes, Prohibentes, *&c.*
      - Oculorum *vitia tollentes*,
      - Dentes *dealbantes, confirmantes, &c.*
      - Faciem
        - Illuſtrantes,
        - Venuſtantes,
        - Tingentes,
        - Iuuenilem *reddentes*,
        - A maculis *mundantes, &c.*
    - Potiones *impinguantes, extenuantes, &c.*
    - Balneæ *mundantes, venuſtantes, &c.*
    - Lotiones, *capillos*
      - Tingentes,
      - Prolongantes,
      - Augentes,
      - Prohibentes,
      - Criſpos *reddentes, &c.*
  - Pinguia: Olea *Atque horum alia*
    - Faciem *illuſtrant*,
    - Faciem *tingunt*,
    - Rugas, Maculas — *Tollunt*,
    - Capillos *conſeruant*,
    - Capillos *augent, tingunt*,
    - Capillos *prolongant*,
    - Frigus *arcent, &c.*
- Non *fluida, &c. Vide literam A.*

- A. Medicamēta *ornantia non fluida, ſunt aut*
  - Coacta: *vt*
    - Vnguenta, *emplaſtra, etc. quorum alia*
      - Corporis *ſcabiem tollunt.*
      - Capillos
        - Conſeruant,
        - Reſtituunt,
        - Prohibent,
        - Auferunt,
        - Tingunt,
        - Criſpos *reddunt, &c.*
      - Superciliorum, Palpebrarū, Cutis — Vitia *tollunt.*
      - Faciem
        - Illuſtrant,
        - Erugant, *&c.*
      - Manus
        - Illuſtrant,
        - Venuſtant, *&c.*
      - Mamillas
        - Minuunt,
        - Indurant, *&c.*
      - Ventris *rugas auferunt,*
      - Pedum *callos extirpant.*
    - Smegmata
      - Faciem, Manus — Venuſtantia.
  - Diſſipata: *vt Pulueres*
    - Dentes
      - Abſtergentes,
      - Dealbantes, *&c.*
    - Manus *venuſtantes, &c.*

De Aquis Ornantibus, Sectio I.

DE AQVIS ODORATIS.

Aqua odorata ad corpus & veſtimenta.

℞. Aquæ Roſarum, item Nanfæ, Myrti,
Moſchatæ ana ℔.j.
Pulueris Ireos Orientalis ℥.j.
Zibeti ʒ.j.

Miſceātur, & coquantur in vaſe vitreo vſque ad tertiæ partis conſumptionem: deinde in vaſe vitreo optimè obturato ſeruetur. *Iſabella Corteſe.*

Aqua odorata alia.

℞. Aquæ Roſarum q.ſ.
Moſchi ℈.j.
Zibetti, Ambræ ana parum.

Ponātur in vaſe vitreo ad ignē, donec calefiant:
B deinde obturetur, & ſeruetur ad vſum. *Marinel.*

Alia eiuſdem.

℞. Aquæ Roſarum ℔.iv.
Belzoini, Styracis, Caryophyllorum,
Caphuræ, Ligni Aloes ana ℥.j.
Moſchi, Zibetti ana ℈.j.

Miſceantur in vaſe vitreo obturato, coquantur per horas 4. in balneo Mariæ: deinde frigidum colatur: ac in alio vaſe vitreo bene obturato, ponatur ad ſolem per dies 5. addendo Moſchi G.xv.
C

Aqua Moſchata, eiuſdem.

℞. Aquæ Roſarum opt. ℔.ij.
Moſchi optimi ʒ.4.ß.

Miſceantur & deſtillentur in balneo Mariæ, igne perquam lento: deinde ſeruetur in vaſe optime obturato.

d..a.

Alia.

℞. Aquarum Roſarum ℔. xij.
Aquæ Lauendulæ, Caryophyllorum,
Cinnamomi electi ana ʒ.j.
Macis, Cardamomi, Moſchi, Ambræ ana ℈.ß.
Corr. Mali Citri, Santali citrini, Ireos ana ʒ.ß.
Belzoini, Styracis calamitæ ana ℈.j.
Miſce omnia, atque in phialam poſita, in balneo Mariæ per 15. dies ponatur, deinde ad ſolem per dies alios 15 & erit optima. *Alexius.*

Alia eiuſdem.

℞. Aquæ Roſarum ℔.iv.
Aquæ Lauendulæ ℥.vj.
Aquæ flor. Iaſmini ℔.iij. Moſchi ℈.j.
Miſceantur, deinde cùm per dies decem in vaſe optime recluſa fuerint, diſtillentur in balneo Mariæ, ſeruenturque ad vſum.

Aqua odorata Italorum, quam Damaſcenam vocant, a Roſis Damaſcenis.

℞. Cinnamomi ℥.j.
Caryophyllorum ℥ ß.
Sampſuchi, Roriſmarini, Lauendulæ,
Fol. Lauri, Pulegij, Roſarum alborubentium (Prouinciales vocant) viridium ana M.j.
Vini Maluatici, Aquæ Roſarum ana ℔.j.ß.
Inciſis viridibus, ac aridis in puluerem verſis, ſoli exponantur ſex dies: hinc deſtillentur in duplici vaſe. Addunt quidam Citri corticem, Styracis calamitæ, Iridis ana ʒ.j. & flores Iaſmini. Hac aqua veſtes, lintea, manus nareſque aſperguntur. *Heurnius.*

Alia.

℞. Caryophyllorum ℥.ß.
Aquæ Roſarum ℔.j.ß.
Miſce & diſtilla. *Idem.*

Alia.

℞. Moſchi G.xij. inde vaſi anguſti oris: alteri vaſi inde Roſas, vel Violas: hæc vaſa iunge ore & ſoli expone, ita vt ſublimes ſint Roſæ, linteo ſepto ora diſcriminentur. Quidam Roſas parum contundunt. Caryophylli & Cinnamomum loco Moſchi poni poterunt. *Idem.*

Alia.

Ex Roſis ſternatur Cucurbitę ima pars. mox Lilia ſuccedunt: & ſeries quæque habeat aſperſos Caryophyllos, & quid Moſchi & Roſarum ſtratum, hæc iterum tegat: diſtilla. *Idem.*

Vel hoc modo fiat ſuauiſſima.

℞. Roſarum ℔.iij incidantur:
Cinnamomi, Caryophyllorum ana ʒ.ij.
Camphuræ ʒ.ß.
Rap. [illegible]cos ʒ.ß.
Nucis moſchatæ, Macis ana ℥ ij.
Vitro excipiantur, ac ſuperfundantur
Vini Cretici,
Aquæ Roſaceæ ac Lauendulæ ana ℥.iij.
Dies octo macerentur, ac diſtillentur. ac Moſchi ſcrupulo imbuantur, ac ſole dies 5. digerantur.

A Addi poteſt Styrax calamita, Benzoin *Idem.*

Alia ex ſuperioribus compoſita.

℞. Aquæ Roſarum ℔.j.
Aquæ Damaſcenæ,
Aquæ ex corticibus Citri,
Iridis ana ℥.j.
Styracis calamitæ ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.ij.
Moſchi, Ambari, Zibetti ana ℈.j.
Inſolentur quindecim dies vaſe quotidie agitato. Cordi, cerebro & ſtomacho proſunt. *Idem.*
B

DE AQVIS MACIEM inducentibus.

~~*Aqua capillos longos reddens.*~~

℞. Caryophyllatæ, Zingibetis,
Roriſmarini ana part.j.
Puluerizentur, & in vino optimo per dies octo macerentur in vaſe vitreo, deinde diſtillentur. V-
C tatur quotidie poculum vnum ante prandium. *Marinellus.*

DE AQVIS CAPILlos longos reddentibus.

Aqua capillos longos reddens.

℞. Larch quantum ſatis eſt.
Radendo quàm minutiſſimè cõſcindes, deinde in pila marmorea contũdes, vt paſtam ſubactam
D referat. Hac in alembico deſtillata, liquorem album colliges, quo pilos inunges. *Alexius.*

Alia capillos elongans.

℞. Mellis colati ℔.ij.
Vitellorum ouorum num xl.
Miſceantur, & deſtillentur. qua capilli inungantur. *Marinellus.*

Alia eiuſdem.

E ℞. Capill. Veneris recent. contuſorum M.j.
Mellis optimi quantum ſufficit.
Miſceantur ad formam paſtæ, & deſtillentur

DE AQVIS CAPILlos tingentibus.

Aqua capillos denigrans.

℞. Gummi Arabici ℥.iv.
Myrobalanorum Chebularum, Emblicarum ana ℔.ß.
F
Omnia trita, igneque ſuaui deſtillata, ſoli exponantur horis duabus. & capite cum lixiuio loto, & exiccato: capilli denuo vino & ſale madentes, cum aqua abluantur deſtillata, cutim tamẽ non attingere. *Rumanellus.*

Alia eiuſdem.

℞. Gummi Arabici ℥ iv.
Ebulorum, Roſarum ana ℔.ß.
Trita igne lento deſtillentur, caputque prius aqua lotum, & non exacte ſiccatum, lauetur cum aqua deſtillata.

Alia denigrans.

℞. Alcannæ tritæ, oſſium Dactylorum puluerizatorum ana part. j.
Aquæ in qua cort. Fabarum & Gallæ fuerint incoctæ, quantum ſufficit.
Miſce. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Nucum Cupreſſi quantum ſufficit.
Vini rubri, Aceti rubri ana part. j.
B Coquantur ſimul, & decoctione hac capilli lauentur.

Alia eiuſdem.

℞. Spumæ Argenti quantum ſufficit,
Aceti, vel ſucci Citri, vel Limonij q.ſ.
Coquantur ſimul per horam dimidiam: quo capilli lauentur.

Alia.

℞. Limaturæ ferri quantum ſufficit.
Ponatur in Aceto fortiſſimo per dies decem: deinde capilli inungantur. *Iſabella Corteſe.*

Alia capillos nigros reddens.

℞. Scoriæ Ferri Limaturæ plumbi q.ſ.
Coque in Aceto ad conſumptionem medietatis. Cola & vnge. *Bayrus.*

Alia eiuſdem.

℞. Rad. Capparorum quantum ſufficit.
Coque in lacte Aſinæ vſque ad tertiam partem, & vnge, dimittendo pernoctem.

Alia denigrans.

℞. Mellis ℔.ij.
Gummi Arabici ℥.ij.
Ebulorum, Roſarum ana ℔.ß.
Trita lento igne deſtillentur, & caput priùs cum Lixiuio & Sale lotum, cum prædicta abluatur aqua. *Fumanellus.*

Alia eiuſdem.

℞. Salis gemmæ, Squamæ æris,
Alcannæ ana part. j.
Omnia trita alembico deſtillato.

Alia eiuſdem.

℞. Salis gemmæ ℔.j.
Vitrioli Romani ℔.ß.
Salis Nitri ℥.iv.
Rad. Chelidonij viridium ℔.ij.
Contuſis & tritis alembico aquam eximito: quod primò exit, abijcito: quod ſecundo, capillos colorat, prius lotos, & feruenti ſole ſiccatos.

Alia optima.

℞. Aquæ fortis ℥.ß.
Argenti fini ʒ.ij.
Miſceantur, & cùm argentum diſſolutum fuerit, adde aquæ Roſarum ℥. iij. & inunge capillos. *Cardanus.*

Aqua, qua capilli flaueſcunt.

℞. Mellis optimi ℔.ij.
Gummi Arabici ℥ ij.
Suaui deſtillato igne, aqua quæ primò exit, faciem dealbat: quæ ſecundo & tertiò, flauos reddit capillos. *Fumanellus.*

A *Alia capillos flauos reddens.*

℞. Buxi raſi, Stœchadis, Citri,
Glycyrrhizæ, tritæ rad. Vngulæ caballinæ,
Capillorum Veneris ana q.ſ.
Croci parum.
Coquantur omnia ſimul vſque ad conſumptionem tertiæ partis. *Marinellus.*

Aqua capillos rubros reddens.

℞. Aquæ Raphani quantum ſufficit.
B Alcannæ quantum ſufficit.
Miſce, & capillos vnge. *Idem.*

Aqua capillos colore afficiens croceo.

℞. Agrimoniæ ℥ j.
Teſticulorum Equi exiccatorum num. j.
In aqua fontis coque, & deſtilla, vtereq; capite prius loto. *Fumanellus.*

Alia eiuſdem ad idem.

℞. Aceti ℔.ij.
Salis Nitri ℔.ß.
C Deſtillentur.

Aqua dealbans capillos.

℞. Centaurij maioris ℥.iv.
Aluminis fæcis ℥. viij.
Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana ℥.ij.
Saponis albi mundi,
Lachrymæ ex Tragacantha ana ℥.iv.
Aquæ ℥.vj.
Coquantur ad dimidias, & colentur: caputq;
D hac lotum colatura, ad ſolemque ſiccatum, denuò abluatur lixiuio. *Idem.*

DE AQVIS CAPILLOS augentibus.

Aqua faciens renaſcere pilos.

℞. Carnium Limaciatum, Veſparum,
Apum, Sanguiſugarum,
Salis aduſti ana pates æquales.
E Pone in vaſe vitreato, habente in fundo parua foramina, ſicut cribrum: & pone ſub eo aliud vas vitreatum, quod colligat humiditatem, quæ paulatim per multas dies manabit. Colligatur, & loca depilata ex eo fricentur. *Bayrus.*

Aqua ad caſum capillorum.

℞. Mellis purioris, Viui Cretici,
Vrinæ puerorum, Lactis ana ℔.j.
Deſtillet aqua, qua abluantur loca, vnde pili decidunt. *Fallopius.*

F *Alia efficacior.*

℞. Hyſſopi montani,
Calaminthæ montanæ,
Fol. Abrotani ana M.ij.
Vini generoſi Cretici,
Vrinæ, Mellis,
Lactis ana ℔ j.
Sem. Sinapi ℔.ß.
Contritis quæ teri poſſunt, miſceantur omnia, & per tres dies macerentur: mox deſtilles aquam: cuius vſus, inunctibus barbam citò educit, ac producit, & pilos qui ceciderunt, reſtituit. *Idem.*

DE A-

DE AQVIS CAPILlos prohibentibus.

Aqua capillos renaſci prohibens.

℞. Sanguinis Ranarum Terræ ſigillatæ,
Sumach, Roſarum ana tritorum q.ſ.
Aceti, ſucci Semperuiui ana q.ſ.

Maccrētur per horas 24. deinde deſtillentur: qua ſæpius loca depilata macerentur. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Cornu Vaccæ, Aluminis Rochæ,
Papaueris nigri ana tritorum q.ſ.
Sanguinis vaccini recentis ℔.ij.

Maceratur & deſtillentur. Vtatur omni ſero.

Aqua capillos creſcere non permittens.

℞. Tithymali decoctum cum Aceto, Calce viua, & Maluis commixtum. *Fumanellus.*

Aqua prohibens ortum pilorum.

℞. Hyoſcyami triti ℔.ß.

In loco humido reponito, & poſt tempus additis ℥.ij. fol. Fibræ inuerſæ, quæ telephium eſt, deſtillato, & pilis euulſis partem glabram ſæpius balneato. *Idem.*

DE AQVIS OCVLOrum vitia tollentibus.

Aqua ad oculorum lachrymas.

℞. Fragorum maturorum quantum ſufficit.

Macerentur in fimo equino per dies quindecim, deinde deſtillentur. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Flor. Spinæ albæ, flor. Salicis vel Comarū,
Fol. Salicis ana quantum ſufficit.

Deſtillentur in vaſe vitreo ad idem etiam valet aqua Euphragiæ deſtillata.

Aqua ad rubedinem oculorum.

℞. Chelidoniæ, Verbenacæ Rutæ,
Fœniculi ſuccorum ana ℥.iij.
Comarum, fol. Roſarum q.ſ.
Sacchari candi ℥.iij.
Tuthiæ optimæ ℥ iv.
Sanguinis draconis ℥.iv.

Trita deſtillentur. *Marinellus.*

Aqua viſum conſeruans.

℞. Myrrhæ ℥.j.
Aloes ʒ.ij.
Croci ʒ.j.
Thuris. Zingiberis, Sarcocollæ,
Caphuræ tritæ ana parum.

In aqua impoſita ad vſum ſeruetur. *Fumanellus.*

Alia.

℞. Fœniculi, Verbenacæ, Euphragiæ,
Endiuiæ. Betonicæ. Roſarum rubr.
Capillorum Veneris M iij.

Contuſa per diem in vino macerentur albo, & deſtillentur. *Idem.*

A *Alia eiuſdem, ad idem.*

℞. Fœnicul, Chelidonij Saluiæ,
Roriſmarini, Verbenacæ,
Rutæ ana partes æquales.

Alembico deſtillentur.

* *Aqua ad oculorum dolores.*

℞. Aquæ Roſaceæ, item
Euphragiæ, Chelidonij ana ℥.j.
Tuthiæ præparatæ ʒ.j.

B Miſce. Valet ad idem aqua Vitis inciſæ. *Idem.*

Aqua ad viſum inſtaurans.

℞. Fœniculi, Chelidonij, Verbenacæ,
Rutæ, fol. Enulæ ana M.j.
Virgæ paſtoris, Millefolij ana M.j.
Caphura ʒ.ß.

Alembico deſtillentur. *Idem.*

Aqua ad oculorum lachrymas exiccandas.

C ℞. Tuthiæ præparatæ ℥ j.
Lapidis hæmatitis ℥.ß.
Sanguinis draconis,
Acaciæ, Antimonij ana ʒ.j.
Caphuræ ℈ ij.
Terræ ſigillatæ ʒ.j.
Thuris, Maſticis, Piperis albi ana ℈.ß.
Aquæ Fœniculi, Euphragiæ ana ℥ j.
Aquæ Violarum, Roſarum ana ℥ ij.
Vini antiqui ℥.iij.

D Coquito omnia in duplici vaſe ad conſumtionem medietatis, & percolato. *Fumanellus.*

Aqua ad rubedinem oculorum.

℞. Succi Vuæ immaturæ ℥.ij.
Aloes ʒ j.ß.

In panno lineo ligatæ, infuſæque, in dicto ſucco ſomni tempore oculi madefiant. *Idem.*

Aqua ad oculorum tenebroſitatem.

℞. Tuthię præparatæ ℥.iv.
E Omphacij ℥.ß. vel ʒ v.

Soli diebus 15. exponito, & addita aquę Roſacę ℥.ß. denuò per dies 15. alios ſub ſole iaccat, & per dies 5. cum aqua Euphragiæ poſt hæc Tuthiam terito, & cū panno xylino, tenui, cribrato in ſole æſtuante, vſuique ſeruato. *Idem.*

Aqua ad ſuffuſionem, eiuſdem.

Marcheſitæ fruſta ignito, & in oleo communi an aquo pellucido extincta, tritaque deſtillato, & denuo cum fæce ſua terito, deſtillatoque.

F *Alia eiuſdem, ad idem.*

℞. Aſæ ℥.j.
Mellis albi puri ℔.ß.
Aquæ Fœniculi, aquæ Rutæ ana ʒ.xij.
Aquæ Maioranæ ℥.ß.

Alembico deſtillentur

Aqua ad palpebrarum tumores, & lachrymas oculorum.

℞. Agrimoniæ, Verbenacæ,
Fœniculi Roſarum,
Chelidonij ana quantum ſufficit.

Omnia inciſa, vinique albi momento conſperſa A diſtillato. *Iumanellus.*

DE AQVIS DENTES dealbantibus.

Aqua dentes dealbans.

℞. Salis Arabici, Salis gemmæ ana ℔.ß.
Aluminis Zuccharini ℥.iij.

Trita deſtillentur, qua fricentur dentes cum panno rubro ſcarlato. *Marinellus.*

Alia eiuſdem.

℞. Aluminis Rochæ ℔.j.
Salis nitri ℔.j.
Aceti parum.

Trita diſſoluātur cum Aceto, & deſtillentur. Pro qualibet ℥.j. huius aquæ, adde ſucci Limonum ℥.iv. & fricentur dentes.

Aqua dentes albos reddens.

℞. Aluminis rubri ℥.vj.
Salis communis ℥.iij.
Maſtichis ℥.j.
Myrrhæ ℥.ß.
Caryophyllorum ʒ.vj.

Miſce, fiat deſtillatio, qua fricentur dentes. *Rondeletius.*

Aqua ad dealbandos dentes.

℞. Salis purgati & contuſi ℔.j.
Aluminis glacialis ℥.j.

Deſtillentur alembico. Huius aquæ ℥.j. miſce cū D vncia Plantaginis, & intincta lana xylina dentes perfrica. *Alexius.*

Alia precioſiſſima, eiuſdem.

℞. Primæ aquę Mellis deſtillatæ, quę alba eſt, ℔.j.
Salis albi ℥.j.
Aluminis ℔.ß.
Salis nitri ℥.j.
Aquæ ex folijs Lentiſci ℔.j.
Maſticis ℥.ij.
Aceti albi, Vini albi ana ℥.ij.

Deſtillentur omnia in balneo Marię. Qua ſi quis vti volet, abluat prius dentes: deinde eùm panno aliquo ſiccati fuerint, fricentur, vel cum Lentiſci ſtylo intincto, vel cum panno lineo madefacto patuo.

Aqua dealbans dentes.

℞. Vini albi ℥.vj.
Comarum Myrti: item Lentiſci,
Sorbarum, Cupreſſi ana ℥.iij.
Balauſtij, Cort. rad. Nucum, Pyrethri,
Sanguinis draconis, oſſium Dactyl. vſtorum,
Roſarum rubr. nondum apertarum,
Cinnamomi ana ℥.j.

Contuſa, deſtillentur lento igne, donec omnis exierit aqua. Huius aquę ℥.ij. miſce cum ℥.j. cornu Cerui vſti, & ℥.j Sang. draconis, & pone ad ſolem per dies 4 & frica dentes. *Iſabella Corteſe.*

Aqua dentes confirmans.

℞. Nucum moſchatarum num.iij.
Rad. Zingiberis num.ij. Maſtichis parum,
Pyrethri, Maioranæ, Hyſſopi, Menthæ,
Roſmarini, Saluiæ, Salis ana ℥.ß.

Excipiantur omnia & vino miſceantur odoro, bulliantque donec pars tertia conſumpta fuerit, & colo transfundantur, & frequenter percolato, vtitor calido. *Fumanellus.*

Decoctum ad dentes firmandos, gingiuas purgandas, & conſo- B *lidandas.*

℞. Aquæ Lentiſci, Roriſmarini,
Aceti deſtillati ana poculum dimidium,
Myrrhæ Maſtichis, Boli Armeni,
Sanguinis draconis Aluminis vſti ana ℥.j.
Cinnamomi electi ʒ.ß.
Aquæ pluuialis pocula tria.

Miſceantur omnia, coquantur igne admodum lento per quartam horæ partem, addendo Mellis deſpumati ℔.ß. Belzoini parum: & fiat deco- C ctum, quo ſæpius lauentur dentes ante & poſt cibum, tenendo in ore aliquandiu *Alexius.*

DE AQVIS FACIEM illuſtrantibus.

Aqua faciem detergens & illuſtrans.

℞. Medullæ panis Hordei ℔.ij.
Lactis caprini ℔.iij.
Vini albi ℔.ß.
Quatuor ſem. frig. maior. contuſorū ana ℥.iij.
Thuris, Maſticis, Myrrhæ ana ℥.j.
Fabarum recentium ℔.ij. Vel
Flor Fabarum P iij. Vel
Fabarum ſiccarum, &
Cicerum rubrorum ana ℔.ij.
Oryzæ ℔ ß.
Flor. Nenupharis, Violarum,
Roſarum albarum ana P ij.
Vitellorum nuorū cum albuminibus num.x.

E Deſtillentur in balneo Marię. Si addatur ante deſtillationem Terebinthina, melior erit ſuccus, & diutius faciem ſeruabit. *Rondeletius.*

Alia, eiuſdem.

℞. Decocti Pulli, vel Decocti Caponis, vel
Decocti Gallinæ ℔.iij.
Succi Limonum ℔.j.
Aceti albi ℔.ß.
Flor. Fabarum, Nenupharis ana P.iij.
Caphuræ, Album. ouorum ana ʒ.ij.

F Miſceantur, & deſtillentur per alembicum. Loco decocti Pulli, vel Gallinæ, lacte Caprę albæ vti licet.

Alia, eiuſdem.

℞ Furfuris ex meliori Frumento cribrati,
Aceti fortiſſimi ana q.ſ.

Miſce, & fiat paſta: cui adde miſcendo,
Album. ouorum num.xij. Deſtilla.

Aqua ad ſplendorem & formam faciei.

Aqua de albuminibus ouorum recentium per ſpongiam

ſpongiam facta, cum æquali menſura ſucci Limonum, deſtilletur, vt roſacea. Huic aquæ poſtea addes lixiuij communis ℥.ij. vel circa. & Limonem integrum contuſum immittes: poſt octo dies exprimes ab eo ſuccũ, & miſcebis cum aqua. Facies prius abluta aqua pura, & abſterſa, hac aqua deſtillata lauetur. *Alexius.*

Aqua formam faciei concilians.

℞. Roriſmarini, Tartari albi,
Vini albi ana quantum ſufficit.

Miſceantur, & deſtillentur per alembicum. *Idem.*

Aqua faciem pulcherrimam reddens.

℞. Columbarum pullos num. ij.
Carnis vitulinæ ℔.ij.
Sem. Cataputiorum, à corticibus mundatorum ℥.iv.
Pinearum Amygdalarum dulcium, amararũ,
Rad. Liliorum alborum, cœruleorum,
Fabarum contuſarum & mundatarum,
Fellis Bubuli, rad. Serpentariæ,
Fraxinellæ ana quantum ſufficit.
Limonem vnum purgatum, & inciſum,
Medullæ panis albi, in lacte madefactæ,
Gummi Ammoniaci in aceto liquefacti,
Flor. Liguſtri ana quantum ſufficit.

Miſceantur & deſtillentur lento igne, ponendo aliquantulum Moſchi & Belzoini circa principium colli vaſis recipientis. & ſeruetur in vaſe probe obſtructo. *Idem.*

Aqua faciem illuſtrans.

℞. Pinearum viridium, mundatarum inciſarum quantum ſufficit.

Ponantur in lacte per dies tres, quotidie addendo nouum lac: deinde cum ſequentibus rebus deſtillentur:

℞. Vitri contriti ℥.iv.
Coralli rubri ℥.iij.
Sacchari candi ℥ iv.
Aluminis ℥ j.

Miſce, & fiat puluis. Deinde

℞. Argenti viui cum ſaliua mortificati ℥.j.ß.
Oua recentia, vnà cum corticibus, rupta & concuſſa num xij.
Terebinthinæ nouies lotæ ℥.iv.
Cochleas marinas candidas, quas vendunt ſuffitores ℥.ij.
Cochleas terreſtres num. L.

Contundãtur ſingula, & miſceãtur: deinde pars aliqua ponatur in cucurbitam vitream, deinde pars aliqua pulueris, poſt pars Terebinthinę, demum pars cochlearum, aliud ſuper aliud ponendo; donec cucurbita ſit plena. Poſtremò addito Vini albi menſuramq.

Diſtilla igne lento, & ſerua ad vſum. *Alexius.*

Aqua Melonum ad faciem illuſtrandam.

℞. Melones albos, à corticibus mundatos, quot opus erit, eosq; in fruſta vnius digiti craſſitudine ſecato: deinde
Aluminis ſaccharini ℥.iv.
Aluminis vſti ℥.j.

A Argenti viui extincti ℥.j.
Cochlearum marinarum albarum ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.j.
Ouorum recentium, & cum corticibus contuſorum num. xij.
Limoniorum albor. in fruſta inciſorum, q. v.
Sacchari ℥.iv.
Lactis caprini, Vini albi ana menſ. j.

Hæc omnia ponantur in cucurbitam vitream, aliud ſuper aliud, vt dictum eſt: deinde deſtillen-
B tur igne lento, donec aqua omnis exierit, demũ ſeruetur in vaſe vitreo, ad vſum. *Alexius.*

Aqua Cucurbitæ perfecta, eiuſdem.

℞. Cucurbitas à corticibus mundatas, & in partes rotundas inciſas, quot volueris.
Aluminis Zuccharini ℥.vj.
Aluminis ſciſſilis ℥.j.
Myrrhæ ʒ.j.
Terebinthinæ lotæ ℥.ß.
Oua recentia & contrita num. iv.
C Limonia inciſa num. vj.
Cochlearum, quantum volueris.
Vini albi menſ. j.

In puluerẽ redigenda redigantur, & miſceantur, faciendo ordinẽ primùm ex ſaccharo, deinde ex pulueribus, tertiùm ex cochleis, demũ ex vino, Limonijs & ouis: atq; ſic igne lento deſtillentur, donec omnis aqua extracta fuerit. poſtea ſeruetur in vaſe aliquo vitreo per dies 8. aut 15.

D *Aqua ad faciem commendandam.*

℞. Pedum Vituli num. ij.
Aquæ fluuialis ℔.xiix.

Coque ad conſumptionem medietatis. deinde adde
Oryzæ ℔.j.
Medullæ panis in lacte mollitæ num. j.
Butyri recentis ℔.ij.
Albuminum ouorum cum corticibus num x.

Miſceantur omnia, & coquãtur, deinde deſtille-
E tur quouſq, omnis aqua exierit: cui deniq, adde Caphuræ, Aluminis zuccharini ana drachmã & erit optima. *Alexius.*

Alia eiuſdem.

℞. Chryſocollæ, ſeu Boracis ℥ ij.
Aluminis rupei, ſciſſilis, ſquamoſi ana ℥.j.
Caphuræ ʒ.ij.

Redigantur in puluerẽ ſingula, deinde miſceantur, ponanturq, in phialam vitream, quam aqua fontana repletam diligẽter obturabis. His factis
F ponatur ad ignem per horas duas, deinde auferatur: & cum refrixerit, ponatur in aliã phialam, addendo duo alba ouorum recẽtium, bene cum omphacio agitata: miſceantur, ſintq; in ſole per dies viginti: & habebis aquam perfectiſſimam.

Aqua ad decorandam faciem.

℞. Oua in partes diſſecta, Cort. Aranciorum, Rad Melonum aqua q. ſ.

Cum bocia ampla, roſtrum habẽte longum, ſtudioſo ac potenti igne per alembicum deſtillato. *Fumanellus.*

Alia.

℞.Flor.Fabarum M.vj.
Aquæ Limonum ℔.j.
Rad.Lilij ℥.viij.
Farinæ Fabarum ℔.j.
Gummi Arabici Tragacanthæ ana ℥.j.
Deſtilla, & vtere. *Fumanellus.*

Aqua faciem decorans, alia.

℞.Fœniculi, Rutæ, Verbenacæ,
Euphragiæ, Endiuiæ, Betonicæ,
Sileris montani, Roſarum rubrarum,
Capillorum Veneris ana M.vj.
In vino albo per diem & noctem infuſa alembico dcſt.llen.u.. *Idem.*

Alia.

℞. Fabarum albarum à corticibus mundatarum, quantum volueris.
Macerentur in vino albo per dies nouem: deinde contundantur, & prædicto vino addantur: quibus adiunge,
Oryzæ in lacte caprino coctæ quantũ ſufficit.
Albuminum ouorum quantum ſufficit.
Miſcę gnmia, & deſtilla. *Iſabella Corteſe.*

Alia.

℞. Hordei immaturi recentis quantũ ſufficit.
Lactis caprini, Album ouorum ana q.ſ.
Miſce, & deſtilla. *Iſabella Corteſe.*

Alia, eiuſdem.

℞. Limoniorum, Fabarum ſiccarum, & in vino maceratarum,
Mellis, Lactis caprini,
Album ouorum ana quantum ſufficit.
Miſce, & deſtilla.

Aqua ad faciem decorandam.

℞.Lactis vaccini, menſe Maij ℔.ij.
Aranciorum num.iij.
Limonum num.v.
Incidantur minutim: deinde adde,
Aluminis, Sacchari ana ℥.j.
Miſce omnia, & deſtilla *Rondeletius.*

Alia eiuſdem ad ſplendorem.

℞. Micę panis albi ℔.ij.
Flor. Fabarum ℔.j.
Flor Roſarum, item Nymphææ,
Liliorum ana ℔.iv.
Lactis Capræ ʒ.vj.
Iridis Venetorum ℥.j.
Deſtilla in balneo Mariæ.

Alia, eiuſdem.

℞. Terebinthinæ, Maſticis albiſſimæ,
Tuthiæ præparatæ, Caphuræ,
Aluminis ana ℥.iv.
Infunde in aceto forti per dies tres. Poſtea deſtilla per alembicum.

Aqua faciem decorans.

℞.Serpentariæ recentis ℥.j.
Rutæ M.j.
Hederæ terreſtris M.ij.
Boracis ℥.j. Ligni Aloes ʒ.j.

A Styracis calamitæ ℥.ß.
Moſchi ℈.ß.
Vnguenti ℥.iij.
Caphuræ ʒ.vj.
Carnis Caponis ℥.ij.
Cort. Limonum, Cort. Aranciorum ana ℔.j.
Deſtilla. *Rondeletius.*

Aqua ad decorandam faciem.

℞.Caphuræ ʒ.iij.
Aluminis rubri, Boracis ana ℥.vj.
B Moſchi ℈.ij.
Terantur omnia: adde,
Tartari ℥.j.ß.
Aquæ Roſarum ℔.ij.
Commiſcendo ſemper cum ſpatula. Poſtea deſtilla per filtrum, & in ampulla benè clauſa ſeruetur, & manè facie bene terſa cum panno guttam vnam aquæ ſumas, deinde faciem bene fricet. *Idem.*

C DE AQVIS TINGENtibus & dealbantibus faciem.

Aqua faciem dealbans, & oculos.

℞.Rutæ campeſtris Fœniculi,
Verbenacæ rad.Betonicæ, fol Roſarum,
Capillorum Veneris ana partes æquales.
Macerentur per noctem in vino albo odoro, & alembico deſtillentur. *Fumanellus.*

D *Alia, eiuſdem.*

℞. Ari quantum ſufficit.
Partes craſſiores tundito, & cum Roſarum aqua ad ſolem ter quaterue ſiccato, & roſacea impoſita vtitor.

Aqua faciem dealbans.

℞. Albuminis oui, Boracis petroſi,
Salis, Albuminis Rochæ ana ℥.j.
Quodlibet per ſe tritum, albumini ouorũ com-
E mixtum deſtillato, vtitorque. *Fumanellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Aluminis Rochæ tritæ ℥.iij.
Albuminis ouorum quantum ſufficit.
Miſce, & deſtilla.

Aqua faciem dealbans.

℞.Flor.Nenupharis, item Spinæ albæ,
Sambuci, Fabarum, Violarum,
Capillorum Veneris ana part. æquales.
F Miſce, & deſtilla. *Fumanellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Lithargyri contriti ℔.ß.
In Aceti albi ℥.iij. coquito, & panno cribratam, in vitreo vaſe ſeruato, deinde adde
Caphuræ, Aluminis lameni, Boracis,
Olei Tartari ana part. æqual. Aquę Roſar. q.ſ.
Miſce, & deſtilla.

Alia experta, eiuſdem.

℞. Terebinthinæ deſtillatæ ℔.ij.
Thuris ℥.iij. Maſticis ℥.ß.
Dracunculi ℥.ß.

Omnia trita, & cum aqua terebinthinæ mixta, iterum deſtillato, deinde

℞. Axungiæ ſuillæ, recentis, liquatæ ℔.j.
Caryophyllorum ʒ ij
Nucis moſchatæ num. iij.
Auri ʒ j. Argenti ʒ.ij.

Omnia tenuiſſime trita alembico deſtillato.

Alia faciem dealbans & mundans.

℞. Florum Fabarum M.x.
Aluminis Rochæ ℔.j.ß.
Aluminis Zuccharini ʒ.v.
Aluminis Scariolæ ℥.iv.ß.
Salis Nitri ℥.iij.
Aluminis Fæcis ℥.vj.
Argenti viui extincti ℥.iij.

B Deſtillentur igne lento, & quum quid ſtillare incipit, ignem augeto. *Fumanelus.*

Alia eiuſdem.

℞. Aluminis Iameni, Boracis, Aluminis Rochæ ana tritorum ℥.iij.
Album. ouorum quantum ſufficit. Deſtilla.

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Argenti electi, Argenti viui ana ℥.j.

Super porphyrecum terantur lapidem, additoq; argenti ſublimati modico in loco collocetur humido. & quod liquatum eſt, alẽbico deſtilletur.

Alia ad faciei nitorem.

℞. Radicum Lilij, item Ari,
Dracunculi ana ℔.ß.
Aquæ flor. Fabarum ℔ j.ß.
Aquæ roſaceæ ℥ viij.

Deſtilla: adijce moſchi carij, cinnamomi an ʒ.ij. faciem bis die abluito. *Alexius.*

Aqua faciem dealbans.

℞. Sulphuris viui ℥.j.
Thuris albi ℥ ij.
Caphuræ ʒ.j.
Aquæ roſarum ℔.j.

E Trita miſceantur, & ſoli per dies quindecim exponantur, & de ea lauetur facies in ſero: mane verò abluatur cum decoctione furfuris & roſarum. *Alexius, & Bayrus.*

Aqua cutem reddens album, ſoluq; aduſtionem auferens.

℞. Aquæ pluuiæ, Omphacij ana menſ. ß.

Coquantur ſimul vſq; ad conſumptionem medietatis: deinde inter bulliendum, addito

Succi Limoniorum tantum, quantum bullien- F do antea euanuit.

Deinde cùm cocta ſatis fuerint, auferantur ab igne, addaturq;

Albuminum ouorum num. iv.

Poſtquam deferbuerint, ſeruetur ad vſum *Rondeletius.*

Alia ad dealbandas faciei maculas, & cicatrices.

℞. Aquæ vitæ quarto deſtillatæ, part. iij.
Summitatum flor. Anthos part. ij.

A Macerentur ſimul per diem & noctem in vaſe bene cooperto, deinde deſtillentur. *Rondelet.*

Aqua eiuſdem mulieris nobilis.

℞. Sublimati ℥.j.
Caphuræ ʒ.j.

Puluerizentur optimè, infundantur in ſucco limonum, & aqua roſarum, nenupharis, cucurbitæ, & florum fabarum ana ℔.ß. Inſolentur per dies quindecim, & vſui ſeruetur. *Rondelet.*

Fucus Ducis Mediolanenſis.

℞. La[illegible] .ß.
Me[illegible] ſimæ num. ij.

Temperentur ſimul per horas ſex, deinde adde,
Limonum à corr. extremo mundatorũ nu. xij.
Albuminum ouorum num. x j
Calcis, Cort. ouorum, Porcellanarũ ana ℥.ß.
Caphuræ, Aluminis, Coralli rubri ana ʒ ij.
Boracis ℥.j.
Ceruſſæ ℥ iij.

C Miſceantur, & cum diligentia deſtillentur. *Rondeletius.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Flor. Fabarum, flor Nenuph. harũ ana ℔.j.
Medullæ panis albi, farinæ Oryzæ, far. Ireos, Cucumeris agreſtis ana ℥.vj.
Mellis ℔.j.
Vini albi, Aquæ fontis ana ℔.iij.

Temperetur ſimul, & fiat deſtillatio in balneo Mariæ, Adde,

D Seminis Cucurbitæ mund. ℥.iij.
Thuris, Myrrhæ ana ℥.j.

Aqua ſeruetur vſui.

Alia ad dealbandas cicatrices.

℞. Rad. Ireos,
Rad Cucumeris agreſtis ana ℔.iij.
Rad. Althææ, rad. Lil orum ana ℔.ij.
Racemorum maturorum ℔.ß
Rad. Dictamni ℥.iij.
Herbæ Fabarum, herbæ Parietariæ ana M j.
Flor Nenupharis, flor. Maluarum ana P.j.
Panis hordei ℔.j.

Macerentur in vino albo, vel ſero caprino, & fiat deſtillatio. Adde

Raphani ℥ ß.
Quatuor ſem. frig maior. ana ʒ.j.
Vrinæ puellæ ℔.ß

Inſolentur, & ſeruentur vſui. *Rondeletius.*

Alia.

℞. Sulphuris, Salis ana ℥.ß.
Caphuræ ʒ.j. Tuthiæ ʒ.j.
Aquæ roſ. x ℥x.

Trita miſceantur. *Innominatus.*

Aqua faciem dealbans.

℞ Succi Limoniorum ℥.j.
Porcellanarum ℥ v.

Macerentur, donec diſſoluantur: deinde adde,
Limoniorum inciſorum num xij.
Albuminum ouorum num. x.
Caphuræ ʒ.j ß.
Boracis ʒ.j.ß.

Aquæ pinearum ℔ ß.
Miſce, & deſtilla. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Spumæ argenti ℔. ß.
Aceti albi ℔ j.

Coquantur ſimul vſque ad conſumptionem tertiæ partis, & deſtilla. deinde aquę deſtillatę adde
Caphuræ ℥. ß.
Aluminis Scariolæ, Olei Tartari,
Aluminis Zucharini ana ℥. j.

B Relinquantur ſic, donec diſſoluantur: poſtea coletur, & vſui ſeruetur aqua.

Aqua ad faciem rubram.

℞. Ariſtolochiæ rotundæ, Been albi & rubri ana ℥ ß.
Rad. Ireos ℥. v.
Rad. Liliorum ℥. vj.
Cicerum rubrorum, Lupinorum combuſtorum ana P ß.
Nucis moſchatæ, Cinnamomi ana ʒ. ß
Amygdal. amar. contuſ. ℥. ij.
Olei Tartar. ℥ iv.
Aquæ pluuialis ℔. ij.
Sanguinis leporini quantum ſufficit.
Trita deſtilla. *Rondeletius.*

Aqua faciem dealbans.

℞. Roſarum albarum, flor. Nymphææ,
Item Sambuci, Liliorum alborum ana ℔. j.
Aquę Fabarum ℔ ß.
Medullæ panis quantum ſufficit.
Albuminum ouorum num. xij.
Thuris ℥. ij.
Ceruſſæ tritæ ℔. j.

Miſce, & deſtilla. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Lactis caprini, Farinæ frumenti ana quantum ſufficit.
Miſce ad formam panis, & in clibano coquatur. Huius panis accipe medullam, in lacte caprino maceratam.
Album. ouorum num. xij.
Deſtillentur. Aquæ deſtillatæ adde,
Caiſ. ℥. j.
Caphuræ ʒ ij.
Aluminis Zucharini, Corallij albi ana ʒ. ij.
Trita miſceantur, & denuò deſtillentur. *Marinell.*

Alia, eiuſdem.

℞. Tartari albi, Vini albi, flor. Roriſmarini ana q. ſ.
Miſce, & deſtilla.

Alia valde bona eiuſdem.

℞. Ouorum recentium num. vj.
Vini mali atiei ℔. ß
Columbarum iuuencum num. j.
Caſei recentis non ſalſi num. j.
Malorum aranciorum num. viij.
Olei Tartari ℥. ij.
Ceruſſæ ℥. j.
Contundenda contundantur, miſceantur, & deſtilentur.

Alia eiuſdem.

℞. Limacinarum num. xxx.
Lactis caprini ℔. ij
Axungiæ porci ℥ iij.
Caphuræ ʒ. j
Caphura per ſe trituretur, deinde omnia ſimul contundantur, & deſtillentur.

Alia, eiuſdem.

℞. Medullæ panis albi, in lacte capræ vel aſinæ infuſæ q. ſ. Deſtilla.

Alia, eiuſdem.

℞. Myrrhæ ℥. ij.
Thuris ℥ ß.
Mannæ ℥. ß.
Zingiberis albi ʒ. iij.
Cinnamomi electi ʒ. ij.
Argenti ſublimati ʒ. j.
Caphuræ ʒ j.
Album ouorum ℔. j

C Trita ponantur in ventre gallinæ, addendo Lactis caprini vel aſinæ ℔. iij Deſtilla.

Aqua dealbans faciem, & maculas tollens.

℞ Boracis ℥. j.
Caphuræ ʒ ß.
Aluminis Rochæ ʒ. iij.
Gummi Arabici ℥. ß.
Tragacanthæ ℥. ß.
Sarcocollæ ℥. ij.
D Aſæ dulcis ℥. ij.
Ceruſſæ ℥. iv. Tritis adde,
Aquæ Serpentariæ, item flor. Liliorum, flor Geniſtæ, Nymphææ ana ℔. ß
Miſce, & deſtilla. *Marinellus.*

Alia, ad idem.

℞. Columbarum iuuenum num. iv.
Butyri recentis, vel Pinguedinis lactis ℥. iv
Ouorum recentium albumina num. xij.
E Radicis Sigilli Salomonis ʒ. xij.
Boracis ℥. ij
Flor. Criſtalli ℥. ij
Caphuræ ℥. ß.
Aluminis Scariolæ ℥. ß.
Aluminis Zucharini ℥. ß.
Aquæ Cucurbitæ ℥ xij.
Aquæ Omphacis ℥. ij.
Terenda in puluerem redigantur, deinde miſceantur, & deſtillentur. *Marinellus.*

F *Alia, eiuſdem optima.*

℞. Aceti albi ℔. ij
Aquæ Roſarum ℔ j.
Aquæ ex cort. Arantij ℥. vj.
Aquæ ex flor. Arantij ℥. vj.
Marrubij M. j
Mentæ ℔. ß.
Moſchi G. iv
Caryophyllorum ʒ. ij.
Aluminis Zucchari ℥. ij
Maſtiches ℥. j.
Trita diſtillentur.

Alia

Aqua eiuſdem, ad idem.

℞. Limoniorum num. iv.
Sacchari candi ℥ ß
Succ. Agreſtæ [illegible] ℥. v.
Lactis Aſinæ ℔. ß.
Albumin ouorum recent. num. viij.
Medullæ panis albi ℥ iij
Caphuræ ʒ j ß.
Florum Fabarum ℔ j.
Miſce, & deſtilla.

Aliud ad idem.

℞ Succi Cannæ [illegible] ℥. ij
Succi Gentianæ ℥ ij
Succi Semperuiui ℥ ij.
Succi Limoniorum ℥ ij.
Lactis Aſinæ ℥. vj
Aquæ florum Fabarum ℔. ij.
Coralli albi ℥ ij. [illegible]rum ℥. j.
Porcellanarum in ſucco Limonum diſſoluta-
Boracis ʒ. ß.
Trita diſtillentur. *Marinellus.*

DE AQVIS RVBIFICANTIBVS faciem.

Aqua rubificans faciem.

Ad rubificandam faciem vtitor Braſilio raſo, & aqua roſacea diſſoluto, ac modica caphura. *Fumanellus.*

Aqua faciem coloratam reddens.

Sumito pullos columbinos albos: hos diebus quindecim nucibus pineis paſcito: deinde eos a perito: capita, pedes, inteſtinaq; abijcito: deinde
℞ Panem dimidium,
Aluminis Zucharini quantum ſufficit.
Foliorum Auri num. 100.
Foliorum Argenti num. 300.
Medullas panis candidiſſimi, in lacte amygd. dulcium mollitas num. iv.
Medullæ vituli, aut bubulæ, aut axungiæ porcinæ ℔. j.
Miſceantur omnia, & deſtillentur. *Alexius.*

Rubrica ad faciem.

℞. Santali rubri contriti, Aceti fortis bis diſtillati ana quantum ſufficit.
Miſceantur, & coquantur igne lento, addendo parum aluminis: & habebis rubricam perfectiſſimam. *Alexius.*

Aqua conciliāns faciei roſeum colorem.

℞. Pintam aquæ vitæ optimæ,
Braſilij ʒ. j. Caryophyllorum num. x.
Granorum Paradiſi num. x.
Cubebarum num. v.
Omnia trita contritaque cum aqua vitæ perparum feruefacies in vaſe diligenter operculato, ne quid vllo modo expiret. Deinde refrigeratum diſtilla. *Euonymus.*

Aqua rubra ad faciem.

℞. Albuminum ouorum ad duritiem coctorum num. xxv.

A Lactis ficuum poculum j.
Miſce, & deſtilla. Huic aquæ adde, pro qualibet menſura
Aluminis Zuccharini ℥. ij.
Camphoræ [illegible] ʒ. ß.
Cocti quo triticum [illegible]gi ſolet ʒ. ij.
Miſceantur, & ponantur in phialam vitream, bene clauſam, in fimo equino, aut aqua calida, non feruente, per dies octo [illegible] colentur, & exprimantur optime. Quibus factis, addantur [illegible] eandem [illegible]
B [illegible] in fimo, vel aqua calida, per dies octo ponantur: & rurſus [illegible] colentur. Quod cum ter factum fuerit, adde Gummi Arabici ʒ. ß. aqua fuerit menſura vna: & [illegible] ſeruatur per dies octo in loco calido, vt antea: deinde coletur, & ſeruetur. *Alexius.*

Alia facilior, ac pretij minoris.

℞. Glutinis piſcium, in vino albo per quinq; aut ſex dies liquefacti ʒ. ij.
C Ligni Braſilij inciſi quantum ſufficit.
Aquæ fontanæ quantum ſufficit.
Miſceantur, & coquantur igne admodum lento, donec ſatis eſſe videatur: deinde addatur
Aluminis triti ʒ. j.
Gummi Arabici ʒ. ij.
Miſceantur: deinde ablata aqua ab igne, ſeruetur in aliquo vaſe optime obturato. *Alexius.*

Alia, faciem rubram faciens.

D ℞ Rad. Sigilli Salomonis ℥. x.
Rad. Cyclaminis ℥. v.
Rad. Serpentariæ ſeu Ari ℥. j.
Lardi mundi ℥. j ß.
Limonum inciſorum num. v.
Medullæ panis albi in lacte macerati q. ſ.
Sublimati, Aluminis Scaiolæ ana ʒ. ij.
Aluminis Rochæ ʒ. j ß.
Porcellanarum in ſucco limonum diſſolutarum ʒ. j.
E Miſce, & diſtilla. *Marinellus.*

Aqua faciem rubram reddens.

℞. Rad. Serpentariæ maior. mundatarum & contuſarum q. ſ.
Aquæ fontanæ q. ſ.
Miſceantur, & coquantur vſque ad cōſumptionem quartæ partis: deinde ab igne auferatur, & ſeruetur in vaſe cooperto, qua facies lauetur. *Marinellus.*

F FACIEM quoque rubram reddunt, aqua ex rad. Serpentariæ, ex rad. Bryoniæ, ex rad. Cyclaminis diſtillata. *Idem.*

Aqua faciem colorans.

℞. Rad. Dracunculi ſeu Serpentariæ ℔. ß.
Rad. Liliorum alborum ℔. ß.
Lardi recentis ℔. ß.
Aquæ flor. Fabarum ℥. iv.
Aquæ Roſarum ℥. viij.
Moſchi ʒ. j.
Cinnamomi ʒ j.
Trita diſtillentur. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Boracis ʒ.j.
Sublimati ℥ ij.
Caphuræ ʒ.ß.
Salis Gemmæ ʒ.j.
Salis Alkali ℥.ij.
Aluminis Rochæ ℥.ij.
Aluminis Scariolæ ℥.ij.
Aluminis Plumæ ℥ ß.
Aluminis Zuccharini ℥.ß.
Aquæ Roſarum q.ſ.

Coquantur in vaſe vitreo, vſq; ad dimidiæ partis conſumptionem: & ſeruetur.

Alia faciem coloratam reddens.

℞. Aquæ vitæ ℥.ij.
Aquæ flor. Fabarum, aquæ Roſatum an.℥.iv.
Aquæ flor. Nymphææ ℥ vj.
Tragacanthæ tritæ ʒ.j.

Miſce & ponantur ad Solem per ſex vel octo dies: deinde cola, & ſerua. Hac facies prius lota, lauetur. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Lactis Caprini menſ.ij.
Panis albi calidi num.j.
Rad. Dracunculi ſeu Serpentariæ,
Rad. Sigilli Salomonis ana ℔.ß.
Caput Veruecis inciſum, vnum,
Boracis ℥.ß.
Aluminis Scariolæ ℥.ß.
Succi Limonum ℥.j.
Porcellanarũ in ſucco prædicto diſſolut.℥.j.
Cerusſæ ℥.j.
Lithargyi, Sublimati ana ℥. ß.

Terenda in puluerem redigantur, incidenda incidantur minutim deinde miſceantur, & deſtillentur.

Alia, eiuſdem.

℞. Ceruſſæ ℥ ij.
Sublimati ℥.j.
Aluminis Plumæ ℥.ß.
Aluminis Scariolæ ℥.ß.
Boracis ʒ.ij.
Caphuræ ʒ.j.
Sacchari candi ℈.ij.
Aluminis Rochæ ℈.j.

Trita ponantur in panno lineo ligato: adde deinde,

Columbam albam iuuenem, mundatam, in fruſta minuta inciſam.

Hæc ſimul coquantur in lacte capræ vel aſinæ, donec caro ab oſſibus ſeparetur. Poſtea omnia alembico deſtillentur.

Alia, eiuſdem.

℞. Limaciarum, Salis Gemmæ, ſucci Limonum ana q.ſ.

Inciſa & trita miſceantur bene, & in balneo Mariæ deſtillentur.

Alia, eiuſdem.

℞. Limonum inciſorum num.xij.

A Succi Bryoniæ, Vini albi ana q.ſ.
Aluminis ouorum num.iij.

Miſce, & deſtilla.

DE AQVIS FACIEM denigrantibus.

Aqua faciem denigrans.

Iuglandis calloſo herbidoque putamine illo, quod gulioccam dicunt, & gallis, Chymiſtarum organis clariſſima eliciatur aqua: qua ſi facies
B vel manus maduerint, nigreſcunt paulatim, vt Aethiopes videantur. Quod ſi abijcere, & priſtinæ albedini reſtituere vis, acetum, limonis ſuccum, & colophoniam extillabis: talisque lotura nigrum illud abijcit & propulſat. *Ioan. Bapti. Porta.*

DE AQVIS FACIEM iuuenilem reddentibus.

C *Aqua faciem iuuenilem reddens.*

℞. Sulphuris viui ℥.j.
Olibani ℥.ij.
Myrrhæ ℥.ij.
Ambræ ʒ.vj.

Trita miſceantur, addendo
Aquæ Roſarum ℔.j.

Deſtillentur, & ſeruetur aqua in vaſe obturato: qua ſi quis vti volet, veſperi cum iturcubitum, hac lauet faciem, deinde manè aqua fontana la-
D uet faciem, & erit venuſtiſſima. *Alexius.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Pedes vituli duos,
Aquæ fluuialis ℔.xvij.

Coque ſimul vſq; ad conſumptionem medietatis. Deinde adde
Orizæ ℔.j.
Medullæ panis, in lacte mollitæ num.j.
Butyri recentis ℔.ij.
Album.ouorum cum corr.num x.

E Miſceantur omnia, & coquantur: deinde deſtillentur, quouſque omnis aqua exierit. cui denique adde
Caphuræ, Aluminis Zuccharini ana parum, & erit optima.

Alia eiuſdem, ad idem

℞. Aquæ vitæ ℥.ij.
Aquæ ex flor. Fabarum, aquæ Roſatum ana ℥.iv.
F Aquæ Nymphææ ℥.vj.

Miſtis omnibus adde tragacanthæ albiſſimæ ʒ j.
Per ſex dies inſolata in hanc aquam colabis in lino puro. Vſus eius eſt mane, ita vt non abſtergatur.

DE AQVIS FACIEI maculas tollentibus.

Aqua ad verrucas, & alia tubercula faciei.

℞. Salis Ammoniaci, Vitrioli Romani,

Viridis

Viridis æris ana ℥.ij.
Aluminis rubri ℥.j.
Calcis vinæ ℥.ß.
Diſtillentur in alembico vitreo. Reijciatur primus liquor: ſecundus efficacior erit, & ſeruetur vſui. *Rondelet.*

Alia ad rugas faciei.

℞. Decoctionis Bryoniæ, Decoctionis Ficuũ ana partes æquales.
Abluatur facies. *Rondeletius.*

Ad impetigines faciei.

℞. Aquæ Lapathij acuti ℥.iv.
Boracis ʒ.iij.
Salis communis ʒ.j.
Aceti Scyllitici ℥.j.
Miſce. *Rondeletius.*

Aqua ad prohibendas impetigines.

℞. Aceti albi optimi ℥.iij.
Succi Lapathi acuti, ſucci Limonum an ʒ.iij. C
Lithargyri auri ℔.j.
Decoquantur leuiter, deinde deſtillentur, & ad vſum ſeruentur. *Rondeletius.*

Aqua ad dealbandas faciei maculas.

℞. Aquæ vitæ optim. part.iij.
Florum Anthos part.ij.
Macerentur ſimul per diem & noctem: deinde diſtillentur. *Rondeletius.*

Aqua ad tollendum omnes moleſtias in facie. D

Florem farinæ frumenti ſubigito cum ſextario lactis caprini: inde panem in furno leniter coquito, & extrahito, antequam nimiũ coctus ſit. Huius panis medullam per minuta fruſta diuiſam, aut friatam, & in alio recenti lacte caprino infuſam per ſex horas relinquito. Admiſcebis a- A quam in duodecim albuminibus ouorum cum ſpongia f[illegible]ctam: calcis depuraminibus ouorum ʒ.j.ca[illegible]huræ, aluminis ſaccharini, coralli albi an. ʒ.ij. Omnia trita cum liquidis incorporentur, & in alembico vitreo diſtil[illegible]entur. *Alexius.*

Aqua ad rugas faciei.

℞. Malum granatum num.j.
Ab interioribus munda & euacua: infunde ſerum lactis cum vino ana q.ſ. & coque, donec vinum euanuerit. & vtere. *Marinellus.*

B

Aqua ad maculas faciei.

℞. Aquæ Roſarum,
Succi Limonum ana ℥.viij.
Sublimati ʒ ij.
Albuminum ouorum num.iv.
Miſce omnia diligenter: deinde pone ad ſolem per dies octo, & ſerua ad vſum. *Iſabella Cortese.*

Alia eiuſdem.

℞. Lactis Aſinæ ℔.iv.
Vini albi ℔.j.
Medullæ panis recentis num ij.
Ouorum cum corticibus num.xij.
Sacchari candi ʒ.iij.
Contuſa diſtilla.

Aqua ad delenda variolarum veſtigia.

℞. Maſticis, Myrrhæ, Aloes hepaticæ, Nardi, Sanguinis Draconis, Olibani, [illegible]popanacis, Bdellij, Carpobalſami, Croci, Gummi Arabici, Styracis liquidi ana ʒ ij.ß.
Terantur omnia, & cum terebinthina ad pondus omnium, deſtillet vitreis organis liquor. Idem facit aqua è fabis, è pedibus vituli, arietis, porcellorum, è melle, radice ſerpentariæ, limonibus, arantijs, floribus fabarum, corticibus ouorum, &c. *Rubeus.*

De Potionibus ornantibus corpus, Sectio II.

Potio impinguans corpus.

℞. Farinæ Cicerum, item Fabarum,
Hordei, Orizæ ana part.j.
Farinæ Lentium part.ß.
Farinæ Papaueris albi part.ß.
Farinæ Frumenti part.j.
Farinæ Seſami part j.
Sacchari duplum.
Coquantur in ſufficienti quantitate lactis ouini: de quo ſumat quotidie ſtomacho ieiuno poculum vnum, ſuperdormiendo per horam dimidiam. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Lactis ℔.j.
E Aquæ fontanæ ℔ j.
Coquatur ſimul vſq; ad conſumptionem aquæ: deinde adde
Sacchari Penidij ℥.j.
Butyri recentis ℥.j.
Olei Amygdal. dulc. recent. ℥.ß.
Coquantur iterũ bullitione vna: & ſumatur ſtomacho ieiuno, aliquandiu ſuperdormiendo.

Potio maciem inducens.

℞. Ariſtolochiæ rotundæ ʒ.j.
Centaurij minoris ℈.j.
F Gentianæ ʒ iij. Polij, Petroſelini an. ʒ.iij.
Trita ſumantur cum vino albo, ſtomacho ieiuno. *Marinellus.*

De Balneis mundantibus corpus, Sectio III.

Balneum mundans.

℞. Parietariæ, Maluæ cum rad. Acanthi, Violariæ ana M.j.
Hordei integri P.ij.
Violarum, Chamomillæ ana P.iij.
Fiat decoctio in aqua pluuię & in ea paretur bal

neum, quo ieiuno ventriculo lauetur. Deinde vbi ſudauerit corpus in lecto, diligenter detergendum eſt. *Rondeletius.*

Balneum corporu ſordes abſtergens, ipſumq́; venuſtum reddens.

℞. Saluiæ Flor. Lauendulæ,
Flor. Roſarum ana M. ij.
Salis parum.

Coquantur in aqua, vel lixiuio, q. ſ. fiatque lauacrum non nimis calidum, in quo totum corpus B ante cibum horis duabus lauetur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad ſordes.

℞. Aquæ roſarum, Aceti, Salis ana quantum ſufficit.

Fiat decoctio cum aqua fontana, de qua
℞. Pocula duo, Furfuris q. ſ.

Miſce, quo fricetur totum corpus deinde mulier ſe abluat aqua calida, vel balneum aquæ dulcis ingrediatur.

C *Balneum ad cutis vitia pro bilioſis.*

℞. Hordei mundati P. ij.
Althææ, Maluæ, Violariæ ana M. iij.
Betæ, Parietariæ, Bugloſſæ,
Borraginis ana M. ij.
Sem. Cucurbitæ, item Citrulli,
Melonum, Cucumeris,
Lini, Fœnigræci ana ℥ ij.
Violarum Roſarum. flor. Nenupharis,
Florum Liliorum ana P. ij.

A Fiat decoctio in decoctione pedum & capitis arietis, & paretur balneum tepidum. *Rondeletius.*

Balneum ad cutis vitia, valentius.

℞. Rad. Liliorum, item Serpentariæ,
Bryoniæ ana ℔ j.
Borraginis, Bugloſſæ, Fumariæ,
Saponariæ ana M. ij.
Parietariæ, Adianti, Maluæ,
Violariæ ana M j.
Hordei integri, Fabarum excort.
B Oryzæ ana ℥. iij.
Flor. Meliloti, item Chamomillæ,
Anthos, Maluæ, Violarum ana P. ij.
Rad. Ireos, Nitri ana q. ſ.

Fiat decoctio pro balneo. *Rondeletius.*

Balneum odoriferum pro nobilioribus fœminis.

℞. Roſarum, Cort. Mali citri,
Flor. Mali citri, item Mali arantij, Iaſmini,
C Lauri, Roriſmarini, Lauendulæ, Menthæ,
Pulegij Aquæ fontanæ ana q. ſ.

Coquantur ſimul leuiter, paretur que lauacrum, cui adde
Olei Spicæ G. vj.
Moſchi G v.
Ambræ G. iij
Aluæ dulcis ℥ j.

Ingrediatur fœmina horis duabus ante cibum. *Marinellus.*

De Lotionibus, ſeu Lixiuijs ornantibus capillos, Sectio IIII.

DE LIXIVIIS CApillos tingentibus flauos.

Lixiuium capillos pulchriores reddens.

Si velis capillos pulchriores reddere, & redolentes, caput lixiuio, a Gallico ſilleticio nuncupato, abluito: confectio vtiq; ex pauco vitis cremata cinere; uodorum paleæ hordei, & glycyrrhizæ, mali terræ, ſeu cyclamini: dum que caput pectitur, capillis caryophyllorum puluerem ſuperaſpergito, roſarum, nucis moſchatæ, cardamomi & galangæ cum roſacea, pectine etiam in eadem madefacto. Redduntur & pulchri, glandium fagi decocto ſæpius loti. *Fumanellus.*

Aliud. flauos reddens capillos.

℞. Rubiæ tinctorum, Stœchadis citrinæ, Polytrichi. Abſinthij, Lupinorum ana q. ſ.

Ponantur in aqua. vel lixiuio, in vaſe vitreo per nouem dies, mouendo ſingulo die bis: & intundatur ſpongia in ea cum qua lauentur capilli: & poſt exiccationem lauentur cum aqua calida & ſapone. *Bayrus.*

D *Lixiuium capillos aureo colore tingens.*

℞. Palearum Hordei Cort. Glycyrrhizę, Raſuræ Buxi, fol. Buxi, Croci, Cumini an. q. ſ.
Lixiuij e ſarmentitio cinere q. ſ.

Coquantur omnia bene, & fiat lixiuium: quo ſi ſæpius capilli lauentur, maxime flaueſcent, auriq; colorem imitabuntur. *Alexius.*

Lixiuium capillos flauos reddens.

℞. Lixiuij ſarmentorum, q. ſ. ad lauandum ſemel capillos. E
Flor. Tapſi barbati, flor. Stœchados,
Rad. Chelidoniæ ana P. j.

Coquatur ſimul. Ex hac decoctione caput priùs lotum lixiuio communi, & ſiccatum rurſus lauetur & ſenſim ſiccetur linteis calidis. Italicæ mulieres bulliunt in lixiuio communi flores ſtœchados contuſos, & raſuram ſandali citrini. *Rondeletius.*

F *Aliud, ad idem.*

℞. Buxi raſi, Stœchadis, Cort. Mali citri,
Glycyrrhizæ tritæ, rad. Vngulæ caballinæ,
Capillorum Veneris ana q. ſ.
Croci parum.

Coquantur in aqua vſque ad conſumptionem tertiæ

terriæ partis, coletur: quo caput lauetur, & pectén inungatur. *Marinellus.* A

Aliud, eiuſdem.

℞. Palearum Hordei q.ſ.
Flor. Myrti ℥ ii.
Buxi raſi, Croci, Cumini, Alcannæ ana ʒ.iij.
Coquantur in lixiuio ſarmentorum. quo caput lauetur.

Aliud, eiuſdem.

℞. Lupinorum ℥.j.ß.
Myrrhæ ℥.j.
Staphidis agriæ, tartari albi ana ℥.ß.
Coquantur in lixiuio, quo capilli tingantur.

Aliud, ad idem.

℞. Straminis Auenæ, rad. Chelidoniæ, Agrimoniæ, Raſuræ Buxi, cinerum Vitium, cinerum Auenæ ana q.ſ.
Cum aqua calida fiat lixiuium: quo caput lauetur. *Trotula.*

Lixiuium capillos colore afficiens croceo. C

Lixiuium, in quo modicum rhabarbari diſſolutum fuerit, capillos croceo tingit colore. *Fumanellus.*

Aliud, capillos flauos reddens.

Fuluos reddunt capillos lupini crudi, cum aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Lupinorum tritorum ʒ.v.
Myrrhæ ʒ.v. Salis Nitri ʒ.iij.
Tartari albi vſti ʒ.iij.
Lixiuij ſarmentorum vitium q.ſ.
Miſce, & fiat lixiuium: quo capilli ad ſolem lauētur cum ſpongia vel pectine. *Marinellus.* D

Aliud, ad idem.

℞. Cort. Berberorum ℥.ß.
Rad. Glycyrrhizæ ℥.ij.ß.
Ceterach, Polypodij, ana M.j.
Fiat decoctio in aqua vel lixiuio. coletur. Ad ℔.j. adde
Mellis communis ℥.j.
Aquæ Serpentariæ, aquæ Ari ana ℥.ß.
Miſce: & cum ſpongia vel pectine capillos tinge, ad ſolem *Rondeletius.* E

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Tartari calcinati ℥.j.
Rad. Alcannæ ℥ j. Rad Raphani ℥.iij.
Piſtentur optimè, & bulliant: fricentur capilli, cùm ibit cubitum. Manè autem lauetur lixiuio ſarmentorum. F

Aliud ad flauos crines reddendos.

℞. Lixiuij de cinere hederæ, ligni decorticati. Lauetur ſæpe caput, & euenient flaui. *Rondelet.*

Lixiuium ad reddendos pilos ruffos & criſpos.

Bononiæ lauantur in lixiuio ſarmentorum, in quo ſunt raſuræ buxi, & corticis citri maceratæ. In Italia quoq. aiunt radicē gentianæ idem præſtare. *Rondeletius.*

A *Lixiuium capillos flauos, lucidos & longos reddens, memoriamq́, iuuans.*

℞. Lixiuij communis tantum, quantum decies eo caput lauari poſſit.
Cort. Arantiorum dulcium num. vj.
Cort. Mali citri, quantum voles.
Flor. Chamomillæ, foliorum Lauri an. M.j.
Capil. Veneris M.j.
Agrimoniæ M.ß.
B Palearum hordei inciſarum M iij.
Lupinorum aridorum M.j.
Fœnigræci M.ij.
Tartari vſti ℔ ß.
Flor. Spartij M.v.
Miſceantur, ponanturq́, in vas aliquod magnū, & ſeruetur ad vſum. Quum hoc vti voles, ſumito parum ex vaſe, atque in alio vaſe calefacito. addeque, ſi lubet, aliquantulum myrrhæ, & cinnamomi: & ſic erit optimum. *Alexander.*

C *Lotio capillorum.*

℞. Aluminis fæcum ℥.viij.
Centaureæ ℔.j.
Gummi Arabici ℥.iij.
Amyli ℥.iij.
Saponis albi ℥.j.
Aquæ fluuialis ℔.j.
Miſceantur, & coquantur vſque ad conſumptionem quartæ partis. Poſtquam caput lixiuio fuerit lotum, hac aqua cum ſpongia ad ſolem tin-
D guntur. *Marinellus.*

Lixiuium capillos flauos reddens.

℞. Flor. Verbaſci M.j.
Fœnigræci ℥.ij.
Cineris Vitium M.j.
Cineris ligni Hederæ M.j.
Aquæ pluuiæ ℔.x.
Coquātur ſimul vſq; ad dimidiæ partis conſumptionem: coletur, addanturq;
Smegmatis albiſſimi ℔.iv.
E Croci ʒ.ij
Miſceantur, & ponantur ad ſolem, per menſem vnum: quo tingantur capilli ad ſolem cum ſpongia vel pectine, &c. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Lixiuij, ex cinerib. ligni hederæ facti quantum ſufficit.
Flor. Tapſi barbati, flor. Perforatæ, Fœnigræci ana q.ſ.
F Coquantur, & fiat lixiuium, quo capilli lauentur. *Marinellus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Lixiuij ſarmentorum vitium,
Flor. Verbaſci, flor. Stœchados,
Raſuræ ligni Ruſci, rad. Chelidoniæ ana q.ſ.
Coquantur: quo capilli lauentur.

Lixiuium capillos aureos reddens.

Stipites & radices caulium pulueriz entur, & cum eis admiſceantur raſura buxi vel eboris puluerizata; & ex iſtis puluerib us fiat lixiuiū, quod facit capillos aureos. *Trotula.*

Aliud, ad idem.

℞. Lixiuij ex cineribus vitium q.ſ.
Croci, Saponis albi ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Lixiuij ſarment. vitium, Pulegi, an. q.ſ.
Miſce, & coquantur: quo capilli lauentur.

Aliud, ad idem.

℞. Lixiuij ex cineribus caulium ſacti quãtum ſufficit.
Agrimoniæ, rad. Salicis ana q.ſ.
Aloes parum.
Coquantur ſimul: deinde adde
Croci, Rhabarbari triti ana parum.
Miſce, & fiat lixiuium, quo caput veſperi lauetur, pannoq; linteo calido inuoluatur: & manè flaui conſpicientur. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS TINGENtibus capillos nigros.

Lixiuium capillos denigrans.

℞. Succi cort. Nucis iuglandis ℔.iij.
Lithargyri tiiii ℔.j.
Omnibus cum lixiuio mixtis capillos abluito. *Fumanellus.*

Lixiuium capillos nigro colore tingens.

℞. Corticum Ficus, Gallarum, Elates,
Rubi, Cupreſſi ana q.ſ.
Miſceantur, & fiat lixiuium, quo capilli lauentur. *Ioan. Baptiſta Porta.*

Aliud, ad idem.

℞. Foliorum Ficus, fol. Vitis nigræ,
Fol. Mori ana ℔.j.
Aqua pluuiæ q.ſ.
Maccientur per diem vnum: deinde coquantur, quo capilli lauentur. *Marinellus.*

Lixiuium capillos nigros reddens.

℞. Lixiuij communis q.ſ.
Foliorum Betæ M.j.
Saluiæ M.iij. vel iv.
Myrrhæ, fol. Lauri, Cort. Nucum viridium ana q.ſ.
Miſceantur, & coquantur, quo lauetur caput: deinde in fine abluatur facies & collum lixiuio ſimplici. *Alexius.*

Aliud, ad idem.

℞. Baccarum Myrti, Sumach, Saluiæ, Nucum cupreſſi, Myrobal. Citrinarum, Chebularũ, Lixiuij communis an. q.ſ.
Coquantur omnia ſimul vſque ad conſumptionem tertiæ partis, fiatq; lixiuium, quo caput lauetur. *Marinellus.*

Aliud.

℞. Myrobal. Indarum, Gallarum, Nucum cupreſſi,
Balauſtiorum, Baccarum Myrti ana ℥.j.
Aluminis Rochæ ℥.ß.
Salis Gemmæ ʒ.j.

A Trita coquantur in aqua, qua capilli lauentur. *Marinellus.*

Lixiuium capillos denigrans.

℞. Lixiuij communis q.ſ.
Lithargyri auri ℔.j.
Coquantur aliquandiu ſimul, deinde ab igne remoueantur, addaturq;
Olei Tartari ℥.ß.
Miſce, & capillos inunge. *Iſabella Corteſe.*

Aliud.

B ℞. Lixiuij communis part. ij.
Cineris Cerri, Sal. Nitri an. [illegible]
Miſce, quo capilli lauentur. *Iſabella Corteſe.*

Aliud, capillos & barbam nigro colore tingens.

℞. Argenti ſpumæ, Aeris combuſti an part. j.
Lixiuij fortiſſimi part. iv.
Coquantur leuibus prunis, dumq; in bullas erumpit, lauabis, & reſiccatos calida perlues a-
C qua. *Ioan. Baptiſta Porta.*

Aliud.

Accipiatur aqua capitelli, in qua ponantur acus quatuor ferreæ, donec eliquentur, & auripigmentũ tritum: & cum pẽne abluatur pecten cũ dicta aqua, & pectãtur capilli ad ignẽ, vel ſolem: ita tamen, vt cutis non tangatur. *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS TINGENtibus capillos rubros.

D *Lixiuium capillos rubros reddens.*

℞. Lupinorum tritorum ʒ.x.
Myrrhæ ʒ.ß.
Florum Salicis ℥.iij.
Tartari vſti ʒ iij.
Trita ponantur in lixiuio, coquanturq; vſque ad ſpiſſitudinem: quo tingantur capilli. *Marinellus.*

Aliud.

E ℞. Sumach ℥.ij.
Gallarum ℥.iij.
Rubiæ ℥.ij.
Capill. Veneris ℥.j.
Abſinthij ℥.j.
Lupinorum excortic. M.ij.
Aquæ ℔.x.
Macerentur per aliquot dies: quo capilli lauentur. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS TINGENtibus capillos albos.

F *Lotio.*

℞. Centaurij maioris ʒ iv.
Aluminis Fæcis ℥.vij.
Aluminis Rochæ, Gummi Arabici ana ℥.ij.
Saponis albi mundi,
Lachrymæ ex Tragacantha ana ℥.iv.
Aquæ claræ ℥ vj.
Coquantur ad dimidiũ, & colentur. caputq; hac lotium colatura, ad ſolemq; ſiccatur, deinde abluatur lixiuio. *Fumanellus.*

Aliud

Aliud.

℞. Cineris vitis ℔.j.
Aquæ ℔.vj.
Conſice lixiuium. *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS PROLONGANTIBUS capillos.

Lotio capillos longos reddens.

℞. Agrimoniæ. Cort. Vlmi, Verbenacæ, Aquę pluuiæ ana q.ſ. Miſceantur, & coquantur vſq; ad conſumptionẽ tertiæ partis. quo ſingulis ſeptimanis ſemel lauentur capilli. *Marinellus.*

Alia, ad idem.

℞. Corticum Salicis, Abſinthij, Abrotani, Roſarum ſiccarum, Aquæ ana q.ſ.
Miſceãtur, & macerẽtur per integrũ diem Veneris: die ſabbati coquãtur vſq; ad tertię partis cõſumptionem, & capilli lauentur. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

℞. Seri lactis caprini q.ſ.
Cineris Cannæ, Sem. Lini ana q.ſ.
Coquantur ſimul: colctur & fiat lotio, qua lauentur capilli.

Alia.

℞. Capillorum Veneris, Myrobal. Emblicorum, Acetoſæ ana q.ſ.
Coquantur in aqua: colaturæ adde myrrhæ q.ſ. fiatq; lotio, qua lauentur capilli. *Marinellus.*

DE LIXIVIIS AVGENTIBUS capillos.

Lixiuium capillos augens.

℞. Agrimoniæ Cort. Vlmi, rad. Salicis, Abrotani, Altheæ, Pilularum Populi albæ, Cinerum, ſtipitum caulium, Aquæ ana q.ſ.
Fiat lixiuium, quo capilli lauentur. *Fumanellus.*

Aliud eiuſdem.

℞. Branchæ viſinę Lixiuij communis ana q.ſ.
Coquantur quo capilli lauentur.

Aliud, ad capillos ſpiſſandos.

℞. Agrimoniæ, Corticũ Vlmi, rad. Verbenæ,
A rad. Salicis, Abrotani, Sem. Lini vſti, radicũ, Cannæ ana q.ſ.
Miſceantur omnia, & coquantur in lacte caprino vel aqua: & capilli lauentur. *Alexius.*

Lotio pilos augens.

℞. Polytrichi ℥.iij.
Ladani, Myrti, Cucurbitæ vſtæ ana ℥.j.
Aquæ ℔.x.
Trita macerentur per dies viginti, ſingulis diebus miſcendo. deinde coquantur vſq; ad tertiæ
B partis conſumptionem, fiatq; lixiuium, quo caput lauetur. *Marinellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Vini albi q.ſ. Cineris capill. Veneris vſtorum, ſatis bonam quantitatem.
Coquantur ſimul. quo capilli lauentur.

DE LIXIVIIS PROHIBENTIBUS capillos.

Lotio capillos creſcere non permittens.

C Tithymalli decoctum, cum aceto, calce viua, & maluis commixtum. *Fumanellus.*

DE LIXIVIIS CAPILLOS criſpos reddentibus.

Lotio capillos criſpos reddens.

Radices Althææ, in aqua decoctæ, percolentur, premanturq́, & decocto addantur
Seminis Lini, ſem Pſyllij ana q.ſ.
D Et ex eorum colatura, poſt exactã commixtionẽ & compreſſionem, capilli abluãtur. *Fumanellus.*

Alia, eiuſdem.

℞. Farinæ Fœnigræci, Hyoſcyami, Lithargyri auri ana part. æquales
Ponantur in lixiuio, quo capilli abluantur.

Alia, ad idem.

℞. Rad. Filicis, Fol. Betæ.
Coquantur ſimul vſq; ad cõſumptionem tertiæ
E partis. auferatur ab igne, addaturq;
Gummi Arabici q.ſ.
Miſce, & fiat lotio, quo capilli lauentur: qui reſiccati oleo myrtino tinganiur. *Marinellus.*

De Oleis ornantibus faciem. Sectio V.

DE OLEIS FACIEM illuſtrantibus.

Oleum faciem exornans, puſtulasq́; nigras delens.

SVMITO tartarum ex vino albo in fruſta redactum, panno lineo aceto potenti madenti inuolutum, aut folijs caulium, ſtuppaq́; ſub cineribus calidis detentum, donec in exactũ puluerem cogi valeat: quem in fictili vaſe, ac decliui, diebus quatuor, quinqueue ſoli expones, & oleo quod dilabitur, faciem aqua calida & ſapone lotam, deinde aqua ex furfuribus exiccatam linies. *Fumanellus.*

F *Aliud Venetiis meretricibus conſuetum.*

℞. Tartari vſti ℔.ß.
Pulueriʒetur, & reſicca, vt fit de ſale. Tunc accipe ſal illud, & pone intra albumina ouorum decocta. *Rondeletius.*

Oleum faciem illuſtrans & dealbans.

℞. Vitellorum ouorum, ad duritiem coctorũ num. xij.
Olei lentiſcini poculum dimidium,
Terebinthinæ lotæ duplum.
Miſceantur. & coquantur aliquandiu ſimul: deinde ſub prælo exprimatur oleum, quo facies inungatur veſperi. *Marinellus.*

Oleum ad faciei ruborem diluendum.

℞. Nucleorum perſicorum ℥.iv.
Sem. cucurbitarum ℥.ij.
Contundantur, & fiat oleum, quo inungatur facies, mane & veſperi. *Alexius.*

DE OLEIS FACIEM tingentibus.

Oleum faciem colorans.

℞. Olei communis, Florum Roriſmarini ana part.j.
Miſceantur, ponanturq; in phialam vitream ſub fimo equino per tres ſeptimanas, vel per menſem: deinde coletur: ad ſolem per aliquot dies ponatur, & vtere. *Marinellus.*

DE OLEIS RVGAS FAciei tollentibus.

Oleum de ſeſamo, & decoctio granorũ eius, rugas diſtendunt, & molliũt, & ſolidant. Oleum etiam de glande eſt optimum. *Bayrus.*

Oleum ad faciei rugas.

Oleũ tartari faciei rugas tollit: itẽ oleũ amygdalarum amararũ: & oleum liliorũ. *Marinellus.*

DE OLEIS FACIEI MAculas delentibus.

Oleum cicatrices delens.

Oleum dactylorum delendis veſtigijs cicatricum conducit. *Rondeletius.*

Oleum ad faciei puſtulas.

Nuces iuglandes contere & decoque, donec ex ipſis oleum aquæ ſupernatet. quo & vtere. *Fumanellus.*

Oleum ad faciei maculas.

℞. Florum Roriſmarini q.ſ.
In vitreo vaſe recondito ſub fimo, à pluuia tuto, diebus triginta ſeruetur: quodq; liquatum erit, ſoli diebus nouem exponatur, puluere polypodij cõmixto, quantũ tribus digitis capi poteſt: de quo ſingulo die per mẽſem ſumatur. *Fumanellus.*

Oleum ad impetiginem faciei.

℞. Lacertam viridem viuam, coque in vino & oleo vſq; ad conſumptionem vini: deinde cola, & vtere. *Bayrus.*

OLEVM Mezerei, oleum Fraxini, oleum Ouorum, omnes maculas, lentigines faciei tollunt. *Marinellus.*

DE OLEIS CONSERuantib. & augentib. capillos.

Oleum capillos conſeruans, augensq́;

Colocinthidem, abiectis quæ intus ſunt, oleo laurino impleto, additisq; hyoſciami ſemine, & auripigmento, capillos illinito. *Fumanellus.*

Oleum capillos augens.

℞. Sem. Biſmaluæ q.ſ.
Coquantur in oleo communi, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

A *Aliud, ad idem.*

Auget quoq; capillos oleũ ex lumbricis terreſtribus. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Omphacij ℥.vi
Olei Lentiſcini ℥.ij.
Olei Myrtini, olei Ladani ana ℥ ij.
Capillorum Veneris ℥.iv.
Coquantur vſq; ad conſumptionem omphacij,
B & oleo inungantur capilli. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Colocynthidem ab interioribus mundatam: in cuius cauitate impone olei lentiſcini, quantum capere poteſt, croci parum. coquantur ſimul, vſq; ad tertiæ partis conſumptionem: & vtere. *Marinellus.*

Oleum Abrotani, capillos producens.

Oleum Abrotani, conficitur vt oleum rutaC ceum. Confert ad producendos pilos, & in caſu pilorum cum Ladano, & pinguedine vrſi illinitur. *Maſſa.*

DE OLEIS CAPILLOS tingentibus.

Oleum capillos denigrans.

Capillos denigrat oleum ex lacertis viridibus confectum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

D ℞. Alcannæ, Vitrioli, Olei communis ana quã tum ſufficit.
Ponantur ad ignem, donec bullire incipiat, deinde ſeruetur pro capillis inungendis. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Succi ex cort. ſalicis, Olei communis, vel Olei de coſto ana q.ſ.
Miſce, & inunge capillos.

Oleum capillos denigrans.

E ℞. Nucum viridium num.c.
Olei communis ſextarium j.
Aluminis liquidi ℔.iij.
Hæc ſimul in vas nouum teſtaceum prema defactum indito, idipſumq; quàm diligentiſſimè oblitum in loco neq; humecto nimium, neq; calido reponito, & per menſes tres ſub terra ſitũ ſinito, deinde auferto, oleoq; vtitor. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Succi papaueris rubri, ſucci Nucum viri-
F diũ, Olei Myrtini, Olei de coſto ana part.j.
Coquantur aliquandiu, & oleo capilli inungantur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Myrobal. Emblicorum ℥.j.
Acaciæ ℥.x.
Gallarum, Capitulorum Glandium,
Baccarum Myrti,
Sumach ana ℥ x
Olei Omphacini, Olei Amygdal. dul. ana ℥.x
Ladani ℥ iij
Aceti parum.

Miſce, & coque vſque ad aceti conſumptionem: A ſerua, & vtere. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Si colocynthis, extractis ſeminibus impleatur oleo (alij lilium) & ſemine hyoſcyami nigri integro, & dimittatur ſic per diem & noctem in loco calido, & ex oleo inūgantur capilli, denigrat eos, tardando canitiem. *Bayrus.*

Oleum capillos flauos reddens.

℞. Myrrhæ electæ, rad. maioris Rubiæ, rad. B Chelidonij ana partes æquales. Omnia trita in oleo coquantur, in quo prius bullierint buxi ſcobes, ramentáue & crocus. Hoc aūt capilli inungantur, loti ſæpius lixiuio, e ſpiritibus ſabarum confecto, atq; hordei. *Marinellus.*

Oleum capillos flauos longos, ſplendidos vt aurum reddens.

℞. Olei Seſamini menſ. j.
Florum Spartij inciſ. ℥. iij.
Sem. Liliorum alborum ℥. j.
Curcumæ ʒ. ij.
Croci ʒ. ß.
Cinnamomi Belzoini, Moſchi,
Zibetti ana parum.
Miſceantur omnia, & ponantur in phialam aliquam vitream ad ſolem, per æſtatem integram.

Hoc oleo pecten inungendum eſt more capilli ad ſolem pectendi, aut caput pexum calfacto velo tegendum, ita vt ne velo caput prematur, ſed leniter tegatur. *Alexius.*

Oleum tingens capillos rubros.

℞. Tartari vſti, Olei Maſticis, Reſinæ Pini ana quantum ſufficit.
Miſce & vnge hoc oleo capillos. *Marinellus.*

DE OLEIS CAPILLOS longos reddentibus.

Oleum capillos elongans.

℞. Lacertas virides tres.
Olei Myrtini q. ſ.
Coquantur ſimul, donec diſſoluatur caro & inungatur pecten, &c. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

C ℞. Myrobal. Emblicarum q. ſ.
Macerētur in oleo ſeſamino, donec intumeſcāt: deinde coquātur ſimul per quartā horæ partem.

Oleum præſeruans itinerantes à frigore.

Vnguntur extremitates ex oleo de euphorbio calido, fricatis prius extremitatibus: & oleo de pyrethro, & oleo de piperibus. *Bayrus.*

De Vnguentis capillos defluos conſeruantibus, Sectio VI.

Vnguentum capillos conſeruans, augensq;.

℞. Ladani in vino auſtero macerati, & triti quantum ſufficit.
Olei Myrtini q. ſ.
Miſce, & fiat vnguentū, quo pilos ante balneum subline. *Criso.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Ladani part. ij.
Olei Myrtini, Vini ana q. ſ.
Adianti part. j.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

℞. Baccarum Myrti, Ladani ana ℥ iij.
Cum decocto acaciæ ad ſpiſſitudinem coque: deinde adde
Olei Nardini, vel Myrtini q. ſ.
Fiat vnguentum. *Galenus ex Critone.*

Aliud, capillos conſeruans, ipſosq; ſubnigros reddens.

℞. Baccarum Myrti ſextarium j.
Sem. Apij ſextarium j.
Sem. Betæ ſextarium j.
Virgultorum Myrti ſextar. j.
Adianti ſextar. ß.
Ladani ſextar. ß.
Vini nigri ſextar. vj.

D Coquito vſquequò penitùs diſſoluātur: atq; vbi tertia pars ſuperfuerit, addito olei Myrtini ſextar. iij. rurſusq; coquito ad ſpiſſitudinem. *Crito.*

Vnguentum capillos conſeruans.

℞. Paſſi Cretici ſextar. j. Ladani ℥. j.
Corticis Nucum pinearum vſti, ſextantem.
Polytrichi vſti ℥. j.
Adipis vrſini ℔. j.
Succi Betæ cyathos iij.
Ladanū & paſſum, donec cogantur in vnā compagē, coquito: deinde reliqua inijcito, & ſublata E in vas plumbeum ſeruato. *Galenus ex Critone.*

Aliud, defluos conſeruans, eiuſdem.

℞. Seminis Apij ſextantem.
Callitrichi, ſextantem.
Thuris, ſextantem.
Nucis iuglandes num. xv.
Ladani ſextantem.
Corr. Nucis pineæ ℔. j.
Omnia in nouam ollam coniecta, & cum argilla F probè obturata, in balnei fornace aſſato. deinde extracta terito, & adde
Adipis vrſini ℔. j.
Subigito, & in pyxide ilicea aut cyprina reponito. Vſu verò expetente, quantum ſatis videbitur ex pharmaco accipito, ac quocūq; velis odorato vnguine conquaſſato, ex eoq; caput bis in die illinito.

Vnguentum ad capillos defluentes.

℞. Braſſicæ aridæ q.ſ.

Tere, atq; cum aqua in formam vnguenti redige,& impone. *Cleopatra.*

Aliud.

Ladanũ in vino auſtero rigatũ terito, & oleo myrteo ac vino viciſſim affuſo ad mellis ſpiſſitudinem redigito, ex coq; ante & poſt balneum caput illinito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Omphacii, vel Vini immaturi ℔.j.ß.
Ladani ℥.j.
Cort. Pinearum vſti. ℥.ij. Adianti vſti ℥.iij.
Adipis vrſini vel anatis ℥.iv.
Succi Solani ℥.ß.

Vinum & Ladanum ſimul coquantur, deinde reliqua addantur, & ſeruetur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Ladani, Adianti,
Olei Myrtini ana ʒ.j.
Rutæ ʒ.ij.
Vini veteris q.ſ.

Miſceantur & contundantur deinde addatur Pinguedinis vrſinæ q.ſ. & fiat vnguentum.

Vnguentum Archigenis ad capillos defluos.

℞. Ladani, Abſinthij ana part. æquales,
Baccarum Iuniperi num. x.
Olei quantum ſufficit.

Miſce, contunde, atq; in vnguenti formam redige. *Galenus.*

Aliud, Archigenis ad idem.

℞. Adiãti nigri, Myrti nigræ an. part. æquales.
Gallarum duplum.

Cum oleo lentiſcino vel myrtino ad mellis craſſitudinem redige, & vtere. *Galenus.*

Aliud eiuſdem ad idem.

℞. Thuris, Miſy, Gallarum, Adianti ana part. æquales.

Cum vino ad mellis ſpiſſitudinem in ſole terendo redige. Aut molliter cocta donec nigreſcant, deindeq; cum oleo lentiſcino vel myrteo miſta in vſum adhibe.

Vnguentum ad capillos defluos.

℞. Abſinthij, Cort. Pinearũ, Fol. Myrti, Adiãti ana q.ſ.

In cinerem comburantur: quibus adde
Ladani triti, Myrrhæ ana part. æquales,
Olei ex ſem. Raphani, Vini veteris ana q.ſ.

Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Ladani in vino macerati & triti, Olei Myrtini ana part. j.

Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Acaciæ ʒ.iij.
Ladani ʒ.iij.
Olei Myrtini ℥.ß.

A Vini ℥ ß.

Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Gallarum, Myrobal. Indarum, Fol. Myrti ana part. æquales

Coquantur in vino, colentur, & colatura iterũ ad ſpiſſitudinem coquatur: deinde addatur
Ladani, Maſticis ana ℥.j.
Olei Omphacini ℔.j.
Aquæ ℔.j.

B Iterum coquantur ad craſſitiem.

Aliud.

℞. Ladani ℥.iij.
Gallarum ʒ.j.
Myrrhæ, Maſticis, Thuris an. j.
Cardui ſylueſtris ʒ.ij.

Diſſoluantur omnia in oleo roſato: & vtere. *Marinellus.*

Alia eiuſdem, ad idem.

C ℞. Succi fol. Myrti,
Succi Oliuarum ſylueſtrium ana ℥.ij.
Roſarum ſiccarum ℥.ß.
Abſintij Romani ʒ.ij.
Aceti ℔.ß.

Coquantur ſimul vſq; ad dimidij conſumptionem: colentur, addanturq;
Ladani ℥.ij.
Quibus omnibus bene contuſis, adde
D Olei Myrtini, Omphacij ana q.ſ. ad mellis craſſitudinem.
Adianti triti ʒ.iij.
Galliæ moſchatæ ʒ.j. vel ʒ.ij.

Fiat vnguentum.

Aliud.

℞. Baccarum Myrti,
Cort. Arundinum vſt. ana ℥.ß.
Cort. Pinearum vſt. ℥.ß.
Fol. Myrti, Abſinthij ana ʒ.ij.

E Trita miſceantur cum oleo myrtino ad vnguenti formam. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Capill. Veneris vſtorum,
Fol. Myrti vſtorum,
Cort. Pini vſt. ana q.ſ. ſeu part. æquales.
Thuris tantundem,
Ladani tantundem.

Trita miſceantur cum oleo ex ſem. Raphani, & vino, ad formam vnguenti. *Marinellus.*

F DE VNGVENTIS CAPILLOS reſtituentibus.

Vnguentum capillos generans, Cleopatræ

Arundinum tenellarum radices vbi contuderis, ſuccum exprimito, muſcaſq; vbi ſiccaueris, in pulticula miſceto: ſimulq; vrſinum adipem, atque oleum cedrinum, vbi in vnum triueris, atque vnà miſcueris, ad illinẽdum exhibeto. Quo verò odorem obtundas, vinũ aut paſſum affundito. *Galenus.*

Aliud.

Aliud, capillos generans, Cleopatræ.

Lini ſemen ſiccum, vnà cum lini ſtipula exuſtito, tritūq; cum oleo ſeſamino inunito. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Apes crematas, cum melleq; cōmixtas, capillis ſuperponito. *Fumanellus.*

Aliud, ad pilorum regenerationem.

℞. Olei Iuniperini,
Olei Nucum ana ℥.j.
Mellis albi,
Succi Lapathi ana ℥ ß.
Sem. Apij triti,
Aſari triti ana ℥.ij.
Incorporentur ſimul, & vngatur locus. *Rondelet.*

Vnguentum ad pilorum generationem.

Alcyonium, quod aſperius eſt, vſtum, ac cum oleo tritum ac læuigatum, loco illinito. Sit autē oleum maximè ex lucernis acceptum. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

Erinaceorū marinorum teſtas exuſtas & adipe vrſino ſubactas locis præſrictis impone. *Criſo.*

Aliud, eiuſdem.

Arundinis radices vſtas adipe vrſino excipe, atq; impone.

Aliud, Oreſtini, ad alopecias inueteratas.

℞. Muſcerdæ ℥.ij.
Thuris ℥.ij.
Aceto acerrimo diſſoluta præraſis locis illine. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Erinaceorum marinorum, vnà cum teſtis exuſtorum ℥.ij.
Gallarum immaturarum ℥ ij.
Amygdalarum amararum vſtarum ℥.ij.
Muſcerdæ ʒ.j.
Aceto diſſoluta, & probè trita imponito.

Aliud, pilos generans, Oreſtini.

℞. Pilorum Viſi vſtorum,
Adianti vſti,
Rad. Arundinis vſtarum,
Fol. Viticis vſtorum,
Panniculi Cilicij vſti ana part. æquales.
Adipe vrſino & cedria excipe. *Galenus.*

Aliud, Orthonis Siculi, ad idem.

℞. Cineris Ranarum minimarū, in olla vſtarum, part. j.
Muſcerdæ, Veratri albi, rad. Arundinis vſtarū, Piperis albi ana æqual. port.
Aceto excipe, & ad præſrictum, ac præraſum locum illinere. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Cineris vespertilionum capraū vſtarum. Succi Thapſiæ Alcyonij, Muſcerdæ, Spumæ, Nitri, Myrrhæ, Piperis albi, Zingiberis ana p. æqual.
Probè tritis ſeuo caprino excipe. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Succi fol. Salicis, ſucci fol. Myrti ana ℥.ß.

A Ladani ℥.j.
Olei Myrtini, quantum ad conficiendum vnguentum ſatis eſt.
Miſce, & vtere. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Apum vſtarum, Adianti vſti, Olei Roſati ana q.ſ.
Fiat vnguentum.

Vnguentum pilos elephanticorum vbiq; renaſci faciens.

B ℞. Cineris Talpæ — Olei Irini ℥.j.
Item veſparum — Ladani ℥.j.
Gallinarū an. ℥.j. — Ceræ modicum.
Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Vnguentum pilos generans.

℞. Corticum Arundinis ℥ ß.
Spumæ Nitri ℥.ß.
C Pice liquida exceptis vtere. Cæterùm locum aſſiduè radere, & cum linteolo cōfricare oportet: ſic enim quàm celeberrimè pilos producet. *Galenus ex Cleopatra.*

Aliud.

℞. Murium domeſticorum vſtorum part. j.
Panniculi ampelini (alias linei) vſti part. j.
Cort. Arundinis part. j.
Hæc omnia arida læuigentur, & ſufficienti melle admiſto ad craſſitudinem mellis redigantur
D indeq; adeps & medulla liquefacta addantur, & in æream pyxidem reponātur: & ex eo alopecia, donec capillos producat, deſtrictur. *Galenus.*

Aliud, ad idem.

℞. Papaueris rubri,
Fol. Myrti, Capill. Vene.
Lauendulæ,
Cyperi, ſem. Apij,
Myrobal. Emblicarum,
Nucum cypreſſi ana ʒ.j. Aquæ ℔ iij.
E Coquantur omnia vſq; ad cōſumptionem duarum librarum. coletur: colaturæ adde
Olei Myrtini ℔.j.
Iterum coctis ad conſumptionem aquæ, adde
Cori Pinearum, Ladani ana ℈.j.
Miſce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

Erinacei terreſtris caput aut corium vſtum, tritum ac melle ſubactum illinito. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

F Hippocampum marinum, & nitri parum cocxure, adipeq; anſerino admiſto; loco nitro præparato illine.

Aliud, eiuſdem.

℞. Calami Cyprij q.ſ.
Folia in olla exurito, deinde reſina pinus cineris plurimum excipito, & præſcarificatæ alopeciæ imponito, ac obligato.

Aliud Sorani, ad idem.

℞. Adipis Vrſini, Cineris fol. Arundinis vſt.
Squamæ Stomomatis ana part. j.

Aceti, Picis veteris ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud eiuſdem.

℞. Cineris Arundinum vſti, Pilorum Vrſi,
Adipis, Adipis Vulpis, Picis liquidæ,
Pilorum Capratum vſt.
Ceruſæ ana partes æqual.
Linimenta cum aceto committe. quæ præfrictis adhibe.

Vnguentum ad alopeciam.

℞. Cineris Arundinis Græcæ vſtorum ℥ ß.
Muſcerdæ ʒ.ij.
Extinaccorum vſtorum ʒ.j.
Cum aceto intra oline. *Galenus.*

Vnguentum ad caluitiem.

℞. Adipis Taurinæ inſolatæ ℔.j.
Adarces ℥.j.
Succi Thapſiæ ℥.j ß. Myrrhæ ℥ j.
Polytrichi ℔.ß. Callitrichi ℔.ß.
Membri Aſini ℔.j.
Splenis Aſini ℔.j.
Ladani ℔.j.

Ladanum in vino pauxillo macerato, adipē verò aquæ vapore liquefacito: aſini membrū aſſatum, donec inſumatur, radito: ſplenem verò cum callitricho & polytricho in noua olla torrefacito: contuſiſque quæ contundi poſſunt, ac cribratis, omnia gleucino, aut ſabino excipito, & ante balneum vtitor, capite prius pectinato. *Galenus.*

Vnguentum ad barbam generandam, expertum.

℞. Olei amygdal. dulcium,
Myrrhæ ana ℥ j.
Cort. rad. Arundinum vſtarum,
Capil. Vener. vſt Polytrichi vſti ana ʒ.ij.
Capitum Muſcarum vſtarum,
Apum contritarū in ſuis vacuitatibus an. ʒ. ß.
Ladani ʒ.ij.
Mellis ʒ.j.

Pulverizentur: cum modico ceræ fiat linimentū. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

℞. Cineris Talpæ, in clibano exiccatæ ℥.ij.
Cineris Apum ℥ j ß.
Cineris Auellanarum vſtarum ʒ.j.ß.
Stercoris Muris ʒ.ij.
Ladani ℥ j ß.
Medullæ optimi ʒ.j.
Olei Nardini,
Ceræ ana q.ſ.

Fiat vnguentum. Oportet mane faciem ſequenti d... ha... d... abſtergere:
℞. Parietariæ, Abrotani maris,
Roſmarini, fol. Myrti,
Cort. rad. Arundinis, flor. Chamomillæ,
... ... um,
Fol. ... ana. M.j.
Ligni guaiaci ℔.ß.

Fiat ... vtatur, vt dixi. *Rondeletius.*

A

Aliud, ad idem.

℞. Fœnigræci ſextarios iv.
Seminis Lini ſextarios j.
Ladani beſſem,
Succi Ad... ſextantem,
Folii Malabathri ſextantem,
Gallia. num xx.
Onychis aromatici ſextantem,
Calami Syriaci ſemiſſem & ℥ ß.
Bdellii ſextantem,

B

Myrti vſtæ ſextarium j.
Muſci, quem aliqui bryon aromaticum vocant, quadrantem,
Indis aſtragalitidis, alii Illyricæ, ſextantem
Singula per ſe contundito, ac per cribrum arctius excutito, & deinceps miſceto. *...*

Vnguentum capillos generans.

℞. Cineris Cicadarum vſtarum,
Cineris Apum vſtarum,

C

Olei myrtini, vel Axungiæ ana q.ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Ma...*

DE VNGVENTIS CAPILLOS PROHIBENTIBUS.

Vnguentum capillos creſcere non permittens

Tithymali decoctum cum aceto, calce viua, & malus commixtum. *Fumanellus.*

D

Aliud, ad idem.

℞. Gummi Hederæ,
Ouorum Formicar.
Auripigmenti, Colophoniæ ana ℥ j.
Hirundinum ſiue ſanguiſugarū vſtarum ℥ ß.
Trita miſceantur cum ranarum ſanguine, fiatq; vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Sang. Veſpertil. Succi Hederę, Succi Raphani, Seui Caprini ana q.ſ.

E

Miſce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Pinguedinis Ranarū, item Talpæ, Veſpertilionis, Gummi Hederæ q.ſ.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

℞. Opij, Iuſquiami ana q.ſ.
Trita cum aceto in vnguenti formam redigantur quo pi... quotidie inungantur & continuò

F

frons depilari videbitur. ...

Aliud eiuſdem ad idem.

℞. Caſtorei q.ſ.
Mellis depurati ... ſ. ... ...ro.

Aliud, ad idem.

℞. E... ...m.
Coquatur in oleo, ... caro ab oſſibus ſeparetur ... & ... oleo miſce ou... ...
& ...

Aliud eiuſdem ad idem.

℞. Sem... ℥ ſ.

Trita cum ſanguine veſpertilionis ad formã vnguenti redigantur.

Aliud, ad idem.

℞. Gummi Hederæ ℥.j.
Auripigmenti, Colophoniæ,
Seminis Cicutæ ana ℥.ß. Caſtorei ʒ.ij.
Opij ʒ.i. Hyoſcyami ʒ.j.ß.
Succi Cicutæ,
Sanguinis Veſpertilionis ana q.ſ.
Fiat vnguentum, quo loca depilata inungantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞ Sanguinis Veſpertilionis,
Sanguinis humani,
Caſſiæ [illegible] ana partes æquales,
Ouorum Formicæ,
Sem. Iuſquiami,
Sem. Papaueris nigri ana part. æqual.
Puluerizanda puluerizentur, atque cum cæteris miſceantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞ Terræ Cimoliæ, Ceruſſæ ana part.j.
Aluminis Rochæ part.ß.
Succi Hyoſcyami q.ſ.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Tartari albi triti, Mellis deſpumati ana q.ſ.
Miſce, & inunge. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Gummi vitis albæ, Gũmi hederę, Bryonię.
Trita miſceantur cum oleo, in formam vnguenti. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Ouorum Formicarum, Sanguinis Ranarum, Rubiginis ferri.
Cum [illegible] terantur.

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞ Fellis Erinacei, Fellis Mergi, Teſtarum marinarum vſtarum, tritarum,
Sanguinis Veſpertilionis ana q.ſ.
Fiat vnguentum.

Aliud ad idem.

℞ Cineris Hirundinum vſtarũ, Lactis Tithymalli ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Aeris vſti Viridis æris, Arſenici,
Piperis [illegible] nigri,
Lapidis [illegible] Amyli,
Rad. [illegible],
Squamæ æris vſti ana ʒ.ij
Sang. draconis ʒ.j.ß.
Aca[illegible]
Thuris, Spicæ, [illegible] ana ʒ.j.
Gallarum [illegible] Sarcocollæ ℥.ß.
Ammoniaci in aqua [illegible] diſſoluti ℥.ß.
Trita cum ſucco citri vel limonum miſceantur, fiat Vnguentum. *Marinellus.*

A *Aliud, ad idem.*

℞. Hyoſcyami, Sang. draconis, Gummi Arabici, Thuris albi ana ʒ vj.
Aquæ Solatri q.ſ.
Trita cum eama miſceantur ad formam vnguenti. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Dactylorum viridium ʒ ij.
Spicæ ʒ.ij.

B Trita miſceantur cum melle & ſtercore talpæ, ad formam vnguenti. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem ad idem.

℞ Rubiginis ferri, Teſtarum marinarum vſtarum ana q.ſ.
Cum ſaliua hominis ieiuni miſceatur.

Vt pili cadant, & non renaſcantur

℞. Auripigmenti, Ouorum Formicarũ, Gummi Arabici ana ℥.ß
Gummi Hederæ ℥.ij.

C Cum ſanguine veſpertilionis, vel ſucco hyoſcyami fiat vnguentum. Applicetur, prius abraſis capillis. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS CApillos auferentibus.

Pſilothrum.

℞. Auripigmenti auricoloris ℈.vij aut ℈.x.
Calcis viuæ ℈.vij. vel x

D Amyli ſextantem,
Terræ Samiæ ℥.j.

Omnia trita, & per anguſtiſſimum cribrum excuſſa reponito. Vſus vero tempore [illegible] quod ſuffi[illegible] acceptum, aqua cõgnaſſ[illegible] dein [illegible] iubeto, ac animaduertere ne exurat. *Galenus ex Critone.*

Aliud, eitem eueſtigio lævem reddens, Critonis.

E ℞. Calcis viuæ part.iß.
Auripigmenti part.j.

Hæc in mortario plumbeum con[illegible] aqua aut puſane ſucco affuſo terito atq; vbi [illegible] dentur, calefacta illini maxime [illegible] balneo iubeto. *Galenus.*

Aliud Paridis ſaltatoris.

℞. Sandarac. ℥.i.
Calcis viuæ ſextarium j.

F Trita cũ aqua diligenter coquito, atq; vbi ebullire cœperint, ablatis vtitor. *Galenus.*

Aliud.

℞ Amyli ℥.j.
Calcis viuæ, Auripigmenti ana ℥ j.
Contuſa & cribrata repone, vtereq; vt dictũ eſt *Galenus.*

Pſilothrum Heraclidæ Tarentini, eueſtigiò pilos tollens Critonis.

℞. Calcis viuæ ſextar. j.
Cimoliæ, Pumicis vſti ana ſext.j.
Auripigmenti part.iv.

Trita ac læuigata repo̅nito. Vſus tempore aqua dilutis, vt dictum eſt, vtitor. *Galenus.*

Aliud pilos auferens, & cutim tenuans.

℞. Succi fol. Cucumeris agreſtis,
Lactis Amygdalarum,
Calcis viuæ, Auripigmenti,
Galbani in vino macerati, & percolati an. q. ſ.
Inuicem coctis adde:
Olei Roſati, Maſticis ana q. ſ.
Thuris, Vernicis, Roſarum,
Caryophyllorum, Cumini,
Nucis moſchatæ, Cinnamomi ana parum.
Miſce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Cineris Cerri part. ij.
Auripigmenti part. j.
Coquantur in aqua fluminis.

Aliud, eiuſdem.

℞. Saponis nigri ℔. j.
Tartari ℥. j ß.
Auripigmenti ℥. vj.
Succi Cyperi ʒ. xv.
Calcis viuæ ℥. ß.
Capitelli ℥. j.
Calx ponatur in capitello, & colata cæteris commiſceatur.

Aliud.

℞. Gummi Hederæ ℥. ij.
Auripigmenti,
Ouorum formicarum,
Gummi Arabici ana ʒ. iij.
In pollinem redacta, potẽti aceto commiſceantur. *Fumanellus.*

Vnguentum pilos remouens.

℞. Auripigmenti ℥. iij.
Calcis viuæ ℥. j.
Lixiuij fortis q. ſ.
Coquant. donec pluma immiſſa depiletur. *Alex.*

Aliud depilans faciem.

℞. Colophoniæ ℥. iv.
Maſticis ℥. j.
Ammoniaci puri ℥. j.
Diſſolue in vaſe terreo, bene mundo, & colabis ſupra aquam frigidam: collige, & malaxa ſimul, & ſoluatur parũ de eo ſuper ignem, & tepidum applicetur, ſuperdimittendo per horas duas, deinde remoueatur. *Alexius.*

Pſilothrum.

℞. Pulueris Noctuæ ℥. j.
Cumini
Sanguinis Veſpertilionis ana ℥. iij.
Moſchi ℈ j.
Fiat linimentum. Summoperè præſtandũ eſt, vt pars cui debet applicari vnguentum, primò lauetur lixiuio cinerum ſarmentorum. Quòd ſi poſt admotum medicamentum pruritus relinquatur in parte, vngatur vnguento albo Rhaſis, aut decocto ſeminis hyoſcyami, aut ſeminis caulium. *Rondeletius.*

A *Aliud.*

℞. Sanguinis Teſt… arum,
Veſpertilionis, Ouorum F… rum,
Auripigmenti rubri,
Gummi Hederæ ana q. ſ.
Miſce cum aceto, & vnge diſcrete, ne excoriet. *Bayrus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Auripigmenti, ſucci Hyoſcyami ana par. æquales.
B Miſce & inunge.

Vnguentum auferens pilos ex quacunq; corporis parte.

℞. Albuminum ouorum contuſorũ num. iij.
Calcis viuæ ℥. iix.
Auripigmenti ℥. j.
Lixiuij q. ſ.
Fiat vnguentum, quo adhibita penna aliqua inungantur partes piloſæ. Quum autem per horæ
C quadrantem inunctæ fuerint, eluatur vnguentũ calida aqua. *Alexius.*

Aliud.

℞. Ouorum Formicarum,
Succi Hyoſcyami, item Cicutæ,
Sem. Pſyllij, Sanguinis Veſpertilionis,
Sanguinis Teſtudinis ana q. ſ.
Miſce, & inũge. Alij aurea bractea ignita locum impubentibus percutiunt, vt ne veſtigium remaneat, nec amplius languinoſum appareat. *Ioan.*
D *Baptiſt. Porta.*

DE VNGVENTIS CApillos tingentibus flauos.

Vnguentum capillos flauos reddens.

Flauos reddunt capillos lupini crudi, cũ aqua & nitro illiti. *Galenus.*

Vnguentum faciens capillos aureos.

E ℞. Medianum corticem Sambuci, Flores Geniſtæ, Croci, Vitellorum ouorum ana q. ſ.
Coquantur in aqua, & quod ſupernatauerit, colligatur, & inde capilli inungantur.

Aliud ad idem.

℞. Tartari albi vſti, Olei Balanini ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo capilli ad ſolem inungantur pectendo. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

F ℞. Myrrhæ ℥. j.
Salis albi ℥. ß.
Trita cum oleo balanino miſceãtur, ad form… vnguenti.

Aliud, capillos flauos reddens.

℞. Flor. Verbaſci M. j
Fœnigræci ℥. ij.
Cineris Vitium M. j
Cineris ligni Hederæ M. j. Aquæ ℔. …
Coquantur omnia ſimul uſq; ad conſump… dimidiæ partis. colaturæ adde
Saponis albiſſimi ℔ iij. Croci ℥ j
R…inqua…

Relinquantur ſic ad ſolem, per menſem vnum, A
miſcendo ſingulis diebus cum baculo. Hoc vnguento capilli ad ſolem inungantur. *Marinellus.*

Linimentum ad clarificandos, & candidos reddendos capillos.

℞. Stercoris Hirundinum,
Rad. Enulæ camp.
Sem. Raphani, Sulphuris,
Flor. Capparis, Thuris ana ℥. ß.

Omnia ſimul incorporentur cum partibus partibus fellis bouis albi fricentur capilli prius loti B
lixiuio ſarmentorum, & ſiccati. Et dum capilli erũt ſua ſponte ſiccati, a lotione in frictione rurſum lauentur in dicto lixiuio, & ſiccentur paulatim panno cal do. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS CApillos nigros tingentibus.

Vnguentum capillos denigrans, Archigenis. C

℞. Spumæ Argenti, Cimoliæ, Aluminis liquidi ana part. æquales.

Prælotis & ſiccatis capillis, in noctem illinito, & betæ folijs ſupernè obligato. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Terræ Selinuſiæ, Argẽti ſpumæ, Calcis an. part. æquales.

Cum aqua ad mellis craſſitudinem redige, & vbi liquido lixiuio prælaueris, capillis vicifſim inunge, ſimiliterq; betę folijs impoſitis obligato. Manè verò excuſſos capillos applanato. D

Aliud, barbam denigrans.

Suber aridum & plumbum vſtum cum betæ crudæ ſucco mellis ſpiſſitudine illita, ſinito vſq; ad prandium, deinde abluito. *Galenus.*

Aliud.

℞. Gallarum, Thuris, Nigellæ ana ʒ. ij.

Trita ponantur in malo cotoneo excauato: claudatur, & in panis paſta inuolutum coquatur in E
clibano, donec cõburatur: pulueri zetur, cinisq; cum oleo miſceatur. *Marinellus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Gallarum cum oleo communi vſtarũ ℥ ij.
Aluminis Rochæ ʒ. ij.
Salis Gemmæ ʒ. j.

Cum oleo coſtino fiat vnguentum.

Linimentum capillos canos nigros reddens. F

℞. Myrobalanorum nigrorum,
Emblicorum, Gallarum ana P. x.
Ladani P. xx.
Fol Myrti, Baccarum Myrti ana P. xxx.

Puluerizata & cribrata infundantur in tribus libris olei per tres dies: deinde coquantur, donec inſpiſſentur, & cum eis liniantur radices capillorum. *Bayrus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Scoriæ ferri, Limaturæ plumbi ana quantum ſufficit.

Coque in aceto vſq; ad conſumptionem medietatis: cola, & vnge. Inunctio cum plumbo combuſto confecto cum ſucco betæ ad mellis conſiſtentiam, vngendo nigrificat barbam. *Bayrus.*

DE VNGVENTIS CApillos tingentibus albos.

Vnguentum dealbans capillos.

℞. Stercoris Hirundinis, Fellis Tauri ana q. ſ.

Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud, eiuſdem.

℞. Enulæ, Cort. rad. Raphani, Aluminis, Glutinis ana part. j.

Miſce & vnge.

Aliud.

℞. Stercoris Hirundinis, ſem. Raphani, Sulphuris, Cort. rad. Capparorum, Fellis vaccini Aceti optimi ana q. ſ.

Fiat vnguentum. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS TINgentibus capillos rubros.

Vnguentum capillos rubros tingens.

℞. Tartari vſti, triti, Olei Cucumeris ſylueſtris ana quantum ſufficit.

Fiat linimentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS CApillos reddentibus criſpos.

Vnguentum capillos criſpos reddens.

℞. Cornu arietum q. ſ.

Incidito, & cum oleo terito, capilloſq; inungito. *Iunsinellus.*

Aliud, ad capillos criſpandos.

Radix ebuli teratur cum oleo, & inde caput vngatur, & cum folijs eiuſdem ſuperligetur caput. *Alexius.*

Aliud ad idem.

℞. Succi Betæ, ſucci Myrti, Olei communis ana quantum ſufficit.

Miſce, & vnge. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

℞. Nucleorum Pini vſtorum & tritorum, Olei Myrtini ana q. ſ.

Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud ad idem.

℞. Spumæ Salis, quæ bulliendo colligitur, Myrrhæ tritæ ana q. ſ.

Miſce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

℞. Myrrhæ, Gummi Arabici, Olei Fœnigræci, Olei Hyoſcyami ana q. ſ.

Miſce, & fiat vnguentum, quo capilli inungantur. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS, SVperciliorum vitia tollentibus. A

Vnguentum ad caſum ſuperciliorum.

℞. Plumbi limati, Pinguedinis Anatis an. q.ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Auellanarum toſtarum & tritarum, Pinguedinis Capræ, vel Vrſi ana q.ſ. B
Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Sem. Iuſquiami nigri ℨ.ij.
Polytrichi ℥ j.
Vnguenti lini cochlearia iij.
Trita cum vnguento miſceantur ad formam vnguenti.

Vnguentum ſupercilia renaſci facìens. C

℞. Sem Hyoſcyami vſti q.ſ.
Cum aqua fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Apum vſtarum & tritarum q.ſ.
Cum oleo q.ſ.
Fiat linimentum, quo ſupercilia inungantur.

Vnguentum ad ſuperciliorum pediculos.

℞. Vitell. ouorum, ad duritiem coctorum n.j. D
Aloës parum.
Miſce, & inunge. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Argenti viui, cum ſaliua extincti, Staphidis agriæ ana ℥.ß.
Butyri q.ſ.
Fiat vnguentum.

Aliud, ad idem.

℞. Pomorum coctorum & emundatorum num.j. E
Argenti viui ſaliua mortificati q.ſ.
Miſce bene, & inunge. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Staphidis agriæ ℨ.j.
Olei Abſinthini ℥.ij.
Ceræ q.ſ.
Fiat linimentum.

Aliud, ad idem. F

℞. Aluminis ſaccharini, Aloes, Staphidis agriæ, Aceti ſcyllitici ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

DE VNGVENTIS PALpebrarum oculorumq; liuorem tollentibus.

℞. Fabarum excort. tritarum q.ſ.
Mellis q.ſ.
Miſce, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud ad idem.

℞. Vitell ouorum, ad duritiem coctorum q.ſ.
Mellis q.ſ.
Contunduntur ſimul ad formam vnguenti, quo partes liuidæ inungantur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem

℞. Ceruſſæ, Cumini, Fabarum an. q.ſ.
Trita cum ſucco coriandri fiat vnguentum.

Vnguentum ad caſum pilorum in palpebris.

℞. Stibij vſti, & in lacte mulieris extincti ℨ.xiij.
Aloes ℨ.ij.
Myrrhæ, Spicæ nardi ana ℨ.ij.
Hordei vſti ℥.ß.
Trita cum aqua quantum ſufficit, miſceantur. *Marinellus.*

Aliud, ad pilos defluos in palpebris.

℞. Medullæ pedis dextri bubuli, Fuliginis ana quantum ſufficit.
Miſce. *Marinellus.*

Ad caſum ſuperciliorum & barbæ.

℞. Iuſquiami ℨ.ij.
Stercoris Muris ℨ.j.
Polytrichi ℨ.ij.
Olei lini q.ſ.
Tere, & miſce cum oleo, & præfomentando vnge. *Bayrus.*

Vnguentum ad oculorum lacbrymas.

℞ Myrrhæ, Cumini,
Thuris, Maſticis, Ammoniaci,
Boli Armeni ana ℥.ß.
Croci ℨ.ij.
Trita omnia cum albuminibus ouorum miſceantur, & ſupra frontem & tempora ponantur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Thuris, Maſticis,
Gummi Arabici, Tragacanthæ,
Boli Armeni, Tuthiæ,
Sanguinis draconis ana ℥.ß.
Trita cum oui albumine miſceantur, & fronti, temporibusq; applicetur.

DE VNGVENTIS OCVlorum lachrymas ſiſtentibus.

℞. Chelidoniæ, Rutæ, Verbenacæ, Cort. rad. fœniculi ana M.j.
Contuſa cum axungia porcina veteri fiat paſta, quæ coquatur in vino albo, vſque fere ad vini conſumptionem: colaturæ expreſſæ adde
Ceræ albæ nouæ ℨ.iij.
Aloes ℨ iij.
Viridis æris ℨ.j.
Croci ℨ.j.
Thuris ℨ.iij.
Maſticis ℨ iiij.
Caphuræ ℨ j.
Fiat vnguentũ, quo oculi inungãtur. *Marinellus.*

Aliud

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Aloes, Sarcocollæ, Thuris ana q.ſ.
Trita cum ſucco fœniculi miſceantur.

Vnguentum ad oculorum lachrymas.

℞. Tuthiæ præparatæ ℈.j.
Sarcocollæ, Myrrhæ,
Thuris ana ℈.j.
Styracis calamitæ, Ambræ ana ℈.j.
Roſarum ſiccarum, Sumach,
Sanguinis draconis ana ʒ.vj.
Trita cum mucilagine tragacanthæ & gummi Arabici fiat vnguentum: de quo parum in oculos ponatur. *Marinellus.*

Vnguentum ad oculorum rubedinem.

℞. Cumini triti q.ſ.
Cum cera miſceatur, & ſuper oculos ſomni tempore ponatur. *Idem.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Tragacanthæ, Gummi Arabici, Roſarum tritarum, Amyli, Ceruſſæ ana ℥.ij.
Opij ℈.j.
Trita cum lacte mulieris miſceantur.

DE VNGVENTIS CVTIS CAPITIS VITIA CVRANTIBUS.

Vnguentum ad achoras, Apollonij.

℞. Ceruſſæ ʒ.vj.
Spumæ Argenti ʒ.ß.
Sulphuris ʒ.vj.
Olei Roſacei, vel Myrtini, Ceræ ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, Critonis.

℞. Spumæ Argenti ʒ.j.
Fol. Rutæ tenerorum ʒ.xxv.
Aceti, Olei Roſati, vel
Myrtini ana q.ſ.
Miſce, & cum penna illinito. *Galenus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Ceruſſæ vſtæ ʒ c.
Rutæ
Mannæ thuris ana ʒ.c.
Corticis Pinus ʒ.j
Olei Myrtini ſextarios ij.
Aceti tantundem.
Miſce. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Recrementi Plumbi,
Pampinorum Vitis, Thuris,
Myrrhæ, Spumæ Nitri ana ʒ.j.
Olei Myrtini,
Aceti quantum ſufficit.
Miſce. *Galenus.*

Vnguentum ad achoras, Cleopatræ reginæ.

℞. Ceruſſæ friſtæ ʒ.ij.
Thuris ʒ.ij.
Sulphuris ʒ.j.

A Trita ex oleo illinito. *Galenus.*

Aliud ad achoras & furfures, eiuſdem.

℞. Nitri, Atramenti ſutorij ana ʒ.j.
Olei q.ſ.
Trita cum oleo miſceantur.

Aliud ad achoras, Cleopatræ.

℞. Sulphuris viui ʒ.vj.
Thuris maſculi ʒ.j.
B Aluminis ſciſſi, Staphidis ſylueſtris,
Erucæ, Spumæ Nitri ana ʒ.j.
Atramenti ſutorij ʒ.j.
Rutæ ramulos iij.
Olei Laurini, vel Myrtini,
Aceti ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, Sorani.

℞. Sulphuris viui,
Spumæ Argenti,
C Ceruſſæ ana part. æquales,
Croci part. dimidiam.
Trita cum paſſo Cretico illinito.

Aliud, eiuſdem.

℞. Spumi Argenti ʒ.xx.
Calcis viuæ ʒ.xx.
Aceti, vel Olei heminam j.
Trita miſce. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

D ℞. Chalcitidis ʒ.ij.
Sandaracæ ℥.ß.
Spumæ Argenti ʒ.j.
Olei Myrtini, Aceti ana q.ſ.
Miſce, & fiat vnguentum.

Aliud, ad achoras & tineam.

℞. Succi Betæ,
Succi Chelidonij ana ℥.ij.
Axungiæ porci ℥.ij.
Ellebori albi ℥.j. ʒ.ij.
E Miſce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad tineam & ſcabiem.

℞. Ellebori albi, nigri, Sulphuris viui,
Auripigmenti, Lithargyri, Calcis viuæ,
Vitrioli, Aluminis, Gallarum, Fuliginis,
Cineris Cleuelati ana ℥.ß.
Argenti viui extincti, Viridis æris ana ʒ.ij.
Succi Fumiterræ, Olei ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

F *Vnguentum ad tineam.*

℞. Fœnigræci ℔.j.
Sanguinis draconis triti ℥.j.
Pumicis ℔.j
Terebinthinæ ℥.v.
Mellis ℥ j.
Vitell. ouorum num. iv.
Olei Roſati ℥ ij.
Miſce, fiat vnguentum: quo capite priùs abraſo, & cum infantium vrina abluto, ac ſpongia detērſo, & oleo de ſemine lini perunćto, vtatur. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem. A

℞. Chelidonij part. iij.
Pinguedinis ſuillæ tantundem,
Ellebori albi part. j.
Miſce. *Fumanellus.*

Vnguentum ad cruſtas puerorum in capite.

℞. Myrrhæ, rad. Iridis, Hellebori nigri, Olei ouorum ana q. ſ.
Trita miſceantur in formam vnguenti. Similiter oleum de frumento valet. *Bayrus.* B

Vnguentum ad furfures capitis.

℞. Farinæ Ciceris, Farinæ Fœnigræci,
Baurach, Furfuris, Myrtillorū, Sinapis an. ʒ. xv.
Olei communis quantum ſufficit.
Aceti, Aquæ ana parum.
Fiat vnguentum, quo caput derasum & ablutum vngatur. *Fumanellus.*

Aliud, ad furfures.

℞. Spumæ Nitri, Atramenti ſutorij ana part. æquales. C
Vini quantum ſufficit.
Miſce, atque ter aut quater in menſe affricato. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Fæcis Vini, Pumicis, Nitri, Lupinorum ana part. j. Miſce.

Aliud.

℞. Terræ Cimoliæ, Fellis Bubuli, vel Suilli, Aceti ana q. ſ. Miſce. *Galenus.* D

Vnguentum ad pediculos.

℞. Staphidis ſylueſtris part. ij.
Sandarachæ,
Nitri ana part. j.
Olei, Aceti ana quantum ſufficit.
Miſce, & fiat vnguentum. *Galenus.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Veratri albi, Staphidis ſylueſtris, Nitri ana part. æquales. E
Olei quantum ſufficit.
Miſce, & in balneo adhibe.

Vnguentum ad pediculos & lendes.

℞. Staphidis ſylueſtris,
Argenti viui cum ſaliua extincti ana ʒ. iij.
Olei communis ℥ iij.
Ceræ ℥ j.
Fiat vnguentū quo vngatur loco ſaponis, quando caput lauatur. *Bayrus.* F

Aliud eiuſdem.

℞. Sandarachæ, Nitri ana ʒ. j.
Staphiſagriæ ʒ. ij.
Olei, Aceti ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum.

Aliud.

℞. Olei Laurini, Olei ex Sem. Raphani ana ʒ ij.
Piperis, Croci ana quantum ſufficit.
Miſce. *Marinellus.*

Vnguentum ad faciei maculas rubentes.

℞. Rad. Lapathi ℥. ij.
Adipis ſuilli ℥. ij.
Ceræ albæ ℥. j.
Liquatis adde,
Argenti viui extincti, Caphuræ ana parum.
Succi Abſinthij, Mellis ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad faciei ruborem.

℞. Sulphuris viui,
Auripigmenti,
Saponis Saracenici ana ʒ. ß.
Fuliginis ʒ ij. Miſce. *Idem.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Succi Arantiorum num vij.
Succi Solatri, aquæ Nenupharis,
Aquæ limacum ana ʒ. ij.
Ceræ albæ ℥ ß.
Pinguedinis Gallinæ, item Arietis ana ℥. j. ß.
Rad. Veſicariæ viridium ʒ. ij.
Fiat vnguentum.

Vnguentum ad rugas & lentigines faciei.

Caprinum fel cum lupinorum farina commiſceto, & veſperi faciem confricato. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Coralliorum alborum ℥. ß.
Salis Gemmæ, Ceruſſæ,
Caphuræ ana ʒ. ij.
Ceræ albæ ʒ. j.
Aquæ Roſaceæ ℥ j.
Pinguedinis Gallinæ lotæ ℥ ij.
Terenda terito, ſimulq; ad vſum commiſceto. *Fumanellus.*

Aliud ad lentigines.

℞. Ceræ albæ ℔. j.
Olei Violati ℥. j.
Argenti viui ℥. ß.
Maſtiches ʒ. j. ß.
Caphuræ parum.
Lithargyri ʒ j.
Fiat linimentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad pannum faciei.

℞. Farinæ Lupinorum item Fabarum,
Cicerum alb. Orobi ana ʒ. ij.
Farinæ Hordei, Farinæ lentium ana ʒ. j.
Sem. Raphani, Tragacanthæ, Amyli ana ʒ. ß.
Sem. Melonis excort. ʒ. iij.
Croci ʒ ß.
Trita conficiantur cum lacte mulieris & veſperi liniatur ex eo facies: manè vero lauetur cū aqua cort. melonum & violarum. *Bayrus.*

Vnguentum omnia veſtigia, omnes tuberoſitates & maculas faciei auferens.

℞. Rad. cucumeris aſinini, Been albi,
Bryoniæ, Lupinorum ana ℥. j.

Ceruſſæ,

Ceruſſæ, [illegible]hargiri, Tartari ana ʒ.j.
Rad. Cannæ, Serapini,
Stercoris columbini ana ℈ ij.
Olei Seſamini ℥.iij.
Olei Iuniperi, Olei de frumento ana ℥ ij.ß.
Succi Arantiorum ℥.iv.

Puluerizatis puluerizandis, & ſubtiliſſimè cribratis, omnia ſimul lento igne vſq; ad ſucci conſumtionē bulliant: deinde remoue ab igne ſemper cum ſpatula agitando, donec infrigidentur: tunc adde album vnius oui recentis conquaſſatum & colatum, caphuræ tritæ ʒ.j. deinde ſemper miſcendo: deinde lauetur in lib.j. aquæ expreſſionis cannatum, quādo ſunt teneræ, decies in ea aqua lauando & agitando cum ſpatula: & eſt ſingulare. *Bayrus.*

Ad panos & coſſos faciei.

℞. Pinguedinis Gallinæ, Betonicæ ana quantum ſufficit.
Miſceantur, & contundantur ſimul.

Vnguentum ad dealbandas cicatrices.

℞. Olei Tartari, ſem. Pſyllij ana ℥.j.
Infundantur in mucilagine, in oleo roſato diſſoluta ℥.j. boracis, vel ſalis gemmæ. *Rondeletius.*

Linimentum ad cicatrices elatas, & rubentes.

℞. Olei Lithargyri ʒ.ij.
Olei Tartari,
Balſami Saturni ana ʒ.j.
Caphuræ ℈.j.
Spermatis ceti ʒ.j.
Olei ouorum ℥.ij.
Miſce, & fiat linimētum. Vtere quater quotidie. Ditiores oleo Talci ad omnes maculas delēdas omnium præſtantiſſimo, vtentur. *Quercetanus.*

Vnguentum craſſitiem faciei auferens.

℞. Butyri recentis,
Terebinthinæ ana ℥.j.
Rad. Liliorum decoctorum in folijs betæ ſub cineribus ℥.iij.
Calcis viuæ quinquies lotæ in aqua roſarum, vel ſucco citranguli ℥.j.
Axungiæ porci recentis liquefactæ in aqua roſarum ℥.j.
Miſce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud, pro delicatis.

℞. Radic. Liliorum ſub cineribus decoctarū ℔.j.
Contundantur in mortario: cui adde
Sacchari candi ℥ iij.
Fiat vnguentum: quod applicetur ſuprà faciem. *Rondeletius.*

Vnguentum ad varos in facie.

℞. Mellis Attici ʒ.xij.
Aceti acerrimi ʒ.xij.
Miſceto diligenter, & varos illinito, digito affricando. *Crito.*

Aliud, eiuſdem.

℞. Spumæ argenti ʒ.iij.

A Terebinthinæ puræ, ad fabæ Aegyptiæ magnitudinem.
Olei parum.
Miſce, atq; vbi priùs faciem deterſeris, paululum digito excipe, deinde ambabus manibus terendo varos obline.

Aliud, ad idem.

℞. Aluminis ſciſſi & probè leuigati, Terebinthinæ ana quantum ſufficit.
Miſce. *Crito.*

B *Aliud eiuſdem, ad idem.*

℞. Coſti Indici tuſi & cribrati, Fellis Caprini ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo varos circa veſperam illine. Mane verò vbi ſurrexeris, lacte faciem proluere iube.

Vnguentum ad impetigines faciei.

℞. Aceti Scillitici ℥.ij.
Aloes ʒ.iij.
C Succi Lapathi acuti, Olei Tartari ana ʒ.iij.
Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

℞. Aquæ Lapathi acuti deſtillatæ ℥.iv.
Boracis ʒ.iij.
Salis communis ʒ.j.
Aceti Scillitici ℥.j.
Miſce, & fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

D ℞. Radicum Lapathi ℥.iij.
Decoquantur ſub cineribus, poſtea cum aceto ſcillitico fiat linimentum. Si non curetur, adde
Argenti viui ʒ.ß. vel ſublimati ℈.j.
Abluatur ſæpe facies aqua myrtillorum, vel peculi pedum roſ. Poſtea etiam adde parum albuminis, vt cutis melius reſiſtat.

Aliud, ad idem.

℞. Tartari ʒ.ij.
Puluerizetur, & cum albumine ouorum applicetur, vel aluminis vſti ʒ.iij. quod eodem modo
E adhibetur. *Rondeletius.*

Vnguentum ad varos calloſos.

℞. Saponis Gallici ℥.ß.
Ammoniaci thymiamatis ʒ.j.
Thuris ʒ.i.
Aqua diſſoluito, & cerati ſpiſſitudinem facito, coque illinito, & poſt horæ interſtitium tepida abluere iubeto. *Galenus, ex Critone.*

Aliud, ad idem.

F ℞. Nitri rubri, Hyſſopi, Pulegij, Salis foſſilis ana part. æquales
Tundito & cribrato, exceptisq; cerato roſaceo vtitor. *Galenus, ex Critone.*

Aliud, eiuſdem, ad idem.

℞. Sem. Ocymi, Nitri rubri,
Pulegij viridis,
Aluminis ſciſſi,
Coſti Indici ana part. æquales.
Tuſa & cribrata cum adipe anſerino ſeu gallinaceo q.ſ. Miſce, ad vnguentū formam.

Aliud, ad idem.

℞. Salis aſſati, Pulegij,
Hyſſopi, Ammoniaci,
Rhois ana part. æquales.
Olei roſati quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Galenus ex Critone.*

Vnguentum ad impetigines faciei.

℞. Aloes ℥ ij. diſſolut. in aceto ſcillitico, in modum linimenti.
Liniantur ſero partes affectæ.

Aliud, ad idem.

℞ Radicum Bryoniæ quantum ſufficit.
Cum ſale ſubacta in aceto acerrimo, admota impetigines ſanat. *Idem.*

Aliud ad impetigines expertum.

℞. Oxylapathi part. ij.
Gentianæ part. j.
Coquantur in aqua, deinde exprimantur: expreſſa cũ axungia vituli mixta rurſus decoquantur lento igne, vſque ad vnguenti conſiſtentiam. *Idem.*

Vnguentum ad ſolis vſtionem, labiorum ſciſſuras, & maculas faciei.

℞. Limacum cum putaminibus num. xx.
Conterantur cum teſta: adde,
Ceruſſæ ad pondus limacum.
Ceræ nouæ ℥ iij.
Cornu cerui ℥ j.
Fiat linimentum, poſtea abluat faciem. *Rondelet.*

Vnguentum ad verrucas in facie.

℞. Rad. Aſari. Tempera in aqua roſ. biduum: piſta, & illine. *Rondeletius.*

Aliud, ad verrucas.

℞. Rad. Chelidoniæ quantum ſufficit.
Cum axungia trita, & admota, verrucas abſumit & tollit. *Rondeletius.*

Ad ruborem faciei.

℞. Sulphuris ℥ j.
Ceruſſæ lotæ ℥ ij.
Succi Limonum ℥ j.
Applica veſperi cum decoctione furfuris. *Rondeletius.*

Vnguentum ad ruborem faciei à fumo & vaporibus.

℞ Olei Tartari,
Olei Roſarum ana ℥. iv.
Succi Oxylapathi, Lauri,
Serpentariæ, ſuccorum ana ℥. iv.
Ceruſſæ ℥. j. ß
Lithargyri auri ℥ j.
Argenti viui extincti ℥ j ß.
Rad. Aſphod. vſtorum ſub cineribus ℥. ij
Fiat linimentum in mortario plumbeo. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem.

℞. Vnguenti Citrini ℔. ß.
Lithargyri ℥. iv.
Ceruſſæ lotæ ℥. ij.
A Bombacis, Aluminis vſtorum ana ℥ j ß.
Tartari calcinati ℥. j ß.
Succi rad. Enulæ, ſucci Oxylapathi,
Item Cyclaminis, Limonum ana ℥. v
Caphuræ ℨ. iij.
olei Roſ. ℔. j. ß.
Miſce. *Rondeletius.*

Aliud, ad ruborem faciei.

℞. Succi Fumiterræ, item Plantaginis,
B Acetoſæ ana ℥. iij.
Olei Roſati ℥. j.
Gummi Tragacanthi, Gũmi Arabici ana ℨ ß
Sanguinis draconis ℨ. ij.
Ceræ nouæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum, quo inungatur in introitu lecti. Die verò craſtina abluc faciem decoctione fabarum. *Idem.*

Aliud.

℞. Lithargyri in aceto bis vel ter infuſi ℥. j
C nutriatur ex aceto albo, & ſemine cucurbitæ, & agitetur, donec redigatur in formam vnguenti. Adde caphuræ diſſolutæ in aqua roſ. ℨ. ß. vngatur facies, & manè fabarũ decocto abluat. *Idem.*

Linimentum pro virgine, cuius facies erat deſœdata ſcabie.

℞. Lithargyri auri ℥. j. ß
Ceruſſæ lotæ in aqua plantaginis, & caudæ equinæ ℥ ij.
Olei Roſ. ℥. iij.
D Coquatur oleum, & cum cera alba fiat linimentum. *Idem.*

Vnguentum ad ruborem faciei, & tubercula.

℞. Olei Roſati, Olei Tartari ana ℥. iv.
Succi Oxalidis ℥ iij.
Ceruſſæ lotæ ℥ j. ß.
Lithargyri auri ℥. ii.
Argenti viui extincti ℥. j. ß.
E Rad Aſphod. vſti ſub cineribus.
Fiat linimentũ in mortario plũbeo. *Rondeletius.*

Aliud ad tubercula faciei elephantiorum.

℞. Spec. vnguenti Citrini,
Lithargyri auri ana ℥. iv
Ceruſſæ lotæ ℥. ij.
Boracis, Aluminis vſtorum,
Tartari calcinati ana ℥. j. ß
F Succi rad Enulæ, ſucci Oxylapathi, item
Cyclaminis Limonum ana ℥ v.
Olei Roſati ℔ j.
Argenti viui in ſaliua extincti ℥. iv
Fiat vnguentum *Idem.*

Vnguentum ad tubercula faciei lepræ.

℞. Cineris rad. Ariſtol. & Serpentariæ, decorticatæ, per vices nouem in aqua fontis lotæ. Tuc tota per cribrum tranſmiſſa, quantum ſat eſt, particulam cũ aqua plantaginis vel portulacæ diſſolue, ac faciem illine. *Idem.*

Vnguen-

Vnguentum ad nodos ſub cute apparentes, tanquam auellanæ.

℞. Rad. Croci. Piſtetur cum lacte mulieris, & exhibeatur. *Rondeletius.*

Vnguentum ad ſolis vſtionem.

℞. Succi Plantag. ſucci Solani ana ℥.j.ß.
Lithargyri auri, item argenti ana ℥.j.
Plumbi vſti ℥ ß
Tuthiæ præparatæ ʒ.vj.
Caphuræ ʒ.ß.
Olei Roſati, Ceræ ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Vnguentum ad impetiginem.

℞. Miſyos peregrini, Thuris,
Myrrhæ, Aluminis ſciſſi ana ℥.j.
Aloes,
Sulphuris viui ana ℥.ß.
Excipe paſſo, vt ſtrigmentitiam ſpiſſitudinem accipiant & bis aut ter in die præfrictis, illine. *Galenus.*

Aliud.

℞. Miſyos ℥ ß.
Acaciæ ʒ.ij.
Squamæ æris ℥.ß.
Sulphuris viui ʒ.vj.
Chalcitidis ℥.j.
Gummi ℥.j. Aceti quantum ſufficit.
In quo vbi gummi diſſolueris, reliquaq; admiſcueris, amuream inijce. *Galenus.*

Aliud ad idem.

℞. Sulphuris viui, Thuris, Myrrhæ,
Atramenti ſutorij, Miſyos crudi ana ʒ.ij.
Gummi ℥.ß.
Aceti, Olei Cedrini ana quantum ſufficit.
Miſce. *Galenus.*

Aliud ad idem, Diodori.

℞. Lachrymæ oleæ Aethiopicæ ʒ.xx.
Gummi ʒ.xl.
Atramenti ſutorij ʒ.xvj.
Sulphuris viui ʒ.x.
Thuris ʒ x.
Aeruginis, Acaciæ,
Myrrhæ amineæ ana ʒ.x.
Aceti quantum ſufficit.
Vbi diſſoluta fuerint ſingula, ac læuiſſima reddita, excipe amurea condenſata. *Idem.*

Vnguentum ad lichenas inueteratos.

℞. Atramenti ſutorij,
Fœnigræci moliti,
Cardamomi ana ʒ.ij.
Melanthij ʒ j ß.
Fol. Caprifici ʒ. j.ß
Aceti acerrimi quantum ſufficit.
Læuigata ad mellis ſpiſſitudinẽ reducito. *Galen.*

Vnguentum ad ignis combuſtionem.

℞. Olei Roſati, Aquæ Roſarum, Albuminum ouorum ana quantum ſufficit.
Miſce & per quatuor dies admoue loco aduſto, quinto die admoue ſequens emplaſtrum.

A ℞. Olei Nucum, Ceræ nouæ ana ℥.j.
Liqueſcant ſimul. *Rondeletius.*

Vnguentum ad combuſta aqua & igne.

℞. Med. cort. Sambuci ʒ.vj.
Olei Roſati ℥.j ß.
Maſticis, Thuris ana ʒ
Ceræ albæ ℥ ij.
Bulliant in ℥.iv aquæ ad conſumptionem medietatis, donec expumatur, & refrigeretur. quod
B ſupernatat, idoneum eſt aduſtioni admouere. *Rondeletius.*

Aliud, ad aduſtionem.

℞. Succi Solani, ſucci Plantag. ana ℥.ij.
Cort med. Sambuci ℥ j. Olei ℥ j.
Coque in duplici vaſe ad conſumptionem ſuccorum: adde,
Ceruſſæ lotæ in aqua roſ.
Lithargyri auri ana ʒ j ß.
C Tuthiæ præparatæ ʒ.iij.
Corticis Thuris ʒ ij.
Axungiæ porci recẽtis, & loti in aqua roſ. ʒ x
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat linimentum. In fine adde albumina ouorũ num. ij Caphuræ ʒ.ß. *Idem.*

Vnguentum ad partes igne affectas.

℞. Calcis nouæ in aqua roſarum lotæ ℔.iij
Succi Roſarum, ſucci Plantag. ana ℔.ij.
D Miſce. fiat vnguentum. *Auicenna.*

Vnguentum ad ambuſta.

℞. Olei Roſarum ℥. ij.
Olei ex ſem Cucurbitæ expreſſi ℥ j.ß.
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Rondeletius.*

Vnguentum ad leniendam faciem poſt aduſtionem.

℞. Vnguenti Pomatæ ℥.iv.
E Olei Roſati ℥.iv.
Vnguenti Roſati ℥.ij.
Fiat linimentum. *Rondeletius.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Vnguenti Pomatæ ℥.iv.
Olei Roſati ℥.iij.
Vnguenti citrini ℥.ß.
Fiat linimentum.

Aliud, ad vſtionem ignis & aquæ.

℞. Lardum antiquum & ferro ignito ſuper-
F pone: deinde excipe guttulas ardẽtes, cadentes in aquam frigidam, & pinguedinem quæ ſupernatat excipito, & cum aqua roſ. ſubigito, & parti combuſtæ apponito. *Rondeletius.*

Aliud, ad combuſtionem aquæ.

℞. Ceruſſæ lotæ in aqua roſarum ℥.j.
Calcis lotæ in aqua roſarum ʒ. iij.
Spec. vnguenti Citrini ℥.ß.
Mucilag. ſem Cidoniorum, & Pyrorum, extractis cum aqua roſarum ℥.iij.
Ducantur omnia in mortario, donec acquirant linimenti formam. *Idem.*

Vnguentum ad delenda veſtigia morbillorum in pueris.

℞. Olei Liliorum ℔.j.
Pinguedinis ℥.iv. Olei Roſati ℥.j.
Lauentur diu cum aqua roſar. & liliorũ. Deinde
℞. Albumin. ouorum num.iv.
In teſtis ſuis parentur, & ad ignem parum coagulentur: miſce in mortario cum ſupradictis.
Amygdal. dulcium decort. Amygdal. amararum ana ℥.j.
Deinde incorporentur, & piſtentur cum ſupradictis. Adde
Rad. Arundinis ʒ.ij.ß.
Sarcocollæ, ſem. Melonum mund.
Lithargyri auri, Sacchari, Medullæ,
Aniſi, Cretæ ana ʒ.j.
Omnia miſce in mortario, donec formam linimenti habeant. *Rondeletius.*

DE VNGVENTIS ad ſcabiem.

Vnguentum ad ſcabiem.

℞ Sulphuris viui ℔.ß.
Salis tantundem,
Axungiæ porcinæ ℔.ij.
Olei Laurini ℔.ß.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud potentius, ad ſcabiem & pituitam ſalſam.

℞ Lithargyri, Auripigmenti,
Argenti viui, Tartari, Maſticis,
Olibani Sulphuris viui ana ℥.ß.
Axungiæ porcinæ vet. ℥.vi.
Olei Laurini ℥ ij. Aceti parum.
Miſce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, omni carens nocumento.

℞. Terebinthinæ in aqua roſarum lotæ ʒ.iij.
Olei Roſati ℥.iv.
Succi mal. Araneiorum quantum ſufficit.
Vitellorum ouorum num.ij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Butyri recentis ʒ.vj.
Aluminis lameni, Salis communis ana ʒ.ij.
Succi Lapathi acuti, ſucci Fumariæ ana ℥.ß.
Vitellorum ouorum num.iij.
Pulueris Ireos ʒ.ij.
Styracis liquidæ ʒ vj.
Miſce, *Fumanellus.*

Aliud, ad omnem ſcabiem expertum, impetiginem & ſerpiginem.

℞. Lithargyri, Aluminis,
Argenti viui ana ʒ.ß.
Roſarum, Ceruſſæ, Sabinæ,
Sepiæ, Cadmiæ ʒ.j.
Cineris Lentiſci,
Calaminthæ ana ʒ.ß.
Cum ſucco menthæ exceptæ ad tertias oleo incoquantur roſaceo, addita cera. *Fumanellus.*

Aliud, ad ſcabiem puerorum.

℞. Terebinthinæ lotæ ℥.j.
Vitellorum ouorum num.j.
Olei Lini ℥.j.ß.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud.

℞. Butyri loti ℥.ij.
Terebinthinæ lotæ ℥.iij.
Salis ℥.j.
Vitellorum ouorum ℥.j.
Roſacei ℥.j.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud.

℞. Butyri recent. in aqua fumiterræ loti,
Terebinthinæ lotæ, Salis communis ana ℥.iij.
Vitellorum ouorum num.ij.
Succi Araneij quantum ſufficit.
Miſce. *Fumanellus.*

DE VNGVENTIS FAciem illuſtrantibus.

Vnguentum ad reddendam faciem ſplendidam.

℞. Olei Tartari ℥.iij.
Sem. Pſyllij ʒ.j.
Infundantur in mucilagine: miſce in oleo roſ. diſſoluto ℥.j.
Boracis, Salis gemmæ ana ʒ.j.
Fiat linimentum, *Rondeletius.*

Fucus ad faciem.

℞. Vnguenti Citrini recenter parati ℥ iij.
Amygdal dulc. optimè contuſarum ʒ.j.
Farinæ fabarum ʒ.j.
Oſſis Sepiæ, Cornu Cerui,
Farinæ Hordei ana ʒ.ij.
Omnia incorporentur cum melle. *Rondeletius.*

Fucus alius.

℞. Ranas ſine teſta. Ponantur in vaſe vitreo, & aſpergantur puluere ſalis gemmæ, & aqua limonum cooperiantur, & tandiu in ſole ponantur, donec fiant quaſi vnguentum. De quo facies illinatur: poſtea lauetur aqua florum fabarum. *Rondeletius.*

Alius, eiuſdem.

℞. Vnguenti Citrini ℥.iv. Pomatæ ℥.ij.
Miſce: Vngatur facies ſerò & manè. Abluatur aqua florum fabarum.

Linimentum in modum lactis virginalis ad ornatum faciei.

℞. Lithargyrij auri ℥.ij.
Bulliant in exiguo vaſe plumbeo, cum ℥.vj. aceti albi diſtillati, per totum mouendo ſemper cũ baculo. Paſſetur per pannum lineum, ſeruetur aqua. In hanc rem tandem accipito
Salis, vel Olei Tartari ℥.j
Et diſſoluantur in ampulla cum ℥.iv. aquæ florum: & pone aquarum ſupradictarũ ana guttas tres aut quatuor in manu, & conuertantur in lac Virginale. Fricetur facies, & ſiccetur. *Rondeletius.*

Vnguentum

Vnguentum ad faciem illuſtrandam. A

℞. Olei Medullæ cerui ℥.ij.
Olei medullæ caſtrati ℥.ij.
Olei ſem. Cucurbitæ ℥.j.
Pinguedinis caprinæ ℥.ß.
Terebinthinæ lotæ ℥.ß.
Ceræ nouæ ʒ.iij.
Liquefiant ad ignem: deinde adde
Maſticis, Borracis vſti ana ʒ.ij.
Miſce, fiat vnguentum, quo veſperi facies vngatur. manè aqua furfuris abluatur. *Marinellus.* B

Vnguentum pro facie albanda.

℞. Lactis virginei ℥.ij.
Olei tartari ℥.j.
Miſce, & faciem inunge veſperi, cùm itur dormitum: manè laua faciem, & erit clara, lucida & pulchra. *Fioravantus.*

DE VNGVENTIS MAnus dealbantibus. C

Vnguentum dealbans manus.

℞. Lardi ſaliti, tuſi, & in lixiuio per tres dies macerati (mutando bis quotidie, lixiuium) quantum ſufficit.
Ceræ albæ parum.
Rad. Liliorum alborum, ſub cineribus coctarum & contuſarum num. ij.
Liquefiant ad ignem: deinde per cribrum anguſtum paſſetur in aquam frigidam, lauetur bene, aquam quinquies vel ſexies renouando: poſtea D ſeruetur in vaſe vitreo ad vſum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Pinguedinis vel ſeui caprini, mundati, atque in aqua roſacea per duos dies macerati, & optimè loti q.ſ.
Contundatur in mortario, cōtinuò cum aqua roſacea, lauando: deinde adde
Ceræ albæ, Moſchi, Zibetti ana q.ſ.
Liquefiant ſimul, & in aqua roſacea, vel alia o- E dorata fundatur: deinde ſeruetur ad vſum. *Marinellus.*

Vnguentum manus dealbans, & venuſtans.

℞. Olei Amygdalarum amararum, in aqua roſarum vel violarum optimè loti q.ſ.
Ceræ albæ q.ſ.
Miſce ad ignem, & fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem. F

℞. Sem. Melonum mundat.
Sem. Cucurbitarum mundat.
Pinearum mundat. ſem. Perſicorū non excort.
Farinæ Hordei ana part. j.
Contundantur omnia optimè: deinde ℔.j. mellis miſceantur ad formam vnguenti, quo manus veſperi inungantur, manè abluantur. *Marinell.*

Aliud, ad idem:

℞. Olei Amygdal. dulcium, optimè loti, Ceræ albæ ana q.ſ. Caphuræ ʒ.j.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Rad. Ireos albi ℥.j.
Rad. Liliorum ℥.iij.
Sacchari albi ℥.j.
Contundantur omnia optimè, & miſceantur ſimul ad formam paſtæ, qua manus fricentur, deinde aqua abluantur. *Idem.*

Aliud.

℞. Olei Tartari, Olei Amygdal. dulc. Ceræ albæ ana quantum ſufficit.
Liquefactis ad ignem adde,
Myrrhæ contritæ ʒ.j.
Maſticis tuſi ʒ.ij.
Miſceantur, & infundantur in aquam roſarum, lauentur optimè: poſtea adde
Moſchi, Ambræ, Caphuræ ana parum.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

℞. Sem. Cucurbitarum mundat.
Sem. Melonum excort. Pinearum mundat.
Sem. Perſicorum ana ℥.vj.
Furfuris Hordei quantum ſufficit.
Trita cum melle optimo miſceantur. *Marinell.*

Aliud, ad idem.

℞. Pinearum mundat. & contuſarum ℔.j.
Sinapis ℥.j.
Ficuum ℥.iij.
Caphuræ ʒ.ij.
Cōtundantur omnia optimè, miſceantur. fiatque paſta, qua manus fricentur. *Marinellus.*

Vnguentum manus pulchras reddens.

℞. Olei communis loti, Butyri recentis loti, Pinguedinis caprinæ lotæ ana part. j.
Macerentur ſimul in aqua roſarum per 24. horas, deinde liquefiant ad ignem, addendo
Ceræ albæ quantum ſufficit.
Moſchi parum.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, manus candidas reddens.

℞. Micæ panis ℥.iij. aut iv.
Orizæ, Cicerum rubrorum ana ℥.iij. vel iv.
Saponis mollis ℥.j ß.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.
Fiat paſta. *Rondeletius.*

Aliud, ad idem.

℞. Succi Peponis quantum ſufficit.
Amygdal. amarar. in ſero lactis infuſarum q.ſ.
Ficuum in eodem ſero infuſarum num. 100.
Sinapis ℥.ij Rad. Iridis ℥.j.
Fellis bouis ʒ.iv.
Incorporentur, & fiat paſta. *Rondeletius.*

Aliud, ad dealbandas manus.

℞. Decoctionis ſuper prunas ℥.iij in ℔. aquę, & bene cooperiatur vas terreum plumbeatum, coquatur ad dimidium: deinde adde
Succi Limonum ℥.vj.
Mellis ℥.ij.
Olei Amygdal. amararum ℥.ij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Idem.*

Vnguentum ad manus tumidas ex frigore.

℞. Oſypi, Adipis, Anſeris, item Anatis ℥.ij.
Mucilag. ſem. Cidoniorum ℥.ij.
Amyli ʒ.vj. Terebinthinæ ℥.j ß.
Olei roſati, Olei vitell. ouorum ana ℥.ij.
Ceræ citrinæ parum.
Fiat linimentum *Rondeletius.*

Aliud, ad abluendas manus.

℞. Pincarum mundat. Pul. Sinapis ana ℥.iij.
Mellis optimi ℔. ß.
Miſce, & fiat paſta. *Idem.*

Aliud, ad tumorem manuum ex frigore.

℞. Sem. Lini, Fœnigræci, ſem. Althææ an. ʒ.ß.
Extractæ mucilag. cum aqua Liliorum,
Vnguenti ſuprà ſcripti, Mucilag. ana ℥.j.
Olei Anethi, olei Amygdal. dulc. ana. ℥ ß.
Fiat linimentum pro manibus cum lana ſordida. *Idem.*

Vnguentum ad ſciſſuras manuum.

℞. Vnguenti ex Lithargyro, Vnguenti Ceruſſæ ana ʒ.j.
Miſce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Axungiæ arietinæ, Amyli, Lithargyri, Olei ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud.

℞. Lithargyri argenti, Myrrhæ, Zingiberis ana part. æquales.
Mellis, Ceræ, Olei ana quantum ſufficit.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Vnguentum ad manuum ſciſſuras & frigus.

℞. Olei communis ℥.iv.
Thuris albi, Ceræ mundæ ana ℥.j.
Succi fol. Sambuci ℥.iij.
Vini albi odorati ℥.iv.
In vino, oleo & ſambuci ſucco coquatur pomũ vnum, & pòſt addantur thus & cera, & colentur. *Idem.*

Aliud, ad idem.

Radice lapathi acuti cum axungia ſuilla, linito. *Fumanellus.*

Vnguentum ad manuum ſciſſuras.

℞. Maſticis, Olei roſati, Ceræ albæ ana q.ſ.
Fiat vnguentum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Furfuris in cinerem vſti, Pilorum caudæ equi vſtorum ana part.j.
Mellis quantum ſufficit
Fiat vnguentum. *Marinellus*

Aliud, ad idem.

℞. Tuthiæ, Ceruſſæ, Lithargyri ana ʒ. ß.
Arſenici ſublimati G.iij.
Miſij, Aluminis ana ℈.ß.
Aquæ roſarum, Plantag. Portulacæ ana q.ſ.

A Albuminum ouorum num.j.
Fiat mixtura. *Fumanellus.*

Aliud.

℞. Tragacanthæ ℈.j.
Farinæ Amyli ℥.j.
Succi Plantaginis ℥.j.
Cum ſyrupo roſato fiat mixtura. *Fumanellus.*

Vnguentum ad vngues ſcabioſos, leproſosq;.

B ℞. Pinguedinis Anatis, Colophoniæ ana ʒ.ij.
Miſce. *Fumanellus.*

Ceratum, ad idem.

℞. Terebinthinæ, Cymini ana ʒ.j. Miſce.

Aliud, ad panaritium.

℞. Olei Maſtichini, Omphacini ana ℥.ij.
Cinnamomi ʒ.j.
Ceruſſæ lotæ, Plumbi vſti ana ʒ.ß.
Tuthiæ præparatæ ʒ.vj.
C Ceræ albæ, Reſinæ lotæ cum vino ana ℥.j.
Miſce. *Fumanellus.*

Vnguentum ad vnguium contuſionem.

℞. Ceræ nouæ, Cumini, Coſti ana q.ſ.
Trita cum cera miſceantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Pinguedinis Anatis, Pinguedinis Vrſi, Euphorbij triti ana quantum ſufficit.
D Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Vnguentum ad vnguium ſciſſuras & eroſiones.

℞. Diachilonis, olei Amygdalarum, olei de Been, Maſticis, Vuarum paſſarum ana q.ſ.
Fiat emplaſtrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Seminis Lini, Mellis ana quantum ſufficit.
Miſce ad formam emplaſtri. *Marinellus.*

E *Ad vngues leproſos.*

℞. Picis, Ceræ ana quantum ſufficit.
Liquefiant ſimul, & fiat tanquã vnguentũ. *Idem.*

Aliud, ad idem.

℞. Seui caprini, Sandarachæ tritæ ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

Ad vngues excorticatos.

℞. Salis, Farinæ Hordei, Coſti triti ana part.j.
Mellis q.ſ. Miſce. *Marinellus.*

F *Vnguentum poſt caſum vnguium.*

℞. Seminis Lini ℥ j.
Cardamomi ʒ.iij.
Mellis quantum ſufficit.
Miſce, & fiat tanquam emplaſtrum. *Marinellus*

Vnguentum faciens cadere vngues.

℞. Vnguenti Roſati, Cantharidum ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Viſci quercini, Arſenici ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

Vnguentum

Vnguentum ad verrucas manuum.

℞. Radicis vitis, Stercoris ouini, item caprini ana part. j.
Lactis Ficuum, vel Lactis Tithymali q.ſ.
Fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞ Fæcis olei, Aluminis Zucchatini ana ℥.j.
Viridis æris ℥.ii.
Picis naualis ℥ ß.
Totis omnibus vtitor. *Fumanellus.*

Vnguentum ad verrucas manuum.

℞ Aeruginis æris, Auripigmenti,
Dactylorum, Calcis viuæ, Spumæ maris,
Tartari, Vitrioli, Stercoris columbini,
Farinæ Siliginis,
Farinæ nigellæ ana part. æquales.
Fellis taurini q.ſ.
Fiat vnguentum quod ſuperponatur, verrucis prius ſcarificatis. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

Cortex ſalicis ambuſtus, mixtusq́; aceto, & ſuperpoſitus. Itē canis ſtercus cum cera. *Fumanell.*

DE VNGVENTIS PEctus ornantibus.

Vnguentum mamillas paruas conſeruans.

℞. Aluminis Rochæ triti q.ſ.
Olei Roſati q.ſ.
Miſce, & inunge mamillas. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Boli Armeni puluerizati, Gallarum viridium tritarum ana part. j. Mellis q.ſ.
Fiat vnguentum. *Idem.*

Aliud, ad idem.

℞. Ceruſſæ, Marmoris albi ana part. j.
Olei Myrtini q.ſ.
Trita cum oleo myrtino miſceantur. *Marinellus.*

Vt mamillæ decreſcant, minoreſue reddantur.

Cicutæ ſuccus caphura mixtus, illitusque, minores illas efficit. Item. Thus album cum Veneris vmbilico, acriq́; aceto mamillas creſcere non ſinit. *Fumanellus.*

Vnguentum prohibens mamillas augeri.

℞. Teſtæ vnctorum quantum ſufficit.
Coque cū melle, fac cataplaſma ſpiſſum & craſſum, & appone manè vſq; ad veſperas: deinde ſuperpone ſpōgiam in aqua frigida infuſam, quouſque cataplaſma auferatur. Et ſi vis efficacius, miſce cum eo gallarum immaturarum ℥.x facit enim mamillas rectas & tenſas. *Bayrus.*

Vnguentum mamillas molles & relaxatas indurans.

℞ Argillæ, Albuminis oui, Gallarum immaturarum, Maſticis, Thuris ana q.ſ.
Tuſa omnia calido aceto immiſceantur, & illi-

A nantur mammæ: & integra nocte cōmorari oportet, & finito illic eſſe: ſi parum fuerit efficax, opus innouato. *Ioan Bapt. Porta.*

Aliud eiuſdem, ad prohibendum incrementum mamillarum.

Contundantur cicuta, eiusq; magmata cum aceto, virginum vberibus imponatur, & ſic coercet, vt creſcere non patiatur: præcipuè hoc in virginitate: quāquam tolto lac denegct tempore.

B *Linimentum vbera flaccida rugoſaq; deformata expoliens.*

℞. Amurcæ q.ſ.
Gummi Arabici, Tragacanthæ, Maſticis ana parum. Caphuræ parparum.
Miſce. *Alexius.*

Vnguentum mamillas minores & duriores reddens.

℞. Menthæ viridis, Roſarum ſiccarum,
C Pyrorum ſylueſtrium, Meſpilorum,
Sorborum, Prunorum ſylueſtrium,
Acaciæ, Balauſtiorum, Malicorij,
Nucum Pinearum immaturarum,
Plantaginis, flor. Chameleonis ana part. æquales.
Contuſa coquantur in aceto: deinde adde
Farinæ Fabarum quantum ſufficit.
Fiat emplaſtrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

D ℞ Cotoneorum, Prunorum immatur. an. q.ſ.
Optimè contuſis adde
Boli Armeni, ſem. Plantaginis, Aniſi,
Fœniculi, Cumini ana parum.
Succi Plantag. Aceti ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

Vnguentum ad mamillas pendentes.

℞. Farinæ Fabarum, Thuris. Maſticis,
Succi Sempervuiuæ, Aceti calidi,
E Albuminis oui ana quantum ſufficit.
Miſce. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Ficuum ſiccarum, Paſſularum,
Cumini, Aceti ana quantum ſufficit.
Coquantur & contundantur ad formam emplaſtri. *Idem.*

Aliud, ad idem.

℞. Gallarum Maſticis, Thuris, Albuminis ouorum, Aceti calidi ana quantum ſufficit.
F Miſce. Idem efficit furfur cum aceto coctum, & ſupra mamillas poſitum. *Marinellus.*

Vnguentum ad pupillarum ſciſſuras.

℞. Olei Roſacei ℥ j.
Cort. med. Sambuci ℥ j.
Ceræ quantum ſufficit.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud, ad dolorem ex ſciſſuris.

℞. Olei Violacei, vel olei Amygdal. dulc.
Thuris Albi, Ceræ ana ʒ.ij.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud ad ſciſſuras.

℞. Pinguedinis Taxi ℥.ß.
Vnguenti Marciaton, item Agrippæ,
Althææ, Anodini ana ʒ.j.
Olei Nardini ℥.j.ß.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Roſacei ℥.ij.
Ceræ nouæ ℥.ß.
Lithargyri, Thuris ana ʒ.j.
Miſce. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Tragacanthæ ℈.j.
Farinæ Amyli ℥.ij.
Succi plantaginis ʒ.iij.
Miſce, & linito. *Fumanellus.*

DE VNGVENTIS ORnantibus ventrem & pedes.

Vnguentum ventris rugas à partu abſtergens.

℞. Cornu ceruini combuſti,
Lapidis Amianthi,
Salis Ammoniaci, Myrrhæ, Thuris,
Maſticis ana quantum ſufficit.
Trita cum melle miſceantur. *Ioan. Bapt. Porta.*

Aliud, ad idem.

℞. Seui arietis nouies in aqua frigida loti libram j.
Albuminum ouorum num. ij.
Butyri parum.
Contundatur omnia optimè: deinde addantur
Maſticis, Olibani ana ʒ.ij.
Miſce, & fiat vnguentum, quo venter inungatur. *Marinellus.*

Aliud eiuſdem, ad idem.

℞. Cepæ marinæ vſtæ, Cornu ceruini vſti,
A Aluminis Plumæ, Salis Ammoniaci,
Myrrhæ, Olibani, Maſticis, Nigellæ,
Farinæ hordei ana partes æquales.
Trita cum melle miſceantur.

Vnguentum ad callos pedum.

℞. Farinæ Nigellæ,
Farinæ frumenti veteris,
Ceræ ana quantum ſufficit.
Miſce, & fiat ceratum, quod ſupra callos ponatur. *Marinellus.*

B *Aliud, ad idem.*

℞. Apomelitis, Ammoniaci ana ℥.j.
Bdellij, Sagapeni ana ʒ.ij.
Terebinthinæ ʒ.iij.
Olei Irini ℥ ij.
Miſce, & fiat vnguentum. *Fumanellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Cineris cort. Salicis,
Aceti ana quantum ſufficit.
C Miſce, quo calli inungantur. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Fol. Rutæ viridium,
Paſſularum ana quantum ſufficit.
Contundantur ſimul, & fiat emplaſtrum. *Marinellus.*

Aliud, ad idem.

℞. Galbani, Ceræ ana q.ſ.
Miſce. *Marinellus.*

D *Vnguentum nobilis odoris gratia.*

℞. Moſchi, Ambari, Zibetti ana gr. iiij.
Ex oleo Amygdalino dulci in vnguenti formam redigantur. *Heurnius.*

Vel

℞. Olei nucis myriſticæ expreſſi ʒ.j.
Zibetti optimi ℈ j.
Moſchi electi gr. vj.
Olei ſpicæ, Lauendulæ ana gut. ij. vel iij.
Miſce. Fiat vnguentum, quo nares frons & nobiles partes, roborandi gratia illinuntur. *Idem.*

De Smegmatis ornantibus, Sectio VII.

Smegma album odoratum.

℞. Smegmatis Veneti antiqui, raſi, atque per ſex dies ad ſolem poſiti. q.ſ.
Contundatur probè cum aquæ roſarum optimæ ℔.j. deinde cùm igne lento reſolutum fuerit, addatur
Ireos triti ℥.iv. Amyl. ℥.vj.
Santali albi ℥.ij.
Styracis liquidæ ℥ j.
Olei Spicæ ℥ j.
Miſceantur optimè: deinde cùm refrixerit, formentur pilæ. *Alexius.*

Smegma moſchatum Damaſcenum.

℞. Smegmatis optimi, raſi ℔ j.
Cinnamomi electi, Nucis moſchatæ,
Styracis calamitæ ana ℥.j.
E Ligni aloes ʒ.ij. Belzoini ℥.ij.
Cariophyllorum ℥.j.
Conterantur omnia in puluerem tenuiſſimum, addendo
Pulueris Cyprici ʒ.j.
Moſchi, Zibetti ana parum.
Mergantur in aqua roſarum. poſtea cùm ad Solem dies xl. fuerunt relictæ, fiant pilę, quę ſeruandæ ſunt in vaſis ligneis cum bombyce. *Alexius.*

F *Smegma album, odoratum, Damaſcenum.*

℞. Smegmatis communis antiqui, raſi, q.ſ.
Siccetur bene per dies octo, aut decem. deinde contundatur, & cribretur, fiatque puluis: cui addc ℔ x.
Ireos ℥.iv. Santali albi ℥.iij.

Mahaleb

Mahaleb ℥ ij. Farinæ Amyli ℥.j.
Redigantur in puluerem omnia, miſceantur cum prędictis x ℔. & ponantur in mortario, vnà cum ℥ j. Styracis liquidæ & pauco oleo Spicæ contundantur bene omnia ſimul. demum cum farina Amyli formentur pilæ, ſeu globi. ſiccentur in vmbra, & ſeruentur. *Alexius.*

Aliud optimum, eiuſdem.

℞. Moſchi in aqua roſarum diſſoluti G.vj.
A Zibetti G.iv.
Miſceantur cum ſupradicto ſmegmate. Verùm moſchum in aqua Roſat. calidum eſſe oportet.

Aliud, manus dealbans.

℞. Amygdalarum amararum, mundatarum, & contuſarum ℔.j.
Saponis Saracenici ad ouis magnitudinem.
Sinapis cochlearium vnum.
Trita omnia miſceantur bene. *Marinellus.*

De Pulueribus ornantibus dentes, Sectio VIII.

Puluis dentes dealbans:

℞. Coralliorum rubrorum,
Oſſium dactylorum, Pumicis,
Oſſium Sepiæ, Salis aſſi ana q.ſ.
Miſce, & fiat puluis. *Bayrus.*

Alius gingiuas etiam roborans, & dentes confirmans.

℞. Coralliorum rubrorum, Margaritarum,
Sang. Draconis, Boli Armeni, Thuris,
C Corr. Cancrorum ana part. j.
Miſce, & fiat puluis. *Fumanellus.*

Dentifricium optimum.

℞. Hyſſopi, Origani, Menthæ ana ℥.ij.
Aluminis ſciſſilis, Cornu cerui,
Salis communis ana ℥ j.
Exſiccentur, & vrantur in olla donec in prunas reducantur: adde
Piperis Punicis, Pyrethri, Maſticis ana ʒ.ß.
Myrrhæ, Cinnamomi ana ℈ j.
D Fiat puluis ſubtiliſſimus. *Rondeletius.*

Puluis dentes dealbans.

℞. Oſſium Sepiæ, Marmoris albi vſti ana ℥.j.
Caryophyllorum, Cinnamomi,
Pyrethri ana ℥ ij.
Spongiæ, Pumicis, Salis ana ℥ j.
Miſce, & fiat puluis ſubtiliſſimus, quo fricentur dentes. *Marinellus.*

Aliud. ad idem.

E ℞. Zingiberis, Cinnamomi,
Caryophyllorum ana ℥.ß.
Pumicis ℥.ß.
Ligni aloes, Nucis moſchatæ, Macis ana ℥.ß.
Piperis, Pyrethri, Sinapis,
Staphyſagriæ ana ℥.iij.
Spongiæ, Marmoris albi ana ℥.ß.
Oſſium Dactylorum vſtorum,
B Hellebori albi ana ℥.ij.
Panis hordei vſti cum ſale & melle ℥.ß.
Tegularum rubrarum,
Cornu cerui vſti, Aluminis Plumæ,
Oſſium oliuarum vſtorum,
Oſſium Myrobalanorum vſtorum ana ℥.iij.
Miſce & fiat puluis ſubtiliſſimus: *Marinellus.*

DE PVLVERIBVS ornantibus manus.

C *Puluis manus reddens albas.*

℞. Farinæ Fabarum, Lupinorum ana ℥.vj.
Farinæ Amyli ℥.vj.
Oryzæ Fabarum minutarum, Ireos ana ℥.vj.
Miſce, & fiat puluis, quo lauentur manus cum aqua. *Marinellus.*

Alius. ad idem.

℞. Pinearum mundat. contuſ. ana ℥.ij.
D Sinapis ℔.j.
Amygdal. mundat. contuſ. ana ℥ ij.
Fiat puluis, qui ad Solem ſiccetur, quo fricentur manus cum ſucco limonum, deinde cum aqua. *Marinellus.*

Alius, ad idem.

℞. Sem. Erucæ ℥.vj
Ireos ℥ Cumini ℥.j.
Aluminis Fæcis ℥.ß.
Sacchari candi ℥ j.
E Tragacanthæ ℥.j.
Caphuræ ℥ j.
Pinearum mundat.
Amygdalarum mundat ℥ iij.
Medullæ panis albi ℥.ß.
Saponis antiqui raſi ℥.ij.
Trita omnia miſceantur fiatq; puluis ad manus lauandas. *Marinellus.*

ANTIDOTARII SPECIALIS LIBRI III. ET VLTIMI FINIS.

Vni DEO & TRINO gloria.

RERVM ET VERBORVM IN ANTIDOTARIO SPECIALI PRAECIPVE MEMORABILIVM INDEX.

A

ABECHENSIVM thermarum ſitus, ratio & vires 18.a
abrotani duo genera 192.d
vires ibid.e
abſinthium quomodo diſtillandum 426.d eius facultas & vires ibid.
abſinthij ſuccus ab herba quid differat 349.b eius vires ibid.
abſinthij tria genera 110.b
vires ibid.e
Abudiacarum thermarum ſitus, ratio, vires ibid.f
acacia quid 362.e eius loco quid ſubſtituendum ibid.
vires ibid.f
acacia quid Plinio 363.e
acaciæ deſcriptio obſcura 363.a
acanthi radicis vires 283.c
accipitris oſſa aurum trahunt 401.e
acetum caryophyllatum 556.e
acetum diſtillatum quomodo fiat 555.e
acetum lauendulæ 556.e
acetum omne miſtæ ſubſtantiæ 555.b
acetum quod magis aſtringat ibid.c
acetum quomodo ſtatim fiat 555.b
acetum roſmarinum 556.b
acetum roſaceum quomodo fiat 556.a
acetum ſaluiatum ibid.b
acetum ſambucatum ibid.
acetum ſcillinum quomodo parandum 528.b eius facultas & vires ibid.f
acetum theriacale deſtillatum quomodo fiat 555.d
aceti conficiendi ratio . ibid.b
aceti vires 353.d
acetoſæ duo genera 155.e
vires ibid.
acetoſæ ſeminis facultas 265.e
acetoſæ ſuccus quomodo exprimendus 351.b eius vires ibid.
achar ſium 770.b
acinorum nuclei ſtomacho viles 270.b
aconiti vires 187.e. 189.a
acorus conditus, vulgaris 763.a
acori radicis vis 286.a
adamantis vires 63.d
adeps auium & anſerum ſylueſtriũ quomodo colligatur 405.b
eius vires ibid.
adeps anſerina calore ſuillam ſuperat 405.b anſerina quomodo colligenda, præparanda, & reponenda ibid.
eius vires ibid.
adeps caponum quomodo colligatur 405.b eius vires ibid.
adeps gallinarum quomodo colligenda, præparanda, & reponenda 405.b eius vires ibid.
adeps humana quando colligatur 403.f eius vires ibid.
adeps ſuilla eodem modo colligitur, quo humana 404.f
eius vſus ibid.
adianthum quomodo diſtillandum 425.b eius facultas & vires ibid.
adianthi duo genera 109.a
eius vires ibid.
adrianum 654.b
Aegeræ fontis ſitus, ratio & vires 21.a
Aegrina balnea ibid.e
Aegyptia Andromachi 989.f
Aegyptium Philoxeni ibid.a
aer corporum & ſpirituum elementum 5.a
aer qui eligendus ibid.
aeris calidi & frigidi vires 5.c
aeris corrupti emendatio ibid.
aeris vſus ibid.
aetites lapis quam vim habeat 73.e
optimus quis, itẽ peſſimus ibid.d
eius vires 72.e
ærugo raſa quomodo fiat 41.f
vbi gignatur ibid.
quibus modis adulteretur ibid.
æruginis ſcoleciæ duo genera 49.f
agallochum 331.a eius vires ibid.
agallochum calidum & ſiccum in ſecundo gradu 304.b
agallochi loco calamum odoratum ſumi ibid.c
agaricum duplex 326.c
eius vires ibid.d
agaricum non admittit fucum 326.e
agaricus trochiſcatus 1080.b
agni caſti florum vires 209.b
agni coagulum quas vires habeat 409.b
agnini pulmonis vſus 397.b
agreſta quid 479.c
agrimonia quid 11[?].a
eius vires ibid.b
Ahr balneum 2[?].d
eius ſitus, ratio & vires ibid.
aiuga quid 122.c eius vires ibid.
alabaſtrites qui probatiſſimus 7[?]
eius vires ibid.d
alcantalum 814.c
alcis vngulæ electio 4[?]6.e
vis ibid.
alcyonij lapidis quinque genera 77.a vires ibid.b
alectorij vires 66.b
Alep Syriæ emporium 340.f
aliſma quid 184.a
eius vires ibid.d
Alkakengi 265.e
allij vires 148.e. 288.d
aloe quæ improbetur 365.e
quomodo adulteretur ibid.
quando colligatur, & quandiu ſeruetur ibid.d
aloes duo genera 365.b
facultates & vires ibid.
aloes lignum 331.a
eius vires ibid.b
alterci ſeminis facultas 265.f
althea appellatio 110.d
vires ibid.e
altheæ radicis vires 283.a
alumen optimum quod 45.e
aluminis adulteratio 45.c
tria genera, vires ibid.c
alumine ligna illita non ardent 56.b
amaracus quid 140.b
eius vires ibid.
ambra citrina vnde naſcatur 84.f
eius genera ibid. vires ibid.
ambræ generationis varia ſcriptorum opinio 79.b
ambroſia Archiby 862[?]
ambroſiæ nedentia 215.b
amethyſti vires 63.f. 66.b
amianthus lapis vbi naſcatur 72.b
eius vires ibid.b
ammi quid 132.c. 257. eius loco quid ſubſtituendum 132.e. 257.e
ammoniacum quid 379.c
quando colligendum ibid.d
quod optimum ibid. vbi gignatur ibid. eius vires ibid.
amomum quid 131.a quod optimum ibid. eius vires ibid.b

amomo

amomi loco quid ſubſtituendum 2 5.e.258.b
amylum vnde confiſcatur 359.f
eius vires ibid.
amygdalæ amaræ quæ proueniunt 240.b earum vires ibid.
amygdalæ quæ optimæ 224.f
earum vires 225.a
amygdalarum vires 356 d
amylum vnde conficiatur 357.f
eius vires ibid.
ex Ampelitide terra quæ in primis laudetur 38.c
vitio a quæ cenſeatur ibid.
eius vires ibid.
ex Amphisbena demorſis quomodo auxiliandum 394.e
anacardia quid 229.e
eius vires ibid.e
anagallidis duo genera 175.a
vires ibid.c
anatis ſanguis vtiliſſimè in antidota miſcetur 402.f
anemones duo genera 210.f
facultas & vires 211 b
anethum quid 120.d quando colligendum & quandiu ſeruetur, ac eius vires ibid.e
anethi ſeminis collectio 256.e
eius vires ibid.f
angelica 120.f quando colligenda 121.a eius vires ibid.& 321.b
anguillæ in vino ſuffocatæ quid præſtent 376.f
aniſi ſemen quod melius 258.b
quando colligendum, & quandiu ſeruandum ibid.
eius vires ibid.
Annabergenſia balnea 23.d
Annabergenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires ib.d.
antheræ ſeminis vires 268.f
anonis vires 323.a
anſeris ſanguis vtiliſſimè in antidota miſcetur 402.f
anſerinis ſtercoris vires 411.a
anthos flores quomodo diſtillandi 424 c eorum facultas & vires ibid.
antidotum Andromachi 850.f
antidotum contra venena & peſtem 800.a de ſanguinibus 803.d hæmagogum 827.c
antidotus Nicomedis Regis contra venena 804.a Saxonica 722.e
Antigaſtrenſia balnea 21.f
Antigaſtrenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires ib.d.
antimonium quod optimum 49.c
antimonij præparatio 1028.c
vires 49.c
antimoron Nicolai 825.b
aparine quid 186.f
eius vires ib.d.
apij vires 121.b. 288.a
apij ſatiui radix quando colligatur 283.f eius vires 284.a
apij ſemen quando colligendum, & quandiu ſeruandum 256.f
eius vires ibid.
apij ſucci vis 349.c
apophlegmatiſmus ad deſtillationē capitis 1106.c ad dolorem capitis ex bile 1105.d ad dolores dentium ex materiæ influxu ibid.c ad frigidum & humidum capitis affectum ibid.d ad morbum comitialem 1106.d
apophlegmatiſmorum vſus 1105.a
apozemata vnde parentur 531.e
apri coagulum ad quid vtile 414 b
dentis vires 402.b
aduerſus Apum ictus remedium 392.a
aqua ad ambuſta, precioſiſſima 469.d ad caſum capillorum 1144.e ad conuulſiones 459.a ad dealbandas faciei maculas 1161.a ad delenda variolarum veſtigia 1161.b ad dentes 470.b ad faciem decorandam 1150.f 1151.a ad faciem rubram 1155.b ad hydropem 466.d.e ad impetigines faciei 1161.b ad iuuentutem conſeruandam, & ſenectutem tardandam 443.e ad loquelam deperditam 460 a ad maculas faciei 1161.e ad melancholiam 459.b ad morbum gallicum debellandum 467 b ad nebulas oculorum & ſuffuſiones 462.e. 462.e ad oculorum dolores 1146.a lachrymas ibid.c
aqua ad oculorum tenebroſitatem 1146.a ad oculorum vlcera vbi materia calida eſt 463.a item frigida ibid.b ad palpebrarum tumores & lachrymas oculorum 1146.f ad phthiſim 464 b ad rubedinem oculorum 1145.e 1126.a ad rugas faciei 1162.a ad ſplendorem & formam faciei 1148.d ad ſputa cruenta & phthiſim 464.b ad ſtrumas 468.d ad tollendum omnes moleſtias in facie 1161.e ad venena erodentia 467.a ad verrucas & alia tubercula faciei 1160.a ad vlcera corrodentia & ſordida 468.e ad vlcera pudendi 469.c
aqua antimonij 1030.b
apoplectica 457.a
aqua Bezoartica 438.b
contra peſtem 450.f
aqua cantharorum 431.d
aqua capillos efficiens croceos 1144.b denigrans 1142.e.1143.a longos reddens 1141.d renaſci prohibens 1145.a rubros reddens ibid.a tingens 1142.e
aqua caponis 435.c.436 e cicerum quomodo paranda 536.a eius vires ibid. cinnamomi contra peſtem 449.b ciſternarum cur non æque commendetur 9 d cochlearum 436.f
aqua conciliaus faciei roſeum colorem 1157.e
confortans viſum 462.c
contra peſtem 449.d. 450.e
aqua contra venena lethalia & peſtem 455 a corpus macilentum reddens 1142.c
corrodens loco cauterij 469.e
aqua cum Mercurio 476.e
cutim reddens albam, ſolisque aduſtionem auferens 1153.e
cucurbita perfecta 1147.f
aqua dealbans capillos 1144.b
dealbans faciei maculas & cicatrices 1153.f
dentes confirmans 1127.f
aqua epileptica 457.e
Erasti ibid.f Langij 458.e
aqua faciem coloratam reddens 1157.c. 1158.a
aqua faciem dealbans 1152.b. 1154.e.f denigrans 1160.a
illuſtrans 1151.d
iuuenilem reddens 1160.b
pulcherrimam reddens 1149 a
detergens & illuſtrans 1148.e
aqua fluuiatilis quæ probetur 9 f
aqua formam faciei concilians 1149.a
aqua fortis 470.b
faciens renaſci pilos 1144.d
aqua hordei quomodo paranda 535.a eius vires ibid.
hydrotica 466.a mellis 434.d
melonum ad faciem illuſtrandam 1149.f
aqua mirabilis 437.e.455.f
ad vulnera 462.a
aqua mulſa, ſeu hydromel 486.a
aqua oculorum vitia tollens 1145.e
aqua odorata 1139.a.b
ad corpus & veſtimenta ibid.a
aqua panis 424.e philoſophica, ſiue theriacalis ad morbum gallicum 467.f potabilis 11 a
precioſa 455 d
aqua pro leproſis ad faciem 468.c
pro phthiſicis & hecticis 465.b
aqua prohibens ortum capillorum 1145.b

aqua putealis cuiuſmodi 9.e
 quæ in humanæ vitæ vſum admitti non debeat ibid.d
 quæ optima ibid.b
aqua rubificans faciem 1157.b.e
aqua rubra ad faciem ibid.f
aqua ſacchari deſtillata 432.a
aqua ſomnifera 460.b. 461.b
 ſordidis & corrodentibus vlceribus conferens 469.b
 ſpermatis ranarum 431.e
 ſtillatitia arbuti vtilis 466.f
 odorata valde 442.a
aqua ſtillatitia quomodo ex herbis & floribus extrahatur 421.a
 ſudatoria ad peſtem 445.f
 Tartarea 466.e
 theriacalis 444.a. 446.f. 451.f
 caphurata 451.f
aqua viſum conſeruans 463.f 1145.f
aqua viſum inſtaurans 1146.a
aqua viſualis ad oculos 462.b
aqua vitæ ad peſtem 445.d. 448.e
aqua vitæ aurea 437.a
aqua vitæ contra peſtem 448.e
 mirabilis contra graſſantem peſtem 447.f
aqua vitæ optima 441.b. 454.a
aqua vitæ precioſa 450.b
 precioſiſſima 444.a
 alia minùs ſumptuoſa ibid.b
 vitam prolongans 442.f
aquæ dulcis balneum calidum 9.f
 frigidum 10.b
 medicamenta ibid.c
aquæ alterãtes bilem atram in corde 428.a alterantes qualitate occulta 429.c
 capillos augentes 1144.a
 calefacientes caput 423.e cor 426.a hepar 427.a ſplenem 426.c ſtomachum ibid.d
aquæ concoquentes atram bilem in pectore 428.c in hepate 429.a in ſplene ibid.b
 in thorace 422.b
aquæ dentes dealbantes 1147.a
aquæ excalefacientes atram bilem in capite 428.d matricem ibid.b renes & veſicam 427.e facies maculas tollentes 1160.f
aquæ lacuſtres & paluſtres omnino improbandæ 9.e
 minerales, ſiue thermæ 10.e
aquæ mulſæ vires 486.d
aquæ ornantes 1139.a purgantes 431.f 432.a.b refrigerantes bilem in capite 422.a cor ibid.c hepar 423.a matricem ibid.e renes & veſicam ibid.b
 ſanguinem 421.b
 ſtomachum 422.f
Aquarū balnei ſitus & vires 32.b
Aquenſia balnea 524.a
Aquenſium balneorũ vires ibid.a. 32.b
Arabici lapidis vires 72.e
arenæ vires 70.d
argentum viuum duplex 50.e
 eius vires ibid.d
 quomodo fiat ibid.f quam vim habeat ibid.& 54.e
argenti liquor 670.e
argenti ſcobis vires 50.b
argenti ſpumæ vires 54.d
ariſtolochia clematitis appellata 300.e quõmodo diſtillanda 427.c eius facultas & vires ibid.
ariſtolochia Saracenica 301.d
ariſtolochiæ appellationes 300.e
 etymon ibid.d
 tres ſpecies 299.e
ariſtolochiæ quando colligendæ 300.c
Armenij lapidis vires 76.c
aromaticum caryophyllatum 772.a
 moſchatum ibid. nardinum ibid.e roſatum 771.a
 roſatum Gabrielis 770.e
aron quid 286.d eius vires ibid.e
artemiſia quomodo diſtillãda 428.c
 eius facultas & vires ibid.
artemiſiæ duo genera 121.c
artus calefacientia 268.e
 refrigerantia 269.f
aſa dulcis 359.f fœtida 362.d
 aſarum quid 229.f
 eius vires 130.a
aſarum quando diſtillãdum 429.a
 eius facultas & vires ibid.
aſari vires 286.c
aſclepias quid 187.b
 eius vires ibid.c
aſinæ lactis vires 406.a
aſini vngularum combuſtarum vſus ibid.
aſinini iecoris vis 397.e
 ſtercoris vis 411.b
aſpalathum 332.b
 eius vires ibid.c
aſparagi duo genera 109.e vires ibid.f radix quando colligatur 305.e eius vires ibid.f
 ſeminis vires 267.e
aſperula odorata quid 172.c
 eius vires ibid.d
aſphalti radicis vires 299.a
aſphodelus quid 311.b quando eius radix colligenda ibid.
 facultas & vires ibid.
aſpidis exuuij vires 416.a
 ictus quomodo curandus 396.c
aſius lapis quomodo probetur 71.a
 eius vires ibid.
athanaſia maior 847.a.b
 Mithridatis 10[illegible].a
atramentum ſutorium quomodo p[illegible]betur 4[illegible].f
atriplicis duo genera 151.b
 vires ibid.
attra[illegible]ylis quid 1[illegible]9.f
 eius vires 11[illegible].a
auellanæ quæ præſtantiores 239.f
auellanarum facultates & vires 24[illegible].a
aurantia condita 833.b
aurantiorum malorum tria genera 234.f vires ibid.
aurantij mali corticis vis 147.a
aurum quid 130.a
 eius vires ibid.f
aurum omnium metallorum præſtantiſſimum 41.b vi quadam attractrice pollet ibid.a
 in omnibus partibus ſuis æquale ibid.d
aurum potabile 666.f præcipitatum 751.b vita 669.f
auri facultas & vires 41.e
 vena præſtantiſſima quæ ibid.b
aurea Alexandrina 850.c
auripigmentum quod optimum 48.b eius duo genera ibid.
 vires ibid.
Auſtriacæ thermæ 14.d

B

BAccæ iuniperi quando colligantur 227.d earum vires ibid.
Bacchus corymbifer cur dicatur 189.d cur hedera coronetur ibid.
Badenſe in Marchionatu balneum 14.b
Badenvuilenſia balnea 19.b
Badenvuilenſium thermarum ſitus, ratio & vires ibid b.c
balanus myrepſica quid 238.e
 eius vires ibid
balaninum oleum ibid
balneum abſtergens, purgans, rarefaciens, digerens, pro lepro[illegible]s 610.a
balneum ad conceptum perutile, calefaciens & roborans vterum 607.a contractos & conuu[illegible]a 6[illegible].e cutis vitia, pro b[illegible] fis 608.d dolorem 61[illegible].d
 dolorem colicum 611.a
 nephriticum [illegible]d.e
 inflammationem, cum fluxus a[illegible]e[illegible] 607.e duritiem membrorum ibid.f intemperiem c[illegible]arm 686.a intemperiem [illegible]dam 605.a [illegible]m conceptum 6[illegible]7.b

balneum

balneum ad laſſitudinem 612.a
maiores cutis aff ctus 609.a
morbum gallicum ibid.f
paralyſios 605.b præduram
præcumidamque ſcabiem 609.c
ſcabiem, lepram, vlcera, & omnia cutis vitia 610.c
balneum aereum 5.a
quomodo fiat ibid.
balneum aquæ dulcis frigidum contra quos morbos valeat 9.a.b
balneum corporis ſordes abſtergês, ipſumque venuſtum reddens 1163.a
balneum emolliens 607.e
balneum frigidum quibus maximè noceat 606.a
menſtrua prouocans 608.a
mundans corpus 1153.c
balneum odoriferum pro nobilioribus fœminis 1164.b
balneum primum, cuius affectus emolliens & detergens 608.b
ſecundum, cuius affectus detergens & exſiccans ibid.c
tertium, cuius detergens, ac leuiter aſtringens, ſeu corroborans ibid.f
balneum pro hecticis 612.c
remedium totius corporis 605.a
Theophraſti Paracelſi 610.f
balnei diuiſio 606.a
laconico incommoda 6.b
balneæ gypſeæ quib. conferant 12.d
balnea abſtergentia cutem 608.c
balnea ærea quib. auxilientur 12.b
aluminoſa 11.c
aluminoſorum vſus ibid.
balnea aperientia 608.a
aſtringentia 607.b
balnea aurea 12.d quibus vtilia ibid. bituminoſa 12.a
bituminoſorum vſus ibid.
balnea calefacientia 605.a 611.a
balnea cuprea & ærea 12.a cuprea quibus auxilientur 12.b
balnea dolorem mitigantia 611.b
emollientia 607.d
balnea ferrea 12.a
quibus vtilia ibid.
balnea gypſea 12.d nitroſa 11.b
nitroſorum vſus ibid.
balnea nitroſa quid à ſalſis differant 11.b ſalſa 10.f
ſalſorum vſus 11.a
balnea ſulphurea 1 .e
ſulphureorum vſus ibid.e
balſamum ad articulorum dolores 708.b
balſam ad morbos diuerſos 703.d
paralyſim 707.b
vulnera 704.e
balſamum artificiale 697.c. 968.f
699.c artificiale Fioraua 610.c Chriſt. 704.e muſtrale 700.d mumiæ 704.b
balſamum optimum 712.a pro vulneribus onglutinandis 706.b
balſamum Romæ factum 701.e
balſamum, ſeu oleum benedictum 705.b
balſamum ſulphuris 709.b
tartari ibid.c
balſamum trifariam in medicum vſum recipitur 639.c
balſamum Vigonis 710.e
balſamũ hypericonis ſimplex 712.c
compoſitus ibid.d Martis 710.a Mercurij ibid.c
Pæti pretioſus, ſarcoticus 711.f
viſci pomorum 712.f
balſamini olei artificialis vires 456.b
balſami vires 639.c.d
barbarum Andromachi 691.a
barbarum magnum 980.f
paruum ibid.d
bardanæ maioris folij vires 189.c
baſiliconis ſemen quando colligendum, & quandiu ſeruandum 257.c eius vires ibid.
Baſſenheimenſe balneum 24.c
Baſſenheimenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires ibid.
bdellium quid 371.f quod optimũ ibid. eius adulteratio ibid.
vires 372.a
bedeguar quando colligatur 303.b
eius vires ibid.c
Bellerthal balneum 24.b
Bellerthalenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires ibid.
belzoin quid 360.e 380.b
quod optimum ibid.
ben album quid 303.c eius vires ibid.e rubrum 302.d
eius vires ibid.e
benedicta laxatiua 814.b
berberis quid 242.b quando colligatur ibid.b eius vires ibid.c
berberorum ſeminis vires 269.f
ſucci vires 35 .c
Bertringenſia balnea 24.e
Bertringenſium thermarum ſitus, ratio & vires ibid.
beta duorum generum eſt 111.d
eius vires ibid.e
betæ radicis vires 283.c
ſucci vires 349.a
betonica quid 12 .e
quomodo diſtillanda 423.f
eius facultas & vires ibid.
betonicæ florum vis 205.b
bezoar lapis 64.c
bilem flauam purgantia 272.d 325.b
bilem in capite conſequentia 422.d
Berchenfeldenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires 21.f
biſtorta quid 309.b eius duæ ſpecies ibid.c vires 310.e
bitumen quid 81.d duum eſt generum ibid. eius probatio 82.c vires ibid.
Blanca Nicolai 819.f
blattæ Byzantiæ vires 80.c
blitum duorum eſt generum 154.a
eius vires ibid.
baccharis quid 132.e
eius vires ibid.f
bolbocaſtani deſcriptio 310.d nominis ratio 311.a vires ibid.d
bolus Armena quando primùm in lucem venerit 33.a eius præparatio ibid.c vires ibid.d
borrago quid 111.b
borrago quomodo diſtillanda 418.f
eius facultas & vires ibid.
borraginis flores quando colligantur 205.a eorum vires ibid.
brachij humani oſſis vires 401.a
branchæ vrſinæ radicis plãta 283.b
eius vires ibid.c
braſſica quid 111.f
eius vires ibid. [illegible]
braſſica marina quid [illegible]
eius vires [illegible]
braſſicæ folij vires 189.d
ſucci vis 349.b
Brigenſia balnea 24.e
Brigenſium thermarum ſitus, ratio & vires ibid.
Brintzbachenſia balnea 19.f
Brintzbachenſium thermarum ratio & vires ibid.
brunella quomodo diſtillãda 425.f
eius facultas & vires ibid.
bryonia à labruſca differt 291.c
alba 292.f nigra 293.b
etiam Chironia appellatur ibid.
ſylueſtris 294.a
bryoniæ ſylueſtris appellationes ibid.
bryoniæ duo genera 292.d
bryoniæ facultates 293.c
bubali coagulum ad quid vtile 405.b
ex Bubalorum cornibus annuli vires 401.e
bubalum ſeuum quomodo conficiendum, & ſeruandum 405.b
eius vires ibid.
bubuli ſtercoris vires 411.e
bubulinæ medullæ vſus 401.e
buccinum quid 86.d
nominis ratio ibid.
vires ibid.a
buccinorum carnes 86.e
buſonis lapis 65.f

bugloſſum quid 111.b
bugloſſa quando diſtillanda 428.f
eius facultas & vires ibid.
bugloſſæ radix vino impoſita, voluptates auget 283.c
bugloſſæ ſucci vires 349.a
bulbus eſculentus 311.e
bulbi vires ibid.f 323.f
buphthalmi flores quando colligendi 205.b eorum vires ibid.
bupreſtin qui biberint, quæ mala experiantur 389.d
iidem quæ auxilientur ibid.
Buretzheimenſia balnea 24.f
Buretzheimenſis balnei ſitus & vires ibid.
burſa paſtoralis quid 165.f
eius vires 166.a.b.27[illegible].b
butyrum quomodo fiat 407.a
eius vires ibid.
butyri oleum 695.c
buxum Italis idem quod Indis Guaiacum 333.b

C

CAdmia fornicaria 93.c
calaminthæ quando colligenda 135.f
[illegible]minthæ quomodo diſtillanda 424.b eius facultas & vires ibid.
calaminthæ ſucci vis 349.c tres ſpecies 136.e vires 349.c
calamus aromaticus condiens 88[illegible].c
eius vires 303.f
calamus vulgaris pro vero calamo à Bononienſibus acceptus ibid.d
calculum frangentia 272.e
calendula quomodo diſtillanda 4[illegible]7.a eius facultas & vires ibid.
calx, cineris quædam ſpecies eſt 4.c
calx quæ efficacior ibid.
quomodo fiat 4.c
calcis facultas & vires ibid.d
camphora quæ optima 38[illegible].f
quæ deterior ibid.a
camphora vel caphura quid ibid.f
camphoræ oleum 653.f
vires 381.a
cancrorum diſtillatorum vis 431.d
cancrorum oculi vis 397.b
cancrorum exuſtorum cineris vires 90.b
cancrorum [illegible]atilium exuſtorum cineris vſus 386.f
[illegible]capelli vis 73.f
[illegible]delæ odoriferæ contra venena & peſtem 1128.e
pro fumo 1128.d
quæ præſtantiores 1.c
[illegible]delarum vſus ibid.a
canellæ vnde dicta 341.a
canellæ adulteratio ibid.
baccarum oleum 343.f
canellæ diuerſa cinnamomi nomina indita 341.e
contra Canis rabioſi morſus auxilium 391.b
canis rabioſi morſus 390.e
caninus ſanguis à quibus commodè bibatur 4[illegible].a
canini ſtercoris vis 4[illegible]9.d
cantharides quæ probatiſſimæ 386.b earum vſus ibid.c
cantharidum datarum ſigna grauiſſima 386.c quæ in auxilium exhibenda ibid.
capilli Veneris facultas 109.c
ſyrupi vires 481.d
capnos chelidonia 298.d
capparis vires 228.e
corticis vires 347.a
capparum radix quas vires habeat 284.a
capræ ſanguinis vires 402.f
capreæ laticornis coagulũ ad quid vtile 41[illegible].b
capreoli ſeui vires ibid.
caprini ſeui vires ibid.
caprini lactis vires 406.f ſtercoris vis 41[illegible].d veſicæ vſus 4[illegible].b
caprifolij duo genera 141.f
vires ibid.
caputpurgium Auicennæ 582.e
carbonum ignitorum electio 2.a
vſus ibid.
carbunculi vires 61.d
cardamomũ Arabum aliud à cardamomo Græcorum 258.d
eius vires ibid.e
cardopatij duæ ſpecies 321.d
carduus benedictus quomodo diſtillandus 425.c
eius facultas & vires ibid.
carlinæ duæ ſpecies 321.d
Carpenſis balnei ſitus & vires 32.d
carpobalſamum quid 229.c
optimum quod ibid.
carum quando colligendum, & quando ſeruandum 258.c
eius vires ibid.
caryophyllata radix quando colligatur 304.f eius vires ibid.
caryophyllorum arb[illegible]s d[illegible]ptio 227.e facultas & vires 229.a.b flores quando colligendi 206.f eorum vires ibid.
carthami ſeminis vires 273.e
caſſia Arabum 243.f
quæ eligenda 244.b
eius vires ibid.d
caſſia communis, extracta 8[illegible].b
extractacum folijs ſenæ 8[illegible].a
ſine folijs ſenæ 804.e
caſſia Græcorum 334.f
ca[illegible] 344.f
ca[illegible] 335.a 344.f
caſſiæ adulteratio 340.f
[illegible] 334.e [illegible] 54[illegible].c in cinnamomum [illegible] 345.d
Caſſ[illegible]ne[illegible]ſia balnea 17.d
Caſſ[illegible]ner[illegible]ium thermarum ſitus, natio & vires ibid.e
caſtellum ex larigna materia conſtructum 338.d
caſtoreum quid 398.b
eius facultas & vires ibid.c
caſtoreum raro verum inuenitur 398.e
catagmaticum Andromachi 991.d
cataplaſma ad anginam 1[illegible]7.b
angeſcentem inflammationem ibid.d dolorem ocu[illegible]um 1[illegible]9.c
dolorem podagricum ibid.
dolorem ventriculi ibid.e
dolorem articulorum ex materia [illegible] galida 1008.f
cataplaſma ad dolores & inflammationes partium [illegible]ternarum 1008.e
cataplaſma ad eruptionem ſanguinis [illegible] naribus 1[illegible]03. hydropem 1[illegible].a iecur inflammatum 1003.a incipientem inflammationem 100[illegible].d induratos tumores lienis & iecoris 1[illegible]4.e
inflammationem 1[illegible].b
inflammationem in declinatione 1[illegible]7.f inflammationem in ſtatu 1[illegible]07.e lenis inflammationem 1[illegible]3.c maturantes tumores [illegible]iguini[illegible]m 1[illegible]6.b
cataplaſma ad [illegible]culos, refrigerans 1[illegible]1[illegible].c parotidas ex frigore 10[illegible]8.a
cataplaſma ad ventris fluxũ 1001.a
cataplaſma attractorium 1008.b
concoquens & maturãs 1006.b
conſolidans 1005.a
cataplaſma in dolore colico & nephritico 1009.b
inſigne Regis Daniæ 1009.a
cataplaſma magiſtrale 1004.b
mitigatorium ad parotidas per [illegible] 1010.a
cataplaſma quid 1[illegible]01 eius diuiſio ibid. quo fluxus ſanguinis è quouis vulnere erumpentis cohibe[illegible] 1[illegible]3.f ſanguinem è naribus profluentem ſiſtens 10[illegible]4.a ſuppuratorium 1004.a
ſtupefaciens 1010.e
cataplaſmata abſtergentia 10[illegible]5.e
aſtringentia 1001.a attrahentia 1008.b concoquentia 10[illegible]5.f
digerentia 1006.f

cata-

cataplaſmata dolorem mitigantia 1008. emollientia 10[illegible].c
catapotia quid 1[illegible]31.a
cataporia maior 274.b
cataplaſticum imperiale 824.f
Catinis montis Kalibe vires 32.a
catinarię capitis vſus 396.c
cantherinum potentiale 396.c
Caymanum lapis 67.d
cedria pix quæ optima 379.a
eius vires ibid.
Cellenſium thermarum ſitus, ratio & vires 15.b.c
cenchri morſus curatio 376.a
centaurium magnum quid 315.a
eius radix cuiuſmodi ibid.b
vires ibid.
centaurium maius pro rhapontico accipi 307.b maius quid 135.a eius vires ibid.b.c. minus quid 136.a eius vires ibid. minus quomodo diſtillandum 427.b
eius facultas & vires ibid.
centaurij florum collectio 215.c
vires ibid.
cepa rum vires 289.a.b
cera alba quomodo fiat 418.b
cærulea quomodo fiat 418.c
cera flaua quomodo fiat ibid.& 1022. quæ optima 418.b
nigra quomodo facienda 1022.b
rubea quomodo fiat 418.c
viridis quomodo fiat 1002.a
cera omnis vis 418.c
ceram dealbandi modus 1021.a
ceraſa condita 887.f
ceraſa nigra quomodo diſtillanda 423.d eorum facultas & vires ibid. quæ ſtomacho conueniant 341.b
ceraſorum aquæ vis 431.b
ceraſi arboris florum vires 215.d
à Ceraſte percuſſis quomodo ſubueniendum 396.b
ceratum ad gangrænas 1018.f
Alexandri 1013.f
Andromachi 1012.f
capitale 1017.a
cerinæ, Creſiphontis 1013.c
ceratum contra vermes 1018.e
contra vomitum nimium puerorum 1017.b
ceratum de ceruſſa 1013.c
ceratum de euphorbio 1012.a diapente 1013.e è betonica 1017.a
è ſtyrace, magiſtrale 1014.d
ex pelle arietina 1016.d
ceratum fracturis omnibus opportunum 1018.b
ceratum gratia Dei 1014.d
ceratum infrigidans Galeni 1013.a
matricale 1012.f
ceratum Nicolai 1014.f
ceratum œſypatum, Galeni 1015.b
Pauli ibid.f Philagrij ibid.c
ceratum oxycroceum ibid.c
ſantalinum 1013.a
ſtomachale, Galeni 1011.a
viride, Macharionis 1017.b
ceratum vnde dicatur 1011.a
ex quibus conſtet ibid.
eius diuiſio ibid.
cerata abſtergentia 1018.d aſtringentia 1016.a attrahentia 1019.a
conſolidantia 1016.d
cerata calida 1011.a emollientia 1013.e frigida ibid.a
cerefolium quomodo diſtillandum 426.f eius facultas & vires ib.
ceruis coagulū ad quid vtile 405.d
ceruis genitalis vſus 400.e
cerui ſanguinis vires 404.b
cerui ſeuum quomodo colligēdum, præparandum, & conſeruādum 405.d eius vires ibid.
cerui cornu vires 400.e
ceruinæ medulla vſus 401.d
ceruſſa quomodo fiat 52.e eius vtendi modus ibid. vires 53.a
ceruſſa ſine colore proditur 54.f
ceſtron quid 121.e
eius vires 122.a.b
chalcedonij lapidis vires 66.b
chalcitis quid 47.b quæ optima ibid. eius vires ibid.c
chamæ quid peculiare habeāt 89.b
earum vires ibid.c
chamarum appellatio 89.c
chamædrys quid 134.b
eius vires ibid.c
chamæleæ Germanica quid 194.b
vires ibid.c
chamæleon & anthemis dicitur 112.e eius tria genera ibid.
vires ibid.f
chamæleon niger 322.d
chamæleonis ſanguinis vſus 403.b
chamæmeli flores quando colligantur 205.
eorum vires ibid.d
chamomilla quomodo diſtillanda 424.a eius facultas & vires ibid.
chamæpitys quid 122.f
eius vires ibid.
chariophyllata 133.f
eius vires ibid.
chelidonia ſuccus quomodo exprimendus & ſeruandus 349.f
eius vires ibid.
chelidonius lapis duplex in hirundine inuenitur 72.f
chelidonij radicis facultas & vires 312.b
chelidonium maius quid 136.b
eius vires ibid.c
chia quæ eligenda 89.b
eius vires ibid.
chinæ radicis vires 320.c.d
Chinenſes mercium precia quibus commentis auxerint 341.e
chondrilla quid 154.b
eius vires ibid.c
chryſocolla quid 48.f
eius vis 49.b
cicadarum vſus 388.a
cicerbitæ ſucci 350.c
ciceris ſatiui facultas 267.f
cichorium quomodo diſtillandum 421.e eius facultas & vires ibid.f
cichorij florum collectio 211.d
vires ib.d.
cichorij radicis vires 291.e
cichorij ſeminis facultas 265.d
ciconiæ ſtercoris vis 411.b
ciconia quid 85.e
cicutæ vires 163.c.188.a. 265.f
cimicum facultas & vires 38[illegible].b
cimolia optima quæ 39.c eius duo genera ibid. vires ibid.
cinnabaris vera hodie ignoratur 42.b neotericorum factitia ibid.
cinnamomū apud Arabes & Aethiopes non naſci 341.a
cinnamomum quid ſignificet 342.b
cinnamomum quomodo diſtillandum ibid.b
eius facultas & vires 426.b
cinnamomi adulteratio 340.f
forma 345.f vires 344.b
cinis combuſtorum lignorum 3.e
ciſtus quid 171.a
eius vires ibid.c
citoniorum ſuccus quomodo extrahatur & conſeruetur 351.a
eius vires ibid.
citria condita 883.e
citri ſeminis vires 268.f
citrulli ſeminis vires 269.b
claretum cum melle 523.f
cum ſaccharo ibid.e
claretum Laxatiuum 524.a
quomodo parandum 529.b
eius vires ibid.
claretum purgans 532.b
quomodo conficiendum 527.b
claretum quomodo fiat ibid.
eius vires ibid.e
clyſter ad anaſarcam 527.f
aſcarides 568.b aſcitem 572.b
clyſter ad bilem alterandam 564.b
colicum dolorem 569.b
clyſter ad comminuendum calculum 567.f
clyſter ad dolorem colicum à pituita vitrea 569.e
clyſter ad dolorem coxendicum 570.f

clyſter ad [illegible] nephriticum 570.a
clyſter ad [illegible] 573.e vteri [illegible] d.
clyſter ad lienteriam & diarrhœam 566.a
clyſter ad morbos capitis frigidos & inteſtinorum 563.e
clyſter ad paſſionem iliacam 570.e
 pituitam alterandam 563.f
clyſter ad ſcirrhum vteri, emolliens 565.c
clyſter ad tympanitem 572.e
 vermes cum alui fluore 568.e
 vermes cum febri ibid.d
 vermes in ventriculo ibid.e
 vrinæ retentionem 567.d
clyſter aſtringens & conſolidans 565.e aſtringens & ſiccans 566.c detergens & ſiccans ibid.f
clyſter dolores dyſentericos ſedans 571.a.b ex vino Hippocratico 569.f
clyſter humores melancholicos purgans 571.f nutriens 563.a
 purgans pituitam 571.e
clyſter quid 57[illegible].b
 eius diuiſio ibid.
clyſter ſedans dolorem colicum 569.b
clyſter vermes necans 568.c.d
 vrinam prouocans 567.c
clyſteres calefacientes 563.d
 dolorem ſedantes 569.a
 flatus diſcutientes 573.b
 purgantes 571.e
clyſteres purgantes aquam 572.e
clyſteres aſtringentes 565.e
cnicus quid 124.e
 eius vires ibid.f
cnici ſeminis vires 273.f
coagulum quod omnium præſtantiſſimum 410.a
coagulorum omnium natura & facultas ibid.
cochleæ quæ optimæ 386.a
cochlearum marinarum vires 89.d
cochlearum vires 388.a
cochlearia ex ficulneo ligno quid peculiare habeant 338.e
collyrium contra omnis generis paſſiones oculorum 1103.b de thure 1101.c Meſuæ ibid.d
 nardinum ibid.e
collyria abſtergentia 1101.a
collyria dolorem mitigantia 1104.d
collyria excreſcentias auferentia 1103.e
collyria quid 1100.a
 eorum differentiæ ibid.
colocynthis quid 247.c
 eius vires ibid.d
colophonia quid 381.f
c[illegible] quomodo e[illegible] lapidum eruatur 65.e
[illegible] vires 4[illegible].f
columbarum [illegible] quæ polleant proprietate 488.c
columbarum ſtercoris vis 419.c
Conderthalenſe balneum 22.d
Conderthalenſis fontis acidi ſitus, ratio, vires ibid.
conditum ad calidum humorem 890.e calorem iecoris 891.c
conditum ad frigidum humorem 890.b
conditum ad inflammationem pulmonis ibid.f
conditum ad omnes vires roborandas 888.b
conditum de pomis 884.f
 excalfaciens 888.e
conditum ex fructibus 887.b
 ex perſicis 886.f prunis 887.d ſorbis ibid.e
conditum purgans 891.d
conditum refrigerans & conſtringens ſtomachum imbecillum 891.a
condita calefacientia & corroborantia cor 883.a
 calefacientia ventriculum 885.a
 renes 886.d
condita temperata 888.b
condita vnde fiant 882.b
 eorum diuiſio ibid.
confectio anacardina 761.a
confectio aniſi tabulata 1068.d
confectio caryophyllorum orbiculata ibid.e
confectio contra vermes 1076.f
confectio cordialis 775.e fœniculi orbiculata 1067.c
confectio Hamech maior 821.e
 minor 822. liberantis 775.a
 pinicata confortans 1184.c
confectio pomi ambræ 11[illegible]7.b
confectio Rauedſeni 783.e
 zingiberis conditi 1045.f
confectionum differentiæ ibid.
confectum amygdalarum dulcium 1108.c
confectum aniſi 1107.c
 laxatiuum 1112.e
confectum auellanarum 1109.a
 caryophyllorum 1110.a
 cinnamomi 1109.f citri ibid.e
 coriandri 11[illegible]7.a
 fœniculi ibid.e
confectum moſcatum ſeu moſchardini 1110.e pinearum 1109.b
 zingiberis 111[illegible].e
confecta quid 1107.a
 eorum differentiæ ibid.
conſerua abſinthij 869.e acetoſæ 871.e acori 867.b betonicæ ibid.c bugloſſi [illegible] capillorum Veneris 8[illegible] [illegible] 869.f euphragiæ 8[illegible].d
 florum [illegible] ibid.a
 florum an[illegible] 86[illegible].b
 florum bor[illegible]ginis 868.f
 florum ca[illegible]yllorum 869.e
 florum cic[illegible] 871.a
 florum lauendulæ 867.f
 florum nenupharis 870.e
 florum perſici 869.c
 florum ſaluiæ 867.f
 florum ſambuci 8[illegible]0.b
 florum ſtœchados 867.e
conſerua fumiterræ 870.a
 hyſſopi 868.d
conſerua maioranæ 868.a
 meliſſæ ibid.e menthæ 869.f
 pæoniæ 868.b
conſerua primulæ veris 868.e
 roſarum 870. violarum 871.a
conſeruæ calefacientes caput 867.a
 cor 868.f hepar 870.a
 pectus ibid. ſplenem 87[illegible].c
 ventriculum 869.d
conſeruæ excalfacientes iuncturas 870.d
conſeruæ excalfacientes vterum ibid.
conſeruæ quid 865.a
 earum diuiſio ibid.
conſeruæ refrigerantes caput 870.e
 cor 871.c hepar 872.a iuncturas ibid.d pectus 871.b
 renes 872.c ſplenem ibid.b
 ventriculum 871.d
 vterum 872.c
conſolida maior quid 313.d
 eius vires ibid.
conſolida maior quomodo diſtillanda 426.a eius facultas & vires ibid.
conyzæ tria genera 137.c
 vires ibid.d
cor calefacientia 241.b.267.d 303.a. 426.a
cor qui flores calefaciant 213.b
cor refrigerantia 241.a. 268.f 42[illegible].c
corallium triplici conſtat differentia 82.f eius vires 83.a
coralliorum oleum 672.b
coriandri ſemen cuiuſmodi 255.a
 quando colligendum, & quandiu ſeruandum ibid.
 eius vi[illegible] ibid.
Carolinorum balneorum ſitus, ratio & vires. 16.f
co[illegible] quid 241.f
 eius vires ibid.f
Corſ[illegible]num balneum 30.d
Co[illegible]eni balnei ſitus & vires ibid.e
cortices aperientes 346.c

cortices

cortices bilem purgantes 347.a
cortices calidi ibid. in primo 339.a ſecundo 340.a tertio 346.a
cortices dolorem mitigantes 346.
cortices fructuum calidi ibid.d
cortices frigidi 347.a
purgantes 346.c
cortices fructuum aſtringentes 376.a
corticum diuiſio 339.a
coſtus quid 289.d
eius facultas ibid.c
cotyledonis ſucci vires 350.b
cranij hominis vires 4 1.a
Creta inſula cupreſſi patria 337.e
crocus Martis 745.f
crocus quando floreat 206.a
vbi naſcatur ibid.
croci adulteratio 205.f
eſſentia 757.f vires 206.b
crocodyli terreſtris ſtercoris vires 412.b
crocomagma Damocratis 1081.c
cryſtallus vnde gignatur 69.f
eius vires ibid.
cubebæ quid 238.f
cubebæ fructus in quanta ſit æſtimatione 239.b
eius vires ibid.d
cucumis ſylueſtris quid diſtet à ſatiuo 248. quando colligatur, & quandiu ſeruetur ibid.e
quomodo corrigatur ibid.
eius vires 248.c
cucumeris ſylueſtris vires 327.d
cucumeris ſeminis vires 269.c
cucumeris vires 234.e
cucurbitæ quomodo diſtillandæ 422.f earum facultas & vires ibid.
cucurbitæ ſeminis vires 269.c
cucurbitarum vires 234.a
cuminum quando colligendū 261.c
eius vis ibid.
cupreſſi duo genera 170.b
vires ibid.c
cupreſſi lignum ſuaueolentiam non exuit 338.a
curcumæ vires 305.e
Curienſe balneum, ſiue Piperinū, 12.f
cuſcuta quæ deligenda 113.a
eius vires ibid.b
quando diſtillanda 429.b
eius facultas & vires ibid.
cyclaminus quid 172.e
eius vires ibid.f
cyclamini radix ἀχεῖτ⊙ 294.e
cygnus Galeni 1103.f
cyperus quid 308.e
eius genera duo ibid.f
cyperi vires 309.a
cyphoides 783.b
cytonia condita 884.d

D

DActyl qui probentur 223.f
qui deteriores 224.a
dact lorum v s ibid.d
Dal n nſia balnea 24.f
Dalſingenſium thermarum ſitus, ratio & vire ibid.
damæ ſeuum quomodo colligēdum, præparandum, & conſeruādum 4 3. eius vires ibid.
daphnoides quid 193.c
eius vires ibid.f
dauci tria genera 261.f
vires 262.a
decoctio aperitiua lenitiua maior 551.d minor ibid.f
aperitiua maior cum rhabarbaro ibid.d
decoctio bilem educens 549.d
florum & fructuum 536.d
decoctio ſenæ D.Gereonis quomodo paranda 544.d eius vires ibid.d
vulneraria noſtra 547.a
decoctum ad dentes firmandos 1148.a
decoctum adianti quomodo parandum 542.e eius vires ibid.
decoctum atram bilem vacuans 550.d cephalicum calefaciens 536.f commune magiſtrale ad medicamenta maceranda ibid.d
decoctum contra vrinæ ardorem 546.b cordiale 545.e
quomodo fiat 545.e
decoctum epithymi quomodo parandum 544.a
eius vires ibid.b
decoctum ex fumaria 546.f
decoctum ex thymo quomodo parandum 546.c
decoctum eupatorij quomodo parandum 545.a
eius vires ibid.
decoctum flatus pellens, ſeu carminatiuum 547.f
decoctum fructuum quomodo parandum 543.b
decoctum galli ad colicam ibid.e
decoctum guaiaci cum zarza parilla pro ſyrupo 541.d
decoctum hellebori nigri quomodo parandum 551.a
decoctum laxatiuum in Maio 552.d
decoctum ligni guaiaci cum corticibus 540.b.c.d. cum vino 539.b.c.d
decoctum ligni pro potu 539.a
decoctum mixtos educens humores 550.b
decoctum myrobalanorum quomodo parandum 544.e
eius vires ibid.
decoctum pectorale quomo parandum 4
eius vires .d
decoctum pituitam educens .c
decoc um prouocans menſtrua 546.c
decoctum ptiſanæ hordei quomodo fiat 535.e
decoctum radicis chinæ 542.a
decoctum ſtæchados quomodo parandum 543.f
eius vires ibid.
decoctum thymi quando parandum 543.d
eius vires ibid.e
decoc um zarzæ parillæ 541.b
decoctum zarzæ parillæ cum guaiaco 541.d
decocta alterantia bilem 546.a
bilem atram purgantia 544.a
alterantia caput 536.f
decocta alterantia communia 536.c
decocta alterantia cor 537.d. 545.e
pituitam 546.e
ventriculum 537.f
decocta minùs vſualia 545.b
decocta officinalia reficientia 535.a
decocta purgantia bilem flauam 543.b. 549.e atram bilem 550.f humores mixtos 544.e
pituitam 543.c
ſanguinem 542.e
decocta ſudorem prouocantia 538.f
decocta vnde parentur 533.a
deco a vulneraria 547.a
de nſiuum optimum 949.b
defenſiuum magiſtrale 925.b
dentifricium ad candorem dentibus con andum 1124.e
demiſſ uum optimum 1210.a
Deynachen balneum 21.c
Deynachenſis fontis acidi ſitus, rati & vires ibid.
diacalaminthon Galeni 768.c
Nicolai ibid.f
diacapparis 784.a
diacarthamum 824.a
diacaſſia cum manna 806.a
diacaſſia magiſtralis 805.d
Meſuæ 805.e
diacaſſia ſub nomine caſſiæ conditæ 805.b
diacaſſlorium 863.c
diacatholicon 806.e
diacatholicon Theophraſti 433.f
diachylon cum gummi Vigonis 975.e
diacinnamomum 777.d
diacitonium compoſitum 786.d
diacitonium è ſucco cotoneorum 889.b

diacodion Meſuani 873.e
diacodion ſimplex Galeni ibid.c
diac[illegible] 1172.[illegible]
diac[illegible]ſimplex 886
[illegible] 885.a
diacer[illegible]s Galeni 1084.a
diacorum 762.[illegible]
diacoſtum 783.d
diacu[illegible] 776.e
diacurcuma magna 782.d
minor ibid.f
dia[illegible] 982.e
diadictamnum Galeni 1018.e
diagalanga 776.b
dia[illegible] 1102.a
dia[illegible]ſoponis 767.a
diaireos Salomonis 766.c
diaireos ſimplex, magiſtralis 756.b
diaireos vſitata ibid.e
dialacca maior 781.e
minor 782.a
dialacca Iſaac ibid.b
diamanna 808.d
diamargariton calidum 773.a
diamoruſia 783.a
diambra 761.e
diamelon Andromachi 776.d
diamoron Me[illegible] 512.a
diamoron ſimplex Galeni 510.f
compoſitum 511.a
diamoron vſitatum 51[illegible].f
diamoſchum amarum, dulce 761.a.b.c
diamyrrha 11[illegible]2.b
dian[illegible] 776.d
dianthon 772.e
diaxani 11[illegible]1.e
diaolibanum 8[illegible]
diapapaner ibid.a
diap[illegible] 786.d
diapenidion ſine ſpeciebus calidum 787.c
diaphaneon 813.d
diaph[illegible]ſalidon 826.d
diapolypodion magiſtrale 822.e
diapraſſium 7[illegible]d
diaprunum ſimplex 806.e
compoſitum ibid.f
ſolutiuum 811.e
diarcenthidon Democratis 296.e
diarrhodon abbatis 778.a
commune ibid.d
diarrhodon Nilei 1105.a
diaſatyrium 794.e
diaſatyrium analepticum & renouatorium 795.c
diaſcordium 799.d
diaſena 821.b
diaſpoliticum 778.f
diaſulphur 769.d
diathamaron 769.a
diatragacanthum calidum 767.a
frigidum 787.a
diat[illegible]p.peron [illegible]8.b
diat[illegible]alon 788.f
diat[illegible] rhabarbaro 824.b
diat[illegible] 815.d
minus ibid.e
diaxyloaloes 772.d
diazingiber 777.e
dictamnum quid 133.b
eius vires ibid.c. & 287.a
diaphryges quid 48.f
quod op[illegible] ibid.
eius vis & vſus ibid.
dolorem mitigantia 271.f
ſedantia 323.b
dor[illegible] ad quid vtile 410.a
doronici vires 287.a
dorycnij vires 188.b
dracunculus maior quid 312.e
quando co[illegible]gendus ibid.f
eius facultas & vires ibid.
dracunculus minor quid 313.a
eius vires ibid.
draconis ſanguis factitius 364.f
eius vis 365.a
dropax quid 1019.b
dropax ſimplex ibid.
compoſitus 1[illegible]2[illegible].b
dryini morſus quomodo curandus 394.f
dulcamara quid 173.d
eius vires ibid.e
Dun[illegible] balneum 25.b
Dunckelb[illegible]enſis balnei ſitus, ratio & vires ibid.

E

EBeni balnei vires 30.a
E[illegible] balneum 25.c
Ebenhauſani fontis acidi ſitus & vires ibid.
ebenus optima quæ 334.a
eius vires ibid.c
ebrietas omnis nocet 355.e
Ebrus Thraciæ fluuius auri ferax 41.c
ebulus quid 170.e
eius vires ibid.c
ebulum quando diſtillandum 438.e
eius facultas & vires ibid.
ebuli foliorum vires 189.f
radicis vis 32[illegible].a
ebur quid 399.e
eius vires ibid.f
ecbij ſucci vis 349.c
ecligma quid 871.d
eius diuiſio ibid.
ecligma abſtergens 875.a. 879.a
adſtringens 878.a
elaterium quid 368.e
quod optimum ibid.
quod improbetur ibid.
electuarium Alcanzi 780.e
electuarium Al[illegible] 82[illegible].b
electuarium A[illegible] 826.[illegible]
electuarium angelicum [illegible] 825.d
electuarium ad aquam inter cutem 835.a calculum 829.e
coitum augmentandum 840.e
dolorem colicum 832.d dolorem veſicæ cum vlcere [illegible].e
dolorem [illegible] cum vlcere 842.f
hepar calefactum cum obſtructione 838.e
electuarium ad humectationẽ ventriculi totiuſq́; corporis 837.b.c
icterum 835.c
libidinem augmentandam 840.d.f
electuarium ad memoriam 830.d.f
morbos capitis frigidos 829.f
feminis profluuium, & venerem minuendam 842.a
electuarium ad venerem 840.b
ventriculi corroborationem 833.e.f. 834.a.b vrinas & menſes mouendos 839.a
electuarium ad ventris dolores 833.d
electuarium calculum frangens 791.a confortans minerarum omnium virtutum 832.a
confortans ſtomachum & digeſtiuam 834.d conſolidæ maioris 791.b contra peſtem, Ferdinandi Imp. 801.a
contra ſterilitatem 841.e
electuarium contra ſtomachi ardorem 837.b
electuarium cordis 831.e
electuarium de aromatibus 779.b
baccis lauri ibid. baccis myrti 789.c cineribus 792.b
cupatorio 827.b
electuarium de gemmis calidum 77[illegible].b nucibus 797.f
ouo ibid. pſyllio 810.e
[illegible] 781.e
ſebeſten 808.e ſorbis 789.a
ſucco roſarum 810.b
electuarium diabryonias 820.b
electuarium diacarthami, cholagogum 843.f
electuarium diacoccu gnidii 823.d
electuarium diapæonias 764.b
electuarium diureticum 792.e
electuarium ducis 784.e
electuarium è ſcoria ferri ibid.b
electuarium Elekoph 815.e
ex aceto a 789.b
electuarium ex aſa 785.c
ex citro 778.e
electuarium frigidum ſecundum Cophonem 813.b
electuarium imperiale, Fiorauanti 785.

electuarium

electuarium Indum maius 815.a
minus ibid.c
electuarium In[illegible]um 791.a
electuarium la[illegible]ans 793.d
electuarium lenitiuum 807.
electuarium Meſuæ 81[illegible].d
electuarium officinale ſolutiuum 81[illegible].b
electuarium opticum 830.c
pectorale 833.a
pectorale 791.d
electuarium Petri 783.d
electuarium preſeruatiuum contra peſtem & alios morbos 798.a. 8[illegible]2.e
electuarium pro corde & palpitatione 83[illegible].b dolore [illegible] ventris 843.a dolore nephritico 842.d dyſenteria 838.f
electuarium pro iis qui non poſſunt [illegible]re ex frigiditate 841.d
electuarium pro iis, quibus [illegible] non eſt acre 840.b lienteria 838.d refrigerato ventriculo 833.d ſplene 835.f ventriculo laxato 837.d
electuarium, quo Hiſpani milites vtuntur, a[illegible] ſiue Hiſpanica 846.e
electuarium Reginæ, magiſtrale & vſuale 791.d
electuarium regium ibid.
electuarium refrigerans caput 786.a pectus ibid.f
electuarium reſtauratiuum 838.a
reſumptiuum 787.a
electuarium roſatum Meſuæ 810.d
electuarium ſoluēs ventrem 845.b
electuarium ſulphuratum 869.f
electuarium vitæ 781.a.846.a
electuaria aquam purgantia 844.d
electuaria aſtringentia 709.c. 838.d
electuaria calefacientia caput 829.f cor 831.a hepar 781.a 835.c matricem 784.e pectus 766.b pulmonem 833.a ſplenem 784.a. 83[illegible].f ventriculum 776.b. 8[illegible].f
electuaria dolorem mitigantia 842.c
electuaria contra venena 796.e
electuaria officinalia lenitiua 804.a
electuaria purgantia humores mixtos 823.f 844.f
electuaria quid, & vnde dicantur 790.a
electuaria refrigerātia hepar 838.b
matricem 790.a
ſplenem ibid.
ſtomachum 789.a
electuaria refrigerantia ventriculum 837.a
electuaria venerem minuentia 8[illegible]7.a venerem ſtimulantia 794.b. 839.e
electuariorum diuiſio 753.a
elixir vitæ 438.[illegible]. 441.a. 454.e
ellebori albi vires 325.e
nigri vires ibid.c
Elle[illegible]ng[illegible]nſium thermarum [illegible], ratio & vires 16.e.f
embroca quid 597.a
embrochæ alterantes ſtomachum 598.b calefacientes caput 597.b
embrocha ad dolorem podagricum 6[illegible].b lethargum 597.b
embrocha ad phrenitidem in principio 598.d
embrocha ad ſomnum inducendum 6[illegible].a
embrochæ ad ſtomachum imbecillem in febri quotidiana 598.b
embrocha in [illegible] 599.a
embrochæ refrigerantes caput 597.c
embrochæ vnde componantur ibid.a
embrocharum diuiſio ibid.
Em[illegible] balneorum ſitus, ratio & vires 16.b
emplaſtrum abſtergens, purgansq; 997.f
emplaſtrum ad dolorem iuncturarum & podagræ 994.d
fluxum ventris 995.a
fœtum retinendum ibid.b
hydropem 985.d. 997.a
humiditatem reſtaurandā 857.d
materiam concoquendam, & pus mouendum 996.c
emplaſtrum ad membra conuulſa ex repletione 997.b
morbum gallicum ibid.c
emplaſtrum album, ſiue e ceruſſa 981.c
emplaſtrum Andromachi ad vlcera magna 982.f
emplaſtrum aperiens cutim 999.e
emplaſtrum apoſtolicum 978.f
emplaſtrum Aſclepiadis 982.e
emplaſtrum attrahens 999.c
emplaſtrum baſilicum maius 981.f
minus 982.a
emplaſtrum cephalicum 898.d
emplaſtrum ceroneum 977.c
emplaſtrum chalcanthinum 984.a
emplaſtrum comitis 992.
emplaſtrum commune ad duritiem & dolores iecoris & ſplenis 995.e
emplaſtra conſolidantia 985.f
emplaſtrum contra ambuſtionem 1000.a contra ramicem, ſiue rupturam 986.d
emplaſtrum contra vermes 998.a.b
emplaſtrum croceum 9[illegible].a
emplaſtrum de apibus 98[illegible].a
baccis lauri 994.a betonica 998.f centaurea ibid.
cr[illegible] 973.a
emplaſtrum de ianua 881.e
lapide calaminari 993.e
ma[illegible]e 994.c meliloto 976.b
minio, [illegible]igonis 985.f
rhabarbaro 979.b [illegible] farina 98[illegible].b [illegible] quinque 980.c [illegible] canis 984. vermibus 992.d
emplaſtrum Diabotanon, Critonis 983.b
emplaſtrum Diacadmiæ 993.d
emplaſtrum diachal[illegible], pal[illegible] vnguentum dictum 988.e
emplaſtrum diachylon ſimplex 974.f
compoſitum 975.a
magnum filij Zachariæ 175.e
paruum 175.d
emplaſtrum diaphænicon calidum 97[illegible].f [illegible]gium 974.b
emplaſtrum diaſulphuris 991.f
diſcutiens 996.f
diuinum 981.e
emplaſtrum ex allijs 979.c euphorbio 991. fermento 999.b Galia 973.b ſal[illegible]e 997.e
ſalicibus 989.b
Scylla, Critonis 933.e
emplaſtrum filij Zachariæ ſecundum Meſuem 979.e
emplaſtrum gratia Dei ibid.d
emplaſtrum gryſeum de lapide calaminari 993.a
emplaſtrum incarnans 992.e
emplaſtrum inflammationem reprimens 995.d
emplaſtrum Macedonicum 980.b
emplaſtrum Marciatum, Pauli 994.b
emplaſtrum nigrum 988.f
oxycroceum 977.f
emplaſtrum polyarchion 971.b
emplaſtrum pro matrice 974.b
emplaſtra quid 969.a
eorum diuiſio ibid.
emplaſtrum ſtomachicum 971.a
ſulphuratum 984.e
emplaſtrum Tarentini 989.e
emplaſtrum triapharmacum 986.c
emplaſtrum venatorum 989.d
emplaſtrum viride 981.d. 990.f
emplaſtrum viride Andromachi 99[illegible]. herbarum 933.d
emplaſtra abſtergentia 980.b
aſtringentia 973.b.994.f
ambu[illegible] 1000.a
cicatricem inducentia 993.a
concoquentia 996.e

emplaſtra conſolidantia 998.b
adſcindentia 985.a.996.e *dolorem ſedantia* 994.a *emollientia* 995.e *erodentia* 999.e
extrahentia 998.e
emplaſtra frigida 972.a
emplaſtra miſtas vſualia 971.a
emulſio ad renum veſicæ affectus 511.d
endiuia quomodo diſtillanda 421.e
eius facultas & vires ibid.f
endiuiæ ſucci vires 481.c.d
enema ad bilem 571.a
enula quando diſtillanda 428.b
eius facultas & vires ibid.
ephemeri vires 323.f
epithema ad calidam hepatis intemperiem 595.e *ad capitis dolores a frigore* 581.d *ad cortum* 597.a *ad dolorem ſtomachi ex calore* 595.d *ex frigido* 595.b *ad faciei eryſipelata* 591.e *ad febres ardentes & ſiccas* 592.f *ad frigidos cordis affectus* ibid.b *ad fontem, primum* 589.b *ſecundum & tertium* 590.a.b *ad hecticam febrem* 594.a *ad hepatis obſtructionem & calorem* 596.a *ad palpitationem cordis ex bile* 593.a *ad ſomnum* 591.b *ad teſticulos refrigerandos* 596.e *ad ventriculum corroborandum* 594.c
epithema ad ventriculum biliosum ibid.d *pituitoſum* ibid.f *ad virium imbecillitatem* 592.e
epithema commune omnium partium 589.a
epithema contra vlcera virgæ 596.f
epithema frontale commune 590.f
epithema in febri continua arterys iuxta manum applicandum 596.c *in febribus ardentibus* 592.b
epithemata alterantia cerebrum 590.b *cor* 591.c *corpus per arterias iuxta manus* 596.e *hepar* 595.c *pectus* 594.a *ſtomachum* ibid.e *teſticulos* 596.e
epithemata quæ dicantur 589.a
eorum diuiſio ibid.
epithymum quid 192.c
eius vires ibid.d
epithymi florum vires 209.b
equi coagulum quibus conueniat 509.b
equarum ſanguinis vſus 403.b
equini ſtercoris vis 409.d
equiſetum quid 166.b
eius vires ibid.c
ercitradum duæ ſpecies 36.e
quæ optima ibid.
quam vim habeat ibid.f
ericæ florum vis 206.f
erinacei iecoris vis 397.c
eriphionis etymon 297.e
errhinum ad capitis dolorem ex pituita 582.a *ad fœtorem narium* 583.a *ad ſanguinem reprimendum* ibid. *ad vetuſtum capitis dolorem & lippitudinem* 582.b *ad vlceris eroſionis deterſionem* 581.d *ad vlcera narium detergenda & exiccanda* ibid. *ad vlcera purganda & conſolidanda* ibid.f
errhinum detergens pituitam 581.c
errhinum purgans bilem 579.a
melancholiam ibid.e
pituitam ibid.
errhina quid 579.a
eorum diuiſio ibid.
errhina aſtringentia 582.f
dolorem mitigantia 582.a
errhina odorata 583.a
eruca quando diſtillanda 427.e
facultas & vires ibid.
erucæ duo genera 184.b
vires ibid.
erucæ ſemen quando colligendum, & quandiu ſeruandum 257.b
eius vires ibid.c
erucas pinorũ qui hauſerint, quos experiantur dolores 589.c *ys quomodo ſuccurrendum* ibid.d
eruum quid 257.a *quando colligendum* ibid. *eius vires* ibid.
eryngion quid 313.f
eius radix cuiuſmodi ibid.
facultas & vires 314.a
eryngium conditum 886.e
eryſimon quid 286.a
eius vires ibid.b
erythrodanum 295.c
Eſdræ antidotus 862.e. 863.d
eſſentia cornu ceruini, monocerotis, oſſium de cornu cerui & eboris 691.a
eſſentia crany hominis 691.f
eſſentia moſchi, zibettæ & caſtorei 644.f
eſſentia viperarum ibid.a
eſula quid 195.b
eſula quæ præſtantior ibid.
eſula quando colligenda ibid.
eſulæ nomine tres plantæ intelliguntur 327.d
eſulæ vires 195.c. 327.f
Ettingenſia balnea 25.d
Ettingenſium balneorum ſitus, ratio & vires ibid.
euangelon 813.e
Eupatorium quid Auicennæ 113.c
item Meſuæ ibid.
eius vires ibid.d
quomodo diſtillandum 427.b
eius facultas & vires ibid.e
euphorbium quid 380.c
quandiu ſeruetur ibid.d
quod optimum ibid.
euphorby vires ibid.
euphragia quomodo diſtillanda 424.d *eius facultas & vires* ibid.
extractum agarici 899.c
extractum aloes ibid.e.f
extractum cardui benedicti 894.a
chelidony 893.b
colocynthidis 900.d
extractum elaterij 898.f 903.b
extractum ex hellebore 907.c
ex ſemine Cnici 904.a
extractum euphorbij 900.f
extractum granorum lathyridis 903.e *hellebori nigri* 901.c *hermodactylorum* ibid.b *iuniperi* 894.e *lapidis Armeni & Cyanei* 902.f *mechoacã* 899.d *meliſſæ* 893.a *opopanacis* 901.a *polypody* 899.d
extractum purgans, Norimbergæ in vſu 905.d *purgans omnes humores* ibid.e
extracta quid 893.d
eorum diuiſio ibid.
extractum rhabarbari 896.e 897.b.c.d
extractum radicum cucumeris aſinini 903.e
radicum mechoacan 908.c
extractum ſagapeni & ſarcocollæ 901.a *ſatyry* 895.e *ſcammony* 898.c *ſcyllæ* 896.a *ſenæ* 899.c
extractum ſolutiuum minus efficax 905.a *ſulphuris in colore auri & rubini* 896.b *ſymphyti* 895.e *thymelææ & chamelææ* 903.c *turpeti* 900.a

F

F*Abarum flores quando colligendi* 214.d *eorum facultas & vires* ibid.
faciem quæ exornent 1169.f
Federina balnea 21.d
Federini fontis acidi ſitus, ratio & vires ibid.e
fel omne à quibus animalibus deſumendum, & quomodo ſiccandum 411.d
fellis callionymi piſcis vires 411.e
caprini ſylueſtris vis 414.b
hircini vires 413.b
fellis omnis vis qualis 411.e

fellis

fellis ouilli vires 413.a ſuilli vires ibid.b taurini vires 414.b teſtudinum vires 414.c vrſini vires 413.b
ferina balnea in ducatu VVirtembergenſi 14.e
ferri vires 42.e
ficus delicatiſſimæ 223.c præſtantiſſimæ qnæ ibid.a
ficus quando colligantur ibid.
ficuum facultas & vires 223.d
ficulnei ligni vis 338.e
filipendulæ radicis vires 315.c
filix quid 167.c eius vires ibid.
filicis radicis vires 325.a
flatus diſcutientia 215.b. 313.f
Flieben balneum 25.d
Fliechen fontis acidi ſitus & vires ibid.
flos æris quid 42.c optimus quis ibid. eius vires ibid.d. ſalis vires 75.b maris vires ibid.
flores antimonij 1029.a caſſiæ 804.b
flores ſulphuris ſalſi 1032.b
florum differentiæ 198.b
fœniculi cremor quomodo conficiatur 352.d eius vires ibid.
fœniculi ſemen quando colligendum 261. eius facultas ibid. c. 137.f. 287.a
fœnigræci cremoris vires 255.b
folia quid 91.a eorumq́; diuiſio ibid.
fomentum ad alui fluxiones 585.a ad dolorem colicum 587.f ad dolorem lateris 587.e ad dolorem pleuriticum 587.d ad dolorem nephriticum 588.b ad lienis inflammationem 586.a ad lienem induratum 587.b ad menſtrua prouocanda 585.e ad ophthalmiam 586.c ad ſtomachi ſitum 584.a ad tumores emolliendos lienis 587.c ad ventriculum roborandum 585.b ad vrinæ retentionem & calculum 585.f
fomentū diſcutiens ademata 586.f emolliens, doloresque ſedans 587.d
fomentum in febribus ardentibus 583.a bilioſis ibid.
fomentum pro ſtomacho eructuoſo. 585.d
fomentum relaxans 586.e reſoluens ac flatus diſcutiens ibid.c
fomenta aperientia 585.d. aſtringentia 585.a
fomenta dolorem ſedantia 587.d emollientia ibid.b
fomenta vnde dicantur. 583.a
fomentorum diuiſio. ibid.
fontes acidi 21.a
formicarum alatarum oleum 586.f
fornacum terra eiuſdem cum teſta effectus 40.d
fraga quid 242.d eorū vires ibid.
fraga quomodo diſtillanda 423.c eorum facultas & vires ibid.
fragaria quid 170.c
fragariæ fructus fugax ibid. vires ibid.
fragariæ herbæ & radicis vſus 308.b
fraxinella an tragii veterum ſit ſpecies 319.a eius deſcriptio 318.a ſpecies duæ 318.f vires 319.d
fraxini arboris vires 307.d corticis vis 346.a ſeminis vires 271.a
fructus quid 217.a eorum differentiæ ibid.
fucus ad faciem 1200.d
fucus Ducis Mediolanenſis 1154.a
fuligo ex liquida pice quomodo fiat 2.b eius vis ibid.c
fuligo omnis exiccatoria 2.b
fuligo pictoria 3.e
fuligo thuris quomodo facienda 3.a
fuliginis facultas & vires. ibid.b
fuliginis pictoriæ electio ibid.
fuliginis natura 2.b vires 3.c
fumaria quid 191.f quæ optima ibid. eius vires ibid.
fumaria quomodo diſtillanda 421.f eius facultas & vires ibid.
fumariæ ſuccus quando exprimendus 449.f eius vis ibid.
fumus terræ quid 151.c eius vires ibid.
fungorum vires 323.d
fuſca Ægyptia, Andromachi 984.a

G

GAgates qui probetur 71.e eius vires ibid.76.a
galactites vnde dicatur 72.d
galanga quomodo adulteretur 287.c eius vires. ibid.d
galeritæ corculi vis 387.e
galerita vſus ibid.
galaxiæ lapidis vſus 72.d
galbanum quid 372.e quod optimum. ibid. eius adulteratio ibid. vires ibid.
galla quid 234.c
galla quæ optima ibid.d
gallæ vires ibid.
gallus ad ius purgatorium qualis eligendus 387.d
gallorum nondum coeuntium vires 398.b
in Gallinæ ventriculi interiore ſinu reſidens membrana, cuius ſit facultatis 400.a
gallinacei ſtercoris vires 412.a
galliopſis quid 187.a eius vires ibid.
gammarorum diſtillatorum vires 431.a
Ganges Indiæ fluuius auri ferax 41.c
gargariſma ad anginam 577.b ad deterſionem pituitæ, quæ partibus adhæret ibid.f
gargariſma ad dolorem dentium in principio 579.a fluxione iam facta ibid.a
gargariſma ad inflammatas tonſillas per initia exhibendum 575.a
gargariſma ad oris fœtorem 579.b inflammationem 577.b vlcera exiccanda 578.d vlcera putrida ibid.
gargariſma ad pituitam lentam detergendam 578.a ad vlcerum oris deterſionem ibid.
gargariſma ad vlcera oris in morbo gallico 578.a
gargariſma deterſorium commune 577.
gargariſmata conſolidantia 578.e detergentia 577.e diſcutientia ibid.b dolorem ſedantia 578.f
gargariſmata odorata 579.b
gargariſmata vnde inſinuantur 575.a
gargariſmatum diuiſiones ibid.
Geberſuilenſia balnea 16.e
Geberſuilenſium thermarum ſitus, ratio & vires ibid.
geniſtæ vires 274.a
geniſtarum florum collectio 216.c vires ibid.
gentiana quid 307.e quando colligatur ibid.f
gentiana quomodo diſtillanda 427.a eius facultas & vires ibid.
gentianæ inuentio cui aſſignetur 308.a
Gentius Illyricorum rex 307.e
geodes lapis vbi naſcatur 71.a eius vires ibid.
Geppingenſia balnea 15.e
Geppingenſium balneorum ſitus, ratio & vires ibid.
gingiber quod eligendum 305.c
gingiberis vires ibid.b
gingidium quid 166.e eius vires ibid.
gilium Halensi 991.e
glans terr. 1115.f
glans dolorem ſedans 1116.f

glans ex radice betæ 1113.c lenis ibid.b
glans mediocris 1115.c
glandis calculi vis 346.e
glandes ad flatus 1116.b
glandes dolorem mitigantes ibid.f
glandes Græcis, balani barbaris, ſuppoſitoria dicuntur 1114.a
glandes, ſeu globuli flatus diſcutientes 1116.c
glandium differentiæ 1114.a
globulus excrementa ducens ibid.c
globulus flatus diſcutiens 1116.c
globulus lenis 1114.b
Glotterbad 2 .b
Glotterbad balnei ſitus, ratio & vires ibid.
glycyrrhiza vbi plurima naſcatur 283. quando colligatur ibid.e eius vires ibid.
glycyrrhizæ ſuccus qui optimus 3.
glycyrrhizæ ſuccus quomodo extrahatur 283.d
graminis quomodo diſtillandum 423.c eius facultas & vires ibid.d
graminis vires 315.d
granatus vnde dictus 61.e eius ſpecies ibid. vires 61.f
granula quid 192.f eius vires ibid.
Gronni thermarum vires 31.c
guaiacum lignum 333.e eius vires ibid.f
guaiaci corticis vis 339.a
gummi quid 72.c eius differentiæ ib.d.
gummi Arabicum quod optimum 381.e eius vires ibid.
gummi amygdalarum vires 381.f cerasi vis 382.a
gummi ulmi quid 371.a quod optimum ibid. eius vires ibid.b
gummi hederæ quid 372.b eius facultas & vires ibid.
è Gummi quomodo oleum eliciatur 658.c
gypſum lapideſcens ſtrangulationem creat 55.b
gypſum vnde fiat 54.c eius vires ibid.

H

HAemaſtes optimus 68 b
hæmatites quomodo vritur ibid.d, eius vires 68.c
hæmorrhoi ictus quomodo curandus 395.b
halica abum 265.e
halicacabum quid 243.b eius vires ibid.c
hederæ natura 189.d
hederæ tres differentiæ 123.d
hederæ vires ibid.e
helenium quid 138.e eius vires ibid.f. & 287.f
helichryſum quid 184.f eius vires 185.a
helleborum nigrum quomodo diſtillandum 432.a eius facultas & vires ibid.b
Helvetiorum balnea 13.d
helxine quid 153.e eius vires ibid.
hepar excalefacientia 213.d. 267.e 3.5.e refrigerantia 213.f. 269.a. 4 2.b
herbæ excalfacientes thoracem 425.b
hermodactylus 328. eius vires ibid.b
herniaria quid 177.e eius vires ibid.f
Heylbronenſe balneum 23.b eius ſitus, ratio & vires ibid.c
hiera Abbatis ibid. Archigenis 817.f
hiera colocynthidos 819.a
hiera compoſita 816.c
hiera fortiſſima Galeni 819.a
hiera Hermetis cum dracunculo 819.c
hiera pachy 817.c
hiera picra Conſtantini 816.b
hiera picra cum agarico 817.b
hiera Ruffi 824.d
hieracium quid 171.d eius vires ibid.
Hieraglodium 822.f
hinnuli coagulum ad quid vtile 810.a
hirci ſanguinis vis 401.f
hircinus ſanguis quomodo paretur ibid.
hircinum ſeuum quomodo præparandum & reponendum 8.5.c eius vires ibid.
hircini medullæ vis 402.d iecoris 405.e
hirundo hauſta quo argumento deprehendatur 390.d
hirundines cum aqua deuoratæ quæ ... ibid. eaſdem quæ excutiunt ibid.
hirundinum vires 3 7.c
hœdi coagulum ad quid vtile 41 b
hœdi ſanguis ... in aniſ... ... 4.2.f
hœdinum ſeuū quomodo conficiendum & ſeruandum 405.b eius vires ibid.
hordei facultas 264
horminum quid 187.f
horminum quando colligendū 187.f eius vires ibid.
Hubbad balneum 18.e eius ſitus, ratio & vires ibid.
humani ſtercoris vires 411.a
humoris in folliculis vlmi naſcentis vis 352.a
hyacinthus quid 155.c eius vires ibid.d
hyacinthus vbi proueniat 211.e eius vires ibid.b
hyacinthi vis 322.e
hyacinthorum duæ ſpecies 57.a vires ibid.b
hydrargyrum metallorum 737.a
hydræleon 972.b
hydromel compoſitum 486.d
hygia Græca 765.f
hyoſcyamus quid 162.b
hyoſcyami facultas & vires 188.c 189.e
hyoſcyami flores quando colligendi 212.a eorum vires ibid.
hyoſcyami tres differentiæ 162.c vires ibid.e
hypericon quid 184.e eius vires ibid.f
hypociſtis vbi naſcatur 365.b
hypociſtidis extrahendæ modus ibid.
hypociſtidis vires ibid.
hyſſopum quomodo diſtillandum 425.b eius facultas & vires ibid.
de Hyſſopo ſyrupi vires 483.f

I

IAſminum quid 208.c
iaſmini olei compoſitio ibid.f
iaſmini vires ibid.
iaſpidis vires 66.e
iaſpidum genera 72.a vires ibid.b
iecur excalefacientia 267.d
ignis quales in medicamentis eligendus 1.a
ignis in medicina vſus ibid.
in annis recenter natis vmbilici vlcus 400.d
infantes in epilepſiam euntent 75.b
infuſio ad atram bilem prima 559.d ſecunda & tertia ibid. e.f
infuſio ad choleram 559.b
infuſio ad pituitam prima 558.d ſecunda & tertia ibid.e.f
infuſio hieræ ſimplicis 558.c
infuſio purgans ſanguinem 56 .e
infuſio quid 553.a eius diuiſio ibid.
infuſio roſarum, ſeu ſyrupus ſolutiuus,

[illegible] ſiue Muchurum 49[illegible].c viola[illegible] [illegible].d
in[illegible] [illegible] lactis 556. eius facultas & vires ibid.d
in[illegible] ſucc. herbarum 552.e
in[illegible] purgans a bilem 556.c [illegible]59.d purgans a [illegible] 558.b
inſuſa [illegible] purioré redden[illegible] 56[illegible].e
in[illegible] in veſicam ad vlcus eius 574.f in vterum ad dete[illegible] vrinæ poſt [illegible] mortuum [illegible].b ad [illegible] ipſius ibid.d ad ſuffocationem [illegible] ibid.e
iniectio in vterum menſes prouocans 574.a
inſeſſiones aperientes 6[illegible]1.d aſtringentes 599.[illegible] diſcutientes 602. dolorem mitigantes 5[illegible]4.a emollientes 6[illegible].c frangentes calculum 602.f
inſeſſus ad alui vterique nimium fluorem, deſcenſum, hæmorrhoidas, exitum ani, aliaque eius vitia 6[illegible]1.b ad anum prolapſum 599.c ad arenam, renumq; calculos 603.d ad colicam paſſionem ventrisq; torſiones 604.a ad calculum 6[illegible]3.0 ad dolores colicos mitigandos curandoſque 604.a ad fluorem alui 6[illegible]0.d ad hæmorrhoidas ibid.c ad menſes ciendos 602.[illegible] ad menſtrua induráta tumoreſque & dolores naturalium ibid.b ad menſtrua prouocanda ibid.a ad nimium vteri fluorem & ani hæmorrhoidas 599.c ad renes inflammatos 602.e ad teneſmum ibid. ad veſicæ calculum & ſtranguriam 603.e ad vteri dolores & præfocationes 604.e ad vteri inflammationes 602.d
inſe[illegible]us quid 599.a
inſeſſus vnde fiant ibid.
inſeſſuum vnde diuiſio ibid.
intybus ducrum eſt generum 155.a eius vires ibid.b
intybi ſuccus quando exprimendus 350.c eius vires ibid.
ireos flores quomodo diſtillandi 425.d eorum facultas & vires ibid.
iris vnde dicatur 301.f eius vires 302.b
irrigatio ad morbos capitis frigidos 597.c
irrigatio calefaciens caput ibid.d
iſatis quid 170.e eius vires ibid.
Iſis 981.a
[illegible]is ex Galeno 1017.d
Iſter Pannoniæ fluuius auri ferax 41
I[illegible] lapidis vis 73.b
iuglandes conditæ 886.b
iuglandes quomodo diſtillãdę 422.e earum facultas & vires ibid.
iuglandium viridium facultates 346.f
iuiubæ quæ præſtantiores 225.b earum vires ibid.c
iulapium ad hepatis refrigerationẽ 5[illegible]9.b ad pectus ibid.c ad phthiſim ibid. ad ſanguinem 509.a
iulapium Mercurialis 510.c oxalidis quomodo fiat ibid.f roſaceum quomodo fiat ibid.d eius vires ibid. violatum ibid.e eius vires ibid.
Iungbrun balneum 25.e eius ſitus & vires ibid.
iuniperi lignum quandiu incorruptum perduret 334.d eius facultas & vires ibid.
iuniperorum duo genera 130.c vires ibid.d
iuncturas qui flores calefaciant 313.e
iuncturas refrigerantia 214.a
iuſquiami ſeminis facultas 265.f

K

KErlich balneum 25.e ſitus eius & vires ibid.
Keſſelbrunnenſe balneum 22.f eius ſitus, ratio & vires ibid.
Keſſingen balneum 26.a
Ke[illegible]vnaſſer [illegible]alneum 25.f eius ſitus & vires ibid.
Ki[illegible]adenſia balnea [illegible].a
Kibbadenſium thermarum ſitus, ratio & vires ibid.
Kiſſingenſis fontis acidi vires 26.a
Kronenberg balneum 26.b eius vires ibid.

L

LAc amygdalarũ dulcium quomodo parandum 511.b
lac humanum omnium dulciſſimũ 405.e.f eius vires ibid.
lac quod probatiſſimum ibid.
lac virgineum 4087.e
lactis aſinæ vires 406.f caprini vires ibid.f ouilli vires 407.a vaccini vires 405.f
laccæ loco ſtyrace vtendum 371.a
lacertæ parietariæ capitis vires 396.f
lactuca quid 154.d eius vires ibid.e
lactuca domeſtica quomodo d[illegible]landa 42[illegible].b eius facultas & vires ibid.
lactucæ ſeminis vires 268.e ſucci vis 55[illegible].b
ladanum quid 3[illegible]9.e eius vires ibid.f
lapides pretioſi alterantes qualitate occulta 64.a frigidi in primo gradu 59.a
lapides ſpongiarum 73.b
lapidum differentiæ 56.b
lapilli in bonis ventriculo inuenti vires 416.a in veſica fe[illegible] tauri inuenti vires ibid.
lappæ ſeminis vires 271.c
lardi oleum 591.a
laricis lignum alumine illitum non comburitur 358.d
lathyris ſeminis vires 274.c
Laubacenſe balneum 26.e eius ſitus, ratio & vires ibid.
laudanum Mercuriale 736.d
laudanum Theophraſti 1077.b
lauri baccæ quando colligantur 241.a
lauri vires 139.a
lauendula nardi Italicæ ſpecies 206.e
lauendulæ flores quando colligantur ibid.f eorum vires ibid.
lazuli lapidis vires 76.e
leonis adeps quomodo colligatur, præparetur, & conſeruetur 405.e eius vires ibid.
Leonſtein balneum 26.b eius vires ibid.
lemnia terra à rubrica quid d[illegible]ferat 33.b
lens paluſtris vbi inuenitur 174.f eius vires ibid.
lepidium quid 149.c eius vires ibid.
leporis coaguli vires 410.b
in Leporis pedibus prioribus oſſa quam vim habeant 402.a
leporis ſanguinis vires 402.[illegible]
leporis terreſtris cerebrum cuius ſit facultatis & vſus 395.f
leporem marinũ qui biberint, quæ mala expectantur 390.a et quid contra dandum ibid.
leucographidæ lapidis vſus 72.e
leucoion quid 209.b eius flores quando colligendi ibid. florum vis ibid.
Leuck balneum 26.e eius ſitus, ratio & vires ibid.f
Leuningenſia balnea 27.a eius ſitus, ratio & vires ibid.e
leuiſticum quando colligendũ 186.c eius vires ibid.d & 4[illegible]8.d quando diſtillandum ibid.

libanum 1102.f
lichen quid 176.a eius vires ibid.
lignum ad renum affectiones & vrinæ incommoda 337.c
ligna alterantia qualitate occulta 338.d
lignum aromaticum 337.a
ligna calida 331.a frigida 337.e
ligna quid 331.a eorum diuiſio ibid.
liguſtici ſeminis vires 271.e
liliorum alborũ radix quando colligatur 312.d eius vires ibid.
liliorum conuallium flores quomodo diſtillandi 424.c eorum facultas & vires ibid.
limacum terreſtrium vires 386.b
ex Limacum capite lapillorum vires 75.a
limonia mala Citriis & Aurantiis acidiora 235.a eius vires ibid.
limonium quid 185.c eius vires ibid.
limonum acetoſitatis ſyrupi vires 481.b
lini cremor quomodo fiat 352.a eius vires ibid.
lini ſemen quando colligendum, & quandiu ſeruandum 255.d eius vires ibid.e
linimentum ad ambuſta 914.e calculum & fiſtulas curandas 911.f
linimentum ad capitis dolorem ex calore iecoris 913.a ex frigore ibid. ex inſolatu 912.e
linimentum ad cicatrices elatas ad rubentes 1193.c clarificandos & candidos reddendos capillos 1183.e combuſtionem faciei & vulnera ſclopetica 914.b dolorem pleuriticum 912.d intertrigines 912.a membra vulnerata, conuulſa ex repletione 909.c oſſa corrupta & carioſa 912.b partes conuulſas ratione neruis vulnerati 909.b pectus 909.a thoracis affectum calidum ibid.d frigidum ibid.d vetuſtum capitis dolorem 912.e
linimentum capillos canos nigros reddens 1185.c
linimentum contra vermes 913.e
linimentum defenſiuum 911.a
linimentum dolorem leniens 913.d molliens duritiem hepatis 910.d
linimentũ empyreum extinguens, valde efficax 913.f
linimentum exſiccans 910.c humectans ibid.b
linimentum in modum lactis virginalis ad ornatum faciei 1200.f
linimentum præſtãtiſſimum ad empyreuma pulueris tormentarii reſtinguendum 914.d
linimentum pro capitis vulneribus cum cranei fractura 912.c
linimentum pro virgine, cuius facies erat deſœdata ſcabie 1196.c
linimentum refrigerans ad eryſipelas & inflammationem 910.a repellens, & ſanguinem cohibens 910.a
linimentum vbera flaccida rugaq; deformata expoliens 1206.b
linimenta ambuſta extinguentia 914.a aſtringentia 910.e
linimenta calida 909.b carnem generantia 911.f dolorem ſedantia 912.d
linimenta frigida 909.f glutinantia 911.b humida 910.b temperata 909.a
linimenta vnde fiant 908.a eorum diuiſio ibid.
liquor auri 454.d
liquor magnus magiſtralis, Fioraunti 439.e
liquor quid 353.a eius diuiſio ibid.
liquor, ſeu oleum argenti 970.e
liquor tartari 446.e
liquores concreti bilem purgantes 365.c concreti calidi moderatè 357.e
liquores calidi 353.f frigidi ibid.a
liquores concreti pituitam purgantes 368.e
liquores pingues calidi 355.f frigidi 357.d
lithargyrii vires 50.c
lithoſpermon quando colligendum, & quandiu ſeruandum 256.a eius vires ibid.
lithoſpermon vnde nomen acceperit ibid.
lithontribon 792.e
lixiuium ad achoras 613.b
lixiuium ad aſthma, ſiccans & ſiſtens deſtillationes ex capite ad ſubiectas partes 614.d
lixiuium ad cerebrum memoriamq; iuuandam ibid.a
lixiuium ad deſtillationem ſiſtendam ibid. frigidos affectus ibid.b
lixiuium ad melancholiam, inſaniam, ac vigilias 613.e memoriam 614.c pediculos 613.c reddendos pilos ruffos & criſpos 1165.f
lixiuium capillos aureo colore tingens 1164.f. 1166.f colore afficiens croceo 1165.c criſpos reddens 1170.c denigrans 1167.c flauos reddens 1165.e rubros 1168.d
lixiuium capillos ſpiſſans 1169.e
lixiuium prolõgans capillos 1169.a prohibens capillos 1170.b roborans cerebrum, neruos, oculos, ſenſusq; reliquos 613.f tingens capillos albos 1168.f
lixiuia capillos ornantia 1164.d
loch abſtergens & concoquens 880.a
loch ad acres & erodentes deſtillationes 879.b aſthma 881.b caliditatem & aſperitatem pectoris, & ad tuſſim calidam 879.e defluxionem tenuem incraſſandam & ſiſtendam ibid.a frigidas deſtillationes 880.f humorem pituitoſum ibid. incipientem inflammationem laterum & pulmonis 878.f inflammationem declinantem ibid. phthiſim 881.b pus retentum 881.a ſputum ſanguinis 877.b vlcera pulmonis 881.b
loch Antipatri 876.d
loch de amygdalis 877.f carthamo ibid.d caulibus ibid.e eruo 876.f papauere 873.a pino 875.d praſſio 876.e pſyllio 873.b
loch de pulmone vulpis 876.f ſcyllæ compoſitum 877.b tuſſilagine ſimplex 875.a
loch è portulaca 879.b ſucco ſcyllæ 855.a tragacantho 879.e
loch paſſularum 875.b
loch ſanum & expertum 875.e
locuſtæ vires 388.a
Loffingenſia balnea 27.a
Loffingenſium balneorum ſitus, ratio & vires ibid.
lolii vires 207.c
Lonquich balneum 827.c eius ſitus & vires ibid.
Lotharingiæ, ſiue plumbaria balnea 13.b
loti arboris lignum dyſentericis vtile 338.a
lotio ad alopetiam 613.e axillas 615.a manus ibid.a podagram 616.c pediculos 613.d ſomnum ciendum in febribus 615.e ſordes capitis auferendas 613.a tingendos capillos, & ad vlcera ibid.d
lotio capillorum 1166.b
lotio pedum ad dolores & podagrã 656.d fœtorem 616.f laſſitudinem ibid.e
lotio pedum polychriſtos 615.f
lotio pilos augens 1170.a
lotiones axillarum 615.a

lotiones

lotiones capillos ornantes 1163.d
lotiones capitis 613. *manuum* 613.a
lotionum diuiſio 611.d
lucernæ quæ præſtantiores 1.b
lucernæ quæ meliores habeantur 2.a
lumbricorum vires 386.f
lupi inſe[illegible] quomodo præparanda 40[illegible].b *cuius finis vſus* ibid.
o[illegible] ex[illegible] quam vim habeant 4[illegible]2.a
lupini hepatis vis 397.d
lupini ſtercoris vires 412.a
lupinus ſatiuus quando colligendus, & quandiu ſeruadus 256.b *eius vires* ibid.
lupi ſalictarij vires 190.c
lupuli flores quando colligēdi 208.a *eius vires* ibid.
lupuli ſuccus quando extrahendus 349.d *eius vires* ibid.e
lupuli quomodo diſtillandi 428.d *facultas & vires* ibid.
lycium quid 358.a
lycij extrahendi ratio. ibid. *vires* 358.d
lyncis lapis à lyncurino quid differat 73.a
lyncurij lapidis vires 75.b
lyſimachia quid 171.e *eius vires* ibid.f

M

M*Acer* 339.a *eius vires* ibid.
macis quid 346.a *eius preciū triplo maius, quàm nucis myriſticæ* ibid.b *vires* ibid.e
magiſtrantia quid 315.d *quando colligatur, & quandiu ſeruetur* ibid. *eius vires* ib.d.e
magnes optimus quis 76.a *eius vires* ibid.b
magnetis præparatio 1030.f
magnetis pulueris vis 74.f
ma[illegible]rana quid 139.f
maiorana quomodo diſtillāda 424.a *eius facultas & vires* ibid.
mali citri corticis vires 346.e
mali punici flores quando colligantur 2[illegible].f *eorum vires* ibid.
mali punici [illegible] baleſtiu florum complura [illegible] ibid.
mala acerba ad [illegible], matura ſecus 241.c
mala aurea 236.d
malorum aurantiorum tria genera 234.f *vires* ibid.
mala citria 232.f
malorum citriorum vires 233.a
mala cotonea 233.c *quomodo diſtillanda* 442.d *eorum facultas & vires* ibid.
malorum [illegible]orum vires 233.c
mala pun[illegible] a[illegible] ſtomacho meliora habentur 235.c
mala punica triplici diſtinguuntur ſpecie ibid.b
malorum punicorum ſuccus quomodo fiat 350.f
mala inſana 2[illegible]7.a
malorum dulcium ſucci vires 35[illegible].f
malabathrum quid 114.f *eius vires* ibid.e
malicorium quid 346.f *eius vires* ibid.
maluæ duo genera 152.a *vires* ibid.b
maluæ flores quando colligendi 152.a *vires* ibid. *radicis facultas* 291.d *ſeminis vires* 266.a
ad Mamillarum incrementum prohibendum 1206.a
mandragora quando co[illegible]atur 292.a
mandragoræ duo genera 291.f
mandragoræ radicis vis 347.b *vires* 160.e 295.a
manna quid 365.e *quæ probetur* ibid. *eius vires* 366.a
manna Calabricum omnibus anteferitur 366.d
manna in ſalicibus reperta. ibid.e
manna thuris quid 382.a *quæ optima* ibid. *eius adulteratio* ibid.b. *vires* ibid.
manus Chriſti perlata 1070.c
margaritæ quæ præſtantiſſimæ 83.f *earum vires* 84.e
margaritarum eſſentia 671.f
S. Mariæ in Bagno balnei vires 30.e
marrubium quid 125.c *eius vires* ibid.
marrubium quomodo diſtillādum 425.b
marum quid 140.c *eius vires* ibid.
maſtiche quid 375.c *quæ optima* ibid.
maſtiches adulteratio. ibid.e *vires* ibid.f
matricem calefacientia 213.e *refrigerantia* 211.a 423.e
mechoacan radix quando reperta 329.c *eius vires* 330.b
meconium 363.c *eius vires* ibid.f
meconium quid Dioſcoridi 364.a *item Plinio* ibid.
medicamentorum ornantium differentiæ 113[illegible].a 1138.b
mel acacardinum Azaraum 483.e
mellis anacardini vires ibid.
mel Mercuriale, è ſucco herbæ Mercurialis 495.d
mel optimum quod 407.e *eius vires* ibid.
mel roſatum 487.c
mellis roſati facultas & vires ibid.
mel roſcidū vbi inuenitur 366.b *eius vires* ibid.
mellis oleum & aqua 696.a
è Melle difficile aqua elicitur 434.e
melanteria geminæ eſt originis 49.f *quæ præſtantior* ibid. *eius vires* ibid.
melanthium quando colligendum 262.d *eius vires* ibid.
Melia forma & vis 40.a
melinum Serapionis 983.a
melones quomodo diſtillandi 423.b *eorum facultas & vires* ibid.c
melonis ſeminis vires 269.d
melilotus quando colligatur, & quandiu conſeruetur 114.b *eius vires* ibid.
meliloti vires 2[illegible]5.c
meliſſa quomodo diſtillanda 425.f *eius facultas & vires* ibid.
meliſſatum & borraginatum vinum, ſunt cordialia vina 516.a
meliſſophyllon quid 124.d *eius vires* ibid.
melites à galactite quid differat 72.e
memoriæ confortandæ medicina 427.e
memphites lapis vbi inuenitur 71.f *eius vires* ibid.
menſes mouentia 215.a *ſiſtentia* ibid. & 243.d 271.e
menſtrua prouocantia 271.b 319.e
menſtrui ſanguinis vires 403.b
mentha quomodo diſtillanda 426.e *eius facultas & vires* ibid.f
menthæ ſuccus quomodo extrahendus 349.d *eius vires* ibid.
meon quid 315.d *quando colligatur* ibid.e *eius vires* ibid.
Mercurius auri, & quomodo præcipitetur 751.a
Mercurius præcipitatus 749.d
Mercurius præcipitatus cum auro 750.e *fixus & dulcificatus.* ibid.b *vulgi* 749.e
Mercurius ſublimatus 750.f
mercurialis quid 190.d *quando colligatur* ibid.e *eius vires* ibid.
Mertesdorff balneum 27.c *eius vires* ibid.
meſpilus quid 241.d *eius vires* ibid.
meſpila condita 887.f

metalla alterantia qualitate occulta 55.b aſtringentia 56.b calefacientia & ſiccantia in gradu ſecundo 42.a tertio ibid.c
metalla calida & ſicca in gradu quarto 47.f
metalla ignita quæ meliora habeantur 2.b eorum vis ibid.
metalla venenoſa 54.d
metallorum differentiæ 40.a
metallicorum quorundam præparatio 1029.c
michleta 790.c
mily facultas 265.b
millefolium quid 167.f eius vires ibid.
millepedæ quid 388.d earum vires ibid.
milui capitis vſus 397.a
miſy quam vim habeat 49.c
Mithridatium Damocratis 859.a à Bartholomæo Maranta Venuſino correctum 860.a
mituli quid 88.f qui laudatiſſimi ibid.
mixtura citoniorum aromatica 479.f
Montebaur balneum 27.d eius ſitus, ratio & vires ibid.
morbi gallici curatio 532.b
morochthi lapidis vſus 72.f
morſellata alba 1111.a
morſelli ad impinguanda corpora emaciata 1073.e
morſelli confortantes ibid.a
morſelli præcipua membra fouentes, & purgantes nonnihil 1076.d
moſchus quid 413.d qui melior ibid.
moſchi adulteratio ibid. vires 413.e
à Mure araneo percuſſis quomodo ſuccurrendum 495.d
murium ſtercoris vires 412.b
Muſa Enea, ſeu Zazenea 850.a
myexis lapis 74.b eius vires ibid.c
myricæ vires 296.f. 338.c
myrobalani Arabum quid 244.f earum vires 245.a
myrobalani Bellericæ quæ meliores 248.f earum vires ibid. chebulæ conditæ 864.a chebulæ quo maiores, eo meliores 248.d earum vires ibid.e
myrobalani Emblicæ quæ præſtantiores ibid. earum vires ibid.
myrobalani emblicæ conditæ 886.e
myrobalani Indæ quæ optimæ 247.b earum vires ibid.
myrrha quid 373.c quæ eligenda ibid.a eius vires ibid.e
myrrhæ & bdellij ſimilitudo 374.b
myrrhis quid 125.e eius vires ibid.
myriacantha quid 307.b eius vires ibid.c
myrti baccæ quæ probentur 242.e earum vires ibid.
myrti duo genera 152.d vires ibid.f. & 153.a.b

N

NAporum ſemen 262. eius vis ibid.
naphtha quid 86.f eius vires ibid.e
narcaphthum 334.d eius vires 87.a
nardus Celtica 119.a eius vires ibid.c
nardus Indica 118.d
nardi duo genera 117.e vires ibid.
nardum quod optimum 118.a
naſturtium quomodo diſtillandum 427.c eius facultas & vires ibid.
naſturtium ſatiuum quid 149.d eius vires ibid.f
naſturtij ſemi quando colligendum 263.f vires ibid.
natricis morſus quomodo ſanandus 395.d
naxiæ vires 72.f
nectar bonum quomodo fiat 522.b.e
nectar quomodo parandum 516.f eius vires 517.a
nectar laxatiuum quomodo parandum 531.c eius vires ibid.d
Neubad 27.d eius ſitus & vires ibid.
nenupharis duo genera 164.c vires ibid.d
nenupharis flores quomodo diſtillandi 421.c eius facultas & vires ibid.d
nephritici lapidis vires 67.a.b
nephrocatharticum 793.f
nicotiana quid 177.f eius facultas & vires 178.d.e
de Nicotiana quæ Carolus Cluſius habeat 181.f
Niderauenſis fontis acidi ſitus, ratio & vires 21.b
Niderborn fontis acidi ſitus, ratio & vires 21.b
nigella quid 140.e. 367.d eius vires 140.f
nitri apud veteres multæ differentiæ 46.d hodie vnicum tantum genus ibid.
noctuæ ouorum vires 408.e
nucleorum Perſicorum vires 243.e
nux moſchata Indica condita 883.a quæ eligenda 227.a eius vires ibid.
nuces expreſſi quæ præſtantiſſima 225.d earum vires ibid.
nuces Indicæ quid 240.c earum vires ibid.e
nuces pineæ quæ præſtantiores 223.f earum vires ibid.
nucum iuglandium facultas & vires 225.f
nymphææ duo genera 164.c vires ibid.d
nymphææ flores quando colliguntur 211.d eorum vſus ibid.

O

OBerborn balneum 22.b.c eius ſitus, ratio & vires ibid.
ochræ electio 36.b vires ibid.
ocimum quid 125.f eius vires ibid.
ocimi ſemen quando colligendum, & quandiu ſeruandum 257.c
oculus cati laudatiſſimus 72.d eius pretium ibid.e
odoramenta quid 1125.b
œnanthe quid 141.b
œnanthe vires ibid. & 209.c
Oeneleum 988.a
œſypus quid 413.f eius parandi ratio ibid. vires 415.a
oleum abrotani, capillos producens 1172.b abſinthinum 604.a
oleum ad capitis dolorē à cauſa frigida 713. faciei puſtulas 1171.c faciei ruborem diluendū 1171.a fiſtulas 716.a grauitatē auditus 630.b impetiginem faciei 1171.e paralyſin 714.a podagram 727.a ſcabiem 637.f
oleum æris 683.d ammoniaci 663.b
oleum amygdalarum amararum 624.f quomodo fiat 624. eius vires ibid.
oleum amygdalarū dulcium 635.a
oleum anethinum quomodo parandum 625.a eius vires ibid.e
oleum aniſi 650.f antimonij 682.a arſenici 688.e auellanarum 646.f auri 666.b auripigmenti 687.d
oleum balaninum vnde fiat 356.e eius vires ibid.f balſami 638.a 700.e
oleum balſaminum pretioſum 638.a belzoinum 661.e
oleum benedictum Fiorauanti 714.f
oleum euphorbij 661.e
oleum

oleum vino 665.d butyri, lardi 691.d ſalinum 689.c caphuræ 662.e
oleum capillos conſeruãs augensq́; 1171. denigrans 1172.d elongans 1174.b flauos reddẽs ibid. b longos, ſplendidos vt aurum reddens ibid.b rubros tingens 1174.a
oleum caryophyllorum 655.a caſtoreo 694.e ceræ 606.d chamæmeli anim 636.c chelidoniæ 647.b cheyrinum quomodo fiat 626.e eius vires ibid.
oleum cicatrices reddens 1171.d
oleum cinnamomi 655.f encinum 646.a colophoniæ, pini & hederæ 264.f corallorum 672.b corticum & lignorum 655.c
oleum caſtinum 628.e crany humani 691.d croci 658.f crocinum quomodo parandum 676. f eius vires 627.a cryſtallorum 689.e cucurbitarum 634.c
oleum cuiuſdam Frenuicæ 714.b cumini 651.e cupri 683.a cytoniorum 632.b
oleum de behen 625.c caſtoreo 627.a ceraſis 642.e euphorbio 629.b lateribus 689.c myrrha 636.f nuce Indica 628.b capparibus 625.b papauere 631.b piperibus 629.a.b ranis 693.f
oleum diuinum 713.b
oleum dulce vitrioli 678.b emulatum 639.d
oleum ex animalibus, & eorũ partibus 690.c
oleum ex auellanis quomodo fiat 356.f eius vires ibid.
oleum è baccis hederæ 650.b iuniperi 649.d lauri 650.a bdellio 665.a caluaria humana 691.d
oleum e cepa 850.d
oleum ex corticibus 663.a mali auranty 655.e nucum ibid.d
oleum ex cornubus ceruinis 691.a radicibus 658.e
oleum ex floribus quomodo eliciatur 647.e fructibus ibid.f granis cataputiæ 652.c citri 642.a
oleum ex gummi 658.c lapide pyrite 690.a
oleum ex lignis 652.f lignis ſiaxini 653.e hederæ ibid.f iuniperi 653.d
oleum ex luteis ouorum 695.a maxillis equorum 690.f nucibus expreſſis 650.d nucleis pini ibid.c oſſibus humanis 690.e piſtaciis 642.f reſinis & gummi 636.c roſis præſtantiſſimum 648.e ſanguine humano & ceruino 690.c ſemine ebuli 645.d ſemine lactucæ & hyoſcyami 652.c ſtercore humano 693.c ſtyrace 636. a taxo 693.d
oleum facies maculas delens 1171.d rugas tollens 1171.c
oleum faciem colorans 1171.f exornans, puſtulasque nigras delens 1170.d illuſtrans & dealbans ibid.f
oleum ferri 642.a 685.b fœniculi 651.b formicarum 642.f frumenti 637.b. 651.b gentianæ 637.e hydrargyri 686.e hyoſcyami 642.a quomodo fiat 357.e eius vires ibid.
oleum hyperici 643.c magiſtrale 643.e
oleum irinum quomodo parandum 625.f eius vires 676.a
oleum ladani 663.c
oleum laurinum 643.b vnde fiat 357.a eius vires ibid.
oleum lentiſcinum 632.f ligni guaiaci 652.f liguſtrinum, ſiue de alcanna, ſiue cyprinum 630.b liliorũ conuallium 644. a liliorum ſimplex 625.d compoſitum ibid.e
oleum lini 625.d quomodo fiat 357.d eius vires ibid. liquidambar 638.c lithargyri 787. b lumbricorum 629.e macis 656.c malorum aureorum 641.f mandragoræ 631.d.f Martis 685.f maſtichinum 623.b. 659.b
oleum medicinale 641.a meliſſæ 647.b mellis 696.a melonum & cucumeris 652.c menthæ 623.f Mercury 710.a
oleum Mercury corporale ibid.a
oleum Mercury ſublimati ibid.
oleum moſchellinum 644.d myrrhæ 660.c myrtillorum 632.e myrthinum ibid.d
oleum nardinum ſimplex 624.b compoſitum ibid.d
oleum nenupharis citrini 634.e
oleum Nicotianæ 638.a
oleum nucis moſchatæ 628.c 656.f
oleum nucum 628.b quomodo fiat 356.f eius vires ibid.
oleum nucleorũ perſicorum 625.a
oleum nymphæatũ, ſiue nenupharis albi 634.a
oleum œnanthinum 635.d
oleum oliuarum recens 634.f omphacinum 633.a
oleum optimum ad memoriam augendam 713.d
oleum ouorum 637.b papaueris vnde fiat 357.d eius vires ibid. perlarum 671.d petroſelini 651.f philoſophorum 715. piperis 657.d plumbi 684.d
oleum populinum 645.a
oleum præſeruans iuncturas à frigore 1174.e
oleum raphaninum 637.a
oleum Regis Dauid 630.e
oleum rutinum, ſiue de cherua 634.e
oleum roſaceum 633.b
oleum roſatum completum 633.c omphacinum ibid.e
oleum rutaceum 627.f
oleum ſacchari Mercuriale 663.f
oleum ſalis 673.b ſaluiæ 647.b ſambucinum 637.d. 643.a
oleum ſarcocolla 661.c
oleum Saturni 685.a ſcorpionum 694.d
oleum ſcorpionum ſimplex 642.b compoſitum ibid.c
oleum ſeſaminum 635.b vnde fiat 357.b eius vires ibid.c
oleum ſpicæ 674.e ſtanni 683.f ſtibij 681.c ſtyracis 661.c ſuccini 661.e
oleum ſulphuris 627.e. 674.a acidum 677.d terebinthinatum ibid.c vitriolatum ibid.b
oleum talci 689.b tartari 638.a 679.d
oleum terebinthinæ 663.d thuris 66 .b thymelææ 646.b Valerianæ 647.b
oleum vetus magis calefacit 355.b violaceum 633.f vitrioli 677.d
oleum vulneri a machinis bellicis, periculo 641.e
oleum vulpinum 645.b
olei vires 356.a
olea aromatum, lachrymarum & gummi 658.b
olea aſtringentia 636.d calefacientia articulos 627.c hepar 624. lienem 625.a neruos 628.d ventriculum 623.e vterum 625.f
olea craſſo modo parata 623.a
olea detergentia 636.e digerentia ibid.e emollientia 635.e ſiccantia 634.d
olea ex aromatibus 656.e baccis 662.f liquoribus 665.d metallicis 656.b
olea frangentia calculum 642.a

olea fructuum 649.a glutinantia 638.a herbarum & florum 646.f
olea humectantia 634.a iuuantia coitum 642.f laxantia 636.b
olea pinguedinum & axungiarum 695.b purgantia 646.a quomodo parentur 617.a
olea rarefacientia 636.c refrigerantia caput 631.c ventriculum 631.b hepar 634.b pectus 633.f ſedantia dolorem 643.a ſomnum inducentia 641.f
olea ſubtili modo parata, ſeu diſtillata 646.f
oleorum officinariorum vera præparandi methodus 643.a
olibanum quid 375.e eius vires ibid.f
oliuæ quæ laudatiſſimæ 241.d earum vires. ibid.e
omphacium vnde paretur 355.a eius vis. ibid.b
ononis vires 323.a
onyx qui probatiſſimus 73.a eius vires ibid.d
ophites lapis quam vim habeat 73.c
opiata ſopiens ſenſus 864.e
opium quid 363.d optimum quod ibid. vulgare quale 364.a
opij adulteratio 363.e duo genera ibid.c
opopanax quid 669.a 384.c quomodo adulteretur 370.a eius vires ibid.
opopanax optimus 384.c
opopanacis adulteratio ibid.d vires ibid.
opopyra 765.a
orbiculi diambræ 1067.a diamoſchi 1067.c
orbiculi ex querno viſco 338.e ex rhabarbaro 1074.c
orbiculi, ſeu trochiſci bechici 1068.a
origanum quomodo diſtillandum 427.a eius facultas & vires. ibid.
origanum trium eſt generum 141.b eius vires ibid.
Ormuz vrbs 341.f
ornantia medicamenta 1137.a
orobus quid 257.a quando colligatur ibid. eius vires ibid.b
oryzæ vires 256.d
oſtracitæ lapidis vis 72.f
oſtreorum vinorum vires 386.f
oſtruthium quid 315.d quando colligatur ibid.e eius vires ibid.
oſyris cur linaria dicatur 117.d eius vires ibid.e
oui candidi vires 418.e
lutei ibid.d
oua quæ alijs pluris ſunt ibid.
eorum vires ibid.f
ouorum aut limacum in calcem reductio 4.e
ouilli lactis vires 407.a ſtercoris vires 411.c
ouillæ veſicæ vſus 40[illegible].d
oxalis duorum eſt generum 155.e eius vires ibid.
oxalis quomodo diſtillanda 421.e eius facultas & vires ibid.
oxelæum 988.d
oxycroceum Vigonis 978.d
oxylapathum quid 151.d eius vires. ibid.
oxylatiuum 811.e
oxymel elleboratum maius Iuliani, purgans phlegma & melancholiam 502.d minus 503.a
oxymel ex calamintha ad quid valeat 489.a
oxymel ex liguſtico ad quid vtile ibid.c
oxymel diureticũ quomodo parandum 506.f eius vires ibid.
oxymel noſtrum compoſitum 488.c
oxymel phlegmagogũ quomodo fiat 495.a eius vires ibid.
oxymel ſcylliticum Democriti 488.c
oxymel ſimplex 487.e compoſitum ibid.f eius vires ibid.
oxymel vacuans melancholiam 495.d
oxymyrſine quid 307.b eius vis ibid.
oxyſacchara ſimplex 478.e compoſita ibid.f
oxytriophylli radicis vires 299.b

P

PActolus Indiæ fluuius auri ferax 41.c
Padus auri ferax ibid.
pæoniæ flores quando colligendi 212.b eorum vires ibid. radix quando colligatur 299.c eius vires ibid.
pæoniæ ſeminis facultas ibid.d
palmæ Chriſti vires 274.e
panacea Andromachi 993.e Heræ 984.f
panchriſton 785.d
panchymagogon Phædronis 845.d
panici ſeminis vires 271.f
panis Marſicus 1111.e
panis medicamentoſus contra vertiginem ibid.d
papauer corniculatum quid inferat 188.e quibus auxilijs expugnetur ibid.
papaueris albi folia quomodo diſtillanda 422.a eorum facultas & vires ibid.b
papaueris ſex genera apud Dioſcoridem 163.d vires ibid.f ſuccus quomodo fiat 35[illegible].d eius vires ibid.
paralyſis herbæ flores quando colligendi [illegible].d eorum vires ibid.
pardi adeps quomodo præparanda 406.a eius facultas ibid.
parietaria quid 153.e eius vires ibid.
parietaria quomodo diſtillanda 427.f eius facultas & vires ibid.
partheniũm quid 129.a eius vires ibid.b
paſtillus Andronius 1099.a calefaciens ad vitia ventris ex frigore 1081.d purgans bilem 1088.e
paſtilli ad peſtilentẽ aerem in æſtate 1087.d ex amygdalis amaris 1085.a in frigido peſtilentiæ tempore idonei 1088.a
paſtilli polyidæ 110.a viperini quando fieri debeant 1094.f
à Paſtinaca marina percuſſis, quæ mala accidant 393.c ijſdem quæ in remedium conueniant ibid.
paſſerum cerebella quando & quomodo reponenda 395.f
paſſerculus troglodytes quam vim habeat 386.d
Patauina balnea 30.b
Paulina 848.e
pectus refrigerantia 213.f
pentaphyllum quando colligatur 298.f eius vires 299.a venenis reſi[illegible] 190.b
pentarbis lapidis vires 72.e
peplus quid 193.b eius vires ibid.c
periclymeni duo genera 141.f vires 142.e flores vbi naſcantur 2[illegible]9.d eorum vires ibid.
perlarum oleum 6[illegible]1.d
perſicæ arboris foliorum & florum vires 190.f 215.d
perſicorum plurimæ ſpecies 236.a vires ibid.d
peſſus ad vteri præcipitati[illegible]em 1119.a
peſſus dolorem mitigans ex calido 1118.b eme[illegible] 1118.c menſes [illegible] 1117.a menſtrua mouens ibid.c pituitam educens 1120.a
peſſus quid 1117.a eius differentiæ ibid. vlcera ſ[illegible] 1118.b
peſſi a[illegible]ergentes & co[illegible] ibid. aperientes 111[illegible].c a[illegible]gentes [illegible]
pesti herba quomodo di[illegible]anda 4[illegible]

425.c eius vires ibid.
Petrioli balnei ſitus & vires 31.a
petroſelini ſemen quando colligendum 262.f eius vires ibid.
petroſelini vires ibid. & 288.a
peucedanum quid 126.f
eius vires 127.a
à Phalangijs demorſi quæ mala ſentiant 392.a quæ contrà medeantur ibid.b
pharicum quid inferat 188.e
quomodo ei reſiſtendum ibid.
philanthropos 793.b
Philonis Tharſenſis antidotus 847.e
Philonium Hamech 848.a
Philonium maius, ſiue Romanum 848.b Perſicum ibid.e
Phrygius lapis vnde dictus 72.b
vbi naſcatur ibid. eius vires ibid.c
phu verum vbi creſcat 318.b eius radix cuiuſmodi ibid.c
pili vt cadant, & non renaſcantur 1182.b
pileolus ad deſtillationē, roborans, & materiam exſiccans 1120.d
dolorem capitis 1119.c
pilulæ abſtergentes 1038.d
pilulæ ad bilem in febribus 1044.a
coitum 1043.e defluxiones tenues, tuberculos & vlcera pulmonum 1036.a dolorem colicum 1040.a calculi mitigandum 1040.c
pilulæ ad eos, qui coire non poſſunt 1043.a fluorem & raucitatem arteriæ 1035.c fluxionem tenuem 1036.a hepar 1038.a hydropem ibid.b iecoris obſtructionem 1037.e lienem obſtructum ibid.f matricem 1039.d melancholiam 1058.c omnem dolorem capitis ibid. pituitam educendam & inſpiſſandā 1036.a quartanam 1038.c renum veſicæ calculum 1039.f renum & veſicæ vlcera 1038.d ſplenem ibid.a tuſſim, aſperitatem arteriæ, raucitatem & materiæ eductionem ex pectore 1036.b vrinam 1039.c vrinas & menſtrua mouenda 1038.f
pilulæ aggregatiuæ, maiores 1064.b minores ibid.d alephanginæ 1048.b Alhandal 1045.e anodynæ 1040.d angelicæ Fioraoanti 1061.c
pilulæ ante & poſt cibum 1049.a aperientes 1037.d arthriticæ 1052. arthriticæ quatuor magiſtrorum 1053.a
pilulæ Aquilinæ, Fioraoanti 1061.d Arabicæ 1043.e Aſſaieret 1059.d aſtringentes ibid. aureæ 1043.d ex turbith 1051.b
pilulæ aureæ, ſiue magicæ 1061.a
pilulæ bechicæ 1048.a albæ, magiſtrales 1047.e cum terebinthina ibid.f emplaſticæ ibid.f
pilulæ benedictæ 1054.e bonæ 1048.a calculum comminuentes 1040.c capitales 1058.a cochiæ 1045.a coitum mirabiliter ſtimulantes 1042.f colicæ 1040.e
pilulæ communes, peſtilentiales dictæ 1051.d
pilulæ contra catarrhum & repletionem capitis 1046.c fluxum capitis ibid.c morbum gallicum 1056.a peſtem 1015.e venena 1043.b vermes 1052.b
pilulæ de aloe & maſtiche 1060.a aloe lota ibid.b aloe roſata ibid.c arnogloſſa, ſeu plantagine 1041.f caſtoreo 1039.e cynogloſſa 1037.d. 1041.e elaterio 1026.e eupatorio 1044.c euphorbio 1056.e hermodactylis, maiores 1052.c lapide Armeno 1055.e lapide lazuli ibid.d mezereo 1056.d nitro 1054.e
pilulæ de octo rebus, ſiue octomeræ 1046.a ſarcocolla 1054.c ſtyrace 1042.a tribus 1063.a
pilulæ dolorem mitigantes 1040.a
pilulæ epilepticæ 1046.f
pilulæ ex agarico 1047.a bdellio 1035.a colocynthide 1045.d fumaria 1055.a halicacabo 1063.b opopanace 1054.b rhabarbaro 1044.c ſagapeno 1035.f
pilulæ ex ſex rebus 1046.a terebinthina 1039.b turbith 1051.e 1060.f
pilulæ fœtidæ maiores 1053.d minores ibid.f
pilulæ Galeni ad laxandum 1062.e
pilulæ Galeni ſimiles alephanginis 1048.e
pilulæ harmoniæ 1042.c hieræ cum agarico 1045.b hieræ ſimplicis 1059.a compoſitæ ibid.b hypoglottides aſtrictoriæ 1035.e imperiales 1060.f Indæ 1055.b lucis maiores 1057.d minores ibid.f magiſtrales 1061.f maſtichinæ 1050.a mercuriales ad morbum gallicum 1056.a mouentes vrinam & menſtrua 1058.f opiatæ 1041.a peſtilentiales, Ruffi 1051.e pectorales 1036.d Phylagrij 1063.d podagricæ 1053.b
pilulæ probatæ contra fluxum ventris 1036.e purgantes bilem ex capite 1043.e ex hepate 1044.a purgantes humores mixtos à capite 1057.b ab hepate 1063.a à ſtomacho 1059.a purgantes humores ſeroſos 1056.d purgantes melancholiam ex hepate & ſplene 1055.a purgantes pituitam ex capite 1045.a iuncturis 1052.c pectore 1047.a ſtomacho 1048.c
pilulæ ſabelliæ 1044.d ſalutæ mundificantes caput 1058.e ſaluberrimæ 1062.a Scribonij 1042.d ſine quibus 1057.b ſtomachicæ 1050.b ſtypticæ 1036.f veneno reſiſtentes 1043.b
pilulæ vnde dicantur 1042.a earum differentiæ ibid.
pilulæ venerem excitantes 1042.f
pimpinella quomodo diſtillanda 428.b eius facultas & vires ibid.
pimpinellæ duo genera 126.b vires ibid.c
piniocatium 1110.d
pinguedo quid 404.b eius differentiæ ibid.
piper longum Galeni tempore dupliciter adulteratum 232.b
piper quid 229.f quod optimum 230.a quomodo adulteretur ibid.b quæ regiones gignant ibid.d
Piperina balnea quibus vtilia 12.f
eorum vſus ibid.e.f
piſcium lapidum vires 73.c
piſſaſphalti appellatio 87.a vires ibid.b.c.d
piſtacia cuiuſmodi eligenda 227.b
eorum vires ibid.
pi[illegible]lochia 301.a
pituitam purgantia 216.c 273.f
pituiſa vires 198.b
pix naualis duorū generum 376.d
quæ optima ibid.f vnde fluat 376.e
picis differentiæ ibid.f vires ibid.
placenta contra peſtem 1100.c
plantago quomodo diſtillanda 423.b eius facultas & vires ibid.
plantaginis duo genera 155.f vires 156.b radicis vires 223.b
ſucci vires 350.c
pleres archonticon 764.d
plumbago quæ optima 51.d quæ vitioſa ibid.c
plumbaria balnea in Lotharingia

quibus auxilientur 13.b
plumbum qua conſtet natura 51.a eius vires ibid.
plumbi lotura quomodo fiat 52.b eius vires ibid. recrementi vis 52.c
pnigitis colore ſimilis ferè Eretriæ 40.a eius eſt lue ibid.
polij duo genera 168.e vires ibid.f
polygonatum quid 313.b eius vires ibid.c
polygoni planta quando colligenda 250.e
polygonium quid 156.e eius vires ibid.
polypodij radicis vires 326.b
pompholyx vnde fiat 53.e eius vires ibid.f
pomum Ambræ 1123.b ad acrem peſtilentem ibid.c
pomum odore aluum ſoluens ibid.f
Ponterbornenſe balneum 23.a eius ſitus, ratio & vires ibid.
porri capitati vires 149.f
Porretanum balneum 30.c eius ſitus, ratio & vires ibid.c
portulaca quomodo diſtillanda 421.c eius vires ibid.
portulacæ duo genera 159.f eius vires 160.a.b ſeminis vires 269.d. 350.d
potio alexipharmaca contra vulnera ſclopetica venenata 549.c
potio impinguans corpus 1161.e
potio inferioris ventriculi vulneribus conducens 549.a maciem inducens 1162.f muſcata maior quomodo paranda 538.a eius vſus ibid.b
potio purgatoria 553.b purgans pro delicatis 552.e
potio ſanguinē ex vulneribus erumpentem cohibens 548.f
potio venenatis vulneribus ſclopetariis conueniens 548.c
potio vomitoria ſine moleſtia 554.a vulneraria 558.d vulneraria cephalica 548.e vulneraria in fracto oſſe, ab ictu ſclopetario ibid.c vulneraria pectoralis 549.a
potiones capiti ornamenta 1161.a
potus Hippocraticus quomodo fiat 314.f. 315.e
præcipitatum 749.b
praſſium quomodo diſtillandum 425.b eius facultas & vires ibid.
de Praſſio ſyrupi vires 484.b
primulæ veris flores quomodo diſtillandi 424.d eorum facultas & vires ibid.
propolis quæ eligenda 418.b eius vires ibid.
prunorum vires 233.f
prunellæ flores quando colligendi 212.d
pſyllion quid 157. eius vires ibid.b.c
pſyllij cremor quomodo conficiatur 352.b vires 272.c
pſilothrum 1181.a. 1182.c Heraclidæ Tarentini eueſtigio pilos tollens 1181.a pilos auferens, & cutim tennans ibid.e
ptarmica quid 144.f eius vires ibid.
ptiſana plus alimenti præbet, quam polenta 264.e
pulegium quando diſtillandum 428.c eius facultas & vires ibid.
pulpa tamarindorum 785.e
puluis ad capitis dolorem à vaporibus 752.c ex frigore ibid.b
puluis ad conſtringendum os ſuperius ventriculi 745.b
puluis ad dentifricia 946.d dolorem lateris 752.f flatus ventriculi diſcutiendos 743.d
puluis aduerſus flatus, magiſtralis 728.f
puluis ad hydropem 735.d iuuandam concoctionem 727. menſium prouocationem 731.c naſalis 735.a omnem hæmorrhagiam 746.d peſtem 743.a phrenitidem 743.a ſtrumam 751.a ſuppoſitoria communis 741.d ſicca ibid. tuſſim 719.c ventriculum calefaciendum 743.c
puluis aromaticum 729.e
puluis alexipharmacus contra vulnera ſclopetica 723.f
puluis bezoarticus 721.b
puluis capitalis temperatus 742.a cauſticus 749.a cephalicus 747.d
puluis contra caſum 733.d affectionem nerui 748.c lumbricos 740.d morbum caducum, Regis Daniæ 719.c ſcabiem communis 747.e periculoſos & peſtiferos morbos puerorum 723.a peſtem 721.a toxicum & omne venenum 723.b
puluis aſtringens 745.e
puluis cordialis temperatus 742.b
puluis de granis myrti 730.b dentes dealbans 723.a diarrhodon 724.a
puluis electuarij de bolo 721.f emplaſticus & ſanguinem ſiſtens 745.f epilepticus 719.b epuloticus 748.e
puluis è turbith, magiſtralis 735.b
puluis gingiuas roborans, & dentes confirmans 1208.a
puluis griſeus Caſaris cōtra peſtem 722.d
puluis incarnans Lanfranci 747.b item Rhaſis ibid.
puluis imperialis 727.e impinguans 734.a
puluis laxatiuus 738.c delectabilis ibid.a magiſtralis 735.f
puluis ligni aloes 723.f manus reddens albas 1207.f
puluis optimus cum cibo ſumendus 723.b partum prouocans 732.f
puluis paſſanus cum rhabarbaro, vſualis 736.c
puluis præſeruatiuus in peſte 722.b pro familia ibid.d
puluis pro condiendis cibis 742.d pro epithemate cordis refrigerãs 744.c hepatis excalfaciens 743.f refrigerans 745.d
puluis pro tragea communi 725.f vlceribus gutturis 733.a puluis purgatorius 737.a
puluis rubeus Caſaris contra peſtem 722.e
puluis ſedans dolorem ad ſuppoſitoria 733.b
puluis ſenæ præparatæ 735.c
puluis ſolutiuus de tribus 736.c ſolutiuus ſine dolore 738.e ſternutatorius 734.f
puluis ſtomachum corroborans 730.c
puluis valde bonus, & qui poteſt dari in fercule 7[illegible].c
puluis violarum Syluij 1125.d vrinas mouens 731.d
pulueres abſtergentes cutem 747.e dentes 747.e
pulueres aſtringentes 730.e
pulueres calculum frangentes 731.e
pulueres calefacientes caput 742.d cor 721.a. 742.d hepar 743.f pectus 720.c ſtomachum 723.f
pulueres carnem auferentes 749.a
pulueres cicatricem inducentes 748.d
pulueres cōſolidantes 733.a
pulueres dentes ornantes 1208.a
pulueres diſſoluentes ſanguinem 733.d
pulueres incarnantes 748.a mitigantes dolorem 752.a ornantes manus 1209.a
pulueres purgantes aquam 735.d
pulueres purgantes bilem 734.e

pulueres

pulueres purgantes per nares pituitam 734.f purgantes fales 740.d humores mixtos 735.f pituitam per aluum 735.b
pulueres refrigerantes caput 744.a cor ibid. hepar 730.d.743.d ventriculum 73 .a
pulueres ſtrumas diſſoluentes 751.f
pumex qui probetur 71.a eius vires ibid.b
purpura quid 87.f earum vires 88.b
pyra condita 886.b
pyrorum multa genera 233.f vires ibid.
pyrethrum quid 291.b eius facultas & vires ibid.c
pyrites lapis qui eligi debeat 68.e quomodo vratur ibid.f eius vires ibid.

Q

QVadrimeron 770.a
quercus quã vim habeat 172.a.b
quinquefolium quid 168.a quando colligatur 298.f eius vires 168.b. 299.a

R

RAdices abſtergentes 311.e aduerentes 312. aperientes ibid. alterantes qualitate occulta 324.b ambuſtis conferentes 322.e bilem flauam purgantes 324.d
radices calidæ in primo 283.a ſecundo ibid.f excalefacientes in tertio 285.f in quarto 288.c
radices caua duæ 297.a
radices cichorij conditæ 888.a
radices diſcutientes 311.b dolorem ſedantes 322.f ſtrumas diſcutientes ibid.b emollientes 312. extenuantes ibid.
radices frigidæ in primo, ſecundo & tertio 291.c.d.e glutinantes 3 2.e
radices menſes mouentes 315.a ſiſtentes 319.f pituitam purgantes 326.e ſemen generantes 314.f ſiccæ in primo 292.d in ſecundo & tertio 297.a
radices ſudorem prouocantes 320.a ſuppurantes 312.d venenoſæ 323.c veneno reſiſtentes 321.a
rapæ vires 284.e ſeminis vires 271.e
raphani quomodo diſtillandi 428.a eorum facultas & vires ibid.
rana paluſtris hauſta, quæ mala inducat 390.b quibus adiuuentur ibid.c
ranæ marinæ cordis vis 398.a facultas & vires 387.b iecoris vis 398.a
ranarum ſeminis diſtillatio 431.d eius facultas & vires ibid.e
ranarum ſpermatis vis 416.a
remedium præſtantiſſimum contra peſtem 846.f
renes calfacientia 213.e. 34 .f 268. .308.b refrigerantia 214.a. 2 9.f
requies 849.c
reſina quæ improbetur 378.d
reſina quid ibid.c
reſinæ duplex differentia 378.c vires ibid.d
rhaponticum a rhabarbaro quid differat .f optimum 306.b quomodo adulteretur 307.a vulgo rhaponticum 3 5.f
rhapontici vires 306.b
Rhenus aurifer 41.c
rhodia radix vbi gignatur 285.d vnde nomen acceperit ibid. eius vires 285.e
rhus quid 157.d eius vires ibid.e.f
ribes ſuccus quam vim habeat 351.c
ricini ſeminis vires 274.e
rob de agreſta 3 7.c de berberis ſimplex ibid.b compoſitum ibid. de cornu 509.f de ribes ſimplex 509.e compoſitum ibid.
rob nucum 510.e
roſmarinus quid 127.c eius vires ibid.d
roriſmarini flores quãdo colligantur 2 8.b eius vires ibid.
roſæ Damaſcenæ quomodo diſtillandæ 42 .d earum facultas & vires ibid.
roſæ quæ præſtantiſſimæ 209.f quando colligendæ ibid.
roſarum multa genera ibid.e perſicarum florum ſuccus 216.a eius vis
roſarum ſuccus quando exprimendus 35 .a eius vires ibid.
roſarum vires 21 .a
roſ a none 'a 778.f
rubeta aſſumpta, quæ mala pariat 390.b quibus adiuuetur ibid.c
rubi vires 185.d.e
rubia tinctorum 295.
rubia vbi naſcatur ibid.f
rubiæ appellationes 295.d radicis vires 296.a radices quando leguntur ibid. ſemen 295.e
rubini vires 61.d
rubrica ad faciem 1157.a
rubrica fabrilis Sinopide inferior 36.d quæ optima ibid. vbi gignatur ibid. lemnia alia res, quam ſigillum lemnium 34.c
rubrica Sinopis quæ maxime probetur 36.c vbi effodiatur ibid. eius vires ibid.d
rutæ ſeminis facultas 286.c Inſecti quomodo extrahendus 319.a eius vires ibid. ſyluestris vires 145.c.16 .f

S

SAbina quomodo diſtillanda 428.d eius facultas & vires ibid. duorum generum eſt 1 6.c eius vires ibid.
ſaccharum Lenidij 1111.a
ſaccharum quid 358.e quod præſtantiſſimum ibid.f eius vires 359.c
ad Saccharum colore cæruleo tingendum 109.a flauo ibid. nigro 1114.a purpureo ibid. rubro 1112. viridi ibid.
de Sacchare colorando in concinnandis confectis ibid.e
ex Sacchro fructus & animalia facere 1111.a
ſacculus ad calidam deſtillationem 1121.b colicam 1124.a cordis affectus frigidos 1121. dolores lateris 1121.c frigidam deſtillationem 1121.a imbecillitatem & dolores ventriculi 1122.f
ſacculus capitalis 1119.e odoratus 1125.b pro o. de contra peſtem 1122.b refrigerans & repellens, pro ponte 1121.c
ſacculi quid 1119.a eorum differentiæ ibid. conferentes capiti 1119.d cordi 1121.e ventri 11 2
ſagapenum quid 383.a quod optimum ibid.
ſ : ad lteratio 383.d vires ibid.
ſalamandram qui hauſerint, quæ mala conſequantur 389.e yſdem quæ contra præſtanda ibid.f
ſal abſinthij 1024.b aceti 1027.f a 1028.e antimonij 1028.e a mniæ 1005.b
ſal 1 23.c chamæmi æ ibid. chelidonij 1025.c
ſal e baccis & ligno iuniperi ibid.b
ſal ul genis 1028.b geniſtæ 1024.f gentianæ 1024.c gratiolæ ibid.f
ſal ligni guaiaci 1024.d

ſal Marcelli 1023.d meliſſæ 1025.b d mellis 1027.e onomidis 1024.e
ſal ſacerdotale 1027.b ſanguinis humani ibid.a
ſal Saturni 1028.a ſtipitum ſabarum 1024.f tartari 1028.d theriacum 1025.e vrinæ humanæ 1027.d
ſalis duo genera 45.e factitij multa genera ibid.f flos 46.a gemmæ ibid. oleum 673.b vires 46.c
ſales detergentes 1027.d dolorem ſedantes ibid.a erodentes 1028.e purgantes per aluum 1023.c purgantes per ſudorem 1025.d per tuſſim 1023.a per vrinam 1023.f per vterum 1025.b
ſalium diuiſio 1022.a
ſaluia quid 127.d eius vires ibid.c quomodo diſtillanda 425.f eius facultas & vires ibid.
ſambuci corticis vis 246.f item radicis 328.c
ſambuci corticum aquæ vis 431.e duo genera 193.f vires ibid. florum collectio 213.c vires ibid.
ſamius lapis quomodo probetur 72.c eius vires ibid.
ſamiæ duæ ſpecies 37.a quæ optima ibid.b vires ibid.
ſampſuchus 139.f eius vires 140.a
ſandarachaquid 48.d quæ optima 382.c eius facultas & vis 49.e
ſanicula quid 177.a eius vires ibid.
ſanguis draconis factitius 362.f eius vis 363.a hircinus quomodo paretur 401.f humani diſtillatio 431.a eius facultas & vires ibid.
ſanguinalis lapis 67.f
ſantali tria genera 338.a vires ibid.b
ſantoni, ſantonici vires 270.f
ſapa quid 491.f quomodo fiat 353.f eius vires 364.a
ſapo moſchatus 1129.a
ſaponea 1070.a
ſaphyrus gemmarum omnium pulcherrima 59.c eius duo genera 59.f vires ibid.e.f
ſarcocolla quid 382.d quæ optima ibid. eius vires 384.b
ſarcocollæ correctio ibid.
ſardæ nomen cum ſardonyche communicat 62.a eius effectus ibid.b
ſardæ tria genera in India 62.b
ſarmentorum cinis 4.a vrendi vim habet ibid. eius vſus ibid.
ſarſa parilla quid 320.d eius vires ibid.f
ſaſſafras 335.b eius vires 336.e
ſatyrij radicis vires 292.b
Saurenthal balneum 27.e eius ſitus & vires ibid.
ſaxifragia quando diſtillanda 427.f eius facultas & vires ibid.
ſaxifragiæ radicis vires 308.c ſeminis facultas 268.a
ſcabioſa quid 127.f vires ibid. quomodo colligenda & diſtillanda 425.c eius facultas & vires ibid.d
ſcammonium adulteratum 367.b.e quod laudetur ibid.d quo antiquius, eò melius 368.e
ſcammonij vires 368.c
ſcariolæ ſeminis vires 268.c
ſcincus quid 386.d eius carnium facultas ibid.
ſcincorum renum vires 400.c
à Scolopendra ictis quæ mala experiuntur 393.d quæ his ſint remedio ibid.e
ſcolopendrium quid 119.c eius vires ibid.d.e
ſcordium quid 128.a eius vires ibid.b
ſcordij ſuccus quomodo extrahendus & ſeruandus 349.e
ſcoria quid 54.c
ſcorpionis morſum quæ mala ſubſequantur 392.e
à Scorpione percuſſis quæ præſenti ſint auxilio ibid.f
ſcorpiones terreſtres quid 385.e eorum vires ibid.
ſcyllæ præparandæ ratio 1095.a
ſcyllæ vires 285.a
ſebeſten quid 224.b quæ probatiſſima ibid.c eorum vires ibid.c. & 246.e
ſecacul verum 314.f eius vires ibid.
ſelinuſia quæ maximè laudanda 9.c
ſemen quid 250.a eorum differentiæ ibid.
ſemina abſtergentia 270.d aſtringentia 270.a diſcutientia 270.d emollientia ibid.d flatus diſcutientia ibid.f glutinantia ibid. indurantia 271.a ſuppurantia 270.e
ſemina venenoſa 271.e
ſemperuiuum, ſeu ſedum quomodo diſtillandum 421.f eius facultas & vires 425.e
ſemperuiui, ſeu ſedi tria genera 161.e vires ibid.f
ſemperuiui ſuccus quomodo conficiendus 350.d eius vires ibid.
ſena quid 191.a quæ optima ibid.b eius vires 191.d
ſepiarum oſſa 90.c oſſium vires 402.a
ſerapinum quid 382.e quod optimũ ibid.
ſerapini vires 382.f
ſerici vermiculi vires 408.e
ſerpentis exuuij vires 415.a
ſerpillum quomodo diſtillandum 426.f eius facultas & vires ibid.
ſerpilli duo genera 146.d vires ibid.f
ſerum quid 407.c eius vires ibid.
ſeſami ſeminis vires 266.a
ſeſeli optimum quod 182.f eius vires 183.a.b
ſeſelis ſemen vbi inuenitur 263.b quando colligendum ibid. vires ibid.
ſciſtos lapis vbi gignatur 71.d eius vires ibid.e
Siculorum balneorum vires 32.c
ſief album Meſuæ 1104.a
ſief de plumbo 1103.b de roſis, Meſuæ 1105.b è cornu ceruino 1102.b
ſief quid 1099.a
ſief rubrum Meſuæ 1104.b
ſigillum Lemnium 33.f
ſigillum Salomonis quid 313.b eius vires ibid.
ſilenites lapis Lunæ figuram reddit 74.b eius vires ibid.
ſinapi quando colligendum 264.b vires ibid.c
ſinapiſmus Aetij 1019.c
ſinapiſmus quid ibid.e
ſimphytum quid 313.d eius vires ibid.e
ſiſimbrij vires 147.a
ſmaragdus gemmarum omnium pretioſiſſima 60.b eius vires ibid.f
ſmaragdi vires 66.a
ſmegma manus dealbans 1207.f album odoratum ibid. moſchatum Damaſcenum ibid.
ſmilacis arboris vires 188.f
ſmyris qualis lapis 69.d eius vires ibid.
ſmyrnium quid 175.d eius vires ibid.f
ſolani duo genera 158.a vires ibid.d.e. folia quomodo diſtillanda ibid. eorum facultas & vires ibid. hortenſis ſucci vires 350.c veſicarij ſeminis facultas 265.e

ſorba

ſorba quid 242.a eius facultas & vires ibid.
ſory quod optimum 49.c eius vires ibid.d
ſparadrappum Vigonis 1015.a
ſpecies ad carnes & piſces 724.e dulces pro cibariis 729.d ſortes ſine ibid.e
ſpecies inciſæ ſacchare obducto 728.b
ſpecies pro clareto 521.a tragea ſimplici 725.f vino zedoarico 527.a
ſpecierum & pulnerum differentia 715.a
ſpica celtica quid 314.b quomodo adulteretur & dignoſcatur ibid.c quæ laudatiſſima ibid. eius vires ibid.
ſpica nardi radix, non ſpica 314.d quæ eligenda ibid. quomodo adulteretur & dignoſcatur 314.e eius vires ibid.
Spiegelbergenſe balneum 27.f eius ſitus, ratio & vires ibid.
ſpinæ albæ vires 303.c
ſpiritus tartari 681.a
ſplenem excalefacientia 213.d. 267.c. 307.d refrigerantia 214.a. 269.e
ſpodium vbi inueniatur 54.a
ſpongiarum duo genera 383.f vires ibid.
ſpongites lapis quam vim habeat 74.e eius vires ibid.
ſpumæ argenti vires 50.c
ſquama æris quæ optima 43.a eius vires ibid.
ſquinanthi peſſimum quod 207.a quod laudatiſſimum ibid.
ſquinanthi floris vſus ibid.b
ſtaphiſagria quando colligatur 263.d eius vires ibid.
ſtercoris aſinini vires 419.d anſeris vires ibid.c bubuli vires ibid.e canini vires 411.a caprini vires 405.c 409.c ciconiæ vires ibid.c columbarum ibid.a crocodyli terreſtris vires 412.b
ſtercoris differentiæ 419.c
ſtercoris equini vires 403.d gallinacei vires 412.a humani diſtillatio 411.a eius facultas & vires ibid. & 409.c lupini vires 412.a murini vires ibid. ouilli vires 411.f ſuis ſylueſtris 412.a vulturini vires 409.d
ſtibium quod optimum 50.a eius vires ibid.
ſtimmi quod optimum ibid. eius vires ibid.
ſtœchas quid 128.f eius vires 129.a
ſtœchadum florum vires 205.e
de Stœchade ſirupi vires 483.b
ſtomachum calefacientia 240.f 267.d refrigerantia 269.a
ſtyrax liquor vnguentum 378.b optimus quis ibid.c quomodo dignoſcatur ibid.
ſtyracis adulteratio 378.c vires ibid.
ſuccinum pterygophoron 414.a ſuccus fructuum calidus 350.f frigidus 351.a
ſuccus herbarum calidus & frigidus in primo, ſecundo & tertio 349.a in quarto 350.e
ſuccus quid 347.c eius diuiſio ibid.
ſuccus ſeminum calidus 349.b frigidus ibid.c
ſudor omnis malus 414.b
ſudatoribus quæ vina conueniant 355.b
Sueningenſe balneum 28.a eius ſitus, ratio & vires ibid.
ſuffimentum ad animæ defectionem 1131. animales & vitales vires corroborandas ibid. calefaciendum & ſiccandum vterum poſt menſium purgationem 1133.e catarrhos ſiſtendos & ſiccandos 1130.a conceptionem promouendam 1133.e menſes mouendos ibid.d procidentiam vteri ibid.f prouocandum ſudorem in morbo gallico 1134.a ſuffocationem vteri 1133.c tumores induratos 1134.d tuſſim 1133.a vlcera pulmonis 1132.e
ſuffimentum optimum 1136.e
ſuffimenta capiti conferentia 1131.c cordi 1131.f iuncturis 1134.a pulmoni 1132. vtero 1133.c
ſuffimenta odorata 1135.e quid 1129.a eorum differentiæ ibid.
ſuffitus ad dolorem iuncturarum 1134.a pro morbo gallico ibid.e
ſuffitus qui ex formiculis auiculas referentibus excitatur 1136.d
ſuffumigium ad aeris corruptione 1132.b
ſuffumigium tempore hyberno 1136.c
ſulphur antimonii 1029.a optimū quod 46.e ſublimatum ſeu flores ſulphuris 1032.b
ſulphuris duo genera 46.e vires ibid.f
ſulphuris oleum 674.e
Salizburgenſia balnea 18.f eorum ſitus, ratio & vires ibid.
Sulzbrun balneum 18.b eius ſitus, & vires ibid.
Sulzenſe balneum 20.e eius ſitus, ratio & vires ibid.a
ſumach eandem vim cum acacia habet 362.e
ſuppoſitorium ad flatus 1116.c
ſuppoſitorium quo pueri tuto poſſunt vti 1115.a
ſuis ſylueſtris ſtercoris vires 412.a
ſuis veſicæ vis 400.e
ſuilli pulmonis vſus 397.b
Syluestre balneum 288.b eius ſitus & vires ibid.
ſylueſtris mirtus 307.b eius vis ibid.c
ſymphyti duo genera 119.f
ſyrupus acetoſus diarrhodon 478.a
ſyrupus acetoſus de ſuccis herbarum cum aromatibus ibid.d
ſyrupus acetoſus ſimplex 477.d compoſitus ibid.e
ſyrupus acetoſitatis limonum 481.a
ſyrupus ad anaſarcham 503.a aſcitem 503.e atram bilem quomodo parandus 500.a.b.c calculum 508.c epilepſiam 498.e melancholiam quomodo conficiendus 500.e menſes prouocandos 499.e tympaniem 504.b
ſyrupus alterans bilem flauam 497.b
ſyrupus alterans pituitam 498.f
ſyrupus Ambroſii prouocans ſudorem, & ſitim extinguens, vtilis in febribus 497.e
ſyrupus arantiorum 481.a
ſyrupus capillorum Veneris magiſtralis 484.d ſimplex ibid. compoſitus ibid.
ſyrupus contra acutas & peracutas paſſiones 497.f omnem fluxum ventris 498.b pleureſim & peripneumoniam, phthiſicos & hecticos 497.c
ſyrupus de abſinthio 486.c aceteſitate citri 480.f agreſta 479.a
ſyrupus de artemiſia 490.a eius facultas & vires ibid.d
ſyrupus de betonica compoſitus 483.a ad quid valeat 494.f
ſyrupus de calamintha 485.a quibus plurimum conferat ibid.b
ſyrupus de cichorio cum rhabarbaro 493.e eius vires 494.a
ſyrupus de cinnamomo noſter 499.c
ſyrupus de duabus radicibus 489.c endiuia compoſitus 481.d
ſyrupus de epithymo 491.e eius vires ibid.f eupatorio 489.e glycyrrhiza 481.f

ſyrupus de hermodactilis 495.a hyſſopo 413. intubis 476.e limonio 492.a eius vires ibid.
ſyrupus de mentha maior 486.f minor 487.b
ſyrupus de nymphæa ſimplex 475.a compoſitus ibid.b olibano Rhaſis 482.c papauere contra omnem veteris ſolutionem 498.d
ſyrupus de papauere ſimplex 475.c compoſitus ibid.d
ſyrupus de pomis 490.c eius vires ibid. praſſio 484.b de quinq; radicibus 489.d eius vires ibid.f rhabarbaro ſolutiuus 494.b eius vires ibid.e ſcolopendrio 492.b eius vires ibid.c ſtachade ſimplex 483.b compoſitus ibid.c ſucco acetoſæ 480.e ſucco borraginis 491.b eius vires ibid.e ſucco bugloſſæ ibid. eius vires ibid. ſucco endiuiæ, vel endiuiæ ſimplex 481.e ſucco fumiterræ maior 492.e minor 493.a eorum q; vires ibid. ſucco myrtillorum, ſeu myrtinus ſimplex 480.b compoſitus ibid.c ſucco roſarum 479.d ſucco violarum 476.b
ſyrupus diacucis quomodo parandus 496.d eius facultas & vires 497.a
ſyrupus diaſereos 495.e eius vires 496.c
ſyrupus Dinarij, ſiue de Bizantijs ſimplex 485.a compoſitus ibid.e
ſyrupus diureticus 507.a
ſyrupus domeſticus, ſiue de ſpina infectoria 505.b eius vires ibid.
ſyrupus ex bryoniæ radicum ſucco 494.e ex floribus perſicis 493.d eius vires ibid.e è pomis regis Saporis 491.a ex quinta eſſentia Fiorauanti 499.a e ſcabioſæ ſucco 485.c ad quæ valeat ibid.d è ſucco fumariæ ſimplex 493.b eius vires ibid.
ſyrupus granatorum acetoſorum 487.d dulcium 477.d
ſyrupus infuſionis roſarum 497.c violarum 476.d
ſyrupus purgans bilem quomodo parandus 500.e melancholiam 501.e pituitam ex thorace ibid.c
ſyrupus quid 471.a
ſyrupus ſaccharatus 499.b
ſyrupus ſolutiuus Fiorauãti 505.d
ſyrupus ſpleneticus 492.e
ſyrupus violarum 476.d
ſyrupi alterantes bilem atrã 500.a pituitam 498.f
ſyrupi concoquentes bilem flauam ventriculi 480.e hepate 481.c ſtomacho 477.c thorace 76.a
ſyrupi concoquentes melancholiam in corde 495.e hepate & liene 491.d
ſyrupi concoquentes pituitam in capite 482.f corde 485.d hepate 489.c matrice 490.a ſtomacho 486.a thorace 483.f
ſyrupi de abſinthio facultas & vires 486.e.f
ſyrupi de arthemiſia vires 490.d menthæ maioris vis 483.a ſucco roſarum vires 481.a
ſyrupi educentes vrinam 506.f
ſyrupi minùs vſuales, alterantes 497.b
ſyrupi officinales, concoquentes bilem in capite 475.a
ſyrupi purgantes 501.a bilem 493.c
ſyrupi purgantes humores mixtos 405.f 504.d pituitam 494.e
ſyruporum differentiæ 471.a

T

Tabaci apud Indos vſus 181.c vires 179.c
tabaci nomen nicotianæ cur inditum 177.f
tabulæ aromatici roſati 1068.b
tabulæ ad hepatis refrigerationem 1074.a lepram ibid.b purgandam bilem ibid.c
tabulæ calefacientes caput 1067.a 1072.a hepar 1069.a matricem 1069.b pectus 1067.e ſtomachum 1072.d ventriculum 1068.b
tabulæ confortantes 1079.a confortantes & exſiccantes ſtomachum 1072.d ventriculum ibid.f
tabulæ de gemmis 1065.a ſtibio 1075.e
tabulæ diacnicu 1075.a diacurcumæ 1069.a diacymini 1068.c diaireos 1067.e dialaccæ 1069.a
tabulæ diamargaritonis frigidi 1072.c dianiſi 1068.c
tabulæ diapenidij ſine ſpeciebus calidis 1069.a diaphæniconis 1071.d diarrhodon 1070.d diatragacanthi frigidi 1069.e diaturbith 1071.d diaturbith cum rhabarbaro ibid.b. 1076.a
tabulæ ex electuario de ſucco roſarum 1070.f
tabulæ ex vnicornu 1074.a
tabulæ orificium ſtomachi claudentes & corroborantes 1073.f
tabulæ purgantes 1074.f bilem 1074.c humores mixtos 1076.e melancholiam ibid.e pituitam 1075.d
tabulæ refrigerantes cor 1077.b hepar 1070.d. 1074.a pectus 1069.e ſtomachum 1073.f
tabulæ ſaluberrimæ 1072.b ſtibiatæ 1075.b ſulphuratæ 1072.e triaſantali 1070.e
tabulæ vermes necantes 1056.f
Tagus Hiſpaniæ fluuius auri ferax 41.e
tamarindi quid 246.f
tamarindorum adulteratio ibid. vires ibid.
tamaricis corticis vires 340.a
tamaricis cortices & folia quando diſtillanda 491.c eorum facultas & vires ibid.
tamaricis radicis vis 296.f
taxum non eſſe arborem 294.f
tarantulæ ictus quomodo curandus 396.e
taurinum ſenum quomodo conficiendum & ſeruandum 400.b eius vires ibid.
taurini ſanguinis vſus 403.a
taxi vires 188.f
tellinarum vires 89.a
Teplica balnea 28. eorum vires ibid.
terebinthina quomodo cognoſcatur 378.a
terra omnis quam vim habeat 38.a
terra, ſeu bolus Armena quando primùm in lucem venerit 33.a
terræ in medicina vſus 32.e diuiſio ibid.
terra ſigillata duo genera 33.a
terrarum ſigillatarum duo genera hodie Conſtantinopoli adferuntur 33.f
teſtudinis marinæ ſanguinis vſus 403.b
teſtudinis terreſtris ſanguis quam vim habeat 404.a
thapſia vnde nomen acceperit 150.e
thapſiæ vires 150.e. 188.f
Theriaca Andromachi à Bartholomæo Maranthæ correcta 855.b item à Medicis Romanis & Bononienſibus 853.e
theriaca Andromachi ſenioris 851.e
theriaca communis ibid. deſcriptio 764.f
theriaca ex libro Pauli ab Armeno compoſita 858.a
theriaca, ſeu antidotus contra peſtem 802.b

thermæ

thermæ Germaniæ 12.f
Italiæ 30.b
thermarum de Aquis ſitus & vires 31.a
thermarum de Grota ſitus & vires ibid.c
thermarum differentiæ 10.e
thlaſpi quid 273.b eius vires ibid.
thoracem excalfacientia 189.c. 299.e refrigerantia 241.a.269.a
Thracius lapis vbi naſcatur 71.f
eius vires ibid.
thus quid 371.e
thuris adulteratio ibid. & 345.e
cortex probatiſſimus quis ibid.
vires ibid.& 375.f
thucia Arabum 54.b
thyites lapis vbi gignatur 69.
eius vires ibid.
thymelææ ſeminis facultas 272.f
thymiamatis vis 346.e
thymũ quando diſtillandum 429.c
eius facultas & vires ibid.
thymi vires 147.c
Ticinus Italiæ fluuius auri ferax 41.e
tiliæ duo genera 212.d flores quando colligendi ibid.f quomodo diſtillandi 424.e eorum facultas & vires ibid.& 212.f
ex Tiliæ floribus aquæ ſtillatitiæ facultas 431.c
tinctura auri 679.c minium liquidæ 692.d recentis ibid.f ſiccæ ibid.b
tithymalum 274.b
tithymali ſeptem genera 195.f
vires ibid.b. & 188.f. 327.f
topazius qualis gemma 65.d
eius vires ibid.e
tormentilla quid 177.b
eius vires ibid.d.e.& 319.f
toxicum vnde dictum 189.a
tragacanthum quid 371.c
eius vires ibid.
tragea groſſa 357.a communis pro ſtomacho & capite 726.b
laxatiua 74 .a
tragea nobilis pro ſtomacho, capite, pectore & hepate 726.c optima 724.f pro mulieribus in puerperio 726.a pro ſtomacho cruditoſo 727.a rubra 725.d ſpecialis pro ſtomacho 726.f ſolutiua vel iritem 740.b
tragema ad pulmones exulceratos 723.b venerem ſtimulandam 732.d vomitum & ventris fluxum 731.a
Treuirenſia balnea 22.a eorum ſitus, ratio & vires ibid.b
trifolium vbi copioſè naſcatur 169.a
eius vires ibid.c
trifolij vires 147.f.190.a.299.b
triumphylon Nicolai 789.c
tripharmacum cruduum 929.e
trochiſci abſtergentes 1087.b ad fluxum 1080.c ad phthiſim & vlcera pulmonis 1084.c
adſtringentes 1082.d Alkandal 1089.e alipiæ moſchatæ 1086.b
aperientes 1084.f
calida 1081.a
trochiſci compoſitiones aliorum medicamentorum ingredientes 1090.a
trochiſci cyphi 1087.b
trochiſci de abſinthio 1085.b agarico 1080.a agno caſto 1084.b alkekengi 1085. aniſo 1086.f Benzois ibid.d berberis 1083.a caphura 1082.b capparibus 1084.e carabe 1082.f corallo 1083.f croco 1081.b eupatorio 1086.a lacca 1085.a minio 1099.c myrrha 1086.e rhabarbaro 1088.e roſis, Rhaſis 1085.c ſcylla 1094.a
trochiſci de ſcylla quando parandi ibid.b ſpodio 1081.e terra ſigillata 1082.d violis 1089.f vipera 1090.a
trochiſci diani 1098.f
trochiſci diarrhodon Meſuæ 1088.b Nicolai 1098.b
trochiſci diaſpermaton 1088.c
trochiſci galliæ moſchatæ 1098.d 1135.f
trochiſci Hamech 1089.e
hedychroi Andromachi 1097.f
hedychroi ex correctione Bartholomæi Maranthæ 1 f
trochiſci hepatici Aſclepiadis 1084.f ligni aloes 1 81.a
interficientes glires & mures 1088.d
trochiſci Meſue 11 0.b
trochiſci pituitam purgãtes 1089.a
trochiſci pro fumo com x Auguſburgenſis 1136.b
trochiſci purgantes bilem 1088.b
mixtos humores 1090.f
trochiſci quid 1077.c
eorum diuiſio ib.d.
trochiſci ranich 1096.f
ſantalorum 1081.f
venena fugantes 1087.d
de Trochiſcis ſcillitici, ex correctione Bartholomæi Maranthæ 1084.b
de Trochiſcis viperinis ex correctione Bartholomæi Maranthæ 1090.f
tryphera Galeni 796.b.11 1.a
tryphera magna 849.a minor Phenonis 791 m ſ baſa 796.b perſica 8 9.c
Sarracenica 795.e
turbith quod laudatiſſimum 328.e
vbi creſcat ibid.f
eius vires 329.b
turpetum minerale 432.e
tuſſilago quid 120.b
eius vires ibid.c
quomodo diſtillanda 422.b
eius facultas & vires ibid.c

V

VAccæ vngularum combuſtarum vires 406.d
vaccini lactis vires ibid.f
Valerianæ genera tria 316.a
variæ appellationes ibid.e
facultas & vires 317.a
Vberkingenſe balneum 21.b
eius ſitus & vires ibid.
Vberlingenſia balnea 28.e
eorum vires ibid.
venenis reſiſtentia 186.e. 215.c. 243.d.271.e.323.d
ventriculum excalfacientia 427.a
refrigerantia 213.f. 242.a
veratri albi vires 324.b
verbaſci duæ differentiæ 164.f
vires ibid.b
verbaſci flores quando colligendi 214.e eorum vires ibid.
verbenaca quid 14 .a
eius vires ibid.b
vermium terrenorum facultas & vires 386.c
vermiculi in medio echinæ reperti, cuius ſint facultatis & vſus ibid.
ver officinali vires 401.b
veſicam l facientia 213.d. 240 26 .f 308.
refrigerantia 214.a. 269.f
aduerſus Veſparũ ictus remedium 392.a
Vi ſcenſe balneum 28.d
eius vires ibid.
vinum abſinthite purgans 530.f
quomodo parandum 518.c
eius facultas & vires ibid.
vinum ad aſthma 517.f
eius vires ibid. ad memoriam & obliuionem 515.f
vinum Adrianum 354.c
vinum album in ſecũda & ſimpla valetudine laudatur ibid.b
vinum alkekengi quomodo fiat 5.a eius vires ibid.a
vinum aniſatum quomodo parandum 533.b eius vires ibid.f
vinum aum 354.a
vinum borraginatum ad quid va-

fiat 516.a
vinum bugloſſatum quomodo parandum ibid.c eius vires ib.d.
vinum Cecubum 354.d
ceraſorum nigrorum acetoſorum quomodo fiat 518.e
eius facultas & vires ibid.
vinum chamædryites quomodo parandum 524.e eius vires ibid.
vinum Chium 353.f
Clazomenium 355.a
Coum ibid. Creticum 354.d
vinũ cydonites quomodo fiat 525.d
eius vires ibid.
vinum ebulatum quomodo parandum 530.a eius vires 530.b
vinum è betonica quomodo parandum 515.a eius vires ibid.
vinum è chamælæa quomodo parandum 536.c eius vires ibid.
vinum enulatum quomodo fiat 517.d eius facultas & vires ibid.
vinum ex punicis malis quomodo fiat 525.f eius vires ibid.
vinum è prunis ſylueſtribus quomodo fiat 526.d
eius vires ibid.
vinum ex pyris quomodo fiat 525.e
eius vires ibid.
vinum è marrubio quomodo fiat 517.c eius vires ibid.
vinum è thymelea quomodo parandum 530.c eius vires ibid.
vinum è veratro nigro quomodo fiat 530.a eius vires ibid.
vinum Epheſium 354.f
vinum euphragiæ quomodo parandum 515.b eius vires ibid.
vinum Falernum in Italia primum locum obtinet 355.c
vinum fœniculatum quomodo parandum 515.f eius vires ibid.
vinum guaiacum quomodo fiat 526.d eius vires ibid.
vinum Hippocraticum laxatiuum quomodo parandum 531.b
eius vires ibid.
vinum hyſſopites quomodo parandum 517.c eius vires ibid.
vinum Iſtricum 354.f Lesbium 355.e Mamertinum ibid.
Muralti 530.d
vinum myrtites quomodo fiat 526.a
eius vſus ibid.
vinum noſtrum, ad calculum 525.b
vinum noſtrum guaiacinum purgãs 531.e
vinum œnanthinum quomodo fiat 525. eius vires ibid.
vinũ palmeum quomodo fiat 526.b
eius vires ibid.
vinum paſſulatum quomodo fiat 517.f eius vires ibid.
vinum pro ſenibus, noſtrum 518.d
vinum purgans noſtrum 532.a
vinum purgatorium in epilepſia 529.d
vinum raſpatinum quomodo parandum 518.f eius vires ibid.
vinum roſaceũ quomodo fiat 525.a
eius vires ibid.a
vinum roſmarinatum quomodo parandum 515.b
eius vires ibid.c
vinum ſaccharatum quomodo fiat 516.e eius vires ibid.
vinum ſaluiatum quomodo fiat 515.d eius vires ibid.e
vinum ſcammonites quomodo fiat 529.f eius vires ibid.
vinum ſcilliticum quomodo parandum 527.a
eius facultas & vires 528.a
vinum ſtachadites quomodo parandum 515.d eius vires ibid.
vinum tamaricis quomodo fiat 520.d eius vires ibid.e
vinum zedoarticum quomodo parandum 527.e
vina Albana craſſioribus partibus conſtans 354.d
vina aſtringentia 525.d calefacientia caput 515.a cor 516.a hepar, ſplenem 524.d.e thoracem 517.b ventriculum 518.b
vina craſſa ſtomacho negotiũ præbent 355.d
vina cordialia 516.b
vina purgantia aquam 530.f
bilem flauam 529.e
pituitam 527.f
vina reſiſtentia venenis 527.b
ſapore diſtans 354.d
ſudorem prouocantia 401.d
vinorum differentiæ 513.a
violarum flores quomodo diſtillandi 401.d eius vires ibid.
violarum florum ſuccus 216.b
violarum purpurearum vſus 210.d
violarum ſuccus quando exprimendus 350.a eius vires ibid.
viperæ quæ meliores 1091.c
quando capiendæ 1092.a
quo tempore colligendæ 1090.a
viperæ morſus quomodo curandus 394.b
viperinarum carnium vires 386.e
virga paſtoris quid 166.f
eius vires 167.a
viride Anthos 1103.e
Meſuæ 1104.a
viſcum quod laudatiſſimum 334.e
eius vires ibid.d
viſci querni vis 338.e
vitis ſylueſtris 294.f
vitrum antimonij 1029.e
vitriolum duplex 47.f
quod præſtantius 48.a
eius vires ibid.c
vitriolum æris 1030.d
vituli coagulum ad quid vtile 405.b
vituli marini coagulum ad quid vtile 410.a
quomodo excipiendum ibid.
vitulinum ſeuum quando conficiendum & ſeruandum 40[illegible].b
eius vires ibid.
vitulinæ medullæ vis 401.d
vitex quid 130.b
eius genera duo & vires ibid.c
viticis ſeminis facultas 263.e
vnguenta abſtergentia 926.[illegible] 956.e ambuſta extinguentia 967.c
vnguentum barbam denigrans 1185.d
vnguentum Baſilicon maius & minus 927.c.d
vnguentum Bernardinum 9[illegible].c
vnguentum ad achoras 1189.a aduſtionem 1189.b alopeciam 1129.e ambuſtionem 967.d 938.a. 1198.d
vnguentum ad barbam generãdam 1179.d
vnguentum ad calefaciendum hepar 943.b callos pedum 1208.a caluitiem 1179.b capillos defluentes 1175.e
vnguentum capillos prohibens 1180.c
vnguentum ad caſum pilorum in palpebris 1147.f
caſum ſuperciliorum & barbæ 1187.e coitum 967.b
combuſta aqua & igne 1198.a
combuſtionem aquæ ibid.
contracturas 941.d cruſtas puerorum in capite 1191.a
vnguentum ad dealbandas cicatrices 1193.b delenda veſtigia morbillorum in pueris 1199.a
deterſionem luxationis 956.c
vnguentum ad dolorem capitis ex calore 965.b frigore ibid.
vnguentum ad dolorem capitis & articulos, in morbo Gallico 966.c dolorem colicum ibid.a
vnguentum ad faciei maculas rubentes 1192.a
faciei ruborem ibid.b
faciem illuſtrandam 12[illegible]0.c
facilitandum partum 945.e
furfures 119[illegible].a
furfures capitis 1185.b
vnguentum ad gangrænas 960.f
genarum ſcabritiem, ſcabiem & vlcera

vlcera 956.e
vnguentũ ad hæmorrhoidas 936.a
herpetes 95[illegible].e
humorem concretum & ſcirrhoſum 949.d
vnguentum ad igni combuſtionem 1197.f *impetiginem* ibid.b
impetigines faciei 1194.c
inflammationem oculorum cum defluxione 947.d
inflammationem oculorum digerendam 952.f *iuuandam concoctionem* 942.e
vnguentum ad lachrymarum fluxum 956.f *lendes* 1191.f
lichenas inueteratos 1197.e
lienteriam 946.f
lienteriam frigidam 943.a
vnguentum ad mamillas pendentes 1206.d *memoriam* 940.f
menſtrua prouocanda 945.d
mollificandam ſplenem 949.f
morbum gallicum 954.a
mouendas vrinas 945.a
vnguentum ad oculorum lachrymas 1189.a *oculorum rubedinem* ibid.b *oculos, magiſtrale* 935.b *omnem ſcabiem, impetiginem, & ſerpiginem* 1199.f
vnguentum ad panaritium 1203.b
panum faciei 1192.e
vnguentum ad panos & coſſos faciei 1193.b *papillarum ſiſſuras* 1206.f *parotidas* 952.a
partes quæ affectas 1198.c
partes conuulſas 953.a *pectoris anguſtiam & maturationem* 941.f *pediculos* 931.b. 1191.d
vnguentum ad phthiſim 94[illegible].c. 961.e *pilorum generationem* 1177.b *pilos delendos in palpebris* 1188.b *polypos exedendos* 965.f *pruritum* 957.f *pſoram* 957.a
vnguentum ad retentionem fœtus 946.a *ruborem faciei* 1195.f
ruborem faciei à fumo & vaporibus ibid.
rugas & lentigines faciei 1192.c
rupturam offi[illegible] 962.c
vnguentum ad ſanguinis eruptionem 96[illegible].c *ſanguinis impetum ſiſtendum* 947.f *ſcabiem* 957.d 1199.c *ſcirrhum ſplenis* 944.b *ſcirrhos iecoris* ibid.b *ſ[illegible] ſſuras manuum* 1103.e *ſolutionem* 1197.a *ſtomachi reſolutionem* 943.a *ſuperciliorum pediculos* 1187.e *ſuper purgationem menſtruorum* 946.b
vnguentum ad tineam & ſcabiem 1190.e *tubercula faciei elephanticorum* 1196.e
tubercula faciei lepræ ibid.f
vnguentum ad tumorem lienis ob flatus 944.f *tumorem manuum ex frigore* 1203.b
vnguentum ad varos calloſos 1194.e *ventriculum calefaciendum & conſtringendum* 942.d
ventriculum refrigerandũ 946.d.e *vermes, magiſtrale* 939.d
verrucas in facie 1195.d
verrucas manuum 1124.a
vlcera narium 959.f
vnguentum ad vngues excoriatos, ſcabroſos leproſoſq; 1204.a
leproſos ibid.e
vnguentum ad vnguium contuſionem 1204.c
ſciſſuras & eroſiones ibid.d
vnguentum ad vomitum prouocandum 968.d
vrinæ retentionem 945.b
vſtionem ignis & aquæ 1198.a
vulnera venenata 963.a
vnguentum adſtringens 924.e 947.d
vnguentum Aegyptiacum 927.e
Agrippæ regis 927.e
vnguentum album de ceruſſis dictum 926.e
vnguentum anodynum 936.a
apoſtolicum 926.c
vnguentum Archigenis ad capillos defluos 1175.c
vnguentum Aregon 93[illegible].e
aureum 932.b
vnguentum attrahens venenum ex vulneribus 963.e
vnguentũ calefaciens caput 1191.d *hepar* 943.b *pectus* 941.f
renes & veſicam 945.a
ſtomachum 942.d
vterum 945.d
vnguentum caphuratum album 924.e *rubrum* ibid.d
vnguentum capillos auferens 1181.a *conſeruans augenſq;* 1173.d
creſcere non permittens 1180.e
criſpos reddens 1186.d *dealbans* 1186.a *defluos conſeruans* 1174.e *denigrans, Archigenis* 1185.c *flauos reddens* 1184.d *generans* 1179.d
vnguentum capillos generans, Cleopatræ 1176.f. 1180.e *reſtituens* ibid.f *rubeos tingens* 1186.c
ſubnigros reddens 1173.f
vnguentum cephalicum 933.b
vnguẽtum citrinum magnum 931.e
paruum 932.a
vnguentum citrinum 928.d
Comitiſſæ 924.b
vnguentum contra caſum & contuſionem partium internarum 962.a
vnguentum contra ſ[illegible], impetiginem & elephantiam 929.f
vnguentum craſſitiem faciei [illegible]rens 1193.d
vnguentum de Artanita maius 937.a *minus* 925.e
vnguentum de bryonia 946.a
colocynthide, Auicennæ 940.a
lino 934.d
lithargyro 929.d
minio 927.a *tuthia, ſeu diapompholigos* 93[illegible].e
vnguentum detergens 958.a
vnguentum deſiccatorium rubrum 934.f
vnguentum diaireos 933.f
vnguẽtum dialthea, ſimplex 922.e
compoſitum 923.a
vnguentum diapalmæ 933.b
diapompholygos 931.a
vnguentum ex bdellio 923.b
vnguentum excalfaciens ſplenem 944.b
vnguentum ex calce 938.c
cantharidibus 935.a
caprifolio 932.e *panno lineo Hebenzezar* 934.c
vnguentum empyreuma in vulneribus ſclopeticis extinguens, & puſtulas prohibens 968.a
vnguentum epuloticum 964.c
vnguentum faciem depilans 1183.e
illuſtrans 1200.c
vnguentum faciens capillos aureos 1184.d
vnguentum faciens cadere vngues 1204.f
vnguentum fuſcum 935.b
vnguentum D. Gereonis de ſapone ad dolores iuncturarum ibid.e
vnguentum glaucinum Andromachi 937.c
vnguentum glutinans 934.e 962.e
vnguentum in morbo gallico cum puſtulis, ſine articulorum dolore 954.a
vnguentum lamiarum 960.f
vnguentum laxatiuum Nicolai 940.c
vnguentum magnum Fiorauanti 937.a
vnguentum mamillas minores & duriores reddens 120[illegible].f *molles & relaxatas indurans* ibid.f
paruas conſeruans ibid.e
vnguẽtum manus dealbans 1201.e
vnguentum Martiatum 921.d
magnum ib.d.
paruum 922.a
vnguentum Mercuriatum cum theriaca 931.d
vnguentum mirabile 952.e. 934.a

vnguentum mūdificatiuum 928.b
oculorum lachrymas ſiſtens 1188.e
vnguentum odoratum 1228.b
vnguentum omnia veſtigia, omnesq́; tubercultates & maculas faciei auferens 1192.f
vnguentum Oreſtini ad alopecias inueteratas 1177.e
ad pilos generandos ibid.f
vnguentum ornans ventrem & pedes 12[illegible]7.c pectus 12[illegible]5.c
vnguentum Othonis Siculi ad pilos generandos 1177.e
vnguentum palpebrarum oculorumque liuorem tollens 1187.f
pectorale 936.d
vnguentum Philagrios 922.c
vnguentum pilos elephanticorum vbique renaſci faciens 1178.a
pilos remouens 1183.d
vnguentum populeon 924.a
vnguentum poſt caſum vnguium 1200.a. 1203.a
vnguentum potabile 924.e
vnguentum pretioſum, Fuckerſalb 950.a
vnguentum pretioſum, noſtrum 951.b
vnguentum pro epilepticis 941.b
faciẽ dealbanda 1201.b
ſcabie 930.a
vnguentum prohibens mamillas augeri 1206.b
vnguentum pſoricum Alexandri 929.a
vnguentum pſoricum, ſine cerulatum ibid.
vnguentum purgans 938.a. 986.c
vnguentum quid 915.a
eius diuiſio ibid.
vnguentum, quando exactè obduratum ſit 944.d
vnguentum refrigerans 923.d
vnguentum refrigerans, Galeni ibid.f
vnguentum refrigerans hepar 947.b ſtomachum 946.
vterum 946.a
vulnera ſclopetaria 967.f
vnguentum Regis Angliæ 961.d
vnguentum repellens, & ſanguinem cohibens 946.d
vnguentum reſumptiuum, vulgare 925.e
vnguentum roſatum, Meſuæ 923.d
vnguentum rubeum, ſaphirina ſiu 929.a rubeum Græcorum 933.d
vnguentum ſanguinem cohibens 948.c ſtringens 949.a
vnguentum ſarcoticum 960.b. 961.b ſomniferum 966.e
vnguentum ſomniferum, magiſtrale 938.a
vnguentum Sorani ad pilos generandos 1178.f
vnguentum ſtomachicum 922.d
vnguentum ſudores mouẽs in morbo gallico 955.c
vnguentum ſuperciliorum vitia tollens 1187.a ſupercilia renaſci faciens ibid.c
vnguentum ſuppurans 951.a
tetrapharmacum 925.d
venerem excitans 957.a
ventris rugas à partu abſtergens 1207.c ventrem laxans 968.a
vnguentum neruini Vigonis 967.e
vnguentum vulneris corruptionem prohibens 948.e
vnguentum violatum 923.f
vngula caballina quomodo diſtillanda 422.c
eius facultas & vires ibid.
vnguis odorati vires 82.e
vniscornu facultas & vires 399.e
vinorum pulueris vis 90.d
bituminis ſuffitus vis ibid.
vomitorium Andreæ 828.a
Nicolai 828.e
Patriarchæ ibid.e
Scarpellæ 829.a
Vogelſpergenſe balneum 20.e
eius ſitus, ratio & vires ibid.
vrbis veteris thermarum vires 31.e
vrinæ aprinæ vis 414.b aſininæ vires, caprinæ vires ibid. cati deſtillatæ vis 413.e humanæ ibid. lyncis vires ibid. taurinæ vis 414.b
vrſi adeps quomodo præparanda 406.a eius vires ibid.
vrſini pulmonis vſus 397.b
vrtica quando diſtillanda 427.e
eius facultas & vires ibid.
vrticæ duo genera 411.a
vrticæ ſemen quando colligendum 257.c eius vires ibid.
vterum calefaciens 240.f. 30[illegible].d
refrigerans 242.d
vua [illegible] 29[illegible].d
vuarum [illegible] & vires 2[illegible]6.a
vuarum paſſarum vires ibid. 2[illegible].b
Vua[illegible] balneum 28.e
[illegible] vires ibid.f
Vua[illegible] 191.d
ſitus, ratio & vires ib.d.c
Vuenn[illegible] balnea 18.b
eorum ſitus, ratio & vires ibid. c.d
Vei[illegible]ng[illegible] balneum 29.a
ſitus, ratio & vires ibid.
Vuillinge[illegible] balnea 19.e
eorum ſitus, ratio & vires ibid.
Vuilbadenſia balnea 17.b
eorum ſitus, ratio & vires ibid.
vulpis adeps quomodo colligatur, præparetur & conſeruetur 406.a eius facultas & vires ibid.
vulpis pulmonis vſus 397.e
vulturini ſtercoris vis 41[illegible].e
ex Vulturis capite lapidis vis 75.b
Vuolckenſteinenſe balneum 29.d
eius ſitus, ratio & vires ibid.d.e

X

Xyloaloe lignum 331.a
eius vires ibid.b
xylocaſſia 334.f
xylocinnamomum ibid.

Z

Zedoariæ ſeminis vires 270.f 285.b
zibettum quid 415.b
eius vires 416.a
zizibæ quid 24[illegible].a
earum [illegible] ibid.
zingiber quod eligendum 30[illegible].c
zingiber conditum 676.f
zingiberis vires 305.b
Zuckenthalenſe balneum 20.c
Zuckenthalenſis balnei ſitus, ratio & vires ibid.
zurumbeth quid Arabibus 31[illegible].e

INDICIS ANTIDOTARII SPECIALIS FINIS.